Lox Vax
Phuk Lai Toe: Dee Bleeh

[Loux Vax]
[Pug Lāi Doui Ndēe Nbleeih]

Lox Hawx - Lox Man - Lox Enggalang

[Loux Hox - Loux Mān - Loux Eing Ga Lang]

“ဝ”၊ မြန်မာ၊ တရုတ်၊ အင်္ဂလိပ်အဘိဓါန်

佤缅佤汉佤英词典

WA (PARAOG / BA RĀOG) - BURMESE-CHINESE-ENGLISH DICTIONARY

Funded by the Arts and Humanities Research Council
Riang mau khaing: Cub Caw Pa Sawg Siiet Tix Yuh Ka Grawng: Lhak Haing: Mai: Ceucat Pui
[Rīang māe kaing Jūb Jō Ba Sōg Siad Dix Yūh Gah Mgrōng Hlag Haing Mai Jē Jād Būi]

Wa Dictionary Project
Dang: Bag Een: Toe: Dee Bleeh Vax
[Ndang Nbag Een Doui Ndēe Nbleeih Vax]

Department of South East Asia
Cub Caw Teug Ashiax Plak Voe Sieh
[Jūb Jō Dēg A Siax Blag Vēui Seih]

The School of Oriental and African Studies, University of London
Nyiex Cawng Krax Gau Plak Voe Mai: Teug Afarikax, Nyiex Cawng Glhawk Lhaong: Landan)
[Nyīex Jōng Grax Mgāe Blag Vēui Mai Dēg A Fa Ri Gax, Nyīex Jōng Nklog Hlaong Lan Dan]

Thornhaugh Street, Russell Square
London WC1H 0XG
United Kingdom
http://mercury.soas.ac.uk/wadict

Copyright 2004-2006 SOAS. All rights reserved.
Draft (2006-07-11) -- please do not quote without written permission.

Khrawm: Kaing: Lai

[Krom Gaing Lāi]

ဓာတိုကာ

目录

Table of Contents

Khrawm: Kaing: Lai 3
Introduction 6
Serial order of the Wa Dictionary 6
Abbreviations Used In the Dictionary 9
Wa Dictionary 17
K 17
KH 77
G 106
NG 137
P 150
PH 201
B 213
M 241
T 274
TH 322
D 331
N 353
C 372
CH 409
J 420
NY 434
S 445
SH 533
Z 535
Y 535
R 554
L 583
V 625
W 644
F 645
H 649
X 660
Appendices 687
Appendix A. Gazetteer of Wa Area Place Names 687
Appendix B. Classifiers in Wa 705
Appendix C. Wa Kinship Terms 712
Appendix D. Time and the Wa Calendar 712
Appendix E. Wa Punctuation and Mathematical Symbols 713
Punctuation marks 713
Mathematical symbols 714
Phonetics terms 715
Appendix F. Personal Names in Wa 716
"Son-daughter names" 716
"Mother-father names" 719
"Elder names" 719
Other naming conventions: 719
Other words used as 2nd part of son-daughter names 719
Common clan names (surnames) 720
Appendix G. Wa Numbering Systems 721
Appendix H. Wa Personal Pronouns 725
Appendix I. Wa Weights and Measures 727

Weight (Mass) 727
Money 729
Volume 730
Length 733
Area 735

Introduction

.....

Serial order of the Wa Dictionary

The table below shows the order of entries in the body of this edition of the dictionary. Entries are first arranged by their syllable-initial, then by their syllable-nucleus (medial), then by their syllable-final.

Initials (58)	k-, kr-, kl-, kh-, khr-, khl-, g-, gr-, gl-, gh-, grh- (ghr-), glh- (ghl-), ng-, ngh-, p-, pr-, pl-, ph-, phr-, phl-, b-, br-, bl-, bh-, brh- (bhr-), blh- (bhl-), m-, mh-, t-, ts-, th-, tsh-, d-, dh-, n-, nh-, c-, ch-, j-, jh-, ny-, nyh-, s-, sh-, [z-,] y-, yh-, r-, rh-, l-, lh-, v-, vh-, w-, f-, h-, x (zero)-
Nuclei: (26)	a, au, ao, ai, o, u, aw, oi, i, e, ie, ee, eu, ia, iao, io, iu, yaw, iie(?), ui (wi), ua (wa), uai, wie (uie), oe, eei, eue
or ?	
Nuclei: (26)	a, au, ao, ai, o, u, aw, oi, i, e, ie, ee, eei, eu, eue, ia, iao, io, iu, yaw, iie(?), ui (wi), ua (wa), uai, wie (uie), oe
Finals: (16)	-(zero) -k, -t, -p, -h, -x, -(zero):, -g, -d, -b, -ng, -ng:, -n, -n:, - m, -m:

There is also a Wa-MM edition in A-B-C serial order.

Abbreviations Used In the Dictionary

Pug Lāi Doui Ndēe Nbleeih Loux Vax - Loux Hox - Loux Mān - Loux Eing Ga Lang
Phuk Lai Toe: Dee Bleeh Lox Vax-Lox Hawx-Lox Man-Lox Enggalang

Syntactic Classes (Parts of Speech)

Abbr. 略语	*Loux Vax / Lox Vax*	*English*	*中文*	*မြန်မာစာ*
adj.	ngai loux mgrāng mgrāo (ngai loux yō mgrāng, jūb loux ding) / ngai: lox grang grao (ngai: lox yaw grang, cub lox ting:)	attributive adjective (uncommon, e.g., demonstratives, distributives, Chinese loans, etc.)	形容词 (只能作定语，不能作谓语)	နာ□□□□ □ □
adv.	ngai loux njōg / ngai: lox jawg	adverb	副词	ကြိယာဝိသေသန
adv-pre.	ngai loux njōg / ngai: lox jawg	preverbal adverb	副词（动词前）	ကြိယာဝိသေသန [ ]
adv-post.	ngai loux njōg / ngai: lox jawg	postverbal adverb	副词（动词后）	ကြိယာဝိသေသန [ ]
comb. form	ngai loux ang zi yiux / ngai: lox ang: tsi: yiux	combining form (bound morpheme, rather than free-standing word)	构词成分 (粘着语素,非自由词)	ပေါင်းစပ်ပုဒ်
cl.	ngai loux ndīag (ngai loux jē) / ngai: lox diag (ngai: lox ceu)	classifier, measure, counter	量词	မျိုးပြပစ္စည်း
conj.	ngai loux doui / ngai: lox toe:	conjunction	连词	သမ္ဗန္ဓ
det		determiner		
int.	ngai loux si yaoh (ngai loux yaoh) / ngai: lox siyaoh (ngai: lox yaoh)	interjection	叹词	အာမေဋိတ်
loc.	ngai loux blag vāng / ngai: lox plak vang	locative expression, placeword	方位词	နေရာပြပုဒ်
n.	ngai loux jē gaex / ngai: lox ceukaux	noun, noun phrase	名词	နာမ်၊ နာမ်ပုဒ်
np.	jē gaex nong / ceukaux nawng:	proper noun (place name, personal name)	专有名词	တစ်ဦးဆိုင်နာမ်
num.	ngai loux si mīn son (ngai loux si mīn) / ngai: lox simin sawn: (ngai: lox simin)	number word	数词	ဂဏန်းခြေ
onom.	ngai loux hod loux / ngai: lox hawt lox	onomatopoeia, expressive vocabulary	拟声词、象声词	မြည်သံစွဲအလင်္ကာ
part.	ngai loux nqom grāi loux (ngai loux deem) / ngai: lox jhawm: krai lox (ngai: lox teem:)	particle, function word	语助词	ဝတ္ထုပြစ္စည်း၊ နိပါတ်ပုဒ်
phr.	nbāex loux / baux lox	phrase	词组	ပုဒ်၊ ပုဒ်စု
prep.	ngai loux yēe jē / ngai: lox yee ceu	preposition	介词	ဝိဘတ်
pro., pron.	ngai loux dang dod / ngai: lox tang: tawt	pro-form, substitute, pronoun (pron.)	代词	နာမ်စား
qw.	ngai loux dang dod qog / ngai: lox tang: tawt chawk	interrogative pronoun; wh-question word	疑问代词	အမေးပုဒ်၊ အမေးနာမ်စား
redup.	dēem ngai loux quh qih / teem ngai: lox chuh chih	may be reduplicated (noted as "adv (redup)")	可以重叠用	ကိယာထောက်

tw.	ngai loux nbōg yām / ngai: lox bawg yam	timeword	时间词	အချိန်ပြပုဒ်
v.	ngai loux quh qih / ngai: lox chuh chih	verb	动词	ကြိယာ
va.	ngai loux quh qih deem / ngai: lox chuh chih teem:	auxiliary verb	助动词	အကူကြိယာ
vc.	ngai loux quh qih 'mōh' / ngai: lox chuh chih 'mawh'	copular verb (mōh / mawh)	判断动词	ကြိယာ [ ]
vi.	ngai loux quh qih ba ang bōun doui ndēe dum loux (?) / ngai: lox chuh chih pa: ang: pon toe: dee tum: lox (?)	intransitive verb	不及物动词, 自动词	အကမ္မကြိယာ၊ ကံပုဒ်မရှိသောကြိယာ
vo.	ngai loux quh qih mai ndēe dum loux / ngai: lox chuh chih mai: dee tum: lox	verb-object compound	动宾结构	ကြိယာနှင့်ကံပေါင်းစပ်ပုဒ်
vs.	ngai loux yō mgrāng (jūb loux lāo) / ngai: lox yaw grang (cub lox lao)	stative verb, (predicate) adjective	形容词 (定语、谓语连用)	နာမဝိသေသန
vt.	ngai loux quh qih ba doui ndēe dum loux / ngai: lox chuh chih pa: toe: dee tum: lox	transitive verb	及物动词, 使动词	ကံရှိကြိယာ၊ ကမ္မကြိယာ

Usage field symbols (regional variants, styles, categories of knowledge, etc.)

Abbr. 略语	*Loux Vax / Lox Vax*	*English*	*中文*	*မြန်မာစာ*
<BRIM> / <PRIM:>	loux gūad loux **brim** / lox kuad lox **prim:**	obsolete, archaic, or historical term	旧时用语、历史用语	ရှေးသုံး
<DIEX> / <TIEX>	loux hag **diex** / lox hak**tiex**	regional dialect word	方言词语	ဒေသသုံး
<DOU SAD> / <TOSAT>	blag **dou sad** / plak **tosat**	zoology, (wild) animal kingdom	动物、动物学	သတ္တဗေဒ
<GĀB> / <KAB>	loux **gāb** loux dīag / lox **kab** lox tiag	oral literature, song vocabulary, proverbs, elegant or colorful language	歌谣、口头文学用语、谚语、成语、雅语、熟语	စကားပုံ
<GAENG> / <KAUNG:>	mgrong ma **gaeng** / grawng: ma: **kaung:**	agriculture	农业	စိုက်ပျိုးရေး
<GAX> / <KAX>	**gax** in gix / **kax** inkix	fish, mollusks, amphibians, marine life	鱼类、软体动物、两栖动物、水中动物	ငါး၊ အဏ္ဏဝါ [ ]
<GRĀENG> / <KRAUNG>	**grāeng** jeeb eeb som; brīex brēem **grāeng** krai / **kraung** ceep eep sawm:; priex preem kraung khrai:	home economics, arts and crafts	家庭经济, 工艺美术	အိမ်တွင်းမှု၊ လက်မှုအတတ်ပညာ
<GŌNG> / <KAWNG>	**gōng** / **kawng**	entomology, insect kingdom, small animals	虫、昆虫学	အင်းဆက်
<JĀG> / <CAG>	**jāg**, pi nyā, grāeng nād grāeng mōg, blag nāing / **cag**, phi: nya, kraung nad kraung mawg, plak naing	technology, military	技术、军事	အတတ်ပညာ၊ စက်မှုနည်းပညာ၊ စစ်တပ်
<KAOX> / <KHAOX>	**kaox** oux rīb rīam / **khaox** ox rib riiem	botany; plants	植物、植物学	ရုက္ခဗေဒ
<KRID> / <KHRIT>	Lī **Krid**, Krid Yan, Lī Si lax / Li **Khrit**, Khrityan, Li Silax	Christian	基督教	ခရ□□ □□□
<LĪ> / <LI>	**lī** / **li**	religion, spiritual life	宗教信仰，心理生活	ဘာသာရေးသုံး
<NĀB> / <NAB>	loux **nāb**, loux kex qi, loux mglib / lox **nab**, lox kheux	euphemism, polite usage	婉辞、隐语	ယဉ်ကျေးသော

	chi:, lox glip			အသုံးအနှုန်း
<NBĒEN> / <BEEN>	**nbēen** / **been**	politics, society	政治经济社会	နိုင်ငံရေးပညာသုံး
<NBRĪE> / <BRIE>	mgrong eei kong līang **nbrīe** / grawng: eei: khawng: liang **brie**	animal husbandry, domestic animals	家禽家畜、畜牧业	တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး
<NBUN> / <BUN:>	loux sīao **nbun** / lox shiao **bun:**	female usage	女性专用语	ကျွိတ္ထိလိ□□ □
<NDĪX> / <DIX>	loux nbēen **ndīx**, loux nbēen brim / lox been **dix**, lox been prim	mythology, legendary term	神话、传说	ဒဏ္ဍာရီသုံး
<NGEEI> / <NGEEI:>	blag loux hrax loux **ngeei**; blag glieh lin [nqom gab, nkraoh] / plak lox rhax lox **ngeei:**; plak klieh lin: [jhawm: kap, grhaoh]	music and dance	音乐、舞蹈	ဂီတနှင့်အကပညာရပ်သုံး
<NYĪEX> / <NYIIEX>	mgrong **s**um **nyīex**, dōm si nbaeg, blih grax in gix / grawng **s**um: **nyiiex**, tawm sibauk, plih krax inkix	construction, architecture	建筑	ဗိသုကာသုံး
<SAEX> / <SAUX>	bai **saex** / pai: **saux**	medicine	医学	ဆေးပညာ
<sì> / <sì:>	loux **si** / lox **si:**	colour word	颜色,彩色	အရောင်
<SI MĒIX> / <SIMEX>	loux sīao **si mēix** / lox shiao **simex**	male usage	男性专用语	ပုလ္လိင်သုံး
<SI UING> / <SIUING:>	**si uing** in gix/ **siuing:** inkix	reptiles, snakes, herpetology	爬行动物、蛇类	မြွေ၊ တွားသွားသတ္တဗေဒ [ ]
<SIM> / <SIM:>	**sim** saig/ **sim:** saig	birds, ornithology	鸟类	ငှက်
<VĀD> / <VAD>	Lī **Vād** / Li **Vad**	Buddhism	佛教	ဗုဒ္ဓဘာသာ
<VH>	**V**āx meng **H**ox / **V**ax meung **H**awx	Chinese Wa usage	中国佤族用语	တရုတ်ဝသုံး
<VM>	**V**āx meng **M**ān / **V**ax meung **M**an	Myanmar Wa usage	缅甸佤族用语	မြန်မာဝသုံး

Other abbreviations used in definitions, cross-references, and etymologies

Abbr. 略语.	*Loux Vax / Lox Vax*	*English*	*中文*	*မြန်မာစာ*
←	kaing / khaing:	from, derives from	从、源于	မှ
~		perhaps related to, similar to	也许相关于	
abbr.	loux ndōd / lox dawd	abbreviation	简称	အတိုကောက်
ant.	loux nblag / lox blak	antonym	反义词	ဆန့်ကျင်ဘက်
a.k.a.	jē gaex dang / ceukaux tang:	also known as	异名	(ခ)
☞ / cf.	mgāig, dīag mai / gaig, tiag mai:	compare with, see	参见、比较	ယှဉ်ကြည့်
coll.	loux ah / lox ah	colloquial	口头语	စကားပြော
dial.	loux hag diex / lox haktiex	dialect, localism	方言、地方话、土语	ဒေသသုံး
e.g.	log, om, yēng, dīag / lawk, awm:, yeung, tiag	for example	例如	ဥပမာ
etc.	in gix / inkix	et cetera, and others, and so on	等等	စသည်တို့

euph.	loux nāb, loux kex qi, loux mglib / lox nab, lox kheux chi:, lox glip	euphemism, polite usage	婉辞、隐语	ယဉ်ကျေးသော အသုံးအနှုန်း
excl.	ngai loux si yaoh (ngai loux yaoh) / ngai: lox siyaoh (ngai: lox yaoh)	exclamation, interjection	叹词	အာမေဋိတ်
fig.	tud hod jēe loux / thut hawt cee lox	figurative translation	意译	သွယ်ဝိုက်ဘာသာပြန်ခြင်း
figur.	loux gāb loux dīag / lox kab lox tiag	figurative, colorful, elegant language, proverb, metaphor	谚语、比喻	တန်ဆာဆင်အသုံးအနှုန်း
i.e.	ndāeh mōh / dauh mawh	that is, in other words	即	တနည်း
Eng.	loux (lāi) Eing Ga Lang (loux meng pi?) / lox (lai) Enggalang (lox meung: phi:)?	English	英语	အင်္ဂလိပ်စာ
Hox	loux (lāi) Hox / lox (lai) Hawx	Chinese	汉语	တရုတ်စာ
Skt.	loux (lāi) ga lā lūng / lox (lai) kala lung	Pali/Sanskrit/Hindi	樊文、印地语	ပါဠိ / ဟိန္ဒီစကား
Mán	loux (lāi) Mān / lox (lai) Man	Burmese/Myanmar	缅语	မြန်မာစာ / မြန်မာစကား
Mían	loux (lāi) Mīan / lox (lai) Miien	Lahu	拉祜语	
Siam	loux (lāi) Siam / lox (lai) Siiem	Tai (Shan, Dai)	傣语 (掸语)	ထိုင်းစာ / ထိုင်းစကား
lit.	tud gū mu ngai lāi / thut ku mu: ngai: lai	literally, literal translation	直译	တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ခြင်း
liter.	blag ngai lāi līg lāi hmai jei (?) / plakngai: lai lig lai mhai: ce: (?)	literary usage	书面语、口头文学	စာသုံး
mor.	om bēng / awm peung	morphologically-related	有形态变化关系	အသွင်တူ
obs.	loux gūad loux brim / lox kuad lox prim:	obsolete, archaic, or historical term	旧时用语、历史用语	ရှေးသုံး
onom.	ngai loux hod loux / ngai: lox hawt lox	onomatopoeia	拟声词、象声词	သဘာဝအသံတူ
pl.	haoh, hun / haoh, hun:	plural	复数	ဗဟုဝုစ်
prim	brim / prim:	old, pre-modern, pre-20th century	古、解放前、非现代	ရှေးသုံး [ ]
q.v.	mgāig / gaig	see another part of the text for further information (< Lat. *quod vide*)	参见	ယှဉ်ကြည့်
syn.	ngai lāi om jē / ngai: lai awm: ceu	synonym	同义词	အဓိပ္ပာယ်တူစကားလုံး
sb.	mōd dix / mawd tix	somebody	某人	တစ်ယောက်ယောက်
sth.	dīd dix / tidtix	something	某物	တစ်ခုခု
U.K.	loux (lāi) meng Eing Ga Lang / lox (lai) meung Enggalang	United Kingdom or Commonwealth English usage	英国话或英国拼音	အင်္ဂလိပ် [illegible] [illegible] [illegible] နှုန်း
U.S.	loux (lāi) meng A Mei Ri Gax / lox (lai) meung Amerikax	United States English usage	美国话或美国拼音	အမေရိကန်အသုံးအနှုန်း
usu.	si nqeeng mōh / sijheeng: mawh	usually	常作	တခါတရံ
var.	jīx dix ah / chix tix ah	variant reading	又读	မူကွဲ
vulg.	loux nqax / lox jhax	vulgar expression, slang, offensive language, swearing	俚语, 骂人的话	ရုန်ရင်းကြမ်းတမ်းသော အသုံးအနှုန်း
...	loux ndōd / lox dawd	indicates an ellipsis (omission)	指省略词语	မြှပ်

Abbreviations of Book Titles used in Provenance Field for Meanings, Examples, Notes, etc.

AIZIBING	Njaeh noh din -- krian krei nbrei rian gah saex ai zi bing: lāi lāo būi dōng nbēen ai zi bing (从这里开始，迎接艾滋病挑战：预防艾滋病基本知识读本)
ANGTUXSENG	Nbēen loux Gon Nyōm Ang Tux Seng (安徒生童話故事選)
AYRBKM	Ai Yawn Rai: Bre Keut Mhawm [audio cassette]
AYRSM	Ai Yawn Rai: Son Maix [VCD]
BAWDA	Nyiex Gau Lai Kawn Nyawm Vax-Yang Kong (Nyiex Bawda)
CH	辞海
CPM	Krax Bang Susaoh Grawng Sum Sang Ceucao Khraox
CYWZZZXGK	沧源佤族自治县概况
FFHV	Friends Forever (Wa-H): Human Values (audio tape)
FISKES	The Fate of Sacrifice and the Making of Wa History (dissertation)
HLYZCYMC	汉拉英中草药名称
HTYYAYR	Hak tiex yien yawk, Ai Yawn Rai - Yex Noi Seng [audiotape]
HWXCSYJ	汉佤新词术语集 (Pug lāi loux kraox Hox giex Vax)
HYCD	汉英词典
HYDCD	汉语大词典
JJMLMDB	Jīang Jex Ming "Loui Mu Dai bīao" Gah Grāi Lāo Noh (江泽民"三个代表“重要思想)
JVW	Jesus Vo Wa [videotape]
KGSPKY	Krax gau son pui khrit yan Gau kix mawh kawn: cau cie aux
KMFYCD	昆明方言词典
KMM	Krax Moh Miex [VCD]
KNBYYCPV	Khix num been yung yi ceu pwi Vax [calendar]
KPG	Kawn Pa Grai [VCD]
KPW	Kammākamma Pāli Wax
LF	Leix feng (雷锋)
LGV	Loux Gāb Vax (佤语熟语汇释)
LL1...LL5	Lāi loux (Pug lāi [rāog] mgāe gon nyōm: Lāi loux) (佤文小学课本，语文)
LL2003 (-1, -2)	Lāi Loux 2003 ed. (Nklog dīx pug bīang, pug mgreem)
LLHJJNQ	Lig lai hmai jei jie noung quing (佤族农村实用知识读本)
LPKV	Lox pīh kawn vax (佤族祈祷词)
LPT	Lox Phektiem
LRBGS	Lai rawg buan ga siyiex (lox Vax)
LRK2005	Lai Riang Khix Cub Caw Ceu Cao Vax Kawn Khrit Com Rawm, Baux Veng Cing Tong
LRV	Lai Rhax Vax (2001)
LSMPLG-GJ	Lai Si Min Phuk Lai Gau (Glawk Jah)
LSVLSNV	Lāi si vaoh loux si ndiex Vax (佤族諺語)
LVJLDJT	Lāi veng jian lāeg dix joux tud kaing hui nbog gao liah Quan Gox Dai Biao Da Hui Joung Gox Goung Qang Dang (中国共产党第十六次全国代表大会文件选编)
LVPLG-GG1-4	Lai Vax Phuk Lai Gau Glawg 1-3, Lai Vax (Wa Reader) Glawg 4
LVPLG-GKJ, -GK1, -GK2-2000	Lai Vax Phuk Lai Gau, Glawk Jah, Glawk Tix, Glawk Ra: (2000 ed.)
LVPLG-GKJ, -GK1, -GK2-2003	Lai Vax Phuk Lai Gau, Glawk Jah, Glawk Tix, Glawk Ra: (2003 draft)
LYMPA	Lai Yaog Min Pa Awng 10 Tan:
MED	Myanmar-English Dictionary [need biblio details]
MQQYZZF	Joung hua reng ming gung hex gox ming qux qi yiux zi zi fa; Mgrong sang yuh Ying Nang《...》 (中华人民共和国民族区域自治法；云南省实施《...》办法)
MYSDYSD	Mgrong yuh si ndah yie dix siao (民族民间实用小验方)
MZYJWJ	民族研究文集
NBLDAQ	Nbēen [ba] lāo Dex ang qux (德昂族民间故事)
NGBR	Nqom glieh ba raog (佤族民间歌曲)
NGTRANS	Wei Deming (Nyi Ga) 2001-08-16 et al. transcripts
NLBR	Nbēen Lāo Ba Rāog (Sam Rai)
NLGNJG	Nbeen loux Gon Nyom: Joung Gox (中國童話精選)
NLNLNB	Ngai lig ngai lai nblong blag kaix lih Gon Bui: Dox noh gah Miex Geeing Gon Nyom

	Ming Qux ba roi dux an gix (生命知识：献给少数民族家长们)
NRBBKV	Num riah bhasa Buddha krax Vax
NSMLPR	Nbeen Si Mgang Lih: Pug Ra (司岗里的故事)
NT	New Testament of the Bible
OT	Old Testament of the Bible
PGLVYYM	Phukh gau lai Vax ye yung mrax
PLDL	Pug lāi dui lou [Dialogue reader] (会话读本[佤汉对照])
PLSBSM	pug lāi sōun ba sang mgāe dix gah lāi vāx (1981 ed.) pug lāi sōun ba sang mgāe dix gah lāi vax (1999 ed.) (佤文读本（扫盲用）)
PNMEL	Pi nyā mgrong eei līg (科学养猪)
PPLTKNNTT	Paritta pā li thiang kaum nā nā tāng tāng
PYY	Poi: Yaog Yaw Naog Lox Buan Kao: Num
SF	Joung huax ren min goung hox gox sian fax (中华人民共和国宪法)
SJTRANS	Wang Youming 王有明 (Sam Jāi), Tian Jinhua 田金花 (Yeix Kuad) et al
SKV	Sāmaneravinaya krax Vax
SMBRLHYGM	Sang mgae Ba rāog lai hox yuh gah mox (佤族怎样学习汉语文)
SMNGGKF	Si mglēeig ndīang gai gex kai fang giex gāing sian dai hua yūh dix nīe bōun gāing se hui ju yi goui nqom jōung gox: Loux grāi ndaex hui dīng dai biao jōung gox goung qang dang kom mēng nbāex gao boun (加快改革开放和现代化建设部发夺取有中国特色社会主义事业的更大胜利：在中国共产党第十四次全国代表大会上的报告)
SNBRJG	Si Ndah Ba Raog Joung Gox (中国佤族医药)
SNRMSML	Si ngian rang mai si mgang lih (佤族神话与历史传说)
SNSNGMSN	Si ndah siao ndaex gaeng ma si nqeeng (农药使用常识)
SPTBDK	Sang pon: tix baptis daux khwan: Singax singeh yuh ka mawx?
SPTSYKM	Sang Pon Tawng Siyiex Yuh Ka Mawx (English Title: How to Know God [Wa])
STB	Sipeem Tawx Bwan
STB-NT	New Testament of the Bible published by STB
STB-OT	Old Testament of the Bible (to be published by STB)
THEKAWA	The Kawa [videorecording, 25 min. B&W]: (the Wa): scientific documentary film no.3
TK	Two Kings (Wa-L) [audio tape]
WAHYMN	Lai ra praok: Wa Hymn Book: Kai Shin Dialect
WHJMCD	Pug lāi Cix ding Yīie si ndong Lāi Vax mai Lāi Hox (佤汉简明词典)
WHSZKB	Pug lāi qe mgāe lāi vax mai lāi hox (佤汉识字课本)
WHXSCD	Cidian xuesheng lāi Vāx mai lāi Hox (佤汉学生词典)
WHYH	文化蕴魂
WYBRFY	佤语巴饶方言与阿佤方言比较研究
WYDYJ	佤语的音节
WYFYYJ	佤语方言研究
WYHHKB	佤语会话课本
WYJZ	佤语简志
WYPLY	佤语骈俪语的语言特点
WYYF	佤语语法 (Nbēen loux grāi Vax) (Nbēen grāi loux Vax)
WYYJ	佤语研究 (Nbēen Loux Vax)
WZCYMDZPLC	佤族--沧源勐董镇帕良村
WZFQ	佤族风情 (Nbēen oud mgrong goui gon Ba rāog)
WZLSYWHYJ	佤族历史与文化研究
WZMG	佤族民歌
WZSHLSDC-2	佤族社会历史调查（二）
WZSHLSYWH	佤族社会历史与文化
WZWHS	佤族文化史
XDHYCD	现代汉语词典
XHZD	新华字典
YNMZYYWXLWJ	云南民族语言文学论文集
YNSSMZLYSC	云南少数民族礼仪手册)
YOUNG-NT	Hpuk lai sigang si siyeh pa hkrao [The New Testament in Wa] (佤文新约全书)
YQJDSPLL	Yāog qix jee Deng Siao Ping li lun dom hlaong nteen yūh gāing se hui ju yi goui nqom

	joung gox lāig ndaex 21 see ji gū blag: Loux grāi ndaex hui dīng dai biao joung gox goung qang dang kom meng nbāex gao boun [sic - gao puan] (Nūm 1997 kix ngāix 12) (高举邓小平理论伟大旗帜把建设有中国特色社会主义事业全面推向二十一世纪：在中国共产党第十五次全国代表大会上的报告
ZXFSNS	栽新房(sum nyīex saox): 雲南班洪佤族"房子"的社會建

Wa Dictionary

K

ka[1] [gah] /kah/ **1** *prep.* မှာ၊ ကို၊ နဲ့ 在, 向 *zài, xiàng* at, in, to, by. **:** Ot nawh ka Kaung: Liiem. သူမုန်းလင်မှာနေတယ်။ 他住在孟连。 *He lives in Menglian.* **2** *prep.* ကြောင့်၊ နဲ့ 于, 由于（表示原因）*yú, yóuyú (biǎoshì yuányīn)* because of, on account of, in. **:** Yum lien ka naing. စစ်သားက စစ်ပွဲမှာသေတယ်။ 战士死于战争。 *The soldier died in battle.* | Taug nawh ka jhawm saux tix. သူဖျားလို့မောနေတယ်။ 他累因为生病。 *He is tired because of his illness.* | Nawh mat ka rau tix khaing: khaox. သူသစ်ပင်ပေါ်ကပြုတ်ကျလို့ဒဏ်ရာရသွားတယ်။ 他从树上掉下来受了伤。 *He was injured from falling out of a tree.* **3** *prep.* နဲ့၊ ဖြင့် 用, 以（表示方式）*yòng, yǐ (biǎoshì fāngshì)* using, with (as instrument). **:** sawm: ka thu:. တူနဲ့စားတယ်။ 用筷子吃。 *eat with chopsticks.* | Aux mat yuh taix tix ka gawn. ကျွန်မ လက်ကို ဓားနဲ့ ရှမိတယ်။ 我用刀伤我的手。 *I cut my hand with a knife.* **4** *prep.* ကို 向, 往（表示动向）*xiàng, wǎng (biǎoshì dòngxiàng)* towards. **:** La tha: in: mawh pa haok ka daux Meung Tha La:. ဒီမီးရထားက မန္တလေးကိုသွားမယ့်ရထားပါ။ 这是往曼德勒(瓦城)开的火车。 *This train is the train for Mandalay.* | Eix lih khaing daux nyiex mai hu piang krax ka plag laih. ကျွန်တော်တို့ အိမ်ကနေ ထွက်တော့ ဈေးဆီကို လမ်းမအတိုင်း သွားတယ်။ 我们从家出发，走路向街子。 *We set out from home and went along the road towards market.* /f2.0534/ /f6/

ka[2] [gā] /kạ/ *vt.* ကိုက်–၊ ဝါး–၊ မြုံ– 啃 *kěn* gnaw. **:** Nawh ka tix ih nex khaing: si ang:. အရိုးမှာကပ်နေတဲ့အသားတွေကို ဝါးနေတယ်။ 他啃骨头上的肉吃。 *She gnawed the meat off the bone.* ☞ khliak [*syn.*]. /f6/

ka ghaok ka dung [gah nkaog gah ndūng] /kah gʰauk kah dụṇ/ *phr.* ကယောင်ချောက်ချား၊ ဟို – လိုက် ဒီ – လိုက်။ nonsense, rambling talk, talking deleriously (?) (lit. 'up the slope and down the slope'). **:** Nie kin: jhawm: saux nawh, ot tix sikah ka ghaok ka dung. သူအဖျားတစ်အားကြီးတယ်၊စကားကယောင်ချောက်ချားပြောနေတယ်။ *His illness is especially serious and he is rambling all over the place. (?)* ☞ ka ghaok ka dum [*var.*].

ka ghaok ka dum [gah nkaog gah ndūm] /kah gʰauk kah dụm/ ☞ ka ghaok ka dung .

kapaox [gah bāox] /kah pạu?/ *n.* မင်္ဂလာဆောင် 婚礼 *hūnyīn, hūnlǐ* wedding. **: kaw (pui) pa yuh kapaox** မင်္ဂလာဆောင်ပွဲကိုကူတယ်။ 新郎 *bridegroom* | Yesux chawk kix ah nin:, 'Pex chix kieh paoxgrawm pui pa yuh kapaox twah pa ih pa un: yam kawn: ot kaw pa yuh kapaox mai: kix lie? [Lukax 5:34] ကိုယ်တော်ကလည်း၊ မင်္ဂလာဆောင်လုလင်သည် မိမိအပေါင်းအဘော်တို့နှင့်အတူရှိစဉ် အခါသူတို့ အစာရှောင်စေနိုင်သလော။ 耶稣对他们说、新郎和陪伴之人同在的时候、岂能叫陪伴之人禁食呢。 *Jesus said to them, 'Can you make the friends of the bridegroom fast, while the bridegroom is with them?' [Luk. 5:34]* | Meung Siyiex awm: simiang ting tix kaux, pa yuh poi (pwie) kapaox son kawn: simex tix. [Mathiex 22:2] ေ ်ားကင်နိုင်ငံတော်သည်မိမိသားအဘို့ထိမ်းမြားမင်္ဂလာဆောင်ပွဲကိုစိရင်သောမင်းကြီးနှင့်တူ၏။ 天国好比一个王、为他儿子摆设娶亲的筵席。 *The Kingdom of Heaven is like a certain king, who made a marriage feast for his son. [Mat. 22:2]* /f7/

ka tiex [gah diex] /kah tɛ?/ *loc.* အပြင်၊ အပြင်ဘက်၊ ပြင်ပ 外边 *wàibian* outside. ☞ plak tiex [*syn.*].

ka tiex ka ma: [gah diex gah ma] /kah tɛ? kah ma/ *phr.* ေ ်ားကင်နှင့်မြေကြီး၊ ကမ္ဘာ၊ လောက၊ စကြာဝဠာ 天地 *tiāndì* heaven and earth, the world, the universe.

Kanata [Ga Na Da] /ka na ta/ *np.* ကနေဒါ 加拿大 *Jiānádà* Canada.

ka rieh ka rang: [gah rīeh gah rang] /kah rṛh kah raŋ / *phr.* ပျောက်ကမ်းပါး 悬崖陡壁 *xuányá dǒubì* steep cliff, sheer precipice. **:** Ka rieh chix pang:, ka rang: chix kuah. 在陡坡上（也）会扎根，在岩石上（也）会发芽。(生命力强。) *Can take root on a cliff, can sprout on a rock face. (Describes vitality.)*

kak [gag] /kak/ **1** *n.* ကိုင်း (သစ်ကို ်) 树杈, 树枝 *shùchà, shùzhī* branch, fork in tree. **2** *cl.* ကိုင်း 枝

zhī (classifier for tree branches). ☞ kak, kee:, kak khaox [*syn.*]. ☞ kukak (ku kag), sikak [*mor.*]. /*f*0.0134/ /*f*5/

kak keu: (kak kee:) [gag gee (gag ge, gag ke)] /kak kɯ, kag kɤ, kag kʰɤ/ *n.* သစ်ခွ၊ ကိုင်းခွ 树杈, 树枝 *shùchà, shùzhī* tree branch (lit. 'branch and vine'?). [kag 'branch + gee,ge,ke ← Siam xɤ̀₂ 'vine' (?)].

kak khaox [gag kaox] /kak kʰauʔ/ *n.* သစ်ကိုင်း 树枝 *shùzhī* branch, stem. ☞ kak [*syn.*].

kat[1] [gad] /kat/ **1** *n.* <KHAOX> အဆူး၊ ဆူး 刺, 刺儿 *cì, cìr* briar, thorn, bramble. **:** Maix riien tix, paw dung: tix ka kat. အဆူးစူးမိအောင် သတိထား။ 你小心些, 别戳着刺儿。 *Be careful that you don't get stuck by a thorn.* **2** *n.* <KHAOX> ဆူးလဲ 茨 *cí* puncture vine, caltrop, goathead (*Tribulus terrestris*). /*f*6/

kat[2] [gad] /kat/ *n.* ကတ် (“ဝ”ပြက္ခဒိန်တွင်သုံး သောလူနာမည်) 己 (天干第六位, 用于计算日子) *jǐ (tiān gān dìliù wèi, yòngyú jìsuàn rìzi)* 6th heavenly stem (used in counting days in calendrical 10-day cycle). /*f*6/

kat ka [gad gā] /kat kạ/ *n.* <SIM:,SAUX> 鹧鸪, 花鸡 *zhègū, huā jī Francolinus pintadeanus*. ☞ tak ta: [*syn.*].

kat ko kie [gad gōu gīe] /kat kọ kɛ̣/ *n.* <KHAOX> အဆိပ်ရှိဆူးကိုင်းများပါရှိသည့် ကန္တာရပင်တမျိုး (kind of cactus-like flowering plant with poison-bearing thorns). ☞ kat khi: tut, (kat khi: tud?), kat sipawg [*syn.*]. [mai Ríang 2].

kat keei: [gad geei] /kat kɯi/ *n.* <KAWNG,SAUX> 蜘蛛, 小蜘蛛 *zhīzhū, xiǎo zhīzhū Aranea ventricosa*. ☞ greeih, nyiex greeih [*syn.*].

kat keu: [gad ge] /kat kɤ/ *n.* <KAWNG> မြီးညှပ်ကောင် 蠼螋类, 蠼螋 *qúsōulèi, qúsōu* earwig (*Labidura riparia*). ☞ mak kheu: sivai [*syn.*].

kat keu: sivai [gad ge si vāi] /kat kɤ s.vại/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကစော့ခါးသီး 喀西茄, 刺天茄, 狗茄子 (草本, 有刺, 果实及根可入药) *kèxīqié, cìtiānqié, gǒuqiézi (cǎo běn, yǒu cì, guǒshí jí gēn kě rù yào)*. ☞ kat song: siah [*syn.*].

kat keun: [gad gen] /kat kɤn/ *n.* <KHAOX> ရှားစောင်းကြီး၊ ရှားစောင်းပြဿဒါ?(တောင်ပေါ်တိုင်းရင်းသားများ မီးဖွားချိန်အိမ်တံခါးဝင်ပေါက်တွင်ချည်ထားသည်) (kind of succulent plant with thorns, tied to door of house when a baby is born to the family, lit. 'spurge thorn' --see illustration).

kat kiiem: [gad giam] /kat kiəm/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခရားချို (အရိုးကိုဆေး□□ရာတွင် သုံး) 五加皮 (灌木, 可入药) *wǔjiāpí (guànmù, kě rù yào)* slender acanthopanax (*Acanthopanax trifoliatus*, a shrub, stem used medicinally by Wa, root bark used by Han). ☞ lhax ciiem: [*syn.*]. ☞ taux kat kiiem:, nhu: kat kiiem: .

kat khi: tut [gad ki dud] /kat kʰi tut/ *n.* <KHAOX> (kind of flowering cactus with poison-bearing thorns, lit. 'worry about leprosy thorn'). ☞ kat ko kie, kat sipawg [*syn.*]. [mai Ríang 2].

kat pi: [gad bi] /kat pi/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဂမာန်၊ ဂမော် 悬钩子, 水牛黄泡刺 (草本, 根可入药) *xuángōuzi, shuǐniú huángpāocì (cǎoběn, gēn kě rù yào)* (*Rubus sp.*, evergreen shrub, hook-shaped thorns, roots used medicinally, leaves used as bed for placing gifts on). ☞ pi:[5], kawn: sai: kat pi: [*syn.*].

kat pid [gad bīd] /kat pịt/ *n.* <KHAOX> ဆူးလျှင်ကပ် ၍ညှိကပ်ပါလာသောဆူးပင်? (一种藤子, 可做酒药) *(yīzhǒng téng zǐ, kě zuò jiǔ yào)* (a kind of vine, which can be used as a starter for plai rice beer, lit. 'sticky thorn'?).

kat maox rhiiem: [gad maox hriam] /kat mauʔ rʰiam/ *n.* သံဆူးကြိုး 带刺的铁丝网 *dài cìde tiěsīwǎng* barbed wire, barbwire (US).

kat jhia: ting [gad nqia dīng] /kat dʑʰia tịŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဆူးလေပင် (စကော့တလန်ဆူး လေပင်) 大蓟, 大黄 (草本, 可入药) *dà jì, dà huáng (cǎo běn, kě rù yào)* big setose thistle.

kat jhia: siah [gad nqia siah] /kat dʑʰia siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဆူးလေပင်အသေးမျိုး 条叶蓟, 细叶刺参 (草本, 可入药) *tiáo yè jì, xì yè cì cān (cǎo běn, kě rù yào)* small setose thistle.

kat sai: saw: [gad sai so] /kat sai sɔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> အဆူးပင်တစ်မျိုး? 鸡刺眼 (草本, 可入药) *jī cì yǎn (cǎo běn, kě rù yào)*.

kat song: ting [gad soung dīng] /kat soŋ tịŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခရမ်းကစော့ကြီး 大苦果, 水茄, 野茄子 (灌木, 可入药) *dàkǔguǒ, shuǐqié, yěqiézi (guànmù, kě rù yào)* water nightshade (*Solanum torvum*, shrub, root used medicinally, lit. 'big bitter thorn'). [ríang 2].

kat song: siah [gad soung siah] /kat soŋ siah/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကစော့ခါးသီး 刺天茄, 纽扣果, 苦果 (灌木, 可入药) *cìtiānqié, niǔkòuguǒ, kǔguǒ (guànmù, kě rù yào)* Indian nightshade (*Solanum indicum*, shrub, root used medicinally, lit. 'narrow bitter thorn'). ☞ kat keu: sivai [*syn.*].

kat sipawg [kad si bōg] /kʰat si pɔ̣k/ ☞ kat khi: tut .

kat yu [gad yū] /kat ʐu̯/ *n.* <KHAOX> ဆူးပုပ်ပင်? 倒勾刺（灌木, 极似酸柏树） *dǎo gōu cì (guànmù, jí sì suān bǎishù)* kind of vegetable with a strong odour?.

kat reei [gad rēei] /kat rɯ̯i/ *n.* <SIM:> ဇီးကွက်အကြီးမျိုး 雕鸮, 大猫头鹰 *diāohào, dà māotóuyīng* eagle owl (*Bubo bubo*, lit. 'thorn X réei?'). ☞ plang: plawh ting [*syn.*].

kat rhax [gad hrax] /kat rʰaʔ/ **1** *n.* <KHAOX> ဆူးပုတ်အဆူး ?（藤本, 嫩叶可食） *(téngběn, nèn yè kě shí)* (vine-like plant, young leaves edible, lit. 'snow thorn'? 'singing thorn?). **2** *n.* <KHAOX> ဆူးပုပ်ရွက် ?(ရှား၊ ရှားကြီး) 金合欢属（灌木, 嫩叶可食） *jīnhéhuān shǔ (guànmù, nèn yè kě shí)* (*Acacia sp* ?, shrub, young leaves edible). **3** *n.* <KHAOX> ဆူးပုပ်ပင် ? 酸柏树, 翠柏树（乔木） *suānbǎishù, cuìbǎishù (qiáomù)* Chinese incense-cedar (*Calocedrus macrolepis*, medium-sized tree, 25-30 m tall, short cone stem, 0.5 cm. ☞ khaox kat rhax [*syn.*]. [Picture link is 'daex hrax'; Cf. details; ríang 2 ; ríang 3].

kat leng [gad lēing] /kat lẹŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> အဆူးရှိသောနွယ်ကြိုးပင်တစ်မျိုး (?) 杠板归（草本, 可入药） *gāngbǎnguī (cǎoběn, kě rù yào)*. ☞ nhu: kat leng .

kat leng siah [gad lēing siah] /kat lẹŋ siəh/ *n.* <KHAOX> မြက်ပင်တစ်မျိုး? 穿叶蓼, 蛇牙草 *chuān yè liǎo, shé yá cǎo*.

kat leng: siah [gad leing siah] /kat leŋ siah/ *n.* <KHAOX,SAUX> 犁头刺, 杠板归, 蛇不过, 蛇牙草 *lí tóu cì, gāng bǎn guī, shé bùguò, shé yá cǎo Polygonum perfoliatum*. ☞ rib kawn: thai:, taux hak ② [*syn.*].

kat vie kaung: [gad vīe gaeng] /kat vɛ̯ kaɯŋ/ *n.* <KHAOX> ရှားစောင်းပင်တမျိုး (စပါးခင်းများတွင် အရံအတားသဖွယ်ပေါက်နေသည့်ဆူးပါသည့်အပင်များ) (aloe? a kind of cactus-like shrub with thorns, which grows along rice fields, lit. 'field fence thorn'). [cf. ríang 2 mai ríang 3].

kat heeik [gad heeig] /kat hɯc/ *n.* <KHAOX,KRAUNG> အဆိပ်ဆူး 大荃靡，荨麻（草本, 茎皮可做纺织原料） *dà quán mí, qiánmá (cǎoběn, jīng pí kě zuò fǎngzhī yuánliào)* nettle, stinging nettle (lit. 'stinging thorns', *Urtica sp.*, perennial plant with stinging hairs on the stalk and leaves; outer fibres of stalk can be woven into fabric).

kat heeik siah [gad heeig siah] /kat hɯc siəh/ *n.* <KHAOX> ဖက်ယားဆူး 细荨麻 *xìqiánmá* (thin nettle).

kap [gab] /kap/ *n.* ကပ် 甲（天干第一位, 用于计算日子） *jiǎ (tiān gān dìyī wèi, yòngyú jìsuàn rìzi)* 1st heavenly stem (used in counting days in calendrical 10-day cycle). /*f*5/

kap [gab] /kap/ *n.* ပူးပူးကပ်ကပ် 腮, 腮帮子 *sāi, sāi bāngzi* cheek. /*f*5/

kah[1] [gah] /kah/ **1** *part.* ဝါကျနောက်ဆုံးတွင်ထည့်သုံးတဲ့စကားလုံး (用在句末, 复指前面的人和物) *(yòng zài jùmò, fùzhǐ qiánmiàn de rén hé wù)* (resumptive preposition referring to fronted noun phrase, usually (?but not exclusively) sentence-final.). **:** Rawm: singaong an: koe: kax ting kaing: kah. အဲဒီကြည်လင်နေတဲ့ရေထဲမှာ ခေါင်းခပ်ကြီးကြီးနဲ့ ငါးတွေရှိတယ်။ 清水里有大头鱼。 *There are big-headed green murrel fish in that clear water.* | Nyiex prim: ang: pui ot kah. အဲဒီအိမ်အိုကြီးမှာ ဘယ်သူမှမရှိဘူး။ 旧房子没人在。 *There is no one in the old house.* | Rawm: raux ang: cu kawn: nyawm laig kah. အဲဒီရေနက်ပိုင်းကို ခလေးတွေကိုပေးမသွားဘူးကွယ့်။ 水深不准小孩进去！ *Children are not permitted to enter the deep water!* | Pa: daing: koeng pui kah mawh pui pie. လူတွေအရှဉ်ဆုံးက အဲဒီလူလိမ်ဘဲ။ 大家最讨厌的是骗子。 *What people despise most of all is that cheat.* | Nghox gaox mawh pa eei ex ju tix kah heue. ဆန်စပါးဟာကျွန်တော်တို့အသက်မွေးတဲ့အရာပါ။ 粮食是生命之源. *Rice is the thing that sustains our life.* **2** *part.* ကွ၊ ရော၊ လိုက်တာ၊ ဆ အောင် (用在句末, 复指前面所叙述的事) *(yòng zài jùmò, fùzhǐ qiánmiàn suǒ xùshù de shì)* (resumptive preposition referring to fronted clause, usually (?but not exclusively) sentence-final.). **:** Hoik koe: nad, tidtix kawx ang: lhat kah. ဆ ။ ရှိရင် ဘာကိုမှမကြောက်ဘူးကွ။ 有了枪，什么都不怕。 *When you've got a gun, you're afraid of nothing.* | Jao ah keeing: nawh ka nawh, keem: yiiem kah. သူ့အဖေသူ့ကို ဆူလို့ ငိုလိုက်ရော။ 因为他父亲骂他, 所以他哭了。 *He cried because his father scolded him.* | Hoek maix, aux kied gauxrhawm: kah. ခင်ဗျားလာလို့ကျွန်တော်ဝမ်းသာလိုက်တာ။ 你来了, 我非常高兴。 *I'm very pleased that you came.* | Kix teei tix tik kraung tiblah ka daux rawm:, sonsang chaong: reu ting kah. [Yonax 1:5] သင်္ဘောပေါ့သွားအောင် သင်္ဘောပေါ်ကပစ္စည်းတွေကိုပင်လယ်ထဲပစ်ချကြတယ်။ 他们将船上的货物抛在海中、为要使船轻些。 *They threw the cargo that was in the ship into the sea to lighten the ship. [Jon. 1:5]* /*f*2.0534/ /*f*1/

kah[2] [gah] /kah/ **1** *vt.* ဖြေ– 解, 解开 *jiě, jiěkāi* untie, unfasten. **:** Yuh bwan son, gah maox moi. ဆ ။ ကျီးရှုးပြုပြီး နွားကို ချည်ထားတဲ့ကြိုး ဖြေပေးပါ။ 解开绳子。 *Please untie the rope tethering that cow.* **2** *vt.* <SAUX> သက်သာစေ–၊ ဖြေ– 解 *jiě* relieve,

purge. **:** Sidah in: kah saux aoh. ဒီဆေးက အပူရှပ်တာ သက်သာစေတယ်။ 这种药能解暑。 *This kind of medicine relieves heatstroke.* **3** *vt.* ဖြေရှင်း–၊ ဖွင့်ဆို– 解释 (?) *jiěshì* explain, solve, resolve. **:** Pa kah dee bleeh gum lox dawd (a) lai ka la: pa shiang mai: bang susaoh. စကားစုတိုတွေ ဒါမှမဟုတ် နိုင်ငံခြားဘာသာစကားလုံးတွေရဲ့အဓိပ္ပါယ် ကိုဖွင့်ဆိုထားတယ်။ *Explanation of the meaning of short phrases or foreign words related to the church planting movement.* ☞ gah[3] [*mor.*]. /*f*2.0534/ /*f*1/

kah[3] [gah] /kah/ *adv-pre.* လည်း 也 *yě* also, too. **:** Maix hu: aux kah hu:. ရှင်သွားရင် ကျွန်မလည်းသွားမယ်။ 你去我也去。 *If you go, I will go too.* | **ang: (mawh)..., kah mawh** 不是. . . 就是. . . , 要么. . . 要么. . . *either...or..., if not X, then Y* | Ang: mawh cie maix, kah mawh cie nawh. 不是你的，就是他的。 *If it's not yours, then it's his.* | Ang: viex niex, kah mawh viex cawng:. 要么带斗笠，要么带雨伞。 *Either carry a straw hat or an umbrella.* /*f*2.0534/ /*f*1/

kax [gax] /kaʔ/ **1** *n.* <KAX> ငါး 鱼 *yú* fish. **2** *n.* အဏ္ဏဝါဇီဝ 鱼类 *yú lèi* marine life. /*f*0.031/ /*f*6/

kax kong [gax gōung] /kaʔ kọŋ/ *n.* <KAX> ပြည်ပုစွန် 虾 *xiā* shrimp, crayfish? crawfish? (*Crangon sp.*?, freshwater crustacean, suborders Dendrobranchiata and Pleocyemata). ☞ kung, sido rawm:, tamkax [*syn.*].

kax klai [gax glāi] /kaʔ klại/ *n.* <KAX> မြက်စားငါးကြင်း၊ အစိမ်းရောင်ငါးကြင်း 草鱼 *cǎoyú* grass carp (*Ctenopharyngoden idellus*, cylindrical-shaped freshwater fish which feeds on water plants, lit. 'green fish'). ☞ kax ih rib [*syn.*].

kax gawn: tawk [gax mgon dog] /kaʔ gɔn tɔk/ *n.* <KAX> ဖားလောင်း၊ ဖားတဝိုင်းငါးတဝိုင်း 蝌, 蝌蚪 *pí, kēdǒu* tadpole, pollywog (juvenile frog or toad) (lit. 'mallet fish', referring to shape?).

kax glaox [gax mglāox] /kaʔ glạuʔ/ *n.* <KAX,SAEX> ငါးသလဲထိုး 泥鳅 *níqiū* dojo loach, weather loach, oriental weatherfish (*Misgurnus anguillicaudatus*, small fish with slippery cylindrical body and barbels around mouth, lit. 'mud fish'). ☞ kax cix [*syn.*].

kax paing [gax bāing] /kaʔ pạŋ/ *n.* <KAX> ငါးဖြူ 鲫鱼 *jìyú* white crucian carp (*Carassius spp.* -- *C. carassius, C. cuvieri, C. auratus*, laterally flat, no barbels, unlike common carp, does not grow large, lit. 'white fish').

kax paing eei: [gax bāing eei] /kaʔ pạŋ ʔɯi/ *n.* <KAX> ငွေရောင်ငါးကြင်း၊ ငါးနုသန်း 白鲢鱼 *bái liányú* silver carp (*Hypophthalmichtys molitrix*, flat freshwater fish with small scales, green-black back, and white belly, lit. 'farmed white fish').

kax paing iak [gax bāing iag] /kaʔ pạŋ ʔiək/ *n.* <KAX> ငါးသန်သေးနုတ် 小白鱼 *xiǎo báiyú* (lit. 'small white fish').

kax plaok [gax blaog] /kaʔ plauk/ *n.* <KAX> ငါးခုံးမ 红眼鲃 *hóngyǎnbā* redeye barb, red-eyed barbel (*Barbus radiatus or B. barbus*, freshwater fish of Cyprinidae family, with flat or cylindrical body, lit. 'loquat fish' (?), referring to its shape?).

kax maox khlax [gax maox klax] /kaʔ mauʔ kʰlaʔ/ *n.* <KAX> ခါးပတ်ငါး 带鱼 *dàiyú* (a kind of eel?, lit. 'belt fish', long thin body like a belt).

kax ting kaing: [gax dīng gaing] /kaʔ tịŋ kaŋ/ *n.* <KAX> ငါးပနော်၊ ငါးရံ့ 绿鳢, 大头鱼 *lǜlǐ, dàtóuyú* type of green murrel (lit. 'big-headed fish', *Channa argus*, or snakehead, flat-headed fish with round body, long dorsal and anal fins, round tailfin, scales on body and head, e.g., black murrel 乌鳢).

kax cix [gax jix] /kaʔ tɕiʔ/ *n.* <KAX> ငါးသလဲထိုး 泥鳅 *níqiū* dojo loach, weather loach, oriental weatherfish (*Misgurnus anguillicaudatus*, small fish with slippery cylindrical body and barbels around mouth, lit. 'barbel fish'). ☞ kax glaox, gax kawn: krao: [*syn.*].

kax sipriang [gax si brīang] /kaʔ s.pṛiaŋ/ *n.* <KAX> မျှင်ရောင်ခေါင်းနဲ့ငါးတစ်မျိုး 墨头鱼 *mò tóu yú* (a kind of fish with an inky head?).

kax siuing: [gax si uing] /kaʔ s.ʔuŋ/ *n.* <KAX> ငါးရှဉ် 鳗鱼 *mányú* eel (lit. 'snake fish', *Angulillarostrata sp.*, long slippery body, dark grey back, white belly, upper part of body tubular, lower part flat, tiny head, tiny hidden scales).

kax raoh [gax raoh] /kaʔ rauh/ *n.* <KAX> ငါးနီ 红结鱼, 红鱼 *hóng jiē yú, hóng yú* (lit. 'red fish').

kax lai: teeing [gax lai dēeing] /kaʔ lai tɯ̰ŋ/ *n.* <KAX> ငါးပုပ်သင် 突吻鱼 *tūwěnyú* croaker, Asiatic khramulya? (*Varicorhinus varicorhinus*, a fish, lit. 'bumping squirrel? each other? fish').

kax law [gax lō] /kaʔ lɔ̰/ *n.* <KAX> ငါးဖိန်း 鲤, 鲤鱼 *lǐ, lǐyú* carp, common carp (*Cyprinus carpio*, flat freshwater fish, black back, yellow-white belly, pair of feelers by mouth, lit. 'mule fish'?).

kax heeik [gax heeig] /kaʔ hɯc/ *n.* <KAX> ငါးရှူ၊ ငါးကျည်း 胡子鲇(鲶), 塘虱 *húzi nián, táng shī* catfish (*Siluri formes*, scaleless, mucus-covered body, black back, white belly, flat head, two pairs of barbels, or whiskers, on jaws, lit. 'stinging fish').

kax ih rip [gax ih rib] /kaʔ ʔih rip/ *n.* <KAX> မြက်စားငါးကြင်း၊ အစိမ်းရောင်ငါးကြင်း 草鱼 *cǎoyú* grass carp (*Ctenopharyngodon idella, Ctenopharyngoden idellus*, cylindrical-shaped

freshwater fish which feeds on water plants, lit. 'fish that feeds on grass'). ☞ kax klai [*syn.*].

kax ix [gax ix] /kaʔ ʔiʔ/ <KAX> ငါးမြင်းရင်း 鲫鱼, 鲤鱼 *jìyú, lǐyú* carp (common and crucian) (*Cyprinus carpio, Carassius spp.*, flat body, pointed head, narrrow tail, big belly).

ka:[1] [ga] /ka/ **1** *adv-post.* အရင်၊ အရင်ဆုံး၊ မတိုင်ခင်၊ မ[ကြိယာ]ခင် 先, 前 *xiān, qián* first, before. **:** Maix ih ka:, aux ih khaix. ခင်ဗျားအရင်စား။ ကျွန်တော် နောက်မှစားမယ်။ 你先吃, 我后吃。 *You eat first, I'll eat later.* **2** *prep.* မ[ကြိယာ]ခင် 于……之前 *yú ... zhī qián* before. **:** Kieh siyawng teei nawh ka: sawm: ngawb. မနက်စာမစားခင်နဂါး သူ့ကိုယူပါစေ။ 让龙在吃饭之前把他摄走。（咒语） *May the dragon take him away before breakfast. (A curse.)* ☞ khaix [*ant.*]. /*f*0.0723/ /*f*10/

ka:[2] [ga] /ka/ *vt.* ကင်–၊ မီးကင်–၊ မီးပြ– 烤, 烘 *kǎo, hōng* dry (clothes) by a fire, roast. **:** ka: ka ngu. မီးကင်။ 用火烤。 *dry sth.over a fire.* /*f*0.0723/ /*f*10/

ka:[3] [ga] /ka/ *n.* <TOSAT> မြွေပါမျိုး 青鼬, 蜜狗, 黄喉貂, 黄猺 *qīngyòu, mìgǒu, huánghóudiāo, huángyáo* yellow-throated marten (?) (*[Martes?] Charronia flavigula*, size of domestic cat, all-black back and sides of head, limbs, and tail, yellow shoulders, yellowish grey stomach, feeds on squirrels, bees). ☞ tao:[1] . /*f*0.0723/ /*f*10/

ka:[4] [ga] /ka/ *n.* ကား (ရက်နေ့တွက်ဖို့ သုံးတယ်) 癸（天干第十位, 用于计算日子）*guǐ (tiāngān dìshíwèi, yòngyú jìsuàn rìzi)* 10th heavenly stem (used in counting days in calendrical 10-day cycle). /*f*0.0723/ /*f*10/

ka:[5] [ga] /ka/ *comb. form.* ဆန်ထွက်ပစ္စည်းများနှင့် ဆိုင်သည့်စကားလုံးများ (head morpheme in many words related to rice and other grain products). **:** ka: sen (ka: sen:, khao: sen:) မုန့်တီ၊ ကြာဆံ 米线 *rice noodles (Yunnan-style)* | **ka: mung** သုံးမြှောင်ပုံ အသီးသီးသောအပင်အပင်ငယ် 荞麦 *buckwheat* ☞ kaw (?) [*var.*]. [cf. Siam khau[3] 'rice']. /*f*0.0723/ /*f*10/

kakaong: (ka: kaong:) [ga gaong] /ka kauŋ/ *vs.* ကိုယ်တုံးလုံး၊ လုံးတီး၊ အဝတ်ဗလာ၊ မိမွေးတိုင်းဖမွေးတိုင်း 裸体 *luǒtǐ* naked, nude, bare. ☞ ku: kaong: [*var.*].

ka: kum: [ga gum] /ka kum/ *vs.* ကုန်း–၊ ကိုင်း– 驼背, 弯（腰）*tuó bèi, wān (yāo)* hunched, stooped, bent over. **:** Tax kuad in: hoik ka: kum:. ဒီအဖိုးအိုခါး ကုန်းနေပြီ။ 这位老大爷驼背了。 *This old man is stooped over.* | ka: kum: nyoi. ခါးကုန်း။ 弯腰。 *bend at the waist.* ☞ ka: khum: [*var.*]. ☞ nawm:[4] [*syn.*].

ka: khum: [ga kum] /ka kʰum/ *vs.* ကုန်း–၊ ကိုင်း– 驼背, 弯（腰）*tuó bèi, wān (yāo)* hunched, stooped, bent over. ☞ ka: kum:, khu: khum:, khum: [*var.*]. ☞ nawm:[4] [*syn.*].

ka: pawng [ga bōng] /ka pɔ̰ŋ/ *n.* အာတာပူစီ 米花糖 *mǐhuātáng* crisp puffed-rice candy. ☞ khao: pawng [*syn.*]. [Siam].

ka: mung [ga mūng] /ka mṵŋ/ *n.* <KAUNG:> သုံးမြှောင်ပုံအသီးသီးသောအပင်အပင်ငယ်,(အမ၊–ရှာရီမ်သီး–in POM-Web) 荞麦 *qiáomài* buckwheat (*Fagopyrum esculentum*). ☞ ka: mung song: .

ka: mung ka: mid [ga mūng ga mīd] /ka mṵŋ ka mḭt/ *n.* <KAUNG:> သုံးမြှောင်ပုံအသီးသီးသောအပင် 荞类作物 *qiáolèi zuòwù* crops in the buckwheat family (*Polygonaceae*).

ka: mung tai [ga mūng dāi] /ka mṵŋ taḭ/ *n.* <KAUNG:> သုံးမြှောင်ပုံချိုသောအသီးကိုသီးသော အပင် 甜荞 *tiánqiáo* buckwheat (*Fagopyrum esculentum*, lit. 'flower buckwheat'). ☞ ka: mung, ka: mung tie: [*syn.*]. ☞ ka: mung song: [*ant.*].

ka: mung tie: [ga mūng die] /ka mṵŋ tɛ/ *n.* <KAUNG:> သုံးမြှောင်ပုံချိုသောအသီးကိုသီးသော အပင် 甜荞 *tiánqiáo* buckwheat, (*Fagopyrum esculentum*, lit. 'sweet buckwheat', in contrast to the bitterer Tartar buckwheat, ka múng soung). ☞ ka: mung, ka: mung tai: [*syn.*]. ☞ ka: mung song: [*ant.*].

ka: mung song: [ga mūng soung] /ka mṵŋ soŋ/ *n.* <KAUNG:,SAUX> ရှာရီမန် 苦荞 *kǔqiáo* Tartar (Tartary) buckwheat, duck wheat, Indian wheat, (*Fagopyrum tataricum*, domesticated food plant, seeds used similar to buckwheat, bitterer but with more healthful rutin, root used medicinally, lit. 'bitter buckwheat'). ☞ ka: mung tie:, ka: mung tai [*ant.*].

ka: tawt [ga dod] /ka tɔt/ *onom.* ကတော့တ် (ကြက်မည ဥပြီးခြင်းအော်သံ) 咕哆（母鸡下蛋后的叫声）*gū duō (mǔjī xià dàn hòu de jiàoshēng)* (sound made by a hen after laying an egg).

ka: thok [ga toug] /ka tʰok/ *n.* <VAD?> သစ်သားဖြင့် ပြုလုပ်ထားသောငါး 木鱼 *mù yú* wooden fish (used in Buddhist ceremony?).

ka: deeng [ga ndēeng] /ka dṵŋ/ *n.* <NGEEI:> ဗုံ၊ စည် 鼓 *gǔ* drum.

ka: deeng ka: thok [ga ndēeng ga toug] /ka dṵŋ ka tʰ ok/ *n.* <NGEEI:> ဗုံများ၊ စည်များ 鼓类 *gǔ lèi* drums, percussion instruments.

ka: deeng Siiem: [ga ndēeng Siam] /ka dɯ̰ŋ siəm/ *n.* <NGEEI:> ဗုံရှည်၊ ရှမ်းဗုံ၊ ဆင်ခြေထောက်ဗုံ 象脚鼓 *xiàngjiǎogǔ* elephant-foot drum ('Shan drum').

ka: cak (kha cak) [ga jag] /ka tɕak/ *n.* <SIM:> ငှက်စပ်၊ ငှက်ကျား၊ ငှက်တော်ပြာ၊ သပိတ်လွယ်ငှက် 喜鹊 *xǐquè* magpie (*Pica pica*). ☞ sim: ka: cak, ka: chak [*syn.*].

ka: cak klawng: [ga jag glong] /ka tɕak klɔŋ/ *n.* <SIM:> ပျောင်းငှက်စပ်၊ ချောင်းနားဖားကြီးငှက် 小喜鹊 *xiǎo xǐquè* ('small magpie', lit. river magpie').

ka: chak [ga qag] /ka tɕʰak/ *n.* <SIM:> ငှက်စပ်၊ ပြက်ကျား၊ ငှက်တော်ပြာ၊ သပိတ်လွယ်ငှက် 喜鹊 *xǐquè* magpie (*Pica pica*). ☞ ka: cak [*var.*]. ☞ sim: ka: cak [*syn.*].

ka: cha: [ga qa] /ka tɕʰa/ *n.* <KHAOX> ပေ□□□□稗子 *bàizǐ* barnyard grass; barn grass; barnyard millet. ☞ kha: cha: [*var.*]. ☞ vhang: [*syn.*].

ka: san: [ga san] /ka san/ *n.* ကြာဆန် 明矾, 白矾 *míngfán, báifán* alum (esp. potassium aluminum sulfate dodecahydrate, used in water purification, leather tanning, mordant dyeing, as an astringent, and as a leavening).

ka: su [ga sū] /ka sṵ/ *n.* <KAUNG:> ဂျုံ 小麦, 麦子 *xiǎomài, màizi* wheat. **:** Uik tawm: goe: kawn: koe: ka: su, pot baog su kawn: koe: rhiiem: sawng:. ဖွတ်ညပ်တွေကုန်တော့ ဂျုံတွေကျန်သေးတယ်။ ပေါက်ချွန်းတွေကျိုးတော့ သံဆိတ်ချိုတွေကျန်သေးတယ်။ 吃完了豌豆还有麦子，用断了十字镐还有撬杆。 *When the peas are gone there is still wheat, when the pickaxes are broken there are still crowbars.* ☞ nghoxca (nghox ca, nghox cax) [*syn.*]. [Mán ? 'pulled X' (?)].

ka: soi [ga sōi] /ka sɔ̰i/ *n.* <KRAUNG> ကြာဆံကြီး 米干, 米线 *mǐgān, mǐxiàn* rice noodles (a common snack in Yunnan and Myanmar). ☞ khao soi [*var.*]. ☞ ka: sen, khaosen, mi: kang: [*syn.*]. [Siam □ဝ်းသ̂ः xaw^{3}sɔy$_4$, cf. Mán khauk-swe ပေါက်ဆွဲ].

ka: sivoe (ka: siveue) [gah si vēui (ga si vōui)] /kah s.vɤ̰i (ka s.vo̰i)/ *prep.* အရင်၊ မတိုင်ခင်၊ မ–[ကြိယာ]–ခင် 在. . . 以前，于. . . 之前 *zài...yǐqián, yú...zhi qián* before (in time). **:** Nied tix coca: hoek ka: sivoe bawg yam kuat awawx. [2 Timose 4:21] ပေ □□ားကာလမရောက်မီကြီးစားရှာလာခဲ့လော့။ 你要赶紧在冬天以前到我这里来。 *Do try to get here before winter. [2Ti. 4:21]* | Kieh tax hu: ka: sivoe sawm:. ကျွန်မတို့ ထမင်းမစားခင် အဖိုးကိုသွားခိုင်းလိုက်။ 让祖父在吃饭之前去。 *Have grandpa go before we eat.*

ka: sen (ka: sen:) [ga sēin (ga sein)] /ka sẹn, ka sen/ *n.* <KRAUNG> မုန့်ဖတ်၊ နန်းကြီး 米线 *mǐxiàn* rice noodles (round, soft, a common Yunnan and Myanmar snack). ☞ khaosen [*var.*]. ☞ ka: soi, khao soi, mi: kang: [*syn.*]. [Siam xaw^3 'rice' + sin^3 'thread'; cf. xaw^3 num^1 sin^3, Hox xiàn 线 'thread'].

ka: rag [ga rāg] /ka rạk/ *n.* <SAUX> အစာအိမ်ရောင်ခြင်း၊ ဝမ်းလျှောခြင်း၊ ဝမ်းပျက်ခြင်း 急性肠胃炎，痢疾 *jíxìng cháng wèiyán, lìjí* acute gastroenteritis (infection in the stomach), dysentery. ☞ saux ka: rag [*syn.*].

kala (ka: la) [ga lā] /ka lạ/ **1** *n.* နိုင်ငံခြားသား၊ တိုင်းတပါးသား 洋人, 外国人 *yángrén, wàiguórén* Westerner, white man, foreigner. **2** *adj.* နိုင်ငံခြား၊ တိုင်းတပါး 洋的 *yángde* Western, European, foreign. **:** mak kheu: kala. အနောက်တိုင်းခရမ်းသီး 洋瓜。 *? (lit. 'Western aubergine (eggplant)')* [Siam ka-laa^4 'Western, white'].

kala paing (kalapaing) [ga lā bāing] /ka lạ pạŋ/ **1** *np.* အနောက်တိုင်းသား 洋人（多指英、美等国的白人） *yáng rén (duō zhǐ Yīng, Měi děng guó de báirén)* European, Westerner (lit. 'white foreigner'). **2** *np.* အင်္ဂလိပ်လူမျိုး Englishman (?).

kalalung (ka: la lung) [ga lā lūng] /ka lạ lṵŋ/ *np.* အန္ဒိယ၊ ကုလား၊ ကပ္ပလီ 洋人（多指非洲等国的黑人） *yáng rén (duō zhǐ fēizhōu děng guó de hēi rén)* (Asian) Indian, African (lit., 'black foreigner').

kala-uk (ka: la ug) [ga lā ūg] /ka lạ ʔṵk/ *n.* <BRIE> ကုလားအုတ် 骆驼 *luòtuo* camel. ☞ lawx thawx [*syn.*]. [Siam □လ၊ားကူ̂ः kala$_4$ʔuuk$_5$ 'camel'].

ka: lau: [ga lae] /ka laɯ/ *n.* <SIM:> ငှက်ကုလားအုတ်နက် 黑鹳 *hēi guàn* black stork (*Ciconia nigra*).

ka: Hawx [ga Hox] /ka hɔʔ/ *n.* <KAUNG:> နှံ့စားပြောင်းအနီ 小红米 *xiǎohóngmǐ* (a kind of tiny black millet, 'Chinese' pink millet). ☞ kaw hawx, khawx ① [*var.*]. [Siam khaw^3 'rice' + Hox 'Han Chinese'].

kab [gāb] /kạp/ **1** *vt.* ဆက်–၊ တွဲ–၊ ပူး–၊ ပေါင်း– 拼拢, 合 *pīnlǒng, hé* join, combine, put together. **:** kab phia: in: kiex ra: plah tau. ဒီပျဉ်ပြားနှစ်ချပ်ကို ဆက်လိုက်။ 把这两块板子合在一起。 *put these two boards together.* | **lox kab** စကားပုံ၊ ဆိုရိုးစကား 熟语，成语，俗话 *saying, proverb, idiom (lit. 'parallel phrases', reflecting the parallel structure of Wa sayings)* **2** *vt.* <KAUNG:> ကိုင်းဆက်–၊ ကိုင်းကူး– 嫁接 *jiàjiē* graft (tree). **:** kab khaox mak li. သစ်တော်ပင်ကို ကိုင်းဆက်။ 嫁接梨树。 *graft a pear tree.* **3** *vt.* တပ်ဆင်–၊ ထည့်သွင်း– 安装

ānzhuāng install, mount, assemble. ☞ sau:[1] ② [ceu 3] [*syn.*]. ☞ gap [*mor.*]. /*f*0.0227/ /*f*7/

kang [gāng] /kạŋ/ *vt.* ပိတ်ဆို့–၊ တားဆီး– 拦住, 挡住, 阻止 *lánzhù, dǎngzhù, zǔzhǐ* block, prevent. **:** Kwan maix kang law daux krax, paw kieh to: tix deeih ing:. ခင်ဗျားကဒီလမ်းကနေလားကို အိမ်ပြန်မပြေးနိုင်အောင်ပိတ်ဘို့ကြိုးစား။ 你在路上把骡子拦住, 别让它跑回去了。 *You take care of blocking the mule in the path, to prevent it from running back home.* /*f*0.0805/ /*f*9/

kang [gāng] /kạŋ/ *v.* ကာစီး–၊ တားစီး–၊ 拦，挡，阻拦 *lán, dǎng, zǔlán.*. **:** Kang krax veue kawn: lig an:, paw lai: kieh pon to:. ဟိုဝက်ကလေးရှေ့ကိုကာစီးပေးပါ၊ ထွက်မပြေးခိုင်းနဲ့တော့။ 挡住那小猪的路，别让它跑掉。 /*f*9/

kang koi [gāng gōi] /kạŋ kọi/ *n.* <TOSAT,BRIEBRIEBRIEBRIEBRI> ယုန် 家兔, 兔子 *jiātù, tùzi* rabbit, hare, bunny (*Sylvilagus sp.*? *Lepus sp.* ?). ☞ kawng koi [*var.*]. ☞ pla[2], pet la: [*syn.*].

kang koi tiag [gāng gōi dīag] /kạŋ kọi tịak/ *n.* <TOSAT> ▯ ▯▯ ▯▯灰尾兔, 高原兔 *huīwěitù, gāoyuántù* wooly hare (*Lepus oiostolus*).

kang keng [gāng gēing] /kạŋ kẹŋ/ *vs.* ရွဲ–၊ စောင်း– 歪斜 *wāi xié* distorted, skewed. **:** Kang keng lhang: law, cox nawh see:. မြင်းကုန်းနီးစောင်းနေတယ်၊တည့်အောင်ပြင်လိုက်။ 骡驮子歪斜了, 把它弄正。 ☞ kawng keng [*var.*].

kang moi [gāng mōi] /kạŋ mọi/ *n.* ညိုဝါနုရောင် 牛黄 *niú huáng* tawny colour(?).

kang lig [gāng līg] /kạŋ lịc/ *n.* ဂျူတ် (ဝက်ကိုယ်တွင်းရှိ ဆေးဘက်ဝင်သောပစ္စည်းတမျိုး) 猪砂 *zhū shā* (a substance [Chn. pig sand'] inside a pig, valuable as medicine, lit. 'block the pig'?).

kang:[1] [gang] /kaŋ/ *vs.* ကန့်လန့်၊ အလျားလိုက်၊ ရေပြင်ညီ 横（横躺在路上） *héng (héng tǎng zài lùshang)* horizontal, crosswise, across. ☞ jung[2] ② [*ant.*]. /*f*0.0511/ /*f*8/

kang:[2] [gang] /kaŋ/ *n.* လက်ထိပ် 枷锁 *jiāsuǒ* shackle, stocks, hobble. **:** Lig chaox tix ax khaw: tix tawx tauk kang:. ဝက်ခေါင်းမာလွန်းတယ်၊ လက်ထိပ်ချည်ထားရမယ်။ 太顽皮的猪应该让它戴枷锁。 *An obstreperous pig deserves to get a shackle put on him.* ☞ gang:[2] [*var.*]. /*f*0.0511/ /*f*8/

kang:[3] [gang] /kaŋ/ *n.* မြေအိုးအကြီး–၊ စဉ်အိုး 缸 *gāng* vat, urn, crock, big pot. [Hox (?)]. /*f*8/

kang: kao: [gang gao] /kaŋ kau/ *vt.* ပခုံးမှာထမ်း– 架, 扛 *jià, káng* carry on the shoulders. **:** Nawh kang: kao: kawn: nyawm piang klip. သူကလေးကိုသူ့ပခုံးပေါ်မှာထမ်းထားတယ်။ 他把孩子架在肩上。 *He carried the child on his shoulders.*

kang: kai: [gang gai] /kaŋ kai/ *vt.* ကန့်လန့်ဖြတ်– 横放 *héng fàng* lay crosswise, put across. **:** kang: kai: khaox. တုတ်ကိုကန့်လန့်ထားသည် 横放木头。 *put a log across sth.* ☞ kai:[4] [*syn.*].

kang: ki: [gang gi] /kaŋ ki (or ki kaŋ ki/ *vs?.* ကန့်လန့်ဖြတ် 横着, 横放 *héngzhe, héng fàng* horizontal (?), crossways, crosswise (?). ☞ kawng: ki: [*var.*]. ☞ ki:[2] [*syn.*].

kang: krawh [gang groh] /kaŋ krɔh/ *n.* <KAWNG,SAUX> 土狗, 蝼蛄 *tǔ gǒu, lóu gū Gryllotalpa unispina*. ☞ rux [*syn.*].

kang: khua: [gang kua] /kaŋ kʰua/ *n.* <SIM:> စစ်စလီခေါင်းမည်း 小杜鹃（鸟） *xiǎo dùjuān (niǎo)* lesser cuckoo (*Cuculus poliocephalus*, lit. 'X ? kua-thrush ?'). ☞ braing plai: (?) [*syn.*].

kang pu [gang bu (gāng bū)] /kaŋ pu, kạŋ pụ/ *n.* <VH> ▯ ▯ခေါင်းဆောင် 干部 *gànbù* cadre, official. [Hox].

kang: pix [gang bix] /kaŋ piʔ/ *n.* <VH?> ▯ ▯▯▯▯ ဖောင်တိန်၊ မင်တံ၊ ကလောင်တံ 钢笔 *gāngbǐ* pen, fountain pen. ☞ pix, gawng: nammeug rawm:, nammeug ② (nammeuk, nameek), sui pix [*syn.*]. [Hox].

kang: tshix [gang cix] /kaŋ tshiʔ/ *n.* သံမဏိပေတံ 钢尺 *gāng chǐ* steel ruler. [Hox].

kang: cing:[1] [gang jing] /kaŋ tɕiŋ/ *n.* <VH> အားမာန်၊ တက်ကြွဖြတ်လတ်သော 干劲 *gànjìn* drive, vigour, enthusiasm. [Hox].

kang: cing:[2] [gang jing] /kaŋ tɕiŋ/ *n.* စတီးယက်မ 钢筋 *gāngjīn* steel reinforcement bars, rebar. [Hox].

kang: ceung: [gang jeng] /kaŋ tɕɤŋ/ *n.* ▯ ▯ထိုး– 银针 *yín zhēn* silver needle.

kang: see: [gang see] /kaŋ sɯ/ *n.* သံမဏိကြိုး 钢丝 *gāng sī* steel wire. [Hox].

kang: siie: (kang siex) [gang siie (gāng siex)] /kaŋ siɛ / *vt.* <VH> ▯ ၂းဇူးတင်– 感谢 *gǎnxiè* be grateful to, thank, appreciate. **:** Aux kang siex (kang: siieh:) pui kuang: sing: tsi: tshix sing: tai: hua: Cong Kawx. ကျွန်တော်တရုတ်ပြည်ကိုခေတ်အမှီလိုက်အောင် ထောက်ပံ့တဲ့လူတွေကို▯▯ ၂းဇူးတင်တယ်။ 我向关心和支持中国现代化建设的人表示感谢。 *I am grateful to those people who are concerned about and support China's modernisation.* [Hox].

kang: rao: [gang rao] /kaŋ rau/ *vt.* နှောင့်ယှက်–၊ ဝင်နှောင့်– 干扰 *gānrǎo* interfere, interfere

with. : kang: rao: yuh kaing. အလုပ်ကိုနှောင့်ယှက်– 干扰工作。 *interfere with work.*

kan[1] [gān] /kạn/ *vs.* ကြန့်ကြာ– 耽搁 *dānge* delay, waste time. : Kaing in: hoik kan rheeng: nyao, taug hoik ngaix. ဒီအလုပ်ကြန့်ကြာနေပြီ ဒီနေ့မှပဲပြီးတယ်။ 这件事情耽搁了好长时间, 到今天才完成。 *This work has been delated a long time and has only been finished today.*

kan[2] [gān] /kạn/ *vt.* ခံ ▯▯ခ့ဲ–၊ ခံ–၊ ကြံ့ကြံ့ခံ–၊ သည်းခြိုးခံ– 坚持, 忍耐, 忍受得了 *jiānchí, rěnnài, rěnshòudéliǎo* endure, withstand, put up with, stand sth., tough it out (coll.) hang in there (coll.). : kan tawm: hoik. အဆုံးထိတောင့်ခံလိုက်။ 坚持到底。 *endure till the end.* | ca: kan ha: tivud. ခဏတော့ခံလိုက်အုံး။ 暂且忍耐一下。 *just tough it out a while.* | Ang: aux lai: pon kan jhawm: nawh. ငါသူ့အကျင့်ကိုဆက်သည်းခြိုးမခံနို▯▯▯ ▯ဘူး။ 我已经忍受不了他的脾气。 *I can no longer put up with his attitude.* ☞ klu: klan:, geu:, gawh, gu:[3], gun[1], gun yeung, gheen:[2], sigawh, sigoih, sigheen:, sighoih [*syn.*].

kan[3] [gān] /kạn/ *vt.* နိုင်–၊ အနိုင်ယူ–၊ အနိုင်ရ–၊ 胜过, 赢 *shèngguò, yíng* win, overcome, beat sb.. : Ai: Rai ang: kan Sam: Nap ka blok. အိုင်ရိုင်းနှပန်းလုံးတာဆမ်နပ်ကိုမနိုင်ဘူး။ 艾惹摔交摔不过三木那。 *Ai Rái can't beat Sam Nab at wrestling.* /*f*0.0103/ /*f*8/

kan[4] [gān] /kạn/ *va.* <VH?> ရဲ–၊ ရဲဝံ့– 敢 *gǎn* dare, dare to do sth.. [Hox]. /*f*0.0103/ /*f*8/

kan: [gan] /kan/ *vt.* အနားသီ–၊ အနားချုပ်–၊ အပေါ်အောက်သီ၊ ဇာထိုး–၊ ပန်းထိုး– 绣, 锁边 *xiù, suǒ biān* lockstitch a hem, embroider, do fancy stitchery. : kan: tai. ပန်းထိုး၊ ဒီဇိုင်းပန်းထိုးပြီးဖော် 绣花。 *embroider, embroider a design.* | kan: sibex. အဝတ်အနားကိုအပေါ်အောက်သီ။ 锁衣服边。 *lockstitch the hem of a garment.* | kan: gawng bia:. စပါးလှေ့ပတ့ဲတောင်းအနားကိုချည်လိုက်။ 锁簸箕边儿。 *bind the edge of a winnowing basket.*

kam[1] [gām] /kạm/ *vi.* ခဲ–၊ ပျစ်ခဲ– 凝固, 凝结 *nínggù, níngjié* congeal, set, gel. : Rawm: ceem hoik kam tix tau. 豆浆已经凝固了。 *The soya milk has congealed.* /*f*9/

kam[2] [gām] /kạm/ *n.* ကြက်သွေးရောင်၊ အနီရင့်ရောင်၊ နီညိုရောင် 栗色 *lì sè* maroon, chestnut colour (reddish-brown). : moi kam. နီညိုရောင်နွား 栗色的黄牛。 *a chestnut-coloured cow.* | sox kam. ကြက်သွေးရောင်ခွေး 栗色的狗。 *a maroon-coloured dog.* /*f*9/

kamku [gām gū] /kạm kụ/ *n.* <VM?> ခဲတံ 铅笔 *qiānbǐ* pencil. : Miex bhoik aux ih kamku, som tiem: aux lai. အမေ ခဲတံချန်ပေးပါ၊ စာရေးတော့မလို့။ *Mother sharpened a pencil for me and I am going to do some writing.* ☞ meug khaox, nammeug khaox, ching: pix [*syn.*].

kam:[3] [gam] /kam/ *n.* <VM> ဖွဲ၊ စပါးခွံ၊ ဆပ်ခွံ 糠 *kāng* rice bran, chaff. : teei kam tawx lig ih. ဖွဲယူပြီးဝက်ကိုကျွေးပါ။ *take bran to give to the hogs to eat.* ☞ gam: [*var.*]. /*f*8/

kam: jheeh (gam: jheeh) [mgam nqeeih] /gam dʑʰɯ ih/ *vs.* စကားများ–၊ ဟောင်ဖွာဟောင်ဖွာလုပ်–၊ စကားဖွာ– 嘴碎, 罗唆 *zuǐsuì, luōsuō* talkative, loquacious, chatty. ☞ kiem:[2], kiem: jheeh, kua: jheeh, iiem: jheeh, ngau jheeh, rawm: jheeh [*syn.*].

kam: riex (gam: riex) [mgam rīex] /gam rɛʔ/ *n.* <KAUNG:> ဖွဲကြမ်း 粗糠 *cūkāng* rice hull, chaff, inedible husk (of rice or other grain, lit. 'rough husk').

kam: awn: (gam: awn:) [mgam on] /gam ʔɔn/ *n.* <KAUNG:> ဖွဲနု 细糠 *xìkāng* bran, rice polishings (lit. 'soft husk').

kaux[1] [gaex] /kaɯʔ/ **1** *vt.* အမည်မှည့်–၊ နံမယ်ပေး– 叫(名字), 名叫 *jiào (míngzi), míng jiào* be named, be called, have the name .... : Kaux nawh patix? သူ့နာမည်ဘာလဲ။ 他叫什么名字。 *What is his name?* **2** *cl.* ခ▯ ▯▯ ▯个 *gè* (classifier for people). : pui ra: kaux. လူနှစ်ယောက် 两个人。 *two people.* **3** *n.* ကိုယ်၊ ခန္ဓာ၊ ကိုယ်ထည်၊ အလုံးအဖန် 身体, 个子, 个儿 *shēntǐ, gèzi, gèr* build, stature, body, physique. : Kaux kaw an: jiiet ting mu:. ဒီကောင် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးတယ်။ အလုံးအဖန်ကောင်းတယ်။ 那个人的个儿大。 *That fellow has a large build.* /*f*0.3392/ /*f*2/

kaux[2] [gaex] /kaɯʔ/ *vs.* မှည့်–၊ ခိုင်–၊ 成熟 *chéngshú* ripe. : Nghox hoik kaux. စပါးမှည့်ပြီ။ 稻子成熟了。 *The rice is ripe.* /*f*0.3392/ /*f*2/

kaux[3] [gaex] /kaɯʔ/ *vs.* ခိုင်–၊ ခိုင်ခံ့–၊ မြဲမြံ–၊ စွဲမြဲ–၊ မြဲ–၊ မာ–၊ 坚固, 牢 *jiāngù, láo* firm, solid, secure. : Nyiex sum: pex daing: kaux. ခင်ဗျားတို့ဆောက်တဲ့အိမ် တော်တော်ခိုင်တယ်။ 你们盖的房子很坚固。 *The house which you built is very solid.* | phyawk tawm: kaux. တိုင်မှာမြေအာင်ချည်ထားလိုက်။ 拴牢。 *tether (an animal) securely.* ☞ kaux greeik [*syn.*]. /*f*0.3392/ /*f*2/

kaux greeik [gaex mgreeig] /kaɯʔ grɯc/ *vs.* ခိုင်ခံ့–၊ တောင့်တင်း– 坚固, 牢 *jiāngù, láo* firm, solid. ☞ kaux[3] [*syn.*].

kaux dhaw: [gaex nto] /kaɯʔ dʰɔ/ *n.* နောက်ပြောင်မှည့် ခေါ်သောနာမည်၊ ချစ်စနိုး

ခေါ်□ □□□□□ □□□□□ □ပြောင် 绰号, 外号 *chuò háo, wàihào* nickname, sobriquet.

kaux cao: [gaex jao] /kaɯʔ tɕau/ *n.* သူကိုယ်တိုင် 本人 *běnrén* oneself. **:** Kaux cao: nawh ang: ot. သူကိုယ်တိုင်မနေဘူး။ (မရှိဘူး) 他本人不在。

kaux cong: [gaex joung] /kaɯʔ tɕoŋ/ *vs.* တည်မြဲ–၊ ခိုင်ခဲ့–၊ တည်ကြည်– 坚固, 牢 *jiāngù, láo* firm, solid. **:** Pex ... kaux cong: ka daux pa mawh pa meh pa hoik koe: tau mai: pex heue:. [2 Petrux 1:12] ထိုကြောင့်၊ ယခုဟောပြောသော သမ္မာတရားကို သင်တို့သည် နားလည်၍ တည်ကြည်ခြင်း ရှိသော်လည်း၊ 你们. . . 在你们已有的真道上坚固。 *You are well grounded in the truth that has already reached you. [2Pe. 1:12]* ☞ kaux, cong: [*syn.*].

kaux jawn: [gaex njon] /kaɯʔ dʑɔn/ *n.* နောင်ပြောင်မှည့်ခေါ်သောနာမည်၊ ချစ်စနိုးခေါ်သောနာမည်၊ နာမည်ပြောင် 别名, 绰号 *biéming, chuò háo* nickname, sobriquet.

kaux hak [gaex hag] /kaɯʔ hak/ *n.* ကိုယ်ခန္ဓာ 身体 *shēntǐ* body. **: kaux hak nex nham:** အသွေးသားကိုယ်ခန္ဓာ 身体（身皮肉血） *body (lit. 'body, skin, flesh, and blood')*

kaug [gāeg] /kạɯk/ *n.* ကြက်သိုက်–၊ အသိုက် 鸡窝, 下蛋窝 *jī wō, xiàdànwō* chicken roost, laying nest (?).

kaung: [gaeng] /kaɯŋ/ **1** *n.* <KAUNG:> လယ်ကွင်း၊ စပါးခင်း 田, 水田 *tián, shuǐtián* (wet) field, paddy. **2** *n.* နယ်၊ ခရိုင် 省, 县, 区 *shěng, xiàn, qū* district, province, state, (administrative division used in Wa Special Region 2). **:** kaung: Pangyang. ပန်ယန်းခရိုင် 班杨区。 *Pang Yang district.* | Kengtung (Cingtung) mawh nang: kaung: tix mu. ကျိုင်းတုံလည်းခရိုင်တစ်ခုပါပဲ။ 景栋也是一个省。 *Kengtung is also a province.* ☞ keung [*var.*]. ☞ rawm ③ [ceu 1] (?) [*syn.*]. /*f*0.0268/ /*f*5/

kaung: bing [gaeng nbīng] /kaɯŋ bịŋ/ *n.* မြေနိမ့်လယ် 保水田 *bǎo shuǐ tián*.

Kaung: Miex [Gaeng Mīex] /kaɯŋ mɛ̰ʔ/ *np.* ကိန်းမ 耿马（地名, 耿马县县城所在地） *Gěngmǎ (dìmíng, Gěngmǎxiàn xiànchéng suǒzàidì)* Geng Ma (county, Yunnan). [Orig. a Wa placename, lit. 'mother's field'].

Kaung: Tum [Gaeng Dūm] /kaɯŋ tụm/ *np.* ကိန်တွန်း 勐董（地名, 沧源县县城所在地）*Měngdǒng (dìmíng, Cāngyuánxiàn xiànchéng suǒzàidì)* Mengdong, Cangyuan (town, county seat of Cangyuan county, Yunnan, China). [grǒh grong cé kaex Kaeng Túm].

Kaung: Ting: [Gaeng Ding] /kaɯŋ tịŋ/ *np.* ကိန်တင်း 孟定（地名, 在耿马县孟定乡）*Mèngdìng (dìmíng, zài Gěngmǎxiàn Mèngdìngxiāng)* Mengding (town, Gengma county, Yunnan, China).

kaung: cheu: tix yuh [gaeng qe dix yūh] /kaɯŋ tɕʰɤ ti ʔ ʑụh/ *n.* အစမ်းလုပ်သောလယ် 试验田 *shìyàn tián* experimental field.

Kaung: Saung: [Gaeng Saeng] /kaɯŋ saɯŋ/ *np.* မိုင်းဆောင်း 勐省（地名, 在沧源县勐省乡） *Měngshěng (dìmíng, zài Cāngyuánxiàn Měngshěng Gōngshè)* Mengsheng (town, Cangyuan county, Yunnan).

kaung: raog [gaeng rāog] /kaɯŋ rạuk/ *n.* မိုးကောင်းလယ် 旱田, 雷响田 *hàn tián, léi xiǎng tián*.

Kaung: Liiem [Gaeng Līam] /kaɯŋ lịam/ *np.* မိန်းလင် 孟连（地名, 孟连县县城所在地）*Mènglián (dìmíng, Mèngliánxiàn xiànchéng suǒzàidì)* Menglian (county seat of Menglian county, Yunnan, China, lit. 'Líam's Field'). [grǒh grong cé kaex Menglian].

kao[1] [gāo] /kạu/ *num.* ကိုး (၉) 九（用于三十以上的计数中）*jiǔ (yòngyú sānshí yǐshàng de jìshù zhōng)* nine, 9 (Tai-derived number, in Pa Raog Wa used in counting above 30). **:** kao sip kao. ကိုးဆယ့်ကိုး (၉၉) 九十九。 *ninety-nine.* [Siam □ဝ်း kău$_3$ 'nine']. /*f*0.016/ /*f*8/

kao[2] [gāo] /kạu/ **1** *vt.* စ–၊ တည်ထောင်– 成立, 建立 *chénglì, jiànlì* set up, establish, found, make. **2** *vt.* မီးမွှေး–၊ မီးရှို့–၊ မီးခြစ်– 开始…, 生（火等）*kāishǐ ... , shēng (huǒ děng)* start, light, set (fire). **:** Kao ex yuh kaing phao:, nu kah lhiex praix khaix. ငါတို့ အလုပ်စရအောင်၊ ခဏနေမိုးရွာနေရင်ခက်နေအုံးမယ်။ 我们开始劳动吧，要不然等会儿会下雨。 *Let's get started working now, I'm afraid it may rain later.* | Kao ngu heue:, khre: ex yuh priex. မီးမွှေးဟေ့၊ ငါတို့အစာအတွက်ပြင်ဆင်ရအောင်။ 生火吧，我们准备开始煮饭。 *Start the fire, we are getting ready to cook.* **3** *vt.* ပျိုးထောင်–၊ မွေးထုတ်– 培养, 培育（家禽、庄稼等）*péiyǎng, péiyù (jiāqín, zhuāngjia děng)* raise, nurture (farm animals, crops). **:** Kao ex eei: kawn: ia: ra: loe: mu: num in:. ဒီနှစ်ကျွန်တော်တို့ကြက်ကလေးမွေးထုတ်ရအောင်။ 我们今年培育几只小鸡。 *We are raising several chicks this year.* /*f*0.016/ /*f*8/

kao sip [gāo sib] /kạu sip/ *num.* <VH> ကိုးဆယ် (၉၀) 九十 *jiǔshí* ninety, 90. ☞ tidim: (tix dim) [*syn.*]. [Siam □ဝ်းသိပ်း kău$_3$ sip$_4$ '90'].

kaoh[1] [gaoh] /kauh/ **1** *vi.* ထ– 起来 *qǐlai* stand up, get up. **:** Nawh hoik kaoh. သူထပြီ။ 他已经起来了。 *He has got up.* **2** *vi.* ပြန်လာ 从. . . 来 *cóng .... lái* come from, originate from. **:** Kaoh nawh khaing: dee mawx? သူဘယ်ကပြန်လာသလဲ။ 他从哪里来? *Where does he come from?* | **dee kaoh meuex** ငါ ၂ာက်မီးသွေးကြော၊ ကျောက်မီးသွေး

တွင်း 煤矿 *coal mine (lit. 'place where coal comes from')* ☞ kaoh cung [*syn.*]. ☞ hoek . /*f*0.0816/ /*f*3/

kaoh[2] [gāoh] /kạuh/ *vt.* ငှက် ကြက်ခြေ (နှုတ်သီးဖြင့်)၊ ထိုးဆိတ် (စား) 啄 *zhuó* peck, peck at. **:** Ia: kaoh gaox. ကြက်ဆန်ကိုကောက်တယ် (?) 鸡啄米。 *The chicken is pecking at the grains of rice.* ☞ tot, laog (?), gawx [*syn.*]. ☞ gaoh [*mor.*]. /*f*3/

kaoh[3] [gāoh] /kạuh/ *n.* <BRIE> အစာစား (တိရစ္ဆာန်) (鸡、鸟等的)饲，饵，食 *(jī, niǎo děng de)sì, ěr, shí* feed, fodder, food (for animal). **:** Kaoh ia: ang: lai: koe: daux nyīex, mhawm: tix niied baox teei khaing: daux krao:. 家里已经没有鸡食了，应该赶快到仓库里去拿回来。 *There's no more chicken feed in the house, you'd better go quickly and get some from the storehouse.* /*f*3/

kaoh[4] [gāoh] /kạuh/ *onom.* ဝိုဝို၊ ဝုတ်ဝုတ် (ခွေးဟောင်သံ) 汪汪 (形容狗叫声) *wāng wāng (xíngróng gǒu jiàoshēng)* bow-wow, woof-woof (sound of dog barking). ☞ woh [*syn.*]. /*f*3/

kaoh khaing: it [gaoh kaing id] /kauh kʰaŋ ʔit/ *phr.* အိပ်ရာထ 起床 *qǐchuáng* get up, get out of bed. **:** Ai: ka: kaoh khaing: it grawm hu: klawm: rawm: mai:. 艾嘎一起床马上就去挑水。

kaoh cung [gaoh jūng] /kauh tɕuŋ/ *vi.* မတ်တတ်ရပ်–၊ ထ– 站起来 *zhànqǐlái* get up, stand up, originate from. **:** Tawx hoek pui, ex khaw: tix kaoh cung khaing: ngot ngawm tix, vieh pui ngawm. သူများလာတဲ့အချိန်ကျွန်တော်တို့ထိုင်ခုံကနေထပေးရအောင်၊ သူများကိုထိုခုံပေးလိုက်။ 如果有人来，我们应该从自己坐的凳子上站起来，让给别人坐。 *When someone comes, we should get up from the stool that we are sitting on and offer him a seat.* ☞ kaoh[1] [*syn.*].

kaoh rhawm: [gaoh hrom] /kauh rʰɔm/ *vs.* အသည်းယား– 动情, 发情 *dòng qíng, fā qíng* moving, (become excited, get worked up, oestrus, AM). **:** Kaoh rhawm: aux kah yaox tix kaing ang: mawh ang: meh yuh kix sidu ngai: tix:. သူတို့မဟုတ်တဲ့အလုပ်တွေမျက်နှာချင်းဆိုင်လုပ်နေတာတွေ့ရတော့ ကျွန်တော်အသည်းယားလိုက်တာ။ 我很气愤见到他们在我面前做坏事。

kaox [gāox] /kạuʔ/ *vt.* ငေ့ွး–၊ စမြူပြန်–၊ ပြန်ဝါး– 漾 (婴儿吐奶) *yàng (yīng'ér tù nǎi)* spit up, regurgitate (esp. of an infant). **:** Kaox kawn: ngie rawm: teeih. ကလေးနို့တွေထွေးထုတ်တယ်။ 婴儿漾奶了。 *The baby spit up the breast milk.* ☞ gaox[2] [*mor.*]. /*f*8/

kao:[1] [gao] /kau/ *num.* တစ်ဆယ် (၁၀) 十 *shí* ten, 10. /*f*0.0991/ /*f*4/

kao:[2] [gao] /kau/ *vt.* <VH> စွပ်စွဲ–၊ တရားစွဲ–၊ တိုင်ချက်ဖွင့်– 告, 控告 *gào, kònggào* accuse, sue, file a complaint. **:** Maix hu: kao: nawh daux veng. မြို့မှာသူ့ကို တိုင်ချက်သွားဖွင့်လိုက်။ 你去城里告他。 *Go and file a complaint against him in town.* [Hox]. /*f*0.0991/ /*f*4/

kao: pon: [gao boun] /kau pon/ *num.* ဆယ့်လေး (၁၄) 十四 *shísì* fourteen, 14.

kao: phwan: (kao: phuan:) [gao puan] /kau pʰuan/ *num.* တဆယ့်ငါး၊ ဆယ့်ငါး (၁၅) 十五 *shíwǔ* fifteen, 15.

kao: tix [gao dīx] /kau ṭiʔ/ *num.* ဆယ့်တစ် (၁၁) 十一 *shíyī* eleven, 11.

kao: daix [gao ndaix] /kau daiʔ/ *num.* ဆယ့်ရှစ် (၁၈) 十八 *shíbā* eighteen, 18.

kao: dim: [gao ndim] /kau dim/ *num.* ဆယ့်ကိုး (၁၉) 十九 *shíjiǔ* nineteen, 19.

kao: cong: [gao joung] /kau tɕoŋ/ *n.* <VH> အထက်တန်းကျောင်း 高中 *gāozhōng* high school, upper middle school, secondary school. [Hox].

kao: cix seu: [gao jix se] /kau tɕiʔ sɤ/ *n.* <VH> စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရေးအသင်း 高级社 *gāojíshè* advanced agricultural producer's cooperative. [Hox].

kao: chaox [gao qaox] /kau tɕʰauʔ/ *n.* <VH> ဒီရေ၊ ရေတက် 高潮 *gāocháo* high tide, zenith. [Hox].

kao: shiao: [gao siao] /kau siau/ *n.* <VH> မူလတန်းကျောင်း? 高小 *gāoxiǎo* senior primary school (post-primary grades, usu. 4-6). ☞ glhawk iak, nyiex cawng: glhawk iak, shiao: siox [*syn.*]. ☞ chu: shiao: . [Hox].

kao: ra: [gao ra] /kau ra/ *num.* ဆယ့်နှစ် (၁၂) 十二 *shí'èr* twelve, 12. **:** Mai: guh veng veng an koe: jaong num: kao: mu: ra:, [Plak Jhi 21:14] မြို့ဏ္ဍရိုးအမြစ်သည် တဆယ်နှစ်ထပ်ရှိ၏။ 城墙有十二根基、根基上有羔羊十二使徒的名字。 *And the wall of the city had twelve foundations, [Rev. 21:14]*

kao: liah [gao līah] /kau ḷiah/ *num.* ဆယ့်ခြောက် (၁၆) 十六 *shíliù* sixteen, 16.

kao: loe: [gao loui] /kau loi/ *num.* ဆယ့်သုံး (၁၃) 十三 *shísān* thirteen, 13.

kao: aliah [gao a līah] /kau ʔa ḷiah/ *num.* ဆယ့်ခုနစ် (၁၇) 十七 *shíqī* seventeen, 17.

kaog [gāog] /kạuk/ **1** *v.* ရပ်–၊ ရပ်တန့်– 停, 停住 *tíng, tíng zhù* stop, pause. **:** Chi: cheu: hoik kaog. ကားရပ်ပြီ။ 汽车停了。 *The car has stopped.* **2** ငြိမ်– 呆呆地, 发愣 *dāi dāi de, fā lèng*. **:** Nawh ngawm

kaog ngie, keud patix ang: tie tawng? သူထိုင်တာငြိမ်နေတာပဲဘာစဉ်းစားလဲမသိဘူး။ 他呆呆地坐着, 不知想什么？ ☞ jauh [*ant.*]. /*f*7/

kaog lawli [gāog lō lī] /kạuk lɔ̰ lḭ/ *n.* ကားမှတ်တိုင် 车站 *chēzhàn* bus stop. ☞ dee paung lawli, cheu: cang: [*syn.*]. ☞ bang: lawli .

kaong [gāong] /kạuŋ/ **1** *vs.* ေ□ □□□။ မာတောင့်– 僵 *jiāng* stiff. **:** Hoik kaong taix aux ka kuat tix. ချမ်းလို့လက်တွေမာတောင့်နေပြီ။ 我的手冻僵了。 *My hands are stiff from the cold.* **2** *vs.* အေးစက်–၊ 惊呆 *jīngdāi* stunned, stupified, dumbstruck, petrified by fear. **:** Kaong nawh ka yaox tix siuing: dee yuh tix kaing. မြွေခေါင်းလှုပ်နေတာကိုကြည့်ပြီး သူ[ကြောက်လို့]အေးစက်သွားတယ်။ 他因为在劳动的地方见到蛇而惊呆了。 *He was petrified by fear at seeing a snake where he was working.* /*f*10/

kaong vhiet (kaong fiet) [gāong hvied] /kạuŋ vʰɛt/ *vs.* သွေးခဲမတတ်အေး–၊ အရမ်းအေး– 冷冰冰 *lěng bīng bīng* ice-cold, very cold. **:** rawm: kaong vhiet. ေ□ □□□ 冷冰冰的水。 *ice-cold water.* ☞ kuat vhiet (kuat fiet) [*syn.*].

kaong:[1] [gaong] /kauŋ/ *vt.* တူး–၊ တူးဖော်– 挖（多指深挖）*wā (duō zhǐ shēn wā)* dig (usually deep). **:** kaong: daux. 挖洞。 *dig a hole.* /*f*6/

kaong:[2] [gaong] /kauŋ/ *n.* <SIM:> ေ□ါင်း 孔雀, 绿孔雀 *kǒngquè, lǜ kǒngquè* peafowl, peacock (m), peahen (f) (*Pavo muticus*, a large pheasant). [Source of Hox kǒng ← MC *khuwng2 孔[雀] ?]. /*f*6/

kaong:[3] [gaong] /kauŋ/ *vt.* ဝါး– 嚼 *jué* chew. **:** Kiien: tix kaong:, vawng: tix oih. ဝါးရတာမာလိုက်တာ၊ ခူးရတာခက်လိုက်တာ။ 嚼着硬，舀着韧。（谷粒饱满。佤族喜欢吃硬饭，所以认为嚼着硬、打饭时饭勺都插不下去的饭米才好。）*Firm to chew, resilient to spoon out. (Refers to nice firm, plump grains of cooked rice, which offer resistance to the serving spoon.)* ☞ kawng:[3] [*var.*]. ☞ piem, ciiet[3], sai [*syn.*].

kai cix [gai jix] /kai tɕiʔ/ *n.* <VH> အတန်းအစား၊ လူတန်းစား 阶级 *jiējí* class (social). **:** kaicix toceung:. ကြိုးစားအားထုတ်သောလူတန်းစား 阶级斗争。 *class struggle.* | kaicix ciaoyiux. ပညာမျိုးစုံ 阶级教育。 *class education.* | kaicix lusing:. နည်းလမ်း 阶级路线。 *class line.* | kaicix maoxtuing:. ကပြောင်းကပြန်လူတန်းစား 阶级矛盾。 *class contradiction.* | kaicix cheungfeung:. ဒြပ်စင်မျိုးပေါင်း 阶级成分。 *class element.* | kaicix seuhui:. လူအဖွဲ့အစည်းလူတန်းစား 阶级社会。 *class society.* ☞ cie cix (ciie: cix) [*var.*]. [Hox].

kai sao: (kai shiao:) [gai sao (gai siao)] /kai sau, kai siau/ *v.* <VH?> မိတ်ဆ□ □ 介绍 *jièshào* introduce. ☞ singeuh (?), cie: sao: [*syn.*]. [Hox].

kai:[1] [gai] /kai/ *v.* <VH?> ပြောင်း–၊ လဲ– 改 *gǎi* change. **:** Nawh cox kai: lai kaux tix. သူမှတ်ပုံတင်ကိုသူပြောင်းပြီးပြီ။ 她重新改名字。 *She changed her name.* [Hox]. /*f*0.1993/ /*f*10/

kai:[2] [gai] /kai/ *vt.* တည်ဆောက်– 盖，建 *gài, jiàn* build, construct. **:** Tok siyiien daw lai:, kai: sibauk tiang klawng:. ရှဉ့်သွားဖိုန္ဓယ်ကြိုးကိုဆွဲဆန့်ထားပါ။ ရေချောင်းကူးဖို့ တံတားကိုဆောက်ထားပါ။ 拉松鼠爬的藤子，盖跨过河的桥。（架桥。）*Pull a vine for squirrels to go along, build a suspension bridge across a stream. (Building bridges.)* [Siam □□□□ kai$_2$, cf. Hox gài 盖 'cover,build'].

kai:[3] [gai] /kai/ *v.* ဆုံ–၊ ခွဆုံ 交叉 *jiāochā* crossed, intertwined, intersection. **:** Taix caong lai: kai:, ngai: baoh lai: klieb. ခြေလက်တွေကဆုံကြတယ်၊ မျက်လုံးမျက်နှာတွေကဖောပြတယ်။ 手脚相交，脸面相偎。（常用以形容夫妻相爱。）*The hands and feet are intertwined, the faces are pressed close. (Often used to refer to conjugal love.)*

kai:[4] [gai] /kai/ *vt.* ချိတ်– 横（?）*héng* put crosswise, hand across. **:** Teei paoxtix ngawm mhawn: tai, kai: paoxtix yawt lawk sub lang:. ဝါဂွမ်းထိုင်ခုံပေါ်ခေါ်ထိုင်ကြတယ်၊ လက်ချင်းချိတ်ပြီးတော့ ဆေပြောင်းသောက်ကြတယ်။ 拿给人坐棉垫子，递给人抽长烟锅。（接待受尊敬的客人或长者。）*Offer someone a cotton-padded cushion, pass across (?) to someone a long pipe to smoke. (Special treatment for an honoured guest.)* | Klawm: nad pai:, kai: nad thux. တူမီးသေနတ်ထမ်းတယ်၊ ရိုင်ဖယ်သေနတ်ကိုကျောမှာချိတ်ထားတယ်။ 扛火枪，背步枪。 *Shoulder a musket, put a rifle across your back.* ☞ kang: kai: [*syn.*].

kai:[5] [gai] /kai/ *v.* နင်းကျော်– 经过 *jīngguò* pass by (?). **:** Ang: taix caong hoek tix kai:, ang: ngai: baoh hoek tix buan:. ခြေလက်တွေကလာပြီးတော့မနင်းကျော်သွားဘူး၊ မျက်နှာတွေကလာမကြည့်သွားဘူး။ 手脚不来踩一踩，脸面不来看一看。（没有亲自来。）*The hands and feet didn't come to pass by, the eyes and face didn't come to look. (One didn't come in person.)*

kai: kaw: [gai go] /kai kɔ/ *vs.* 扭曲 *niǔqū* contorted, twisted. **:** Siox kai: kaw:, sinaw aw: kaux. 扭曲的椽子，傻气的伙子。 *A crooked rafter, an awkward lad.*

kai: keux [gai gex] /kai kɤʔ/ *n.* <VH> စနစ်သစ်၊ ပြုပြင်ရေး၊ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး 改革 *gǎigé* reform. **:** yuh kai keux raux. ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးကိုနက်နက်ရှိုင်းရှိုင်းလုပ်နေတယ်။ 深化改革。 *deepen reform, extend reform.* ☞ thai: cox [*syn.*]. [Hox].

kai: mai: ling: [gai mai ling] /kai mai liŋ/ *n.* ကယ်လစီယံဓါတ် 钙 (?) *gài* calcium (?). **:** Daux mawg si ang: mai: glhaok tawm: ia: koe: kai: mai: ling:. အရိုးနဲ့ကြက်ဥအနှစ်ထဲမှာကယ်လစီယံဓါတ်ပါဝင်တယ်။ *There is calcium in bone meal and in egg shells.* ☞ kai: meue: ling: . [Hox].

kai: meue: ling: [gai meui ling] /kai mɤi liŋ/ *n.* <KAUNG:> ကယ်(လ်)စီယမ်မက်ဂနီစီယမ်ဖောစဖိတ် 钙镁磷（化肥） *gàiměilín (huàféi)* calcium magnesium phosphate, FMP ($CaMgPO_4$?, a chemical fertiliser). ☞ phon: kai: meue: ling:, phon: nyaox [*syn.*]. ☞ kai: mai: ling: .

kai: cang: [gai jang] /kai tɕaŋ/ *vo.* <VH> တံဆိပ်ရိုက် 盖章 *gàizhāng* put seal on sth.. [Hox].

kai: ciex [gai jiex] /kai tɕɛʔ/ *vt.* <VH> ဖြေရှင်း–၊ ပြေလည်– 解决 *jiějué* solve, resolve. [Hox].

kai: chao: [gai qao] /kai tɕʰau/ *n.* <VH> ပြုပြင်ပြောင်းလဲ– 改造 *gǎizào* reform, correction (of personal deviance from social norms). **:** laox tong: kai: chao:. လုပ်အားပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု (အပြစ်ပေးခြင်း) 劳动改造。 *labour reform, hard labour (punishment).* ☞ thai: lox cox rhawm: [*syn.*]. [Hox].

kai: sing: [gai sing] /kai siŋ/ *v.* <VH> အသစ်တည်ထောင်– 改选 *gǎixuǎn* re-elect. ☞ cox laug [*syn.*]. [Hox].

kai: liang: [gai liang] /kai liaŋ/ *v.* <VH> တိုးတက် 改良 *gǎiliáng* improve. ☞ cox thai: [*syn.*]. [Hox].

kai: fang: [gai fang] /kai faŋ/ *n.* <VH> လွတ်မြောက်ရေး 解放 *jiěfàng* liberate, Liberation. [Hox].

kaig [gāig] /kạc/ **1** *vs.* ရှက်– 害羞 *hàixiū* shy, bashful. **:** Maix paw kaig. ခင်ဗျားမရှက်နဲ့။ 你别害羞。 *Don't be bashful.* **2** *vs.* ရှက်– 可耻 (?) *kěchǐ* be ashamed, feel shameful. **:** Ex hoik tik kah ceu pa kaig pa tua pa mox khankix. [2 Kawrinthux 4:2] ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်၌ ပြုသော ရှက်ဘွယ်သော အမှုများကိုပယ်ကြ၏။ 我们将那些暗昧可耻的事弃绝了。 *We have renounced the hidden things of shame. [2Co. 4:2]* /f5/

kaing [gāing] /kạŋ/ **1** *n.* အလုပ် 工作, 劳动 *gōngzuò, láodòng* work, labour (UK) labor (US). **:** hu: yuh kaing. အလုပ်သွားလုပ် 去劳动。 *go to work.* **2** *n.* ထုတ်လုပ်မှု 生产 *shēngchǎn* production. **3** *n.* ကိစ္စ၊ အရေး၊ ရေးရာ 事情 *shìqing* affair, matter, business. **:** Kaing in: khaw: tix krai pui hun: mhong:. ဒီကိစ္စကို အားလုံးကြားအောင် ပြောပြသင့်တယ်။ 这件事情应该讲给大家听。 *This matter should be explained for everybody to hear.* ☞ kaing jhaw:, kong: cawx [*syn.*]. /f1.0213/ /f3/

kaing krob [gāing grōub] /kạiŋ krọp/ *n.* စာရင်းအင်းပညာ 统计 *tǒngjì* statistics.

kaing ma: [gāing ma] /kạŋ ma/ *n.* ေ□ □□□ □အလုပ်၊ စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးအလုပ် 农活, 农业 *nónghuó, nóngyè* agriculture, farm work, farm labour (UK) labor (US).

kaing mai: raux [gāing mai rāex] /kạŋ mai rạɯʔ/ *n.* မိုးတွင်းအလုပ် 雨季农活 *yǔjì nóng huó* wet-season agricultural work.

kaing mai: rung [gāing mai rūng] /kạŋ mai rụŋ/ *n.* နွေရာသီလယ်ယာအလုပ်၊ ခြောက်သွေ့ရာသီလယ်ယာလုပ်ငန်း 旱季农活 *hàn jì nóng huó* dry-season agricultural work.

kaing meung [gāing mēng] /kạiŋ mɤ̰ŋ/ *n.* နိုင်ငံရေးအလုပ် 政治 *zhèngzhì* politics.

kaing jhaw: [gāing nqo] /kạŋ dʑʰɔ/ **1** *n.* စိုက်ပျိုးရေးကုန်ထုတ်လုပ်မှု 生产, 劳动 *shēngchǎn, láodòng* farming, farm production, farm labour. **:** Dhah dha: kaing jhaw: yuh kawn: Paraog. "ဝ"တွေရဲ့စိုက်ပျိုးရေးပုံစံဟာသိပ်ရှေးကျလွန်းတယ်။ 佤族农业生产十分落后。 *The farming done by the Wa is primitive.* **2** *n.* အလုပ်၊ လုပ်ငန်း 工作 *gōngzuò* work. **3** *n.* ကိစ္စ၊ အရေး၊ ရေးရာ 事情 *shìqing* affair, matter, business. **4** *n.* စက်မှုလုပ်ငန်း၊ စက်မှုလက်မှု 工业 *gōngyè* industry. **:** kaing jhaw: taing: kling:. ချည်ထည်စက်မှုလက်မှု။ 纺织工业。 *textile industry.* | kaing jhaw: hua: siox. ဓါတုစက်မှုလုပ်ငန်း။ 化学工业。 *chemical industry.* ☞ kaing, kong: cawx [ceu 2], kong yiex [ceu 4] [*syn.*].

kaing jhaw: sinngao [gāing nqo sin ngāo] /kạiŋ dʑhɔ sin ŋạu/ *n.* ဘဏ္ဍာလုပ်ငန်း 财务 *cáiwù* finance, financial affairs.

kaing nyiex [gāing nyīex] /kạŋ ɲiɛʔ/ *n.* အိမ်အလုပ် 家务 *jiāwù* household chores, housework. **:** yuh kaing nyiex. 搞家务劳动。 *do household chores.*

kaing yuh [gāing yūh] /kạŋ ʑụh/ *n.* လုပ်ငန်း၊ ကိုင်ငန်း၊ အလုပ် 事情 *shìqing* affair, matter, business. ☞ kaing (3) [*syn.*].

kaing rawm: [gāing rom] /kạiŋ rɔm/ *n.* ေ□အား–၊ ရေအင်အား 水利 *shǔilì* water conservancy, flood control (dams, reservoirs, etc.). ☞ sui: li: [*syn.*].

kaing haktiex [gāing hag diex] /kạŋ hak tɛʔ/ *n.* နိုင်ငံရေး၊ ပြည်ရေးပြည်ရာ 政治 *zhèngzhì* politics. **:** pa tang: haok kaing haktiex. နိုင်ငံရေးတင်ပြချက်။ 政治报告。 *political report.* | krax gau kaing haktiex. နိုင်ငံရေးသင်ကြားမှု။ 政治学习。 *political study.* ☞ kaing meung, ceung: tsi: [*syn.*].

kaing eei: khawng: brie [gāing eei kong nbrīe] /kạŋ ʔ ɯi kʰɔŋ brɛ̰/ *n.* တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေး။ 畜牧业 *xùmù yè* animal husbandry.

kaing: [gaing] /kaŋ/ **1** *n.* ေ□ါင်း 头, 头颅 *tóu, tóulú* head. **2** *adj.* အရေးကြီး–၊ အေ□ယါ–၊ အဓိကကျ–၊ အရာရောက်– 要领, 主要的, 重要的 *yàolǐng, zhǔyàode, zhòngyàode* main, head, principal, important. **:** laug tix krai kaing:. အရေးကြီးတဲ့ဟာကိုပဲရွေးပြော။ 拣重要的说。 *select the most important items to talk about.* **3** *adj.* အုပ်လိုက် 整，达（数以……计） *zhěng, dá(shùyǐ...jì)* whole, entire. **:** kaing: rheng: kaing: mheen:. ေ□ □□□ သောင်းလိုက်ချီပြီး။ 整千整万。 *numbering in the thousands and tens of thousands (numerous) (?)* **4** *cl.* ခင်၊ လုံး 绺 *liǔ* hank (of thread), bunch. **:** keei: tix kaing:. ချည်တခင်၊ ချည်တလု□ 一绺线。 *a hank of yarn.* **5** *n.* အဓိပ္ပါယ် 意义, 作用 *yìyì, zuòyòng* meaning, utility, function. **:** Kaing yuh maix ang: tau tix koe: kaing: ceeix kawx. မင်းလုပ်တဲ့အလုပ်အဓိပ္ပါယ်နည်းနည်းမှရှိမှာမဟုတ်ဘူး။ 你做的事情肯定一点意义都没有。 *The work you are doing has no utility whatsoever.* ☞ kaing: kap [*syn.*]. ☞ gaing[1] [*mor.*]. /*f*0.1921/ /*f*3/

kaing: kap [gaing gab] /kaŋ kap/ *n.* ေ□ါင်း 头, 头颅 *tóu, tóulú* head. ☞ kaing: [*syn.*].

kaing: khaox [gaing kaox] /kaŋ kʰauʔ/ *n.* ပင်စည်၊ ပင်လုံး 树墩子, 树根 *shù dūn zǐ, shù gēn* trunk (of tree).

kaing: kheu: [gaing kee] /kaŋ kʰɯ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဂျင်းကိုယ်ထည်ကဲ့သို့အပင်တစ်မျိုး 马蹄香根（草本, 可入药） *mǎtíxiāng gēn (cǎoběn, kě rù yào)* root of upright wild ginger (*Saruma henryi*, used medicinally, lit. 'head of upright wild ginger'). ☞ kheu:[3] .

kaing: khlax [gaing klax] /kaŋ kʰlaʔ/ *n.* ေ□ □□ယဘီခါး 裤头, 裤腰 *kù tóu, kù yāo* waist (of trousers).

kaing: glie: [gaing mglie] /kaŋ glɛ/ *n.* ဝမ်းဗိုက် 腹部 *fùbù* abdomen. ☞ glie: [*syn.*].

kaing: ngai: lox [gaing ngai loux] /kaiŋ ŋai loʔ/ *n.* ရှေ့ဆက်ပုဒ် (အဘိဓါန်သုံးစကားလုံး) 词头 *cítóu* prefix.

kaing: nghox [gaing hngoux] /kaŋ ŋʰoʔ/ *n.* ေ□ □□ □ သစ်၊ စပါးသစ် 新谷, 新米, 指在谷子成熟以后正式收割之前先割来祭谷用的几穗. *xīngǔ, xīnmǐ* new rice (lit. 'head rice'; especially refers to cutting a few stalks of rice for use in sacrificial offering, after it is ripe but before the regular harvest begins). **:** Aux sang: hu: teei kaing: nghox yix ponngaix khaix. ေ□့လည်ပိုင်းရောက်ရင် ကျွန်တော့်မိသားစုရဲ့ကောက်သစ်သွားရိတ်မယ်။ 今天下午我要去割几穗我们家的谷子. *I plan to go this afternoon and harvest some of my family's new rice.* ☞ gaing: nghox [*var.*]. ☞ vawg nghox [*syn.*].

kaing: paong: [gaing baong] /kaŋ pauŋ/ *n.* အူသိမ် 小腹, 小肚子 *xiǎo fù, xiǎo dùzi* small intestine.

kaing: piiem [gaing bīam] /kaŋ pḭam/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ□□□ါးပင် 芦根（草本, 可入药） *lú gēn (cǎo běn, kě rù yào)*.

kaing: silawg ting [gaing si lōg dīng] /kaŋ s.lɔ̰k t̪ḭn/ *n.* <KHAOX,SAUX> သနပ်ခါးရွက်ကြီး 大叶枝兰 *dà yè zhī lán* (lit. 'head of big si lōg', a shrub used medicinally).

kaing: silawg siah [gaing si lōg siah] /kaŋ s.lɔ̰k siə h/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> သနပ်ခါးရွက်သေး 小叶枝兰 *xiǎoyè zhīlán* (lit. 'head of small si lōg'). **2** *n.* <KHAOX,SAUX> 土细辛, 四块瓦 *tǔxìxīn, sìkuāiwǎ* chloranthus (*Chloranthus holostegius* or *C. henryi*, herb, roots and leaves used medicinally, roots grow horizontally). ☞ taux teeg [ceu 2] [*syn.*].

kaing: siviex [gaing si vīex] /kaŋ s.vɛ̰ʔ/ *n.* တံခါးထုပ် 门楣 *mén méi*.

kaing: lai [gaing lāi] /kaŋ la̰i/ **1** *n.* <VH?> အညွှန်း၊ မာတိကာ 目录 *mùlù* table of contents. **2** *n.* ေ□ါင်းစဉ်၊ ခေါင်းစီး 标题 *biāotí* headline, header. ☞ num dee sawg kaing: lai, khrawm: kaing: lai [ceu 1] [*syn.*].

kok [goug] /kok/ **1** *vt.* ေ□□– 叫, 喊 *jiào, hǎn* call, shout, tell. **:** Hu: kok nawh hoek tix khai: hui:. သူ့ကိုစည်းဝေးဖို့သွားခေါ်။ 去叫他来开会。 *Go call him to come attend the meeting.* **2** *vt.* ေ□□– 请 *qǐng* ask, invite. **:** kok pui sawm:. လူများကိုထမင်းစာဖို့ခေါ်လိုက်။ 请人吃饭。 *invite someone to eat.* ☞ gaok, ghaok [ceu 2] [*var.*]. ☞ kok yo, khiiet[2], grao:, riag, siak[2], yo [ceu 1], tiag[4] [ceu 2] [*syn.*]. ☞ gok[2], gog [ceu 1] [*mor.*]. ☞ teei ②, hak[2], bax[1] ① [ceu 2] . /*f*0.0361/ /*f*3/

kok khwan: [goug kuan] /kok kʰuan/ *vo.* <LI> ဝိညာဉ်ခေါ် (နတ်) 叫魂 *jiào hún* call the soul. ☞ baug khwan: [*syn.*].

kok buan: [goug nbuan] /kok buan/ *vt.* ငေါ့–၊ မျှော်ကြည့်–၊ ကြည့်ရှုစစ်ဆေး– 眺, 眺望 *tiào, tiàowàng* gaze into the distance, scan the horizon, survey. **:** cung dee lhaong: kok buan: dee singai. အမြင့်တက်ပြီး အဝေးကိုငေးကြည့်။ 登高跳远。 *climb a height and gaze off into the distance.* ☞ kia:, gaig, bliex, buan: (bwan:, bwan), jak, jhak, jhong:[2] ①, chak, simi ①, simi blaong, thawng:[1] ②, yaox [*syn.*].

kok taing [goug dāing] /kok tạŋ/ *vt.* ပစ်– 扔 *rēng* throw. **:** kok taing chiux tin:. ငေ ○○ ○ကို ဒီဘက်ပစ်ပါ။ 把球扔过来。 *Throw the ball here.*

kok yo [goug yōu] /kok ʑọ/ *v.* အော်ခေါ်– 叫喊 *jiàohǎn* shout, yell, cry out, call out. **:** kok yo paoxtix. အချင်းချင်းအော်ခေါ်နေကြတယ်။ 互相叫喊。 *call to each other.* ☞ kok ①, khiiet[2], grao:, riag, siak[2], yo [*syn.*].

kok loe: [goug loui] /kok loi/ *vo.* လွှဲပေး–၊ ပို့ပေး– 传递, 传送, 递送 *chuándì, chuánsòng, dì sòng* deliver.

kok loe: [goug loui] /kok loi/ *v.* ငေ ○○ ○ပန်– 对不起。 *duì bù qǐ* sorry. **:** A:: Kok loe: eux nawh! B: Ang: caox! က၊ ကျွန်တော်သူ့ကိုတောင်းပန်တယ်။ ခ၊ ကိစ္စမရှိပါဘူး။ A:对不起！B：没关系！ *A:I'm sorry! B:It doesn't matter!*

koh[1] [gouh] /koh/ **1** *vt.* ရုတ်–၊ သိမ်း– 收, 收拾 *shōu, shōushi* put away, store. **:** Koh sibex pa hok maix. ခင်ဗျားလှန်းတဲ့အင်္ကျီကိုသွားရုတ်ပါ။ 把你晒的衣服收了。 *Put away the clothes you aired in the sun.* **2** *vt.* ငေ ○○ ○၊ သိမ်း– 征, 征收 *zhēng, zhēngshōu* collect a tax, levy a duty. **:** koh gaox liang:. ဆန်ခွန်ကောက်တယ်။ 征粮。 *collect a grain tax.* /*f*6/

koh[2] [gouh] /koh/ *vt.* ဖြုတ်–၊ ထုတ်– 拆, 卸 *chāi, xiè* remove, take off, unload. **:** koh krong: khaw: deeih cox tix tawk tawm: kaux. ပေါက်ပြားအရိုးကိုဖြုတ်ပြီးခိုင်အောင်ပြန်ရိုက်ပါ။ 把锄头把儿卸下来, 重新把它敲紧。 *take off the handle of a hoe and pound it on more firmly.* ☞ goh[2], sigoh [*mor.*]. /*f*6/

koh[3] [gouh] /koh/ *adv-pre.* ဘာဖြစ်လို့ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး 何必, 何苦 *hébì, hékǔ* why (used in rhetorical questions, to express 'you should not, don't'). **:** Maix koh vid jhawm: tix yuh nan:! မင်းဘာဖြစ်လို့ဒီလိုအကျင့်ပြောင်းရတာလဲ။ 你何必那么装模作样的！ *Why are you behaving so pompously?* /*f*6/

kox [goux (gōux?)] /koʔ (kọʔ)/ *adv-pre.* <VM?> (ကြိယာ) မိ–၊ အခန့်မသင့် 也许 (?) *yěxǔ* perhaps (often together with 'ha/ha:') (?). **:** Ha: nawh kox teei tix tawx maix ka cao: prawng see:. [Mathiex 2:25] ဂါလိလဲပြည်၊ ဒေကပေါလိပြည်၊ ယေဏူရုရှလင်မြို့မှစသောယုဒပြည်၊ ယော်ဒန်မြစ်တဘက်မှ လာသောလူများအပေါင်းတို့သည် နောက်တော်သို့လို ○ ○○ ○။ 恐怕他把你送给审判官。 *Perhaps he will deliver you to the judge, [Mat. 2:25]* | Ang, phan: pex hu: khrawm: vhang: (fang:) khankix, ha pex kox reeig riah nghoxca glaoh mai: kix heue. [Mathiex 13:29] ငေ ○○○○ကို့ကို ရွေးနှုတ်လျှင် စပါးပင်တို့ကိုရောနှောရှ် နှုတ်မိမည်စိုးရိမ်စရာအကြောင်းရှိ၏။ 不必、恐怕薅稗子、连麦子也拔出来。 *No, lest perhaps while you gather up the darnel weeds, you root up the wheat with them. [Mat. 13:29]* /*f*6/

kod rhawm: [gōud hrom] /kọt rʰɔm/ ☞ kawd rhawm: .

kong[1] [gōung] /kọŋ/ *n.* <CAG> ရက်ကန်း 纺车 *fǎngchē* spinning wheel. [Hox gōng 工 (prim) ?]. /*f*0.0867/ /*f*9/

kong[2] [gōung] /kọŋ/ *v.* <LI> ပူဇော်–၊ ပသ–၊ တင်မြှောက်–၊ လှူ– 供（宗教活动）*gòng (zōngjiào huódòng)* make an offering. [Hox (prim) ?]. /*f*0.0867/ /*f*9/

kong kan: [gōung gan] /koŋ kan/ *n.* <CAG> နှစ်ကြောင်းပေါက်အပ်ချုပ်စက် 锁边缝纫机 *suǒbiān fèngrènjī* lockstitch hemming sewing machine.

kong mu (kawng: mu, kawng mu) [gōung mū (gong mū, gōng mū)] /kọŋ mụ, kɔŋ mụ, kọŋ mụ/ *n.* <VAD> ဘုရား၊ စေတီ၊ ပုထိုး 塔, 佛塔 *tǎ, fótǎ* stupa, Buddha image, pagoda. **:** Kawng: mu Man: Fa:, pha: tiiem: Man: Leng. မန်းမာရွာကဘုရားနဲ့ မန်းလန်ရွာက ပန်းချီတွေ။ (ချန်ယွန်ရွာက ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာဆွဲဆောင်မှုများ–ဘုရားကိုယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးအတွင်း ၁၉၇၀က တည်ထောင်သည်။) 曼法的白塔，民良的崖画。 *The pagoda at Man Fa village and the (cliff) drawings at Man Léing village. (Cultural attractions of Cangyuan County -- pagoda was levelled in 1970 during Cultural Revolution.)* ☞ that[3] [*syn.*]. [Siam ○○ငင်းမူး kɔŋ$_4$mu$_4$ 'pagoda' ← Mán kɔŋ3 hmu2 'merit, good works'].

kong tai [gōung dāi] /kọŋ tại/ *n.* ပန်းကုံး၊ ပန်းခွေ 花圈 *huāquān* wreath (as used in Chinese Han funerals).

kong caing [gōung jāing] /koŋ tɕạŋ/ *n.* <CAG> အပ်ချုပ်စက် 缝纫机 *fèngrènjī* sewing machine. ☞ cag caing kraung [*syn.*].

Kong chang tang [Goung Qang Dang (Gōung Qang Dāng)] /koŋ tɕʰaŋ taŋ, kọŋ tɕʰaŋ tạŋ/ *np.* ကွန်မြို့နစ်

ပါတီ 共产党 *Gòngchǎndǎng* Communist Party. [Hox].

kong chang cu yi: [goung qang ju yi (gōung qang jū yi)] /koŋ tɕʰaŋ tɕu ʑi, kǫŋ tɕʰaŋ tɕu̯ ʑi/ *n.* ကွန်မြူနစ်ဝါဒ 共产主义 *gòngchǎnzhǔyì* Communism. [Hox].

kong chang: [goung qang (gōung qang)] /koŋ tɕʰaŋ, kǫŋ tɕʰaŋ/ *n.* စက်ရုံ 工厂 *gōngchǎng* factory. [Hox].

Kong ching thuang: [Goung Qing Tuang (Gōung Qing Tuang)] /koŋ tɕʰiɲ tʰuaŋ, kǫŋ tɕʰiɲ tʰuaŋ/ *np.* ကွန်မြူနစ်လူငယ်များအဖွဲ့ 共青团（共产主义青年团的简称）*Gòngqīngtuán (Gòngchǎnzhǔyì Qīngniántuán de jiǎnchēng)* Communist Youth League. **: Kong ching thuang ying:** ကွန်မြူနစ်လူငယ်များအဖွဲ့ခွဲ 共青团员。 *member of the Communist Youth League.* [Hox].

kong yiex (kong nyiex) [gōung yiex (goung nyiex, gōung nyiex)] /koŋ yiɛʔ, koŋ ɲiɛʔ, kǫŋ ɲiɛʔ/ *n.* စက်မှုလုပ်ငန်း၊ စက်မှု 工业 *gōngyè* industry. **: kong: yiex hua:** စက်မှုတော်လှန်ရေး 工业化 *industrialisation (UK) industrialization (US)* | ti: fang: kong: yiex. အသေးစားစက်မှုလုပ်ငန်း 地方工业 *local industry, cottage industry* ☞ kaing jhaw: ④ [*syn.*]. [Hox].

kong reung: [goung reng (gōung reng)] /koŋ rɤŋ, kǫŋ rɤŋ/ *n.* <VH> အလုပ်ရှင်၊ အလုပ်သမား 工人 *gōngrén* worker. **:** kongreung: kaicix. 工人阶级。 *working class.* ☞ cao: kaing, pui yuh kaing, pui kaing [*syn.*]. [Hox].

kong feung [goung feng (gōung fēng)] /koŋ fɤŋ (kǫŋ fɤ̯ŋ)/ *n.* <PRIM:> အလုပ်အား? 工分 *gōngfèn* work points. [Hox].

kong:[1] [goung] /koŋ/ **1** *n.* အကွင်း၊ ခွေ 圈, 环 *quān, huán* hoop, loop, ring. **:** Kawn: nyawm cang: chia: tix muan kong: rhiiem:. ကလေးတွေသံခွေကိုလှိမ့်ဆော့နေတယ်။ 小孩儿滚铁环玩。 *The child is rolling a steel hoop for fun.* **2** *n.* လည်ဆွဲ၊ လည်တုံ၊ ဘယက် 项圈 *xiàngquān* necklace, chaplet (jewelry worn around the neck, often of gold or silver). /*f*0.0795/

kong:[2] [goung] /koŋ/ **1** *vi.* <SIMEX> လိင်စိတ်နိုးကြား– ၊ မိတ်လိုက်ရန်အဆင်သင့်ဖြစ်– ၊ စိတ်ထ– ၊ 发情 *fāqíng* be in heat (of female mammals, during ovulation and ready for sex). **2** *v.* စိတ်ထ– ၊ be in heat (of female mammals, during ovulation and ready for sex)(of women? of men? of both?). **:** Bun an: hawt simex sijheeng: kong: pleue:. ဟိုကောင်မယောကျ်ားနောက်တစ်ချိန်လုံးလိုက်တယ် စိတ်ထတယ် ထင်တယ်။ **3** *v.* ( ) be in heat (of male mammals, during ovulation and ready for sex). ☞ kawng: [*var.*]. /*f*0.0795/

kong:[3] [goung] /koŋ/ *vt.* <VH> ( ) ငွေရေးကြေးရေးထောက်ပံ့– 供, 供给 *gōng, gōnggěi* provide for, support financially. **:** Ceung: fu: kong: aux gau lai:. ကျွန်မကျောင်းတက်ဖို့ အစိုးရကထောက်ပံ့တယ်။ 政府供我上学。 *The government supports me to attend school.* [Hox]. /*f*0.0795/

kong:[4] [goung] /koŋ/ **1** *comb. form.* <VH> ပြည်သူပိုင်၊ အရပ်ဘက် 公 *gōng* public (Chinese combining form). **: kong: yix cing:** လူမှုဖူလုံရေးဘဏ္ဍာ၊ ပြည်သူ့ရံပုံငွေ 公益金 *public welfare fund (of an enterprise), public relations budget* **2** *comb. form.* <VH> မက်ထရစ် 公 *gōng* metric (Chinese combining form for units in metric system of weights and measures). [Hox]. /*f*0.0795/

kong: kong: [goung goung] /koŋ koŋ/ *adj.* <VH> ပြည်သူ၊ လူထု 公共 *gōnggòng* public. ☞ pui sin [*var.*]. ☞ pui meung [*syn.*]. [Hox].

kong: ku: [goung gu] /koŋ ku/ *vt.* <VH> 巩固 *gǒnggù* reinforce, bolster. [Hox].

kong: pao: [goung bao] /koŋ pau/ *n.* <VH> ကြေညာချက်၊ အမိန့်ပြန်တမ်း 公报 *gōngbào* communiqué, government announcement. [Hox].

kong: pu: [goung bu] /koŋ pu/ *v.* <VH> ထုတ်ပြန်ကြေငြာ– ၊ 公布 *gōngbù* announce, promulgate. ☞ pao: [*var.*]. [Hox].

kong: ming: [goung ming] /koŋ miɲ/ *n.* <VH> နိုင်ငံသား 公民 *gōngmín* citizen. ☞ kawn: meung [*var.*]. [Hox].

kong: tsi: [goung zi] /koŋ tsi/ *n.* <VH> လခ 工资 *gōngzī* wages, salary, pay, compensation. ☞ mau riang [*syn.*]. [Hox].

kong: tshix [goung cix] /koŋ tshiʔ/ *cl.* <VH?> မီတာ 公尺 *gōngchǐ* meter. **:** Tix kong: tshix koe: loe: khaox. 一公尺有三市尺。 *There are three khaox feet in a meter.* [Hox].

kong: nong: [goung noung] /koŋ noŋ/ *n.* <VH> လယ်သမား၊ အလုပ်သမား 工农 *gōng nóng* worker-farmer, industry and agriculture. **:** kong: nong: ping:. အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ စစ်သား (အရပ်သားများအတွက် ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေး အသုံးအနှုန်း) 工农兵。 *worker-peasant-soldier (a Cultural Revolution term for ordinary people)* [Hox].

kong: cawx [goung jox] /koŋ tɕɔʔ/ *n.* <VH> ရုံးခန်း 工作 *gōngzuò* work. **:** kong: cawx cu:. 工作组。

work team. | kong: cawx tui:. 工作队。 *work brigade.* ☞ kaing, kaing jhaw: [*syn.*]. [Hox].

kong: cix cing: [goung jix jing] /koŋ tɕiʔ tɕiɲ/ *n.* <VH> အရင်းအနှီး၊ ငွေပင်ငွေရင်း (အများပိုင်) 公积金 *gōngjījīn* funds for capital investment. [Hox].

kong: cing: [goung jing] /koŋ tɕiɲ/ *cl.* <VH?> ကီလိုဂရမ် 公斤 *gōngjīn* kilogram. [Hox].

kong: cia: [goung jia] /koŋ tɕia/ *n.* <VH> ပြည်သူပိုင်ကဏ္ဍ 公家 *gōng jiā* public sector. [Hox].

kong: see: [goung see] /koŋ sɯ/ *n.* <VH> ကုမ္ဏီ၊ ကော်ပိုရေးရှင်း 公司 *gōngsī* company, corporation. ☞ kung kaing [*var.*]. [Hox].

kong: seu: [goung se] /koŋ sɤ/ *n.* <VH> ဘုံစနစ်၊ ဘုံ အဖွဲ့ 公社 *gōngshè* commune. [Hox].

kong: laox [goung laox] /koŋ lauʔ/ *n.* <VH> ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှု၊ ထည့်ဝင်ကူညီမှု 功劳 *gōngláo* public service, contributions. [Hox].

kong: li: [goung li] /koŋ li/ *cl.* <VH?> ကီလိုမီတာ 公里 *gōnglǐ* kilometer. [Hox].

kong: liang: [goung liang] /koŋ liaŋ/ *n.* <VH> အကောက်ခွံ (?) 公粮 *gōng liáng* tax paid in grain, in-kind taxes. **:** ai: kawx kong: liang:. 爱国公粮。 *patriotic grain tax (voluntary extra payment).* [Hox].

kong: hawx kawx [goung hox gox] /koŋ hɔʔ kɔʔ/ *n.* <VH> ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ 共和国 *gònghéguó* republic. [Hox].

kong: ang: ciux [goung ang jiux] /koŋ ʔaŋ tɕiuʔ/ *n.* <VH> ရဲစခန်း 公安局 *gōngānjú* bureau of public security, police department. [Hox].

kon [gōun] /kọn/ *n.* <BEEN,PRIM> လက်ထောက်အကြီးအကဲ၊ လက်ထော□ ■အကြီးအမှူး၊ လက်ထောက်သူကြီး 布金, 布睑 (从傣语 pu5 kian6) (旧时头人名称, 负责村寨生产、行政事务) *bùjīn, bùjiǎn (jiùshí tóurén míngchēng, fùzé cūnzhài shēngchǎn, xíngzhèng shìwù)* deputy headman (in charge of production, village administration). **:** Kon tawx Hawx, krawx tawx Siiem:. ဟန်တရုတ်တွေခန့်ထားတဲ့ လက်ထောက်သူကြီး၊ ရှမ်းတွေခန့်ထားတဲ့အကြီးအကဲ။ (၂၀ရာစုနိုင်ငံရေးကို ထင်ဟပ်သော "၀"စကားပုံ) 汉族封的布睑, 傣族立的火头。 *The deputy headman appointed by the Han Chinese, the chief headman appointed by the Shan. (A Wa saying reflecting the political situation of the early 20th century.)* ☞ tax kon [*syn.*]. [Siam kian$_6$ 'tribe' (abbrev. of pu$_5$ kian$_6$ 'tribal chief, district head'); Tai [gwɛn4] , Dehong Tai [kɛn4] [fr.. LGV 2922]].

ku[1] [gū] /kṵ/ *adj.* တိုင်း၊ တကာ 每 *měi* each, every. **:** Ex hu: kukaux. လူတိုင်းသွားတယ်။ 咱们每个人都去。 *We will all go.* [Siam ■ kuu$_3$ 'each,every']. /*f*0.3841/ /*f*4/

ku[2] [gū] /kṵ/ *cl.* နှစ်ခု၊ စုံ (ဖိနပ်)၊ ရှဉ်း (နွားကြီး)၊ လက် (မျက်မှန်) 双, 对 *shuāng, duì* pair (of shoes, oxen, etc.). **:** kiep tix ku. ဖိနပ်တစ်စုံ 一双鞋。 *one pair of shoes.* | moi tix ku■ နွားတစ်ရှဉ်း 一对黄牛。 *a pair of oxen.* ☞ tui:[2] [*syn.*]. [Siam ■ kuu$_3$ 'pair']. /*f*0.3841/ /*f*4/

ku[3] [gū] /kṵ/ *n.* ကုန်းဘောင်၊ ဘောင် 埂, 埂子 *gěng, gěngzi* embankment, dyke, low ridge, path on low mound of earth between fields?. /*f*0.3841/ /*f*4/

ku[4] [gū] /kṵ/ **1** *vs.* များပြား–၊ ပေါများ–၊ ထူထပ်–၊ သိပ်သည်း– 多, 密密麻麻的 *duō, mìmìmámáde* numerous, dense. **2** *vs.* စုံ–၊ ပြည့်စုံ–၊ ပြီးပြည့်စုံ–၊ ပြီးမြောက်– 齐, 全 *qí, quán* complete, all present. **:** Hoik ku pui sang: khai: ex hui: phao:. လူစုံပြီ။ အစည်းအဝေးစတော့မယ်။ 人到齐了, 咱们开会吧。 *Everybody is present and we can start the meeting now.* ☞ grum ① [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.3841/ /*f*4/

kukak (ku kag) [gū gāg] /kṵ kạ̰k/ *vs.* ယှက်–၊ ဖြာယှက်–၊ နွယ်– 盘错（多指藤类）*páncuò (duō zhǐ téng lèi)* intertwining, gnarled (esp. of vines). ☞ kak [*mor.*]. ☞ ku: kak .

ku kang [gū gāng] /kṵ kạ̰ŋ/ **1** *vt.* ဝိုင်း–၊ ဝန်းရံ–၊ ခြံခတ်–၊ လွှမ်း–၊ လွှမ်းရုံ–၊ သွင်း–၊ ငုံ– 围 *wéi* surround, enclose. **:** ku kang vuviang sibeem ka khaox. ပန်းခြံကို သစ်ပင်တွေနဲ့ ဝန်းရံထားတယ်။ 用树枝把园圃围起来。 *surround the garden with trees.* **2** *vt.* ရွပ်–၊ ယောက်ယက်ခတ်– 犹豫不决，拿不定主意。 *yóuyù bùjué, ná bùdìng zhǔyì.* **:** Ku kang rhawm: aux, mawh sang: hu: ang: hu:, ang: aux tawng. ကျွန်တော့်စိတ်ရွပ်နေတယ်၊ သွားရမလားမသွားဘူးလားမသိဘူး။ 我很犹豫，是去还是不去，我不知道。 ☞ kung kang [*var.*].

kukaux (ku kaux) [gū gaex] /kṵ kaɯʔ/ *phr.* လူတိုင်း၊ လူတကာ 人人, 大家 *rénrén, dàjiā* everyone, everybody. **:** **kukaux daux pui** လူတိုင်း၊ လူတကာ 人人, 大家 *everyone, everybody* | **kukaux ku pui** လူတိုင်း၊ □ □ □ □ 人人, 大家 *everyone, everybody*

ku koig [gū gōig] /kṵ kọ̰c/ *v.* 抠（反复地）*kōu (fǎnfù de).* **:** ku koig lih. 抠出来。

ku kuax [gū gūax] /kṵ kṵaʔ/ *vt.* ■ (အဆက်မပြတ်) 搅, 拌（反复地）*jiǎo, bàn (fǎnfù de)* stir (repetitively). **:** ku kuax moik. ဆန်ပြုတ်ကို

အဆက်ပြုတ်မွှေထား 搅稀饭。 *keep stirring the rice porridge.* ☞ si mgūax [*var.*]. ☞ pang:[3], tao ①, klao:[1], mhi:, khao: ①, kheu:, cao:[3], siguax, su: saoh ①, su: shiaoh [*syn.*].

ku krah [gū grāh] /kṳ krạh/ *vs.* ပေါ့သေးသွယ်သွယ်? 稀, 稀疏（指编织物空隙较大）*xī, xī shū (zhǐ biānzhī wù kòngxì jiàodà)* loose (referring to loosely woven fabric), thin (in consistency). ☞ kru krah [*var.*].

ku krang [gū grāng] /kṳ krạŋ/ *vs.* ကြမ်း–၊ ရိုင်း–၊ ချောင်– 稀, 粗糙 *xī, cūcāo* coarse, crude, loose. **:** Khrawng: in: ang: mhawm:, ku krang yuh nin:. 这箩筐不好, 这样祖糙。

ku kram [gū grām] /kṳ krạm/ *vs.* ရှုပ်ထွေးပွေလီ– 零乱, 乱七八糟 *líng luàn, luànqībāzāo*. ☞ kru kram [*var.*].

ku krieh [gū grīeh] /kṳ krẹh/ *vt.* 扒, 扒拉（反复地）*bā, bāla (fǎnfù de)* brush aside repeatedly, keep on pushing aside. ☞ kru krieh [*var.*].

ku kried [gū grīed] /kṳ krẹt/ **1** *vt.* ပွတ်–၊ တိုက်– 摩擦 *mócā* rub. **:** Ku kried kuceu ka paoxtix. အချင်းချင်းအမျိုးမျိုးပွတ်တိုက်နေကြတာပဲ။ 各种东西互相摩擦。 **2** *vi.* ပေါ့ပေါ့ပေါ့ပေါ ယီးတီးယားတား 磨蹭, 磨洋工 *mócéng, móyánggōng* dawdle, dilly-dally. **:** Maix yuh kaing paw lai: ku kried tix. ခင်ဗျားအလုပ်လုပ်တာယောင်ပေပေမလုပ်နဲ့။ 你干活儿别磨蹭。 *Don't dawdle about your work.* **3** *vi.* ပုန်းလျှိုးကွယ်လျှိုး 溜边, 溜号 *liūbiān, liūhào* sneak away, slink off, shirk, desert, go AWOL (absent without leave). **:** Maix paw ku kried tix khaing: kaing. ခင်ဗျားအလုပ်ကနေပုန်းလျှိုးကွယ်လျှိုးထွက်မသွားနဲ့။ 干劳动你别溜号。 *Don't sneak away from your work.*

ku klieh [gū glīeh] /kṳ klɛh/ *vt.* လွဲချော်–၊ လွဲမှား– 差, 错过 *chā, cuò guò* miss. **:** ku klieh ka kaing pa sang: yuh. လုပ်ရမယ့်အလုပ်နဲ့လွဲချော်သွားတယ်။ 错过工作机会。

ku kliem [gū glīem] /kṳ klẹm/ *vt.* 摸（反复地）*mō (fǎnfù de)* rub (repetitively). **:** Maix ku kliem daux hau:, mau koe: ang: koe:? 你摸摸口袋里有没有钱? *Rub the pocket, is there ang money?*

ku gawng ku lua [gū mgōng gū lūa] /kṳ gɔ̤ŋ kṳ lṳa/ တောင်တွေဖုံး၊ တောင်တန်းတွေတိုင်း 满山, 山山岭岭 *mǎn shān, shānshān lǐnglǐng* covering the hills, everywhere.

ku ngaix [gū ngāix] /kṳ ŋạiʔ/ *tw.* နေ့တိုင်း 每天 *měitiān* every day.

ku ngaix ku sawm: [gū ngāix gū som] /kṳ ŋạiʔ kṳ sɔm/ *n.* နေ့တိုင်း၊ ညတိုင်း 日日夜夜 *rìrì yèyè* every day and every night.

ku ngeg ku gawng [gū ngēig gū mgōng] /kṳ ŋẹk kṳ gɔ̤ŋ/ *n.* တောင်တိုင်း 山山岭岭 *shānshān lǐnglǐng* every mountain (lit. 'every mountainside, every mountain').

ku phai: [gū pai] /kṳ pʰai/ *n.* ဆည်၊ တာရိုး၊ တမံ၊ ကန်သင်း 拦河坝 *lánhébà* reservoir, dam, dike, levee. ☞ phai:[2] [*syn.*].

ku dah ku dee (ku dauh ku dee) [gū ndāeh gū ndēe] /kṳ dạɯh (dạh) kṳ dṳ/ *loc.* နေရာတိုင်း၊ နေရာအနှံ့၊ အနှံ့ 各处, 四面八方 *gèchù, sìmiàn bāfāng* everywhere, every place, all over the place (coll.). **:** Pa mawh brang tix ceu in, ex chix yaox ku haktiex mai ku dauh ku dee heue. ခြင်ကိုနိုင်ငံတိုင်း နေရာတိုင်းမှာ တွေ့နိုင်တယ်။ *(The one variety which is) the mosquito can be seen in every country and every place. (?)* ☞ ku sidauh, ku daog ku diem [*syn.*].

ku daog ku diem [gū ndāog gū ndīem] /kṳ dạuk kṳ dẹm/ *loc.* နေရာတိုင်း၊ နေရာအနှံ့၊ အနှံ့ 各处, 四面八方 *gèchù, sìmiàn bāfāng* everywhere, every place, all over the place (coll.). ☞ ku dah ku dee, ku sidauh [*syn.*].

kuceu [gū jē] /kṳ tɕɤ̤/ *n.* အမျိုးစုံ၊ အမယ်စုံ၊ အစုံ၊ တစ်မျိုးစီ၊ တစ်မယ်စီ 各种, 样样 *gèzhǒng, yàng yàng* all kinds, each and every kind. **:** Daux mo: yi: kong: see: koe: kraung kuceu. ကုန်သွယ်ရေးကုမ္ပဏီထဲမှာ ကုန်ပစ္စည်းအစုံရှိတယ်။ 贸易公司的货物样样都有。 *The trading company had all kinds of goods.* /f4/

kuceu ku cawng [gū jē gū jōng] /kṳ tɕɤ̤ kṳ tɕɔ̤ŋ/ *n.* အလုံးအစုံ၊ မျိုးစုံ 各种各样, 各方面 *gèzhǒnggèyàng, gè fāngmiàn* every kind, all kinds. [Siam kuu[5] tɕɤ̤[6] kuu[5]tɕɔŋ[5]].

ku sidauh [gū si ndāeh] /ku sidạɯh/ *n.* နေရာတိုင်း၊ နေရာအနှံ့၊ အနှံ့ 四处，到处 *sìchù, dàochù* everywhere. ☞ ku dah ku dee (ku dauh ku dee) [*syn.*].

ku yaong: ku vie [gū yaong gū vīe] /kṳ ʑauŋ kṳ vẹ/ *n.* ရွာတိုင်း၊ ရွာတကာ 村村寨寨 *cūncūn zhàizhài* every village.

kut[1] [gud] /kut/ *v.* ချန်ရစ်–၊ နောက်ချန်နေ–၊ ထိန်းထား–၊ ခုနှိမ်–၊ ဖြတ်–၊ နုတ်–၊ လျှော့– 留下, 扣, 克扣 *liúxià, kòu, kè kòu* keep back, retain, deduct, dock. **:** Kut nawh tix ang: lai: hu:. သူနောက်ချန်နေပြီးမသွားဘူး။ 他留下不去了。 *He stayed behind and didn't go* | kut mau riang. လုပ်ခဖြတ်– 扣工

资。*dock wages.* | **Vax Kut** ’佤固’(缅甸景栋、勐养一带的佤族就被称为 ’佤固’, 即呆在后边的佤族, 也被叫作 ’三岛’ Sam Dāo) *Wa Küt (lit. 'the Wa Who Remained', a people, also known as Samtau [Sam Dāo], who are closely related to the Ba Raog Wa, who now live in the area around Kengtung and Möng Yang in eastern Shan State, Myanmar)* /f8/

kut[2] [gud] /kut/ *v.* မြုံ–၊ အသီးမသီး၊ အနှံမအောင် 不抽穗(多指谷类长的不正常, 或只长杆叶, 不结实, 或结得不饱满) *bù chōu suì (duō zhǐ gŭlèi zhǎngde bùzhèngcháng, huò zhǐ zhǎng gān yè, bù jiē shí, huò jiēdé bù bǎomǎn)* not bear fruit, not produce, be non-fruiting (refers to grain which is growing abnormally, and only grows a stalk and leaves, not grain, or only stunted grain). **:** Nghox in: kut num in: ang: priex lai: mawh. ဒီစပါးပင်တွေ ဒီနှစ်အနှံမအောင်ဘူး။ 这稻谷今年不抽穗, 粮食成问题。*These rice plants are not fruiting this year and won't give any food. (?)* /f8/

kut[3] [gud] /kut/ **1** *v.* ကျည်မထွက်–၊ ကျည်ကပ်–၊ သေနတ်ဂျမ်းဖြစ်– 哑, 瞎(子弹、炮弹等打不响) *yā, xiā (zǐdàn, pàodàn dĕng dǎ bù xiǎng)* misfire, not go off, be a dud. **:** Kut nat. သေနတ်ဂျမ်းဖြစ်နေတယ်။ 枪瞎了。*The gun misfired.* | Kut mawg. အမြောက်ကျည်ဆံ မထွက်ဘူး။ 大炮哑了。*The cannon didn't go off.* **2** *vi.* ကြက်သေသေ–၊ အံ့အားသင့်–၊ ဆွံ့– 呆, 目瞪口呆 *dāi, mùdèngkǒudāi* be dumbfounded, be struck dumb. **:** Hoik kut aux ka yaoh tix. ကြောက်လို့ ကြက်သေသေနေတယ်။ 把我惊吓得目瞪口呆。*I was struck dumb with fright.* /f8/

kuh [gūh] /kṳh/ *vt.* ခေါက်ထုတ်–၊ တောက်ထုတ်– 磕打 *kē dǎ* knock sth. out of a vessel. **:** kuh aing: sub pak ngie khaing: daux to: lawk sub. ဆေးတံပြောင်း ထဲမှာဆေးချေးတွေပြည့်နေတာပဲ၊ ခေါက်ထုတ်လိုက်။ 将烟斗里的烟灰磕打干净。 /f8/

kux [gūx] /kṳʔ/ *n.* ယောက်ဖ၊ ခဲအို (မိန်းမ၏အစ်ကို (သို့) ညီ 小舅子, 妹夫(哥哥对妹妹的丈夫的称呼) *xiǎojiùzi, mèifu (gēge duì mèimèi de zhàngfu de chēnghu)* brother in law(wife's brother).

kux kang: [gux gang] /kuʔ kaŋ/ *n.* <VH> ပင်မ၊ အဓိက၊ ကျောရိုး၊ အမာခံအဖွဲ့ဝင်၊ အခြေခံအချက် 骨干 *gǔgàn* mainstay, backbone, core member, key element (orig. 'bone shaft'). ☞ rong: prang: [*syn*.]. [Hox].

ku:[1] [gu] /ku/ *n.* ကတင် 床 *chuáng* bed. ☞ khreng: it, see ku: it, thein:, thin: [*syn*.]. /f0.0346/ /f6/

ku:[2] [gu] /ku/ *n.* <KHAOX,SAUX> ချယ်ရီပင် 樱桃, 野樱桃, 樱桃花, 野扇花 *yīngtáo, yě yīngtáo, yīngtáohuā, yěshānhuā* cherry, wild cherry (*Prunus cerasoides*), bark used medicinally). **:** Tawng dee: kuah sok ku:, tawng dee tu: sok sub. ချယ်ရီစေ့ပေါက်တဲ့နေရာကိုသိတယ်၊ ဆေးရွက်မျိုးစေ့အလိုလိုပေါက်တဲ့နေရာလည်းသိတယ်။ 知道樱桃籽发芽之地，知道草烟籽旅生之处。(见多识广。) *Knowing where the cherry seeds sprout, knowing where the tobacco seeds itself. (Be rich in knowledge.)* /f0.0346/ /f6/

ku:[3] [gu] /ku/ *onom.* ကူးကူးကူး (ကြက်အစာကျွေးချိန်ခေါ်သောအသံ) 咮(唤鸡吃食的声音) *zhōu (huàn jī chī shí de shēngyīn)* (sound made when calling chickens to eat). /f0.0346/ /f6/

ku:[4] [gu] /ku/ *n.* 税 *shuì* tax. **:** Ku: kih hu: Man: Rai:, ku: tai hu: Pa: Tiag. 盐税送去大蛮海，棉花税交到大绍兴。*The salt tax goes to the Man Rai tribe, the cotton tax goes to the Pa Tiag tribe.* ☞ gha: [*syn*.]. /f0.0346/ /f6/ [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

ku:[5] [gu] /ku/ *v.* ခန့်မှန်း– 估计, 估价 *gūjì, gū jià* estimate, estimate a value. **:** Ku: maix nghox in: koe: miex kin? ဒီစပါးဘယ်နှစ်ကျင်ရှိလဲဆိုတာခင်ဗျားခန့်မှန်းကြည့်။ 你估计这谷子有几斤？ *How many kin do you estimate this rice grain weighs?* [Hox gū 估 ?]. /f0.0346/ /f6/

kukak (ku: kak) [gu gag] /ku kak/ **1** *vs.* အကိုင်းရှပ်–၊ ကွဲပြား– 枝叉 *zhī chā* forked, branching, branch, have many branches. **:** Khaox in: ku: kak ngie. ဒီသစ်ကိုင်းရှပ်နေတာပဲ။ 这棵树枝枝叉叉的。*This tree branches a lot.* | Mai kix yaox bleeh dak kukak khankix pa awm: ngu, mai tum: piang kix kukaux heue. [Lai Kawncau 2:3] ထိုခဏခြင်းတွင် ကွဲပြားသောလျှာတို့သည် မီးလျှာကဲ့သို့ထင်ရှား၍ ထိုသူအသီးသီးတို့ အပေါ်၌ တည်နေကြ၏။ 又有舌头如火焰显现出来、分开落在他们各人头上。*Tongues like fire appeared and were distributed to them, and one sat on each of them. [Act. 2:3]* **2** *n.* <KHAOX> အရွက်အစပ်ကြား 缺刻(叶子边缘上的凹陷) *quēkè (yèzi biānyuán shàng de āoxiàn)* notches in leaf edge, gap between lobes or scallops). ☞ ku kag .

ku: kak khaox [gu gag kaox] /ku kak kʰauʔ/ *n.* သစ်ပင်ခွကြား 树叉子 *shù chāzi* crotch of tree.

ku: kah [gu gah] /ku kah/ *vt.* ကွဲလွဲ– (အယူအဆ)၊ စကားဟိုပြောဒီပြော 分歧 *fēnqí* different (of ideas, opinions), divergent, in dispute. **:** Ex khaw: paw lai kieh tix ku: kah lox ka kaing in:. ကျွန်တော်တို့စိတ်တူညီပြီးဒီအလုပ်ကိစ္စနဲ့စောဒကမတက်ရင်းနဲ့။ 我们不应该在这件事情上存有分歧。*We shouldn't get into a dispute over this matter.* ☞ ku: kit [*syn*.]. ☞ gah[2] [*mor*.].

ku: kah rhawm: [gu gah hrom] /ku kah rʰɔm/ *vs.* တုံ့ဆိုင်း–၊ နှောင့်နှေး–၊ မဝံ့မရဲဖြစ်–၊ ဝန်လေး 犹豫, 思想矛盾 *yóuyù, sīxiǎng máodùn* hesitate. **:** Maix ku:

ka rhawm: ka patix, niied hu: khaing:! 你犹豫什么, 赶快走吧!

ku: kaong: [gu gaong] /ku kauŋ/ *v.* 挖（反复地）*wā (fǎnfù de)* dig (repetitively).

ku: kaong: [gu gaong] /ku kauŋ/ *vs.* 裸体 *luǒtǐ* naked, nude, bare. ☞ kakaong: [*var.*].

ku: kawk (ku kawk) [gu gog (gū gog)] /ku kɔk, kṵ kɔk/ *vs,redup.* ေ ေ ။ ကွေး–၊ ခြေလိမ်ခြေကောက် 弯曲, 蜿蜒 *wānqū, wānyán* crooked, curved, winding, zigzag. **:** krax ku: kawk. ခြေလိမ်ခြေကောက်လမ်း 蜿蜒的道路。 *a winding road.* | Siuing: ku kawk ku kawk tix ka to: tix. ခြေခြေလိမ်ခြေကောက်ပြေးသွားတယ်။ 蛇弯弯曲曲跑了。 *The snake slithered off in zig-zags.*

ku: kawk ku: kek [gu gog gu geig] /ku kɔk ku kek/ *vs.* ကွေ့ကွေ့ကောက်ကောက် 弯弯曲曲 *wānwānqūqū* crooked, curved, winding.

ku: kit [gu gid] /ku kit/ *adv.* တစ်ယောက်တစ်ပေါက်၊ 龃龉, 磨来擦去, 分歧 *jǔyǔ, mólái cāqù, fēnqí* chafe, cause friction, be uneven, discordant, divergent, in disagreement. **:** Ku: kit ah, ku: kah krai. တစ်ယောက်တစ်ပေါက်ပြောတယ်၊ ဗလုံးဗထွေးပြောတယ်။ 讲的龃龉，说的分歧。（说不到一起。）*Divergent in talk and discordant in speech.* | Ku: kit ox daux pang:, sungsang rhawm: daux kaux. ဝါးရုံထဲမှာဝါးတွေယောက်ယက်ခတ်နေတယ်၊ ငှက်ကိုယ်ထဲမှာစိတ်တွေလှုပ်ရှားနေတယ်။ 竹子在竹篷中磨来擦去，心在身体里烦乱不宁。（心情不定、思想烦乱。）*The bamboo stalks chafe in the bamboo thicket, the heart is at unease in the body.* ☞ ku: kah [*syn.*].

ku: ki: [gu gi] /ku ki/ *vt.* 扒, 耧（反复地）*pá, lóu (fǎnfù de)* rake (repeatedly).

ku: kie:[1] [gu gie] /ku kɛ/ *n.* <SIM:,BRIE> ခို 鸽子 *gēzi* pigeon, dove (e.g., *Columba spp.*, raised domestically, bigger than wild doves (si kaex), makes sound like a mourning dove). ☞ keukie: [*var.*]. ☞ toig, toeg, caing:, rauk[1], sikaux, sigaux[1] .

ku: kie:[2] [gu gie] /ku kɛ/ *vs.* ထူထပ်–၊ သိပ်သည်း–၊ ကျစ်လစ်– 精细, 密实, 密密层层 *jīngxì, mìshí, mìmìcéngcéng* closely-knit, dense, fine, thick. **:** Khrawng: in: uik taing: tix ku: kie: ngie. ဒီခြင်ယက်ထားတာကျစ်လစ်နေတာပဲ။ 这箩筐编得真密实。 *This basket is quite densely woven.* | Jawk kaung: uik ku: kie: ngie ka gawng. လယ်ကွက်တောင်ပေါ်မှာထူထပ်နေတာပဲ။ 山坡上满是密密层层的梯田。 *The paddy fields are thickly terraced on the hillsides.* ☞ ku: kiiet ku: kie: [*syn.*].

ku: kiiet [gu giad] /ku kiət/ *vs.* ထူ–၊ ထူထဲ၊ သိပ်သည်း–၊ ကျစ်လစ်– 密, 密实 *mì, mì shí* closely knit, dense, thick.

ku: kiiet ku: kie: [gu giad gu gie] /ku kiət ku kɛ/ *vs.* ကျစ်လစ်–၊ သိပ်သည်း–၊ စေ့စပ်လွန်း– 密实, 精细, 密密层层 *mìshí, jīngxì, mìmìcéngcéng* closely-knit, dense, fine, thick. ☞ ku: kie: [*syn.*].

ku: kriiem: [gu griam] /ku kriəm/ ☞ klu: kliien: .

ku: kla: rhawm: [gu gla hrom] /ku kla rʰɔm/ *vs.* စိတ်မရှည်–၊ စိတ်တို–၊ စိတ်စောပ–၊ ကြောင့်ကြ– 不耐烦, 厌烦 *búnàifán, yàn fán* impatient, anxious. ☞ klu: kla: rhawm: [*var.*].

ku: kliien:[1] [gu glian] /ku kliən/ **1** *vt.* ကျစ်– 绞, 拧, 缠, 绕（反复地）*jiǎo, níng, chán, rào (fǎnfù de)* twist (repeatedly). **2** *vt.* ေ ်မြန်း–၊ စစ်ဆေး– 盘问 *pánwèn* interrogate, question closely, grill. ☞ klu: kliien:, klu: kliiem: ②, ku: kriiem: [*var.*]. ☞ tai: lox, klong:[2] ②, klong: kloek ②, cheuk, cheuk lox, chawk chaing:, chawk cheng:, seug [ceu 2] [*syn.*].

ku: kliien:[2] [gu glian] /ku kliən/ ☞ klu: kliiem:[1] .

ku: nong: [gu noung] /ku noŋ/ *n.* 雇农 *gù nóng* hired hand.

ku: cux kang: cing: [gu jux gang jing] /ku tɕuʔ kaŋ tɕiɲ/ *phr.* <VH> အားမာန်တက်ကြွဖိုနှိုးထစေသည် 鼓足干劲 *gǔzú gànjìng* arouse fervour, whip up enthusiasm. [Hox].

ku: li: [gu li] /ku li/ *vt.* <VH> အားပေး–၊ တိုက်တွန်း– 鼓励 *gǔlì* encourage. [Hox].

ku: it [gu id] /ku ʔit/ *n.* ကုတင် 床铺 *chuángpù* bed.

kug [gūg] /kṵk/ **1** *n.* အစာ (ကြက်စာ) 食儿（指喂鸟的食儿）*shír (zhǐ wèi niǎo de shír)* (chicken) feed. **:** Miex ka: cak tawx kawn: tix ih kug. 母喜鹊给它的小喜鹊衔食儿。 **2** *n.* အစာ၊ မျှားစာ၊ တည်ကြက် 诱饵（引诱野兽的食物）*yòu ěr (yǐnyòu yěshòu de shíwù)* bait. **:** Sau: sivai ih kug. ကျားကိုအစာကျွေးတယ် 给豹子吃诱饵。 /*f*8/

kug kax [gūg gax] /kṵk kaʔ/ *n.* <KAX> ငါးစာ 鱼饵 *yú'ěr* bait (for fish).

kub [gūb] /kṵp/ *vs.* လုံ–၊ လောက်–၊ လောက်ငှ– 够 *gòu* enough; sufficient. **:** kub ih. စားဖို့လောက်တယ်။ 够吃。 *It is enough to eat.* | Hoik mi hak tiex Vax ngaix. Didix nyiex yix ang: sax kub ih, ngaix kah ang: lai: uik ih. 现在阿佤山富裕了。以前我们家粮食不够吃，现在也吃不完 *Nowadays Wa country has grown prosperous. In the past our family didn't have enough to eat, but nowadays we can't eat it all.* /*f*0.0124/ /*f*6/

kung[1] [gūng] /kṵŋ/ *vi.* အံ့ဩ–၊ အံ့အားသင့်–၊ ကြက်သေသေ–၊ မှင်သက်–၊ ကြောက်သေးပါ– 愣住, 发呆, 被吓住 *lèngzhù, fādāi, bèi xiàzhù* be in a daze, in a stupour (UK) stupor (US), petrified, paralyzed (as in fear). **:** Tix reung: uik kung ka hoek Kaifangcing:. လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်ဝင်လာလို့ ရန်သူတွေ ကြောက်သေးပါနေတယ်။ 解放军一来到, 敌人都吓得发呆了。 *The enemy was petrified upon the arrival of the Liberation Army.* /*f*8/

kung[2] [gūng] /kṵŋ/ *vi.* ပျက်စီး–၊ ဥကနေ အကောင်မပေါက်– 寡（云南方言）, 蛋孵不出, 变质 *guǎ (Yúnnán fāngyán), dàn fūbùchū, biànzhì* be spoiled or defective (as with maize kernels which don't pop), fail to hatch (egg). /*f*8/

kung [gūng] /kṵŋ/ *n.* <KAX> ပုဇွန် 虾 *xiā* shrimp, crayfish? crawfish? (*Crangon sp.*?, freshwater crustacean, suborders Dendrobranchiata and Pleocyemata. ☞ tamkax, kax kong, sido rawm: [*syn.*].

kung kang [gūng gāng] /kṵŋ kạŋ/ *vt.* ဝိုင်း–၊ ဝန်းရံ–၊ ခြံခတ်–၊ လွှမ်း–၊ လွှမ်းရံ–၊ သွင်း–၊ ဝုံ– 围 *wéi* surround, enclose. ☞ ku kang [*var.*].

kung kang rhawm: [gūng gāng hrom] /kṵŋ kạŋ rʰɔm/ *vs.* စိတ်နှစ်ခွဖြစ်–၊ မဆုံးဖြတ်နိုင်–၊ တုံ့–၊ နှေး–၊ ချီတုံချတုံဖြစ်– 心情矛盾, 犹豫不决 *xīnqíng máodùn, yóuyù bù jué* feel conflicted, be indecisive, hesitate.

kung kih [gūng gīh] /kṵŋ kịh/ *n.* <SAUX> 食盐, 大青盐, 盐巴 *shí yán, dà qīng yán, yán bā* rock salt (as medicine, *Halitum*). ☞ kung kih [*syn.*].

kun:[1] [gun] /kun/ **1** *n.* ကိုယ်၊ ခန္ဓာ 个儿（一般指蜂子或薯类的个儿）*gèr (yìbān zhǐ fēngzi huò shǔ lèi de gèr)* body (usu. refers to the bodies of bees, wasps or tubers). **:** Kun: awng: in: ting ngie. ဒီနကျယ်မှာ ကြီးတဲ့ကိုယ်ရှိတယ်။ 这只蜂子的个儿大。 *This wasp has a very large body.* **2** *n.* <KAWNG> ပျား၊ နကျယ် 蜂子 *fēngzi* bee, wasp. **3** *cl.* <KAWNG> ၁ ပျား(ပျားနှင့်နကျယ် အတွက်) 只, 个 *zhī, gè* (classifer for bees and wasps). **:** hia: tix kun:. ဝတ်ရည်စုပျား တစ်ကောင် 一只蜜蜂。 *one honeybee.* /*f*9/

kun:[2] [gun] /kun/ *n.* <KHAOX> ဥ၊ အမြစ်၊ အတက် 块根, 块茎 *kuàigēn, kuàijīng* root tuber, bulb, stem tuber. /*f*9/

kun:[3] [gun] /kun/ *n.* လူကြီး၊ အရွယ်ရောက်ပြီးအမျိုးသား 成人, 成年男子 *chéngrén, chéngnián nánzǐ* adult, adult male, grown man. ☞ pui kun: [*syn.*]. /*f*9/

kun: kraox [gun graox] /kun krauʔ/ *n.* <KAUNG:> ပိန်းဥ 芋头 *yùtóu* taro (*Colocasia esculenta*, a.k.a. *C. antiquorum*).

kun: prang preug [gun brāng brēg] /kun prạŋ prɤ̣k/ *n.* <KAUNG:> မုန်လာဥမြစ် 萝卜头儿 *luóbo tóur* root of daikon white radish (*Raphanus sativus*.

kun: cao: [gun jao] /kun tɕau/ *n.* ၁ ဘက်ဗိုး 细菌 *xìjūn* germ, bacterium (pl. bacteria), microorganism.

kun: sinum [gun si nūm] /kun s.nṵm/ *n.* <KAWNG> လက်သမားပျား 木蜂 *mùfēng* carpenter bee (?).

kun: sinawt [gun si nod] /kun s.nɔt/ *n.* <KAWNG> အကောင်ကြီး၍ညိုမည်းသောပျားတစ်မျိုး ?（一种雄的蜜蜂, 黑褐色, 个儿大）*(yīzhǒng xióng de mìfēng, hēihèsè, gèr dà)* (variety of male worker honeybee, large black-brown body).

kum [gūm] /kṵm/ *vt.* ဝုံ– 含 *hán* hold in the mouth. **:** Saux rhang: nawh, kum nawh sidah kah. သူ့ဆေးဝုံထားတယ်။ သွားကိုက်လို့။ 他牙痛, 嘴里含着药。 *He has a toothache and has some medicine in his mouth.* ☞ gum [*mor.*]. /*f*10/

kum: [gum] /kum/ **1** *vi.* စကားပြော–၊ စကားစမြည်ပြော–၊ စကားလက်ဆုံကျ– 聊, 谈, 聊天 *liáo, tán, liáotiān* talk, chat. **:** Yix kum: tau nux. ခုနကကျွန်တော်တို့အတူတူအစည်းဝေးထိုင်သည်။ 刚才我们在一起聊天。 *We were just talking together.* **2** *vt.* အားပေး–၊ နှစ်သိမ့်– 慰问 *wèiwèn* comfort, care for. **:** kum: pui saux. လူနာကိုနှစ်သိမ့်တယ်။ 慰问病人。 *comfort an invalid.* /*f*0.0201/ /*f*5/

kum: kawng: [gum gong] /kum kɔŋ/ *vi.* ၁ ွန်းနွေး–၊ ညှိနှိုင်း– 座谈, 聊天 *zuòtán, liáotiān* discuss, talk over, chat.

kum: kawng: chawk cheng: [gum gong qog qeing] /kum kɔŋ tɕʰɔk tɕʰeŋ/ *phr.* ၁ ခြန်းဆွေးနွေး၊ မေးမြန်းဆွေးနွေးခန်း 访问, 采访 *fǎngwèn* visit, interview, make a formal visit.

kum: kwang: [gum guang] /kum kuaŋ/ *vi.* စည်းဝေး–၊ နှီးနှောတိုင်ပင်– chat, talk. ☞ kum: kawng: [*var.*].

kum: krai [gum grāi] /kum krại/ *n.* အစည်းအဝေး၊ စကားလက်ဆုံ 会谈 *huìtán* talks, discussions.

kum: ghaok [gum nkaog] /kum ghauk/ *n.* ဂုဏ်ပြုပွဲ 宴会 *yànhuì* banquet.

kum: rhawm: [gum hrom] /kum rʰɔm/ **1** *vs.* ကျေနပ်–၊ ရောင့်ရဲ– 十分满意, 得意 *shífēn mǎnyì, déyì* satisfied, content, smug. **2** *vt?.* ၁ ျနပ်– 满足 *mǎnzú* satisfy.

kum: lao [gum lāo] /kum lạu/ *n.* အစည်းအဝေး၊ တွေ့ဆုံပွဲ 会议 *huìyì* conference, meeting.

kaw [gō] /kɔ̰/ *n.* သူငယ်၊ အကောင်၊ လူကြီး 人（指男性）*rén (zhǐ nánxìng)* man, fellow, guy (used for males only). **:** Mawh kaw yuh ka mawx? 是怎样一个人？ /*f*4/

kaw mai [gō māi] /kɔ̰ mại/ *n.* မုဆိုးဖို 鳏夫 *guān fū* widower.

kaw law kawn [gō lō gōn] /kɔ̰ lɔ̰ kɔ̰n/ *n.* <SIM:> ကြိုးကြာငှက် 丹顶鹤, 仙鹤 *dāndǐnghè, xiānhè* (a kind of bird, Chn.'red-crested crane').

kaw hawx [gō Hox] /kɔ̰ hɔʔ/ *n.* <KAUNG:> နံ့စားပြောင်းအနီ 小红米 *xiǎohóngmǐ* (a kind of tiny black millet, 'Chinese' pink millet). ☞ ka: hawx, khawx ① [*var.*]. [Siam ᨡᩣᨿ khaw$_3$ 'rice' + Hox 'Han Chinese'].

kaw an: [gō an] /kɔ̰ ʔan/ *phr.* ဟိုလူ 那位, 那个人, 那个家伙（指男性）*nǎ wèi, nèigè rén, nèigè jiāhuǒ (zhǐ nánxìng)* that man, that fellow, that guy (used for males only). **:** Kaw an: mawh pui yuh kaing patix? ဟိုလူဘာအလုပ်လုပ်သလဲ။ 那个人是做什么工作的?

kaw in: [gō in] /kɔ̰ ʔin/ *phr.* ဒီလူ 这位, 这个人, 这个家伙（指男性）*zhèwèi, zhègè rén, zhègè jiāhuǒ (zhǐ nánxìng)* this man, this fellow, this guy (used for males only).

kawk[1] [gog] /kɔk/ *vs.* ေ ေ ေ့ား– ကောက်– ကွေး– စောင်း– စွေ– 弯曲 *wānqū* bent, crooked. **:** Khaox in: kawk ngie, ang: chix mawh nuk. ဒီသစ်ကကောက်နေတာပဲ။ တံတားအတွက်သုံးလို့မရဘူး။ 这棵树弯, 做不得大梁。 *This tree is crooked and can't be used for a bridge.* ☞ vawk[1] [*syn.*]. ☞ rauh [*ant.*]. ☞ gawk [*mor.*]. /*f*5/

kawk[2] [gog (gōg)] /kɔk, kɔ̰k/ *n.* ခွက်၊ မတ်ခွက်၊ ရေချိုင့်၊ ရေတကောင်း 杯子, 缸子 *bēizi, gāngzi* cup, mug, jar. /*f*5/

kawk ngai: [gog ngai] /kɔk ŋai/ *v.* မျက်စောင်းထိုး– 瞥, 斜 *piē, xié* cross-eyed. **:** Yex nap sang: cax lox pui, paox ke: nawh kawk ngai: tix ka nawh. ေ့ နပ်စန်းကသူများစကားကြားဝင်ပြောလို့ သူ့အမကသူ့ကိုမျက်စောင်းထိုးလိုက်တယ်။ 耶娜要抢嘴, 他哥哥瞥了她一眼。

kawkngu (kawk ngu) [gog ngū] /kɔk ŋṵ/ *n.* ဆီမီးခွက် 油灯 *yóudēng* oil lamp (lit. 'fire cup'). ☞ plix ngu, teung:, ma: teung:, di: ①, ngu teung:, chi: teung: [*syn.*].

kawk ngaw: [gog ngo] /kɔk ŋɔ/ *vs.* ေ ေ ေ့ား– ကောက်– ကွေး– စောင်း– စွေ– ခြေလိမ်ခြေကောက် 弯曲 *wānqū* bent, crooked, winding, zigzag. ☞ ngawk ngaw:, ngak ngaw: [*var.*].

kawk baux [gog nbāex] /kɔk bạɯʔ/ *n.* <SAUX> အိုး၊ ခရားအိုး 罐子, 火罐 *guànzi, huǒguàn* cupping glass (for use in moxibustion treatment, or cupping)pot, jar.

kawk jheeh [gog nqeeih] /kɔk dʑʰɯih/ *v.* မျက်မှောင်ကြုတ်– 嘴㖞（口歪斜）*zuǐ wāi (kǒu wāixié)* purse one's lips, skew the mouth, put on a wry look (?) (lit. 'crooked mouth').

kawk rawm: [gog rom] /kɔk rɔm/ *n.* ေ ့ခွက် 杯子, 茶缸子 *bēizi, chá gāng zǐ* cup, mug.

kawk rhawm: [gog hrom] /kɔk rʰɔm/ **1** *vi.* စိတ်ကောက်–၊ စိတ်ဆိုး–၊ စိတ်တို– 羡慕, 嫉妒, 心邪 *xiànmù, jídù, xīnxié* envy, be envious, be jealous, covet. **:** Paw kawk rhawm: ka kraung mhawm: priex nyawm ih pui. 不要羡慕人家的衣着穿戴、美味佳肴。 *Don't be envious of the fancy clothes and food that others wear and eat.* **2** *vi.* စိတ်ကောက်– sulk, be cross.

kawt [god] /kɔt/ **1** *vt.* သုတ်–၊ ဖယ်ရှား–၊ ခါ– 擦, 揩 *cā, kāi* wipe. **:** kawt rawm: lauh. ချွေးသုတ်သည်။ 揩汗。 *wipe sweat.* | Phawng: tiex veng pex pa kawb ka caong ex kawx, ex kawt son sang mawh mhai: mawh khen: ka piang pex. [Lukax 10:11] ထိုမြို့၏ လမ်းသို့ထွက်ပြီးလျှင်၊ ငါတို့၌ကပ်သောသင်တို့မြို့၏မြေမှုန့်ကို ငါတို့ခါလိုက်၏။ 就是你们城里的尘土、粘在我们的脚上、我们也当着你们擦去。 *Even the dust from your city that clings to us, we wipe off against you (as a sign, as a disaster?). [Luk. 10:11]* **2** *vt.* ခြစ်ထုတ်–၊ ခွာ– 刮 *guā* scrape, shave. **:** kawt aw: singax. အိုးကိုရှင်းအောင်ခြစ်ထုတ်လိုက်။ 把锅刮干净。 *scrape the pot clean.* ☞ kuat[2] [ceu 2] [*syn.*]. /*f*10/

kawp [gob] /kɔp/ *vs.* ကျဉ်း 窄, 狭 *zhǎi, xiá* narrow, slim. **:** Kawp krax. လမ်းကျဉ်းသည်။ 路窄。 *The road is narrow.* | Kawp man:. ပိတ်စကျဉ်းသည်။ (သေးငယ်သည်။) 布窄。 *The cloth is narrow.* ☞ sikhawp, sighawp [*var.*]. ☞ sideed [*syn.*]. ☞ vieh[1] [*ant.*]. ☞ gawp[2] [*mor.*]. /*f*10/

kawx[1] [gox] /kɔʔ/ *tw,redup.* မနေ့က 昨天 *zuótian* yesterday. ☞ gawx[2] [*var.*]. ☞ kawx kawx [*syn.*]. ☞ pon sax [*ant.*]. /*f*0.7063/ /*f*2/

kawx[2] [gox] /kɔʔ/ **1** *adv-post.* ေ ေ ့ မ့ 即使 *jíshǐ* even if. **:** Tih in: vawng: kawx, kah nyawm tix ih. ဝါးရတာ ဆတ်တောက်တောက်ဖြစ်နေပေမယ့် ဒီမှိုကသိပ်အရသာရှိတယ်။ 这菌子即使艮, 也好吃。 *This fungus is delicious, despite being very*

chewy. | Lhiex viang ting kawx, eux kah kawn: hu: ma:. မိုးကြီးပေမဲ့ ကျွန်တော်ယာထဲသွားမလို့။ 雨虽然大, 我也还是去地里。 *Although the rain is heavy, I still plan to go to the fields.* | Ia: ux ang: koe: timu: kawx. တွန်နေတဲ့ ကြက်တစ်ကောင်မှမရှိဘူး။ 叫的鸡一只也没有。 *There wasn't a single chicken clucking.* **2** *adv-post.* ဂျစ်ကန်ကန်၊ ဇွဲနပဲနဲ့၊ အတင်း၊ တစာစာ 偏, 偏要 *piān, piānyào* persistently, perversely, insistently. **:** Yuh kawx, sang: yuh ka mawx! 偏要做, 又怎么的！[?] *If you're (I'm?) going to do it, just do it! (?)* | Simie ang: doh kuah kawx. အစေ့တွေ အပင်ပေါက်မှာမဟုတ်ဘူး။ 种子就是不发芽。 *The seeds just wouldn't sprout.* /*f*0.7063/ /*f*2/

kawx kai: [gox gai] /kɔʔ kai/ *n.* <KAX,SAUX> ပုတ်ပုတ်, ပုတ်ပုတ်ပွေ, 打多 *gé jiè, gé jiè shé, dá duō Gekko gecko*. ☞ kawx kai: [*syn.*].

kawx kawx [gox gox] /kɔʔ kɔʔ/ *n.* မနေ့က 昨天 *zuótiān* yesterday. ☞ kawx[1] [*syn.*].

kawx kaw: [gox go] /kɔʔ kɔ/ *n.* <VH> အမျိုးသားသီချင်း 国歌 *guógē* national anthem. [Hox].

kawx ming: [gox ming] /kɔʔ miŋ/ *n.* <VH> နိုင်ငံသား 国民 *guómín* people (of a country), citizens, nationals. **:** kawx ming: cing: ci:. 国民经济。 *national economy (the total economic activity of a country, including production, consumption, saving, distribution, etc.)* ☞ pui meung [*syn.*]. [Hox].

kawx ci: [gox ji] /kɔʔ tɕi/ *adj.* နိုင်ငံတကာ 国际 *guójì* international. [Hox].

Kawx ci: kaw: [Gox ji go] /kɔʔ tɕi kɔ/ *np.* <VH> ကွန်မြူနစ်နိုင်ငံတော်သီချင်း 国际歌 *guójìgē* Internationale (anthem of Communist Party). [Hox].

kawx ci: cu: yi: [gox ji ju yi] /kɔʔ tɕi tɕu ʑi/ *n.* <VH> နိုင်ငံကိုအကျိုးပေးသောမူဝါဒ 国际主义 *guójìzhǔyì* internationalism. [Hox].

kawx cia: [gox jia] /kɔʔ tɕia/ *n.* <VH> နိုင်ငံ၊ တိုင်းပြည် 国家 *guójiā* nation, country. [Hox].

kawx chix [gox qix] /kɔʔ tɕʰiʔ/ *n.* <VH> တိုင်းပြည်အလံ 国旗 *guóqí* national flag. [Hox].

Kawx Ching: Ciex [Gox Qing Jiex] /kɔʔ tɕʰiŋ tɕiɛʔ / *np.* အမျိုးသားနေ့ 国庆节 *guóqìngjié* National Celebration Day, Independence Day (esp. October 1, China's National Celebration Day, or April 16?, that of the Wa State). [Hox].

kawx ying: [gox ying] /kɔʔ ʑiŋ/ *adj.* <VH> ပြည်သူပိုင် 国营 *guóyíng* state-run, publicly managed, public enterprise. **: kawx ying: nong: chang:** ပြည်သူပိုင်စက်မှုလယ်ယာ 国营农场。 *state farm, state-run farm.* [Hox].

Kawx Vu: Ying: [Gox Vu Ying] /kɔʔ vu ʑiŋ/ *np.* <VH> အစိုးရကောင်□□国务院 *guówùyuàn* State Council (executive branch of government of China). [Hox].

kawx fang: [gox fang] /kɔʔ faŋ/ *n.* <VH> အမျိုးသားကာကွယ်ရေး 国防 *guófáng* national defence (UK) defense (US). [Hox].

kaw:[1] [go] /kɔ/ *va.* စ–၊ အစပျိုး– 开始 *kāishǐ* start, begin (to do sth.). **:** Ex kaw: tix yuh kaing phao:. ကျွန်တော်တို့အခု အလုပ်စလုပ်မယ်။ 咱们现在开始劳动。 *We will start working now.* | Saik rhang: maw:, kaw: been mhawm:. ဆုံမှာသွားကိုထွင်း၊ ကောင်းတဲ့လူ့ဘုံတည်ထောင်။ 凿石磨齿，创好世道。 *Chisel teeth in a millstone, create a good society.* ☞ tok[3], kao:[2] ②, liang[2] ①, ngai:[3] ①, jah [*syn.*]. /*f*0.0289/ /*f*7/

kaw:[2] [go] /kɔ/ *vt.* <VH> ဖြတ်ကျော်–၊ ကျော်တက်– 过 *guò* pass (time), participate in. **:** Tang: ying: sang: kaw: cu: zix seng hawx ngaix. ဒီနေ့ပါတီဝင်တွေ အဖွဲ့အစည်းတွေရဲ့လှုပ်ရှားမှုတွေကိုဖြတ်ကျော်သွားပြီ။ 党员今天要过组织生活。 *Party members are to participate in organisational activities today. (?)* [Hox].

kaw: ming: [go ming] /kɔ miŋ/ *n.* <SAUX,VH> ရင်ကျပ်ပန်းနာ 过敏 *guòmǐn* allergy. [Hox].

kaw: num: [go num] /kɔ num/ **1** အရင်းစိုက် 老本 *lǎo běn*. **: kaw: num: lai ka mau tix yieh phak** 做生意的老本一百元。 **2** *n.* အစပြု ၊ အစပျိုး 开头 *kāitóu*. **:** Kaing tidtix ang: ah, daing: nu ka kaw: num:. ဘာအလုပ်မဆို အစပျိုးဒါသိပ်ခက်တယ် 万事开头难。

kaw: chiux [go qiux] /kɔ tɕʰiuʔ/ *n.* <VH> သီချင်း၊ သီချင်းစာသား 歌曲 *gēqǔ* song. [Hox].

kaw: sang: lung: [go sang lung] /kɔ saŋ luŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 爬树龙, 麒麟尾, 过山龙, 过江龙 *pá shù lóng, qí lín wěi, guò shān lóng, guò jiāng lóng Rhaphidophora decursiva*. ☞ raih rang: [*syn.*].

kawg[1] [gōg] /kɔ̰k/ **1** *n.* ခြံ၊ တင်းကုပ်၊ ကျင်း 圈, 牛圈, 牢（gōg 常用于“牛圈”，有时也可以指猪圈，但是不能指“鸡圈”；而 ndang 则又常用于指鸡圈，可以用来指猪圈，但不能用在“牛圈”上。）*juàn, niújuàn, láo* cowshed, pen, corral (for cattle, pigs, other animals, people), sty (for pigs). **:** kawg moi. နွားတင်းကုပ် 牛圈。 *corral, cow pen.* | kawg pui. ေ□ □□□□ □ ျင်းထောင်၊ အချုပ် 监牢。 *jail, prison, penitentiary, stockade.* **2** *cl.* ခြံ၊ လုံး 圈 *juàn* pen, penful. **:** moi tix kawg. နွားတွေတင်းကုပ်အပြည့် 一圈牛。 *a penful of cattle.* ☞ dang[2] [*syn.*]. /*f*0.0191/ /*f*6/

kawg[2] [gōg] /kɔ̰k/ *vt.* လွယ်–၊ သယ်–၊ ထမ်း–၊ ပိုး– 背（男人用绳子背东西用 gōg, 而女人用背篓背东西要用 bēeih）*bēi* carry on back (firewood, etc. with ropes, of men only, cf. péeih for women). **:** kawg khix. ထင်းတွေကို ကျောပေါ်မှာပိုးတယ်။ 背柴。 *carry firewood on the back.* ☞ peeh[2] [*syn.*]. ☞ gawg [*mor.*]. /*f*0.0191/ /*f*6/

kawg laung [gōg lāeng] /kɔ̰k lạɯŋ/ *n.* ေ□ □□□အခ္ယြင်း 监狱 *jiānyù* jail, gaol (UK), prison, penitentiary, detention centre. ☞ kawg[1] (kawg pui) [*syn.*].

kawd [gōd] /kɔ̰t/ *vs.* တွန့်တိုး–၊ ကပ်စီးနဲ–၊ နှမြော–၊ စေးနဲ– 小气, 吝啬 *xiǎoqì, lìnsè* stingy. ☞ kawd rhawm:, kod rhawm:, raux glhawk ngawg, sipiien, sibiien ②, sibid rhawm:, sibid sibiien, siviien ②, vak vim: rhawm: [*syn.*].

kawd rhawm: [gōd hrom] /kɔ̰t rʰɔm/ *vs.* တွန့်တိုး–၊ ကပ်စီးနဲ–၊ နှမြော–၊ စေးနဲ– 小气, 吝啬 *xiǎoqì, lìnsè* stingy. **:** Nawh ang: doh kawd rhawm:. သူလုံးဝမတွန့်တိုဘူး။ 她不吝啬。 *She is not stingy at all.* ☞ kod rhawm: [*var.*]. ☞ kawd, raux glhawk ngawg, sipiien, sibiien ②, sibid rhawm:, sibid sibiien, siviien ②, vak vim: rhawm: [*syn.*].

kawb [gōb] /kɔ̰p/ *vt.* ထပ်–၊ ပူး– 并拢, 合并, 粘拢 *bìnglǒng, hébìng, zhānlǒng* stick to, stick together, cling, put together, consolidate. **:** Iak khaox siox nu ka ang: kaux, kawb tau ra: gawng:. ခြောက်နေတဲ့သစ်ချောင်းမခိုင်မာစိုးတယ်၊ နှစ်ချောင်းပူးချည်လိုက်။ 椽子小, 恐怕不结实, 两根并拢用。 *The rafters are small and dangerously weak, so put two together.* | Kawb plah lai in: kiex tau ka rawm: pid. ဒီစာရွက်ကိုကော်နဲ့အတူတူကတ်လိုက်ပါ။ 用胶水把这两张纸粘拢。 *Stick these two pieces of paper together with glue.* | phawng: tiex veng pex pa kawb ka caong ex. [Lukax 10:11] ငါတို့ဥကပ်သောသင်တို့မြို့၏မြေမှုန့်ကို 你们城里的尘土、粘在我们的脚上. . . *the dust from your city that clings to us. [Luk. 10:11]* ☞ gawb [*mor.*]. /*f*7/

kawng[1] [gōng] /kɔ̰ŋ/ *n.* <KAWNG> ပိုးမွှား၊ အင်းစက်ပိုး 虫, 虫子 *chóng, chóngzi* insect, bug. /*f*0.0212/ /*f*9/

kawng[2] [gōng] /kɔ̰ŋ/ *n.* အစွန်း 棱, 边儿 *léng, biānr* edge. **:** kawng pheen:. စာပွဲအစွန်း။ 桌边儿。 *edge of the table.* ☞ gawng[3] [*var.*]. /*f*0.0212/ /*f*9/

kawng koi [gōng gōi] /kɔ̰ŋ kɔ̰i/ *n.* <TOSAT,BRIE> ယုန် 家兔, 兔子 *jiātù, tùzi* rabbit, hare, bunny (*Sylvilagus sp.*? *Lepus sp.* ?). ☞ kangkoi [*var.*]. ☞ pla[2], pet la: [*syn.*].

kawng keng [gōng gēing] /kɔ̰ŋ kẹ̰ŋ/ *n.* 歪斜 *wāi xié.* ☞ kang keng [*var.*].

kawng kie [gōng gīe] /kɔ̰ŋ kɛ̰/ **1** *n.* <KAWNG,KAUNG:> စပါးဖျက်ပိုး 卷叶虫, 瘤野螟 *juǎnyèchóng, liúyěmíng* rice leaffolder moth, rice leaf roller (*Marasmia patnalis* and *Cnaphalocrocis medinalis*). **2** *n.* <KAWNG> အင်းဆက်၊ ပိုးကောင် 虫, 虫子 *chóng, chóngzi* insect, bug (generic term). ☞ kawng ih lhax nghox ① [*syn.*]. ☞ kawng pua: lhax nghox . [(riang móh kon, caterpillar), adult moth ☞ ríang kóng kíe tíng].

kawng kroek [gōng grouig] /kɔ̰ŋ kroc/ *n.* <KAWNG> ချိပ် 紫胶虫 *zǐjiāochóng* lac insect (*Laccifer lacca*). ☞ kawn: kroek [*var.*]. ☞ kroek [*syn.*].

kawng nghox [gōng hngoux] /kɔ̰ŋ ŋʰoʔ/ *n.* <KAWNG> စပါးဖျက်ပိုး 普通粘虫 *pǔtōng nián chóng.*

kawng pu: [gōng bu] /kɔ̰ŋ pu/ *n.* <KAWNG> ပိုးပျံ（一种黑斑色小虫, 毛很锐利）*(yīzhǒng hēi bān sè xiǎo chóng, máo hěn ruìlì).*

kawng pex [gōng bēix] /kɔ̰ŋ pẹ̰ʔ/ *n.* <KAWNG> ပုပ်နေသောသစ်ကိုင်းတွင်နေသောပိုးကောင်တစ်မျိုး? 红毛虫（多寄生在腐烂的树根上）*hóng máochóng (duō jì shēng zài fǔlàn de shù gēn shàng).*

kawng pua: lhax nghox [gōng bua hlax hngoux] /kɔ̰ŋ pua lʰaʔ ŋʰoʔ/ *n.* <KAWNG> ပိုးရုပ်ဖုံး၊ ပိုးတုံးလုံး၊ ပိုးဖျင် 浮尘子（吸食水稻、小麦等茎叶的汁液）*fúchénzi (xī shí shuǐdào, xiǎomài děng jīng yè de zhìyè)* cotton leafhopper, sucking pest leafhopper, cotton jassid (?) (*Amrasca biguttula*?, *Recilia dorsalis*?, insect which feeds on the juices in leaves and stalks of rice, wheat, etc., lit. 'insect which rolls rice leaves'). ☞ kawng ih lhax nghox, kawng kie ① .

kawng mak pu [gōng mag bū] /kɔ̰ŋ mak pṵ/ *n.* <KAWNG> 大毛虫, 摇头虫 *dà máochóng, yáo tóu chóng.*

kawng mhok [gōng hmoug] /kɔ̰ŋ mʰok/ *n.* ဦးထုတ်လျှာ 帽沿儿, 帽边儿 *mào yánr, mào biānr* brim of hat.

kawng taux [gōng daex] /kɔ̰ŋ taɯʔ/ *n.* <KAWNG> 菜地螟, 剜心螟 *càidì míng, wān xīn míng.*

kawng tai: [gong dāi] /kɔŋ tai/ *n.* ပန်းအိုး၊ ညောင်ရေအိုး 花瓶 *huāpíng* flower vase.

kawng diex [gōng ndīex] /kɔ̰ŋ dɛ̰ʔ/ *n.* <KAWNG> 尺蠖, 造桥虫, 量地虫 *chǐhuò, zàoqiáochóng, liángdìchóng* (an insect, lit. 'finger-span bug').

kawng diex chax [gōng ndīex qax] /kɔ̰ŋ dɛ̰ʔ tɕʰaʔ/ *n.* <KAWNG> 茶尺蠖 *chá chǐ huò.*

kawng ceem [gōng jēem] /kɔ̰ŋ tɕɯ̰m/ *n.* <KAWNG> ပိုးနီလေး 大豆食心虫, 小红虫, 豆荚螟 *dàdòu shí xīn chóng, xiǎo hóng chóng, dòu jiá míng.*

kawng nya si [gōng nyā sī] /kɔ̰ŋ ɲa̰ sḭ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြက်ဖုတ်ငှက် 草鸟（草质藤本, 有毒, 可入药） *cǎo niǎo (cǎo zhì téng běn, yǒudú, kě rù yào).* ☞ kawng nyi si [*var.*].

kawng nyi si [gōng nyī sī] /kɔ̰ŋ ɲḭ sḭ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြက်ဖုတ်ငှက် 草鸟（草质藤本, 有毒, 可入药） *cǎo niǎo (cǎo zhì téng běn, yǒudú, kě rù yào).* ☞ kawng nya si [*var.*].

kawng nyiex khio: siah [gōng nyīex kiou siah] /kɔ̰ŋ ɲḭ ɛʔ kʰio siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကန်ချုပ် 南木香, 土木香, 金不换, 云南马兜铃（藤本, 可入药） *nánmùxiāng, tǔmùxiāng, jīnbuhuàn, Yúnnán mǎdōulíng (téngběn, kě rù yào)* Yunnan Dutchman's pipe (*Aristolochia yunnanensis*, a woody vine, root used medicinally, lit. 'slender begging house bug'?).

kawng sao: [gōng sao] /kɔ̰ŋ sau/ *n.* <KAWNG> စပါး ဖျတ်ပိုး 稻叶虫 *dàoyèchóng* (an insect, Chn. 'rice leaf bug').

kawng sip si phi: yawt nham: [gōng sib si pi yod hnam] /kɔ̰ŋ sip s.pʰi ʑɔt nʰam/ *n.* <KAWNG> ပြိုင်ုး စုပ်ပိုးကောင် 吸血鬼, 害人虫 *xī xiě guǐ, hài rén chóng.*

kawng sigu brung [gōng si mgū nbrūng] /kɔ̰ŋ s.gṵ brɯ̰ŋ/ *n.* <KAWNG> လိပ်ပြာအဖြစ်ပြောင်းလဲမယ့်ပိုးကောင်? 毛虫（一般指天幕毛虫、黄毛虫、夜峨幼虫、黄荚蝶幼虫等） *máochóng (yìbān zhǐ tiān mù máochóng, huáng máochóng, yè é yòuchóng, huáng jiá dié yòuchóng děng).*

kawng sinoeng: [gōng si nouing] /kɔ̰ŋ s.nɔŋ/ *n.* <KAWNG> 蠋（蝴蝶、蛾等的幼虫） *zhú (húdié, é děng de yòuchóng).*

kawng yu: yhaok [gōng yu hyaog] /kɔ̰ŋ ʑu ʑʰauk/ *n.* နားကော်ကောင်? 耳轮（耳郭的边缘） *ěr lún (ěr guō de biānyuán).*

kawng lawd [gōng lōd] /kɔ̰ŋ lɔ̰t/ *n.* <KAWNG> ပြိုင်ုးပဆိတ်၊ ပိုးတီ၊ ပိုးလောင်း 螟虫，钻心虫 （包括三化螟、二化螟、大螟等） *míngchóng, zuānxīnchóng (bāokuò sānhuàmíng, èrhuàmíng, dàmíng děng)* snout moth larva (*Aphomia gularis*, *Plodia interpunctella*, and other species; attack rice, maize, sugar cane, sorghum, and other plants.). ☞ viag lawd [*syn.*].

kawng loi: [gōng loi] /kɔ̰ŋ lɔi/ *n.* <KAWNG,SAUX> မြင်းကောင်နယောင်း၊ စော်ဘွားစာ 水林果虫（寄生在水林果叶上, 能吐丝做茧, 可入药） *shuǐ lín guǒ chóng (jì shēng zài shuǐ lín guǒ yè shàng, néng tǔ sī zuò jiǎn, kě rù yào)* (a kind of insect, feeds on leaves of false black pepper, *Embelia ribes*, spins a cocoon which is used medicinally, lit. 'Embelia bug'). ☞ sigrawk kawng loi:, glhaok kawng loi: .

kawng lhax [gōng hlax] /kɔ̰ŋ lʰaʔ/ *n.* ရွက်တံရိုး 叶边儿 *yè biānr.*

kawng vih [gōng vīh] /kɔ̰ŋ vḭh/ *n.* <KAWNG> ပိုးလောင်း၊ ပိုးလောက်လမ်း 旋天花蛾幼虫, 芝麻天蛾幼虫（主要危害甘薯等旋花科植物和芝麻） *xuán tiānhuā é yòuchóng, zhīma tiān é yòuchóng (zhǔyào wēihài gān shǔ děng xuán huā kē zhíwù hé zhīma)* (larvae of a moth, feeds on sesame plants etc., lit. 'lily bug').

kawng vih paing [gōng vīh bāing] /kɔ̰ŋ vḭh pa̰ŋ/ *n.* <KAWNG> ပိုးလောက်လမ်းအဖြူ 弄蝶幼虫（主要危害果树、芭蕉等） *nòng dié yòuchóng (zhǔyào wēihài guǒshù, bājiāo děng)* (larvae of a moth or butterfly, feeds on fruit trees, plantains, lit. 'white lily bug').

kawng aing: luat [gōng aing luad] /kɔ̰ŋ ʔaŋ luat/ *n.* <KAWNG> 柞蚕 *zuò cán.*

kawng aing: luat yum [gōng aing luad yūm] /kɔ̰ŋ ʔaŋ luat ʑṵm/ *n.* <KAWNG> 僵蚕 *jiāng cán.*

kawng ih khaox [gōng ih kaox] /kɔ̰ŋ ʔih kʰauʔ/ *n.* <KAWNG> သစ်စားပိုး 蛀虫（蛀食树、木头、柱子等木质孔道） *zhù chóng (zhù shí shù, mùtou, zhùzi děng mù zhì kǒng dào).*

kawng ih sivawng [gōng ih si vōng] /kɔ̰ŋ ʔih s.vɔ̰ŋ / **1** *n.* <KAWNG> စစ်ချီပိုး? 粘虫, 行军虫, 剃枝虫 *nián chóng, xíngjūn chóng, tì zhī chóng.* **2** *n.* <KAWNG> ပြောင်းဖူးစားပိုး 玉米虫, 玉米钻心虫 *yùmǐ chóng, yùmǐ zuān xīn chóng.*

kawng ih lhax nghox [gōng ih hlax hngoux] /kɔ̰ŋ ʔih lʰaʔ ŋʰoʔ/ **1** *n.* <KAWNG,KAUNG:> 稻色虫, 卷叶虫 *dàosèchóng, juǎnyèchóng* rice leaffolder moth, rice leaf roller (*Marasmia patnalis* and *Cnaphalocrocis medinalis*, lit. 'insect which eats rice leaves'). **2** *n.* <KAWNG,KAUNG:> 稻螟蛉, 青尺蠖 *dào mínglíng, qīngchǐhuò* corn earworm (*Heliothis zea*) (?). ☞ kawng kie ① [*syn.*]. ☞ kawng pua: lhax nghox . [(riang móh kon, caterpillar), adult moth ☞ ríang kóng kíe tíng].

kawng:[1] [gong] /kɔŋ/ *n.* ပုလင်း 瓶子 *píngzi* bottle, vase, pitcher. [Siam □□ง, kɔŋ$_2$]. /*f*0.0176/ /*f*7/

kawng: (siiem)[2] [gong] /kɔŋ/ *n.* <CAG> အမြောက် (စစ်)၊ ဒုံးကျည် [ဗျောက်အိုး?] 土炮, 火药炮 （一般指过春节时放着玩的炮筒） *tǔ pào, huǒyào pào (yìbān zhǐ guò chūnjié shí fàngzhe wán de*

pàotǒng) homemade cannon, rocket launcher (usually refers to fireworks rockets launched at the New Year). /*f*0.0176/ /*f*7/

kawng:[3] [gong] /kɔŋ/ **1** *vt.* မြည်–၊ ကိုက်–၊ ဝါး– 嚼, 咀嚼 *jiáo, jǔjué* chew, masticate, munch (coll.). **:** Kawng: nawh gaox pid diag. သူကောက်ညှင်းဆန်ကြော်ကိုဝါးတယ်။ 他嚼炒糯米。 *He chewed fried sticky rice crisps.* **2** *vt.* စား– 吃 *chī* eat. ☞ kaong:[3] [*var.*]. ☞ piem, ciiet[3], sai [*syn.*]. /*f*0.0176/ /*f*7/

kawng: ki: [gong gi] /kɔŋ ki/ ☞ kang: ki: .

kawng: plai: [gong blai] /kɔŋ plai/ *n.* အရက်ပုလင်း 酒瓶 *jiǔ píng* beer bottle, wine bottle.

kawng: ceung: [gong jeng] /kɔŋ tɕɤŋ/ *n.* 针药瓶 *zhēn yàopíng*.

kawng: sidah [gong si ndah] /kɔŋ s.dah/ *n.* ေ ◻ ◻ ပုလင်း 药瓶 *yàopíng* medicine bottle.

kawng: rawm: [gong rom] /kɔŋ rɔm/ *n.* ေ◻◻◻ ◻◻ 水壶 *shuǐhú* jug, pitcher, water bottle.

kawng: rawm: lok [gong rom loug] /kɔŋ rɔm lok/ *n.* ဓာတ်ဘူး 热水瓶, 暖瓶 *rèshuǐpíng, nuǎn píng* vacuum bottle, thermos bottle.

kawng: rhang: [gong hrang] /kɔŋ rʰaŋ/ *vo.* 咬牙切齿 *yǎo yá qiē chǐ* gnash one's teeth.

kawn[1] [gōn] /kɔ̰n/ *vt.* ခပ်–၂ ◻◻– 盛, 舀 *chéng, yǎo* scoop, ladle, spoon. **:** Teei lawk tuh gawn kawn eep kah. ေ ◻◻◻ယူပြီး ထမင်းခူးပါ။ 拿勺子盛饭。 *Take a ladle and scoop the rice with it.* ☞ pug[1], ciied, oih [*syn.*]. ☞ gawn[1] [*mor.*]. /*f*0.0418/ /*f*4/

kawn[2] [gōn] /kɔ̰n/ *n.* ငွေရောင် သတ္တုချောင်း 银锭 *yíndìng* silver ingot. /*f*0.0418/ /*f*4/

kawn:[1] [gon] /kɔn/ **1** *n.* ကလေး၊ ရင်သွေး၊ လူမမယ်၊ သားသမီး 孩子, 子女 *háizi, zǐnǚ* child, young, offspring. **:** Kawn: sim: tawng: koek, kawn: nyawm poek aw:. အကောင်ပေါက်စ ငှက်ကလေး နေရောင်ခြည်ကိုသဘောကျကျေနပ်တယ်။ ◻ ◻ဆိုးကို ပထမဆုံးဖွင့်တာ ကလေးပဲ။ 小鸟先找太阳晒, 小孩先吃皮头饭。 *A fledgling bird appreciates the sunshine, a small child is the first to open the rice pot.* **2** *n.* မြေး၊ အဆက်၊ မျိုးနွယ် 子孙 *zǐsūn* grandchild, descendant. **3** *comb. form.* လူမျိုး၊ တိုင်းရင်းသား (词头, 加于民族名，有尊敬之义) *(cítóu, jiāyú mínzúmíng)* (honorific prefix for ethnonyms). **: Kawn Pa: Aux** ပလောင်လူမျိုး 布朗族 *Plang nationality* | **Kawn: Siiem:** ရှမ်းလူမျိုး၊ ထိုင်းလူမျိုး 泰族，傣族 *Shan, Tai, Dai, Thai people* **4** *comb. form.* ေ ◻ (词头, 如汉语的词尾 ’子’、’儿’, 有爱称、小称等附加意义) *(cítóu)* (diminutive prefix). **:** Pieh tix ih kawn: sai:, krai tix muan,mwan kawn: been. စထရော်ဘယ်ရီရိုင်းလေးကိုခူးစားပြီး၊ ပုံပြင်လေးကိုပြောကစားရအောင်။ 黄泡摘来吃, 故事说着玩。 *Pick and eat the little raspberries, tell and enjoy the little tales.* ☞ gawn:[2] [*mor.*]. /*f*0.9717/ /*f*2/

kawn:[2] [gon] /kɔn/ *adv-pre.* -သေး– 还 *hái* still. **:** Kawn: sang: hu: maix nang:? သွားချင်သေးလား။ 你还要去吗? *Do you still want to go?* /*f*0.9717/ /*f*2/

kawn:[3] [gon] /kɔn/ *n.* အကြွင်းအကျန်၊ အကျန်၊ အနည်းစု၊ အနည်းင◻ ◻အနည်းအကျဉ်း၊ လက်ကျန် 零数, 零头 *língshù, língtóu* remainder, leftover, small part, odd change (lit. 'child'). **:** Kawn: hoik tawx, daig miex ang: nyang tawx. အနည်းအကျဉ်း ပေးပြီးပြီ။ ဒါပေမယ့် တော်တော်များများမပေးရသေးဘူး။ 零数给了, 剩下整数未给。 *I've given the small part, but there remains the big part I haven't yet given.* ☞ miex[3] [*ant.*]. /*f*0.9717/ /*f*2/

kawn: krao: [gon grao] /kɔn krau/ *n.* <KAX> မြက်စားငါးကြင်းသားပေါက်၊ အစိမ်းရောင်ငါးကြင်းသားပေါက် 小草鱼 *xiǎo cǎo yú* fry (young) of grass carp (*Ctenopharyngoden idellus*, cylindrical-shaped freshwater fish which feeds on water plants, lit. 'young storehouse'?).

kawn: krid [gon grīd] /kɔn kr̥it/ *n.* ဝါဂွမ်းစက် 轧花机（指自制手摇轧花工具）*yà huā jī (zhǐ zìzhì shǒu yáo yà huā gōngjù)* cotton gin.

kawn: kroek [gon grouig] /kɔn kroc/ *n.* <KAWNG> ချိပ် 紫胶虫 *zǐjiāochóng* lac insect (*Laccifer lacca*). ☞ kawng kroek [*var.*]. ☞ kroek [*syn.*].

kawn: kla: [gon gla] /kɔn kla/ *n.* <KAUNG:> ပျိုးပင် (စပါး) 秧, 秧苗 *yāng, yāngmiáo* rice seedling, sprout. ☞ kla: kaung:, kla:[2] [*syn.*].

Kawn: Khang: [Gon Kang] /kɔn kʰaŋ/ *np.* ကချင်လူမျိုး 景颇族（同 Kang, 加 gon 表示敬意）*Jǐngpōzú (tóng Kang, jiā gon biǎoshì jìngyì)* nationality living to the northwest of the Wa, known in China as Jinghpaw (Jingpo) and in Myanmar as Kachin. ☞ Khang:[3] [*syn.*].

kawn: khaox [gon kaox] /kɔn kʰauʔ/ *n.* အပင်ပေါက်၊ ပင်ထောင် 树苗 *shù miáo* sapling.

kawn: ngai [gon ngai] /kɔn ŋa̰i/ *n.* သူငယ်အိမ်၊ မျက်ဆံ 瞳孔, 瞳人 *tóng kǒng, tóng rén* pupil (of eye). ☞ kawn: ia: ngai [*syn.*].

kawn: ngai lai [gon ngai lāi] /kɔn ŋai la̰i/ *n.* အက္ခရာ၊ သရ 韵母（如佤文中的 -i -uai -aong 等）*yùnmǔ (rú Wǎwén zhōng de -i -uai -aong*

děng) syllable final, rhyme (linguistic term, e.g., the Wa finals -i, -uai, -aong). ☞ ying: mu: [*syn.*]. ☞ miex ngai: lai [*ant.*].

kawn: ngie: [gon ngie] /kɔn ŋɛ/ *n.* ခလေးလေး၊ မွေးကင်းစ၊ လူမမယ်လေး 婴儿 *yīng'ér* baby, infant, newborn baby. ☞ ngie: [*syn.*].

kawn: ngie: mih [gon ngie mīh] /kɔn ŋɛ mḭh/ *n.* ကလေးသူငယ် 婴儿（较胖, 会笑, 会看一点的）*yīngér (jiào pàng, huì xiào, huì kàn yīdiǎn de)* baby.

kawn: nghox [gon hngoux] /kɔn ŋʰoʔ/ *n.* ပျိုးပင် (နွေစပါး) 旱稻秧苗 *hàn dào yāngmiáo* (dry-field) rice seedling.

Kawn: Pa: Raog [Gon Ba Rāog] /kɔn pa rạuk/ *np.* "ဝ"(ပရောက်) လူမျိုး 佤族（同 Ba rāog 加 gon 表示敬意）*Wǎzú (tóng Ba rāog jiā gon biǎoshìjìngyì)* Ba Raog (Parauk) Wa nationality. ☞ Pa: raog [*syn.*].

Kawn: Pa: Aux [Gon Ba Aex] /kɔn pa ʔaɯʔ/ *np.* ပဇအော့ (ပလန်း) လူမျိုး 布朗族（同 Ba aex, 加 gon 表示敬意）*bùlǎngzú (tóng Ba aex, jiā gon biǎoshìjìngyì)* Bulang nationality. ☞ Pa: aux [*syn.*].

kawn: pung piang [gon būng bīang] /kɔn pṵŋ pḭaŋ/ *n.* လိပ်ပြာငယ် 蝶蛹 *dié yǒng* butterfly pupa (stage between larva and adult).

kawn: peux [gon bēx] /kɔn pɤ̰ʔ/ *n.* နို့စို့ခလေး 幺儿, 幺女 *yāo'ér, yāonǚ* youngest child, 'baby' of the family (lit. 'breastfed child'). ☞ peux ② [*syn.*].

kawn: pui (kawnpui) [gon būi] /kɔn pṵi/ *n.* လူသား 人们, 人民 *rénmen, rénmín* people. **:** kawn: pui kuceu. လူမျိုးစုံ 各族人民。 *all kinds of ethnic groups.*

kawn: poe: [gon boui] /kɔn poi/ *n.* အရိပ်၊ သဲလွန်စ 影子, 倒影 *yǐngzi, dàoyǐng* shadow, trace, reflection, inverted image. ☞ kawn: boe: [*var.*]. ☞ boeh[1], siboeh sibu: [*syn.*].

kawnpraix (kawn: praix) [gon brāix] /kɔn prạiʔ/ *n.* သားသမီး 儿女, 子女 *érnǚ, zǐnǚ* children.

kawn: priex [gon briex] /kɔn prɛʔ/ *n.* ပြုစားကလေး၊ ကျွတ်ထိမသားသမီး 养子, 养女 *yǎng zǐ, yǎng nǚ* adopted child (son, daughter), foster child (son, daughter). ☞ kawn: yawn (AC) kawn: sut [*syn.*].

kawn: pha: [gon pa] /kɔn pʰa/ *n.* <BEEN> တူ၊ တူမ 表兄弟, 表姐妹, 表兄, 表弟, 表姐, 表妹, 外甥, 外甥女 *biǎoxiōngdì, biǎojiěmèi, biǎoxiōng, biǎodì, biǎojiě, biǎomèi, wàishēng, wàishēngnǚ* cousin (maternal, same generation), nephew, niece (maternal, next generation, i.e., sister's son or daughter) (lit. 'collaborative child', the progeny of two clans related by marriage). **:** Kawn: pha: yuh tix mawh mex moeng, ang: hiex mhawm:. တူ၊ တူမ တွေဇနီးမောင်နှံလုပ်ရင်မ□ □□ဟူး။ 表兄妹之间成亲, 不太好。 *It isn't very good for maternal cousins to become husband and wife.* | Ang: siyaox sax tai tiag praox, ang: kawn: pha: sax deeih nyiex paox. နှင်းသီး (မြင်းခင်းမြက်?)အနားမှာမပွင့်ဖူးဘူး၊ တူတွေဦးလေးအိမ်းကိုမပြန်ဖူးဘူး။ 盐酸树从来不在长马草的山上开花，外甥女从来不嫁回到舅父家。（反话） *A niece marries back into her maternal uncle's family about as rarely as a China sumac tree blooms on a grassy hill. (ironic)* [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

kawn: bau: kawn: dhawng: [gon nbae gon ntong] /kɔn baɯ kɔn dʰɔŋ/ *n.* လွယ်အိတ်၊ ကျောပိုးအိတ် 背包, 挎包 *bèibāo, kuàbāo* shoulder bag, backpack, knapsack.

kawn: bun: [gon nbun] /kɔn bun/ **1** *n.* မိန်းခလေး 女孩儿, 小姑娘 *nǚháir, xiǎo gūniáng* girl. **2** *n.* သမီး 女儿 *nǚér* daughter. ☞ kawn: simex [*ant.*].

kawn: biex [gon nbiex] /kɔn bɛʔ/ *n.* တိရစ္ဆာန်ပေါက် 牛犊 *niú dú* calf.

kawn: boe: [gon nboui] /kɔn boi/ *n.* အရိပ် 影子, 倒影 *yǐngzi, dàoyǐng* shadow, trace, reflection, inverted image. ☞ kawn: poe: [*var.*]. ☞ boeh[1], siboeh sibu: [*syn.*].

kawn: bru [gon nbrū] /kɔn brṵ/ *n.* <KAWNG> ဖြုတ်၊ ခြင် 子孑, 跟头虫 *jiéjué, gēntouchóng* wriggler, wiggler, larva or pupa of mosquito hatched in water, long narrow body.

kawn: braw [gon nbrō] /kɔn brạ̰/ *n.* သစ်ခက် 细柴火 *xì chái huǒ* twig, kindling.

kawn: brawm: [gon nbrom] /kɔn brɔm/ *n.* အမွှာဘူး 双生子 *shuāngshēng zǐ* twin.

kawn: moi [gon mōi] /kɔn mạ̰i/ *n.* နွားငယ်၊ နွားပေါက်စလေး၊ နွားကလေး 小牛儿 *xiǎoniúr* calf.

kawn: moi chax [gon mōi qax] /kɔn mạ̰i tɕʰaʔ/ *n.* <KAWNG> ဝဲသင်ကျည်ကောင်, 红腊介壳虫（危害茶、梨、冬青等树）*chuī mián jiè ké chóng, hóng là jiè ké chóng (wēihài chá, lí, dōng qīng děng shù).*

kawn: moi: [gon moi] /kɔn mạ̰i/ သက်သာ– *(OK to leave blank)* just well?. **:** Kawn: moi: khraox nawh khaing: saux.(Kawn: khraox moi: nawh khaing: saux.) သူအဖျားကနေသက်သာခါစပဲရှိသေးတယ်။ *He just well by illness.?*

Kawn: Miien [Gon Mīan] /kɔn mḭən/ *np.* လာဟူလူမျိုး 拉祜族(同 Mīan, 加 gon 表示敬意) *Lāhùzú (tóng Mīan, jiā 'gon' biǎoshì jìngyì)* Lahu (nationality). ☞ Miien[1] [*syn.*].

kawn: mhaing: [gon hmaing] /kɔn mʰaŋ/ *n.* တိရစ္ဆာန်ပေါက်စလေးအထီးကောင် 小崽, 小儿, 小子（一般指动物的雄性幼儿, 但在某些场合也可喻男性幼儿）*xiǎo zǎi, xiǎo ér, xiǎozi (yìbān zhǐ dòngwù de xióngxìng yòuér, dàn zài mǒuxiē chǎnghé yě kě yù nánxìng yòuér)* cub (usually refers to young male of animals, but sometimes also to young human males).

kawn: tang: [gon dang] /kɔn taŋ/ **1** *n.* တူလေး 内侄, 外甥 *nèizhí, wàishēng* nephew. **2** *n.* ညီမတစ်ဝမ်းကွဲ? 非亲生儿女 *fēi qīnshēng érnǚ* adopted child, stepchild (not one's biological child) (?).

kawn: tong: [gon doung] /kɔn toŋ/ *n.* လူသားမျိုးနွယ် 人类 *rénlèi* humanity.

kawn: tikaux [gon dīx gaex] /kɔn ṭi? kaɯ?/ တစ်ဦးတည်းသောကလေး 独生子 *dú shēng zǐ* only child. **:** Nawh mawh kawn: tikaux, nyiex kix sidaing: yawg yam: nawh. သူတစ်ဦးတည်းသောကလေးဖြစ်လို့ သူတို့အိမ်ကသူ့ကိုအရမ်းအလိုလိုက်တယ်။ 他是个独生子, 他们家里非常溺爱他。 *Since she is the only child, her house (family) gives in to her.*

kawndoe: (kawn: doe:) [gon ndoui] /kɔn doi/ *n.* မိဘမဲ့ကလေး 孤儿 *gū'er* orphan.

kawndoe: pui loeg (kawn: doe: pui loeg) [gon ndoui būi lōuig] /kɔn doi pụi lọc/ *n.* မိဘဆွေမျိုးမဲ့ကလေး၊ အထီးကျန်ကလေး 孤苦伶仃的人 *gūkǔlíngdīngde rén* solitary person, lonely orphan.

kawn: cang: [gon jang] /kɔn tɕaŋ/ *n.* တရားမဝင်ရသောကလေး (မယားငယ် သို့မဟုတ် လင်ငယ်နှင့်ရသောကလေး) 私生子 *sīshēngzǐ* illegitimate child, love child, bastard (vulg.) (lit. 'begged child'?). ☞ kawn: rawg [*syn.*].

kawncau [gon jāe] /kɔn tɕạɯ/ **1** *n.* <KHRIT> တပည့်တော် 门徒, 使徒 *méntú, shǐtú* disciple, apostle (lit.'child? honoured one? who is sent on a mission'). **:** Mai Yudax Isakariut pa mawh tikaux ka daux kawncau kao: kaux ra:, hu: ka cao: giex kaing: li pa ting khankix. [Makux 14:10] ထိုအခါတပည့်တော်တကျိပ်နှစ်ပါးအဝင်ဖြစ်သောယုဒရှကာရုတ်သည်ကိုယ်တော်ကိုအပ်ခြင်းငှါယဇ်ပုရောဟိတ်အကြီးတို့ထံသို့သွားလေ၏။ 十二门徒之中有一个加略人犹大、去见祭司长。 *Then Judas Iscariot, one of the Twelve [disciples, apostles], went to the chief priests. [Mar. 14:10]* **2** *n.* <KHRIT> ဧ ▯▯▯ကောင်တမန် 天使 *tiānshǐ* angel. **3** *n.* ကျွန်တော်၊ လုလင် 用人, 佣人, 奴仆 *yòngrén, yōngrén, núpú* servant. **:** Nawh baox deeh ploi: kawncau nawh tang: kaux. [Mathiex 22:4] တဖန်အခြားသောလုလင်တို့ကို စေလွှတ်၍ 他又打发别的仆人。 *Again he sent out other servants. [Mat. 22:4]* ☞ kawncau pating [ceu 1], kawncau raoma:, kawncau Siyiex [ceu 2], kawncau mausoi:, cawng, siliex, sox liex, sox liex sox cawng [ceu 3] [*syn.*]. /*f*3/

kawncau pating [gon jāe ba dīng] /kɔn tɕạɯ pa ṭịŋ/ *n.* <KHRIT> တမန်တော် apostle.

kawncau mausoi: [gon jāe māe soi] /kɔn tɕạɯ mạɯ sɔi/ *n.* ကျွန်တော်၊ လုလင် 仆人, 用人, 佣人, 奴仆 *púrén, yòngrén, yōngrén, núpú* servant (lit. 'honoured one who is sent on errand, silver for necklaces'). ☞ kawncau ③, cawng, siliex, sox liex, sox liex sox cawng [*syn.*]. ☞ caocau (caocau mausoi:) .

kawncau Siyiex [gon jāe Si Yīex] /kɔn tɕạɯ s.ʑịɛ?/ *n.* <KHRIT> ဧ ▯▯▯ကောင်တမန် 天使 *tiānshǐ* angel. ☞ kawncau, 2, kawncau raoma: [*syn.*].

kawncau raoma: [gon jāe rāo ma] /kɔn tɕạɯ rạu ma/ *n.* <KHRIT> ဧ ▯▯▯ကောင်တမန် 天使 *tiānshǐ* angel. ☞ kawncau ②, kawncau Siyiex [*syn.*].

kawn: jawn: [gon njon] /kɔn dʑɔn/ *n.* ပြီးချင်း၊ ပေါက်ဖော် (指已经有了孩子之后, 又经过较长的时间再生的孩子) *(zhǐ yǐjīng yǒu le háizi zhīhòu, yòu jīngguò jiào cháng de shíjiān zài shēng de háizi)* (a child born to parents a long interval after the birth of his or her older sibling[s], lit. 'encore child'?).

kawn: nyawm (kawnnyawm) [gon nyōm] /kɔn ɲɔ̰m/ *n.* ကလေး 小孩, 儿童 *xiǎohái, értóng* child, toddler.

kawn: nyawm kawn: ngiag [gon nyōm gon ngīag] /kɔn ɲɔ̰m kɔn ŋịak/ *n.* ကလေး 小孩 *xiǎohái*.

kawn: nyawm kuad song: [gon nyōm gūad soung] /kɔn ɲɔ̰m kụat soŋ/ *n.* ခလေးလူကြီး 老小 *lǎo xiǎo* old young(?).

kawn: nyawm iox [gon nyōm ioux] /kɔn ɲɔ̰m ʔioʔ/ *n.* ခလေးငယ် 幼儿 *yòu'ér*.

kawnsaux (kawn: saux) [gon saex] /kɔn saɯʔ/ *n.* မြေး၊ မြေးယောကျ်ားလေး 孙子、孙女 *sūnzi*、*sūnnv3* grandchild.

kawnsaux kawn: sex [gon saex gon seix] /kɔn saɯʔ kɔn seʔ/ *n.* သားမြေးမြစ် 子子孙孙 *zǐzǐ sūnsūn*.

kawnsaux bun: [gon saex nbun] /kɔn saɯʔ bun/ *n.* မြေး၊ မြေးမိန်းကလေး 孙女 *sūnnǚ* granddaughter. ☞ kawnsaux simex [*ant.*].

kawnsaux simex [gon saex si mēix] /kɔn saɯʔ s.mẹʔ / *n.* မြေးယောကျ်ား 孙子 *sūnzi* grandson. ☞ kawnsaux bun: [*ant.*].

kawn: sai: [gon sai] /kɔn sai/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ□ □□□□ □□ယ်ရီ 悬钩子, 黄泡, 栽秧泡, 黄锁梅 （果熟时, 呈黄色, 可食） *xuángōuzi, huángpào, zāiyāngpào, huángsuǒméi (guǒ shú shí, chéng huángsè, kě shí)* yellow Himalayan raspberry (*Rubus obcordatus*, evergreen shrub, hook-shaped thorns, clusters of white flowers, edible fruit in bunches, yellow when ripe, roots used medicinally).

kawn: sai: kat pi: [gon sai gad bi] /kɔn sai kat pi/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဂမာန်၊ ဂမော်? 悬钩子, 水牛黄泡刺（草本, 根可入药）*xuán gōuzi, shuǐniú huáng pāo cì (cǎo běn, gēnkě rù yào)* (*Rubus sp.*, evergreen shrub, hook-shaped thorns, roots used medicinally, leaves used as bed for placing gifts on). ☞ pi:[5], kat pi: [*syn.*].

kawn: sai: krax [gon sai grax] /kɔn sai kraʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ချိပ် (သို့) ချည်ထည်ထုတ်လုပ်သောသီးပင်တစ်မျိုး (?) 滇黄精, 黄精 *Diān huángjīng, huángjīng* Solomon's seal (orange form) (*Polygonatum kingianum*, a plant growing in shade from rhizome, with orange flowers and edible stalk, lit. 'path Rubus'). ☞ lawn, sigra:[1] [*syn.*].

kawn: sai: gaox ngu [gon sai mgāox ngū] /kɔn sai gạuʔ ŋụ/ *n.* <KHAOX> မီးခဲရောင်လေးစထရော်ဘယ်ရီ 蛇莓, 蛇泡 （果实红色, 可食）*shé méi, shé pāo (guǒshí hóngsè, kě shí)*. ☞ kawn: sai: ngaw [*syn.*].

kawn: sai: ngaw [gon sai ngō] /kɔn sai ŋɔ̰/ *n.* <KHAOX> 蛇莓, 蛇泡 （果实红色, 可食）*shé méi, shé pāo (guǒshí hóngsè, kě shí)*. ☞ kawn: sai: gaoxngu [*syn.*].

kawn: sai: brex [gon sai nbrēix] /kɔn sai brẹʔ/ *n.* <KHAOX> ရှမ်ဆီးဖြူ ကဒေါ? (一种黄泡, 果较大, 黄色, 可食） *(yīzhǒng huáng pāo, guǒ jiào dà, huángsè, kě shí)* (*Rubus sp.*, large yellow edible fruit).

kawn: sai: moi [gon sai mōi] /kɔn sai mɔ̰i/ *n.* <KHAOX,SAUX> စထရော်ဘယ်ရီဝါ 悬钩子, 黄泡, 大红黄泡, 大乌泡（果实呈黑红色, 味甜, 可食） *xuán gōuzi, huángpào, dàhóng huángpào, dàwūpào (guǒshí chéng hēi hóngsè, wèi tián, kě shí)* blackberries (*Rubus multibracteatus*, evergreen shrub, dark red sweet edible fruit).

kawn: sai: tiex [gon sai diex] /kɔn sai tɛʔ/ *n.* မြေကြီးပေါ်ပေါက်သောစထရော်ဘယ်ရီသီးအဝါလေး 白草莓, 白泡儿 （果呈黄白色, 可食）*bái cǎoméi, bái pāor (guǒ chéng huáng báisè, kě shí)*.

kawn: sox [gon soux] /kɔn soʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ□ားကလေး 瘴气藤（藤本, 荚果, 毛芒锋利, 根可入药）*zhàngqìténg (téngběn, jiá guǒ, máománg fēnglì, gēn kě rù yào)* liana, sea bean (*Mucuna venulosa, Stizolobium venulosum* a leguminous climbing woody vine, Chn. 'miasma vine', with seeds in pods, covered with stinging hairs, roots used medicinally, lit. 'puppy'). ☞ ling: lax siah .

kawn: simex [gon si mēix] /kɔn s.mẹʔ/ **1** *n.* ယောကျ်ားလေး 男孩 *nánhái* boy. **2** *n.* သား 儿子 *érzi* son. ☞ kawn: bun: [*ant.*].

kawn: sim: [gon sim] /kɔn sim/ *n.* <SIM:> ငှက်ကလေး 小鸟 *xiǎo niǎo* the young of a bird, hatchling, stripling.

kawnsex (kawn: sex) [gon seix] /kɔn seʔ/ *n.* မြစ် 重孙 *chóng sūn* great grandchild.

kawn: siiet [gon siad] /kɔn siət/ *n.* <SIM:> အမြစ် 胗 *zhēn* gizzard (lit. 'little grape'?).

kawn: siiet ia: [gon siad ia] /kɔn siət ʔia/ *n.* <SIM:> ကြက်အမြစ် 鸡胗 *jīzhēn* chicken gizzard. ☞ tu ia: .

Kawn: Siiem: [Gon Siam] /kɔn siəm/ *np.* ရှမ်းလူမျိုး 傣族（同 Siam, 加 gon 表示敬意）*Dǎi zú (tóng Siam, jiā gon biǎoshìjìngyì)* Dai nationality. ☞ Siiem: [*syn.*].

kawn: shiang: [gon siang] /kɔn siaŋ/ *n.* တိရစ္ဆာန်အမ (အပျိုရ) 小崽, 小妞 （一般指动物的雌性幼儿, 但在某些场合也可喻女性幼儿）*xiǎozǎi, xiǎoniū (yìbān zhǐ dòngwù de cíxìng yòu'ér, dàn zài mǒuxiē chǎnghé yě kě yù nǚxìng yòu'ér)* filly (usually refers to the female young of animals, but can also refer metaphorically to a girl).

kawn: yung: [gon yung] /kɔn ʑuŋ/ *n.* <BRIE> သိုးသငယ် 羔羊 *gāoyáng* lamb (young sheep). **:** kawncau pa ting cie Kawn: Yung:. [Plak Jhi 21:14] သိုးသငယ်၏တမန်တော်။။ 羔羊十二使徒。 *the twelve apostles of the Lamb. [Rev. 21:14]*

kawn: yawn [gon yōn] /kɔn ʑɔ̰n/ *n.* ေ□ားစားကလေး၊ ကွတ်ထိမသားသမီး 养子, 养女 *yǎng zǐ, yǎng nǚ* adopted child (son, daughter), foster child (son, daughter). ☞ kawn: priex [*syn.*].

kawn: rai [gon rāi] /kɔn rại/ *n.* အရပ်သား၊ သာမန်လူ 老百姓, 人民 *lǎobǎixìng, rénmín* common people. **: kawn: rai tai shiao** အရပ်သား *common people* | Ting yeem khaox khaing: yeem kawn: sai:, ting kawn: rai khaing: simiang meung. သစ်ပင်ကဆူးချုံထက်အရိပ်ပိုရစေတယ်။ အရပ်သားကအရာရှိထက် ဒီနယ်မှာပိုများတယ်။ 树荫大于黄泡荫,

百姓大于地方官。 *A tree casts a bigger shadow than a blackberry bramble, the common people are greater than the officials of the land.*

kawn: rawg [gon rōg] /kɔn rɔ̰k/ *n.* <NAB> တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦးလက်ထပ်ထားခြင်းမရှိသော မိဘနှစ်ပါးမှမွေး သောကလေး၊ တရားမဝင်ရသောကလေး 私生子 (隐语, 同 gon jang) *sīshēngzǐ (yǐnyǔ, tóng 'gon jang')* love child, illegitimate child, bastard (vulg.) (lit. 'borrowed child'?). ☞ kawn: cang: [*syn.*].

kawn: rhawm: kawn: rhi: [gon hrom gon hri] /kɔn rʰɔm kɔn rʰi/ *n.* စိတ်နှလုံး 心情 *xīnqíng* mood, state of mind, attitude. **:** Kawn: rhawm: kawn: rhi: nawh jiiet loeh ngie. သူ့ရဲ့စိတ်နှလုံးအရမ်းပျော်တတ်တယ်။ 他的心情很愉快。 *He is in a very happy mood.*

kawn: law [gon lō] /kɔn lɔ̰/ *n.* <SIM:> အစိမ်းရောင်တေးသီဌက် 绿莺 *lǜyīng* green warbler (e.g., *Phylloscopus sp.?* , lit. 'mule's child'?). ☞ silawg[2] [*syn.*].

kawn: lih [gon līh] /kɔn l̪ih/ *n.* ကလေးအရင်း 亲生儿女 *qīnshēng érnǚ.*

kawn: lien: [gon lien] /kɔn lɛn/ *n.* တပည့် 战士 *zhànshì* soldier, warrior, troops (pl.).

kawn: lien: [gon lien] /kɔn lɛn/ *n.* စစ်သား *(OK to leave blank).*

kawn: liang [gon līang] /kɔn l̪iaŋ/ *n.* အဦးကလေး 头胎儿 *tóu tāir.*

kawn: vawng [gon vōng] /kɔn vɔ̰ŋ/ *n.* မင်းသား (ဘုရင်) 公子 prince.

kawn: viag [gon vīag] /kɔn v̪iak/ *n.* <KAWNG> ပိုးကောင်လေး? 小蚜虫, 小寄生虫 *xiǎo yáchóng, xiǎo jìshēngchóng* baby aphid, baby plant louse (*Aphididae*), baby wriggler parasite. ☞ hio:, dee[2], viag [*syn.*].

Kawn: Hawx [Gon Hox] /kɔn hɔʔ/ *np.* တရုတ်တိုင်းရင်းသား၊ တရုတ်လူမျိုး 汉族 (同 Hox, 加 gon 表示敬意) *Hànzú (tóng Hox, jiā gon biǎoshìjìngyì)* Han nationality. ☞ Hawx [*syn.*].

kawn: Ai: [gon Ai] /kɔn ʔai/ *n.* သားဦး 老大 (男子排行第一) *lǎo dà (nánzǐ páiháng dìyī)* eldest son, oldest son. ☞ Ai: (Ai) [*syn.*].

kawn: ai: lhiex [gon ai hliex] /kɔn ʔai lʰɛʔ/ *n.* မြေဆေးမိုး 头场雨 (春节后第一场春雨) *tóu chǎng yǔ (chūnjié hòu dìyī chǎng chūn yǔ)* first rain of the season (after New Year Festival).

kawn: iak [gon iag] /kɔn ʔiak/ *n.* ကလေးလေး၊ ကလေးငယ် 小孩儿, 小孩子 *xiǎoháir, xiǎoháizi* small child, young child (lit. 'small child'). **:** Kawn: iak taw rawm:, kawn: nyawm kraix braw. ကလေးတွေရေရွေ့ လူငယ်တွေသစ်ကိုင်းခက်စုပုံ။ 小孩送水，幼童拣柴。 *The small children carry water, the older youths gather sticks.*

kawn: ia: ngai [gon ia ngāi] /kɔn ʔia ŋa̰i/ *n.* သူငယ်အိမ်၊ မျက်ဆံ 瞳孔, 瞳人 *tóng kǒng, tóng rén* pupil (of eye). ☞ kawn: ngai [*syn.*].

kawn: ia: ngu [gon ia ngū] /kɔn ʔia ŋṵ/ *n.* မီးပွား၊ မီးပွင့် 火星儿 *huǒxīngr* spark.

kawn: ia: mhaik [gon ia hmaig] /kɔn ʔia mʰac/ *n.* ကြက်ပေါက်စ 雏鸡, 小鸡儿 *chú jī, xiǎojī ér* chick.

kawm [gōm] /kɔ̰m/ *vt.* ဖက်– 拥抱, 搂抱 *yōngbào, lǒubào* embrace, hug. **:** kawm paoxtix. တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက်ဖက်ကြသည်။ 互相拥抱。 *embrace each other* ☞ rawm[3] [*syn.*]. /*f*8/

kawm:[2] [gom] /kɔm/ *n.* <KHAOX> ကြိမ်သီး၊ (သစ်အယ်သီး) 大曼登果(大慢蹬果), 锯齿马蹄果（壳斗外刺长, 果实圆而大，可食） *dàmàndèngguǒ (dàmàndèngguǒ), jūchǐ mǎtíguǒ (ké dǒu wàicì cháng, guǒshí yuán ér dà, kě shí)* (large Castanopsis, saw-toothed 'horse-hoof fruit', long bristles on husk, edible large round nuts). ☞ plix kawm:, khaox kawm: [*syn.*]. /*f*8/

kawm:[2] [gom] /kɔm/ **1** *n.* ေ□ □ □□တ် 污垢 *wūgòu* dirt, filth, rubbish. **2** *vs.* ေ□–၊ ညစ်ပတ်– 脏 *zāng* dirty. **:** Kax ang: sax kawm:, rawm: ang: sax khreeing:. ငါးမပေဖူးဘူး ရေမညစ်ပတ်ဖူးဘူး 活鱼不脏, 流水不腐。 *Fish have never been dirty and water has never been rotten.* /*f*8/

kawm: rhang: [gom hrang] /kɔm rʰaŋ/ *n.* သွားချေး 牙垢 *yá gòu.* ☞ aing: rhang: [*syn.*].

koi[1] [gōi] /kɔ̰i/ *n.* <TOSAT> ကတိုး 麝 *shè* musk deer (*Moschus moschiferus*, small, hornless deer, the male of which secretes musk, a greasy fluid with a powerful odor, from a glandular sac beneath the skin of the abdomen). /*f*0.0867/ /*f*7/

koi[2] [gōi] /kɔ̰i/ **1** *adv-pre,redup.* နှေး–၊ ဖြေးဖြေး– 慢, 慢慢 *màn, mànmàn* slow (relaxed). **:** Maix ca: koi hu:. ဖြေးဖြေးသွားပါ။ 你慢走啊。 *Take your time leaving! (used for 'Goodbye')* | Mai: sidax rairoh koi koi ngaing: hu, jheeh kawx jah tix vieh. ဖားလောင်းတွေရဲ့အမြီးတွေကတစ်ဖြေးဖြေးနဲ့တိုသွားတယ်၊ ပါးစပ်လည်းကျယ်စပြုလာတယ်။ *The tadpoles' tails slowly shorten and their mouths then start to become wider.* **2** *vs.* နှေး– 慢 *màn* slow. **:** Nawh daing: koi. သူအရမ်းနှေးတယ်။ 他很慢。 *He's very slow.* /*f*0.0867/ /*f*7/

koi koi [gōi gōi] /kɔ̰i kɔ̰i/ *adv.* ဖြည်းဖြည်း 慢慢 *màn màn* slowly (relaxed). **:** Ah koe koe. ဖြည်းဖြည်းပြောပါ။ *Say it slowly.*

koi thek thek [gōi teig teig] /kɔ̰i tʰek tʰek/ *v.* ဖြေးဖြေးပုံမှန်လေး 慢吞吞 *màn tūn tūn*. **:** Yuh nawh kaing koi thek thek ngie. သူအလုပ်လုပ်တာဖြေးဖြေးပုံမှန်လေးပဲ 他做事慢吞吞的。

koik [goig] /kɔc/ *vt.* ကလော်–၊ တူးထုတ်–၊ ကုတ်– 挖，掏 *wā, tāo* pick, dig, gouge. **:** koik daux tiex, tom: raux. မြေကြီးထဲနက်နေအောင်တူး။ 深深地挖地洞。 *dig deeply into the ground.* | Koik aing: yu: yhaok maix singax. ခင်ဗျားနာ၊ဖါချေးကိုစင်အောင်ကလော်လိုက်ပါ။ 把你耳朵里的耳屎掏干净。 *Pick out the wax in your ears cleanly.* ☞ u:[2] (?), paig [*syn.*]. ☞ koih . /*f*10/

koi: [goi] /kɔi/ *n.* <KAUNG:> ဆပ် 粟, 小米, 小米儿, 谷子（汉语普通话） *sù, xiǎomǐ, xiǎomǐr, gǔzi (Hànyǔ pǔtōnghuà)* foxtail millet (*Setaria [Chaetochloa] italica*). /*f*0.0263/ /*f*6/

koi: pid [goi bīd] /kɔi pḭt/ *n.* ပေါ်သောနှံစားပြောင်း 糯小米儿（粘性大的）*nuò xiǎomǐr (niánxìng dà de)* glutinous millet.

koi: ah [goi ah] /kɔi ʔah/ *n.* မစေးသောနှံစားပြောင်း 饭小米儿（粘性小的）*fàn xiǎomǐr (niánxìng xiǎode)* normal non-glutinous millet.

koig [gōig] /kɔ̰c/ **1** *v.* 拥 *yōng*. **:** Briex kiex koig paoxtix hu:, ang: kieh aux tawng. 他俩悄悄地互相拥一下就走了, 不让我知道。 **2** 诱惑 *yòuhuò* seduce. **:** Kaw in: jiiet chix koig paoxtix ka lox nyawm tix nghiiet. 这人会用甜言蜜语诱惑人。

ki[1] [gī] /kḭ/ *vs.* အလုပ်များ–၊ လုပ်စရာ များ– 忙 *máng* busy. **:** Ki kaing nawh. သူအလုပ်များတယ်။ အလုပ်ရှုပ်တယ်။ 他工作忙。 *His is very busy with work.* | ki sang: hu:. 忙着走。 *busy oneself to go. (?)* /*f*0.0232/ /*f*8/

ki[2] [gī] /kḭ/ *conj.* ရင်လည်း၊ ပေမယ့်လ ်ဖြစ်ဖြစ် 无论, 任凭, 即使 *wúlùn, rènpíng, jíshǐ* even if, no matter if, despite, although, whether or not. **:** Praix ki lhiex kawx, ang: ex lhat kah. မိုး ရွာရင်လည်း ငါတို့ ဘာမှ မကြောက်ပါဘူး။ 任凭天下雨, 咱们也不怕。 *Even if it rains, we will not be afraid.* | Ki yuh ka mawx, kah mawh hu: khawm:. ဘာကိစ္စပဲ ဖြစ်ဖြစ် မင်းသွားရသေးတာပေါ့။ 无论怎样, 也得去。 *No matter what, you still have to go.* /*f*0.0232/ /*f*8/

ki[3] [gī] /kḭ/ *n.* <KAUNG:> နံနံပင် 香菜, 芫荽 *xiāngcài, yánsuī* coriander, cilantro, Chinese parsley (*Coriandrum sativum*). ☞ taux ki, taux ki hung:, taux ki siah [*syn.*]. [cf Siam □ ်းဒီး phak$_4$ kii[4] (phak[4] cii[4]) 'coriander'].

ki sang [gī sang] /kḭ saŋ/ *va.* အရမ်း၊ အလွန်အမင်း 很想, 太想 *hěn xiǎng, tài xiǎng* want to do sth very much, feel like doing sth.. **:** Ki sang it aux tid. ကျွန်တော်အရမ်းအိပ်ချင်လိုက်တာ။ 我很想睡觉。 *I want to sleep very much.* [~ 'kied sang' 'very much want to' (?)].

kit [gid] /kit/ *v.* <VM?> ဖြတ်–၊ ခုတ်– 砍 *kǎn* cut, chop, chop off. **:** Ex hu: kit khix pon sax awx. မနက်ဖန် ထင်းသွားခုတ် ကြမယ်နော်။ *We will go to cut firewood tomorrow,* | Nawh Cao tawx ex luat luan khaing dung raux daux nu khaing pa kit kaing: gaing: hauk mai: plaik ex laig ka daux pa riang (riieng) mai: krax taoh jah ka Tax Ai Rong 1908-2008 num dex sang naog 100 num heue. ကျွန်တော်တို့ကိုခေါင်းဖြတ်ဆံပင်ခုတ်တဲ့တွင်းနက်ထဲကနေလွတ်ပြီးအလင်းထဲရောက်အောင်ပို့သွင်းပေးတဲ့သူ၊ ကယ်တင်ခြင်းကိုစတဲ့သူ ဘိုးဘိုးဦးအိုင်ရန်း (၁၉၀၈–၂၀၀၈) ရောက်ရင်နှစ်တစ်ရာပြည့်တော့မယ်။ *He delivered us from the deep and difficult pit, from chopping off heads and chopping up hair (?), and threaded (?) us to enter into the light and the salvation begun with Tax Ai Róng, nearing a full hundred years, 1908-2008.* ☞ kid [*var.*].

kip [gib] /kip/ **1** *vt.* ညှပ် 剪 *jiǎn* cut (with scissors). **:** kip man:. ပိတ်စညှပ်သည်။ 剪布。 *cut cloth.* **2** *vt.* ညစ်၊ ညှပ် 夹 *jiā* pinch. **:** Kip siviex taix aux. တံခါးသူ့လက်ကိုညှပ်သည်။ 门夹着我的手。 *The door is pinching my hand.* ☞ rhip [*syn.*]. ☞ gip, ghip [*mor.*]. /*f*9/

kip nawng [gib nōng] /kip nɔ̰ŋ/ *n.* <CAG> သစ်သားညှပ်ထောင်ချောက် 树段夹子（一种捕捉野兽的机具）*shùduàn jiāzi (yīzhǒng bǔzhuō yěshòu de jījù)* bar clamp trap (a kind of trap for wild animals). **:** Ih dua: tip khaing: kip nawng. ၇ုက်သိုင်းကြိုးထောင်ချော ်ထက်သစ်သားညှပ်ထောင်ချောက်ကပိုစားရတယ်။ 扁的背篓带比树段夹子更得吃。 *You'll get more to eat with a flat tumpline (or: noose trap?) than with a bar clamp-trap. (Gathering edible food is more reliable as a food supply than hunting or trapping.)*

kih [gih] /kih/ *v.* ခွဲ–၊ ခြား– 分, 划分 *fēn, huàfēn* divide, draw boundary. **:** kih rawng six. သန်းလမ်းကြောင်းခွဲတယ်။ 分头发印儿。 *part one's hair.* | kih sinax mee:. နယ်ခြားခွဲတယ်။ 划分界限。 *draw boundaries. (?)* /*f*7/

kih [gīh] /kḭh/ *n.* ဆား 盐, 食盐 *yán, shíyán* salt, table salt. /*f*0.0129/ /*f*7/

kix [gix] /kiʔ/ **1** *pron.* သူတို့ 他们（她们, 它们）*tāmen* they (pl.). **:** Hoik hu: kix. သူတို့သွားပြီ။ 他

们已经走了。 *They have already left.* **2** *part.* စသဖြင့် 等等 *děngděng* etc., and so on, and so forth. **:** law, moi, krak kix. မြင်း၊ နွား၊ ကျွဲ စသဖြင့်။ 骡、黄牛、水牛等。 *horses, cattle, water buffalo and so on.* **3** *part.* ေ꩜ၢ၊ တို့ (放在 in、an 等后面，表示复数) *(fàngzài 'in', 'an' děng hòumiàn, biǎoshì fùshù)* (plural marker, following 'in', 'an' etc.). **4** *part?.* (following a name, refers to one member of the named group) (?). **:** Sai: Saw: kix ang: cix yuh sa: tix ka tokaux tix, man: tix phit mai: nan: tix. စိုင်းစော အနွယ်တွေဟာသူတို့ခန္ဓာကိုယ်သူတို့ဂရုမစိုက်ကြဘူး၊ ခဏခဏအမှားလုပ်ကြတယ်။ 赵氏兄弟们不能克制自己，跟自己的姐妹们发生了性关系。 *The Saiso man couldn't control himself, and happened to have improper sex with his sister.* ☞ khankix [ceu 3] [*syn.*]. ☞ kiex[1], yix [*mor.*]. /*f*0.9149/ /*f*1/

ki:[1] [gi] /ki/ *vt.* 搂, 耧 (?) *lōu, lóu (?)* rake up (?). **:** Ma: in: khaw: tix ki: rib, sang: sau: ex nghox kah. 这块地应该耧一下草, 好种稻谷。 *This field should have the weeds raked up (?), we plan to grow rice here.* ☞ gi:[2] [*mor.*]. /*f*10/

ki:[2] [gi] /ki/ *adv.* ကန့်လန့်(အလျှားထားသည်) 横着, 横放 *héng zhe, héng fàng* horizontal, crosswise. ☞ kang: ki:, kawng: ki: [*syn.*]. /*f*10/

ki: ngai: [gi ngai] /ki ŋai/ *vo.* မျက်စိစူး–၊ မျက်စိကျိန်း–၊ မျက်စိစူးလောက်အောင်လင်း– 晃, 刺 (光线强烈, 照得眼睛睁不开) *huǎng, cì (guāngxiàn qiángliè, zhàode yǎnjīng zhēngbukāi)* dazzle the eyes, be dazzlingly bright. ☞ siki: [ngai] [*var.*].

kid [gīd] /ḳit/ **1** *vt.* ခုတ်–၊ လှီး– 砍 *kǎn* chop. **:** kid khix. ထင်းခုတ် 砍柴。 *chop firewood.* **2** *vt.* ခုတ်– 克 [?], 揍 *kè [?], zòu* chop, hit (to punish, kill) (?). **:** Maix ang: nghiiet lox kie, aux kid maix. စကားနားမထောင်ရရင်ကျွန်တော်ခင်ဗျားကိုဓား နဲ့ခုတ်မယ်။ 如果你不听话, 我 就克你。 *If you don't obey me soon, I'll give you a whack. (?)* ☞ kit [*var.*]. ☞ khit [*mor.*]. /*f*0.0207/ /*f*6/

king: [ging] /kiŋ/ *v.*သွားထုတ်ပြ 裂 *liè* tear. **:** king: rhang: tix ngiah.သွားထုတ်ပြီးရယ်ပြတယ်။ 裂着嘴笑。

kin [gīn] /ḳin/ *v.* ခပ် 接 *jiē* get, fetch. **:** kin rawm:. ေ꩜꩜꩜ခပ်သည်။ 接水。 *Fetch the water.[AM]* /*f*7/

kin [gīn] /ḳin/ *cl.* ကျပ် 斤 *jīn* catty, jin (500 grams). **:** nex tix kin. အသားတစ်ကျပ်။ 一斤肉。 /*f*7/

kin [gīn] /ḳin/ *n.* အလွန်၊ အရမ်း very. **:** Kin saux rhawm nawh ka paox grawm tix. သူ့သူ꩜꩜ ချိုင်းကို အရမ်းစိတ်နာတယ်။ /*f*7/

kin rawm: [gīn rom] /ḳin rɔm/ *vo.* ေ꩜꩜꩜꩜ fetch water.

kin: [gin] /kin/ **1** *vs.* ဆိုး– (ပြောရခက်တဲ့) 厉害 *lì hài* tough (coll.), ferocious, aggressive, severe. **:** Nawh phex kin: yuh nin:! သူဒီလောက် တောင်ဆိုးရတာလား။ 他怎么这样厉害! *How can he be so tough!* **2** *adv.* အလွန်၊ အရမ်း၊ အ–ဆုံး 最 *zuì* most. **:** kin: mhawm:. အရမ်းကောင်းတယ်။ 最好。 *extremely good* **:** kin: mhawm:. အရမ်း ကောင်းတယ်။ 最好。 *extremely good* **3** *vs.* ဆိုး–၊ ရက်စက်– 坏, 残酷 *huài, cánkù* bad, cruel. /*f*0.1115/ /*f*5/

kin: jhawm: [gin nqom] /kin dʑʰɔm/ *vs.* စရိုက်ဆိုး (?) 任性 *rènxìng*.

kin: rhawm: [gin hrom] /kin rʰɔm/ *vs.* စိတ်ကြီး– 刁钻, 厉害 *diāo zuān, lì hài.* **:** Nawh daing: kin: rhawm:. သူအရမ်းစိတ်ကြီးတယ်။ 他十分厉害。

keh [gēih] /ḳeh/ *v.* ကလေးမွေး–၊ သားဖွား–၊ မီးဖွား–၊ မျက်နှာမြင်–၊ သားပေါက်– (တိရစ္ဆာန်) 生, 产 , 生育 *shēng, chǎn, shēngyù* give birth (usu. of humans). **:** Keh nawh kawn: bun:. သူမိန်းကလေး မွေးတယ်။ 她生了个女孩。 *She gave birth to a baby girl.* ☞ geh[1] [*mor.*]. /*f*0.0289/ /*f*4/

ke: [gei] /ke/ **1** *n.* <KAUNG:> 瓜 *guā* gourd, melon. **2** *n.* <KAUNG:> သခွားသီး 黄瓜 *huángguā* cucumber. ☞ ke: num [*syn.*]. /*f*0.0274/ /*f*8/

ke: plong: [gei bloung] /ke ploŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> သက်ကယ်ပင်တစ်မျိုး? 羊蹄暗消, 燕子尾 (藤本, 可入药) *yáng tí àn xiāo, yànzi wěi (téng běn, kě rù yào).*

ke: plong: ting [gei bloung dīng] /ke ploŋ ṭiŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 老鼠香瓜, 天花粉, 老鼠黄瓜 *lǎoshǔ xiāng guā, tiānhuā fěn, lǎoshǔ huángguā Solena heterophylla*. ☞ plix kaing: ak, plix ak sox [*syn.*].

ke: tawg [gei dōg] /ke ṭɔk/ *n.* <KHAOX> သခွါးဝါ 圆黄瓜 (黄瓜的一种) *yuán huángguā (huángguā deyīzhǒng).*

ke: num [gei nūm] /ke nụm/ *n.* <KHAOX> သခွားသီး 黄瓜, 大黄瓜 *huángguā, dà huángguā* cucumber. ☞ ke: [*syn.*].

ke: Ca: Thaw: [gei Ja To] /ke tɕa tʰɔ/ *n.* <KAUNG:> ကျထောသခွားသီး 短黄瓜 *duǎn*

huángguā short cucumber, Ca Tho cucumber (Ca To here is a Lahu name).

ke: song: [gei soung] /ke soŋ/ *n.* <KHAOX> သခွားသီးခါး (အခါးမျိုး) 苦瓜 *kǔguā* bitter melon, bitter gourd (*Momordica charantia*).

ke: rawm: [gei rom] /ke rɔm/ *n.* <KHAOX> ဖရဲသီး 水黄瓜 *shuǐ huángguā* (a kind of melon, lit. 'water melon').

ke: lai: [gei lāi] /ke lai/ *n.* <KHAOX> 香瓜 *xiāngguā* casaba melon; muskmelon, cantaloupe.

ke: hak paing [gei hag bāing] /ke hak pa̰ŋ/ *n.* <KHAOX> သခွားသီးဖြူ 白皮黄瓜 *bái pí huángguā*.

kie[1] [gīe] /kɛ̰/ *adv-post.* ခဏ၊ ခေတ္တ၊ တဒင်္ဂ၊ မကြာခင် 等会儿, 待会儿 *děng huǐr, dāi huǐr* soon, in a moment, in a second, shortly. **:** Yix lawk hu: kie. ခဏနေရင်သွားကြမယ်။ 我们待会儿就走。 *We'll go in just in a moment.* /*f*0.0935/ /*f*6/

kie[2] [gīe] /kɛ̰/ *n.* <CAG> ကြွက်ထောင်ချောက် 弶, 老鼠夹（一种竹制的捕鼠器） *jiàng, lǎoshǔ jiā (yīzhǒng zhú zhì de bǔshǔqì)* mouse trap (trap for small animals or birds made of bamboo). /*f*0.0935/ /*f*6/

kie[3] [gīe] /kɛ̰/ *vt.* ပတ်–၊ သိမ်းထုပ်–၊ လိပ်– 包 *bāo* wrap, bag, package sth.. ☞ gie [*mor.*]. /*f*0.0935/ /*f*6/

kie[4] [gīe] /kɛ̰/ *onom.* <SIM:> ကဲကဲကဲ (ငှံးရန်ဖြစ်သောအသံ) 咯咯（形容鹌鹑相斗时发出的叫声） *gē gē (xíngróng ānchún xiāng dǒu shí fāchū de jiàoshēng)* (sound made by quail when fighting). /*f*0.0935/ /*f*6/

kienie (kie nie, kie nieh) [gīe nieh (gīe nīe)] /kɛ̰ nɛh, kɛ̰ nɛ̰/ *part.* ကျရင်၊ မူကား၊ ဆိုရင်၊ ဆိုတာ 呢, 的话（如果. . . 的话） *ne, de huà (rúguǒ...de huà)* so, as for, in that case, that being the case (used in rhetorical propositions). **:** Ju kienie, lheu: mhawm: khaing: pa ih pa un: ang mawh lie? [Mathiex 6:25] အစာထက်အသက်မြတ်သည်မဟုတ်လော။ 生命啊，不胜于饮食吗? *Isn't life more than food? [Mat. 6:25]* | In: ngaix kienie, ex hu: cox rawng khawm: uik tix. 今天啊，咱们全部修水沟! *As for today, we are all going to repair ditches.* | Pex mawh kih haktiex heue, viang mawh nan: phan: pa laoh kih hoik grai:, kienie, chix deeh kieh laoh yuh ka mawx? [Mathiex 5:13] ဆားမူကား၊ အငန်ကင်းပျောက်လျှင် ငန်သောအရသာ ကို အဘယ်သို့ရပြန်မည်နည်း။ 你们是世上的盐。盐若失了味、怎能叫它再咸呢。 *You are the salt of the earth, but if the salt has lost its flavour, how is its saltiness to be restored? [Mat. 5:13]* | Pui tix kaux kawx ang sax teei man: pa khraox blaox kraung ceep pa prim:, phan: yuh nan: kienie, man: pa hoik blaox daux griah tag kieh pa prim: laux, mai: daux griah tag nie vieh khaing: phaoka: heue. [Mathiex 9:16] အဝတ်ဟောင်း ကိုအထည်သစ်နှင့်ဖာလေ့မရှိ။ ထိုသို့ဖာလျှင် ဖာသောအထည်သည်အဝတ်ဟောင်းကိုစား၍ အပေါက်ကျယ်တတ်၏။ 没有人会用新布来补旧衣，如果这样做呢，这个补丁就会使旧衣的破口越大。 *No one puts a piece of unshrunk cloth on an old garment; for the patch would tear away from the garment, and a worse hole is made. [Mat. 9:16]* | Cao: pa sitoe: vheuk daux krax grawng pa mhawm kienie, nawh caw tix yuh kaing tat dud pa sang nawh yuh mai: pa sang nawh yaox son sang cheung: daux kaing. ေ□ □□ပြန်တဲ့အကြောင်း အရာကို ဆက်သွယ်ပြီးလုပ်တဲ့လူဆိုရင် သူလုပ်မဲ့အလုပ်ကို ပြတ်သားအောင် လုပ်ရမယ်။ နောက်ပြီးတော့ အလုပ်မှာကျွမ်းကျင်တာ မြင်နိုင်ဖို့လုပ်ရမယ်။ *In the case of a person who continues to do good deeds, then it is necessary to be decisive about the work that person will do. Moreover, it is necessary to enable the person to see that he is good at work.*

kie rhiiem: [gīe hriam] /kɛ̰ rʰiəm/ *n.* <CAG> စတီးကြွက်ထောင်ချောက်၊ သံထောင်ချောက် 老鼠夹（捕捉老鼠的铁制器具） *lǎo shǔ jiā (bǔzhuō lǎoshǔ de tiě zhì qìjù)* steel rat trap.

kiep (kiap, kiiep)[1] [giab] /kiəp/ *n.* ဖိနပ် 鞋 *xié* shoes, sandals, slippers, footwear. **: kiep hak** သားရေဖိနပ် 皮鞋 *leather shoes* | **kiep lhiex, kiep rawm:** ကြက်ပေါင်ဖိနပ်၊ မိုးတွင်းစီးဖိနပ် 雨鞋, 水鞋, 靴子 *rain shoes, rubbers, boots, galoshes, wading boots* | **kiep liang: haix, kiep see: khaix** ညှပ်ဖိနပ် 凉鞋 *sandals* | **kiep man:** ဝိတ်ဖိနပ် 布鞋 *cloth shoes* | **kiep dig loek** ညှပ်ဖိနပ် 拖鞋 *slippers, sandals* | **kiep jup** လည်ရှည်ဖိနပ် (တခြားဖိနပ်အပေါ်ခြုံထပ်စီးရသောဖိနပ်တမျိုး) 套鞋 *overshoes, galoshes, boots (worn over other shoes)* | **kiep ox** ဝါးဖိနပ်၊ မြက်ဖိနပ် 草鞋 *straw sandals (lit. 'bamboo sandals')* | **kiep yang: yit** ပလတ်စတစ်ဖိနပ် 胶鞋 *plastic sandals* ☞ ciiep [*var.*]. [Siam □□ပ်: khɛp$_4$ 'shoes']. /*f*0.0212/

kiep (kiap, kiiep)[2] [giab] /kiəp/ *v.* ညှပ်–၊ ဆိတ်– 钳, 夹 *qián, jiā* pinch, squeeze. **:** kiiep ka sigiiep. လက်ချောင်းနဲ့ညှပ်ကောက်တယ်။ 用火钳夹。 *pick up sth. with fire tongs.* ☞ sigiep [*mor.*]. /*f*0.0212/

kieh[1] [gīeh] /kɛ̰h/ **1** *conj.* ခိုင်း၊ စေ၊ ပါစေ (တခုခုလုပ်ခိုင်းစေလိုလျှင်သုံး) 让 *ràng* let, have, make, cause sb. to do sth.. **:** Maix kieh nawh hu:. မင်းသူ့ကိုသွားခိုင်း။ 你让他去。 *Have her go.* **2** *conj.* -ရင်၊ ဖြစ်ရင် 如果, 倘若, 假使 *rúguǒ, tǎngruò, jiǎshǐ* if, supposing. **:** Kieh nawh ang: hoek, aux sang: ing: khaing:. အကယ်၍သူမလာရင် ကျွန်တော်ပြန်မယ်။ 假使他不来, 我就要回去了。 *If*

he doesn't come, I am going to go home. ☞ phan[1], sin:[1], tawx[2] [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.5772/ /*f*2/

kieh[2] [gieh] /kɛh/ *vt.* ပြဲ့ဆော်–၊ အကြံပေး–၊ တိုက်တွန်း–၊ နှိုးဆော်– 劝, 劝解 *quàn, quànjiě* urge, advise, persuade, exhort. **:** kieh nawh paw nyang ing:. အိမ်မပြန်သေးဖို့ သူ့ကိုတိုက်တွန်းပါ။ 劝他先别回去。 *urge her not to return home yet.* | kieh kiex hu: khaing: paoxtix. သူတို့နှစ်ယောက်ခွဲသွားကြပါစေ။ 把他俩劝解开。 *persuade the two of them to back off from each other.* /*f*0.316/ /*f*2/

kieh[3] [gīeh] /kɛ̰h/ *vt.* အစာတင်– 浆 *jiāng* starch. **:** kieh keei:. ချည်စာတင်တယ်။ 浆线。 *starch yarn. (?)* /*f*0.5772/ /*f*2/

kieh[4] [gieh] /kɛh/ *n.* <TOSAT> ရှဉ့်၊ ရှဉ့်ပျံ 复齿鼯鼠（大如松鼠, 能飞）*fù chǐ wúshǔ (dà rú sōngshǔ, néng fēi)* complex-toothed flying squirrel (*Trogopterus xanthipes*). /*f*0.316/ /*f*2/

kieh mawh [gīeh mōh] /kɛ̰h mɔ̰h/ ဖြစ်ပါစေ turn into ('cause to be').

kiex[1] [giex] /kɛʔ/ **1** *pron.* သူတို့နှစ်ယောက်၊ သူတို့နှစ်ကောင် 他俩, 她俩 *tā liǎ, tā liǎ* they (dual), the two of them. **:** Mai nawh ploi: kiex hu: dee singai mai kix gwieh paox tix tan: heue. [Yawsux 2:21] ပြန်လွှတ်လိုက်လို့ သူတို့လည်းပြန်သွားကြတယ်။ 于是她打发他们去了。 *Then she sent them away, and they departed. [Jos. 2:21]* **2** *pron.* ဒေါ်ဒေါ်၊ အဒေါ်၊ ကြီးကြီး 您（对年老妇女的尊称）*tān (duì niánlǎo fùnǚ de zūnchēng)* polite term of address for older ladies. ☞ kix, yiex [*mor.*]. /*f*0.316/ /*f*4/

kiex[2] [giex] /kɛʔ/ *conj.* နဲ့၊ နှင့် 和, 跟, 与 *hé, gēn, yǔ* and (two objects). **:** Ai: kiex Nyi hu: khix ngaix. အိုင်နဲ့ညီထင်းသွားခုတ်တယ်။ 老大和老二今天去砍柴。 *Ai and Nyí are going to cut firewood today.* /*f*0.316/ /*f*4/

kie: [gie] /kɛ/ *v.* မှည့်–၊ ဝင်းဝါ– 舂熟（谷物被舂得可以煮的程度）*chōng shú (gǔ wù bèi chōng dé kěyǐ zhǔ de chéngdù)* pound thoroughly (rice, grain, to remove husks) (?). **:** Nghox hoik kie: phao:. စပါးမှည့်ပြီ။ 稻谷已经舂熟了。 *The rice grain has been pounded thoroughly. (?)* /*f*10/

kied [gīed] /kɛ̰t/ *adv-pre.* သိပ် 很 *hěn* very. **:** kied mhawm:. သိပ်ကောင်းတယ်။ 很好。 *very good.* ☞ kiied[2] [*var.*]. /*f*3/

kien [gīen (gīan)] /kɛ̰n, kɨ̰ən/ **1** *n.* လူမျိုးစု 部落 *bùluò* tribe, clan. **2** *n.* ပြည်၊ ပြည်နယ် (တိုင်းနိုင်ငံ) 区域, 地方, 县 *qūyù, dìfāng, xiàn* region, province. **: kien haktiex** ပြည်နယ် (တိုင်းနိုင်ငံ) 县, 地方, 区 *region, province* | Inkix mawh pui pa ot kien haktiex an:. [Ezarax 2:1] မြို့ရွာသို့ရောက်သော နိုင်ငံတော်သား ကျေ။သရေလလူ စာရင်းဟူမူကား၊ 他们是本省的人。 *Now these are the people of the province. [Ezr. 2:1]* | mawh veng ting ka daux kien nyhawm: an. [Lai Kawncau 16:12] မာကေဒေါနိ်ပြည်တပိုင်းကို အစိုးရသောဖိလိပ္ပိမြို့သို့ရောက်၍ 是那个地区最大的城市。 *the foremost city of the district. [Act. 16:12]* [Siam kian$_6$ 'tribe, district']. /*f*7/

Kienpucai: [Gien Bu Jai (Gien Bux Jai, Gien Pu Jai, Gien Pux Jai)] /kɛn pu (puʔ pʰu pʰuʔ) tɕai/ *np.* ကမ္ဘောဒီးယား 柬埔寨 *Jiǎpǔzhài* Cambodia, Kampuchea.

Kien: [Gien] /kɛn/ *np.* တရုတ်ပြည်ယူနန်နယ်ရှိလားမုန်းမြစ်တစ်ခုတည်ရှိခဲ့သောနေရာ[စီးကဲ်နီ်းလူမျိုး (“ဝ”လူမျိုးစုကွဲတစ်မျိုး)] （过去指拉勐河一带的地方）*(guòqu zhǐ Lāměnghé yīdài de dìfang)* (formerly referred to the Lamenghe R. area of Cangyuan County, Yunnan, China). ☞ Sikien [*var.*].

kiem:[1] [giem] /kɛm/ *n.* <KAWNG> နွားချေးပိုး၊ ချေးပိုးထိုး 金龟子, 金壳郎 *jīnguīzǐ, jīnkelàng* scarab or dung beetle (*Scarabaeus sacer*, chafer, cockchafer, May beetle, June beetle, tumblebug.

kiem:[2] [giem] /kɛm/ *vs.* စကားများ–၊ စကားအိုး 油嘴滑舌, 话多 *yóuzuǐhuáshé, huà duō* glib, smooth-talking, talkative, loquacious. ☞ kiem: jheeh, kua: jheeh, iiem: jheeh, gam: jheeh, ngau jheeh, rawm: lox, rawm: jheeh [*syn.*].

kiem: jheeh [giem nqeeih] /kɛm dʑʰɯih/ *vs.* စကားများ–၊ စကားကြောရှည် 油嘴滑舌, 话多 *yóuzuǐhuáshé, huà duō* glib, smooth-talking, talkative, loquacious. ☞ kiem:[2], kiem: jheeh, kua: jheeh, iiem: jheeh, gam: jheeh, ngau jheeh, rawm: lox, rawm: jheeh [*syn.*].

kiem: rung: [giem rung] /kɛm ruŋ/ *n.* <KAWNG> နွားချေးပိုး၊ ချေးပိုးထိုး 独角仙（一种金龟子）*dú jiǎo xiān (yīzhǒng jīnguīzǐ)* kind of scarab or dung beetle (*Scarabaeus sacer*, chafer, cockchafer, May beetle, June beetle, tumblebug.

kee[1] [gēe] /kɯ̰/ *vt.* ပြ–၊ တိုးဝှေ့–၊ ပက်–(ဝက်)၊ ကော်–၊ ကိုက်ခဲ–၊ 拱 *gǒng* poke, butt, push with body, push into a pile, pile up, root (of a pig using snout). **:** Lig kee tiex. ဝက်မြေကြီးကိုပက်တယ်။ 猪拱土。 *The pig is rooting in the ground.* | Prieh kee nhu: nawh dud, mai: totiag pa caox hoik ih kah heue. [Lai Yaogyaw 80:13] ေ။ ။ဝက်သည် ထိုအပင်ကို ကိုက်ခဲ၍ တောသားရဲ။ ။ ။သည်းစားပါ၏။ 林中出来的野猪、把他糟踏、野地的走兽、拿他当食物。 *The boar out of the wood ravages it. The wild animals of the field feed on it. [Psa. 80:13]* ☞ keeih [*var.*]. /*f*10/

kee[2] [gēe] /kɯ̰/ *vs.* ပေါ်–၊ များ–၊ များပြား–၊ ဝပြော–၊ ဖောဖောသီသီရှိ–၊ ကြွယ်ဝ–၊ ပိုပိုလျှံလျှံရှိ– 众多, 兴旺 *zhòngduō, xīngwàng* abundant, plentiful, numerous. **:** Kee pui. 人丁兴旺。 *There are plenty of people.* /*f*10/

keek [geeg] /kɯk/ *onom.* 格格（形容笑声）*gégé (xíngróng xiàoshēng)* ha-ha, yuk-yuk, tee-hee, guffaw (sound of laughing). **:** ngiah ah keek keek nan:. 格格地笑。 *laugh with a guffaw.*

keeg [gēeg] /kɯ̰k/ *n.* <KAWNG,SAUX> 滚屎虫, 粪蜣, 屎克郎[sic - 屎壳郎] *gǔn shǐ chóng, fèn qiāng, shǐ kè láng [sic - shǐ ké láng] Catharsius molossus*.

keed[1] [gēed] /kɯ̰t/ *n.* <SIM:> ငုံး 鹌鹑, 鹑 *ānchún, chún* quail, bobwhite (*Coturnix sp.*, medium-sized bird with tiny head, short tail, brown feathers, flies with difficulty). ☞ keeig[3] [*syn.*]. /*f*0.015/ /*f*8/

keed[2] [gēed] /kɯ̰t/ *v.* တဖြည်းဖြည်းစိမ့်ထွက်– （水从地下）冒出 *(shuǐ cōng dìxià) mào chū* exude, seep out (as water from below ground). ☞ geeih[1] ② [*syn.*]. /*f*0.015/ /*f*8/

keed grau [gēed mgrāe] /kɯ̰t grə̰ɯ/ *n.* <BRIE> အိမ်မွေးငုံး 家养鹌鹑 *jiāyǎng ānchún* domestic quail (lit. 'cage quail').

keed paing [gēed bāing] /kɯ̰t pə̰ɲ/ *n.* <SIM:> ငုံးဖြူ 鹌鹑, 鹑（背上有白花纹）*ānchún, chún (bēi shàng yǒu bái huāwén)* quail (with white markings on back).

keed pied piao [gēed bīed bīao] /kɯ̰t pɛ̰t pḭau/ *n.* <SIM:> ခြေသုံးချောင်းငုံး 黄脚三趾鹑 *huáng jiǎo sān zhǐ chún*.

keed mux [gēed mūx] /kɯ̰t mɯ̰ʔ/ *n.* <SIM:> ငုံးမည်း 棕三趾鹑（一种雌鹌鹑） *zōngsānzhǐchún (yīzhǒng cí ānchún)* barred buttonquail (*Turnix suscitator*), lit. 'quail which goes mux'). ☞ keed lung gleu: [*syn.*].

keed suah [gēed suah] /kɯ̰t suah/ *n.* <SIM:> မည်းတူးနေသောငုံး 棕三趾鹑（一种雄鹌鹑, 比 gēed lūng mgle 小）*zōng sān zhǐ chún (yīzhǒng xióng ānchún, bǐ gēed lūng mgle xiǎo)*.

keed lung gleu: [gēed lūng mgle] /kɯ̰t lṵŋ glɤ̰/ *n.* <SIM:> ငုံးမည်းနက် ? 棕三趾鹑（一种雌鹌鹑） *zōngsānzhǐchún (yīzhǒng cí ānchún)* barred buttonquail (*Turnix suscitator*, lit. 'black quail with dewlap'). ☞ keed mux [*syn.*].

keen kheue: [gēen keui] /kɯ̰n kʰɤ̰i/ *v.* မယား (မိန်းမ) မိသားစုနှင့်လိုက်နေ–၊ မွေးစားသမက် 入赘, 上门 *rù zhuì, shàngmén* marry into and live with one's bride's family; son-in-law by adoption. **:** Saikhuat keen kheue: yaong: siiem:. 赛块到傣族寨上门。

keem [gēem] /kɯ̰m/ *vt.* <KAUNG:> ပြာ 簸（簸米） *bǒ (bǒ mǐ)* winnow. **:** keem gaox. ဆန်ပြာသည်။ 簸米。 *winnow rice.* ☞ geem [*mor.*]. /*f*9/

keem: [geem] /kɯm/ **1** *adv-pre.* လည်း[ကြိယာ]လိုက် ရော၊ မှပဲ 就, 才, 乃 *jiù, cái, nǎi* so, in that case, then. **:** Krox maix rheeng: nyao, maix ang: hoek, yix keem: hu: khaing:. ခင်ဗျားကိုစောင့် ရတာကြာလိုက်တာ၊ ခင်ဗျားလည်းမလာဘူး၊ ကျွန်တော်တို့လည်းသွားလိုက်ရော။ 等你许久, 你都不来, 我们就去了。 *We waited for you a long time and you didn't come, so we left.* | Nawh krai aux keem: tawng. သူပြောမှပဲကျွန်တော်သိတာ။ 他说了我才知道。 *He told me, so I knew.* **2** *conj.* [ကြိယာ]သွား တယ် 所以, 因此 *suǒyǐ, yīncǐ* so, in that case, then. **:** Jao mawh yuh nawh kaing daux lhiex, keem: pon saux pauh kah. သူမိုးရွာထဲအလုပ်လုပ်လို့ပေါ့၊ နာစေးအအေးမိသွားတာ။ 因为他劳动时淋了雨, 所以感冒了。 *He was working out in the rain and so he caught a cold.* **3** *conj.* မှာလား၊ တာတုံး၊ [ကြိယာ]လိုက်[ကြိယာ]လိုက် 是否, 究竟 *shìfǒu, jiūjìng* (introduces an explicit or implicit disjunctive question). **:** Keem: koe:, ang: aux tawng. ရှိမှာလား၊ ကျွန်တော်မသိဘူး။ 是否有, 我不知道。 *I don't know if there is any or not. (?)* | Keem: yuh maix ang: maix yuh? ခင်ဗျားလုပ်မှာလား၊ မလုပ်ဘူးလား။ 你究竟干不干? *So are you going to do it or not?* | A: meue! Keem: yuh kah mawx nin:? အမလေး၊ ဘယ်လိုဖြစ်ရတာတုံး။ 啊呀！这是怎么回事? *Hey! What's going on?* | Keem: nyaux rawm: lok, keem: nyaux rawm: lhong:? ရေ[illegible] [illegible]ပိုက်၊ ရေအေးသောက်လိုက်နဲ့။ 喝开水还是喝凉水? *Will you have boiled hot water to drink or cool water?* **4** *conj.* လိုလည်း 难道 *nándào* don't tell me... (introduces a rhetorical question, which anticipates a negative answer). **:** Keem: ang: mawh nin:? အဲဒီလိုလည်း မဟုတ်ဘူး။ 难道不是这样? *Don't tell me that's not the way it is? (I.e., it* **is** *that way.)* /*f*0.0842/

keem: ... keem: [geem ... geem] /kɯm ... kɯm/ *conj.* ဒါမှမဟုတ် 还是? either...or. **:** Keem: mawh aux keem: mawh mawx pa: sang: hu:? သွားမှာကကျွန်မလား၊ ဒါမှမဟုတ် ဘယ်သူလဲ။ 要去的是我还是谁?

keeih (keeh) [gēeih] /kɯ̰ih/ **1** *vt.* ပြွ–၊ တိုးဝှေ့–၊ ပက်–(ဝက်)၊ ကော်–၊ ခေါင်းနဲ့တိုက်– 拱, 顶 *gǒng, dǐng* poke, butt, push with body, push into a pile, pile up, root (of a pig using snout). **:** Kawn: nghox cax keeih tix lih khaing: daux tiex. ဂျုံပင်ပေါက်လေးတွေမြေကြီးကိုတိုးဝှေ့ပြီးထွက်လာပြီ။ 麦苗儿顶出土了。 *The wheat seedlings are poking through the ground.* | Lig sang yuh tom pon yaox tix sawm eep, yuh tix ang lai: mhong hax koek, tawk lung loi keeih

tiex ka jheeh leeing: singaix. ဝက်ထမင်းစာရတဲ့ အထိလုပ်လိမ့်မယ်၊ လုပ်တာနေပူမှန်းမသိတော့တဲ့ အထိပဲ၊ တနေ့လုံးမြေကြီးကိုနှာခေါင်း နဲ့လိုက်ပက်နေတယ်။ *The pig wanted to be able to eat something (?), and pretended that he hadn't heard the sunshine, and always ... [lung loi] ... spent the whole day rooting about in the soil with his snout.* **2** *v.* ထုတ်လုပ်မှုတိုးလာ–၊ ထွက်နှုန်းတိုး– 增产, 增长 *zēngchǎn, zēngzhǎng* increase production, increase output. **:** Nghox kaung: in: keeih num in: ra: yieh kin. ဒီနှစ်ထဲမှာ ဒီစပါးကနေဆန်ထွက်နှုန်း ကျင်နှစ်ရာလောက်တိုးလာတယ်။ 这块田的稻子今年增产二百斤。 *The rice grain output of this paddy has increased this year by two hundred kín.* ☞ kee[1] [*var.*].

keei:[1] [geei] /kɯi/ *n.* <KRAUNG> ချည်၊ အပ်ချည် 线 *xiàn* thread, yarn. **:** blaox khlax ka keei:. ◯ ▯▯▯ ဘီကို အပ်ချည်နဲ့ဖာတယ်။ 用线补裤子。 *mend trousers with thread.* ☞ keu:[3] [*var.*]. /*f*6/

keei:[2] [geei] /kɯi/ *n.* ◯ ကြမ်း၊ လေပွေ 大风, 旋风 *dàfēng, xuánfēng* gale, high wind, whirlwind. ☞ keu:[1] [*var.*]. ☞ bhaung:, keei: kaung: lux [*syn.*].

keei: kaung: lux [geei gaeng lūx] /kɯi kaɯŋ lu̯ʔ/ *n.* လေပွေ 旋风 *xuánfēng* whirlwind (lit. 'snail field? wind'?).

keei: kieh [geei gīeh] /kɯi kɛ̯h/ *n.* 浆线 *jiāng xiàn* starched yarn (?).

keei: kua: [geei gua] /kɯi kua/ *n.* ◯ ရူး 狂风 *kuángfēng* fierce wind, high wind, force 10 gale. ☞ bhaung: caox [*syn.*].

keei: khaox [geei kaox] /kɯi kʰauʔ/ *n.* <KRAUNG> ချည်ရစ်တံ၊ ချည်ရစ်လုံး 轴线, 轴儿线 *zhóuxiàn, zhóur xiàn* spool thread, spool cotton.

keei: prux [geei brūx] /kɯi pru̯ʔ/ *n.* <KRAUNG> သိုးမွေးစောင်၊ ချည်စောင် 线毯 (佤族自制的) *xiàn tǎn (Wǎzú zìzhì de)* cotton blanket (homespun, woven by Wa, lit. 'quilt thread').

keei: jung [geei njūng] /kɯi dʑu̯ŋ/ *n.* <KRAUNG> 经线 *jīng xiàn* warp threads. ☞ lat ② [*syn.*]. ☞ bring [*ant.*].

keei: jeeh [geei njeeih] /kɯi dʑɯih/ *n.* <KRAUNG> အကြမ်းခံသောသိုးမွေးကြိုး၊ နိုင်လွန်ကြိုး 线 (较结实的) *xiàn (jiào jiēshi de)* sturdy thread, cord (lit. 'thread rubbed between the hands').

keei: sum: [geei sum] /kɯi sum/ **1** *n.* <KAUNG:> 苎麻 *zhùmá* ramie (*Boehmeria nivea*, bast fibres woven into ramie fabric). **2** *n.* ဗန်ချည်ကြိုး 麻线 *má xiàn* thread of hemp fiber, *Cannabis sativa*. ☞ gan: (1) [*syn.*]. [(1) ramie].

keeig[1] [gēeig] /kɯc/ *vt.* မီးရှို– 烧 *shāo* burn, burn down. **:** keeig ma: rhawm:. ကွင်းသစ်ကိုမီးရှို 烧新地里的杂草。 *burn off a new field.* /*f*7/

keeig[2] [gēeig] /kɯc/ *v.* ◯ ဆော်–၊ တိုက်တွန်း–၊ လှုံ့ဆော်– 催促, 敦促 *cuīcù, dūncù* urge. ☞ sigeeig [*var.*]. /*f*7/

keeig[3] [gēeig] /kɯc/ *n.* <SIM,:TIEX> ငုံး 鹌鹑 *ānchún, chún* quail, bobwhite (*Coturnix sp.*). **:** Tung: maix ih tawm: ia:, dia: maix ih tawm: keeig. ကြက်ဥပြုတ် ကျွေးမယ်၊ စားဖိုင့်ဥစီပေးမယ်။ 煮给你吃鸡蛋，摆给你吃鹌鹑蛋。(沧源县班坝寨一带儿歌。) *I'll cook a chicken egg for you to eat, I'll lay out a quail egg for you to eat. (Children's ditty.)* ☞ keed[1] [*syn.*].

keeing: [geeing] /kɯŋ/ **1** *n.* အဖေ၊ ဖေဖေ၊ ဘခင် 父亲, 爸爸, 爹 *fùqīn, bàba, diē* father; dad, papa, pop (coll.). **:** Keeing: Rai ang: ot ka nyiex ra: loe: ngaix in:. အိုင်ရိုင်းအဖေဒီတစ်လောနှစ်ရက်သုံးရက်အိမ်မှာမရှိဘူး။ 这几天惹的父亲不在家。 **2** *n.* ဦးဦး (အနေအလွန်နီးစပ်လျှင်) uncle (paternal). ☞ ting[2] [ceu 2], keeing: ting, keeing: sam: [*syn.*]. ☞ miex[1] ① [ceu 1] [*ant.*]. /*f*0.1146/ /*f*3/

Keeing: Ka: [Geeing Ga] /kɯŋ ka/ *np.* "ဝ"ဓလေ့ထုံးစံတွင်အိမ်ထောင်ကျပြီးပထမဆုံးကလေးရလျှင် အခေါ်ခံရသောနာမည်"ကိန်ကား[ကလေးအဖေ]) (佤族男子做了爸爸后, 人们可按 geeing ’爸爸’ 加上其长子或长女名字的第二部分或者按其长子或长女名字的第二部分联上父名第二部分称呼他。如 Sai Gad 的长子叫 Ai Ga, 或者长女叫 Yeix Ga, 就可称他为 Geeing Ga 或 Ga Gad, 余类推。参见 Ai) *(Wǎzú nánzǐ zuò le bàba hòu, rénmen kě àn 'geeing' (bàba) jiāshàng qí zhǎngzǐ huò zhǎngnǚ míngzi de dì'èr bùfen huòzhě àn qí zhǎngzǐ huò zhǎngnǚ míngzi de dì'èr bùfen liánshàng fù míng dì'èr bùfen chēnghu tā. Sai Gad kě chēngwéi Geeing Ga huò Ga Gad)* (When a Wa man is a father, he can be called 'Father of X' where X is the 2nd syllable of the eldest son or daughter's name, or the 2nd syllable of his name can follow X. So if Sai Kad has son Ai Ka, he can be called Keeing Ka or Ka Kad). ☞ Ai: .

keeingmai: [geeing mai] /kɯŋ mai/ *n.* မုဆိုးဖို 鳏夫 *guānfū* widower. ☞ miexmai: [*ant.*].

keeing: tang: [geeing dang] /kɯŋ taŋ/ *n.* ဘထွေး 继父, 养父 *jìfù, yǎngfù* stepfather.

keeing: sam: [geeing sam] /kɯŋ sam/ **1** *n.* ဦးလေး (တတိယ) 三叔 *sānshū* uncle (paternal, younger). **2** *np.* "ဝ"◯ ထုံးစံတွင်အိမ်ထောင်ကျပြီး တတိယကလေးရလျှင်အခေါ်ခံရသောနာမည်"ကိန်ဆမ်း[ကလေးအဖေ]) 三木的父亲 *Sam de fùqīn* Sam's father (see Keeing Ka).

keukie: (keu kie:) [gē gie] /kɤ̰ kɛ/ *n.* <SIM:,BRIE> ခိုကုန်း *gēzi* pigeon, dove (e.g., *Columba spp.*, raised domestically, bigger than wild doves (si kaex), makes sound like a mourning dove). **:** Sikaux tix brawm:, phan: ang mawh nan: keukie: awn: tix brawm: [Lukax 2:24] ခိုနှစ်ကောင် ဖြစ်စေ၊ ချိုးကလေးနှစ်ကောင်ဖြစ်စေ၊ 或用一对斑鸠、或用两只雏鸽。 *a pair of doves or two young pigeons. [Luk. 2:24]* ☞ ku: kie:[1] [*var.*]. ☞ toig, toeg, caing:, rauk[1], sikaux, sigaux[1] . [~ Siam kaa[1] kee[1] 'pigeon].

keut[1] [ged] /kɤt/ **1** *v.* <VAD> ဝင်စား–၊ လူဝင်စား–၊ လူပြန်ဖြစ်– 转生, 转世 *zhuǎnshēng, zhuǎnshì* be reincarnated (reincarnation or transmigration of the soul, in Buddhism, upon death of earthly body, rebirth in new body according to one's karma). **:** Tax kuad yum daux rau an: nhaox hoik deeih keut tix yaong: rang:. 今年雨季死的那个老人已经在石头寨转生了。 **2** *v.* <VAD> သက်တော်ထင်ရှားဗုဒ္ဓအဖြစ်ဝင်စား– 转世 *zhuǎnshì* be reincarnated as a living Buddha (system of choosing a living Buddha in Tantric Lamaist Buddhism, as practised in some Wa villages; when a living Buddha dies, a boy born on the day of his death is chosen as his reincarnated successor). /*f*6/ [☞ Dax Pa Jao / Tax Pha: Cao:].

keut[2] [ged] /kɤt/ *adv-pre.* ပြောင်းမာ–၊ ပေကပ်ကပ် 死不（表示达到极点）*sǐbù (biǎoshì dádào jídiǎn)* stubbornly refuse to... (lit. 'would be reincarnated before doing sth.'). **:** Kawn: nyawm in: awt keut tix ang: nghiiet lox nin:! ပြောတဲ့ဟာကို မလုပ်ဘဲ အတော်ကိုပေကပ်ကပ်နိုင်တဲ့ခလေးဘဲ။ 这个孩子怎么这样死不听话! *How this child stubbornly refuses to do what she is told!* /*f*6/

keux ming: [gex ming] /kɤʔ mɪŋ/ *n.* တော်လှန်ရေး 革命 *gémìng* revolution. **:** keux ming: kang: cing:. 革命干劲。 *revolutionary fervour.* | keux ming: lu: sing:. တော်လှန်ရေးလမ်းကြောင်း 革命路线。 *revolutionary line.*

keux vui: hui: [gex vui hui] /kɤʔ vui hui/ *n.* <VH,PRIM:> တော်လှန်ရေးကော်မတီ (ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကာလက) 革委会 *géwēihuì* Revolutionary Committee (during Cultural Revolution era in China). [Hox].

keu: (kee:)[1] [gee] /kɯ, kɤ/ *n.* တောင်ကြမ်း၊ လေပွေ 大风, 旋风 *dàfēng, xuánfēng* gale, high wind, whirlwind. **:** Ting khaing: keu:, lheu: khaing: bhaung:. တောင်ကြီးပြီးလေထက်ပိုတယ်။ 比大风的劲还大，比风的力还强。 *Greater than a gale, more than the wind.* ☞ keei:[2] [*var.*]. ☞ bhaung: keu: [*syn.*].

keu: (kee:)[2] [gee] /kɯ, kɤ/ *n.* နွားချည်ကြိုး၊ နွားနှာဖါးကြိုး 缰绳, 笼头 *jiāngshéng, lóngtou* halter, rein, trace, lead rope, headstall (part of bridle or halter which goes around head of horse or mule). **: maox keu: (maox kheu:)** နွားနှာဖါးကြိုး 笼头 *halter, headstall* | Moi sideed rung:, brung sideed keu:. နွားချိုနဲ့ခွေ့တယ်၊ မြင်းနှာဖါးကြိုးကိုဆောင့်ဆွဲတယ်။ 牛角挤挤，马缰纷纷。（形容牲口多。） *Crowded are the cows' horns and crowded are the horses' halters. (Describes plentiful livestock.)* ☞ kheu:[2] [*var.*]. ☞ maox kheu: [*syn.*].

keu: (kee:)[3] [gee (ge)] /kɯ, kɤ/ *n.* ချည်၊ အပ်ချည် 线 *xiàn* thread, yarn. ☞ keei:[1] [*var.*].

keud [gēd] /kɤ̰t/ *va.* စဉ်းစား–၊ ဆင်ခြင်– 想, 考虑, 思考 *xiǎng, kǎolǜ, sīkǎo* think, think about, consider. **:** Maix keud yaox. မင်းစဉ်းစား။ 你想想看。 *Think about it.* | **krax keud krax sawn:** 思考, 考虑 *consideration, understanding, awareness* ☞ ce:[2], sivai: [*syn.*]. /*f*0.175/ /*f*3/

keud bhax bhong: [gēd npax npoung] /kɤ̰t bʰaʔ bʰoŋ / *phr.* တဖွတ်ထိုး၊ တဖောက်ကန်း၊ စိတ်လိုက်မာန်ပါ 胡思乱想 *húsīluànxiǎng* think recklessly, speculate wildly.

keud jee keud blaong [gēd njēe gēd nblāong] /kɤ̰t dʑɛ̰ ɯ̰ kɤ̰t blạuŋ/ *phr.* အကြံပေါက် 左思右想, 想来想去 *zuǒ sī yòu xiǎng, xiǎng lái xiǎng qù* think over, mull over, brainstorm.

keung: [geng] /kɤŋ/ *n.* “ဝ”နယ် 省, 县, 区 *shěng, xiàn, qū* province, state, district (administrative division used in Wa State). **:** Keung: Vax. “ဝ”နယ် 佤帮。 (?) *Wa State.* ☞ kaung: [*var.*].

keung: (keeng:)[1] [geeng (geng)] /kɯŋ, kɤŋ/ **1** *vi.* <KAB,VM?> သင့်လျော်–၊ သင့်တော်–၊ ဆီလျော်–၊ ထိုက်တန်– 合适, 值得 *héshi, zhíde* appropriate, deserving, worthy. **: pa keung: pa khaw:** သင့်တော်ထိုက်တန်သော 合适, 值得 *worthy, deserving, fitting, appropriate* | kawn: pa keung: tix pon sinngao. အမွေရထိုက်တဲ့ ကလေး။ 该当接受继承的孩子。 *the child who deserved to receive the inheritance.* | Kieh ngie pa yuh pex keung: mai: been lox bwan: gauxrhawm: gauxrhi: Cao: Khrit. [Philippix 1:27] ခရစ်တော်၏ ဧဝံဂေလိတရားနှင့် အထိုက်အလျောက် ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်များကို ပြု၍သာ နေကြလော့။ 只要你们行事为人与基督的福音相称。 *Only let your manner of life be worthy of the Good News of Christ. [Phi. 1:27]* | Viang mawh kawx nan phan ang keung:, kieh pa nhim pex deeh hoek ka pex heue:. [Mathiex 10:13] မထိုက်တန်လျှင် သင်တို့ထံသို့ပြန်လာစေသတည်း။ 若不配得、你们所求的平安仍归你们。 *But if it is not worthy, let your peace return to you. [Mat. 10:13]* | Yu: sung: maw: hee: hai:, yu: tai: maw: hee: kho:, hee: lai: yieb ti kang:, vang ti keeng:. တော်ပါသားတွေကို

မငိုလေစေနဲ့။ တောင်ကြားမှာနေတဲ့သူတွေကို မပြုံးရွှင်လေစေနဲ့။ အချက်အချာကျသောနေရာကိုယူ၍ အားလုံးကိုသင့်တော်အောင် နေရာချလေ။ 毋使在高处的哭，毋使在低处的笑，须得摆中、持平。（渤海一带的傣语，佤语用为雅语。）*Don't cause those in the heights to weep, don't cause those in the valleys to smile, one must hold to the center and put everything in its proper place. (?) (Bohai Tai expression used in Wa as an elegant saying.)* **2** *vt.* ထိုက်–၊ တန်– 该得 *gāidé* deserve. **:** Keung: aux nawh, keem: keung: maix nawh? ငါသူနဲ့ထိုက်တန်တယ်ဆိုရင် မင်းရော သူနဲ့မ့ထိုက်ဘူးလား။ 我能有，你能有它吗? *If I deserve it, don't you deserve it too? (?)* **3** *vs.* တန်–၊ အဖိုးတန်– 值得 *zhídé* be worth, be equal to. **:** Pak yi: kam, li keeng: kham: yi: hoi:. စကားတစ်ခွန်းက ရွှေတစ်ရာ တန်တယ်။ 一句话该值金子一百。（一语千金。）（傣语，佤语用为雅语。）*A phrase is worth a hundred in gold. (Tai expression used in Wa as an elegant saying.)* | Sip pha: maw: keeng: khan:, sip lhan: maw: keeng: lug. ပုဆိန်တစ်လက်ကို ဓားဆယ်ချောင်းအစားမထိုးနိုင်ဘူး။ ကိုယ့်ကလေးကို တူ၊ တူမဆယ်ယောက်က အစားမထိုးနိုင်ဘူး။ 十刀不抵一斧，十侄（孙）不抵一儿。（傣语，佤语用为雅语。）*Ten knives are no substitute for an axe, and ten nephews and nieces are no substitute for a child. (Tai expression used in Wa as an elegant saying.)* [Siam ᧁᧂ, kɯŋ$_2$].

keung: (keeng:)[2] [geeng (geng)] /kɯŋ, kɤŋ/ *v.* ကြံ–၊ စိတ်ကူးရ–၊ ရည်ရွယ်ထား–၊ ရည်မှန်း– 存心 *cúnxīn* plan to, have an idea, intend. **:** Maix gaih keung: tix map aux? မင်းဘာကြောင့် ငါ့ကိုထိခိုက်ခေအောင် ကြံနေလဲ။ 你怎么存心欺负我? *Why do you plan to do me harm?*

keung: ci: [geng ji] /kɤŋ tɕi/ *n.* <VH> 根据 *gēnjù* basis. [Hox].

keun: [gen] /kɤn/ *n.* <KHAOX> ဂနိုင့်ကျက်သရေ၊ နာနတ်လျှော် (大戟属类, 剑麻、仙人鞭等) *(dàjǐshǔ lèi, jiànmá, xiānrénbiān děng)* (succulent plants such as spurges [*Euphorbia*], cacti [sg. cactus], sisal hemp, 'fairy whip' etc.). /*f*8/

keun: phak jiang [gen pag njīang] /kɤn pʰak dʑiaŋ/ *n.* <KHAOX> ထန်းကျင့်? 仙人掌（多年生植物）*xiān rén zhǎng (duōnián shēng zhíwù)* ('fairy's palm' perennial plant, lit. 'scale-pan spurge'). ☞ keun: jheet ia:, keun: lawm: le:, keun: jheet ia: [*syn.*].

keun: dak sang: [gen ndag sang] /kɤn dak saŋ/ *n.* <KHAOX> နာနတ်ကြီး (အပူပိုင်းဂုန်လျှော်မျိုးဝင်အပင်) 龙舌兰（一种热带麻类纤维植物）*lóngshélán (yīzhǒng rèdài má lèi xiānwéi zhíwù)* agave, American aloe (*Agave americana*, tropical fibre plant of hemp family, lit. 'elephant's tongue succulent'). ☞ keun: sang: [*syn.*]. [Cf. Aloe vera, luhui 芦荟 kad víe kaeng (ríang)].

keun: dak sang: siah [gen ndag sang siah] /kɤn dak saŋ siəh/ *n.* <KAUNG:> နာနတ်လျှော် 剑麻（一种热带麻类纤维植物）*jiànmá (yīzhǒng rèdài má lèi xiānwéi zhíwù)* sisal hemp (*Agave sisalana*, used for its fibre, lit. 'narrow elephant's tongue spurge'). ☞ keun: sang: siah [*syn.*].

keun: dak sox [gen ndag soux] /kɤn dak soʔ/ *n.* <KHAOX,SAEX> ရှားစောင်းကြီး၊ ရှားစောင်းပြဿဒ် 金刚纂, 火殃勒（火秧勒）, 霸王鞭 *jīngāngzuǎn, huǒyānglè, bàwángbiān* yellow spurge, dog eye euphorbia, jade kylin, chadura kalli (*Euphorbia antiquorum*, a succulent shrub, stem and leaves used medicinally, lit. 'dog's tongue spurge').

keun: jheet ia: [gen nqeed ia] /kɤn dʑʰɯt ʔia/ *n.* <KHAOX> ထန်းကျင့်? 仙人掌（多年生植物）*xiān rén zhǎng (duōnián shēng zhíwù)*. ☞ keun: phak jiang [*syn.*].

keun: sang: [gen sang] /kɤn saŋ/ *n.* <KHAOX> နာနတ်ကြီး (အပူပိုင်းဂုန်လျှော်မျိုးဝင်အပင်) 龙舌兰（一种热带麻类纤维植物）*lóngshélán (yīzhǒng rèdài má lèi xiānwéi zhíwù)* agave, American aloe (*Agave americana*, tropical fibre plant of hemp family, lit. 'elephant succulent'). ☞ keun: dak sang: [*syn.*]. [Cf. Aloe vera, luhui 芦荟 kad víe kaeng (ríang)].

keun: sang: siah [gen sang siah] /kɤn saŋ siəh/ *n.* <KAUNG:> နာနတ်လျှော် 剑麻（一种热带麻类纤维植物）*jiànmá (yīzhǒng rèdài má lèi xiānwéi zhíwù)* sisal hemp (*Agave sisalana*, used for its fibre, lit. 'narrow elephant spurge'). ☞ keun: dak sang: siah [*syn.*].

keun: lawm: le: [gen lom lei] /kɤn lɔm le/ *n.* <KHAOX> ပြုန်းလုံး 仙人球, 仙人拳（多年生植物）*xiān rén qiú, xiān rén quán (duōnián shēng zhíwù)*. ☞ keun: phak jiang [*syn.*].

kiah[1] [giah] /kiah/ *n.* <TOSAT> (အရှေ့အာရှရှိ တောင်ထူထပ်သောဒေသများတွင်တွေ့ရသည့် ဦးချိုတိုနှင့် ဆိ□ □ ▯ ဝါတမျိုး) 苏门羚, 山驴 *sūménlíng, shānlǘ* serow (goatlike antelope of genus *Naemorhedus*, formerly *Capricornis*, of mountainous regions of eastern Asia, having short horns and a dark coat; 'serow' ← Lepcha sá-ro). /*f*8/

kiah[2] [gīah] /kiah/ *vt.* ခွာ (ခါးသုံး) 剖, 削 *pōu, xiāo* peel, cut off rind. **:** kiah bi:. ဖရုံသီးခွာသည်။ 剖南瓜。 *cut off a pumpkin rind.* | kiah lhox plix. ဖရုံသီးအခွံခွာသည်။ 削果皮。 *peel the skin from fruit.* ☞ tawh, klawh ①, khak, khik ①, boik, boig, bhoik, rawn[1] [*syn.*]. /*f*8/

kia: [gia] /kia/ *vt.* ကည့်–၊ ကည့်ရှု–၊ စောင့်ရှောက်– 看 *kàn* look at, watch. **:** Kia: nyiex priex yaong:. အိမ်

ကိုကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်၊ ရွာကိုထိန်းသိမ်း။ 看家收拾寨子。 *Watch the house, tend to the village. (?)* ☞ plie, kok buan:, gaig, bliex, buan: (bwan:, bwan), jak, jhak, jhong:[2] ①, chak, simi ①, simi blaong, thawng:[1] ②, yaox [*syn.*]. /*f*0.0145/ /*f*5/

kia: ngiien (kya ngien, kyangien) [gia ngīan] /kia ŋi̤ən/ *vt.* ကြည့်ရှုစောင့်မ–၊ စောင့်ရှောက်–၊ စောင်မ– 看看，照顾，照料 *kànkan, zhàogù, zhàoliào* care for, look after, protect. **:** kia: ngiien ka lien pa mat. ဒဏ်ရာရတဲ့စစ်သားတွေကိုကြည့်ရှုစောင့်မတယ်။ *care for the wounded soldiers.* | Paw lauxrhawm: Siyiex chix kia: ngiien maix heue:. စိတ်မပျက်ပါနဲ့၊ ဘုရားသခင်သင့်ကိုစောင့်ရှောက်လိမ့်မည်။ *Don't be discouraged, God will take care of you.*

kiang [gīang] /ḳi̤aŋ/ *n.* <TOSAT> ကြွက် 鼠, 老鼠 *shǔ, lǎoshǔ* rat, mouse, rodent. /*f*0.017/ /*f*8/

kiang eei: [gīang eei] /ḳi̤aŋ ʔɯi/ *n.* <TOSAT> အိမ်ကြွက်၊ မွေးကြွက် 家鼠（家养的, 体大） *jiā shǔ (jiā yǎng de, tǐ dà)* domestic rat, bred rat (*Rattus norvgivus (norvegicus? brown rat, Norway rat)*, deliberately raised).

kiiep man: [giab man] /kiəp man/ *n.* ပိတ်ဖိနပ် 布鞋 *bùxié* cloth shoes.

kiiep dig loek [giab ndīg louig] /kiəp di̤c loc/ *n.* ညှပ်ဖိနပ် 拖鞋 *tuōxié* sandals.

kiiep jup [giab njub] /kiəp dʑup/ *n.* ဘွတ်ဖိနပ် 套鞋 *tào xié* overshoes, galoshes, boots (worn over other shoes).

kiiep see: khaix [giab see kaix] /kiəp sɯ kʰaiʔ/ *n.* ဖိနပ်၊ ညှပ်ဖိနပ်၊ ကွင်းထိုးဖိနပ် 凉鞋 *liángxié* sandals. ☞ kiiep liang: haix [*syn.*].

kiiep yang: yit [giab yang yid] /kiəp ʑaŋ ʑit/ *n.* ပလစ်စတစ်ညှပ်ဖိနပ် 胶鞋 *jiāo xié* plastic sandals.

kiiep rawm: [giab rom] /kiəp rɔm/ *n.* မိုးတွင်းစီးဖိနပ်၊ ကြက်ပေါင်ရှည်ဖိနပ် 水鞋, 靴子 *shuǐ xié, xuēzi* rain shoes, rubbers, boots, galoshes, wading boots.

kiiep liieng: haix [giab liang haix] /kiəp liaŋ haiʔ/ *n.* ညှပ်ဖိနပ် 凉鞋 *liángxié* sandals. ☞ kiiep see: kaix [*syn.*].

kiep lhiex [giab hliex] /kiəp lʰɛʔ/ *n.* ဘွတ်ဖိနပ်ရှည်၊ မိုးစီးဖိနပ် 雨鞋 *yǔxié* boots, rain shoes, rubbers, galoshes.

kiiep hak [giab hag] /kiəp hak/ *n.* သားရေဖိနပ် 皮鞋 *píxié* leather shoes.

kiiep ox [giab oux] /kiəp ʔoʔ/ *n.* ဝါးဖိနပ် 草鞋 *cǎo xié* straw sandals.

kiied[1] [gīad] /ḳi̤at/ *vt.* ကိုက်– 咬 *yǎo* bite. **:** Sox kiied kawn: lig. ခြေးကဝေ ဝပါက်လေးကို ကိုက်တယ်။ 狗咬小猪。 *The dog bit the piglet.* ☞ pawm [*syn.*]. /*f*6/

kiied[2] [gīad] /ḳi̤at/ *adv-pre.* သိပ် 很 *hěn* very. ☞ kied [*var.*]. /*f*6/

kiied geem: [gīad mgeem] /ḳi̤at gɯm/ *vt.* ကိုက်–၊ ဟပ်– (ခွေးလိုတိရိစ္ဆာန်ကရုတ်တရက်တိုက်ခိုက်သည်ကို ၂ ခွန်း) 咬（多指狗对人或动物突然袭击） *yǎo (duō zhǐ gǒu duì rén huò dòngwù tūrán xíjī)* bite (usu. refers to a dog or other animal attacking suddenly).

kiien[2] [gīan] /ḳi̤ən/ ☞ kien .

kiien [gīan] /ḳi̤ən/ **1** *vs.* ပေ ပြား 重, 沉重 *zhòng, chénzhòng* heavy. **:** Daix in: uik kiien ngie. 这锤子很重。 *This hammer is really heavy.* **2** *vs.* 烈（?） *liè* strong, potent. **:** Yam kok nawh aux vhi ka daux nyiex ot tix Nawh riep aux nyaux plai khaw Khang pa kiien Been ot kix mai: krax ot ex awm paox. ကျွန်တော့်ကိုသူ့အိမ်ခေါ်လည်ပြီးခေါင်ရည်ပြင်းပြင်းနဲ့ကျွန်တော့်ကိုကြိုဆိုတယ်၊ သူတို့ခလေ့နဲ့ကျွန်တော်တို့နေပုံထိုင်ပုံအတူတူပါပဲ။ 她邀请我到家里坐的时候，她给我喝了他们景颇族的米酒，他们的风俗跟我们的不一样。 *When she invited me to her house to sit and visit, she offered me some strong Kachin khox millet liquor. Their customs are [not] the same as ours. (?)* ☞ cien [*var.*]. ☞ nak, nhak ② [ceu 1], khiien:[1] [ceu 2] [*syn.*]. ☞ khiong: [*ant.*].

kiien rhawm: [gīan hrom] /ḳi̤ən rʰɔm/ **1** *vs.* ထိုင်းမှိုင်း– 疲沓, 拖沓 *pí tà, tuō tà* slack, slow, dilatory. **:** Pui in: daing: kiien rhawm:, hu: dee mawx koi nhim: ngie tix. ဒီလူကအရမ်းထိုင်းမှိုင်းတော့ ဘယ်သွားသွား နှေးကွေးနေတာပဲ။ 这个人疲沓, 到哪里都是慢吞吞的。 *This person is very sluggish; wherever he goes, he goes really slowly.* **2** ရင်လေး–၊ စိတ်လေး–၊ ရင်မော– heavy hearted, weary with anxiety. **:** Aux si daing kiien rhawm tang nawh. သူ့အစား ရင်လေးတယ်။

kiien lu lu [gīan lū lū] /ḳi̤ən lṳ lṳ/ *vs.* တစ်အားလေး 沉甸甸 *chén diàn diàn* very heavy. **:** Simaox in: uik kiien lu lu, nu tix yaog. ဒီကျောက်ခဲတစ်အားလေး လွန်းလို့ မလို့ခက်တယ်။ 这块石头沉甸甸的不好拾。 *This rock is very heavy, so it is difficult to lift.*

kiien: [gian] /kiən/ *vs.* မာ–၊ ခိုင်– 硬 *yìng* hard, firm, solid. **:** Khaox in daing: kiien:, nu tix tawk jim: rhiem: kah. ဒီသစ်အရမ်းမာတယ်၊ သံမှိုရိုက်လို့ခက်လိုက်တာ။ 这木头很硬，难以钉钉子。 (?) *This wood is very hard and difficult to hammer a nail in.* | Yam pin sim gawx khaox gaw khaox, nawh kieh gaoh kiien: tix laog khaox riex, ah 'tix laok laok' heue. သစ်တောက်ငှက် သစ်ကိုင်းကိုကုပ်တွယ်တဲ့

အချိန် မာနေတဲ့သစ်ကိုန္ဓတ်သီးနဲ့ခ့ပ်မာမာထိုးဆိတ်နေတာ "တစ်လောက်လောက်"နဲ့ပဲ့။ *While the woodpecker clutches the tree trunk, it pecks (?) its beak firmly on the hard old tree, making a 'rat-a-tat-tat' sound.* ☞ awn: [*ant.*]. /*f*0.0294/ /*f*6/

kiien: geeik [gian mgeeig] /kiən gɯc/ *vs.* မာကျော– 硬, 坚硬, 健壮 *yìng, jiānyìng, jiànzhuàng* hard, firm, sturdy.

kiien: geeik geeik [gian mgeeig mgeeig] /kiən gɯc gɯc/ *vs.* တအားမာ 硬邦邦 *yìng bāngbāng* hard. **:** Tiex ma: in: kiien: geeik geeik, daing: nu tix ciag. ဒီယာကတအားမာလို့ပေါက်လို့တအားခက်တယ်။ 这块地硬邦邦的不好挖。 *The soil in this field is extremely hard and difficult to dig.*

kiien: cong: [gian joung] /kian tɕoŋ/ *vs.* စိတ်ခိုင်– ခိုင်မာ– 坚决 *jiānjué* resolute, determined, stubborn. ☞ cing: ciex, cong: rhawm: [*syn.*].

kiien: rhawm: [gian hrom] /kiən rʰɔm/ **1** *vs.* နာ(ဝ)ထူ– စိတ်မာ– 心硬 *xīn yìng* hard-hearted. **:** Kaw in: kied kiien: rhawm:, ang: chix saik rhawm: ka paoxtix. ဒီကောင်က စိတ်မာတယ်။ သူများကို မစာနာတတ်ဘူး။ 这个人心硬, 不会同情人家。 *This fellow is hard-hearted and unsympathetic to people.* | Yaox ka daux Aux khawm uik heue, mai: chix yuh rhawm kiien: awn heue. ကျွန်တော့် အထဲရှိသမျှအားလုံးကိုတွေ့တယ်၊ ပြီးတော့မာနေတဲ့ စိတ်ကိုပျော့အောင်လုပ်နိုင်တယ်။ (你)能把我看透了，并且能把坚硬的心变得脆弱。 *[You] see everything inside me and can soften my hard heart.* | Pharaw ca: kawn: koe: rhawm: kiien: mai: nawh ang: nghiiet ka lox kix, awm: pa hoik krai Simiang Siyiex... [Lai Lih Hu 7:13]] ထာဝရဘုရားမိန့်တော်မူသည်အတိုင်း၊ ဖါရောဘုရင်သည် နှလုံးခိုင်မာ၍ သူတို့၏စကားကိုနားမထောင်ဘဲနေ၏။ *[Exo. 7:13]* | Khaix an Nawh Cao: songrhawm: mai: jhak sivie tan: ka piang kix, Nawh Cao: khirhawm: kheu kiien: rhawm: kix, mai: ah nin: ka pui an. [Makux 3:5] ထိုအခါ အမျက်တော်နှင့် သူတို့ကိုပတ်လည်ကြည့်ရှု၍ သူတို့စိတ်နှလုံးမိုက်သောကြောင့် ဝမ်းနည်းတော်မူခြင်းရှိလျက်။ *[Mar 3:5]* **2** *vs.* ရဲရင့်– 胆大 *dǎndà* bold, fearless. **:** Nyi daing: kiien: rhawm:, ang: lhat ka tidtix. ညီက သိပ်ရဲရင့်တော့ ဘာမှမကြောက်ဘူး။ 老二胆大, 什么也不怕。 *Nyí is fearless and unafraid of anything.*

kuih [guih] /kuih/ *vt.* ပြုတ်– ကျိုး– ချက်– (ထမင်း) 煮, 烧 *zhǔ, shāo* boil, cook (rice). **:** kuih eep. ထမင်းချက်– 煮饭。 *cook rice.* /*f*0.0176/

kuih ngai: [guih ngai] /kuih ŋai/ **1** *vo.* မျက်စိမှေး– မျက်စိမှေးကြည့်– 眯眼 *mī yǎn* narrow one's eyes, one's eyes are open only a slit. **2** *n.* မျက်စေ့စူး 眼中刺 *yǎnzhōngcì* sliver in the eye.

kui: hua: [gui hua] /kui hua/ *n.* အစီအစဉ် 规划 *guīhuà* programme, plan.

kuat[1] [guad] /kuat/ *vs.* အေး– ချမ်း– မဟုတ်ဘဲနဲ့ရှင်ဒီလိုစကားကိုလျှောက်မပြောနဲ့။ 冷 *lěng* cold. **:** Praix hoik kuat. ရာသီဥတုအေးလာပြီ။ 天气冷了。 *The weather has gotten cold.* ☞ sikuat [*var.*]. ☞ aoh, si aoh [*ant.*]. /*f*0.0263/ /*f*8/

kuat[2] [guad] /kuat/ *vt.* ခြစ်– ရိတ်– 刮 *guā* scrape, shave. ☞ kuax[2] [*var.*]. ☞ kawt ② [*syn.*]. [Hox guā 刮 ? (or influenced by) (cf. kuax 'scraping, curettage')]. /*f*0.0263/ /*f*8/

kuat praix [guad brāix] /kuat prại?/ *vs.* အေး– ချမ်း– 冷 *lěng* cold (weather).

kuat vhiet (kuat fiet) [guad hvied] /kuat vʰɛt/ *vs.* သွေးခဲမတတ်ချမ်း– အရမ်းချမ်း– 冷冰冰 *lěng bīng bīng* ice-cold, very cold. ☞ kaong vhiet (kaong fiet) [*syn.*].

kuah[1] [guah] /kuah/ *vt.* ဆွဲ– ဆွဲနုတ်– ဆွဲထုတ်– ဖော်– 扒拉, 刨 *bāla, páo* push lightly, brush aside, flick, pull out, pull up, extract, root up, unearth. **:** kuah hon: khaing: daux ngu. ကန်စွန်းဥကို မီးထဲကဆွဲထုတ်လိုက်။ 把红薯从火灰里扒拉出来。 *flick a sweet potato out of the fire.* ☞ kuaih [*var.*]. /*f*6/

kuah[2] [gūah] /kụah/ *vi.* ပေါက်– အပင်ပေါက်– အမြစ်တွယ်– ထွက်လာ– 长, 生长, 出 *zhǎng, shēngzhǎng, chū* grow, sprout, take root, come up. **:** Kla: van: ex hoik kuah. စိုက်ထားတဲ့ စပါးပင်လေးတွေ ထွက်လာပြီ။ 咱们的秧苗长出来了。 *The rice seedlings which we planted have sprouted.* | Nghox in: jiiet mhawm: kuah. စပါးပင်တွေ ကောင်းကောင်းပေါက်တယ်။ 这稻谷出得很好。 *This rice grain has grown quite nicely.* | Tawm: goe: sum: kix hoik kaw: tix kuah. ပဲပင်တွေ အပင်ပေါက်လာပြီ။ 他们种的豌豆已经开始出芽了。 *The peas which they planted have started to come up.* /*f*0.0103/ /*f*6/

kuax[1] [guax] /kua?/ *n.* <KHAOX> ပြောက်ခက် 蕨 *jué* brake, bracken, pteridophytes (*Pteridium aquilinum or P. esculentum* , a kind of large fern).

kuax[2] [guax] /kua?/ *n.* <SAUX> သားအိမ်ခြစ်– 刮（指人工流产） *guā (zhǐ réngōngliúchǎn)* curettage, scraping (induced abortion). ☞ kuat[2] [*var.*].

kuax[3] [gūax] /kụa?/ *v.* ခတ်– 搅 *jiǎo* stir. **:** kuax eep. ဆန်ကိုမွှေ။ 搅饭。 *stir the rice.* ☞ kuaix [*var.*].

kuax klai [guax glāi] /kua? klại/ *n.* <KHAOX,SAUX> 爬地龙, 铺地蜈蚣 *pá de lóng, pū*

de wúgōng Lycopodium cernuum. ☞ kuax nhu:, kuax caong siyawng [*syn.*].

kuax klawng: [guax glong] /kuaʔ klɔŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပြောင်းဌရင်ကောက်ပင်? 金毛狗蕨, 金毛狗, 金狗脊黄毛（一种蕨, 多生长在山涧边, 嫩叶可食）*jīnmáogǒujué, jīnmáogǒu, jīngǒujǐhuángmáo, (yī zhǒng jué, duō shēngzhǎng zài shānjiànbiān, nènyè kě shí)* lamb of Tartary, a kind of bracken (*Cibotium barometz*, herbaceous plant, grows along mountain streams, young leaves edible, lit. 'river bracken'). ☞ kuax vi [*syn.*].

kuax khaox [guax kaox] /kuaʔ kʰauʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ငပ္ပာက်ခတ်ပင်? ကြွက်စာနီ၊ ဝက်သစ်ချ 骨碎补, 槲蕨, 白毛蛇, 草石蚕, 圆盖阴石蕨（附生草本, 可入药）*gǔsuìbǔ, hújúé, báimáoshé, cǎoshícán, yuángàiyīnshíjué (fùshēng cǎoběn, kě rù yào)* bear's foot fern, white rabbit foot fern, a kind of bracken (*Humata tyermanni*, parasitic herbaceous plant, used medicinally). ☞ kuax rang: [*syn.*].

kuax pang: [guax bang] /kuaʔ paŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဌရင်ကောက်အုံ? 肾蕨, 蛇蛋参（草本, 可入药）*shèn jué , shé dàn shēn (cǎo běn, kě rù yào)* brake sp. (herbaceous plant, used medicinally).

kuax ploi [guax blōi] /kuaʔ plo̤i/ *n.* <KHAOX,SAUX> 叶下果, 叶下珠, 珍珠草, 叶后珠 *yè xià guǒ, yè xià zhū, zhēnzhū cǎo, yè hòu zhū Phyllanthus urinaria*. ☞ kuax sime, kuax lix [*syn.*].

kuax tux [guax dūx] /kuaʔ tṵʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 独蕨箑, 蕨箑参 *dú jué jī, jué jī cān Botrychium lanuginosum*.

kuax tix gawng: [guax dīx mgong] /kuaʔ ṭiʔ gɔŋ/ *n.* <KAOX,SAUX> အချောင်းကြီးသောဌရင်ကောက် 阴地蕨, 蕨叶一支蒿（草本, 可入药） *yīn dì jué , jué yè yī zhī hāo (cǎo běn, kě rù yào)* brake sp. (herbaceous plant, used medicinally).

kuax ting [guax dīng] /kuaʔ dīng/ *n.* <KHAOX,SAUX> တရုတ်တိုင်းရင်းဆေးတစ်မျိုး? 狗脊, 贯众（灌木, 块根可入药）*gǒu jǐ, guàn zhòng (guànmù, kuāi gēn kě rù yào)* (shrub, roots used medicinally). ☞ kuax vi ting [*syn.*].

kuax nong: [guax noung] /kuaʔ noŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ငပ္ပ□□□ကောက်ပင်? 地丁（草本, 嫩叶可食, 全草可入药） *dì dīng (cǎo běn, nèn yè kě shí, quán cǎo kě rù yào)* (herbaceous plant, young leaves edible, entire plant used medicinally).

kuax nhu: [guax hnu] /kuaʔ nʰu/ *n.* <KHAOX,SAUX> 爬地龙, 铺地蜈蚣 *pá de lóng, pū de wúgōng Lycopodium cernuum*. ☞ kuax caong siyawng, kuax klai [*syn.*].

kuax caong siyawng [guax jāong si yōng] /kuaʔ tɕa̰uŋ si ʑɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 爬地龙, 铺地蜈蚣 *pá de lóng, pū de wúgōng Lycopodium cernuum*. ☞ kuax nhu:, kuax klai [*syn.*].

kuax six siuing: [guax six si uing] /kuaʔ siʔ si ʔuŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 小贯仲, 蜈蚣草 *xiǎo guàn zhòng, wúgōng cǎo Pteris vittata*.

kuax sime [guax si mēi] /kuaʔ si mẹ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 叶下果, 叶下珠, 珍珠草, 叶后珠 *yè xià guǒ, yè xià zhū, zhēnzhū cǎo, yè hòu zhū Phyllanthus urinaria*. ☞ kuax lix, kuax ploi [*syn.*].

kuax siah [guax siah] /kuaʔ siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဌရင်ကောက်အသေးမျိုး? 异穗卷柏（草本, 可入药）*yì suì juǎn bǎi (cǎo běn, kě rù yào)* (herbaceous plant, used medicinally).

kuax siah klawng: [guax siah glong] /kuaʔ siəh klɔŋ / *n.* <KHAOX,SAUX> ပြောင်းဌရင်ကောက်အသေးမျိုး? 薄叶凸轴蕨, 凤尾莲, 凤尾蕨（草本, 全草可入药）*bó yè tū zhóu jué, fèng wěi lián, fèng wěi jué (cǎo běn, quán cǎo kě rù yào)* brake sp. (a fern, herbaceous plant, used medicinally).

kuax siah lung gawng: [guax siah lūng mgong] /kuaʔ siəh lṵŋ gɔŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဌရင်ကောက်မည်းအသေးမျိုး? 铁线蕨, 猪鬃蕨（草本, 可入药）*tiě xiàn jué, zhū zōng jué (cǎo běn, kě rù yào)* brake sp. (herbaceous plant, used medicinally).

kuax rang: [guax rang] /kuaʔ raŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ငပ္ပာက်ခတ်ဆောင်? 骨碎补, 槲蕨, 白毛蛇, 草石蚕, 圆盖阴石蕨（附生草本, 可入药）*gǔsuìbǔ, hújúé, báimáoshé, cǎoshícán, yuángàiyīnshíjué (fùshēng cǎoběn, kě rù yào)* bear's foot fern, white rabbit foot fern, a kind of bracken (*Humata tyermanni*, parasitic herbaceous plant, used medicinally). ☞ kuax khaox [*syn.*].

kuax lix [guax lix] /kuaʔ liʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 叶下果, 叶下珠, 珍珠草, 叶后珠 *yè xià guǒ, yè xià zhū, zhēnzhū cǎo, yè hòu zhū Phyllanthus urinaria*. ☞ kuax sime, kuax ploi [*syn.*].

kuax vak ve: [guax vag vei] /kuaʔ vak ve/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဌရင်ကောက်ကွေး? 团羽铁线蕨, 鸟脚芒, 猪毛七（草本, 可入药）*tuán yǔ tiě xiàn jué, niǎo jiǎo máng, zhū máo qī (cǎo běn, kě rù yào)* brake sp. (herbaceous plant, used medicinally).

kuax vi [guax vī] /kuaʔ vi̤/ *n.* <KHAOX,SAUX> ငပ□□□ စုံဌရင်ကောက်? 金毛狗蕨, 金毛狗, 金狗脊黄毛（多生长在山涧边, 嫩叶可食）*jīnmáogǒujué, jīnmáogǒu, jīngǒujǐhuángmáo, (yī zhǒng jué, duō shēngzhǎng zài shānjiànbiān, nènyè kě shí)* lamb of Tartary, a kind of bracken (*Cibotium barometz*, herbaceous plant, grows along mountain streams,

young leaves edible, lit. 'river bracken'). ☞ kuax klawng: [*syn.*].

kuax vi ting [guax vī dīng] /kuaʔ vi̤ ti̤ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> တရုတ်တိုင်းရင်းဆေးတစ်မျိုး? 狗脊, 贯众（灌木, 块根可入药）*gǒu jǐ, guàn zhòng (guànmù, kuāi gēnkě rù yào)* (shrub, roots used medicinally). ☞ kuax ting [*syn.*].

kua: (kwa:) [gua] /kua/ **1** *vs.* ပြင်းထန်–၊ တင်းမာ–၊ ကြမ်းတမ်း–၊ ရက်စက်– 凶, 厉害 *xiōng, lìhài* fierce, ferocious, brutal, stern. **:** Maix paw chaox tix kua: yuh nan:. ခင်ဗျားအဲလောက် မပြင်းထန်နဲ့။ 你别那么凶。 *Don't be too brutal.* | Sox in: kied kua:. ဒီခွေးတအားကြမ်းတမ်းတယ်။ 这条狗很厉害。 *This dog is ferocious.* **2** *vi.* ရဲရင့်–၊ ရဲဝံ့– 敢 *gǎn* be bold, daring, dare to do sth.. **:** pui pa sang kua: tix yum. [Romax 5:7] သူတော်ကောင်းအတွက်ကြောင့် အသေခံဝံ့သောသူရှိကောင်းရှိလိမ့်မည်မှန်စေတော့။ 为仁人死、或者有敢作的 *someone who dares to die. [Rom. 5:7]* /f6/

kua: kreeik [gua greeig] /kua krɯc/ *v.* လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ရှိ–၊ ကျွမ်းကျင်–၊ နိုင်နင်း– 得力 *délì* capable, competent (?). **:** kua: kreeik ka kaing. ကိုယ့်အလုပ်မှာ ကျွမ်းကျင် 工作得力。 *competent at one's job.*

kua: jheeh [gua nqeeih] /kua dʑʰɯih/ *vs.* စကားအိုး၊ စကားပြောရဲရင့်သော 爱叨叨, 爱唠叨 *ài dāodao, ài láodao* talkative, loquacious (lit. 'fierce mouth'). ☞ kiem:[2], kiem: jheeh, iiem: jheeh, gam: jheeh, ngau jheeh, rawm: lox, rawm: jheeh [*syn.*].

kua: rhawm: [gua hrom] /kua rʰɔm/ *vs.* ရဲ–၊ ရဲရင့်–၊ သတ္တိရှိ– 大胆 *dàdǎn* bold, brave, daring.

kuad [gūad] /ku̯at/ **1** *vs.* အို–၊ အိုမင်း–၊ အသက်ကြီး– 老 *lǎo* old, be aged; to age [vi]. **:** Keeing: aux hoik kuad. ကျွန်တော့အဖေအိုပြီ။ 我父亲老了。 *My father has aged.* **2** *n.* လူကြီး၊ သက်ကြီးရွယ်အို 老人 *lǎorén* old person. ☞ awn: ju [*ant.*]. /f0.0857/ /f5/

kuad kawm: [gūad gom] /ku̯at kɔm/ *vs.* အသက်ကြီး–၊ အိုမင်းမစွမ်းဖြစ်– 年迈 *niánmài* elderly, old and infirm.

kuad song: [gūad soung] /ku̯at soŋ/ **1** *n.* လူကြီး၊ သက်ကြီးရွယ်အို□□ ကြီးအကဲ 长辈, 老人 *zhǎngbèi, lǎorén* elder, senior. **:** Mai: kix hu: ka ... kuad song: khankix. [Lai Kawncau 23:14] ထိုသူတို့သည်ယဇ်ပုရောဟိတ်အကြီးတို့နှင့် လူအကြီးအကဲတို့ထံသို့ သွား၍၊ 他们来见长老。 *They came to the elders. [Act. 23:14]* **2** *n.* အကြီးအမှူး၊ အကြီးအကဲ၊ အထူးလူကြီး 专家 *zhuānjiā* expert, specialist. ☞ cuang: cia: [*syn.*].

kuad song: lawng: ju [gūad soung long njū] /ku̯at soŋ lɔŋ dʑu̯/ *phr.* လူကြီး၊ သက်ကြီးရွယ်အို 长辈, 老人 *zhǎngbèi, lǎorén* elders, seniors.

kuad yux [gūad yux] /ku̯at ʑuʔ/ *vs.* အိုမင်းရင့်ရော်သော 苍老 *cānglǎo* look old, hoary, grizzled with age. **:** Tax aux hoik kuad yux. ကျွန်တော့်အဘိုးအိုမင်းရင့်ရော်နေပြီ။ 我的祖父显得苍老了。 *My grandpa looks old and grizzled.*

kwang (kuang) [gūang] /ku̯aŋ/ *vs.* (လယ်ထွန်တဲ့အပျိုန်၊ မထွန်မိသည့်နေရာ) 漏, 遗漏（多指犁漏、拉漏）*lòu, yí lòu (duō zhǐ lí lòu, lā lòu)* leak, spill, spill out (?). **:** Kuang khaix thai:. ရိုးလွှားတို့ 犁漏了。 *The plough is leaking. (?)* | Kuang khaix ciag. ခဲ့ 挖漏了。 *It is spilling out while hoeing. (?)*

kwang: [guang] /kuaŋ/ **1** *vt.* စီမံ–၊ ခန့်ခွဲ–၊ ကွပ်ကဲ–၊ အုပ်ချုပ်– 管 *guǎn* manage, take care of. **:** Bre tix kwang: kraung khrai: daux yaong: tawm: mhawm:. ရွာ□ ကြီးရွာပိုင်ဆိုင်မှုကို ဂရုတစိုက် စီမံခန့်ခွဲပါ။ 认真管好队里的财产。 *Carefully manage the village's property.* | **cao: kwang:** မန်နေဂျာ၊ စီမံကွပ်ကဲသူ၊ အုပ်ချုပ်သူ 负责人 *supervisor, manager, overseer* **2** *vt.* အုပ်စိုး–၊ အုပ်ချုပ်–၊ ကွပ်ကဲ–၊ 统治 *tǒngzhì* rule, govern, administer. **:** haktiex pa kwang: maix. [Lai Simin 20:17] ကိုယ်တော် (အုပ်ချုပ်သော) ပြည်နယ်ကို 你的境界。 *the lands you rule. [Num. 20:17]* | Mai: Siyiex yuh pa riieng ting ra: mu:, pa riieng ting an: kwang: ka ponngaix mai pa riieng iak an, kwang: ka ponsawm:. [Lai Yam Jah 1:16] ထိုသို့ ဘုရားသခင်သည် အလင်းအိမ်ကြီးနှစ်လုံးတည်း ဟူ□ □□□ကိုအုပ်စိုးရသော အကြီးတလုံး၊ 于是神造了两个大光、大的管昼、小的管夜。 *God made the two great lights: the greater light to rule the day, and the lesser light to rule the night. [Gen. 1:16]* ☞ kwang: li: [*syn.*]. [Hox (prim)]. /f0.0893/

kwang: khai: [guang kai] /kuaŋ kʰai/ *n.* <VH> □□□□ဝခြင်း၊ တူးမြောင်း၊ ပိုက်၊ မြောင်းများ ဖြင့်ရေသွင်းခြင်း 灌溉 *guàn'gài* irrigation. [Hox].

kwang: paw: (kuang: paw:) [guang bo] /kuaŋ pɔ/ *v.* <VH?> လွှင့်–၊ ထုတ်လွှင့်– (ရေဒီယို၊ တယ်လီဗေးရှင်း) 广播 *guǎngbō* broadcast (radio, television). [Hox].

kwang: tsi: [guang zi] /kuaŋ tsi/ *vt.* <VH> အရေးယူ–၊ ဒဏ်ခံ–၊ အပြစ်ပေး– 管制 *guǎnzhì* deal with, sanction, punish. **:** kuang: tsi: pui ang: mhawm:. လူဆိုးတွေကို အရေးယူ 管制坏人。 *sanction bad people.* [Hox].

kwang: ca: [guang ja] /kuaŋ tɕa/ *n.* အစိုးရ၊ အာဏာရှင် 政府 *zhèngfǔ* government (lit.

'manage ?'). ☞ ceung: fu: [*syn.*]. [~ Hox guǎnjiā 管家].

kwang: cheux [guang qex] /kuaŋ tɕʰɤʔ/ *vs.* <VH> ေ□ □ုာ–၊ တိကျ–၊ နှံ့–၊ ပြတ်သား–၊ စူးရှ– 贯彻 *guànchè* thorough, incisive. [Hox].

kwang: si [guang si] /kuaŋ si/ *n.* <VH> ဆက်ဆံရေး၊ ဆက်သွယ်ရေး၊ တော်စပ်ပုံ၊ အဆက်အဆံ၊ ပတ်သက်မှု 关系 *guānxi* relation, relationship, personal relations. **:** Kwang: si kiex mhawm:. သူတို့ဆက်ဆံရေးက ကောင်းတယ်။ 他俩的关系好。 *Their relationship is good.* [Hox].

kwang: li: [guang li] /kuaŋ li/ *vt.* <VH> စီမံ–၊ ခန့်ခွဲ–၊ ကွပ်ကဲ–၊ အုပ်ချုပ်– 管理 *guǎnlǐ* manage, administer. ☞ kwang: [*syn.*]. [Hox].

kwang: liaox [guang liaox] /kuaŋ liauʔ/ *n.* <VH> အစိုးရအမှုထမ်း၊ ဗျူရိုကရက်၊ ဗျူရိုကရေစီ 官僚 *guānliáo* government official, bureaucrat, bureaucracy. [Hox].

kwan (kuan) [gūan] /ku̠an/ **1** *v.* ေ□□□့ကြပ်–၊ တပ်စွဲ–၊ ချုံခို–၊ စောင့်– 把守, 潜伏, 埋伏 *bǎshǒu, qiánfú, máifú* guard, take up position, man one's station, lie in wait, lie in ambush. **:** Cub kix kwan moing veng. မြို့ဂိတ်ကို စော□့ကြတယ်။ 他们把守城门。 *They guarded the city gate.* | Ming: ping: kwan daux krax. တပ်ကလမ်းပေါ်မှာ တပ်စွဲထားတယ်။ 民兵埋伏在路上。 *The militia had taken up position in the road.* **2** *v.* သတိထား–၊ ဂရုစိုက်–၊ အာရုံစိုက်–၊ စူးစိုက်– 注意 *zhùyì* pay attention. **3** *adv-pre.* 等着 *děngzhe* waiting for doing sth. **:** Kwan maix teei cie tix. 等着拿你的。 *waiting for getting yours.* /*f*0.0124/

kuaik [guaig] /kuac, kuec/ **1** *vt.* ချိတ်နဲ့ချိတ်–၊ ချူ– 钩, 勾 *gōu* hook (with a hook). **:** kuaik tix phiex plix mak li. သစ်တော်သီးတွေစားဖို့ အပင်ကချူလိုက်။ 树上的梨勾下来吃。 *hook some pears from the tree to eat. (?)* **2** *v,n.* သားအိမ်ခေါင်းချဲ့ခြစ်ခြင်း၊ ကိုယ်ဝန်ဖျက်ချခြင်း 刮（刮宫） *guā (guā gōng)* dilatation and curettage (D and C), have an abortion, uterine curettage. ☞ kuax (2) [*syn.*]. ☞ guaik [*mor.*].

kuaih [guaih] /kuaih → kueih/ *vt.* အသာလေးတွန်း–၊ သုတ်–၊ လှန်–၊ ဆယ်–၊ ဆွဲထုတ်–၊ မြေကြီးတူး– 扒拉, 刨 *bāla, páo* push lightly, brush aside, flick, pull out, pull up, extract, root up, unearth. ☞ kuah [*var.*].

kuaix [gūaix] /ku̠aiʔ -> ku̠eiʔ/ *vt.* ေ□– 搅 *jiǎo* stir. ☞ kuax[3] [*var.*].

koek [gouig] /koc/ **1** *n.* ေ□ 阳光 *yángguāng* sunshine. **2** *vs.* ေ□□□၊ နေသာ– 晴朗 *qínglǎng* clear. **:** Praix koek ngaix. ဒီနေ့နေသာတယ်။ 今天天气晴朗。 *The weather is clear today.* /*f*0.0207/ /*f*7/

koek praix [gouig brāix] /koc pra̠iʔ/ *n.* ေ□□ □□□□□□ နေ့အလင်း 晴天 *qíngtiān* daylight, daytime, during the day.

koe: (kwe) [goui] /koi/ **1** *vt.* ရှိ–၊ တည်ရှိ–၊ ဖြစ်တည်– 有 *yǒu* have, exist. **:** Aux koe: lai tix phuk. စာအုပ်တစ်အုပ်ရှိတယ်။ 我有一本书。 *I have a book.* **2** *vs.* ချမ်းသာ–၊ ကြီးပွား–၊ ကြွယ်ဝ–၊ ကောင်းစား–၊ စည်ပင်–၊ ဝပြော– 富裕, 富有 *fùyù, fùyǒu* prosperous, wealthy, rich. **:** Nyiex kix jhiiet daing: koe:. သူတို့အိမ်အရမ်းချမ်းသာတယ်။ 他们家还比较富有。 *His family is very wealthy.* **3** *va?.* လောက် （大小、多少）同…一样 *(dàxiǎo, duōshǎo)....yíyàng* equal to, as big/many as (with póun, expresses comparison). **:** Teeih koe: pon mu: ploi, nyoi koe: pon nyoi awng:. နို့ကပုလဲလုံးလောက်ရှိတယ်၊ ခါးကနကျယ်ကောင်လောက်ရှိတယ်။ 奶有串珠粒一样大，腰象土蜂腰一样细。（年纪还很少。）*Breasts no bigger than beads, a waist no bigger than a wasp's. (A girl who is still immature.)* | Koe: pon keeing: ex klawm: nad, koe: pon miex ex gix pliah. ငါတို့အဖေလောက်ရှိရင် သေနတ်ထမ်းမယ်၊ အမေလောက်ရှိရင်လှံ–––မယ်။ 有父亲一样大时咱抬枪，有母亲一样大时咱拄矛。 *We shoulder guns when we are as big as our fathers, we lean on spears when we are as big as our mothers.* /*f*0.7951/

koe: kaux [goui gaex] /koi kaɯʔ/ *vo.* ဗိုက်ကြီး–၊ ကလေးရှိ–၊ ကိုယ်ဝန်ရှိ–၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်–၊ ကိုယ်လေးလက်ဝန်ရှိ–၊ ကိုယ်ပြည့်လက်ပြည့်ရှိ–၊ ဇီးရှိ– (တိရစ္ဆာန်) 怀孕 *huáiyùn* be pregnant. **:** Bun: koe: kaux khaw: tix ang: lai: kieh yuh kaing kiien. ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းကလေးကိုလေလံတဲ့အလုပ်မလုပ်ခိုင်းဖို့ကောင်းတယ်။ 有身孕的妇女不应该让她再做重活。 *A pregnant woman should not be made to do strenuous work.*

koe: kaing: [goui gaing] /koi kaɲ/ *vo.* အသုံးဝင်သည် 有用, 有意义, 值得 *yǒuyòng, yǒuyìyì, zhíde* useful, meaningful, worthwhile. **:** Liag moi kawn: koe: kaing: khaing: liag gaox. 买牛比买大米还有价值。

koe: bwan: (koe: buan:, koe: bwan) [goui nbuan] /koi buan/ **1** *vo.* ကံရှိ–၊ ပြတ်ပြတ်သားသား–၊ သတ္တိရှိ– 有魄力, 有威风 *yǒu pòlì, yǒu wēifēng* be imposing, be bold and decisive, look smart, have courage. **:** Krai nawh lox jhiiet daing: koe: bwan:. 他说话很有魄力。 **2** *v.* ကံကောင်း–၊ ကံသီ– 运气好，有福气。 *yùnqì hǎo, yoǔ fúqì.* lucky, fortunate. **:** Sai: rai daing: koe: bwan:, ang: hiex sax caw kaing tidtix. စိုင်းလီကအမြတ်နီးကံကောင်းတယ်၊ ဘယ်တော့မှပြဿနာနဲ့မကြုံဘူး။ 赛

惹很有福气，很不会碰到什么事情。 *Sai rāi is always lucky, he never meets any problems.*

koe: cee cad [goui jēe jād] /koi tɕɯ̰ tɕa̰t/ *vi.* အဓိပ္ပါယ်ရှိ၊ နည်းလမ်းကျ 有意思，有道理，有价值 *yǒu yìsī, yǒu dàolǐ, yǒu jiàzhǐ* interesting, meaningful, reasonable, sensible, valuable.

koe: ceu [goui jē] /koi tɕɤ̰/ **1** *vo.* အရေးရှိ–၊ အကြောင်းရှိ 有趣, 有意思 *yǒuqù, yǒuyìsi* interesting (?). **:** Bing: kaung: daux tiag, kawn: sim: tix phung: simaw simawd kaing koe: ceu tix grawng:. 田野里，一群小鸟正在争论一个有趣的问题。 *In the fields, a flock of little birds was discussing an interesting question.* **1** *vo.* အရေးရှိ–၊ အကြောင်းရှိ 有趣, 有意思 *yǒuqù, yǒuyìsi* interesting (?). **:** Paw yuh kaing ang: koe: ceu koe: cak. 不要做没有用的事情。 *Don't do anything unworthy.* **2** *vs.* ရရှိထိုက်သော၊ လေးစားထိုက်– worthy, respectable?.

koe: rhawm: [goui hrom] /koi rʰɔm/ **1** *vo.* စိတ်ဝင်စား–၊ စိတ်ပါ– 有意思, 感兴趣 *yǒuyìsi, gǎnxìngqù* have an interest in, be interested in. **:** Nawh koe: rhawm: ka bun: nyiex ankix. 他对那家的姑娘有意思。 *He has taken an interest in the daughter in that family.* | Ai Cai daing: koe: rhawm: ka lai simin. အိုက်ဂျိုင်က သင်္ချာမှာ စိတ်ဝင်စားတယ်။ 艾在对数学非常感兴趣。 *Ai Jāi is very interested in mathematics.* **2** *vi.* ဂရုစိုက်–၊ ပူပန်–၊ စိုးရိမ်–၊ ကြောင့်ကြ– 关心 *guānxīn* care about, be concerned for, be concerned about. **:** koe: rhawm: ka paoxtix. သူတို့ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် ဂရုစိုက်တယ်။ 互相关心。 *they care about each other.*

koeng [gōuing] /kɔŋ̰/ *v.* မုန်း–၊ ရွံ– 恨, 仇恨 *hèn, chóuhèn* hate, dislike, despise, detest. **:** koeng ka maix. မင်းကိုမုန်းတယ်။ 恨你。 *hate you.* | Yix daing: koeng ka been prim:. လူ့အဖွဲ့အစည်းဟောင်းကိုအပြင်းအထန်ရွံမုန်းတယ်။ 我们仇恨旧社会。 *We strongly detested the old society.* /*f*4/

kra [grā] /kra̰/ **1** *conjadv.* ထင်တယ် 仿佛, 好象 *fǎngfú, hǎoxiàng* it seems, apparently. **:** Kra mawh nawh eueh. သူပဲဖြစ်မယ်ထင်တယ်။ 仿佛是他吧。 | Kra luk sidaing: kie. တစ်ကယ်အဟုတ်ဖြစ်မယ်ထင်တယ်။ 好象还真行啊。[?] **2** *adv.* ဖြစ်ကောင်းဖြစ်လိမ့်မယ် 可能，也许。 *kě néng, yě xǔ.* perhaps, maybe.. **:** Kra mawh nawh pa: hoek phao: tid. အခုလာနေတဲ့လူဖြစ်ကောင်းဖြစ်လိမ့်မယ်။ 可能是他来了吧。 *It maybe him who is coming now.* /*f*8/

krak [grag] /krak/ *n.* <KAUNG:,BRIE,TOSAT> ကျွဲ 水牛 *shuǐniú* water buffalo (*Bubalus bubalis*). /*f*0.048/

krat [grad] /krat/ **1** *vs.* ညစ်ပတ်ပေကျံ–၊ ပေရေ– 嘎巴儿（附着在身上、器物上的脏东西）*gábār (fùzhuózai shēnshàng, qìwùshàng de zāng dōngxi)* have dirt stuck to one's body or an object. **:** Kawn: nyawm in: jheeh krat ngie. ဒီခလေးပါးစပ် □ □□□ □□□ ့နေတာဘဲ။ 这孩子嘴上有嘎巴儿啦。 *This child has a very dirty mouth.* **2** *v.* ကပ်စီးကပ်စီးဖြစ်– (ချွဲကျိုကျိုအရာများခြောက်ပြီးကိုယ်မှာ သို့မဟုတ် တခုခုမှာကပ်နေခြင်း) 嘎巴, 糊（黏[粘]的东西干后附着在身上、器物上）*gábā, hú (niánde dōngxi gān hòu fùzhuózai shēnshàng, qìwùshàng)* get encrusted (something sticky dries and attaches itself to body or object). **:** Paw kieh moik krat ka sibex maix. ထမင်းစီးတွေအက်ျီမှာမကပ်စေနဲ့။ 别让粥嘎巴在你衣服上了。 *Don't allow mushy rice to get encrusted on your clothes.* /*f*10/

krat eep [grad eeb] /krat ʔɯp/ *n.* ထမင်းချိုး (?) 锅巴 *guōbā* crust on bottom of pot.

krax [grax] /kraʔ/ **1** *n.* လမ်း၊ လမ်းကြောင်း 路, 道路 *lù, dàolù* road, path, way, track. **:** krax ting. လမ်းမကြီး၊ အဝေးပြေးလမ်းမ 大路。 *main road, highway, thoroughfare.* | krax kawp. လမ်းကျဉ်း 窄路。 *narrow path, lane.* | krax lang:. ခရီးဝေးလမ်း 长路, 远路。 *long way, long-distance road.* | krax blaong. ကုန်းတက်လမ်း 上坡路。 *uphill path.* | krax jee. ကုန်းဆင်းလမ်း 下坡路。 *downhill path.* | krax singai. လမ်းရှည်၊ ခရီးဝေးလမ်း 远路。 *long road, long-distance road.* | krax vaug. ပတ်လမ်း၊ လမ်းကွေ့ လမ်းကောက် 弯路。 *winding road, crooked road.* | krax vieh. လမ်းကျယ် 宽路。 *wide road, avenue.* | krax dia. လမ်းညီ 平路。 *level road, flat path.* | krax ra: nyaing. လမ်းနှစ်သွယ် 两条道路, 两条路钱。 *two paths.* | **krax seu: hui: cu: yi:** ဆိုရှယ်လစ်လမ်း 社会主义道路 *socialist road, path to socialism* | **krax tsi: peung: cu: yi:** အရင်းရှင်လမ်း 资本主义道路 *capitalist road, path to capitalism* **2** *n.* လမ်းခရီး၊ ခရီး 旅程, 旅行 *lǚchéng, lǚxíng* trip, journey, travel. **:** Krax hu: peix kawx yuh ka mawx? မနေ့ကခင်ဗျားတို့သွားတဲ့လမ်းခရီးဘယ်လိုလဲ။ 你们昨天的旅行怎么样？ *How was your trip yesterday?* **3** *n.* လမ်း၊ နည်းလမ်း 方法, 方式, 门路 *fāngfǎ, fāngshì, ménlù* way, method, style. **:** Krax sang: yuh ex nawh yie ngie. ကျွန်တော်တို့ လုပ်မဲ့နည်းလမ်းက လွယ်လွယ်လေးပဲ။ 咱们要做的方法很简单。 *The way we intend to do it is very simple.* **4** *n.* -မှု၊ –ခြင်း 方面, 情形 *fāngmiàn, qíngxing* (noun-forming prefix with function similar to -ness, -ity). **:** Krai lao nawh krax kha: krax sibhawm: dix. သူ အတိတ်က ငတ်ပြတ်ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်တဲ့အခြေအနေတွေအကြောင်းပြောတယ်။ 他在讲述过去饥寒交迫的苦难情形。

He is talking about hunger and hardship in the past. | Ngai: baoh nawh ang: doh koe: krax gauxrhawm: pie ceeix. သူ့မျက်နှာမှာ ပျော်ရွှင်တဲ့ အရိပ်အရောင်စိုးစဉ်းမျှ မရှိဘူး။ 他脸上没有一丝高兴的表情。 *His face hadn't the slightest expression of pleasure.* | krax pa moh pa rhawm: mai: krax pa nhim:. [2 Kawrinthux 13:11] ေ။ ့ ်ဘုရားနှင့် အသင့် အတင့်နေခြင်း ချမ်းသာခြင်း။ 仁爱和平。 *love and peace. [2Co. 13:11]* | Pui pa yungyi: ka rieng rao pa giex pa going khankix, kix hoik tik vud krax caoxrhawm: Siyiex tix heue. [Yonax 2:8] မုသား အနတ္တကိုမှီဝဲသော သူတို့သည် မိမိတို့ကဏ္ဍရုဏ္ဍာခံရကြောင်းကို စွန့်ပစ်ကြပါ.။ 那信奉虚无之神的人，离弃了怜爱他们的主。 *Those who pay regard to vain idols forsake their true loyalty. [Jon. 2:8]* | **krax teem: krax coi** ကူညီခြင်း 帮助 *help, assistance* /*f*0.3253/ /*f*1/

krax bo [grax nbōu] /kraʔ bo̯/ *tw.* ေ။ ့လယ်၊ ညနေ 傍晚, 晚上 *bàngwǎn, wǎnshang* late afternoon, early evening, dusk (ca. 17:00-19:00). ☞ krax bo, bo praix [*syn.*].

krax moh [grax mōuh] /kraʔ mo̯h/ *n.* 爱, 仁爱, 慈爱 *ài, rén'ài, cí'ài* love. **: krax moh krax rhawm:** 爱, 仁爱, 慈爱 *love* | pa naog kah krax moh krax rhawm:. [Yonax 4:2] ေ။ ်ားဇားပြုချင်သော သဘော 有丰盛的慈爱。 *abounding in steadfast love. [Jon. 4:2]* ☞ krax muih [*var.*].

krax meed [grax mēed] /kraʔ mɯ̰t/ *n.* 熟路 *shú lù* familiar way. **:** Krax an: hoik mawh krax meed aux. 那条路已是我走过的熟路。 *That path is one I am quite familiar with.*

krax muih [grax muih] /kraʔ muih/ *n.* <VH> ချစ်ခြင်း၊ အချစ် 爱, 仁爱, 慈爱 *ài, rén'ài, cí'ài* love. **: krax muih krax rhawm:** 爱, 仁爱, 慈爱 *love* ☞ krax moh krax rhawm: [*var.*].

krax dawd [grax ndōd] /kraʔ dɔ̰t/ *n.* ဖြတ်လမ်း 近路, 短路 *jìn lù, duǎn lù* shortcut. ☞ krax dex [*syn.*].

krax dex [grax ndēix] /kraʔ dḛʔ/ *n.* လမ်းတို၊ အလွယ်လမ်း၊ ဖြတ်လမ်း 近路 *jìn lù* shortcut. ☞ krax dawd [*syn.*].

krax caox [grax jāox] /kraʔ tɕa̰uʔ/ **1** *n.* လမ်းဆိုး၊ လမ်းပျက် 坏路，烂路 *huàilù, lànlù* poor road, decrepit road, road in bad condition. **2** *n.* ပျက်ဆီး နေသောလမ်း 邪路 *xiélù* deviant path, road to ruin. ☞ krax iak ② [ceu 2] [*syn.*].

krax cheu: [grax qe] /kraʔ tɕʰɤ/ *n.* ကားလမ်းမကြီး 公路 *gōnglù* highway.

krax rhiiem: [grax hriam] /kraʔ rʰiəm/ *n.* သံလမ်း 铁路 *tiělù* railroad. ☞ krax haw: cheu: [*syn.*].

krax laux [grax laex] /kraʔ lawʔ/ *n.* လမ်းကြမ်း၊ လမ်းပျက် 路，道路 *lù, dàolù* road, path. **:** Lawng ex krax laux mai: koek, paw doh pi awm: dai rawm:. ကျွန်တော်တို့နေပူတဲ့လမ်းကြမ်းထဲသွားရမယ်၊ ရေပါဖို့မမေ့နဲ့။ 晴天上路的时候，别忘了带水。 *Don't forget to take water along, when you go on the road on a sunny day.* ☞ krax[1] [*syn.*].

krax haw: cheu: [grax ho qe] /kraʔ hɔ tɕʰɤ/ *n.* မီးရထားလမ်း 铁路 *tiělù* railroad. ☞ krax rhiiem: [*syn.*].

krax ot [grax oud] /kraʔ ʔot/ *n.* ဘဝ၊ နေရေး 生活方式 *shēnghuó fāngshì* life, lifestyle, living, habits. **: krax ot grawng: koe:** ဘဝ၊ နေရေး 生活方式 *lifestyle, habits* ☞ grawng: koe: [*syn.*].

krax iak [grax iag] /kraʔ ʔiək/ **1** *n.* လူသွားလမ်း၊ စကြ်ံ ်၊ ပလက်ဖောင်း 小路, 小道 *xiǎolù, xiǎodào* path, pedestrian way. **2** *n.* 邪路, 歪门邪道 *xiélù, wāiménxiédào* deviant path, road to ruin. ☞ krax caox ② [*syn.*].

kra: [gra] /kra/ *vs.* အသံကွဲ 沙哑 *shā yā* hoarse. **:** kra: ghok nawh. သူ့လည်ချောင်းနာသဖြင့် အသံကွဲသည်။ 他嗓子沙哑。 /*f*10/

kra: [gra] /kra/ *vs.* ဖြူ 花白, 斑白 *huābái, bānbái*. **:** Hauk kaing: tax an: hoik kra: ngie. အဲစ်ဒီ အဖိုးဆံပင်ကဖြူနေပြီ။ 那个老头儿的头发已经花白了。 /*f*10/

krag [grāg] /kra̰k/ **1** *vt.* တူးဆွ–၊ ပေါင်းသင်– 铲, 铲除 *chǎn, chǎnchú* dig, dig out, weed out. **:** krag rib inkix tawm: singax. ရှင်းသွားအောင်ပေါင်းသင်လိုက် 把这些杂草铲除干净。 *dig out these weeds cleanly.* **2** *vt.* ခြစ်–(လက်)၊ ရှ– 划破, 刺破, 抓破 *huápò, cìpò, zhuāpò* scratch, cut (hand), rupture. **:** Kat krag taix aux nham:. ခြုံထဲကဆူးတွေလက်ကိုခြစ်မိပြီးသွေးထွက်နေပြီ။ 刺儿把我的手划破出血了。 *The brambles scratched my hands so that they bled.* **3** *vs.* အမာရွတ်ကျန်– (မျက်နှာမှာ) (脸)花, 多斑点 *(liǎn) huā, duō bāndiǎn* scarred, scratched up (face). **:** Viang lung mawh lung sigrak, viang krag mawh krag muih bun:. မဲချင်လည်းမဲမယ်၊ ဒါပေမဲ့လှတယ်။ မျက်နှာမှာအမာရွတ်ကျန်ချင်လည်း ကျန်မယ်၊ ဒါပေမဲ့အမျိုးသမီးတွေကြိုက်တဲ့ အမာရွတ်မျိုး။ 虽然黑, 是有光泽的黑，虽然脸上有一道一道的抓痕，却是女人爱的印记。(丑人为自己解嘲之词。) *It may be black, but it's a nice glossy black, it may be scarred, but they're scars that women like. (A homely man making fun of himself.)* ☞ klawh ②, khak [*syn.*].

krang kraoh [grāng grāoh] /kra̰ŋ kra̰uh/ *vs.* ထွားကျိုင်း–၊ ကြီးမာ–ကုတ်ခိုင်– 高大 *gāodà* tall and

large?. **:** Kaux Sam: Khuat uik krang kraoh ngie. ဆမ်ခွက်ခန္ဓာကိုယ်လုံးမြင့်ပြီးထွားကျိုင်းနေတာပဲ။ 三块的身体真高大。

kram[1] [grām] /krạm/ *n.* <KHAOX> မဲနယ်ရောင် 蓼蓝, 蓝靛 *liǎolán, lándiàn* dyer's knotweed, Chinese indigo (*Polygonum tinctorium*, annual plant, leaves of which are oxidised to make a dark blue dye). ☞ niah[2] [*syn.*]. /*f*0.0119/ /*f*10/ [Cf. the tropical shrub true indigo, *Indigofera sumatrana*, tropical Asia's common commercial indigo].

kram[2] [grām] /krạm/ *vs.* ရှုပ်ရှက်ခတ်– 凌乱（零乱） *língluàn* in a mess, in confusion. /*f*0.0119/ /*f*10/

kram [grām] /krạm/ *n.* <KHAOX,SAUX> 三对节, 三台红花, 大常山 *sān duì jié, sān tái hóng huā, dà cháng shān Clerodendron serratum*. ☞ niah tiag [*syn.*].

kram kah [grām gah] /krạm kah/ *n.* <KHAOX,SAUX> 野靛叶, 大驳骨, 鸭咀花 *yě diàn yè, dà bó gǔ, yā jǔ huā Adhatoda vasica*. ☞ niah ting, niah tiag ② [*syn.*].

kram krai: [grām grai] /krạm krai/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကျီးပေါင်းရောဂါဆေးပင်? 贝母蓝（附生草本, 鳞茎入药）*bèimǔ lán (fù shēng cǎo běn, lín jīng rù yào)* (parasitic plant, scaly stalk used medicinally).

kram khuat la eu: [grām kuad lā e] /krạm kʰuat lạ ʔɤ / *n.* <KHAOX> မဟာဂါကျန်စစ် *Polygonum tinctorium* (ပဲတစ်မျိုး?) 野蓼蓝（草本, 象蓼蓝, 但不能做染料）*yě liǎolán (cǎoběn, xiàng liǎolán, dàn bùnéng zuò rǎnliào)* (wild indigo, plant similar to *Polygonum tinctorium*, but cannot be used as a dyestuff, 'lit. 'Khuad Lá E's indigo'?). ☞ niah nong: [*syn.*].

kram poeh [grām bouih] /krạm poih/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပျိုပဲစေ့ 细狗响铃（草本, 可入药） *xì gǒu xiǎng líng (cǎo běn, kě rù yào)*.

kram: [gram] /kram/ *n.* ◻◻◻◻筏子, 排 *fázi, pái* raft. /*f*9/

krau [grāe] /krạw/ *vs.* <KAUNG:> 蔬松肥沃 *shūsōng féiwò* friable and fertile (soil). **:** Tiex ma: in: daing: krau, jiiet mhawm: yuh to: ma: to: koi:. 这块地的土壤非常疏松肥沃, 很适宜种庄稼。 *This soil is very friable and fertile and quite suited to growing crops.*

krauk [graeg] /krawk/ *v.* ◻◻င်း–၊ စု– 会拢, 聚集 *huì lǒng, jùjí* gathers. **:** Krauk nghox in: mai: paox daux chee:. ဒီစပါးတွေကိုအိတ်ထဲမှာပေါင်းထည့်လိုက်။ 把这些谷子装拢口袋中的。 *Gather the grain into the grain bag.*

kraux [graex] /krawʔ/ *n.* <KHAOX> ◻ကာ်ဥ 峨嵋木荷，鸟业荷树 *é méi mù hé,niǎo yè hé shù*. ☞ khaox kraux [*syn.*].

kraug [grāeg] /krạwk/ *vt.* ပစ်စမ်းကြည့် 扔, 投掷（扔棍棒、石头等进行试探）*rēng, tóuzhì (rēng gùnbàng, shítou děng jìnxíng shìtàn)* throw. **:** Sim: khaw: koe: daux pang: yeem an:, cheu: kraug yaox. ၄က်ဟိုချ||ပုပ်ထဲရှိမယ်ထင်တယ်၊ ကျောက်ခဲနဲ့ပစ်စမ်းကြည့်။ 草丛里可能有鸟, 扔个东西试探一下。 /*f*10/

kraung [grāeng] /krạwŋ/ **1** *n.* အထည်၊ ပစ္စည်း၊ ပ◻◻◻ ◻◻ 东西, 货物 *dōngxi, huòwù* things, stuff, goods, furnishings. **2** *n.* အဝတ် 衣物 *yīwù* clothing. **:** Nawh daing: kha: tix, ang: yaox tix sawm: eep ceep kraung. သူအရမ်းဒုက္ခခံရတယ်၊ ထမင်းမစားအဝတ်မဝတ်ရဘူး။ 他衣不暖身，日日食不饱腹。（loose trans.）*He suffered a great deal, and couldn't get any food to eat or clothes to wear.* ☞ kraung khrai: [ceu 1], sibex [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.1693/ /*f*3/

kraung khrai: (kraungkhrai:) [grāeng krai] /krạwŋ kʰrai/ *n.* အဝတ်အထည် 衣物, 东西, 货物 *yīwù, dōngxī, huòwù* clothing, things, goods. ☞ kraung [*syn.*].

kraung khrai: dai: cah [grāeng krai ndai jah] /krạwŋ kʰrai dai tɕah/ *n.* အဝတ်အထည် 衣着 *yīzhuó* clothing.

kraung pon [grāeng bōun] /krạwŋ pọn/ *n.* ထုတ်လုပ်ကုန်၊ ရတဲ့ကုန်ပစ္စည်း 产品 *chǎnpǐn* product.

kraung pre [grāeng brēi] /krạwŋ prẹ/ *n.* ပိုးဖဲအထည် 绸缎衣料 *chóuduàn yīliào* silks and satins for clothes.

kraung phak [grāeng pag] /krạwŋ pʰak/ *n.* ပါရမီ–၊ ဆုကျေးဇူး၊ လက်ဆောင်ပစ္စည်း 礼物, 礼品 *lǐwù, lǐpǐn* gift, present. ☞ khawngphak, laksawng: [*syn.*].

kraung muan kawn: nyawm [grāeng mūan gon nyōm] /krạwŋ mụan kɔn ɲɔm/ *n.* ကလေးကစားစရာ 玩具 *wánjù* toy, child's plaything.

kraung daih [grāeng ndaih] /krạwŋ daih/ *n.* ◻◻ကြီး (မင်္ဂလာခန်းဝင်းပစ္စည်း) 嫁妆 *jià zhuāng* dowry.

kraung daig [grāeng ndāig] /krạwŋ dạc/ *n.* ဆု၊ လက်ဆောင် 奖励 *jiǎnglì* reward, award, material incentive. ☞ ciang: li: ①, khawngphak ② [*syn.*].

kraung naing [grāeng nāing] /krạwŋ nạŋ/ **1** *n.* <CAG> လက်နက် 武器 *wǔqì* weapon. **2** *n.* <CAG> ကျည်ကာ၊ စစ်ပစ္စည်း၊ စစ်ဝတ်စုံ 盔甲, 武装 *kuījiǎ, wǔzhuāng* armour (U.K) armor (US), battle gear, military equipment, kit, outfit. **:** Kieh ex

peeik tix tik kaing pa dex mai: pa faik, mai: kieh ex ceep kraung naing pa riieng heue. [Romax 13:12] ေမ့ၫင်မိုက်အကျင့်ကို ပယ်ရှားၗ၊ အလင်းလက်နက်စုံကို ဝတ်ဆင်ဆောင်ရွက်ကြကုန်အံ့။ 我们就当脱去暗昧的行为、带上光明的兵器。 *Let us therefore throw off the works of darkness, and let us put on the armour of light. [Rom. 13:12]*

kraung ceep kraung hawm: [grāeng jeeb grāeng hom] /krạɯŋ tɕɯp krạɯŋ hɔm/ *n.* အဝတ်အထည် 衣着 *yīzhuó* clothing, wardrobe.

kraung ceep eep sawm: [grāeng jeeb eeb som] /krạɯŋ tɕɯp ʔɯp sɔm/ *n.* အဝတ်အထည်အစားအသောက် 衣食 *yī shí*.

kraung ciang: [grāeng jiang] /krạɯŋ tɕiaŋ/ *n.* ဆုလာဘ်၊ ဆုလက်ဆောင် 奖品 *jiǎngpǐn* reward, prize, trophy.

kraung nyiex [grāeng nyīex] /krạɯŋ ɲɛʔ/ *n.* အိမ်အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း 家具 *jiāju* household goods, furniture, furnishings. ☞ khaox khrai: .

kraung si cuang [grāeng si jūang] /krạɯŋ si tɕuạŋ/ *n.* အနောက်တိုင်းဝတ်စုံ 西装 *xīzhuāng* dress (Western-style).

kraung shiao nong: yiex [grāeng sīao noung yiex] /krạɯŋ ʂiau nɔŋ ʑiɛʔ/ *n.* လယ်ယာသုံးပစ္စည်း 农用物资 *nóngyòng wùzī* agricultural equipment.

kraung yuh kaing ma: [grāeng yūh gāing ma] /krạɯŋ ʑuh kạŋ ma/ *n.* ေ□ □□□ယာသုံးပစ္စည်း (ပေါက်ပြား) 农具 *nóngjù*.

kraung yuh cag [grāeng yūh jāg] /krạɯŋ ʑuh tɕạk/ *n.* တွင်ခုံ 车床 *chēchuáng* lathe.

kraung lai [grāeng lāi] /krạɯŋ lại/ *n.* ပစ္စည်း၊ သံယာဇာသ 商品, 货物 *shāngpǐn, huòwù* goods.

kraung lai dheen: [grāeng lāi nteen] /krạɯŋ lại dhɯn/ *n.* လက်ဟောင်းပစ္စည်း၊ တစ်ဝက်နှုန်းရောင်းပစ္စည်း 处理品 *chǔlǐpǐn* second, goods sold at reduced price.

kraung vaig [grāeng vāig] /krạɯŋ vạc/ *n.* အူ 肠子 *chángzi* intestine.

kraung vaig ting [grāeng vāig dīng] /krạɯŋ vạc ṭiŋ/ *n.* အူမကြီး 大肠 *dàcháng* large intestine.

kraung vaig thux [grāeng vāig tux] /krạɯŋ vạc tʰuʔ / *n.* အသားသွတ်အူချောင်း၊ ဝက်အူချောင်း 灌肠, 香肠, 腊肠 *guàncháng, xiāngcháng, làcháng* sausage (lit. 'thing stuffed into intestine').

kraung vaig jawn: [grāeng vāig njon] /krạɯŋ vạc dʑɔn/ *n.* အူဆက် 盲肠 *mángcháng* appendix (organ).

kraung vaig jawn: siah [grāeng vāig njon siah] /krạɯŋ vạc dʑɔn siəh/ *n.* အူဆုံး 阑尾（盲肠下端蚯蚓状的突起）*lánwěi (mángcháng xiàduān qiūyǐn zhuàng de tūqǐ)* appendix, vermiform appendix (worm-shaped protrusion at lower end of caecum large intestine).

kraung vaig rauh [grāeng vāig rāeh] /krạɯŋ vạc rạɯh/ *n.* အူဆုံးစွန်း၊ စအို? 直肠 *zhí cháng* rectum?. ☞ blawng: jhiien: [*syn.*].

kraung vaig iak [grāeng vāig iag] /krạɯŋ vạc ʔiək/ *n.* အူသိမ် 小肠 *xiǎocháng* small intestine.

kraung: [graeng] /krauŋ/ *n.* <NGEEI:> ဗုံ၊ □□ □鼓 *gǔ* pot drum. /*f*8/

krao[1] [grāo] /krạu/ **1** *v.* စီစဉ်–၊ ပြင်စဉ်– 备料 *bèiliào* prepare materials, stock parts. **:** Kix dawg rheung: krao tix sum: nyiex. သူတို့အိမ်ဆောက်ဖို့စီစဉ်နေတာကြာပြီ။ 他们早就为盖房备料了。 *They long ago prepared the materials for building a house.* **2** *vt.* ထကြွ၊ ပွဲလန့်၊ နိုးဆော်၊ ရန်စ– 挑起, 发动 *tiǎoqǐ, fādòng* arouse, provoke, foment, instigate. **:** Mawh mawx pa jah tix krao puing: naing? ဘယ်သူကစပြီးစစ်ကိုနိုးဆော်တာလဲ။ 是谁先挑起战争的? *Who was it who first provoked the hostilities?* ☞ khre:[1] ①, khre: rien, dang: rhawm:, dha: riien, rang[1] [ceu 1] [*syn.*]. /*f*10/

krao[2] [grāo] /krạu/ *cl.* မျိုးဆက် 辈, 代 *bèi, dài* generation. **:** tix krao. မျိုးဆက်တစ်ဆက် 一辈。 *one generation.* ☞ pan (?), ju ② (+ ju phan ?), jhong:[1] ③, phan[4] (?) [*syn.*]. ☞ grao[2] [*mor.*]. /*f*10/

kraox [graox] /krauʔ/ *n.* <KAUNG:> ပိန်းဥ 芋, 芋头 *yù, yùtóu* taro (*Colocasia esculenta*, a.k.a. *C. antiquorum*). /*f*8/

kraox klawng: [graox glong] /krauʔ klɔŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 香心芋, 千年健 *xiāng xīn yù, qiān nián jiàn Homalomena occulta*.

kraox khaox [graox kaox] /krauʔ kʰauʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 红芋, 零余芋, 红岩芋 *hóng yù, líng yú yù, hóng yán yù Remusatia vivipara*. ☞ kraox rang: ① [*syn.*].

kraox paing [graox bāing] /krauʔ pạŋ/ <KAUNG:> ပိန်းဥဖြူ 一种芋, 叶呈白色, 可食 *yīzhǒng yù, yè chéng báisè, kě shí* (kind of edible taro with whitish leaves, lit. 'white taro').

kraox bing [graox nbīng] /krauʔ ḅiŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 山大黄, 老虎须, 箭根薯 *shān dà huáng, lǎohǔ xū, jiàn gēn shǔ Tacca chantrieri*.

kraox num [graox nūm] /krauʔ nụm/ *n.* <KAUNG:> ပိ□□ဥခေါင်း 面芋头 *miàn yù tóu* (kind of 'mealy' taro, lit. 'stem taro').

kraox yi: [graox yi] /krauʔ ʑi/ *n.* <KAUNG:> ဗဒ္ဓံသရက်ပင်၊ အာဒါလွတ် 芭蕉芋，姜芋 *bājiāo yù, jiāngyù* achira, arrowroot (*Canna edulis*, starchy root used as a starch in cooking, lit. 'taro [Vax] + taro [Hox]'?). ☞ pa: ciao: yi:, siging: muah [*syn.*]. ☞ canna_edulis (bajiaoyu).jpg .

kraox rang: [graox rang] /krauʔ raŋ/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> 红芋, 零余芋, 红岩芋 *hóng yù, líng yú yù, hóng yán yù Remusatia vivipara*. **2** *n.* <KHAOX,SAUX> 岩芋, 母猪半夏, 象头花, 山半夏 *yán yù, mǔ zhū bàn xià, xiàng tóu huā, shān bàn xià Arisaema franchetianum*. ☞ kraox khaox [*syn.*].

kraox raoh [graox raoh] /krauʔ rauh/ *n.* <KAUNG:> ပိန်းဥနီ 一种芋, 叶呈黑红色 *yīzhǒng yù, yè chéng hēi hóngsè* (kind of taro with dark-coloured leaves, lit. 'red taro').

kraox rux [graox rūx] /krauʔ rṵʔ/ *n.* <KAUNG:> ပိန်းဥခြောက် 旱芋 *hàn yù* (kind of 'dry' taro).

kraox laing: [graox laing] /krauʔ laŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大麻芋, 海芋, 野芋, 大叶野芋 *dàmá yù, hǎi yù, yě yù, dàyè yě yù Alocasia macrorrhiza*. ☞ taux lang: ling: [*syn.*].

kraox ih [graox ih] /krauʔ ʔih/ *n.* <KAUNG:> လူစားပိန်းဥ 芋, 芋头（可食的）*yù, yù tóu (kě shí de)* taro (lit. 'edible taro').

kraox ih lig [graox ih līg] /krauʔ ʔih līg/ *n.* <KAUNG:> ဝက်စားပိန်းဥ 红芋头（味麻, 可做猪饲料） *hóng yù tóu (wèi má, kě zuò zhū sìliào)* (kind of red taro, prickly taste, used as hog fodder, lit. 'taro for hogs to eat').

kraox ia: [graox ia] /krauʔ ʔia/ *n.* <KAUNG:> ကြက်ပိန်းဥ 芋, 小芋头 *yù, xiǎo yù tóu* (kind of small taro, lit. 'chicken taro').

krao: [grao] /krau/ **1** *n.* <NYIEX> ရိက္ခာသိုလှောင်ခန်း၊ စပါးကျီ၊ စတိုခန်း 仓库 *cāngkù* storehouse, storage place. **2** *n.* ဆန် ကြမ်း ကြမ်း ပြုန်း 粮食 *liángshí* grain. /*f*6/

krao: mau [grao māe] /krau mạɯ/ *n.* ဘဏ်၊ ငွေစုဘဏ် 银行 *yínháng* bank. **:** Koe: mau aux loe: sien daux krao: mau. ကျွန်တော့်ငွေဘဏ်ထဲမှာသုံးသိန်းရှိတယ်။ *I have 300,000 in money in the bank.* ☞ ying: hang: [*syn.*]. ☞ ying: hang: [*mor.*].

kraong: [graong] /krauŋ/ *n.* လျှာခင် 悬雍垂, 小舌 *xuányōngchuí, xiǎoshé* uvula, lingula, microglossia.

krai [grāi] /krại/ *vt.* ပြော–၊ စကားပြော– 说, 讲 *shuō, jiǎng* speak, talk, say. **:** krai lox. စကားပြောတယ်။ 说话。 *talk.* | krai sidawng:. ရှင်းအောင်ပြောပါ။ 讲清楚。 *speak clearly.* | Maix krai nan: eux ang: cu. မင်းပြောတာကို ငါသဘောမတူဘူး။ 你那样讲我不同意。 *I don't agree with what you're saying.* ☞ krai lox [*syn.*]. /*f*0.1404/ /*f*3/

krai sidawng: [grāi si ndong] /krại s.dɔŋ/ *v.* ရှင်းအောင်ပြော– 说明, 说清楚 *shuōmíng, shuō qīngchu*.

krai rauh [grāi rāeh] /krại rạɯh/ *v.* တည့်တည့်ပြော–၊ မှန်မှန်ပြော– 直说 *zhí shuō*. **:** Maix krai rauh khaing:! ခင်ဗျားမှန်မှန်ပြောပါ။ 你直说吧！

krai lao [grāi lāo] /krại lạu/ *vt.* ပြော–၊ စကားပြော–၊ ပြောပြ– 讲, 叙述 *jiǎng, xùshù* tell, speak to, talk to about. **:** Nawh krai lao yix mhong: krax taug krax kha: been prim: dix. သူကကျွန်တော်တို့ကိုအရင်တုန်းကဒုက္ခရောက်တဲ့အကြောင်းပြောပြတယ်။ 他给我们讲旧社会的苦。 *He told us about the hardships in the old society.*

krai lox [grāi loux] /krại loʔ/ *vo.* ပြော–၊ စကားပြော– 说 *shuō* speak, talk. ☞ krai [*syn.*].

kraik [graig] /krac/ *n.* <KHAOX> ပဲအနီ 小红豆 *xiǎohóngdòu* red bean, adzuki (azuki) bean (or love pea, ormosia/ormasia? Abrus precatorius; cf. daex gūang gūa).

kraix[1] [graix] /kraiʔ/ *vt.* လိမ်း–၊ သုတ်–၊ 抹, 搽, 涂 *mǒ, chá, tú* spread, smear, rub, paint. **:** Nawh kraix sidah tuh ka ngai: tix. သူ့မျက်နှာပေါ်မှာသူ အလှဆီလိမ်းတယ်။ 他往脸上抹搽脸油。 *She rubbed face cream on her face.* | kraix peeh khaox gix ka plak daux mai: plak praix. [Lai Yam Jah 6:14] အတွင်း၊ ပြင်၊ ပတ်လည်ကို ထင်းရှူးစေးနှင့်သုတ်လော့။ 里外抹上松香。 *smear pine pitch on the inside and outside. [Gen. 6:14]* ☞ graix [*mor.*]. /*f*5/

kraix[2] [graix] /kraiʔ/ *v.* စု–၊ စုပေါင်း–၊ စုစောင်း– 捡, 拾 *jiǎn, shí* pick up, gather. **:** Hu: kraix khix phlu: ngu. ထင်းသွားစုပြီးမီးမွှေးလိုက်။ 去捡柴烧火。 *Go gather firewood to start a fire.* /*f*5/

kraix[3] [graix] /kraiʔ/ *vt.* <SIM:> တည်ဆောက် (ငှက်သိုက်) 筑（鸟做窝）*zhú (niǎo zuò wō)* build (referring to a bird building a nest). **:** Ka: cak kraix mheem: tix. ငှက်ကျားသူ့အသိုက်ကိုတည်ဆောက်တယ်။ 喜鹊筑巢。 *A magpie is building its nest.* /*f*5/

kraix khrawm: [graix krom] /kraiʔ kʰrɔm/ **1** *v.* စုစည်း–၊ စုရုန်း–၊ ပေါင်းစည်း– 集中 *jízhōng*. **:** Nawh kraix khrawm: khix ot tix dauh. သူထင်းတွေကိုတစ်နေရာတည်းစုစည်းတယ်။ 他把柴集中在一起。 **2** *v.* စည်းလုံး–၊ ညီညွတ်– 团结 *tuánjié* unite, be as one. **:** Son been kong: chang: cu: yi:, ex bre tix kraix khrawm: paoxtix mawh rhawm: timu:. ကုန်းချန်ကျူးရိစနစ်အတွက်ကျွန်တော်

တို့သေချာစည်းလုံးပြီးစိတ်သဘောထားတစ်ခုတည်းရှိရအောင်။ 为了共产主义事业, 咱们要团结一心。

kraig [grāig] /kra̰c/ *vt.* ကုတ်– 搔, 挠, 抓 *sāo, náo, zhuā* scratch. **:** Ngiex piang blawg aux, teem: aux kraig nawh liak! ကျွန်တော်ကျောကုန်းယားလို့ကူကုတ်ပေးပါအုံး။ 我脊背上痒痒, 帮我抓一抓吧！ /*f*10/

kraing [grāing] /kra̰ɲ/ *vt.* ကိုက်–၊ ကိုက်ဖြတ်–၊ ဝါး– 咬 *yǎo* bite. **:** Kiang kraing sibex. ကြွက်တွေအင်္ကျီကိုအပေါက်ဖြစ်အောင် ဖြတ်ပစ် 老鼠咬衣服。 *Rats gnaw holes in clothes.* ☞ graing [*var.*]. /*f*9/

kraing: [graing] /kraɲ/ *vs.* ရွပိုးထိုး–၊ ရွပိုးထိုးသော 风流, 风骚（举止轻佻）*fēngliú, fēngsāo (jǔ zhǐ qīng tiāo)* flirtatious, coquettish (of a woman), randy (U.K), horny (US), feeling romantic, full of sexual lust. **:** Kawn sibun an: kied sidaing kraing: tete. ဟိုမိန်းကလေးအရမ်းရွပိုးထိုးတာပဲ။ 那个姑娘很风骚。 *That lady is very randy.* /*f*8/

kro [grōu] /kro̰/ *vt.* မီးအေးအေးနဲ့ချက်–၊ နှပ်– 炖, 焖 *dùn, mèn* stew, simmer (heat in double boiler?).

kroh[1] [grouh] /kroh/ *vs.* ခြောက်–၊ ခြောက်သွေ့– 干 *gān* dry. **:** Khix hoik kroh. ထင်းတွေခြောက်ပြီ။ 柴干了。 *The firewood has dried out.* ☞ caux [*ant.*]. ☞ grhoh[1] [*mor.*]. /*f*0.0217/ /*f*5/

kroh[2] [grouh] /kroh/ *adv.* ဟန်ဆောင်၊ ဆောင်ချိန် 装着，假装 *zhuāngzhe, jiǎzhuāng* act a certain way, pose (?). **:** Pui hak sawm:, kroh ang: cu tix sawm:, mat tee: deeh mhaing: tix sawm: phao:. သူများထမင်းခေါ်စားပြီးစားဖို့စောင့်တဲ့အချိန်မစားချင်ဘူး၊ နောက်ကျမှပြန်တောင်းစားတယ်။ 人家约他吃饭的时候他不吃，怎么现在又要吃了。 *When someone invited him to eat he acted like he didn't want to, but, now, of all things, he's turned around and asked to eat.* ☞ koh[3] .

kroh groing [grouh mgrōing] /kroh gro̰ɲ/ *vs.* ခြောက်ကပ်–၊ မွဲခြောက်– ? 干枯, 枯黄 *gānkū, kūhuáng* dry, dried up, dehydrate. **:** Tu teu in: hoik kroh groing tete. ဒီပဲတစ်ကယ်ခြောက်ကပ်နေပြီ။ 蚕豆已经干枯了。 *The broad beans are thoroughly dry.*

kroh ghok [grouh nkoug] /kroh gʰok/ *vs.* လည်ချောင်းခြောက် 渴 *kě* thirsty.

kroh jhawm: [grouh nqom] /kroh dʑʰɔm/ *vs.* စိတ်ဆတ်–၊ စိတ်မြန်–၊ 性情暴躁 *xìngqing bàozào* irascible, irritable, hot-tempered, have a violent temper. **:** Nawh daing: kroh jhawm:. သူတစ်ကယ်စိတ်ဆတ်တယ်။ 他性情非常暴躁。 *He is extremely hot-tempered.*

kroh rhawm: [grouh hrom] /kroh rʰɔm/ *v.* စိတ်တို–၊ စိတ်ချဉ်ပေါက်–၊ မနှစ်မြို့–၊ မနှစ်မြို့ဖွယ်ကောင်း– 讨厌 *tǎoyàn* be annoyed (with) , be disgusted (with, by), find sth. disgusting. **:** Kroh rhawm: aux ka nawh. 我讨厌他。

kroh lox [grouh loux] /kroh loʔ/ *vs.* အသံမာ 言语生硬 *yányǔ shēngyìng* formal and stiff in speaking. ☞ sioh lox [*syn.*].

krox[1] [groux] /kroʔ/ *vt.* စောင့်၊ ဆိုင်း–၊ ဆိုင်းငံ့– 等, 等候 *děng, děnghòu* wait, wait for. **:** Maix krox aux ha:. ကျွန်တော့်ကို ခဏစောင့်ပါ။ 你等我一下。 *Wait a second for me.* | krox tivud. ခဏစောင့်ပါ။ 等一会儿。 *wait a moment.* ☞ pau ②, jun, tha:[1] [*syn.*]. /*f*0.016/ /*f*5/

krox[2] [groux] /kroʔ/ *vt.* ထိ–၊ မှန်– 中（射中）, 命中, 击中 *zhòng (shèzhòng), mìngzhòng, jīzhòng* hit (target). **:** Tix taix te hoik krox puing: nawh. သူပစ်မှတ်ကိုမှန်အောင်မြားတစ်ချောင်းတည်းသုံးပစ်တယ်။ 一箭就射中了它。 *He used single arrow to hit the target.* /*f*0.016/ /*f*5/

kro: [grou] /kro/ *n.* <CAG> ကျော့ကွင်း၊ ညွှတ်ကွင်း 扣子（一种捕捉猛兽的器具。在野兽出没的路上, 拉上索子, 索子两头拴在枪机上, 野兽触着绳子, 就自动抠动板机, 使子弹射向野兽）*kòuzi (yīzhǒng bǔzhuō měng shòu de qìjù; zài yěshòu chūmò de lùshàng, lāshàng suǒzi, suǒzi liǎngtóu shuānzai qiāngjīshàng, yěshòu chùzháo shéngzi, jiù zìdòng kōu dòng bǎn jī, shǐ zǐdàn shè xiàng yěshòu)* trap (kind of trap for fierce wild animals, with a tripline placed across an animal path, and attached at the end to the trigger of a gun mounted at the side, which discharges when an animal trips the tripline).

Krong: [Groung] /kroŋ/ ☞ Krawng: .

krong: [groung] /kroŋ/ *n.* အရိုး၊ တိုင် 把, 杆 *bǎ, gān* shaft, handle (of tool), pole (of flag), blade, share (of plough). **:** krong: khaw:. ပေါက်ပြားအရိုး 锄头把。 *hoe handle.* | krong: chix. အလံတိုင် 旗杆。 *flag pole.* /*f*8/

krong: met kax [groung meid gax] /kroŋ met kaʔ/ *n.* ငါးမျှားတံ 钓竿 *diàogān* fishing rod, fishing pole.

krong: moe: [groung moui] /kroŋ moi/ **1** *n.* ပုဆိန်အရိုး၊ ပုဆိန်လက်ကိုင် 斧柄（?）*fǔbǐng* axe handle. **2** *n.* <KHAOX> တည်သီး၊ တရုတ်တည်(တယ်)သီး 柿子, 野柿子 *shìzi, yě shìzi* persimmon (*Diospyros spp., D. kaki*). ☞ plix krong: moe:, khaox krong: moe: [*syn.*].

krong: thai: [groung tai] /kroŋ tʰai/ *n.* <KAUNG:> ထယ်သန် 犁杆 *lígān* plough shaft. [kroung 'shaft' ? + Siam ထံ thay$_1$ 'plough'].

krong: thai: rhiiem: [groung tai hriam] /kroŋ tʰai rʰiəm/ *n.* <KAUNG:> သံထွန် 步犁 *bùlí* walking plough (?). [kroung 'shaft' ? + Siam thay[1] 'plough' + rhiam 'iron'].

krong: thai: rhiiem: koe: ling ra: mu: [groung tai hriam goui ling ra mu] /kroŋ tʰai rʰiəm koi liɲ ra mu/ *n.* <KAUNG:> အသွားနှစ်ဘက်ပါထယ် 双铧犁 *shuānghuálí* double-shared plough, double-furrow plough. ☞ suang: huax lix [*syn.*].

krom [grōum] /krǫm/ *vt.* အတူတူပေါင်းလုပ်– စုပေါင်းလုပ်ဆောင်– 合并, 集中, 汇拢 *hébìng, jízhōng, huìlǒng* combine, gather, merge. ☞ krom, khrawm[1] [*var.*]. ☞ rom ②, naix [*syn.*].

kru [grū] /krṵ/ *n.* 武器 *wǔqì* weapon. **:** Sin: Lao Vu, kru lao pang. 老吴的财产，老板的武器。(老吴：指清朝乾隆年间，阿佤山上有名的茂隆银厂之厂主吴尚贤。老板，泛指拥有资本的商人。旧社会在阿佤山区经商的多数主要是贩卖大烟) *The wealth of Old Wu, the weapons of the traders. (Wu Shangxian had the most wealth, the opium caravans were equipped with the best weapons.)* /*f*4/ [☞ Vū Sang Sing / Vu Sang Sing].

kru krah [grū grāh] /krṵ krạh/ *vs.* ပွယောင်းယောင်းဖြစ်– (အဝတ်အစားကိုဆိုလို) 稀, 稀疏 (指编织物空隙较大) *xī, xī shū (zhǐ biānzhī wù kòngxì jiàodà)* loose (referring to loosely woven fabric), thin (in consistency). ☞ ku krah [*var.*]. ☞ cie [*syn.*].

kru kram [grū grām] /krṵ krạm/ *vs.* ပွ–၊ ရှုပ်–၊ ကသောကြီးကနင်းဖြစ်– 零乱, 乱七八糟 *líng luàn, luànqībāzāo* scattered about, in a mess, in disarray. **:** Kru kram daux nyiex khaix thah kix khaox. ထင်းတွေဖြတ်ပြီးတော့ အိမ်ထဲမှာပစ္စည်းတွေပွနေတာပဲ။ 他们劈过木料, 房子里乱七八糟的。 *Things were in a mess in the house after they cut wood.* ☞ ku kram [*var.*].

kru krieh [grū grīeh] /krṵ krẹ̈h/ *vt.* 扒, 扒拉 (反复地) *bā, bāla (fǎnfù de)* brush aside repeatedly, keep on pushing aside. **:** kru krieh nghox daux bia:. 扒拉簸箕里的稻谷。 *keep brushing aside the rice in a winnowing basket.* ☞ ku krieh [*var.*].

kru naing [grū nāing] /krṵ nạ̈ɲ/ *n.* စစ်တပ် 军队 *jūnduì* army, troops.

Kru Naing Pati Robrom Haktiex Vax [Grū Nāing Ba Di Rōub Rōum Hag Diex Vax] /krṵ nạ̈ɲ pa ti rǫp rǫm hak tɛʔ vaʔ/ *np.* <VM> "ဝ"ပြည်နယ်သွေးစည်းညီညွတ်ရေးပါတီ 佤邦联军 (?) *Wǎbāng Liánjūn* United Wa State Army and Party, UWSA / UWSP (lit., 'Army - Party of Unity of the Wa State').

krup [grub] /krup/ *vt.* ခံ 赶上, 跟上 *gǎnshàng, gēnshàng* catch up with, catch. **:** Nawh hoik krup aux. သူကျွန်တော်ကိုမီပြီ။ 他已经跟上我了。 *He has caught up with me.* /*f*7/

krub [grūb] /krụp/ **1** *vt.* <LI> ဦးညွှတ်–၊ ဂါရဝပြု–၊ ရိုကျိုး– 拜, 悼念 *bài, dàoniàn* bow to sb., show respects, humble oneself before sb.. **2** *v.* လည်– 拜访 *bàifǎng* visit. **:** krub paoxtix. တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် သွားလည်တယ်။ 互相拜访。 *visit each other.* /*f*0.015/ /*f*4/

krawk [grog] /krɔk/ **1** *onom.* ဃူ့ကော့ (ကြက်မဆောင်သံ) 咕 (形容母鸡的叫 声) *gū (xíngróng mǔjī de jiào shēng).* **2** ဃူ့ကော့ (ကြက်မကြက်ကလေးအားအော်ခေါ်သံ) 唤 , 呼唤 (指母鸡 叫小鸡) *huàn, hūhuàn (zhǐ mǔjī jiào xiǎojī).* **:** Miex ia: krawk kawn: tix ah krawk nan:. ကြက်မကြက်ကလေးကိုအော်ခေါ်တာတစ်ကော့ကော့နဲ့ပဲ။ 母鸡咕咕地唤小鸡。 /*f*7/

krawk khrawm: [grog krom] /krɔk kʰrɔm/ *vt.* စု–၊ စုစောင်း–၊ စုရုံး– 召集, 汇拢. *zhào jí, huì lǒng..* **:** Tui: cang: krawk khrawm: seu: ying: khai: hui:. တပ်မဟာမှူးအဖွဲ့ဝင်တွေကိုအစည်းအဝေးလုပ်ဖိုစုစောင်းနေတယ်။ 队长召集社员开会。 | Miex ia: krawk khrawm: kawn: tix kaoh. ကြက်မကြက်ကလေးတွေကိုအစာစားဖိုစုနေတယ်။ 母鸡唤拢小鸡吃食。

krawx [grox] /krɔʔ/ *n.* <BEEN,PRIM:> သူကြီး၊ အကြီးအမှူး၊ အကြီးအကဲ 伙头, 火头 (旧时头人名称, 负责祭祀) *huǒtóu (jiù shí tóurén míngchēng, fùzé jìsì)* chief headman, chief (in charge of sacrifices). ☞ tax krawx [*syn.*]. [Mán [U+ก์ฤๆ [krɔʔ → krɔ$_1$], or gro[53] 'headman?' (Chn. (古代的) 里正)]. /*f*8/

krawx [grōx] /krạʔ/ *vs.* ပိန်– 瘦 *shòu* thin (of people and animals), emaciated. **:** Moi in: kied krawx. ဒီနွားအရမ်းပိန်တယ်။ 这条黄牛很瘦。 *This cow is very thin.* ☞ rhao: [*syn.*]. ☞ kluing: [*ant.*]. /*f*8/

krawx simiang [grox si mīang] /krɔʔ si mị̈aŋ/ *n.* <PRIM:,BEEN> ဘီလောဘော၊ စော်ဘွား chief of former times. **:** Tax plawng mawh krawx simiang ting yaong raog. ဘိုးတော်ပလောင်းကယောင်ရောက် အမျိုးရဲ့စော်ဘွားကြီးဖြစ်တယ်။ *The ole man Blaong is the chief of former times of raog peoples village.* ☞ ru simiang [*var.*].

krawg [grōg] /krǫk/ *n.* <LI,NGEEI:> သစ်သားစည်၊ သစ်သားဗုံ 木鼓 (旧时佤族的一种木制大鼓, 大小不等, 大者, 约长两米, 直径一米, 每个氏族都有自己的木鼓房, 每个木鼓房设三至五个木鼓, 祭祀和发生重大事件时使用) *mùgǔ* drum (ceremonial

wood drum hollowed out of logs up to 2 m. in length and 1 m. in diameter, kept in special house holding 3-5 drums, 1 for each clan and used during sacrifices). /*f*0.0356/

Krawng: [Grong] /krɔŋ/ *np.* မဲခေါင်မြစ် 澜沧江（湄公河）*Láncāngjiāng (Méigōnghé)* Lancangjiang R., Mekong R.. **:** Feuk na: (paing ngai:) simaox Krawng:, sa: juang siyawng Saung:. မဲခေါင်ကျောက်ကမျက်နှာဖြူလိုပဲ၊ ပြောင်လက်နေတဲ့ကိုယ်ခန္ဓာက မြစ်ပြင်ထဲကနဂါးလိုပဲ။ 脸白如澜沧江里的石头，光采照人如小黑江里的龙。 *A face white as the rocks of the Mekong, a body glistening like the dragon of the Xiaoheijiang River.* ☞ Krong: [*var.*]. ☞ Rawm: Krong: [*syn.*]. [gróh grong Rom Kroung].

krawm [grōm] /krɔ̣m/ *vt.* အတိုချုံး–၊ အတိုချုပ်– 汇拢, 聚集 *huìlǒng, jùjí* combine, gather, assemble. **:** krawm tix lao. အတိုချုပ်ပြောတယ်။ 概述。 *give an overview, provide a general introduction, summarise (UK) summarize (US).* ☞ krom, khrawm[1] [*var.*]. ☞ khraoh khrawm:, khrawh, khrawh khrawm:, naix, rom ② [*syn.*]. ☞ gwieh [*ant.*].

kroik [groig] /krɔc/ **1** *vs.* ကြွပ်ရွ– 熟透（多指庄稼）*shú tòu (duō zhǐ zhuāngjia)* crisp, brittle. **:** Nghox kaung: in: hoik kroik. ဒီစပါးခင်းကြွပ်ရွနေပြီ။ 这块田的稻谷已经熟透了。 **2** *vi.* ကြွကျ– 崩, 塌 *bēng, tā* collapse, crumble. **3** *vs.* မှည့်– 成熟 *chéngshú* ripe. /*f*10/

kroik [groig] /krɔc/ **1** *vs.* <SAUX> ချည့်–၊ လေဖြတ်– 瘫痪 *tānhuàn* paralysed (UK), paralyzed (US); palsy, plegia. **:** Nawh hoik kroik ka saux tix. 他因病而瘫痪了。 **2** *vs.* နာ–၊ နာကျဉ်– 酸痛 *suāntòng* painful. **:** Saux kroik caong nawh ka hu: tix. 他走得脚都酸痛了。 /*f*10/

kroih [grōih] /krɔ̣ih/ *vt.* ငပ–၊ 铲 *chǎn* shovel. **:** kroih rib. မြက်ဂေါ်ထုတ်တယ်။ 铲草。 *shovel grass.* ☞ kroeh [*var.*].

kroing: [groing] /krɔɲ/ *vs.* ကြွပ်–၊ ရွ– 脆 *cuì* crisp. **:** Yiux thiaox inkix uik kroing: ngie tix ih. 这些油条吃起来很脆。 *These deep-fried twisted dough sticks are nice and crisp to eat.* /*f*8/

kroing: kreeik [groing greeig] /krɔɲ krɯc/ **1** *vs.* လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ရှိ–၊ ဖြတ်ဖြတ်လပ်လပ်ရှိ– 有干劲, 能干 *yǒu gànjìng, nénggàn* energetic, competent, capable (lit. 'convulsingly crisp'? or just sound symbolism). **:** Tax aux kawn: daing: kroing: kreeik ka kaing. ငါ့အဖိုးဟာသူ့အ□□ကို ဖြတ်ဖြတ်လပ်လပ် လုပ်နိုင်တုံးပဲ။ 我爷爷还很能干活。 *My granddad is still very energetic at his work.* **2** *vi.* ကြွားဝါ–၊ ချဲ့ကားပြော– 夸口, 吹牛 *kuākǒu, chuīniú* boast, brag, exaggerate. **:** Nawh daing: chix ah lox kroing: kreeik. ဒီကောင်ကြွားတတ်တယ်။ 他很会吹牛。 *He can certainly talk boastfully.*

krit [grid] /krit/ *onom.* ဝါးကိုခုတ်၍ကွဲသွားသောအချိန် ထွက်သောအသံ?（形容扳开竹子时发出的声音）*(xíngróng bān kāi zhúzi shí fāchū de shēngyīn)* (sound made by a stalk of bamboo when it is bent over) (?). /*f*10/

krih [grih] /krih/ *n.* <TOSAT,SAUX> ဝက်ဝံ၊ ဝက်ဝံနက် 熊, 黑熊, 狗熊, 老熊 *xióng, hēixióng, gǒuxióng, lǎoxióng* bear, black bear (*Selenarctos thibetanus*, gall and paws used medicinally). /*f*0.0403/ /*f*7/

krih miao: [grih miao] /krih miau/ *n.* <TOSAT> ပင်ဒါဝက်ဝံအကြီးစား 熊猫, 大熊猫 *xiónmāo, dàxiónmāo* giant panda (*Ailuropoda melanoleuca David*).

krix [grix] /kriʔ/ **1** *vt.* ခ□ □□□ကျောက်ထောင်–၊ ကိုင်းထောင်–၊ ညွှတ်ကွင်းထောင်–၊ ထောင်– 套, 勒 *tào, lè* snag, snare with a snare or noose, lasso, rope. **:** Nawh krix keed ka jhawk timu:. သူကိုင်းထောင်ပြီးငုံးဖမ်းတယ်။ 他用扣子套着一只鹌鹑。 *He snared a quail with a noose.* **2** *vi.* မိ–၊ ထောင်ချောက်မိ–၊ ညွှတ်ကွင်းမိ–၊ 被套住, 被勒住, 被吓着 *bèi tàozhù, bèi lèzhù, bèi xiàzhe* be trapped, snagged, ensnared, frightened. **:** Nawh tang: krix kah chuak tang: tix. သူကိုယ်တိုင်ထောင်တဲ့ထောင် ချောက်ပြန်မိတယ်။ 他被他自己下的扣子套住了。 *He was trapped by the trap that he laid himself.* **3** *vi.* စူးဆူး– 刺 *cì* prick. **:** Kat krix ka taix aux. ကျွန်တော့်လက်အဆူးစူးတယ်။ *The thorn pricked my hand.* ☞ rub ② [ceu 1] [*syn.*]. /*f*7/

krid [grīd] /krḭt/ **1** *vt.* ကြိတ်– 磨 *mó* grind (grain). **:** krid sivawng. ပြောင်းကြိတ်တယ်။ 磨玉米。 *grind maize.* **2** *vt.* ဝါစေ့ထုတ်–၊ လိပ်–၊ လိမ့်– 轧 *yà* gin (cotton), roll. **:** krid tai. ဝါစေ့ထုတ်တယ်။ 轧棉花。 *gin cotton.* ☞ kreed [*var.*]. /*f*7/

krin: [grin] /krin/ *v.* ဖန်– 涩 *sè* astringent, puckery (high in tannin). **:** Plix krong: moe: in: uik krin: ngie. ဒီတည်သီးဖန်နေတာပဲ။ 这柿子真涩。 *This persimmon is very astringent.*

krim[1] [grīm] /krḭm/ *n.* နားကွင်း၊ နားကပ် 耳环, 耳坠子 *ěrhuán, ěrzhuìzi* earring. ☞ kreem[2] [*var.*]. ☞ krim tu: tiak, krim: iiep sub, bee:, soi: krim [*syn.*]. /*f*7/

krim[2] [grīm] /krḭm/ *comb. form.* <KHAOX> ဟင်းပေါင်းထုပ် (ငါး၊ အသားစသည်) mint, aromatic spice (combining form for aromatic plants in the mint family, such as peppermint, basil, hyssop, etc.).

krim tu: tiak [grīm du diag] /kṛim tu tiək/ *n.* နားကွင်း ရှည် 耳坠子 *ěrzhuìzi* earring (hanging). ☞ kreem[2], krim, krim: iiep sub, bee:, soi: krim [*syn.*].

krim: iiep sub [grīm iab sūb] /krim ʔiəp sụp/ *n.* နားကွင်း 耳环 *ěrhuán* earring (lit. 'tobacco box earring'). ☞ kreem[2], krim, krim tu: tiak, bee:, soi: krim [*syn.*].

kreh [grēih] /krẹh/ **1** *v.* လျှံ–၊ လျှံကျ– 溢出 *yìchū* overflow. **:** Kreh rawm: khaing: tung. ေ□□□ပုံးထဲကနေလျှံကျနေပြီ။ 水从桶里溢出来了。 *Water is overflowing from the bucket.* **2** *vs.* ပြည့်– 满 *mǎn* full. **:** Num in: sawng nghox nyiex yix uik kreh ngie nghox daux. တို့မိသားစု စပါးကျီမှာ ဒီနှစ်စပါးတွေအပြည့်ဘဲ။ 今年我们家的粮囤里稻谷装得满满的。 *Our family's grain hampers are full of rice grain this year.* /*f*8/

kre: [grei] /ɲiɛʔ kre/ **1** *n.* တင်၊ တင်ပါးဆံ 臀, 屁股 *tún, pìgu* buttock, butt, hips, rump, rear end, behind. **2** *n.* ဖင် 底（物体的最下部分）*dǐ (wùtǐ de zuì xià bùfen)* bottom (lowest part of sth.). **:** kre: dung. 井底。 *bottom of well.* ☞ nyiex kre: [*syn.*]. /*f*7/

kreng [grēing] /krẹŋ/ **1** *vs.* 平 *píng* level. **:** Pheu: kaung: in: tawm: kreng. 把这块田耙平。 *Rake this field level.* **2** *vs?.* 正 *zhèng* straight, even. **:** Lhang: law lhai:, ex cox kreng. 骡驮子歪了，把它弄正。 *The mule's packload is uneven, so we'll straighten it.* ☞ kreung [*var.*]. /*f*9/

krieh [grīeh] /krẹh/ *vt.* အသာလေးတွန်း–၊ တွတ်–(တံတောင်)၊ ယက်–(မြေကြီးကိုခြေဖြင့်) 扒拉 *bāla* push lightly, nudge, flick, brush aside, rummage, scratch (as chicken with their feet). **:** krieh gaox daux bia: tix taix. 把簸箕里的米扒拉一下。 *push aside the rice in a winnowing basket.*

kried [grīed] /krẹt/ *vt.* 擦 *cā* rub. **:** kried ka taix tix. 用手擦。 /*f*10/

kriem [grīem] /krẹm/ ေ□ □ျာ– ignore. **:** Kieh ceucao yuh kaing jhaw kriem kriem kre kre. | mhawm mhawm, mhiem mhiem, kriem kriem kre kre. | **maix tag chawkcheng: mai sawg tix yaox mai mhaing: tix yaox grawng: an: kriem kre,** | **phan: ex dha: tix ang kriem ka krax taoh pa ting niex ding niex dod,** *how shall we escape if we ignore such a great salvation?*

kreet [greed] /krɯt/ **1** *vt.* 煨 *wēi.* **:** Nawh kreet hon: oi: daux ngu. 他在火灰里煨白薯。 **2** *vi.* 偎 *wēi.* **:** Kawn: ia: kreet tix greem: pruik miex ia:. 小鸡偎在母鸡的翅膀下面。

kreed [grēed] /krɯṭ/ *vt.* ကြိတ်– 磨 *mó* grind (grain). **:** Nyiex in kreed sivawng ka cag. ဒီအိမ်ပြောင်းဖူးကို□□ နှုန့်ကြိတ်တယ်။ 这个家庭用机器磨玉米粒。（?）*This household grinds maize by machine.* ☞ krid [*var.*]. /*f*10/

kreed [grēed] /krɯṭ/ **1** *vi.* တဟုန်ထိုးပြေး–၊ တရိန်ထိုးပြေး– 躜 *zuān* dart, dash, scurry. **:** Kreed nawh tix hu: krax greem: dug. သူတံစက်မြိတ်တွေအောက်ကျ တရိန်ထိုးပြေးသွားတယ်။ 他从房檐下躜过去。 *She darted past under the eaves.* | Kiang kreed tix daux brex. ေ□ □□ □□ုံးတွေထဲ ကြွက်ပြေးဝင်သွားတယ်။ 老鼠攒进稻草里。 *The mouse scurried into the rice straw.* **2** *vt.* ထွင်း–၊ ဖောက်–၊ လွန်ထိုး– 钻 *zuān* bore, drill. **:** kreed daux. လိုဏ်ခေါင်းဖောက်– 钻山洞。 *bore a tunnel.* **3** *vt.* ထည့်–၊ ထည့်သွင်း–၊ ထိုးထည့်–၊ ဖိသွင်း– 塞 *sāi* insert, cram. **:** kreed phuk lai prim: in: plak greem: paox. ဒီစာအုပ်ကို တခြားစာအုပ်တွေအောက်ထဲ ထိုးထည့်လိုက်။ 把这本旧书塞在其他的书下面。 *cram this old book underneath the other books.* /*f*10/

kreeb [grēeb] /krɯp/ *n.* ဂျပ်ဖါ၊ ဝါးဖြင့်ပြုလုပ်ထားသောသေတ္တာငယ်လေး 竹箱 *zhúxiāng* small box or case made of bamboo, sometimes used as a lunchbox, with sticky rice inside. /*f*9/

kreem[1] [grēem] /krɯm/ *vt.* ပိတ်–၊ တား–၊ ကာ– 拦住 *lánzhù* block, stop up, barricade. **:** Kreem kix moing sibeem ka rao ox. ပန်းခြံအဝင်ဝကို ဝါးရွက်တွေနဲ့ကာထားတယ်။ 他们用竹梢儿拦住园圃的进出口。 *They blocked the entrances to the garden with fronds of bamboo.* /*f*10/

kreem[2] [grēem] /krɯm/ *n.* နားကွင်း 耳环, 耳坠子 *ěrhuán, ěrzhuìzi* earring. ☞ krim [*var.*]. ☞ krim tu: tiak, krim: iiep sub, bee:, soi: krim [*syn.*].

kreem: [greem] /krɯm/ *n.* ပလိုင်း၊ ပလုံး၊ ခြင်း（ငါးထည့်ရန်） 鱼篓 *yúlǒu* creel, fish basket. /*f*10/

kreeik [greeig] /krɯc/ **1** *vi.* တက်–၊ အကြောဆွဲ–၊ ဝက်ရူးပြန်– 抽风, 抽缩 *chōufēng, chōusuō* have convulsions, have a seizure, suffer spasms. **:** Kreeik kawn: nyawm an: ka ang: cu tix vai aoh. အဖျားမကျတဲ့အတွက် ခလေးတက်နေတယ်။ 那孩子由于不退烧而引起抽风。 *The child is suffering convulsions because his fever would not go down.* **2** *vi.* တွန့်–၊ တုန်–၊ ဆွဲ– 畏缩 *wèisuō* recoil, flinch, shrink, be convulsed. **:** kreeik tix ka lhat hu: tix. ရှေ့ဆက်ရမှာကြောက်လို့ တွန့်နေတယ်။ 畏缩不前。 *recoil in fear of going forward.*

kreux [grēx] /krɤʔ/ *vi.* ကြို့–၊ ကြို့ထိုး–၊ လေချဉ်□ □ □ 打嗝子, 嗳气 *dǎ gé zǐ, ǎi qì* burp, belch. **:** Nawh

kreux khaix nyaux tix rawm:. 他喝水后打嗝儿。

kreug [grēg] /kr̰ɣk/ *v.* လွှဲပစ်– 砍, 拽（把东西扔出去打）*kǎn, yè (bǎ dōngxi rēng chūqù dǎ)*. **:** Nawh teei simaox kreug sox kah. သူကျောက်ခဲကိုယူပြီးခွေးကိုလွှဲပစ်လိုက်တယ်။ 他拿石头砍狗。

kreung [grēng] /kr̰ɣŋ/ *vs?.* 平衡 *pínghéng* level, balanced. ☞ kreng [*var.*].

kroek [grouig] /kroc/ *n.* <CAG> ချိပ် 虫胶，紫胶 *chóngjiāo, zǐjiāo* lac, a gummy deposit of the lac insect, *Laccifer lacca*, *Coccus lacca*, *Kerria lacca*, on host trees, used in the wood finish shellac, a.k.a. 'lac of Burma'. ☞ kawng kroek, kawn: kroek [*syn.*]. ☞ graix . [Distinguish lacquer/lac (mgrāix/graix or hran/rhan:), the sap of a kind of sumac tree, *Rhus vernicifera*. Some common lac hosts: Ficus religiosa, Zizyphus, Schleichera, Butea monosperma].

kroeh [grōuih] /kr̰oih/ *vt.* နုတ်– 铲 *chǎn* shovel. **:** Hu: ex kroeh rib hawt krao: phao: kie. ကျွန်တော်တို့ခဏလေးကျရင်စတိုခန်းဘေးနားမှာမြက်သွားနုတ်မယ်။ 我们等一会儿到仓库边铲草。 *Let's go shovel the grass around the storehouse in a while.* ☞ kroih [*var.*].

kla [glā] /kl̰a/ *conj.* ေ□□□္□သော်လည်း၊ သော်ငြားလည်း 即使, 虽然 *jíshǐ, suīrán* even though, although. ☞ kla klai [*syn.*].

kla klai [glā glāi] /kl̰a kl̰ai/ *conj.* ေ□□□္□သော်လည်း၊ သော်ငြားလည်း 即使, 虽然 *jíshǐ, suīrán* even though, although. ☞ kla, , klai[2] [*syn.*].

klak[1] [glag] /klak/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဖလန်းတောင်မွေး၊ ဂျင်းတစ်မျိုး 野姜, 水蕉花, 老妈妈拐棍, 闭鞘姜 *yějiāng, shuǐjiāohuā, lǎomāma guǎigùn, bìqiàojiāng* crepe ginger, spiral ginger (*Costus speciosus*, a wild ginger-like rhizome).

klak[2] [glag] /klak/ *onom.* ခတ်သံ 嘎吱（形容弩箭离弦、树枝折断声）*gázī (xíngróng nǔ jiàn lí xián, shù zhī zhéduàn shēng)* twang, snap (sound of arrow as it leaves bowstring or tree branch snapping).

klat [glad] /klat/ **1** *vt.* ကပ်–၊ ပိတ်–၊ ဖါ– 涂抹 *túmǒ* spread, apply, plaster. **:** klat ding: ka glaox. ထရံကိုရွံ့နဲ့ပိတ်လိုက်။ 用泥抹墙。 *plaster a wall with mud.* **2** *vt.* ဖါ– 堵, 堵塞 *dǔ, dǔsè* stop up, plug. **:** klat daux lih rawm:. ေ□□ွက်ပေါက်ကိုဖါလိုက်။ 堵塞水洞。 *plug a hole which water is coming out of.* /*f*9/

klax [glax] /klaʔ/ *vt.* အများကြီးထည့်–၊ ရက်ရက်ရောရောထည့်– (ဟင်းချက်ရာတွင်ဆားထည့်ပုံကိုညွှန်း) 多放（一般指过量的往菜里放盐等）*duō fàng (yìbān zhǐ guòliàng de wǎng cài lǐ fàng yán děng)* add liberally, put a lot in (usu. refers to adding a lot of salt or other seasoning to meat and vegetable dishes). **:** Maix paw phex klax kih daux puan:. အစားအသောက်ထဲဆားတွေအများကြီးမထည့်နဲ့။ 你别往菜里多放盐。 *Don't put a lot of salt in the food.*

kla:[1] [gla] /kla/ **1** *n.* ေ□ွးစိ 睾丸 *gāowán* testicles, testes, balls (vulg.). **2** *n.* ပျေးစေ့အိတ်၊ ကပ်ပယ်အိတ် 阴囊 *yīnnáng* scrotum. [related to kla 'sprout'?]. /*f*7/

kla:[2] [gla] /kla/ *n.* <KAUNG:> ပျိုးပင် (စပါး)၊ အပင်ပေါက်ခါစ 秧, 秧苗 *yāng, yāngmiáo* sprout, rice seedling. ☞ kla: kaung:, kawn: kla: [*syn.*]. [related to kla 'scrotum'?]. /*f*7/

kla: kaung: [gla gaeng] /kla kaɯŋ/ *n.* <KAUNG:> ပျိုးပင် (စပါး) 秧, 秧苗 *yāng, yāngmiáo* rice seedling, sprout. ☞ kawn: kla:, kla:[2] [*syn.*].

kla: koi [gla gōi] /kla kɔ̰i/ *n.* <TOSAT> ကတိုး 麝香 *shè xiāng* musk (of musk deer, a small, hornless deer, *Moschus moschiferus*, of central and northeastern Asia, the male of which secretes musk, a greasy fluid with a powerful odor, from a glandular sac beneath the skin of the abdomen).

kla: brung [gla nbrūng] /kla br̰uŋ/ *n.* <KAWNG> မြင်းဖုံးေ□ွအိတ် 锅盖蜂（一种小蜂, 黄褐色, 蜂房结在灌木或草丛上）*guō gài fēng (yīzhǒng xiǎo fēng, huánghésè, fēngfáng jiē zài guànmù huò cǎocóng shàng)*.

kla: tiex [gla diex] /kla tɛʔ/ *n.* ကမ္ဘာမြေကြီး 地球 *dìqiú* earth, world.

kla: nieh [gla nīeh] /kla nɛ̰h/ *n.* <KAWNG> 锹形虫 *qiāoxíngchóng* (a kind of insect, Chn. 'shovel-shaped insect').

kla: jiang [gla njīang] /kla dẓ̰iaŋ/ *n.* 秤锤, 秤砣 *chèngchuí, chèngtuó* counterweight on steelyard scale.

kla: siyiex [gla si yīex] /kla s.ẓiɛʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ□ □□ကြာဥ၊ စဒုန်မာနွယ် 地不容, 山乌龟, 小黑藤, 一文钱（缠绕藤本, 可入药）*dìbùróng, shān wūguī, xiǎohēiténg, yīwénqián (chánrǎo téngběn, kě rù yào)* Delavay stephania (*Stephania delavayi*, vine, root used medicinally, lit. 'god's balls'). ☞ nhu: roh, sigun siah [*syn.*].

kla: siyiex siah [gla si yīex siah] /kla s.ẓiɛʔ siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ□ □□ပေါ်သခွားသီး 山土瓜（草本, 块根大, 呈球形或卵状, 可入药）*shān tǔ guā (cǎo běn, kuāi gēndà, chéng qiú xíng huò luǎn zhuàng, kě rù yào)*.

kla: reem [gla rēem] /kla r̰uəm/ *n.* မြေငလျင် 地震 *dìzhèn* earthquake (lit. 'picked [at] sprout'?). **:** Tok

kla: reem, kreem haktiex. 发生地震，地裂山崩。 *An earthquake 'pulls', the earth is 'blocked'. (?).*

kla: rhawm: [gla hrom] /kla rʰɔm/ *v.* 烦 *fán*. ☞ cf □ [*syn.*].

kla: lawn tie: [gla lōn die] /kla lɔ̣n tɛ/ *n.* <KHAOX> ချိပ် (သို့) ချည်ထည်ထုတ်လုပ်သောသီးပင် တ□မြိုး (?) 黄精（一种薯类藤上结的球状块茎, 味苦, 可食） *huángjīng (yīzhǒng shǔ lèi téng shàng jiē de qiúzhuàng kuàijīng, wèi kǔ, kě shí)* Solomon's seal buds (?) (*Polygonatum sp.*, *P. sibiricum*?, edible, bitter-tasting growth which grows on stalk of a vine growing from rhizome, lit. 'sweet buds? testicles? of polygonatum').

kla: hon: [gla houn] /kla hon/ *n.* <KHAOX> ကန်ဇွန်းဥ 山药蛋（山药藤上结的）（dial.）*shānyàodàn (shān yào téng shàng jiē de)* potato, sweet potato, yam (lit. 'potato sprout/tuber? scrotum?').

kla: eet [gla eed] /kla ʔɯt/ *n.* <SAUX> မျက်လုံးပြည် တည်နာ 眼疔 *yǎndīng* boil in eye. ☞ kla: eet ngai: [*syn.*].

kla: eet ngai: [gla eed ngai] /kla ʔɯt ŋai/ *n.* <SAUX> မျက်လုံးပြည်တည်နာ 眼疔 *yǎndīng* boil in eye. ☞ kla: eet [*syn.*].

kla: ia: [gla ia] /kla ʔia/ **1** *n.* <KHAOX> အာလူး (a kind of tuber, yam?, lit. 'chicken testicles/buds'). **2** *n.* နားရွက်အောက်နားရိုအသားပို? 腮腺, 耳下腺, 耳下淋巴腺 *sāixiàn, ěrxiàxiàn, ěrxià lìnbāxiàn* parotid glands (pair of large salivary glands at base of ears). ☞ hon: (?) [ceu 1], tawt awh, lai: kawn: peux, loi: kawn: peux, dawng: yhaok, dong: yhaok [ceu 2] [*syn.*].

klab [glāb] /klạp/ *vt.* ကတ် 裱, 糊 *biǎo, hú* paste; mount (a picture). **:** klab ka ce:. စက္ကူ□ဖြင့်ကတ် သည်။ 用纸糊。 /*f*10/

klang [glāng] /klạŋ/ *n.* ပြောင်းဖူးကိတ် 饼, 大饼（用玉米面、荞麦面等贴在锅上烙成的） *bǐng, dà bǐng (yòng yùmǐ miàn, qiáo mài miàn děng tiē zài guō shàng lào chéng de)* cakes or buns made of maize or buckwheat flour and baked by pressing them onto a griddle.

klang ka: mung [glāng ga mūng] /klạŋ ka mụŋ/ *n.* <KRAUNG> ¸ ဂျုံဖြင့်လုပ်သည့်ကိတ်မုန့် 荞麦饼 *qiáomàibǐng* buckwheat cakes.

klang klaoh [glāng glāoh] /klạŋ klạuh/ *vi.* 翘 *qiáo* warp, protrude, stick up, curl up. **:** Phia: hoik klang klaoh. 板子翘起来了。 *The board has warped.* ☞ vang: vaoh [*var.*]. ☞ vang: vat, vang: vuad [*syn.*].

klang nghoxca [glāng hngoux jax] /klạŋ ŋʰoʔ tɕaʔ/ *n.* ဂျုံဖြင့်လုပ်သည့်ကိတ်မုန့်၊ ပေါင်မုန့် 麦饼 *màibǐng* wheat cakes, wheat buns.

klang phon: [glāng poun] /klạŋ pʰon/ *n.* 饼肥, 粪饼 *bǐngféi, fèn bǐng*.

klang:[1] [glang] /klaŋ/ *n.* <SIM:> စွန်၊ သိမ်းငှက် 鹰, 老鹰 *yīng, lǎoyīng* hawk, eagle. **:** Sim klang moi mawh pa ot dee lhaong, mai: pau ti ih viak can pa mawh greeing, sido, tawn mai viak tang ceu heue. Phan yaox ka viak khankix nawh ngong: ti tut mai: teei tix ih heue. /*f*6/

klang:[2] [glang] /klaŋ/ *v.* □ျာက်သွား၊ လျှောက်လည် 逛, 闲逛 *guàng, xián guàng* stroll about, go for a walk. **:** Hu: maix klang: tix dee mawx ku sidauh? ခင်ဗျားဘယ်တွေလျှောက်သွားနေတာလဲ? 你到什么地方闲逛去了? *What places did you go to on your walk?* /*f*6/

klang: krih [glang grih] /klaŋ krih/ *n.* <SIM:> လင်းယုန်ငှက် 秃鹰 *tū yīng* bald eagle (?).

klang: klaing: [glang glaing] /klaŋ klaŋ/ *n.* <SIM:> ဇွန်ရဲ 白尾海雕（象赶马雀, 尾长, 毛白, 常出现在田边） *bái wěi hǎi diāo (xiàng gǎnmǎquè, wěi cháng, máo bái, cháng chūxiàn zài tiánbiān)* (a bird of prey, Chn. 'white-tailed seahawk', similar to a páog [green-billed malkoha], long tail, white feathers, field border habitat, lit. 'sharpening? hawk').

klang: kloik [glang gloig] /klaŋ klɔc/ *n.* <KAWNG,SAUX> 沙虱子, 地牯牛, 砂牛 *shā shī zǐ, de gǔ niú, shā niú Euroleon sinicus*. ☞ klang: kloik [*syn.*].

klang: kleng: [glang gleing] /klaŋ kleŋ/ *vs.* တရစပ်၊ စဉ်ဆက်မပြတ် 川流不息, 络绎不绝 *chuānliúbùxī, luòyìbùjué* in an endless stream, uninterrupted.

klang: paing [glang bāing] /klaŋ pạŋ/ *n.* <SIM:> သိမ်းငှက်ဖြူ□□ငန်ဖြူ (一种鹰, 羽毛白色, 有光泽, 体较大, 食鼠、蛇等） *(yīzhǒng yīng, yǔmáo báisè, yǒu guāngzé, tǐ jiàodà, shí shǔ, shé děng)*.

klang: praox [glang braox] /klaŋ prauʔ/ *n.* <SIM:> ခင်ပုတ်ငှက် 褐翅鸦鹃, 大毛鸡, 毛鸡（翅褐红, 头尾均黑, 喜食蛇等） *héchìyājuān, dàmáojī, máojī (chì héhóng, tóu wěi jūn hēi, xǐ shí shé děng)* greater coucal (*Centropus sinensis*, wings red-brown, head and tail black, feeds on snakes and like).

klang: plong: [glang bloung] /klaŋ ploŋ/ *n.* <SIM:> သက်ကယ်ခင်ထဲတွင်နေသောဇွန်ရဲ? (一种鹰, 羽毛白色, 性凶猛, 食鼠、蛇等） *(yīzhǒng yīng, yǔmáo báisè, xìng xiōngměng, shí shǔ, shé děng)*.

klang: ma: [glang ma] /klaŋ ma/ *n.* <SIM:> ယာသိမ်းငှက် 竹鹰（竹制鹰形吓鸟器） *zhú yīng (zhú zhì*

yīng xíng xià niǎo qì) birdscare made of bamboo in shape of a hawk, lit. 'field hawk').

klang: miex ia: [glang mīex ia] /klaŋ mɛ̰ʔ ʔia/ *n.* <SIM:> လင်းယုန်ငှက်တစ်မျိုး 蛇雕 *shé diāo* crested serpent eagle (*Spilornis cheela*, lit. 'hen hawk'). ☞ klang: teei ia: [*syn.*].

klang: ting [glang dīng] /klaŋ tḭŋ/ *n.* <SIM:> သိမ်းငှက်ကြီး 苍鹰（属猛禽类, 秃头, 爪尖锐, 视力强）*cāng yīng (shǔ měng qínlèi, tū tóu, zhuǎ jiānruì, shìlì qiáng)* goshawk.

klang: teei kax [glang dēei gax] /klaŋ tɯi kaʔ/ *n.* <SIM:> ဗျိုင်းငှက်၊ တင်ကျီးငှက်၊ ငါးနိုက်ခွန် 鸬鹚, 鱼鹰, 水老鸹, 水老鸦 *lúcí, yúyīng, shuǐ lǎoguā, shuǐlǎoyā* cormorant (*Phalacrocorax carbo*, lit. 'hawk which catches fish'). ☞ ak yawng[2], klang: teei kax, sim: ak yawng [*syn.*].

klang: teei pui [glang dēei būi] /klaŋ tɯi pṵi/ *n.* <SIM:> လူကိုချီယူနိုင်သောသိမ်းငှက် 黄兀鹫 *huáng wù jiù*.

klang: teei ia: [glang dēei ia] /klaŋ tɯi ʔia/ *n.* <SIM:> လင်းယုန်ငှက်တစ်မျိုး 蛇雕 *shé diāo* crested serpent eagle (*Spilornis cheela*, lit. 'hawk which catches chickens'). ☞ klang: miex ia: [*syn.*].

klang: cie: [glang jie] /klaŋ tɕiɛ/ *n.* <SIM:> စစ်ဝါဒီငှက်? 雀鹰, 鹞鹰（猛禽类, 比鹰小, 捕食小鸟等）*qiāo yīng, yào yīng (měng qínlèi, bǐ yīng xiǎo, bǔshí xiǎo niǎo děng)* sparrow hawk.

klang: cie: ting [glang jie dīng] /klaŋ tɕiɛ tḭŋ/ *n.* <SIM:> စာသိမ်းငှက်? 苍鹰 *cāng yīng* hawk, northern goshawk (*Accipiter gentilis*, lit. 'big wagtail hawk'?).

klang: jhawm: [glang nqom] /klaŋ dʑʰɔm/ *n.* <SIM:> တစ်ချိန်လုံးချောင်းမြောင်းတတ်သောသိမ်းငှက်? 麻鹰（羽毛麻花色, 体较小, 吃鼠、蛇、雀鸟等）*má yīng (yǔmáo má huāsè, tǐ jiào xiǎo, chī shǔ, shé, qiāo niǎo děng)*.

klauh [glaeh] /klaɯh/ **1** *vt.* 戳 *chuō* prick, poke. **:** Klauh aux caong tix ka kat. 我的脚被刺戳了。 *I pricked my foot on a thorn.* **2** *vt.* 捣 *dǎo* stamp, pound. ☞ glauh[1] [*mor.*].

klaung: [glaeng] /klaɯŋ/ **:** mai grawng: tokaux maix kawx, twah klaung: mai priex tix hawt lox lai beenli heue. [Kawncau 21:24] သင်သည်ကိုယ်တိုင် ပညတ်တရား ကိုစောင့်ရှောက်၍ ကျင့်နေသည်ကို၎င်း သိရကြလိမ့်မည်။

klaok [glaog] /klauk/ *onom.* ပေါက်ဒေါက် 咚（敲门声）*dōng (qiāo mén shēng)* (sound of knocking on door).

klaoh[1] [glaoh] /klauh/ *v.* အဖျားတက်–၊ အဖျားကြီး– 发高烧 *fā gāoshāo* have (run) a high fever, run a (high) temperature. **:** Kawn: nyiex yix uik klaoh ngie ngaix. 我们家的孩子今天发高烧。 *Our child is running a high temperature today.* /*f*10/

klaoh[2] [glaoh] /klauh/ *v.* ဖယ်–၊ လှန်– 起 *qǐ* remove, lift off (?). **:** klaoh krat eep. ဒယ်ပြားပေါ်ကထမင်းချိုးတွေကိုဖယ် 起锅巴。 *remove the rice crust on the pan. (?)* /*f*10/

klaox[1] [glaox] /klauʔ/ *n.* <LI,NGEEI:> စည်ဗုံ 铜鼓（状如饭甑, 通常藏于大头人家, 遇有盛典才拿出来敲）*tónggǔ* bronze drum (shaped like a large steaming vessel, stored in headman's house and brought out for major ceremonies). **:** Tawng: kuih nawh mawh klaox, maox grawd nawh mawh soi:. သူထမင်းချက်တဲ့အိုးကစည်ဗုံ၊ သူချည်ထားတဲ့ကြိုးကဆွဲကြိုး။ 他煮饭的锅是铜鼓，他束（腰）的带子是银链。（形容富有。）*The pot he cooks with is a bronze ceremonial drum, the sash he ties (his waist) with is a (silver) chain. (Describes wealth.)* /*f*8/

klaox[2] [glaox] /klauʔ/ *vi.* <KAUNG:> မှည့်–၊ ဝင်းမှည့်– 黄熟（谷类作物已届成熟）*huángshú (gǔlèi zuòwù yǐ jiè chéngshú)* ripen (of cereal grains). **:** Nghox hoik klaox. စပါးမှည့်ပြီ။ 稻谷黄熟了。 *The rice has ripened.* /*f*8/

klao:[1] [glao] /klau/ *vt.* ရော–၊ ရော–၊ နှော– 拌, 拌和, 搅和 *bàn, bànhé, jiǎohuò* stir, mix. **:** Klao: ex sawm: eep nghox kiex eep sivawng tau. ကျုပ်တို့ထမင်းနဲ့ပြောင်းရောမွှေပြီးစားတယ်။ 把大米饭和玉米饭拌在一块儿吃。 *We mix cooked rice and maize together to eat..* ☞ pang:[3], tao ①, ku kuax, mhi:, khao: ①, kheu:, cao:[3], siguax, su: saoh ①, su: shiaoh [*syn.*]. /*f*7/

klao:[2] [glao] /klau/ *v.* <NGEEI:> ဆို–၊ ရွတ်ဖတ်– 唱（多指唱劳动曲调）*chàng (duō zhǐ chàng láodòng qǔdiào)* sing, chant (usu. a work chanty). ☞ taw:[2], eue:[1], rhax[1] ②, rhax lai ②, caong yaog ①, ngeei:, chang:[1], chang: kaw: [*syn.*]. /*f*7/

klai[1] [glāi] /klại/ *vs.* ပြာ–၊ စိမ်း– 蓝, 绿, 青 *lán, lǜ* blue, green. ☞ gai, siglai[1], siglai[2] [*mor.*]. /*f*0.0465/ /*f*5/

klai[2] [glāi] /klại/ *conj.* ◌◌◌◌ ◌◌သော်လည်း၊ သော်ငြားလည်း၊ သေချာအောင် 固然, 虽然 *gùrán, suīrán* although, granted, to be sure. **:** Klai tix mawh lawk ah maix, mawh ngie ang: aux tien yuh. မင်းပြောသလို ဟုတ်ပေမယ့် ငါအဲဒါကို လုပ်ဖို့အချိန်မရှိဘူး။ 你固然说的都对, 但是我没有工夫去做。 *Although it is as you say, I don't have the time to do it.* ☞ kla klai, kla [*syn.*]. /*f*0.0465/ /*f*5/

klai pau: [glāi bae] /klại paɯ/ *n.* စိမ်းပြာရောင် 灰绿色 *huī lǜsè* ash green, glaucous.

klai paing [glāi bāing] /klai̯ pa̰ŋ/ *n.* အပြာဖျော့ရောင်၊ အစိမ်းဖျော့ရောင် 浅蓝色, 浅绿色 *qiǎn lánsè, qiǎn lǜsè* light blue, pale green.

klai plu pliex [glāi blū blīex] /klai̯ plu̯ pliɛ̰ʔ/ *n.* စိမ်းမို့မို့ရောင် 浅绿 *qiǎnlǜ* light green.

klai singi [glāi si ngī] /klai̯ s.ŋi̯/ *n.* အစိမ်းရောင် 绿茸茸, 碧绿 *lǜ róng róng, bìlǜ* green (emerald). **:** rawm: klai singi. ရေအစိမ်းရောင်။ 碧绿的水。

klai siim: [glāi si im] /klai̯ s.ʔim/ *n.* မြက်စိမ်းရောင် 草绿色, 绿油油 *cǎolǜsè, lǜ yóuyóu* bright grass green, bright green, glossy green. **:** Kawn: nghox cax uik klai siim: ngie. ပျိုးပင်တွေ စိမ်းနေတာပဲ။ 麦苗绿油油的。 *The rice seedlings are a bright green.*

klai raoma: [glāi rao ma] /klai̯ rau ma/ *n.* မိုးပြာ၊ မိုးပြာရောင် 天蓝色 *tiānlánsè* sky blue.

klai lung [glāi lūng] /klai̯ lu̯ŋ/ *vs.* <SI:> ပြာရင့်– 深绿, 青色 *shēnlǜ, qīngsè* deep blue, dark green (lit. 'black green-blue').

klai lhax khaox [glāi hlax kaox] /klai̯ lʰaʔ kʰauʔ/ *n.* သစ်ရွက်စိမ်း leaf green. ☞ klai: lhax ox [*syn.*].

klaik [glaig] /klac/ *n.* ချိုင်း (လက်ကတီးကြား) 腋, 夹肢窝（胳肢窝）*yè, gāzhīwō* armpit, underarm. **:** Kawm ngawg cawk klaik. ငယ်ပေါင်းကြီးဖော် (လည်ပင်းဖက်ချိုင်းနိုက်ဖော်) 搂脖子，掏腋下。（非常亲近随便，常用以形容夫妻之间相亲相爱。掏胳肢窝，是哈痒、闹着玩的意思。）*Hug the neck and poke in the armpits. (Expresses playful intimacy, as between husband and wife.)* /*f*10/

klai: lhax ox [glāi hlax oux] /klai lʰaʔ ʔoʔ/ *vs.* ဝါးရွက်အစိမ်းရောင် 翠绿色，草绿色 *cuìlǜsè, cǎolǜsè* leaf green, bamboo leaf green. ☞ klai hlax khaox [*syn.*].

klaing: [glaing] /klaŋ/ *vt.* ခြေ:– 磨 *mó* sharpen (on a whetstone). **:** klaing: vaig. ဓါးသွေးတယ်။ 磨刀。 *sharpen a machete.* ☞ laing: [*mor.*]. /*f*8/

kloh[1] [glouh] /kloh/ *n.* <TOSAT> တိရစ္ဆာန်ခွာ 蹄, 蹄子 *tí, tízi* hoof, trotter. **:** kloh moi. 牛蹄。 *cattle hooves.* /*f*9/

kloh[2] [glouh] /kloh/ *vt.* 嘲讽, 挖苦, 数落 *cháofěng, wākǔ, shǔluo* tease, taunt, ridicule, rebuke. ☞ kloh khlaw: [*syn.*]. /*f*9/

kloh khlaw: [glouh klo] /kloh kʰlɔ/ *vt.* 嘲讽, 挖苦, 数落 *cháofěng, wākǔ, shǔluo* tease, taunt, ridicule, rebuke. **:** Paw kloh khlaw: paoxtix yuh nan:, ang: mhawm:. 别挖苦人, 那样做不好。 *Stop teasing somebody like that, it's not nice.* ☞ kloh[2] [*syn.*].

kloh khloe: [glouh kloui] /kloh khloi/ *v.* ပုတ်ခတ်–၊ ယုတ်ပတ်–၊ အသရေဖျက်– 诽谤 *fěibàng* slander, libel.

kloh jawn: [glouh njon] /kloh dʑɔn/ *n.* <BRIE> ခွာ (မြင်း) ? 附蹄, 悬蹄 *fùtí, xuántí* (toe on animal hoof which does not touch the ground, Chn. 'appended hoof, hanging hoof', lit. 'duplicate? pocket? hoof').

klong:[1] [gloung] /kloŋ/ **1** *n.* ပန်းကန်လုံး၊ ဟင်းချိုပန်းကန်၊ ဇလုံ 碗 *wǎn* bowl. **:** Koe: klong: tiex pex miex plah? 你们家有几个瓷碗？ *How many pottery bowls does your family have?* **2** *cl.* လုံး 碗 *wǎn* bowl. **:** eep tix klong:. ထမင်းပန်းကန်လုံးတစ်လုံး။ 一碗饭。 *a bowl of food.* ☞ pheung:, tawg [*syn.*]. /*f*6/

klong:[2] [gloung] /kloŋ/ **1** *vt.* ထွင်း–၊ စူးဖေါက်– 钻, 烙洞 *zuān, lào dòng* drill, burn a hole. **2** *vt.* စစ်ဆေး–၊ စစ်ကြော– 追问 *zhuīwèn* interrogate, question closely, grill. ☞ tai: lox, klong: kloek ②, klu: kliien: ②, cheuk, cheuk lox, chawk chaing:, chawk cheng:, seug [ceu 2] [*syn.*]. ☞ long: [*mor.*]. /*f*6/

klong: kloek [gloung glouig] /kloŋ kloc/ **1** *vt.* ထွင်း–၊ စူးဖောက်– 钻 *zuān* drill. **:** klong: kloek daux. အပေါက်ထွင်းတယ်။ 钻洞。 *drill a hole.* **2** *vt.* စစ်ဆေး–၊ စစ်ကြော– 追问 *zhuīwèn* interrogate, question closely, grill. **:** Bre tix klong: kloek nawh tawm: krai nawh lox lih. သူစကားထွက်လာအောင် သေချာစစ်ကြောနေတာ။ 认真追问他, 让他讲出来。 *Interrogate him carefully until he tells all.* ☞ tai: lox, klong:[2] ②, klu: kliien: ②, cheuk, cheuk lox, chawk chaing:, chawk cheng:, seug [ceu 2] [*syn.*].

klong: brak [gloung nbrag] /kloŋ brak/ *n.* သွပ်ပန်းကန် 铝（锑、洋铁）碗 *lǚ (tī, yáng tiě) wǎn* bowl made of aluminium (UK) aluminum (US) or galvanised (UK) galvanized (US) iron or steel (plated with zinc) (or alloy of antimony?).

klong: taix [gloung daix] /kloŋ taiʔ/ *n.* လက်ဗွေ 斗（圆形手指纹）*dǒu (yuán xíng shǒuzhǐ wén)* whorl, round fingerprint.

klong: tiex [gloung diex] /kloŋ tɛʔ/ *n.* မြေပန်းကန်လုံး၊ မြေဟင်းချိုပန်းကန်၊ မြေဇလုံ 土碗 *tǔ wǎn* earthen bowl.

klong: ji: law: [gloung nji lo] /kloŋ dʑi lɔ/ *n.* ဝါးခွက် 竹杯（喝水酒, 量米等用） *zhúbēi (hē shuǐ jiǔ, liáng mǐ děng yòng)* bamboo cup (for drinking plai rice beer or measuring rice). ☞ ji: law: [*syn.*].

klom: [gloum] /klom/ *vs.* <CAG> "ဝ"လူမျိုးများ တောကောင်ရပြီးလျှင်တောကောင်၏အသွေးကိုလက်

နက်တွင်သုတ်သောတောကောင်၏အသွေး 血迹厚, 血污厚（指弩弓、鸟枪、鸟笼等上面的血迹厚。佤族的男子, 用弩箭、鸟枪等射中雀鸟后, 要将鸟血抹在弩弓、鸟枪上, 血迹厚, 说明箭术高, 枪法准）*xuè jī hòu, xuè wū hòu (zhǐ nǔ gōng, niǎo qiāng, niǎolóng děng shàngmian de xuè jī hòu. Wǎzú de nánzǐ, yòng nǔ jiàn, niǎo qiāng děng shè zhōng qiāo niǎo hòu, yāo jiāng niǎo xuè mǒ zài nǔ gōng, niǎo qiāng shàng, xuè jī hòu, shuōmíng jiàn shù gāo, qiāng fǎ.*

klu [glū] /klu̯/ *vs.* တုံး– (ဓား) 钝 *dùn* dull (as of a blade). **:** Klu vaig, klaing: nawh lawm ceeix. ဓားတုံးနေပြီ၊ နည်းနည်းသွေးလိုက်ပါ။ 刀钝了, 把它磨快点儿。 *The machete is dull, so sharpen it a bit.* ☞ peem[1], beem[1] [*syn.*]. ☞ lawm[1] ② [*ant.*]. /*f*7/

klu klao [glū glāo] /klu̯ klạu/ *vi.* ကွဲပြား–၊ ပြန့်ကျဲ–၊ ရောနှော– 散开 *sànkāi* scatter, disperse. **:** pa hoik klu klao tix sinax pui khankix. [Isatax 3:8] အရပ်ရပ်ကွဲပြားလျက် နေသော လူမျိုးတမျိုးရှိပါ၏။ 散居在王国各省的民中。 *dispersed among the peoples. [Est. 3:8]* ☞ pu: prang:, pung: prang:, pru: prang: [*var.*].

klut [glud] /klut/ *cl.* ပိုင်း၊ ကန့် 段, 节（一般指织布时从胸前到手够不着织的地方的长度, 约合一尺五寸）*duàn, jié (yìbān zhǐ zhī bù shí cōng xiōng qián dào shǒu gòu bù zháo zhī de dìfang de chángdù, yuē hé yī chǐ wǔ cùn).* **:** Nawh hoik taing: man: tix klut. သူပိတ်တစ်ကန့်ယက်ပြီးပြီ။ 她已经织了一段布了。

klup [glub] /klup/ *vt.* ပြောက်–၊ သွန်– 控, 倒 *kòng, dào* tip, dump, pour, spill (out of container). **:** klup eep khaing: daux tung uik. ချိုင့်ထဲကထမင်းတွေအားလုံးသွန်ပစ်လိုက်။ 把甑子里的饭全部控出来。 *dump all the cooked rice out of a steamer.* | klup nghox khaing: daux khrawng: pak ngie. ခြင်းထဲကစပါးတွေကိုပြောင်နေအောင်မှောက်လိုက်။ 把箩筐里的稻谷全部倒出来。 *pour all the rice grain out of a basket.* ☞ glup[1] [*mor.*]. /*f*7/

klux [glūx] /klu̯ʔ/ *vs.* တုံး–၊ (မျှားသောအားဖြင့်ဓားသွားကိုရည်ညွှန်းသည်) 勘, 秃 （多指金属器具的棱角、锋芒等磨损）*yì, tū (duō zhǐ jīnshǔ qìjù de léngjiǎo, fēngmáng děng mósǔn)* worn down, dull, blunt, nicked up (usu. referring to the edge of knives, etc.). **:** Hoik klux vaig in:. ဓားမတုံးနေပြီ။ 这把刀已经勘了。 *This machete has gotten dull.* | Klux giien: nawh. 他的手指秃了。 *His fingers are worn down. (?)*

klu: kla: rhawm: [glu gla hrom] /klu kla rʰɔm/ စိတ်မရှည်–၊ စိတ်တိုး–၊ စိတ်စော–၊ ကြောင့်ကြ– 不耐烦, 厌烦 *búnàifán, yàn fán* impatient, anxious. **:** Klu: kla: rhawm: nawh ka rheeng: ot tix ka nyiex. 他在家里时间长了, 已经呆得不耐烦了。 ☞ ku: kla: rhawm: [*var.*].

klu: klan: [glu glan] /klu klan/ *vt.* 忍耐, 克服, 坚持 *rěnnài, kèfú, jiānchí* endure, bear, overcome. **:** Ex klu: klan: tix yuh tivud, dex hoik. 咱们忍耐着做一会儿, 快要完了。 *Let's just bear with it a while longer, we're nearly done.* ☞ kan[2], geu:, gawh, gu:[3], gun[1], gun yeung, gheen:[2], sigawh, sigoih, sigheen:, sighoih [*syn.*].

klu: kliien: [glu glian] /klu kliən/ **1** *vt.* ကျစ်– 绞, 拧, 缠, 绕（反复地）*jiǎo, níng, chán, rào (fǎnfù de)* twist (repeatedly. **:** klu: kliien: maox. ကြိုးကျစ်သည်။ 绕绳子。 *twist rope around and around.* **2** *vt.* ချဉ်းကပ်– 盘问 *pánwèn* interrogate, question closely, grill. **:** Maix bre tix klu: kliien: nawh ka lox.ʿ ခင်းဗျားသူ့ကိုကြည့်ပြီးစကားနဲ့ချဉ်းကပ်ကြည့်။ 你仔细地盘问他。 *Interrogate him carefully.* ☞ klu: kliiem:[2], ku: kliien:[1], ku: kriiem: [*var.*]. ☞ tai: lox, klong:[2] ②, klong: kloek ②, klu: kliien: ②, cheuk, cheuk lox, chawk chaing:, chawk cheng:, seug [ceu 2] [*syn.*].

klu: kliiem:[1] [glu gliam] /klu kliəm/ *vt.* ထပ်ခါတလဲလဲလိုက်ရှာ–၊ ရှာ–၊ ရှာဖွေ– 寻找（反复地）*xúnzhǎo (fǎnfùde)* seek, search for (repeatedly), look high and low. ☞ ku: kliien:[2] [*var.*].

klu: kliiem:[2] [glu gliam] /klu kliəm/ ☞ klu: kliien: .

klu: khlaik [glu klaig] /klu kʰlac/ **1** *v.* 错 *cuò* make a mistake. **:** Hoik klu: khlaik kaing yuh nawh. 他把事情办错了。 **2** *vt.* 错过 *cuòguò* miss. **:** klu: khlaik bawg yam. 错过机会。 *miss an opportunity.* ☞ khlu: khlaik [*var.*].

klu: khlik [glu klig] /klu kʰlic/ *vs.* 坑坑洼洼 *kēngkēngwāwā* bumpy, bouncy. **:** Krax in: klu: khlik tix hu:. 这条路走起来坑坑洼洼的。 *This is a bumpy road to travel.* ☞ khlu: khlawk [*var.*]. ☞ khlu: khlawk khlu: khlik [*syn.*].

klug [glūg] /klu̯k/ *onom.* 怦（心跳声）*pēng (xīn tiào shēng)* thump (sound of heart throbbing). **:** Tauh rhawm: ah klug nan:. 心里怦怦地跳。 *One's heart pounded with a thump, thump.*

klug klang [glūg glāng] /klu̯k klạŋ/ *onom.* ◻◻◻◻ ထောင်းသံ 铛铛（形容敲打金属器物声） *dāng dāng (xíngróng qiāodǎ jīnshǔ qì wù shēng)* clank, clang (sound)?.

klung klung [glūng glūng] /klu̯ŋ klu̯ŋ/ 轰隆 *hōng lōng.* **:** Lox luah mawg ah klung klung nan:. 大炮轰隆地响。

klun: [glun] /klun/ *n.* <SIUING:> စပါးအုံးမြွေ 蟒, 蟒蛇 *măng, măng shé* python, boa (*Python reticulatus*?).

klaw [glō] /klɔ̰/ *vs.* ပြောင်–၊ ကတုံး 秃 *tū* bald. **:** gawng klaw. ၊ ကတုံး 秃山。 *a bald mountain.* | kaing: klaw. ခေါင်းကတုံး 秃头。 *a bald head.* ☞ pak[1], pak lug, pak duh, pit ①, leen ① (leun) [*syn.*].

klawk [glog] /klɔk/ *vs.* ခွက်–၊ ချိုင့်–၊ နိမ့်– 凹, 凹陷 *āo, āoxiàn* concave, depressed (in shape), sunken. **:** dee klawk. ချိုင့်ဝှမ်း 陷的地方。 *a depression in the ground.* ☞ nguan: (ngwan:), viiep, vip, vawt [*syn.*]. ☞ lawk[4], glhawk cux [*mor.*]. /*f*9/

klawk gawng [glog mgōng] /klɔk gɔ̰ŋ/ ၊ ခွက် 山洼 *shān wā.* **:** Dee klawk gawng hoik plauh tix mawh kaung:. ၊ ခွက်သောနေရာမှာလယ်တွေဖြင့်ကုန်ပြီ။ 山洼地方已开成了水田。

klawt[1] [glod] /klɔt/ *n.* ကြက်ဥအနှစ် 蛋黄 *dànhuáng* egg yolk. /*f*10/

klawt[2] [glod] /klɔt/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကျွတ်နွယ် 短柄垂子买麻藤（攀援藤本, 果实成串, 可食, 壳可入药）*duǎnbǐng chuízǐ mǎimáténg (pānyuán téngběn, guǒshí chéng chuàn, kě shí, ké kě rù yào)* (a kind of liana, or climbing vine, probaby *Gnetum pendulum* [垂子买麻藤], with edible fruit in strings?, and peel used medicinally). ☞ nhu: klawt [*syn.*]. ☞ v . /*f*10/ [ríang plix Gnetum paniculatum].

klawt tawm: ia: [glod dom ia] /klɔt tɔm ʔia/ *n.* ကြက်ဥအနှစ် 鸡蛋黄 *jīdàn huáng* egg yolk.

klawt ia: [glod ia] /klɔt ʔia/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကြက်ဆူစေ့ (အရွက်၊ အမြစ်နှင့်အစေ့ကို ဆေးအဖြစ်သုံး) 蓖麻 *bìmá* castor bean *Ricinus communis*, leaves, root, and beans used medicinally, lit. 'chicken egg yolk'). ☞ khaox klawt ia:, plix kre: ia: [*syn.*]. ☞ klawt tawm: ia: .

klawh [gloh] /klɔh/ **1** *vt.* နွှာ (သစ်၊ အခွံ) 剥 *bāo* peel. **2** *vt.* 抓, 搔 *zhuā, sāo* scratch. ☞ tawh, kiah[2], khak, khik ①, boik, boig, bhoik, rawn[1] [ceu 1], krag [ceu 2] [*syn.*]. ☞ glawh [*mor.*]. /*f*10/

klawd [glōd] /klɔ̰t/ *vi.* ရှင်–၊ အသက်ရှင်– 活 *huó* live, be alive, survive. **:** Lig in: kawn: klawd. ဒီဝက်အသက်ရှင်နေသေးတယ်။ 这猪还活着。 *This pig is still alive.* | Kawn: khaox sum: ex hoik klawd. ကျွန်တော်တို့စိုက်ခဲ့တဲ့သစ်ပင်ကလေးရှင်တယ်။ 咱们栽的树苗已经活了。 *The sapling which we planted has survived..* ☞ im: [*syn.*]. ☞ yum [*ant.*]. /*f*6/

klawng [glōng] /klɔ̰ŋ/ *n.* ၊ ကြိုးကွင်း၊ ညှပ်ကွင်း 活扣（指用绳子结成活的捕野兽用的扣子）*huókòu (zhǐ yòng shéngzi jiéchéng huó de bǔ yěshòu yòng de kòuzi)* slip knot, noose, snare (a vine or rope used as an animal trap). ☞ tod[1], lawt[1], groe, riao, singoe [*syn.*]. /*f*10/

klawng maox hung: [glōng maox hung] /klɔ̰ŋ mauʔ huŋ/ *n.* ၊ ကိုက်တုံ့ကွင်း 牛鼻绳活扣 *niú bí shéng huókòu* halter rope slip knot (lit. 'stinkbug? halter slip knot'?).

klawng: [glong] /klɔŋ/ *n.* မြစ်၊ ချောင်း၊ စမ်းချောင်း 河, 江, 溪 *hé, jiāng, xī* river, stream, creek (US). /*f*0.0847/ /*f*4/

klawng: ngawd [glong ngōd] /klɔŋ ŋɔ̰t/ *n.* ၊ ချောင်း 河山 *hé shān* rivers and hills (landscape?).

Klawng: Pung [Glong Būng] /klɔŋ pṵŋ/ *np.* ကလောင်ပွန်းရွာ (တရုတ်–နောင်လျန်း) 糯良（地名, 在沧源县糯良乡）*Nuòliáng (dìmíng, zài Cāngyuánxiàn Nuòliángxiāng)* Nuoliang (town, central Cangyuan county, Yunnan, China). [gróh grong Klong Púng daex Róub róm cé kaex hag tiex].

klawng: mawng [glong mōng] /klɔŋ mɔ̰ŋ/ *n.* <NGEEI:> ၊ ကျန်း 铿锣 *mángluó* small cymbals (?).

klawn bee [glōn nbēe] /klɔ̰n bɯ̰/ *n.* အဆီဖု 脂油 *zhīyóu* congealed fat (?) (lit. 'bumps of oil'). **:** klawn bee krax tan pa nhim: khankix. [2 Lai Grawng Been 7:7] 平安祭牲的脂油。 *the fat of the peace offerings. [2Ch. 7:7]*

klawn: tiex [glon diex] /klɔn tɛʔ/ *n.* ကျွန်း 岛 *dǎo* island (lit. 'bump of earth'?).

klawm: [glom] /klɔm/ **1** *vt.* ထမ်း– 挑, 扛, 抬 *tiāo, gāng, tái* carry (on shoulder, in the hands, between two people). **:** klawm: rawm:. ၊ ။ 挑水。 *carry water.* | klawm: khaox. သစ်ထမ်း 扛木头。 *carry a beam.* | Klawm: kiex rawm:. သူတို့နှစ်ယောက်ရေထမ်းသည်။ 他俩抬水。 *The two of them carried water.* **2** *vt.* ထမ်းဆောင်–၊ တာဝန်ယူ– 负担, 承担 *fùdān, chéngdān* bear, assume a burden, take responsibility for (carry an abstract load). **:** Kaing nyiex yix mawh aux pa klawm:. အိမ်အလုပ်တာဝန်တွေကိုကျွန်တော်ပဲထမ်းဆောင်သည်။ 家务事全由我承担。 *The duties in our family are borne by me.* ☞ glawm: [*mor.*]. /*f*0.0263/ /*f*6/

kloi:[1] [gloi] /klɔi/ *vi.* ပြီးအောင်[ကြီယာ]– 扫尾, 完, 尽 *sǎowěi, wán, jìn* finish up, finish off. **:** Kaing in: kloi: pex yuh. ဒီအလုပ်ခင်ဗျားတို့ပြီးအောင်လုပ်။ 这点工作由你们来扫尾。 *You all finish up doing this work.* | Kloi: maix sawm:. ထမင်းပြီးအောင်စား 你把它吃完。 *You finish eating it.* /*f*10/

kloi:[2] [gloi] /klɔi/ *adv-pre?.* ။ 怎么（表示遗憾）*zěnme (biǎoshì yíhàn)* its a shame that...., what a pity that..... **:** Nawh kloi: tik nang: kraung tix nan:! သူရောပစ္စည်းကိုဒီလိုပ်ပစ်တာပဲ။ 他怎么遗失了东西！ *What a pity that he lost that thing of his!* /*f*10/

klip[1] [glib] /klip/ *n.* ပခုံး 肩 *jiān* shoulder. /*f*5/

klip[2] [glib] /klip/ **1** *vi.* နစ်–၊ မြုပ်–၊ ဝင်– (နေဝင်–) 没，落 *mò, luò* sink, decline, go down, set (of the sun). **2** *vt.* ရုပ်ဖျက်–၊ ဖုံးဖိ–၊ ဖုံးကွယ်–၊ ထိမ်ချန်– 掩盖，掩饰 *yǎngài, yǎnshì* disguise, cover up, conceal. ☞ glip [*var.*]. ☞ lih [ceu 1] [*ant.*]. /*f*5/

klih [glih] /klih/ *vi.* ။ – 懊悔 *àohuǐ* regret. ☞ klih preeing, klih kleeing, klih rhawm: [*syn.*].

klih kleeing [glih glēeing] /klih klɯiŋ/ *vi.* ။ – 慎恼 *àonǎo* regret, feel remorse. ☞ klih, klih preeing, klih rhawm: [*syn.*].

klih preeing [glih brēeing] /klih prɯiŋ/ *vi.* ။ – 懊悔 *àohuǐ* regret. ☞ klih, klih kleeing, klih rhawm: [*syn.*].

klih rhawm: [glih hrom] /klih rʰɔm/ *vi.* ။ – 懊悔 *àohuǐ* regret. **:** Glih rhawm: aux ka ang: tix ah lai dix. စာမသင်ခဲ့လို့နောင်တရတယ်။ 我懊悔过去没读书。 *I regret that I didn't study in the past.* ☞ klih, klih preeing, klih kleeing [*syn.*].

klix [glix] /kliʔ/ *n.* လိင်တံ 阴茎, 阳具 *yīnjīng, yángjù* penis, cock (vulg.), dick (vulg.). **:** Bwan: klix mie tix cha:, bwan: kla: mie tix cheu:. လိင်တံရဲ့အကျိုးကျေးဇူးကိုစမ်းကြည့်ချင်တယ်၊ ဝှေးစေ့ရဲ့ကောင်းကျိုးကိုမြည်းစမ်းကြည့်ချင်တယ်။ 看着阳具想着干，望着卵子挂着玩。（婚礼祝辞。）*You look at the penis and want to test it, you look at the balls and want to try them out. (A wedding toast.)*

kling:[1] [gling] /klɪŋ/ *n.* <KAX> ။ 水蛭, 蚂蟥 *shuǐzhì, mǎhuáng* leech (*Hirudinea, Aulastomum gulo?*), marine animal often with flat , fat tubular body, dark green back, tiny sucker [acetabulum], pierces skin but does not suck blood). ☞ lhaix [*syn.*]. /*f*9/

kling:[2] [gling] /klɪŋ/ **1** *vt.* ဗိုင်းငင်–၊ ချည်ငင်– 纺 *fǎng* spin (yarn, thread). **:** kling: keei:. ချည်ငင်တယ်။ 纺线。 *spin yarn.* **2** *vt.* လှည့်–၊ လည်–၊ လှိမ့်– (用水车引水) *(yòng shuǐchē yǐn shuǐ)* 'spin' water for irrigation uphill with a waterwheel. **:** Pon puk rao ox pai: ling:, pon kling: rawm: klawng: haok blaong. ဝါးအရင်းကိုလည်နေအောင်ကွေးနိုင်တယ်၊ ရေချောင်းကိုအပေါ်တက်အောင်လှည့်နိုင်တယ်။ 能把竹稍折成团团转，能把河水纺上坡。（有技术有本事。团团转是一种用竹木做成，能绕轴旋转的娱乐器具。）*Can bend bamboo fronds into a wheel and can spin river water up a slope. (Describes being skillful.)* **3** *vs.* ချာချာလည်– 晕 *yūn* dizzy, one's head is spinning. **:** Kling: kaing: aux. ။ ချာချာလည်နေတယ်။ 我头晕。 *My head is spinning.* ☞ bhuih[2] ① [ceu 1] [*syn.*]. ☞ ling:[2] [*mor.*]. /*f*9/

kling: kaing: [gling gaing] /klɪŋ kaɲ/ *vs.* ။ – ။ – ။ – ။ – ။ – ။ – ။ – 头晕。 *toú yūn.* dizzy, nauseous.

kling: klang: [gling glang] /klɪŋ klaŋ/ *onom.* 丁当（铃声）*dīng dāng (líng shēng)* ding-a-ling, ding-dong.

kling: klang: [gling glang] /klɪŋ klaŋ/ *n.* 来往 *láiwǎng.* **:** lai: ling kling: klang:. 互相来往。

kle [glēi] /kleˌ/ *vt.* တစ်ဖဲ့ခြင်းကိုက်စား–၊ တမြိုမြိုစား–၊ တတွတ်တွတ်စား–၊ ဖြည်းဖြည်းကိုက်စား– 啃（一点一点地咬）*kěn (yīdiǎnyīdiǎn de yǎo)* nibble. **:** kle si ang:. အရိုးကိုဖြည်းဖြည်းကိုက်စားတယ်။ 啃骨头。 | kle nawh sivawng. ပြောင်းဖူးကိုတစ်ဖဲ့ခြင်းကိုက်စားတယ်။ 他啃玉米。

kleh [gleih] /kleh/ **1** *vt.* ။ – (သေနတ်၊ ဒူးလေး)၊ လေးတင်– 抠, 扳（扳动枪机、弩机等）*kōu, bān (bān dòng qiāng jī, nǔ jī děng)* cock (trigger of gun, crossbow, etc.). **:** Kleh nawh ak. ဒူးလေးကိုမောင်းတင်တယ်။ 他扳弩机。 *cock the crossbow* **2** *vt.* ချိုး–၊ ပိုင်း–၊ ခွဲ– 撅，撅断 *juē, juē duàn* break, break off. **:** kleh kak khaox. သစ်ကိုင်းတွေချိုးတယ်။ 撅断树枝。 *break off a tree branch.* ☞ gleh [*mor.*]. /*f*10/ [check Burmese, this is *transitive* 'break sth.', cf. intrans. mgleih/gleh].

kle: [glei] /kle/ *vi.* ထစ်–၊ စကားထစ်– 口吃, 结巴 *kǒuchī, jiébā* stutter. /*f*9/

kleb [kleeb] /kʰlɯp/ *vi.* နွမ်းခွေခြင်း၊ ငိုက်စိုက်ကျခြင်း 耷拉 *dāla* droop, sag. **:** Yu: yhaok lig khleep ngie. ဒီဝက်ရဲ့နားရွက် နွမ်းနေတယ်။ 猪的耳朵耷拉下来。 *A pig's ears droop way down.*

klieh [glieh] /klɛh/ **1** *vi.* ။ ။ ကစား–၊ 玩, 玩耍 *wán, wánshuǎ* play, have fun, have a good time, enjoy oneself. **:** Klieh kawn: nyawm tan:. ကလေးတွေ ဟိုဘက်မှာကစားနေတယ်။ 小孩儿在那里玩耍。 *The kids are playing over there.* **2** *vt.* ကစား–၊ သရုပ်ဆောင်–၊ တီးမှုတ်– 打, 玩, 表演, 跳舞 *dǎ, wán, biǎoyǎn, tiàowǔ* play (a sport), perform (a play, musical performance), dance, entertain. **3** *vi.* ချစ်ကျွမ်းဝင်–၊ မေတ္တာသက်ဝင်–၊ ချစ်ကြည်နှူး–၊ ပိုး–၊ ပိုးပန်း–၊ လူပျိုလှည့်– 谈恋爱 *tán liàn'ài* be in love, be romantic, court sb.. **:** Kiex hoik klieh tau ra: num phao:. သူတို့နှစ်ယောက်ချစ်ကျွမ်းဝင်တာနှစ်နှစ်ရှိပြီ။ 他俩已经相好两年了。 *They have been friends for two years.* **4** *vi.* <VH?> စ–၊ နှောက်–၊

ကျီစား– 逗，开玩笑。 *dòu, kāi wánxiào.* kid, tease, joke with sb., play a joke on sb.. **:** Mawh klieh nawh mai: maix ngie, ang: mawh lox lung. သူခင်ဗျားကိုစတာပါ၊ တစ်ကယ့်စကားမဟုတ်ပါဘူး။ 他只是跟你开玩笑，不是真的。 *He is just joking with you, he's not being serious.* ☞ plieh [ceu 1], piao yiien:, piao: ying:, yuh krax graoh thiao: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.0485/ /*f*8/

klieh grhaoh thiao: phuih [glieh nkraoh tiao puih] /klɛh gʰrauh tʰiau pʰuih/ *n.* 体操 *tǐcāo* gymnastics.

klieh plix puing: [glieh blix buing] /klɛh pliʔ puɲ/ **1** *n.* ဘေ့(စ်)ဘော 棒球 *bàngqiú* baseball. **2** *n.* ? 垒球 *lěiqiú* softball.

klieh plix blok [glieh blix nbloug] /klɛh pliʔ blok/ *n.* ရုဂ်ဘီအားကစား 英式橄榄球 *Yīngshì gǎnlǎnqiú* football, rugby.

klieh plix tub [glieh blix dūb] /klɛh pliʔ tṳp/ *n.* ဘောလီဘော 排球 *páiqiú* volleyball.

klieh plix tiied [glieh blix dīad] /klɛh pliʔ ṭiat/ **1** *n.* ဘောလုံးအားကစား 足球, 英式足球 *zúqiú, Yīngshì zúqiú* football, soccer. **2** *n.* ကန်ဘောလုံး 橄榄球, 美式足球 *gǎnlǎnqiú, Měishì zúqiú* football, N. American.

klieh plix sawng [glieh blix sōng] /klɛh pliʔ sɔ̤ŋ/ *n.* ဘတ်စကက်ဘော 篮球 *lánqiú* basketball.

klieh plix laig doh [glieh blix lāig ndouh] /klɛh pliʔ la̤c doh/ *n.* ဂေါက်သီးအားကစား 高尔夫球 *gāo'ěrfūqiú* golf.

klieh pho: [glieh pou] /klɛh pʰo/ *n.* စနိုကာ၊ ဘီလီယက် 台球, 桌球, 斯诺克 *táiqiú, zhuōqiú, sīnuòkè* pool, snooker, billiards. ☞ sanoka, biliiet [*syn.*].

klieh phi: nya: [glieh pi nya] /klɛh phi ɲa/ *n.* ပြဇာတ်၊ ဇာတ်သဘင် 戏剧 *xìjù* drama, theatre.

klieh bang pak kuceu [glieh nbāng bag gū jē] /klɛh ba̤ŋ pak kṳ tɕɤ̤/ *n.* ကွင်းပြင်အားကစားနည်းမျိုးစုံ 田径运动 *tiánjìng yùndòng* track and field events.

klieh brug brung [glieh nbrūg nbrūng] /klɛh brṳk brṳŋ/ *n.* မြင်းပြိုင်ပွဲ 赛马 *sàimǎ* horse racing.

klieh to: [glieh dou] /klɛh to/ *n.* ပြေးပွဲ၊ အပြေးအားကစား 赛跑 *sàipǎo* dash, footrace. ☞ silaih to: [*syn.*].

klieh to: lang [glieh dou lāng] /klɛh to la̤ŋ/ *n.* မာရသွန်၊ တာဝေးအပြေး 马拉松赛跑 *mǎlāsōng sàipǎo* marathon (long-distance running).

klieh nhak taix [glieh hnag daix] /klɛh nʰak taiʔ/ *n.* လက်မောင်းချိုးပြိုင်ပွဲ arm wrestling.

klieh nhak caong [glieh hnag jāong] /klɛh nʰak tɕa̤uŋ/ *n.* ခြေသလုံးချိုးပြိုင်ပွဲ 摔跤 *shuāijiāo* wrestling.

klieh ceung [glieh jēng] /klɛh tɕɤ̤ŋ/ *n.* သိုင်းအားကစား 拳术, 武术 *quánshù, wǔshù* martial arts (taijiquan, judo, etc.).

klieh chup taix tub [glieh qub daix dūb] /klɛh tɕʰup tai ʔ tṳp/ *n.* လက်ဝှေ့ 拳术（?）*quánshù (?)* boxing.

klieh sijut [glieh si njud] /klɛh si dʑut/ *n.* ကျွမ်းဘား 跳水 *tiàoshuǐ* diving.

klieh lab [glieh lāb] /klɛh la̤p/ *n.* ကပွဲ၊ ပြပွဲ၊ အနုပညာ 杂技 *zájì* variety show.

klieh loe rawm: [glieh lōui rom] /klɛh lo̤i rɔm/ *n.* ရေကူးအားကစား 游泳 *yóuyǒng* swimming.

klieh vai: reu [glieh vai rē] /klɛh vai rɤ̤/ *n.* လှေလှော် အားကစား 赛船 *sàichuán* boating, sailing, boat racing.

klieh vaig [glieh vāig] /klɛh va̤c/ *n.* ဓါးရေး၊ ဓါးပြိုင်ပွဲ 击剑 *jījiàn* fencing.

klieh hauk ia: [glieh haeg ia] /klɛh hauk ʔia/ *n.* ကြက်တောင် 羽毛球 *yǔmáoqiú* badminton. ☞ chiux siglhie: (?) [*syn.*].

klieh hawki pak [glieh ho gī bag] /klɛh hɔ ki̤ pak/ *n.* ဟော့ကီအားကစား 曲棍球 *qūgùnqiú* hockey, field.

klieh hawki sidap [glieh ho gī si ndab] /klɛh hɔ ki̤ si dap/ *n.* ရေခဲပြင်ဟော့ကီ 冰球 *bīngqiú* hockey, ice.

klieh ak [glieh ag] /klɛh ʔak/ *n.* မြှားပစ်အားကစား 射箭术 *shèjiànshù* archery.

klieb [glīeb] /klɛ̤p/ *vt.* ကပ်– (ကြော်ငြာ)၊ တွဲ–၊ ချိတ်– (ဓာတ်ပုံ) 贴 *tiē* paste, stick, post (a notice or advertisement), attach, hang (a picture). **:** klieb rieng Maox Cu Six ka ding:. ဥက္ကဋ္ဌမော်ဓာတ်ပုံကိုနံရံမှာကပ်ထား 把毛主席像贴在墙上。 *paste a picture of Chairman Mao on the wall.* ☞ glieb [*mor.*]. /*f*9/

kliem [glīem] /klɛ̤m/ **1** *vt.* 摸 *mō*. **:** kliem hau:. 摸口袋。 **2** 按摩 *ànmó*. **:** kliem dee saux nawh. 按摩他疼痛的部位。

kleeg [glēeg] /klɯ̤k/ *vs.* roar. **:** pa kieh pukpak rawm: sigrit sigra: sinum kleeg kleeg [Yeramix 31:35] သမုဒ္ဒရာကို ဆုံးမ၍ လှိုင်းတံပိုးကို ဟုန်းစေတော်မူထသော၊ *who stirs up the sea so that its waves roar*

kleen: [gleen] /klɯn/ *n.* ဆံထုံး 发髻 *fàjì* bun (of hair). /*f*10/

kleem: [gleem] /klɯm/ **1** *n.* ဆန်ပြုတ်၊ ယာဂု၊ ထမင်းရည် 粥，稀饭 *zhōu, xīfàn* rice gruel, congee, thin rice (xifan). **2** *vs.* ပျော့–၊ ပြဲ– 烂，稀（指粥或饭

放水过多）*làn, xī (zhǐ zhōu huò fàn fàng shuǐ guòduō)* mushy (rice), soupy, soft. **:** Eep in: kleem: kuih tix, ang: nyawm tix sawm:. ဒီထမင်းပျော့လွန်းတော့ စားလို့မကောင်းဘူး။ 这饭煮烂了，不好吃。 | Moik in: kleem: ngie. 这粥稀稀的。

kleei: [gleei] /klɯi/ *vt.* 捋 *lǚ* straighten with the hand (?). **:** Kleei: hauk maix hu: plak dawm:. 把你的头发捋朝右边去。 *Smooth your hair over toward the right with your hand. (?)*

kleei: [gleei] /klɯi/ *v.* 收拢, 卷盖 *shōulǒng, juǎngài*. **:** kleei: nghox daux jhat. 把篾席里的稻子收拢。 | Sang: lhiex praix, kleei: jhat nghox. 要下雨了, 把晒韬谷的蔑席卷起来。

kleeig [glēeig] /klɯc/ *vi.* နှိပ်စက် . **:** sonsang kleeig pwi awn: ju aux khankix phawng: heue. [Yiiem Doe: Yeramix 1:15] ငါ၏ လူပျိုတို့ကို နှိပ်စက်ခြင်းငှာ လူအလုံးအရင်းကို ခေါ်တော်မူပြီ။

kleeid [gleeid] /gleeid/ *v.* ရောမွှေ–၊ ကြိတ်–
mixed. **:** khaomun rhi: khlawp pa hoik kleeid tau mai bee [Simin 6:15] ဆီရောသော မုန့်ညက်နှင့် လုပ်သောမုန့်ပြား၊ *cakes made of fine flour mixed with oil,*

kleuk [gleg] /klɤk/ *v.* ပေါင်း–၊ ဘက်စပ်– 加拢, 合 *jiālǒng, hé* combine, join. **:** Nghox kaung: mai: nghox ma: kleuk tau mawh miex ding? လယ်စပါးနှင့်ယာစပါးပေါင်းဘယ်လောက်လဲ? 水稻和旱稻加拢在一块儿是多少? *When you combine the paddy rice with the dry-field rice, how much does it come to?* | Ex kleuk tix sawm: tau. ကျွန်တော်တို့ အတူတူပေါင်းစားသည်။ 咱们合在一块儿吃。 *We all join together to eat.* | Pa hoik kleuk Siyiex tau paw kieh pui yieh heue:. [Mathiex 19:6] ဘုရားသခင်ဘက်စပ်၍ ထမ်းဘိုးတင်တော်မူသော အရာကိုလူမခွဲမခွါစေနှင့်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ 神配合的、人不可分开。 *What God has joined together, let no man put asunder. [Mat. 19:6]* /f6/

kleum: [glem] /klɤm/ *n.* <TIEX> ဆန်ပြုတ် 稀饭, 粥, 烂饭 *xīfàn, zhōu, lànfàn* soft rice casserole, mushy rice, rice gruel, congee. **:** Kleum: taux blux, cux sok phen:. ပေ ပြဲ ပြဲပင်ဆန်ပြုတ်နဲ့ဘိန်းစေ့တို့စရာ။ 大白螺菜做的烂饭，大烟籽舂的作料菜。 *Moig soft rice made with blúx wild vegetables, spicy pickles made with poppy seeds.* ☞ moik [*syn.*].

klia: [glia] /klia/ **1** *v.* ပတ်၊ ရစ် 绞, 纠缠 *jiǎo, jiūchán*. **:** Maox hoik klia: tau. ကြိုးတွေအတူတူရစ်ပတ်ပြီးပြီ။ 绳子绞在一起了。 | klia: paoxtix. အတူတူရစ်ပတ် 互相纠缠。 **2** *n,cl.* 绺，条，股 *liǔ，tiáo, gǔ*. **:** keei: tix klia:. 一绺线。 **3** *vs.* 紧 *jǐn* tight. **:** Duing: maox tawm: klia:. 把绳子搓紧。 /f9/

kliang [glīang] /klɪ̣aŋ/ **1** *adv.* တမင်တကာ၊ တမင်သက်သက် 故意，有意 *gùyì zuò, yǒuyì zuò* intentionally do sth., purposely do sth.. **:** Nawh kliang tix laig sidheet tix. သူတမင်သက်သက်ဝင်တိုက်လိုက်တာ။ 他故意进来挤我。 *He came in and intentionally ran into me.* **2** *vi.* သံယောဇဉ် 长相厮守，永生相伴，白头偕老 *chángxiāng sīshǒu, yǒngshēng xiāngbàn, báitóu xiélǎo*. **:** Ot mai: paoxtix ling: shiang:, kliang mai: paoxtix ling: ju. အတူတူနေတာဟာနှစ်ဦးသဘောတူနားလည်မှု၊ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် သံယောဇဉ်ရှိတာဟာထာဝရ။ 婚约一订成夫妇，永生永世长相爱。 *Staying with each other throughout the whole [marriage] pact, remaining for their whole lives as they were [when they first got married].*

kliien [glīan] /klɪ̣ən/ *vt.* ချီ–၊ ပိုက်–၊ ထွေး– 抱 *bào* hold in the arms, embrace. **:** kliien kawn: nyawm. ကလေးကို ပိုက် ထိုးတယ်။ 抱小孩。 *hold a child in one's arms.* ☞ gliien [*mor.*]. /f8/

kliien: [glian] /kliən/ **1** *vt.* လိမ်ကျစ် 捻 *niǎn* twist (thread). **:** kliien: keei: tawm: klia:. 把线捻紧。 *twist thread tight.* **2** *v.* be distracted by love (?). /f9/

kliiem: [gliam] /kliəm/ *vt.* ရှာ–၊ ရှာဖွေ–၊ လိုက်ရှာ– 寻找 *xúnzhǎo* seek, look for, search for. **:** Maix bre tix kliiem: daux kaoh veung: thix. ပြဿနာအရင်းအမြစ်ကို သေချာရှာ။ 你仔细寻找产生问题的根源。 *Carefully seek the cause of the problem.* | kliiem: chax khaix pon pui. တစ်ေ ပြ ပြ ပြ ပြီးသားလက်ဖက်ရွက်တွေကို လိုက်ရှာ။ 寻找着摘取人家已经摘过的茶。 *look for tea leaves where someone has already picked.*

klui: [glui] /klui/ **1** *n.* ၅၀ကျင်ဆန်သောတောင်း 篾箩（约装稻谷五十斤）*miè luó (yuē zhuāng dào gǔ wǔshí jīn)* a woven bamboo basket, holding about 50 kín (25kg) of grain. **2** *cl.* ေ ပြ ပြ ပြ 箩 *luó* basket, basketful, bushel. **:** nghox tix klui:. စပါးတစ်တောင်း 一箩稻谷。 *one bushel of rice grain.*

kluing: [gluing] /kluɲ/ *vs.* ဝ–၊ ပြည့်–၊ ဖောင်း–၊ ဆူ–(တိရစ္ဆာန်) 胖 *pàng, féi* fat, plump, chubby, pudgy. **:** Nawh roi: kluing: vong in: ceeix. ဒီအတောအတွင်း သူဝလာသလိုပဲ။ 他最近胖些了。 *He has gotten rather plump lately.* | lig kluing:. ဆူတဲ့ဝက်။ 肥猪。 *a fat hog.* | kluing: brat. ဝ၀လှလှ။ 胖乎乎的。 *nice and plump, chubby.* ☞ krawx [*ant.*]. /f7/

kluah [gluah] /kluah/ *comb. form? vs?.* <KAUNG:> အချိန်စောရှည်ထွက်သောပြောင်းဖူး၊ ရာကျော်စပါး၊ စားတော်ပဲတစ်မျိုး 早熟 *zǎoshú* early-ripening, quick-ripening.

kloeg [glōuig] /klo̰c/ **1** *vt.* လက်နှစ်ဘက်ဖြင့်ညှစ်၊ ဖျစ်– 抃 *qiá* squeeze between both hands, clutch. **:** Nawh kloeg ghok pui ka taix tix. သူတခြားတယောက်လည်ပင်းကို လက်နှစ်ဘက်ဖြင့်ညှစ်ထားတယ်။ 他用手抃人家的脖子。 *He clutched someone's neck in his hands.* **2** *n?.* ကဒ်၊ ပလိတ်ပြား၊ ဘုတ်ပြား 卡, 板 (?) 扳? *kǎ, bǎn* card, plate, board (?) (or 扳 'change direction of fixed object'?). ☞ sigloeg [*mor.*]. /*f*10/

KH

khak [kag] /kʰak/ *vt.* 削 *xiāo* cut, slash. **:** khak lhox bi:. 削瓜皮。 *cut a melon rind.* ☞ tawh, kiah[2], klawh, khik ①, boik, boig, bhoik, rawn[1] [*syn.*]. ☞ krag .

khat[1] [kad] /kʰat/ *vt.* သုတ်–၊ လှန်–၊ လှော်–(လှော)၊ လွှဲ–(ပိုက်ဆံ) 划 *huá* (huá) brush away, flick, whisk? ; paddle, row (boat)? (huà) split, delimit? transfer (money)?.

khat[2] [kad] /kʰat/ *vs.* ပြောက်ကျားရောင် 杂色, 花（鸡的毛色）*zásè, huā (jī de máo sè)* speckled, spotted, dappled, stippled, brindled (referring to colour of a chicken's feathers)..

khat[3] [kad] /kʰat/ *v.* ခြစ်–(မှန်၊ မှား) correct., strike (on match), marking. **:** Phan khaw khat mhai khaw mai: phan lud khat mhai lut awx. မှန်လျှင်အမှန် လက္ခဏာခြစ်၍မှားလျှင်အမှာလက္ခဏာခြစ်ပါ။ *If something is good, then ...[?]... good sign/symbol and if something is bad, then ...[?]... bad symbol. (?)* ☞ kheut [*var.*].

khap [kab] /kʰap/ *vs.* ရှပ်–(မြေကြီး၊ဖုန်မှုန့်မျက်စိထဲဝင် လျှင်ခံစားရသောနာကျင်မှု) 眯（尘埃等物进入眼中, 使眼睛不能睁开看东西）*mī (chén āi děng wù jìnrù yǎn zhōng, shǐ yǎnjīng bùnéng zhēngkāi kàn dōngxi)* (something gets in the eye and makes it difficut to open the eye wide). **:** Laig tiex daux ngai: aux, uik khap ngie. မြေကြီးကျွန်မမျက်လုံးထဲဝင်သွားတယ်၊ ရှပ်နေတာပဲ။ 土进到我的眼里, 眼眯了。 *Dirt got in my eye, and I can't open it.*

khap khreeik [kab kreeig] /kʰap kʰrɯc/ *vs.* သွက်သွက်လက်လက်ရှိသော၊ လျှင်မြန်ဖြတ်လတ်သော 很卖力, 很出色, 有干劲 *hěn màilì, hěn chūsè, yǒu gànjìng* enthusiastic, have a positive attitude, be a go-getter, exert oneself. ☞ khrap khreeik [*var.*].

khap rhawm: [kab hrom] /kʰap rʰɔm/ 挂记, 为…着想 *guà jì, wéi ...zhuóxiǎng*.

khax [kax] /kʰaʔ/ *vt.* လိင်ဆက်ဆံ–၊ သံဝါသပြု–၊ ကာမဆက်ဆံ– 性交 *xìngjiāo* have sex, make love, fuck (vulg.), screw (coll.). **:** Chix khax ex nghe:, ang: ex pon te: yha:. ကိုယ်ဝန်ရှိအောင်လိင်ဆက်ဆံလို့ရတယ်၊ ကလေးမွေးအောင် သံဝါသပြုလို့မရဘူး။ （咱们）可以跟孕妇同房，（咱们）不能与产妇性交。或：怀孕可以性交，产后不能同房。 *We can make love pregnant, but we shouldn't have intercourse after giving birth.* ☞ peut, te:, iex [*syn.*].

kha: [ka] /kʰa/ **1** *vt.* ပြုတ်–၊ ပြုပြု–၊ ဆူ–၊ ပေါင်းခံ–၊ သန့်စင်– 炼, 熬 *liàn, āo* boil, distill, refine. **:** kha: bee. ဆီဆူ 炼油。 *refine oil.* **2** *vi.* နာကျင်–၊ ကြံ့ကြံ့ခံ–၊ ဆင်းရဲပင်ပန်းကြီး–၊ ဒုက္ခခံ– 熬, 煎熬, 折磨 *áo, jiān áo, zhémo* suffer, endure pain, agonise, be in agony, suffer hardship, lead a hard life. **:** kha: ling: sawm:. တညလုံးနာကျင်ကိုက်ခဲနေတယ်။ 熬了一整夜。 *was in agony the entire night.* | Pui hot daing: kha: tix daux been prim:. အတိတ်ကလူအဖွဲ့အစည်းမှာ ဆင်းရဲသားတွေဟာ အတော်ဒုက္ခခံကြရတယ်။ 穷人在旧社会备受煎熬。 *Poor people suffered a great deal in the old society.* /*f*0.0207/ /*f*7/

kha: cha: [ka qa] /kʰa tɕʰa/ *n.* မြက်ချို၊ မြက်သီးဆံ 稗子 *bàizi* barnyard grass, barn grass, barnyard millet. ☞ ka: cha: [*var.*]. ☞ fang:[1] [*syn.*].

kha: cheu: [ka qe] /kʰa tɕʰɤ/ *n.* ကုန်တင်ကား 卡车 *kǎchē* lorry (UK), truck (US). [Hox kǎchē ← kǎ 卡 (← Eng. 'cart') + chē 车 'vehicle'].

kha: rhawm: [ka hrom] /kʰa rʰɔm/ *vs.* ဒုက္ခခံ–၊ ဆင်ရဲပင်ပန်း– 痛苦 *tòngkǔ* suffering hardship, in pain, leading a hard life.

kha: rhawm: kha: rhi: [ka hrom ka hri] /kʰa rʰɔm kʰa rʰi/ *vs.* ဒုက္ခခံ–၊ ဆင်ရဲပင်ပန်း–၊ နာကျင်– 痛苦 *tòngkǔ* suffering, enduring pain, in agony, suffering hardship, leading a hard life.

kha: feue: [ka feui] /kʰa fɤi/ *n.* ca ka fei 咖啡 *kāfēi* coffee. [Hox ← Eng. ?].

khang:[1] [kang] /kʰaŋ/ *n.* ဒယ်အိုး 铁锅 *tiěguō* iron pot. /*f*0.0207/ /*f*8/

khang:[2] [kang] /kʰaŋ/ *n.* <CAG> ဂျင် 陀螺 *tuóluó* top, whipping top, gyroscope, scopperil. ☞ ghang: [*var.*]. ☞ bhuih[2] ③ [*syn.*]. /*f*0.0207/ /*f*8/

Khang:[3] [Kang] /kʰaŋ/ *np.* ကချင် 景颇族（佤族对景颇族的称呼）*Jǐngpōzú (Wǎzú duì Jǐngpōzú de chēnghu)* nationality living to the northwest of the Wa, known in China as Jinghpaw (Jingpo) and in Myanmar as Kachin. ☞ kawn: Khang: [*syn.*].

khang: khawh [kang koh] /kʰaŋ kʰɔh/ *vi.* ခုန်ဆွခုန်ဆွ၊ ကားယားကားယား 单脚跳, 独脚跳 *dānjiǎo tiào, dújiǎo tiào* hop, jump off one leg. **:** Ax khang: khawh tix hu: tiuh, gaig mawx hoek voe. ငါတို့နှစ်ယောက်နဲ့ဟိုးဘက်သွားရအောင်၊ ဘယ်သူအရင် ရောက်လဲကြည့်ရအောင်။ 咱俩单脚跳去那边，看谁先到。 *Let's us two hop all the way over to there and see who gets there first.* ☞ khawng: khawh [*var.*]. ☞ taing[3], cang cawd, cang: cheut, cang: chiet, jao:, grhaoh, grheuh[1], phuih, chang: cheut, cheung: cheut, sidod, thaing:, thiao: [*syn.*].

khang: khua: [kang kua] /kʰaŋ kʰua/ *vs.* ဖရိုဖရဲ၊ ကသောင်းကနင်း၊ ပွ 狼藉, 横七竖八 *lángjí, héngqīshùbā* in disarray, littered about, in disorder, in a mess. **:** rieng pui khang: khua: ngie. အလောင်းကောင်တွေဖရိုဖရဲနဲ့။ 尸体狼藉。 *corpses were littered about.*

khang: ci: [kang ji] /kʰaŋ tɕi/ *vt.* ဆန့်ကျင်–၊ ခုခံ–၊ တွန်းလှန်–၊ တိုက်ခိုက်– 抗拒 *kàng jù* resist, oppose, combat.

khang: hang: [kang hang] /kʰaŋ haŋ/ *adj.* မိုးပေါရေပေါသော 抗旱 *kànghàn* anti-drought.

khan:[1] [kan] /kʰan/ *cl.* တစ်ဆယ်သား? 亢（容量单位，约装稻谷一百斤）*kàng (róngliàng dānwèi, yuē zhuāng dàogǔ yībǎi jīn)* (unit of volume, holding approx. 50kg of grain, i.e., ca. 50-60 lt.). /*f*6/ [Róub róm pa síao tix kah tíag díang cíang júm].

khan:[2] [kan] /kʰan/ *vt.* ခြားနား၊ ကွာ–၊ ကွဲကွာ–၊ ကွေကွင်း– 隔, 距离 *gé, jùlí* be separate, separated by, distant, off, be for (a period of time). **:** Khan: loe: ngaix nawh taug hoek. သုံးရက်ခြားမှသူပြန်လာသည် 隔三天他才来。 *Her arrival is still three days distant.* | khan: sinax. အလယ်ခြားထားသည် 从中间隔开。 *separated in the middle. (?)* /*f*6/

khan:[3] [kan] /kʰan/ **1** *vt.* ခင်းကျင်း–၊ ကျွေးမွေး–၊ လုပ်ကျွေး– 摆 *bǎi* set, spread out, put. **:** khan: priex. အစားအစာခင်းတယ်။ 摆饭。 *set the table, spread out a feast.* | **khan: kheu:** ca ka kheu: ကျွေးမွေးတယ်။ 伺候（?）*serve* | Nawh ot ka daux tiag daux tu tipon: (40) ngaix, mai: kham: geu: pa nyaw Satan, mai: ot tau mai: totiag totu, mai: Kawncau Siyiex khankix khan: kheu: ka Nawh Cao: heue:. [Lai Makux 1:13] အရက်လေးဆယ်ပတ်လုံးထိုတောဌ်နေ၍ စာတန်၏စုံစမ်းသွေးဆောင်ခြင်းကိုခံတော်မူ၏။ သားရဲတို့နှင့်အတူရှိတော်မူ၏။ ကောင်းကင်တမန်တို့သည် လည်းလုပ်ကျွေးကြ၏။ 他在旷野四十天受撒但的试探．并与野兽同在一处．且有天使来伺候他。 *He was there in the wilderness forty days tempted by Satan. He was with the wild animals; and the angels were serving him [Mar. 1:13]* **2** *vt.* ဖိတ်ကျွေး– 请 *qǐng* invite, ask sb. to do sth.. **:** khan: nawh sawm: tix brie. သူ့ကိုထမင်းတနပ်လောက်ဖိတ်ကျွေးမယ်။ 请他吃一顿饭。 *invite him to eat a meal.* /*f*6/

khankix [kan gix] /kʰan kiʔ/ *part.* ca ka ki 、 တို့ 那些 *nàxiē (nèixiē)* (plural marker). ☞ kix, khen:[3] [*syn.*]. ☞ khinkix [*ant.*]. ☞ ankix [*mor.*]. /*f*1/

khankiex [kan giex] /kʰan kɛʔ/ *part..* တို့နှစ်ယောက် 那俩, 他们俩（?）*nàliǎ (nèiliǎ), tāmenliǎ* (dual marker, referring back to two persons). **:** Sam: mai: Sai: khankiex kawx mawh ka daux kix. ဆမ်းနဲ့ဆိုင်းတို့နှစ်ယောက် လည်းသူတို့ထဲပါတယ်။ 连老三和老四他们俩都在他们中间。（?）*Even Sam and Sai are among them.* ☞ khankix .

khan: ngai: [kan ngai] /kʰan ŋai/ *n.* မျက်နှာထောက် 情面 *qíng miàn.* **:** Ax mawh paoxgrawm kawx, krax lud ex ang: lai: chix khan: ngai: paoxtix. ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်ဖြစ်ပေမဲ့ ကျွန်တော်တို့အမှားကမျက်နှာထောက်လိုမရဘူး။ 虽然咱俩是朋友, 但对错误的东西咱们不能讲情面。

kham:[1] [kam] /kʰam/ **1** *vi.* လည်ဆို–၊ တစ်– 鲠, 卡 *gěng, qiǎ* catch in the throat. **:** kham: ghok ka si ang: kax. ငါးအရိုးလည်ချောင်းထဲဆို့နေတယ်။ 鱼刺卡在喉咙里。 *get a fish bone caught in one's throat.* **2** *vs.* ကျပ်– 紧 *jǐn* tight. **:** Kham: kiep in:. ဒီဖိနပ်ကျပ်တယ်။ 这双鞋紧一点儿。 *This shoe is tight.* /*f*4/

kham:[2] [kam] /kʰam/ **1** *v.* <VM?> သည်းခံ–၊ ခံ–၊ 忍住, 忍受 *rěnzhù, rěnshòu* bear, endure. **:** kham: tix yum. အသေခံတယ်။ 忍住死亡。（?）*endure death.* | Krax pa kham: geu: aux in:, kied ting lhaong: khaing: pa pon kham: aux heue. [Lai Yam Jah 4:13] အကျွန်ုပ်အပြစ်သည် မဖြေနိုင်အောင်ကြီးပါသလော။ (ကမ္ဘာ ၄၊၁၃) 我的刑罚太重、过于我所能当的。 *My punishment is greater than I can bear. [Gen. 4:13]* | Can pa kiied totiag hai khankix, aux ang sax viex hoek ka maix; aux kawn: kham: tix som kah. [Lai Yam Jah 31:39] သားရဲကိုက်သတ်

သော အကောင်ကို သင့်ထံသို့ ကျွန်ုပ်မဆောင်ခဲ့၊ ကိုယ်အရှုံးခံရ၏။ 被野兽撕裂的、我没有带来给你、是我自己赔上。 *That which was torn by animals, I didn't bring to you. I bore its loss. [Gen. 31:39]* **2** *vt.* <VM?,KHRIT?> သက်သေခံ–၊ သက်သေထွက်–၊ (မှတ်သားသောစာ) ဝန်ခံ– 作见证 (?) *zuò jiànzhèng* bear, bring, give, provide (witness, testimonial, etc.). **: kham: mhai: sakse:** သက်သေခံ 作见证 *bear witness* | kix pa mawh pa kham: mhai: sakse: grawh grawng: ceu pa hoik yaox ngai: tix. [Lukax 1:2] ငါတို့အားကြားပြောသည် အစဉ်အတိုင်း မှတ်သားသောစာကို စီရင်ရေးသားသောသူအများရှိကြသည်ဖြစ်၍၊ 亲眼看见的人。 *those who were eyewitnesses. [concerning those matters]. [Luk. 1:2]* | pa hoik kham: Nawh mhai: sakse: ka ah nin:.... [Lai Kawncau 13:22] ထိုသူအားသက်သေခံလျှက်... 又为他作见证说. . . *giving him his approval in these words.... [Act. 13:22]* ☞ gham: [*var.*]. /*f*4/

kham: kha: [kam ka] /kʰam kʰa/ *n.* စမ်းသပ်ခြင်း 考验 *kǎoyàn* test, trial, ordeal. ☞ khao: ying: [*syn.*].

kham: geu: (kham: gee:) [kam mgee] /kʰam gɯ / **1** *vt.* ဖြတ်–၊ ကျော်–၊ အနိုင်ယူ– 克服 *kèfú* overcome. **:** kham: geu: khuing: nang:. အခက်အခဲတွေကို ကျော်ဖြတ်။ 克服困难。 *overcome hardship.* **2** *vt.* ဖြတ်သန်း–၊ ခံ–၊ ခုခံ–၊ သည်းခံ–၊ တွေ့ကြုံ– 经受 *jīngshòu* undergo, withstand, stand, experience. **:** pon kham: geu: krax khao: ying:. စမ်းသပ်မှုကို ခံနိုင်တယ်။ 能经受考验。 *can withstand a test.*

kham: lawm [kam lōm] /kʰam lɔ̰m/ *vt.* ဝန်ခံ– 承认 *chéngrèn* admit, confess (lit. 'endure sharpness'?). **:** Nawh hoik kham: lawm phimap tix. သူ့အပြစ်ကိုသူဝန်ခံပြီ။ 他承任他的罪了。 *He has confessed his sins.* ☞ doh grawng:, cheung: reung: [*syn.*].

khaux [kaex] /kʰaɯʔ/ *n.* ပ□ □□ □ဥသစ်ဖု၊ ပိန်းဥ 毛薯, 野薯 *máoshǔ, yěshǔ* (a kind, or kinds, of wild tuber or yam, shallow underground and easy to dig out, compared to houn yam) (?). **:** Kaong: khaux raox hon:. ပ□ □□□ဥတူးတယ်။ 挖毛薯，盘山药。(挖山毛野菜。) *Root out khaex yams and look for houn yams to dig. (Gather wild root vegetables.)*

khau: [kae] /kʰaɯ/ *v.* ပ□□□ွ–၊ နှော–၊ ရောစပ်– 搀, 混, 搅拌 *chān, hún, jiǎobàn* stir up, mix up. **:** Maix laoh rib khaing: daux sinax tai inkix, paw kieh khau: paoxtix. ခင်ဗျားဒီပန်းကြားထဲကမြက်တွေကိုနုတ်ပါ။ ပန်းပင်နဲ့မြက်ပင်ပြိုင်ပြီးရောနှောခိုင်းနဲ့။ 你拔掉这花丛中的草，别让它们混在一起。 *Remove the weeds from among these flowers, don't let them mix together* ☞ khao:, kheu: [*var.*]. ☞ pang:[3], tao ①, klao:[1], ku kuax, kuaix, kuax[2], mhi:, cao:[3], siguax, su: saoh ①, su: shiaoh [*syn.*].

khao soi [kao sōi] /kʰau sɔ̰i/ *n.* <KRAUNG> ပေါက်ဆွဲ၊ ကြာဆံကြီး 米干, 米线 *mǐgān, mǐxiàn* rice noodles (broad and flat, a common snack in Yunnan and Myanmar). ☞ ka: soi [*var.*]. ☞ ka: sen, khaosen, mi: kang: [*syn.*]. [Siam ခဝ်ၼသွၵ်း xaw$_3$sɔy$_4$ (cf Mán ပေါက်ဆွဲ)].

khaox[1] [kaox] /kʰauʔ/ **1** *n.* <KHAOX> သစ်ပင်၊ အပင် 树, 树木 *shù, shùmù* tree. **:** Kid ex yuh khix ka khaox ankix daux raog uik khaing:. ကျွန်တော်တို့ကုန်းမြေထဲကသစ်တွေအားလုံးခုတ်ပြီးထင်းလုပ်ရအောင်။ 咱们把林中的那些树全部砍了做柴吧。 *We chopped down all those trees in the woods for firewood.* **2** *cl.* ပင် 棵 *kē* (classifier for trees). **:** yaox khaoxruh tix khaox ka dex krax. [Mathiex 21:19] လမ်းနားမှာ သင်္ဘော် သဖန်းပင်တပင်ကို မြင်လျှင်၊ 看见路旁有一棵无花果树。 *saw a fig tree by the road. [Mat. 21:19]* **3** *n.* တုတ်ချောင်း၊ တင်းပုတ် 棍, 棒, 木头 *gùn, bàng, mùtou* stick, club. **4** *n.* 凳子(木制的) *dèngzi (mùzhìde)* stool (all wood). **5** *n.* 身材，个子，个头 *shēncái, gèzi, gètou* build, figure, body, physique. **:** Am: Nap jiiet daing: hoek khaox, khaw: tix mawh cao: yuh klieh. 安娜身材很好，适合跳舞。 *Am Nab has an excellent figure, suitable for a dancer.* ☞ sifa, yeei ② [ceu 3], khaox gaong, khaox ngawm, ngot [ceu 4] [*syn.*]. /*f*0.2514/ /*f*3/

khaox[2] [kaox] /kʰauʔ/ *cl.* ပေါက် (၅ မီလီဂရမ်ခန့် ရှိသောအလေးချိန်) 毫 (重量单位) *háo (zhòngliàng dānwèi)* (unit of weight, approximately 5mg or 1/10 of a grain). **:** Tix peen koe: kao: khaox. တစ် (ပွန်း) မှာဆယ် (ခေါက်) ရှိတယ်။ 一厘有十毫。 *There are ten khaox in a péen grain.* [Hox háo 毫 (prim) ?]. /*f*0.2514/ /*f*3/ [Róub róm pa síao tix kah tíag díang cíang júm].

khaox[3] [kaox] /kʰauʔ/ *cl.* ပေါက် (အလျားအတိုင်းအတာ) 尺 *chǐ* foot, 33.3 cm. (lit. 'stick'). **:** Tix khaox koe: kao: chuing:. တစ် (ခေါက်) မှာဆယ်ချိန်းရှိတယ်။ 一尺十寸。 *There are 10 chuing inches in a khaox foot.* /*f*0.2514/ /*f*3/ [Róub róm pa síao tix kah tíag díang cíang júm].

khaox kat roh [kaox gad rouh] /kʰauʔ kat roh/ <KHAOX,SAUX> 劲直刺桐, 刺桐树 (皮可入药) *jìn zhí cì tóng, cì tóng shù (pí kě rù yào)* ? (CH).

khaox kat rhax [kaox gad hrax] /kʰauʔ kat rʰaʔ/ ☞ kat rhax .

khaox katlawm [kaox gad lōm] /kʰauʔ kat lɔ̰m/ *n.* <KHAOX> ဆူးကိုင်းပင် 茨果树 (灌木, 茎杆有刺) *cíguǒshù (guànmù, jīng gān yǒu cì)* (a shrub, stems have thorns, lit. 'sharp-thorned tree').

khaox kat leng [kaox gad lēing] /kʰauʔ kat lɛ̰ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 白榛树（根可入药）*bái zhēn shù (gēn kě rù yào).*

khaox kab [kaox gāb] /kʰauʔ kạp/ *n.* <KHAOX> တွဲထိုးရသောတုတ်ချောင်း 砧木（嫁接接穗的植物体）*zhēn mù (jià jiē jiē suì de zhíwù tǐ)* zhēn????????????? (padding underneath), plant stock onto which another plant is grafted.

khaox kab ka [kaox gāb gā] /kʰauʔ kạp kạ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ထင်းအဖြစ်သုံးသောသစ်တစ်မျိုး? 密脉鹅掌柴（木本, 可入药）*mì mài é zhǎng chái (mù běn, kě rù yào).*

khaox kab lak [kaox gāb lag] /kʰauʔ kạp lak/ *n.* <KHAOX> အရက်အခွံများကိုဆေးလုပ်လို့ရသော အပင်? 铁夜蒿树, 盯台树（乔木, 叶皮均可入药）*tiě yè hāo shù, dīng tái shù (qiáomù, yè pí jūn kě rù yào).*

khaox kam: siniex (khaox gam: siniex) [kaox mgam si nīex] /kʰauʔ gam s.nɛ̰ʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> တရော်၊ တရော်ညှိ 镛叶扁担杆, 炸腰果（灌木, 可入药）*yōngyè biǎndàn gān, zhàyāoguǒ (guànmù, kě rù yào)* phalsa? (*Grewia asiatica*?, a shrub, used medicinally, Chn. 'bell-leaf biandan carrying pole, deep-fried cashews', lit. 'amaranth seed husk tree').

khaox kaing: beei: [kaox gaing nbeei] /kʰauʔ kaŋ bɯi/ *n.* <KHAOX,SAUX> အင်းဆက်ပိုးများနေထိုင်ပြီး အခေါက်ဆေးလုပ်ရသောသစ်ပင်တစ်မျိုး? 紫花黄檀, 马槟榔树（紫胶虫寄生植物之一, 皮可入药）*zǐhuā huáng tán, mǎ bīnláng shù (zǐjiāochóng jìshēng zhíwù zhīyī, pí kě rù yào)* (a kind of tree, one host for the lac insect, bark used medicinally, lit. 'bamboo rat's head tree').

khaox ku: [kaox gu] /kʰauʔ ku/ ☞ ku:[2] .

khaox kum [kaox gūm] /kʰauʔ kṵm/ *n.* <KHAOX,SAUX> အုံတုံပင်၊ တရူးလျှော်ပင် 潺槁木姜子, 谷屯树, 豆腐渣, 树仲, 粘香树 *chán'gǎomù jiāngzǐ, gǔtúnshù, dòufu zhā, shùzhòng, niánxiāngshù (zhānxiāngshù?)* Indian laurel, pond spice (*Litsea glutinosa*, tree whose bark yields a methanol extract, lit. 'hold-in-mouth tree' [khaox kúm] or 'talking tree' [khaox kum']).

khaox kawb ding: [kaox gōb nding] /kʰauʔ kɔ̰p diŋ/ *n.* <KHAOX> ထရံတိုင်အဖြစ်သုံးသောသစ်မျိုး? 横条（做墙用的横木条）*héng tiáo (zuò qiáng yòng de héng mù tiáo).*

khaox kawn: ki [kaox gon gī] /kʰauʔ kɔn kḭ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 蔓荆子, 三叶蔓荆, 白布荆 *mán jīng zǐ, sān yè mán jīng, báibù jīng Vitex trifolia.* ☞ khaox kawn: ki [*syn.*].

khaox kawn: kiang: [kaox gon giang] /kʰauʔ kɔn kiaŋ / *n.* <KHAOX> အရက်စား၍ရသောသစ်ပင်တစ်မျိုး? 茨头树（灌木, 茎杆多刺, 嫩叶可食）*cí tóu shù (guànmù, jīng gān duō cì, nèn yè kě shí).*

khaox kawn: kiang: ting [kaox gon giang dīng] /kʰau ʔ kɔn kiaŋ ṭḭŋ/ *n.* <KHAOX> အရက်စား၍ရသောသစ်ပင်တစ်မျိုး?(အကြီးမျိုး) 茨通树（乔木, 嫩叶可食）*cí tōng shù (qiáomù, nèn yè kě shí).*

khaox kawn: kiang: siah [kaox gon giang siah] /kʰau ʔ kɔn kiaŋ siəh/ *n.* <KHAOX> အရက်စား ၍ရ□ □□ □ပင်တစ်မျိုး?(အသေးမျိုး) 刺龙苞（槠[?]木, 可入药）*cì lóng bāo (x [?] mù,kě rù yào).*

khaox kawn: siiet sim: [kaox gon siad sim] /kʰauʔ kɔ n siət sim/ *n.* <KHAOX,SAUX> သံလွင်ပင်? 荷芭山桂花, 鸟胗树（灌木, 根可入药）*hébāshān guìhuā, niǎozhēnshù (guànmù, gēn kě rù yào)* (Mt. Heba osmanthus?*Osmanthus sp.*?, a shrub, root used medicinally, lit. 'bird gizzard tree').

khaox kawm: [kaox gom] /kʰauʔ kɔm/ ☞ kawm:[2] .

khaox kid kiu [kaox gīd gīu] /kʰauʔ kḭt kḭu/ *n.* <KHAOX> ကလေးကစားစရာအရုပ်ကလေးတစ်မျိုး? 跷跷板（一种儿童游戏玩具）*qiāoqiāobǎn (yīzhǒng értóng yóuxì wánjù).*

khaox koeng singie [kaox gōuing si ngīe] /kʰauʔ kọ̰n s. ŋɛ̰/ *n.* <KHAOX> သရဲမုန်းပင်? 秃净水棉树, 小红树 *tūjìngshuǐmiánshù, xiǎohóngshù* (a kind of tree, lit. 'tree which is enemy of demons'?).

khaox kram [kaox grām] /kʰauʔ krạm/ *n.* <KHAOX> မဲနယ်ရောင် (အပြာရင့်ရောင်ဆိုးဆေး လုပ်သည့်အရက်၏အပင်) 小野靛树（可作染料）*xiǎo yě diàn shù (kě zuò rǎnliào)* indigo (*Polygonum tinctorium*, or *Indigofera*?, plant, leaves of which are fermented to make a dark blue dye. ☞ kram, niah, niah num [*syn.*].

khaox kraux [kaox graex] /kʰauʔ krauʔ/ *n.* <KHAOX> မြောက်ဥပင် 峨嵋木荷（红毛树）, 乌叶荷树 *Éméi mù hé (hóng máo shù), wū yè hé shù* ? (CH).

khaox kraux klawng: [kaox graex glong] /kʰauʔ krau ʔ klɔŋ/ *n.* <KHAOX> ပျောင်းမြောက်ဥပင် 红苞树 *hóng bāo shù.*

khaox krong: moe: [kaox groung moui] /kʰauʔ kroŋ moi/ ☞ krong: moe: ② .

khaox krong: moe: siah [kaox groung moui siah] /kʰ auʔ kroŋ moi siah/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> 小柿子, 黑面叶, 地石榴, 小叶黑面叶 *xiǎo shìzi, hēi miàn yè, de dàn liú, xiǎo yè hēi miàn yè Breynia retusa.* **2** *n.* <KHAOX,SAUX> 刀把果树, 野柿子 *dāo bǎ guǒshù, yě shìzi Diospyros morrisiana.* ☞ krong: moe: (khaox krong: moe:,) khaox siliu: tiag [ceu 1] [*syn.*].

khaox krawp [kaox grob] /kʰau˧ krɔp/ *n.* <KHAOX> ဝက်သစ်ချ 大叶栎, 羊屎栎树 *dàyèlì, yáng shǐ lì shù* oak (*Quercus griffithii*, 'large-leaf oak', 'sheep-dung oak', Trung Khanh chestnut).

khaox kreg [kaox grēig] /kʰau˧ krɛ̰k/ ☞ khaox mak kreg .

khaox kroek [kaox grouig] /kʰau˧ kroc/ ☞ kroek .

khaox klawt ia: [kaox glod ia] /kʰau˧ klɔt ʔia/ ☞ klawt ia: .

khaox kluing: [kaox gluing] /kʰau˧ kluŋ/ *n.* <KHAOX> ကဆီပင်? 膏桐, 麻疯树 *gāo tóng, má fēng shù* Paste tung oil tree?.

khaox khua: khaox [kaox kua kaox] /kʰau˧ kʰua kʰau ʔ/ *n.* <CAG> လက်သမားသုံးလေးထောင့်တိုင်းပေတံ 曲尺（三角形）*qūchǐ (sānjiǎoxíng)* carpenter's square (made of two strips of metal or wood, attached at the corner at a right angle, lit. 'sticks which go around sticks'?).

khaox khrai: [kaox krai] /kʰau˧ kʰrai/ *n.* <KRAUNG> အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ 家具（木制）*jiājù (mùzhì)* furniture (wooden). ☞ kraung nyiex .

khaox gaong [kaox mgāong] /kʰau˧ gɑ̰uŋ/ *n.* ထိုင်ခုံ 凳子 *dèngzi* bench, stool. **:** Maix theex khaox gaong hu: plak an: ceeix. ထိုင်ခုံကိုဟိုဘက်နည်းနည်းတွန်းသွားပါ။ 你把凳子捅过去一点儿。 *Shove the bench over a little.* ☞ ngot ①, khaox ④, khaox ngawm [*syn.*].

khaox gox [kaox mgoux] /kʰau˧ goʔ/ *n.* <KHAOX> ဆိတ်နံ့ပင် 普文楠 *pǔwénnán* nanmu, puwen nanmu (*Phoebe puwenensis*, a timber tree, lit. 'guard tree'?).

khaoxgix (khaox gix)[1] [kaox mgīx] /kʰau˧ gɨʔ/ *n.* <KHAOX> ထင်းရှူး 云南松, 青松 *Yúnnán sōng, qīngsōng* pine, Yunnan pine (*Pinus yunnanensis*). /*f*7/

khaoxgix (khaox gix)[2] [kaox mgīx] /kʰau˧ gɨʔ/ *n.* လုံ့တံတော်၊ တုတ်ချောင်း 拐杖 *guǎizhàng* stick (walking), staff, cane. /*f*7/

khaoxgix ting [kaox mgīx dīng] /kʰau˧ gɨʔ tɨŋ/ *n.* <KHAOX> ထင်းရှူး 果松（新引进品种, 松子可食）*guǒ sōng (xīn yǐnjìn pǐnzhǒng, sōng zǐ kě shí)* (*Pinus sp*, a new variety of pine with edible pine nuts, lit. 'big pine').

khaoxgix siyiex [kaox mgīx si yīex] /kʰau˧ gɨʔ s.ʐi̯ɛʔ / *n.* <KHAOX> ထင်းရှူးမျိုး၊ ထင်းရှူးသား 云南油松, 杉松, 杉树 *Yúnnán yóusōng, shānsōng, shānshù* fir tree (*Cunninghamia laceolata*) (?).

khaox gix ia: [kaox mgīx ia] /khau˧ gɨʔ ʔia/ *n.* <KHAOX> ရသမ်ပင် 罗腾树 *luóténgshù* 'broom tree', a small pine tree, lit. 'chicken pine'. **:** Mai: nawh lhiak it ka greem khaox gix ia:. [1 Simiang 19:5] ရသမ်ပင်အောက်မှာအိပ်ပျော်၏။ 他就躺在罗腾树下、睡着了。 *He lay and slept under a broom tree. [1Ki. 19:5]* ☞ khaox ratan [*syn.*].

khaox giang boe: [kaox mgīang nboui] /kʰau˧ gi̯aŋ boi/ *n.* "ဝ"လူမျိုးစပါးစိုက်ရာတွင်အသုံးပြုသောတုတ်တံ? 扬谷架（佤族扬稻谷的一种工具）*yáng gǔ jià (Wǎzú yáng dào gǔ deyīzhǒng gōngjù)*. ☞ khaox griang boe: [*syn.*].

khaox guah sang: [kaox mguah sang] /kʰau˧ guah sa ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဆင်နားရွက်ပင်? 象耳朵树, 椴叶叨里木 *xiàng ěrduo shù, duànyè dāolǐmù* lindenleaf torricellia (*Torricellia [Toricellia] sp., T. tiliifolia and/or T. angulata*, a shrub or tree, gray bark, old branches yellow-gray, alcoholic beverages infused with the roots or bark are used to cure injuries). ☞ taux guah sang: ②, pai: puk ② [*syn.*].

khaox goe tih [kaox mgōui dih] /kʰau˧ go̰i tih/ *n.* <KHAOX> တံမြက်စီးပင်ကြီး? 大扫帚树 *dà sàozhou shù* (Chn. 'big broom tree', lit. 'mushroom crest tree'?).

khaox graoh [kaox mgraoh] /kʰau˧ grauh/ ☞ graoh[1] .

khaox graix [kaox mgrāix] /kʰau˧ gra̰i˧/ *n.* <KHAOX> ယွန်းပင်၊ ဇာပင် 漆树 *qīshù* lacquer tree, lac tree, sumac (*Rhus vernicifera*, a type of sumac).

khaox griex [kaox mgrīex] /kʰau˧ grɛ̰˧/ *n.* <KHAOX,SAUX> စွယ်တော်ပင် 紫羊蹄甲, 白紫荆 *zǐ yángtíjiǎ, báizǐjīng* purple bauhinia (*Bauhinia purpurea*, leaves used medicinally). ☞ tai griex, khaox griex ak, griex haong: .

khaox griex ak [kaox mgrīex ag] /kʰau˧ grɛ̰˧ ʔak/ *n.* <KHAOX,SAUX> စွယ်တော်ပင် 白露花树 *báilùhuā shù* orchid tree, mountain ebony, poor man's orchid, Buddhist bauhinia (*Bauhinia variegata*, bark used medicinally), lit. 'crossbow bauhinia tree'. ☞ tai griex [*syn.*]. ☞ khaox griex, griex haong: .

khaox griang boe: [kaox mgrīang nboui] /kʰau˧ gri̯aŋ boi/ *n.* <KHAOX> "ဝ"လူမျိုးစပါးစိုက်ရာတွင်အသုံးပြုသောတုတ်တံ? 扬谷架（佤族扬稻谷的一种工具）*yáng gǔ jià (Wǎzú yáng dào gǔ deyīzhǒng gōngjù)*. ☞ khaox giang boe: [*syn.*].

khaox glawm: [kaox mglom] /kʰau˧ glɔm/ **1** *n.* ထမ်းပိုး 扁担 *biǎndàn* pole for carrying loads on each end, balanced on the shoulder. **2** *n.* <KAWNG> ကပ်စီးစီးရှိသည့်အင်းဆက်၊ လမ်းလျှောက်တုတ် 竹节虫, 杆蝤, 断肠虫（一种虫, 象草, 有毒）*zhújiéchóng, gǎnxiū, duànchángchóng*

(yīzhǒng chóng, xiàng cǎo, yǒudú) stick insect, walking stick (poisonous insects of family *Phasmidae*, resembling twigs or grasses).

khaox pax kawx tiag [kaox bax gox dīag] /kʰauʔ paʔ kɔʔ ṭiak/ *n.* <KHAOX> ၆ ကောင်ပင် 野八角树 *yě bājiǎo shù* (a kind of tree, lit.. 'wild octagon tree'). [khaox 'tree + Hox bājiǎo 八角 'octagonal' + tiag 'wild'].

khaox pang: nad [kaox bang nād] /kʰauʔ paŋ naṭ/ *n.* သေနတ်အရိုးသစ် 枪身 *qiāng shēn* gun stock.

khaox pang: cheu: [kaox bang qe] /kʰauʔ paŋ tɕʰɤ/ *n.* တရိုဏ်းဖြင့်လှည်းကိုဆွဲသောတုတ်တံ 车辕 *chēyuán* shafts of cart which attach to draught animals.

khaox pang: rang: loi: [kaox bang rang loi] /kʰauʔ paŋ raŋ lɔi/ *phr.* သစ်တွေအုပ်စုလိုက်ပေါက်ပြီးကျော် တွေတောင်စဉ်တောင်တန်းနဲ့နေတယ် (အဖွဲ့အစည်းအုပ်စုများကိုရည်ညွှန်းသောစကားပုံ) 开天辟地 *kāitiānpìdì*.

khaox pang: liiex [kaox bang liiex] /kʰauʔ paŋ liɛʔ/ *n.* <KHAOX> သစ်အယ် (သို့) ပိုးမွေးစုတ် 栗树, 板栗树 *lìshù, bǎnlìshù* hairy chestnut (*Castanea mollissima*). ☞ tiah[2] . [khaox 'tree' + Hox bǎnli 板栗 'chestnut'].

khaox pai: puk [kaox bai bug] /kʰauʔ pai puk/ ☞ pai: puk .

khaox pai: ried [kaox bai rīed] /kʰauʔ pai rṛt/ *n.* <KHAOX,SAUX> အဖြူရောင်အပွင့်ပွင့်သောအပင်တစ်မျိုး? (乔木, 开白花, 叶象美登木, 可入药) *(qiáomù, kāi bái huā, yè xiàng měi dēng mù, kě rù yào)*.

khaox paing [kaox bāing] /kʰauʔ paṇ/ *n.* <KHAOX,SAUX> သစ်ဖြူ 白叶树 (灌木 , 可入药) *bái yè shù (guànmù,kě rù yào)*.

khaox ping: nex [kaox bing nēix] /kʰauʔ piṇ neʔ/ *n.* <KHAOX> တံညှပ်၊ အသားကင်တဲ့တုတ်ချောင်း (lit. 'drying-meat tree'?).

khaox piex [kaox bīex] /kʰauʔ pɛʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ၄က်ပြာခြောက်အမျိုးထဲမှအပင်? 抱丝栗树 (乔木, 可入药) *bào sī lì shù (qiáomù, kě rù yào)* type of chestnut ? (CH).

khaox piak vhan: [kaox biag hvan] /kʰauʔ piək vʰan/ *n.* <KHAOX> သပိတ်ပင် 侧柏, 扁柏 *cè bǎi, piān bǎi*.

khaox piak vhan: siah [kaox biag hvan siah] /kʰauʔ piək vʰan siəh/ *n.* <KHAOX> သပိတ်ပင်အရွက်သေးမျိုး 干香柏, 滇柏 *gān xiāng bǎi, diān bǎi*.

khaox plaok [kaox blaog] /kʰauʔ plauk/ *n.* <KHAOX> နှင်းသီး 小枇杷树 *xiǎo pí pá shù* small loquat (a type of loquat tree, with edible fruit, similar to *Eriobotrya japonica*, but dark red in color when ripe).

khaox plaok ting [kaox blaog dīng] /kʰauʔ plauk ṭiṇ / *n.* <KHAOX> တရုတ်နှင်းသီးအကြီးမျိုး (သဘော်ပင်ကဲ့သို့) ? 木瓜果, 大枇杷树 *mùguāguǒ, dà pípá shù* (a kind of papaya tree? or a kind of loquat tree?, lit. 'large loquat tree'). ☞ mak sang: phaw:, muah khaox, deung:, daung:[2], sivie[1] .

khaox plix [kaox blix] /kʰauʔ pliʔ/ **1** *n.* <KHAOX> သစ်သီးပင် 果树 *guǒshù*. **2** *n.* ပျိုးပင်? 接穗 (嫁接在一另一植物茎杆上的树枝) *jiē suì (jià jiē zài yī lìngyī zhíwù jīng gān shàng de shù zhī)*.

khaox plix blex meeih [kaox blix nbleix mēeih] /kʰauʔ pliʔ bleʔ mɯ̰ih/ *n.* <KHAOX,SAUX> မရော၊ နမ်မရော (အခေါက်ကိုဆေးအဖြစ်သုံး) 鼻涕果, 撒罗夷, 牛嗓管树, 黏心果, 蜜心果, 尼泊尔水东哥(乔木, 皮可入药) *bítìguǒ, Sāluóyí, niúsǎnguǎnshù, niánxīnguǒ, mìxīnguǒ, Níbó'ěr shuǐdōnggē (qiáomù, pí kě rù yào)* Nepal saurauia (*Saurauia napaulensis*, tree, bark used medicinally, lit. 'runny-nose fruit tree' or 'snot tree'). ☞ khaox blix meeih [*var.*]. ☞ lhaik .

khaox phak vaig [kaox pag vāig] /khauʔ phak vạik/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကြောင်လျှာပင် 刀壳树, 千张纸, 木蝴蝶(小乔木，树皮与果子可入药) *dāokéshù, qiānzhāngzhǐ, mùhúdié (xiǎo qiáomù, shùpí yǔ guǒzǐ kě rù yào)* Indian trumpetflower (*Oroxylum indicum*, seeds and bark used medicinally, lit. 'sword pod tree'). ☞ khaox dak vai, tai dak sivai [*syn.*].

khaox bauh [kaox nbāeh] /kʰauʔ bạɯh/ *n.* <KRAUNG> တုတ်၊ အဝတ်လျှော်တုတ် 捣衣杵 *dǎo yī chǔ* stick for beating clothes. ☞ bauh [*syn.*].

khaox baug [kaox nbāeg] /kʰauʔ bạɯk/ ☞ baug[2] .

khaox baix [kaox nbaix] /kʰauʔ baiʔ/ *n.* <KHAOX> မြစ်မှုန်ညှင်းအနက်၊ ဝက်မြက်ညို? 乌饭树, 碎米果树 *wū fàn shù, suì mǐ guǒshù* < Cyperus iria L>.

khaox bung: [kaox nbung] /kʰauʔ buŋ/ *n.* <KHAOX> သစ်ပင်၊ ရုက္ခသစ်ပင် 美丽桐, 天青地红 (乔木) *měilì tóng, tiānqīng dìhóng (qiáomù)* (a tree, lit. 'springy tree').

khaox bung: thu: ting [kaox nbung tu dīng] /kʰauʔ buŋ tʰu ṭiṇ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခန်းတောက်၊ ရွှေဝါမြစ် 十大功劳, 大黄连 (可入药) *shídà gōngláo, dàhuánglián (kě rù yào)* Chinese goldthread (*Coptis chinensis*, a tree, rhizome of which is used medicinally, lit. 'big chopstick springy tree'?). ☞ khaox thu: ting [*syn.*].

khaox bung: thu: siah [kaox nbung tu siah] /kʰauʔ bu ŋ tʰu siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ထမင်းစားတူလုပ်သောအပင်ငယ်တစ်မျိုး (ဆေးဖက်ဝင်) 三颗针, 鸡脚黄连（可入药）*sānkēzhēn, jījiǎo huánglián (kě rù yào)* (a medicinal plant, lit. 'thin chopstick springy tree'?). ☞ khaox thu: siah [*syn.*].

khaox bih [kaox nbih] /kʰauʔ bih/ *n.* <KHAOX> တံမြက်စည်းပင် 铁扫帚树 *tiě sàozhou shù*.

khaox bih khu: [kaox nbih ku] /kʰauʔ bih kʰu/ *n.* <KHAOX> ဖယောင်းပန်း၊ တရုတ်ဖယောင်းပန်း 圆柏, 桧树 *yuánbǎi, guìshù* Chinese juniper (*Juniperus chinensis*, a.k.a. *Sabina chinensis*, an evergreen tree in the cypress family, lit. 'altar broom tree').

khaox bid nyawng [kaox nbīd nyōng] /kʰauʔ bḭt ɲɔ̰ŋ / *n.* <KHAOX> ပရုတ်လုံး 香樟木树 *xiāng zhāng mù shù* camphor?.

khaox bee [kaox nbēe] /kʰauʔ bɯ̰/ *n.* <KHAOX> ဆီပင် 油桐树 *yóutóngshù* tung-oil tree (*Aleurites fordii*).

khaox buat [kaox nbuad] /kʰauʔ buat/ *n.* ◌ ◌◌ ◌◌ ◌ ◌ ◌弯棍（脱谷粒用）*wāngùn (tuō gǔ lì yòng)* flail, rod for threshing grain. ☞ buat [*syn.*].

khaox blak tawng [kaox nblag dōng] /kʰauʔ blak tɔ̰ŋ / *n.* <KHAOX,SAUX> 刺桐, 刺木桐, 乔木刺桐 *cì tóng, cì mù tóng, jiāomù cì tóng Erythrina arborescens*. ☞ khaox kat roh (?) [*syn.*].

khaox blix meeih [kaox nblix mēeih] /kʰauʔ bliʔ mɯ̰ ih/ ☞ khaox plix blex meeih .

khaox mak ka: [kaox mag ga] /kʰauʔ mak ka/ ☞ mak ka: .

khaox mak kawk [kaox mag gog] /kʰauʔ mak kɔk/ ☞ mak kawk .

khaox mak kaw: [kaox mag go] /kʰauʔ mak kɔ/ ☞ mak kaw: .

khaox mak kreg [kaox mag grēig] /kʰauʔ mak krḛk/ *n.* <KHAOX> ကျွန်းပင် 柚木 *yóumù* teak (tree). ☞ khaox kreg, khaox ju [*syn.*].

khaox mak man [kaox mag mān] /kʰauʔ mak mạn/ ☞ mak man .

khaox makmung [kaox mag mūng] /kʰauʔ mak mṵŋ / ☞ makmung .

khaox mak nun [kaox mag nūn] /kʰauʔ mak nṵn/ ☞ mak nun .

khaox mak cak [kaox mag jag] /kʰauʔ mak tɕak/ ☞ mak cak .

khaox mak cang [kaox mag jāng] /kʰauʔ mak tɕạŋ / ☞ mak cang .

khaox mak cawk [kaox mag jog] /kʰauʔ mak tɕɔk/ ☞ mak cawk .

khaox mak ram: ngai: [kaox mag ram ngai] /kʰauʔ mak ram ŋai/ *n.* <KHAOX,SAUX> 山苏木, 沙针, 干香树 *shān sū mù, shā zhēn, gān xiāng shù Osyris wightiana*. ☞ khaox gam: siniex ② (?) [*syn.*].

khaox mak li [kaox mag lī] /kʰauʔ mak lḭ/ ☞ mak li .

khaox mak lhek [kaox mag hleig] /kʰauʔ mak lʰek/ ☞ mak lhek .

khaox mak vhan: [kaox mag hvan] /kʰauʔ mak vʰ an/ ☞ mak vhan: .

khaox moik koi: [kaox moig goi] /kʰauʔ mɔc kɔi/ *n.* <KHAOX,SAUX> လူးဆပ် ပင်? 小铁子, 碎米枝（灌木, 可入药）*xiǎo tiě zǐ, suì mǐ zhī (guànmù, kě rù yào)*.

khaox muah khaox [kaox mūah kaox] /kʰauʔ mṵah kʰ auʔ/ ☞ muah khaox .

khaox moe [kaox mōui] /kʰauʔ mọi/ *n.* <KHAOX> 乾天果树 *gān tiān guǒshù*.

khaox mhai: [kaox hmai] /kʰauʔ mʰai/ *n.* <KHAOX,SAUX> 揉白叶, 水红木 *róu bái yè, shuǐ hóng mù Viburnum cylindricum*. ☞ mhai:[2], khaox to: mhai: (?) [*syn.*].

khaox mheem: sivai [kaox hmeem si vāi] /kʰauʔ mʰɯ m s.vại/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကျားသိုက်ပင်? 亚罗椿, 亚罗椿树, 苦亚罗椿树, 亚洛轻, 灰毛浆果楝（乔木）*yàluóchūn, yàluóchūn shù, kǔ yàluóchūn shù, yàluòqīng, huīmáo jiāngguǒliàn (qiáomù) Cipadessa cinerascens*, a tree or shrub related to mahogany?, lit. 'leopard's den tree'). ☞ khaox han: sivai, lhax mheem: sivai ② [*syn.*].

khaox taux ge: [kaox daex mgei] /kʰauʔ tauʔ ge/ ☞ taux ge: .

khaox taux tak [kaox daex dag] /kʰauʔ tauʔ tak/ *n.* <KHAOX,SAUX> 鸡抓菜[in text]鸡爪菜[in index], 树头菜, 鹅脚木 *jī zhuā cài [in text]jī zhuǎ cài [in index],shù tóu cài, é jiǎo mù Crateva unilocularis*. ☞ taux tu: tak, khaox tu: tak [*syn.*].

khaox taux naix [kaox daex naix] /kʰauʔ tauʔ naiʔ/ *n.* <KHAOX> ကသျစ်က၊ တောင်တမာ၊ သစ်ကတိုး 毛椿树, 泡椿树, 苦楝树（乔木, 木材可做家具）*máochūnshù, pàochūnshù, kǔliànshù (qiáomù, mùcái kě zuò jiājù)* (perhaps Indian mahogany, toon,

suren *Toona ciliata*, or a type of Chinese toon *T. sinensis var. schensiana* lit. 'concentrated vegetable tree'?). ☞ taux ge: .

khaox tai [kaox dāi] /kʰauʔ tạ̈i/ *n.* <KHAOX> ပန်းပင် 花木 *huā mù*.

khaox tai kat [kaox dāi gad] /kʰauʔ tạ̈i kat/ *n.* <KHAOX> ရှားပင်၊ ဆူးပင် (kind of cactus-like flowering shrub with thorns, common in Myanmar and Wa State, lit. 'thorn-flower tree').

khaox tai klawt tawm: ia: [kaox dāi glod dom ia] /kʰauʔ tạ̈i klɔt tɔm ʔia/ *n.* <KHAOX> နှင်းဆီ 玫瑰花, 花玫瑰, 月季花 (?) *méiguihuā, huāméigui, yuèjìhuā* (a kind of rose?, lit. 'egg yolk flower bush'). ☞ tai pi: kat .

khaox tai klaw: [kaox dāi glo] /kʰauʔ tạ̈i klɔ/ ☞ tai klaw: .

khaox tai tux ting [kaox dāi dūx dīng] /kʰauʔ tạ̈i tṵʔ ṭiɲ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဘေကြီးပင် 白枪杆, 对节生 (乔木, 可入药) *báiqiānggān, duìjiéshēng (qiáomù, kě rù yào)* (a kind of Asian ash tree, *Fraxinus malacophylla* Chn. 'white spear handle', opposite-node-grow?', used medicinally, lit. 'big-bud flowering tree').

khaox tai daong: [kaox dāi ndaong] /kʰauʔ tạ̈i dauŋ / *n.* <KHAOX> အခေါင်းပေါက်နဲမြက်? 大通草 *dà tōng cǎo*.

khaox tai deun: [kaox dāi nden] /kʰauʔ tạ̈i dɤn/ ☞ tai deun: .

khaox tai cex krak [kaox dāi jeix grag] /kʰauʔ tạ̈i tɕeʔ krak/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဘ□□ကြီးနေကြာပန်း 黄秋葵, 豹子眼睛花, 木芙蓉花 (草本, 可入药) *huáng qiū kuí, bàozi yǎnjīng huā, mù fú róng huā (cǎo běn, kě rù yào)* (medicinal plant, 'yellow autumn sunflower', leopard's eye flower', tree hibiscus, lit. 'water buffalo vagina flower').

khaox tai nya paing [kaox dāi nyā bāing] /kʰauʔ tạ̈i ɲạ̈ paɲ/ *n.* <KHAOX> 玉叶金花, 裂果金花树 *yù yè jīn huā, liè guǒ jīn huā shù*.

khaox to: mhai: [kaox dou hmai] /kʰauʔ to mʰai/ *n.* <KHAOX> ဘ□ □□ခရာက်လုပ်ရသောအပင်တစ်မျိုး? 灰叶子树 (灌木, 叶椭圆, 结小圆果) *huī yèzi shù (guànmù, yè tuǒyuán, jié xiǎo yuán guǒ)* (a shrub with oval leaves and small round fruit, Chn. 'ash/grey-leaf tree', lit. 'marked pip tree'. **:** Yum sim: ka khaox to: mhai:, yum lai: ka plix tung:. ငှက်တွေ (----?)နဲ့သေတယ်၊ ရှဉ့်တွေသစ်အယ်သီးနဲ့သေတယ်။ 鸟雀吃灰叶树果易死, 松鼠吃曼登果易亡。 *Birds die from [eating the fruit of] the 'marked-pip' tree, squirrels die from [eating] castanopsis nuts.*

khaox tu: tak [kaox du dag] /kʰauʔ tu tak/ ☞ khaox taux tak, taux tu: tak .

khaox tung lang [kaox dūng lāng] /kʰauʔ tụ̈ŋ lạ̈ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 桐子树, 麻疯树 *tóng zǐ shù, má fēng shù Jatropha curcas*. ☞ khaox kluing: [*syn.*].

khaox tung: [kaox dung] /kʰauʔ tuŋ/ ☞ tung:[2] .

khaox tung: kat [kaox dung gad] /kʰauʔ tuŋ kat/ ☞ tung: kat .

khaox tung: klaw [kaox dung glō] /kʰauʔ tuŋ klạ̈/ ☞ tung: klaw .

khaox tung: lak [kaox dung lag] /kʰauʔ tuŋ lak/ ☞ tung: lak .

khaox tawng lheeng: [kaox dōng hleeng] /kʰauʔ tạ̈ŋ lʰɯŋ/ *n.* <KHAOX> သစ်ယားမွှေး၊ တောင်ကညင်း၊ 黄心楠, 紫楠 (乔木, 可做家具) *huángxīnnán, zǐnán (qiáomù, kě zuò jiājù)* nanmu, purple nanmu? (*Phoebe sp., P. sheareri?*, a timber tree, used to make furniture, lit. 'ripe bronze? tree').

khaox tit [kaox did] /kʰauʔ tit/ *n.* <KHAOX> ကြာက်ဇလုတ်သီးပင် 猴子瘿袋果树 *hóuzi yǐng dài guǒshù*.

khaox tie [kaox dīe] /kʰauʔ tẹ̈/ ☞ tie[1] .

khaox tiah [kaox diah] /kʰauʔ tiəh/ ☞ tiah[2] .

khaox tiiep [kaox diab] /kʰauʔ tiəp/ *n.* ကျစ်ကြိုး 草排杆 *cǎopáigān* (a rod made out of tightly woven grass) (?).

khaox toeg [kaox dōuig] /kʰauʔ tọc/ *n.* <KHAOX> ဘ□ □□ပင်ကလေး?(သေးငယ်သောအသီးသီးပြီးအရသာချိုတယ်) 小鸡嗉果树 (结小圆果, 味甜, 可食) *xiǎo jīsùguǒshù (jié xiǎoyuánguǒ, wèi tián, kě shí)* (a kind of ficus [fig] tree, with small, round, edible, sweet fruit). ☞ plix toeg [*syn.*]. ☞ ruh .

khaox thox rawm: [kaox toux rom] /kʰauʔ tʰoʔ rɔm/ *n.* ဘ□□□ ပိတ်အဆို့ 龙头 *lóngtou* tap (UK), faucet, spigot (US), valve (for running water pipe). ☞ dee paoh rawm:, rawm: tang hoek [*syn.*].

khaox thu: ting [kaox tu dīng] /kʰauʔ tʰu ṭiɲ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခန်းတောက်၊ ရွှေဝါမြစ် 十大功劳, 大黄连 (可入药) *shí dà gōngláo, dà huánglián (kě rù yào)* Chinese goldthread (*Coptis chinensis*, a tree, rhizome of which is used medicinally, lit. 'big chopstick tree'?). ☞ khaox bung: thu: ting [*syn.*].

khaox thu: siah [kaox tu siah] /kʰauʔ tʰu siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ထမင်းစားတူလုပ်သောအပင်ငယ်တစ်မျိုး (ဆေးဖက်ဝင်) 三颗针, 鸡脚黄连 (可入药) *sānkēzhēn, jījiǎo huánglián (kě rù yào)* (a medicinal

plant, lit. 'thin chopstick tree'?). ☞ khaox bung: thu: siah [*syn.*].

khaox thui: rhang: [kaox tui hrang] /kʰau˧ tʰui rʰaŋ˧˥/ *n.* သွားတိုက်တံ၊ သွားပွတ်တံ 牙刷 *yáshuā* toothbrush. ☞ yax suax [*syn.*].

khaox dak sivai [kaox ndag si vāi] /kʰau˧ dak s.vai˧˥/ **1** *n.* <KHAOX> ပြောင်းလောင်းပင်၊ တကွပ်ပင် 滇菜豆树 *Diān càidòushù* Yunnan belltree (*Radermachera yunnanensis*, tree, ca. 16 m tall, gray-black bark, seed pods, lit. 'leopard's tongue tree'. **2** *n.* <KHAOX,SAUX> ပေ ဖက်ဝင်ပင်တစ်မျိုး? 地黄连 *dìhuánglián* Henry munronia (*Munronia henryi*, herb used medicinally). ☞ rib ai: thawx, rib pai: li, (?) [ceu 2] [*syn.*]. ☞ khaox dak vai . [RK: you would think kaox ndag si vāi and kaox ndag vāi would be the same thing, but defs are quite different and kaox ndag si vāi is already confused in WHJMCD].

khaox dak vai [kaox ndag vāi] /kʰau˧ dak vai˧˥/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကြောင်လျှာပင် 刀壳树, 千张纸, 木蝴蝶 （小乔木，树皮与种子可入药）*dāokéshù, qiānzhāngzhǐ, mùhúdié (xiǎo qiáomù, shùpí yǔ zhǒngzǐ kě rù yào)* Indian trumpetflower (*Oroxylum indicum*, tree to 10m, seeds and bark used medicinally, lit. 'leopard's tongue tree'?). ☞ tai dak sivai, khaox phak vaig [*syn.*]. ☞ khaox dak sivai .

khaox dax [kaox ndax] /kʰau˧ da˧/ *n.* <KHAOX> ငါးရိုးကဲ့သို့ထင်းရှူးပင် 鱼骨松 （乔木, 木质坚硬, 可做家具）*yúgǔsōng (qiáomù, mùzhì jiānyìng, kě zuò jiājù)* silver wattle, tan wattle, mimosa (*Acacia dealbata, A. decurrens var. dealbata*, a tree with dense wood, used for furniture).

khaox dauh [kaox ndaeh] /kʰau˧ dauh˧˥/ *n.* <NGEEI:> စည်လက်ရိုက် 鼓槌（鼓锤）*gǔchuí* drumstick. ☞ dauh[4] [*syn.*].

khaox dim: [kaox ndim] /kʰau˧ dim˧˥/ ☞ dim:[2] ① .

khaox diag [kaox ndīag] /kʰau˧ di˧ak˧˥/ *n.* <KHAOX> ပေ ပေ 尺子 *chǐzi* ruler.

khaox nao [kaox nāo] /kʰau˧ nau˧˥/ *n.* <KHAOX> ဗူးဒယောင်း၊ ဘူးသပိတ် (?) 赤杨, 滇桤木, 水冬瓜树 *chìyáng, Diān qī mù, shuǐ dōngguā shù* wax gourd, white gourd.

khaox nao paing [kaox nāo bāing] /kʰau˧ nau˧˥ pa˧ŋ˧˥/ *n.* <KHAOX> ˚ ˚ ဒယောင်းဖြူ 赤杨, 滇桤木, 白水冬瓜树 *chìyáng, Diān qī mù, shuǐ dōngguā shù* ? (CH).

khaox nao raoh [kaox nāo raoh] /kʰau˧ nau˧˥ rauh˧˥/ *n.* <KHAOX> ဗူးဒယောင်းနီ 赤杨, 滇桤木, 红水冬瓜树 *chìyáng, Diān qī mù, shuǐ dōngguā shù* ? (CH).

khaox cang cah [kaox jāng jāh] /kʰau˧ tɕa˧ŋ tɕa˧h˧˥/ *n.* <NYIEX> ယက်မထောက် 人字木（建筑上的）*rénzìmù (jiànzhù shàng de)* strut.

khaox cang coi [kaox jāng jōi] /kʰau˧ tɕa˧ŋ tɕɔ˧i˧˥/ ☞ cang coi .

khaox cang cix [kaox jāng jīx] /kʰau˧ tɕa˧ŋ tɕi˧˥ʔ/ *n.* ကုလားမခြေထောက် 高跷 （一种玩具）*gāoqiāo (yīzhǒng wánjù)* stilts (used for entertainment).

khaox caong pet [kaox jāong beid] /kʰau˧ tɕa˧uŋ˧˥ pet˧˥/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> ကနေပီး 七叶莲, 水灯盏, 密脉鹅掌紫 *qīyèlián, shuǐdēngzhǎn, mìmàiézhǎngzǐ* umbrella plant, schefflera (*Schefflera venulosa*, lit. 'duck foot tree'). **2** *n.* <KHAOX,SAUX> စရည်းပင်၊ ဆေးခါးပင်၊ တောင်မရိုး 灯台树, 鸭脚树 （乔木, 可入药）*dēngtáishù, yājiǎoshù (qiáomù, kě rù yào)* common alstonia (*Alstonia scholaris*), and/or Yunnan alstonia (*A. yunnanensis*), a tree, leaves used medicinally,). ☞ khaox caong pet siah, pai: puk ① [ceu 2] [*syn.*].

khaox caong pet siah [kaox jāong beid siah] /kʰau˧ tɕa˧uŋ˧˥ pet˧˥ siə˧h˧˥/ *n.* <KHAOX,SAUX> လက်ပံခါး၊ သင်ပုန်းပင် 灯台树, 糖胶树, 鸭脚树 （乔木, 可入药）*dēngtáishù, tángjiāoshù, yājiǎoshù (qiáomù, kě rù yào)* common alstonia (*Alstonia scholaris*, tree, leaves and bark used medicinally, lit. 'slender duck foot tree'). ☞ khaox caong pet ②, pai: puk ① [*syn.*].

khaox caong: han: [kaox jaong han] /kʰau˧ tɕauŋ˧˥ han˧˥/ *n.* <KHAOX,SAUX> 附生灯盏, 鸭脚木, 鹅掌柴 *fù shēng dēng zhǎn, yā jiǎo mù, é zhǎng chái Schefflera octophylla*. ☞ makmung siah [*syn.*].

khaox caihung: (khaox cai: hung:) [kaox jai hung] /kʰau˧ tɕai huŋ˧˥/ *n.* <KHAOX> ကျွန်းကတိုး၊ သစ်ကြမ်းပိုး 桂皮树, 刀把木 *guìpíshù, dāobǎmù* cassia, Chinese cinnamon tree? *Cinnamomum sp., C. cassia, C. aromaticum, C. pittosporoides?*, lit. 'pungent stinkbug tree'?.

khaox cawp [kaox job] /kʰau˧ tɕɔp˧˥/ ☞ cawp .

khaox ci: kung: [kaox ji gung] /kʰau˧ tɕi˧ kuŋ˧˥/ *n.* မြင်းကုန်းနှီးကဲ့သို့နောက်ကျောတွင်ပိုးရသောကျောပိုးသစ် 驮架 *duò jià*.

khaox ceug [kaox jēg] /kʰau˧ tɕɤ˧k˧˥/ *n.* <KHAOX> ထမင်းစားတူလုပ်သောသစ် 董棕, 筷子树 （乔木, 似棕榈树, 杆可作筷子, 根可入药）*dǒng zōng, kuàizi shù (qiáomù, sì zōng lǘ shù, gān kě zuò kuàizi, gēnkě rù yào)*.

khaox chax [kaox qax] /kʰau˧ tɕʰa˧ʔ/ <KHAOX> လက်ဖက်ပင် 茶树 *chá shù*.

khaox chung: kiep [kaox qung giab] /kʰau˧ tɕʰuŋ kiəp/ *n.* ဖိနပ်ထောက် 楦头, 楦子 *xuàntóu, xuànzi* last (block of wood used in shaping shoes).

khaox jauh nad [kaox njaeh nād] /kʰau˧ dʑawh nat̚/ *n.* <CAG> ေ□ □□ ■ပြောင်းဆေးသောတုတ်တံ 枪条, 通条 *qiāngtiáo, tōngtiáo* cleaning rod (as for gun), poker, ramrod.

khaox ju [kaox njū] /kʰau˧ dʑu/ *n.* <KHAOX> ကျွန်းသစ်ပင် 柚木 (?) *yóumù* teak (tree, lit. 'longevity tree'?). **:** Khaox ju mawh khaox pa sidaing kaux. ကျွန်းပင်ဟာအလွန်ခိုင်သောသစ်ပင်ဖြစ်တယ်။ *Teak wood is a very hard wood. (?)* ☞ khaox mak kreg [*syn.*].

khaox jieh lig [kaox njīeh līg] /kʰau˧ dʑi̯ɛh li̯ic/ *n.* <KHAOX> ေ□ □□ □ ■ဖက်ခြောက် 黄药大头茶, 野茶树 *huáng yào dà tóu chá, yě chá shù*.

khaox jiang lawt [kaox njīang lod] /kʰau˧ dʑi̯aŋ lɔt/ *n.* <KHAOX> 白绿叶, 羊奶果树 *bái lǜ yè, yáng nǎi guǒshù*.

khaox jhong: khaox [kaox nqoung kaox] /kʰau˧ dʑʰoŋ kʰau˧/ *n.* <KHAOX,SAUX> အန္ဒယ်များစင်ပေါ်တွင်ပြန့်ကျဲသွားသောအပင်တစ်မျိုး (?) 三丫苦 , 小黄散 (灌木或乔木, 可入药) *sān yā kǔ, xiǎo huáng sǎn (guànmù huò qiáomù, kě rù yào)*. ☞ taux jhong: khaox [*syn.*].

khaox jhawn: [kaox nqon] /kʰau˧ dʑʰɔn/ **1** *n.* <CAG> ၎ တ်တိုင် 木桩 (安织布机用) *mùzhuāng (ān zhībùjī yòng)* stake used to anchor backstrap loom. **2** *n.* ပန္ထက် 木桩 *mùzhuāng* stake used as marker in construction.

khaox jhie: yaong: [kaox nqie yaong] /kʰau˧ dʑʰɛ ʑau ŋ/ *n.* <KHAOX> စွန်ပလွံပင် 棕榈树 *zōnglǘshù* palm, palm tree. **:** Pui pa rah pa see khankix, tak ting pang: lang: lhax awm: khaox jhie: yaong: [Lai Yaogyaw 92:12] ဖြောင့်မတ်သောသူသည် စွန်ပလွံပင်ကဲ့သို့ပွင့်လန်း၍... 义人要发旺如棕树。 *The righteous shall flourish like the palm tree. [Psa. 92:12]* ☞ jhie: .

khaox nyax [kaox nyax] /kʰau˧ ɲa˧/ *n.* <KHAOX> ေ□ ျာက်ထင်းရှား 桑叶寄生树 *sāngyè jìshēng shù* (a tree parasitic on mulberry tree, perhaps *Taxillus chinensis*, lit. 'sap tree'). [ríang Taxillus chinensis 桑寄生].

khaox nyawng [kaox nyōng] /kʰau˧ ɲɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX> 樟树, 臭樟 *zhāng shù, chòu zhāng*.

khaox nyiex kawng [kaox nyīex gōng] /kʰau˧ ɲɛ̰˧ kɔ̰ŋ / *n.* <KHAOX,SAUX> 虫窝树, 羊屎果, 山蒲桃 *chóng wō shù, yáng shǐ guǒ, shān pú táo Syzygium cumini*. ☞ khaox sidaing: kling:, plix aing: pex [*syn.*].

khaox sa: poeh [kaox sa bouih] /kʰau˧ sa poih/ *n.* <KHAOX> အချဉ်ပင်?(အရွက်စားလို့ရ၊ ဝက်စာလုပ်လို့လည်းရ) 酸泡树 (木本, 嫩叶可食, 也可做猪饲料) *suān pāo shù (mù běn, nèn yè kě shí, yě kě zuò zhū sìliào)*.

khaox sang [kaox sāng] /kʰau˧ sa̰ŋ/ *n.* <KHAOX> မီးမွေးထင်းလုပ်လို့ရသောသစ်ပင်? 柴架桩 (架柴用的木桩) *chái jià zhuāng (jià chái yòng de mù zhuāng)*.

khaox sok set [kaox soug seid] /kʰau˧ sok set/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကွမ်းသီးပင် 槟榔树 (木本, 可入药) *bīnlángshù (mù běn, kě rù yào)* areca palm (*Areca catechu*, source of betel nut).

khaox song: [kaox soung] /kʰau˧ soŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大树跌打, 止血树 *dà shù diē dá, zhǐxuè shù Pseudostreblus indicus*. ☞ sidah saux vaig [*syn.*].

khaox siyaox [kaox si yāox] /kʰau˧ s.ʑa̰u˧/ ☞ siyaox .

khaox sikhroi: [kaox si kroi] /kʰau˧ s.kʰrɔi/ *n.* <KHAOX> ဓနိ 棕榈树 *zōng lǘ shù* palm.

khaox sigaing [kaox si mgāing] /kʰau˧ s.ga̰ŋ/ *n.* <KHAOX> 灰绿叶栲 , 青冈树 *huī lǜ yè kǎo,qīng gāng shù*.

khaox sigu [kaox si mgū] /kʰau˧ s.gṵ/ *n.* အဝတ်လှန်းသည့်တုတ်တန်း 晒衣竿 *shàiyīgān* clothes rod, pole for drying or airing bedding and clothing.

khaox sigawng: [kaox si mgong] /kʰau˧ s.gɔŋ/ *n.* <KHAOX> ေ□ ျာင်းသားကိုရိုက်သောတုတ် 穿肉棍 *chuān ròu gùn*.

khaox sigawng: tod [kaox si mgong dōud] /kʰau˧ s.gɔŋ tɔt̚/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ□ □ဟန္ဓာမာ 羊耳菊, 威灵仙 (灌木, 根、果可入药) *yáng ěr jú, wēi líng xiān (guànmù, gēn, guǒ kě rù yào)* Chrysanthemum?.

khaox sige: [kaox si mgei] /kʰau˧ s.ge/ *n.* <CAG> ခါတ်တုတ်? 扣(筘)机棍 (土织布机上, 提经线的棍子) *kòu jī gùn (tǔ zhībùjī shàng, tí jīng xiàn de gùnzi)* ('pin rod', a part on a hand loom, which supplies the warp threads).

khaox siglai [kaox si mglāi] /kʰau˧ s.gla̰i/ *n.* <KHAOX> ယူကလစ်ပင်၊ (ပြည်လုံးချမ်းသာ၊ ၄က်ခြောက်ပင်၊ ရှမ်းသပြေ?) 赤桉, 大叶柳树 *chì'ān, dàyè liǔshù* river redgum, red gum eucalyptus (deciduous evergreen tree, *Eucalyptus camaldulensis*, exfoliates bark to reveal distinctive mottled, multicolored trunk).

khaox siglai siah [kaox si mglāi siah] /kʰau˧ s.glại siəh/ *n.* <KHAOX> ယူကလစ်ပင် 直杆蓝桉, 小叶柳树 *zhí gān lán'ān, xiǎo yè liǔshù* eucalyptus, blue gum, lemon gum, ironbark (*Eucalyptus maidenii* tree, lit. 'narrow green-one'). ☞ klai [*mor.*]. ☞ yang: chao: kaw: .

khaox siglhu: [kaox si nklu] /kʰau˧ s.gʰlu/ ☞ siglhu:[1] .

khaox singiien ngaig [kaox si ngīan ngāig] /kʰau˧ s.ŋi ən ŋạc/ ☞ singiien ngaig .

khaox sibaox [kaox si nbaox] /kʰau˧ s.bau˧/ *n.* <KHAOX> လူးတားကြိုး 缆皮树（蘋[need simple equiv. of this graph, not, cf. 萍 XHZD p. 383] 蒌属, 树皮坚韧, 可做绳子）*lǎn pí shù [?] shǔ, shùpí jiānrèn, kě zuò shéngzi)* mooring rob, hawser?.

khaox sibo: [kaox si nbou] /kʰau˧ s.bo/ ☞ sibo: .

khaox sibraing [kaox si nbrāing] /kʰau˧ s.brạŋ/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> ကုက္ကိုပင် 山合欢属黑心树（乔木, 木质坚硬）*shānhéhuānshǔ hēixīnshù (qiáomù, mùzhì jiānyìng)* kalkora mimosa, Lebbek (*Albizzia kalkora*, pink powderpuff flower clusters, rough bark, seed pods, bark used medicinally). **2** *n.* <KHAOX,SAUX> ငြိုးကိုင်း? 黑心树（乔木, 木质坚硬）*hēixīnshù (qiáomù, mùzhì jiānyìng)* Siamese senna, Siam cassia, kassod tree, ironwood *Cassia siamea* (黑心树[铁刀木], Thai ki lek), evergreen, clusters of yellow flowers. [(Cé 2 kalkora mimosa ríang].

khaox sibhawm: [kaox si npom] /kʰau˧ s.bʰɔm/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခေါ် ကြီးသပြေ 斜叶榕, 鸡枇杷, 饿饭果 *xiéyèróng, jīpípá, èfànguǒ* gibbous fig (*Ficus tinctoria subsp. gibbosa, a.k.a. F. gibbosa*, root used medicinally, lit. 'famine tree').

khaox sime [kaox si mēi] /kʰau˧ si mẹ/ ☞ sime .

khaox sime piong: [kaox si mēi bioung] /kʰau˧ s.mẹ pioŋ/ ☞ sime piong: .

khaox sitom [kaox si dōum] /kʰau˧ si tọm/ ☞ khaox sidum .

khaox sidah preng [kaox si ndah brēing] /kʰau˧ s.dah prẹŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခေါ် ကြီးရွက်ကြီးပင် / ဆေးရွက်ပင် 假烟叶树, 野烟叶 *jiǎyānyèshù, yěyānyè* (a tree, Chn. 'false tobacco-leaf tree, wild tobacco-leaf', lit. 'pestilence medicine tree'). ☞ baug[2], khaox baug [*syn.*].

khaox sidah tu: [kaox si ndah du] /kʰau˧ s.dah tu/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခေါ် ဝဏ္ဏရွေးပင်? 艾纳香, 冰片草（草本, 可入药）*àinà xiāng, bīngpiàn cǎo (cǎo běn, kě rù yào)* Borneol grass?. ☞ sidah tu: [was 'sitah du'] [*syn.*].

khaox sidax sox [kaox si ndax soux] /kʰau˧ si da˧ so˧ / *n.* <KHAOX,SAUX> 狗尾巴树, 粗糠柴, 非岛桐, 香桂树 *gǒu wěiba shù, cū kāng chái, fēi dǎo tóng, xiāng guì shù Mallotus philippinensis*.

khaox sidaing: [kaox si ndaing] /kʰau˧ s.daŋ/ ☞ sidaing:[2] .

khaox sidaing: kling: [kaox si ndaing gling] /kʰau˧ si daŋ kliŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 虫窝树, 羊屎果, 山蒲桃 *chóng wō shù, yáng shǐ guǒ, shān pú táo Syzygium cumini*. ☞ khaox nyiex kawng, plix aing: pex [*syn.*].

khaox sidong: [kaox si ndoung] /kʰau˧ s.doŋ/ *n.* <KHAOX> တရုတ်မဟောဂနီ 椿树 *chūnshù* Chinese mahogany (*Toona sinensis syn. Cedrela sinensis*)? or tree of heaven (*Ailanthus altissima*)?.

khaox sidom [kaox si ndōum] /kʰau˧ si dọm/ *n.* <KHAOX,SAUX> 酸苔树, 重阳木井秋枫(sic) *suān tāi shù, chóng yáng mù jǐng qiū fēng (sic) Bischofia javanica*. ☞ khaox sitom, khaox sidum [*var.*].

khaox sidum [kaox si ndūm] /kʰau˧ si dụm/ ☞ khaox sidum .

khaox sidieh [kaox si ndieh] /kʰau˧ s.dɛh/ *n.* <KHAOX,SAUX> 扁技槲寄生（可入药）*piān jì hú jì shēng (kě rù yào)*.

khaox sidieb [kaox si ndīeb] /kʰau˧ s.dẹp/ *n.* <KHAOX> 槲栎（青冈）*hú lì (qīng gāng)*.

khaox sinoeng [kaox si nōuing] /kʰau˧ s.nọŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 腰果, 鸡腰果（乔木, 可入药）*yāoguǒ, jīyāoguǒ (qiáomù, kě rù yào)* cashew tree (?) (tree used medicinally).

khaox sijaong [kaox si njāong] /kʰau˧ s.dʑạuŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 杨梅树（灌木, 可入药）*yáng méi shù (guànmù, kě rù yào)*.

khaox sijaong ia: [kaox si njāong ia] /kʰau˧ s.dʑạuŋ ˧ ia/ *n.* <KHAOX> 矮杨梅 *ǎi yáng méi*.

khaox silaux [kaox si lāex] /kʰau˧ s.lạɯ˧/ *n.* <KHAOX> အုံ့ဒုံပင် (?) 山鸡树, 山苍子树 *shān jī shù, shān cāng zǐ shù* Litsea cubeba?.

khaox siliu: tiag [kaox si liu dīag] /kʰau˧ si liu ṭiak/ *n.* <KHAOX,SAUX> 小柿子, 黑面叶, 地石榴, 小叶黑面叶 *xiǎo shìzi, hēi miàn yè, de dàn liú, xiǎo yè hēi miàn yè Breynia retusa*. ☞ krong: moe: (khaox krong: moe:,) khaox krong: moe: siah ① [*syn.*].

khaox sivit [kaox si vid] /kʰau˧ s.vit/ *n.* <KHAOX> ရှောက်ပန်းပင်၊ ကျွဲကောပင် 柚子, 香橼, 枸橼树 *yòuzi, xiāngyuán, jǔyuán shù* pomelo (pumelo) tree, shaddock tree.

khaox sivie poeh [kaox si vīe bouih] /kʰau˧ s.vɛ̰ poih/ ☞ sivie poeh .

khaox sivie ih [kaox si vīe ih] /kʰau˧ s.vɛ̰ ˧ih/ ☞ sivie[1] .

khaox siox [kaox si oux] /kʰau˧ s.˧o˧/ *n.* <NYIEX> ဒိုင်း၊ ရနယ်၊ အခြင် 椽子 *chuánzǐ* rafter.

khaox siuat [kaox si uad] /kʰau˧ si ˧uat/ *n.* <KHAOX,SAUX> 水麻, 水麻柳 *shuǐ má, shuǐ má liǔ Debregeasia edulis*.

khaox sioe: pai: yawng [kaox si oui bai yōng] /kʰau˧ si ˧oi pai ʑɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大树紫珠, 乔木紫珠, 紫珠树 *dà shù zǐ zhū, jiāomù zǐ zhū, zǐ zhū shù Callicarpa arborea*.

khaox siah lhax [kaox siah hlax] /kʰau˧ siəh lʰa˧/ *n.* <KHAOX> 香叶树, 细叶子树 *xiāng yè shù, xì yèzi shù*.

khaox siang: sox [kaox si ang soux] /kʰau˧ s.˧aŋ so˧/ *n.* <KHAOX> ပြွေးရိုးပင်? 狗骨头树（乌饭树属） *gǒu gútou shù (wū fàn shù shǔ)*.

khaox shiao [kaox sīao] /kʰau˧ ʂi̤au/ *n.* သစ် 木料 *mùliào* lumber (US) timber (UK, U.S.).

khaox yawd siah [kaox yōd siah] /kʰau˧ ʑɔ̰t siəh/ *n.* <KHAOX> 构树, 弩把树 *gòu shù, nǔ bǎ shù*.

khaox yhak piiem [kaox hyag bīam] /kʰau˧ ʑʰak pi̤am/ *n.* <KHAOX> 粘粘草, 黏粘草, 小花琉璃草 *niánnián cǎo, nián nián cǎo, xiǎo huā liú lí cǎo*.

khaox yhiox [kaox hyioux] /kʰau˧ ʑʰio˧/ *n.* <KHAOX> စံကားဖြူ 山玉兰, 忧景花（木兰科） *shānyùlán, yōujǐnghuā (mùlán kē)* magnolia (*Magnolia delavayi*).

khaox ratan [kaox ra dan] /kʰau˧ ra tan/ ☞ khaox gix ia: .

khaox raoh plix [kaox raoh blix] /kʰau˧ rauh pli˧/ *n.* <KHAOX,SAUX> 小催药, 朱砂根, 圆叶紫金牛 *xiǎo cuī yào, zhū shā gēn, yuán yè zǐ jīn niú Ardisia crenata*. ☞ khaox loi: [*syn.*].

khaox rai nham: [kaox rāi hnam] /kʰau˧ ra̰i nʰam/ *n.* <KHAOX> တရုတ်နံနံပင်တစ်မျိုး? 臭亚罗椿, 假黄皮树 *chòu yàluó chūn, jiǎ huáng pí shù*.

khaox raix [kaox raix] /kʰau˧ rai˧/ ☞ raix .

khaoxruh (khaox ruh) [kaox ruih] /kʰau˧ ruih/ ☞ ruh .

khaox rung [kaox rūng] /kʰau˧ rṵŋ/ *n.* <KHAOX> ၎ ပင် 榕树, 大青树 *róng shù, dàqīngshù* banyan tree (*Ficus* subgenus *Urostigma*. [~ Hox róng 榕 (is M-K the source?)].

khaox rung: pex [kaox rung bēix] /kʰau˧ ruŋ pɛ̰˧/ *n.* <KHAOX> ဆိတ်ချိုပင် 牛肋巴树（紫胶虫寄生植物之一） *niú lèi bā shù (zǐ jiāo chóng jì shēng zhíwù zhīyī)*.

khaox rawm: khaox [kaox rom kaox] /kʰau˧ rɔm kʰau˧/ *n.* <KHAOX> 厚皮树, 青明树 *hòu pí shù, qīng míng shù*.

khaox reem sinum [kaox rēem si nūm] /kʰau˧ rṵm s.nṵm/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပရန်းကဒေါင်း၊ ယင်းပြာနက် 三对节树, 大升麻 *sānduìjiéshù, dàshēngmá* bharangi, sirgunggu, serrated glorybower (*Clerodendron serratum*, lit. 'buzzing pluck tree'?). ☞ niah tiag, kram[1] (?) [*syn.*].

khaox rho: [kaox hrou] /kʰau˧ rʰo/ *n.* <KHAOX> မက်မွန်ပွင့်ပင် 花桃树（树杆有灰白斑点, 木质较脆, 叶、皮有苦臭味） *huā táoshù (shù gān yǒu huībái bāndiǎn, mù zhì jiào cuì, yè, pí yǒu kǔ chòuwèi)*.

khaox rho: kiang [kaox hrou gīang] /kʰau˧ rʰo ki̤aŋ/ *n.* <KHAOX> ချိန်ခွင်တုတ်တန်း 多脉冬青, 秤杆树 *duō mài dōng qīng, chěng gān shù* the stick of weigh?.

khaox lai: leng [kaox lai lēing] /kʰau˧ lai lɛ̰ŋ/ *n.* <KHAOX> 秋叶红紫株, 小细米果树 *qiū yè hóng zǐ zhū, xiǎo xì mǐ guǒshù*.

khaox lai: leng ting [kaox lai lēing dīng] /kʰau˧ lai lɛ̰ŋ ti̤ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပြောင်းဆန်၊လူးဆပ် စသည် တို့၏အပင်? 小米团花树（灌木, 可入药） *xiǎomǐ tuán huā shù (guànmù, kě rù yào)*.

khaox loi: [kaox loi] /kʰau˧ lɔi/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> ကိတ်မအုပ်ပင် 朱砂根 *zhūshāgēn* coral ardesia (*Ardisia crenata*, Chn. 'cinnabar-root', root and leaves used medicinally). **2** *n.* <KHAOX,SAUX> မင်းကောင်းနရောင်း၊ စော်ဘွားစာ 水林果树 *shuǐlínguǒ shù* white-flowered embelia tree, false black pepper (*Embelia ribes*, edible fruit, round, size of large pea, dark red when ripe, with sweet-sour flavor). ☞ loi:[2] [ceu 2] [*syn.*].

khaox liah [kaox liah] /kʰau˧ liəh/ *n.* <KHAOX> ပိုးစာပင် 桑树 *sāngshù* mulberry (*Morus alba*). ☞ khaox liah klawng:, khaox liah yaong:, liah[1] .

khaox liah klawng: [kaox liah glong] /kʰau˧ liəh klɔŋ/ *n.* <KHAOX> ပျောင်းပိုးစာပင် 水桑树 *shuǐ sāngshù* (a kind of mulberry, *Morus sp.*, lit. 'water mulberry'). ☞ khaox liah, khaox liah yaong:, liah[1] .

khaox liah yaong: [kaox liah yaong] /kʰau˧ liah ʑauŋ/ *n.* <KHAOX> ပိုးစာပင်၊ တောပိုးစာ 桑树 (?) *sāngshù* (a kind of mulberry, *Morus sp.*, lit. 'village mulberry'). ☞ khaox liah, khaox liah klawng:, liah[1] .

khaox lhax mhi: [kaox hlax hmi] /kʰau˧ lʰa˧ mʰi/ *n.* <KHAOX,SAUX> 树仲, 潺稿木姜子, 粘香树, 豆腐渣 *shù zhòng, chán gǎo mù jiāng zǐ, nián xiāng shù, dòufu zhā Litsea glutinosa*. ☞ khaox kum (khaox kum:) [*syn.*].

khaox lhax mheem: proik [kaox hlax hmeem broig] /kʰau˧ lʰa˧ mʰɯm prɔc/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကျွန်းဘိုဲ၊ နွေနထား၊ ကျွန်းနလင်း? 思茅豆腐柴, 糙皮树, 接骨树, 类梧桐 *Sīmáo dòufǔchái, cāopíshù, jiēgǔshù, lèiwútóng* Simao premna (*Premna szemaoensis*, lit. '[proig] nest leaf tree'). ☞ lhax sawm: greeing: [*syn.*].

khaox lhax lhum: [kaox hlax hlum] /kʰau˧ lʰa˧ lʰ um/ ☞ lhax lhum: .

khaox lhaik [kaox hlaig] /kʰau˧ lʰac/ ☞ lhaik .

khaox lhim: [kaox hlim] /kʰau˧ lʰim/ ☞ lhim: .

khaox vug keei: [kaox vūg geei] /kʰau˧ vu̯k kɯi/ *n.* <CAG> ရစ်လုံး၊ ချည်ငင်ရစ်လုံ 桄子（绕线器具）*guàngzi (rào xiàn qìjù)* reel (tool for winding thread, lit. 'reel-thread-stick').

khaox vhua: bring [kaox hvua nbrīng] /kʰau˧ vʰua bri̯ ɲ/ *n.* <KHAOX> 梭子线轴儿 *suōzi xiànzhòur* shuttle, bobbin (lit. 'stick for winding weft thread').

khaox han: sivai [kaox han si vāi] /kʰau˧ han si va̯i/ ☞ khaox mheem: sivai .

khaox haoh peeih [kaox haoh bēeih] /kʰau˧ hauh pɯ̯ ih/ *n.* <KHAOX,SAUX> 灯台树, 盆架树, 鸭脚树 *dēng tái shù, pén jià shù, yā jiǎo shù Alstonia scholaris*. ☞ khaox caong pet siah [*syn.*].

khaox ox [kaox oux] /kʰau˧ ʔo˧/ **1** *n.* <KHAOX> အရွယ်ရောက်၊ ကြီးပြင်းလာ? 身长, 身量儿 *shēn cháng [zhǎng?], shēn liángr*. **:** Kawn: nyawm an: jiiet hoek khaox ox. အဲဒီကလေးတစ်ကယ့်အရွယ်ရောက်လာပြီ။ 那孩子身量儿长得合适。 **2** *n.* သစ်ပင်ဝါးပင် .

khaox um: [kaox um] /kʰau˧ ʔum/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြှားဆိပ်ပင် 见血封喉, 箭毒木, 箭毒树, 毒箭木, 剪刀树（常绿大乔木，高达 40m, 树液剧毒，有强心作用。）*jiànxiěfēnghóu (?), jiàndúmù, jiàndúshù, dújiànmù, jiàndāoshù* upas tree, ipoh tree (*Antiaris toxicaria*, tall [40m] evergreen tree in mulberry family, the milky sap of which contains a virulent poison, used to tip poison arrows).. ☞ sigheu: [*syn.*].

khaox eeppid [kaox eeb bīd] /kʰau˧ ʔɯp pi̯t/ *n.* <KHAOX> ရေ ပြည် ဖြူင်းပင် 蜜蒙花树, 糯米花树 *mì mēng huā shù, nuò mǐ huā shù* ? (CH).

khao: [kao] /kʰau/ **1** *vt.* ရော–၊ နှော–၊ ရောစပ်–၊ မွှေ–ဖုံ, 混, 搅拌 *chān, hún, jiǎobàn* mix, stir up. **:** khao: eep nghox kiex eep sivawng tau. ထမင်းဆန်နှင့် ပြောင်းဆန်အတူတူရောစပ်လိုက်။ 把大米饭和玉米饭搀在一起。 *mix cooked rice and cooked maize together.* **2** *vt.* မိတ်ဆွေဖွဲ့–၊ ရော–၊ 跟…在一起, 与…为伍, 与…交友 *gēn … zài yìqǐ, yǔ … wéiwǔ, yǔ … jiāoyǒu* fraternise with sb. , make friends with sb., ally with sb., form a liaison with sb.. **:** Paw lai: khao: pui briex, pui nieh, mai: pui lhu: lhia:. သူခိုး၊ လူပျင်း၊ ယောင်ပေပေလူနဲ့မိတ်ဆွေမဖွဲ့နဲ့။ 不要跟小偷、懒汉以及流浪汉在一起。 *Don't fraternise with thieves, idlers, and vagrants.* ☞ khau:, kheu: [*var.*]. ☞ pang:[3], tao ①, klao:[1], ku kuax, mhi:, cao:[3], siguax, su: saoh ①, su: shiaoh [ceu 1] [*syn.*]. /*f*0.0119/ /*f*9/

khao: kum: [kao gum] /kʰau kum/ *n.* အစည်းအဝေး တက်ရောက်ခြင်း 出席 *chūxí* attend meeting. ☞ chux six [*syn.*].

khao: pai: ling [kao bai līng] /kʰau pai li̯ŋ/ *n.* လှိမ့်ဘီး (အားကစားသုံး) 转车（体育用具）*zhuànchē (tǐyù yòngjù)* (a 'rotating wheel', used for sport) (?) (cf. Hainan Li nationality 'rotating wheel', mounted on wood frame a few meters above ground, can seat up to 4-6 men and women, who spin the wheel and shout 'Hey hey!'). ☞ pai: ling .

khao: puk [kao bug] /kʰau puk/ *n.* <KRAUNG> ပေါ်ပုတ် 粑粑, 饼, 糕（?）*bāba, bǐng, gāo* bread, dough, cake. **:** Khao: puk vawng:, khao: pawng nhiao:. မာနေတဲ့ခေါ်ပုတ်၊ ကပ်စေးနေတဲ့ အာတာပူစီ။ 粑粑韧，米花糖黏。（节日的食品不但准备了，而且很好吃。）*The baba cakes are chewy and the crisp puffed rice candy is gooey. (Foods for the New Year Festival are all prepared.)* ☞ blauh[1] [*syn.*].

khao: pawng [kao bōng] /kʰau pɔ̰ŋ/ *n.* <KRAUNG> အာတာပူစီ 米花糖 *mǐhuātáng* crisp puffed-rice candy. **:** Khao: puk ciiet cawng:, khao: pawng ciiet khliep. 七个粑粑，七块米花。（沧源县糯良、南腊、单甲等公社的一些寨子所信奉的 Lī Sai Hmag 佛教教派祭祀所需之物数。）*Seven baba cakes and seven pieces of puffed-rice candy. (The correct offering to be made for the Cangyuan Wa branch of Buddhism known as Lí Sai Mhag, after its founder Sai Mhag.)* ☞ ka: pawng [*syn.*]. [Siam ခင်ဒုပ္ပင်: xaw$_3$pɔŋ$_4$]. [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

khaomun [kao mūn] /kʰau mṵn/ **1** *n.* <KRAUNG> ပေါင်မုန့် 面包 *miànbāo* bread (baked, Western-style). **2** *n.* <KRAUNG> ဘီစကွတ် 饼干 *bǐnggān* biscuit (UK), cookie (US). ☞ blaeh bhawp

[ceu 1] [*syn.*]. [Siam ခဝ်ႈမုၼ်း xaw₃mun₄ 'rice + baked goods' (cf Mán မုန့်)]. / *f*4/

khaosen [kao sein] /kʰau sein/ *n.* <KRAUNG> နန်းကြီး ခေါက်ဆွဲ 米线 *mǐxiàn* rice noodles (round and soft, a common Myanmar and Yunnan snack). ☞ ka: sen:, ka sen [*var.*]. ☞ ka: soi, khao soi, mi: kang: [*syn.*]. [Siam ခဝ်ႈသဵၼ်ႈ xaw₃sen₃ 'rice + thread' (cf Hox xiàn 线)].

khao: see: [kao see] /kʰau sɯ/ *n.* <VH?> စစ်ဆေးစမ်းသပ်ခြင်း 考试 *kǎoshì* test. [Hox].

khao: ying: [kao ying] /kʰau ʑiŋ/ *n.* <VH> စစ်ဆေးမှု၊ စစ်ကြောချက် 考验 *kǎoyàn* test, trial, ordeal. ☞ kham: kha: [*syn.*]. [Hox].

khao: heux [kao hex] /kʰau hɤʔ/ *vt.* <VH> စာမေးပွဲ 考核 *kǎohé* examine, test. [Hox].

khaix[1] [kaix] /kʰaiʔ/ **1** *prep.* ပြီးနောက် 后, 以后, 于. . . 之后（用在动词前头，表示时间）*hòu, yǐhòu, yú ... zhī hòu (yòngzai dòngcí qiántou, biǎoshì shíjiān)* after (in time). **:** khaix sawm:. ထမင်းစားပြီးနောက် 饭后。 *after eating.* | Beuh kaux aux khaix saux. ကျွန်တော်ဖျား ပြီးနောက်ပိုင်းအသုံးမကျတော့ဘူး။ 我病以后身体弱。 *I was physically weak after my illness.* | Khaix an kix ang: pon chawk lox ka Nawh Cao: tix ceu kawx heue:. [Lukax 20:40] ထိုဖြန် အလျှင်းမမေးမလျှောက်ဝံ့ကြ။ 以后他们不敢再问他什么。 *For there was no further question that they ventured to put to him. (Luk. 20:40)* | **khaix hoik** ပြီးပြီးနောက် . . . 以后 *after ...* | **khaix an: (khaixan:)** အဲဒါပြီးရင် 以后 *after that* **2** *prep.* နောက်၊ ပြီးနောက် 后（用在名词前头, 表示处所）*hòu (yòngzai míngcí qiántou, biǎoshì chùsuǒ)* after (in position), behind, following. **:** Ot ex khaix kix. ကျွန်တော်တို့သူတို့အနောက်မှာနေတယ်။ 我们在他们后面。 *We are behind them.* **3** *tw.* ခဏနေ 随后, 等一会儿 *suíhòu, děng yìhuǐr* afterwards, later, in a while. **:** Nawh rieb maix khaix. ခဏနေ (ကျရင်) သူမင်းကိုလာကြိုမယ်။ 他等一会儿来接你。 *He'll come to meet you later.* | Maix ih ka:, aux ih khaix. မင်းအရင်စား၊ ငါနောက်မှစားမယ်။ 你先吃, 我后吃。 *You eat first, I'll eat afterwards.* | Aux lawk hoek khaix. ကျွန်တော်ခဏမှလာမယ်။ 我随后就来。 *I'll come in a while.* | Paw klieh daux koek, saux maix khaix. နဲ့ ခဏနေဖျားနေအုံးမယ်။ *Don't play in the sun, you'll get sick later.* **4** *prep.* နောက်ပိုင်း၊ ဒီအပြင် 除了. . . 以外 *chúle...yǐwài* except, except for, besides, apart from, beyond, further than, in addition to. **:** Khaix nawh, pui thai: ma: ang: koe:. သူ့နောက်တောင်ယာထွန်တဲ့လူမရှိဘူး။ 除了他，犁地的人没有了。 *There is no one ploughing the field except for him.* | Chix graoh aux Graoh Kawn: Doe: Vax ngie, khaix ankix aux ang: chix. ငါမိဘမဲ့အကဘဲကတတ်တယ်၊ ပြီးနောက်ကျန်ဒါမကတတ်တော့ဘူး။ 我只会跳佤族孤儿舞，除此我不会跳。 *I can only dance the Wa Orphan Dance, nothing else beyond that.* | Khaix an:, lox Vax kawn: koe: pa kiien: mai: pa awn:. ပြီးနောက်“ဝ”စကားအပျော့အမာရှိသေးတယ်။ 此外，佤语还有松紧之分。 *In addition, the Wa spoken language also has 'tenseness' and 'laxness'.* | Khaix inkix, kawn: koe: dee koe: ceu koe: grawng: tiblah, kah chix tix ih miex lai ting. ဒီအပြင်အရေးပါအရာရောက်တဲ့စာလုံးအကြီးသုံးလို့ရတဲ့နေရာရှိသေးတယ်။ 除了这些，还有一些特殊之处也可以用大写。 *Besides these, there are several other circumstances in which one may use upper-case letters.* ☞ voe, ka: [ceu 1, 3] [*ant.*]. /*f*0.3346/ /*f*2/

khaix[2] [kaix] /kʰaiʔ/ *n.* ဒဏ်ရာဟောင်း၊ အသားမာ 痕迹，印记，疤痕 *hénjì, yìnjì, bāhén* scar, trace, vestige. **:** Khaix mat koe: ka loih aux tix dah. ကျွန်တော့်ခြေထောက်မှာဒဏ်ရာဟောင်းတစ်နေရာရှိတယ်။ 我的小腿上有一处伤疤。 *I have a scar from a wound on my leg.*

khaix[3] [kaix] /kʰaiʔ/ *adv-pre.* တကယ်တော့၊ အမှန်တော့၊ ဖြစ်လာတာက 原来, 果真 *yuánlái, guǒzhēn* in fact, indeed, after all. **:** Khaix mawh nin:! တကယ်တော့ ဒီလိုကိုး။ 原来如此！ *So that's the way it is after all!* /*f*0.3346/ /*f*2/

khaix glauh khaix glum: [kaix mglaeh kaix mglum] /kʰaiʔ glauh kʰaiʔ glum/ *n.* 遗迹, 遗址 *yíjī, yízhǐ* site, tracks, vestiges (lit. 'having been tread on').

khaix ngaix sawm: ka: [kaix ngāix som ga] /kʰaiʔ ŋa̤i ʔ sɔm ka/ အခုကစပြီး၊ နောင် 今后, 以后 *jīnhòu, yǐhòu* from now on.

khaix mat [kaix mad] /kʰaiʔ mat/ *n.* ဒဏ်ရာ၊ အမာရွတ် 伤口、伤疤 *shāngkǒu, shāng bā* wound, scar. ☞ khaix lied [*syn.*].

khaix taix [kaix daix] /kʰaiʔ taiʔ/ *n.* လက်ရေး၊ ပုံ (မူလ၊ အစစ်) 手迹, 手印, 笔迹 *shǒujì, shǒuyìn, bǐjì* handwriting, drawing (original).

khaix caong [kaix jāong] /kʰaiʔ tɕa̤uŋ/ *n.* ခြေရာ၊ လမ်းကြောင်း၊ သဲလွန်စ 脚迹，脚印 *jiǎojì, jiǎoyìn* footprints, tracks, traces. ☞ khlawk caong [*syn.*].

khaix sax [kaix sax] /kʰaiʔ saʔ/ *tw.* မှ၊ နောက်ကျရင် 以后 *yǐhòu* later. **:** Sin: maix keud nyiex khaw: tix sum: tin:, aux lawk kok pui gaw tix sum: khix khaix sax. ဒီနေရာမှာ အိမ်ဆောက်သင့်တယ်ထင်ရင် တယောက်ယောက်ကို နောက်လမှာလာကူဆောက်ပေးဖို့ ပြောလိုက်မယ်။ 要是你觉得在

这里盖房子合适，那么下个月就请人来盖。 *If you think this is a suitable place to build a house, then I'll invite people to come and help build one next month.*

khaix lied [kaix līed] /kʰaiʔ lɛ̰t/ *n.* အမာရွတ် 伤疤，伤痕 *shāngbā, shānghén* scar, bruise. **:** Khaix lied in: ka loih aux mawh khaix peem aux ka simaox yam hu: tix khix an: num naox tibawg. ကျွန်တော့်ရဲ့ဒီအမာရွတ်ကပြီးခဲ့တဲ့နှစ်ကျွန်တော်ထင်းသွားခွေတုန်းကကျောက်ခဲနဲ့ဝင်တိုက်မိတာ။ 我小腿上的这个伤疤是去年有一次我去砍柴的时候撞了石头留下的。 *This scar on my calf is from a time last year when I bumped into a rock while collecting firewood.* ☞ khaix mat [*syn.*].

khaix in: sax [kaix in sax] /kʰaiʔ ʔin saʔ/ *tw.* အခုကစပြီး□□□□□□今后, 往后 *jīnhòu, wǎnghòu* from now on. **:** Khaix in: sax, seung: hawx ex nie sang: niex mhawm:. 今后, 我们的生活会更好。

khai: kong: [kai goung] /kʰai koŋ/ *vo.* <VH> အလုပ်ဖွင့် 开工 *kāigōng* go into operation, start work. [Hox].

khai: kwang: [kai guang] /kʰai kuaŋ/ *n.* <VH> ခလုတ် (လျှပ်စစ်မီး) 开关, 电门 *kāiguān, diànmén* switch (electrical). [Hox].

khai: maw: [kai mo] /kʰai mɔ/ *v.* <VH> ဖွင့်လှစ် (အခမ်းအနား) 开幕 *kāimù* open, opening (as in 'opening ceremony'). [Hox].

khai: cang: [kai jang] /kʰai tɕaŋ/ *v.* <VH> တိုးတက်လာ– 开展 *kāizhǎn* develop, open up, expand. [Hox].

khai: chux [kai qux] /kʰai tɕʰuʔ/ *vt.* <VH> ထုတ်ပစ်–၊ နယ်နှင်– 开除 *kāichú* expel, dismiss, sack (UK coll.), fire (US coll.). [Hox].

khai: cheu: [kai qe] /kʰai tɕʰɤ/ *vo.* ကားမောင်း– 开车 *kāichē* drive (car). ☞ phat[1] [*syn.*]. [Hox].

khai: siox [kai sioux (kai siox)] /kʰai sioʔ, kʰai sioʔ/ *vi.* <VH> ၁□ ကျောင်းဖွင့် 开学 *kāixué* start school. **:** Hoik khai: siox ngaix. ဒီနေ့ကျောင်းဖွင့်ပြီ။ 今天开学了。 *School started today.* [Hox].

khai: hui: [kai hui] /kʰai hui/ *vo.* <VH> အစည်းအဝေးလုပ်–၊ အစည်းအဝေးကျင်းပ– 开会 *kāihuì* hold a meeting. [Hox].

khaing:[1] [kaing] /kʰaŋ/ **1** *prep.* ကနေ 从, 自, 于 *cōng, zì, yú* from. **:** kaoh khaing: Peux Cing:. ပီကင်းမြို့ကလာတယ်။ 从北京来。 *come from Beijing.* | Nyhee: nyhawk ot praok viang ex mawh kaoh khaing: dee mawx? 我们周围的垃圾是从哪里来的呢？ *Where does the rubbish in our environment originate from?* **2** *prep.* ထက် 比, 于(表示比较) *bǐ, yú (biǎoshì bǐjiào)* (more) than (used in comparative constructions). **:** ting khaing: nawh. သူ့ထက်ကြီးတယ်။ 比他大［口］; 大于他。［书］ *bigger than him.* | tiiem khaing: maix. မင်းထက် ပုတယ်။ 矮于你。 *shorter than you.* /*f*0.2711/ /*f*1/

khaing:[2] [kaing] /kʰaŋ/ **1** *adv-post.* -တော့– 吧（表示祈使）*bā (biǎoshì qíshǐ)* after all, anyway (final or post-verbal suggestion particle). **:** Maix hu: khaing:. ရှင်သွားတော့။ 你去吧。 *You go ahead anyway.* | Kix ang: lai: koe: lox ah, ceen niied tix khre: yuh pa: paox khaing:. သူတို့က စကားမများတော့ဘူးဆိုလို့ မင်္ဂလာဆောင်ကို မြန်မြန်ပဲ စီစဉ်လိုက်တော့တယ်။ 他们不反对了，只好就让他们订婚成亲。 *They don't oppose it any more, so simply arrange quickly for the wedding to go ahead.* **2** *adv.* တည်း 只 *zhǐ* only. **:** Ex jhi: ngie pa chix tix shiao khaing: heue. သုံးနိုင်တဲ့ဟာတွေကိုပဲ တင်ပြထားတယ်။ 我们只提出那些实际上可以用的那些。（?）*We just present those which can actually be used.* | Mawh nawh tix kaux khaing: pa hu. သူတစ်ယောက်တည်းသွားတာ။ 他是一个人走的。 *He went alone.* | Koe: tom nie, laug tix mu khaing:. ၀□ □□□ □□များများရှိတော့ တစ်ခုတည်းရွေး။ 有比较多的，你只选出一个。 *There are rather a lot of them; choose only one.* /*f*0.2711/ /*f*1/

khaing:[3] [kaing] /kʰaŋ/ *conj.* မဟုတ်လား။ 不是（表示反问）*búshì (biǎoshì fǎnwèn)* isn't it so that .... **:** Khaing: hu: nawh mai: pex? ရှင်တို့နဲ့အတူ သူ သွားတယ် မဟုတ်လား။ 他不是跟你们去了吗? *Didn't he go with you?* /*f*0.2711/ /*f*1/

khop [koub] /kʰop/ *vi.* ပြည့်– 满 *mǎn* full. **:** ngaix khop. 生日。 *birthday (lit. 'full [-year] day')* *vi.* ပြည့်– 满 *mǎn* full. **:** ngaix khop. 生日。 *birthday (lit. 'full [-year] day')* /*f*10/

kho:[1] [kou] /kʰo/ *n.* ပွင့် 朵 *duǒ* blossom (?). **:** Kho: tai mhawm: lawm:, kaoh khaing: rawm:. ၀□ □□□ မွန်လှပတဲ့ပန်းပွင့်ရေကနေလာတယ်။ *Flowers with good buds come from water.* | Sim: peeig tai ha: peeig khawm: kho:, pui vai to: ha: vai khawm: kaux. ပန်းစုပ်တဲ့ငှက်ငယ်အပွင့်လိုက်စုပ်လိမ့်မယ်၊ လူဌားတဲ့လူတစ်ကိုယ်လုံးဌားလိမ့်မယ်။ 鸟来采花嘛整朵采，人来借身嘛借全身。 *When a bird sucks a flower it sucks the whole blossom, when someone lends himself, he lends his whole body. (?)*

kho:[2] [kou] /kʰo/ *vt.* <VH> ခုနှိမ်–၊ ဖြတ်–၊ နုတ်–၊ လျှော့– 扣 *kòu* deduct. **:** kho: mau. ပိုက်ဆံဖြတ်– 扣钱。 *deduct money.* [Hox]. /*f*8/

kho: liang: [kou liang] /kʰo liaŋ/ *n.* <VH> 口粮 *kǒu liáng* military grain rations. **:** ci: peung: kho: liang:. 基本口粮。 *basic grain rations.* [Hox].

kho: hao: [kou hao] /kʰo hau/ *n.* <VH> ◌ □□□□□ 口号 *kǒuhào* slogan. [Hox].

khong: cing: [koung jing] /kʰoŋ tɕiŋ/ *n.* <VH> ◌ □ □□空军 *kōngjūn* air force. ☞ lien: raoma: [*syn.*]. [Hox].

khong: su: [koung su] /kʰoŋ su/ *vt.* <VH> စွပ်စွဲ– စွဲချက်တင်– တိုင်ချက်ဖွင့်– 控诉 *kòngsù* accuse, indict, charge (as in a court of law). [Hox].

khut [kud] /kʰut/ *vt.* ခြစ်– 耙, 刮 *pá, guā* rake, rake up, scrape. **:** khut nghox tau. စပါးတွေကိုအတူတူခြစ်ပါ။ 把稻谷耙在一起。 *rake up the rice grains together.* | Khut glaox khaing kiep aux liak. ? *?* ☞ ghut[1] [*mor.*]. /*f*9/

khu:[1] [ku] /kʰu/ *n.* <LI,VAD> ဌာပနာကြုတ် 神龛, 神庙（供奉祖先牌位的地方）*shénkān, shénmiào* shrine, altar (part of house for offerings to ancestors or the Buddha). **:** Khaoxgix jung kah brawk, khao: puk sijhawk mai: khu:. ထင်းရှူးပင်အိမ်ဘေးမှာထောင်ထားတယ်၊ ခေါ်ပုတ်ကိုဌာပနာပေါ်ထပ်ထားတယ်။ 庭院里坚着松树，家堂里堆着粑粑。（信仰大乘佛教的佤族地区，过春节时的景象。）*Pine trees standing in the courtyard, baba cakes stacked on the altar. (Describes the appearance of houses in Buddhist areas at the New Year.)* /*f*4/

khu:[2] [ku] /kʰu/ *vt.* ပြုစု၊ နှစ်သိမ့် 陪伴, 照顾, 安慰 *péibàn, zhàogu, ānwèi* accompany, keep sb.company, care for, look after. **:** khu: pui saux. လူနာကိုပြုစုတယ်။ 安慰病人。 *care for an ill person.* /*f*4/

khu: khap [ku kab] /kʰu kʰap/ *v.* 眯, 刺（感觉）*mí, cì (gǎnjué)* get sth. in one's eye (?) feel an irritation (?), prickly? (feeling) (?).

khu: khao: [ku kao] /kʰu kʰau/ *vt.* မပြတ်မွေ– 搀, 混（反复地）*chān, hún (fǎnfù de)* stir repeatedly.

khu: khum: [ku kum] /kʰu kʰum/ *vs.* ကုန်း–၊ ကိုင်း– 驼背, 弯（腰） *tuó bēi, wān (yāo)* hunched, stooped, bent over. ☞ ka: khum:, khum: [*var.*].

khu: khrak [ku krag] /kʰu kʰrak/ *onom.* ဂလုတ်ဂလုတ် (မြည်သံ) 嘁喳（物体互相碰撞声）*qīchā (wùtǐ hùxiāng pèngzhuàng shēng).* ☞ khru: khrak [*var.*].

khu: khlaik [ku klaig] /kʰu kʰlac/ *v.* 错 *cuò* make a mistake. ☞ khlu: khlaik [*var.*].

khu: khlieh [ku klieh] /kʰu kʰlɛh/ **1** 差（错误）*chā (cuòwù).* **:** Khu: khlieh ngai: aux khaing: ang: nyang jhak see. 我看差了, 没有看准。 **2** 踩滑（失足）*cǎi gǔ (shīzú).* **:** Khu: khlieh caong aux khaing: guh. 我的脚从坎上踩滑了。

khu: rhawm: [ku hrom] /kʰu rʰɔm/ *vt.* 安慰, 慰问 *ānwèi, wèiwèn* comfort, console.

khung: khang: [kung kang] /kʰuŋ kʰaŋ/ *vs.* ကိုးယိုးကားယား၊ ပုံပျက်ပန်းပျက် 绊手绊脚 *bànshǒubànjiǎo* in the way, awkward. **:** Khaox an: khung: khang: tix klawm:. ဟိုထင်းထမ်းရတာကိုးယိုးကားယားနဲ့။ 那棵树扛起来绊手绊脚的。 *That tree is awkward to carry.*

khun: [kun] /kʰun/ **1** *n.* အစ်ကိုလေး 阿哥 *āgē* sweetheart (male). **2** *n.* ခွန်း (“ဝ”ယောကျ်ားလေးကိုချစ်စနိုးခေါ်တဲ့နာမည်) 宝贝儿（对男孩的爱称）*bǎobèir (duì nánhái de àichēng)* (term of endearment for boy child). [Siam ခုဆ် khun[1] 'prince'].

khun: mai: siiem: [kun mai siam] /kʰun mai siəm/ *n.* <KAB> ချစ်သူရည်းစား 阿哥, 情哥（多用于情歌中）*āgē, qíng gē (duō yòngyú qíng gē zhōng)* sweetheart, lover (male) (used in oral literature).

khunhawkham [kun ho kam] /kʰun hɔ kʰam/ *n.* <VM> ဘုရ□□王, 皇帝 *wáng, huángdì* king. ☞ vawng [*syn.*]. ☞ nanghawkham [*ant.*]. [Siam ခုဆ် ဂှေါ့ခမ်း khun[1]hɔɔ[1]kham[4] 'prince + palace + gold', i.e. 'king']. /*f*2/

khum: [kum] /kʰum/ *vs.* 驼背, 弯（腰） *tuó bēi, wān (yāo)* hunched, stooped, bent over. ☞ ka: khum: [*syn.*].

khawlek [ko leig] /kʰɔ lek/ *n.* <VM> တက္ကသိုလ်၊ ကောလိပ် 大学 *dàxué* college, university. ☞ ta siox, glhawk lhaong:, nyiex cawng glhawk lhaong: [*syn.*]. [Mán].

khawt [kod] /kʰɔt/ **1** *vt.* ခြစ်–၊ ကော်ထုတ်– 刮 *guā* scrape, shave. **:** khawt ke:. သခွားသီးခြစ်တယ်။ 刮黄瓜瓢。 *scrape off cucumber pulp. (?)* **2** *vt.* ညှစ်–၊ ရှစ်–၊ 搜刮 *sōuguā* extort, plunder, expropriate. **:** khawt mau:. ငွေညှစ်တယ်။ 搜刮银钱。 *extort money.* ☞ ghawt, gawt [*mor.*]. /*f*10/

khawp [kob] /kʰɔp/ **1** *vt.* ◌ွေ့–၊ ဖက်– 搂, 搂抱 *lōu, lǒubào.* **:** khawp kawn: nyawm. ကလေးကိုဖက်ထားတယ်။ 搂抱小孩。 **2** ညှပ်ထား–၊ ညှပ်– 夹 *jiā.* **:** khawp lai greem: klaik tix. စာအုပ်ကိုချိုင်းကြားထဲညှပ်ထားတယ်။ 把书夹在腋下。 /*f*9/

khawx [kox] /kʰɔʔ/ **1** *n.* <KAUNG:> နှံစားပြောင်းအနီ 小红米 *xiǎohóngmǐ* (a kind of tiny black millet, 'Chinese' pink millet, often fermented for khox millet beer, possibly pearl millet *Pennisetum glaucum*, see pictures). **:** Kawn: pui sum: to: ma:, nghox, sivawng, khawx, koi: daux khix-8. လူတွေစပါး၊ ပြောင်း၊ ကောက်ဆန်၊ နှံစားပြောင်းတွေကို□ရှာစ်လပိုင်းမှာစိုက်ပျိုးကြတယ်။ *People plant crops--rice, maize, khox millet, foxtail millet--in August.* **2** *n.* <KAUNG:> ◌ □□ ☒ဝန်၊ လူးဆပ် 二粒小麦, 斯佩

尔特小麦（?）粗麦（?）(used to translate Biblical cereal grain spelt, *Triticum aestivum spelta*, a subspecies of common wheat). **:** Khaix an: baox teei gaox nghox ca, gaox nghox ca lang: sidax, ceem, iien:, gaox sivawng, mai gaox khawx kah son tix mai sau: an: khankix tau ka daux aw: tix mu:. [Yezakelax 4:9] ထိုမှတပါး၊ ဂျုံဆန်၊ မုယောဆန်၊ ပဲဆန်နှစ်မျိုးနှင့် ပြောင်းဆန်၊ ကောက်ဆန်တို့ကို ယူ၍ အိုးတစ်လုံး၌ ရောနှောလျက် ထားရမည်။ 你要取小麦、大麦、豆子、红豆、小米、粗麦、装在一个器皿中。 *Take for yourself also wheat, and barley, and beans, and lentils, and millet, and spelt, and put them in one vessel. [Eze. 4:9]* ☞ ka: Hawx, kaw Hawx [ceu 1] [*var.*]. [contraction of Siam khaw[3] 'rice' + Hox 'Han Chinese'?]. /*f*0.0336/ /*f*10/ [Cf. ríang pearl millet plant, ríang pearl millet grains].

khawx ta: [kox da] /kʰɔʔ ta/ *vt.* <VH> ချဲ့– 扩大 *kuòdà* expand, enlarge. [Hox].

khawx ying: chi: [kox ying qi] /kʰɔʔ ʑiɲ tɕʰi/ **1** *n.* <VH> အသံချဲ့စက်၊ စပီကာ၊ လေဉ့စပီကာ 扩音器 *kuòyīnqì* megaphone, loudspeaker, P.A. (public-address system). **2** *n.* <VH> အမ်ပလီဖိုင်ယာ 扩音机 *kuòyīnjī* audio amplifier. **3** *n.* <VH> မိုက် 麦克风, 扩音器 *màikèfēng, kuòyīnqì* microphone, mike. ☞ cag ghaok lox [ceu 2] [*syn.*]. [Hox].

khaw:[1] [ko] /kʰɔ/ **1** *vs.* မှန်ကန်–၊ တော်–၊ သင့်–၊ အံ့ကိုက် 对, 合适 *duì, héshì* right, fitting, proper. **:** Kiiep in: jiiet khaw:. ဒီဖိနပ်အတော်ပဲ။ 这双鞋很合适。 *This pair of shoes is just right.* **2** *va.* သင့်– 应该, 应当 *yīnggāi, yīngdāng* ought, should. **:** khaw: tix hu:. သွားသင့်တယ်။ 应该去。 *ought to go.* | ang: khaw: tix krai. အဲဒါမပြောသင့်ဘူး။ 不该说。 *shouldn't say that.* **3** *conj.* ရင်၊ လျှင်၊ ခဲ့ရင်၊ အကယ်၍ 假如, 如果 *jiǎrú, rúguǒ* if. **:** Khaw: nawh hoek khaix, maix tawm: krai ka hoik hu: aux ka nawh. သူခဏနေလာခဲ့ရင်၊ ကျွန်တော်သွားပြီးလို့သူ့ကိုပြောပေးလိုက်နော်။ 等一会儿如果他来了，你就告诉他我已经走了。 *If he comes later, please tell him that I have left.* ☞ caw[1] ③, khaw: caw [ceu 1], tawx[2], kieh[1] ②, khen: (?), khiien:[2], mawh ③, phan:[1], sin:[1], sen:, caw:[2] [*syn.*]. /*f*0.3263/ /*f*3/

khaw:[2] [ko] /kʰɔ/ *n.* ပေါက်ပြား 锄头 *chútóu* hoe. /*f*0.3263/ /*f*3/

khaw: grang [ko mgrāng] /kʰɔ grạŋ/ *vs.* အဆင်းလှ၊ စွဲဆောင်မှုရှိသော 样子好看, 漂亮 *yàngzi hǎokàn, piàoliàng* pretty, attractive.

khaw: ghawt [ko nkod] /kʰɔ gʰɔt/ *n.* <KAUNG:> ငန်းပြား၊ ကော်ပြား 薅锄, 荐锄 *hāo chú, jiàn chú* hoe? for weeding ? with prongs? (CH).

khaw: peung: [ko beng] /kʰɔ pɤŋ/ *n.* ပုံနှိ□□ာအုပ်၊ သင်ခန်းစာစာအုပ် 课本 *kèběn* text book.

khaw: tee: [ko dee] /kʰɔ tɯ/ *adv-pre.* 可能 *kěnéng* might, perhaps, maybe. **:** Khaw: tee: mawh nawh. 可能是她。 *It might be her.* ☞ tee: sang (?) [*syn.*].

khaw: chang: [ko qang] /kʰɔ tɕʰaŋ/ *n.* <KAUNG:> ပေါ်၊ ဂေါ်ပြား 锨, 锹 *xiān, qiāo* shovel.

khaw: jaw [ko jō] /kʰɔ tɕɔ̰/ *vs.* မှန်–၊ မှန်ကန်–၊ သင့်တော်–၊ တိကျ–၊ တော်–၊ အံ့ကိုက်၊ ကိုက်ညီ– 对, 合适 *duì, héshi* suitable, accurate, fitting, correct. **:** Sara Yosiep pa tat pa ciet tix tawx lox lai ngai: lai sonsang khaw: caw khawm uik. စကားလုံးစာသားတွေအားလုံးမှန်ကန်သင့်တော်ဖို့ဆရာဂျိုးဇက်ကနေစစ်ဆေးဆုံးဖြတ်ပေးပါတယ်။ *The teacher Joseph edited and checked all of the scripture and text for suitability.* ☞ khaw:[1] ①, caw[1] ③ [*syn.*].

khaw: siox [ko sioux] /kʰɔ sioʔ/ *n.* <VH> 科学 *kēxué* science. **:** khaw: siox see: ying:. 科学试验。 *scientific experiment.* ☞ khe siaox, kaw: sawx [*var.*]. [Hox].

khawrhawm: [ko hrom] /kʰɔ rʰɔm/ *vi.* နားထောင်–၊ သဘောတူ– 愿意, 同意, 照着? *yuànyì, tóngyì, zhàozhuó* agree. **:** Abraham khawrhawm: ka lox Epharon mai: nawh ciang tix tawx mau ka Epharon, [Yamjah 23:16] အာဗြဟံသည်လည်း၊ ဖေရုန်စကားကို နားထောင်သည်ဖြစ်၍၊ 亚伯拉罕听从了以弗仑、照着他在赫人面前所说的话、把买卖通用的银子、平了四百舍客勒给以弗仑。 *Abraham agreed to Ephron's terms and weighed out for him the price he had.*

khaw: vieh [ko vīeh] /kʰɔ vɛ̰h/ *n.* <KAUNG:> ပေါ်၊ ဂေါ်ပြား၊ တူရွင်း 板锄 *bǎn chú* hoe? (flat?), shovel ? (CH).

khawng: khawh [kong koh] /kʰɔŋ kʰɔh/ *vi.* ခြေထောက်တဖက်ဖြင့်ခုန်– 独脚跳, 单脚跳, 打跛跛 *dújiǎo tiào, dānjiǎo tiào, dǎ bǒ bǒ* hop, jump off one leg, limp (?). ☞ khang: khawh [*var.*]. ☞ taing[3], cang cawd, cang: cheut, cang: chiet, jao:, grhaoh, grheuh[1], phuih, chang: cheut, cheung: cheut, sidod, thaing:, thiao: [*syn.*].

khawngphak (khawng: phak) [kong pag] /kʰɔŋ pʰak/ **1** *n.* ပါရမီ၊ □ □□ ၂းဇူး၊ ဆုလက်ဆောင် 礼物 *lǐwù* gift, present. **:** Paw yuh tix dauhrhawm: (dahrhawm:) ka khawngphak pa koe: ka daux maix. [1 Timose 4:14] ဗျာဒိတ်တော်ကိုခံ၍ သင်းအုပ်များ တို့သည် လက်တင်ခြင်းနှင့်ကွ၊ သင်၌အပ်ပေးသော ဆုကျေးဇူးကို မပြုစုဘဲမနေနှင့်။ 你不要轻忽所得的恩赐。 *Don't neglect the gift that is in you. [1Ti. 4:14]* | Kuih eeppid naog tawng:, pen: khawngphak

naog nyax. ◯ ◯◯ ညှောင်းကိုအိုးပြည့်အောင်ချက်၊ ဆုလက်ဆောင်ကိုအိမ်အပြည့်ပါလာ။ 煮的糯米饭满土锅, 送来的礼物摆满屋。(形容宾客盈门, 家里很热闹。) *Cooking sticky rice fills the pot, bringing gifts fills the house (describes a household bustling with guests).* **2** *n.* ဆု၊ လက်ဆောင် 奖励 *jiǎnglì* award, reward, material incentive. ☞ kraung phak, laksawng: [ceu 1], kraung daig, ciang: li: ① [ceu 2] [*syn.*]. /*f*5/

khawng: brie [kong nbrīe] /kʰɔŋ brɛ̰/ *n.* <BRIE> တိရစ္ဆာန်၊ အိမ်မွေးခြံမွေးတိရစ္ဆာန် 牲口, 牲畜 *shēngkou, shēngchù* livestock, domestic animals.

khawn:[1] [kon] /kʰɔn/ **1** *cl.* အိတ် 袋 (容量单位, 约装稻谷 50 斤) *dài (róngliàng dānwèi, yuē zhuāng dàogǔ 50 jīn)* bag, sack (a unit of volume, ca. 30 lt., holding ca. 25 kg. of rice). **2** *cl.* အိတ် (အရေ အတွက်) 条, 只 *tiáo, zhī* (classifier for sacks). **:** chee: tix khawn:. အိတ်တစ်အိတ် 一条麻袋。 *a burlap bag.* ☞ ta, saing:, khrawng:, aong:, sawng . /*f*0.0155/ /*f*5/ [Róub róm pa síao tix kah tíag díang cíang júm].

khawn:[2] [kon] /kʰɔn/ **1** *comb. form.* ဘက် 边, 面, 手 (?) *biān, miàn, shǒu* -side, -hand. **: khawn: dawm:** ညာဘက်၊ လက်ယာ 右边, 右面 *right, right side* **2** *cl.* ဘက် 只, 条 *zhī, tiáo* (classifier for hands). **:** taix tix khawn:. လက်တစ်ဘက် 一只手。 *one hand.* ☞ plak[1] [*syn.*].

khawn: guax [kon mguax] /kʰɔn guaʔ/ *loc..* ဘယ်ဘက် 左边, 左面 *zuǒbiān, zuǒmiàn* left, left side. ☞ plak gwiex, plak guax [*syn.*]. ☞ khawn: dawm: [*ant.*].

khawn: taix [kon daix] /kʰɔn taiʔ/ *n.* လက် 手 *shǒu* hand. **:** riang rao khawn: taix. လက်ရဲ့အားအင် 手的力量。 *the strength of one's hands.* ☞ taix[1] ① [*syn.*].

khawn: dawm: [kon ndom] /kʰɔn dɔm/ *loc.* ညာဘက်၊ လက်ယာ 右边, 右面 *yòubiān, yòumiàn* right, right side. ☞ plak dawm: [*syn.*].

khawm bieh khawm baung [kom nbīeh kom nbāeng] /kʰɔm bɛ̰h kʰɔm ba̰ɯŋ/ *vs.* မြေကြီးတပြင်လုံး trembling with fear (?) (lit. 'with both collapsing and ?'). **:** Kieh haktiex khawm bieh khawm baung lhat graung ka Simiang Siyiex awawx. [Lai Yaogyaw 33:8] ထာဝဘုရားကို မြေကြီးတပြင်လုံး ကြောက်ရွံ့စေ။ 愿全地都敬畏耶和华。 *Let all the earth fear Yahweh. [Psa. 33:8]*

khawm bee: [kom nbee] /kʰɔm bɯ/ *n.* တစ်ဝှမ်းလုံး၊ တစ်ကမ္ဘာလုံး 全(世界), 遍地 *quán (shìjiè), biàndì* all over, whole (world). **:** khix num been pa yuh pui ka piang haktiex khawm bee:. ကမ္ဘာတဝှမ်းလုံးကလုပ်တဲ့ခုနှစ်လေးရက် *the calendar system used by people all over the world. (?)* ☞ bee: haktiex, bee: ma: [*syn.*].

khawm uik (khawm: uik) [kom uig] /kʰɔm ʔ uɛ/ **1** *adv.* အားလုံး၊ အကုန်လုံး 完全, 全部, 全体 *wánquán, quánbù, quántǐ* all, everyone. **:** Ing: khawm uik. အားလုံးပြန်တော့မယ်။ 大家回家。 *Everybody is going home.* | Bun: khawm uik hu: tuah rip. မိန်းကလေးတွေအားလုံးမြက်သွားရိတ်ကြ။ 妇女全都去割草。 *The women are all going to cut hay.* **2** *adv.* စုစုပေါင်း 总共 *zǒnggòng* altogether, in total. **:** Kraung inkix caw mau khawm: uik tix yieh ha: sip rhok mheen: mai: liah rheng: sam:. ဒီပစ္စည်းတွေ စုစုပေါင်း (၁၅၆) ကျပ် (၆၃) ပြား ကျတယ်။ 这些东西总共合一百五十六元六角三分。 *In total, these items come to 156.63 yuan*

khawm:[2] [kom] /kʰɔm/ *n.* ဆူး၊ –ကွဲစ (ဖန်ကွဲစ၊ အုတ်ကွဲစ) 刺, 刺儿 *cì, cìr* thorn, splinter, sliver. **:** cih khawm: lih. –ကွဲစဖြစ်အောင်ချိုး 提刺挑出来。 *pick out a splinter.* /*f*0.3196/ /*f*2/

khawm:[3] [kom] /kʰɔm/ *part.* ပေါ့၊ လား 吧 *ba* (final suggestion particle). **:** Maix ca: kieh nawh hu: khawm:! သူ့ကိုသွားခိုင်းပါလား။ 你就让他去吧! *Why don't you just make him go!* /*f*0.3196/ /*f*2/

khawm: (khawm)[1] [kom] /kʰɔm/ **1** *adv-pre? prep? vt?.* အစဉ်လိုက်၊ အားလုံး၊ တစ်ခုလုံး၊ အကုန်၊ အပြည့်အစုံ၊ ...ရော...ပါ၊ စလုံး၊ နဲ့ 连, 连同 *lián, liántóng* in succession, entire, complete, ... including, ... and all, both ... and .... **:** khawm: hu: khawm: hoek. အသွားရောအပြန်ပါ။ 连来带去。 *both going and coming.* | blauh bhawp khawm: rawm:. ပေါင်မုန့်နဲ့ရေ 面包和矿泉水 *bread and water.* | Mau it khawm: mau sawm: caw tix yieh. အဆောင်ကြေးနဲ့ထမင်းကြေး အားလုံးပေါင်းယွမ်တစ်ရာ 住宿费连同吃饭的钱合一百(元)。 *The dormitory fee together with the boarding fee make a total of one hundred (yuan).* | sum: khawm: mu:. တစ်ခုလုံးစိုက် 全部种。 *plant the whole thing.* | Peeih nawh khix khawm: im:. အရွက်တွေနဲ့သစ်ကိုင်းတွေအပါအဝင် ထင်းတွေ အားလုံးသယ်နေတယ်။ 她连没干的柴都背。 *She is carrying all the firewood, including the green wood.* | Kix khawm: hu: khawm hoek ot kao: ngaix. သူတို့ခရီးသွားတာ အသွားအပြန်ဆယ်ရက်ကြာတယ်။ 他们连去连来在十天。 *They were (in travel? there? away?) for ten days, including going and coming.* | Khawm: aux, pui hu: koe: kao: kaux ra:. သွားမဲ့လူ ကျွန်မအပါအဝင် ဆယ့်နှစ်ယောက်ရှိတယ်။ 包括我，去的人有十二个。 *Including me, there are twelve people going.* | Kid tix klawm: khawm: riah kiex rao, dawm tix nyaux tawm: taoh

kiex caw. သစ်ပင်ကို အကိုင်းတွေရောအားလုံးခုတ်ပြီး ဆွဲခဲ့။ သောက်ဖို့ရေကို အညာကနေအကြေအထိယူခဲ့။ 连根带稍砍来抬，从源到流捧来喝。（珍爱之至，全部要下。）*Cut and haul (a tree) trunk, limbs and all, bring (water) to drink from the upper all the way to the lower reaches. (...?)* | Mawh maix pa: hu:, mawh eux pa: hu:, mawh hu: ax khawm: ra:? မင်းသွားမလား။ ငါသွားရမလား။ ဒါမှမဟုတ် နှစ်ယောက်စလုံး သွားမလား။ 是你去，是我去，还是我俩一起去 ？*Are you going, am I going, or are we both going?* **2** *conj.* ［illegible］။ အထဲ 虽然 *suīrán* although, even though, even if. **：** Khawm: mawh nan:, nawh kawn: yuh kaing khawm saux tix. ［illegible］ တာတောင်မှ သူအလုပ်လုပ်တုန်းပဲ။ 虽然那样，他还带病做事。 *Despite that, he still worked even with being ill.* | Nawh thux tix tawx mau kah kawn: nyawm, khawm: ang: mau kix nie. ［illegible］ မရှိတဲ့အထဲသူကလေးတွေကိုအတင်းပေးသေးတယ်။ 他硬是给小孩钱，虽然他家钱不多。 *He is determined to give money to the child, despite their not having much money.* | Nawh ang: muih tix ih sidah, khawm: daing: tie: sidah. ［illegible］ အရမ်းချိုနေတာတောင်မှသူမသောက်ချင်ဘူး။ 她不爱吃药，虽然药很甜。 *She doesn't like to take medicine, even if it is very sweet.* **3** *adv-post.* ရင်းနဲ့တောင် 无论如何 （?）*wúlùnrúhé* nevertheless, anyway, regardless, in spite of that (?). **：** Nawh kawn: saux, sigawh tix yuh kaing khawm:. သူဖျားနေရင်းနဲ့တောင်၊ အားတင်းပြီးအလုပ်လုပ်နေသေးတယ်။ 他带病勉强坚持工作。 *He is still ill, but forces himself to work anyway.* ☞ viang[1] [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.3196/

khawm: mu: khawm: miang: [kom mu kom miang] /kʰɔm mu kʰɔm miaŋ/ *adv-post.* လုံးဝ၊ အကုန်လုံး 全身, 到处, 统统 *quánbù, quántǐ, tǒngtǒng* entirely, the whole thing, whole body. **：** Khaix mat koe: ka maix khawm: mu: khawm: miang:, mawh mat maix ka jaox patix yuh nin:? 你全身都是伤疤，你是怎么受伤的？ *You have wounds all over your body. What caused you to get so wounded?*

khawm: mawh nan: [kom mōh nan] /kʰɔm mɔ̰h nan/ *conj.* ဒါပေမယ့်၊ ပေမယ့်၊ စေကာမူ၊ ဒီလိုဆိုပေမယ့်လည်း 可是 *kěshì* but, however. **：** Khawm: mawh nan:, rawm: ot daux kawng: ang: nie. ဒီလိုဆိုပေမယ့်လည်း ပုလင်းထဲမှာရှိတဲ့ရေက မများဘူး။ 可是, 瓶子里水不多。 *However, there wasn't much water in the jug.* ☞ viang mawh nan:, viang mawh kawx nan: [*syn.*].

khawm: dauh khawm: dee [kom ndāeh kom ndēe] /kʰɔm dɑ̰wh kʰɔm dɯ̰/ *adv-post?.* ［illegible］ နှံ့၊ တနေရာလုံး 整个地方 *zhěnggè dìfang* everywhere, all over, the whole place.

khawm: jung [kom njūng] /kʰɔm dʑṵŋ/ *adv?.* တစ်ကိုယ်လုံး 全身 *quánshēn* whole body (?).

khawm: rhawm: khawm: rhi: [kom hrom kom hri] /kʰɔm rʰɔm kʰɔm rʰi/ *adv-post?.* အားရပါးရ၊ အားပါးတရ၊ လှိုက်လှိုက်လှဲ့လှဲ့၊ ［illegible］ သာအားရ 全心全意 *quánxīnquányì* wholeheartedly. **：** du jhan: tix ka cub pui kung: reun: khawm: rhawm: khawm: rhi: tix. 全心全意依靠工人阶级。 *wholeheartedly rely on the working class.*

khawm uik khawm leeing: [kom uig kom leeing] /kʰɔm ʔuc kʰɔm lɯŋ/ *adv.* အားလုံး 全部，全体，所有 *quánbù, quántǐ, suóyǒu* all. **：** Pex hu: nyaux plai: nyiex yix khawm uik khawm: leeing: tix, paw lai: prah paoxtix tikaux kawx. ခင်ဗျားတို့အားလုံးကျွန်တော်တို့အိမ်မှာအရက်သွားသောက်၊တစ်ယောက်မှမချန်ခဲ့နဲ့။ 你们全部都去我们喝酒，一个都不能漏掉。 *You must all of you go to my house to have a drink: not one of you is to be left out!* ☞ khawm uik [*syn.*]. ☞ khawm: mu: khawm: miang: .

khoi: [koi] /kʰɔi/ *v.* ［illegible］ မနာလိုဘူး။ 忌妒, 嫉妒 *jìdu, jídù* envy, be jealous of, resent sb's achievements or position. /*f*7/

khik [kig] /kʰic/ **1** *vt.* ခွာ–၊ စိတ်–၊ လှီး–၊ တုံး– 削, 切 *xiāo, qiē* slice, peel, cut. **：** khik lhox bi:. ဖရုံသီးအခွံခွာသည်။ 剖瓜皮。 *cut off melon skin.* | khik nex ia:. ［illegible］ ကြက်သားလှီးသည်။ 切鸡肉。 *slice chicken meat.* **2** *(方言)cl.* လှီး၊ တုံး 片, 块, 坨（肉） *piàn, kuài, tuó (ròu)* slice, piece, chunk, hunk (of meat). **：** Phoi: nex lig, khik nex ia:. ဝက်သားတစ်ထစ်၊ ［illegible］ ကြက်သားတစ်တုံး။ 猪肉片，鸡肉块。 ☞ tawh, kiah[2], klawh ①, khak, boik, boig, bhoik, rawn[1] [ceu 1] [*syn.*]. /*f*7/

khit [kid] /kʰit/ *vt.* <LI> 驱除, 送（指送鬼） *qūchú, sòng (zhǐ sòng guǐ)* expel, exorcise, escort an evil spirit away (?). **：** khit pa twah. 送鬼。 *exorcise an evil spell (?)* ☞ kid [*mor.*].

khix[1] [kix] /kʰiʔ/ **1** *n.* လ 月亮 *yuèliàng* moon. **2** *n.* လ 月（月份） *yuè (yuèfen)* month. **：** tix khix. တစ်လ 一个月。 *one month.* /*f*0.0976/ /*f*4/

khix[2] [kix] /kʰiʔ/ **1** *n.* ထင်း 柴 *chái* firewood. **2** *vi.* ထင်းခွေ– 砍柴 *kǎn chái* cut and haul firewood. **：** Aux hu: khix. ကျွန်တော်ထင်းသွားခွေမယ်။ 我去砍柴。 *I'm going to cut firewood.* /*f*0.0976/ /*f*4/

khix kao: [kix gao] /kʰiʔ kau/ *tw.* အောက်တိုဘာလ 十月 *shíyuè* October.

khix kao: tix [kix gao dīx] /kʰiʔ kau ṭiʔ/ *tw.* နိုဝင်ဘာလ 十一月 *shíyīyuè* November.

khix kao: ra: [kix gao ra] /kʰiʔ kau ra/ *tw.* ဒီဇင်ဘာလ 十二月 *shíèryuè* December.

khix klah [kix glah (kix glāh?)] /kʰiʔ klah (kʰiʔ klạhʔ)/ *tw.* <VM?> ရှစ်လပိုင်းရာသီ (သြဂုတ်) 佤历八月 *Wǎlì bāyuè* 8th lunar month (Wa calendar).

khix klux [kix glūx] /kʰiʔ klṵʔ/ *n.* တိုတုတ်တုတ်ထင်းတုံး 短柴块儿 *duǎn chái kuàir*.

khix khaox [kix kaox] /kʰiʔ kʰauʔ/ *n.* ထင်း 柴火 *chái huǒ* firewood.

khix khaox rawm: niem [kix kaox rom nīem] /kʰiʔ kʰauʔ rɔm nẹm/ *n.* ထင်းကောင်း 水、火（泛指生活用品） *shuí, huǒ(fàn zhǐ shēng huǒ yòng pǐn)*.

khix khaix [kix kaix] /kʰiʔ kʰaiʔ/ *tw.* ရှေ့လ၊ နောက်လ၊ လာမယ့်လ 下月, 下个月 *xiàyuè, xià ge yuè* next month. **:** Sin: maix keud nyiiex khaw: tix sum: tin:, aux lawk kok pui gaw tix sum: khix khaix sax. ဒီနေရာမှာ အိမ်ဆောက်သင့်တယ်ထင်ရင် တယောက်ယောက်ကို နောက်လမှာ လာကူဆောက်ပေးဖို့ ပြောလိုက်မယ်။ 要是你觉得在这里盖房子合适 ， 那么下个月就请人来盖。 *If you think it would be good to build the house here, I will then ask someone to come help build it next month.*

khix grawn [kix mgrōn] /kʰiʔ grɔ̣n/ *tw.* <VM?> တစ်လပိုင်းရာသီ (ဇန်နဝါရီ) 佤历一月 *Wǎlì yīyuè* 1st lunar month (in Wa calendar a lunar month, or 'moon', has 29 or 30 days, with days counted in 2 sets of 14-15 days from day after night of new moon to full moon (15th) and day after night of full moon to day of new moon [14th or 15th]).

khix gre [kix mgrēi] /kʰiʔ gre̱/ *tw.* <VM?> နှစ်လပိုင်းရာသီ (ဖေဖော်ဝါရီ) 佤历二月 *Wǎlì èryuè* 2nd lunar month (Wa calendar).

khix gla [kix mglā] /kʰiʔ glạ/ *tw.* <VM?> ဆယ့်တစ်လပိုင်းရာသီ (နိုဝင်ဘာ) 佤历十一月 *Wǎlì shíyīyuè* 11th lunar month (Wa calendar).

khix glim [kix mglīm] /kʰiʔ gḷim/ *tw.* <VM?> ဆယ်နှစ်လပိုင်းရာသီ (ဒီဇင်ဘာ) 佤历十二月 *Wǎlì shíèryuè* 12th lunar month (Wa calendar).

khix ngu [kix ngū] /kʰiʔ ŋṵ/ *n.* ဓား 火 *huǒ* forest fire, wildfire. **:** riien khix ngu mai: rung:. 早季要防火。

khix pai [kix bāi] /kʰiʔ pại/ *tw.* <VM?> ခြောက်လပိုင်းရာသီ (ဇွန်) 佤历六月 *Wǎlì liùyuè* 6th lunar month (Wa calendar).

khix pon: [kix boun] /kʰiʔ pon/ *tw.* ဧပြီလ 四月 *sìyuè* April.

khix peh [kix beih (kix bēih?)] /kʰiʔ peh (kʰiʔ pẹhʔ)/ *tw.* <VM?> ကိုးလပိုင်းရာသီ (စက်တင်ဘာ) 佤历九月 *Wǎlì jiǔyuè* 9th lunar month (Wa calendar).

khix phuan: [kix puan] /kʰiʔ pʰuan/ *tw.* ဓား 五月 *wǔyuè* May.

khix braw [kix nbrō] /kʰiʔ brɔ̣/ *n.* ထင်းပေါက်လေးတွေ 碎柴, 细柴火 *suì chái, xì chái huǒ* kindling (small sticks of firewood).

khix mu [kix mū] /kʰiʔ mṵ/ *tw.* <VM?> ငါးလပိုင်းရာသီ (မေ) 佤历五月 *Wǎlì wǔyuè* 5th lunar month (Wa calendar).

khix taing [kix dāing] /kʰiʔ tạŋ/ *tw.* <VM?> ဆယ်လပိုင်းရာသီ (အောက်တိုဘာ) 佤历十月 *Wǎlì shíyuè* 10th lunar month (Wa calendar).

khix tix [kix dīx] /kʰiʔ ṭiʔ/ *tw.* ဇန်နဝါရီလ 一月, 正月 *yīyuè, zhēngyuè,* January.

khix da: [kix nda] /kʰiʔ da/ *n.* ဓား ပင်တွင်ခုတ်၊ နေပူလှန်းပြီး ထင်းအဖြစ်သုံးရန် 柴（把树砍倒在山上, 晾过一段时间, 再去截成可烧的柴）*chái (bǎ shù kǎn dǎo zài shān shàng, liàng guò yī duàn shíjiān, zài qù jié chéng kě shāo de chái)*.

khix daix [kix ndaix] /kʰiʔ daiʔ/ *tw.* သြဂုတ်လ 八月 *bāyuè* August.

khix dim: [kix ndim] /kʰiʔ dim/ *tw.* စက်တင်ဘာလ 九月 *jiǔyuè* September.

khix nai [kix nāi] /kʰiʔ nại/ *tw.* <VM?> သုံးလပိုင်းရာသီ (မတ်) 佤历三月 *Wǎlì sānyuè* 3rd lunar month (Wa calendar).

khix jhai [kix nqai] /kʰiʔ dʑʰai/ *tw.* <VM?> ဓား လပိုင်းရာသီ (ဧပြီ) 佤历四月 *Wǎlì sìyuè* 4th lunar month (Wa calendar).

khix sao: [kix sao] /kʰiʔ sau/ *tw.* ခုနှစ်လပိုင်းရာသီ (ဇွန်လိုင်) 佤历七月 *Wǎlì qīyuè* 7th lunar month (Wa calendar).

khix ra: [kix ra] /kʰiʔ ra/ *tw.* ဓားတ်ဝါရီလ 二月 *èryuè* February.

khix rhaox [kix hraox] /kʰiʔ rʰauʔ/ *n.* ထင်း 柴火（指当天砍回来的柴火）*cháihuǒ (zhǐ dàng tiān kǎn huí lái de cháihuǒ)* firewood (lit. 'round-trip firewood', refers to a load of firewood cut and brought back on the current day) (?).

khix liah [kix līah] /kʰiʔ ḷiah/ *tw.* ဇွန်လ 六月 *liùyuè* June.

khix loe: [kix loui] /kʰiʔ loi/ *tw.* မတ်လ 三月 *sānyuè* March.

khix vaw [kix vō] /kʰiʔ vɔ̣/ *tw.* နှစ်သစ်ကူးလ (တရုတ်နှစ်သစ်ကူး) spring. ☞ vong van: [*syn.*].

khix a liah [kix a līah] /kʰiʔ a ḷiah/ *tw.* ဇူလိုင်လ 七月 *qīyuè* July.

khix in: [kix in] /kʰiʔ ʔin/ *tw.* ဒီလ 本月 *běnyuè* this month.

khix im: [kix im] /kʰiʔ ʔim/ *n.* 湿柴 *shī chái*.

khi: [ki] /kʰi/ *vi.* စိတ်ပူ 愁, 着急 *chóu, zháojí* worry, be worried. **:** Ot ex been dix, hoik ih priex ngawb, khi: ka priexbo. 在旧社会, 我们吃了早饭, 愁晚饭。 *When we were in the old society, after eating breakfast we worried about dinner.* ☞ khirhawm: [*syn.*]. [Hox jí 急 ?]. /*f*0.0114/ /*f*7/

khi: khawm: [ki kom] /kʰi kʰɔm/ *vt.* စိတ်ပူ–၊ စိုးရိမ်– 发愁, 着急 *fāchóu, zháojí* worry, be worried. ☞ khirhawm: khirhi: [*syn.*].

khirhawm: (khi: rhawm:) [ki hrom] /kʰi rʰɔm/ *vs.* စိတ်ပူ 愁, 着急 *chóu, zháojí* worry, be worried. ☞ khi: [*syn.*].

khirhawm: khirhi: [ki hrom ki hri] /kʰi rʰɔm kʰi rʰi/ *vs.* စိတ်ပူ 发愁, 着急 *fāchóu, zháojí* worry, be worried. ☞ khi: khawm: [*syn.*].

khin: [kin] /kʰin/ **1** *vt.* အတင်း [ကြိယာ]၊ အဓမ္မ[ကြိယာ] 逼, 强迫 *bī, qiǎngpò* force, compel. **:** Nawh ang: cu tix hu:, paw khin: nawh hu:. သူမသွားချင်ဘူး၊ အတင်းမသွားခိုင်းနဲ့။ 他不愿意去, 不要强迫他去。 *He doesn't want to go and don't force him to go.* **2** *adv-pre.* အတင်း 偏要 *piānyào* perversely, anyway, regardless. **:** Ang: cu nawh yuh, nawh khin: tix yuh. သူ့ကိုမလုပ်ခိုင်းဘူး၊ သူ့အတင်းလုပ်တယ်။ 不叫他做, 他偏要做。 *Although he wasn't expected to do it, he did it anyway.* ☞ dheen:[1] ② [*syn.*]. /*f*6/

khinkix [kin gix] /kʰin kiʔ/ *part.* တတွေ၊ ––တွေ 这些 *zhèxiē* (plural marker). **:** Daux ex Cung: Kawx cup ceu: paox pui Kawn: Vax kawn: mawh Pa: Aux, Paw: Lawng: mai: Kawx Mux khinkix. ကျွန်တော် တို့တရုတ်ပြည်မှာ“ဝ”တိုင်းရင်းသားတွေရဲ့အဖော်ကပေအ၃၊ ပလောင်၊ နဲ့ခမူလူမျိုးတွေပါ။ . . . 布朗族、德昂族、(？). . . *Within China, among groups related to us Wa there are the Plang, the Palaung, and the Khmu (?).* ☞ kix [*syn.*]. ☞ khankix [*ant.*]. ☞ inkix [*mor.*].

khet [keid] /kʰet/ *n.* <KAX> ဖား 青蛙, 田鸡 *qīngwā, tiánjī* frog (*Rana nigromaculata*). ☞ khiiet[1] [*var.*]. ☞ ja rah[2], ji rah [*syn.*]. [Siam ข้ต๋, khet[2] 'frog']. /*f*0.0181/ /*f*8/

khex [keix] /kʰeʔ/ **1** *adv.* [ကြိယာ]မလား (နောက်ဆုံးကျတော့ အဆုံးမှာ)၊ ခဲ့ရင် 究竟, 到底 *jiūjìng, dàodǐ* after all, in the end, ...or not? (adding emphasis to a question). **:** Khex sang: hu: maix? သွားမလား။ မသွားဘူးလား။ 你到底去不去? *Are you going to go or not?* | Khex ang mawh awm: pa ah maix, ex sang yuh ka mawx. ခင်ဗျားပြောသလိုမဟုတ်ခဲ့ရင်ကျွန်တော်တို့ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။ **2** *adv.* တစ်ကယ်လို့ [ကြိယာ]သလော 难道 *nándào* don't tell me ..., surely it is not the case that ... (adding rhetorical force to a question, implying a negative answer). **:** Khex ang: mawh nan:? တစ်ကယ်လို့အဲဒါမဟုတ်ခဲ့ရင်။ 难道不是那样? *Don't tell me that isn't so?* | Pa songrhawm: songrhi: maix yuh nin:, khex khaw: lie? [Lai Yonax, 4:4] ထာဝရဘုရားကလည်း၊ သင်သည် အမျက်ထွက်ကောင်းသလောဟု မေးတော်မူ၏။ 耶和华说、你这样发怒合乎理吗。 *"Have you any right to be angry?"* /*f*6/

kheng: [keing] /kʰeŋ/ ☞ khaing:[1] .

khen:[1] [kein] /kʰen/ *n.* ကပ်၊ [ကြမ္မာ]ဆုံ[illegible] [illegible]ဆိုး၊ ကံဆိုး 祸, 倒霉的事 *huò, dǎoméi de shì* disaster, misfortune. **:** Miex khen: kawx! ဆိုးလိုက်တဲ့ကံ။ 太倒霉了！ *What a shame!* | Nghiiet lox mawh shiang:, thiang: lox maix khen:. စကားနားထောင်ရင် ရတနာ၊ ငြင်းခုံရင် ပြဿနာ။ 听话是宝贝，不听话你等着瞧。 *You obey and you're a treasure, you argue and there'll be trouble.* | **khen: khe:** [illegible] ပြဿနာ 糟糕 *disaster, turmoil, a mess* | cub pui iak pui liied khen: dix. တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုတွေ ကံမကောင်းတတ်ကြဘူး။ *the groups of minority peoples used to be unfortunate. (?)* ☞ brah, brah braing:, braing:, yan [*syn.*]. /*f*10/

khen:[2] [kein] /kʰen/ *n.* လက္ခဏာ၊ သင်္ကေတ၊ အမှတ်အသား၊ 征兆，迹象 *zhēngzhào, ,jìxiàng* proof, evidence (sign, signal, symbol?). **:** Mawh mhai: mawh khen: ngha: sang laux kix. [Philippix 1:28] သူတို့ခ်ုပ်ကျစီးခြင်း၏ နိမိတ် လက္ခဏာဖြစ်၏။ 这是证明他们沉沦。 *[this] is for them a proof of destruction. [Phi. 1:28]*

khen:[3] [kein] /kʰen/ *part.* [illegible]၊ တို့ 那些 *nàxiē, nèixiē* those. **:** Ai: Rai hu: lai: ling ka daux raog khaox raog ox, hoik pon deeh kieh to: tiag hoik yum deeh klawd miex nyao, to: tiag khen: ka hoik gaw nawh miex nyao nang:. 艾惹在树林、竹林里走着，使很多已经死了的动物又活过来，那些动物也帮了他很多忙。 *Ai Rai wandered about the forests of trees and bamboo, and he could make many of the animals who had already died come back to life, so those animals also helped him a lot.* ☞ khankix, ankix [*syn.*].

kheet [keed] /kʰɯt/ **1** *vt.* အမွေးရိတ်– 刮 *guā* shave. **:** kheet hauk lig. ဝက်အမွေးရိတ် 刮猪毛。 *shave a pig's bristles.* **2** *vt.* နှိုင်–၊ အမှီလိုက်– 如，赶上 *rú, gǎnshàng* be like, be a match for, equal, catch up with. **:** Ex loe: pon: kaux kawx sau: riang tix tau, ang: nyang kheet riang Ai Tao: nong: tix, nawh kin: daing: ting riang lawk krak

nan:. တို့သုံးလေးယောက်ပေါင်းတာတောင် အိုင်တောင်းရဲ့ခွန်အားကိုအမှီမလိုက်နိုင်ဘူး၊ သူဟာနွားလို□ □□ □ □即使咱们三四个一起使力，也不如艾倒一个人的力气，他就象水牛一样，力气很大。 *Even the three or four of us combined still don't equal the strength of Ai Dao by himself--he's as strong as an ox.* /f9/

khee: ia: [kee ia] /kʰɯ ʔia/ *n.* <KHAOX> မြင်းစားပဲ၊ စစ်ကောင်းပဲ? 岩参, 地边香, 小马蹄香 *yánshēn, dìbiānxiāng, xiǎo mǎtíxiāng* (*Cicerbita macrorhiza* ?,a kind of wild lettuce [Lactuca] relative, lit. 'chicken upright-wild-ginger').

kheen: [keen] /kʰɯn/ **1** *vt.* ဖယ်–၊ ဘေးဖယ်–၊ တစ်ဖက်ကိုတွန်း– 扒 *bā* move aside, push to one side. **:** kheen: nyaox laig daux ngu. တင်ङ့ङ့ङ့လောင်နေတဲ့ထင်းတွေ မီးထဲထည့်လိုက်။ 把火灰扒到火里去。 *push the ashes into the fire.* **2** *vt.* ဖုံး–၊ လွှမ်း–၊ ရေလွှမ်း–၊ နစ်– 淹没 *yānmò* submerge, immerse, flood, sink. **:** Kheen: raoh kaung: miex nyao. စပါးကွင်းတွေ ရေလွှမ်းခံရတယ်။ 山洪把田地淹没了不少。 *The flood immersed many paddy fields.*

kheen: [keen] /kʰɯn/ *vt.* မကောင်းမှုကို သုတ်သင်ဖယ်ရှားခြင်း၊ မိစ္ဆာကိုနှိမ်နှင်းခြင်း 清除（指清除邪恶，一般指在生病或遇到灾祸的时候，将家中的物品如餐具、衣物以及其它家居用品弃于野外，认为是这些东西给自己带来霉运。）*qīngchú (zhǐ qīngchú xiéè, yībān zhǐzi shngbng hu ydo zāihu de shhu, jiāng jiāzhōng de wùpǐn r cānjù, yīwù yǐjí qítā jiājū yòngpǐn qìyú yěwài, rènwěi shì zhèxiē dōngxi gěi zìjǐ dàilái méiyùn.)* extirpate evil. **:** Tax kuad hu: kheen: kraung caw tix ngu. 火灾之后老人去清除家物。

kheem:[1] [keem] /kʰɯm/ *vt.* အုပ် 埋, 捂 *mái, wǔ* bury, cover, smother. **:** kheem: daux ngu. မီးထဲအုပ်ထားသည်။ 埋在火里。 *covered in fire. (?)* | kheem: muah. ၄က်ပြောသီးကိုခြင်းတောတင်းထဲမှာအုပ်ထားသည်။ 捂芭蕉。 *bury plaintains. (?)* /f5/

kheem:[2] [keem] /kʰɯm/ *vt.* လှည့်စား–၊ ညစ်ပတ်–၊ ညာ–၊ ဖြားယောင်း–၊ လိမ်–၊ ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်စေ–၊ မရိုးမသားလုပ်– 欺骗 *qīpiàn* cheat, swindle. **:** kheem: pui. လူများကိုလိမ်ညာလှည့်ဖြားသည်။ 欺骗人。 *cheat people.* ☞ pie[4] ① (pie lhien:), tieh[2], lhao[2], lhen:, lhien:, kheem: vhee:, lan[4], phen:[2] [*syn.*]. /f5/

kheem: vhee: [keem hvee] /kʰɯm vʰɯ/ *vt.* လိမ်လည်လှည့်ဖျား–၊ မလိမ့်တပတ်လုပ်– 欺骗 *qīpiàn* cheat, swindle. ☞ pie[4] ① (pie lhien:), tieh[2], lhao[2], lhen:, lhien:, kheem:[2], lan[4], phen:[2] [*syn.*].

kheu (kheu:, khee, khee:)[1] [kee] /kʰɯ, kʰɤ/ **1** *conj.* ကြောင့်၊ လို့၊ အတွက်ကြောင့် 因为 *yīnwèi* because, since, for (Biblical style weak narrative connector). **:** **kheu jao** အတွက်ကြောင့် 因为 *because* | Kheu mawh ang: nawh hoek, aux keem: ang: hu:. သူလာမှာမဟုတ်လို့ ကျွန်တော်မသွားဘူး။ 因为他不来, 所以我不去。 *Since he is not coming, I will not go.* | Kheu in: mawh nham: aux. [Mathiex 26:28] ဤကား ငါ့သွေးဖြစ်သောကြောင့် တည်း။ 因为这是我立约的血。 *For this is my blood. [Mat. 26:28]* | kheu mawh nawh sala cao: gau lai. သူကျောင်းဆရာဖြစ်လို့ 因为他是老师。 *because he is a teacher.* | Ang: pui ot mai: Am: koe:, kheu hu: miex khix. ကျွန်မအမေထင်းသွားကောက်တဲ့ အတွက်ကြောင့် အမ်းနဲ့နေမဲ့ သူတစ်ယောက်မှမရှိဘူး။ 因妈妈去背柴，跟小三在的人没有。 *There was no one to stay with (third daughter) Am, because my mother went to fetch firewood.* | Kheu mawh nin:, pa: haoh hun: grumrhawm: khrawh riang tix cox yuh sidawm khraox tix dauk. ဒီတော့ တံတားသစ်ဆောက်ဖို့ သူတို့အားလုံးအတတ်နိုင်ဆုံးကြိုးစားကြတယ်။ 于是，大家齐心合力修建了一座新桥。 *So all of them tried as hard as they could to build a new bridge.* **2** *part (final).* ဘဲ၊ တယ် 啊（表示应诺, 陈述语气）*ā (biǎoshì yìngnuò, chénshù yǔqì)* (final particle, making a statement or acknowledgement). **:** Mawh nin: kheu. ဒါဘဲ။ 是这样啊。 *So that's it.* | Mawh aux pa krai kheu. အဲဒါငါပြောတာ။ 是我说的。 *It was me who said it.* ☞ jao ③, brie[1], mawh kheu [ceu 1] [*syn.*]. /f0.0196/

kheut [ked (keed ?)] /kʰɤt (?), kʰɯt (?)/ *vo.* ခြစ်–၊ ကုတ်–၊ 耙, 刮 *pá, guā* scrape, shred. **:** Paw nieb yuh tix kheut ka piang ce lai pa mhawm. စက္ကူ အကောင်းပေါ်မှာလျှောက်မခြစ်နဲ့။ *Don't carelessly shred on good writing paper.* ☞ khat [*var.*].

kheux chi: [kex qi] /kʰɤʔ tɕʰi/ *vs.* <VH> ရည်မွန်သော၊ ကြည်ဖြူ 客气 *kèqì* polite. [Hox].

kheux cheu: [kex qe] /kʰɤʔ tɕʰɤ/ *n.* <VH> လိုင်းကား၊ လူစီးရထား 客车 *kèchē* passenger train, passenger carriage (UK), passenger car (US) (of train). [Hox].

kheux fux [kex fux] /kʰɤʔ fuʔ/ *vt.* <VH> အောင်–၊ နိုင်–၊ ကျော်လွှား–၊ ကျော်ဖြတ်–၊ အနိုင်ယူ–၊ အနိုင်ရ–၊ အောင်မြင်– 克服 *kèfú* overcome, conquer. [Hox].

kheu: [ke] /kʰɤ/ *vt.* ရောနှော–၊ ရောစပ်– 混, 搅拌 *hún, jiǎobàn* stir up, mix up. ☞ khao:, khau: [*var.*]. ☞ pang:[3], tao ①, klao:[1], ku kuax, mhi:, cao:[3], siguax, su: saoh ①, su: shiaoh [*syn.*]. /f0.1126/ /f6/

kheu: (khee:)[2] [kee] /kʰɯ, kʰɤ/ *n.* ပါးချပ်တန်း၊ ကုန်းဦး 辔头, 笼头 *pèitóu, lóngtou* bridle, headstall (part of bridle or halter which goes around head of horse or mule). **:** kheu: law. မြင်း (မြည်း) ပါးချပ်တန်း၊ မြင်း

ကုန်းနီး 骡辔头。 *mule's bridle.* ☞ keu:[2] [*var.*]. /*f*0.0196/

kheu: (khee:)[3] [kee] /kʰɯ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ□ □□ျင်းပင်တစ်မျိုး? 马蹄香 *mǎtíxiāng* upright wild ginger (*Saruma henryi*). ☞ kaing: khee: . /*f*0.0196/

kheung: ting: [keng ding] /kʰɤŋ tɪŋ/ *v.* <VH> အခိုင်အမာအတည်ပြု 肯定 *kěndìng* affirm. [Hox].

kheue: [keui] /kʰɤi/ *n.* သားမက် 女婿, 姑爷 *nǚxu, gūyé* son-in-law. **:** Khawm: Tao: khawm: Meue:, khawm: kheue: khawm: nawng:. 连男带女，连翁带婿。(所有亲戚朋友。) *Both (men such as) Tao and (women such as) Meui, both sons-in-laws. (All friends and relatives.)* /*f*8/

khyox khaw: (khiox khaw:) [kioux ko] /kʰio? kʰɔ/ *v.* တောင်း၊ တောင်းပန်၊ အသနားခံ 祈求 *qǐqiú* request, entreat, plead with. **: lox khiox (khyox) khaw:** ေ□ □□ပန်စကား၊ အသနားခံမှု *verbal request, entreaty, plea* | Viang mawh nan:, sivai ang: doh cu lox khyox khaw: Kawn: Pui:. *However, the leopard didn't listen to Man's plea at all.* | Yamin: Icak khyox khaw: lox kah Simiang Siyiex, mawh kheu moeng nawh mawh bun: neh, Simiang Siyiex nghiiet lox khyox khaw: nawh, mai moeng nawh Rebekkax koe: kaux heue. [Lai Yam Jah 25:21] ဣဇာတ်သည် မိမိမယား ရေဗက္ကမြို့သောကြောင့် ထာဝရဘုရားကိုတောင်းပ□၍ ထာဝရဘုရားနားထောင်တော်မူသဖြင့် သူ၏မယားသည် ပဋိသန္ဓေစွဲယူလေ၏။ 以撒因他妻子不生育、就为他祈求耶和华、耶和华应允他的祈求、他的妻子利百加就怀了孕。 *Isaac entreated Yahweh for his wife, because she was barren. Yahweh heard the entreaty, and Rebekah his wife conceived. [Gen. 25:21]* | Kieh pex hu: khyox khaw: kah Epharon kawn: simex Zawrax son aux liak. [Lai Yam Jah 23:8] ငါ့အတွက်သူ့ကိုတောင်းပန်ကြလော့ဟုနှုတ်ဆက်၍ပြောဆို၏။ 为我求琐辖的儿子以弗仑。 *Plead for me to Ephron the son of Zohar. [Gen. 23:8]* [Hox qiú 求 ? + ?].

khio: [kiou] /kʰio/ *vt.* ခယ်၊ တောင်းပန်၊ ပန်ကြား၊ မေတ္တာရပ်ခံ 请求, 恳求 *qǐngqiú, kěnqíu* plead, implore, beseech. ☞ khyox [*var.*]. [Hox qiú 求 ?].

khiong: [kioung] /kʰioŋ/ *vs.* ေ□ျ- (အလေးချိန်) 轻 *qīng* light (in weight). **:** Glawm: in: khiong: ngie. ဒီအထမ်းပေါ့နေ□ □□□ 这担子很轻。 *This load is very light.* ☞ chaong:[1] [*syn.*]. ☞ kiien [*ant.*].

khiong: taix [kioung daix] /kʰioŋ tai?/ *vs.* လက်မြန်၊ လက်ပေါ့ 手脚不干净, 小偷小摸 *shǒu jiǎo bù gānjìng, xiǎotōu xiǎo mō* inclined to steal things, have stcky fingers (lit. light-handed'). ☞ chaong: taix [*syn.*].

khiiet[1] [kiad] /kʰiət/ *n.* <KAX> ဖား 青蛙, 田鸡 *qīngwā, tiánjī* frog (*Rana nigromaculata*). ☞ khet [*var.*]. ☞ ja rah[2], ji rah [*syn.*]. [Siam □□တ်, khet2 'frog']. /*f*10/

khiiet[2] [kiad] /kʰiət/ *v.* ကြော်- 喊（大声叫）, 呼喊, 叫喊 *hǎn (dàshēng jiào), hūhǎn, jiàohǎn* shout, yell, cry out, call out. ☞ kok ①, kok yo, grao:, riag, siak[2], yo [*syn.*]. /*f*10/

khiiep[1] [kiab] /kʰiəp/ *vi.* မျက်တောင်ခတ်-၊ မျက်စိတစ်ဘက်မှိတ်- 眨 *zhǎ* blink, wink. **:** khiiep ngai:. မျက်တောင်ခတ်တယ်။ 眨眼。 *blink one's eyes.*

khiiep[2] [kiab] /kʰiəp/ *vt.* 缀……边 *zhuì ……biān* hem. **:** khiiep dai:. 缀裙边。 *hem a skirt.*

khiiep caw [kiab jō] /kʰiəp tɕɔ̰/ *n.* လျှပ်စီးလက်- 打闪（闪电）, 扯闪, 扯亮闪（云南方言）*dǎshǎn (shǎndiàn), chěshǎn, chěliàngshǎn* lightning, flash (lightning, lit. 'blink strikes'?). **:** Lih khiiep caw siveue, tuih saih khaix. ပထမလျှပ်စီးလက်တယ်၊ နောက်မိုးတွေခြုန်းလာတယ်။ 先打闪, 后响雷。 *First the lightning flashes, then the thunder rumbles.* ☞ plu: plak praix, pluk plak praix, pu: plakpraix [*var.*]. ☞ tuhsah ② [*syn.*].

khiien: (khien:)[1] [kian] /kʰiən/ **1** *vs.* ငန်-၊ ဆားငန်-၊ ပြင်း-၊ 咸, 齁 *xián, hōu* salty, strong, pungent. **:** khiien: kih. ဆားတအားငန်တယ်။ 盐咸。 *is very salty.* **2** *vs.* ပြင်း- 浓, 烈 *nóng, liè* rich, strong. **:** chax khiien:. လက်ဖက်ရည်ပြင်း 浓茶。 *strong tea.* | plai: khiien:. အရက်ပြင်း 烈酒。 *strong plai rice beer.* **3** *vs.* ဆိုး-၊ ကြမ်း- 恶, 烈 *è, liè* vicious, unpleasant. **:** Si ang: ia: caox, camaox khiien:. ကြက်ရိုးကြည့်တာဆိုးတယ်၊ အိပ်မက်ဆိုးတယ်။ 鸡卦凶，梦兆恶。 *The chicken bone oracle is ominous and the dream is baleful.* ☞ ad, laoh[1], lux[3], song:[1] ②, song: kih [ceu 1], kiien [ceu 2] [*syn.*]. ☞ ceet [*ant.*]. /*f*0.0103/ /*f*8/

khiien:[2] [kian] /kʰiən/ *conj.* တစ်ကယ်လို့၊ အကယ်၍ 假如, 如果 *jiǎrú, rúguǒ* if, supposing. ☞ khen: (?) [*var.*]. ☞ tawx[2], kieh[1] ②, khaw:[1] ③, mawh ③, phan:[1], sin:[1], sen:, caw:[2] [*syn.*]. /*f*0.0103/ /*f*8/

khiien: tie: [kian die] /kʰiən tɛ/ *vs.* ချိုပြင်း-၊ ချိုလွန်း- 齁甜 *hōu tián* cloyingly sweet, sickenly sweet.

khiien: cai: [kian jai] /kʰiən tɕai/ *vs.* လည်ချောင်းယား၊ သီး 齁呛 *hōu qiàng* irritating to the palate (lit. strong and irritating).

khiien: song: [kian soung] /kʰiən soŋ/ *vs.* ခါး-၊ ငန်- 苦, 齁苦 *kǔ, hōu kǔ* bitter.

khui: teug [kui dēg] /kʰui tɤ̣k/ *n.* ဗီရိ 箱子 *xiāngzǐ* chest, box with drawers.

Khuing: Ming: [Kuing Ming] /kʰuɲ miɲ/ *np.* ခွင်းမင် (ယူနန်ပြည်နယ်၏မြို့တော်) 昆明 *Kūnmíng* Kunming (capital city of Yunnan province, China). ☞ Meungse: [*syn.*]. [gróh grong Kuing Ming].

khuing: nang: [kuing nang] /kʰuɲ naŋ/ *n.* <VH> အခက်အခဲ၊ ဆင်းရဲခြင်း 困难 *kùnnán* difficulty. **:** ang: lhat ka khuing: nang:. အခက်အခက်တွေကို မကြောက်ဘူး။ 不怕困难。 *not afraid of difficulties.* ☞ nu khawm: [*syn.*]. [Hox].

khwi: (khui:) [kui] /kʰui/ *n.* အံ့ဆွဲ 柜子 *guìzi* cabinet. **:** **khwi: bwan:** 圣柜 *ark, sacred cabinet*

khuat [kuad] /kʰuat/ *n.* ခွက် (“ဝ”လူမျိုးလူနာမည်) 庚 (天干第七位, 用于计算日子) *gēng (tiān gān dìqī wèi, yòngyú jìsuàn rìzi)* 7th heavenly stem (used in counting days in calendrical 10-day cycle). /*f*0.0103/

khuah [kuah] /kʰuah/ **1** *n.* ဇတ် ပေါ်ကပ် 衩 *chà* vent or slit in side of skirt. **:** **khuah dai:** ထဘီလေဝင် ပေါက် 裙子衩。 *skirt slit.* **2** *v.* ထစ်–၊ တစ်–? 衩豁开 (幅面窄所致) *chà huōkāi (fúmiàn zhǎi suǒ zhì)* skirt slit splits open (because of the narrowness of the skirt). **:** Dai: in: sam: khuah ceeix. ဒီထဘီနည်းနည်းထစ်နေတယ်။ 这条裙子的衩稍微豁开了点儿。 *The slit on this skirt has split open somewhat.*

khua:[1] [kua] /kʰua/ *n.* <SIM:> ငှက် (ငှက်တမျိုး) 白冠噪鹛 *báiguān zàoméi* white-crested laughing thrush (*Garrulax leucolophus*).

khua:[2] [kua] /kʰua/ **1** *vt.* ပတ်–၊ လှည့်–၊ လည်–၊ လမ်း ကြောင်းပြောင်း– 绕, 转 *rào, zhuàn* go around, circle around, detour. **:** khua: tibawg. တပတ်လှည့် 绕一圈。 *go around once.* **2** *cl.* ပတ်၊ ခေါက် 圈 *quān* loop, lap, circle, round, revolution, turn, time around (classifer for circular actions). **:** to: tix khua:. တပတ်ပြေး 跑一圈。 *run a lap.* ☞ ghua: [*var.*]. ☞ ghua:, fua: (vhua:) [*mor.*].

khuang: [kuang] /kʰuaŋ/ *vt.* ပစ် 投掷 (指斜着掷) *tóuzhì (zhǐ xiézhe zhì)* throw. **:** khuang: khaox. တုတ်ချောင်းပစ်သည်။ 掷棍子。 *throw a stick.* /*f*0.0201/

khuang: ta: [kuang da] /kʰuaŋ ta/ *v.* <VH> ခံနိုင်ရည်၊ သည်းခံနိုင်သော 宽大 *kuāndà* treat with toleration, tolerance. **:** khuang: ta: ceung: cheux. မူဝါဒလမ်းစဉ် ကိုသည်းခံနိုင်တယ်။ 宽大政策。 *policy of tolerance.* [Hox].

khuang: vu tsi: [kuang vū zi] /kʰuaŋ vu̯ tsi/ *n.* တွင်း ထွက်ပစ္စည်း၊ မြေအောက်သံယဇာတ? 矿物 *kuàngwù* mineral. [Hox].

khwak (khuak) [kuag] /kʰuak/ *vt.* 撩 *liāo.* **:** khuak,khwak veung: cang:. 撩起蚊帐。

khwan: (khuan:)[1] [kuan] /kʰuan/ *n.* <LI,KHRIT> ဝိညာဉ် 魂 (传统宗教) *hún (chuántǒng zōngjiào)* soul, spirit (both traditional and Christian). **:** kok khwan:. ဝိညာဉ် ခေါ်– 叫魂。 *call the soul.* | Kieh Simiang ot tau mai: khwan: maix liak. [2 Timose 4:22] သခင်ယေရှုခရစ်သည် သင်၏စိတ်ဝိညာဉ်နှင့်အတူရှိတော်မူပါစေသော။ 愿主与你的灵同在。 *May the Lord be with your spirit. [2Ti. 4:22]* | **Khwan: Singax (Khwan: Singax Singeh)** သန့်ရှင်းသောဝိညာဉ်တော် 圣灵 *Holy Ghost, Holy Spirit* | Yaong: Seh hok siging: kah griex, Rawm: Daw nawg siyiex kah khwan:. 黄果寨晒姜在炕笆上, 荣多寨命里注定是活该。 *Yaong Seih village dries its ginger over the hearth, Rom Ndo village is graced by god. (?)* | **tawx khuan:** ဝ ▯▯▯ချီးမင်္ဂလာပေး ခံရတယ်။ *impart with spirit, give life* ☞ prix, tu:[2], mheen:[2], khwan: ngao, ngao, miang ①, phi:[1], sicax, singie, siawp[2], yak [*syn.*]. [Siam kwan[1] 'spirit']. /*f*0.0635/

khwan: (khuan:)[2] [kuan] /kʰuan/ *n.* ဝ▯ 毛旋, 头发旋儿 (人身上的毛旋，反映一个人的命相，头上的发旋则是人的命和魂之所在) *máoxuán, tóufa xuánr* swirl of hair growing in circular direction, cowlick (whorl of hair on top of head) (through word magic with homophonous khuan 'soul', cowlicks and other swirls of hair are numinous and significant in telling one's destiny). **:** Koe: khwan: teed kah paw:, koe: khwan: taw: kah re:. (gaig ☞) 在腋下有抵人的毛旋，在额上有相斗的命相。(凶相。) *Have a 'butt-against' swirl of hair in the armpit (hidden, portending vague and far-in-future conflict), have an 'opposing' swirl of hair on the forehead (visible, portending an imminent clash).* [Siam kwan[1] 'whorl in hair']. /*f*0.0635/

khwan: gawng [kuan mgōng] /kʰuan gɔ̣ŋ/ *n.* ဝ▯ ▯▯▯ ထိပ် 山顶 *shāndǐng* peak, pinnacle, mountain peak (lit. 'mountain's cowlick').

khwan: ngao [kuan ngāo] /kʰuan ŋa̯u/ *n.* <LI> အသက်၊ ဝိညာဉ် 魂魄 *húnpò* soul, spirit. ☞ prix, tu:[2], mheen:[2], khwan:[1], ngao, miang ①, phi:[1], sicax, singie, siawp[2], yak [*syn.*].

khuai: [kuai] /kʰuai/ **1** *cl.* ယခင်ကတရုတ်နိုင်ငံ ယူနန်နယ်တွင်အသုံးပြုသည့် ငွေဒင်္ဂါးပြားတမျိုး 块 (旧日云南银币 ‘半开’ 的单位) *kuài (jiùrì Yúnnán yínbì 'bànkāi' de dānwèi)* a 'bankai' silver coin formerly used as currency in Yunnan, China. **:** mau tix khuai:. ငွေသားတဘက်ကိုင်း 一块半开。 *one*

bankai of cash. **2** *cl.* <VH> ယွမ်ငွေ၊ တရုတ်နိုင်ငံသုံးငွေ 元, 人民币 *yuán, rénmínbì* yuan, RMB (modern Chinese currency). [Hox kuài 块 'lump' (of silver)].

khuai: ci: [kuai ji] /kʰuai tɕi/ *n.* ငွေ၀ိုက် 会计 *kuàijì* accounting, accounts. [Hox].

khoek [kouig] /kʰoc/ *vt.* ဆေး ပိုး (ကိုယ်၊ လက်စသည်) 洗 (指洗脸、手、脚等) *xǐ (zhǐ xǐ liǎn, shǒu, jiǎo děng)* wash (self, hands, body parts, other than hair). **:** khoek taix. လက်ဆေး 洗手。 *wash one's hands.* ☞ sigrhah, sidaux . /*f*6/

khrap [krab] /kʰrap/ *vs.* သဲကျောက် 碜, 牙碜 *chěn, yáchěn* gritty, containing sand, grit. **:** Eep in: khrap ngie. ဒီထမင်းသဲကျောက်တွေပဲ။ 这饭吃起来牙碜。 /*f*10/

khrap khreeik [krab kreeig] /kʰrap kʰrɯc/ *vs.* သွက်သွက်လက်လက်ရှိသော၊ လျှင်မြန်ဖြတ်လတ်သော 很卖力, 很出色, 有干劲 *hěn màilì, hěn chūsè, yǒu gànjìng* enthusiastic, have a positive attitude, be a go-getter, exert oneself. ☞ khap khreeik [*var.*].

khrang: khreuh [krang kreh] /kʰraŋ kʰrɤh/ *vt.* လှုပ်ခါဆေး– 抖动, 涮洗 *dǒudòng, shuànxǐ* agitate, swish, swirl (as in cleaning vegetables in water). **:** Hon: daux yau bre tix khrang: khreuh daux rawm: tawm: singax. ပလိုင်းထဲကပိန်းဥကိုစင်အောင်ရေထဲမှာသေချာသွားပြီးလှုပ်ခါဆေးလိုက်။ 背筐里的白薯, 放在水里涮洗干净。 *Swish around the potatoes from the back basket in some water thoroughly until they are clean.*

khran: [kran] /kʰran/ *adv.* အချိန်မှန်၊ မှန်၊ မြန်မြန် 及时 *jíshí* promptly, punctually, quickly, on time, in a timely fashion. **:** khran: hoek. အချိန်မှန်ရောက် 及时到达。 *arrive promptly.* | ang khran: song:rhawm: song:rhi:. [Yonax 4:2] စိတ်ရှည်သည်းခံ 不轻易发怒。 *slow to anger. [Jon. 4:2]* /*f*7/

khram: khrai: [kram krai] /kʰram kʰrai/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကပ်ပါးပင် (ဆေးဖက်ဝင်) ? 石槲, 细黄草, 金耳环 (寄生植物, 可入药) *shí hú, xì huáng cǎo, jīn ěr huán (jì shēng zhíwù, kě rù yào)* (medicinal plant, parasite).

khrauh [kraeh] /kʰrauh/ *n.* မြစ်ချဉ် 酸笋 (指腌酸的) *suānsǔn (zhǐ yānsuān de)* pickled bamboo shoots.

khrauh rang: [kraeh rang] /kʰrauh raŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 岩笋, 通栏 *yán sǔn, tōng lán Thunia albe*. ☞ mex rang:, sidah graik [*syn.*].

khraoh [kraoh] /kʰrauh/ *vt.* လှုံ့ဆော်– 发动, 发起 *fādòng, fāqǐ* stimulate, exhort. **:** khraoh pui hu: yuh kaing. လူတွေကိုအလုပ်လုပ်ဖို့လှုံ့ဆော်လိုက်။ 发动群众搞生产。 /*f*10/

khraoh khrawm: [kraoh krom] /kʰrauh kʰrɔm/ *vt.* စုရုံး– 召集 *zhàojí* assemble, gather (people), call a meeting. **:** khraoh khrawm: pui yaong: thao: luing: grawng: krax. ရွာကလူတွေကိုစုရုံးပြီးလမ်းခင်းရအောင်။ 召集村民讨论道路情况。 *gather the villagers to discuss roads.* ☞ khrawh khrawm: [*var.*]. ☞ krawh, khrawm[1] [*syn.*].

khraoh lox [kraoh loux] /kʰrauh loʔ/ *vt.* 启发 *qǐfā*. **:** Maix khraoh lox ka nawh mhawm:, kieh nawh sidawng: kah. 你好好启发他, 使他弄清楚。

khraox [kraox] /kʰrauʔ/ *vs.* အသစ် 新 *xīn* new. **:** man khraox. 新布。 *new fabric.* | Lawli aux mawh pa khraox. ဥပမာ–ကျွန်တော့်ကားအသစ်ပါ။ 我的汽车是新的。 *My car is a new one.* ☞ prim: [*ant.*]. /*f*0.1781/ /*f*5/

khraih [kraih] /kʰraih/ *vs.* အရောင်နု၊ အရောင်ဖျော့ 浅, 淡 (指颜色) *qián, dàn (zhǐ yánsè)* pale, light (colour), pastel. **:** Man: in: khraih klai ngie tix yaox. ဒီအစက အစိမ်းနုရောင်။ 这块布看起来是浅绿色的。 *This cloth has a green pastel appearance.*

khraix [kraix] /kʰraiʔ/ **1** *vs.* 粘 *zhān* stick to. **2** *vs.* 黏黏糊糊 *niánniánhúhú* sticky. ☞ khlaix [*var.*]. /*f*10/

khrai:[1] [krai] /kʰrai/ *comb. form.* ပစ္စည်း၊ အရာဝတ္ထု 东西, 货物 *dōngxi, huòwù* thing, goods (bound morpheme). **: kraung khrai:** ပစ္စည်း၊ ပရိဘောဂ 东西 *household goods* | **khaox khrai:** အိမ်ထောင်ပရိဘောဂ၊ လက်သမားသုံးသစ်သားပစ္စည်းများ 家具 (木制) *wood furniture* /*f*0.0201/ /*f*8/

khrai:[2] [krai] /kʰrai/ *n.* <KAWNG> 小红蚂蚁 *xiǎo hóng mǎyǐ* (little red ant). **:** Viag sawm: ngai:, khrai: sawm: jhong:. 虫吃芽眼，小红蚂蚁咬节。 *Aphids eat the buds, small red ants eat the branch nodes.*

khraing:[1] [kraing] /kʰraŋ/ *vs.* ခြောက်သွေ့–၊ ကောင်းကောင်းခြောက်–၊ လုံးဝခြောက်– 干透 (多指谷物) *gān tòu (duō zhǐ gǔwù)* thoroughly dry (usu. of grain). **:** Nghox inkix hoik khraing:, ex tauh phao:. စပါးစေ့တွေ ခြောက်သွေ့နေပြီ။ အခုထောင်းကြစို့။ 这些稻谷干透了, 咱们舂吧。 *This rice grain has dried out thoroughly, let's pound it now.* ☞ khriang:, khriiem: [*var.*].

khraing:[2] [kraing] /kʰraŋ/ *vs.* သွက်လက်ပေါ့ပါး–၊ လျှင်မြန်–၊ 灵活, 灵便 *línghuó, língbiàn* agile, nimble, dexterous. **:** Pui in: daing: khraing: ot. ဒီလူအနေအထိုင်အရမ်းသွက်လက်ပေါ့ပါးတယ်။ 这个人非常灵活。 *This person is by nature extremely agile.*

khraing: ngai: [kraing ngai] /kʰraŋ ŋai/ *v.* နိုး–၊ ထ– 惊醒 *jīngxǐng* wake up, awaken (lit. 'eyes alert'). ☞ haing:, haing: rhawm: (1) [*syn.*].

khrot [kroud] /kʰrot/ *n.* ပြောပြား 畚箕 *běnjī* dustpan.

khrup [krub] /kʰrup/ *vs.* ပင်ပန်း–၊ နွမ်းနယ်–၊ ခြေကုန်လက်ပန်းကျ– 疲倦 *píjuàn* tired, exhausted. **:** Nawh daing: khrup khaix hu: tix khix. သူထင်းသွားပြီးနောက်ပိုင်းအရမ်းခြေကုန်လက်ပန်းကျနေတယ်။ 他去砍柴后感到很疲倦。 *He was exhausted after cutting firewood.* ☞ taug[2], fa[1], nyhap mao, mao, rau ③, reu[3], saux sang, sang[2], seu [*syn.*]. /*f*6/

khrup rhawm: [krub hrom] /kʰrup rʰɔm/ *vs.* စိတ်ပျက်–၊ စိတ်ဓါတ်ကျ–၊ 悲观 *bēiguān* pessimistic, pessimism, feel disheartened. **:** Khrup rhawm: maix ka patix? ခင်ဗျားဘာကိုစိတ်ဓါတ်ကျနေလဲ။ 你因为什么而悲观?

khru: khrak [kru krag] /kʰru kʰrak/ *n.* ဂလုတ်ဂလုတ် (မြည်သံ) 嘁喳（物体互相碰撞声）*qīchā (wùtǐ hùxiāng pèngzhuàng shēng).* **:** Viex maix tix daux hau: tix, ah khru: khrak nan:? ရှင့်အိတ်ထဲဘာပါလာလဲ၊ ဂလုတ်ဂလုပ်နဲ့မြည်နေတာ။ 你口袋里装些什么, 嘁喳嘁喳地响? ☞ khu: khrak [*var.*].

khru: khraih [kru kraih] /kʰru kʰraih/ *v.* 睁 *zhēng* open eyes wide. **:** Paw lai: gaing:, khru: khraih ngai: maix! 别打瞌睡了, 睁一睁你的眼睛!

khru: khrieh [kru krieh] /kʰru kʰrɛh/ *vt.* နိုက်နိုက်ရှာတ်ရှာတ်ရှာဖွေ– 搜寻, 到处找寻 *sōu xún, dàochù zhǎo xún.*

khrum: [krum] /kʰrum/ *vi.* ကျ–၊ ကြွေ– 掉, 落, 凋谢 *diào, luò, diāoxiè* fall, fall off, drop, shed, wither and fall. **:** khrum: rawm: ngai:. မျက်ရည်ကျသည်။ (?) 落泪。 *shed tears.* | Khrum: lawm: tai, grai: rhawm: muih. ပန်းပွင့်ကြွေကျတယ်၊ ချစ်စိတ်ပျောက်သွားတယ်။ 花苞凋，情爱消。（花苞：喻才开始的爱情。）*The flower withers in the bud, a loving heart is lost.* /*f*8/

khrawt[1] [krod] /kʰrɔt/ *vt.* ချည်နှောင်–၊ ချုပ်–၊ တုပ်–၊ စည်း– 捆（将手脚捆起, 使其不能动弹）*kǔn (jiāng shǒu jiǎo kǔn qǐ, shǐ qí bùnéng dòngdàn)* hobble, tie up, bind (tie up an animal's legs so that it can't move). **:** khrawt moi in: goeh. နွားခြေကိုချုပ်ထားလိုက်။ 将这条黄牛捆倒。 *trip up an ox with a hobble. (?)* ☞ grawd[1] (?) [*var.*]. ☞ nhawt, mad, dim:, jhoi:, phiak, phiaok, phyawk, phiok, vien [*syn.*]. ☞ grawd[1] (?) [*mor.*]. /*f*10/

khrawt[2] [krod] /kʰrɔt/ *vt.* ပေါက်ရိုး၊ အတွန့် 打褶儿 *dǎ zhěr* crease. **:** khrawt kaing: dai:. စကတ်ရဲ့ခါးမှာအတွန့်တွေလုပ်တယ်။ 在裙子腰上打褶儿。 *make pleats at the waist of a skirt.* /*f*10/

khrawh [kroh] /kʰrɔh/ *vt.* စုစောင်း– 搜集 *sōují* gather, collect. **:** khrawh chaix liao:. အသုံးအဆောင်တွေကိုစုစောင်းတယ်။ 搜集材料。 *gather materials.* ☞ khrawm:[1], khrawh khrawm:, khraoh khrawm:, naix [*syn.*].

khrawh khrawm: [kroh krom] /kʰrɔh kʰrɔm/ *vt.* စုစည်း–၊ စုရုံး– 召集 *zhàojí* assemble, gather (people), call a meeting. ☞ khrawm:[1], khraoh khrawm: [*var.*].

khrawng:[1] [krong] /kʰrɔŋ/ *n.* 箩筐 *luókuāng* large bamboo or wicker basket. ☞ sawng [*syn.*]. /*f*7/

khrawng:[2] [krong] /kʰrɔŋ/ *n.* လက်ဆောင်၊ ပစ္စည်း 礼物 *lǐwù* gift. **:** Lai tawng: khrawng: su: saix. မြေအိုးကုန်ကူးတယ်၊ မူးယစ်စေသောလက်ဆောင်ပစ္စည်း။ 土锅生意，酒药的礼物。（混饭吃。）*A trade in clay pots, a gift of plai rice beer yeast-starter. (Barely eeking out a living.)* /*f*7/

khrawng: taix [krong daix] /kʰrɔŋ tai?/ *n.* လက်ဆွဲခြင်း 提篮 *tí lán* handbasket.

khrawng: saing: [krong saing] /kʰrɔŋ saŋ/ *n.* ခြင်တောင်း 小箩筐 *xiǎo luókuāng* small bamboo or wicker basket (lit. 'saing peck-measure basket').

khrawm:[1] [krom] /kʰrɔm/ *vt.* စုပုံ–၊ စုစည်း–၊ စုရုံး– 集中, 召集, 搜集 *jízhōng, zhàojí, sōují* collect, gather, assemble, accumulate, concentrate. **:** khrawm: khix hoek dee in:. ထင်းတွေဒီကိုစုပုံ။ 把柴集中在这里。 *gather the firewood here.* | khrawm: lox jhawm: kap. စကားပုံတွေကိုစုစည်းပါ။ 搜集民歌。 *collect folk songs.* | Ex khrawm: pui yaong: hoek tix khai: hui:. ကျွန်တော်တို့ရွာသူရွာသားတွေကိုစုရုံးပြီးအစည်းအဝေးလာခိုင်းတယ်။ 咱们召集寨民开会.（？） *We are assembling the villagers for a meeting.* ☞ khrawh, khrawh khrawm:, khraoh khrawm:, naix [*syn.*]. /*f*0.0971/ /*f*4/

khrawm:[2] [krom] /kʰrɔm/ *n.* <KHAOX> ဝါးမြက် 刺竹, 茨竹（一种野生竹子）*cìzhú, cízhú (yīzhǒng yěshēng zhúzi)* ('thorn bamboo', a kind of wild bamboo, perhaps *Bambusa blumeana*?, or *B. stenostachya*). ☞ geeih[2] . /*f*0.0971/ /*f*4/

khrawm: kaing: lai [krom gaing lāi] /kʰrɔm kaŋ la̰i/ *n.* မာတိကာ 目录 *mùlù* table of contents (book). ☞ kaing: lai, num dee sawg kaing: lai [*syn.*].

Khrit [Krid] /kʰrit/ *np.* <KHRIT> ခရစ်တော် 基督 *jīdū* Christ. **:** **Yesux Khrit** ယေ၁ ခရစ် 耶稣基督

Jesus Christ | **pui Khrit** ခရစ်ယာန်ဘာသာကိုးကွယ်သူ 基督教徒 *a Christian, a Christian person* ☞ Yesux, Yesux Khrit, Yiesu: [*syn.*].

Khrityan [Krid Yan] /kʰrit ʒan/ *n.* <KHRIT> ခရစ်ယာန် 基督教徒 *jīdūjiàotú* Christian. **:** **pui Khrityan** ခရစ်ယာန်ဘာသာကိုးကွယ်သူ 基督教徒 *a Christian, a Christian person*

khri: [kri] /kʰri/ *n.* ရွှေ 金子 *jīnzi* gold. **:** Pa nguah lawk shiang:, pa riieng lawk khri:. ပ□ ၂ာက်ကဲ့သို့တန်ဖိုးကြီးသော၊ ရွှေကဲ့သို့လင်းလက်သော။ 贵如宝，亮如金。 *As precious as a jewel, as shiny as gold.* | Grheeng: kam: nghox kam: koi:, cai: phoi: mau phoi: khri:. ဆန်ဖွဲ၊ ဆပ်ဖွဲကိုပြာ၊ ငွေတုံးရွှေတုံးကိုသုံး။ 筛谷糠小米糠，（乃得）用银块金块。（节约才能致富。）*Screen the bran from rice and millet and (you can) spend hunks of silver and gold. (Thrift leads to wealth.)* /*f*0.0857/ /*f*4/

khring: khring: [kring kring] /kʰriŋ kʰriŋ/ *onom.* မြည်– (အသံ) 玎珰 *dīngdāng* jingle, ding-a-ling (sound of bells, small metal objects striking each other). **:** Kawn: bun: Zion khankix ... hu: lailing mai: sideet (sideed) diang tix yuh lox proing caong tix luah khring: khring: heue:. [Isayax 3:16] ဇိအုန်သတို့သမီးတို့သည် စိတ်မြင့်၍၊ မိမိလည်ပင်းကိုပြလျက်၊ မျက်စိလော်လည်လျက်၊ ခြေချင်းတန်ဆာမြည်လျက်၊ 锡安的女子. . . 俏步徐行、脚下玎珰。 *The daughters of Zion... walk with a mincing gait, jingling ornaments on their feet. [Isa. 3:16]*

khre:[1] [krei] /kʰre/ **1** *vt.* 准备 *zhǔnbèi* prepare. **:** khre: kraung sang: viex aux hu:. 准备好我要带走的东西。 *prepare the things I plan to take with me.* **2** *vt.* 招待 *zhāodài* treat, entertain. **:** Yix ang: tie mhawm: khre:. 我们招待得不周到。 *We entertained you shabbily.* ☞ krao[1] ①, khre: rien, dang: rhawm:, dha: riien, rang[1] [ceu 1] [*syn.*]. /*f*0.0485/ /*f*5/

khre:[2] [krei] /kʰre/ *v.* အိမ်ထောင်ပြု–၊ လက်ထပ်–၊ ထိမ်းမြား–၊ စုံဖက်–၊ □□ီလာဆောင်– 结婚, 举行婚礼 *jiéhūn, jǔxíng hūnlǐ* marry, hold wedding. /*f*0.0485/ /*f*5/

khre: rien [krei rīan] /kʰre ṛiən/ *vt.* ပြင်ဆင်–၊ စီစဉ်– 准备, 预备 *zhǔnbèi, yùbèi* prepare. ☞ krao[1] ①, khre:[1] ①, dang: rhawm:, dha: riien, rang[1] [*syn.*].

khreng: [kreing] /kʰreŋ/ *n.* ဗီရိ 碗柜, 碗架 *wǎnguì, wǎn jià* cupboard. /*f*10/

khreng: it [kreing id] /kʰreŋ ʔit/ *n.* ကုတင် 床 *chuáng* bed.

khren: khre: [krein krei] /kʰren kʰre/ *vt.* စီစဉ်– 安排 *ānpái* arrange, take care of, manage. **:** been tang: khren: khre: cao: tix. 独立自主的原则。 *the principle of independence.* ☞ khriien: khre: [*var.*]. ☞ guah [*syn.*]. [我们将继续按照独立自主、完全平等、互相尊重、互不干涉内部事务的原则，同各国政党建立和发展友好关系，本着求同存异的精神，增进相互了解和合作。].

khrieh [krieh] /kʰrɛh/ *vt.* ရှာ၊ ရှာဖွေ 搜, 搜寻, 寻找 *sōu, sōuxún, xúnzhǎo* search, look for, seek. **:** khrieh hau:. အိတ်ထဲရှာ။ 搜腰包。 *search in a pocket. (?)* | Nawh khrieh jiak saw ku sidauh. သူသော့ကိုနေရာတကာရှာသည်။ 他到处寻找钥匙。 *He looked everywhere for the key.* ☞ sawg [*syn.*]. /*f*8/

khrie:[1] [krie] /kʰrɛ/ **1** *n.* သစ်ကိုင်း 枝, 树枝 *zhī, shùzhī* branch. **:** Khaox mai: khrie:, prie: mai: paox. သစ်ပင်နဲ့သစ်ကိုင်း၊ မောင်လေးနဲ့ဦးလေး။ 树干与树枝，兄弟与舅父。（家庭与婚姻制度中，舅父即母之兄弟有着特殊重要的地位，故以树干树枝为喻。）*Tree and branch, brother and maternal uncle. (Maternal uncles have a special importance in Wa kinship, linked like a tree and its branches.)* **2** *vt.* ခုတ်–၊ ပိုင်း–၊ ဖြတ်– 砍，削（树枝） *kǎn, xuē（shùzhī）* cut, chop. **:** Liek jhie: khrie: khix. တရုတ်ထန်းပိုင်းဖြတ်၊ ထင်းကိုခုတ်ဖြတ်။ 劈蒲葵砍柴。（砍柴、打柴。）*Cut the fan palm, chop the firewood. (Cut firewood.)*

khrie:[2] [krie] /kʰrɛ/ *vi.* အ□ ့ ပြင်– 打扮 *dǎbàn* dress up, make up. **:** Sim: kaoh meeik, toeg khraox khrie:. ပုရွက်ဆိတ်ကောက်တဲ့ငှက်၊ အလှပြင်ဆင်ထားတဲ့ချိုးစိမ်း။ 小鸟啄蚂蚁，绿鸠巧打扮。（儿歌。）*The bird pecks ants, the pigeon gets freshly dressed up. (A children's ditty.)*

khreep [kreeb] /kʰrɯp/ <TIEX> ပခုံး 肩膀 *jiānbǎng* shoulder.

khree: [kree] /kʰrɯ/ *vt.* ထ□□□ (တရိစ္ဆာန်) 赶, 逐, 打发 *gǎn, zhú, dǎ fā* drive, herd (animals). **:** khree: sang: laig daux reu ting tix lhang:. ဆင်ကိုလှေကြီးတစ်စီးထဲမောင်းထည့်လိုက်။ 把大象赶进一条大船里。 *drive the elephant into a large boat.*

khreeing: [kreeing] /kʰrɯŋ/ **1** *vs.* ညစ်– 脏, 肮脏 *zāng, āngzāng* dirty. **:** man: khreeing:. အဝတ်ညစ် 脏布。 *dirty fabric.* **2** *vi.* မုန်း–၊ ရွံ–၊ တွန့်– 嫌脏 *xián zāng* dislike, be repulsed, be disgusted. **:** Maix paw gaox mai: ih pui priex, khreeing: pui kah. သူများထမင်းစားတုံးချွေမဟတ်နဲ့၊ ရွံလိမ့်မယ်။ 你别在人家吃饭时干哕, 人家会嫌脏的。 *Don't clear your throat and hawk while someone is eating, they will be repulsed.* ☞ singax [*ant.*].

khreeing: bun: [kreeing nbun] /kʰrɯŋ bun/ *v.* 来月经 *lái yuèjīng* have one's period, menses (of a woman,

lit. 'female dirtiness'). ☞ hoek mee:, hoek bawg yam [*syn.*].

khriang: [kriang] /kʰriaŋ/ *vs.* ခြောက်သွေ့–၊ ခြောက်– 干透 *gān tòu* dried out thoroughly, seasoned. **:** Khix hoik khriang:. ထင်းခြောက်ပြီ။ 柴火干透了。 *The firewood is seasoned.* ☞ khraing:[1], khriiem: [*var.*].

khriang: rhawm: [kriang hrom] /kʰriaŋ rʰɔm/ *vs.* 热情 *rèqíng.* **:** Hoek yix nyiex kix jiiet khriang: rhawm: ka yix. 我们到他们家, 对我们很热情。

khriien rhawm [krian hrom] /kʰriən rʰɔm/ *vs.* <VM?> အားနာ– 不好意思（?）*bùhǎoyìsi* feel obliged.

khriien: [krian] /kʰriən/ *vt.* ကြည့်ရှု–၊ စောင့်ရှောက်–၊ စီမံ–၊ ခန့်ခွဲ–၊ ကွပ်ကဲ–၊ စီစဉ်– 照料, 料理 *zhàoliào, liàolǐ* take care of, manage, make arrangements for, attend to. **:** khriien: kawn: nyawm. ကလေးတွေကို စောင့်ရှောက်တယ်။ 照料小孩。 *take care of children.* ☞ khriien: khre: [*syn.*]. /*f*0.0191/

khriien: khre: [krian krei] /kʰriən kʰre/ *vt.* ကြည့်ရှု–၊ စောင့်ရှောက်–၊ စီမံ–၊ ခန့်ခွဲ–၊ ကွပ်ကဲ–၊ စီစဉ်– 安排, 照料 *ānpái, zhàoliào* arrange, organise, take care of, manage, make arrangements for, attend to. ☞ khren: khre: [*var.*]. ☞ khriien: [*syn.*].

khriiem: [kriam] /kʰriəm/ *vs.* ခြောက်–၊ ခြောက်ကပ်– 干枯 *gān kū* dry, dry out, get dry. **:** Nhu: hon: tiag hoik khriiem:. ပဲ ကြာက်ဥနွယ်ခြောက်ပြီ။ 野薯藤已经干枯了。 *The sweet potato vines have dried out.* ☞ khraing:[1], khriang: [*var.*].

khruah[1] [kruah] /kʰruah/ *vt.* ခါ–၊ ရမ်း–၊ လှုပ်ခါချ– 抖搂, 抖落, 抖动 *dǒulou, dǒuluò, dǒudòng* shake loose, shake off, shake out sth.. **:** khruah sibroe:. ဖုန်ခါ။ 抖搂尘埃。 *shake out dust.* ☞ grhuah[1] [*mor.*]. /*f*8/

khruah[2] [kruah] /kʰruah/ *vt.* ခြောက်–၊ လှန့်– 吓 *xià* frighten. ☞ grhuah[2] (?) [*mor.*]. /*f*8/

khlap [klab] /kʰlap/ *n.* <CAG> ငှက်ထောင်ချောက်တစ်မျိုး?（一种捕鸟的器具, 用线织成）*(yīzhǒng bǔ niǎo de qìjù, yòng xiàn zhī chèng).* /*f*10/

khlap [klab] /kʰlap/ *vt.* ဝုန်းခနဲပိတ် 关紧, 关严 *guān jǐn, guān yán* slam (door). **:** khlap siviex. တံခါးကိုဝုန်းခနဲပိတ်သည်။ 把门关紧。 /*f*10/

khlap keed [klab gēed] /kʰlap kɯt/ *n.* <CAG> ငုံးထောင်ချောက် 网鹌鹑的扣子（装在鹌鹑游子笼前）*wǎng ānchún de kòuzi (zhuāngzài ānchún yóuzlóng qián)* trap for netting quail (mounted in front of quail cage) (?).

khlap rhiiem: [klab hriam] /kʰlap rʰiəm/ *n.* <CAG> စတီးကျော့ကွင်း（တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များကိုဖမ်းရန်）၊ ကျားပါးစပ် 铁猫（捕捉兽类的器具）*tiě māo (bǔ zhuō shòu lèi de qìjù)* steel trap (for catching wild animals).

khlax [klax] /kʰlaʔ/ *n.* ဇီ ကြယ်ဘီ 裤子 *kùzi* trousers, pants (US), slacks. /*f*8/

khlax doh diang [klax ndouh ndīang] /kʰlaʔ doh dịaŋ / *n.* ဂွပ်ဘောင်းဘီ 开裆裤 *kāidǎngkù* trousers with an open crotch worn by small children not yet toilet-trained. **:** Yam iak aux dix, aux ceep ngie khlax doh diang sijheeng:, ang: sax yaox tix ceep khlax mhawm: awm: kawn: nyiex pui nan:, hoek tawm: jah aux tix gau lai tawm: taug ang: lai: ceep. ကျွန်တော်ငယ်ငယ်တုန်းကဂွပ်ဘောင်းဘီပဲအမြဲဝတ်တယ်၊ သူများအိမ်ကကလေးလိုဘောင်းဘီအကောင်းမဝတ်ရဘူး၊ ကျွန်တော်စာစသင်တဲ့အချိန်ကစမဝတ်တော့ဘူး။ 我小的时候经常穿着开裆裤，从来不像别人家的孩子一样得穿好裤子，直到开始上学才不再穿。 *When I was little I always wore open-crotch trousers, not like the children in other families who got to wear proper trousers, and it was only when I started school that I no longer wore them.*

khlax dawd [klax ndōd] /kʰlaʔ dɔ̣t/ *n.* ဇီ ကြယ်ဘီတို 短裤 *duǎn kù* shorts.

khlax diang tawg [klax ndīang dōg] /kʰlaʔ dịaŋ tɔ̣k/ *n.* 宽裆裤 *kuāndāngkù* baggy trousers (?, Chn. 'wide-crotch trousers') (lit. 'bowl span trousers'?).

khlax sikag [klax si gāg] /kʰlaʔ s.kạk/ *n.* ဂွကျဘောင်းဘီ 背带裤 *bēidàikù* (a kind of panties or other undergarment?). **:** Khlax sikag ceep nawh tawm: dix kawn: koe: tawm: ngaix. သူဟိုးတုံးကတည်းကဝတ်တဲ့ဂွကျဘောင်းဘီအခုထိရှိသေးတယ်။ 他以前穿的背带裤直到今天还有。 *He still has today the X that he used to wear.*

khlax siox seung: [klax sioux seng] /kʰlaʔ sioʔ sɤŋ/ *n.* ကျောင်းသားဘောင်းဘီ 制服裤 *zhìfú kù.*

khlaox [klaox] /kʰlauʔ/ *n.* <VM?> အခွံ 壳 *ké* peel, skin, husk (of fruit) shell (of egg). **:** khlaox mex. ကြံခွံ။ 甘蔗渣滓。 *bagasse, sugar cane residue.* ☞ glhaok[1] (ghlaok) [*var.*].

khlao: [klao] /kʰlau/ *vt.* တုံး 剃 *tì* shave head. **:** khlao: kaing:. ခေါင်းတုံးသည်။ 剃头。 *shave the head.* /*f*7/

khlao: kaing: [klao gaing] /kʰlau kaŋ/ *vo.* ခေါင်းတုံး 剃头 *tì tóu* shave head.

khlaix [klaix] /kʰlaiʔ/ **1** *vi.* 粘 *zhān* stick to, be stuck to. **:** Glaox hoik khlaix ka khlax. 泥粘在裤子上了。 *The mud was stuck to the trousers.* **2** *vs.* 黏黏糊糊 *niánnián húhú* sticky. **:** Meeih kawn: nyawm an: uik khlaix ngie. 那孩子的鼻子黏黏糊糊的。

That child's nose is runny. (sticky ?) ☞ khraix [*var.*]. /*f*10/

khlai: [klai] /kʰlai/ *n.* အသုဘ၊ စျာပန 丧事 *sāngshì* funeral. **:** yuh khlai:. အသုဘချ။ 办丧事。 *hold a funeral.* | Pa: yum ka: ih khlai:, pa: klawd khaix ih plai:. အရင်သေတဲ့သူ အသုဘအခမ်းအနား ရတယ်။ ရှင်ကျန်ရစ်သူ နောက်ပိုင်းဆန်အရက်ရတယ်။ (ရှင်တဲ့သူ သေသူရဲ့စွန်လွှတ်အနစ်နာခံမှုကနေ အကျိုးအမြတ်ရတယ်။) 死在先的受祭, 活在后的喝酒。（意为活人沾死人的光。）*He who dies first gets the funeral, he who survives later gets the plai rice beer. (The living benefit from the sacrifices of the bygone dead.)*

khlai: cak [klai jag] /kʰlai tɕak/ *n.* <SIM:,SAUX> 喜鹊, 鹊渣, 竹渣 *xǐquè, què zhā, zhú zhā Pica pica sericea*. ☞ ka: cak (etc.) [*syn.*].

khlop [kloub] /kʰlop/ *vt.* ကတ်၊ ကော်ကပ်糊 *hú* glue, paste. **:** Teei nawh glaox khlop ka ding:. 他用泥糊墙。

khlut [klud] /kʰlut/ *v.* ပြုတ်–၊ ချော်– 滑下, 滚下 *gǔ xià, gǔn xià* Slippery. **:** Paw kieh khaox khlut, dheem: nawh kie. သစ်ချောင်းကိုမချော်စေနဲ့ ခဏနေသူ့ကိုထိခိုက်လိမ့်မယ်။ 别让木头滑下来, 谨防砸着他。 /*f*9/

khlut laux [klud lāex] /kʰlut lɑ̰ɯʔ/ *v.* 垮台 *kuǎ tái*.

khlup [klub] /kʰlup/ *vs.* 悲伤, 难过 *bēishāng, nánguò*. ☞ khleep 悲伤, 难过 [*var.*].

khluh [kluh] /kʰluh/ **1** *v.* ပြတ်–၊ 断 *duàn* break. **:** Giien: hoik khluh timu:. လက်ချောင်းတစ်ချောင်းပြတ်သွားပြီ။ 指头断了一个。 *I broke my finger.* **2** *vt.* ကျိုးပြတ်–၊ 截, 截断（指砍去一部分）*jié, jiéduàn (zhǐ kǎn qù yībùfèn)* cut off, chop off, break off. **:** khluh kak khaox. သစ်ကိုင်းကျိုးပြတ်သွားပြီ။ 截断树枝。 *chop off a tree branch.*

khlu: khlak [klu klag] /kʰlu kʰlak/ *onom.* 喀（劈木声）*kā (pī mù shēng)*. **:** Lox thah pui phia: ah nan:. 人们劈木板发出喀喀的响声。

khlu: khlaik [klu klaig] /kʰlu kʰlac/ *v.* မှား–၊ လွဲ–၊ လွဲမှား– 错 *cuò* make a mistake, missing. ☞ khu: khlaik, klu: khlaik [*var.*].

khlu: khlawk [klu klog] /kʰlu kʰlɔk/ *vs.* 坑坑洼洼 *kēngkēngwāwā* bumpy. ☞ klu: khlik [*var.*]. ☞ khlu: khlawk khlu: khlik [*syn.*].

khlu: khlawk khlu: khlik [klu klog klu klig] /kʰlu kʰlɔ k kʰlu kʰlic/ *vs.* 坑坑洼洼, 坎坷不平 *kēngkēngwāwā, kǎnkě bùpíng* bumpy. ☞ klu: khlik, khlu: khlawk [*syn.*].

khlu: khlik [klu klig] /kʰlu kʰlic/ **1** 硌 *luò*. **:** Haoh simaox daux krax, khlu: khlik tix hu:. 路上石子多, 走起路来路来硌脚。 **2** 坎坷 *kǎn kě*. **:** khlu: khlik krax in:. 这条路坎坷不平。

khlu: khluik si:ang: [klu kluig si ang] /kʰlu kʰluc s.ʔa ŋ/ *vo.* 脱臼 *tuō jiù* dislocate (an arm or leg). **:** khlu: khluik si ang: taix. 手脱臼了。 *dislocate one's arm.*

khlawk [klog] /kʰlɔk/ *onom.* (ရွက်ကြပ်ကြပ်အသံ) ? 呵（舂盐或舂辣子声）*ā (chōng yán huò chōng làzǐ shēng)* crunch (sound of pulverising salt or chilly peppers).

khlawk caong [klog jāong] /kʰlɔk tɕa̰uŋ/ *n.* ခြေရာ၊ လမ်းကြောင်း၊ 脚迹, 足印 *jiǎojì, zúyìn* footprints, tracks, traces (lit. 'foot crunches'?). ☞ khaix caong [*syn.*].

khlawp [klob] /kʰlɔp/ **1** *n.* ချပ် 块儿（指较大的）*kuàir (zhǐ jiǎodà de)* piece, slab, chunk (relatively large). **:** hoik tiem: khankix kah piang khlawp simaox ra: khlawp. ကျောက်ပြားနှစ်ချပ်ပေါ်ရေးထားပြီးပြီ။ 将它们写在两块石版上。 *he wrote them on two slabs of stone.* **2** *cl.* ချပ်၊ ခြမ်း 块 *kuài* piece, slab, chunk (classifier). **:** ox tix khlawp ဝါးတစ်ခြမ်း 一块竹片。 *a bamboo stave.* | blauh tix khlawp. ပေါ်ပုတ်တစ်ချပ်။ 一块粑粑。 *a slab of cake.* ☞ khliep[1] [*mor.*]. /*f*5/

khlawp ox [klob oux] /kʰlɔp ʔoʔ/ *n.* ဝါးခွံ၊ ဝါးရွက် 竹片（较大的）*zhú piān (jiàodà de)* large bamboo stave.

khlaw: [klo] /kʰlɔ/ *vt.* 收拾 *shōushi*. **:** khlaw: kraung khrai: in: singax. 把这些东西收拾干净。

khlip [klib] /kʰlip/ *n.* ပခုံး 肩膀, 肩 *jiānbǎng, jiān* shoulder. ☞ klip 肩 [*var.*].

khliep[1] [klieb] /kʰlɛp/ *cl.* ချပ် 块 *kuài* piece, chunk. **:** blauh tix khliep. ပေါ်ကပ်ပုတ်တစ်ချပ်။ (?) 一块饼。 *a cake, a piece of cake.* ☞ khlawp [*mor.*]. /*f*9/

khliep[2] [klieb] /kʰlep/ *n.* လက်ပြင်ရိုး၊ ကျောရိုး 肩胛骨 *jiānjiǎgǔ* shoulder blade, scapula. **:** Ah see: mai: ngawng, prawng lox mai: khliep. ပြဿနာတွေကိုဒုံးချင်းတိုက်၊ ကျောရိုးချင်းကပ်ဆွေးနွေးအဖြေရှာ။ 膝盖上调解 ， 肩胛边谈判。（多指男女相爱时 ， 对有关结婚之事进行磋商。有时也指朋友之间促膝谈心。）*Discussing conflicts 'knee-to-knee', negotiating 'shoulder blade-to-shoulder blade'. (Talking tête-à-tête, cheek-by-jowl, as between lovers or friends.)* ☞ si:ang: klip, si ang: sibux [*syn.*]. /*f*9/

khleep [kleeb] /kʰlɯp/ ညှိုးနွမ်း– lose heart, be faded?. **:** Kix khleep ngai: mai lih khawm: siyaung: tix khaing: daux tab dee mox kix tix, [2Samoelax 22:46] ညှိုးနွမ်း သည်ဖြစ်၍ခိုလှုံရာအရပ်ထဲကတုန်လှုပ်လျက်ထွက်ကြပါ၏။ *They all lose heart, they come trembling from their strongholds.*

khleep dee [kleeb ndēe] /kʰlɯp dɯ̰/ *n.* မြေပ်ကွယ်နေသော? 背阴处, 低洼地 *bèiyīnchù, dīwādì* shady spot, sunken spot, depression in ground (lit. 'local droop').

khleep rhawm: [kleeb hrom] /kʰlɯp rʰɔm/ *vs.* စိတ်ဓါတ်ကျ–၊ စိတ်ညှိုးငယ်၊ 苦恼, 烦闷 *kǔnǎo, fánmèn* worried, sad, anxious, depressed (lit. have a sagging heart'). **:** Khleep rhawm: nawh ka patix? သူဘာကြောင့်စိတ်ညှိုးငယ်နေတာလဲ။ 她为什么苦恼? *What is she depressed about?*

khleeing: [kleeing] /kʰlɯɲ/ *vt.* ဖယ်ထုတ်ပစ်–၊ ဖယ်ရှင်းပစ်–၊ ချွတ်ပစ်–၊ 掀开, 脱掉 *xiānkāi, tuōdiào* lift (a cover, etc.), take off, remove. **:** Khleeing: nyhee: khaing: piang nghox. အမှိုက်ကိုစပါးပေါ်ကနေဖယ်ထုတ်ပစ်လိုက်။ 把稻谷堆上的草掀开。 *Lift the straw off the top of the rice grain.* | Aux khleeing: sibex dhah tix. ကျွန်တော်အင်္ကျီကိုချွတ်ပစ်လိုက်တယ်။ 我脱掉身上的大衣。 *I removed my overcoat.* ☞ paih, peeik, gheen: [*syn.*]. /*f*9/

khliak [kliag] /kʰliək/ *vt.* ကိုက် 啃 *kěn* gnaw. **:** khliak si ang:. အရိုးကိုက်သည်။ 啃骨头 /*f*10/

khloe: [kloui] /kʰloi/ **1** *vt.* ခုတ်–၊ ထ□□ 砍, 刻 (?) *kǎn, kè* chop, slash, hack, notch, gouge. **:** Vaig khloe: moe: thang:. ထစ်တဲ့ခါး၊ ခွဲခြမ်းတဲ့ပုဆိန်။ 刀芟斧劈。(指刀耕火种砍地时，或以刀芟，或以斧砍。) *The machete notches, the axe cuts. (Refers to slash-and-burn agriculture.)* **2** *v.* □ကျားက် [ကြိယာ]–၊ သုံးမရဘူး 乱, 瞎, 骗人的(使混乱) *luàn, xiā, piànrénde (shǐ hùnluàn)* chaotic, foolish, tricky. **:** khloe: tix yuh. □ကျားက်လုပ်တယ်။ 乱搞。 *make a mess of doing sth.* | khloe: tix krai. □ကျားက်ပြောတယ်။ 瞎说。 *talk foolishly.* | Ak khloe: moe: goh. သုံးမရတဲ့ဒူးလေးကျွတ်ထွက်တဲ့ပုစိန်။ 骗人的弩, 会脱的斧头。(不中用的工具。) *A trick crossbow, an axhead that comes off. (Useless tools.)* ☞ thang:[6] [*syn.*].

G

galaikda [mga laig nda] /ga lac da/ *n.* ဂလိုက်ဒါ 滑翔机 *huáxiángjī* glider (airplane). [Mán ← Eng glider].

gat [mgad] /gat/ *qw.* ဘယ်လိုလို့ 怎么 *zěnme* how. **:** Maix gat yuh nan:! ခင်ဗျားဘယ်လိုလို့အဲဒီလိုလုပ်လိုက်တာလဲ။ 你怎么那样! ☞ gah, gaih [*var.*]. /*f*6/

gap [mgab] /gap/ **1** *vt.* ထပ်– 摞 *luò* stack, pile up. **:** gap cuang: tau. အုတ်ခဲကိုအတူထပ်လိုက်။ 把砖摞在一起。 *stack bricks up.* **2** *cl.* ထပ်၊ ဆင့် 摞 *luò* stack, pile (classifier). **:** klong: tix gap. ပန်းကန်တစ်ထပ် 一摞碗。 *a stack of bowls.* ☞ kab [*mor.*]. /*f*10/

gah[1] [mgah] /gah/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဝဥ 魔芋, 蒟蒻 *móyù, jǔruò* giant arum (*Amorphophallus titanum*, perennial plant with edible globose tuber, from which a single compound leaf grows, up to 1m., then a single dark purple flower spike, surrounded by a sheathing spathe; strong odor; tuber used to make starch). /*f*0.0258/ /*f*5/ [cf. Amorphophallus sinensis (shumaomoyu 疏毛魔芋)].

gah[2] [mgah] /gah/ **1** *v.* ခွ–၊ ခွဲထွက်– 岔，分路 *chà, fēnlù* fork (road or path). **:** gah krax. လမ်းကခွဲသွားတယ်။ 岔路。 *a road forks, or, a fork in the road.* **2** *n.* 岔路，路口 *chàlù, lùkǒu* intersection, street corner. ☞ ku: kah [*mor.*]. /*f*0.0258/ /*f*5/

gah[3] [mgah] /gah/ *vi.* ပြုတ်–၊ ပြုတ်ထွက်–၊ ပြေ– 散, 散开 *sǎn, sǎn kāi* loosen, unravel, come undone, come untied. **:** Maox in: ang: tie mawh aux pa kah, mawh nawh pa tang: gah. ဒီကြိုး ကျွန်တော်ဖြေတာမဟုတ်ဘူး။ သူ့ဖာသာသူ ပြေသွားတာပါ။ 这绳子不是我解的, 是它自己散开的。 *This rope wasn't untied by me, it came unravelled on its own.* ☞ kah [*mor.*]. /*f*0.0258/ /*f*5/

gah[4] [mgah] /gah/ *qw.* ဘယ်လို 怎么 *zěnme* how. **:** Maix gah tawng tix hoek tawx yix ih priex tin:? ခင်ဗျား ကျွန်မတို့ကို ဒီမှာအစားအစာလာပေးဖို့ ဘယ်လိုသိသလဲ။ 你怎么知道把饭送来这里给我们吃? *How did you know to bring food for us to eat here?* ☞ gaih, gat [*var.*]. /*f*0.0258/ /*f*5/

gah[5] [mgah] /gah/ *vt.* ရွှေ့–၊ နေရာပြောင်း– 搬, 挪, 让 *bān, nuó, ràng* move. **:** gah kraung nyiex kraung ma. အိမ်ထောင်ပစ္စည်းကိုရွှေ့တယ်။ 搬家。 *move one's household belongings.* ☞ gaih[1] [*var.*]. ☞ dux[2] [*syn.*]. /*f*5/

gah kawn: ai: [mgah gon ai] /gah kɔn ʔai/ *n.* ခုနှစ်လတစ်ကြိမ်ပွင့်သောပန်း? 多叶重楼, 重楼, 七叶一枝花 *duōyè chóng lóu, chóng lóu, qī yè yī zhī huā.*

gah nghox [mgah hngoux] /gah ŋʰoʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ[illegible]ဖက်ဝင်မြက်ပင်တစ်မျိုး?? 天南星, 蛇包谷（草本, 可入药）*tiān nán xīng, shé bāogǔ (cǎo běn, kě rù yào).*

gah tiag [mgah dīag] /gah ṭiak/ *n.* <KHAOX> ေ[illegible]ဦ 山魔芋, 野魔芋 *shān mó yù, yě mó yù.*

gah lig [mgah līg] /gah ḷic/ *n.* <KHAOX,SAUX> 一把伞南星, 天南星, 蛇芋, 麻蛇饭 *yī bǎ sǎn nán xīng, tiān nán xīng, shé yù, má shé fàn Arisaema erubescens.* ☞ lawk tuh koi: [*syn.*].

gax kawn: krao: [gax gon grao] /kaʔ kɔn krau/ ☞ kax cix, kax glaox .

gang:[1] [mgang] /gaŋ/ **1** *v.* မှာ–၊ အော်ဒါပေး–၊ စာရင်းကြိုပေး–၊ စရံရိုက်– 定，预定（预订） *dìng, yù dìng(yù dìng)* order, reserve, book, make a reservation. **:** Kawn: lig nyiex pex, aux gang: tix liag tixmu:. ခင်ဗျားတို့အိမ်က ဝက်ပေါက်ကလေး ငအော်ဒါပေးချင်တယ်။ 你家的小猪, 我定了买一只。 *I would like to place an order to buy one of your piglets.* **2** *vt.* လက်ဝါးကြီးအုပ်–၊ သိမ်းပိုက်–၊ ထိန်းချုပ်–၊ အပိုင်စီး–၊ မောင်ပိုင်စီး– 把, 把揽 *bǎ, bǎlǎn* monopolise (UK) monopolize (US), hog, control, keep for oneself. **:** Nawh gang: tix sidaux kraung ka rawm: dung. သူမရေတွင်းမှာအဝတ်လျှော်ဖို့အပိုင်စီးထားတယ်။ 他把着水塘的水洗衣服。 *He is hogging the well to wash his clothes. (?)* | Paw gang: lox tix ah. စကားပိုင်းကို တယောက်တည်းအပိုင်မစီးနဲ့။ 别把着说。 *Don't monopolise the conversation.* /*f*0.0103/ /*f*7/

gang:[2] [mgang] /gaŋ/ *n.* ထိပ်တုံး 枷, 镣铐 *jiā, liàokào* shackles, stocks, hobble. **: gang: caong** ခြေထိပ်တုံး 足枷 *stocks (for holding feet as punishment)* ☞ kang:[2] [*var.*]. ☞ nhang: [*mor.*]. /*f*0.0103/ /*f*7/

gang: tiex [mgang diex] /gaŋ tɛʔ/ *n.* မြေထောင် 地牢（旧时专门用来关人的地洞）*dìlào (jiù shí zhuānmén yòng lái guān rén de de dòng).*

gan: [mgan] /gan/ *n.* <KHAOX> ပြေးတရော်၊ စပ်ရှား 苎麻 *zhùmá* ramie (*Boehmeria nivea*, bast fibres woven into ramie fabric). ☞ keei: sum: (1) [*syn.*]. /*f*9/

gam:[1] [mgam] /gam/ **1** *n.* <KAUNG:,VH> ဖွဲ၊ စပါးခွံ၊ ဆပ်ခွံ 糠 *kāng* rice bran, chaff. **:** Grheeng: gam: (kam:) nghox gam: (kam:) koi:, cai: phoi: mau phoi: khri:. ဆန်ဖွဲ၊ ဆပ်ဖွဲကိုပြာ၊ ငွေတုံးရွှေတုံးကိုသုံး။ 筛谷糠小米糠，（乃得）用银块金块。（节约才能致富。）*Screen the bran of rice and buckwheat, then spend lumps of silver and gold. (Thrift leads to prosperity.)* **2** *v.* ညစ်ပတ်–၊ ရှုပ်–၊ ပွ– 弄脏 *nòngzāng* dirty, messy. **:** Pex paw tik lhox mex ka piang tiex, gam: (kam:) daux nyiex kah. မင်းတို့ ကြီ အခွံတွေကို မြေကြီးပေါ် မပစ်နဲ့။ အိမ်ညစ်ပတ်တယ်။ 你们不要把甘蔗皮丢在地上, 会把房子弄脏。 *Don't throw the sugar cane peels on the floor. It makes it dirty in the house.* ☞ kam: [*var.*]. /*f*10/

gam:[2] [mgam] /gam/ *vt.* ခုတ်–၊ တောက်တောက်စင်း– 剁（肉） *duò (ròu)* chop (as meat). **:** gam: nex phawng:. အသားကို အလွှာလေးတွေဖြစ်အောင် စင်းတယ်။ 把肉剁碎。 *chop meat up into fine shreds.* /*f*10/

gau [mgāe] /gạɯ, ŋgạɯ/ **1** *vt.* သင်–၊ သင်ယူ–၊ သင်ကြား–၊ သင်အံ– 学, 读 *xué, dú* learn. **:** gau tix tiiem: lai. စာရေးသင်။ 学写字。 *learn to write.* | ang: rhawm: gau. စာမသင်ချင်ဘူး။ 不想学。 *don't want to study.* | mie tix gau lai. ေ[illegible]ကျောင်းတက်ချင်တယ်။ 希望能读书。 *hope to go to school.* **2** *vt.* သင်ကြား–၊ သင်–၊ စာသင်–၊ စာချ–၊ ပို့ချ– 教 *jiāo* teach. **:** Aux gau maix. ငါမင်းကိုသင်ပေးမယ်။ 我教你。 *I'll teach you.* ☞ feek gau, gau lai ②, gau jiang (?), rieb gau, ren, siox six [ceu 1] [*syn.*]. /*f*0.1962/ /*f*4/

gau jiang [mgāe njīang] /gạɯ dʑiaŋ/ *vi.* ေ[illegible] လာ–၊ သင်ယူ– learn about (?) (lit. 'study steelyard scale'?). **:** Ex lo tix gau jiang tix tawng grawng: bee: ma: haktiex. ကျွန်တော်တို့ကမ္ဘာကြီးအကြောင်းကိုသိအောင် လေ့လာရမယ်။ *We need to learn about and understand the world.* ☞ feek gau, gau lai ②, rieb gau, ren, siox six [*syn.*].

gau lai [mgāe lāi] /gạɯ lại/ **1** *vo.* သင်ကြား–၊ သင်–၊ စာသင်–၊ စာချ–၊ ပို့ချ– 教书 *jiāoshū* teach. **2** *vo.* သင်–၊ သင်ကြား–၊ သင်အံ–၊ သင်ယူ–၊ လေ့လာ–၊ ဆည်းပူး– 读书, 学习 *dúshū, xuéxí* learn, study. ☞ feek gau, gau ①, gau jiang (?), rieb gau, ren, siox six [ceu 2] [*syn.*].

gau feek [mgāe hveeg] /gạɯ vʰɯk/ *v.* <VM?> သင်ကြား–၊ သင်–၊ စာသင်–၊ စာချ–၊ ပို့ချ–၊ ညွှန်ကြား– 教, 教育 *jiāo, jiàoyù* teach, instruct (?). **: krax gau**

feek ပညာရေး 教育 *education* ☞ ciao: yiux [*syn.*]. ☞ feek gau .

gau hen: [mgāe hein] /gạա hen/ *vt.* ေ့ကျင့်၊ သင်ကြား– 培训 *péixùn* train, cultivate.

gaux [mgāex] /gạա?/ *vs.* ေပျာ်ရွှင်–၊ ဝမ်းသာ–၊ ဝမ်းမြောက်–၊ ကြည်နူး– 高兴, 喜欢, 乐, 喜 *gāoxìng, xǐhuan, lè, xǐ* happy. ☞ sigaux [*var.*]. /*f*0.0485/ /*f*8/

gaux geeig [mgāex mgēeig] /gạա? gɯc/ *vs.* ေပျာ်ရွှင်–၊ ဝမ်းသာ–၊ ဝမ်းမြောက်–၊ ကြည်နူး– 高兴, 喜欢, 乐, 喜 *gāoxìng, xǐhuan, lè, xǐ* happy.

gaux mhawm: teem: pui [mgāex hmom deem būi] /gạա? mhɔm tɯm pụi/ *phr.* ေ[illegible] [illegible]နှင့်ကူညီ– 助人为乐 *zhù rén wéi lè* take pleasure in helping others.

gaux rieb [mgāex rīeb] /gạա? rɛ̣p/ *vt.* ကြိုဆို– 欢迎 *huānyíng* welcome.

gauxrhawm: [mgāex hrom] /gạա? rʰɔm/ **1** *vs.* ေပျာ်ရွှင်–၊ ဝမ်းသာ–၊ 高兴, 喜欢 *gāoxìng, xǐhuan* happy, thrilled. **:** Nawh daing: gauxrhawm: kah. သူတအားပျော်နေတယ်။ 他非常高兴。 *She is thrilled about it.* **2** *vs.* ဝမ်းမြောက်–၊ ကြည်နူး– 热烈 *rèliè* enthusiastic, ebullient, animated, vivacious, excited. ☞ sigaux rhawm: [*var.*]. ☞ sibua ② [ceu 2] [*syn.*]. /*f*4/

gauxrhawm: gauxrhi: [mgāex hrom mgāex hri] /gạա? rʰɔm gạա? rʰi/ *vs.* ေပျာ်ရွှင်–၊ ဝမ်းသာ–၊ ဝမ်းမြောက်–၊ ကြည်နူး– 高高兴兴, 喜喜欢欢 *gāo gāo xìng xīng, xǐ xǐ huan huān* happy, delighted, joyful. ☞ sigaux rhawm: sigaux rhi: [*var.*].

gauxrhawm: hang: haih [mgāex hrom hang haih] /gạա? rʰɔm haŋ haih/ *vs.* စိတ်အားထက်သန်–၊ ဖော်ရွေ–၊ ရင်းနှီး–၊ အကောင်းမြင်–၊ အပြုသဘောဆောင်– 满腔热情 *mǎnqiāng rèqíng* enthusastic, friendly, positive. **:** Nawh gauxrhawm: hang: haih tix teem: pui. သူလူတွေကို စိတ်အားထက်ထက်သန်သန်နဲ့ ကူညီတယ်။ 他满腔热情地帮助别人。 *He enthusastically helps people.*

gaok [mgaog] /gauk/ ☞ ghaok[1] .

gaoh [mgāoh] /gạuh/ *n.* <SIM:> ေ[illegible] [illegible]ဘား၊ ဆိတ်စား (နုတ်သီးဖြင့်) 喙 *huì* beak, bill. ☞ dot [*syn.*]. ☞ kaoh[2] [*mor.*]. /*f*9/

gaoh nad [mgāoh nād] /gạuh nạt/ *n.* <CAG> ခလုတ် 龙头（铜炮枪上用以冲击铜炮发火的装置, 形状象鹰嘴）*lóngtóu (tóng pào qiāng shàng yòngyǐ chōngjī tóng pào fāhuǒ de zhuāngzhì, xíngzhuàng xiàng yīng zuǐ)* trigger (?) (firing mechanism of a musket, lit. 'gun beak', since it looks like a hawk's beak).

gaoh nammeug [mgāoh nām mēg] /gạuh nạm mɤ̣k/ *n.* ဖောင်တိန်ထိပ်၊ ဖောင်တိန်နစ်၊ ဘောပင်ထိပ် 笔尖 *bǐjiān* pen point (lit. 'ink beak').

gaox[1] [mgaox] /gauʔ/ **1** *n.* <KRAUNG> ဆန် 米, 大米 *mǐ, dàmǐ* rice (husked, uncooked grain). **2** *n.* မချက်ပြုတ်ရသေးသောပြောင်းဆန် （脱过壳儿而未煮的粮食）（?）*(tuōguò kér ér wèi zhǔ de liángshí)* husked uncooked grains in general. **:** Khaix an: baox teei gaox nghox ca, gaox nghox ca lang: sidax, ceem, iien:, gaox sivawng, mai gaox khawx kah son tix mai sau: an: khankix tau kah daux aw: tix mu:. [Yezakelax 4:9] ထိုမှတပါး၊ ပြုံ့ဆန်၊မုယောဆန်၊ ပဲဆန်နှစ်မျိုးနှင့် ပြောင်းဆန်၊ကောက်ဆန်တို့ကိုယူ၍အိုးတလုံး၌ရောနှောလျက်ထားရမည်။ 你要取小麦、大麦、豆子、红豆、小米、粗麦、装在一个器皿中。 *Take for yourself also wheat, and barley, and beans, and lentils, and millet, and spelt, and put them in one vessel. [Eze. 4:9]* /*f*0.0284/ /*f*6/

gaox[2] [mgāox] /gạuʔ/ *vi.* ချေဟတ်– 干哕 *gān yuě* clear throat and expectorate, hawk, hoick. **:** Maix paw gaox mai: ih pui priex, khreeing: pui kah. သူများစားနေတဲ့အချိန်ချေမဟတ်နဲ့သူများတွေရှုံ့လိမ့်မယ်။ 你别在人家吃饭时干哕, 人家会嫌脏的。 *Don't clear your throat and hawk while someone is eating, they will be repulsed.* ☞ kaox [*mor.*]. /*f*6/

gaox[3] [mgāox] /gạuʔ/ *cl.* ခဲ 团（指火炭）*tuán (zhǐ huǒ tàn)* coal, ember (burning lump of wood or charcoal). **:** ngu tix gaox. မီးတစ်ခဲ[illegible] 一团火炭。 *one coal.* /*f*6/

gaox kug [mgaox gūg] /gauʔ kụk/ *n.* <KHAOX> ဖရုံသီးတစ်မျိုး 油瓜, 野面瓜（藤本植物, 果象南瓜, 可榨油）*yóuguā, yěmiànguā (téngběn zhíwù, guǒ xiàng nánguā, kě zhà yóu)* (a vine with pumpkin-like fruit, which can be pressed for oil). ☞ bi: gaox kug [*syn.*].

gaox kawng: [mgaox gong] /gauʔ kɔŋ/ *n.* ဆန်လှော် 炒米 *chǎo mǐ.*

gaoxngu [mgāox ngū] /gạuʔ ŋụ/ *n.* (လောင်နေသော) မီးခဲ 火炭 *huǒ tàn* live coals, glowing coals (?). /*f*9/

gaox pid [mgaox bīd] /gauʔ pịt/ *n.* ေ[illegible] [illegible]ပြောင်းဆန် 糯米, 江米 *nuò mǐ, jiāng mǐ* glutinous rice.

gaox mawt [mgaox mod] /gauʔ mɔt/ *n.* ဆန်ကြမ်း၊ ပိုးကြသောဆန် 陈米 *chén mǐ.*

gaox siduah [mgaox si ndūah] /gauʔ s.dụah/ *n.* မရွှေး 米花, 米花糖 *mǐ huā, mǐ huā táng* crispy rice, rice puffs, rice crispy candy.

gaox rhawm: [mgāox hrom] /gạuʔ rʰɔm/ *vs.* ပျို့ 恶心 *ěxīn* nauseous. **:** Uik gaox rhawm: aux ka pa

khreeing: ankix. အဲဒီအညစ်အကြေးကြောင့်ကျွန်တော် တောင်ပျို့ချင်လာပြီ။ 那些脏东西真叫我恶心。

gaox lon: [mgaox loun] /gauʔ lon/ *n.* စပါးလုံး 颗粒较大的米粒 *kēli jiàodà de mǐlì.*

gaox lon: sivawng [mgaox loun si vōng] /gauʔ lon s.vɔ̰ŋ/ *n.* ပြောင်းခွံ 玉米糁 *yùmǐ sǎn.*

gaox liang: [mgaox liang] /gauʔ liaŋ/ *n.* ဆန် 粮, 粮食 *liáng, liángshi* grain.

gaox ah [mgaox ah] /gauʔ ʔah/ *n.* ဆန်၊ မစေး သောဆန်၊ ရိုးရိုးဆန် 大米 *dàmǐ* rice (husked).

gao:[1] [mgao] /gau/ *n.* <BRIE> လပို့ 肉峰堆（牛、骆驼等背上的肉峰）*ròufēngduī (niú, luòtuo děng bèishang de ròufēng)* hump (protruding part of back of camels or cattle with *Bos taurus indicus* ancestry). **:** gao: moi:. နွားလပို့ 黄牛峰堆。 *bovine hump.* ☞ sigao:[1] [*syn.*].

gao:[2] [mgao] /gau, ŋgau/ **1** *vt.* ခေါ်ဟန့်ဂုတ်ကြား မှာ စိုက်ထား၊ ညှပ်ထား– 插, 别（插在脖子后面衣领里）*chā, biè (chā zài bózi hòumian yī lǐng lǐ)* hold or stick inside collar behind neck. **:** Tax kuad an: gao: lawk sub tix. ဟိုအဖိုးကြီးသူ့ဆေးတံကို ကော်လာထဲ၂ ပ်ထားတယ်။ 老大爷把烟袋插在脖子后面衣领里。 *That old gent stuck his pipe in his collar.* **2** *vt.* ခေါ် ကျားပိုး၊ ပခုံးနဲ့ထမ်း– 用脊背来背东西 *yòng jǐbèi lái bēi dōngxi* carry on back or shoulder (?).

gaong [mgāong] /gạuŋ/ *vt.* အုံး၊ ခံ၊ ခုထား– / ခေါင်းအုံး 枕 *zhěn* pad, cushion, use as a pillow. **:** Teei maix gaong mhawn: an: khaing:. ဟိုခေါင်းအုံးကိုပဲယူအုံးလိုက်ပါ။ 你拿那个垫子去枕。 *Use that pad as a cushion.* /*f*8/

gaong: [mgaong] /gauŋ/ *cl.* ထွာ 拃（张开大拇指和食指两端间的距离 – WHJMCD）（拇指和中指张开的长度 – WYJZ）*zhǎ (zhāngkāi dàmǔzhǐ hé shízhǐ liǎng duān jiān de jùlí) (mǔzhǐ hé zhōng zhǐ zhāngkāi de chángdù)* span (between extended thumb and middle or index finger) (classifier for cloth, etc.). **:** man: tix gaong:. ပိတ်တစ်ထွာ 一拃布。 ☞ diex [*syn.*].

gaong: [mgaong] /gauŋ/ *vt.* ခေါ်၊ စိုက်ကြည့်– 瞪 *dèng* stare. **:** Nawh daing: gaong: ngai: tix ka pui. သူ၊သူများကိုအရမ်းစိုက်ကြည့်တတ်တယ်။ 他爱跟别人瞪眼。

gai [mgāi] /gại/ *n.* <KHAOX> ခေါ်, ကိုတ, 青苔, 藓 *tái, qīngtái, xiǎn* moss, slime, algae (?). ☞ klai[1] [*mor.*]. /*f*10/

gai khaox [mgāi kaox] /gại kʰauʔ/ *n.* သစ်ရေညှိ 梅衣（长在树上的苔藓植物）*méi yī (cháng zài shù shàng de táixiǎn zhíwù)* wood moss.

gai tiex [mgāi diex] /gại tɛʔ/ *n.* မြေပေါ်ပေါက်ရေညှိ 暖地大叶藓, 回心草 *nuǎn dì dà yè xiǎn, huí xīn cǎo* moss on earth.

gai rang: [mgāi rang] /gại raŋ/ *n.* ခေါ် ကျောက်တွင်ကပ်နေသောရေညှိ 垫状卷柏, 卷柏（草本, 可入药）*diàn zhuàng juǎn bǎi, juǎn bǎi (cǎo běn, kě rù yào)* rock moss. ☞ rib gai: rang: [*syn.*].

gai rawm: [mgāi rom] /gại rɔm/ *n.* ခေါ်ကြီးရှိရေညှိ 藻, 浮萍 *zǎo, fú píng* moss on water.

gaik [mgaig] /gac/ *n.* <KAWNG> ပျားကလေးတစ်မျိုး 酸蜂（一种野蜂, 体小, 生活在洞内, 蜂房可做酸蜡）*suān fēng (yīzhǒng yě fēng, tǐ xiǎo, shēnghuó zài dòng nèi, fēngfáng kě zuò suān là)* ('sour/acid bee', a small wild bee, lives in holes, comb can be made into 'sour wax').

gaih[1] [mgaih] /gaih, ŋgaih/ *vt.* ရွှေ့၊ ပြောင်း၊ ဖယ်– 搬, 挪，让 *bān, nuó, ràng* move. **:** gaih nyiex. အိမ်ပြောင်း– 搬家。 *move, move one's house, change houses.* | gaih pheen: hu: plak an:. စားပွဲကို ဟိုဘက်ရွှေ့လိုက်။ 把桌子挪过去点儿。 *move the table over there.* | Gaih maix khaing: daux krax. လမ်းဖယ်ပေးပါ။ 你让开路。 *Get out of the way.* ☞ gah[5] [*var.*]. ☞ dux[2] [*syn.*]. /*f*10/

gaih[2] [mgaih] /gaih, ŋgaih/ *vs/adv.* ပြောင်းပြန်၊ နောက်ပြန်၊ ဇောက်ထိုး 倒，反 *dǎo, fǎn* reversed, backwards, upside down. **:** gaih ih thu:. တူကို ပြောင်းပြန်ကိုင်စားတယ်။ 筷子用倒了。 *eat with chopsticks upside down.* /*f*10/

gaih[3] [mgaih] /gaih/ *qw.* ဘယ်လို 怎么 *zěnme* how. ☞ gah, gat [*var.*]. /*f*10/

gaih mawh [mgaih mōh] /gaih mɔ̰h/ *conj.* အမှန်တစ်ကယ် 倒是 *dàoshì.* **:** Gaih mawh maix pa ang: cu tix yuh. အမှန်တစ်ကယ်ခင်ဗျားပဲမလုပ်ချင်တာ။ 倒是你不愿干。

gaix [mgaix] /gaiʔ/ *vt.* လွှဲ၊ ပြောင်း၊ ရွှေ့– 转向，朝向 *zhuǎnxiàng, cháoxiàng* turn toward. **:** Gaix maix plak aux, sang gaig aux ngai: maix yaox. ကျွန်မဖက်နည်းနည်းရွှေ့ ရှင့်မျက်နှာကြည့်ကြည့်ချင်လို့။ 你转过来让我看看你的脸。 *Turn toward me, I'd like to look at your face.* ☞ vai:[2], veei:, veeh [*syn.*].

gaig [mgāig] /gạc/ **1** *vt.* ကြည့်– 看 *kàn* look at, watch (movie, TV). **:** gaig ting: ying:. ရုပ်ရှင် ကြည့်တယ်။ 看电影。 *watch a movie.* | Gaig tix yaox, nghox ang: mhawm: num in:. ကြည့်ရတာ ဒီနှစ်စပါးသိပ်မကောင်းဘူး။ 看来，今年的稻谷不会好。 *From the way it looks, this year's rice crop is not good.* **2** *adv.* ကြည့် [ကြီယာ] လိုက် (?). **:** Chaox nie hax: koek, gaig maix phruih rawm: kah taux liak. ခေါ်အရမ်းပူတယ်၊ ဟင်းရွက်တွေကိုရေကြည့်ဖြန်း

လိုက်ပါအုံး။ 阳光太烈了，你给菜洒点水吧。 *The sun is too hot, ...?... spray some water on the vegetables. ??make sure you...* ☞ plie, kia:, kok buan:, bliex, buan: (bwan:, bwan), jak, jhak, jhong:[2] ①, chak, simi ①, simi blaong, thawng:[1] ②, yaox [ceu 1] [*syn.*]. /*f*0.1663/ /*f*10/

gaig niied [mgāig nīad] /gạik nị̈at/ *vt.* �du– 监督 *jiāndū* supervise.

gaing[1] [mgāing] /gạn/ **1** *vt.* ခဲ–၊ ခဲထား–၊ ငုံထား–၊ ကိုက်ထား– 衔, 叼 *xián, diāo* hold in mouth. **:** Kawn: gaing nawh lawk sub mai: yuh tix kaing. သူအလုပ်လုပ်ရင်း ဆေးတံကိုခဲထားလိုက်သေးတယ်။ 他干活时, 嘴里还叼着烟袋锅。 *When he is working, he still has a pipe in his mouth.* **2** *vt.* ပိုး–၊ ထမ်း–၊ ပိုက်–၊ ပွေ့– 背, 兜 *bēi, dōu* hold on one's back, hold to one's chest (?). **:** Nawh gaing kawn: nyawm mai: yuh tix kaing. သူအလုပ်လုပ်နေတုန်း ကလေးကိုကျောမှာ ပိုးထားတယ်။ 他劳动时, 还背着孩子。 *She has a child on her back while she is working.*

gaing[2] [mgāing] /gạn/ *vt.* <KAB?> ရွဲ–၊ စောင်း–၊ စွေ– 偏（?）*piān* turn to side, skew (?). **:** Nawk kaing: gaing yhaok. ပေါင်းကိုညိတ်၊ ဒါပေမယ့် နားမယောင်နဲ့။ 点头偏耳。（头是点着，好象在听，耳朵却偏朝一边。意为心不在焉，应付而已。） *Nod the head but turn the ear. (?) (Not listen attentively, but only nod abstractly.)*

gaing:[1] [mgaing] /gạn/ *vi.* အိပ်ချင်–၊ ငိုက်–၊ အိပ်ငိုက်– 打瞌睡 *dǎ kēshuì* be sleepy, nod off. **:** Tok keei: kah jhaing:, gaing: ngai: sang: it. သိုးမွေးကိုရစ်လုံးမှာဆွဲတယ်၊ အိပ်ချင်လို့မျက်လုံးကငိုက်နေပြီ။ 把线挂在桄子上，眼睛打盹想睡觉。 *Lay yarn on the reel, nod off and feel sleepy.* ☞ kaing: [*mor.*]. /*f*8/

gaing:[2] [mgaing] /gạn/ *vt.* ခုတ်– 剁 *duò* chop (as meat). **:** gaing: nex. အသားခုတ် 剁肉。 *chop meat.* /*f*8/

gaing:[3] [mgaing] /gạn/ *n.* အကြွင်းအကျန်၊ အနယ်အနစ် 渣子 *zhāzi* dregs, residue, sediment, dross, scrap waste. **:** gaing: sivawng. ပြောင်းဖူးအကြွင်းအကျန် 玉米渣子。 *maize residue. (?)* /*f*8/

gaing:[4] [mgaing] /gạn/ *n.* <NGEEI:> [illegible] 竖琴(?) *shùqín* harp. /*f*8/

gaing: nghox [mgaing hngoux] /gạn ŋʰoʔ/ [illegible] သစ်၊ စပါးသစ် 新谷, 新米, 指在谷子成熟以后正式收割之前先割来祭谷用的几穗. *xīngǔ, xīnmǐ* new rice (lit. 'head rice'; especially refers to cutting a few stalks of rice for use in sacrificial offering, after it is ripe but before the regular harvest begins). ☞ kaing: nghox [*var.*].

gok[1] [mgoug] /gok/ *n.* ချိတ် 钩子, 钩儿 *gōuzi, gōur* hook. /*f*7/

gok[2] [mgoug] /gok/ *n.* လည်ချောင်း၊ လေပြွန် 咽喉 *yānhóu* throat, larynx and pharynx. ☞ ghok [*var.*]. ☞ kok, gog [*mor.*]. /*f*7/

goh[1] [mgouh] /goh/ *cl.* ပေါက်၊ ခါ 批 *pī* batch, group, shipment. **:** Chi: cheu: hu: sileed kraung ra: goh. ကားပစ္စည်းနှစ်ခေါက်သွားတင်တယ် 汽车去拉了两批货物。 *A lorry went to fetch two shipments of goods.* /*f*5/

goh[2] [mgouh] /goh/ **1** *vi.* ကျွတ်–၊ ပြုတ်ထွက်–၊ ပြတ်ထွက်– 脱, 脱落 *tuō, tuōluò* come off, come apart. **:** Hoik goh krong: khaw:. ပေါက်ပြားရိုးကျွတ်သွားတယ်။ 锄头把脱了。 *The hoe handle came off.* **2** *vi.* စီးကျ–၊ ယိုကျ– 淌, 流 *tǎng, liú* flow. **:** Goh rawm: mia: aux ka yaox tix phiex kix plix. သူတို့အသီးစားတာကိုကြည့်ပြီးကျွန်တော် သွားရည်ယိုလိုက်တာ။ 我看到他们吃水果就流口水。 *My saliva flowed at watching them eat the fruit.* ☞ koh[2] [*mor.*]. /*f*5/

goh (goeh)[3] [mgōuih] /gọih/ *vi.* လှဲ–၊ ခလုတ်တိုက်–၊ တိုက်– 倒, 跌倒 *dǎo, diēdǎo* fall, stumble, trip. **:** Kid khaox goh. သစ်ပင်လှဲ 把树砍倒。 *fell a tree (cut a tree so that it falls).* | Goh kawn: nyawm. ကလေးခလုတ်တိုက်ပြီး မှောက်ရက်လဲ 小孩跌倒了。 *The child stumbled and fell.* /*f*0.0238/

goh (goeh)[4] [mgōuih] /gọih/ *vi.* လိမ်ခံရ–၊ အကောက်ကြံခံရ–၊ နှပ်ချခံရ–၊ ပတ်တီးရိုက်ခံရ– (ဗန်းစကား) 上当，受骗，听信 *shàngdàng, tīngxìn* be tricked, be hoodwinked, swallow hook line and sinker. **:** Goh ka cu: yi: Man, lan ka cu: yi: Siiem:. ဥာဏ်များတဲ့ဗမာတွေရဲ့ အလိမ်ခံရ၏ လည်တဲ့တိုင်လူမျိုးတွေရဲ့ အကောက်ကြံခံရ။ 上缅族的当，受傣族的骗。 *Tricked by the cunning of the Burmans, cheated by the cunning of the Tai.* /*f*0.0238/

goh gup [mgōuih mgub] /gọih gup/ *vi.* ပြားက်–၊ အလျားမှောက်– 仆, 扑跌 *pū, pūdiē* lie down on one's belly, lie prostrate.

goh dang riex [mgōuih ndāng rīex] /gọih dạn rẹʔ/ *vi.* နောက်ကျွမ်း 倒仰儿（仰面向后跌倒） *dǎoyǎngr (yǎngmiàn xiàng hòu diēdǎo)* fall over backwards, do a backflip (?). ☞ goh prang: praoh [*syn.*].

goh jung kaing: [mgōuih njūng gaing] /gọih dʑụn kạn / *vi.* အုန်းပင် [illegible] ၌၊ စောက်ထိုးဖြစ်– 倒栽葱 *dǎozāicōng* be upside down, do a nose-dive, fall head over heels (lit. 'fall stand-on-head? perpendicular had?').

goh jhiien: [mgouh nqian] /goh dʑʰiən/ *vi.* <SAUX> စအိုကျွတ် 脱肛 *tuōgāng* rectal prolapse, archoptosis (medical condition in which rectum protrudes from anus, lit. 'collapse of anus').

gox [mgoux] /goʔ/ *vt.* ကြည့်–၊ စောင့်–၊ စောင့်ကြည့်– 看青, 守庄稼 *kānqīng, shǒu zhuāngjia* keep watch, guard ripening crops. **:** Hu: aux gox ma: ngaix. ကျွန်တော်ဒီနေ့လယ်တွေ သွားစောင့်မယ်။ 今天我去看守庄稼。 *I am going to keep watch in the fields today.* /f4/

gog [mgōug] /gǫk/ *vi.* ငြိ–၊ အော်ဟစ်–၊ အန္တရာယ် ရှိကြောင်းသတိပေး– 惊叫 *jīngjiào* call out in alarm (animals only?). **:** Gog miex lig ka sang: teei sivai kawn: tix. ကျားသစ်ဝက်ကလေးကို ဆွဲတော့မှာမို့လို့ ဝက်မအော်နေတယ်။ 豹子要咬小猪, 母猪惊叫起来。 *The sow gave an oink of alarm as the leopard was about to seize her piglet.* ☞ kok ①, gok[2] [*mor.*].

gog nawng [mgōug nōng] /gǫk nɔ̰ŋ/ *n.* <SIM:> ငှက်တစ်မျိုး (ညဉ့်အပြိုအော်လေ့ရှိ) 毛腿夜鹰, 夜咕噜（鸟）*máo tuǐ yè yīng, yè gūlū (niǎo).* ☞ gob nawng [*var.*].

gog lhiex[1] [mgōug hliex] /gǫk lʰɛʔ/ *n.* <KAX> ဖားတစ်မျိုး (မိုးရွာခါနီးအော်လေ့ရှိ၊ အရွက်ခေ အောက်တွင်နေလေ့ရှိ) 华西雨蛙, 背条小树蛙（常在叶丛、草丛中。天要下雨时, 就惊叫不休）*huáxī yǔ wā, bèi tiáo xiǎo shù wā (cháng zài yè cóng, cǎocóng zhōng. Tiān yāo xiàyǔ shí, jiù jīng jiào bùxiū)* frog (that croaks when it is about to rain, lives under leaves, lit. 'call out rain').

gog lhiex[2] [mgōug hliex] /gǫk lʰɛʔ/ *n.* <SIM:> ငှက်တစ်မျိုး (မိုးရွာလျှင်အော်လေ့ရှိ) 唤雨鸟（一种鸟, 常在下雨之前叫, 声似’ji kuad joi’）*huàn yǔ niǎo (yī zhǒng niǎo, cháng zàixià yǔ zhīqián jiào, shēng sì 'ji kuad joi')* (a bird which calls when it is about to rain, lit. 'call out rain'). ☞ sim: gog lhiex, sim: ci: khuat [*syn.*].

gog lhiex iak [mgōug hliex iag] /gǫk lʰɛʔ ʔiək/ *n.* <KAX> အပင်အောက်တွင်နေတတ်သောဖားကလေး တစ်မျိုး 陇川小树蛙 *Lǒngchuān xiǎo shù wā* Longchuan small tree frog (lit. 'small call-out-rain').

gob nawng [mgōub nōng] /gǫp nɔ̰ŋ/ *n.* <SIM:> တီးတိုးတီးတိုးအော်ခေ ▯▯ကြ??? 毛腿夜鹰, 夜咕噜（鸟）*máo tuǐ yè yīng, yè gūlū (niǎo)* whisper bird???. ☞ gog nawng [*var.*].

gong: [mgoung] /goŋ/ *vt.* သွားရည်ယိုး–၊ သွားရည်ကျ–၊ ပါးစပ်တပြင်ပြင်ဖြစ်– 淌 *tǎng* drip, dribble, trickle (as saliva), salivate, slobber. **: gong: mia:** သွားရည် ▯淌清口水（对食物的条件反射）*salivate, slobber (as a conditioned response to food) (?)* | gong: lawk rawm: mia: sox. ခြေးလိုသွား ရည်ကျတယ်။ 象狗淌口水一样。（垂涎欲滴。）*salivate like a dog (be eager for something).* | kiex lai: gong: ngie ngai: tix kah paoxtix. *they dribbled from their eyes with each other. (??)*

gu [mgū] /gṵ/ *vt.* ဖြတ်–၊ ခုတ်–၊ ပိုင်း– 伐, 砍 *fá, kǎn* cut, chop. **:** gu khaox. သစ်ပင်ခုတ်။ 伐木。 /f0.0274/ /f9/

gu [mgū] /gṵ/ *n.* <KHAOX> ဖက်သစ်ရွက်? 山芦蒿（茎节如竹, 可做编茅草排的杆子, 叶可做饲料）*shān lú hāo (jīng jié rú zhú, kě zuò biān máo cǎo pái de gān zǐ, yè kě zuò sìliào).* /f0.0274/ /f9/

gut [mgud] /gut/ *vt.* ဖိ–၊ တိုက်–(မီးပူ) 压, 熨 *yā, yùn* press. **:** gud khaox lig. သစ်ပင်က ဝက်ကိုဖိထားတယ်။ 树压着猪。 *a tree pressed down on the pig.* | Cao: caing gut sibex ka ying: to:. အပ်ချုပ်သမား အင်္ကျီတွေကို မီးပူတိုက်နေတယ်။ 裁缝用熨斗熨衣服。 *The tailor pressed the clothes with an iron.* ☞ ghut[2] [*var.*]. /f7/

gup [mgub] /gup/ *v.* ပြောက်–၊ အလျားမှောက်–၊ ဝမ်းလျားမှောက်– 趴, 伏 *pā, fú* lie down (on one's belly), lie prostrate. **:** it gup piang ku:. ကုတင်ပေါ်မှောက်အိပ်တယ်။ 趴在床上睡。 *sleep lying down on a bed.* /f6/

guh [mgūh] /gṵh/ *n.* ကန်သင်း၊ ဘောင်၊ တာရိုး 坎儿, 埂子 *kǎnr, gěngzi* dyke (dike), embankment of paddy field, earthen foundation. **:** guh kaung:. လယ်ကန်သင်း 田埂子。 *paddy field dyke.* | guh veng. မြို့ရိုး 城墙的根基。 *foundation of a city wall.* ☞ ku[3] [*var.*]. ☞ ceen:[2] [*syn.*]. /f5/

gu:[1] [mgu] /gu/ *n.* <TOSAT> လူဝံ၊ မျောက်ဝံ 猩猩 *xīng xīng* orangutan, orang-utan (*Pongo pygmaeus*).

gu:[2] [mgu] /gu/ *vt.* ထမ်း–၊ ပိုး– 扛 *káng* carry on the shoulder. **:** Gu: pa kiien, kliien pa ting. ခေ ▯ တာကိုထမ်း၊ ကြီးတာကိုချီပွေ့။ 扛重的, 抱大的。（原指砍木料时，带头干重话，现在引为不论做什么事，带头干重活、难活。）*Shoulder the heaviest, carry the biggest. (Originally referred to logging, extended to mean actively assuming the biggest burden in anything.)*

gu:[3] [mgu] /gu/ *vt.* ခံ–၊ ခံရ– 忍受, 禁 *rěnshòu, jīn* suffer, bear, endure, stand. **:** Pon gu: nawh saux. သူဖျားနာဒဏ်ကိုခံနိုင်စွမ်းရှိတယ် 她忍受疼痛。 *She can endure pain.* | Pon gu: nawh rao. 他禁得住热。 *He can stand the heat.* ☞ geu: (gee:), sigawh, sigoih, sighoih [*var.*]. ☞ kan[2], klu: klan:, gawh, gun[1], gun yeung, gheen:[2], sigheen:, yeen ② [*syn.*].

gu: gawk [mgu mgog] /gu gɔk/ *vs.* ◯ိ◌ု–၊ ဝိုက်–၊ သွယ်ဝိုက်–၊ ပတ်– 蜿蜒曲折 *wān yán qūzhé* roundabout, winding, indirect. **:** Krax cheu: gu: gawk tix haok gawng. ကားလမ်းက တောင်ပေါ်ကို ကွေ့ဝိုက်ပြီးတက်သွားတယ်။ 公路蜿蜒曲折地盘绕上山 。

gun[1] [mgūn] /gṵn/ *vt.* သည်းခံ–၊ ခံ–၊ ကြံ့ကြံ့ခံ–၊ ဇွဲရှိ– 忍耐, 坚持 *rěnnài, jiānchí* endure, be patient, persist, persevere, be determined, be persistent. **:** gun saux. နာကျင်မှုကိုကြံ့ကြံ့ခံ 忍耐着疼痛。 *endure pain.* | gun tix yuh kaing. ဇွဲရှိရှိနဲ့အလုပ်လုပ်။ 坚持干活。 *work persistently.* ☞ kan[2], klu: klan:, geu:, gawh, gu:[3], gun[1], gun yeung, gheen:[2], sigawh, sigoih, sigheen:, sighoih, yeen ② [*syn.*]. /*f*6/

gun[2] [mgūn] /gṵn/ *vi.* မှိုင်တွေ–၊ ငေးမော–?? 生闷气 *shēngmènqì* brood, get depressed. /*f*6/

gun yeung [mgūn yēng] /gṵn ʒɤ̰ŋ/ *vt.* သည်းခံ–၊ 忍耐, 坚持 *rěnnài, jiānchí* endure, be patient, persevere, be determined, be persistent. **:** Gun yeung kaing yuh maix ha:! မင်းအလုပ်ကိုသည်းခံပြီးလုပ်လိုက် အုံး။ *Persevere in your work!* | Ai Rai Riem kawx koe: krax gun krax yeung mai: hawt tix yuh awm: pa tawm: moeng tix, khaix an nawh viex rieng moeng tix hu: daux ma: heue:. အိုင်ရိုင်းရဲမ်းလည်း သူ့မိန်းမမှာကြားတဲ့အတိုင်းသည်းခံလုပ်တယ်၊ ပြီးတော့ သူ့မိန်းမဓါတ်ပုံကိုတောင်ယာထဲယူသွားတယ်။ *Ai Rai Riem continued patiently and did as his wife commanded, from then on taking the picture of his wife to the paddy field.* ☞ kan[2], klu: klan:, geu:, gawh, gu:[3], gun[1], gun yeung, gheen:[2], sigawh, sigoih, sigheen:, sighoih [*syn.*].

gun: teeh (gun: teeih) [mgun deeih] /gun tɯih/ *n.* ရင်၊ ရင်သား၊ နို့ 乳房 *rǔfáng* breast, breasts, mammary (gland), tit (vulg.), boob (coll.), teat (usu. of animal). ☞ teeh ② [*syn.*].

gum [mgūm] /gṵm/ **1** *n.* မှုတ်၊ လုတ်၊ ခွန့်၊ ခွန်း 口 *kǒu* (classifier for mouthfuls of food, water, etc.). **:** Ting gum yie sak, lhak kaing yie hoik. အာခေါင်ကြီးရင်ဝလွယ်တယ်၊ အလုပ်မှာလည်ရင်ပြီးလွယ်တယ်။ 大口吃易饱, 巧干活易了。 *When the mouthfuls are big, it is easy to get your fill, when the work is done cleverly, it is easy to finish it.* **2** *cl.* လုတ်၊ ခွန်း 口, 句 *kǒu, jù* (classifier for word, phrase). **:** nyaux rawm: tix gum. ◯◌ ◌◌ လုတ်သောက်ရအောင်။ 喝一口水。 *drink a mouthful of water.* | lox tix gum. စကားတစ်ခွန်း 一句话。 *a phrase.* | tix gum ra: gum. တစ်ခွန်းနှစ်ခွန်း 一两句话。 *one or two phrases.* ☞ kum [*mor.*]. /*f*0.0439/ /*f*6/

gumlox [mgūm loux] /gṵm lɔʔ/ *n.* စကားလုံး၊ စကားစု၊ စာကြောင်း၊ ဘာသာစကား 话, 句, 语句, 句子 *huà, jù, yǔjù, jùzi* word, phrase, sentence, speech, language. **:** **gumlox pingnyap** 规定 *regulation, commandment* /*f*3/

gaw[1] [mgō] /gɔ̰/ *vt.* ကူညီ– 帮, 帮助 *bāng, bāngzhù* help. **:** Aux hu: gaw pui sum: nyiex ngaix. ကျွန်တော် ဒီနေ့ သူများကိုအိမ်သွားကူဆောက်တယ်။ 今天我去帮人家盖房子。 *Today I went to help the others build their house.* ☞ teem:[1], teem: coi, hai:[2], coi[2], coh (coih), joh (joih), joh ③ (joeh), joh jhan:, reem[2], yaog[1] ③ [*syn.*]. /*f*0.0465/ /*f*7/

gaw[2] [mgō] /gɔ̰/ *cl.* ပင် 棵 *kē* (classifier for trees). **:** khaox tix gaw. သစ်တစ်ပင်။ 一棵树。 *one tree.* ☞ gawng:[1] ② [*syn.*]. /*f*0.0465/ /*f*7/

gaw kaux [mgō gaex] /gɔ̰ kaɯʔ/ *n.* ကိုယ်လုံး 身躯 *shēnqū* body, stature (lit. 'trunk of body').

gaw khaox [mgō kaox] /gɔ̰ kʰauʔ/ *n.* သစ်ပင်–၊ သစ်လုံး 树干 *shùgàn* trunk (of tree). ☞ to: khaox, gawng: khaox, ngawh[1], nawng[1] [*syn.*].

gaw rhawm: [mgō hrom] /gɔ̰ rhɔm/ *vt.* ◯ ◌◌ ◌◌ သဘောတူ–၊ ဘက်လိုက်– 帮助, 支持(倾向性地) *bāngzhù, zhīchí (qīngxiàngxìngde)* support, agree with, be biased towards, be partial, be prejudiced. **:** Kawn: mawx riien: paoxnyiex rong: jhiiet gaw rhawm: heue:. အနေအထိုင်တတ်သည့် ကလေးများသည် မိဘ၏ဂရုစိုက်မှုရတတ်ကြသည်။ 勤奋的孩子就会得到父母的支持。 *Well behaved children tend to get their parents' support.* ☞ ih hrawm: [*syn.*].

gawk [mgog] /gɔk/ *vi/vt.* ◯ိ◌ု–၊ ကောက်–၊ ကွေး– 垂下, 转弯, 拐弯 *chuíxià, zhuǎnwān, guǎiwān* bend. **:** Plix nghox in: mhawm:, uik gawk ngie tix. ဒီစပါးနှံတွေကောင်းတယ်၊ ကွေးနေတာပဲ။ 这稻谷穗好, 都垂下来了。 *This rice grain is nice and big, so that the tassels are bent over.* | Gawk krax cheu: tix. ကားလမ်းကွေ့ကောက်တယ်။ 车路转弯了。 *The road curved.* ☞ kawk[1] [*mor.*]. /*f*10/

gawt [mgod] /gɔt/ **1** *n.* မုတ်ဆိတ်ရိတ်စက် 刮子(削刮瓦类等的竹片或金属片) *guāzi (xiāoguā wǎ lèi děng de zhúpiàn huò jīnshǔ piàn)* scraper, shaver (a strip of bamboo or metal used for scraping tile etc.). **2** မြေကြိတ်စက် . ☞ ghawt [*var.*]. ☞ khawt [*mor.*].

gawp[1] [mgob] /gɔp/ *vt.* ◯ါက်–၊ နှစ်ထပ်ထပ်–၊ ထပ်– 叠, 套 *dié, tào* fold, double up, overlap, slip over. **:** gawp tix it prux ra: plah. ◯◌◌◌နှစ်ထပ်ထပ်ပြီး ခြုံအိပ်– 把两条毯子叠在一起来盖。 *sleep covered with two blankets. (?)* | gawp sibex ra: pheen:. အင်္ကျီနှစ်ထည်ထပ်ဝတ်– 套上两件衣服。 *slip on two articles of clothing one over the other.* /*f*8/

gawp[2] [mgob] /gɔp/ *vt.* ကျဉ်းမြောင်း–၊ ကျုံ့သွား– 缩小, 使狭窄 *suōxiǎo, shǐ xiázhǎi* shrink, taper, narrow down, slim down. ☞ kawp [*mor.*].

gawh [mgoh] /gɔh/ *adv-pre.* ဖြည်းဖြည်းသာသာ– 坚持，慢慢地 *jiānchí, mànmande.* ☞ sigawh .

gawx[1] [mgox] /gɔʔ/ **1** *v.* <SIM:> ငှက် ☐☐ ☐ 啄 *zhuó* peck (as a woodpecker pecks at a tree trunk). **:** Sim gawx khaox, mawh kheu lawm nghim: caong, pon pin lhox khaox mai: pon haok haok lih lih ka gaw khaox heue. သစ်တောက်ငှက် ကခြေသည်းလိုသ့ည်ခေါက်ကိုကုပ်တွယ်နိုင်ပြီးသစ်ပင် မှာတက်တက်ဆင်းဆင်းလုပ်နိုင်တယ်၊ *The woodpecker, because its claws are sharp, can grasp the bark of the tree and go up and down the tree trunk.* **2** *n.* <SIM:> သစ်တောက်ငှက် 啄木鸟 *zhuómùniǎo* woodpecker. ☞ tot, kaoh[2], laog (?) [ceu 1], sim gawx khaox, gawx tuh khaox [ceu 2] [*syn.*]. /*f*10/

gawx[2] [mgox] /gɔʔ/ ☞ kawx[1] .

gawx kax [mgox gax] /gɔʔ kaʔ/ *n.* <SIM:> ငါးနှိုက်ငှက်?? 翠鸟 *cuìniǎo* kingfisher (common kingfisher *Alcedo atthis*?, 'blue-eared' kingfisher ?, lit. 'fish pecker'?). [Cf. ríang 'blue-eared' Yunnan kingfisher].

gawx klai: [mgox glāi] /gɔʔ klại/ *n.* <SIM:> နှံ့ပီစုတ်ငှက်တစ်မျိုး 蓝耳拟啄木鸟 *lán'ěr nǐ zhuómùniǎo* blue-eared barbet (*Megalaima australis*, lit. 'blue-green woodpecker').

gawx tuh khaox [mgox dūh kaox] /gɔʔ tụh kʰauʔ/ *n.* <SIM:> သစ်တောက်ငှက် 啄木鸟 *zhuómùniǎo* woodpecker. ☞ gawx ② [*syn.*].

gawx cux [mgox jūx] /gɔʔ tɕụʔ/ *n.* <SIM:,SAUX> 屎咕咕, 啄木冠, 发伞头鸟, 臭姑鸪 *shǐ gū gū, zhuó mù guān, fā sǎn tóu niǎo, chòu gū gū Upupa epops.* ☞ ia: klax, sim: ia: klax, gawx luang: [*syn.*].

gawx sigraing: [mgox si mgraing] /gɔʔ s.graŋ/ *n.* <SIM:> ငှက်တစ်မျိုး 金背啄木鸟 *jīnbèi zhuómùniǎo* greater flameback, large golden-backed woodpecker (*Chrysocolaptes lucidus*, lit. 'yellow woodpecker'). [ríang 2].

gawx luang: [mgox luang] /gɔʔ luaŋ/ *n.* <SIM:,SAUX> 屎咕咕, 啄木冠, 发伞头鸟, 臭姑鸪 *shǐ gū gū, zhuó mù guān, fā sǎn tóu niǎo, chòu gū gū Upupa epops.* ☞ ia: klax, sim: ia: klax, gawx cux [*syn.*].

gawg [mgōg] /gɔ̣k/ *cl.* ထမ်း၊ စည်း 背 *bèi* backful. **:** khix tix gawg. ထင်းတစ်ထမ်းထင်းတစ်စ☐ ☐ 一背柴。 *a backful of firewood.* ☞ kawg[2] [*mor.*]. /*f*10/

gawb [mgōb] /gɔ̣p/ *vt.* ထပ်–၊ ပူး–၊ ကပ်– 使成双层 *shǐ chéng shuāngcéng* make a double layer, cause to stick together, attach. **: gawb maox** ကြိုးပူး 扁头鱼（头扁, 喜欢黏附在石头上）*'attaches-to-rocks fish' (a kind of flat-headed fish which attaches itself to rocks)* ☞ kawb [*mor.*]. /*f*10/

gawb maox [mgōb māox] /gɔ̣p mạuʔ/ *n.* <KAX> ငါးအုပ်ဖါ၊ ငါးခွေလျှာ 扁头鱼（头扁, 喜欢黏附在石头上）*biǎntóuyú (tóu biǎn, xǐhuan zhānfùzai shítoushang)* flathead (a kind of flat-headed fish which attaches itself to rocks, lit 'attach to rocks).

gawng[1] [mgōng] /gɔ̣ŋ/ *n.* ဂ☐ ☐☐☐山 *shān* mountain. /*f*0.095/ /*f*4/

gawng[2] [mgōng] /gɔ̣ŋ/ *n.* စရံ၊ ပွဲစား၊ အခွန် 佣金 *yòngjīn* wages, pay, salary. /*f*0.095/ /*f*4/

gawng[3] [mgōng] /gɔ̣ŋ/ ☞ kawng[2] . /*f*4/

gawng ngu: [mgōng ngu] /gɔ̣ŋ ŋu/ *n.* မီးတောင် 火山 *huǒshān* volcano (lit. 'hot mountain').

gawng pak [mgōng bag] /gɔ̣ŋ pak/ *n.* ဂ☐ ☐☐☐ ကတုံး bald mountain.

Gawng Pa: Raog [Mgōng Ba Rāog] /gɔ̣ŋ pa rạuk/ *np.* "ဝ"တောင်ကုန်း၊ "ဝ"တောင်တန်း 阿佤山 *Āwǎshān* Wa Hills.

gawng prang: [mgōng brang] /gɔ̣ŋ praŋ/ *n.* <NYIEX> ပေါင်လျှောက် 屋脊 *wū jǐ* ridgepole. ☞ prang:, piang prang: [*syn.*].

gawng bia: (gawng bya:) [mgōng nbia] /gɔ̣ŋ bia/ *n.* စက်ဘီး 自行车 *zìxíngchē* bicycle (lit. 'edge of round winnowing basket'). **:** Brug maix gawng bia: hoek awx. ခင်ဗျားစက်ဘီးစီးလာခဲ့နော်။ 你骑自行车来吧。 *Why don't you come by bicycle?* ☞ tang: cheu:, ling:[2] [*syn.*].

gawng meeih (gawng: meeh) [mgong mēeih] /gɔŋ m ɯ̣ih/ *n.* နှာခေါင်း၊ နှာတံ 鼻梁 *bíliáng* bridge of nose (lit. 'mountain ridge of nose').

gawng caing [mgōng jāing] /gɔ̣ŋ tɕạŋ/ *n.* ချုပ်ရိုး 缝儿（衣著缝儿）*fèng ér (yī zhuó fèng ér)* seam (in clothing).

gawng loih [mgōng lōih] /gɔ̣ŋ lɔ̣ih/ *n.* ညှိသကြီး 腓骨（小腿外部的长形骨）*féigǔ (xiǎotuǐ wàibù de chángxínggǔ)* fibula (long outer bone of lower leg, lit. 'lower-leg mountain bone'?). ☞ si ang: gawng loih [*syn.*].

gawng lua [mgōng lūa] /gɔ̣ŋ lụa/ *n.* ဂ☐ ☐☐☐ရှည်၊ တောင်တန်း 山峦 *shān luán* mountains, mountain range.

gawng lhax [mgōng hlax] /gɔ̣ŋ lʰaʔ/ *n.* ရိုးတံ (အရွက်) 叶脉 *yè mài.*

gawng:[1] [mgong] /gɔŋ/ **1** *n.* ပင်၊ ချောင်း 茎, 杆, 干 *jīng, gān, gān* stem, stalk, trunk. **:** gawng: rib. မြက်ပင် 草茎。 *grass stem.* | gawng: nghox. စပါးပင် 稻杆。 *rice stalk.* | gawng: khaox. ထင်းချောင်း 树干。 *tree trunk.* **2** *cl.* ချောင်း 棵, 根 *kē, gēn* (classifier for trees, logs, sticks, hair, etc.). **:** khaox tix gawng:. သစ်တစ်ချောင်း 一棵木头。 *a log.* | hauk tix gawng:. ဆံပင်တစ်ချောင်း 一根头发。 *a strand of hair.* ☞ gaw[2] [*syn.*]. /*f*0.0238/ /*f*6/

gawng:[2] [mgong] /gɔŋ/ *n.* <KAX> ဖားထက်အနည်းငယ်ကြီး၊သောဖားကဲ့သို့သောအကောင် (?) 宽头大角蟾（生活在水沟、河沟里, 比青蛙大, 可食）*kuān tóu dà jiǎo chán (shēnghuó zài shuǐ gōu, hé gōu lǐ, bǐ qīngwā dà, kě shí)* (a broad-headed, large-horned edible frog, lives in ditches, larger than a qingwa frog). /*f*0.0238/ /*f*6/

gawng: khaox [mgong kaox] /gɔŋ kʰauʔ/ *n.* ထင်းချောင်း 树干 *shùgàn* tree trunk, log. ☞ to: khaox, gaw khaox, ngawh[1], nawng[1] [*syn.*].

gawng: priem [mgong brīem] /gɔŋ prɛ̰m/ *n.* <KHAOX> ကျူပင် 芦苇 *lúwěi* reed (perhaps *Phragmites communis*) (lit. ' stem of [type of bamboo]'?). **:** Simiang Siyiex tag sivied ka pui Isarilax, kieh kix vug viied awm: gawng: priem ka daux rawm:. [1 Simiang 14:15] အာရုရပင် ကိုပြုစုရ၍ထာဝရဘုရား၏အမျက်တော်ကိုနှိုးဆော်ကြသောကြောင့်၊ ကျူပင်ကိုရေ၌ လှုပ်ရှားသကဲ့သို့ ... 耶和华必击打以色列人、使他们摇动、像水中的芦苇一般。 *For the Lord will strike Israel, as a reed is shaken in the water. [1Ki. 14:15]*

gawng: nammeug rawm: [mgong nām mēg rom] /gɔŋ nạm mɤ̰k rɔm/ *n.* ရေ[illegible]ဟိန်၊ မင်တံ၊ ကလောင်တံ 自来水笔, 水笔, 钢笔 *zìláishuǐbǐ, shuǐbǐ, gāngbǐ* fountain pen (lit. 'liquid ink stem'). ☞ pix, kang: pix, nammeug ② (nammeuk, nameek), sui pix [*syn.*].

gawng: caong [mgong jāong] /gɔŋ tɕạuŋ/ *n.* ခြေချောင်း 小腿 *xiǎo tuǐ* calf (of leg). ☞ plix caong ① [*syn.*].

gawng: sigiag tai [mgong si mgīag dāi] /gɔŋ s.gi̯ak tại/ *n.* <KHAOX> ပန်းပင်၊ ပန်းအကိုင်း 花梗 *huāgěng* pedicel, base of flower, tip of flower stem.

gawn[1] [mgōn] /gɔ̰n/ *n.* ထမင်းခူးဇွန်းကြီး 饭勺, 大汤勺 *fànsháo, dà tāngsháo* large rice serving spoon, soup ladle,. ☞ lawk gawn, lawk tuh gawn [*syn.*]. ☞ kawn[1] [*mor.*]. /*f*10/

gawn[2] [mgōn] /gɔ̰n/ *vs.* လှုပ်–၊ ရှပ်– (ထယ်ထိုးသည့်အခါ ထယ်သွားသည် မြေကိုမတူးဘဲရှပ်ထိုးရုံထိုးသည့်သဘောကိုညွှန်း) 飘（指犁没犁进去）*piāo (zhǐ lí méi lí jìnqù)* skim, float (refers to the action of a plough floating on the surface of the soil and not digging in). **:** Krong: thai: in: daing: gawn. ဒီထယ်ကမြေကြီးကိုမတူးဘဲ ရှပ်ထိုးရုံထိုးတယ်။ 这张犁不好, 犁地时容易往上飘。 *This plough just skims the surface and doesn't dig into the soil.* /*f*10/

gawn:[1] [mgon] /gɔn/ *n.* ဓား၊ ဓားမြောင်၊ ဘလိတ်ဓား 小刀 *xiǎo dāo* small knife, razor. /*f*8/

gawn:[2] [mgon] /gɔn/ *comb. form.* ဗိုက်ကြီး–၊ ကလေးရှိ–၊ ကိုယ်ဝန်ရှိ–၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်–၊ ကိုယ်လေးလက်ဝန်ရှိ–၊ ကိုယ်ပြည့်လက်ပြည့်ရှိ–၊ ဇီးရှိ– (တိရစ္ဆာန်) 生育, 怀孕 (?) *yù* be pregnant, bear child (?). **:** **nyiex gawn:** သားအိမ်၊ ဝမ်း၊ ဗိုက် 子宫 *uterus, womb* ☞ kawn:[1] ④ [*mor.*]. /*f*8/

gawn: kheet hauk [mgon keed haeg] /gɔn kʰɯt haɯ k/ *n.* ဘလိပ်ဓား 刮胡刀，剃头刀 *guāhúdāo* razor.

gawn: khlao: [mgon klao] /gɔn kʰlau/ *n.* ရိတ်ခါး 剃刀 *tìdāo* shaver.

gawn: pat [mgon bad] /gɔn pat/ *n.* ခါး၊ ခုတ်ခါး 劈刀, 砍刀 *pī dāo, kǎn dāo* maul, ax with a broad head, used to split bamboo or wood.

gawn: pat sit taux [mgon bad sid daex] /gɔn pat sit ta ɯʔ/ *n.* ဟင်းလှီးခါး 菜刀 *càidāo* knife for cutting vegetables, Chinese-style cleaver (?).

gawn: pawd [mgon bōd] /gɔn pɔ̰t/ *n.* ခါးမြောင် 小刀（刻木用）*xiǎodāo (kè mù yòng)* small knife, pocket knife (used for carving wood, lit. 'carving knife').

gawn: tawk [mgon dog] /gɔn tɔk/ *n.* တင်းပုတ်၊ ဆောက်ပုတ် 榔头, 木锤（把儿短的）*láng tóu, mù chuí (bǎr duǎn de)* large hammer, wooden mallet, with a short handle.

gawn: rung: krak [mgon rung grag] /gɔn ruŋ krak/ *n.* ကျွဲချိုခါး 牛角刀 *niújiǎodāo* a knife made from a water buffalo horn (?) (lit. 'water buffalo horn knife').

gawm[1] [mgōm] /gɔ̰m/ *n.* ရေ[illegible]ထောင့်ချိုး၊ အစွန်း 棱角 *léngjiǎo* edge, corner. **:** Simaox koe: gawm, kawn: nyawm koe: jhawm:. ရေ[illegible]ကက်ခဲမှာထောင့်ဖျားရှိတယ်၊လူငယ်မှာအကျင့်ရှိတယ်။ 石头有棱角, 人有脾气。（或：有棱角的石头，怪脾气的小孩。）*Rocks have edges, lads have temperaments.* ☞ lawm[1] [*mor.*].

gawm[2] [mgōm] /gɔ̰m/ *n.* ဆံမြီတ် tuft, shock, lock (of hair), tassel (of maize or other grains). **:** Teei moe: lawm tah lat, teei sigah lai phat gawm. ပုစိန်ယူပြီးတော့ခေါင်လျှောက်ကိုထစ်ပါ၊ ခေါင်းဖီးယူပြီးတော့ဆံမြီတ်အနားသပ်လိုက်။ 拿利斧来劈桁条，拿花梳子来梳刘海。 *Trim a girder with a sharp axe, take*

a decorative comb to comb one's bangs. ☞ hauk gawm [*syn.*].

gawm ngai: [mgōm ngai] /gɔ̰m ŋai/ *n.* မျက်ခုံး–၊ မျက်ခုံးမွေး–၊ နဖူး 眉棱骨（长眉毛处的骨头）*méi léng gú (zhǎng méimao chù de gútou)* brow. ☞ si:ang: gawm ngai: [*syn.*].

gawm toi: [mgōm doi] /gɔ̰m tɔi/ *n.* <KHAOX> စပါးခင်းကြားတွင်ပေါက်ရောက်သောမြက်ပင်တစ်မျိုး? (一种草, 丛生似发, 生长在稻谷地里）*(yīzhǒng cǎo, cóngshēng sì fà, shēngzhǎng zài dàogǔdì lǐ)* (a grass which grows in hair-like tufts in rice paddy fields, lit. 'tufts of false nettle-leafed pepper').

gawm sivawng [mgōm si vōng] /gɔ̰m s.vɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX> ပြောင်းဖူးပန်းဖွား 玉米须（雌花）*yùmǐ xū (cíhuā)* tassel of maize, cornsilk. ☞ hauk gawm sivawng, hawm: (hawm: sivawng) [*syn.*].

gawm: [mgom] /gɔm/ *v.* <CAG> ချိန် 上（指弩上弦, 抢上膛）*shàng (zhǐ nǔ shàngxián, qiāng shàng táng)* cock ? chamber. **:** Sang: hoek to: tiag, gawm: nad veue. ေ□ □□□ □□□ယာတော့မယ်၊သေနတ်ချိန်ထား 野兽要来了, 把抢上瞠。

gawm: [mgom] /gɔm/ **1** *v.* ေ□ □□ □□ွ–၊ ကောက်–၊ ကွေး–၊ ကိုင်း–၊ ညွတ်– 窝（使弯或曲折）, 弄弯 *wō (shǐ wān huò qūzhé), lòng wān* bend. **:** gawm: khaox buat. တုတ်ချောင်းကောက်။ 窝弯棍（打谷棍） **2** *vs.* ေ□ □□ □□ွ–၊ ကောက်–၊ ကွေး–၊ စွေ–၊ စောင်း– 弯 *wān* crooked, curved. **:** Nyoi nawh hoik gawm:. သူခါးကုန်းသွားပြီ။ 他的腰已经弯了。 □*Her back is bent now (from old age).*

goik [mgoig] /gɔc/ ☞ ghoik .

goih [mgoih] /gɔih/ *vi.* ကျွတ်ကျ–၊ ချွတ်– 掉，脱落 *diào, tuōluò* come off (?). **:** Rag gawn: in: ang: lai chix goih. ဒီခါးရဲ့သံချေးတွေမကျွတ်ကျတတ်တော့ဘူး။ 这刀上的锈不会掉了。 *The rust on this knife won't come off* ☞ bawh[1] [*syn.*]. ☞ koik .

goig [mgōig] /gɔ̰c/ *n.* အဆုံး၊ နောက်ဆုံး at the end, finally. **:** Ang: nawh lai pon thiang lox, dee goig nawh hawt yuh heue:. သူမငြင်းနိုင်တဲ့အဆုံး လိုက်လုပ်တယ်။ *Since she couldn't say no, she joined us finally.*

gi [mgī] /gi/ *v.* လှည့်–၊ နောက်လှည့်– 回顾, 回头看 *huígù, huítóu kàn* look back, turn around and look. **:** Gi plak kre: maix, mawh mawx pa hawt maix? ေ□□□ □ ည့်ကြည့်၊ ဘယ်သူခင်ဗျားနောက်ကိုလိုက်နေသလဲ။ 你回头看看, 是谁跟在你后面? *Turn around and look. Who is following you?* | Gi khaix gaig veue. ေ□□□ ကြည့်ပြီးရှေ့ကြည့် 顾后瞻前。 *Look back and look ahead.* /*f*7/

gip [mgib] /gip/ **1** *n.* လက်မ၊ ညှပ်၊ မီးညှပ် 螯, 钳 *áo, qián* pincers (referring both to pincers of crabs and other arthropods and to man-made pincer tools). **2** *n.* ခွာ 蹄 *tí* cloven hoof (as of cattle, pigs, goats, deer, etc.). **3** *n.* ကပ်ကြေး 剪刀, 剪子 *jiǎndāo, jiǎnzi* scissors, shears. ☞ ghip [*var.*]. ☞ gip tam: ② [ceu 1], gip kong, ghrip[2] [ceu 3] [*syn.*]. ☞ kip [*mor.*]. /*f*8/

gip kong [mgib gōung] /gip kɔ̰ŋ/ *n.* ကတ်ကြေး 剪刀, 剪子 *jiǎndāo, jiǎnzi* scissors, shears. ☞ gip ③, gip kong, ghip ③, ghrip[2] [*syn.*].

gip nghim: [mgib hngim] /gip ŋʰim/ *n.* လက်သည်းညှပ် 指甲刀 *zhǐjia dāo* nail clippers.

gip moi [mgib mōi] /gip mɔ̰i/ *n.* နွားခွာ 牛蹄 *niútí* hoof of a bovine, cloven hoof. ☞ gip ③ [*syn.*].

gip tam:[1] [mgib dam] /gip tam/ **1** *n.* <KAWNG> ကင်းမြီးကောက်၊ ကင်း၊ ကင်းမလက်မည်း 蝎, 钳蝎 *xiē, qiánxiē* scorpion (*Scorpionida sp.*). **2** *n.* လက်မ 蟹螯 *xiè'áo* pincers or claws of crabs and other arthropods. ☞ tam: tim: [ceu 1], gip ① [ceu 2] [*syn.*].

gip tam:[2] [mgib dam] /gip tam/ *n.* <KHAOX> ဂဏန်းခွာမြက် 箭叶青牛胆, 金线吊葫芦, 山慈姑 *jiàn yè qīngniúdǎn, jīn xiàn diào húlú, shān cígū* (3 separate plants? Tinospora sagittata? , Cremastra appendiculata? Wahlenbergia marginata?, lit. 'scorpion/pincer' plant). ☞ rib gip tam: [*syn.*].

gip thui: hauk [mgib tui haeg] /gip tʰui hauk/ *n.* ဆံပင်ညှပ်စက် 推剪 *tuī jiǎn* hair clippers. ☞ thui: cing: [*syn.*].

gip rhiiem: [mgib hriam] /gip rʰiəm/ *n.* ပုလိုင်ယာ 钳子 *qiánzi* pliers.

gix[1] [mgīx] /gɨʔ/ *n.* ထင်းရှူးမီးတိုင် 松明 *sōngmíng* pine torch, torch made of resinous pine branches. ☞ proh ②, proh piiem, [*syn.*]. /*f*0.0155/ /*f*6/

gix[2] [mgīx] /gɨʔ/ *vt.* ေ□□□□–၊ တိမ်းစောင်း–၊ မှီ– 拄、撑着 *zhǔ, chēngzhe* lean on. **:** Khaox mhawm: tix gix, pui cix tix peeng. မှီလို့ကောင်းတဲ့သစ်ပင်၊ အားထားလို့ရတဲ့လူ။ 好拄的棒棒，可以依靠的人。 *A good stick to lean on, a man one can depend on.* /*f*0.0155/ /*f*6/

gi:[1] [mgi] /gi/ **1** *adv.* တစ်စောင်း၊ စောင်း 横 *héng* sideways, crosswise (horizontal; lying down?). **:** gi: it piang ku:. ကုတင်ပေါ်စောင်းအိပ် 横睡在床上。 *sleep crosswise on a bed. (?)* | Sioih hu: gi:. ဗုတ်ကဲ့ကြီးတွေ ဘေးတိုက်ပြေးနေကြတယ်။ 螃蟹横着走。 *A crab walks sideways.* **2** *vs.* အနံ 宽 *kuān* wide. **:** Ma: in: lang: koe: loe: mi:, gi: koe: pon: mi:. ဒီတောင်ယာအလျှားသုံးမီ (၁၀ပေခန်

)ရှိတယ်၊ အနံ့လေးမီရှိတယ်။ 这块地长三米, 宽四米。 *This plot is three meters long and four meters wide.*

gi:[2] [mgi] /gi/ *n.* ထွန်ခြစ် 耙, 耧子 *pá, lóuzi* rake, drill barrow (for preparing soil for seeding). **:** Gi: in: mhawm:. ဒီထွန်ခြစ်ကောင်းတယ်။ 这张耙好。 *This rake is excellent.* ☞ ki:[1] [*mor.*].

ge [mgēi] /gẹ/ **1** အသားလွတ် (အသလွတ်)၊ လျှောက် 瞎, 胡来（没有来由地, 没有效果地）*xiā, húlái (méiyǒu lái yóu de, méiyǒu xiàoguǒ de)*. **:** ge maix tix kraī. ခင်ဗျားအသားလွတ်ပြောတယ်။ 你瞎说。 | Paw ge maix yuh nan: hawx. ခင်ဗျား အဲဒီလိုလျှောက်မလုပ်နဲ့နော်။ 你别胡来啊。 **2** ထားလိုက်ပါ၊ ကိစ္စမရှိဘူး 算了吧 *suànle bā* never mind!, forget it!. **:** ge maix tix! ခင်ဗျားကိုကိစ္စမရှိဘူး။ 你算了吧（ 去你的吧 ）!

ge pai [mgēi bai] /gẹ pai/ *n.* <KAUNG:> ထွန်ခြစ် 锄头 *chútóu* hoe. ☞ khaw:[2] [*syn.*].

geh[1] [mgēih] /gẹh/ *cl.* တသား (−−) သား 窝, 胎 *wō, tāi* litter, farrow, birth, pregnancy. **:** kawn: lig tix geh. ဝက်ပေါက်တသား 一窝小猪。 *a litter of piglets* | taug keh tix geh. 才生一胎。 *just had a pregnancy. (?)* ☞ keh [*mor.*]. /*f*7/

geh[2] [mgēih] /gẹh/ *vt.* ပြောက်ခုတ်− 乱砍, 乱剁 *luàn kǎn, luàn duò* hack, chop recklessly. **:** geh khaox. သစ်ပင်လျှောက်ခုတ် 乱砍树。 *hacking at trees.* /*f*7/

geh nyiex [mgēih nyīex] /gẹh ɲiɛʔ/ *n.* အိမ်သူအိမ်သား 一家人, 家族 *yī jiārén, jiāzú* whole family, extended family, clan. **:** geh nyiex pex. ခင်ဗျားတို့ အိမ်သား 你们一家人。 *you and your extended family.*

ge: ak [mgei ag] /ge ʔak/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကျီးအာသီး၊ ကျီးအာနွယ်၊ (အဆိပ်သီး?) 大苞栝楼（草本, 果呈卵圆形, 可入药）*dàbāoguālóu (cǎoběn, guǒ chéng luǎnyuánxíng, kě rù yào)* (*Trichosanthes bracteata*, medicinal herb, oval fruit, seeds used medicinally).

gie [mgīe] /gẹ/ **1** *n.* ထုပ်၊ ဗူး 包裹 *bāoguǒ* package. **:** Pui tang praix an tawx gie pa viex tix ka aux tix gie. အပြင်လူတစ်ယောက် သူပါလာတဲ့အထုပ်တစ်ထုပ်ကျွန်တော့်ကိုပေးတယ်။ *The stranger gave me the package that he was carrying,* **2** *cl.* ထုပ်၊ ဗူး 包 *bāo* package (classifer). **:** nam: oi: tix gie. ချိုချဉ်တစ်ထုပ် 一包糖。 *a package of sweets.* ☞ kie[3] [*mor.*]. /*f*9/

giex[1] [mgiex] /gɛʔ/ **1** *vt.* ဖမ်း−၊ ကိုင်−၊ ကိုင်ဆွဲ− 捉, 握, 攥 *zhuō, wò, zuàn* hold in the hand, grasp, grip, clench. **:** giex kawn: ia:. ကြက်ကလေးကိုဖမ်းတယ်။ 捉小鸡。 *grab a baby chick.* | giex tawm: sied. ကျစ်နေအောင်ကိုင်တယ်။ 攥紧。 *clench tightly.* **2** *vt.* ဖမ်း− 逮, 捕 *dǎi, bǔ* capture, seize, arrest, grab. **:** giex pui briex. သူခိုးကိုဖမ်းတယ်။ 逮小偷。 *capture a thief.* | **pa giex pa laung** ဖမ်းဆီးတုပ်နှောင်ရေး 被掳 *captured, in captivity, enslaved* /*f*0.0857/ /*f*3/

giex[2] [mgiex] /gɛʔ, ŋgeʔ/ *vs.* ချဉ်−၊ ကျိန်း− 酸（酸味刺激的感觉）*suān (suān wèi cìjī de gǎnjué)* the tingly, prickly, puckery sensation from eating tart foods. **:** Phiex aux mak kawk uik giex kap aux. အဲဒီပင်မှည့်သီးစားတာ ပါးတွေချဉ်တွန့်နေပြီ။ 我吃了多依果后, 腮帮子酸极了。 *After eating the tart docynia fruit, my cheeks were all puckery.* /*f*0.0857/ /*f*3/

giex[3] [mgiex] /gɛʔ/ *vt.* ချုပ်ကိုင်−၊ အုပ်ချုပ်− 当 *dāng* serve as, act as (?), be. **:** Kawn: Siiem: mhaing: ex giex krawx, kawn: Hawx mhaing: ex giex kon. ရှမ်းတွေကကျွန်တော်တို့ကိုသူကြီးအဖြစ်အုပ်ချုပ်ခိုင်းတယ်၊ တရုတ်တွေကကျွန်တော်တို့ကိုလက်ထောက်အကြီးအကဲအဖြစ်ချုပ်ကိုင်ခိုင်းတယ်။ 傣族请咱当伙头, 汉族要咱当布睑。 *The Shan ask us to be a krox headman, the Han Chinese ask us to be a koun deputy headman.* /*f*0.0857/ /*f*3/

giex[4] [mgīex] /gɛʔ, ŋgeʔ/ **1** *adv-post, redup..* အလွတ်၊ ဘာမှမရှိသော၊ ဗလာ၊ ခါလီ (ဟင်ဒီ)၊ ပြောင်တလင်းခါ၊ လက်ချည်းသက်သက် 空, 间 *kōng, xián* empty, empty-handed. **:** Hoek giex nawh, ang tie pon tidtix. သူလက်ချည်းသက်သက် ပြန်လာတယ်။ ဘာမှရမလာဘူး။ 他空着两手回来, 什么也没有得到。 *He came back empty-handed, having gotten nothing at all.* **2** *adv-post, redup..* အလကားဖြစ်၊ အကျိုးမဲ့၊ အချည်းနှီး၊ သဲထဲရေသွန် 白, 白白地 *bái, báibáide* in vain, for nothing. **:** yuh giex. အလကားလုပ်တယ်။ 白做。 *do sth. for nothing.* | yuh giex yuh going. အချည်းနှီးသက်သက်လုပ်နေတယ်။ 白白地做。 *do sth. in vain.* **3** *adv-post.* ပဲ၊ သာ၊ တည်း 光, 净 *guāng, jìng* solely, only. **:** ih nex giex, ang: sawm: eep. အသားပဲစား။ ထမင်းတော့မစားဘူး။ 光吃肉, 不吃饭。 *only eat meat and not eat rice.* | Aux die rhawm: ka ang: tix yaox kiep tix, tawm: ceen hu: ka caong giex tix khaing:. ကျွန်မဖိနပ်မတွေ့လို့စိတ်ရှုပ်နေတာ၊ နောက်ဆုံးခြေထောက်နဲ့ပဲသွားတော့တယ်။ 我找不到我的鞋子，无奈只好光脚走。 *I felt frustrated at not being able to find my shoes, and could do nothing but go barefoot.* ☞ peu, plaux[2], giex going, nai: ②, nai: nawk ②, tha:[2] [ceu 2] [*syn.*]. /*f*3/

giex going [mgīex mgōing] /gɛʔ gɔ̰ŋ/ **1** *vs.* အား−၊ ပျင်း−၊ အနှစ်သာရမရှိ− 空, 闲 *kōng, xián* empty, idle, vain. **:** Pui pa yungyi: ka rieng rao pa giex pa going khankix, kix hoik tik vud krax caoxrhawm: Siyiex

tix heue. [Yonax 2:8] မုသာ အနတ္တကိုမှီဝဲသောသူတို့သည်မိမိတို့ဂရုဏာခံရာကြောင်း ကိုစွန့်ပစ်ကြပါ၏။ 那信奉虚无之神的人、离弃怜爱他们的主。 *Those who pay regard to vain idols forsake their true loyalty. [Jon. 2:8]* **2** *adv-post.* အလကားဖြစ်၊ အကျိုးမဲ့၊ အချည်းနှီး၊ သဲထဲရေသွန် 白白地 *báibáide* in vain, for nothing. **3** *adv-post.* ပဲ၊ သာ၊ တည်း 光, 净 *guāng, jìng* solely, only. ☞ peu, plaux[2], nai: ②, nai: nawk ②, tha:[2] [ceu 2], giex[4] [*syn.*].

giex phiok [mgiex pioug] /gɛʔ pʰiok/ *vt.* ပြန်ပေးဆွဲ– 绑架 *bǎngjià* kidnap.

giex ia: taix [mgiex ia daix] /gɛʔ ʔia taiʔ/ *v.* လက်ကျင်–၊ လက်ထုံ– 手麻（暂时地、轻微地麻木）*shǒu má (zànshí de、qīngwéi de mámù)* hand goes to sleep (lit. 'chicken numbness of hand'?).

giex ia: caong [mgiex ia jāong] /gɛʔ ʔia tɕa̰uŋ/ *v.* ခြေထောက်ကျင်–၊ ခြေထောက်ထုံ– 脚麻（暂时地、轻微地麻木）*jiǎo má (zànshí de, qīngwéi de mámù)* foot goes to sleep (lit. 'chicken numbness of foot'?).

gieb [mgīeb] /gɛ̰p/ *vs.* အတွဲ၊ စုံဂဏန်း 成双, 成对 *chèng shuāng, chèng duì* in pairs. **:** Ex hu: taong: jhawk paw kieh gieb. ငါ ကြမ်းချောက်သွားထောင်မယ်၊ စုံဂဏန်းမဖြစ်စေနဲ့။ 咱们去下扣子, 要单数不要成双的。 *When we go set traps, they should not be in pairs. (?)* ☞ sigieb [*var.*]. /*f*9/

gee daux rhawm: (geu daux rhawm:) [mgēe ndaex hrom] /gɯ̰ daɯʔ rʰɔm/ *n.* <SAUX> ရင်ခံ၊ ရင်ကယ်၊ ရင်ပြည့် 消化不良 *xiāohuà bùliáng* indigestion.

gee lhaox (geu lhaox) [mgēe hlaox] /gɯ̰ lʰauʔ/ *vi.* ရင်ခံ–၊ (ဗိုက်) လေထိုး– 反胃 *fǎnwèi* regurgitate, burp up, spit up, have heartburn, have an upset stomach (?). **:** Gee lhaox aux khaix ih tix rawm: nhum:. ကျွန်တော်ခေါက်ဆွဲအရည်စားပြီးနောက်ပိုင်း ရင်ခံတယ်။ 吃了米粉后我反胃了。 *I had heartburn after eating noodles in a thick sauce.*

geem [mgēem] /gɯ̰m/ *cl.* စပါး ရေလှယပ်တောင်သို့မဟုတ်စကော 簸箕（单位）*bòjī (dānwèi)* winnowing fan-full (measure). **:** Nghox ankix kawn: kub tix (geem) gee. အဲဒီစပါး တွေပြာ (ယက်) လို့ရသေးတယ်။ 那些稻谷还够一簸箕。 *That rice grain is enough for one winnowing fan-full.* ☞ keem [*mor.*]. /*f*10/

geem:[1] [mgeem] /gɯm/ **1** *adv-post.* ရုတ်တရက် 乘 ……不防（不注意）, 突然地 *chéng ...bù fáng (bùzhùyì), tūránde* unexpectedly, suddenly, catching sb. unawares. **:** Sox in: ang: raoh, kiied geem:. ဒီခွေးမဟောင်ဘူး၊ ရုတ်တရက်ကိုက်ပစ်တယ်။ 这条狗不吠, 乘人不防, 突然地咬人。 *This dog will bite someone suddenly without even barking.* **2** *adv-post.* မသိမသာ၊ တိတ်တခိုး 偷偷地 *tōutōude* furtively, secretly. **:** Simi geem: nawh maix. သူခင်ဗျားကိုမသိမသာခိုးကြည့်တယ် 他乘你不注意, 偷偷地看你一眼。 *He stole a look at you furtively.* | moh geem:. တိတ်တခိုးအချစ် 偷偷地爱上（暗恋）。 *be in love secretly.*

geem:[2] [mgeem] /gɯm/ *v.* ပုတ်ခတ်–၊ ယုတ်ပတ်– 诽谤 *fěibàng* ,slander libel.

geeih[1] [mgeeih] /gɯih/ **1** *vi.* ထိုးထွက်–၊ ကြီးထွားလာ– 拱 *gǒng* sprout, poke up shoots. **:** Plaung ox hoik geeih tix lih khaing: tiex. ဝါးမြစ်မြေကြီး ကနေထိုးထွက်လာပြီ။ 竹笋拱出土来了。 *The bamboo shoots have already poked up through the soil.* **2** *v.* ယို–၊ စီးကျ– 冒, 流 *mào, liú* exude, emit, produce. **:** geeih rawm: mia:. သားရေယို 流口水。 *produce saliva.* **:** geeih rawm: mia:. သားရေယို 流口水。 *produce saliva.* ☞ glix [ceu 1], keed[2] [ceu 2] [*syn.*].

geeih[2] [mgēeih] /gɯ̰ih/ *n.* <KHAOX> ဝါးမြက်၊ တောပေါက်ဝါးပင်မျိုး 实心竹（似 krom' 刺竹', 而更坚实）*shí xīn zhú (sì krom' cì zhú', ér gèng jiānshí)* (a kind of bamboo with solid core, perhaps *Fargesia acuticontracta*, similar to 'khrom' 'thorn bamboo', but more solid). ☞ khrawm:[2] .

geeing [mgēeing] /gɯ̰ŋ/ *vt.* ကလေး ကိုနောက်တွင်ကျောပိုးထား– carry child tied to back (?). ☞ pux[2] [*syn.*]. /*f*10/

geu: (gee:) [mgee] /gɯ/ *vt.* သည်းခံ–၊ ခံ–၊ ကြံ့ကြံ့ခံ– 忍受, 耐 *rěnshòu, nài* endure, bear, withstand. **:** geu: saux. နာကျင်မှုကိုကြံ့ကြံ့ခံ။ 忍受疼痛。 *endure pain.* | geu: lhiex niex koek. မိုးနဲ့နေရောင်ကို ဦးထုပ်တစ်လုံးလိုခံ။ 受得日晒, 耐得雨打。 *withstand rain and bear the sun's rays like a hat.* ☞ gu:[3] [*var.*]. ☞ kan[2], klu: klan:, gawh, gun[1], gun yeung, gheen:[2], sigawh, sigoih, sigheen:, sighoih [*syn.*].

giah [mgīah] /gḭah/ *n.* <KHAOX> သက်ကယ်မြက်နှင်း တူသောမြက်တစ်မျိုး?? 青茅草, 扁草（象茅草, 草丛大, 可以盖房子）*qīngmáocǎo, biǎncǎo (xiàng máocǎo, cǎocóng dà, kěyǐ gài fángzi)* ('flat grass', similar to thatch or cogongrass, grows in big clumps, can be used to thatch houses).

giang [mgīang] /gḭaŋ/ *n.* အခွံ၊ အစွပ်၊ ဓားအိမ် 鞘 *qiào* sheath, case for a blade. **:** giang vaig. ဓါးအိမ် 刀鞘。 *sheath for a blade..* /*f*9/

giang: [mgiang] /giaŋ/ *vt.* သယ်– 提 *tí* carry. **:** Giang: nawh khrawng: taix hu: daux laih. သူခြင်းတောင်းကိုဈေးထဲသယ်သွားတယ်။ 他提着篮子上街。

giieb [mgīab] /gi̱ap/ *vt.* ထိုး–၊ ထည့်–၊ ချည်နှောင်–၊ တုပ်– 别（插）*bié (chā)* insert into, stick into, fasten to (as in inserting into one's belt or sash). **:** Giieb nawh nad ka nyoi tix. သူသေနတ်ကို ခါးကြားမှာထိုး ထည့်ထားတယ်။ 他把枪别在腰上。 *He stuck the gun into his belt.* ☞ gao:[2] ①, beed[2], blung, sap ①, seep, seet[3], siep[1], sigap, sighap [*syn.*]. /*f*9/

giien: [mgian] /giən/ *n.* လက်ချောင်း၊ ခြေချောင်း 指, 趾 *zhǐ, zhǐ* finger, toe. **:** giien: taix. လက်ချောင်း 手指。 *finger.* | giien: caong. ခြေချောင်း 脚趾。 *toe.* /*f*6/

giien: greung nax [mgian mgrēng nax] /giən gr̥ɤ̰ŋ naʔ / *n.* လက်ခလယ် 中指 *zhōng zhǐ* middle finger.

giien: taix [mgian daix] /giən taiʔ/ *n.* လက်ချောင်း 手指 *shǒuzhǐ* finger.

giien: ting [mgian dīng] /giən ti̱ŋ/ *n.* လက်မ 拇指 *mǔzhǐ* thumb.

giien: tiah [mgian diah] /giən tiəh/ *n.* လက်သန်း 小指 *xiǎo zhǐ* little finger, baby finger (lit. 'tiah chestnut finger'?).

giien: caong [mgian jāong] /giən tɕa̰uŋ/ *n.* ခြေချောင်း 脚趾 *jiǎozhǐ* toe.

giien: ci [mgian jī] /giən tɕi̱/ *n.* လက်ညှိုး 食指 *shízhǐ* index finger, forefinger.

giien: lang: [mgian lang] /giən laŋ/ *n.* လက်ခလယ် 中指 *zhōng zhǐ* middle finger. ☞ giien: greung nax [*syn.*].

giien: lheh [mgian hleih] /giən lʰeh/ *n.* လက်သူကြွယ် 无名指 *wúmíng zhǐ* ring finger, fourth finger. ☞ giien: ang: koe: kaux [*syn.*].

giien: ang: koe: kaux [mgian ang goui gaex] /giən ʔa ŋ koi kauʔ/ *n.* လက်သူကြွယ် 无名指 *wúmíng zhǐ* ring finger, fourth finger (lit. 'finger without a name'). ☞ giien: lheh [*syn.*].

gui [mgūi] /gu̱i/ *n.* <CAG> ရစ် (ဗိုင်းငင်ရာတွင်သုံး)（旧织布机上的一个零件, 绕线用）*(jiù zhībùjī shàng de yīgè língjiàn, rào xiàn yòng)* spindle on traditional loom.

gui [mgūi] /gu̱i/ *n.* <SIUING:> ငန်း၊ ငန်းစောင်း 八莫过树蛇（体细长, 绿色, 爬行飞快, 有毒）*Bāmò guòshùshé (tǐ xìcháng, lǜsè, páxíng fēikuài, yǒudú)* mountain bronze-back (a tree snake, *Dendrelaphis subocularis*, 'Bamo cross-tree-snake', long slender body, green, moves rapidly, poisonous). ☞ giah [*ant.*].

gua [mgūa] /gu̱a/ **1** *n.* ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ ခြင်ဆီ 骨髓 *gǔsuǐ* bone marrow. **2** *n.* ဦးနှောက် 脑髓 *nǎosuǐ* brains. ☞ glua[2] [ceu 1] [*var.*]. /*f*9/

guat [mguad] /guat/ *cl.* ထွာဝက် (တစ်ထွာ၏တစ်ဝက်) 半拃（张开大拇指和屈曲的食指之间的距离）*bàn zhǎ (zhāngkāi dàmuzhǐ hé qūqū de shízhǐ zhījiān de jùlí)* half-span.

guah[1] [mguah] /guah/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကြက်လျှာသီး၊ မျောက်သခွား 老鼠黄瓜（草质缠绕藤本，可入药）*lǎoshǔ huángguā (cǎozhì chánrǎo téngběn, kě rù yào) Solena heterophylla* (Ch. 'rat cucumber', a liana, or climbing herbaceous vine, used medicinally). ☞ plix guah [*syn.*]. /*f*10/

guah[2] [mguah] /gu̱ah/ **1** *vi.* ကွာ–၊ ကွဲ–၊ ရွှေ–၊ ပြောင်း–၊ ဘေးဖယ်– 让开，闪开 *ràngkāi, shǎnkāi* split up, separate, move away, move aside. **:** guah khaing: paoxtix. တယောက်နဲ့တယောက်၊ ခြွဲသွားတယ်။ 互相分开。 *split apart from each other.* | Pex guah ceeix, hoek cheu:. ခင်ဗျားတို့ နည်းနည်းဖယ်။ ကုန်တင်ကား လာနေတယ်။ 你们闪开一点儿, 车来了。 *Move aside a bit, a truck is coming.* **2** *vi.* ခွဲ–၊ ချော်– 偏 *piān* angle off, veer. **:** Ak puing: aux hoik guah plak guax. ပစ်လိုက်တဲ့မြား ဘယ်ဘက်ကို နည်းနည်း ချော်သွားတယ်။ 我的箭射的偏左了。 *The arrow I shot angled off to the left.* ☞ guah[4] [*mor.*]. /*f*10/

guah (gwah)[3] [mguah] /guah, gu̱ah/ *vi.* <KAB> ပေါက်–၊ အကောင်ပေါက်– 孵化 *fūhuà* hatch, split open (as a gourd or egg). **:** Yiex Guah Tax Lih. ပေါက်လာတဲ့အဖွား၊ ထွက်လာတဲ့ အဖိုး။ 元祖母‘孵化’，始祖父‘出’。（始祖的意思。）*Grandmother 'Hatch' and Grandfather 'Come out'. (Progenitors of the Wa people.)* ☞ mak mawm: ②, mawk mawm: ②, num, vah [*syn.*]. /*f*0.0501/

guah (gwah)[4] [mgūah] /gu̱ah, guah, gu̱ɛh/ *vt.* ဖယ်–၊ ခွဲ–၊ ခြား–၊ ခွာ– 安排, 分, 分配 *ānpái, fēn, fēnpèi* separate, divide, allocate, assign, organise. **:** guah reung: vu:. အလုပ်တာဝန်ပေး။ 分配任务。 *organise tasks.* | guah kaing. အလုပ် ခွဲလုပ်တယ်။ 分工。 *assign work.* ☞ gwieh [*var.*]. ☞ ang: phai, pin:, cox khre:, naih nawm:, singih ① [*syn.*]. ☞ guah[2] [*mor.*]. /*f*0.0501/

guah naok [mguah naog] /guah nauk/ *n.* ရင်ဘတ်၊ ရင်သား၊ ရင်အုံ၊ နို့ 胸脯 *xiōngpú* chest, breast, thorax.

guax [mguax] /guaʔ/ **1** *loc.* <VH> ဘယ်၊ လက်ဝဲ 左 *zuǒ* left. **:** ot plak guax. ဘယ်ဘက်မှာ။ 在左边。 *on the left-hand side.* **2** *vs.* ကိုးရိုးကားရား၊ ကိုးလိုးကန့်လန့်၊ ခွတိခွတ၊ နမော်နမဲ့ 不顺手, 不习惯 *búshùnshǒu, bùxíguàn* awkward, clumsy. **:** guax ngie tix yuh. 做起来不顺手。 *a little awkward to*

do. ☞ gwiex [*var.*]. ☞ plak guax [*syn.*]. ☞ dawm:, plak dawm [*ant.*].

gwang (guang) [mgūang] /gu̱aŋ/ **1** *n.* <NYIEX> ကွင်းပြင်၊ ခြံဝင်း 场, 地基 *chǎng, dìjī* floor, platform. **:** gwang glauh. ၎ ၀ နွယ်ကွင်းပြင် 打谷场。 *threshing floor.* | yuh gwang nyiex. အိမ်ခြံဝင်းလုပ်မယ်။ 做房基。 *make a platform for a house.* **2** *cl.* ကွက်၊ ပိုင်း 块, 片 *kuài, piàn* piece, plot, chunk, area. **:** ma: tix gwang. လယ်တစ်ကွက် 一块地。 *a plot of farmland.* /*f*0.0279/

gwan (guan)[1] [mgūan] /gu̱an/ *n.* <CAG> ပုန်းကွယ်ရာနေရာ၊ အကာ၊ ကိုယ်ယောင်ဖျောက်နိုင်သောနေရာ 猎棚, 掩蔽体（狩猎用）*lièpéng, yǎnbìtǐ (shòuliè yòng)* hide (UK), blind (US), camouflage (a temporary hut used to hide in during hunting). ☞ grwan [*var.*]. ☞ nyiex gwan [*syn.*].

gwan (guan)[2] [mgūan] /gu̱an/ **1** *n.* ရာဇမတ်ကွက်၊ ဇကာ 甑箅 *zèng bì* lattice or grate, usu. bamboo, in a steamer for rice etc., through which the steam can pass. **2** *n.* ဇကာကုံး၊ ဇကာအုပ် 箍圈（放在甑子口（使盖子严实的）*miè quān (fàngzai zèngzi kǒu (shǐ gàizi yán shí de)* ring of bamboo strips, used to seal cover on steamer.

gwan (guan)[3] [mgūan] /gu̱an/ *det.* ဒီလောက်ကျယ်ကျယ်၊ အရမ်းကျယ်၊ သိပ်ကျယ် 这么宽 *zhème kuān* this wide, so wide (wider than 'guan') ; breadth. ☞ guan: (gwan:) [*mor.*].

gwan: (guan:) [mguan] /guan/ *det.* ဒီလောက်ကျယ်၊ သိပ်ကျယ်၊ အရမ်းကျယ် 这么宽（比 mgūan 窄）*zhème kuān (bǐ mgūan zhǎi)* this wide, so wide (narrower than 'gúan'); breadth. **:** Man: in: taug koe: gwan: ngie. ဒီပိတ်စအနံ ဒီလောက်ပဲရှိတယ်။ 这布怎么才有这么宽。 *This fabric is about so wide.* ☞ gwan[3] (guan) [*mor.*].

guaik [mguaig] /guac -> guec/ *n.* ချိတ်၊ ငါးမျှားချိတ် 钩子 *gōuzi* hook (for fish). ☞ kuaik [*mor.*].

gwieh [mgūieh] /gu̱ɛh/ *vt.* ဖယ်–၊ ခြား၊–၊ စိတ်–၊ ပိုင်း–၊ ခွဲ– 分, 分开, 分配 *fēn, fēnkāi, fēnpèi* separate, divide, split up, share. **:** Nawh tom: gwieh pa riieng khaing: pa faik heue:. [Lai Yam Jah 1:4] အလင်းနှင့် အမှောင်ကိုပိုင်ခြား ခွဲထားတော်မူ၏။ 他就把光暗分开了。 *And he separated light from darkness. [Gen. 1:4]* | Cu pui kix viex mau tix Cu: yi: phi: nya tix hu: naix tix yuh kaing, kah yaox tix kwieh to: kaing nang:. လူတွေ့ဌေပါလာတာကိုလက်ခံတယ်၊ အတတ်ပညာနဲ့စုစည်းပြီးအလုပ်လုပ်ကိုင်တယ်၊ လုပ်ငန်းတွေကိုလည်းခွဲခြားလို့ရတယ်။ 允许和鼓励资本、技术等生产要素参与收益分配。 *Permit and encourage productive elements like capital and technology to share in the distribution of gain.* ☞ guah[4] [*var.*]. /*f*5/

gwiex [mguiex] /gu̱ɛʔ/ *loc.* <VM> ဘယ်၊ လက်ဝဲ 左 *zuǒ* left. **:** ang nyang tawng tix gwieh taix gwiex taix dawm:. [Yonax 4:11] ကိုယ်လက္ခာလက်နှင့် လက်ဝဲလက်ကိုမျှ ပိုင်းခြား၍မသိသောသူ 不能分辨左手右手。 *do not know their right hand from their left. [Jon. 4:11]* ☞ guax [*var.*]. /*f*6/

goeh (goh ?) [mgouih] /goih/ *n.* <TOSAT> ဖြူ 豪猪 *háozhū* porcupine (*Hystrix hodgsoni*).

goeh prang: praoh [mgōuih brang braoh] /go̱ih praŋ prauh/ *v.* ၎ ၀ ၀ ရှမ်း 倒仰儿（仰面向后跌倒）*dǎoyǎngr (yǎngmiàn xiàng hòu diēdǎo)* fall over backwards, do a backflip (?). ☞ goeh dang riex, prang: praoh [*syn.*].

goe: (goe ?)[2] [mgoui (mgōui ?)] /goi/ *comb. form? vi?.* လှုပ်–၊ ထိ–၊ ရွှေ့– 动（?）*dòng* move (?). **:** Singaix ca: kawn: ot pot daux Raoma: ang: chuh ang: goe. 太阳还一动不动地挂在天上。 *The sun was unchanged and unmoving in the sky. (?)* ☞ chuh [*syn.*].

goe: [mgoui] /goi/ *n.* <SIUING:> တွားသွားသတ္တဝါ၊ မိကျောင်း၊ ဖွတ် 蜥蜴, 四脚蛇 *xīyì, sìjiǎoshé* lizard (family *Lacertidae*, with tiny scales on body, yellow belly, four legs, a tail which breaks off easily; male, blue-green back with black stripes, female, lt. brown back with black line on sides). /*f*0.0212/ /*f*8/

goe: brung [mgoui nbrūng] /goi bru̱ŋ/ *n.* <SIUING:> ပုတ်သင်ညို 鬃背树蜥（棕背树蜥）, 马鬃蛇（马棕蛇）*zōngbèi shùxī, mǎzōngshé* crested tree lizard, changeable lizard, variable agama (*Calotes versicolor*, lit. 'horse lizard', referring to mane-like crest on back).

goe: siyawng [mgoui si yōng] /goi si ʑɔ̰ŋ/ *n.* <KAX,SAUX> ပန်ပိုး, ပန်ပိုးပဲ, 打多 *gé jiè, gé jiè shé, dá duō Gekko gecko*. ☞ goe: siyawng [*syn.*].

goe: rang: [mgoui rang] /goi raŋ/ *n.* <SIUING:> ဖွတ် (ဂူထဲတွင်နေ) 白唇树蜥 *báichún shùxī* moustached lizard, crested lizard (*Calotes mystaceus*, Chn. 'white-lipped tree lizard', lit. 'boulder lizard').

goe: lheh [mgoui hleih] /goi lʰeh/ *n.* <SIUING:> ဖွတ်ကျား / ခွင်းမင်ဖွတ်ကျား 昆明龙蜥昆明龙蜥, 昆明攀蜥 *Kūnmíng lóngxī, Kūnmíng pānxī* Kunming japalure, Kunming tree dragon, mountain lizard (*Japalura varcoae*). ☞ ui: lheh [*syn.*].

goe: lheh pu: [mgoui hleih bu] /goi lʰeh pu/ *n.* <SIUING:> ဖွတ်ပျံ 斑飞蜥 *bānfēixī* spotted gliding lizard, spotted flying dragon (*Draco maculatus*).

goe: lheh nyiex [mgoui hleih nyīex] /goi lʰeh ɲiɛʔ/ *n.* <SIUING:> အိမ်မြှောင် 壁虎, 蝎虎 *bìhǔ, xiēhǔ* gecko, flat-tailed gecko (*Cosymbotus platyurus* or *Hemidactylus spp.*, lizard with flat body, short limbs, and suction pads on toes enabling walking on walls and ceilings; feeds on mosquitoes, flies, other insects). ☞ lai: tang [*syn.*]. [ríang 2 Hemidactylus frenatus 'house gecko', ríang 3 Gekko gecko 'tokay gecko'].

gra [mgrā] /grạ/ *n.* <NYIEX> အတု၊ အယောင်ဆောင်၊ အလကား 架子 *jiàzi* pretend, fake, imitation. **:** gra nyiex. အိမ်အတု 屋架。 | yuh gra tix awm: simiang nan:. လူကြီးလိုယောင်ဆောင်လုပ်တယ်။ 摆出象当官的架子。

grah [mgrah] /grah/ *n.* စင် 階段? ? stage.

grang[1] [mgrāng] /grạŋ/ **1** *n.* အသွင်အပြင်၊ သွင်ပြင်၊ အပြင်အဆင်၊ ပုံစံ၊ ပုံသဏ္ဌာန်၊ စတိုင် 样子 *yàngzi* appearance, kind, type, style. **:** khaw: grang. သွင်ပြင်က ကြည့်လို့ကောင်းတယ်။ 样子好看。 *nice in appearance.* | Kieh Ex yuh kawn: pwi awm: rieng pakpeung: Cao: Ex, awm: pa hoik khaw: mai grang Ex. [Lai Yam Jah 1:26] ကျွန်ုပ်တို့နဲ့တူသော လူသားတယောက်ဖန်ဆင်းကြပါစို့။ 我们要照着我们的形像、按着我们的样式造人。 *Let us make man in our image, after our likeness. [Gen. 1:26]* **2** *vs.* လှပ–၊ လှ–၊ ချောမော–၊ ချော– 漂亮 *piàoliang* pretty. **:** daing: grang tix yaox. သိပ်ကြည့်လို့ကောင်းတယ်။ 挺漂亮的。 *very good-looking.* ☞ griang:, griang[4] (?) [*var.*]. /*f*0.047/ /*f*5/

grang[2] [mgrāng] /grạŋ/ *n.* <KAUNG:> ပုတ်၊ တောင်း 漏簸箕, 筛子(眼比 mgreeng 眼大, 一般用来筛颗粒大的东西，如玉米) *lòu bòjī, shāizi (yǎn bǐ 'mgreeng' yǎn dà, yìbān yònglái shāi kēlì dàde dōngxī，rú yùmǐ)* straining basket, sieve basket (holes larger than those of a 'greeng', used to strain larger-grained things like maize). ☞ griang[1] [*var.*]. ☞ pa: ci:, greeng:, jhaok [*syn.*]. /*f*0.047/ /*f*5/

grang gre [mgrāng mgrēi] /grạŋ grẹ/ *n.* အမျိုး၊ အမျိုးအစား၊ ပုံစံ၊ စတိုင်၊ ဂိုက် 样子, 模样 *yàngzi, móyàng* model, example, kind, type, style. ☞ pakpeung: [*syn.*].

grang hai: [mgrāng hai] /grạŋ hai/ *n.* ရွှိုးထိုး–၊ ရွှိုးထိုးသော 风流, 风骚 *fēng liú, fēng sāo* flirtatious, coquettish (of a woman), randy (U.K), horny (US), feeling romantic, full of sexual lust..

grau [mgrāe] /grạɯ/ **1** *n.* ခြုံ၊ လှောင်အိမ် 笼子, 篓子 *lóngzi, lǒuzi* coop, cage, basket-weave container. **2** *n.* <KRAUNG> ပန်းဆွဲ 花边 *huābiān* decorative border on clothing, lace trim. **:** grau dai:. ထဘီပန်းဆွဲ 裙子花边。 *decorative trim on skirt* . **3** *cl.* ခြင်း၊ တောင်း၊ ပလုံး 笼 *lóng* coop, cage, basket (classifier). **:** ia: tix grau. ကြက်တခြင်း 一笼鸡。 *a cage of chickens.* ☞ greu [*var.*]. /*f*10/

grau keed [mgrāe gēed] /grạɯ kɯt/ *n.* ငုံးခြုံ 鹌鹑笼子 *ānchún lóngzi* woven bamboo cage or basket for quail (?).

grau meei [mgrāe mēei] /grạɯ mɯi/ *n.* ပေါ်ရည် အရက်ထည့်ရန်ဝါးပိုက် 滤酒器的套篓 *lǜjiǔqì de tàolǒu* bamboo frame for vessel used to strain or infuse plai rice beer.

grau ia: [mgrāe ia] /grạɯ ʔia/ *n.* <BRIE> ကြက်ခြုံ 鸡笼子, 鸡篓子 *jīlóngzi, jīlǒuzi* woven bamboo cage or basket for chickens (?).

graux [mgraex] /graɯʔ/ *pro.* နက်လွန်းတယ် 这么深 *zhème shēn* so deep, too deep. **:** Dung in graux tingoe sawk. *This well is thirty cubits deep.* ☞ raux[1] [*mor.*].

graug [mgrāeg] /grạɯk/ *vt.* ပြောက်ချ–၊ ပစ်–၊ ပစ်လွှတ်– 扔, 放, 打（漫无目的地）*rēng, fàng, dǎ (màn wú mùdìdì)* toss, throw, fling, cast, discharge (a gun). **:** graug simaox. ပြောက်တုံးပစ်တယ်။ 扔石头。 *toss a stone.* | graug nad. ပြော ပြော ပစ်လွှတ်။ 乱放枪。 *discharge a gun (as in. firing into the air)*

graung [mgrāeng] /grạɯŋ/ **1** *vs.* ပေါ်ငမ်းမူး–၊ ခေါင်းနောက်–၊ မူး–၊ မူးဝေ– 眩晕 *xuànyūn* dizzy. **:** Aux graung ka haok tix piang nyiex. ကျွန်တော် အိမ်ပေါ်တက်တော့ ခေါင်းမူးလာတယ်။ 我爬到房顶, 有点儿眩晕。 *I got dizzy when I went up on top of the house.* **2** *vs.* တုန်လှုပ်–၊ တုန်– 害怕（?） *hàipà* frightened, nervous, agitated, in a dither. **:** mai: grawng: ang lhat ang graung kah pa koeng khankix. [Philippix 1:28] ထိုသို့ရန်သူများ ကြောင့်အလျင်းမကြောက်ရွံ့မတုန်လှုပ်သော အကြောင်းအရာသည်၊ 凡事不怕敌人的惊吓。 *in nothing frightened by the adversaries. [Phi. 1:28]* ☞ graung rhawm: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.015/ /*f*4/

graung rhawm: [mgrāeng hrom] /grạɯŋ rʰɔm/ *vs.* ကြောက်–၊ ချောက်ချား–၊ တုန်လှုပ်– 令人害怕 *lìngrén hàipà* frightened. **:** Graung rhawm: aux ka kaing pa yuh nawh. ကျွန်တော်သူလုပ်တဲ့အလုပ် ကြောင့်စိတ်ခြောက်ခြားတယ်။ 他干的事真是令我害怕。 *I am frightened by the things he does.* ☞ graung ② [*syn.*].

grao[1] [mgrāo] /grạu/ **1** *vt.* ပြေ့ကူညီ–၊ တွဲ–（သက်ကြီးရွယ်အိုများလမ်းလျှောက်ရာတွင်ဘေးမှတွဲလျှောက်） 挟着，扶着，掺扶（指扶老人、病人或小孩走，形容动作轻，步子慢） *jiāzhe,*

fúzhe, cán fú (zhǐ fú lǎorén, bìngrén huò xiǎohái zǒu, xíngróng dòngzuò qīng, bùzi màn) help, support (an elderly or ill person in walking, at a slow pace, with a light touch). **:** Ex ca: grao nawh hu:. သူ့ကိုဖြေးဖြေးတွဲလျှောက်ပေးပါ။ 咱们扶着他走。 *Let's help her walk.* **2** *vs.* ဖြည်းဖြည်း–၊ အချိန်ယူ– 慢慢 *mànmàn* slow, leisurely, taking one's time. **:** Grao maix ing: awx. ဖြည်းဖြည်းပြန်နော်။ 你慢慢走啊。 *Take your time, won't you?* ☞ niied, sigeeig [*ant.*]. /*f*9/

grao[2] [mgrāo] /grạu/ *n.* ပြိုင်ဘက်မျိုးဆက်တော်သည် 同辈的人 *tóngbèide rén* of the same generation. **: paox grao** ပြိုင်ဘက်မျိုးဆက်တော်သည် 同辈的人 *person of the same generation* | Ka: mung lha: kuih mawh plai:, grao phaokhaix vai mawh nawng. ရှာရီမ်သီးကိုချက်တာနောက်ကျရင် အရက်ဖြစ်သွားတယ်၊ ဆွေစဉ်မျိုးဆက်နောက်ကျရင် ညီတော်ခိုင်းမယ်။ 晚荞拿来煮酒，晚辈借来作弟。（指小伙子老是不结婚，年龄上下一些的人都已结婚了，于是只好跟晚辈为伍了。）*Late-blooming buckwheat is cooked for plai rice beer, and a later generation is borrowed as younger-brother mates. (Refers to a man who marries late and must socialise with younger single men.)* ☞ krao[2], graoh [*mor.*].

graoh[1] [mgraoh] /grauh/ *n.* ဖယောင်းပင် 南烛, 牛尾巴树, 珍珠花 *nánzhú, niúwěibashù, zhēnzhūhuā* lyonia (*Lyonia ovalifolia*?, evergreen or deciduous tree or shrub to 2m,, Chn. 'southern candle, oxtail tree', with white flowers). **:** Eeppid sawm: khun: paing tai graoh, nyawm paox grawh [sic - graoh?] khun: raoh mak cang. ကိုကိုစားတဲ့ကောက်ညှင်းကဖယောင်းပန်းပင်လိုဖြူလိုက်တာ၊ ကိုကိုရဲ့အပေါင်းအသင်းတွေကသလဲသီးလိုနီလိုက်တာ။ 昆吃的糯米饭白如南烛花，昆的同年老庚红如石榴花。（昆：是对男子的美称。）*The sticky rice that the young gentleman eats is white like the flowers of the lyonia tree, and his companions (?) are red like pomegranates (pomegranate flowers?).* ☞ khaox graoh [*syn.*].

graoh[2] [mgraoh] /grauh/ *comb. form.* အပေါင်းအသင်း (တစ်နှစ်ထဲမွေးဖော်မွေးဖက်) 同年生的人 *tóngnián shēngde rén* person born in the same year. **: paox graoh** အပေါင်းအသင်း (တစ်နှစ်ထဲမွေးဖော်မွေးဖက်) 同年生的人 *person born in the same year* | Ting khaing: paox graoh, raoh khaing: paox grao. အပေါင်းအသင်းထက်ကြီးတယ်၊ ဆွေမျိုးထက်နီ (တောက်ပြောင်) တယ်။ 比同年生的人（生的）大，比同辈的人（长的）红。（成长得快，发育得好。）*Bigger than those born in the same year, redder than those of the same generation.* ☞ grao[2] [*mor.*].

graoh (grhaoh) [nkraoh] /gʰrauh, grauh/ **1** *n.* ကခေါ် 舞蹈 *wǔdǎo* dance. **2** *v.* ကခုန်– 跳, 跳舞 *tiào, tiàowǔ* jump, dance. **:** Uik graoh nawh ka gauxrhawm: tix. သူ့အရမ်းပျော်လို့ ကခုန်နေတယ်။ 他高兴地跳起来了。 *He jumped up and down in delight.* ☞ grheuh[1] [*var.*]. ☞ taing[3], cang cawd, cang: cheut, cang: chiet, khawng: khawh, jao:, phuih, chang: cheut, cheung: cheut, sidod, thaing:, thiao:, yuh klieh [*syn.*]. /*f*0.0248/ /*f*10/

graox [mgrāox] /grạu?/ **1** *vi.* အော်–၊ ဟောင်–၊ မာန်ဖီ– 吼叫, 嚎叫 *hǒujiào, háojiào* bellow, howl, growl (?). **:** Sivai graox ka gawng ling: sawm:. ကျားသစ်တစ်ညလုံးတောင်ပေါ်မှာမန်ဖီနေတယ်။ 豹子整夜在山上吼叫。 *A leopard was growling all night on the mountain.* **2** *vs.* ကြီးကောင်ဝင်ချိန်အသံပြောင်း–၊ အသံသြ–၊ ကြီးသံပေါက်– 声音粗犷（人开始进入青春期的一种生理反应）*shēngyīn cūguǎng (rén kāishǐ jìnrù qīngchūnqī de yīzhǒng shēnglǐ fǎnyìng)* have a raspy voice, have one's voice change (males, upon entering maturity). /*f*7/

grao: [mgrao] /grau/ *v.* အသံလွှတ်အော် 放声叫, 喊 *fàngshēng jiào, hǎn* shout, yell, cry out, call out. ☞ kok ①, kok yo, khiiet[2], riag, siak[2], yo [*syn.*].

grai [mgrāi] /grại/ *vi.* ငိုကြွေး– 啼哭, 啼, 号 *tíkū, tí, háo* cry, wail, weep aloud. :. **:** Yiem ang: koe: rawm: ngai:, grai ang: mawh grai lung. ငိုတာမျက်ရည်မရှိဘူး၊ ငိုကြွေးတာတစ်ကယ်လည်းမဟုတ်ဘူး။ 哭没有眼泪，啼不是真啼。（哭只是装模作样的，并不伤心。）*Weeping is without tears, wailing is not sincere wailing.* ☞ yiem ① [*syn.*]. /*f*6/

graik[1] [mgraig] /grac/ **1** *n.* <KAWNG> ပိ□ □□ □□ 蛆（苍蝇的幼虫）*qū (cāngying de yòuchóng)* maggot (larvae of housefly, *Musca domestica*, and other flies?). **2** *v.* ပ□ □□ □□ကက်– 生蛆 *shēng qū* grow maggots, maggots grow. **:** Paw kieh nex graik. အသားကိုလောက်မတက်စေနဲ့။ 别让肉生蛆。 *Don't let meat grow maggots.* /*f*8/

graik[2] [mgraig] /grac/ *vs.* ကွဲ–၊ ကြေ–၊ ကြေမွ–၊ ကျိုး– broken, smashed. **:** Kawn maix hoik graik yuh aw tiex aux uik. ခင်ဗျားကလေး ကျွန်တော့်မြေအိုးကို ခွဲပစ်တယ်။ *Your child broke my earthenware pot.* ☞ max, phawng: (?) [*syn.*]. /*f*8/

graik ngai: [mgraig ngai] /grac ŋai/ *n.* မျက်လုံးမှိတ်ထား 闭上眼睛 *bì shàng yǎnjīng.* **:** Brie sang: it maix, graik ngai: caocao. အိပ်ချင်တယ်ဆိုရင်လည်း စောစောမျက်လုံးမှိတ်ထားလိုက်။ 既然你要睡觉, 就早点儿闭上眼睛。

graik yhaok [mgraig hyaog] /grac ʑʰauk/ *n.* နာ□ကန်း၊ နားပင်း 耳聋（喻耳聋, 骂人的话）*ěr lóng (yù ěr lóng, mà rén dehuà).*

graik rhawm: [mgraig hrom] /grac rʰɔm/ *vo.* နှလုံး ကြေကွဲ–၊ ဝမ်းနည်း sorry, sad. **:** Aux kied si daing graik rhawm: ka nghiet tix been kre an. ကျွန်တော် အဲဒီပုံပြင်နားထောင်ရ□ □□ □□ယ်နှလုံး ကြေကွဲတယ်။

graih [mgraih] /graih/ **1** *n.* <NYIEX> ကွပ်ပစ်၊ ကပြင်၊ ဝရန်တာ၊ ဆင်ဝင် 晒台（房子前晒东西的架子）*shàitái (fángzi qián shài dōngxi de jiàzi)* porch, sundeck, verandah. **2** *n.* <KAUNG:> စင်၊ ခြ□ ရုံ 架, 架子 *jià, jiàzi* frame, cage. **:** graih bi:. ဖရုံစင် 瓜架 *a melon cage.*

graih grawng: [mgraih mgrong] /graih grɔŋ/ *n.* နည်းလမ်း 方法 *fāngfǎ* method, methodology. **:** graih grawng: hen: gau. သင်ကြားပို့ချသောနည်းလမ်း 教学方法。 *educational methodology.*

graih yeem [mgraih yēem] /graih ʑɯm/ *n.* <SIM:> ခြ□ 小画眉, 土画眉, 白眉笑鸫, 小噪鹛, 白眉噪鹛, 白颊笑鸫（一种鸟, 在灌木、草丛中做窝）*xiǎohuàméi, tǔhuàméi, báiméi xiàodōng, xiǎozàodōng, báiméi zàoméi, báijiá xiàodōng (yīzhǒng niǎo, zài guànmù, cǎocóng zhōng zuò wō)* white-browed laughing thrush (*Garrulax sannio* a small babbling thrush similar to hwamei *Garrulax canorus* , makes its nest in thickets, lit. 'bushy sundeck'?).

graix [mgrāix] /grạiʔ/ **1** *n.* <KHAOX> သစ်စေး 漆, 生漆 *qī, shēng qī* lacquer, lac, sap of lac tree *Rhus vernicifera*. **2** *n.* ခ□ □ 油漆 *yóuqī* paint. ☞ rhan: [ceu 1] [*syn.*]. ☞ kraix[1] [*mor.*]. ☞ kroek . /*f*10/ [Distinguish grouig/kroek, a gummy deposit of the lac insect, *Laccifer lacca*, *Coccus lacca*, *Kerria lacca*, on various host trees, sometimes referred to as lac of Burma].

grai: [mgrai] /grai/ *vi.* ပျောက်– 遗失 *yíshī* be lost. **:** grai: mau. ပိုက်ဆံပျောက် 钱遗失。 *money is lost.* | Klong: plai: ang: cix grai:, tai muah ang: cix uik. အရက်ခွက်မပျောက်တတ်ဘူး၊ ငှက်ပျောပန်းမကုန်တတ်ဘူး။ 酒碗不会失落，芭蕉花不会开完。（永远友好相亲下去。）*The plai rice beer bowls can never be lost, and the plantain blossoms can never cease. (Friendly relations will continue forever.)* ☞ grai: grup [*syn.*]. ☞ sawg (?) [*ant.*]. /*f*0.0181/ /*f*5/

grai: grup [mgrai mgrub] /grai grup/ *v.* ပျောက်–၊ ပျောက်ဆုံး– 遗失、失去 *yíshī, shīqù* lose. ☞ grai: [*syn.*].

grai: grhup [mgrai nkrub] /grai gʰrup/ *v.* ပျောက်ပျက်–၊ ပျက်စီး– 灭亡 *mièwáng* be destroyed, perish.

grai: ngai: [mgrai ngai] /grai ŋai/ *vi.* ခ□ –၊ ဆုံး–၊ ကွယ်လွန်–၊ ခရစ်တော်၌အိပ်ပျော်–၊ အလ္လာရှင်မြတ် အမိန့်တော်ခံယူ–၊ ပျံလွန်တော်မူ–၊ ဘဝနတ်ထံပျံ–၊ စုတေ–၊ ပရိ□ □ဗ္ဗာန်ပြု–၊ ကံကုန်– 逝世 *shìshì* die.

graig [mgrāig] /grạc/ *vi.* <VM?> ညှိုး–၊ နွမ်း–၊ ခွေး–၊ ကျိုး– 枯，干，萎缩 *kū, gān, wěisuō* wither, decay, crumble, break. **:** Si:ang: aux graig hu:. [Lai Yaogyaw 31:10] အရိုးတို့သည်၊ ခွေးမြေကြပါ၏။ 我的骨头也枯干。 *My bones waste away. [Psa. 31:10]* | Yam nyeu kix ak, kieh kix graig awm: te heue:. [Lai Yaogyaw 58:7] ခ□ □ကိုတင်သော အခါမြှားတို့သည်ကျိုးသကဲ့သိုဖြစ်ကြပါစေသော။ 他们瞅准射箭的时候、愿箭头彷彿砍断。（?）*When they draw the bow, let them be broken like arrows (or: let their arrows be made blunt). [Psa., 58:7]* | Nawh tag raig tix tik siang: kix graig siag mawx siag an:. [Lai Simin 24:8] အရိုးတို့ကို ချိုးဖဲ့ လိမ့်မည်။ 他要折断他们的骨头。 *He shall break their bones in pieces. [Num. 24:8]* /*f*7/

graing [mgrāing] /grạn/ **1** *v.* ကိုက်–၊ ကိုက်ဖြတ်–၊ ဝါး– 咬，乱咬 *yǎo, luàn yǎo* bite, gnaw, bite recklessly. **:** Kiang graing sibex. ကြွက် အင်္ကျီတွေမှာ အပေါက်တွေဖြစ်အောင် ကိုက်တယ်။ 老鼠咬衣服。 *Rats gnaw holes in clothes.* | Sivai graing lig. ကျားသစ်ဝက်ကို ကိုက်တယ်။ 豹子乱咬猪。 *The leopard bit the pig.* **2** *vt.* ခုတ်– 胡伐, 乱砍 *hú fá, luànkǎn* chop wildly, hack, hack away. **:** Pex paw graing khaox. မင်းတို့သစ်ပင်ကို လျှောက်မခုတ်နဲ့။ 你们不要乱砍树。 *Don't hack at the trees.* ☞ kraing [*var.*].

grok [mgroug] /groʔ/ **1** *vt.* ပစ်ထား–၊ (တစ်ခုတည်း၊ တစ်ယောက်တည်း ကျန်ထားသည် (သို့) နေခိုင်းသည်။) 撂下 …… 不管, 搁 ……不管 *liào xià …… bùguǎn, gē ……bùguǎn*. **:** Maix lai: grok kawn: nyawm khaix tix? ဘာဖြစ်လို့ကလေးကိုပစ်ထားတာလဲ။ 你怎么把孩子撂下不管? | Paw grok aw: khang: ka tiex. ဒယ်အိုးကိုအပြင်မှာမပစ်ထားနဲ့။ 不要把铁锅搁在外面不管。 **2** *vi.* ပစ်ထား– 闲 *xián* loll. **:** Maix lai: grok tix ka nyiex? ခင်ဗျား ဘာဖြစ်လို့အိမ်ကိုပစ်ထားတာလဲ။ 你怎么闲在家里? /*f*10/

groh [mgrouh] /groh/ *vt.* ကင်–၊ ကျပ်တင်–၊ ကျပ်တိုက်– 烘, 烤 *hōng, kǎo* roast, broil. **:** groh nex pet. ဘဲကင် 烤鸭肉。 /*f*10/

gruh [mgruh] /gruh/ *adv.* [ကြိယာ] ဘူး– 先知，约珥 *?* was spoken. **:** Viang mawh nan: in: mawh grawng: ceu pa hoik gruh krai cao: jhai: Yoelax ah

nin:, [Kawncau 2:16] ဤအရာကား ပရောဖက် ယောလ ဟောဘူးသောအရာဖြစ်သတည်း။ 这正是先知约珥所说的 *this is what was spoken by the prophet Joel:*

grux[1] [mgrūx] /grṵʔ/ *vt.* ဒူးထောက်– 跪 *guì* kneel, rest on knees. **:** grux ngawng piang tiex. မြေကြီးပေါ်မှာ ဒူးထောက်။ 屈膝跪在地上。 *kneel on the ground.* ☞ ngawm grux ngawng [*syn.*]. /*f*6/

grux[2] [mgrūx] /grṵʔ/ **1** *n.* စုပုံ–၊ ပုံ– 堆 *duī* pile, heap. **:** grux khix. ထင်းတွေစုပုံထား။ 柴堆。 *woodpile* **2** *vt.* ထင်းပုံ– 堆 *duī* pile up, heap up. **:** Grux simaox ankix ot tau. ဟိုကျောက်ခဲတွေ တစ်နေရာတည်းစုပုံထားလိုက်။ 把那些石头堆在一起。 *Pile up those pebbles in one place.* **3** *cl.* ပုံ 堆 *duī* pile (classifier). **:** simaox tix grux. ေ ျာက်ခဲတစ်ပုံ 一堆石头。 *a pile of pebbles* ☞ rux [*mor.*]. /*f*6/

grux[3] [mgrūx] /grṵʔ/ *adv-pre.* အရင်၊ ဦးစွာ၊ ပထမ၊ ကနဦး၊ အစ 先 *xiān* first. **:** Maix grux hu:, aux koi hu: khaix. ခင်ဗျားအရင်သွားနှင့်။ ကျွန်တော်နောက်မှသွားမယ်။ 你先去, 我随后慢慢来。 *You go first, I'll come along later.* | grux grao tix hu:. အရင်ဖြည်းဖြည်းသွား။ 先慢慢走。 *go first and slowly. (?)* ☞ liang[2], ngai:[3] ②, num:[3] (?), phao ka: ② (?), ran:[1], theu: [*syn.*]. /*f*6/

grum [mgrūm] /grṵm/ **1** *vs.* စုံ–၊ ပြည့်စုံ–၊ ပြီးမြောက်– 齐, 全 *qí, quán* be complete, ready, present. **:** Pui hoik grum, khai: hui: phao:. လူစုံပြီ၊ အစည်းအဝေးစတော့မယ်။ 人已经到齐了, 开会啦。 *Everybody is present, so we will start the meeting.* **2** *adv-pre.* အကုန်၊ အားလုံး၊ အပြည့်အစုံ 全 *quán* completely, all. **:** Tai grum pruih lox grum krai. ပန်းအကုန်ပွင့်တယ်၊ စကားအကုန်ပြောတယ်။ 百花齐放, 百家争鸣。 *'Let a hundred flowers bloom, let a hundred schools of thought contend.' (Chinese saying.)* ☞ ku[4] ② [ceu 1] [*syn.*]. ☞ peux hua: chi: fang:, peux cia: ceung: ming: [lawk 2.1] . /*f*0.0671/ /*f*4/

grumrhawm: [mgrūm hrom] /grṵm rʰɔm/ *vs.* ေ ွးစည်း–၊ စည်းလုံး–၊ ညီညွတ်–၊ သဘောတူ– 齐心, 团结 *qíxīn, tuánjié* united, in harmony. **:** Daux cub caw yix yuh kaing daing: grumrhawm:. ကျွန်မတို့ကော်မတီမှာ လူတိုင်းညီညီညွတ်ညွတ် အလုပ်လုပ်ကြတယ်။ 我们委员会干活非常齐心。 *Everyone works well together in our committee.* | Siyoh (Siyox?) moing lox kix yam sawm, Grum rhawm muih kix yam naing. ထမင်းစားချိန်မှာ စကားများချင်များမယ်။ ဒါပေမယ့် စစ်တိုက်ချိန်မှာ စည်းစည်းလုံးလုံးနဲ့ အချင်းချင်းစောင့်ရှောက်တဲ့ စိတ်ရှိတယ်။ *They may squabble at mealtime, but they are all united and caring in battle. (?) (lit. 'uneven-mouth-talk-they-when-eat, uniform-heart-love-they-when-battle')*

grumrhawm: grumrhi: [mgrūm hrom mgrūm hri] /grṵm rʰɔm grṵm rʰi/ *v.* ေ ွးစည်း–၊ စည်းလုံး–၊ ညီညွတ်–၊ သဘောတူဖြစ်– 齐心, 团结 *qí xīn, tuánjié* united, in harmony.

grum lox [mgrūm loux] /grṵm loʔ/ *vo.* သဘောတူ–၊ သဘောတူညီမှုရ–၊ တစိတ်တဝမ်းတည်း 意见统一 *yìjiàn tǒngyī* agreed, in agreement, of one mind.

grawp [mgrob] /grɔp/ *vt.* ချုံ့–၊ သေးအောင်လုပ်– 缩小 *suōxiǎo* shrink. **:** Grawp pang: siviex ceeix, taug khaw: mai: siviex. တံခါးကို နည်းနည်းချုံ့လိုက်ရင် တံခါးပေါက်နဲ့အကိုက်ပဲ။ 把门框缩小点儿, 才能跟门相合。 ☞ uah [*ant.*].

grawh[1] [mgrōh] /grɔ̰h/ *n.* အမှုအရာ၊ အပြုအမူ၊ ကိစ္စ၊ အက်တင်၊ အက်ရှင် 事情, 行为 *shìqing, xíngwéi* act, action, behavior (UK) behavior (US). **:** grawh in:. ဒီကိစ္စ 这件事情。 *this business.* /*f*0.0258/ /*f*7/

grawh[2] [mgrōh] /grɔ̰h/ *n.* စားကျက် 路线（野兽经常出没的地方）*lùxiàn (yěshòu jīngcháng chūmò de dìfang)* habitat, animal path (place where an animal regularly appears). /*f*0.0258/ /*f*7/

grawh[3] [mgroh] /grɔh/ *n.* <NYIEX> တံခါးခုံ၊ တံခါးပေါက်၊ အဝင်ပေါက် 门坎 *ménkǎn* threshold, doorway. /*f*7/

grawh grawng: (grawhgrawng:, grawh grawng) [mgrōh mgrong] /grɔ̰h grɔŋ/ **1** *n.* အခြေအနေ၊ နောက်ကြောင်း၊ သတင်းအချက်အလက် 情况, 来龙去脉 *qíngkuàng, lái lóng qù mài* background, circumstances, situation, information about sth.. **2** *prep.* ...နှင့်ပတ်သက်သော၊ ...နှင့်ဆိုင်သော၊ အကြောင်း 关于，有关…… *guānyú, yǒu guān...* about, concerning.

grawd[1] [mgrōd] /grɔ̰t/ *vt.* ချည်နှောင်–၊ ချုပ်–၊ တုပ်–၊ စည်း– 捆, 扎 *kǔn, zā* tie, bind. **:** grawd tawm: kaux. ခိုင်အောင်ချည်တယ်။ 捆得牢牢的。 *tied securely.* ☞ khrawt[1] (?) [*var.*]. ☞ nhawt, mad, dim:, jhoi:, phiak, phiaok, phyawk, phiok, vien [*syn.*]. ☞ khrawt[1] (?) [*mor.*]. /*f*10/

grawd[2] [mgrōd] /grɔ̰t/ *vi.* နှာရည်ယိုး–၊ နှာစေး– 流鼻涕 *liú bítì* have a runny nose. ☞ grawd meeih [*syn.*]. /*f*10/

grawd meeih [mgrōd mēeih] /grɔ̰t mɯ̰ih/ *vo.* နှာရည်ယိုး–၊ နှာစေး– 流鼻涕 *liú bítì* have a runny nose. ☞ grawd[2] [*syn.*].

grawng [mgrōng] /grɔ̰ŋ/ *vt.* ပစ်– (သားကောင်ကြီးကို အရင်ဆုံးမှန်အောင်ပစ်နိုင်သူကိုညွှန်း) 打中, 命中（一般指猎取大野兽时, 最先打着的）*dǎzhòng,*

mìngzhòng (yìbān zhǐ liè qǔ dà yěshòu shí, zuìxiān dǎ zháo de) hit, strike (a target, often referring to the first hunter to strike big animal quarry). **:** Nawh grawng sivai ngaix. ဒီကနေ့ကျားသစ်ကို အရင်ဆုံး ထိအောင်ပစ်နိုင်တာသူ။ 今天他是第一枪打中豹子的。 *He was the first to hit the leopard today.* | Aux hoik grawng tix reung: loe: kaux ngaix. ရန်သူသုံး ယောက်□ ▯▯▯▯.သတ်ပစ်လိုက်တယ်။ 今天我打死了三个敌人。 *I killed three of the enemy today.* ☞ cao: grawng . /*f*7/

grawng:[1] [mgrong] /grɔŋ/ **1** *n.* အခြေအနေ 情况 *qíngkuàng* situation, circumstances. **2** *cl.* ခု 种, 项 *zhǒng, xiàng* item, type, topic. **:** Ex yuh nawh hoik tix grawng: tix grawng:. တခုပြီးတခုပြီးအောင်လုပ်မယ်။ 咱们要把它一项一项地做完。 *We'll do it item by item (one by one, one at a time).* /*f*0.2938/ /*f*2/

grawng:[2] [mgrong] /grɔŋ/ *n.* လမ်းကြောင်း၊ လမ်း၊ ခရီးစဉ် 路线、路径 *lùxiàn, lùjìng* route, way, itinerary. /*f*0.2938/ /*f*2/

grawng: koe: [mgrong goui] /grɔŋ koi/ *n.* ဘဝ၊ နေရေးထိုင်ရေး 生活方式 *shēnghuó fāngshì* life, lifestyle, living, habits. **: been ot grawng: koe:** □▯▯▯ထိုင်ရေးအခြေအနေ 分布，分布情况 *distribution, habitat* ☞ krax ot [*syn.*].

grawng: been [mgrong nbēen] /grɔŋ bɯn/ *n.* သမိုင်း၊ ရာဇဝင် 历史 *lìshǐ* history. ☞ lix see:, been ju [*syn.*].

grawng: lai [mgrong lāi] /grɔŋ lai/ *n.* □▯▯▯ ဘာသာ (စာပေ) field of knowledge (?).

grawn [mgrōn] /grɔ̰n/ *vi/vs/adj.* <SAUX> □ ဖြတ်၊ လေငန်း၊ လေဖျန်း၊ ကိုယ်တစ်ခြမ်းသေရောဂါ 瘫痪 *tānhuàn* paralyze, paralysis. /*f*10/

grawm[1] [mgrōm] /grɔ̰m/ **1** *vi.* မိတ်ဆွေပြု၊ ခင်ပွန်းဖွဲ့၊ သူငယ်ချင်းဖြစ်၊ အဖော်လုပ် 同住, 同睡 *tóng zhù, tóng shuì* befriend, keep sb. company. **:** Aux grawm mai maix bo in:. ကျွန်တော်ခင်ဗျားနဲ့ဒီည အဖော်လုပ်ပေးမယ်။ 今晚我和你同住。 *I will keep you company tonight.* **2** *n.* ဘုံ၊ ဘုံပိုင်၊ အတူတူပိုင် 公房 *gōngfáng* communal house, shared quarters. **:** Kreed graih bi:, vhi: grawm it. ဖရုံစင်ကိုတိုးဝှေ့တယ်၊ အတူတူလည်ပြီးတော့ဘုံမှာပေါင်းအိပ်တယ်။ 钻瓜架，串公房。 *Pass through the melon cage and visit the girls' communal sleeping quarters.* /*f*0.0305/

grawm[2] [mgrōm] /grɔ̰m/ *adv.* လတ်တလော၊ ချက်ချင်း၊ လက်ငင်း 马上, 立即 *mǎshàng, lìjí* right away, immediately. /*f*0.0305/

groi [mgrōi] /grɔ̰i/ *vt.* ဆွတ်ဖြန်း– 洒 *sǎ* sprinkle, scatter, spray. **:** Kawn: nyawm, paw groi eep sawm: tix. ဒီကလေးကိုယ်စားတဲ့ထမင်းကိုဆွတ်မဖြန်းနဲ့။ 小孩, 别把饭洒了。 *Children, don't scatter about the rice you're eating.* ☞ lhauk, lheuk, rhuat ②, phruah, phruat, chit ② [*syn.*]. /*f*5/

groik [mgroig] /grɔc/ **1** *vi.* ဖွဲ့ဖွဲ့ကျ–၊ စိမ့်–၊ ယို–၊ ဖိတ်– 洒, 漏 (不断地) *sǎ, lòu (bùduàn de)* sprinkle, leak, drip (continuous). **:** Groik nghox dee doh chee:. စပါးအိတ်အပေါက်ကနေဖိတ်ကျတယ်။ 稻谷从口袋通洞的地方漏出来。 *Rice grain leaked continuously from the hole in the sack.* **2** *vs.* 络绎不绝 *luòyìbùjué* in an endless stream, uninterrupted. **:** Pui hu: groik ngie. 人们络绎不绝地过去。 *People passed in an endless stream.* **3** *vt.* <CAG> စစ်– 滤，挤（出来） *lǜ, jǐ (chūlái)* filter, strain, press (juice). **:** groik plai: num. 滤水酒。 *strain plai rice beer.* ☞ bliiet [ceu 3] [*syn.*]. /*f*10/

groing [mgrōing] /grɔ̰ŋ/ *vs.* ခြောက်–၊ ခြောက်သွေ့– 脆, 松脆 *cuì, sōng cuì.* **:** Sub in: hoik groing. 这些草烟(烟草?)已经脆了。 /*f*8/

groing: [mgroing] /grɔŋ/ *vt.* ကုန်–၊ ပြောင်– 吃光, 消灭 *chī guāng, xiāomiè.* **:** Taux in:, maix paw groing: khaing: paoxtix. ဒီဟင်းခင်ဗျားသူများထက်ပြောင်အောင်မစားနဲ့။ 你别把大家的菜都吃光了。 | groing: tix reung: khawm: uik. ရန်သူကိုပြောင်အောင်ရှင်းပစ်။ 把敌人消灭光。

grik [mgrig] /gric/ **1** *vt.* ပြုတ်–၊ နှပ်– 熬, 煮（长时间） *áo, zhǔ (cháng shíjiān)* stew, cook for long time. **2** *vt.* ကြော်– 煎 *jiān* fry, pan fry. ☞ greeik[2] [*var.*].

grix[1] [mgrix] /griʔ/ **1** *vs.* ကြောက်–၊ လန့်–၊ နောက်ကျောမလုံ–၊ ကျောချမ်း– 毛骨悚然, 害怕 *máo gǔ sǒngrán, hàipà* afraid, uneasy, feel shivers run up and down one's spine. **:** Grix aux ka hu: tix krax ponsawm:. ကျွန်တော် ညဘက်လမ်းလျှောက်ရမှာ ကျောမလုံဘူး။ 夜里走路我有点儿毛骨悚然。 *I feel uneasy walking on the path at night.* **2** *vs.* ရှက်စရာကောင်း–၊ အားနာစရာကောင်း–၊ ရှက်–၊ ရွံ့–၊ စိတ်အနှောင့်အယှက်ဖြစ်–၊ စိတ်ပျက်– 不好意思, 害羞 *bùhǎoyìsi, hàixiū* bashful, timid, ashamed, embarrassed, chagrined. /*f*10/

grix[2] [mgrīx] /grḭʔ/ *n.* □▯▯▯ ကျည်ပွေ့ 杵棒（舂米用的） *chǔ bàng (chōng mǐ yòng de)* pestle (large pestle lifted with two hands, for pounding rice). /*f*10/

grix tauh tiex [mgrīx daeh diex] /grḭʔ tawh tɛʔ/ *n.* သိပ်ခြ□▯▯▯ခြင်းတွင်သုံးသော အရာဝတ္ထု 夯 *hāng* tamp, tamping tool.

grix rhawm: [mgrix hrom] /griʔ rʰɔm/ *v.* ကြောက်–၊ လန့်–၊ ကျ▯– 害怕, 畏缩 *hàipà, wèi suō* fear, be afriad of, shrink from. **:** Grix rhawm: aux ka sikaong. 我害怕挨冻。

grig [mgrīg] /gr̥ic/ *vt.* နင်း– 踩 *cǎi* step on. ☞ dig 踩 [*syn.*].

grim [mgrīm] /gr̥im/ *n.* စားကျက်၊ လွင်ပြင်၊ မြက်ခင်းပြင် 草地, 草场 *cǎodì, cǎo chǎng* grassland, meadow, pasture.

grim sawm: moi [mgrīm som mōi] /gr̥im sɔm mɔ̰i/ *n.* စားကျက် 牧场 *mùchǎng* pasture.

gre: [mgrei] /gre/ *vt.* ေ□ □□တ်စား–၊ ကော်ပတ်တိုက်–၊ တံစဉ်းတိုက်–၊ ညှိ– 磨平, 磨损 *mópíng, mósǔn* sand, grind smooth, bevel (edge).

greng [mgrēing] /gr̥eŋ/ *n.* <NYIEX> ကြပ်ခိုး 小炕笆架（吊在炕笆下面的小架子）*xiǎo kàngbājià (diàozài kàngbā xiàmian de xiǎo jiàzi)* small frame hanging from main frame over hearth. ☞ griex[1] [*syn.*]. ☞ reng [*mor.*].

grieh[1] [mgrīeh] /gr̥ɛ̰h/ **1** *vt.* ပြန်ပေး– 退还 *tuìhuán* return, give back. **:** Kraung loh ax kawx deeih grieh ax nawh ngaix, ang: aux muih kraung an:. မနေ့က ဝယ်ခဲ့တဲ့ဟာကို ဒီနေ့ကျွန်တော်တို့ သွားပြန်ပေးတယ်။ ကျွန်တော် အဲဒီဟာကိုမကြိုက်ဘူး။ 昨天咱俩掉换的东西, 我不喜欢, 今天互相退还。 *Today the two of us gave back the thing which we traded for yesterday. I didn't like the thing. (?)* **2** *v.* ကွဲ–၊ ကျိုး–၊ ပြတ်– 破裂 *pòliè* break, break off. **:** grieh paoxtix. တယောက်နဲ့တေ□ □□ ̲□ ̲ ဆက်ဆံရေးပြတ်သွားကြတယ်။ 关系破裂了。 *break off relations with each other.* **3** *v.* ကွဲ–၊ ပြတ်–၊ ပြတ်စဲ–၊ ကွာရှင်း– 离婚 *líhūn* divorce, get a divorce. **:** Hoik grieh kiex paoxtix. သူတို့ကွဲကြပြီ။ 他俩离婚了。 *They have gotten divorced.* /*f*10/

grieh[2] [mgrīeh] /gr̥ɛ̰h/ အသွားများ–၊ သွားပါများ– 喜欢走、走的人多 *xǐhuan zǒu, zǒu de rén duō* frequently-travelled (?). /*f*10/

griex[1] [mgrīex] /gr̥ɛ̰ʔ/ *n.* <NYIEX> မီးဖိုအထက်ရှိ အသားငါးကင်ရာ ကျပ်တင် 炕笆(悬挂在火塘上用来烘烤谷物和其它东西的架子) *kàngbā (xuánguà zài huǒtángshàng yòng lái hōngkǎo gǔwù hé qítā dōngxī de jiàzi)* (wood frame suspended over hearth, used for drying things like grain on the stalk before threshing, and also to catch sparks). ☞ greng [*syn.*]. /*f*0.015/ /*f*10/

griex[2] [mgrīex] /gr̥ɛ̰ʔ/ *n.* ကတ္တရာ 柏油, 焦油, 沥青（?）*bǎiyóu, jiāoyóu, lìqīng* tar, pitch, asphalt, bitumen, macadam, tarmac (?). /*f*10/

griex haong: [mgrīex haong] /gr̥ɛ̰ʔ hauŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> စွယ်တော်၊ မဟာလေ့ကားဖြူ 马鞍叶羊蹄甲, 夜关门, 大夜关门（灌木, 可入药）*mǎ'ānyè yángtíjiǎ, yèguānmén, dà yèguānmén (guànmù, kě rù yào)* many-nerved bauhinia (*Bauhinia glauca subsp.pernervosa*, or Faber bauhinia (*B. faberi*, shrub, leaves [in B. faberi twigs also] used medicinally, lit. 'steam bauhinia'). ☞ tai griex, khaox griex, khaox griex ak .

greex [mgrēex] /gr̥ɯ̰ʔ/ *vt.* တိုး–၊ ရှောတိုး–၊ ကိုင်း– 靠, 靠拢 *kào, kàolǒng* come close, lean toward, lean over. **:** Greex pex lax in: ceeix. ဒီဘက်ကို နည်းနည်းတိုး။ 你们向这边靠拢一点儿。 *Lean over this way a bit more.*

greed [mgrēed] /gr̥ɯt/ *vi.* ချဉ်းကပ်–၊ တိုးဝင်–၊ ရွှေ့– shake (Psa. 18:7). **:** kawn: pui khawm: uik, tak sang greed tix hoek ka Maix heue:. [Lai Yaogyaw 65:2] ကိုယ်တော်ထံသို့ လူသားအပေါင်း တို့သည် ချဉ်းကပ်ရကြလိမ့်မည်။ 都要来就你。 *to you all men will come [trembling?]. [Psa. 65:2]*

greeng: [mgreeng] /gr̥ɯŋ/ *n.* <KAUNG:> စကာ၊ ဆန်ခါ။ 漏簸箕, 筛子(眼比 mgrāng、mgrīang 眼大, 用来筛颗粒较小的东西，如绿豆等) *lòu bòjī, shāizi (yǎn bǐ 'mgrāng, mgrīang' yǎn dà, yònglái shāi kēlì jiào xiǎo de dōngxī, rú lǜdòu děng)* straining basket, sieve basket (holes larger than those of a 'gráng' or 'gríang', used to strain smaller-grained things like mung beans). ☞ pa: ci:, grang[2], griang[1], jhaok [*syn.*].

greem [mgrēem] /gr̥ɯm/ **1** *vt.* <BEEN> အတူတူလုပ်–၊ စပ်တူလုပ်–၊ စပ်ပေါင်းလုပ်– 合伙, 合在一起 *héhuǒ, hézàiyìqǐ* work together, cooperate, do jointly. **:** lig greem. စပ်တူမွေးသောဝက်များ 合伙养的猪。 *jointly-raised hogs.* | greem tix yuh. အသင်းလိုက်လုပ် 合在一起做。 *do as a team.* **2** *vt.* လယ်စပ်တူထွန်– (“ဝ” ရိုးရာထွန်ယက်စိုက်ပျိုးသည့် ဧရေ့၊ တဘက်ကအရင်းအနှီးမတည် တဘက်ကလုပ်အားစိုက်ပြီး ထွက်လာသည့်အကျိုးအမြတ်ကိုနှစ်ဘက်ခွဲယူ) 伙种 *huǒzhòng* work a field jointly (traditional Wa land cultivation system, in which two parties share both capital and labour and split produce, or one side supplies capital and the other side supplies labour and split produce). ☞ rom ① [*syn.*]. /*f*9/ [[အကျယ် 详细 details (in Chinese)]].

greem: [mgreem] /gr̥ɯm/ *loc.* အောက်မှာ၊ ေ အောက်ဘက် 下, 底下, 下面 *xià, dǐxia, xiàmian* under, below. **:** plak greem:. အောက်မှာ။ 下面。 *underneath, the area below.* | greem: raoma:. ေ□ □□ကင်အောက်မှာ။ 天底下。 *under the skies.* | Nawh deuh kawn: nyawm greem: yeem heue. ကလေးကို ချုံအောက်မှာထားလိုက်တယ်။ 她把孩子撇在小树底下。 *She put the child under some bushes.* | ot greem: ling: tao: Tang:. ပါတီရဲ့ခေါင်းဆောင်မှုအောက်မှာ။ 在党的领导之下。 *under the leadership of the Party.* /*f*0.1564/ /*f*4/

greem: klaik [mgreem glaig] /grɯm klac/ *n.* ချိုင်း၊ ချိုင်းကြား၊ လက်ကတီး 腋下, 夹肢窝（胳肢窝） *yèxià, gāzhīwō* armpit, underarm.

greem: dug [mgreem ndūg] /grɯm dṵk/ *n.* <NYIEX> တံစက်မြိတ်အောက် 檐下（指前檐之下） *yán xià (zhǐ qián yán zhī xià)* under the eaves (at front of house). ☞ greem: dub [*var.*]. ☞ dub (daux dub) [*syn.*].

greem: dub [mgreem ndūb] /grɯm dṵp/ ☞ greem: dug .

greeik[1] [mgreeig] /grɯc/ *vt.* ကိုက်–၊ ဝါး– 咬（死死咬住不放） *yǎo (sǐ sǐ yǎo zhù bù fàng)* gnash, bite (bite and hold on without releasing). **:** greeik yum. ကိုက်သတ် 咬死。 *bite to death.* /*f*8/

greeik[2] [mgreeig] /grɯc/ *vt.* ကြိတ်– 煎 *jiān* fry, simmer in water in a pan, decoct (medicine). **:** greeik sidah. ေ ကြိတ် 煎药。 *decoct medicine* ☞ grik [*var.*]. /*f*8/

greeik rhang: [mgreeig hrang] /grɯc rʰaŋ/ *vo.* သွားကြိတ်– 咬牙（上下牙齿相磨发声） *yǎo yá (shàngxià yáchǐ xiāng mó fāshēng)* gnash the teeth, grind the teeth.

greeik rhang: braing: [mgreeig hrang nbraing] /grɯc rʰaŋ braɲ/ *vi.* သွား(?)အောင်ကြိတ် 咬牙切齿 *yǎoyáqiēchǐ* gnash the teeth, grind the teeth (lit. 'grind unlucky teeth'). **:** greeik rhang: braing: tix jao meet rhawm: tix. စိတ်တိုလို့သွား(?)အောင်ကြိတ်တယ်။ 气得咬牙切齿的。 *gnash one's teeth from anger.*

greeih (greeh)[1] [mgrēeih] /grɯ̣ih/ *n.* <KAWNG> ပင့်ကူ 蜘蛛, 蜘蛛类 *zhīzhū, zhīzhū lèi* spider, arachnid. /*f*0.0134/ /*f*10/

greeih[2] [mgrēeih] /grɯ̣ih/ *n.* ပြဿနာ၊ ပြဿနာရှာခြင်း၊ ရန်စခြင်း၊ အငြင်းပွားမှု၊ ဆွခြင်း 争端, 衅 *zhēngduān, xìn* dispute, provocation, incident. **:** Paw sawg greeih tix. ပြဿနာမရှာနဲ့။ 不要寻找事端。 *Don't look for trouble.* | sawg greeih. အငြင်းပွားမှုဖြစ်ေအာင်ဆွပေး။ 寻衅。 *provoke a dispute.* /*f*0.0134/ /*f*10/

greeih tot [mgrēeih doud] /grɯ̣ih tot/ *n.* <KAWNG> အဆိပ်ရှိသောပင့်ကူတစ်မျိုး（一种有毒的蜘蛛） *(yīzhǒng yǒudú de zhīzhū).*

greeih ting [mgrēeih dīng] /grɯ̣ih ṭiɲ/ *n.* <KAWNG> ပင့်ကူဘုရင် 史氏王蛛 *shǐ shì wáng zhū.*

greeig [mgrēeig] /grɯ̣c/ *vi.* ကျွတ်–၊ ကွာ–၊ ကွာကျ– 脱落 *tuōluò* come off, come out, fall off, fall out. **:** greeig hauk kaing:. ဆံပင်ကျွတ်။ 头发脱落了。 *one's hair falls out.* ☞ reeig[2] [*mor.*].

greeing [mgrēeing] /grɯ̣ɲ/ *n.* <KAWNG> ခြ 白蚁 *báiyǐ* termite, white ant (*Isoptera*). **:** Yum khaox koe: greeing, yum keeing: koe: kawn:. ခြကြောင့်သစ်သားပျက်စီးတယ်၊သားကြောင့်အဖေသေတယ်။ 树死白蚁存, 父亡儿女在。 *When a tree dies there are termites, when a father dies there are children.* /*f*8/

greeing rhawm: [mgrēeing hrom] /grɯ̣ɲ rʰɔm/ *v.* ရင်ထဲစိမ့် 颤抖 *chàndǒu.* **:** greeing rhawm: aux ka sikuat tix. အရမ်းချမ်းလို့ကျွန်တော်ရင်ထဲစိမ့်နေတယ်။ 我冷得全身颤抖。

greu [mgrē] /grɤ̣/ **1** *n.* ခြုံ၊ ေ ၁င်အိမ် 笼子, 篓子 *lóngzi, lǒuzi* coop, cage, basket-weave container. **2** *n.* 花边 *huābiān* decorative border on clothing, lace trim. **3** *cl.* ခြင်း၊ တောင်း၊ ပလုံး 笼 *lóng* coop, cage, basket (classifier). ☞ grau [*var.*].

greu: [mgre] /grɤ/ *vt.* တိုင်ပင်– 躺, 靠 *tǎng, kào* lie down, lean on. **:** Sang greu: aux tix tivud. ကျွန်တော်ခဏတိုင်ပင်ချင်တယ်။ 我想躺一下。 *I want to lie down for a while.*

greung[1] [mgrēng] /grɤ̣ŋ/ *loc.* အလယ်၊ အလယ်ခေါင်၊ ဗဟို၊ စင်တာ၊ မဇ္ဈိမ၊ ခလယ် 中间, 正中, 中央, 中心 *zhōngjiàn, zhèngzhōng, zhōngyāng, zhōngxīn* middle, centre (UK) center (US). **:** Nyiex yix ot greung yaong:. ကျွန်တော်တို့အိမ် ရွာလယ်မှာရှိတယ်။ 我们家在寨子中间。 *Our house is in the middle of the village.* | Maix ot greung, aux ot praok. ခင်ဗျားက အလယ်မှာ။ ကျွန်တော်ကအစွန်မှာ။ 你在正中, 我在边上。 *You're in the centre and I'm on the edge.* ☞ sigreung[1] [*var.*]. ☞ cong: sing:, greung nax, beung, sibeng[2] [*syn.*]. /*f*0.0165/ /*f*7/

greung[2] [mgrēng] /grɤ̣ŋ/ *vi.* ကြောက်–၊ လှန့်– 怕, 害怕, 惧怕 *pà, hàipà, jùpà* be afraid, be frightened, be scared, fear, cower. **:** Paw lai: lhat voe bhaung:, paw lai: greung voe lhiex. ေ ် ်််််ကြောက်နဲ့ မိုးလာရင်လည်းမလှန့်နဲ့။ 风来不要惊，雨下不要怕。 *Don't be afraid before the wind, don't be frightened before the rain.* ☞ sigreung[2] [*var.*]. ☞ singua [*syn.*].

greung krax [mgrēng grax] /grɤ̣ŋ kraʔ/ *n.* လမ်းတဝက်၊ လမ်းခုလတ်၊ လမ်းမှာ 半路 *bànlù* midway, halfway, on the way there.

greung klawng: [mgrēng glong] /grɤ̣ŋ klɔŋ/ *n.* စမ်းချောင်းအလယ်၊ အလယ် 河中心 *hé zhōngxīn* midstream.

greung ngaix [mgrēng ngāix] /grɤ̣ŋ ŋa̰iʔ/ *n.* ေ ့လယ်၊ မွန်းတည့်ချိန် 中午, 正中 *zhōngwǔ, zhèngzhōng* noon.

greung tiag caong [mgrēng dīag jāong] /grɤ̯ŋ ṭiak tɕa̰uŋ/ *n.* ခြေဖဝါးအလယ်ခေါင် 脚掌心 *jiǎo zhǎng xīn* centre of sole of foot (?).

greung nax [mgrēng nax] /grɤ̯ŋ naʔ/ *loc.* အလယ် တည့်တည့်၊ ကြားနေရာ၊ အကြား၊ အလပ်၊ အလယ်၊ ခလယ်၊ အလယ်ခေါင်၊ ဗဟို၊ စင်တာ 中间, 正中, 中央 *zhōngjiān, zhèngzhōng, zhōngyāng* space between, centre (UK) center (US), middle. ☞ greung[1], sigreung[1], cong: sing: [*syn.*].

greung ju [mgrēng njū] /grɤ̯ŋ dʑṵ/ *n.* လူလတ်ပိုင်း 中年 *zhōngnián* middle age.

greung sawm: [mgrēng som] /grɤ̯ŋ sɔm/ *tw.* ညဉ့်၊ သန်းခေါင် 半夜 *bànyè* middle of the night, midnight.

griah [mgrīah] /gṛiah/ *vt.* ဖြဲ–၊ ပြဲ–၊ စုတ်– 撕, 破, 裂（多指布、纸、叶子等）*sī, pò, liè (duō zhǐ bù, zhǐ, yèzi děng)* rip, tear. **:** Griah khlax nawh. သူ့ဘောင်းဘီ ပြဲနေတယ်။ 他的裤子破了。 *His trousers ripped.* ☞ riah[3] [*mor.*]. /*f*7/

griang[1] [mgrīang] /gṛiaŋ/ *n.* <KAUNG:> စကာ၊ စကာကြီး 大筛子, 漏簸箕(眼比 mgreeng 眼大, 一般用来筛颗粒大的东西，如玉米）*dà shāizi, lòu bòjī (yǎn bǐ 'mgreeng' yǎn dà, yìbān yònglái shāi kēlì dàde dōngxī，rú yùmǐ)* large sieve, straining basket (holes larger than those of a 'greeng', used to strain larger-grained things like maize). ☞ grang[2] [*var.*]. ☞ pa: ci:, greeng:, jhaok [*syn.*]. /*f*9/ [漏簸箕, 筛子(眼比 mgreeng 眼大,一般用来筛颗粒大的东西，如玉米) straining basket, sieve basket].

griang[2] [mgrīang] /gṛiaŋ/ **1** *cl.* လိုင်း၊ ထမ်း၊ ပိုး 挑 *tiāo* shoulder-load. **:** sivawng tix griang. ပြောင်းဖူး တစ်လိုင်း 一挑玉米。 *a shoulder-load of maize.* **2** *cl.* ဓဝလီတာနှင့်ညီမျှသောအလေးချိန် 大刊（容量单位, 约装稻谷 120 斤）*dàkān* (measure of volume, slightly bigger than a khan basket, or two pon bags, ca. 60 lt.). /*f*9/

griang[3] [mgrīang] /gṛiaŋ/ *np.* ကြာသပတေးဂြိုလ်၊ ကြယ်နီ၊ မိုးသောက်ကြယ်၊ နံနက်ကြယ် 启明星, 金星 *qǐmíngxīng, jīnxīng* Venus (planet), morning star, evening star. **:** Toh khaing: griang, riieng khaing: khix. ကြယ်နီထက်တောက်ပတယ်၊ လထက်လင်းတယ်။ 比启明星明，比月亮亮。 *Glowing brighter than Venus, shining brighter than the moon.* ☞ sigriang[2] [*var.*].

griang (griieng)[4] [mgrīang] /gṛiaŋ/ ☞ grang[1] .

griang nyiex [mgrīang nyīex] /gṛiaŋ ɲḭɛʔ/ *n.* ပြိုပျက်သွားသောအိမ် 破房子（指没有人住和管理的破破烂烂的房子）*pò fángzi (zhǐ méiyǒurén zhù hé guǎnlǐ de pò pòlàn làn de fángzi)* broken house.

griang: (griieng:) [mgriang] /griaŋ/ *n.* ဂိုက်ထုတ်၊ ရှိုးထုတ် 卖弄, 炫耀 *màinong, xuànyào* showing off, flaunting, brandishing, making a display of sth.. ☞ grang[1] ③, grieng (?) [*var.*].

grwan (gruan) [mgrūan] /grṵan/ *n.* <CAG> ပုန်းကွယ်ရာနေရာ၊ အကာ၊ ကိုယ်ယောင်ဖျောက်နိုင်သောနေရာ 猎棚, 掩蔽体(狩猎时，为了便于侦察野兽而临时搭的小棚子) *lièpéng, yǎnbìtǐ (shòuliè shí, wèile biànyú zhēnchá yěshòu ér línshí dāde xiǎo péngzi)* hide (UK), blind (US), camouflage (a temporary hut used to hide in during hunting). **:** Pan daux ngaig, laig daux grwan. 歇在山谷里，进到猎棚中。指进山狩猎。 *Rest in a mountain dell, enter a hunter's hide. (Describes hunting.)* ☞ gwan [*var.*]. ☞ nyiex gwan [*syn.*].

groe [mgrōui] /gro̰i/ *n.* <CAG> ငှက်ကွင်း၊ ညွှတ်ကွင်း 活扣（用绳子、马尾等做成的捕鸟器）*huókòu (yòng shéngzi, mǎwěi děng zuòchéng de bǔ niǎo qì)* snare, noose (a bird trap made from twine, horsehair, etc.). ☞ tod[1], klawng, lawt[1], riao, singoe [*syn.*].

gla [mglā] /gla̰/ *vi.* ဆိုင်း၊ စောင့်ဆိုင်း 耽误 *dānwu* delay. **:** gla tix ngaix. တစ်ရက်ထပ်စောင့်ဆိုင်း 耽误一天。 /*f*9/

glak [mglag] /glak/ **1** *vt.* ပဲ ခြစ်၊ တူး–၊ တူးထုတ်– 锄, 铲（多指铲除大的草棵）*chú, chǎn (duō zhǐ chǎnchú dà de cǎo kē)* shovel, dig out (weeds). **:** hu: glak rib. မြက်သွားခုတ်မယ်။ 去锄草。 **2** ပဲ ခြစ်၊ တူး–၊ တူးထုတ်–၊ ခုတ်–၊ ရှင်း– 拍打（用宽而平的工具敲打）*pāida (yòng kuān ér píng de gōngjù qiāodǎ)*. **:** glak tiex ka khaw:, kieh nawh sied. မြေကြီးကို ပေါက်ပြားနဲ့ကော်ထုတ်ပြီး ကျစ်အောင်လုပ်လိုက်။ 用锄头拍打地面, 使土板实。

glah [mglah] /glah/ *n.* မီးဖို 火塘 *huǒtáng* hearth, fireplace, furnace (?). **:** Awm: taox pa lih khaing: daux daux glah ngu pa ting heue:. [Plak Jhi: 9:2] ကြီးစွာသောမီးဖို၏ အခိုးကဲ့သို့သော အခိုးသည် တွင်းထဲကတက်လေ၏။ *smoke rose from it like the smoke from a gigantic furnace. [Rev. 9:2]*

gla: bix [mgla nbīx] /gla ḃḭʔ/ *n.* အလုပ်ငှား၊ အငှားအလုပ်သမား 窝工 *wō gōng* delay in work, bottleneck in production (?).

glang:[1] [mglang] /glaŋ/ **1** *pro.* ဒီလောက်ရှည် (ကြာ)၊ အရမ်းရှည် (ကြာ)၊ သိပ်ရှည် (ကြာ)၊ သိပ်ကြာတဲ့ အချိန်၊ အခုထိ 这么长、这么久、这么远 *zhème cháng, zhème jiǔ, zhème yuǎn* this long, so long, such a long time, so far (longer than 'gloing', which is in turn longer than 'gleeing'). **:** Khaox an: koe: glang:. ဟိုသစ်တုံး ဒီလောက်ရှည်တယ်။ 那根木头有

这么长。 *That log is this long.* | Glang: ot maix tin:, tee: hoik meed khawm:. ခင်ဗျားဒီမှာနေတာ တော်တော်ကြာပြီ။ နေသားကျရောပေါ့။ 你在这里住这么长的时间了，可能已经习惯了吧。 *Since you have lived here so long, you have probably adjusted.* **2** *cl.* တစ်ခေါက်စာ 长度 *chángdù* length, distance. **:** Koe: tix khix pu: klang:, koe: tix glang: hu: cheu:. သိန်းဌက်တစ်လပျံစာလောက်ရှိတယ်၊ ကားတစ်ခေါက်သွားစာလောက်ရှိတယ်။ 鹰飞要一月，车跑要一程。（路程远。）*It's one month's flight for a hawk, it's one long way by car. (A long journey.)* ☞ glang: gleeing:, grheeng:[2] [*syn.*]. ☞ gloing:, gleeing:, lang:, vong [*mor.*]. /*f*0.0145/ /*f*5/

glang:[2] [mglang] /glaŋ/ *n.* အတောအတွင်း ……的时间、过程（用以说明同时发生、进行的两件事情） *...de shíjiān, guòchéng (yòngyǐ shuōmíng tóngshí fāshēng, jìnxíng de liǎngjiàn shìqing)* time, period, while (similar to English noun-conjunction 'while'. **:** Glang: hu: maix rawm: aux lawk kuih eep. ခင်ဗျားရေသွားခပ်နေတုန်းကျွန်တော်ထမင်းချက်မယ်။ 你去挑水的时候我来煮饭。 *During the time you are fetching water, I will cook the rice.* /*f*0.0145/ /*f*5/

glangka: (glang: ka:) [mglang ga] /glaŋ ka/ *adv.* အထက်က၊ အရင်က၊ ပြီးခဲ့သော 从前 *cóngqián* some time ago, formerly, in the past. **:** Glangka: singaix in: khankix dix, pui pa kaux Thudax tix kaux lih hoek mai: yaw tokaux tix. [Lai Kawncau 5:36] အကြောင်းမူကား၊ အထက်ကသုဒအမည်ရှိသောသူတယောက်သည် ထသဖြင့် 从前丢大起来、自夸为大。 *Some time ago Theudas appeared, claiming to be somebody, [Act. 5:36]*

glang: gleeing: [mglang mgleeing] /glaŋ glɯɲ/ *pro.* ဒီလောက်ကြာ 这么长，这么久，这么远 *zhème cháng, zhème jiǔ, zhème yuǎn* this long, so far, such a long time. ☞ glang:[1] [*syn.*].

glauk [mglaeg] /glaɯk/ *vt.* ပေါက်–၊ ထု– 敲（指用手指、烟斗）*qiāo (zhǐ yòng shǒuzhǐ , yāndǒu)* tap, knock (with fingers or tobacco pipe). ☞ glaok [*var.*].

glauh[1] [mglaeh] /glaɯh/ *n.* ကျည်ပွေ့ ငရုတ်ကျည်ပွေ့ အသေး 小杵（舂盐或辣子的）*xiǎo chǔ (chōng yán huò là zǐ de)* small pestle. ☞ klauh [*mor.*].

glauh[2] [mglaeh] /glaɯh/ *vs.* ပေါက်– (တံခါးခေါက်) ? 被践踏得乱糟糟的 *bèi jiàntà dé luàn zāozāode* stomped (smashed, squashed, crushed by having been stepped on).

glauh[3] [mglaeh] /glaɯh/ *n.* ေ□ □□ဖိကျွမ်းပြီးသော၊ ဖွဲပြာ 烧过火之处 *shāoguò huǒ zhī chù* site of a fire, burnt remains. ☞ lauh[1] [*mor.*].

glauh[4] [mglāeh] /glạɯh/ *cl.* ပေါက်၊ စု 场，堆 *chǎng, duī* session, round, pile (classifier for times pounding rice, etc.). **:** Nghox ankix kawn: kub tix glauh. ဟိုစပါးတွေ တခေါက်စာလောက်သေးတယ်။ 那些稻谷还够打一场。 *The rice grain is enough for a single pounding.* | brex tix glauh. ေ□ □□ ရိုးတပုံ 一堆稻草（指打一场稻谷的稻草）。 *a pile of rice straw (the result of a single pounding session).* ☞ lauh[3] (lah) [*mor.*].

glauh ngu [mglaeh ngū] /glaɯh ŋụ/ *n.* <NYIEX> မီးဖို 火塘 *huǒtáng* hearth, firepit (main fire in center of house used for cooking). ☞ lauh ngu [*var.*]. ☞ piax [*syn.*].

glaux [mglaex] /glaɯʔ/ *cl.* ခဏတစ်ဖြု□ □会儿，阵子 *huǐr, zhènzi* a while, interval, period of time. **:** ngawm tix glaux. ခဏတစ်ဖြုတ်ထိုင်ပါအုံး။ 坐一会儿。 *sit a while.* | yuh tix glaux laux tivud. ခဏတစ်ဖြုတ်လုပ်ပြီးခဏနားရအောင်။ 干一阵子休息一下。 *work a while, then rest a while.* ☞ laux[1] [*mor.*].

glaok [mglaog] /glauk/ *vt.* ပေါက်– 敲（指用手指、烟斗）*qiāo (zhǐ yòng shǒuzhǐ, yāndǒu)* tap, knock (with fingers or tobacco pipe). **:** Paw glaok kaing: kawn: nyawm ka lawk sub. ကလေးခေါင်းကိုဆေးတံနဲ့မခေါက်နဲ့။ 别用烟斗敲小孩的头。 *Don't tap on the child's head with a tobacco pipe.* ☞ glauk [*var.*].

glaoh[1] [mglaoh] /glauh/ **1** *vi.* ပေါက်ထွက်လာ– 重新长出，重发，再生 *chóngxīn zhǎngchū, chóngfā, zàishēng* flourish again, blossom forth, revive, be reborn. **:** Rib hoik glaoh vong in:. ဒီအတောအတွင်းမြက်တွေပေါက်ထွက်လာတယ်။ 这几天草又重新长出来了。 *The grasses have come alive lately.* **2** *n.* <KHAOX> ထွက်– 重发之枝 *chóngfā zhī zhī* a flourishing branch. **:** Glaoh lhax lhum:, cub nyawm khraox. ရွက်နဥသစ်တွေထွက်လာတယ်၊ မျိုးဆက်သစ်လေးတွေလို။ 臭牡丹的重发之枝，新生的年青一代。 *A glory-bower branch flourishing again, a new younger generation.* /*f*7/

glaoh[2] [mglāoh] /glạuh/ **1** *vs.* ပြုတ်ထွက်– 倒 *dǎo* fallen down, collapsed (?). **:** Bhaung: hoik glaoh yuh khaox ting an:. ေ□ □ □ □□ပင်ကိုပြုတ်ထွက်အောင်လုပ်ပစ်တယ်။ 风把那棵大树吹倒了。 *The wind made that big tree fall down.* **2** *vi.* ကျွတ်၊ ပြုတ်ထွက် 掉 *diào* come out, fall out, fall down. **:** Glaoh rhang:. သွားကျွတ် 牙齿掉了。 *A tooth came out.* ☞ laoh[3] [*mor.*]. /*f*7/

glaoh proe [mglaoh brōui] /glauh prọi/ *n.* ေ□ □□□□野草（指放火烧山之后重新长出的）*yě cǎo (zhǐ fàng huǒ shāo shān zhīhòu chóngxīn cháng chū de)* wild

grasses (refers to the grasses which spring up after a field is burned over). **:** Glaoh proe uik klai ngie. ေ□ □□□မြတ္တွစိမ်းစိုနေတာပဲ။ 野草绿油油的。 *The wild grasses are totally green.*

glaox [mglāox] /gla̤uʔ/ **1** *n.* ရွံ့ ဗွက် 泥（稀泥） *ní (xīní)* mud, muck (fine). **:** sonsang dig tix hu: ka piang kix, awm: glaox daux krax khankix heue. [Isayax 10:6] လမ်း၌ ရွံ့ကိုကဲ့သို့ ကျော်နင်းစေခြင်းငှါ၊ သူ့ကိုငါမှာထားမည်။ 将他们践踏、像街上的泥土一样。 *trample them down like mud in the streets. [Isa. 10:6]* | Sigrhah glaox ka piang lawli ha. ကားပေါ်ကရွံ့ကိုဆေးလိုက်အုံး။ 把车上的泥土洗掉. *Clean the mud off a car.* **2** *vs.* ရွံ့ထူ–၊ ဗွက်ထူ– 泥泞 *nínìng* muddy. **:** Lhiex praix daux krax uik glaox ngie. မိုးရွာလို့လမ်းပေါ်မှာဗွက်ေ□ွပဲ။ 下雨路上很泥泞。 *In rainy weather it is very muddy on the path.* /*f*7/

glaik [mglaig] /glac/ **1** *vi.* ငြိမ်းအေးစွာ 静悄悄, 悄然无声, 合眼 *jìngqiāoqiāo, qiǎorán wúshēng, héyǎn* be silent, be quiet, close the eyes in sleep. **:** hoik glaik it. ငြိမ်းအေးစွာအိပ်ပျော် 静悄悄地睡了。 *fell asleep silently.* **2** *vt.* ချော့သိပ် 哄, 催（催眠） *hǒng, cuī (cuī mián)* coax, lull (to sleep). **:** glaik kawn: nyawm it. ကလေးကိုချော့သိပ်ပြီးအိပ်ခိုင်းပါ။ 哄孩子入睡。 *coax a child to sleep.* **3** *vi.* အချောင်ခို 躲, 隐匿（不声不响地躲藏起来） *duǒ, yǐnnì (bùshēngbùxiǎngde duǒcángqǐlai)* hide, lurk, lie low, be secretive. **:** Glaik nawh tix ka nyiex. သူအိမ်မှာအချောင်ခိုနေတယ်။ 他躲在家里。 *He is lying low at home.* /*f*8/

glaix [mglaix] /glaiʔ/ *vi.* ရှုံ့ ကြဲ့– (ဟင်းသီးဟင်းရွက်များကိုကြော်ချက်သည့်အခါရှုံ့သွားသည့်သဘော) 折耗（多指鲜菜煮后亏损） *shéhào (duō zhǐ xiāncài zhǔ hòu kuīsǔn)* be reduced in volume, suffer attrition (usu. referring to reduction in volume of cooked vegetables). **:** Taux lig in: hoik ngaik tix, glaix ngie miex nyao. ဝက်စာတွေကိုပြုတ်ပြီးပြီ၊ ရှုံ့နေတာပဲ။ 猪食煮了以后, 折耗很大。 *The pig fodder was reduced a great deal after cooking.* /*f*10/

glon[1] [mglōun] /glo̤n/ **1** *n.* သပ်၊ စို့ 楔子 *xiēzi* shim, wedge. **2** *vt.* အခု 楔, 垫 *xiē, diàn* cushion, pad, use sth. as a wedge or cushion. **:** Lu: liang: pheen:, glon ka bliah beung:. စားပွဲလှုပ်နေတယ်။ အစတစ်စနဲ့ခုထားလိုက်။ 桌子摇晃, 用瓦片儿垫一下。 *The table is wobbly, so put a piece of tile under the leg as a wedge.*

glon[2] [mglōun] /glo̤n/ *n.* ကျွဲပခုံး၊ အသားမာ 研子, 趼子, 胼胝（手掌或脚掌等上因劳动、走路等摩擦而生长的硬皮） *yánzi, jiǎnzi, piánzhī (shǒuzhǎng huò jiǎozhǎng děng shàng yīn láodòng, zǒulù děng mócā ér shēngzhǎng de yìngpí)* callus.

glu [mglū] /glṳ/ **1** *n.* အဆင့်၊ ဆင့်၊ ဝါးဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော မြေကြီးသို့မပြုတ်ရေမဝင်အောင် ထိန်းပေးသောအကာ 台阶, 挡土的竹笆 *táijiē, dǎng tǔ de zhú bā* steps, bamboo retaining wall. **2** *vt.* ေ□ □□ □၊ ကျားကန်– 撑, 挡 *chēng, dǎng* prop up. **:** glu ding: ka khaox. ထရံကိုသစ်လုံးနဲ့ ထောက်ထားတယ်။ 用木头把墙撑住。 *prop up the wall with a log.*

glup[1] [mglub] /glup/ *vi.* ဖိတ်စင်–၊ ဖိတ်–၊ သွန်–၊ မှောက်– 翻倒 *fāndǎo* spill, scatter all over. **:** Ia: kieh nghox glup khaing: bia:. ကြက်စကောထဲကစပါးတွေကို ဖိတ်အောင်လုပ်တယ်။ 鸡把簸箕里的稻子翻倒了。 *The chicken scattered rice from the winnowing basket all over.* ☞ klup [*mor.*]. /*f*8/

glup[2] [mglub] /glup/ **1** *vi.* ရှုံး–၊ ပေးလျှော်–၊ မှောက်ကျ 赔本, 亏本 *péi běn, kuī běn* lose money (in business). **:** Dix, yuh aux lai, ca: glup pot. အရင်ကျွန်တော်စီးပွါးရေးလုပ်တုန်းကအမြဲရှုံးတယ်။ 过去我做生意经常赔本。 *I used to be in business but always lost money.* **2** *vi.* ရှုံး၊ ပေးလျှော် 输 *shū* lose, forfeit (in competition) (?). **:** Glup nawh ka aux. သူကျွန်တော့်ကိုရှုံးတယ်။ 他输给我了。 *He lost to me.* ☞ tik num: [*syn.*]. /*f*8/

glung: [mglung] /gluŋ/ *vt.* ထိုး– 戳, 捅 *chuō, tǒng* stab. **:** Glung: aux pui koeng yum ka pliah tikaux. ကျွန်တော်ရန်သူတစ်ယောက်ကိုလှံနဲ့ထိုးသတ်ပစ်လိုက်တယ်။ 我用刺刀戳死了一 个敌人。 *I stabbed an enemy to death with a spear.* /*f*10/

glawk[1] [mglog] /glɔk/ **1** *vt.* ေ□ါက်– 敲 *qiāo* knock, tap. **:** glawk siviex. တံခါးခေါက် 敲门。 *knock on the door.* **2** *v.* လက်ဆစ်ချိုး– 凿栗暴, 打栗暴（把手指弯曲起来打人头部） *záo lì bào, dǎ lì bào (bǎ shǒuzhǐ wānqūqǐlái dǎ rén tóubù)* give sb. a rap on the head with the knuckles. /*f*6/

glawk (glawg)[2] [mglog (mglōg)] /glɔk/ *cl.* <VM> အတန်း၊ အဆင့်၊ စံနှုန်း 级, 格 *jí, gé* grade, level, rank, standard, division. **:** Lai Vax Phuk Lai Gau, Glawk Jah. "ဝ"သူငယ်တန်းပုံနှိပ်စာအုပ်။ 佤文教材第一册。 *A Textbook in the Wa Language, Beginning Level.* | Lai Vax Phuk Lai Gau, Glawg 3. "ဝ"ပုံနှိပ်စာအုပ်အတန်းသုံး (တတိယတန်း) 佤文教材第三册。 *A Textbook in the Wa Language, Level Three.* ☞ glhawk[1] [*var.*]. /*f*6/

glawk bawng: [mglog nbong] /glɔk bɔŋ/ *n.* ေ□ု ခါး ထစ် 楼梯 *lóutī* steps, stairs. **:** Sivai sangsi: kao: ra: mu: hoik cung tix ot ka piang praok glawk bawng: ankix liah glawk. [2 Grawng Been 9:19] ေ□ု ခါးခြောက်ထစ်အပေါ်တွင်၊ တဘက်တချက်၌လည်း ခြင်္သေ့ တဆယ်နှစ်ကောင် ရပ်နေ၏။ 六层台阶上有十二个狮子站立、每层有两个、左边一个、右边一个。

Twelve lions stood on the six steps, one at either end of each step. [2Ch. 9:19] ☞ bawng: ② [*syn.*].

glawt [mglod] /glɔt/ ☞ glawd . /*f*9/

glawh [mgloh] /glɔh/ *vi.* ခွါ–၊ ကွာ–၊ ကွာကျ– 剥落, 脱落 *bōluò, tuōluò* peel off, come off, fall away. **:** Hoik glawh lhox khaox. သစ်အခွံခွါ(ကွာ)ပြီ။ 树皮脱落了。 *The bark peeled off.* ☞ klawh [*mor.*]. /*f*8/

glaw: [mglo] /glɔ/ *vt.* ပျော့မြူ–၊ ချော့သိပ်–၊ သွေးဆောင်– 哄, 引逗 *hǒng, yǐndòu* humour, coax, tempt, lure, seduce. **:** Glaw: kawn: nyawm mhawm:, paw kieh yiiem. ကလေးကိုကောင်းကောင်းချော့သိပ်လိုက်၊မငိုစေနဲ့။ 哄好小孩, 别让他哭。 *Coax the child to behave and not cry.* | Paw viex ex hoek ka daux krax nyaw krax glaw:. [Mathiex 6:13] အပြ□□ဆိုသွေးဆောင်ရာသို့ မလိုက်မပါစေဘဲ၊ 不叫我们遇见试探。 *Lead us not into temptation. [Mat. 6:13]* /*f*6/

glawd (glawt) [mglōd] /glɔ̰t/ **1** *vi.* လွတ်မြောက်–၊ ထုတ်လို့ရ– 脱出 *tuōchū* come off, come apart, detach. **:** Hoik glawd vaik khaing: giang tix. ဓါးကိုဓါးအိမ်ကနေထုတ်လို့ရပြီ။ 刀从刀鞘中脱出来了。 *The knife has come out of its sheath.* **2** *vi.* လွတ်မြောက်– 脱离 (?) *tuōlí* escape, get away, extricate onself, avoid. **:** Hoik glawt ex khaing tawm taix pui koeng tix. ကျွန်တော်တို့ရန်သူလက်ကနေလွတ်မြောက်ပြီ။ *We have gotten away from the clutches of the enemy.* | Aux hoik kieh nawh glawt khaing: krax yum. ကျွန်တော်သူ့ကိုသေမင်းကနေလွတ်မြောက်စေခဲ့တယ်။ *I let him escape death.* | Pex tix kaux kawx, tag ang lai pon tix glawd khaing: krax pa mawh tix siliex. [Yawsux 9:23] ကျွန်ခံ၍ ငါ၏ ဘုရားသခင်အိမ်တော် အဘို့ ထင်းခုတ်ခြင်း၊ ရေခပ်ခြင်းအမှုနှင့် တယောက်မျှမလွတ်ရဟုဆို၏။ 你们中间的人, 必断不了作奴仆。 *Some of you will never fail to be bondservants. [Jos. 9:23]* ☞ lawd [*mor.*]. /*f*6/

glawng: ngawg [mglong ngōg] /glɔŋ ŋɔ̰k/ *n.* ဂုတ်၊ လည်ဂုတ် 后脑勺 (头的背部) *hòunǎosháo (tóu de bèibù)* back side of head.

glawm: [mglom] /glɔm/ **1** *n.* ဝန်၊ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး 担子 *dànzi* load, burden. **2** *cl.* ထမ်း 挑, 对 *tiāo, duì* pair (of things carried over shoulder). **:** phon: aing: tix glawm:. မြေသြဇာတစ်ထမ်း 一挑大粪。 *a shoulder-load of manure.* | tung rawm: tix glawm:. □□ □□ထမ်း 一对水桶。 *a pair of buckets for carrying water.* | nghox tix glawm:. စပါးတစ်ထမ်း 一担稻谷。 *a shoulder-load of rice. (?)* **3** *n.* ဝန်ခံ၊ တာဝန် 责任 *zérèn* responsibility. ☞ ceux reung:, beeh klawm: [ceu 3] [*syn.*]. ☞ klawm: [*mor.*]. /*f*0.0103/ /*f*5/

glawm: gu: [mglom mgu] /glɔm gu/ *n.* ဝန်၊ တာဝန် 负担 *fùdān* load, burden .

gloing: [mgloing] /glɔŋ/ *pro.* ဒီလောက်ပဲ၊ ဒီလောက်ဝေး၊ ဒီလောက်ရှည် 这么长, 这么远 (比 mglang 短) *zhème cháng, zhème yuǎn (bǐ mglang duǎn)* only this much, this long. **:** Mawh krax gloing: ngie, maix awt ang: cu tix hu:. ခရီးက ဒီလောက်ပဲဝေးတယ်။ ဒါပေမယ့် ခင်ဗျားကမသွားချင်ဘူး။ 才这么远一点儿路, 你怎么都不想去。 *The journey is only this far, so why don't you want to go?* ☞ glang:[1], gleeing: [*mor.*].

glik kiang [mglig gīang] /glic ḳiaŋ/ *n.* <CAG> ပြောင်းဝထိပ် 炮嘴, 奶嘴 (铜炮枪上安铜炮的地方) *pào zuǐ, nǎi zuǐ (tóngpàoqiāngshang ān tóngpào de dìfang)* muzzle (?) (Chn. 'cannon mouth', 'nipple', place on a musket where the ball is loaded). ☞ glix kiang [*var.*].

glip [mglib] /glip/ **1** *vi.* နစ်–၊ မြုပ်–၊ ကျ– 没, 落 *mò, luò* sink, decline. **:** glip daux rawm:. □□ □□□ 没入水中。 *sink into the water.* | Singaix hoik glip khaing: gawng. □ □□□ွယ်ကို နေဝင်သွားပြီ။ 太阳落山了。 *The sun has set behind the hills.* **2** *vt.* ရုပ်ဖျက်–၊ ဖုံးဖိ–၊ ထိမ်ချန်–၊ ဖုံးကွယ်– 掩盖, 掩饰 *yǎngài, yǎnshì* disguise, cover up, conceal. **:** glip tee lud. အပြစ်ကိုဖုံးဖိတယ်။ 掩盖错误。 *cover up a mistake.* ☞ klip[2] [*var.*]. ☞ lih [ceu 1] [*ant.*]. /*f*0.0191/ /*f*6/

glix [mglix] /gli?/ **1** *n.* အဖူး၊ အငုံ၊ အညွှန့် 芽, 骨朵儿 *yá, gǔduǒr* bud, shoot. **2** *vt.* စိမ့်ထွက်–၊ စိမ့်ထွက်–၊ ထွက်–၊ ထုတ်–၊ ထုတ်လုပ်– 冒出 *màochū* exude, emit, put out, produce. **:** Khaox tie taug glix tai. မက်မုံပင်က အဖူးတွေထွက်လာပြီ။ 桃树才冒出花骨朵儿 。 *The peach trees have just put out buds.* ☞ geeih [ceu 2] [*syn.*].

glix kiang [mglix gīang] /gli? ḳiaŋ/ ☞ glik kiang .

glix khaoxgix [mglix kaox mgīx] /gli? kʰau? g̣i?/ *n.* <KHAOX> ထင်းရှူးတုံး 松树梢头 *sōngshù shāotóu* tip of pine branch, 'candle'.

glix maw: [mglix mo] /gli? mɔ/ *n.* ကြိတ်ဘီး 磨轴 *mózhóu* grinding wheel (?).

glix si:ang: [mglix si ang] /gli? s.ʔaŋ/ *n.* ခြေမကုတ် 骨节 (指凸起部分) *gǔjié (zhǐ tūqǐ bùfèn)* joint (the protruding part of a bone joint, like a knuckle, elbow, or knee, lit. 'bone bud').

gleh [mgleih] /gleh/ *vi.* ကျိုး–၊ ချိုးပစ်– 断 *duàn* break off. : gleh kak khaox. သစ်ကိုင်းကိုချိုးပစ်တယ်။ 树枝断了。 *a branch broke off.* ☞ kleh [*mor.*].

glie: [mglie] /glɛ/ *n.* ဗိုက်ခေါက်ကြွက်သား 腹部 *fùbù* abdomen, belly. ☞ kaing: glie: [*syn.*].

glieb [mglīeb] /glɛ̣p/ *n.* ပခုံးခံ (လေးလံသောဝတ္ထုများ ကိုပခုံးဖြင့်ထမ်းရာတွင်ပခုံးထက်ခံသည့်အစ) 一托肩、衬肩布 (?) *yītuō jiān, tuōjiānbù* shoulder pad (?) [AM;- shoulder cloth]. : Kawn: vawng sileed glieb, mhok ceep hauk ngai: tix. မင်းသားလေးသူ့ပုခုံးခံကိုဆွဲလို□ □ယ်၊ သူ့ဦးထုပ်မျက်နှာကိုဖုံးသွားတယ်။ *The prince pulled down the brim? of his hat to shade? his eyebrows. (?) (Eng. ver.:The prince put on common clothes and pulled his cap over his forehead.) [AM;- The prince put on common clothes then his hat cover his forehead.)* ☞ klieb [*mor.*].

glieb maux [mglīeb māex] /glɛ̣p mạɯʔ/ *vi.* ချေးကပ်– 托肩 *tuōjiān* shoulder pad (?) (lit. 'pad from sweat and dirt'?) [AM;- be grimy].

gleed [mglēed] /glɯ̣t/ **1** *vi.* ပူထူ– 蹭跛, 磨跛 *céng bǒ, mó bǒ.* : Gleed ngai: ngawng aux ka goeh tix. ချော်လဲလို့ကျွန်တော့်ဦးခေါင်းပူထူသွားတာပဲ။ 我摔了跤把膝盖都蹭跛了。 **2** *v.* ပေါင်းတင်–၊ အပူပေး–?? 煺 *tuì* scald, in order to remove hairs or feathers [AM]. : gleed hauk. ဆံပင်ပေါင်းတယ်။?? 煺毛。

gleeing [mglēeing] /glɯ̣ɲ/ *vt.* မီးရှို့–၊ မီးကျွမ်း–၊ လောင်– 烧 *shāo* burn. : gleeing lhax khaox yuh phon: kah. သစ်ရွက်ကို မီးရှို့ပြီးမြေသြဇာလုပ် 烧树叶做肥料。 *burn the leaves for fertilizer.* ☞ leeing:[2] [*mor.*]. /*f*4/

gleeing: [mgleeing] /glɯɲ/ *pro.* ဒီလောက်ရှည်–၊ ဒီလောက်မြင့်– 这么长 (比 mglang, mgloing 都短) *zhème cháng (bǐ 'mglang', 'mgloing' dōu duǎn)* this long (shorter than 'glang' and 'gloing'). : Khaox an: taug koe: gleeing: ngie. အဲဒီသစ်ပင် ဒီလောက်ပဲရှည်သေးတယ်။ 那根木头才有这么长。 *The log is only this long.* ☞ glang:[1], gloing: [*mor.*]. /*f*8/

gleut [mgled] /glɤt/ *n.* □□ခစ့ 颏, 下巴颏儿 *kē, xiàba kē ér* chin.

gleu: [mgle] /glɤ/ **1** *n.* □□□□□ 下颌, 下巴 *xiàhé, xiàba* chin. **2** *n.* ပါးပျဉ်း 肉垂, 垂肉, 垂皮 (牛、鸡等脖子下的肉块) *ròuchuí, chuíròu, chuípí (niú, jī děng bózi xià de ròu kuāi)* wattle (bird), dewlap (flap of skin under chin in cows, chickens, etc.). : gleu: ia:. ကြက်ပါးပျဉ်း 鸡嘴下的肉垂。 *chicken wattle.*

gliien [mglīan] /glɛ̣ən/ *cl.* စည်း 抱 *bào* armload, armful. : khix tix gliien. ထင်းတစ်စည်း 一抱柴。 *an armload of firewood.* ☞ kliien [*mor.*].

glua[1] [mglūa] /glụa/ *cl.* အစိုင်၊ အခဲ 团 *tuán* ball, lump. : eep tix glua. ထမင်းတစ်ခဲ 一团饭。 *a ball of rice.* ☞ lua [*mor.*].

glua[2] [mglūa] /glụa/ *n.* ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ ခြင်ဆီ 骨髓 *gǔsuǐ* bone marrow. ☞ gua ① [*var.*].

gluah [mgluah] /gluah/ *vi.* ထွက်–(အသံ) 响 (自动) *xiǎng (zìdòng)* make a sound, go off (of its own accord). : Nad tang: gluah. □ □□ □ သူ့ဖာသာသူထွက် (အသံ) သွားတယ်။ 枪自动响。 *The gun went off.* ☞ grhuah[2] [*var.*]. ☞ luah [*mor.*]. /*f*10/

gloe [mglōui] /glọi/ *n.* <CAG> နှတ်ကြိုး၊ နှတ်ကွင်း၊ နှတ်မောင်း 综 (织布机上用来确定经纱密度, 保持经纱位置的棍子) *zèng (zhībùjīshang yònglai quèdìng jīngshā mìdù, bǎochí jīngshā wèizhi de gùnzi)* heddle rod (on a loom, the board which is used to determine the density and control the position of the warp threads). [Diagram of a backstrap loom].

gloeg [mglōuig] /glọc/ *vi.* ဂိုက်ဖမ်း–၊ အတုခိုး– 学, 学舌 *xué, xué shé* imitate, parrot. : Kawn: nyawm an: koh gloeg lox kuad yuh nan:! ဟိုကလေးလူကြီးစကားအတိုင်းလိုက်အတုခိုးတယ်။ 那孩子怎么要那样学老人的话! *Why on earth would that child parrot an old person's speech so!*

ghak [nkag] /gʰak/ **1** *n.* သလိပ် 痰 *tán* phlegm, spittle, spit. **2** *vi.* သလိပ်ထွေး 吐痰 *tǔtán* spit. : Maix paw luang tix ghak ku sidauh. ခင်ဗျားနေရာတကာသလိပ်လျှောက်မထွေးပါနဲ့။ 你不要随地吐痰。 *Don't spit all over the place.* ☞ baig [ceu 2], ghak ghai: [*syn.*].

ghak ghai: [nkag nkai] /gʰak gʰai/ **1** *n.* <SAUX> သလိပ် 痰 *tán* phlegm, spittle, spit. **2** *v.* သလိပ်ထွေး– 吐痰 *tǔtán* spit. ☞ ghak [*syn.*].

ghah [nkah] /gʰah/ *vt.* ပြုတ်–၊ ပြေ– 松开, 散 *sōngkāi, sǎn* loosen. : Ghah maox phyawk moi. နွားချည်တဲ့ကြိုးပြုတ်နေတယ်။ 拴牛的绳子松开了。 *The ox's tether rope came loose.* | Teei ang: ghah, prah ang: pi. ချုပ်ထားတဲ့အခါပြေမသွားဘူး၊ ဆုံးရှုံးသွားတဲ့အခါမမေ့တတ်ဘူး။ 拿起不会散, 丢下不会忘 (喻感情深)。 *When held it will not become loose, when lost it will not be forgotten (referring to depth of emotion).* /*f*9/

gha:[1] [nka] /gʰa/ **1** *n.* အခွန်၊ အခ၊ အမြတ်တော်ခွန် 赋, 税 *fù, shuì* tax, levy. : gha: haktiex. မြေခွန် 地赋。 *land tax* | gha: plai:. အရက်ခွန်၊ 酒税。

liquor tax. **2** *vt.* <KAB> အလုပ်လုပ်– 干活，做农事（成语中用）*gàn huó, zuò nóngshì(chéngyǔ zhōng yòng)* work, toil (used only in idioms). **:** hu: ma: gha: kaing. လယ်ယာသွားပြီးအလုပ်လုပ်မယ်။ 下地干活。 *go toil in the fields.* /*f*8/

gha:[2] [nka] /gʰa/ *vi.* အော်– (တရိစ္ဆာန်အော်သံ)၊ တွန်– 叫（指公黄牛叫）*jiào (zhǐ gōng huángniú jiào)* bellow, moo, low (sound made by a bull bovine). **:** Moi mhaing: sawg gha:, krak ngha: sawg teed. နွားထီးလိုက်ရှာအော်တယ်၊ ကျွဲမလိုက်ရှာခွေ့တ။ 公黄牛爱吼，公水牛爱斗。 *Bovine (?) bulls like to bellow and water buffalo bulls like to butt. (?)* /*f*8/

gha: kaing [nka gāing] /gʰa kạŋ/ *v.* အလုပ်၊ လုပ်ငန်း 工作, 劳动 *gōngzuò, láodòng* work.

ghang: [nkang] /gʰaŋ/ *n.* ဂျင် 陀螺 *tuóluó* top (toy). ☞ khang:[2] [*var.*]. ☞ bhuih[2] ③ [*syn.*].

gham: [nkam] /gʰam/ *vt.* <VH?> သည်းခံ–၊ ခံ–၊ ကြံ့ ကြံ့ခံ– 忍住 *rěnzhù* endure, tolerate. **:** Nawh pon gham: lox ang: mhawm:. သူကဲ့ရဲ့တာကို ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်တယ်။ 他听了反面的话能够忍住。 *He can endure negative talk.* ☞ kham: [*var.*].

ghaok[1] [nkaog] /gʰauk/ *vt.* စမ်း–၊ လုပ်ခိုင်း–၊ ခေါ်ခိုင်း– 请，邀请，宴请 *qǐng, yāoqǐng, yànqǐng* invite sb. to do sth.. **:** ghaok pui sawm:. လူများကိုထမင်းခေါ်ကျွေး 请人吃饭。 *invite someone for a meal.* | **ghaok hoek** ဖိတ်– 请来. . . , 请到. . . *invite* ☞ kok ②, gaok [*var.*]. ☞ tiag[4] [*syn.*]. ☞ teei ② (?), hak[2], bax[1] ① . /*f*7/

ghaok[2] [nkaog] /gʰauk/ **1** *vt.* မ–၊ မြှောင့်ပင့်–၊ တွန်းတင်–၊ ထပ်တိုး– 添, 提高, 提升, 升高 *tiān, tígāo, tíshēng, shēnggāo* increase, raise, lift, elevate. **:** Paw dieh naok, paw ghaok lox. ရင်ဘတ်ကိုမရိ။ နှိ့ စကားကိုမမြှောက်ပင့်နဲ့။ 别拍胸，别添话。 *Don't beat your chest and don't inflate your talk.* | Haktiex son sang pon cuang ka singaix, rheeng tix num (a) 365 singaix mai: 6 taix heue. Mawh kheu nan, khix num been pa yuh pui ka piang haktiex khawm bee, 4 num tix bawk, ka daux khix grawn (khix 2), baox ghaok 1 ngaix. ကမ္ဘာမြေကြီးနေကိုလည်ပတ်ဖို့ရှုန်တစ်နှစ် (သို့) ၃ဖြာရက်နဲ့ဖြနာရီကြာတယ်။ ဒါကြောင့်တစ်ကမ္ဘာလုံးပြုလုပ်တဲ့ခုနှစ်လရက်တွေထဲမှာလေးနှစ်တစ်ခေါက်ဖေဖော်ဝါရီလမှာတစ်ရက်ထပ်တိုးလိုက်တယ်။ *The earth takes one year, or 365 days and 6 hours, to go around the sun. So in the calendar system (?) used by people all over the world, once every 4 years a day is added in February.* **2** *loc.* 坡, 上坡路 *pō, shàngpōlù* upward slope. **:** Haok ghaok lih dum:. 上坡下坡。（旅途跋涉。）*Go up slopes and go down slopes. (Go on a long and arduous journey.)* **3** *vt.* 进位, 进, 入（数学运算中的）*jìnwèi, jìn, rù (shùxué yùnsuàn zhōngde)* carry, carry forward (a number, as in addition or multiplication). **:** Ghaok laig plak voe tix glhawk. 向前进一位。 *Carry to the next value (column of numbers).*

ghaoh [nkaoh] /gʰauh/ *pro.* ဒီလောက်တောင်၊ ဒီလောက်များ၊ အရမ်းများ 这么多 *zhème duō* this much, this many, so much, so many. ☞ ghun: [*syn.*]. ☞ haoh [*mor.*].

ghaix [nkaix] /gʰaiʔ/ *vt.* ပ–၊ လှည့်–၊ ချိုး– 转向 *zhuǎnxiàng* turn. **:** ghaix plak dawm:. ဘယ်ဘက်ကွေ့။ 转向右边。 /*f*8/

ghok [nkoug] /gʰok/ **1** *n.* လည်ချောင်း၊ အသံ 喉咙，嗓子 *hóulóng, sǎngzi* throat, voice. **2** *n.* လည်၊ လည်ပင်း၊ လည်တိုင် 颈, 脖子 *jǐng, bózi* neck. ☞ gok[2] [*var.*]. ☞ kok, gog [*mor.*]. /*f*8/

ghok plai: [nkoug blai] /gʰok plai/ *n.* လည်ဇလုတ် 喉结 *hóujié* Adam's apple.

ghok bhawm: [nkoug npom] /gʰok bʰɔm/ *n.* ပ ပြွန် 气管 *qì guǎn* trachea, windpipe (and bronchial tubes?, lit. 'air throat'). ☞ sigiag nhao: [*syn.*].

ghok sawm: [nkoug som] /gʰok sɔm/ *n.* အစာပြွန် 食管 *shí guǎn* oesophagus (UK) esophagus (US).

ghot [nkoud] /gʰot/ *n.* <TOSAT> ဖြူကောင် 刺猬 *cìwèi* hedgehog (European hedgehog *Erinaceus amurensis* 刺猬, or perhaps shrew hedgehog *Hylomys sinensis* 鼩猬). /*f*9/

ghut[1] [nkud] /gʰut/ *n.* <KAUNG:> ယက်၊ တွန်းခုံ 机（无齿的耙子）, 刮板 *bā (wú chǐ de pázi), guābǎn* tineless wooden rake, wooden scraper. **:** **ghut tiex** ယက်၊ တွန်းခုံ 机（无齿的耙子）*wooden scraper* ☞ khut [*mor.*].

ghut[2] [nkud] /gʰut/ *vt.* မီးပူတိုက်–၊ မီးပူထိုး– 压, 熨 *yā, yùn* press, iron (clothes). ☞ gut [*var.*].

ghun: [nkun] /gʰun/ *pro.* ဒီလောက်တောင်၊ ဒီလောက်များ၊ အရမ်းများ 这么多 *zhème duō* this much, this many, so much, so many. **:** Pex phex hoek ghun:! ခင်ဗျားတို့ဒီလောက်ကြီးများတောင်လာရသလား။ 你们怎么来了这么多人！ *So many people have come!* ☞ ghaoh [*syn.*]. ☞ hun: [*mor.*]. /*f*10/

ghun: ghaoh [nkun nkaoh] /gʰun gʰauh/ *pron.* ဒီလောက်တောင်၊ ဒီလောက်များ၊ အရမ်းများ 这么多 *zhème duō* this much, so much.

ghawt [nkod] /gʰɔt/ *n.* ရိတ်စက် 刮子（削刮瓦类等的竹片或金属片）*guāzi (xiāoguā wǎ lèi děng de zhúpiàn huò jīnshǔ piàn)* scraper, shaver (a strip of

bamboo or metal used for scraping tile etc.). ☞ gawt [*var.*]. ☞ khawt [*mor.*].

ghawng: [nkong] /gʰɔŋ/ *vs.* စိတ်ဝင်စားစရာကောင်း–၊ ရယ်စရာကောင်း– 有趣 *yǒuqù* interesting, amusing. ☞ sighawng: [*var.*].

ghoik [nkoig] /gʰɔc/ **1** *vt.* ေ□□□ □ □□□ ပြီးသတ်–၊ လက်စသတ်– 扫尾 *sǎowěi* finish off, conclude, wind up, finalise. **:** Ghoik ax sipie in:, laux ax tix khaix, hoik lhax praix klawng: phao:. 我俩最后做完这一片就休息了，现在已经不早了。 *Let's us two finish up this section and then quit, it's getting late.* **2** *n.* နိဂုံးချုပ်၊ အဆုံးသတ် 结论 *jiélùn* conclusion. ☞ goik [*var.*]. ☞ toih [ceu 1], ciex luing: [ceu 2] [*syn.*]. ☞ hoik [*mor.*]. /*f*6/

ghoik tix silaih [nkoig dix si laih] /gʰɔc tiʔ s.laih/ *n.* ပန်းတိုင် 决赛 *juésài* final (of competition, race, etc.).

ghoik sawn: [nkoig son] /gʰɔc sɔn/ *n.* အဆုံးသတ်တွက်ချက်၊ နောက်ဆုံးတွက်ချက် 决算 *juésuàn* final accounting, 'bottom line'. ☞ ciex suang: [*syn.*].

ghoi: [nkoi] /gʰɔi/ *vs.* အားယုတ်– 虚弱 *xūruò.* ☞ sigoi [*var.*].

ghoing: [nkoing] /gʰɔŋ/ *vi.* ေ□ □ားမြတ်နိုး–၊ အလေးအမြတ်ထား–၊ တရိုတသေရှိ– 羡慕 *xiànmù* admire, esteem, hold in high esteem, highly regard, think highly of. **:** Daing: ghoing: aux ka chix maix kaing taix dix. ခင်ဗျားလက်မှုပညာစွမ်းကိုကျွန်တော် တကယ်လေးစားမြတ်နိုးတယ်□ 我很羡慕你的手艺。 *I really admire your handicraft skills.* ☞ ghoeng: [*var.*]. /*f*6/

ghit [nkid] /gʰit/ **1** *vt.* စစ်– (ရေ) 滗 *bì* strain, decant, pour off. **:** ghit rawm:. ေ□□□□ 滗水。 *strain water.* **2** *vt.* စစ်ထုတ်– 放 *fàng* drain, release. **:** Nghox uik sang: kaux, ghit rawm: khaing: kaung:. စပါးသီးတွေမှည့်တော့မယ်။ စပါးကွင်းထဲကရေတွေထုတ်ပစ်လိုက်။ 稻子快成熟了，把田里的水放掉。 *The rice grain is almost all ripe, drain the water from the paddy field.* ☞ hit ②, hyit ② [ceu 2] [*syn.*]. ☞ hit [*mor.*].

ghip [nkib] /gʰip/ **1** *n.* လက်မ၊ ညှပ်၊ မီးညှပ် 螯, 钳 *áo, qián* pincers (referring both to pincers of crabs and other arthropods and to man-made pincer tools). **2** *n.* ခွာ 蹄 *tí* cloven hoof (as of cattle, pigs, goats, deer, etc.). **3** *n.* ကတ်ကြေး 剪刀, 剪子 *jiǎndāo, jiǎnzi* scissors, shears. ☞ gip, ghrip[2] [*var.*]. ☞ gip kong [ceu 3] [*syn.*].

ghin: [nkin] /gʰin/ *n.* သည်းခြေအိတ် 胆, 苦胆 *dǎn, kǔdǎn* gall bladder. **:** ghin: krih. ဝက်ဝံသည်းခြေအိတ် 熊胆。 *bear gall bladder.* /*f*8/

ghin: ghai: [nkin nkai] /gʰin gʰai/ *n.* သည်းခြေ 胆汁 (胆, 苦胆?) *dǎnzhī (dǎn, kǔdǎn?)* bile, gall (bitter, brown, yellow, or green fluid secreted by liver and stored in gall bladder, lit. 'fluid? gall bladder').

gheet [nkeed] /gʰɯt/ *vt.* လိုက်– 追 *zhuī* chase, pursue. **:** gheet maix patix? ခင်ဗျားဘာလိုက် ေ□□ □□ □ 你追什么?

gheen:[1] [nkeen] /gʰɯn/ **1** *vt.* ချွတ်–၊ ခွါ– 脱 *tuō* shed, take off, remove. **:** gheen: hak. အရေခွံခွါ 脱皮。 *remove the skin.* **2** *vi.* ထွက်–၊ စီးကျ– 流 *liú* flow, sweat. **:** gheen: rawm: lauh jauh rawm: maux. ရေးထွက်ရေးထွက် 流血流汗。 *sweat blood and tears. (?)* ☞ paih[1], peeik, khleeing: [*syn.*].

gheen:[2] [nkeen] /gʰɯn/ *vt.* ေ□ □□ခံ–၊ တင်းခံ–၊ ကြံ့ကြံ့ခံ 坚持, 支持 *jiānchí, zhīchí* endure, bear, withstand, support. ☞ gun[1], sigheen: [*var.*]. ☞ kan[2], klu: klan:, geu:, gawh, gu:[3], gun yeung, sigawh, sigoih, sighoih [*syn.*].

ghuat [nkuad] /gʰuat/ *n.* စအို 肛门 *gāngmén* anus. ☞ jhiien:[1] [*syn.*].

ghuah [nkuah] /gʰuah/ *vt.* ေ□ ျနပ်–၊ ရောင့်ရဲ–၊ တင်းတိမ်–??? 活该 *shǐ tòngkuài* satisfy, make sb. content. ☞ fah (vhah) [*mor.*].

ghuah meeh [nkuah mēeih] /gʰuah mɯ̄ih/ *phr.* မှတ်ပါစေ၊ ကောင်းတယ်၊ 活该 *huógāi* get what one deserves, serves one right (reflects lack of sympathy). **:** Kaw in: ang: nghiiet lox, yuh tix phit lud, ghuah meeh tix! ဒီကောင်စကားနားမထောင်ဘူး၊ မှားအောင်ပဲလုပ်တယ်၊ မှတ်ပါစေ။ 这个家伙不听话，硬要去犯错误，活该！ *This guy just won't listen and is going to get into trouble and it serves him right!*

ghua: [nkua] /gʰua/ **1** *vt.* ေ□ွ□ိုက်–၊ ပတ်–၊ လမ်းကြောင်းပြောင်း– 绕, 转 *rào, zhuǎn* go around, take a turn, detour. **:** ghua: nyiex tix khua:. အိမ်တပတ် ပတ် 绕房子一圈。 *go once around the house.* **2** *cl.* ပတ်၊ ခေါက်၊ လှည့် 圈 *quān* loop, lap, circle, round, revolution, turn, time around (classifer for circular actions). ☞ khua:[2], ghuai: [*var.*]. ☞ khua:[2], fua: (vhua:) [*mor.*]. /*f*10/

ghuai: [nkuai] /gʰuai/ ☞ ghua: .

ghoeng: [nkouing] /gʰoŋ/ *vi.* ေ□ □ားမြတ်နိုး–၊ အလေးအမြတ်ထား–၊ တရိုတသေရှိ–၊ မျက်နှာရ– 羡慕, 青睐 *xiànmù, qīnglài* admire, esteem, hold in high esteem, highly regard, think highly of,,, (favour, good graces[AM]. **:** Hauk mawx nie lung pui nie

ghoeng: kah. ဆံပင်ပိုနက်တဲ့လူမျက်နှာပိုရတယ်။ 头发越黑，越会受到人们的青睐。 *The blacker anyone's hair is, the more it will be admired by people.* ☞ ghoing: [*var.*].

grhang: [nkrang] /gʰraŋ/ *vt.* လု–၊ လုယက်– 抢 *qiǎng* rush to do sth., vie, scramble. **:** grhang: tix yuh kaing. အလုပ်လုလုပ်တယ်။ 抢着干活。 *rush to work,* | Puing: keeing: nad ah bang: bang:, grhang: miex lox ah khlaok khlaok. 阿爹打枪砰砰响，阿妈抢着说话喀喀声。意为父母发怒。(父母发怒，通常用于父母干涉儿女婚事的场合。) *Dad fires the gun with a bang-bang, Mum is quick to scold with a cluck-cluck. (Describes parental anger, often directed at a child's marriage plans.)* /*f*0.0103/ /*f*10/

grham:[1] [nkram] /gʰram/ *int.* ငေါ်ါစေ၊ ထား လိုက်တော့၊ ကိစ္စမရှိပါဘူး 算了 *suànle* forget it, drop it, never mind. **:** Grham:, aux ang: lai: hu:. ငေါ်ါ ါ့ါမသွားတော့ဘူး 算了，我不去了。 *Forget it. I'm not going anymore.* | Hoik riex nawh tix sang hu: mai: ex, ang: ex tie lai: pon thox, grham: nawh hu: heue:. သူကငါတို့နဲ့လိုက်မယ်ချည်း တွင်တွင်ပြောနေတော့ တို့လည်းဘာမှလုပ်လို့မရဘူး၊ ဒီတော့ရှိစေတော့၊ တို့နဲ့ဘဲလိုက်ပါစေ။ 他硬要跟我们一起去，我们挡都挡不住，就让他去吧。 *He insists on going with us and there is nothing we can do about it, so never mind, let him come.* ☞ tam:[2] [*syn.*]. /*f*6/

grham: (grham, ghram:, gram)[2] [nkram (mgram)] /gʰram (gram)/ **1** *n (comb. form?).* လူဆိုး၊ လူမိုက် 罪过，罪孽 (?) *zuìguò, zuìniè* wrongdoing, transgression. sin (?). **:** Aux hoek son sang kok pui rah (rauh) pui see ang mawh, viang mawh kawx nan: hoek son sang doh keud doh sawn: pui koe: map koe: grham: ka phimap tix heue:. [Lukax 5:32] ဖြောင့်မတ်သောသူတို့ကိုနောင်တသို့ခေါ်ခြင်းငှာငါလာသည်မဟုတ်၊ ဆိုးသောသူတို့ကိုခေါ်ခြင်းငှာငါလာသတည်းဟုမိန့်တော်မူ၏။ 我来本不是召义人悔改，乃是召罪人悔改。 *I have not come to call the righteous, but sinners to repentance. [Luk. 5:32]* **2** *n.* အပြစ်၊ မှားယွင်းမှု sins(?). **:** Mawh phi map phi grham: pa yuh nawh. သူလုပ်တဲ့အပြစ်ကြောင့်ပဲ။ *It is the sins she has committed. (?)* ☞ phimap [*syn.*].

grhaok [nkraog] /gʰrauk/ *n.* စကာ (လက်ကိုင်တပ်နန်းကြိုး၊ ဝါးတို့ဖြင့်ပြုလုပ်ထားသည်) 笊篱，漏勺，撮箕 *zhàolí, lòusháo, cuōjī* strainer (made of metal wire, bamboo, or wicker, with a long handle). ☞ glhaok[2] [*var.*]. ☞ jhaok, chaok ② [*syn.*]. ☞ chaok ① [*mor.*].

grhaoh kawndoe: [nkraoh gon ndoui] /gʰrauh kɔn doi/ *n.* <NGEEI:> မိဘမဲ့အက (ကမည့်သူများ ဗဟိုတူစက်ဝိုင်းနှစ်ဝိုင်းပုံဖော်ပြီး တဝိုင်းကလက်ယာရစ်၍ တဝိုင်းကလက်ဝဲရစ်လှည့်ပြီးကသည့် "ဝ"ရိုးရာအကတမျိုး) 孤儿舞(一种舞蹈形式，舞者分成两组，排成圆圈，一组顺时针方向，一组逆时针方向，穿插前进地跳) *gū'er wǔ (yīzhǒng wǔdǎo xíngshì, wǔzhě fēnchéng liǎng zǔ, páichéng yuánquān, yīzǔ shùnshízhēn fāngxiàng, yīzǔ nìshízhēn fāngxiàng, chuānchā qiánjìn de tiào)* Orphan Dance (a traditional dance form with the dancers in two concentric circles, one moving clockwise, the other moving anticlockwise).

grhoh[2] [nkrouh] /gʰroh/ **1** *vi.* ခို– အချောင်ခို– 闲 *xián* be at leisure, be not busy, be free, loaf. **:** Nawh grhoh tix ka nyiex, ang: koe: kaing yuh. သူအိမ်မှာခိုနေတယ်၊ ဘာအလုပ်မှမရှိဘူး။ 他在家里闲着，没事干。 *He's at leisure at home, without anything to do.* **2** *vi.* လွတ်– 打光棍 *dǎ guānggùn* be a bachelor, be unmarried, lack commitments. **:** Sinaw riex kawn: grhoh tawm: ngaix. လူပျိုကြီးအိမ်မှာလွတ်နေတုန်းပဲ။ 老小伙子直到今天还在打光棍。 *The aging bachelor is unmarried right up through today.*

grhup [nkrub] /gʰrup/ *vi.* ပြိုကျ– 倒塌，垮 *dǎotā, kuǎ* collapse, cave in. **:** grhup nyiex gox. တဲအိမ်ပြိုလဲသည်။ 窝棚倒塌了。 /*f*6/

grhawm: [nkrom] /gʰrɔm/ *vt.* လု (စုပေါင်း၍လုသည်) 聚，聚合，集拢；抢，哄抢 *jù, jù gě, jí lǒng; qiǎng, hōngqiǎng.* **:** Num: kaing kroik, yam moik grhawm:. အလုပ်လုပ်ချိန်ပေါးလုပ်၊ ဆန်ပြုပ်စားချိန်လုပ်စား 工作懒散，吃饭集拢（ 喻吃饭积极）。 /*f*9/

grhieh [nkrieh] /gʰrɛh/ *v.* စုတ်–၊ ပြ–၊ စုတ်ပြ– 垮，塌 *kuǎ, tā.* **:** Ding: hoik grhieh. ထရံစုတ်ပြပြီ။ 墙垮了。 ☞ sigrhieh [*var.*].

grheeng: (ghreeng:)[1] [nkreeng] /gʰrɯŋ/ **1** *n.* <KAUNG:> ဆန်ခါ 筛子(细的) *shāizi (xìde)* sieve (a shallow, densely-woven basket used for fine screening). **:** hoik keem ka bya: mai: ghreeng:. [Isayax 30:24] စံကောနှင့် ဆန်ခါဖြင့် သန့်ရှင်းစေ၍ ကောင်းမွန်စွာရောနှောသော စပါးကို 用簸箕簸了又用筛子筛。 *winnowed with the winnowing basket (orig. shovel) and with the sieve (orig. fork). [Isa. 30:24]* **2** *vt.* <KAUNG:> ဆန်ပြာ– 筛 *shāi* sift, sieve, screen. **:** grheeng: gaox. ဆန်ပြာတယ်။ 筛米。 *screen rice grain.* ☞ bia: . /*f*8/

grheeng:[2] [nkreeng] /gʰrɯŋ/ *pro.* ဒီလောက်ကြာ–၊ အကြာကြီး 这么久 *zhème jiǔ* so long, so long a time, such a long time. ☞ glang:[1] [*syn.*]. ☞ rheung: [*mor.*].

grheuh[1] [nkreh] /gʰrɤh/ *vt.* <KAB?> က–၊ ကခုန်– 跳，跳跃 *tiào,yuè* jump, leap. **:** Grheuh Loi Shiang:,

tiang Loi Mu. လွယ်ရှဲန်းမှာကာ၊ လွယ်မူးကိုကျော် 跳上来香山，越过来姆山。(跑到远方去的意思。) *Jump up on (?) Mt. Laixiang, cross over Mt. Moeknu. (Go a long distance.)* ☞ grhaoh [*var.*]. ☞ taing[3], cang cawd, cang: cheut, cang: chiet, khawng: khawh, jao:, phuih, chang: cheut, cheung: cheut, sidod, thaing:, thiao: [*syn.*]. /*f*10/

grheuh [nkreh] /gʰrɤh/ *n.* <NGEEI:> အကတစ်မျိုး 欢呼调, 一种舞 *huānhū diào, yīzhǒng wǔ* (a kind of dance). /*f*10/

grheuh [nkreh] /gʰrɤh/ *vi.* ေ ျ၃–၊ လျှောကျ– 滑下, 散开, 跌落，下降 *huáxià, sǎnkāi, diēluò, xiàjiàng* spread, slide, slip, come apart, fall apart. **:** Tiex hoik grheuh khaing: guh. မြေမှုံတွေကမ်းဘောင်ပေါ်လျှောကျလာတယ်။ 土从土坎上滑下去了。 *The dirt had slid down the embankment.* | Tiiep plong: tawm: kaux, keem: ang: chix grheuh. သက်ကယ်ကိုမလျော့အောင်ခိုင်အောင်ယက်။ 编草排要编结实, 才不会散开了。 *Weave the thatch sturdily, so it won't come apart.* /*f*10/

grheu: (grhee:) [nkree] /gʰrɯ, gʰrɤ/ *vt.* ထုတ်–၊ နှင်ထုတ်–၊ လိုက်လံဖမ်းဆီး– 赶, 驱逐 *gǎn, qūzhú* expel, pursue, cast out. **:** Nawh tawx kix siawp sibrawm son sang chix cox jhawm: saux jhawm: ngia moi:, mai: chix grheu: phicaox lih heue:. [Makux 3:15] နာမကျန်းမှုကို ကုသနိုင်သော၊ နတ်ဆိုးတို့ကိုနှင်ထုတ်နိုင်သောအာဏာ ပေးတော်မူ၏။ 他给他们权柄[治病]赶鬼。 *He gave them authority to heal sicknesses and to cast out demons. [Mak. 3:15]*

grheung: [nkreng] /gʰrɤŋ/ *pron.* ဒီလောက်ကြာ–၊ အကြာကြီး 这么久 *zhème jiǔ* so long, so long a time, such a long time.

grhiiem: [nkriam] /gʰriəm/ *vt.* တိုက်ခိုက်–၊ ချ– 打, 揍, 打击 *dá, zòu, dǎjī.* **:** Paw grhiiem: paoxtix. အချင်းချင်းမချကြနဲ့။ 别打人。 | grhiiem: tix reung:. ရန်သူကိုတိုက်ခိုက် 打击敌人。

pyaw: [bio (byo)] /piɔ/ *vs.* ေျ၃– 软 *ruǎn* soft. **:** Eeppid pyaw:, eep naw tie:. ေ ညှင်းပျော့၊ ထမင်းချို။ 糯米饭软口，大米饭甜。 *Cooked glutinous rice tastes soft, cooked plain rice tastes sweet.* ☞ awn:[1] ① [*syn.*]. [Mán].

grhuah[1] [nkruah] /gʰruah/ *vi.* ပြုတ်ကျ–၊ လည်ထွက်–၊ ခါထွက်– 掉, 落, 散落, 洒（东西松散后落下）*diào, luò, sǎnluò, sǎ (dōngxī sōngsǎn hòu luòxià)* shake loose, shake off, come off, fall down (after becoming loose). **:** Grhuah plix viex aux daux krax. ကျွန်တော်သယ်လာတဲ့အသီး လမ်းမှာပြုတ်ကျခဲ့ပြီ။ 我带的水果沿路掉。 *The fruit I was carrying shook off and fell along the path* ☞ khruah[1] [*mor.*]. /*f*10/

grhuah[2] [nkruah] /gʰruah/ *vi.* အသံထွက်ခိုင်း– 响（自动）*xiǎng (zìdòng)* make a sound, go off (of its own accord). ☞ gluah [*var.*]. ☞ khruah[2] (?) [*mor.*]. /*f*10/

ghroh (grhoh)[1] [nkrouh] /gʰroh/ *vt.* ေ ႏ္း–၊ နေပူလှန်း–၊ နေပြ–၊ ကင်–၊ ဖုတ်–၊ အခြောက်ခံ– 烤（使干）*kǎo (shǐ gān)* roast, bake, parch (to dry out). **:** ghroh nex kroh. အသားကိုခြောက်အောင်ကင်ပါ။ 把肉烤干。 *bake meat dry.* ☞ kroh[1] [*mor.*].

ghrip (grhip)[1] [nkrib] /gʰrip/ **1** *vs.* <KAUNG:> အလုံးအဆံသေး– 秕子 *bǐzi* blighted (grain). **:** grhip nghox. အလုံးအဆံသေးသောစပါးနှံ 稻谷秕子(瘪稻谷)。 *blighted ears of rice grain.* | Sigleem: nghox pa ghrip aliah mu: an:, bleet sigleem: nghox pa ting mu: pa jiet mhawm: sok an:. [Lai Yam Jah 41:7] အလုံးသေးသော စပါးခုနစ်နှံတို့သည် အလုံးကြီး၍ ကောင်းသော စပါးခုနစ်နှံတို့ကို စားကြ၏။ ဖာရောမင်းလည်း နိုး၍ အိပ်မက်ဖြစ်သည်ကို သိလေ၏။ 这七个细弱的穗子、吞了那又肥大又饱满的穗子。 *The thin heads of grain swallowed up the seven healthy and full ears. [Gen. 41:7]* **2** *n.* ပိန် 干瘪 *gānbiě* thin, emaciated, stunted. **:** Ngai: pui in: peung: grhip yuh nin:! ဒီလူမျက်နှာတကယ်ပိန်လာတယ်။ 这个人的脸会这么干瘪瘪的！*This man's face is so terribly emaciated!* ☞ fit (vhit), meeih[2] ② (meeh), sivim: ①, siviiem: ① [*syn.*]. ☞ vip [*mor.*].

ghrip (grhip)[2] [nkrib] /gʰrip/ *n.* ကတ်ကြေး 剪刀, 剪子 *jiǎndāo, jiǎnzi* scissors, shears. ☞ ghip [*var.*]. ☞ gip, gip kong [*syn.*]. ☞ rhip [*mor.*].

glhaok[2] [nklaog] /gʰlauk/ *n.* စကော၊ စကော (ဆန်၊ ပြောင်းစသည်တို့ကိုပြာတီးရန်) 笊篱, 漏勺, 撮箕 *zhàolí, lòusháo, cuōjī* strainer (made of metal wire, bamboo, or wicker, with a long handle). ☞ grhaok [*var.*]. ☞ jhaok, chaok ② [*syn.*]. ☞ chaok ① [*mor.*]. /*f*10/

glhaok (ghlaok)[1] [nklaog] /gʰlauk/ **1** *n.* အခွံ၊ အကာ၊ 壳 *ké* shell (egg, nuts), peel (fruit), husk, skin. **:** glhaok tawm: ia:. ကြက်ဥအကာ 鸡蛋壳。 *egg shell.* **2** *n.* ချိုး (ဂျိုး)၊ ချေး 渣, 渣滓 *zhā* dregs, lees, residue (of beans, plai rice beer fermentation, etc.). **:** glhaok bee. ဆီချေးကပ် 油渣。 *dregs from pressing oil.* | glhaok mex. ကြံ ခွံ 甘蔗渣滓。 *bagasse, sugar cane residue.* ☞ khlaox (?) [*var.*]. ☞ sigrawk [ceu 1] [*syn.*].

glhaok ca: [nklaog ja] /gʰlauk tɕa/ *n.* ပုဇဉ်းရင်ကွဲအခွံ 蝉蜕 *chán tuì.* ☞ glhaok nyung [*syn.*].

glhaok nyung [nklaog nyūng] /gʰlauk ɲṵŋ/ *n.* ပုဇဉ်းရင်ကွဲအခွံ 蝉蜕 *chán tuì.* ☞ glhaok ca: [*syn.*].

glhaong: [nklaong (nkliaong)] /gʰlauŋ, gʰliauŋ/ *pro.* ဒီလောက်မြင့်၊ အရမ်းမြင့်၊ သိပ်မြင့် 这么高, 高度（比 nklioung 高）*zhème gāo, gāodù (bǐ 'nklioung' gāo)* this tall, so tall (taller than 'klioung'). **:** Nawh koe: glhaong:. သူ ဒီလောက်မြင့်တယ်။ 他有这么高。 *He is this tall.* ☞ lhaong:, glhiong: [*mor.*]. /*f*9/

glhaong: glheeing: [nklaong nkleeing] /gʰlauŋ gʰlɯɲ / *pron.* ဒီလောက်မြင့်၊ အရမ်းမြင့်၊ သိပ်မြင့် 这么高 *zhème gāo* this tall, so tall.

glhu: sivawng [nklu si vōng] /gʰlu s.vɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX> ပြောင်းဖူစ်၊ ပြောင်းဖူးစေ့ 玉米芯, 玉米核儿 *yùmǐ xīn, yùmǐ hér* maize cob.

glhawk[1] [nklog] /gʰlɔk/ **1** *vt.* ထွင်း–၊ ထု–၊ ထိုး–၊ ဖောက်–၊ ဖြတ်–၊ လှီး– 刻 *kè* carve, incise, cut. **:** glhawk khaox. သစ်ထွင်း။ 刻木。 *carve wood.* **2** *vt.* ထွင်– 开垦 *kāikěn* put into cultivation, put under the plough, open new land. **:** glhawk kaung:. လယ်ကွက်ထွင်။ 开垦田地。 *open new land to cultivation.* **3** *cl.* တန်း၊ ဆင့် 级, 格 *jí, gé* grade, level, rank, standard, division (classifier). **:** Glhawk Tix Phuk Piang. သင်ခန်းစာ (၁)၊ ပထမတန်း၊ အတွဲ (၁) 一年级上册。 *Level One, Vol. One.* | Kawng: sidah in: mhai: tix koe: phwan: glhawk. ဒီဆေးပုလင်း အဆင့်ငါးဆင့် မှတ်ထားတယ်။ 这个药瓶标着五格。 *This bottle of medicine is marked with five grades. (?)* **4** *n.* အဆင့်၊ အတန်း 级别 *jíbié* form (school, UK) grade (school, US), grade (general), level, rank, standard, division (noun). **:** lhaong: glhawk. အဆင့်မြင့် 级别高。 *be top grade, high in quality.* | Mawh maix nyawm ah lai glhawk (glawg) num tix? မင်းဘယ်နှစ်တန်းကျောင်းသားလဲ။ 你是几年级的学生？ *What form (UK) grade (US) are you a student in?* ☞ glawk[2], glawg [ceu 3 ceu 4] [*var.*]. /*f*0.1379/ /*f*10/

glhawk[2] [nklog] /gʰlɔk/ *vi.* နင့်–၊ ဆိုန့်–၊ သီး– 呛 *qiāng* choke, gag. **:** Glhawk aux ka nyaux tix rawm:. ကျွန်တော်ရေသောက်တာနင့်သွားတယ်။ 我喝水时呛着了。 *I gagged while drinking some water.* ☞ siglhawk [*var.*]. /*f*0.1379/ /*f*10/

glhawk gau tang: meung [nklog mgāe dang mēng] /gʰlɔk ga̰ɯ taŋ mɤ̰ŋ/ *n.* နိုင်ငံခြားပညာတော်သင် 留学 *liúxué* study abroad. ☞ liux siox [*syn.*].

glhawk piang [nklog bīang] /gʰlɔk p̣iaŋ/ *n.* အထက်တန်းကျောင်း 高中, 中学 *gāozhōng, zhōngxué* high school, upper middle school, secondary school. ☞ kao: cong:, nyiex cawng: glhawk piang [*syn.*].

glhawk cux [nklog jux] /gʰlɔk tɕuʔ/ *n.* ဒကောက်ကွေး 腘, 腘窝, 膝盖窝（膝部的后面）*guó, guówō, xīgàiwō (xībù de hòumian)* hollow of the knee (area of leg behind the knee). ☞ klawk [*mor.*].

glhawk nyiex kaoh [nklog nyīex gaoh] /gʰlɔk ɲ̣iɛʔ kauh/ *n.* မိသားစုနောက်ခံ 家庭出身 *jiātíng chūshēn* family background, social status.

glhawk sigreung [nklog si mgrēng] /gʰlɔk si grɤ̰ŋ/ *n.* အလယ်တန်း 初中 *chūzhōng* middle school, lower middle school, junior high school (US). ☞ cong: siox, nyiex cawng: glhawk sigreung, chu: cong: [*syn.*].

glhawk lhaong: [nklog hlaong] /gʰlɔk lʰauŋ/ *n.* တက္ကသိုလ်၊ ကောလိပ် 大学 *dàxué* college, university. ☞ ta siox, nyiex cawng glhawk lhaong:, khawlek [*syn.*].

glhawk iak [nklog iag] /gʰlɔk ʔiak/ *n.* မူလတန်း / အခြေခံမူလတန်းကျောင်း၊ မူကြိုကျောင်း / မူလတန်းကျောင်း? 小学 *xiǎoxué* elementary school, grammar school, primary school. ☞ nyiex cawng: glhawk iak, shiao: siox, chu: shiao:, kao: shiao: [*syn.*].

glhawng: [nklong] /gʰlɔŋ/ **1** *vs.* သိပ်သည်းလှပ– 洼洼的（形容象鸟窝似的）*wā wā de (xíngróng xiàng niǎo wō sìde)* concave in shape like a bird's nest and thus inclined to collect water. **:** Daux lung: an: jiiet glhawng: ngie. ဟိုမြက်ခင်းပြင်အရမ်းသိပ်သည်းလှပနေတာပဲ။ 那块洼洼的。 *That high meadow is very marshy.* **2** *cl.* သိုက် 窝 *wō* (classifier for bird nests). **:** mheem: sim: tix glhawng:. ငှက်သိုက်တစ်သိုက် 一窝鸟。 *a nest of birds.*

glhawng: [nklong] /gʰlɔŋ/ *n.* အမာရွတ်ထင်အောင်လုပ်–၊ ခြေရာခံ–၊ သဲလွန်စရှာ– 迹, 痕迹 *jī, hénjī* scar, trace (?).

glhe: [nklei] /gʰle/ **1** *vs,vi.* ပြောင်ကုန်– 窳, 磨损 *yǔ, mó sǔn.* **:** Jhiex in: daing: rheeng: shiao tix hoik glhe: ngie. ဒီစင်းတည်တုံးသုံးတာအရမ်းကြာလို့ပြောင်ကုန်ပြီ။ 这块砧板用了好久了, 已经窳了。 **2** *vs.* ပြောင်ရှင်း– 光秃秃的 *guāngtūtū de* bald, bare. **:** Rib glhe: ngie khaix sawm: moi. မြက်တွေနွားစားပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းပြောင်ရှင်းနေတာပဲ။ 草被牛吃得光秃秃的。

glheeing: [nkleeing] /gʰlɯɲ/ *v.* ပြုတ်ကျ– 脱落, 掉 *tuōluò, diào.* **:** Hoik glheeing: mhok maix. ခင်ဗျားဦးထုတ်ပြုတ်ကျပြီ။ 你的帽子掉了。

glhiong: [nklioung] /gʰlioŋ/ *pro.* ဒီလောက်မြင့်၊ အရမ်းမြင့်၊ သိပ်မြင့် 这么高, 这么点儿高（比 nklaong 低）*zhème gāo, zhème diǎnr gāo (bǐ nklaong dī)* this tall, so tall (shorter than 'klaong'). **:** Nawh taug koe:

glhiong: ngie. သူဒီလောက်ပဲရှိသေးတယ်။ 他才有这么高。 *He is still only this tall.* ☞ glhaong: [*mor.*].

glhuik [nkluig] /gʰluc/ *vi.* ကျွတ်–၊ ပြုတ်– 滑脱, 脱 *gǔ tuō, tuō.* **:** Glhuik krong: khaw: khaing: taix aux, rau piang tiex. သစ်သားရိုးကျွန်တော့်လက်ထဲကနေပြုတ်ပြီးမြေပေါ်ကျသွားတယ်။ 锄头把从我手上滑脱掉在地上了。 | glhuik taix aux. ကျွန်တော်လက်ပြုတ်သွားတယ်။ 我的手脱臼了。

ghlat (glhat) [nklad] /gʰlat/ *vt.* ခြောက်–၊ လှန့်– 吓唬 *xiàhǔ* scare, frighten. **:** Paw ghlat paoxtix. အချင်းချင်းမခြောက်လှန့်ကြနဲ့။ 别吓唬人家。 *Don't frighten other people.* ☞ lhat [*mor.*].

NG

nga [ngā] /ŋạ/ **1** *n.* အစွယ် 獠牙 *liáoyá* fang, bucktooth. **:** nga prieh. ☐ ☐☐☐ ☐အစွယ်။ 野猪的獠牙。 *wild animal's fangs.* **2** *vt.* ကိုက်ဖြတ်–၊ ဝါး– 啃 *kěn* gnaw, bite. **:** Sox nga si ang:. ခွေးအရိုးကိုကိုက်ဖြတ်သည်။ 狗啃骨头。 *The dog gnawed the bone.* [Siam; cognate with Hox yá 牙]. /*f*8/

nga sang: [ngā sang] /ŋạ saŋ/ *n.* ဆင်စွယ် 象牙 *xiàngyá* elephant tusk, ivory.

ngak ngaw: [ngag ngo] /ŋɔk ŋɔ/ *vs.* မရိုးဖြောင့်သော 弯曲 *wānqū* bent, crooked. ☞ ngawk ngaw:, kawk ngaw: [*var.*]. ☞ kawk [*syn.*].

ngak ngawm: [ngag ngom] /ŋak ŋɔm/ **1** *adj.* ကုန်း[ခါး] 驼背 *tuó bèi* hunchback. **: ngak ngawm: nyoi** ခါးကုန်း– *hunchback?* **2** *vs.* ကွေ့၊ စောင်း၊ ကောက်၊ ကွေး 弯曲 *wānqū* crooked, curved. **:** Khaox in: ngak ngawm:, ang: kid. ဒီသစ်ကကောက်နေတယ်။ မခုတ်နဲ့။ 这棵树弯曲，不砍它。 *This tree is crooked, don't cut it.*

nga: [nga] /ŋa/ *num.* နှစ်ဆယ် (၂၀) 二十 *èrshí* twenty, 20. ☞ tinga: [*syn.*]. /*f*0.0201/ /*f*9/

ngag [ngāg] /ŋạk/ *vi.* သမ်း– 打呵欠 *dǎ hāqiàn* yawn. ☞ nghap [*var.*].

ngang [ngāng] /ŋạŋ/ *n.* သုက်၊ သုက်ပိုး၊ သုက်ကောင် 精液 *jīngyè* semen.

ngam [ngām] /ŋạm/ *n.* သစ်ခွ၊ ခွ၊ ခွထောက် ᎩᏁ (指木桩上的大ᎩᏁ) *yā chā (zhǐ mù zhuāng shàng de dà yā chā)* branch, fork (of tree).

ngam [ngām] /ŋạm/ *vt.* ကိုက်–၊ ကျိုက်– 咬, 吃 (指大口大口地吃、咬) *yǎo, chī (zhǐ dà kǒu dà kǒu de chī, yǎo)* bite, eat (in big bites), gulp down.

ngau[1] [ngāe] /ŋạɯ/ **1** *n.* အကြွင်းအကျန်၊ အမှုန့် 碎屑, 末子, 沉淀, 尘垢 *suìxiè, mòzi, chéndiàn, chén'gòu* dust, powder, grains, specks, particles, dirt, sediment. **2** *n.* 膜 *mó* membrane, film, diaphragm. ☞ ngaw[2] [*var.*]. ☞ hee: ③, mhawng:, nghee:[1] ③, mawg[2] ①, mun[3], phawng: ① [ceu 1, tu[2] ②, hee: ①, nghee:[1] ①, bie[1] [ceu 2] [*syn.*]. /*f*7/ [Tabasheer (a fine-grained silica produced in the joints of bamboo stems, used as a medicine)].

ngau[2] [ngāe] /ŋạɯ/ *vi.* ငြီးငွေ့–၊ ညည်းထွား–၊ ရံမုန်း– 厌烦 (?) *yànfán* loathe, be weary of, resent, grumble about, complain about (?). **:** Khwan: aux hoik ngau ka ju aux. [Yawbax 10:1] ငါ့ဝိညာဉ်သည် အသက်ကို ငြီးငွေ့၏။ 我厌烦我的性命。 *I loathe my very life. [Job 10:1]* ☞ ngia[1] (?) [*var.*]. /*f*7/

ngau tiex [ngāe diex] /ŋạɯ tɛʔ/ *n.* ဖုန်မှုန့် 尘土 *chéntǔ* dust. ☞ nyaox ②, nyaox tiex, phawng: ① (phawng: tiex), siboe:, sibroe:[1] [*syn.*].

ngau jheeh [ngāe nqeeih] /ŋạɯ dʑʰɯih/ *vs.* စကားများ–၊ စကားကြောရှည်– 嘴碎, 多嘴 *zuǐsuì, duōzuǐ* loquacious, talkative, garrulous, chatty, verbose. **:** Maix paw chaox nie ngau jheeh, ang: pui rhawm: hoek nyiex ex kah. မင်းသိပ်စကားကြောမရှည်နဲ့၊ လူများငါတို့အိမ်လာချင်စိတ်မရှိတော့ဘူး။ 你不要嘴碎，要不然人家就不想来我们家了。 *Don't be so loquacious or people won't want to come to our house.* | Pui ngau jheeh tawx paih si ang:. စကားများတဲ့လူအရိုးကိုက်ခိုင်းမယ်။ 嘴碎的人让他啃骨头。 *Talkative people make him ....? ... bones. (?)* ☞ kiem:[2], kiem: jheeh, kua: jheeh, iiem: jheeh, gam: jheeh, rawm: jheeh [*syn.*].

ngau rawm: [ngāe rom] /ŋạɯ rɔm/ အမှုန် 沉淀 *chéndiàn* sediment, precipitate. **:** Rawm: in: phex haoh ngau rawm: yuh nin:! ဒီရေအမှုန်တွေဒီလော☐ ☐

များရသလား! 这水沉淀这样多! *My, but there is a lot of sediment in this water!*

ngau ox [ngāe oux] /ŋa̰ɯ ʔoʔ/ *n.* <KHAOX> ဝါး အမြွေး 竹膜 *zhú mó* bamboo membrane. ☞ tu[2] ② (tu ox) [*syn.*].

ngauh [ngāeh] /ŋa̰ɯh/ *vt.* �g–၊ တွယ်–၊ ဝါး–၊ ကြိတ်–၊ ဝိုက်–၊ စား–၊ သောက်–၊ ဖ့–(ဝါးတီး၊ စားဖွယ်) ပြိုင်–၊ ရန်ဖြစ်– 猛, 使劲 *měng, shǐjìn* do sth. energetically, do fiercely, be vigorous, violent, fierce. **:** ngauh plai:. အရက်ဖ့ရအောင်။ 猛喝酒。 *be fierce with plai rice beer.* | ngauh priex heue:. အစားအစာဝိုက်ရအောင်။ 猛吃吧。 *eat energetically* | ngauh to:. အပြေးပြိုင်ရအောင်။ 使劲跑。 *run energetically.*

ngauh ka: rag [ngāeh ga rāg] /ŋa̰ɯh ka ra̰k/ *vo.* အတိုင်းမရှိစား 塞饭, 胀饭（骂人的话）*sāi fàn, zhàng fàn (mà rén de huà)* stuff rice! (?) (a term of abuse, curse word).

ngaux [ngāex] /ŋa̰ɯʔ/ <KAWNG> ပျား 短角斑蜂（一种野蜂, 象蜜蜂, 体细小。蜜甜）*duǎn jiǎo bān fēng (yīzhǒng yě fēng, xiàng mìfēng, tǐ xìxiǎo, mì tián)*.

ngao [ngāo] /ŋa̰u/ *n.* <VAD> ဝိညာဉ်? 魄, 恩泽 *pò, ēnzé* grace (?), spirit (?). **:** Bwanson: khwan: ngao. ဝိညာဉ်ကျေးဇူး 福份命运。 *The fate of the soul. (?)* ☞ prix, tu:[2], mheen:[2], khwan:[1], khwan: ngao, miang ①, phi:[1], sicax, singie, siawp[2], yak [*syn.*]. [cf. Siam 'ngāo' 'root' (本)].

Ngaox [Ngāox] /ŋa̰uʔ/ **1** *n.* ငါးက် (ဦ) 老五（男子排行第五, 参见 Ai）*lǎowǔ (nánzǐ páiháng dìwǔ, cānjiàn Ai)* fifth eldest son. **2** *np.* ပဌမသား 男子排行第五 *nánzǐ páiháng dìwǔ* (first syllable in name of fifth eldest son). ☞ Ngox [*var.*]. /*f*10/

ngao: [ngao] /ŋau/ *onom.* ငါင်း (ကြောင်အော်သံ) 咪咪（猫叫声）*mī mī (māojiàoshēng)* cat's miaow, meow.

ngai [ngāi] /ŋa̰i/ **1** *vs.* ကလေး၊ သူငယ် 幼小 *yòuxiǎo* young, infantile. **2** *n.* ကလေး 婴儿 *yīng'ér* infant. /*f*0.0176/ /*f*9/

ngaik [ngaig] /ŋac/ *vt.* <KRAUNG> ပြုတ်–၊ ကျိ–၊ နှပ်– 熬, 炖 *áo, dùn* boil, stew. **:** ngaik nex. အသားနှပ်– 炖肉。 *stew meat.* | ngaik rawm: rheep kah si ang:. အရိုးနဲ့ဟင်းရည်ပြုတ်လိုက်၊ 用骨头来煮汤。 *make soup stock with bones.* /*f*0.0186/ /*f*7/

ngaih [ngāih] /ŋa̰ih/ *n.* ဝါးကွင်း၊ ကျူကွင်း 藤圈 *téngquān* bamboo hoop, cane hoop (?). **:** Ngaih tang sigun: (sigun), bun: tang simex. ဝါးကွင်းနဲ့ကြိမ်ကွင်း၊ မိန်းမနဲ့ယောကျ်ား 藤圈与脚箍，女人和男人。（男人和女人，就象藤圈和脚箍一样配套的东西。）*Bamboo hoops (?) and leg bands, women and men. (Women and men go together like bamboo hoops and leg bands.) (?)*

ngaix[1] [ngāix] /ŋa̰iʔ/ **1** *n.* nḛ 日子 *rìzi* day. **2** *tw.* ဒီနေ့၊ အခု 今天, 现在 *jīntiān, xiànzài* today, now. **3** *cl.* nḛ စွဲ 天 *tiān* (classifier for days) day. ☞ singaix [*var.*]. ☞ sawm:[2] [ceu 1], dix [ceu 2] [*ant.*]. /*f*0.2468/ /*f*4/

ngaix[2] [ngaix] /ŋaiʔ/ *onom.* ကျွဲကလေးအော်သံ (ငိုက်ဟုအော်) (小水牛叫声) *(xiǎo shuǐniú jiàoshēng)* (sound made by a water buffalo calf). /*f*0.0134/ /*f*4/

ngaix keh [ngāix gēih] /ŋa̰iʔ kḛh/ *n.* nḛŋ:nɛ̰ 生日 *shēngrì* birthday. ☞ singaix keh [*var.*]. ☞ ngaix khop [*syn.*].

Ngaix Kru Naing Robrom [Ngāix Grū Nāing Rōub Rōum] /Ŋa̰iʔ Krṵ Na̰ŋ Ro̰p Ro̰m/ *np.* "ဝ"ပြည် နယတော်လှန်ရေးနေ့ 1989 年 4 月 17 号佤邦联军起义的纪念日，佤邦的国庆节（?）*1989 nián 4 yuè 17 hào Wǎbāng Liánjūn qǐyì de jìniànrì, Wǎbāng de guóqìngjié* anniversary of national day of resistance of Wa Special Region 2, April 17, 1989 (lit. 'Army of Unity Day').

ngaix khaix ngaix ka: [ngāix kaix ngāix ga] /ŋa̰iʔ kʰai ʔ ŋa̰iʔ ka/ nḛ[illegible] [illegible] [illegible]ပြီး၊ နောက်ကျရင်၊ အနာဂတ်မှာ 今后, 以后 *jīnhòu, yǐhòu* from now on, in the future.

ngaix khop [ngāix koub] /ŋa̰iʔ kʰop/ *n.* nḛŋ:nɛ̰ 生日 *shēngrì* birthday (lit. 'full [-year] day'). ☞ ngaix keh, singaix keh [*syn.*].

ngaix pon: [ngāix boun] /ŋa̰iʔ pon/ *tw.* ကြာသပတေးနေ့ 星期四 *xīngqīsì* Thursday.

ngaix phwan: [ngāix puan] /ŋa̰iʔ pʰuan/ *tw.* သောကြာနေ့ 星期五 *xīngqīwǔ* Friday.

ngaix mawx ngaix an: [ngāix mox ngāix an] /ŋa̰iʔ mɔ ʔ ŋa̰iʔ ʔan/ *tw.* တရက်တည်း၊ တနေ့တည်း၊ နေ့ရက်အစဉ်တိုင်း 当天 *dàngtiān* on the same day, that day.

ngaix miang [ngāix mīang] /ŋa̰iʔ mḭaŋ/ *n.* နတ်ဆိုးနေ့ 忌日 *jìrì* taboo day (lit. 'spirit day'). ☞ ngaix twah ① [*syn.*].

ngaix tix [ngāix dīx] /ŋa̰iʔ tḭʔ/ *tw.* တနလ်ာနေ့ 星期一 *xīngqīyī* Monday.

ngaix twah [ngāix dūah] /ŋa̰iʔ tṵah/ **1** *n.* တားမြစ်ထားသည့်နေ့၊ ရှောင်ရှားရမည့်နေ့ 忌日 *jìrì* taboo day (lit. 'day of avoidance'). **2** *tw.* <KHRIT> တနင်္ဂနွေနေ့၊ ဥပုသ်နေ့ 星期日, 礼拜天 *xīngqīrì, lǐbàitiān* Sunday,

Sabbath (Khrit.). ☞ singaix twah [*var.*]. ☞ ngaix miang [ceu 1], ngaix laux [ceu 2] [*syn.*].

ngaix dum [ngāix ndum (ngāix ndūm?)] /ŋa̰i? dum/ *tw.* <VM?> စနေနေ့ 星期六 *xīngqīliù* Saturday.

ngaix num khraox [ngāix nūm kraox] /ŋa̰i? nṵm kʰrau ʔ/ *tw.* နှစ်ဆန်းတရက်နေ့ 元旦 *yuándàn* New Year's Day, first day of new year.

ngaix ra: [ngāix ra] /ŋa̰i? ra/ *tw.* အင်္ဂါနေ့ 星期二 *xīngqī'èr* Tuesday.

ngaix laux [ngāix laex] /ŋa̰i? lɯʔ/ *tw.* <VM?> တနင်္ဂနွေနေ့ 星期日, 礼拜天 *xīngqīrì, lǐbàitiān* Sunday (lit. 'day of rest'). ☞ ngaix twah ②, singaix twah [*syn.*].

ngaix liah [ngāix līah] /ŋa̰i?/ *tw.* စနေနေ့ 星期六 *xīngqīliù* Saturday. **:** sigaik mawh ngaix liah. ပိန္နဲခါစနေနေ့။ 大后天是星期六。 *Two days after tomorrow is Saturday.*

ngaix loe: [ngāix loui] /ŋa̰i? loi/ *tw.* ဗုဒ္ဓဟူးနေ့ 星期三 *xīngqīsān* Wednesday.

ngaix an: naox [ngāix an nāox] /ŋa̰i? ʔan na̰uʔ/ *n.* ဟိုနေ့တုန်းက 那天, 那一天（过去的） *nǎ tiān, nǎ jǐtiān (guòqù de)* the other day. **:** Ngaix an: naox, hu: maix dee mawx? ဟိုနေ့တုန်းကခင်ဗျားဘယ်သွားလဲ။ 那天, 你到哪里了? *the other day*

ngaix in: [ngāix in] /ŋa̰i? ʔin/ *tw.* ဒီနေ့ 今天 *jīntiān* today.

ngai:[1] [ngai] /ŋai/ **1** *n.* မျက်စိ 眼睛 *yǎnjīng* eye. **: ngai: gaig** 眼光, 观点 *sight, vision, view* **2** *n.* မျက်နှာ 脸, 面, 当面 *liǎn, miàn, dāngmiàn* face. **: plakngai:** မျက်နှာ၊ မျက်နှာပြင် 表面。 *face, surface* | krai ngai:. မျက်နှာချင်းဆိုင်စကားပြော။ 当面说。 *speak face-to-face.* | **ngai: taw: ngai:** မျက်နှာချင်းဆိုင် 面对面, 当面 *face-to-face, tête-à-tête* **3** *cl.* ကြည့်၊ ချက်၊ ခါ 眼 *yǎn* (classifier for looks) glance, look. **:** gaig tix ngai:. တစ်ချက်လောက်ကြည့်လိုက်ပါ။ 看一眼。 *take a look at sth.* **4** *cl.* နာရီ 点钟 *diǎn zhōng* o'clock, hour on the clock. ☞ plix ngai: [*syn.*]. /*f*0.1626/ /*f*3/

ngai:[2] [ngai] /ŋai/ *vi.* အညောက်ထွက်–၊ အညောက်ပေါက်–၊ အစို့ထွက်– 冒 *mào* sprout, poke up shoots (?). **:** Simie nghox taug ngai: tix lih. စပါးစေ့တွေ အညောက်ထွက်လာပြီ။ 稻谷种才冒芽。 *The rice seeds have just sprouted.* /*f*0.1626/ /*f*3/

ngai:[3] [ngai] /ŋai/ **1** *vt.* စ–၊ အစပျိုး–၊ အစပြု– 创办, 开创，开头 *chuàngbàn, kāichuàng, kāitóu* start, inititate, begin to do sth.. **:** Nawh mawh cao: ngai: kaing in:. သူကဒီအလုပ်ကို အရင်ဆုံး စလုပ်သူ။ 他是这项工作的创办人。 *He was the one to start this job.* **2** *adv-pre.* အစ၊ ပထမ၊ ကနဦး 首先, 开头 *shǒuxiān, kāitóu* at first, in the beginning. ☞ tok[3], kaw:[1], liang[2] ①, jah (jauh), num:[3] [ceu 1], liang[2] ②, grux[3], num:[3] (?) phao ka:.2 (?), ran:[1], theu: [ceu 2] [*syn.*]. ☞ goik, toih [*ant.*]. /*f*0.1626/ /*f*3/

ngai: kax [ngai gax] /ŋai kaʔ/ **1** *n.* <KAX> ငါးမျက်စိ 鱼眼睛 *yú yǎnjīng* fish eye. **2** *n.* <SAUX> အသားမာ၊ ရွတ် 鸡眼（一种皮肤病）*jī yǎn (yīzhǒng pífū bìng)* corn (on foot). ☞ ngai: ia: [*syn.*].

ngai: khaox [ngai kaox] /ŋai kʰauʔ/ *n.* သစ်ကိုင်းထွက်သည့်နေရာ၊ အဆစ် 树节疤, 树疙瘩 *shù jié bā, shù gēda* node (place where branches come out from a tree).

ngai: baoh [ngai nbāoh] /ŋai ba̰uh/ *n.* မျက်နှာ 脸, 脸部，脸面 *liǎn,liǎnbù, liǎnmiàn* face.

ngai: tu teu [ngai dū dē] /ŋai tṵ tɤ̰/ *n.* <KAUNG:> ဘု□□□၊ စားတော်ပဲ၊ တရုတ်ပဲ၊ ပဲလက်မ (တနှစ်သို့မဟုတ်နှစ်နှစ်ခံအပင်ဖြစ်ပြီး စားရ၍ရသော အသီးသီး၊ ရိုးတံမှာ လေးထောင့်ကျ၍ ခရမ်းရောင် အစက်များပါသော အဖြူရောင်ပန်းများပွင့်) 蚕豆 *cándòu* broad bean, fava bean, horse bean (*Vicia faba*, annual or biennial herbaceous plant with pods containing edible seeds, square hollow stalk, white flowers with purple dots). ☞ tu teu, tawm: tawk [*syn.*].

ngai: ting [ngai dīng] /ŋai tḭŋ/ *n.* <VM> နာရီ 时针，钟点 *shízhēn, zhōngdiǎn* hour, o'clock (not in WHJMCD,LVPLG-GKJ,LVPLG-GK1,LVPLG-GK2).

ngai: di: [ngai ndi] /ŋai di/ *n.* မီးသီး (ခါတ်မီး) 电珠 *diànzhū* miniature light bulb (as in a flashlight).

ngai: na ri [ngai nā rī] /ŋai na̰ rḭ/ *n.* <VM> နာရီ（钟表）上的刻度，时刻，点钟 *(zhōngbiǎo)shàng de kèdù, shíkè, diǎnzhōng* hour (o'clock, lit. 'eye of clock'). ☞ ting:[2] [*syn.*].

ngai: jiang [ngai njīang] /ŋai dz̤iaŋ/ *n.* ချိန်ခွင်လျှာ၊ အမှတ်အသား 秤星 *chèng xīng* marks on beam of scale, calibrations.

ngai: sido nad [ngai si ndōu nād] /ŋai s.do̰ na̰t/ *n.* <CAG> ပစ်ကွင်း 准星 *zhǔnxīng* sight bead of gun. ☞ tu: tiiet nad [*syn.*].

ngai: lai [ngai lāi] /ŋai la̰i/ *n.* စာလုံး၊ အက္ခရာ 字, 文字 *zì, wénzì* character, letter.

ngai: lai khraox [ngai lāi kraox] /ŋai la̰i kʰrauʔ/ *n.* စာလုံးအသစ် 生字 *shēngzì* new vocabulary item, unfamiliar word (?).

ngai: lai lud [ngai lāi lūd] /ŋai lai̯ lu̯t/ *n.* အမှားစာလုံး 错字 *cuò zì.*

ngai: lieg [ngai līeg] /ŋai li̯ɛk/ *n.* ခြေကျင်းဝတ်ရိုး 踝, 踝子骨, 螺蛳骨 *huái, huáizǐgú, luósīgǔ* ankle bone, malleolus, joint between foot and leg.. ☞ ngai: liag [*var.*]. ☞ si:ang: ngai: liag [*syn.*].

ngai: liag [ngai līag] /ŋai li̯ak (WYJZ ŋai li̯ɛak)/ *n.* ခြေကျင်းဝတ်ရိုး 踝, 踝子骨 *huái, huáizǐgú* ankle bone, malleolus, joint between foot and leg.. ☞ ngai: lieg [*var.*]. ☞ si:ang ngai: liag [*syn.*].

ngai: iak [ngai iag] /ŋai ʔiak/ *cl.* <VM?> မိနစ် 分（钟） *fēn (zhōng)* minute.

ngai: ia: [ngai ia] /ŋai ʔia/ *n.* <SAUX> အသားမာ–၊ အမာရွတ်၊ ကြက်မျက်စိ 鸡眼（一种皮肤病） *jī yǎn (yīzhǒng pífū bìng)* corn (on foot), chicken eye. ☞ ngai: kax (2) [*syn.*]. [calque < Hox?].

ngaig [ngāig] /ŋa̰c/ *vs.* မွှေး၊ ကြိုင်– သင်းပျံ့– 香（味道）, 好吃 *xiāng (wèidao), hǎochī* fragrant, good-smelling, delicious. **:** Taux in: ngaig ngie. ဒီဟင်း မွှေးနေတာပဲ။ 这菜很香。 *This dish smells good.* /*f*10/

ngaig ngeeing ngeeing [ngāig ngēeing ngēeing] /ŋa̰c ŋɯ̰n ŋɯ̰n/ *vs.* ညီ၊ နှီ့ 香喷喷 *xiāng pēn pēn*.

ngaing: [ngaing] /ŋan/ *vs.* တို– ပု–၊ နိမ့်– 短（一般指条状物） *duǎn (yìbān zhǐ tiáo zhuàng wù)* short (in length). ☞ ngoing:[1] [*var.*]. /*f*9/

ngaing: ngai: gaig [ngaing ngai mgāig] /ŋan ŋai ga̰c/ *vs.* အဝေးမှုန်– 目光短浅 *mùguāng duǎnqiǎn* short-sighted. ☞ ngoing: ngai: gaig [*var.*].

ngot [ngoud] /ŋot/ **1** *n.* <KRAUNG> ခွေးခြေ၊ ထိုင်ခုံ 凳子, 小鼓凳（用篾片、藤等编的方形或圆形的小凳子） *dèngzi, xiǎo gǔ dèng (yòng mièpiān, téng děng biānde fāngxíng huò yuánxíng de xiǎo dèngzǐ)* stool (small bamboo, wicker, or wood). **2** *n.* ကျောမှီထိုင်ခုံ 椅子 *yǐzi* straight chair. ☞ khaox gaong ceu 1, tang kag, dang: kag saux, dangngeung, ngot ngawm, sa fax, then: ngag, thin: ngag [ceu 2] [*syn.*]. /*f*8/

ngot ngawm [ngoud ngōm] /ŋot ŋɔ̰m/ *n.* ထိုင်ခုံ 椅子 *yǐzi* straight chair, office chair. ☞ tang kag, dang: kag saux, dangngeung, ngot ②, sa fax, then: ngag, thin: ngag [*syn.*].

ngoh [ngouh] /ŋoh/ **1** *vt.* နှိုးဆွ–၊ ဆွ–၊ ဇေ့ဆော်–၊ စု–၊ တိုက်တွန်းဆောင်ယူ–၊ တွန်း–၊ ထိုးထွက်–၊ ရူထွက်–၊ ရူဆောင့်– 鼓起 *gǔqǐ* arouse, drum up, summon up (energy); push out, stick out, puff up (belly, etc.); pout (lips). **:** ngoh riang tix yuh kaing. အလုပ်လုပ်ဖို့ အားစုတယ်။ 鼓起劲来干活。 *drum up energy to work.* **2** *vi.* ဝိုင်းလုပ်–၊ ပါဝင်ဆောင်ရွက်– 全部出动 *quánbù chūdòng* set out together, join in. **:** Ngoh ex tix tawx phon: ngaix. ဓာတ်မြေသြဇာဝေဖို့ အားလုံးဝိုင်းလုပ်ကြတယ်။ 今天咱们全部出动送肥料。 *We all are joining in today to deliver fertiliser.* /*f*10/

Ngox [Ngōux] /ŋo̰ʔ/ ☞ Ngaox .

ngong: [ngoung] /ŋoŋ/ **1** *vt.* ငှဲ့–၊ စစ်–၊ သွန်းလောင်း– 倒, 倒出, 控 *dào, dàochū, kòng* pour out, drain out, finish off. **:** ngong: rawm: khaing: daux ngoi uik. ခရားအိုးထဲကရေကို အကုန်လုံးငှဲ့ပစ်လိုက်။ 把坛子里的水全部控出来。 *drain all the water from an urn.* | Ngong: maix nyaux plai: ot daux kawng: in: uik. 你把这瓶里的酒全部倒出来喝。 *You finish off all the blai rice beer which is in this bottle.* **2** *vi.* အောက်ဖက်ဆင်းသွား– 往下走 *wǎng xià zǒu* go down.. **:** Moi ngong tix lih sawg tix nyaux rawm: daux ngawd sen: nux, maix niied tix lih gaig, paw kieh sawm: to: ma: pui. အခုဏန္ဓားတွေအော၊ ဖက်ဆင်းသွားပြီးညစ်ပတ်တဲ့ရေမြောင်းထဲကရေတွေသောက်နေတယ်၊ မင်းအမြန်ထွက်သွားကြည့်ကြည့်၊ သူများလယ်ထဲသွားမစားစေနဲ့။ 牛跑下山谷里找水喝了，你赶紧下去看看，别让它们吃了人家的庄稼。

ngu[1] [ngū] /ŋu̯/ **1** *n.* မီး 火 *huǒ* fire. **2** *n.* <VM?> လျှပ်စစ်မီး 电 *diàn* electricity, electric power. **:** **maox ngu** မီးကြိုး 电线 *electric line, power line, power cable* | **plix ngu** မီးသီး 电泡 *light bulb, lamp globe* ☞ ting: (2) [*syn.*]. ☞ ngu: [*mor.*]. /*f*0.0454/ /*f*4/

ngu nga [ngū ngā] /ŋu̯ ŋa̰/ *vt.* ကလူကျီစယ်– 互相咬, 咬架 *hùxiāng yǎo, yǎo jià* have a nipping and biting fight. **:** Sox klieh ngu nga paoxtix. ခွေးတွေကလူကျီစယ်ဆော့ကစားနေကြတယ်။ 狗互相咬着玩。 *The dogs are nipping at each other in play.*

ngu ngam [ngū ngām] /ŋu̯ ŋa̰m/ **1** *vt.* ပြောက်ရမ်းကိုက်– 乱咬 *luàn yǎo* nip, bite randomly. **:** Sox ngu ngam lig. ခွေးဝက်ကိုလျှောက်ရမ်းကိုက်တယ်။ 狗乱咬猪。 *The dog nipped at the pig.* **2** *vt.* တစ်ရပ်ကြမ်း 狼吞虎咽 *láng tūn hǔ yān* devour greedily, raven, eat ravenously, wolf down. **:** Sox in: lawk ngu ngam sawm: tix uik tix taix ngie. ဒီခွေးတစ်ချက်ထဲတစ်ရပ်ကြမ်းစားပစ်တယ်။ 这狗狼吞虎咽地一下子把食儿都吃光了。 *The dog devoured its food ravenously.* ☞ singawm: ① [ceu 2] [*syn.*].

ngu teung: [ngū deng] /ŋu̯ tɤŋ/ *n.* ညမီးအိမ်၊ ဆီမီး 灯笼, 提灯 *dēnglóng, tídēng* lantern, kerosene lamp, oil lamp. ☞ plix ngu, teung:, kawk ngu, ma: teung:,

di: ①, chi: teung: [*syn.*]. [ngú 'fire' + Hox dēng 灯 'lamp'].

ngu di: [ngū ndi] /ŋṵ di/ *n.* ဓါတ်မီး 手电筒 *shǒudiàntǒng* flashlight.

nguh [ngūh] /ŋṵh/ *vt.* ထိုး– (ရန်ဖြစ်) 打 *dǎ* fight, hit sb., scuffle, tussle. **:** Kawn: nyawm eue:, pex klieh mhawm:, paw nguh paoxtix. ကလေးတို့ရေကောင်းကောင်းကစားနော်မထိုးကြနဲ့။ 孩子们, 好好玩, 不要打来打去。 *Children, play nicely now, don't scuffle.* /*f*10/

ngu: [ngu] /ŋu/ *vt.* နွေး– 热（使热, 加热）*rè (shǐ rè, jiārè)* heat up, warm. **:** ngu: eep kuat. ထမင်းကြမ်းနွေး 热冷饭。 *heat up cold rice.* ☞ ngu [*mor.*]. /*f*10/

ngu: ngat [ngu ngad] /ŋu ŋat/ *vs.* အကြောဆန့်– (懒貌）*(lǎnmào)* (expressive of laziness). **:** Sangsi: an: timu: tap nang gau tix lang: lia, sinyhup, riah, kiied ling: ngaix, daing: sau: riang tix. An: timu: tap nieh ngu: ngat tix mai: nang tix co koek ngie, patix kah ang: yuh. ခြသေ့်တစ်ကောင်လူးလှိမ့်၊ ကိုင်ဖမ်း၊ဟိန်းဟောက်၊ တစ်နေကုန်ကိုက်ပြီးကြိုးစားနေတယ်၊ ဟိုတစ်ကောင်ကြတော့ပျင်းပြီးအကြောဆန့်ခ့ဲနေပူစာလုံ□□□ □□□ □□ လည်းမလုပ်ဘူး။ 一只小狮子整天练习滚、撕、扑、咬，非常刻苦。另一只却懒洋洋地晒太阳，什么也不干。 *One lion cub spent the whole day especially learning how to roll, claw, pounce, and bite, being very industrious. But the other cub lazily did nothing but warm himself in the sun.*

ngu: ngao: [ngu ngao] /ŋu ŋau/ *onom.* □ါင်းဝေါင်း (ကြောင်ရန်ဖြစ်သံ) 嗷嗷（猫打架时的叫声）*áo'áo (māo dǎjià shí de jiàoshēng)* (sound made by fighting cats).

ngu: ngik [ngu ngig] /ŋu ŋic/ *vs.* □ □□ □ကွေး– 弯扭的 *wānniǔde* winding, twisting, full of twists and turns (?). ☞ ngik [*syn.*].

ngud[1] [ngūd] /ŋṵt/ **1** *vs.* <SAUX> ဖူး–၊ ရောင်– 乌青, 发紫, 青肿 *wūqīng, fāzǐ, qīngzhǒng* become black-and-blue, get a black eye. **:** Khaix glung: khaox baoh nawh hoik ngud. သူ့ပါး သစ်ကိုင်းနဲ့ထိုးမိလို့ဖူးရောင်နေတယ်။ 树枝戳着他的脸, 都乌青了。 *His cheek turned black-and-blue after being poked by a branch.* **2** *vs.* ဆွံ့အ–၊ အညှိုခံထားရ– muted, subdued, dark (of dark red colours?). /*f*10/

ngud[2] [ngūd] /ŋṵt/ *vi.* တိတ်ဆိတ်–၊ ငြိမ်သက်–၊ ငိုင်တွေ–၊ တနံ့နံ့ဖြစ်– 沉默 *chénmò* brood, be quiet, silent, subdued. **:** Nawh ngud ka tix? သူဘာကို တနံ့နံ့ဖြစ်နေသလဲ။ 他为什么沉默? *What is he brooding about?* /*f*10/

ngud[3] [ngūd] /ŋṵt/ *vt.* အေးစက်သောအကြည့် 以冷眼看 *yǐ lěngyǎn kàn* look down on sb., give a jaundiced look at sb., be disdainful, snobbish, snooty. ☞ singud[1] [*var.*].

ngaw[1] [ngō] /ŋɔ̰/ *n.* <KAWNG,SAUX> တီကောင် 蚯蚓, 蛐蟮, 地龙 *qiūyǐn, qūshàn, dìlóng* worm, earthworm (*Pheretima sp.*). /*f*9/

ngaw[2] [ngō] /ŋɔ̰/ **1** *n.* အကျန်၊ အကြွင်း 剩余的饭菜，锅底 *shèngyú de fàncài, guōdǐ* left-overs, remaining food, remnants in bottom of pot. **:** Ngaw eep sawm: yix kawn: koe:, sawg maix plai. ကျွန်တော်တို့စားတဲ့ထမင်းအကျန်ရှိသေးတယ် ရှာစားနော်။ 我们还有剩饭, 你拿去点补点补。 *There is still leftover rice that we're eating, so have it as a snack. (?)* **2** *n.* အမှုန့် 碎屑, 末子, 沉淀, 尘垢 *suìxiè, mòzi, chéndiàn, chéngòu* dust, dirt, filth, sediment, specks, particles. ☞ ngau[1] [ceu 2] [*syn.*]. /*f*9/

ngaw priex ngaw preem [ngō brīex ngō brēem] /ŋɔ̰ pr ɛ̰? ŋɔ̰ prɯ̰m/ *n.* ထမင်းဟင်းအပိုအကျန် 残羹剩饭 *cán gēng shèng fàn*.

ngawk [ngog] /ŋɔk/ *1.* လည်ပင်း၊ လည်မျိုး 脖子 *bózi* neck (of human, animal). **: Ot sipie rawm hoek dee ngawk nawh,** □□□ □ နေရင်းရေသူ့ရဲ့လည်မျိုးကိုရောက်လာတယ်၊ [[AM; From LPT in Wa Corpus]].

ngawk ngaw: [ngog ngo] /ŋɔk ŋɔ/ *vs.* □ □□ □□ ွ၊ ကောက်၊ ကွေး၊ စောင်း၊ စွေ 弯曲 *wānqū* bent, crooked. **:** Khaox in: ngawk ngaw: ngie, chix yuh khaox buat. ဒီသစ်ပင်ကောက်ကွေးနေတာပဲ။ စပါးလှေ့ တဲ့နေရာမှာ သုံးလို့ရတယ်။ 这棵树长得弯, 可做弯棍（打稻谷用的）。 *This tree is crooked and can be used as a flail.* ☞ ngawk ngaw:, kawk ngaw: [*var.*]. ☞ kawk [*syn.*].

ngawt [ngod] /ŋɔt/ *vt.* ङ့– 畅饮 *chàng yǐn*. **:** ngawt plai: num. အရက်ပြင်းङ့ပါ။ 畅饮水酒。 /*f*10/

ngawp [ngob] /ŋɔp/ *vi.* ကပ်စား– 混饭吃 *hùn fàn chī* scrounge for food, sponge off people. ☞ nawp[2] [*var.*]. /*f*10/

ngawh[1] [ngoh] /ŋɔh/ *n.* ငုတ်၊ သစ်ငုတ် 树墩子, 干树根（指树被砍了以后留下的根部, 干了之后可以当柴烧, 大小适中, 较大的叫 nōng, 更小的则也不能称作 ngoh）*shù dūnzi, gān shù gēn (zhǐ shù bèi kǎn yíhòu liúxiàde gēnbù, gān le zhīhòu kéyǐ dāng chái shāo, dàxiǎo shìzhōng, jiào dà de jiào nōng, gèng xiǎo de zé yě bùnéng chēngzuò ngoh / ngawh)* stump (of tree) (refers to a medium-sized tree stump, which can be used as firewood after it dries out). **:** ngawh khaox. သစ်ငုတ်။ 树墩子。 *tree stump.* ☞ to: khaox, gaw khaox, gawng: khaox, nawng[1] [*syn.*]. /*f*5/

ngawh[2] [ngōh] /ŋɔ̰h/ **1** *n.* □ □ နှုန်း၊ ဈေး၊ □ □ ဖိုး၊ အဖိုး၊ အခ၊ စရိတ်၊ စရိတ်စက 价, 价钱, 价值 *jià,*

jiàqian, jiàzhí price, cost, fee, value. **:** Nawh tawx ngawh brug tix re. [Yonax 1:3] သင်္ဘောခကိုပေး၏။ 他给了船价。 *He paid the fee for taking the boat. [Jon. 1:3]* | ngawh bee law li. ဓာတ်ဆီဈေး 汽油的价钱。 *the price of petrol.* **2** *vs.* ေ ကြီး–၊ ဈေးများ–၊ တန်ဖိုးကြီး–၊ ကြေးကြီး– 贵 *guì* expensive, valuable. **:** Shiang: pa ngawh mawh pa mox. တန်ဖိုးကြီးတဲ့ လက်ဝတ်ရတနာတွေကို ဖွက်ထားတယ်။ *Valuable jewels are hidden away.* ☞ nguah ① [*var.*]. ☞ jum[1], mau ③, reeih, riang ③ [ceu 1] [*syn.*]. ☞ yie[2] [ceu 2] [*ant.*]. /*f*5/

ngawg [ngōg] /ŋɔ̰k/ *n.* လည်ဂုတ်၊ ဇက် 项（颈的后部） *xiàng (jǐng de hòu bù)* neck, nape of neck, top of back. /*f*6/

ngawg nyiex [ngōg nyīex] /ŋɔ̰k ɲɛ̰ʔ/ *n.* အိမ်၏ဂုတ် ကျော 房子背后 *fángzi bèihòu* rear of house (lit. nape-collar of house').

ngawg sibex [ngōg si nbēix] /ŋɔ̰k s.bɛ̰ʔ/ *n.* အင်္ကျီလည်ပင်း 衣领 *yīlǐng* collar.

ngawd [ngōd] /ŋɔ̰t/ **1** *n.* ေ ကြား 山谷 *shāngǔ* valley. **:** Krak mawh ceu tosat pa lang: rung:, kix moh tix ot daux glaox, hawt ngawd dee veei praix praok klawng: heue. ကျွဲဆိုတာကျိုကား ကားနဲ့အရိပ်ရတဲ့တောင်ကြားထဲက ရွှံ့ထဲမှာလူးရတာကို ကြိုက်တယ်။ 水牛是一种长角动物，它们喜欢在山谷中潮湿地带的泥塘中打滚。 *The water buffalo is an animal with long horns, which loves to be in the mud along the valleys in shady places. (?)* **2** *n.* လျှိုမြောင် 山坳 *shān'ào* valley. **: ngawd gawng** လျှိုမြောင်တောင်ကြော 山坳 *saddle, col, gap (lowest point of ridge between two peaks)* | Vax Kut lud blawng, Vax Lad lawng ngawd. ကျန်ရစ် "ဝ"တွေလမ်းမှားတယ်၊ မြန်တဲ့"ဝ"တွေလျှိုမြောင်တစ် လျှောက်ဆက်သွားတယ်။ 呆在后边的佤族把方向搞错了，大步向前的佤族沿着山坳大步向前。 *The Wa Who Remained screwed matters up, the Wa Who Strode Forth followed the mountain passes.* /*f*6/

ngawb [ngōb] /ŋɔ̰p/ **1** *tw.* နံနက်ခင်း၊ မနက်၊ စောစော၊ စောစောစီးစီး 早晨, 早上 *zǎochén, zǎoshang* morning, early. **:** Yuh maix tix ngawb in:? ဒီမနက် ခင်ဗျားဘာလုပ်သလဲ။ 今天早上你做什么? *What did you do this morning?* **2** *vi.* မနက်အတွက်အလုပ်လုပ်– 出早工 *chūzǎogōng* do morning work (?). **:** Sang ngawb aux tawx phon:. ကျွန်တော်မနက်အလုပ်အတွက်မြေသြဇာ ပို့မလို့။ 我要出早工送肥料。 *I plan to deliver compost first thing in the morning. (?)* ☞ bo [*ant.*]. /*f*0.0196/ /*f*7/

ngawng [ngōng] /ŋɔ̰ŋ/ *n.* ဒူး၊ ဒူးခေါင်း၊ ခုံညင်း 膝, 膝盖 *xī, xīgài* knee, kneecap. /*f*6/

ngawn thai: [ngōn tai] /ŋɔ̰n tʰai/ *n.* <KAUNG:> ထယ်တုံး 犁辕 *líyuán* plough shaft (?).

ngawm [ngōm] /ŋɔ̰m/ **1** *vi.* ထိုင်– 坐 *zuò* sit. **2** *vt.* စီး– (ယာဉ်) 乘, 坐 *chéng, zuò* ride in, take (vehicle). ☞ brug, tax[3] [ceu 2] [*syn.*]. ☞ cung [ceu 1] [*ant.*]. ☞ ngawm: [*mor.*]. [cf. Siam ŋɔm[4] '(hen) sit on eggs']. /*f*0.033/ /*f*4/

ngawm krang krawh [ngōm grāng grōh] /ŋɔ̰m krạŋ krɔ̰h/ *vi.* ေ ခြေကြောင့်ထိုင်– 蹲, 坐（叉开腿坐） *dūn, zuò (chā kāi tuǐ zuò)* squat.

ngawm grux ngawng [ngōm mgrūx ngōng] /ŋɔ̰m grṵʔ ŋɔ̰ŋ/ *vi.* ဒူးထောက်ထိုင်– 跪着坐 *guìzhe zuò* kneel.

ngawm ngud [ngōm ngūd] /ŋɔ̰m ŋṵt/ *vi.* ငုတ်တုတ်ထိုင်– in a sitting posture. **:** Yuh pa tix maix lawk ngawm ngud tan: nong: nong:. ဘာဖြစ်လို့ခင်ဗျားတစ်ယောက်ထဲအဲဒီမှာငုတ်တုတ်ထိုင်နေတာလဲ? *Why are you sitting over there all alone?* ☞ cung brung [*ant.*].

ngawm blauh [ngōm nblāeh] /ŋɔ̰m blạɯh/ *vi.* ထိုင်ချ– 席地而坐 *xí dì ér zuò* sit cross-legged on the ground. ☞ blauh, ngawm vak ve: [*syn.*].

ngawm meeih [ngōm mēeih] /ŋɔ̰m mɯ̰ih/ *n.* သိမ်းငှက်နှာခေါင်းကောက် 鹰钩鼻子 *yīng gōu bízi* hawk-nosed.

ngawm nyak nyo: [ngōm nyag nyou] /ŋɔ̰m ɲak ɲo/ *vi.* ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်– 蹲 *dūn* squat.

ngawm vak ve: [ngōm vag vei] /ŋɔ̰m vak ve/ *vi.* ေ ုံးထိုင်– 盘膝而坐 *pán xī ér zuò* sit cross-legged, sit with legs crossed 'tailor-fashion'. ☞ blauh, ngawm blauh [*syn.*].

ngawm vhuang: caong [ngōm hvuang jāong] /ŋɔ̰m vʰuaŋ tɕạuŋ/ *vi.* ခြေသလုံးခွင်ထိုင်– 跷起二郎腿坐 *qiāo qǐ èr láng tuǐ zuò* sit spread-legged (?).

ngawm: [ngom] /ŋɔm/ *v.* ကုန်း–၊ ကိုင်းညွှတ်– 弯（腰）, 躬 *wān (yāo), gōng* bow, bend at the waist, bend down, stoop. ☞ nawm:[4] [*var.*]. ☞ ngawm [*mor.*]. /*f*10/

ngoi [ngōi] /ŋɔ̰i/ *n.* ကရား 坛子 *tánzi* jug, jug, earthenware jar. /*f*9/

ngoi baux [ngōi nbāex] /ŋɔ̰i bạɯʔ/ *n.* <SAUX> ခွက်စုပ်ခြင်း 拔火罐 *báhuǒ guàn* cup for moxibustion, cupping.

ngoi la: chax [ngōi la qax] /ŋɔ̰i la tɕʰaʔ/ *n.* လက်ဖက်ကရား 茶罐 *cháguàn* tea catty, tea cannister.

ngoix [ngoix] /ŋɔi?/ *onom.* ကျွဲအော်သံ (ငွေ့) 哑（水牛叫声）*wāi (shuǐniú jiàoshēng)* (sound made by a water buffalo).

ngoi: [ngoi] /ŋɔi/ *n.* <SAUX> ယားနာ 疥疮, 癞 *jièchuāng, lài* scabies (contagious skin disease caused by sarcoptic mange mites *Sarcoptes*, affecting wrists, fingers, arms, abdomen, etc. with itching and eruption of papules). /*f*9/

ngoig [ngōig] /ŋɔ̰c/ *vs, vt.* ကလိယားထိုး–၊ ယားအောင်လုပ်သည်။ 痒痒的 *yǎngyang de* tickle. /*f*10/

ngoing:[1] [ngoing] /ŋɔŋ/ **1** *vs.* တို–၊ ပု–၊ နိမ့်– 短（一般指条状物）*duǎn (yìbān zhǐ tiáozhuàng wù)* short (in horizontal length). **:** Maox in: chaox tix ngoing:. ဒီကြိုးတအားတိုတယ်။ 这条绳子太短了。 *This rope is too short.* | **ngoing: ngoih**
ngoih တိုတိုလေး 短短的 *short* **2** *vt.* တိုသွားအောင်လုပ်– 使短 *shǐ duǎn* shorten. **:** Ngoing: maox in: tix ceeix. ဒီကြိုးကို နည်းနည်းတိုသွားအောင်လုပ်လိုက်။ *Shorten this rope a little.* ☞ ngaing: [*var.*]. ☞ lang: [*ant.*]. ☞ dawd .

ngoing:[2] [ngoing] /ŋɔŋ/ *n.* <KAWNG> ပန်းကြားတစ်မျိုး 小黄土蜂（一种野蜂, 体粗而短）*xiǎo huáng tǔ fēng (yīzhǒng yě fēng, tǐ cū ér duǎn)* (a kind of wild bee or hornet with a short thick body).

ngoing: ngai: gaig [ngoing ngai mgāig] /ŋɔŋ ŋai gạc/ *vs.* အဝေးမှုန်– 目光短浅 *mùguāng duǎn qiǎn* short-sighted. ☞ ngaing: ngai: gaig [*var.*].

ngi [ngī] /ŋi/ *n.* အစေး၊ ကော်ဖြင့်ကပ် (?) 齿龈 *chǐyín* gum (of oral cavity), gums, gingiva. /*f*0.0129/ /*f*10/

ngik [ngig] /ŋic/ *vs.* ပတ်ကောက်ကွေးကွေး၊ ကွေးကောက်–? 弯扭的 *wānniǔde* winding, twisting, full of twists and turns (?). ☞ ngu: ngik [*syn.*].

ngig [ngīg] /ŋic/ *vt.* ရွှေ့–၊ ဖယ်– 闪开, 挪开 *shǎn kāi, nuó kāi*. **:** Hoek cheu: ngig pex. ကားလာပြီ ဖယ်ကြ။ 车子来了, 你们闪开点。 | Khaox in: tie daux krax, ngig ceeix. ဒီသစ်တုံး လမ်းကိုကွယ်တယ် နည်းနည်းရွှေ့ကြ။ 这木头拦在路上, 挪开点儿。

nging: [nging] /ŋiɲ/ *onom.* မြင်းဟီးသံ 嗯, 马嘶（骡马叫声）*ēn, mǎ sī (luó mǎ jiàoshēng)* neigh, whinny (sound made by horse), bray (sound made by mule). ☞ singing: [*var.*].

nging: [nging] /ŋiɲ/ *v.* ကန်–(မြင်း၊ လား) 尥蹶子 *liàojuézi* mule or horse kicks up hind legs.

Ngim Tau: [Ngīm Dae] /ŋim taɯ/ *np.* ငင်တောင်းရွာ (လန်ချန်းနယ်တွင်ရှိ) 下允（地名, 在澜沧县）*Xiàyǔn (dìmíng, zài Láncāngxiàn)* Xiayun (town in Lancang County,Yunnan, China, a.k.a. Hnim Seih, Sia Ying). ☞ Ngim Tao: [*var.*].

Ngim Tao: [Ngīm Dao] /ŋim tau/ *np.* ငင်တောင်းရွာ 下允（地名, 在澜沧县）*Xiàyǔn (dìmíng, zài Láncāngxiàn)* Xiayun (town in Lancang County,Yunnan, China, a.k.a. Hnim Seih, Sia Ying). ☞ Ngim Tau:, Ngim: Tau: ? [*var.*]. [Siam].

Ngim Nheu: [Ngīm Hne] /ŋim nʰɤ/ *np.* ငင်နိုးရွာ (လန်ချန်းနယ်တွင်ရှိ) 上允（地名, 在澜沧县上允乡）*Shàngyǔn (dìmíng, zài Láncāngxiàn Shàngyǔn xiāng)* Shangyun (town in Lancang County,Yunnan, China, a.k.a. Hnim Hlaong, Sang Ying).

nge [ngēi] /ŋḛ/ *vs.* ယဉ်–၊ လိမ်မာ– 乖 , 驯顺 *guāi, xún shùn*. **:** Kawn: nyawm in daing: nge. ဒီကလေးအရမ်းလိမ်မာတယ်။ 这孩子很乖。 | Moi in: nge ngie. ဒီနွားယဉ်တယ်။ 这条牛已经驯顺了。 /*f*8/

ngeh [ngēih] /ŋḛh/ *vt, vs.* ပေါ်ထွက်–၊ ခါ–(ခေါင်း) 歪放 *wāi fàng*. **:** ngeh tung hieh rawm: kah. ပုံးကိုစောင်းပြီးရေလောင်းချပါ။ 歪着放桶, 水会溢出来。 /*f*0.0372/

nge: [ngei] /ŋe/ **1** *vt.* အဆစ်အဆစ်ပိုင်းဖြတ်– 截断（一节一节、一段一段地砍）*jié duàn (yījié yījié, yīduàn yīduàn de kǎn)* cut off, block. **2** *cl.* ပျောင်း段 , 节 *duàn,jié* section. **:** khix tix nge:. ထင်းတစ်ချောင်း။ 一节柴。 /*f*8/

ngeg [ngēig] /ŋḛk/ *n.* တောင်စောင်းပန်း 山边, 山隘 *shānbiān, shān'ài* hillside, mountainside, steep incline. **:** Pu: sigaux mai: ngeg, laig singaix khaing: gawng. 斑鸠顺着山边飞, 太阳就要落山了。 *A turtledove flies along the hillside, the sun is about to go down.*

ngeng [ngēing] /ŋḛŋ/ *vs, vt.* ပေါ်ထွက်–၊ တိမ်းစောင်း– 倾斜 *qīngxié*. **:** Khaox in: ngeng tix sang: goeh. ဒီသစ်စောင်းလို့လဲခါနီးပြီ။ 这木杆已经倾斜, 快倒了。 /*f*10/

ngie [ngīe] /ŋɛ̰/ **1** *adv-post.* သာ၊ ပဲ 仅, 只 *jǐn, zhǐ* only, merely. **:** Lox aux mawh ngie tawx pex chang: khao:. ခင်ဗျားတို့စဉ်းစားဖို့သာပြောနေတာဖြစ်တယ်။ 我的话仅供你们参考。 *I am only saying this for your consideration.* **2** *adv-post.* အရမ်း၊ အတော်၊ တာပဲ 很，相当，. . . 得很 *hěn, xiāngdāng, ...de hěn* quite, rather, very. **:** Ngai: baoh nawh paing awn: ngie. သူမျက်နှာအရမ်းဖြူဖွေးနေတာပဲ။ 他的脸白嫩嫩的。 *His face is rather white.* ☞ ngieh [ceu 2] [*var.*]. /*f*0.2757/ /*f*4/

ngiet[1] [ngied] /ŋɛt/ *vt.* ပေါ်ထွက်–၊ ပေါ်ထွက်လာ– 翘, 挺 *qiáo, tǐng* raise(one's head), straighten (one's back), sit up straight. **:** ngiet nyoi tix. ခါးစောင်းတယ်။ 挺起腰来。 *straighten one's back.* | ngiet gawng

meeih. နှာခေါင်းပေါ်ထွက်လာတယ်။? 翘鼻子。 *stick up one's nose. (?)* /f10/

ngiet[2] [ngied] /ŋ̍ɛt/ *vs.* လှုပ်ရှားမှုမြန်ဆန် 转动得快 *zhuǎndòng dé kuài* spinning, rotating rapidly. ☞ yhop [*syn.*]. /f10/

ngieh [ngīeh] /ŋɛ̤h/ *part.* <VM?> တာ (放在句末, 表示陈述语气) *(fàngzài jùmò, biǎoshì chénshù yǔqì)* (sentence-final particle, reinforcing a declaration or statement). ： A yo:, kied saux ngieh. အားယိုး...နာလိုက်တာ။ *Ouch! It really hurts!* ☞ ngie [*var.*].

ngiex[1] [ngīex] /ŋɛ̤ʔ/ **1** *n.* <KHAOX> နှမ်း၊ နှမ်းစေ့ 芝麻 *zhīma* sesame (*Sesamum indicum*, annual herb, seeds used for oil). **2** *n.* <KHAOX> ရှမ်းနှမ်း 紫苏 *zǐsū* purple-leaved common perilla, purple perilla, wild perilla (*Perilla frutescens (L.) Britton var. purpurascens*). /f9/ [(2) ríang: Perilla frutescens].

ngiex[2] [ngīex] /ŋɛ̤ʔ/ *vi.* ယား– 痒 *yǎng* itch, be itchy. ： ngiex caong. ခြေထောက်ယားတယ်။ 脚痒。 *have an itchy foot.* ☞ ngiex ngoing [*syn.*]. /f9/

ngiex ngoing [ngīex ngōing] /ŋɛ̤ʔ ŋɔ̰ŋ/ *vs.* ယား– 痒 *yǎng* itch. ☞ ngiex[2] [*syn.*].

ngiex mun [ngīex mūn] /ŋɛ̤ʔ mṵn/ *n.* <KHAOX> ရွက်လှပင်၊ ရွက်လှစိမ်း 白苏 *báisū* common perilla, green-leaved perilla, wild perilla, beefsteak plant (*Perilla frutescens (L.) Britt* , lit. 'daughter-in-law perilla'?). [ríang 2].

ngiex mun lung [ngīex mūn lūng] /ŋɛ̤ʔ mṵn lṵŋ/ *n.* <KHAOX> ငရုတ်ကောင်းရွက် (ရှမ်းနှမ်း) 紫苏, 黑苏子 *zǐsū, hēisūzǐ* purple-leaved common perilla, purple purpilla, wild perilla (*Perilla frutescens (L.) Britton var. purpurascens*, lit. 'black daughter-in-law perilla'?, AC: black sesame?).

ngiex tiag [ngīex dīag] /ŋɛ̤ʔ ṭiak/ *n.* <KAOX,SAUX> ပုန်းညက် 长叶山芝麻, 野芝麻 (灌木, 可入药) *chángyè shānzhīma, yězhīma (guànmù, kě rù yào)* elongated screwtree (*Helicteres elongata Wall.*, cf. *Helicteres angustifolia*, narrowleaf screwtree, shrub, leaves and root? used medicinally; H. angustifolia also used for bast fibre, lit. 'wild ngíex'). ： Ngiex tiag mawh ceu khaox iak tix ceu, siah kak, koe: siboeg (siboig), lhax nawh lheung: jhawm:, lang:, vieh sigreung, choik plak rao, ang: koe: siboeg. Lhax awn: sam: koe: hauk awn:, sigeug lhax koe: 3 hoek 5 haox mi:. ပုန်းညက်ပင်က အကိုင်းသေးသေးနဲ့ အမွေးနုတွေရှိတဲ့အပင်သေးလေးတစ်မျိုးပါ။ အရွက်တွေက အဝါရောင်၊ အလယ်မှာကျယ်ပြီး အဖျားမှာချွန်သွားတယ်။ အရွက်တွေမှာ အမွေးမရှိဘူး။ အရွက်နုတွေပေါ်မှာ အမွေးနုလေးတွေနည်းနည်းရှိတယ်။ ရွက်ညှာက ၃မီလီလီတာကနေ ၅မီလီလီတာ အထိရှိတ [山芝麻]是小灌木。小枝被淡黄色星状毛或柔毛。叶狭长卵形或条状披针形，顶端渐尖，基部近圆形，边缘具不规则细齿，叶面近无毛，但幼叶被柔毛，或混生星状毛，背面沿脉疏生柔毛或星状毛；叶柄 3-5 毫米。 *The narrowleaf screwtree is a small shrub, with fine hair on small branches. Its leaves are yellow in character (?), long, wide in middle, pointed at the tip, without hairs. Tender leaves have fine hairs, leaf stems 3-5 mm.* ☞ hat loi: [*syn.*]. [(ríang: Helicteres angustifolia (山芝麻); cf. hempnettle, Galeopsis (野芝麻)].

ngiex sawk [ngīex sog] /ŋɛ̤ʔ sɔk/ **1** *n.* <KHAOX> နှမ်း 芝麻 *zhīma* sesame (*Sesamum indicum*, annual herbaceous plant, seeds used for oil. lit. 'pounded? searched-for? seed [var. of soug]? sesame/perilla'). **2** *n.* <SAUX> တင်းတိပ် 雀斑 *quèbān* freckles, lentigo, sunspots, a skin ailment, not itchy, with brownish spots on facial skin.

ngie: [ngie] /ŋɛ/ *n, vs.* ခလေး၊ မွေးကင်းစအရွယ်ခလေး 婴儿 *yīng'ér* baby, infant, newborn baby. ☞ kawn: ngie: [*syn.*]. /f0.0351/ /f7/

ngied gawng [ngied mgōng] /ŋɛ̤t gɔ̰ŋ/ *n.* ကြား၊ တောင်ကြားလမ်း 山口, 山垭口 (dial.) *shānkǒu, shān yākǒu* gap, mountain pass. ☞ ngiad gawng [*var.*].

ngeeh[1] [ngēeh (ngēeih)] /ŋɯ̰h/ *vt.* ညွှတ်–၊ ကိုင်း–၊ ညိတ်– 点(头) *diǎn (tóu)* nod, bob, bow (head). ： **ngeeh kaing:** ပေါင်းညိတ်တယ်။ 点头 *nod one's head* ☞ nawk [*syn.*].

ngeeh[2] [ngēeh] /ŋɯ̰h/ *onom.* ဝက်အစာစားချိန်အော်သံ 嗯(猪要吃食时的叫声) *ēn (zhū yào chī shí shí de jiàoshēng)* oink (sound a pig makes when it wants to eat).

ngeem [ngēem] /ŋɯ̰m/ *vt.* ညွှတ်– 低 *dī* lower, bow (head). ： ngeem kaing:. ဦးညွှတ်တယ်။ 低头。 /f10/

ngeei: [ngeei] /ŋɯi/ *v.* <NGEEI:> သီချင်း ဆို–၊ ငြီးဆို–၊ 唱, 哼 *chàng, hēng* sing (Wa style), hum. ： Nawh ngeei: khawm: hu: tix. သူလမ်းသွားရင်းငြီးဆိုတယ်။ 他边走边唱山歌。 *He sang a folk song as he walked along.* ☞ taw:[2], eue:[1], klao:[2], rhax[1] ②, rhax lai ②, caong yaog ①, chang:[1], chang: kaw: [*syn.*].

ngeei: lox [ngeei loux] /ŋɯi lɔʔ/ *vo.* စကားဖြင့်ငြီးဆို– sing a folk song ? hum?.

ngeeing [ngēeing] /ŋɯ̰ŋ/ *vs.* မအီမသာဖြစ် 腻 *nì.* ： Ngeeing nex ka rhawm: aux vong in:. 我这两天肉吃腻了。

ngeu [ngē] /ŋɤ̰/ *n.* ညစ်ညမ်း၊ အ□ □ အကြေး 垢 *gòu* dirty. filthy. ☞ ngaw 垢 [*var.*].

ngeuh [ngeh] /ŋɤh/ *vi.* ဦးချ–၊ ပြပ်ဝပ်– 低头 *?* bowed down. **:** mai kix gup pakngai: tix kah piang tiex mai ngeuh kaing: tix krub kah Simiang Siyiex heue. [Nehamix 8:6] လူအပေါင်းတို့ ကအာမင်၊ အာမင်ဟု လက်တို့ကိုချီလျက်၊ ဝန်ခံ၍ဦးချပြပ်ဝပ်လျက်၊ ထာဝရဘုရားကို ကိုးကွယ်ကြ၏။ 众民都举手应声说、阿们、阿们、就低头、面伏于地、敬拜耶和华。 *all the people lifted their hands and responded, "Amen! Amen!" Then they bowed down and worshiped the LORD with their faces to the ground. [Nehemiah 8:6]* | Mai Yehosaphat ngeuh kaing: mai gup pakngai: tix kah piang tiex,[2Grawng Been 20:18] ရ□ □ ဖုတ်သည် မြေပေါ်မှာ ဦးချ၍၊ ယုဒပြည်သူ ယေရှုရှလင်မြို့သား အပေါင်းတို့သည် ထာဝရဘုရားရှေ့တော်၌ ပြပ်ဝပ်လျက်၊ 约沙法就面伏于地．犹大众人和耶路撒冷的居民、也俯伏在耶和华面前、叩拜耶和华。 *Jehoshaphat bowed with his face to the ground,*

ngia[1] [ngīa] /ŋi̱a/ **1** *vi.* ညည်းတွားမြည်တမ်း– 呻吟 *shēnyín* moan, groan, murmur, grumble, complain. **:** Cub pwi hun: khankix hoik ngia mai: deuh phimap kah cao: pa kwang: ka piang kix khawm: uik heue. [Yawsux 9:18] ပရိသတ် အကဲ အမှူးတို့သည် ကျ□သရေလအမျိုး၏ ဘုရားသခင် ထာဝရဘုရားကိုတိုင်တည်၍ ကျိန်ဆိုခြင်း ကိုပြုသောကြောင့်၊ ဌ□သရေလအမျိုးသား တို့သည် သူတို့ကို မလုပ်ကြံကြ။ ပရိသတ်အပေါင်းတို့သည် အကဲအမှူးတို့ကို အပြစ်တင်ကြ၏။ 全会众就向首领发怨言。 *All the congregation grumbled against the princes. [Jos. 9:18]* **2** <NGEEI:> ညည်းညူ–၊ မြည်တမ်း– 呻吟 *shēnyín* moan. **:** nghiet ka lox aux mai: lox pa ngia aux liak. (Yaogyaw 5:1) အကျွန်ုပ် မြည်တမ်းခြင်းကို ဆင်ခြင် တော်မူပါ။ 顾念我的心思。 *consider my sighing.* ☞ ngau[2] (?) [*var.*]. ☞ ngia nghee: [*syn.*]. /*f*5/ [Ex; 2-http://wadict.soas.ac.uk/wadict/corpus/mm/Phuk_lai_sigang_khri_siyiex_pa_prim_Lai_yaog_yaw.html].

ngia[2] [ngīa] /ŋi̱a/ **1** *n.* ရ□ ွန်းမြေ၊ ပြာ 灰, 灰烬 *huī, huījìn* ashes, char. **2** *vi.* နှုန်းနပ်– 焦 *jiāo* be burnt, charred, scorched, singed, blackened. **:** Hoik ngia nex tong: aux. ကျွန်တော်ပြုပ်တဲ့အသားနှုန်းနပ်ပြီ။ 我烧的肉焦了。 *The meat I was roasting has become charred.* /*f*5/

ngia ngu [ngīa ngū] /ŋi̱a ŋu̱/ *n.* မီးကျီးခဲ 火星（灰烬里极小的火）*huǒxīng (huī jìn lǐ jí xiǎo de huǒ)* embers, small live coals or sparks among ashes.

ngia nghee: [ngīa hngee] /ŋi̱a ŋʰɯ/ *vi.* ငြီး–၊ မြည်တမ်း– 呻吟 *shēnyín* moan, groan. ☞ ngia[1] [*syn.*].

ngia pa: lawg [ngīa ba lōg] /ŋi̱a pa lo̱k/ ☞ nya pa: lawg .

ngiah [ngīah] /ŋi̱ah/ *vi, vt.* <VH> ရယ်–၊ ဟား–၊ ပြုံး– 笑 *xiào* laugh, smile. ☞ nyiah [*var.*]. ☞ yiiem [*ant.*]. /*f*0.0398/

ngiah moi [ngīah mōi] /ŋi̱ah mo̱i/ *vi.* ပြုံး– 微笑 *wēixiào* smile. ☞ ngiah oi:, ngiah roi [*var.*].

ngiah roi [ngīah rōi] /ŋi̱ah ro̱i/ *vi.* ပြုံး– 微笑 *wēixiào* smile. ☞ ngiah moi, ngiah oi: [*var.*].

ngiah ah ha: [ngīah ah ha] /ŋi̱ah ʔah ha/ *vi.* ဟား…လို့ရယ်တယ်။ 哈哈大笑 *hāhādà xiào* laugh heartily. **: ngiah ah ha: phra: ah heue:** 放声大笑 *guffaw, laugh heartily and noisily*

ngiah ah hee: [ngīah ah hee] /ŋi̱ah ʔah hɯ/ *vi.* ဟူး…လို့ရယ် 冷笑 *lěng xiào* sneer, give a bitter laugh, laugh cynically or snidely.

ngiah ah heue: [ngīah ah heui] /ŋi̱ah ʔah hɤi/ *vi.* ဟား တိုက်ရယ်မော–၊ အူလှိုက်သဲလှိုက် ရယ်–၊ ခွက်ထိုးခွက်လန် ရယ်– 含羞地笑 *hán xiū de xiào* laugh (uncontrollably and loudly).

ngiah um: [ngīah um] /ŋi̱ah ʔum/ **1** *vi.* မချိပြုံးပြုံး–၊ မဲ့ပြုံးပြုံး– 含笑 *hánxiào* smiling, wearing a smile, with a faint smile (lit. 'poison-arrow smile'?). **2** *vi.* ပါးစပ်ပိတ်ပြုံးပြုံး– 抿笑 *mǐnxiao* smile with lips closed.

ngiah oi: [ngīah oi] /ŋi̱ah ʔɔi/ *vi.* ပြုံး– 微笑 *wēixiào* smile. ☞ ngiah moi, ngiah roi [*syn.*].

ngiied [ngīad] /ŋi̱at/ *adv-pre.* အလျင်အမြန်၊ မြန်မြန် 赶快, 赶紧 *gǎnkuài, gǎnjǐn* quickly, hurry up and ..... ☞ nied ①, niied, tiiet[2] [*var.*]. ☞ heng: [*syn.*].

ngiied gawng [ngīad mgōng] /ŋi̱at go̱ŋ/ *n.* ကြား၊ တောင်ကြားလမ်း 山口, 山垭口 (dial.) *shānkǒu, shān yākǒu* gap, mountain pass. ☞ ngied gawng [*var.*].

nguah [ngūah] /ŋu̱ah/ **1** *n.* ရ□ □ နှုန်း၊ ဈေး၊ တန်ဖိုး၊ အဖိုး၊ အခ 价, 价钱, 价值 *jià, jiàqián, jiàzhí* price, cost, fee. **:** Nguah miex ding? ရ□ □ ဘယ်လောက်လဲ။ 要多少价钱? *How much is the price?* **2** *vs.* ဈေးကြီး–၊ ဈေးများ–၊ တန်ဖိုးကြီး–၊ ကြေးကြီး– 贵 *guì* expensive. **:** Sibex in: chaox tix nguah. ဒီ အဝတ်အစားတွေတအားဈေးကြီးတယ်။ 这件衣服太贵了。 *These clothes are too expensive.* ☞ ngawh[2] [*var.*]. ☞ jum[1], mau ③, reeih, riang ③ [ceu1] [*syn.*]. ☞ yie[2], bhawh ②, dheen:[2] [ceu 2] [*ant.*].

nguan: (ngwan:) [nguan] /ŋuan/ **1** *vs.* ခွက်–၊ ဟိုက်–၊ ချိုင့်–၊ နိမ့်– 凹, 凹下 *āo, āoxià* concave, depressed (in shape), sunken. **:** Pak in: nguan: tin: ceeix. မြေကြီးကဒီနေရာမှာ နည်းနည်းခွက်တယ်။ 这场地这儿凹下一点儿。 *The ground is a little sunken in this spot..* **2** *vs.* မပိုမလို?၊ နည်းနည်းလေးလို– 差一点儿（指容器中的东西）*chā yīdiǎnr (zhǐ róngqì zhōng de dōngxi)* scant, underfilled (of sth. in a container). ☞ klawk, viiep, vip, vawt [*syn.*]. ☞ cho:, sibeng, sipeng [*ant.*].

nguan: khix (ngwan: khix) [nguan kix] /ŋuan kʰiʔ / *tw.* လဆုတ် 月缺（指满月后不断缺的过程）*yuè quē (zhǐ mǎnyuè hòu bùduàn quē de guòchéng)* waning moon (lit. 'concave moon', after full moon on the 15th of the lunar month, rising in the latter part of the night).

nghak mhaing: [hngag (hnga?) hmaing] /ŋʰak mʰaŋ / *n.* တရိစ္ဆာန်အထီး (မက်)၊ (တရိစ္ဆာန်အကြီးအတွက်) male animal(only for the huge animals). **:** Sang nghak mhaing an, mawh pa cie maix lie? အဲဒီဆင်ထီးကြီးကခင်ဗျားဥစ္စာလား?

nghap [hngab] /ŋʰap/ *vi.* သမ်း– 打呵欠 *dǎ hāqiàn* yawn. ☞ ngag [*var.*].

ngha:[1] [hnga] /ŋʰa/ **1** *n.* <BRIE> အထီး၊ အဖို 公, 雄（多指配种用的公畜）*gōng, xióng (duō zhǐ pèizhǒng yòngde gōngchù)* stud, male animal, especially one used for breeding. **:** lig ngha:. ဝက်ထီး။ 种猪。 *boar, male pig* **2** *n.* <BRIE> ဒ္ဒိလိင်၊ (လိင်နှင့်ပါတ်သက်သော) 阉过的小公畜 (?) *yānguò de xiǎo gōngchù* gelding (young castrated male domestic animal) (?). **3** *n.* လူပျိုဝင်ချိန်၊ လူပျိုပေါက် male adolescence, sexual maturity. **: lih ngha:** လူပျိုဝင်ချိန် 发育，成熟 *come of age, start adolescence (?)* | **bawg yam ngha:** လူပျိုပေါက်ရောက်ချိန် 青春期，发育期 *male adolescence, maturity* | Phan mawh ka piang gawng, bawg yam ngha: mawh phao: ju kao: pon kao: phuan lawx. ေ □□ပါ်ရွာမှာဆိုရင် လူပျိုဝင်ချိန်က အသက်ဆယ့်လေးငါးနှစ်အရွယ်ပေါ့။ 在山区，人到十四、十五岁就开始进入青春期。 *In the mountain villages, the time of male adolescence is fourteen or fifteen years old.* | Krawx kah ang: yaox tix ih priex, sigiex kah ang: yaox tix muan pa: ngha:. အစာမစားရတော့ပိန်တယ်၊ လူပျိုကိစ္စမကစားရတော့ဝတ်ပြတ်တယ်။ 消瘦由于不得吃饭，憔悴由于不得偷汉。（偷汉：直译为玩汉子。）*Thin from not getting enough to eat, gaunt from not being able to play the young stud.* ☞ mhaing:[2] [ceu 1], sieh [ceu 2] [*syn.*]. /*f*10/

ngha:[2] [hnga] /ŋʰa/ *vt.* ဒုက္ခ ပေး–၊ သောကရောက်– 麻烦，拜托 *máfan* put sb. to trouble. **:** Ngha: maix tix kah, ca: viex nawh hoek. အဲဒါယူလာပေးလို့ရမလား။ 麻烦你，把它带来。 *Can I trouble you to bring that for me?* | Jao grawng an: ang maix shiao lo tix ngha: kah. အဲဒီကိစ္စကြောင့်ခင်ဗျားသောကရောက်စရာမလိုဘူး။ 那件事，就不用麻烦你了． *You needn't be bothered on account of that thing.* /*f*10/

ngha:[3] [hnga] /ŋʰa/ **1** *vi.* မြည်းစမ်း–၊ စမ်းသပ်–၊ စမ်းကြည့်– 尝新 *chángxīn* sample, try, test (e.g, sample what is just in season). **:** Ceeix ngie, mawh pa ngha: ex kah. နည်းနည်းပဲ။ ကျွန်တော်တို့မြည်းကြည့်မလို့။ 一点儿，才是尝尝新。 *Just a little bit, we'll just try a sample.* **2** *vi.* အာသာ၊ အာသီသ (ဖြစ်ပေါ်လာ) 产生兴趣，宁愿 *chǎnshēng xìngqu, nìngyuàn* desire, wish very much to do sth.. **:** Ngha aux tix sang hu: ka Landan. ကျွန်တော်လန်ဒန်သွားဖို့ အာသီသရှိလာတယ်။ *I am very interested in going to London.* | **ngha: ngai:** မျက်လုံးတောင့်တမှု (没有见到时，急于想见；见过一眼后，就算了) *(eager to see something before having seen it, but lose interest after seeing it)* | Tai laix mai: pruih, rhawm: muih ngha: ngai:. 开了就谢的花，见过就丢的爱情。 *A flower which withers as soon as it blooms, a heart which quickly stops loving.* /*f*10/

ngha:[4] [hnga] /ŋʰa/ *n.* <LI> အတိတ်နိမိတ်၊ နိမိတ်၊ နိမိတ်ပုံ၊ လက္ခဏာ 征兆，预兆，预示（诅咒用语，或指出不听劝告的人会出现的下场和后果）*zhēngzhào, yùzhào, yùshì* omen, portent, premonition, foreshadowing (prediction of ill fortune that will befall the person who doesn't obey). **:** Ngha: sang saux an, ang nghiiet lox, klieh daux lhiex. ဖျားတော့မယ့်နိမိတ်ပဲ၊စကားနားမထောင်ဘူး၊မိုးရွာထဲဆော့နေတယ်။ 你不听话，在雨中玩耍，肯定是要生病的． *It portends illness, with your not obeying and playing in the rain like that.* /*f*10/

nghaox [hngaox] /ŋʰauʔ/ *vs.* ဖိတ်ခေါ်–၊ ပြောပြ– 通知 *tōngzhī.* **:** nghaox tui: cang: mhong:, hoek tix khai: hui: bo in:. တပ်မဟာမှူးကိုဒီညအစည်းအဝေးလာတက်ဖို့ဖိတ်ခေါ်လိုက်။ 通知队长今晚来开会。 /*f*0.0274/ /*f*10/

nghaox hoek tix [hngaox houig dix] /ŋʰauʔ hoc tiʔ/ လာမယ်လို့ပြောတယ် 报到 *bàodào*.

nghaong:[1] [hngaong] /ŋʰauŋ/ **1** *n.* ပေါင်းအိုး 甑子 *zèngzi* steamer (for rice). **2** *vt.* ပေါင်း 蒸 *zhēng* steam. **:** nghaong: eep. ထမင်းပေါင်းသည်။ 蒸饭。 *steam rice.* ☞ haong: [ceu 2] [*syn.*]. ☞ haong: [*mor.*]. /*f*9/

nghaong:[2] [hngaong] /ŋʰauŋ/ *n.* ဝါး သစ်ခက်နဲ့လုပ်ထားသောခြစ်စည်းရိုး 篱笆 *líbā* fence made of bamboo strips or twigs. ☞ dang, die[2], sivie[2] ①, vie ① [*syn.*]. /*f*9/

nghaong: pui saux [hngaong būi saex] /ŋʰauŋ pu̯i saɯ ʔ/ လူနာပေါင်းတင် 蒸气疗法 *zhēng qì liáofǎ*.

nghox [hngoux] /ŋʰoʔ/ **1** *n.* စပါး။ 稻谷, 稻子, 谷子（汉语云南方言）*dàogǔ, dàozi, gǔzi (Hànyǔ Yúnnán fāngyán)* rice (in field), unhused rice, paddy, paddy rice (*Oryza sativa*). **2** *n.* <VM?> စပါး လုံး (unhusked grains of rice mixed in with husked grains). /*f*0.0909/ /*f*4/

nghox ka: khi: [hngoux ga ki] /ŋʰoʔ ka kʰi/ *n.* <KAUNG:> ကာခီးစပါး? 籼稻 *xiān dào* indica rice (*Sativa indica*), a species of long-grained non-glutinous rice, with a tall and soft stem, yellow-green leaves, loosely-grained ears, and long, slender grains. **: nghox ka: khi: paing** ကာခီးစပါးဖြူ? 白籼稻 *white indica rice* | **nghox ka: khi: prim:** ကာခီးစပါးဟောင်း? 老籼稻 *old indica rice* | **nghox ka: khi: siah** ကာခီးစပါးအသေးမျိုး? 小籼稻（一种稻谷品种, 颗粒小）*small-grained indica rice* | **nghox ka: khi: ting** ကာခီးစပါးအကြီးမျိုး? 大籼稻（一种稻谷品种, 颗粒大）*large-grained indica rice*

nghox ka: mung pang: [hngoux ga mūng bang] /ŋʰoʔ ka mu̯ŋ paŋ/ *n.* အလုံးကြီးပြီးပျော့သောစပါး 大软稻 *dà ruǎn dào*.

nghox kaux sijheeng: [hngoux gaex si nqeeng] /ŋʰoʔ kaɯʔ s.dʑʰɯŋ/ *n.* အမြဲတမ်းမှည့်စပါး 常熟稻 *cháng shú dào* paddy that is always ripe (?).

nghox kaung: [hngoux gaeng] /ŋʰoʔ kaɯŋ/ *n.* စပါး၊ ကောက်တီစပါး 水稻 *shuǐdào* paddy (from regular farming on plain fields, not at mountain slopes).

nghox kut [hngoux gud] /ŋʰoʔ kut/ *n.* <KAUNG:> မဝ အာင်သောစပါး (?) 白穗（不结子儿的稻穗儿）*bái suì (bù jié zǐr de dào suìr)* a 'dud', non-fruiting spike of grain. ☞ nghox sung [*syn.*].

nghox koi: [hngoux goi] /ŋʰoʔ kɔi/ *n.* နှံပြောင်းစပါး 庄稼 *zhuāngjia* paddy and crops.

nghox kluah [hngoux gluah] /ŋʰoʔ kluah/ *n.* ရာကျော်စပါး 早旱稻 *zǎohàndào* (a variety of early-ripening dry-field rice).

nghox Khang: [hngoux Kang] /ŋʰoʔ Kʰaŋ/ *n.* ခန်းစပါး (ကချင်စပါး) 旱稻（从景颇族地区传来的品种）*hàn dào (cóng jǐng pō zú dìqū chuán lái de pǐnzhǒng)* Khan paddy (Kachin paddy).

nghox khao: pawg [hngoux kao bōg] /ŋʰoʔ kʰau pɔ̰ k/ *n.* စပါးပင်မှအညောက်ထပ်ထွက်သော 再生稻 *zàishēngdào* rice which sprouts from existing plant stubble (lit. 'rice which...?...'?). ☞ nghox glaoh [*syn.*]. [nghoux 'rice in field' + Siam ? 'rice which turns around'].

nghox Khao: Ang: Lai: [hngoux Kao Ang Lai] /ŋʰoʔ kʰau ʔaŋ lai/ *n.* ပေါင်အန်းလိုင်းစပါး 考安来稻（从傣族地区传来的品种）*kǎo ānlái dào (cóng Dǎizú dìqū chuánlái de pǐnzhǒng)* (a variety of rice from a Tai area). [Vāx hngoux 'grain' + Siam ꩜ꩻꩲꩱ ꩻꩱꩲ xaw$_3$ʔaan$_3$laay$_4$].

nghox glaoh [hngoux mglaoh] /ŋʰoʔ glauh/ *n.* စပါး အညောင့် 再生稻 *zàishēngdào* rice which sprouts from an existing plant stubble (lit. 'reborn rice').

nghox ghrip (nghox grhip) [hngoux nkrib] /ŋʰoʔ gʰ rip/ *n.* <KAUNG:> စပါးအခွံ၊ ဆန်မပါသောစပါး 稻秕子, 秕稻子 *dào bǐzi, bǐ dàozi* blighted rice grain.

nghox pid [hngoux bīd] /ŋʰoʔ pi̯t/ *n.* ပ□ □□ □ င်းဆန် 糯谷 *nuò gú* glutinous rice (UK), glutinous rice (US), sticky rice.

nghox pid baux [hngoux bīd nbāex] /ŋʰoʔ pi̯t ba̯ɯʔ/ *n.* ကောက်ညှင်းစပါးမွှေး 糯香稻 *nuòxiāngdào* fragrant glutinous rice grain, sticky rice (lit. fragrant glutinous rice').

nghox pid ting mu: [hngoux bīd dīng mu] /ŋʰoʔ pi̯t ti̯ŋ mu/ *n.* အလုံးကြီးကောက်ညှင်းစပါး 大糯稻 *dà nuò dào* glutinous rice, sticky rice (bigger grains).

nghox pid siah [hngoux bīd siah] /ŋʰoʔ pi̯t siəh/ *n.* အလုံးသေးကောက်ညှင်းစပါး 细糯稻 *xì nuò dào* glutinous rice, sticky rice (smaller grains).

nghox pid raoh [hngoux bīd raoh] /ŋʰoʔ pi̯t rauh/ *n.* ကောက်ညှင်းစပါးနီ 红糯稻（稻谷皮呈紫红色）*hóng nuò dào (dào gǔ pí chéng zǐ hóngsè)* glutinous rice, sticky rice (red grains).

nghox pid raog [hngoux bīd rāog] /ŋʰoʔ pi̯t ra̯uk/ *n.* တောင်ယာကောက်ညှင်းစပါး 旱糯稻 *hàn nuò dào*.

nghox preeih [hngoux brēeih] /ŋʰoʔ pru̯ih/ *n.* <KAUNG:> ကွက်ကျားစပါး 杂色稻（沧源岩帅的品种）*zásèdào (Cāngyuán Yánshuài de pǐnzhǒng)* variegated rice (a variety from Yanshuai, Cangyuan county, China).

nghox baix [hngoux nbaix] /ŋʰoʔ baiʔ/ *n.* နှင်းတောင်မှစပါး 雪山稻（颗粒大, 味香）*xuě shān dào (kēlì dà, wèi xiāng)* Mt. Xueshan rice (large grains, fragrant).

nghox ma: raog [hngoux ma rāog] /ŋʰoʔ ma ra̯uk/ *n.* တောင်ယာစပါး 旱稻 *hàn dào*. ☞ nghox raog [*syn.*].

nghox mhax [hngoux hmax] /ŋʰoʔ mʰaʔ/ *n.* တစ်ကြိမ်ထောင်းပြီးသောစပါး（舂了第一遍的稻谷）*(chōng le dìyī biàn de dào gǔ)* rice has been pound one time(?).

nghox naog griang [hngoux nāog mgrīang] /ŋʰoʔ na̯uk gri̯aŋ/ *n.* ပြည့်ဖြိုးသောစပါး（颗粒饱满的稻谷）*(kēlì bǎomǎn de dào gǔ)*.

nghoxca (nghox ca, nghox cax) [hngoux jax (hngoux jā)] /ŋʰoʔ tɕaʔ/ *n.* <KAUNG:> ဂျုံ (ကုလားစပါး) 小麦, 麦子 *xiǎomài, màizi* wheat (lit. 'miscellaneous rice grain'?). **:** **nghox ca lang: sidax** အညောက်ရှည်ဂျုံ (ဘာလီ) 大麦 *barley (lit. 'long-tailed wheat', or 'long-tailed miscellaneous rice', cf. hngoux jax dīng/nghox cax ting)* ['rice grain + Hox zá 杂 'miscellaneous' ?].

nghoxca ting (nghox ca ting, nghox cax ting) [hngoux jax dīng] /ŋʰoʔ tɕaʔ tiŋ/ *n.* <KAUNG:> မြင်းစားဂျုံ၊ မုယောပါး၊ ဘာလီ 大麦 *dàmài* oats (fodder for animals), barley. ☞ nghox ca lang: sidax [*syn.*].

nghox Ca: La [hngoux Ja Lā] /ŋʰoʔ tɕa la/ *n.* ကျုလားစပါး (လာဟူဒေသမှရသော အမှည့်စောသည့်စပါးတမျိုး) 扎拉稻（从拉祜族地区传来的早稻品种）*zhā lā dào (cōng lā hù zú dìqū chuán lái de zǎo dào pǐnzhǒng)* Jala's rice (an early-ripening rice introduced from a Lahu area).

nghox sung [hngoux sūng] /ŋʰoʔ sʊŋ/ *n.* မအောင်သောစပါး (?) 白穗（不结子儿的稻穗儿）*bái suì (bù jié zǐr de dào suìr)* an ear of a rice plant which doesn't produce any grain. ☞ nghox kut [*syn.*].

nghox sigrak [hngoux si mgrag] /ŋʰoʔ s.grak/ *n.* စပါးအနီ (一种旱稻品种）*(yīzhǒng hàn dào pǐnzhǒng)* dry-field rice strain.

nghox raog [hngoux rāog] /ŋʰoʔ rau̯k/ *n.* ခေါ် ကြီးယာစပါး 旱稻 *hàn dào* dry-field rice. ☞ nghox ma: raog [*syn.*].

nghox law [hngoux lō] /ŋʰoʔ lɔ̰/ *n.* နွေစပါး 晚旱稻 *wǎn hàn dào* summer paddy.

nghox ling: [hngoux ling] /ŋʰoʔ liŋ/ *n.* စပါးခြောက်တစ်မျိုး (မအောင်မြင်သောစပါး) (一种旱稻品种）*(yīzhǒng hàn dào pǐnzhǒng)* upland rice, dry rice (one kind of).

nghox lhax [hngoux hlax] /ŋʰoʔ lʰaʔ/ *n.* စပါးနုံ့ကလေး 青苗（指没有成熟的稻子）*qīng miáo (zhǐ méiyǒu chéngshú de dàozi)* young crops.

nghox lha: [hngoux hla] /ŋʰoʔ lʰa/ *n.* ခေါ်ကြီး ကျုံ့စပါး 晚稻 *wǎn dào* late harvest.

nghox viied rawm [hngoux vīad rōm] /ŋʰoʔ vi̯at rɔ̰m/ *n.* <KAUNG:> စပါးခြောက်တစ်မျိုး (မအောင်မြင်သောစပါး) (一种旱稻品种）*(yīzhǒng hàndào pǐnzhǒng)* (a variety of dry-field rice, lit. 'rice which repays debts').

nghox ah [hngoux ah] /ŋʰoʔ ʔah/ *n.* မစေးသောစပါး 饭稻（粘性小）*fàndào (niánxìng xiǎo)* normal non-glutinous rice.

nghox ia: paing [hngoux ia bāing] /ŋʰoʔ ʔia pa̰ŋ/ *n.* အဖြူရောင်အနာရှိသောစပါး 白穗病稻谷（稻穗发白，不结子实）*bái suì bìng dào gǔ (dào suì fā bái, bù jié zǐ shí).*

nghoik [hngoig] /ŋʰɔc/ *vt.* ခေါ်ကြီး ကျွန်ုပ် ကြီးပတ်ကို 扫尾，了结 *sǎo wěi，liǎo jié* last, final. ☞ ghoik [*var.*]. /*f*10/

nghim: [hngim] /ŋʰim/ **1** *n.* လက်သည်း၊ ခြေသည်း 指甲, 趾甲 *zhǐjia, zhǐ jiǎ* fingernail, toenail. **2** *n.* လက်သည်း၊ ခြေသည်း၊ ခြေစွယ်၊ လက်စွယ်၊ အစွယ်၊ စွန်ကုပ် 爪, 爪子 *zhǎo, zhuǎzi* claw. /*f*9/

nghim: klang: [hngim glang] /ŋʰim klaŋ/ *n.* စွန်ခြေသည်း 鹰爪 *yīng zhǎo* talon, claw (of raptors such as hawk, eagle).

nghim: taix [hngim daix] /ŋʰim taiʔ/ *n.* လက်သည်း 指甲 *zhǐjia* fingernail.

nghim: ting: [hngim ding] /ŋʰim tiŋ/ *n.* ဂီတာတီး ရာတွင် တီးခပ်သည့်ပလတ်စတစ်ပြားလေး၊ လက်ခတ် 拨子（拨弄琴弦用的薄片）*bōzi (bōnòng qínxián yòng de bópiàn)* (guitar) pick, plectrum? plectron?.

nghim: ia: [hngim ia] /ŋʰim ʔia/ *n.* ကြက်ခြေသည်း 鸡爪 *jī zhuǎ* chicken claw.

nghe: [hngei] /ŋʰe/ **1** *vi.* ကိုယ်ဝန်ရှိ– 怀孕 *huáiyùn* get pregnant, be pregnant. **:** Nawh hoik nghe:. သူကိုယ်ဝန်ရှိပြီ။ 她怀孕了。 *She got pregnant.* **2** *vi.* အငုံထွက်– 打苞 *dǎbāo* bud, form a bud, be in bud, blossom. **:** Hoik nghe: nghox. စပါးအငုံထွက်ပြီ။ 稻子打苞了。 *The rice grain has formed buds.* **3** *vi.* ခေါ်ကြီးပွ– 起泡儿 *qǐpàor* bubble up, blister, rise (?). **:** Nghe: blauh ka ngu. ပေါ်ကပုတ်မီးအပူကြောင့်ဖောင်းပွလာတယ်။ 粑粑被火烤得起泡儿了。 *The baba buns rose with the heat of the fire. (?)* ☞ plaung:, ploh ②, li[3] ② [ceu 3] [*syn.*]. /*f*8/

nghe: praok nyiex gawn: [hngei braog nyīex mgon] /ŋʰe prauk ɲi̯ɛʔ gɔn/ သားအိမ်ပသန္ဓေတည်ခြင်း 宫外孕 *gōng wài yùn* extra-uterine pregnancy.

nghie: [hngie] /ŋʰɛ/ **1** *vi.* အအေးခံ– ၊ အေး– 凉（使温度降低）*liáng (shǐ wēndù jiàngdī)* cool (sth.), cool off. **:** Kieh rawm: hax nghie: ha: nyaux khaix. ခေါ်ရွှေးကို ခဏအအေးခံပြီးသောက်ပါ။ 让开水凉一下再喝。 *Let the boiling water cool off a while before drinking it.* **2** *vs.* အေး– ၊ ကြက်သီးရွေး– 凉（温度低）, 凉快 *liáng (wēndù dī), liángkuai* cool, tepid, lukewarm, cold (of sth. which should be hot). **:** Eep hoik nghie:. ထမင်းအေးတယ်။ 饭凉了。 *The rice is cold.* **3** *v.* ဆက်ဆံရေး အဆင်ပြေ– ၊ ပြန်လည်ညီညွတ်– ၊ ပြန်သင့်မြတ်– ၊ ဒေါသလျှော့– ၊ စိတ်လျှော့– ၊ စိတ်ဖြေ– 和好, 息怒 *héhǎo, xī nù* be on good terms with sb., become reconciled with sb., calm one's anger, cool off (coll.). **:** Nawh ca: hoik nghie: jhawm: khawm:

phao:, hoik kin: caox nawh grheeng: ieh. 现在他已经息怒了，刚才他一直在发脾气。 **4** *vs.* 稍愈（指病时感觉稍好） *shāoyù (zhībìngshí gǎnjué shāo haǒ).* **:** Hoik nghie: jhawm: saux nawh khawm: ngaix, hoik pon kaoh khaing: dee it tix khawm:. 他今天病情稍好一点，能从床上爬起。 /*f*8/

nghee:[1] [hngee] /ŋʰɯ/ **1** *n.* <KAWNG> အမြွေး၊ အမြွေးပါး၊ အခွံ၊ အရေခွံ၊ အရေပြား၊ အလွှာ 薄膜 *bómó* membrane, film, skin, exuvium, exuviate (of snakes, cicadas, etc.). **2** *n.* <KHAOX> အကြော၊ အသား၊ အသားနု၊ အမျှင် 筋, 丝（指植物上象筋或丝的东西） *jīn, sī (zhǐ zhíwù shàng xiàng jīn huò sī de dōngxī)* vein, sinew (of plants), pulp, fibre (UK) fiber (US). **3** *n.* ဖုန်၊ အမှုန်၊ အမွှား 末儿（指物体表皮所起的细末） *mòr (zhǐ wùtǐ biǎopí suǒ qǐ de xìmò)* fuzz, dust, powder, bloom (fine powder on the surface of sth.). ☞ hee: [*var.*]. ☞ tu[2] ②, bie[1], ngau[1] ② [ceu 1] mhawng:, mawg[2] ①, mun[3], ngau[1] ①, ngaw[2], phawng: ① [ceu 3] [*syn.*].

nghee:[2] [hngee] /ŋʰɯ/ *vt.* ညှစ်– 擤 *xǐng* blow (one's nose, by pinching it and expelling mucus). **:** nghee: meeih. နှပ်ချေးညှစ်တယ်။ 擤鼻涕。 *blow one's nose.*

ngheeik [hngeeig] /ŋʰɯc/ *vs.* ညည်းတွားမြည်တမ်း– 哀号 *?* wail. **:** pa mawh cub reu sang phaw: veng Turux khankix eue, koe: krax ngia krax ngheeik, [Isayax 23:1] တုရုမြို့နှင့်ဆိုင်သော ဗျာဒိတ်တော်ကား၊ တာရှိသင်္ဘောများတို့၊ ညည်းတွားမြည်တမ်းကြလော့။ 论推罗的默示。他施的船只、都要哀号．因为推罗变为荒场、甚至没有房屋、没有可进之路．这消息是从基提地得来的。 *An oracle concerning Tyre, wail, O ships of Tarshish! [Isa. 23:1]]*

ngheei: [hngeei] /ŋʰɯi/ *vi.* တင်းတိမ်၊ အီ–(စား၍) 发腻（味儿过浓, 使人不想吃） *fā nì (wèir guò nóng, shǐ rén bù xiǎng chī)* be sated, get tired of eating sth. very sweet or with a pronounced flavour. **:** Nie ih plix mak ceng: uik tie: ngheei: ngie. နာနတ်သီးများ များစားလိုက်တာချိုစိမ့်အီနေတာပဲ။ 菠萝吃多了甜得发腻。 *If you eat a lot of pineapple you get tired of the sweetness.*

ngheut (ngheet) [hngeed] /ŋʰɯt/ **1** *vt.* နမ်း–၊ အနံ့ ခံ–၊ အနံ့ရ–၊ ရှု– 闻（嗅, 用鼻子） *wén (xiù, yòng bízi)* smell, sniff. **:** **Aux ngheet sidaing: bhawng:.?** ကျွန်တော် တအားမွှေးတဲ့ အနံ့ရတယ်။? 我闻很香。? *I smell a very fragrant aroma. (?)* **2** *vt.* နမ်း– 吻, 接吻, 亲 *wěn, jiēwěn, qīn* kiss. **:** Nawh ngheut kawn: tix. သူ့ကလေးကို နမ်းတယ်။ 她吻她的小孩。 *She kissed her child.*

nghiiet[1] [hngiad] /ŋʰiət/ *vt.* နားထောင်– 听（注意听） *tīng (zhùyì tīng)* listen. **:** nghiiet lox pao: kao:. အစီရင်ခံစာကို နားထောင်ပါ။ 听报告。 *listen to a report.* | Nghiiet lox mawh shiang:, thiang: lox maix khen:. (☞). စကားနားထောင်ရင်ကျောက်မျက်ရတနာလိုပဲ၊ စကားငြင်းရင်ကြမ္မာဆိုးနဲ့တွေ့မယ်။ 听话是宝贝 ， 不听话你等着瞧。 *Obeying is treasure, disobeying leads to disaster.* | Nghiiet aux sigu tok maix taing, nghiiet aux sidaing: krai maix lox. (☞) ခင်ဗျားယက်နေတဲ့လည်ဆံမွှေးကိုကျွန်တော်ကြည့်နေတယ်၊ ခင်ဗျားရဲ့ကောင်းလွန်းတဲ့အပြောကိုကျွန်တော်နားထောင်နေတယ်။ 我听你在拉织布具的横竿，我听你说的话十分认真。 ☞ nyhiiet [*var.*]. ☞ mhong: [*syn.*]. /*f*0.0387/ /*f*4/ [Cf. mhoung 'hear'.].

nghiiet[2] [hngiad] /ŋʰiət/ *vt.* မှားယွင်းတဲ့လုပ်ရပ်? 虚报, 作假 *xūbào, zuò jiǎ* make a false report, make a fraudulent claim, falsify. /*f*0.0387/ /*f*4/

nghiiet lox [hngiad loux] /ŋʰiət lo?/ *vo.* စကားနားထောင်–၊ နာခံ–၊ လိမ္မာ–၊ ယဉ်ပါး– 听话, 驯服 *tīnghuà, xùnfù* obedient, tame. ☞ nhyiiet lox [*var.*]. [Cf. 'mhoung loux'].

nghoe: [hngoui] /ŋʰoi/ *n.* <KHAOX,KAB> ပန်းကုံးနွယ် 香串花（一种花, 花小成穗状, 不易凋谢, 常用于歌词中） *xiāngchuànhuā (yīzhǒng huā, huā xiǎo chéng suìzhuàng, búyì diāoxiè, chángyòng yú gēcí zhōng)* (a flower with blossoms in trailing clusters, slow to wilt, often used in song literature). **:** Sub tix to lai: loh tix bhoe:, nghoe: tix kho: lai: loh tix pak. ပေ၊ ၊လိပ်တစ်လိပ်တစ်လှည့်စီဖွာနေကြတယ်၊ ပန်းကုံးနွယ်တစ်ပွင့်တစ်လှည့်စီပန်နေကြတယ်။ 一锅烟轮着抽，一棵香串花轮着戴。形容相爱。还有一个意思是：一锅好烟（大家）轮着抽，一朵香花（大家） 轮着戴。好烟、香花喻小姑娘。 *A pipe of tobacco is puffed all around, a fragrant nghoui flower is worn all around. (Describes mutual love. Pipe and flower symbolise a young maiden.)* ☞ tai nghoe:, nhu: tai nghoe: [*syn.*].

P

pa (pa:) [ba] /pa/ **1** *part.* တဲ့၊ သော၊ အ-- 的（结构助词） *de (jiégòu zhùcí)* (attributive marker, subordinating particle, nominaliser; may be followed by verbs, including stative verbs [adjectives], or verb phrases only). **:** tai pa raoh. ပန်းအနီ။ 红的花。 *a red flower.* | lai pa tiiem:. ရေးထားတဲ့စာ 写的信。 *the letter which was written.* **2** *part.* အ-- 的（用来造成名词性'的' 字结构） *de (yòng lái zàochéng míngcí xìng 'de' zì jiégòu)* (nominalizing particle). **:** Koe: pa paing. အဖြူရှိတယ်။ 有白的。 *There is a white one.* | Koe: pa khraox. အသစ်ရှိတယ်။ 有新的。 *There is a new one.* | **pa rah (rauh) pa see** ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်မှု 正当的 *righteousness (lit. 'that which is upright and straight') (Khrit.)* | pa deeh ra lai pawk. အပြန်အလှန်။ *responsive reading (as of the Bible, lit. 'returning mutual answers').* **3** *part.* သော၊ တာ（用在疑问句中，引出谓语）*(yòngzài yíwènjù zhōng, yǐnchū wèiyǔ)* (particle introducing predicate, only with interrogatives like tix or mox?). **:** Siuing: tix pa: ang: koe: kaing:? ပါးမရှိသောမြွေကဘာမြွေလဲ။ 什么蛇没有头 ? *Which snake does not have a head?* | Keeing: mawx pa: hu: daux laih? ခေါ်ကိုသွာတာဘယ်သူ့အဖေလဲ။ 谁的父亲上街? *Whose father is going to the street market?* | Kaing tix pa: nu tix yuh? ဘာအလုပ်ကလုပ်ဖို့ ခက်သလဲ။ 什么工作难做? *What work is hard to do?* ☞ pah [*var.*]. ☞ cie[1] (genitive particle) . /*f*0.9562/ /*f*1/

pa ko: [ba gou] /pa ko/ *n.* ဓားမ 砍柴刀, 弯刀 *kǎn chái dāo, wān dāo* machete (for cutting firewood). ☞ pat ko: [*var.*].

pa kong: [ba goung] /pa koŋ/ *vi.* <VH?> ရိုက်-၊ တိုက်-၊ သပိတ်မှောက်- 罢工 *bàgōng* strike, go on strike. [Hox].

pa kuan krax [ba gūan grax] /pa kuan kraʔ/ *n.* ထုပ်ဆီးတိုး hopscotch. **:** Kawn nyawm klieh pa kuan krax. ကလေးတွေထုပ်ဆီးတိုးတမ်းကစားကြတယ်။ *The children are playing hopscotch.*

pa tan pa lu [ba dān ba lū] /pa tạn pa lụ/ **1** *n.* <LI> ယဇ်ပူဇော်ခြင်း၊ တင်မြှောက်ပသခြင်း 祭礼 *jì lǐ* sacrificial ceremony, offering. **2** *n.* <KHRIT> အလှူ၊ စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်း၊ ပါန offering, act of charity.

pa taig pa cud [ba dāig ba jūd] /pa tạc pa tɕụt/ *phr.* မပြည့်စုံသော၊ လိုနေသေးသော 缺（?） *quē* lacking. **:** Grawh grawng: nawh ceu pa taig pa cud pex, kix hoik baox tiien grum heue:. [1 Kawrinthux 16:17] သင်တို့သည်ပြုစု၍ မပြည့်စုံသမျှကို သူတို့သည်ထပ်၍ ပြည့်စုံ စေသဖြင့်၊ 因为你们待我有不及之处，他们补上了。 *because they have supplied what was lacking from you. [1Co. 16:17]*

pati [ba di] /pa ti/ *n.* <VM?> ပါတီ 政党 *zhèngdǎng* party (political). **: Kru Naing Pati Robrom Haktiex Vax** "ဝ"ပြည်နယ် သွေးစည်းညီညွတ်ရေးပါတီ။ 佤族联合军/党 *United Wa State Army and Party, UWSA/UWSP* ☞ tang:[5] [*syn.*]. [Man ← Eng 'party'].

pa twah [ba dūah] /pa tụah/ *n.* <LI> ရှောင်ရှားရမည့်အရာ၊ သတ်မှတ်ထားသောအရာ ? evil spell, hex, invocation of a spirit (lit. 'that which is tabooed? violated?'?) (?). **:** | Hu: tik pa: tuah, paw lai: gi khaix tix, ang: saux vai kah. | Paw pree: dee yuh pui pa: tuah, phan: pree: pon ex saux kah. | Pa: raog yuh pui pa: tuah khit pui pacaox, yuh pui moeg kuih pui shiang: sawm:, pui gu krawg, mug kaing:, tawx sivai, pui khit singie, phreeih klawng:, yuh vieh kok khwan: rhaing: ngao, daing: haoh grawng: hun: ceu heue:. | Tix ceu mawh yuh pui pa: tuah. | Tix ceu mawh yuh pui pa: tuah. | Been Khit Pa: Tuah. ☞ twah, yuh pa twah .

pa caox (pacaox) [ba jāox] /pa tɕạuʔ/ *n.* မကောင်းမှု 邪恶, 罪恶 *xié'è, zuì'è* evil, bad (morally).

pasax [ba sax] /pa saʔ/ *tw.* <VM?> မနက်ဖြန် 明天 *míngtīan* tomorrow. ☞ pon sax [*var.*]. ☞ sax ③ [*syn.*]. ☞ kawx [*ant.*]. /*f*5/

Pasi[1] [Ba Si] /pa si/ *np.* ဘရာဇီး 巴西 *Bāxī* Brazil.

pa si [bā sī] /pạ sị/ **1** *vi.* လင်း-၊ ထွန်းလင်း-၊ အလင်းရောင်ဖြာကျ- 四射 *sì shè* illumiinate, flood with light, shine in all directions. **:** Yaog koek tix toh jiiet pa si ngie tix piang yaong:. ကျနေရဲ့အလင်းရောင် တစ်ရွာလုံးပေါ်ဖြာကျနေတယ်။ 霞光四射照山寨。 *The evening sun flooded the village with light.* **2** *vi.* အဖက်ဖက်ကိုလျှံကျ- 飞溅 *fēi jiàn* splash in all directions. **:** Caw rawm: daw simaox phru: phrat pa si ngie. မြောင်းထဲကနေ့ ကျောက်တုံးတွေပေါ် ရေလျှံကျတယ်။ 水从槽里流下来碰到石头上向四面飞溅。 *The water splashed out of the sluice onto the rocks.*

Pasi (Pa: Si:)[2] [Ba Si] /pa si/ **1** *np.* <LĪ> မွတ်စလင်၊ ပန်းသေး၊ ပသီ 回族（佤族对回族的称呼）*Huízú (Wǎzú duì Huízú de chēnghu)* Muslim, Hui nationality, Panthay (lit. 'Parsi/Persia'). **2** *np.* ဆော်ဒီအာရေးဗီးယား [沙特]阿拉伯 *[Shātè] Ālābó* Arabia, Saudi Arabia, Arab, Arabian. **: Lox Pasi** အာရေဗီဘာသာ 阿拉伯文、阿拉伯语 *Arabic (language)* ☞ Musaleng: [ceu 1], Arebiya: [ceu 2] [*syn.*]. [Mán /pă-thi/ ပသီ 'Parsee' < 'Hindi' /p'a-ră-thi/ ဖာရသီ 'Parsee, Zoroastrian'? < Persian pārsī < pārs 'Persia'); cf. Eng. Panthay].

Paraok [Ba Rāog] /pa rạuk/ *np.* "o"လူမျိုး၊ ပရောက်လူမျိုး 佤族, 巴绕克, 布绕克（沧源、双江、耿马、澜沧等地区佤族的自称） *Wǎzú, Bāráokè, Bùráokè (Cāngyuán, Shuāngjiāng, Gěngmǎ, Láncāng děng dìqū Wǎzú de zìchēng)* Wa nationality, Ba Raog, Paraok, Parauk (term used by Wa of Cangyuan-Lancang area to describe themselves). ☞ Raog, Vax [*syn.*].

pa faik pa vux [ba hvaig ba vux] /pa vʰac pa vuʔ/ *n.* အလင်းကွယ်ပျောက်ရာ 乌黑的黑暗 *wūhēi de hēi'àn* utter darkness.. **:** Kix tag mawh pa hoik grheu: tix laig ka daux pa faik pa vux heue. [Isayax 8:22] အလင်းကွယ်ပျောက်ရာသို့ နှင်ထုတ်ခြင်းကို ခံရကြလိမ့်မည်။ 他们必被赶入乌黑的黑暗中去。 *They will be thrust into utter darkness. [Isa. 8:22]*

Pa Aux [Ba Aex] /pa ʔaɯʔ/ *np.* ပလန်းလူမျိုး 布朗族（沧源、澜沧一带佤族对布朗族的称呼） *Bùlǎngzú (Cāngyuán, Láncāng yīdài Wǎzú duì Bùlǎngzú de chēnghu)* Blang nationality (lit. 'of/relating to us' ? Cf. Ba Rāog, Ba Laong).

pa ih pa un: [ba ih ba un] /pa ʔih pa ʔun/ *n.* အစား အစာ၊ အစားအသောက်၊ □□□စရာ 饮食, 食物 *yǐnshí, shíwù* food, victuals, edibles.

pak[1] [bag] /pak/ *vs.* ပြောင်–၊ ရှင်း–၊ အကုန်၊ ဗလာကျင်း၊ ကတုံး 光, 光秃 *guāng, guāngtū* bare, all gone, used up, cleared out, bald. **:** Hoik leh yix sivawng pak ngie. ကျွန်တော်တို့ပြောင်းဖူးရိုးေ□ အကုန်ချိုးပြီးပြီ။ 我们已经把玉米掰光了。 *We've already broken off all the cobs of maize.* | Gawng in: pak ngie, khaox ang: koe: ka pie tix gawng:. ဒီတောင် တောင်ကတုံးဖြစ်နေပြီ။ သစ်ပင်တွေ တစ်ပင်မှမရှိဘူး။ 这座山光秃秃的, 一棵树也没有。 *This mountain is bald, without a single tree on it.* ☞ pak lug, pak duh, pit ①, klaw, leen ① (leun) [*syn.*]. /*f*0.0284/ /*f*5/

pak[2] [bag] /pak/ **1** *n.* အနံ၊ အကျယ် 幅面 *fúmiàn* width, breadth. **:** Pak man: in: sidaing: vieh. ဒီပိတ်စရဲ့ အနံတအားကျယ်တယ်။ 这块布的幅面很宽。 *The width of this cloth is very wide.* **2** *n.* ကွင်းပြင်၊ ကွင်း၊ လဟာပြင် 场, 场坝 *chǎng, chǎngbà* clearing, field (not cultivated), flat area, open area, plaza. **:** Nghox hoik hok daux pak. အခြောက်လှမ်းဖို့ ကွင်းထဲမှာစပါးတွေရောက်နေပြီ။ 稻谷已经晒在场上了。 *The rice grain is already out in the clearing to dry.* ☞ pag [*mor.*]. ☞ tawng[3], tong [ceu 2] . /*f*0.0284/ /*f*5/

pak[3] [bag] /pak/ *vt.* သန်ရှင်း–၊ ရှင်းလင်း–၊ (ပြည့်၊ အပြည့်) 辟 *pì* clear, open up, break (new land). **:** Pui sum: ox ak, cao: pak gwang yaong:. ဒူလေးဝါးစိုက်တဲ့လူ၊ ရပ်ရွာသန့်ရှင်းရေးလုပ်တဲ့လူ။ 种箭竹的人， 辟寨基的主儿。（建村立寨的人。） *Those that planted the arrow bamboo, the founders who cleared the village.*

pak[4] [bag] /pak/ *vt.* ပန်–၊ ပန်ဆင်– 戴 *dài* wear on the head, wear as an ornament. **:** Pak tai raoh ting sigleem:. ပန်းနီခိုင်ကို ပန်ထားတယ်။ 戴朵大红花。 *Wear a cluster of big red flowers.* /*f*0.0284/ /*f*5/

pak[5] [bag] /pak/ *onom.* ပတ် (ပုတ်) 梆（形容讲话声音大或砍柴声） *bāng (xíngróng jiǎnghuà shēngyīn dà huò kǎn chái shēng)* boom, thud, chop, clunk, bang, whack (sound of loud talking or chopping firewood). **: Lox kid khaox pak pak nan:** သစ်ခုတ်သံကတ်တ်လို့အသံထွက်တယ်။ 梆梆的砍树声。 *The 'whack-whack' sound of chopping wood.* ☞ bak [*var.*]. ☞ pag[2] . /*f*0.0284/ /*f*5/

pak klieh [bag glieh] /pak klɛh/ *n.* ကစားရာနေရာ 剧场 *jùchǎng* theatre, playhouse. ☞ nyiex klieh [*syn.*].

pakngai: (pak ngai:) [bag ngai] /pak ŋai/ **1** *n.* မျက်နှာ၊ မျက်နှာပြင် 面颊, 脸蛋儿 *miànjiá, liǎndànr* face. **2** *n.* ဂုဏ်၊ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ အသရေ၊ ပကာသန၊ အဆင့်အတန်း 荣耀, 体面 *róngyào, tǐmiàn* dignity, honour (UK) honor (US), glory, status, 'face'. **:** Kawn: yix pon laig daux lien: kah mawh pakngai: yix. သားစစ်တပ်ထဲမှာ အမှုထမ်းတာ ဂုဏ်ရှိတယ်။ 孩子能参军, 我们也荣耀。 *It is an honour for us that our son can serve in the army.*

pakpeung: (pakpeung, pak peung:) [bag beng] /pak pɤŋ/ *n.* ပုံ၊ ပုံသဏ္ဌာန်၊ နမူနာ၊ ဥပမာ၊ ပုံတူ 形状, 模样, 榜样 *xíngzhuàng, múyàng, bǎngyàng* form, shape, model, example, exemplar. **:** pakpeung: grang gre pui. လူပုံတူ 人的模样。 *a model of a person.* | **pakpeung: griang** ပုံသဏ္ဌာန် 模样, 榜样 *model, example* ☞ peung:[1], grang gre [*syn.*].

pak ta: chiux [bag da qiux] /pak ta tɕʰiuʔ/ *n.* □□□□ ကွင်း၊ ကွင်း 球场 *qiúchǎng* ball field (US), pitch (UK).

pak duh [bag ndūh] /pak dụh/ *vs.* ပြောင်–၊ ရှင်း– 秃头 *tū tóu* bald. ☞ pak[1], pak lug, pit ①, klaw, leen ① (leun) [*syn.*].

pak cag pu: [bag jāg bu] /pak tɕa̰k pu/ *n.* ၊ ် ် ်ကွင်း၊ လေဆိပ် 飞机场 *fēijīchǎng* airport.

pak yuh chao: [bag yūh qao] /pak ʑṵh tɕʰau/ *n.* အားကစားကွင်း၊ ကစားကွင်း 操场 *cāochǎng* exercise field, playing field.

pak lai [bag lāi] /pak la̰i/ *n.* စာမျက်နှာ 书页 *shūyè* page (of book).

pak lug [bag lūg] /pak lṵk/ *vs.* ပြောင်–၊ ရှင်း၊ အကုန်၊ ဗလာကျင်း၊ ၊ လုံးဝ၊ ကတုံး 精光, 光秃秃 *jīngguāng, guāngtūtū* bare, bald, completely. **:** Khix hoik don: tix pak lug. ထင်းတွေ အကုန်ရွှေပြီးပြီ။ 柴搬得精光了。 *The firewood has been moved out completely.* ☞ pak[1], pak duh, pit ①, klaw, leen ① (leun) [*syn.*].

pak vieh [bag vīeh] /pak vɛ̰h/ *n.* ရင်ပြင်၊ လဟာပြင်၊ ကွက်လပ် 广场 *guǎngchǎng* plaza, open space, square.

pak hok nghox [bag houg hngoux] /pak hok ŋʰoʔ/ *n.* <KAUNG:> စပါးလှမ်းသောနေရာ 晒谷场 *shàigǔchǎng* area for drying grain.

pat [bad] /pat/ **1** *n.* ဖြတ်–၊ လှီး–၊ ညှပ်–၊ ခွဲ– 裁, 截, 割 *cái, jié, gē* cut. **:** pat man:. ပိတ်စညှပ်တယ်။ 裁布。 *cut cloth.* | pat maox dud. ကြိုးကိုပြတ်အောင်ဖြတ်ပါ။ 割断绳子。 *cut off rope.* | Maix tak (tag) pat ka hak kix. [Lai Yam Jah 17:11] အရည်ဖျားလှီးမဂ််လာသည်... 你们都要受割礼．〔受割礼原文作割阳皮〕。 *You shall be circumcised in the flesh of your foreskins. [Gen. 17:11]* **2** *v.* ဖြန်ဖြေ–၊ ဖြေရှင်း–၊ ကြေအေး–၊ ပြေလည်အောင်လုပ်– 裁决, 调解 *cáijué, tiáojiě* resolve conflict, arbitrate. **:** Hoik pat sinax kiex mhawm:. သူတို့နှစ်ယောက်ကြားကပြဿနာပြေလည်သွားပြီ။ 他俩的矛盾已经调解好了。 *The conflict between the two of them has resolved itself. (?)* **3** *vt.* တာဝန်ပေး–၊ တာဝန်ခွဲ–၊ သတ်မှတ်–၊ ဝေပေး–၊ ကမ်း–၊ ၄– 分给, 划分 *fēngěi, huàfēn* assign, allocate, distribute. **:** Maix pat nawh yuh. သူ့ကို တာဝန်ပေးလိုက်ပါ။ 你分给他做。 *Assign it to him to do.* | pat mee: ma:. နယ်နမိတ်သတ်မှတ်– 划分地界。 *mark land boundaries.* /*f*5/

pat ko: [bad gou] /pat ko/ *n.* ဟင်းလှီးခါး၊ ခါးကောက် 砍柴刀, 弯刀 *kǎn chái dāo ,wān dāo* machete (for cutting firewood, vegetables). ☞ pa: ko: [*var.*].

pat hak [bad hag] /pat hak/ *vo.* <KHRIT> အရေဖျားလှီး–၊ ကုလားရှင်ပြု–၊ ငွေးသင်း– (ရိုင်း) 受割礼 be circumcised (lit. 'cut skin'). **:** Can kawn: simex pa hoik naog daix ngaix ... khawm: uik tak yaox tix pat hak ku kaux. [Lai Yam Jah 17:12] သားယောကျ်ားတိုင်း...အသက်ရှစ်ရက်မြောက်လျှင်...အရေဖျားလှီးမဂ််လာကိုခံရမည်။ 你们世世代代的男子 . . . 生下来第八日、都要受割礼。 *He that is eight days old among you shall be circumcised. [Gen. 17:12]*

pap [bab] /pap/ *n.* <KAUNG:,CAG> စာခြောက်ရှပ် (ဝါးဆစ်များဖြင့်ပြုလုပ်ထားပြီး ရိုက်လျှင်အသံထွက်ကာ ငှက်များကိုခြောက်လှန့်) (一种吓鸟器, 用有节竹筒做成, 敲击作响, 以恐吓鸟类） *(yīzhǒng xiàniǎoqì, yòng yǒu jié zhútǒng zuòchéng, qiāojī zuò xiǎng, yǐ kǒnghè niǎo lèi)* bird-scare (UK), scarecrow (US) (made of bamboo tubes or slats, pulled against each other by a rope to make a sound frightening off birds). ☞ pram: [*syn.*].

pah[1] [bāh] /pa̰h/ *part.* လား၊ လဲ 吗 *mǎ* (interrogative particle). **:** Sang: hu: maix pah? ခင်ဗျား သွားချင်လား။ 你想去吗? *Do you want to go?* ☞ lhiex[2], laih[4], lie[2] (lieh), nie: [*syn.*]. ☞ liex[2] . /*f*4/

pah[2] [bah] /pah/ **1** *part.* <TIEX?> အ 的（结构助词） *de (jiégòuzhùcí)* (variant form of 'ba/pa', attributive marker, subordinating particle, nominalizer; may be followed by verbs, verb phrases , or adjectives only). **:** Ca: phing: yawx mawx pah riex mhawm: tiiem:, mawx pah riex mhawm: lao. ဘယ်သူပုံဆွဲ အကောင်းဆုံးဆိုတာနဲ့ ဘယ်သူအပြောအကောင်းဆုံးလဲဆိုတာ ဆုံးဖြတ်။ 评一评谁画得好，谁讲得好。 *Consider who drew the best picture, and who gave the best speech.* **2** *part.* တဲ့ 的（用来造成名词性' 的' 字结构） *de (yòng lái zàochéng míngcí xìng 'de' zì jiégòu)* (nominalizing particle). **:** Koe: pah yiem kah lhat tix, koe: pah riag pah yo. ကြောက်ရင်ငိုတဲ့သူရှိသလို၊ အော်ဟစ်တဲ့သူလည်းရှိတယ်။ 有的吓哭了，有的叫着喊着。 *There were those who cried from fright and there were those who shouted out.* ☞ pa (pa:) [*var.*]. /*f*0.112/ /*f*4/

pax [bax] /paʔ/ **1** *pron.* နင်၊ ရှင်၊ ခင်ဗျား၊ မင်း၊ တော်၊ ညည်း (တို့နှစ်ယောက်) 你俩 *nǐ liǎ* you (dual). **:** Hu: pax tau:. မင်းတို့နှစ်ယောက် အတူတူသွားကြပါ။ 你俩一起去。 *The two of you will go together.* **2** *pron.* <NAB> ပေါ်ဒေါ်၊ အဒေါ်ကြီးကြီး 您（对已有孩子的成年妇女的尊称）*nín (duì yǐ yǒu háizi de chéngnián fùnǚ de zūnchēng)* you (term of respect for a mature woman who has had children). **:** Miex, pax ot ka nyiex ngaix, aux sang: hu: ma:. ပေါ်ဒေါ်ဒီနေ့အိမ်မှာပဲနေပါ။ ကျွန်တော် လယ်သွားလုပ်မယ်။ 妈, 今天您在家, 我下地。 *Mother, you stay at home today and I'll go to the fields.* ☞ ax[1], bex [*mor.*]. /*f*0.0682/ /*f*5/

Pax Shiang:Cu: Yi: [Bax Siang Ju Yi] /paʔ sianŋ tɕu ʑi/ *np.* <VH> နာခံရန်အချက်ရှစ်ချက် 八项注意（中国人民解放军的军纪） *bā xiàng zhùyì (zhōngguórénmín jiěfàngjūn de jūn jì)* Eight Points to Heed (Chinese army displine). [Hox].

Pax Yix Cing: Cing: Ciex [Bax Yix Jing Jing Jiex] /paʔ ʑiʔ tɕiɲ tɕiɲ tɕiɛʔ/ *np.* <VH> သြဂုတ်လ ၁ရက်နေ့ (တရုတ်ပြည်ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် ထူထောင်သောနှစ်ပတ်လည်နေ့) ‘八一’建军节 *‘bāyī ’jiàn jūn jié* August 1 Anniversary of Founding of Chinese People's Liberation Army.

Pax lu: cing: [Bax Lu Jing] /paʔ lu tɕiɲ/ *np.* အဋ္ဌမလမ်းကြောင်းတပ်မတော် 八路军 *Bālùjūn* Eighth Route Army.

pa: pon [ba bōun] /pa pɔ̰n/ *n.* ဝင်ငွေ 收入 *shōurù* income, earnings. ☞ mau nhang: (?) [*syn.*].

pa: pin [ba bīn] /pa pḭn/ *n.* သက်သေ၊ အထောက်အထား 证据 *zhèngjù* evidence, proof. ☞ sikhi: [*syn.*].

patix [ba dix] /pa tiʔ/ *qw.* ဘာ၊ ဘာလဲ 什么 *shénme* what. **:** Yuh nawh kaing patix? သူ့ဘာအလုပ် လုပ်သလဲ။ 他做什么工作? *What work does he do?* ☞ tix[3] [*syn.*]. /*f*4/

pa: ci:[1] [ba ji] /pa tɕi/ *n.* စကာ၊ စကော (ဆန်၊ ပြောင်းစသည်တို့ကိုပြာတီးရန်) 撮箕, 笤箕 *cuōjī, shāojī* strainer, colander, skimmer, basket used for cleaning rice; dung basket (?). ☞ grang[2], griang[1], greeng:, jhaok [*syn.*]. [Hox bòjī 簸箕].

pa: ci:[2] [ba ji] /pa tɕi/ ☞ pa: yen: .

pa: ci:[2] [ba ji] /pa tɕi/ ☞ pa: yen: .

pa: ci: taix [ba ji daix] /pa tɕi taiʔ/ *n.* ရာဇမတ်ကွက်၊ လက္ခဏာ 箕（簸箕形的指纹） *jī (bòjīxíng de zhǐwén)* fingerprint in shape of a winnowing basket, lit. 'winnowing basket of the hand').

pa: ciao: yi: [ba jiao yi] /pa tɕiau ʑi/ *n.* <KHAOX> ဗုဒ္ဓသရဏာပင်၊ အာဒါလွတ် 芭蕉芋, 姜芋 *bājiāoyù, jiāngyù* achira, arrowroot (*Canna edulis*, starchy root used as a starch in cooking). ☞ siging: muah, kraox yi: [*syn.*]. [Hox].

pa: ching: (pa: chiien:) [ba qing (ba qian)] /pa tɕʰiɲ, pa tɕiən/ *n.* <VH> သြဇာ၊ စိုးမိုးမှု 霸权 *bàquán* hegemony. [Hox].

pa: ching: cu: yi: (pa: chiien: cuyi:) [ba qing ju yi (ba qian jū yi)] /pa tɕʰiɲ tɕu ʑi, pa tɕʰiən tɕụ ʑi/ *n.* <VH> သြဇာလွှမ်းမိုးမှု၊ သြဇာသက်ရောက်မှု 霸权主义 *bàquánzhǔyì* hegemonism, world domination. [Hox].

pa: yen: [ba yein] /pa ʑen/ *n.* <KAX,SAUX> ငါးရှဉ့် 黄鳝, 鳝鱼 *huángshàn, shànyú* (a kind of eel, *Monopterus albus*, finless, usu. yellow eel, lit. 'the one that we [like to?] pickle'). ☞ pa: ci:[2] [*syn.*].

Palaong: [Ba Laong] /pa lauŋ/ *np.* ပလောင်လူမျိုး 德昂族 *Dé'ángzu* Palaung (Ta-ang) nationality. ☞ Palawng [*var.*].

Palawng [Ba Lōng] /Pa Lɔ̰ŋ/ *np.* ပလောင်လူမျိုး 德昂族 *Dé'ángzu* Palaung (Ta-ang) nationality. ☞ Palaong: [*var.*].

pa: leuh [ba leh] /pa lɤh/ ☞ lang: leuh .

pag[1] [bāg] /pa̰k/ *vt.* ဆုတ်–၊ ဖြဲ– 撕 *sī* tear. **:** pak man:. ပိတ်ကို ဆုတ်တယ်။ 撕布。 *tear cloth.* ☞ pak[2] ①, bag [*mor.*].

pag[2] [bāg] /pa̰k/ *onom.* ဒုတ်ခနဲ၊ ဒုန်းခနဲ၊ ဒိုင်းခနဲ 吧嗒（形容关门的声音） *bātà (xíngróng guānmén de shēngyīn)* thud, slam, bang, clunk (sound of a door closing). ☞ pak[5] .

pag[3] [bāg] /pa̰k/ *n.* <KAUNG:,TIEX> ဖရုံသီး 瓜 *guā* pumpkin, melon, squash. ☞ bi:[1] [*syn.*].

pad[1] [bād] /pa̰t/ *vt.* သင်–၊ လမ်းညွှန်–၊ ညွှန်ပြ–၊ ကွပ်ကဲ–၊ ကြီးကြပ်–၊ ဆုံးမ 监督, 教育 *jiāndū, jiàoyù* supervise, teach, guide. **:** Pad nawh yuh kaing: mhawmmhawm:. သူ့ကိုအလုပ်ကောင်းကောင်း လုပ်အောင်ဆုံးမပါ။ 教育他好好劳动。 *Teach him to work well.* /*f*10/

pad[2] [bād] /pa̰t/ **1** *n.* စိန် 金刚石, 金刚钻, 钻石 *jīngāngshí, jīngāngzuàn, zuànshí* diamond. **:** Pad ka rang:, shiang: daux kreeb. ေ ျာက်ဆောင်ထဲကစိန်၊ ဂျပ်ဖာထဲကကျောက် (မြတ်ရတနာ)။ 岩里的钻石，箱中的宝贝。（珍藏之宝物。） *A diamond in a boulder, a jewel in a box. (Hidden treasures.)* **2** *n.* မိုးကြိုးသွား 雷楔（云南方言）（古代人用的新石器，如石刀、石斧之类） *léixiē* (a Neolithic stone chopper, which was regarded as a lucky charm when discovered, called a 'thunder wedge' by Yunnan Han Chinese and 'thunder axe' also by Wa). **:** Shiang: een: miex aux daux pang: kat, pad een: keeing: aux daux pang: keun:. ဆူးချုံထဲကအမေထားတဲ့ကျောက် (မြတ်ရတနာ)၊ နာနတ်လျှော်ထဲကအဖေထားခဲ့တဲ့မိုးကြိုးသွား။ 我妈藏在刺棵中的宝，我爹留在剑麻篷中的雷楔。（祖辈历经艰难珍藏下来的宝物。） *A treasure put by my mother in a thicket, a 'thunder axe' put by my father in a clump of euphorbia. (The hard-won inheritance passed down by ancestors.)* ☞ siang: simaox (siang: simaox pa kiien:) [ceu 1], moe: saih [ceu 2] [*syn.*]. [Mon bɤt ← Skt. vajra]. [ဆက္စပ် 详细 details (in Chinese)].

pad diok [bād ndiog] /pa̰t diɔk/ *n.* ပညာရေး 教育 *jiàoyù* education. **:** pad diok yam jah tix. 入学教育。 *education on beginning school.* ☞ sidiex, sidiex gau [*syn.*].

Pangkham: (Pang Kham:) [Bang Kam] /paŋ kʰam/ *np.* ပန်ဆန်း (၁၉၉၀ ပြည့်လွန်နှစ်များမှစ၍ "ဝ" အထူးဒေသ၏ အဓိကမြို့အဖြစ် တရားဝင်သတ်မှတ်ပေးထားသည့်မြို့အမည်) 班康 (邦伞) *Bānkāng (Bāngsǎn)* Pang Kham, a.k.a. Panghsang, Pangsang, Pang Sang, (official name since mid-1990s for main town of Wa Special Region, Myanmar). ☞ Pangsang, Pang: Sang:, Pangkhri: [*syn.*]. [Siam ပၢင် ၶမ်း baaŋ$_1$ 'town' kham$_4$ 'gold']. [gróh grong Pang Kham].

Pangkhri: [Bang Kri] /paŋ kʰri/ *np.* ပန်ဆန်း 邦伞 (班康) *Bāngsǎn (Bānkāng)* alternate name for Pang Kham, capital city of Wa state, Myanmar (lit. 'town of gold'). ☞ Pangkham, Pangsang, Pang: Sang: [*syn.*].

Pangsang (Pang: Sang:) [Bang Sang] /paŋ saŋ/ *np.* ပန်ဆန်း 邦伞 (班康) *Bāngsǎn (Bānkāng)* also Pang Hsang, Pang Sang, lit. 'elephant town' (historical name for Pang Kham, capital city of Wa state, Myanmar, also known in Wa as Bang Kri/Pangkhri:). ☞ Pangkham, Pangkhri: [*syn.*]. [Shan xxx 'town' + xxx 'elephant'].

pang:[1] [bang] /paŋ/ *vt.* တည်–၊ ထောင်–၊ မတည်–၊ ထူထောင်–၊ အစပြု–၊ ဖွဲ့စည်း– 建立 *jiànlì* found, establish, build, set up. **:** pang: yaong:. ရွာတည်– 建立寨子。 *found a village.* | **rheung: pang: lang: koe:** ကြာရှည်စွာတည်တံ့။ 久有 *long-established* | Pang: kix num: nyiex tin. သူတို့အိမ် အုတ်မြစ် ဒီမှာချတယ်။ *They are building the foundation of a house here.* /*f*0.0671/ /*f*5/

pang:[2] [bang] /paŋ/ **1** *n.* အစည်း၊ အစိုင်အခဲ၊ အအုပ် 蓬, 丛 *péng, cóng* clump, thicket. **:** Ox tix gaw ang: chix mawh pang:. ဝါးတစ်ချောင်းတည်းနဲ့ ထင်းစည်းမဖြစ်။ 一棵竹子不成蓬。 *A single stalk of bamboo does not make a clump.* **2** *cl.* စည်း၊ အုပ်၊ လက် (သေနတ်) 蓬, 丛, 支, 棵 *péng, cóng, zhī, kē* clump, stalk (classifer for trees, long slender objects). **:** ox tipang:. ဝါးတစ်စည်း။ 一蓬竹子。 *a clump of bamboo.* | nad tipang:. ေ□ □□ □ □□ □ □一支枪。 *one gun.* | taux tipang:. ဟင်းရွက်တစ်စည်း။ 一棵菜。 *a fresh vegetable head (stalk, bundle).* **3** *vi.* အစုလိုက်ပေါက်–၊ အခြေချ–၊ ကြီးထွား–၊ ကြီးပွား 发蓬, 生根 *fā péng, shēng gēn* grow in a clump, take root, flourish. **:** Ox sum: aux hoik pang: tix num in:. စိုက်ထားတဲ့ဝါး ဒီနှစ်ပေါက်လာပြီ။ 我种的竹子今年发蓬了。 *The bamboo I planted has clumped out this year.* | Yaong: Lhax pang:, Yaong: Mhang: mi. ေ□□□ရွာကကြီးပွားပြီး ရောင်မန်းရွာကချမ်းသာတယ်။ 曼佑寨固, 永满寨富。 *Yaong Hlax village is flourishing, Yaong Hmang village is wealthy.* | Ang: kaux nyang pang:, ang: rhang: nyang kuah. ကိုယ်ခန္ဓာမကြီးထွားသေးဘူး၊ သွားလည်းမပေါက်သေးဘူး။ 身体尚未长，牙齿尚未出。(年幼。) *The body hasn't filled out, the teeth haven't come in. (Immaturity.)* **4** *n.* <KAB> သစ်ပင်၊ အပင် 树 *shù* tree (liter.). **:** Paih pang: sang: nyiex. သစ်ပင်ထွင်းခုတ် ပြီးတော့ အိမ်ဆောက်ပါ။ 砍树立门户。(意为成家立户，或当家作主。) *Cut and strip a tree, establish a home.* [Mán paŋ$_2$ 'tree']. /*f*0.0671/ /*f*5/

pang:[3] [bang] /paŋ/ *vt.* ေ□□–၊ နှော–၊ စပ်– 配, 拌 *pèi, bàn* mix, blend. **:** pang: sidah tau. ေ□ □ စပ်– 配药。 *mix medicinal herbs.* ☞ tao ①, klao:[1], ku kuax, mhi:, khao: ①, kheu:, cao:[3], siguax, su: saoh ①, su: shiaoh [*syn.*]. [Hox bàn 拌 ?]. /*f*0.0671/ /*f*5/

pang:[4] [bang] /paŋ/ *n.* <KAWNG,SAUX> တုတ်ကောင်၊ တုတ်ပြားကောင် 绦虫 *tāochóng* tapeworm (*Davaineidae, Hymenolepidae*). /*f*0.0671/ /*f*5/

pang:[5] [bang] /paŋ/ **1** *n.* အဖွဲ့၊ အုပ်စု၊ ဂိုဏ်း 班 *bān* group, section, class (of people). **2** *n.* <CAG> တပ်စု 班 *bān* squad (military unit). [Hox]. /*f*0.0671/ /*f*5/

pang:[6] [bang] /paŋ/ *onom.* ဒိုင်း (သေနတ်သံ) 砰 (枪声) *pēng (qiāng shēng)* bang (gunshot sound). /*f*0.0671/ /*f*5/

pang: ka: [bang ga] /paŋ ka/ **1** *vi.* အရင်သွား–၊ ခေါင်းဆောင်– 朝前, 领头, 带路 *cháoqián, lǐngtóu, dàilù* go first, take the lead. **:** Pex pang: ka:, yix lawk da: khaix. ရှင်အရင်သွား။ ကျွန်မတို့နောက် မှလိုက်မယ်။ 你们打前去, 我们随后来。 *You go first and we'll follow up later.* **2** *v.* ဦးဆောင်–၊ ခေါင်းဆောင်– 带头 *dàitóu* lead. **:** Maix mawh cao: pang: ka:. ရှင်ကခေါင်းဆောင်ပါ။ 你是带头人。 *You are the leader.* ☞ pang: voe [*syn.*].

pang: kong: [bang goung (bang gōung)] /paŋ koŋ, paŋ kǫŋ/ *vo.* <VH> ရုံးအလုပ်၊ ရုံးလုပ်ငန်း 办公 *bàngōng* do office work, be at work, do work. [Hox].

pang: kong: pang: tux [bang goung bang dux] /paŋ koŋ paŋ tuʔ/ *phr.* <VH> ေ□ ျာင်းတက်နေရင်းအချိန်ပိုင်းအလုပ်လုပ်– 半工半读 *bàngōngbàndú* have a part-time job while being a student, work-study. [Hox].

pang: kiep [bang giab] /paŋ kiəp/ *n.* အပေါ်၊ မျက်နှာပြင် (ဖိနပ်) 鞋帮 *xié bāng* upper (of shoe). [Hox bāng 帮 'upper' + 'shoe'].

pang: khaox [bang kaox] /paŋ kʰauʔ/ *n.* သစ်ပင်၊ ချုံပင် 树丛 *shùcóng* grove.

pang: paing khix [bang bāing kix] /paŋ pa̰ŋ kʰiʔ/ *n.* <BEEN> လပြည့်ည (လပြည့်ကျော်နှစ်ရက်သုံးရက်) (月圆的那一两天) *(yuè yuán de nà yī liǎng*

tiān) the day or two of the full moon (lit. '[period?] of the white moon'. [bang ~ vāng ?; < Hox wàng 望 'day of full moon, 15th day of lunar month' (prim) ?].

pang: puh [bang buh] /paŋ puh/ *vs.* အစာသွပ်–၊ ပြည့်–၊ ကျပ်– 鼓起, 鼓鼓的 *gǔqǐ, gǔgǔde* stuffed full, crammed, packed. **:** Chee: in: pang: puh ngie ka nghox. ဒီကြိုးအိတ်ကစပါးတွေနဲ့ ပြည့်နေတာပဲ။ 麻袋里稻谷装得鼓鼓的。 *This burlap bag is stuffed full of rice grain.* ☞ pung: puh [*var.*].

pang: pu: [bang bu] /paŋ pu/ *vt.* <VH> ကြေငြာ–၊ ထုတ်ပြန်–၊ ထုတ်ဝေ– 颁布 *bānbù* promulgate, circulate, release for distribution. **:** pang: pu: sing: fax khraox. အခြေခံဥပဒေအသစ်ထုတ်ပြန်။ 颁布新宪法。 *promulgate a new constitution.* [Hox].

pang: pawh [bang boh] /paŋ pɔh/ ☞ plang: plawh .

pang: peng [bang bēing] /paŋ pẹŋ/ **1** *vs.* ညီညာ–၊ ပြန့်ပြူး–၊ ချောမွေ့– 平坦 *píngtǎn* level, even, smooth, flat. **:** Piang gawng in: pang: peng ngie. ဒီတောင်ထိပ်က တော်တော်ပြန့်ပြူးတယ်။ 这山坡上很平坦。 *It is very flat on top of this hill.* **2** *vs.* သပ်ရပ်–၊ သေသပ်–၊ ညီညာ–၊ အစီအစဉ်ကျ–၊ စနစ်ကျ–၊ သေဝပ်– 整齐 *zhěngqí* neat, tidy, orderly. **:** Nghox pang: peng ngie daux tong. ခေါ်ကြားက စပါးပျိုးတန်းတွေ ညီနေတာပဲ။ 坝子里的稻谷长得整齐。 *The rows of rice grain are very neat on the valley floor.*

pang: pen: [bang bein] /paŋ pen/ *n.* စားပွဲ၊ ခုံ 桌子 *zhuōzi* table (occasional).

pang: peed [bang bēed] /paŋ pɯt/ *vi.* ဂျမ်းထိုး–၊ ဂျမ်းပစ်– 跌跌撞撞, 翻筋斗 *diēdiezhuàngzhuàng, fān jīndǒu* stagger, lurch, tumble, turn a somersault. **:** Pang: peed ia: khaing: dang:, pu: prang: kiang khaing: griex. 鸡从圈里出来（都饿得）跌跌撞撞的，老鼠炕笆上（没有吃的）而四散了。（形容很穷。） *The chickens stagger out of the coop, the mice scatter from the hearth frame (where grain is dried on the stalk). (Describes deprivation.)* ☞ peeng peed [*var.*].

pang: peed pang: po [bang bēed bang bōu] /paŋ pɯt paŋ po̰/ *vo.* တပတ်လည်ဂျမ်းထိုး–၊ တလိမ့်ခေါက်ကွေးကျ– 翻筋斗（连续的） *fān jīndǒu (liánxù de)* tumble, roll head over heels.

pang: phlat [bang plad] /paŋ phlat/ *vs.* ဦးတည်ရာ ? 直接 *zhíjiē* direct, straight through. ☞ ceex ciex [*syn.*].

pang: tai [bang dāi] /paŋ tại/ *n.* အကိုင်း၊ ပန်းနှိုင်း၊ ပန်းစည်း stem, spray of foliage, cluster of flowers, bouquet.

pang: nad [bang nād] /paŋ nạt/ *n.* <CAG> ခေါ် ကြီး ကြီး အရိုး၊ သေနတ်လက်ကိုင်၊ သေနတ်ဒင် 枪杆 *qiāng gān* gun stock.

pang: cang: [bang jang (bāng jang)] /paŋ tɕaŋ, pạŋ tɕaŋ/ *n.* <VH> အတန်းခေါင်းဆောင်၊ ဌာနမှူး၊ တပ်စိတ်မှူး 班长 *bānzhǎng* class leader (school), section chief (company), squad commander (army). [Hox].

pang: jhie: [bang nqie] /paŋ dʑʰiɛ/ *phr.* <KHAOX> တရုတ်ထန်း 野棕榈丛 *yě zōng lǘ cóng* clump of Chinese fan palms (*Livistona chinensis*).

pang: nyiex pang: yaong: [bang nyīex bang yaong] /paŋ ɲiɛʔ paŋ ʑauŋ/ *phr.* အိမ်တည်–၊ ရွာတည်–၊ အိမ်ရာထူထောင်– 建立村寨 *jiànlì cūn zhài* establish, found (villages and houses).

pang: siviex [bang si vīex] /paŋ s.vɛ̰ʔ/ *n.* တံခါးဘောင် အပေါက်ဝ 门框 *ménkuàng* door frame, doorway.

Pang: Rung [Bang Rūng] /paŋ rụŋ/ *np.* ပန်ဟုန်းရွာ 班洪（地名, 在沧源县班洪乡） *Bānhóng (dìmíng, zài Cāngyuánxiàn Bānhóngxiāng)* Banhong (town in Cangyuan County, Yunnan, China). [gróh grong Pang Rúng].

Pang: Lao: [Bang Lao] /paŋ lau/ *np.* ပန်လောင်းရွာ 班老（地名, 在沧源县班老乡） *Bānlǎo (dìmíng, zài Cāngyuán xiàn Bānlǎo xiāng)* Banlao (village in Cangyuan county, Yunnan, China). [gróh grong Bang Lao].

pang: luh [bang luh] /paŋ luh/ *vt.* လှိမ့်–၊ လိပ်– 滚动（某东西） *gǔndòng (mǒu dōngxī)* roll (sth.).

pang: leuh [bang leh] /paŋ lɤh/ ☞ lang: leuh .

pang: voe [bang vēui] /paŋ vɤ̰i/ *v.* အရင်သွား–၊ ဦးဆောင်– 朝前, 领头, 带路 *cháoqián, lǐngtóu, dàilù* go first, take the lead. ☞ pang: ka: [*syn.*].

pang: fax [bang fax] /paŋ faʔ/ *n.* <VH?> နည်းနာ၊ နိ်သျ၊ နည်းလမ်း၊ အဖြေ 办法 *bànfǎ* method, solution. [Hox].

pang: hua: [bang hua] /paŋ hua/ *n.* ပန်းခတ် 版画 *bǎnhuà* woodcut, woodblock print. [Hox].

pang: aw: [bang o] /paŋ ʔɔ/ **1** *n.* အိုးမဲ 锅烟子（锅底上的烟子） *guō yānzǐ (guōdǐ shàng de yānzǐ)* pot black. **2** *n.* သန္ဓေသားအညစ်အကြေး (မွေးကင်းစကလေး၏ ငယ်ထိပ်တဝိုက်ရှိ အမည်းရောင်အညစ်အကြေး) 胎屎（婴儿囟门上的黑垢） *tāi shǐ (yīngér xìnmén shàng de hēi gòu)* foetal crud (black substance around the fontanel on the head of a newborn baby). ☞ bang: aw [*var.*]. ☞ pawng:[2] [ceu 1] [*syn.*].

pan[1] [bān] /pa̤n/ *n.* မျိုးဆက် 辈, 代 *bèi, dài* generation. ☞ krao[2], ju ②, jhong:[1] ③ [*syn.*]. /*f*6/

pan[2] [bān] /pa̤n/ *vt.* နားခို– ရပ်နား– 歇, 住宿 *xiē, zhùsù* rest, stay, stop. **:** Pan daux ngaig, laig daux grwan. ☐ပျဉ့်တဲ့အထဲမှာနားခိုတယ်၊ ပုန်းကွယ်ရာနေရာထဲကိုဝင်သွားတယ်။ 歇在山谷里，进到猎棚中。指进山狩猎。 *Rest in a mountain dell, enter a hunter's hide. (Describes hunting.)* | Brung pan nyiex, sox liex pan bawng:. မြင်းအိမ်မှာရပ်နားတယ်၊ ခွေးကလှေကားအောက်မှာနားတယ်။ 马在（人家）家里栓，奴仆在（人家）楼梯头歇。（多指富商大贾外出到了歇处。）*The horses stay at the house, the slave stays by the stairs. (A wealthy merchant's stopover for the night.)* ☞ paung, laux[1] [*syn.*].

panmau [bān māe] /pa̤n ma̤ɯ/ *n.* ☐ငွေအင်တုံ 银盘子 *yínpánzi* silver plate. **:** Pa tan nawh mawh panmau pa cien tiyieh tingoe: shekhe. [Lai Simin 7:13] အကျပ်တော် အလိုက် တပိသာသုံးဆယ်အချိန်ရှိသော ငွေအင်တုံ။ 他的供物是一个银盘子。 *His offering was one silver plate weighing a hundred and thirty shekels. [Num. 7:13]* [Hox pán 盘'plate' (?) + máe 'silver'].

pan:[1] [ban] /pan/ **1** *n.* <CAG> ဝူးကောက်၊ ဝူးသွား 钻子, 钻头 *zuànzi, zuàntóu* drill, drill bit, auger, auger bit, awl. **2** *vt.* ထွင်း–၊ ဖောက်–၊ လွန်ထိုး– 钻 *zuān, zuàn* drill, bore. **:** Maix jah tix pan: daux ka pan: voe. လွန်ထိုးစက်နဲ့ထိုးပြီး အပေါက်ဖောက်။ 你先用钻子钻一个洞。 *Start by drilling a hole with a drill.* /*f*7/

pan:[2] [ban] /pan/ *v.* <KAB> ☐ ☐☐ယန်–၊ တောင်းဆို–၊ အသနားခံ– 恳求, 恳请 *kěnqiú, kěnqǐng* beg, entreat, request, plead with. **:** Tawx sibawk tix pan:, ploi: cang van tix hu:. နတ်ဆရာကို တောင်းဖို့လွှဲလိုက်။ လက်ထပ်ဖို့ရက်ကောင်းရက်မြတ်ရွေးဖို့ နက္ခတ်ဆရာကိုတာဝန်ပေးလိုက်။ 请看卦的去恳求，差看日子的去（商量吉日）。（意为说亲。）*Entrust it to the oracle to plead, dispatch the calendar-tender to go (and choose an auspicious day for a marriage).* [Mán pan[2]]. /*f*7/

pan:[3] [ban] /pan/ *vi.* စနစ်တကျ–၊ မှန်မှန်တိုးတက်– 按次序, 渐进 *àn cìxù, jiànjìn* do in orderly manner, progress gradually. **:** Pan: tix yuh kaing hoik tix grawng: tix grawng:. အလုပ်ကိုတစ်ခုပြီးတစ်ခုစနစ်တကျလုပ်တယ်။ 按顺序把事情一件一件地做好。 *Work in an orderly way, completing things one at a time.* /*f*7/

pan:[4] [ban] /pan/ **1** *vi.* နား–၊ နားခို– 栖, 栖息 *qī, qīxī* perch, roost. **2** *vi.* တည်းခို– 住宿（?） *zhùsù* lodge, stay. ☞ ban: [*var.*].

pan: rhawm: [ban hrom] /pan rʰɔm/ *adj.* တင်းတိမ်–၊ ကျေနပ်–၊ စိတ်တိုင်းကျ– 合意, 痛快 *héyì, tòngkuai* content, to one's heart's content. **:** Priex in: uik pan: rhawm: aux. ကျွန်တော်ဒီလအစားအစာကိုစိတ်တိုင်းကျတယ်။ 这顿饭吃得真痛快。 *I am satisfied with this food.*

pam [bām] /pa̤m/ *vi.* တိုက်–၊ ဝင်တိုက်–၊ တိုး–၊ ဆောင့်– 碰 *pèng* bump into, bang against. **:** pam tix ka ding:. နံရံကို ဝင်တိုက်တယ်။ 碰在墙上。 *bump into a wall.* ☞ peem[2], pu pang, pung pang, teeh[1] ② (teeih), teeing, teeh[2] (teuh), tiah[3], tuih[1] ①, sideeing, sidheet, theh[1] [*syn.*]. ☞ pu pam [*mor.*].

pau [bāe] /pa̤ɯ/ **1** *vt.* ☐☐☐ရှောက်–၊ ထိန်းသိမ်း–၊ ကာကွယ်–၊ စောင့်–၊ ကြည့်– 保卫，守护 *bǎowèi, shǒuhù* protect, guard, defend, watch over. **:** pau haktiex ping: ciang:. နယ်နမိတ်ကိုကာကွယ်တယ်။ 保卫边疆。 *guard the frontier.* | pau ma:. ဒီယာတွေကိုစောင့်ပါ။ 守地。 *watch over the fields.* | **pau nyiex priex meung** အိမ်စောင့်နိုင်ငံစောင့် 保家卫国。 *defend one's home and country.* **2** *vt.* ☐☐☐ 等, 等候 *děng, děnghòu* wait. **:** **pau tix thie:** ထပ်ဖြည့်ဖို့စောင့် 候补 *be an alternate, be a candidate (for a vacancy)* ☞ krox[1], jun, tha:1 [ceu 2] [*syn.*]. /*f*4/

pau kwan [bāe gūan] /pa̤ɯ kṵan/ *vo.* ရပ်စောင့်– 放哨 *fàngshào* stand guard, be on lookout.

pau gaig [bāe mgāig] /pa̤ɯ ga̤ik/ *vo.* ☐☐☐ကြည့်– 监视 *jiānshì* keep watch, keep a lookout, monitor.

pau riien [bāe rīan] /pa̤ɯ rḭən/ *vt.* ☐☐☐ရှောက်–၊ ကာကွယ်– 保卫, 保护 *bǎowèi, bǎohù* protect, defend. **:** pau riien haktiex brex brum. လယ်ယာနဲ့မြေကိုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပါ။ 保卫田地。 *defend farm and field.*

pauh (pah) [bāeh] /pa̤ɯh/ **1** *vt.* သတ်–၊ သုတ်သင်–၊ ကွပ်မျက်–၊ ပေါ် (တိရစ္ဆာန်) 杀, 宰 *shā, zǎi* kill. **:** pauh lig pauh moi. ဝက်နဲ့နွားပေါ်။ 杀猪宰牛。 *slaughter a hog and an ox.* | Mawh kheu nan: jah tom: singaix an kix kum: kawng: paoxtix sonsang pauh Nawh Cao: yum heue:. [Yohan 11:53] ထိုနေ့မှစ၍ ကိုယ်တော်၏ အသက်ကို သတ်ခြင်းငှါ တိုင်ပင်ကြံစည်ကြ၏။ 从那日起他们就商议要杀耶稣。 *So from that day on they plotted to kill Him. [Joh. 11:53]* **2** *vt.* ရိုက်–၊ တီး–၊ ခြွေ– 打 *dǎ* hit. **:** **pauh nghox** စပါးခြွေတယ်။ 打稻谷 *thresh rice* ☞ bauh [*mor.*]. /*f*0.047/

pauh phawng: [bāeh pong] /pa̤ɯh pʰɔŋ/ *v.* ☐ ☐ အောင်ရိုက်– 砸碎 *zá suì.* **:** Lon tiex pauh phawng: ngie. မြေကြီးတုံးကိုကျေအောင်ရိုက်ပါ။ 土块砸碎了。

pauh phawng: sivid (pauh phawng: vid) [bāeh pong si vīd (bāeh pong vīd)] /pa̤ɯh pʰɔŋ s.vi̤t (pa̤ɯh pʰɔŋ vi̤t)/ *vt.* ေ□ ျမွအောင်ရိုက်– 粉碎 *fěnsuì* pulverise (UK) pulverize (US).

pauh lai [bāeh lāi] /pa̤ɯh la̤i/ *vi.* <BRIE> ဝက်ဖော် (သတ်ရောင်း) သောစီးပွါးရေး （猪等）杀来零卖肉 *(zhū děng)shā lái lǐngmài ròu* slaughter livestock and sell off the unwanted excess for profit (lit. 'kill for sale'). ☞ yuh lai ② [*syn.*].

paux [bāex] /pa̤ɯʔ/ *n.* <LI> ဝိညာဉ်၊ လိပ်ပြာ 魂魄, 灵魂 *húnpò, línghún* soul, spirit, mind.

pau: [bae] /paɯ/ **1** *vs.* မီးခိုးရောင်၊ ပြာကဲ့သို့၊ ပြာရောင်၊ ဖြူဖျော့– 灰色 *huīsè* pale, light, pastel (of colours). **2** *vs.* မှိန်–၊ ဖျော့– 灰扑扑 *huī pū pū* faded. **:** Sibex in: uik pau: ngie. ဒီအင်္ကျီတွေမှိန်ကုန်ပြီ။ 这件衣服灰扑扑的。 *These clothes have become faded.* /*f*0.0129/ /*f*9/

pau: phu: [bae pu] /paɯ pʰu/ *vt.* မြန်ဆန်– 快当 *kuàidang* quick, prompt. **:** Pui: in: yuh kaing pau: phu:. ဒီလူအလုပ်လုပ်တာမြန်ဆန်တယ်။ 这个人干活快当。 *This person is quick in her work.*

paug [bāeg] /pa̤ɯk/ *vt.* <VM?> ပေါက်–၊ ထွန်–၊ ယက်–၊ စိုက်ပျိုး–၊ တူးဖော်– 锄、挖（?）*chú, wā* till, cultivate, hoe, dig. **:** hu paug ma:. ေ□ □□□ ယာသွားပေါက်မယ်။ *go to till the field.* ☞ ciag [*syn.*].

paung [bāeng] /pa̤ɯŋ/ *vi.* နား–၊ အနားယူ–၊ အိပ်စက်– 歇, 住宿 *xiē, zhùsù* rest. **:** Aux paung nyiex kix tix bo. ကျွန်တော်သူတို့အိမ်မှာတညနားတယ်။ 我在他们家歇了一夜。 *I rested at their house for one night.* /*f*6/

paung rhawm: [bāeng hrom] /pa̤ɯŋ rʰɔm/ *vi.* အားကိုး–၊ အားထား–၊ အမှီသဟဲပြု– 依靠 *yīkào* rely (on). **:** Paung rhawm: tix ka maix ngaix. ဒီနေ့ခင်ဗျားကို အားကိုးတယ်။ 今天我就依靠你了。 *I will rely on you today.*

paung: [baeng] /paɯŋ/ **1** *vt.* <NGEEI:> မှုတ်– 吹 *chuī* blow, play (gourd reed organ, flute). **:** paung: ak leh. ပလွေမှုတ်တယ်။ 吹笛子。 *play the flute.* **2** *vi.* ေ□ ူတ်– blow (wind). /*f*9/

paung: teet [baeng deed] /paɯŋ tɯt/ **1** *vo.* တံပိုးမှုတ်– 吹号 *chuī hào* blow a horn. **2** *vo.* မကူညီတဲ့အပြင်သဘောကျ– 幸灾乐祸 *xìng zāi lè huò* take pleasure in someone else's misforture (lit. 'blow a horn'). **:** Nawh paung: teet ka goeh pui. သူလူများချော်လဲကိုမကူညီတဲ့အပြင်သဘောကျတယ်။ 人家摔了跤, 他幸灾乐祸。 *He trumpeted with pleasure when someone tripped.*

Pao [Bāo] /pa̤u/ *np.* ပေါင်း ("ဝ"လူမျိုးနာမည်) 保（人名）*Bǎo* (a common second syllable in Wa men's names, not part of cyclical day naming scheme).

pao tshi: [bāo ci] /pa̤u tshi/ *vt.* သိမ်းထား–၊ ထိန်းသိမ်း–၊ ကြာရှည်ခံအောင်လုပ်– 保持 *bǎochí* keep, maintain, preserve.

pao sian [bāo sīan] /pa̤u si̤an/ *n.* အာမခံ 保险 *bǎoxiǎn* insurance. **:** pao sian kong see:. အာမခံကုမ္ပဏီ 保险公司。 *insurance company.* [Hox].

paoh [baoh] /pauh/ **1** *vt.* ဖွင့်– 开 *kāi* open. **:** paoh siviex. တံခါးဖွင့်– 开门。 *open the door.* **2** *vt.* လွှတ်– 放 *fàng* release, let go. **:** paoh ia: ot daux grau lih. ခြံထဲကကြက်တွေကို လွှတ်လိုက်။ 把笼里的鸡放出来。 *release the chicken in the cage.* ☞ nyeep [*ant.*]. ☞ baoh[1] [*mor.*]. /*f*0.031/ /*f*5/

paoh ka plakpraix [baoh gah blag braix] /pauh kah plak praiʔ/ *phr.* အပြင်ဘက်ထုတ်–၊ တံခါးဖွင့်ဝါဒ 对外开放 *duì wài kāifàng* open to the public.

paoh bhang: [baoh npang] /pauh bhaŋ/ *vo.* ဖွင့်လှစ်– 开放 *kāifàng* open, develop.

paoh man: jauh [baoh man njāeh] /pauh man dʑa̤ɯh/ *vo.* ဖွင့်ပွဲလိုက်ကာဖွင့်– 开幕 *kāimù* hold an opening ceremony. ☞ khai: maw: [*syn.*].

paox[1] [bāox] /pa̤uʔ/ *n.* သူငယ်ချင်း၊ အဖော်၊ မိတ်ဆွေ၊ အပေါင်းအသင်း၊ သင်္ဂဟ၊ ဆေးပေးမီးယူ 朋友, 伴儿, 同伴 *péngyou, bànr, tóngbàn* friend, companion. /*f*0.3604/ /*f*3/

paox[2] [baox] /pauʔ/ **1** *n.* ဦးလေး၊ ဘကြီး (အမေ့ဘက်) 舅父, 姑父, 姨父 *jiùfù, gū fù, yí fù* uncle (maternal). **:** Nawh ah paox ka aux. သူကျွန်တော့်ကို ဘကြီးလို့ခေါ်တယ်။ 他对我称舅舅。 *He calls me 'uncle'.* **2** *n.* ေ□ □□မ (အိမ်ထောင်ဖက်၏ဖခင်) 岳父, 公公（丈夫的父亲）*yuèfù, gōnggong (zhàngfu de fùqīn)* father-in-law (either wife's father or husband's father). **3** *n.* ဦးကြီး၊ ဘကြီး 对异姓长辈男人的称呼 *duì yìxìng zhǎngbèi nánrén de chēnghu* male (older generation). /*f*0.047/ /*f*3/

paox[2] [bāox] /pa̤uʔ/ *n.* <TOSAT,SAUX> 穿山甲, 鲮鲤, 龙鲤 *chuān shān jiǎ, líng lǐ, lóng lǐ Manis pentadactyla*. ☞ sibaox[2] [*syn.*].

paox ke: [bāox gei] /pa̤uʔ ke/ *n.* အကို၊ အမ 哥哥, 姐姐 *gēge, jiějie* elder brother, elder sister (older sibling). ☞ puxke: [*syn.*].

paox ke: paox khang: [bāox gei bāox kang] /pa̤uʔ ke pa̤uʔ kʰaŋ/ *n.* ညီအကိုမောင်နှမ၊ မောင်နှမ 兄弟姐妹

xiōngdì jiěmèi siblings, brothers and sisters. ☞ puxke: paox khang: [*syn.*].

paox klieh [bāox glīeh] /pa̰u? klɛ̰h/ *n.* သူငယ်ချင်း၊ ချစ်သူ၊ ရည်းစား 情人, 伙伴儿 *qíng rén, huǒbànr* friend, lover.

paox grao [bāox mgrāo] /pa̰u? gra̰u/ *n.* ေ◯ွစဉ်မျိုး ဆက်တော်သည် 同辈 *tóngbèi* of the same generation.

paox graoh [bāox mgraoh] /pa̰u? grauh/ *n.* အရွယ်တူ၊ အသက်တူ၊ ခေတ်ပြိုင် 同庚（年龄相同的人）*tóng gēng (niánlíng xiāngtóng de rén)* contemporaries, people of the same age.

paoxgrawm (paox grawm) [bāox mgrōm] /pa̰u? gro̰m/ *n.* သူငယ်ချင်း၊ မိတ်ဆွေ၊ အဖော်၊ အပေါင်းအသင်း၊ သင်္ဂဟ 朋友 *péngyou* friend, best buddy, pal, chum, mate (UK). **:** **paoxgrawm paoxgru** သူငယ်ချင်း လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် 朋友 *friend, buddy* ☞ thong: tsi:[2] [*syn.*].

paox pux [bāox būx] /pa̰u? pṵ?/ *n.* ◯◯◯◯ညီ၊ နှမ၊ ညီမ 弟弟, 妹妹, 小舅子, 小姨子 *dìdi, mèimèi, xiǎojiùzi, xiǎoyí zǐ* younger brother, younger sister, uncles or aunts who are younger than oneself (?). ☞ pux pux [*syn.*].

paox pie [bāox bīe] /pa̰u? pɛ̰/ *n.* <KHRIT?> လုပ်ဖော်ကိုင်ဘက်၊ ရဲဘော်ရဲဘက်၊ ညီနောင် fellowship, brotherhood (lit. 'bright [pu píe] friends'?).

paoxplawg (paox plawg) [bāox blōg] /pa̰u? plo̰k/ **1** *n.* အိမ်နီးနားချင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင် 邻居 *línjū* neighbour (UK), neighbor (US). **:** paoxplawg paoxnyhawm: (paox plawg paox nyhawm:) အိမ်နီးနားချင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင် 邻居, 隔壁邻舍 *next-door neighbour (UK), neighbor (US)* **2** *vt ?.* ဖက်စပ် ? 毗邻 *pílín* adjoin, border on. ☞ sijeen: plawg [*syn.*].

paoxmeed (paox meed) [bāox mēed] /pa̰u? mṵt/ *n.* သူငယ်ချင်း၊ အသိ 朋友, 熟人, 伙伴儿 *péngyou, shúrén, huǒbànr* friend.

paox muih [bāox muih] /pa̰u? muih/ **1** *n.* အကောင်းဆုံးသူငယ်ချင်း၊ အချစ်ဆုံးသူ 好朋友 *hǎopéngyou* good friend. **2** *n.* ရည်းစား၊ ချစ်သူ 情人 *qíng rén* sweetheart, lover.

paox tix [bāox dix] /pa̰u? ti?/ *adv.* အချင်းချင်း၊ –ချင်း（表示彼此对待的关系）*(biǎoshì bǐcǐ duìdài de guānxi)* each other. **:** gau paoxtix. အချင်းချင်းသင်ကြ။ 互相学习。 *learn from each other.* | Ex deeh yaox paox tix sax, na: na. တို့ နောက်ထပ် ပြန်တွေ့ကြအောင်၊ တာ့တာ။ 咱们以后再次见面，拜拜。 *We will see each other again, bye-bye.*

paoxnyiex (paox nyiex) [bāox nyīex] /pa̰u? ɲḭɛ?/ *n.* ဆွေမျိုး၊ အမျိုး 亲戚, 乡亲 *qīnqi, xiāngqīn* relative, kinsman. **:** **paoxnyiex paox yaong:** 亲戚, 乡亲, 邻里 *relative, neighbour (UK) neighbor (US)*

paoxnyhawm: (paox nyhawm:) [bāox hnyom] /pa̰u? ɲʰɔm/ *n.* အိမ်နီးနားချင်း 邻居 *línjū* neighbour (UK) neighbor (US).

paox ru [bāox rū] /pa̰u? rṵ/ *n.* အမျိုး၊ ဆွေမျိုး၊ မျိုးရိုး၊ မိသားစုဝင် 家门, 本家 *jiā mén, běnjiā* one's own family, part of the family, fellow clansman. **:** Nawh mawh paox ru aux. သူကကျွန်မတို့မိသားစုဝင်ပဲ။ 他是我的家门。 *She is part of my family.*

paox ah lai [bāox ah lāi] /pa̰u? ʔah la̰i/ *n.* တစ်ကျောင်းတည်းသား၊ တစ်တန်းတည်းသား 同学 *tóngxué* fellow student.

paox aik [bāox aig] /pa̰u? ʔac/ *n.* ညီ၊ မောင်၊ အကို 兄弟 *xiōngdì* brother. ☞ puxaik [*syn.*].

paox aik paox o: [bāox aig bāox ou] /pa̰u? ʔaik pa̰u? ʔo/ *n.* ညီရင်းအစ်ကို 同胞 *tóngbāo* brothers, comrades, compatriots.

paox o: [bāox ou] /pa̰u? ʔo/ *n.* ◯ ◯◯ ◯ 姐妹, 妯娌 *jiěmèi, zhóuli* elder and younger brothers' wives.

pao: [bao] /pau/ **1** *vt.* ကြေညာ–၊ မောင်းကြေးခတ်–၊ ဈေးအော်ရောင်း– 吆喝 *yāohe* cry out, announce, let sb. know, hawk (advertise one's wares, as a street vendor). **:** Maix hu: pao: pui mhong: bing: yaong:. ခင်ဗျားရွာထဲသွားပြီး အားလုံးသိအောင်မောင်းခတ်လိုက်ပါ။ 你到寨子里去吆喝一下。 *Go to the village and let everyone know.* **2** *v.* <VH> ကြေညာ–၊ သတင်းပို့–၊ အစီရင်ခံ–၊ ထုတ်ပြန်– 报 *bào* announce, report, declare. **:** Aux pao: tix hu: gau tix phat thaw: la: ci: ka simiang. ပေါ်င်းဆောင်ပိုင်းကို ကျွန်တော်ထရပ်ကားအမောင်းသင်တော့မယ်လို့ ကြေညာလိုက်တယ်။ 我向领导自报学开拖拉机。 *I declared to the leadership that I would go and learn how to drive a tractor.* | **pao: tao:** တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန်သတင်းပို့–၊ သတင်းပို့–၊ အပ်–၊ စာရင်းသွင်း– 报到 *report for duty, check in, register.* | pao: ceukaux. အပ်–၊ သွင်း–၊ စာရင်းသွင်း– 报名。 *give one's name, sign up, register.* | **pao: piao:** အစီရင်ခံရန်လျှောက်လွှာ 报表 *form for reporting* | pao: khao:. 报考。 *sign up for an exam* | pao: mhawm:. 报捷。 *report a victory.* | pao: tong teen:. 报警。 *report an incident to police.* | pao: laux. 报废。 *report sth. as worthless, scrap, discard as useless, write off a loss.* | pao: see: kan. 报案。 *report a crime.* [Hox bào 报 'report']. /*f*0.0656/ /*f*5/

pao: [bao] /pau/ *v.* <VH> စာချုပ်ချုပ်–၊ စာချုပ်လက်မှတ်ထိုး–၊ တာဝန်ယူ–၊ ခေါင်းခံ– 包

bāo contract for, sign a contract for, take responsibility for. **:** pao: kong:. လုပ်ငန်းစာချုပ်ချုပ်– 包工。 *contract for a job.* | pao: to:. ထွက်ကုန်ဝေစုအတွက်စာချုပ်ချုပ်တယ်။ 包产。 *contract for an output quota.* | pao: kang:. အလုပ်လုပ်ရန်စာချုပ်ချုပ်– 包干。 *contract to do work.* | pao: hoek ka cu. အုပ်စုအသင်းအဖွဲ့စာချုပ်လက်မှတ်ထိုးတယ်။ 包产到组。 *contract a production quota for a group.* | pao hoek lawg nyiex. အိမ်ထောင်မိသားစုစာချုပ်ချုပ်တယ်။ 包产到户。 *contract a production quota for a household.* [Hox]. /*f*0.0656/ /*f*5/

pao: [bao] /pau/ *v.* <VH> ကြာရှည်ခံအောင်လုပ်–၊ ကာ□ွယ်–၊ ထိန်းသိမ်း– 保 *bǎo* preserve, protect, maintain. **:** pao: cia: vui: kawx. အိုးအိမ်နဲ့နိုင်ငံကိုကာကွယ်ပါ။ 保家卫国。 *defend home and country.* | **pao: mix** လျှို့ဝှက်မှုကိုထိန်းသိမ်းပါ။ 保密 *maintain secrecy, keep a secret (syn. moux mglib / mox glip)* | **pao: miaox** စပါးပင်ပျိုတစ်ကွက် အာမခံတယ်။ 保苗 *ensure a full plot of rice seedlings* | **pao: chuing:** ကြာရှည်ခံအောင်လုပ်–၊ ထိန်းသိမ်း–၊ သိမ်းထား– 保存 *preserve, conserve, keep* | **pao: kuang:** ထိန်းသိမ်းခန်ခွ–၊ ဂရုစိုက်– 保管 *store and manage, take care of* | pao siu:. 保温。 *heat preservation, thermal insulation.* | **pao: fu:** ကာကွယ်–၊ ထိန်းသိမ်း–၊ ကြာရှည်ခံအောင်လုပ်– 保护 *protect, preserve* | **pao: so:** ထိန်းသိမ်း–၊ နိုင်ငံရေးနှင့်ယဉ်ကျေးမှုတွင်ရှေးရိုးစွဲအမြင်ရှိ– 保守 *conserve, be politically or culturally conservative* | pao: so: see: shiang:. အယူဝါဒတွင်ရှေးရိုးစွဲအမြင်ရှိ– 保守思想。 *be conservative in ideology.* [Hox]. /*f*0.0656/ /*f*5/

pao: kao: [bao gao] /pau kau/ *n.* <VH> အစီရင်ခံစာ၊ မှတ်တမ်း 报告 *bàogào* report. [Hox].

pao: kaing [bao gāing] /pau kạiŋ/ *vo.* အလုပ်တင်ပြ– 报道 *bàodào* report (regarding work).

pao: kuax [bao guax] /pau kuaʔ/ *vt.* <VH> ပါ–၊ ပါဝင်–၊ ထည့်သွင်း– 包括 *bāokuò* include. ☞ awm: [*syn.*]. [Hox].

pao: mhaing: [bao hmaing] /pau mhaiŋ/ *v.* ပန်ကြား–၊ ပန်ကြားချက် 呼吁 *hūyù* appeal.

pao: thux [bao tux] /pau thuʔ/ *n.* <VH> ခိုးသားဓါးပြ 暴徒 *bàotú* thug, ruffian. [Hox].

pao: cing: ying: [bao jing ying] /pau tɕiŋ ʑiŋ/ *n.* <VH> ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးလုပ်သား၊ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း 保健员 *bǎojiàn yuán* public health worker, health professional. [Hox].

pao: ceung: [bao jeng (bāo jeng)] /pau tɕɤŋ, pạu tɕɤŋ / *vt.* <VH> အာမခံ–၊ ယုံကြည်စေ–၊ အာမဘဏ္ဍာခံ– 保证 *bǎozhèng* guarantee, assure. [Hox].

pao: chox [bao qoux] /pau tɕʰoʔ/ *vo.* <VH> ချီးမြှင့်–၊ ကျေးဇူးဆပ်–၊ လုပ်အားခ□□–၊ လျော်ကြေးပေး– 报酬 *bàochóu* reward, pay for service, compensation. [Hox].

pao: sing: see: [bao sing see] /pau siŋ sɯ/ *n.* <VH?> ဖျူစ်၊ လျှပ်စီးပတ်လမ်းဖြတ်တောက်ပေးသောပစ္စည်း 保险丝 *bǎoxiǎnsī* electrical fuse, circuit breaker. [Hox].

pao: seu: [bao se] /pau sɤ/ *n.* <VH> သတင်းစာတိုက် 报社 *bàoshè* newspaper office. [Hox].

pao: lox klao: [bao loux glao] /pau loʔ klau/ *v.* သီချင်းဆိုတာဦးဆောင်–၊ သီချင်းဆို– 领唱, 唱 *lǐng chàng, chàng* lead in singing, sing.

pao: viex veng [bao vīex vēing] /pau vɛ̰ʔ vẹ̰ŋ/ *vo.* <CAG> အစောင့်၊ ဂိတ်စောင့်၊ စန္ဒရီ၊ တာဝန်ကျသူ 站岗 *zhàngǎng* stand guard, act as sentry, be at one's post. ☞ cang: kang: [*syn.*].

pao: hu: [bao hu] /pau hu/ *vt.* ကာကွယ်– 保护 *bǎohù* protect. ☞ pau riien, briex[1] [*syn.*].

paog[1] [bāog] /pạuk/ *vt.* ထွန်ယက်–၊ စိုက်ပျိုး–၊ တူး–၊ ပေါက်– 挖 *wā* till, cultivate, dig. **:** paog ma:. လယ်ထွန်တယ်။ 挖地 *till a field.* ☞ paug, pai:, kaong:, koik, lhut, ciag, glak, raox, thak[1], u:[2] [*syn.*]. ☞ baog [*mor.*]. /*f*0.0124/ /*f*10/

paog[2] [bāog] /pạuk/ *n.* <SIM:> ငှက်တ□□ပျိုး (?) 绿嘴地鹃（赶马雀） *lǜzuǐ dìjuān (gǎnmǎquè)* green-billed malkoha (*Phaenicophaeus tristis*). /*f*0.0124/ /*f*10/

paog vaoh [bāog vaoh] /pạuk vauh/ *vt.* တူးဖော်– 发掘 *fājué* excavate.

paik [baig] /pac/ *vt.* ကုပ်ယူ–၊ ကဲ့–၊ ကျုံ့–၊ 撮, 捧 *cuō, pěng* cup in the hands, hold between the thumb and fingers (?). **:** paik gaox. စပါးကျုံ့။ 撮米。 *hold rice grain in cupped hands.* | paik ka taix tix. လက်နဲ့ကုပ်ယူ။ 用手捧。 *hold in one's hands.* ☞ pu paik [*mor.*].

paih[1] [baih] /paih/ **1** *vt.* ခွာ–၊ နွှာ–၊ အခွံခွာတ်–၊ ခွာတ်– 剥, 脱粒 *bō, tuō lì* peel, strip (kernels). **:** paih tix phiex plix. အသီးအခွံခွာစား။ 剥水果吃。 *peel fruit to eat.* | paih sivawng. ပြောင်းဖူးအစေ့ထုတ်။ 玉米脱粒。 *strip off kernels of maize.* **2** *vt.* လှန်–၊ ပစ်–၊ တောက်– 扳开 *bānkāi* flip open (?). **:** paih khlap keed. ငုံးထောင်တဲ့ကွင်းကို ပစ်လိုက်။ 扳开下鹌鹑的扣子。 *flip open the noose of a quail trap. (?)* ☞ peeik, khleeing:, gheen: [*syn.*]. ☞ baih [*mor.*].

paih[2] [baih] /paih/ **1** *vt.* ရေ□□□ မြ၊ ပို့ပေး–၊ သွင်း–၊ 引, 放 *yǐn, fàng* draw, pump (water). **:** paih rawm: ing:

daux kaung:. လယ်ထဲကိုရေသွင်းသည် 引水灌田。 *draw water into a paddy field.* **2** *v.* ေ□□□ ဖိုးပ်– 开 *kāi* open to new cultivation, bring under the plough. **:** paih kaung: khraox. လယ်အသစ်ဖောက်လုပ်တယ်။ 开新田。 *cultivate a new field.*

paih pang: sang nyiex [baih bang sāng nyīex] /paih paŋ saŋ ɲiɛʔ/ *phr.* အိမ်ယာတည်ထောင်ဆောက်လုပ် 当家做主 *dāngjiā zuò zhǔ.*

pai:[1] [bai] /pai/ **1** *vt.* ေ□ □ကု–၊ ကုသ–၊ ကုစား– 治, 医治 *zhì, yīzhì* cure, heal, treat. **:** **pai: saux** ေ□□□□□ □ □ □ □ □ 治病。 *cure illness.* **2** *vt.* အာသာဖြေ–၊ ချဉ်ချင်းဖျောက်–၊ ပြေ– 解, 消除 *jiě, xiāochú* satisfy a craving. **:** Tawx nawh pai: daox tix ka plai: num in:. သူ့ရေတော်ပြေအောင် ဆန်အရက်တစ်ခွက်ပေးလိုက်။ 给他这碗水酒解馋。 *Give him this bowl of rice beer to satisfy his thirst.* **3** *vt.* နှစ်သိမ့်–၊ ဖျောင်းဖျ–၊ ဖြေသိမ့်–၊ ချော့မော့– 安慰 *ānwèi* comfort, placate. **:** Maix pawd lai: pai: rhawm: nawh. သူ့ကိုအားပေးတဲ့စာတစ်စောင်ရေးပါ။ 你写信去安慰他。 *Write him a letter comforting him.* /*f*0.0552/ /*f*6/

pai:[2] [bai] /pai/ **1** *n.* သံမဏိ၊ စတီး (မီးခတ်ကျောက်နှင့်သုံး) 火镰，火柴 *huǒlián, huǒchái* steel (for flint). **2** *vt.* မီးခြစ်–၊ မီးခြစ်ခြစ်– 划 *huá* strike (match), flick. **:** pai: pai: gix. မီးခြစ်ခြစ်သည်။ 划火柴。 *strike a match.* /*f*0.0552/ /*f*6/

pai:[3] [bai] /pai/ *adv-pre.* အလွန်တရာ 特别, 格外 *tèbié, géwài* especially. **:** Pai: sang: mhong: aux lox krai maix. ကျွန်တော်ခင်ဗျားပြောတဲ့စကားကိုအလွန်တရာနားထောင်ချင်တယ်။ 我特别想听你的发言。 *I especially want to hear your speech.* /*f*0.0552/ /*f*6/

pai:[4] [bai] /pai/ *n.* <NYIEX> ရွက်နု၊ ရွက်သစ်၊ ကို□□ သစ် (အိမ်ဆောက်ရာတွင်သုံးသော အသုံးအနှုန်းလည်းဖြစ်) 树梢 *shùshāo* tip of tree, stick, twig (also term in housebuilding). /*f*0.0552/ /*f*6/

pai:[5] [bai] /pai/ *vt.* <KAUNG:> ပြောင် break up clods in field and rake smooth. **:** Ma hoik pai: tix uik heue. ေ□ □□ယာအားလုံးပြောင်ကုန်ပြီ။ 地里的土块全被捣碎且耙平了。 *The field has been completely hoed and raked smooth.*

pai: kah tiien: [bai gah dian] /pai kah tian/ *n.* <SAUX> လျှပ်စစ်မီးခြစ် 电疗 *diànliáo* electrotherapy.

pai: ku: kriet [bai gu gried] /pai ku krɛt/ *n.* သစ်သားမီးခြစ် 火柴 *huǒchái* wooden match. ☞ pai: gix [*syn.*].

pai: gix [bai mgīx] /pai gi̱ʔ/ *n.* မီးခြစ် 火柴 *huǒchái* matches.

pai: puk [bai bug] /pai puk/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> လက်ပ်ခါး၊ တောင်မရိုး 灯台树, 糖胶树 (A. scholaris), 鸡骨常山 (? A. yunnanensis), 理肺散 ríang jé 1 *dēngtáishù, tángjiāoshù, jīgǔchángshān (?), lǐfèisǎn* common alstonia (*Alstonia scholaris*), and/or Yunnan alstonia (*A. yunnanensis*), tree, leaves used medicinally, infusion of bark lubricates bronchia and lungs,). **2** *n.* <KHAOX,SAUX> ??? 接骨丹, 鞘柄木, 大葫芦叶(T. tiliifolia), 大接骨丹, 角叶鞘柄木(T. angulata), 象耳朵(?) ríang jé 2 *jiēgǔdān, qiàobǐngmù, dàhúluyè, dà jiēgǔdān, jiǎoyè qiàobǐngmù, xiàng ěrduo(?)* lindenleaf torricellia (*Torricellia [Toricellia] sp., T. tiliifolia and/or T. angulata*, a shrub or tree, up to 5m, gray bark, old branches yellow-gray, alcoholic beverages infused with the roots or bark are used to cure injuries, Plang 'banbo'). **3** *n.* <KHAOX,SAUX> ပလေးပန်း 接骨草(S. chinensis), 接骨木(S. williamsii, S. sieboldiana), 接骨丹(S. sieboldiana) ríang jé 3 *jiēgǔcǎo, jiēgǔmù, jiēgǔdān* China elder (*Sambucus chinensis*,Tai 'yashaban', or Williams elder (*S. williamsii*, or *S. sieboldiana*. a shrub, leaves, or whole plant used medicinally). **4** *n.* <KHAOX,SAUX> ကျွန်းဗို၊ ကျွန်းနလင်း၊ 思茅豆腐柴, 糙皮树, 接骨树, 类梧桐 ríang jé 4 *Sīmáo dòufǔchái, cāopíshù, jiēgǔshù, lèiwútóng* Simao premna *Premna szemaoensis*. **5** *n.* <KHAOX,SAUX> တရော်ရွက်ဝိုင်း 火绳树, 接骨丹, 接骨草(草本, 可入药) ríang jé 5 *huǒshéngshù, jiēgǔdān, jiēgǔcǎo (cǎoběn, kě rù yào)* showy eriolaena *Eriolaena spectabilis* (火绳树), and/or *E. malvacea* a medicinal herb, root-bark is used). **6** *n.* <KHAOX,SAUX> နာရပ်၊ စေကမြင်း၊ ရှိခိုးပင် 舞草, 跳舞草, 接骨草(草本, 枝叶可入药) ríang jé 6 *wǔcǎo, tiàowǔcǎo, jiēgǔcǎo (cǎoběn, zhī yè kě rù yào)* dancing plant, telegraph plant, common codariocalyx (*Desmodium gyrans*, Dehong Tai 'yalangga' [呀浪戛], shrub, to 1.5m, leaflets jerk in early morning sunshine, root used medicinally). ☞ khaox caong pet [ceu 1], khaox guah sang:, taux guah sang: [ceu 2], lhax pai: puk, khaox pai: puk, rib pai: puk [*syn.*]. ☞ khaox lhax mheem: proik [ceu 4] . [lit. 'heal breaks', cf.. Hox 'connect bones'].

pai: poeh [bai bouih] /pai poih/ *n.* <KAWNG,SAUX> ပိုးနားသန်၊ ကင်းနားသန်၊ ခခွေးကောင် 马陆, 约安居马路, 地龙, 千脚虫, 山白鹇, 多脚虫, 滚山珠 *mǎlù, yuēānjū mǎlù, dìlóng, qiānjiǎochóng, duōjiaǒchóng, gǔnshānzhū* earthworm? millipede? (*Prospirobolus joannsi*, used medicinally, lit. 'cures muntjac'?).

pai: saux taoh pui [bai saex daoh būi] /pai saɯʔ tauh pu̱i/ *phr.* ကယ်ဆယ်–၊ လူ့အသက်ကိုကယ် (ရောဂါမှ) 治病救人 *zhìbìngjiùrén* cure illness to save a patient.

pai: sivet [bai si veid] /pai s.vet/ *n.* သံမဏိ၊ စတီး (မီးခတ်ကျောက်အတွက်) 打火机, 火镰 *dǎ huǒ jī, huǒ lián* steel (for flint). ☞ pai: rhiiem: [*syn.*].

pai: yawng: [bai yong] /pai ʑɔŋ/ *n.* <SAUX> ပရုပ်ဆီ၊ (ဒဏ်ကြေ) လိမ်းဆေး 万金油, 清凉油 *wànjīn yóu, qīng liáng yóu* liniment, salve, balm.

pai: rhiiem: [bai hriam] /pai rʰiəm/ *n.* သံမဏိ၊ စတီး (မီးခတ်ရန်)၊ မီးခတ်ကျောက် 打火机, 火镰 *dǎ huǒ jī, huǒ lián* steel (for flint), flint lighter. ☞ pai: sivet [*syn.*].

pai: ling: [bai ling] /pai lɪŋ/ *n.* ဂျင်တစ်မျိုး 团团转（一种用竹木做成，能绕轴旋转的娱乐器具。）*tuántuánzhuàn* (a toy wheel that spins around an axis). ： Pon puk rao ox pai: ling:, pon kling: rawm: klawng: haok blaong. ဝါးအရင်းကိုလည်နေအောင် ကွေးနိုင်တယ်၊ ရေချောင်းကိုအပေါ်တက်အောင်လှည့်နိုင်တယ်။ 能把竹稍折成团团转，能把河水纺上坡。（有技术有本事。）*Can bend bamboo fronds into a wheel and can spin river water up a slope. (Describes being skillful.)* ☞ khao: pai: ling . [Siam ?].

paiawm: (pai: awm:) [bai om] /pai ʔɔm/ *n.* တိမ်၊ မိုးတိမ် 云, 云彩 *yún, yúncai* cloud. ☞ paw: awm: [*var.*].

paig [bāig] /pa̰c/ *vt.* ကုပ်ထုတ်–၊ ကော်ထုတ်– 扒 *bā* shovel, push aside, scrape together, (soil etc.), scratch (one's face). ： paig tiex. မြေကြီးကုပ်ထုတ်တယ်။ 扒土（用手或者其他工具把土扒出来）。 *shovel away soil.* ☞ koik [*syn.*]. ☞ pu paig [*mor.*]. /*f*9/

paing [bāing] /pa̰ŋ/ **1** *vs.* အဖြူရောင် 白 *bái* white. ： pa paing. အဖြူ 白的。 *white* **2** *vs.* ဖျော့– (အရောင်ကိုဆိုလို) 浅（颜色） *qiǎn (yánsè)* light, pale (with colours). ： klai paing. အပြာဖျော့၊ အစိမ်းဖျော့ 浅蓝色, 浅绿色。 *light blue, pale green.* | raoh paing. ပန်းရောင် (အနီဖျော့) 粉红色。 *pink (pale red).* ☞ lung [*ant.*]. /*f*0.0811/ /*f*6/

paing klai [bāing glāi] /pa̰ŋ klaḭ/ *vs.* အပြာဖျော့ရောင်၊ အစိမ်းဖျော့ရောင် 浅蓝色 *qiǎnlánsè* pale blue, pale green. ： man: paing klai. အပြာဖျော့ရောင် အထည်။ 浅蓝的布。 *pale blue cloth.*

paing pak [bāing bag] /pa̰ŋ pak/ *vs.* လင်းထိန်ထိန်၊ ဖြူဝင်းဝင်း 亮堂堂 *liàng tángtáng* bright white.

paing pau: [bāing bae] /pa̰ŋ paɯ/ *n.* မီးခိုးရောင်၊ ဖွဲပြာရောင်၊ ပြာကဲ့သို့ 灰白色 *huībái sè* gray, ashen.

paing plang: [bāing blang] /pa̰ŋ plaŋ/ *vs.* လင်းထိန်–၊ တောက်ပြောင်– 光亮 *guāngliàng* bright, light.

paing ta: [bāing da] /pa̰ŋ ta/ *vs.* ဖြူဖတ်ဖတ် 苍白 *cāngbái*. ： Ngai: baoh paing ta: ngie. မျက်နှာဖြူဖတ်ဖတ်နဲ့။ 脸色苍白。

paing cawd cawd [bāing jōd jōd] /pa̰ŋ tɕɔ̰t tɕɔ̰t/ *vs.* ဖြူတောက်တောက်၊ ဖြူဝင်းဝင်း 白生生 *bái shēng shēng* bright white (glowing white). ： Plah ce: in: paing cawd cawd ngie. ဒီစာရွက်က ဖြူဝင်းနေတာပဲ။ 这张纸白生生的。 *This paper is bright white.* ☞ paing: nyawg [*syn.*].

paing nyawg [bāing nyōg] /pa̰ŋ ɲɔ̰k/ ဖြူတောက်–၊ ဖြူဝင်း– 白生生 *bái shēng shēng* bright white, glowing white. ☞ paing: cawd cawd [*syn.*].

paing silawg [bāing si lōg] /pa̰ŋ s.lɔ̰k/ *vs.* ဖြူဆွတ်– 白花花 *báihuāhuā* pure white.

paing raoh [bāing raoh] /pa̰ŋ rauh/ *vs.* နီမှိုင်းမှိုင်း 红润, 粉红 *hóng rùn, fěn hóng* dusty red.

paing lak [bāing lag] /pa̰ŋ lak/ *vs.* ဖြူလက်– 银白色 *yín báisè* silvery white, glittering white. ： khix paing lak. လက ဖြူလက်နေတယ်။ 银白色的月亮。 *The moon is silvery white.* ☞ paing lu: lak [*syn.*].

paing lu: lak [bāing lu lag] /pa̰ŋ lu lak/ *vs.* ဖြူလက်– 银白色 *yín báisè* silvery white, gleaming white. ☞ paing lak [*syn.*].

paing loeg [bāing lōuig] /pa̰ŋ lo̰c/ *vs.* ဖြူစင်– 纯白 *chún bái* pure white.

paing awn: [bāing on] /pa̰ŋ ʔɔn/ *vs.* ဖြူနုန–၊ ဖြူဖျော့ 白嫩 *báinèn* fair, soft and delicate (of skin). ： Ngai: baoh paing awn: ngie. မျက်နှာက ဖြူနုနေတာပဲ။ 脸白嫩嫩的。 *One's face is fair and soft.*

paing: singi [baing si ngī] /pa̰ŋ s.ṇi/ ဖြူဖန့်ဖန့်, 亮晶晶, 白晃晃 *liàng jīng jīng, bái huǎng huǎng*.

pok[1] [boug] /pok/ *vt.* ထုတ်ယူ– 掏 *tāo* draw out, pull out, fish out. ： pok sub lih khaing: daux lawk. ဆေ ပြောင်းထဲကဆေးလိပ်ကိုထုတ်ယူလိုက်ပါ။ 把烟从竹筒里掏出来。 *pull some tobacco out of the box.*

pok[2] [boug] /pok/ *vi.* နစ်–၊ နစ်ဝင်–၊ မြုပ်–၊ တူး– 陷（指犁头下陷） *xiàn (zhǐ lítóu xiàxiàn)* sink, dig into (referring to the blade of a plough sinking into the soil). ： Krong: thai: in: ang: mhawm:, uik pok ngie tix thai:. 这犁不好, 一犁便陷下去了。 *This ploughshare is no good, it digs in too deep when you plough with it.*

pot[1] [boud] /pot/ *adv-post.* ပုံမှန်၊ များသောအားဖြင့်၊ အများအားဖြင့်၊ ခါတိုင်း၊ အစဉ်သဖြင့်၊ အစဉ် 经常, 照常 *jīngcháng, zhàocháng* regularly, normally, usually, as usual, by habit. ： Nawh hoek pot

tin:. သူဒီနေရာကို ပုံမှန်လာတယ်။ 他经常到这里来。 *He comes here regularly.* | Tawx hoek bawg yam:, nawh tawng pot tix hoek. အချိန်ကျရင် သူခါတိုင်းလိုပဲလာလိမ့်မယ်။ 到时, 他照常来。 *When the time comes, he will come as usual.* ☞ lawx lawx, jheeng: jheeng:, jheeing: jheeing:, sijheeng:, sijheeng: sijhai: [*syn.*]. /*f*0.0599/ /*f*4/

pot[2] [boud] /pot/ *vi.* ကျိုး– 折，断 *zhé, duàn* break (of hard things). **:** Khaox in: hoik pot. ပျဉ်ပြားကျိုးပြီ။ 这木头断了。 *This board is broken* ☞ puk, duah, dud[1] [*syn.*]. /*f*0.0599/ /*f*4/

pot bawng: phawng: nyiex [boud nbong pong nyīex] /pot bɔŋ pʰɔŋ ɲiːɛʔ/ *phr.* ◌ ◌ားကျိုး အိမ်ကြေမွ 家破人亡 *jiā pò rén wáng* one's house and family in ruin (lit. 'stairs broken and house crumbled').

poh (poeh) [bouih] /poih/ *n.* <TOSAT> ◌ျ 麂子, 赤麂 *jǐzǐ, chìjǐ* muntjac, Indian muntjac, barking deer (*Muntiacus muntjak*, or perhaps *Muntiacus reevesi*, Reeves's muntjac; 'muntjac' ← Malay menjangan 'deer'). **:** Poh mawh cao: pak, cak mawh cao: prawng. ◌ျကသန့်ရှင်းရေးလုပ်တဲ့သူ၊ သမင်ကတရာ◌ စီရင်တဲ့လူ။ 麂子是诏百，马鹿是管事。 *The muntjac is the commandant, the red deer is the magistrate. (perhaps a totemistic reference)*

po:[1] [bou] /po/ *n.* ဆုံ၊ မောင်းဆုံ 碓, 臼 *duì, jiù* mortar (concave stone bowl for pounding grain with pestle). ☞ bo: [*var.*]. ☞ ceen: ②, jeen:, jawk[2] [*syn.*]. /*f*0.0103/ /*f*7/

po:[2] [bou] /po/ *vi.* <VM?> ပျံ–၊ ပျံသန်း– 飞 *fēi* fly. **:** **cag po:** ◌ ◌ ◌ဉ်ပျံ 飞机 *aeroplane (UK), airplane (US)* ☞ pu: [*var.*].

pog [bōug] /pọk/ *vs.* ခိုင်–၊ ကြံခိုင်–၊ မာ–၊ သန်– 茁壮 *zhuózhuàng* sturdy, hardy, tough. **:** Kawn: nghox cax pog ngie. ကျုပ်ငယ်လေးတွေ တော်တော်သန်တာပဲ။ 麦苗茁壮。 *The young wheat stalks are quite sturdy.*

pong [bōung] /poŋ/ *vi.* ◌ေါက်–၊ ကွ–၊ ခွ–၊ ဖောင်း–၊ ပွ–၊ ဖော– 膨胀, 肿 *péngzhàng, zhǒng* blow up, enlarge, puff up, swell, bulge. **:** Cak in: hoik yum tom: ponbo mai: vaig kawx hoik ploh hoik pong heue. ဒီသမင်ညကတည်းကသေနေပြီ၊ ဗိုက်လည်း ဖောင်းပွနေပြီ။ 这头马鹿昨晚就死了，肚子都膨胀了。 *This deer died last night and his belly is already puffed up.* ☞ pawng[2] [*var.*]. ☞ ploh ①, uah [*syn.*].

pon[1] [bōun] /pọn/ **1** *va.* [ကြိယာ]နိုင်–၊ [ကြိယာ]လို့ ရ– 能, 可以 *néng, kěyǐ* can, be able to. **:** Iiet, kix keem: pon yuh kaing in: nang:? သူတို့ဒီအလုပ်ကို လုပ်နိုင်မှာလား၊ အက်။ 老五, 她们能搞这种工作吗？ *Can they do this work, Iad?* **2** *vt.* ရ–၊ လက်ခံရရှိ– 得, 得到 *dé, dédào* get, receive. **:** Ciiet pon miex ding? ကျက်၊ ဘယ်လောက်ရသလဲ။ 老七得多少？ *How much does Ciad get?* **3** *vt.* ◌ ◌◌ ◌ တောင်၊ ခန့် 一样 (?) *yíyàng* equal to, equivalent to, as big as (?) (expresses comparison, often together with 'koui', lit. 'have obtain'?). **:** Ia: pon toi:, moi pon sang:. ကြက်ကရစ်လောက်တောင်ရှိတယ်၊ နွားကဆင်လောက်တောင်ရှိတယ်။ 鸡有白鹇般大，黄牛有大象般大。（形容六畜兴旺。）*The chickens are as big as silver pheasants, and the cattle are as big as elephants. (Describes flourishing livestock.)* | Pauh ia: koe: pon toi:, pauh moi koe: pon sang:. ကြက်သတ်တာရစ်ကောင်လောက်ရှိတယ်၊ နွားသတ်တာဆင်လောက်ရှိတယ်။ 杀鸡有白鹇一样大，杀牛有大象一样大。（宴会祝辞，形容肴馔丰盛。）*We slaughter a chicken as big as a silver pheasant, we slaughter an ox as big as an elephant. (A celebration toast describing abundance of food and drink.)* | Ang: brung brug aux koe: pon lai:, ang: ngai: kaig aux koe: pon maing. ကျွန်တော်ဆီးတဲ့မြင်းရှဉ့်လောက်မရှိဘူး၊ ယှက်တတ်တဲ့ကျွန်တော်မျက်လုံးခြင်လောက်မရှိဘူး။ 坐骑没有松鼠大，我的羞脸没有蠓虫大。（我的羞脸何处藏?）*The horse I ride is not as big as a squirrel and my purview is not as big as a midge's. (?)* /*f*0.4203/ /*f*2/

pon[2] [bōun] /pọn/ *vt.* ခူး–၊ ဆွတ်–၊ ခြွေ–၊ ရွေး–၊ ရွေးချယ်– 摘 *zhāi* pick, pluck, select. **:** pon chax. လက်ဖက်ခူးသည်။ 摘茶。 *pick tea leaves.* /*f*0.4203/ /*f*2/

pon khao: [bōun kao] /pọn khau/ *v.* ဖြေဆိုနိုင်– 考取 *kǎoqǔ* pass an entrance examination.

ponngaix (pon ngaix) [bōun ngāix] /pọn ŋạiʔ/ *n.* ◌ေ့ နေ့အခါ၊ နေ့အချိန် 白天 *báitiān* daytime.

pon ngox [bōun ngōux] /pọn ŋọʔ/ *tw.* မနက်ခင်း 早晨 *zǎochén* morning.

ponngawb (pon ngawb) [bōun ngōb] /pọn ŋɔ̰p/ *tw.* မနက်၊ နံနက်ခင်း 上午, 早上, 早晨 *shàngwǔ, zǎoshang, zǎochén* morning, a.m.. **:** Kix ah lai ponngawb. သူတို့နံနက်ခင်းမှာစာသင်တယ်။ 他们上午读书。 *They study in the morning.*

ponbo (pon bo) [bōun nbōu] /pọn bọ/ *n.* ညနေ၊ ညနေခင်း၊ ညချမ်း 晚上 *wǎnshang* evening.

pon mawh [bōun mōh] /pọn mọh/ *adv.* ပဲ 才, 只 *cái, zhǐ* only, just. **:** Bon mawh ding ngie. ဒီလောက်ပဲလား။ 才这么点。 *Only this much.*

pon jhawp [bōun nqob] /pọn dʑhɔp/ *vt.* ဆုပ်ကိုင်–၊ ဆွဲကိုင်နိုင်– 掌握 *zhǎngwò* grasp, master, know well.

pon sax [bōun sax] /pɔ̰n saʔ/ *tw.* မနက်ဖြန် 明天 *míngtiān* tomorrow. ☞ pa: sax [*var.*]. ☞ sax ③ [*syn.*]. ☞ kawx [*ant.*].

ponsawm: (pon sawm:) [bōun som] /pɔ̰n sɔm/ *tw.* ညအခါ၊ ညအချိန် 夜里，夜间 *yè lǐ, yèjiān* nighttime.

pon yie cie yoing [bōun yīe jīie yōing] /pɔ̰n ʑḭɛ̰ tɕḭɛ ʑɔ̰i ŋ/ *phr.* အလကားရချင် 不劳而获 *bù láo ér huò* reap without sowing, profit by other people's toil.

pon: [boun] /pon/ *num.* ၄ (၄) 四 *sì* four, 4. **:** ce: pon: plah. စာရွက်လေးရွက် 四张纸。 *four sheets of paper.* ☞ si:[3] [*syn.*]. /*f*0.0774/ /*f*4/

pon: pak [boun bag] /pon pak/ *vs.* ၄ ဘက်ထောင့်၊ စတုရန်း 四方形, 四棱形 *sìfāng xíng, sì léng xíng* square ('four widths?'). ☞ pon: plak [*var.*].

pon: plak [boun blag] /pon plak/ *vs.* ၄ ပြားထောင့်၊ စတုရန်း 方（桌子是方的） *fāng (zhuōzi shì fāng de)* square ('four points'). ☞ pon: pak [*var.*]. ☞ lawm: le: [*ant.*].

pu [bū] /pṵ/ **1** *vs.* ထူ–၊ ထူထပ်–၊ သိပ်သည်း–၊ ပြွတ်–၊ ကျပ်– 厚, 密 *hòu, mì* thick, dense. **:** Sivawng ma: in: chaox tix pu sum: tix. ဒီအကွက်မှာ ပြောင်းတွေပြွတ်နေအောင်စိုက်ထားတယ်။ 这块地的玉米种的太密。 *The maize is planted too densely in this plot.* **2** *vs.* အရှက်အကြောက်ကင်း–၊ လုပ်ရဲကိုင်ရဲ၊ be shameless, be brazen?. **:** Kied pu ngai: kaw in: lie! ဒီလူ အရမ်းအရှက်အကြောက်ကင်းတာပဲနော်။ *This fellow is very shameless.* ☞ rhi: [*ant.*]. ☞ bu [*mor.*]. /*f*7/

pu ngai [bū ngāi] /pṵ ŋa̰i/ *vs.* မသင့်တော်–၊ မတင့်တယ်–၊ လူပါးဝ–၊ ရိုင်းစိုင်း– impertinent, cheeky (UK), rude (US).

pu pa [bū bā] /pṵ pa̰/ *vt.* စမ်း–၊ စမ်းတဝါးဝါးဖြစ်– 摸, 摸索 *mō, mōsuo* grope. **:** pu pa tix hu: mai: vhaik. အမှောင်ထဲမှာစမ်းတဝါးဝါးသွားတယ်။ 在黑暗中摸索前进。 *grope forward in the dark.*

pu pax [bū bāx] /pṵ pa̰ʔ/ *v.* ၄ –၊ အလျင်လို–၊ ကတိုက်ကရိုက်ဖြစ်–၊ အလောသုံးဆယ်လုပ်– 急忙, 草率 *jímáng, cǎoshuài* in a hurry, rushed. ☞ pu pab [*var.*].

pu pag [bū bāg] /pṵ pa̰k/ *onom.* ဝါးလုံးခေါက်သံ（敲竹篱声） *(qiāo zhú lí shēng)* (sound of knocking on bamboo).

pu pab [bū bāb] /pṵ pa̰p/ *v.* ၄ –၊ အလျင်လို–၊ ကတိုက်ကရိုက်ဖြစ်–၊ အလောသုံးဆယ်လုပ်– 急忙, 草率 *jímáng, cǎoshuài* hurry, rush, hasten. **:** Nawh pu pab tix hu: rieb ting: hua:. ဖုန်းကိုကတိုက်ကရိုက်သွားကိုင်တယ်။ 他急忙地去接电话。 *He hurried to answer the telephone.* | Koi mhaw: kaing, paw pu pab tix yuh. အလုပ်ကိုသေသေချာချာလုပ်။ ပျင်းတိပျင်းရွဲမလု□□ 仔细地工作, 别草率从事。 *Work carefully, don't go about it lackadaisically.* ☞ pu pax [*var.*].

pu pab pu pe [bū bāb bū bēi] /pṵ pa̰p pṵ pḛ/ *v.* ကပျာကယာ၊ ကသုတ်ကတိုက် 匆匆忙忙 *cōngcōng máng máng*.

pu pang [bū bāng] /pṵ pa̰ŋ/ *v.* ဟိုတိုက်ဒီတိုက် တိုက်–၊ ယိမ်းထိုး– 磕碰, 到处乱撞 *kē pèng, dàochù luànzhuàng* bump around, bang about. ☞ pung pang [*var.*]. ☞ pam, peem[2], teeh[1] ② (teeih), teeing, teeh[2] (teuh), tiah[3], tuih[1] ①, sideeing, sidheet, theh[1] [*syn.*].

pu pam [bū bām] /pṵ pa̰m/ *v.* ဝင်တိုက်–၊ ခလုပ်တိုက်– 乱碰, 乱撞 *luàn pèng, luàn zhuàng* bump into things, knock things about. **:** Riien rhawm:, paw pu pam tix. ခလုပ်မတိုက်မိဖို့သတိထား 小心, 别乱撞。 *Be careful, don't bang into everything.* ☞ pam [*mor.*].

pu paig [bū bāig] /pṵ pa̰c/ *v.* ကုတ်–၊ ယက်–၊ 乱抓, 乱扒 *luàn zhuā, luàn bā* grab, grope. **:** Sox pu paig daux kiang. ခွေကြွက်တွင်းကိုကုတ်ယက်နေတယ်။ 狗乱扒老鼠洞。 *The dog pawed recklessly at the rat hole.* *v.* ကုတ်–၊ ယက်–၊ 乱抓, 乱扒 *luàn zhuā, luàn bā* grab, grope. **:** Sox pu paig daux kiang. ခွေကြွက်တွင်းကိုကုတ်ယက်နေတယ်။ 狗乱扒老鼠洞。 *The dog pawed recklessly at the rat hole.* ☞ paig [*mor.*].

pupi (pu pi) [bū bī] /pṵ pḭ/ *vs.* မှုန်–၊ ဝေ–၊ ဝါး–၊ မသဲကွဲ–၊ မပြတ်သား– 模糊, 眼花 *móhu, yǎn huā* vague, blurred, indistinct. **:** Yiex kuad in: hoik pupi ngai:. ဒီအဖွားရဲ့ အမြင်အာရုံဝေဝါးနေပြီ။ 这位老太太的眼睛花了。 *This old lady has blurred vision.* ☞ pliex[2], pupi, hi:[2] ③, mhu: mhai:, vuvi[1] ③, vux vix [*syn.*].

pu pie [bū bīe] /pṵ pḛ/ **1** *vi.* မျက်စိကျိန်း– 耀眼 *yàoyǎn* bright, dazzling. **:** Tawng: koek ngai: pu pie ngie. ၊ ပြက်နှာကိုထိုးတာ ပြက်စိကျိန်းနေတာပဲ။ 阳光耀眼。 *The sunlight is dazzling.* **2** *vs.* 模糊，不清楚 *móhu, bù qīngchu*. **:** Pui daing: yie pu pie ngai: kah kuad tix. 人一到老年，眼睛就会容易模糊。

pu piah [bū bīah] /pṵ pḭəh/ *vs.* ရှုပ်ပွ–၊ ရှုပ်ယှက်ခတ်– 零乱, 乱七八糟 *líng luàn, luànqībāzāo* chaotic, in a mess, messed up, disorderly. **:** Nyiex in: pu piah kraung khrai: kah. ဒီအိမ်ပစ္စည်းတွေနဲ့ရှုပ်ယှက်ခတ်

နေတာပဲ။ 这房里的东西乱七八糟的。 *The things in this house are a big mess.*

pu pra [bū brā] /pṵ pra̰/ *onom.* ချောင်းရေစီးသံ（流水声） *(liúshuǐ shēng)* gurgle (sound of water flowing). ☞ pra [*syn.*].

pu prax [bū brāx] /pṵ pra̰ʔ/ *vs.* ဖြစ်သလို 毛糙 *máo cāo* sloppy, casual. **:** pu prax tix yuh kaing. ဖြစ်သလိုအလုပ်လုပ်တယ်။ 做事毛糙。 ☞ ru: rax [*syn.*].

pu pram [bū brām] /pṵ pra̰m/ *vs.* ရှုပ်ပွလံကျဲ– 乱糟糟 *luàn zāo zāo*.

pu plab [bū blāb] /pṵ pla̰p/ **1** *v.* <SIM:> ေ ြ ြ ခံ 拍打（多指禽类抖动翅膀） *pāida (duō zhǐ qínlèi dǒu dòng chìbǎng)* flap (wings). **2** *onom.* ငှက်အတောင်တစ်ဖျပ်ဖျပ်ရိုက်သံ 扑棱（鸟雀展翅时的声音） *pū léng (niǎo qiāo zhǎn chì shí de shēngyīn)* (sound of bird flapping its wings). ☞ plu plab [*var.*].

pu plang [bū blāng] /pṵ pla̰ŋ/ *vs.* ပွစိလန်– 冷落 *lěng luò*. **:** Nyiex ting ot pui ra: loe: kaux ngie, uik pu plang daux. ဒီအိမ်ကြီးလူနှစ်ယောက်သုံးယောက်ပဲနေတာအထဲမှာပွစိလန်နေတာပဲ။ 大的房子住两三个人, 显得十分冷落。 *The big house can accommodate two or three people and still feel deserted.*

pu lug lug [bū lūg lūg] /pṵ lṵk lṵk/ *vs.* ထူထူကြီး 厚厚的 *hòu hòu de*. **:** Man: lung in: pu lug lug. ဒီပိတ်မည်းကြီးထူထူကြီးနဲ့။ 这黑布厚厚的。

puk [bug] /puk/ **1** *vt.* ေါက်–၊ ချိုး–၊ ပိုင်း–၊ ကွေး– 扳，撅，攀摘 *bān, juē, pānzhāi* bend, break, snap. **:** Puk giien: tix. လက်ကွေး– 扳指头。 *bend the finger.* | Paw nieb tix puk khaox tai. ပန်းတွေအကိုင်းတွေကို အရမ်းကာရော မချိုးနဲ့။ 不要随便攀摘花木。 *Don't pull down and break off tree branches and flowers indiscriminately.* **2** *vi.* ခေါက်– 挫伤, 扭 *cuòshāng, niǔ* sprain, wrench, twist. **:** puk caong tix. ခြေထောက် ခေါက်သွားတယ်။ 我的脚扭了。 *I sprained my ankle.* ☞ duah, dud[1], pot[2] [ceu 1] [*syn.*]. ☞ buk [*mor.*]. /*f*7/

puk ngai lox [pug ngai loux] /pʰuk ŋai loʔ/ *n.* <VH> အဘိဓာန် 词典 *cídiǎn* dictionary. ☞ tshi: ting:, tshix ting:, lai tsi: ting:, phuk lai toe: dee bleeh [*syn.*].

pukpak [bug bag] /puk pak/ *vi.* ေ ြှင်ခတ်– 汹涌, 翻滚, 摇晃 *xiōngyǒng, fāngǔn, yáohuàng* slosh, splash about, jiggle (of liquid), swell (of waves). **:** Aw: pa ang: naog rawm kied pukpak. -- Sheekspiya:. ေပြည့်သောအိုးဟာဘောင်ဘင်ခတ်တယ်။ . . . . --莎士比亚 *The empty vessel makes the greatest sound. -- William Shakespeare* ☞ pu: pak, pu: pang: ② [*var.*].

put [bud] /put/ *conj.* တပြိုင်နက်၊ [ကြိုယာ]လျှင် [ကြိုယာ]ချင်း 一……就 *yī ……jiù* as soon as .... **:** Nawh put tix caox, ang: lai: mawh. သူစိတ်ဆိုးရင် မလွယ်ဘူး။ 他一发脾气, 就不得了。 *When he gets angry it's terrible.*

puh paing viex bun: [būh bāing vīex nbun] /pṵh pa̰ɲ vɛ̰ʔ bun/ *n.* <SAUX> ေ ွးဖြူဆင်းသော (အမျိုးသမီးများ) 白带（妇女生殖器官的一种分泌物） *báidài (fùnǚ shēngzhí qìguān deyīzhǒng fēnmìwù)* leucorrhoea (a white mucous secretion from the female uterus and vagina).

puh pu: [būh bu] /pṵh pu/ *n.* ေ ြ ငွန်၊ ဖွန် 风筝 *fēngzheng* kite.

puh lu le aing: [būh lū lēi aing] /pṵh lṵ lḛ ʔaɲ/ *n.* <KAWNG> နွားချေးပိုး၊ ချေးပိုးထိုး 蜣螂，屎壳郎 *qiāngláng, shǐkéláng* dung beetle (*Scarabaeidae*, lit. 'beetle which rolls dung').

pux[1] [būx] /pṵʔ/ *n.* <BEEN> ေ ညီ၊ နှမ၊ ညီမ 弟弟，妹妹，小舅子，小姨子 *dìdi, mèimèi, xiǎojiùzi, xiǎoyí zǐ* younger brother or sister, aunt or uncle younger than oneself. ☞ phux[3] [*var.*]. /*f*0.0212/ /*f*5/

pux[2] [būx] /pṵʔ/ *vt.* ပိုး–၊ ကျောပိုး– 背 *bēi* carry on the back. **:** pux kawn: nyawm. ခလေးကိုကျောမှာပိုး 背小孩。 *carry a child on one's back.* ☞ phux[4] [*var.*]. ☞ geeing (?) [*syn.*]. ☞ bux, sibux[1] [*mor.*]. /*f*0.0212/ /*f*5/

puxke: (pux ke:) [būx gei] /pṵʔ ke/ *n.* အကိုအမ 哥哥, 姐姐 *gēge, jiějie* elder brother or sister. ☞ paox ke: [*syn.*].

puxke: pux khang: [būx gei būx kang] /pṵʔ ke pṵʔ kʰaŋ/ *n.* အကိုအမများ 哥哥姐姐 older brothers and sisters. ☞ paox ke: paox khang: [*syn.*].

puxke: bun: (pux ke: bun:) [būx gei nbun] /pṵʔ ke bun/ *n.* အမ 姐姐 *jiějie* sister (elder).

puxke: simex (pux ke: simex) [būx gei si mēix] /pṵʔ ke s.mḛʔ/ *n.* အကို 哥哥 *gēge* brother (elder).

pux pux [būx būx] /pṵʔ pṵʔ/ *n.* ညီလေး၊ မောင်လေး၊ နှမလေး၊ ညီမလေး 弟弟, 妹妹, 小舅子, 小姨子 *dìdi, mèimèi, xiǎojiùzi, xiǎoyízǐ* younger brother or sister, aunt or uncle younger than oneself. ☞ paox pux [*syn.*].

pux bun: [būx nbun] /pṵʔ bun/ *n.* ညီမ၊ နှမ 妹妹 *mèimèi* sister (younger).

pux simex [būx si mēix] /pṵ? s.mẹ?/ *n.* ညီ၊ မောင် 弟弟 *dìdi* brother (younger). ☞ puxaik, paox aik (?) [*syn.*].

puxaik (pux aik) [būx aig] /pṵ? ʔac/ *n.* ညီ၊ မောင်၊ အကို 兄弟 *xiōngdì* brother. ☞ paox aik, pux simex [*syn.*].

pux o: [būx ou] /pṵ? ʔo/ *n.* ညီအမ၊ လင်ညီအမ 姊妹，妯娌 *zǐmèi, zhóulǐ* sisters, brothers' wives.

pu: (pu) [bu] /pu/ *vi.* ပျံ–၊ ပျံသန်း– 飞 *fēi* fly. **:** Sim: hoik pu:. ငှက်ပျံသွားပြီ။ 鸟飞了。 *The bird flew away.* ☞ po:[2] [*var.*]. /*f*0.1415/

pu: kao: [bu gao] /pu kau/ *n.* <VH> ကြေငြာချက် 布告 *bùgào* announcement. [Hox].

pu: khaw: [bu ko] /pu kʰɔ/ *v.* <VH> သင်ခန်းစာပြုပြင်– 补课 *bǔkè* make up schoolwork, make up a missed lesson.

pu: pak [bu bag] /pu pak/ *vi.* လှုပ်–၊ ယမ်း–၊ တုန်–၊ ဖိတ်–၊ စင်–၊ လှျံ– 汹涌, 翻滚, 摇晃（指容器中的液体）*xiōngyǒng, fān gǔn, yáohuàng (zhǐ róngqì zhōng de yètǐ)* jiggle, slosh, splash about, overflow (of liquid in a container). ☞ pu: pang: ②, pukpak [*var.*].

pu: pang: [bu bang] /pu paŋ/ **1** *vi.* ◌ꩲ–၊ လှုပ်– 摇动 *yáodòng* rock back and forth, sway. **:** Bhaung: hoik pu: pang: yuh pang: khaox. 风吹得树摇动了。 *The stand of trees swayed back and forth in the wind.* **2** *vi.* ◌ ▯▯▯ ▯▯▯ ▯▯ လှျံ– 荡, 摇晃（指容器中的液体）*dàng, yáohuàng (zhǐ róngqì zhōng de yètǐ)* jiggle, slosh, splash about, overflow (of liquid in a container). **:** Pu: pang: rawm: khaing: daux tung. 水从桶里荡出来了。 *Water splashed out of the bucket.* ☞ pu: pak, pukpak [ceu 2] [*var.*].

pu: pik [bu big] /pu pic/ *onom.* မိုးပေါက်မိုးစက်ကျသံ 嘀嗒（雨水下滴声） *dídā (yǔshuǐ xià dī shēng)* drip-drip (sound of raindrops falling).

pu: pik pu: pak [bu big bu bag] /pu pic pu pak/ *onom.* ပုဝိပုပပ် 丁零当啷（金属撞击声） *dīng líng dāng lāng (jīnshǔ zhuàngjī shēng)* clink-clank, ding-a-ling (sound of metal striking metal).

pupi: (pu: pi:) [bu bi] /pu pi/ *vt.* စမ်း–၊ ▯ ▯▯၊ စမ်းတဝါးဝါးဖြစ်– 摸, 抚摸 *mō, fǔmō* feel, touch, grope. **:** Pu: pi: maix patix? ခင်ဗျားဘာစမ်းကြည့်သလဲ။ 你摸什么? *What are you touching?* | Nawh pupi: tix kawk ngu pon sawm:. ညရောက်ရင် သူမီးခွက်ကိုစမ်းတဝါးဝါးရှာတယ်။ *He holds (?) gropes for (?) an oil lamp at night. (?)*

pu: piiet [bu biad] /pu piət/ *v.* ထိုး–၊ ဆက်တိုက်ထိုး– 扑打（反复地） *pū dǎ (fǎnfù de)* pummel.

pu: piiet [bu biad] /pu piət/ *v.* ◌ ▯–၊ အလျင်လို–၊ ကတိုက်ကရိုက်ဖြစ်–၊ အလောသုံးဆယ်လုပ်– 赶紧, 急忙 *gǎnjǐn, jímáng* hurried, rushed, in a hurry, in a rush. **:** pu: piiet tix yuh kaing. အလျင်သုံးဆယ်လုပ် 赶紧工作。

pu: piiem: [bu biam] /pu piəm/ **1** *vt.* လိုက်ကောက်– 拣 *jiǎn* pick up. **:** Pu: piiem: khaix tik pui. သူများပစ်ထားတာတွေလိုက်ကောက်။ 拣别人丢掉的东西。 **2** *adv.*ꩲ ဖြစ်သလို 将就 *jiāngjiu* make to with, make the best of. **:** Sibex in: hoik laux kawx, nawh ca: pu: piiem: tix ih. ဒီအင်္ကျီစုတ်ပြဲနေပြီ၊ သူဖြစ်သလိုဝတ်သေးတယ်။ 这件衣服虽然破了, 但他还将就着穿。

pu: prang: [bu brang] /pu praŋ/ *vi.* ပျံ့–၊ ပျံ့ကြဲ– 散开 *sànkāi* scatter, disperse. ☞ pru: prang:, pung: prang:, prung: prang: [*var.*].

pu: plak [bu blag] /pu plak/ *vi.* လှိမ့်–၊ လိပ်– 翻, 翻来翻去, 打滚 *fān, fānlaifānqu, dǎgǔn* turn over repeatedly, roll. ☞ pu: pliak, plu: pliak [*var.*]. ☞ plak[3] [*mor.*].

pu: plak praix [bu blag brāix] /pu plak prạiʔ/ *v.* လျှပ်စီးလက်– 扯闪（云南方言）*chěshǎn* flash (lightning). ☞ plu: plak praix [*var.*].

pu: pliak [bu bliag] /pu pliək/ *vi.* လှန်–၊ မှောက်–၊ လှိမ့်–၊ လူး–၊ လူးလိမ့်– 翻, 打滚 *fān, dǎ gǔn* turn over, toss and turn, writhe. **:** Cheu: hoik pu: pliak. ကားမှောက်တယ်။ 车翻了。 *The vehicle overturned.* | Saux daux vaig nawh, pu: pliak tix piang ku: jee blaong. ဗိုက်နာလွန်းလို့ သူအိပ်ရာထဲမှာလူးလိမ့်နေတာပဲ။ 他肚子痛的在床上打滚。 *His adomen hurt so much that he writhed on the bed.* ☞ plu: pliak, pu: plak [*var.*].

pu: pha: [bu pa] /pu pʰa/ *v.* ◌ ▯–၊ ရောနှော– 掺 *chān* mix liquid, dilute. **:** Pu: pha: maix rawm: saux sin: daux rawm: siu:. ခင်ဗျားရေအေးကိုရေနွေးထဲရောလိုက်ပါ။ 你把冷水掺到热水里。

pu: phix [bu pix] /pu pʰiʔ/ *vi.* ပြည့်ကျပ်–၊ ပြွတ်သိပ်– 拥挤 *yōngjǐ* crowded, packed. **:** Pui pu: phix daux peux haw: kong: see:. ကုန်တိုက်ထဲမှာလူတွေပြည့်ကျပ်နေတယ်။ 人拥挤在百货公司里。 *The people are crowded into the department store.* ☞ mhu: mhix, mu: mhix, sikhox, sighox [*syn.*].

pu: phiah [bu piah] /pu pʰiəh/ **1** *vt.* လက်နဲ့ခါ–၊ ဖယ်–၊ ရိုက်– 扑，拍打 *pū, pāida* brush with the hand, hit. **:** pu: phiah nyaox khaing: sibex. အင်္ကျီပေါ်ကဖုန်တွေကိုလက်နဲ့ခါချလိုက်ပါ။ 把衣服上的灰尘打掉。 *brush the dirt off the clothes.* **2** ရိတ်–၊ ခြစ်ယူ–၊ ကလော်– 刮 *guā* shave, scrape. **:** pu: phiah eep

singax khaing: kre: aw:. အိုးကပ်နေတဲ့ ထမင်းတွေ ခြစ်ယူလိုက်။ 把锅底的饭刮干净。 *scrape all the rice from the bottom of the pot.* **3** *vt.* ပွတ်–၊ လျှပ်ထိ– 擦 *cā* rub, stroke, graze. **:** Nawh puing: sim:, te hoik pu: phiah hauk. ငှက်ကိုပစ်တာ မြားကတောင်ပံကိုပဲ လျှပ်ထိသွားတယ်။ 他射鸟，箭只擦着一下羽毛。 *When he shot the bird, the arrow just grazed the bird's feathers.*

pu: phiao: [bu piao] /pu pʰiau/ *n.* <VH,PRIM:> ပိတ်အတွက်ရာရှင်ကူပွန် 布票 *bù piào* cloth rationing coupon. [Hox].

pu: phriet [bu pried] /pu pʰrɛt/ **1** *vi.* ပက်ဖြန်း– 撒，飞溅 *sā, fēijiàn* scatter, spray, spill. **2** *vi.* စိတ်–၊ ပိုင်း–၊ ခွဲ–၊ ခြား–၊ ဖယ်–၊ ပျံ့နှံ့– 分开，散开 *fēnkāi, sànkāi* divide, split up, separate. ☞ phru: phrat [*var.*].

pu: tui: [bu dui] /pu tui/ *n.* <CAG,VH> စစ်တပ်ဖွဲ့ 部队 *bùduì* armed forces, army, troops. ☞ lien:, cub tab kix [*syn.*]. [Hox].

pu: tsix [bu zix] /pu tsiʔ/ *vt.* ပြန်ပြုပြင်–၊ ပြန်စီစဉ် 布置 *bùzhì* fix up, arrange, decorate. **:** Tui: cang: pu: tsix seung: chang:. တပ်မှူးကထုပ်လုပ်မှုတွေကိုပြန်ပြုပြင်တယ်။ 队长布置生产。

pu: cang: [bu jang (bu jāng)] /pu tɕaŋ, pu tɕạŋ/ *n.* <VH?> ဝန်ကြီး၊ မှူးမတ် 部长 *bùzhǎng* minister (government), secretary (UK, in cabinet, US). [Hox].

pu: chong: [bu qoung] /pu tɕʰoŋ/ *vt.* ဖြည့်စွက်– 补充 *bǔchōng* replenish, complement.

pu: raoma: [bu rāo ma] /pu rạu ma/ *n.* ေ ကြာင်း 航空 *hángkōng* aviation.

pug[1] [būg] /pụk/ *vt.* ခူး–၊ ခပ်– 盛, 舀 *chéng, yǎo* ladle, dip (water), spoon. **:** pug eep. ထမင်းခူး– 盛饭 *spoon rice.* ☞ kawn[1], oih [*syn.*]. ☞ bug [*mor.*]. /*f*8/

pug[2] [būg] /pụk/ *onom.* ပုတ်၊ ဒိုင်း (ပြင်းပြင်းမှုန်မှုန် လမ်းလျှောက်သံ) 趵趵 （脚踏地声） *bào bào (jiǎo tà dì shēng)* tramp, tramp (plodding, sound of footsteps). /*f*8/

pub [būb] /pụp/ *vt.* မတော်တဆတွေ့–၊ ကြုံကြိုက်– 碰见, 偶然相遇 *pèngjiàn, ǒurán xiāng yù* meet by chance. ☞ sipub, sibub, sibug [*var.*]. ☞ sidauh[1], sibug sibai [*syn.*]. /*f*7/

pung[1] [būng] /pụŋ/ **1** *n.* စည်၊ ကန်၊ ပီပါ 桶 *tǒng* barrel, tank, drum, oil drum. **:** pung rawm:. ေ *water tank.* **2** *cl.* စည်၊ လုံး 桶 *tǒng* barrel. **:** bee tix pung. ဆီတစ်စည် 一桶油。 *a barrel of oil.* /*f*7/

pung[2] [būng] /pụŋ/ *onom.* ဗုန်းဗုန်း၊ ဒိုင်းဒိုင်း (သေနတ်သံ) 砰砰（枪声） *pēng pēng (qiāng shēng)* bang bang (crack of gun). /*f*7/

pung pang [būng bāng] /pụŋ pạŋ/ *v.* ဟိုတိုက်ဒီတိုက် တိုက်–၊ ယိမ်းထိုး– 磕碰, 到处乱撞 *kēpèng, dàochù luànzhuàng* knock about, bump about. ☞ pu pang [*var.*]. ☞ pam, peem[2], teeh[1] ② (teeih), teeing, teeh[2] (teuh), tiah[3], tuih[1] ①, sideeing, sidheet, theh[1] [*syn.*].

pungpieang (pung piang) [būng bīang] /pụŋ pịaŋ/ *n.* <KAWNG> လိပ်ပြာ 蝴蝶，蛾 *húdié, é* butterfly, moth.

pungpieang mak pu [būng bīang mag bū] /pụŋ pịaŋ mak pụ/ *n.* <KAWNG> လိပ်ပြာကဲ့သို့ငှက်တစ်မျိုး? 天蚕蛾, 大蚕蛾 *tiān cán é, dà cán é* (a kind of moth).

pung piang ting [būng bīang dīng] /pụŋ pịaŋ tịŋ/ *n.* <KAWNG> လိပ်ပြာအကြီးမျိုး 凤蝶 *fèng dié.*

pungpieang taux klaox [būng bīang daex glaox] /pụŋ pịaŋ taɯʔ klauʔ/ *n.* <KAWNG> မုန်ညင်းလိပ်ပြာ 菜白蝶 *cài bái dié* white cabbage butterfly.

pung: [bung] /puŋ/ *vi.* ေ ၊ ရီ– 胀 *zhàng* swell. **:** pung: teeih. 奶胀。 *have swollen breasts. (?)*

pung: puh [bung buh] /puŋ puh/ *vs.* ကုန်း–၊ ခုံး– 鼓起, 鼓鼓的 *gǔqǐ, gǔgǔde* stuffed full, puffed out. ☞ pang: puh [*var.*].

pung: piang: [bung biang] /puŋ piaŋ/ *vi.* ယိုင်–၊ နဲ့–၊ လှုပ်–၊ ဒယီးဒယိုင်ဖြစ်– 摆晃, 摇摇晃晃 *bǎi huǎng, yáo yáohuàng huǎng* teeter, wobble, sway. **:** Kawn: nyawm in: hu: pung: piang: ngie. ဒီကလေး ဒယီးဒယိုင်လမ်းလျှောက်တယ်။ 这小孩走起路来摇摇晃晃的。 *This child teeters as he walks.*

pung: prang: [bung brang] /puŋ praŋ/ *vi.* ပျံ–၊ ပျံကြ– 散开 *sànkāi* scatter, disperse. ☞ pu: prang:, pru: prang:, prung: prang: [*var.*].

pum: [bum] /pum/ **1** *vt.* ပုံ–၊ စုပုံ–၊ စုရုံး–၊ အုံ– 堆, 聚集 *duī, jùjí* pile up, heap up, cluster together. **:** pum: lhiiem: nghox. စပါးနှံတွေ စုပုံထား။ 堆谷穗。 *pile up ears of grain.* | Hia: pum: tix ka khaox. ပျားတွေသစ်ပ ်မှာအုံတယ်။ 蜜蜂聚集在树上。 *Honey bees clustered together on the tree.* **2** *n.* အပုံ၊ အစု 堆 *duī* pile, heap. **3** *cl.* ပုံ၊ စု 堆 *duī* pile, heap. **:** nghox tix pum:. စပါးတစ်ပုံ 一堆稻子。 *a pile of rice grain.* /*f*6/

paw [bō] /pọ̄/ *adv-pre.* မ...[ကြိယာ] နဲ့။ 别, 不要, 莫 *bié, búyào, mò* don't, do not, mustn't (negative imperative). **:** Maix paw lai: hu:. မင်းမသွားတော့

နဲ့။ 你别走了。 *Don't go.* ☞ paw koh, paw lai, paw vi [*syn.*]. /*f*0.1239/ /*f*3/

paw koh [bō gouh] /pɔ̰ koh/ *adv.* မ...[ကြိယာ]နဲ့။ 别, 甭 *bié, béng* don't, do not, mustn't (negative imperative). **:** Paw koh ce: tix kied brax. ကိုယ့် ကိုကိုယ် သိပ်တော်တယ်လို့မထင်နဲ့။ 别自以为很行。 *Don't think that you're so wonderful.* | Paw koh kheux chi: yuh nan:. ယဉ်ကျေးဖို့မလိုပါဘူး။ 甭客气。 *You needn't be polite.* ☞ paw, paw lai, paw vi [*syn.*].

paw kieh nghe: [bō gīeh hngei] /pɔ̰ kɛ̰h ŋhe/ *n.* သန္ဓေတားခြင်း 避孕 *bìyùn* contraception.

paw nyang [bō nyāng] /pɔ̰ ɲa̰ŋ/ *phr.* မလောနဲ့ 别忙 *bié máng* don't rush. **:** paw nyang hu:, krox aux ha:. ပြန်ဖို့မလောနဲ့။ ကျွန်တော့်ကို□□□ပြီ□ဦး။ 别忙走，等我一下。 *Don't be in a rush to leave, wait for me.*

paw shiao [bō sīao] /pɔ̰ s̪iau/ *va?.* မလိုဘူး။ 不必, 不用 *búbì, búyòng* don't have to, don't need to, needn't. **:** Aux tang: yuh siru, maix paw shiao teem:. ကိုယ်ဘာ့သာ လုပ်မယ်။ ခင်ဗျား ကူစရာမလိုဘူး။ 我自己做，你不必帮助。 *I'll do it myself, you don't have to help.* [calque of Hox búyòng 不用 'not use' > 'no need'?].

paw lai [bō lai] /pɔ̰ lai/ *adv-pre.* မ...[ကြိယာ]တော့နဲ့။ 别再, 不要……了, 莫 *bié zài, búyào ... le, mò* don't. ☞ paw, paw koh, paw vi [*syn.*].

Pawlux [Bo Lux] /pɔ luʔ/ *np.* <KHRIT> ပေါ်လု 保罗 *Bǎoluó* Paul (figure in New Testament of Christian Bible, important apostle).

paw vi (pawvi) [bō vī] /pɔ̰ vḭ/ *adv-pre.* မ...[ကြိယာ]နဲ့။ မ...[ကြိယာ]လုပ်သင့်ဘူး။ 别, 不要, 莫 *bié, búyào, mò* don't, do not, mustn't (negative imperative). **:** Paw vi ce: aux hoek tix ploi: pa nhim: piang haktiex in:, Aux hoek tix ploi: pa nhim: ang mawh, viang mawh nan: hoek tix ploi: vaig heue. [Mathiex 10:34] မြေပေါ်သို့ငြိမ်သက်ခြင်းကို စေလွှတ်အံ့သောငါ ငါလာသည်ဟုမထင်ကြနှင့်။ ငြိမ်သက်ခြင်းကို စေလွှတ် အံ့သောငါ ငါလာသည်မဟုတ်။ ထားကိုစေလွှတ်အံ့သောငါ ငါလာသတည်း။ 你们不要以为我的到来会给世界带来和平．我的到来不会带来和平的，而是会带来战乱。 *Don't think that I came to send peace on the earth. I didn't come to send peace, but a sword. [Mat. 10:34]* | Paw vi yuh. မလုပ်နဲ့။ 别做了。 *Don't do it.* ☞ paw, paw koh, paw lai [*syn.*].

pawk [bog] /pɔk/ **1** *vt.* ဖြေ–၊ တုံ့ပြန်– 答, 回答 *dá, huídá* answer, reply, respond. **:** Nawh ang: chix pawk tix gum kawx. သူတစ်ခွန်းမှ ပြန်မဖြေဘူး။ 他一句话也答不上来。 *He couldn't offer a single word in reply.* | pa deeh ra lai pawk. အမေး အဖြေလုပ်ရင်းစာဖတ်။ *responsive reading (as of the Bible).* **2** *vt.* 报复，偿还 *bàofù, chǎnghuán* respond, reciprocate, do sth. in response to sth.. **:** **pawk bix** မကောင်းမှုအတွက်တုံ့ပြန်– 报仇 *retaliate* ☞ chawk [*ant.*]. /*f*0.0367/ /*f*4/

pawk bix[1] [bog nbīx] /pɔk b̪ḭʔ/ *v.* အလုပ်ချင်းလဲ– 换工 *huàngōng* exchange labour. **:** pawk bix paoxtix. အချင်းချင်းအလုပ်လဲကြ 互相换工。 *exchange labour with each other.*

pawk bix[2] [bog nbīx] /pɔk b̪ḭʔ/ *vi.* မကောင်းမှုအတွက် တုံ့ပြန်– 报复, 报仇 *bàofù, bàochóu* retaliate, take revenge, seek vengeance, avenge onself, be vengeful, pay back. **:** pawk bix viied rawm. ရန်တုန်ပြန်–၊ လက်တုန်ပြန်– 打击报复。 *retaliate.* | Paw pawk bix ka paoxtix. မကောင်းမှုအတွက်တုံ့ပြန်ခြင်း မပြုနဲ့ 不要报复人。 *Don't take revenge on others.*

pawk moeg lox [bog mōuig loux] /pɔk mo̰c loʔ/ *n.* ပဲ့တင်သံ 回音 *huí yīn* echo (lit. 'spirit's talking in reply'?).

pawk lai [bog lāi] /pɔk la̰i/ *vo.* စာပြန်– 回信 *huíxìn* send letter in reply.

pawk lox [bog loux] /pɔk loʔ/ *v.* စကားပြန်–၊ ပြန်ပြော–၊ ပြန်ဖြေ–၊ တုံ့ပြန်– 答复，回答 *dáfù, huídá* answer, reply, respond.

pawt [bod] /pɔt/ *vt.* ရှင်း–၊ ရှင်းလင်း– (အကိုင်း) 修, 修整 *xiū, xiū zhěng.* **:** pawt kak khaox. သစ်ကိုင်း ရှင်းတယ်။ 修整树枝。 /*f*8/

pawt (pawd ?) lai [bōd lāi] /pɔ̰t la̰i/ **1** *vo.* ရေ□–၊ 写 *xiě* write. **2** *vo.* <VM?> ဆွဲ–၊ (ပန်းချီ၊ ပုံ) 画 *huà* draw, paint. ☞ tiiem:, diiem, pawd [*syn.*].

pawp [bob] /pɔp/ *n.* <SAUX> ကျွဲနွားဒေါင့်သန်းရောဂါ၊ ဒေါင့်သန်းနာ 炭疽病 *tànjūbìng* anthrax. ☞ saux pawp [*syn.*].

pawp moi phi: siuing: [bob mōi pi si uing] /pɔp mo̰i pʰi s.ʔuŋ/ *n.* <LI> လူကိုခြောက်လှန့်စကား (မြွေနတ်နွားသန်း) 害人精 *hàirénjīng* malevolent spirits (lit. 'ox demon and snake ghost'.

pawh[1] [boh] /pɔh/ *vt.* ယူပစ်–၊ 摘, 拣 *zhāi, jiǎn* pick, pick off, pick up. **:** Pawh nyhak piam khaing: sibex aux liak. ကျွန်တော့်အင်္ကျီပေါ်ကနှပ်ချေးဖတ်ကိုယူပစ်ပေးပါအုံး။ 帮我摘掉衣服上的草籽。 *How about picking the sticky St. Paulswort 'hitchhikers' off my clothes?* ☞ baw: . /*f*10/

pawh[2] [boh] /pɔh/ *vt.* ဆစ် (ဝယ်) 买（指少量的买） *mǎi (zhǐ shǎoliàng de mǎi)* buy (in small quantities). **:** Hu: aux pawh kawn: nyawm ih nex daux laih ceeix. ကျွန်တော်ဈေးထဲမှာကလေးတွေ အတွက်အသားသွားဆစ် (ဝယ်) လိုက်အုံးမယ်။ 我到街

上给小孩买点肉吃。 *I'm going to the market to buy a little meat for the kids to eat.* /f10/

pawh[3] [boh (bōh?)] /pɔh (pɔ̰h)?/ *v.* လိုက်သေးတယ် follow, go with. **:** Pawh nawh tix hu: mai: yix kawx kawx. မနေ့ကသူကျွန်တော်တို့နဲ့သွား လိုက်သေးတယ်။ *[...?...] her to go with us yesterday (?)* /f10/

pawx [box] /pɔʔ/ *vt.* ထပ်ဖြည့်–၊ အပိုဆောင်း– 补 *bǔ* supplement. **:** Nawh kawn: sang: caw tix pawx maix ka mau ceeix. သူကခင်ဗျားကို ပိုက်ဆံနည်းနည်း ပြန်ထပ်ဖြည့်ရမယ်။ 他还应该补给你一点儿钱。 /f0.0263/ /f10/

pawx [bōx (box)] /pɔ̰ʔ, pɔʔ/ **1** *part.* ပေါ့ 吧（用在句末表示商量、提议、请求、命令 等 语气） *ba (yòngzài jùmò biǎoshì shāngliàng, tíyì, qǐngqiú, mìnglìng děng yǔqì)* (final particle, expressing a reservation, proposition, request, or order). **:** Nawh ot, maix hu: pawx! သူရှိတယ်၊ ခင်ဗျားသွားပေါ့။ 他在家, 你去吧！ *He's home, so go!* **2** *part.* တဲ့လဲ 呢（用在疑问句的末尾, 表示疑问的语气） *ne (yòngzài yíwènjù de mòwěi, biǎoshì yíwèn de yǔqì)* (final particle, used after questions). **:** Keem: mawh mawx pa hoek pawx? ဒါဖြင့် လာသွားတာဘယ်သူတဲ့လဲ? 到底是谁来了呢？ *So who was it who came?* | Nawh sang yuh lai: mawx pawx? သူဘယ်တော့လုပ်မှာတဲ့လဲ? 她什么时候做呢 ? *When will she do it?* | Mawh pawx ngai: lai patix nie? ဒီစကားလုံးဘာတဲ့လဲ? (谜底) 是什么字呢？ *What word is it (that answers the riddle)? (?)* | Brie ang: chix tix yuh nin:, nan:, ex sang yuh ka mawx pawx? တို့ဒီနည်းအတိုင်းမလုပ်နိုင်ရင် ဘယ်လိုလုပ်ကြမတဲ့လဲ? 既然这么办不行，那么，咱们该怎么办呢 ? *Since we can't do it that way, how should we do it?* **3** *part.* လို့ (用于引文前) (?) *(yòngyú yǐnwén qián)* (particle used before direct quotations). **:** Nawh ah pawx, 'ngiied tix ih heue:'. 'မြန်မြန်လုပ်ပြီးစား' လို့သူကပြောလိုက်တယ်။ 他说：“赶快吃吧！” *'Hurry and eat,' he said.* | Miex yaox nawh, ah pawx,. ... ' ... ' လို့အမေသူ့ကိုတွေ့ပြီး ပြောလိုက်တယ်။ 妈妈看见了，说：…… *Mother saw him and said,....* | piang nawh pawd pawx,.... ' ... ' လို့အပေါ်မှာထွင်းထားတယ်။ 上面刻着：…… *on it was carved:....* [Man (?)]. /f0.0165/ /f10/

pawx siox [box sioux (box siox)] /pɔʔ sioʔ, pɔʔ sio x/ *vt.* နိုင်စား–၊ အနိုင်ကျင့်–၊ အမြတ်ထုတ်–၊ ခေါင်းပုံဖြတ်– 剥削 *bōxuē* exploit. **:** pawx siox cie cix. လူတန်းစားတွေကိုခေါင်းပုံဖြတ်တယ်။ 剥削阶级。 *exploiting class.* [Hox].

pawx vux kuang [box vux gūang] /pɔʔ vuʔ kṵaŋ/ *n.* <VH> ပြတိုက် 博物馆 *bówùguǎn* museum. ☞ nyiex beung kuad (?) [*syn.*].

paw:[1] [bo] /pɔ/ *n.* နှဘေး 腰肌, 肋下, 身边 *yāojī, lèixià, shēnbiān* side of body. **:** Pui lhak kieh ot mai: paw:, pui aw: kieh ot ka brawk. လိမ်မာပါးနပ်တဲ့လူကိုနှဘေးမှာနေခိုင်း၊ ထုံအတဲ့လူကိုဘေးပတ်လည်မှာနေခိုင်း။ 聪明人让他待在身边，蠢人让他站在庭院。 *Let a clever fellow stay by your side, let a stupid fellow stay out in the courtyard.* ☞ nyaung [*syn.*]. /f8/

paw:[2] [bo] /pɔ/ *vi.* ( ) ( )–၊ ရွဲ– 偏，斜 *piān, xié* slant, skew. **:** paw: plak dawm:. ညာဘက်ကို စောင်းလိုက်။ 偏右。 *slant to the right.* | sam: paw: ceeix. နည်းနည်းစောင်းနေတယ်။ 稍斜一点儿。 *a little slanted.* /f8/

paw: awm: [bo om] /pɔ ʔɔm/ *n.* တိမ် 云, 云彩 *yún, yúncai* cloud. ☞ pai: awm: [*var.*].

pawg [bōg] /pɔ̰k/ *vi.* လှည့်–၊ နောက်လှည့်–၊ ပြန်လှည့်–၊ ပြန်ကွေ့– 折回，返回 *zhéhuí, fǎnhuí* turn back, turn around. **:** Nawh hoek greung krax pawg tix deeh. သူလမ်းတဝက်မှာ ပြန်လှည့်တယ်။ 他走到半路又折回来了。 *While coming he turned around midway.* ☞ bawg [*mor.*]. /f10/

pawd[1] [bōd] /pɔ̰t/ **1** *vt.* <VH?> ( )– 写 *xiě* write. **: pawd lai** ( )– 写字 *write* **2** *vt.* <VM?> ဆွဲ–၊ ပန်းချီဆွဲ– 画 *huà* draw, paint. **:** Sonsang yuh kiex tix mhawm: grang, kiex tom phaw: lox tau, lai loh paox tix pawd rieng tai ka hauk paox tix heue. ရစ်နဲ့ကျီးတို့သူတို့ကိုယ်သူတို့ ပိုလှအောင် တယောက်တောင်ပံကိုတယောက်က ပန်းပုံတွေဆွဲပေးဖို့အရေး တိုင်ပင်ကြတယ်။ *In order to make themselves more beautiful, they [the silver pheasant and the crow] discussed painting floral pictures on each other's feathers.* ☞ tiem:, pawd lai [*syn.*]. /f0.0356/ /f8/

pawd[2] [bōd] /pɔ̰t/ *vt.* ဖြတ်–၊ ထွင်း–၊ ရှ– 刻, 划, 划破 *kè, huá, huápò* cut, carve, score, scratch, slash. **:** Bawd ox pawd giien: aux. ငါ့လက်ချောင်းဝါးစရှသွားတယ်။ 竹片划破了我的手指。 *The bamboo sliver cut my finger.* ☞ bawd[1] [*mor.*].

pawd tiiem: [bōd diam] /pɔ̰t tiam/ *vt.* စာရေးသူ 编写 *biānxiě* compile, compose.

pawb [bōb] /pɔ̰p/ *vi.* မိဘနှင့်ခွဲနေ–၊ မိရင်းဘရင်းမဟုတ် သူနှင့်နေ– 寄居 *jìjū* live away from home, live with someone other than biological parents. **:** Aux pawb tix ot mai: keeing: ting tix. ကျွန်တော် ဦးလေးနဲ့နေတယ်။ 我寄居在伯父家里。 *I live with my uncle.*

pawng[1] [bōng] /pɔ̰ŋ/ *vt.* ကာ–၊ နေရာချထား–၊ ကာကွယ်–၊ အကာအကွယ်ပေး– 包庇, 庇护 *bāobì, bìhù* shield, shelter, protect. **:** Paw pawng pui ang: mhawm:. လူဆိုးတွေကို နေစရာမပေးနဲ့။ 不要包庇坏人。 *Don't give shelter to bad people.* | Paw pawng kawn: tix. ကလေးတွေကို အကာအကွယ်မပေးနဲ့။ 不要庇护自己的孩子。 *Don't shield your own children. (?!)* /f10/

pawng[2] [bōng] /pɔ̰ŋ/ *vi.* ပေ□ □□ရ။ ယောင်ကိုင်း–၊ ဖို–၊ ဖော–၊ ဖောင်း–၊ ကား– 胀, 膨胀 *zhàng, péngzhàng* swell, be swollen, bulge, puff up. **:** Pawng vaig aux. ဗိုက်ဖောင်းနေတယ်။ 我的肚子胀。 *My belly is swollen.* ☞ pong [*var.*]. ☞ ploh ①, uah [*syn.*]. /f10/

pawng bhaung: bhaung: [bōng npaeng npaeng] /pɔ̰ŋ bʰaɯŋ bʰaɯŋ/ *v.* ပုံ့ပုံ့၊ ပူဖောင်းဖောင်း 鼓鼓囊囊, 胀鼓鼓 *gǔ gǔ náng náng, zhàng gǔ gǔ* bulging [AM].

pawng:[1] [bong] /pɔŋ/ *vt.* စာလုံးပေါင်းပေါင်း–၊ ပေါင်း– 拼 *pīn* spell. **:** pawng: Lai Paraog. "ဝ"အက္ခရာများ နှင့် စာလုံးပေါင်းပေါင်းသည်။ 拼佤文。 *spell out in Wa letters.* [Mán]. /f0.0114/ /f10/

pawng:[2] [bong] /pɔŋ/ *n.* အိုးမည်း 锅炱, 锅烟子 *guōtái, guōyānzi* pot black. ☞ bang: aw:, pang: aw: [*syn.*].

pawn: [bon] /pɔn/ *cl.* အိတ် (ကြွပ်ကြွပ်အိတ်) 袋（容量单位, ' 亢' 的二分之一） *dài (róngliàng dānwèi,' kàng' de èr fēnzhī yī)* 'sack', unit of volume, holding approx. 30kg of grain, equal to half a khan. ☞ jod, se, mawk, bieh, saing:, pawn:, khawn:, khan: . [Wa Weights and Measures].

pawm [bōm] /pɔ̰m/ *vt.* <KAB?> ကိုက်– 咬 *yǎo* bite. **:** Ia: tot tawm:, sox pawm cao:. ကိုယ့်ဥကိုပြန်စုပ်တဲ့ကြက်၊ ကိုယ့်သခင်ကိုပြန်ကိုက်တဲ့ခွေး။ (ဆိုးညစ်တဲ့သတ္တဝါများ) 啄蛋之鸡，咬主之狗。（凶物。）*A chicken who pecks her eggs, a dog who bites his master. (Terrible creatures.)* ☞ kiied[1] [*syn.*].

pawm raog [bōm rāog] /pɔ̰m rạ̰uk/ *tw.* လတစ်လ၏၁၅ရက်မြောက်နေ့၊ လပြည့် 望日（阴厉十五日） *wàng rì (yīn lì shíwǔ rì)* fifteenth day of lunar month, full moon, ides.

pi[1] [bī] /pị/ *vt.* ပေ□ 忘, 忘记 *wàng, wàngjì* forget. **:** pi sawm: pi it. အစားမေ့အအိပ်မေ့။ 废寝忘食。 *forget to eat and sleep.* ☞ pi awm: [*syn.*]. ☞ priex[2] [*ant.*]. /f0.0186/ /f8/

pi[2] [bī] /pị/ *n.* <KHAOX> ပဲတီစိမ်း 小饭豆 *xiǎofàndòu* bean (mung). ☞ iien: [*syn.*]. /f0.0186/ /f8/

pi[3] [bī] /pị/ ပေ□□□ရ–၊ ပူပန်– 后悔……不顾（不该, 不听）…… *hòuhuǐ ……bùgù (bù gāi, bù tīng) ……* regret, feel remorse. **:** Hoik lud aux phao:, pi cu aux lox miex tix nhaox. အခုတော့ အမှားလုပ်မိပြီ။ အမေ့စကားနားမထောင်မိတာနောင်တရတယ်။ 现在我错了, 我后悔以前不听我妈的话。 *Now I've made a mistake and I reget not listening to my mother.* | pi ang: yuh nhaox. အမှားလုပ်မိ၍ နောင်တရ– 后悔不该做。 *regret doing wrong.* /f0.0186/ /f8/

pi ngua [bī ngūa] /pị ŋụa/ *n.* <KHAOX> ပဲပင်တစ်မျိုး 爬杆饭豆（一种蔓生的饭豆） *pá gān fàn dòu (yīzhǒng mán shēng de fàn dòu).*

pi rhawm: [bī hrom] /pị rʰɔm/ *n.* သတိမေ့ခြင်း၊ အမှတ်သညာလျော့ရဲခြင်း 忘性 *wàngxìng* forgetfulness. **:** Nawh daing: brax pi rhawm: tix. သူတအား သတိမေ့လွယ်တယ်။ 他的忘性大。 *He is extremely forgetful.*

piawm: (pi awm:) [bī om] /pị ʔɔm/ *vt.* ပေ□ 忘, 忘记 *wàng, wàngjì* forget. ☞ pi[1] [*syn.*].

piawm: num: (pi awm: num:) [bī om num] /pị ʔɔm num/ *vo.* ဇာတိမေ့–၊ ဇာစ်မြစ်မေ့– 六亲不认, 忘本 *liù qīn bù rèn, wàng běn* forget one's roots.

pit [bid] /pit/ **1** *vs.* ထိပ်ပြောင်–၊ ခေါင်းပြောင်–၊ အမွေးမရှိ– 秃 *tū* bald, hairless. **:** sox pit sidax. အမွေးမဲ့အမြီးနှင့်ခွေး 秃尾巴狗。 *hairless-tailed dog.* **2** *vt.* အမြီးဖြတ်–၊ အမြီးတို၊ ငုတ်တို 截断 *jiéduàn* cut off tail, leave only a stump. **:** pit sidax sox in:. ခွေးအမြီးဖြတ်သည်။ 把这条狗的尾巴截断。 *cut off this dog's tail.* ☞ pak[1], pak lug, pak duh, klaw, leen ① [ceu 1] [*syn.*].

pih[1] [bih] /pih/ **1** *vt.* လှည်း– 扫, 打扫 *sǎo, dǎsǎo* sweep. **:** pih bing: pak. ကွင်းပြင်ကိုလှည်းသည်။ 扫场地。 *sweep the village plaza.* **2** *vt.* ˀ冲刷 *chōngshuā* scour, flush. **:** Rawm: lhiex hoik pih daux krax pak ngie. 雨水把路面冲刷得一干二净。 *The rain water scoured the roadway clean.* ☞ bih[1] [*mor.*]. /f0.0284/ /f8/

pih[2] [bih] /pih/ *vt.* ခွ– 剖, 剖开, 划开 *pōu, pōukāi, huákāi* split sth., crack open sth.. **:** pih vaig lig. ဝက်ဗိုက်ကိုခွဲသည်။ 剖开猪肚子。 *split open the pig's belly.* ☞ bih[2] [*mor.*]. /f0.0284/ /f8/

pih[3] [bīh] /pịh/ *vi.* ရွတ်–၊ သံပြိုင်ရွတ်–၊ တညီတညာတည်းရွတ်– 念咒 *niànzhòu* chant, pray aloud, recite. **:** Pih moeg gawng, prawng nhawng: praix. 祭山上之社，供地方之湖。 *Pray to the spirit of the mountain, appease the (spirit of the) local lake.* /f0.0186/ /f8/

pih kaing: gaong [bīh gaing mgāong] /pḭh kaŋ gạuŋ / *n.* <LI> ရိုးရာအစဉ်လာအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်း (一种祭祀活动) *(yīzhǒng jìsì huódòng)* (a traditional sacrificial ceremony, lit. 'cushioned-head-chanting').

pih simeeig [bih si mēeig] /pih s.mṵc/ *vo.* ဂူသင်္ချိုင်းရှင်း– 扫墓 *sǎo mù* sweep a grave.

pix [bix] /piʔ/ *n.* ပေါင်တိန်–၊ မင်တံ 笔 *bǐ* pen, pencil, writing instrument. ☞ kang: pix, gawng: nammeug rawm:, nammeug ② (nammeuk, nameek), sui pix [*syn.*]. [Hox].

pix mhai: rieng [bix hmai rīang] /piʔ mhai ṛiaŋ/ *n.* ပန်ချီဆွဲတံ 画笔 *huàbǐ* paint brush, brush for painting.

pix ci: peung: [bix ji beng] /piʔ tɕi pɤŋ/ *n.* မှတ်စုစာအုပ်笔记本 *bǐjìběn* notebook. [Hox].

pix nyiex (pix yiex, pi ye) [bix nyiex (bix yiex, bi ye)] /piʔ ɲiɛʔ, piʔ yiɛʔ, pi yiɛ/ *vi.* <VH> ဘွဲ့ရ– 毕业 *bìyè* graduate (from a school). [Hox].

pi:[1] [bi] /pi/ *n.* <NGEEI:> ပလွေ (箫、唢呐、以及用芦苇杆、稻杆、草杆等做成的有簧, 直吹管乐的总称) *(xiāo, suǒnà, yǐjí yòng lúwěigān, dàogān, cǎogān děng zuòchéng de yǒu huáng, zhí chuī guǎnyuè de zǒngchēng)* flute (generic term for woodwind horns using vibrating reeds or other grass stems and played vertically, such as the vertical flute, shennai [shawm], and other instruments). **:** paung: pi:. ပလွေမှုတ်သည် 吹唢呐等。 *play the flute.* | Ex hoik phlu: pi: son pex, mai: pex ang grhaoh ang thiao:. [Mathiex 11:16-17] ငါတို့သည် သာယာစွာတီးမှုတ်သော်လည်း သင်တို့သည် မကကြ၊ 我们向你们吹笛、你们不跳舞。 *We played the flute for you, and you didn't dance. [Mat. 11:16-17]* [Siam pii[2] 'flute', ~ Hox bìlì 觱篥 'Tartar pipe' (bamboo pipe with reed mouthpiece) ?]. /*f*7/

pi:[2] [bi] /pi/ *n.* <KAB> နှစ် 年（歌谣用语） *nián (gēyáo yòngyǔ)* year (used in oral lit.). [Siam ปี pii[1] 'year']. /*f*7/

pi:[3] [bi] /pi/ *v.* <VH?> နှိုင်းယှဉ်–၊ ခိုင်းနှိုင်း–၊ ပြိုင်– 比 *bǐ* compare, compete (?). **:** pi: tix yaox. နှိုင်းယှဉ်ကည့်။ 比比看。 *try and compare with sth. or compete with sb.* ☞ phektem: [*syn.*]. [Hox]. /*f*7/

pi:[4] [bi] /pi/ *n.* <KAB> အစ်ကို 哥哥, 兄 *gēge, xiōng* older brother. ☞ paox ke:, puxke: [*syn.*]. [Siam ปี; pii[3] 'older sibling'].

pi:[5] [bi] /pi/ *n.* <KHAOX> အညွှတ် ? 悬钩子, 水牛黄泡刺（草本, 根可入药）(佤族送鬼，多把祭物放在水牛黄泡刺之类的叶子上。) *xuángōuzi, shuǐniú huángpāocì (cǎoběn, gēn kě rù yào)* (*Rubus sp.*, evergreen shrub, hook-shaped thorns, roots used medicinally, leaves used as bed for placing gifts on). **:** Caik maix yaox pi:, jhi: maix yaox lhax. ခင်ဗျားအညွှတ်ကိုဆိတ်ကြည့်၊ အရွက်ကိုပြကြည့်။ 掐给你看水牛黄泡刺（的叶子）, 指给你看叶子。(送鬼的祝辞，意为指给鬼看祭物。) *We pinch off the rubus for you to see, we show the leaves for you to see. (A prayer for sending off spirits, with rubus and leaves serving as a bed for the offerings.)* ☞ kat pi:, kawn: sai: kat pi: [*syn.*].

pi: gawng: nghox [bi mgong hngoux] /pi gɔŋ ŋʰoʔ/ *n.* <NGEEI:> စပါးပင်ဖြင့်ပြုလုပ်သောပလွေ （一种用稻杆做成的箫） *(yīzhǒng yòng dào gān zuò chéng de xiāo)* a kind of reed flute made from rice stalk.

pi: blawng: taong: [bi nblong daong] /pi blɔŋ tauŋ/ *n.* <NGEEI:> ကျူပလွေ (一种用筒筒草做成的箫) *(yīzhǒng yòng tǒng tǒng cǎo zuò chéng de xiāo)*.

pi: maw: [bi mo] /pi mɔ/ *v.* <VH> နိဂုံးချုပ်–၊ အဆုံးသတ်– 闭幕 *bìmù* close, conclude, closing (as in 'closing ceremony'). [Hox].

pi: deun van meu [bi ndēn vān mē] /pi dɤ̣n vạn mɤ̣ / **1** *n.* ပြက္ခဒိန် calendar (lit. 'year -month - day - divided up'). **2** *n.* အချိန်ကုန် passing of time. [Siam].

pi: nang hai: [bi nāng hai] /pi nạŋ hai/ *n.* <NGEEI:> တံပိုး 唢呐 *suǒnà* suona horn, surnay, shenai, shawm (a double-reed woodwind instrument, lit. 'fierce girl's flute'?). ☞ teettawng ① [*syn.*].

pi: cang: [bi jang] /pi tɕaŋ/ *v.* <VH> စစ်ပြင်ဆင်– 备战 *bèizhàn* prepare for war. ☞ khrex naing: [*mor.*]. [Hox].

pi: sai: [bi sai] /pi sai/ *n.* ပြိုင်ပွဲ၊ ကစားပွဲ 比赛 *bǐsài* competition, race, game, contest, test. [Hox].

pi: rhiiem: [bi hriam] /pi rʰiəm/ *n.* <NGEEI:> ဘာဂျာ 口琴 *kǒu qín* harmonica, mouth organ.

pi: lug lun [bi lūg lūn] /pi lṵk lṵn/ *n.* <NGEEI:> ပုလွေနက် 牧笛, 箫 *mù dí, xiāo*.

pig[1] [bīg] /pḭc/ **1** *vt.* ဖြောင့်အောင်လုပ်– 扳直, 弄直 *bānzhí, nòngzhí* bend straight, straighten, align. **:** Pig te: inkix rauh. ဒီမြှားတွေကိုဖြောင့်အောင်လုပ်။ 把这些箭扳直。 *Bend these arrows straight.* **2** *vt.* ပိတ်–၊? 校, 校正, 校对 *jiào, jiàozhèng, jiàoduì* check, correct, proofread, proof, calibrate.

pig[2] [bīg] /pḭc/ **1** *vt.* <VM?> ပိတ်– 关, 合上 *guān, héshàng* close (door, cabinet, book). **:** pig siviex. တံခါးပိတ်တယ်။ 关门。 *close the door.* **2** *vt.* သေချာသပ်ရပ် clean up, tidy up, straighten up. **:** Phan: mawh Phuk Lai Sigang: Khri: Pa Prim: 39 phuk, hoik mawh pa grum rhawm: Numli Vax meung Man (WBC) mai: Numli Vax meung Thai: (WCF) tix thut, ciied, pig heue. ဓမ္ဓဟောင်းကျမ်း

(၃၉) ကျမ်းကိုမြန်မာနိုင်ငံ“ဝ”သာသနာ နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံ“ဝ”သာသနာမှဘာသာပြန်၊ စစ်ဆေးပြီးသေချာသပ်ရပ်စွာပြုလုပ်ထုတ်ဝေပါသည်။ *As for the 39 books of the Old Testament of the Bible, they were translated, checked, and cleaned up cooperatively by the Wa Church of Myanmar (WBC) and Wa Church of Thailand (WCF).* ☞ nyeep [ceu 1], siglaing: [*syn.*].

pig[3] [bīg] /pi̤c/ *onom.* ဘုန်း (လေးသောအရာဝတ္ထုအသံ) 砰（重物落下声） *pēng (zhòngwù luòxià shēng)* clunk, thud (sound of a heavy object falling).

pig te ne rhawm: [bīg dēi nēi hrom] /pi̤c te̤ ne̤ rʰɔm/ *vs.* ရှက်–၊ အရှက်ကွဲ– 慚愧, 懊悔 *cánkuì, àohuǐ* embarrassed, humiliated (lit. 'straighten arrow blame heart'). **:** Hoik lud yuh aux kaing, pig te ne rhawm: tix ang: lai: chix. 我做错了事, 懊悔也来不及了。 *I messed up the work and feel humiliated that I can't do anything about it. (?)*

pid [bīd] /pi̤t/ *vs.* မွတ်နေအောင်လည်– (形容旋转得很快) *(xíngróng xuánzhuǎn de hěn kuài)* spinning rapidly. /*f*9/

pid [bīd] /pi̤t/ **1** *vs.* ◯–၊ ကပ်–၊ စေးထန်း– 粘（黏） *nián* sticky, glutinous. **:** Rawm: pid daing: pid. ◯ ◯ ◯ သိပ်စေးတယ်။ 胶水很黏。 *The glue is very sticky.* **2** *vs.* ◯ျာ့–၊ မှုန့်–၊ ညက်– 面 *miàn* soft and floury. **:** Bi: in: uik pid ngie. ဒီဖရုံက သိပ်ပျော့ပြီး ဂျုံမှုန့်လိုပ်ညက်တယ်။ 这南瓜很面。 *This pumpkin is very soft and floury.* **3** *vt.* ကပ်– 粘 *zhān* glue, paste. **:** pid hau: lai. စာအိတ်ကို ကော်နဲ့ကပ်ပြီး ပိတ်လိုက်။ 粘信封。 *glue shut an envelope* **4** *vs.* စည်းလုံး–၊ ရင်း–၊ ရင်းနှီး–၊ အမျိုးအရင်းကြီးတော်– 关系很密切 *guānxi hěn mìqiè* 'stick together', be closely related, be tightly connected. **5** *vs.* ပျစ်–၊ အီ– rich and creamy (said of beverages such as mīam wild tea). **:** Kih Siiem: miiem pid. ဒိုင်းလိုပ် ဖြူတဲ့ဆားနဲ့ ပျစ်အီနေတဲ့ လက်ဖက်ရည်။ 傣族(洁白)的盐, 有黏性的酸茶。 *Salt white like the Dai and rich wild tea.* ☞ bid [*mor.*]. /*f*9/

ping kang [bīng gāng] /pi̤ŋ kạŋ/ *n.* <VH> ဘီစကွတ်၊ မုန့်ချိုင် 饼干 *bǐnggān* biscuit, cracker. ☞ khao: mun [*syn.*]. [Hox].

Pying Tit (Ping Tit) [Bing Did (Bying Did)] /Piing Tit/ *np.* <VM> ပြင်သစ် 法国 *Fǎguó* France. ☞ Faranseu [*syn.*]. [Mán].

pingnya [bīng nyā] /pi̤ɲ/ *n.* <VM?> ပညာ၊ ဉာဏ်၊ ဆည်းပူးခြင်း၊ ဗဟုသုတ၊ ကျွမ်းကျင်မှု 学问, 智慧, 技能 *xuéwèn, zhìhuì, jìnéng* wisdom, intellect, learning, knowledge, expertise. **:** **pingnya cuyi:** ပညာ၊ ဆည်းပူးခြင်း၊ ဗဟုသုတ၊ ကျွမ်းကျင်မှု 学问, 智慧, 技能 *wisdom, learning, knowledge, expertise* | Pui pa ting pingnya cuyi: kaoh khaing: plak lih singaix mai: hoek ka veng Yerusaliem. [Mathiex 2:1] အရှေ့အရပ်မှပညာရှိတို့ ဂျေရုဆလင်သို့လာကြကုန်၏။ 有几个博士从东方来到耶路撒冷。 *Wise men from the east came to Jerusalem. [Mat. 2:1]* ☞ phi: nya [*var.*]. ☞ phi: nya cuyi:, cuyi: phi: nya, tsi: seex [*syn.*]. ☞ pingnyap . [Siam ပိင်ˋလา˩˧, ping$_{2}$ɲap$_{2}$ ← Skt/Pali 'paññā'; cf. Mán ပညာ /pjìn.nyà/; cf. pingnyap]. /*f*4/

pingnyap [bīng nyab] /pi̤ɲ ɲap/ *n.* <KHRIT> ပညတ်၊ ပညတ်တော် 规定, 诫 *guīdìng, jiè* commandment, prohibition. **:** **lox pingnyap** ပညတ်တော် 规定 *commandment* | Nawh Cao: hoik krai lox sijax mukheu pa hoik tawm: Nawh Cao: kah pex, sonsang hawt yuh pex kah, pa mawh lox pingnyap kao: gum. [Lai Sidiex 4:13] သင်တို့ကျင့်စရာဘို့ မှာထားတော်မူသော ပဋ္ဌိဿာဉ်တရားတည်း ဟူသော ပညတ်တော်ဆယ်ပါးတို့ကို မိန့်မြွက်၍ ကျောက်ပြား နှစ်ပြားပေါ်၌ ရေးထားတော်မူ၏။ 他将所吩咐你们当守的约、指示你们、就是十条诫。 *He declared to you his covenant, which he commanded you to perform--the ten commandments. [Deu. 4:13]* | **gumlox pingnyap** ပညတ်တော် 规定 *commandment* | Yix hoik yuh ceu pa kied caox ka Maix Cao: mai: ang lai priex lai rien ka gumlox pingnyap, mai: gumlox beenli mai: lox tat jhawm: prawng pa hoik tawm: hoik deuh Maix Cao: ka kawncau Maix Mose heue. [Nehamix 1:7] အကျွန်ုပ်နှင့် အကျွန်ုပ်အဆွေအမျိုးတို့သည် ပြစ်မှားပါပြီ။ ကိုယ်တော်ကို ပြစ်မှား၍၊ အလွန်ဆိုးညစ်သောအမှုတို့ကို ပြုမိပါပြီ။ ကိုယ်တော်ကျွန် မောရှေ၌ ထားတော်မူသော ပညတ်တရား၊ စီရင်ထုံးဖွဲ့တော်မူချက်တို့ကို မစောင့်ဘဲနေပါပြီ။ 我们向你所行的甚是邪恶、没有遵守你借着仆人摩西所吩咐的诫命、律例、典章。 *We have dealt very corruptly against you, and have not kept the commandments, nor the statutes, nor the ordinances, which you commanded your servant Moses. [Neh. 1:7]* ☞ pingnya . [Siam ပိင်းလา˩ပ်ˋ; ping$_{4}$ɲap$_{3}$ ←Mán ပညတ် /pjìn.ɲaʔ/ ← Pali 'paññatti'].

ping: [bing] /piɲ/ *vt.* ကင်–၊ လှန်း– 烤, 晒 *kǎo, shài.* **:** ping: blauh ka ngu. ◯ါပုတ်ကိုမီးနဲ့ကင် 在火上烤粑粑。 *bake baba cakes on the fire.* | ping: ka koek. ◯◯ ◯ ့ နှ်း 晒太阳。 *air in the sun.* /*f*0.0108/ /*f*8/

ping: ceung: fax [bing jeng fax (bian jeng fax)] /piɲ tɕɤŋ faʔ, pian tɕɤŋ faʔ/ *n.* <VH> အနုပဋ္ဌိလောမရှုပ်ဝါဒ၊ ယုတ္တိဗေဒနည်းကျကျိုးကြောင်းဆင်ခြင်၍အမှန်တရားကိုဆန်းစစ်ရှာဖွေခြင်း 辩证法 *biànzhèngfǎ* dialectic. [Hox].

ping: ciang: [bing jiang] /piɲ tɕianŋ/ *n.* နယ်စပ် 边疆 *biānjiāng* border (of country). [Hox].

ping: fang: cing: [bing fang jing] /piɲ faŋ tɕiɲ/ *n.* <CAG,VH> နယ်စပ်ကင်း၊ နယ်စပ်ပတ္တရောင် 边防军 *biānfáng jūn* border patrol. [Hox].

pin [bīn] /pin/ *vt.* ဆုပ်– ၊ ဆုပ်ကိုင်– 抓 *zhuā* grab, grip. **:** pin tom: kaux. ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲဆုပ်ကိုင်– 抓住不放。 *grip tightly.* /*f*9/

pin: [bin] /pin/ *vt.* ပြင်ဆင်– ၊ စီစဉ်– ၊ စီမံ– 安排 *ānpái* arrange, organise. **:** Kaing in: maix pin: pui yuh mhawm:. ဒီအလုပ်ကိုခင်ဗျားကောင်းအောင်စီစဉ်ပြီးလုပ်လိုက် 这件工作你安排大家做好。 *You organise this work properly for people to do.* | Sang: naox ex kaing bawg lai: mawx mawh bawg yam: pa pin:. ဘယ်တော့အလုပ်ရပ်မလဲဆိုတာ အချိန်ပေါ်မူတည်တယ်။ 咱们何时收工, 看时间来安排。 *When we'll stop working willl be arranged based on the time.* ☞ ang: phai, cox khre:, guah[4], naih nawm:, singih ① [*syn.*].

pe rhawm: [bēi hrom] /pɛ̰ rʰɔm/ *vi.* ငြီးငွေ့– ၊ ပျင်း– 厌烦, 腻 *yànfán, nì* tired of. **:** Kaing in: phex pe rhawm: aux nan:. ဒီအလုပ်ကိုတကယ် ငြီးငွေ့နေပြီ။ 这事我很厌烦。 *I'm really tired of this work.* | Hoik pe rhawm: aux ka nex lig. ဝက်သားစားရတာငြီးငွေ့လာပြီ။ 我猪肉吃腻了。 *I'm tired of eating pork.*

Pet [Beid] /pet (also pɛt ?)/ **1** *n.* အဌမမြောက်အကြီးဆုံးသား 老八（男子排行第八） *lǎo bā (nánzǐ páiháng dìbā)* eighth eldest son in birth order. **2** *n.* အဌမမြောက်အကြီးဆုံးသား၏ နာမည်တွင် ပါသောပထမဆုံးစကားလုံး 老八（男子排行第八） *lǎo bā (nánzǐ páiháng dìbā)* first syllable in eighth son's name. ☞ piet [*var.*].

pet [beid] /pet/ *n.* <BRIE,SIM:> ဘဲ (အိမ်မွေး) 鸭子, 家鸭, 鸭 *yāzi, jiāyā, yā* (domesticated) duck (*Anas platyrhynchos domestica*). /*f*0.0299/ /*f*10/

pet tiag [beid dīag] /pet ṭiak/ *n.* <SIM:> ဘဲ ရိုင်း ကြီး 野鸭 *yě yā* wild duck.

pet tiag ting [beid dīag dīng] /pet ṭiak ṭiɲ/ *n.* <SIM:> ဘဲ ရိုင်း ခြေနီကြီးမျိုး 斑嘴鸭 *bānzuǐyā* spot-billed duck (*Anas poecilorhyncha*.

pet tiag iak [beid dīag iag] /pet ṭiak ʔiək/ *n.* <SIM:> ဘဲ ရိုင်း ပျံ ပန်းခင်းစိမ်း 绿翅鸭 *lǜ chì yā* (kind of wild duck, *Anas crecca crecca*?, lit. 'small wild duck').

pet singiien [beid si ŋgīan] /pet s.ŋjən/ **1** *n.* <SIM:> ဘဲ ပျံ ကြက် 小䴙䴘 *xiǎo pìtī* little grebe (*Tachybaptus ruficollis*, aquatic diving bird similar to duck, but smaller, dark brown plumage, lighter-coloured on neck and breast, white belly, lit. 'gourd duck'). **2** *n.* <KHAOX> ဘဲ ရေပါပင် 水葫芦, 凤眼莲 *shuǐ húlú, fèngyǎnlián* water hyacinth (*Eichhornia crassipes*, aquatic plant with showy lavender flowers, originally introduced from its native S. America, and now regarded as an invasive pest). ☞ pet rawm: [*syn.*]. [☞ ríang cé 1].

pet rawm: [beid rom] /pet rɔm/ **1** *n.* <SIM:> ဘဲ ရေ 小䴙䴘 *xiǎo pìtī* little grebe (*Tachybaptus ruficollis*, aquatic diving bird similar to duck, but smaller, dark brown plumage, lighter-coloured on neck and breast, white belly, lit. 'water duck'). **2** *n.* <KHAOX> ဘဲ ရေ ပါပင် 水葫芦 *shuǐ húlú* water hyacinth (*Eichhornia crassipes*, aquatic plant with showy lavender flowers, originally introduced from its native S. America, and now regarded as an invasive pest). ☞ pet singiien [*syn.*].

pet la: [beid la] /pet la/ *n.* <TOSAT,BRIE,VM?> ယုန် 家兔, 兔子 *jiātù, tùzi* rabbit, hare, bunny (*Sylvilagus sp.*? *Lepus sp.* ?). ☞ kangkoi, kawng koi, pla[2], pet [*syn.*].

peh[1] [bēih] /pɛ̰h/ **1** *vt.* ဝေ့– ၊ တံတွေးထွေး– 吐（吐口水） *tǔ (tǔ kǒushuǐ)* drool, spit (let saliva drop out), saliva flows. **:** peh ghak. တံတွေးထွေး– 吐痰。 *drool saliva.* **2** *vt.* ဝေ့ထုတ်– 吐（把口中所含之物吐出来） *tǔ (bǎ kǒuzhōng suǒ hán zhī wù tǔchūlai)* spit (saliva or contents of mouth), spit out sth.. **:** Nawh tawm: peh shiang: simaox klai lih khaing: daux jheeh tix tix lon:. သူပါးစပ်ထဲကနေကျောက်တစ်လုံးထွေးထုတ်လိုက်တယ်။ *He then spat out the green jewel from his mouth.* ☞ baig . /*f*10/

peh[2] [bēih] /pɛ̰h/ *vs.* များပြား– ၊ များ– 多 *duō* numerous. **:** Peh kawn: bun:, hun: kawn: simex. သားသမီးများသည် 女儿众，儿子多。 *Numerous daughters, many sons.* ☞ prieh[2] [*var.*]. ☞ nie ① [*syn.*]. /*f*10/

peh[3] [bēih (beih?)] /pɛ̰h (peh ?)/ *vt.* <VM?> တတ်နိုင် 成功 (?) *chénggōng* succeed, be able (?). **:** Kix ang lai peh lai pon heue. [Yonax 1:13] သူတို့သည် မတတ်နိုင်သောအခါ။ 他们却是不能。 *They could not. [Jon. 1:13]* /*f*10/

pex[1] [bēix] /pɛ̰ʔ/ *n.* <TOSAT> ဆိတ် ၊ တောင်ဆိတ် ၊ သိုး 羊, 山羊 *yáng, shānyáng* goat, sheep (*Capra sp.*). ☞ pex rang: (?) [*syn.*]. /*f*0.0583/ /*f*1/

pex[2] [bēix] /pɛ̰ʔ/ *v.* နိုင်– ၊ အနိုင်ယူ– ၊ အနိုင်ရ– ၊ အောင်မြင်– 赢, 胜过, 胜利 *yíng, shèngguò, shènglì* win (game, contest, war, battle); beat, vanquish, overcome (sb.), be superior. **:** Yix pex kix. ကျွန်တော်တို့သူတို့ကိုနိုင်လိုက်တယ်။ 我们赢了他们。 *We beat them.* | Tau pex riang pui hun:. လူထုအားကိုဘယ်အနိုင်ယူလို့ရမတုံး။ 哪能胜过集体的力量。 *How could the power of the masses ever be*

overcome? | **ang: pex** 不如 *not as good as, doesn't beat* | Sawm: kah thu:, kawn: ang: pex sawm: kah taix. 与其用筷子吃，还不如用手抓着吃。 *Eating with chopsticks still isn't as good as eating with your hands.* ☞ se: [*ant.*]. /*f*0.0583/ /*f*1/

pex [beix] /pɛʔ/ *pron.* နင်တို့–၊ ခင်ဗျားတို့ 你们 *nǐmen* you (pl.). ☞ pax, ex [*mor.*]. /*f*0.1275/ /*f*1/

pex rang: [bēix rang] /pɛ̰ʔ raŋ/ **1** *n.* <TOSAT> ဆိတ်၊ တောင်ဆိတ် 山羊 *shānyáng* goat, mountain goat, bezoar (*Capra sp.*)?. **2** *n.* <TOSAT> ကျောက်ဆိတ်၊ ကတိုး ? 岩羊, 石羊, 崖羊 *yányáng, shíyáng, yáyáng* blue sheep, bharal (*Pseudois sp.*); blue sheep *Pseudois nayaur*, dwarf or lesser blue sheep, *Pseudois schaeferi*. ☞ pex[1] [*syn.*].

pe: khaw: [bei ko] /pe khɔ/ *vi.* သင်ခန်းစာအဆင်သင့်ပြင်– 备课 *bèikè* prepare lessons (teacher). [Hox].

pe: ang: [bei ang] /pe ʔaŋ/ *v.* <VH> အချက်အလက်သိမ်းဆည်းထား– 备案 *bèi'àn* put on record, enter a case history. [Hox].

peng khix [bēing kix] /pɛ̰ŋ kʰiʔ/ *tw? n?.* လပြည့် 满月, 望 *mǎnyuè, wàng* full moon.

pie[1] [bīe] /pɛ̰/ *adv-pre.* ပဲ၊ လေးပဲ 只, 仅 *zhǐ, jǐn* only. **:** Pie tawk aux nawh tix taix ngie, hoik goeh mai:. တခါပဲရိုက်ရသေးတယ်။ လဲကျသွားတယ်။ 我只打了他一下, 他就倒了。 *He fell down after I had only hit him once.* | Sawm: pie sak, ngiah pie khaw:. ဝရုံလေးပဲစား၊ သင့်တော်ရုံလေးပဲရီ (ရယ်)။ 吃饱即可，笑以适度为止。 *Eat only until full, laugh only to the proper degree.*

pie[2] [bīe] /pɛ̰/ *adv.* ပဲ ကောင်းတောင်မှ 连 *lián* even. **:** Pie in: nawh ka ang: tawng. သူ အဲဒါတောင် နားမလည်ဘူး။ 他连这也不懂。 *She doesn't understand even this.* | Lao aux sang yaox, pie nawh pa: lhaong: khaing: aux lawk ang: pie yaox. ငါမမြင်တာမပြောနဲ့။ ငါ့ထက်မြင့်တဲ့သူကတောင် မမြင်ရဘူး။ 别说我看得见，连他比我高都看不见。 *Never mind my seeing, he's taller than me and even he couldn't see.* | Ang: rhawm: koe: pie kam: koi:. ဖွဲဆန်ကွဲလောက်တောင်စိတ်မရှိတော့ဘူး။ 连小米糠的心肠都没有。(一点心肠都没有。) *Doesn't even have a heart of millet chaff. (Completely heartless.)* /*f*0.0238/ /*f*4/

pie[3] [bīe] /pɛ̰/ *prep.* မှ၊ က 从, 由 *cóng, yóu* from. **:** Jah pie mee: in: hoek Pangkham koe: miex glang:? ဒီကနေပန်ခန်းကို ဘယ်လောက်ဝေးလဲ။ 从这里到班康有多远？ *How far is it from here to Pang Kham?*

pie[4] [bīe] /pɛ̰/ **1** *vt.* လှည့်စား–၊ ညစ်ပတ်–၊ ညာ–၊ ဖြားယောင်း–၊ လိမ်–၊ ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်စေ–၊ မရိုးမသားလုပ်– 骗, 哄 *piàn, hōng* cheat, deceive, trick. **: pie lhen:** 骗 *deceive* | Hoik pie lhen: nawh kah bun: an:. [Lai Lih Hu: 21:8] 他用诡诈待她。 *He has dealt deceitfully with her. [Exo. 21:8]* | lox pie pui. လှည့်စားသောစကား၊ ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်စေသောစကား 骗人的话。 *cheating words, deceptive language.* **2** *vs.* အတု၊ တုပ–၊ မှား– 假 *jiǎ* fake, false. ☞ tieh[2], lhao[2], lhen:, lhien:, kheem:[2], kheem: vhee:, lan[4], phen:[2] [*syn.*]. ☞ rug [*ant.*]. /*f*0.0238/ /*f*4/

piet [bied] /pɛt (pet ?)/ **1** *num.* ရှစ် (၈) 八（用于三十以上的计数中, 两以下的重量单位计数也习惯用它） *bā* eight, 8 (Tai-derived number, used in counting above 30 and with in small weights measured in ounces or less). **:** tix yieh piet sip. တစ်ရာ့ရှစ်ဆယ်။ 一百八十。 *one hundred and eighty (180).* | ha: rawng piet. ငါးအောင်စနဲ့ရှစ်စေ့ (?) 五两八。 *five ounces and eight grains (?).* **2** *n.* အဌမမြောက်အကြီးဆုံးသား (အဌမမြောက်အကြီးဆုံးသား၏ နာမည်တွင်ပါသောပထမဆုံးစကားလုံး) 老八（男子排行第八） *lǎo bā (nánzǐ páiháng dìbā)* eighth eldest son in birth order (also, first syllable in eighth son's name). ☞ pet [*var.*]. [Siam ပ็ต์, pɛt$_2$ '8']. /*f*10/

piet sip [bied sib] /pɛt sip/ *num.* <VH> ရှစ်ဆယ် (၈၀) 八十 *bāshí* eighty, 80. ☞ tidaix (tix daix) [*syn.*]. [Siam ปัต์,สิบ์: pɛt$_2$sip$_4$ '80'].

piet hi: [bied hi] /pɛt hi/ *n.* <SIM:> ပေ ကြီးငှက်တစ်မျိုး? (一种益鸟, 似麻雀, 食害虫) *(yīzhǒng yì niǎo, sì máquè, shí hàichóng)* (a bird similar to a sparrow which eats insect pests).

pieh[1] [bieh] /pɛh/ *vt.* ခူး–၊ ကောက်–၊ ဆွတ်–၊ စု– 摘, 拣 *zhāi, jiǎn* pick (fruit), gather (plants). **:** pieh plix. သစ်သီးခူးတယ်။ 摘果子。 *pick fruit.* | pieh tih. မှိုဆွတ်တယ်။ 拣菌子。 *gather fungi* /*f*0.0124/ /*f*7/

pieh[2] [bieh] /pɛh/ *cl,me.* ပြောင်း၊ အခေါင်းပေါက် 筒（容量单位，即 saing ‘亩’ 的二分之一，约装稻谷五斤） *tǒng (róngliàng dānwèi, jí saing ‘mǔ ’ de èrshí fēnzhī yī, yuē zhuāng dàogǔ wǔ jīn)* 'tube' (measure of volume, ca. 2.5 lt., half of a saing, holds approximately 5 kín of rice grain). ☞ bieh[2] [*var.*]. /*f*0.0124/ /*f*7/ [Wa Weights and Measures].

pieh[3] [bīeh] /pɛ̰h/ *vt.* ပေ ဖယ်–၊ တူး–၊ ဖောက်–၊ ဖွင့်ချ–၊ ခွာ– 扒开 *bākāi* move aside, dig up, open up, take off, strip. **:** pieh rawm: rawng laig daux kaung:. မြောင်းထဲကရေကို လယ်ကွင်းထဲလွှဲ။ 扒开水沟把水放进田里。 *divert water from the ditch into the paddy field.* | pieh sivawng. 玉米脱粒。 *shell maize (corn), strip the kernels from ears of maize.* ☞ riah[1], ru: riah, ving: [*syn.*]. /*f*7/

piex [bīex] /pɛ̰ʔ/ *vt.* သစ်သီးစား– 吃（水果）*chī (shuǐguǒ)* eat (fruit). ☞ phiex [*var.*].

pie: [bie] /pɛ/ *n.* <KAUNG:> ပဲကျပ်ပျဉ် 黄豆 *huángdòu* soya bean (UK), soybean (US). ☞ ceem[1], tho: [*syn.*].

pie: tiag [bie dīag] /pɛ ṭiak/ *n.* <KHAOX,SAUX> 草决明, 决明子 *cǎo jué míng, jué míng zǐ Cassia tora*. ☞ iien: poeh[2], sam: leun: tiag [*syn.*].

pie: lox [bie loux] /pɛ loʔ/ *v.* ငြင်းခုံ–၊ လိမ်ညာ– 辩论 *biànlùn* argue, debate. ☞ tui: lox [*syn.*].

pied [bīed] /pɛ̰t/ *n.* <KAWNG> ယင်ကောင်ထက် အနည်းငယ်ငယ်သောအကောင်တစ်မျိုး 小饭蜂（形似苍蝇而小, 呈黑花色） *xiǎofànfēng (xíng sì cāngying ér xiǎo, chéng hēi huāsè)* (a kind of hoverfly?, Chn. 'little food bee', similar to a housefly in shape, but smaller, mottled black colour). /*f*9/

pied [bīed] /pɛ̰t/ **1** *vi.* အပူပေး–၊ ဓာတ်တို့–၊ ဓာတ်လိုက်–၊ ကပ်– 烫（火烫 ）, 触（电打）, 贴 *tàng (huǒ tàng), chù (diàn dǎ) , tiē* heat up, get an electric shock, stick to (divide meanings up into separate defs?). **:** pied ka ngu. မီးနဲ့အပူပေး။ 用火烫。 *heat with fire.* | pied tix ka maox ting:. ဓာတ်လိုက်။ 触电。 *get an electric shock.* | Pied blauh ka aw: khang:. ကိတ်မုန့်တွေ ဒယ်အိုးထဲမှကပ်နေတယ်။ 粑粑贴在铁锅上。 *The baba cakes stuck to the pan.* | Nawh pied aux ka ngu. သူကျွန်တော့်ကို မီးနဲ့ပူသွားအောင်လုပ်ပေးတယ်။ *He warmed me by the fire. (?)* **2** *vt.* ဆိုက်–၊ ရောက်– 到 *dào* come to, reach, arrive at. **:** Nawh ang: sax pied nyiex yix. ကျွန်မအိမ်ကို သူမရောက်ဖူးဘူး။ 他从未到过我们家。 *He has never been to my house.* /*f*9/

pied [bīed] /pɛ̰t/ *n.* အရေပြားပေါ်မှအစက်အပျောက် 癍（多指脸上长的） *bān (duō zhǐ liǎn shàng cháng de)* flecks on the skin. /*f*9/

piem [bīem] /pɛ̰m/ *vt.* ဝါး– 嚼 *jiáo* chew. **:** piem sidah rib. ေ ါ်ဘက်ဝင်အပင်တွေဝါးစားတယ်။ 嚼草药。 *chew medicinal herbs.*

peep [beeb] /pɯp/ *n.* <KHAOX> ေ ျာက်ဝံဇလုတ်သီး? 大猴子瘿袋果 *dà hóuzi yǐng dài guǒ.*

peep tiex ting [beeb diex dīng] /pɯp tɛʔ ṭiɲ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 合包藤, 白花银背藤 *gě bāo téng, bái huā yín bēi téng Argyreia seguinii*. ☞ nhu: neem it [*syn.*].

peep nong: [beeb noung] /pɯp noŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 翻白叶, 地管子, 土地榆 *fān bái yè, de guǎnzi, tǔdì yú Potentilla fulgens*. ☞ rib paing lhax [*syn.*].

peeh[1] [bēeih] /pɯ̰ih/ *vt.* ပိုး–၊ ကျောပိုး–၊ ရွက်– 背（指用前额；女人用背篓背东西要用 bēeih, 而男人用绳子背东西用 gōg）*bēi (zhǐ yòng qián'é)* carry on head (of women, with head strap on forehead supporting basket on back, cf. 'kóg' for men, using plain ropes). **:** peeh khix. ထင်းကိုခေါင်းလွယ်ဖြင့်ရွက် 背柴。 *carry firewood with a headstrap.* ☞ beeh [*mor.*]. ☞ kawg[2] . /*f*7/

peed [bēed] /pɯt/ *n.* <SIM:> ကြက်အမြီးအပေါ်နားရှိ အသားထစ်ကလေး (?) 鸡翘（鸡尾端向上突起的肉块） *jī qiáo (jī wěi duān xiàng shàng tū qǐ de ròu kuài)* (the upward-pointing fleshy tip of a chicken's tail). /*f*10/

peeb [bēeb] /pɯp/ စုပ်– 咂、吸 *zā, xī* suck. **:** Kawn: nyawm in: brax peeb taix tix. ဒီကလေးလက်မ အမြဲစုပ်တယ်။ 这孩子爱咂自己的指头。 *This child sucks his thumb.* /*f*10/

peeng (peung) [bēeng] /pɯ̰ŋ, pɛ̰ŋ (?)/ *vt.* မှီဝဲ–၊ မှီခို၊ အားကိုး–၊ အားထား–၊ အသုံးဝင်– 靠, 依靠 *kào, yīkào* depend on, rely on. **:** Ox sum: nyiiex pak yaong:, vie sipeem vie ma: kaoh khaing: plak krax nie, kawn: peeng nang: tix ih plaung heue. အိမ်ကစိုက်တဲ့ဝါးရွာထဲမှာအပြည့်ပဲ၊ ခြံတွေ၊ လယ်တွေကိုခတ်တာအများဆုံးအဲဒီကနေလာတာ၊ ဝါးမျှစ်စားဖို့လည်းအသုံးဝင်သေးတယ်။ *Families (?) grow a lot of bamboo in the clearing of the village (?), around gardens and fields, and coming up (?) along roads; they also rely on it for eating the shoots.* | phan: ang mawh nan:, pex tag deeh plak khaix tix mai: hu: peung tix ka ceu pui pa kawn: deuk inkix. [Yawsux 23:12] သင်တို့တွင်ကျန်ကြွင်းသေးသော ဤလူမျိုးတို့၌ မှီဝဲလျက်၊ 你们若稍微转去与你们中间所剩下的这些国民联络。 *if you turn back, and join (rely on) the remnant of these nations left here among you. [Jos. 23:12]* | Meung dee koe: rawm: ting, kix peung tix yuh reu ting reu iak mai: tang: kraung khrai: yuh laih lai, pon hu: tang: dah tang: dee piang rawm: heue. သူတို့လှေအကြီးအငယ်လုပ်ပြီးပစ္စည်းတွေသယ်ပြီးစီးပွားရေးလုပ်ဖို့မှီခိုအားထားရတယ်၊ ရေပေါ်နေရာတကာသွားလို့ရတယ်။ （?）有大湖的国家，他们依靠它（水），（?）做了大大小小的船只，拖运货物做生意，在海面上四处航行。 *In lands with large waterways, they depend on it (the water), and make boats large and small and ship goods and engage in trade, and can ship to places all over on the water.* [Siam].

peeng peed [bēeng bēed] /pɯ̰ŋ pɯt/ *vi.* ဂျမ်းထိုး–၊ ဂျမ်းပစ်– 翻筋斗 *fān jīn dǒu* turn a somersault. ☞ pang: peed [*var.*].

peen[1] [bēen] /pɯ̰n/ *n.* အခြေခံ၊ အခြေအမြစ်၊ အုတ်မြစ်၊ အချက် 基础 *jīchǔ* basis, foundation.

peen[2] [bēen] /pɯn/ *cl.* အလေးချိန်ယူနစ် (မက်ထရစ်စကေးတွင် ၅၀ မီလီဂရမ်နှင့်ညီမျှသည်) 厘（重量单位） *lí (zhòngliàng dānwèi)* unit of weight (mass) equal to 10 kaox, ca. 0.05 gram in metric scale , or ca. 1 grain in English scale. **:** Tix mang: koe: kao: peen. 一分有十厘。 *There are ten péen grains in a mang half-gram.* [Róub róm pa síao tix kah tíag díang cíang júm].

peen kiep [bēen giab] /pɯn kiəp/ *n.* ဖိနပ်ခွာ 鞋底 *xiédǐ* sole of shoe.

peen nyiiex [bēen nyīex] /pɯn ɲiɛʔ/ *n.* <NYIEX> အိမ်၏အုတ်မြစ် 房基 *fáng jī* foundation of house.

peem (peem:)[1] [bēem (beem)] /pɯm (pɯm)/ *vs.* တုံး– 钝 *dùn* dull. **:** Khaw: in: peem ngie. ဒီပေါက်ပြား တုံးလာပြီ။ 这把锄头钝了。 *This hoe has gotten dull.* ☞ beem[1] [*var.*]. ☞ klu [*syn.*]. ☞ lawm[1] ② [*ant.*]. ☞ pheem: [*mor.*]. /*f*10/

peem[2] [bēem] /pɯm/ *vt.* ဝင်တိုက်– 碰 *pèng* bang, knock, bump into. ☞ pam [*var.*]. ☞ pu pang, pung pang, teeh[1] ② (teeih), teeing, teeh[2] (teuh), tiah[3], tuih[1] ①, sideeing, sidheet, theh[1] [*syn.*]. /*f*10/

peem[3] [bēem] /pɯm/ *n.* ခြံ၊ ဥယျာဉ် 园圃 *yuánpǔ* garden, vegetable garden, orchard. ☞ beem[3], sipeem, sibeem [*var.*]. /*f*10/

peem: (peem) [beem (bēem)] /pɯm, pɯm/ **1** *vs.* ဖောင်း– မို့– ခုံး– ငေါ– ခေါ– 凸 *tū* protrude, be convex. **2** *cl.* ပုံ၊ ဖောင်း protrusion, pile (?). **:** Tom: yam jah tiex tix loi:, moi tix bawh, raix tix pang:, rang: tix peem: didix, toi: mai: lak hoik ot tau sijheeng:, mawh paoxgrawm moh, hauk kiex paing khawm uik awm: paox tix heue. ဟိုးအစတုန်းက မြေတဆုပ်ရယ် နွားတကောင်ရယ် ညောင်တစ်ပင်ရယ် ကျောက်တုံးတစ်ပုံရယ်ပဲရှိတုန်းက ငွေရောင်ရစ်နဲ့ ကျီးတို့ဟာ အရမ်းခင်တဲ့သူငယ်ချင်းတွေဖြစ်တယ်။ သူတို့နှစ်ကောင်လုံးရဲ့ အတောင်တွေဟာ အကုန်လုံး အဖြူရောင်ဖြစ်တယ်။ 在天地宇宙形成之初，万事万物产生之始，. . . . . 白鹇和乌鸦就是一对好朋友，经常在一起，它们的羽毛长的一样漂亮。 *Long ago, in the beginning when there was a hill (?) of earth, a moo of cow (?), a clump of fig trees, and a pile (?) of rocks, the silver pheasant and the crow were often together; they were affectionate friends, whose feathers were each all white.* ☞ beem: [*mor.*]. /*f*9/

peem: ngawng [beem ngōng] /pɯm ŋɔ̰ŋ/ *n.* ဒူး၊ ဒူးခေါင်း၊ ခုံညင်း 膝盖 *xīgài* knee, kneecap. ☞ beem: nyiex kre: [*mor.*].

peeik [beeig] /pɯc/ **1** *vt.* ချွတ်– ခွာ– 蜕、脱 *tuì, tuō* take off, shed. **:** Siuing: peeik tix. 蛇蜕皮。 *The snake shed its skin.* | peeik sibex. အင်္ကျီချွတ်– 脱衣服。 *take off one's clothes.* **2** *vt.* နုတ်– 煺 *tuì* pluck. **:** peeik hauk ia:. ကြက်မွေးနုတ်– 煺鸡毛。 *pluck chicken feathers.* | peeik hauk lig. ဝက်မွေးနုတ်– 煺猪毛。 *pluck pig bristles.* **3** *v.* <KAWNG> ပြောင်း– ပြောင်းလဲ– 蜕变 *tuìbiàn* transform, be transformed. **:** Peeik tix mawh pungpiang. ပိုးဖလံအဖြစ်ကိုပြောင်း– 蜕变成蛾。 *transform into a moth.* ☞ paih[1], khleeing:, gheen:[1] [*syn.*]. ☞ beeik, bheeik [*mor.*]. /*f*6/

peeh (peeih)[2] [bēeih] /pɯih/ **1** *n.* အရည်၊ အစေး 浆, 汁 *jiāng, zhī* juice, sap (of tree). **:** peeh khaox. သစ်စေး 树浆。 *tree sap.* | peeh khaox gix. ထင်းရှူးဆီ 柏油, 沥青(?), 松香 (?) *pitch, pine pitch, pine tar (black and sticky) (?), rosin (yellow-brown and brittle-hard) (?)* **2** *v.* စိမ့်– စိမ့်ထွက်– 渗 *shèn* seep, ooze. **:** Rawm: peeh khaing: daux rang:. ကျောက်ကြားကနေ ရေစိမ့်ထွက်တယ်။ 水从岩石里渗出来。 *Water seeped from the rock.*

peei: [beei] /pɯi/ **1** *vi.* နွမ်း– ခြောက်– ညှိုး– တွန့်– ခွေ– 蔫 *niān* wither, fade, shrivel, droop. **:** Lhax hoik peei: ngie. အရွက်တွေနွမ်းကုန်ပြီ။ 叶子蔫了。 *The leaves have withered.* **2** *vs.* စိတ်ဓာတ်ကျ– အားယုတ်– အားငယ်– နွမ်းလျ 委靡不振 *wěimǐ búzhèn* dispirited, dejected, depressed, in low spirits. **:** Taug kaoh nawh khaing: saux tix, kawn: peei: ngie kaux hak. သူအခုမှ နေပြန်ကောင်းခါစဆိုတော့ ကိုယ်ခန္ဓာနွမ်းလျနေတယ်။ 他病刚好, 有点委靡不振。 *He has just recovered from his illness and is feeling in low spirits.* **3** *vs.* ပြေ့– ညွှတ်– 软 *ruǎn* soft. **:** Khaox glawm: in: peei: ngie. ဒီတံတားက တော်တော်ညွှတ်နေတာပဲ။ 这扁担很软。 *This shoulder pole is very flexible.* | Eep hoik peei: ngie. ထမင်းပျော့သွားတယ်။ 饭软了(指熟透了)。 *The rice has gotten soft (cooked).* ☞ deei:[1] [*mor.*]. /*f*9/

peeig[1] [bēeig] /pɯc/ *vt.* စုပ်– လျက်– 吮吸, 舔 *shǔnxī, tiǎn* suck, lick. **:** Kawn: nyawm peeig sui: kaw: thang:. ကလေးသစ်သီးသကြားလုံးကိုလျက်နေတယ်။ 小孩舔水果糖。 *The child licked the fruit candy.*

peeig[2] [bēeig] /pɯc/ *vt.* နင်း– 踩 *cǎi* step on, tread on. **:** peeig loek pui. တယောက်ယောက်ရဲ့ ဖဝါးကိုနင်းမိ– 踩着别人的脚后跟。 *step on someone's heel.*

peu [bē] /pɤ̰/ *adv-pre.* အချည်းနှီးဖြစ်– အကျိုးမဲ့– အလဟသဖြစ်– အလကား 白白地 *báibái de* do sth. in vain, vainly, for nothing. **:** Aux peu tix hu: ka nawh, nawh kah ang: tie krai tidtix. သူ့ဆီသွားတာအချည်းနှီးပဲ။ ကျွန်တော်ကိုမမေ့ပြောဘူး။ 我白白地去他那里, 他什么也没说。 *I went to him for*

nothing, he really did not say anything. ☞ plaux[2], giex[4] ②, giex going, nai: ②, nai: nawk ②, tha:[2] [*syn.*]. /*f*10/

peu peug [bē bēg] /pɤ̯ pɤ̯k/ *onom.* တစ်စက်စက် ကျနေတဲ့ရေသံ (滴水声) *(dī shuǐ shēng)* (sound of water dripping). **:** Rawm: peu peug rawm: rau khaing: rang:, krax Loi Khang: krax hax Keeing: Kat. တစ်စက်စက်ကျနေတဲ့ရေသံဟာကျောက်ဆောင် ကနေပါ။ လွယ်ခန်းလမ်းဟာဦးလေးကပ် (ထွင်) ရှိ၏ထား တာပါ။ 岩头滴水' 嗒嗒' 响，磊亢路上庚戛得被烧伤。 *Water falls from the boulder plop-plop, the Lói Khang road, where burned was Uncle Kad.*

peut [bed] /pɤt/ *v.* လိင်ဆက်ဆံ–၊ သံဝါသပြု–၊ ကာမဆက်ဆံ– 性交 *xìngjiāo* have sex, make love, fuck (vulg.), screw (coll.). **:** Ngaig mawh te:, tie: mawh peut. ပြေးရင်သံဝါသပြုတာပေါ့၊ ချိုရင် ကာမဆက်ဆံတာပေါ့။ 舒服的是两情合，甜的是两情融。 *Fragrance is having sex, sweetness is making love.* ☞ te:, iex, khax [*syn.*].

peux [bēx] /pɤ̯ʔ/ **1** *vi.* နို့တိုက်–၊ နို့စို့– 吃奶, 喂奶 *chī nǎi, wèi nǎi* breastfeed. **:** Kawn: nyawm in: ang: lai: peux. ဒီကလေးကို နို့ဖြတ်လိုက်ပြီ။ 这孩子不再吃奶了。 *This child has been weaned.* **2** *n.* အငယ်ဆုံး ကလေး 幺儿, 幺女 *yāo'ér, yāonǚ* youngest child, 'baby' of the family. ☞ kawn: peux [ceu 2] [*syn.*]. /*f*10/

peux kang: [bex gang] /pɤʔ kaŋ/ *n.* အသည်းဖြူ (အသည်း၏အစိတ်အပိုင်း) 白肝（附在肝上, 呈粉红色） *bái gān (fù zài gān shàng, chéng fěnhóngsè)* ('white liver', attached to the liver, or part of liver?, pink-colored). [Hox].

Peuxcing: [Bex Jing] /pɤʔ tɕiŋ/ *np.* ပီကင်း 北京 *Běijīng* Beijing (capital city of China).

peux cia: ceung: ming: [bex jia jeng ming] /pɤʔ tɕia tɕɤŋ miŋ/ *phr.* <VH> အတွေးအမြင်အမျိုးမျိုးရှင်သန်ပါစေ။ 百家争鸣 *bǎijiāzhēngmíng* 'let a hundred schools of thought contend' (Chinese saying). ☞ grum (Tai grum pruih lox grum krai.) [*syn.*]. ☞ peux hua: chi: fang: . [Hox].

peux feung: pi: [bex feng bi] /pɤʔ fɤŋ pi/ *n.* ရာနှုန်း၊ ရာခိုင်နှုန်း 百分比 *bǎifēnbǐ* per cent, percentage. [Hox].

peux haw: kong: see: [bex ho goung see] /pɤʔ hɔ koŋ sɯ/ *n.* <VH> ကုန်စုံဆိုင်ကြီး 百货公司 *bǎihuò gōngsī* department store, variety store, general store. ☞ nyiex kong see: [*syn.*]. [Hox].

peux hua: tang: [bex hua dang] /pɤʔ hua taŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 白花丹, 金不换, 假茉莉 *bái huā dān, jīn bù huàn, jiǎ mò lì Plumbago zeylanica*. ☞ peux hua: tang: [*syn.*].

peux hua: chi: fang: [bex hua qi fang] /pɤʔ hua tɕʰi fa ŋ/ *phr.* <VH> ပန်းတိုင်းပွင့်ပါစေ။ 百花齐放 *bǎihuāqífàng* 'let a hundred flowers bloom' (Chinese saying). ☞ grum (Tai grum pruih lox grum krai.) [*syn.*]. ☞ peux cia: ceung: ming: . [Hox].

peu: leuh [be leh] /pɤ lɤh/ ☞ lang: leuh .

peung: [bēng] /pɤ̯ŋ/ *vi.* တည်းခို– 投宿，寄宿，寄居 *tóusù, jìsù, jìjū* stay, lodge, put up for the night. **:** Abraham lih hu: ka plak seh, mai: ot sinax veng Kadeshax mai: Shurax mai: peung ka veng Gerax tan: heue. [Lai Yam Jah 20:1] တဖန် အာဗြဟံသည် တောင်ပြည်သို့ ခရီးသွားသဖြင့်၊ ကာဒေရှမြို့စပ်ကြားမှာနေ၍၊ ဂေရာမြို့၌ တည်းခို၏။ 亚伯拉罕从那里向南地迁去, 寄居在加低斯和书珥中间的基拉耳。 *From there Abraham journeyed south ... and dwelt between Kadesh and Shur; and he sojourned in Gerar. [Gen. 20:1]* /*f*0.0227/

peung:[1] [beng] /pɤŋ/ *n.* ပုံသဏ္ဌာန်၊ ပုံ□□□□ □模型, 样子 *móxíng, yàngzi* model, form, shape. ☞ pakpeung [*syn.*]. /*f*0.0165/ /*f*10/

peung:[2] [beng] /pɤŋ/ *adv-pre.* သာလျှင်–၊ ပဲ 才, 只 *cái, zhǐ* just, only, merely. **:** Peung: mawh ding ngie. ဒီလောက်ပဲလား။ 才这么一点。 *It's only this much.* /*f*0.0165/ /*f*10/

peung:[3] [beng] /pɤŋ/ *v.* ဒုက္ခရှာ–၊ အပူကပ်– 劳驾, 麻烦 *láojià, máfan* bother, trouble, inconvenience. **:** Maix peung: gaw aux viex lai ing: ka nawh. သူ့ဆီစာယူသွားဘို့ခင်ဗျားကို ကျွန်တော် အပူကပ်လို့ရမလား။ 麻烦你帮我带封信给他。 *Could I trouble you to help me out by taking a letter to him?* ☞ beeh ③ [*syn.*]. /*f*0.0165/ /*f*10/

peung: kiep [beng giab] /pɤŋ kiəp/ *n.* ဖိနပ်ပုံစံ 鞋样 *xié yàng* shoe pattern, shoe mould. ☞ diag kiep [*syn.*].

peung: leuh [beng leh] /pɤŋ lɤh/ ☞ lang: leuh .

peung: vui: cu: yi: [beng vui ju yi] /pɤŋ vui tɕu ʑi/ *n.* <VH> ကိုယ့်အသင်းအဖွဲ့ အကျိုးပေးသောမူဝါဒ 本位主义 *běnwèizhǔyì* parochialism, working solely for the interest of one's own department. [Hox].

peuex [beuix] /pɤiʔ/ *vt.* နို့စို့– 吃奶 *chī nǎi* breastfeed.

Piak [Biag] /piək/ *np.* <LI> ဓာတ်မီးပွဲတော် ("ဝ" နှင့် ယူနန်ပြည်နယ်တွင်းနေထိုင်သူများနွေရသီတွင်ကျင်းပလေ့ရှိသည့်ပွဲတော်တမျိုး၊ မီးအန္တရယ်ကာကွယ်ရန်၊ မကောင်းဆိုးဝါးမောင်းထုတ်ရန်ကျင်းပသည့်ပွဲတော်) 火把节（云南部分地区的一种节日） *Huǒbǎjié (Yúnnán bùfen dìqū de yīzhǒng jiérì)* Torch Festival

(celebrated in mid-summer among Wa and other peoples in Yunnan, China, to exorcise malevolent spirits, prevent fires, and the like).

piak [biag] /piək/ *n.* ကြေးနီပြား (ငွေပြားစေ့) 铜钱 (旧硬币单位, meid 的十分之一) *tóng qián (jiù yìngbì dānwèi, meid de shífēn zhīyī)* copper coin (old Burmese coin, equal to 1/10 of a meid or 10 sían). [Mán ပြား (pyà) ?]. /f0.0129/ /f7/

piakvan [biag vān] /piak vạn/ သပိတ်တော၊ အာရဇ်ပင် great trees, cedars;. **: Khaix an Simiang Siyiex lih bleeh ka nawh hawt daux tiag khaox piakvan:,** ထာဝရဘုရားသည် မံရေသပိတ်တောနား မှာ၊ အာဗြဟံအား ထင်ရှားတော်မူသည်အကြောင်း အရာ ဟူမူကား၊ *The Lord appeared to Abraham near the great trees of Mamre.* | Gumlox Simiang Siyiex, raig tix tik kah khaox piakvan, [Yaogyaw 29:5] ထာဝရဘုရား၏ အသံ၊ ။ဃသည် အာရဇ်ပင်တို့ကို ချိုးတော်မူ၏။ *The voice of the Lord breaks the cedars;*

piah [biah] /piəh/ *vt.* လှီး–၊ ဖြတ်–၊ ညှပ်– 割, 拉 (成条的切) *gē, lá (chèng tiáo de qiē)* slit, slash, cut into slices. **:** piah nex tix phoi:. အသားတစ်တွဲဖြတ်ပေး။ 割一块肉。 *cut off a chunk of meat.*

piax [biax] /piaʔ/ *n.* <NYIEX> မီးခဲ၊ မီးတောက်ရှာနေရာ 火塘, 烧火的地方 *huǒtáng, shāo huǒ de dìfang* hearth, firepit (main fire in center of house used for cooking). **:** Koe: yaong: pon piax, koe: nyiex pon yau. 有寨子象火塘一样宽，有家象背篓一样大。(形容寨子小、家窄。) *A village as big as a firepit, a house a big as a backbasket.* ☞ lauh ngu, glauh ngu [*syn.*].

pia: [bia] /pia/ *vt.* လှမ်းရိုက်မှုတ်– (လေ၊ တံထွေး) (风) 吹走, 刮走 *(fēng) chuīzǒu, guāzǒu* blow away (in the wind). ☞ piao: [*var.*]. ☞ bia: [*mor.*].

piag [bīag] /pịək/ *vt.* ရိုက်ခွဲ–၊ ပစ်ခွဲ–၊ ခွဲ– 破, 剖 *pò, pōu* smash, split apart. **:** piag ox. ဝါးခွဲ– 破竹子。 *split bamboo.* ☞ biag [*mor.*].

piang[1] [bīang] /pịaŋ/ *loc.* အပေါ်၊ ပေါ် 上, 上面 *shàng, shàngmian* on, on top of, above, over. **:** Lai ot piang pheen:. စာအုပ် စားပွဲပေါ်မှာပါ။ 书在桌子上。 *The book is on the table.* /f0.2643/ /f2/

piang[2] [bīang] /pịaŋ/ *vt.* <LI> ရှိခိုး–၊ ပူဇော်– 供奉 (宗教用语) *gōngfèng (zōngjiào yòngyǔ)* worship, make offering to a god. **:** Piang pha: cao:, lao khun: meung. [gaig...] သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားများ ကိုပူဇော်၍ နိုင်ငံတွင်းတာဝန်ရှိသူများအား သတင်းပို့ပါ။ 祭帕召 , 禀勐官。 *Worship the living Buddhas, report to the officials of the realm.* /f0.2643/ /f2/

piang[3] [bīang] /pịaŋ/ *vt.* တည်– 支, 架, 放 (把锅支在火堆上) *zhī, jià, fàng* prop up, put (esp. prop a pot on top of fire). **:** Niied piang aw: yuh priex, uik sang: hoek pui khaing: ma: phao:. အိုးအမြန်တည်ပြီး ထမင်းဟင်းချက်တော့၊ လူများတွေတောင် ယာကနေပြန်လာတော့မယ်။ 赶快支锅做饭，人们都快从地里回来了。 *Hurry and put the pot on the fire and cook, the people are about to come back from the fields.* ☞ biang: [*var.*]. ☞ tang:[1] ② [*syn.*]. /f0.2643/ /f2/

piang prang: [bīang brang] /pịaŋ praŋ/ *n.* <NYIEX> ထုပ်တန်း၊ ယက်မ 屋脊 *wūjǐ* ridge of roof of house, ridgepole. ☞ prang:, gawng prang: [*syn.*].

piang blawg sibex [bīang nblōg si nbēix] /pịaŋ blọ̀k s.bẹ̀ʔ/ *n.* အင်္ကျီနောက်ကျော 后襟 *hòujīn* back of upper garment.

piang tu [bīang dū] /bīang tụ/ *pw.* အပေါ်ဘက်မှာ 山头 *shāntóu* mountain ridge, mountain top (?) (lit. 'on top of ridge').

piang dak [bīang ndag] /pịaŋ dak/ *n.* လျှာပြင် 舌面 *shémiàn* flat of tongue, velar (rear part), dorsal (front part).

piao [bīao] /pịau/ *n.* လက်ပတ်နာရီ 表, 手表 *biǎo, shǒubiǎo* watch, wristwatch. ☞ so: piao: [*syn.*]. [Hox]. /f0.0635/

piao peun [bīao bēn] /pịau pɤ̀n/ *n.* <VH> နမူနာ၊ စမ်း–၊ မြည်း– 标本 *biāoběn* specimen, sample. ☞ grang gre [*syn.*]. [Hox].

piao yiien: [bīao yian] /pịau ʑian/ *v.* <VH> သရုပ်ဆောင်–၊ လုပ်ပြ– 表演 *biǎoyǎn* perform, act, entertain, play. ☞ piao: ying: [*var.*]. ☞ klieh ②, yuh krax graoh thiao: [*syn.*]. [Hox].

piao: [biao] /piau/ *v.* အဝေးသို့မှုတ်ထုတ်– (လေ၊ တံထွေး) (风) 吹走, 刮走 *(fēng) chuī zǒu, guā zǒu* blow away. ☞ pia: [*var.*]. /f0.0294/

piao: keux (piao keux) [biao gex (bīao gex)] /piau kɤʔ, pịau kɤʔ/ **1** *n.* <VH> ဇယား၊ ပုံစံ 表格 *biǎogé* form, table. **2** *n.* <VH> တောင်းလွှာစာ 申请书 *shēnqǐngshū* application form. **3** *n.* <VH> အချိန်ဇယား၊ ဇယားကွက် 时间表 *shíjiānbiǎo* timetable. ☞ lai tang: [*var.*]. ☞ glawk bawg yam [*syn.*]. [Hox].

piao: ciex [biao jiex (bīao jiex)] /piau tɕiɛʔ, pịau tɕiɛʔ / *v.* <VH> မဲပေးဆုံးဖြတ်–၊ မဲပေးရွေးချယ်– 表决 *biǎojué* vote on, decide by voting. [Hox].

piao: ciex sing: [biao jiex sing] /piau tɕiɛʔ sịŋ/ *v.* <VH> စိတ်ဆုံးဖြတ်ချက် ချ– 表决心 *biǎo juéxīn* show one's determination, express resolve. [Hox].

piao: cuing: (piao cuing) [biao juing (bīao jūing)] /piau tɕuɲ, pi̯au tɕu̯iŋ/ *n.* စံနမူနာ၊ နှုန်း 标准 *biāozhǔn* standard, criterion. [Hox].

piao: sing: (piao siien:) [biao sing (bīao sian)] /piau si ɲ, pi̯au sian/ *v.* လုပ်ပေး–၊ ဆောင်ရွက်ပေး–၊ မျက်နှာပေး– 表现 *biǎoxiàn* show, display. ☞ gaw tix yuh [*var.*]. ☞ plak jhi pui yaox [*syn.*]. [Hox].

piao: yang: [biao yang] /piau ʑaŋ/ *nv.* ချီးမွမ်း–၊ ဂုဏ်ပြု–၊ မျက်နှာ ရ–၊ 表扬 *biǎoyáng* praise, glorify. ☞ yaw [*var.*]. ☞ pon min plak ngai: [*syn.*]. [Hox].

piao: yi: (piao yi)[1] [biao yi (bīao yī)] /piau ʑi, pi̯au ʑ i̯/ *n.* <VH> အစိုးရကြော်ငြာစာ၊ ဆောင်ပုဒ် 标语 *biāoyǔ* poster, government notice, slogan. ☞ mhai: shiao, lai pao kuang ca: [*syn.*]. [Hox].

piao: yi: (piao yi)[2] [biao yi (bīao yī)] /piau ʑi, pi̯au ʑ i̯/ *n.* ကြိယာနောက်လိုက်သောနာမဝိသေသနတစ်မျိုး (သဒ္ဒါ) 表语 *biǎoyǔ* predicative. ☞ cub lox lao . [Hox].

piao: ying: [biao ying] /piau ʑiŋ/ *v.* <VH> ပျော်ဖြေတင်ဆက်– 表演 *biǎoyǎn* perform, act, entertain, play. ☞ piao yiien: [*var.*]. ☞ klieh ②, yuh krax graoh thiao: [*syn.*]. [Hox].

piiet [biad] /piət/ *v.* ငြိမ်း– 扑灭, 熄灭, 熄 *pūmiè, xīmiè, xī.* ☞ preet [*syn.*].

piiep[1] [biab] /piəp/ **1** *vt.* အလိုလိုက်–၊ ချော့–၊ မြှူ–၊ အကြိုက်ဆောင်– 哄, 引（指善于带小孩） *hōng, yǐn (zhǐ shànyú dài xiǎohái)* pamper, coddle, indulge, humor, coax, win favor with (a child). **:** Yiex kuad in: jiiet chix piiep kawnsaux tix. ဒီအဖွားက သူ့မြေးတွေချစ်အောင်နေတတ်တယ်။ 这老太太很会哄自己的孙子。 *This granny really knows how to win favor with her grandchildren.* **2** *vt.* တုပ–၊ တု–၊ ချိုးလိုကူ– 模仿（指为诱捕鹌鹑而模仿它的叫声） *mófǎng (zhǐ wèi yòubǔ ānchún ér mófǎng tā de jiàoshēng)* imitate (referring to imitating the call of a quail, in order to attract and capture it). **:** Nawh daing: chix piiep lox keed. သူကချိုးလိုကူတတ်တယ်။ 他很会模仿鹌鹑的叫声。 *He is able to imitate the call of a quail very well.*

piiep[2] [biab] /piəp/ *vi.* ပါ့ရွတ်–၊ တီးတိုးပြော–၊ ထစ်–吧嗒（嘴唇开合作声） *bā tà (zuǐchún kāi hé zuòshēng)* murmur, mumble, stammer (make a sound by opening and closing the lips). **:** Piiep nawh jheeh tix ngie, ang: tie nye:. 他吧嗒了一下嘴, 没有说话。 *He stammered for a while, but didn't speak.*

piieb [bīab] /pi̯əp/ *vt.* မြည်း–၊ မြည်းကြည့်– 尝, 抿, 咂 *cháng, mǐn, zā* taste, sip, take a sip. **:** piieb yaox. အရသာမြည်းကြည့်– 尝尝看。 *try a taste.* | piab plai: tix gum. အရက်တကျိုက်လောက်မြည်းပါ။ 抿一口酒。 *take a sip of plai rice beer.*

piien phaix [bīan paix] /pi̯an phai?/ *v.* <VH> စီစဉ်– 编排 *biānpái* arrange, lay out. [Hox].

piien mux [bīan mux] /pi̯an mu?/ *n.* <VH> ကတ်တလောက်၊ ရည်ညွှန်းစာအုပ် 编目 *biānmù* catalogue. [Hox].

piien tau [bīan dāe] /pi̯an tau̯/ *v.* ပြုစု– (စာအုပ်၊ စာရင်း) 汇编 *huìbiān* compile.

piien tao: [bīan dao] /pi̯an tau/ **1** *v.* <VH> ဇာတ်ညွှန်း (?) 编导 *biāndǎo* write and direct. **2** *n.* <VH> 编导 *biāndǎo* scenarist, director. ☞ cao: thung: yuh [*syn.*]. [Hox].

piien cix [bīan jix] /pi̯an tɕi?/ **1** *v.* <VH> တည်းဖြတ်– 编辑 *biānjí* edit, compile. **2** *n.* <VH> တည်းဖြတ်သူ 编辑 *biānjí* editor. [Hox].

piien seung [bīan sēng] /pi̯an sɤ̯ŋ/ *v.* <VH> မိတ္တူပယူပြီးတည်းဖြတ်– 编审 *biānshěn* read and edit. [Hox].

piien lux [bīan lux] /pi̯an lu?/ *v.* <VH> ရေးမှတ်တည်းဖြတ်–၊ ထုတ်နုတ်တည်းဖြတ်– 编录 *biānlù* excerpt and edit. [Hox].

piien: [bian] /piən/ **1** *vs.* ပွား–၊ ကြီးပွားတိုးတက်–၊ ကောင်းစား–၊ စည်ပင်– 兴旺 *xīngwàng* prosper, flourish. **:** Plix yuh iien:, piien: yuh nyiex. ပဲပင်တွေ အသီးသီးစေ။ မိသားစုတွေ ကောင်းစားပါစေ။ 使小豆结荚, 使家庭兴旺。 *Let the beans bear fruit, let families prosper.* **2** *vs.* ပြွားဖွား–၊ မျိုးပွား–၊ မြေသြဇာကောင်း–၊ သားပေါက်–၊ မုန်ထ– (ဆင်) 繁殖 *fánzhí* procreate, proliferate, be fertile, fecund, be in heat, rut. **:** Miex lig in: jiiet piien:. ဒီဝက်သားပေါက်ချိန်ရောက်ခါနီးပြီ။ 这母猪很能繁殖。 *This sow is just at the point of fecundity.* /f9/

piiem [bīam] /pi̯əm/ *n.* <KHAOX> ကျူပင် 芦竹, 芦高笋 *lúzhú, lúgāosǔn* giant reed, wild cane *Arundo donax*, bamboo-like plant, grows to 7-10m). ☞ priem [*var.*].

piiem iie: [bīam ia] /pi̯əm ʔia/ *n.* <KHAOX> ပန်းပြားပင် 芦苇, 小芦苇 *lúwěi, xiǎo lúwěi* reed (lit. 'small [píam]').

piiem: [biam] /piəm/ **1** *n.* <KHAOX> အညောက်၊ အစို့ 芽（多指薯类、姜、竹子等的芽） *yá (duō zhǐ shǔ lèi, jiāng, zhúzi děng de yá)* sprout, shoot (of tuberous plants or bamboo). **:** piiem: kraox. သစ်ပင်အညောက် 芋头芽。 *taro shoots.* **2** *vi.* အညောက်ထွက်–၊ အညောက်ပေါက်–၊ အစို့ထွက်– 出

芽 *chū yá* sprout, bud, put out shoots. **:** Siging: taug piiem:. ဂျင်းအညောက်ထွက်လာပြီ။ 生姜出芽了。 *The ginger has sprouted.*

pui (pwi) [būi] /pu̯i/ **1** *n.* လူ၊ ပုဂ္ဂိုလ်၊ လူသား၊ မနုဿ 人，人民 *rén, rénmín* person, people, man. **2** *n.* တစုံတယောက်၊ ဒိပြင်လူ 别人，人家 *biérén, rénjiā* someone, somebody else, people. **3** *qw.* <TIEX> ဘယ်သူ 谁 *shéi (shuí)* who. **:** In: mawh sibex pui? ဒါကဘယ်သူ့အင်္ကျီလည်း။ 这是谁的衣服？ *Whose clothes are these?* ☞ mawx[1], pui mawx [ceu 3] [*syn.*]. /*f*1.773/

pui kaung: [būi gaeng] /pu̯i kaɯŋ/ *n.* လယ်သမား၊ တောင်သူ 农民 *nóngmín* farmer, peasant. ☞ nong: ming: [*syn.*].

pui kaing [būi gāing] /pu̯i ka̯ŋ/ *n.* အလုပ်သမား၊ လုပ်သား 工人 *gōngrén* worker, laborer. ☞ pui yuh kaing, cao: kaing, kong: reung: [*syn.*].

pui kukaux [būi gū gaex] /pu̯i ku̯ kaɯʔ/ *n.* လူတိုင်း 诸位 *zhūwèi* everyone, ladies and gentlemen (used when addressing an audience).

pui kun: [būi gun] /pu̯i kun/ *n.* အိမ်ထောင်ရှိသူ၊ လက်ထပ်ပြီးသူ 汉子, 成人, 成年男子（已婚男人） *hànzi, chéngrén, chéngnián nánzǐ (yǐ hūn nánrén)* adult, adult male, grown man, married man. ☞ kun:[3] [*syn.*].

pui kuad [būi gūad] /pu̯i ku̯at/ *n.* အသက်ကြီးသောသူ၊ လူကြီး 老年人 *lǎoniánrén* old person, senior citizen.

pui koeng [būi gōuing] /pu̯i ko̯ŋ/ *n.* ရန်သူ 敌人 *dírén* enemy. ☞ tix reung: [*syn.*].

pui krawx [būi grōx] /pu̯i kro̯ʔ/ *n.* ပိန်သောသူ 瘦子 *shòuzi* thin person.

pui kluing: [būi gluing] /pu̯i kluŋ/ *n.* ဝသောသူ၊ လူဝ 胖子 *pàngzi* fat person.

pui kha: [būi ka] /pu̯i kʰa/ *n.* ဒုက္ခသည် 难民 *nànmín* refugee.

pui khiong: taix [būi kioung daix] /pu̯i kʰioŋ taiʔ/ *n.* သူခိုးအသေးစား (အသေးအဖွဲ့ပစ္စည်းများခိုးသောသူ) 小偷小摸的人 *xiǎotōu xiǎo mō de rén* petty thief.

pui gau tix [būi mgāe dix] /pu̯i ga̯ɯ tiʔ/ *n.* တပည့်၊ ကျောင်းသား၊ စာသင်သား၊ နောက်လိုက်၊ သင်ယူသောသူ 徒弟 *túdì* pupil, disciple. ☞ thux ti: [*syn.*].

pui gox [būi mgoux] /pu̯i goʔ/ *n.* ခေါ် ကြီ ပါ ကြန့်စောင့်ကြပ်သောသူ 看守庄稼的人 *kān shǒu zhuāngjia de rén* person who guards the crops.

pui guax [būi mguax] /pu̯i guaʔ/ *n.* ဘယ်လက်သန်သောသူ (ဘယ်သုံးသောသူ) 左撇子 *zuǒpiězi* left-handed person.

pui pak pui rheng: [būi bag būi hreing] /pu̯i pak pu̯i rʰeŋ/ *phr.* ခေါ် ကြီ ခိုသောင်းနှင့်လူ 成千成万的人 *chéngqiānchéngwàn de rén* hundreds and thousands of people (lit. 'people - 100 [Siam] - people - 1000').

pui pang: krax [būi bang grax] /pu̯i paŋ kraʔ/ *n.* လမ်းဦးဆောင်သောသူ 开路先锋, 开路人 *kāi lù xiānfēng, kāi lù rén*.

pui paing loeg [būi bāing lōuig] /pu̯i pa̯ŋ lo̯c/ *n.* <SAUX> လူဖြူ 白化病人，天老儿（一种先天性疾病, 患者毛发呈白色, 皮肤呈粉白色, 眼睛怕见光） *báihuàbìng rén, tiān lǎo ér (yīzhǒng xiān tiānxìng jíbìng, huànzhě máo fā chéng báisè, pífū chéng fěn báisè, yǎnjīng pà jiàn guāng)* albino (lit. 'pure white person').

pui praw: [būi bro] /pu̯i prɔ/ *n.* သူစိမ်း၊ တစိမ်းတရံစာ 外人, 别人 *wài rén, biérén* outsider.

pui plud ju [būi blūd njū] /pu̯i plu̯t dʑu̯/ *n.* အသက်အစားထိုးသူ 接班人 *jiēbānrén* successor.

pui phit pui lud [būi pid būi lūd] /pu̯i pʰit pu̯i lu̯t/ *n.* လူယုတ်မာ၊ ရာဇဝတ်ကောင်၊ အပြစ်ကျူးလွန်သူ 犯错误的人 *fàn cuòwù de rén* miscreant, criminal, delinquent.

pui briex [būi nbrīex] /pu̯i brɛ̯ʔ/ *n.* သူခိုး 小偷 *xiǎotōu* thief.

pui briex pui lak [būi nbrīex būi lag] /pu̯i brɛ̯ʔ pu̯i lak/ *n.* အခေ ခိုးသူခိုး 小偷小摸的人 *xiǎotōu xiǎo mō de rén* petty thief.

pui mawx [būi mox] /pu̯i mɔʔ/ *qw.* ဘယ်သူ 谁, 哪, 哪个 *shéi (shuí), nǎ, něige* who. ☞ mawx[1], pui ③ [*syn.*].

pui meung [būi mēng] /pu̯i mɤ̯ŋ/ *n.* နိုင်ငံသား 国民 *guómín* citizen, national (of a coutnry). ☞ kawx ming: [*syn.*]. [Hox].

pui mhawm: [būi hmom] /pu̯i mʰɔm/ *n.* လူကောင်း 好人 *hǎo rén* a good person.

pui mhawm: kaing mhawm: [būi hmom gāing hmom] /pu̯i mʰɔm ka̯ŋ mʰɔm/ *phr.* လူကောင်းအကြောင်းကောင်း 好人好事 *hǎo rén hǎo shì* a good person who does good things, fine people and fine deeds.

pui tang: caw: [būi dang jo] /pu̯i taŋ tɕɔ/ *n.* မြင်းတန်း၊ ပေါင်းမိုးပါသောလှည်း၊ လှည်းတန်း၊ ယာဉ်တန်း၊ တိရစ္ဆာန်တန်း 马帮 *mǎbāng* caravan, train of pack-horses. ☞ ma: pang: [*syn.*].

pui ting [būi dīng] /pu̯i ti̯ŋ/ *n.* လူကြီးကြီး၊ လူဝကြီး 大人 *dàren* big person.

pui ting phi: nya [būi dīng pi nyā] /pu̯i ti̯ŋ pʰi ɲa̰/ *n.* ပညာဉာဏ်မြင့်မားသောသူ 学问大的人 *xuéwèn dà de rén* a man of great learning. ['pi nyā' < Siam ปิด ญา ๆ, ping$_2$ɲap$_2$ < Pali 'paññā' + Hox 主义 zhǔyì].

pui tieh [būi dīeh] /pu̯i tɛ̯h/ *n.* ပြန်သူ၊ ပြောင်းလဲသူ 叛徒 *pàntú* traitor. **: pui tieh pui loh** ပြန်ပြောင်းလဲသူ 诡计多端的人, 阴谋家 *schemer, plotter* | pui tieh haktiex. နိုင်ငံရေးဖောက်ပြန်သူ 叛国分子。 *traitor to one's country.*

pui tieh been [būi dīeh nbēen] /pu̯i tɛ̯h bɯ̰n/ *n.* သူပုန် 叛逆者, 叛国者 *pànnìzhě, pànguózhě* rebel, traitor.

pui teeg pui kha: [būi dēeg būi ka] /pu̯i tɯ̰k pu̯i kʰa/ *phr.* ပြီးဒုက္ခရောက်နေသောသူ 受苦受难的人 *shòukǔ shòunàn de rén* a person who is in trouble and doesn't know what to do.

pui tiiem [būi dīam] /pu̯i ti̯əm/ *n.* လူပု၊ ဂျပု (ရိုင်း) 矮个儿, 矮子 *ǎigèér, ǎizǐ* short person.

pui dug [būi ndūg] /pu̯i dɯ̰k/ *n.* မျက်စိမမြင်သူ၊ မျက်ကန်း (ရိုင်း)၊ အကန်း (ရိုင်း) 瞎子 *xiāzi* blind person.

pui deux [būi ndex] /pu̯i dɤʔ/ *n.* ငနံ့၊ ငအ 笨蛋 *bèndàn* idiot.

pui cang: [būi jang] /pu̯i tɕaŋ/ *n.* သူတောင်းစား 乞丐 *qǐgài* beggar. ☞ cang:[1] .

pui cong: kawx [būi joung gox] /pu̯i tɕoŋ kɔʔ/ *n.* တရုတ်လူမျိုး 中国人 *zhōngguórén* a Chinese, Chinese citizen, person from China (including Han, Wa, and other nationalities). [púi 'person' + Hox coung kox 'China'].

pui con [būi jōun] /pu̯i tɕo̰n/ *n.* ဓားပြ၊ သူဝှက် 强盗, 土匪 *qiángdào, tǔfěi* robber.

pui con pui cam: [būi jōun būi jam] /pu̯i tɕo̰n pu̯i tɕam/ *n.* ဓားပြ၊ သူဝှက် 强盗, 土匪, 打砸抢分子 *qiángdào, tǔfěi, dǎzá qiǎng fènzǐ* robber, gangster, hoodlum, looter.

pui chix lai [būi jīx lāi] /pu̯i tɕi̯ʔ la̰i/ *n.* စာတတ်သူ 知识分子 *zhīshi fènzi* intellectual, intelligentsia (pl.).

pui ceu pui cad [būi jē būi jād] /pu̯i tɕɤ̰ pu̯i tɕa̰t/ *n.* လူသားမျိုးနွယ် 人类 *rénlèi* mankind, humankind. **:** Pui pa laigrhawm ka grawh grawng: kawn iak mai: kawnnyawm mawh pui pa laigrhawm ka pui ceu pui cad tix heue. - Jeng. ကလေးငယ်တွေနဲ့လူငယ်တွေကိုစိတ်ဝင်စားတဲ့သူတွေဟာလူသားမျိုးနွယ်ကိုစိတ်ဝင်စားတဲ့လူဖြစ်တယ်။ *The interests of childhood and youth are the interests of mankind. -- Janes*

pui coeh kawx cia [būi jōuih gox jīa] /pu̯i tɕo̰ih kɔʔ tɕi̯a/ *n.* ပြည့်တန်ဆာ 卖国贼 *màiguózéi* traitor to one's country.

pui chawh [būi qoh] /pu̯i tɕʰɔh/ *n.* ခြေကျိုးသောသူ 跛子 *bǒzi* lame person.

pui ching: nying: [būi qing nying] /pu̯i tɕʰiŋ ɲiŋ/ *n.* လူငယ်လူရွယ် 青年 *qīngnián* youth. ☞ pui awn: ju [*syn.*].

puinyiiex (pui nyiex, pui nyiiex) [būi nyīex] /pu̯i ɲɛ̰ʔ/ *n.* အိမ်သူအိမ်သား 家属 (?) *jiāshǔ* household, family members. **: pui nyiex pui yaong: (pwi nyiiex pwi yaong:)** ရွာသူရွာသား၊ တောသူတောင်သား 村民, 寨民 *villager*

pui saux [būi saex] /pu̯i saɯʔ/ *n.* လူနာ၊ လူမမာ၊ နာတာရှည်ရောဂါသည် 病人 *bìngrén* sick person, invalid, patient. ☞ cao: saux [*syn.*].

pui silao: [būi si lao] /pu̯i s.lau/ **1** *n.* လူလတ်ပိုင်း 中年人, 壮年人 *zhōngnián rén, zhuàngnián rén* middle-aged person. **2** *n.* လူငယ်၊ လူရွယ် 青年 *qīngnián* youth, young adult, young person. ☞ nyawm silao: [ceu 2] [*syn.*].

pui yaong: (pwi yaong:) [būi yaong] /bu̯i jauŋ/ *n.* ရွာသူရွာသား၊ တောသူတောင်သား 村民, 寨民 *cūnmín, zhàimín* villager. ☞ pui nyiex (pui nyiex pui yaong:) [*syn.*].

pui yuh kaing [būi yūh gāing] /pu̯i ʑu̯h ka̰ŋ/ *n.* လုပ်သား၊ ကာယလုပ်သား၊ အလုပ်သမား 劳动人民, 劳动者 *láodòng rénmín, láodòngzhe* worker, labourer. ☞ pui kaing, kong: reung:, cao: kaing [*syn.*].

pui yuh lai [būi yūh lāi] /pu̯i ʑu̯h la̰i/ *n.* ကုန်သည်၊ ဆိုင်ရှင် 商人 *shāngrén* merchant, shopkeeper.

pui yum [būi yūm] /pu̯i ʑu̯m/ *n.* လူသေ၊ မသာ 死人 *sǐ rén* dead person, the deceased.

pui yhot [būi hyoud] /pu̯i ʑʰot/ *n.* <SAUX> အရူး၊ စိတ်မနှံ့သောသူ 疯子 *fēngzi* mentally ill person, crazy person (vulg.). **: pui yhot pui proe** အရူး 疯子, 疯疯癫癫的人 *mentally ill person*

pui rieb gau [būi rīeb mgāe] /pu̯i rɛ̰p ga̰ɯ/ *n.* ကျောင်းသား၊ သင်ယူသူ 学生 *xuésheng* student. ☞ nyawm ah lai, nyawm gau lai, siox seung:, nyawm siox seung:, siox ying: [*syn.*].

pui riem [būi rīem] /pu̯i rɛ̰m/ *n.* အပျိုကြီး၊ လူပျို 老处女, 光棍儿 *lǎo chǔnǚ, guānggùnr* old spinster, bachelor.

pui lien: [būi lien] /pu̯i lɛn/ *n.* စစ်ဘက်ပုဂ္ဂိုလ် 军人 *jūnrén* military person.

pui loeg [būi lōuig] /pu̯i lo̯c/ *n.* ဘာမှမရှိသော (ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးဆင်းရဲမွဲတေသောလူ) (因饥饿而虚脱的人) *(yīn jī'è ér xūtuō de rén)* (a person who has collapsed due to starvation).

pui lhak [būi hlag] /pu̯i lʰak/ *n.* ဉာဏ်ကောင်းသောသူ၊ ဉာဏ်ထက်သောသူ 聪明人 *cōngmíng rén* clever person.

pui lhak lhiao: [būi hlag hliao] /pu̯i lʰak lʰiau/ *n.* ဉာဏ်ကောင်းသောသူ၊ ဉာဏ်ထက်သောသူ 人才, 聪明人 *réncái, cōngmíng rén* talent, talented person, clever person, person of ability. **:** pui lhak pui lhiao:. ဉာဏ်ကောင်းသောသူ၊ ဉာဏ်ထက်သောသူ 人才, 聪明人。 *clever person, talent.*

pui lhaong: [būi hlaong] /pu̯i lʰauŋ/ *n.* မြင့်သောသူ၊ အရပ်မြင့်သောသူ 高个儿 *gāogèr* a tall person.

pui lheet [būi hleed] /pu̯i lʰɯt/ *n.* နားမကြားသောသူ၊ နားထိုင်း (ရိုင်း) 聋子 *lóngzi* deaf person.

pui lheet pui aw: [būi hleed būi o] /pu̯i lʰɯt pu̯i ʔɔ/ *n.* ဆွံ့အနားမကြား 聋哑人 *lóng yā rén*.

pui fang: keux ming: [būi fang gex ming] /pu̯i faŋ kɤʔ miŋ/ *n.* <VH> ပြင် ပြင်ပန်ရေးဆင်နွှဲသူများ 反革命分子 *fǎngémìng fènzi* counterrevolutionary element.

pui feen: [būi feen] /pu̯i fɯn/ *n.* သူပုန် 叛徒 *pàntú* rebel.

pui haoh pui hun: [būi haoh būi hun] /pu̯i hauh pu̯i hun/ **1** *n.* လူတိုင်း၊ သူများ၊ လူအားလုံး 大家 *dàjiā* everyone. **2** *n.* လူထု 群众 *qúnzhòng* the people, the masses.

pui hot [būi houd] /pu̯i hot/ *n.* လူဆင်းရဲ၊ လူမွဲ 穷人 *qiónǵrén* poor man, pauper.

pui hot pui sibhawm: [būi houd būi si npom] /pu̯i hot pu̯i s.bʰɔm/ *n.* လူဆင်းရဲ၊ ငတ်ပြတ်နေသောသူ 贫穷饥饿的人 *pínqióng jī'è de rén* poor, starving man.

pui hun: [būi hun] /pu̯i hun/ *n.* လူတိုင်း၊ လူအများ 大家, 群众 *dàjiā, qúnzhòng* everyone, the people, the masses.

pui ah lai [būi ah lāi] /pu̯i ʔah la̯i/ *n.* ပြည်သား၊ ကျောင်းသူ၊ စာသင်သား 读书人 *dúshūrén* learner.

pui ang: mhawm: [būi ang hmom] /pu̯i ʔaŋ mʰɔm/ *n.* လူဆိုး၊ ရာဇဝတ်သား 坏人 *huài rén* bad person, criminal element.

pui ang: tawng lai [būi ang dōng lāi] /pu̯i ʔaŋ tɔ̰ŋ la̯i/ *n.* ပညာမတတ်သောသူ၊ စာမတတ်သောသူ၊ စာမတတ်ပေမတတ် 文盲 *wénmáng* illterate person, an illiterate.

pui aw: [būi o] /pu̯i ʔɔ/ **1** *n.* အအ၊ လူအ 哑吧 *yǎbā* dumb person. **2** *n.* ငတုံး ဉာဏ်မရှိသောသူ 傻瓜 *shǎ guā* idiot, dunce.

pui awn: ju [būi on njū] /pu̯i ʔɔn dʑu̯/ *n.* လူငယ်၊ လူရွယ် 青年人 *qīngnián rén* young person, young people. ☞ pui ching: nying: [*syn.*].

puih [buih] /puih/ *vt.* ခွေ–၊ ဝါဆွတ်– 弹（指弹棉花） *tán (zhǐ tán miánhua)* pluck, fluff cotton. ☞ buih [*mor.*].

puing: [buing] /puŋ/ *vt.* ပစ်–၊ တိုက်ခိုက်– 打, 射 *dǎ, shè* shoot, fight, attack. **:** puing: naing. စစ်တိုက်။ 打仗。 *fight a battle.* | puing: sim:.꩜ ငှက်ကိုပစ်တယ်။ 射鸟 *shoot a bird.* | nawh hu: ngawm dee singai tixdauh, dee pon puing: te hoek tix taix. [Lai Yam Jah 21:16] ခပ်ဝေးဝေးလေးတစ်ပစ်ခန့်လောက်သွားပြီးလျှင်၊သူငယ်ရှေ့မှာထိုင်၍နေလေ၏။ 她走开约有一箭之远，相向而坐。 *She went and sat down opposite him, a good way off, about a bow shot away. [Gen. 21:16]* /*f*0.0196/ /*f*4/

puat [buad] /puat/ *vt.* ရိုက်–(တုတ်နဲ့ရိုက်) 打, 甩打（指用棍子打） *dǎ, shuǎidǎ (zhǐ yòng gùnzi dǎ)* hit (with a stick). **:** puat ka khaox. တုတ်နှင့်ရိုက်တယ်။ 用棍子打。 *hit with a stick.* ☞ buat [*mor.*]. /*f*8/

puah [būah] /pu̯ah/ **1** *vt.* ပစ်–၊ လွှင့်ပစ်– 投掷 *tóuzhì* throw. **:** puah pliah. လှံပစ်– 掷梭标。 *throw a javelin* **2** *vt.* ခုန်ထွက်– 跳出 *tiàochū* gambol, frisk, jump out. /*f*9/

pua: [bua] /pua/ *vt.* ခင်း–၊ လိပ်– 卷 *juǎn* roll, roll up, furl. **:** pua: jhat. အိပ်ရာလိပ်တယ်။ 卷席子。 *roll up the bedding.* ☞ bua: [*mor.*]. /*f*7/

puan: (pwan:) [buan] /puan/ *n.* အစားအစာ (ဆန်၊ ကျဉ်း ပြောင်းမပါ)၊ အသားနှင့်ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဟင်း 菜肴, 菜蔬 *cài yáo, cài shū* food (other than grain), meat and vegetable dishes. **:** Daing: nie nyaux rawm: ngaix, jao song: kih kah puan:. ဒီနေ့အစားအစာတွေထဲမှာ ဆားတွေအများကြီးပါလို့ ကျွန်မရေတွေ သိပ်သောက်နေရတယ်။ 今天喝水特别多，因为菜里盐很咸。 *I'm drinking a lot of water today, because there was so much salt in the food.*

puan: giex [buan mgīex] /puan gɛ̰ʔ/ *n.* ဟင်းသီးဟင်းရွက် 素菜 *sùcài* vegetarian food, vegetables only.

puan: nex [buan nēix] /puan nɛ̰ʔ/ *n.* အသားဟင်း ? 荤菜 *hūncài* meat dishes.

puan: ia: [buan ia] /puan ʔia/ *n.* <KRAUNG> ကြက်သားနှင့်ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဟင်း 菜肴（有鸡肉的） *càiyáo (yǒu jīròu de)* a dish with chicken and vegetables.

puaik [buaig] /puac -> puec/ *n.* <SIM:> စာငှက် ကလေးတစ်မျိုး? 灵雀（体小，尾较长, 头上羽毛呈红色, 叫声 ‘qu qaig qu qaig’）*líng qiāo (tǐ xiǎo, wěi jiào cháng, tóu shàng yǔmáo chéng hóngsè, jiàoshēng ‘qu qaig qu qaig’)* (a small bird, with long tail, red feathers on head, call a 'qu qaig qu qaig'). /*f*10/

puaik ca: cawng: [buaig ja jong] /puac tɕa tɕɔŋ/ *n.* <SIM:> နံဝီစုတ် (ငှက်) 预兆鸟, 蓝枕花蜜鸟 *yùzhàoniǎo, lánzhěn huāmìniǎo* purple-naped sunbird (*Hypogramma hypogrammicum*). ☞ braing[2] ① [*syn.*].

pwie (poi:, pawie) [bōi] /pɯɛ, pu̯ɛ/ *n.* ပွဲ၊ ပွဲတော်၊ ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲ၊ ပသခါယဇ် 节日，祭 *jiérì* festival, feast, holiday, carnival, celebration. **:** In: mawh pwie Pasakha, pa appong: tan lu ex kah Simiang Siyiex. [Lai Lih Hu: 12:27] ထာဝရဘုရား၏ပသခါယဇ်ဖြစ်သတည်း၊ 这是献给耶和华逾越节的祭。 *It is the sacrifice of the Lord's passover. [Exo. 12:27]* | Hoek ka poi (pwie) kapaox heue. [Mathiex 22:4] မင်္ဂလာဆောင်ပွဲသို့လာကြပါဟု၊ 请你们赴婚宴。 *Come to the marriage feast! [Mat. 22:4]* | Poi pa yuh ex, daing: ting tete. ငါတို့လုပ်တဲ့ပွဲအကြီးကြီးပဲ။ 咱们做的祭祀很大。 *The festival we have are really big.* | poi: yawg yaw naog lox buan kao: num. ဆယ်နှစ်ပြည့်ကျေးဇူးတော်ချီးမွမ်းပွဲ 《福音书》诞辰十周年纪念活动。 *Tenth anniversary celebration of the Gospel.* [Mán pwèh].

poe[1] [bōui] /pɔi/ *vt.* ကြားဖြတ်ပြော– 打岔 *dǎchà* interrupt. **:** Nawh ca: poe lox krai pui. သူကလူများစကားကို ကြားဖြတ်ဝင်ပြောသည် 人家讲话他老打岔。 *He interrupts what people are saying.* /*f*10/

poe[2] [bōui] /pɔi/ **1** *vt.* ပါဝင်ပါတ်သက်– ဆွဲထည့်– 牵连 *qiānlián* involve, implicate. **:** An: mawh kaing pa lud yuh nawh, maix leue: poe aux mai:! အဲဒါသူလုပ်တဲ့အမှားပဲ။ ခင်ဗျားကျွန်တော့်ကို ဘာလို့ အဲဒီထဲဆွဲထည့်တာလဲ။ 那是他做错的事, 你怎么牵连到我的身上! *That's something that he did wrong, how can you implicate me in it!* **2** *adv-pre.* အပို၊ လမ်းကြုံတုန်း၊ စကားမစပ် 附带 *fùdài* addtionally, incidentally, in passing. **:** Poe tix krai pex mhong: tix gum. ခင်ဗျားတို့ကို လမ်းကြုံတုန်း စကားနည်းနည်းပြောချင်တယ်။ 附带对你们说一句。 *I would like to say a few words to you in passing.* /*f*10/

poek [bouig] /poc/ *vt.* လိမ်– လှည့်– လှည့်ပြီးဖွင့်– 拧开, 打开 *níngkāi, dǎkāi* twist, twist off, twist open. **:** poek dieb kawng: plai:. အရက်ပုလင်းအဖုံးကို လှည့်ပြီးဖွင့်လိုက်။ 把酒瓶盖子打开。 *twist off the cap of the liquor bottle.* ☞ boek[1] [*mor.*].

poe: [boui] /poi/ **1** *vi.* ေ□ □ □ွင့်– လွင့်ပါ– လေထဲမှာပျံ့ကျ– 飘, 飞扬 *piāo, fēiyáng* waft, blow about, blow away, scatter in the wind. **:** Poe: ce: haok daux raoma:. စာရွက်စ ကောင်းကင်ထဲလွင့်သွားတယ်။ 纸飘上天空了。 *The piece of paper blew up into the sky.* | poe: nyaox nya. ဖုန်တွေ လွင့်သွားတယ်။ 尘土飞扬。 *dust blows around.* **2** *vi.* ပက်– ဖြန်း– 飘 *piāo* sprinkle (water, rain). **:** awm: rawm: lhiex poe: ka piang rib. [Mikha 5:7] လူသားတို့၏ အလိုသို့ မလိုက်သော [ပက်ဖြ□□ေသော]မိုးယိုးရေကဲ့သို့ဝင်း ဖြစ်ကြလိမ့် မည်။ 如甘霖降在草上。 *like rain sprinkling on the grass. [Mic. 5:7]* ☞ boe: [ceu 2] [*var.*]. ☞ boe:, siboe: [*mor.*]. /*f*10/

pra [brā] /prạ/ *onom.* ေ□□□သံ၊ ရေကျသံ 哗哗（水流声） *huāhuā (shuǐ liú shēng)* gurgle (sound of water flowing). ☞ pu pra [*syn.*].

prah [brah] /prah/ *vt.* ထား– ချထား– ချန်ထား– 留下, 撂, 放 *liúxià, liào, fàng* put down, leave behind, leave out. **:** prah tan:. အဲဒီမှာထားခဲ့။ 撂在那里。 *leave it there.* | Aux hoik prah nawh ka veng Meletux. [2 Timose 4:20] မိ□ □ မြို့ဦးငါထားခဲ့၏။ 我就留他在米利都。 *I left him behind at Miletus. [2Ti. 4:20]* ☞ dauh[3] [*syn.*]. /*f*5/

prang preug [brāng brēg] /prạŋ prɤ̯k/ **1** *n.* <KAUNG:> မုန်လာဥ၊ မုန်လာဥဖြူ 萝卜 *luóbo* daikon white radish (*Raphanus sativus*). **2** *n.* <KAUNG:> မုန်လာ□□□ 胡萝卜 *húluóbo* carrot (*Daucus carota*). ☞ preung preug [*var.*].

prang preug khaox [brāng brēg kaox] /prạŋ prɤ̯k kʰau ʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မုန်လာဥပင် 树萝卜（灌木, 可入药） *shù luóbo (guànmù, kě rù yào)* (a shrub, used medicinally, lit. 'tree daikon').

prang preug tiex [brāng brēg diex] /prạŋ prɤ̯k tɛʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ□ □ဖက်ဝင်ပင်? 仙鹤草, 龙芽草（草本, 可入药） *xiānhècǎo, lóngyácǎo (cǎoběn, kě rù yào)* hairyvein agrimonia (*Agrimonia pilosa*, herb entire plant used medicinally, lit. 'local daikon radish')).

prang preug tiex paing [brāng brēg diex bāing] /prạŋ prɤ̯k tɛʔ pa̯ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ□□□ □ထရော်ဘယ်ရီ? 银毛委陵菜, 翻白叶（草本, 可入药） *yínmáo wēilíngcài, fānbáiyè (cǎoběn, kě rù yào* cinquefoil (silver-haired Chinese cinquefoil, *Potentilla chinensis*, and/or velutinous cinquefoil, *P. griffithii*, a medicinal herb, lit. white local daikon radish').

prang preug tiag [brāng brēg dīag] /prạŋ prɤ̯k tiək/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဟိမဝန္တာ တီဇာမြစ် 续断（药） *xù duàn (yào)* Himalayan teasel (root), Dipsacus asper Wall..

prang: [brang] /praŋ/ *n.* <NYIEX> ယက်မ၊ ခေါင်၊ လျှောက် 脊, 梁 *jǐ, liáng* girder, beam, ridgepole. **:** prang: nyiex. အိမ်ယက်မ 屋脊。 *ridge of roof, ridgepole.* /*f*7/

pram: [bram] /pram/ *n.* <KAUNG:,CAG> စာခြောက်ရုပ် (一种竹制的吓鸟器, 用几节竹筒上下左右并排串在一起, 靠人力牵引, 发出声音吓鸟) *(yīzhǒng zhú zhì de xiàniǎoqì, yòng jǐjié zhútǒng shàngxià zuǒyòu bìngpái chuàn zài yìqǐ, kào rénlì qiānyǐn, fāchū shēngyīn xià niǎo)* bird-scare (UK), scarecrow (US) (made of bamboo tubes or slats, pulled against each other by a rope to make a sound frightening off birds). ☞ pap [*syn.*].

prauk [braeg] /prauk/ *vt.* ၀

ထည့်–၊ လောင်း–၊ ငှဲ– 斟, 倒 *zhēn, dào* pour out. **:** prauk plai:. အရက် ငှဲ– 斟酒。 *pour rice beer.* ☞ rauk[2] [*mor.*]. /*f*7/

prauh [brāeh] /prạuh/ *v.* ပူ–၊ ရူ–၊ ကား–၊ ဝ–၊ ဖောင်း– 鼓起, 大（一般指男人肚子大） *gǔ qǐ, dà (yìbān zhǐ nánrén dùzi dà)* protruding, sticking out (often referring to man's belly), pot-bellied. **:** Chee: in: hoik prauh ngie. ဒီကြိုးအိတ်က ဖောင်းထွက်နေတယ်။ 这麻袋鼓起来了。 *This hemp sack has bulked out.* | prauh vaig. ဗိုက်ပူပူနဲ့။ 肚子大。 *have a pot belly.*

praung [brāeng] /prạuŋ/ *v.* ၀ ၊– အလျင်လို–၊ ပြေး–၊ ကဆုန်ပေါက်ပြေး– 闯, 闯过 *chuǎng, chuǎng guò* rush, bolt. **:** praung tix laig. ၀ ။ 闯进去。 *rush in.* | praung yeem yaw. မြက်ခင်းပြင်ကို ဖြတ်ပြေး။ 闯过草丛。 *race across the grassy patch.*

praok [braog] /prauk/ *loc.* ၀ ။ ။ ။ နှစ်၊ အစပ်၊ နီးကပ်၊ နယ်နမိတ်၊ ထိစပ်နေတဲ့နေရာ 旁边 *pángbiān* side, edge, margin, fringe, border, adjacent area. **: praok viang** ပတ်ဝန်းကျင်၊ ဘေးဘီ 周围 *surroundings, environment* | praok klawng:. မြစ်ဘေး။ 河边。 *riverside, river's edge.* | Nawh phruah simie taux praok sibeem ceeix. သူဟင်းရွက်မျိုးစေ့ကိုခြံဘေးနားမှာကြဲတယ်။ 她在园圃边上撒点儿菜籽。 *She scattered some vegetable seeds on the fringes of the vegetable garden.* /*f*0.0599/ /*f*4/

praox [braox] /prauʔ/ *n.* <KHAOX> မြင်းခင်းမြက်?? 马草 *mǎcǎo* grass (annual or perennial , Chn. 'horse grass'). **:** Ang: siyaox sax tai tiag praox, ang: kawn: pha: sax deeih nyiex paox. နှင်းသီး (မြင်းခင်းမြက်??)တောမှာတစ်ခါမှမပေါက်ဖူးဘူး၊ သားမက်ကယောကျွမအိမ်မလှည့်ပြန်ဖူးဘူး။ 盐酸树从来不在长马草的山上开花，外甥女从来不嫁回到舅父家。（反话） *A niece marries back into her maternal uncle's family about as rarely as a China sumac tree blooms on a grassy hill. (ironic)*

praog [brāog] /prạuk/ **1** *n.* အသားတိုးဆဲအချိန် 架子，半大（少壮） *jiàzi, bàn dà (shǎo zhuàng).* **:** lig praog. အသားတိုးဆဲဝက် (ပေါ်ရန်အသားမတင်သေးသောဝက်) 架子猪。 *feeder pig (a mature pig which has not yet begun to be fattened for slaughter).* | pui praog. လူငယ်၊ လူရွယ် 半大人。 *young adult. (?)* **2** *v.* ရင့်ကျက်–၊ ဝလာ–၊ အသားတက်–၊ အရွယ်ရောက်– 发身, 长架子, 拉架子 *fāshēn, zhǎng jiàzi, lā jiàzi* mature, fill out, bulk up, reach adulthood (?). **:** Lig in: jiiet praog ngie. ဒီဝက်အသားတက်လာပြီ။ 这头猪正在长架子。 *This pig is starting to fill out. (?)*

praong: [braong] /prauŋ/ *n.* <SIM:> ရစ်မင်း 白马鸡, 雪雉（象麻鸡, 五、六月产卵, 在灌木丛中筑巢） *báimǎjī, xuězhì (xiàng má jī, wǔ, liùyuè chǎnluǎn, zài guànmùcóng zhōng zhú cháo)* white-eared pheasant (*Crossoptilon crossoptilon*, similar to bamboo partridge [préih], lays eggs in May-June, nests in thickets).

praong: [braong] /prauŋ/ *vs.* နီရဲ– 红（一般指烤红或冻红） *hóng (yìbān zhǐ kǎo hóng huò dòng hóng).* **:** Gawng: caong nawh praong: ka co tix ngu. သူ့ခြေတံမီးလှုံလိုနီရဲနေတာပဲ။ 他的脚杆被火烤红了。

prai[1] [brāi] /prại/ *n.* အံ့စာတုံးပစ်ကစားနည်းကဲ့သို့ ကစားနည်းများကစားရာတွင်တိုကင်အဖြစ်သုံးသော ကျောက်စရစ်ခဲသို့မဟုတ်ပုတီး 棋, 骨牌, 小珠子（小孩用来比赛玩的小石子、小珠子等） *qí, gǔpái, xiǎo zhūzi (xiǎohái yònglái bǐsài wán de xiǎoshízi, xiǎo zhūzi děng)* pebbles or beads used as tokens in playing board games or in games of chance, like dice. **: yuh prai** ၀ ။ ။ ကစားတယ်။ 打赌, 赌博 *bet, wager, gamble* /*f*9/

prai[2] [brāi] /prại/ *n.* <CAG> ၀ ။ ။ ချောက်တစ်မျိုး 压木（捕捉野兽的器具，用于捉大动物） *yāmù* (a kind of trap for catching large game). **:** Krax deem: Man: Rai, krax prai Yaong: Ting. မန်ရိုင်းကျော့ကွင်းနဲ့ယောင်းတင်းထောင်ချောက်။ 大蛮海（是我们）放压板的去处，大刚奈（是我们）安压木的地方。（那些地方过去曾是我生产、生活之路。）*Ficus Tree Village was on my small-animal trap circuit, Great Village was on my large-animal trap circuit. (I made my livelihood in those places.)* ☞ deem:[1] .

praix[1] [brāix] /prạiʔ/ **1** *n.* ၀ ။ ။ ကင်၊ မိုးလေဝသ၊ ရာသီဥတု 天气 *tiānqì* weather, sky. **2** *n.* ၀ ။ ။ ။ ဒေသ၊ စားကျက် 地方 (?) *dìfang* place. **:** Praix pak sawm: law, praix klaw sawm: cak. မြည်းစားတဲ့စားကျက်ပြန်ပြူးနေတာပဲ၊ ဆပ်စားတဲ့စားကျက်ပြောင်ရှင်းနေတာပဲ။ 骡子无草吃的光山，马鹿无草吃的秃地。（穷地方。）*A place barren of anything for mules to eat, a place bald of anything for deer to eat. (A poor place.)* **3** *loc.* အပြင်၊ အပြင်ဘက် 外

wài outside. ☞ daux [ceu 3] [*ant.*]. ☞ priex[4] [ceu 2] . /*f*0.1492/ /*f*4/

praix[2] [brāix] /prại?/ *n.* ◌ ◌◌ အကြောင်း၊ အခြေ အနေအရပ်ရပ် 事理, 规矩 *shìlǐ, guīju* the principle of things, order, reality. **:** Kawn: nyawm ang: nyang: tawng praix. ကလေးတွေ အခြေအနေအရပ် ရပ်ကို နားမလည်သေးဘူး။ 小孩还不懂事。 *Children don't yet understand how things are.* /*f*0.1492/ /*f*4/

praix[3] [braix] /prai?/ *vs.* စပ်– 辣 *là* spicy. **:** Mak kram in: kied praix. ဒီငရုတ်သီး တအားစပ်တယ်။ 这辣子很辣。 *This hot pepper is really hot.* ☞ tie: [*ant.*]. /*f*0.0165/ /*f*4/

praix klawng: [brāix glong] /prại? klɔŋ/ **1** *n.* ရာသီဥတု၊ ◌◌◌ လေဝသ (မြစ်ချောင်းအင်းအိုင်အခြေ အနေ) 气候 *qìhòu* climate, weather (lit. 'weather and rivers'). **:** praix klawng: vhaik veeik. မိုးမှောင်– 暗无天日。 *complete darkness.* | Sibex dawd taix khaw: mai: yuh kaing, nie mawh yam aoh praix klawng:, jiiet hang: ex ot. အင်္ကျီလက်တိုအလုပ်လုပ် တာနဲ့လိုက်တယ်၊ ပူတဲ့ရာသီပိုဆိုးတယ်၊ နေရတာရှင်း လင်းနေတာပဲ။ 劳动时适合穿短袖衫，特别是热天，很凉爽。 *A short-sleeve shirt is suitable for working in, especially in hot weather when it feels comfortable.* | Haktiex pex yuh praix klawng: ka mawx? ခင်ဗျားတို့နိုင်ငံမှာ ရာသီဥတုအခြေအနေဘယ် လိုလဲ။ 你们那地方的气候如何? *What's the climate like in your country?* **2** *n.* သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ ပေါက်ရောက်ကျက်စားရာဒေသ၊ စားကျက်၊ မြေအနေ အထား 水土, 环境 *shuǐtǔ, huánjìng* environment, habitat, situation (physical). **:** praix klawng: gawng lua. ◌ ◌◌◌◌ ့စမ်းချောင်းတွေရှိတဲ့ပတ်ဝန်းကျင် 水土山河。 *an environment of mountains and streams. (?)* | Mawh praix gawng klawng: ngawd. ◌ ◌◌◌◌ ့၊ တောင်ကြားမြစ်တွေရှိတဲ့ မြေဖြစ်တယ်။ 是峰峦连绵，河流纵横的地方。 *It is a land of mountains and river valleys.* | hu: tang: praix tang: klawng: heue. [Mathiex 21:33] တခြား တိုင်းပြည်ထဲသွား 往外国去了。 *went into another country. [Mat. 21:33]* **3** *n.* အခြေအနေ၊ အနေ အထား 形势 *xíngshì* situation (abstract), conditions. **:** Nawh daing: tawng praix klawng:. သူ အခြေအနေကို ကောင်းကောင်းနားလည်တယ်။ 他非常了解形势。 *He understands conditions very well.* ☞ sing: see: [ceu 3] [*syn.*].

praix mhawm: rhawm: jiiet [brāix hmom hrom njiad] /prại? mhɔm rhɔm dz̩iat/ *phr.* ◌ ◌◌◌ ့ မွန်ပြီးစည်းလုံး 安定团结 *āndìng tuánjié* stability and unity.

praix rhawm: [braix hrom] /prai? rʰɔm/ *vi.* စိတ်တို– ၊ စိတ်ဆိုး– ၊ ဒေါသထွက်– ၊ ဒေါပွ– 生气, 发火儿 *shēngqì, fāhuǒr* get angry. **:** Praix rhawm: nawh ka patix? သူဘာကိုစိတ်တိုနေတာလဲ။ 他为什么生气? *What is he angry about?*

proh [brouh] /proh/ **1** *n.* <KHAOX> ချုပ်ပြိတ်မီးလောင် 扫帚草 *sàozhoucǎo* fireweed, burning bush, summer cypress (*Kochia scoparia*). **2** *n.* လက်နှိပ်ခါတ်မီး၊ မီးတိုင် 火把 *huǒbǎ* torch. ☞ proh piiem, gix[1] [ceu 2] [*syn.*]. /*f*9/

proh piiem [brouh bīam] /proh pi̯əm/ *n.* ကညင် ဆီတိုင်၊ မီးတိုင်၊ မီးရှူး 芦竹杆火把 *lúzhúgān huǒbǎ* torch made from stems of giant reed, *Arundo donax*.

pru prah [brū brāh] /pru̯ prạh/ *vt.* ဝင်ရောက်စွက်ဖက်– 妨碍, 干扰 *fáng'ài, gānrǎo* interfere with. **:** Paw pru prah kaing yuh paoxtix. သူတပါးအ◌ ◌◌ကိုဝင် ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမလုပ်နဲ့ 别妨碍同伴的工作。

prux [brūx] /pru̯?/ *n.* ◌◌◌◌ ့ အိပ်ယာလိပ်၊ ဂွမ်း ကပ်စောင်၊ ခြုံစောင် 被子, 毯子 *bèizi, tǎnzi* coverlet, quilt, duvet, blanket, futon. /*f*8/

prux pa: yang: [brūx ba yang] /pru̯? pa z̩aŋ/ *n.* ◌◌◌◌ 线毯（一般指佤族自制的棉织品） *xiàn tǎn (yìbān zhǐ Wǎzú zìzhì de miánzhīpǐn)* blanket (usually woven by Wa people at home). ☞ prux bhu: [*syn.*].

prux bi: [brūx nbi] /pru̯? bi/ *n.* ဂွမ်းမွေ့ရာ 褥子 *rùzi* cotton mattress, futon.

prux bhu: [brūx npu] /pru̯? bʰu/ *n.* ◌◌◌◌ ့ တ◌ ◌ ◌ 线毯（一般指佤族自制的象毛巾被式的棉织品） *xiàn tǎn (yìbān zhǐ Wǎzú zìzhì de xiàng máojīn bèi shì de mián zhī pǐn)* towel blanket (usually woven by Wa people at home). ☞ prux pa: yang: [*syn.*].

prux maox thang: [brūx maox tang] /pru̯? mau? tʰaŋ / *n.* သိုးမွေးစောင် 毛毯 *máotǎn* wool blanket. [brux + Hox máotǎn 毛毯].

prux tai [brūx dāi] /pru̯? tại/ *n.* ဂွမ်းမွေ့ရာ၊ ဂွမ်းစောင်၊ စောင် 棉被 *miánbèi* cotton quilt, duvet, coverlet.

prux lhop [brūx hloub] /pru̯? lʰop/ *n.* ခြုံစောင် 被盖, 褥子 *bèi gài, rùzi* quilt, duvet, futon.

prux it bi: tawm [brūx id nbi dōm] /pru̯? ʔit bi tɔ̰m/ *n.* ဝန်စည်စလယ်၊ သေတ္တာ၊ အိပ်ရာခင်း၊ အခင်း 行李, 卧具 *xíngli, wò jù* luggage, baggage, bedding.

pru:[1] [bru] /pru/ *vi.* နိုးထ–၊ နိုး–၊ ကြောက်ရွံ့–၊ ကြောက်–၊ လန့်–၊ ထိတ်လန့်– 惊醒, 吓, 发毛, 掉魂 *jīngxǐng, xià, fāmáo, diàohún* awaken, wake up, be startled, be frightened. **:** Nawh pru: khaing: it tix. သူအိပ်မက်ကနေ နိုးလာတယ်။ 他从梦中惊醒了。 *He awakened from sleep.* | Aux pru: ka paoh maix siviex. တံခါးဖွင့်လိုက်တော့ လန့်သွားတာပဲ။ 你开门时吓了我一跳。 *I was startled when you opened the door.* | Pru: aux ka ing: tix

ponsawm:. ညကြီးမင်းကြီး အိမ်ပြန်ရမှာ ကြောက်တယ်။ 半夜里回家，我心里直发毛。 *I was frightened going back home in the middle of the night.* | Kaw an: pru: khwan: ka lhat tix. အဲဒီလူကြောက်သွားတယ်။ 那个家伙被吓掉了魂。 *That guy was scared out of his wits.*

pru:[2] [bru] /pru/ **1** *vi.* ပျံသန်း–၊ လွင့်– 飞 *fēi* fly. **:** Pru: khwan: luan paux. လိပ်ပြာလွင့်ပြီး ဝိညာဉ်ထွက်သွားတယ်။ 魂飞魄散。 *The spirit flew and the soul passed.* **2** *vi.* ညှိုးနွမ်း–၊ 凋零 *diāolíng* wither, scatter. **:** Dak lhax lhak khaing: ox, pru: tai klawh khaing: khaox. ဝါးရွက်တွေဝါးကနေခွါပြဲကုန်ပြီ၊ ပန်းတွေအပင်ကနေညှိုးနွမ်းကုန်ပြီ။ 笋壳从竹子上剥落，残花从树上飘零。 *The husk falls off the bamboo shoot and withered blossoms scatter from the tree.* ☞ po:[2], pu: [*syn.*]. ☞ bru [*mor.*].

pru: prang: [bru brang] /pru praŋ/ *vi.* ပျံနှံ့–၊ ပျောက်သွား– 散开 *sànkāi* scatter, disperse, go away. **:** Pai: awm: hoik pru: prang: khaing: daux raoma:. ၊ ကောင်မှာတိမ်တွေ အနှံ့ပဲ။ 天上的乌云散开了。 *The dark clouds in the sky scattered.* ☞ pu: prang:, pung: prang:, prung: prang: [*var.*].

pru: praik [bru braig] /pru prac/ *v.* တစ်ပြန်တစ်လှည့်? 穿插, 交错 *chuān chā, jiāocuò* interlock, crisscorss, alternate?[AM].

prud [brūd] /prṵt/ *vt.* အစားထိုး– 接, 继承 *jiē, jìchéng* succeed to, inherit. ☞ plud[1] [*var.*].

prum: [brum] /prum/ *n.* <NYIEX> လေ့ *lóuliáng* beam, girder. **:** Tuah prum: khawm: sim: saik, sum: nyiex khawm: meeik greeing. 连鸟雀都砍楼梁，连蚂蚁白蚁都盖房子。（生物都知道营巢建室，何况是人。）*Even sparrows cut house beams and even ants and termites build houses. (Even animals have the sense to provide shelter for themselves.)*

prawp [brob] /prɔp/ **1** *onom.* ကလုတ်ကလုတ် (မြည်းခြေသံ) 嗒（马奔驰声） *tà (mǎ bēnchí shēng)* clip-clop, clippity-clop (sound of horse galloping). **2** *onom.* ပေါက်ပေါက် (ပြောင်းဖူးလှော်သံ) 劈啪（烧炒玉米时的炸裂声） *pī pā (shāo chǎo yùmǐ shí de zhá liè shēng)* pop (sound of maize popping). /*f*8/

prawp [brob] /prɔp/ *n.* <KAWNG> မှက်၊ ယင်ကောင် 牛虻 *niúméng* gadfly, horsefly, deerfly, clegg (various flies, esp. of family Tabanidae, e.g., *Tabanus bovinus*, that bite or annoy livestock and other animals). /*f*8/

prawng [brōng] /prɔ̰ŋ/ **1** *vt.* (ပဋိပက္ခ) ဖြေရှင်း–၊ စီရင်– 解决, 调解 *jiějué, tiáojié* solve, resolve (conflict), negotiate. **: prawng see:** အမှုစီရင်တယ်။ 调解纠纷 *resolve a dispute* | **cao: prawng see:** တရားသူကြီး၊ အမှုစီရင်သောသူ 裁判, 审判官 *judge, magistrate (lit. 'resolver of disputes')* **2** *vi? vt?.* လက်ထပ်–၊ မင်္ဂလာဆောင်– 结婚 *jiéhūn* marry, get married. **:** Sai: Khuat hoik mhaing: I: Nap an: num naox, riien kiex tix sang: prawng tix num in:. ဆိုင်ခွက်အီနပ်ကိုဟိုတစ်နှစ်ကတောင်းရန်းပြီးပြီ၊ သူတို့နှစ်ယောက်ဒီနှစ်မင်္ဂလာဆောင်မယ်ထင်တယ်။ 赛块去年已经向依娜求婚了, 他俩可能今年要结婚了。 *Sai Khuad asked I Nab to marry him last year; they may get married this year.* /*f*4/

prawng mhawm: [brōng hmom] /prɔ̰ŋ mhɔm/ *n.* ငြိမ်းချမ်းရေးကမ်းလှမ်းခြင်း 和谈 *hétán* peace negotiations.

prawng see: [brōng see] /prɔ̰ŋ sɯ/ *vo.* အငြင်းပွားမှုဖြေရှင်းတယ 民事调解 *mínshì tiáojiě* settling of a dispute. **: prawng see: kawn: pui** 民事调解 *civil settlement of disputes*

proing [brōing] /prɔ̰ɲ/ *n.* ပေါင်းလောင်းမြည်သံ 串铃（佩戴在一群牲口中头几个牲口脖子上的一长串铃铛） *chuàn líng (pèidài zài yīqún shēngkou zhōng tóu jǐge shēngkou bózi shàng de yī cháng chuàn líng chēng)* collar of bells, ring of bells. /*f*10/

proing siah [brōing siah] /prɔ̰ɲ siah/ *n.* <KHAOX,SAUX> 小响铃, 狗响铃 *xiǎo xiǎng líng, gǒu xiǎng líng Crotalaria albida.* ☞ taux rang: rawh, kram poeh [*syn.*].

prih [brih] /prih/ အသားပတ်–၊ အသားကွဲ– 皴 *cūn* chapped, cracked (skin). ☞ siprih [*var.*].

prix [brīx] /prḭʔ/ *n.* <LI> သရဲ၊ ပြိတ္တာ 鬼物（传统宗教） *guǐwù (chuántǒng zōngjiào)* ghost, demon, devil, spirit. ☞ tu:[2], mheen:[2], khwan:[1], khwan: ngao, ngao, miang ①, phi:[1], sicax, singie, siawp[2], yak [*syn.*]. /*f*10/

prim: [brim] /prim/ *vs.* ၊ 旧 *jiù* old. **:** been prim:. 旧社会。 *the old society.* ☞ khraox [*ant.*]. /*f*0.031/ /*f*6/

pre[1] [brēi] /prḛ/ *n.* <KRAUNG> ပိုးထည် 绸缎 *chóuduàn* silk fabric. **:** Sibex pre mawh cie I: Nap. ပိုးဂါဝန်က အိုက်နက်ရဲ့ဟာ။ 绸子衣服是依娜的。 *The silk dress belongs to I Nab.* /*f*0.0108/ /*f*6/

pre[2] [brēi] /prḛ/ *vs.* ပေါများ–၊ များပြား–၊ အလျှံပယ်ရှိ– 兴旺, 繁荣, 繁盛 *xīngwàng, fánróng, fánshèng* abundant, plentiful, prosperous, galore. **: pre haok pre hwan:** တိုးတက်ပွားများလာ– 繁荣 *flourishing, prosperous, booming* | pre pui pre khawng:. 人畜兴旺。 *people and livestock are abundant.* | Pui hot chix pre, pui mi chix laux. 穷人会旺发，富人会败落。 *The poor*

could prosper and the rich could go to ruin. /*f*0.0108/ /*f*6/

preh [brēih] /prẹh/ *n.* <SIM:> ခါ 棕胸竹鸡, 麻鸡（一种野鸡） *zōng xiōng zhú jī, má jī (yīzhǒng yě jī)* partridge, mountain bamboo partridge (*Bambusicola fytchii*).

pre: [brei] /pre/ *n.* မိုးသီး 雹, 冰雹 *báo, bīngbáo* hail, hailstones. ☞ plix lhiex [*syn.*]. /*f*7/

preng [brēing] /prẹŋ/ *n.* <SAUX> ကာလနာ 瘟疫 *wēnyì* pestilence, plague, disease. ☞ saux preng [*syn.*]. /*f*6/

preng rhawt [brēing hrod] /prẹŋ rʰɔt/ *n.* <SAUX,BRIE> နွားလည်ပင်းတွင်ဖြစ်တတ်သောရောဂါတစ်မျိုး (一种牛瘟病, 导致牛脖子化浓, 甚至死亡） *(yīzhǒng niú wēn bìng, dǎozhì niú bózi huà nóng, shènzhì sǐwáng)* (kind of bovine fever, in which the cow's neck becomes viscous (?), sometimes fatal).

prie [brīe] /prẹ/ **1** *vi.* သံချပ် 欢呼（人们捕获大野兽时发出欢乐的呼声）*huānhū (rénmen bǔhuò dà yěshòu shí fāchū huānlè de hūshēng)* whoop (call out with glee after capturing large game). **2** *vi.* ငအော်–၊ တွန်– 叫 *jiào* caw, crow (call of a bird). **:** Ciiet singie prie lak. သရဲဆွဲလိမ်တယ်၊ ကျီးအော်တယ်။ 鬼掐脖子乌鸦叫。（乌鸦在房子附近叫是死人或其它不祥之兆。）*A ghost pinches your throat, a crow caws. (The cawing of a crow near a house is an omen of death or other impending misfortune.)*

prieh[1] [brīeh] /prẹh/ *n.* <TOSAT> ငတ္ တိုး 野猪 *yězhū* wild boar, wild pig (*Sus scrofa*). /*f*10/

prieh[2] [brīeh] /prẹh/ *vs.* များ–၊ များပြား–၊ ပွါးများ– 多 *duō* numerous, flourishing. **:** Hun: kawn: sieh, prieh kawn: shiang:. အများစုကတော့ သင်းထားတဲ့မြင်းထီးတွေ၊ များတာကတော့ ဝက်ပျိုမတွေ။ 儿子众，姑娘多。（儿子姑娘说成阉过的小公畜小雄禽与未下蛋产仔的小母畜小雌禽。）*Many are the young geldings, numerous are the young heifers. (Children are numerous.)* | Prieh ia: eei: yix num in:. ဒီနှစ်ငါတို့မွေးတဲ့ကြက်ပွါးများတယ်။ *The chickens we are raising are flourishing this year.* ☞ peh[2] [*var.*]. ☞ nie ① [*syn.*]. /*f*10/

priex[1] [brīex] /prẹ?/ *n.* အစားအစာ၊ အစားအသောက် 饮食, 食物 *yǐnshí, shíwù* food, food and drink. /*f*0.0883/ /*f*4/

priex[2] [briex] /prɛ?/ **1** *vt.* ကာကွယ်–၊ ထိန်းသိမ်း–၊ စောင့်ရှောက်–၊ ကြည့်ရှု–၊ ဂရုစိုက်– 保护, 爱护, 保存 *bǎohù, àihù, bǎocún* protect, preserve, conserve, keep, look after, take care of. **:** Maix bre tix priex kaux tix phao: sax. ရှေ့လျှောက် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကောင်းကောင်းဂရုစိုက်။ 今后你要注意保护身体。 *Carefully look after your body in the future.* **2** *vt.* မူလအခြေအနေသို့ပြန်ရောက်အောင်လုပ်–၊ ပြန်လည်ထိန်းသိမ်း– 恢复 *huīfù* restore. **:** Saux hoik vai, yamin: nawh hoik deeh priex kaux tix. အဖျားသက်သာပြီး ကျန်းမာရေးမူလအခြေအနေအတိုင်းပြန်ဖြစ်လာပြီ။ 病后, 他恢复了健康。 *She has recovered from illness and her health is restored.* /*f*0.0635/ /*f*4/

priex[3] [briex] /prɛ?/ **1** *vt.* သိမ်း–၊ ထိန်းသိမ်း–၊ စောင့်ရှောက်–၊ ကောက်ခံ– 收存, 收藏 *shōucún, shōucáng* collect, look after. **:** Ngaox hoik priex sibex tix. ပေါက်သူ့အင်္ကျီကိုသိမ်းပြီးပြီ။ 老五把自己的衣服收藏起来了。 *Ngáox already put away his clothes.* **2** *v.* မှတ်ထား–၊ မှတ်မိ– 记, 放 *jì, fàng* remember. **:** priex daux rhawm: tix. စိတ်ထဲမှာမှတ်ထားတယ်။ 记在心上。 *hold in memory.* ☞ een:, deuh [ceu 1] [*syn.*]. ☞ pi[1] [ceu 2] [*ant.*]. /*f*0.0635/ /*f*4/

priex[4] [brīex] /prẹ?/ *n.* ငတ္ ကြည့် 处, 地方 *chù, dìfang* place. **:** Hu: maix priex mawx? ခင်ဗျားဘယ်သွားမလို့လဲ။ 你去何处? *Where are you going?* ☞ phriex [sic] [*var.*]. ☞ praix[1] . /*f*0.0883/ /*f*4/

priex[5] [briex] /prɛ?/ *adv-pre.* ဂျစ်ကန်ကန်၊ ခေါင်းမာ၊ အတင်းငြင်း 反而, 偏 *fǎn'ér, piān* persist in doing sth., perversely. **:** Mawh maix pa lud yuh, maix priex tix mhaing: mawh aux. ရှင်ပဲအမှားလုပ်ပြီးတော့ ကျွန်မလုပ်တယ်လို့အတင်းငြင်းနေတယ်။ 是你搞错的, 反而说是我。 *It was you who made the mistake and you persist in claiming it was me.* /*f*0.0635/ /*f*4/

priex ngaix [brīex ngāix] /prẹ? ŋại?/ *n.* ပေ့ လည်စာ 午饭, 中饭 *wǔfàn, zhōngfàn* lunch, luncheon, mid-day meal.

priex ngawb [brīex ngōb] /prẹ? ŋɔ̰p/ *n.* နံနက်စာ 早饭, 早餐 *zǎofàn, zǎocān* breakfast, morning meal.

priex preem [brīex brēem] /prẹ? prɯm/ *n.* အစားအစာ၊ အစားအသောက် 饮食 *yǐnshí* food and drink. **: yuh priex yuh preem** ထမင်း *cook* ☞ priex [*syn.*].

priex preem: lai gee [brīex breem lāi mgēe] /prẹ? prɯm lại gɯ̰/ *n.* စာသုံးကုန် 贸易粮 *màoyì liáng* grain grown for sale (?).

priex bo [brīex nbōu] /prẹ? bo/ *n.* ညစာ၊ ညနေစာ 晚饭, 晚餐 *wǎnfàn, wǎncān* dinner, evening meal.

priex mawx [brīex mox] /prẹ? mɔ?/ *phr.* ဘယ်မှာ၊ ဘယ်ကို၊ ဘယ် 何处 *héchù* where. **:** Hu: maix priex mawx? ခင်ဗျားဘယ်သွားမလို့လဲ။ 你去何处? *Where are you going?*

priex tix tawng [briex dix dōng] /prɛʔ tiʔ tɔ̰ŋ/ *vt.* မှတ်မိ–၊ သတိရ– 记住 (?) *jìzhù* remember, keep in mind.

priex nex [brīex nēix] /prɛ̰ʔ nɛ̰ʔ/ *n.* အသားဟင်း 荤, 荤食 *hūn, hūn shí* meat dishes.

priex nie [briex nīe] /prɛʔ nɛ̰/ *adv-pre.* ပို၍၊ ပို၍ပို၍၊ ပိုပြီးတော့ 更加 *gèngjiā* even more, more and more. **:** Lao nawh sang: cox, priex nie niied hu: sinyek lud sinyek. သူအချိုးမပြင်တဲ့အပြင် ပိုပြီးတော့ ဆိုးနေတယ်။ 他不但不改, 错误越来越大。 *Not only is he not reforming, but his misbehaviour is getting worse and worse.*

priex nyawm rawm: lhong: [brīex nyōm rom hloung] /prɛ̰ʔ ɲɔ̰m rɔm lʰoŋ/ *phr.* ◌ ◌◌◌ သောအစား အစာ (ကောင်းသောအစာ ရေးသောရေ) 佳肴美餐 *jiā yáo měi cān* delicacies, fancy food.

priex soi [brīex sōi] /prɛ̰ʔ sɔ̰i/ **1** *n.* သရေစာ၊ အဆာပြေစားစရာ၊ စမြိန်စာ (ညသန်းခေါင်ဌစား သောသရေစာ) 夜宵, 零食 *yèxiāo, língshí* snack, midnight snack. **2** *v.* သရေစာစား–၊ အဆာပြေစား စရာစား–၊ စမြိန်စာစား– 点补, 点饥 (稍微吃点儿东西充充饥) *diǎn bǔ, diǎn jī (shāowēi chī diǎnr dōngxī chōng chōng jī)* snack, nibble, graze (eat small amounts of food between regular meals). ☞ priex sem [*syn.*].

priex sem [brīex sēim] /prɛ̰ʔ sɛ̰m/ **1** *n.* သရေစာ၊ အဆာပြေစားစရာ၊ စမြိန်စာ (ညသန်းခေါင်ဌစား သောသရေစာ) 夜宵, 零食 *yèxiāo, língshí* snack, midnight snack. **2** *v.* သရေစာစား–၊ အဆာပြေစား စရာစား–၊ စမြိန်စာစား– 点补, 点饥 (稍微吃点儿东西充充饥) *diǎn bǔ, diǎn jī (shāowēi chī diǎnr dōngxī chōng chōng jī)* snack, nibble, graze (eat small amounts of food between meals to satisfy hunger). ☞ priex soi [*syn.*].

priex yum [briex yūm] /prɛʔ ʑṵm/ *n.* အသုဘကူ ငွေ 后事 *hòu shì* funeral preparations.

priex rien [briex rīan] /kʰre ɹ̥iən/ *v.* ပြင်ဆင်–၊ အပြင် အဆင် 安排 *ānpái* prepare, organise (UK) organize (US), arrange.

priex rhat [brīex hrad] /prɛ̰ʔ rʰat/ *n.* ကြိုတင်စားသော အစားအစာ 吃青 *chīqīng* harvesting underripe crops to eat during time of famine. ☞ ran:[2], priex rhat priex ran: [*syn.*].

priex rhat priex ran: [brīex hrad brīex ran] /prɛ̰ʔ rʰat prɛ̰ʔ ran/ *n.* မိုးခေါင်ရေရှားချိန်တွင်စားရန် မမှည့်သေး သောကောက်ပဲသီးနှံများကို ရိတ်သိမ်းခြင်း 吃青 *chīqīng* harvesting underripe crops to eat during time of famine. ☞ priex rhat, ran:[2] [*syn.*].

priex rhawm: [briex hrom] /prɛʔ rʰɔm/ *vt.* ဂရုစိုက်–၊ အာရုံစိုက်– 留心, 留意, 注意 *liúxīn, liúyì, zhùyì* be careful, pay attention. **:** priex rhawm: tix ka lox krai lao: see:. ဆရာစာရှင်းပြနေတဲ့အချိန်မှာ အာရုံစိုက်ပြီးနားထောင်ပါ။ 留心听老师讲课。 *pay attention to the teacher explaining the lesson.* | Kaing in: aux priex rhawm: tix kah. ဒီ အလုပ်နဲ့ပတ်သက်ပြီးတော့ ဂရုစိုက်တယ်။ 这件事我留意着。 *I am being careful about this work.*

priex lai [brīex lāi] /prɛ̰ʔ laḭ/ *n.* <KAUNG:> ◌ ◌◌ ◌ ပဲသီးနှံအမျိုးမျိုး (ဆန်မှလွဲ၍) 杂粮 *záliáng* miscellaneous grains (other than rice). ☞ brie lai [*var.*].

priex hax[1] [brīex hax] /prɛ̰ʔ haʔ/ *n.* ပူနွေးသောအစား အစာ 热时 (?) *rèshí* hot food, a hot meal.

priex hax[2] [brīex hax] /prɛ̰ʔ haʔ/ *n.* အပူပိုင်းဒေသ 热带 *rèdài* tropics.

priex ih [brīex ih] /prɛ̰ʔ ʔih/ *n.* စားသောက်ကုန်ပစ္စည်း 口粮 *kǒuliáng* grain rations.

prie: [brie] /prɛ/ *n.* <BUN:> ◌ ◌◌◌ ◌ ညီလေး 兄弟 (姐妹对同胞兄弟的称呼) *xiōngdì (jiěmèi duì tóngbāo xiōngdì de chēnghu)* brother (said by female). **:** Kiex prie: nan: ing: tau. ညီအစ်မနှစ်ယောက် အိမ်အတူတူပြန်သွားကြတယ်။ 他们姐妹俩一起回去。 *The two sisters went home together* /*f*8/

pried [brīed] /prɛ̰t/ *vt.* ဖုတ်– (မီးထဲခဏတည်းထည့်၍ချက်ခြင်းပြန်ထုတ်သည်) 扒 *bā (?)* move aside, push to one side, shove (?). **:** Nawh pried mak kram: daux ngu. သူမီးထဲတွင်ငရုတ်သီးသည်။ 他扒火里烧的辣子。 *He shoved the hot chilly peppers into the fire. (?)*

priem [brīem] /prɛ̰m/ *n.* <KHAOX> ကျူပင် 芦竹, 芦高笋 *lú zhú, lú gāo sǔn* giant reed, wild cane. ☞ piam [*var.*]. /*f*7/

preet [breed] /prɯt/ **1** *vt.* ငြိမ်း– 扑灭, 熄灭, 熄 *pūmiè, xīmiè, xī* extinguish, put out (fire). **:** preet ngu. မီးငြိမ်းသည်။ 扑灭火。 *extinguish a fire.* **2** *vt.* ဖျက်– 涂, 擦 *tú, cā* erase (writing). **:** preet ngai: lai pa lud pawd tix. သူမှားတဲ့စာလုံးကိုဖျက်တယ်။ 把写错的字涂掉。 *erase the letters which are incorrectly written.* **3** *vt.* ဖုံး–၊ လွှမ်း–၊ ဖိ– 盖, 压 *gài, yā* cover up, suppress, drown out. **:** Lox nawh hoik preet lox kix uik. သူ့အသံက တခြားလူတွေရဲ့ အသံတွေကို လွှမ်းသွားတယ်။ 他的声音把别人的话都压下去了。 *His voice drowned out everyone else.* ☞ piiet [*syn.*]. ☞ yeet [*mor.*]. /*f*0.0129/ /*f*7/

preet yeet [breed yeed] /prɯt ʑɯt/ *vt.* အသေသတ်– (မီး) –ငြိမ်း– 扑灭 *pūmiè* stamp out, wipe out, extinguish.

pree: [bree] /prɯ/ *v.* ဝင်တိုး–၊ မောင်း 惊动 *jīngdòng*. **:** pree: sim: ot piang khaox. သစ်ပင်ပေါ်ရှိ ငှက်ကိုမောင်းသည် 惊动了树上的鸟。

preeng: [breeng] /prɯŋ/ *vt.* ပြေးကက်ကြွ– 闯，惊动（成群的人或动物） *chuǎng, jīngdòng(chéngqún de rén huò dòngwù)* go straight through, pass through (?). **:** Viang mawh nan: nawh cao: hu: preeng: sinax kix, mai: lih hu: heue:. [Lukax 4:30] ကိုယ်တော်သည် သူတို့အလယ်၌ လျှောက်၍ ကြွသွားတော်မူ၏။ 尽管如此，他还是从他们当中闯了出去。 *But he walked right through the crowd and went on his way. [Luk. 4:30]* | Yuh plai: num, paw viex plix niex preeng:, phan: viex plix niex preeng:, niex plai: ka sax. 酿水酒的时候，不能带酸味的水果闯进来，否则酿的水酒以后就会酸。 *When making plai rice beer, don't bring sour fruit in, If you bring sour fruit in, the plai rice beer will be sour.*

preeih (preeh) [brēeih] /prɯ̰ih, prɯh/ **1** *vs.* ကွက်ကျား၊ ပြောက်ကျား၊ အကွက်၊ အဆင်၊ အစက်အပြောက် 花的, 有斑的, 有点的 *huāde, yǒu bānde, yǒu diǎnde* variegated, patterned, with a pattern, not a solid color (as of cloth); speckled, blotchy, mottled, dappled, brindled (of animals). **:** man: preeih. အဆင်နဲ့ပိတ်စ 花布。 *cloth with a pattern.* | Moi in: preeih ngai:. ဒီနွားမျက်လုံးအစက်အပြောက်တွေနဲ့ 这头牛的脸是花的。 *This ox has a dappled face.* | kawn: pex pa preeh. ပြောက်ကျားသောဆိတ်များ၊ 有斑的小羊。 *a speckled lamb.* **2** *vs.* ပြေးကက်ပေါက်မာ၊ ချိုင့် (မျက်နှာပေါ်ကအရာများ) 麻（指表面不平滑）*má (zhǐ biǎo miàn bùpíng gǔ)* pockmarked, pitted (referring to face or other surface). **:** Pui: in: preeih ngai:. ဒီလူမျက်နှာမှာ ကျောက်ပေါက်မာတွေရှိတယ်။ 这人脸麻。 *This man has a pockmarked face.* **3** *vs.* ချုံထူ– bushy. **4** *n.* အညစ်အကြေး၊ အစွန်းအကွက် 脏, 污 *zāng, wū* unclean, stained. **:** Kix mawh pa preeh pa pliag, pa gauxrhawm: ka daux pa pie pa lhen: kix. [2 Petrux 2:13] သင်တို့၌ အညစ်အကြေး အစွန်းအကွက် ဖြစ်ကြ၏။ 他们已被玷污、又有瑕疵、就以自己的诡诈为快乐。 *They are spots and blemishes, reveling in their deceit. [2Pe. 2:13]*

preeih gaox tiex [brēeih mgaox diex] /prɯ̰ih gauʔ tɛʔ / *vs.* ပြေးကက်ပေါက်မာဗရပွန့် နီစပ်စပ်အသား အရေရှိ– 麻脸（麻子大如米粒, 颜色土红） *má liǎn (má zǐ dà rú mǐ lì, yánsè tǔ hóng)* have a badly pockmarked and ruddy complexion.

preung preug [brēng brēg] /prɤ̰ŋ prɤ̰k/ *n.* <KAUNG:> မုန်လာဥ 萝卜 *luóbo* daikon white radish (*Raphanus sativus*). ☞ prang preug [*var.*].

preue: [breui] /prɤi/ *vi.* ဆွဲ–၊ ချိတ်–၊ ချိတ်ဆွဲ– hung. **:** Mai: ka daux pui caox an khankiex pa hoik preue:, [Lukax 23:39] ဆွဲထားသောလူဆိုးနှစ်ယောက်တွင်တယောက်က၊ *One of the criminals who hung there hurled insults at him:*

pruik [bruig] /pruc/ *n.* အတောင်ပံ၊ တောင်ပံ 翅膀 *chìbǎng* wing. /*f*6/

pruik singi [bruig si ngī] /pruc s.ŋi/ *n.* <KAWNG> နွားချေးပိုး၊ ချေးပိုးထိုး 丽金龟 *lìjīnguī* scarab beetle ? (*Rutelidae*, *Rutelinae*?, e.g., *Anomala corpulenta Motsch.*, lit. 'yellow wing').

pruih [bruih] /pruih/ **1** *vi.* ပွင့်–၊ အာ– 开, 开花 *kāi, kāi huā* bloom, blossom, be in bloom. **:** Pruih tai plie ku gawng ku lua. မြေဆူပန်းတွေ တောင်တွေအနှံ့ ပွင့်နေကြပြီ။ 杜鹃花开满山。 *The azaleas are in bloom all over the hills.* **2** *vi.* ဖရိုဖရဲဖြစ်–၊ မသပ်မရပ်ဖြစ်– 蓬松 *péngsōng* tousled, messed up. **:** Hauk kaing: pruih ngie. သူ့ဆံပင်တွေ ဖရိုဖရဲဖြစ်နေတယ်။ 头发蓬松。 *One's hair is tousled.* ☞ tai ③ [ceu 1] [*syn.*]. ☞ bruih [*mor.*]. /*f*0.0181/

pruih rhawm: rhi: [bruih hrom hri] /pruih rhɔm rhi/ *v.* စိတ်ပွင့်– ? 怒发冲冠 *nù fā chōng guān* bristle with anger, be infuriated (lit. 'heart blooms? is tousled?').

proe[1] [brōui] /prǫi/ *vi.* မီးစွဲ–၊ မီးလောင်– 烧, 着火 *shāo, zháohuǒ* burn, catch fire, be on fire. **:** proe tiag. ပြေ ကြီး 烧山。 *have a forest fire.* | Daux tiag hoik proe. ပြေ ကြီးလောင်နေပြီ။ 山着火了。 *The forest is on fire.* ☞ cux[1] ① [*syn.*]. /*f*0.0103/ /*f*7/

proe[2] [brōui] /prǫi/ *vs.* အပေါစား၊ ပြက်ချော်ချော်–၊ ပေ့ါပျက်ပျက်–၊ လေးနက်မှုမရှိ–၊ ဆတ်ကော့ လတ်ကော့ 疯疯癫癫（形容人的言语行动十分轻佻）*fēng fēng diān diān (xíngróng rén de yányǔ xíngdòng shífēn qīngtiāo)* foolish, frivolous (referring to sb's language or behaviour). **:** Nawh phex proe yuh nan:! 他怎么那样疯疯癫癫的！ *How could she be so foolish!* /*f*0.0103/ /*f*7/

pla[1] [blā] /plạ/ **1** *vt.* ထုတ်ပစ်–၊ ပက်ထုတ်– 放（指大量地放水）*fàng (zhǐ dàliàng de fàng shuǐ)* release a large quantity (water), let sth. all out. **:** Paw pla rawm: lih khaing: dung uik. ပြေ ကြီးထဲကရေကို အကုန်မထုတ်ပစ်နဲ့။ 别把池子里的水放光了。 *Don't let all the water gush out of the pond.* **2** *v.* ငေအာ်ဟစ်–၊ ငိုကြွေး– 放声（哭）*fàngshēng (kū)* cry, wail, weep loudly.. ☞ pla lox yiiem [ceu 2] [*syn.*]. ☞ bla [*mor.*].

pla[2] [blā] /pla̰/ *n.* <TOSAT,BRIE,VM?> ယုန် 家兔, 兔子 *jiātù, tùzi* rabbit, hare, bunny (*Sylvilagus sp.*? *Lepus sp.* ?) (contraction of beid la / pet la:). ☞ kangkoi, kawng koi, pet la: [*syn.*].

pla lox yiiem [blā loux yīam] /pla̰ lo? ʑi̤əm/ *vo.* ငို–၊ ငိုကြွေး–၊ အသံထွက်ငို– 放声（哭）*fàngshēng (kū)* cry loudly, wail. ☞ pla[1] ② [*syn.*].

plak[1] [blag] /plak/ **1** *cl.* ဘက်၊ အခြမ်း၊ ဦးတည်ရာ၊ အစွန်း 边, 头, 方 *biān, tóu, fāng* side, end. **:** Kawn: reu oix choek ra: plak. ဒီလှေလေးရဲ့ အစွန်းနှစ်ဘက်လုံး ချွန်နေတယ်။ 小小的船儿两头尖。 *The tiny boat was pointed on both ends.* **2** *loc.* ဘက်၊ ဦးတည်ရာ 方, 方向 *fāng, fāngxiàng* direction. **3** *n.* ဘက်၊ ရှုထောင့်၊ ထောင့် 方, 方面 *fāng, fāngmiàn* aspect (abstract). **:** Nawh hoik to chix yuh plak kaing inkix. ဒီအလုပ်မှာ သူဘက်စုံလုပ်နိုင်တယ်။ 这些方面的事他都会。 *He can do all these aspects of the work.* /*f*0.6449/ /*f*2/

plak[2] [blag] /plak/ *cl.* တစ်ဝက်၊ ဝက်၊ ခွဲ 半（一半）*bàn (yībàn)* half, a half, half a(n). **:** tix plak kin. ဂျင်တစ်ဝက်။ 半斤。 *half a catty (0.5 kín).* | kin plak. တစ်ဂျင်ခွဲ။ 一斤半。 *one and a half catties (1.5 kín).* /*f*0.6449/ /*f*2/

plak[3] [blag] /plak/ **1** *vt.* လှန်–၊ မှောက်– 翻开 *fānkāi* overturn, turn over, thumb through (book), fan through (book, papers). **:** plak lai. စာအုပ်လှန်တယ်။ 翻开书。 *thumb through a book.* **2** *vt.* အကျယ်ကြီးဖွင့်– 张开 *zhāngkāi* open wide. ☞ pu: plak [ceu 1], blak[1], blak[2] [ceu 2] [*mor.*]. /*f*0.6449/ /*f*2/

plak kaoh singaix [blag gaoh si ngāix] /plak kaoh s.ŋa̰i?/ *loc.* အရှေ့ဘက်၊ အရှေ့အရပ် (နေထွက်ရာအရပ်) 东方（太阳出来的方向）*dōngfāng (tàiyáng chūlai de fāngxiàng)* east (place where sun comes from). ☞ plak lih singaix [*syn.*]. ☞ plak klip singaix [*ant.*].

plak kre: [blag grei] /plak kre/ *loc.* နောက်ဘက် 背后, 后面 *bèihòu, hòumian* back, rear, behind. ☞ plak veue [*ant.*].

plak klip [blag glib] /plak klip/ *loc.* အနောက်ဘက်၊ အနောက်အရပ် (နေဝင်ရာအရပ်) 西, 西边, 西方（太阳落山的方向）*xī, xībiān, xīfāng (tàiyáng lòshān de fāngxiàng)* west, western, westward (abbr. for 'blag glib si ngāix / plak klip singaix', lit. 'place where the sun sets'). **:** Jah ka dee ot maix, mai: maong tix jhak ka plak lih, plak klip, plak laong:, mai: plak seh heue:. [Lai Yam Jah 13:14] သင်ရှိသောအရပ်မှ မြောက်၊ တောင်၊ အရှေ့၊ အနောက်သို့ မြော်ကြည့်ပါ။ 从你所在的地方、你举目向东西南北观看。 *Lift up your eyes, and look from the place where you are, northward and southward and eastward and westward. [Gen. 13:14]* ☞ plak glip [*var.*]. ☞ plak klip singaix [*syn.*]. ☞ plak lih [*ant.*].

plak klip singaix [blag mglib si ngāix] /plak glip s.ŋa̰i ?/ *loc.* အနောက်ဘက်၊ အနောက်အရပ် (နေဝင်ရာအရပ်) 西边, 西方（太阳落山的方向）*xībiān, xīfāng (tàiyáng lào shān de fāngxiàng)* west (lit. 'place where the sun sets'). ☞ plak lih singaix [*ant.*].

plak khaix [blag kaix] /plak kʰai?/ *loc.* အနောက်ဘက် 后面, 后边, 后头 *hòumiàn, hòubiān, hòutou* rear, behind. ☞ plak voe [*ant.*].

plak gi: [blag mgi] /plak gi/ *n.* အနံ၊ အကျယ် 宽度, 横幅 *kuāndù, héng fú* width, breadth.

plak guax [blag mguax] /plak gua?/guɛ?/ *loc.* ဘယ်ဘက်၊ လက်ဝဲ 左边, 左面 *zuǒbiān* left, left side. ☞ plak gwiex [*var.*]. ☞ plak dawm: [*ant.*].

plak gwiex [blag mguiex] /plak guɛ?/ *loc.* ဘယ်ဘက် 左边, 左面 *zuǒbiān, zuǒmiàn* left, left side. ☞ plak guax [*var.*]. ☞ kon guax [*syn.*]. ☞ plak dawm: [*ant.*].

plak greem: [blag mgreem] /plak grɯm/ **1** *loc.* အောက်ဘက်၊ အောက်မှာ 下面 *xiàmian* below, under. **2** *n.* နိမ့်တဲ့ရာထူးတွေ 下级 *xiàjí* lower ranks. **:** Plak greem: hawt lox plak piang. လက်အောက်ငယ်သားတွေ အထက်လူကြီးတွေကိုနားထောင်တယ်။ 下级服从上级。 *Subordinates obey superiors.* ☞ plak piang [*ant.*].

plak glip [blag mglib] /plak glip/ *loc.* အနောက်ဘက်၊ အနောက်အရပ် (နေဝင်ရာအရပ်) 西边, 西方（太阳落山的方向）*xībiān, xīfāng (tàiyáng lòshān de fāngxiàng)* west (abbr. for 'blag mglib si ngāix / plak klip singaix', lit. 'place where the sun sets'). ☞ plak klip [*var.*]. ☞ plak klip singaix [*syn.*]. ☞ plak lih [*ant.*].

plakngai: [blag ngai] /plak ŋai/ *loc.* အရှေ့၊ ရှေ့မှာ၊ မျက်နှာချင်းဆိုင် 面前 *miànqián* before, in front of, facing. /*f*4/

plak piang [blag bīang] /plak pi̤aŋ/ **1** *loc.* အပေါ်၊ အထက် 上面 *shàngmian* above, over. **2** *n.* အာဏာပိုင်၊ တာဝန်ရှိသူ၊ အထက်လူကြီး၊ ထိပ်ပိုင်း 上级 *shàngjí* authorities, superiors, upper echelon. **:** Plak piang mhaing: ex bre tix siox six. အထက်လူကြီးတွေက ကျွန်မတို့ကို စာကြိုးစားစေချင်ကြတယ်။ 上级要求咱们认真学习。 *Our superiors want us to study diligently.* ☞ piang, plak lhaong:, plak laong: [*syn.*]. ☞ plak greem: [*ant.*].

plak praix [blag brāix] /plak prại?/ *loc.* အပြင်၊ အပြင်ဘက် 外面 *wàimian* outside. ☞ plak daux [*ant.*].

plakbo (plak bo) [blag nbōu] /plak bọ/ *tw.* ည၊ညနေ 傍晚, 晚上 *bàngwǎn, wǎnshang* late afternoon, early evening, dusk (ca. 17:00-19:00). ☞ krax bo, bo praix [*syn.*].

plak blaong [blag nblāong] /plak blạuŋ/ *loc.* ကုန်းတက်၊ အတက် 坡上 *pōshang* on a slope, uphill.

plak blawng [blag nblōng] /plak blọŋ/ *n.* ဦးတည်ရာ? 方向 *fāngxiàng* direction, orientation, aspect. ☞ blawng plak [*syn.*].

plak miang [blag mīang] /plak mịaŋ/ *n.* <LI> ၀ အာဂ်အရပ် 阴间（传统宗教） *yīnjiān (chuántǒng zōngjiào)* the nether regions (lit. 'region of the spirits'). ☞ blag rāog [*ant.*].

plak taoh [blag dāoh] /plak tạuh/ **1** *loc.* အပေါ်၊ အထက်၊ အညာ၊ ရေဆန် 上头, 上游 *shàngtou, shàngyóu* above, upstream. **2** *loc.* မြောက်ဘက်၊ မြောက်အရပ် 北 *běi* north. ☞ plak lhaong: ③, plak laong: ②, plak caong ma: laong: [ceu 2] [*syn.*]. ☞ plak caw [*ant.*].

plak toi: [blag doi] /plak tọi/ *loc.* ဟိုဘက်ခြမ်း၊ တခြားဘက်၊ ဆန့်ကျင်ဘက်၊ ဟိုဘက်ကမ်း 对岸, 对面 *duì'àn, duìmiàn* far side, other side, opposite side, opposite bank (of river). **:** Ex hu: plak toi: rawm: nhawng: heue:. [Lukax 8:22] အိုင်တဘက်သို့ကူးကြကုန်အုံ့။ 我们可以渡到湖那边去。 *Let's go over to the other side of the lake. [Luk. 8:22]* ☞ toi:[3] [*syn.*].

plak teh (plak tieh) [blag deih (blag dieh)] /plak teh, plak tɛh/ *loc.* အဲဒီမှာ၊ ဟိုမှာ၊ ဟိုဘက် (မှာ) 那边 *nèibiān* over there.. **:** Vud maix pheen: inkix plak teh. ဒီစားပွဲတွေကို ဟိုဘက်ရွှေ့ပါ။ 你把这些桌子转向那边去。 *Move these tables over there.* | Yuh bwanson: theet maix plak tieh ceeix. ၀ ျးဇူးပြု၍ ဟိုဘက်နည်းနည်းတိုးပေးပါ။ 请你挪过去一点。 *Please move over there a little bit.* ☞ plak an:, tan:[1], ten:[1], tie: tieh, tien:, tiuh, tuan:[2] ②, mang tiuh [*syn.*].

plak tiex [blag diex] /plak tɛ?/ *loc.* အပြင်၊ အပြင်ဘက်၊ ပြင်ပ 外边 *wàibian* outdoors, outside. ☞ ka tiex [*syn.*].

plak tiag [blag dīag] /plak tịək/ *loc.* ၀ တောင်တွေကြား 山里 *shānlǐ* wilderness, up in the hills, remote mountain areas. ☞ tiag[1] ①, daux tiag [*syn.*]. ☞ yaong: (plak yaong:) [*ant.*].

plak daux [blag ndaex] /plak dauʔ/ *loc.* အထဲ၊ အတွင်းဘက် 里面 *lǐmiàn* inside. ☞ plakpraix [*ant.*].

plak dawm: [blag ndom] /plak dɔm/ *loc.* ညာဘက်၊ လက်ယာ 右边, 右面 *yòubiān, yòumiàn* right, right side. ☞ khawn: dawm: [*syn.*]. ☞ plak guax [*ant.*].

plak nie [blag nīe] /plak nẹ/ *n.* အများစု 多数, 大半 *duōshù, dàbàn* most, the majority. **:** Plak nie 70% mawh kawn: Vax heue:. အများစု ၇၀ရာခိုင်နှုန်းက"၀"လူမျိုးပါ။ 大多数百分之七十是佤族。 *The majority 70% are Wa.*

plak caong ma: seh [blag jāong ma seih] /plak tɕạuŋ ma seh/ *loc.* ၀ ။။ဘက်၊ တောင်အရပ် 南边 *nánbiān* south (in a system of four cardinal directions, as in China, the ancient middle East, or Europe). **:** Plak lih singaix koe: siviex loe: mu:, mai: plak caong ma: laong: siviex loe: mu:, mai: plak caong ma: seh siviex loe: mu:, mai: plak klip singaix siviex loe: mu: heue:. [Plak Jhi 21:13] အရှေ့ဘက်၌တံခါးသုံးပေါက်၊ မြောက်ဘက်၌သုံးပေါက်၊ တောင်ဘက်၌သုံးပေါက်၊ အနောက်ဘက်၌သုံးပေါက်၊ တံပါးတဆယ်နှစ်ပေါက်ရှိ၏။ [墙]东边有三门．北边有三门．南边有三门．西边有三门。 *[The wall had] on the east three gates, on the north three gates, on the south three gates, and on the west three gates. [Rev. 21:13]* ☞ plak seh ②, plak caw ② [*syn.*]. ☞ caong ma: seh .

plak caong ma: laong: [blag jāong ma laong] /plak tɕạuŋ ma lauŋ/ *loc.* မြောက်ဘက်၊ မြောက်အရပ် 北边 *běibiān* north (in a system of four cardinal directions, as in China, the ancient middle East, or Europe). **:** Plak lih singaix koe: siviex loe: mu:, mai: plak caong ma: laong: siviex loe: mu:, mai: plak caong ma: seh siviex loe: mu:, mai: plak klip singaix siviex loe: mu: heue:. [Plak Jhi 21:13] အရှေ့ဘက်၌တံခါးသုံးပေါက်၊ မြောက်ဘက်၌သုံးပေါက်၊ တောင်ဘက်၌သုံးပေါက်၊ အနောက်ဘက်၌သုံးပေါက်၊ တံခါးတဆယ်နှစ်ပေါက်ရှိ၏။ [墙]东边有三门．北边有三门．南边有三门．西边有三门。 *[The wall had] on the east three gates, on the north three gates, on the south three gates, and on the west three gates. [Rev. 21:13]* ☞ plak lhaong: ③, plak laong: ②, plak taoh ② [*syn.*]. ☞ caong ma: laong: .

plak caw [blag jō] /plak tɕọ/ **1** *loc.* အောက်၊ အကြေ၊ ရေစုန် 下头, 下游 *xiàtou, xiàyóu* below, downstream. **2** *loc.* ၀ ။။ဘက်၊ တောင်အရပ် 南 *nán* south. ☞ plak seh ②, plak caong ma: seh [ceu 2] [*syn.*]. ☞ plak taoh [*ant.*].

plak jee [blag njēe] /plak dʑụ/ *n.* ၀ ။။ဘက်၊ ၀ အာဂ်ဘက် 下方 *xià fāng*.

plak jhi: [blag nqi] /plak dʑʰi/ *n.* ဗျာဒိတ်တော် 启示 *qǐshì* revelation. **:** Lai pa plak jhi: kieh yaox. ဗျာဒိတ်ကျမ်း［让人看的］启示［书］。 *Book of Revelations [which are shown].*

plak seh [blag seih] /plak seh/ **1** *loc.* အောက်ဘက် 下边 *xiàbiān* below, under. **2** *loc.* ［illegible］ဘက် 南边 *nánbiān* south. **3** *n.* <VH?> နိုင်ငံခြား 外国 *wàiguó* foreign land, abroad (lit. 'south'). ☞ plak caw ②, plak caong ma: seh [ceu 2] [*syn.*]. ☞ plak laong: [*ant.*].

plak raog [blag rāog] /plak rạuk/ **1** *n.* ခြောက်သွေ့သောကုန်းမြေ 陆地 *lùdì* dry land. **2** *n.* <LI> လူပြည် (“ဝ”ဒေသ) 阳间（传统宗教） *yángjiān (chuántǒng zōngjiào)* this world (as opposed to nether world, lit. 'region of the Wa'? or 'outer region'?). **3** *n.* အပြင်ဘက်မျက်နှာပြင် 面子（与‘里子’相对） *miànzi (yú 'lǐzǐ' xiāngduì)* outer surface. ☞ plak miang [*ant.*].

plak laong: [blag laong] /plak lauŋ/ **1** *loc.* အပေါ်၊ အပေါ်ဘက်၊ အပေါ်မှာ 上边 *shàngbian* above, over. **2** *loc.* မြောက်ဘက်၊ မြောက်အရပ် 北边 *běibiān* north. ☞ plak piang, plak lhaong: ② [ceu 1], plak taoh ②, plak lhaong: ③, plak caong ma: laong: [ceu 2] [*syn.*]. ☞ plak seh [*ant.*].

plak lih [blag līh] /plak lịh/ *loc.* အရှေ့ 东边, 东方（太阳出来的方向） *dōngbiān, dōngfāng (tàiyáng chūlai de fāngxiàng)* east (lit. 'place [sun] emerges', abbr. of blag līh si ngāix / plak lih singaix). **:** Jah ka dee ot maix, mai: maong tix jhak ka plak lih, plak klip, plak laong:, mai: plak seh heue:. [Lai Yam Jah 13:14] သင်ရှိသောအရပ်က၊ တောင်၊ မြောက်၊ အရှေ့၊ အနောက်သို့မြော်ကြည့်လော့။ 从你所在的地方、你举目向东西南北观看。 *Lift up your eyes, and look from the place where you are, northward and southward and eastward and westward. [Gen. 13:14]* ☞ plak lih singaix [*syn.*]. ☞ plak klip [*ant.*].

plak lih singaix [blag līh si ngāix] /plak lịh s.ŋạiʔ/ *loc.* အရှေ့ဘက်၊ အရှေ့အရပ် (နေထွက်ရာအရပ်) 东边, 东方（太阳出来的方向） *dōngbiān, dōngfāng (tàiyáng chūlai de fāngxiàng)(tóng blag gaoh si ngāix)* east. ☞ plak kaoh singaix [*syn.*]. ☞ plak glib singaix [*ant.*].

plak lhaong: [blag hlaong] /plak lʰauŋ/ **1** *n.* အမြင့်၊ ထု 高度 *gāodù* height. **:** plak lhaong: koe: tix sawk. တစ်မီတာအမြင့်၊ အရှည်တစ်မီတာ 高一肘。 *a height of one cubit (ca. 50 cm), one cubit tall.* **2** *loc.* အပေါ်၊ အထက် 上头, 上面 *shàngtou, shàngmian* above, over. **3** *loc.* မြောက်ဘက်၊ မြောက်အရပ် 北方 *běifāng* north. **:** hoek bhaung: ting khaing: plak lhaong:. [Yezakelax 1:4] ပြင်းစွာသောလေ ကြီးစွာသောမိုးယိုးတိမ် ထွန်းလင်းသော မီးစက်သည် မြောက်မျက်နှာမှ ပေါ်လာ၏။ 狂风从北方刮来。 *a stormy wind came out of the north. [Eze. 1:4]* ☞ plak piang, plak laong: ① [ceu 2] (?), plak taoh ②, plak laong: ②, plak caong ma: laong: [ceu 3] [*syn.*].

plak voe [blag vēui] /plak vɤ̣i (vọi)/ **1** *loc.* အရှေ့၊ အရင်၊ မတိုင်ခင် 前面 *qiánmian* front, before. **:** Lao: see: hu: plak veue:. ဆရာရှေ့ကသွားတယ်။ 老师前面走。 *The teacher went in front.* **2** *tw.* မတိုင်ခင်၊ ပထမ၊ အရင် 先 *xiān* before, first. **:** Maix sawm: plak voe. နင်အရင်စား။ 你先吃。 *You eat first.* **3** *loc.* အရှေ့ဘက်၊ အရှေ့အရပ် 东边 *dōngbiān* east. **: Teug Ashax Plak Voe Seh** အရှေ့တောင်အာရှ 东南亚 *Southeast Asia* ☞ plak lih, plak lih singaix [ceu 3] [*syn.*]. ☞ plak khaix, plak kre: [*ant.*].

plak an: [blag an] /plak ʔan/ *loc.* အဲဒီမှာ၊ ဟိုမှာ၊ ဟိုဘက် (မှာ) 那边 *nàbian* there, over there. **:** Maix hu: plak an:. ဘယ်ဘက်သွား မလို့လဲ။ 你去那边。 *Go over there.* ☞ plak teh (plak tieh), tan:[1], ten:[1], tie: tieh, tien:, tiuh, tuan:[2] ②, mang tiuh [*syn.*]. ☞ plak in: [*ant.*].

plak iak [blag iag] /plak ʔiək/ *n.* အနည်းစု၊ လူနည်းစု 少数 *shǎoshù* minority. **:** Kix mawh plak iak. သူတို့က လူနည်းစုဖြစ်တယ်။ 他们是少数。

plah [blah] /plah/ *cl.* ရွက်၊ ထည်၊ ချပ် 条, 床, 张, 块 *tiáo, chuáng, zhāng, kuài* (classifier for small objects) (distinguish indefinite quantity nblah/blah). **:** ce: tix plah. စာတစ်ရွက် 一张纸。 *a sheet of paper.* | dai: tix plah. ထဘီတစ်ထည် (ပုဆိုးတစ်ထည်)၊ စကတ်တထည် 一条裙子。 *a skirt.* | phia: tix plah. ပျဉ်ပြားတစ်ချပ် 一块板子。 *a plank.* ☞ blah (?) [*mor.*]. /*f*0.0284/ /*f*5/

plah tai [blah dāi] /plah tại/ *n.* <KHAOX> ပန်းအရွက် 花瓣 *huābàn* petal (of flower).

plah taix [blah daix] /plah taiʔ/ *n.* လက်ဖဝါး 手掌 *shǒuzhǎng* palm (of hand). ☞ phak taix [*syn.*].

plah caong [blah jāong] /plah tɕạuŋ/ *n.* ခြေ၊ ခြေထောက်၊ ခြေဖဝါး၊ ခြေဖမိုး 脚, 脚丫子 *jiǎo, jiǎoyāzi* foot.

plah sub [blah sūb] /plah sụp/ *n.* <KAUNG:> ［illegible］ ရွက်ကြီး၊ ဆေးရွက် 烟叶（菸叶） *yānyè* leaf tobacco (*Nicotiana tabacum*). ☞ lhax sub, sub, bhax [*syn.*].

plah yu: yhaok [blah yu hyaog] /plah ʑu ʑʰauk/ *n.* နားရွက် 耳郭, 耳廓（外耳的一部分） *ěrguō (wài'ěr de yībùfèn)* auricle (outer part of ear).

plah lox [blah loux] /plah loʔ/ *n.* စကားစု? စာစု ? 篇 *piān* piece of writing, section of a written work.

plad [blād] /plạt/ *vt.* ချိုး–၊ ကွဲအောင်လုပ်– 砸 *zá* smash. : Kawn: nyawm plad klong: max. ကလေးပန်းကန်ကွဲအောင်လုပ်တယ်။ 小孩把碗砸碎了。 *The child has smashed her bowl.*

plab [blāb] /plạp/ *vt.* ရိုက်–၊ (ခပ်ဆတ်ဆတ်ရိုက်သည်) 翻扣（指把东西翻过来扣下去）*fān kòu (zhǐ bǎ dōngxī fānguòlai kòuxiaqu)* toss back and forth, flip, flip-flop. : plab blauh piang bia:. ပြေါ့ပုတ်ကိုဇကောပေါ်ရိုက်သည်။ 把粑粑翻扣在簸箕里。 *toss baba cakes in a winnowing basket.* /f9/

plang: [blang] /plaŋ/ *vs.* ပြောင်လက်–၊ တောက်ပ– 光滑 *guānghua* shiny, glossy. : pheen: plang:. ပြောင်လက်နေသောစားပွဲ။ 光滑的桌子。 *a shiny table.* /f7/

plang: plawh [blang bloh] /plaŋ plɔh/ *n.* <SIM:> ဧီးကွက် 鸮角鸮, 猫头鹰 *língjiǎohào, māotóuyīng* owl, Indian Scops owl (*Otus bakkamoena*, or *Bubo bubo*?). [ríang Bubo bubo inexpecta khaix daex SNBRJG].

plang: plawh ting [blang bloh dīng] /plaŋ plɔh tịn/ *n.* <SIM:> ဧီးကွက်အကြီးမျိုး 雕鸮, 大猫头鹰 *diāohào, dà māotóuyīng* eagle owl (*Bubo bubo*, lit. 'large owl'). ☞ kat reei [*syn.*].

plang: lheeing: lheeing: [blang hleeing hleeing] /plaŋ lʰɯŋ lʰɯŋ/ *vs.* ပြောင်လက်–၊ တောက်ပ– 光溜溜 *guāng liū liū.* : Siliag in: pheet tix plang: lheeing: lheeing:. ဒီမှန် ပြောင်လက်နေတာပဲ။ 这块玻璃擦得光溜溜的。

plauh [blaeh] /plɯh/ *vt.* ပြန်စထွန်– 开荒, 开垦 *kāi huāng, kāikěn.* : plauh ma: khraox. ငါ [illegible]ဟာ အသစ်ပြန်စထွန်မယ်။ 开新地。

plauh yuh [blaeh yūh] /plɯh ʑụh/ *vt.* ထိုးတက်–? 开展 *kāizhǎn* develop, launch, unfold (?).

plaux[1] [blaex] /plɯʔ, blạɯʔ (?)/ **1** *vt.* သတ်–၊ သုတ်သင်–၊ ပေါ်–(တိရစ္ဆာန်) 杀, 弄死 *shā, nòngsǐ* kill, put to death. : plaux yum. ငါ [illegible]အောင်သတ်။ 杀死。 *kill.* | Paw plaux nawh yum. သူ့ကိုသေအောင်မသတ်နဲ့။ 别把它弄死。 *Don't put it to death.* **2** *vt.* ဖျက်ဆီး– 摧残 *cuīcán* wreck, destroy, ruin. : plaux maung tix. ကိုယ့်ကိုယ်ကိုဖျက်ဆီးတယ်။ 摧残自己。 *destroy oneself. (?)* ☞ laux[2] [*mor.*]. /f0.0145/ /f8/

plaux[2] [blaex] /plɯʔ/ *adv-pre? vi?.* အလကားပဲ၊ အလဟသပ် 白白地 *báibáide* in vain, pointlessly, for nothing. : Nawh plaux tix hu:, ang: tie yaox tidtix. သူသွားတာအလကားပဲ၊ ဘာမှမတွေ့ဘူး။ 他白白地去了一趟, 什么也没有看到。 *He went for nothing since he saw nothing at all.* | Hoik mawh ang: kix yaox daux maw: mau, kix plaux kliiem: blaong kliiem: jee Lao Vux mai: Lao Li. သူတို့ငွေတွင်းကိုမတွေ့တဲ့အပြင်၊ သူတို့လောင်ဝူးနဲ့လောင်လီကိုအလဟသပ်ရှာဖွေကြတယ်။ *They hadn't looked in the silver mine and they were searching all over for Lao Wu (Vú Sang Sing, Wu Shangxian) and Lao Li (Lǐ Ding Gox, Li Dingguo).* ☞ peu, giex[4] ②, giex going, nai: ②, nai: nawk ②, tha:[2] [*syn.*]. /f0.0145/ /f8/

plaug [blāeg] /plạɯk/ စိတ်ပျက်လက်ပျက်၊ စိတ်ကုန် 哀叹, 遗憾 *āitàn, yíhàn.* : plaug ka ang: mhawm: yuh kaing:. အလုပ်ကောင်းကောင်းမလုပ်လို့စိတ်ပျက်လက်ပျက်ဖြစ်နေတယ်။ 因为工作没做好而感到遗憾。

plaung [blāeng] /plạɯŋ/ **1** *n.* <KHAOX> အညောက် 芽（种子芽） *yá (zhǒngzi yá)* sprout, shoot. : plaung simie. မျိုးစေ့အညောက် 种子的芽。 *sprouts from seeds.* **2** *vi.* <KHAOX> အညောက် 发芽 *fāyá* sprout, shoot. : Ceem hoik plaung. ပဲအညောက်ပေါက်ပြီ 黄豆发芽了。 *The soya beans have sprouted.* /f8/

plaung blung: mau [blāeng nblung māe] /plạɯŋ bluŋ mạɯ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပုစွန်စာရွက် 蓼属（灌木, 根可入药） *liǎo shǔ (guànmù, gēn kě rù yào)* knotweed (*Polygonum*, annual shrubs with lanceolar leaves, light green or red flowers, flat-oval fruits, peppery stems and leaves, root used medicinally, lit. 'sprout of silver [blung-herb]').

plaung tai rhax [blāeng dāi hrax] /plạɯŋ tại rʰaʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 节节高, 滇黄精, 黄精 *jié jié gāo, diān huáng jīng, huáng jīng Polygonatum kingianum.* ☞ sigra:, kawn: saix krax [*syn.*].

plaung ceem [blāeng jēem] /plạɯŋ tɕɯm/ *n.* ပဲအညောက် 豆芽 *dòu yá* bean sprouts.

plaung siglu: [blāeng si mglu] /plạɯŋ s.glu/ *n.* <KHAOX> ယူနန်ပန်းသီး? 云南秋海棠, 岩蒜苔 *Yúnnán qiūhǎitáng, yánsuàntái* (a kind of fruit tree, Chn. Yunnan autumn Chinese flowering crabapple [*Malus spectablis*], 'rock garlic patina', lit. '[si glu] sprouts').

plaung rang: [blāeng rang] /plạɯŋ raŋ/ *n.* မိုးမျှော်ကျောက်ဆောင် 钟乳石, 石笋 *zhōng rǔ dàn, dàn sǔn* stalactite, stalagmite.

plaung ox [blāeng oux] /plạɯŋ ʔoʔ/ *n.* မြစ် 竹笋 *zhú sǔn* bamboo shoots.

plaung: [blaeng] /plɯŋ/ *vi.* ကွာ–၊ လှန်– 起泡 *qǐpào* form boils, blister, bubble up. : Rawm: hax yuh caong nawh plaung: ngie, niied tix hu: pai: nawh. ငါ [illegible] ခြေထောက်ကိုလောင်တာကွာလှန်နေတာပဲ၊ သူ့ကိုခပ်မြန်မြန်သွားကုလိုက်။ 她的脚被开

水烫起泡了, 赶快去治疗。 *The scalding water has made her feet blister badly, quickly go and treat her medically* ☞ ploh ②, nghe: ③, li[3] ② [*syn.*]. ☞ blaung: [*mor.*].

plaok tiex [blaog diex] /plauk tɛʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 地石榴, 地板藤 *de dàn liú, dìbǎn téng Ficus tikoua*.

plaong [blāong] /plạuŋ/ *vi.* စင်–၊ ဘောင်ဘင်ခတ်– 冲 *chōng* splash. **:** Maix ca: koi jaw rawm:, paw plaong. ေ□ ့□ဖြည်းဖြည်းငုံ့။ မစင်စေနဲ့။ 你慢慢倒水, 别冲。 *Pour the water slowly, so as not to splash.*

plai[1] [blāi] /plại/ *n.* <SIM:> ေ□ ့ငှက်တစ်မျိုး? 斑文鸟, 鱼鳞沉番 *bānwénniǎo, yúlínchénfān* scaly-breasted munia, spotted munia, nutmeg mannikin, spice finch (?) (*Lonchura punctulata*).

plai[2] [blāi] /plại/ **1** *n.* သရေစာ၊ အဆာပြေစားစရာ၊ စမြိန်စာ 点心 *diǎnxīn* snack. **:** Kix hu: ma: viex tix plai mai:. ယာထဲသွားတဲ့အခါ သူတို့ သရေစာတွေယူသွားကြတယ်။ 他们带上点心去劳动。 *When they go to work in the fields, they take along snacks.* **2** *vi.* သရေစာစား–၊ အဆာပြေစားစရာစား–၊ စမြိန်စာစား– 点补（吃少量的食品解饿） *diǎnbǔ (chī shǎoliàng de shípǐn jiě è)* snack, nibble, graze (eat a small quantity of food between regular meals). ☞ blai: (?) [*var.*].

plai lung [blāi lūng] /plại lụŋ/ *n.* <SIM:> ေ□ ့ငှက်တစ်မျိုး ?(အနက်ရောင်) 白腰文鸟, 禾谷, 十姐妹, 算命鸟 *báiyāowénniǎo, hégǔ, shíjiěmèi, suànmìngniǎo* white-rumped munia (*Lonchura striata*, lit. 'white-black').

plaik[1] [blaig] /plac/ **1** *vt.* သွင်း–၊ ပိတ်–၊ ငုံ–၊ အထဲထည့်–၊ မောင်းသွင်း– 关, 使进入 *guān, shǐ jìnrù* enclose, drive into, confine, put inside. **:** plaik moi daux kawg. နွားအုပ်ကို ခြံထဲမောင်းသွင်း။ 把牛关进栏里。 *drive the cattle in the pen.* **2** *vt.* ပိတ်–၊ တား– 关, 关上 *guān, guānshang* close, shut. **:** Plaik siviex vawng, hoik faik. ပြူတင်းပေါက် ပိတ်လိုက်၊မှောင်ပြီ။ 关窗户, 天已经黑了。 *Close the window, it's already dark.* ☞ nyeep [ceu 2] [*syn.*]. ☞ laig[1] [*mor.*].

plaik[2] [blaig] /plac/ **1** *vt.* ရက် (အထည်)–၊ ချည်ထိုး– 编 *biān* braid, plait, weave. **:** Nawh chix plaik maox kawg di:. သူခါတ်မီးလွယ်ကြိုးရက်တတ်တယ်။ 他会编电筒套。 *He can weave cases for flashlights.* **2** *vt.* ထိုးသွင်း–၊ သွပ်သွင်း–၊ သွင်း– 穿 *chuān* thread, poke through. **:** Plaik maox hu: plak in:. ကြိုးကိုဒီဘက်သွင်းလာခဲ့။ 把绳子穿到这边来。 *Thread a rope through to this side.* ☞ taing:, tiiep ①, dieh[2] [*syn.*].

plaik tai [blaig dāi] /plac tại/ *vi.* ဝတ်မှုန်ကူး– 受粉 *shòufěn* be pollinated (lit. 'thread the flower'?). **:** Nghox taug jah plaik tai tix. စပါးဝတ်မှုန်ကူး။ 稻谷刚开始受粉。 *The rice grain has just been pollinated.*

plaik tai [blaig dāi] /plaik tại/ *n.* ဝတ်မှုန်ကူးခြင်း 授粉 *shòufěn* pollination.

plai: [blai] /plai/ **1** *n.* အရက်၊ အယ်လကိုဟောပါသည့် အရည် 酒 *jiǔ* liquor, alcoholic drink. **2** *n.* ဆန်ဖြင့် ချက်လုပ် □ ့□"ဝ" ဘီယာ 水酒 *shǔijiǔ* Wa fermented rice beer, produced by fermenting a cake of rice, then infusing the fermented rice mash in water. ☞ plai: num [*syn.*]. /*f*0.126/ /*f*7/

plai: kaux [blai gaex] /plai kaɯʔ/ *n.* ဆန်အရက် (အရက်လောက်မပျင်း) 江米酒, 甜酒, 醪糟 *jiāngmǐjiǔ, tiánjiǔ, láozāo* rice beer made from glutinous rice (lit. 'ripe? solid? body? plai rice beer').

plai: khawx [blai kox] /plai kʰɔʔ/ *n.* ေ□ါင်ရည်၊ "ဝ"ဘီယာ 小红米水酒 *xiǎohóngmǐ shuǐjiǔ* plai beer infused from a fermented mash of khox millet grain.

plai: phi ciu [blai pi jiu] /plai pʰi ʔ/ *n.* ဘီယာ 啤酒 *píjiǔ* beer. ☞ plai: num hawx [*syn.*].

plai: num [blai nūm] /plai nụm/ *n.* အရက်၊ ဆန်အရက်၊ ခေါင်ရည် (ထမင်းခဲကို အချဉ်ဖောက်ပြီး ရေထဲစိမ်ကာ ကဇော်ဖောက်၊ နှစ်သစ်၏အရက်ဟုလည်းခေါ်) 水酒(佤族自制的一种度数较低的淡酒 (lit.,'water liquor'--from the fact that the mash is infused in water, rather than brewed?) *shuǐ jiǔ (Wǎzú zìzhìde yīzhǒng dùshù jiào dī de dàn jiǔ)* Wa fermented rice beer, produced by fermenting a cake of rice, then infusing the fermented rice mash in water (lit., liquor of the new year'?). ☞ plai: [*syn.*].

plai: num Hawx [blai nūm Hox] /plai nụm hɔʔ/ *n.* ဘီယာ 啤酒 *píjiǔ* beer. ☞ plai: phi ciu [*syn.*].

plai: sivawng [blai si vōng] /plai s.vɔ̰ŋ/ *n.* ပြောင်းဖူးအရက် (ထမင်းခဲကို အချဉ်ဖောက်ပြီး ရေထဲစိမ်ကာ ကဇော်ဖောက်၊ နှစ်သစ်၏အရက်ဟုလည်းခေါ်) Wa fermented beer similar to blai nūm (q.v.), but produced by fermenting a cake of maize (corn), then infusing the fermented mash in water.

plai: rheu: [blai hre] /plai rʰɤ/ *n.* နှစ်ရှည်ကြာအရက်ဖြူတစ်မျိုး၊ နှစ်စိမ်အရက် 烧酒, 白酒 *shāojiǔ, báijiǔ* distilled white liquor. **:** Pauh paoxtix ih ia: num, dum paoxtix ih plai: rheu:. ဝပ်ကြက်ကိုသတ်စားကြတယ်၊ နှစ်စိမ်အရက်ကိုသောက်ကြတယ်။ 杀给人家吃抱着蛋的鸡，泡给人家喝白酒。尽情款待。） *Kill a laying chicken for someone to eat,*

distill (?) steep (?) strong plai liquor for someone to drink. (Give VIP treatment.)

plai: fi: [blai hvi] /plai vʰi/ *n.* ဆန်အရက်၊ အရက်ပြင်း 娶亲酒（佤族娶亲时用的酒） *qǔ qīn jiǔ (Wǎzú qǔ qīn shí yòng de jiǔ)* plai rice beer for engagements and weddings.

plai: eep sub sai [blai eeb sūb sāi] /plai ʔɯp sṵp sa̰i/ *phr.* <KAB> ထမင်းအရက်ဆေးလိပ်၊ (စားသောက်ဖွယ်ရာ၊ စားသောက်ကုန်) 烟酒饭食 *yān jiǔ fàn shí* plai rice beer, food, and tobacco.

plok[1] [bloug] /plok/ *vt.* ပြုတ်–၊ ကျိုး–၊ မီးအေးအေး နဲ့ချက်–၊ ဆီနဲ့ကြော်–၊ ချက်– 炖 *dùn* boil, simmer, braise, cook. **:** plok nex daux khang:. အသားကိုသံဒယ်အိုးထဲမှာချက်ပါ။ *cook meat in an iron pot.* ☞ lok[1] [*mor.*].

plok[2] [bloug] /plok/ *onom.* ဂြိုဏ်တ်သံ 咕嘟（水沸腾的声音） *gūdū (shuǐ fèiténg de shēngyīn)* burble-burble (sound of water boiling).

ploh (ploeh) [blouih] /ploih/ **1** *vi.* ဝေါက်–၊ ကွ–၊ ချဲ့–၊ ဖောင်း–၊ ပွ–၊ ဖော– 膨胀, 肿 *péngzhàng, zhǒng* blow up, inflate, enlarge, puff up, bulge, swell. **:** Chiux hoik ploh. ဘောလုံးပေါက်သွားတယ်။ 球膨胀了。 *The ball has inflated.* | Ploh ngai: maix ka patix? ခင်ဗျားမျက်နှာ ဘာကြောင့် ဖောနေတာလဲ| 你的脸为什么肿? *Why is your face puffed up?* **2** *vi.* ကွာ–၊ လှန်– 起泡（多指一小块一小块的泡） *qǐpào (duō zhǐ yīxiǎokuài yīxiǎokuàide pào)* form blisters or boils, bubble up, foam. **:** Taix li ka ngu hoik ploh. လက်မီးလောင် လို့ကွာလှန်ကုန်ပြီ။ 手被失烫起泡了。 *The hands were scorched by the fire and have formed blisters.* ☞ pawng[2], pong, uah [ceu 1], plaung:, nghe: ③, li[3] ② [ceu 2] [*syn.*].

plog [blōug] /plo̰k/ *vi.* <SAUX> ဝ၊ ယောင်ကိုင်း–၊ မို့–၊ ဖော–၊ ဖောင်း–၊ ကား– 浮肿 *fú zhǒng* swell, be swollen, puff up. **:** Baoh plog ngie. မျက်နှာယောင်နေတယ်။ 面部浮肿。 *the face is swollen.*

plong: [bloung] /ploŋ/ *n.* <KHAOX> သက်ငယ်၊ သက်ကယ် 茅草 *máocǎo* cogon, cogongrass (*Imperata sp.*), thatch, couch grass (*Elymus repens*).

plong: moeg [bloung mōuig] /ploŋ mo̰c/ *n.* <KHAOX> သက်ကယ်ပင်တစ်မျိုး 白健杆, 细茅草 *bái jiàn gān, xì máo cǎo*.

plong: tong [bloung dōung] /ploŋ to̰ŋ/ *n.* <KHAOX> မြက်ပင်တစ်မျိုး 石芒草, 筒筒草 *dàn máng cǎo, tǒng tǒng cǎo*.

plong: tiiep [bloung diab] /ploŋ tiəp/ *n.* ကျူကန့်လန့်ကာ၊ ကျူလိုက်ကာ 草排, 草帘（盖房子、搭棚子用的） *cǎopái, cǎolián (gài fángzi, dā péngzi yòng de)* thatch grass plaited into bundles and used as thatch roofing, in sheds, etc..

plu plab [blū blāb] /plṵ pla̰p/ **1** *v.* ဝ၊ ၊ ၊ ၊ 拍打（多指禽类抖动翅膀） *pāida (duō zhǐ qínlèi dǒu dòng chìbǎng)*. **2** *onom.* <SIM:> ငှက်အတောင်ပံခတ်သံ 扑棱（鸟雀展翅时的声音） *pū léng (niǎo qiāo zhǎn chì shí de shēngyīn)*. ☞ pu plab [*var.*].

plu pliex [blū blīex] /plṵ plḛʔ/ *vs.* ပရုန်းသုန်းကားနဲ့ 摸摸糊糊, 隐约 *mōmōhúhú, yǐnyuē* vague, obscure, hazy. **:** Aux gaig nawh plu pliex ngie. ကျွန်တော် သူ့ကိုကြည့်တာပရုန်းသုန်းကားနဲ့။ 我隐约地看见她。 *I vaguely saw her hazily.*

pluk plap [blug blab] /pluk plap/ **1** *vs.* ကိုးရိုးကားယား၊ ဖရိုဖရဲ၊ မသေမ၊ ၊ shabby, sloppy, unkempt, untidy. **:** Paw ceep kraung pluk plap yuh nan. အဝတ်အစားကိုအဲဒီလိုကိုးရိုးကားယားမဝတ်နဲ့။ *Don't wear your clothes sloppily like that.* **2** *vs.* ပုံမကျပန်းမကျ၊ စတိုင်မကျ၊ စမတ်မကျ unstylish, unfashionable. ☞ plup plap [*var.*].

plu: plak praix [blu blag brāix] /plu plak pra̰i?/ *n.* လျှပ်စီးလက်– 扯闪, 扯亮闪(云南方言), 闪电 *chěshǎn, chěliàngshǎn (Yúnnán fāngyán), shǎndiàn* lightning, flash (lightning). ☞ pu: plakpraix, pluk plak praix [*var.*]. ☞ tuhsah ②, khiiep caw [*syn.*].

plu: plat [blu blad] /plu plat/ *onom.* လူတွေဆူညံနေသောအသံ? 唰唰（人们快速栽秧时发出的声音） *shuā shuā (rénmen kuàisù zāi yāng shí fāchū de shēngyīn)*.

plu: plie: [blu blie] /plu plɛ/ *v.* ဝ၊ ၊ ၊ ၊ ဘက်ပြန်လှည့်ကြည့်–၊ နောက်မှရှေ့သို့လှည့်– 转, 转向 *zhuàn, zhuǎnxiàng* turn, pivot, revolve, rotate, rotate west from east. **:** Plu: plie: maix plak khaix. ခင်ဗျား နောက်ဘက်ပြန်လှည့်ကြည့်။ 你转向后面。 *Turn toward the rear.* | Ti: chiux ot daux raoma: nawh ghuai: singaix mai: plu: plie: cao: tix. ဝ၊ ၊ ၊ ကောင်ပေါ်နေတဲ့ကမ္ဘာလုံးသူနောက်မှရှေ့သို့နေကိုလှည့်ပတ်တယ်။ 地球在天空中围绕太阳转动和自转。 *In space the earth revolves around the sun and rotates about itself.*

plu: pliak [blu bliag] /plu pliək/ *v.* လှန်ပစ်–၊ 翻, 打滚 *fān, dǎ gǔn*. ☞ pu: pliak, pu: plak [*var.*].

plu: pliak [blu bliag] /plu pliak/ *v.* လှည့်–၊ လှန်– 翻身, 翻案 *fānshēn, fān'àn* turn over, reverse (?). **: plu: pliak tiex ma:** ကမ္ဘာမြေကြီးလှုပ်ရှားခြင်း 翻天覆地 *earth shaking* ☞ fang: seung [*syn.*].

plud[1] [blūd] /plṵt/ *vt.* လွှဲယူ–၊ ဆက်ခံ–၊ အမွေဆက်ခံ–၊ အစားထိုး– 接, 继承 *jiē, jìchéng* take over, succeed

to, inherit. **:** Aux plud tix yuh kaing yuh nawh. ကျွန်မသူ့အလုပ်ကို လွှဲယူလိုက်တယ်။ 我接他的工作。 *I took over his work.* | Nawh plud kraung miex keeing: tix. သူ့မိဘပိုင်ဆိုင်မှုကို သူအမွေရလိုက်တယ်။ 他继承父母的遗产。 *He inherited his parents' property.* ☞ prud [*var.*]. /*f*0.0103/ /*f*5/

plud[2] [blūd] /plṵt/ *v.* ပြန်ပေး–၊ ပြန်ဆပ်–၊ လျော်–၊ လျော်ကြေးပေး–၊ 赔还, 退赔 *péihuán, tuìpéi* pay back, compensate, make restitution. **:** kah pui pa som tag deeh kieh nawh plud ka paoxplawg paoxnyhawm: tix ra: son. [Lai Lih Hu: 22:9] တရားရှုံးသောသူသည် နှစ်ဆလျော်ရမည်။ 审判官（神）定谁有罪、谁就要加倍赔还。 *And he who loses shall pay double to his neighbour. [Exo. 22:9]* ☞ deeh plud [*syn.*]. /*f*0.0103/ /*f*5/

plud kaing [blūd gāing] /plṵt kạiŋ/ *vo.* အလုပ်အစားထိုး– 接班 *jiēbān* take one's turn on duty.

plud khaix [blūd kaix] /plṵt kʰai?/ *v?.* ေ□□□ အစားထိုး? 马后炮 *mǎhòupào* take belated action or advice, lock the barn door after the horse has gone out (?).

plud moe: toe: khaix [blūd moui doui kaix] /plṵt moi toi kʰai?/ *phr.* သားစဉ်မြေးဆက်လက်ဆင့်ကမ်း 继承, 代代相传 *jìchéng, dài dài xiāng chuán* pass down through the generations. ☞ plud moe: toe: ju [*syn.*].

plud moe: toe: ju [blūd moui doui njū] /plṵt moi toi dʑṵ/ *phr.* သားစဉ်မြေးဆက်လက်ဆင့်ကမ်း 继承, 代代相传 *jìchéng, dài dài xiāng chuán* pass down through the generations. ☞ plud moe: toe: khaix [*syn.*].

plawh [bloh] /plɔh/ *n.* ငှက်၊ ဇီးကွက် 猫头鹰 *língjiǎohào, māotóuyīng* owl.

plaw: [blo] /plɔ/ *n.* <TOSAT> ကြွက်ညိုကလေးတစ်မျိုး 小黄鼠（大如鼷鼠, 黄色, 常在灌木丛中或竹筒内做窝） *xiǎo huáng shǔ (dà rú xīshǔ , huángsè, cháng zài guànmùcóng zhōng huò zhú tǒng nèi zuò wō)* small brown mouse (genus *Citellus*?, similar in size to house mouse, brown, often makes its nest in a thicket or hollow bamboo).

plawg [blōg] /plɔ̰k/ *n.* ေ□□ ၂□□□ကွက်၊ ပြင်မြို့ 区 *qū* quarter, district, ward. **:** Bun: an: ot ka daux veng Yerusaliem plawg ra: heue. [2 Simiang 22:14] ပရောဖက်မ ဟုလဒသည် ယေရှုလင်ပြင်မြို့၌ နေသည်ဖြစ်၍၊ 她住在耶路撒冷第二区．他们请问于他。 *She dwelt in Jerusalem in the second quarter. [2Ki. 22:14]* ☞ chi: [*syn.*]. /*f*10/

plawng [blōng] /plɔ̰ŋ/ *vt.* ေ□ □□□– 舂, 研 *chōng, yán* pound, grind (in mortar), pulverise. **:** plawng sivawng. ပြောင်းဖူးစေ့ ထောင်းတယ်။ 舂玉米。 *grind maize.* | plawng nam: siu. 研火药。 *pulverize gunpowder.*

plawng: [blong] /plɔŋ/ **1** *vs.* ဖြောင့်–၊ တန်း–၊ မတ်–直 *zhí* straight. **:** Khaox in: plawng: ngie. ဒီသစ်ပင်ဖြောင့်နေတာပဲ။ 这棵树直。 *This tree is very straight.* **2** *cl.* ဆစ်၊ ပိုင်း 节 *jié* joint, node, section between nodes. **:** ox tix plawng:. ဝါးတစ်ဆစ်။ 一节竹子。 *one joint of bamboo.* /*f*6/

plawng: taix [blong daix] /plɔŋ tai?/ *n.* လက်ကောက်ဝတ်၊ လက်မောင်း၊ လက်ခမောင်း 胳臂, 手臂 *gē bì, shǒubei* wrist, arm.

plawng: tawg [blong dōg] /plɔŋ tɔ̰k/ *n.* <VH?> လက်မောင်း၊ လက်ခမောင်း 胳臂，胳膊 *gē bì, gēbo* arm.

plawng: caong [blong jāong] /plɔŋ tɕạuŋ/ *n.* ခြေ၊ ခြေထောက် 腿, 脚杆 *tuǐ, jiǎo gān* leg.

ploi [blōi] /plɔ̰i/ *n.* ပုတီး၊ ပုလဲ (ဝအမျိုးသမီးများခါးသို့မဟုတ်လည်တွင်ဆွဲ) 珠子（指佤族妇女手上、颈上等戴的） *zhūzi (zhǐ Wǎzú fùnǚ shǒu shàng, jǐng shàngděng dài de)* beads (as worn by Wa women on the wrist or neck). /*f*8/

ploi ngai: [blōi ngai] /plɔ̰i ŋai/ *n.* <SAUX> တိမ် (မျက်စိတွင်းမှ မှန်ဘီလူး အလင်းပိတ်ခြင်း၊ များသောအားဖြင့်အသက်ကြီးလျှင်ဖြစ်တတ်) 白内障 *báinèizhàng* cataract (opacity of the lens of the eye, usually from old age, lit. 'eye beads'). ☞ sikao: ngai:, sigao: ngai: .

ploi: [bloi] /plɔi/ **1** *vt.* လွှတ်– 放 *fàng* release, let go. **:** ploi: nawh hu:. သူကိုလွှတ်လိုက်။ 放他走。 *let him go.* **2** *vt.* ထိန်း–၊ စီမံ–၊ ခန့်ခွဲ– 放, 放牧 *fàng, fàngmù* tend, herd. **:** Cao: liang ploi: moi thai:. နွားကျောင်းသား နွားထိန်းနေတယ်။ 放牧的放耕牛。 *The herdsman is tending the plough ox.* **3** *vt.* ပို့–၊ လွှတ်–၊ စေလွှတ် 派, 派遣 *pài, pàiqiǎn* send (sb. to do sth.), dispatch. **:** ploi: nawh hu: gau lai daux Amerikax. သူ့ကို အမေရိကားပို့ပြီး စာသင်ခိုင်းတယ်။ 派他去美国学习。 *send him to the U.S. to study.* | Siyiex ploi: Kawn: Tix lih, tix keh khaing: bon:, keh ka greem: lox lai been li. [Kalatix 4:4] ပညတ်တရားအောက်၌ ဘွားမြင်ရသောသားတော်ကို ဘုရားသခင်သည် စေလွှတ်တော်မူ၏။ (ဂလာတိ ၄၊၅) 神就差遣他的儿子、为女子所生、且生在律法以下。 *God sent out his Son, born to a woman, born under the law. [Gal. 4:4]* ☞ mhaing:[1] ②, nhaux, nhie:, cau[1] [ceu 3] [*syn.*]. /*f*0.0346/ /*f*3/

ploi: ceuk ploi: cang: [bloi jeg bloi jang] /plɔi tɕɤk plɔi tɕaŋ/ *vo.* အကြွေးလျှော်–၊ ကျွန်အဖြစ်မှလွှတ်–၊ အလုပ်ဖြင့်ကြွေးဆပ်– 放债, 雇工 *fàng zhài, gù*

gōng forgive a debt, release someone from a debt, hire a labourer (as a way of paying off a debt?) (?).

ploi: rawm nie rao [bloi rōm nīe rāo] /plɔi rm̩ nɛ̰ raʊ̯/ *phr.* အတိုးများငွေချေးနည်း 放高利贷 *fàng gāo lì dài* lend money at usurious rates.

ploi: laux [bloi laex] /plɔi laɯʔ/ *vo.* နားရက်၊ အလုပ်ပိတ်ရက် 放假 *fàngjià* have a holiday (UK), take a vacation (US). ☞ fang: cia: [*syn.*].

ploi: vieh [bloi vīeh] /plɔi vɛ̰h/ *v.* အနားယူ– 放宽 *fàngkuān* relax.

plih [blih] /plih/ **1** *vt.* ထုတ်– 出, 拿出, 倒出 *chū, náchū, dàochū* put out, take out, pour out, issue. **:** plih mau maix lih. ခင်ဗျားပိုက်ဆံထုတ်လိုက်။ 把你的钱拿出来。 *take out your money.* | Maix koe: lox patix, plih lih uik. ဘာပြောစရာပဲရှိရှိ၊ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းထုတ်ပြော။ 你有什么话, 全部倾吐出来。 *Whatever you have to say, come out with it.* | Iet, hu: loh kraung maix, maix tom tha tix plih kraung ih aux kix lah! မ အက်ရယ်၊ မင်းအဝတ်သွားလဲလိုက်။ ပြီးရင်ငါဝတ်မဲ့အဝတ်အစားကြိုတင်ထုတ်ထားလိုက်□□□! *Go and change your clothes, Ied, and then put out the clothes I'm going to wear, OK?* **2** *vt.* □□□ ။ ဆောက်–၊ ဆောက်လုပ်–၊ တည်–၊ ဖွင့်– 开, 辟 *kāi, pì* build, open up. **:** plih krax. လမ်းဖောက်– 开路。 *build a road, open up a path.* **3** *vt.* ရှင်း–၊ ထုတ်– 疏通, 疏浚 *shūtōng, shūjùn* clear out, drive out. **:** plih rawng. မြောင်းရှင်းတယ်။ 疏通水沟。 *clear out a ditch.* **4** *vt.* ထုတ်ဝေ– 出版, 发表 *chūbǎn, fābiǎo* publish, issue. **:** Phuk lai in: pa plih plak lai Hawx mai: lai Vax. ဒီစာအုပ်ကိုတရုတ်ဗမာဘာသာနဲ့ထုတ်ထားတယ်။ *This book is published in both Chinese and in Wa.* | **cao: plih lih** ထုတ်ဝေသူ၊ ဖြန့်ချိသူ 出版者, 发行者 *publisher, distributor* **5** *adv-pre.* ပထမဆုံးအကြိမ် 第一次（多指婚后、产后、病后第一次出门或去劳动） *dìyīcì (duō zhǐ hūn hòu, chǎn hòu, bìng hòu dìyīcì chūmén huò qù láodòng)* for the first time (often referring to the first time one works or goes out after marriage, pregnancy, illness, etc.). **:** Nawh plih tix yuh kaing ngaix. □□□□ □□□ ဖြစ်ပြီးပထမဆုံးအကြိမ် အလုပ်ပြန်သွားတာပဲ။ 他今天第一次出工。 *He is going to work today for the first time (after illness).* ☞ lih[1] [*mor.*]. /*f*0.0372/ /*f*7/

plih lox [blīh loux] /plɨ̰h loʔ/ *vo.* အကြံပေး–၊ စကား ထုတ်– 建议 *jiànyì* propose, suggest. ☞ cing: yi: [*syn.*].

plix [blix] /pliʔ/ **1** *n.* သစ်သီး၊ အသီး 水果, 果子 *shuǐguǒ, guǒzǐ* fruit. **2** *vt.* အသီးသီး– 结（指结果子） *jié (zhǐ jié guǒzǐ)* bear fruit. **:** Khaox sime piong: in: hoik plix. ဒီဆီးပင် အသီးတောင်သီးနေပြီ။ 这棵李子树已经结果了。 *This plum tree has already borne fruit.* | yuh ka mawx son ang kix sang mawh pa ang plix plix heue:. [Titux 3:14] ငါတို့၏လူများသည်လည်း အသီးမဲ့သော သူမဖြစ်၊ 免得不结果子。 *that they may not be unfruitful. [Tit. 3:14]* **3** *cl.* နှံ၊ မြိတ် 穗 *suì* ear of grain, spike, tassel, panicle. **:** nghox tix plix. စပါးနှံတစ်နှံ 一穗稻谷。 *a rice plant spike.* **4** *n.* ဘောလုံး၊ အလုံး၊ ဥ 球 *qiú* ball, bulb, globe (round, bulbous objects in general). **:** plix ngu. မီးလုံး၊ မီးအိမ် 电泡。 *light bulb, lamp globe, electric light.* | plix caong. ခြေသလုံး 腿肚子。 *calf (of leg).* | plix lhiex. မိုးသီး 雹, 冰雹 *hail, hailstones.* | Tiied kix plix. သူတို့ဘောလုံးကန်□□ □ □ 他们踢足球。 *They are playing football.* **5** *vi.* □□□□–၊ ယောင်–၊ ဖော–၊ ပွ– 肿, 突起 *zhǒng, tūqǐ* swell up, puff out. **:** Dong: nawh plix ka peem tix ka ding:. နဲ့ရံ့ကိုတိုက်မိလို့ သူ့နဖူးယောင်နေတယ်။ 因为他撞了墙, 所以额头肿了。 *His forehead swelled up because he hit the wall.* ☞ sigleem: [ceu 3], chiux [ceu 4] [*syn.*]. ☞ blix [*mor.*]. /*f*0.0573/ /*f*3/

plix kaing: ak [blix gaing ag] /pliʔ kaŋ ʔak/ *n.* <KHAOX,SAUX> 老鼠香瓜, 天花粉, 老鼠黄瓜 *lǎoshǔ xiāng guā, tiānhuā fěn, lǎoshǔ huángguā Solena heterophylla*. ☞ ke: plong: ting, plix ak sox [*syn.*].

plix ku: [blix gu] /pliʔ ku/ ☞ ku:[2] .

plix kawm: [blix gom] /pliʔ kɔm/ ☞ kawm:[2] .

plix keei: sum: [blix geei sum] /pliʔ kɯi sum/ *n.* <KHAOX> ဂန်ဂျာစေ့ 火麻子, 大麻子（可以榨油） *huǒmázǐ, dàmázǐ (kěyǐ zhà yóu)* hemp seed, *Cannabis sativa*, pressed for oil, when used in Chn. medicine. ☞ simie keei: sum: [*syn.*].

plix kuak (plix kwak) [blix guag] /pliʔ kuak/ *n.* <KHAOX> ဂွမ်းသီး 棉絮果（一种野果, 似柑, 味甜, 可食） *mián xù guǒ (yīzhǒng yě guǒ, sì gān, wèi tián, kě shí)* ('cotton fibre fruit', a kind of edible, sweet wild fruit similar to an orange).

plix krong: moe: [blix groung moui] /pliʔ kroŋ moi/ ☞ krong: moe: ② .

plix kre: ia: [blix grei ia] /pliʔ kre ʔia/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကြက်ဆူစေ့ (အရွက်၊ အမြစ်နှင့် အစေ့ကို ဆေးအဖြစ်သုံး) 蓖麻 *bìmá* castor bean *Ricinus communis*, leaves, root, and beans used medicinally, lit. 'chicken rump fruit'). ☞ klawt ia: [*syn.*].

plix klawt [blix glod] /pliʔ klɔt/ *n.* <KHAOX> ပန်းတမာ၊ သဘော်ပန်းတမာ (စားရ၍ရသော လုံးဝန်းသောပုံသဏ္ဌာန်ရှိသော တရုတ်ဘယ်ရီ) 藤子果, 苦楝子果（果实, 椭圆形，可食） *téngzǐguǒ, kǔliànziguǒ (guǒshí, tuǒyuánxíng, kě shí)* (edible oval fruit of chinaberry, *Melia azedarach*, or other Melia sp. , lit. 'egg yolk fruit'). ☞ sivie poeh .

plix khaox [blix kaox] /pliʔ kʰauʔ/ *n.* သစ်သီး 水果, 果子 *shuǐguǒ, guǒ zǐ* fruit. ☞ plix ox [*syn.*].

plix khaox kluing: [blix kaox gluing] /pliʔ kʰauʔ kluɲ / *n.* <KHAOX> ဆီထွက်သီးနှံပင်တစ်မျိုး? 小桐子（可以榨油） *xiǎo tóng zǐ (kěyǐ zhà yóu)* small tung oil seed.

plix khaox piak vhan: [blix kaox biag hvan] /pliʔ kʰau ʔ piək vʰan/ *n.* <KHAOX> သပိတ်သီး 扁柏果 *piān bǎi guǒ*.

plix khaox bee [blix kaox nbēe] /pliʔ kʰauʔ bɯ̰/ *n.* <KHAOX> ဆီသီး 大桐子（可以榨油） *dà tóng zǐ (kěyǐ zhà yóu)* large tung oil seed.

plix khaox sigaing [blix kaox si mgāing] /pliʔ kʰauʔ s.ga̰ɲ/ *n.* <KHAOX> ရာဘာသီး (?) 橡子 *xiàng zǐ* rubber tree seed.

plix guah [blix mguah] /pliʔ guah/ ☞ guah[1] .

plix griiet [blix mgriad] /pliʔ griət/ *n.* <KHAOX> စပျစ်သီး 葡萄 *pútao* grapes. ☞ plix siiet, siiet [*syn.*].

plix ngai: [blix ngai] /pliʔ ŋai/ *n.* <VM?> မျက်စေ့၊ မျက်လုံး၊ စက္ခု 眼睛 *yǎnjīng* eye. ☞ ngai: [*syn.*].

plix ngu [blix ngū] /pliʔ ŋṵ/ *n.* မီးသီး 灯 *dēng* lamp, light. ☞ teung:, kawk ngu, ma: teung:, di: ①, ngu teung:, chi: teung: [*syn.*].

plix pao: [blix bao] /pliʔ pau/ *n.* <KHAOX,VM?> အုန်းသီး 椰子 coconut.

plix pu: [blix bu] /pliʔ pu/ *n.* <KHAOX,VM?> ကွမ်းသီး 槟榔 *bīn láng* areca, betel, betel nut (seed of the areca palm, Areca catechu, chewed together with leaf of the betel pepper, or pan plant, Piper betle, family Piperaceae).

plix piang pheen: [blix bīang peen] /pliʔ pḭaŋ pʰɯn/ *n.* စာပွဲတင်တင်းနစ်၊ ပင်းပေါင် 乒乓球 *?* ping pong, table tennis. ☞ chiux tawm: ia: [*syn.*].

plix plaok [blix blaog] /pliʔ plauk/ *n.* <KHAOX> နှင်းသီး 枇杷果, 冰果（木本, 叶子大, 卵形，果实成熟时呈紫红色, 可食） *pípáguǒ, bīng guǒ (mù běn, yèzi dà, luǎnxíng, guǒshí chéngshú shí chéng zǐhóngsè, kě shí)* a type of loquat (edible fruit, similar to *Eriobotrya japonica*, but dark red in color when ripe).

plix plaok ting [blix blaog dīng] /pliʔ plauk tḭɲ/ *n.* <KHAOX> သဘော်ပင်တမျိုးခ်ိ်သီးသောအသီး 大枇杷果, 大冰果 *dà pí pá guǒ , dà bīng guǒ* (fruit of a kind of papaya tree, lit. 'large loquat').

plix phak [blix pag] /pliʔ pʰak/ *n.* <KHAOX> မကျီးသီး (?) 荚果 *jiáguǒ* pod, seed pod.

plix phak klong: [blix pag gloung] /pliʔ pʰak kloŋ/ *n.* <KHAOX> သပွတ်သီး (သပွတ်အူကိုရေမြှုပ်အဖြစ်သုံး) 丝瓜 *sīguā* luffa, loofah. ☞ plix phak tawg [*syn.*].

plix phak tawg [blix pag dōg] /pliʔ pʰak tɔ̰k/ *n.* <KHAOX> သပွတ်သီး (သပွတ်အူကိုရေမြှုပ်အဖြစ်သုံး) 丝瓜 *sīguā* luffa, loofah. ☞ plix phak klong: [*syn.*].

plix phing: kaw: [blix ping go] /pliʔ pʰiɲ kɔ/ *n.* <KHAOX> ပန်းသီး 苹果 *píngguǒ* apple.

plix phiex [blix piex] /pliʔ pʰɛʔ/ *n.* <KHAOX> အသီး၊ သစ်သီးဝလံ 水果（统称, 如梨、黄果等） *shuǐguǒ (tǒngchēng, rú lí, huáng guǒ děng)*.

plix baix [blix nbaix] /pliʔ baiʔ/ *n.* <KHAOX> နာနတ်သီး 碎米果（果实细小, 成熟时呈黑红色, 味酸甜, 可食） *suì mǐ guǒ (guǒshí xìxiǎo, chéngshú shí chéng hēi hóngsè, wèi suān tián, kě shí)*. ☞ baix [*syn.*].

plix mak ka: [blix mag ga] /pliʔ mak ka/ ☞ mak ka: .

plix mak kawk [blix mag gog] /pliʔ mak kɔk/ ☞ mak kawk .

plix mak kaw: [blix mag go] /pliʔ mak kɔ/ ☞ mak kaw: .

plix mak man [blix mag mān] /pliʔ mak ma̰n/ ☞ mak man .

plix makmung [blix mag mūng] /pliʔ mak muŋ/ ☞ makmung .

plix mak mawm: [blix mag mom] /pliʔ mak mɔm/ *n.* မက်မန်းသီး damson plum. **:** Plix mak mawm: sidaing niex. မက်မန်းသီးတကယ်ချဉ်တယ်။ *Damson plums are very sour.*

plix mak nun [blix mag nūn] /pliʔ mak nṵn/ ☞ mak nun .

plix mak cang [blix mag jāng] /pliʔ mak tɕa̰ŋ/ ☞ mak cang .

plix mak cawk [blix mag jog] /pliʔ mak tɕɔk/ ☞ mak cawk .

plix mak ceng: [blix mag jeing] /pliʔ mak tɕeŋ/ ☞ mak ceng: .

plix mak lawd [blix mag lōd] /pliʔ mak lɔ̰t/ *n.* <KHAOX> မန်ဂူသီး 羊奶果 *yáng nǎi guǒ*. ☞ plix jiang lawt [sic] [*syn.*].

plix mak li [blix mag lī] /pliʔ mak l̰i/ ☞ mak li .

plix mak lhek [blix mag hleig] /pliʔ mak lʰek/ ☞ mak lhek .

plix mak vhan: [blix mag hvan] /pliʔ mak vʰan/ ☞ mak vhan: .

plix ma: ka: [blix ma ga] /pliʔ ma ka/ ☞ mak ka: .

plix ma: kui: [blix ma gui] /pliʔ ma kui/ ☞ mak ka: .

plix muah khaox [blix mūah kaox] /pliʔ mṵah kʰauʔ / ☞ muah khaox .

plix muah maox [blix mūah maox] /pliʔ mṵah mauʔ / *n.* <KHAOX> ေတ ေပါက်ပျောဝ၊ ၄ာက်ပျောရိုင်း 藤芭蕉（野生, 可食）*téng bājiāo (yěshēng, kě shí)*.

plix moe [blix mōui] /pliʔ mo̰i/ ☞ moe[2] .

plix tang: tiied [blix dang dīad] /pliʔ taŋ t̪iət/ ☞ tang: tiied .

plix taux khaox [blix daex kaox] /pliʔ taɯʔ kʰauʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခရမ်းကြွပ်သီး 少花龙葵（可入药） *shǎohuālóngkuí (kě rù yào)* shining fruit nightshade (*Solanum photeinocarpum*, or *S. spirale*?, leaves used medicinally, lit. 'fruit of tree vegetable'). ☞ taux khaox, rib taux khaox .

plix taux tiak [blix daex diag] /pliʔ taɯʔ tiak/ *n.* <KHAOX,SAUX> 小红果, 锥序南蛇藤 *xiǎo hóng guǒ, zhuī xù nán shé téng Celastrus paniculatus*.

plix taoh [blix dāoh] /pliʔ tạuh/ *n.* ဗုံး၊ လက်ပစ်ဗုံး 手榴弹, 炸弹 *shǒuliúdàn, zhàdàn* hand grenade, bomb (lit. 'exploding ball'). ☞ so: liux tang: [*syn.*].

plix tung: [blix dung] /pliʔ tuŋ/ ☞ tung:[2] .

plix tung: kat [blix dung gad] /pliʔ tuŋ kat/ ☞ tung: kat .

plix tung: klaw [blix dung glō] /pliʔ tuŋ klɔ̰/ ☞ tung: klaw .

plix tung: lak [blix dung lag] /pliʔ tuŋ lak/ ☞ tung: lak .

plix tawn: mhok [blix don hmoug] /pliʔ tɔn mʰok/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大叶钩藤, 双钩藤 *dàyè gōu téng, shuāng gōu téng Uncaria macrophylla*.

plix tit [blix did] /pliʔ tit/ *n.* <KHAOX> ပျောက်ဇလုတ်သီး? 猴子瘿袋果（果实较小, 包含许多种子, 果肉多汁, 可食） *hóuzi yǐng dài guǒ (guǒshí jiào xiǎo, bāohán xǔduō zhǒngzi, guǒròu duō zhī, kě shí)*.

plix tie [blix dīe] /pliʔ t̪ɛ̰/ ☞ tie[1] .

plix teung [blix dēng] /pliʔ tɤ̰ŋ/ *n.* မီးသီး 灯泡 *dēngpào* light bulb. ☞ plix teung: phao: [*syn.*]. ☞ plix ngu .

plix teung: phao: [blix deng pao] /pliʔ tɤŋ pʰau/ *n.* လျှပ်စစ်မီးလုံး၊ မီးသီး 灯泡, 电灯泡 *dēngpào, diàndēngpāo* light bulb, lamp globe. ☞ plix teung: [*syn.*]. ☞ plix ngu .

plix tiah [blix diah] /pliʔ tiəh/ ☞ tiah[2] .

plix toeg [blix dōuig] /pliʔ tọc/ *n.* <KHAOX> အသီး သေးရှိစားလို့ရတဲ့အပင်တစ်မျိုး? 小鸡嗉子果（鸡嗉子果的一种, 果小, 可食） *xiǎo jīsùziguǒ (jīsùziguǒ de yīzhǒng, guǒ xiǎo, kě shí)* (a kind of ficus [fig] tree, with small edible fruit). ☞ khaox toeg [*syn.*]. ☞ ruh .

plix di: [blix ndi] /pliʔ di/ *n.* ဘက်ထရီ၊ ဓါတ်ခဲ 电池 *diànchí* battery, dry cell. ☞ ting: tshix [*syn.*].

plix dim: [blix ndim] /pliʔ dim/ ☞ dim:[2] ① .

plix deung: (plix daung:) [blix ndeng (blix ndaeng)] /pliʔ dɤŋ, pliʔ daɯŋ/ ☞ deung:, daung:[2] .

plix cang coi [blix jāng jōi] /pliʔ tɕa̰ŋ tɕɔ̰i/ ☞ cang coi klawng:, cang coi gawng .

plix caong [blix jāong] /pliʔ tɕa̰uŋ/ **1** *n.* ခြေသလုံး 腿肚子 *tuǐ dùzi* calf (of leg). **2** *n.* ခြေကျင်းဝတ်ရိုး 踝子骨（两侧突出的部分） *huáizǐgú (liǎngcè tūchūde bùfen)* ankle bone (protruding part on inside and outside). ☞ gawng: caong [ceu 1] [*syn.*]. ☞ ngai: liag [ceu 2] .

plix jiang lawt [blix njīang lod] /pliʔ dʑḭaŋ lɔt/ *n.* <KHAOX> မန်ဂူသီး 羊奶果（果实似羊奶, 成熟时呈红黄色, 味酸甜, 可食） *yáng nǎi guǒ (guǒshí sì yáng nǎi, chéngshú shí chéng hóng huángsè, wèi suān tián, kě shí)*. ☞ plix mak lawd [sic] [*syn.*].

plix jhie: [blix nqie] /pliʔ dʑʰiɛ/ ☞ jhie: .

plix siyaox [blix si yāox] /pliʔ s.ʑa̰uʔ/ ☞ siyaox .

plix siglhu: [blix si nklu] /pliʔ s.gʰlu/ ☞ siglhu:[1] .

plix sibo: [blix si nbou] /pliʔ si bo/ ☞ plix sibo: ② .

plix sibex [blix si nbēix] /pliʔ s.bẹ̰ʔ/ *n.* ကြယ်သီး၊ ကြယ်စိ 钮扣 *niǔ kòu* button, lit. 'clothing fruit'.

plix sime [blix si mēi] /pliʔ s.mẹ̰/ ☞ sime .

plix sime Siiem: [blix si mēi Siam] /pliʔ s.mẹ̰ siəm/ ☞ sime Siiem: .

plix sijaong [blix si njāong] /pliʔ s.dʑa̰uŋ/ *n.* <KHAOX> ကတ်ဖို 杨梅，火杨梅 *yáng méi, huǒ yáng méi* red bayberry; wax myrtle; Myrica rubra. ☞ sijaong [*syn.*].

plix sivit [blix si vid] /pliʔ s.vit/ *n.* <KHAOX> ရှောက်ပန်းသီး၊ ကျွဲကောသီး 柚子, 香橼, 枸橼 *yòuzi, xiāngyuán, jǔyuán* pomelo (pumelo), shaddock.

plix sivie [blix si vīe] /pliʔ s.vɛ̰/ ☞ sivie[1] .

plix sivie poeh [blix si vīe bouih] /pliʔ s.vīe poih/ ☞ sivie poeh .

plix siiet [blix siad] /pliʔ siət/ ☞ siiet .

plix yu: yhaok [blix yu hyaog] /pliʔ ʑu ʑʰauk/ *n.* နှားရွက်ကြိတ်သီး? 耳屏 *ěrpíng* tragus, protruding cartilage part of ear in front of ear opening (lit. 'lump of ear').

plix ruh [blix ruih] /pliʔ ruih/ ☞ ruh .

plix rung: moi [blix rung mōi] /pliʔ ruŋ mo̰i/ *n.* <KHAOX,SAUX> 红白解, 生藤, 羊角藤 *hóng bái jiě, shēng téng, yáng jiǎo téng Stelmatocrypton khasianum*. ☞ yhon: lig [*syn.*].

plix lauh [blix laeh] /pliʔ lɯh/ *n.* <KHAOX,SAUX> 香橼, 香圆 *xiāng yuán, xiāng yuán Citrus medica*. ☞ mak u:, mak nyeen [*syn.*].

plix lon: eep [blix loun eeb] /pliʔ lon ʔɯp/ *n.* <KHAOX,SAUX> 冷饭团, 地血香, 通血香 *lěng fàn tuán, de xiě xiāng, tōng xiě xiāng Kadsura heteroclita*. ☞ plix eep kuat [*syn.*].

plix loi: [blix loi] /pliʔ lɔi/ ☞ loi:[2] .

plix loi: nong: [blix loi noung] /pliʔ lɔi noŋ/ *n.* <KHAOX> ၊ ။ ။ နှီးသီး 山李子（果实似李子而稍小, 成熟时呈黑红斑色, 味酸甜, 可食） *shān lǐzǐ (guǒshí sì lǐzǐ ér shāo xiǎo, chéngshú shí chéng hēi hóng bān sè, wèi suān tián, kě shí)*.

plix loi: nong: siah [blix loi noung siah] /pliʔ lɔi noŋ si əh/ *n.* <KHAOX> ၊ ။ ။ နှီးသီး(အသေးမျိုး) 小山李子（果实比水林果稍大, 成熟时呈黑红色, 味酸甜, 可食） *xiǎo shān lǐzǐ (guǒshí bǐ shuǐ lín guǒ shāo dà, chéngshú shí chéng hēi hóngsè, mèi suān tián, kě shí)*.

plix ling: lax [blix ling lax] /pliʔ lɪŋ laʔ/ ☞ ling: lax .

plix lhaik [blix hlaig] /pliʔ lʰac/ ☞ lhaik .

plix lhim: [blix hlim] /pliʔ lʰim/ ☞ lhim: .

plix lhiex [blix hliex] /pliʔ lʰɛʔ/ *n.* <VM?> မိုးသီး 雹, 冰雹 *báo, bīngbáo* hail, hailstones. ☞ pre: [*syn.*].

plix vawk [blix vog] /pliʔ vɔk/ *n.* <KHAOX> မကျည်းသီး 罗望子树 *luówàngzǐshù* tamarind (*Tamarindus indica* , hard, dark red heartwood and softer, yellowish sapwood, leaves of 10 to 40 leaflets, flowers in racemes, brown pod-like fruits contain pulp and many seeds, lit. 'bent fruit').

plix ak sox [blix ag soux] /pliʔ ʔak soʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 老鼠香瓜, 天花粉, 老鼠黄瓜 *lǎoshǔ xiāng guā, tiānhuā fěn, lǎoshǔ huángguā Solena heterophylla*. ☞ ke: plong: ting, plix kaing: ak [*syn.*].

plix aing: pex [blix aing bēix] /pliʔ ʔaɲ pɛ̰ʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 虫窝树, 羊屎果, 山蒲桃 *chóng wō shù, yáng shǐ guǒ, shān pú táo Syzygium cumini*. ☞ khaox nyiex kawng, khaox sidaing: kling: [*syn.*].

plix ox [blix oux] /pliʔ ʔoʔ/ *n.* အသီး၊ သစ်သီး၊ ဝါးသီး 水果, 果子 *shuǐguǒ, guǒzǐ fruit* fruit. ☞ plix khaox [*syn.*].

plix ih [blix ih] /pliʔ ʔih/ *n.* အသီး၊ သစ်သီး၊ စားလို့ရသောအသီး 果（多指可以吃的干果, 以及芭蕉等） *guǒ (duō zhǐ kěyǐ chī de gān guǒ, yǐjí bājiāo děng)* lit. 'edible fruit', usually referring to dried fruit or plantains.

plix eep kuat [blix eeb guad] /pliʔ ʔɯp kuat/ *n.* <KHAOX,SAUX> 冷饭团, 地血香, 通血香 *lěng fàn tuán, de xiě xiāng, tōng xiě xiāng Kadsura heteroclita*. ☞ plix lon: eep [*syn.*].

ple [blēi] /plɛ̰/ *n.* <SIM:> ငှက်ကလေးတစ်မျိုး? (一种小鸟, 雄的颈毛红, 母的颈毛麻, 危害庄稼） *(yīzhǒng xiǎo niǎo, xióngde jǐngmáo hóng, mǔde jǐngmáo má, wēihài zhuāngjia)* (a kind of small bird, red-throated male, brown-throated female, harmful to crops).

ple taux klaox [blēi daex glaox] /plɛ̰ taɯʔ klauʔ/ *n.* <SIM:> မုန်ညှင်းပင်နှားအမြဲလာတတ်သောငှက်ကလေးတစ်မျိုး (一种小鸟, 形似 blēi, 啄食菜籽等, 危害庄稼） *(yīzhǒng xiǎo niǎo, xíng sì blēi, zhuó shí cài zǐ děng, wēihài zhuāngjia)* (a small bird, similar in size and shape to the pléi, forages for vegetable seeds, harmful to crops, lit. 'cabbage pléi bird').

ple: [blei] /ple/ *vs.* ဝ–၊ ပြည့်–၊ အင့်–၊ ပူ–၊ စူ–၊ ကား–၊ ဖောင်း–၊ ခေါ– (သွား) 鼓鼓的 *gǔ gǔ de* plump, stuffed, protruding. **:** ple: vaig kawn: nyawm an:. ဟိုကလေးဗိုက်ပူတယ်။ 那小孩的肚子鼓鼓的。

plie [blīe] /plɛ̰/ **1** *v.* ကြည့်–၊ ရှု–၊ လေ့လာ– 观看，窥探 *guānkàn, kuītàn* observe, look in the distance. **:** plie plak hu: nawh. သူသွားတဲ့နေရာကို ကြည့်ထား။ 窥探它朝哪个方向去。 *observe what*

direction he went in. **2** *vt.* <CAG> လွှတ်– (ပျားအုံနေရာကိုသိရန် အမှတ်အသားပြုထားသောပျားများ လွှတ်ခြင်း) 放（指为寻找蜂窝放带有标记的蜂） *fàng (zhǐ wéi xúnzhǎo fēngwō fàng dàiyǒu biāojì de fēng)* release (marked bees, in order to locate the beehive). : plie awng:. အမှတ်အသားပြုထားသောပျားတွေလွှတ်လိုက်။ 放蜂。 *release marked bees.* ☞ kia:, kok buan:, gaig, bliex, buan: (bwan:, bwan), jak, jhak, jhong:[2] ①, chak, simi ①, simi blaong, thawng:[1] ②, yaox [*syn.*]. ☞ blie [*mor.*]. /*f*9/

plie lox [blīe loux] /pl̪ɛ̰ lo˥/ *vo.* ပြန်ဆို– 传话, 翻译 *chuánhuà, fānyì* translate. : Nawh chix tix plie lox man khaing lox Vax. သူဗမာစကားကနေ"ဝ"စကားကိုပြန်တတ်တယ်။ *He can translate Burmese to Wa language.*

plieh [blieh] /plɛh/ *vt.* <TIEX> ရေ ကစား– ပျော်– ပျော်ရွှင်– 玩, 玩耍 *wán, wánshuǎ* play, have fun, have a good time, enjoy oneself. : Lig sox ax ang: yaox tix sawm:, yawm yag ax ang: yaox tix plieh. ဝက်နဲ့ခွေးငါတို့ထမင်းမစားရဘူး၊ ကြက်တို့မကစားရတာစိတ်ဆင်းရဲဖို့ကောင်းလိုက်တာ။ 象猪象狗咱不得食，贫穷困苦咱不得玩。 *Pigs and dogs that we be, we don't get enough to eat, impoverished as we are, we don't get to have fun.* ☞ klieh ① [*syn.*]. [In W. Cangyuan and N. Wa State dialect, plieh is general term for 'play', while klieh refers to male-female play and courtship. ☞ LGV].

pliex[1] [bliex] /plɛ˥/ *vs.* ဗိုက်ကြီး– ကလေးရှိ– ကိုယ်ဝန်ရှိ– ကိုယ်ဝန်ဆောင်– ကိုယ်လေးလက်ဝန်ရှိ– ကိုယ်ပြည့်လက်ပြည့်ရှိ– ဓီးရှိ– (တိရစ္ဆာန်) 大（多指妇女怀孕时肚子大） *dà (duō zhǐ fùnǔ huáiyùn shí dùzi dà)* big (refers to belly, as a result of pregnancy). : Bun: an: hoik pliex vaig. ဟိုမိန်းကလေးဗိုက်ကြီးနေပြီ။ 那个妇女肚子大了。 *That woman has gotten a big belly (through pregnancy).* /*f*7/

pliex[2] [blīex] /pl̪ɛ̰˥/ *vs.* မှုန်– ဝါး– 不清楚, 模糊 *bùqīngchu, móhu* vague, blurry, blurred, indistinct. : Mawh patix mang tiuh, pliex ngie.ˀ ဟိုမှာဘာလဲမသိဘူး။ မှုန်ဝါးနေတာပဲ။ 那边是什么东西, 看不清楚。 *What is that over there, it is very blurry.* ☞ pupi, hi:[2] ③, mhu: mhai:, vuvi[1] ③, vux vix [*syn.*]. /*f*7/

plie: [blie] /plɛ/ *vt.* လှည့်– လည်– ပတ်– 转, 转动 *zhuǎn, zhuǎndòng* turn, rotate. : plie: aw: eep liak. ထမင်းအိုးကို နည်းနည်းလှည့်လိုက်။ 转一下饭锅。 *rotate the rice pot a bit.* ☞ blie: [*mor.*]. /*f*9/

plee [blēe] /plɯ̰/ **1** *vi.* ပွ– ပုပ်– 变味, 走味 *biàn wèi, zǒu wèi.* : Plix in: hoik plee khaix ce daux rawm:. ဒီအသီးရေထဲစိမ်ပြီးတော့ ပွကုန်ပြီ။ 这果子在水里泡得变味了。 **2** အရသာမဲ့– 味淡，没味（指味道 ） *wèi dàn, méi wèi (zhǐ wèidao).* : plee tix ih. စားရတာအရသာမဲ့တယ်။ 吃起来味淡。 /*f*9/

pleek [bleeg] /plɯk/ ပလိပ် ("ဝ"လူမျိုးအမည်) 戊（天干第五位, 用于计算日子主） *wù (tiān gān dìwǔ wèi, yòngyú jìsuàn rìzi zhǔ)* 5th heavenly stem (used in counting days in calendrical 10-day cycle).

pleeng: [bleeng] /plɯŋ/ *vi.* ရေ ကြူး– မွန်– အလွန်အကျွံသောက်– 摇摇晃晃地走 (?) *yáoyáohuànghuàngde zǒu* stagger, reel (as when drunk). : pleeng: tom: yoek ka plai:. ဇဖရိမ်အမျိုးသေသောက်ကြူးတို့၏ *stagger drunkenly from liquor.* | cao: giex kaing: li mai: cao: jhai: khankix hoik pleeng: tix ka rawm: plix siiet. [Isayax 28:7] ယဇ်ပုရောဟိတ်နှင့် ပရောဖက်တို့သည် သေရည်သေရက်ကြောင့် မှားယွင်းကြပြီ။ စပျစ်ရည်နှင့် မွန်ကြပြီ။ 祭司和先知因浓酒摇摇晃晃。 *The priest and the prophet stagger with wine. [Isa. 28:7]*

pleei: [bleei] /plɯi/ အခြောက်လှန်း 陈, 旧（一般指储存时间较长的）*chén, jiù (yìbān zhǐ chǔcún shíjiān jiào cháng de).* : khix pleei:. ထင်းခြောက် 陈柴（多指一年以上的） /*f*10/

pleue: [blēui] /plɤ̰i/ *part.* ရေ 吧 *bā* (emphatic final part.). : Simiang sivai sangsi: an keut yuh nin daux rhawm tix, 'Teu mawh plix khaox makpao: tiak an pa cot piang lhax khaox pleue! ☞ heue: [*syn.*].

pliak [bliag] /pliək/ *v.* ကျောက်– လှန်– 翻, 打滚 *fān, dǎ gǔn.* : pliak lai. စာရွက်လှန်သည်။ 翻书。 /*f*8/

pliah [bliah] /pliəh/ *n.* <CAG> လှံ 梭标, 长矛 *suōbiāo, chángmáo* spear, lance. /*f*6/

pliag [blīag] /pl̪iək/ *n.* <SAUX> အမာရွတ်၊ ဒဏ်ရာ 疤, 伤痕 *bā, shānghén* scar. /*f*8/

pliao: [bliao] /pliau/ *vi.* တိုက်ခတ်သွား– 飘走 *piāo zǒu* blow?. : Pliao: bhaung: lhax lhak. ရေ ရွက်ကိုတိုက်ခတ်သွားတယ်။ 笋叶被风吹得飘走了。

pliiet [bliad] /pliət/ **1** *n.* <TOSAT> ကြွက်၊ အိမ်ကြွက် အငယ်မျိုး 鼷鼠, 小老鼠 *xī shǔ, xiǎo lǎoshǔ* mouse, house mouse (*Mus musculus ? M. domesticus* ?). **2** *vs.* ငယ်– သေး– ပု– အသေးအဖွဲ 瘦小 *shòuxiǎo* puny, runty, be a runt. : Kawn: nyawm in: pliiet ngie nan:. ဒီကလေး တော်တော်ပုတယ်။ 这孩子这么瘦小。 *This child is such a runt.*

plua [blūa] /plṵa/ **1** *v.* ဖြည်းဖြည်းကျ– စိမ့်ထွက်– လောင်း– ငဲ့– 倾泻, 倒 *qīng xiè, dào* trickle, seep, pour. : Rawm: plua tix khaing: rang:. ရေ ကျောက်ကြားက ရေစိမ့်ထွက်နေတယ်။ 水从岩石上倾泻下来。 *Water is seeping from the rock.* | plua nghox daux sawng. ဆန်တွေ ဗန်းထဲလောင်းထည့်လိုက်။ 韬

谷倒进囤箩里。 *pour rice into the hopper.* **2** *vt.* ထောင်ထား–? 溜（指从上往下滑）*liū (zhǐ cōng shàng wǎng xià gǔ).* **:** plua khaox ka rieh. သစ်ချောင်းကိုထောင်ထားလိုက်။ 木料从坡上往下溜。 /*f*10/

pluat [bluad] /pluat/ **1** *vt.* ဖြတ်–၊ စွန့်လွှတ်–၊ စွန့်ပယ်–၊ ပယ်– 断, 戒 *duàn, jiè* give up, cut off. **:** pluat teeih. နို့ဖြတ်တယ်။ 断奶。 *wean (cut off breast-feeding).* | pluat sub. ဆေ။ ဓာတ်လိပ်ဖြတ်တယ်။ 戒烟。 *give up smoking.* **2** *vt.* ချ– 放下 *fàngxià* put down. **:** pluat bau:. လွယ်အိတ်ချတယ်။ 放下挎包。 *put down one's shoulder bag.* **3** *vi.* ပြီးဆုံး–၊ လွှတ်– 停止, 结束 *tíngzhǐ, jiéshù* end, conclude, stop. **:** Hoik pluat hui: phao:. အစည်းအဝေး ပြီးသွားပြီ။ 会已结束了。 *The meeting has already ended.* **4** *vt.* လွှတ်–? 解除 *jiěchú* relieve, remove. **5** *vt.* လွှတ်– 免债 *miǎn zhài* forgive, excuse, cancel (debt), release (someone from an obligation). **:** pluat ceuk nawh khawm: uik. သူ၏သခင်သည် သနားခြင်းရှိသဖြင့် ကြွေးရှိသမျှကိုလွှတ်၍ ချမ်းသာပေးလေ၏။ 全部免了他的债。 *completely forgave his debt.* ☞ pluat ploi: ② [ceu 5] [*syn.*]. /*f*4/

pluat ploi: [bluad bloi] /pluat plɔi/ **1** *vt.* လွှတ်–၊ ခွင့်လွှတ်– 赦(罪), 释放 (?) *shè (zuì), shìfàng* forgive, excuse, pardon, exonerate, exculpate, release (from wrongdoing). **:** pluat ploi: phimap phigrham:. အပြစ်ခွင့်လွှတ်။ 赦罪。 *forgive sins.* | Pluat ploi: phimap ka pui, mai: pex tag hoek krax pluat ploi: heue. [Lukax 6:37] သူ့အပြစ်ကိုလွှတ်ကြလော့ လွှတ်လျှင်ကိုယ့်အပြစ်လွှတ်လိမ့်မည်။ 你们要饶恕人、就必蒙饶恕。〔饶恕原文作释放。〕 *Set free, and you will be set free. [Luk. 6:37]* **2** *vt.* လွှတ်–၊ 免债 *miǎn zhài* excuse, cancel (debt), release (someone from an obligation). **:** Cao: tawx yaog yaing mau tix kaux, koe: pwi ceuk kah nawh ra: kaux.... Mawh kheu ang kiex koe: tix tawx ceuk an:, nawh pluat ploi: ceuk kiex khawm: ra: kaux heue. [Lukax 7:41-42] ဥစ္စာရှင်တဦး၌ ကြွေးစားနှစ်ဦးရှိ၏။ တယောက်၌ကား ဒေနာရိအပြား ငါးရာ၊ တယောက်၌ကား ငါးဆယ်ကြွေးရှိ၏။ သူတို့သည် ကြွေးဆပ်ရန် မရှိသောကြောင့်၊ ကြွေးရှင်သည် ထိုသူ နှစ်ယောက်တို့ကို အချည်းနှီးလွှတ်၏။ 一个债主、有两个人欠他的债。. . . 因为他们无力偿还、债主就开恩免了他们两个人的债。 *A certain lender had two debtors.... When they couldn't pay, he forgave them both. [Luk. 7:41-42]* ☞ pluat ⑤ [ceu 2] [*syn.*].

pluat phimap [bluad pi mab] /pluat pʰi map/ *vo.* အပြစ်လွှတ်၊ ခွင့်လွှတ် 改恶从善 *gǎi'ècóngshàn* give up one's evil ways and do good, turn from evil to good.

PH

phak[1] [pag] /pʰak/ **1** *n.* <KHAOX> ပဲတောင့် 荚 *jiá* pod (as of peas or beans). **:** phak sam: leun:. ရွှေပဲတောင့် 扁豆荚。 *hyacinth bean pods.* **2** *cl.* ဆေ။ ကောင့်ကောင်း根, 个 *gēn, gè* pod (classifier for beans and other pulses). **:** To: kuang ngua tix phak koe: sok phwan: liah mu:. ပဲနောက်တစ်တောင့်မှာ အစ့ငါးစ့ခြောက်စ့ရှိတယ်။ 一根豇豆里有五、六颗豆粒。 *There are five or six black eye beans in one pod.* /*f*0.0176/ /*f*7/

phak[2] [pag] /pʰak/ *vt.* ဆေ။ ဓာ–၊ တိုက်– 洗, 刷 *xǐ, shuā* wash, brush, scrub. **:** phak klong:. ပန်းကန်ဆေးတယ်။ 洗碗。 *wash dishes.* | phak rhang:. သွားဆေးတယ်။ 刷牙。 *brush one's teeth.* | phak shiang: phing:. (?) (vh) ဓါတ်ပုံဆေးတယ်။ 洗相片。 *develop a photograph.* /*f*0.0176/ /*f*7/

phak[3] [pag] /pʰak/ *cl, n.* နှစ်ဆယ်ရာစုအစပိုင်းတွင် ယူနန်နယ်၌အသုံးပြုသည့် ငွေဒင်္ဂါးပြားများအတွက် မျိုးပြပစ္စည်း 银元(云南过去所用银币, 一个银元合两个半开。一个银元叫一 pag, 一个半开叫一 kuai。) *yínyuán (Yúnnán guòqù suǒyòng yínbì, yīge yínyuán hé liǎngge bànkāi, yīge yínyuán jiào yī pag, yīge bànkāi jiào yī kuài)* (classifier for silver coins used in Yunnan in first part of 20th century, 1 pag = 2 kuai [2 bankai]). /*f*0.0176/ /*f*7/

phak[4] [pag] /pʰak/ **1** *n.* လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ (သတို့သမီးတင်တောင်းချိန်တွင်ပေးရသောပစ္စည်း) 彩礼 (订婚时男方给女方送的礼金和礼物) *cǎi lǐ (dìnghūn shí nánfāng gěi nǚfāng sòng de lǐjīn hé lǐwù)* brideprice (gifts and money given at the time of engagement from the future bridegroom to the future bride's family). **2** *vt.* လက်ဆောင်ပေး– 礼 *lǐ* small courtesy gift. **:** Ceeix ngie, phak ngai: kawn: nyawm kix kah. နည်းနည်းလေးပါ၊ ကလေးတွေအတွက်လက်

ဆောင်လေးဘာလေးပါ။ 一点点儿, 给孩子们作个见面礼。 *Just a token, a little something for the children. (?)* /f0.0176/ /f7/

phak taix [pag daix] /pʰak tai?/ *n.* လက်ဝါး 手掌 *shǒuzhǎng* palm (of hand). ☞ plah taix [*syn.*].

phak jiang [pag njīang] /pʰak dʑiaŋ/ *n.* ချိန်ခွင်ပြား 秤盘 *chèngpán* pan on a steelyard balance scale.

phak lan: [pag lan] /pʰak lan/ *n.* <KHAOX> ☐ 慈姑(指球茎) *cígū (zhǐ qiújīng)* corm of arrowhead (*Sagittaria sagittifolia*, or *S. sagittaria*?, perennial plant, grows in flooded fields, arrow-shaped leaves, white flowers, yellowish or greenish-white edible subterr. bulbous corm [tuber], lit.'lan [arrowhead]? root'). ☞ taux phak lan: [*syn.*].

phat[1] [pad] /pʰat/ *vt.* ☐- 驾驶, 开 *jiàshǐ, kāi* drive. : phat thaw: la: ci:. ☐ ☐ ☐ မောင်းသည်။ 驾驶拖拉抗。 *Drive a tractor.* ☞ khai: cheu: [*syn.*]. [Siam (?)]. /f0.0454/ /f6/

phat[2] [pad] /pʰat/ **1** *vt.* အနားသပ်–၊ ညှိ–၊ 刮 *guā.* : Yam tong: ex nghox, phat ex nawh sibeng mai: moing khrawng:. ကျွန်တော်တို့ စပါးချိန်တဲ့ အချိန် ကျွန်တော်တို့ ခြင်းတောင်းနှုတ်ခမ်းဘေးနားမှာ ညှိနေအောင် အနားသပ်ပေးတယ်။ 咱们量谷子时, 沿着箩筐口把它刮得平平的。 **2** *vt.* လှည်း–၊ ကျင်း–၊ သုတ်ပစ်–၊ 刷, 扫 *shuā, sǎo* brush, sweep, scrub. : Nawh hoik phat singao ka ding: blang:. သူနံရံပေါက အိုးမဲကို သုတ်ပစ်ပြီ။ 他把墙上的烟子刷干净了。 *He has scrubbed the soot off the wall.* /f0.0454/ /f6/

phat[3] [pad] /pʰat/ *vt.* ဖတ်–၊ ဖတ်ပြ– 读, 念, 朗读 *dú, niàn, lǎngdú* read, read out. : Phat ex mhong: yaox lai pawd maix. မင်းရေးတဲ့စာ ငါတို့ နားထောင်ရအောင် ဖတ်ပြပါ။ 把你写的文章念给咱们听听。 *Read out what you've written for us to hear.* | phat pao: tsi:. သတင်းစာ ဖတ်တယ်။ 看报纸。 *read the newspaper.* ☞ ah lai [?] [*syn.*]. [Mán (?); cf. Siam phat[4]]. /f0.0454/ /f6/

phat[4] [pad] /pʰat/ *vt.* ☐ ့–၊ ဓားသွေး– 钢, 鑾 (把刀在布、皮、石头等上面反复地磨擦, 使锋利) *gàng, bèi (bǎ dāo zài bù, pí, shítou děng shàngmiàn fǎnfù de mócā, shǐ fēnglì)* sharpen, whet, strop (sharpen a knife, razor, etc. on a whetstone, steel, or leather strap). ☞ pheet [*var.*]. ☞ klaing: [*mor.*]. /f0.0454/ /f6/

phat yiien: [pad yian] /pʰat ʑian/ *vs.* အေးငြိမ်း–၊ ငြိမ်သက်–၊ တိတ်ဆိတ်– 默然 *mòrán* silent, speechless.

pha:[1] [pa] /pʰa/ **1** *n.* ကြိမ်ခြင်း 半拉篾盒 (小篾盒的盖子或底子) *bànlā miè hé (xiǎo miè hé de gàizi huò dǐzi)* half a bamboo basket (?) (the cover or base of a small woven bamboo basket). : Maix sau: gaox daux pha:. ခင်ဗျားကြိမ်ခြင်းထဲမှာဆန်ထည့်ပါ။ 你把米装在半拉篾盒里。 *Put the rice grain in half a small basket.* **2** *cl.* ခြင်းဝက် 半盒 *bàn hé* half-basket (classifier). : gaox ra: pha:. ဆန်နှစ်ခြင်းဝက် 两半盒米。 *two half-baskets of rice grain.* /f9/

pha:[2] [pa] /pʰa/ **1** *adv.* ပူးပေါင်း–၊ စုပေါင်း–၊ စုပေါင်းစပ်ပေါင်း–၊ စပ်တူ–၊ အတူတူလုပ်– 合伙 (一般是一方出成本或生产资料, 另一方出劳动力, 收获时双方按商定好的数分配) *héhuǒ (yìbān shì yī fāng chū chéngběn huò shēngchǎn zīliào, lìngyī fāng chū láodònglì, shōuhuò shí shuāngfāng àn shāng dìng hǎo de shǔ fēnpèi)* collaborate, cooperate, joint venture (usually refers to one party supplying the capital or materials and the other party supplying the labor, with the profits or harvest being divided up according to a prearranged plan). : eei: pha: lig. ဝက်စုပေါင်းမွေး။ 合伙养猪。 *raise pigs cooperatively.* | yuh pha: plai:. ပေါ်ငရည် အတူတူစိမ်။ 合伙酿酒。 *ferment plai rice beer in collaboration.* **2** *vi.* ငှား–၊ ချေး– 租 *zū* rent, lease. : yuh pha: ma:. ငှားထားတဲ့ မြေကွက်မှာလုပ်။ 租地种。 *work a rented plot.* /f9/

pha:[3] [pa] /pʰa/ *vt.* ☐ ☐ ☐ ☐ 兑, 搀 *duì, chān* mix in. : Hax rawm:, maix pha: rawm: saux sin: daux ceeix. 水烫, 你往里面兑点儿冷水。 *The water is hot, mix in a little cold water.* ☞ thang: [*syn.*]. /f9/

pha:[4] [pa] /pʰa/ **1** *vt.* ခွဲ–၊ စုတ်–၊ ဟောင်းနွမ်း–၊ နွမ်းချာ–၊ အိုမင်းရင့်ရော– 破 *pò* break, wear out, be decrepit. : pha: ox. ဝါးခွဲသည် 破竹子。 *break bamboo.* **2** *vt.* ခွာ–၊ စိတ်–၊ ပိုင်း–၊ ခွဲ–၊ ခြား–၊ ဖယ်–၊ ထွက်– 分开, 离开 *fēnkāi, líkāi* depart, divide, separate, leave. : Paoxmeed inkix ang: pon pha: paoxtix. ဒီသူငယ်ချင်းတွေကို ခွဲလို့မရဘူး။ 他们这些同伴儿分不开。 *These companions can't be separated.* | Maix paw doh pha: khaing: nyiex awx! အိမ်မမထွက်နဲ့နော်။ 你别离开家啊! *Don't leave home!* /f9/

pha: ma: [pa ma] /pʰa ma/ *vo.* ယာအလယ်ကိုဖြတ်– 耙地(把地里的土块打碎并耙平) *bà dì (bǎ dì lǐ de tǔ kuāi dǎsuì bìng bà píng)* rake soil to break up clods and smooth out.

pha: cao: [pa jao] /pʰa tɕau/ *n.* <LI,VAD> ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓ၊ မြတ်စွာဘုရား၊ ဘုန်းကြီး 神, 佛, 菩萨, 活神仙, 活佛 *shén, Fó, Púsà, huó shénxiān, huó fó* god, Buddha, Bodhisattva, living Buddha. : Piang pha: cao:, lao khun: meung. ဘုရားကိုရှိခိုး၊ ပြည်သားကိုတပြေး။ 祭帕召, 禀勐官。 *Worship the living Buddhas, report to the officials of the realm.* ☞ Tax Pha: Cao: [*syn.*]. [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

Pha: Ce [Pa Jēi] /pʰa tɕe̱/ *np.* ဖာကျယ်ဒေသ 怕结（地名）*Pàjié (dìmíng)* Pajie.

phang: [pang] /pʰaŋ/ *cl.* ဒယ်၊ အိုး 盘, 盘子 *pán, pánzi* pan, pot. **:** nex tix phang:. အသားတဒယ်၊ အသားတအိုး 一盘肉。 *a pan of meat.* [Hox]. /*f*10/

phan:[1] [pan] /pʰan/ *conj.* လျှင်၊ အကယ်၍ 如果 *rúguǒ* if. **:** Phan: maix hu:, kaing in: aux lawk yuh. ခင်ဗျားသွားလျှင်ဒီအလုပ်ကျွန်တော်လုပ်မယ်။ 如果你走了, 这工作我来做。 *If you leave, I will then do this work.* | **phan: ang mawh nan:** ဒါမှမဟုတ် 不然, 要不然，否则 *otherwise, else, or* ☞ tawx[2], sin:[1], kieh[1] ② [*syn.*]. /*f*0.1131/ /*f*2/

phan:[2] [pan] /pʰan/ **1** *v.* ဖြန့်–၊ ဝေ–၊ ခွဲတမ်းချ–၊ စိတ်–၊ ပိုင်း–၊ ပုံ– 分, 分配 *fēn, fēnpèi* distribute, divide up. **:** phan: pui ih priex hawt lai feung: pheue:. ခွဲတမ်းဇယားအရကောက်ပဲသီးနှံတွေဝေတယ်။ 按分配表给大家分粮食。 *distribute grain according to the quota chart.* **2** *vt.* တိုင်း–၊ တာ–၊ တွက်ချက်– 量 *liáng* measure. **:** phan: nghox ka klui:. 用谷箩量稻谷。 *measure rice grain in a bushel basket.* /*f*0.1131/ /*f*2/

phan:[3] [pan] /pʰan/ *vt.* ဖန်ဆင်း– 创造, 创制, 创始, 创世 *chuàngzào, chuàngzhì, chuàngshǐ, chuàngshì* create, make. **:** Yam jah Siyiex phan: raoma: mai haktiex. [Lai Yam Jah 1:1] အစအဦး ၌ဘုရားသခင်သည်ကောင်းကင်နှင့်မြေကြီးကိုဖန်ဆင်းတော်မူ၏။ 神始创天地的时候。 *In the beginning God created heaven and earth. [Gen. 1:1]* | singaix pa hoik phan: hoik deuh maix. [Yezakelax 28:13] သင်ဘွား (ဖန်ဆင်း) သောနေ့၌ပင် သင့်အဘို့ ပြင်ဆင်လျက်ရှိကြ၏။ 你受造之日。 *the day that you were created. [Eze. 28.13]* /*f*0.1131/ /*f*2/

phan:[4] [pan] /pʰan/ *n.* အသက်ရှည်ခြင်း၊ သက်တမ်း 寿, 寿命 *shòu, shòumìng* longevity, human life. ☞ ju ①, ju phan: [*syn.*]. /*f*0.1131/ /*f*2/

phan ang: mawh nan: [pan ang mōh nan] /pʰan ʔaŋ mɔ̰h nan/ *conj.* ဒါမှမဟုတ် 不然, 要不然，否则 *bùrán, yàobùrán, fǒuzé* otherwise, else, or [Wa-MM symbol '(a)'] (lit. 'if not thus'). ☞ (a), sin: ang: mawh nan: [*syn.*].

phaux [paex] /pʰaɯʔ/ *n.* <KRAUNG> မီးဖို– (သုံးချောင်းထောက်) 铁三脚（支锅用的） *tiěsānjiǎo (zhī guō yòng)* tripod, iron tripod on hearth for cooking. **:** Goeh yuh phaux, laux yuh nyiex. မီးဖိုကိုမှောက်အောင်လုပ်တယ်၊ အိမ်ကိုပျက်အောင်လုပ်တယ်။ 弄翻三脚，搞垮家。(多指妇女命不好，克夫家。对于三脚，佤族是很忌讳的，非本家的人，一般不能随便碰动它。) *Overturn the cooking tripod and bring misfortune to the family. (Perhaps referring to a woman who brings trouble to her husband's family.(?) The cooking tripod is subject to many taboos, including being disturbed by anyone outside the family.)* ☞ ciang[2], phaux ciang [*syn.*].

phaux krax laux [paex grax laex] /pʰaɯʔ kraʔ laɯʔ / *n.* မိုင်တိုင် 里程碑 *lǐchéngbēi* milestone.

phaux priex tix tawng [paex briex dix dōng] /pʰaɯʔ prɛʔ tiʔ tɔ̰ŋ/ *n.* မှတ်ကျောက်တိုင်၊ အမှတ်အသား၊ သကေ်တအမှတ်အသား၊ ကျောက်တိုင် 纪念碑 *jìniànbēi* monument, memorial, memorial stele. ☞ lhak simaox, ci: nyiien: (ci: niien: peue:) [*syn.*].

phaux mee: [paex mee] /pʰaɯʔ mɯ/ *n.* နယ်ခြားအမှတ် 界碑 *jièbēi* boundary marker. ☞ simaox mee: [*syn.*].

phaux ciang [paex jīang] /pʰaɯʔ tɕi̯aŋ/ *n.* <KRAUNG> သုံးချောင်းထောက် (မီးဖို) 铁三脚（放在火上支锅用）*tiěsānjiǎo (fàngzai huǒshang zhī guō yòng)* trivet, iron tripod on hearth for cooking. ☞ phaux, ciang[2] [*syn.*].

phao ka: (phaoxka:, phaox ka:, phaoka:) [pao ga] /pʰau ka/ **1** *adv.* ရှေးက၊ ယခင်က 以前, 过去 *yǐqián, guòqu* formerly, previously, in the past. **2** *adv.* ရှေ့ဦးစွာ 先（?）*xiān* first. **:** Pingnya pa kaoh khaing: dee long: phaoka: tix ceu mawh pa singax singeh. [Yakob 3:17] အထက်မှ သက်ရောက်သောပညာမူကား၊ ရှေ့ဦးစွာစင်ကြယ်၏။ 从上头来的智慧、先是清洁。 *The wisdom that is from above is first pure. [Jam. 3:17]* ☞ liang[2], grux[3], ngai:[3] ②, num:[3], ran:[1], theu: [*syn.*].

phao voe [pao vēui] /pʰau vɤ̰i (vo̰i ?)/ *adv.* အရင် 先前，上次，前些时候 *xiānqián, shàngcì, qián xiē shíhòu* in the beginning, previously, formerly. **:** Khaix ih kix ka moi miex an, pui tix kaux kawx, ang tawng ka hoik ih kix ka moi an, mawh kheu kawn: ca: krawx rhao: moi an kix awm: (phao: (phaox) voe heue:. [Lai Yam Jah 41:21] စားပြီးသောနောက်၊ စားမှန်းကိုအဘယ်သူမျှမသိရ။ အရင်ကဲ့သို့အရုပ်ဆိုးသေး၏။ 他们吃了那些母牛以后，没有一个人知道他们把它们吃掉了，因为它们依旧跟以前一样瘦。 *But when they had eaten the cattle, no one would have known that they had eaten them, for they were still as gaunt as at the beginning. [Gen. 41:21]* | Moeng nawh baox teem nhie: nawh teei ge pai pon: mu:, deuh tix plak tix mu: awm deuh nawh khaw: phao voe, ka daux tix sawm: khaing:, ma hoik pai: tix uik heue. 于是，他的妻子又叫他拿来四把锄头，如先前放的那样，在地的四边，一角放一把。就一夜之间，地里的土块就全被捣碎且耙平了。 *Then his wife told him to take four hoes and put one on each side of the field as he had previously done, and after just one night*

the field had been completely hoed and raked smooth. ☞ phao: voe nhaox [*syn.*].

phao: (phaox, phao) [pao] /pʰau/ *adv-post.* အခု 现在 *xiànzài* now. **:** Yix hu: khai: hui: phao:. ကျွန်တော်တို့အစည်းအဝေးအခုသွားမယ်။ 我们现在去开会。 *We are going to a meeting now.* ☞ in: phao:, phao: in:, yamin: [*syn.*]. /*f*0.1286/

phao: kie [pao gīe] /pʰau kɛ̰/ *adv-post.* မကြာခင် 一会儿, 一下 *yìhuǐr, yīxià* in a while, shortly (or for a while?). **:** Ex hu: chang: kuang: phao: kie. မကြာခင် တို့လျှောက်လယ်မယ်။ 一会儿咱们就要去参观了。 *We will shortly go on a tour.*

phaokhaix (phaoxkhaix) [pao kaix] /pʰau kʰaiʔ/ *adv.* နောက်တခါ၊ နောက်တကြိမ်၊ နောက်မှ 下次, 下回 *xià cì, xià huí* next time. **:** Kaing in: aux lawk koi yuh phao: khaix. ဒီအလုပ်နောက်တခေါက်ဖြေးဖြေးလုပ်မယ်။ 这件事, 我下次慢慢做。 *Next time I will do this work slowly.*

phao: sax [pao sax] /pʰau saʔ/ *adv.* နက်ဖြန်–? 今后, 以后 *jīnhòu, yǐhòu* next time, from now on. **:** Phao: sax aux sang: sau: riang tix siox six. 今后我要努力学习。 | Phao: sax yix kawn: sang: hoek tin:. မနက်ဖြန်ကျွန်တော်တို့ဒီမှာလာဦးမယ် 以后我们还要来的。

phao: voe nhaox [pao vēui hnaox] /pʰau vɤ̰i (vo̰i ?) nʰau?/ *adv.* အရင်တုန်း 上次, 前些时候 *shàngcì, qián xiē shíhòu* in the beginning, previously, formerly, the last time. **:** Yam hoek nawh phao: voe nhaox, nawh hoik dawg krai aux mhong: grawh grawng: nawh. အရင်တုန်းသူလာတဲ့အချိန်ကသူ့အကြောင်းကျွန်တော်ကိုပြေပြတယ်။ 他上次回来的时候, 早就把他的情况告诉我了。 *When he came back previously, he told me all about his circumstances.*

phao: in: [pao in] /pʰau ʔin/ *adv.* အခု 这次, 现在 *zhècì, xiànzài* now. **:** Siox six ex phao: in: daing: mhawm:. 咱们这次学习很好。 ☞ phao: [*syn.*].

phaix [paix] /pʰaiʔ/ **1** *vt.* ᧁ–၊ တန်းစီ– 排 *pái* line up, queue up, form a queue. **:** phaix tui:. အုပ်စုᧁ–၊ တန်းစီ– 排队。 *queue up.* **2** *n.* <CAG> တပ်စု 排 *pái* platoon. **:** Timu: phaix koe: loe: mu: pang: sijheeng:. တပ်စုတစုတွင် တပ်ခွဲသုံးခု ပါဝင်တယ်။ 一排通常有三个班。 *A platoon ordinarily has three squads.*

phaix [paix] /pʰaiʔ/ *n.* ᧁ 牌（一般指扑克牌）*pái (yìbān zhǐ pūkè pái)* (playing) cards, cards (game), poker.

phaix cang: [paix jang] /pʰaiʔ tɕaŋ/ *n.* <VH> တပ်စုမှူး 排长 *páizhǎng* platoon commander (military rank). [Hox].

phaix cao: [paix jao] /pʰaiʔ tɕau/ *n.* <VH> တံဆိပ် 牌照 *páizhào* license, license plate (car), business license (certificate). [Hox].

phaix chiux [paix qiux] /pʰaiʔ tɕʰiuʔ/ *n.* <VH> ေ□ □□ လီဘော 排球 *páiqiú* volleyball. [Hox].

phai:[1] [pai] /pʰai/ *vs.* မြန်– 快, 灵活 *kuài, línghuó* fast, quick, nimble, agile. **:** Cheu: in: daing: phai:. ဒီကားတအားမြန်တယ်။ 这辆车跑得很快。 *This car is really fast.* | phai: taix phai: caong. ခြေမြန်လက်မြန်။ 手脚灵活。 *quick of hand and quick of foot.* ☞ nhim: (koi)? [*ant.*]. /*f*0.1311/ /*f*6/

phai:[2] [pai] /pʰai/ *n.* ေ□□ □□ □□□ □ □ဆည်မြောင်း 拦河坝, 水坝 *lánhébà, shǔibà* reservoir, dam, dike. **:** Rawm: rawng naog phai:, ngai: lai naog phuk. 沟水满水坝，文章满本子。（有学问。） *Ditch water fills a reservoir and letters fill a book. (Being learned.)* ☞ ku phai: [*syn.*]. /*f*0.1311/ /*f*6/

phai: phai: [pai pai] /pʰai pʰai/ *adv.* မြန်မြန်၊ အလျင်အမြန်၊ အလျင်□□ □□ □□ □□ □ဆယ်၊ လော 快快 *kuài kuài* quickly, in a hurry.

phai: cix [pai jīx] /pʰai tɕḭʔ/ *vo.* အတတ်မြန်– be a fast learner.

phai: chux saw: [pai qux so] /pʰai tɕʰuʔ sɔ/ *n.* <VH> ရဲစခန်း 派出所 *pàichūsuǒ* police precinct office. [Hox].

phai: jheeh [pai nqeeih] /pʰai dʑʰɯih/ *vs.* ပါးစပ်မြန်– (စကားပြောရာ၌) 嘴快 *zuǐ kuài* fast-talking (?).

phai: rhawm: [pai hrom] /pʰai rʰɔm/ **1** *vs.* စိတ်မြန်– 灵敏, 敏捷 *língmǐn, mǐnjié* quick off the mark. **2** အပန်းတကုတ်ကြိုးစား– 勤快 *qín kuài* diligent.

phox [poux] /pʰoʔ/ *vs.* ပြည့်သိပ်–၊ ကျပ်သိပ်– 塞满 *sāi mǎn* full of, be filled of. **:** Pui phox ngie daux nyiex. လူတွေအိမ်ထဲမှာပြည့်သိပ်နေတာပဲ။ 房子里人塞得满满的。

phon: [poun] /pʰon/ *n.* <KAUNG:> မြေသြဇာ 肥料, 肥 *féiliào, féi* fertilizer. /*f*8/

phon: kai: meue: ling: [poun gai meui ling] /pʰon kai mɤ̰i liŋ/ *n.* <KAUNG:> ကိုက်မေလင်းမြေသြဇာ၊ ကယ်(လ်)စီယမ်မက်ဂနီစီယမ်ဖောစဖိတ် 钙镁磷肥 *gàiměilínféi* calcium magnesium phosphate, FMP ($CaMgPO_4$?, a chemical fertiliser). ☞ kai: meue: ling:, phon: nyaox [*syn.*].

phon: kawg [poun gōg] /pʰon kɔ̰k/ *n.* <KAUNG:> နွားတင်းကုတ်မှချေးမြေသြဇာ 厩肥, 圈肥 *jiù féi, juàn féi* manure (barnyard manure mixed with litter and other organic matter, used as fertiliser).

phon: klai [poun glāi] /pʰon klại/ *n.* <KAUNG:> သစ်ရွက်မှရသောမြေညြော 绿肥 *lǜ féi.* ☞ phon: lhax, phon: lhax klai [*syn.*].

phon: tiex gleeing [poun diex mglēeing] /pʰon tɛʔ glɯ̰ ɲ/ *n.* <KAUNG:> မြက် (သို့) မြေကြီးကိုမီးဖြင့်ရိုထားသောမြေညြော 草灰肥 *cǎo huī féi.*

phon: dung [poun ndūng] /pʰon dụ̰ŋ/ *n.* <KAUNG:> ေ□□□ဖြ။ မြေညြောတွင်း 沤肥, 凼肥, 窖肥 *òuféi, dàngféi, jiàoféi* wet compost, organic fertiliser made in a pit.

phon: ciiex feuex (phon: ciiex fex) [poun jiax feuix (poun jiax feix)] /pʰon tɕiaʔ fɤiʔ, pʰon tɕiaʔ feʔ/ *n.* <KAUNG:> ပြာဆား 钾肥 *jiǎféi* potash fertiliser, fertiliser containing potassium.

phon: nyaox [poun nyāox] /pʰon ɲạuʔ/ **1** *n.* <KAUNG:> ပြာမြေညြော၊ ကယ် (လ်) စီယမ်မက်ဂနီစီယမ်ဖောစဖိတ် 钙镁磷 *gàiměilín* calcium magnesium phosphate, FMP ($CaMgPO_4$?, a chemical fertiliser). **2** *n.* <KAUNG:> မြက်မှုန်ပြာမှုန်မှရသောမြေညြော 草木灰肥 *cǎomùhuīféi* fertiliser from vegetable ash. ☞ kai: meue: ling:, phon: kai: meue: ling: [ceu 1] [*syn.*].

phon: rawm: neem [poun rom nēem] /pʰon rɔm nɯ̰m/ **1** *n.* <KAUNG:> ေ□ ရည် 尿素 *niàosù* urea. **2** *n.* <KAUNG:> ေ□ ရည်မြေညြော 土化肥 *tǔ huàféi* locally-produced chemical fertiliser (?).

phon: lhax [poun hlax] /pʰon lʰaʔ/ *n.* <KAUNG:> သစ်ရွက်ပုပ်မြေညြော 绿肥 *lǜ féi.* ☞ phon: klai, phon: lhax klai [*syn.*].

phon: lhax klai [poun hlax glāi] /pʰon lʰaʔ klại/ *n.* <KAUNG:> သစ်ပင်မြက်ပင်ဖြင့်ပြုလုပ်သောမြေညြော 绿肥 *lǜ féi.* ☞ phon: lhax, phon: klai [*syn.*].

phon: voe simie [poun vēui si mīe] /pʰon vɤ̰i s.mɛ̰/ *n.* <KAUNG:> သစ်စေ့မျိုးစေ့မြေညြော 底肥 *dǐféi* base fertiliser (fertiliser applied before planting).

phon: hua: feuex (phon: hua: fex) [poun hua feuix (poun hua feuix)] /pʰon hua fɤiʔ, pʰon hua feʔ/ *n.* <KAUNG:> မြေညြောဖြစ်ထွန်းသော 化肥 *huàféi* chemical fertiliser (UK) fertilizer (US). ☞ hua: feuex, sidah ② [*syn.*]. [poun 'fertiliser' + Hox huàféi 化肥 'chemical fertiliser'].

phon: aing: [poun aing] /pʰon ʔaŋ/ *n.* <KAUNG:> ေ□ုးမြေညြော 大粪 *dà fèn.*

phon: aing: lig aing: moi [poun aing līg aing mōi] /pʰon ʔaŋ lịc ʔaŋ mɔi/ *n.* <KAUNG:> ဝက်ချေးနွားချေးမြေညြော 畜粪肥 *chù fèn féi.*

phuk [pug] /pʰuk/ **1** *cl.* အုပ် (စာတစ်အုပ်) 本 *běnr* (classifier for books). **:** lai tix phuk. စာတစ်အုပ် 一本书。 *one book.* **2** *n.* စာ 本儿 *běnr* book. **:** Rawm: naog phai:, lai naog phuk. ေ□ပြည့်မြန်၊ စာလည်းစာအုပ်ပြည့်။ (?) 水满堤坝, 字满本儿。 *Water fills a lake [dam?] and writing fills books.* ☞ phuk lai [*syn.*]. /*f*0.0217/ /*f*5/

phuk kaing nyiex [pug gāing nyīex] /pʰuk kạŋ ɲɛ̰ʔ/ *n.* အိမ်စာစာအုပ် 作业本 *zuòyèběn* homework notebook. ☞ cawx nyiex peung: [*syn.*].

phuk lai (phuklai) [pug lāi] /pʰuk lại/ *n.* စာအုပ်– 书, 书本儿 *shū, shūběnr* book. **: phuk lai sigang: khri:** 经典(基督教) (?) *scripture (Christian) lit. 'golden book of the primeval cave/gourd'?)* | Phuk Lai Sigang: Khri: Siyiex Pa Khraox. ကျမ်းစာအုပ်အသစ်။ 新约圣经。 *The New Testament of the Bible* ☞ phuk ②, lai[1] ② [*syn.*].

phuk lai toe: dee bleeh [pug lāi doui ndēe nbleeih] /pʰuk lại toi dɯ̰ blɯih/ *n.* အဘိဓာန်စာအုပ် 词典(双语或多语的), 翻译手册 *cídiǎn (shuāngyǔ huò duōyǔ de), fānyì shǒucè* dictionary (bi-lingual or multi-lingual), translation manual. ☞ tshi: ting:, tshix ting:, lai tsi: ting:, puk ngai lox [*syn.*].

phux[1] [pux] /pʰuʔ/ **1** *n.* <KAUNG:> ဖျက်ပိုးကျ 黑穗病, 黑疸 *hēisuìbìng, hēidǎn* smut, blight, Addison's disease (?). **2** *vi.* ပိုးကျ 得黑穗病 *dé hēisuìbìng* have smut, be affected by smut, be blighted, get smutty. **:** Sivawng in: hoik phux. ဒီပြောင်းဖူးပိုးကျပြီ။ 这玉米得了黑穗病。 *This maize has gotten smutty.* /*f*10/

phux[2] [pux] /pʰuʔ/ *vi.* စုစောင်း–၊ စုဝေး– 聚集 *jùjí* gather, collect. **:** Kix ngia greem: yeem greem: yaw, mai: phux paox tix ot greem: pang: kat heue. [Yawbax 30:7] ချုံ□□ ခ□အောက်မှာ မြည်တမ်းလျက်၊ ဆူးပင်အောက်မှာ စုဝေးလျက်နေကြ၏။ 在草丛中叫唤、在荆棘下聚集。 *Among the bushes they bray; and under the nettles they are gathered together. [Job 30:7]*

phux[3] [pux] /pʰuʔ/ *n.* ညီ၊ ညီမ 妹妹, 弟弟 *mèimèi, dìdi* sister, brother (younger). ☞ pux[1] .

phux[4] [pux] /pʰuʔ/ ☞ pux[2] .

phux nghox [pux hngoux] /pʰuʔ ŋʰoʔ/ *n.* <KAUNG:> စပါးပိုးကျ 稻麹病 (病粒表面产生墨绿色粉末) *dàoqūbìng (bìng lì biǎomiàn chǎnshēng mò lǜsè fěnmò)* (a disease of the rice plant in which it is coated with an inky green powdery fungus).

phux nghoxca [pux hngoux jax] /pʰuʔ ŋʰoʔ tɕaʔ/ *n.* <KAUNG:> ဂျုံပြုဖျက်ပိုးကျ 小麦黑穗病 *xiǎomài hēisuìbìng* wheat smut, wheat blight, TCK (*Tilletia*

controversa [Kuhn], name of pathogen), TCK smut, dwarf bunt (disease of winter wheat only).

phux sivawng [pux si vōng] /pʰuʔ s.vɔ̰ŋ/ *n.* <KAUNG:> ပြောင်းဖူးပိုးကျ 玉米黑穗病 *yùmǐ hēisuìbìng* maize smut (UK) corn smut (US) (*Ustilago maydis*, a fungus disease of maize).

phux ox [pux oux] /pʰuʔ ʔoʔ/ *n.* <KAUNG:> ဝါးပိုးကျ 竹黑疸 *zhúhēidǎn* (bamboo smut).

phu:[1] [pu] /pʰu/ *v.* အလဟသပ်၊ ဖြုန်းသီး– 白费 *báifèi* waste (money), spend in vain. **:** Tik kraung liag tix, phu: giex mau kah. အဝတ်အစားကိုလျှောက်ပစ်တယ်၊ပိုက်ဆံဖြုန်းသီးတယ်။ 我白费钱, 把买来的东西丢了。 *I lost the thing I bought, so it was money wasted.* /*f*10/

phu:[2] [pu] /pʰu/ *n.* <PRIM:> အလုပ်သမား၊ အခိုင်းအစေ? 伕, 夫（旧时指被强迫去做苦工的人）*fū (jiùshí zhǐ bèi qiǎngpò qù zuò kǔgōng de rén)* conscripted labourer, corvée labourer, forced labour, coolie. [Hox (prim) (?)]. /*f*10/

phu: phiah [pu piah] /pʰu pʰiəh/ *vt.* ခါချ– 拍, 打 *pāi, dǎ* hit, strike, beat, knock. **:** phu: phiah nyaox khaing: khlax tix. ကိုယ် ဘီပေါ်ရှိပြာကိုခါချသည် 拍掉自己裤子上的灰。 *beat the dust out of one's trousers.*

phu: thong: hua: [pu toung hua] /pʰu tʰoŋ hua/ *n.* ဘုံစကား (နိုင်ငံသုံးဒေသန္တရစကား) 普通话 *pǔtōnghuà* Modern Standard Chinese, the common language. **:** Nawh daing: chix ah lox phu: thong: hua:. သူဘုံစကားအရမ်းပြောတတ်တယ်။ 他非常会说普通话。 ☞ lox phung hun [*var.*].

phu: cix [pu jix] /pʰu tɕiʔ/ *vt.* <VH> ပြန့်နှံ့– 普及 *pǔjí* popularise (UK) popularize (US), spread. [Hox].

phung: [pung] /pʰuŋ/ **1** *n.* စု 群 *qún* group, flock (of sheep, birds), herd (of cattle). **:** phung: pex. ဆိတ်စု 羊群。 *a sheep flock.* **2** *cl.* စု 群 *qún* (classifier for groups of various animals). **:** moi tix phung:. နွားတစ်စု 一群黄牛。 *a herd of cattle.* **3** *vi.* 成群结队 *chéngqúnjiéduì* in bunches, in groups, in clusters. **:** Phung: pex tix hu: dee mawx? 你们成群结队地去哪里? *Where are you all headed in groups?* /*f*0.0145/ /*f*6/

phung: hun: [pung hun] /pʰuŋ hun/ *n.* လူအုပ် mass, crowd (?). **:** Ku meung koe: lox phung: hun:. နိုင်ငံတိုင်းဘုံစကား (နိုင်ငံသုံးဒေသန္တရစကား) ရှိတယ်။ *Every country has [language of the masses ? many languages ?].* | cub phung: hun: Simiang Siyiex. [Lai Sidiex 23:1] 耶和华的会。 *the assembly of Yahweh. [Deu. 23:1]* | Kawn: pui jah lih khaing: daux sigang:. Yam lai: an:, kix ang: nyang gwieh ceu pui, nyawm ot nyawm koe: tau daux phung: hun:. အစမှာလူသား တွေဟာဂူထဲကနေထွက်လာကြတယ်။ အဲဒီတုံးကလူမျိုးစုတွေအဖြစ်မကွဲပြားသေးဘဲညီညီညွတ်ညွတ်စုပေါင်းနေထိုင်ကြတယ်။ 人类最初是从’司岗里’出来的。那时，他们不分人种和民族，大家过着和睦的群体生活。 *In the beginning humanity emerged from the cave. At that time they were not divided into different tribes and lived all together collectively in harmony.*

phum: [pum] /pʰum/ **1** *n.* ( ) 屁 *pì* fart. **2** *vi.* လေလည်–၊ အီးပေါက်– 放屁 *fàngpì* fart, pass gas. ☞ chih [*syn.*]. ☞ bhum:[1] [*mor.*].

phawt [pod] /pʰɔt/ **1** *vt.* သိမ်းဆည်း–၊ 收完 *shōu wán*. **:** Ma: pauh yix ngaix hoik phawt tix uik. ဒီနေ့ကျွန်တော်တို့ရိုက်တဲ့စပါးတွေသိမ်းဆည်းကုန်ပြီ။ 今天我们打的那块地的稻子已经收完了。 **2** *vt.* သုတ်သင်ရှင်းလင်း– 消灭光，打光，抢光 *xiāomiè guāng, dǎguāng, qiǎngguāng*. **:** Kai: fang: cing: hoik phawt tix reung: uik. လွတ်မြောက်ရေးတပ်တွေကရန်သူတွေအားလုံးကိုသုတ်သင်ရှင်းလင်းပြီးပြီ။ 解放军把敌人消灭光了。

phawp [pob] /pʰɔp/ *vt.* စုပြုံ–၊ 扒拢, 聚拢 *pálǒng, jùlǒng* rake up, scrape together. **:** Phawp aux maong ngaix inkix tau:. ကျွန်တော်ဒီနေကြာပွင့်တွေကိုတစ်စုတည်းစုပြုံထားတယ်။ 我把这些葵花子扒拢在一起。 *I'll scrape together these sunflower seeds.*

phawh [poh] /pʰɔh/ *vi.* တဆောင်းနွယ်ပင် 跳 *tiào* hop. **:** Khet phawh tix laig daux rawm: sen:. 青蛙跳进河中了。

phaw: [po] /pʰɔ/ **1** *vt.* ( )ငြားနွေး–၊ နှီးနော–၊ တိုင်ပင်–၊ ပြောဆို– 商量 *shāngliàng* discuss, talk over, talk about. **:** Koe: kaing patix phaw: tau. ပြဿနာရှိရင်ပြောဆိုဆွေးနွေးကြတာပေါ့။ 有什么事一块儿商量。 *If there is any problem, let's talk about it.* **2** *vt.* စကားစမြည်ပြော–၊ စကားပြော–၊ ပြော– 闲聊 *xián liáo* chat. **:** Phaw: pex lox patix? ခင်ဗျားတို့ ဘာတွေပြောနေကြတာလဲ။ 你们闲聊些什么? *What are you chatting about?* **3** *vi.* ဂရုတစိုက်၊ ဖြည်းဖြည်း၊ အသေအချာ၊ နှံ့နှံ့စပ်စပ်၊ အသေးစိတ်၊ စေ့စေ့ပေါက်ပေါက် 仔细地, 慢慢地 *zǐxì de, mànmànde* carefully, slowly, meticulously. **:** phaw: tix lao. ( ) ကျချာဆွေးနွေးတယ်။ 仔细地讲述。 *discuss carefully.* | phaw: tix ih. ဖြည်းဖြည်းစား။ 慢慢地吃。 *eat slowly.* /*f*8/

phaw: been [po nbēen] /pʰɔ bɯ̰n/ *vo.* ပုံပြင်ပြော– 讲故事 *jiǎng gùshì* tell a story.

phaw: lox [po loux] /pʰɔ loʔ/ *vo.* စကားဆွေးနွေး 商量 *shāngliàng*.

phaw: ang: [po ang] /pʰɔ ʔaŋ/ *vo.* အမှုဖြေရှင်း– 破案 *pò àn* solve a (criminal) case.

phawng: [pong] /pʰɔŋ/ **1** *n.* အမှုန့်၊ ဖုန် 粉，尘土 *fěn, chéntǔ* powder, dust. **:** **phawng: tiex** မြေမှုန့်၊ ဖုန် 尘土 *dust* **2** *vs.* ကြေညက်–၊ မှုန့်– 碎, 粉碎 *suì, fěnsuì* powdery, finely crushed. **:** tauh phawng:. မှုန့်နေအောင် ထောင်းတယ်။ 舂碎。 *pulverise (UK) pulverize (US), crush into powder* | phawng: lawk nyaox. ပြာလို ညက်တယ်။ 像灰一样粉碎。 *as powdery as ash.* **3** *vs.* အသေးအမွှား–၊ အသေးအဖွဲ 零碎 *língsuì* trivial, minor. **:** kaing siah kaing phawng:. အသေးအဖွဲကိစ္စ၊ တိုလီမိုလီ 零碎事情。 *miscellaneous trivial matters.* ☞ hee: ③, mhawng:, nghee:[1] ③, mawg[2] ①, mun[3], ngau[1] ①, ngau tiex, ngaw[2], nyaox ②, nyaox tiex, siboe:, sibroe:[1] [ceu 1] [*syn.*]. ☞ siah[1], max, roing[1] . /*f*4/

phawng: phiang: [pong piang] /pʰɔŋ pʰiaŋ/ *vi.* အရမ်းလျှောက်ပြော– 罗嗦, 琐碎 *luōsuō, suǒ suì.* **:** Krai lox phawng: phiang: ngie. စကားပြောတာအရမ်းလျှောက်ပြောတယ်။ 说话罗罗嗦嗦。

phawng: tai [pong dāi] /pʰɔŋ tại/ *n.* <KHAOX> ဝတ် မှုန် 花粉 *huāfěn* pollen.

phawn: [pon] /pʰɔn/ *vs.* ဖြိုန်း– 毁坏 *huǐhuài.* **:** Paw kieh haktiex ex phawn: khaox phawn: ox, ex sum: khaox ox yuh tiag khaox. ကျွန်တော်တို့နယ်မြေသစ်တောမဖြိုန်းနဲ့ သစ်ပင်၊ဝါးပင်တွေစိုက်ကြပါ။ 别让咱们地方的树林竹丛毁坏了, 咱们应该植树造林。 /*f*10/

phawm: [pom] /pʰɔm/ **1** *n.* အသက်ရှူသောလေသံ 气, 汽, 气息 *qì, qì, qìxī.* **2** *vi.* အသက်ရှူ 呼吸 *hūxī* breathe. **:** Kawn: mhong: aux phawm: nawh. ကျွန်တော်သူ့အသက်ရှူသံကုန်ကြားသေးတယ်။ 我还听得见他呼吸。

phawm: phiah [pom piah] /pʰɔm pʰiəh/ *vs.* အမောတကြီး 气喘吁吁 *qìchuǎn xū xū.* **:** Keem: yuh nawh ka mawx, lawk to: hoek ka aux uik phawm: phiah? သူဘယ်လိုဖြစ်တာလဲ၊ကျွန်တော့် ဆီပြေးလာတာအမောတကြီးနဲ့။ 他怎么啦, 气喘吁吁地跑到我这里来?

phoih [poih] /pʰɔih/ *vt.* လွှ–၊ ချော်–၊ 擦 *cā.* **:** Puing: aux sim: tan: nux, phoih nawh ceeix ngie. ကျွန်တော် ခုဏဟိုနားမှာငှက်ပစ်တာနည်းနည်းလေးပဲလွှသွားတယ်။ 刚才我在那里打鸟, 只擦着它一点儿。

phoi: [poi] /pʰɔi/ **1** *n.* တုံး၊ စိုင်၊ ပြား၊ တစ် 块儿, 坨 *kuàir, tuó* lump, hunk, chunk, piece, slab. **:** phoi: nex. အသားတုံးတစ်တုံး။ 肉块儿。 *a hunk of meat.* **2** *vt.* ခုတ်–၊ လှီး–၊ ဖြတ်–၊ ပိုင်း– 切（切成坨） *qiē (qiē chéng tuó)* chop, cut. **:** Nawh phoi: pui ih nex. လူတိုင်းစားဖို့ သူအသားတုံးတွေ လှီးပေးတယ်။ 他把肉切成坨分给大家吃。 *He cut the meat into chunks for everyone to eat.* **3** *cl.* တုံး၊ စိုင်၊ စ၊ ပြား၊ တစ် 块, 坨 *kuàir, tuó* lump, hunk, chunk, piece, slab (classifier). **:** Ih nex tix phoi:, noi: lig timu:. အသားတစ်တုံးစားမယ်၊ ဝက်တစ်ကောင်ဖော်မယ်။ 要吃一块肉，得宰一头猪。 *To eat a piece of meat, slaughter a hog.* /*f*10/

phit [pid] /pʰit/ **1** *vs.* မှား–၊ မှားယွင်း–၊ မကောင်း 错误的 *cuòwùde* wrong, mistaken, bad. **:** Kaing pa phit paw yuh. မကောင်းတာ မလုပ်နဲ့နော်။ 错误的事情别去做。 *Don't do bad things.* **2** *vt.* မှား– 犯, 乱搞 *fàn, luàn gǎo* be incorrect, violate, go against. **:** phit been. တရားမဝင် 犯法。 *violate tradition.* | Phit mai: paoxtix ang: khaw:. ယောကျ်းနဲ့မိန်းမ ကြီးရင်ကြီးသလိုကာမဆက်ဆံတာ မကောင်းဘူး။ 乱搞男女关系不对。 *Casual sex between men and women is wrong.* [Siam phit[1] 'wrong, incorrect, quarrel, offend']. /*f*4/

phit lud [pid lūd] /pʰit lụt/ *n.* မှားယွင်း 错误, 罪, 罪恶 *cuòwù, zuì, zuiè.* **:** phit lud 'See: Reung: Pang:' lang: teung: kin:. “四人帮”罪恶滔天。

phix [pix] /pʰiʔ/ *n.* <TOSAT> ဖျံ 水獭, 獭猫 *shuǐ tǎ, tǎ māo* otter (common Eurasian otter *Lutra lutra*, Asian or Oriental clawless or small-clawed otter *Aonyx cinerea*, smooth-coated otter, simung *Lutra [Lutrogale] perspicillata*). /*f*8/

phix gawng [pix mgōng] /pʰiʔ gɔ̰ŋ/ *n.* <TOSAT> ယောကျ်းဖျံ 旱獭 *hàn tǎ* marmot (generally *Marmota blumenbach*, probably *Marmota himalayana*).

phi:[1] [pi] /pʰi/ *n.* <LI> တစ္ဆေ၊ သရဲ၊ မိစ္ဆာ၊ မကောင်းဆိုးဝါး 鬼, 鬼怪（传统宗教） *guǐ, guǐguài (chuántǒng zōngjiào)* ghost, demon, devil, evil spirit. ☞ prix, tu:[2], mheen:[2], khwan:[1], khwan: ngao, ngao, miang ①, sicax, singie, siawp[2], yak [*syn.*]. [Siam phi[5] 'ghost']. /*f*0.0516/ /*f*6/

phi:[2] [pi] /pʰi/ *vt.* <VH?> ခွင့်ပြု–၊ သဘောကျ–၊ လက်ခံ– 批, 批准 *pī, pīzhǔn* approve. **:** Hoik phi: plak piang maix ing:. အိမ်ကိုပြန်ဖို့ အထက်လူကြီးတွေကသဘောတူလိုက်ပြီ။ 上级批准你回去了。 *The superiors have approved your going home.* ☞ phi: cuing: [*syn.*]. [Hox]. /*f*0.0516/ /*f*6/

phi: phang: [pi pang] /pʰi pʰaŋ/ *vt.* စမ်းစစ်–၊ ဝေဖန်– 批判 *pīpàn* critique, criticise (UK) criticize (US). **:** phi: phang: pui ang: mhawm:. သူများကိုဝေဖန်ရင်မကောင်းဘူး။ 批判坏人。 *criticise a bad person.* [Hox].

phi: phing: [pi ping] /pʰi pʰiŋ/ *vt.* ဝေဖန်၊ အပြစ်တင်– 批评 *pīpíng* criticize, attack. **:** Pex paw luang tix phi: phing: pui. ခင်ဗျားတို့သူများကိုမဝေဖန်နဲ့ ? 你们不要乱批评人。

phi: pheux [pi pex] /pʰi pʰɤʔ/ *n.* <LI> တစ္ဆေ၊ သရဲ၊ မိစ္ဆာ၊ မကောင်းဆိုးဝါး 妖怪（传统宗教）*yāoguài (chuántǒng zōngjiào)* malevolent spirit, goblin. [Siam phi[5] 'ghost' + ?].

phimap [pi mab] /pʰi map/ *n.* <LI,KHRIT> အပြစ်၊ အမှားအယွင်း၊ ကျူးလွန်ဖောက်ဖျက်မှု 罪过, 罪孽 *zuìguò, zuìniè* sin, fault, wrongdoing, transgression (lit. 'being bullied by a ghost'). **:** mawh kheu nan: ang kix koe: dee duh grawng: phimap tix. [Romax 1:20] ထိုကြောင့် လူတို့သည် မိမိအပြစ်ကိုမဖုံးနိုင် ရာ 叫人无可推诿. *so that men are without excuse (lit.'without a place to conceal their sin') [Rom. 1:20]* ☞ phimap phi: ghram: (phimap phi: grham:) [*syn.*]. [cf. Siam phi[5] 'ghost'].

phimap phi: ghram: (phimap phi: grham:) [pi mab pi nkram (pi mab pi mgram)] /pʰi map pʰi gʰram (pʰi map pʰi gram)/ *n.* <LI,KHRIT> အပြစ်၊ ဒုစရိ□ □罪过, 罪孽 *zuìguò, zuìniè* sin. ☞ phimap [*syn.*]. [cf. Siam phi[5] 'ghost'].

phicaox [pi jāox] /pʰi tɕa̰uʔ/ *n.* စာတန်မာနတ်၊ နတ်ဆိုး၊ မကောင်းဆိုးဝါး၊ 凶神, 恶魔 devil, evil.

phicaox phicaig [pi jāox pi jāig] /pʰi tɕa̰uʔ pʰi tɕa̰c/ *n.* <LI> တစ္ဆေ၊ သရဲ၊ စာ□ □မာနတ်၊ နတ်ဆိုး၊ မကောင်းဆိုးဝါး၊ ဒုစရိုက် 凶神, 恶魔 *xiōng shén, èmó* devil, evil. [cf. Siam phi[5] 'ghost'].

phi: cuing: [pi juing] /pʰi tɕuŋ/ *vt.* <VH> သဘာတူ–၊ ထောက်ခံ– 批准 *pīzhǔn* approve. **:** Hoik phi: cuing: nawh rux Tang:. သူကွန်မြူနစ်ပါတီထဲ□□□ ဖို့သဘောတူလိုက်ပြီ။ 已经批准他入党了。 *It has been approved for him to join the [Chinese Communist] Party.* ☞ phi:[2] [*syn.*]. [Hox].

phi: nya [pi nyā] /pʰi ɲa̰/ **1** *n.* <VH?> ပညာ၊ ဗဟုသုတ၊ အတတ်ပညာ 学问, 智慧, 知识, 技术, 技能 *xuéwèn, zhìhuì, zhīshi, jìshù, jìnéng* wisdom, knowledge, learning, expertise. **:** phi: nya tiien: tsi:. လျှပ်စစ်အတတ်ပညာ 电子技术。 *electronics technology, electronics.* **1** *n.* <VH?> ပညာ၊ ဗဟုသုတ၊ အတတ်ပညာ 学问, 智慧, 知识, 技术, 技能 *xuéwèn, zhìhuì, zhīshi, jìshù, jìnéng* wisdom, knowledge, learning, expertise. **:** phi: nya tiien: tsi:. လျှပ်စစ်အတတ်ပညာ 电子技术。 *electronics technology, electronics.* | phi: nya daux ma: mung:. အာကာသအတတ်ပညာ 航天技术。 *space technology.* **2** *n.* အတတ်ပညာ 艺术 *yìshù* art, arts. **:** phi: nya kawn: pui. လူသားအတတ်ပညာ 民间艺术。 *folk art.* ☞ pingnya [*var.*]. ☞ phi: nya cuyi:, cuyi: phi: nya, tsi: seex [*syn.*]. [Siam ← Skt/Pali 'paññā'; cf. Mán ပျင်ညာ /pjìn.nyà/].

phi: nya cuyi: [pi nyā jū yi] /pʰi ɲa̰ tɕṵ ʑi/ *n.* ပညာ၊ ဉာဏ၊ ဗဟုသုတ၊ သင်ယူခြင်း၊ ကျွမ်းကျင်မှု 学问, 智慧, 技能 *xuéwèn, zhìhuì, jìnéng* wisdom, knowledge, learning, erudition, skill. ☞ cuyi: phi: nya, phi: nya, pingnya, tsi: seex [*syn.*]. [pi nyā ← Siam ← Skt/Pali 'paññā' + jū yi ←Hox zhúyì 主义'idea'(?)].

phi: fax cang: [pi fax jang] /pʰi faʔ tɕaŋ/ *n.* <VH> လက်ကားအရောင်းဌာန 批发站 *pīfāzhàn* wholesale distribution center. [Hox].

phing: [ping] /pʰiɲ/ *n.* ချိန်ခွင် 天平 *tiān píng* balance, scales. [Hox píng 平]. /*f*0.1136/ /*f*10/

phing: [ping] /pʰiɲ/ *vt.* <VH?> စာလုံးပေါင်းပေါင်း–၊ ပေါင်း– 拼 *pīn* spell. ☞ pawng: [*syn.*]. [Hox]. /*f*0.1136/ /*f*10/

phing: [ping] /pʰiɲ/ *vt.* အကဲဖြတ်–၊ ဝေဖန်–၊ ဆုံးဖြတ်–၊ ခန့်မှန်း–၊ တွက်ချက်–၊ စဉ်းစား– 评 *píng* evaluate, review, critique, judge, appraise, comment on, criticise (UK) criticize (US), consider. **:** Ca: phing: yaox mawx pa riex mhawm: tiiem:, mawx pa riex mhawm: lao. ဘယ်သူ အကောင်းဆုံးပုံဆွဲသလဲနဲ့ ဘယ်သူအကောင်းဆုံးမိန့်ခွန်းပြောသလဲဆုံးဖြတ်။ 评一评谁画得好，谁讲得好。 *Judge who drew the best picture, and who gave the best speech.* | phing: kong: feung:. အလုပ်မှရမှတ်ကိုတွက်။ 评工分。 *appraise work points.* [Hox]. /*f*0.1136/ /*f*10/

phing: pi: [ping bi] /pʰiɲ pi/ *n.* <VH> အဆိုး အကောင်းအကဲဖြတ်မှု၊ နှိုင်းယှဉ်မှု၊ သုံးသပ်မှု 评比 *píngbǐ* assessment, comparison and evaluation of respective pros and cons. **:** Yuh ex phing: pi: mai: sidauh num. နှစ်ချုပ်သုံးသပ်မှု လုပ်ကြမယ်။ 咱们年终搞评比。 *We will do an end-of-the-year assessment.* [Hox].

phing: teung [ping dēng] /pʰiɲ tɤ̰ŋ/ *n.* <VH?> တန်းတူမှု၊ ညီမျှမှု၊ သာတူညီမျှ 平等 *píngděng* equal (adj.), equality (n.). [Hox].

phing: nong: [ping noung] /pʰiɲ noŋ/ *n.* ဆင်းရဲသားတောင်သူလယ်သမား 贫农 *pín nóng* poor peasants.

phing: cong: [ping joung] /pʰiɲ tɕoŋ/ *n.* <VH> အမျိုးအစား 品种 *pǐnzhǒng* variety, type. [Hox].

phing: cing: [ping jing] /pʰiɲ tɕiɲ/ *n.* <VH?> ပျမ်းမျှ 平均 *píngjūn* average, mean. [Hox].

phing: cing: cu: yi: [ping jing ju yi] /pʰiɲ tɕiɲ tɕu ʑi/ *n.* <VH> သာတူညီမျှ 平均主义 *píngjūn zhǔyì* egalitarianism. [Hox].

phing: seung: [ping seng] /pʰiɲ sɤŋ/ *n.* <VH> သုံးသပ်ချက် 评审 *píngshěn* appraisal, evaluation. [Hox].

phing: sia: cong: nong: [ping sia joung noung] /pʰiɲ sia tɕoŋ noŋ/ *n.* <VH,PRIM:> ဆင်းရဲသားနှင့်လူလတ်တန်းစား တောင်သူလယ်သမား 贫下中农 *pín xià zhōng nóng* poor and lower middle

peasants. : **phing: sia: cong: nong: siiex hui:** ဆင်းရဲသားနှင့်လူလတ်တန်းစား တောင်သူလယ်သမား□အသင်း 贫下中农协会 *Association of Poor and Lower Middle Peasants* [Hox].

phing: luing: [ping luing] /pʰɪŋ lɯŋ/ *n.* <VH> ဝ□□□□ ချက်၊ သုံးသပ်ချက်၊ အကြံပြုချက် 评论 *pínglùn* critique, review, comment, commentary. [Hox].

phektem: [peig diam (peig deim)] /pʰek tiam (pʰek tem)/ *v.* နှိုင်းယှဉ်–၊ ခိုင်းနှိုင်း–၊ တင်စား–၊ ဥပမာပေး– 比 *bǐ* compare, make an analogy. : Ceu pui ju in aux sang phektem: awm: pa tix? [Mathiex 11:16] ဤလူမျိုးကိုအဘယ်ဥပမာနှင့်ပုံပြုရအုံ့နည်း။ 我可用甚么比这世代呢? *But to what shall I compare this generation? [Mat 11:16]* | **lox phektem:** ကျမ်းစာထဲမှပုံပြင်၊ ဇာတ်နိပါတ်တော်လာပုံပြင်၊ ဥပမာ၊ အလင်္ကာ၊ သာဓက 比喻 *parable (often Biblical), metaphor, analogy, allegory, fable* | Yesux pawk lox mai: deeh krai lox phektem: tiblah ka kix. [Mathiex 22:1] တဖန်ယေရှုသည်ဥပမာကိုဆောင်၍ပရိသတ်တို့အား။။။ 耶稣又用比喻对他们说。 *Jesus answered and spoke again in parables to them. [Mat. 22:1]* | Grawng: tiiem: ex kawn: phuk lai in:, awm: lox krai lai pawd sivoe:, mawh son: sang: kieh ex tix tawng yung been lao been deuh Tax Yiex Miex Keeing:, khaix in: ex tawm: sang phektem: tix yaox mai: lai sigang: khri: Kawn:. ဒီစာအုပ်လေးကိုရေးရတဲ့အကြောင်းရင်းက၊ ရှေ့ကရေးသားပြောဆိုထားတဲ့အတိုင်းမိဘဘိုးဖွားတွေရဲ့ထားရစ်ခဲ့တဲ့ပုံပြင်ဓလေ့ထုံးစံကိုသိရှိထားဖို့၊ နောက်ပြီးကျမ်းစားနဲ့နှိုင်းယှဉ်ပြီးသားသမီးတွေ----------? 我们编写这本小册子，如在前言中所说的一样，是为了让我们能记住祖先留传的故事、道理；此外，我们还要将其跟《圣经》对比。 *The reason we went to write this little book, as stated in the preface, was in order to get us to appreciate (remember?) the traditions left by our ancestors, moreover we wanted it to be comparable to the Bible of the Son.* ☞ pi:[3] [*syn.*]. [Siam?]. /*f*6/

phet yag (phet yak) [peid yāg (peid yag)] /pʰet ʐa̰k, pʰet ʐak/ **1** *n.* ရုပ်ကလာပ်၊ မသာ 僵尸 *jiāngshī* corpse. **2** *n.* <LI,VAD> နတ်ဆိုး၊ ဝိညာဉ်ဆိုး၊ သူရဲ၊ သူဘက် 夜叉，药叉（佛教中的一种会吃人的恶魔。）*yèchā, yàochā* yaksha (a malevolent spirit in Buddhism). ☞ phein: yak [ceu 2] [*var.*]. [pheid + Skt. yakṣa 'malevolent spirit'].

pheh [peih] /pʰeh/ *int.* ထွီး (ခန့်သောအသံ) 呸（表示斥责或唾弃）*pēi (biǎoshì chìzé huò tuòqì)* pshaw! (interjection expressing reprimand or contempt). : Pheh, kaing brai: nan:! ထွီး! အဲဒီညစ်ပတ်တဲ့အလုပ်! 呸, 干出那样差劲的活儿! *Pshaw! Such wretched work!*

phex[1] [peix] /pʰeʔ/ *vt.* ဝ□ျားမွေး–၊ 喂 *wèi* feed (give food to a child). : Nawh phex kawn: nyawm ih priex. သူကလေးကိုအစားစာကျွေးမွေးတယ်။ 他喂孩子吃饭。 *She is feeding the child.* /*f*0.0268/ /*f*8/

phex[2] [peix] /pʰeʔ/ *qw.* ဘယ်လိုလုပ်၊ ဒီလောက် 怎么 *zěnme* how...?, why...! (used in rhetorical questions). : Pui in: phex ciag yuh nin:! ဒီလူဘယ်လိုလုပ်ရိတ်နိုင်တာလဲ? 这人怎么这样挖! *How can this man be so cutting!* | A: miex eue:, nghox phex mhawm: yuh nin:! အမလေး! စပါးဒီလောက်ကောင်းလိုက်တာ။ 妈呀，谷子相当好! *Shit, man, the rice grain is really good.* ☞ vek (?) [*var.*]. /*f*0.0268/ /*f*8/

phex[3] [peix] /pʰeʔ/ *adv-pre.* သိပ်၊ အရမ်း– အလွန် 太 *tài* too, excessively. : Thai: maix kaung: in: paw phex u:. ခင်ဗျားဒီယာထွန်တာသိပ်မနက်စေနဲ့။ 这块田你不要犁得太深了。 *When you plough this field, don't go too deep* /*f*8/

pheng: [peing] /pʰeŋ/ *n.* ဝ□ □□ကုန်း၊ လမ်းအတက် 丘陵 *qiūlíng* hill.

phen:[1] [pein] /pʰen/ *n.* <SAUX> ဘိန်း 罂粟, 鸦片, 大烟 *yīngsù, yāpiàn, dàyān* opium (sap of opium poppy *Papaver somniferum*). [Mán bein (?) ← Eng opium ← Ltn. ← Grk. opion, dim. of opos 'vegetable juice'; cf. Siam ya[3] phin[2], Hox yāpiàn 鸦片]. /*f*0.0119/

phen:[2] [pein] /pʰen/ *vt.* လှည့်စား–၊ လှည်ဖြား–၊ ညစ်ပတ်–၊ ညာ–၊ ဖြားယောင်း–၊ လိမ်–၊ မရိုးမသား လုပ်– 骗 *piàn* cheat, swindle. : Nawh ang: sax yuh kaing phen: pui. သူကသူများကိုမလိမ်ညာလှည်ဖြားဖူးဘူး။ 他从不做骗人的事情。 *She has never cheated others before.* ☞ pie[4] ① (pie lhien:), tieh[2], lhao[2], lhen:, lhien:, kheem:[2], kheem: vhee:, lan[4] [*syn.*]. /*f*0.0119/

phen: yak [pein yag] /pʰen ʐak/ *n.* <LI,VAD> ဝိညာဉ်ဆိုး 夜叉，药叉（佛教中的一种会吃人的恶魔。）*yèchā, yàochā* yaksha (a malevolent spirit in Buddhism). : Klawng: nyu: simaox, krax caox phen: yak. ဝ□ ျာက်တွေချော်တဲ့ချောင်း၊ ဝိညာဉ်ဆိုးတွေရဲ့ဆိုးရှားမှု။ 石头滑的河， 药叉凶的路。（危险的去处。）*A stream with slippery rocks, a path with treacherous yaksha demons. (A dangerous road.)* ☞ phet yag ② [*var.*]. [phein 'swindle' + Skt. yakṣa 'malevolent spirit'].

phen: kha: [pein ka] /pʰen kʰa/ *n.* ဘိန်းဆီ၊ ဘိန်းစေး 烟膏 *yāngāo* opium resin (?).

phen: tiex [pein diex] /pʰen tɛʔ/ *n.* ဘိန်းအတု 假烟土 *jiǎyāntǔ* fake opium 'mud' (lit. 'dirt opium'). : Lai phen: tiex. 假大烟生意。（骗人的把戏。）*The fake opium business. (A scam for cheating people.)*

phen: lox [pein loux] /pʰen lo˥˩/ *vo.* လိမ်ညာ– 诬赖 *wūlài* falsely accuse sb.. **:** Nawh ang: sax phen: lox ka paoxtix. သူငယ်ချင်းတွေကိုသူမလိမ်ညာဖူးဘူး။ 他从不诬赖别人。 *He has never falsely accused anyone.*

phen: im: [pein im] /pʰen ʔim/ *n.* ဘိန်းစိမ်း 烟土（未经熬制的生大烟）*yān tǔ (wèi jīng áo zhì de shēng dà yān)* opium mud (raw, unprocessed opium, lit. 'live opium').

phiet [pied] /pʰɛt/ *vt.* ထိ–၊ တို့–၊ 碰, 接触 *pèng, jiēchù* bump into, bang against, touch. **:** Nawh daing: lhaong:, phiet kaing: siviex. သူအရပ်တအား မြင့်တယ်၊တံခါးနဲ့ခေါင်းနဲ့ထိပြီ။ 他太高, 头都碰上门框了。 *He is so tall that he bumps into the door frame.* | Koe: ting:, paw phiet maox rhiiem:! လျှပ်စစ်ဓါတ်ရှိတယ်၊မီးကြိုးကိုမထိနဲ့။ 有电, 别接触电线！ *There is electricity, don't touch the wires!* ☞ pam, peem[2], pu pang, pung pang, teeh[1] ② (teeih), teeing, teeh[2] (teuh), tiah[3], tuih[1] ①, phiet, sideeing, sidheet, theh[1] [*syn.*].

phiex [piex] /pʰɛʔ/ *vt.* သစ်သီးစား– 吃（指吃有汁的瓜果等）*chī (zhǐ chī yǒu zhī de guā guǒ děng)* eat (fruit). **:** phiex plix mak li. သစ်တော်သီးစားတယ်။ 吃梨。 *eat a pear.* | phiex mex. ကြံစုပ်တယ်။ 吃甘蔗。 *eat sugar cane.* ☞ phiex plix [*syn.*].

phiex plix [piex blix] /pʰɛʔ pliʔ/ *vo.* သစ်သီးစား– 吃水果 *chī shuíguǒ* eat fruit. ☞ phiex [*syn.*].

pheet[1] [peed] /pʰɯt/ *vt.* လိုက်–၊ ပြေးလိုက်– 追 *zhuī* chase, pursue. **:** Kawn: nyawm klieh pheet paoxtix. ကလေးပြေးလိုက်နည်းကစားနေကြတယ်။ 小孩儿互相追着玩。 *The children chased each other around in play.* ☞ leue [*syn.*]. /*f*6/

pheet[2] [peed] /pʰɯt/ **1** *vt.* ◌ိုး– 钢, 鑾（把刀在布、皮、石头等上面反复地磨擦, 使锋利）*gàng, bèi (bǎ dāo zài bù, pí, shítou děng shàngmian fǎnfù de mócā, shǐ fēnglì)* sharpen, whet, strop (sharpen a knife, razor, etc. on a whetstone, steel, or leather strap). **:** Ang: gawn: lai: lawm, pheet ka moing aw: khang:. ဒီဓားမထက်တော့ဘူး။ သံဒယ်အိုးအဖုံးပေါ်မှာ သွေးလိုက်။ 小刀子不快了, 在铁锅沿儿上钢一钢。 *The knife is no longer sharp, sharpen it on the lip of an iron pot..* **2** *vt.* ပွတ်–၊ တိုက်– 打, 抹 *dǎ, mǒ* smear, rub back and forth. **:** Yix pheet keei: ka ten:. အပ်ချည်ကို ဖယောင်းနဲ့တိုက်တယ်။ 我们用黄蜡打线。 *We rubbed the thread with wax.* | Mawx pa: pheet pang: aw: kah ngai: maix, Ai Nap? 艾那，是谁在你脸上抹锅灰？ *Hey Ai Nab, who smeared pot black on your face?* /*f*6/

phee: [pee] /pʰɯ/ *vs.* ထူ– （指狗等的毛厚且长）*(zhǐ gǒu děng de máo hòu qiě cháng)* thick (of a dog's coat).

phee: [pee] /pʰɯ/ *vt.* ပွတ်တိုက်– 擦 *cā* brush against, rub. **:** Sim: phee: lhax khaox an: hu:. 乌擦着树叶飞过去。 | Phee: kak khaox taix aux. 树枝儿擦着我的手。

pheung: (pheeng:) [peeng] /pʰɯŋ/ *n.* ဖလား၊ ဇလား၊ ခွက် (ခြေလက်မျက်နှာဆေးကြောရန်) 盆子, 脸盆 *pénzi, liǎnpén* bowl, basin (for washing). ☞ klong:[1], tawg [*syn.*]. [Hox pén 盆 (?)].

pheeng: khoek [peeng kouig] /pʰɯŋ kʰoc/ *n.* ဖလား၊ ဇလား၊ ခွက် (ခြေ၊ လက်၊ မျက်နှာဆေးကြောရန်) 脸盆 *liǎnpén* bowl (for washing).

pheeng: sawm: [peeng som] /pʰɯŋ sɔm/ *n.* ဖလား (ထမင်းစားရန်)၊ ထမင်းပန်းကန် 饭盆 *fàn pén* rice pan.

pheen:[1] [peen] /pʰɯn/ **1** *n.* စာပွဲ 桌子 *zhuōzi* table. **2** *cl.* စာပွဲ၊ ပွဲ 桌 *zhuō* table. **:** Daix kaux tix pheen:. တစ်ပွဲရှစ်ယောက်။ 八个人一桌。 *Eight people per table (eight people at one table).* /*f*5/

pheen:[2] [peen] /pʰɯn/ *cl.* ထည်၊ စောင်၊ အုပ် 件, 封 *jiàn, fēng* (classifier for items, e.g., letters, clothing). **:** sibex tix pheen:. အင်္ကျီတစ်ထည် 一件衣服。 *an article of clothing.* | lai tix pheen:. စာတစ်စောင် 一封信。 *a letter.* /*f*5/

pheen: sawm: [peen som] /pʰɯn sɔm/ ထမင်းစားစာပွဲ 饭桌, 方桌 *fàn zhuō, fāng zhuō* dining table.

pheem: [peem] /pʰɯm/ *vs.* အ–၊ နုံ– 迟钝, 笨拙 *chídùn, bènzhuō* ignorant, unlearned, stupid. **:** Ang: nawh tie pheem: tete. သူတစ်ကယ်မအပါဘူး။ 实际上他并不迟钝。 *Actually he is not at all stupid.* ☞ peem[1], beem[1] [*mor.*]. /*f*8/

pheem: pheeh pheeh [peem peeh peeh] /pʰɯm pʰɯh pʰɯh/ *vs.* နုံအအ၊ ထုံထိုင်းထိုင်း 傻呵呵 *shǎ he he*.

pheuk [peg] /pʰɤk/ *vt.* ◌ု ကျင့်ပေး– 教, 驯 *jiāo, xún* train, teach. **:** Pheuk nawh kawn: nyawm riien: ka kaing tawm: yam iak. 他教孩子从小就勤劳动。 | Pheuk krak cu thai:, pheuk moi cu tang:. 教水牛犁地, 驯黄牛驮货。 /*f*9/

pheuk gau [peg mgāe] /pʰɤk ga̰ɯ/ *vt.* ◌ု ကျင့်သင်ကြားပေး– 训练 *xùnliàn* train, drill.

pheu: [pe] /pʰɤ/ **1** *n.* ထွန်ခြစ် 耙 *pá* rake. **2** *vt.* ထွန် 耙 *pá* rake, harrow. **:** pheu: kaung:. လယ်ထွန်သည်။ 耙田。 *rake a field.* /*f*10/

pheuex [peuix] /pʰɤiʔ/ **1** *v.* <VH> ပြန်ဆပ်–၊ ပြန်ပေး–၊ လျော်ကြေးပေး– 赔, 赔偿 *péi, péicháng* repay, pay

back, make good, make restitution. : Laux yuh kraung pui, pheuex hawt jum. တစ်ယောက်ယောက်ရဲ့ အိုးအိမ်ကိုဖျက်ဆီးရင် တန်ရာတန်ဖိုးပြန်ပေးရမယ်။ 损坏了人家的东西, 要照价赔偿。 *If you damage someone's property, repay him based on its value.* **2** *v.* <VH> ပြန်ပေး– 还 *huán* return. : Tawx aux shiao khaw: tivud, aux lawk pheuex maix ih khaix. ပေါက်ပြားခဏပေးသုံးပါ၊ ချက်ချင်းပြန်ပေးပါ့မယ်။ 把锄头给我用一下, 等会儿就还你。 *Let me use your hoe a while, and I'll get it back to you right away.* ☞ deeh plud [*syn.*]. [Hox]. /*f*10/

pheuex yang: [peuix yang] /pʰɤiʔ ʑaŋ/ *vt.* ကိုယ်တိုင်သင်ယူ– 培养 *péiyǎng* cultivate. : Tang: pheuex yang: nawh mawh cao: phat cheu:. ကားဆရာဖြစ်အောင်သူကိုယ်တိုင်ပဲကားမောင်းသင်တယ်။ 党培养她成为驾驶员。

pheue: [peui] /pʰɤi/ *vt, vi.* လိုက်ဖက်– ညီထွေ 配 *pèi* match, go together with st.. : Sibex paing jiiet pheue: mai: khlax lung. အင်္ကျီအဖြူနှင့်ဘောင်းဘီအမည်းဟာသိပ်လိုက်ဖက်တယ်။ 白衣服最合配黑裤子。

pheue: cong: [peui joung] /pʰɤi tɕoŋ/ *v.* <VH> ပေါ်များ မွေးပြုစုထားသော 配种 *pèizhǒng* breeding (of rice, livestock, etc.). [Hox].

phiak[1] [piag] /pʰiək/ *vt.* ချည်နှောင်– ချုပ်– တုပ်– စည်း– 绑, 捆 *bǎng, kǔn* tie up, bind. ☞ phiaok, phyawk, phiok [*var.*]. ☞ nhawt, khrawt, mad, grawd, dim:, jhoi:, vien [*syn.*]. /*f*10/

phiak[2] [piag] /pʰiək/ *v.* ယှဉ်ပြိုင်– ပြိုင်နှိုင်း– 比 *bǐ* compare (?). : Grawh grawng: nawh ang ex koe: rhawm: kua: tix sawn: tix phiak tokaux ex ka kix pa yaw tokaux kix tiblah. [2 Kawrinthux 10:12] ကိုယ်ကိုကိုယ်ချီးမွမ်းသောကိုနှင့်ရေတွက်ဝင်ခြင်းကိုင်း၊ ပြိုင်နှိုင်းခြင်းကိုင်း၊ ငါတို့မပြုဝံ့။ 因为我们不敢将自己和那自荐的人同列相比。 *For we are not bold to number or compare ourselves with some of those who commend themselves. [2Co. 10:12* ☞ tiag [*syn.*]. /*f*10/

phiah [piah] /pʰiəh/ *vt.* ခါထုတ်– 拍, 掸 *pāi, dǎn* pat, slap, thump (as in cleaning off dust). : phiah nyaox khaing: khlax. ပြာကိုဘောင်းဘီကနေခါထုတ်ပစ်တယ်။ 拍掉裤子上的灰。 *pat thedust off the trousers.* | phiah nyaox ka bih. တံမြက်စီးနဲ့ဖုန်ကိုခါထုတ်တယ်။ 用笤帚掸土。 *beat out dust with a broom.*

phiax (phyax) [piax] /pʰiaʔ/ ဝါကြွား၊ ဂုဏ်တက် 自我吹嘘 *zìwǒ chuīxū* boast, brag. : Phiax (phyax) nawh ka chix tix lai. သူစာတတ်ကြောင်းဝါကြွားချင်တယ်။

phia: [pia] /pʰia/ **1** *n.* ပျဉ်ပြား၊ သစ်သား၊ သစ်ချောင်း၊ ခုံ 板子 *bǎnzi* board, plank. **2** *n.* ကြမ်းခင်း . /*f*6/

phia: tiiem: lai [pia diam lāi] /pʰia tiəm la̰i/ *n.* ကျောက်သင်ပုန်း 黑板 *hēibǎn* blackboard.

phiang: [piang] /pʰiaŋ (WYJZ pʰɛaŋ)/ *vt.* ပေါက်ချိတ်– ခလုတ်တိုက်– 绊 *bàn* trip, stumble, hobble. : Yam blok ex, ex phiang: caong paoxtix kieh goeh. ကျွန်တော်တို့လုံးထွေး (သတ်ပုတ်) တဲ့အချိန်၊ ကျွန်တော်တို့အချင်းချင်းခြေထောက်တွေကိုခေါက်ချိတ်ပြီးတော့လဲခိုင်းတယ်။ 摔跤时, 咱们用脚绊对方使他跌倒。

phiang: taix phiang: caong [piang daix piang jāong] /pʰiaŋ taiʔ pʰiaŋ tɕa̰uŋ/ *vs.* လက်လွတ်ခြေလွတ် 空手 *kōng shǒu*. : Ting nawh phiang: taix phiang: caong mai: ing: tix. သူကြီးကြီးလက်လွတ်ခြေလွတ်နဲ့ပြန်သွားတယ်။ 他伯父空着手回去了。

phiaok [piaog] /pʰiau/ *vt.* ချည်နှောင်– ချုပ်– တုပ်– စည်း– 绑, 捆, 拴 *bǎng, kǔn, shuān* bind, tie, tie up, hitch, tether. : phiaok tawm: kaux. ခိုင်အောင်ချည်တယ်။ 绑牢。 *tied securely.* | phiaok moi ka khaox. နွားကို သစ်ပင်မှာချည်ပါ။ 把牛拴在树上。 *tether an ox to a tree.* ☞ phiak, phyawk, phiok [*var.*]. ☞ nhawt, khrawt, mad, grawd, dim:, jhoi:, vien [*syn.*].

phiaox [piaox] /pʰiauʔ/ *n.* □□□□瓢 *piáo* gourd dipper, wooden ladle. : Yuh nawh phiaox timu: tix:ciied rawm: kah. သူရေစစ်ဘို့ရေစစ်တစ်ခုလုပ်သည် 他做一个舀水用的瓢。 *He made a dipper to dip water with.* [Hox].

phiaox diag [piaox ndīag] /pʰiauʔ d̪iak/ *n.* ဟင်းကြော်ဒယ်အိုး 炒勺（带柄的锅, 形状象勺子）*chǎo sháo (dài bǐng de guō, xíngzhuàng xiàng sháozi)* round-bottomed frying pan with handle, shaped like a gourd dipper (lit. 'stir-frying dipper').

phiaox singiien [piaox si ngīan] /pʰiauʔ s.ŋ̩iən/ *n.* ဘူးသီးဖြင့်လုပ်သောရေစစ် 葫芦瓢 *húlú piáo* gourd ladle or dipper. ☞ voe singiien [*syn.*].

phiao: [piao] /pʰiau/ *n.* လက်မှတ်၊ လက်မှတ်ခ၊ အဖိုးအခ *piào* ticket, fare. : phiao: gaig ting: ying:. ရုပ်ရှင်လက်မှတ်။ 电影票。 *movie ticket.* ☞ lak mat [*syn.*].

phyawk [piog] /pʰiɔk/ **1** *vt.* ချည်နှောင်– ချုပ်– အနှောင်အဖွဲ့ 捆, 绑 *kǔn, bǎng* tie up, bind. : Pui yaong: giex tix nhawt nawh, sang: phyawk tix siman: nawh mai: khaox im:.(ka daux rawm:) ရွာသားတွေသူ့ကို ဖမ်းချုပ်ပြီး တုတ်စိမ်းနဲ့ချည်နှောင်ပြီး ရေထဲမျှောလိုက်မလို့။ 寨人把他抓来，捆起来，准备把他投入河中，让河水把他冲走。 *The people of the village grabbed him and tied him up,*

intending to throw him bound in the river and have him be carried away. | Grawh grawng: nawh aux yaox hoik ot maix ka daux ghin: pa song:, mai: ka daux ceu pa hoik phyawk phimap phigrham: heue:. [Lai Kawncau 8:23] သင်သည်ခါးစွာသောသည်းခြေစွဲသည်ဖြစ်၍၊ ဒုစရိုက်အနှောင်အဖွဲ့နှင့်မလွတ်ကြောင်းငါသိမြင်သည်ဟုဆို၏။ 我看出你正在苦胆之中, 被罪恶捆绑。 *For I see that you are in the gall of bitterness and in the bondage of iniquity. [Act. 8:23]* **2** *vt.* ချည်နှောင်– ချုပ်– တုပ်– စည်း– 拴 *shuān* tether, hitch, tie up (fasten a rope or string to an object). ☞ phiak, phiaok, phiok [*var.*]. ☞ nhawt, khrawt[1], mad, dim:, vien [*syn.*]. ☞ grawd[1], jhoi: . /*f*5/

phuih [puih] /pʰuih/ *vi.* ခုန်– ခုန်ချ– (ခဏပြေး) 蹦, 跳 *bèng, tiào* jump, leap, spring (of animals -- frogs, grassjhoppers -- only?). **:** Phuih maix hu: liag sidah daux laih tivud khaing:. ခင်ဗျားစျေးထဲမှာဆေးခဏပြေးပြီးသွားဝယ်ပါလား။ 你跑去街上买药一会儿吧！（用在人上时，表示“跑”的意思，形容动作快，迅速。） *vi.* ခုန်– ခုန်ချ– (ခဏပြေး) 蹦, 跳 *bèng, tiào* jump, leap, spring (of animals -- frogs, grassjhoppers -- only?). **:** Phuih maix hu: liag sidah daux laih tivud khaing:. ခင်ဗျားစျေးထဲမှာဆေးခဏပြေးပြီးသွားဝယ်ပါလား။ 你跑去街上买药一会儿吧！（用在人上时，表示“跑”的意思，形容动作快，迅速。） | phuih khet daux rawm:. ဖားရေထဲခုန်ချတယ်။ 青蛙跳进水里。 *the frog jumped into the water.* ☞ taing[3], cang cawd, cang: cheut, cang: chiet, khawng: khawh, jao:, grhaoh, grheuh[1], chang: cheut, cheung: cheut, sidod, thaing:, thiao: [*syn.*].

phuat [puad] /pʰuat/ *vt.* လိပ်– ခေါက်– 卷, 挽 *juǎn, wǎn* roll up. **:** phuat taix sibex. အင်္ကျီလက် လိပ်တယ်။ 卷袖子。 *roll up one's sleeves.* | Phuat paox tix yeung maox hawm:, khrawm: paox tix yeung eep kuat. 同伴儿要像发绳一样挽紧, 要像冷饭一样聚拢。

phwan: (phuan:) [puan] /pʰuan/ *num.* ငါး 五 *wǔ* five, 5. **:** phwan: yieh ha: sip ha:. ငါးရာ့ငါးဆယ့်ငါး (၅၅၅) 五百五十五。 *five hundred and fifty-five (555).* | phwan: yieh tiphwan: (tiphuan:) phwan:. ငါးရာ့ငါးဆယ့်ငါး (၅၅၅) 五百五十五。 *five hundred and fifty-five (555).* ☞ ha: [*syn.*]. /*f*0.0671/

phoek [pouig] /pʰoc/ *onom.* ထွီ (ဆဲဆိုကျိန်းမောင်းသောစကားလုံးအသုံးအနှုန်း) 呸(骂人的话), 呸(念咒语的引语) *pēi (mà rén de huà), pēi (niànzhòuyǔ de yǐnyǔ)* (a word used in curses, a swear word). **:** Phoek, sax yaox kawx pui yuh nin:! ထွီ!ဒီလိုလူမတွေ့ဖူးဘူး။ 呸，没见过像你这样的人！ *Curse you! I've never seen your ilk!* /*f*10/

phoek [pouig] /pʰoc/ *onom.* ပလုန် (မြည်သံ) 扑通 *pū tōng.* **:** Taing khet tix daux rawm: ah phoek nan:. ဖားရေထဲကိုပလုန်ကနဲခုန်ဆင်းတယ်။ 青蛙扑通一声跳进了水里。 /*f*10/

phra: [pra] /pʰra/ *onom.* ပြေ ဝေ (စမ်းချောင်းစီးသံ) 哗哗 *huāhuā.* **:** Lox luah rawm: daw ah phra: nan:. စမ်းချောင်းရေစီးသံတစ်ဝေါဝေါနဲ့မြည်နေတဲ့။ 水槽流水哗哗地响。

phrai: [prai] /pʰrai/ **1** *n.* အပေါ့သွား၊ အလေးသွား 大小便 *dàxiǎo biàn* faeces and urine. **2** *vi.* ကြိုဆို– 解手 *jiěshǒu.* **:** hu: phrai: tix. သွားရ်ကြိုဆို 去解手。

phru: [pru] /pʰru/ *vt.* မှုတ်– 吹 *chuī* blow. ☞ phlu: [*var.*]. /*f*0.0114/

phru: phrat [pru prad] /pʰru pʰrat/ **1** *vi.* ကြဲ– စိုက်– 撒, 飞溅 *sǎ, fēijiàn* scatter, spray, spill. **:** Kix pauh nghox ang: kieh phru: phrat. 他们打稻子时不使谷粒撒出来。 *When they were threshing the rice, they didn't let it scatter.* | Rawm: phru: phrat ku sidauh. 水到处飞溅。 *Water sprayed all over the place.* **2** *vi.* စိတ်– ပိုင်း– ခွဲ– ခြား– ဖယ်– 分开, 散开 *fēnkāi, sǎnkāi* divide, split up, separate. **:** Ex phru: phrat tix hu: sawg. 咱们分开去找。 *Let's split up and go search.* ☞ pu: phriet [*var.*].

phru: phraih [pru praih] /pʰru pʰraih/ **1** *vi.* မလန်းဆန်းဘူး 苏醒, 模糊不清 *sūxǐng, móhu bùqīng* revive, come around (from unconsciousness), be groggy. **2** *vi.* နလံထူ– (ဖျားရာကနေ) 病愈 *bìngyù* recover (from illness).

phroing: [proing] /pʰrɔŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ( ) 灯龙草（草本, 可入药）*dēnglóngcǎo (cǎoběn, kě rù yào)* cape gooseberry, groundcherry, goldenberry (*Physalis peruviana*）.

phri: [pri] /pʰri/ *vs.* ထုန် (လင်းကွင်းသံ) 沙（声音不清脆, 不响亮）*shā (shēngyīn bù qīng cuì, bù xiǎngliàng)* muffled. **:** Bra in: hoik phri: lox. ဒီလင်းကွင်းအသံထုန်ပြီ။ 这个锣声音沙了。

phriex [priex] /pʰrɛʔ/ *n.* ( ) 地方, 地区 *dìfang, dìqū* place, area. **:** Eeppid daing: haoh phriex in:. 这个地方布谷鸟很多。 *There are lots of cuckoo birds in this area.* ☞ priex[2] [*var.*].

phriak [priag] /pʰriək/ **1** ပစ်ခွာနိုင် 离不开，少不了 *lí bù kāi, shǎobùliǎo; duàn, jiè.* **:** pon phriak nyiex. အိမ်ကိုပစ်ခွာနိုင်တယ်။ 离得开家。 **2** *vt.* 断，戒 *duàn, jiè.* **:** **phriak peux** 断奶 | **Pon phriak ex tix tix, ang: ex doh pon phriak priex** 人什么都可以断，就是不能断食。

phriah [priah] /pʰriəh/ *vt.* မှုတ်– မွှေး (မီး) 猛吹 *měng chuī.* **:** phriah ngu. မီးမှုတ် 猛吹火。

phruih [pruih] /pʰruih/ *vt.* ဖျန်း–၊ ဖြူး– 喷 *pēn* spray, sprinkle. **:** Chaox nie hax: koek, gaig maix phruih rawm: kah taux liak. 阳光太烈了，你给菜洒点水吧。 *The sun is too hot, spray some water on the vegetables.* *vt.* ဖျန်း–၊ ဖြူး– 喷 *pēn* spray, sprinkle. **:** Chaox nie hax: koek, gaig maix phruih rawm: kah taux liak. 阳光太烈了，你给菜洒点水吧。 *The sun is too hot, spray some water on the vegetables.*

phruat [pruad] /pʰruat/ *vt.* ဖြန်း– 洒 *sǎ* sprinkle, spray. **:** Cao: giex kaing: li rieb tix teei nham:, mai phruat ankix ka piang khu: dee tan an: heue. [2 Lai Grawng: Been 29:22] နွားတို့ ကိုသတ်၍ ယဇ်ပုရောဟိတ်တို့သည် အသွေးကိုခံလျက်၊ ယဇ်ပလ္လင်ပေါ်မှာ ဖြန်းကြ၏။ 祭司接血洒在坛上。 *The priests took the blood and sprinkled it on the altar. [2Ch. 29:22]* ☞ rhuat ②, phruah [*var.*]. ☞ lhauk, lheuk, groi, chit ② [*syn.*].

phruah [pruah] /pʰruah/ *vt.* ဖျန်း–၊ ကျဲ– 洒, 撒 *sǎ, sǎ* sprinkle, scatter. **:** Poe: nyaox, phruah rawm: ceeix. 尘土飞扬, 洒点儿水。 *The dust is blowing around, so sprinkle some water.* | Nawh phruah simie taux praok sibeem ceeix. 她在园圃边上撒点儿菜籽。 *She scattered vegetable seeds on the fringes of the vegetable garden.* ☞ rhuat ②, phruat [*var.*]. ☞ lhauk, lheuk, groi, chit ② [*syn.*]. /*f*7/

phlat[1] [plad] /pʰlat/ **1** *vt.* ထိုး–၊ ဖောက်–၊ ဖြတ်–၊ ဖြတ်သန်း– 穿过, 戳通 *chuānguò, chuō tōng* pass through, pierce. **:** Sa, phlat te khaing:, ang: lai: yaox sim:! မြားပစ်လိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့်ငှက်ကို မတွေ့ရတော့ဘူး။ 哎呀, 弩箭穿过去了, 没有见着鸟! *Oh no, I shot the arrow, but don't see the bird anymore.* | Saw: ox hoik phlat khaing: peen kiep. ဝါးတုတ် ဖိနပ်အောက်ခြေကို ဖောက်သွားတယ်။ 竹签戳通了鞋底。 *A bamboo stave pierced the sole of my shoe.* **2** *v.* စီးဆင်း–၊ စိမ့်ဝင်–၊ စုပ်– 流过, 渗透 *liúguò, shèntòu* flow through, soak through. **:** Phlat rawm: hu: plak an:. ရေ[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]ဘက် စီးနေတယ်။ 水流过那边去了。 *The water flows over there.* | Rawm: lauh hoik phlat khaing: sibex. ချွေးအင်္ကျီထဲ စိမ့်ဝင်ကုန်တယ်။ 汗水渗透了衣裳。 *Sweat has soaked through the clothes.* /*f*7/

phlat[2] [plad] /pʰlat/ *v.* ဆက်တိုက်၊ တိုက်ရိုက်၊ ဒါတိုက် 直达 *zhídá* direct, straight through. **:** Yix ngawm cheu: phlat hoek Yang Kong. ကျွန်တော်တို့ရန်ကုန် ကိုဆက်တိုက်ကားစီးတယ်။ 我们坐车直达仰光。 *We took a bus straight through to Yangon.* /*f*7/

phlat[3] [plad] /pʰlat/ *adv-pre.* ဆက်လက်ပြီး 接着…, 继续，顺便 *jiēzhe ..., jìxù, shùnbiàn* next, following on, succeeding. **:** Khaix hoik nawh ma: hu: tix, nawh phlat tix hu: sidaux kraung tix ka praok klawng:. သူတောင်ယာသွားပြီးတဲ့နောက်သူဆက်လက်ပြီးချောင်းဘေးမှာအဝတ်သွားလျှော်တယ်။ 她做完地里的活儿后，接着就到河边洗衣服。 *After she finished working in the fields, she next went to the stream to wash clothes.* /*f*7/

phlu: [plu] /pʰlu/ *vt.* <NGEEI:> မှုတ်–၊ ပလွေမှုတ်– 吹 *chuī* blow (air on a fire, horn, etc.), play (flute). **:** phlu: ngu. မီးပြောင်းမှုတ်။ 吹火。 *blow on the fire.* | phlu: ak leh theh. ပလွေမှုတ်။ 吹箫。 *play the (vertical bamboo) flute.* ☞ phru: [*var.*]. /*f*5/

phlawp [plob] /pʰlɔp/ *onom.* ပလုတ်၊ ပလုတ် (မြည်သံ) 砰砰（舂碓等发出的响声）*pēng pēng (chōng duì děng fāchū de xiǎngshēng)* thud-thud, plop-plop (sound made while pounding grain with pestle). **:** Tauh blauh ah phlawp nan:. ပေါင်းပုတ်ထောင်းတာပလုတ်၊ ပလုတ်နဲ့အသံမြည်တယ်။ 舂粑粑时发出砰砰的响声。 *The pounding of the baba glutinous rice-cakes went thud-thud.*

phliex [pliex] /pʰlɛʔ/ *n.* ခြင်းတောင်း၊ တောင်း (လက်ကိုင်ပါ) 挑箩（一种有耳子的箩筐）*tiāo luó (yīzhǒng yǒu ěrzi de luókuāng)* basket (with handles). /*f*7/

B

ba [nbā] /baˌ/ *n.* <NGEEI:> လင်းကွင်းကြီး 大锣 *dàluó* large gong. ☞ bra [*var.*]. ☞ bha: [*mor.*]. /*f*10/

bak[1] [nbag] /bak/ *v.* ရည်မှန်း–၊ ရည်ရွယ်–၊ ကြံစည်–၊ စီစဉ်– 打算, 约定, 定 *dǎsuàn, yuēdìng, dìng* intend, determine. **:** Bak maix tix sang: hu: lai: mawx? ဘယ်အချိန်သွားဖို့ စီစဉ်ထားလဲ။ 你打算什么时候去? *When do you plan to go?* /*f*6/

bak[2] [nbag] /bak/ *onom.* ဘတ်ဘတ် (ထင်းခုတ်သော အသံ) 吧咯（砍柴声）*bāgē (kǎn chái shēng)* whack, chop (sound of chopping wood). **:** Lox kid pui khix ah bak bak nan:. သူတို့ထင်းခုတ်တဲ့အသံတစ်ဘတ်ဘတ်နဲ့။ 有人砍柴, 发出吧咯吧咯的响声。 *There was the chop-chop sound of someone chopping firewood.* ☞ pak[5] [*var.*]. /*f*6/

bak een: [nbag een] /bak ʔɯn/ *n.* စီမံချက်၊ စီမံကိန်း၊ ပန်းတိုင်၊ ရည်ရွယ်ချက် 计划 *jìhuà* plan (lit. 'plan-put down'?). ☞ ci: hua: [*syn.*].

bat [nbad] /bat/ *n.* ဗတ် baths. **:** khawm: rawm: plix shiiet khankix tiyieh bat, [Ezarax 7:22] စပျစ်ရည် ဗတ်တရာ၊ *a hundred baths of wine,= Ezra 7:22 That is, about 3 3/4 tons (about 3.4 metric tons) Ezra 7:22 That is, probably about 600 bushels (about 22 kiloliters)*

bah [nbah] /bah/ *vi.* <VM?> လင်း၊ ဟင်းလင်း၊[အစ အဦး၊ ရှေးကာလ (မှစ၍) for Ex-2&3] 麻亮（慢慢变亮），拂晓，黎明 *máliàng (mànmàn biàn liàng), fúxiǎo, líming* open, break (day). **:** tom: dex bah riieng praix. [Lai Yam Jah 32:24] မိုးပန်းလင်းသည်တိုင်အောင် 直到黎明。 *until the breaking of the day. [Gen. 32:24]* | Ex ceu pui Vax, jah tom: bah ma: la rawm: dix, ... ju Tax Guah Yiex Lih dix, ex dawg krub moek krub gawng, yam krub ex kix, ex shiao plai: heue. ကျွန်တော်တို့"ဝ"လူမျိုး၊ဟိုးကမ္ဘာ အစအဦးကတည်းက၊ဘိုးစဉ်ဖွားဆက်ကတည်းက၊ကျွန်တော်တို့တောင်တွေနတ်တွေရှိခိုးနှင့်ပြီ၊ကျွန်တော်တို့သူတို့ကိုရှိခိုးတဲ့အချိန်အရက်ကိုသုံးပါတယ်။ *We Wa people have worshipped the spirits and the mountains ever since the earth opened and waters flowed of old, ... when Grandpa Mguah and Granny Lih once lived, and when we have worshipped them, we have used blai rice beer.* | Siyiex Cao: pa jah bah ma: la: (la) rawm: dix, nghiet ka lox aux, mai: yeen kix goh, mawh kheu ang kix thai: lox cox rhawm: tix, mai: ang koe: rhawm: lhat ka Siyiex heue:. [Lai Yaog Yaw 55:19] ရှေးကာလမှစ၍ အမြဲစီရင်သောဘုရားသခင်သည်နားထောင်၍သူတို့ကိုနှိမ့်ချတော်မူမည်။သူတို့သည်ပြောင်းလဲခြင်းမရှိသောကြောင့်ဘုရားသခင်ကိုမကြောက်မရွံ့ကြ။ 那没有更变、不敬畏神的人、从太古常存的神、必听见而苦待他。 *God will give ear, and humble them, he who is enthroned from of old; because they keep no law, and do not fear God. [Selah] [Psa. 55:19]* ☞ baoh[1] [*var.*]. /*f*7/

bax[1] [nbax] /baʔ/ **1** *vt.* ဖိတ်–၊ ဖိတ်ကြား–၊ ပင့်–၊ ခေါ်– (လမ်းကြုံလို့ဝင်ခေါ်သည်၊ တမင်သက်သက်ခေါ်ဖိတ်ခြင်းမျိုးမဟုတ်ပါ။ [အိုင်မွန်း]ု 约, 邀 *yuē, yāo* invite sb to do sth., take sb. along. **:** bax nawh hu:. သူ့ကိုဝင်ခေါ်သွားလိုက် 约他去。 *invite him to go.* **2** *vt.* ဝင်ခေါ်– 捎 *shāo* carry, take along sth., hand-deliver sth. for sb., drop sth. off for sb.. **:** veh bax daux krax. လမ်းမှာဝင်ခေါ်လိုက်ပါ။ 顺路捎上。 *drop it off on the way.* ☞ hak[2], teei ② [ceu 1], sipaox, sibaox [ceu 2] [*syn.*]. ☞ tiag[4], kok ②, gaok, ghaok [ceu 1] . /*f*5/

bax[2] [nbax] /baʔ/ *vt.* ချေး–၊ ငှား– 借, 借用 (?) *jiè, jièyòng* borrow, lend (?). **:** Mau khri: hoik tawx ex bax, ma: kaung: hoik guah ex cie. ပိုက်ဆံကို ချေးတယ်။ လယ်တွေကိုတော့ အပိုင်ယူဖို့ဝေပေးတယ်။ 银金借给咱们用，田地分给咱们种。 *Money has been given to us to borrow, fields have been distributed to us to have.* ☞ ba:[2] [*var.*]. ☞ ceuk ③, rawg ②, vai[1] ②, yaog[2] ①, yaog yaing [*syn.*]. /*f*5/

ba:[1] [nba] /ba/ *n.* ပေါင် 大腿 *dàtuǐ* thigh. **:** Ba: cak hak poeh. သမင်ပေါင်ရိုသရေ။ 鹿腿麂皮。（常给头人上贡之物。）*Leg of venison, pelt of muntjac. (Objects often given as gifts to tribal headmen.)* | **ba: viang** ပေါင်ရင်း 大腿 *thigh* /*f*0.0108/ /*f*7/

ba:[2] [nba] /ba/ *v.* <VM?> ချေးယူ–၊ ငှားယူ– 借. 借用（短期的借，不付利息）*jiè, jièyòng (duǎnqīde jiè, bùfù lìxī)* borrow (things, short-term, with no interest). **:** Hu: ba: aux gaox sawm ka nawh kawx. ကျွန်တော် မနေ့က သူ့ဆီ စားဖို့ ဆန်သွားချေးယူတယ်။ *Yesterday I went to him to borrow rice to eat.* | Sigrit mhaing: tix ba:, sigra: mhaing: tix rawm. ပုရစ်တောင်းချေးတယ်၊ နံကောင်ချေးပေးတယ်။ 蟋蟀求借，螽斯告贷。（祈祝丰收的用辞。谷物之多，使蟋蟀螽斯之类都要来借贷了。）*The cricket wil request credit and the katydid will request a loan. (A prayer for a bountiful harvest, with plenty to loan out.)* ☞ bax[2] [*var.*]. ☞ ceuk ③, rawg ②, vai[1] ②, yaog[2] ①, yaog yaing [*syn.*]. ☞ rawm[1] . /*f*0.0108/ /*f*7/

ba:[3] [nba] /ba/ *vi.* ယို–၊ စီး–၊ ယိုစီး–၊ စီးကျ– 流, 淌 *liú, tǎng* flow, run, pour. **:** Rawm ba: tix lih khaing piang rang:. ေ ျာက်ပေါ်ကနေရေစီးကျလာတယ်။ *Water flowed out from above the rocks.* /*f*7/

bag [nbāg] /bạk/ *vi.* ကွဲ–၊ ကွာ–၊ ပြဲ– 裂开, 撕破 *lièkāi, sīpò* split. **:** Bag khaox. သစ်ပင်ကွဲသွားတယ်။ 木头裂开了。 *The tree split apart.* | Bag caong khlax. ေ ►►►ဘီခြေထောက်ပြဲသွားတယ်။ 裤脚撕破了。 *The trouser leg split.* ☞ pag [*mor.*].

bag bao [nbāg nbāo] /bạk bạu/ **1** *vs.* နှစ်ဆတိုး–၊ ထပ်–၊ ပွား– 重叠 *chóngdié* doubled, doubled up, in layers, duplicated. **:** Bwan: ex gawng singai bag bao paoxtix nyawm ngie tix yaox. အဝေးကတောင်အထပ်ထပ်ကို မျှော်ကြည့်ရတာ သိပ်သာယာတာပဲ။ 远望重叠的山峦好看极了。 *It is lovely for us to gaze off in the distance at layer after layer of mountains.* **2** *vt.* ပုံ–၊ ထပ်– 摞

luò pile, pile up, stack. **:** bag bao mad brex piang lhang: moi. နွားကျောပေါ်မှာ ကောက်ရိုးထုပ်တွေထပ်လိုက်။ 把稻草摞在牛驮子上。 *stack bundles of straw on an ox's packframe.*

bang: [nbang] /baŋ/ **1** *n.* တည်းခို– 棚(临时的) *péng (línshí de)* pen, holding pen, corral (temporary). **2** *n? comb. form?.* လူများဝိုင်းဖွဲ့ရာ□□□□ 馆子 (?) *guǎnzi* establishment, institution, site, place (?). **:** Plih lox dang: plai:, krai lox bang: kum:. အရက်ဘားမှာစကားထုတ်ဖော်ပြောမယ်၊ စကားဝိုင်းမှာစကားပြောမယ်။ 吐话饮酒场, 说话聊天处。(什么话都可以说，即使说错了，人家也不会怪罪。) *Talking freely at a drinking establishment, speaking at a chatting place. (?) (Places where one can talk without worrying about disapproval.)* | **bang: plai:** အရက်ဆိုင် (ဘား) 酒吧 *bar, pub* **3** *v.* တပ်ချ–၊ တည်းခို– 歇息, 宿营 *xiēxī, sù yíng* make camp, set up camp. **:** Bang: kix tin: kawx. သူတို့မနေ့ကဒီမှာတည်းခိုတယ်။ 他们昨天在这里歇息。 *They made camp here yesterday.* | Cub tab kix bang: ka gawng an:. စစ်တပ်တွေ ဟိုးတောင်ပေါ်မှာ တပ်ချတယ်။ 部队在那个山上宿营。 *The troops camped on that hill.* /*f*0.0201/ /*f*4/

bang: kum: kawng: [nbang gum gong] /baŋ kum kɔŋ / *n.* အစည်းအဝေးခန်းမ 会场 *huìchǎng* venue, meeting place, site of meeting. ☞ dee khai: hui: [*syn.*].

bang: praix pa yi [nbang brāix ba yī] /baŋ prạiʔ pa ʐi/ *n.* <VM?> လွတ်လပ်လဟာပြင် 空虚混沌 *kōngxū hùndùn* void, empty, chaos. **:** Haktiex ang: koe: pakpeung:, mawh bang: praix pa yi. [Lai Yam Jah 1:2] မြေကြီးသည်အဆင်းသဏ္ဌာန်မရှိ၊ လွတ်လပ်လဟာဖြစ်၏။ 地是空虚混沌。 *The earth was without form and void. [Gen. 1:2]*

bang: plai: [nbang blai] /baŋ plai/ *n.* 酒吧 *bar, pub, drinking establishment* bar, pub. ☞ dang: plai: [*syn.*].

bang: su saoh [nbang su saoh] /baŋ su sauh/ *n.* လှုပ်ရှားမှု 运动 *yùndòng* movement (lit. 'arousing place'?).

bang: lawli [nbang lō lī] /baŋ lɔ̰ ḷi/ *n.* ကားဂိတ် 车站 *chēzhàn* bus station, bus depot (US) (lit. 'vehicle establishment'). ☞ dee paung lawli, cheu: cang: [*syn.*]. ☞ kaog lawli .

bang: leuh [nbang leh] /baŋ lɤh/ *vi/vt?.* ခုန်–၊ ယမ်း–၊ ခလောက်ဆန်– 颠簸 *diānbǒ* jolt, bump, rock, bounce around. **:** Khlu: khlik krax daing: bang: leuh cheu:. လမ်းကချိုင့်ချည်းပဲ။ ကားတအားခု□□ တယ်။ 道路不平, 车子颠簸得厉害。 *The road was bumpy and the vehicle jolted violently.* ☞ pa: leuh, pang: leuh, peu: leuh, peung: leuh, lang: leuh, beung: leuh [*var.*]. ☞ jang: leuh, ji: leuh [*syn.*].

bang: lia [nbang līa] /baŋ ḷia/ *vi.* လိမ့်–၊ တလိမ့်ခေါက်ကွေးကျ– 滚 *gǔn* roll, tumble. **:** Simaox bang: lia ka rieh sen:. 石头滚到坡下去了。 *The rock rolled down the hill.* ☞ lang: lia (lang lia), jang lia [*var.*].

bang: aw: [nbang o] /baŋ ʔɔ/ *n.* အိုးမည်း 锅炱, 锅烟子 *guōtái, guōyānzi* pot black. **:** Phak aw: mhawm:, kieh bang: aw: singax. အိုးမဲပြောင်အောင်အိုးကိုကောင်းကောင်းဆေးပါ။ *Scrub the pots and get the pot black cleaned off.* ☞ pang: aw: [*var.*]. ☞ pawng:[2] [*syn.*].

ban: [nban] /ban/ **1** *vi.* နား–၊ နားခို– 栖, 栖息 *qī, qīxī* perch, roost. **:** Ban: sim: ka kak khaox. ငှက်သစ်ပင်ပေါ်မှာနားနေသည်။ 鸟栖息在树枝上。 *A bird perched on the tree branch.* | khaox ban: keed. ငုံးငှက်နားသောသစ်ကိုင်း။ 鹌鹑栖息的树。 *a tree where quail roost.* **2** *vi.* တည်းခို– 住宿 (?) *zhùsù* lodge, stay. ☞ pan:[4] [*var.*].

bau lhiao: [nbae hliao] /baɯ lʰiau/ *n.* ကြွပ်ကြွပ်အိတ် 饲料袋 *sìliàodài* feedbag. **:** Nawh chup bau: lhiao: kah jheeh law. သူကြွပ်ကြွပ်အိတ်ကိုမြင်းလားပါးစပ်မှာစွပ်တယ်။ 他把饲料袋套在骡子嘴上。 *He attached the feedbag to the mule's mouth.*

bauh [nbāeh] /bạɯh/ **1** *cl.* <KRAUNG> တစ်လှေ့စာ 场 *chǎng* threshing load (?). **:** Nghox ankix kawn: kub tix bauh. အဲဒီစပါးတွေ တစ်လှေ့စာမကဘူး။ 那些稻谷还够打一场。 *That rice grain is more than a single threshing.* **2** *n.* <KRAUNG> တုတ်၊ အဝတ်လျှော်တုတ် 捣衣杵 *dǎoyīchǔ* stick for beating clothes (in washing). ☞ khaox bauh (2) [*syn.*]. ☞ pauh (pah) [*mor.*].

baux[1] [nbāex] /bạɯʔ/ **1** *vt.* ခွဲ–၊ ဖြတ်– 截, 截断 *jié, jiéduàn* cut, sever. **:** Baux gaw khaox in: mawh ra: nge:. ဒီသစ်ချောင်းကို နှစ်ပိုင်းခွဲလိုက်။ 把这棵木头截成两节。 *Cut this board into two sections.* **2** *cl.* ပိုင်း၊ ကန့်၊ စ 节, 段 *jié, duàn* section, cut-off piece. **:** khix tix baux. ထင်းတစ်စ 一节柴。 *a piece of firewood.* **3** *cl.* ရာသီ 季 *jì* season. **:** Haktiex Paraog Congkawx tix num guah ngie koe: ra: baux. တရုတ်ပြည်ထဲက"ဝ"ပြည်နယ်မှာ တစ်နှစ်ကိုနှစ်ရာသီပဲ ခွဲထားတယ်။ 中国阿佤山地区一年只分两季。 *In the Wa area of China a year is divided into just two seasons.* | Haktiex Meung Vax tix num gwieh koe: loe: baux, baux raux, baux rung, baux kuat. "ဝ"ပြည်နယ်မှာ မိုးရာသီ၊ ဆောင်းရာသီ၊ နွေရာသီဆိုပြီး တနှစ်ကိုရာသီ□ □ခုပိုင်းထားတယ်။ *In the Wa State a*

year is divided into three seasons: the rainy season, the cold season, and the dry-hot season. **4** *n.* ဇယား၊ မြေပုံ၊ အချိန်ဇယား 表 *biǎo* chart, schedule, table. **:** baux bawg lawli. ကားအချိန်ဇယား 汽车时间表。 *bus schedule.* **5** *comb. form.* <VM?> ရုံး၊ ဗြူရို၊ ဌာနစိတ် 局 *jú* office, bureau, section, agency, division (of government). **: baux gau feek** ပညာရေးဗြူရို 教育局 *education bureau* /*f*0.0516/ /*f*5/

baux[2] [nbāex] /bạɯʔ/ *vs.* မွှေး–၊ ကြိုင်–၊ သင်းပျံ့– 香（指味道好）*xiāng (zhǐ wèidao hǎo)* fragrant, smells good, pleasant-smelling. **:** baux eep in:. ဒီဆန်မွှေးတယ်။ 这饭香。 *this rice smells good.* /*f*0.0516/ /*f*5/

baux[3] [nbāex] /bạɯʔ/ *vi.* အံ့ကိုက်၊ အနေတော်၊ တော်–၊ သင့်တော်– 合适, 合身（指穿戴）*héshì, héshēn (zhǐ chuān dài)* suitable, fit, fits (of clothing). **:** Mhok in: jiiet baux ka kaing: maix. ဒီဦးထုပ်ခင်ဗျားခေါင်းနဲ့ အံ့ကိုက်ပဲ။ 你戴这顶帽子正合适。 *This hat fits your head perfectly.* /*f*0.0516/ /*f*5/

baux[4] [nbāex] /bạɯʔ/ *vt.* အပူမီးသွေးစုပ်ကု– (ဖန်ပြားကိုအရေပြားပေါ်တင်ပြီး အပူ[illegible]ကာလေဟာနယ်ဖြစ်အောင်ဖန်တီးယူပြီးကုသည့်ကုထုံး။ နမိုးနီးယား၊ ရိုးဆက်ရောင်ရမ်းနာ စသည်တို့ကိုကုသရာတွင်သုံးတတ်သည်) 拔罐（指拔火罐）*bá guàn (zhǐ bá huǒguàn)* cupping, moxibustion, (applying a cupping glass to the skin and heating to create a vacuum as therapy for arthritis, pneumonia, muscle pain, etc.). **:** Puk nawh taix tix, baux nawh ih ceeix. သူ့လက်ခေါက်သွားလို့အပူမီးသွေးစုပ်ကုသတယ်။ 他的手扭着了, 帮他拔一下火罐。 *He sprained his wrist, so treat him with cupping.* /*f*0.0516/ /*f*5/

baux khaox [nbāex kaox] /bạɯʔ kʰauʔ/ *n.* သစ်ကြမ်း 原木 *yuán mù* raw timber.

baux yam [nbāex yām] /bạɯʔ ʑạm/ *n.* အချိန် (အကန့်အသတ်) 节令 *jiélìng* season.

baux yam kuat [nbāex yām guad] /bạɯʔ ʑạm kuat/ *n.* ဆောင်းရာသီ 寒季 *hánjì* the cold season (October or November-February). **:** Baux yam kuat jah daux khix-10 hoek khix-2, kawn: pui sum: to: rung dau khix-11 hoek khix-12, sidaing: kuat, lih rawm: sidap, rawm: simawg, rha: kawn: pui daing: ki kaing hu: kid khix tang: khix, sivoe vaw num khraox. [illegible] ရာသီကဆယ်လပိုင်းမှာစပြီး[illegible]တော့နှစ်လပိုင်းမှာဆုံးတယ်၊ လူတွေနွေသီးနှံကိုဆယ်တစ်လပိုင်းကနေဆယ့်နှစ်လပိုင်းမှာစိုက်တယ်၊ အရမ်းချမ်းအေးတယ်၊ နှင်းတွေကျတယ်၊ မြူခိုးတွေကျတယ်၊ လူတွေအရမ်းအလုပ်များတယ်၊ နှစ်သစ်ကူးပွဲမရောက်ခင်ထင်းသွားခု[illegible]

baux yam khraox [nbāex yām kraox] /bạɯʔ ʑạm kʰrauʔ/ *n.* ရာစုသစ်၊ ခေတ်သစ် 新时期 *xīn shíqī* new era.

baux yam raux [nbāex yām rāex] /bạɯʔ ʑạm rạɯʔ/ *n.* <VM?> စိုစွတ်ရာသီ၊ မိုးရာသီ 雨季 *yǔjì* rainy season, wet season, monsoon (May or June-September or October). **:** Baux yam raux, jah daux khix-5 hoek daux khix-9, lhiex lih daux khix-5, kawn: pui sum: to: ma:, nghox, sivawng, khawx, koi: daux khix-8. မိုးရာသီက မေလမှာစပြီးစက်တင်ဘာအထိ၊ မိုးမေလမှာ စရွာတယ်။ ကောက်ပဲသီးနှံတွေကို သြဂုတ်လ[illegible]ာစိုက်တယ်။ *The rainy season begins in May and lasts until September; the rains come in May; people plant crops--rice, maize, [khawx?], millet--in August.* ☞ mai: raux, bawg raux, daux raux, raux[2] [*syn.*].

baux yam rung [nbāex yām rūng] /bạɯʔ ʑạm rụŋ/ *n.* ခြောက်သွေ့ရာသီ 旱季 *hànjì* dry hot season (February or March-May or June). **:** Baux yam rung jah daux khix-2 hoek khix-5, sidaing: siaoh sieem:, praix klawng: mai: koek ka sidaing: hax lhax khaox lhax ox, khrum: khaing: kak, kawn:... ☞ mai: rung, bawg rung, daux rung, rung [*syn.*].

bau: [nbae] /baɯ/ *n.* <KRAUNG> အိတ်၊ ကျောကပိုး အိတ်၊ စလွယ်အိတ် 挎包, 背包 *kuàbāo, bèibāo* shoulder bag, bag with a strap, backpack, knapsack,. /*f*0.016/ /*f*8/

bau: kawg [nbae gōg] /baɯ kɔ̣k/ *n.* လွယ်အိတ် 小背包 *xiǎo bèibāo* small backpack, knapsack, rucksack.

bau: pux [nbae būx] /baɯ pụʔ/ *n.* [illegible]ကပိုးအိတ် 大背包 *dà bèibāo* large backpack.

bau: dhawng: [nbae ntong] /baɯ dʰɔŋ/ *n.* [illegible]ကပိုးအိတ် 背袋（较大的）*bèidài (jiàodà de)* backpack (large).

bau: lai [nbae lāi] /baɯ lại/ *n.* စာလွယ်အိတ်၊ ကျောင်းလွယ်အိတ် 书包 *shūbāo* bookbag, student's backpack.

baug[1] [nbāeg] /bạɯk/ *v.* <BRIE> (ကြက်ခြေထဲတွင်ဝပ်မြဲဝပ်ပြီးဥမည်တော့သော) (?) 赖抱（指母鸡不下蛋了赖在窝里）*lài bào (zhǐ mǔjī bù xiàdàn le lài zài wōli)* (refers to a hen chicken which stops laying eggs). **:** Baug ia: ang: lai: tawm:. ...ကြက်မည်တော့ဘူး။ 鸡赖抱不下蛋了。 *The chicken is no longer laying eggs.*

baug[2] [nbāeg] /bạɯk/ *n.* <KHAOX,SAUX> [illegible]ရွက်ပင် / တောဆေးရွက်ကြီးပင် 假烟叶树, 野烟叶 *jiǎyānyèshù, yěyānyè* (a tree, Chn. 'false tobacco-leaf tree, wild tobacco-leaf'). ☞ khaox baug, khaox sidah preng [*syn.*].

baug khwan: [nbāeg kuan] /bạɯk kʰuan/ *vo.* <LI> ဝိညာဉ်ခေါ်– 叫魂 *jiào hún* call the soul. ☞ kok khwan: [*syn.*].

baoh[1] [nbaoh] /bauh/ *vi.* ပွင့်– 敞开 *chǎngkāi* open. **:** baoh siviex. တံခါး ပွင့်တယ်။ 门敞开了。 *the door opened.* | **baoh ma: la rawm:** ေ ကင်ဖွင့်လှစ်ပြီးရေတွေစီးတယ်။ 天开水流（意为开天辟地的时候） *The earth opened and the waters flowed. (refers to the origins of the earth)* | Maix tag sang; yaox baoh raoma:. [Yohan 1:51] ေ ကာလ၌ကောင်းကင်ဖွင့်လှစ်သည်ကိုသင်တို့သည်မြင်ကြရလတံ့။ 你们将要看见天开了。 *You will see heaven opened. [Joh. 1:51]* ☞ bah [*var.*]. ☞ paoh [*mor.*]. /*f*4/

baoh[2] [nbaoh (nbāoh)] /bauh, bạuh/ *loc.* နား၊ အနီး အနား၊ အနီးတဝိုက် 带, 地带, 附近 *dài, dìdài, fùjìn* vicinity, area nearby. **:** Baoh in: to: tiag haoh kah. ဒီအနီးအနား တောရိုင်း တိရစ္ဆာန်သိပ်ပေါတယ်။ 这一带野兽很多。 *There are a lot of wild animals in this vicinity.* | Baoh kaung: in: ox daing: haoh kah. ဒီလယ်အနီးတဝိုက် ဝါးတစ်အား ပေါတယ်။ 这块田地附近竹子很多。 *Bamboo is very plentiful in the area surrounding the paddy fields.* /*f*4/

baoh[3] [nbāoh] /bạuh/ *n.* ပါး၊ ပါးပြင် 腮, 腮帮子 *sāi, sāi bāngzi* cheek. /*f*0.0139/ /*f*4/

baoh meung [nbaoh mēng] /bauh mɤ̯ŋ/ *n.* ေ ဌာနေ၊ ဒေသ 地区 *diqū* district, region, area. ☞ ti: chi: [*syn.*].

baoh rhawm: [nbaoh hrom] /bauh rʰɔm/ *vs.* သဘောပေါက်– 开窍 *kāi qiào* understand, come to understand clearly, realise. **:** Nawh baoh rhawm: khaix gau tix. သူသင်ယူပြီးနောက်ပိုင်း သဘောပေါက်သွားတယ်။ 他学习后思想开窍了。 *After he had studied, he came to understand.*

baox[1] [nbāox] /bạuʔ/ **1** *adv-pre.* ေ ပြန်၊ ၂ခေါ် 再, 又（重复） *zài, yòu (chóngfù)* again. **:** baox hu: tix bawk. ေ ပြန်သွားဦး။ 再去一次。 *go once again.* | **baox deeh** ေ ထပ် 再, 又 *again* | Singaix pasax Yohan baox deeh cung tau mai: kawncau nawh ra: kaux. [Yohan 1:35] ေ ယောဟန်သည်သူ့နောက်လိုက်များနှင့် ထပ်၍ရပ်တော်မူ၏။ 再次日、约翰同两个门徒站在那里。 *Again the next day John was standing with two of his disciples [Joh. 1:35]* **2** *adv-pre.* ပြီး တော့၊ နောက်ပြီးတော့၊ ဒဲ့အပြင်၊ နောက်ထပ် 又（更进一层） *yòu (gèng jìn yīcéng)* and then, further, more. **:** Ka voe mawh pui ra:, tivud baox hoek loe:, khaix baox hoek tikaux, kix koe: pui liah kaux. အရင်ဆုံးလူနှစ်ယောက်၊ တစ်ခဏနေသုံး ယောက်ထပ်လာတယ်၊ နောက်တစ်ယောက်ထပ် လာတယ်၊ သူတို့အားလုံးခြောက်ယောက်ရှိတယ်။ 先前有两个人，一会儿又来了三个人，后来又来了一个，他们一共有六个人。 *First there were two people, then after a while three more came, then still another came, and there were six people all told.* **3** *vt.* ထပ်ထည့်–၊ ထပ်ဖြည့်–၊ ပေါင်း– 加, 添 *jiā, tiān* add. **:** baox loe: mu:. သုံးခုပေါင်းလိုက်။ 加三个。 *add three things.* | baox nawh ih taux. သူ့ကိုဟင်းထပ်ထည့်ပေးပါ။ 添些菜给他吃。 *add some vegetables for him to eat.* ☞ lai baox [ceu 1] [*syn.*]. /*f*0.1466/ /*f*3/

baox[2] [nbāox] /bạuʔ/ *adv-pre.* ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ [ကြီယာ]ချင်[ကြီယာ]မယ်။ 也许 *yěxǔ* perhaps (then again). **:** Baox mawh nawh eue:. သူပဲ ဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ 也许是他吧。 *Maybe it's him.* /*f*0.1466/ /*f*3/

baox ting [nbāox dīng] /bạuʔ ṭiŋ/ *vt.* ချဲ့–၊ ချဲ့ထွင်– 扩大, 加大 *kuòdà, jiādà* expand.

baox thie: [nbāox tie (nbaox tie)] /bạuʔ tʰɛ, bauʔ tʰɛ / *vt.* ဖြည့်–၊ ထပ်ဖြည့်–၊ ပေါင်းထည့်– 增加, 补充 *zēngjiā, bǔchōng* add, supplement. **:** Baox thie: yix ih rawm: rheep ceeix. ကျွန်တော်တို့ကိုဟင်းရည်နည်း နည်းထပ်ထည့်ပေးပါ။ 再给我们加点儿菜汤。 *Add some more vegetable soup for us to have.* | Sawm: sak, baox thie: eep lie! ဝအောင်စား၊ ထမင်းထပ်ထည့် အုံးလေ။ *Eat your fill, we'll add more food! (?)* ☞ thie:, thiem: thie: [*syn.*].

baog [nbāog] /bạuk/ **1** *n.* ေ ကူး 洋镐（挖土工具） *yánggǎo (wā tǔ gōngjù)* mattock. pickaxe (digging implement). **2** *vs.* ေ ကက်– 直（指挖土工具装得不合适） *zhí (zhǐ wā tǔ gōngjù zhuāng dé bùhéshì)* (too) straight (refers to a digging implement which is mounted incorrectly). **:** Khaw: in: chaox tix baog tok tix. ဒီပေါက်ပြားပေါက် ရတာတုံးလိ ။ 这把锄头装得太直了。 *This mattock is mounted at too straight an angle.* ☞ moe:, moe: kawp, moe: lug, moe: thah, moe: vieh [ceu 1] [*syn.*]. ☞ paog[1] [ceu 1] [*mor.*].

baog su [nbāog sū] /bạuk sụ/ *n.* <KAUNG:> ေ ကက် ချွန်း 十字镐, 镐头 *shízìgǎo, gǎo tóu* pick, pickaxe, mattock.

baog rhang: [nbāog hrang] /bạuk rʰaŋ/ *n.* သွားခေါ– (သွားခေါ–) 龅牙 *bāo yá* protrude(of teeth), buck tooth, person with buck tooth.

bai [nbāi] /bại/ **1** *n.* အမြှုပ်၊ ရေမြှုပ် 沫, 泡沫 *mò, pàomò* foam, suds. **2** *vs.* အမြှုပ်ထ–၊ 泡沫多（形容好用） *pàomò duō (xíngróng hǎoyòng)* foamy, sudsy. **:** Sipiag in: daing: bai. ဒီဆပ်ပြာအမြှုပ်အရမ်း ထတယ်။ 这个肥皂用起来泡沫很多。 *This soap is very sudsy.* /*f*9/

baik [nbaig] /bac/ *vt.* ေ (ဟင်းသီးဟင်းရွက်) ဆေး ကြော– 洗（细致地） *xǐ (xìzhì de)* wash,

scrub. **:** baik taux. ဟင်းရွက်ဆေးသည်။ 洗菜。 *scrub vegetable.* /*f*10/

baik [nbaig] /bac/ *vs.* အရသာမရှိဘူး၊ အရသာမဲ့ 淡, 无味 *dàn, wú wèi* tasteless. **:** Gaox in: baik tix ih. ဒီဆန်စားရတာအရသာမရှိဘူး။ 这米吃起来无味。 /*f*10/

baih [nbaih] /baih/ *vi.* ကွာ–၊ ကွဲ–၊ ပြုတ်–၊ 脱落 *tuōluò* come apart, come off, separate. **:** Baih lhox khaox. သစ်ခေါက်အပင်ကနေ ကွာတယ်။ 树皮脱落了。 *The bark came off the tree.* ☞ paih [*mor.*].

baix [nbaix] /baiʔ/ *n.* <KHAOX> နာနတ် 碎米果（果实细小, 成熟时呈黑红色, 味酸甜, 可食）*suì mǐ guǒ （guǒshí xìxiǎo, chéngshú shí chéng hēi hóngsè, wèi suān tián, kě shí)*. ☞ plix baix [*syn.*].

baig [nbāig] /bạc/ *vt.* ေ–ွး–၊ ချောင်းဟန့်ပြီးထွေး– 吐, 唾 *tǔ, tuò* spit (with projectile force). **:** baig ghak. တံတွေးဟန့်ပြီးထွေး။ 吐痰。 *spit out saliva (with force).* ☞ ghak [*syn.*]. ☞ peh[1] . /*f*8/

baig ghak [nbāig nkag] /bạc gʰak/ *vo.* သလိပ်ထွေး– 吐痰 *tǔtán* spit (is this a separate lexical item? -- already an example under nbāig).

baing [nbāing] /bạŋ/ *v.* ပြည့်–၊ ပြည့်လျှံ– 满（指一种容器中所装东西刚好齐平该容器的上沿）*mǎn(zhǐ yīzhǒng róngqì zhōng suǒ zhuāng dōngxi gāng hǎo qí píng gāi róng qì de shàng yán)* full. **:** Baing rawm: mai: guh dung. ေ–ွ–ွင်းမှာရေပြည့်နေတယ်။ 水已经满到水塘边了。 | Pui hoik baing pak. လူတွေပြည့်လျှံကုန်ပြီ။ 场子里人满了。

baing: [nbaing] /baŋ/ *n.* <TIEX> ေ 风 *fēng* wind. **:** Baing: taih sibex aux hu:. ကျွန်တော့် အင်္ကျီလေတိုက်သွားတယ်။ *The wind blew away my clothes.* ☞ bhaung: [*var.*].

po [bōu] /poู/ ☞ bo .

bo [nbōu] /boู/ **1** *tw.* ညနေ၊ ညနေခင်း၊ ညချမ်း 晚上 *wǎnshang* evening, afternoon, late. **2** *cl.* ညနေ 晚, 晚上 *wǎn, wǎnshang* evening (classifier for evenings). **:** Yuh aux nawh： ra: bo. ကျွန်တော် နှစ်ညနေလုပ်တယ်။ 我做了两晚上。 *I worked two evenings.* ☞ po [*var.*]. ☞ ngawb [*ant.*]. /*f*0.0268/ /*f*6/

bo praix [nbōu brāix] /boู prạiʔ/ *tw.* ညနေဆည်းဆာ၊ နေဝင်ရီတရောအချိန် 傍晚 *bàngwǎn* afternoon, early evening, dusk, nightfall (ca. 17:00-19:00). ☞ plakbo, krax bo [*syn.*].

bok [nboug] /bok/ *v.* <LI> အော်–၊ ခေါ်– 叫（魂）（传统宗教）*jiào (hún) (chuántǒng zōngjiào)* call, summon (a spirit, in traditional religion). /*f*10/

boh [nbouh] /boh/ **1** *vt.* ပျောက်မှုန်း–၊ ချေဖျက်– 消灭 *xiāomiè* destroy. **:** boh pui koeng yum uik. ရန်သူအားလုံးသေအောင်ချေမှုန်းလိုက်တယ်။ 把敌人消灭掉。 *destroy the enemy.* **2** *vt.* ကုန်အောင်စား–၊ ပြောင်စင်အောင်စား– 吃光 *chī guāng* eat up, devour completely. **:** boh nex inkix. ဒီအသားတွေကုန်အောင်စားလိုက်။ 把这些肉吃光。 *eat up this meat.* /*f*8/

bohrhawm: (boh rhawm:) [nbouh hrom (nbōuh hrom ?)] /boh rʰɔm, bo̯h rʰɔm (?)/ *vs.* <VM?> မနာလို၊ ဝန်တို– အူတို– 忌妒, 嫉妒 *jìdu, jídù* jealous. **:** ang mawh ka daux pa simah simaing: mai pa bohrhawm: bohrhi: heue. [Romax 13:13] ...ရန်တွေ့ခြင်း၊ ဂုဏ်ပြိုင်ခြင်းအမှုတို့ကို ကြဉ်ရှောင်၍... 不可争竞嫉妒。 *not in strife and jealousy. [Rom. 13:13]*

bo: [nbou] /bo/ **1** *n.* ဆုံ (ငရုတ်ဆုံ) 臼, 碓 *jiù, duì* mortar (concave stone bowl for pounding grain with pestle). **2** *cl.* ဆုံ 臼, 碓 *jiù, duì* (classifier for mortarfuls of grain). **:** tauh nghox tix bo:. စပါးတစ်ဆုံထောင်းမယ်။ 舂一臼稻谷。 *pound a mortarful of rice grain.* ☞ po:[1] [*var.*]. ☞ ceen: ②, jeen:, jawk[2] [ceu 1] [*syn.*].

bon:[1] [nboun] /bon/ *n.* <VM?> မိန်းမ၊ မိန်းကလေး 女人, 女的 *nǚrén, nǚde* woman, female. **: kawn: si mex kawn: bon:** 子女。 *sons and daughters.* ☞ bun:, sibun:, si bon:, bon [*var.*]. ☞ simex [*ant.*].

bon:[2] [nboun] /bon/ *n?.* <VM?> ကုသိုလ်၊ ဘုန်း glory, merit (?). **:** Nawh phit bon: miex keeing tix. သူမိ ိ ိ:ကိုပြစ်မှားတယ်။ *He violated his parents' good faith. (?)* [Mán? [ဘုန်း]]. /*f*8/

bu[1] [nbū] /buู/ **1** *n.* အထူ၊ ထု 厚度 *hòudù* thickness. **2** *vt.* ထူလာ–၊ ထူအောင်လုပ်–၊ ကျပ်နေအောင်စိုက်–၊ ကျပ်နေအောင်ကြဲ– 加厚 *jiā hòu* thicken, sow densely. **:** Pex paw lai: bu simie nghox. ပျိုးကိုကျပ်နေအောင် မကြဲနဲ့။ 你们不要把稻谷种加（撒）厚了。 *Don't sow the rice seeds too densely.* ☞ pu [*mor.*]. /*f*10/

bu[2] [nbū] /buู/ *n.* <BEEN> မျိုးရိုး၊ မျိုးနွယ်၊ ထပ်– (မျိုးရိုး၌အချင်းချင်းလက်ထက်လျှင်ထပ်တယ်လို့ခေါ်တယ် (အမျိုးအချင်းချင်းပြန်ယူ) 同姓, 近亲, 近血缘 *tóngxìng, jìnqīn, jìnxuèyuán* close relative, fellow clan member, blood relation. /*f*10/

bu bliex jee blaong [nbū nblīex njēe nblāong] /buู blɛ̯ʔ dʑɯู blạuŋ/ *phr.* ဟိုဟိုဒီဒီ 左顾右盼 *zuǒgùyòupàn* look all around. ☞ simi jee blaong [*syn.*].

buk [nbug] /buk/ *vi/vs.* ကွဲအက်–၊ ကြိုး– 折(未断开), 扭而未断 *zhé (wèi duànkāi), niǔ ér wèi duàn* bend (without breaking). **:** Ox hoik buk. ဝါးကွဲအက်သွား ပြီ။ 竹子折了。 *the bamboo bent.* ☞ puk [*mor.*]. /*f*9/

but [nbud] /but/ *vt.* ဆန်ခါချ–၊ ပြာချ–၊ ပြာတီး– 筛选, 浸选 *shāixuǎn, jìn xuǎn* sieve, cull by soaking (?). **:** but simie nghox. ဆန်ပြာတယ်။ 筛选稻谷种子。 *sieve seed rice (to cull out the best seed).* /*f*8/

but [nbud] /but/ *comb. form.* ပုံသေဈေး၊ ပုံမှန်ဈေး 定 *dìng* fixed, decide, set[AM]. **:** coh but. ပုံသေဈေး နဲ့ရောင်းတယ်။ 定好卖价。 *sell at a fixed price.* /*f*8/

but rhawm: [nbud hrom] /but rʰɔm/ *vs.* စိတ်ကြီး–၊ ခေါင်းမာ–၊ တဇွတ်ထိုးလုပ်–၊ ပေ–၊ ကပ်– 固执 *gùzhí* stubborn. **:** sidaing: but rhawm:. စိတ်သိပ်ကြီး တယ်။ 非常固执。 *very stubborn.*

buh tix [nbuh tix] /buh tiʔ/ တစုံတစ်ရာ၊ တစုံတခု၊ တခုခု 什么（任指）*shénme (rèn zhǐ)* something, anything. **:** Yam van kawn nghox caw tix shiao ka simie pa hoit buh tix deuh pa mhawm lih heue. | Aex ang yuh buh tix. ကျွန်တော်ဘာမှမလုပ်ဘူး။ 我什么也不做。 *I'm not doing anything; I'm doing nothing.* ☞ tid tix [*syn.*].

bux [nbūx] /bṵʔ/ **1** *cl.* ပိုး–၊ ကျောပိုး–၊ ကုန်းပိုး– 背 *bèi* load (on back), backful. **:** khix tix bux. ဝေ၂ကတပိုးစာထင်း 一背柴。 *a back-load of firewood.* **2** *n.* ဝေ၂ပြင်၊ နောက်ကျော၊ ကျော 背部 *bèibù* back (of body). ☞ pux [*mor.*].

bu: [nbu] /bu/ *n.* <KHAOX> သက်ကယ်ပင်အမျိုး အစားတစ်မျိုး 四脉金茅, 灰茅草（草本, 可编草排）*sì mài jīn máo, huī máo cǎo (cǎo běn, kě biān cǎo pái)* cogongrass(?).

bu: boi: [nbu nboi] /bu bɔi/ *vt.* လွန်းတင်–၊ ပွတ်တိုက်– 揉来揉去 *róulai róuqu* roll back and forth, rub to and fro, knead repeatedly. ☞ boi: [*mor.*].

bug [nbūg] /bṵk/ *n.* ဝေ ▯▯ ▯▯▯▯▯▯ (ဗူးသီး ခြောက်နဲ့လုပ်တယ်) 瓢 *piáo* ladle (usually made from a gourd). **:** **bug khaox** သစ်သားယောက်မ 木瓢 *wooden ladle* | **bug ox** ဝါးခပ်ချို 竹瓢 *bamboo ladle* | **bug rhiiem:** သံယောက်မ 铁瓢 *iron ladle* ☞ pug [*mor.*]. /*f*10/

bug [nbūg] /bṵk/ *vt.* စီး– 骑 *qí* ride. ☞ brug [*var.*]. ☞ ngawm, tax [*syn.*]. /*f*10/

bug sua: ting [nbūg sua dīng] /bṵk sua tḭŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ▯▯▯သင်၊ ဂမုန်း၊ သစ်ခွ 大白芨（草本, 可入药）*dà báijī (cǎoběn, kě rù yào)* (a kind of orchid, *Orchidaceae* family, pseudobulb used medicinally, perhaps similar to hardy orchid, hyacinth bletilla, *Bletilla striata*, lit. 'big feral cat ladle?'). ☞ iet ie:, lhax bug sua:, bug sua: siah, shiao: pai: ci: . [gróh grong 白芨 báijī].

bug sua: siah [nbūg sua siah] /bṵk sua siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> သဇင် 小白芨(草本, 可入药) *xiǎo báijī (cǎoběn, kě rù yào)* (a kind of perennial terrestial orchid, *Orchidaceae* family, perhaps Chinese ground orchid, *Bletilla striata*, large purple or pale red flowers, white pseudobulb used medicinally, lit. 'small feral cat ladle?'). ☞ lhax si ang: kax, iet ie:, shiao: pai: ci: [*syn.*]. ☞ lhax bug sua:, bug sua: ting . [gróh grong 白芨 báijī; ríang 2].

bung:[1] [nbung] /buŋ/ **1** *n.* စပရင် 弹簧, 发条 *tánhuáng, fātiáo* spring (spiral power spring, clockwork spring). **2** *n.* ကျုံ့နိုင်ဆန့်နိုင်ခြင်း▯ ▯▯▯▯▯ 弹性 *tánxìng* elasticity. **:** koe: bung:. စပရင် ရှိတယ်။ 有弹性。 *be elastic, be stretchy.* **3** *cl.* 把 *bǎ.* **:** **ak tix bung:** 一把弩 /*f*6/

bung:[2] [nbung] /buŋ/ *vt.* ဦးဆောင်–၊ ခေါင်းဆောင်– 带头，领导，组织 *dàitóu, lǐngdǎo, zǔzhī* take the lead, organise.

bung: ka: [nbung ga] /buŋ ka/ *v.* အရင်ဦးဆောင် 带头 *dàitóu* lead, take the lead.

bung: ak [nbung ag] /buŋ ʔak/ *n.* <CAG> ဝေ ▯ကိုင်း 弩弓 *nǔgōng* crossbow. ☞ ak[1] ① [*syn.*].

bun: [nbun] /bun/ *n.* မိန်းမ၊ မိန်းကလေး၊ မ 女人, 女的 *nǚrén, nǚde* woman, female. **:** **bun: an:** 她 *she, her, the woman (referred to previously)* ☞ bon:[1] [*var.*]. ☞ simex [*ant.*]. /*f*0.1683/ /*f*3/

bunkrih (bun: krih) [nbun grih] /bun krih/ *n.* အပျိုမ၊ မိန်းကလေး 青年女子（未婚的）, 姑娘 *qīngnián nǚzi (wèihūn de), gūniang* young, unmarried woman.

bun: miex [nbun mīex] /bun mɛ̰ʔ/ *n.* အိမ်ရှင်မ 妇女, 婆娘（已婚妇女）*fùnǚ, pó niáng (yǐ hūn fùnǚ)* married woman, matron.

bun: dai: [nbun ndai] /bun dai/ *n.* မိန်းမ၊ မိန်းကလေး 女人, 女的 *nǚrén, nǚde* girl, lady.

bun: yha: [nbun hya] /bun ʑʰa/ *n.* မီးနေသည် 孕妇, 产妇 *yùn fù, chǎn fù* woman in labour.

bun: riem [nbun rīem] /bun rɛ̰m/ *n.* အပျိုကြီး 老处女 *lǎo chǔnǚ* old spinster, bachelor[AM].

bawk [nbog] /bɔk/ *onom.* ဝေ ▯ဘံသောက်သောအသံ 叭（吸烟声）*bā (xīyān shēng).* /*f*9/

bawh[1] [nboh] /bɔh/ *vi.* စင်–၊ ထွက်–၊ ချွတ်–၊ ကျွတ်– 掉，洗掉 *diào, xǐdiào* come off, wash out. **:** Beeh

muah kawb sibex, sidaux ang lai bawh. ငှက်ပျောစေးအကျီကိုကပ်လို့လျှော်လို့မထွက် (ကျွတ်) တော့ဘူး။ 芭蕉树汁沾着衣服，洗都洗不掉。 *Plantain sap got into the clothes and won't wash out.* ☞ goih [*syn.*]. /*f*9/

bawh[2] [nboh] /bɔh/ *vt.* ခူး–၊ ဆွတ်–၊ ခြွေ– pick, pluck. **:** Keeing bawh ex ih muah hoig teem. အဖေ ငှက်ပျောသီး ခူးစားရအောင် မှည့်နေပြီ။ *The bananas father picked for us to eat are now ripe.*

bawh[3] [nbōh] /bɔ̰h/ **1** *onom.* ေ□□(နွားအော်သံ) 哞（母牛的叫声）*mōu (mǔniú de jiàoshēng)* moo (sound of cow). **2** *vi.* အော်သည် (တရိစ္ဆာန်) 叫（母牛叫）*jiào (mǔniú jiào)* moo, low (cow). /*f*9/

baw: [nbo] /bɔ/ *vt.* ဆွတ်–၊ ခူး–၊ ခြွေ– 摘，掰 *zhāi, bāi* pick, pluck. **:** Paw nyang baw: sivawng, kawn: ang: nyang kaux. ပြောင်းဖူးမခူးနဲ့အုံး၊ မခိုင်သေးဘူး။ 玉米还没有熟，别掰来吃。 *Don't pick the ears of maize yet, they're still not ripe.* ☞ pawh[1] .

bawg[1] [nbōg] /bɔ̰k/ **1** *n.* အချိန် 时候，时节 *shíhòu, shíjié* time, season. **:** bawg sawm:. ထမင်းစားချိန် 吃饭的时候。 *time to eat.* **2** *cl.* ချိန်၊ ကြိ□□ခေါက် 回，次 *huí, cì* (classifier for times) time, turn. **:** tawx phon: ra: bawg. မြေဩဇာနှစ်ခေါက်ပို့တယ်။ 送两次肥料。 *deliver fertiliser twice.* | baox ah tibawg. ေ□□□ ပ်စ်ခေါက်ထပ်ပြော။ 再说一遍。 *say it another time.* | bawg yam pa pau pon: bawg tix bawg, yam ponsawm:. [Makux 6:48] ညသုံးချက်တီးကျော်အချိန် 夜里约有四更天。 *fourth watch of the night. [Mar. 6:48]* ☞ pawg [*mor.*]. /*f*0.1606/ /*f*3/

bawg[2] [nbōg] /bɔ̰k/ **1** *vi.* ဆူပူ–၊ ဆဲဆို–၊ ကြိမ်းမောင်း–၊ မြည်တွန်တောက်တီး– 漫骂，骂来骂去 *màn mà, mà lái mà qù* nag, scold, vituperate, inveigh against sb.. **:** Yiex kuad an: ca: bawg sijheeng:. ဟိုအဖွားအမြဲမြည်တွန်တောက်တီးနေတာပဲ။ 那老婆儿爱漫骂。 *That old woman often nags.* **2** *vi.* စကားများ–၊ စကားဖောင်– 唠叨，喋喋不休 *láo dāo, diédiébùxiū* babble, prattle, chatter, be garrulous. **:** Lox doe: silawg, lox bawg cawk cawm:. 绿莺哭泣之声，飘飘雀唠叨之语。 *The crying sound of the green warbler, the chattering sound of the X bird.* ☞ bawg be (2) [*syn.*]. /*f*0.1606/ /*f*3/ [Béen láo cíe log 2-1 အကျယ် 详细 details].

bawg nghox [nbōg hngoux] /bɔ̰k ŋʰoʔ/ *n.* ကောက်ရိတ်ချိန် 秋收时节 *qiūshōu shíjié* harvest time. ☞ mai: nghox [*syn.*].

bawg be [nbōg nbēi] /bɔ̰k bḛ/ *vs.* ကြိမ်းမောင်း–၊ ဆူဆဲ–၊ ဆူ– (တစ်ယောက်တည်းစကားပြောသည်) 唠叨，喋喋不休 *láo dāo, diédiébùxiū.* ☞ bawg 唠叨，喋喋不休 [*syn.*].

bawg mai: Vaw [nbōg mai Vō] /bɔ̰k mai vɔ̰/ *n.* ပွဲလမ်းသဘင် 春节时候 *chūnjié shíhòu.*

bawg tiblah (bawg tix blah) [nbōg dīx nblah] /bɔ̰k ṯiʔ blah/ *tw.* တခါတလေ၊ တခါတရံ 有时候，有的时候 *yǒushíhou, yǒudeshíhou* sometimes, some of the time.

bawg teei nghox [nbōg dēei hngoux] /bɔ̰k tɯ̰i ŋʰoʔ/ *n.* ကောက်ပဲသီးနှံသယ်ယူချိန်၊ စပါးရိတ်သိမ်းချိန် 秋收时节 *qiūshōu shíjié* time to carry crops. ☞ mai: nghox, bawg nghox [*syn.*].

bawg sidap [nbōg si ndab] /bɔ̰k s.dap/ *n.* ေ□ □□□ တွင်း၊ အေးစက်သောအချိန် 寒冷时节 *hánlěng shíjié* cold season, frost season, freezing temperatures.

bawg yam (bawgyam) [nbōg yām] /bɔ̰k ʑa̰m/ *n.* အချိန်၊ ရာသီ၊ ဥတု 时候，时间，季节 *shíhòu, shíjiān, jìjié* time, season. ☞ yam [*syn.*].

bawg raux [nbōg rāex] /bɔ̰k ra̰ɯʔ/ *n.* မိုးရွာချိန် 雨季 *yǔjì* rainy season, wet season, monsoon (June-October). ☞ mai: raux, baux yam raux, daux raux, raux[2] [*syn.*]. ☞ bawg rung [*ant.*].

bawg rung [nbōg rūng] /bɔ̰k rṵŋ/ *n.* နွေရာသီ 旱季 *hànjì* dry season (November-May). ☞ mai: rung, baux yam rung, daux rung, rung [*syn.*]. ☞ bawg raux [*ant.*].

bawg van: [nbōg van] /bɔ̰k van/ *n.* ပျိုးချိန် (သီးနှံ၊ ဟင်းရွက်) 播种季节，春季 *bōzhǒng jìjié, chūnjì.*

bawg vai luan [nbōg vāi lūan] /bɔ̰k va̰i lṵan/ *tw.* အရင်နှစ်က 午前 *wǔ qián* morning, a.m. forenoon.

bawd [nbōd] /bɔ̰t/ *n.* ခြမ်း၊ ပြား 薄片，碎片（较尖利的）*bópiàn, suìpiàn (jiào jiānlì de)* sliver, splinter. **:** bawd ox. ဝါးခြမ်းပြား 竹片。 *bamboo sliver.* ☞ pawd[2] [*mor.*].

bawb [nbōb] /bɔ̰p/ *n.* <KHAOX,SAUX> အမှိုက်သရိုက်၊ ပစ္စည်းရှုပ် (?) 笔管草，木贼，木贼草，节节草（草本，茎绿色，呈管状，中空有节，可入药）*bǐguǎncǎo, mùzéi, mùzéicǎo, jiéjiécǎo (cǎoběn, jīng lǜsè, chéng guǎn zhuàng, zhōng kōng yǒu jié, kě rù yào)* horsetail, frail horsetail (*Equisetum debile*, medicinal herb with green tubular, jointed stem, related to *E. hyemale* scouring rush). ☞ rib bawb [*syn.*]. /*f*9/ [ríang 2 mu 1 mu koui si].

bawb sivai [nbōb si vāi] /bɔ̰p s.va̰i/ *n.* ကျားသစ်မုတ်ဆိတ် 豹须 *bàoxū* whiskers of leopard or tiger (lit.

'big-cat bób plant')[AM;-the beard of leopard or tiger]. ☞ hauk bawb [*syn.*].

bawng [nbōng] /bɔ̰ŋ/ *n.* အခန်း၊ အကန့်၊ အစိတ်၊ ကဏ္ဍ section (?).

bawng: [nbong] /bɔŋ/ **1** *n.* ေ၊ ကား (လက်ရမ်းမပါ) 梯子 *tīzi* ladder. **2** *n.* ေ၊ ကား (လှေကားထစ်ပါ) 楼梯 *lóutī* stairs. ☞ glawk bawng: [*syn.*]. /*f*7/

bawng: tiien: [nbong dian] /bɔŋ tian/ *n.* ခါတ်လှေကား (မြှောက်ပင့်) 电梯 *diàntī* lift (UK), elevator (US).

boi [nbōi] /bɔ̰i/ *n.* ဆင်စွယ် 象鼻 *xiàngbí* trunk of elephant. ☞ siboi [*var.*].

boik [nboig] /bɔc/ **1** *vs.* အချွန် 削尖 *xiāojiān* sharpen. **:** **khaox boik** တုတ်အချွန် 削尖了的棍子 *sharpened stake (?)* **2** *vt.* ချွန်– 削 *xiāo* sharp. ☞ boig, bhoik [*var.*]. ☞ tawh, kiah[2], klawh ①, khak, khik ①, rawn[1] [*syn.*].

boih [nbōih] /bɔ̰ih/ **1** *n.* တစ်စွန်းတစ်စ 零儿, 片儿 *língr, piànr* fraction, odd lot, fragment, extra (?). **2** *n.* မဆိုစလောက်၊ အသေးအမွှား 小节 *xiǎojié* trifle, small matter, sth. trivial. ☞ boeh[3] [*var.*].

boi: [nboi] /bɔi/ *vt.* ခင်း–၊ လိပ်–၊ ပွတ်–၊ ခြေ– 揉（碎） *róu(suì)* roll, rub, knead, crumple (paper). **:** boi: ce:. စက္ကူကိုခြေတယ်။ 揉纸。 *crumple paper* ☞ boi: be: [*syn.*]. ☞ bu: boi: [*mor.*]. /*f*9/

boi: be: [nboi nbei] /bɔi be/ *vt.* ခင်း–၊ လိပ်–၊ ပွတ်–၊ နယ်– 揉 *róu* roll, rub, knead. ☞ boi: [*syn.*].

boig[2] [nbōig] /bɔ̰c/ *n.* <TOSAT,SAUX> 臭松鼠, 小松鼠, 红腹松鼠 *chòu sōngshǔ, xiǎo sōngshǔ, hóng fù sōngshǔ Tupaia belangeri chinensis*.

boig [nbōig] /bɔ̰c/ *vt.* ချွန်– 削尖 *xiāojiān* sharpen. ☞ boik, bhoik [*var.*]. ☞ tawh, kiah[2], klawh ①, khak, khik ①, rawn[1] [*syn.*].

biliiet [nbī liad] /bḭ liat/ *n.* 台球, 桌球, 斯诺克 *táiqiú, zhuōqiú, sīnuòkè* billiards, pool, snooker. ☞ klieh pho:, sanoka [*syn.*].

bih[1] [nbih] /bih/ *n.* တံမြက်စည်း 笤帚, 扫帚 *tiáozhou, sàozhou* broom, whisk broom. **:** Hu: teei bih, maix tom pih nyiex singax awx. တံမြတ်စည်းကို မင်းသွားယူပြီး အိမ်ကိုသန့် ရှင်းအောင် လှည်းထားနော်။ *Go get the broom so you can sweep the house clean.* ☞ pih[1] [*mor.*]. /*f*7/

bih[2] [nbih] /bih/ *vi.* ကွဲ–၊ အက်– 裂开, 绷破 *lièkāi, bèngpò* split apart, split open, crack. **:** Plix in: hoik bih. ဒီအသီးကွဲပြီ။ 这个果子已经裂开了。 *This fruit has split open.* ☞ pih[2] [*mor.*]. /*f*7/

bih khaox [nbih kaox] /bih kʰauʔ/ *n.* <KHAOX> တံမြက်စည်းပင် (တံမြက်စည်းလုပ်၍ရသည်။) 扫把树（一种小灌木, 可以用来做扫帚）*sàobǎshù (yīzhǒng xiǎo guànmù, kěyǐ yòng lái zuò sàozhou)* (a small shrub that can be used to make brooms, lit. 'tree broom').

bih lhaung: [nbih hlaeng] /bih lʰaɯŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မရမ်းရောင်ရှမ်းနံ့ 紫苏叶（草本, 可入药）*zǐ sū yè (cǎoběn, kě rù yào)* (medicinal herb, lit. 'yellow broom').

bix [nbīx] /bḭʔ/ **1** *vi.* အလုပ်လဲလုပ်–၊ အလုပ်ဖလှယ်– 换工 *huàngōng* exchange labour. **:** Ax bix tix hu: ma: taux ponsax awx. မနက်ဖန်တောင်ယာ အတူဖလှယ်သွားကြမယ်နော်။ 咱俩明天换工送肥吧。 *Let's us two go and deliver fertiliser on a labour exchange basis, shall we?* **2** *n.* စုပေါင်းအလုပ် (“ဝ”ရိုးရစုပေါင်းလယ်ယာစနစ်) 众工（过去佤族的一种生产方式，指众人一起去帮某家做事） *zhòng gōng (guòqù Wǎzú de yīzhǒng shēngchǎn fāngshì, zhǐ zhòngrén yīqǐ qù bāng mǒu jiā zuòshì)* collective labour, communal labour (traditional Wa mode of production, in which all families in village collectively help a family with farm labour). **:** Nyiex yix viex bix pauh nghox ngaix. ဒီနေ့စုပေါင်းစပါးလှေ့တဲ့အခါတို့မိသားစုကကူမယ်။ 今天我们家打谷子（指众人帮我们家打谷子）。 *Today our family will help out with the communal rice threshing.* /*f*6/

bix cang: [nbīx jang] /bḭʔ tɕaŋ/ *v.* ကျပန်းအလုပ်လုပ်–၊ သူရင်းငှားအလုပ်လုပ်– 帮工, 扛活 *bānggōng, kánghuó* do temporary manual labour, serve as a farmhand or hired hand. ☞ cang:[5] [*syn.*].

bi:[1] [nbi] /bi/ *n.* <KAUNG:> ဖရုံသီး 瓜 *guā* pumpkin, melon, squash. ☞ pag[3] [*syn.*]. /*f*0.0134/ /*f*9/

bi:[2] [nbi] /bi/ **1** *n.* ၍ယာ 褥子 *rùzi* pad, mattress, quilt. **2** *vt.* ၍ယာအဖြစ်သုံး– 垫 *diàn* use as a pad, cushion onself on sth.. **:** Bi: aux tix it prux tai, jiiet awn: ngie. ကျွန်တော်ဂွမ်းမွေ့ယာနဲ့ခင်းအိပ်တာ နွေးနေတာပဲ။ 我拿棉被垫着睡, 真暖和。 *I slept on a cotton quilt and it was very warm.* **3** *vt.* ဖိ–၊ ပိကျ– 压 *yā* press, pin down. **:** Khaox bi: kawn: lig. ဝက်ပေါက်လေးပေါ် သစ်ပင်ပိကျနေတယ်။ 木头压着小猪。 *A tree pinned down the piglet.* /*f*0.0134/ /*f*9/

bi: kala [nbi ga lā] /bi ka la̰/ <KHAOX> ရွှေဖရုံသီး 洋瓜 *yáng guā*.

bi: gaox kug [nbi mgaox gūg] /bi gauʔ kṵk/ *n.* <KHAOX> အစေ့များ၍အလွန်ပျစ်သောဖရုံ ဖြူး 油

瓜, 野面瓜（藤本植物, 果象南瓜, 可榨油）*yóuguā, yěmiànguā (téngběn zhíwù, guǒ xiàng nánguā, kě zhà yóu)* (a vine with pumpkin-like fruit, which can be pressed for oil). ☞ gaox kug [*syn.*].

bi: num [nbi nūm] /bi nu̱m/ *n.* <KAUNG:> ဖရုံသီး (အသေးမျိုး) 南瓜 *nánguā* pumpkin (*Cucurbita pepo*, lit. 'annual bi melon').

bi: rang: [nbi rang] /bi raŋ/ <KHAOX,SAUX> ေ ျာက်ဖရုံသီး 白云花根, 滇独活（草本, 可入药）*bái yún huā gēn, diān dú huó (cǎo běn, kě rù yào)*.

bi: raoh [nbi raoh] /bi rauh/ *n.* <KHAOX> ဖရုံနီတစ်မျိုး 红粘瓜（南瓜的一种）*hóng nián guā (nánguā deyīzhǒng)*.

bilaing: [nbi laing] /bi laŋ/ *n.* <KHAOX> ေ ျာက်ဖရုံသီးတစ်မျိုး 冬瓜 *dōngguā* winter melon.

big[1] [nbīg] /bi̱c/ *vt.* ကျုံ့သွား–၊ ရှုံ့သွား–၊ 瘪, 裂（指嘴的动作）*biě, liè (zhǐ zuǐ de dòngzuò)* distort the mouth, open just a crack (refers to action of mouth). **:** Big nawh jheeh tix sang: yiiem. သူပါးစပ် ရှုံ့ပြီးငိုတော့မလို့။ 他嘴一裂就要哭。 *He cracked his mouth as if he was about to cry.*

big[2] [nbīg] /bi̱c/ *vs.* ကျယ်ပြီးတော့တို– ၊ 又粗又矮 *yòu cū yòu ǎi* short and stout. **:** big lawk po: nan:. ေ ်ဆုံးလိုမျိုးကျယ်ပြီးတော့တိုနေတယ်။ 象碓窝那样又租又矮。 *short and stout like a pounding mortar.*

big[3] [nbīg] /bi̱c/ *onom.* ဘုတ်ခနဲမြည်သံ၊ ဒုတ်ခနဲထိ– 嘣（舂米声）*bēng (chōng mǐ shēng)* thud, thump, clunk (sound of pounding grain to thresh it).

bid [nbīd] /bi̱t/ *n.* ေ ်ကပ်သောအရာ၊ ကော် 黏液, 胶水, 面糊 *nián yè, jiāo shuǐ, miàn hú* sth. sticky, glue, paste, gunk (coll.). ☞ pid [*mor.*].

bid nyawng [nbīd nyōng] /bi̱t ɲɔ̰ŋ/ *n.* အမွှေးတိုင်ကပ်–၊ ခြင်ဆေးခွေထွန်း– (做线香、蚊香等的原料) *(zuò xiàn xiāng, wén xiāng děng de yuánliào)*.

bing [nbīng] /bi̱ŋ/ *n.* ပူဆွေးခြင်း၊ စိတ်ဓါတ်ကျ–၊ 洼地, 沼泽 *wādì, zhǎozé* swamp, marsh, bog. **:** Yiem grai ak yawng mai: bing, lai: ling lai: tiex mai: rang:. 水老鸹在烂坝上啼叫，地松鼠在岩石上转游。 *The cormorant calls in the marsh, the squirrel scurries about on the rocks.* /*f*10/

bing: [nbing] /biŋ/ *n.* လဟာပြင်၊ ကွင်းပြင်၊ ရင်ပြင်၊ ကွက်လပ် 场, 坪 *chǎng, píng* open space (as in village center), clearing, village plaza, level ground. /*f*7/

bing: kaung: [nbing gaeng] /biŋ kaɯŋ/ *n.* ကွင်းပြင်၊ လယ်မြေ၊ ယာမြေ၊ လဟာပြင်၊ ပလပ်မြေ 田野, 田间, 田畴 *tiányě, tiánjiān, tiánchóu* fields, farmland, open country.

bing: koek [nbing gouig] /biŋ koc/ *n.* ေ ်ပြောက် 阳光下, 阳光处 *yángguāng xià, yángguāng chǔ* sun spots.

bing: khaox [nbing kaox] /biŋ kʰauʔ/ *n.* သစ်ပင်သစ်အုပ်၊ ချုံနွယ်ပိတ်ပေါင်း 灌木丛 *guànmùcóng* grove, thicket, clump of trees.

bing: pak [nbing bag] /biŋ pak/ *n.* လဟာပြင်၊ ကွင်းပြင်၊ ရင်ပြင်၊ ကွက်လပ် 场地 *chǎngdì* open space (in village center), clearing, village plaza, level ground..

bing: brum [nbing nbrūm] /biŋ bru̱m/ *n.* ကျတ်မြေ၊ မြေသြဇာညံ့ဖျင်းသောမြေ 荒地 *huāngdì* barren land.

bing: ma: [nbing ma] /biŋ ma/ *n.* ကွင်းပြင်၊ လယ်မြေ၊ ယာမြေ 地里 *dìlǐ* fields, farmland.

bing: mhaik [nbing hmaig] /biŋ mʰac/ *n.* သဲပြင်၊ သောင်ပြင် 沙滩 *shātān* sandy ground, beach, dune.

bing: yaong: [nbing yaong] /biŋ ʑauŋ/ *n.* ရွာတစ်ဝိုက် 寨子里 *zhài zǐ lǐ*.

bing: rib [nbing rīb] /biŋ ri̱p/ *n.* မြက်ခင်းပြင် 草地 *cǎodì* grassy space, meadow.

bin [nbīn] /bi̱n/ *cl.* စည်း (ကြိုးနှင့်စည်းသည်) 把 *bǎ* fistful, handful, clutch (classifier). **:** nghox tix bin. စပါးတစ်စည်း။ 一把稻子。 *a fistful of rice grain.* ☞ pin [*mor.*]. /*f*10/

be [nbēi] /be̱/ ကြိမ်းမောင်း–၊ ဆူဆဲ–၊ ဆူ–။ 漫骂 *màn mà* scold, tell off. **: Paw be ka kawn nyawm sidiex nawh mhawm: mhawm:** ခလေးကိုမဆူပါနဲ့ကောင်းကောင်းဆုံးမပါ။ /*f*10/

beng [nbēing] /be̱ŋ/ *vs.* ပြည့်– ၊ ပြင်ညီ– 平 *píng* level, full. **:** Si ang: seet aux loe: beng mawk, lhax sibawk aux loe: beng bia:. ကျွန်နော်ကြက်ရိုးကြည့်တာဝါးကြည်တောက်သုံလုံးအပြည့်ပဲ၊နတ်ကတော့တဲ့အရွက်ကသုံးစကောအပြည့်ပဲ။ 我占卦的骨头有平平的三竹筒，我占卦的草叶有平平的三簸箕。（我费了许多心思，经过反复研究才决定下来的。） *Three level bamboo tubes of oracle bones I have consulted, three level winnowing basketfuls of grasses I have divined. (I have deliberated a great deal on a decision.)* ☞ sibeng[1] [*var.*].

bie[1] [nbīe] /be̱/ *n.* အသင်းအဖွဲ့ အုပ်စု 膜（一般指人和动物体内象薄皮的组织）*mó (yìbān zhǐ rén hé dòngwù tǐnèi xiàng bó pí de zǔzhī)* membrane, diaphragm (usually refers to a membrane in human body). ☞ tu[2] ②, hee: ①, nghee:[1] ① [*syn.*]. /*f*0.0119/

bie[2] [nbīe] /be̱/ *v.* တွန်ရှုံ– , 挼, 麻花, 裝 *ruá, máhuā, yīng* wear out, wear thin, be threadbare. **:** Taix sibex aux hoik bie. ကျွန်တော်အင်္ကျီတွန်ရှုံကုန်ပြီ။ 我

的衣袖已经麻花了。 *The sleeves of my jacket are worn out.* /f0.0119/

bie[3] [nbīe] /bɛ̣/ *vi.* ဂျမ်းဖြစ်–၊ အ–(ပစ္စည်းတစ်ခုခုသုံး လို့မရတော့ဘူး) 走（指无意中漏出、泄漏）*zǒu (zhǐ wúyì zhōng lòuchū, xièlòu)* leak, escape, spark (of electricity, firearms, etc), short-circuit (electricity), misfire, discharge (crossbow, firarms). **:** Nad aux hoik bie. ကျွန်တော့်သေနတ် အသွားပြီ။ 我的枪走火了。 *My gun misfired.* /f0.0119/

bie kraung vaig [nbīe grāeng vāig] /bɛ̣ krạɯŋ vạc/ *n.* ဝမ်းတွင်းအစိတ်အပိုင်း 肠系膜 *cháng xì mó.*

bie tu [nbīe dū] /bɛ̣ tụ/ *n.* ရင်ဘတ်ပိုင်းနှင့်ဝမ်းဗိုက် ခွဲပိုင်းကိုခြားထားသောအရေပြားလွှာ 腹膜 *fù mó* diaphragm.

bie jheeh [nbīe nqeeih] /bɛ̣ dʑʰɯih/ *v.* စကားလွွဲ–၊ အကြောင်းအရာပြောင်း–၊ တောင်ပြောမြောက်ပြောပြော– 走嘴 *zǒu zuǐ* wander off the topic, stray, change the subject. **:** Pui in: sidaing: bie jheeh. ဒီ [illegible] [illegible]ခိုင်း တွေမှာတောင်ပြောမြောက်ပြောပြောတတ်တယ်။ 这个人说话爱走嘴。 *This man wanders all over in conversation.*

bieh[1] [nbīeh] /bɛ̣h/ *adv-pre.* အများအားဖြင့်၊ များ– 大都, 大多 *dàdōu, dàduō* mainly, for the most part, mostly, generally. **:** Kix bieh ot ka gawng. သူတို့တောင်ပေါ်မှာ အနေများတယ်။ 他们大都住在山上。 *They mainly live in the hills.* /f9/

bieh[2] [nbīeh] /bɛ̣h/ **1** *vi.* ပြိုလဲ–၊ ကြွေကျ– 崩, 塌 *bēng, tā* collapse, crumble, cave in, give way. **2** *vt.* လွှတ်– 放 *fàng* release (as in releasing water from a reservoir). ☞ bhieh [*var.*]. /f9/

bieh[3] [nbieh] /bɛh/ *cl.* နှစ်ကီလိုခွဲနှင့်ညီမျှသော (容量单位, 即 saing ' 亩' 的 二分之一, 约装稻谷五斤) *(róngliàng dānwèi, jí saing' mǔ ' de èr fēnzhī yī, yuē zhuāng dàogǔ wǔ jīn)* 'tube' (measure of volume, ca. 2.5 lt., half of a saing, holds approximately 5 kín of rice grain). ☞ bieh[2] [*var.*]. /f9/ [Róub róm pa síao tix kah tíag díang cíang júm].

bieh rhawm: [nbīeh hrom] /bɛ̣h rʰɔm/ *vs.* [illegible] [illegible] စေတနာစိတ် 慷慨 *kāngkǎi* generous. **:** Nawh sidaing: bieh rhawm: ka pui. သူလူများ အပေါ်စေတနာစိတ်အရမ်းရှိတယ်။ 他待人很慷慨。 *He is very generous toward others.* ☞ sibieh rhawm: [*var.*]. ☞ sibieh [*syn.*].

biex [nbiex] /bɛʔ/ *vi.* အော်သံ (နွားကလေးအော်သံ) 叫（指小黄牛叫声）*jiào (zhǐ xiǎo huáng niú jiàoshēng)* cry (of calf).

bied [nbīed] /bɛ̣t/ *adv.* [illegible] ဝတ်စကားကိုပြော–၊ ပျူပျူပြာပြာ– အချည်းနှီး cordially, godless chatter. **:** mai pwi pa ah lox bied kah paoxplawg paoxnyhawm:,[Yaogyaw 28:3] အိမ်နီးချင်း၏ အကျိုးကိုဖျက်ဆီးလိုသော [illegible] နှုတ်လုံးရှိသည်နှင့် လောကဝတ်စကားကိုပြောတတ်သော *who speak cordially with their neighbors* | Viang mawh kawx nan: via khaing: lox bied pa caox khankix,[2Timose 2:16] တရားမဲ့ဖြစ်သော အချည်နှီးစကားကိုရှောင်လော့။ *Avoid godless chatter*

bee [nbēe] /bɯ̣/ **1** *n.* ဆီ 油, 脂肪 *yóu, zhīfáng* oil, fat. **2** *vs.* အဆီ 肥, 油 *féi, yóu* be fatty (of meat). **:** Nex in: daing: bee. ဒီအသားအဆီသိပ်များတယ်။ 这肉很肥。 *This meat is very fatty.* ☞ huik [*ant.*]. /f0.0124/ /f4/

bee ngiex [nbēe ngīex] /bɯ̣ ŋɛ̣ʔ/ *n.* နှမ်းဆီ 香油, 芝麻油 *xiāngyóu, zhīmáyóu* sesame oil. ☞ bee taux [*syn.*].

bee pan [nbēe bān] /bɯ̣ pạn/ *n.* အဆီခဲ 板油, 大网膜 *bǎnyóu, dà wǎng mó* suet, leaf lard (slab-shaped fat from lining of pig's intestines).

bee moi [nbēe mōi] /bɯ̣ mọi/ *n.* နွားဆီ 牛油 *niúyóu* beef fat.

bee taux [nbēe daex] /bɯ̣ taɯʔ/ *n.* ဆီ၊ ဟင်းချက်ဆီ 菜油, 香油 *càiyóu, xiāngyóu* vegetable cooking oil, rapeseed oil (canola oil), sesame oil. ☞ bee ngiex .

bee tok [nbēe doug] /bɯ̣ tok/ *n.* [illegible] [illegible]煤油 *méiyóu* kerosene.

bee tih koe [nbēe dih gōui] /bɯ̣ tih kọi/ *n.* မှိုတမျိုး အဆီ 小网膜, 鸡冠油（猪肠上的）*xiǎo wǎng mó, jīguān yóu (zhū cháng shàng de).*

bee tiex [nbēe diex] /bɯ̣ tɛʔ/ *n.* [illegible] [illegible]ဆီ 土地肥沃 *tǔdì féiwò* oil, burning oil.

bee cag [nbēe jāg] /bɯ̣ tɕạk/ *n.* စက်ဆီ၊ ချောဆီ 机器油 *jīqìyóu* machine oil, lubricating oil. **: bee cag law li** ကားစက်ဆီ။ *motor oil (for automobile engine)* | loh bee cag law li. ကားစက်ဆီလဲတယ်။ အင်ဂျင်ဝိုင်လဲသည်။ *change engine oil, get an oil change.*

bee ceemtiex [nbēe jēem diex] /bɯ̣ tɕɯm tɛʔ/ *n.* မြေပဲဆီ 花生油 *huāshēng yóu* peanut oil.

bee silaux [nbēe si lāex] /bɯ̣ s.lạɯʔ/ *n.* ဆီမွှေး 山苍子油, 芳香油 *shāncāngzǐ yóu, fāngxiāngyóu* oil of *Litsea cubeba*, a small tree, 5-12m, lemony-scented oil distilled from small, pepperlike fruits, used as a fragrance in cosmetics (marketed as May Chang oil?). ☞ silaux .

bee yu yab [nbēe yū yāb] /bɯ̣ ʑụ ʑạp/ *n.* ပန်းပွင့်ဆီ 花油 *huā yóu.*

bee law li [nbēe lō lī] /bɯ̣ lɔ ḷi/ *n.* ဓာတ်ဆီ 汽油 *qìyóu* petrol (UK) gasoline, gas (US).

bee lig [nbēe līg] /bɯ̰ ḷic/ *n.* ဝက်ဆီ 猪油 *zhūyóu* lard.

bee ia: [nbēe ia] /bɯ̰ ʔia/ *n.* ကြက်ဆီ 鸡油 *jīyóu* chicken fat.

beeh [nbēeih] /bɯ̰ih/ **1** *n.* ဝန်၊ တာဝန် 负担 *fùdān* load, burden. **:** Aux tag ang: lai mawh beeh mawh glawm: ka pex. [2 Kawrinthux 12:14] သင်တို့ကို နှောင့်ရှက်မည်ဟု အကြံမရှိ။ [သင်တို့တာဝန်မဟုတ်စေရ။] 我. . . 也必不累着你们。 *I am not going to be a burden on you. [2Co. 12:14]* **2** *cl.* ထမ်း 背, 捆 *bēi, kùn* load (on a person's back), burden, backful. **:** plong: tix beeh. သက်ကယ်တစ်ထမ်း 一背茅草。 *a load of hay.* | Simex tix glawm:, bun: tix beeh. □□□□ဖာစ်ထမ်းမယ်တစ်ရွက် (ဝန်)။ 男子（每人）一挑，女子（每人）一背。 *One shoulder load for men, one backload for women.* **3** *v.* □□□ ပြဿက်– bother, inconvenience sb., cause sb. trouble, be a burden (?). ☞ peung:[3] [ceu 3] [*syn.*]. ☞ peeh[1] [*mor.*]. /*f*5/

beeh klawm: [nbēeih glom] /bɯ̰ih klɔm/ *n.* ဝန်ခံ၊ တာဝန် 责任 *zérèn* responsibility. ☞ ceux reung:, glawm: ③ [*syn.*].

bee: [nbee] /bɯ/ *n.* နားကပ်၊ နားကွင်း၊ နားဆွဲ 耳坠子 *ěrzhuìzi* earring (hanging). ☞ kreem[2], krim, krim tu: tiak, krim: iiep sub, soi: krim [*syn.*]. /*f*8/

bee: ma: [nbee ma] /bɯ ma/ *n.* ကမ္ဘာမြေကြီးတစ်ဝှမ်းလုံး၊ ပထဝီမြေကြီး 地球, 全世界, 遍地（?）*dìqiú, quánshìjiè, biàndì* the whole world, planet earth, earth (lit. 'earth and sky'?). **: bee: ma: haktiex** ကမ္ဘာမြေကြီးတစ်ဝှမ်းလုံး 全世界 *the whole world* | piang haktiex khawm bee: ma:. [Lai Yaogyaw 33:5] ပထဝီမြေကြီးသည် 遍地。 *all over the world. [Psa. 33:5]* ☞ khawm bee, bee: haktiex [*syn.*].

bee: haktiex [nbee hag diex] /bɯ hak tɛʔ/ *n.* ကမ္ဘာမြေကြီး 地球 *dìqiú* world, planet earth, earth (lit. 'earring of skin of earth'?). ☞ khawm bee, bee: ma: [*syn.*].

beed[1] [nbēed] /bɯ̰t/ **1** *n.* အစို့၊ အဖူး၊ အညွန့်၊ အညောက် 芽 *yá* sprout, shoot. **2** *vi.* အစို့ထွက်–၊ အညောက်ပေါက်–၊ အပင်ပေါက်– 冒芽 *màoyá* sprout, bud, put out shoots. **:** Nghox hoik beed. စပါးပင်တွေ ပေါက်လာပြီ။ 稻谷冒芽了。 *The rice plants have sprouted.*

beed[2] [nbēed] /bɯ̰t/ *vt.* ထိုး–၊ ထည့်–၊ သွင်း– 插入, 插进 *chārù, chājìn* insert, stick in. ☞ giieb, blung, sap ①, seep, seet[3], siep[1], siiem[3], sigap, sighap [*syn.*].

beed plong: [nbēed bloung] /bɯ̰t ploŋ/ *n.* <KHAOX> သက်ကယ် (အိမ်အမိုး) 茅草尖儿（指刚发出来的, 末端尖利）*máocǎo jiān ér (zhǐ gāng fāchūlái de, mòduān jiānlì)* thatchgrass tips, cogongrass tips (just sprouted and pointed).

been[1] [nbēen] /bɯ̰n/ **1** *n.* (တရား) ဥပဒေ၊ မူ၊ ပေါ်လစီ 法规 *fǎguī* law, policy. **: been simu** မူဝါဒ၊ ပေါ်လစီ 政策 *policy (lit. 'law strategem')* **2** *n.* မူ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း 原理, 道理, 主义 *yuánlǐ, dàolǐ, zhǔyì* principle. **: been khaw:** အမှန်တရား 真理 *truth* | ot greem: been viex Congkawx Kongchangtang:. တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏လမ်းညွှန်ချက်မူအောက်မှာ 在中国共产党领导的政策之下。 *under the guiding principle of the Chinese Communist Party.* **3** *n.* ဓလေ့၊ ထုံးတမ်းစဉ်လာ 风俗习惯 *fēngsú xíguàn* custom, tradition. **:** been ot grawng: koe: kawn: Paraog. "ဝ"လူမျိုးတို့၏ဓလေ့ထုံးစံများ 佤族风情。 *Wa customs and traditions.* **4** *n.* ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု 宗教信仰 *zōngjiào xìnyǎng* religious belief. **5** *n.* လူ့အဖွဲ့အစည်း 社会 *shèhuì* society. **6** *n.* ပုံပြင်၊ ဒဏ္ဍာရီ၊ ထုံးစံ 故事 *gùshì* story, tale, tradition. **:** lao been. ပုံပြော 讲故事。 *tell a story.* **7** *n.* အကျင့်၊ စရိုက်၊ အမူအကျင့် habit (?), practice. /*f*0.5163/ /*f*4/

been[2] [nbēen] /bɯ̰n/ *adv.* ပျမ်းမျှ–၊ လောက် 大约，大概, 左右 *dàyuē, dàgài, zuǒyòu* about, approximately. **:** Lig yix koe: been tix yieh ciiet sip kin. ငါတို့ဝက် ၁၇၀ ကျင်လောက်ရှိတယ်။ 我们家的猪大约有一百七十斤重。 *Our pig weighs about 170 kín.* ☞ diang[2], jum[2] [*syn.*].

been kaing plak piang: [nbēen gāing blag biang] /bɯ̰n kạiŋ plak piaŋ/ *n.* အထက်လွှတ်တော်၊ အဆင့်မြင့်အလုပ် 上层建筑 *shàngcéng jiànzhù* superstructure (Marxist theory).

been kawx cia [nbēen gox jīa] /bɯ̰n kɔʔ tɕia/ *n.* နိုင်ငံတော်ဥပဒေ 国法 *guófǎ* state law, law.

been khaw: [nbēen ko] /bɯ̰n kʰɔ/ *n.* အမှန်တရား၊ သစ္စာ 真理 *zhēnlǐ* truth. ☞ ceung: li: [*syn.*].

been gumlox [nbēen mgūm loux] /bɯ̰n gɯ̰m loʔ/ *n.* စကားဥပဒေ? 句法 *jùfǎ* syntax.

been guah sidu [nbēen mgūah si ndū] /bɯ̰n gɯ̰ah si dɯ̰/ *n.* တန်းတူညီမျှ 平均主义 *píngjūnzhǔyì* egalitarianism, principle of equality.

been grawng: [nbēen mgrong] /bɯ̰n grɔŋ/ *n.* သဘောတရား? 规律 *guīlǜ* norm, regular pattern, law (of nature).

been pa: paox [nbēen ba bāox] /bɯn pa pa̰uʔ/ *np.* ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းဥပဒေ 婚姻法 *hūnyīnfǎ* Marriage Law (China).

been tang: khriien: cao: [nbēen dang krian jao] /bɯn taŋ kʰrian tɕau/ *np.* ကိုယ်ပိုင်ပြဋ္ဌာန်းဥပဒေ 自治法 *zìzhìfǎ* Autononomy Law (China).

been cie pui meung [nbēen jīe būi mēng] /bɯn tɕɛ̰ pɯi mɯ̰ŋ/ *n.* ပြည်သူ့သဘောထား? 公有制 *gōngyǒuzhì* public ownership.

been ju [nbēen njū] /bɯn dʑṵ/ *n.* သမိုင်း၊ ရာဇဝင် / သမိုင်းဘာသာ 历史 *lìshǐ* history. ☞ lix see:, grawng: been [*syn.*].

been jun: [nbēen njun] /bɯn dʑun/ *n.* 价值规律 *jiàzhí guīlǜ* law of value (Marxist economics).

been nyiex [nbēen nyīex] /bɯn ɲiɛʔ/ *n.* အိမ်တွင်းရေး၊ မိသားစုအကြောင်း၊ မိသားစုကိစ္စ 家史 *jiā shǐ* family history, geneology.

been sawn: ghaok [nbēen son nkaog] /bɯn sɔn ghauk/ *n.* အမြောက် (သချိုး) 乘法 *chéngfǎ* multiplication. ☞ cheung: fax [*syn.*].

been yaong: [nbēen yaong] /bɯn ʑauŋ/ *n.* ရပ်ရေးရွာရေး၊ ရပ်ရွာကိစ္စ၊ နိုင်ငံရေး၊ ရိုးရာ၊ ဓလေ့ 村史 *cūn shǐ* village affairs, politics, traditions.

been yungyi: [nbēen yung yi] /bɯn ʑuŋ ʑi/ *n.* ယဉ်ကျေးမှု၊ ယဉ်ကျေးမှုဓလေ့ 文化、文明 *wénhuà, wénmíng* culture (lit. 'esteemed tradition'). **:** Num: Cub Caw Been Yung: Yi: Vax. "ဝ"ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့ 佤族文化。 *Society for Wa Culture.*

been rug [nbēen rūg] /bɯn rɯk/ *n.* အဖြစ်မှန် 真理 *zhēnlǐ* truth.

been lao [nbēen lāo] /bɯn la̰u/ *n.* ပုံပြင်၊ ဒဏ္ဍာရီ၊ ရိုးရာ 故事 *gùshì* story, tale, tradition. **: been lao been deuh** ဒဏ္ဍာရီပုံပြင် 故事 *story, tale, tradition (lit. 'stories told and stories left'?)* ☞ been ⑥ [*syn.*].

been laig lien: [nbēen lāig lien] /bɯn la̰ik lɛn/ *n.* စစ်ဥပဒေ 兵役法 *bīngyìfǎ* conscription law, military service law.

been lox [nbēen loux] /bɯn loʔ/ *n.* ဘာသာစကား 语法 *yǔfǎ* grammar, syntax.

beenli (been li) [nbēen lī] /bɯn lḭ/ **1** *n.* ဘာသာ၊ သာသနာ၊ ပညတ်တရား 道理, 宗教 *dàolǐ, zōngjiào* principle, creed, religion, 'ism'. **: been li Vat** ဗုဒ္ဓဘာသာ 佛教 *Buddhism, the Buddhist religion* | lox lai been li. [Kalatix 4:4] ပညတ်တရား 法律，律法。 *the law. [Gal. 4:4]* **2** *n.* လုပ်ထုံးလုပ်နည်း၊ ထုံးစံ၊ မှု၊ ဝါဒ၊ ပညတ် 道理 *dàolǐ* principle, law. ☞ num: li ① [*syn.*].

been haktiex [nbēen hag diex] /bɯn hak tɛʔ/ *n.* ပထဝီဝင်၊ ပထဝီဘာသာ 地理 *dìlǐ* geography.

been ot [nbēen oud] /bɯn ʔot/ *n.* ဓ□□ □ပ်ုနေထိုင်နည်း 制度 *zhìdù* system, institution.

been ot grawng: koe: [nbēen oud mgrong goui] /bɯn ʔot grɔŋ koi/ *n.* စားဝတ်နေရေးအခြေအနေ 风俗习惯 *fēngsú xíguàn* custom, tradition.

beem[1] [nbēem (nbēem)] /bɯm, bɯm/ *vs.* တုံး–၊ 钝 *dùn* dull. **:** Gawn: hoik beem. ဓါးတုံးသွားပြီ။ 小刀钝了。 *The knife has gotten dull.* ☞ peem[1] [*var.*]. ☞ klu [*syn.*]. ☞ lawm[1] ② [*ant.*]. ☞ pheem: [*mor.*]. /*f*0.0139/ /*f*10/

beem[2] [nbēem] /bɯm/ *n.* ဓားကိုယ်နှင့်လက်ကိုင်ကို တွဲပေးသည့်သားရေပြား၊ သားရေကြိုး 刀把箍 *dāobǎgū* thongs or straps binding the handle of a knife to its shaft. /*f*0.0139/ /*f*10/

beem[3] [nbēem] /bɯm/ *n.* <VH> ခြံ၊ ဥယျာဉ်၊ စိုက်ခင်း 园圃 *yuánpǔ* garden, vegetable garden, vegetable plot. **:** Ex hu: teei taux lhax daux beem heue:. ခြံထဲမှာဟင်းသီးဟင်းရွက်သွားခူးမလို့။ *We're going to get some vegetables at the vegetable plot.* ☞ peem[3], sibeem, sipeem [*var.*]. /*f*0.0139/ /*f*10/

beem rhawm: [nbēem hrom] /bɯm rʰɔm/ *vi.* အစ်–၊ အီစိမ့် 腻 *nì* tired of, sick of, sated. **:** Nie ih aux bee, uik beem rhawm: kah. ကျွန်တော်ဆီစားများသွားလို့စိတ်အစ်သွားတယ်။ 我油吃多了，腻了。 *I've eaten too much grease and I'm sick of it.*

beem: (beem) [nbeem (nbēem)] /bɯm, bɯm/ ဖုထွက်လာ–၊ ပ္ပြူထွက်လာ–၊ 包（象铿锣中间凸出处）*bāo (xiàng mángluó zhōngjiàn tūchūchù)* boss, nub (bulging protrusion, as the center part of a cymbal). ☞ peem: [*mor.*]. /*f*10/

beem: nyiex kre: [nbeem nyīex grei] /bɯm ɲiɛʔ kre/ *n.* တင်၊ တင်ပါး၊ တင်ပါးဆုံ 臀部 *túnbù* buttocks. ☞ peem: nyiex kre: [*var.*]. ☞ peem: ngawng [*mor.*].

beeik [nbeeig] /bɯc/ *vi.* ပြေ့–၊ ထွက်ကျ– 滑脱，裂开 *huátuō, lièkāi* come off, come apart, slip away, squirm free. **:** Beeik kax khaing: taix aux. ငါးကျွန်တော့်လက်ကနေချော်ထွက်သွားတယ်။ 鱼从我手中滑脱了。 *The fish squirmed out of my hand.* ☞ boek[1] ② [*var.*]. ☞ peeik, bheeik [*mor.*].

beeik [nbeeig] /bɯc/ *v.* ကျွတ်– come off, drop off, be free(from all restrictions), be unfettered. **:** Sibex khraox pa liag nawh singaix beeik si. [RK: si:?] ဒီနေ့သူ□□ □ ့ □အက်ျီအသစ်ကအရောင်ကျွတ်

တယ်။ *The new clothes which she bought today lost their colour (faded). (?)*

beei:[1] [nbeei] /bɯi/ *n.* <TOSAT> ဝါးရုံကြွက်၊ ဝါးကြွက် 大竹鼠（身体灰色, 尾短眼小, 吃甘薯、花生、豆类等）*dàzhúshǔ (shēntǐ huīsè, wěi duǎn yǎn xiǎo, chī gān shǔ, huāshēng, dòu lèi děng)* large bamboo rat (*Rhizomys sumatrensis*, gray body, short tail, small eyes, eats sweet potatoes, peanuts, legumes). /*f*10/

beei:[2] [nbeei] /bɯi/ *vt.* နှိပ်နယ်– 按摩 *ànmó* massage. **:** Kied sidaing: saux daux nex aux , beei: aux liak. ငါ အရမ်းညောင်းညာနေလို့ နှိပ်ပေးပါ အုံး။ *My muscles are extremely stiff: please give me a massage.* ☞ miien ② [*syn.*]. /*f*10/

beuh [nbēh] /bɤ̈h/ *vs.* ညံ့–၊ ချာ–၊ စုတ်–၊ ပျော့–၊ ကင်းမဲ့– 差, 赖（不好）*chà, lài (bùhǎo)* inferior, poor (in quality), weak, lacking. **:** beuh kaux. ကျန်းမာရေးညံ့တယ်။ 身体差。 | Man: in: beuh. ဒီပိတ်စ ညံ့လွန်းတယ်။ 这块布质量赖。 /*f*9/

beuh grang [nbēh mgrāng] /bɤ̈h grạŋ/ *vs.* အကျည်းတန်၊ ရုပ်ဆိုး 丑陋, 模样丑 *chǒu lòu, móyàng chǒu* ugly.

beuh rhawm: [nbēh hrom] /bɤ̈h rʰɔm/ *vs.* နေမကောင်းဘူး။ သက်တောင့်သက်သာမရှိဘူး။ ကိုယ်လက်မအီမသာဖြစ်– 不舒服 *bù shūfu* unwell; uncomfortable. **:** Caw aux saux pauh, beuh rhawm: ngaix. ကျွန်တော်နှာစေးနေတယ်။ စိတ်မရှင်ဘူး။ 今天我感冒了, 心里不舒服。

beu: [nbe] /bɤ/ *n.* နားတောင်း၊ earrings. **:** pa mawh kraung khri:, ble, kong, jheep giien:, beu: yhaok, mai maox soi: khankix, sonsang taoh ju yix khaing: phimap kah plak sivoe Simiang Siyiex.[Simin 31:50] လူအသီးအသီးရသော ရွှေတန်ဆာ၊ လည်ဆွဲ၊ လက်ကောက်၊ လက်စွပ်၊ နားတောင်း၊ နှာခေါင်းဆွဲဘူး တို့ကို ထာဝရဘုရားအား ပူဇော်လျက် ဆောင်ခဲ့ ပါပြီဟု လျှောက်ဆိုလျှင်၊ *the gold articles each of us acquired—armlets, bracelets, signet rings, earrings and necklaces—to make atonement for ourselves before the LORD.'*

beung [nbēng] /bɤ̈ŋ/ *n.* အလယ်ခေါင်၊ အလယ်တည့်တည့်၊ ဗဟို 心, 中心 *xīn, zhōngxīn* heart, center. **:** Maix jiiet krox puing: daux beung. ခင်ဗျား အလယ်တည့်တည့်ကို မှန်အောင်ပစ်နိုင်တယ်နော်။ 你正好打中了中心。 *You've hit the target right in the centre.* ☞ cong: sing:, greung[1], greung nax, sigreung[1], sibeng[2] [*syn.*].

beung: [nbeng] /bɤŋ/ *n.* <NYIEX> အုတ်ကြွေပြား 瓦, 瓦片 *wǎ, wǎpiàn* tile (esp. used as roofing). ☞ wax [*syn.*]. /*f*10/

beung: leuh [nbeng leh] /bɤŋ lɤ̈h/ *v.* တက်လိုက်ဆင်းလိုက် (ဘောလုံး) 抛上抛下 *pāo shàng pāo xià* bounce up and down (ball). ☞ pa: leuh, pang: leuh, peu: leuh, peung: leuh, lang: leuh, bang: leuh [*var.*]. ☞ jang: leuh, ji: leuh [*syn.*].

biak [nbiag] /biək/ *vt.* ပစ်လွှဲ–၊ လွှဲကျ– 掼, 掷）*guàn, zhì)* throw (guàn, dialect, = 扔). **:** biak tix goeh. ဖိုင်းက□□ကျတယ်။ 掼交。 /*f*10/

biah [nbīah] /bị̈ah/ *n.* <SIUING:> ဝါးရုံနေမြွေစိမ်းလေး 白唇竹叶青, 竹叶青, 青竹标（青竹螵）, 小绿蛇（一种体小, 绿色的毒蛇）*báichún zhúyèqīng, zhúyèqīng, qīngzhúbiāo (qīngzhúpiāo), xiǎolǜshé (yīzhǒng tǐ xiǎo, lǜsè de dúshé)* bamboo snake, white-lipped tree viper (*Trimeresurus albolabris*, a small, green poisonous snake). ☞ biaoh [*var.*].

bia: (bya:) [nbia] /bia/ *n.* <KAUNG:> ဆန်ကော 簸箕（簸米用的） *bòjī (bǒ mǐ yòng de)* winnowing basket. **:** Pang: peed mai: bia:, bang: lia mai: pheen:. ဆန်ကောနဲ့မှောက်ရက်လဲကျတယ်၊ စားပွဲနဲ့ဒလိုမ့်ကောက်ကွေးဖြစ်သွားတယ်။ 在簸箕周围跌跌撞撞，在桌子旁边滚来滚去。（形容宴会时酒醉失态。）*Stagger about the winnnowing basket, tumble about the table. (Describes a scene of drunken revelry -- winnowing baskets commonly served as tables.)* ☞ bia: yib [*syn.*]. ☞ pia: [*mor.*]. ☞ grheeng:[1] . /*f*9/

bia: yib (bya: yib) [nbia yīb] /bia zị̈p/ *n.* စံကော၊ ဆန်ကော 簸箕（簸米用的） *bòjī (bǒ mǐ yòng de)* winnowing basket, winnowing fan (lit. 'waved winnowing basket'). **:** Ka daux tawm: taix Nawh koe: bia: yib. [Mathiex 3:12] လ□ ☒တော်တွင် စံကောပါလျက်၊ 他手里拿着簸箕。 *His winnowing fan is in his hand. [Mat. 3:12]* ☞ bia: [*syn.*].

biag [nbīag] /bị̈ak/ *vi.* ကွဲ–၊ အက်–၊ ကြေမွ–၊ ပြုတ်– 破裂, 自脱, 自落 *pòliè* break, be smashed, come apart, come off. **:** Lawk ox hoik biag. ဝါးကျည်ထောက်ကွဲသွားပြီ။ 竹筒破了。 *The bamboo tube is broken.* ☞ piag [*mor.*].

biang[1] [nbīang] /bị̈aŋ/ **1** *n.* □□□□ □□□□ 场所 *chǎngsuǒ* place, location. **:** **biang kum:** စည်းဝေးပြောဆိုရာနေရာ 开会、谈天的场所 *a place for meeting and talking* **2** *n.* ဝင်း၊ ဝင်းခြံ၊ ခြံ၊ ယာ 院子 *yuànzi* compound, house and garden, court. **:** **biang nyiex biang ma:** အိမ်ဝင်း၊ ခြံဝင်း 院子 *compound, house and garden* | Nyiex moeg biang kaing: ot piang yaong: plak dawm:. ရုက္ခစိုးရှိတဲ့သစ်ပင်နဲ့ တန်ဆာခံတွေရဲ့ခေါင်းတွေရှိတဲ့တောက ရွာရဲ့ညာဘက်ထိပ်မှာ။ 社神树和放人头桩的地方一般是在村子的右上方。 *The location of the tutelary god tree and the grove of heads of victims was*

above and to the right of the village. **3** *cl.* ကွက်၊ ခင်း 小块 *xiǎo kuài* plot of land. **:** Sibeem in:, yix sang: sum: taux klaox tix biang, taux paing tix biang. ဒီခြံမှာကျွန်တော်တို့ဟင်းသီးဟင်းရွက်တကွက်နဲ့ တရုတ်မုန်ညင်းတကွက်စိုက်မလို့။ 这块园地, 我们想种一小块青菜, 一小块白菜。 *In this garden we plan to plant a plot of greens and a plot of Chinese cabbage.* ☞ chang:[2] ② [*syn.*]. /*f*0.0114/ /*f*6/

biang[2] [nbīang] /bi̱ạŋ/ **1** *vs.* ပြန့်ပြူး– ညီညာ– 平, 平展 *píng, píngzhǎn* flat, smooth, open (not hilly or rough). **2** *vs.* ပြန့်– ချော– လုံးဝန်း– (မချွန်) 平圆 *píngyuán* smooth, rounded (not sharp or pointed). **:** Grix in: biang tix plak, choek tix plak. ဒီကျည်ပွေ့တစ်ဖက်ကလုံးဝန်းပြီး၊ □ □ဖက်ကချွန်တယ်။ 这个杵棒一头平, 一头尖。 *This pestle is rounded on one end and pointed on the other end.* ☞ choik, choek, chuaik [ceu 2] [*ant.*]. /*f*0.0114/ /*f*6/

biang[3] [nbīang] /bi̱ạŋ/ *n.* <NGEEI:> ကျူပလွေ 芦笙 *lúshēng* gourd reed organ, bamboo pipes. ☞ biong[1], biaong rhaung: [*var.*]. /*f*0.0114/ /*f*6/

biang[4] [nbīang] /bi̱ạŋ/ *vi.* <TIEX> သတိယ–၊ လွမ်း–၊ တမ်းတ– 想，想念 *xiǎng, xiǎngniàn* miss, think of longingly. **:** Kin: piang aux ka daux nyiex yix tid. ငါတို့အိမ်ကိုအရမ်းလွမ်းလိုက်တာ။ 我太想家了。 *I really miss our family.* /*f*0.0114/ /*f*6/

biang kaing: [nbīang gaing] /bi̱ạŋ kạŋ/ *n.* <LI> ကားစင်၊ လူသတ်ကုန်း 放人头桩的地方（参见 ndo 人头桩）*fàng réntóu zhuāng de dìfang* place where heads of sacrificial victims were formerly kept mounted on 'do' posts (lit. 'head-place'). ☞ daw: .

biang rhax lai [nbīang hrax lāi] /bi̱ạŋ rʰa̰ʔ lạ̰i/ *n.* စတိတ်ရှိုး 演唱会 *?* stage show(singing).

biang: [nbiang] /biạŋ/ *vt.* □ □ □ထား–၊ ကျားကန်ထား– 支, 架, 放（把锅支在火堆上）*zhī, jià, fàng* prop up, put (esp. prop a pot on top of fire). ☞ piang[3] [*var.*]. ☞ tang:[1] ② [*syn.*]. /*f*10/

biaoh [nbīaoh] /bi̱auh/ *n.* <SIUING:> ဝါးပင်ဖြွေစိမ်း 白唇竹叶青, 竹叶青, 青竹标（青竹螵）, 小绿蛇（一种体小, 绿色的毒蛇）*báichún zhúyèqīng, zhúyèqīng, qīngzhúbiāo (qīngzhúpiāo), xiǎolǜshé (yīzhǒng tǐ xiǎo, lǜsè de dúshé)* bamboo snake, white-lipped tree viper (*Trimeresurus albolabris*, a small, green poisonous snake). ☞ biah [*var.*]. ☞ siuing: biaoh [*syn.*].

byaong (biaong) [nbīaong] /bi̱auŋ/ *vi.* သတိယ–၊ တမ်းတ–၊ အောက်မေ့– 想念 *xiǎngniàn* think about, long for. **:** Kied byaong maix ka nyiex ma: miex keeing: tix. [Lai Yam Jah 31:30] ယခုမှာ၊ သင်သည် မိဘ အိမ်ကို အလွန်အောက်မေ့သောကြောင့်၊ 你很想你父家。 *You greatly longed for your mother and father's home. [Gen. 31:30]* ☞ biong[2] [*var.*].

biaong rhaung: [nbīaong hraeng] /bi̱auŋ rʰaɯŋ/ *n.* <NGEEI:> ကျူပလွေ 芦笙 *lúshēng* gourd reed organ, bamboo pipes. ☞ biong, biang[3] [*var.*].

byaong rhawm: [nbīaong hrom] /bi̱auŋ rʰɔm/ *vs.* သတိယ–၊ တမ်းတ–၊ လွမ်းဆွတ်– 想 *xiǎng* remember, recall, consider. **:** Ceu ceu mawh byaong rhawm: ex ka pui yum, keud ce: ex nawh, simie khwan: singeh singax kix haok raoma:, ex tawm: tawx kix ih nex mai: eep naw. တစ်ခါတစ်ခါကျွန်တော်တို့လူသေကိုလွမ်းဆွတ်ပြီးသူ့ကိုတမ်းတတယ်၊ သူတို့ရဲ့သန့်ရှင်းတဲ့ဝိညာဉ်တွေကိုကောင်းကင်နိုင်ငံရောက်စေချင်တယ်၊ ဒါကြောင့်ကျွန်တော်တို့ရှေ့သူတို့ကိုအသားနဲ့ထမင်းကိုစားခိုင်းတယ်။ *We recall the deceased person in all things, we think of him and hope that their (?) souls rise to heaven and so we give them meat and plain cooked rice to eat.*

biong[1] [nbīoung] /bi̱oŋ/ *n.* <NGEEI:> ကျူပ□ 芦笙 *lúshēng* gourd reed organ, bamboo pipes. ☞ biang[3], biaong rhaung: [*var.*].

biong[2] [nbīoung] /bi̱oŋ/ *vi.* သတိရ–၊ လွမ်း–၊ လွမ်းဆွတ်– 想念, 思念 *xiǎngniàn, sīniàn* think of, think about (miss someone). **:** biong ka miex. အမေ့ကိုလွမ်းတယ်။ 想念母亲。 *think of one's mother.* ☞ byaong [*var.*].

biong gi: [nbīoung mgi] /bi̱oŋ gi/ *n.* <NGEEI:> ကျူပလွေ (လားဟူအသုံးအဆောင်) 芦笙（拉祜族制的）*lú shēng (Lāhùzú zhì de)* reed organ (Lahu-style).

biong miex [nbīoung mīex] /bi̱oŋ mɛ̰ʔ/ *n.* <NGEEI:> ကျူပလွေမှိန် (အသံမှိန်သော) 芦笙（声音比较低沉的）*lú shēng (shēngyīn bǐjiào dī chén de)* reed organ (low-pitched).

biong mhaing: [nbīoung hmaing] /bi̱oŋ mʰaŋ/ *n.* <NGEEI:> ကျူပလွေပြင်း (အသံပြင်းပြင်းထွက်သော) 芦笙（声音比较高亢的）*lú shēng (shēngyīn bǐjiào gāo kàng de)* reed organ (high-pitched).

biong taw rawt [nbīoung dō rod] /bi̱oŋ tɔ̰ rɔt/ *n.* <NGEEI:> ကျူပင်နှင့်ပြုလုပ်ထားသောမှုတ်စရာတူရိယာတစ်မျိုး 芦笙（芦管头上套有两个作为共鸣器的葫芦）*lúshēng (lú guǎn tóu shàng tào yǒu liǎng gè zuòwéi gòngmíng qì de húlú)* reed organ (with double reed voicebox, lit. 'reed-organ which echoes..?..')[a reed pipe wind instrument, use by the Miao Yao and Dong nationalities[AM, from Ch-Eng-Dict].

biut (byut) [nbiud (?)] /biut (?)/ *v.* ပြို့–၊ အံ့ချဉ်ဆို့–၊ ချဉ်ချင်းတက် feel sick. **:** Byut nawh ka simie tix

nyaux plai. သူအရက်သောက်ချင်လို့ပြီးနေတယ်။ *He feels sick from hoping to drink plai rice beer. (?)* ☞ pyut [*var.*].

biiet [nbiad] /biət/ *vt.* ညှစ်–၊ ဆိတ်– 挤, 榨 *jǐ, zhà* squeeze, press out, milk. **:** biah rawm: teeih. 挤奶。 *milk, express breast milk.* | biiet bee. 榨油。 *press out oil.* /*f*7/

biiem:[1] [nbiam] /biəm/ *vt.* ပေါင်းစပ်ထား– 捡 *jiǎn* pick up, collect, gather. **:** biiem: kraung ang: pui ih. သူများနဲ့ပေါင်းစပ်ထားတဲ့ပစ္စည်းမသုံးဘူး။ 捡人家不要的东西。 *collect things people aren't using. (?)*

biiem:[2] [nbiam] /biəm/ *n.* <SAUX> ပေါင်ခြံ(အရည်ကြည်) 鼠蹊淋巴 *shǔxī línbā* groin lymph.

buih [nbuih] /buih/ *cl.* ပွင့် 弓(弹棉花量的单位), 弹一次 *gōng (tán miánhua liáng de dānwèi), tán yīcì* a cotton-fluffing session, using a fluffing bow, the cotton fluffed during a session. **:** tai tix buih. ပန်းတစ်ပွင့် 一弓棉花。 *one fluffing of cotton* ☞ puih [*mor.*].

buak [nbuag] /buak/ *n.* ထုပ် 包袱 *bāofu* cloth wrapper, bundle. **:** Pon mau Hawx khawm: can, pon mau Man khawm: buak. တရုတ်ငွေအိတ်လိုက်ရတယ်၊ မြန်မာငွေအထုပ်လိုက်ရတယ်။ 得到汉人的钱整口袋，得到缅族的钱整包袱。(运气好。) *Get a whole bag of Chinese silver, get a whole bundle of Burman silver. (Good fortune.)*

buat [nbuad] /buat/ *n.* <KAUNG:> ခေ ▯▯ ▯▯ ▯ ▯ ▯ 打谷弯棍 *dǎ gǔ wān gùn* flail, rod for threshing grain. ☞ khaox buat [*syn.*]. ☞ puat [*mor.*].

bua: [nbua] /bua/ **1** *n.* အလိပ် (ပိတ်) 卷儿 *juànr* bolt, roll (of cloth). **:** bua man:. ပိတ်လိပ် *bolt of cloth.* | Paing yeung bua: tai, klai yeung man: Hawx. ဝါဂွမ်းအလိပ်လိုဖြူတယ်၊ တရုတ်ပိတ်လိုစိမ်းတယ်။ 白如棉花卷，绿如汉家布。(形容妇女的美丽、可爱。) *White as a bolt of cotton cloth, blue as Han Chinese fabric. (Describing a woman's beauty.)* **2** *cl.* လိပ်၊ ခွေ 卷, 匹 *juàn, pī* (classifier for rolled up objects) roll (of paper, food, hay, bedding, etc.), bolt (of cloth). **:** ce: tix bua:. စက္ကူတစ်လိပ် 一卷纸。 *a roll of paper.* | man: tix bua:. ပိတ်တစ်လိပ် 一匹布。 *a bolt of fabric.* **3** *n.* ကျမ်းစာလိပ်၊ ရှေးစာခွေ 卷儿 *juànr* scroll (ancient book). **:** Awm: hoik tiem: daux bua: lai ka grawng: Aux. [Hebrie 10:7] ကျမ်းစာလိပ်၌အကျွန်ုပ်ကိုအမှတ်ပြု၍ရေးထားသည်။ 我的事在经卷上已经记载了。 *As it is written of me in the scroll of the book. [Heb. 10:7]* ☞ pua: [*mor.*]. /*f*7/

buan: (bwan:, bwan) [nbuan] /buan/ *vt.* ကြည့်–၊ မျှော်ကြည့်–၊ လှမ်းကြည့်– 眺望 *tiàowàng* look into the distance. **:** Kangkoi paing buan: sivoe tix, daux dung tiuh tiuh, kawn kax loe tix haok piang rawm uik heue. ယုန်းဖြူကလေးဟိုးရှေ့ကကန်ထဲကိုလှမ်းကြည့်နေတယ်၊ ငါးကလေးတွေရေပေါ်ကိုအကုန်လုံးကူးခတ်ပြီးတက်လာတယ်။ 小白兔向前一望，(看见)前面的水塘里，小鱼游到了水面上。 *The white rabbit looked ahead, off over the pond, the little fish were swimming up out of the water.* ☞ plie, kia:, kok buan:, gaig, bliex, jak, jhak, jhong:[2] ①, chak, simi ①, simi blaong, thawng:[1] ②, yaox [*syn.*]. /*f*0.0284/

bwan: [nbuan] /buan/ *n.* ကံ၊ ကောင်းချီးမင်္ဂလာ 福, 福气 *fú, fúqì* blessings, good luck, grace, mercy. **: ting bwanson:** ခေ ျးဇူးတင်တယ်။ 谢谢。 *thank you* /*f*0.0284/ /*f*3/

bwanson: (bwan: son, buan son) [nbuan soun] /buan son/ **1** *n.* ကံ၊ ကြမ္မာ 福气, 命运 *fúqì, mìngyùn* luck, fate, destiny. **2** *n.* <KHRIT> ခေ ▯▯ကျေးဇူး၊ ကျေးဇူး 恩惠 *ēnhuì* grace, mercy, blessings. **:** koe: bwanson:. ခေ ျးဇူးတော်ရှိ–၊ 有恩惠。 *be blessed.* | Kieh bwanson: koe: mai: maix heue:. [2 Timose 4:22] ...သင့်၌ကျေးဇူးတော်ရှိစေသတည်း။ 愿恩惠常与你们同在。 *May grace be with you all! [2Ti. 4:22]* | **yuh bwanson:** ခေ ျးဇူးပြု၍ 请 *please* | Yuh bwanson: kieh yix tiang ka daux haktiex maix. [Lai Simin 20:17] ခေ ျးဇူးပြု၍ ကျွန်ုပ်တို့ကို သင်၏မြေပေါ်က ကျော်ဖြတ်ခွင့်ပြုပါ။ 求你容我们从你的地经过。 *Please let us pass through your land. [Num. 20:17]* **3** *phr.* <VM> ခေ ျးဇူးတင်– 谢谢 *xièxie* thank you. ☞ ting bwanson:, laohlie [ceu 3] [*syn.*].

boek[1] [nbouig] /boc/ **1** *vi.* ပြောင်အောင်လျှော့– 拧开, 松开 *nǐngkāi, sōngkāi* loosen. **2** *vi.* ကျွတ်ကျ– 脱，掉 *tuō, diào* fall down, fall off (of clothes). **:** Boek khlax nawh. သူ့ဘောင်းဘီ ကျွတ်ကျတယ်။ *His trousers have fallen down.* ☞ beeik [ceu 2] [*var.*]. ☞ poek [*mor.*]. /*f*8/

boek[2] [nbouig] /boc/ *vi.* ပြတ်–၊ ပြတ်တောက်– 缺, 欠缺 *quē, qiànquē* lack, be lacking, be short of sth.. **:** boek ka priex. အစားအစာပြတ်သည်။ 缺粮。 *lack food staples.* /*f*8/

boeh[1] [nbōuih] /bọih/ *n.* အရိပ် 影子，背影 *yǐngzi, bèiyǐng* shadow, trace. **:** Cag pu: hoik luan, ang: lai: yaox boeh nawh. ခေ ▯ ▯ပျံပျံသွားပြီ၊အရိပ်တောင် မတွေ့တော့ဘူး။ 飞机已经飞过去，看不见它的影子了。 *The plane already went by and you can't see a shadow of it (or 'its shadow' ?) anymore.* ☞ kawn: poe:, kawn: boe:, siboeh sibu: [*syn.*].

boeh[2] [nbōuih] /bo̱ih/ *vi.* စွဲ–၊ ပါ– (လက်နက်တစ်ခုခုပစ်လျှင်) 偏 *piān* go off to one side, slice (ball goes to right, as in golf), hook (ball goes to left, as in golf). **:** Ak in: puing: aux nawh siem boeh plak gwiex. ဒီဌလေးကျွန်တော်ပစ်တာဘယ်ဖက်စွဲတယ်။ 这一箭我射得偏左点儿。 *The arrow I shot hooked off to the left.*

boeh[3] [nbōuih] /bo̱ih/ **1** *n.* တစ်စွန်းတစ်စ၊ အစအန၊ အပိုင်းအစ 零儿, 片儿 *língr, piànr* scrap, fragment, fraction, odd lot. **:** Tawx aux shiao boeh man: ceeix liak, sang blaox aux khlax tix kah. ကျွန်မကိုပိတ်အပိုင်းအစနည်းနည်းလောက်ပေးသုံးပါလား၊ ကျွန်မဘောင်းဘီဖာချင်လို့။ 请给我一小片布，我要用来补我的裤子。 *Please give me a scrap of fabric, I want to patch my trousers.* **2** *n.* မဆိုစလောက်၊ အသေးအမွှား 小节 *xiǎojié* trifle, small matter, sth. trivial. ☞ boih [*var.*].

boe: [nboui] /boi/ **1** *vt.* ဖွဲ့၊ အမှုန့် 扬, 使飘, 飘洒 *yáng, shǐ piāo, piāosā (?)* sprinkle, scatter. **:** boe: nghox. စပါးမှုန့် 扬谷子。 *scatter grain.* **2** *vi.* ပက်ဖြန်း– 飘 *piāo* sprinkle (water, rain). **:** Boe: lhiex. မိုးဖွဲ (ပက်ဖြန်းသောမိုး) 飘雨。 *It's sprinkling (rain is sprinkling).* ☞ poe: [ceu 2] [*var.*]. ☞ poe: [*mor.*]. /*f*10/

boe: lhiex [nboui hliex] /boi lʰɛʔ/ *vo.* မိုးဖွဲကျ–၊ မိုးဖွဲဖွဲရွာ–၊ မိုးစွေ– 飘雨、下小雨 *piāo yǔ, xià xiǎo yǔ* sprinkle, drizzle.

bra [nbrā] /bra̰/ *n.* <NGEEI:> စင် (နှ) ဘဲ (လ) 锣, 大锣 *luó, dàluó* gong. ☞ ba [*var.*]. /*f*10/

brak [nbrag] /brak/ **1** *n.* <CAG> ဒန်၊ အလူမီနီယံ 铝, 钢精 *lǚ, gāngjīng* aluminium (UK) aluminum (US) (Al), aluminium alloys used in utensils. **: brak nyiex** သွပ်မိုး 房顶。 *roof of house.* **2** *n.* <CAG> သွပ် 洋铁（镀锌铁, 镀锡铁） *yángtiě (dùxīntiě, dùxītiě)* galvanised (UK) galvanized (US) iron and steel (plated with zinc), tinned iron, tin roofing. **3** *n.* <CAG> ခနောက်စိမ်း 锑 *tī* antimony (Sb). **4** သွပ်၊ သွပ်မိုး zinc; galvanised metal roof. /*f*10/

brat [nbrad] /brat/ *vs.* သန်မာ–၊ ကြံ့ခိုင်–၊ ကျစ်လစ်–၊ တောင့်တင်း–၊ ထွားကျိုင်း– 结实, 饱满 *jiēshi, bǎomǎn* sturdy, full, plump. **:** Kaux kawn: nyawm in: jiiet brat ngie. ဒီကလေးရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ကြံ့ခိုင်တောင့်တင်းတယ်။ 这孩子的身体很结实。 *This child's body is very sturdy.* | Mu: sivawng in: brat ngie. ဒီပြောင်းဖူးစေ့တွေ အဆံပြည့်တယ်။ 这玉米长得很饱满。 *The kernels of this maize (UK) corn (US) are nice and plump.*

brah [nbrah] /brah/ *vs.* ဆုံးရှုံး၊ ကျဆုံး၊ (ကံမကောင်းဘူး) 倒霉 *dǎoméi* unfortunate, unlucky, have bad luck. **:** Hoik brah aux ngaix, ang: yaox tix liag tidtix. ကျွန်တော်ဒီနေ့ကံမကောင်းဘူး။ ဘာမှမဝယ်လိုက်ရဘူး။ 我真倒霉 ，今天什么也没有买着。 *I was unlucky today and couldn't buy a thing.* ☞ khen:[1], brah braing:, braing:, yan [*syn.*]. /*f*0.0165/ /*f*10/

brah braing: [nbrah nbraing] /brah braŋ/ *vs.* ကံဆိုး–၊ ကံဆိုးမိုးမှောင်ကျ– 倒霉 *dǎoméi* have bad luck. ☞ khen:[1], brah, braing:, yan [*syn.*].

brax[1] [nbrax] /braʔ/ **1** *vs.* ခေ□ □□ရှိ–၊ ကောင်းမွန်– 强壮 *qiángzhuàng* strong, robust, sturdy. **:** mhawm: hak brax kaux. အသားအရေကောင်းတယ်၊ နေကောင်းတယ်။ 身强力壮。 *have a strong and sturdy body.* **2** *vs.* -တတ်–၊ အလေ့အထ ရှိ– 健, 善于, 能干 *jiàn, shànyú, nénggàn* good at, capable, inclined to do sth.. **:** brax sigah. စကားပြောလေ့ရှိတယ်။ 健谈。 *good at talking, have the gift of gab.* | brax pi. ပေ့်တတ်လွန်းတယ်။ 健忘。 *forgetful.* | brax klieh plix. ခေ□ □□ ရိုကစားလေ့ရှိတယ်။ 善于打球。 *good at playing ball.* | Pui in: daing: brax. ဒီလူ အရမ်းကျွမ်းကျင်တယ်။ 这个人很能干。 *This fellow is very capable.* **3** *adv-pre.* ခဏခဏ၊ ဖြစ်နိုင်–၊ ဖြစ်တတ်–၊ –လေ့ရှိ– 经常, 好, 爱 *jīngcháng, hào, ài* usually, often, by habit, prone to, like to do sth.. **:** Brax hoek nawh. သူအမြဲတမ်းလာလေ့ရှိတယ်။ 她经常来。 *She often comes.* | brax klieh. ကစားကျင့်ရှိတယ်။ 爱玩。 *likes to play, likes to have fun.* | Aux brax hu: sawm: priex ngaix daux shiang Hawx. ကျွန်တော်တရုတ်ဆိုင်မှာထမင်းသွားစားလေ့ရှိတယ်။ 我通常在中国餐馆吃午餐。 *I usually go to eat lunch in a Chinese restaurant.* /*f*0.0248/ /*f*8/

brax[2] [nbrax] /braʔ/ *adv/vs.* မြန်–၊ မြန်မြန်ဆန်ဆန်၊ လေ့ရှိ– 快 *kuài* fast. **:** brax hwan:. ကြီးထွား မြန်တယ်။ 长得快。 *grow fast.* | **ang: brax** ခေ့ မရှိဘူး 还没, 还没有, 尚未 *not yet, still not* /*f*0.0248/ /*f*8/

brax kua: (brax kwa:) [nbrax gua] /braʔ kua/ *vs.* ကျန်းမာသော၊ သန်စွမ်းသော 健康, 肥壮, 有精神 (?) *jiànkāng, féizhuàng, yǒu jīngshén* robust, vigorous. plump and healthy. **:** Son sang pheuk sang hen: Kawn: Pui brax kua:, Am: Koi: tawm: teei to: tiag pa: pon giex im: hoek, phiaok mai: khaox, kieh Kawn: Pui silaih paoxtix mug kah vaig kah pliah ciah im: nawh yum. လူသားတွေကျန်းမာသန်စွမ်းရေးအတွက်သင်ကြားဖို့ အမ်းကွဲတောတရိုဆွာန် အရှင်ကိုယူလာပြီးတိုင်မှာချည်ထားတယ်၊ လူတွေကိုခါးတွေလှံတွေနဲ့ခုတ်ထစ်ပြိုင်ခိုင်းတယ်၊ ပြီးရင်အစိမ်းသတ်ခိုင်တယ်။ 安木拐为了培养佤族的勇敢精神，就把活捉来的野兽拴在石头桩桩上，让人们比赛把它们活活撕死。 *In order to train the Wa people to be*

vigorous, Am Koi took live wild animals that had been captured and tied them to a pillar, and had people compete in cutting them to death with swords and spears. | pah pui brax pui kwa:. [Lai Yaogyaw 78:31] ကျန်းမာသောသူတို့ကို ကွက်မျက်၍၊ 杀了他们内中的肥壮人。 *killed some of the fattest of them. [Psa. 78:31]*

brang: [nbrang] /braŋ/ *n.* <KAWNG> ခြင်၊ ယင်ကောင် ပိုး 蚊子（指长脚的）*wénzi (zhǐ cháng jiǎo de)* mosquito (long-legged, *Anopheles, Culex, Aedes*), crane fly (long-legged, slender-bodied flies of family Tipulidae, similar to a large mosquito). /*f*10/

bram: [nbram] /bram/ **1** *adv-post.* တစ်စုံ၊ တစ်ရံ၊ တစ်တွဲ 偶, 双, 对 *ǒu, shuāng, duì* in pairs, two at a time. **2** *v.* တစ်တွဲ 使成双、成对 *shǐ chéng shuāng, chéng duì* pair off, put in pairs, match up. ☞ brawm: [*var.*].

braux [nbrāex] /brạɯʔ/ *n.* <NYIEX> ပေါင်မိုး 房檐 *fáng yán* eaves (overhanging part of roof of house). ☞ caong braux, yeei nyiiex [*syn.*]. /*f*6/

braok[1] [nbraog] /brauk/ **1** *n.* လက်နှစ်ဖက်နဲ့ကိုင်– 捧 *pěng* hold in both hands. **:** braok gaox. ဆန်ကိုလက်နှစ်ဖက်နဲ့ကိုင်တယ်။ 捧米。 *hold rice in one's hands.* **2** *cl.* ဗန်း 半捧（用一只手捧托的容量）*bàn pěng (yòng yīzhī shǒu pěng tuō de róngliàng)* handful (meaure of volume). **:** gaox tix braok. ဆန်တစ်ဗန်း 半捧米。 *a handful of rice.*

braok[2] [nbraog] /brauk/ *vt.* နပ်–(ထမင်း၊ ဟင်း) 煨, 炖 *wēi, dùn* stew, simmer. **:** Caong lig kawn: ang: nyang ceh, ca: braok hawt ngu ha:. ဝက်ခြေထောက်မနူးသေးဘူး၊ မီးနားမှာနပ်ထားလိုက်ခုံး။ 猪脚还没有烂, 放在火边煨一下。 *The pigs feet are still not tender, so simmer them a while on the fire.*

braog [nbrāog] /brạuk/ *n.* <TOSAT> ခွေးအ၊ တောခွေး 豺, 豺狗, 红狼 *chái, cháigǒu, hóngláng* dhole, Asian red dog, Indian wild dog, whistling hunter (*Cuon alpinus*, lives and hunts in packs, calls are screams, mewing, chatters, whistles, chicken-like clucking, and hisses, preys on sambar, pigs, etc., even leopards), or a jackal?. ☞ jheeh mhaik, sox praix, soxla . [ríang 2].

braong: [nbraong] /brauŋ/ *v.* ပြုတ်– bake?, boil?. **:** nghaong: tix deuh awm: pa sang nghaong: pex mai braong: tix deuh awm: pa sang braong: pex son singaix twah,[Lih hu: 16:23] မုန့်ဖိုကို ပေါင်းချင်သည် အတိုင်းပေါင်းကြလော့။ ပြုတ်ချင်သည်အတိုင်းပြုတ်ကြလော့။ *So bake what you want to bake and boil what you want to boil.*

brai [nbrāi] /brại/ *n.* ကြက်ကျောက်ရောဂါ၊ ဆစ်ဖလစ်ရောဂါ 水痘 *shuǐ dòu* varicella, chicken pox. /*f*9/

braik [nbraig] /brac/ *n.* <CAG> မြှားတောင်ပံ 箭羽, 箭花 *jiànyǔ, jiànhuā* vane on crossbow bolt or arrow. ☞ sibraik [*var.*].

braix [nbraix (nbrāix) (?)] /braiʔ (brạiʔ) (?)/ *n.* <KHAOX> နာနတ်သီး 菠萝（波罗），凤梨 *bōluó, fènglí* pineapple (*Ananas comosus*). **: pang: braix** 凤梨 *pineapple plant* ☞ mak ceng: [*syn.*].

brai: [nbrai] /brai/ **1** *vs.* ဆိုးညစ်–၊ ညစ်ပတ်– 丑 *chǒu* ugly, foul. **:** kaing brai: nin:. ဒီလိုညစ်ပတ်တဲ့အလုပ်။ 这样的丑事。 *such a foul affair.* **2** *vs.* ကျက်သရေမရှိဘူး၊ အကျင့်ယုတ်–၊ ယုတ် မာ–၊ ကောက်ကျစ်– 窝囊 *wōnang* disgraceful, wicked, worthless, good-for-nothing. **:** brai: maung. ကျက်သရေမရှိဘူး။ 窝囊相。 *disgraceful.* **3** *vt.* သရော်–၊ ရွှတ်–၊ လှောင်ပြောင်– 奚落 *xīluò* ridicule. **:** Yaw pui plakngai:, brai: pui plak khaix. လူအများမျက်စိရှေ့မှာတော့မြောက်ပင့်တယ်၊ ကွယ်ယာမှာတော့ လှောင်ပြောင်တယ်။ 当面称赞，背后奚落。 *Praise someone to his face, but ridicule him behind his back.* ☞ mhawm: grang [*ant.*]. /*f*0.0155/ /*f*4/

braing[2] [nbrāing] /brạŋ/ **1** *n.* <SIM:> နှံပီစုတ် 蓝枕花蜜鸟, 预兆鸟 *lánzhěn huāmìniǎo, yùzhàoniǎo* purple-naped sunbird (*Hypogramma hypogrammicum*, lit. 'auspice'). **:** Hu: ex krax nghiiet braing, yuh ex naing gaig ia:. ခရီးသွားရင်နှံပီစုတ်အသံနားထောင်၊ စစ်ဖြစ်ရင်ကြက်ရိုးကြည့်။ 上路听鸟声，打仗看鸡卦。 *When we go on the road we listen to the 'auspice bird', when we go to battle we look at the chicken oracle.* **2** *n.* နိမိတ်၊ အတိတ် 预兆 *yùzhào* auspice, omen, sign, harbinger. ☞ puaik ca: cawng: [ceu 1] [*syn.*]. [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

braing plai: [nbrāing blai] /brạŋ plai/ *n.* <SIM:> ပ□□□□ဖ□ဆဲတွင်သာနေသောငှက်တစ်မျိုး? 阳雀（= 鹰鹃?），= 小杜鹃?）*yángquè (= yīngjuān?), = xiǎodùjuān?)* large hawk cuckoo (*Hierococcyx sparverioides*, a.k.a *Cuculus sparverioides*, 38-41.5 cm. (pictured), and/or lesser cuckoo *Cuculus poliocephalus*, 26-26.5 cm. lit. 'plai rice-beer-auspice'?). ☞ kang: khua: (?) [*syn.*]. [ríang 2 Hierococcyx sparverioides, ríang Cuculus poliocephalus].

braing: (braing) [nbraing (nbrāing)] /braŋ, brạŋ/ *vs.* ကံမကောင်းဘူး 不吉利, 倒霉 *bùjílì* unlucky, unfortunate, inauspicious, ominous. **:** Naog rawm: ciex ka lhax sidaing:, haoh pui hot braing: ka daux meung. 蜜花树叶露水盈，世上多少霉穷人！ *Fulsome is the dew on the leaves of the leucosceptrum, and many are the unfortunate poor in the land.* ☞ khen:[1], brah, brah braing:, yan [*syn.*]. ☞ braing .

bru [nbrū] /brṵ/ **1** *n.* <KAWNG> ပုတို 蠓 *měng* midge, biting midge (tiny gnatlike dipteran flies of family *Chironomidae*. **2** *n.* <KAWNG> ယင်ကောင် 苍蝇, 蝇 *cāngying , yíng* fly, housefly (*Musca domestica*). **3** *n.* <KAWNG> ပလူ 长翅膀期的白蚁 *cháng chìbǎng qī de báiyǐ* termite or white ant (*Isoptera*) in the winged stage. ☞ maing [ceu 1], roi[1] [ceu 2], greeing [ceu 3] [*syn.*]. ☞ pru[2] [*mor.*]. [~ Mán palu].

bru ting [nbrū dīng] /brṵ ṭiṇ/ *n.* <KAWNG> ခြင်ကြီးမျိုး 大蚊 *dàwén* cranefly (*Tipulidae*, like a 'big mosquito', lit. 'big midge'?).

brux [nbrux] /bruʔ/ *vs.* ကြမ်း၊ အကြမ်း 粗糙（不光滑）*cūcāo (bù guānghuá)* rough, coarse.

brug [nbrūg] /brṵk/ *vt.* စီး– 骑, 乘 *qí, chéng* ride (horse, bicycle, motorcycle), ride in (car, plane, etc.). **:** brug lawli. ကားစီးသည်။ 乘汽车。 *ride in a car.* | brug brung. မြင်းစီးသည်။ 骑马。 *ride a horse.* ☞ ngawm ②, tax[3] [*syn.*]. ☞ brung [*mor.*]. /*f*5/

brub [nbrūb] /brṵp/ *cl.* စု၊ ဖွဲ့ အုပ် 群 *qún* crowd, herd, gang. **:** pui tix brub. လူတစ်စု 一群人。

brung [nbrūng] /brṵŋ/ *n.* <BRIE,KAUNG:> မြင်း 马 *mǎ* horse. ☞ brug [*mor.*]. /*f*0.031/ /*f*4/

brum [nbrūm] /brṵm/ *n.* ကျတ်၊ ပလပ်၊ ခြောက်သွေ့မြေ 荒地 *huāng dì* barren land. **: bing: brum** ပလပ်မြေ၊ ကျတ်မြေ 荒地 *barren land* | Lao kawn pui ang soh ih brum. လူတွေပလပ်မြေမှာလယ်ထွန်မစားပါဘူး။ *(?) Never mind that people don't mow the fields properly... (??) (see entry for lāo)* /*f*9/

braw [nbrō] /brɔ̰/ *n.* သစ်ကိုင်းသစ်ခက် 细柴, 小树枝（作柴火用的）*xì chái, xiǎo shù zhī (zuò chái huǒ yòng de)* twigs. /*f*10/

brawk [nbrog] /brɔk/ *n.* အိမ်ပတ်ဝန်းကျင် 院场, 庭院 *yuànchǎng, tíngyuàn* yard, court, courtyard. **:** Chawk paoxtix num: sidaing:, mhaing: paoxtix brawk po: tauh. (---)အပင်အောက်မှာအချစ်ရေးဆိုကြတယ်၊ မောင်းထောင်းဆုံနားမှာတောင်းရန်းကြတယ်။ 在蜜花树根谈情，在舂碓院场说爱。 *Ask each other (about romance) by the trunk of the leucosceptrum tree, woo each other in the yard with the rice-pounding mortar.* ☞ brawk nyiex [*syn.*].

brawk nyiex [nbrog nyīex] /brɔk ɲiɛʔ/ *n.* အိမ်ပတ်ဝန်းကျင် 庭院 *tíngyuàn* courtyard. ☞ brawk [*syn.*].

brawh [nbroh] /brɔh/ *v.* ဝ□ □□ □ roar. **:** Sivai sangsi: awn: ju khankix hoik brawh kah nawh mai riag yo lox tix sinum,[Yeramix 2:15] ခြင်္သေ့တို့သည် သူ့ကိုဟောက်၍ အသံမြည်ကြပြီ။ *Lions have roared; they have growled at him.*

brawm [nbrōm] /brɔ̰m/ *vt.* မီးရှို့– မီးကျွမ်း– လောင်– 烧 *shāo* burn. **:** Leun: sida:, leun: ha: brawm. 四月晒, 五月烧（ 刀耕火种的农谚 ）

brawm: [nbrom] /brɔm/ **1** *adv-post.* တစ်စုံ၊ တစ်တွဲ 偶, 双, 对 *ǒu, shuāng, duì* in pairs, two at a time. **:** simin brawm:. တစ်စုံစီရေတွက် 一双一双地数。 *count by twos.* **2** *v.* တွဲ– 使成双、成对 *shǐ chéng shuāng, chéng duì* pair off, put in pairs, match up. **3** *vs.* ပေါင်းစပ်– ပေါင်း– ပူးပေါင်း– 复, 合, 成双的, 成对的 *fù, hé, chéngshuāng de, chéngduìde* compound, clustered (consonants), diphthong (vowels). **: miex lai brawm:** ဗျည်းစာလုံးပေါင်း 复辅音 *consonant cluster (two or more adjacent consonants, e.g. 'kr', 'bl')* | **kawn: lai brawm:** သရစာလုံးပေါင်း 二合元音, 三合元音 *diphthong (two adjacent vowels, e.g. 'ia', 'ao'), triphthong (three adjacent vowels, e.g. 'uai')* **4** *cl.* နှစ်ကောင်၊ နှစ်ခု၊ တစ်စုံ 双, 对 *shuāng, duì* pair. **:** sikaux tix brawm:. ခိုနှစ်ကောင် ဖြစ်စေ။ 一对斑鸠。 *a pair of doves.* ☞ bram: [*var.*]. /*f*7/

bring [nbrīng] /brḭṇ/ *n.* <KRAUNG> ပိုးချည်၊ ချည်ကျော် 纬线 *wěixiàn* weft, woof threads. ☞ lat ②, bring [*ant.*].

bre [nbrēi] /brḛ/ **1** *vt.* ဆင်ယင်–၊ ဆင်မြန်း– 打扮 *dǎbàn* dress up, make up. **:** daing: mhawm: bre tix. ဝတ်စားဆင်ယင်တာအရမ်းကောင်းတယ်။ 打扮得很好看。 *dressed up very attractively.* **2** *vt.* ဂရုစိုက်– 注重, 保重 *zhùzhòng, bǎozhòng* be careful about, take care of. **:** bre kaux hak. ကိုယ်ခန္ဓာကိုဂရုစိုက်ပါ။ 注重身体。 *take care of one's body.* **3** *adv-pre.* ဂရုတစိုက် 好好地, 仔细地, 认真地 *hǎohǎo de, zǐxì de, rènzhēn de* carefully. **:** bre tix yuh. ဂရုတစိုက်လုပ်။ 好好地做。 *do it carefully.* | Rawm: bre ex priex. ရေ□ □ ဂရုတစ်စိုက် ထိမ်းသိမ်းပါ။ *We store water carefully.* /*f*0.1941/ /*f*8/

bre rhawm: [nbrēi hrom] /brḛ rʰɔm/ *vs.* စိတ်ငြိမ်– 仔细, 细心 *zǐxì, xìxīn* careful, meticulous. **:** Nawh yuh kaing ceu tix bre rhawm: mai: yuh tix nawh. သူဘာအလုပ်ပဲလုပ်လုပ်စိတ်ငြိမ်စွာနဲ့လုပ်တယ်။ 他做什么事情都很仔细。 *Everything he does, he does with great care.*

brex[1] [nbrēix] /brḛʔ/ *n.* <KAUNG:> ရေ□ □□ ရိုး 稻草, 谷草 *dàocǎo, gǔ cǎo* rice straw. /*f*7/

brex[2] [nbrēix] /brḛʔ/ **1** *vt.* ဆင်ယင်–၊ ဆင်မြန်း– 打扮 *dǎbàn* dress up, make up. **2** *vt.* ဂရုတစ်စိုက် 注重, 保重 *zhùzhòng, bǎozhòng* be careful about, take care of. **3** *adv-pre.* ဂရုစိုက်၊ သေသေချာချာ 好好地,

仔细地, 认真地 *hǎohǎode, zǐxìde, rènzhēnde* carefully. **:** Maix brex pau nyiex, paw vu va tix khaing: nyiex. မင်းအိမ် သေသေချာချာစောင့်၊ အိမ်ကနေလျှောက်ထွက်မလည်နဲ့။ 你要好好守家，不要离家到处闲逛。 *You are to look watch over the house carefully and not leave the house and roam around.* ☞ bre [*var.*].

brex ngha: [nbrēix hnga] /brɛ̰ʔ ŋʰa/ *n.* <KAUNG:> ကိုင်းကျွန်း၊ မြေရိုင်း (အသစ်) 轮耕地（新开的）*lún gēngdì (xīn kāi de)* fields planted in rotation (newly cultivated).

brex brum [nbrēix nbrūm] /brɛ̰ʔ brṵm/ *n.* <KAUNG:> ပလပ်မြေ၊ ကျတ်မြေ၊ မြေသြဇာညံ့ဖျင်း သောဒေသ 丢荒地（这种地在一定时期内, 所有权还属于原主）*diūhuāngdì (zhèzhǒng dì zài yīdìng shíqī nèi, suǒyǒuquán hái shǔyú yuán zhǔ)* abandoned land, fallow land, barren land (original owner retains ownership rights for a certain period).

bre: [nbrei] /bre/ ☞ blex .

brie[1] [nbrīe] /brɛ̰/ **1** *conj.* ဆိုရင် 既然, 因为 *jìrán, yīnwéi* since, because. **:** Brie mawh nin:, aux ang: lai: hu:. ဒီလိုဆိုရင်ကျွန်တော်မသွားတော့ဘူး။ 既然是这样, 我就不去了。 *Since that's the case, I won't go.* | Brie ang: chix tix yuh nin:, ax sang yuh kah mawx pawx? ဒီလိုလုပ်လို့မရဘူးဆိုရင်ဒို့နှစ်ယောက်ဘယ်လိုလုပ်မလဲ။ 既然这么办不行，那么，咱们该怎么办呢? *Since we can't do it that way, how should we do it?* | Brie sang it maix, yiiep ngai: cao. ခင်ဗျားအိပ်ချင်တယ်ဆိုရင်ဖြင့်ကိုယ့်ကိုယ်ကိုမျက်စိမိတ်ထားလိုက်။ 既然要睡觉，就早点闭眼。 *Since you want to go to sleep, close your eyes early. (?)* | Brie hoik ah nawh hu:, maix khaw: niied leue nawh. သူသွားပြီဆိုရင်လည်းခင်ဗျားသူ့နောက်အမြန်လိုက်ရောပေါ့။ 既然他已说去，你应该追赶他。 *Since he already said he'd go, you should hurry and catch up with him. (?)* **2** *conj.* တစ်ကယ်လို့ 如果，一旦 *rúguǒ, yīdàn* if, once, when, while. **:** Brie hoek kix khaix, maix tawm: hu: kok aux ing: kah nyiex. တစ်ကယ်လို့သူတို့ခဏနေလာခဲ့ရင်ခင်ဗျားကျွန်တော့်ကိုအိမ်မှာလာခေါ်ပေါ့။ 待会儿如果他们来，你就去叫我。 ☞ jao ③, kheu[1] ① (khee, khee:) [*syn.*]. /*f*0.0227/ /*f*5/

brie[2] [nbrīe] /brɛ̰/ *n.* <BRIE> အိမ်မွေးတိတိရစ္ဆာန် 家畜 *jiāchù* domestic animal. /*f*0.0227/ /*f*5/

brie[3] [nbrīe] /brɛ̰/ *n.* ပစ္စည်း၊ ကုန်၊ ပိုင်ဆိုင်မှု 东西（一般指给别人带的东西）*dōngxī (yìbān zhǐ gěi biérén dài de dōngxī)* things, effects, belongings (referring to something carried for sb. else) (?). /*f*0.0227/ /*f*5/

brie[4] [nbrīe] /brɛ̰/ *cl.* နပ် 顿, 餐 *dùn, cān* (classifier for meals) meal. **:** tix ngaix sawm: loe: brie. တစ်ရက်ထမင်းသုံးနပ်စားတယ်။ 一天吃三顿。 *eat three meals a day.* /*f*0.0227/ /*f*5/

brie lai [nbrīe lāi] /brɛ̰ la̰i/ *n.* ပဲ ကြီး ကြီး နှံ့အမျိုးမျိုး (ဆန်မှလွဲ၍) 杂粮 *zá liáng* miscellaneous grains (other than rice). ☞ priex lai [*var.*].

briex [nbrīex] /brɛ̰ʔ/ **1** *vt.* ခိုး– 偷, 偷窃 *tōu, tōuqiè* steal. **2** *adv.* ခိုး[ကြိ]ယာ]– 偷偷地, 悄悄地 *tōutōu de, qiāoqiāode* furtive, secretive. **:** briex tix hu:. ခုမြန်သွားတယ်။ 悄悄地走。 /*f*0.0165/ /*f*6/

briex jawm [nbrīex njōm] /brɛ̰ʔ dʑɔ̰m/ *vt.* ခိုးသွင်း–၊ မှောင်ခို 偷袭 *tōuxí* launch a sneak attack, make a surprise attack.

briex jhawm: [nbrīex nqom] /brɛ̰ʔ dʑʰɔm/ *vt.* ခိုး–၊ ခိုးရန်ချောင်းမြောင်း– 小偷小摸 *xiǎotōu xiǎomō* sneak in order to steal, engage in petty theft, pilfer.

briex lak [nbrīex lag] /brɛ̰ʔ lak/ *vt.* ခိုး–၊ ခိုးယူ– 偷窃 *tōuqiè* steal.

brieb [nbrīeb] /brɛ̰p/ **1** *vi.* ထပ်–၊ တိုက်–၊ နှစ်ခုဖြစ်– 叠, 重叠 *dié, chóngdié* overlap, lap, double up, repeat, duplicate. **:** Brieb tix tin: maox vien:. ဝါးပြားတွေ ဒီမှာထပ်နေတယ်။ 篾条在这里重叠起来了。 *The bamboo strips are overlapping here.* **2** *vt.* အတူ–၊ နှစ်ဆတိုး–၊ အစုံလိုက်တွဲ–၊ တွဲ– 使成双, 让. . . 一起（成对的）*shuāng, yìqǐ (chèng duì de)* together, doubled up, as a pair, in pairs. **:** Brieb pax hu: rawm:. ပဲ[ကြီ]အတူသွားခတ်ကြ။ 你俩一起去挑水。 *Go together to fetch water.* **3** *cl.* စုံ၊ တွဲ 双, 对 *shuāng, duì* (classifier) pair. **:** ra: brieb. နှစ်စုံ 两双。 *two pairs. (?)*

brieb [nbrīeb] /brɛ̰p/ *v.* <VM?> ဆုံ–၊ ဆုံဆည်း– 相遇，碰面 *xiāng yù, pèng miàn* meet, meet up. **:** Ex sang brieb paox tix daux laih. ကျွန်တော်တို့ဈေးမှာဆုံကြရအောင်။ 咱们在街上碰面。 *Let's meet up in the market.*

brieb tix grhaoh [nbrīeb dix nkraoh] /brɛ̰p tiʔ gʰrauh/ *n.* <NGEEI:> ဆုံဆည်းအက 双人舞 *shuāng rén wǔ* pas de deux.

briem [nbrīem] /brɛ̰m/ *vt.* စ–၊ နောက်ပြောင်–၊ ကျီစား– 挖苦, 责怪，挑剔 *wākǔ, zéguài, tiāotì* tease. /*f*9/

briem khaox [nbrīem kaox] /brɛ̰m kʰauʔ/ *n.* <KHAOX> ချို (သစ်ပင်) 枝叉, 小树枝儿 *zhī chā, xiǎo shù zhī ér* crotch (in tree).

breuk [nbreg] /brɤk/ *vt.* ဆွဲ– 攀, 拉 *pān, lā* pull on, grasp (as in climbing). **:** Nawh breuk nhu: maox haok ka rieh rang:. သူကြိုးစကိုယူပြီးကျောက်ဆောင်ပေါ်ကိုဆွဲသွားတယ်။ 他攀着藤子爬上悬崖。 *He grasped a vine to pull himself up the cliff.* /*f*10/

briah [nbrīah] /brı̣ah/ *vi.* ကျယ်လောင်သည့်အသံ၊ ကျယ်လောင်သောမိုးချိန်းသံ 怒吼, 怒气冲冲, 大发雷霆 *nùhǒu, nù qì chōng chōng, dàfāléitíng* raor, howl[AM]. /*f*9/

briang rhawm: [nbrīang hrom] /brı̣iaŋ rʰɔm/ *vs.* ပျာယာခတ်– ခေါင်းစား– 为难 *wéinán* in a quandary, perplexed. **:** Been prim: pui hot briang rhawm: rhi: ka ang: yaox tix ih priex. ေ[illegible] ဟောင်း ကဆင်းရဲသားတွေအစာမစား ရလို့ပျာယာခတ်နေကြတယ်။ 旧社会, 穷人没有饭吃, 十分为难啊! *In the old society poor people were in a quandary because they had no food to eat.*

briiet [nbriad] /briat/ *v.* ညစ် drained. **:** mai tag briiet nham: lih hawt praok khu: dee tan;[Krup 1:15] အသွေး ကို ယဇ်ပလ္လင်နားမှာညစ်ရမည်။ *its blood shall be drained out on the side of the altar.*

bruih [nbruih] /bruih/ **1** *vi.* ပွင့်– 开花, 绽开如花开状（喻裂开象花朵的样子）*kāihuā, zhànkāi rú huā kāi zhuàng (yù lièkāi xiàng huāduǒ de yàngzi)* bloom, unfurl, split open. **2** *vs.* ပျော့–၊ ပြဲ–၊ ပွ– 软, 烂（多指饭粒泡的时间长, 水分多, 象开花的样子）*ruǎn, làn (duō zhǐ fàn lì pào de shíjiān cháng, shuǐfèn duō, xiàng kāihuā de yàngzi)* soft, fluffy (referring to rice grains which have cooked a long time in lots of water and have opened like a flower blossom). ☞ pruih [*mor.*].

bruing [nbrūing] /brụŋ/ *n.* <KAWNG> သန်း၊ သန်းကြီး ဓ 虱子（衣服上的） *shīzi (yīfu shàng de)* body louse (pl. lice), lives in seams of clothing (*Pediculus humanus*), (pubic louse, crab louse *Phthirus pubis* ?).

broe [nbrōui] /brọi/ *v.* မီးရှို့– burn. **:** pa mawh nyiiex pwi ting pwi lhaong: khankix broe kah ngu heue.[Yeramix 52:13] ဗိမာန်တော်နန်းတော်၊ မင်းအိမ်၊ ဆင်းရဲသားအိမ် ရှိသမျှတို့ကို မီးရှို့လေ၏။ *Every important building he burned down.*

broeh [nbrōuih] /brọih/ *n.* ကြေမွ 碎屑, 渣 *suì xiè, zhā.* **:** broeh ce:. ကြေမွနေသောစက္ကူ 纸碎屑。 | broeh rhiiem:. သံကြေသံမွ 铁渣。

broeh [nbrōuih] /brọih/ *n.* ပွ– 粗糙, 毛糙 *cūcāo, máo cāo* rough, coarse. **:** Krong: khaw: in: uik broeh ngie, ang: plang: ceeix kawx. ဒီပေါက်ပြားရိုးအကုန် ပွပြီးဖြာကုန်ပြီ၊မကျစ်လစ်တော့ဘူး။ 这锄头把真粗糙, 一点儿也不光滑。

bla [nblā] /blạ/ **1** *vt.* ကျယ်–၊ ကျယ်လောင်– 放大（声音）*fàngdà (shēngyīn)* be loud. **:** Pui in: phex bla lox yiiem tix nin:! ဒီလူဒီလောက်တောင် အော်ဟစ်ပြီး ငိုရသလား။ 这个人怎么这样放声大哭! *My, how that person is wailing!* **2** *vt.* ကျယ်ကျယ်တီး– 敲响, 使劲放 *qiāo xiǎng, shǐjīn fàng* bang loudly. **:** bla lox bra tawm: ting. လင်းကွင်းကို ပိုပြီး ကျယ်ကျယ်တီး။ 把锣敲响些。 *clash the cymbals more loudly. (?)* ☞ pla[1] [*mor.*].

blak[1] [nblag] /blak/ *n.* <TOSAT> လင်းနို့ 蝙蝠, 盐老鼠, 天鼠 *biānfú, yánlǎoshǔ, tiānshǔ* bat (*Pipistrellus abramus*). ☞ plak[3] [*mor.*]. /*f*7/

blak[2] [nblag] /blak/ *n.* <TOSAT> ပုံအကွက် (ဘဲ၊ ဖား စသည်တို့၏ခြေထောက်ပုံအကွက်) 蹼 *pǔ* (webbing joining toes on feet of some amphibians, such as ducks or frogs, reptiles, birds, and swimming or flying mammals such as otters and bats). ☞ plak[3] [*mor.*]. /*f*7/

blak[3] [nblag] /blak/ *vs.* ပြောင်းပြန်၊ အတွင်းအပြင်ပြောင်းပြန် 反（跟’正’相对）*fǎn (gēn 'zhèng' xiāngduì)* opposite, reversed, inside-out. **:** Blak ceep sibex tix. အင်္ကျီပြောင်းပြန်ဝတ်တယ်။ 衣服穿反了。 *wear a shirt inside-out.* | lox blak. ဆန့်ကျင်ဘက်။ 反义词 *antonym.* /*f*7/

blat [nblad] /blat/ *vt.* ေ[illegible]ပ်–၊ ထောင်း– 摔, 冲 *shuāi, chōng* dash, pound. **:** Miex khawm: kawnpraix hoik blat kix yum: tau kah piang tiex heue. [Hose 10:14] အမိသည်သားတို့နှင့်အတူ မြေပေါ်မှာ ဆောင့်ဖွပ်ခြင်းကို ခံရလိမ့်မည်။ 将其中的母子一同摔死 。 *Mothers were dashed to the ground with their children. [Hos. 10:14]*

blap[1] [nblab] /blap/ *onom.* ပလုံမြည်သံ 啪（木板、板凳等砸在地上的响声）*pā (mùbǎn, bǎndèng děng zázài dìshàng de xiǎngshēng)* smack, plop, thud, thump, crunch (sound of a board hitting the ground). ☞ siblap [*mor.*].

blap[2] [nblab] /blap/ *vs.* ပြား–၊ ပြားချပ်သွား– 扁 *piān* flat. **:** Hoik blap khiiet jao dig law li. ကားဖား ကိုနင်းလိုက်ပြားသွားပြီ။ ☞ bliep [*var.*].

blah [nblah] /blah/ *cl.* တချို့ အချို့ 些 *xiē* some (indefinite classifier - distinguish definite classifier blah/plah). **:** bawg tiblah. တခါတလေ 有些时候。 *some of the time, sometimes.* | koe: pui tiblah. လူတချို့ 有些人。 *there are some people.* ☞ plah (?) [*mor.*]. ☞ tiblah . /*f*0.0867/ /*f*7/

blax [nblax] /bla?/ *n.* <CAG> ရိုး၊ (လက်ကိုင်ရိုး၊ ခါးရိုး၊ ပုစိန်ရိုး) 杼, 筘 *zhù, kòu* beater, reed (on a loom, a comb-like device used to space warp threads evenly and snug down the weft threads. /*f*9/ [diagram of (non-Wa) backstrap loom].

blax moe: [nblax moui] /bla? moi/ *n.* ပုဆိန်ရိုး 斧柵（与斧柄垂直交叉, 连接斧身的木头）*fǔzhà (yǔ fǔbǐng chuízhí jiāochā, liánjiē fǔshēn de mùtou)* axehead base (piece of wood that intersects with axe handle and holds axehead) (or axe handle?). **:** Moe: khawm: blax, max khawm:

keeing:. 斧子连斧栅，母亲同父亲。 *An axe with an axe handle, a mother with a father.*

blax thai: [nblax tai] /blaʔ tʰai/ *n.* <KAUNG:> ထွန်ရိုး 犁梗（与犁辕中部连接的木头） *líjiàn (yǔ líyuán zhōngbù liánjiē de mùtou)* plough crossbar (wooden bar which connects middle of plough shafts).

bla: [nbla] /bla/ *vt.* လွှတ်–၊ လွှတ်ထား– 放任, 放纵, 放（放出去不管） *fàngrèn, fàng zōng, fàng (fàngchū qù bùguǎn).* **:** Pex paw bla: kawn: nyawm iak hu: nong:. ခင်ဗျားတို့ကလေးကိုတစ်ယောက်တည်း လွှတ်ပြီးမသွားခိုင်းနဲ့။ 你们不要放任小孩独自出去。 *You should not let small children roam about on their own untended.* | Paw bla: lig. ဝက်ကို□□ွတ်ထားနဲ့။ 不要把猪放出去不管。 *Don't just let the hogs run wild.* /*f*10/

blang: [nblang] /blaŋ/ **1** *vs.* ကြည်လင်–၊ ကင်းစင်– 晴朗 *qínglǎng* clear (weather). **:** Daux raoma: blang: ngie. ေ□ □□ကင်ကြည်လင်နေတာပဲ။ 天空晴朗。 *The sky is very clear.* **2** *vs.* သန့်–၊ ရှင်း–၊ ရှင်းလင်း– 干净 *gānjìng* clean. **:** Blang: ngie daux nyiex. အိမ်ထဲမှာ သန့်ရှင်းနေတာပဲ။ 房子里很干净。 *It's very clean in the house.* **3** *vs.* ချော–၊ ပြောင်–၊ ညီ– 光滑, 光溜溜的 *guānghua, guāng liūliūde* slippery, smooth. **:** sibeet ding: blang: ngie. နံရံကိုချောနေအောင်ပွတ်။ 把墙抹得光溜溜的。 *rub a wall smooth.* ☞ aw:[3], awh[1] [ceu 1], singax ①, singeh ①, singax singeh ① [ceu 2] [*syn.*]. ☞ ceep[2] [ceu 1] [*ant.*]. /*f*8/

blan [nblān] /blạn/ *v.* ပေါက်–၊ ပြားထွက်– 通, 露出, 破 *tōng, lùchū, pò* wear a hole in, be exposed, wear out, break. **:** Kiep hoik blan. ဖိနပ်ပေါက်ပြီ။ 鞋子通了。 *The shoes are worn out.* | Blaung: thui: cheu: hoik blan. တွန်းလှည်းဘီးပေါက် (ပြား) သွားပြီ။ 推车的内胎露出来了。 *The inner tube on the pushcart is showing.* | Glup kah cu: yi: Man, blan kah cu: yi: Siiem:. ဗမာတွေရဲ့ကလိမ်ညာဏ်ကြောင့်မှောက်ကျတယ်၊ရှမ်းရဲ့ညာဏ်နီညာဏ်နက်ကြောင့်ပြားထွက်သွားပြီ။ 败在缅族的主意，亏在傣族的计谋 *Defeated by the cunning of the Burmans, worn out by the cunning of the Shan.*

blauh[1] [nblāeh] /blạwh/ *n.* ပေါ်ပုတ် 粑粑, 饼, 糕 *bāba, bǐng, gāo* bread, dough, cake. ☞ khao: puk [*syn.*]. /*f*10/

blauh[2] [nblāeh] /blạwh/ *vi.* ထိုင်ချ– 坐（一般指盘腿席地而坐） *zuò (yìbān zhǐ pántuǐ xídì ér zuò)* sit cross-legged ('tailor-fashion') on the ground. **:** blauh tix piang tiex. မြေကြီးပေါ် မှာထိုင်ချတယ်။ 坐在地上。 *sit on the ground.* /*f*10/

blauh pao: tsi: [nblāeh bao zi] /blạwh pau tsi/ *n.* ပေါက်စီ 包子 *bāozi.*

blauh bhawp [nblāeh npob] /blạwh bʰɔp/ *n.* ပေါင်မုန့် 面包 *miànbāo* bread (Western-style bread, lit. 'spongy wheat-product').

blauh mang: thox [nblāeh mang toux] /blạwh maŋ tʰo ʔ/ *n.* မန်းထိုခေါ်ပုတ် 馒头 *mántou.*

blauh tauh keed [nblāeh daeh gēed] /blạwh tawh kɯ̤ t/ *n.* မိုသဏ္ဍာန်ကဲ့သို့ဆေးဖက်ဝင်ကျောက်တုံးတစ်မျိုး? 雷丸（寄生在树木或竹子板部的一 种真菌） *léi wán (jì shēng zài shùmù huò zhúzi bǎn bù de yī zhǒng zhēn jūn)* stone like omphalia.

blauh lawm: le: [nblāeh lom lei] /blạwh lɔm le/ *n.* ခေါ်ပုတ်အဝိုင်း 元宵, 汤圆 *yuánxiāo, tāng yuán* (round dumplings of glutinous rice dough served in soup, lit. 'round sprouts'?).

blaung: [nblaeng] /blawŋ/ **1** *n.* ဆီးအိတ်၊ ဆီးအိမ် 膀胱, 尿泡 *pángguāng, suīpāo (niàopāo)* (urinary) bladder. **2** *n.* ကားတာယာ၊ တာယာကျွတ် 车胎, 内胎 *chētāi, nèitāi* tyre (UK) tire (US), inner tube. ☞ blaung: cheu: [ceu 2] [*syn.*]. ☞ plaung: [*mor.*]. /*f*10/

blaung: kax [nblaeng gax] /blawŋ kaʔ/ *n.* <KAX> ငါးသည်းခြေအိတ် 鱼鳔, 鱼泡 *yú biào, yú pāo* fish bladder (air bladder in fish which it uses to rise and sink and from which isinglass and fish glue is made).

blaung: cheu: [nblaeng qe] /blawŋ tɕʰɤ/ *n.* ကားတာယာ၊ တာယာကျွတ် 车胎, 内胎 *chētāi, nèitāi* tyre (UK) tire (US), inner tube. ☞ blaung: ② [*syn.*].

blaox [nblāox] /blạuʔ/ *vt.* ဖာ–၊ ဖာထေး– 补 *bǔ* mend, patch. **:** blaox kraung. အဝတ်ဖာသည်။ 补衣服。 *mend clothes.* /*f*9/

blaong [nblāong] /blạuŋ/ **1** *loc.* ကုန်း၊ တောင်ကုန်း 坡（方向向上的, njēe 相对） *pō (fāngxiàng xiàng shàng de, njēe xiāngduì)* uphill slope (slope considered from perspective of base, opposite of jée). **:** haok blaong lih jee. ကုန်းတက်ကုန်းဆင်း 上坡下坡。 *climb up slopes and descend down slopes.* **2** *vs.* မတ်စောက် 陡 *dǒu* steep (in ascending). **:** Krax in: taing: blaong. ဒီလမ်းတစ်အားမတ်စောက်တယ်။ 这条路很陡。 *This path is really steep.* **3** *vi.* ေ□ □□ကုန်းတက်– 上坡 *shàng pō* climb a hill, go up a slope. **:** Ah pui blaong ex blaong. သူများတောင်ကုန်းတက်လို့ပြောရင်တက်ရမယ်။ 人家说上坡咱们就上坡。 *When someone says go up the hill, we go up the hill.* **4** *n.* တောင်ကုန်းမြင့် 上坡路 *shàngpō lù* sloping path. **:** Kin: daing: lhat pui kah blaong yaong: Rawm: Daw. သူများတွေရှာကတောင်ကုန်းမြင့်နဲ့ရေချောင်းတွေကိုအရမ်းကြောက်တယ်၊ 人们很害怕（爬）黄果寨的坡（形容很陡很长）。 *People*

are terrified of the sloping path up to Rom Dó village. (Describes a long and steep path.) ☞ jee [*ant.*]. ☞ laong: [*mor.*]. /*f*0.0129/ /*f*7/

blai [nblāi] /blai̱/ *vs.* မွဲကြေ–၊ ပွကြဲ– 褴褛，破烂，乱七八糟 *lánlǚ, pòlàn, luànqībāzāo* tattered, in tatters, worn out, messy, disorderly. **:** Sibex in: blai ngie. ဒီအင်္ကျီမွဲကြေကုန်ပြီ။ 这衣服破破烂烂的。 *These clothes are all worn out.* | Dee in: khaix cun: blai ngie. ဒီနေရာပေါင်းနုတ်ထား တာပွကြဲနေတာပဲ။ 这地方被戳的乱七八糟的。 *This area has been dibbled very messily.* /*f*9/

blaih[1] [nblaih] /blaih/ **1** *vt.* ပွင့်– (အကြား၊ အမြင်)၊ ဖွင့် 睁开 *zhēngkāi* open wide. **:** blaih ngai:. မျက်စိကျယ်ကျယ်ဖွင့် 睁开眼睛。 *open the eyes wide.* **2** *vt.* ချဲ့ထွင်– 加宽，扩大 *jiākuān, kuòdà* expand, enlarge. **:** blaih gwang nyiex. 加宽房基。 *enlarge the foundation of a house.*

blaih[2] [nblaih] /blaih/ *vi.* သက်သာ–၊ လန်းဆန်း 有精神，状态好 *yǒu jīngshén, zhuàngtài hǎo* spirits improve (after illness), get better, be relieved. **:** Kawx, nawh daing: nie saux, ngaix, hoik blaih ceeix. မနေ့ကသူအရမ်းဖျားတယ်၊ ဒီနေ့နည်းနည်းသက်သာပြီ။ 昨天他病得很厉害，今天精神点儿了。 *Yesterday he was seriously ill, but today his spirits have improved somewhat.*

blaih taing: [nblaih daing] /blaih taŋ/ *n.* <CAG> လက်ဖြင့်ယက်လုပ်ထားသောအထည်တစ်မျိုး 布撑子（织布的一种工具，用来撑开布幅的） *bùchēngzi (zhī bù de yīzhǒng gōngjù, yòng lái chēngkāi bù fú de)* fabric stay, fabric spreader (a tool used in weaving to spread the width of the woven fabric).

blai: [nblai] /blai/ *n.* သရေစာ၊ အဆာပြေ 点心 *diǎnxīn* snack. **:** priex blai:. *snack food n.* သရေစာ၊ အဆာပြေ 点心 *diǎnxīn* snack. **:** priex blai:. *snack food* ☞ plai [*var.*].

blaig [nblāig] /blạc/ *vt.* လှမ်းကြည့်– 白眼（看不起人的一种表现），瞟 *báiyǎn (kànbuqǐ rén de yī zhǒng biǎoxiàn), piǎo*. **:** Kok blaig ngie nawh. သူ့ကိုလှမ်းကြည့်ရုံပဲ။ 瞟了他一眼。 /*f*10/

blok [nbloug] /blok/ **1** *vt.* ခလုတ်တိုက်–၊ တလိမ့်ခေါက်ကွေးကျ– 摔跤 *shuāijiāo* stumble, tumble, trip and fall. **2** *vi.* လုံးထွေး–၊ နပန်းလုံး–၊ နပန်းသတ်– 摔跤，相争（?）*shuāijiāo, xiāngzhēng* wrestle, struggle. **:** Yakop ot tan: nong: nong:; mai: pui tix kaux blok paox tix mai: nawh tom: dex bah riieng praix heue:. [Lai Yam Jah 32:24] ယာကုပ်သည် တယောက် တည်းနေရစ်၍ လူတဦးသည် မိုးယံလင်းသည်တိုင်အောင် သူနှင့်လုံးထွေးလေ၏။ 只剩下雅各一人，有一个人来和他摔跤、直到黎明。 *Jacob was left alone; and a man wrestled with him until the breaking of the day. [Gen. 32:24]* | Aux hoik silah tix blok paox tix mai: puxke: aux, mai: aux hoik pex kah. [Lai Yam Jah 30:8] ရာခေလက၊ ငါသည်ငါ့အစ်မနှင့် ကျပ်ကျပ်လုံးထွေး၍ နိုင်ခဲ့ပြီဟု ဆိုရ၏။ 我与我姐姐大大相争、并且得胜。 *I have struggled with my sister and I have won. [Gen. 30:8]* /*f*9/

bloh (bloeh)[1] [nblouih] /bloih/ *vs.* ကြီး–၊ တုတ်– 大（比较），稍大 *dà (bǐjiào), shāo dà* big (relatively), somewhat bigger. **:** In: bloh khaing: an: ceeix. ဒီဟာကဟိုဟာထက်ပိုကြီးတယ်။ 这个比那个大一点儿。 *This is somewhat bigger than that.*

bloh (bloeh)[2] [nblouih] /bloih/ **1** *n.* အမျိုး၊ ကိုယ့်အသွေးအသား 身体，腰（?）*shēntǐ* body? waist? (?). **:** viang in kix kawx hoik lih hoek khaing: bloh Abraham. [Hebrie 7:5] ယဇ်ပုရောဟိတ်မင်း အရာကိုခံသော လေဝိသားတို့သည် အာဗြဟံအမျိုးဖြစ်သော သူတည်းဟူသော၊ 虽是从亚伯拉罕身中生的。〔身原文作腰〕 *though these have come out of the body of Abraham. [Heb. 7:5]* **2** *n.* ကိုယ်၊ ရင်ခွင် . | Grawh grawng: nawh yam sipub Melakhizediek ka Abraham, Lewix kawn: ot ka daux bloh keeing: nawh heue:. [Hebrie 7:10] 因为麦基洗德迎接亚伯拉罕的时候、利未已经在他先祖的身中。〔身原文作腰〕 *for Levi was yet in the body of his father when Melchizedek met him. [Heb.7:10]*

blon: [nbloun] /blon/ **1** *vs.* ပို–၊ ပို၍၊ သာ၍ 多（超出应有的数量），稍多，稍大 *duō (chāochū yīngyǒu de shùliàng), shāo duō, shāo dà* more, bigger (than normal). **:** Mawx ting cie pa: roi: blon:, mawx iak cie pa: iak. အကြီးကပိုကြီးတာယူ၊အငယ်ကငယ်တာယူ။ 大的要稍大的，小的要小的。 *For big ones we want bigger than normal, for small ones we want small. (?)* **2** *adv-pre.* သာ၍ 特别 *tèbié* exceptionally, extraordinarily, more (than usual). **:** blon: ting. သာ၍ကြီးသော။ 特别大。 *extraordinarily large. (?)* | Lang: kaux, lang: koe: 60 hoek 130 haox mi:; pa: blon: ting lang: nawh koe: 250 haox mi:. 体长为 60-130 毫米，最大的长达 250 毫米。 *In body length, they are 60-130 mm. long, and exceptionally as long as 250 mm.* **3** *vt.* ပိုပေး– 多给...一点，多送...一点 *duō gěi...yīdiǎn, duō sòng yīdiǎn* give sb. a little more of sth. than usual (?). **:** Blon: maix ka nex ceeix. ခင်ဗျားကိုအသားနည်းနည်းပိုပေးတယ်။ 多给你一点儿肉。 *I'm giving you a little more meat. than usual. (?)* /*f*6/

bluh [nblūh] /blụh/ *vt.* ဆွဲ– 拉，牵，扯 *lā, qiān, chě*. **:** bluh maox siniied. ကြိုးကိုတင်းအောင်ဆွဲသည်။ 拉紧绳子。 | bluh moi. နွားဆွဲသည်။ 牵牛。 | Maix lai: bluh sibex aux! ခင်ဗျားဘာဖြစ်လို့ကျွန်တော်အင်္ကျီဆွဲ□ □ □ 你怎么扯我的衣服。 /*f*7/

blux[1] [nblūx] /blṵʔ/ *n.* အခွံ၊ အဆံအိမ် (ကျောက်မျက်ရတနာ) 货贝（可作装饰品）*huòbèi (kě zuò zhuāngshìpǐn)* cowry (cowrie) shells (*Cypraea moneta*), historically used as money in S.E. Asia and Yunnan, now used by Wa in jewellery (UK) jewelry (US). **:** Cieh pui blux kah ciem grawd nyoi, ploi: pui mau kah soi: rob juang. သူများတွေအဆံအိမ်ကိုသီပြီးခါးမှာချည်တယ်၊ လူများတွေငွေကိုဆွဲကြိုးလုပ်ပြီးကိုယ်ခန္ဓာမှာဆွဲထားတယ်။ 人们把贝穿在扎腰（带）的穗子上，人们把银子放在围身的链子中。（佤族以编贝腰带和银链子为美饰。形容豪富。）*People string cowries into tassels tied to their waist, and people put silver into bands around their bodies. (Describing affluence.)* | Kiang ot daux grux, blux ot daux klawng:. ကြွက်ထင်းပုံထဲမှာနေတယ်၊ အဆံအိမ် (ကျောက်မျက်ရတနာ) ရေချောင်းထဲမှာနေတယ်။ 柴堆（或石头堆）中的老鼠，河里的贝。（虽丑, 但人们还是珍惜。）*A rat in a rock pile, cowries in a stream. (Something ugly but still valuable.)*

blux[2] [nblūx] /blṵʔ/ *n.* <KHAOX> ၊ ။ ။ယင်တစ်မျိုး 大白螺菜（一种野菜）*dàbáiluócǎi (yīzhǒng yěcài)* (a kind of wild vegetable, used as ingredient in moig soft rice casserole, Chn. 'big white snail vegetable').

blung [nblūng] /blṵŋ/ *vt.* ထည့်–၊ ထိုး–၊ ရိုက်ထည့်– 插, 插进, 戳 *chā, chājìn, chuō* insert, poke, plunge. **:** blung khaox daux tiex. တုတ်ကို မြေကြီးထဲထိုးထည့်။ 把木桩插进地里。 *poke a stick into the ground.* ☞ gao:[2] ①, giieb, beed[2], sap ①, seep, seet[3], siep[1], siiem[3], sigap, sighap [*syn.*]. /*f*7/

blum [nblum] /blum/ *vi.* ရုတ်တရက်ခုန်အုပ်– 扑 *pū* pounce on, throw oneself on[AM]. **:** Kawn: nyawm blum: tix ka aux. ကလေးတွေကျွန်တော့်ကိုရုတ်တရက်ခုန်အုပ်တယ်။ 孩子扑到我身上。

blum: [nblum] /blum/ မ့ဲ 痣 *zhì* nevus, mole.

blum: [nblum] /blum/ *n.* <NGEEI:> ၊ ။ ။ကျားတစ်မျိုး ၌ရှိသောချဉ်ဖတ် 酸蜂腊（一种野蜂的腊, 黏性较强, 常用来粘芦笙、口弦等）*suānfēnglà (yīzhǒng yěfēng de là, niánxìng jiào qiáng, cháng yònglái zhān lúshēng, kǒuxián děng)* (a kind of sticky wax made by wild 'sour' bees, used for gluing reed organs and reed flutes).

blawk [nblog] /blɔk/ *adv.* ပဲ၊ တည်း 单, 只 *dān, zhǐ* only. **:** Maix lai: blawk tix tawx nawh gaig? မင်းဘာဖြစ်လို့သူ့ကိုပဲပေးကြည့်တာလဲ။ 你怎么只给他看?

blawg [nblōg] /blɔ̰k/ *n.* ၊ ။ ကျရိုး 脊背 *jǐbèi* spine. **:** blawg law. မြည်းကျော 骡背。 *back of mule.* /*f*8/

blawng [nblōng] /blɔ̰ŋ/ **1** *n.* ဘက် (ဦးတည်ရာ) 方, 方面 *fāng, fāngmiàn* direction, aspect. **:** Hu: maix blawng mawx? ခင်ဗျားဘယ်ဘက်သွားမလဲ။ 你朝哪一方走? *What direction are you going?* **2** *cl.* မျိုး၊ အမျိုးအမည် 样, 项 *yàng, xiàng* kind, type, item. **:** yuh kaing tix blawng tix blawng. အလုပ်တစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုးလုပ်။ 事情一样一样地做。 *do the jobs one by one.* | Vax Kut lud blawng, Vax Lad lawng ngawd. 呆在后边的佤族把事搞错了, 大步向前的佤族沿着山坳大步向前。 *The Wa Who Remained screwed matters up, the Wa Who Strode Forth followed the mountain passes.* /*f*0.0134/ /*f*8/

blawng krax [nblōng grax] /blɔ̰ŋ kraʔ/ *n.* လမ်းမ၊ လမ်းကြောင်း 路线 *lùxiàn* route, itinerary, line. **:** blawng krax keux ming:. ၊ ။ ။တော်လှန်ရေးလမ်းကြောင်း 革命路线。 *revolutionary line.*

blawng plak [nblōng blag] /blɔ̰ŋ plak/ *n.* ဦးတည်ရာ ? 方向 *fāngxiàng* direction, orientation. ☞ plak blawng [*syn.*].

blawng hu: rawm: neem [nblong hu rom nēem] /blɔŋ hu rɔm nṵm/ *n.* ကျင်ငယ်လမ်းကြောင်း (လမ်းကြောင်း) 输尿管 *shūniàoguǎn* ureter (ducts that carry urine from kidneys to urinary bladder).

blawng: [nblong] /blɔŋ/ *n.* အချောင်း၊ အလုံး (ချောင်း) 杆（中通的）, 管子 *gān (zhōng tōng de), guǎnzi* stem, stalk (hollow), tube. **:** blawng: nghox cax. ဂျုံချောင်း (ပင်) 麦杆。 *wheat stalk.* /*f*10/

blawng: taong: [nblong daong] /blɔŋ tauŋ/ *n.* <KHAOX> ပိုက်လုံးကလေးအချောင်းချောင်းနှင့်မြက်ပင်တစ်မျိုး? 筒筒草（草本）*tǒng tǒng cǎo (cǎo běn)*.

blawng: jhiien: [nblong nqian] /blɔŋ dʑʰiən/ *n.* စအို 直肠 *zhícháng* rectum (lit. 'anus tube').

blawng: yi: [nblong yi] /blɔŋ ʑi/ *n.* ၊ ။ ။ဝံ 烟嘴儿 *yānzuǐr* mouthpiece of tobacco pipe, pipe nipple, pipe stem, cigarette holder. ☞ jeep[1], jheep[1], yi: lawk sub [*syn.*].

blawng: lawk sub [nblong log sūb] /blɔŋ lɔk sṵp/ *n.* ဆေးတံ 烟袋杆儿 *yāndàigānr* pipestem.

blawn [nblōn] /blɔ̰n/ *vi.* နစ်–၊ ကျွံ– 陷入, 擂 *xiànrù, rǔ* stick in, be mired in. **:** blawn daux glaox. ရွံ့ထဲတွင် နစ်သည်။ 陷入泥塘。 *stuck in the mud.* /*f*9/

blawm: [nblom] /blɔm/ **1** *n.* <KAWNG,SAUX> ကျွတ် (မျှော့) 水蛭, 蚂蝗, 吸血虫 *shuǐzhì, mǎhuáng, xīxiěchóng* leech, horse-leech (*Whitmania pigra*, lives in deep water in streams and paddy fields, has small, underdeveloped sucker which can break skin but does not suck blood) (small land leech, slug ?). **2** *vt.* အနားကပ်– 附着, 缠 *fùzhuó, chán* cling to, adhere to, get close to. **:** Kawn: nyawm blawm: kuad, tax kuad blawm: ngu. ကလေး

အဘိုးနားကပ်တယ်၊ အဘိုးမီးနားကပ်တယ်။ 孩子缠大人, 老人缠火塘。 *Children cling to elders and elders cling to the hearth.* /f9/ [ríang 2 mu 1 mu koui si].

blix [nblix] /bli?/ *comb. form.* နှပ်ချေး၊ နှပ် 鼻屎, 鼻牛儿 *bíshǐ, bíniúr* snot, booger (vulg.), hardened nasal mucus. ☞ blex, plix [*mor.*].

blix meeih [nblix mēeih] /bli? mɯih/ *n.* နှပ်ချေး၊ နှပ် 鼻屎, 鼻牛儿 *bíshǐ, bíniúr* snot, booger (vulg.), hardened nasal mucus. ☞ aing: meeih, rawm: meeih .

blin [nblīn] /bl̪in/ မျက်လုံးပြူးကြည့်– ငေး– 瞪（眼睁得很大）*dèng (yǎn zhēngde hěn dà)* open eyes wide, stare. ☞ blian [*var.*]. /f9/

ble[1] [nblēi] /bl̪e/ *n.* အသည်းအမြစ် 胗儿, 嗉子 *zhēnr, sùzi* gizzard (muscular pouch behind the stomach in birds often containing grit), crop (pouchlike enlargement of a bird's gullet in which food is partially digested or stored for regurgitation). **:** ble ia:. ကြက်သည်းကြက်မြစ် 鸡嗉子。 *chicken gizzard, chicken crop* /f8/

ble[2] [nblēi] /bl̪e/ *n.* လက်ကောက် 镯子, 手镯 *zhuózi, shǒuzhuó* bracelet, bangle. /f8/

ble siyiied [nblēi si yīad] /bl̪e s.z̪iat/ *n.* လက်ကောက်လိမ် 镯子（许多股拧成的）*zhuó zǐ (xǔduō gǔ níng chéng de).*

bleh [nblēih] /bl̪eh/ **1** *vt.* ပေ ပြောင်း၊ ကျီစား–၊ စ–၊ နောက်– 讥笑, 挖苦 *jīxiào, wākǔ* tease, ridicule. **:** Paw bleh paoxtix. အချင်းချင်းမကျီစားနဲ့။ 别挖苦人。 *Don't tease each other.* **2** *v.* အထင်သေး–၊ အပေါ်စီးကဆက်ဆံ–၊ ကြော–（ဗန်းစကား）看不起人 *kànbuqi rén* look down on, be contemptuous, condemn, be condescending toward sb.. **:** plak in: yaw plak an: bleh. ဒီဘက်ကိုချီးမွမ်းပြီးဟိုဘက်ကိုအထင်သေးတယ်။ 阳奉阴违。 *praise here but condemn there.* /f9/

blex [nbleix] /ble?/ **1** *vt.* ထွက်လာ– 伸出 *shēnchū* extend, stick out. **:** blex dak tix. လျှာထွက်လာတယ်။ 伸出舌头。 *stick out one's tongue.* **2** *vt.* ယို–၊ စီးဆင်း– 流 *liú* flow, run. **:** blex meeih. နှပ်ချေးယို 流鼻涕。 *have a runny nose.* ☞ ble:, bre: [*var.*]. ☞ blix [*mor.*]. /f10/

ble: [nblei] /ble/ ☞ blex .

bleg [nblēig] /bl̪ek/ **1** *v.* ပွေ့ကြည့်–（မျက်စေ့တစ်ဖက်ဖြင့်）瞄（用一只眼）*miáo (yòng yī zhī yǎn)* sight, squint (to align sth.). **:** Maix blek te in: yaox rauh ang: rauh? ခင်ဗျားဒီမျှားတံကိုဖြောင့်မဖြောင့်စွေကြည့်ကြည့်။ 你瞄瞄这支箭直不直? **2** *v.* ပေ ကြည့်– 打量 *dǎliang* measure with the eye, size up?. **:** bleg ka khaw: sibex ceep aux yaox? ကျွန်မဝတ်တဲ့အင်္ကျီညီလားမညီလားစောင်းကြည့်ပေးပါ။ 你打量我穿的衣服合适不合适?

bleg ngai: [nblēig ngai] /bl̪ek ŋai/ *vi.* မျက်စိစွေ–၊ မျက်လုံးစွေ– 乜斜眼 *miē xié yǎn* squint eye[AM].

blie [nblīe] /bl̪e/ **1** *n.* ခြစ်ရာ၊ အမှတ်အသား၊ အမှတ်၊ အမာရွတ် 标志 *biāozhì* mark. **2** *n.* <CAG> ပျားအမှတ်အသားပြုခြင်း（ပျားအုံနေရာသဲလွန်စရရန်）蜂标（系在野蜂上的一种白色标志, 让蜂飞走, 以便发现蜂窝之所在）*fēng biāo (jì zàiyě fēng shàng deyīzhǒng báisè biāozhì, ràng fēng fēi zǒu, yǐbiàn fāxiàn fēng wō zhī suǒzài)* bee marking (to track them back to their hive). ☞ plie [*mor.*].

bliex [nblīex] /bl̪e?/ *vt.* ပေ–၊ ကြည့်–၊ စောင့်ကြည့်– 张望, 望 *zhāngwàng, wàng* stare, watch, look at. **:** Aux bliex yaox. ကျွန်တော်ကြည့်တယ်။ 我望望看。 *I will watch and see. (?)* ☞ plie, kia:, kok buan:, gaig, buan: (bwan:, bwan), jak, jhak, jhong:[2] ①, chak, simi ①, simi blaong, thawng:[1] ②, yaox [*syn.*]. /f10/

bliex dak [nblīex ndag] /bl̪e? dak/ *vo.* <SAUX?> လျှာထုတ်–၊ လျှာတစ်လစ်လုပ်– examine the tongue (?),.

blie: [nblie] /blɛ/ *cl.* အလှည့်၊ လှည့် turn, rotation. ☞ plie: [*mor.*].

bliem: [nbliem] /blɛm/ *vi.* ဖြည့်စွပ်– 补充 *bǔchōng* add. **:** Lox krai nawh ang: nyang grum, aux baox bliem: ceeix. သူပြောတာမပြည့်စုံသေးဘူး၊ ကျွန်တော်နည်းနည်းထပ်ဖြည့်စွပ်မယ်။ 他的话还不够全面, 我再补充点儿。

bleet [nbleed] /blɯt/ *vt.* မျိုချ–၊ မျိုချ– 吞, 咽 *tūn, yān* swallow. **:** Hoek chak heue:! Bleet siuing: tix sibawn:. လာကြည့်ကြ၊ မြွေကဖား ကိုမျိုနေတယ်။ *Come look! The snake swallowed a frog.* ☞ meeig [*syn.*]. /f6/

bleeh [nbleeih] /blɯih/ **1** *v.* ပေ ပြီ 经过, 通，通到 *jīngguò, tōng,tōng dào* pass through. **:** Krax cheu: hoik bleeh tawm: Yaong: Soi:. အဝေးပြေးလမ်းမကြီးယောင်ဆွဲရှာကိုရောက်ပြီ။ 公路已经通到岩帅了。 *The highway has reached Yanshuai.* | **dee bleeh** အနက်အဓိပ္ပါယ် 意思 *meaning, sense* | Yam sibloe: plix mai yam bleeh ka dauh dee rawm klawng tang klawng tix dax, pwi tix kaux teei tix sut khaing daux klawng, mawh kheu mhong kiet sioe baux sioe bhawng:, nawh tom viex hu tawx ka simiang khunhawkham heue. အနုံ့မွေးတဲ့အသီးကရေထဲမှာမျောပါလာပြီးရေချောင်းတစ်နေရာမှာအရောက် လူတစ်ယောက်ကဆယ်ပြီးဘုရင်ကိုဆက်သတယ်။ 当果子顺流漂到另一条河中的时候，有个人发现了它并把它从河中捞回

来。因为果子香味扑鼻，所以他把它呈献给了皇帝。 *When the fruit floated and passed down the stream ...into a different stream ? a cave? ...., a person picked it up from the stream because of (?) its fragrant smell and carried it and presented it to the king.* **2** *v.* <VH> ထွက်လာ– 冒 *mào* exude, ooze. **:** Bleeh rawm: khaing: daux tiex. ရေမြေကြီး ထဲမှ စိမ့်ထွက်လာတယ်။ 水从地下冒出来了。 *Water is oozing out of the ground.* /*f*4/

bliah [nbliah] /bliəh/ *n.* အပိုင်း၊ အစ၊ အပြဲ၊ အကွဲ 碎片, 碎屑 *suìpiàn, suì xiè* piece, bit, fragment, shard. /*f*8/

bliah [nbliah] /bliəh/ *vt.* ယပ်တောင်သို့မဟုတ်စကောဖြင့်စပါးလှေ 簸 *bǒ* winnow grain with a fan. ☞ rex, jeh [*syn.*]. /*f*8/

bliah khaox [nbliah kaox] /bliəh kʰauʔ/ *n.* သစ်စသစ်နု (--စ--နု) 刨花, 木屑 *bàohuā, mù xiè* splinters, shavings.

bliah khaox cih rhang: [nbliah kaox jih hrang] /bliəh kʰauʔ tɕih rʰaŋ/ *n.* သွားကြားထိုးတံ 牙签 *yá qiān* toothpick.

bliiet [nbliad] /bliat/ *vt.* <CAG> စစ်– 滤，挤（出来） *lǜ, jǐ (chūlái)* filter, strain, press (juice). ☞ groik ③ [*syn.*].

bliien [nblīan] /bl̪iən/ *vt.* ပြူး– 睁, 瞪（眼睁得很大） *zhēng, dèng (yǎn zhēng dehěn dà)* open eyes wide, stare. **:** Blian nawh ngai: tix ka aux. သူကျွန်တော့် ကိုမျက်လုံးပြူးပြတယ်။ 他跟我瞪眼。 ☞ blin [*var.*].

bliien: [nblian] /bliən/ *vs.* မျက်နှာပူ–? 脸皮厚 *liǎn pí hòu*. **:** Daing: bliien: kaw an:. ဟိုလူအရမ်းမျက်နှာပူတယ်။ 那个家伙脸皮厚。

bloe: [nbloui] /bloi/ *vi.* ရေ– 漂浮 *piāofú* float, drift. **:** Bloe: mai rawm: caw. ရေစီးမျှောလိုက်ပါ။ 顺流漂下。 *Go with the flow (?), float downstream.* ☞ sibloe:, sibroe:[2] [*var.*].

bhat [npad] /bʰat/ **1** *vi.* ဆက်လုပ်သွား– 打垮, 赶走, 排除（行动迅速）*dǎkuǎ, gǎnzǒu, páichú (xíngdòng xùnsù)* defeat, rout, expel. **:** Kai: fang: cing: hoik bhat yuh lien: fang: tong: phai:. 解放军打垮了反动派的军队。 *The People's Liberation Army routed the forces of the reactionaries.* | bhat rawm: khaing: daux kaung:. လယ်ထဲကရေကိုဆက်စီးသွားခိုင်းပါ။ 把水田里的水排尽。 *expel water from the fields.* **2** *vs.* ပြီးမြောက်အောင်လုပ်– 完成 *wánchéng* complete. **:** Ex yuh kaing bhat tix grawng: tix grawng: ngie. ငါတို့အလုပ်ကိုတစ်ပိုင်းပြီး တစ်ပိုင်းပြီးမြောက်အောင်လုပ်သွားမယ်။ 咱们搞工作要一项一项地完成好。 *We have to complete the work task by task.* **3** *vs.* ဖြစ်မြောက်– (မြန်မြန်ဆန်ဆန်) 迅速, 麻利 *xùnsù, málì* rapid, deft. **:** Pui hun: ciag ma: daing: bhat yuh nawh. လူထုတွေ တောင်ယာပေါက်တာ အရမ်းဖြစ်မြောက်တာပဲ။ 人多挖起地来很迅速。 *Many people can get the fields dug rapidly.*

bhat gawng [npad mgōng] /bʰat gɔ̰ŋ/ *n.* ဆင်ခြေလျှော၊ ပြေတဲ့ကုန်းစောင်း 平坡地（坡度不大的山坡地） *píngpōdì (pō dù búdà de shānpōdì)* gentle slope.

bhat grang [npad mgrāng] /bʰat grạŋ/ *vs.* လွန်း 标致 *biāozhì* beautiful, elegant (usu. of women). **:** Kaux bun: krih an: uik bhat grang ngie. ဟိုမိန်းကလေး ချောလှလွန်းတယ်။ 那姑娘的身材长得真标致。 *That young lady has a beautiful figure.* ☞ jhat grang [*syn.*].

bhax [npax] /bʰaʔ/ *n.* <KAUNG:> ဆေ မြှက်ကြီး 烟, 烟草 *yān, yāncǎo* tobacco (*Nicotiana tabacum*). ☞ sub, lhax sub [*syn.*].

bhax bhong: [npax npoung] /bʰaʔ bʰoŋ/ *adv.* အကန်း၊ ကယောကသော 盲目, 无稽 *mángmù, wú jī* blind. **:** Nawh ca: yuh bhax bhong: ngie, ang: tawng simu! သူအကန်းကြီးပဲလုပ်နေတယ်၊ဘာမှနားမလည်ဘူး။ 他盲目地做, 不知要搞成什么样子！ | ah bhax bhong: lox. စကား ကိုကယောကသောပြောတယ်။ 无稽之谈。

bha: [npa] /bʰa/ *onom.* <NGEEI:> ကျယ်လောင် စွာမြည်ဟီးသော 锵（敲大锣的声音）*qiāng (qiāo dàluó de shēngyīn)* gong (the sound made by striking a gong). ☞ ba [*mor.*].

bhang: [npang] /bʰaŋ/ **1** *vt.* ပွင့် (ဖွင့်) – 敞开, 敞着 *chǎngkāi, chǎng zhe*. **:** bhang: siviex. တံခါးပွင့် (ဖွင့်) နေတယ်။ 敞开门。 **2** *vs.* ကြည်လင်–၊ ရှင်းလင်း– 晴朗, 开朗 *qínglǎng, kāilǎng*. **:** bhang: praix klawng: khaix lhiex. မိုးရွာပြီးနောက်ပိုင်း ရာသီဥတု (ကောင်းကင်) ကြည်လင်သွားတယ်။ 雨后天色晴朗。 /*f*0.016/ /*f*8/

bhang: rhawm: [npang hrom] /bʰaŋ rʰɔm/ *vs.* စိတ်ထားပြည့်ဝ– 开朗, 大方 *kāilǎng, dàfāng* generous, kind, big-hearted. **:** Nawh sidaing: bhang: rhawm:, daing: teem: gaw paoxtix plak seung: hawx. သူစိတ်ထားပြည့်ဝတယ်၊သူများစားဝတ်နေရေးအတွက် ကူညီတတ်တယ်။ 他非常大方, 在生活上肯帮助别人。

bhaung: [npaeng] /bʰaɯŋ/ **1** *n.* ဆေ 风 *fēng* wind, breeze. **:** bhaung: kin: caox (glhawk 10 haok.) တိုက်ဖုန်း–လေမုန်တိုင်း–လေနီကြမ်း 大风, 狂风 *a typhoon, a terrible storm, a force 10 gale (force10 or higher on the Beaufort scale).* **2** *vi.* လေတိုက်– 刮风 *guā fēng* be windy, wind

blows. **:** Bhaung: praix voe lhiex khaix. ေ□ အရင်တိုက်ပြီးမှမိုးရွာတယ်။ 先刮风后下雨。 *First it's windy, then it rains.* ☞ baing: [*var.*]. /*f*0.033/ /*f*5/

bhaung: keu: [npaeng gee] /bʰaɯŋ kɯ, bʰaɯŋ kɤ/ *n.* လေကြမ်း၊ လေပွေ 大风 *dàfēng* gale, high wind. ☞ keu:[1] [*syn.*].

bhaung: keu: kang: lux (bhaung: keu: kaung: lux) [npaeng gee gaeng lūx (npaeng gee gang lūx)] /bʰaɯŋ kɯ kaɯŋ lṳʔ, bʰaɯŋ kɤ kaŋ lṳʔ/ *n.* မုန်တိုင်း၊ လေပြင်း (ဆိုင်ကလုံး)၊ လေဗွေ 旋风 *xuánfēng* cyclone, tornado. ☞ krang: lux (?) [*syn.*].

bhaung: caox [npaeng jāox] /bʰaɯŋ tɕa̤uʔ/ *n.* ေ□ ရူး၊ လေကြမ်း 狂风 *kuángfēng* whirlwind.

bhaung: rung [npaeng rūng] /bʰaɯŋ rṳŋ/ *n.* ခြောက်သွေ့ရာသီ၊ ကုန်းတွင်းပိုင်းလေ၊ မုတ်သုန်လေ 旱季风 *hàn jìfēng* dry season (continental) monsoon wind.

bhaoh [npaoh] /bʰauh/ **1** *vt.* ချဲ့ထွင်–၊ လျှောက်[ကြီးယား]–၊ မဟုတ်ပဲလျှောက်[ကြီးယား]– 夸大, 瞎吹, 乱（任意, 随便）*kuādà, xiāchuī, luàn (rènyì, suíbiàn)* boast, brag, exaggerate, do something recklessly. **:** bhaoh lox. မဟုတ်ပဲနဲ့စကားကိုလျှောက်ပြောတယ်။ 夸大其词。 *exaggerate, talk recklessly.* | bhaoh nad. ေ□ □□ ေလျှာက်ပစ်တယ်။ 乱放枪。 *discharge a gun recklessly, go hunting. (?)* **2** *vt.* ဖွင့်ပြော–၊ ထုတ်ဖော်ပြော–၊ လျှို့ဝှက်ချက်ထုတ်ပြော– 透露 *tòulù* reveal, divulge, disclose. **:** Kaw tid hoik bhaoh aux mhong:. ဟိုတစ်ယောက် ကျွန်မကိုဖွင့်ပြောပြီးပြီ။ 某某已经向我透露了。 *A certain person already divulged it to me.*

bhaoh jum [npaoh njūm] /bʰauh dʑṳm/ **1** *vo.* ေ□ □ ဆစ်–၊ ဆစ်–၊ ငြင်း– 议价 *yìjià* bargain, haggle, dicker (price). **:** Sidaing: bhaoh jum gaox in ngaix daux laih. ဒီနေ့ဈေးမှာဆန်ဈေးအရမ်းကျတာပဲ။ **2** *vo.* သက်သာ–၊ ဈေးချို–၊ ပေါ–၊ ဈေးနည်း– 抬价, 涨价 *tái jià, zhàngjià.*

bhok [npoug] /bʰok/ *vt.* ချည်–၊ သိမ်း 打结, 系 *dǎjié, jì* tie. **:** bhok silawd. 打活结。 | Maox kiiep chaox nie lang:, bhok nawh ha:. ဖိနပ်ကြိုးတစ်အားရှည်တယ်၊ချည်ထားလိုက်။ 鞋带太长了, 系上点儿吧。 /*f*9/

bhu: [npu] /bʰu/ **1** *n.* အနီး၊ လက်သုတ် （指露在毛巾或毛巾毯等表面拳曲起来的经纱）*(zhǐ lù zài máojīn huò máojīn tǎn děng biǎomiàn quán qū qǐlai de jīng shā)* nap, pile (loops on towel or towel-sheet). **2** *n.* <KHAOX> အနီးလုပ်သောမြက်?（象经纱拳曲似的物体）*(xiàng jīngshā quán qū sìde wùtǐ)* (an object with a rough or wrinkled texture like the nap on fabric). **:** rib bhu: prux. အနီးလုပ်သောမြက်? 绣球防风。 *leucas grass (lit. 'coverlet nap grass').*

bhu: prux [npu brūx] /bʰu pr̤uʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြက်နုတစ်မျိုး 绣球防风, 绣球草, 蜂蜜草（草本, 可入药）*xiùqiúfángfēng, xiùqiúcǎo, fēngmìcǎo (cǎoběn, kě rù yào)* ciliate leucas (*Leucas ciliata*, a perennial medicinal herb, lit. 'coverlet nap'). ☞ rib bhu: prux, rib khlawp awng: [*syn.*].

bhum:[1] [npum] /bʰum/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပဲပုပ်နွယ် မွေးစုပ် 狗皮藤, 鸡矢藤, 臭屁藤(藤本, 藤皮上有细毛, 果味臭) *gǒupíténg, jīshǐténg, chòupìténg (téngběn, téng pí shàng yǒu xì máo, guǒ wèi chòu)* (*Paederia scandens*, a perennial herbaceous vine, fine hairs on stems, malodorous fruit, root and stems used medicinally). ☞ phum: [*mor.*].

bhum:[2] [npum] /bʰum/ *n.* <KHAOX> ကြံ (အတုံးအတုံးခုတ်ထားသော) 甘蔗的一条（?）*gānzhè de yītiáo* a section of sugar cane (for chewing).

bhawp [npob] /bʰɔp/ *vs.* ပွ–၊ ဖောင်း–၊ ယောင်–၊ ရေမြှုပ်ကဲ့သို့ 泡（虚而松软）*pāo (xū ér sōng ruǎn)* spongy, porous, puffy. **:** Nhao: moi in: uik bhawp ngie. ဒီနွားအဆုတ်ကရေမြှုပ်လိုပဲ။ 这牛肺泡泡的。 *This cow lung is very spongy.* | **blauh bhawp** ပေါင်မုန့် 面包 *bread (Western-style baked leavened bread)*

bhawh [npoh] /bʰɔh/ **1** *vs.* ပေါ့ပါး–၊ အပူအပင်ကင်း–၊ အေးအေးဆေးဆေးရှိ– 轻, 轻松 *qīng, qīngsōng* light, carefree. **:** kaing bhawh. ပေါ့ပါးသောအလုပ်။ 轻活。 *light work.* **2** *vs.* ေ□ ပေါ–၊ ဈေးချို–၊ ဈေးသက်သာ–၊ တန်ဖိုးနည်း–၊ အဖိုးနည်း– 便宜, 贱（价钱）*piányi, jiàn (jiàqian)* cheap, inexpensive. **:** Jum kawn: lig daing: bhawh vong in:. ဒီအတောအတွင်းဝက်ကလေးတွေဈေးပေါတယ်။ 这段时间小猪的价格很便宜。 *The price of piglets is very cheap lately.* ☞ dheen:[2], yie[2] [ceu 2] [*syn.*]. ☞ ngawh[2] ②, nguah ② [ceu 2] [*ant.*].

bhawh jum [npoh njūm] /bʰɔh dʑṳm/ *vo.* ေ□ ချို–၊ လျှော့ရောင်း– 降价, 减价, 削价 *jiàngjià, jiǎn jià, xiāo jià* put on sale, sell at a reduced price, reduce in price.

bhaw: [npo] /bʰɔ/ *vs.* ပွ– 松 *sōng* loose, crumbly, friable (of soil). **:** Tiex sibeem kix jiiet bhaw: ngie. သူတို့အိမ်ကမြေကြီးအရမ်းပွတယ်။ 他们的园圃地土质真松。 *The soil in their vegetable plot is very friable.* ☞ sied [*ant.*]. /*f*9/

bhawng: [npong] /bʰɔŋ/ **1** *vs.* မွှေး–၊ ကြိုင်–၊ သင်းပျံ့– 香 *xiāng* fragrant. **:** tai bhawng:. မွှေးတဲ့ပန်း။ 香花。 *a fragrant flower.* | sioe: bhawng:. မွှေးရနံ့။ 香味。 *a fragrant smell.* **2** *vs.* ေ□ ကျော်ကြား–၊

ထင်ရှား–၊ လူကြိုက်များ–၊ စန်းပွင့်– 吃香，成器 *chī xiāng, chéngqì* be popular, be well-received, be well-liked. **:** Pui in: ang: tie bhawng:. ဒီလူ့ကို လူကြိုက်မများဘူး။ 这个人不吃香。 *This person is unpopular.* ☞ sioe: [*ant.*]. /*f*0.0119/ /*f*5/

bhawm: [npom] /bʰɔm/ *n.* ငယ်ထိပ် 囟门, 囟脑门 *xìn mén, xìn nǎo mén* fontanelle (soft spot in newborn baby's skull). /*f*0.0129/ /*f*6/

bhawm: [npom] /bʰɔm/ **1** *n.* ေ[illegible]င်းနှံ 气, 汽, 空气 *qì, qì, kōngqì* air, breath. **2** *n.* အနှံ၊ လေထု 气味 *qìwèi* flavor, atmosphere. **:** Mawh bhawm: patix pa cux ngie nin:? ဘယ်လိုလေလဲ။ ဒီလောက်နံတာ။ 是什么气 味这样臭? **3** *vt.* ပြန်နွေး– (ရေနွေးငွေ့ဖြင့်) 馏, 熥 *liù, tēng (tōng)* steam cooked food to warm it up. **:** bhawm: eep kuat. ထမင်းအေးကိုပြန်နွေးပါ။ 馏冷饭。 **4** *vi.* ပြား–၊ လေလျော့–၊ လေထွက်– 漏气 *lòu qì* go flat, become flat, lose air. **:** Plix chiux in: hoik bhawm:. ဒီဘောလုံးပြားသွားပြီ။ 这个球漏气了。 *This ball has gone flat.* /*f*0.0129/ /*f*6/

bhoik [npoig] /bʰɔc/ *vt.* ချွန်– 削 *xiāo* sharpen. **:** bhoik nammeug khaox. ခဲတံချွန်တယ်။ 削铅笔。 *sharpen a pencil.* ☞ boig, boik [*var.*]. ☞ tawh, kiah[2], klawh ①, khak, khik ①, rawn[1] [*syn.*].

bhieh [npieh] /bʰɛh/ **1** *vi.* ပြိုး–၊ 崩, 塌 *bēng, tā* crumble, collapse, cave in, give way. **:** Bhieh gawng:. ေ[illegible]ပြိုတယ်။ 山崩。 *The mountain crumbled.* | Nhieh krax. လမ်းပြိုတယ်။ 路塌。 *The path caved in.* **2** *vt.* လွှ– 放 *fàng* release. **:** bhieh rawm: dung ceeix. ေ[illegible]ရနည်းနည်းလွှဲပေးပါ။ 把水塘的水放掉一些。 *release some water from a pond.* ☞ bieh[2] [*var.*]. /*f*9/

bheet [npeed] /bʰɯt/ **1** *v.* ရှုံးနိမ့်–၊ ပြိုကွဲ–၊ 溃散, 败退 *kuì sǎn, bàituì* be defeated and dispersed. **2** မှိန်–၊ ဖျော့– 褪色 *tùnsè* fade. **:** sibex in: hoik bheet. ဒီအင်္ကျီအရောင်မှိန်သွားပြီ။ 这件衣服褪色了。 *The colour of this shirt is faded away.* /*f*9/

bheeik [npeeig] /bʰɯc/ **1** *vi.* ကျ–၊ ပြုတ်ကျ၊ ကျွတ်ကျ 掉 *diào* fall. **:** bheeik khlax kawn: nyawm. ကလေးဘောင်းဘီကျွတ်ကျပြီ။ 小孩的裤子掉下来了。 *The child's trousers fell down.* **2** *vi.* ချွတ်–၊ ကျွတ်– 蜕 *tuì* shed (skin). **:** Bheeik siuing:. မြွေအရေခွံချွတ်သည်။ 蛇蜕皮。 *A snake sheds its skin.* **3** *vi.* ချွတ်ပစ်–၊ 挣脱 *zhèngtuō* escape, struggle to get free, get away from sb.. **:** bheeik khaing: taix nawh. သူ့လက်ကနေချွတ်ပစ်လိုက်။ 从他手里挣脱出来。 *escape from his clutches.* ☞ blhut, brhut [ceu 3] [*syn.*]. ☞ peeik, beeik [*mor.*]. /*f*8/

bheup [npeb] /npeb/ *n.* မုတ်ဆိတ် beards. **:** hauk kaing: hauk caong mai kah hauk bheup khankix heue.[Isayax 7:20] မုတ်ဆိတ်ကိုလည်းပယ်ရှင်း တော်မူမည်။ *and to take off your beards also.*

bheue: [npeui] /bʰɤi/ **1** *vt.* ထား–၊ ချိတ်– 放, 挂（搁置）*fàng, guà (gēzhí)* put, hang. **:** Kong cawx [Kaing jhaw in(AM)]in: ci tix bheue: ha:, bawg khaix sax, ex lawk bre tix yuh. ဒီအလိပ်ခဏထား လို့ရတယ်၊နောက်တစ်ခေါက်မှကျွန်တော်တို့ကြည့်လုပ်လို့ရတယ်။ 这件工作可以放一放, 以后, 咱们再认真来做。 **2** *vi.* အပြေ့ပေး–၊ လက်လျှော့– 让, 让步 *ràng, ràngbù* yield, give way. **:** ca: bheue: nawh. သူကိုအလျှော့ပေးလိုက်ပါ။ 对他让步。 **3** *vt.* လွန်– 松口, 承认 *sōng kǒu, chéngrèn*. **:** Hoik bheue: nawh lox tix [tix][ceeix(AM)] ceeix. သူစကားနည်းနည်းလွန်ထားပြီ။ 他已经松口了一点儿了。 **4** *vt.* ပြောပြ– 提, 说（指出）*tí, shuō (zhǐchū)*. **:** Lox in: mawh lox ah bheue: kix. ဒီစကားသူတို့ပြောပြတဲ့စကားပါ။ 这话是他们说说罢了。

bheue: lawk kaing: [npeui log gaing] /bʰɤi lɔk kaŋ/ *n.* ခေါင်းတွင်ပန်ဆင်ရသောပစ္စည်းတစ်မျိုး 包头梢儿（缠包头的一种装饰）*bāotóushāor (chánbāotóu de yīzhǒng zhuāngshì)* (a kind of turban decoration).

bhuih[1] [npuih] /bʰuih/ *vt.* <KAUNG:> ရွေးနုတ်–၊ 穗选 *suìxuǎn* select the best seed ear by ear. **:** bhuih simie nghox. စပါးမျိုးစေ့ရွေးနုတ်သည်။ 穗选稻谷种。 *select the best rice seed ear by ear.*

bhuih[2] [npuih] /bʰuih/ **1** *vt.* ကျစ်– 纺 *fǎng* spin (yarn), twist. **2** *vt.* လည်–၊ လှည့်– 转（一般指转陀螺）*zhuǎn (yìbān zhǐ zhuǎn tuóluó)* spin (usu. refers to spinning a toy top). **:** sau: riang tix bhuih ghang:. ဂျင်ကိုအားထည့်ပြီးလှည့်တယ်။ 使劲地转陀螺。 *spin the top vigourously.* **3** *n.* ဂျင် 陀螺 *tuóluó* top (toy), whipping top, gyroscope, scopperil. ☞ kling:[2] [ceu 1], yia[3] [ceu 2], khang:[2], ghang: [ceu 3] [*syn.*].

bhoek [npouig] /bʰoc/ **1** *vi.* ကျွတ်–၊ လွှတ်– 摆脱, 解脱 *bǎituō, jiětuō* remove, take off. **:** bhoek khaing: khuing: nang:. အခက်အခဲမှလွတ်သည်။ 摆脱困难。 **2** *vi.* ေ[illegible]ကျ–၊ ကျော်လွန်– 过 *guò* pass. **:** Hoik bhoek bawg yam. အချိန်ကျော်သွားပြီ။ 时间已经过了。

bhoeh [npouih] /bʰoih/ **1** *n.* ပုံ၊ ပုံစံ၊ ပုံသဏ္ဌာန်၊ ပုံပန်း၊ အဆင်း၊ ရုပကာယ 影子晃一下，背影 *yǐngzi huǎng yīxià, bèiyǐng* form, appearance, look, shape. **:** Ghoik aux tix bwan: bhoeh nawh ka dee gawk krax tix. ကျွန်တော်သူ့ပုံပန်းသဏ္ဌာန်ကို နောက်ဆုံးလမ်းကွေ့နားမှာလှည့်ကြည့်လိုက်တယ်။ 我在路的转弯处最后见着他的影子晃一下。 *I took a last look of his appearance at the corner of the*

street. **2** *n.* ပုံရိပ်၊ ရုပ် 隐隐约约的样子 *yǐnyǐn yuēyuē de yàngzi* image. **:** Bwan: aux bhoeh hoek nawh tan:. ကျွန်တော်သူ့ရုပ်ကို ဟိုနားကလှမ်းကြည့်တယ်။ 我隐隐约约地望见他到了那里。 *I looked at her image from there.*

bhoe: [npoui] /bʰoi/ **1** *vt.* ေ[illegible]ှ–၊ စပါးလှော့– 簸, 扬（用簸箕把米里的细糠扬除）*bǒ, yáng (yòng bòjī bǎ mǐlǐ de xì kāng yáng chú)* winnow (agitate winnowing basket to remove chaff from rice). **:** Cox maix bhoe: gaox in:. ဒီစပါးကို ပြန်ပြီးလှော့ကြည့်ပါ။ 你重新簸一下这些米。 *Try and winnow this rice again.* **2** *vt.* မှုတ်ထုတ်–၊ ဖွာ– 吐 *tǔ* blow out, expel, exhale. **:** Bhoe: nawh lawk sub, taox uik sijhu: sijhu: ngie. သူဆေးတံ့ငွေ့မှုတ်ထုတ်တာ အငွေ့တထောင်းထောင်းပဲ။ 他抽烟吐出一股一股的烟来。 *He blew out puff after puff of smoke while smoking his pipe.*

brhaoh [npraoh] /bʰrauh/ *vt.* မီးရှို့–၊ မီးကျွမ်း–၊ လောင်– 烧 *shāo* burn. **:** Brhaoh maix ngu tawm: ting. မီးတောက်လာအောင် မှုတ်လိုက်ပါ။ 你把火烧大。 *Blow the fire to make it stronger.*

brhaoh [npraoh] /bʰrauh/ *vtn.* မီးစ၊ စနက်တံ 轰，熏 *hōng, xūn*. **:** brhaoh ka mawg. အမြောက်မီးစ 用炮轰。

brhaoh nad [npraoh nād] /bʰrauh nạt/ *vo.* ကျည်မထွက်သောသေနတ် 放空枪 *fàng kōng qiāng* fire an empty gun, fire blanks.

brhut [nprud] /bʰrut/ *vt.* ရုန်းထွက်– 挣脱 *zhèngtuō* struggle to get loose, break loose, break free, get away from. **:** Brung hoik pon brhut maox phyawk tix dud. မြင်းချည်ထားတဲ့ကြိုးကိုပြတ်အောင် ရုန်းထွက်နိုင်တယ်။ 马把拴它的绳子都挣脱了。 *The horse was able to break loose from its tethering rope.* ☞ blhut [*var.*]. ☞ bheeik ③ [*syn.*].

brhiiet [npriad] /bʰriət/ *v.* ပန်းထွက်–၊ [illegible]ထွက်– 渗, 冒 *shèn, mào* exude, leak. **:** Plix cod piang tiex hoik bih, rawm: uik brhiiet khaing:. အသီးမြေပေါ်ပြုတ်ကျတာကွဲအက်ပြီး၊ အရည်တွေပန်းထွက်ကုန်ပြီ။ 水果掉在地上裂了, 果汁都渗出来了。 *The fruit fell onto the ground and split, exuding all its juice.* | Brhiiet rawm: lauh rawm: lee: aux ka yuh tix kaing. ကျွန်တော်အလုပ်လုပ်လို့ချွေးတွေစီးထွက်ကုန်ပြီ။ 我一劳动就冒大汗。 *I break out in a sweat whenever I do physical labour.* ☞ blhiiet [*var.*].

blha: [npla] /bʰla/ *adj.* လှသော၊ ဝေဖြာသော ?. **:** Napthalix, mawh kak miex pa blha: tix pa ang koe: dee tuh, pa keh kawn: pa mhawm: heue:. [Yamjah 49:21] နဿလိသည် လှသောအခက်အလက်နှင့် ပြည့်စုံ၍၊ ကျယ်ဝန်းသော သပိတ်ပင်ဖြစ်၏။ *Naphtali is a doe set free, that bears beautiful fawns*

blhut [nplud] /bʰlut/ *v.* ချွတ်ပစ်– 挣脱 *zhèngtuō* escape, struggle to get free, get away from sb.. ☞ brhut [*var.*]. ☞ bheeik ③ [*syn.*].

blhawt [nplod] /bʰlɔt/ *v.* ပြို–၊ ပြိုကျ– 陷落, 通（指器物的底通洞）*xiànluò, tōng (zhǐ qì wù de de tōng dòng)*. **:** Blhawt haktiex mai: kla: reem. မြေပြိုပြီး ငလျှင်လှုပ်တယ်။ 地震引起土地往下陷落。 | Blhawt nyiex kre: yau. ပလိုင်းဖင်ပြိုကျပြီ။ 背篓的底通了。

blhiiet [npliad] /bʰliət/ *v.* စို့– (ချွေးစို့–)၊ စိမ့်ထွက်–၊ ယို 渗, 冒 *shèn, mào* exude, leak. ☞ brhiiet [*var.*].

blhiien: [nplian] /bʰliən/ **1** *v.* ပြူထွက်–၊ ပြူးထွက်–၊ စူထွက်–၊ ပေါက်ထွက်–၊ ထင်ရ–၊ ထင်သာမြင်သာရှိ–၊ ပေါ်– 突出, 露出 *tūchū, lùchū* stick out, appear, be visible, be revealed. **:** blhiien: ngai:. မျက်လုံးပြူးထွက်သည်။ 眼睛突出。 | Plaung ceem taug blhiien:. ပဲပုတ်ညွှန့်စပြီးပေါက်ထွက်လာ[illegible] 豆芽才露出来。 **2** *v.* 出头露面 *chū tóu lòumiàn*. **:** Daing: blhiien: nawh. 他很爱出头露面。 /*f*10/

blhiien: ngai: [nplian ngai] /bʰliən ŋai/ *vo.* မျက်နှာပေါ်ထွက်– 露脸, 露面 *lù liǎn, lòumiàn* show one's face.

blhua: [nplua] /bʰlua/ *vs.* ကြီး–၊ ပွ– 肥大, 大 *féi dà, dà* large, extra-large (XL) (clothing size). **:** blhua: sibex in:. ဒီအင်္ကျီပွလွန်းတယ်။ 这件衣服肥大。 | Kiiep in: blhua: ka caong aux. ဒီဖိနပ် ကျွန်တော့်ခြေထောက်ထက်ကြီးတယ်။ 这鞋太大了, 不合我的脚。

M

Mama [Ma Ma] /ma ma/ *n.* ေမြ 太太 *tàitai* Mrs. (nominative of address, used only for Westerners?). **: Mama Lhong Harold M. Young** ေမြဟာရိုးအမ်ရမ်း *Mrs. Harold M. Young*

mak[1] [mag] /mak/ *vt.* ခုတ်–၊ ဖြတ်– 砍, 截 *kǎn, jié* chop, cut off. **:** mak khaox. သစ်ပင်ခုတ် 砍树。 *chop down a tree.* ☞ mug (?) [*var.*]. /*f*0.0299/ /*f*7/

mak[2] [mag] /mak/ *comb. form.* သစ်သီး၊ အသီး 果子, 果子树 *guǒzǐ, guǒzǐshù* fruit, fruit tree. [Siam မၢက်, maak$_2$ 'fruit']. /*f*0.0299/ /*f*7/

mak ka: [mag ga] /mak ka/ *n.* <KHAOX> မာလကာသီး 番石榴, 麻栗戛树（果实椭圆形, 成熟时呈橙黄色, 味甜, 可食） *fānshíliú, málìgā shù (guǒshí tuǒyuánxíng, chéngshú shí chéng chénghuángsè, wèi tián, kě shí)* guava (*Psidium guajava*, apple guava). ☞ plix mak ka:, kaox mak ka: [*syn.*].

mak kawk [mag gog] /mak kɔk/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပင်စိမ်းသီး၊ ပင်မှည့်သီး 栘核果, [云南俗字‘多依’]果, 栘核果树（果实较大, 卵状圆形, 果肉硬 , 味酸, 可食）（云南方言也读为 ’duōyī’）*yíyīguǒ, yíyīshù (guǒshí jiàodà, luǎnzhuàng yuánxíng, guǒròu yìng, wèi suān, kě shí) (Yúnnán fāngyán yě dúwéi 'duōyī')* Delavay's docynia (*Docynia delavayi*, evergreen tree 3–10 m tall, with ovate or lanceolate leaves, white flowers, large oval firm tart edible fruit, both bark and fruit also used in medicine) (locally also pron. in Chinese duōyī). ☞ plix mak kawk, khaox mak kawk [*syn.*]. [ríang plix kiex lhax; http://www.efloras.org/florataxon.aspx?flora_id=2&taxon_id=200010818 : '云南栘木衣 yun nan duo yi '].

mak kaw: [mag go] /mak kɔ/ *n.* <KHAOX> ဆီးသီး 棠梨, 棠梨树（果实小, 略呈球形, 有褐色斑点, 味涩） *tánglí, tánglíshù (guǒshí xiǎo, lüè chéng qiú xíng, yǒu hèsè bāndiǎn, wèi sè)* birchleaf pear (*Pyrus betulaefolia [P. betulifolia]*, a pear tree with small round fruit with brown spots and astringent flavour). [Siam မၢက်, ꩡ maak$_2$xɔ$_1$ 'fruit + ?'].

mak kram [mag grām] /mak krạm/ *n.* <KHAOX> ငရုတ်သီး 辣椒 *làjiāo* chilli (UK) chili pepper (US), hot pepper. ☞ ma: kram, mak ram, mang kram [*var.*]. ☞ mak phet [*syn.*].

mak kram kala [mag grām ga lā] /mak krạm ka lạ/ *n.* <KHAOX> ကုလားငရုတ်သီး ? 涮树，大涮辣 *shuàn shù, da shuàn là.*

mak kram mak kri [mag grām mag grī] /mak krạm mak kṛi/ *n.* <KHAOX> ကုလားအော်သီး 辣椒 *làjiāo* chilli, hot pepper.

mak kram aing: kiang [mag grām aing gīang] /mak krạm ʔaŋ kịaŋ/ *n.* <KHAOX> ကြွက်ချေးငရုတ်သီး 三包树 *sān bāo shù.*

mak kheu: [mag ke] /mak kʰɤ/ *n.* <KHAOX> ခရမ်းသီး 茄子 *qiézi* aubergine (UK), eggplant (US), brinjal. [Siam မၢက်, ꩡ maak$_2$khɤ$_1$ 'fruit + aubergine'].

mak kheu: kala [mag ke ga lā] /mak kʰɤ ka lạ/ *n.* <KHAOX> ရှည်မျောမျောနှင့်သခွါးသီး 青瓜, 洋瓜（状如佛手, 供食用）*qīng guā, yáng guā (zhuàng rú fó shǒu, gōng shíyòng).*

mak kheu: cua: [mag ke jua] /mak kʰɤ tɕua/ *n.* <KAUNG:> ခရမ်းသီးအရှည်မျိုး 茄子（长形的）*qiézi (chángxíngde)* aubergine (UK), eggplant (US), brinjal (long variety).

mak kheu: sivai [mag ke si vāi] /mak kʰɤ s.vại/ *n.* <KAWNG> မြီးညှပ်ကောင် 蠼螋类, 蠼螋 *qúsōu lèi, qúsōu* earwig (*Labidura riparia*, lit. 'leopard aubergine'). ☞ kat keu: [*syn.*].

mak kheu: vaw [mag ke vō] /mak kʰɤ vạ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပဒိုင်းခတ္တာ၊ ပဒိုင်းညိ၊ ခရမ်းရူး 白花曼陀罗, 狗核桃（草本, 可入药）*báihuā màntuóluó, gǒu hétao (cǎoběn, kě rù yào)* jimsonweed, thorn apple, downy thorn apple, horn-of-plenty (*Datura stramonium*, poisonous herb, containing alkaloids hyoscyamine, scopolamine, and atropine, used medicinally, lit. 'stir-crazy fruit').

mak kheu: vaw siah [mag ke vō siah] /mak kʰɤ vạ siəh/ *n.* <KHAOX> မြက်ပင်တစ်မျိုး (?)（一种草, 象假酸浆）*(yīzhǒng cǎo, xiàng jiǎ suān jiāng).*

mak kheu: vaw raoh [mag ke vō raoh] /mak kʰɤ vạ rauh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပဒိုင်း၊ ပဒိုင်းခတ္တာ 紫花曼陀罗（草本, 可入药）*zǐhuā màntuóluō (cǎoběn, kě rù yào)* (purple-flower thorn apple? (*Datura sp.?*, used medicinally, lit. 'red stir-crazy fruit').

mak pung [mag būng] /mak pụŋ/ **1** *n.* ပြောက်အိုး 爆竹 *bàozhú* firecrackers. **2** ဗြောက်အိုး 炸药 *zhàyào.*

mak peeih ting [mag bēeih dīng] /mak pụịh tịŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 藤苦参, 地苦参（缠绕藤本, 可入药）*téngkǔcān, dìkǔcān (chánrǎo téng běn, kě rù yào).*

mak peeih siah [mag bēeih siah] /mak pụịh siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပ ဖက်ဝင်ကြိမ်ပင်တစ်မျိုး– 藤霸王, 小霸王, 娃儿藤（藤本, 可入药）*téngbàwáng, xiǎobàwáng, wá'érténg (téngběn, kě rù yào)* cane overlord?. ☞ rib mak peeih siah [*syn.*].

mak phet [mag peid] /mak pʰet/ ☞ mak kram .

mak man [mag mān] /mak mạn/ *n.* <KHAOX> သစ်ကြားသီး 胡桃, 核桃, 核桃树 *hútáo, hétao, hétaoshù* walnut, common walnut, Persian walnut, (*Juglans regia*, lit. 'Burman fruit'?). ☞ plix mak man, khaox mak man [*syn.*].

makmung [mag mūng] /mak mụŋ/ *n.* <KHAOX> သရက်သီး 杧果(芒果), 杧果树 *mángguǒ (mángguǒ), mángguǒshù* mango. ☞ plix makmung, khaox makmung [*syn.*]. [Siam ผาก๋,มูง maak$_2$moŋ$_3$ 'fruit + mango'].

makmung siah [mag mūng siah] /mak mụŋ siah/ *n.* <KHAOX,SAUX> 附生灯盏, 鸭脚木, 鹅掌柴 *fù shēng dēng zhǎn, yā jiǎo mù, é zhǎng chái Schefflera octophylla*. ☞ khaox caong: han: [*syn.*].

mak mawm: [mag mom] /mak mɔm/ **1** *vi.* ပေါ်ုး–၊ ဝပ်–၊ လေးဘက်ထောက်– 蜷伏, 蜷缩 *quánfú, quánsuō* curl up, huddle, crouch, roll into a ball. **:** Kawn: sox mak mawm: tix ot tan:. ခွေးကလေးအဲဒီမှာကွေးနေတယ်။ 小狗蜷伏在那里。 *The puppy is curled up over there,* **2** *vt.* မျိုးဖောက်–၊ ဥဖောက်–၊ ဝပ်– 抱, 孵 *bào, fū* incubate, hatch, brood, sit on eggs (female bird, in nest). **:** Miex ia: mak mawm: tawm: tix. ကြက်မဥဝပ်နေတယ်။ 母鸡抱小鸡儿。 *The hen is hatching her eggs.* ☞ mawk mawm: [*var.*]. ☞ num^2, vah, guah^3 [ceu 2] [*syn.*].

mak me: [mag mei] /mak me/ *vt.* ခွေ–၊ ရစ်–၊ ပတ်– 卷, 盘 *juǎn, pán* coil?. **:** mak me: man: sau: daux bau:. ပိတ်ကိုခွေပြီးအိတ်ထဲထည့်လိုက်။ 把布卷起来放进挎包里。

mak tawng [mag dōng] /mak tạŋ/ ☞ aw: tawng .

mak thawng: [mag tong] /mak tʰɔŋ/ *n.* မှန်ပြောင်း 望远镜 *wàngyuǎnjìng* telescope, binoculars (?). ☞ thawng:^{1} ① [*syn.*].

mak nun [mag nūn] /mak nụn/ *n.* <KHAOX> ဝိန္ဓသီး 菠萝蜜(波罗蜜), 牛肚子果, 木菠萝 *bōluómì, niúdùziguǒ, mùbōluó* (jackfruit, nangka fruit (*Artocarpus heterophyllus*, tree with large sweet fruit, sometimes eaten as dried chips , wood used in S.E.Asia for gamelan, other instruments). ☞ mak ceng:, teei: . [Chn. bōluómì 菠萝蜜(波罗蜜) ← Skt. Pāramitā ?]. [菠萝(波罗)和 菠萝蜜(波罗蜜) အကျယ် 详细 details].

mak cak [mag jag] /mak tɕak/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပေ ၊ဖက်ဝင်ချုပ်ပင်တစ်မျိုး? 沙针, 橄堂香树 (灌木, 可入药) *shāzhēn, gǎntángxiāng shù (guànmù, kě rù yào)* (a shrub, used medicinally). ☞ khaox mak cak [*syn.*].

mak cang [mag jāng] /mak tɕạŋ/ *n.* <KHAOX> သလဲသီး၊ သီးသီး 石榴, 石榴树 *shíliú, shíliú shù* pomegranate. ☞ plix mak cang, khaox mak cang [*syn.*].

mak cawk [mag jog] /mak tɕɔk/ *n.* <KHAOX> လိမ္မော်သီး၊ တင်ကျာရင်းလိမ္မော် 橘子 *júzi* mandarin, mandarin orange, tangerine, clementine, satsuma, satsuma orange (*Citrus reticulata*). ☞ plix mak cawk, khaox mak cawk [*syn.*]. ☞ mak vhan: .

mak ceng: [mag jeing] /mak tɕeŋ/ *n.* <KHAOX> နာနတ်သီး 菠萝(波罗), 凤梨 *bōluó, fènglí* pineapple (*Ananas comosus*). ☞ pang: braix [*syn.*]. [Siam ผาก๋,ส็อง maak$_2$xeŋ$_1$ 'fruit + pineapple'].

mak nyeen [mag nyēen] /mak ɲụn/ *n.* <KHAOX,SAUX> 香橼, 香圆 *xiāng yuán, xiāng yuán Citrus medica*. ☞ mak u:, plix lauh [*syn.*].

mak sang: phaw: [mag sang po] /mak saŋ pʰɔ/ *n.* <KHAOX> သင်္ဘောသီး 木瓜, 番木瓜, 马桑泡, 马上坡 (果实长圆形, 可食) *mùguā, fānmùguā, mǎsāngpào, mǎshàngpō (guǒshí chángyuánxíng, kě shí)* papaya (*Carica papaya*, large teardrop-shaped edible fruit). ☞ khaox plaok ting (?), muah khaox, deung:, daung:^{2}, sivie^1 [*syn.*]. [Siam ผาก๋,สาวิ้ง maak$_2$saaŋ$_4$phɔ$_4$ 'fruit + papaya'].

mak ram [mag rām] /mak rạm/ ☞ mak kram .

mak li [mag lī] /mak lị/ *n.* <KHAOX> သစ်တော်သီး 梨, 梨树 *lí, líshù* pear, pear tree (*Pyrus spp.*. [Siam ผาก๋, maak$_2$ + Hox 梨 lí 'pear'].

mak li: (?) [mag li (?)] /mak li/ *n.* <KHAOX> လိုင်းချီးသီး၊ တရုတ်ဆီးသီး 荔枝 *lìzhī* lychee, lychee nut, litchi (*Litchi chinensis*, evergreen tree, to 15-20m, fruit a drupe with thin red rind and sweet, translucent white flesh). [kah gáig ríang plix].

mak lhek [mag hleig] /mak lʰek/ *n.* <KHAOX> မယ်စလီ ? 铁核桃, 野核桃树 *tiě hétao, yě hétao shù* iron walnut (*Juglans sigillata*, very similar to the common walnut or Persian walnut, *J. regia*, lit. 'iron fruit'). ☞ plix mak lhek, khaox mak lhek [*syn.*].

mak vhan: [mag hvan] /mak vʰan/ *n.* <KAUNG:> ကမ္ဘလာသီး 柑, 柑子, 黄果, 甜橙, 广柑, 橙子 *gān, gānzǐ, huángguǒ, tiánchéng, guǎnggān, chéngzi* orange (*Citrus sinensis*). ☞ plix mak vhan:, khaox mak vhan: [*syn.*]. ☞ mak cawk .

mak u: [mag u] /mak ʔu/ *n.* <KHAOX,SAUX> 香橼, 香圆 *xiāng yuán, xiāng yuán Citrus medica*. ☞ mak nyeen, plix lauh [*syn.*].

mat [mad] /mat/ *vi.* <SAUX> ဒဏ်ရာ ရ– 受伤 *shòushāng* be injured, be wounded. **:** Nawh mat ka rau tix khaing: khaox. သူသစ်ပင်ပေါ်ကပြုတ်ကျလို့ဒဏ်ရာရသွားတယ်။ 他从树上掉下来受了伤。 *He was injured from falling out of a tree.* | **dee mat** ဒဏ်ရာ 伤口 *wound, cut* /*f*6/

mat tee: [mad dee] /mat tɯ/ *adv-pre?.* ပြန်ကျမှ၊ နောက်မှ၊ ပြီးတော့မှ 还是, 还不是, 怎么又 *háishi, hái búshì, zěnme yòu* end up by doing sth., turn around and do sth. (?) (has warning tone like 'you'd better do sth, you'd better not do sth., how can you do that? Don't do it again.'). **:** Pui hak sawm:, kroh ang: cu tix sawm:, mat tee: deeh mhaing: tix sawm: phao:. သူများထမင်းခေါ်စားပြီးစားဖို့စောင့်တဲ့အချိန်မစားချင်ဘူး၊ နောက်ကျမှပြန်တောင်းစားတယ်။ 人家约他吃饭的时候他不吃，怎么现在又要吃了。 *When someone invited him to eat he acted like he didn't want to, but, now, of all things, he's turned around and asked to eat.*

map [mab] /map/ **1** *vt.* အနိုင်ကျင့်–၊ ဗိုလ်ကျ–၊ စော်ကား– 欺负 *qīfu* bully, abuse, ill-treat. **:** Baw map paoxtix. အချင်းချင်းမစော်ကားနဲ့။ 别欺负人。 *Don't bully people.* **2** *n.* <KHRIT> မကောင်းမှု၊ အပြစ် 罪过, 罪孽 *zuìguò, zuìniè* sin, wrongdoing. **:** pui koe: map koe: grham:. [Lukax 5:32] ဆိုးသောသူ။ 罪人。 *sinners. [Luk. 5:32]* ☞ map nai:, map nu: nai:, phimap (2) . /*f*0.0176/ /*f*6/

map nai: [mab nai] /map nai/ *vt.* အနိုင်ကျင့်–၊ ဗိုလ်ကျ–၊ စော်ကား–၊ ခြိမ်းခြောက်– 欺负 *qīfu* bully, abuse, ill-treat, intimidate. **:** Nad mawg pa giex ex mawh nad mawg pa ang: sawg tix gut kheem:, yax yeen, map nai. ကျွန်ပ်တို့ဆီမှာရှိတဲ့ သေနတ်တွေ အမြောက်တွေနဲ့ လူတွေကိုဖိနှိပ်ခြိမ်းခြောက်အနိုင်ကျင့်ခြင်း၊ အလွဲသုံးစားလုပ်ခြင်း မပြုပါဘူး။ *The guns and artillery which we grasp are guns and artillery which do not seek to swindle, pressure or bully.* ☞ map nu: nai: [*var.*]. ☞ map [*syn.*].

map nu: nai: [mab nu nai] /map nu nai/ *vt.* အနိုင်ကျင့်–၊ ရန်စစော်ကား–၊ ချိမ်းခြောက်– 欺负, 欺凌 (程度比 mab 深) *qīfu, qīlíng (chéngdù bǐ 'mab' shēn)* bully, abuse, ill-treat, intimidate. ☞ map nai: [*var.*]. ☞ map [*syn.*].

map nu: nai: [mab nu nai] /map nu nai/ *vt.* ယုတ်ပတ်–၊ အသရေဖျက်– 诬蔑 *wūmiè* slander, vilify.

mah [mah] /mah/ *vi.* ရန်ဖြစ်–၊ သတ်ပုတ်–၊ နပန်းလုံး– 吵架 *chǎojià* fight, scuffle, get in a fight.

max [max (māx)] /maʔ, mạʔ/ *vs.* ကွဲ–၊ ကျေ– 破 *pò* broken. **:** Klong: hoik max. ပန်းကန်လုံးကွဲသွားပြီ။ 碗破了。 *The bowl is broken.* ☞ graik[2], phawng: . /*f*7/

max phix [max pix] /maʔ pʰiʔ/ *vs.* <SAUX> ထုံဆေး၊ မေ့ဆေး 麻痹 *má bì* anaesthetise (UK), anesthetize (US).

max rhawm: [max hrom] /maʔ rʰɔm/ *vs.* အသည်းကွဲ– 伤心，心碎 (?) *shāngxīn, xīnsuì* heartbroken. **:** Aux max rhawm: jao bun krih aux tik vud ka aux. ကျွန်တော့်ချစ်သူပစ်ခွါသွားလို့ကျွန်တော်အသည်းကွဲတယ်။ *I am heartbroken because my girl rejected me. (?)*

max fang: [max fang] /maʔ faŋ/ *v.* ဒုက္ခပေး–၊ ဒုက္ခရှာ–၊ ပြဿနာရှာ–၊ ရှုပ်– 麻烦 *máfan* put sb. to trouble, be troublesome.

ma: [ma] /ma/ **1** *n.* မြေ၊ ရိတ်သိမ်းပြီးလယ်ယာ 地, 旱地 *dì, hàndì* land, fields (dry, cultivated). **:** hu: ma:. ယာထဲသွားတယ်။ 下地 (干活儿) *go to the fields (go to work).* **2** *n.* ကမ္ဘာ၊ မြေကြီး၊ လောက 大地 *dàdì* the world, Earth. **:** Sim: uing: piang ma:. ကမ္ဘာမြေအထက်ကကြယ် 大地上空(天上)的星星。 *the stars above the Earth.* **3** *n.* ကောင်းကင်၊ မိုးကောင်းကင်၊ စကြဝဠာ 天 *tiān* sky, Universe. **:** Ang: pui chix sut mu: koek piang tiex, ang: pui chix sawn: mu: lhiex piang ma:. မြေကြီးပေါ်က နေရောင်ခြည်ကို ဘယ်သူမှ မကောက်နိုင်ဘူး။ ကောင်းကင်ထက်က မိုးရေစက်တွေကို ဘယ်သူမှ မရေတွက်နိုင်ဘူး။ 无人能捡地上阳光，无人会数天上雨滴。 *No one can pick up the sunlight on the ground, no one can calculate the raindrops in the sky.* /*f*0.2039/ /*f*3/

ma: ka: [ma ga] /ma ka/ ☞ mak ka: .

ma: kui: [ma gui] /ma kui/ ☞ mak ka: .

ma: kram [ma grām] /ma krạm/ ☞ mak kram .

ma: khak raoh [ma kag rāoh] /ma kʰak rạuh/ *n.* သုံးထပ်မြေ(ယာ) 三跑地 (指容易跑水、跑肥、跑土的山坡地) *sān pǎo dì (zhǐ róngyì pǎo shuǐ, pǎo féi, pǎo tǔ de shānpō dì).*

Ma: Kheux See: [Ma Kex See] /ma kʰɤʔ sɯ/ *np.* ကားမတ်စ် 马克思 *mǎkèsī* Karl Marx.

Ma: Kheux See: Cu: Yi: [Ma Kex See Ju Yi] /ma kʰɤʔ sɯ tɕu ʑi/ *np.* <VH> မတ်စ်ဝါဒ 马克思主义 *mǎkèsīzhǔyì* Marxism. [Hox].

Ma: Kheux See: Liiex Ling: Cu: [Ma Kex See Liiex Ling Ju Yi] /ma kʰɤʔ sɯ liɛʔ liŋ tɕu ʑi/ *np.* <VH> မာရ်ဆမ်လီနင်ဝါဒ 马克思列宁主义 *Mǎkèsī Lièníng zhǔyì* Marxism-Leninism. [Hox].

ma: glhawk [ma nklog] /ma gʰlɔk/ *n.* ပြန့်ကားထစ်မြေ 台地 *táidì* terraced fields (?) (lit. 'carved fields').

ma: pang: (ma pang) [ma bang (mā bāng)] /ma paŋ, mạ pạŋ/ *n.* ဝန်တင်လားတန်း 马帮 *mǎbāng* caravan, train of pack-horses. ☞ pui tang: caw: [*syn.*]. [Hox].

ma: brex [ma nbrēix] /ma bre̱ʔ/ *n.* <KAUNG:> ပလပ်လယ်ယာ 休耕地（一茬庄稼后不翻犁的间歇地）*xiūgēngdì (yī chá zhuāngjia hòu bù fānlí de jiānxiēdì)* fallow field (left unploughed and unplanted after a harvest, lit. 'straw field').

ma: mung: [ma mung] /ma muŋ/ *n.* အာကာသကောင်းကင်၊ လေဟာပြင်၊ ဟင်းလင်းပြင်၊ မိုးကောင်းကင် 太空（?）*tàikōng* space (outer space).

ma: maw: [ma mo] /ma mɔ/ *n.* မီးရှိုပြီးတောင်ယာ 刀耕火种地 *dāo gēng huǒ zhòngdì* slash-and-burn field, swidden field ('mo' spread (of fire)?).

ma: tum: [ma dum] /ma tum/ **1** *n.* <KAUNG:> အိမ်ခြံဝင်းထဲစိုက်သောတောင်ယာ 私房地（过去家庭中某个成员自己种的小块地）*sīfángdì (guòqù jiātíngzhōng mǒuge chéngyuán zìjǐ zhòng de xiǎokuàidì)* private plot (traditionally, a parcel of land cultivated by an individual, rather than by whole clan). **2** *n.* <KAUNG:> အိမ်တောင်ယာ 自留地 *zìliúdì* private plot.

ma: teung: (ma teung) [ma deng (mā dēng)] /ma tɤŋ, mạ tɤ̱ŋ/ *n.* <VH?> မီးပုံး၊ မီးအိမ် 马灯 *mǎdēng* lantern, barn lantern, kerosene lantern. ☞ plix ngu, teung:, kawk ngu, di: ①, ngu teung:, chi: teung: [*syn.*]. [Hox].

ma: neeng: [ma neeng] /ma nɯŋ/ ☞ ma: neung: .

ma: neung: [ma neng] /ma nɤŋ/ *n.* စွန့်ပစ်တောင်ယာ (?) 休耕地（收完庄稼后继续翻黎，恢复地力后再种的间歇地）*xiūgēngdì (shōuwán zhuāngjia hòu jìxù fānlí, huīfù dì lì hòu zài zhòng de jiān xiē dì)* fallow field (a field which is ploughed under after harvesting crops, and left unplanted to restore fertility). ☞ ma: neeng: [*var.*].

ma: cheu: [ma qe] /ma tɕʰɤ/ *n.* မြင်းလှည်း 马车 *mǎchē* horsecart. ☞ law[2] [*syn.*].

ma: raog [ma rāog] /ma rạuk/ *n.* ခေါ် ကြီးယာစောင်း 旱地，山地 *hàndì, shāndì* dry field, mountain field.

ma: rhawm: [ma hrom] /ma rʰɔm/ *n.* ခေါ် ကြီးယာသစ် 新开的荒地 *xīn kāi de huāngdì* newly cleared (slash-and-burn) land. **:** Hax ma: rhawm:, mhawm: ma: yuh. ခေါ် ကြီးယာသစ်လောင်ရင်လုပ်တဲ့တောင်ယာကောင်းတယ်။ 火烧地烧得着，种的山地好。 *If the new land burns, the field will be good for tilling. (?)*

ma: lawg nyiex [ma lōg nyīex] /ma lɔ̰k ɲi̱ɛʔ/ *n.* အိမ်ယာ 自留地 *zìliúdì* private plot, privately cultivated land.

ma: li: [ma li] /ma li/ *n.* <VH> မြင်းကောင်ရေအား 马力 *mǎlì* horsepower. [Hox].

ma: hai: [ma hai] /ma hai/ *n.* ထွန်သောယာ 公地（过去村寨、部落派众工种的公地）*gōng dì (guòqù cūnzhài, bùluò pài zhòng gōng zhòng de gōngdì)* communal field, public land (formerly land which was tilled by a village collectively).

mag [māg] /mạk/ *cl.* ခု၊ လက် 把 *bǎ* (classifier for tools with handles). **:** khaw: tix mag. ပေါက်ပြားတစ်လက် 一把锄头。 /*f*6/

magmi [māg mī] /mạk mi̱/ *vs.* ချမ်းသာ–၊ ဌေး–၊ ကြွယ်ဝ– 富，富裕 *fù, fùyù* rich, wealthy. ☞ mi, mi mhak, mi laoh [*syn.*].

mad [mād] /mạt/ *adv.* အထူးပြု–၊ (တခုခုတွင်) ကိုယ်ရောစိတ်ပါနှစ်–၊ စောက်ချလုပ်– 专，专门（专做某件事）*zhuān, zhuānmén (zhuān zuò mǒu jiàn shì)* specialise (UK) specialize (US) in, be dedicated or devoted to sth., do nothing but. **:** mad tix hu: rawm:. ခေါ်ကြီ ရေ ခပ်ရ 专门挑水。 *do nothing but carry water.* | mad tix ciag ma:. မြေထွန်တဲ့ထဲ ကိုယ်ရောစိတ်ပါနှစ်ထား။ 专门挖地。 *be dedicated to hoeing the fields.* /*f*8/

mang [māng] /mạŋ/ *comb. form.* နေဘေး၊ 边，地方 *biān, dìfang* side, place (combining form used in locative expressions). **: mang siuh** အောက်ဘက် 下头，下边 *below* | **mang mawx** ဘယ်မှာ–လဲ 哪里 *where* ☞ vang [*var.*]. [related to Siam meung ?].

mang kram [māng grām] /mạŋ kra̱m/ ☞ mak kram .

mang ngaix [māng ngāix] /mạŋ ŋa̱iʔ/ *n.* <KAUNG:> ခေါ်ကြာပန်း၊ နေကြာစေ့ 向日葵 *xiàngrìkuí* sunflower (*Helianthus annuus*), sunflower seeds. ☞ maong ngaix[1], maong singaix [*var.*].

mang preug bing [māng brēg nbīng] /mạŋ prɤ̱k bi̱ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 牛舌头草，土大黄，尼泊尔酸模 *niú shétóu cǎo, tǔdà huáng, níbóěr suān mó Rumex nepalensis*. ☞ mang preug bing [*syn.*].

mang mawx [māng mox] /mạŋ mɔʔ/ *qw.* ဘယ်မှာ[ကြီယာ]သလဲ 哪里 *nǎli* where. **:** ot mang mawx? ဘယ်မှာနေသလဲ။ 在哪里? *is where?* ☞ vang mawx [*var.*].

mang meg [māng mēig] /mạŋ mẹ̱k/ *n.* ဆန်ကွဲ 碎米 *suì mǐ* broken rice kernels (?). ☞ moik [*syn.*].

mang tiuh [māng diuh] /mạŋ tiuh/ *loc.* ဟိုဘက် 那边 *nàbian (nèibian)* over there. ☞ plak an:, plak teh (plak tieh), tan:[1], ten:[1], tie: tieh, tien:, tiuh, tuan:[2] ② [*syn.*].

mang siuh [māng sīuh] /mạŋ sịuh/ *loc.* အောက်ဘက်၊ အောက်မှာ 下头, 下边 *xià tóu, xiàbiān* below, underneath. ： ot mang siuh. အောက်မှာ။ 在下边。 *is below.* ☞ siuh, sisiuh [*syn.*].

mang liung: [māng liung] /mạŋ liuŋ/ *loc.* အပေါ်ဘက် 上头, 上边 *shàngtou, shàngbian* above. ： ot mang liung:. အပေါ်ဘက်နေ (ရှိ) တယ် 在上头。 *is above.*

mang: [mang] /maŋ/ *cl.* ပဲ (?)500mg ခန့်အလေးချိန် ရှိသော 分（重量单位）*fēn (zhòngliàng dānwèi)* very small unit of weight, about 500mg.. ： Tix the: koe: kao: mang:. တစ်မတ် မှာဆယ်ပဲရှိတယ်။ (?) 一钱有十分。 *There are ten mang in a tical.* [Wa Weights and Measures].

mang: thox [mang toux] /maŋ tʰoʔ/ *n.* <VH> မန်တို (ပေါက်ဆီ) 馒头 *mántou* mantou steamed wheat-flour bun (staple food of north China). [Hox].

mang: cux [mang jux] /maŋ tɕuʔ/ *vt.* <VH> ေ ျနပ်၊ ရောင့်ရဲ 满足 *mǎnzú* satisfy. ： mang: cux yao: chiux. ေ ်ယန်တာကိုကျေနပ်တယ်။ 满足要求。 *satisfy a demand.* [Hox].

Man [Mān] /mạn/ *np.* မြန်မာ့ ်ပြည် 缅族, 缅甸 *Miǎnzú, Miǎndiàn* Myanmar/Burma, Burman, Burmese. [Siam မၢန်း maan$_3$].

man:[1] [man] /man/ *n.* အထည်၊ ပိတ်စ 布 *bù* cloth, fabric, material. [Siam မၢန်း man$_3$ 'cloth']. /*f*0.047/ /*f*4/

man:[2] [man] /man/ *v.* ပုံပျက်–၊ ဆုံးရှုံး–၊ ထွက်ခွာ–၊ လွန်– 失, 走, 过头 *shī, zǒu, guòtóu* happen by chance, depart from norm, do by chance, do by accident. ： man: lox. စကားလွန်– 走嘴。 *make a slip of the tongue, make a careless remark.* | man: ngu. မီးလောင်–၊ မီးစွဲ– 失火。 *catch fire, be on fire.* | **man: it** အအိပ်လွန်– 打瞌睡, 睡过头 *fall asleep (when one shouldn't)* | Khaix hoik ah nawh nan:, nawh man: it tix heue:. [Lai Kawncau 7:60] 说了这话他就睡了。 *When he had said this, he fell asleep. [Act. 7:60]* | Sai: Saw: kix ang: cix yuh sa: tix ka tokaux tix, man: tix phit mai: nan: tix. စိုင်းစော အန္ဓယ်တွေဟာသူတို့ခန္ဓာကိုယ်သူတို့ဂရုမစိုက်ကြဘူး၊ ခဏခဏအမှားလုပ်ကြတယ်။ 赵氏兄弟们不能克制自己，跟自己的姐妹们发生了性关系。 *The Saiso men couldn't control themselves, and ended up having improper sex with their younger sisters (? and cousins).* /*f*0.047/ /*f*4/

man:[3] [man] /man/ *vt.* ပြုတ်ကျ–၊ လွတ်ကျ– 放沓, 掉 *fàng tà, diào* put down, fall down (?). ： Man: aux kiang to: tix laig kah daux gru khix. （由于我守不住），老鼠被我让跑进柴堆里了。 /*f*0.047/ /*f*4/

man: kat heeik [man gad heeig] /man kat hɯc/ *n.* <KRAUNG> ပြွေးလှေးယားချည်မျှင်ဖြင့်ပြုလုပ် သောပိတ်စ 荨麻布 *qiánmá bù* cloth made from nettle fibre.

man: kang: [man gang] /man kaŋ/ *n.* ခြင်ထောင် 蚊帐 *wénzhàng* mosquito net.

man: kawt [man god] /man kɔt/ *n.* အဝတ်စုတ် 揠布（擦器皿的布）*zhǎnbù (cā qìmǐn de bù)* rag, dishcloth, dish towel (used for wiping dishes).

man: keei: sum: [man geei sum] /man kɯi sum/ *n.* ဗန်ချည်ကြိုး 麻布 *má bù* cloth made of flax or hemp, linen (lit. 'cloth of planted thread'?).

man: klai [man glāi] /man klại/ *n.* ပိတ်ပြာရောင်၊ ပိတ်စိမ်း ်ပြာ 蓝布, 绿布 *lán bù, lǜ bù* blue or green cloth.

man: kha: ci: [man ka ji] /man kʰa tɕi/ *n.* ကာကီစ 卡叽布 *kǎjībù* khaki cloth (heavy twill cloth in an olive-brown colour).

man: kha: feue: seux [man ka feui sex] /man kʰa fɤi sɤʔ/ *n.* ေ ်ဖီရောင်ပိတ်စ 咖啡色布 *kāfēi sè bù* brown cloth.

man: khai: kho: [man kai kou] /man kʰai kʰo/ *n.* အလောင်းလွှမ်းသည့်ပိတ် 盖尸布 *gài shī bù* burial shroud.

man: khoek ngai: [man kouig ngai] /man kʰoc ŋai/ *n.* 手帕, 手巾, 洗脸毛巾 (?) *shǒupà, shǒujīn, xǐ liǎn máojīn* handkerchief, facecloth 'lit. 'face-washing cloth').

man: pa: ciied [man ba jīad] /man pa tɕiat/ *n.* မျက်နှာသုတ်ပဝါ၊ တဘက် 毛巾 *máojīn* towel. [Siam မၢန်းပၢ်းလီတ။ man$_3$pha$_3$cet$_5$ 'cloth + towel'].

man: pa: ciied gaong [man ba jīad mgāong] /man pa tɕiat gạuŋ/ *n.* ေ ါင်းအုံ ်ပွပ် 枕头巾 *zhěntou jīn* pillow cover, pillow towel, pillow case.

man: pau: [man bae] /man paɯ/ *n.* ဖုံရောင်ပိတ်စ၊ မြေမှုန့်ရောင်ပိတ် 灰布 *huī bù* grey cloth.

man: paing [man bāing] /man pạŋ/ *n.* ပိတ်စ အဖြူရောင် 白布 *báibù* plain white cloth.

man: prux [man brūx] /man prụʔ/ *n.* ေ ်ဘ 被里, 被面 *bèi lǐ, bèi miàn* underside of a quilt.

man: pre [man brēi] /man prẹ/ *n.* ပိုးစ၊ ပိုးထည် 绸子, 绸缎 *chóuzi, chóuduàn* silk, silk cloth. ： man: pre

man: luat. ခင်ကြီးပိုး၊ စည်းလုံချည်ပိုးထည် 绫罗绸缎。 *silks and satins.*

man: preeih [man brēeih] /man prɯ̰ih/ *n.* ပန်းပွင့်ထည် 花布 *huā bù* patterned cloth, material with a pattern, fabric not of a solid color. **: man: preeih klai** ပန်းပွင့်ပိတ်စအပြာရောင် (အစိမ်းရောင်) 蓝色花布 , 绿色花布 *blue or green patterned cloth* | **man: preeih rhoi:** ကွက်ကျားပိတ်စ 格子花布, 条纹花布 *cloth in a check pattern, plaid cloth* | **[man: preeih ngiex sawk** နှမ်းကွက်ကျားရောင်ပိတ်စ 芝麻呢花布 *heavy woolen material with a flecked pattern (?) (lit. 'sesame seed patterned-cloth')* | **[man: preeih raoh** အနီရောင်ပန်းပွင့်ပိတ်စ 红花布 *red patterned cloth* | **man: preeih raoh rawt** နီရဲရဲပန်းပွင့်ပိတ်စ 大红花布 *bright red patterned cloth (?)* | **man: preeih ngud lung** နီပုပ်ရောင်ပန်းပွင့်ပိတ်စ 暗红色花布 *deep red patterned cloth (lit. 'black-and-blue black patterned cloth')*

man: bi: [man nbi] /man bi/ *n.* အိပ်ရာခင်း 垫单 *diàndān* cushion cover (?) (lit. 'cushion cloth').

man: maox nyix [man maox nyix] /man mauʔ ɲiʔ/ *n.* သိုးမွေးဖြင့်ပြုလုပ်ထားသောပိတ်စ 毛呢, 呢子 *máo ní, ní zǐ* heavy woolen material.

man: mhawn: klip [man hmon glib] /man mʰɔn klip/ *n.* ပခုံးခံ (လေးလံသောဝတ္ထုများကိုပခုံးဖြင့်ထမ်းရာတွင်ပခုံးထက်ခံသည့်အစ) 垫肩 *diàn jiān* shoulder pad (pad used on shoulder when carrying heavy loads).

man: tai tie [man dāi dīe] /man tə̰i tɛ̰/ *n.* မက်မွန်ပွင့်ရောင်ပိတ် (မက်မုံပွင့်ရောင်) 桃红色布, 粉红布 *táo hóngsè bù, fěn hóng bù* peach-coloured cloth, lit. 'peach blossom cloth'.

man: taing: jhaong: [man daing nqaong] /man taŋ dʑʰauŋ/ *n.* အကွက်စိပ်ဘက်လိုက်သောပိတ်စ 斜纹布 *xiéwénbù* twill, twilled fabric (cloth with a weave in which two weft threads are interwoven with one warp thread, giving the appearance of diagonal lines).

Man: Tong [Man Dōung] /man tɔ̰ŋ/ *np.* မိုင်းတုံ 文东 (地名, 在澜沧县文东乡) *Wéndōng (dìmíng, zài lán cāng xiàn wén dōng gōngshè)* Wendong.

man: tung [man dūng] /man tṵŋ/ *n.* ရွက် 幡 *fān* sail (lit. 'bucket cloth'?).

man: tawm [man dōm] /man tɔ̰m/ *n.* အခင်းပိတ်စ (အိပ်ရာခင်း) 垫单, 床单 *diàndān, chuángdān* cushion cover, bed sheet.

man: tix kha: [man dix ka] /man tiʔ kʰa/ *n.* ကာကီစ၊ ကာကီပိတ် 的卡 (的确良咔叽) *díkǎ (díquèliáng kǎjī)* dacron khaki (Wa acronym). ['cloth' + Hox acronym díkǎ 的卡, for díquèliáng kǎjī 的确良咔叽 'dacron khaki'].

man: tix chawx liang: [man dix qox liang] /man tiʔ tɕʰɔʔ liaŋ/ *n.* ခါတုဗေဒဖြင့်လုပ်ထားသောအထည် 的确良 *díquèliáng* dacron polyester fiber (terylene). ['cloth' + Hox díquèliáng 的确良 'dacron polyester'].

man: ting: tang: [man ding dang] /man tiɲ taŋ/ *n.* <KRAUNG> အခင်း၊ အိပ်ရာခင်း 垫单, 床单 *diàndān, chuángdān* sheet, bedsheet, bed linens. ☞ man: tawm [*syn.*]. ['cloth' + Hox diàndān 垫单 'bedsheet'].

man: teung: chao: rong: [man deng qao roung] /man tɤŋ tɕʰau roŋ/ *n.* မီးစာစ 灯心绒 *dēngxīnróng* corduroy, ribbed velvet, velveteen corduroy, fustian cord. ☞ man: hauk lai: lee . [man 'cloth' + Hox dēngzhào 灯罩 'lamp chimney' + róng 绒 'napped fabric,wicking'?].

man: tsix kong: nyix [man zix goung nyix] /man tsiʔ koŋ ɲiʔ/ *n.* <VH?> တရုတ်ကပ်ပိတ်စ 直贡呢 (织贡尼) *zhígòngní* venetian cloth (thick cotton or woolen cloth used for overcoats and cloth shoes). ['cloth' + Hox zhígòngní 直贡呢 'venetian cloth (lit. direct-tribute-wool felt)'].

man: thi: law [man ti lō] /man tʰi lɔ̰/ *n.* မြင်းကုန်းနီးစ 土白布, 生白布 *tǔ báibù, shēng báibù* plain domestic cotton cloth, lit. 'cloth for saddling mules' (?).

man: cong: [man joung] /man tɕoŋ/ *n.* ပိတ်ကြမ်း၊ ပိတ်အမာ 袼褙 (用碎布、旧布片加衬纸裱成的厚布) *gēbèi (yòng suì bù, jiù bù piān jiā chèn zhǐ biǎo chèng de hòu bù)* pieces of old rags glued together to make soles for cloth shoes.

man: chix raoh [man qix raoh] /man tɕʰiʔ rauh/ *n.* အလံနီ 红旗 *hóngqí* red flag. **:** vug vied man: chix raoh. အလံနီလှုပ်ရမ်းနေတယ်။ 摇动红旗。 *wave a red flag.* ☞ chix, chix raoh, kawx chix [*syn.*].

man: jiah [man njiah] /man dʑiəh/ *n.* ယက်ကန်းယက်ပြောင်ချည်ချော 平纹布 *píngwén bù* cloth with a plain weave (smooth texture with single warp thread and single weft thread interwoven, such as poplin, lit. 'divided cloth'?).

man: sa: pu: [man sa bu] /man sa pu/ *n.* သဲပိတ်စ 纱布 *shābù* gauze (cloth with very loose weave).

man: su: liao: [man su liao] /man su liau/ *n.* <VH?> ပလတ်စတစ်ပိတ် 塑料布 *sùliàobù* plastic sheet (?), rubberised material (?). [cloth + Hox sùliào 塑料 'plastic'].

man: silan: paing [man si lan bāing] /man s.lan pa̰ŋ / *n.* ပြိုပလင်စ 白府绸 *bái fǔ chóu* plain white poplin (cloth with a smooth texture and plain weave, often used for shirting).

man: see: ling: [man see ling] /man sɯ liŋ/ *n.* ကြိုးသိုင်းစ 士林布 *shìlínbù* sling cloth (a kind of heavy fabric once used for making cloth slings for muskets, now referring to any heavy canvas-like webbing, including synthetics) (?). [man 'cloth + Eng. 'sling'].

man: yiux pu: [man yiux bu] /man ʑiuʔ pu/ *n.* ဆီပိတ်စ–၊ မိုးကာ– 油布 *yóubù* oilcloth, oilskin, tarpaulin, tarp (cloth treated with tung oil as a moisture-repellant). [cloth + Hox yóubù 油布 'oilcloth'].

man: raoh [man raoh] /man rauh/ *n.* ပိတ်နီစ 红布 *hóng bù* red cloth. **:** **man: raoh um:** နီပုတ်ရောင်ပိတ်စ 紫红色布 *dark red, purple, or violet cloth (lit. 'arrow-poison red cloth')*

Man: Rai [Man Rāi] /Man Rại/ *np.* မန်ရိုင်း 大蛮海, 勐格让（地名，属缅甸佤邦） *Dàmánhǎi, Měnggéràng (dìmíng, shǔ Miǎndiàn Wǎbāng)* Man Rai, Meung Krang:, Damanhaizhai (famous historical village in N. Wa State, Myanmar). [Siam man$_3$ hai$_2$ 'greater ficus tree' (小青树); mɤŋ$_2$ kraŋ$_1$ 'land in the mountains'].

man: laox tong: pu: [man laox doung bu] /man lauʔ toŋ pu/ *n.* ပိတ်ကြမ်း၊ အလုပ်သမားပိတ် 劳动布, 牛仔布 *láodòngbù, niúzǎibù* denim (heavy twill cotton fabric). [man 'cloth' + Hox láodòngbù 劳动布 'manual labour cloth, denim'].

man: lung [man lūng] /man lụŋ/ *n.* ပိတ်မည်း၊ 黑布 *hēi bù* black cloth.

man: luat [man luad] /man luat/ *n.* သိုးမွေးထည် 绸缎 *chóu duàn* wool material.

man: lhawng: [man hlong] /man lʰɔŋ/ *n.* အနှီး 尿布 *niàobù* nappy (UK) diaper (US).

man: lhiex [man hliex] /man lhɛʔ/ *n.* မိုးကာ၊ မိုးကာစ၊ တာ[illegible]လင်စ၊ တာလပတ် 油布，防水帆布 *yóubù, fángshuǐ fānbù* tarp, tarpaulin, water-proof canvas, rain poncho. **:** koi liag man: lhiex daux raux sax. မိုးတွင်းမှာ တာလပတ်ဝယ်။ *slowly buy a tarp during rainy season. (?)* ☞ man: yiux pu: (?) [*syn.*].

man: fu: chox [man fu qoux] /man fu tɕʰoʔ/ *n.* ပေါ်ပလင်စ 府绸 *fǔchóu* poplin (cloth with smooth texture and plain weave).

man: hauk lai: lee [man haeg lai lēe] /man hawk lai l ɯ̣/ *n.* အပြောက်အပြောက်နှင့်ပိတ်စ? 金丝绒, 灯心绒 *jīn sīróng, dēng xīn róng* moleskin (thick strong cotton fabric with short nap), or corduroy (ribbed velvet) (lit. 'cloth of mole fur'). ☞ man: teung: chao: rong: .

man: huax tax nyix [man huax dax nyix] /man huaʔ taʔ ɲiʔ/ *n.* ကျစ်လိမ်ပြီးအစင်းအကြောင်းပေါ်အောင် ယက်ထားသည့်အဝတ်စမျိုး 华达呢 *huádá ní* gabardine.

mam[1] [mām] /mạm/ *n.* ခန္ဓာကိုယ်ရှိ သရက်ရွက် 脾, 脾脏 *pí, pízàng* spleen.

mam [mām] /mạm/ *vt.* ဝါး–(ထမင်း) 喂（指把食物嚼烂后喂孩子） *wèi (zhǐ bǎ shíwù jiáo làn hòu wèi háizi)* prechew food, then feed to child. **:** mam eep. ထက်မင်းဝါးသည်။ 喂饭。 *prechew rice.* ☞ miem [*var.*].

mau [māe] /mạɯ/ **1** *n.* ငွေ 银子 *yínzi* silver. **2** *n.* ပိုက်ဆံ 钱, 人民币 *qián, rénmínbì* money. **3** *n.* ဈေးနှုန်း၊ တန်ဖိုး၊ အဖိုး၊ အခ၊ စရိတ်စက 价钱, 价格 *jiàqian, jiàgé* price, cost, fee. ☞ ngawh[2] ①, nguah ①, jum[1], reeih, riang ③ [ceu 3] [*syn.*]. /*f*0.1864/ /*f*4/

mau khix [māe kix] /mạɯ kʰiʔ/ *n.* <VM?> လခ 月薪, 工资 *yuè xīn, gōngzī* salary (monthly). ☞ mau rieng, riieng, riang khix [*syn.*].

mau khri: [māe kri] /mạɯ kʰri/ *n.* ရွှေငွေ၊ ဘဏ္ဍာ 金融 *jīnróng* finance, banking.

mau gut [māe mgud] /mạɯ gut/ *n.* စပေါ်ငွေ 押金 *yājīn* deposit.

mau gaw [māe mgō] /mạɯ gɔ̣/ *n.* စိုက်ထုတ်ငွေ၊ ကူငွေ 捐款 *juān kuǎn* donation, contribution (money).

mau pon pui meung [māe bōun būi mēng] /mạɯ pọn pụi mɤ̣ŋ/ *n.* နိုင်ငံတော်ဝင်ငွေ 国民收入 *guómín shōurù* national income.

mau plakpraix [māe blag brāix] /mạɯ plak prạiʔ/ *n.* ပြင်ပငွေ၊ နိုင်ငံခြားငွေ 外汇 *wàihuì* foreign exchange.

mau phawng: [māe pong] /mạɯ pʰɔŋ/ *n.* ငွေအကြွေ 碎银 *suì yín*.

mau mox brie lud [māe moux nbrīe lūd] /mạɯ moʔ brɛ̣ lụt/ *n.* မကောင်းမှုမှရငွေ? 不义之财 *bù yì zhī cái* ill-gotten wealth.

mau tu: [māe du] /mạɯ tu/ *n.* လျှို့ဝှက်ငွေ 私房钱 *sīfángqián* private savings of a family or family member (lit. 'self-sown money'?).

mau nhang: [māe hnang] /mạɯ nhaŋ/ *n.* ဝင်ငွေ 收入 *shōurù* income. **:** viex fax lix hu: pao: hu: mau nhang: pon pui. တရားဝင်ရတဲ့ဝင်ငွေ၊ တရားဝင်လုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုဥပဒေအရအကာအကွယ်ပေးတယ်။ 依法保护合法收入。 *Give legal protection to legitimate income.* ☞ pa: pon (?) [*syn.*].

mau cunpraok [māe jun braog] /mạɯ tɕun prauk/ *n.* လာဘ်၊ တံစိုး 行贿或受贿的资金。 *xínghuì huò shòuhuì de zījīn* bribe, money gotten from a bribe or extortion. (lit. 'stick-in-frame-money' ?). **:** Nawh hoik sak ka ih tix mau cunpraok. သူလာဘ် ဝအောင်

စားပြီးပြီ။ 他吃饱了受贿得来的钱。 *He has taken his fill in bribes.*

mau ce: [māe jei] /mạɯ tɕe/ *n.* ငွေစက္ကူ။ 纸币 *zhǐ bì.*

mau ceuk kawx cia [māe jeg gox jīa] /mạɯ tɕɤk kɔʔ tɕia/ *n.* နိုင်ငံတော်ချေးငွေ 公债 *gōngzhài* public debt.

mau ciang: cing: [māe jiang jing] /mạɯ tɕiaŋ tɕiŋ/ *n.* ဆုငွေ၊ အပိုဆု 奖金 *jiǎngjīn* money award, bonus.

mau son pui hun: [māe sōun būi hun] /mạɯ sọn pụi hun/ *n.* အများပိုင်ငွေ 公益金 *gōngyìjīn* public welfare fund (of an enterprise).

mau siah [māe siah] /mạɯ siəh/ *n.* ငွေအကြွေ 零钱 *língqián* small change, loose change (money).

mau yaog kawx cia [māe yāog gox jīa] /mạɯ ʑạuk kɔʔ tɕia/ *n.* နိုင်ငံဘဏ္ဍာငွေ 国库券 *guókùquàn* government bond.

mau yaogyaw [māe yāog yō] /mạɯ ʑạuk ʑọ/ *n.* ဆုငွေ၊ အပိုဆု 奖金 *jiǎngjīn* award (monetary), bonus.

mau ying: cing: [māe ying jing] /mạɯ ʑiŋ tɕiŋ/ *vt.* <VH,PRIM> 应进款（多指农村按劳动工分值计算除去口粮等款以后的现金收入）*yìngjìnkuǎn* net earnings (spending money after expenses have been deducted). [Hox].

mau reung: ming: pi: [māe reng ming bi] /mạɯ rɤŋ miŋ pi/ *n.* တရုတ်ပြည်သုံးငွေ 人民币 *rénmínbì* renminbi, RMB, yuan (currency of the People's Republic of China). [máe 'money' + Hox rénmínbì 人民币 'RMB'].

mau riang [māe rīang] /mạɯ ṛiaŋ/ *n.* လခ၊ လုပ်အားခ 工资，酬金 *gōngzī, chóu jīn* wages, pay, salary. ☞ kong: tsi: [*syn.*].

mau riang khix [māe rīang kix] /mạɯ ṛiaŋ kʰiʔ/ *n.* လခ 月薪, 工资 *yuèxīn, gōngzī* salary (monthly). ☞ riang khix [*syn.*].

mau riang nyiex [māe rīang nyīex] /mạɯ ṛiaŋ ɲiɛʔ/ *n.* <PRIM:> အိမ်လခ၊ အခန်းခ၊ အိမ်စရိတ် 门户捐, 门户钱（旧社会按门户派的钱）*ménhùjuān, ménhùqián (jiù shèhuì àn mén hù pài de qián)* household tax (formerly).

mau rhawm: pui hun: [māe hrom būi hun] /mạɯ rhɔm pụi hun/ *n.* ငွေပင်ငွေရင်း (အများပိုင်) 公积金 *gōngjījīn* public investment funds.

mau li [māe lī] /mạɯ ḷi/ *n.* လက်ဆောင်အနေနှင့်ပေးသောငွေ 礼金（一般指旧时给调解纠纷的人的报酬）*lǐ jīn (yìbān zhǐ jiù shí gěi tiáojiě jiūfēn de rén de bàochóu)* thank-you money (paid to middleman or arbitrator after resolving a dispute).

mau luah [māe luah] /mạɯ luah/ *n.* ငွေဒင်္ဂါး (?) 银币 *yín bì.*

maux [māex] /mạɯʔ/ *n.* ချေး (ကျီးခြောက်) 汗垢 *hàngòu* sweat stain, sweat mixed with dirt (?) [AM;-grime, dirt, be grimy]. /*f*8/

maung [māeng] /mạɯŋ/ **1** *n.* ရုပ်၊ ခန္ဓာ၊ ကိုယ် 形, 相 *xíng, xiàng* form, appearance, body (?). **:** plaux maung. ခန္ဓာကိုဖျက်ဆီးတယ်။ 身体摧残。 (?) *one's body is wrecked.* | Pot taix laux maung. 断手破相。或手断形残。(残废。) *Arms broken and body a wreck. (Disability.) (?)* **2** *n.* (ကဲ) ကများ (အထင်သေးသောစကား) 窝囊废, 窝囊相（用于贬义）*wōnangfèi, wōnangxiàng (yòngyú biǎnyì)* good-for-nothing, worthless wretch (term of abuse). **:** Maung maix! မင်းကများ 你这窝囊废! *You good-for-nothing SOB!* /*f*8/

mao [māo] /mạu/ *vs.* ပ□□–၊ ပင်ပန်း–၊ နွမ်းနယ်–၊ ခြေကုန်လက်ပန်းကျ– 疲乏, 疲劳 *pífá, píláo* tired, exhausted. **:** Mao aux ka sau: tix riang to:. ကျွန်တော်တအားပြေးလို့ မောတယ်။ 我由于使劲跑而感到疲乏。 *I was tired out from running.* ☞ taug[2], fa[1], nyhap mao, khrup, rau ③, reu[3], saux sang, sang[2], seu [*syn.*]. /*f*6/

maok [maog] /mauk/ ပြောင်းဆိုး 咳嗽 *késou* cough.

maok sioh [maog si ouh] /mauk s.ʔoh/ ပြောင်းခြောက်ဆိုး 干咳 *gānké* dry, hacking cough.

maox[1] [maox] /mauʔ/ **1** *n.* <KHAOX> ကြိုး၊ နွယ်၊ နွယ်ကြိုး 藤子 *téngzi* vine. **2** *n.* ကြိုး၊ အပြား၊ ခါးပတ်၊ ကေဘယ်ကြိုး 藤条, 绳子 , 带子 *téngtiáo, shéngzi, dàizi* rope, cord, string, strap, belt, cable. **3** *cl.* တွဲ 挂（成串的）*guà (chèng chuàn de)* a 'hanger' (classifier for things which are hung up). **:** nex tix maox. အသားတစ်တွဲ 一挂肉。 *a hanging hunk of meat.* /*f*0.0749/ /*f*5/

maox[2] [māox] /mạuʔ/ ☞ simaox .

maox kawg di [maox gōg ndi] /mauʔ kọk di/ *n.* ခါတ်မီးလွယ်ကြိုး 电筒套 *diàntǒngtào* strap with a sleeve for a flashlight.

maox keei: [maox geei] /mauʔ kɯi/ *n.* သိုးမွေးချည်၊ ချည်ကြိုး 线绳 *xiàn shéng* cotton rope (lit. 'thread rope').

maox khee: [maox kee] /mauʔ kʰɯ/ *n.* နွားချည်ကြိုး၊ နွားနှာဖါးကြိုး 缰绳 *jiāngshéng* halter, rein, trace, lead rope. ☞ kee: [*syn.*].

maox khlax [maox klax] /mauʔ kʰlaʔ/ *n.* ခါးပတ်ကြိုး 裤带 *kùdài* belt (for trousers). **:** Nawh nhawt maox khlax ka nyoi tix. သူခါးမှာခါးပတ်ကြိုးပတ်ထားတယ် *He fastened his belt at his waist.* ☞ maox pong: [*syn.*].

maox pong: [maox boung] /mauʔ poŋ/ *n.* ခါးပတ် 皮带, 裤带 *pídài, kùdài* belt (for trousers). ☞ maox khlax [*syn.*].

maox pix [maox bix] /mauʔ piʔ/ *n.* <VH> ကလောင်တံ၊ (တရုတ်စာရေးရာတွင်သုံးသောစာရေးတံ) 毛笔 *máobǐ* brush (traditional Chinese writing brush). [Hox].

maox prak preue: [maox brag breui] /mauʔ prak prɤi/ *n.* ဒန်းကြိုး၊ ဒန်း၊ ဒန်းစီ 秋千 *qiū qiān* swing.

maox praix [maox braix] /mauʔ praiʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大力王, 黑皮跌打, 拥气香 *dàlì wáng, hēi pí diē dá, yōng qì xiāng Fissistigma polyanthum*. ☞ tang: toi klawng: [*syn.*].

maox plaik [maox blaig] /mauʔ plac/ *n.* ကျစ်သောကြိုး 线绳(编织成的) *xiàn shéng (biānzhīchéng de)* braided rope.

maox meeih [maox mēeih] /mauʔ mɯ̄ih/ *n.* နဖါးကြိုး 牛鼻绳 *niú bí shéng*.

maox mha: [maox hma] /mauʔ mʰa/ *n.* ဝါးနှီးကြိုး 竹篾, 篾子 *zhúmiè, mièzi* thin bamboo strip. ☞ mha:[2] [*syn.*].

maox mheet [maox hmeed] /mauʔ mʰɯt/ **1** *n.* <CAG> လျှပ်စစ်နန်းကြိုး 引线 *yǐnxiàn* fuse (on a bomb). **2** ယမ်းကြိုး .

maox tuing: [maox duing] /mauʔ tuŋ/ *n.* <VH> အတိုက်အခံ၊ ဖြောင့်ချက် 矛盾 *máodùn* conflict, contradiction. ☞ maox toing:, maox toin: [*var.*]. [Hox].

maox toeng: [maox douing] /mauʔ toiŋ/ *n.* ကပြောင်းကပြန်ဖြစ်– 矛盾 *máodùn* contradiction, conflict.

maox dong: luh [maox ndoung lūh] /mauʔ doŋ lu̱h/ *n.* <KHAOX> ကြိမ်နက်အသေးစား 林姬鼠脑藤, 一文钱, 小黑藤 (藤本, 藤皮结实, 可制绳) *línjīshǔ nǎo téng, yīwénqián, xiǎohēiténg (téngběn, téng pí jiēshi, kě zhì shéng)* (a vine with tough outer fibre used to make rope, lit. 'wood-mouse-brain rope'). ☞ dong: luh siah .

Maox Cheux Tong: [Maox Qex Doung] /mauʔ tɕʰɤʔ toŋ/ *np.* ●●●●တုန်း 毛泽东 *Máo Zédōng* Mao Zedong (Chinese political leader, b. 1893- d. 1976). **:** Maox Chex Toung see siang. ●●●●တုန်း အတွေးအခေါ် 毛泽东思想。 *the thought of Mao Zedong.* | «Maox Cheux Tong:, Sing: Cix». ●●●● စီတုန်းအလုပ်အကိုင် 《毛泽东选集》 *«Selected Works of Mao Zedong»*

maox jao: [maox njao] /mauʔ dʑau/ *n.* ကြိုးခုန်ကြိုး 跳绳 *tiào shéng* jump rope.

maox si [maox si] /mauʔ si/ *n.* ●● ●ပြောင်းပတ်သောကြိုး 烟签子 (通烟杆用) *yānqiānzi (tōng yāngān yòng)* pipe cleaner.

maox siging: tiag [maox si mging dīag] /mauʔ s.giɲ ṭiak/ *n.* ဂျင်းတော 野姜绳(可用来捆秧苗) *yě jiāng shéng (kě yòng lái kǔn yāngmiáo)* wild ginger twine (used to tie rice seedlings into bunches).

maox sibaox [maox si nbaox] /mauʔ s.bauʔ/ *n.* ●●ကြိုး? 缆皮绳 *lǎn pí shéng*.

maox sidax thai: [maox si ndax tai] /mauʔ s.daʔ tʰai/ *n.* <KAUNG:> ထည်ကြိုးမြီး 后牵筋(犁具上的) *hòuqiānjīn (lǐjùshang de)* rear plough hitch (?) (lit. 'plough tail rope'). ☞ maox riang thai: .

maox sivied [maox si vīed] /mauʔ s.vi̱t/ *n.* နှင်တံ၊ ကျာပွတ် 马鞭 *mǎbiān* horsewhip.

maox yang: yit [maox yang yid] /mauʔ ʑaŋ ʑit/ *n.* သရေကြိုး၊ သရေကွင်း 橡皮筋, 橡应圈 *xiàngpíjīn, xiàngyīngquān* rubber band, elastic band.

maox riang thai: [maox rīang tai] /mauʔ ṛiaŋ tʰai/ *n.* <KAUNG:> လယ်ထွန်ရာတွင် (နွားကို) ဆွဲသောကြိုး 牵筋(犁具上的) *qiānjīn (lǐjùshang de)* plough hitch (?) (lit. 'plough power rope'). ☞ maox sidax thai:, mawng: to: thai: .

maox rhix [maox hrix] /mauʔ rʰiʔ/ *n.* <KHAOX> ●●ကြိုး 甘葛藤 *gān gé téng*.

maox rhix klawng: [maox hrix glong] /mauʔ rʰiʔ klɔŋ / *n.* <KHAOX> ●●ောင်းနှဘေးတွင်တွေ့ရသောနွယ်ကျစ်ကြိုး 苦葛藤 *kǔ gé téng*.

maox rhiiem: [maox hriam] /mauʔ rʰiəm/ **1** *n.* သံကြိုး၊ ဝါယာကြိုး၊ ကေဘယ်ကြိုး 铁丝 *tiěsī* steel cable, iron wire. **2** *n.* ဓာတ်မီးကြိုး၊ လျှပ်စီးပတ်လမ်း 电线 *diànxiàn* power line, electrical line, electrical circuit. **3** *n.* တယ်လီဖုန်း 电话 *diànhuà* telephone, telephone call. **:** Brie tien maix, tah maox rhiiem: hoek ka aux awx! ခင်ဗျားအားရင်ကျွန်တော့်ဆီဖုန်းဆက်လာခဲ့ပါ။ *If you have free time, call me on the phone.* ☞ ting: hua:, cag lox saih [ceu 3] [*syn.*].

maox vien [maox vīen] /mauʔ vi̱n/ *n.* ချည်သောကြိုး၊ ကြိုး၊ နှီး 篾条 *miètiáo* bamboo strips (used for weaving baskets, tying bundles etc.).

maox hak gawng [maox hag mgōng] /mauʔ hak gɔ̱ŋ / *n.* <KHAOX> ●● ●နွယ်ကြိုး 山稗子, 野红稗 *shān bài zǐ, yě hóng bài*. ☞ rib maox hak gawng [*syn.*].

maox hak siah [maox hag siah] /mauʔ hak siəh/ *n.* <KHAOX> သားရေကြိုးအသေးလေး 水蜈蚣, 三棱草 *shuǐ wú gōng, sān léng cǎo*. ☞ rib maox hak siah [*syn.*].

maox hung: [maox hung] /mauʔ huŋ/ *n.* နွားဖါးကြိုး၊ နွားထွန်ရာတွင်ဆွဲသောကြိုး 牛绳（犁田时, 拉牛用的）*niúshéng (lí tián shí, lā niú yòng de)* halter, halter rope (used to pull an ox when ploughing).

maox hawm: [maox hom] /mauʔ hɔm/ *n.* ပန်းပွားကြိုး (တန်ဆာဆင်ရာတွင်အသုံးပြုသော) (一种装饰用的有穗子的带子）*(yīzhǒng zhuāngshì yòng de yǒu suìzi de dàizi)* sash with tassels or decorative fringe.

maox hawm: jiak [maox hom njiag] /mauʔ hɔm dʑiə k/ *n.* ခါးပတ်ကွင်းကြိုး 练子（佩在腰间的）*liànzi (pèizài yāo jiān de)* sash (lit. 'pick tassel rope').

maox hawm: hauk [maox hom haeg] /mauʔ hɔm haɯ k/ *n.* ဆံချည်ကြိုး 发带（系头发用的各色线绳）*fàdài (xì tóufa yòng de gè sè xiàn shéng)* hair ribbon, hairband.

maox ox [maox oux] /mauʔ ʔoʔ/ *n.* နီးကြိုး (ဝါးဖြင့် ယက်လုပ်သော) 笮（篾绳）*zuó (zé?) (miè shéng)* cable woven from bamboo.

maong [māong] /mạuŋ/ *vt.* ေ၊ မော့ကြည့်– 仰 *yǎng* look up, face upward. **:** Maong nawh kaing: tix. သူခေါင်းမော့ထားတယ်။ 他仰着头。 *He raised his head.* | Jah ka dee ot maix, maix maong tix jhak ka plak lih, plak klip, plak laong:, mai: plak seh heue:. [Lai Yam Jah 13:14] သင်ရှိသော အရပ်ကတောင်၊ မြောက်၊ အရှေ့၊ အနောက်သို့မြော်ကြည့်လော့။ 从你所在的地方，你举目向东西南北观看。 *Lift up your eyes, and look from the place where you are, northward and southward and eastward and westward. [Gen. 13:14]* /f6/

maong ngaix[1] [māong ngāix] /mạuŋ ŋạiʔ/ *n.* <KAUNG:> ေကြာပန်း၊ နေကြာစေ့ 向日葵 *xiàngrìkuí* sunflower (*Helianthus annuus*), sunflower seeds (lit. 'look up at the sun'). ☞ mang ngaix, maong singaix[1] [*var.*].

maong ngaix[2] [māong ngāix] /mạuŋ ŋạiʔ/ *n.* <KAWNG> ကင်းခြေများ 蜈蚣 *wúgōng* centipede (*Lithobius centipeda*?, lit. 'look up at the sun'). ☞ maong singaix[2] [*var.*]. ☞ caong singaix, six siuing: [*syn.*].

maong ngaix bee [māong ngāix nbēe] /mạuŋ ŋạiʔ bɯ / *n.* <KHAOX> ေကြာစေ့ 小葵子 *xiǎo kuí zǐ* sunflower seed.

maong singaix[1] [māong si ngāix] /mạuŋ s.ŋạiʔ/ *n.* <KAUNG:> ေကြာပန်း 向日葵 *xiàngrìkuí* sunflower (*Helianthus annuus*), sunflower seeds. ☞ maong ngaix[1], mang ngaix [*var.*]. ☞ maong singaix[3] .

maong singaix[2] [māong si ngāix] /mạuŋ s.ŋạiʔ/ *n.* <KAWNG> ကင်း၊ ကင်းခြေများ 花蚰蜒, 长脚蜈蚣 *huā yóutíng, chángjiǎo wúgōng* centipede (*Lithobius centipeda*?, lit. 'look up at the sun'). ☞ maong ngaix[2] [*var.*]. ☞ caong singaix, six siuing: [*syn.*].

maong singaix[3] [māong si ngāix] /mạuŋ s.ŋạiʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဆီမီးတောက် 九股牛, 大百部, 百部 *jiǔgǔniú, dàbǎibù, bǎibù* stemona, *Stemona tuberosa*. ☞ rib sidax moi, rang raix [*syn.*]. ☞ maong singaix[1] .

mai[1] [māi] /mại/ *vi.* မုဆိုးဖို၊ မုဆိုမ 鳏居, 寡居 *guān jū, guǎ jū* be a widow, be a widower. /f1/

mai[2] [māi] /mại/ *vs.* ပူ– 热（气候）*rè (qìhòu)* hot (climate). **:** mai praix. ရာသီဥတုပူတယ်။ 气候热。 *have a hot climate.* /f1/

mai gu [māi mgū] /mại gụ/ *vt.* ေ၀–၊ မိန်းမော–၊ မျောသွား–၊ နစ်မျောသွား– 昏迷, 昏厥 *hūnmí, hūn jué* faint, swoon, stupor.

maix [maix] /maiʔ/ **1** *pron.* သင်၊ နင်၊ မင်း၊ ခင်ဗျား၊ ရှင် 你 *nǐ* you (sing.). **:** Khaix hoik hu: maix. မင်ထွက်းသွားပြီးတဲ့နောက်။ 你出去以后。 *After you left.* **2** *adj.* သင့်၊ နင့်၊ ခင်ဗျား၏ ၊ ၏ 你的 *nǐde* your (sing.). **:** Saux moeng maix keem: cix vai: khaix. 你婆娘的病就会好了。 *Your wife's illness will then get better.* /f0.2876/ /f1/

mai:[2] [mai] /mai/ *n.* ကာလ၊ ရာသီ၊ အချိန်ပိုင်း 时节 *shíjié* season, time, period. /f9/

mai:[3] [mai] /mai/ *part.* ေ 吧， 呢（叹词）*ba, ne (tàncí)* final particle of supposition. **:** Lao aux sang: kaig, aux baox nie sigaux mai:! ကျွန်တော်ရှက်လိမ့်မယ်လို့မထင်နဲ့။ ပိုလို့တောင် ကျေနပ်အုံးမှာပေါ့။ 莫说我会害羞, 我还更喜欢这样呢！ *Don't imagine that I will be shy, I will be even more pleased! (?)* /f1.1369/ /f9/

mai: (mai)[1] [mai] /mai/ **1** *conj.* နဲ့ 和 *hé* and. **:** pui kaing mai pui kaung:. အလုပ်သမားနဲ့လယ်သမား။ 工人和农民。 *workers and farmers.* | tix yieh mai: timu:. တစ်ရာနဲ့တစ်ခု။ (၁၀၁) 一百零一个。 *one hundred and one.* **2** *conj.* ...တဲ့အခါ၊ တုန်း၊ နေတုန်း၊ ရင်း၊ တန်းလန်း၊ မယ့်အချိန် 当. . . 时候 *dāng ... shíhòu* while, at the time of. **:** Maix paw gaox mai: ih pui priex, khreeing: pui kah. သူများ ထမင်းစားတဲ့အခါမှာ မင်းခွဲမဟက်နဲ့။ ၊ အော်ဂလီဆန်စရာကောင်းတယ်။ 你别在人家吃饭时干呕, 人家会嫌脏的。 *Don't clear your throat and hawk while someone is eating: they will be repulsed.* | Nawh mhaing: sang: rieb aux mai: sawm: ngawb. သူကျွန်မကိုမနက်စာစားမယ့်အချိန်လာကြိုမယ်လို့ပြောတယ်။ 她说在吃早饭时来接我。 *She said she'd come to pick me up at breakfast time.* **3** *prep.* နဲ့၊ နဲ့အတူ၊ အတူ၊ အတူတကွ 跟 *gēn* with, together with. **:** hu: mai: nawh. သူနဲ့သွားပါ။ 跟他去。 *go*

with him. | Paw kieh hau: gaox, lawk tuh puan: tix grai:, phan: grai:, hu: khwan: priex ex mai:, hot ex kah. ဆန်အိတ်၊ ဟင်းခတ်ဇွန်းမပျောက်ခိုင်းနဲ့ ပျောက်ခဲ့ရင်အစားအစာညှဉ်နဲ့အတူကျွန်တော်တို့ဆင်းရဲလိမ့်မယ်။ 米袋、饭勺不能遗失，若遗失，饭魂会随之遗失，主人家就会缺粮。 (not close trans.) *Don't let a rice grain bag or a serving spoon get lost. If it is lost, the food spirit will go from us with it, and we will be poorer thereby.* **4** *prep.* အတွင်း၊ တွင်း၊ မှာ 当. . . 时候, 前后 *dāng ... shíhòu, qiánhòu* during, in. **:** Eep mai: sibhawm:, rawm: mai: sidap. ဒုက္ခကန္တာရကပ်မှာ အစားအစာ၊ အလွန်ခေ အေးတဲ့ရာသီဥတုမှာ ရေ။ 荒年的饭, 霜天的水。 *Food during a famine, water during frosty weather. (Metaphor for something precious.)* **5** *prep.* အနား၊ နား၊ အနားမှာ၊ ဘေး၊ ဘေးမှာ 在 . . . 附近 *zài ... fùjìn* by, near, next to. **:** Een: nawh bau: mai: yau. ခြင်းဘေးမှာအိတ်ကိုချထားတယ်။ 她把包放在背篓附近。 *She put the shoulder bag by the back-basket.* | Pieh to: kuang mai: graih, laig laih cau mai: nyiex. ပဲစင်းငုံတွေ ကပြင်ကနေခူးပြီး အိမ်ဘေးကစျေးကိုသွား။ 晒台上面摘豇豆, 房子旁边赶街场。(意为在寨子里就可以买到东西。) *Pick cowpeas from the porch, go to market by the house. (Describes the convenience of having a store close by.)* /*f*1.1369/

mai: nghox [mai hngoux] /mai ŋʰoʔ/ *n.* ရိတ်သိမ်းချိန် 秋收时节 *qiūshōu shíjié*. ☞ bawg nghox, bawg teei nghox [*syn.*].

mai: sum: kaung: [mai sum gaeng] /mai sum kaɯŋ / *n.* လယ်စိုက်သောအချိန် 栽秧时节 *zāi yāng shíjié*.

mai: raux [mai rāex] /mai rạɯʔ/ *n.* မိုးတွင်း 雨季 *yǔjì* rainy season, wet season, monsoon (June-October). ☞ bawg raux, baux yam raux, daux raux, raux[2] [*syn.*]. ☞ mai: rung [*ant.*].

mai: rung [mai rūng] /mai rụŋ/ *n.* ခြောက်သွေ့ရာသီ 旱季 *hànjì* dry season (November-May). ☞ baux yam rung, bawg rung, daux rung, rung [*syn.*]. ☞ mai: raux [*ant.*].

mai: lhiex [mai hliex] /mai lʰɛʔ/ *n.* မိုးတွင်း 雨季 *yǔjì* rainy season, monsoon season (what morpheme is 'mai' here? 'period').

mai: van: [mai van] /mai van/ *n.* မျိုးစေ့ကျဲသောအချိန် 播种时节 *bōzhǒng shíjié*.

mai: vaw [mai vō] /mai vɔ̰/ *n.* နှစ်သစ်ပွဲ 过年的时节 *guònián de shíjié*.

mai: an: tix ceu: [mai an dīx je] /mai ʔan ṭiʔ tɕɤ/ နဲ့နောက်တစ်မျိုး 另外 *lìngwài*.

maing [māing] /mạŋ/ *n.* <KAWNG> ပိုးကောင်တစ်မျိုး 蠓, 蠓蠛 *měng, měngmiè* midge, biting midge (tiny gnatlike dipteran flies of family *Chironomidae*. ☞ bru ① [*syn.*]. /*f*8/

mo [mōu] /mo̰/ *vi.* တွားရွေ့သွားသည်၊ တွားသွားသည် (လေးဘက်ကုန်းသွားသည်) 爬 *pá* crawl, creep. **:** Kawn: nyawm in: taug chix mo. ဒီကလေးအခုမှပဲစပြီးတွားသွားတတ်တယ် ? 这个孩子才会爬。 *This child can just crawl.* /*f*0.0108/ /*f*7/

mo [mōu] /mo̰/ *vt.* ထုံ–၊ ကျင်– 麻 *má* numb, benumb. **:** Sigiab mo ka jheeh. စီရှမ်းငရုတ်ကောင်းက ပါးစပ်ကိုထုံစေတယ်။ 花椒麻嘴。 *Sichuan pepper numbs the mouth.* /*f*0.0108/ /*f*7/

mok [moug] /mok/ *vt.* ဖုံးအုပ်–၊ ခြုံ–၊ ဖုံး–၊ အုပ်– 封, 蒙 *fēng, mēng* smother. **:** mok ngu. မီးခဲကိုပြာနှင့်ဖုံးအုပ်ထားလိုက်။ 封火。 | Nawh mok ngai: tix ka prux. သူမျက်နှာကိုစောင်နဲ့ခြုံထားတယ်။ 他拿被子蒙住脸。 /*f*10/

mok [moug] /mok/ *cl.* ဆစ် 破, 劈 (使平面有一道一道的裂缝, 然后破开) *pò, pī (shǐ píngmiàn yǒu yīdào yīdào de lièfèng, ránhòu pò kāi)*. **:** mok ox. ဝါးဆစ် 破竹笆。 /*f*10/

moh[1] [mōuh] /mọh/ **1** *v.* <VM> ချစ်–၊ မေတ္တာရှိ–၊ ကြိုက်– 爱 *ài* love. **:** Didix, koe: Ai Vax, Sam Tai mai: Sai Khie paoxgrawm loe: kaux. Kix loe: kaux an: kiet sidaing moh ka paox tix. *Once upon a time there were three brothers Ai Vax, Sam Tái, and Sai Khie who loved each other very much.* | Siyiex krax pa moh pa rhawm:. [2 Kawrinthux 13:11] ဘုရားသခင်၏မေတ္တာ 仁爱的神。 *the God of love. [2Co. 13:11]* | Yam kawn: ot aux ka piang dee it tix daux ponsawm:, aux sawg ka rhawm: moh tix. [Rhax Sawlamun 3:1] ငါ့ညဉ့်ချစ်သောသူကိုညဉ့်အခါအိပ်ယာပေါ်မှာငါရှာ၏။ 我夜间躺卧在床上, 寻找我心所爱的。 *By night on my bed, I sought him whom my soul loves. [Son. 3:1]* **2** *va.* ချစ်–၊ ကြိုက်–၊ နှစ်သက်–၊ 爱, 希望 *ài, xīwàng* love to, like to, hope to. **:** Krak mawh ceu tosat pa lang: rung:, kix moh tix ot daux glaox, hawt ngawd dee veei praix klawng: heue. ကျွဲဆိုတာ အရိပ်ရတဲ့တောင်ကြားတွေထဲ၊ ချွန်ထဲမှာလူးရတာကိုကြိုက်တဲ့ ကျိုကြီးကြီးနဲ့အကောင်ဖြစ်တယ်။ *The water buffalo is an animal with long horns, which loves to be in the mud along the valleys in shady places.* ☞ muih [*var.*]. /*f*4/

moh[2] [mōuh] /mọh/ **1** *n.* မှို 霉 *méi* mould (UK,US), mold (US), mildew. **2** *vi.* မှိုတက်– 发霉 *fāméi* be mouldy, have mould on it, grow mould, mildew. **:** Khaomun hoik moh, paw lai ih. မှိုတက်ပြီးတဲ့မုန့်ကိုမစားနဲ့။ 面包已经发霉了，别吃了。 *The bread is mouldy, don't eat it.* ☞ hi:[2], meuex[2] [*syn.*].

mox [moux] /moʔ/ **1** *vi.* ခိုအောင်း–၊ ပုန်း– 躲, 藏 *duǒ, cáng* hide. **:** mox tix daux nyiex. အိမ်ထဲမှာပုန်းနေတယ်။ 藏在家里。 *hidden away at home.* **2** *vt.* ဝှက်–၊ ပုန်း–၊ ဖွက်ထား– 隐瞒 *yǐnmán* conceal, hide, cover up. **:** Nawh mox dee lud tix. သူသူ့အမှား ကိုဝှက်ထားတယ်။ 他隐瞒自己的错误。 *He conceals his mistakes.* /*f*0.0238/ /*f*5/

mox glip [moux mglib] /moʔ glip/ *vo.* လျှို့ဝှက်ချက် ကိုစောင့်စည်း–၊ လျှို့ဝှက်ချက်ထား– 保密 *bǎomì* maintain secrecy, keep a secret. ☞ pao: mix [*syn.*].

mo: yi: kong: see: [mou yi goung see] /mo ʑi koŋ sɯ / *n.* <VH> ကုန်သွယ်ရေးကုမ္ဏီ 贸易公司 *màoyì gōngsī* trading company. ☞ kung kaing laih geu [*var.*]. [Hox].

mod[1] [mōud] /mo̰t/ *vi.* အုပ်– (မိုး–) 阴沉 *yīnchén* be cloudy, gloomy, overcast. **:** Mod praix ngaix. ဒီနေ့မိုးအုပ်တယ်။ 今天天气阴沉。 *The weather is cloudy today.*

mod[2] [mōud] /mo̰t/ **1** *n.* <SAUX> အနာ၊ အနာစိမ်း၊ သွေးစုနာ၊ ပြည်တည်နာ၊ ဖက်ခွက်နာ 疖子, 疮 *jiēzi, chuāng* small ulcer, boil, cancer, open sore. **2** *n.* <SAUX> အနာစိမ်း 腮腺炎, 耳下淋巴腺炎 *sāixiànyán, ěrxià lìnbāxiànyán* mumps, the mumps (inflammation and swelling of parotid salivary glands). ☞ muat [*var.*]. ☞ saux tawt awh, saux kla: ia:, saux loi: kawn: peux [ceu 2] [*syn.*].

mu[1] [mū] /mṵ/ **1** *n.* <KAWNG> နွားချေးပိုးလောင်း၊ ချေးပိုးထိုးသားလောင်း 蛴螬, 白土蚕（金龟子的幼虫）*qícáo, báitǔcán (jīnguīzǐ de yòuchóng)* larvae of scarab or dung beetle (*Scarabaeus sacer*), chafer, cockchafer, May beetle, June beetle, tumblebug. **2** *n.* <KAWNG> ညတွင် အစာရှာထွက်တတ်သော အကောင်တမျိုး၏သားလောင်း 地老虎, 黑土蚕（一种夜蛾的幼虫）*dìlǎohǔ, hēitǔcán (yīzhǒng yè é de yòuchóng)* (larvae of a kind of nocturnal moth, Chn. 'ground-tiger, black earth-silkworm'). ☞ mu paing [ceu 1], mu lung [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.0253/ /*f*8/

mu[2] [mū] /mṵ/ *vt.* လက်ကိုင်ပါသောကွင်း 箍, 扎 *gū, zhā* strap tight with a hoop around, put a band around sth., cinch up. **:** mu kawng bia:. 箍簸箕边儿。 *put a band around a winnowing basket.* /*f*0.0253/ /*f*8/

mukheu [mū ke] /mṵ kʰɤ/ *v.* ကတိ (သစ္စာစကား) swear ? (as in promise, covenant). **:** lox mukheu. ကတိစကား *a promise.* | sijax mukheu. ကတိသစ္စာ။ *a covenant.* /*f*4/

mu paing [mū bāing] /mṵ pa̰ɲ/ *n.* <KAWNG> နွားချေးပိုးလောင်း၊ ချေးပိုးထိုးသားလောင်း (အ[illegible]) 蛴螬, 白土蚕（金龟子的幼虫）*qícáo, báitǔcán (jīnguīzǐ de yòuchóng)* larvae of scarab or dung beetle (*Scarabaeus sacer*, chafer, cockchafer, May beetle, June beetle, tumblebug.

mu piah [mū biah] /mṵ piəh/ *n.* ? 小疔疮 *xiǎo dīng chuāng* small malignant boil?.

mu ma [mū mā] /mṵ ma̰/ *vs.* ပြာပြာသလဲလုပ်?၊ (တစ်စုတစ်ဝေးတည်းနေ၍လှုပ်လှုပ်ရှားရှားနေသည်?) 密密麻麻（密集在一起乱动）*mì mì má má (mìjí zài yìqǐ luàn dòng)* teeming, bustling, (close and numerous?).

mu mah rhawm: [mū māh hrom] /mṵ ma̰h rʰɔm/ *vs.* စိတ်ရှုပ်–၊ ခေါင်းနှောက်– 昏头昏脑, 晕糊儿 *hūn tóu hūn nǎo, yūn hú ér.*

mu mi [mū mī] /mṵ mḭ/ **1** *vi.* ထုံ–၊ ကျင်– 麻木 *mámù* numb. **:** mu mi taix caong:. 手脚麻木。 *have numb hands and feet.* **2** *vi.* 慢吞吞 *màntūntūn* slow and unhurried. **:** Yuh kaing paw mu mi ngie. 干活不要慢吞吞的。 *Don't be so slow in your work.*

mu mie [mū mīe] /mṵ mɛ̰/ *vs.* ပ[illegible]ကြီးဝါး၊ မပွင့်တစ်ပွင် 含糊, 含含糊糊 *hánhú, hánhánhúhú* vague, ambiguous, roundabout. **:** krai lox mu mie ngie. စကားပြောတာယောင်ဝါးဝါးနဲ့။ 说话含含糊糊的。 *talk in a very vague way.*

mu miag [mū mīag] /mṵ mḭak/ *vt.* မျက်စိနောက်–၊ မျက်စိရှုပ်– 缠, 缠磨 *chán, chánmó* bother, pester, annoy. **:** Kawn: nyawm inkix mu miag yix tin:. ဒီကလေးတွေဒီမှာငါတို့ကိုမျက်စိနောက်အောင်လုပ်နေတယ်။ 这些孩子在这里缠磨我们。 *These children are annoying us here.*

muran [mū rān] /mṵ ra̰n/ *n.* <KHAOX,KHRIT> မုရန် 没药 *mòyào* myrrh (aromatic gum resin of *Commiphora* trees or shrubs, used as incense and in perfumes). **:** kix ... tawx khawngphak laksawng: ka Nawh Cao: pa mawh khri: mai: sidauh (sidah) bhawng: lawpan mai: muran heue. [Mathiex 2:11] မိမိတို့ဘဏ္ဍာ ဥစ္စာတို့ကို ဖွင့်ပြီးမှ လောဗန်နှင့် မုရန်တည်းဟူသောနံ့သာမျိုးကိုလည်း၊ ရွှေကိုလည်း ဆက်ကပ်ပူ[illegible]၏။ 他们拿黄金乳香没药为礼物献给他。 *they offered to him gifts: gold, frankincense, and myrrh. [Mat 2:11]*

mu lung [mū lūng] /mṵ lṵŋ/ *n.* <KAWNG> နွားချေးပိုးလောင်း၊ ချေးပိုးထိုးသားလောင်း (အမည်း) 地老虎, 黑土蚕 *dìlǎohǔ, hēitǔcán* (larvae of a kind of nocturnal moth, Chn. 'ground-tiger, black earth-silkworm'). ☞ mu[1] ② [*syn.*].

mux [mūx] /mṵʔ/ *vi.* <SIM:> အော်– 叫（指母鹌鹑叫）*jiào (zhǐ mǔ ānchún jiào)* make a 'mux' call (of female quail).

mux piao: [mux biao] /muʔ piau/ *n.* <VH> ပစ်ကွင်း၊ ပစ်မှတ် 目标 *mùbiāo* target. [Hox].

mux tix [mux dix] /muʔ tiʔ/ *n.* <VH> ရည်ရွယ်ချက်၊ ဦးတည်ချက် 目的 *mùdì* purpose, aim, goal, objective. ☞ ceu jao [*syn.*]. [Hox].

mux lux [mux lux] /muʔ luʔ/ *n.* <VH> ကတ်တလောက်၊ ရည်ညွှန်းစာအုပ်၊ စာရင်းစာအုပ် 目录 *mùlù* catalogue, list. [Hox].

mu:[1] [mu] /mu/ **1** *cl.* ခု၊ ကောင်၊ လုံး 个, 条, 只 *gè, tiáo, zhī* (general classifier for things, small animals, etc.). **:** tawm: ia: timu:. ကြက်ဥတလုံး။ 一个鸡蛋。 *an egg.* | moi timu:. နွားတစ်ကောင်။ 一条牛。 *a cow, a bull, an ox.* | pet timu:. ဘဲတကောင်။ 一只鸭。 *a duck.* **2** *n.* ပုံ၊ သဏ္ဌာန်၊ အဆင်း၊ အလုံးအဖန်၊ အကောင်အထည် 形体, 形状 *xíngtǐ, xíngzhuàng* form, shape. **3** *n.* အစေ့၊ အဆန်၊ အလုံး၊ အတောင့် 粒, 丸 *lì, wán* grain, kernel, tablet, pill. **:** mu: nghox. ဆန်စေ့တွေ 稻谷粒。 *grains of rice.* | sidah mu:. ေ□ □လုံး 药丸。 *medicine in tablet form.* **4** *vs.* ဝိုင်း–၊ လုံး–၊ ဝန်း– 圆, 圆圆的 *yuán, yuányuánde* round. **:** rawn khaox mu: ngie. သစ်တုံးကို အဝိုင်းပုံရအောင်ရွေတယ်။ 把木头削成圆圆的。 *pare the log into a round shape.* /*f*0.3051/ /*f*3/

mu: (mu)[2] [mu (mū)] /mu, mu̱/ *cl.* <VH?> စိတ်၊ ကွက် 亩 *mǔ* mu (666.67 sq. m.), a unit of area. **:** kaung: timu:. လယ်တစ်စိတ် 一亩田。 *one mu of paddy field.* [Hox]. /*f*0.3051/ /*f*3/ [Róub róm pa síao tix kah tíag díang cíang júm].

mu: mah [mu mah] /mu mah/ *v.* ေ□ျာက်အော်–? 乱吵（范围较大的）*luàn chǎo (fànwéi jiàodà de).*

mu: ma: [mu ma] /mu ma/ **1** *vi.* ဆူညံ–၊ ရှုပ်ယှက်ခတ်–၊ 吵闹 *chǎonào* raucous, noisy, boisterous. **:** Paw pex mu: ma:, sang: sang: khaw: phao:. နင်တို့မဆူညံနဲ့တော့၊စာစသင်တော့မယ်။ 不要吵闹, 要上课了。 **2** ဝက်ခြံ pigsty, pimple.

mu: mai (mu mai) [mu māi (mū māi)] /mu mại, mu̱ mại/ *n.* <SAUX> ဝက်ခြံ 痤疮, 粉刺 *cuóchuāng, fěncì* acne (pimples and blackheads on face and also sometimes on upper body, caused by overactive sebaceous glands). ☞ rod [*syn.*].

mu: mih [mu mih] /mu mih/ *vs.* ဝဝကစ်ကစ်၊ တုတ်တုတ်ခဲခဲ 肉头, 胖乎乎 *ròu tóu, pàng hū hū* Chubby. **:** Kawn: nyawm in: mu: mih ngie. ဒီကလေးဝကစ်နေတာပဲ။ 这孩子长得挺肉头的。

mu: miien: [mu mian] /mu miən/ *vt.* သွားလိုက်လာလိုက်? 捏来捏去 *niē lái niē qù.*

mu: mham: [mu hmam] /mu mʰam/ *vs.* ရှုပ်ပွ– 乱, 杂乱 *luàn, záluàn.* **:** mu: mham: hauk. ဆံပင်တွေရှုပ်ပွနေတယ်။ 头发乱。 | nyhee: mu: mham:. 杂乱的杂草。

mu: mhaih [mu hmaih] /mu mʰaih/ *vs.* ပြည့်နက်–၊ ပြွတ်သိပ်– 密密麻麻 *mì mì má má* teeming, bustling. **:** Sim: uing: mu: mhaih ngie daux raoma:. ေ□ □□ကောင်ပေါ်ကြယ်တွေပြွတ်သိပ်နေတာပဲ။ 天上星星密密麻麻。

mu: mhix [mu hmix] /mu mʰiʔ/ **1** *vs.* လူများ–၊ ရှုပ်ရှက်ခပ်–၊ ငြိ– 乱作一团, 拥挤 *luàn zuò yītuán, yōngjǐ* crowded, bunched, tangled. **:** Mu: mhix ngie keei: inkix. ဒီကြိုးတွေအကုန်လုံးရှုပ်ရှက်ခပ်နေတာပဲ။ 这些线乱作一团。 *These threads are all tangled up.* | Pui gaig ting: ying: chaox timu: mhix yuh nin:! ရုပ်ရှင်ကြည့်နေတဲ့လူတွေအတော်များတာပဲ။ 看电影的人太拥挤了！ *There is too big a crowd of people watching the movie!* **2** *vs.* ကျပ်–၊ တင်း–၊ ပူး–၊ ငြိ– 紧巴巴 *jǐn bābā* tight, clinging. **:** Sibex ih nawh uik mu: mhix ngie ka kaux nawh. သူဝတ်ထားတဲ့အင်္ကျီက သူ့ကိုယ်နဲ့ကျပ်နေတာပဲ။ 她穿的衣服紧巴巴地贴在身上。 *The clothes she's wearing are clinging tightly to her body.* ☞ mhu: mhix [*var.*]. ☞ pu: phix, sikhox, sighox [ceu 1] [*syn.*]. ☞ mhix [*mor.*].

mu: mhi: [mu hmi] /mu mʰi/ *vt.* ပွတ်တိုက်ခြင်း၊ ပွတ်တိုက်– 和, 揉 *hé, róu.* **:** mu: mhi: tiex. မြေကြီးနှင့် ပွတ်တို□ □ □ □ 和泥。 | mu: mhi: ming:. 揉面。 ☞ mhu: mhi: [*var.*].

Musaleng (Musaleng:) [Mu Sa Leing] /mu sa leŋ/ *np.* <LI,VM?> အစ္စလာမ်၊ မွတ်စလင်ဘာသာ 回民，伊萨拉姆教 *huímín, Yīsàlāmǔ jiāo* Muslim, Islam. ☞ Pasi[2] ① (Pa: Si) [*syn.*]. [Mán မွတ်စလင် < Eng 'Muslim'].

mu: sikuat [mu si guad] /mu s.kuat/ *n.* ကြက်သီး၊ ကြက်သီးမွေးညင်း 鸡皮疙瘩 *jī pí gēda* goose bumps, goose pimples, duck bumps.

mu: sidah [mu si ndah] /mu s.dah/ *n.* <SAUX> ေ□ □□ ဆေးလုံး၊ ဆေးပြား 药片, 药丸 *yào piān, yàowán* pills, tablets (medicine).

mug [mūg] /mu̱k/ *vt.* ခုတ်–၊ ဖြတ်–၊ လှီး– 砍 *kǎn* cut off, chop. **:** mug ka vaig. ဓားနဲ့ခုတ် 用刀砍。 *chop with a machete.* | Siiem: tieh, Siviex mug. တိုင်းတွေက လှည့်ဖျားတယ်။ ဝတွေက ခေါင်းဖြတ်တယ်။ 摆夷（傣族）骗人, 野卡砍头。 *The Tai cheat and the wild Wa chop (heads). (reflecting the ethnic prejudice of the Han in the past)* | Kieh ex ang: pon pai: deeih klawd, kix cix mug kaing: ax. တစ်ကယ်လိုင်ါတို့ပျောက်အောင်မကုနိုင်ဘူးဆိုရင်သူတို့ငါတို့နှစ်

ယောက်ခေါင်းကိုဖြတ်နိုင်တယ်။ 要是我们救不活，他们就会砍我俩的头。 *If we can't bring her back to life, they may cut off our heads.* ☞ mak[1] (?) [*var.*]. /*f*7/

mug gum: [mūg mgum] /mṵk gum/ *vt.* တည့်တည့်ခုတ်– 直砍 *zhí kǎn*.

mung mang rhawm: [mūng māng hrom] /mṵŋ mạŋ rʰɔm/ *vs.* စိတ်ယောက်ယက်ခတ်– 烦燥 *fán zào* be fidgety, be agitated?. **:** Mung mang rhawm: aux ka haoh kaing yuh tix, ang: lai: tawng sang: yuh tix. ကျွန်တော်အလုပ်များလို့စိတ်ယောက်ယက်ခတ်နေတယ်၊ ဘာလုပ်ရမှန်းမသိတော့ဘူး။ 工作多, 我心里烦燥, 不知做什么好。

mung: [mung] /muŋ/ *n.* ဝါးကျည်ထောက်၊ ဝါးဆစ် 竹筒（盛水的小竹筒）*zhú tǒng (chéng shuǐ de xiǎo zhú tǒng)* bamboo tube (for carrying water). ☞ taing, teng ? [*syn.*].

mun[1] [mūn] /mṵn/ *n.* ချွေးမ 媳妇, 儿媳妇 *xífù, érxí fù* daughter-in-law, son's wife. /*f*7/

mun[2] [mūn] /mṵn/ ပြန်ဖြစ်–၊ ပြန်ပေါ်–၊ ပြန်ဆွ–၊ ပြန်နှုး– 重发, 重提 *chóng fā, chóng tí* reoccur, recur, flare up (of illness); bring sth. up again. **:** Mun saux aux tix. ကျွန်ုပ်ဟောင်း ပြန်ပေါ်လာတယ်။ 我旧病复发了。 *My old illness has recurred.* | Paw mun lox hoik grai:. ပျောက်ပြီးသားတွေ ပြန်မဆွနဲ့။ 不要旧话重提。 *Don't bring up forgotten words.* /*f*7/

mun[3] [mūn] /mṵn/ *n.* ကျောင်ဒါ 粉，粉末 *fěn, fěnmò* powder. **:** Aux kraix mun khaix hoik heem ku bawg. ကျွန်ုပ်ကြိုးပြီးတိုင်း ကျွန်တော်အမြဲတမ်းပေါင်ဒါလိမ်းတယ်။ *I rub on powder each time after taking a bath.* ☞ hee: ③, mhawng:, nghee:[1] ③, mawg[2] ①, ngau[1] ①, ngaw[2], phawng: ① [*syn.*]. /*f*7/

mum: [mum] /mum/ **1** *vt.* မြေဖို့–၊ ဖုံးဖိ–၊ ဖုံး– 培, 捂 *péi, wǔ* bank up sth. with soil, shore up, cover up. **2** *vi.* ခွေးပွေ့–၊ ပိုက်–၊ ဖက်– 偎 *wēi* nestle together, cuddle, snuggle. ☞ simum: [*var.*].

maw [mō] /mạ̰/ *n.* ထိပ် 顶, 顶儿 *dǐng, dǐngr* peak. **:** piang maw gawng. ကျောက်တောင်ထိပ်။ *mountain peak* | maw niex. (?) 雨笠顶儿。 /*f*8/

maw thaw [mō to] /mạ̰ tʰɔ/ ☞ maw thaw brug .

maw thaw brug [mō to nbrūg] /mạ̰ tʰɔ bṵk/ *n.* <VM?> ကျောက်ထောင်ထိပ် ကားတွဲ ကားတန်းမီးရထားတွဲ ကားတန်းမီးရထားတွဲ ကားတန်းမီးရထားတွဲ 摩托车 *mótuōchē* motorbike, motorcycle. ☞ maw thaw, mawg taux ka, mawg tax pit, mawx thawx, mawx thawx cheu:, sai kie [*syn.*].

maw narok [mō na roug] /mạ̰ na rok/ *n.* <KHRIT,VAD> ငရဲဘုံ 地域 *dìyù* Hell, Hades. [Siam mɔ[3] naa[4] lok[5] 'hell' (mɔ[3] 'well')].

maw niex [mō niex] /mạ̰ nɛʔ/ *n.* ခမောက်၊ မြက်ဦးထုပ် 斗笠箍 *dǒulì gū* hoop on bamboo/straw hat.

Mawsiko [Mo Si Gou] /mɔ s.ko/ *np.* မော်စကိုး 莫斯科 *Mòsīkē* Moscow.

mawk [mog] /mɔk/ **1** *n.* ပြောင်းပြန်၊ နောက်ပြန်၊ ဇောက်ထိုး 筒（竹筒做的量具）*tǒng (zhú tǒng zuò de liáng jù)* bamboo tube (for measuring volume). **2** *cl.* ဝါးဆစ် 筒（容量单位, 约装稻谷三斤多）*tǒng (róngliàng dānwèi, yuē zhuāng dào gǔ sān jīn duō)* 'tube' (holds 3+ gīn of rice). /*f*9/

mawk mawm: [mog mom] /mɔk mɔm/ **1** *vi.* ကွေး–၊ ဝပ်–၊ လေးဘက်ထောက်–၊ လိပ်– 蜷伏, 蜷缩 *quánfú, quánsuō* curl up, huddle, crouch, roll into a ball. **2** *vt.* မျိုးဖောက်–၊ ဥဖောက်–၊ ဝပ်– 抱, 孵 *bào, fū* brood, hatch, incubate, sit on eggs (of hens, birds). ☞ mak mawm: [*var.*]. ☞ num[2], vah, guah[3] [ceu 2] [*syn.*].

mawt [mod] /mɔt/ **1** *n.* <KAWNG> စပါးဖျက်ပိုး၊ အူလျှောက်ပိုး၊ ဆန်ပိုး 蛀虫, 米象 *zhù chóng, mǐ xiàng* moths, weevils, and other insects which eat grain, clothes, wood, etc.. **2** *vi/vs.* ပိုးကျ–၊ ပိုးထိုး– 蛀, 生虫 *zhù, shēng chóng* get wormy, become infested. **:** Hoik mawt sivawng. ပြောင်းဖူးတွေ ပိုးကျပြီ။ 玉米生虫了。 *The maize has gotten infested.* /*f*10/

mawt gaox [mod mgaox] /mɔt gauʔ/ *n.* <KAWNG> ဆန်ပိုးကောင် 米象（蛀食大米的主要害虫）*mǐ xiàng (zhù shí dàmǐ de zhǔyào hàichóng)* rice weevil (infests threshed and stored rice grain).

mawt nghox [mod hngoux] /mɔt ŋʰoʔ/ *n.* <KAWNG> စပါးဖျက်ပိုး၊ စပါးအူလျှောက်ပိုး၊ ဆန်ပိုး 谷象（蛀食稻谷的主要害虫儿）*gǔ xiàng (zhù shí dào gǔ de zhǔyào hàichóngr)* (a kind of rice weevil or borer, which infests rice grain growing in the field).

mawt tie [mod dīe] /mɔt tɛ̰/ *n.* <KAWNG> မက်မွန်းပင်ထိုးပိုး 桃树蜂（一种在桃树上做窝的野蜂）*táoshù fēng (yīzhǒng zài táoshù shàng zuò wō de yě fēng)* (lit. 'peach weevil', a kind of wasp which makes its hive on peach trees).

mawt heeik [mod heeig] /mɔt hɯc/ *n.* <KAWNG> ကိုယ်ခါတ်တုတ်တုတ်ကောပုရွက်တစ်မျိုး 小辣蚂蚁 *xiǎo là mǎyǐ* (a kind of stinging ant, lit. 'stinging weevil').

mawt iien: [mod ian] /mɔt ʔiən/ *n.* <KAWNG> ပဲအူလျှောက်ပိုး 绿豆象（蛀食绿豆的主要害虫）*lǜ dòu xiàng (zhù shí lǜ dòu de zhǔyào*

hàichóng) (mung bean borer, insect that attacks mung bean [*Phaseolus aureus*] crops).

mawp [mob] /mɔp/ *vt.* ပိတ်–၊ စေ့– 合拢, 闭拢 *hélǒng, bì lǒng*. **:** mawp lai. စာအုပ်ပိတ်တယ်။ 把书合拢。 | Tawx chuh maix rib kaig, chix mawp lhax tix. ထိကရုံးပင်ကိုလှုပ်လိုက်ရင်သူ့အရွက်စေ့သွားတယ်။ 如果你碰一下含羞草, 它的叶子就会闭拢。

mawh [mōh] /mɔ̰h/ **1** *vc.* ဖြစ်– 是, 就是 *shì, jiùshì* be (copula), become. **:** In: mawh lai cie pui mawx? ဒီစာအုပ်ဘယ်သူ့ဟာဖြစ်သလဲ။ 这是谁的书? *Whose book is this?* | Aux mawh pui Ying: Nang:. ကျွန်တော်ယူနန်သားဖြစ်တယ်။ 我是云南人。 *I am a native of Yunnan.* | Mawh nawh heue:. သူပဲဖြစ်တယ်။ 就是他。 *It's him!* **2** *vc.* ဖြစ်– 成, 成为 *chéng, chéngwéi* be, become. **:** Jun: khrauh: mawh ox:, jun: nghox; mawh tiex:. အကြာကြီးစောင့်နေရင် မျှစ်ကဝါးဖြစ်လာမယ်။ ဆန်ကမြေမှုန့်ဖြစ်လာမယ်။ 等笋成竹, 等谷成土(意即要及时收割)。 *If you wait [too long] for a bamboo shoot it will become bamboo, if you wait [too long] for rice grain, it will become dirt.* | Gwieh tix mawh ra:. တစ်ကိုနှစ်ဖြစ်အောင် ခွဲပါ။ 一分为二。 *One divides into two (Marxist dialectic).* **3** *conj.* တကယ်လို့၊ ရင် 要是 *yàoshì* if. **:** Mawh maix ang: hu:, aux lawk hu:. တကယ်လို့ခင်ဗျားမသွားရင်ကျွန်တော်သွားမယ်။ 要是你不去, 我就去。 *If you don't go, I'll go.* **4** *conj.* ဒါမှမဟုတ် 还是(用于选择性问题) *háishi (yòngyú xuǎnzéxìng wèntí)* or (used in disjunctive questions). **:** Hu: maix ngaix, mawh hu: maix sax? ဒီနေ့သွားမှာလား၊ ဒါမှမဟုတ်မနက်ဖန်သွားမလား။ 你今天去，还是明天去? *Are you going today or are your going to go tomorrow?* **5** *adv-pre.* ဖြစ်အောင် 就, 还是, 还得 *jiù, háishi, hái děi* just, simply (the case that). **:** Khaw: tix krai mawh krai. ပြောရမယ်အချိန်မှာပဲပြောပါ။ 该说的就说。 *Just say what you have to say.* /*f*1.6945/ /*f*1/

mawh kaing [mōh gāing] /mɔ̰h kaɲ/ *vo.* အလုပ်ဖြစ်–၊ အောင်မြင်–၊ ထမြောက်–၊ ပြီးမြောက်– 成功, 成事 *chénggōng, chèng shì* succeed.

mawh kheu [mōh kee] /mɔ̰h kʰɯ, mɔ̰h kʰɤ/ **1** *conj.* ကြောင့်၊ ထို့ကြောင့် 因为 *yīnwéi* for (Biblical style), because. **:** mawh kheu krax pa caox pa caig yuh kix hoik hoek ka plak sivoe ngai: Aux. [Yonax 1:2] သင်ထ၍ နိနေဝေမြို့ကြီးသို့သွားပြီးလျှင်၊ ခြိမ်းချောက်သောစကားနှင့် ဧရုကြွေးကြော်လော့။ ထိုမြို့ပြုသော ဒုစရိုက်အပြစ်သည် ငါ့ရှေ့သို့တတ်လာပြီဟု မိန့်တော်မူ၏။ 因为他们的恶达到我面前。 *for their wickedness has come up before me. [Jon. 1:2]* | **mawh kheu nan: (mawh kheu nin:)** ထိုကြောင့် 所以 *therefore, so, thus (weak narrative connective, lit. 'it's so')* | Mawh kheu nan:, cao: kaing: reu hu: ka nawh. [Yonax 1:6] သင်္ဘောသူကြီးသည် လာ၍အိုအိပ်ပျော် သောသူ၊ အဘယ်သို့နည်း။ ထလော့။ သင်၏ဘုရားကို ဆုတောင်းလော့။ ငါတို့အသက်လွတ်စေခြင်းငှါ၊ ထိုဘုရားသည် ငါတို့ကိုအောက်မေ့ကောင်း အောက်မေ့လိမ့်မည်ဟု ဆို၏။ 船主就到他那里。 *So the shipmaster came to him. [Jon. 1:6]* **2** *conj.* ဒါကြောင့် 是啊 *shì a!* indeed, yes indeed, so (usu. followed by pause). **:** Mawh kheu, kiep in: jiiet khaw: caong aux ih. ဒါကြောင့်ဒီဖိနပ်ငါခြေထောက်နဲ့ အနေတော်ပဲ။ 是啊，这双鞋正合我穿。 *Yes indeed, these shoes fit my feet nicely.* | Mawh kheu, paoxgrawm eue:, paw lai: ih. ဒါကြောင့်သူငယ်ချင်းတို့ရေမစားနဲ့။ 是啊，朋友，别吃。 *So, my friends, do not eat.* ☞ kheu[1] ① [*syn.*].

mawh ngie [mōh ngīe] /mɔ̰h ŋɛ̰/ *adv/vt.* ဒါပဲ၊ ဒါတင်ပဲ၊ ဒီလောက်ပဲ 只是, 只有, 只不过 *zhǐshì, zhǐyǒu, zhǐbù guò* there is only ..., it is only .... **:** Mawh ngie in: khaing:, ang: lai: koe: khaix. ဒီလောက်ပဲရှိတယ်။ နောက်ထပ်မရှိတော့ဘူး။ 只有这一个, 其他再也没有了。 *We only have this much. We don't have it anymore.* | Kraung in: mhawm:, mawh ngie chaox nie nguah. 这东西是好，只是太贵。 *This thing is good, but just too expensive.*

mawh meh [mōh meih] /mɔ̰h meh/ *vs.* တိကျ–၊ ဟုတ်–၊ မှန်– 确切 *quèqiè* precise, true. **:** Pex ... kaux cong: ka daux pa mawh pa meh pa hoik koe: tau mai: pex heue:. [2 Petrux 1:12] ထို့ကြောင့် ယခုဟောပြောသောသမ္မာတရားကိုသင်တို့သည်နားလည်၍တည်ကြည်ခြင်းရှိသော်လည်း 你们. . . 在你们已有的真道上坚固。 *You are well grounded in the truth that has already reached you. [2Pe. 1:12]*

mawh tix mawh an: [mōh dix mōh an] /mɔ̰h ti? mɔ̰h ʔan/ *phr.* အချက်အလက်တွေထဲကအမှန်တရားကိုရှာဖွေ– 实事求是 *shíshìqiúshì* seek truth from facts.

mawx[1] [mox] /mɔʔ/ **1** *qw.* ဘယ်သူလဲ 谁 *shéi (shuí)* who. **:** Mawh mawx pa ang: hoek kawx? မနေ့ကမလာတာဘယ်သူလဲ။ 是谁昨天没有来? *Who was it who didn't come yesterday?* **2** *qw.* ဘယ် 哪, 哪个, 哪一个 *nǎ, něige, nǎyīge* which. **:** **lai: mawx** ဘယ်တော့၊ ဘယ်တုန်းက 几时, 什么时候 *when* **3** *qw? adj?.* လူ (သူ)၊ ဘယ်သူ 表示任指和虚指 *biǎoshì rènzhǐ hé xūzhǐ* any, any-(body, one, where, thing), whoever, whatever. **:** Mawx muih (moh) tix hu: mawx hu:. သွားချင်တဲ့လူ (သူ) သွား။ 谁爱去谁去。 *Whoever wants to go can go.* | Ang: nawh sibub mawx tix. သူဘယ်သူနဲ့မှမကြုံဘူး။ 他没有碰见谁。 *She didn't run into anybody.* **4** *adj?.* ချက်ချင်း၊ လက်ငင်း၊ ရုတ်တစ်ရက် 表示任指和虚指 (. . .

mox ... an) *biǎoshì rènzhǐ hé xūzhǐ (' ... mox ... an')* any, -ever (indefinite reference), sb. or sth. concerned, in pattern' ... mox ... an'. **: dum mawx dum an:** ချက်ချင်း၊ လက်ငင်း၊ ရုတ်တရက် 马上 *immediately* | **yam mawx yam an:** အဲဒီအချိန် အတွင်း 什么时候 *when, whenever* | Nawh hu: yam mawx yam an: khaw: lao ex mhong:. သူရုတ်တစ် ရက်ထွက်သွားတာ ပြောပြသင့်တယ်။ 他什么时候去应该告诉我们听。 *You ought to tell us when he leaves.* | siyiex mawx siyiex an:. သက်ဆိုင် ရာဘုရား၊ 哪个神 *whichever god.* **5** *qw?.* ဘယ်သူမဆို၊ ဘယ်သူဘယ်လောက်များများ 谁都(谁也)...,什么都(什么也)... (表示任指和虚指)(?) *shéi dōu (shéi yě), shénme dōu (shénme yě) (biǎoshì rènzhǐ hé xūzhǐ)* any, every, all (indefinite reference, together with 'kah'). **:** Nyiex in: hoik sum: tix, mawx kah cix tix ot. ဒီအိမ်ဆောက်ပြီးပြီ၊ ဘယ်သူမဆိုနေလို့ရတယ်။ 这房子盖好了，谁都可以住。 *This house has been completed and anybody can live in it.* | Hun: pui mawx kah ang: gaih to: khaing: paox. ဘယ်သူဘယ်လောက်များများ ထွက်မပြေးကြဘူး 人多谁也不离群。 *In a crowd no one leaves their companions. (?)* ☞ pui mawx, pui ③ [ceu 1] [*syn.*]. /*f*0.2943/ /*f*2/

mawx[2] [mox] /mɔʔ/ *adv-post?.* ... 好(表示多) *hǎo (biǎoshì duō)* quite a few, a lot. **:** Nghox koe: miex rheng: kin mawx nieh! စပါးကျင်ထောင်နဲ့ ချီပြီးရှိတယ်။ 稻谷有好几千斤哩！*There are quite a few thousand kín of rice grain.* /*f*0.2943/ /*f*2/

mawx[3] [mōx] /mɔ̰ʔ/ *vs.* ပြည့်-၊ ပြည့်လျှံ- 满, 满满的 *mǎn, mǎn mǎn de* full, brimming, to the brim. **:** Hoik mawx sivawng pa tong: nawh. သူပြုတ်တဲ့ပြောင်းဖူးပြည့်နေပြီ။ 他量的玉米满满的。 *The maize which he is measuring is right to the brim.* /*f*2/

mawx thawx [mox tox] /mɔʔ tʰɔʔ/ ☞ mawx thawx cheu: .

mawx thawx cheu: [mox tox qe] /mɔʔ tʰɔʔ tɕʰɤ/ *n.* <VH?> ... 摩托车 *mótuōchē* motorbike, motorcycle. ☞ maw thaw, maw thaw brug, mawg taux ka, mawg tax pit, mawx thawx, sai kie [*syn.*]. [Hox].

mawx fang: [mox fang] /mɔʔ faŋ/ *n.* စံထားထိုက် သော။ စံပြ 模范 *mófàn* model, exemplar. **: laox tong: mawx fang:** စံထားထိုက်သောအလုပ်သမား 劳动模范。 *model worker, labour (UK) labor (US) model。* [Hox].

maw:[1] [mo] /mɔ/ **1** *n.* တွင်း(ရေတွင်း) 井 *jǐng* well (for water). **2** *n.* <CAG> 矿井 *kuàngjǐng* mine. **:** Maw: Lhong:. 茂隆(银厂)(傣语、佤语 ’茂’(mɔ5、mo)意为矿井,’隆’(loŋ1、hloung) 意为大,茂隆即大矿。) *Maolong (silver mine, NW Cangyuan County, Yunnan, China, active ca. 1680-1800, at peak employed 20-30,000 workers, Chn. name Maolong from Wa-Tai name, meaning 'big mine')* ☞ rawm: maw: [ceu 1 [*syn.*]. [Siam မေ့, $mɔ_2$ 'well']. /*f*0.0181/ /*f*6/

maw:[3] [mo] /mɔ/ *vi.* ပြန့်နှံ့- 蔓延 (多指火势), 延烧 *mànyán (duō zhǐ huǒ shì), yán shāo* spread (as of fire). **:** Ngu hoik maw: ku sidauh. မီး နေရာတကာပြန့်နှံ့ကုန်ပြီ။ 火已经蔓延开了。 *The fire has spread all over.* /*f*0.0181/ /*f*6/

maw: [mo] /mɔ/ **1** *n.* ... ကျောက်ပြင် 磨 *mó* grind. **:** maw: khraox. ... ကျောက်ပြင်သစ် 新磨。 *new grind.* **2** *vt.* ...ကြိတ်- 磨? *mó?* grind. [Hox]. /*f*0.0181/ /*f*6/

maw: ma: [mo ma] /mɔ ma/ *vo.* ပျိုးကြ-၊ စိုက်- 播种 *bōzhǒng* sow (seeds, field, lit. 'spread? field'). ☞ rhuat ① [*syn.*].

maw: mau [mo māe] /mɔ mạɯ/ *n.* ...တွင်း 银矿 *yínkuàng* silver mine. **:** Aux yaox daux maw: mau dee hu sawg tix krak kawx kawx. ကျွန်တော်ကျွဲသွား ရှာသည့်နေရာမှာငွေတွင်းကိုတွေ့ခဲ့တယ်။ *I saw a silver mine yesterday where I was looking for a water buffalo. (?)*

mawg[1] [mōg] /mɔ̰k/ *n.* <CAG> အမြောက်၊ မော်တာ 大炮 *dàpào* cannon, artillery. /*f*10/

mawg[2] [mōg] /mɔ̰k/ **1** *n.* အမှုန်၊ မှုန့် 面, 粉 *miàn, fěn* flour. **:** mawg ka: mung. ဂျုံမှုန့် 荞麦面。 *buckwheat flour.* **2** *vs.* မှုန့်-၊ ညက်- 细 *xì* fine, thin. **:** Sivawng krid aux mawg ngie. ကျွန်တော် ကြိတ်တဲ့ပြောင်းဖူးမှုန့် ညက်နေတာပဲ။ 我磨的玉米面细细的。 *The cornmeal I ground is very fine.* ☞ hee: ③, mhawng:, nghee:[1] ③, mun[3], ngau[1] ①, ngaw[2], phawng: ① [ceu 1] [*syn.*]. /*f*10/

mawg nghoxca [mōg hngoux jax] /mɔ̰k ŋʰoʔ tɕaʔ/ *n.* ဂျုံမှုန့်၊ အမှုန့် 面粉 *miànfěn* (wheat) flour.

mawg puing: lhaong: [mōg buing hlaong] /mɔ̰k puiŋ lhauŋ/ အဝေးပစ်ဒုံးကျည် 高射炮 *gāoshèpào* anti-aircraft gun. ☞ mawg puing: feue: ci:, mawg lhaong: [*syn.*].

mawg puing: feue: ci: [mōg buing feui ji] /mɔ̰k puɲ fɤ i tɕi/ *n.* <CAG,VH> ... စ်အမြောက် 高射炮 *gāoshèpào* anti-aircraft gun. ☞ mawg lhaong:, mawg puing: lhaong: [*syn.*].

mawg tax pit [mōg dax bid] /mɔ̰k taʔ pit/ *n.* <VH?> ... 摩托车 *mótuōchē* motorbike, motorcycle (lit. 'bald oldster's cannon'? - a humorous sound-based

transliteration?). ☞ maw thaw, maw thaw brug, mawg taux ka, mawx thawx, mawx thawx cheu:, sai kie [*syn.*].

mawg taux ka [mōg daex gā] /mo̰k tauɯʔ ka̰/ *n.* <PRIM:?,VH?> ေ□□□□ □□ □□ □ □□ □□ □ □摩托车 *mótuōchē* motorbike, motorcycle. ☞ maw thaw, maw thaw brug, mawg tax pit, mawx thawx, mawx thawx cheu:, sai kie [*syn.*]. [Eng. motorcar?].

mawg lhaong: [mōg hlaong] /mo̰k lʰauŋ/ *n.* <CAG> ေ□ □ □□□□□□ြမြောက် 高射炮 *gāoshèpào* anti-aircraft gun. ☞ mawg puing: feue: ci:, mawg puing: lhaong: [*syn.*].

mawd tix [mōd dix] /mo̰t tiʔ/ *pro.* တစ်ယောက်ယောက်၊ တစ်(ခုခု)၊ 某某, 某 *mǒu mǒu, mǒu* a certain, such and such a. **:** pui mawd tix. လူတယောက်ယောက် 某某人。 *a certain person.* | dee mawd tix. တစ်နေရာရာ 某地方。 *such and such a place.*

mawng: khaw: [mong ko] /mɔŋ kʰɔ/ *n.* <KAUNG:> ပေါက်ပြား 锄头襻儿 *chútóupànr* hoe strap.

mawng: to: thai: [mong dou tai] /mɔŋ to tʰai/ *n.* <KAUNG:> ထွန်ကိုင်း? 犁头襻儿 *lítóupànr* plough strap (?).

mawn [mōn] /mo̰n/ *vt.* ေ□ □□၊ ကစား– 玩, 弄玩 *wán, nòng wán* play. ☞ muan [*var.*]. /*f*10/

mawn: [mon] /mɔn/ *n.* ချိတ်၊ ဆံညှပ် 玉簪, 玉簪花（草本, 块茎可入药, 叶子可做猪食）*yù zān, yù zān huā (cǎo běn, kuài jīng kě rù yào, yèzi kě zuò zhū shí).*

Mawn: Khameux [Mon Ka Mex] /mɔn kʰa mɤʔ/ *np.* မွန်ခမာ 孟高棉 *Mèng Gāomián* Mon-Khmer. **:** cub lox Mawn: Khameux. မွန်ခမာဘာသာစကားအုပ်စု 孟高棉语族。 *Mon-Khmer language family.* | cub pui Mawn: Khameux. မွန်ခမာဘာသာစကားပြောသူ 属于孟高棉语族的少数民族。(?) *Mon-Khmer-speaking peoples.*

mawm: [mom] /mɔm/ *vi/vt.* ခြုံ–၊ လွှား– 披 *pī.* **:** Tawx kuat maix, mawm: tix ka sibex tai. ခင်ဗျားချမ်းနေရင်ဝွမ်းအင်္ကျီနဲ့လွှားထားလိုက်။ 如果你冷, 就披上棉衣。 *Put on your cottoncoat if you feel cold.*

moi [mōi] /mo̰i/ *n.* <BRIE,KAUNG:> နွား 牛, 黄牛 *niú, huángniú* cow, (pl. cattle), ox, bull, steer, Brahman bull, zebu (*Bos taurus indicus*?). **:** **moi thai:** ထွန်နွား 耕牛 *plough ox* ☞ mawie [*mor.*]. /*f*0.0965/ /*f*4/

moi khao: tak [mōi kao dag] /mo̰i kʰau tak/ *n.* <BRIE> ချိုအောက်ဘက်ကောက်သွားသောနွား（牛角直向下长的黄牛）*(niú jiǎo zhí xiàngxià zhǎng de huáng niú)* (an ox whose horns grow straight downward). ☞ moi khleep rung: [*syn.*].

moi khleep rung: [mōi kleeb rung] /mo̰i kʰlɯp ruŋ/ *n.* <BRIE> ချိုအောက်ဘက်ကောက်သွားသောနွား（牛角直向下长的黄牛）*(niújiǎo zhí xiàngxià zhǎngde huángniú)* an ox with drooping horns (horns which have grown downward). ☞ moi khao: tak [*syn.*].

moi ngha: [mōi hnga] /mo̰i ŋʰa/ *n.* <BRIE> နွားထီး 公黄牛 *gōng huáng niú* bull, male ox.

moi praix [mōi brāix] /mo̰i pra̰iʔ/ *n.* <TOSAT> နွားရိုင်း 野牛 *yě niú* wild cattle, gaur? (*Bos gaurus*). ☞ moi tiag [*syn.*].

moi mox [mōi moux] /mo̰i moʔ/ *n.* ပုန်းစလုတ်ကစားနည်း 捉迷藏 *zhuō mícáng* blind man's buff (children's game in which a blindfolded child gropes to catch others moving back and forth to avoid him or her) (lit. 'hidden ox'). ☞ yuh moi mox [*syn.*].

moi tang: [mōi dang] /mo̰i taŋ/ *n.* <BRIE> နွားထီး□ နွား 犍牛, 驮牛 *jiānniú, tuóniú* bullock, castrated bull, bull used as beast of burden (lit. 'pack bull'). **:** Kaw an: awm: moi tang: nan:. ဟိုလူနွားထီးနဲ့တူတယ် 那男子像公牛。 *That guy looks like a bull.* ☞ cf □ [*syn.*].

moi toh re: [mōi douh rei] /mo̰i toh re/ *n.* <BRIE> နဖူး၌အဖြူရောင်ရှိသောနွား（额上有一块白斑的黄牛）*(éshàng yǒu yīkuài bái bān de huángniú)* (a cow with a white patch on its forehead).

moi tiag [mōi dīag] /mo̰i ṭiak/ *n.* <TOSAT> နွားရိုင်း၊ တောနွား 野牛 *yě niú* wild cattle, gaur? (*Bos gaurus*). ☞ moi praix [*syn.*].

moi shiang: [mōi siang] /mo̰i siaŋ/ *n.* <BRIE> နွားမတမ်း 小母牛 *xiǎo mǔniú* heifer.

moi la: san: [mōi la san] /mo̰i la san/ *n.* <BRIE> နွားယှဉ် 阉牛（从小就阉过的公牛）*yān niú (cōng xiǎo jiù yān guò de gōngniú)* bull castrated as a calf. ☞ cf □ [*syn.*].

moi lawg nyiex [mōi lōg nyīex] /mo̰i lo̰k ɲ̰iɛʔ/ *n.* <BRIE> အိမ်မွေးနွား 自养牛 *zìyǎngniú* privately-raised cattle, domestic livestock.

moik [moig] /mɔc/ **1** *n.* <KRAUNG> ဆန်ပြုတ် 稀饭, 粥, 烂饭 *xīfàn, zhōu, lànfàn* soft rice casserole, mushy rice, risotto. **:** 'Moik' haktiex tix plah ah 'kleum:' kah, mawh sau: pui gaox, kih, mak kram, taux lhax tau daux aw: tawng: timu: ngie, mawh priex taix neh tix dum: ngie heue:. Bawg tiblah pui kawn: tauh tix ih cua: mai:, kieh kih mak kram jiiet

praix khiien: kah. ဆန်ပြုတ်ကိုတစ်ချို့နေရာထမင်းပြိုလို့ခေါ်တယ်၊ ဆန်၊ ဆား၊ ငရုတ်သီး၊ ဟင်းရွက်တွေကို အိုးထဲအတူတူထည့်ရတယ်၊ အတူတူလက်ဆုံစားရတယ်၊ တစ်ခါတစ်လေလူများငရုတ်သီးအစပ်ပေါ့ခေ အာင်လို့အချဉ်ဖတ်ဟင်းထောင်းစားသေးတယ်။ 稀饭也叫烂饭，即把米菜以及盐巴辣子等食物放在一块煮。每顿饭都要调节一下口味。] (not close trans.) *'Moig' mushy rice, which is called 'klem' in some areas, is made from rice, salt, hot chilli peppers, and leafy vegetables all cooked at the same time in a pot. Sometimes people also crush and eat spicy pickles with it, making it hot and salty.* *(?)* **2** *vs.* ပက်ပြ–၊ ပျော့အိ 烂 *làn* mushy. **:** Eep kuih I: Ka: chaox tix moik. အီကားချက်တဲ့ထမင်းက အလွန်ပက်ပြတယ်။ 依戛煮的饭太烂了。 *The rice I Ka cooked is too mushy.* ☞ kleum: [*syn.*]. /*f*0.031/ /*f*10/

moik gaox [moig mgaox] /mɔc gauʔ/ *n.* <KAUNG:> ဆန်ကွဲ broken rice. **:** tawx lig ih moik gaox. ဝက်ကိုဆန်ကွဲကြွေးပါ။ *give the pig broken rice to eat.*

moik rawm: [moig rom] /mɔc rɔm/ *n.* <KRAUNG> ေ ျ ကျဲဆန်ပြုတ် 稀饭（水较多的） *xīfàn (shuǐ jiào duō de).*

moik ia: [moig ia] /mɔc ʔia/ *n.* <KRAUNG> ကြက်သားဆန်ပြုတ် 鸡肉稀饭 *jī ròu xīfàn* congee cooked with chicken chunks.

moi: [moi] /mɔi/ **1** *vi.* သက်သာ– ၊ နလံထူ–၊ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာ– 好，愈 *hǎo, yù* recover (from illness), get better, improve. **:** Saux hoik moi:. ဖျားရာကနေသက်သာပြီ။ 病好了。 *(He has) recovered from his illness.* **2** *vi.* စဲ–၊ လျော့ပါး– 停 *tíng* stop, subside. **:** Lhiex hoik moi:. မိုးစဲပြီ။ 雨停了。 *The rain has stopped.* **3** *adv-pre.* ေ ်ိသး–၊ သက်သာ 稍，较，稍好点儿 *shāo, jiào, shāo hǎo diǎnr* quite, rather, slightly, somewhat, relatively. **:** moi: mhawm:. သက်သာတယ်။ 较好。 *somewhat better.* | Khuing: nang: maix moi: khaing: aux. ခင်ဗျားခက်ခဲတာကျွန်တော့်ထက်တော်သေးတယ်။ 你的困难比我的稍轻点儿。 *Your problems are a little better than mine.* ☞ roi:2 ①, vai[2] ① [ceu 1], vai[2] ② [ceu 2], roi:[1] [ceu 3] [*syn.*]. /*f*5/

moing [mōing] /mɔ̰ŋ/ *n.* နှုတ်ခမ်းဝ 口, 口腔 *kǒu, kǒuqiāng* opening, oral cavity. **:** moing kawng:. ပုလင်းနှုတ်ခမ်းဝ။ 瓶口。 *mouth of a bottle.* | saux moing. 口腔病。 *oral pain.* ☞ jheeh [*syn.*]. /*f*0.0212/ /*f*6/

moing [mōing] /mɔ̰ŋ/ *n.* ဝင်ရိုး 軸? *?* axis, pole (?). **:** Haktiex son sang pon cuang moing dee ot tix, rheeng tix singaix (a) 24 taix heue. ကမ္ဘာမြေကြီးမိမိဝင်ရိုးပေါ်လည်ပတ်ဖို့ရန်အတွက်တစ်ရက် (၂၄) နာရီကြာတယ်။ 地球绕它的轴转一圈要一天，即 24 小时。 *The earth takes one day, or 24 hours, in order to go around its axis.*

mi [mī] /mi̤/ *vs.* ချမ်းသာ–၊ ငွေး–၊ ကုံလုံ–၊ ကြွယ်ဝ– 富，富裕 *fù, fùyù* rich, wealthy. **:** Yaong: in: daing mi. 这个村寨很富裕。 *This village is very wealthy.* ☞ magmi, mi mhak, mi laoh [*syn.*]. ☞ hot [*ant.*]. /*f*0.0702/ /*f*5/

mi mhak [mī hmag] /mi̤ mʰak/ *vs.* ချမ်းသာ–၊ ငွေး–၊ ကုံလုံ–၊ ကြွယ်ဝ– 富 *fù* rich, wealthy. ☞ mi, mi laoh [*syn.*].

Misiyax [Mī si yax] /Mi̤ si ʑaʔ/ *np.* မေရှိ Messiah. **:** Pa ah Misiyax dee bleeh mawh Cao: Khrit [Yohan 1:41] ေ ိုအနက်ကား ခရစ်တော်ဟု ဆိုလိုသတည်း။ *Messiah' (that is, the Christ)*

mi laoh [mī laoh] /mi̤ lauh/ *vs.* ချမ်းသာ–၊ ငွေး–၊ ကုံလုံ–၊ ကြွယ်ဝ– 富 *fù* rich, wealthy. ☞ mi, mi mhak [*syn.*].

mip [mib] /mip/ **1** *vt.* ပိတ်– 闭, 抿 *bì, mǐn* shut. **:** mip jheeih tix. ပါးစပ်ပိတ်သည် 闭嘴。 *shut one's mouth.* | mip jheeh tix ngiah. ပါးစပ်ပိတ်ပြီးရယ်တယ်။ 抿着嘴笑。 *smile with one's mouth closed.* **2** *v.* ကုပ်–၊ ငေးငိုင်–၊ မှုန်ကုပ်– 夹着 *jiāzhe* sandwiched, tucked, pressed between (sth. placed in between two things). **:** Sox an: mip sidax tix to:. အဲဒီခွေးအမြီးကုပ်ပြီးပြေးသွားတယ်။ 那条狗夹着尾巴逃跑了。 *The dog ran off with its tail tucked between its legs.* /*f*10/

mix [mīx] /mi̤ʔ/ *v.* <SAUX> ခြစ်ရှ 起红子儿, 疙瘩 *qǐ hóng zǐr, gēda* break out in a rash, get pimples. **:** Kawn: nyawm in: khee: mawn khaox graix, hoik mix yuh taix nawh uik. ဒီကလေးယွန်းသစ်ကိုဆော့တာကော၊ သူ့လက်ကိုခြစ်ရှကုန်ပြီ။ 这孩子因玩漆树, 手上都起红子儿了。 *This boy was playing on a lac tree, so his hands have already broken out in a rash.*

mix tsix [mix zix] /miʔ tsiʔ/ *n.* <VH> ထူထပ်သိပ်သည်းသောပျိုးခင်း 密植 *mì zhí* dense planting, close planting. [Hox].

mix su: [mix su] /miʔ su/ *n.* <VH> အတွင်းရေးမှူး 秘书 *mìshū* secretary. [Hox].

mi:[1] [mi] /mi/ *cl.* မီတာ 米, 公尺 *mǐ, gōngchǐ* meter. /*f*0.0176/ /*f*10/

mi: (mi) (?)[2] [mi (mī) (?)] /mi ʔ/ *n.* <KRAUNG> ဆလတ်ရွက် 凉菜, 凉拌菜 (?) *liáng cài, liángbàncài* salad, cold dish (?). ☞ sa:[1] ② [*syn.*].

mi: kang: [mi gang] /mi kaŋ/ *n.* <KRAUNG,VH> ညှပ်ခေါက်ဆွဲ 米干 *mǐgān* rice noodles (broad and flat, a common snack in Yunnan and Myanmar). ☞ ka: sen, ka: soi, khaosen, khao soi [*syn.*]. [Hox].

ming: [ming] /miŋ/ *n.* ဂျုံမှုန့်၊ ခေါက်ဆွဲ (ဂျုံဖြင့်လုပ်) 面, 面粉 *miàn, miànfěn* flour, noodles, pasta (wheat). ☞ mien:[1] . [Hox]. /*f*0.3036/

ming: kong: (ming: kong) [ming goung (ming gōung)] /miŋ koŋ, miŋ kǫŋ/ *n.* ပြောစား၊ ပုတ်ပြတ်လိုက်တောင်သူ 民工 *míngōng* (farmer hired as a temporary labourer on a public project). [Hox].

ming: ping: (ming: ping) [ming bing (ming bīng)] /miŋ piŋ, miŋ pḭŋ/ *n.* ပြည်သူ့စစ်၊ ပြည်သူ့အဖွဲ့ဝင် 民兵 *mínbīng* militia. [Hox].

ming: tang: [ming dang] /miŋ taŋ/ *n.* အမည်စာရင်း 名单 *míngdān* name list, roster of names. [Hox].

ming: thiaox [ming tiaox] /miŋ tʰiauʔ/ *n.* ပေါက်ဆွဲ 面条 *miàntiáo* noodles (wheat). [Hox].

ming: cu: (ming cu, ming cux) [ming ju (ming jū, ming jūx)] /miŋ tɕu, miŋ tɕṵ, miŋ tɕṵʔ/ *n.* ဒီမိုကရေစီ 民主 *mínzhǔ* democracy (n.), democratic (adj.). **:** ming: cu: keux ming:. ဒီမိုကရေစီတော်လှန်ရေး 民主革命。 *democratic revolution, Nationalist revolution.* | ming: cu: cix cong: tsi: (ming: cu cix cong tsi:). ဒီမိုကရေစီကိုဗဟိုပြုသော 民主集中制。 *democratic centralism, guided democracy.* | ming: cu siiex sang. ဒီမိုကရေစီနှီးနှောတိုင်ပင် ? 民主协商。 *democratic consultation.* [Hox].

ming: chux [ming qux] /miŋ tɕʰuʔ/ *n.* လူမျိုး၊ တိုင်းရင်းသား 民族 *mínzú* ethnic group, folk, people, nationality. **: ming: chux pa roi: tux** တိုင်းရင်းသားလူနည်းစု 少数民族 *national minority, ethnic group* | ming: chux cu: yi:. အမျိုးသားရေးဝါဒ 民族主义。 *nationalism.* | ming: chux veung: hua:. 民族文化。 *ethnic culture, folk arts.* | ming: chux veung: thix. 民族问题。 *ethnic question.* | ming: chux thuang: ciex. 民族团结。 *ethnic unity (solidarity among diverse peoples).* | ming: chux kang: pu:. 民族干部。 *ethnic minority cadre.* | ming: chux ceung: cheux. မဲစုနည်းသောမူဝါဒအမျိုးအနွယ် 民族政策。 *ethnic minority policy.* | ming: chux phing: teung:. 民族平等。 *ethnic equality.* | ming: chux yax pheux. 民族压迫。 *ethnic oppression.* | ming: chux theux ting:. 民族特点。 *ethnic special characteristics.* | ming: chux chi: yiux tsi: tsi:. တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုဒေသကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခြင်း 民族区域自治。 *ethnic regional self-government.* [Hox].

ming: chux cu: yi: [ming qux ju yi] /miŋ tɕʰuʔ tɕu ʑi/ *n.* အမျိုးသားရေးဝါဒ 民族主义 *mínzúzhǔyì* nationalism, ethnic pride. **:** ti: fang: ming: chux cu: yi:. ေ□□ □ွင်းအမျိုးသားရေးဝါဒ၊ တိုင်းရင်းသားတို့ဂုဏ်ယူစရာ 地方民族主义。 *local nationalism, ethnic pride*

ming: see: [ming see] /miŋ sɯ/ *n.* <VH> တိုင်းရင်းသားဆရာ 民师(民办学校的教师) *mín shī (mínbàn xuéxiào de jiàoshī)* teacher in an ethnic school. [Hox].

min [mīn] /mḭn/ *vt.* ေ□□ွက်–၊ တွက်ချက်– 数, 查点 *shǔ, chá diǎn* count. ☞ simin [*var.*]. /*f*9/

min: [min] /min/ **1** *n.* ဂုဏ်၊ ဂုဏ်သိက္ခာ၊ အသရေ၊ ပကာသန၊ ကျော်စောမှု၊ အောင်မြင်မှု 名, 名誉, 名气 *míng, míngyù, míngqì* honor, reputation, fame, glory. **:** Nghox tix saing: ang: tauh kre: krao:, rheng: tikaux ang: ao: yuh min:. စပါးအနည်းငယ်မျှနဲ့ ကျီကြမ်းခင်းဖုံးမည်မဟုတ်။ ချစ်သူတစ်ယောက်တည်းက ကျော်စောမှုကို ဆောင်ကြဉ်းပေးလိမ့်မည်မဟုတ်။ 一盛谷子铺不遍仓库底，一个情人传不出风流名。 *A peck of rice won't cover the bottom of the storehouse and a single lover won't establish one's fame (as a lover).* **2** *vs.* ကျွမ်းကျင်–၊ ထူးချွန်–၊ နာမည်ကြီး– 精通 *jīngtōng* skilled, expert, knowledgeable, wise. **:** Min: nawh ka sidah rib. သူမြက်သတ်ဆေးဖျန်းရာမှာ ကျွမ်းကျင်တယ်။ 他精通中草药。 *He is an expert in herbal medicines.* | Ai Rai kied min: ka cox tix lawli. အိုင်ရိုင်းကားပြင်တာ အရမ်းကျွမ်းကျင်တယ်။ 岩莱很会修理汽车。(?) *Ai Rai is skilled at repairing cars.* [Hox (prim) ?]. /*f*0.0408/ /*f*4/

min: plakngai: [min blag ngai] /min plak ŋai/ *n.* ဘုန်း၊ ဂုဏ်တော်၊ ကျက်သရေ 出名, 有名望 *chūmíng, yǒu míngwàng* glory, homage, deference, respect (?). **:** tawx min: plakngai: ka Nawh Cao:. [Plak Jhi 19:7] ဂုဏ်တော်ကိုချီးမွမ်းကြကုန်အုံ့၊ 将荣耀归给他。 *Pay homage to him. [Rev. 19:7]* | Min: plakngai: kawn: pwi awm: tai rib tai riem. [1Petrux 1:24] လူမျိုး.ဘုန်းရှိသမျှသည်လည်း မြက်ပွင့်ကဲ့သို့ဖြစ်၏။ 人的荣誉就像草上的花。 *All of man's glory is like the flower in the grass. [1Pe. 1:24]*

Mesiko [Mei Si Gou] /me s.ko/ *np.* မက္ကဆီကို 墨西哥 *Mòxīgē* Mexico.

met[1] [meid] /met/ **1** *n.* <KAX> ငါးမျှားချိတ် 鱼钩 *yúgōu* fishhook. **2** *vt.* <KAX> ငါးမျှား–၊ မျှား–၊ ငါးဖမ်း– 钓(鱼) *diào (yú)* fish (with a hook and line), angle. ☞ miiet [*var.*].

met[2] [meid] /met/ *cl.* အမြတ်–၊ မြတ်– 毫子 (旧小钱币, 相当于 kuai 的三分之一) *háozi (jiù xiǎo qiánbì, xiāngdāng yú kuai de sānfēnzhīyī)* (old coin, equal to 1/3 of a kuai). [Siam met[5] 'seed, grain'].

meh [meih] /meh/ *comb. form.* ဟုတ်–၊ မှန်–၊ တိကျ– 确切, 真 *quèqiè, zhēn* true, precise. **: ang: mawh**

ang: meh မဟုတ်မမှန်၊ အတု၊ လိမ်–၊ ညာ– 假 *fake, false* | **mawh meh** တိကျ–၊ ဟုတ်–၊ မှန်– 确切, 真 *precise, true* /f5/

mex[1] [mēix] /mɛ̰ʔ/ **1** *n.* ခင်ပွန်း၊ ယောကျ်ား၊ လင်၊ အမျိုးသား 丈夫 *zhàngfu* husband. **2** *v.* အိမ်ထောင်ကျ–၊ လက်ထပ်–၊ ထိ□□ခြား–၊ စုံဖက်–၊ မင်္ဂလာဆောင်–၊ ယောကျ်ားယူ– 嫁 *jià* marry, get married (woman). ☞ moeng [*ant.*]. /f0.1353/ /f5/

mex[2] [mēix] /mɛ̰ʔ/ *n.* <KHAOX> ကြံ 甘蔗 *gānzhè* sugar cane, Chinese cane (*Saccharum sinense*). /f0.1353/ /f5/ [Cf. common sugar cane Saccharum officinarum (ríang)].

mex nam: oi: [mēix nam oi] /mɛ̰ʔ nam ʔɔi/ *n.* <KHAOX> ကြံသကာ 榨糖的甘蔗 *zhà táng de gānzhè.*

mex num [mēix nūm] /mɛ̰ʔ nṵm/ *n.* <KHAOX> ကြံရင်း (ကြံပင် (သို့) ကြံချောင်းအရင်း) 泡甘蔗（杆大, 味甜）*pāo gānzhè (gān dà, wèi tián.*

mex jo: [mēix njou] /mɛ̰ʔ dʑo/ *n.* <KHAOX> ကြံမာ (သံကြံ) 铁甘蔗（杆坚硬）*tiě gānzhè (gān jiānyìng)* (a kind of sugar cane with a hard stalk).

mex rang: [mēix rang] /mɛ̰ʔ raŋ/ *n.* <KHAOX> ပေ□ □ကြံ (ကျောက်ကမ်းပါးကြံ) 通兰, 岩角, 石竹子 *tōnglán, yánjiǎo, shízhúzi* (*Thunia sp.*?, lit. 'boulder sugar cane').

mex lung [mēix lūng] /mɛ̰ʔ lṵŋ/ *n.* <KHAOX> ကြံမည်း 黑甘蔗 *hēi gānzhè* (sugar cane variety, *Saccharum sp.*, lit. 'black sugar cane').

me: [mei] /me/ *n.* <KAWNG> ဝါးပိုး 竹虫 *zhú chóng.*

mie[1] [mīe] /mɛ̰/ **1** *n.* <SAUX> အနာ၊ ပြည်တည်နာ၊ ကင်ဆာ 疮 *chuāng* ulcer, cancer, sore. **2** *v.* <SAUX> ရင့်နေသောရောဂါ၊ ကျွမ်းနေသောရောဂါ 生疮 *shēng chuāng* get an ulcer, be ulcerous, get a cancerous growth, have a sore. **:** hoik mie. ပေ□ □□ါရင့်နေပြီ။ 生疮了。 *became ulcerous.* /f0.0836/ /f8/

mie[2] [mīe] /mɛ̰/ *v.* ဆန္ဒ (ချင်တယ်) 希望 *xīwàng* hope, want to. **: mie nawh mawh nin:** ဒီ အတိုင်းဖြစ်စေချင်တယ် (အာမင်) 阿门（'但愿如此'的意思）*Amen. (Christian incantation used after a prayer to express solemn ratification or agreement, ← Hebrew āmēn)* ☞ simie[1] [*var.*]. /f0.0836/ /f8/

miex[1] [mīex] /mɛ̰ʔ/ **1** *n.* အမေ၊ မေမေ 母亲, 妈妈 *mǔqīn, māma* mother, mum (UK) mom (US). **2** *n.* ယောကျ္ဍမ 岳母(女方的母亲比男方的母亲大称 mīex, 比男方的母亲小则在 mīex 后加上行次) *yuèmǔ (nǚfāngde mǔqīn bǐ nánfāngde mǔqīn dà chēng 'mīex', bǐ nánfāngde mǔqīn xiǎo zé zài 'mīex' hòu jiāshàng hángcì)* wife's mother, mother-in-law (if she is older than the husband's mother, 'míex' is appended to her name, if she is younger, both 'míex' and her birth order syllable are appended). **3** *n.* အမေကြီး 母辈妇女 *mǔ bèi fùnǚ* woman of older (mother's) generation. **4** *n.* မိန်းမ၊ အမျိုးသမီး 妇人 *fùrén* lady, woman. **:** miex Siiem:. ရှမ်းမ၊ ရှမ်း အမျိုးသမီး 傣族妇人。 *Shan (Tai) lady.* **5** *n.* ကျွတ်ထိလင်၊ အမ 雌的, 母的 *cíde, mǔde* female (of animals). **:** ia: miex. ကြက်မ 母的鸡。 *hen chicken.* **6** *n.* ကျွတ်ထိလင်၊ အမ 母儿（指一凸一凹配套的凹的那件）*mǔ'r (zhǐ yī tū yī āo pèitàode āode nèijiàn)* female, receiving part (of male and female fitting parts), as tenon (of mortise and tenon), nut (of nut and bolt). **:** miex maw:. ဆုံ 磨母儿。 *mortar (of mortar and pestle) (?)* **7** *cl.* ပေ□ □□□ကောင် (用于雌性动物) *zhī (yòngyú cíxìng dòngwù)* (classifier for female animals). **:** ia: tix miex. ကြက်မတကောင် 一只母鸡。 *one hen.* ☞ keeing: ① [ceu 1] [*ant.*]. /f0.2685/ /f4/

miex[2] [mīex] /mɛ̰ʔ/ **1** *qw.* ဘယ်လောက် 多少, 几 *duōshǎo, jǐ* how many. **:** Yaong: pex koe: miex lhang: nyiex? ခင်ဗျားတို့ရွာမှာ အိမ်ဘယ်နှစ်အိမ်ရှိလဲ။ 你们寨子有多少户? *How many houses are there in your village?* | Hoek pex miex kaux? ခင်ဗျားတို့ ဘယ်နှစ်ယောက်လာ□ □ 你们来了几个人? *How many of you came?* | Chax pon yix tee: hoik koe: miex rheng: kin mawx nieh! ကျွန်တော်တို့ရှုတဲ့ လက်ဘက်ခြောက် ကျင်ဘယ်နှစ်ထောင်လောက် ရှိမလဲမသိဘူးနော်။ 我们采的茶大概有几千斤了吧! *I wonder how many thousand kin of tea we have picked already!* **2** *adv-pre.* [ကြီယာ] စရာ ကောင်းလိုက်တာ 多, 多么（表示程度深）*duō, duōme (biǎoshì chéngdù shēn)* how, what, how much (expressing to a great degree). **:** Miex brah miex braing:. သနားစရာကောင်းလိုက်တာ။ 多么倒霉。 *What a pity! How sad!* /f0.2685/ /f4/

miex[3] [mīex] /mɛ̰ʔ/ *n.* ခန်မှန်းခြေ (ပမာဏ) 整数, 大头 *zhěngshù, dà tóu* round number, approximate amount (lit. 'mother'). **:** Miex hoik tawx, kawn: ceuk kawn:. ပမာဏခပ်များများပေးပြီးပြီ။ ဆပ်ဖိုနည်းနည်းပဲကျန်တော့တယ်။ 整数已经给了, 还差零头。 *I have handed over the lion's share and just owe a little bit more.* ☞ kawn:[3] [*ant.*]. /f0.2685/ /f4/

miex kih [mīex gīh] /mɛ̰ʔ kḭh/ *n.* <SAUX> 食盐, 大青盐, 盐巴 *shí yán, dà qīng yán, yán bā* rock salt (as medicine, *Halitum*). ☞ miex kih [*syn.*].

miex keeing: [mīex geeing] /mɛ̰ʔ kɯŋ/ *n.* မိဘ၊ အဖေ အမေ 父母 *fùmǔ* parents, mother and father.

miex gwan [mīex mgūan] /mɛ̰ʔ gṵan/ ဘယ်လောက် ကျယ် ၊ ဘယ်လောက်ကြီး 多宽, 多大 *duō kuān,*

duōdà how wide, how big. **:** Pak yuh pex sax sang: koe: miex guan,gwan? ခင်ဗျားတို့လုပ်တဲ့ကွင်းဘယ်လောက်ကျယ်လဲ။ 你们建的场子将有多宽? *How wide is the field you cleared?*

miex glang: [mīex mglang] /mɛ̤? glaŋ/ *qw.* ဘယ်လောက်ကြာ၊ ဘယ်လောက်ရှည် 多长 *duō cháng* how long. **:** Siuing: an: koe: miex glang:? အဲဒီမြွေဘယ်လောက်ရှည်သလဲ။ 那条蛇有多长? *How long is that snake?* ☞ glang:[1] [*syn.*].

miex ghun: [mīex nkun] /mɛ̤? gʰun/ *qw.* ဘယ်လောက်များ၊ ဘယ်နှစ် [မျိုးပြဿဒေါ] 多少, 几许（用于数量比较多的）*duōshǎo, jǐxǔ (yòngyú shùliàng bǐjiào duōde)* how many (u.f. large numbers). **:** Lig yaong: pex koe: miex ghun:? ခင်ဗျားတို့ရွာမှာ ဝက်ဘယ်လောက်များများရှိသလဲ။ 你们寨子有多少猪? *How many hogs do you have in your village?* ☞ miex ding .

miex grheeng: [mīex nkreeng] /mɛ̤? gʰrɯŋ/ ဘယ်လောက်ကြာ၊ ဘယ်လောက်ကြာကြာ 多久 *duō jiǔ* how long. **:** Hu: maix miex grheeng:? ခင်ဗျား ဘယ်လောက်ကြာကြာသွားမလဲ? 你去多久? *How long are you going?*

miex glhaong: [mīex nklaong] /mɛ̤? gʰlauŋ/ ဘယ်လောက်ရှည်၊ ဘယ်လောက်မြင့် 多高 *duō gāo* how tall. **:** Kawn: nyiex pex hoik koe: miex glhaong?你家的孩子有多高? ခင်ဗျားတို့ကလေး အရပ်ဘယ်လောက်ရှည်ပြီလဲ။ □*How tall is your child now?*

miex ngai: lai [mīex ngai lāi] /mɛ̤? ŋai la̤i/ *n.* စာလုံး၊ အက္ခရာ 字母 *zìmǔ* letter (character). ☞ miex lai [*syn.*].

miex bawg [mīex nbōg] /mɛ̤? bɔ̤k/ *phr.* ဘယ်နှစ်ခေါက် 几次，多少次 *jǐ cì, duō shǎo cì* how many times.

miexmai: (miexmai) [mīex māi] /mɛ̤? ma̤i/ *n.* မုဆိုးမ 寡妇, 离婚后的妇女 *guǎfu, líhūn hòu de fùnǔ* widow, divorcee.

miex tang: [mīex dang] /mɛ̤? taŋ/ **1** *n.*

 အမေ 义母，继母，后妈 *yì mǔ, jì mǔ, hòu mā* later mother?. **2** *n.* ဖအေတူမအေကွဲ 家族中母亲以外的母辈妇女）*jiāzú zhōng mǔqīn yǐwài de mǔ bèi fùnǔ)* women in the family other than the mother, of the same generation.

miex ting [mīex dīng] /mɛ̤? tḭŋ/ *n.* ကြီးတော်၊ ဒေါ်လေး 伯母, 大姨妈, 大姑妈, 大舅妈 *bómǔ, dàyí mā, dàgū mā, dà jiù mā* aunt (paternal).

miex ding (mieding) [mīex ndīng] /mɛ̤? dḭŋ/ *qw.* ဘယ်လောက် 多少 *duōshǎo* how many. **:** Pui pa hoek ngaix koe: miex ding? ဒီနေ့လာတဲ့လူဘယ်လောက်လဲ? 今天到的人有多少? *How many people are there who are coming today?* ☞ miex ghun: (u.f. large numbers) .

Miex Nap [Mīex Nab] /mɛ̤? nap/ *np.* နပ်အမေ (“ဝ”ထုံးစံတွင်သားဦး (သို့) သမီးဦး၏အမည် “နပ်”ဖြစ်လျှင်အမေကိုနပ်အမေဟု ခေါ်ဆိုလေ့ရှိသည်) (佤族妇女, 做了母亲后, 人们可按 mīex’ 母亲’ 加上其长子或长女名字的第二部分称呼她。如, Am Rōung 的长子叫 Ai Nab, 或长女叫 Yeix Nab, 就可称她为 Mīex Nab 。余类推。参见 Am) *(Wǎzú fùnǔ, zuò le mǔqīn hòu, rénmen kě àn mīex 'mǔqīn' jiāshàng qí zhǎngzǐ huò zhǎngnǚ míngzi de dì'èr bùfen chēnghu tā. Rú, Am Rōung de zhǎngzǐ jiào Ai Nab, huò zhǎngnǚ jiào Yeix Nab, jiù kě chēng tā wéi Mīex Nab. Yú lèituī. Cānjiàn Am.)* (According to Wa naming tradition, a mother can be called by the second part of her eldest son or daughter's name, thus if a son is Ai Nab or daughter is Yeix Nab, the mother is called Míex Nab, or 'Nab's mum').

miex nyao [mīex nyāo] /mɛ̤? ɲa̤u/ *phr.* အများကြီး၊ အများအပြား 很多 *hěn duō* a lot, much, well. **:** Nawh sum: sivawng daux ma (ma:) tix, hwet (hoek) baux kaux hoit (hoik) pon sivawng miex nyao heue:. သူယာထဲမှာပြောင်းဖူးစိုက်တာ အချိန်တန်တော့ပြောင်းဖူးအများကြီးရတယ်။ 他在地里种了玉米，到了庄稼成熟的时候，他收了很多玉米。 *He was growing maize in the field and came to cut the ripe ones and had already picked quite a few. (?)*

miex nyiex [mīex nyīex] /mɛ̤? ɲḭɛ?/ **1** *n.* အိမ်ရှင် 嫡母 *dí mǔ*. **2** အိမ်ရှင်မ 主妇 *zhǔfù* wife, housewife.

miex saux yaong: [mīex saex yaong] /mɛ̤? sawʔ ʑauŋ / *n.* <SAUX> တုတ်ကွေး၊ အအေးမိရောဂါ 流行性感冒 *liúxíngxìng gǎnmào* flu, influenza, heavy cold (lit. 'village illness mother'?). ☞ saux yaong: [*syn.*].

miex sib [mīex sīb] /mɛ̤? s̤ḭp/ *n.* မိထွေး 继母, 后妈 *jìmǔ, hòu mā* stepmother. ☞ miex seeb [*var.*].

miex seeb [mīex sēeb] /mɛ̤? sɯ̤p/ *n.* မိထွေး 继母, 后妈 *jìmǔ, hòu mā*. ☞ miex sib [*var.*].

miex yawk miex brai: [mīex yog mīex nbrai] /mɛ̤? ʑɔk mɛ̤? brai/ *vs.* အမေဆိုးအမေညစ် 贫穷落后 *pínqióng luòhòu* poor and backward.

miex yex [mīex yeix] /mɛ̤? ʑeʔ/ *n.* ကြီးဒေါ် 姑母，舅母 *gūmǔ, jiùmǔ* aunt (father or mother's sister or mother's brother's wife).

miex rhiiem: [mīex hriam] /mɛ̤? rʰiəm/ *n.* သံလိုက် 磁铁 *cítiě* magnet.

miex lai [mīex lāi] /mɛ̤? la̤i/ *n.* စာလုံး၊ အက္ခရာ 字母，字 *zìmǔ, zì* letter (character). **:** miex lai

Vax. "ဝ"စာလုံး 佤文字母。 ☞ miex ngai: lai [*syn.*].

miex lai brawm: [mīex lāi nbrom] /mɛ̰ʔ lại brɔm/ *n.* ပေါင်းစပ်ဗျည်း 双字母 *shuāng zìmǔ* diphthong, digraph?.

miex lih [mīex līh] /mɛ̰ʔ lḭh/ *n.* အမေရင်း 亲娘, 亲生母亲 *qīn niáng, qīnshēng mǔqīn* biological mother.

miex lig [mīex līg] /mɛ̰ʔ lḭc/ *n.* <BRIE?> ဝက်မ 母猪 *mǔ zhū* sow.

miex am: [mīex am] /mɛ̰ʔ ʔam/ *n.* တတိယမြောက်ဒေါ်လေး 三姨妈, 三姑妈, 三婶, 三舅妈 *sānyímā, sāngūmā, sānshěn, sānjiùmā* third aunt (father's sister or mother's brother's wife, who is 3rd in birth order) (?).

miex awng: [mīex ong] /mɛ̰ʔ ʔɔŋ/ *n.* <KAWNG> ပျားဘုရင်မ 蜂王 *fēng wáng* queen bee.

miex iak [mīex iag] /mɛ̰ʔ ʔiək/ *n.* ငယ်လေး၊ အဒေါ်၊ ဒေါ်ဒေါ် 庶母, 小妈 *shù mǔ, xiǎo mā* aunt.

miex ia: [mīex ia] /mɛ̰ʔ ʔia/ *n.* <BRIE?> ကြက်မ 母鸡 *mǔjī* hen (chicken).

mie:[1] [mie] /mɛ/ *vi.* ငယ်ကပ်– 眯(指眼屎眯眼) *mī (zhǐ yǎn shǐ mī yǎn)* one's eyes are gummed up. **:** Mie: aux ka aing: ngai: tix. မျက်ချေးကြောင့် ငါ့မျက်လုံးစေးကပ်နေတယ်။ 眼屎眯了我的眼。 *My eyes are gummed up with eye dirt and don't open.*

mie:[2] [mie] /mɛ/ *onom.* မဲမဲ (ဆိတ်အော်သံ) 咩 (羊叫声) *miē (yáng jiàoshēng)* bleat (sound made by a sheep).

mien:[1] [mien] /mɛn/ **1** *n.* ဂျုံကြေးဖြင့်လုပ်ထားသောကော် 面糊, 裱糊 *miànhù, biǎohù* glue made from wheat flour, library paste. **2** *vt.* ငယ် ကပ်– 糊, 裱 *hū, biǎo* size, add sizing (or size) to a porous material (as in glazing fabric with wheat glue to stiffen it). **:** mien: man:. ပိတ်စကိုကော်တင်တယ်။ 裱布。 *size fabric.* ☞ ming: . [Hox miàn 面 'wheat product']. /*f*10/

mien:[2] [mien] /mɛn/ *n.* ဆာ (လ်) ဖာမှုန့် 硫磺粉 *liúhuángfěn* powdered sulphur (S). [Hox miàn 面 'powder']. /*f*10/

miem [mīem] /mɛ̰m/ *vt.* ခွံ့ကျွေး– 喂(指把食物嚼烂后喂孩子) *wèi (zhǐ bǎ shíwù jiáo làn hòu wèi háizi)* prechew food, then feed to child. ☞ mam[2] [*var.*].

mee pai: [mēe bai] /mɯ̰ pai/ *n.* <KHAOX> မီးခြစ်စ၊ မီးစ 艾绒(以火镰打火，艾绒是引火之物) *àiróng* (a kind of artemisia used as tinder or punk in lighting fires). **:** Mee pai: lai: nawp, jhawp sub lai: tawx. မီးစကိုလိုက်အုပ်ပေးကြတယ်၊ ဆေးလိပ်အဆုပ်လိုက်လိုက်ပေးကြတယ်။ 艾绒（篾盒）轮流盖，一握草烟互相给。(互相传烟。) *Cover the smouldering artemisia tinder (box) one after the other, give each other a pinch of tobacco. (Share a smoke.)* ☞ nyhee: pai:, nya pai: .

meet [meed] /mɯt/ *vi.* အခိုး၊ အငွေ့ 熏 *xūn* fume, smoke, give off smoke, swirl about, eddy (as of mist, smoke). **:** meet taox sub. ငယ် ဆေးလိပ်ငွေ့ 烟熏。 *pipe smoke swirled about. (?)* ☞ taox ②, chu:[2] [*syn.*]. /*f*6/

meet rhawm: (meetrhawm:) [meed hrom] /mɯt rʰɔm/ *vs.* စိတ်တို–၊ စိတ်ဆိုး–၊ ဒေါသထွက်–၊ ဒေါပွ– 生气 *shēngqì* angry, fuming (lit. 'heart is fuming'). **:** Nawh meet rhawm: kah. သူဒေါသထွက်တယ်။ 他生气了。 *He got angry.* ☞ song: rhawm: [*syn.*].

mee:[1] [mee] /mɯ/ **1** *n.* နယ်စပ်၊ အကန့်အသတ်၊ ခြားနား 界, 界线 *jiè, jièxiàn* boundary, border. **:** mee: ma:. မိုးကောင်းကင်စပ် 地界。 *land boundary.* | Siyiex deeh ah nin:, Kieh mee: koe: ka daux sigreung rawm: khankix, mai: kieh rawm: tang: gwieh tix khaing: rawm: khankix. [Lai Yam Jah 1:6] တဖန်ဘုရားသခင်က၊ ရေအလယ်၌မိုးမျက်နှာကျက်ဖြစ်စေ၊ ရေနှင့်ရေခြင်းခြားနားစေဟုအမိန့်တော်ရှိသဖြင့်။ 神又说：诸水之间要有分界将水分为上下。 *And God said, Let there be an expanse in the middle of the waters, and let it divide the waters from the waters. [Gen. 1:6]* **2** *vt.* ဆွဲ၊ မျဉ်း 划 *huá* draw (a boundary line). **:** Mee: kix yaox mee:. သူတို့ကိုမျဉ်းအခြားအနားဆွဲပြလိုက်။ 划界线给他们看。 *draw a boundary for them to look at.* ☞ meei:[1] [*var.*]. ☞ simee: [*syn.*]. /*f*5/

mee:[2] [mee] /mɯ/ *vi.* ငြီးငွေ့– ၊ အီ– 厌烦 *yàn fán* tired of. **:** Hoik mee: aux ka ngawm tix. ကျွန်တော်ထိုင်ရတာငြီးငွေ့လာပြီ။ 我坐厌烦了。 *I'm tired of sitting.* ☞ meei:[2] [*var.*]. /*f*5/

mee: naing [mee nāing] /mɯ nạiŋ/ *n.* စစ်နယ်မြေ 战线 *zhànxiàn* battleline.

meed [mēed] /mɯ̰t/ **1** *vs/vt.* ခင်မင်–၊ သိကျွမ်း– 熟悉 *shúxī* familiar with, used to. **:** Aux daing: meed nawh. ကျွန်တော်သူ့နဲ့အရမ်းခင်တယ်။ 我很熟悉他。 **2** အကျင့်ပါ– 习惯 *xíguàn*. **:** Hoik meed aux tix ot ka Gawng Paraog. ကျွန်တော်"ဝ"တောင်တန်းပေါ်မှာနေရတာအကျင့်ပါနေပြီ။ 我在阿佤山已经习惯了。 /*f*0.015/ /*f*7/

meei [mēei] /mɯ̰i/ *n.* <CAG> ငယ် ကြိတ် 滤酒器 (多用葫芦做成的) *lǜjiǔqì (duō yòng húlú zuòchéngde)* vessel for straining or infusing plai rice beer (usually made from a gourd) (?).

meei [mēei] /mɯ̰i/ *n.* ထုံ–၊ ကျင်– 麻木 *mámù* numb.

meei rhawm: [mēei hrom] /mɯ̰i rʰɔm/ ရင်ပြည့်–၊ ရင်ကယ်–၊ အစာမကြေဖြစ်– 心里难受 *xīn lǐ nánshòu* indigested, feel full. **:** Meei rhawm: aux tid, ang: aux rhawm: ih priex. ရင်ပြည့်တယ်၊ အစာမစားချင်ဘူး။ 我心里难受, 不想吃饭。 *I have indigestion (feel full) and don't want to eat.*

meeik (meuek) [meeig] /mɯc/ *n.* <KAWNG> ပုရွက်ဆိတ် 蚂蚁 *mǎyǐ* ant. /*f*0.0181/

meeik krin: [meeig grin] /mɯc krin/ *n.* <KAWNG> ပုရွက်နီ (ကိုက်လျှင်အရမ်းစပ်) 辣蚂蚁 *là mǎyǐ* (a kind of ant, Chn. 'spicy hot ant', lit. 'astringent ant').

meeik Man: teue: [meeig Man deui] /mɯc man tɤi/ *n.* <KAWNG> ပုရွက်စိတ် (မန်တေးပုရွက်စိတ်) 灰蚂蚁 *huī mǎyǐ.*

meeik niex [meeig nīex] /mɯc nɛ̰ʔ/ *n.* <KAWNG> ပုရွက်ချဉ် 酸蚂蚁 *suān mǎyǐ* (a kind of ant, Chn. 'acid ant', lit. 'acid ant').

meeik coih [meeig jōih] /mɯc tɕɔ̰ih/ *n.* <KAWNG> ပုရွက်နက် 黑蚂蚁（尾端有毒刺）*hēi mǎyǐ (wěiduān yǒu dúcì)* (a black ant with a poison-bearing stinger in tail). ☞ coih[1] [*syn.*].

meeih (meeh)[1] [mēeih] /mɯ̰ih/ **1** *n.* နှာခေါင်း 鼻子 *bízi* nose. **2** *n.* နှပ်ချေးညှစ် 鼻涕 *bítì* snot, nasal mucus. **:** lhua: meeih. နှပ်ချေးညှစ် 淌鼻涕。 *have a runny nose.*

meeih (meeh)[2] [mēeih] /mɯ̰ih/ **1** *n.* ချေး 渣, 渣子 *zhā, zhāzi* dregs, residue, sediment, dross, scrap. **:** meeih mex. ကြံချေး 甘蔗渣子。 *bagasse, sugar cane residue.* **2** *n.* <KAUNG:> ဖွဲ၊ ပြာ 秕子 *bǐzi* blighted grain, chaff. ☞ fit (vhit), ghrip ① (grhip), sivim: ①, siviiem: ① [ceu 2] [*syn.*].

meeih (meeh)[3] [mēeih] /mɯ̰ih/ *n.* ကြမ်းပြင် 地板 *dìbǎn* floor. **:** meeih nyiex. *floor of a house.* | Thui: meeih singax. ကြမ်းပြင်ကို စင်အောင်တိုက်ပါ။ *Please clean the floor.*

meeih tu teu [mēeih dū dē] /mɯ̰ih tṵ tɤ̰/ *n.* <KAUNG:> ချိုစားပဲ၊ ပဲလက်မ၊ စားတော်ပဲ၊ တရုတ်ပဲ 蚕豆脐 *cándòuqí* 'nose' of broad bean, *Vicia faba*, place where seed of bean is attached to the pod, Chn. 'navel' , lit. 'broad bean nose? residue/pod?').

meeih rawm: [mēeih rom] /mɯ̰ih rɔm/ *n.* ရေ[illegible]ကပ်ဝ 水口 *shuǐ kǒu.*

meei:[1] [meei] /mɯi/ *n.* နယ်စပ်၊ နယ်နိမိတ်မျဉ်း၊ နယ်နိမိတ်စည်း 界面, 界线 *jièmiàn, jièxiàn* border, demarcation line.

meei:[2] [meei] /mɯi/ *vi.* အီ–၊ အီစိမ့်– 烦, 腻 *fán, nì* tired of, greasy, oil. ☞ mee:[2] [*var.*].

meeig [mēeig] /mɯ̰c/ *v.* မျိုချ–၊ မျိုချ– 咽 *yān* swallow, gulp. **:** meeig rawm: mia:. တံတွေးမျိုချ 咽口水。 *swallow saliva.* ☞ bleet [*syn.*]. /*f*0.017/ /*f*10/

meeing[1] [mēeing] /mɯ̰ŋ/ *n.* <CAG> ယက်ကန်းတစ်စိတ်တစ်ဒေသ（织布机上的一种零件）*(zhībùjī shàng deyīzhǒng língjiàn)* (a part on a loom).

meeing[2] [mēeing] /mɯ̰ŋ/ *cl.* <CAG> မြှားကျည်တောက် 箭筒 *jiàntǒng* quiver (tube for holding arrows). **:** Chuing: Tang: hoik puing: baox puing:, te: pa: kawg nawh tix meeing (meeing:)? hoik nyao: puing: uik, kah ang: baox krox puing: Yex Yung: rau. 春胆射呀，射呀，背着的一筒箭都射完了，也没能把叶永射下来。 *Chuing Tang shot arrow after arrow, and the quiver of arrows he carried on his back was soon used up, but he had still not brought Yeix Yung down.*

meeing ting [mēeing dīng] /mɯ̰ŋ tiŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 下果藤, 亚奔波（傣） *xià guǒ téng, yà bēnbō（Dǎi ） Gouania yeptostachya.* ☞ sidah liu: [*syn.*].

meu [mē] /mɤ̰/ *vt.* ခွဲ–၊ ပိုင်း–၊ ခြား– 分 *fēn* portion out, divide up. **:** meu nex. အသားကို ခွဲထားတယ်။ 分肉。 *divide up meat (into portions).* | meu taux. ဟင်းသီးဟင်းရွက်ကို ခွဲထားတယ်။ 分菜。 *portion out vegetables.* /*f*9/

meux to: [mex dou] /mɤʔ to/ *n.* လက်သမားသုံးခဲတံ 墨斗 *mòdǒu* carpenter's ink marker. ☞ dawng: meux [*syn.*].

meux tsix [mex zix] /mɤʔ tsiʔ/ *n.* မင်၊ မင်ရည် 墨汁 *mòzhī* ink (liquid). [Hox].

meug [meg] /mɤk/ ရေ[illegible]မှင်ကြောင်ထိုး– . /*f*7/

meug [mēg] /mɤ̰k/ **1** *n.* မှင် 墨 *mò* ink. **2** *n.* ခဲမည်း（လက်သမားသုံး） 弹墨线（木工用）*tánmòxiàn (mùgōng yòng)* chalkline (carpenter's tool). [Siam မိုရ်. mɯk$_5$ (← Hox (prim) mok) 'ink']. /*f*7/

meug khaox [mēg kaox] /mɤ̰k kʰauʔ/ *n.* ခဲတံ 铅笔 *qiānbǐ* pencil (lit. 'ink stick'). ☞ kamku, nammeug khaox, ching: pix [*syn.*]. [Siam မိုရ်. mɯk$_5$ (← Hox (prim) mok) 'ink' + Váx 'wooden'].

meung[1] [mēng] /mɤ̰ŋ/ **1** *n.* ပြည်နယ်၊ တိုင်း 地方, 地区 *dìfang, dìqū* land, place, area, region. **:** Meung Paraog. "ဝ"ပြည်နယ် 佤族地区。 *the Wa area.* **2** *n.* ရေ[illegible] 勐（旧时傣族地区的行政区划单位）*měng (jiù shí Dǎizú dìqū de xíngzhèng qūhuá dānwèi)* realm, kingdom, state (a traditional Shan administrative unit, from Tai [Shan] 'möng', now retained in many placenames). **:** Meung

Lam. လမ်ဒေသ 澜沧（旧称‘勐朗’） *Lancang, formerly known in Chinese as Meng Lang (lit. 'Lám's land', named after its founder Tax Lám)* ☞ haktiex ③ [*syn.*]. [Siam ᨾᨾᨿ$_4$ 'country, area']. /*f*0.1146/ /*f*3/

meung[2] [mēng] /mɯ̤ŋ/ *n.* မိန်း (မုန်း) "ဝ"လူမျိုးနာမည် 丁（天干第四位，用于计算日子） *dīng (tiāngān dì sì wèi, yòngyú jìsuàn rìzi)* 4th heavenly stem (used in counting days in calendrical 10-day cycle). /*f*0.1146/ /*f*3/

Meung Kien [Mēng Gīen] /mɯ̤ŋ kɛ̤n/ *np.* မုန်းကဲန်း 勐井（地名，在耿马县大寨乡） *Měngjǐng (dìmíng, zài Gěngmǎxiàn Dàzhàixiāng* Mengjing (a town in Dazhai district, Gengma county, Yunnan, China).

meung kreng meung phing: [mēng grēing mēng ping] /mɯ̤ŋ krɛ̤ŋ mɯ̤ŋ pʰiŋ/ *n.* မြေပြန့်ဒေသ 平原 *píngyuán* plain, flatlands.

Meung Kha: [Mēng Ka] /mɯ̤ŋ kʰa/ *np.* ရှိမုန် (မုန်းခ) 勐卡（原西盟县县城所在地） *Měngkǎ (yuán Xīméngxiàn xiànchéng suǒzàidì)* Ximeng (old town and former county seat), Ximeng county, Yunnan, China. [gróh grong Méng Kha].

meung blon: cing ci: [mēng nbloun jīng ji] /mɯ̤ŋ blon tɕiŋ tɕi/ *n.* စီးပွါးရေးနယ်မြေ 经济特区 *jīngjì tèqū* special economic zone.

Meung Man [Mēng Mān] /mɯ̤ŋ mɑ̤n/ *np.* မြန်မာနိုင်ငံ၊ ဗာမာနိုင်ငံ 缅甸 *Miǎndiàn* Myanmar, Burma.

Meung Meung [Mēng Mēng] /mɯ̤ŋ mɯ̤ŋ/ *np.* ယူနန်ပြည်နယ်ရှိစွမ်းကျန်းမြစ် 双江，勐勐（双江县县城所在地） *Shuāngjiāng, Měngměng (Shuāngjiāngxiàn xiànchéng suǒzàidì)* Shuangjiang (formerly also Mengmeng, Mengmengba, county seat of Shuangjiang county, Yunnan, China). ☞ Siblaung [*syn.*]. [gróh grong Méng Méng].

meung tax yiex [mēng dax yīex] /mɯ̤ŋ taʔ ʑiɛʔ/ *n.* ကိုယ့်တိုင်းပြည်၊ အမိနိုင်ငံ 祖国 *zǔguó* homeland, ancestral country, mother country. ☞ miex meung, cu: kawx [*syn.*].

meung tang: khriien: cao: [mēng dang krian jao] /mɯ̤ŋ taŋ kʰrian tɕau/ *n.* ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ 自治区 *zìzhìqū* autonomous region. ☞ tsi: tsi: chi: [*syn.*].

Meung Thai (Siiem: Thai:, Meung: Siiem: Luax) [Meng Tai (Siam Tai, Meng Siam Luax)] /mɤŋ tʰai, siam tʰai, mɤŋ siam luaʔ/ *np.* ထိုင်းနိုင်ငံ၊ ယိုးဒယား 泰国 *Tàiguó* Thailand.

Meung Noi [Mēng Nōi] /mɯ̤ŋ nɔ̤i/ *np.* မုန်းနွဲ 勐来（地名，在沧源县勐来乡） *Měnglái (dìmíng, zài Cāngyuánxiàn Měngláixiāng)* Menglai (town in Cangyuan county, Yunnan, China). [gróh grong Méng Nói].

meung Siyiex [mēng si yīex] /mɯ̤ŋ s.ʑiɛʔ/ *n.* <LI> ဝ□ □□ကောင်နိုင်ငံ၊ ကောင်းကင်ဘုံ၊ နိဗ္ဗာန် 天堂 *tiāntáng* heaven, paradise.

Meungse: (Meungsiie:) [Mēng Sei (Mēng Siie)] /mɯ̤ŋ se/ *np.* ခွန်းမင် (ကူမင်း) 昆明 *Kūnmíng* Kunming (capital city of Yunnan province, China). ☞ Khuing: Ming: [*syn.*]. [gróh grong Méng Siie].

meung yum [mēng yūm] /mɯ̤ŋ ʑṳm/ *n.* ငရဲ၊ သေမင်းနိုင်ငံ 地狱，阴间 *dì yù, yīn jiān* Hell, Hades (lit. 'death land').

meung raoma: [mēng rāo ma] /mɯ̤ŋ rɑ̤u ma/ *n.* <KHRIT> ဝ□ □□ကောင်နိုင်ငံ 天堂 *tiāntáng* Heaven (lit. 'sky land').

Meung Lam [Mēng Lām] /mɯ̤ŋ lɑ̤m/ *np.* လန်ချမ်း 勐朗（澜沧县县城所在地） *Měnglǎng (Láncāngxiàn xiànchéng suǒzàidì)* Lancang (formerly called Menglang, county seat of Langcang county, Yunnan, China). ['headman's field', fr. title tax lám (SNRMSML, p.139)]. [gróh grong Méng Lám].

Meung Ling: [Mēng Ling] /mɯ̤ŋ liŋ/ *np.* မုန်းလင် 缅宁（临沧的旧名） *Miǎnníng (Líncāng de jiùmíng)* Mianning (old name for town of Lincang, which is seat of government of Lincang district, Yunnan, China, including Wa-populated counties of Cangyuan, Gengma, Shuangjiang). ☞ Ling: Chang: [*syn.*]. [gróh grong Méng Ling daex Róub róm cé kaex hag tiex].

Meung Vax [Mēng Vax] /mɯ̤ŋ vaʔ/ *np.* "ဝ"အထူးဒေသ (၂)၊ "ဝ"ပြည်နယ် 佤帮 *Wǎbāng* Wa Special Region 2, Wa State.

Meung Hawx [Mēng Hox] /mɯ̤ŋ hɔʔ/ *np.* တရုတ်ပြည် 中国 *Zhōngguó* China. ☞ Congkawx [*syn.*].

Meung Ōu Co [Mēng Ōu Jōu] /Mɯ̤ŋ Ōu Tɕo̤/ *np.* <VH> ဥရောပ 欧洲 *Ōuzhōu* Europe. ☞ Teug Uyawpax [*syn.*].

meung: [meng] /mɤŋ/ *adv-pre.* <VH> အထူး 专门 *zhuānmén* specially, especially, exclusively. **:** Kix meung: tix pon chax. 他们专门摘茶。 *They pick tea exclusively.* ☞ nie blon:, nang (2), cuang meng [*syn.*]. [Hox ?]. /*f*0.0165/ /*f*10/

meuex[1] [meuix] /mɤiʔ/ *n.* ဝ□ ကျောက်မီးသွေး 煤 *méi* coal (carbon used as fuel). [Hox].

meuex[2] [meuix] /mɤiʔ/ **1** *n.* မှို 霉 *méi* mildew, mould (UK,US), mold (US). **2** *vs.* ဖားဥ□–၊ ဆွေး–၊ မှိုတက်– 霉 *méi* mildewed, mouldy (UK,US), moldy (US). ☞ hi:[2], moh[2] [*syn.*]. [Hox].

meuex[3] [meuix] /mɤiʔ/ *int.* အမေ့ (အံ့ဩသံ) 惊叫声 *jīngjiàoshēng* (exclamation of surprise) (?).

meuex khuang: [meuix kuang] /mɤi˥ kʰuaŋ/ *n.* <VH> ေ ျာက်မီးသွေးတွင်း (မိုင်း) 煤矿 *méikuàng* coal mine. ☞ dee kaoh meuex [*syn.*]. [Hox].

meuex thang: [meuix tang] /mɤi˥ tʰaŋ/ *n.* မီးသွေး 煤炭 *méitàn* charcoal. [Hox].

meuex chang: [meuix qang] /mɤi˥ tɕʰaŋ/ *n.* <VH> ေ ျာက်မီးသွေးစက်ရုံ 煤厂 *méichǎng* coal mine. [Hox].

Meue: [Meui] /mɤi/ *np.* မိန်း (ဘုံသုံးမိန်းခလေးအမည်) 妹, 梅（人名）*Mèi, Méi (rénmíng)* Meui (common girl's name). [Hox mèi 妹].

miah [miah] /miəh/ *v.* ေ (နှာချေ) (ဆတ်) 打喷嚏 *dǎ pēnti* sneeze. **:** Miah aux ka cai: mak kram. ကျန်တော်ရတ်သီးညှော်လို့ချေ (ဟတ်ချေး) ချင်တယ်။ 辣椒呛得我直打喷喷。 *I sneezed from the acrid smell of the (cooking) hot peppers.* ☞ oi:[3] [*syn.*]. /*f*10/

mia: (mya:) [mia] /mia/ *n.* တံတွေး 口水 *kǒushuǐ* saliva. **:** jaw mya:. တံတွေး 淌口水。 *salivate.* ☞ rahmmya: [*syn.*].

miag [mīag] /mi̤ak/ *vi.* ကြိုက်–၊ နှစ်သက်–၊ ယိမ်း– 喜欢吃, 好吃, 嗜 *xǐhuan chī, hǎochī, shì* like to eat, be partial to, have a weakness for, have as one's favorite food. **:** Aux kied miag ka taux in:. ကျွန်တော်ဒီဟင်းအရမ်းကြိုက်တယ်။ 我喜欢吃这种菜。 *I very much like to eat this vegetable.* | Jheeh nawh miag ka kuceu. သူ့ပါးစပ်ကအကုန်ကြိုက်တယ်။ 她的嘴什么都好吃。 *He has a taste for all kinds of foods.* | miag ka plai:. ဆန်အရက်ကိုကြိုက်တယ်။ 嗜酒。 *have a weakness for plai rice beer.* /*f*9/

miang [mīang] /mi̤aŋ/ **1** *n.* <LI> သူရဲ၊ ဝိညာဉ်၊ တစ္ဆေ 魂, 鬼魂（传统宗教）*hún, guǐhún (chuántǒng zōngjiào)* soul, spirit, ghost (in traditional animist religion). **:** Ia: tot tawm: mawh ia: miang, sox kiied cao: mawh sox vaw. ကိုယ့်ဥကိုယ်ပြန်ဆိတ်တဲ့ကြက်၊ ကိုယ့်သခင်ကိုယ်ပြန်ကိုက်ခဲ့ခြင်း နှစ်မျိုးစလုံးဟာဆိုးညစ်တဲ့သတ္တဝါတွေချည်းဘဲ။ 啄蛋的鸡是鬼鸡，咬主的狗是疯狗。 *A chicken who pecks her eggs is a devilish (accursed?) chicken and a dog who bites his master is a crazy dog.* **2** *int.* ကျိန်စာ၊ ဆဲရေးတိုင်းထွာသည့်စကားလုံး 见鬼（骂人的话）*jiàn guǐ (mà rén de huà)* (curse, swear word). **:** Miang maix khaing:! ေ ်ရဲ့သွားစမ်း 见你的鬼去吧！ *Go to the devil! To hell with you!* ☞ prix, tu:[2], mheen:[2], khwan:[1], khwan: ngao, ngao, phi:[1], sicax, singie, siawp[2], yak [ceu 1] [*syn.*]. /*f*0.0682/ /*f*9/

miaox khawx [miaox kox] /miau˥ kʰɔ˥/ *n.* <KAUNG,VH?> အညောက်ပေါက်၊ အပင်ပေါက်စ 苗棵 *miáo kē* shoot, seedling. [Hox].

miao: [miao] /miau/ **1** *n.* <BRIE?> ကြောင် 猫 *māo* cat. **2** မီးမီး (ကြောင်အော်သံ) 咪咪（猫叫声）*mī mī (māojiàoshēng)*.

miiet [miad] /miət/ **1** *n.* <KAX> ငါးမျှားချိတ် 鱼钩 *yúgōu* fishhook. **2** *vt.* <KAX> ငါးမျှား–၊ မျှား–၊ ငါးဖမ်း– 钓 *diào* fish (with a hook and line), angle. **:** hu: miiet kax. ငါးသွားမျှားတယ်။ 去钓鱼。 *go fishing.* ☞ met[1] [*var.*]. /*f*8/

Miien[1] [Mīan] /mi̤ən/ *np.* လားဟူ 拉祜族（佤族对拉祜族的称呼）*Lāhùzú (Wǎzú duì Lāhùzú de chēnghu)* Lahu (nationality). **:** Pa: Raog daog cex Miien. လားဟူယောနိုထောင့်က“ဝ”။ 佤族是拉祜族的戾角落。（澜沧、西盟一带的佤语熟语，过去佤族受拉祜族土司统治，被拉祜族看不起。）*Ba Ráog -- a corner of the vagina of the Lahu. (A saying of Wa in the Lancang Ximeng area, where Wa were under the thumb of a Lahu prince and looked down upon.)* ☞ Kawn: Miien [*syn.*].

miien[2] [mīan] /mi̤ən/ *cl.* အစိတ်၊ အပိုင်း 块 *kuài* (classifier for pieces) piece, chunk. **:** blauh tix miien. ေ ်ပုတ်တစ်စိတ် 一块粑粑。 *a bun, a piece of cake.*

miien (miien:) [mian (mīan)] /miən, mi̤ən/ **1** *vt.* ညှစ်–၊ ပုံထွင်း–၊ နိပ်နယ် 捏 *niē* pinch, squeeze. **:** miien: tiex klox mawh rieng pui. ရွှံ့စေးကိုလူပုံဖြစ်အောင် ပုံထွင်းမယ်။ 把黏土捏成人像。 *pinch clay into a human figure.* | Giex tom: kiien:, miien tom: sied. ခိုင်နေအောင်ကိုင်၊ ကျစ်လစ်နေအောင်နိပ်နယ်။ 握紧捏实。（紧握不放。）*Grasping firmly, squeezing tightly.* **2** *vt.* နှိပ်နယ်– 按摩 *ànmó* massage. /*f*0.0207/

Miien Vu [Mīan Vū] /mi̤ən vṳ/ *np.* ယိလူမျိုး (လားဟူစပ်) 彝族（佤族对彝族的称呼）*Yízú (Wǎzú duì Yízú de chēnghu)* Yi (nationality) (lit. 'straddling Lahu'?).

miien: me: [mian mei] /miən me/ *vs.* သပ်ရပ်–၊ ထင်ရှား–၊ နားလည်လွယ်– 有条有理, 清清楚楚 *yǒutiáoyǒulǐ, qīng qīng chǔ chǔ* orderly, clear. **:** Lox krai Sai: hoik miien: me: heue:. 老四说话已经有条有理了。

miiem [mīam] /mi̤am/ *n.* <KHAOX> ေ ်ဘက် 野茶, 酸茶 *yěchá, suānchá* wild tea, sour tea. **:** Kih Siiem: miiem pid. ရှမ်းဆားတောလက်ဘက်နဲ့ကပ်တယ်။ 傣族(洁白)的盐, 有黏性的酸茶。 *Salt white like the Dai and rich wild tea.* [Plang].

muih [muih] /muih/ **1** *vt.* <VH> ကြိုက်–၊ ချစ်–၊ မေတ္တာရှိ–၊ သဘောကျ– 喜欢, 爱 *xǐhuan, ài* love, like. **:** Aux daing: muih jhawm: maix nin:. ခင်ဗျား ရဲ့ကိုယ်ကျင့်စရိုက်ကို ကျွန်တော်တကယ်ကြိုက်တယ်။ 我很喜欢你这种性格。 *I really like a*

personality like yours. | muih kawx cia:. နိုင်ငံကိုချစ်တယ်။ 爱国家。 *love one's country.* | Siyoh (siyox?) moing lox kix yam sawm, grum rhawm muih kix yam naing. ထမင်းစားချိန်မှာ စကားများချင်များမယ်။ ဒါပေမယ့် စစ်တိုက်ချိန်မှာ စည်းစည်းလုံးလုံးနဲ့ အချင်းချင်းစောင့်ရှောက်တဲ့စိတ်ရှိတယ်။ *They may squabble at mealtime, but they are all united and caring in battle. (?) (lit. 'uneven-mouth-talk-they-when-eat, uniform-heart-love-they-when-battle')* **2** *va.* <VH> ချွေးလင့်–၊ စိတ်ရှိ– 爱, 渴望 *ài, kěwàng* like to, love to, hope that. **:** Aux muih maix baox tawx lai hoek ka tix tibawg. မင်းက ငါ့ဆီစာထပ်ရေးလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။ 我渴望你再给我来一封信。 *I hope that you will send me another letter.* | Ang: aux muih tix ta: chiux. ကျွန်တော်ဘောလုံးကစားချင်စိတ် မရှိဘူး။ 我不喜欢打球。 *I don't like to play ball.* ☞ moh [*var.*]. /*f*0.1053/

muih rhawm: [muih hrom] /muih rʰɔm/ *n.* ချစ်ခြင်း၊ မေတ္တာ 爱, 爱护 *ài, àihù* love.

mua [mūa] /mṵa/ *vs.* မီးရှို့–၊ မီးကျွမ်း–၊ လောင်–၊ မီးဟပ်– 焦 *jiāo* burn, scorch. **:** tong: mua daux ngu. 在火里烧焦。

muat [muad] /muat/ *n.* <SAUX> အနာ၊ အနာစိမ်း၊ သွေးစုနာ၊ ပြည်တည်နာ 疖子, 疮 *jiēzi, chuāng* small ulcer, boil, cancer, sore (need to resolve pronunciation). ☞ muad [*var.*]. /*f*10/

muat (muad) [mūad (muad)] /mṵat, muat/ **1** *n.* <SAUX> အနာ၊ အနာစိမ်း၊ သွေးစုနာ၊ ပြည်တည်နာ၊ ဖက်ခွက်နာ 疖子, 疮 *jiēzi, chuāng* small ulcer, boil, cancer, open sore. **:** Phan koe: dee saux, dee mat, dee plix mai: dee muat, ang pon tix pupi giex kraig ka taix pa ang singax heue. တစ်ကယ်လို့ထိခိုက်ရှနာတဲ့နေရာ၊ အဖုနဲ့အနာစိမ်းတွေမှာညစ်ပတ်တဲ့လက်နဲ့မစမ်းမကိုင်ရဘူး။ 如果（身上）有伤口、疼痛、肿痛之处，不能用不干净的手去摸、去抓。 *When you have aches, wounds, swellings and open sores, you may not touch or scratch them with dirty hands* **2** *n.* <SAUX> အနာစိမ်း 腮腺炎, 耳下淋巴腺炎 *sāixiànyán, ěrxià lìnbāxiànyán* mumps, the mumps (inflammation and swelling of parotid salivary glands). ☞ mod[2] [*var.*]. ☞ saux muat [ceu 1], saux tawt awh, saux kla: ia:, saux loi: kawn: peux [ceu 2] [*syn.*].

muah [mūah] /mṵah/ *n.* <KHAOX> ငှက်ပျောချ၊ တရုတ်ငှက်ပျော၊ ဂျပန်ငှက်ပျော 芭蕉，香蕉 *bājiāo, xiāngjiāo* plaintain, Chinese banana, Japanese banana (palm) (*Musa basjoo*).

muah Kaung: Ting: [mūah Gaeng Ding] /mṵah kaɯŋ tiŋ/ *n.* <KHAOX> ငြိုးတောင်းငှက်ပျော (မုန်းတိန်ငှက်ပျော) 孟定芭蕉 *Mèngdìng bājiāo* (a kind of plantain or banana, *Musa sp.*, lit. 'Mengding (Yunnan) plantain').

muah khaox [mūah kaox] /mṵah kʰauʔ/ *n.* <KHAOX> သဘော်ဂ 木瓜, 番木瓜, 马桑泡（果实长圆形, 可食） *mùguā, fānmùguā, mǎsāngpào (guǒshí chángyuánxíng, kě shí)* papaya (*Carica papaya*, large teardrop-shaped edible fruit). ☞ plix muah khaox, khaox muah khaox, khaox plaok ting (?), mak sang: phaw:, deung:, daung:[2], sivie[1] [*syn.*].

muah baux [mūah nbāex] /mṵah bạɯʔ/ *n.* <KHAOX> ငှက်ပျောသီး 香蕉 *xiāngjiāo* banana (*Musa acuminata, Musa x paradisiaca*, lit. 'fragrant plantain').

muah maox [mūah maox] /mṵah mauʔ/ *n.* <KHAOX> ငှက်ပျောကြိုး 藤芭蕉（一种野藤芭蕉, 果可食） *téng bājiāo (yīzhǒng yě téng bājiāo, guǒ kě shí)* ('vine plaintain', a wild vine with edible fruit, lit. 'rope/vine plantain').

muah num [mūah nūm] /mṵah nṵm/ *n.* <KHAOX> ငှက်ပျော 大芭蕉（果实个儿较大, 皮厚, 味甜） *dà bājiāo (guǒshí gèer jiàodà, pí hòu, wèi tián)* (a kind of plantain, large fruit , thick skin, sweet flavour, lit. 'root plantain'?).

muah sang: [mūah sang] /mṵah saŋ/ *n.* <KHAOX> ဆင်ခြေတောက်ငှက်ပျောသီး၊ ဆင်ငှက်ပျောသီး 象脚芭蕉（茎粗壮, 有果, 一般不吃, 杆可做猪食） *xiàngjiǎo bājiāo (jīng cū zhuàng, yǒu guǒ, yìbān bù chī, gān kě zuò zhūshí)* snow banana, elephant-foot plantain (*Ensete glaucum*, thick stalk, inedible fruit, stalk used as pig fodder, lit. 'elephant plantain'). ☞ jo:[2] [*syn.*].

muah ia: [mūah ia] /mṵah ʔia/ *n.* <KHAOX> ကြက်ငှက်ပျောသီး၊ ငှက်ပျောသီးအသေးမျိုး 小芭蕉（果细小, 味甜） *xiǎo bājiāo (guǒ xìxiǎo, wèi tián)* ('a banana with small thin fruit and sweet flavour, lit. 'chicken banana').

muag [mūag] /mṵak/ *v.* <KAB> ဖြတ်–၊ ဖြတ်ပစ်– 砍（歌谣用语） *kǎn (gēyáo yòngyǔ)* cut, cut off, sever (song vocabulary). **:** Lawm pon muag,mwag, ruag,rwag pon krai. 刀快了就能砍, 话是真的就敢说。

muan [muan] /muan/ စမ်းသပ်– . **:** Muan maix yuh pa tix ka mee: in. ခင်ဗျားဒီယမ်းကိုဘာလုပ်ဖို့စမ်းသပ်တာလဲ။ ☞ cheu [*var.*]. ☞ cheuk [*syn.*]. /*f*10/

muan [mūan] /mṵan/ *vt.* ပေ ကစား–၊ စ–၊ နောက်–၊ ပြောင်–၊ ကျီစား–၊ ကျီစယ်– 玩, 弄玩 *wán, nòngwán* play, play with, tease. **:** In: mawh kraung muan kawn: nyawm. ဒီဟာက ကလေးကစားစရာ။ 这是小孩玩的玩具。 *This is a child's plaything.* | **nieb muan** ဂရုမစိုက်၊ နမော်နမဲ့နိုင်၊

အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ *careless, reckless, frivolous (?)* ☞ mawn [*var.*]. /*f*10/

moe[1] [mōui] /mǫi/ *vi.* ထုံကျင်–၊ ညောင်းညာ– 抖、心慌 *dǒu, xīn huāng* tremble, shudder, shiver, quiver, quake. ☞ simoe [*var.*]. /*f*10/

moe[2] [mōui] /mǫi/ *n.* <KHAOX> လွန်းဖို၊ သစ်စေးဖို 天干果, 豆腐果（一种野果, 比水林果大, 成熟时呈红色, 味酸, 可食）*tiāngānguǒ, dòufǔguǒ (yīzhǒng yěguǒ, bǐ shuǐlínguǒ dà, chéngshú shí chéng hóngsè, wèi suān, kě shí)* chirauli nut, chironji (*Buchanania latifolia*, a deciduous tree in the cashew family, with an edible, tart fruit, bigger than embelia berries, red when ripe). **:** Sim: yhang: yhot sim: tot lhax moe, khun: khloe: lox khun: ih aing: lig. လူပ်ရမ်းနေတဲ့ ငှက်ရူးသစ်စေးဖိုစုပ်တဲ့ငှက်၊ လျှောက်ပြောတဲ့ယောကျ်ားဝက်ချေးစားတဲ့ယောကျ်ား။? 水点点雀啄天干果树叶，诳人的阿哥吃猪屎。 *The wagtail pecks at the leaves of the chirauli nut tree, a crazy-talking lad eats pig dung.* ☞ plix moe [*syn.*].

moe: [moui] /moi/ *n.* ပုစိန်၊ ရဲတင်း 斧头, 斧子 *fǔtóu, fǔzi* axe (ax), maul, pickaxe, hatchet, adze, mattock. **:** Moe: prim: ang: lai: jhauk, ceuk prim: ang: lai: pheuex. 旧斧不再箍，旧债不再还。（一九五七年佤族地区民主改革时出现的成语）*An old axe is no longer lashed, an old debt is no longer repaid. (A saying during 1957 Chinese land reform.)* ☞ moe: kawp, moe: lug, moe: thah, moe: vieh [*syn.*]. /*f*7/

moe: kawp [moui gob] /moi kɔp/ *n.* ပုဆိန်၊ ရဲတင်း 斧子（劈柴等用, 刀面较窄）*fǔzi (pī chái děng yòng, dāo miàn jiào zhǎi)* hatchet, axe, maul (narrow face, for splitting wood, lit. 'narrow axe'). ☞ moe:, moe: lug, moe: thah, moe: vieh [*syn.*].

moe: thah [moui tah] /moi tʰah/ *n.* ပုစိန်၊ ရဲတင်း 斧头, 斧子 *fǔtóu, fǔzi* adze, axe (ax), pickaxe, hatchet, mattock (lit. 'wood-cutting axe'). ☞ moe:, moe: kawp, moe: lug, moe: vieh [*syn.*].

moe: thui: [moui tui] /moi tʰui/ *n.* <CAG> တွင်ခုံ 刨子 *bàozi* plane (tool for shaving wood). ☞ thui: pao: [*syn.*].

moe: ciag [moui jīag] /moi tɕiak/ *n.* လက်သမားသုံး တံစည်း၊ ပဲခွပ် 锛 *bēn* adze, adz.

moe: saik [moui saig] /moi sac/ *n.* စိုး့ ဆောက် 凿子（较大的）*záozǐ (jiàodà de)* chisel, gouge (large, lit. 'gouging axe'). ☞ jhaik [*syn.*].

moe: saih [moui saih] /moi saih/ *n.* မိုးကြိုးသွား 雷楔（云南方言）（古代人用的新石器，如石刀、石斧之类）*léixiē* (a Neolithic stone chopper, which was regarded as a lucky charm when discovered, called called a 'thunder wedge' by Yunnan Han Chinese and 'thunder axe' also by Wa). ☞ pad[2] ② [*syn.*].

moe: lug [moui lūg] /moi lu̯k/ *n.* ပုစိန်၊ ရဲတင်း 斧头, 斧子 *fǔtóu, fǔzi* maul, axe (ax), pickaxe, hatchet, adze, mattock (lit. 'axe for splitting wood'). ☞ moe:, moe: kawp, moe: thah, moe: vieh [*syn.*].

moe: vieh [moui vīeh] /moi vɛ̯h/ *n.* ပုစိန်ကြီး (ပြား) 斧子（劈板子等用, 刀面较宽）*fǔzi (pī bǎnzi děng yòng, dāo miàn jiào kuān)* axe (ax), pick-axe, hatchet (broad face, used for splitting wood, lit. 'broad axe'). ☞ moe:, moe: kawp, moe: lug, moe: thah [*syn.*].

moeg[1] [mōuig] /mǫc/ **1** *n.* <LI> နတ်၊ တောနတ်၊ တောင်နတ် 社神, 土地神, 山神 *shè shén, tǔdì shén, shān shén* village spirit, nature spirit, tutelary god. **2** *n.* <LI> ဌာပနာ၊ ပုထိုး၊ စေတီ၊ နတ်ပူဇော်သောစင်၊ ယဇ်ပုလ္လင် 庙 *miào* shrine, temple. /*f*0.0429/ /*f*9/

moeg[2] [mōuig] /mǫc/ *vi.* [illegible] [illegible]သွား–၊ နေရာတကာသွား–၊ နေရာအနှံ့ 满地, 一地 *mǎndì, yídì* go everywhere, go all over the place, cover the whole place. **:** Moeg nghox piang tiex ka khrum: tix. အစေ့အနှံ့တွေနေရာအနှံ့ပြန့်ကြဲနေတယ်။ 洒了一地稻谷。 *Grain sprayed all over the place. (?)* /*f*0.0429/ /*f*9/

moeng [mōuing] /mǫŋ/ **1** *n.* ဇနီး၊ မယား၊ မိန်းမ၊ အမျိုးသမီး 妻子, 老婆 *qīzi, lǎopó* wife. **2** *vt.* အိမ်ထောင်ကျ–၊ လက်ထပ်–၊ ထိမ်းမြား–၊ စုံဖက်–၊ မင်္ဂလာဆောင်–၊ မိန်းမယူ– 娶, 讨 *qǔ, tǎo* marry (of a man only), take as wife. **:** moeng bun:. မိန်းမယူ။ 讨老婆。 ☞ mex [*ant.*]. /*f*0.0418/ /*f*4/

mhak gawng [hmag mgōng] /mʰak gɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX> သဲ–၊ တောင်သဲ 野鸡稗, 红稗（草本, 子实色红, 可做鸡食）*yějībài, hóngbài (cǎoběn, zǐshí sè hóng, kě zuò jīshí)* (herb, red seeds, can be used as chicken feed).

mhak siah [hmag siah] /mʰak siəh/ *n.* <KHAOX> [illegible]မြားသောသဲ၊ သဲအသေးအဖွဲ 小野鸡稗（草本, 果实成熟时呈红色）*xiǎoyějībài (cǎoběn, guǒshí chéngshú shí chéng hóngsè)* (herb,turns red when ripe).

mhak rawm: [hmag rom] /mʰak rɔm/ *n.* <KHAOX> သဲ–၊ ရေသဲ–၊ ပင်လယ်သဲ 水稗（草本, 生长在泥塘里, 可做饲料）*shuǐbài (cǎoběn, shēngzhǎng zài nítáng lǐ, kě zuò sìliào)* (herb, grows in bogs, used as fodder).

mhat [hmad] /mʰat/ *n.* ကန့်၊ ယမ်း 硫璜 *liú huáng* sulphur. /*f*8/

mhax [hmax] /mʰaʔ/ *v.* [illegible]–၊ (?) 舂（第一道）*chōng (dìyī dào)*.

mha:[1] [hma] /mʰa/ **1** *n.* <KAUNG:> မျိုးစေ့ 棵子, 苗棵 *kēzi, miáokē* stalk, stem (TT: 'seed'). **:** Mha: nghox in: sidaing: mhawm:. ဒီစပါးမျိုးစေ့အရမ်းကောင်းတယ်။ 这稻谷的棵子非常好。 *The stems of this rice are very good. (TT: This paddy seed (strain) is very good.)* **2** *n.* ဗီဇ 骨架, 架子 *gǔjià, jiàzi* frame, bone structure (?). **:** Kawn: lig in: sidaing: mhawm: mha:, ang: nyang tawng ka ting nawh sax? ဒီဝက်မျိုးအလွန်ကောင်းတယ်၊ ကြီးတဲ့အချိန်တော့မပြောတတ်ဘူး။ 这头猪的架子很好, 不知将来长大了怎么样? *This piglet has a very good frame, but you don't know what it will be like when it gets older. (TT: 'This hog breed is very good, but don't know how it will be like when it gets old.')* **3** *n.* ပုံစံ၊ ပုံ၊ အရောင်အဆင်း 外表, 样子 *wàibiǎo, yàngzi* appearance. **:** Mha: plai: in: daing: mhawm:, ang: tawng nawh nyawm ang: nyawm rawm:? ဒီအသီးအရောင်အဆင်း အရမ်းလှတယ်၊ သူ့အရည်ချိုမချိုလားတော့မသိဘူး။ 这酒的样子不错, 不知道好喝不好喝? *This plai rice beer has a very nice appearance, but one can't tell if it tastes good or not. (TT: The appearance of this fruit is very pretty, but one can't tell whether its juice will be sweet or not.)*

mha:[2] [hma] /mʰa/ *n.* နှီး၊ နှီးကြိုး 篾, 篾片 *miè, mièpiàn* bamboo strip. **:** mha: ox. ဝါးနှီးကြိုး 竹篾。 *bamboo strip.* ☞ maox mha: [*syn.*].

mha: kan: [hma gan] /mʰa kan/ *n.* ဖျာကိုယက်လုပ်သောဝါးနှီးကြိုး 扎边藤篾（扎簸箕、箩筐边儿等的藤篾条）*zā biān téng miè (zā bòji, luókuāng biānr děng de téngmiè tiáo)* bamboo basketwork (bamboo strips used for edging baskets, bamboo strainers, etc.).

mha: taing: [hma daing] /mʰa taŋ/ *n.* ယက်၍ရသောနှီးကြိုး 编篾 *biān miè* woven bamboo matting, bamboo basketwork. ☞ mha: jhat [*syn.*].

mha: jhat [hma nqad] /mʰa dʑʰat/ *n.* ပျဉ်ကြိုး၊ (ဖျာရက်သောကြိုး) 编篾 *biānmiè* woven bamboo matting, bamboo basketwork. ☞ mha: taing: [*syn.*].

mha: vien [hma vīen] /mʰa vɛ̰n/ *n.* နှီးကြိုး 扎篾 *zā miè* bundled bamboo strips (?).

mhang: [hmang] /mʰaŋ/ *n.* <KHAOX> ပေါက်ဝါး၊ ဝါးနီပါး 泡竹（可编席子等）*pāozhú (kě biān xízi děng)* thin-walled bamboo (*Pseudostachyum polymorphum*, used for weaving mats).

mhan: [hman] /mʰan/ *v.* ကံကောင်း–၊ ရုတ်တရက်ကံကောင်း– 赚, 走运（指获得东西或赚了钱）*zhuàn, zǒu yùn (zhǐ huòdé dōngxi huò zhuàn le qián)* have good fortune, have a windfall.

mhaux [hmaex] /mʰaɯʔ/ *n.* မီးပွတ်၊ မီးပူတိုက် 点火布（用来点火的碎布）*diǎnhuǒ bù (yòng lái diǎnhuǒ de suì bù)* tinder rag (bits of cloth used to start fires).

mhao [hmao] /mʰau/ *vt.* တလုတ်တည်းစား–၊ တကျိုက်တည်းကျိုက်– 大口地吃, 狼吞虎咽 *dàkǒu de chī, lángtūn hǔyàn* gulp down, swallow whole. **:** Ai Ka mhao plix an uik tix gum ngie. အိုင်ကားအဲဒီအသီးကို တလုတ်တည်းနဲ့စားလိုက်တယ်။ 岩嘎一口就把那个果子吃完了。 *Ai Ga ate that piece of fruit in one gulp.*

mhaik [hmaig] /mʰac/ *n.* သဲ 沙, 沙子 *shā, shāzi* sand. /*f*7/

mhaix kam: (mhaix gam:) [hmaix mgam] /mʰaiʔ gam/ *n.* <KAWNG> ပျ၊ ကျပ်ကောင် 糠虱, 粉螨 *kāngshī, fěnmǎn* mite (order *Acarina*, small or minute arachnids, often parasitic on animals and plants, infest stored grains, lit. 'grain husk louse', 'bran louse').

mhaix ia: [hmaix ia] /mʰaiʔ ʔia/ *n.* <KAWNG> ကြက်သန်း 鸡虱 *jī shī* chicken louse (*Menopon pallidum*) (?) or pigeon louse, *Lipeurus baculus* (?).

mhai:[2] [hmai] /mʰai/ *n.* <KHAOX,SAUX> 揉白叶, 水红木 *róu bái yè, shuǐ hóng mù Viburnum cylindricum*. ☞ khaox mhai:, khaox to: mhai: (?) [*syn.*].

mhai: [hmai] /mʰai/ **1** *n.* အမှတ်အသား၊ အချက်၊ လက္ခဏာ၊ သင်္ကေတ၊ 记号 *jìhào* sign, signal, symbol, mark. **:** In: mawh mhai:. ဒါကအမှတ်အသားပါ။ 这是记号。 *This is a sign.* | **mhai: pa daox pa am:** 神迹 *miracle, miraculous sign, wonder* **2** *vt.* အချက်ပြ–၊ အမှတ်အသားပြု–၊ မှတ်– 标, 标记, 画 *biāo, biāojì, huà* signal, give a sign, mark, draw. **:** mhai: ka nammeug khaox. ခဲတံနဲ့ မှတ်ထားတယ်။ 用铅笔标记号。 *mark with a pencil.* **3** *vt.* မှတ်မိ–၊ မှတ်ထား– 记住, 记得 *jìzhù, jìdé* remember, note. **:** Lhak Simaox Mhai: Tix Deuh Son Pui Tawx Ju Son Haktiex Vax. မှတ်ကျောက်တိုင်သည်၊ 'ဝ' နယ်မြေအတွက်အသက်ပေးဆပ်သောသူများအတွက်အမှတ်အသားဖြစ်သည်။ *Monument Erected in Memory of Those Who Gave their Lives for the Wa Nation.* [? Siam မှ၊ 'mark, sign']. /*f*0.0583/ /*f*4/

mhai: krax [hmai grax] /mhai kraʔ/ *n.* လမ်းဆိုင်ဘုတ်၊ လမ်းညွှန် 路标 *lùbiāo* road sign.

mhai: khrawt lox [hmai krod loux] /mʰai kʰrɔt loʔ/ *n.* ကွင်းစကွင်းပိတ် 括号 *kuòhào* parenthesis (sg.) parentheses (pl.) ( ). ☞ mhai: kriien, mhai: kriem [*syn.*].

mhai: toe: lox [hmai doui loux] /mʰai toi loʔ/ *n.* တုံးတို 连接号 *liánjiēhào* hyphen (-).

mhai: dia: lox [hmai ndia loux] /mʰai dia lo?/ *n.* ကော်မာ (、) 顿号 *dùnhào* comma (、).

mhai: dwan lox [hmai ndūan loux] /mʰai dṵan lo?/ *n.* စာချန်မှတ် 省略号 *shěnglüèhào* ellipsis mark (...).

mhai: cang: [hmai jang] /mʰai tɕaŋ/ *n.* စာရင်းမှတ် 记帐 *jìzhàng* keep the books, keep financial records, reckon accounts. ☞ sawn: cang: [*syn.*].

mhai: ceukaux lai [hmai jē gaex lāi] /mʰai tɕɤ̰ kaɯ? la̰i/ *n.* စာအုပ်အမည် 书名号 《》 *shūmínghào* book-title marks, guillemets (《》).

mhai: chawk [hmai qog] /mʰai tɕʰɔk/ *n.* ေမးခွန်း အမှတ်အသား 问号 *wènhào* question mark (?).

mhai: sakse: [hmai sag sei] /mʰai sak se/ *n.* သက်သေ၊ ထွက်ဆိုချက်၊ ထောက်ခံချက် 证明，证据 *zhèngmíng, zhèngjù* testimony, evidence, proof, witness, certification, approval. [mhai 'sign' (?Siam မံ၊ maay$_1$) + Siam သင်္ဃသေ, sak$_3$sei$_2$ 'proof' (cf Mán သက်သေ)].

mhai: simawd lox [hmai si mōd loux] /mʰai s.mɔ̰t lo?/ *n.* ေမာ်ဟော်၊ ပုဒ်မကြီး 冒号 *màohào* colon (:) (lit. 'sign of mentioning, sign of raising topic of discussion'?). ☞ mhai: voe, mhai: lhaong: lox [*syn.*].

mhai: shiao [hmai sīao] /mʰai s̱iau/ *n.* အစိုးရကြော်ငြာစာ၊ ဆောင်ပုဒ် 标语 *biāoyǔ* poster, government notice, slogan. ☞ piao: yi:, lai pao kuang ca: [*syn.*].

mhai: shiao lox [hmai sīao loux] /mʰai s̱iau lo?/ *n.* မျက်တောင်ဖွင့် မျက်တောင်ပိတ် (ကိုးကားဖော်ပြသောအမှတ်အသား) 引号 *yǐnhào* quotation mark (“ ”).

mhai: yaoh [hmai yaoh] /mʰai ʑauh/ *n.* အာမေဋိတ် အမှတ်အသား 惊叹号 *jīngtànhào* exclamation mark (!).

mhai: rieb lox sidawng: [hmai rīeb loux si ndong] /mʰai rɛ̰p lo? s.dɔŋ/ *n.* တုံးရှည် 破折号 *pòzhéhào* dash (—).

mhai: laux lox [hmai laex loux] /mʰai laɯ? lo?/ *n.* ပုဒ်ကလေး (အင်္ဂလိပ်အခေါ်–ကော်မာ) 逗号 *dòuhào* semicolon (，) (lit., 'pause mark'). ☞ mhai: laux tix vud [*syn.*].

mhai: lhaong: lox [hmai hlaong loux] /mʰai lʰauŋ lo?/ ☞ mhai: voe .

mhai: voe [hmai vēui] /mʰai vɤ̰i, mʰai vo̰i/ **1** *n.* <VM> “ဝ”စာရေးရာ အသုံးပြုတဲ့ (ः) အမှတ်အသား။ သံမြင့် (ဝိစ္ဆနှစ်လုံးပေါက်) 冒号(缅甸善伒文的紧音符号) *màohào ‘：’(Miǎndiàn shàn Wǎwén de jǐnyīn fúhào)* colon (:) (at end of syllable, marks clear, tense syllable register in Myanmar Wa orthography, lit. 'front sign', fr. Burmese name for tone mark ः) . **2** *n.* အင်္ဂလိပ်စာရေးရာ အသုံးပြုတဲ့ (ः) အမှတ်အသား။ 冒号 *màohào* symbol (:) from Latin script used in numerical expressions, e.g. time 1:15:23, bibliographical references (Yohan 3:16), or ratios (2:1). ☞ mhai: lhaong: lox (1), mhai: simawd lox (2) [*syn.*].

mhai: uik gumlox [hmai uig mgūm loux] /mʰai ʔuc gṵm lo?/ *n.* အစက် (စာကြောင်းဆုံးလျှင်အသုံးပြုသောအမှတ်အသား) 句号 *jùhào* full stop (UK) period (US) (.). ☞ mhai: dud [*syn.*].

mhaing:[1] [hmaing] /mʰaŋ/ **1** *vi.* ေတာင်းပန်–၊ တောင်းရန်း– 要, 要求；问，咨询 *yào, yāoqiú* ask, ask for, request, want. **：** Aux mhaing: tix hu:. ကျွန်မ သွားဖို့တောင်းပန်တယ်။ 我要求去。 *I requested to go.* | Sai: Khuat hoik mhaing: I: Nap an: num naox, riien kiex tix sang: prawng tix num in:. ဆိုင်ခွက်အီနပ်ကိုဟိုတစ်နှစ်ကတောင်းရန်းပြီးပြီ၊ သူတို့နှစ်ယောက်ဒီနှစ်မင်္ဂလာဆောင်မယ်ထင်တယ်။ 赛块去年已经向依娜求婚了，他俩可能今年要结婚了。 *Sai Khuad asked I Nab to marry him last year; they may get married this year.* **2** *vt.* အမိန့်ပေး–၊ ခိုင်း–၊ မှာ– 叫 *jiào* order, tell, command. **：** mhaing: nawh ing:. သူ့ကိုအိမ် ပြန်ခိုင်းပါ။ 叫他回家。 *tell her to go back home.* | Mhaing: miex aux aux hu: liag khaw: tix mag. အမေက ငါ့ကို ပေါက်ပြားသွားဝယ်ခိုင်းတယ်။ 我妈叫我去买把锄头。 *My mother asked me to go and buy a hoe.* | Mhaing: Ai: Seung tix sang: cao: shiang: ka aux. အိုင်ဆုန်းကျွန်တော့် ကိုဓါတ်ပုံရိုက်ခိုင်းတယ်။ 艾森要求给我拍照。 *Ai Séng asked to take a photograph of me.* **3** *vt.* ေမး–၊ မေးမြန်း– 问 *wèn* ask, inquire. **：** Ai Rai mhaing: Yex Meung ka krax, jao ang: nawh nyang: sax hoek kah. အိုင်ရိုင်းတစ်ခါမှမရောက်ဖူးလို့ယေ့မိန်းကိုလမ်းမေးတယ်။ 艾惹向叶门问路，因为他没有来过。 *Ai Rái asked Yeix Méng the way, because he hadn't been there before.* ☞ ploi:[3], nhaux, nhie:, cau[1] [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.0898/ /*f*4/

mhaing:[2] [hmaing] /mʰaŋ/ *n.* အထီး (ထီး) 公, 雄 *gōng, xióng* male animal. **：** moi mhaing:. နွားထီး 公牛。 *bull (male bovine)* ☞ ngha:[1] ① [*syn.*]. /*f*0.0898/ /*f*4/

mhok [hmoug] /mʰok/ *n.* ဦးထုပ် 帽子 *màozi* hat. /*f*6/

mhok kai: fang: [hmoug gai fang] /mʰok kai faŋ/ *n.* <VH> စစ်သုံးဦးထုပ် 军帽 *jūnmào* army cap. [hmoug 'hat + Hox gai fang 'liberation'].

mhok kraix [hmoug graix] /mʰok krai?/ *n.* ဖရဲသီးဦးထုပ် 瓜皮帽 *guā pí mào* Chinese-style woven-bamboo 'coolie hat', (lit. 'smeared hat', because the Wa would often smear it with oil to make it shiny).

mhok khri: [hmoug kri] /mʰok kʰri/ *n.* ဦးရစ်၊ နှဖူးစီး၊ သရဖူ 皇冠, 冠冕 *huángguān, guānyuǎn* crown, diadem (lit. 'gold hat').

mhok teun: [hmoug den] /mʰok tɤn/ *n.* အမိုးမရှိပဲ အရှေ့တွင်နေကာသောဦးထုပ် 遮阳帽 *zhē yáng mào* kind of broad-brimmed hat.

mhok dawng: hia: [hmoug ndong hyia] /mʰok dɔŋ ʑʰia/ *n.* ပျားအုံကဲ့သို့ဦးထုပ် 制服帽 *zhìfù mào* hat as part of uniform (?) (lit. 'bee-barrel hat').

mhok dieh [hmoug ndīeh] /mʰok dɛ̣h/ *n.* သက္ကလပ်ဦးထုပ် 毡帽, 礼帽 *zhān mào, lǐ mào* formal felt hat.

mhok cag [hmoug jāg] /mʰok tɕa̰k/ *n.* ခမောက် (一种童帽, 用各种颜色的布拼缀而成, 状如瓜皮帽) *(yīzhǒng tóng mào, yòng gèzhǒng yánsè de bù pīn zhuì ér chèng, zhuàng rú guā pí mào)* (kind of children's hat, made of many colors of material pieced together, in conical? hemispherical? shape of Chinese farmer's hat).

mhok cang: mao: [hmoug jang mao] /mʰok tɕaŋ mau/ *n.* သက္ကလပ်ဦးထုပ်တစ်မျိုး 礼帽 (毡子做成的) *lǐ mào (zhānzi zuòchéng de)* formal felt hat. [hmoug 'hat + jang mao < Hox].

mhok cuik [hmoug juig] /mʰok tɕuc/ *n.* ထိပ်တွင်ချည်လုံးကလေးရှိသော"ဝ"လူမျိုးသုံးဦးထုပ်တစ်မျိုး (一种帽子, 顶上小并有一个球形帽尖儿) *(yīzhǒng màozi, dǐng shàng xiǎo bìng yǒu yīgè qiú xíng mào jiānr)* (kind of hat, with pointed peak topped with with round ball).

mhok sing: [hmoug sing] /mʰok siɲ/ *n.* ဦးထုပ်တစ်မျိုး (一种帽子, 状如瓜皮帽, 一般用直贡呢制成) *(yīzhǒng màozi, zhuàng rú guāpímào, yìbān yòng zhígòngní zhìchèng)* (a kind of broad-brimmed hat, similar in shape to a Han farmer's hat, usually made of heavy canvas).

mhok hauk yung: [hmoug haeg yung] /mʰok hawk ʑuŋ/ *n.* သိုးမွေးဦးထုပ် 绒帽 *róngmào* wool hat.

mhok ux ia: [hmoug ux ia] /mʰok ʔuʔ ʔia/ *n.* ဦးထုပ်လျှာချွန်ချွန်နှင့်ဦးထုပ်တစ်မျိုး (一种童帽, 帽顶尖尖的) *(yīzhǒng tóng mào, mào dǐng jiān jiān de)* (kind of pointed children's hat, lit. 'cock's crow hat').

mhong: [hmoung] /mʰoŋ/ **1** *vt.* ကြား– 听见, 听 *tīngjiàn, tīng* hear. **:** Aux hoik mhong: lox yo nawh. သူ့အော်သံကို ကျွန်မ ကြားရတယ်။ 我已经听见了他的喊声。 *I heard him shouting.* | **mhong: lao pui** သူများပြောတဲ့ အတိုင်း 听说，据说 *it is said* **2** *vt.* နမ်း–၊ ရှု–၊ အနံ့ရ– 闻(用鼻子) *wén (yòng bízi)* smell. **:** Mhong: maix sioe: bhawng: patix? ဘယ်လိုမွှေးတဲ့အနံ့ရသလဲ။ 你闻到什么香味? *What nice smell do you smell?* **3** *vi.* ခံစား– 感觉到 *gǎnjué dào* feel, sense. **:** Hoek ka gah krax tix dauh, nawh mhong taug tix. လမ်းခွကိုရောက်တော့ သူမောမှန်းခံစားလာတယ်။ 走到路口，他觉得累. *When he arrived at the crossroads, he felt tired.* ☞ nghiiet, nhyiiet [*syn.*]. /*f*0.0873/ /*f*3/ [Cf. nghiad 'listen'.].

mhong: lox [hmoung loux] /mʰoŋ loʔ/ *vo.* အပြောခံရ– 挨骂, 挨批, 听议论 *āi mà, āi pī, tīng yìlùn* be scolded, be reprimanded, be criticised. [Cf. nghiad loux (nhyiad loux)].

mhu: mhai: [hmu hmai] /mʰu mʰai/ *vs.* မကြည်လင်– 模糊 *móhu* vague, blurry, blurred, hazy, indistinct. **:** Lai inkix mhu: mhai: ngie. 这些字很模糊。 *These letters are very blurred.* ☞ pliex[2], pupi, hi:[2] ③, vuvi[1] ③, vux vix [*syn.*].

mhu: mhai: praix [hmu hmai brāix] /mʰu mʰai prai̯ʔ/ နေမဝင်ခင်မြင်ကွင်း (ရာသီဥတု) 拂晓, 蒙蒙亮 *fú xiǎo, méngméng liàng* before dawn.

mhu: mhih [hmu hmih] /mʰu mʰih/ *vs.* ဝတုတ်ပြီးကိုယ်လုံးကြီး 又圆又胖 (指十来个月以内的幼儿的脸蛋儿) *yòu yuán yòu pàng (zhǐ shí lái gè yuè yǐnèi de youér de liǎn dànr).* **:** Kawn: nyawm an: mhu: mhih ngie. ဟိုကလေးဝတုတ်ပြီးကိုယ်လုံးလည်းကြီးတယ်။ 那孩子的脸蛋儿又 圆又胖。

mhu: mhix [hmu hmix] /mʰu mʰiʔ/ **1** *vs.* ကျုပ်–၊ ခဲ–၊ ရှုပ်ထွေး– 乱作一团，拥挤 *luàn zuò yītuán, yōngjǐ* crowded, bunched, tangled. **2** *vs.* ကျပ်–၊ ကပ်– 紧巴巴 *jǐn bābā* tight, clinging. ☞ mu: mhix [*var.*]. ☞ pu: phix, sikhox, sighox [*syn.*]. ☞ mhix [*mor.*].

mhu: mhi: [hmu hmi] /mʰu mʰi/ ပွတ်တိုက်ခြင်း၊ ပွတ်တိုက်– 和，揉 *hé ，róu.* ☞ mu: mhi: [*var.*].

mhu: mhi: mhu: mha:[1] [hmu hmi hmu hma] /mʰu mʰi mʰu mʰa/ **1** *vs.* မထင်မရှားဘူး၊ မှုန်ဝါးဝါး 密密麻麻 *mìmìmámá* tiny and close together, cramped (as of writing). **:** Lai pa pawd nawh uik mhu: mhi: mhu: mha:, ang: aux tie tawng. သူရေးတဲ့စာအားလုံးမထင်မရှားနဲ့ကျွန်တော်နားမလည် (မသိ) ဘူး။ 他的字写得密密麻麻, 我看不清。 *His writing is tiny and cramped and I can't understand it.* **2** *vs.* ဘုမသိဘမသိ၊ ဟိုယောင်ယောင်ဒီယောင်ယောင် 没有头绪 *méiyǒu tóuxù* without a clue, in a mess, disorderly, chaotic. **:** yuh kaing mhu: mhi: mhu: mha:. အလုပ်လုပ်တာဘုမသိဘမသိနဲ့။ 做事没有头绪。 *work in a disorderly way.*

mhu: mhi: mhu: mha:[2] [hmu hmi hmu hma] /mʰu mʰi mʰu mʰa/ *n.* <TOSAT> ပြေ့ားတူဝက်တူတိရစ္ဆာန် 獾, 猪獾, 沙獾 *huān, zhūhuān, shāhuān* badger (*Arctonyx collaris*).

mhaw [hmo] /mʰɔ/ *n.* ကြိတ်ဆုံ hand mill. **:** mhaw gaox yuh khaomun kah. ဆန်ကိုကြိတ်ပြီးမုန့်လုပ်တယ်။

mhaw: [hmo] /mʰɔ/ *v.* သတိထား–၊ အသေးစိတ်ကိုဂရုစိုက်– 仔细 *zǐxì* careful, with attention to detail. **:** mhaw: tix yuh. သတိထားလုပ် 仔细地做。 */f7/*

mhawng: [hmong] /mʰɔŋ/ *n.* ဆန်တိုဖူး၊ ဆန်မှုန့် 粉, 面 *fěn, miàn* flour, meal, powder. ☞ hee: ③, nghee:[1] ③, mawg[2] ①, mun[3], ngau[1] ①, ngaw[2], phawng: ① [*syn.*].

mhawng: nghoxca [hmong hngoux jax] /mʰɔŋ ŋʰoʔ tɕa˦/ *n.* ဂျုံမှုန့်၊ ဂျုံဆန်ကွဲ 面粉 *miànfěn* wheat flour. ☞ mawg nghoxca [*syn.*].

mhawng: mek [hmong meig] /mʰɔŋ mek/ *n.* ဆန်မှုန့်၊ ဆန်ကွဲ 碎米 *suì mǐ.*

mhawng: sidah [hmong si ndah] /mʰɔŋ s.dah/ *n.* ဆေးမှုန့် 药粉 *yào fěn.*

mhawng: vih [hmong vīh] /mʰɔŋ vi̤h/ *n.* ပေါင်ဒါ ? 百合粉 *bǎihéfěn* lily bulb (?) flour.

mhawn: [hmon] /mʰɔn/ *vt.* ခု–၊ ထောက်– 垫 *diàn* pad, prop. **:** Lang: lawh pheen:, mhawn: jaong ka khaox. စားပွဲလှုပ်နေတယ်။ သစ်သားစနဲ့စားပွဲခြေထောက်ကို ခုလိုက်။ 桌子摇晃, 拿木块垫它。 *The table rocks, prop up a leg with a wood shim.* */f9/*

mhawn: kiep [hmon giab] /mʰɔn kiəp/ *n.* ဖဝါး (ဖိနပ်) 鞋垫儿 *xié diànr* insole, inner sole (of shoe).

mhawn: kre: [hmon grei] /mʰɔn kre/ *n.* ထိုင်စရာအခင်း 坐垫 *zuòdiàn* cushion.

mhawn: gaong [hmon mgāong] /mʰɔn ga̤uŋ/ *n.* ပေါင်းအုံ 枕头 *zhěntou* pillow.

mhawn: bi: [hmon nbi] /mʰɔn bi/ *n.* အိပ်ရာအခင်း 褥子 *rùzi.*

mhawn: taix [hmon daix] /mʰɔn taiʔ/ *n.* လက်နှီး (မီးဖိုချောင်သုံး) 垫手布 (端锅时垫手的布) *diàn shǒu bù (duān guō shí diàn shǒu de bù)* potholder.

mhawn: rhawm: [hmon hrom] /mʰɔn rʰɔm/ *v.* နှစ်သိမ့်၊ ဖြေသိမ့်၊ ဖျောင်းဖျ၊ ချော့မော့– 安慰 *ānwèi* comfort. **:** Maix hu: mhawn: rhawm: nawh ha:. ခင်ဗျားသူ့ကို သွားနှစ်သိမ့်လိုက်အုံး။ 你去安慰他一番。

mhawm: [hmom] /mʰɔm/ **1** *vs.* ကောင်း– 好 (跟 '坏' 相对) *hǎo (gēn 'huài' xiāngduì)* good (in quality). **:** kraung mhawm:. ကောင်းသောပစ္စည်းများ 好东西。 *good things.* | Man: in: sidaing: mhawm:. ဒီပိတ်စ သိပ်ကောင်းတယ်။ 这块布很好。 *This material is excellent.* **2** *v (+ dix/tix).* ကောင်း– 好 (表示使人满意的性质在哪方面) *hǎo (biǎoshì shǐ rén mǎnyì de xìngzhì zài nǎ fāngmiàn)* good (explaining what quality gives one satisfaction) (?). **:** mhawm: tix gaig. ကြည့်ကောင်းတယ်။ 好看。 *good-looking.* | mhawm: tix nghiiet. နားထောင်လို့ကောင်းတယ်။ 好听。 *pleasant to listen to.* **3** *int.* ကောင်း ကျန်းမာလား။ 好 (问候身体健康) *hǎo (wènhòu shēntǐ jiànkāng)* Hello. How are you? Greetings! How are you doing? (a greeting, inquiring about someone's health). **:** Mhawm: maix liex! ခင်ဗျားနေကောင်းရဲ့လား။ 您好哇! *How are you doing?* **4** *adv,redup.* ကောင်း ကောင်း 好 (表示完成或达到完善的地步) *hǎo (biǎoshì wánchéng huò dádào wánshàn de dìbù)* good, nice, done (expressing completion or attainment of an objective). **:** hoik khre: mhawm:. ကောင်းကောင်းလေးပြင်ဆင်ထားပြီ။ 准备好了。 *All set. Ready.* | Ngawm mhawm:, khai: ex hui: phao:. ကောင်းကောင်းထိုင်၊ ငါတို့အစည်းအဝေးစပြီ။ 坐好吧, 咱们现在开会。 *Take your seats nicely, we're going to hold a meeting now.* **5** *int.* ကောင်းပြီ။ 好 (表示赞许、同意等语气) *hǎo (biǎoshì zànxǔ, tóngyì děng yǔqì)* O.K., good, fine (expressing approval or agreement). **:** Mhawm:, yuh nin: heue:! ကောင်းပြီ။ အဲဒီအတိုင်းလုပ်ကြမယ်။ 好, 就这样吧! *O.K., we'll do it that way.* */f0.6949/ /f3/*

mhawm: grang [hmom mgrāng] /mʰɔm gra̰ŋ/ *vs.* လှပ–၊ လှ–၊ ချောမော–၊ ချော–၊ ဆွဲဆောင်မှုရှိ 漂亮 (模样好) *piàoliang (móyàng hǎo)* pretty, attractive. **:** sidaing: mhawm: grang. အရမ်းလှတယ်။ 非常漂亮。 *very pretty.* ☞ brai: [*ant.*].

mhawm: mhiem: [hmom hmiem] /mʰɔm mʰɛm/ *vs.* ကောင်း–၊ အလွန်ကောင်း–၊ အရမ်းကောင်း– 好, 很好 *hǎo, hěn hǎo* good. ☞ mhawm: mhiiem: [*var.*].

mhawm: mhiiem: [hmom hmiam] /mʰɔm mʰiəm/ *vs.* ကောင်း–၊ အလွန်ကောင်း– 好, 很好, 好好地, 认真地 *hǎo, hěn hǎo, hǎohāode, rènzhēnde* good, do sth carefully. ☞ mhawm: mhiem: [*var.*].

mhawm: tix [hmom dix] /mʰɔm tiʔ/ *ph.* ကောင်း (သင့်) 该, 应该 *gāi, yīnggāi* should, worth doing. **:** In: kah mhawm: tix yuh, an: kah mhawm: tix yuh. ဒါလည်းလုပ်ဖို့ကောင်း (သင့်) တယ်၊ ဟိုဟာလည်းလုပ်ဖို့ကောင်း (သင့်) တယ်။ 这也该做, 那也该做。 *This one is worth doing. That one is also worth doing.*

mhawm: rhawm: (mhawmrhawm:, mhawmrhawm:) [hmom hrom] /mʰɔm rʰɔm/ *vs.* စိတ်ထားကောင်း–၊ ကြင်နာ–၊ ရက်ရော– 善良, 好心 *shànliáng, hǎoxīn* kind, good-hearted, of a generous spirit. **:** Nawh mawh pui mhawm: rhawm:

tikaux. သူဟာ စိတ်ထားကောင်းတဲ့ လူတစ်ယောက် ဖြစ်တယ်။ 他是一个好心人。 *He is a good-hearted person.*

mhix [hmix] /mʰiʔ/ *vs.* <VH?> သိပ်သည်း–၊ ထူထပ်– 密 *mì* dense. ☞ mhu: mhix, mu: mhix [*mor.*]. [Hox ?].

mhi:[1] [hmi] /mʰi/ *vt.* သုပ်၊ အသုပ် 拌 *bàn* mix, stir. **:** mhi: eep. ထမင်းသုပ် 拌饭。 *stir cooked rice.* ☞ pang:[3], tao ①, klao:[1], ku kuax, , khao: ①, kheu:, cao:[3], siguax, su: saoh ①, su: shiaoh [*syn.*].

mhi:[2] [hmi] /mʰi/ *v.* ပြေးလိုက်တန်း scamper, run (?). **:** Kawn nyawm klieh mhi: bing: yaong:. ကလေးတွေရွာနှဘေးနားပြေးလိုက်တန်း ကစားနေကြတယ်။ *The children are scampering around the village in play. (?)*

mhiem: [hmiem] /mʰɛm/ *vs.* ☐ ☐☐☐– 好, 很好 *hǎo, hěn hǎo* good.

mheet [hmeed] /mʰɯt/ *comb. form.* ယမ်း gunpowder. **:** kiex kawn: yuh nawh kah taix kah caong: tix, tawk paox mhaux mheet daux nyiex daux yaong:. သားအဖနှစ်ယောက်ခြေလက်နဲ့လျှောက်လုပ်ပြီးယမ်းတွေကိုရပ်ထဲရွာထဲပူထူစေတယ်။ (?) *they still did it (?) with their hands and feet (?), hit companions (?) tinder and ? in home and village.* | **maox mheet** စနက်တံ 引线 *fuse (on a bomb)* ☞ mhee: [*var.*]. ☞ nam siu [*syn.*].

mhee: [hmee] /mʰɯ/ *n.* <CAG> ☐☐☐ ☐ရေးပစ္စည်း၊ ယမ်းမှုန့် explosive? gunpowder? black powder?. **:** Pa: Raog Yaong: Soi: teei lawk ox sau: mhee: nad daux, mai: mad tai puih bun: kah moing lawk ox, toh kre: lawk ox kieh nawh mawh mawg ngu. *The Wa of Yaong Soi took sections of bamboo packed with gun powder tied cotton fluffed by women to the mouths of the bamboo sections, and pierced the bottoms of the bamboo sections, turning them into fire cannons (firebombs? rockets?).* | **sidah mhee:** ယမ်းဆေး၊ ဖောက်ခွဲရေးပစ္စည်း၊ ဒိုင်းနမိုက် 炸药 *explosives* ☞ mheet [*var.*]. /*f*10/ [Expanded text for Example 1].

mhee: pai: khaox [hmee bai kaox] /mʰɯ pai kʰauʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大白火草, 白千里光 *dà bái huǒ cǎo, bái qiān lǐ guāng Senecio nagensium.* ☞ mhee: pai: vad [*syn.*].

mhee: pai: ting [hmee bai dīng] /mʰɯ pai ṭɪŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大火草, 白牛胆, 毛老虎 *dàhuǒ cǎo, bái niú dǎn, máo lǎohǔ Inula cappa.* ☞ mee pai: [*syn.*].

mhee: pai: vad [hmee bai vād] /mʰɯ pai vạt/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大白火草, 白千里光 *dà bái huǒ cǎo, bái qiān lǐ guāng Senecio nagensium.* ☞ mhee: pai: khaox [*syn.*].

mheen:[1] [hmeen] /mʰɯn/ **1** *num.* ☐ ☐☐☐ 万 *wàn* ten thousand (10,000). **:** Awm: ex Kawn: Vax Pa: Raog in:, pa: ot daux Cung: Kawx koe: sam: sip mheen: ngie (30), pa: ot ka daux Meung: Man Meung: Thai: khawm: uik tee: koe: khawm: 70 mheen:, piang haktiex khawm: uik, ex tauk sang: koe: ngie tix yieh (100) mheen: khaing:. ကျွန်တော်တို့"ဝ"တွေတရုတ်ပြည်မှာသောင်းသုံးဆယ် (၃၀၀,၀၀၀) လောက်ပဲရှိမယ်၊ မြန်မာနိုင်ငံနဲ့ထိုင်းနိုင်ငံမှာသော်းခုနှစ်ဆယ်လောက် (၇၀၀,၀၀၀ရှိမယ်ထင်တယ်၊ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းလုံးမှာအားလုံးပေါင်းသောင်းတစ်ရာ (၁,၀၀၀,၀၀၀) လောက်ပဲရှိမယ်။ *There are about 300,000 of us Wa in China, there are probably another 700,000 in Myanmar and Thailand, for a total of 1,000,000 of us on earth.* **2** *cl.* <VH> ယွင် (တရုပ်ငွေတစ်ကျပ်) 元（人民币单位）*yuán (rénmínbì dānwèi)* yuan, RMB (currency unit of People's Republic of China). [Siam မိုဆ်, $mɯn_2$ '10,000']. /*f*0.0248/ /*f*5/

mheen:[2] [hmeen] /mʰɯn/ *n.* <LI> မိစ္ဆာ၊ မကောင်းဆိုးဝါး 鬼物（传统宗教）*guǐwù (chuántǒng zōngjiào)* demon, devil, monster, ghost, evil spirit. ☞ prix, tu:[2], khwan:[1], khwan: ngao, ngao, miang ①, phi:[1], sicax, singie, siawp[2], yak [*syn.*]. /*f*0.0248/ /*f*5/

mheem: [hmeem] /mʰɯm/ **1** *n.* <SIM:> အသိုက် （鸟）窝 *(niǎo) wō* nest. **:** mheem: sim:. ငှက်သိ☐ ☐鸟窝。 *bird's nest.* **2** *n.* <TOSAT> အသိုက်၊ လှောင်အိမ်၊ လှောင်ချိုင့်၊ တွင်း 窝 *wō* nest, lair, den, warren, burrow (animals). **3** *cl.* သိုက် 窝 *wō* nest, nestful (classifier). **:** sim: tix mheem:. ငှက်တစ်သိုက် 一窝鸟。 *a nest of birds.* **4** *v.* အသိုက်ဖွဲ့– 做窝, 使. . . 成窝状 *zuò wō, shǐ ...chéng wō zhuàng* nest, make a nest, make sth. into a nest shape. /*f*7/

T

ta [dā] /tạ/ *adv.* အားထုတ်၊ အသားကုန်၊ ကြိုးစားပမ်းစား 尽量, 大量 *jìnliàng, dàliàng* to the utmost, with great effort, as much as possible. **:** ta tix yuh. အားထုတ်ပြီးလုပ်။ 尽量做。 *do as much as possible.* | ta tix nyaux plai:. အသားကုန်အရက်သောက်။ 大量地喝酒。 *drink large quantities of blai rice beer.*

ta [dā] /tạ/ **1** *n.* ၂.၅ ကျင်ခန်ရှိသောအလေးချိန်ချိန်သောဝါးခွက် 'da 打', (竹筒做的量具，约装稻谷两斤半) *dǎ (zhútǒng zuòde liàngjù, yuē zhuāng dàogǔ liǎng jīn bàn)* a bamboo measuring tube, holding about 2.5 gīn of rice). **2** *cl.* ၂.၅ ကျင်ခန်ရှိသောအလေးချိန် 'da 打' *dǎ* a unit of volume equal to 2.5 gīn (ca. 1.25 liters) of rice, a 'quart'. **:** koi: tix ta. နှံစားတစ်ခွက် 一打小米。 *a 'da' bamboo tube of millet.*

tamomita [da mou mi da] /ta mo mi ta/ *n.* သာမိုမီတာ 温度表 *wēndùbiǎo* thermometer. [Eng.].

tak [dag] /tak/ *vt.* ဆွဲနှုတ်–၊ ခူးပစ်– 拔, 撕 *bá, sī* pull out, pull off. **:** tak rib. ပေါင်းပင်ဆွဲနှုတ်သည်။ 拔草。 *pull out weeds.* | tak lhax riex. ရင့်တဲ့အရွက်တွေကိုခူးပစ်လိုက်။ 撕下老的叶子。 *pull off old leaves.* ☞ tag[2] [*var.*].

tak ta: [dag da] /tak ta/ *n.* <SIM:> ငုံး၊ ခါ 鹧鸪 *zhègū* francolin, Chinese francolin (*Francolinus pintadeanus*, related to quails and partridges).

tak ta: ting [dag da dīng] /tak ta ṭiṇ/ *n.* <SIM:> ခါအကြီးမျိုး 环颈血鹧鸪 *huán jǐng xiě zhègū.*

tak tao (tag tao) [dag dāo (dāg dāo)] /tak tạu, tạk tạu/ *n.* ဝတ်ရုံဒီဇိုင်းကပ် 前襟 *qiánjīn* lapel, fold in front of garment where garment fastens shut.

tak teue: (takteue) [dag deui] /tak tɤi/ *vi.* ချိတ်–၊ တွဲလောင်းဖြစ်– 悬挂，吊 *xuánguà, diào* hang, be suspended. **:** Tak teue: nex ka gok. အသားကိုချိတ်မှာချိတ်ထားလိုက်။ 肉悬挂在钩子上。 *The meat was hanging on hooks.* | tak teue: tan:. ဟိုမှာချိတ် 吊在那里。 *hang there.*

tak yeue: [dag yeui] /tak ʑɤi/ *n.* ပုပ်၊ ပျက်စီး၊ နွမ်းလျ၊ နုံးချ၊ ယိုယွင်း၊ ဆုတ်ယုတ် 衰弱 *shuāiruò* decayed, run-down, in decay, in decline. **:** Nie saux nawh, tak yeue: ngie. သူအပြင်းဖျားဖျားပြီးနှုံးချနေတာပဲ။ 他病重, 身体衰弱。 *He is seriously ill and very run-down.*

tat [dad] /tat/ **1** *vt.* လှီး–၊ ဖြတ်–၊ ညှပ်– 截 *jié* cut. **:** tat khaox. သစ်ဖြတ်တယ်။ 截木头。 *cut wood.* | tat gawng: kaong: riah. ပေါ်ကပ်ပိုးဖြတ်ပြီး အမြစ်ကိုတူးမယ်။ 斩草除根。 *cut off the weeds and dig up the roots (eliminate a source of trouble).* **2** *vi.* ဖြတ်ပစ်– 断绝 *duànjué* cut off, break off. **:** Sinax kiex hoik tat tix dud. သူတို့နှစ်ယောက်ကြားပြတ်အောင်ဖြတ်ပစ်လိုက်ပြီ။ 他俩的关系已经断绝了。 *Relations have broken off between the two of them.* **3** *vt.* ဖြေရှင်း–၊ ဆုံးဖြတ်– 处理，解决，裁决，判决 *chǔlǐ, jiějué, cǎijué, pàn jué* deal with, solve. **4** *v.* တည်းဖြတ်– 整理, 编（文字）(?) *zhěnglǐ, biān (wénzì)* edit (text). **5** *vt.* ငွေပေးငွေယူရှင်းတန်း 定价，达成一致，约定好（时间等） *dìngjià, dáchéng yízhì, yuēdìng hǎo(shíjiān děng)* settle on a price, reach agreement. /*f*0.0119/ /*f*4/

tat rhawm: [dad hrom] /tat rʰɔm/ *v.* စိတ်ဆုံးဖြတ်–၊ တစ်ခုခုလုပ်ဖို့စိတ်အားကြီး– 决定 *juédìng* decide, resolve, set one's heart on, commit to doing sth.. **:** Nawh tat rhawm: tix kok pui hawt tix (10) kaux. သူ့နောက်လိုက်ဖို့လူ (၁၀) ယောက်ခေါ်ဖို့သူစိတ်ဆုံးဖြတ်ထားတယ်။ *He decided to call ten men to follow him.* | Khunhawkham ... hoik tat rhawm: tix, sonsang deeh taoh ka Danyelax. [Danyelax 6:14] ထိုစကားကိုကြားလျှင်၊ ရှင်ဘုရင်သည် အလွန်နောင်တရ၍ ဒံယေလကို လွှတ်ခြင်းငှါ စိတ်အားကြီးသဖြင့်၊ 王. . . 一心要救但以理。 *The king ... set his heart on rescuing Daniel. [Dan. 6:14]* ☞ ciex ting:, tiak tin [*syn.*].

tap[1] [dab] /tap/ **1** *vi.* အားစိုက်–၊ အားထုတ်– 使劲, 一个劲儿 *shǐjìn, yīgèjìnr* do with effort, exert oneself. **:** tap tix yuh. 使劲儿干。 *do with effort.* | tap tix tawx phon:. ကွင်းထဲကို မြေသြဇာတွေအားစိုက်ပြီးပို့– 一个劲儿地送肥。 *exert oneself in delivering fertiliser to the fields.* **2** *vt.* ဖျားနာ–၊ နာမကျန်း–၊ နေမကောင်းဖြစ်– 患(病), 害(病) *huàn (bìng), hài (bìng)* become ill. **:** tap kla: eet ngai:. မျက်လုံးမခံမရပ်နိုင်အောင်ပူစပ်– 害眼疔。 *have (be ill with) a malignant boil on the eye.* /*f*0.0124/ /*f*7/

tah[1] [dah] /tah/ *vt.* ချ– 撂, 卸 *liào, xiè* unload, put down. **:** tah khaox glawm:. ထမ်းပိုးချသည်။ 撂挑子。 *put down a load on a carrying pole.* | tah lhang:. ကုန်းနှီးချတယ်။ 卸下驮子。 *unload a packload.* /*f*5/

tah[2] [dah] /tah/ *vt.* ခွဲ– 劈 *pī* split. **:** Tah simaox (khaox) mawh phia:, dia: lug lin mawh ding:. ေ□ ျာက်တုံးကိုပျဉ်ဖြစ်အောင်ထုခွဲလိုက်၊ ရွှံ့စေးကိုထရံဖြစ်အောင်စီပါ။ 劈石头(树)成板, 砌土坯成墙。 *Split rocks (a log) to make a bench, cement terra cotta bricks to make a wall. (?)* ☞ lug[1] [*syn.*]. /*f*5/

tah[3] [dah] /tah/ **1** *vt.* ထုကြိတ်–၊ ထောင်း– 舂 *chōng* pound (rice, grain, to remove husks). **2** *vt.* <NGEEI:> တီး–၊ 弹, 敲, 打 *tán, qiāo, dǎ* strum, pluck, strike, beat, play (as a percussion or string instrument). **:** Aux tah ting: maix rhax lai awx. ကျွန်တော်ဂီတာတီးမယ်ခင်ဗျားသီချင်းဆိုနော်။ *I will play the ting banjo and you sing.* **3** *vt.* 打 *dǎ* call (on telephone). **:** tah maox rhiiem: hoek ka nawh. 打电话给她。 *call her on the telephone.* ☞ tauh[1] [*var.*]. [~ Hox (prim) dǎ 打 (?)]. /*f*5/

tah[4] [dāh] /tạh/ **1** *vs.* တာသွား–၊ ထိရောက်–၊ ထိမိ–၊ အကျိုးသက်ရောက်မှုရှိ– 灵验 *língyàn* efficacious, effective (as of predictions? potions? spells?). **2** *v.* ခိုင်လုံစေ–၊ သက်သေပြ–၊ သက်သေထူ– 证实 *zhèngshí* confirm, verify. /*f*5/

tah[5] [dāh] /tạh/ *vs.* ညီ–၊ ညီညီညာညာစီထား– 匀、均匀 *yún, jūnyún* even, evenly distributed. ☞ tauh[2] [*var.*]. /*f*5/

tax[1] [dax] /taʔ/ **1** *n.* ဖိုးဖိုး၊ အဖိုး 祖父，爷爷，外祖父，公公 *zǔfù, yéye, wàizǔfù, gōnggong* grandfather, grandpa (coll.). **2** *n.* အဖိုး၊ ဘကြီး၊ ဦးကြီး 老人，老爷爷（对年老男子的尊称） *lǎorén, lǎoyéye (duì niánlǎo nánzǐ de zūnchēng)* elder, elderly gentleman (term of respect). ☞ tax kuad [*syn.*]. ☞ yiex [*ant.*]. /*f*0.0935/ /*f*6/

tax[2] [dax] /taʔ/ *v.* ေ□ □□ထွက်–၊ ရောင်းရ– 卖掉 *màidiào* sell, be sold. **:** Ia: viex nawh hoik tax. သူယူလာတဲ့ ကြက်တွေရောင်းလို့ကုန်ပြီ။ 他拿来的鸡卖掉了。 *The chickens he brought have been sold.* /*f*0.0935/ /*f*6/

tax[3] [dax] /taʔ/ *vt.* စီး– 搭(车) *dā (chē)* ride in (vehicle). **:** sang tax cheu: cie maix hu:. ခင်ဗျားကား စီးသွားချင်တယ်။ 想搭你的车走。 *I want to go in your car.* ☞ brug, ngawm ② [*syn.*]. [Hox dā 搭]. /*f*0.0935/ /*f*6/

tax[4] [dax] /taʔ/ *vt.* အတူတူသွား–၊ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်– 搭配 *dāpèi* go together with, be coordinated. [Hox dā 搭 ?]. /*f*0.0935/ /*f*6/

tax kon [dax gōun] /taʔ kọn/ *n.* <BEEN,PRIM:> လက်ထောက်သူကြီး၊ ဒုတိယခေါင်းဆောင် 布金, 布睑(从傣语 pu5 kian6)(旧时头人名称, 负责村寨生产、行政事务) *bùjīn, bùjiǎn (jiùshí tóurén míngchēng, fùzé cūnzhài shēngchǎn, xíngzhèng shìwù)* deputy headman (in charge of production, village administration). ☞ kon [*syn.*]. ['elder' + Siam kian$_6$ 'tribe' (abbrev. of pu$_5$ kian$_6$ 'tribal chief, district head')].

tax kie: [dax gie] /taʔ kɛ/ *n (np?).* <BEEN,PRIM:> လက်ထောက်သူကြီး 二伙头（旧时头人名称, 协助大伙头、布金等头人办事） *èr huǒ tóu (jiù shí tóu rén míngchēng, xiézhù dà huǒ tóu, bùjīn děng tóu rén bànshì)* right-hand man to headman and deputy headmen.

tax kuad [dax gūad] /taʔ kụat/ *n.* လူကြီး၊ အသက်ကြီးသောသူ 老人 *lǎorén* old person, senior citizen. ☞ tax[1] ② [*syn.*].

tax kuad kawm: [dax gūad gom] /taʔ kụat kɔm/ *n.* ခါးကုန်းသောအဘိုးကြီး 老人（弓腰驼背的） *lǎorén (gōng yāo tuó bèi de)* hunched old man.

tax krawx [dax grox] /taʔ krɔʔ/ *n.* <BEEN,PRIM:> သူကြီး၊ အကြီးအမှူး၊ □ ကြီးအကဲ 火头, 大伙头（旧时头人名称, 负责祭祀） *huǒ tóu, dà huǒ tóu (jiù shí tóu rén míngchēng, fùzé jìsì)* chief headman, chief (in charge of sacrifices). ☞ krawx [*syn.*]. [tax 'elder' + Mán gro[53] 'headman?'].

Tax Guah Yiex Lih [Dax Mguah Yīex Līh] /Taʔ Guah ʑịɛʔ Lịh/ *np.* ေ□ါက်ဖွားလာတဲ့"ဝ"အဘိုးကြီးနဲ့ထွက်ပေါ်လာတဲ့"ဝ"အဖွားကြီး 元祖父‘孵化’，始祖母‘出’(佤族的始祖，也作 Yīex Mguah Dax Līh 元祖母‘孵化’，始祖父‘出’) *Yuánzǔfù Fūhuà, Shǐzǔmǔ 'Chū' (Wǎzú de shǐzǔ, yě zuò 'Yīex Mguah Dax Līh', Yuánzǔmǔ Fūhuà, Shǐzǔfù 'Chū')* Grandfather 'Hatch' and Grandmother 'Come out' (legendary progenitors of the Wa people, who also appear as Yīex Mguah Dax Līh 'Grandmother 'Hatch' and Grandfather 'Come out'). **:** Tax Guah Yiex Lih kawn: Vax hoik dawk koe: ka piang haktiex. ေ□ါက်ဖွားလာတဲ့"ဝ"အဘိုးကြီးနဲ့ထွက်ပေါ်လာတဲ့"ဝ"အဖွားကြီးကမ္ဘာကြီးပေါ်မှာရှိနှင့်ပြီးသားပဲ။ *Grandfather 'Hatch' and Grandmother 'Come out' and the Wa people had long since been on the earth.*

tax prawng [dax brōng] /taʔ prọ̀ŋ/ *n.* <BEEN,PRIM:> တိုက်သူကြီး၊ ရှာသူကြီး၊ □ □□□စီရင်သောသူ 管事, 调解者, 判决者（旧时头人名称, 负责司法） *guǎnshì, tiáojiězhě, pànjuézhě (jiù shí tóu rén míngchēng, fùzé sīfǎ)* headman (in charge of resolving disputes). ☞ cao: prawng [*syn.*].

Tax Phax Cao [Dax Pax Jāo] /Taʔ Pʰaʔ Tɕạu/ ☞ Tax Pha: Cao: .

Tax Pha: Cao: [Dax Pa Jao] /taʔ pʰa tɕau/ **1** *n.* <LI,VAD> ဘုန်းတော်ကြီး 神, 佛, 菩萨, 活神仙, 活

佛 *shén, Fó, Púsà, huó shénxiān, huófó* god, Buddha, Bodhisattva, living Buddha. **2** *np.* <BEEN> ဖား ကျောက်ဘုန်းတော်ကြီး 搭帕召，（人名，清朝咸、同年间，有一批属于密宗教派的佛教僧人，从大理一带来到阿佤山传布佛教，有的并且暗中从事反清活动。他们在阿佤山区推行政教合一的体制。有的僧人在站稳脚跟后，便自称帕召，即活佛，实际上也就是当地的统治者。）*Dāpàzhāo (rénmíng)* Tax Pha Cao, name of one or more late 19th-century Wa and Han Tantric Buddhists, some from Dali area, active among Wa, included in a triad pantheon of Wa deities, along with Li Dingguo (1600s) and Wu Shangxian (1700s). ☞ Tax Phax Cao [*var.*]. ☞ pha: cao: [*syn.*]. [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

tax du [dax ndū] /taʔ dṵ/ *n.* အဘိုး၊ အဘေး၊ ဘိုးဘေးစဉ်ဆက် 曾祖父, 祖先 *zēngzǔfù, zǔxiān* great-grandfather, ancestor.

tax du yiex luan [dax ndū yīex lūan] /taʔ dṵ ʑiɛʔ lṵan/ *n.* ဘိုးဘွားစဉ်ဆက် 祖先 *zǔxiān* ancestor.

tax naw: [dax nong] /taʔ nɔŋ/ *n.* <BEEN> ေ□ □□ ကြီးဘက်အမျိုး (မင်္ဂလာဆောင်ချိန်တွင်မရှိမဖြစ်လိုအ□□ သည်) 男亲家 *nán qìngjia* male in-laws (?).

Tax Cao: Tie: [Dax Jao Die] /taʔ tɕau tɛ/ *np.* တာ့ ကျောက်တဲ 尼那(人名, 自称召代，意即创世主) *Ní Nà (rénmíng, zìchēng Zhāo Dài, yì jí chuàngshìzhǔ)* Wa leader in 1940s-50s, originally Nyí Nab of Yaong Rái village; took the name Cao Tie, or 'Master of Creation', and promoted a Buddhist syncretic religion; collected taxes in W. Cangyuan area; claimed to turn fungi into guns and pebbles into bullets. **:** Bhieh tiex gawng kah lhiex deeih gaih, phawng: meung ot kahTax Cao: Tie:. ေ□□□ ပြိုန်မိုးကြောင့်တောင်ပြိုတယ်၊ တာ့ ကျောက်တဲကြောင့်ရွာမှုန်မှုန်ကျေတယ်။ 山土崩于反常雨，地方毁在召代言。 *The mountain soil caves in with an abnormal rain, the earth crumbles with the talk of Cao Tie.* ☞ Tax Ca: Tie: (?) [*var.*]. ☞ Cao: Tie: [*syn.*]. [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

tax yiex miex keeing: [dax yīex mīex geeing] /taʔ ʑiɛʔ mɛ̤ʔ kɯɲ/ *n.* လူကြီးမိဘ၊ ဘိုးဘွားမိဘ 父老 *fù lǎo* elders.

tax riied [dax rīad] /taʔ rḭət/ *n.* <BEEN,PRIM:,TIEX> သူကြီး၊ အကြီးအကဲ 百长(旧时头人名称, 负责军事) *bǎizhǎng (jiù shí tóurén míngchēng, fùzé jūnshì)* headman (in charge of military affairs, lit. 'rhinoceros elder', term formerly used in Yanshuai area). ☞ cao: pak [*syn.*].

tax lam [dax lām] /taʔ lạm/ *n.* <BEEN,PRIM:> လက်ထောက်အကြီးအကဲ၊ လက်ထောက်အကြီးအမှူး၊ လက်ထောက်သူကြီး 朗家, 郎家（旧时头人名称, 负责村寨事务, 傣族土司管理山区民族的联络官） *lǎngjiā, lángjiā (jiùshí tóurén míngchēng, fùzé cūnzhài shìwù)* deputy headman (in charge of village affairs), originally served primarily as Wa-Tai or Wa-Chinese interpreter (check!). ☞ lam[2] ② [*syn.*]. [tax 'elder' + Siam X 'ambassador'].

tax lhek [dax hleig] /taʔ lʰek/ *n.* ပန်းပဲဆရာ၊ ပန်းပဲဖို 铁匠 *tiějiàng* blacksmith, smithy. ☞ cang lhek [*syn.*]. [tax 'elder' + Siam lek[5] 'iron'].

tax fux [dax fux] /taʔ fuʔ/ *vt.* ဖြေ–၊ ပြန်ဖြေ– 答复 *dáfù* answer, reply.

ta:[1] [da] /ta/ *vs.* တဝက်တပျက်ခြောက်–၊ တစိတ်တဒေသခြောက် 半干 *bàn gān* half-dry, half cured, partially dried out. **:** Nghox inkix taug ta: ngie, ang: nyang kroh te: te:. ဒီစပါးတွေ တဝက်တပျက်ပဲခြောက်သေးတယ်။ အနှံ့မခြောက်သေးဘူး။ 这些稻谷才半干, 还没有干透。 *This rice grain is only half dried out, it still not thoroughly dry.* ☞ da: [*mor.*]. /*f*0.0537/

ta:[3] [da] /ta/ *vt.* ကစား– 打(球), 玩 *dǎ (qiú), wán* play (a sport). [Hox]. /*f*0.0537/

ta: kang: [da gang] /ta kaŋ/ *v.* <VH> ခွန်အားစိုက်ထုတ်လုပ်– 大干 *dàgàn* work energetically, go all out, make an all-out effort. [Hox].

ta: pang: nong: yiex [da bang noung yiex] /ta paŋ no ŋ yiɛʔ/ *phr.* စိုက်ပျိုးရေးနည်းလမ်းကြောင်းကြီး 大办农业 *dà bàn nóngyè* going in for agriculture in a big way.

ta: phi: phang: [da pi pang] /ta pʰi pʰaŋ/ *n.* ေ□□□□ ခြင်း၊ အပြစ်ရှာခြင်း 大批判 *dà pīpàn* mass criticism.

ta: ting: hua: [da ding hua] /ta tiŋ hua/ *vo.* ေ□□–၊ ဖုန်းဆက်– 打电话 *dǎ diànhuà* call on the telephone, telephone, make a telephone call. ☞ tah maox rhiem [*var.*].

ta: tui: [da dui] /ta tui/ *n.* အဖွဲ့ကြီး၊ စစ်တပ် 大队 *dàduì*.

ta: tui: cang: [da dui jang] /ta tui tɕaŋ/ **1** *n.* <VH> စစ်ခေါင်းဆောင် 大队长 *dàduìzhǎng* regimental commander (military rank). **2** *n.* <VH,PRIM:> ကုန်ထုတ်လုပ်ရေးမှူး 大队长 *dàduìzhǎng* production brigade chief (post in former Chinese farm organisation system). [Hox].

ta: tsi: bao [da zi bao] /ta tsi bao/ *n.* ကြော်ငြာစာလုံးကြီး 大字报 *dàzìbào* big-character poster.

Ta: Cai: [Da Jai] /ta tɕai/ **1** *np.* တာ့ကျိုက် (ယူနန်ပြည်နယ်မှဒေသတစ်ခုနာမည်) 大寨（地名, 在云南省耿马县）*Dàzhài (dìmíng, zài Yúnnánshěng*

Gěngmāxiàn) Dazhai (a Wa village on the Nanding R. in northern Gengma county, Yunnan, China). **2** *np.* တာ့ကျိုက် (စန်းရှီးနယ်မှမြို့နာမ□]) 大寨（地名, 在山西省）*Dàzhài (dìmíng, zài Shānxīshěng)* Dazhai (a town in Shanxi province, China, which was held up as a model of socialist self-reliance during the Cultural Revolution, 1966-1976). [Hox].

ta: cix [da jix] /ta tɕiʔ/ *n.* <VH> ရိုက်–၊ တိုက်ခိုက်– 打击 *dǎjī* hit, strike, attack. [Hox].

ta: ceung: [da jeng] /ta tɕɤŋ/ *vo.* (□]ထိုး– 打针 *dǎzhēn* get (give) an injection, get a jab (U.K), get a shot (US). **:** Cao: sidah ta: ceung: ka aux. ဆရာဝန်ကျွန်တော့်ကို ဆေးထိုးတယ်။ 医生给我打针。 *The doctor gave me an injection.*

Ta: Ching: [Da Qing] /ta tɕʰiŋ/ *np.* တာ့ချင်း (ဟေးလုံ့ကျန်းနယ်မှဒေသတစ်ခု) 大庆（地名, 在黑龙江省） *Dàqìng (dìmíng, zài Hēilóngjiāng shěng)* Daqing (major oil field in Heilongjiang province, China, held up as a model of industrial development during the Cultural Revolution, 1966-76).

ta: chiux [da qiux] /ta tɕʰiuʔ/ *vo.* <VH> (□□ □ ကစား– 打球 *dǎqiú* play ball. ☞ klieh plix [*syn.*]. [Hox].

ta: seung: max [da seng max] /ta sɤŋ maʔ/ *n.* <KHAOX> (□]ပုလဲပင် (?) 喜斑鸠菊, 大升麻 *Xǐ bānjiūjú, dàshēngmá* Himalayan (?) ironweed (*Vernonia esculenta*, a kind of fibrous vine? cf. kudzu., "xi' dove-chrysanthemum', big-rising-hemp'). [Hox].

ta: siox [da sioux (da siox)] /ta sioʔ, ta siɔx/ *n.* <VH> တက္ကသိုလ်၊ ကောလိပ် 大学 *dàxué* university, college. ☞ glhawk lhaong:, nyiex cawng glhawk lhaong: [*syn.*]. [Hox].

ta: siie: [da siie] /ta siɛ/ *n.* အကွ္ဆရာကြီး၊ စာလုံးကြီး 大写（指拼音字母的一种写法。如佤文的 A 、B 、C 等, 跟 '小写' 相对）*dàxiě (zhǐ pīnyīn zìmǔ de yīzhǒng xiěfǎ 。rú Wǎwén de A, B, C děng, gēn 'xiǎoxiě' xiāngduì)* capital (letter), upper case, majuscule.

ta: yao [da yāo] /ta ʑau/ *vs.* တဝက်တပျက်ခြောက်–၊ တစိတ်တဒေသခြောက် 半干（指柴火）*bàn gān (zhǐ chái huǒ)* half-dry, half seasoned (of firewood). **:** Khix in: taug ta: yao ngie. ဒီထင်းတဝက်တပျက်ပဲ ခြောက်သေးတယ်။ 这柴半干半湿的。 *This firewood is half-seasoned.* ☞ ta: yaw [*syn.*].

ta: yao: cing: [da yao jing] /ta ʑau tɕiŋ/ *np.* ကြီးမားသောရှေ့သို့ခုန်ခြင်း 大跃进 *dàyuèjìn* Great Leap Forward (1959) [AM; China's national economy is making a great leap forward. - (from Chinese-English Dictionary)].

ta: fong: so: [da foung sou] /ta foŋ so/ *n.* စပါးလေ့သောယက်တောင်ကြီး 大丰收 *dà fēngshōu* big bumper harvest.

tag[1] [dāg] /tạk/ **1** *adv.* <VM?> မယ်၊ လိမ့်မယ်၊ တော့မယ်၊ တော့မလို့၊ ခါနီး၊ ခါနီးဆဲဆဲ 将, 将要, 快要 *jiāng, jiāngyào, kuàiyào* going to, about to, will (future marker). **:** Pex tag tawng kix ka plix kix heue:. [Mathiex 7:16] သူတို့၏ လုပ်ရပ်ကတဆင့် သူတို့၏ သဘောကို သိလိမ့်မည်။ 凭着他们的果子、就可以认出他们来。 *You will recognise them by their fruits. [Mat 7:16]* **2** *adv-pre? va?.* <VM?> [ကြိယာ]ရမယ် (မဖြစ်မနေလုပ်ကိုလုပ်ရမယ်) 要, 必须 *yào, bìxū* must, have to (imperative). **:** Pex hoik mhong: lox pa deuh ah nin:, 'Maix tag moh pui paoxplawg paoxnyhawm: tix, mai: koeng ka pui pa koeng ka maix heue. [Mathiex 5:43] ကိုယ့်အိမ်နီးချင်းကိုချစ်လော့၊ ရန်သူကို□□□ုံးလော့ ဟူသောပညတ်စကားကိုသင်တို့ကြား ဘူးပြီ။ 你们听见有话说、『当爱你的邻舍、恨你的仇敌。』 *You have heard that it was said, 'You shall love your neighbor, and hate your enemy.' [Mat. 5:43]* ☞ dex ④ [ceu 1] [*var.*]. ☞ tag sang:, dex sang: [ceu 1] [*syn.*]. /*f*1/

tag[2] [dāg] /tạk/ ☞ tak .

tag sang (tag sang:) [dāg sang] /tạk saŋ/ **1** *adv-pre.* <VM?> မယ်၊ လိမ့်မယ်၊ တော့မယ်၊ နီးနီး၊ တော့မလို့၊ မယ့်ဆဲဆဲ (အနာဂတ်ကာလပြုဒ်) 将, 将要, 快要 *jiāng, jiāngyào, kuàiyào* going to, about to, will (future marker). **:** Aux hoik yaox Dawit pa mawh kawn: Yesie:, pui pa khaw: pa hawt rhawm: Aux, pa tag sang yuh alo Aux khawm: uik heue:. [Lai Kawncau 13:22] စိတ်နှလုံး၌ညီညွတ်သည်ဖြစ်၍ငါ့အလိုကိုပြည့်စုံစေမည့်သူ၊ ယေရှု၏သားဒါဝိဒ်ကိုငါတွေ့ရပြီ။ 我寻得耶西的儿子大卫、他是合我心意的人、凡事要遵行我的旨意。 *I have found in David the son of Jesse a man after my heart, who will do all my will. [Act. 13:22]* | Mawh kheu nan:, phan: nawh tang: yum: cao:, aux tag sang teei tix ih nawh, mai: keud yuh nan: daux rhawm: tix heue. ဒါပေမဲ့ (ဝံပုလွေကပြော□ □])သူ့ဘာသာသူသေရင်၊ ငါယူစားလိမ့်မယ်လို့စိတ်ထဲမှာစဉ်းစားထားတယ်။ *But [said the wolf], if he dies of his own accord, I plan to take and eat him, and think I will in my mind. (?)* **2** *va.* [ကြိယာ]ရမယ် 要, 必须 *yào, bìxū* must. **:** Jah ka yam an: Yesux jhi: kawncau Nawh khankix yaox, grawhgrawng: tag sang hu: Nawh ka veng Yerusaliem. [Mathiex 16:21] အဲဒီအချိန်ကစပြီး ယေရှုသခင်ကသူ့ဂျေရုစလင်ကိုသွားရတော့မယ်လို့တပည့်သာဝကတွေကိုပြတော်မူတယ်။ 从此耶稣才指示门徒、他必须上耶路撒冷去。 *From that time, Jesus*

began to show his disciples that he must go to Jerusalem. [Mat. 16:21] | Mai: Nawh Cao: jah tix gau ka kix, grawhgrawng: Kawn: kawn: pui tag sang kham: geu: tom: nie ceu. [Makux 8:31] လူသားတွေရဲ့သားတော်ဟာ ဒုက္ခဆင်းရဲတွေကိုခံစားရမယ်လို့စပြီးသွန်သင်ဆုံးမတော်မူတယ်။ 从此他教训他们说、人子必须受许多的苦。 *He began to teach them that the Son of Man must suffer many things. [Mar. 8:31]* ☞ dex sang: [*var.*]. ☞ tag, dex [*syn.*].

tab [dāb] /tạp/ *n.* <CAG> ကတုတ်၊ ခံတပ် 碉堡, 战壕, 壕沟 *diāobǎo, zhànháo, háogōu* bunker, trench, entrenchment, pillbox, fortress. /*f*5/

tab (tap)[2] [dab (dāb)] /tap, tạp/ **1** *v.* ရန်ဖြစ်–၊ တိုက်ခိုက်–၊ ဝှေ့– (နွားကြီး)၊ ခွပ်– (ကြက်)၊ ဂျင်ပေါက်– 打, 打架 *dǎ, dǎjià* fight, get in a fight (as of animals). **:** Tap moi paoxtix. နွားတွေတကောင်နဲ့တကောင် ဝှေ့နေကြတယ်။ 牛打架。 *The bulls are fighting with each other.* **2** *v.* ကစား–၊ ဆော့ကစား– 耍 (?) *shuǎ* play, perform. **:** Kawn: sox tap thiao:, kawn: miao: tap ceung:. ခြေးကလေးကပြီးဆော့ကစားနေတယ်၊ ကြောင်ကလေးသိုင်းကစားနေတယ်။ 小狗耍舞，小猫耍拳。(杂技表演。) *The puppies perform at dancing and the kittens perform at boxing. (?) (A variety show.)* **3** *vt.* ပေါက်–၊ ကစား– 抽打(指抽打陀螺) *chōudǎ (zhǐ chōudǎ tuóluó)* hit, spin (a top). **:** tap ghang:. ဂျင်ပေါက်တယ်။ 抽打陀螺。 *spin a top.* /*f*0.0124/ /*f*7/

tang [dāng] /tạŋ/ *conj.* <KAB> နှင့်၊ နဲ့ 连同, 与 *liántóng, yǔ* and, together with, including. **:** Ngaih tang sigun: (sigun), bun: tang simex. ဝါးကွင်းနဲ့ကြိမ်ကွင်း၊ မိန်းမနဲ့ယောကျ်ား 藤圈与脚箍，女人和男人。(男人和女人，就象藤圈和脚箍一样配套的东西。) *Bamboo hoops (?) and leg bands, women and men. (Women and men go together like bamboo hoops and leg bands.) (?)* ☞ kawm: [*syn.*]. [Siam တင်း taŋ$_4$ 'together with'].

tang peux tsi: [dāng bex zi] /tạŋ pɤʔ tsi/ *n.* ပရိုတင်းဓာတ် 蛋白质 *dànbáizhì* protein. [Hox].

tang praix [dang brāix] /taŋ prạiʔ/ *n?.* နိုင်ငံရပ်ခြား၊ ဒေသကွဲ၊ ပြင်ပ foreign land, different place, outside. **: pui tang praix** သူတစိမ်း၊ နိုင်ငံခြားသား၊ အပြင်လူ *stranger, foreigner, outsider* | Ox tang: plawng:, gawng tang: praix. တခြားအကိုင်းကဝါး၊ တခြားအရပ်ကတောင် 不是一节的竹子，不是一处的山。(异国［邦、族］他乡。) *Bamboo from a different section, a mountain in another place. (Something foreign.)* | Yix mawh simiang tang: praix loe: kaux. အရှေတိုင်းကတို့ဘုရင်သုံးပါးဟာ *We three kings of Orient are.*

tang tah [dāng dāh] /tạŋ tạh/ *v.* အစိပ်စိပ်အမွှာမွှာ (?) 叉开腿 *chākāi tuǐ* cross one's legs (?).

tang to [dāng dōu] /tạŋ tọ/ *n.* ကိုယ်စားလှယ် 代表 *dàibiǎo* representative, delegate. **:** tang to haktiex Vax. "ဝ"ပြည်နယ်ကိုယ်စားလှယ် 代表佤邦。 *representative from the Wa State.* ☞ tai: piao: [*syn.*].

tang:[1] [dang] /taŋ/ **1** *vt.* သယ်ဆောင်–၊ သယ်ယူ–၊ သယ်ပိုး–၊ သယ်ပို့–၊ ပို့ဆောင်– 驮, 驮运 *tuó, tuóyùn* carry (on beasts of burden, vehicles, etc.), transport. **:** tang: phon:. မြေသြဇာ သယ်ယူပို့ဆောင်တယ်။ 驮肥料。 *transport fertiliser.* | Khawng: Miien tang:, sang: Man don:. 有拉祜族的牲口来驮, 有缅甸的大象来运。(意为各民族兄弟都来帮助搬运。) *The Lahus' beasts of burden tote and the Burmans' elephants carry. (Describes cooperation among different ethnic groups.)* **2** *vt.* တည်–၊ ပြင်–၊ ဆင်–၊ ခင်း–၊ ကျင်း– 支, 架 *zhī, jià* prop up, set up, lay out, put down. **:** Ex tang: aw: yuh priex. အိုးတလုံးတည်ပြီးညစာချက်မယ်။ 咱们支锅做饭。 *We'll set up a pot and cook dinner.* ☞ piang[3], biang: [ceu 2] [*syn.*]. ☞ dang:[1] [*mor.*]. /*f*0.5277/ /*f*3/

tang:[2] [dang] /taŋ/ **1** *vs.* ကွာ–၊ ကွဲ–၊ ကွဲပြား–၊ ခြား– 不同 *bùtóng* different, separate. **:** Nawh tang: jhawm: khaing: paoxtix. သူ့အကျင့်က တခြားလူတွေနဲ့ကွာတယ်။ 他的性格和别人不同。 *His personality is different from other people.* | hu: tang: praix tang: klawng: heue. [Mathiex 21:33] အခြားသောပြည်သို့သွားလေ၏။ 往外国去了。 *went into another country. [Mat. 21:33]* | pui tang: kaux. အခြားတစ်ယောက် 别人。 *other people.* **2** *adv-pre.* တစ်ယောက်တည်း၊ သီးသန့်၊ အသီးသီး၊ ဘာသာ 各自 *gèzì* by oneself, separately, individually, on one's own. **:** Ex tang: ing: ka nyiex tix. ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် အိမ်ပြန်ကြမယ်။ 咱们各自回家。 *We will each go back home on our own.* | tang: lih pah chix. စွမ်းရည်အသီးသီးထုတ်ဖော်ကြ။ 各尽所能。 *from each according to his ability.* | tang: mawh cao: nyiex (tang: yuh cao: nyiex). ကိုယ်ဘာသာကိုအိမ်ရှင်လုပ်တယ်။ 当家作主, 独立自主。 *be master of one's domain, be independent and self-reliant.* | tang: keud tang: yuh. ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး။ 自力更生。 *rely on one's own efforts.* [Siam တ၊င်, taaŋ$_2$ 'different']. /*f*0.5277/ /*f*3/

tang:[3] [dang] /taŋ/ **1** *prep.* အစား၊ ကိုယ်စား၊ အတွက် 替 *tì* for, instead of , in place of, on behalf of. **:** Maix ca: krai lox tang: nawh. ခင်ဗျားသူ့ကိုယ်စားစကားပြောပေးပါ။ 你替他说说。 *You speak for him.* | Mhong: nawh lox tang: aux. ကျွန်မအစားသူ အဆူခံထိတယ်။ 他代我受责。 *He got scolded instead of me.* | Kieh pang: kat kuah tang: sivawng

mai kieh fang: kuah tang: nghoxca heue. [Yawbax 31:40] စပါးပင်အတွက် ဆူးပင်ပေါက်ပါစေ။ မုယောပင်အ တွက် ဗောရှပင်ပေါက်ပါစေ။ 愿这地长蒺藜代替麦子、长恶草代替大麦。 *Let briars grow instead of maize [wheat], and stinkweed instead of wheat [barley]. [Job 31:40]* **2** *vt.* ပေါင်–၊ အပေါင်ထား–၊ ခံဝန်စာချုပ်ထိုး–၊ ဂတိစာချုပ်ထိုး– 典当，抵押 *diǎndàng, dǐyá* pawn, pledge, hock (coll..), put up, place as collateral. [Hox dàng 当 (prim) ?]. /*f*0.5277/ /*f*3/

tang:[4] [dang] /taŋ/ *vi.* <KAUNG:> အစေ့အညောင့်၊ အညောင့် 出芽（一般指烟、辣椒等） *chū yá (yìbān zhǐ yān, làjiāo děng)* sprout (usu. referring to tobacco or chillis). **:** Simie mak kram sum: yix hoik tang:. စိုက်ထားတဲ့ ငရုတ်သီးစေ့တွေအညောင့် ထွက်လာပြီ။ 我们种的辣椒籽已经出芽了。 *The chilli seeds which we planted have sprouted.* /*f*0.5277/ /*f*3/

tang:[5] [dang (dāng)] /taŋ/ **1** *n.* ပါတီ၊ အဖွဲ့ကွဲ၊ ဂိုဏ်းဂဏကွဲ 党 *dǎng* party, faction, clique. **:** tang: cang: (tang cang). ပါတီဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ၊ ပါတီစည်းမျဉ်းစည်းကမ်း 党章。 *party constitution, party by-laws.* | tang: ci: (tang ci:). ပါတီစည်းကမ်း 党纪。 *party discipline.* | tang: kang: (tang kang). ပါတီလမ်းစဉ်၊ ပါတီမူဝါဒ 党纲。 *party programme, party platform* | tang: cu: tsix (tang cu tsi:). ပါတီဖွဲ့စည်းပုံ 党组织。 *party organisation.* | tang: chix. ပါတီအလံ 党旗。 *party flag.* | tang: tsi: pu:. ပါတီရုံးခွဲ 党支部。 *party branch office.* | tang: cong: tsi:. ပါတီခွဲအတွင်းရေးမှူး 党总支。 *party branch secretary.* | tang: feue: (tang fe:). ပါတီဝင်ကြေး၊ ပါတီရံပုံငွေ 党费。 *party dues, party operating funds.* | tang: ying (tang ying, tang yiien:). ပါတီဝ□□党员。 *party member.* **2** *np.* တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီ 党（指中国共产党） *Dǎng (zhǐ Zhōngguó Gòngchǎndǎng)* the (Chinese Communist) Party.. **:** Tang: Cong: Yang: (Tang Cong Yang). တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီဗဟိုကော်မတီ။ 党中央。 *Central Committee of the Chinese Communist Party.* | daux tang:. ပါတီတွင်း 党内。 *within the Party, intra-Party.* | tang: sing:. ပါတီစိတ်ဓာတ် 党性。 *Party spirit, the epitome of class character or spirit.* | tang: shiao:. ပါတီသင်တန်းကျောင်း 党校。 *Party School (for advanced training of Chinese government officials and CCP members).* | tang: ling:. ကွန်မြူနစ်ပါတီအဖွဲ့ဝင်သက်တမ်း 党龄。 *number of years of (Communist) Party membership.* | tang: khaw:. ပါတီသင်ခန်းစာ 党课。 *party lecture.* | tang: shiao: cu:. ပါတီဆဲလ် 党小组。 *party cell.* | ceung: tang:. ပါတီတွင်းဖြုတ်ထုတ်သန့်စင်ခြင်း 整党。 *Party cleansing, purge.* ☞ pati [*syn.*]. [Hox]. /*f*3/

tang: kag [dang gāg] /taŋ kạk/ *n.* ကုလားထိုင်၊ ခုံ၊ ထိုင်ခုံ 靠背椅 *kàobèiyǐ* chair, easy chair (lit. 'forked carry'?). ☞ dang: kag saux, dangngeung, ngot ②, ngot ngawm, sa fax, then: ngag, thin: ngag [*syn.*].

tang: kang: [dang gang (dāng gang)] /taŋ kaŋ, tạŋ kaŋ / *n.* <VH> တစ်ဦးတည်းလုပ်ငန်း 单干 *dāngàn* work alone, be self-employed. [Hox].

tang: khriien: khre: [dang krian krei] /taŋ kʰrian kʰ re/ *n.* ကိုယ်ပိုင်ဥပဒေ၊ ကိုယ်ပိုင်အစိုးရ 自治 *zìzhì* autonomy, self-government.

tang: phai: (tang phai:) [dang pai (dāng pai)] /taŋ pʰ ai, tạŋ pʰai/ *n.* <VH> အကွဲအပြဲ၊ အသင်းအဖွဲ့ 党派 *dǎngpài* faction, clique. [Hox].

tang: tao: [dang dao] /taŋ tau/ *n.* <KAUNG:> ဖရဲသီး 西瓜 *xīguā* watermelon.

tang: toh[1] [dang douh] /taŋ toh/ *n.* <KAWNG> ပိုးစုန်းကြူး 萤火虫 *yínghuǒchóng* firefly, lightning bug. ☞ tong: nex [*syn.*].

tang: toh[2] [dang douh] /taŋ toh/ *n.* <KAWNG> ပရွက်ပျံ 飞蚂蚁 *fēi mǎyǐ* flying ant.

tang: toh[3] [dang douh] /taŋ toh/ *vs.* ပြောင်အီ၊ ရိုရွဲ 糠（康（空心） *kāng (kōngxīn)* spongy in the middle (describing a daikon radish). **:** Prang preug in: hoik tang: toh. ဒီမုန်လာဥတွေပျောင်အီကုန်ပြီ။ 这萝卜已经康了。 *This daikon radish has gotten spongy inside.*

tang: toh nyo [dang douh nyōu] /taŋ toh ɲo̰/ *n.* <SIM:> လည်ပင်းနက်ငှက်ဝါ 黑枕黄鹂 *hēi zhěnhuánglí* black-naped oriole (*Oriolus chinensis*). ☞ tong: to: nyo [*var.*].

tang: toi klawng: [dang dōi glong] /taŋ tọi klɔŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大力王, 黑皮跌打, 拥气香 *dàlì wáng, hēi pí diē dá, yōng qì xiāng Fissistigma polyanthum.* ☞ maox praix [*syn.*].

tang: toi nong: [dang dōi noung] /taŋ tọi noŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 三条筋, 钝叶桂, 土肉桂 *sān tiáo jīn, dùn yè guì, tǔ ròuguì Cinnamomum bejolghota.* ☞ khaox bid nyawng [*syn.*].

tang: tia [dang dīa] /taŋ ṭia/ **1** *vi.* လိမ့်–၊ လိမ့်–၊ ကျ–၊ လိပ်– 跌倒, 滚 *diēdǎo, gǔn* tumble, roll. **:** tang: tia tix hu: sen:. လိမ့်ဆင်းသွား– 滚下去。 *tumble downhill.* **2** *vi.* 摇晃，趔趄 *yáohuàng, lièqiè* stagger. **:** Pui yoek tang: tia ngie khawm: lawng tix krax. 酒醉的人走路摇摇晃晃的。 *The drunken person staggered along the path.*

tang: tiah [dang diah] /taŋ tiəh/ *vt, adv-pre.* ဖြန့်–၊ ပျံ့ကျဲ–၊ ပျံ့နှံ့–၊ ပျံ့ကျဲ–၊ ချဲ–၊ တစ်ယောက်ချင်းစီလုပ်– 分散 *fēnsàn* scatter, be dispersed, be diffused, do sth.

as individuals rather than a group,. ： Ex tang: tiah tix hu:. တစ်ယောက်ချင်းစီ လုပ်ကြမယ်။ 咱们分散走。 *We will go individually.*

tang: tia: [dang dia] /taŋ tia/ *n.* <KAWNG> မက်ကောင်အမျိုးအစားတစ်မျိုး (?) 斑虻, 花苍蝇 *bānméng, huā cāngying* (various biting flies of *Tabanidae* family, including horseflies, deerflies, gadflies, cleggs).

tang: tiiet [dang diad] /taŋ tiət/ *n.* <SAUX> ကြွက်နို့ (?) 猴子，疣 *hóuzi, yóu* wart. ☞ tai: tiiet, tu: tiiet [*var.*].

tang: tiied [dang dīad] /taŋ ṭiat/ *n.* <KHAOX,SAUX> စားရ၍ရသောအသီးနှင့်မှည့်သော အချိန်တွင်အနီရင့်ရောင်ရှိသောနွယ်ပင်တစ်မျိုး (?) 大花金钱豹, 鼓凳藤（草质藤本, 果实圆锥形, 熟时黑红色, 可食, 可入药）*dàhuā jīnqián bào, gǔdèngténg (cǎozhì téngběn, guǒshí yuánzhuīxíng, shú shí hēi hóngsè, kě shí, kě rù yào)* (an herbaceous vine, Chn. 'large-flower coin leopard, stool-vine', with edible fruit, conical, dark red when ripe, vine? used medicinally). ☞ plix tang: tiied, nhu: tang: tiied [*syn.*].

tang: tuad [dang dūad] /taŋ tṵat/ *v.* တုံ့ပြန်–၊ ပြန်ကန်–弹回 *tánhuí* react, bounce back, ricochet. ： Te tang: tuad khaing: simaox. မြားကျောက်တောင်ကနေ ပြန်ကန်လာတယ်။ 箭从石头上弹回来了。 *The arrow ricocheted from the rock.*

tang: tuad rhawm: [dang dūad hrom] /taŋ tṵat rʰɔm/ *vs.* ရန်လို–၊ ရန်စောင်–၊ မကျေမနပ်ဖြစ်–၊ မနှစ်မြို့– 反感 *fǎngǎn* be hostile toward, have a strong reaction to, have a negative feeling toward. ： Nawh daing: tang: tuad rhawm: ka nawh. သူမက သူ့ကို တော်တော်ရန်လိုတယ်။ 她对他十分反感。 *She is very hostile toward him.*

tang: nawng: [dang nong] /taŋ nɔŋ/ *v.* တာဝန်ဝတ်တရားခံယူ– 承包 *chéngbāo* assume responsibility for, contract to do sth.. ☞ cheung: pao: [*syn.*].

tang: caw: [dang jo] /taŋ tɕɔ/ ဝန်တင်–၊ တိရစ္ဆာန်နှင့် ကုန်ပစ္စည်းသယ်– 驮货 *tuó huò* carry goods on an animal. ： hu: tang: caw:. တိရစ္ဆာန်အုပ်နဲ့ ကုန်တွေပို့တယ်။ 去驮货。 *go ship merchandise on pack animals.*

tang: cix [dang jīx] /taŋ tɕi̯ʔ/ *n.* <CAG,VM?> ေ□□□□ ပြန်သေနတ် automatic rifle.

tang: ci: [dang ji] /taŋ tɕi/ *n.* <VH> ပြေစာ၊ အမှာစာ၊ ဘောက်ချာ၊ ချလန်၊ ဖြတ်ပိုင်း 单据 *dānjù* receipt, bill of sale, purchase order, proof of purchase, invoice, etc., 'paper trail'. ☞ fax tang:, lai fax tang:, fax phiao:, lai mau, so: ci:, so: thiaox [*syn.*]. [Hox].

tang: cheu: [dang qe] /taŋ tɕʰɤ/ *n.* <VH?> စက်ဘီး 自行车 *zìxíngchē* bicycle. ： miex brug tang: cheu: viex ing:. အေ□အိမ်ကို အဲဒီဟာစက်ဘီးပေါ်တင် ယူလာတယ်။ 妈妈骑单车（自行车）带回去。 *Mother brought it home on a bicycle. (?)* ☞ ling:[2], gawng bia: [*syn.*]. [Hox (dial.) dānchē 单车].

tang: sidiex tix [dang si ndiex dix] /taŋ s.dɛʔ tiʔ/ *n.* ကိုယ့်ကိုကိုယ်ဝေဖန်ခြင်း 自我批评 *zìwǒ pīpíng* self-criticism.

tang: rhawm: [dang hrom] /taŋ rʰɔm/ *vs.* ေ□ွးကွဲ–၊ ရန်လို– 分歧 *fēnqí* have a divisive feeling, feel antagonism. ： Ex ang: tang: rhawm: khaing: paoxtix. ကျွန်မတို့သွေးမကွဲကြပါဘူး။ 咱们没有什么分歧。 *We don't feel any divisiveness.*

tang: lai [dang lāi] /taŋ lại/ *n.* <KHAOX> သခွါးမွေးသီး 香瓜 *xiāng guā* muskmelon, cantaloupe.

tang: vui: (tang vui:) [dang vui (dāng vui)] /taŋ vui, tạŋ vui/ *n.* <VH> လုပ်သားအင်အား၊ အလုပ်ယူနစ်၊ အလုပ်ရှင် 单位 *dānwèi* work unit, employer. [Hox].

tang: hu: [dang hu] /taŋ hu/ *v.* ဖြတ်–၊ ချိုး–၊ ပေါက်–၊ ပွင့်ထွက်–၊ ဖယ်–၊ ခွာ–၊ 决裂 *jué liè* cut oneself off, break off, rupture, separate oneself from. ： Ex khaw: tix tang: hu: khaing: been prim:. အကျင့်ဆိုးတွေ ဖြတ်ပစ်ရမယ်။ 我们应该与旧习惯决裂。 *We should cut ourselves off from old habits.*

tang: ang: [dang ang] /taŋ ʔaŋ/ *n.* <CH?> ဖိုင်၊ ဖိုင်တွဲ၊ စာတွဲ 档案 *dàng'àn* file, files. [Hox].

tan[1] [dān] /tạn/ *vt.* သုံး–၊ ဖြုန်း–၊ အလဟသဖြစ်– 白费 *báifèi* squander, waste, spend in vain. ： tan ngie simie nghox. စပါးမျိုးစေ့တွေဖြုန်းပစ် 白费稻谷种。 *waste rice seeds.* /*f*0.0124/ /*f*3/

tan[2] [dān] /tạn/ **1** *n.* <LI,VAD> အလှူ၊ 赕（宗教用语）*dǎn (zōngjiào yòngyǔ)* offering, donation. ： yuh tan. လှူ–၊ လှူဒါန်း– 赕佛。 *make an offering (to the Buddha or another deity)* **2** *vi.* ကန်တော့– 进贡, 纳贡 *jìn gòng, nà gòng* offer tribute, make an offering. ： hu: tan tix ka vawng. ဘုရင်ဆီ ကန်တော့ပွဲသွားလုပ်တယ်။ 向国王进贡。 *offer tribute to the king.* [Siam ตาลี: tan$_4$ ← Pali dāna 'offering' (cf. Hox 檀那)]. /*f*0.0124/ /*f*3/

tan tawx [dān dox] /tạn tɔʔ/ *v.* လက်စားလိုက်? 贡献 *gòngxiàn* contribute, dedicate, devote.

tan lu [dān lū] /tạn lṵ/ *vt.* <LI,KHRIT> ကိုယ်ကျိုးစွန့်–၊ ယဇ်ပူဇော်–၊ လှူဒါန်း– 祭祀 *jìsì* sacrifice, make a sacrificial offering, offer in sacrifice. ： Maix tag ang pon tix tan lu nham: pa hoik appong: tix ka Aux, tau mai: khaomun pa koe: susaix. [Lai Lih Hu: 23:18] ငါ့ယဇ်ကောင်၏အသွေးကိုတဆေးပါသောမုန်

နှင့်ရောချ၍မပူဇော်ရ။ 不可将我祭牲的血、和有酵的饼、一同献上。 *You shall not offer the blood of my sacrifice with leavened bread. [Exo. 23:18]*

tan:[1] [dan] /tan/ *loc.* အဲဒီမှာ 那里（所指比 dein 近） *nàli (suǒ zhǐ bǐ dein jìn)* there (not as far away as 'dein'). ☞ plak an:, plak teh (plak tieh), ten:[1], tie: tieh, tien:, tiuh, tuan:[2] ②, mang tiuh [*syn.*]. ☞ ten:[1], tien:[1], tin:[1] [*mor.*]. /*f*0.0274/ /*f*4/

tan:[2] [dan] /tan/ **1** *vi?.* ဆို့–၊ ပိတ်– 堵塞 *dǔsè* blocked, plugged, stopped up (?). **:** Hoik tan: daux in:. ဒီအပေါက်ပိတ်ပြီ။ 这个洞已经堵塞了。 *This cave has been plugged* **2** *vs.* ထူထပ်သော၊ သိပ်သည်းသော 密 *mì* dense, close together. **:** sum: tan:. ထူထပ်စွာစိုက်ပျိုး 密植。 *dense planting* /*f*0.0274/ /*f*4/

tan:[3] [dan] /tan/ *n.* <VM?> အတန်း standard, grade. **:** awng ka 10 Tan:. *pass the 10th grade.* [Mán].

tam:[1] [dam] /tam/ *n.* <KAX> ဂဏန်း 螃蟹 *pángxiè* crab. /*f*0.0108/ /*f*10/

tam:[2] [dam] /tam/ *int.* ေ□□ါေစ။ ထားလိုက်တော့။ 算了！（?） *suànle!* forget it! drop it!. **:** Tam: naux! ေ□□ါစေတော့။ 算了吧！（?） *Forget it!* ☞ grham:[1] [*syn.*]. /*f*0.0108/ /*f*10/

tamkax (tam: kax) [dam gax] /tam kaʔ/ *n.* <KAX> ပုစွန် 虾 *xiā* shrimp (*Crangon sp.*?, freshwater crustacean, suborders Dendrobranchiata and Pleocyemata, lit. 'fish crab'). **:** Can pa ot ka daux rawm: mawh kax, tam:, tamkax, hoi: khankix. ေ□□ □ွင်နေသောအကောင်များမှာ ငါး၊ ပုစွန်၊ ခရုတို့ဖြစ်ကြပါသည်။ 生活在水中的（动物、生物）有鱼、蟹、虾、螺蛳等。 *The various creatures that live in the water include fish, crabs, freshwater shrimp, and snails.* ☞ kax kong:, kung [*syn.*]. ☞ sido rawm: .

tam: tim: [dam dim] /tam tim/ *n.* <KAWNG> ကင်းမြီးကောက်၊ ကင်း၊ ကင်းမလက်မည်း 蝎子，钳蝎 *xiēzi, qiánxiē* scorpion. ☞ gip tam: (1) [*syn.*].

tau[1] [dāe] /t̪ɯ/ **1** *adv-post.* အတူတူ၊ အတူတကွ၊ ညီတူညာတူ၊ တက်ညီလက်ညီ 一块儿, 一起 *yīkuàir, yìqǐ* together. **:** Ex hu: tau. အတူတူသွားကြမယ်။ 咱们 一块儿走。 *We will go together.* **2** *comb. form.* တစ်[––]တည်း၊ အတူတူ 同 X *tóng X* of the same X, fellow x'ers. **: yaong: tau** တစ်ရွာတည်း 同乡 *fellow villagers* | Jao mawh yix yaong: tau, keem: daing: tawng jhawm: nawh. ကျွန်တော်တို့ရွာတူလို့သူ့အကြောင်းအရမ်းသိတာ။ 因为我们是同乡，所以很了解他的脾气。 *Because we are from the same village, I understand his personality very well.* /*f*0.1595/ /*f*2/

tau[2] [dāe] /t̪ɯ/ *adv-pre.* လုံးဝမဟုတ်၊ ကျိန်းသေပေါက် 肯定不, 才不 *kěndìng bù, cái bù* definitely not, certainly not, not at all. **:** Nyi Ka: tau tix hu:. ညီကား ကျိန်းသေပေါက်သွားမှာမဟုတ်ဘူး။ 尼戛肯定不去。 *Nyi Ka is definitely not going.* | tau tix mawh. လုံးဝမဟုတ်ဘူး။ 才不是。 *not at all.* | Khlu: khlaik ia: khaing: dang:, ang: tau rang khaing: kaug. ကြက်တွေခြံနဲ့လွဲမှားနေတယ်၊ အသိုက်ကနေဖယ်မှာမဟုတ်ဘူး။ 老母鸡会错过了进圈，却不至于会误了抱蛋。（常用以比喻妇女跟丈夫吵架，离家出走，心里却挂记着家中的儿女。）*A hen might mistake her coop, but she most certainly would not neglect her brood. (Often refers to a woman who has argued with her husband and left home, but has not forgotten her children.)* /*f*0.1595/ /*f*2/

tauk [daeg] /t̪ɯk/ *vt.* ချိတ်ဆွဲ–၊ လည်မှာဆွဲ–၊ သိုင်း–၊ ရစ်ပတ်– 戴, 挂 *dài, guà* hang up, wear around neck, drape. **:** tauk hong: ling: cing:. ပုဝါနီလည်မှာသိုင်းထား 戴红领巾。 *wear a red neckerchief.* | tauk ka khaox. သစ်ပင်မှာချိတ်ဆွဲထား 挂在树上。 *hang on a tree.* ☞ dauk [*mor.*]. /*f*0.0103/ /*f*8/

tauh[1] [daeh] /tɯh/ **1** *vt.* ဖွပ်–၊ ထောင်း– 舂 *chōng* pound (rice, grain, to remove husks). **:** tauh nghox. ေ□□□□ထောင်း–၊ စပါးလှေ့– 舂稻谷。 *pound rice, thresh rice.* **2** *vt.* တီး–၊ ရိုက်– 弹, 敲, 打 *tán, qiāo, dǎ* pluck, strike, beat, bang (as a percussion musical instrument). **:** tauh ting:. သုံးကြိုးတပ်ဂီတာတီး 弹三弦。 *pluck a three-stringed ting banjo.* | tauh deeng tauh bra. လင်းကွင်းတီး၊ ဗုံတီး 敲锣打鼓。 *clash the cymbals and beat the drum.* ☞ tah[3] [*var.*]. ☞ dauh[4] [ceu 2] [*mor.*]. /*f*0.0258/ /*f*9/

tauh[2] [dāeh] /t̪ɯh/ **1** *vt.* ေ□□ □□□□ အနှံ့သွား–၊ ဖုံး–၊ လွှမ်း– 普及, 遍及, 走遍 *pǔjí, , biànjí, zǒubiàn* travel all over, cover, blanket. **:** tauh meung Paraog. “ဝ”ပြည်နယ်မှာနေရာဒေသအနှံ့သွား– 走遍了阿佤山。 *travel all over the Wa region.* **2** *v.* ညီ–၊ ညီညီညာညာစီထား– 匀, 均匀 *yún, jūnyún* even, evenly distributed. ☞ tah[5] [*var.*]. ☞ dauh[2] [*mor.*]. /*f*9/

tauh rhawm: [daeh hrom] /tɯh rʰɔm/ *v.* နှလုံးခုန်–၊ ရင်တုန်– 心跳 *xīn tiào* one's heart pounds (throbs, flutters).

taux [daex] /tɯʔ/ *n.* <KHAOX> ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ အသီးအနှံ 菜, 蔬菜 *cài, shūcài* vegetable, vegetables. /*f*0.127/ /*f*6/

taux kak ox [daex gag oux] /tɯʔ kak ʔoʔ/ *n.* <KHAOX> ဝါးကိုင်းဟင်းရွက် (ဝါးမဟုတ် (သို့) ဝါးရွက်နှင့်တူ) 鸭跖菜（生长在河边, 叶子象竹叶, 但较

细长）*yājùcài (shēngzhǎng zài hé biān, yèzi xiàng zhú yè, dàn jiào xìcháng)* (a kind of vegetable which rows along streams, leaves like bamboo, but narrower, Chn. duck-spur-vegetable, 'lit. 'fork-in-bamboo vegetable').

taux kak ox siah [daex gag oux siah] /taɯʔ kak ʔoʔ siah/ *n.* <KHAOX,SAUX> 白花蛇舌草, 二叶律 *báihuāshé shé cǎo, èr yè lǜ Hedyotis diffusa*. ☞ rib dak siuing: [*syn.*].

taux kat kiiem: [daex gad giam] /taɯʔ kat kiəm/ *n.* <KHAOX> ခရားရွက် 五加皮菜（指用五加皮的嫩叶做的菜） *wǔjiāpí cài (zhǐ yòng wǔjiāpí de nènyè zuòde cài)* young leaves of the slender acanthopanax (*Acanthopanax sp*) used as a vegetable.

taux ka: [daex ga] /taɯʔ ka/ *n.* <KHAOX> ဂျူးမြစ် (ကြက်သွန်နွယ်ဝင်အပင်ဖြစ်၍ အစိမ်းရောင်တောက်တောက်အရွက်ထူများနှင့် အဝါရောင်တောက်တောက်ပန်းများရှိကာ ဝဟင်းလျာများတွင် အမွေးအကြိုင်အဖြစ်အသုံးများ) 茎菜, 宽叶韭, 大叶韭 *piěcài, kuānyèjiǔ, dàyèjiǔ* broad-leafed leeks *Allium hookeri Thwaites*, a member of the onion family, with bright green broad fleshy leaves, and bright yellow flower heads, a common seasoning used in Wa cuisine. [ríang pa sum daex ma].

taux ka: gix [daex ga mgīx] /taɯʔ ka gɨʔ/ *n.* <KHAOX> ကြက်သွန်ဖြူခြောက်၊ ကြက်သွန်ဆီချက် 黑花野韭, 山韭菜（可食） *hēihuā yě jiǔ, shān jiǔcài (kě shí)* (an edible wild member of *Allium* family, lit. 'pine leek').

taux ka: priet [daex ga bried] /taɯʔ ka prɛt/ ☞ taux ka: priiet .

taux ka: priiet [daex ga briad] /taɯʔ ka priət/ *n.* <KAUNG:,SAUX> ကြက်သွန်မြိတ် 韭菜（细叶的）, 小韭菜，细韭菜 *jiǔcài (xì yè de), xiǎo jiǔcài, xì jiǔcài* Chinese leek (*Allium tuberosum*, narrow-leaved variety, whole plant used culinarily and medicinally). ☞ taux ka: pliiet, taux ka: priet [*var.*]. ☞ lhax ka: siah [*syn.*]. ☞ taux ka:, taux mo: .

taux ka: pliiet [daex ga bliad] /taɯʔ ka pliət/ ☞ taux ka: priiet .

taux ka: mung [daex ga mūng] /taɯʔ ka mu̯ŋ/ *n.* <KAUNG:> ဂျုံရွက် (ဟင်းရွက်စိမ်းအဖြစ်သုံး) 荞菜（指用荞麦叶子做的菜） *qiáocài (zhǐ yòng qiáomài yèzi zuòde cài)* leaves of buckwheat, *Fagopyrum esculentum*, used as a leafy green.

taux kong lang klawng: [daex gōung lāng glong] /taɯʔ kǫŋ lạŋ klɔŋ/ *n.* <KHAOX> ေ□□ျာင်းဘေးနား တွင်ပေါက်သောဟင်းပင်တစ်မျိုး? 土大黄（草本，生长在水边, 嫩叶可食） *tǔdà huáng (cǎo běn,shēngzhǎng zài shuǐ biān, nèn yè kě shí)*.

taux kong lang gawng [daex gōung lāng mgōng] /taɯʔ kǫŋ lạŋ gɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX> 草血竭, 土血竭, 老腰弓 *cǎo xiě jié, tǔ xiě jié, lǎo yāo gōng*.

taux kung: kang: [daex gung gang] /taɯʔ kuŋ kaŋ/ *n.* <KHAOX> ေ□ျာင်းဘေးတွင်တစ်လူလူပေါက် နေသောစားဟင်းပင်တစ်မျိုး (?) 川芹菜 *chuān qíncài*.

taux kawn: kiang: [daex gon giang] /taɯʔ kɔn kiaŋ / *n.* <KHAOX> အရွက်နုနုထွတ်ထွတ်ကိုဟင်းလုပ်စား ရသောဟင်းရွက်ပင် 茨头菜（指用它的嫩叶做的菜） *cí tóu cài (zhǐ yòng tā de nèn yè zuò de cài)*.

taux ki [daex gī] /taɯʔ kɨ/ *n.* <KAUNG:> နံနံပင် 香菜, 芫荽 *xiāngcài, yánsuī* coriander, cilantro, Chinese parsley (*Coriandrum sativum*). ☞ taux ki hung:, taux ki siah, ki[3] [*syn.*]. ☞ taux ki kat .

taux ki kat [daex gī gad] /taɯʔ kɨ kat/ *n.* <KHAOX,SAUX> နံနံပင်အသေးစား 大芫荽, 野芫荽, 佤芫荽, 缅芫荽（叶大, 茎部有刺, 可做菜） *dà yánsuī, yě yánsuī, Wǎ yánsuī , Miǎn yánsuī (yè dà, jīngbù yǒu cì, kě zuò cài)* long coriander, spiny coriander, sawtooth herb (*Eryngium foetidum* a large-leafed, wild variety of coriander, spines on stem, more pungent flavour than ordinary coriander, whole plant used medicinally as vegetable). ☞ lhax ki kat [*syn.*]. [ríang 2].

taux ki siah [daex gī siah] /taɯʔ kɨ siəh/ *n.* <KAUNG:> နံနံပင်အသေးစား 香菜, 芫荽 *xiāngcài, yánsuī* coriander, cilantro, Chinese parsley (*Coriandrum sativum*, lit. 'slender coriander'). ☞ taux ki, taux ki hung:, ki[3] [*syn.*].

taux ki la [daex gī lā] /taɯʔ kɨ lạ/ *n.* <KAUNG:> စမုန်နက် 茴香 *huíxiāng* fennel (*Foeniculum vulgare*). [taex 'vegetable' + Siam (?)].

taux ki la gawng [daex gī lā mgōng] /taɯʔ gī lạ gɔ̰ŋ / *n.* <KHAOX,SAUX> စမုန်နက်ပင် 防风（草本, 可入药） *fáng fēng (cǎo běn, kě rù yào)* Divaricate Saposhnikovia - Ledebouriella divaricata (Turcz.) Hiroe.

taux ki hung: [daex gī hung] /taɯʔ kɨ huŋ/ *n.* <KAUNG:> နံနံပင်အသေးမျိုး 香菜, 芫荽 *xiāngcài, yánsuī* coriander, cilantro, Chinese parsley (*Coriandrum sativum*, lit. 'stinkbug coriander'). ☞ taux ki, taux ki siah, ki[3] [*syn.*].

taux kiiem: tiag [daex giam dīag] /taɯʔ kiam ṭiak/ ☞ taux kiiem: nong: .

taux kiiem: nong: [daex giam noung] /taɯʔ kiam noŋ / *n.* <KHAOX,SAUX> 刺三加, 飞龙斩血, 飞龙掌血 *cì sān jiā, fēi lóng zhǎn xiě, fēi lóng zhǎng xiě Toddalia asiatica*. ☞ taux kiiem: tiag [*syn.*].

taux kui [daex gūi] /tɑɯʔ kṵi/ *n.* <KHAOX,SAUX> ◻ ◻◻ဖပါမုန်လာဥ 商陆, 山萝卜（草本, 可入药）*shānglù, shān luóbo (cǎo běn, kě rù yào)* pokeberry, Indian pokeweed (*Phytolacca acinosa*).

taux kuax [daex guax] /tɑɯʔ kuaʔ/ *n.* <KHAOX> ဥရင်ကောက်၊ ဇရစ်၊ ညောင်ချဉ်၊ ဆူးပုပ် 蕨菜 *jué cài* young fiddleheads of brake, bracken, pteridophytes (*Pteridium aquilinum or P. esculentum* , a kind of large fern, used as a vegetable).

taux kuang ngua [daex gūang ngūa] /tɑɯʔ kṵaŋ ŋṵa/ *n.* <KAUNG:> ဗိုလ်ကိတ်ပဲ 豇豆 *jiāngdòu* cowpea, black-eyed pea, blackeye bean (*Vigna sinesis*, *Vigna unguiculata*), love pea, ormosia (?). ☞ to kuang, to: kuang ngua [*syn.*].

taux kraox [daex graox] /tɑɯʔ krauʔ/ *n.* <KHAOX> ပျောက်ဥ 芋头菜、芋叶 *yùtóucài (zhǐ yòng yùtóu nènyè zuòde cài)* taro greens (young tender leaves of taro plant used as a green vegetable).

taux kraong: klawng: [daex graong glong] /tɑɯʔ krauŋ klɔŋ/ *n.* <KHAOX> (စမ်းရိုးတလျှောက်ပေါက်သည့် ဂျုံရွက်နှင့်သဏ္ဌာန်တူအပင်၊ ဝက်စာအဖြစ်အသုံးပြုသည်) 地荞菜（草本, 生长在河边, 叶似荞, 可喂猪）*dìqiáocài (cǎoběn, shēngzhǎng zài hébiān, yè sì qiáo, kě wèi zhū)* (Chn.'earth-buckwheat-plant', grows along streams, leaves like buckwheat, used as pig fodder, lit. 'river uvula greens'?).

taux krie: [daex grie] /tɑɯʔ krɛ/ *n.* <KHAOX> မြစ်၊ ကမ်းတစ်လျှောက်တွင်ရှိသောဟင်းပင်တစ်မျိုး 水芹菜, 野芹菜 *shuǐqíncài, yěqíncài* wild celery, water celery (*Vallisneria sp.*, eg. V. asatica, corkscrew vallis?). ☞ taux guah sang: (1) [*syn.*].

taux krie: klawng: [daex grie glong] /tɑɯʔ krɛ klɔŋ / *n.* <KHAOX> မြစ်ချောင်းတစ်လျှောက်တွင်ပေါက်သောဟင်းချဉ်ပင် 黄花虎掌草, 茴茴蒜 *huáng huā hǔ zhǎng cǎo, huí huí suàn*.

taux krie: gawng [daex grie mgōng] /tɑɯʔ krɛ gɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX> မြစ်၊ ကမ်းတစ်လျှောက်တွင်ပေါက်သောတံရှည်ပင်တစ်မျိုး 旱芹菜 *hàn qíncài*.

taux krie: num [daex grie nūm] /tɑɯʔ krɛ nṵm/ *n.* <KHAOX> မြစ်ချောင်းကြီးတွင်ပေါက်တတ်သောဟင်းစားပင် 大水芹菜（多生长在河边, 叶大, 可食）*dà shuǐ qíncài (duō shēngzhǎng zài hé biān, yè dà, kě shí)*.

taux krie: ia: [daex grie ia] /tɑɯʔ krɛ ʔia/ *n.* <KHAOX> မြစ်၊ ကမ်းတစ်လျှောက်တွင်ပေါက်ရောက်သောဟင်းပင်ငယ်လေးများ 小水芹菜, 马芹菜（生长在河边, 叶细, 可食）*xiǎo shuǐ qíncài, mǎ qíncài (shēngzhǎng zài hé biān, yè xì, kě shí)*.

taux klaox [daex glaox] /tɑɯʔ klauʔ/ *n.* <KAUNG:> မုန်ညင်း၊ အစိမ်းရောင်ရှိသော စားရှိရသည့်အရွက်များ 青菜, 小白菜, 苦菜（云南话）*qīngcài, xiǎobáicài, kǔcài (Yúnnánhuà)* Chinese chard, pakchoi, bok choy, mustard (*Brassica rapa var. chinensis*). ☞ taux klaox lung [*syn.*].

taux klaox paing [daex glaox bāing] /tɑɯʔ klauʔ pa̰ŋ / *n.* <KAUNG:> မုန်လာထုပ်၊ မုန်ညင်းဖြူ 白菜 *báicài* cabbage (Chinese), nappa cabbage (*Brassica rapa*). ☞ taux paing [*syn.*].

taux klaox ting [daex glaox dīng] /tɑɯʔ klauʔ tḭŋ/ *n.* <KAUNG:> အရွက်ဖားဟင်းရွက် 牛皮菜, 君达菜（莙荙菜）*niúpícài, jūndácài* (a leafy green vegetable, *Beta vulgaris* ?, lit. 'big pakchoi cabbage'). [ríang 2 红牛皮菜].

taux klaox dawng: [daex glaox ndong] /tɑɯʔ klauʔ dɔŋ/ *n.* <KAUNG:> မုန်ညင်း (အရွက်ကြီး) 卷叶青菜, 大叶青菜 *juǎnyè qīngcài, dàyè qīngcài* (a leafy green vegetable with trough-shaped curled-leaves, lit. 'trough pakchoi cabbage'). **:** Taux klaox dawng: sinax pang: phen:, bun: krih mhawm: sinax yau caox. ဘိန်းပင်ကြားကမုန်ညင်း (အရွက်ကြီး)၊ ပလိုင်းစုတ်ကြားကမိန်းမချော။ 罂粟地里嫩苦菜，破背篓间好姑娘。 *Tender 'trough' cabbages in the opium patch, fine maidens amongst worn out back-baskets.*

taux klaox lung [daex glaox lūng] /tɑɯʔ klauʔ lṵŋ/ *n.* <KAUNG:> မုန်ညင်းမည်း 青菜 *qīngcài* Chinese chard, pakchoi, bok choy (*Brassica rapa var. chinensis*, lit. 'black pakchoi'). ☞ taux klaox [*syn.*]. ☞ brassica_rapa_var_chinensis (chinese_chard).jpg .

taux klaing: [daex glaing] /tɑɯʔ klaŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပိန်းဥနှင့်ဆင်တူ၍အဆိပ်ရှိသော◻◻ ◻◻◻ဖာစ်မျိုး (一种野菜, 叶似芋, 有毒, 可入药） *(yīzhǒng yě cài, yè sì yù, yǒudú, kě rù yào)* (a poisonous wild tuber, similar to taro, used medicinally).

taux kluing: [daex gluing] /tɑɯʔ kluŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大胖菜, 革命菜, 野筒蒿, 满天飞 *dà pàng cài, gémìng cài, yě tǒng hāo, mǎn tiān fēi Crassocephalum crepidioides*. ☞ taux leen: gawng, taux jhong:, taux rib khraox [*syn.*]. ☞ taux jhong: khaox, rib khraox .

taux khaox [daex kaox] /tɑɯʔ kʰauʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကစော့ခါးသီး 旋柄茄, 苦凉菜（可入药） *xuánbǐngqié, kǔliángcài (kě rù*

yào) coiled flower nightshade *Solanum spirale*. ☞ rib taux khaox [*syn.*]. ☞ plix taux khaox .

taux ga: [daex mga] /taɯʔ ga/ *n.* <KHAOX> ဂျူးပင် 野枇杷（木本, 它的嫩叶可做菜） *yě pí pá (mù běn, tā de nènyè kě zuò cài)* (a kind of loquat?, young tender leaves can be used as a vegetable, Chn. 'wild loquat'). ☞ taux plaok .

taux ge: [daex mgei] /taɯʔ ge/ *n.* <KHAOX> ◻ ◻◻◻ တမာ၊ သစ်ကတိုး၊ မဟော်ဂနီ (?) 香椿 *xiāngchūn* Chinese toon, Chinese mahogany (*Toona sinensis*, a.k.a. *Cedrela toona*, or perhaps T. ciliata), tall tropical tree with reddish, aromatic wood, lit. '..?..vegetable' a reference to the tender shoots eaten as a leaf vegetable). [(Eng. 'toon' ← Hindi tün ← Skt ~ Hox chūn 椿 ?)].

taux ge: lhaox [daex mgei hlaox] /taɯʔ ge lʰauʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မင့် (ပီကော၊ သ[ကြား]လုံး တိ[ုတ]ွင်ထည့်သည့်ရှိန်းတိန်းတိန်းအရသာရှိသည့်ပစ္စည်းတမျိုး) 薄荷 *bòhé* mint (*Mentha sp.*, perennial herb, square stem, lavender flowers, stems and leaves used medicinally, lit. 'leafy toon'). ☞ taux cang krim ②, taux sioe: ia:, ceem kim [*syn.*].

taux guah [daex mguah] /taɯʔ guah/ *n.* <KHAOX,SAUX> သျှာရီမံ 酸荞菜, 野荞菜, 金荞麦, 血娃娃（草质藤本, 叶细小呈椭圆形(WHJMCD)戟状三角形, 味酸, 可做菜）*suānqiáocài, yěqiáocài, jīnqiáomài, xiěwāwa (cǎozhì téngběn, yè xìxiǎo chéng tuǒyuánxíng (WHJMCD) jǐzhuàng sānjiǎoxíng (SNBRJG), wèi suān, kě zuò cài)* wild buckwheat (*Fagopyrum cymosum, syn. Polygonum cymosum*, an herbaceous vine, leaves small oval [WHJMCD] lanceolate triangular [SNBRJG], sour taste, Chn. 'sour/silver buckwheat leaves', leaves used as a vegetable, roots used medicinally). **:** Taux guah riex, Si Niex kua:. မာသောသျှာရီမံ၊ ရဲရင့်သော (စီနဲ့) အမျိုး။ 酸荞菜老，西奈氏凶。（各氏族间互相奚落的顺口溜。）*The wild buckwheat is old and the Si Niex clan is fierce. (A spoonerism-style pun on the name Si Niex.)*

taux guah sang: [daex mguah sang] /taɯʔ guah sang/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> ◻ ◻◻ ◻ရွက်ပင်တစ်မျိုး 野芹菜, 水芹菜, 芹菜 *yěqíncài, shuǐqíncài, qíncài* riparian wild celery (*Oenanthe javanica*), above-ground stem and leaves used medicinally). **2** *n.* <KHAOX,SAUX> ဆင်နားရွက် ဟင်းရွက် 象耳朵, 接骨丹 *xiàngěrduo, jiēgǔdān* lindenleaf torricellia (*Torricellia [Toricellia] tiliifolia [tiliaefolia] and/or T. angulata*, a shrub or tree, gray bark, old branches yellow-gray, alcoholic beverages infused with the roots or bark are used to cure injuries). ☞ taux krie: [ceu 1], khaox guah sang:, pai: puk ② [ceu 2] [*syn.*]. [(ríang cé 1), ríang cé 2].

taux ngia [daex ngīa] /taɯʔ ŋia/ *n.* <KHAOX,SAUX> ◻ ◻◻ ◻ညှင်းမြက်? 蔓苎麻, 糯米草, 糯米团, 糯米藤（草本, 可入药） *mánzhùmá, nuòmǐcǎo, nuòmǐtuán, nuòmǐténg (cǎoběn, kě rù yào) Gonostegia hirta, Memorialis hirta* (a medicinal herb, lit. 'groaning plant'? -- a.k.a. daex ngía pouih 'muntjac-groan [or bark?] plant').

taux ngia: poeh [daex ngīa bouih] /taɯʔ ŋia poih/ ☞ taux ngia: .

taux nghox [daex hngoux] /taɯʔ ŋʰoʔ/ *n.* <KHAOX> ဟင်းရွက်ဝါ (?) 三翅半边莲，小黄菜 *sān chì bànbiān lián,xiǎo huáng cài*.

taux pao: chai: [daex bao qai] /taɯʔ pau tɕʰai/ *n.* <KHAOX> ◻◻ဖီထုပ် 圆白菜, 莲花白（云南方言） *yuán báicài, liánhuā bái* cabbage (round head).

taux paing [daex bāing] /taɯʔ pa̰ŋ/ *n.* <KAUNG:> မုန်ညင်း 白菜 *báicài* cabbage (Chinese), nappa cabbage (*Brassica rapa*). ☞ taux klaox paing [*syn.*].

taux pok [daex boug] /taɯʔ pok/ *n.* <KHAOX> [ကြာ]ဖေဒါမျိုးဝင်အပင်တမျိုး (ဝက်စာကျွေးရာတွင်သုံးသည်) 水芋干菜（块根象芋头, 叶似水葫芦, 可做猪食）*shuǐyù gān cài (kuàigēn xiàng yùtóu, yè sì shuǐhúlú, kě zuò zhūshí)* water calla, wild calla lilly, bog arum, water arum (*Calla palustris*)?,aquatic culture of taro (*Colocasia esculenta*)?, Chn.'water-taro-stem-veg', stalk like taro, leaves like water hyacinth, used as pig fodder, lit. 'fished-out veg').

taux prang preug [daex brāng brēg] /taɯʔ pra̰ŋ prɤ̰k/ *n.* <KAUNG:> မုန်လာဥဖြူ 萝卜菜 *luóbocài* greens (?) of daikon white radish (*Raphanus sativus*).

taux praix [daex braix] /taɯʔ praiʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> အစပ်ပင် 辣蓼, 水蓼 *làliǎo, shǔiliǎo* water pepper (*Polygonum hydropiper*, entire plant used medicinally, lit. 'spicy-hot vegetable'). ☞ taux phai: [*syn.*].

taux plaung blung: [daex blāeng nblung] /taɯʔ pla̰ɯŋ bluŋ/ *n.* <KHAOX> ပဲပင်ပေါက်၊ အညောင့်ပင်၊ (မဟာဂါကျန်စစ်?) 野生蓼, 酸苔儿（嫩叶可做菜, 老叶可做猪食）*yěshēng liǎo, suān tāir (nèn yè kě zuò cài, lǎo yè kě zuò zhū shí)* (wild *Polygonum*, 'sour lichen', young leaves used as vegetable, older leaves as pig fodder, lit. '[nblung-herb] sprout vegetable').

taux plaok [daex blaog] /taɯʔ plauk/ *n.* <KHAOX> တရုတ်နှင်းသီးဟင်းရွက် 枇杷菜（灌木, 嫩叶可做菜）*pípácài (guànmù, nèn yè kě zuò*

cài) (a shrub whose young tender leaves can be used as a vegetable, lit. 'loquat vegetable'). ☞ taux ga: .

taux phak lan: [daex pag lan] /tɑɯʔ pʰak lan/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပူဆီနံအသေးမျိုး 慈姑（草本, 可食, 亦可入药） *cígū (căoběn, kě shí, yì kě rù yào)* arrowhead, old world arrowhead (*Sagittaria sagittifolia*, perennial plant, grows in flooded fields, yellowish or greenish-white edible subterranean bulbous corm [tuber], also used medicinally, lit.'lan [arrowhead]? vegetable'). ☞ phak lan: [*syn.*].

taux phak leun: [daex pag len] /tɑɯʔ pʰak lɤn/ *n.* <KHAOX> ပူဆီနံအသေးမျိုး 水香菜 *shuǐ xiāngcài*.

taux phai: [daex pai] /tɑɯʔ pʰai/ *n.* <KHAOX> အစပ်ပင် 辣蓼, 水蓼 *làliăo, shŭiliăo* water pepper (*Polygonum hydropiper*, entire plant used medicinally, lit. 'fast plant'?). ☞ taux praix [*syn.*].

taux phai: brex [daex pai nbrēix] /tɑɯʔ pʰai brɛ̰ʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပုရွက်မြက် (ဆေးဖက်ဝင်ပင်) (?) 蚂蚁草, 地耳草, 胡椒草（草本, 可入药） *mǎyǐ cǎo, de ěr cǎo, hújiāo cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*.

taux bung: [daex nbung] /tɑɯʔ buŋ/ *n.* <KHAOX> (------?) (一种野菜, 多生长在河边, 开小白花, 可做菜和猪食) *(yīzhǒng yěcài, duō shēngzhǎng zài hébiān, kāi xiǎo bái huā, kě zuò cài hé zhū shí)* (a wild plant, grows by water, has small white flowers, and can be used as a vegetable and as pig fodder, lit. 'elastic vegetable').

taux bi: [daex nbi] /tɑɯʔ bi/ **1** *n.* <KAUNG:> ဖရုံဟင်း 南瓜菜（指用南瓜藤上的嫩叶做的菜）*nánguā cài (zhǐ yòng nánguā téngshang de nènyè zuòde cài)* pumpkin greens, squash greens (tender leaves from stalk of *Cucurbita*, such as *C. pepo, C. maxima*, etc., used as a green vegetable). **2** *n.* <KAUNG:> ဖရုံညွှန်, ဖရုံရွက် 瓜叶（猪吃的） *guāyè (zhū chīde)* pumpkin leaves (used as pig fodder).

taux bi: praix [daex nbi brāix] /tɑɯʔ bi prạiʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပ□□□ချစ်ပင် 五爪员金龙，野葡萄（藤本，可入药） *wŭ zhuǎ yuán jīn lóng,yě pútao (téng běn,kě rù yào)* wild grapes.

taux bee [daex nbēe] /tɑɯʔ bɯ̰/ *n.* <KAUNG:> ဆီ၊ ဟင်းချက်ဆီ 油菜 *yóucài* oilseed rape, rapeseed (*Brassica campestris*).

taux biiet [daex nbiad] /tɑɯʔ biət/ *n.* <KHAOX> ဟင်း (ရေနှင့်ပြုတ်ထားသော) 菜（挤过水的蔬菜），凉拌菜 *cài (jǐ guò shuǐ de shūcài)*.

taux briang [daex nbrīang] /tɑɯʔ brịaŋ/ *n.* <KHAOX> မုန်ညှင်းချဉ်, နပ်ချဉ် 酸菜 *suāncài* pickled Chinese cabbage.

taux blaung: lig [daex nblaeng līg] /tɑɯʔ blaɯŋ l̥ịc/ *n.* <KHAOX,SAUX> (--------?) 假酸浆, 锦灯笼（草本, 可入药） *jiǎsuānjiāng, jǐndēnglóng (căoběn, kě rù yào)* (a medicinal herb, Chn. 'false sour sauce, brocade lampshade', lit. 'pig bladder vegetable'). ☞ nhu: blaung: lig .

taux blux [daex nblūx] /tɑɯʔ blụ̰ʔ/ *n.* <KHAOX> ပ□ □□ □□ရွက် (一种野菜) *yīzhǒng yěcài)* (a wild vegetable, lit. 'cowry vegetable'?). **:** Kleum: taux blux, cux sok phen:. ပ□ □□ □□ရွက်ဆန်ပြုတ်, ဘိန်းစေ့တို့စရာ။ 大白螺菜做的烂饭，大烟籽舂的作料菜。 *Moig soft rice made with blúx wild vegetables, spicy pickles made with poppy seeds.*

taux blung: [daex nblung] /tɑɯʔ bluŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> (------?) 通大海（药名） *tōng dà hǎi (yào míng)* (medicinal herb, in Chinese known as 'connect-to-the-sea').

taux mo: [daex mou] /tɑɯʔ mo/ *n.* <KHAOX> ကြက်သွန်မြိတ် 葱 *cōng* Chinese green onion, spring onion, scallion, shallot (*Allium ascalonicum*). ☞ taux ka: pliiet [*syn.*]. [taex 'vegetable' + Siam phăk[35] mo[11] 'green onion'].

taux mo: [daex mou] /tɑɯʔ mo/ *n.* <KAUNG:,SAUX> 葱, 大葱, 四季葱 *cōng, dà cōng, sìjì cōng Allium fistulosum*. ☞ lhax mo: [*syn.*].

taux mo: rang: [daex mou rang] /tɑɯʔ mo raŋ/ *n.* <KHAOX> ပ□ ျာက်ကြက်သွန် 岩葱，鼠尾莪, 白兰（鼠尾, 莪白兰?） *yán cōng，shŭ wěi é, bái lán*.

taux tak praix [daex dag brāix] /tɑɯʔ tak prạiʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 小黄散, 三丫苦, 三叉苦 *xiǎo huáng sǎn, sān yā kŭ, sān chā kŭ Evodia lepta*. ☞ taux jhong: khaox [*syn.*].

taux tak nham: [daex dag hnam] /tɑɯʔ tak nʰam/ *n.* <KHAOX,SAUX> 刺菜, 金茨姑, 刺芋, 刺过江 *cì cài, jīncí gū, cì yù, cì guò jiāng Lasia spinosa*.

taux tu: tak [daex du dag] /tɑɯʔ tu tak/ *n.* <KHAOX> ပ□□ □□ □ကဒတ်ခါး, ကဒတ်ချင် 鱼木树菜, 鸡爪菜 *yúmùshùcài, jīzhuăcài* spider tree *Crateva unilocularis* or *C. abansonii*, root bark, trunk bark, leaves? used medicinally). ☞ khaox taux tak, khaox tu: tak [*syn.*]. [ríang 2].

taux toi: [daex doi] /tɑɯʔ tɔi/ *n.* <KHAOX> ကွမ်းရွက် 芦子藤菜（指用芦子藤的嫩叶做的菜）*lúzǐténg cài (zhǐ yòng lúzǐténg de nènyè zuòde cài)* tender leaves of the false nettle-leaved pepper plant, (*Piper boehmeriaefolium*, eaten as a vegetable. ☞ toi:[2] .

taux teeg [daex dēeg] /tɑɯʔ tɯ̰k/ *n.* <KHAOX,SAUX> သနပ်ခါး, ယုဇရ? 土细辛, 四块瓦 *tŭxìxīn, sìkuāiwǎ* chloranthus (*Chloranthus holostegius* or *C. henryi*, herb, roots and leaves used

medicinally, roots grow horizontally). ☞ kaing: silawg siah ② [*syn.*].

taux tiag [daex dīag] /tɑɯʔ ṭiək/ *n.* <KHAOX> ◌ ◌◌ ◌◌ သီးဟင်းရွက် 野菜 *yě cài* wild greens, wild vegetables.

taux tiag taux tu [daex dīag daex dū] /tɑɯʔ ṭiək tɑɯʔ tṵ/ *n.* <KHAOX> ◌ ◌◌ ◌◌ သီးဟင်းရွက် 野菜 *yěcài* wild plants, wild vegetables.

taux diag [daex ndīag] /tɑɯʔ ḍiək/ *n.* <KRAUNG> ဟင်းကြော် 炒菜 *chǎocài* stir-fried vegetables.

taux nex [daex nēix] /tɑɯʔ nɛ̤ʔ/ *n.* အသားဟင်း၊ အသားနှင့်ဟင်းသီးဟင်းရွက်ရောနှောထားသောဟင်း 荤菜 *hūn cài* meat and vegetable dishes.

taux niex [daex nīex] /tɑɯʔ nɛ̰ʔ/ *n.* အချဉ် ဟင်း pickles, pickled vegetables (lit. 'sour vegetables').

taux cang krawg [daex jāng grōg] /tɑɯʔ tɕa̰ŋ krɔ̰k/ *n.* <KHAOX> (အလေ့ကျပေါက်ပင်တမျိုး။ ရိုးတံတွင် အမွေးနုလေးများရှိပြီး၊ ချဉ်သောအရသာရှိ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်အဖြစ်စား) (一种野菜, 象辣蓼, 叶茎有细毛, 味略酸, 可做菜) *(yīzhǒng yě cài, xiàng là liǎo, yè jīng yǒu xì máo, wèi lüè suān, kě zuò cài)* (a wild plant, similar to water pepper, *Polygonum hydropiper*, fine hairs on stalk, slightly sour flavor, eaten as a vegetable, lit. 'wooden drum-maker? green').

taux cang krim [daex jāng grīm] /tɑɯʔ tɕa̰ŋ krḭm/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> ပင်စိမ်း၊ ဇီယာအဖြူ 毛罗勒, 光明子, 黑荷花 (草本, 可入药) *máo luólè, guāngmíng zǐ, hēi héhuā (cǎoběn, kě rù yào)* basil (*Ocimum basilicum*, a member of mint family, leaves and stems used as a spice and medicinally, lit. 'mint elephant? greens'?). **: taux cang krim khaox** ဇီယာအဖြူပင် 黑荷花 *basil* **2** *n.* <KHAOX,SAUX> ပူစီနံ၊ ပူဒီနာ 薄荷 *bòhé* mint (*Mentha sp.*)mint (*Mentha sp.*, perennial herb, square stem, lavender flowers, stems and leaves used medicinally). **: taux cang krim nhu:** ပူစီနံ၊ ပူဒီနာ 薄荷 *mint* ☞ cing: kai: [ceu 1], taux ge: lhaox, taux sioe: ia:, ceem kim [ceu 2] [*syn.*]. [gróh grong Ocimum basilicum].

taux jao pliah [daex njāo blīah] /tɑɯʔ dʑa̰u pḷiah/ *n.* <KHAOX,SAUX> 野半夏, 犁头尖 *yě bàn xià, lí tóu jiān Typhonium divaricatum*. ☞ taux jao pliah [*syn.*].

taux jhong: [daex nqoung] /tɑɯʔ dʑʰoŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大胖菜, 革命菜, 野筒蒿, 满天飞 *dà pàng cài, gémìng cài, yě tǒng hāo, mǎn tiān fēi Crassocephalum crepidioides*. ☞ taux leen: gawng, taux kluing:, taux rib khraox [*syn.*]. ☞ taux jhong: khaox, rib khraox .

taux jhong: khaox [daex nqoung kaox] /tɑɯʔ dʑʰoŋ kʰɑuʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> အနွယ်များစင်ပေါ်တွင်ပြန့်ကျဲသွားသောစားပင်တစ်မျိုး (?) 三丫苦, 小黄散 (灌木, 可入药) *sān yā kǔ, xiǎo huáng sǎn (guànmù, kě rù yào)*. ☞ khaox jhong: khaox [*syn.*].

taux nyia klawng: [daex nyīa glong] /tɑɯʔ ɲḭa klɔŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 老母猪挂面, 八楞麻 *lǎo mǔ zhū guà miàn, bā léng má Boehmeria siamensis*.

taux sibaong: [daex si nbaong] /tɑɯʔ s.bauŋ/ *n.* <KHAOX> တမာနွယ်၊ နွယ်နီ၊ ပေါက်နွယ်? 爬楼藤 (叶子圆而大, 嫩叶可做菜) *pálóuténg (yèzi yuán ér dà, nènyè kě zuò cài)* (a vine with large round leaves, which can be eaten as a vegetable when young and tender, Chn. 'climb-house-vine', lit. 'loft vegetable'?). ☞ nhu: sibaong: .

taux sibawng [daex si nbōng] /tɑɯʔ s.bɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX> မြူ (စားရှိရသော တောရိုင်းပင်) 灰菜 (草本, 嫩叶可做菜) *huīcài (cǎoběn, nènyè kě zuò cài)* fat hen, lamb's quarters, white goosefoot (*Chenopodium album*, an edible wild green, Chn. 'ash greens'). ☞ sibawng .

taux sima: [daex si ma] /tɑɯʔ s.ma/ *n.* <KRAUNG> သနပ်၊ ချဉ်ဖတ်၊ နပ်ချဉ် 腌菜 *yān cài* pickled vegetables, pickles. ☞ taux yen: [*syn.*].

taux sidax klang: [daex si ndax glang] /tɑɯʔ s.daʔ klaŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဇွန်ဖြီးရွက် 土党参 (草本, 可入药) *tǔdǎngshēn (cǎoběn, kě rù yào)* Java campanumoea (*Campanumoea javanica*, a.k.a. *Codonopsis javanica*, root used medicinally, lit. 'hawk tail vegetable').

taux siniex [daex si nīex] /tɑɯʔ s.nɛ̰ʔ/ ☞ siniex[1] .

taux sihaw: [daex si ho] /tɑɯʔ s.hɔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကြက်သွန်ဖြူ 大蒜, 蒜, 大蒜苗, 大蒜叶 *dàsuàn, suàn, dàsuànmiáo, dàsuànyè* garlic (*Allium sativum*). ☞ lhax haw: [*syn.*].

taux si:ang: kax [daex si ang gax] /tɑɯʔ s.ʔaŋ kaʔ/ *n.* <KHAOX> ငါးရိုးရွက်ဟင်း 鱼骨头菜 (草质藤本, 茎似鱼骨, 嫩叶可做菜) *yú gútou cài (cǎo zhì téng běn, jīng sì yú gú, nèn yè kě zuò cài)*.

taux sium: [daex si um] /tɑɯʔ s.ʔum/ *n.* <KHAOX,SAUX> နုံသောဟင်းအမျိုးအစား (?) 岩爬藤 (藤本, 嫩叶可做菜, 也可入药) *yán pá téng (téng běn, nèn yè kě zuò cài, yě kě rù yào)*.

taux sioe: [daex si oui] /tɑɯʔ s.ʔoi/ *n.* <KHAOX> ပူဆီနံ၊ ဟင်းမွှေးရွက် 香料菜 *xiāngliào cài* herbs, flavouring greens (lit. 'fragrant vegetables').

taux sioe: nghaik [daex si oui hngaig] /tɯɑʔ s.ʔoi ŋʰ ac/ *n.* <KHAOX> ပူဆီနံ 蕺菜, 鱼腥草, 侧耳根 *jí cài, yú xīng cǎo, cè ěr gēn* (*Houttuynia cordata*, 'fish-smell-grass', side-ear-root').

taux sioe: ia: [daex si oui ia] /tɯɑʔ si ʔoi ʔia/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပူစီနံ၊ ပူဒီနာ 薄荷 *bòhé* mint (*Mentha sp.*, perennial herb, square stem, lavender flowers, stems and leaves used medicinally, lit. 'chicken fragrant vegetable'). ☞ taux cang krim ②, taux ge: lhaox, ceem kim [*syn.*].

taux yu: yhaok siyawng [daex yu hyaog si yōng] /tɑ ɯʔ ʑu ʑʰauk s.ʑɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြင်းခွါရွက် 马蹄草, 铜钱草, 积雪草, 崩大碗（草本, 可入药, 也可做猪食） *mǎtícǎo, tóngqiáncǎo, jīxuěcǎo, bēngdàwǎn (cǎoběn, kě rù yào, yě kě zuò zhū shí)* Asiatic centella (*Centella asiatica*, used medicinally and for pig fodder, lit. 'dragon's ears vegetable'). ☞ rib yhaok siyawng [*syn.*].

taux yawd [daex yōd] /tɯɑʔ ʑɔ̰t/ *n.* <KHAOX,SAUX> 构皮树, 构树 *gòu pí shù, gòu shù Broussonetia papyrifera*. ☞ taux rang:, khaox yawd siah (?) [*syn.*].

taux yen: [daex yein] /tɯɑʔ ʑen/ *n.* <KRAUNG> သနပ်၊ ချဉ်ဖတ်၊ (တောတွင်စဉ်အိုးထဲထည့်၍ကြာမြင့်စွာနပ်ထားသောအစားအစာ) 腌菜 *yān cài* pickled vegetables, pickles. ☞ taux sima: [*syn.*].

taux rang: [dāex rang (daex rang)] /tạɯʔ raŋ (tɯɑʔ ra ŋ)/ *n.* <KHAOX,SAUX> 构皮树, 构树 *gòu pí shù, gòu shù Broussonetia papyrifera*. ☞ taux yawd, khaox yawd siah (?) [*syn.*].

taux rang: rawh [daex rang roh] /tɯɑʔ raŋ rɔh/ *n.* <KHAOX,SAUX> 小响铃, 狗响铃 *xiǎo xiǎng líng, gǒu xiǎng líng Crotalaria albida*. ☞ proing siah, kram poeh [*syn.*].

taux rib khraox [daex rīb kraox] /tɯɑʔ ṛip kʰrauʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大胖菜, 革命菜, 野筒蒿, 满天飞 *dà pàng cài, gémìng cài, yě tǒng hāo, mǎn tiān fēi Crassocephalum crepidioides*. ☞ taux leen: gawng, taux kluing:, taux jhong: [*syn.*]. ☞ taux jhong: khaox, rib khraox .

taux lang: ling: [daex lang ling] /tɯɑʔ laŋ liɲ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大麻芋, 海芋, 野芋, 大叶野芋 *dàmá yù, hǎi yù, yě yù, dàyè yě yù Alocasia macrorrhiza*. ☞ kraox laing: [*syn.*].

taux lawk tuh nghox [daex log dūh hngoux] /tɯɑʔ lɔk tụh ŋʰoʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 野半夏, 犁头尖 *yě bàn xià, lí tóu jiān Typhonium divaricatum*. ☞ taux lawk tuh nghox [*syn.*].

taux lig [daex līg] /tɯɑʔ ḷic/ *n.* <KHAOX> ဝက်စာ 猪食, 猪菜 *zhū shí, zhū cài*.

taux lig ngha: [daex līg hnga] /tɯɑʔ ḷic ŋʰa/ *n.* <KHAOX> ဝက်သိုးစာ 猪儿菜（木本, 它的嫩叶可做菜） *zhū ér cài (mù běn, tā de nèn yè kě zuò cài)*.

taux leen: gawng [daex leen mgōng] /tɯɑʔ lɯn gɔ̰ŋ / *n.* <KHAOX,SAUX> 大胖菜, 革命菜, 野筒蒿, 满天飞 *dà pàng cài, gémìng cài, yě tǒng hāo, mǎn tiān fēi Crassocephalum crepidioides*. ☞ taux kluing:, taux jhong:, taux rib khraox [*syn.*]. ☞ taux jhong: khaox, rib khraox .

taux leun: gawng (taux leen: gawng) [daex len mgōng (daex leen mgōng)] /tɯɑʔ lɤn gɔ̰ŋ, tɯɑʔ lɯn gɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဂန္ဓမာ 野茼蒿, 羊蹄草, 大刀菜（草本, 叶缘呈齿形, 可入药, 可做菜） *yě tónghāo, yángtícǎo, dàdāocài (cǎoběn, yè yuán chéng chǐ xíng, kě rù yào, kě zuò cài)* wild crown daisy, garland chrysanthemum (*Chrysanthemum coronarium*), saw-toothed leaves, used medicinally and as a green vegetable, lit. 'mountain moon vegetable'?).

taux loeh ia: [daex louih ia] /tɯɑʔ loih ʔia/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကြက်ဆီဟင်း 苣荬菜, 鸡距菜（草本, 可做菜, 可入药） *qǔmaicài, jījùcài (cǎoběn, kě zuò cài, kě rù yào)* (a vegetable and medicinal herb, lit. 'cockspur vegetable').

taux loeh ia: kat [daex louih ia gad] /tɯɑʔ loih ʔia kat/ *n.* <KHAOX,SAUX> 使君子, 留球子 *shǐ jūnzi, liú qiú zǐ Quisqualis indica*. ☞ tai yiex laux [*syn.*].

taux loeh ia: gawng [daex louih ia mgōng] /tɯɑʔ loih ʔia gɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 伤寒草, 夜香牛, 消山虎 *shānghán cǎo, yè xiāng niú, xiāo shān hǔ Vernonia cinerea*.

taux lhax [daex hlax] /tɯɑʔ lʰaʔ/ *n.* <KHAOX> ဟင်းသီးဟင်းရွက် 蔬菜 *shūcài*.

taux hak [daex hag] /tɯɑʔ hak/ *n.* <KHAOX> သခွါးမွေးနွယ် 香瓜藤 *xiāng guā téng*.

taux haw: tiag [daex ho dīag] /tɯɑʔ hɔ ṭiak/ *n.* <KHAOX,SAUX> 伞草, 重楼, 七叶一支花 *sǎn cǎo, chóng lóu, qī yè yī zhī huā Paris polyphylla*. ☞ (tuber used med.) [*syn.*].

taux ang: niag [daex ang nīag] /tɯɑʔ ʔaŋ ṇiək/ *n.* <KHAOX> ဗျိုင်းချေးပင်၊ တောဒေါန (?) 鼠曲[麴]草, 饭火草 *shǔ qū [qū] cǎo, fàn huǒ cǎo*.

taux ang: niag ting [daex ang nīag dīng] /tɯɑʔ ʔaŋ ṇiək ṭiɲ/ *n.* <KHAOX> ဗျိုင်းချေးပင်၊ တောဒေါန (?) အကြီးမျိုး 秋鼠曲[麴]草 *qiū shǔ qū [qū]cǎo*.

taux aw: suing: [daex o suing] /tauɯ? ʔɔ suɲ/ *n.* <KHAOX> ဆလတ် 莴苣, 窝笋 *wōjù, wōsǔn* lettuce. [daex + Chn 'wōsǔn'].

taux eeppid [daex eeb bīd] /tauɯ? ʔɯp pi̤t/ *n.* <KHAOX,SAUX> 糯米藤, 糯米团, 糯米草 *nuò mǐ téng, nuò mǐ tuán, nuò mǐ cǎo Memorialis hirta.* ☞ taux ngia, taux ngia poeh [*syn.*].

taug[1] [dāeg] /ta̤uɯk/ *adv-pre.* -သေး–၊ –မှ၊ –ပဲ 才, 只 *cái, zhǐ* only (then), just. **:** Taug hoek nawh phao:. အခုမှပဲ လာနေတယ်။ 他现在才来。 *He is only just coming now.* | Yex taug koe: kawn: tikaux ngie. ယေ့မှာကလေးတစ်ယောက်ပဲ ရှိသေးတယ်။ 老大才只有一个孩子。 *Yeix only has one child so far.* /*f*0.0831/ /*f*6/

taug[2] [dāeg] /ta̤uɯk/ *vs.* ေ[illegible]–၊ နွမ်းနယ်–၊ ပင်ပန်း– 累, 疲乏 *lèi, pífá* tired. **:** taug ka hu: tix. လမ်းလျှောက်ပြီး ပင်ပန်းတယ်။ 走累了。 *tired from walking* | Hoek ka gah krax tix dauh, nawh mhong taug tix. လမ်းခွကိုရောက်တော့ သူမောမှန်းခံစား လာတယ်။ 走到路口，他觉得累。 *When he arrived at the crossroads, he felt tired.* | Tax kuad an viang taug mao yuh ka mawx kawx, ang rawg krax teem krax coi ka kawn praix tix. အဲဒီအဘိုးကြီး ဘယ်လောက်ပဲ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်နေပေမဲ့လည်း သူကလေးတွေဆီ အကူအညီမတောင်းဘူး။ 虽然那位老爷累得很，他不愿意向孩子们 *Although however tired the old man was, he wouldn't ask his children for help.* | Nyi Pan: ang chix taug ka to: tix. ညီပန်းပြေးတာမမောတတ်ဘူး။ 尼班跑得不会累。(?) *Nyi Pan can't get tired from running.* ☞ fa[1], nyhap mao, khrup, mao, rau ③, reu[3], saux sang, sang[2], seu [*syn.*]. /*f*0.0831/ /*f*6/

taug nyhap [dāeg hnyab] /ta̤uɯk ɲhap/ *vs.* ကြိုးစားလုပ်ကိုင်– 辛勤 *xīnqín* industrious, hardworking.

taug yaok [dāeg yaog] /ta̤uɯk ʑauk/ *v.* ကြီးကောင်ဝင် 发身 *fā shēn* pubescent, be in puberty (period in which a child develops physical features of adulthood).

taung: [daeng] /tauɯŋ/ *vt.* မီးမွေး– 烧 *shāo* burn. **:** sawg tix taung: khix. မီးမွေးဖို့ထင်းလိုက်ရှာမယ်။ 找柴火烧。 /*f*8/

tao [dāo] /ta̤u/ **1** *vt.* မွှေ–၊ ရော–၊ နှော– 搅, 拌 *jiǎo, bàn* stir, mix. **:** tao su: saix plai:. ဘီယာအတွက်တဆေးကို မွှေလိုက်။ 拌酒药。 *stir up the yeast cake for the blai beer.* **2** *vt.* စုံစမ်း–၊ စစ်ဆေး–၊ ထောက်လှမ်း–၊ မေးမြန်း–၊ စူးစမ်း–၊ စစ်ကြော–၊ သုတေသနလုပ်– 追究 *zhuījiū* investigate, research. **:** tao veung: thix tawm: sidawng:. ပြဿနာကိုဖြေရှင်းဖို့စုံစမ်းတယ်။ 把问题追究清楚。 *investigate a problem to clear it up.* ☞ cao:[3] [ceu 1] [*var.*]. ☞ pang:[3], klao:[1], ku kuax, mhi:, khao: ①, kheu:, siguax, su: saoh ①, su: shiaoh [ceu 1] [*syn.*]. /*f*0.0398/ /*f*10/

taoh[1] [daoh] /tauh/ **1** *vt.* ကယ်–၊ ကယ်တင်–၊ ကယ်ဆယ်– 救, 拯救 *jiù, zhěngjiù* save, rescue (a person, a life). **:** Mawh Kong: Chang: Tang: pa taoh ex pui hot pui sibhawm: khaing: daux teeg daux kha:. ကျွန်မတို့ဆင်းရဲသားတွေကို အကျုပ်အတည်းကနေ ကယ်တင်တာကွန်မြူနစ်ပါတီပါ။ 是共产党把咱们穷苦人从苦难中拯救出来。 *It was the Communist Party which rescued us poor folks from hardship.* **2** *v.* ပြန်တောင်း–၊ ပြန်ရအောင်လုပ်–၊ ပြန်ပေး–၊ ပြန်အမ်း– 赎, 赎回 *shú, shúhuí* redeem, buy back (sth. previously sold or pawned). **:** deeh pon taoh. ပြန်ရအောင်လုပ် 赎回来。 *buy sth. back.* | khaix an: nawh tag kieh bun: an: pon krax taoh. [Lai Lih Hu: 21:8] သခင်သည် ထိုမိန်းမကိုသိမ်းယူ၍ မကြိုက်လျှင်၊ ရွေးစေခြင်းငှါ အခွင့်ပေးရမည်။ သူ့ကိုလှည့်ဖြားမိသောကြောင့်၊ တပါးအမျိုးသားတို့သို့ ရောင်းချပိုင်သောအခွင့်မရှိ။ 主人选定他归自己、若不喜欢他、就要许他赎身。 *If she does not please her master, who has designated her for himself, then he shall let her be redeemed. [Exo. 21:8]* /*f*4/

taoh[2] [dāoh] /ta̤uh/ *n.* ဇစ်မြစ်၊ မြစ်ဖျားခံရာနေရာ 源 *yuán* source, upper reaches (of river). **:** Khaox koe: num:, rawm: koe: taoh. သစ်ပင်မှာအမြစ်တွေရှိတယ်။ မြ[illegible]မြစ်ဖျားခံတဲ့နေရာရှိတယ်။ 树有根, 水有源。 *A tree has roots, water has a source.* ☞ caw[4] [*ant.*]. /*f*4/

taoh[3] [dāoh] /ta̤uh/ **1** *vo.* ေ[illegible]က်–၊ ကွဲ– 爆炸 *bàozhà* explode. **:** Tix luix hoik taoh. မြေမြှုပ်ဗုံးပေါက်တယ်။ 地雷爆炸了。 *The landmine exploded.* **2** *v.* အသံပြု–၊ အသံထွက်–၊ အသံမြည်အောင်လုပ်– 响, 响声 *xiǎng, xiǎngshēng* sound, make a sound, go off. **:** lox taoh nad. ေ[illegible] [illegible] [illegible]။ 枪响的声音。 *the sound of a gun going off.* /*f*4/

taoh klawng: [dāoh glong] /ta̤uh klɔŋ/ *n.* ေ[illegible] [illegible] အဆန်၊ အညာ 上游 *shàngyóu* upstream, upriver.

Taoh Jhax [Dāoh Nqax] /ta̤uh dzʰaʔ/ *np.* ေ[illegible] [illegible]ရွာ 单甲（地名, 在沧源县单甲乡）*Dānjiǎ (dìmíng, zài Cāngyuánxiàn Dānjiǎxiāng)* Danjia (town, Cangyuan county, Yunnan, China, lit. 'cursing spring'?). [gróh grong Táoh Jhax].

Taoh Lang: [Dāoh Lang] /ta̤uh laŋ/ *np.* ေ[illegible] [illegible]လန်းရွာ (တရုတ်–ရှယ်လင်း) 雪林（地名, 在澜沧县雪林乡）*Xuělín (dìmíng, zài Láncāngxiàn Xuělínxiāng)* Xuelin town, Lancang County, Yunnan, China (lit. 'long upstream'?).

taox [daox] /tauʔ/ **1** *n.* မီးခိုး (ဆေးလိပ်) 烟 *yān* smoke. **:** taoxngu. ေ[illegible]လိပ်မီးကမီးခိုး 火烟。 *smoke from a fire.* **2** *vi.* မီးခိုး–၊ မီးခိုးခိုး–၊ မြူဆိုင်း–

冒（烟）, 缭绕 *mào (yān), liáorào* smoke, give off smoke, rise up, swirl about, eddy (as of mist, smoke). **:** taox taoxngu. မီးခိုးတယ်။ 冒火烟。 *smoke, give off smoke.* | taox pai: awm: ku ngawd ku gawng. ေ□ □□ခိုးပ်တောင်ကြောတိုင်းမှာ မြူတွေဆိုင်းနေတယ်။ 山间云雾缭绕。 *fog swirled around the mountain peaks.* ☞ meet, chu:[2] [ceu 2] [*syn.*]. /*f*6/

taox ngu (taoxngu) [daox ngū] /tauʔ ŋu̯/ *n.* ေ□ □ခိုးပ် မီးခိုး 火烟 *huǒyān* smoke, smoke from a fire. ☞ taox ① [*syn.*].

tao:[1] [dao] /tau/ *n.* <TOSAT> ခြေပါမျိုး 黄鼬, 黄鼠狼 *huángyòu, huángshǔláng* weasel (*Mustela sibirica*). ☞ ka:[3] . /*f*0.0475/ /*f*9/

tao:[2] [dao] /tau/ *np.* ေ□ □□ (“ဝ”လူမျိုးနာမည်) ပြက္ခဒိန်ထဲတွင်တွက်ချက်၍သုံးသည်။ 壬（天干第九位，用于计算日子） *rén (tiāngān dì jiǔ wèi, yòngyú jìsuàn rìzi)* Tao, 9th heavenly stem in calendrical cycle of 10 days or years, used in counting days (thus also used in names of people born on a Tao day) and years, e.g., 1988, 1998, 2008, 2018, etc.. /*f*0.0475/ /*f*9/

tao: pang: [dao bang] /tau paŋ/ *n.* ခရီးဝေးတပ်ဖွဲ့၏စားစာရိတ် 道斑 *dào bān* railway or highway maintenance squad.

tao: teux [dao dex] /tau tɤʔ/ *n.* <VH> ကိုယ်ကျင့်တရား၊ လူ့ကျင့်ဝတ် 道德 *dàodé* ethics, morality, morals. [Hox].

tao: see: [dao see] /tau sɯ/ *n.* နည်းပြဆရာ၊ ဆရာ 导师 *dǎoshī* tutor, teacher.

tao: li: [dao li] /tau li/ *n.* <VH> စည်းကမ်း၊ ဥပဒေ 道理 *dàolǐ* principle, rationale, reason, truth. ☞ beenli, numli ① [*syn.*]. [Hox].

tao: vuing: cing: [dao vuing jing] /tau vuŋ tɕiŋ/ *n.* <KAUNG:> ေ□ □□□ □ခြစ်တစ်မျိုး 稻瘟净（农药） *dàowēnjìng (nóngyào)* iprobenfos, kitazin, S-benzyl O,O-di-isopropyl phosphorothioate (a fungicide, used esp. to combat the rice blast fungus *Magnaporthe grisea*). ☞ sidah tao: veung: cing: [*syn.*]. [Hox dàowēnjìng 稻瘟净 'rice blast disease purifier'].

tao: iak [dao iag] /tau ʔiək/ *n.* <TOSAT> ရင်ဘတ် ဝါဝီဇယ်ငှက် 黄腹鼬 *huángfùyòu* yellow-bellied weasel (*Mustela kathiah*).

taong [dāong] /tạuŋ/ **1** *vt.* ဆန့်–၊ တန်း–၊ ဖြန့်– 伸, 接 *shēn, jiē* extend, stick out; hold out, fetch? (water) [? -- separate out as separate meaning?]. **:** taong taix. လက်ဆန့် 伸手。 *extend an arm.* | taong rawm:. ေ□ □□接水。 *get water. (?)* | Viex aong: taong phliex. 带着量箩拿篮接。（债主带着量箩口袋到地里讨债。） *Bring measuring baskets and hold out handle-baskets. (The lender comes to the field to collect the debt in grain as it is harvested.)* **2** *vt.* ဟထား 撑 *chēng* hold open (as a bag). **:** taong chee:. အိတ်ဟထား 撑口袋。 *hold open a sack.* **3** *vt.* စွင့်– 竖 *shù* stand up, hold erect, cock (ear). **:** taong yhaok tix nghiiet. နားစွင့်နေတယ်။ 竖起耳朵听。 *cock one's ear to listen.* ☞ daong[2] [*mor.*]. /*f*9/

taong lox [dāong loux] /tạuŋ loʔ/ *vo.* စကားထောင်– 挑唆是非 *tiāo suō shìfēi.* **:** Maix riien rhawm: tix ka nawh, nawh brax taong lox. ခင်ဗျား သူ့ကိုသတိထား၊ သူအမြဲလိုလိုစကားထောင်တတ်တယ်။ 你防着他点儿, 他好挑唆是非。

taong: [daong] /tauŋ/ *vt.* <CAG> ေ□ □□□ ဆင်– (ထောင်ခြောက်) 下, 安放（多指安放捕捉鸟兽、鼠类的器具） *xià, ānfàng (duō zhǐ ānfàng bǔzhuō niǎoshòu, shǔlèi de qìjù)* set (a trap). **:** hu: taong: jhawk. ေ□ ျ့ကွင်းသွားထောင်သည်။ 去安放扣子（捕鸟兽的）。 *go to set a snare.* /*f*7/

tai [dāi] /tại/ **1** *n.* <KHAOX> ပန်း 花, 花朵, 花儿 *huā, huāduǒ, huār* flower. **2** *n.* <KAUNG:> ဝါ 棉花 *miánhua* cotton (*Gossypium sp.*). **3** *vi.* ပွင့်–၊ တောက် (မီး) 开花 *kāihuā* blossom, bloom, flower, produce sparks (of a fire). **:** Simi ngu hoik tai, simi ngai: hoik deei:. မီးကိုင်းကြည့်တော့တောက်နေပြီ၊ မျက်နှာကိုင်းကြည့်တော့မျှင်သေသေနေတယ်။ 看看柴火已经结火花，看看（人家的） 脸已经没有精神。（晚上玩的时间已经够长，该休息了。） *Looking at the fire it's already sparking, looking at the faces, they're already lifeless. (The end of an evening around the fire.)* **4** *vi.* ပေါ်ကိုက်ထွက်လာ–၊ ဖွင်ဖူးလာ–၊ ကြီးထွားလာ– 长，胀，膨胀 *zhǎng, zhàng, péngzhàng* grow, expand, swell. ☞ pruih [ceu 3] [*syn.*]. /*f*0.1249/ /*f*6/

tai ku: [dāi gu] /tại ku/ ☞ ku:[2] .

tai klaw: [dāi glo] /tại klɔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> လက်ပန်ပွင့် 木棉, 攀枝花, 斑枝花 *mùmián, pānzhīhuā, bānzhīhuā* silk-cotton tree (*Bombax ceiba*, lit.'bald flower', 30-40 m tall, upd flowers Jan.-Ma to 3 m diam., leaves dry-season deciduous, 30-50 cm across, palmate, 5-9 leaflets, rer., then small husks with fibre like kapok and cotton, but shorter fibres, b. ☞ khaox tai klaw: [*syn.*]. [ríang 2].

tai griex [dāi mgrīex] /tại grɛ̰ʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> စွယ်တော်ပန်း 白露花, 老白, 老白花 *báilùhuā, lǎobái, lǎobáihuā* orchid tree, mountain ebony, poor man's orchid, Buddhist bauhinia (*Bauhinia variegata*, bark used medicinally), lit. 'bauhinia flower'. ☞ khaox griex ak [*syn.*]. ☞ khaox griex, griex haong: .

tai ngai: miao: ting [dāi ngai miao dīng] /tại ŋai miau ṭịŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大猫眼花, 虎头兰 *dà māo yǎn huā, hǔ tóu lán Cymbidium hookerianum*.

tai ngai: miao: siah [dāi ngai miao siah] /tại ŋai miau siah/ *n.* <KHAOX,SAUX> 硬叶吊兰, 剑兰 *yìng yè diào lán, jiàn lán Cymbidium pendulum*.

tai ngu [dāi ngū] /tại ŋụ/ *n.* မီးပန်း 火花（迸发的火焰） *huǒhuā (bèng fā de huǒyán)*.

tai nghoe: [dāi hngoui] /tại ŋʰoi/ *n.* <KHAOX,KAB> ပန်းကုံးနွယ် 香串花(一种花, 花小成穗状, 不易凋谢, 常用于歌词中) *xiāngchuànhuā (yīzhǒng huā, huā xiǎo chéng suìzhuàng, búyì diāoxiè, chángyòng yú gēcí zhōng)* (a flower with blossoms in trailing clusters, slow to wilt, often used in song literature). ☞ nghoe:, nhu: tai nghoe: [*syn.*].

tai pi: [dāi bi] /tại pi/ *n.* <KHAOX> ပန်းချဉ်ပေါင် 蜀葵（茎直立而高, 花圆饼形）*shǔ kuí (jīng zhílì ér gāo, huā yuán bǐng xíng)* hollyhock (Alrhaea rosea).

tai pi: kat [dāi bi gad] /tại pi kat/ *n.* <KHAOX> နှင်းဆီရိုင်း 玫瑰花, 花玫瑰, 月季花, 粉团花 *méiguihuā, huāméigui, yuèjìhuā, fěntuánhuā* wild rose (lit. 'thorny hollyhock'). ☞ khaox tai klawt tawm: ia: .

tai pi: Pa: Aux [dāi bi Ba Aex] /tại pi pa ʔaɯʔ/ *n.* <KHAOX> ဂန္ဓမာ 大菊花, 洋菊花 *dà júhuā, yáng júhuā* chrysanthemum (*Chrysanthemum spp.*) (lit. 'Blang hollyhock').

tai prux [dāi brūx] /tại prụʔ/ *n.* <KHAOX> ခေါ်ကြီး အဖြင့်ပြုလုပ်သောပန်းတစ်မျိုး 棉絮 *miánxù* cotton fibre (UK) fiber (US) (lit. 'quilt cotton').

tai plong: [dāi bloung] /tại ploŋ/ *n.* <TOSAT> သက်ကယ်ပန်း 猬子, 蟹獴, 食蟹獴 *méizi, xièměng, shíxièměng* crab-eating mongoose (*Herpestes urva* , lit. 'cogongrass flower'?).

tai plix [dāi blix] /tại pliʔ/ *n.* <KHAOX> အသီး ပဲရှိသောပန်းပင်၊ အသီးပန်း 实花（跟’谎花’相对）*shí huā (gēn 'huǎng huā' xiāngduì)*.

tai plie [dāi blīe] /tại plẹ/ *n.* <KHAOX> ခေါ်ပြီးလပ်နီ 杜鹃花 *dùjuānhuā* rhododendron (evergreen shrub or small tree, cluster flowers), azalea (small deciduous or evergreen bush, stem-terminal blooms), *Rhododendron spp.* (lit 'gazing-flower' bee-marking flower' ?).

tai plie raoh [dāi blīe raoh] /tại plẹ rauh/ *n.* <KHAOX> ခေါ်ုးနီရောင်ဇလပ်ပန်း 血红杜鹃花 *xiěhóng dùjuānhuā* 'blood-red' rhododendron (*Rhododendron sanguineum*, lit. 'red gazing flower'). [ríang 2 (foliage photographed by Austrian botanist Heinrich Handel-Mazzetti ca. 1914)].

tai plie ia: [dāi blīe ia] /tại plẹ ʔia/ *n.* <KHAOX> ကချင်ပြည်နယ်၊ စစ်ကိုင်းတိုင်းတွင်ပေါက် ရောက်သောအာဇာလေပန်းပင်တစ်မျိုး (?) 杜鹃, 映山红 *dùjuān, yìngshānhóng* azalea, Indian azalea (*Rhododendron simsii*, evergreen (?), lit. 'chicken gazing-flower ').

tai bun: krih [dāi nbun grih] /tại bun krih/ *n.* <KHAOX,SAUX> 小贯根, 尖子木, 小姑娘花 *xiǎo guàn gēn, jiānzi mù, xiǎogū niáng huā Oxyspora paniculata*. ☞ tai caong sim: [*syn.*].

tai blak [dāi nblag] /tại blak/ *n.* <KHAOX,SAUX> 狗骨头树, 玉叶金花, 白纸扇 *gǒu gútou shù, yù yèjīn huā, bái zhǐ shān Mussaenda pubescens*. ☞ khaox si ang: sox [*syn.*].

tai blak mhai: [dāi nblag hmai] /tại blak mʰai/ *n.* <KHAOX> ခေ□ □□ပါလက်ဖက်နီပင် 马缨花, 红山茶 *mǎyīnghuā, hóngshānchá* camellia (*Camellia japonica*, lit. 'marked bat? webbing? flower').

tai mak meug [dāi mag mēg] /tại mak mɤ̣k/ *n.* <KHAOX> မိုင်းပန်း 紫茉莉, 地雷花 *zǐ mò lì, dìléi huā* mine flower. ☞ tai mang meug [*var.*].

tai max klong: [dāi max gloung] /tại maʔ kloŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 打破碗花, 多花野牡丹 *dǎpò wǎn huā, duō huā yě mǔdān Melastoma affine*. ☞ cang: coi gawng [*syn.*].

tai mang meug [dāi māng mēg] /tại mạŋ mɤ̣k/ *n.* <KHAOX> မိုင်းပန်း 紫茉莉, 地雷花 *zǐ mò lì, dìléi huā* mine flower. ☞ tai mak meug [*var.*].

tai muah [dāi mūah] /tại mụah/ *n.* <KHAOX> ငှက်ပျောဖူး 芭蕉花 *bājiāo huā* flower of plaintain (*Musa basjoo* or *M. paradisiaca*). ☞ tux[3] [*syn.*].

tai tux [dāi dūx] /tại tụʔ/ **1** *n.* <KHAOX> နံနက်ခင်းချီးမွမ်းပန်း 喇叭花 *lǎba huā* morning glory? (*Ipomoea sp.*?, Chn. 'horn flower', lit. 'bud flower') NB, a morning glory is a *vine*, blossoms in morning and dies in afternoon). **2** *n.* ပန်းဖူး flower bud.

tai dak sivai [dāi ndag si vāi] /tại dak s.vại/ *n.* <KHAOX> ကျားလျှာပန်း 千张纸（荚果中有象虫茧的东西）*qiānzhāngzhǐ (jiáguǒ zhōng yǒu xiàng chóng jiǎn de dōngxī)* Indian trumpetflower (*Oroxylum indicum*, tree to 10m, seed pod contains a cocoon-like object, seeds and bark used medicinally, lit. 'leopard's tongue flower'?). ☞ khaox dak vai, khaox phak vaig [*syn.*]. ☞ khaox dak sivai .

tai di: [dāi ndi] /tại di/ *n.* မီးသီးပန်း 灯花儿（灯心燃烧时结成的花状物）*dēnghuār (dēngxīn ránshāo shí jiéchéng de huā zhuàng wù)* (lit. 'lamp flower', 'the flower-shaped object which is attached when a lamp ignites'?).

tai deun: [dāi nden] /tại dɤn/ *n.* <KHAOX,SAUX> လမင်းပန်း 鸭嘴花, 小地蜜蜂树（灌木, 叶子可捂米酒）*yāzuǐhuā, xiǎo dìmìfēng shù (guànmù, yèzi kě wǔ mǐjiǔ)* Malabar nut (*Adhatoda vasica*, shrub, twigs and leaves used medicinally, leaves used to seal plai rice beer containers, lit. 'moon flower'). ☞ khaox tai deun:, niah ting (?) [*syn.*].

tai nhen: [dāi hnein] /tại nʰen/ *n.* <KRAUNG> အနာကပ်ရန်ဝါ၇မ်းစ 皮棉 *pímián* ginned cotton, cotton lint.

tai cax [dāi jax] /tại tɕaʔ/ *n.* <KHAOX> ကျည်ပန်းပွင့် 天花（玉米雄花穗）, 玉米穗儿 *tiānhuā (yùmǐ xióng huā suì), yùmǐ suìr* maize tassel (stamen at top of maize stalk).

tai cang kraong: [dāi jāng graong] /tại tɕạŋ krauŋ/ *n.* <KHAOX> ဒန်ပန်း၊ ဒန်ဒလက်၊ ပန်းသျှစ် 凤仙花, 指甲花 *fèngxiānhuā, zhījiahuā* impatiens, rose balsam *Impatiens balsamina*, dye extracted from leaves used by Han Chinese to paint fingernails and other body parts, lit. 'uvula smith? [manicurist?] flower'?).

tai cang khreung: [dāi jāng kreng] /tại tɕạŋ kʰrɤŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ□ □□□ခ်ိန်လက်ပန်း 血满草, 红山花（半灌木, 可入药）*xiě mǎn cǎo, hóng shān huā (bàn guànmù, kě rù yào)*.

tai cang coi ia: [dāi jāng jōi ia] /tại tɕạŋ tɕọi ʔia/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကြက်မောက်ပန်း 青箱子（草本, 可入药）*qīngxiāngzǐ (cǎoběn, kě rù yào)* feather cockscomb (*Celosia argentea*, lit. 'chicken cáng cói flower').

tai caong sim: [dāi jāong sim] /tại tɕạuŋ sim/ *n.* <KHAOX> ၄ုက်ခြေပန်း 多花素馨, 鸡爪花 *duō huā sù xīn, jī zhuǎ huā*.

tai nya paing ting [dāi nyā bāing dīng] /tại ɲạ pạŋ tịŋ / *n.* <KHAOX,SAUX> တိုက်ပန်း၊ ပန်းအတု? 裂果金花（灌木或小乔木, 可入药）*liè guǒ jīn huā (guànmù huò xiǎo qiáomù, kě rù yào)*.

tai nya paing siah [dāi nyā bāing siah] /tại ɲạ pạŋ siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ၊ွေရောင်ပန်းပွင့်လေး 玉叶金花（攀援基灌木, 根可入药）*yù yè jīn huā (pān yuán jī guànmù, gēnkě rù yào)*.

tai sub [dāi sūb] /tại sụp/ *n.* <KHAOX,SAUX> 籽籽花, 紫茉莉, 粉果根 *zǐ zǐ huā, zǐ mò lì, fěn guǒ gēn Mirabilis jalapa*. ☞ tai mak meug, tai mang meug (?) [*syn.*].

tai sigleem: [dāi si mgleem] /tại s.mgleem/ *n.* <KHAOX> ပန်းဖွား၊ ပန်းခိုင်၊ ပန်းစည်း၊ 花穗儿 *huā suìr* cluster, bunch (of flowers).. ☞ sigleem: tai [*syn.*].

tai sigoe ia: [dāi si mgōui ia] /tại s.gọi ʔia/ *n.* <KHAOX> ကြက်မောက်ပန်း 鸡冠花 *jīguān huā* (lit. 'cockscomb flower').

tai sibia vad [dāi si nbīa vād] /tại s.bịa vạt/ *n.* <KHAOX> အင်္ဂလိပ်ဂန္ဓာမာပန်း 万寿菊 *wàn shòu jú* chrysanthemum flower[AM]http://persoon.si.edu/myanmar/searches/.

tai simuing: [dāi sim uing] /tại sim ʔuŋ/ *n.* <KHAOX> ကြယ်ပန်း 星星花 *xīngxinghuā* 'star flower'.

tai shiao: khuix tsi: [dāi siao kuix zi] /tại siau kʰuiʔ tsi/ *n.* <KHAOX> ေ□ကြာပန်း 小葵子花 *xiǎo kuí zǐ huā* sunflower.

tai yiex laux [dāi yiex laex] /tại ʑiɛʔ laɯʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 使君子, 留球子 *shǐ jūnzi, liú qiú zǐ Quisqualis indica*. ☞ taux loeh ia: kat [*syn.*].

tai laih [dāi laih] /tại laih/ *n.* <KHAOX,SAUX> 蔓荆子, 三叶蔓荆, 白布荆 *mán jīng zǐ, sān yè mán jīng, báibù jīng Vitex trifolia*. ☞ tai laih [*syn.*].

tai vo: [dāi vou] /tại vo/ *n.* <KHAOX> ကြာပန်း 荷花，莲花 *héhuā,lian2hua1* lotus.

tai ah [dāi ah] /tại ʔah/ *n.* <KHAOX> အပွင့်အဖူးမရှိတဲ့ပန်း 谎花（不结果实的花） *huǎng huā (bùjiē guǒshí de huā)* fruitless flower (a flower which does not result in fruit, such as male pumpkin flowers).

tai ang: sidawng: [dāi ang si ndong] /tại ʔaŋ s.dɔŋ/ *n.* <KHAOX> လျှိုဖွက်ပန်း 隐花 *yǐn huā* cryptogam flower.

tai ang: riied [dāi ang rīad] /tại ʔaŋ rịət/ *n.* <KHAOX> စိန်ကတ္တီပါပန်း 黄波斯菊，硫华菊, 琉璜菊 *huángbōsījú, liúhuájú, liúhuángjú* orange cosmos, sulphur cosmos (*Cosmos sulphureus* a bright yellow flower, lit. 'rhinoceros urn flower').

tai am: plam: [dāi am blam] /tại ʔam plam/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ□□□ ခ်ိန်းဝ၊ သစ်ခွအဝါ 石斛, 细黄草（草本，长在岩石或树上，花呈白色，可入药） *shíhú, xìhuángcǎo (cǎoběn, zhǎngzài yánshí huò shùshàng, huā chéng báisè, kě rù yào)* goldenflower dendrobium? (*Dendrobium sp., D. chrysanthum?*, medicinal herb, grows on rocks or trees, white flowers, Chn. 'stone pitcher, fine yellow grass', lit. 'am-plam flower').

taik [daig] /tac/ *n, v.* အကြွေး၊ ပေါင်နှံ– 负债 *fùzhài* owe a debt. **:** Sim: kah koe: taik, saik kah koe: rawm. ၄ုက်မှာသော်လည်းအကြွေးရှိတယ်၊ စာကလေးမှာသော်လည်းအပေါင်ရှိတယ်။ 鸟也负债，雀也借贷。（谁能一点不借不欠。）*Even the birds have debts, even the sparrows have mortgages. (Who can be debt-free?)*

taih [daih] /taih/ **1** *vt.* ပြန်ခေါ်–၊ ပြန်ယူ– 带走, 带回 *dài zǒu, dài huí.* **:** Yix caw kawn: maix daux krax, keem: taih nawh ing: mai: tix. ငါတို့မင်းရဲ့ကလေးနဲ့လမ်းမှာတိုးတယ်၊ငါတို့နဲ့အတူပြန်ခေါ်လာတယ်။ 我们在路上遇到你的孩子, 就把他带回来了。 **2** ယူ[illegible]ား၊ သယ်သွား 叼走, 冲走 *diāo zǒu, chōng zǒu.* **:** Sivai taih lig hu:. ကျားဝက်ကိုသယ်သွားတယ်။ 老虎把猪叼走。 | Huan:,hwan: rawm: klawng:, hoik taih sibauk khaox hu:. မြစ်ရေကြီးတာ၊တံတားသစ်ကိုသယ်ယူသွားတယ်။ 河水上涨把木桥冲走了。 /*f*9/

taix[1] [daix] /taiʔ/ **1** *n.* လက် 手 *shǒu* hand, finger. **2** *cl.* ချက် 拳, 下 *quán, xià* shot, strike, hit, blow (classifier). **:** tawk tix taix. တစ်ချက်ရိုက် 打一拳。 *strike a blow.* | yuh tix taix. တစ်ချက်လုပ် 做一下。 *do it once, give it a shot.* | dee pon puing: te hoek tix taix. မြှားတစ်ချက်ပြန်ပစ်ရတယ်။ 一箭之远。 *about a bow shot away.* **3** *cl.* နာရီ 小时 *xiǎoshí* hour. **:** Haktiex son sang pon cwang moing dee ot tix, rheeng tix singaix (a) 24 taix heue. ကမ္ဘာမြေကြီးမိမိဝင်ရိုးပေါ်တွင်လည်ပတ်ဖို့ရန်အတွက်တစ်ရက် (သို့) ၂၄နာရီကြာတယ်။ *The earth takes one day, or 24 hours, in order to go around its axis.* ☞ khawn: taix [ceu 1] [*syn.*]. ☞ caong ① [*ant.*]. /*f*0.0842/ /*f*3/

taix[2] [daix] /taiʔ/ *cl.* ချောင်း၊ လုံး 棵, 枚 *kē, méi* (classifier for needles, hand grenades, etc.). **:** nyex tix taix. အပ်တစ်ချောင်း။ 一棵针。 *a needle.* | so: liux tang: tix taix. လက်ပစ်ဗုံးတစ်လုံး။ 一枚手榴弹。 *one hand grenade.* /*f*0.0842/ /*f*3/

taix[3] [daix] /taiʔ/ *conj.* [ကြိယာ]သင့်သလောက် 当… 时候 *dāng...shíhòu* ?. **:** Yuh kaing tix yuh hoik taix mawx taix an:. အလုပ်လုပ်ရင်ပြီးသင့်သလောက်ပြီးအောင်လုပ်။ 做什么事都要趁热打铁，抓时机。 ☞ taix yam [*syn.*]. /*f*0.0842/ /*f*3/

taix khawn: guax [daix kon mguax] /taiʔ kʰɔn guaʔ / *n.* ဘယ်ဘက်လက် 左手 *zuǒ shǒu* left hand.

taix khawn: dawm: [daix kon ndom] /taiʔ kʰɔn dɔm/ *n.* ညာဘက်လက် 右手 *yòushǒu* right hand.

taix neh (taixneh) [daix nēih] /taiʔ nẹh/ **1** *adv-post? vs? n?.* ချက်ချင်း၊ တစ်ခါတည်း 一次性 *yícìxìng* one-off (UK), once and for all, one time only, on a one-time basis, non-recurring, unique (lit. 'extended hand'?). **:** Ex yuh kaing inkix hoik taix neh ngaix khaing:. ကျွန်တော်တို့ဒီဟာကိုတစ်ခါတည်းပြီးအောင်လုပ်မယ်။ 咱们今天就一次性把这些事情做完吧！ *Let's get this work done today once and for all.* | Sau: pui gaox, kih, mak kram:, taux lhax tau daux aw: tawng: timu: ngie, mawh priex taix neh tix dum: ngie heue:. လူများဆန်၊ဆား၊ငရုတ်သီးနဲ့ဟင်းသီးဟင်းရွက်ကိုအိုးတစ်ခုထဲမှာထည့်တယ်၊ တစ်ခါတည်းချက်ချင်းချက်တဲ့အစားအစာပေါ့။ *People put rice, salt, hot chillis, and greens together in a cooking pot and it makes a unique meal.* **2** *cl.* 次 (?) *cì* time, thrust. **:** **tix taix neh** ချက်ချင်း၊ တစ်ချက်တည်း 忽然 *suddenly (lit. in a single thrust')* | phan: jhawm: saux preng mawh pa viex krax yum: hoek tix taix neh. [Yawbax 9:23] ချက်ချင်းဘေးတစုံတခု ရောက်သောအခါ။ 若忽然遭杀害之祸。 *when a scourge brings sudden death. [Job 9:23]* | Tix taix neh, pui phi map eue, rieb ka, Tix taix neh, pux aik eue, yum rhawm ka, Kawm ka khaox lhak, kraung cien tak grai heue, Cao Khrit hoik taoh ex tix taix neh. *'Once for all— O sinner receive it!/Once for all— O brother believe it!/Cling to the cross, the burden will fall;/Christ hath redeemed us once for all.'*

taix sibex [daix si nbēix] /taiʔ s.bẹʔ/ *n.* အင်္ကျီလက် 袖子, 衣袖 *xiùzi, yī xiù* sleeve.

taix yam [daix yām] /taiʔ zạm/ *conj.* ဘယ်အချိန် 当 …… 时候 *dāng …… shíhòu* when. **:** Taix yam yuh pui nawh, maix lai: ang: yuh? သူများလုပ်တဲ့အချိန်ခင်ဗျားမလုပ်ဘူး။ 当别人做的时候, 你为什么不做? *Why aren't you doing it, when other people are?* ☞ taix[3] [*syn.*].

tai: [dai] /tai/ *vt.* ယူမှတ်၊ နားလည် 寻找, 寻踪，了解 *xúnzhǎo, xúnzōng, liǎojiě* seek, understand (separate defs?). **:** tai: num:. အရင်းအမြစ်ကိုနားလည်။ 了解原因。 /*f*0.1724/

tai: khaix [dai kaix] /tai kʰaiʔ/ *vt.* [illegible] ခံယောင် ခံလိုက်– 追踪, 跟踪 *zhuīzōng, gēnzōng* track, trail, trace. **:** Maix hu: tai: khaix nawh. ခင်ဗျားသူ့နောက်ကိုနောက်ယောင်ခံလိုက်ပါ။ 你去跟踪他。 *You go and trail him.*

tai: khuang: [dai kuang] /tai kʰuaŋ/ *n.* <VH?> ချေးငွေ 贷款 *dàikuǎn* loan. [Hox].

tai: khram: khrai: [dai kram krai] /tai kʰram kʰrai/ *n.* <KHAOX,SAUX> အနီရောင်ပန်းပွင့်နှင့်နွယ်မြက်ပင်တစ်မျိုး (?) 石斛花（草本, 生长在岩石或树上, 花呈黄红色, 可入药）*shí hú huā (cǎo běn, shēngzhǎng zài yánshí huò shù shàng, huā chéng huáng hóngsè, kě rù yào).*

tai: grawng: [dai mgrong] /tai grɔŋ/ *v.* စုံစမ်း–၊ ထောက်လှမ်း– 调查 *diàochá* investigate, survey, enquire into.

tai: piao: [dai biao (dai bīao)] /tai piau (tai pi̤au)/ **1** *n.* ကိုယ်စားလှယ်၊ အမတ် 代表 *dàibiǎo* representative, delegate. **:** reung: ming: tai: piao:. ကိုယ်စားလှယ် 人民代表。 *people's delegate.* **2** *vt.* ကိုယ်စားပြု– 代表 *dàibiǎo* represent. **:** loe: mu: tai:

piao:. သုံမျိုးကိုကိုယ်စားပြုတယ်။ 三个代表（指中国共产党要始终代表中国先进生产力的发展方向，始终代表中国先进文化的发展要求，始终代表中国最广大人民群众的根本利益。）*The Three 'Represents' (the Communist Party of China should always represent the development trend in China's advanced social productive forces, orientation of China's advanced culture, and fundamental interests of the majority of the Chinese people.)* ☞ tang to [ceu 1] [*syn.*]. [Hox].

tai: tiiet [dai diad] /tai tiat/ *n.* <VH> ကြွက်နို့ အသား မာ 猴子, 疣 *hóuzi, yóu* wart. ☞ tang: tiiet, tu: tiiet [*var.*].

tai: thox [dai toux] /tai tʰoʔ/ *v.* ဦးဆောင်– 带头 *dàitóu*. ： tai: thox yuh kaing. ဦးဆောင်ပြီးအလုပ်လုပ်တယ်။ 带头劳动。

tai: lox [dai loux] /tai loʔ/ *vt.* စစ်□ မြ၊ စစ်ကြော– 追问 *zhuīwèn* interrogate, question persistently. ： bre tix tai: lox. စစ်ကြောကြည့်တယ်။ 仔细地追问。 *interrogate carefully.* ☞ klong:[2] ②, klong: kloek ②, klu: kliien: ②, cheuk, cheuk lox, chawk chaing:, chawk cheng:, seug [*syn.*].

taig[1] [dāig] /tạc/ *vi.* ကြွင်း–၊ ကျန်–၊ ကျန်ရစ်– 剩余 *shèngyú* remain, remaining, left over. ： kawn: taig miex nyao. အများကြီးကျန်တယ်။ 还剩很多。 *There is a lot left.* ☞ deuk[1] [*syn.*]. ☞ daig [*mor.*]. /*f*8/

taig[2] [dāig] /tạc/ *vt.* ပွတ်တိုက်– 搓 *cuō* rub with the hands. ： taig ka taix tix. လက်နဲ့ပွတ်တိုက်တယ်။ 用手搓。 *rub with the hands.* ☞ teeig, tu teeig ①, lu le, duing:, jeeh[1] ①, nyau ② [*syn.*]. ☞ tu taig [*mor.*]. /*f*8/

taing[1] [dāing] /tạn/ *n.* □□ □ ရေနွေးနှင့်လုပ်ထားသောပိုက် 竹水筒（较长, 盛水用） *zhú shuǐ tǒng (jiào cháng, chéng shuǐ yòng)* long bamboo tube for carrying water. ☞ mung:, teng ? [*syn.*]. /*f*6/

taing[2] [dāing] /tạn/ *vt.* <VH?> ပစ်– 扔，掷 *rēng, zhì* throw. ： taing chiux. □ □□ □ပစ် 扔球。 *throw a ball.* ☞ daing [*mor.*]. /*f*6/

taing[3] [dāing] /tạn/ **1** *vi.* ခုန်ချ– 跳 *tiào* jump. ： Nawh taing tix piang tiex. သူမြေပေါ်ကိုခုန်ချတယ်။ 他跳到地上。 *He jumped to the ground.* **2** *vt.* လွှတ်ပစ်–၊ ပစ်– 丢，扔 *diū, rēng* throw. ： I:, nyhap rhawm: maix taing kiiep aux tin: ka aux tivud liak. မအိရေ၊ □ ၂ားဇူးပြုပြီးကျွန်တော့်ဖိနပ်ကိုတစ်ချက်လောက်ပစ်ပေးပါလား။ 依，请你把我的鞋子扔过来给我一下。 *I, could you just throw my shoes over here to me please?* ☞ thaing: [*var.*]. ☞ cang cawd, cang: cheut, cang: chiet, khawng: khawh, jao:, grhaoh, grheuh[1], phuih, chang: cheut, cheung: cheut, sidod, thiao: [*syn.*]. /*f*6/

taing: [daing] /tạn/ *vt.* ရက်– 织, 编 *zhī, biān* weave. ： taing: man:. ပိတ်ထည်ရက်တယ်။ 织布。 *weave cloth.* | taing: yau. ပလိုင်းရက်တယ်။ 编背篓。 *weave a back-basket.* ☞ plaik[2] ①, tiiep ①, dieh[2] [*syn.*]. /*f*0.0181/ /*f*6/

taing: taw pakngai: [daing dō bag ngai] /tạn tọ̀ pak ŋ ai/ *phr.* မျက်နှာချင်းဆိုင် 当面 *dāngmiàn* face-to-face. ： sikah taing: taw pakngai: paox tix. မျက်နှာချင်းဆိုင်စကားပြောတယ်။ 与你们当面谈论。 *talk face-to-face with each other.*

to[1] [dōu] /tọ̀/ **1** *adv-pre.* အားလုံး၊ အကုန်လုံး 都，齐，全 *dōu, qí, quán* all. ： To hoek kukaux. အယောက်တိုင်းအားလုံးလာကြတယ်။ 都到齐了。 *All have arrived.* **2** *vi.* □ □□ မြ၊ လုံလောက်– 够 *gòu* suffice, be enough. ： Ang: tawg klong: to ex shiao. ကျွန်တော်တို့ပန်းကန်ခွက်တွေသုံးရတာမလောက်ဘူး။ 碗不够用。 *There aren't enough bowls for us to use.* /*f*0.0248/ /*f*8/

to[2] [dōu] /tọ̀/ *cl.* ကျုံ့ပြား–၊ ခွဲ–၊ 斗 *dǒu* peck, scoop (unit of measure equivalent to ca. 10 liters). ： gaox tix to. ဆန်တစ်ကျုံ့ပြား (လ□ နှစ်ဖက်နှင့်ကျုံ့ပြားရသော) 一斗米。 *a peck of rice.* [Hox]. /*f*0.0248/ /*f*8/ [Róub róm pa síao tix kah tíag díang cíang júm].

to kuang [dou gūang] /do kụạŋ/ *n.* <KHAOX> ဗိုလ်ကိတ်ပဲ 豇豆 *jiāngdòu* cowpea, black-eyed pea, blackeye bean (*Vigna sinensis*, *Vigna unguiculata*). ： Pieh to: kuang mai: graih, laig laih cau mai: nyiex. 晒台上面摘豇豆, 房子旁边赶街场。（意为在寨子里就可以买到东西。）*Pick cowpeas from the porch, go to market right by one's house. (Describes the convenience of having a store close by.)* ☞ taux kuang ngua, to: kuang ngua [*syn.*].

totiag [dou dīag] /to ṭiak/ *n.* □ □□□ □□□ 野兽, 飞禽走兽 *yěshòu, fēi qín zǒu shòu* wildlife, wild animal. ☞ totiag totu [*syn.*]. /*f*5/

totiag totu [dou dīag dou dū] /to ṭiak to tụ̀/ *n.* တောကောင်၊ တောတွင်းတရိစ္ဆာန် 野兽, 飞禽走兽 *yěshòu, fēi qín zǒu shòu* wildlife, wild animal (lit. 'bodies of the wilderness [tiag tu]' ?). ☞ totiag [*syn.*].

to ceung [dou jeng (dou jēng, dōu jēng)] /to tɕɤŋ, tọ̀ tɕ ɤŋ/ *n.* လှုပ်ရှား–၊ ရုန်းကန်– 斗争 *dòuzhēng* struggle. ： tui: tix to: ceung:. 对敌斗争。 *mortal combat with the enemy.* [Hox].

tok[1] [doug] /tok/ **1** *vt.* ဆွဲဆန့်– 牵, 拉 *qiān, lā* pull, draw. ： tok maox rhiiem:. သံကြိုးကိုဆွဲဆန့်

့တယ်။ 牵电线。 *pull an electric cable.* **2** *vt.* ဆက်သွယ်–၊ ဆက်–၊ လက်တွဲ– 架, 搭, 架起, 套起 *jià, dā, jiàqǐ, tàoqǐ* set up, put up, lay, build. **:** tok daw rawm:. □□မြောင်းကိုဆက်သွယ်တယ်။ 架笕槽。 *lay a bamboo water pipe.* **3** *vt.* တင်–၊ မတင်– 上, 铺 *shàng, pū* apply, lay, spread. **:** tok beung:. အုပ်ကြွပ်ပြားတင်တယ်။ 上瓦。 *apply tile. (?)* ☞ tuk [*var.*]. /*f*6/

tok[2] [doug] /tok/ **1** *vt.* ရှို့–၊ ထွန်း– 点 *diǎn* light, ignite (fire, lamp). **:** tok ngu. မီးထွန်း 点火。 *light a fire.* **2** *vt.* ချုပ်–၊ ဖာ–၊ တပ်–(ချိတ်၊ ကြယ်သီးစသည်) 钉 *dìng* fasten, sew on. **:** tok plix sibex. ကြယ်သီးတပ် 钉扣子。 *sew on a button. (?)* ☞ dok [*mor.*]. /*f*6/

tok[3] [doug] /tok/ *vt.* စတင်–၊ စ–၊ 开始, 从头 *kāishǐ, cóng tóu* begin, start, do sth. from the beginning. **:** Ex tok kaing phao:. ငါတို့အလုပ်စရအာင်။ 咱们开始劳动。 *We will begin working now.* | Ex tok tawm: kaing sidaing: tawm: caong. ငါတို့ခေါင်းကနေစတာအောက်ခြေအထိပဲ။ 咱们从头干, 一干到底。 *We will do it from start to finish. (?)* ☞ kaw:[1], liang[2] ①, ngai:[3] ①, jah [*syn.*]. /*f*6/

tot [doud] /tot/ **1** *vt.* ဆိတ်–၊ ထိုး–၊ ကောက်– 啄 *zhuó* peck. **:** Tot ia: gaox. ကြက်တွေ စပါးကောက်တယ်။ 鸡啄米。 *The chicken pecked at the rice.* **2** *vt.* ကိုက်–၊ ပေါက်– 咬 (指蛇咬) *yǎo (zhǐ shé yǎo)* bite (as by a snake). **:** Tot siuing: nawh. သူမြွေအကိုက်ခံရတယ်။ 他被蛇咬了。 *He was bitten by a snake.* **3** *v.* စုပ်– 抽, 吸 *chōu, xī* draw, suck, pump. ☞ kaoh[2], laog (?), gawx [ceu 1] [*syn.*]. ☞ dot [*mor.*].

toh[1] [douh] /toh/ **1** *vt.* ရှင်း–၊ ထွင်း–၊ ထွင်–၊ ဖောက်– 打通, 弄通 *dǎtōng, nòngtōng* clear out, open up (a path etc.), drill through. **:** toh gawng. □ □□□ ကိုထွင်း 把山打通。 *drill through a mountain.* **2** *vt.* □□□၊ ဖွင့်ချ–၊ ဖွင့်ပြ–၊ ထုတ်ပြန်–၊ ကြေငြာ–၊ သိစေ– 揭露, 揭开 *jiēlù, jiēkāi* expose, reveal, air. **:** **toh veung: thix lih** ပြဿနာကိုဖော် 把问题揭露出来。 *expose the problem.* **3** *vi.* ရှောင်ပေး–၊ ဖယ်ပေး–၊ အလျှော့ပေး–၊ အညံ့ခံ– 让开, 滚 *ràngkai, gǔn* yield, get out of the way.. ☞ saik[2] [ceu 1] [*syn.*]. ☞ doh[1] [*mor.*]. /*f*0.0124/ /*f*6/

toh[2] [douh] /toh/ **1** *vi.* လင်းထိန်–၊ တောက်ပ– 照射 *zhàoshè* shine, glow. **:** toh koek. □□□□□□ □□ ထိန်နေ 阳光照射。 *the sunshine shines.* **2** *vi.* လင်းလက်–၊ အလင်းထုတ်လွှတ်– 发光 *fāguāng* glow, emit light. **:** Mawh tang: toh pa toh dee an:. ပိုးစုန်းကြူးလေးဆီကအလင်းရောင်ဟိုနား ဒီနားမှာလင်းလက်နေ 那是萤火虫在发光。 *That is the glow of a firefly (lightning bug) over there.* /*f*0.0124/ /*f*6/

tox [dōux] /tǫ?/ *vs.* ပျစ်–၊ □□ပျစ်–၊ စေးထန်း– 稠, 浓 *chóu, nóng* thick (in consistency). **:** Moik in: tox ngie. ဒီဆန်ပြုတ် ပျစ်နေတာပဲ။ 这粥很稠。 *This soft rice is very thick and dry.* ☞ nhum:, dai[1], vai vid[2], vid[2], vuvi[1] ② [*syn.*].

to:[1] [dou] /to/ *vi.* ပြေး– 跑, 逃 *pǎo, táo* run, run away, flee. **:** kied brax to:. အပြေးသန်သည်။ 很能跑。 *can really run.* | Hoik to: nawh. သူပြေးပြီးပြီ။ 他逃了。 *He has run away.* /*f*0.1843/ /*f*4/

to:[2] [dou] /to/ **1** *n.* အစေ့၊ မျိုးစေ့ 瓤, 子儿, 仁儿 *ráng, zǐr, rénr* seed, pit, pip, pith. **:** to: bilaing:. □ ကြက်ဖရုံစေ့ 冬瓜瓤。 *wintermelon seed.* | to: plix mak lhek. 核桃仁儿。 *walnut, walnut meat.* **2** *n.* တုံး၊ အစိုင်အခဲ 块 *kuài* body, corpus, structure. **:** to: hon:. ပိန်းဥတုံး 薯块。 *a yam tuber (as opposed to the whole yam plant).* **3** *n.* အဖတ်၊ အတုံး 内容, 东西 *nèiróng, dōngxi* contents, substance, thing. **:** Daux rheep ang: koe: to:, mawh rawm: ngie. အရည်ထဲမှာအဖတ်မရှိဘူး၊အရေတွေပဲ။ 菜汤里没有东西, 只是清水。 *There's nothing in the soup but plain water.* | Lox krai nawh daing: koe: to:. 他讲话内容丰富。 *There is a lot of substance to what he says.* **4** *n.* ထွက်နှုန်း 产量 *chǎnliàng* output, production. **:** Kaung: in: koe: to: miex ding? ဒီလယ်ထွက်နှုန်းဘယ်လောက်ရှိလည်း? 这块田产量多少? *What is the output of this field?* ☞ to: tam: [*syn.*]. [Siam တူဝ် to$_1$ 'body']. /*f*0.1843/ /*f*4/

to:[3] [dou] /to/ *cl.* အိတ် 袋 *dài* bag, sack. **:** sub tix to:. □ □ရွက်တစ်အိတ်။ 一袋烟。 *one bag of leaf tobacco.* /*f*0.1843/ /*f*4/

tokaux (to: kaux) [dou gaex] /to kaɯ?/ **1** *n.* ကိုယ်၊ ကိုယ်ခန္ဓာ 身体 *shēntǐ* body. **2** *pron.* ကိုယ်ကိုတိုင် 本人(指自己) *běnrén (zhǐ zìjǐ)* oneself. **:** Maix siox six tix mhawmmhawm:, koe: dee mhawm: ka keux ming: mai: tokaux ex. မင်းကောင်းကောင်းစာသင်၊ ကိုယ်ကိုတိုင်ရောတော်လှန်ရေးအတွက်ပါကောင်းကျိုးရှိတယ်။ 你好好学习, 对革命对本人都有好处。 *If you study hard, it will be good for the revolution and good for you yourselves.* | Pui koeng tokaux tix khankix, tag mawh pui daux nyiex tokaux tix heue. [Mathiex 10:36] ကိုယ်အိမ်သူအိမ်သား တို့သည်လည်း ကိုယ်ရန်သူဖြစ်ကြလိမ့်မည်။ 人的仇敌、就是自己家里的人。 *A man's enemies will be the members of his own household. [Mat. 10:36]* ☞ tix[2], cao:[2], siru, tiru [ceu 2] [*syn.*]. [Siam တူဝ် to$_1$ 'body' + kaex 'body'].

to: kuang ngua [dou gūang ngūa] /to kṵaŋ ŋṵa/ ☞ to: kuang .

to: khaox [dou kaox] /to kʰauʔ/ *n.* <KHAOX> သစ်စ၊ ထင်းချောင်း 树干（剥了树皮的）*shùgàn (bāole shùpíde)* tree trunk, log (stripped of bark). ☞ gaw khaox, gawng: khaox, ngawh[1], nawng[1] [*syn.*].

to: khuai: hao: seung: [dou kuai hao seng] /to kʰuai hau sɤŋ/ *phr.* ပိုမိုကောင်းမွန်သော 多快好省 *duō kuài hǎo shěng*.

to: greung [dou mgrēng] /to grɤ̰ŋ/ *n.* ဗဟိုချက်၊ အဓိက၊ နျူကလိယ 核心 *héxīn* nucleus, core.

to: ma: [dou ma] /to ma/ *n.* ခေါ် ။ ပါသီးနှံ 庄稼 *zhuāngjia* crops.

to: ma: to: koi: [dou ma dou goi] /to ma to kɔi/ *n.* ကောက်ပဲသီးနှံ 庄稼 *zhuāngjia* crops.

to: ma: cao [dou ma jāo] /to ma tɕau/ *n.* ခေါ် ။ ဦးထွက်သီးနှံ 早秋作物 *zǎo qiū zuòwù* early-autumn crops.

to: ma: lha: [dou ma hla] /to ma lʰa/ *n.* ခေါ် ။ နောက်ဆုံးသီးနှံ 晚秋作物 *wǎn qiū zuòwù* late-autumn crops.

to: moe: [dou moui] /to moi/ *n.* ပုဆိန်ခေါင်း axehead.

to: tang: [dou dang] /to taŋ/ *n.* ပစ်မှတ်၊ ပစ်ကွင်း 靶子 *bǎzǐ* target.

to: tam: [dou dam] /to tam/ **1** *n.* အစေ့၊ လုံးစေ့ 瓤, 子儿, 仁儿 *ráng, zǐr, rénr* seed, pit. **2** *n.* အတုံး၊ အလုံး 块 *kuài* chunk, piece. **3** *n.* မျိုးစေ့ 产量 *chǎnliàng* output, production. **4** *n.* ကိုယ်ထည် 内容, 东西 *nèiróng, dōngxi* contents, substance, body, thing. ☞ to: [*syn.*].

to: thai: [dou tai] /to tʰai/ *n.* <KAUNG:> ထယ်သွား 犁头 *lí tóu* ploughshare (plowshare). [Siam တူဝ်ထဲ to$_1$thay$_1$ 'body' + 'plough'].

to: cao: [dou jao] /to tɕau/ ကိုယ်တိုင် 自己, 本人 *zìjǐ, běnrén* oneself, self.

to: cao: tix [dou jao dix] /to tɕau tiʔ/ *pron.* ကိုယ့်ကိုယ် ကိုယ် 自己, 本人 *zìjǐ, běnrén* oneself, self.

to: cong: cing: ying: [dou joung jing ying] /to tɕoŋ tɕi ɲ ʑiŋ/ *n.* <VH> အဓိကထုတ်လုပ်မှုနည်းလမ်းပေးသော 多种经营 *duōzhǒng jīngyíng* multi-mode production. [Hox].

to: ceem tiex [dou jēem diex] /to tɕɯm tɛʔ/ *n.* မြေပဲ 花生米 *huāshēng mǐ* peanuts.

to: ceu [dou jē] /to tɕɤ̰/ *n.* အကြောင်းအရာ၊ မာတိကာ 内容 *nèiróng* content.

to: ceu hen: gau [dou jē hein mgāe] /to tɕɤ̰ hen gạɯ / *n.* သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ ပညာရေးအကြောင်းအရာ 教学内容 *jiàoxué nèiróng* curriculum, course of study, educational content.

tosat (to:sat, to: sad) [dou sad (dou sād)] /to sat, to sạt/ **1** *n.* တိရစ္ဆာန် (များသောအားဖြင့်ကျား၊ သစ်၊ ဝံ စသောတောရိုင်းတိရိုဗ္ဗာန်ကြီးများကိုညွှန်း) 动物, 野兽（多指大的动物, 如虎、豹、熊、狼等）*dòngwù, yěshòu (duō zhǐ dàde dòngwù, rú hǔ, bào, xióng, láng děng)* animal (usually refers to large wild animals such as tigers, leopards, bears, or wolves). **2** *n.* ပြေးနှစ်နှင့်ဆိုင်သည့်တိရစ္ဆာန် 属相, 生肖 *shǔxiàng, shēng xiào* animal corresponding to year of birth, birthsign. **:** Maix keh num: patix? Plak tosat mawh tix? ခင်ဗျားဘယ်ခုနှစ်ဖွားလဲ?ဘာအကောင် (တိရစ္ဆာန်) လဲ? 你哪年生的? 属什么的? *What year were you born in? Which animal do you belong to?* [Siam တူဝ်သတ်: to$_1$sat$_4$ 'body' + 'animal' (← Pali satta)].

to: sok [dou soug] /to sok/ *n.* အစေ့၊ (အစိ) 果仁 *guǒ rén* seed, nut, pit.

to: raux [dou rāex] /to rạɯʔ/ *n.* <KAUNG:> မိုးတွင်းသီးနှံ၊ မိုးတွင်းကြီး 大春, 大春作物(春天种的) *dàchūn, dàchūn zuòwù (chūntiān zhòngde)* major cropping, spring planting (crops planted in spring and harvested at height of the rainy season, August-September, lit. 'rainy season crops'). ☞ to: rung [*ant.*]. [[အကျယ် 详细 details (in Chinese)]].

to: rung [dou rūng] /to rṵŋ/ *n.* <KAUNG:> နွေတွင်းကြီး၊ နွေတွင်းသီးနှံ 小春, 小春作物(晚秋种的) *xiǎochūn, xiǎochūn zuòwù (wǎnchōu zhòngde)* minor cropping, autumn planting (crops planted in late autumn and harvested at height of the dry hot season, April-May, lit. 'dry-hot season crops'?). ☞ to: raux [*ant.*]. [[အကျယ် 详细 details (in Chinese)]].

to: laox to: teux [dou laox dou dex] /to lauʔ to tɤʔ / *phr.* အိုလေနိုင်လေ 多劳多得 *duōláoduōdé* receive a greater reward for greater effort. [Hox].

to: lai gau [dou lāi mgāe] /to lại gạɯ/ *n.* သင်ခန်းစာ 课文 *kèwén* lesson, study text.

to: lawk sub [dou log sūb] /to lɔk sṵp/ *n.* ခေါ် ။ ဆံ့အိုး 烟袋锅 *yāndàiguō* pipe bowl (for tobacco).

to: fu: [dou fu] /to fu/ *n.* တိုဟူး၊ ပဲတိုဖူး၊ ပဲပြား 豆腐 *dòufu* tofu, bean curd. [Hox].

tod[1] [dōud] /tọt/ *n.* <CAG> ဝါးနှင့်လုပ်ထားသောကြွက်ထောင်ခြောက်တစ်မျိုး (一种捕捉老鼠的器具, 用竹棍系上篾条, 在下端安上扣子）*(yīzhǒng bǔzhuō lǎoshǔ de qìjù, yòng zhú gùn xìshàng miè tiáo, zàixià duān ān shàng kòuzi)* (a trap for rodents, made of bamboo staves and strips, with a snare attached at the bottom). ☞ klawng, lawt[1], groe, riao, singoe [*syn.*].

tod[2] [dōud] /tọt/ <VM?> ( ) ( ) ( )၊ ဖွါ–၊ 抽, 吸 *chōu, xī* draw, suck, pump. **:** Ai Pao ot tix tod sub. အိုင်ပေါင်းဆေးလိပ်ဖွါနေတယ်။ *Ai Páo is smoking a pipe.* ☞ dawt [*var.*]. ☞ jhok[2], cho:[2], sileed ②, silawd[2], silod, vaik[2], yawt[1], yawt dawt [*syn.*].

tob [dōub] /tọp/ *vt.* ဖုံးအုပ်–၊ ဖုံးလွှမ်း–၊ ဖုံးကွယ်– 盖 *gài* cover. ☞ tawb [*var.*]. ☞ tieb [*syn.*]. ☞ dob [*mor.*].

tob maox [dōub maox] /tọp mauʔ/ *v.* (သွက်–?)မြန်ဆန်–? (အရောင်းအဝယ်ကောင်းသော) (利润成倍、成倍地赚钱) *(lìrùn chèng bèi, chèng bèi de zhuàn qián).* **:** Been dix lai kih daing: tob maox. ဟိုးအရင်ကဆားအရောင်းအဝယ် (သွက်တယ်?)။ 旧社会做盐生意成倍地赚钱。

tong [dōung] /tọŋ/ *n.* လွင်ပြင်၊ မြေပြန့် 坝子, 田坝 *bàzi, tiánbà* plain, valley, valley floor, flat field. ☞ tawng[3] [*var.*]. ☞ pak[2] ② . /*f*0.0258/ /*f*6/

tong peei [dōung bēei] /tọŋ pɯi/ *n.* <TOSAT> ( )ကြွက် (အကောင်သေး၊ ပါးစပ်ကြီး၊ လယ်ယာစိုက်ခင်းထဲနေ) 多齿老鼠 (一种山鼠, 体小, 嘴大, 危害庄稼) *duō chǐ lǎoshǔ (yīzhǒng shān shǔ, tǐ xiǎo, zuǐ dà, wéi hài zhuāngjia)* (mountain rodent, small body, big mouth, harms crops).

tong phao: [dōung pao] /tọŋ pʰau/ *n.* <CAG> တူမီးသေနတ် 底火 (子弹的发火装置) *dǐhuǒ (zǐdàn de fāhuǒ zhuāngzhì)* primer, ignition apparatus at base of bullet, cannonball, artillery shell etc..

tong beem [dōung nbēem] /tọŋ bɯm/ *n.* <KAWNG> ပုရွက်တစ်မျိုး (ခေါင်းချွန်၊ ပါးစပ်ကြီး) (一种蚂蚱, 头尖, 嘴大, 齿锐利, 危害庄稼) *(yīzhǒng mā zhà, tóu jiān, zuǐ dà, chǐ ruìlì, wēihài zhuāngjia).*

tong tin: [dōung din] /tọŋ tin/ *n.* ခြေစွပ်၊ ခြေအိတ် 袜子 *wàzi* socks.

tong teen: [dōung deen] /tọŋ tɯn/ **1** *n.* ( ) ( ) ( )灾祸 (指突然发生的战争或火灾等) *zāi huò (zhǐ tūrán fāshēng de zhànzhēng huò huǒzāi děng)* disaster (sudden military attack, fire, etc.). **:** Riien tix ka lih krax tong teen:. ကပ်ဘေးအတွက် အသင့်ပြင်ထား။ 随时警惕灾祸的到来。 *Be on guard against disaster.* **2** *vs.* စိတ်ရှုပ်–၊ စိတ်ပင်ပန်း–၊ တုန်လှုပ်–၊ ထိတ်လန့်–၊ ပျာယာခတ်–၊ ဝေခွဲ၍မရ– 惊慌失措 *jīnghuāng shī cuò* flustered, panicked, in a panic, in a dither. **:** Kix tong teen: yuh nan: mawh kheu pa tix? သူတို့ ဘာဖြစ်လို့ဒီလောက်ပျာယာခတ်နေတာလဲ။ 他们为什么那样惊慌失措? *Why are they so flustered?*

tong na [dōung nā] /tọŋ nạ/ *n.* လယ်မြေ၊ ယာမြေ farmland, paddy fields. **:** Pawng kaung: tong na. ကန်သင်းရိုးနဲ့လယ်ကွက်။ 田塍田坝。(意为田地、田野。) *Paddy paths and field plots. (Farm and field.)* [Siam တူင်းဆေ့ toŋ$_3$ na$_4$ 'all the fields'].

tong siien [dōung sīan] /tọŋ ṣiən/ *n.* <PRIM:> ( )ပြား၊ အကြွေစေ့ 小铜钱 (旧硬币单位, biag 的十分之一) *xiǎo tóng qián (jiù yìngbì dānwèi, biag de shífēn zhīyī)* small copper coin (old Burmese coin, 1/10th of a piag). ☞ piak [*var.*]. ☞ siien [*syn.*]. [Hox tóng qián 铜钱 (prim) ?].

tong:[1] [doung] /toŋ/ *vt.* ချိန်–၊ တိုင်းတာ–၊ ချိန်တွယ် 量, 秤 *liáng, chèng* measure, weigh. **:** tong: nghox. စပါးချိန် 秤稻谷。 *weigh grain.* ☞ dong:[3] [*mor.*]. /*f*0.0294/ /*f*7/

tong:[2] [doung] /toŋ/ **1** *v.* မီးကင်–၊ ကင်–၊ ဖုတ်– 烧 *shāo* roast, broil, burn. **:** Tong: nawh caong lig daux ngu. ဝက်ခြေထောက်ကို မီးနဲ့ကင်တယ်။ 他在火里烧猪脚。 *He roasted pigs' feet in the fire.* **2** *vt.* နေလှမ်း–၊ နေပူလှန်း–၊ နေပြ– 晒 *shài* sun, dry in the sun. **:** tong: nawh ka koek. အဲဒါကိုနေပြလိုက်။ 把它放在太阳下去晒。 *put it in the sun to dry.* /*f*0.0294/ /*f*7/

tong: to: nyo [doung dou nyōu] /toŋ to ɲọ/ *n.* <SIM:> လည်ပင်းနက်ဌက်ဝါ 黑枕黄鹂 *hēizhěn huánglí* black-naped oriole (*Oriolus chinensis*). ☞ tang: toh nyo [*var.*].

tong: nex [doung nēix] /toŋ nẹʔ/ *n.* <KAWNG> ပိုးစုန်းကြူး 萤火虫 *yínghuǒchóng* firefly, lightning bug. ☞ tang: touh [*syn.*].

tong: ying: [doung ying] /toŋ ʑiɲ/ *v.* <VH> လှန့်–၊ လှုံ့ဆော်– 动员 *dòngyuán* mobilise (UK) mobilize (US). [Hox].

ton [dōun] /tọn/ *v.* ပျစ်ခဲ– 凝结, 凝固 *níngjié, nínggù* congeal, gel, solidify. **:** Bee lig hoik ton. ဝက်ဆီပျစ်ခဲပြီ။ 猪油凝固了。 *The lard has solidified.* ☞ ron [*mor.*]. /*f*9/

ton: [doun] /ton/ *vi.* ( )( )( )–၊ မို့–၊ ခုံး–၊ ငေါ–၊ ခေါ– 凸 *tū* stick up, protrude, be convex. **:** ton: tiex. 地凸起来了。 /*f*7/

ton: [doun] /ton/ အများအပြား 多 *duō* many. /*f*7/

ton: gawng [doun mgōng] /ton gɔ̰ŋ/ *n.* ( ) ( )( )တုန်း 山岗 *shān gǎng* hill.

tom [dōum] /tọm/ *n.* အရိုးပြာအိုး 小口坛 *xiǎo kǒu tán* urn, narrow-necked vessel. /*f*8/

tom: [doum] /tom/ **1** *adv-pre.* ဒါကြောင့်၊ [ကြိယာ] ရခြင်းဖြစ် 所以 *suǒyǐ* so, therefore. **:** Hoik saux maix, aux tom: krai ka maix paw vi yuh. မင်းအခုနာပြီ၊ ဒါကြောင့် ငါကမင်းကို မလုပ်ပါနဲ့လို့

ပြောနေတာ။ 你现在疼了，所以我告诉你不要做了． *You're in pain, so I'm telling you not to do it.* | Son krax keud mai: son krax pa sawn: ku ceu ang: ah, ex tom: tiiem viex daux phuk lai in: heue. အတွေးအခေါ်နဲ့ သင်ကြားမှုအမျိုးမျိုး အတွက်ပဲဖြစ်စေ ကျွန်တော်တို့ ဒီစာအုပ်ထဲမှာ ထည့်ရေးထားရခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ 为了各种思想或者学习也好，我们就写在这本书里面． *Whether it be for the purpose of any kind of thought or learning, we have included it in this book.* **2** *prep.* ကတည်းက 从 *cóng* since. **:** Tom: yam iak aux dix. ကျွန်တော် ငယ်ငယ်ကတည်းက။ 从我小的时候． *Since I was young.* ☞ tawm:[4], tum:[2] [*var.*]. /*f*2/

tom: nie [dom nīe] /tɔm nɛ̰ (tom nɛ̰)/ *adv-post.* တော်တော် များများ 比较多 *bǐjiàoduō* somewhat, rather a lot. **:** Khaix hoik sawm ex, eep kawn haoh tom: nie. ငါတို့စားပြီးတဲ့နောက် ထမင်း တော်တော်များများ ပိုသေးတယ်။ 我们吃完以后，饭还剩下比较多。 *After we had eaten there was still a lot of rice left over.*

tu[1] [dū] /tṵ/ *n.* ခင် (တောင်ကုန်း)၊ တောင်ကြော 山梁, 山脊 *shānliáng, shānjǐ* ridge, mountain ridge. /*f*0.0418/ /*f*5/

tu[2] [dū] /tṵ/ **1** *n.* အနှစ် 瓤 *ráng* pulp, pitch, flesh. **:** tu bi:. ဖရုံနှစ် 瓜瓤。 *melon pulp.* **2** *n.* အမြှေး၊ ကိုယ်၊ ရုပ်လုံး 膜 *mó* membrane, film, diaphragm. **:** tu ox. ဝါးအမြှေး 竹膜。 *bamboo membrane. (?)* ☞ hee: ①, nghee:[1] ①, bie[1] [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.0418/ /*f*5/

tu[3] [dū] /tṵ/ *n.* ဗိုက်၊ အစာအိမ် 胃 *wèi* stomach. [Hox dǔ 肚 'stomach']. /*f*0.0418/ /*f*5/

tu[4] [dū] /tṵ/ *vi.* လက်မြှောက်–၊ အရှုံးပေး–၊ အညံ့ခံ–၊ လက်နက်ချ– 投降 *tóuxiáng* surrender. **:** Pui koeng tu tix ka ex. 敌人向咱们投降了。 *The enemy surrendered to us.* /*f*0.0418/ /*f*5/

tu[5] [dū] /tṵ/ *v.* ပိုက်ဆံပွတ်–၊ လောင်းကစား– 打赌, 赌博 *dǎdǔ, dǔbó* bet, wager, gamble. ☞ tiex[2] ②, tiextu, yuh brai [*syn.*]. [Hox dǔ 赌'wager']. /*f*0.0418/ /*f*5/

tu[6] [dū] /tṵ/ *n.* <SAUX> မီးလောင်ဖု၊ ရေယုန် 重茧, 重趼, 起泡 *chóngjiǎn, chóngjiǎn, qǐpào* thick callus on hand or foot, blister, boil. **:** Sau: sidah dee tu taix maix. ခင်ဗျားမီးလောင်ဖုနေရာမှာဆေးထည့်လိုက်။ 把药撒在你起泡的手上。 *Spread medicine on the callused area of your hands.* /*f*0.0418/ /*f*5/

tu ta [dū dā] /tṵ ta̰/ **1** *vs.* ပွ–၊ အလွန်ကြီး– (အဝတ်အစား) 肥大（多指服装）*féi dà (duō zhǐ fúzhuāng)* large, loose-fitting, roomy (clothing). **:** Kawn: nyawm an: phex ih sibex tu ta yuh nan:. ဟိုကလေးအဲဒီလောက်ပွတဲ့အင်္ကျီဝတ်ထားတာကော။ 那个孩子穿的衣服怎么那样肥大。 **2** ဖွ–၊ ရှုပ်ပွ 松散 *sōng sǎn.* **:** tu ta lawk uik sang: rau. အားလုံးပြုတ်ကျတော့မယ့်အတိုင်းပဲ၊ ရှုပ်ပွနေတာပဲ။ 松散得象要掉下来了。

tu tax [dū dāx] /tṵ ta̰ʔ/ *vs.* ပျာယာခတ်–၊ ရှုပ်ရှက်ခတ်– 草率, 匆忙 *cǎoshuài, cōngmáng* casual, sloppy. **:** Ex paw tu tax tix yuh kaing. ကျွန်တော် တို့ပျာယာခတ်ပြီးအလုပ်ကိုမလုပ်နဲ့။ 咱们干活不能草率了事。

tu tao [dū dāo] /tṵ ta̰u/ *vt.* ရော– (အကြိမ်ကြိမ်) 和, 搅（反复地）*hé, jiǎo (fǎnfù de)* stir (repeatedly). **:** tu tao glaox. ရွှံ့ကိုမွှေနောက်တယ်။ 和泥。

tu taig (tu: taig) [dū dāig (du dāig)] /tṵ ta̰c, tu ta̰c/ *vt.* ပွတ်–၊ ကြိတ်–၊ ခြေ– 搓, 揉（反复地）*cuō, róu (fǎnfù de)* rub, grind (repeatedly). **:** tu taig taix. လက်ကိုညှစ် 搓手。 *wring one's hands. (?) squeeze the hand. (?)* | tu taig mhawng: nghox cax. ဂျုံနယ် 揉面。 *knead dough.* ☞ tu teeig [*var.*]. ☞ lu le, duing:, jeeh[1] ①, nyau ② [*syn.*]. ☞ taig[2] [*mor.*].

tu ti [dū dī] /tṵ tḭ/ *v.* ဖင့်နွဲ– 蹒跚 *pánshān* wind around. **:** Tax kuad an: hu: tu ti ngie. ဟိုအဘိုးကြီး သွားတာဖင့်နွဲ့နေတာပဲ။ 那位老人蹒跚地走着。

tu tih [dū dīh] /tṵ tḭh/ *vs.* တွန့်တွန့်လိမ်လိမ်–၊ တွန့်လိမ်– 摇摇晃晃 *yáo yáohuàng huǎng.* **:** Ghang: tu tih ang: nyang yhiok. ဂျင်တွန့်လိမ်နေတယ်၊ မလည်သေးဘူး။ 那陀螺摇摇晃晃地转不好。

tu tix [dū dix] /tṵ tiʔ/ *v.* ဒူးထောက်–၊ လက်မြှောက်–၊ အရှုံးပေး 投降 *tóuxiáng* surrender. ☞ tu: 投降 [*syn.*].

tu tieh [dū dīeh] /tṵ tɛ̰h/ *vt.* လူးလှိမ့်–၊ 翻（一般指把下面的东西翻上来）*fān (yìbān zhǐ bǎ xiàmian de dōngxī fānshànglái)* turn over, turn upside down, turn topsy-turvy. **:** tu tieh sawm: lig. ဝက်အစာစားတာလူးလှိမ့်နေတယ်။ 翻猪食。 *turn over the pig fodder.*

tu teeig [dū dēeig] /tṵ tɯ̰c/ **1** *vt.* ပွတ်– (ထပ်ခါတလဲလဲ)–၊ ကြိတ်နယ်–၊ 揉（反复地）*róu (fǎnfù de)* rub, roll (repeatedly). **:** tu teeig chax. လက္ဖခြောက်ကိုကြိတ်နယ်တယ် 揉茶叶。 *roll tea leaves.* **2** *vt.* လှိမ့်– (ဒလိမ့်တုံးဖြင့်) 擀（反复地）*gǎn (fǎnfù de)* roll out (with rolling pin or cylindrical rod). **:** tu teeig ming: thiaox. ဂျုံခေါက်ဆွဲကိုလှိမ့်ပြီးကြိတ်တယ်။ 擀面条。 *roll out noodle dough.* ☞ tu taig [*var.*]. ☞ taig[2], lu le, duing:, jeeh[1] ①, nyau ② [ceu 1] [*syn.*].

tu teu [dū dē] /tṵ tɤ̰/ *n.* <KAUNG:> ပဲလက်မ၊ စတော်ပဲ 蚕豆 *cándòu* broad bean, fava bean, horse bean (*Vicia faba*, annual or biennial herbaceous plant

with pods containing edible seeds, square hollow stalk, white flowers with purple dots). ☞ ngai: tu teu, tawm: tawk [*syn.*].

tu tiieb [dū dīab] /tu̯ ṭiap/ *n.* <KAUNG:> ပဲဒလက် 刀豆, 白花豆 *dāo dòu, bái huā dòu* sword bean, knife bean, white-flower bean.

tu jawn: [dū njon] /tu̯ dʑɔn/ *n.* ဝမ်းတွင်းသား 胃窦 *wèidòu* abdominal cavity (lit. 'intestinal? abdomen').

tu ia: [dū ia] /tu̯ ʔia/ *n.* ကြက်ကလီစာ၊ ကြက်သဲကြက်မြစ် 鸡内金（鸡胗的内皮）*jīnèijīn (jīzhēn de nèipí)* inner lining of chicken gizzard (lit. 'chicken stomach'). ☞ kawn: siiet ia: .

tuk [dug] /tuk/ **1** *vt.* ဆွဲ– 拉, 牵 *lā, qiān* pull, lead. **:** tuk moi. နွားဆွဲသည်။ 牵牛。 *lead a cow.* **2** *vt.* နှိပ်နယ်– 按摩, 推拿 *ànmó, tuīná* massage, push and pull. ☞ tok[1] [*var.*]. ☞ nyhot [*ant.*]. /*f*7/

tuk taix yaing caong [dug daix yāing jāong] /tuk tai? ʑaŋ tɕa̯uŋ/ *phr.* လက်တွဲ၍ခြေထောက်ခြင်းမှီခိုထားပါ (တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးကူညီမစရန်"ဝ"စကားပုံ) 携手并进 *xié shǒu bìng jìn* go forward together, help each other out (lit. 'pull hand rely on foot').

tuktiaktukte: (tuktiak tukte:) [dug diag dug dei] /tuk tiak tuk te/ *vt.* <VM?> ညှင်းဆဲ– harass, pursue, hound, bother. **:** Teei aux lih khaing: tawm: taix pui pa tuktiaktukte:. [Lai Yaogyaw 7:1] ...အကျွန်ုပ်ကိုညှင်းဆဲသောသူအပေါင်းတို့၏လက်မှ အကျွန်ုပ်ကိုနှုတ်ယူ၍... 救我脱离一切追赶我的人。 *Save me from all my pursuers. [Psa. 7:1]* ☞ tu: tiak tu: theh [*var.*].

tut [dud] /tut/ *v.* ကိုက်–၊ ပေါက်–(မြွေ) bitten(snake). **:** mai pwi pa yieh kah vie lawng siuing: tag sang tut kah nawh heue.[Tawx cu yi: 10:8] ခြံကိုဖျက်သော သူသည် မြွေကိုက်ခြင်းကို ခံရလိမ့်မည်။ *whoever breaks through a wall may be bitten by a snake.*

tuh [dūh] /tu̯h/ *vi.* ကွဲ–၊ အက်– 裂, 裂开 *liè, lièkāi* split, crack (as of a wall). **:** Tuh ox. 竹子裂了。 *The bamboo split.* /*f*7/

tuhsah (tuh sah) [duh sah] /tuh sah/ **1** *n,vi.* မိုးကြိုးပစ်– 雷, 打雷 (?) *léi, dǎléi* thunder. **:** Lox tuh sah Maix viex tix ka daux bhaung: keu: kang: lux, mai: puk plak praix khankix, hoik riang (riieng) yuh haktiex heue. [Lai Yaogyaw 77:18] ကိုယ်တော်၏ မိုးယံကြိုးသံသည် လေဘွေ၌ပါ၍၊ လျှပ်စစ်ပြက်သဖြင့်၊ လောကကိုလင်း စေပါ၏။ 你的雷声在旋风中，电光照亮世界。 *The voice of your thunder was in the whirlwind. The lightning lit up the world. [Psa. 77:18]* **2** *n.* လျှပ်စီးလက်–၊ လျှပ်စစ်ပြက်– 扯闪, 扯亮闪（云南方言）, 闪电 *chěshǎn, chěliàngshǎn (Yúnnán fāngyán), shǎndiàn* lightning. **:** Khaing: dangngeung an: lih tuh sah mai: lox sikah, mai: lox pa sinum praix heue. [Plak Jhi: 4:5] ပလ္လင်တော်ထဲက လျှပ်စစ်ပြက်၏။ စကားပြောသံ၊ မိုးယံကြိုးသံလည်းမြည်၏။ 有闪电、声音、雷轰、从宝座中发出。 *Out of the throne proceed lightnings, sounds, and thunders. [Rev 4:5]* ☞ tuih saih [*var.*]. ☞ plu: plak praix, pluk plak praix, pu: plakpraix, khiiep caw [ceu 2] [*syn.*].

tux[1] [dūx] /tu̯ʔ/ **1** *n.* <KHAOX> အဖူး၊ အင့ုံ၊ 包, 苞 *bāo, bāo* ear of grain, flower bud. **:** Plix koi: ting khaing: plix vhang:, plix nghox lang: khaing: tux vawng. ဆပ်သီးကဗောရှသီးထက်ကြီးတယ်၊ စပါးနံ့ဟာပြောင်းဆံဖူးထက်ရှည်တယ်။ 小米穗大于稗子穗，稻穗长于玉米包。（形容庄稼长得好。） *Spikes of millet larger than spikes of barnyard grass, and ears of rice longer than ears of maize. (A bountiful harvest.)* **2** *cl.* <KHAOX> ဖူး၊ ငုံ 包, 苞 *bāo, bāo* ear (of grain), bud (of flower). **:** sivawng tix tux. ပြောင်းဖူးတစ်ဖူး။ 一包玉米。 *an ear of maize (UK) corn (US).* /*f*0.0248/ /*f*7/

tux[2] [dūx] /tu̯ʔ/ *vs.* နည်း– 少 *shǎo* few, not many. **:** Tux pui laig laih vong in:. ဒီအတော အတွင်းဈေးလာတဲ့လူနည်းတယ်။ 这两天赶集的人少。 *There haven't been many people attending the market lately.* | ming: chux pa roi: tux. တိုင်းရင်းသားလူနည်းစု 少数民族。 *national minority, ethnic group* ☞ nie ① [*ant.*]. /*f*0.0248/ /*f*7/

tux[3] [dūx (dux)] /tu̯ʔ, tuʔ/ *n.* <KHAOX> ငှက်ပျောဖူး 芭蕉花 *bājiāohuā* flower of plaintain (*Musa basjoo* or *M. paradisiaca*). **:** Ang: tux jawn: ex puat mawh briex, ang: kawnpraix ex riex mawh phit. ငါတို့ငှက်ပျောဖူးသူခိုးမခိုးဘူး၊ ငါတို့ကလေးမမှားဘူး။ 弯下的芭蕉花不打，则会偷；对子女教育不严，则会犯错误。 *If we don't knock down (?) plantain flowers which are bending down, they will be stolen; if we don't teach our children well, they will go astray.* ☞ tai muah [*syn.*]. ☞ tai tux .

tux[4] [dūx] /tu̯ʔ/ *cl.* ဒီဂရီ 度 *dù* degree (of temperature, Celsius scale, symbol °). **:** sau: daux aw: bee koe: veung tu: tix yieh ha: sip tux hoek tix yieh piied (piet ?) sip tux tix plak feung cong. ဆီအိုးထဲမှာ၁၄၀ဒီဂရီကနေ၁၈၀ဒီဂရီအထိရောက်အောင် နာရီဝက်လောက်ထည့်ထားလိုက်။ *put in a pan of oil at a temperature of 140-180° for one half minute. (?)* ☞ digari [*syn.*]. [Hox].

tux lix [dux lix] /tuʔ li?/ *vs.* <VH> လွတ်လပ်သော၊ ကို့အားကိုကိုး 独立 *dúlì* independent. [Hox].

tux vung [dux vūng] /tuʔ vu̯ŋ/ *n.* <KHAOX> ငှ□ □ကျ်ပျောသီး 野芭蕉果（果实象

白藤果, 可食）*yě bājiāo guǒ (guǒshí xiàng bái téng guǒ, kě shí)* forest banana (*Musa sp.*, edible fruit like that of a nhu múah maox vine).

tu:[1] [du] /tu/ *vi.* အလိုလိုပေါက်သော 稆生（旅生）（谷物等不种自生）*lǔshēng (lǔshēng) (gǔwù děng bù zhòng zì shēng)* seed oneself, be self-sown (of grain and other crops which reseed themselves). **:** nghox tu:. အလိုလိုပေါက်သောစပါး 稆生的稻谷。 *self-sown rice.* /*f*0.0429/ /*f*9/

tu:[2] [du] /tu/ *n.* <LI> ဝိညာဉ်ဆိုး၊ သရဲ၊ စုန်း 魔鬼（传统宗教）*móguǐ (chuántǒng zōngjiào)* demon, devil, monster, ghost, evil spirit. ☞ prix, mheen:[2], khwan:[1], khwan: ngao, ngao, miang ①, phi:[1], sicax, singie, siawp[2], yak [*syn.*]. /*f*0.0429/ /*f*9/

tu:[3] [du] /tu/ *vi.* ရပ်ဆိုင်း– 塞, 堵塞 *sāi, dǔsāi* stop up. ☞ tan:[2] ① [*syn.*]. ☞ hawng:[1], doh[1] [*ant.*]. [Hox dǔ 堵 (?)]. /*f*0.0429/ /*f*9/

tu: tak[1] [du dag] /tu tak/ *v.* တွဲလောင်း– ချိတ်– 悬吊 *xuándiào* hang down, be suspended, dangle. **:** Tu: tak plix teung: ka tan:. ဟိုနားမှာသဘော်သီး တွဲလောင်းချိတ်နေတယ်။ 灯泡悬吊在那里。 *A light bulb is hanging down there.*

tu: tak[2] [du dag] /tu tak/ *vs.* နေးကွေး– လေးလံ– 委靡, 疲沓 *wěimǐ, pítà* sluggish, shiftless, apathetic, slack, negligent, lackadaisical. **:** Nawh uik tu: tak ngie. သူလေးလံနေလိုက်တာ။ 他委靡不振。 *He is quite sluggish.* | Maix lai: tu: tak yuh nin:, niied tix hu: heue:. ခင်ဗျားဘာဖြစ်လို့ဒီလိုနေးကွေးနေရတာလဲ၊ မြန်မြန်သွားလေ။ 你这么疲沓, 快走呀。 *Why are you acting so lackadaisical? Hurry and go!*

tu: tiak [du diag] /tu tiək/ *vo.* ဒုက္ခပေး– ဒုက္ခရှာ– ပြဿနာရှာ– 捣乱 *dǎoluàn* stir up trouble. **:** Kawn: nyawm, paw tu: tiak tan:. ကလေးအဲဒီမှာဒုက္ခမပေးနဲ့။ 小孩, 别在那里捣乱。

tu: tiiet [du diad] /tu tiət/ *n.* <SAUX> ကမြင်းကြောထ– (မျောက်) 猴子, 疣 *hóuzi, yóu* wart. ☞ tai: tiiet, tang: tiiet [*var.*].

tu: tiiet nad [du diad nād] /tu tiət nạt/ *n.* <CAG> ပစ်ကွင်း 准星 *zhǔnxīng* sight bead of gun. ☞ ngai: sido nad [*syn.*].

tu: thah [du tah] /tu tʰah/ *v.* ပွရှပ်– လျှောက်ထား– 乱扔, 乱放 *luàn rēng, luàn fàng* scatter about. **:** tu: thah kraung khrai:. အဝတ်အစားတွေပွရှပ်နေတယ်။ 乱放东西。

tu: theh [du teih] /tu tʰeh/ **1** *vt.* လု– လုယက် 抢, 争夺 *qiǎng, zhēngduó* seize. **:** Kix tu: theh chiux khaing: paoxtix. သူတို့အချင်းချင်းဘောလုံးလုနေကြ□ □ □ 他们互相抢球。 *They each tried to wrest the ball from each other.* **2** *vt.* ငြင်းခုံ– စောဒကတက်– စကားစစ်ထိုး– စကားများ 争吵, 拌嘴 *zhēngchǎo, bànzuǐ* quarrel, squabble, argue. **:** tu: theh lox paoxtix. အချင်းချင်းစကားများနေတယ်။ 互相争吵。 *quarrel with each other.*

tug [dūg] /tụk/ *v,n.* <SAUX> ပန်းနာ၊ ပန်းနာထ– 哮喘, 呼吸困难 *xiāo chuǎn, hūxī kùnnan* asthma?, emphysema?, difficulty in breathing. ☞ saux tug [*syn.*]. /*f*7/

tug tie rhawm: [dūg dīe hrom] /tụk tẹ rʰɔm/ စိတ်ဓါတ်ကျ– နည်းလမ်းကုန်– စိတ်ကုန် 没法子, 无可奈何 *méi fǎzi, wú kě nài hé* nothing to be done about it, in a quandary, perplexed. **:** Maix ang: hoek, tug tie rhawm: nawh keem: hu: khaing:. ခင်ဗျားမလာလို့သူစိတ်ဓါတ်ကျစွာနဲ့သွားပြီ။ 你不来, 他无可奈何地走了。

tug rhawm: [dūg hrom] /tụk rʰɔm/ *vs.* ညှိုးငယ်– စိတ်အားငယ်– 悲哀, 伤心 *bēi'āi, shāngxīn* sad. **:** tug rhawm: nawh ka patix? သူဘာအတွက်စိတ်အားငယ်နေတာလဲ။ 他为什么伤心? *Why is she sad?*

tud (tut) [dūd] /tụt/ *vt.* လုယက်– လုယူ– 夺, 抄 *duó, chāo* seize, rob, steal. **:** tud kraung paoxtix. အပြင်းချင်းပစ္စည်းလုယူသည်။ 夺走人家的财产。 *seize someone's property.* | **pui tud pui rhim:** ဓါးပြ၊ဓါးပြတွင်း 贼 *robber, bandit, thief* | Nyiex Aux tag kok mawh dee rawg bwan: heue. Viang mawh kawx nan: pex hoik kieh mawh daux dee ot pwi tud pwi rhim: heue. [Mathiex 21:13] ငါ့အိမ်ကိုဆုတောင်းရာအိမ်ဟူ၍ခေါ်ကြလတ့ံဟုကျမ်းစာ၌လာသော်လည်းသင်တို့သည်ထိုအိမ်ကိုဓါးပြတွင်းဖြစ်စေကြပြီ။ 我的殿必称为祷告的殿．你们倒使他成为贼窝了。 *My house shall be called a house of prayer, but you have made it a den of robbers. [Mat. 21:13]*

tub [dūb] /tụp/ *vt.* ထိုး– 捶, 打（用拳头捶击）*chuí, dǎ (yòng quántóu chuí jī)* hit (with the fist). /*f*9/

tung [dūng] /tụŋ/ *n.* ပုံး၊ ချိုင့်ပုံး၊ လက်ဆွဲပုံး 桶, 甑子 *tǒng, zèngzi* pail, bucket, steamer (for grain). [Hox tǒng 桶 (prim) ?]. /*f*10/

tung kuih [dūng guih] /tụŋ kuih/ ပေါင်းအိုး၊ ပေါင်းချောင် 甑子。 *zēngzi* rice steamer.

tung rawm: [dūng rom] /tụŋ rɔm/ *n.* □□□ 水桶 *shuǐtǒng*.

tung eep [dūng eeb] /tụŋ ʔɯp/ *n.* ပေါင်းအိုး၊ ပေါင်းချောင် 甑子 *zēngzi* rice steamer. **:** uik kuih tung eep pex gaox miex ding? ခင်ဗျားတို့ပေါင်းအိုးဆန်ဘယ်လောက်ဆန်လဲ? 你们家的甑子能蒸多少米?

tung:[1] [dung] /tuŋ/ *vt.* ပြုတ်–၊နှပ်– 焖, 煮 *mèn, zhǔ* cook, boil, stew. **:** tung: hon: oi:. ကန်ဇွန်းဥပြုတ်ပါ။ 焖白薯。 *cook sweet potatoes.* /*f*9/

tung:[2] [dung] /tuŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> သစ်အဲသီး၊ သစ်တပ်သီး၊ ဝက်သစ်အဲ 曼登, 曼登果(慢蹬果)(云南方言), 银叶锥, 银叶栲(栗子的一种, 比元江栗大, 可食) *màndēng, màndēngguǒ (Yúnnán fāngyán), yínyèzhuī, yínyèkǎo (lìzi de yīzhǒng, bǐ Yuánjiānglì dà, kě shí)* (a kind of nut, *Castanopsis argyrophylla, C mekongensis*, in beech family, but similar to a chestnut, bark used medicinally). ☞ plix tung:, khaox tung: [*syn.*].

tung: kat [dung gad] /tuŋ kat/ *n.* <KHAOX> အသီးအနှံတစ်မျိုး (အမည်?) 长刺曼登果(慢蹬果)(壳斗外刺长, 果实圆形, 可食) *chángcì màndèngguǒ (màndèngguǒ) (ké dǒu wài cì cháng, guǒshí yuán xíng, kě shí)* ('long-thorned Castanopsis, bristles on nut husk long, round edible nut). ☞ plix tung: kat, khaox tung: kat [*syn.*].

tung: klaw [dung glō] /tuŋ klɔ̰/ *n.* <KHAOX> သစ်သီးတစ်မျိုး (အမည်?) 短刺曼登果(慢蹬果), 短刺滇锥栗(壳斗外刺短, 果实圆形, 可食) *duǎncì màndèngguǒ (màndèngguǒ), duǎncì Diān zhuīlì (kédǒu wàicì duǎn, guǒshí yuánxíng, kě shí)* (short-bristled Castanopsis, bristles on husk short, edible round nuts). ☞ plix tung: klaw, khaox tung: klaw [*syn.*].

tung: tang: [dung dang] /tuŋ taŋ/ **1** *vt.* ရွေ့နှောက်–၊ မွှေ– 焯, 烫 *zhuō, tàng*. **:** tung: tang: taux. ဟင်းမွှေပေးပါ။ 焯一下菜。 **2** *n.* ပစ်မှတ် 的，靶子 *dì,bàzi* target. **:** maix tang: aux cheu: tung: tang: tan: timu: yaox. ခင်ဗျားကျွန်တော့်ကိုပစ်မှတ်တစ်ခုလောက်တည်းပေးပါလား။ 你放一个靶子我来打。

tung: thang: [dung tang] /tuŋ tʰaŋ/ *vt.* ပြိုလဲ– 拆除, 拆掉, 摧毁 *chāichú, chāi diào, cuīhuǐ* demolish, take apart, knock down, disassemble. **:** tung: thang: nyiex prim:. အိမ်အိုဟောင်းပြိုလဲပြီ။ 拆除旧房。 *knock down an old house.* | Mawg hoik tung: thang: yuh tab pui koeng laux. ကျွန်တော်တို့ရဲ့အမြောက်ရန်သူရဲ့တပ်ကိုပြိုလဲအောင်လုပ်လိုက်ပြီ။ 大炮摧毁了敌人的碉堡。 *The cannon demolished the enemy's fort.*

tung: lak [dung lag] /tuŋ lak/ *n.* <KHAOX> အဝါအဖြူရောင်နှင့်အသီးတစ်မျိုး (?) 滇锥栗(果实外皮黄白色, 一端成锥形, 比元江栗大, 可食) *Diān zhuīlì (guǒshí wàipí huángbáisè, yī duān chèng zhuīxíng, bǐ Yuánjiānglì dà, kě shí)* (a kind of edible chestnut, outer husk of nut is light yellow, tapered at end, bigger than Yuanjiang chestnut, lit. 'crow chestnut'?). ☞ plix tung: lak, khaox tung: lak [*syn.*].

tun [dūn] /tṵn/ *v.* လက်ကားရောင်း– 趸(整批买或卖) *dǔn (zhěng pī mǎi huò mài)* wholesale (buying or selling). **:** tun tix liag. 趸买。 | tun tix coeh. 趸卖。

tun: [dun] /tun/ *n.* <NYIEX> အခြေ၊ အောက်ခြေ၊ အမြစ်၊ အုတ်မြစ် 树根 *shùgēn* base, root of tree (term used in Wa house-building). [Siam ᥑᥨᥒᥴ; tun_3 'tree' ?].

tum [dūm] /tṵm/ **1** *vi.* ခေါ် ပြားက်ထောက်–၊ ဝပ်– 趴, 伏 *pā, fú* crouch. **:** Tum nawh piang tiex. သူမြေကြီးပေါ်မှာလေးဘက်ထောက်တယ်။ 他趴在地上。 *He crouched on the ground.* **2** *v.* ကုန်း–၊ ခါးကုန်း–၊ ကိုင်း–၊ ဦးညွှတ်– 弓 *gōng* bent over, bowed, arched, stooped. **:** Tum nawh mai: hu: tix. ကုန်းပြီးသွားတယ်။ 他弓着腰走。 *He walked along bent over.* /*f*7/

tum rhawm: [dūm hrom] /tṵm rʰɔm/ **1** *vs.* ငြိ ငေ–၊ ငေးမော 沉着 *chénzhuó* cool-headed, composed, calm. **:** Ai Meung daing: tum rhawm:. အိုင်မိန်းအရမ်းတွေဝေနေတယ်။ 艾蒙很沉着。 *Ai Méng is very cool-headed.* **2** *vs.* ကြောက်ရွံ့–၊ ရှက်– 胆小 *dǎnxiǎo* timid.

tum:[1] [dum] /tum/ **1** *vi.* နား–၊ ကျရောက်–၊ သက်ရောက်–၊ တင်– 歇, 停留 *xiē, tíngliú* rest, pause, stop, perch. **:** Sim: tum: ka khaox. ငှက်သစ်ပင်ပေါ်နားတယ်။ 鸟歇在树上。 *The bird was perched on a tree.* | Reu an tum: ka piang choek gawng Ararat heue:. [Lai Yam Jah 8:4] သင်္ဘောသည် အာရရတ်အမည်ရှိသော တောင်ပေါ်မှာတင်လေ၏။ 方舟停在亚拉腊山上。 *The ark came to rest on the mountains of Ararat. [Gen 8:4]* **2** *vi.* ခေါ်ယူ ဖမ်း– 捕捉 *bǔzhuō* catch, capture. **:** tum: ka kiang. ကြွက်စောင့်ဖမ်းတယ်။ 捕捉老鼠。 *catch a rat.* **3** *vt.* စလုပ်– 下手(指下手打人) *xiàshǒu (zhǐ xiàshǒu dǎ rén)* strike, start to act. **:** Mawh nawh pa tum: voe. သူအရင်စလုပ်တာ။ 是他先下手。 *It was he who struck first.* /*f*0.0212/ /*f*8/

tum:[2] [dum] /tum/ **1** *adv.* မှ၊ အဲဒါမှ 就, 便 *jiù, biàn* then. **2** *conj.* ဒါကြောင့် 所以 *suǒyǐ* so, therefore. ☞ tawm:[4], tom: [*var.*]. /*f*0.0212/ /*f*8/

tum: [dum] /tum/ ☞ dum:[3] [*var.*].

tum: ngai: [dum ngai] /tum ŋai/ *vo.* ကြည့်– look at, rest eyes on sth.. **:** Yiiex lih khaing: nyiex priex, hoik tum: ngai: kah taix awn: raoh ot kah rieng, ah pawx: 'Taix iak jiiet kluing: brat in: hoik teem: eux kraig dee ngiex heue:'! အဖွားမီးဖိုထဲကထွက်လာပြီး ပန်းချီကားထဲက လက်နူးနူးညံ့ညံ့လေးတွေကို တစ်ချက်ကြည့်လိုက်တယ်။ ပြီးတော့ "ဒီလက်ဖောင်းဖောင်းလေးတွေက ငါယားတဲ့နေရာကုတ်ပေးတယ်"လို့ ပြောလိုက်တယ်။ 姥姥从厨房出来，一眼就看见了画上红润润的小手，说："这胖乎乎的小手帮我挠过痒痒啊！" *Grandma emerged from the kitchen and with a glance at the soft pink hands in the painting, said, 'These chubby hands have helped scratch me where it itches!'*

taw [dō] /tɔ̰/ *vt.* နဝလီလိုက်–၊ ရွှေ့ပြောင်း– 搬, 搬运 *bān, bānyùn* carry, transport. **:** I: Nap, taw lai inkix hu: plak an:! အီနပ်ကိုဟိုဘက်ရွှေ့ပြောင်းခိုင်းလိုက်။ 依娜, 把这些书搬到那边去! *Carry these books over there, I Nab!* /f8/

tawk[1] [dog] /tɔk/ *n.* <SIM:> ငှက်တစ်မျိုး (?) 凤头鹀, 凤头鸟 *fèngtóuwú, fèngtóuniǎo* crested bunting (*Melophus lathami*). /f0.0176/ /f5/

tawk[2] [dog] /tɔk/ **1** *vt.* ထု–၊ နှက်– 敲, 打, 钉 *qiāo, dǎ, dīng* hit, knock, pound, hammer. **:** tawk ka khaox. ထင်းနဲ့ထုလိုက်။ 用木棒敲打。 *hit with a club.* **2** *vt.* ရိုက်နှိပ်–၊ ပုံနှိပ်– 攻击 (?) *gōngjī* attack, assault, accuse (?). **:** Lai ren yix mawh phuk lai tawk Hawx Rawm:. ကျွန်တော်တို့သင်တဲ့စာကဂျပန်ကရိုက်နှိပ်လိုက်တဲ့စာပါ။ *The book we were studying was a book which attacked the Japanese.* /f0.0176/ /f5/

tawk[3] [dog] /tɔk/ *adv-pre.* အစဉ်သဖြင့်၊ ထာဝစဉ်၊ ၊ မြဲ 光, 老 *guāng, lǎo* always. **:** Nawh tawk yuh tix nan:! သူအမြဲဒါမျိုးဖြစ်တယ်။ 他老那样做! *He is always doing so!* /f0.0176/ /f5/

tawk grhiiem: [dog nkriam] /tɔk gʰriəm/ *v.* ရိုက်နက်– 殴打 *ōudǎ* beat up, hit.

tawk bee [dog nbēe] /tɔk bṵ/ *vo.* ဆီကြိတ်– 榨油 *zhà yóu* press oil.

tawk taw: [dog do] /tɔk tɔ/ *conj.* ဒီပြင်၊ ဒဲ့အပြင်၊ ထို့ပြင်၊ သာမက၊ ...မပြောနဲ့၊ ...ထားတော့ 况且, 何况 *kuàngqiě, hékuàng* furthermore, besides, not to mention ..., let alone..... ☞ taw:[1] [*syn.*].

tawt [dod] /tɔt/ *vt.* ခေါ်–၊ မိန်ခွန်းပြော– ၊ ဖိတ်ခေါ်– 称呼 *chēnghu* call, address. **:** Kawn: nyawm in: daing: chix tawt pui. ဒီကလေးလူမျိုးကိုအရမ်းဖိတ်ခေါ်တတ်တယ်။ 这孩子很会称呼人。 *This child is good at terms of address.* ☞ jhong:[2] ②, tawt jhong: [*syn.*].

tawt jhong: [dod nqoung] /tɔt dʑʰoŋ/ *vt.* ခေါ်ပါ လိပ်မူ ?၊ ခေါ်ဝေါ် 称呼 (指按辈分称呼) *chēnghu (zhǐ àn bèifèn chēnghu)* call, address (using a generational term of address). **:** Maix tawt jhong: nawh Keeing: Sam: phao: sax. မင်းရှေးဆက်သူကို အဖေလေးဆမ်းလို့ခေါ်ရမယ်။ 你以后称呼他三叔。 *From now on call him Uncle Sam.* ☞ tawt, jhong:[2] ② [*syn.*].

tawt awh [dod oh] /tɔt ʔɔh/ *n.* ပါးချိတ် 腮腺, 耳下腺, 耳下淋巴腺 *sāixiàn, ěrxiàxiàn, ěrxià lìnbāxiàn* parotid glands (pair of large salivary glands at base of ears, lit. 'address clearly'?). ☞ kla: ia: ②, lai: kawn: peux, loi: kawn: peux, dawng: yhaok, dong: yhaok [*syn.*].

tawp [dob] /tɔp/ **1** *cl.* လံ 庹 (成人两臂左右平伸时两手之间的距离, 约合五尺) *tuǒ (chéngrén liǎng bì zuǒyòu píng shēn shí liǎngshǒu zhījiān de jùlí, yāo gě wǔ chǐ)* length of two arms outstretched. **:** khix tix tawp. ထင်းတစ်လံ 一庹柴。 *a half 'cord' of firewood (a pile the size of both arms extended)* **2** *vt.* <VM?> extend arms. **:** Phan ex tawp taix tix, taix plak khawn dawm mawh plak sex (seh), taix plak khawn gwiex mawh plak laong heue. *If we extend our arms, the right hand is on the south, and the left hand is on the north.* /f9/

tawh [doh] /tɔh/ *vt.* ခွါ–၊ အခွံခွါ– 剥 *bāo* peel. **:** tawh lhax lhak. ထင်းချောင်းအခွံခွါလိုက်။ 剥笋壳。 *peel a bamboo shoot.* ☞ kiah[2], klawh ①, khak, khik ①, boik, boig, bhoik, rawn[1] [*syn.*]. ☞ dawh [*mor.*]. /f10/

tawx[1] [dox] /tɔʔ/ **1** *vt.* ပေး–၊ ပို့–၊ အဖော်လိုက်– 给, 送 *gěi, sòng* give, send, accompany. **:** Aux tawx nawh cie lai tix phuk. ကျွန်တော်သူ့ကို စာအုပ်တစ်အုပ်ပေးတယ်။ 我给他一本书。 *I gave him a book.* | Ai: Pleek hu: tawx maix ing:. အိုင်ပလိပ်မင်းခင်ဗျားကိုအိမ်မှာလာတွေ့လိမ့်မယ်။ 艾布勒送你回家。 *Ai Bleeg will see you home.* | **tawx akhwang:** အမိန့်ပေး၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေး *give an order, grant a right* | **tawx sibawk** ကြက်အရိုးနတ်ဆရာကိုမေး 卜卦 *consult the chicken-bone oracle* **2** *va.* ပေး–၊ ခိုင်း– (ခွင့်ပြုသည့်သဘော၊ အမိန့်ပေးသည့်သဘောကိုပြ) 让 *ràng* let, have, make (causative). **:** Tawx nawh hu: khaing:! သူ့ကိုပေးသွားလိုက်၊ သွားခိုင်းလိုက် 让他去吧! *Let him go!* /f0.2091/ /f2/

tawx[2] [dox] /tɔʔ/ *conj.* အကယ်၍ 如果, 假如 *rúguǒ, jiǎrú* if. **:** Tawx ang: nawh hoek , maix ing: khaix. အကယ်၍သူမလာရင်၊ ခင်ဗျားပြန်တော့ 如果他不来, 你就回去。 *If he doesn't come, just return home.* ☞ phan:[1], sin:[1], kieh[1] ② [*syn.*]. /f0.2091/ /f2/

tawx gha: [dox nka] /tɔʔ gʰa/ *vo.* အခွံဆောင်– 上税 *shàng shuì* pay tax.

tawx lai rug [dox lāi rūg] /tɔʔ la̰i rṵk/ *n.* ဖက် (စ်) 传真 *chuánzhēn* fax, facsimile. ☞ chuang: ceung: [*syn.*].

taw:[1] [do] /tɔ/ *conj.* ဒီပြင်၊ ဒဲ့အပြင်၊ ထို့ပြင်၊ သာမက၊ ...မပြောနဲ့၊ ...ထားတော့ 况且, 何况 *kuàngqiě, hékuàng* furthermore, besides, not to mention ..., let alone..... **:** Ex bre tix riien khix ngu, taw: ot ex mai: rung praix klawng:. ကျွန်တော်တို့တောမီးတွေအတွက် သတိရှိကြရအောင်။ အထူးသဖြင့် နွေရာသီမှာဆိုတော့။ 咱门要认真搞好防火工作, 何况现在又是干燥季节。 *We are vigilant*

about forest fires, especially because it is the dry season. (?) ☞ tawk taw: [*syn.*]. /*f*10/

taw: (taw)[2] [do] /tɔ, tɔ̰ (?)/ **1** *v.* ရင်ဆိုင်–၊ မျက်နှာချင်းဆိုင်–၊ တော့ဆိုင်– 接, 对, 对付，应战 *jiē, duì, duìfù, yìngzhàn* oppose, engage with, come in contact with, face off. **:** pakngai: taw: pakngai:. မျက်နှာချင်းဆိုင် 面对面, 当面。 *face-to-face, tête-à-tête.* | Koe: ak tiiet puing: klang:, koe: nad lang: taw: naing. မြှားရှိရင်သိန်းငှက်ကိုပစ်မယ်၊ သေနတ်ရှည်ရှိရင်စစ်ကိုရင်ဆိုင်လိုက်မယ်။ 有弹弓射鹰，有长枪接仗。 *With a toy spring-bow, shoot at hawks; with a long rifle, engage in battle.* **2** *vt.* <NGEEI:> လိုက်ဘက်ညီသည့်စာသားများကိုတယောက်တလှည့်သီဆိုကြသည့်ရိုးရာတေးသီချင်းဆို–၊ သံချပ်ရွတ်– 对, 对歌（多指对唱山歌和调子） *duì, duìgē (duō zhǐ duìchàng shāngē hé diàozi)* sing 'jhom kab' folk song antiphonally by matching verses with sb. alternately. **:** taw: lox jhawm: kap. ေ ရွာမလေ့ကဗျာလက်ာသီချင်းရွတ်တယ်။ 对山歌。 *sing verses in antiphonal style.* | Iiep sub lai: nawp, jhawm: kap lai: taw:. ေ လိပ်ဘူးတွေကတစ်ခုပေါ်တစ်ခု ေနကြတယ်၊ စကားပုံတွေကအချင်းချင်းတော့ဆိုင်နေကြတယ်။ 烟盒轮着合，唱歌轮着来。 *Put the cover back on the tobacco box one after another (as it is passed around), add verses to the 'jhom kab' folksong one after another.* ☞ eue:[1], klao:[2], rhax[1] ②, rhax lai ②, caong yaog ①, ngeei:, chang:[1], chang: kaw: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*10/

taw:[3] [do] /tɔ/ **1** *vt.* ေ ကြောက်ဆင်–၊ ချောင်ပိတ်– 诱捕 *yòubǔ* trap, entrap. **:** taw: keed. ငုံးထောင် 诱捕鹌鹑。 *trap quail.* **2** *n.* <CAG> တိန်ညှင်ကြက်ဪ, 鹽子 *é, yóuzi* decoy (a domestic or captured wild bird used to lure similar wild birds). **:** Riien: kaing khaing: miex ia: taw:, haing: it khaing: miex yaw nong:. တိမ်ညှင်ကြက်မခေါင်းထက်သတိရှိတယ်၊ ဗွတ်ငှက်ထက်အအိပ်ကြီးတယ်။ 干活比鸡囮划回子还勤快，睡觉比凤头鹦嘴鹎还惊醒。 *More diligent than a decoy hen chicken, more alert from sleeping than a hen bulbul. (?)* /*f*10/

taw: tshix taw: cang: [do cix do jang] /tɔ tshiʔ tɔ tɕaŋ / *phr.* <VH> များများစားစားများများရပ် 多吃多占 *duō chī duō zhàn* (eat a lot and monopolise a lot?). [Hox].

tawg [dōg] /tɔ̰k/ *n.* ပန်းကန်လုံး၊ ဟင်းချိုပန်းကန်၊ ဇလုံ 木碗, 葫芦碗 *mù wǎn, húlú wǎn* bowl (made of bamboo, wood, or gourd). ☞ klong:[1], pheung: [*syn.*]. /*f*7/

tawb [dōb] /tɔ̰p/ *vt.* ပိတ်–၊ ဖုံး– 盖 *gài* cover. ☞ tob [*var.*]. ☞ tieb [*syn.*]. /*f*6/

tawng[1] [dōng] /tɔ̰ŋ/ *vt.* သိ–၊ နားလည်–၊ ဇာတ်ရည်လည်–၊ မှတ်မိ– 知道, 懂, 认识, 领会 *zhīdao, dǒng, rènshi, lǐnghuì* know, understand, recognise (UK) recognize (US). **:** Lox maix aux hoik tawng. မင်းဘာပြောနေလဲဆိုတာ ငါနားလည်တယ်။ 你的话我懂了。 *I understand what you're saying.* ☞ yung[1] [*syn.*]. /*f*0.1435/ /*f*3/

tawng[3] [dōng] /tɔ̰ŋ/ *n.* ချိုင့်ဝှမ်းကြမ်းပြင် 平坝 *píngbà* plain, valley, valley floor. ☞ tong [*var.*]. ☞ pak[2] ② . /*f*0.1435/ /*f*3/

tawng [dōng] /tɔ̰ŋ/ *n.* ကြေးနီ 铜 *tóng* copper, brass, bronze. [Hox ?]. /*f*0.1435/ /*f*3/

tawng praix [dōng brāix] /tɔ̰ŋ prạiʔ/ သိ–၊ လူရေလည်–၊ ပါးနပ်– 懂事 *dǒngshì* knowledgeable, sophisticated. **:** Nawh iak kawx daing: tawng praix. သူငယ်ပေမဲ့ လူရေလည်တယ်။ 他虽小, 但很懂事。

tawng tin: [dōng din] /tɔ̰ŋ tin/ *n.* ေ ခြစွပ်၊ ခြေအိတ် 袜子 *wàzi* socks, stockings.

tawng yung [dōng yūng] /tɔ̰ŋ ʑụ̰ŋ/ *vt.* သိ–၊ နားလည်–၊ ဇာတ်ရည်လည်–၊ မှတ်မိ– 知道, 懂, 认识, 了解, 领会 *zhīdao, dǒng, rènshi, liǎojiě, lǐnghuì* know, understand, recognise (UK) recognize (US). **:** Aux tawng yung cee kaux paox gau cub khawm: uik, maix nie? ကျွန်မအတန်းဖော်အားလုံးရဲ့နာမည်မှတ်မိတယ်။ ရှင်ကော။ 我认识班上所有同学的名字，你呢？ *I know all the names of all my classmates, do you?*

tawng ying: [dōng ying] /tɔ̰ŋ ʑiŋ/ *vt.* စုရုံး–၊ လှန့်– (အင်အား) 动员 *dòngyuán* mobilise (UK) mobilize (US). [Hox].

tawng:[1] [dong] /tɔŋ/ *n.* <KRAUNG> အိုး (လက်ကိုင်တပ်မြေအိုး) 土罐（有柄小土罐） *tǔ guàn (yǒu bǐng xiǎo tǔ guàn)* pot (small earthen pot with handle). ☞ tawng: tiex [*syn.*]. /*f*0.017/ /*f*8/

tawng:[2] [dong] /tɔŋ/ *adv-pre.* ပဲသီ 单, 光 *dān, guāng* only. **:** Nawh tawng: ih khaing: paoxtix, ang: tawx pui ih. သူလူများထက်စားဖို့ပဲသိတယ်၊သူများကိုမပေးစားဘူး။ 单他一个人吃, 不给人家吃。 *He was the only one eating, and he didn't give anything to anyone else.* /*f*0.017/ /*f*8/

tawng:[3] [dong] /tɔŋ/ **1** *vt.* ထွန်း–၊ လင်း–၊ ထိုး–၊ တောက်ပ– 照, 射 *zhào, shè* shine. **:** Tawng: koek daux nyiex. ေ ခန်းထဲမှာထိုးတယ်။ 阳光照进房内。 *The sun shone into the room.* **2** *vt.* အာရုံစိုက်–၊ ဂရုစိုက်–၊ စူးစိုက်–၊ အံ့သြ–၊ ကြည့်ထား– 盯 *dīng* fix attention on sth., keep one's eye on, be riveted to. **:** tawng: plak hu: sim:. ငှက်ဘယ်သွားသလဲဆိုတာ ကြည့်ထား။ 盯着鸟飞去的方向。 *keep one's eye on where the bird went.* ☞ jhawn:, jawn:[4] [ceu 1] [*syn.*]. /*f*0.017/ /*f*8/

tawng: ngaik tiien: [dong ngaig dian] /tɔŋ ŋaik tian/ *n.* လျှပ်စစ်ရေနွေးအိုး 电热壶 *diànrèhú* electric kettle. [dong ngaig 'boiling pot' + Hox diàn 电 'electric'].

tawng: phu [dong pu] /tɔŋ pʰu/ *n.* ကြေးဗဟိုရ်စည် 铜壶 *tónghú* copper pitcher (?). ☞ thawng: fux [*var.*]. [Hox (prim)].

tawng: tiex [dong diex] /tɔŋ tɛʔ/ *n.* မြေအိုး 土罐（有柄小土罐） *tǔ guàn (yǒu bǐng xiǎo tǔ guàn)* pot (earthen). ☞ tawng:[1] [*syn.*].

tawn [dōn] /tɔ̰n/ *n.* <KAWNG> ပရစ်အကြီးမျိုး 大蟋蟀 *dà xīshuài* (a large cricket). ☞ sigrit tawn, sigrit lhox [*syn.*]. /*f*10/

tawn: tih [don dih] /tɔn tih/ *n.* <KHAOX> မှို (?) 菌芽（指刚冒芽的菌子）*jūn yá (zhǐ gāng màoyá de jūnzi)* young mushroom (just sprouted).

tawm [dōm] /tɔ̰m/ **1** *vt.* ခင်း–၊ 搭, 架 *dā, jià* build, construct, suspend (bridge). **:** tawm sidawm. ညီ၏ အာင်ခင်း 搭独木桥。 *build a plank bridge.* **2** *vt.* ခင်း–၊ 垫, 铺 *diàn, pū* lay (mat, floor, road), make (up), arrange (bed), set (table). **:** tawm jhat. ဖျာခင်း 铺席子。 *lay down a mat.* ☞ dawm, sidawm[1] [*mor.*]. /*f*6/

tawm griex [dōm mgrīex] /tɔ̰m grɛ̰ʔ/ *vo.* ကတ္တရာခင်း– pave, spread tar (on a road) (lit. 'spread tar'). **:** Krax in hoik tawm griex ka khawm uik. ဒီလမ်းတလျှောက် ပိုးကတ္တရာခင်းပြီးပြီ။ *This road has been completely paved.*

tawm:[1] [dom] /tɔm/ **1** *n.* ဥ 蛋 *dàn* egg. **2** *vt.* ဥ– 生（生蛋）, 下蛋 *shēng (shēng dàn), xià dàn* lay (egg). **:** Miex ia: hoik tawm:. ကြက်မဥပြီ။ 母鸡下蛋了。 *The hen has laid an egg.* /*f*0.4368/ /*f*3/

tawm:[2] [dom] /tɔm/ *n.* အသည်း 肝, 肝脏 *gān, gānzàng* liver. /*f*0.4368/ /*f*3/

tawm:[3] [dom] /tɔm/ **1** *adv.* တိုင်၊ တိုင်တိုင်၊ တိုင်အောင်၊ တဲ့အထိ 直到, 到 *zhídào, dào* immediately, directly (translates 'until'). **:** Pex krox nawh tawm: hoek. သူလာတဲ့အထိ စောင့်ကြပါ။ 你们等到他来。 *Wait until he arrives.* **2** *adv.* တန်း၊ မနားတမ်း၊ မရပ်တမ်း၊ တောက်လျှောက် 径直 *jìngzhí* straight, directly, straightaway, non-stop. **:** Kaoh aux khaing: tawm: Yaongsoi:. ပေ[illegible]ခွဲကနေ တန်းလာခဲ့တာပဲ။ 我径直从岩帅来。 *I've come straight from Yanshuai.* ☞ tom:, tum: [*var.*]. /*f*0.4368/ /*f*3/

tawm:[4] [dom] /tɔm/ **1** *adv-pre.* အဲဒီနောက် 就, 便 *jiù, biàn* then. **2** *conj.* ဒါကြောင့် 所以 *suǒyǐ* so, therefore. **:** Kheu: koe: kaing yuh nawh, tawm: ang: hu:. သူအလုပ်ရှိတယ်၊ဒါကြောင့်မသွားဘူး။ 因为他有工作, 所以不去了。 *He is not going because he has work to do.* ☞ tom:, tum:[2] [*var.*]. /*f*0.4368/ /*f*3/

tawm:[5] [dom] /tɔm/ **1** *vt.* တိုက်တွန်း–၊ အကြံပေး–၊ တိုင်ပင်–၊ 嘱咐, 嘱托 *zhǔfù, zhǔtuō* urge, advise, entrust sb. with sth.. **:** **tawm: lox** အကြံပေး 嘱咐 *advise* | Plih pui rawm, tawm: pui ih. အကြွေးထုတ်ပေးတယ်၊ စာဖို့အကြံပေးတယ်။ 嘱咐人来借，发放给人吃（或用）。（放债。）*Give a person a loan and advise him to eat. (?) (Lend money.)* **2** *v.* အမှာပါး–၊ မှာ–၊ မှာကြား– 捎口信 *shāo kǒu xìn* send a message (orally, via a messenger), order(food). /*f*0.4368/ /*f*3/

tawm: kla: [dom gla] /tɔm kla/ *n.* ပြီးစေ့ 睾丸 *gāowán* testicle, testes (pl.) (lit. 'scrotum egg').

tawm: khaox gix [dom kaox mgīx] /tɔm kʰauʔ gḭʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဖူလင်းမှို (ထင်းရှူးမြစ်ပေါ်ပေါက်သည့် ကန်စွန်းဥပုံသဏ္ဌာန်အညိုရင့် ရော[illegible] [illegible]ားမှိုတမျိုး) 茯苓 *fúlíng* fuling fungus (*Poris cocos*, dark brown parasitic fungus, with white or pink flesh, shaped like sweet potato, grows on roots of pine trees, lit. 'pine tree egg').

tawm: goe: [dom mgoui] /tɔm goi/ **1** *n.* <TOSAT> ပုတ်သင်ဥ၊ ဖွတ်ဥ 马鬃蛇蛋(马棕蛇蛋) *mǎzōngshé dàn* lizard eggs, eggs of crested tree lizard, *Calotes versicolor*. **:** Kix yaox tawm: goe: daux ma: ciag tix ngaix miex nyaox. သူတို့ဒီကနေ့ကွင်းထဲမှာတူးနေတုံး ဖွတ်ဥတွေ အများကြီးတွေ့တယ်။ 今天他们在挖的地里见到很多马鬃蛇蛋。 *They saw lots of lizard eggs today while digging in the fields.* **2** *n.* <KAUNG:> ပဲသီးစိမ်း၊ ပဲသီးအိတ် 豌豆。 *wāndòu* peas, peapods (*Pisum sativum*, annual or biennial plant, bearing pods containing round seeds, both pods and seeds used for food, lit. 'lizard eggs'). **:** Diag ex sip tawm: goe: tivud ha:. စားဖို့ပဲသီးကြော်ရအောင်။ 我们炒豌豆吃一会儿吧。 *Let's stir-fry some peas to eat.*

tawm: goe: tiag [dom mgoui dīag] /tɔm goi ṭiak/ *n.* <KHAOX,SAUX> 野碗豆根, 紫金龙, 大麻药 *yě wǎn dòu gēn, zǐ jīn lóng, dàmá yào Dicentra scandens*.

tawm: goe: tiag siah [dom mgoui dīag siah] /tɔm goi ṭiak siah/ *n.* <KHAOX,SAUX> 小野碗豆, 二蕊荷莲豆, 野碗豆菜 *xiǎo yě wǎn dòu, èr ruǐ hé lián dòu, yě wǎn dòu cài Drymaria diandra*.

tawm: paing [dom bāing] /tɔm pa̰ŋ/ *n.* မုန်လာထုပ်၊ ဥဖြူ 蛋白 *dànbái* egg white.

tawm: pet [dom beid] /tɔm pet/ **1** *n.* ဘဲဥ၊ ရေမြှုပ် 泡儿, 水泡儿 *pāor, shuǐpàor* bubbles, foam (lit. 'duck egg'). **2** *n.* ငွေမြှုပ် 银泡儿（一种银制装饰物, 大如扣子）*yín pàor (yīzhǒng yín zhì zhuāngshìwù, dà rú kòuzi)* silver bauble (a button-sized small silver ornament on a woman's garment).

tawm: pet [dom beid] /tɔm pet/ *n.* <BRIE> ဘဲဥ 鸭蛋 *yā dàn* egg (of the duck).

tawm: taix (tawmtaix) [dom daix] /tɔm taiʔ/ *n.* လက်ဝါး၊ လက်ဖဝါး 手心 *shǒuxīn* centre of the palm of the hand.

tawm: tawk [dom dog] /tɔm tɔk/ *n.* <KAUNG:> ပဲလက်မ၊ စတော်ပဲ 蚕豆 *cāndòu* broad bean, fava bean, horse bean (*Vicia faba*, lit. 'crested bunting eggs'). **:** Tawm: goe: loe: lawk, tawm: tawk loe: saing:. ပုတ်သင်ဥသုံးပြောင်း၊ စတော်ပဲသုံးတောင်း။ 三筒蜥蜴蛋，三盛凤头鸟蛋。（儿歌用语。蜥蜴蛋，指豌豆；凤头鸟蛋，指蚕豆。） *Three bamboo tubes of peas, three quarts of horse beans. (A children's rhyme.)* ☞ tu teu, ngai: tu teu [*syn.*].

tawm: nhao: [dom hnao] /tɔm nʰau/ *n.* အသည်း–အဆုတ် 心肺 *xīn fèi* liver lung.

tawm: lox [dom loux] /tɔm loʔ/ *vt.* အကြံပေး–၊ နှိုးဆော်–၊ တိုက်တွန်း– 嘱咐 *zhǔfù* advise, urge, exhort. **:** Keeing: nawh tawm: lox ka nawh ah lai mhawmmhawm:. သူ့အဖေသူ့ကို စာကြိုးစားဖို့တိုက်တွန်းတယ်။ 他父亲嘱咐他好好学习。 *His father urged him to study hard.* ☞ tawm:[5] [*syn.*].

tawm: lig [dom līg] /tɔm l̪ic/ *n.* ဝက်အသည်း 猪肝 *zhū gān* hog liver.

tawm: ak chawx [dom ag qox] /tɔm ʔak tɕʰɔʔ/ *n.* <KAWNG,SAUX> ခါးခုတ်ကောင်ဥခွံ 桑螵蛸（螳螂卵块, 可入药） *sāng piāoxiāo (táng láng luǎn kuāi, kě rù yào)* egg capsule of a mantis, used medicinally after drying.

tawm: ia: [dom ia] /tɔm ʔia/ *n.* <BRIE> ကြက်ဥ 鸡蛋 *jīdàn* egg (of chicken).

tawm: ia: kung [dom ia gūng] /tɔm ʔia kṵŋ/ *n.* လေဥ(ကြက်)[ပုပ်သွားသောဥ] 寡蛋（云南方言） *guǎdàn (Yúnnán fāngyán)* an egg which has gone bad or fails to hatch.

tawm: ia: brawm: [dom ia nbrom] /tɔm ʔia brɔm/ *n.* <BRIE> ကြက်ဥအမြွှာ 双黄蛋 *shuāng huáng dàn* egg with double yolk.

toih [doih] /doih/ *vt.* အုံးနော်၊ အုံးမယ် (လုပ်လက်စနဲ့ဆက်လုပ် –) 扫尾，了结，结束 *sǎowěi, liǎojié, jiéshù* continue. **:** Phan pex yuh hoik in, toih pex yuh plak an awx. ခင်ဗျားတို့ဒီဘက်ပြီးရင်၊ ဟိုဘက်ကိုလည်းဆက်လုပ်လိုက်အုံးနော်။ 如果你们做完了这边，接着去把那边的也做了。 *If you have done this part, continue by doing that part.* ☞ ghoik ① [*syn.*].

toi:[1] [doi] /tɔi/ *n.* <SIM:,SAUX> ရစ် 白鹇, 白鸟鸡, 山白鹇 *báixián, báiniǎojī, shān báixián* silver pheasant (*Lophura nycthemera*, meat, talons, stomach lining used medicinally). /*f*0.0139/ /*f*5/ [ríang 2].

toi:[2] [doi] /tɔi/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကွမ်းပင်၊ ကွမ်းနွယ် 荨麻叶胡椒, 荨麻, 芦子, 芦子兰, 芦子藤, 大麻疙瘩（藤本, 可入药） *qiánmáyè hújiāo, qiánmá, lúzi, lúzilán, lúziténg, dàmá gēda (téngběn, kě rù yào)* false nettle-leaved pepper plant (*Piper boehmeriaefolium* [a.k.a. *P. boehmeriifolium*], a vine, entire stem and leaves used medicinally). ☞ nhu: toi: [*syn.*]. ☞ taux toi: . /*f*0.0139/ /*f*5/

toi:[3] [doi] /tɔi/ *n.* တစ်ဖက်ကမ်း၊ အခြားတစ်ဖက် 对岸, 对面 *duì'àn, duìmiàn* other side, far side, opposite side, opposite bank (of river). **:** toi: klawng:. ပြောင်းတစ်ဖက်ကမ်း 河对岸。 *the other side of the river.* ☞ plak toi: [*syn.*]. /*f*0.0139/ /*f*5/

toig [dōig] /tɔ̣c/ *n.* <SIM:> ချိုးစိမ်း 绿鸠, 针尾绿鸠 *lǜjiū, zhēnwěi lǜjiū* pin-tailed green pigeon (*Treron apicauda*). ☞ toeg [*var.*]. ☞ keukie:, ku: kie:[1], caing:, rauk[1], sikaux, sigaux[1] .

toing: [doing] /tɔɲ/ *vt.* ပေါက်–၊ ရိုက်–၊ ထု– 敲，打，砸 *qiāo, dǎ, zá* strike, knock, hit. **:** toing: simaox phawng:. ပေ ကျောက်ခဲကိုအမှုန်ဖြစ်အောင် ထုလိုက်။ 把石头敲碎。 *strike a rock and break it into pieces* /*f*10/

ti kiep [dī giab] /tị kiəp/ *n.* ဖိနပ်ခွာ 鞋底 *xiédǐ* sole (of shoe).

ti te [dī dēi] /tị tẹ/ *adv-post.* တကယ်၊ အမှန်တကယ်၊ တကယ်တ□□□ □ □ □□ □□真, 实在 *zhēn, shízài* really, actually, indeed. ☞ tix te, tete [*var.*].

tik [dig] /tic/ **1** *vt.* ပြောက်–၊ ပစ်–၊ လွှင့်ပစ်–၊ စွန့်ပစ်–၊ စွန့်ခွာ–၊ ဖယ်– 丢, 丢掉, 扔掉 *diū, diūdiào, rēngdiào* lose, discard, abandon, remove. **:** tik mau. ပိုက်ဆံပျောက်တယ်။ 丢钱。 *lose money.* | tik khaing:. ပစ်လိုက်။ 扔掉算了。 *just get rid of it.* **2** *v.* ကွာ–၊ ကွာရှင်း–၊ ကွဲ–၊ ပြတ်စဲ– 分手, 离婚 *fēnshǒu, líhūn* separate, divorce, get divorced. **3** *v.* နုတ်– 减 *jiǎn* subtract (mathematics). ☞ fat (vhat) (?) [*syn.*]. /*f*0.0547/ /*f*3/

tik num: [dig num] /tic num/ *vo.* ရှုံး–၊ အရှုံးပေါ်–၊ အရင်းပြုတ်– 亏本 *kuī běn* lose money (in business), lose capital. ☞ glup [*syn.*].

tik vud [dig vūd] /tic vṵt/ *vi.* စွန့်–၊ စွန့်လွှတ်–၊ 离弃 *líqì* abandon, reject, leave, betray. **:** Aux tag ang tik vud kah maix. [Lai Yam Jah 28:15] သင့်ကိုငါမစွန့်ဟု မိန့်တော်မူ၏။ 我总不离弃你。 *I will not leave you. [Gen. 28:15]* | pui pa tik pa vud. စွန့်လွှတ်သောသူ 出卖的人。(?) *a betrayer.*

tip[1] [dib] /tip/ **1** *vs.* ပြား–၊ ညီညာ–၊ ပြန့်ပြူး– 扁 *biǎn* flat. **:** iiep tip. ဘူးပြား 扁的盒子。 *a flat box.* | Gawng: nghox kieh tip, rib ma: kieh yie. စပါး တောင်ပြန့်ပြူးပါစေ၊ လယ်ယာမြက်ပင်လွယ်ပါစေ။ 谷秆让（它）扁（倒在地），地草让（它）易（于收拾）。（祭田的祝辞。）*Rice stalks may you lie flat, hay of the field may you be easy to harvest. (Part of a harvest prayer.)* **2** *v.* ပျောက်ရက်လဲ–၊ ပြားပြားဝပ်– 倒在地上 *dàozai dìshang* fall over, lie flat. **:** yuh ka mawx son ang kix sang theen: Nawh tom: tip. [Makux 3:9] လူအများ တို့သည် ကိုယ်တော်ကိုဝန်းရံ၍ မထိခိုက်စေမည် အကြောင်း။ 免得众人拥挤他。 *so that they wouldn't press on him [and make him fall down (?)]. [Mar. 3:9]* /*f*10/

tip[2] [dib] /tip/ *v.* ထိမ်ချန်–၊ ထိမ်ဝှက်–၊ ပုန်း–၊ ဖုံးကွယ် 隐蔽, 卧倒 *yǐnbì, wòdǎo* hide, be hidden, camouflaged, lying flat, concealed. **:** Tip maix mhawm:, paw lai: kieh kix chix yaox maix. ခင်ဗျား ကောင်းကောင်းပုန်းထား၊ သူတို့ကိုမတွေ့ခိုင်းတော့ နဲ့။ 你好好隐蔽，别让他们找到你。 *Hide well and don't let them see you.* /*f*10/

tih [dih] /tih/ *n.* <KHAOX> မှို 菌子 *jūn zǐ* fungus, mushroom. /*f*9/

tih kax [dih gax] /tih kaʔ/ *n.* <KHAOX> ငါးမှို 蚝菌 *háo jūn*.

tih koi: [dih goi] /tih kɔi/ *n.* <KHAOX> ကြက်ဆိတ်မှို 裂褶菌, 小鸡棕 *liè zhé jūn, xiǎojī zōng*.

tih koe: [dih goui] /tih koi/ *n.* <KHAOX> မှို (မှိုတစ်မျိုး၊ သစ်တုံးပေါ်ပေါက်၊ ဖုန်မှုန့်ရောင်၊ စားလို့ရ) 白生（一种菌, 生于枯木, 半伞形, 灰白色, 可食） *bái shēng (yīzhǒng jūn, shēng yú kū mù, bàn sǎn xíng, huībái sè, kě shí)*.

tih graung [dih mgrāeng] /tih grạɯŋ/ *n.* <KHAOX> ရွက်ကြီးမှို 大菌子（菌类中较大的一种, 一丛可达五、六斤重, 呈灰白包, 可食） *dà jūnzǐ (jūnlèi zhōng jiàodà de yīzhǒng, yī cóng kě dá wǔ, liù jīn zhòng, chéng huībái bāo, kě shí)*.

tih glie [dih mglīe] /tih glẹ/ *n.* <KHAOX> မှိုခြောက် 干什菌, 红头菌（生长在灌木丛中, 伞形, 可食） *gān shí jūn, hóng tóu jūn (shēngzhǎng zài guànmùcóng zhōng, sǎn xíng, kě shí)* dried edible tree fungi.

tih bhum: [dih npum] /tih bʰum/ *n.* <KHAOX> (ဘောလုံးလေးကဲ့သို့မှိုတစ်မျိုး) 羊肚蕈，马屁泡，小球菌 *yáng dǔ xùn,mǎ pì pāo,xiǎo qiú jūn*.

tih bhum: brung [dih npum nbrūng] /tih bʰum brụŋ / *n.* <KHAOX> မြင်းလေလည်မှို (?) 黄球菌（比 dih npum 大, 可食） *huáng qiú jūn (bǐ dih npum dà, kě shí)*.

tih tu bi: [dih dū nbi] /tih tụ bi/ *n.* <KHAOX> ရေကျ ဖတ် 瓜瓤菌 *guā ráng jūn* ráng: pulp.

tih daux pong: [dih ndaex boung] /tih dawʔ poŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ရ□□ိုမှို? 红叶藓〔孢子类〕, 鸡鬃茯苓 *hóngyè xiǎn 〔bāozǐ lèi), jī zōng fúlíng* ('red-leafed moss', 'cock's comb-fuling fungus', a kind of spore-producing plant (fungi, mosses, algae, bryophytes, etc.), lit. 'cave fungus').

tih dao moi [dih ndāo mōi] /tih dạu mọi/ *n.* <KHAOX> အမဲခြောက်မှို 美味牛肝菌 *měiwèi niú gān jūn*.

tih dee rhaung: [dih ndēe hraeng] /tih dụ rʰawŋ/ *n.* <KHAOX> မှိုကျင်း 青头菌, 米汤菌 *qīngtóujūn, mǐtāngjūn* (a kind of fungus, lit. 'festering place fungus'?).

tih num: [dih num] /tih num/ *n.* <KHAOX> ရ□ □□□ ပို့မှို 大脚菌（生长在山地、蚂蚁堆上，菌盖小，杆大，可食） *dà jiǎo jūn (shēngzhǎng zài shāndì, mǎyǐ duī shàng, jūn gài xiǎo, gān dà, kě shí)*.

tih nawn: [dih non] /tih nɔn/ *n.* <KHAOX> ညှင်းမှို 大鸡鬃（大鸡棕） *dà jī zōng* (a kind of fungus, 'large cockscomb').

tih caong kiang [dih jāong gīang] /tih tɕạuŋ kịaŋ/ *n.* <KHAOX> ကြွက်ခြေမှို 珊瑚菌, 刷把菌 *shānhújūn, shuābǎjūn* (a kind of fungus, lit. 'rat's foot fungus').

tih cawng: [dih jong] /tih tɕɔŋ/ *n.* <KHAOX> ထီးမှို 毒蛋蕈, 瓢蕈, 鬼笔鹅膏菌 *dú dàn xùn, piáo xùn, guǐ bǐ é gāo jūn*.

tih nyaox [dih nyāox] /tih ɲạuʔ/ *n.* <KHAOX> ပြာမှို 青灰菌（生长在森林边, 有毒） *qīnghuījūn (shēngzhǎng zài sēnlín biān, yǒudú)* (a poisonous fungus, grows in forest margins, lit. 'ash fungus').

tih yu: yhax [dih yu hyax] /tih ʑu ʑʰaʔ/ *n.* <KHAOX> မှို 木耳 *mù'ěr* wood ear fungus (*Auricularia polytricha*, lit. 'X ear? fungus'). ☞ tih yhaok yhax [*syn.*].

tih yaw [dih yō] /tih ʑọ/ *n.* <KHAOX> အမိုးခုံးပြီးစား ၍ရသောမှို 鸡棕，鸡[□土从] *jīzōng Collybia albuminosa*, an edible mushroom with a domed cap, turns yellow when cooked. ☞ yaw[3] [*syn.*].

tih yhaok yhax [dih hyaog hyax] /tih ʑʰauk ʑʰaʔ/ *n.* <KHAOX> နားရွက်မှို 木耳 *mù'ěr* wood ear fungus (*Auricularia polytricha*, lit. 'X ear fungus'). ☞ tih yu: yhax [*syn.*].

tih ru riieb [dih rū rīab] /tih rụ rịap/ *n.* <KHAOX> မှိုကြွပ် 真菌, 树头菌 *zhēn jūn, shù tóu jūn*.

tih rawm: gaox [dih rom mgaox] /tih rɔm gauʔ/ *n.* <KHAOX> ဆန်□□ □ 松乳菇 *sōngrǔgū* (a kind of fungus).

tih rhawm: [dih hrom] /tih rʰɔm/ *vs.* ငြီးငွေ့–၊ ပျင်း– 腻 *nì* tired of, bored. ☞ teh rhawm: [*syn.*].

tih lak [dih lag] /tih lak/ *n.* <KHAOX> အမြင့်ပိုင်း ဒေသတွင်ပေါက်သည့် အဝါရောင်မှိုတမျိုး (စား၍ရသည်) 黄鸡鬃(黄鸡棕)(生长在较高山上, 伞形, 菌盖菌杆较大, 黄色, 可食) *huáng jī zōng (shēngzhǎng zài jiào gāoshān shàng, sǎn xíng, jūn gài jūn gān jiàodà, huángsè, kě shí)* (an edible mushroom, grows at high altitudes, large, yellow, umbrella-shaped cap and stem, lit. 'crow mushroom').

tih laog ngawng [dih lāog ngōng] /tih lạuk ŋɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX> ကျွဲချေးမှို(ရှားပါး)၊ အသက်ပင် 灵芝, 紫芝 *língzhī, zǐzhī* ganoderma mushroom (*Ganoderma lucidum*, a purple-brown shelf fungus, which in Han Chinese tradition was auspicious and conferred immortality lit. 'fungus that pecks at? knees'). ☞ tih aing: krak, nya pa: lawg ② [*syn.*].

tih vawng: [dih vong] /tih vɔŋ/ *n.* <KHAOX> မှိုပေါက် [ရေကုန်လိုက်?] 皮叶菌 (生长在森林中, 白色, 伞形, 有韧性, 可食) *pí yè jūn (shēngzhǎng zài sēnlín zhōng, báisè, sǎn xíng, yǒu rènxìng, kě shí)* 韧性 [tenacious].

tih hauk lung [dih haeg lūng] /tih hawk lṵŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဆံနက်မှို(သစ်ပင်ပေါ်ပေါက်၊ စားလို့ရ၊ ဆေးဖက်ဝင်) 黑龙须菌, 树头发 (生长在树上, 可食, 也可入药) *hēi lóng xū jūn, shù tóufa (shēngzhǎng zài shù shàng, kě shí, yě kě rù yào)*.

tih aing: krak [dih aing grag] /tih ʔaŋ krak/ ☞ tih laog ngawng [*syn.*].

tih aing: law [dih aing lō] /tih ʔaŋ lọ̄/ *n.* <KHAOX> မြင်းချေမှို 马粪菌 *mǎ fèn jūn*.

tih awm: [dih om] /tih ʔɔm/ *vs.* ရှက်–၊ အရှက်ကွဲ– 惭愧 *cánkuì* ashamed, embarrassed, humiliated. ☞ teh awm: [*var.*].

tix[1] [dīx] /ṭiʔ/ **1** *num.* တစ် (၁) 一 *yī* one, 1 (in Pa Raog Wa, used in counting up to 30, and whole hundreds, thousands, etc.). **2** *comb. form.* -လဲ–၊ တော်တော်၊ အတော်၊ ဟုတ်တယ် (တဘက် အပြောကိုထောက်ခံ) 这么 *zhème* (used with dimensional pro-forms, like English 'so', 'this', 'yea'). **:** tix ding. ကြီးလဲကြီး၊ များလဲများ 这么大，这么多。 *so big, so many.* | tix glang. အတော်ကြာ၊ တော်တော့်ကိုကြာ 这么长。 *so long, such a long time.* | tix ghlaong. ဟုတ်တယ် ရှည်တယ် 这么高。 *yea tall.* | tix guan. ဝ□ □□□ □□ ျယ် 这么宽。 *so wide.* ☞ et [*syn.*]. /*f*0.6826/ /*f*1/

tix[2] [dix] /tiʔ/ *pron.* မိမိဘာသာမိမိ၊ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်၊ ကိုယ့်ဥစ္စာ 自己（反身代词） *zìjǐ (fǎnshēn dàicí)* oneself, one's own (reflexive pronoun). **:** Ceep aux sibex tix. ကိုယ့်အဝတ်ကိုယ် ဝတ်မယ်။ 我穿自己的衣服。 *I'll wear my own clothes.* ☞ tokaux ②, cao:[2], siru, tiru [*syn.*]. /*f*1/

tix[3] [dix] /tiʔ/ *qw.* ဘာ၊ ဘာလဲ 什么 *shénme* what. ☞ patix [*syn.*]. /*f*1/

tix[4] [dix] /tiʔ/ *part.* နဲ့ 地(结构助词) *de (jiégòuzhùcí)* (particle used to co-ordinate two verbs or verb phrases) with?. **:** koi tix hu:. ဖြည်းဖြည်း လေးနဲ့သွားတယ်။ 慢走。 *go slowly (lit.* /*f*1/

tix glaux [dīx mglaex] /ṭiʔ glawʔ/ *nu+cl.* တစ်ကြိမ်၊ တစ်ခါ 一阵, 一场 *yīzhèn, yī chǎng* once. **:** Ex niied tix yuh tix glaux laux tix khaix. 咱们大干一阵就休息。

tigliah (tix gliah) [dīx mglīah] /ṭiʔ gḷiah/ *num.* <VM> ခြောက်ဆယ် 六十 *liùshí* sixty, 60. **:** Mai: simie tiblah cod ka dee mhawm: tiex, mai: plix plix, tiblah tix yieh son, mai: tiblah tigliah son, mai: tiblah tingoe: son heue:. [Mathiex 13:8] အချို့သော အစေ့တို့သည်ကောင်းသောမြေ၌ □ ျသဖြင့်၊ အဆ သုံးဆယ်၊ အဆ ခြောက်ဆယ်၊ အဆတရာပွါးများ၍ အသီးသီးကြ၏။ 又有落在好土里的、就结实、有一百倍的、有六十倍的、有三十倍的。 *Other seeds fell on good soil, and yielded fruit: some one hundred times as much, some sixty, and some thirty. [Mat. 13:8]* ☞ rhok sip [*syn.*].

tinga: (tix nga:) [dīx nga] /ṭiʔ ŋa/ *num.* နှစ်ဆယ် ၂၀ 二十 *èrshí* twenty, 20. ☞ nga: [*syn.*].

tix ngaw: maox tuing: [dix ngo maox duing] /tiʔ ŋɔ mauʔ tuŋ/ *n.* ဝိဝါဒကွဲပြားခြင်း၊ ညှိနှိုင်း၍မရသောပဋိပက္ခ 敌我矛盾 *dí wǒ máodùn* antagonistic contradiction, unresolvable conflict with an enemy.

tingoe: (tix ngoe:, tix ngoe) [dīx ngoui] /ṭiʔ ŋoi/ *num.* <VM> သုံးဆယ် ၃၀ 三十 *sānshí* thirty, 30. **:** Yosiep hoik koe: ju tingoe: (tix ngoe:) num. [Lai Yam Jah 41:46] ဝ□ □□ □ □ □အဲဂုတ္တုရှင်ဘုရင် ဖါရောမင်းထံ၌အခွင့်ရသောအခါ၊အသက်အနှစ်သုံး ဆယ်ရှိသတည်း။ 约瑟年三十岁。 *Joseph was thirty years old. [Gen. 41:46]* ☞ sam: sip [*syn.*].

tipon: (tix pon:) [dīx boun] /ṭiʔ pon/ *num.* <VM> ဝ□ □ဆယ် (၄၀) 四十 *sìshí* forty, 40. **:** Mai: Nawh tuah (twah) pa ih pa un:, tipon: singaix, tipon: sawm:, Nawh tom: cairhawm: heue:. [Mathiex 4:2] ဝ□ ရှာသည် ရက်လေးဆယ်ပတ်လုံး

အစာအဟာရကို မသုံးဆောင်ဘဲနေပြီးမှ မွတ်သိပ်ခြင်းသို့ ရောက်တော်မူ။ 他禁食四十昼夜, 后来就饿了。 *When he had fasted forty days and forty nights, he was hungry afterward. [Mat. 4:2]* ☞ sisip [*syn.*].

tiphwan: (tix phwan:) [dīx puan] /ṭi̯ʔ pʰuan/ *num.* <VM> ငါးဆယ် ၅၀ 五十 *wǔshí* fifty, 50. **:** Kix ngawm daux cub daux caw: pa koe: been tix yieh mai: pa koe: been tiphwan: tix cub heue:. [Makux 6:40] သူတို့သည် တရာစု၊ ငါးဆယ်စု၊ အစု□□□ ၂ဂင်းကြလျှင်။ 众人就一排一排的坐下、有一百一排的、有五十一排的。 *They sat down in ranks, by hundreds and by fifties. [Mar. 6:40]* ☞ ha: sip [*syn.*].

tiblah (tix blah) [dīx nblah] /ṭi̯ʔ blah/ *det?.* တစ်ချို့ 有的, 有些 *yǒude, yǒuxiē* some. **:** Simie tiblah cod ka dex krax. တစ်ချို့မျိုးစေ့တွေလမ်းပေါ်မှာကျတယ်။ 有的种子落在路旁。 *Some seeds fell near the path*

tix mawx [dix mox] /tiʔ mɔʔ/ *n.* <NGEEI:,VH?> ပုလွေမြှေး 笛膜 *dí mó* membrane of flute. [Hox].

tix taix neh [dīx daix nēih] /ṭi̯ʔ taiʔ nẹ̯h/ ☞ taix neh .

tix te [dix dēi (dīx dēi)] /tiʔ tẹ̯, ṭi̯ʔ tẹ̯/ *adv-post.* တစ်ကယ်၊ အမှန်တစ်ကယ်၊ တစ်ကယ်တမ်း၊ တစ်ကယ်တော့ 真, 实在 *zhēn, shízài* really, actually, indeed. **:** A:, grang tix te, grang tix te, hoik daing: mhawm: tix te heue:. အားတစ်ကယ်လှတယ်၊တစ်ကယ်လှတယ်၊ တစ်ကယ့်ကိုလှနေပြီကွ။ *Oh, it is very pretty, exceedingly beautiful.* | Haktiex gawng lua kawn: Paraog mawh lhaong: plak taoh, tiiem plak caw, mawh praix gawng klawng: ngawd, glhaong: koe: gawng haktiex in:, dex sidu koe: 1500-2000 diang heue:, mawh haktiex gawng lua tix te heue:. "ဝ"တို့ရဲ့နယ်မြေတောင်တန်းတွေကအရင်းဘက်မြင့်တယ်၊အဖျားဘက်နိမ့်တယ်၊ တောင်တန်းချိုင့်ဝှမ်းဒေသဖြစ်တယ်၊ တောင်တန်းတွေတော်တော်မြင့်တယ်၊ ၁၅၀၀–၂၀၀၀ လံ (လှမ်း) လောက်ရှိတယ်၊ တစ်ကယ့်ကိုတောင်တန်းဒေသဖြစ်တယ်။ 这片土地地势北高南低，峰峦连绵，河流纵横，平均海拔在 1500–2000 米之间，是地地道道的高山区。 *The highlands of the Pa Raog Wa are high upstream (to the north?) and low downstream (to the south?), a land of mountain ranges and river valleys, at a height of approximately 1500-2000 metres -- a classic mountain highland.* ☞ ti te, tete [*var.*].

tidaix (tix daix) [dīx ndaix] /ṭi̯ʔ daiʔ/ *num.* <VM> ရှစ်ဆယ် ၈၀ 八十 *bāshí* eighty, 80. **:** Uik mawh nawh miexmai: tidaix pon: num. [Lukax 2:37] အသက်ကြီးရင့်၍ အနှစ်ရှစ်ဆယ်လေးနှစ်ခန့်မျှတိုင်တိုင် မုတ်ဆိုးမဖြစ်လျှက်၊...။ 她就寡居了八十四年。 *She had been a widow for about eighty-four years. [Luk. 2:37]* ☞ piet sip [*syn.*].

tidum: [dīx ndum] /ṭi̯ʔ dum/ ထပ်ကြပ်မခွာ၊ တစ်ထပ်တည်း၊ တစ်ချိန်တည်း၊ တစ်ခါတည်း rise along. **:** mai jaong ling: lawx an: khankix hoik yaog tix hu: tidum: neh tau mai kix heue.[Yezakelax 1:20] ဘီးတို့သည်လည်း သူတို့နှင့် ထပ်ကြပ်မခွာလိုက်ကြ ၏ *and the wheels would rise along with them,*

tidim: (tix dim) [dīx ndim] /ṭi̯ʔ dim/ *num.* <VM> ကိုးဆယ် ၉၀ 九十 *jiǔshí* ninety, 90. **:** Phan: pui tix kauxkaux koe: yung: tiyieh, mai: hoik lud krax mai: grai: tix mu:, nawh ang prah pa kawn koe: tidim: dim: mu., mai: hu: ka piang gawng khankix mai: hu: sawg yung: pa hoik lud krax mai: grai: an: lie? [Mathiex 18:12] သိုးတရာရှိသောသူ၌ သိုးတကောင်သည် လမ်လွဲ၍ပျောက်လျှင်၊ထိုသူသည် ကိုးဆယ်ကိုးကောင်သောသိုးတို့ကို တောင်ပေါ်မှာထားခဲ့ပြီးမှ၊လမ်းလွဲ၍ပျောက်သောသိုးတကောင်ကိုသွား၍ရှာတတ်သည်မဟုတ်လော့။ 一个人若有一百只羊、一只走迷了路、他岂不撇下这九十九只、往山里去找那只迷路的羊吗？ *If a man has one hundred sheep, and one of them goes astray, doesn't he leave the ninety-nine, go to the mountains, and seek that which has gone astray? [Mat. 18:12]* ☞ kao sip [*syn.*].

ticu [dīx jū] /ṭi̯ʔ tɕu̯/ *num + cl.* ခဏ 一下 *yīxià* a while, a bit, a little, once (classifier for casual events).. ☞ tivud [*syn.*]. ☞ cu .

tinyum: [dīx nyum] /ṭi̯ʔ ɲum/ *cl.* ပုံ၊ စု 堆 *duī* pile, heap.

tiyieh (tix yieh) [dīx yīeh] /ṭi̯ʔ ʑiɛh/ *num.* တစ်ရာ (၁၀၀) 一百 *yībǎi* one hundred, a hundred, 100. **:** Aux ceuk rawm:bee tiyieh (tix yieh) diag heue. [Lukax 16:6] ဆီအခွက်တရာပေးရန်ရှိသည်။ 我欠一百篓油。 *I owe a hundred measures of oil. [Luk. 16:6]*

tiru [di rū] /ti rṵ/ *pron?.* ကိုယ်တိုင်၊ ကိုရော၊ ကိုယ်ကို၊ မိမိ 自己(复指前面的代词) *zìjǐ (fù zhǐ qiánmian de dàici)* (plural marker not often used in speech; often following reflexive pronoun; indicates plural or general extent). **:** Mawh kheu nan: maix pa gau ka pui tang: kaux, ang maix gau ka tokaux tix tiru lie? [Romax 2:21] သူတပါးကိုဆုံးမလျှက်ပင်ကိုယ်ကိုမဆုံးမသလော။ 你既是教导别人、还不教导自己吗？ *You therefore who teach another, don't you teach yourself? [Rom. 2:21]* | Mai: kheu kied saux kix, kix deeh kiied ka dak tix tiru heue:. [Plak Jhi 16:10] နှိုင်ငံသားတို့သည်ပင်ပန်းအားကြီးသည်နှင့် မိမိတို့လျှာကိုကိုက်ခဲကြ၏။ 人因疼痛就咬自己的舌头。 *They bit their tongues because of the pain. [Rev. 16:10]* | Kieh nham: pex koe: piang kaing: pex tiru. [Lai Kawncau 18:6] သင်တို့၏အသွေးသည် သင်တို့၏ခေါင်းပေါ်၌တည်စေ။ 你们的罪归到你们自己头上〔罪原文作血〕。 *May your blood be on your own heads. [Act. 18:6]* | Pui pa yuh nan: hoik tieh tix lud hu: khaing: krax, mai: yuh phimap

phigrham:, viang tokaux nawh kawx hoik deuh phimap kah tiru. [Titux 3:11] ထိုသို့သောသူသည် ကိုယ့်အပြစ်ကိုသိလျှက်ပင်အပြစ်ပြု၍မှောက်လှန်သောစိတ်ရှိသောသူဖြစ်သတည်း။ 因为知道这等人已经背道、犯了罪、自己明知不是、还是去作。 *Such a person is perverted and sinful; he is self-condemned. [Tit. 3:11]* ☞ siru [*var.*]. ☞ tix[2], tokaux ②, cao:[2] [*syn.*]. /*f*7/

tix ru [dīx rū] /ṭiʔ rṵ/ *n.* တစ်မျိုးတည်း၊ ဆွေမျိုးတူ 同姓, 同家族 *tóng xìng, tóng jiāzú* of the same clan (surname), fellow clansman.

tix reung: [dix reng] /tiʔ rɤŋ/ *n.* <VH> ရန်သူ 敌人 *dírén* enemy. ☞ pui koeng [*syn.*]. [Hox].

tix luix [dix luix] /tiʔ luiʔ/ *n.* <VH?> မြေမြှုပ်မိုင်း 地雷 *dìléi* land mine. [Hox].

tivud (tix vud) [dīx vūd] /ṭiʔ vṵt/ *nu+cl,redup.* ခဏ၊ ခဏခဏ 一下 *yīxià* a while, a bit, a little, once (classifier for casual events). **:** ngawm tivud. ခဏထိုင်နေပါ။ 坐一下。 *sit down a while.* | **tivud tivud.** ခဏခဏ 时时 (?) *every so often, again and again, over and over. (?)* | Nawh ngeeh kaing: tix tivud tivud khawm: ngiah tix. သူမရယ်ရင်း နဲ့ခဏခဏခေါင်းညိတ်တယ်။ *he nodded his approval every so often and smiled.* ☞ ticu [*syn.*].

tivud tix vaing [dīx vūd dīx vāing] /ṭiʔ vṵt ṭiʔ vaɲ/ *tw.* ခဏပဲ 一瞬间, 一刹那 *yīshùnjiān, yīchànà*. **:** Lig an: to: dee mawx tivud tix vaing ngie nux? ဟိုဝက်ခဏပဲဘယ်ကိုပြေးလဲမသိဘူး။ 才一会儿, 那头猪就跑到哪里去了? *Where did that pig run off to in a twinkling?*

ti: [di] /ti/ *vt.* ထွန်း– (ဓါတ်မီး)၊ မီးပြ– 点, 照 *diǎn, zhào* shine (a light). **:** Maix teei di: ti: aux ih. ခင်ဗျားလက်နှိပ်ဓာတ်မီးယူပြီး ထွန်းပေးပါ။ 你用电筒给我照一下。 *You hold a flashlight and shine it for me.* ☞ di: [*mor.*]. /*f*0.0238/ /*f*10/

ti: kawx cu: yi: [di gox ju yi] /ti kɔʔ tɕu ʑi/ *n.* နယ်ချဲ့စနစ်၊ နယ်ချဲ့ဝါဒ 帝国主义 *dìguózhǔyì* imperialism. **:** seu: hui: ti: kawx cu: yi:. ဆိုရှယ်လစ်နယ်ချဲ့ဝါဒ 社会帝国主义。 *socialist imperialism.* [Hox].

ti: tan: [di dan] /ti tan/ *loc.* ဟိုမှာ၊ ဟိုဘက်မှာ 那里 *nàli* there. ☞ tan: 那里 [*syn.*].

ti: tin: [di din] /ti tin/ *loc.* ဒီမှာ၊ ဒီဘက်မှာ 这里 *zhèlǐ* here. ☞ tin: 这里 [*syn.*].

ti: cu: [di ju] /ti tɕu/ *n.* <VH> အိမ်ရှင်၊ မြေရှင် 地主 *dìzhǔ* landowner, landlord (social class). [Hox].

ti: chi: [di qi] /ti tɕʰi/ *n.* <VH> [illegible] ပယ်၊ ဒေသ 地区 *dìqū* district, region, area. ☞ baoh meung [*syn.*]. [Hox].

tid [dīd] /ṭit/ **1** *det.* အဲဒီ၊ တစ်ချို့၊ အနည်းငယ်သော 某 *mǒu* a certain, such-and-such a, some, any. **:** pui tid. အဲဒီလူ 某个人。 *a certain person.* **2** *adj.* အဲဒီ၊ ဟို 那个 *nèigè* that. **:** kaing tid. အဲဒီအလုပ် 那个工作。 *that work.* **3** *part?.* လိုက်တာ၊ ကြည့်ပါလား၊ ဟိုမှာကြည့် (句末语气助词) *jùmò yǔqì zhùcí* (final particle?). **:** Ki sang it aux tid. ငါအရမ်းအိပ်ချင်လိုက်တာ။ 我很想睡觉。 *I want to sleep very much.* | Taug aux ka klawm: tix rawm: phao: tid, sau: cie maix phao:. ငါရေထမ်းရတာ မောလိုက်တာ။ မင်းအလှည့်လုပ်လို [illegible] ပါအုံး။ 我挑水挑累了，现在该轮到你了。 *I'm tired from carrying water, now it's your turn.* ☞ ted [*var.*]. ☞ an [*mor.*]. /*f*0.0232/ /*f*10/

tidtix (tid tix) [dīd dix] /ṭit tiʔ/ *pron.* တစုံတခု၊ တစုံတရာ၊ တခုခု ၊ ဘာမှ 什么 (任指) *shénme (rènzhǐ)* something, anything (indefinite reference). **:** Aux ang: yuh tidtix ngaix. ဒီနေ့ကျွန်တော်ဘာမှမလုပ်ဘူး။ 今天我什么也不做。 *I'm doing nothing today.* | Hoik koe: nad, tidtix kah ang: lhat kah. [illegible] ရှိရင်ဘာမှမကြောက်ဘူး။ 有了枪，什么都不怕。 *With a gun you're not afraid of anything.* ☞ buh tix [*syn.*].

ting[1] [dīng] /ṭiɲ/ **1** *vs.* ကြီး– 大 *dà* big, large. **:** Khaox mag grēig in: kied ting. ဒီကျွန်းပင်တအားကြီးတယ်။ 这棵柚树很大。 *This teak tree is very big.* **2** *vs.* ကြီးမြတ်– 伟大 *wěidà* great. **: pa: ting pa: lhaong:** ကြီးမားမြင့်မြတ်သော 伟大 *great* ☞ iak[1] ① [*ant.*]. ☞ ding[1] [*mor.*]. /*f*0.3666/ /*f*2/

ting[2] [dīng] /ṭiɲ/ *n.* ဘကြီး၊ ကြီးဒေါ 伯父, 伯母, 姑父（父亲姐姐的丈夫），姑母（父亲的姐姐）姨父（母亲姐姐的丈夫），姨母 （母亲的姐姐）*bófù, bómǔ, gūfù (fùqīn jiějie de zhàngfu)，gūmǔ (fùqīn de jiějie), yí fù (mǔqīn jiějie de zhàngfu), yímǔ (mǔqīn de jiějie)* uncle, aunt (paternal and older than father, maternal and older than mother). ☞ keeing: ② [*syn.*]. /*f*0.3666/ /*f*2/

ting priex [dīng brīex] /ṭiɲ prɛʔ/ *vs.* အစားကြီး– 饭量大, 食欲好。 *fànliàng dà* have a big appetite, have a big capacity for food. **:** Kaw an: daing: ting priex. ဒီလူတကယ်အစားကြီးတယ်။ 那个人饭量很大. *That guy has a big appetite.*

ting bwanson: [dīng nbuan soun] /ṭiɲ buan son/ *phr.* <VM> [illegible] ၂ားရှီးတင်ပါတယ် 谢谢。 *xièxie* thank you. ☞ laohlie ②, bwanson: ③ [*syn.*].

ting mu: [dīng mu] /tɨŋ mu/ *vs.* ကြီး–၊ တုတ်–၊ ဖိုင့်–၊ ထွား– 粗, 粗壮, 粗大 *cū, cūzhuàng, cūdà* thick (in diameter), stocky, heavy-set (of people), (coarse ?). **:** Pui in: sidaing: ting mu:. ဒီလူ ထောင်ထောင်မောင်းမောင်းနဲ့။ 这个人的身体很粗壮。 *This person has a stocky build.* ☞ siah[1] [*ant.*].

ting taix [dīng daix] /tɨŋ taiʔ/ *n.* လက်ကြီး 大方, 大量地做事(特别是做饭做菜)或送东西给别人。 *dàfāng, dàliàng de zuòshì (tèbié shì zuòfàn zuòcài) huò sòng dōngxi gěi biérén.*. **:** Miex aex mawh pui daing: ting taix tikaux. ကျွန်တော့်အမေသည်အလွန် လက်ကြီးသည်။ 我母亲是个很大方的人。 *My mother is a very generous person.*

ting taix lang: caong [dīng daix lang jāong] /tɨŋ taiʔ la ŋ tɕa̰uŋ/ *phr.* ကြီး–၊ ထွား–၊ ကြီးပြင်း–၊ ရင့်–၊ ရင့်ကျက်– 长大, 成熟 *zhǎngdà, chéngshóu* grow up, be mature (lit. 'have big hands and long legs'. **:** Hoik ting taix lang: caong ex, caw tix tang: yuh tix ih kaing jhaw:, paw lai: paung tix ka miex keeing: tix tawm: kuad tix. ကျွန်မတို့ ကြီးလာပြီ။ ကိုယ့်ခြေထောက်ပေါ် ကိုယ်ရပ်တည်သင့်ပြီ။ ကြီးတဲ့အထိ မိဘတွေအပေါ်မမှီခိုသင့်ဘူး။ 我们已经长大了, 应该自力更生, 不要依靠父母直到老. *We are already grown up, we should be self-sufficient and not depend on our parents until we're old.*

ting ceu [dīng jē] /tɨŋ tɕɤ̰/ *vs.* အရေးပါ–၊ အရာရောက်–၊ အရေးကြီး– 高, 大（指职位、威望） *gāo, dà (zhǐ zhíwèi, wēiwàng)* high, important (referring to a person's status). ☞ cong: yao: [*syn.*].

ting shiang [dīng sīang] /tɨŋ sɨaŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဈေးဈေးပန်း, ပန်းမြစ်ရင်း *zǐ zǐ huā, zǐ mò lì, fěn guǒ gēn Mirabilis jalapa*. ☞ tai mak meug, tai mang meug (?) [*syn.*].

ting rhawm: [dīng hrom] /tɨŋ rʰɔm/ *vs.* ရဲ□ရှိ၊ စိတ်ကြီး– 大胆, 有胆量 *dàdǎn, yǒudǎnliàng* bold, fearless. **:** Daing: ting rhawm: nawh. သူတကယ် စိတ်ကြီးတယ်။ (ရဲရင့်တယ်) 他很有胆量。

ting lox [dīng loux] /tɨŋ loʔ/ **1** *vi.* ကျယ်–၊ စကားကြီး စကားကျယ်ပြော–၊ ဟောင်ဖွာဟောင်ဖွာပြော– 声音大, 口气大 *shēngyīn dà, kǒuqì dà* loud, have a loud mouth, be loud-mouthed, talk big. **:** Ting lox nawh. ဒီကောင်အသံကျယ်တယ်။ 他的声音大。 *He is loud.* | Nawh phex ting lox yuh nan:! ဒီကောင်ဘာလို့ဒီလောက်ဟောင်ဖွာဟောင်ဖွာဖြစ်နေတာလဲ။ 他怎么那么大的口气! *How can he be so loud-mouthed!* **2** *vi.* ပြဿနာရှာ–၊ စကားပြောရင့်သီး– 挑拨离间 *tiǎobō líjiān* stir up trouble, talk in a disruptive and rabble-rousing fashion. ☞ coh lox, cu: chiex lox, cheuh[1] ② (cheuh lox), chui: lox [ceu 2] [*syn.*].

ting:[1] [ding] /tɨŋ/ *n.* <NGEEI:> ဂီတာ 三弦 *sānxián* three-stringed guitar-like musical instrument. ☞ ting: num [*syn.*]. /*f*0.1446/ /*f*6/

ting:[2] [ding] /tɨŋ/ *n.* <VH?> နာရီ 点 *diǎn* hour, o'clock. **:** Koe: miex ting: phao:? ဘယ်နာရီရှိပြီလဲ။ 现在有几点钟了? *What time is it now?* ☞ ngai:, ngai: na ri [*syn.*]. [Hox]. /*f*0.1446/ /*f*6/

ting:[3] [ding] /tɨŋ/ *n.* <VH> လျှပ်စစ်၊ လျှပ်စစ်မီး၊ လျှပ်စစ်ဓာတ်အား 电 *diàn* electricity, electric power. **:** koe: ting:. လျှပ်စစ်မီးရှိတယ်။ 有电。 *have electricity.* ☞ ngu (2) [*syn.*]. [Hox]. /*f*0.1446/ /*f*6/

ting:[4] [ding] /tɨŋ/ *v.* သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်း–၊ ပြဋ္ဌာန်း– 确定 *quèdìng* determine. **:** Plak piang ting: maix hu: siox six. အထက်ကခင်ဗျားကိုစာသင်ဖို့ပြဋ္ဌာန်းထားတယ်။ 上级确定你去学习。 *The superiors have determined that you are to go for study.* [Hox dìng 定]. /*f*0.1446/ /*f*6/

ting: pao: [ding bao] /tɨŋ pau/ *n.* ကြေးနန်း 电报 *diànbào* telegraph, telegram, cable.

ting: teung: [ding deng] /tɨŋ tɤŋ/ *n.* <VH> လျှပ်စစ်၊ လျှပ်စစ်မီး 电灯 *diàndēng* electric light. ☞ plix ngu [*syn.*]. [Hox].

ting: thaix [ding taix] /tɨŋ tʰaiʔ/ *n.* အသံလွှင့်ရုံ၊ ရုပ်မြ□□ သံကြားလွှင့်စက်ရုံ 电台 *diàntái* radio station, television station. ☞ tiien: thaix [*var.*]. [Hox].

ting: tshix [ding cix] /tɨŋ tshiʔ/ *n.* <VH> ဘက်ထရီ 电池 *diànchí* battery, dry cell. ☞ plix di: [*syn.*]. [Hox].

ting: num [ding nūm] /tɨŋ nṵm/ *n.* <NGEEI:> ကြိုးသုံးကြိုးတပ်ဂီတာတူရိယာ 三弦, 弦子（佤族的一种弦乐器） *sānxián, xiánzi (Wǎzú de yīzhǒng xián yuèqì)* three-stringed guitar-like musical instrument. ☞ ting: [*syn.*].

ting: chang: [ding qang] /tɨŋ tɕʰaŋ/ *n.* <VH> လျှပ်စစ်ဓာတ်အားစက်ရုံ 定产 *dìngchǎn* production quota. [Hox].

ting: cheu: [ding qe] /tɨŋ tɕʰɤ/ *n.* ဓာတ်ရထား၊ ထရော်လီ 电车 *diànchē* electric train, tram, streetcar, trolley.

ting: sing: [ding sing] /tɨŋ sɨŋ/ *n.* <VH> မူလပုံစံ၊ စံနမူနာ 典型 *diǎnxíng* archetype, form. ☞ tiien: sing: [*var.*]. [Hox].

ting: see: (ting: seex) [ding see (ding seex)] /tɨŋ sɯ, tɨŋ sɯʔ/ *n.* <VH?> တီဗီ၊ ရုပ်မြင်သံကြား 电视 *diànshì* television, TV, telly (UK, coll.). ☞ tiien: see:, yaox riieng mhong: lox [*syn.*]. [Hox].

ting: siie: [ding siie] /tiɲ siɛ/ *n.* အသေးဆုံးဂီ□ □ 胡琴 *hú qín*.

ting: shiang: [ding siang] /tiɲ siaŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 丁香, 公丁香 *dīng xiāng, gōng dīng xiāng Syzygium aromaticum*.

ting: ying: [ding ying (ding yīng)] /tiɲ ʑiɲ, tiɲ ʑiɲ/ *n.* ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ရုပ်ရှင် 电影 *diànyǐng* cinema, movie. **:** phiao: gaig ting: ying:. ကားလက်မှတ်။ 电影票。 *cinema ticket.* [Hox].

ting: lox siyox moing [ding loux si youx mōing] /tiɲ lo ʔ s.ʑoʔ mɔ̰ɲ/ *phr.* မာနကြီး–၊ မာန်တက်–၊ စိတ်နေမြင့်–၊ ဘဝင်မြင့်–၊ ကြီးကျယ်– 骄傲自满，自我吹嘘 *jiāo'ào zìmǎn, zìwǒ chuīxū* arrogant, conceited, boastful, bragging. **:** Ex pui ceu [unfinished!] ကျွန်တော်တို့"ဝ"လူမျိုးစကားကြီးပြီးပါးစပ်မဖွါကြပါနဲ့။ ☞ lhaong rhawm, ca: nyhau: ① (ca nyhau:, canyhau:), ciao: ao:, vid[1], vawk[2], vawk jhawm:, vawk vid, yung:[2] [*syn.*].

ting: liang: [ding liang] /tiɲ liaŋ/ *n.* <VH> ကိုတာ၊ အတွက်ကျ၊ ခွဲတမ်း၊ ဝေစု 定量 *dìngliàng* quota. [Hox].

ting: feung [ding fēng] /tiɲ fɤ̰ŋ/ *n.* ကစီမါတ်၊ ကော် 淀粉 *diànfěn* starch. [Hox].

ting: hua: [ding hua] /tiɲ hua/ *n.* <VH> တယ်လီဖုန်း 电话 *diànhuà* telephone. ☞ cag lox saih, maox rhiiem: ③ [*syn.*]. [Hox].

ting: hua: ci: [ding hua ji] /tiɲ hua tɕi/ *n.* <VH> လက်ကိုင်ဖုန်း 电话机 *diànhuàjī* telephone handset. ☞ cag tiien: hua: [*syn.*]. [Hox].

ting: eux [ding ex] /tiɲ ʔɤʔ/ *n.* <VH> ခွဲတမ်း၊ ဝေစု၊ အစု 定额 *dìng'é* quota, ration, norm. **:** laox tong: ting: eux. 劳动定额。 *labour quota.* [Hox].

tin:[1] [din] /tin/ *loc.* ဒီမှာ 这里，这儿 *zhèlǐ, zhèr* here. **:** Bau: pa: sawg maix ot tin:. မင်းရှာနေတဲ့ ကျောပိုးအိတ် ဒီမှာပါ။ 你找的背包在这里。 *The bag you're looking for is here.* ☞ ti: tin: [*var.*]. ☞ tan:[1], ten:[1], tien: [*mor.*]. /*f*0.0516/ /*f*5/

tin:[2] [din] /tin/ *vt.* အမမ္ခ ခိုင်း–၊ အတင်းအကျပ်ခိုင်း– 强迫 *qiángpò* force (make, compel) sb. to do sth.. **:** Paw tin: nawh yuh. သူ့ကို အမမ္ခမခိုင်းနဲ့။ 别强迫他做。 *Don't force him to do it.* /*f*0.0516/ /*f*5/

te [dēi] /tɛ̰/ *n.* မြား 箭 *jiàn* arrow. ☞ ag[1] ② [*syn.*]. /*f*0.0511/ /*f*6/

te goeh [dēi mgouih] /tɛ̰ goih/ *n.* <TOSAT> ဖြူဆူး 豪猪刺, 箭猪刺 *háozhū cì, jiànzhū cì* bristles (lit. 'arrows') of porcupine (*Hystrix hodgsoni*).

tete (tete:) [dēi dēi] /tɛ̰ tɛ̰/ **1** *vs.* မှန်–၊ မှန်ကန်–၊ စစ်မှန်– 真, 真实 *zhēn，zhēnshí* real, true. **:** Lox pa krai Miex I: mawh lox tete. □အီးပြောတဲ့စကား က တကယ်မှန်တယ်။ 二姨说的话是真的。 *What Aunt I said is true.* **2** *adv-post.* တကယ်၊ ဇကန်၊ စင်စစ်၊ အမှန်တကယ် 实在 *shízài* really, truly, indeed. **:** Khwan: koe: rhawm: tix sang yuh tete, viang mawh nan: nex mawh pa iak riang iak rao heue:. [Makux 14:38] စိတ်ဝိညာဉ်ကားစေတနာရှိပြားသော်လည်း၊ကိုယ်မူကားအားနည်းသည်ဟု။ 你们心灵固然愿意、肉体却软弱了。 *The spirit indeed is willing, but the flesh is weak. [Mar. 14:38]* ☞ ti te, tix te [*var.*]. /*f*4/

tete telai [dēi dēi dēi lāi] /tɛ̰ tɛ̰ tɛ̰ la̰i/ *adv.* တကယ်၊ အမှန်တကယ် 真的, 实实在在， *zhēnde, shíshízàizài* really, truly.

tet [deid] /tet/ *adv?.* အဲဒီ [နာမ်] 那 *nà* that. **:** Kawn nyawm tet ang nghiiet lox. အဲဒီကလေးစကားနားမထောင်ဘူး။ *That child doesn't obey.* | Puxke: lox pa ah maix tet nawx! Nawx lai: cao mawh ang: aux lai: som mhong: lox maix. အစ်ကိုခုနကပြောတဲ့ အဲဒီစကားတော်တော့၊ စောစောစီးစီးတော်တော့၊ ကျွန်တော်အစ်ကို့ရဲ့စကားကိုဆက်ပြီးနားမထောင်ချင်တော့ဘူး။ *Bro, what you say..(?) .just now! ...I've never lost ... listening to what you say. (?)*

teh[1] [dēih] /tɛ̰h/ **1** *vs.* နပ်–၊ ကျက်–၊ နူး– 熟, 烂（指食物烧煮到熟透了的程度） *shú, làn (zhǐ shíwù shāo zhǔ dào shú tòu le de chéngdù)* done, cooked, tender (referring to food which has been fully cooked). **:** Hon: oi: tong: pux maix hoik teh. မင်းညီပြုတ်တဲ့ ကန်စွန်းဥတွေကျက်ပြီ။ 你弟弟烧的红薯已经熟了。 *The sweet potatoes which your brother cooked are done now.* **2** *vs.* ကျွမ်းကျင်–၊ ကျင့်သားရ–၊ ယဉ်ပါး–၊ အတွေ့အကြုံရှိ– 熟练, 熟习 *shúliàn, shúxí* skilful, familiar, experienced, accustomed. **:** Moi in: hoik teh ka thai:. ဒီနွားထယ်ထိုးတာ ကျင့်သားရနေပြီ။ 这头牛犁地已经熟练了。 *This ox is already accustomed to ploughing.* ☞ ceh [*mor.*]. /*f*9/

teh[2] [dēih] /tɛ̰h/ *vi.* ပြောင်းလဲ–၊ အသွင်ပြောင်း–၊ တဖြစ်လဲ 变（蛹变蛾） *biàn (yǒng biàn é)* change, metamorphose, transform (as caterpillar pupa is transformed into moth). ☞ tieh[1] [*var.*]. /*f*9/

teh rhawm: [dēih hrom] /tɛ̰h rʰɔm/ *vs.* ငြီးငွေ့–၊ ပျင်း– 腻 *nì* tired of, bored. **:** Hoik teh rhawm: aux ka nex, ang: lai: rhawm: ih. အသားစားရတာ ငြီးငွေ့လာပြီ၊ ထပ်မစားချင်တော့ဘူး။ 肉我吃腻了, 不想吃了。 *I'm tired of eating meat and don't feeli like eating any more.* ☞ tih rhawm: [*syn.*].

teh awm: [dēih om] /tẹh ʔɔm/ *vs.* ရှက်– ၊ အရှက်ကွဲ– 惭愧 *cánkuì* ashamed, embarrassed, humiliated. **:** Teh awm: ka kaing lud yuh tix. ကျွန်မအလုပ် ကောင်းကောင်းမလုပ်ခဲ့လို့ ရှက်မိတယ်။ 工作做错了, 我很惭愧。 *I was embarrassed that I did my work poorly.* ☞ tih awm: [*var.*].

teh it [dēih id] /tẹh ʔit/ *v.* နှစ်နှစ်ချိုက်ချိုက်အိပ် – ၊ အိပ်မောကျ – 熟睡 *shú shuì* sleep soundly.

te: [dei] /te/ *vt.* လိင်ဆက်ဆံ – ၊ သံဝါသပြု – ၊ ကာမဆက်ဆံ – 性交 *xìngjiāo* have sex, make love, fuck (vulg.). **:** Tawx ngiex kraig, tawx ngaig te:. ယားရင်ကုတ်ပါ၊ မွှေးရင်သံဝါသပြုပါ။ 感到痒就抓，尝到甜就“食”。 *If it itches, scratch it; if it smells good, fuck it.* ☞ peut, iex, khax [*syn.*].

ted [dēid] /tẹt/ ☞ tid .

teng [dēing] /tẹŋ/ *n.* ဝါးကျည်ထောက် ၊ ဝါးဆစ် 竹水筒（较长, 盛水用） *zhú shuǐ tǒng (jiào cháng, chéng shuǐ yòng)* bamboo tube for carrying water. ☞ taing [*var.*]. ☞ mung: [*syn.*].

ten:[1] [dein] /ten/ *loc.* ဟိုမှာ ၊ ဟိုဘက်မှာ 那里, 那边（所指比’dan’远） *nàli, nàbian (suǒ zhǐ bǐ 'dan' yuǎn)* there, over there (further away than 'dan'). **:** Ot nyiex nyiex plak veue ten:, ax hu: jhak yaox. ဟိုဘက်က အိမ်မှာပါ။ သွားကြည့်ရအောင် 在前面的房子里，去看看。 *It's in that house over there. Let's go and have a look.* ☞ plak an:, plak teh (plak tieh), tan:[1], tie: tieh, tien:, tiuh, tuan:[2] ②, mang tiuh [*syn.*]. ☞ tan:[1], tien:, tin:[1], . /*f*6/

ten:[2] [dein] /ten/ **1** *n.* ဖယောင်း ၊ ပျားဖယောင်း 黄蜡, 蜂蜡 *huáng là, fēng là* wax, beeswax. **2** *n.* ဖယောင်းတိုင် 蜡烛 *làzhú* candle. /*f*6/

tie[1] [dīe] /tẹ̄/ *n.* <KHAOX> မက်မွန်သီး 桃, 桃子 *táo, táozi* peach (*Prunus persica*). ☞ plix tie, khaox tie [*syn.*]. /*f*0.095/ /*f*5/

tie[2] [dīe] /tẹ̄/ *vt.* <KHAOX> ကာ – ၊ ကာဆီး – ၊ ပိတ်ဆို့ 遮蔽, 挡住 *zhēbì, dǎngzhù* block, cover, obstruct, screen. **:** Paw tie riieng. ေ□□□□□ကိုမကာနဲ့။ 不要挡住光线。 *Don't block the light.* | Paw tie sivoe aux, simie aux tix chak klieh pui heue:. ကျွန်တော့် ရှေ့မှာ မပိတ်ဆို့ပါနဲ့ သူများဆော့နေတာကြည့်ချင်လို့ပါ။ 别挡在我的前面，我想看人家跳舞。 *Don't block in front of me, I want to watch the people performing.* ☞ die[2] [*mor.*]. /*f*0.095/ /*f*5/

tie[3] [dīe] /tẹ̄/ *adv-pre.* ပဲနဲ့ ၊ မ[ကြိယာ]ပဲနဲ့။ 哪, 哪能, 不可能, 并不是 *nǎ, nǎ néng, bùkěnéng，bìngbùshì* it is impossible that..., not at all, how could it be that…,. **:** Tie mawh nawh pa teei. သူယူတာမဟုတ်ပဲနဲ့။ 不可能是他拿的。 *It is impossible that he could have taken it.* | Aux tie chix yuh. ငါမှမလုပ်တတ်ပဲနဲ့။ 我哪会做啊。 *How could I possibly do it?* | Aux nai: ngie tix yuh priex, pui tie ih tikaux kawx. ကျွန်တော်လုပ်တဲ့အစားအစာအလကားဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တစ်ယောက်မှလည်းမစားပဲနဲ့။ 我白白地做了饭菜，却没有人吃。 *I cooked a meal for nothing, since not a single person ate.* ☞ ang: tie . /*f*0.095/ /*f*5/

tie ngud [dīe ngūd] /tẹ̄ ŋụt/ *n.* <KHAOX> သ□ပီးတစ်မျိုး (?)(နီရင့်ရောင်) 桃（褐红色的） *táo (hèhóngsède)* (a kind of deep red-coloured peach).

tie pid [dīe bīd] /tẹ̄ pịt/ *n.* <KHAOX> မက်မွန်သီးအစေးမျိုး 面桃, 黏桃 *miàn táo, nián táo* mealy or gooey peach (?).

tie mawh ngie [dīe mōh ngīe] /tẹ̄ mɔ̰h ŋẹ̄/ *conj.* ဒါပေမယ့် ၊ ပေမယ့် ၊ စေကာမူ 不过, 可是 *bùguò, kěshì* but, however. **:** Khaw: tix yuh ngaix, tie mawh ngie ang: aux nyang tien yuh nawh. ငါမလုပ်အားပေမယ့် ဒီနေ့လုပ်သင့်တယ်။ 今天该做, 不过我没有工夫做。

tie muah [dīe mūah] /tẹ̄ mụah/ *n.* <KHAOX> သစ်သီးတစ်မျိုး (?)(အဝါရောင် ၊ အထဲမှာပျော့ ၊ အနံ့ကောင်း) 桃（色黄, 果肉软, 味美） *táo (sè huáng, guǒròu ruǎn, wèi měi)* (a kind of yellow peach, soft flesh, delicious flavour).

tie sax [dīe sax] /tẹ̄ saʔ/ *adv-pre.* ဖူးဘူး ၊ တစ်ခါမှတောင် 从未, 尚未 *cóngwèi, shàngwèi* never. **:** Aux tie sax yaox Ai Nap glangka: in:. ကျွန်တော်အိုင်နပ်ကိုအရင်ကမတွေ့ဖူးဘူး။ 以前我从没有见过艾那。 *I have never seen Ai Nab before.* ☞ ang: sax [*syn.*]. ☞ hoik yīe, hoik sax [*ant.*].

tie sivet [dīe si veid] /tẹ̄ s.vet/ *n.* <KHAOX> (အသည်းနှလုံးပုံသစ်သီး?) 红心桃 *hóng xīn táo* (a kind of peach with a red center).

tie sivet paing [dīe si veid bāing] /tẹ̄ s.vet pạŋ/ *n.* <KHAOX> (အဖြူရောင်အသည်းနှလုံးပုံစံသစ်သီးတစ်မျိုး) 白心桃 *bái xīn táo* (a kind of peach with a white center).

tieh[1] [dīeh] /tẹ̄h/ **1** *vi.* ပြောင်းလဲ – 变 *biàn* change. **:** Lox maix hoik tieh tix. ခင်ဗျားစကားသံပြောင်းသွားပြီ။ 你的话音变了。 *Your tone of speech has changed.* **2** *vt.* လှန် – ၊ ထွန်ယက် – 翻 *fān* turn over, till (soil). **:** Nawh tieh tiex ka thai:. သူမြေကြီးကိုထယ်နဲ့ထွန်ယက်တယ်။ 他用犁翻地。 *He turned over the soil with a plough.* ☞ teh[2] [ceu 1] [*var.*]. /*f*0.0511/ /*f*4/

tieh[2] [dīeh] /tẹ̄h/ *v.* လိမ်လည် – ၊ လှည့်ဖြား – ၊ ညာ – ၊ အကောက်ကြီ – ၊ ဘုံး – ၊ ဘတ် – 骗 *piàn* cheat,

swindle. ☞ pie[4] ① (pie lhien:), lhao[2], lhen:, lhien:, kheem:[2], kheem: vhee:, lan[4], phen:[2] [*syn.*]. /*f*0.0511/ /*f*4/

tieh[3] [dieh] /tɛh/ **1** *vt.* ◌ျ့–၊ ချ– 减, 削减 *jiǎn, xuējiǎn* reduce, slash, subtract, take away. **:** Tieh tikaux tix kin. တစ်ယောက်ကိုတစ်ကီလိုလျှော့။ 一个人减一斤。 *It is reduced by a kín per person.* **2** *vt.* လျှော့ခိုင်း–၊ လျှော့လုပ်ခိုင်း– 劝 …… 少 *quàn …… shǎo* urge sb. to do sth. less. **:** Lox ah nawh chaox tix luan, maix tieh nawh ceeix. သူပြောတဲ့စကားဒေါသထွက်စရာကောင်းတယ်။ ပါးစပ်ပိတ်သွားအောင်ပြောပစ်လိုက်။ 他的话说过头了, 你劝他少说点儿。 *What he is saying is outrageous, shut him up a bit. (?)* ☞ nieh[1] [*var.*]. ☞ dieh[1] [*mor.*]. /*f*0.0196/ /*f*4/

tieh been [dīeh nbēen] /tɛ̰h bṵn/ *vo.* ဓလေ့ထုံးစံကိုဆန့်ကျင်–၊ သစ္စာဖောက်–၊ လက်စားချေ– 叛变, 变卦 *pànbiàn, biànguà* revolt, betray, renege, go back on one's word.

tieh rhawm: [dīeh hrom] /tɛ̰h rʰɔm/ *vo.* စိတ်ပြောင်း– 变心 *biànxīn* have a change of heart. **:** Ex ang: pon tieh rhawm: tix. 咱们不能变心。

tieh lox [dīeh loux] /tɛ̰h loʔ/ *vo.* <VH?> ပြောင်းလဲ– 变调，变卦 *biàndiào, biànguà* go back on one's word, change one's tune, renege (on a promise). **:** Ai Rai daing: brax tieh lox. အိုင်ရိုင်းအရမ်းပြောင်းလဲတယ်။ 艾惹常常变卦。 *Ai Rái tends to go back on his word a lot.* ☞ cheun: lox [*syn.*].

tieh feen [dīeh fēen] /tɛ̰h fṵn/ *vt.* ဆန့်ကျင်–၊ တော်လှန်–၊ ပုန်ကန်– 叛变, 叛逆, 悖逆 *pànbiàn, pànnì, bènì* turn against, rise up against, turn traitor, desert, become a renegade. **:** Gix hoik tieh feen ka Aux heue. [Isayax 1:2] ငါ့ကိုပုန် ကန်ကြပြီ။ 他们竟叛逆我。 *They have rebelled against me. [Isa. 1:2]* | Tokaux pa krawx rhao: aux kaoh tieh feen aux. [Yawbax 16:8] ငါ့ကိုခြေချင်း ခတ်တော်မူ၍ ထိုခြေချင်းသည် ငါတဘက်ကသက်သေခံ။ ငါပိန်ကြီခြင်းအရာသည်လည်း ငါ့တဘက်ကထ၍ မျက်နှာချင်းဆိုင်လျက် သက်သေခံ။ 我身体的枯瘦起而悖逆我。(?) *My leanness rises up against me. [Job 16:8]* | Tokaux pa krawx rhao: aux kaoh tieh feen aux. [Yawbax 16:8] ငါ့ကိုခြေချင်း ခတ်တော်မူ၍ ထိုခြေချင်းသည် ငါတဘက်ကသက်သေခံ။ ငါပိန်ကြီခြင်းအရာသည်လည်း ငါ့တဘက်ကထ၍ မျက်နှာချင်းဆိုင်လျက် သက်သေခံ။ 我身体的枯瘦起而悖逆我。(?) *My leanness rises up against me. [Job 16:8]*

tiex[1] [diex] /tɛʔ/ *n.* မြေ၊ မြေကြီး 土壤, 土地, 泥土 *tǔrǎng, tǔdì, nítǔ* land, soil, earth. /*f*0.3124/ /*f*4/

tiex[2] [dīex] /tɛ̰ʔ/ **1** *vi.* ကျမ်းကျိန်–၊ သစ္စာပြု– 发誓 *fāshì* swear, vow. **:** tiex paoxtix. တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် ◌ျှောပြုကြသည်။ 互相发誓。 *swear a mutual vow.* **2** *vt.* ◌ ◌◌◌–၊ အလောင်းအစားလုပ်– 打赌 *dǎdǔ* wager, bet. **:** Dieh nawh naok tix tiex aux. ရင်ဘတ်ကိုထုပြီးငါနဲ့အလောင်းအစားလုပ်တယ်။ 他拍着胸膛同我打赌。 *Pounding his chest he made a bet with me. (?)* ☞ tiex tu, tu[5], yuh prai [ceu 2] [*syn.*]. /*f*4/

tiex krau [diex grāe] /tɛʔ krạɯ/ *n.* <KAUNG:> နွံးမြေ 熟土 *shú tǔ* mellow soil, suitable for growing crops.

tiex klox [diex gloux] /tɛʔ kloʔ/ *n.* ရွံ့စေး 粘土 *nián tǔ* clay.

tiex glaox [diex mglāox] /tɛʔ glạuʔ/ *n.* ရွံ့ 泥土 *nítǔ* mud.

tiex paing [diex bāing] /tɛʔ pạɲ/ **1** *n.* ရွံ့မြေဖြူ 白粘土, 白陶土 *bái niántǔ, báitáotǔ* white kaolin clay. **2** *n.* မြေဖြူ 粉笔 *fěnbǐ* chalk (for writing).

tiex pid [diex bīd] /tɛʔ pịt/ *n.* ရွံ့ မြေစေး၊ ရွံ့စေးမြေ 粘土 *nián tǔ* clay, clayey soil.

tiex mak ud (tiex mak-ud, tiex mag ud) [diex mag ūd] /tɛʔ mak ʔụt/ **1** *n.* အုတ်ခဲ၊ အုတ်၊ အုတ်နီခဲ 砖（红色） *zhuān (hóngsè)* brick (red-coloured) (lit. 'plump fruit? earth'?). **:** Pui sum nyiex mai tiex mag ud. လူတွေအိမ်ကို အုတ်နဲ့ဆောက်တယ်။ *People build houses with bricks.* **2** *n.* concrete block, cinder block, building block. ☞ cuang:, lon: tiex raoh [*syn.*].

tiextu (tiex tu) [dīex dū] /tɛ̰ʔ tụ/ **1** *vt.* ကျိန်ဆို–၊ သစ္စာပြု–၊ အဓိဋ္ဌာန်ပြု– 发誓, 打赌 *fāshì, dǎdǔ* swear, vow. **:** Cao: pa kwang: cub pwi hun: khankix, yuh krax pa tiextu tau mai: kix heue. [Yawsux 9:15] မင်းပရိသတ်တို့သည်လည်း ကျိန်ဆိုခြင်း ကိုပြုကြ၏။ 会众的首领向他们起誓。 *The princes of the congregation swore to them. [Jos. 9:15]* **2** *v.* ◌ ◌◌◌–၊ လောင်းကစား– 赌打赌, 赌博, 赌钱 *dǎdǔ, dǔbó, dǔqián* bet, wager, gamble. ☞ tiex[2] ②, tu[5], yuh prai [ceu 2] [*syn.*].

tiex tug [diex dūg] /tɛʔ tụk/ *n.* မြေကြီး 土, 土壤 *tǔ, tǔrǎng* land, earth. **:** **tiex tug ting** ကမ္ဘာမြေကြီး (စကြဝဠာ၊ ဧဇ္ဇုဒ္ဒီပါ) 大陆 *continent, mainland*

tiex teen: [diex deen] /tɛʔ tɯn/ *n.* <KAWNG> ခြတောင်ပို့ 蚂蚁堆 *mǎyǐ duī* anthill.

tiex thiang: [diex tiang] /tɛʔ tʰiaŋ/ *v? n?.* ငြင်းခုံ–၊ စကားစစ်ထိုး–၊ စကားနိုင်လု–၊ ကျပန်းပြော– 争论 *zhēnglùn* debate (lit. 'avow and retort'?). ☞ ceung: luing: [*syn.*].

tiex raoh [diex raoh] /tɛʔ rauh/ *n.* ရွှံ့မြေနီ၊ ရွှံ့စေးနီ 红粘土, 观音土 *hóngniántǔ, Guānyīntǔ* red clay, Guanyin's (Avalokitesvara's) clay (lit. 'red earth').

tiex lak leen [diex lag lēen] /tɛʔ lak lɯn/ *n.* <NYIEX> ရွှံ့ကိုနေပြဖုတ်သည့်အုတ်၊ ပြောင်မြေကြီး 土墼, 土坯 *tǔjī, tǔpī* sun dried mud brick, adobe brick. **:** Ang: pui lai: ot nyiex tiex lak leen yamin:. သူများတွေအခုပြောင်မြေကြီးအိမ်နဲ့မနေတော့ဘူး။ 现在人们不再住土墼房了。 *People no longer live in adobe brick houses nowadays.* ☞ tiex lug lin [*syn.*].

tiex lug lin [diex lūg līn] /tɛʔ lu̯k li̯n/ *n.* <NYIEX> ရွှံ့မြေစိမ်း 土墼, 土坯 *tǔjī, tǔpī* sun dried mud brick, adobe brick, unfired mud brick. ☞ tiex lak leen [*syn.*].

tiex loi: moi biex [diex loi mōi nbiex] /tɛʔ lɔi mɔ̰i bɛʔ / *phr.* <KAB> မြေပေါ်ထွက် နွားအော် 开天辟地 *kāitiānpìdì* creation of the world (lit., 'soil-bear fruit-calf-bellow'). **:** kaw: tiex tix loi: kaw: moi tix biex. မြေပေါ်ထွက် နွားအော်သံစကတည်းက *when the earth first began to blossom forth and the cattle began to low.*

tie: [die] /tɛ/ *vs.* ချို 甜 *tián* sweet, not sour, not spicy hot. **:** Nam oi: in: sidaing: tie:. ဒီသကြား တအား ချိုတယ်။ 这糖很甜。 *This sugar is very sweet.* ☞ niex, song:, praix [*ant.*]. /*f*0.0165/ /*f*7/

tie: tieh [die dieh] /tɛ tɛh/ *loc.* ဟိုဘက် 那边 *nèibiān* over there. ☞ plak an:, plak teh (plak tieh), tan:[1], ten:[1], tien:, tiuh, tuan:[2] ②, mang tiuh [*syn.*].

tieb [dīeb] /tɛ̰p/ *vt.* ဖုံး– 盖 *gài* cover, put a lid on. ☞ tawb, tob [*syn.*]. ☞ dieb [*mor.*]. /*f*6/

tiebtie [dīeb dīe] /tɛ̰p tɛ̰/ *vt.* နှောက်ယှက်–၊ တားဆီး– 阻碍 *zǔ'ài* hinder, prevent (sb. from doing sth.).

tien [dīen] /tɛ̰n/ *vi.* အား– 闲, 空 *xián, kòng* be free, be at leisure, not be busy, have spare time. **:** Yaox maix tix tien ngaix? ခင်ဗျားဒီနေ့အားလား။ 今天你有空吗? *Do you have any spare time today?* | Ang: aux tien. ကျွန်တော်မအားဘူး။ 我不得闲。 *I am not free.* /*f*7/

tien: [dien] /tɛn/ *loc.* ဟိုဘက်၊ ဟိုနားမှာ 那边 *nàbian* over there. ☞ plak an:, plak teh (plak tieh), tan:[1], ten:[1], tie: tieh, tiuh, tuan:[2] ②, mang tiuh [*syn.*]. ☞ tan:[1], ten:[1], tin:[1] .

tiem: (tiiem:)[1] [diam] /tiəm/ **1** *vt.* ရေး– 写 *xiě* write. **: tiem: lai** စာရေး။ 写字 *write* | **tiiem: tix deuh.** မှတ်ချက်ချတယ်။ (ရေးသားထားတယ်) 纪录。 *make record, note.* **2** *vt.* <VH?> ဆွဲ–၊ ပန်းချီဆွဲ–၊ ဆေးခြယ်– 画 *huà* draw, paint. **:** Yix khawm: nyiiex to muih rieng tiem: Langlang: tix plah. လန်လန်ဆွဲတဲ့ ပန်းချီကို အိမ်ကလူအားလုံး သဘောကျတယ်။ 全家人都喜欢兰兰画的这张画。 *Everybody in the family loved the picture that Lanlan had drawn.* ☞ pawd[1] [*syn.*]. [Siam တ်မ်ဒ် tɛ m$_3$ 'write']. /*f*0.0687/

tiem lai [diam lāi] /tiəm lai̯/ *vo.* ရေး– စာရေး 写 *xiě* write. **:** Tiem: lai piang pheen:, priex been daux rhawm:. စားပွဲမှာ စာရေးပါ၊ ကျင့်ဝတ်တွေကို နှလုံးသားထဲမှာ မှတ်ထားပါ။ 读书写字桌子上，记住道理在心中。 *We write words at a table, we remember principles in the heart.*

teet [deed] /tɯt/ *n.* <NGEEI:> တံပိုး၊ ခရာ 号, 牛角号 *hào, niújiǎo hào* bugle, horn (of ox horn), trumpet. ☞ theet (?) [*var.*]. ☞ teettawng [*syn.*]. /*f*8/

teettawng (teet tawng) [deed dōng] /tɯt tɔ̰ŋ/ **1** *n.* <NGEEI:> နှဲ၊ ချိ (ကျွဲ) 唢呐 *suǒnà* suona horn, surnay, shenai, shawm (a double-reed woodwind musical instrument, lit. 'brass horn'). **2** *n.* <NGEEI:> ကြေးခရာ၊ တံပိုး၊ ချိ 军号, 铜号，喇叭（乐器）*jūnhào, tónghào, lǎba (yuèqì)* horn (musical instrument), bugle (brass, no valves or keys), trumpet (with valves and keys). **3** *n.* <NGEEI:> ကျွဲချို၊ ဆိတ်ချို 角, 号角（信号、乐器用）(?) *jiǎo, hàojiǎo (xìnhào, yuèqì yòng)* horn (horn of ox, mountain goat, or other animal used as signal or musical instrument) (?). **:** Phlu: teettawng mai: yaogyaw ka Nawh heue:. [Lai Yaogyaw 150:3] တံပိုးမှုတ်လျက် ဘုရားသခင်ကိုချီးမွမ်းကြလော့။ 要用角声赞美他。 *Praise him with the sounding of the trumpet. [Psa. 150:3]* ☞ pi: nang hai: [ceu 1], teet [ceu 2, 3] [*syn.*].

teeh (teeih)[1] [dēeih] /tɯ̰ih/ **1** *v.* စဉ်းစား–၊ စိုးရိမ်– 挂念, 惦记 *guàniàn, diànjì* think about, be concerned about. **:** Nawh teeh hu: khaing: kawn: tix. ခလေးနဲ့ဝေးရမှာကို သူစိုးရိမ်နေတယ်။ *She is concerned about being away from her child. (?)* **2** *v.* ဝင်ဆောင့်–၊ တိုက်မိ– 磕碰, 碰触 *kēpèng, pèngchù* bump, bang. **3** *vs.* ကာဆီး–၊ ပိတ်ဆို့– 被卡住, 被挡住 *bèikǎzhù, bèidǎngzhù* blocked, obstructed. ☞ teeh[2] (teuh), tuih[1] ① [ceu 2] [*var.*]. ☞ pam, peem[2], pu pang, pung pang, teeing, tiah[3], sideeing, sidheet, theh[1] [ceu 2] [*syn.*].

teeh (teeih) [deeih] /tɯ̰ih/ **1** *n.* နို့ အမေနို့ 奶 *nǎi* milk, mother's mot**h**er's milk. **2** *n.* နို့ ရင်သား၊ နို့ဂလင်း 乳房 *rǔfáng* breast, mammary (gland), tit (vulg.), boob (coll.), teat (usu. of animal). ☞ rawmteeh [ceu 1], gun: teeh [ceu 2] [*syn.*].

teeh (teuh)[2] [dēh] /tɤ̰h, tɯ̰h/ *vt.* တို့–၊ ထိ–၊ တောက်–၊ ဖြေးဖြေးတိုက်မိ– 碰（指较轻地接触）*pèng (zhǐ jiào qīngde jiēchù)* tap, touch, bump lightly. **:** Aux

taug koi teeh ngie aw: tiex in:, nawh hoik max heng:. ဒီမြေအိုးကို ဖြေးဖြေးပဲထိရသေးတယ်။ ကွဲသွားပြီ။ 我只轻轻地碰了一下这土锅, 它就破了。 *I merely tapped this earthen pot and it broke.* | Nawh Cao: nyeu taix Tix mai: teeh ka kaw an:. [Mathiex 8:3] ...လက်တော်ကိုဆန့်၍ထိုသူကိုတို့တော်မူ၏။ 耶稣伸手摸他。 *Jesus stretched out his hand and touched the man. [Mat. 8:3]* ☞ teeh[1] (teeih) [*var.*]. ☞ pam, peem[2], pu pang, pung pang, teeing, tiah[3], tuih[1], sideeing, sidheet, theh[1] [*syn.*].

tee: (teu) [dee] /tɯ/ *adv.* ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ်၊ [ကြိယာ–]ချင်[ကြိယာ–]မယ်၊ ထင်– 大概, 可能 *dàgài, kěnéng* perhaps; probably. **:** Nawh tee: riien tix hoik hoek. သူလာသွားပြီထင်တယ်။ 他大概来了。 *He has probably already come.* | Yam jauh tix hoek tin: naox, tee: ang: nyang hiex meed. အခုမှဒီကိုရောက်တာဆိုတော့ နေသားမကျသေးဘူးထင်တယ်။ 初来这里的时候可能不习惯吧。 *Since you are newly arrived here, you probably haven't adjusted yet.* ☞ tee: riien, riien [*syn.*]. /*f*0.1265/

tee: sang [dee sang] /tɯ saŋ/ *adv-pre? va?.* [ကြိယာ] ကောင်း[ကြိယာ] လိမ့် 可能 (?) *kěnéng* might, maybe, perhaps. **:** Pui pa sang kua: tix yum tang: son pui mhawm: pui mhiem: tee: sang koe: tix kaux kaux pleue:. [Romax 5:7] သူတော်ကောင်းအတွက်ကြောင့်အသေခံဝံ့သောသူရှိကောင်းရှိလိမ့်မည်မှန်စေတော့။ 为仁人死、或者有敢作的。 *It may even be that someone might dare to die for a good person. [Rom. 5:7]* ☞ khaw: tee: (?) [*syn.*].

tee: riien (teu rien) [dee rīan] /tɯ riən/ *adv.* ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ်၊ [ကြိယာ–]ချင်[ကြိယာ–]မယ် 大概, 可能 *dàgài, kěnéng* probably. **:** Nawh tee: riien tix hoik hoek. သူလာသွားပြီ ထင်တယ်။ 他大概来了。 *He has probably already come.* | **tee: riien tix mawh** ဒါကြောင့် ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ်။ 大概是, 可能是 *it probably is the case that ..., it is probably so that ...* | Tee: riien tix mawh nawh pa kieh laux. ရှုပ်သွားအောင်လုပ်တာ သူဖြစ်ချင်ဖြစ်မယ်။ 可能是他搞坏的。 *It's probably he (coll. 'him') who messed it up.* | ca: mawh lai: muih pui rhawm: lawm: pui rhi: paoxtix daux haktiex ex kuceu, yuh kaing Seu: hui: cu: yi: siien: tai: hua: mawh tee: riien tix pex heue:. ကျွန်မတို့နိုင်ငံကြီးရဲ့ တိုင်းရင်းသားတွေအားလုံးကြိုးစားပြီး ညီညွတ်အောင်နေကြမယ်ဆိုရင် ကျွန်မတို့ရဲ့ဆိုရှယ်လစ်စနစ်နှင့်အညီ တိုးတက်ခေတ်မှီရေးအစီအစဉ်ဟာ မုချအောင်မြင်မှာပဲ။ 只要我国各族人民紧密团结，奋发图强，我们的社会主义现代化事业就一定会无往而不胜。 *If only all ethnic groups in this great nation of ours unite in a tremendous common effort, our socialist modernisation program will surely be victorious.* ☞ riien [*syn.*].

teeg rhawm: [dēeg hrom] /tɯk rʰɔm/ နည်းကုန်လမ်းကုန်ဖြစ်–၊ ကူရာမဲ့ကယ်ရာမဲ့ဖြစ်–၊ ခက်ခဲ–၊ ရှုပ်ထွေး– 没法儿, 无奈, 头痛 (感到为难或讨厌) *méi fǎr, wú nài, tóutòng (gǎndào wéinán huò tǎoyàn)* helpless, perplexed, at wit's end, nothing can be done. **:** Teeg rhawm: aux ka saux taix tix. 我的手疼得没法儿。 | Nawh ang: rhawm: nye: ka teeg rhawm: tix. 他由于感到头痛而不想说话。 ☞ teed rhawm:, teug rhawm:, die rhawm: [*var.*].

teed [dēed] /tɯt/ *vt.* ☐–၊ ☐–၊ ခေါင်းတိုက်– 抵, 顶 *dǐ, dǐng* butt, gore (of animals), head (ball in soccer football). **:** Moi teed paoxtix. နွားတွေ အချင်းချင်းခွေနေကြတယ်။ 牛互相用角抵。 *The bulls are goring each other.* ☞ tuih[3] [*syn.*]. /*f*8/

teed rhawm: [dēed hrom] /tɯt rʰɔm/ နည်းကုန်လမ်းကုန်ဖြစ်–၊ ကူရာမဲ့ကယ်ရာမဲ့ဖြစ်–၊ ခက်ခဲ–၊ ရှုပ်ထွေး– 没法儿, 无奈, 头痛 (感到为难或讨厌) *méi fǎr, wú nài, tóutòng (gǎndào wéinán huò tǎoyàn)* helpless, perplexed, at wit's end, nothing can be done. ☞ teeg rhawm:, teug rhawm: [*var.*].

teeb [dēeb] /tɯp/ *n.* <TOSAT> ဖြူ 帚尾豪猪 *zhǒu wěi háozhū* Asian brush-tailed porcupine (*Atherurus macrourus*).

teeng: [deeng] /tɯŋ/ *n.* ခြေနင်းကွင်း၊ နင်းကွင်း 马镫 *mǎdèng* stirrup. [Hox].

teen [dēen] /tɯn/ များ–၊ ပေါ– 多 *duō* much, many. /*f*9/

teen: [deen] /tɯn/ **1** *vi.* ☐☐ ☐ ☐ (ရေမျက်နှာပြင်တက်) 涨 *zhǎng* rise (of water level). **:** Rawm: klawng: hoik teen:. မြစ်ထဲမှာ ရေတက်နေပြီ။ 河水涨了。 *The water has risen in the river.* **2** *vi.* ဖောင်း–၊ မို့–၊ ခုံး–၊ ငေါ–၊ ခေါ–၊ တိုး–၊ ထိုးထွက်–၊ တက်– 凸出、凸起 *tūchū, tūqǐ* protrude, stick up, swell out, come up (of plants). **:** Mhawm: pa: een:, teen: pa: sau:. 留着的好，种下的发。(祈祝之词。) *What is put in is good, what is planted comes up. (?) (A prayer.)* /*f*10/

teem[1] [dēem] /tɯm/ *vt.* ပိုက်–၊ ပွေ့– 抱 *bào* hold in arms, cradle, embrace. **:** teem kawn: nyawm. ကလေးကို လက်မှာပွေ့ထားတယ်။ 抱小孩。 *hold a child in one's arms.* ☞ deem [*mor.*]. /*f*7/

teem[2] [dēem] /tɯm/ **1** *vs.* မှည့်– 成熟 (一般指果类) *chéngshú (yìbān zhǐ guǒ lèi)* ripe (usually referring to fruit). **:** Plix tie hoik teem. မက်မုံသီးတွေမှည့်ပြီ။ 桃子熟了。 *The peaches are ripe.* **2** *vs.* ပျော့တော့–၊ ဖြူဖျော့–၊ ဖြူရော်–၊ လူမမာပုံပေါက်– 黄, 蜡黄 *huáng, là huáng* sallow, waxen. **:** Ngai: baoh

teem ngie. မျက်နှာဖြူရောရောရော 脸色蜡黄。 *The face is sallow.* ☞ lheeng: [ceu 1] [*syn.*]. /*f*7/

teem lhaik [dēem hlaig] /tɯm lʰac/ *vs.* မမှည့်သေးဘူး၊ စိမ်း– 半熟（未熟透）*bànshú (wèi shú tòu)* underripe. **:** Muah in: taug teem lhaik ngie. ဒီငှက်ပျောသီး စိမ်းနေသေးတယ်။ 这芭蕉才半熟。 *This plaintain is still quite underripe.*

teem:[1] [deem] /tɯm/ *vt.* ကူညီ–၊ ပံ့ပိုး–၊ ဖေးမ–၊ မစ–၊ ထောက်ပံ့–၊ ထောက်ခံ–၊ အားပေး– 帮助 *bāngzhù* help, support. **:** la: lai: teem: paoxtix. အချင်းချင်းကူညီ။ 互相帮助。 *help each other.* ☞ teem: coi, hai:, coi[2], coh (coih), gaw[1], joh (joih), joh ③ (joeh), joh jhan:, reem[2], yaog[1] ③ [*syn.*]. /*f*0.1126/ /*f*5/

teem:[2] [deem] /tɯm/ *adv.* မှ၊ ပဲ 才 *cái* only, just. **:** Yuh nin: teem: khaw:. ဒီလိုလုပ်မှဟုတ်မှာ။ 这样做才对。 *It is only right to do it this way.* /*f*0.1126/ /*f*5/

teem: gaw [deem mgō] /tɯm gɔ̰/ *n.* ကူညီ–၊ မစ–၊ ထောက်ပံ့–၊ ထောက်ကန်–၊ ပံ့ပိုး– 福利 *fúlì* welfare, well-being, benefits.

teem: coi [deem jōi] /tɯm tɕɔ̰i/ **1** *vt.* ကူညီ–၊ ပံ့ပိုး–၊ ဖေးမ–၊ မစ– 帮助 *bāngzhù* help. **2** *vt.* ကာကွယ်–၊ စောင့်ရှောက်– 保佑 *bǎoyòu* bless and protect (as a god). ☞ teem:[1], hai:[2], coi[2], coh (coih), gaw[1], joh (joih), joh ③ (joeh), joh jhan:, reem[2], yaog[1] ③ [*syn.*].

teei [dēei] /tɯi/ **1** *vt.* ယူ–၊ ဆောင်ယူ–၊ ရ– 拿, 持 *ná, chí* take, bring, get. **:** teei ka taix. လက်နဲ့ယူ။ 用手拿。 *take in the hands.* **2** *vt.* ဖိတ်–၊ ခိုင်း– 约, 邀 *yuē, yāo* invite. ask sb. to do sth.. ☞ hak[2], bax[1] ① [ceu 2] [*syn.*]. ☞ prah, dauh[3] [ceu 1] [*ant.*]. ☞ tiag[4], kok ②, gaok, ghaok [ceu 2] . /*f*0.1126/ /*f*2/

teei yum [dēei yūm] /tɯi ʒɯm/ *vt.* သတ်–၊ ကွပ်မျက်– 杀, 杀死 *shā, shāsǐ* kill. **:** Kix teei yum kix pa jhi: sivoe ka: sang hoek Kaw Pa Rah Pa See heue:. [Lai Kawncau 7:52] ဖြောင့်မတ်သောသူကြွေလာတော်မူမည် အကြောင်းအရာကိုဟောပြော ပြည့်ဆန်သောသူတို့ကိုကွပ်မျက်ကြ၏။ 他们把预先传说那义者要来的人杀了。 *They killed those who foretold the coming of the Righteous One. [Act. 7:52]*

teei lawt dawt nham: [dēei lod ndod hnam] /tɯi lɔt dɔ t nʰam/ *phr.* ငွေညှစ် 敲榨勒索 *qiāozhà lèsuǒ* extort sth. from sb., blackmail (lit. 'take a snare trap and suck blood'?).

teeik [deeig] /tɯc/ *vi.* ကပ်– 粘 *zhān* stick, be stuck to. **:** Eep teeik ka aw:. ထမင်းတွေ အိုးမှာကပ်နေတယ်။ 饭粘在锅上。 *The rice was stuck to the pot.*

teei:[1] [deei] /tɯi/ **1** *n.* <KHAOX> ဟိမဝန္တာလီလီ 山菠萝, 檀扇（叶子可做雨具）*shān bōluó, tán shān (yèzi kě zuò yǔjù)* Himalayan lily, giant lily (?) (*Cardiocrinum giganteum*?, leaves can be woven into a raincape, Chn. 'mountain bōluó [pineapple etc.], 'tán wood fan'). **2** *n.* အရွက်နှင့်လုပ်ထားသောမိုးကာအင်္ကျီ 蓑衣（用山菠萝叶子做成的）*suōyī (yòng shān bōluó yèzi zuòchéngde)* rain cape (made from leaves of teei). ☞ mak ceng:, mak nun .

teei:[2] [deei] /tɯi/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဗန်ချည်ကြိုး၊ ဂန်ဂျာပင် 线叶凤毛菊, 蛇眼草, 大麻草（草本, 可入药） *xiàn yè fèng máo jú, shé yǎn cǎo, dàmá cǎo (cǎo běn, kě rù yào)* Hemp grass.

teeig [dēeig] /tɯc/ *vt.* ညှစ်–၊ ဖျစ်–၊ ပွတ်–၊ နှိပ်– 揉, 按摩, 推拿 *róu, ànmó, tuī ná* squeeze, rub, massage. **:** Teem: aux teeig piang blawg. 帮我推拿一下脊背。

teeig giien: luah [dēeig mgian luah] /tɯc giən luah/ လက်ဖျောက်တီး– 打 {手+匪}? [cf. 榧] 子（把拇指贴近中指面, 再使劲闪开, 使中指打在掌上, 发出响声。 *dǎ {shǒu +fěi } ? [cf.fěi] zǐ (bǎ mǔzhǐ tiē jìn zhōng zhǐ miàn, zài shǐjìn shǎn kāi, shǐ zhōng zhǐ dǎ zài zhǎng shàng, fāchū xiǎngshēng 。* snap the fingers.

teeing [dēeing] /tɯɲ/ *vt.* တိုက်–၊ ဆောင့်–၊ တိုး–၊ ဆောင့်– 碰 *pèng* bump into, bang (against, into, on), stub (toe). **:** Teeing aux caong tix ka simaox. ခြေမကျေက်ခဲနဲ့ ခလုတ်တိုက်မိတယ်။ 我的脚被石头碰着。 *I stubbed my toe on a rock.* | Teeing kaing: tix ka griex. မီးလှုံတဲ့နေရာမှာ ချိတ်ထားတဲ့ဘောင်နဲ့ ခေါင်းတိုက်မိတယ်။ 头碰着炕笆。 *I banged my head on the hanging hearth frame.* ☞ sideeing [*var.*]. ☞ pam, peem[2], pu pang, pung pang, teeh[1] ② (teeih), teeh[2] (teuh), tiah[3], tuih[1], sidheet, theh[1] [*syn.*].

teut [ded] /tɤt/ *adv.* ဖြစ်ကောင်းဖြစ်မယ်၊ [ကြိယာ] ချင် [ကြိယာ] မယ် 也许, 可能 *yěxǔ, kěnéng* perhaps, maybe. **:** Teut nawh khaw: eueh. သူမှန်ကောင်းမှန်လိမ့်မယ်။ 也许他对。 *Perhaps he is right.*

teug [dēg] /tɤ̰k/ **1** *n.* ပေ ပြွှာ၊ ဘူး၊ ဖာ 箱子 *xiāngzi* box, case, cabinet. **2** *n.* အံဆွဲ 抽屉 *chōuti* drawer, desk drawer. **3** *n.* မြေတကွက် 田地的块或者片 *tiándì de kuài huò piàn* piece of land. **4** *n.* တိုက် 洲 *zhōu* continent. **:** Teug Amerikax Plak Laong. မြောက်အမေရိကတိုက် 北美洲。 *North America (the N. American continent).* /*f*5/

teug sikiied [dēg si gīad] /tɤ̰k si ḳiat/ *n.* ေ ပြွှာ 电冰箱, 冰箱 *diànbīngxiāng, bīngxiāng* refrigerator, fridge (coll.). ☞ cag kaong [*syn.*].

teug rhawm: [dēg hrom] /tɤ̰k rʰɔm/ စိတ်ဆင်းရဲ–၊ စိတ်ရှုပ်–၊ ရှုပ်ထွေး–၊ တွေဝေ–၊ ခိုကိုးရာမဲ့–၊ အကူအညီမဲ့– 没法儿, 无奈, 头痛（感到为难或讨厌）*méi fǎr, wú nài, tóutòng (gǎndào wéinán huò tǎoyàn)* helpless, perplexed, at wit's end, nothing can be done. ☞ teeg rhawm:, teed rhawm: [*var.*].

teug rhiiem: [dēg hriam] /tɤ̰k rʰiəm/ *n.* သံသေတ္တာ၊ စတီးဘူး 铁箱子 *tiě xiāngzǐ* steel box.

Teug Amerikax Plak Seh [Dēg A Mei Ri Gax Blag Seih] /tɤ̰k ʔa me ri kaʔ plak seh/ *np.* ၉ အမေရိကတိုက် 南美洲 *Nánměizhōu* South America, S. American continent.

Teug Amerikax Plak Laong [Dēg A Mei Ri Gax Blag Lāong] /tɤ̰k ʔa me ri kaʔ plak lạuŋ/ *np.* မြောက် အမေရိကတိုက် 北美洲 *Běiměizhōu* North America, N. American continent.

Teug Afarikax [Dēg A Fa Ri Gax] /tɤ̰k ʔa fa ri kaʔ / *np.* အာဖရိက 非洲 *Fēizhōu* Africa.

Teug Ashiax [Dēg A Siax] /tɤ̰k ʔa siaʔ/ *np.* အာရှ 亚洲 *Yàzhōu,* Asia.

Teug Antatikax [Dēg An Da Di Gax] /tɤ̰k ʔan ta ti kaʔ / *np.* အန္တာတိက 南极、南极地区 *Nánjí, Nánjí dìqū* Antarctica, the Antarctic [continent].

Teug Uyawpax [Dēg U Yo Bax] /tɤ̰k ʔu ʑɔ paʔ/ *np.* ဥရောပ 欧洲 *Ōuzhōu* Europe. ☞ Meung Oco [*syn.*].

Teug Awsathareliax [Dēg O Sa Ta Rei Liax] /tɤ̰k ʔɔ sa tʰa re liaʔ/ *np.* သြစတြေးလျှတိုက် 澳大利亚洲 *Àodàliyà zhōu* Australia, Australian continent.

teung khaix cheu: [dēng kaix qe] /tɤ̰ŋ kʰaiʔ tɕʰɤ/ *n.* ကားနောက်မီး 后灯, 尾灯 *hòudēng, wěidēng* rear light, taillight (on vehicle). [Hox dēng 灯 'light' + Vax kaix 'behind' + Hox chē 车 'vehicle'].

teung voe cheu: [dēng vēui qe] /tɤ̰ŋ vɤ̰i tɕʰɤ/ *n.* ကားရှေ့မီး 前灯, 车头灯 *qiándēng, chētóudēng* headlight (on vehicle). [Hox dēng 灯 'light' + Vax kaix 'front' + Hox chē 车 'vehicle'].

teung: [deng (dēng)] /tɤŋ, tɤ̰ŋ/ *n.* မီးသီး 灯 *dēng* lamp, light. ☞ plix ngu, kawk ngu, ma: teung:, di: ①, ngu teung:, chi: teung: [*syn.*]. [Hox]. /*f*6/

Teuetsi [Deui Zi] /tɤi tsi/ *np.* ဂျာမနီ 德国 *Déguó* Germany.

teue: [deui] /tɤi/ ညှိုးနွမ်း 焉，枯萎 *yān, kūwěi* wither. **:** Mai: lhax nawh kawx, ang chix teue: chix kroh, [Yaogyaw 1:3] အရွက်မညှိုးနွမ်းတတ်သော အပင်နှင့်တူ၏။ 它的叶子不会枯不会干。 *and whose leaf does not wither.[Psalms 1:3]*

tiak [diag] /tiək/ *vt.* ချိန်း– 约定 *yuēdìng* arrange (a time), make an appointment. **:** Ax tiak bawg yam sang: hoek tix Yaongsoi:. တို့နှစ်ယောက် ယောင်ဆွဲကိုရောက်မဲ့အချိန် ချိန်းရအောင်။ 咱俩约定好到岩帅的时间。 *Let's arrange a time for us to come to Yaong Soi.* /*f*0.0155/

tiak tin: [diag din] /tiak tin/ *v.* ဆုံးဖြတ်– 决定 *juédìng* decide. ☞ tat rhawm:, ciex ting: [*syn.*].

tiah[1] [diah] /tiəh/ *vt.* ခွာ–၊ ခွဲ–၊ ဖယ်– 隔开 *gékāi* separate. **:** tiah khaing: paoxtix. သူတို့ကိုခွဲလိုက်။ 互相隔开。 *separate from each other.* /*f*6/

tiah[2] [diah] /tiəh/ *n.* <KHAOX> သပိတ်ပင်၊ ဝက်သစ်ချပင်၊ သစ်အယ်သီး 锥栗, 猪栗(珠栗), 元江栗, 思茅栲（栗子之一种, 较小，一端成锥形，可食）*zhuīlì, zhūlì, Yuánjiāng lì, Sīmáo kǎo (lìzi zhī yīzhǒng, jiào xiǎo, yī duān chèng zhuī xíng, kě shí)* (*Castanopsis ferox*, a kind of small edible chestnut, conical at end). **:** Yoek toeg ka ih tix mhai:, sak lai: ka sawm: tix tiah. ချိုးစိမ်းတောသစ်အယ်သီးစားလိုမ္ရားတယ်၊ ရှဉ့်တွေသစ်အယ်သီးစားတာဝတယ်။ 绿鸠醉因吃野果，松鼠饱缘嚼锥栗。 *The green pigeon gets drunk upon eating the viburnum fruit, the squirrel gets its fill upon eating chestnuts.* | Mai: hawt khaix pui Siyiex mai: yaox ka ngawm nawh greem khaox tiah. [1 Simiang 13:14] ဘုရားသခင်၏လူကိုလိုက်လေ၏။ သပိတ်ပင်အောက်မှာထိုင်လျက်ရှိသည်ကိုတွေ့လျှင်... 去追赶神人、遇见他坐在橡树(栗树)底下。 *and went after the man of God, and found him sitting under an oak (chestnut). [1Ki. 13:14]* ☞ khaox pang: liiex .

tiah[3] [dīah] /tiə̰h/ *vt.* တိုက်–၊ ဆောင့်–၊ တိုး– 碰, 撞 *pèng, zhuàng* hit, strike, knock, beat, bump, smash, bang (into sth.). **:** Paw tiah goeh. ပြောက်အောင်မရိုက်နဲ့။ 别碰倒了。 *Don't get knocked down.* | tiah nawh goeh. ပြောက်အောင်ရိုက်။ 把它撞倒。 *bump it over.* | Tiah pui mun, ang: pui sax dun kheue:. လူတွေချွေးမကို ရိုက်တယ်။ သမက်ကျတော့ ဘယ်တော့မှ မကန်ဘူး။ 只有打媳妇的，没有踢女婿的。 *People beat a daughter-in-law, they never kick a son-in-law.* ☞ pam, peem[2], pu pang, pung pang, teeh[1] ② (teeih), teeing, teeh[2] (teuh), tawk[2], tuih[1] ①, sideeing, sidheet, theh[1] [*syn.*]. /*f*6/

tia: [dia] /tia/ **1** *cl.* တန်း၊ လိုင်း၊ ကြောင်း 排, 行 *pái, háng* row, line. **:** In: kix ra: nyiex mawh tix tia:. ဒီအိမ်နှစ်လုံးက တတန်းတည်းပဲ။ 这两家是在一排。 *These two houses are in a row.* | ngai: lai tix tia:. စာတကြောင်း 一行字。 *a line of letters.* **2** *vt.* 排 *pái* queue (UK), line up, form a line. **:** Tia: ex cung rauh ngie tien: tix tia:. 咱们直直地排成一排。 *We will form a straight line there..* ☞ dia [*mor.*]. /*f*8/

tiag[1] [dīag] /ṭiək/ **1** *n.* ၊ ကြီးမျက်မဲ၊ တော အုံ့ကနား၊ တောင်ပေါ် 山上，野外 *shānshàng, yěwài* wilderness, up in the hills, in rural areas. **:** Lox pa kok pa yo daux tiag daux tu cox krax Simiang, yuh krax Nawh rah see heue:. [Makux 1:3] ၊ ကြော်သောသူ၏အသံမှာ ထာဝရဘုရားကြွတော်မူရာလမ်းကို ပြင်ကြလော့။ လမ်းခရီးတော်ကို ဖြောင့်စေ။ 在旷野有人声喊着说、预备主的道、修直他的路。 *The voice of one crying in the wilderness, 'Make ready the way of the Lord! Make his paths straight!' [Mar. 1:3]* **2** *n.* ဒေသ၊ အရပ်၊ နယ်ပယ်၊ ပတ်ဝန်းကျင် 一带（指地区、区域）*yīdài (zhǐ dìqū, qūyù)* area, locality, neighbourhood. **:** Tiag inkix mhawm:. ဒီအရပ် ကောင်းတယ်။ 这一带好。 *These are good areas.* ☞ daux tiag, plak tiag [*syn.*]. /*f*0.0723/ /*f*4/

tiag[2] [dīag] /ṭiək/ **1** *vt.* တိုင်း–၊ တိုင်းတာ– 量 *liáng* measure. **:** tiag man:. ပိတ်တိုင်းတယ်။ 量布。 *measure cloth.* **2** *vt.* နှိုင်း–၊ ယှဉ်– 对比 *duìbǐ* compare. **:** tiag tix yaox. ယှဉ်ကြည့်ပါ။ 比比看。 *compare them.* | tiag been prim: mai: been khraox. လူ့အဖွဲ့အစည်းအဟောင်းနဲ့အသစ် နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါ။ 新旧社会对比。 *compare the old society with the new.* **3** *v.* ပြိုင်ဆိုင်–၊ ယှဉ်ပြိုင်– 比，比赛 *bǐ, bǐsài* compete. **:** tiag tix to:. အပြေးပြိုင်တယ်။ 赛跑。 *compete in a foot race.* ☞ diag[2] [*mor.*]. /*f*0.0723/ /*f*4/

tiag[3] [dīag] /ṭiək/ *v.* ခန့်မှန်း–၊ တိုင်း– 猜 *cāi* guess, estimate. **:** Maix tiag yaox. မှန်းကြည့်။ 你猜猜看。 *Take a guess.* /*f*0.0723/ /*f*4/

tiag[4] [dīag] /ṭiak/ *vt.* ဖိတ်– 邀请（非正式的）*yāoqǐng (fēi zhèngshì de)* invite (informal, casual). **:** tiag nyo ing: ngawm daux nyiex. အဖွဲ့ကို အိမ်ထဲဖိတ်ပြီး ထိုင်ခိုင်းလိုက်။ 请客人来家里坐坐。 *invite company into one's home and to have a seat.* ☞ kok ②, gaok, ghaok [*syn.*]. ☞ teei ② (?), hak[2], bax[1] ① . /*f*4/

tiag khaox [dīag kaox] /ṭiak kʰau˧/ *n.* ၊ တော 森林 *sēnlín* forest.

tiag pheng: rib [dīag peing rīb] /ṭiak pʰeŋ ṛip/ *n.* မြက်ခင်း၊ မြက်ခင်းပြင်၊ ဆဗားနား 草原 *cǎoyuán* prairie, grassland, steppe, savannah.

tiag brum [dīag nbrūm] /ṭiak bruṃ/ *n.* ၊ တောကြီးမျက်မဲ 荒地, 荒野 *huāngdì, huāngyě* wilderness.

tiag tu [dīag dū] /ṭiək tụ/ *n.* ၊ ကန္တရ 野外, 旷野 *yěwài, kuàngyě* wilderness. **:** Mai: ka daux bawg yam an:, Yohan: cao: baptis hoek, mai: sidiex gau ka daux tiag daux tu meung Yudax. [Mathiex 3:1] ထိုကာလအခါဗတ္တိဇံဆရာယောဟန် သည်ပေါ်ထွန်းလျှင်ယုဒတောင်္ဘအော်လေ၏။ 那时、有施洗的约翰出来、在犹太的旷野传道。 *About that time John the Baptist appeared as a preacher in the Judaean wilderness. [Mat. 3:1]*

tiag diag [dīag ndīag] /ṭiak ḍiak/ *v.* တိုင်းတာ– 测量 *cèliáng* survey, measure, gauge.

tiag caong [dīag jāong] /ṭiak tɕạuŋ/ *n.* ခြေဖဝါး 脚掌, 脚板 *jiǎo zhǎng, jiǎo bǎn* sole (of foot).

tiag rieh tiag rang: [dīag rīeh dīag rang] /ṭiak rẹh ṭiak raŋ/ *n.* ၊ ကျောက်တံတိုင်း၊ ကျောက်နံရံ 石壁, 斗坡 *shíbì, dǒupō* rock face, cliff, steep incline.

tiag lawk [dīag log] /ṭiak lɔk/ *v.* နှိုင်းယှဉ်–၊ ခိုင်းနှိုင်း– 比拟 *bǐnǐ* compare, contrast, make analogy.

tiag awm: [dīag om] /ṭiak ʔɔm/ *n?.* တင်စား၊ ပုံခိုင်း 比喻 *bǐyù* metaphor,analogy.

tiang [dīang] /ṭiaŋ/ **1** *vt.* ခွ–၊ ဆောင့်ဆောင့်ထိုင်–၊ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်–၊ လှမ်း–၊ ခြေလှမ်းကျဲလှမ်း– 跨 *kuà* span, stride, step across, straddle. **:** tiang tix diang. တစ်လှမ်းလှမ်း။ 跨一步。 *take a stride.* **2** *vt.* ကူး–၊ ဖြတ်ကူး– (ရေတိမ်တွင်လမ်းလျှောက်၍ဖြစ်စေ၊ တိရစ္ဆာန်နှင့်ဖြစ်စေ) 渡（水）, 过（河） *dù (shuǐ), guò (hé)* cross, ford (water). **:** tiang klawng: rawm:. ၊ ကူးခင်းကူး။ 渡江涉水。 *ford a stream.* **3** *vt.* ၊ ဖြတ်–၊ ကူး– ရှောက် (လျှောက်) 翻, 越 *fān, yuè* cross, pass, traverse. **:** tiang gawng. ၊ ကို ဖြတ်ကျော်။ 翻山。 *cross over mountains.* | Yuh bwan: son kieh yix tiang ka daux haktiex maix. [Lai Simin 20:17] ၁ဂ–ကိုယ်တော်ပြည်အလယ်၌ ရှောက်၍ သွားပါရစေ။ 求你容我们从你的地经过。 *Please let us pass through your land. [Num. 20:17]* ☞ diang[1] [*mor.*]. /*f*0.0196/ /*f*5/

tiao:[1] [diao] /tiau/ *n.* ကျပ်မပြည့် 半驮子（一驮子的二分之一）*bàn duòzi (yī duòzi de èr fēnzhī yī)* half a pack load, one side of a pack load.

tiao:[2] [diao] /tiau/ *vt.* <VH?> တာဝန်ပေး–၊ လွှတ်– 调 *diào* assign, dispatch. **:** Plak piang tiao: nawh hu: siox six. ၊ ကို သွားဖို့သူ့အထက် အရာရှိကသူ့ကိုတာဝန်ပေးတယ်။ 上级调他去学习。 *His superiors assigned him to go for training.* [Hox].

tiao: chax [diao qax] /tiau tɕʰa˧/ *n.* <VH> စစ်တမ်း၊ စုံစမ်းချက်၊ စစ်ဆေးချက် 调查 *diàochá* survey, inspection, investigation. [Hox].

tiuh [diuh] /tiuh/ *loc.* ဟိုးဘက်နား 那边 *nàbian (nèibian)* over there, afar. **:** Hu: ex yuh ma: gawng tiuh. ငါတို့ ဟိုးဘက်နားကတောင်မှာ ယာသွားလုပ်ရအောင်။ 我们到那边的那座山上种地。 *We will go and work in the fields on the mountainside over*

there. ☞ plak an:, plak teh (plak tieh), tan:[1], ten:[1], tie: tieh, tien:, tuan:[2] ②, mang tiuh [*syn.*].

tiiet[1] [diad (dīad ?)] /tiət (ṭiət ?)/ *vt.* ခေါ် ခြေ ခြိ၊ ခတ်– 弹, 拨 *tán, bō* flick, pluck, flick, snap, strum, stroke. **:** Tiiet nawh ka giien: tix. သူ လက်ချောင်းနဲ့တောက်တယ်။ 他用手指弹。 *He flicked it with his finger.* | tiiet siglhu:. ခေါ် ခြွတ်တယ်။ 拨算盘。 *manipulate an abacus.* ☞ diied [*mor.*].

tiiet[2] [diad] /tiət/ *adv-pre.* အလောသုံးဆယ်၊ ကတိုက်ကရိုက်၊ အလျင်စလို၊ မြန်မြန် 赶快，赶紧 *gǎnkuài, gǎnjǐn* in a hurry, quickly. ☞ nied, niied, ngiied, tiiet[2] [*var.*]. ☞ heng: [*syn.*].

tiiep [diab] /tiəp/ **1** *vt.* ရက်–၊ ကျစ်– 编 *biān* weave, plait. **:** Tiiep nawh plong:. သူသက်ကယ်ရက်တယ်။ 他在编草排。 *He is plaiting the thatch.* **2** *cl.* ကွက်၊ ကန့် 片 *piàn* square, section (classifier for thatched roofs) (?). **:** plong: tix tiiep. ရိတ်ပြီးသားသက်ကယ်တကွက်။ 一片草排。 *a square of plaited thatch grass.* ☞ plaik[2], taing:, dieh[2] [ceu 1] [*syn.*].

tiied [dīad] /ṭiət/ **1** *vt.* ကန်ကျောက်–၊ ကန်– 踢 *tī* kick. **:** Law in: brax tiied pui. ဒီမြည်းကလူတွေကိုကန်ရတာ ကြိုက်တယ်။ 这匹骡子爱踢人。 *This mule is fond of kicking people.* | Tiied kix plix. သူတို့ ဘောလုံးကန်နေတယ်။ 他们踢足球。 *They are playing football.* **2** *vt.* ခံပြော–၊ 顶, 顶撞 *dǐng, dǐng zhuàng* go head to head with, be in conflict with, argue with sb. (?). **:** Kawn: nyawm an: brax tiied lox miex tix. အဲဒီကလေးသူ့အမေကို အမြဲပြန်ခံပြောတယ်။ 那孩子好跟他妈妈顶撞。 *That child likes to argue with his mother. (?)* /*f*9/

tiien: thaix [dian taix] /tian thaiʔ/ *n.* အသံလွှင့်ရုံ၊ ရုပ်မြင်သံကြားလွှင့်စက်ရုံ 电台 *diàntái* radio station, television station. ☞ ting: thaix [*var.*]. [Hox].

tiien: see: [dian see] /tian sɯ/ *n.* တီဗီ၊ ရုပ်မြင်သံကြား 电视 *diànshì* television, TV, telly (UK, coll.). ☞ ting: see: [*var.*]. [Hox].

tiiem [dīam] /ṭiam, tiəm/ *vs.* နိမ့်–၊ တို–၊ ပု– 低（指东西）, 矮（指人） *dī (zhǐ dōngxi), ǎi (zhǐ rén)* low (usu. of things), short (usu. of people). **:** dee tiiem. နိမ့်သောနေရာ။ 低处。 *a low place.* | Pux tiiem khaing: pa ke:. ညီကအကို့ထက်ပုတယ်။ 弟弟比哥哥矮。 *The younger brother is shorter than his older brother.* ☞ lhaong: [*ant.*]. /*f*6/

tiiem thawt thawt [dīam tod tod] /ṭiam tʰɔt tʰɔt/ *vs.* ပု၊ ပုကွက္ 矮矮的 *ǎiǎide* short (in stature). ☞ tiiem thoih [*syn.*]. ☞ lhaong: ci kraoh [*ant.*].

tiiem thoih [dīam toih] /ṭiam tʰɔih/ *vs.* ပုပုလေး၊ ပုကွက္ 矮矮的 *ǎiǎide* short (in stature). **:** Sam: Rai tiiem thoih ngie, Ai: Seung lhaong: ci kraoh ngie. ဆမ်ရိုင်းပုကွက္နဲ့ အိုင်ဆုန်းထောင်ထောင်မောင်းမောင်းနဲ့။ 萨姆惹矮矮的，艾生高高的。 *Sam Rāi is quite short, while Ai Sēng is quite tall.* ☞ tiiem thawt thawt [*syn.*]. ☞ lhaong: ci kraoh [*ant.*].

tiiem:[2] [diam] /tiəm/ *vt.* ထု–၊ နှက်–၊ ချ–၊ ထိုး–၊ တီး– 打, 锤 *dǎ, chuí* hammer, hit, strike. **:** tiiem: rhiiem:. သံကိုတူနဲ့ထုတယ်။ 打铁。 *hammer (wreak) iron (for wrought iron).* /*f*0.0687/ /*f*6/

tuih[1] [dūih] /tụih/ **1** *vt.* တိုက်မိ–၊ တိုက်မိ၍ခံ– 磕, 碰 *kē, pèng* bump, bang. **:** Tuih lhang: ka khaox. ကုန်းနီးသစ်ကိုင်းနဲ့တိုက်မိတယ်။ 驮子碰着树。 *The packload bumped against a tree.* **2** *vi.* ထစ်ငေါ့– 打奔儿, 口吃 *dǎ bēnr, kǒuchī* stutter, stammer, stumble (in speech). **:** Nawh krai lox tuih ngie. သူစကားပြောတာထစ်ငေါ့ခြင်း ခြင်း 他说话打奔儿。 *He stutters badly.* ☞ teeh[1] ② (teeih), teeh[2] (teuh) [*var.*]. ☞ pam, peem[2], pu pang, pung pang, teeing, tiah[3], sideeing, sidheet, theh[1] [ceu 1] [*syn.*].

tuih[2] [dūih] /tụih/ *vi.* လွမ်း–၊ တမ်းတ–၊ 留念, 挂牵 *liúniàn, guàqiān* worry, care about, grieve. ☞ tuih rhawm:[1] [*syn.*].

tuih[3] [duih] /tuih/ *vi.* ခေါ့–၊ တိုက်– 顶, 抵 *dǐng, dǐ* butt (heads). **:** Moi tuih paoxtix. နွားဝှေ့ကြသည်။ 牛互相顶。 *The bulls are butting heads.* ☞ teed [*syn.*].

tuih (twih)[4] [duih] /tuih/ *v.* ပြောဆို–၊ ဆွေးနွေး– 谈 *tán* converse, discuss with sb..

tuih ngai: [duih ngai] /tuih ŋai/ *vo.* မျက်လုံးချင်းဆုံ– 遇见, 意外碰见 *yùjiàn, yìwài pèngjiàn* meet unexpectedly, run into sb..

tuih saih [duih saih] /tuih saih/ *vi.* မိုးကြိုးပစ်– 打雷 *dǎléi* thunder. ☞ tuh sah [*var.*].

tuih rhawm:[1] [dūih hrom] /tụih rʰɔm/ *vi.* သတိယ–၊ လွမ်းဆွတ်–၊ တမ်းတ 留念, 挂牵 *liúniàn, guàqiān* worry, care about, grieve. **:** Nawh hoik hu:, kawn: tuih rhawm: ka yaong yix. သူသွားပြီ၊ ကျွန်တော်တို့ရွာကိုသတိယနေတုန်းပဲ။ 他走了, 对我们村寨还留念。 *He has departed but still worries about our village.* | Kieh aux ang: tuih rhawm: ka nawh, aux hoik hu: nieh. ကျွန်တော်သူ့ကိုမလွမ်းဆွတ်ခဲ့ဘူးဆိုရင်၊ ကျွန်တော်တောင်သွားပြီ။ 要不是挂牵着他, 我已经走了。 *If I hadn't cared about him, I would have left already.* ☞ tuih[2] [*syn.*].

tuih rhawm:[2] [duih hrom] /tuih rʰɔm/ *vt.* စိတ်နာ–၊ စိတ်ထိခိုက် 刺伤 *cìshāng* hurt, sting (emotionally). **:** Lox pa krai nawh tuih rhawm:

aux. သူပြောတဲ့စကားကျွန်တော်စိတ်ထိခိုက်တယ်။ 他的话刺伤我的心。 *What she said hurt me.*

tuih lox [duih loux] /tuih lo?/ *vt.* စကားများ–၊ ငြင်းခုံ– 攻击, 争论 *gōngjī, zhēnglùn* argue, debate. **:** tuih lox paoxtix. အချင်းချင်း (စကားများ) ငြင်းခုံကြတယ်။ 互相攻击。 *argue with each other.*

tui:[1] [dui] /tui/ **1** *n.* <VH,CAG> တပ်မဟာ၊ တပ်မကြီး 队 *duì* brigade, corps (military unit). **2** *n.* <VH,PRIM:> အဖွဲ့ တပ်မဟာ 队 *duì* production team, brigade (former Chinese rural political unit). **:** moi tui: yix. ကျွန်မတို့အဖွဲ့ကနွားပေ။ 我们队里的牛。 *a cow from our team.* ☞ cub[1] ③ [*syn.*]. [Hox]. /*f*0.0387/

tui:[2] [dui] /tui/ *cl.* စုံ၊ တွဲ 对, 双 *duì, shuāng* pair, set. **:** ting: tshix tix tui:. ဘက်ထရီတစ်စုံ 一对电池。 *a pair of batteries.* ☞ ku[2] [*syn.*]. [Hox]. /*f*0.0387/

tui:[3] [dui] /tui/ *vt.* <VH?> တွဲ–၊ ယှဉ်တွဲ–၊ ရော–၊ နှော–၊ စပ်– 对, 配 *duì, pèi* match, pair up, mix, blend (usu. referring to medicine). **:** tui: sidah. ဆေး ပေါ်စပ်တယ်။ 配药。 *mix medicine.* [Hox]. /*f*0.0387/

tui:[4] [dui] /tui/ *v.* <VH?> မျက်နှာချင်းဆိုင်ရင်ဆိုင်– 对质 *duìzhì* direct interrogation (confrontation in court between two parties in a lawsuit, or more broadly, comparing all evidence relevant to a problem). **:** la: lai: tui: paoxtix. အချင်းချင်းမျက်နှာချင်းဆိုင်ရင်ဆိုင်ကြတယ်။ 互相对质。 *direct interrogation each other* [Hox]. /*f*0.0387/

tui: ngai: lai [dui ngai lāi] /tui ŋai lai̯/ *vo.* တည်းဖြတ်–၊ စာတည်း– 校对, 编辑 *jiàoduì, biánjí* proofread, edit.

tui: cang: [dui jang] /tui tɕaŋ/ *n.* <VH> တပ်မဟာမှူး 队长 *duìzhǎng* brigade commander, brigade chief. [Hox].

tui: ying: [dui ying] /tui ʑiŋ/ *n.* <VH,PRIM:> တပ်မဟာအဖွဲ့ဝင် 队员 *duìyuán* brigade member (farmer). [Hox].

tuing: ting: [duing ding] /tuŋ tiŋ/ *v.* <VH> လက်တွေ့ဘဝထဲဆင်းပြီး အတွေ့အကြုံဆည်းပူး– 蹲点 *dūndiǎn* get grass-roots experience (referring to political or intellectual leaders, fr. Chn. lit. 'squat in place'. [Hox].

tua [dūa] /tu̯a/ *vi.* <TOSAT> လန့်ဖြန့်၊ ထိန့်လန့်–၊ 受惊（多指飞禽、兔子等受惊后不再回窝） *shòujīng (duō zhǐ fēiqín, tùzi děng shòujīng hòu bùzài huí wō)* be spooked, be frightened off (usu. refers to birds, rabbits, etc. not returning to their nest after being frightened off). **:** Tua sim: khaing: mheem: tix. ငှက်အသိုက်ကနေလန့်ဖြန့်သွားတယ်။ 鸟受惊后离开了它的窝。 *The bird was spooked away from its nest.* /*f*5/

tuat [duad] /tuat/ **1** *adv.* အလွန်အမင်း 极, 特 *jí, tè* especially, extremely. **:** saux tuat. အလွန်အမင်းဖျား 特疼。 **2** အရမ်း၊ အလွန်၊ အသားကုန် 极痛 *jí tòng.* **:** Nawh ta: ceung: uik tuat ngie. သူဆေးထိုးတာအရမ်းနာတယ်။ 他打针极痛。 /*f*9/

tuat sivhiet (tuat sifiet) [duad si hvied] /tuat s.vʰɛt/ *vs.* ထုံကျင်နာ–၊ 辣疼 *là téng* feel a sharp pain.

tuah [duah] /tuah/ *vt.* ရိတ်–၊ ရိတ်သိမ်း– 割 *gē* cut, harvest. **:** tuah rib. မြက်ရိတ်တယ်။ 割草。 *cut hay.* ☞ duah [*mor.*].

tuax [dūax] /tu̯aʔ/ **1** *vt.* ခြောက်လှန့်–၊ ခြိမ်းခြောက်– 吓唬 *xiàhǔ* frighten, scare. **:** Nawh tuax maix. သူခင်ဗျားကိုခြိမ်းခြောက်တယ်။ 他吓唬你。 *He scared you.* **2** *adv-pre.* တစ်တွတ်တွတ်နဲ့[ကြိယာ] 催促 *cuīcù* urge. **:** Braing guax (gwiex) tuax hu:, braing dawm: tawm: deeh. ဘယ်ဖက်နံပီစုတ်တစ်တွတ်တွတ်နဲ့အော်သွားတယ်၊ ညာဖက်နံပီစုတ်နောက်ပြန်ဆုတ်တယ်။ 预兆鸟在左（前）方叫，催人去；预兆鸟在右（前）方叫，嘱人回。 *A sunbird (calling) to the left urges one onward, a sunbird (calling) to the right, then better turn back.*

tuang: paw: [duang bo] /tuaŋ pɔ/ *n.* <VH> လှိုင်းတို 短波 *duǎn bō* shortwave (radio broadcast). [Hox].

tuang: ling: [duang ling] /tuaŋ liŋ/ *vi.* <VH> ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားမှု 劳动锻炼 *láodòng duànliàn* do physical training, drill, work out, exercise. ☞ jeeh lhaw: [*syn.*]. [Hox].

tuan: (twan:)[1] [duan] /tuan/ *vt.* ဟန့်တား–၊ တားဆီး–၊ တားမြစ်–၊ ပိတ်ပင်–၊ ရပ်– 戒 *jiè* forbid，break off, stop. **:** tuan: (twan:?) sub. ဆေး ရပ်လိပ်သောက်တာရပ်ပါ။ 戒烟。 *stop smoking* [Hox duàn 断].

tuan: (twan:)[2] [duan] /tuan/ **1** *vs.* မျက်နှာ?/သဲ? 面，沙（南瓜、红薯等） *miàn, shā(nánguā, hōngshǔ děng)* mealy, gritty?. **2** *loc.* ဟိုနားမှာ 那边，那里 *nàbiān, nàli* over there. ☞ plak an:, plak teh (plak tieh), tan:[1], ten:[1], tie: tieh, tien:, tiuh, mang tiuh [ceu 2] [*syn.*].

twah (tuah) [dūah] /tu̯ah/ **1** *vt.* ရှောင်– (စကားမပြောကြေး) 忌讳, 禁忌 *jìhuì, jīnjì* avoid, taboo. **:** Kiex twah paoxtix. သူတို့နှစ်ယောက်စကားမပြောကြဘူး။ 他们互相忌讳。 *They are avoiding each other.* | **twah pa ih pa un:** အစာရှောင်သည်။ 禁食 *fast (avoid eating food for religious or health reasons)* **2** *vs.* နယ်မြေကျူးလွန်– 十分奇特的、古怪的，凶险的 *shífēn qítè de, gǔguài*

de ,xiōngxiăn de violate a taboo (inauspicious sign). ☞ pa twah . /*f*0.0496/

twah yum [dūah yūm] /tu̯ah ʑu̯m/ **1** *vo.* <LI> အခေါင်းဘေးနားနိုးကြားနေဆဲ (?) 祭死人, 守灵 *jì sĭrén, shŏulíng* make offering on behalf of the deceased, keep vigil by the deceased[AM; keep vigil beside the coffin]. **2** *n.* <LI> တာမြစ်ထားသော အရာ 忌日 *jì rì* 'taboo day' (anniversary of death of parent or ancestor).

toe [dōui] /to̯i/ *adv.* ေ□□□ □ □ □ူ၊ ဖြည့်စွက်ချက်၊ အပို 附带 *fùdài* supplement. **:** toe tix lao. 附带讲。

toek [douig] /toc/ **1** *vt.* ဆွဲ–၊ ထုတ်–၊ ဆန့်– 拔, 抽 *bá, chōu* pull out, pull up. draw, draw out. **:** toek prang preug. မုန်လာဥထုတ်လိုက် 拔萝卜。 *pull up daikon radishes.* | toek vaig lih khaing: giang. ဓါးကိုဓါးရိုးကနေဆွဲထုတ်လိုက် 把刀从刀鞘中抽出来。 *draw a machete from its sheath.* **2** *vt.* ထုတ်–၊ ထွက်–၊ ဆန့် 伸 *shēn* extend, stick out, crane (neck). **:** Nawh toek ghok tix gaig. သူလည်ဆန့်ကြည့်တယ်။ 他伸着脖子看。 *He craned his neck to watch.* ☞ doek [*mor.*]. /*f*0.0145/ /*f*7/

toek kaux [douig gaex] /toc kaɯʔ/ *v.* ကြီး–၊ ကြီးထွား–၊ ကြီးပြင်း–၊ ဖွံ့ဖြိုး–၊ တိုးတက်– 生长, 发育 *shēngzhăng, fāyù* grow, develop (lit. 'extend body').

toeh [dōuih] /to̯ih/ *n.* အဖျား၊ အစွန်း 尖, 端 *jiān, duān* end, point. **:** toeh nyex. အပ်အဖျား 针尖。 *needle point* | toeh khawm: ra: plak. နှစ်ဖက်စွန်း 两端。 *both ends.* /*f*7/

toeh dak [dōuih ndag] /to̯ih dak/ *n.* လျှာထိပ် 舌尖 *shéjiān* apex of tongue (apical vowel).

toe: [doui] /toi/ *vt.* ဆက်– 连接, 接 *liánjiē, jiē* join, attach, connect, splice (rope). **:** toe: maox. ကြိုးဆက်တယ်။ 接绳子。 *splice a rope.* | toe: dee bleeh. ဘာသာပြန်တယ်။ 翻译。 *translate, interpret (lit. 'connect meaning').* ☞ doe:[2], sidoe: [*mor.*]. /*f*7/

toe: kleuk [doui gleg] /toi klɤk/ *n.* လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေး 交通 *jiāotōng* transportation, communication (lit. 'connect-combine'). ☞ ciao: thong: [*syn.*].

toe: taix [doui daix] /toi taiʔ/ **1** *n.* လက်ထောက်၊ အကူ 助手, 接班的 *zhùshŏu, jiēbān de* assistant. **:** Nawh mawh cao: toe: taix aux. သူကကျွန်တော့်ရဲ့လက်ထောက်ပါ။ 他是我的助手。 *He is my assistant.* **2** *vt.* ကူ–၊ ကူညီ–၊ ကယ်–၊ ကယ်တင်–၊ ကယ်ဆယ်– 救济, 接济 *jiùjì, jiē jì* help, save, rescue. **:** Aux ang: yaox tix: tawx tidtix, ca: toe: taix nawh ka mau in:. သူ့ကိုပေးစရာမရှိဘူး။ ဒီပိုက်ဆံပေးပြီးတော့ပဲ နည်းနည်းကူနိုင်မယ်။ 我没有什么可给的, 只接济他这点钱。 *I don't have anything to offer, I can just help him out a little with this money.*

toe: dee bleeh [doui ndēe nbleeih] /toi du̯ bluɯih/ *vo.* ဘာသာပြန်–၊ အဓိပ္ပါယ်ပြန်ဆို– 翻译 *fānyì* translate, interpret (lit. 'connect meaning'). **:** Phan: toe: dee bleeh 'Emannoelax', mawh, 'Siyiex ot tau mai: ex'. [Mathiex 1:23] မောင်နွေလအနက်ကား ငါတို့ နှင့်အတူ ရှိတော်မူသော ဘုရားသခင်ဟု ဆိုလိုသတည်း။ 『以马内利』翻出来、就是神与我们同在。 *'Emmanuel', translated, means 'God with us'. [Mat. 1:23]* ☞ toe: lox, fang: yix [*syn.*].

toe: lox [doui loux] /toi loʔ/ *vt.* စကားပြန်– 传话, 翻译 *chuán huà, fānyì* translate, interpret, convey a message. **:** ang: chix toe: lox. စကားမပြန်တတ်ဘူး။ 不会传话。 *cannot convey a message. (?)* ☞ toe: dee bleeh, fang: yix [*syn.*].

toeg [dōuig] /to̯c/ *n.* <SIM:> ချိုးစိမ်း 绿鸠, 针尾绿鸠 *lǜjiū, zhēnwĕi lǜjiū* pin-tailed green pigeon (*Treron apicauda*). **:** Tum: toeg hoek nyo. ချိုးစိမ်းနားရင် ဧည့်သည်လာမယ်။ 绿鸠歇下，客人到家。 *The green pigeon perches and guests arrive.* ☞ toig [*var.*]. ☞ keukie:, ku: kie:[1], caing:, rauk[1], sikaux, sigaux[1] .

tsix pang: (tsi: pang) [zix bang (zi bāng)] /tsiʔ paŋ, tsi pa̯ŋ/ *vi.* <VH> တာဝန်ကျ–၊ ဂျူတီကျ– 值班 *zhíbān* be on duty. **:** Aux mawh cao: tsix pang: ngaix. ကျွန်မဒီနေ့ တာဝန်ကျတယ်။ 今天我值班。 *I am on duty today.* [Hox].

tsix sing: [zix sing] /tsiʔ siŋ/ *vt.* <VH> စီရင်–၊ ဆောင်ရွက်–၊ အကောင်အထည်ဖော်–၊ ဖြည့်ဆည်း– 执行 *zhíxíng* execute, carry out, implement, fulfill. **:** tsix sing: reung: vu:. စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်။ 执行任务。 *carry out a mission.* ☞ yuh ② [*syn.*]. [Hox].

tsix liang: (tsi: liang:) [zix liang (zi liang)] /tsiʔ liaŋ, tsi liaŋ/ *n.* <VH> အရည်အသွေး 质量 *zhìliàng* quality. **:** mhawm: tsix liang:. အရည်အသွေးကောင်း 质量好。 *of good quality.* [Hox].

tsi: pu: [zi bu] /tsi pu/ *n.* <VH?> အခွဲ (အဖွဲ့) 支部 *zhībù* branch (of an organisation). **: tsi: pu: su: ci:** အဖွဲ့ခွဲအတွင်းရေးမှူး (တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏) 支部书记 *branch secretary (of Communist Party of China)* [Hox].

tsi: peung: cu: yi: (tsi: peung cu yi:) [zi beng ju yi (zi bēng jū yi)] /tsi pɤŋ tɕu ʑi, tsi pɤ̯ŋ tɕu̯ ʑi/ *n.* <VH> အရင်းရှင်စနစ် 资本主义 *zībĕnzhŭyì* capitalism. [Hox].

tsi: peung: cia: (tsi: peung cia) [zi beng jia (zi bēng jīa)] /tsi pɤŋ tɕia, tsi pɤ̣ŋ tɕi̤a/ *n.* <VH> အရင်းရှင်၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူ၊ ငွေကြေးထောက်ပံ့သူ 资本家 *zīběnjiā* capitalist, investor, financial backer. [Hox].

tsi: piao: [zi biao] /tsi piau/ *n.* <VH?> အမှတ်၊ ဦးတည်ချက်၊ ကိုတာ၊ စံ 指标 *zhǐbiāo* index, target, quota, norm. [Hox].

tsi: tao: [zi dao] /tsi tau/ *v.* <VH?> လမ်းပြ–၊ သင်–၊ လေ့ကျင့်ပေး–၊ အကြံပေး–၊ ညွှန်ကြား– 指导 *zhǐdǎo* guide, tutor, coach, supervise, direct. [Hox].

tsi: tong: hua: [zi doung hua] /tsi toŋ hua/ *n.* အော်တိုမစ်တစ်၊ အလိုအလျောက်စနစ် 自动化 *zìdònghuà* automation. [Hox].

tsi: tu: [zi du] /tsi tu/ *n.* <VH?> စနစ် (လူနေမှု) 制度 *zhìdù* system (social). [Hox].

tsi: tsi: co: [zi zi jou] /tsi tsi tɕo/ *n.* <VH> ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရ□□ ရှိရုံး 自治州 *zìzhìzhōu* autonomous prefecture. [Hox].

tsi: tsi: chi: [zi zi qi] /tsi tsi tɕʰi/ *n.* <VH> ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ 自治区 *zìzhìqū* autonomous region. ☞ meung tang: khriien: cao: [*syn.*]. [Hox].

tsi: tsi: ching: li: [zi zi qing li] /tsi tsi tɕʰiŋ li/ *n.* <VH> ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာ 自治权利 *zìzhì quánlì* right of self-government, power of autonomy. [Hox].

tsi: tsi: sing: (tsi: tsi: siien:) [zi zi sing (zi zi sian)] /tsi tsi siŋ, tsi tsi siən/ *n.* <VH> ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရနယ် 自治县 *zìzhìxiàn* autonomous county. [Hox].

tsi: tshix [zi cix] /tsi tshi?/ *vt.* <VH> □ □□ ခ–၊ အားပေး– 支持 *zhīchí* support. **:** tsi: tshix sing: tai: hua: Cong Kawx. □□ ခ့ အညီ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကိုထောက်ခံ။ 支持现代化。 *support modernisation.* ☞ joh ② (joeh) [*syn.*]. [Hox].

tsi: cawx [zi jox] /tsi tɕɔʔ/ *vi.* <VH> သတိရှိ–၊ သတိမူ–၊ ကိုယ့်ကိုကိုယ်သတိပြုမိ–၊ လုပ်အားပေး–၊ သူများမတိုက်တွန်းဘဲ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်စလုပ်– 自觉 *zìjué* be conscious, self-aware, volunteer, do on one's own initiative. **:** tang: tsi: cawx tix hu: yuh kaing. လုပ်အားပေး 自觉参加劳动。 *voluntarily contribute labour* [Hox].

tsi: chang: kai: cix (tsi: chang: cie cix) [zi qang gai jix (zi qang jīe jīx)] /tsi tɕʰaŋ kai tɕiʔ/ *n.* <VH> အရင်းရှင်၊ ဘူဇွာ 资产阶级 *zīchǎnjiējí* bourgeois (adj.), bourgeoisie, propertied class (n.). [Hox].

tsi: chux [zi qux] /tsi tɕʰuʔ/ *v.* <VH> သုံး–၊ ဖြုန်း–၊ ပေး– 支出 *zhīchū* expend, disburse, spend, pay. **:** tsi: chux mau kao: mheen:. ရန်ပုံငွေထဲမှ ဆယ်ယွမ်သုံး 支出十块钱。 *disburse ten yuan in funds.* [Hox].

tsi: ching: [zi qing] /tsi tɕʰiŋ/ *n.* <VH> ပညာတတ်လူငယ်လူရွယ် 知青 (知识青年的简称) *zhī qīng (zhīshi qīngnián de jiǎnchēng)* educated youth, young intellectuals. [Hox].

tsi: su: [zi su] /tsi su/ *n.* <VH> ပါတီခွဲအတွင်းရေးမှူး (တရုတ်ပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ၏) 支书 (支部书记) *zhī shū (zhībù shūji)* branch secretary (of the Communist Party of China).

tsi: seex [zi seex] /tsi sɯʔ/ *n.* <VH> အသိပညာ၊ ဗဟုသုတ၊ ဉာဏ် 知识 *zhīshi* knowledge. ☞ cuyi: phi: nya [*syn.*]. [Hox].

tsi: see: [zi see] /tsi sɯ/ *v.* <VH> ပြ–၊ အချက်ပြ– 指示 *zhǐshì* show, indicate (v.) indicator (n.). [Hox].

tsi: yiux [zi yiux] /tsi ʑiuʔ/ *n.* <VH?> လွတ်လပ်မှု၊ လွတ်မြောက်မှု 自由 *zìyóu* freedom, liberty. [Hox].

tsi: rang: [zi rang] /tsi raŋ/ *adj.* <VH> သဘာဝကျသော၊ သဘာဝ 自然 *zìrán* natural (adj.), nature (n.). **:** Tsi: rang: thiaox cing: ex daing: mhawm:. ကျွန်မတို့ရဲ့ သဘာဝအခြေအနေတွေ သိပ်ကောင်းတယ်။ 咱们的自然条件非常好。 *Our natural conditions are excellent.* | tsi: rang: cai: hai:. သဘာဝဘေး 自然灾害。 *natural disaster.* [Hox].

tsi: lix keung: seung: [zi lix geng seng] /tsi liʔ kɤŋ sɤŋ / *n.* <VHPRIM:> ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး၊ ကိုယ်ထူကိုယ်ထ 自力更生 *zìlìgēngshēng* self-reliance, relying on one's own efforts. [Hox].

tsi: liux ti: [zi liux di] /tsi liuʔ ti/ *n.* <VH,PRIM:> ပုဂ္ဂလိကပိုင်မြေ 自留地 *zìliúdì* private plot (of land). [Hox].

tsi: fax see: lix [zi fax see lix] /tsi faʔ sɯ liʔ/ *n.* <VH> အလိုအလျောက်အားများ 自发势力 *zìfā shìli* spontaneous forces. [Hox].

TH

thak[1] [tag] /tʰak/ *vt.* ခွဲ–၊ ဖော်– 劈, 铲 *pī, chǎn* cut, shovel (?). **:** thak gix. ထင်းရှူးခွဲ 劈松明。 *cut pine torches.* | thak ku kaung:. လယ်ကန်သင်း ဖော် 铲田埂。 *shovel dykes along paddy fields. (?)*

thak[2] [tag] /tʰak/ *onom.* ထဲပ် (ဒူးလေးသံ) 噎（箭声） *tāng (jiàn shēng)* zing (sound made by an arrow). **:** Puing: aux sigaux, ah ak thak nan:. ကျွန်တော်ချိုးငှက်ပစ်တာဒူးလေးသံ“ထဲပ်”လို့မြည်တယ်။ 我打斑鸠时, 弩箭发出噎的响声。 *As I shot the turtle dove, the bow went off with a zing.*

that[1] [tad] /tʰat/ *vt.* ပေါင်းသင်–၊ ပေါင်းနုတ်–၊ ရိတ်– 芟除 *shānchú* weed, weed out, remove vegetation. **:** that rib praok krax. လမ်းဘေးက မြက်ရိတ်ပစ်လိုက်ပါ။ 芟除路旁的草。 *remove the vegetation on the sides of a path.* /f9/

that[2] [tad] /tʰat/ **1** *vi.* ပျံ့–၊ လွင့်–၊ ပြို–၊ ကွဲ– 散 *sàn* disperse, dissolve, break up. **:** Laih hoik that phao:. ပြေးကွဲသွားပြီ။ 现在街子已经散了。 *The market has broken up now.* **2** *vi.* ညှိုး–၊ ကြွေကျ– 凋落 *diāoluò* wither and fall (of leaves). **:** Hoik that lhax khaox. သစ်ရွက်တွေ ညှိုးပြီးကြွေကျကုန်ပြီ။ 树叶已经凋落了。 *The tree leaves have withered and fallen.* **3** *vt.* ရိုက်– 打（打稻谷的一种方法） *dǎ (dǎ dàogǔ de yīzhǒng fāngfǎ)* flail (a technique of pounding grain to remove the husks). **:** that ka khaox buat. စပါးတွေကို ကောက်ရိုက်ဒုတ်နဲ့ရိုက်လိုက် 用打谷棍打。 *thresh grain with a flail.* **4** *vt.* အပြီးသတ်–၊ အဆုံးသတ်–၊ နိဂုံးချုပ်– 做完, 完结 *zuòwán, wánjié* finish, conclude. **:** that kaing tix grawng: tix grawng:. အလုပ်ကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု အဆုံးသတ်။ 工作要一件一 件地做完。 *finish the work item by item.* /f9/

that[3] [tad] /tʰat/ *n.* <VAD> ေ□□ □塔 *tǎ* pagoda, stupa. ☞ kong mu (kawng: mu, kawng mu) [*syn.*]. [~ Hox tǎ 塔 ?]. /f9/

thah [tah] /tʰah/ *vt.* ခုတ်–၊ ထစ်–၊ ဖြတ်– 锛, 削 *bēn, xiāo* cut wood (with an adze). **:** thah khaox. သစ်ခုတ်။ 锛木头。 *cut wood.* /f9/

tha:[1] [ta] /tʰa/ **1** *vt.* ေ□□□့□၊ စောင့်စား–၊ အရင်၊ 等, 等待 *děng, děngdài* wait, wait until. **:** Tha: nawh hoek ha:, ex hu: tau khaix. သူ့ကိုအရင်လာပါစေဦး၊ ငါတို့အတူတူသွားမယ်။ 等他来了, 咱们一块儿走。 *Wait until he's come and then we'll all go together.* **2** *adv-pre.* ကြိုတင်၊ အရင်၊ [ကြိုယာ]နှင့် 提前，预先 *tíqián, yùxiān* in advance, beforehand, first. **:** Tha: maix teei tix priex plix an: voe Sam: Ka: timu:, lhat ex uik phiex voe nawh khaix. ဆမ်ကားရှေ့မှာအသီးတစ်လုံးကြိုတင်ယူသိမ်းထား၊ သူ့အရင်စားကုန်မှာစိုးရိမ်ရတယ်။ 你先拿一个水果留给三嘎，不然就被我们吃完了。 *Put aside one of the fruits in advance for Sam Ga. I'm afraid that we will eat them all before him.* ☞ dha:, theu: [ceu 2] [*var.*]. ☞ pau ②, krox[1], jun [ceu 1], grux[3], ran:[1] [ceu 2] [*syn.*]. [Siam].

tha:[2] [ta] /tʰa/ *adv-pre.* အချည်းနှီးဖြစ်–၊ အကျိုးမဲ့–၊ အလဟသဖြစ်–၊ အလကား 枉然, 白白地 *wǎngrán, báibaide* in vain, for nothing. **:** Aux tha: tix rheeng: ju khaing: pex, pie been yie ngie kah ang: tie tawng. ဒီလောက်လွယ်တဲ့ စည်းမျဉ်းလေးကို မသိလို့ ငါမင်းတို့ထက် အကြာကြီးအချည်းနှီးနေခဲ့ရတယ်။ 我白白地活了这么大的年纪, 连这简单的道理也不懂。 *I have lived so much longer than you for nothing, since I don't even understand such a simple principle.* ☞ peu, plaux[2], giex[4] ②, giex going, nai: ②, nai: nawk ② [*syn.*].

tha:[3] [ta] /tʰa/ *conj.* ဆက်–၊ ဆက်သွယ်– 连, 就连… *lián, jiù lián* ... even (?)[AM; link, join,connet?]. ☞ tha: mawh ② [*syn.*].

tha: mawh [ta mōh] /tʰa mə̰h/ | Tha: mawh maix pa: hu: laih, tha: mawh nawh pa: hu: laih, khaix liag kraung shiao tix, khaw: kawn: liag kraung shiao ex daux nyiex. မင်းပဲဈေးသွားဝယ်ဝယ်၊ သူပဲသွားဝယ်ဝယ် မင်းတို့အတွက်အပြင် မိသားစုအတွက်လည်း တခုခုဝယ်ခဲ့သင့်တယ်။ 无论是你上街，还是他上街，除了买自己用的，还应该买家里用的。 *Whether it is you who go shopping or he who goes shopping, in addition to buying stuff for yourself, you ought to buy something for us in the family.* **2** *conj.* ေ□ □□□□တောင်မှ 连, 就连… *lián, jiù lián* ... even (?). **:** Tha: mawh ing: nawh voe aux, aux lawk kawn: hoek daux nyiex voe nawh. သူကျွန်မထက်အရင်ပြန်တာတောင်မှကျွန်မသူ့ထက်အရင်အိမ်ရောက်တယ်။ 连他在我前面回去的，我都赶在他之前到家。 ☞ tha:[3] [*syn.*].

thang:[1] [tang] /tʰaŋ/ **1** *adv-pre.* ပြောချောမောမော၊ ချောချောမွေ့မွေ့၊ အနှောင့်အယှက်ကင်းကင်း 顺当, 顺利 *shùndang, shùnlì* smoothly, without a hitch, problem-free. **2** *adv-pre.* တပျော်တပါး၊ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်၊ တစ်ခုခုလုပ်ရတာကျေနပ်– 乐于 *lèyú* happily,

be pleased to do sth.. **:** Nawh thang: tawx pui vai kraung tix. သူ့ပစ္စည်းတွေ လူတွေကို ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် နဲ့ငှားတယ်။ 他乐于把自己的东西借给别人。 *He happily lends his things to people.* **3** *adv-pre.* ဆန္ဒ အလျောက်၊ ကြိုက်သလို၊ ထင်သလို၊ လုပ်ချင်သလိုလုပ် 随意, 随便, 自便, 各自 *suíyì, suíbiàn, zìbiàn, gèzi* as one pleases, at one's convenience, on one's own, individually, suiting oneself. **:** Nawh lai: thang: hu: veun tix yuh nan:? သူဘယ်လိုလုပ် အခုလိုထင်သလို လျှောက်သွားလို့ရမလဲ။ 他怎么随便去闲逛? *How can he just wander about as he pleases like that?* | Thang: yuh pa: sang yuh maix, paw awt shiao khirhawm: ka yix. မင်းလုပ်ချင်သလိုသာလုပ်၊ ငါတို့အတွက်ဘာမှစိတ်ပူစရာမလိုဘူး။ 做你要做的事，不用为我们操心。 *Do whatever you please, you don't need to worry about us.* /*f*0.0145/ /*f*9/

thang:[2] [tang] /tʰaŋ/ *vt.* မကျက်တကျက်ပြုတ်– 焯 *chāo* parboil, scald. **:** thang: taux krie: tivud. ခဏနေဟင်းခဏ (မကျက်တကျက်) ပြုတ်လိုက်။ 焯一下水芹菜。 *parboil wild celery briefly.* [Hox tāng 汤 'hot water' (prim) ?]. /*f*0.0145/ /*f*9/

thang:[3] [tang] /tʰaŋ/ *vt.* ရောပစ်– ရောနှော– 对, 搀 *duì, chān* mix in. ☞ pha: [*syn.*]. /*f*0.0145/ /*f*9/

thang:[4] [tang] /tʰaŋ/ *n.* မြေအောက်ခန်း၊ စတိုခန်း 地窖 *dìjiào* cold storage cellar. ☞ daux thang: [*syn.*]. /*f*0.0145/ /*f*9/

thang:[5] [tang] /tʰaŋ/ *vt.* ကျင်းပစ်– 放出(水) *fàngchū (shuǐ)* drain, pour out (water). **:** Thang: rawm: khaing: daux dung uik, sang cox phak ex dung. ရေ၀ွင်းထဲကရေတွေအားလုံးကျင်းပစ်လိုက်၊ ရေတွင်းပြန်ဆေးကြောမလို့။ 把水池中的水全部放出来，我们要清洗水池。 *Drain the water completely from the pond, we plan to clean the pond out.* /*f*0.0145/ /*f*9/

thang:[6] [tang] /tʰaŋ/ *vt.* <TIEX> ခုတ်ထစ်– ခွဲခြမ်း– 芟, 劈 *shān, pì* cut, chop. **:** Vaig khloe: moe: thang:. ခုတ်တဲ့ခါး၊ ခွဲခြမ်းတဲ့ပုဆိန်။ 刀芟斧劈。(指刀耕火种砍地时，或以刀芟，或以斧砍。) *The machete slashes, the axe cuts. (Refers to slash-and-burn agriculture.)* ☞ khloe: [*syn.*]. [Siam].

thang: kheux [tang kex] /tʰaŋ kʰɤʔ/ *n.* <CAG,VH?> တင့်ကား 坦克 *tǎnkè* tank (armored military vehicle). [Hox < Eng. tank].

thang: peux [tang bex] /tʰaŋ pɤʔ/ *vs.* <VH> ပွင့်လင်း– ၊ ဟောဟောဒိုင်းဒိုင်းရှိ– 坦白 *tǎnbái* frank, forthright. [Hox].

thang: thai: [tang tai] /tʰaŋ tʰai/ *vs.* ကြင်နာ–၊ သနားတတ်–၊ ရက်ရော– 热情, 慷慨 *rèqíng, kāngkǎi* kind, generous.

thang: vu: [tang vu] /tʰaŋ vu/ *vt.* <VH> အကျင့်ပျက်–၊ ခြစား– 贪污 *tānwū* embezzle, practise graft, be corrupt. [Hox].

tham:[1] [tam] /tʰam/ *vt.* အုတ်စီ–၊ အုတ်နဲ့ဆောက်–၊ ဘိလပ်မြေကိုင်– 砌, 堆积 *qì, duījī* lay bricks or stones with mortar, build with bricks, cement. **:** tham: jaong nyiex beung:. အုတ်အိမ်အတွက် ဖောင်ဒေးရှင်းချ။ 砌瓦房的墙脚。 *lay a foundation for a brick house.* /*f*0.0103/ /*f*10/

tham:[2] [tam] /tʰam/ *n.* ပန်းကန်ပြား 碟子, 盘子，盆 *diézi, pánzi, pén* plate, dish. /*f*0.0103/ /*f*10/

tham:[3] [tam] /tʰam/ *n.* <VAD> ကျမ်းစာ၊ ကျမ်းပိုဒ် 经书 *jīngshū* scripture, sutra. **:** Bwan: pa: cao:, ngao pa: tham:. ဘုန်းကြီးရဲ့ကောင်းကြီး၊ကျမ်းစာ၏မစခြင်း။ 佛之所赐，经之所佑。或：佛福经恩。 *The Buddha's blessing, the sutras' succour.*

thao loing [tao louing] /tʰau lɔŋ/ ☞ thao luing .

thao luing [tao luing (tao lūing)] /tʰau lɯŋ, tʰau lɯ̄ŋ / **1** *vt.* <VH> ဆွေးနွေး–၊ နှီးနှော–၊ တိုင်ပင်– 讨论 *tǎolùn* discuss. **2** *n.* <VH> ဆွေးနွေးပွဲ၊ နှီးနှောပွဲ 讨论 *tǎolùn* discussion. ☞ thao loing [*var.*]. ☞ simawd [*syn.*]. [Hox].

thai tu [tai du (tai dū)] /tʰai tu, tʰai tṵ/ *n.* သဘောထား၊ စိတ်နေသဘောထား၊ စိတ်ဓာတ်၊ စိတ်ထား 态度 *tàidu* attitude. [Hox].

thaik thiem: (thaik thiiem:, thaix thiem:, thaix thiiem:) [taig tiam (taix tiam)] /tʰac tʰiəm, tʰaiʔ tʰiəm/ *adv-post.* တစ်ခုချင်းဆီ 挨次, 挨个儿, 仔细地, 认真地 *āicì, āigèr, zǐxìde, rènzhēnde* one by one, one at a time, step-by-step, in sequence, in detail, carefully, meticulously. **:** bre tix sawg thaik thiem:. တစ်ခုချင်းဆီသေချာလိုက်ရှာ။ 仔细地挨次找。 *search carefully one by one.* | Yuh kaing tix, brex tix yuh thaix thiiem:, paw kieh pui ne kaing yuh tix. အလုပ်လုပ်ရင်တစ်ခုချင်းစီသေချာလုပ်၊ သူများကိုမကဲ့ရဲ့ခိုင်းနဲ့။ 做什么事都要认真仔细, 挨个儿做，别让人家挑出毛病。 *When you are working, do it carefully step-by-step, so that no one finds fault with your work.*

thaix [taix] /tʰaiʔ/ **1** *n.* <NYIEX> ဆင့်၊ ထပ် 台, 甲板 *tái, jiǎbǎn* level, storey, deck (of ship) (?). **:** yuh reu an koe: loe: thaix, pa mawh thaix plak greem:, thaix sigreung mai: thaix plak piang heue:. [Lai Yam Jah 6:14] အောက်ဆင့်၊ အလယ်ဆင့်၊ အပေါ်ဆုံ့ပါ့ဂူ၍၊ သုံးဆင့်ကိုလည်း ရှိစေရမည်။ 分一间一间的造。 *make it with lower, middle, and upper levels. [Gen. 6:14]* **2** *cl.* ထပ် 层 (?) *céng* level, deck (of ship) (?). **:** nyiiex ra: thaix. နှစ်ထပ်အိမ် (နှစ်ထပ်တိုက်) 三层楼。(?) *a three-*

storey house. (?) ☞ cad ②, ran [*syn.*]. [Hox tái 台 (prim) ?].

Thaix Peux Pax Hao: [Taix Bex Bax Hao] /tʰaiʔ pɤʔ paʔ hau/ *np.* <KAUNG:> ထိုင်ပေနံပါတ် (၈) 台北八号（水稻品种）*Táiběi bāhào (shuǐdào pǐnzhǒng)* Taibei No. 8 (strain of paddy rice).

Thaixvan (Thaixvang, Thaixvuang) [Taix Van (Taix Vang, Taix Vuang)] /tʰaiʔ van, tʰaiʔ vaŋ, tʰaiʔ vuaŋ/ *np.* တိုင်ဝမ် 台湾 *Táiwān* Taiwan.

thai:[1] [tai] /tʰai/ **1** *n.* <KAUNG:> ထယ် 犁 *lí* plough, plow (US). **:** thai: tix lhang:. ထယ်တစ်ခု 一张犁。 *one plough* **2** *vt.* <KAUNG:> ထွန်– 犁 *lí* plough, plow (US), harrow, till. **:** hu: thai: kaung:. လယ်သွားထွန်သည်။ 去犁田。 *go plough the fields.* [Siam thay[1] (thǎi^{35}) 'plough']. /*f*0.0289/ /*f*6/

thai:[2] [tai] /tʰai/ *vt.* လဲ– (အင်္ကျီ) 换, 更换 *huàn, gēnghuàn* change (clothes, etc.). **:** thai: sibex. အင်္ကျီလဲတယ်။ 换衣服。 *change clothes.* ☞ thai: loh [*syn.*]. /*f*0.0289/ /*f*6/

thai:[3] [tai] /tʰai/ *vi.* မျှော်လင့်– hope for, wish for. **:** Aux bre tix thai: ka daux rhawm ka ceu an. ကျွန်တော်ရင်ထဲမှာအဲဒါကိုကြိတ်ပြီးမျှော်လင့်နေတယ်။ *I fervently wish in my heart for that thing. (?)* /*f*0.0289/ /*f*6/

thai: cox [tai joux] /thai tɕoʔ/ *n.* ပြုပြင်ရေး၊ ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေး 改革 *gǎigé* reform (political). ☞ kai: keux [*syn.*].

thai: riex [tai rīex] /tʰai rɛ̰ʔ/ *n.* <KAUNG:> ထည်မာ 粗犁 *cūlí* plough for rough ploughing. [Siam thay[1] 'plough' + ríex 'rough'].

thai: rhawm: [tai hrom] /tʰai rʰɔm/ *vo.* စိတ်ဓာတ်ပြင်– 换思想 *huàn sīxiǎng* change one's attitude. **:** Nawh hoik thai: rhawm: khraox, cox dee lud tix. သူစိတ်ဓာတ်ကိုပြင်ပြီး အမှားတွေကိုပြင်လိမ့်မယ်။ 他换了新思想, 改正了自己的错误。 *He changed to a new attitude and will correct his mistakes.*

thai: loh [tai louh] /tʰai loh/ *vt.* ပြောင်းလဲ–၊ ပြုပြင်– 更换 *gēnghuàn* change, transform. **:** thai: loh rhawm: keud. ခေါင်းပုံခေါ်ပုံပြောင်း၊ အတွေးအခေါ်လွတ်လပ်လာ 解放思想。 *transform one's thinking, liberate one's thought.* | thai: kloh loh jhawm:. စိတ်နှလုံးပြုပြင်ပြောင်းလဲတယ်။ 检讨。 *engage in self-criticism, review one's work.* ☞ thai:[2] [*syn.*].

thai: lox cox jhawm: [tai loux joux nqom] /tʰai loʔ tɕoʔ dʑʰɔm/ *phr.* <KAB> ခေါင်းပုံစံပြောင်းခြင်း / ကိုယ်စိတ်နှတ်နှလုံးပြောင်းလဲပြုပြင် ("ဝ"စကားပုံ) 更言语, 改脾气（犹汉语说改邪归正或革心洗面）*gēng yányǔ, gǎi píqi, (yóu Hànyǔ shuō gǎixiéguīzhèng huò géxīnxǐmiàn)* change one's lifestyle, turn around one's life, turn over a new leaf (lit. 'change language, reform temperament', variant: 'thai loux coux rhom.').

thai: lox cox rhawm: [tai loux joux hrom] /thai loʔ tɕoʔ rhɔm/ *n.* (အကျင့်စာရိတ္တ) ပြန်လည်ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်း 改造 *gǎizào* reform, correction (of personal deviance from social norms). ☞ kai: chao: [*syn.*].

thaing: [taing] /tʰaɲ/ **1** *vi.* ခုန်– 跳, 跳跃 *tiào, tiàoyuè* jump, leap. **2** *vt.* လွှင့်ပစ်– 扔 *rēng* throw. ☞ taing[3] [ceu 1], taing[2] [ceu 2] [*var.*]. ☞ cang cawd, cang: cheut, cang: chiet, khawng: khawh, jao:, grhaoh, grheuh[1], phuih, chang: cheut, cheung: cheut, sidod, thiao: [*syn.*].

thok [toug] /tʰok/ *n.* စိုစွတ်သောဒေသ 湿洼地, 沼泽 *shīwādì, zhǎozé*. ☞ daux thok [*syn.*].

thox [toux] /tʰoʔ/ **1** *vt.* ဆို့–၊ ပိတ်–၊ တစ်– 堵, 塞, 封锁 *dǔ, sāi, fēngsuǒ* block, stop up, seal, close off (as to seal up a cave). **:** thox meeih rawm: kaung:. လယ်ကန်သင်းရေကိုပိတ်ဆို့တယ်။ 堵田里的水口。 *block off an opening for water in a paddy field.* | thox lox krai plak piang. အထက်ကပြောစကားကိုပိတ်ပစ်တယ်။ 封锁上级的指示。 *seal the directive from the superiors. (?)* **2** *v.* တားဆီး–၊ ပိတ်ပင်– 挡（?）*dǎng* prevent, stop. **:** Hoik riex nawh tix sang hu: mai: ex, ang: ex tie lai: pon thox, grham: nawh hu: heue:. သူကျွန်မတို့နဲ့အရမ်းသွားချင်နေတာ၊ ကျွန်မတို့လည်းတားဆီးလို့မရတော့ဘူး၊ သူ့ကိုသွားခိုင်းလိုက်တော့။ 他硬要跟我们一起去，我们挡都挡不住，就让他去吧。 *He insists on going with us and we can't do anything to stop him, so let him come.* ☞ dhox [*mor.*]. /*f*0.0238/ /*f*7/

thox phiao: [toux piao] /tʰoʔ pʰiau/ *vo.* <VH> မဲပေး– 投票 *tóupiào* vote, cast a ballot. [Hox].

thox bhaung: [toux npaeng] /tʰoʔ bʰauɯŋ/ *n.* ခြံစည်းရိုး၊ အကာ၊ လေကာ windbreak.

thox tie [toux dīe] /tʰoʔ tɛ̰/ *v.* ညှပ်ပူးညှပ်ပိတ်မိ–၊ ချောင်ပိတ်– 封锁 *fēngsuǒ* blockade. ☞ thox ① [*syn.*].

thox ci: (thox ci) [toux ji (toux jī)] /tʰoʔ tɕi, tʰoʔ tɕi̤/ *vi.* <VH> ချက်ကောင်းမိ–၊ အခွင့်အရေးအရအမိယူ– 投机 *tóujī* seize an opportunity (usu. for private gain), engage in speculation, profiteer. [Hox].

thox ci: tao: pa: [toux ji dao ba] /tʰoʔ tɕi tau pa/ *phr.?* ထင်ကြေးပေး? 投机倒把 *tóujīdǎobǎ* Engages in speculation?. [Hox].

tho: [tou] /tʰo/ *n.* <KAUNG:> ပဲကျပ်ပျဉ် 黄豆 *huángdòu* soya bean (UK), soybean (US). ☞ pie:, ceem [*syn.*]. [Hox dòu 豆].

thong: [toung] /tʰoŋ/ *vt.* ပို့ဆောင်– ခေါ်ဆောင်– သွေးဆောင်– 领, 带领 *lǐng, dàilǐng* lead, guide, bring, take (sb. somewhere). **:** thong: maix tix doh keud doh sawn: ka phimap tix. [Romax 2:4] ဘုရားသခင် .ကျေးဇူးတော်သည် သင့်ကို နောင်တလမ်းသို့ သွေးဆောင်သည်ကို မသိမမှတ်ဘဲ၊ 领你悔改。 *lead you to repent your sins. [Rom. 2:4]* | thong: kix hu: ka daux haktiex meung Khanan. [Yawsux 24:3] ခါနာန်ပြည်အရပ်ရပ်သို့ ပို့ဆောင်၍ 领他们走遍迦南全地。 *brought them into the entire land of Canaan. [Jos. 24:3]* ☞ thung: [*var.*]. ☞ ling: tao: ①, daih ①, duk, duk thung:, nyaw ②, viex[1] ② [*syn.*]. /*f*0.0279/ /*f*5/

thong: kaw: [toung go] /tʰoŋ kɔ/ *vt.* <VH> တဆင့်၊ အားဖြင့် 通过 *tōngguò* pass, pass through, get past. [Hox].

thong: pao: [toung bao] /tʰoŋ pau/ *vt.* ကြေညာချက်၊ အမိန့်ပြန်တမ်း 通报 *tōngbào* communique.

thong: tsi:[1] [toung zi] /tʰoŋ tsi/ *vt.* <VH> ကြီးကဲ–၊ အုပ်ချုပ်–၊ ကွပ်ကဲ– 统治 *tǒngzhì* govern, rule. [Hox].

thong: tsi:[2] [toung zi] /tʰoŋ tsi/ *n.* <VH> ရဲဘော်၊ ရဲဘက် 同志 *tóngzhì* comrade. ☞ paoxgrawm [*syn.*]. [Hox].

thong: ci: [toung ji] /tʰoŋ tɕi/ *n, vt.* စာရင်းအင်းပညာ 统计 *tǒngjì* statistics.

thong: sing: ying: [toung sing ying] /tʰoŋ siŋ ʑiŋ/ *n.* <VH> ကြေညာသူ 通讯员 *tōngxùnyuán* reporter, media correspondent. [Hox].

thon: [toun] /tʰon/ *vs, adv-pre.* ပြီး–၊ ကုန်– 足, 齐 *zú, qí* complete. **:** ang: thon: tix khix. တစ်လနဲ့မပြီးဘူး။ 不足一个月。 | Pui khai: hui: hoik thon: hoek. စည်းဝေးတဲ့လူတွေလာကုန်ပြီ။ 开会的人到齐了。

thom: [toum] /tʰom/ **1** *n.* နက်သောဗွက်အိုင် (?) 深泥塘, 深泥坑 *shēn nítáng, shēn níkēng*. **2** *vi.* နစ်၊ နစ်မြှုပ် 陷下去 *xiàn xiàqu*. **:** Riien maix rhawm: rhi: tix, nu thom: maix kie. ခင်ဗျားသတိထားခဏနေနစ်သွားလိမ့်မယ်။ 你小心点儿, 恐怕会陷下去。 **3** *vs.* နက် 深 *shēn* deep. **:** Daux glaox daing: thom:. ဗွက်ထဲတစ်အားနက်တယ်။ 稀泥坑很深。

thom: ngu [toum ngū] /tʰom ŋu̯/ *n.* <LI> မီးစုန်း (?) 送火神（旧时消除火灾的一种宗教活动）*sòng huǒ shén (jiù shí xiāochú huǒzāi de yīzhǒng zōngjiào huódòng)*.

thut[1] [tud] /tʰut/ **1** *vt.* ကူး–၊ ကူးချ–၊ ပြန်ကူး–၊ ပြန်ရေး– 誊写, 抄写 *téngxiě, chāoxiě* copy (writing), transcribe. **2** *vt.* ဓာတ်ပုံရိုက်–၊ မိတ္တူဆွဲ–၊ မိတ္တူကူး– 拍摄 *pāishè* take a photograph, take a picture, photocopy, xerox. **:** **cag thut rieng** 照相机，摄象机 *camera* **3** *vt.* 编 *biān* edit. **:** cao: khrawm cao: thut. 收集编撰。 (?) *collector and editor.* **4** *vt.* ဘာသာပြန်– 翻译 *fānyì* translate. /*f*10/

thut[2] [tud] /tʰut/ *vt.* ခုနှိမ်–၊ ဖြတ်–၊ နုတ်–၊ လျှော့– 扣, 扣除 *kòu, kòuchú* deduct. **:** thut mau riang. လုပ်ခနုတ်– 扣工资 *deduct wages.* /*f*10/

thux [tux] /tʰuʔ/ **1** *vt.* ဆို့–၊ သွပ်–၊ အစာသွပ်–၊ ထုပ်–၊ ထုပ်ပိုး– 装, 馕 *zhuāng, nǎng* stuff (food in mouth), pack. **:** thux sub. ေ[illegible]ပ်ထုပ် 装姻。 *pack tobacco.* | thux eep. ထမင်းအစာသွပ် 馕饭。 *stuff cooked rice.* **2** *vt.* အတင်း–၊ အမ္မ၊ မရမက၊ ငြင်းဆို– 强迫, 勉强 *qiǎngpò, miǎnqiǎng* force, compel (sb. to do sth.), insist on (doing sth.). **:** thux nawh hu:. သူ့ကိုအတင်းသွားခိုင်း 强迫他去。 *force him to go.* | Nawh thux tix tawx mau kah kawn: nyawm, khawm: ang: mau kix nie. ကလေးတွေမှာ ပိုက်ဆံမရှိတာတောင် သူ့ပိုက်ဆံပေးဖို့ ငြင်းဆိုတယ်။ 他硬是给小孩钱，虽然他家钱不多。 *He insisted on giving money to the child, despite their not having much money.* ☞ riex[3], thux khin: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*9/

thux krai [tux grāi] /tʰuʔ krại/ *v.* အတင်းအဓမ္မပြော– 逼供 *bīgòng* extort a confession, force a confession by torture, etc..

thux khin: [tux kin] /tʰuʔ kʰin/ *vt.* တွန်းအားပေး–၊ အတင်း 逼迫 *bīpò* force, compel, coerce. ☞ thux ②, riex[3] [*syn.*].

thux ti: [tux di] /tʰuʔ ti/ *n.* <VH?> ေ[illegible]ကျင်းသား၊ စာသင်သား၊ တပည့်၊ နောက်လိုက်၊ သာဝက 徒弟 *túdì* pupil, disciple. ☞ pui gau tix [*syn.*]. [Hox].

thux thix [tux tix] /tʰuʔ tʰiʔ/ *vs, vi.* တိုးဝှေ့–၊ ဆုံ, ဖွဲ့ 挤, 拥挤 *jǐ, yōngjǐ*. **:** Kawn: nyawm an: thux thix tix co ngu. အဲဒီကလေးတိုးဝှေ့ပြီးမီးလုံ့တယ်။ 那孩子挤进去烤火。 | Liag pui man: uik thux thix ngie paoxtix. လူတွေပိတ်စဝယ်တာတိုးဝှေ့နေတာပဲ။ 买布的人真拥挤。

thux cang: [tux jang] /tʰuʔ tɕaŋ/ *n.* <VH> ပုံ၊ မြေပုံ၊ ကား 图章 *túzhāng* chart. [Hox].

thux cix [tux jix] /tʰuʔ tɕiʔ/ *vt.* <VH> တိုက်ခိုက်– 突击 *tūjī* assault, attack. [Hox].

thux cix tui: [tux jix dui] /tʰuʔ tɕiʔ tui/ *n.* <VH> တင့်ကားတပ် 突击队 *tūjīduì* shock troops, assault force. ☞ yiux cix tui: . [Hox].

thux hua: [tux hua] /tʰuʔ hua/ *n.* <VH> ရုပ်ပုံ၊ ပုံ၊ ကား၊ ဂရုပ်၊ ပန်းခတ 图画 *túhuà* picture, graphic. ☞ rieng ① [*syn.*]. [Hox].

thu: [tu] /tʰu/ *n.* တူ 筷子 *kuàizi* chopsticks.

thu: thah [tu tah] /tʰu tʰah/ ဖရိုဖရဲ၊ ကပိုကရို၊ မသပ်မရပ် 落拓（行为散漫, 不大注意仪容）*là tà (xíngwéi sǎn màn, búdà zhùyì yí róng)* unkempt?. **:** Thu: thah nawh tix, ang: peung: khre: tix ceeix kawx. သူဖရိုဖရဲနဲ့။ နည်းနည်းလေးတောင် မပြင်ဆင်ထားဘူး။ 他落拓, 不太爱收拾。

thu: thiang: [tu tiang] /tʰu tʰiaŋ/ *vt.* ငြင်း–၊ အငြင်းပွား–၊ ငြင်းခုံ–၊ ရန်ဖြစ်– 争辩, 争吵 *zhēngbiàn, zhēngchǎo* argue, quarrel, dispute. ☞ thung: thiang: [*syn.*].

thu: si sing: [tu si sing] /tʰu s.siŋ/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> နီလာပန်း၊ ဝိုင်အိုလာ 黄花堇菜, 灰叶堇菜（草本, 可入药）*huánghuā jǐncài, huīyè jǐncài (cǎoběn, kě rù yào)* Delavay violet (*Viola delavayi*, herb, root used medicinally). **2** *n.* <KHAOX,SAUX> ( ) ( )ကြင်းပင် 土细辛（草本, 可入药）*tǔxìxīn (cǎoběn, kě rù yào)* caudate wild ginger (*Asarum caudigerum*, plant used medicinally. [Hox].

thung:[1] [tung] /tʰuŋ/ *vt.* ဦးဆောင် 带领, 带头 *dàilǐng, dàitóu* lead, guide. **:** Nawh thung: pui hu: yuh, pui yaog hawt nawh. သူလူများကိုဦးဆောင်သွားတယ်၊ လူများသူ့နောက်ထလိုက်သွားတယ်။ 他带头去干, 大家就跟着他干。 *He led everyone in doing it and they began to follow him.* ☞ thong: [*var.*]. ☞ ling: tao: ①, daih ①, duk, duk thung:, nyaw ②, viex[1] ② [*syn.*]. /*f*0.0398/ /*f*7/

thung:[2] [tung] /tʰuŋ/ *vt.* 提倡 *tíchàng* advocate, promote, recommend.

thung: gau [tung mgāe] /tʰuŋ gạɯ/ *vt.* ဦးဆောင်သင်ကြား– 培养, 辅导 *péiyǎng, fǔdǎo* nurture, tutor.

thung: thang: [tung tang] /tʰuŋ tʰaŋ/ **1** *vt.* မငြိမ်မသက်ဖြစ်အောင်လုပ်– 搞乱 *gǎoluàn* mess up, disrupt, disturb. **:** Mawh mawx pa thung: thang: kraung inkix? ဘယ်သူဒီပစ္စည်းတွေရှုပ်ပွအောင်လုပ်သလဲ? 谁把这些东西捣乱了? *Who was it who messed up these things?* **2** *vt.* 粉碎, 捣毁 *fěnsuì, dǎohuǐ* pulverise (UK) pulverize (US), smash, crush. **:** Thung: thang: lon: tiex ting khankix daux ma: phawng:, uik sang sau: ex to: ma: phao:. 把地里的那些大土块捣碎，我们很快就要撒种了。 *Break up the large clods of earth in the field, we are about to sow the crops now.*

thung: thiang: [tung tiang] /tʰuŋ tʰiaŋ/ *vi.* ငြင်း–၊ အငြင်းပွား–၊ ငြင်းခုံ–၊ ရန်ဖြစ်– 争论, 争辩, 争吵 *zhēnglùn, zhēngbiàn, zhēngchǎo* argue, quarrel, dispute. **:** thung: thiang: pao tix. အချင်းချင်းငြင်းခုံနေကြတယ်။ 互相争辩。 *quarrel with each other.* ☞ thu: thiang: [*syn.*].

thum: [tum] /tʰum/ *vt.* ခုတ်– ( ) ( ) (သစ်) 截断（多指截断较大的木材）*jié duàn (duō zhǐ jié duàn jiàodà de mùcái)* cut (usu. large timber). **:** thum: khaox in: mawh ra: baux. 把这根料截成两截。

thawk [tog] /tʰɔk/ **1** *vt.* ရှင်းထုတ်–၊ ခါ–၊ မှောက်ချ– 腾（使空）*téng (shǐ kòng)* clear out, empty out. **:** thawk chee:. အိတ်ကိုရှင်းထုတ် 腾口袋。 *empty out a sack.* **2** *vt.* မိတ္တူကူး–၊ မိတ္တူဆွဲ–၊ ကူး–၊ ပြန်ကူး– 誊写 *téngxiě* copy, transcribe. **:** Maix thawk lai in: ha:. ခင်ဗျားဒီစာကို မိတ္တူကူးလိုက်ပါ။ 你把这个材料誊写一下。 *Copy down this list. (?)* /*f*9/

thawt [tod] /tʰɔt/ **1** *vt.* ရွှေ့– 挪动 *nuódòng*. **:** Thawt kraung inkix hu: lax an:. ဒီပစ္စည်းတွေဟိုဘက်ကို ရွှေ့လိုက်ပါ။ 把这些东西挪动到那边去。 **2** *vt.* ထား–၊ နေရာချ– 安放, 摆 *ānfàng, bǎi* put, place. **:** Kix thawt kraung khrai: mhawm: ngie ka daux nyiex. သူတို့ပစ္စည်းတွေကို အိမ်ထဲမှာ ကောင်းကောင်းနေရာချထားတယ်။ 他们家里的东西安放得很好。

thawx eu: saw: [tox e so] /tʰɔʔ ʔɤ sɔ/ *n.* သူငယ်တန်း၊ မူကြို၊ နေ့ကလေးထိန်း 托儿所 *tuōersuǒ* nursery, kindergarten, daycare centre, childcare centre. [Hox].

thaw:[1] [to] /tʰɔ/ **1** *vs.* တိမ်– 浅 *qiǎn* shallow. **:** thaw: rawm:. ( ) ( )ရေတယ်။ 水浅。 *the water is shallow.* **2** *vs.* အပေါ်ယံ၊ တိမ်– 肤浅 *fūqiǎn* superficial, shallow. **:** Keud yix veung: thix daing: thaw:. ပြဿနာကို အပေါ်ယံပဲစဉ်းစားနေတယ်။ 我们考虑问题太肤浅了。 *We are thinking about the problem superficially.* ☞ raux[1] [*ant.*]. /*f*9/

thaw:[2] [to] /tʰɔ/ *v.* ငြင်းခုံ–၊ စကားစစ်ထိုး–၊ စကားနိုင်လု– 回辩, 争辩以弄清是非 *huíbiàn, zhēngbiàn yǐ nòngqīng shìfēi* debate, argue the facts. ☞ thaw: lox [*syn.*]. /*f*9/

thawpat [to bad] /tʰɔ pat/ *n.* <VM?> ( ) ( ) ( ) ( )黄油, 奶油 *huángyóu, nǎiyóu* butter. ☞ lon: bee [*syn.*]. [Man 'htaw bat' ( ) ( ) ( )] / *f*10/

thaw: yhawh yhawh [to hyoh hyoh] /tʰɔ ʑʰɔh ʑʰɔh/ *vs.* တိမ်တိမ် 浅浅儿的 *qiǎnqianr de* shallowly, superficially (?).

thaw: rhawm: [to hrom] /tʰɔ rʰɔm/ *vs.* အမြင်ကျဉ်း–၊ သီးငြီးမခံ– (စိတ်ထဲ၊ဘလုံးဝလက်မခံဘူး) 心胸狭隘 *xīnxiōng xiá'ài* narrow-minded, intolerant (lit. 'shallow-minded').

thaw: la ci: [to lā ji] /tʰɔ la tɕi/ *n.* <KAUNG:,VH> ထွန်စက်၊ လယ်ထွန်စက် 拖拉机 *tuōlājī* tractor. ☞ cag thai: ma: [*syn.*]. [Hox].

thaw: lox [to loux] /tʰɔ lo?/ *vo.* ငြင်းခုံ–၊ စကားစစ်ထိုး–၊ စကားနိုင်လု– 回辩, 争辩以弄清是非 *huíbiàn, zhēngbiàn yǐ nòngqīng shìfēi* debate, argue the facts. ☞ thaw:[2] [*syn.*].

thawng:[1] [tong] /tʰɔŋ/ **1** *n.* တယ်လီစကုပ်၊ မှန်ပြောင်း 望远镜 *wàngyuǎnjìng* telescope, binoculars (?). **2** *vt.* ကြည့်–၊ ငေး– 瞭望 *liǎowàng* gaze at, look at. **:** Cub kix thawng: gawng lua ka thawng:. သူတို့အုပ်စု တယ်လီစကုပ်ကနေ တောင်တွေကို ကြည့်တယ်။ 他们那拨儿人用望远镜瞭望群山。 *The group of them looked at the mountains through a telescope.* **3** *vt.* (ဓာတ်ပုံ) ရိုက်–၊ လင်း–၊ ပြ– 照 *zhào* shine, expose, take (a photograph). **:** thawng: rieng. ဓာတ်ပုံရိုက်တယ်။ 照相。 *photograph, take a photograph, shoot a picture* ☞ plie, kia:, kok buan:, gaig, bliex, buan: (bwan:, bwan), jak, jhak, jhong:[2] ①, chak, simi ①, simi blaong, yaox [ceu 2] [*syn.*]. /*f*6/

thawng:[2] [tong] /tʰɔŋ/ *v.* စပါးကိတ်မုန့်ကစားနည်းကစား– 鼓掌 (一种娃娃戏) *gǔzhǎng (yīzhǒng wáwa xì)* play paddy-cake (child's game) (?). ☞ yuh thawng: [*syn.*]. /*f*6/

thawng:[3] [tong] /tʰɔŋ/ *n.* ေ□ □□□အကျဉ်းထောင်၊ အချုပ် 监狱，牢狱 *jiànyù, láoyù* prison, jail, gaol (UK). **:** Cao: giex kaing: sau: maix daux thawng: heue. [Mathiex 5:25] တရားသူကြီးသည် လုလင်ခေါင်းခ်ိုအပ်၍ ထောင်ထဲ၌ လှောင်ထားမည်။ 衙役就把你关在监里了。 *The officer will cast you into prison. [Mat 5:25]* /*f*6/

thawng: rieng [tong rīang] /tʰɔŋ rɪ̣aŋ/ *vo.* ဓါတ်ပုံရိုက်– 照相, 摄影 *zhàoxiàng, shèyǐng* photograph, take a picture. ☞ cao: shiang: [*syn.*].

thawng: fux [tong fux] /tʰɔŋ fu?/ *n.* ခရားအိုး–၊ ရေနွေးအိုး 铜壶 *tónghú* copper pitcher (?). ☞ tawng: phu [*var.*]. [Hox].

Thoi: [Toi] /tʰɔi/ *np.* <DIX> ဘိုးတော်တွိုင်း (“ဝ”လူမျိုးရာဇဝင်တွင်နာမည်ကြီးဟာသလူရွင်တော်ကြီး) 太 (佤族故事《太的故事 Nbēen Toi 》中的主要人物。) *Tài* Thoi (Trickster figure of Wa oral literature, esp. 'The Tale of Thoi', «Béen Thoi»). **: Tax Thoi** အဖိုးကြီးတွိုင်း *Old Man Thoi* [Siam thɔi$_5$ 'one who is vulgar or base']. [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

thix [tix] /tʰi?/ *vt.* <VH> ေ□ □□□ဆို၊ အကြံပေး 提 *tí* raise, offer, suggest (opinion, suggestion). **:** Aux thix yi: cing: ka maix awx. ကျွန်တော်ခင်ဗျားကို အကြံတောင်းဆိုထားတယ်နော်။ 我给你提个意见吧。 *I would like to offer an opinion to you.* [Hox]. /*f*0.0842/

thix kao: [tix gao] /tʰi? kau/ *vt.* <VH> မြင့်တက်–၊ အဆင့်မြင့်–၊ □ွက်လက်– 提高 *tígāo* raise, heighten, increase. **:** Kaoh khaing: siox six nawh, li: luing: hoik thix kao: miex nyao. သူပညာသင်ပြန်လာတာ၊စာတွေ (သီအိုရီ) အဆင့်တွေတော်တော်မြင့်တက်လာတယ်။ 他通过学习, 理论上已经提高了不少。 *By means of studying, he has raised his (grasp of) theory a lot.* | **thix kao: cing: thi:** နိုးကြားသွက်လက်လာတယ်။ 提高警惕 *heighten alert, increase vigilence* [Hox].

thi: [ti] /tʰi/ *n.* နီးကုန်း (ကူရှင်) 鞍鞯 (鞍子下面垫的) *ānchàn (ānzi xiàmian diàn de)* saddle cushion, saddle blanket. **:** thi: brung. မြင်းနီးကုန်း (မြင်းကူရှင်) 马鞍鞯。 *saddle blanket for a horse.* /*f*0.0294/ /*f*8/

Thing: Ang: Meung: [Ting Ang Meng] /tʰɪŋ ʔaŋ mɤŋ / *np.* ေ□ □□□ကောင်တံခါးဝ (ပီကင်းမြို့အလယ်တွင် ရှိသော) 天安门 *Tiān'ānmén* Tiananmen, The Gate of Heavenly Peace (in center of Beijing, China). ☞ Thiien: An: Meun [*var.*].

thin: [tin] /tʰin/ *n.* ကုတင် 床 *chuáng* bed. ☞ then: [*var.*]. ☞ ku:[1], khreng: it, see ku: it [*syn.*]. [not Siam?].

thin: ngag [tin ngāg] /tʰin ŋa̰k/ *n.* ဆိုဖာ 沙发 *shāfā* easy chair, upholstered chair, armchair. ☞ thin: ngag [*var.*]. ☞ dang gāg, ndang gāg saex, ndang ngēng, ngoud ②, ngoud ngōm, sā fax [*syn.*].

theh[1] [teih] /tʰeh/ *vt.* တိုက်– 碰 *pèng* knock, bump. **:** Aux theh lai rau. ကျွန်တော်စာအုပ်ကိုကျေ အောင်တိုက်ပစ်လိုက်တယ်။ 我把书碰掉了。 *I knocked the book down.* ☞ pam, peem[2], pu pang, pung pang, teeh[1] ② (teeih), teeing, teeh[2] (teuh), tiah[3], tuih[1] ①, sideeing, sidheet [*syn.*].

theh[2] [teih] /tʰeh/ *vt.* စကားနိုင်လု– 争辩 *zhēngbiàn* argue. **:** theh lox paoxtix. စကားနိုင်လုကြတယ်။ 互相争辩。 *argue with each other.*

theh[3] [teih] /tʰeh/ *v.* ဖြည်းဖြည်းခုတ်–၊ စဉ်း–၊ နှာ– 轻轻砍, 削 *qīngqīng kǎn, xiāo* chop lightly, strip, peel (?).

the: [tei] /tʰe/ *cl.* တီကယ်၊ ငါးဂရမ်နှင့်ညီမျှသောအလေးယူနစ် 钱 (重量单位) *qián (zhòngliàng dānwèi)* unit of weight, a 'tical', equal to about 5 grams; 10 tei = 1 rōng ('tael, ounce'). Cf. 'grain', a traditional English apothecaries' weight.. **:** Tix rawng koe: kao: the:. တအောင်စတွင် တီကယ်တဆယ်ရှိသည်။ 一两有十钱。 *There are ten ticals in one ounce.* [Mán? tiq + caq-thà ?ɔ ကျပ်သား]. [Wa Weights and Measures].

then: [tein] /tʰen/ ☞ thin: . [Siam].

then: ngag [tein ngāg] /tʰen ŋa̰k/ *n.* ကုလားထိုင်၊ ထိုင်ခုံ 靠背椅 *kàobèiyǐ* chair, easy chair. ☞ thin: ngag [*var.*]. ☞ tang kag, dang: kag saux, dangngeung, ngot ②, ngot ngawm, sa fax [*syn.*].

thiet [tied] /tʰɛt/ *vt.* ပက်– 拨弄 *bōnòng* kick, knock over. **:** thiet rawm: ka caong tix. ေ□□ျခ်န်တော့ ခြေထောက်ကိုပက်တယ်။ 用脚拨弄水。 *The water knock over me.*

thiep [tieb] /tʰɛp/ *vt.* စွဲငြိ–၊ တွယ်ကပ်– 贴, 靠, 密切 *tiē, kào, mìqiè* stick to, adhere to, stay close to, depend on. **:** Niied kaing tawk toing: mai: jhawm: caox lox ang: khaw: ankix, mawh kaing ting ka plak thiep Tang: kiex pui hun: rhawm: rhi: tix tau. 坚持反腐败斗争，是密切党同人民群众联系的重大问题。 *Persisting in the struggle against corruption is a major issue in bringing the Party closer to the masses.* ☞ thiiep ② [*var.*].

thieh[1] [tieh] /tʰɛh/ *vt.* ညှိ–၊ (ညီအောင်) စား– 铲平, 削平 *chǎn píng, xiāo píng* flatten, wear down. **:** Kawn: ton: tan: ceeix, maix cox tix thieh nawh ha:. ဟိုနားမှာနည်းနည်းဖုထစ်နေသေးတယ်။ မင်းထပ်ပြီးညီအောင်ညှိလိုက်။ 那里还凸出一点儿, 你把它再铲平一下。 *There's still some sticking up over there. Go and flatten it down again.* /*f*10/

thieh[2] [tieh] /tʰɛh/ *vt.* ပယ်– 打岔, 驳斥, 顶嘴 *dá chà, bóchì, dǐng zuǐ* denounce, refute. ☞ thieh lox [*syn.*]. /*f*10/

thieh thiang: [tieh tiang] /tʰɛh tʰiaŋ/ *vt.* ပုံကန်–၊ ကာကွယ်– 抵制 *dǐzhì*. **:** thieh thiang: kaing ang: khaw:. မကောင်းသောအလုပ်ကိုပုံကန်ပါ။ 抵制错误的做法。

thieh lox [tieh loux] /tʰɛh lo?/ *vo.* စကားပယ်ချ– 打岔, 驳斥, 顶嘴 *dǎchà, bóchì, dǐngzuǐ.* ☞ thieh 打岔, 驳斥, 顶嘴 [*syn.*].

thie: [tie] /tʰɛ/ *vt.* ထပ်ထည့်–၊ ထပ်– 添, 加 *tiān, jiā* add, increase, supplement. **:** baox thie: ceeix. နည်းနည်းထပ်ထည့်ပါ။ 再添一点儿。 *add a little more.* | Jao dhah dha: kaing jhaw: yuh kawn: Paraog, priex preem pon pui kah iak yawm, son sang: kieh pui tix sak vaig, pui vuh vang: to: tiag thie: tix kah. "ဝ"လူမျိုးတွေလုပ်ငန်းမှာနှောင့်နှေးလို့စားသောက်ဖို့နည်းနည်းလေးပဲရတယ်၊ □ □ျားဝမ်းဝဖို့အတွက် လူတွေတောထပ်ပြီးလိုက်ရသေးတယ်။ 佤族. . . 农业生产十分落后，仅靠农作物是难以维持生活的, . . . 狩猎自然也就成了佤族补充食物的一种重要手段。 (approx. trans.) *Since the farming work done by the Wa is backward, and the food they can get is meager, in order to fill their bellies, people supplement it by hunting wild game.* /*f*0.0723/ /*f*8/

thiien: [tian] /tʰiən/ *v.* 添 *tiān* add, increase. **:** Sibieh koe: cao: thiien:, sibiien koe: cao: tieh. 慷慨有人添，吝啬有人减。(慷慨的人，人缘好，吝啬的人，人缘不好。) *Generosity leads to increases, but stinginess leads to decreases.* [Hox].

thienthie: (thiem: thie:, thien: thie:, thiien: thie:) [tien tie (tiem tie)] /tʰɛn tʰɛ, tʰɛm tʰɛ/ *v.* ထပ်ဖြည့်–၊ ထပ်လောင်း– 补, 补充, 弥补, 补助 *bǔ, bǔchōng, míbǔ, bǔzhù* supplement, augment, supply. **:** Ex rawg can pui pa doh yhaok riang (riieng) ngai: deeh baox teem: coi thienthie: ka heue. ကျွန်တော်တို့နှားလည်ပြီးမျက်စိအမြင်ရှိတဲ့လူကိုထပ်ဖြည့်ပြီးကူညီစေချင်တယ်။ *We appeal to all 'clear-eared and bright-eyed' persons to help again in supplementing it.* | Ex si mie, mai: rawg mhaing:, krax keud krax sawn:, krax teem: krax joh jhaong: mai: pa thien thie: heue. ကျွန်တော်တို့အကြံအဉာဏ်၊ ကူညီထောက်ပံ့မှုကိုထပ်လောင်း၍တောင်းဆိုချင်ပါတယ်။ *We hope and ask for consideration, assistance, support, and augmentation. (?)* | Yuh ka mawx son pa lheu: pex yamin sang mawh pa thiem: thie: ka pa cud kix, yuh ka mawx son pa lheu: kix kawx, tag sang mawh pa thiem: thie: ka pa cud pex, son sang koe: ceu pa sidu koe: heue:. [2 Kawrinthux 8:14] များများရသောသူမပို။ နည်းနည်းရသောသူမလို ဟူသောကျမ်းစကားနှင့် အညီ၊ မျှခြင်းတရားကိုထောက်၍၊ ယခု၌ သင်တို့၏စည်းစိမ်သည် သူတို့၏ ဆင်းရဲကို[ထပ်ဖြည့်]မစသဖြင့်ဝင်း၊ နောင်၌သူတို့၏ စည်းစိမ်သည် သင်တို့၏ ဆင်းရဲကို မစသဖြင့်ဝင်း၊ အညီအမျှဖြစ်စေခြင် 要你们的富余、现在可以补他们的不足、使他们的富余、将来也可以补你们的不足、这就均平了。 *Your abundance at this present time supplies their lack, that their abundance also may become a supply for your lack; that there may be equality. [2Co. 8:14]* ☞ baox thie: [*syn.*].

theet [teed] /tʰɯt/ *vi.* တိုး–၊ ရွှေ့–၊ ဖယ်– 挪动，移开 *nuódòng, yíkāi* move. **:** Yuh bwanson: theet maix plak tieh ceeix. ေ□ ျးဇူးပြု၍ ဟိုဘက်နည်းနည်းတိုးပေးပါ။ 请你挪过去一点。 *Please move over there a little bit.* | Cub pui haoh pui hun: theet nyheen: nawh. [Lukax 5:1] ကိုယ်တော်အနီးသို့ တိုးဝှေ့ကြ၏။ 众人拥挤他。 *The crowd pressed in on him. [Luk. 5:1]* ☞ vud[2] . /*f*10/

theet [teed] /tʰɯt/ *n.* <NGEEI:> တံပိုး 号, 牛角号 *hào, niújiǎo hào* horn (animal horn used as a military signal or musical instrument). ☞ teet [*var.*]. /*f*10/

theex [teex] /tʰɯ?/ *vt.* တွန်း– 捅 *tǒng* shove, bump. **:** Maix theex khaox gaong hu: plak an: ceeix. ထိုင်ခုံကိုဟိုဘက်နည်းနည်းတွန်းသွားပါ။ 你把凳子捅过去一点儿。 *Shove the bench over a little.*

thee: [tee] /tʰɯ/ *vt.* စကားစစ်ထိုး–၊ စကားနှိုင်လှ– 推委 *tuīwěi* shift responsibility to others. **:** Ang: ex chix sum: sibix kah mee:, ang: ex chix thee: sigah piang paox. ကလိန်စေ့ကိုနယ်စပ်မှာစိုက်လို့မရဘူး၊ အချင်းချင်းစကားစစ်ထိုးလို့မရဘူး။ （咱们）不能把芦谷种在地界上，（咱们）不能把话推在人家身上。（一个人应该勇于承担责任。）*We can't grow Job's tears on the borders and we can't shift talk onto our colleagues. (We should assume responsibility for our actions.)* ☞ theen: ② [*var.*].

theen: [teen] /tʰɯn/ **1** *vt.* တွန်း– 推 *tuī* push. **:** Ax theen: nyhee: nyhawk inkix lih lax seh ha:. တို့နှစ်ယောက်ဒီအမှိုက်ကိုဟိုအောက်ဖက်ရောက်အောင်တွန်းရအောင်။ 咱俩把这些垃圾推到下边去吧。 *Let's us two push this rubbish down there.* **2** *vt.* စကားစစ်ထိုး 推, 推委 *tuī, tuīwěi* shift responsibility onto sb. else, pass the blame, 'pass the buck'. **:** Nawh brie hoik lud hoik tix ih, paw theen: lox ka paoxtix. သူမှားပြီးပြီဆိုတော့ပြီးတာပဲ၊ အချင်းချင်းစကားစစ်မထိုးနဲ့တော့။ 他既然错了就认错, 不要推给别人。 *Since he made a mistake he should say so and not shift the blame to someone else.* ☞ thee: [ceu 2] [*var.*]. /*f*9/

theux vu: [tex vu] /tʰɤʔ vu/ *n.* <VH> သူလျှို 特务, 暗探 *tèwu, àntàn* spy. ☞ cao: briex sawg [*syn.*]. [Hox].

theu: [te] /tʰɤ/ *adv-pre.* အရင် 先 *xiān* first. **:** Maix theu: hu:. ခင်ဗျားအရင်သွား 你先走。 *You go first.* ☞ liang[2] ②, grux[3], ngai:[3] ②, num:[3] (?), phao ka: ② (?) , ran:[1] [*syn.*].

thiak [tiag] /tʰiak/ ☞ sitiag .

thiang: [tiang] /tʰiaŋ/ **1** *vt.* ငြင်း–၊ ထုချေ–၊ ပြန်ဖြေ– 强辩, 强嘴 *qiǎngbiàn, jiàngzuǐ* refute, argue, retort, contest. **:** thiang: pa mawh lox ang: khaw:. မမှန်တဲ့ထွက်ဆိုချက်တွေကို ထုချေပါ။ 强辩错误言论。 *refute incorrect statements.* | Nawh phex brax thiang: pui yuh nin:! သူဘာကြောင့် လူတွေနဲ့တအားငြင်းတာလဲ။ 他怎么这样好跟人家强嘴！*How can he argue with people so much!* **2** *vt.* ခုခံ–၊ တော်လှန်–၊ ပုန်ကန်– 抗拒 *kàngjù* resist, defy. **3** *vt.* ငြင်းကွယ်–၊ ပိတ်ပင်–၊ [illegible]ခံ– 否定 *fǒudìng* deny. **:** Maix paw thiang: kaing yuh pui. သူများလုပ်တဲ့အလုပ်ကို မငြင်းကွယ်နဲ့။ 你不要否定人家的工作。 *Do not deny the work done by people.* ☞ thiang: lox [*syn.*]. /*f*5/

thiang: lox [tiang loux] /tʰiaŋ loʔ/ **1** *vo.* ငြင်း–၊ ထုချေ–၊ ပြန်ဖြေ–၊ ပြိုင်– 强辩, 强嘴 *qiáng biàn, qiáng zuǐ* refute, argue, retort, contest. **2** *vt.* ငြင်း–၊ ငြင်းကွယ်– 否定 *fǒudìng* deny. ☞ thiang: [*syn.*].

thiaox [tiaox] /tʰiauʔ/ *cl.* ပြောင်း၊ တောင့်၊ လိပ် 条 *tiáo* item (classifier for long thin objects). **:** sub silik tix thiaox. စီးကရက်တစ်လိပ်။ 一条纸烟。 *one cigarette.* /*f*0.0274/

thiaox cing: [tiaox jing] /tʰiauʔ tɕiŋ/ *n.* အခြေအနေ 条件 *tiáojiàn* condition. ☞ thiaox ciien: [*var.*]. [Hox].

thiaox yawx [tiaox yox] /tʰiauʔ ʑɔʔ/ *n.* သဘောတူစာချုပ်၊ စာချုပ် 条约 *tiáoyuē* treaty. [Hox].

thiao: [tiao] /tʰiau/ *v.* ခုန်–၊ က– 跳 *tiào* jump (?), dance (?). **:** Ex hoik phlu: pi: son pex, mai: pex ang grhaoh ang thiao:. [Mathiex 11:16-17] ငါတို့သည် သာယာစွာတီးမှုတ်သော်လည်း သင်တို့သည် မကကြ။ 我们向你们吹笛、你们不跳舞。 *We played the flute for you, and you didn't dance. [Mat. 11:16-17]* ☞ taing[3], cang cawd, cang: cheut, cang: chiet, khawng: khawh, jao:, grhaoh, grheuh[1], phuih, chang: cheut, cheung: cheut, sidod, thaing: [*syn.*]. [Hox]. /*f*8/

thiao: cang: [tiao jang] /tʰiau tɕaŋ/ *v.* <VH> စိန်ခေါ်– 挑战 *tiǎozhàn* challenge. [Hox].

thiiet [tiad] /tʰiət/ *vi.* စင်–၊ ပက်– 飞溅 *fēi jiàn.* **:** Maix paw yuh rawm: an: thiiet ku sidauh. ခင်ဗျားအဲဒီရေကိုနေရာတစ်ကာမစင်ခိုင်းနဲ့။ 你别把水搞得四处飞溅。

thiiep [tiab] /tʰiəp/ **1** *n.* [illegible] နား၊ အစပ်၊ အစွန် 边儿, 沿儿 *biānr, yánr* edge, side. **:** Maix lawng thiiep klawng: hu: sen:. ပြောင်းစပ်တလျှောက် လိုက်သွားပြီး ဆင်းသွားလိုက်။ 你沿着河边儿走下去。 *Descend by following along the river's edge.* **2** *vt.* ကပ်–၊ နီးနီးကပ်ကပ်နေ–၊ မှီခို–၊ မှုတည်– 贴, 靠 *tiē, kào* stick to, adhere to, stay close to, depend on. **:** Thiiep nawh tix plak kre: aux. ကျွန်တော့်နောက်မှာ ကပ်နေတယ်။ 他贴在我身后。 *He stuck close behind me.* ☞ thiep [ceu 2] [*var.*].

Thiien: An: Meun [Tian An Mēn] /tʰiən ʔan mɤ̰n/ *np.* ကောင်းကင်တံခါးဝ (ပီကင်းမြို့အလယ်တွင်ရှိသော) 天安门 *Tiān'ānmén* Tiananmen, The Gate of Heavenly Peace (in center of Beijing, China).. ☞ Thing: Ang: Meung: [*var.*].

thuih [tuih] /tʰuih/ *vi.* ကွဲ–၊ ပ့ဲ–၊ လန်– 缺, 豁 *quē, huō* have a gap or breach, as in a harelip (cleft palate, gap in upper palate). **:** Hoik thuih jheeh nawh. သူ့နှုတ်ခမ်းကွဲနေတယ်။ 他的嘴豁了。 *He has a harelip.*

thuih jheeh [tuih nqeeih] /tʰuih dʑʰɯih/ *vo.* နှုတ်ခမ်းကွဲ–၊ နှုတ်ခမ်းပ့ဲ–၊ နှုတ်ခမ်းလန်– 豁嘴, 缺嘴 *huōzuǐ,*

quēzuǐ have a harelip, have a cleft palate. ☞ veng: jheeh [*syn.*].

thui:[1] [tui] /tʰui/ *vt.* ◌◌◌ထိုး– 刨 *bào* plane. **:** thui: khaox. သစ်ရေပေါ်ထိုးတယ်။ 刨木头。 *plane wood.* /*f*9/

thui:[2] [tui] /tʰui/ *n.* <KRAUNG> အုန်းခြစ်၊ ခြစ်စက် 礤床儿（把瓜、萝卜等擦成丝儿的器具）*cǎchuángr (bǎ guā, luóbo děng cāchéng sī'r de qìjù)* grater (utensil with sharp-scaled surface for shredding vegetables). [Hox tuī 推 (prim) ?]. /*f*9/

thui:[3] [tui] /tʰui/ *vt.* တိုက်–၊ ပွတ်–၊ ဖီး– 擦，刷 *cā, shuā* polish, rub, scrub, brush. **: khaox thui: rhang:** သွားတိုက်တံ၊ သွားပွတ်တံ 牙刷 *toothbrush* [Perhaps related to Hox shuàn 涮 'rinse'. Cf. discussion by Wang Jingliu.]. /*f*9/

thui:[4] [tui] /tʰui/ *vt.* တွန်း– 推 *tuī* push. **:** Simex kix hu: thui: khix ka thui: cheu: ngaix. ◌ ◌◌ ့ကားတွေ ဒီနေ့ထင်းတွေ တွန်းလှည်းနဲ့သွားသယ်မယ်။ 今天他们男的用推车去推柴。 *The men are going today to move firewood in pushcarts.* [Hox]. /*f*9/

thui: kwang: [tui guang] /tʰui kuaŋ/ *vt.* <VH> တိုး–၊ ရာထူးတိုး–၊ ကြော်ငြာ–၊ လူကြိုက်များအောင်လုပ်–၊ ဖြန့်ချီ– 推广 *tuīguǎng* promote, popularise (UK) popularize (US), spread. **:** thui: kwang: simie nghox khraox. စပါးမျိုးအသစ်ကို လူကြိုက်များအောင်လုပ်။ 推广稻谷新品种。 *popularise a new breed of rice.* [Hox].

thui: pao: [tui bao] /tʰui pau/ *n.* <CAG> တွင်ခုံ 刨子 *bàozi* plane (woodworking instrument). ☞ moe: thui: [*syn.*].

thui: cing: [tui jing] /tʰui tɕiŋ/ *n.* ဆံပင်ညှပ်ကတ်ကြေး၊ စက်ကတ်ကြေး 推子（理发工具）*tuīzi (lǐfǎ gōngjù)* clippers (for hair). ☞ gip thui: hauk [*syn.*]. [Hox tuījiǎn 推剪].

thui: cheu: [tui qe] /tʰui tɕʰɤ/ *n.* လှည်း၊ တွန်းလှည်း 手推车 *shǒutuīchē* cart, pushcart, handcart. ☞ cheu: nyheen: ka taix [*syn.*]. [Hox].

thui: fang: [tui fang] /tʰui faŋ/ *vt.* <VH?> ဖြုတ်–၊ ဖြုတ်ချ–၊ မှောက်– 推翻 *tuīfān* overturn, overthrow. [Hox].

thuang: [tuang] /tʰuaŋ/ **1** *comb. form.* <VH> အသင်း၊ အဖွဲ့၊ အုပ်စု 团, 团体 *tuán, tuántǐ* group (Chinese combining form). **:** thuang ying (thuang: yiien:). အဖွဲ့ဝင်၊ အသင်းဝင်၊ အသင်းသား 团员。 *member (of organisation)* | thuang: cang:. အသင်းခေါင်းဆောင်၊ အဖွဲ့ခေါင်းဆောင် 团长。 *team leader, group leader.* | thuang: tsi: pu:. ရုံးခွဲ၊ အဖွဲ့ခွဲ 团支部。 *branch office of organization.* **2** *np.* <VH> အဖွဲ့ (တရုတ်ကွန်မြူနစ်လူငယ်အဖွဲ့) 团（指中国共产主义青年团）*Tuán (zhǐ zhōngguó gòngchǎnzhǔyì qīngnián tuán)* League (referring to Chinese Communist Youth League). **:** Nawh hoik laig daux Thuang:. သူတရုတ်ကွန်မြူနစ်လူငယ်အဖွဲ့ထဲ ဝင်ပြီးသား။ 他已经入团了。 *She has already joined the League.* /*f*0.0145/

thuang: thi: [tuang ti] /tʰuaŋ tʰi/ *n.* <VH> အဖွဲ့၊ အုပ်စု၊ အသင်း 团体 *tuántǐ* group, team. [Hox].

thuang: ciex [tuang jiex] /tʰuaŋ tɕiɛʔ/ **1** *vi.* <VH> စုစည်း–၊ စည်းလုံး–၊ ညီညွတ်– 团结 *tuánjié* unite, unify, get together. **2** *n.* <VH> စုစည်းမှု၊ ညီညွတ်မှု 团结 *tuánjié* unity, solidarity. ☞ robrom [*syn.*]. [Hox].

tshix [cix] /tshiʔ/ *cl.* ကိုက် (ထွာ) 尺 *chǐ* meter, yard, foot. **: man: tix tshix** ပိတ်တစ်ကိုက် (ထွာ) 一尺布。 *a yard of cloth*

tshix [cix] /tshiʔ/ *n.* စကားလုံး၊ စကားရပ် 词 *cí* word, phrase. **:** yuh gumlox ka tshix. စကားလုံးနဲ့စကားစု 用词造句。

tshix ting: [cix ding] /tshiʔ tiŋ/ *n.* <VH> အဘိဓာန် 词典 *cídiǎn* dictionary. ☞ tshi: ting: [*var.*]. ☞ lai tsi: ting:, phuk lai toe: dee bleeh, puk ngai lox [*syn.*]. [Hox].

tshix tsi: [cix zi] /tshiʔ tsi/ *n.* လိုင်ငွေ၊ လျှော့ငွေ 赤字（经济活动中支出多于收入的数字）*chìzì (jīngjì huódòng zhōng zhīchū duō yú shōurù de shùzì)* red ink, deficit.

tshix ciu: cang: [cix jiu jang] /tshiʔ tɕiu tɕaŋ/ *n.* <VH> စစ်အို၊ ရှည်ကြာသောစစ် 持久战 *chíjiǔzhàn* protracted war. [Hox].

tshix si [cix si] /tshiʔ si/ *n.* ◌◌ ◌ပြောင်းအမိန့် 秩序 *zhìxù* social order.

tshix hui: [cix hui] /tshiʔ hui/ *n.* ◌◌ဟာရ၊ စကားစု၊ ခက်ဆစ် 词汇 *cíhuì* vocabulary, lexicon.

tshi: ting: [ci ding] /tshi tiŋ/ *n.* <VH> အဘိဓာန် 词典 *cídiǎn* dictionary. ☞ tshix ting: [*var.*]. ☞ lai tsi: ting:, phuk lai toe: dee bleeh, puk ngai lox [*syn.*]. [Hox].

D

da[2] [da] /da/ *vs.* ဖြူဖပ်ဖပ်ဖြစ်–၊ ဖြူဖပ်ဖြူရော်ဖြစ်–၊ ဖြူဖျော့ဖျော့ဖြစ်– 苍白 *cāngbái* pale, pallid, wan. **:** Ngai: baoh nawh ta: ngie. သူ့မျက်နှာဖြူဖပ်ဖပ်နဲ့။ 他的脸色苍白。 *His face is rather pale.* /*f*0.0537/ /*f*10/

dak[1] [ndag] /dak/ *n.* လျှာ 舌头 *shétóu* tongue. ☞ dak doe: [*syn.*]. /*f*5/

dak[2] [ndag] /dak/ *v.* တပ်ဆုတ်–၊ ဆုတ်–၊ ပြန်–၊ နောက်ပြန်လှည့်– 返回, 撤回, 撤退 *fǎnhuí, chèhuí, chètuì* retreat, withdraw, return. /*f*5/

dak[3] [ndag] /dak/ *vi.* ကုန်းဆုံး–၊ ပျက်သုန်း–၊ ဆုံး– 尽, 完 *jìn, wán* exhaust, use up, cease. **:** Simie koi: ang: dak, simie yag ang: grai:. ပြောင်းမျိုးစေ့မပျက်သုန်းဘူး၊ ဆင်းရဲပင်ပန်းကြီးတာလည်းမပျောက်တတ်ဘူး။ 谷种不失，人种(或：烟籽)无完。 *May the millet seeds not be used up, may the human (or: tobacco) seeds not be lost.* | ang: ex lai dak tiem: uik heue. ကျွန်တော်တို့ဆုံးတဲ့အထိကုန်အောင်မရေးနိုင်တော့ဘူး။ *we cannot list them all exhaustively.* [cf. Viet. dak$_8$ 'in a single breath'].

dak mhok [ndag hmoug] /dak mʰok/ *n.* လျှာထိပ် 帽舌 *mào shé* bill of cap. ☞ dieb mhok [*syn.*].

dak doe: [ndag ndoui] /dak doi/ *n.* လျှာ 舌头 *shétóu* tongue. ☞ dak[1] [*syn.*].

dak sox [ndag soux] /dak soʔ/ *n.* <KAWNG> ပျားလျှာ 小草蜂（一种野蜂, 体小, 色微红, 蜂房象狗舌头）*xiǎo cǎo fēng (yīzhǒng yě fēng, tǐ xiǎo, sè wēi hóng, fēngfáng xiàng gǒu shétóu)* (wild bee, small reddish-colored body, hive looks like dog's tongue, hence the name, lit. 'dog's tongue').

dak siuing: [ndag si uing] /dak s.ʔuŋ/ *n.* ဥမင်၊ အာရုံခံ အင်္ဂါ (မြွေလျှာ) 蛇须 *shé xū* feeler, barbel ? on snake (not fang?) (lit. 'snake tongue').

dak rhawm: [ndag hrom] /dak rʰɔm/ *vs.* မသတီဘူး၊ ရွံ–၊ စက်ဆုပ်– 反感 *fǎngǎn* disgusted, averse, dislike, be antagonised, have an adverse reaction to sth.. **:** Daing: dak rhawm: aux ka lox pa ah nawh. သူ့ပြောတာကိုငါစိတ်ကုန်တယ်။ 我对他说的话很反感。 *I was disgusted by what he said.*

dah[1] [ndah] /dah/ **1** *vs.* ရှည် (အင်္ကျီ) 长(指衣裤长、大) *cháng (zhǐ yīkù cháng, dà)* long (clothes). **2** *vi? vs?.* နှေး–၊ လေး–၊ ထိုင်း– 疲塌, 拖沓 *pítā, tuōtà* procrastinate, delay, take a long time, be slack, negligent, dilatory, sluggish, slack, sluggish, negligent, dilatory, sloppy. ☞ dha:[3] [ceu 1], dhah [*var.*]. /*f*0.0232/ /*f*8/

dah (dauh)[2] [ndāeh] /dạɯh/ *cl.* ေ□□□□□□ □□ □□□ 处, 地方 *chù, dìfang* place. **:** dee koe: sipeem tix dauh. [Yohan 18:1] ထိုအရပ်၌ရှိသောဥယျာဉ်သို့။ 在那里有一个园子。(一个有个园子的地方。) *There was a garden there. [Joh. 18:1]* | Aux mawh bhaong (bhaung:) vut viet (vug vied) pieang (piang) hak tiex ku dah (dauh). [Ai Yawn Rai 'Bre Keut Mhawm'] ကျွန်တော်ဟာကမ္ဘာမြေကြီးရဲ့နေရာအနှံ့မှာတိုက်ခတ်နေတဲ့လေလိုပဲ။ 我是世界上到处刮的风。 *I am a wind blowing over everywhere in the land.* ☞ sidauh[3] [*var.*]. ☞ tauh[2] [*mor.*]. /*f*0.0676/

dax [ndax] /daʔ/ *vs? vi?.* အရသာပြယ်–၊ အာနိသင်ပြယ်–၊ အနံ့ပြောင်း– 走味 *zǒu wèi* change flavour, go off, turn. **:** Plai: hoik dax. အရက်အာနိသင်ပြယ်သွားပြီ။ 酒已经走味了。 *The plai rice beer has already gone off.* /*f*0.0398/ /*f*8/

da:[1] [nda] /da/ *vi.* ေ□□□ ဖီကျ–၊ နောက်ကျန်ရစ်– 落后 *luòhòu* fall behind, lag, be late, behind. **:** Cub yix ang: lai: da: num in:. ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ဒီနှစ်နောက်မကျဘူး။ 我们队今年不落后了。 *Our team is no longer behind this year.* | Pang: ka: da: khaix. အရင်ဆုံးစပြီးနောက်ကျကျန်ရစ်တယ်။ 先去后到。(先建立后慢走) *Established first, but lag behind later. (?) (First to leave, last to arrive. ?)* /*f*6/

da:[2] [nda] /da/ *vt.* ေ□□ ့ နှ်–၊ နေပူလှန်း–၊ နေပြ– 晒, 晾 *shài, liàng* air in the sun, sun-dry. **:** da: kroh. ခြောက်အောင်လှန်း– 晒干。 *sun-dry (to be dry?)* ☞ dha:[2] [*var.*]. ☞ ta:[1] [*mor.*]. /*f*6/

da: lheng: lheng: [nda hleing hleing] /da lʰeŋ lʰeŋ/ *vs.* ရောင်ကိုင်း–၊ ဝါရောင် 蔫不唧儿, 情绪低落 *niānbùjīr, qíngxù dīluò* sluggish, in low spirits, down in the dumps, droopy.

dang [ndāng] /dạŋ/ *n.* ေ□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□ 地围，篱笆墙（比 ndang 大, 用竹片编成的“竹墙”把自家或庄稼四周围起来，不让猪、牛等出去或进入）*dìwéi, líba qiáng* bamboo perimeter fence (bigger than a 'dáng' pen, erected around the perimeter of a house to keep pigs from wandering in or out, or around fields to keep cattle from entering). ☞ dang:[2] [*var.*]. ☞ nghaong:[2], die[2], sivie[2] ①, vie ① [*syn.*]. /*f*10/

dangkag [ndāng gāg] /dạŋ kạk/ *n.* ယာဉ်ပျံတော်၊ ပက်လက်ကုလားထိုင် carriage. **:** Jhak heue, an: mawh dangkag cie khunhawkham Sawlamun, (Lai rhax Sawlamon 3:7] ရှေ့လမုန်မင်း၏ ယာဉ်ပျံတော် ကိုကြည့်ကြလော့။ *Look! It is Solomon's carriage*

dangngeung (dang: ngeung) [ndang ngēng] /daŋ ŋɯ̰ŋ / *n.* ပလ္လင်၊ သလွန် 宝座 *bǎozuò* throne. **:** Nawh lih khaing: dangngeung dee ngawm tix. [Yonax 3:6] ထိုင်နေတဲ့သလွန်ပေါ်ကနေ သူထလိုက်တယ်။ 他就下了宝座。 *He arose from his throne where he sat. [Jon. 3:6]* ☞ tang kag, dang: kag saux, ngot ②, ngot ngawm, sa fax, then: ngag, thin: ngag .

dang:[1] [ndang] /daŋ/ **1** *n.* ချိတ်၊ လှန်းစင် 台, 架(经常放置某种东西的地方）*tái, jià (jīngcháng fàngzhì mǒuzhǒng dōngxī de dìfang)* rack, frame, stand (a place where sth. is ordinarily stored). **2** *n.* စက်၊ ယန္တရား 机器 *jīqì* machine. **: dang: maw: sivawng** ပြောင်းခြွေစက် *maize grinder, maize-grinding machine* **3** *vt.* ချိတ်–၊ လှန်း– 支, 架 *zhī, jià* prop up, support, put up, erect. **:** dang: nad. ေ။ ။ ချိတ်ထားတယ်။ 架枪。 *prop up a gun.* ☞ cag [ceu 2] [*syn.*]. ☞ tang:[1] [*mor.*]. /*f*7/

dang:[2] [ndang] /daŋ/ **1** *n.* <BRIE> ခြံ 圈(ndang 常用于指鸡圈，又可以用来指猪圈，但不能用在“牛圈”上；而 gōg 则常用于“牛圈”，有时也可以指猪圈，但是不能指“鸡圈”）*juàn* pen, sty (for pigs), coop (for chickens). **:** dang: lig. ဝက်ခြံ 猪圈。 *pig sty, pig pen.* | dang: ia:. ကြက်ခြံ 鸡圈。 *chicken coop.* **2** *cl.* ခြံ 圈 *juàn* penful (classifier for pigs, chickens). **:** lig tix dang:. ဝက်ခြံတစ်ခြံ 一圈猪。 *a sty of pigs.* ☞ dang [*var.*]. ☞ kawg[1] [*syn.*]. /*f*7/

dang:[3] [ndang] /daŋ/ *vt.* ပြောင်အောင်သုံး–၊ အပြောင်ရှင်းပစ်–၊ ကုန်အောင်– …倒光（一点不剩）... *dào guāng (yīdiǎn bù shèng)* use up sth. completely, do sth. thoroughly. **:** Hoik dang: rawm: uik khaing: aw: khang:. ဒယ်အိုးထဲကရေတွေကုန်အောင်ထုတ်ပစ်လိုက်ပြီ။ 锅里的水都倒光了。 *The water has been completely drained from the pot.* | Dang: aux mau tix uik. ကျွန်တော် ငွေတွေပြောင်အောင်သုံးလိုက်ပြီ။ 我的钱都用光了。 *I've used up all my money.* /*f*7/

dang:[4] [ndang] /daŋ/ *vt.* ေ။။ ့။ ဆိုင်း–၊ ဆိုင်းငံ့–၊ စောင့်စား–၊ စောင့်ကြည့်– 守候 *shǒuhòu* wait, keep watch. **:** Hoik dang: aux tix tin: ling: ngaix. ဒီမှာတနေ့လုံး စောင့်နေတယ်။ 我在这里守候了一整天。 *I have waited here a whole day.* /*f*7/

dang: kag saux [ndang gāg saex] /daŋ kạk saɯʔ/ *n.* ပက်လက်ကုလားထိုင်၊ ကြိမ်ကုလားထိုင် 藤椅 *téngyǐ* rattan chair. ☞ tang kag, dangngeung, ngot ②, ngot ngawm, sa fax, then: ngag, thin: ngag [*syn.*].

dang: plai: [ndang blai] /daŋ plai/ **1** *n.* အရက်ရုံ 酒坊（做酒的地方）*jiǔfāng (zuò jiǔ de dìfang)* brewery, winery, place where plai rice beer is made. **2** *n.* 饮酒场 *yǐnjiǔchǎng* drinking establishment, bar.

dang: plai: [ndang blai] /daŋ plai/ *n.* အရက်ဆိုင်၊ ဘား 酒吧 *bar, pub, drinking establishment* bar, pub. ☞ bang: plai: [*syn.*].

dang: taing: [ndang daing] /daŋ taɲ/ *n.* ရက်ကန်းရက်သောနေရာ၊ ရက်ကန်းစင် 织布的地方 *zhī bù de dìfang* a place to weave (with hand loom).

dang: rawm: [ndang rom] /daŋ rɔm/ *n.* ရေလှောင်ကန်၊ တာ၊ တမံ၊ ဆည် 放盛水器物的地方 *fàng chéng shuǐ qìwù de dìfang* frame for storing water containers.

dang: rhawm: [ndang hrom] /daŋ rʰɔm/ *vi.* အဆင်သင့် 预备 *yùbèi* prepare, get ready. **:** Dang: rhawm: rhi: tawm: mhawm:, luah siglhu: yaog tix ngauh to:. စိတ်ကိုအဆင်သင့်ကောင်းကောင်းပြင်ထား၊ ခရာသံမြည်တာနဲ့ထပြေးရအောင်။ 预备好, 哨子一响就起跑。 *Get ready, when the whistle sounds start running as fast as you can.* ☞ krao[1] ①, khre:[1] ①, khre: rien, dha: riien, rang[1] [*syn.*].

dang: aw: [ndang o] /daŋ ʔɔ/ *n.* ဒယ်အိုးထား သောနေရာ 放锅的地方 *fàng guō de dìfang* rack for pots and pans.

dauk [ndaeg] /daɯk/ **1** *cl.* အုံ 窝 *wō* (classifier for beehives). **:** hia: tix dauk. ပျားတအုံ 一窝蜂。 *one beehive.* **2** *n.* တွဲလောင်းကျနေသောအရာဝတ္ထု 挂的东西，一挂 *guà de dōngxi, yī guà* sth. hanging down, in a beehive shape. ☞ tauk [*mor.*]. /*f*10/

dauk muah [ndaeg mūah] /daɯk mụah/ *n.* <KHAOX> ငှက်ပျောဖူး 芭蕉心(指在芭蕉果实顶端呈椭圆形紫红色的东西）*bājiāo xīn (zhǐ zài bājiāo guǒshí dǐngduān chéng tuǒyuánxíng zǐ hóngsè de dōngxi)* plantain heart (dark red elliptical-shaped edible protuberance hanging from end of plaintain fruit, lit. 'plantain hive').

dauh[1] [ndāeh] /dạɯh/ **1** *conj.* သို့မဟုတ်၊ ဒါမှမဟုတ် 或, 或者 *huò, huòzhě* or. **:** dauh mawh ... dauh mawh ... ...သို့မဟုတ်...၊ ...ဒါမှမဟုတ်...၊ ပဲဖြစ်ဖြစ် 或者. . . 或者. . . *either...or ..., whether ... or ...* | Lai pawng: lox hawx, dauh mawh lai miex, dauh mawh lai kawn:, yawm khaing: lai pawng: lox raog (lai raog) miex nyao. ဗျည်းပဲဖြစ်ဖြစ်၊ သရပဲဖြစ်ဖြစ်၊ တရုတ်ပင်ရင်းအက္ခရာတွေက ဝအက္ခရာတွေထက် အရေအတွက်နည်းတယ်။ 汉语拼音，无论是声母，还是韵母，都比佤语的少许多。 *Chinese pinyin letters, whether consonant initials or vowel finals,*

are fewer in number than the letters of the Wa language (Wa orthography). (?) **2** *conj.* [ကြိယာ]ရင်တောင်မှ 即使, 即便 *jíshǐ, jíbiàn* even if. **:** Dauh koe: pa nu pa khawm: patix, ex kah pon tix kheux fux. အခက်အခဲရှိခဲ့ရင်တောင်မှကျွန်တော် တို့ဖြေရှင်းနိုင်ပါတ□ □ 即使有什么困难, 咱们也能克服。 *Even if there is some difficulty, we will still overcome it.* /*f*0.0676/ /*f*5/

dauh[3] [ndāeh] /dạɯh/ *vt.* ထား–၊ ချန်ထား– 留 *liú* leave, entrust. **:** Phan: maix hu: daux ma:, dauh kawn: ngie ot mai: aux. နင် တောင်ယာသွားမယ် ဆိုရင် ကေ□ □ကိုငါနဲ့ထားခဲ့။ 如果你要下地，就把你的孩子留下来跟我在一起。 *If you go off to the fields, leave your baby with me.* | yam kid mak ceng: nie dauh riah sang chix plaung. နာနတ်သီးခုတ်ယူတဲ့ အချိန်အသစ်ပြန်ထွက်အောင်အမြစ်ကိုချန်ထားလိုက်။ *when cutting pineapples, leave more root to be able to sprout from.* ☞ deuh [*var.*]. ☞ prah [*syn.*]. ☞ viex[1] ①, teei ① [*ant.*].

dauh[4] [ndaeh] /dɯh/ *n.* <NGEEI:> စည်လက်ရိုက် 鼓槌(鼓锤) *gǔchuí* drumstick. ☞ khaox dauh [*syn.*]. ☞ tauh[1] [*mor.*]. /*f*5/

dauh rhawm:[1] [ndah hrom] /dah rʰɔm/ *vs.* စိတ်ပျက်–၊ အားလော့– sad, depressed, down-hearted, demoralised. **:** Yam hoik mhong: [nawh] ka hoik yum Abana ka daux veng Hebron, nawh dauh rhawm:. [2 Samoelax 4:1] အာဗနာသည်ဟေဗြုန်မြို့ဆွမ်းကြောင်းကိုရောလု၏သားသည်ကြားသော် အားလျော့၏။ 他听见押尼珥死在希伯仑、手就发软。 *When [he] heard that Abner was dead in Hebron, his hands became feeble. [2Sa. 4:1]* | Yam mhong: Ahap lox Eliyax, nawh riah kraung ceep tix, mai ceep chee: rhix, mai: twah pa ih pa un:, mai it khawm chee: rhix mai lailing kah daux pa dauh rhawm: tix heue. [1 Simiang 21:27] သို့ရာတွင် ဧလိယ ဆင့်ဆိုသောစကားတော်ကိုကြားလျှင်၊ မိမိအဝတ်ကိုဆုတ်၍လျှော်တေအဝတ်ကိုဝတ်၏။ အစာရှောင်ခြင်း၊ လျှော်တေအဝတ် ၌အိပ်ခြင်းကိုပြု၍ဖြည်းဖြည်းသွားလာ၏။ 亚哈听见这话、就撕裂衣服、禁食、身穿麻布、睡卧也穿着麻布、并且缓缓而行。 *It happened, when Ahab heard those words, that he tore his clothes, and put sackcloth on his body, and fasted, and lay in sackcloth, and went softly. [1Ki. 21:27]*

dauhrhawm: (dahrhawm:)[2] [ndah hrom] /dah rʰɔm/ **1** *vi.* လျစ်လျူရှု–၊ မျက်ကွယ်ပြု–၊ မသိကျိုးကျွံပြု–၊ 怠慢, 瞧不起, 轻视 *dàimàn, qiáobùqǐ, qīngshì* slight, neglect, look down on, look askance at, be contemptuous, be condescending toward sb.. **:** Paw yuh tix dauhrhawm: (dahrhawm:) ka khawngphak pa koe: ka daux maix, pa hoik tawx ka maix ka daux pa hoik grux keud, yam deuh kuad ceucao taix ka maix heue. [1 Timose 4:14] ဗျာဒိတ်တော်ကိုခံ၍၊ သင်းအုပ်များတို့သည်လက်တင်ခြင်းနှင့် တကွသင်၌အပ်ပေးသောဆုကျေးဇူးကိုမပြုစုဘဲ မနေနှင့်။ 你不要轻忽所得的恩赐、就是从前借着预言、在众长老按手的时候、赐给你的。 *Don't neglect the gift that is in you, which was given to you by prophecy, with the laying on of the hands of the elders. [1Ti. 4:14]* | Paw dahrhawm: kah kawndoe:, paw koe: rhawm: kah caomi. 对孤儿别怠慢，对财主莫奉承。 *Don't be contemptuous of an orphan and don't toady to a rich man.* **2** *vi.* စိတ်မပါ–၊ စိတ်ပါလက်ပါမရှိ–၊ တုံ့–၊ ဆိုင်း–၊ နှောင့်နှေး–၊ ဝန်လေး– 懒得 *lǎnde* be reluctant or unwilling to do sth., hesitate. ☞ dhah rhawm: [*var.*].

daux [ndaex] /dɯɯʔ/ **1** *loc.* ထဲ၊ ထဲမှာ၊ အထဲ၊ အထဲမှာ 里面, 内, 里（跟’外’相对）*lǐmiàn, nèi, lǐ (gēn ' wài ' xiāngduì)* in, inside (opposite of 'outside'). **:** daux iiep. ဘူးထဲမှာ 盒子里面。 *in a box.* | daux ma:. ယာထဲမှာ 地里。 *in the fields.* **2** *n.* တွင်း၊ ဂူ၊ လိုဏ်ခေါင်း၊ မြောင်း 洞, 窟窿, 孔, 眼儿, 坑儿, 槽 *dòng, kūlong, kǒng, yǎn ér, kēng ér, cáo* hole, cave, tunnel, trench. **3** *n.* မှာ၊ ၌ 在 . . . 里 *zài ... lǐ* at (a place). **:** Ot nawh daux nyiex. သူ အိမ်မှာရှိတယ်။ 他在家里。 *He is at home.* **4** *n.* လိုင်း၊ လိုင်နင် 里子 *lǐzi* lining, padding, batting. **:** Sibex tai: in: plak daux kawn: mhawm:. ဒီသိုးမွေးအင်္ကျီလို□နိုင်ကောင်းသေးတယ်။ 这件棉衣里子还好。 *The lining of this cotton jacket is still good.* /*f*0.8813/ /*f*1/

daux kuat [ndaex guad] /dɯɯʔ kuat/ *n.* အေးတဲ့ရာသီ 冬天 *dōngtian* winter. **:** Sang hoek daux kuat phao:, aux mhawm: tix liag tix ceep sibex lang: taix tix pheen:. အေးတဲ့ရာသီရောက်တော့မယ်၊ ငါတို့ အင်္ကျီလက်ရှည်တစ်ထည်ဝယ်ဝတ်ဖို့ကောင်းတယ်။ 要进入冬天了，我应该买一件长袖衫来穿。 *It's getting into winter now, I'd better buy a long-sleeved shirt to wear.*

daux klawk [ndaex glog] /dɯɯʔ klɔk/ *n.* တွင်း၊ ချိုင့်၊ အပေါက် 小坑儿 *xiǎo kēngr* pit, hole.

daux ghok [ndaex nkoug] /dɯɯʔ gʰok/ *n.* လည်ချောင်းထဲ၊ လည်ပင်းထဲ 喉咙, 嗓子 *hóulóng, sǎngzǐ* throat. **:** Laig si ang: daux ghok aux. ငါ့လည်ပင်းထဲမှာအရိုးဝင်သွားတယ်။ *I got a bone caught in my throat. (?)*

daux ngawd [ndaex ngōd] /dɯɯʔ ŋɔ̰t/ *n.* ေ□ □□ကြား လွင်ပြင် 山坳 *shān' ào* col, mountain meadow (flat area in mountains).

daux pong: [ndaex boung] /dɯɯʔ poŋ/ *n.* ဂူ၊ တွင်း၊ ချိုင့် 地洞(天然的) *dì dòng (tiānrán de)* cave, hole in ground (natural) (?).

daux plix sibex [ndaex blix si nbēix] /dauɯʔ pliʔ s.be̤ʔ/ *n.* ကြယ်သီးပေါက် 钮扣眼儿 *niǔkòuyǎnr* buttonhole.

daux bing [ndaex nbīng] /dauɯʔ bi̤ŋ/ *n.* စိမ့်၊ တန်စီး 洼地, 沼泽 *wādì, zhǎozé* swamp, marsh, bog, marshy land. ☞ daux thok, thok [*syn.*].

daux bee Ta: Ching: [ndaex nbēe Da Qing] /dauɯʔ bɯ̤ ta tɕʰiŋ/ *np.* တာချင်းဆီထွက်ရာ 大庆油田 *Dàqìng yóutián* Daqing oilfield (in Heilongjiang province, in Northeast of China).

daux meeih [ndaex mēeih] /dauɯʔ mɯ̤ih/ *n.* နှာခေါင်းပေါက် 鼻孔 *bíkǒng* nostril.

daux tiag [ndaex dīag] /dauɯʔ ti̤ak/ *n.* ေ□ □□ □山上, 野外, 旷野 *shānshàng, yěwài, kuàngyě* wilderness, up in the hills, the remote forest, rural areas. ☞ tiag[1] ①, plak tiag [*syn.*]. ☞ yaong: (daux yaong:) [*ant.*].

daux tiag daux tu [ndaex dīag ndaex dū] /dauɯʔ ti̤ak dauɯʔ tṳ/ *n.* ေ□ □□ □□ □□ဆိ 山上, 野外, 旷野 *shānshàng, yěwài, kuàngyě* wilderness, remote forest. **:** Lhat hu: aux daux tiag daux tu tix kaux tix. ေ□ □□ □□ □□ဆိတယောက်ထဲသွားရမှာကြောက်တယ်။

daux thang: [ndaex tang] /dauɯʔ tʰaŋ/ *n.* မြေအောက်ခန်း၊ စတိုခန်း 地窖 *dìjiào* cold storage cellar. ☞ thang: [*syn.*].

daux thok [ndaex toug] /dauɯʔ tʰok/ *n.* ဗွိုက်တော၊ ရွံ့ညွန်၊ နွံ 湿洼地, 沼泽地 *shī wā dì, zhǎozé dì* swampy land, marshy land. ☞ thok, daux bing [*syn.*].

daux thom: [ndaex toum] /dauɯʔ tʰom/ *n.* ရွံ့တွင်း၊ ရွံ့ညွန်၊ နွံ 烂泥塘 *lànní táng* mudhole, quagmire.

daux dao [ndaex ndāo] /dauɯʔ da̤u/ *n.* လျှို၊ မြောင်၊ ချိုင့်ဝှမ်း 峡谷 *xiágǔ* valley, gully, canyon.

daux doh ding: [ndaex ndouh nding] /dauɯʔ doh diŋ/ **1** *n.* ထရံပေါက်၊ ပြတင်းပေါက် 窗户 *chuānghu* window. **2** *n.* နံရံအက်ကြောင်း 墙缝 *qiáng fèng* crack in wall. ☞ siviex vawng: [*syn.*].

daux nad [ndaex nād] /dauɯʔ na̤t/ *n.* <CAG> ေ□ □□ □ ကျည်ဆံအိမ် 弹槽 *dàn cáo* chamber of gun (?).

daux nong: daux nam: [ndaex noung ndaex nam] /dauɯʔ noŋ dauɯʔ nam/ *n.* ေ□ □□□ □□□ ဆိ 箐, 大箐, 深山老林 *qìng, dà qìng, shēn shān lǎo lín* jungle, deep in the forest. ☞ nong: nam: [*syn.*].

daux num: hauk [ndaex num haeg] /dauɯʔ num hauɯk/ *n.* အရေပြားပေါ်မှအပေါက်၊ မွေးညင်းပေါက် 毛孔 *máo kǒng* pore (in skin).

daux yu: yhauk [ndaex yu hyaog] /dauɯʔ ʑu ʑʰauk/ *n.* နားပြွန် 耳孔 *ěr kǒng* ear canal.

daux rang: [ndaex rang] /dauɯʔ raŋ/ *n.* ဂူ၊ လိုဏ် 岩洞 *yán dòng* cave.

daux raux [ndaex rāex] /dauɯʔ ra̤uɯʔ/ *n.* စိုစွတ်ရာသီ၊ မိုးရာသီ 雨季 *yǔjì* rainy season, wet season, monsoon (June-October). ☞ mai: raux, baux yam raux, bawg raux, raux[2] [*syn.*]. ☞ daux rung [*ant.*].

daux rung [ndaex rūng] /dauɯʔ rṳŋ/ *n.* ခြောက်သွေ့ရာသီ၊ နွေရာသီ 旱季 *hànjì* dry season (November-May). ☞ mai: rung, baux yam rung, bawg rung, rung [*syn.*]. ☞ daux raux [*ant.*].

daux rhawm: [ndaex hrom] /dauɯʔ rʰɔm/ *n.* စိတ်ထဲ၌၊ နှလုံးသားမှာ 心坎里 *xīn kǎn lǐ* within one's heart, kept in mind. **:** Kieh lox Tang: ot daux rhawm: tix. ပါတီရဲ့စကားတွေ စိတ်ထဲမှာစွဲနေပါစေ။ 把党的话铭记心坎里。 *May the Party's words stay in your mind.*

daux laih [ndaex laih] /dauɯʔ laih/ *loc.* ေ□ □ဆဲမှာ၊ ဈေးမှာ 市场, 街上 *shìchǎng, jiē shàng* market, at the street market,. **:** Aux yaox paox grawm tix daux laih in ngaix. ဒီနေ့ဈေးထဲမှာငါ့သူငယ်ချင်းကိုတွေ့ခဲ့တယ်။ *I saw your friend at the street market.*

daux lung: [ndaex lung] /dauɯʔ luŋ/ *n.* မြေနိမ့်ပု□□ ချိုင့်ဝှမ်း၊ မြစ်ဝှမ်း 小盆地（山间比较平展的地方） *xiǎo péndì (shānjiān bǐjiào píngzhǎn de dìfang)* small basin (small level area in hills).

daux lawg [ndaex lōg] /dauɯʔ lɔ̤k/ *n.* <NYIEX> အတွင်းဘက်အခန်း၊ နောက်ဖေးခန်း 内室, 里屋 *nèishì, lǐwū* inner room, rear room. ☞ hawng:[2] ①, lawg[1] ①, lawg nyiex [*syn.*].

Daux Li [Ndaex Lī] /dauɯʔ li̤/ *np.* လီမြစ် (ယွန်နန်ပြည်နယ်တွင်ရှိ) 小干河（地名, 在沧源县境内） *Xiǎogānhé (dìmíng, zài Cāngyuánxiàn jìngnèi)* Xiaoganhe R. (river in Cangyuan County, Yunnan, China, lit. 'Li 李 [Dingguo]'s river'). [gróh grong Daex Lí].

daux veng [ndaex vēing] /dauɯʔ ve̤ŋ/ *loc.* မြို့ထဲ၊ မြို့ထဲမှာ 城里 *chéng lǐ* in town.

daung:[1] [ndaeng] /dauɯŋ/ *n.* <CAG> စက်ခေါင်း 机头 *jītóu* (end of hand loom, which attaches to weaver's waist or to post). **:** Tok gloe toe: daung:. နှတ်မောင်းကိုဆွဲ၊ စက်ခေါင်းကိုဆက်။ 拉综[zèng]接机头。 *Pull on the heddle, connect the loom ends.* [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

daung:[2] [ndaeng] /dawŋ/ *n.* <KHAOX> သဘော်သီး 木瓜, 番木瓜, 马桑泡（果实长圆形, 可食） *mùguā, fānmùguā, mǎsāngpào (guǒshí chángyuánxíng, kě shí)* papaya (*Carica papaya*, large teardrop-shaped edible fruit). ☞ deung: [*var.*]. ☞ plix ndaung:, khaox plaok ting (?), mak sang: phaw:, muah khaox, sivie[1] [*syn.*].

dao[1] [ndāo] /dạu/ *n.* <KAUNG:> ပေါင်းပင်၊ မြက်ပင် 杂草（已耕或已播种的田地里长起来的零星杂草） *zácǎo (yǐ gēng huò yǐ bōzhòng de tiándì lǐ zhǎng qǐlái de língxīng zácǎo)* weed, rank grass. /*f*9/

dao[2] [ndāo] /dạu/ *n.* အာခေါင် 上颚, 腭 *shàng'è, è* palate, roof of mouth. /*f*9/

daok[1] [ndaog] /dauk/ *vt.* ပြုစု–၊ ပျိုးထောင်– 培育, 喂养 *péiyù, wèiyǎng* raise, nurture, cultivate. **:** daok tix yuh simie kah. မျိုးစေ့ဖြစ်အောင်ပျိုးထောင်တယ်။ 培育起来做种。 *raise for seeds.* | daok kawn: ia:. ကြက်ကလေးကိုပြုစုတယ်။ 喂养小鸡。 *nurture chicks.* /*f*10/

daok[2] [ndaog] /dauk/ *v.* ၎ ၎ ၎ခေါက်–၊ တက်ခေါက်– 弹舌头（愤怒时舌头顶着上颚发出的声音） *tán shétóu (fènnù shí shétóu dǐngzhe shàng'è fāchū de shēngyīn)* go tsk-tsk, make a clucking sound with the tongue against the roof of the mouth in anger. /*f*10/

daox[1] [ndaox] /dauʔ/ *vi.* အံ့ဩ– 奇怪 *qíguài* wonder, marvel, be surprised, find strange. **:** Uik daox aux ka ang: nawh hoek tawm: phao:! သူ့အခုအချိန်ထိမလာသေးတာအံ့ဩတယ်။ 我正在为他到现在还没有来而感到奇怪！ *I wonder why he hasn't arrived by now!* | **pa daox pa am:** အံ့ဩဖွယ်ရာ *marvelous, miraculous* /*f*0.017/ /*f*4/

daox[2] [ndaox] /dauʔ/ *vs.* အ–၊ နုံ–၊ ထိုင်း–၊ ထူ– foolish, stupid. **:** awm: pui daox tix kaux, pa sum: nyiex nawh kah piang mhaik. [Mathiex 7:26] 好比一个无知的人，把房子盖在沙土上。 *like a foolish man, who built his house on the sand. [Mat. 7:26]*

daox[3] [ndāox] /dạuʔ/ *vs.* ငမ်း–၊ ငတ်–၊ ဆာလောင်–၊ ငတ်ကြီးကျ– 馋 *chán* gluttonous, greedy for food, crave. **:** Nawh phex daox yuh nin:! သူဒီလောက်ငတ်ကြီးကျရသလား။ 他怎么这样馋！ *How can he be such a glutton!* | Peh rawm: mia:, via jheeh daox. တံတွေးထွေးတယ်၊ ငတ်နေတဲ့ပါးစပ်ကိုရှောင်သွားတယ်။ 吐出口水，转过馋嘴。（常用以比喻父母养育之恩，自己很想吃的东西都不吃，忍馋留给儿女吃。） *Drool saliva, but avert the craving. (Often describes the sacrifices of parents, as in letting their children eat the best food.)* /*f*4/

daox deng: [ndaox ndeing] /dauʔ deŋ/ *vs.* ထူးဆန်း–၊ ကြောင်– (ဗန်းစကား) 奇怪 *qíguài* wonder, marvel, be surprised, find strange. ☞ daox[1] [*syn.*].

dao: [ndao] /dau/ *n.* <SAUX> အရေပြားရောဂါ 癣 *xuǎn* skin disease, including fungus-related disorders (tinea or ringworm, athlete's foot, etc.), eczema, and allergy-related dermatitis, psoriasis, etc.. /*f*8/

dao: krak [ndao grag] /dau krak/ *n.* <SAUX> နွားသားရေရောဂါ 牛皮癣, 银屑病 *niúpíxuǎn, yínxièbìng* psoriasis (a chronic, noncontagious inflammatory skin disease, with recurring reddish patches covered with silvery scales, lit. 'water-buffalo skin-disorder').

dao: poeh [ndao bouih] /dau poih/ *n.* <SAUX> ငွေးစွဲ၊ ညှင်း၊ ခ 癣疮（一种癣, 发病处呈界限清楚的白点） *xuǎn chuāng (yīzhǒng xuǎn, fābìng chǔ chéng jièxiàn qīngchu de bái diǎn)* tinea, ringworm (contagious skin disease caused by various fungi, with ring-shaped, scaly, itching patches on skin , lit. 'silver-coin skin-disorder?').

dao: mau [ndao māe] /dau mạɯ/ *n.* <SAUX> ငွေးစွဲ၊ ပွေး 铜钱癣, 圆癣, 体癣, 股癣 *tóngqiánxuǎn, yuánxuǎn, tǐxuǎn, gǔxuǎn* tinea, ringworm (contagious skin disease caused by various fungi, with ring-shaped, scaly, itching patches on skin , lit. 'silver-coin skin-disorder?').

dao: moi [ndao mōi] /dau mọi/ *n.* <SAUX> ပေ့ုးဖြူညွန်ရောဂါ 白斑病 *báibānbìng* leukoplakia, a fungus-induced skin disorder, with white blotches (lit. 'cow skin-fungus').

daog[1] [ndāog] /dạuk/ *n.* ၎ ၎ ၎ ထောင့်စွန်း၊ အစွန်း 角, 角落 *jiǎo, jiǎoluò* corner. **:** daog nyiex. အိမ်ထောင့် 房子角落。 *corner of the house* /*f*5/

daog[2] [ndāog] /dạuk/ *adv-pre.* အရင်ကတည်းက၊ နှင့်ပြီ 早就, 早已… *zǎo jiù, zǎo yǐ...* long ago, some time ago, quiet a while ago. ☞ dawg [*var.*]. /*f*5/

daog dawn: kawnpraix (daog dawn: kawn praix) [ndāog ndon gon brāix] /dạuk dɔn kɔn prạiʔ/ *n.* သားသမီး၊ သားသားမီးမီး / သားတို့၊ သားသမီးတို့ 儿女 *érnǚ* children, sons and daughters. **:** Ex tom: tawng grawh grawng: moh ex ka daog dawn: kawn: praix Siyiex. [1 Yohan 5:2] ဘုရားသခင်၏ သားတို့ကို ချစ်ကြသည်ကိုငါတို့ သိရကြ၏။ 我们从此就知道我们爱神的儿女。 *This is how we know that we love the children of God. [1Jo 5:2]*

daog diem [ndāog ndīem] /dạuk dẹm/ *n.* ၎ ၎ ၎ ထောင့်စွန်း၊ အစပ်၊ အစွန်း 角, 角落 *jiǎo, jiǎoluò* corner, edge.

daog jheeh [ndāog nqeeih] /dạuk dʑʰɯih/ *n.* ပါးစပ်ထောင့်၊ ပါးစပ်အစွန်း 嘴角 *zuǐ jiǎo* corner of the mouth.

daog haktiex [ndāog hag diex] /dạuk hak tɛʔ/ *n.* ကမ္ဘာမြေကြီးအစွန်း 边疆 *biānjiāng* border area, borderland, frontier.

daong[1] [ndāong] /dạuŋ/ *v.* မျှော်လင့်နေ–၊ ကြိုဆိုမြ– 盼望 *pànwàng* look forward to, anticipate eagerly, hope for. **:** Aux daong tix ka hoek maix. ခင်ဗျားလာမှာကိုကျွန်တော်မျှော်လင့်နေတယ်။ 我盼望着你来。 *I am looking forward to your coming.* /*f*7/

daong[2] [ndāong] /dạuŋ/ *n.* ဆန်ပြာစကောကြီး 大簸箕 *dà bòjī* large shallow winnowing basket. ☞ taong [*mor.*]. /*f*7/

daong: ngai: [ndāong ngai] /dạuŋ ŋai/ *v.* မျက်စိကြောင် 盼望, 眼巴巴 *pànwàng, yǎn bābā* have insomnia?.

daong: lung [ndaong lūng] /dauŋ lụŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 苦果, 刺通草, 广叶 *kǔ guǒ, cì tōng cǎo, guǎng yè Trevesia palmata.* ☞ khaox tai daong: .

daong: aing: [ndaong aing] /dauŋ ʔaŋ/ *n.* <TOSAT> ကြောင်ကတိုး၊ ကြောင်နံ့သာ၊ တောကြောင် 大灵猫, 九节狸, 灵狸, 麝香猫 *dàlíngmāo, jiǔjiélí, línglí, shèxiāngmāo* Indian civet (*Viverra zibetha*).

dai[1] [ndāi] /dại/ *vs.* ပျစ်–၊ စေးပျစ်–၊ စေးထန်း– 稠, 黏 *chóu, nián* thick (in consistency), viscous, syrupy. **:** Rawm: hia: in: dai ngie. ဒီပျားရည်အရမ်းပျစ်တယ်။ 这蜂蜜真稠。 *This honey is very thick* ☞ tox, nhum:, vai vid[2], vid[2], vuvi[1] ② [*syn.*]. ☞ cie [*ant.*]. /*f*10/

dai[2] [ndāi] /dại/ *vt.* ယူသွား–၊ ခေါ်သွား– 随身带上, 顺便带上 *suíshēn dàishàng, shùnbiàn dàishàng* take along, bring along. **:** Hu: ex thai:, ca: dai khaw: mai:. ကျွန်တော်တို့ လယ်သွားထွန်မယ်ဆိုတော့ လိုရမယ်ရပေါက်ပြား ယူသွားရအောင်။ 咱们去犁地, 把锄头也随身带去。 *As we are going to plough, let's take a hoe along in case we need it.* | Ca: dai nawh hawt tix. သူ့ကိုလိုလိုမယ်မယ်လိုက်ခိုင်း။ 我顺便带她去。 *I'll just bring her along with me.* | Mawh koi: dai aux daux iiep sub. ကျွန်တော်ဆေးလိပ်ဖာထဲယူလာတဲ့ဆပ်ပါ။ 是我在烟盒中顺带的小米。 *It is millet that I carry with me in a tobacco box.* /*f*10/

daih [ndaih] /daih/ **1** *vt.* ဦးစီး– 带领 *dàilǐng* lead. **:** Maix mawh cao: daih pex yuh kaing in:. ခင်ဗျားကခင်ဗျားတို့ကိုဦးစီးပြီးအလုပ်လုပ်ရမယ်။ 你带领你们做这件事。 *You will be the one who leads you all in doing this work.* **2** *vt.* သယ်–带搭 *dài dā* pick up (sb.), take (sb.), give a ride to sb.. **:** Daih kawn: nyawm in: ing: kah cheu: mai: pex, ang: nawh lai: pon ing: kah caong tix. ဒီကလေးကိုခင်ဗျားတို့ကားနဲ့သယ်ပြန်လိုက်၊ သူခြေထောက်နဲ့မပြန်နိုင်တော့ဘူး။ 让这个小孩跟你们搭车回去吧，他走不动了。 *Take this child back home with you in your car, he can't walk back on his own.* **3** *vt.* ဆောင်ယူ 带（嫁妆）*dài (jiàzhuang)* bring (things as a dowry, to one's husbands home, upon marriage). **:** Dix, bun: tiblah daih kraung hu: ka mex tix. အရင်ကမိန်းကလေးတစ်ချို့ယောကျ်ားတွေဆီပစ္စည်းဆောင်ယူသွားတယ်။ 过去, 有些妇女带着嫁妆到夫家。 *In the past some wives brought a dowry with them to their husband.* **4** *n.* ေ□ □□□ယူ 嫁状 *jiàzhuang* dowry, trousseau (articles a woman takes to her husband's home when she gets married). ☞ ling: tao: ①, duk, duk thung:, nyaw ②, thong:, thung:, viex[1] ② [ceu 1] [*syn.*].

daih bun: [ndaih nbun] /daih bun/ *n.* ေ□ □□□ ယူ（“ဝ”ထုံးစံတွင်မင်္ဂလာဆောင်ပြီးလျှင်သတို့သမီးအားသတို့သားအိမ်သို့ခေါ်ဆောင်သွားသော） 嫁状 *jiàzhuang* dowry, trousseau (articles a woman takes to her husband's home when she gets married).

daix[1] [ndaix] /daiʔ/ *n.* တူ 铁锤, 锤子 *tiěchuí, chuízi* hammer. /*f*0.0284/ /*f*5/

daix[2] [ndaix] /daiʔ/ *num.* ရှစ် (၈) 八 *bā* eight, 8. ☞ sidaix [*var.*]. /*f*0.0284/ /*f*5/

daix sigiiep [ndaix si mgiab] /daiʔ s.giəp/ *n.* သံပုလိုင်ယာ 钉锤 *dīng chuí.*

dai:[1] [ndai] /dai/ *n.* ပုဆိုး၊ ထဘီ၊ လုံချည်၊ စကတ် 裙子 *qúnzi* skirt, sarong. /*f*0.0506/ /*f*10/

dai:[2] [ndai] /dai/ *n.* ကမ်းပါး၊ ကမ်းစပ်၊ ကမ်းနား 岸, 沿, 流域（江、河周围一带的地方）*àn, yán, liúyù (jiāng, hé zhōuwéi yīdài de dìfang)* riverbank, bank, riverside, area near river. /*f*0.0506/ /*f*10/

dai: kaw [ndai gō] /dai kɔ̣/ *n.* ပန်းပွင့်စကတ် 花裙（饰有花纹的）*huā qún (shì yǒu huāwén de).*

dai: klawng: [ndai glong] /dai klɔŋ/ *n.* မြစ်ကမ်းပါး 河岸 *hé'àn* riverbank ('skirt of the river').

dai: khrawt [ndai krod] /dai kʰrɔt/ *n.* <KRAUNG> တွန့်လိမ်နေသောစကတ် 百褶裙 *bǎi zhé qún* pleated skirt.

dai: grau [ndai mgrāe] /dai grạɯ/ *n.* <KRAUNG> ပန်းဆိုးင်းစကတ် 花边裙（饰有花边的）*huābiān qún (shì yǒu huābiān de)* skirt with decorative trim, festooned skirt.

dai: tam: [ndai dam] /dai tam/ *n.* လက်စွယ်ငုတ်ခြင်း 倒刺（手指接近指甲处迸起的皮）*dǎo cì (shǒuzhǐ jiējìn zhǐjiǎ chǔ bèng qǐ de pí)* hangnail (bèng).

dai: tam: [ndai dam] /dai tam/ *n.* ဂဏန်းပုဆိုး 蟹脐 *xièqí* abdomen of crab (lit. 'crab skirt'?).

dai: tawm: [ndai dom] /dai tɔm/ *n.* အကာ 蛋白 *dànbái* egg white. **:** dai: tawm: ia:. ကြက်ဥ အကာ 鸡蛋白。

dai: cah [ndai jah] /dai tɕah/ *n.* ဝတ်စုံ၊ ရိုးရာဝတ်စုံ 服装, 衣裙（衣服、裙子的总称）*fúzhuāng, yī qún (yīfu, qúnzi de zǒng chèn)*.

dai: jup [ndai njub] /dai dʑup/ *n.* စွပ်စကတ် 统裙（筒状, 套着穿的裙子）*tǒng qún (tǒng zhuàng, tào zhe chuān de qúnzi)*.

dai: yungyiang: [ndai yung yiang] /dai ʑuŋ ʑiaŋ/ *n.* <KRAUNG> ပေ□ □ွင့်ထဝီ 飘飘裙（用绸缎等做的有褶纹, 易飘动的裙子）*piāopiāo qún (yòng chóu duàn děng zuò de yǒu zhéwén, yì piāodòng de qúnzi)* (a pleated full skirt made of silk or other material which swings and sways readily, lit. 'swaying skirt').

dai: rieng siyawng [ndai rīang si yōng] /dai ṛiaŋ s.ʑɔ̣ŋ / *n.* ပေ□□□□အဆင်ဒီဇိုင်းပါရှိသည့်စကပ် 彩虹裙（饰有彩虹花纹的裙子）*cǎi hóng qún (shì yǒu cǎi hóng huāwén de qúnzi)* skirt with colourful decorative (rainbow?) patterns (lit. 'skirt with rainbow? dragon? images').

dai: lung leun [ndai lūng lēn] /dai lu̱ŋ lɤ̱n/ *n.* <KRAUNG> ပြောင်စကတ်နက် 纯黑裙（没有一点装饰的黑裙）*chún hēi qún (méiyǒu yīdiǎn zhuāngshì de hēi qún)* plain black skirt (with no coloured decoration).

daig [ndāig] /dạc/ **1** *vi.* ကြွင်း၊ ကျန်၊ ကျန်ရစ် 剩下, 剩余 *shèngxià, shèngyú* remain, be left. **:** Daig nawh nong:. သူတစ်ယောက်တည်းပဲကျန်ခဲ့တယ်။ 剩下他一个。 *There remained only him.* **2** *vt.* ချန်ထား 留给, 让给, 赠与, 给予 *liúgěi, ránggěi, zèngyú, jǐyǔ* donate, contribute, give, pass on, leave sth. to sb.. **:** Daig maix ih son: cie aux. ကျွန်တော့် ဥစ္စာခင်ဗျားအတွက်ချန်ထားတယ်။ 留给你吃我的那份。 *I'm leaving my share for you.* ☞ deuk[1] [*syn.*]. ☞ taig[1] [*mor.*].

daing [ndāing] /dạŋ/ **1** *n.* အကွာအဝေး၊ အတိုင်းအတာ 射程, 距离 *shè chéng, jùlí* range, distance. **:** daing nad. ပေ□ □□ □□နှိုင်အားအကွာအဝေး 枪的射程。 *the range of a gun.* **2** *cl.* တစိတ်၊ တပိုင်း၊ လမ်းကြောင်း၊ အကွာအဝေး 段, 程 *duàn, chéng* section, way, ways (coll.). **:** Sim: pu: tix daing, tum: tibawg. ငှက်အကွာအဝေးနည်းနည်းပျံသွားတယ်။ ပြီးတော့ခဏနားတယ်။ 鸟飞一程, 歇一回。 *The bird flew a ways, then rested a while.* | krax tix daing. လမ်းတပိုင်း 一段路。 *a section of road.* ☞ taing[2] [*mor.*].

daing:[1] [ndaing] /dạŋ/ *n.* ဥမျှား၊ မျိုးဥ 卵 *luǎn* eggs, ovum, spawn. **:** daing: roi. ဥပျံမျှား 苍蝇卵。 *fly eggs.* /*f*0.237/ /*f*10/

daing:[2] [ndaing] /dạŋ/ **1** *adv.* အရမ်း၊ အလွန်၊ အလွန်အကျွံ၊ အလွန်အမင်း၊ အလွန်အကြူး 非常, 十分 *fēicháng, shífēn* extremely. **2** *vs.* မဆိုးဘူး 不错，厉害，了不起（可独立做谓语、表示人和事物的性质、状态。如棒、厉害、困难等）*bùcuò, lìhài, liǎobùqǐ(kě dúlì zuò wèiyǔ, biǎoshì rén hé shìwù de xìngzhì, zhuàngtài. Rú bàng, lì hài, kùnnan děng)* (can stand as an independent predicate describing a person or thing, like English 'great'). ☞ sidaing:[1] [*var.*]. /*f*0.237/ /*f*10/

daing: kiien [ndaing gīan] /dạŋ ḳiə̣n/ *vs.* အရမ်းမာကျော–၊ အလွန်တောင့်တင်း– 严重 *yánzhòng* severe, serious.

dok [ndoug] /dok/ *cl.* ခဲ၊ တုံး 把, 炬 *bǎ* (classifer for fires, torches). **:** ngu tix dok. မီးတစ်ခဲ၊ မီးတစ်တုံး 一把火。 *a torch. (?)* ☞ tok[2] [*mor.*].

dot [ndoud] /dot/ *n.* <SIM:> ပါးစပ် 嘴 *zuǐ* beak, bill. ☞ gaoh [*syn.*]. ☞ tot [*mor.*].

doh[1] [ndouh] /doh/ **1** *vi.* ပေါက်–၊ ဖောက်သွား–၊ ဆက်– 通 *tōng* penetrate, go all the way through, break through, connect up. **:** Gawng toh ex hoik doh. ကျွန်တော်တို့ တူးနေတဲ့လိုဏ်ခေါင်းတောက်လျှောက်ပေါက်သွားပြီ။ 咱们凿的山洞已经通了。 *The tunnel we were drilling has gone all the way through.* **2** *vi.* သတိရှိ–၊ သိ–၊ မှတ်မိ– 灵, 通神 *líng, tōngshén* be aware of, recall. **:** Kawn: nyawm in: doh, tawng kaing kuceu. 这个小孩灵通，什么事都懂。 ☞ doh keud [*syn.*]. ☞ toh[1] [*mor.*]. /*f*0.078/ /*f*4/

doh[2] [ndouh] /doh/ **1** *adv-pre.* လုံးဝ 绝不 *jué bù* not at all (inherent negative). **:** Mawh riang kaoh khaing: daux tiex, ex doh chix yaox. လုံးဝမမြင်ရတာက ကမ္ဘာမြေဆွဲအား။ 就是你们看不见的地心引力。 *It is the gravitational force that you can't see at all.* | U:, doh uik ih! အို၊ လုံးဝကို စားလို့ကုန်မှာမဟုတ်ဘူး။ 啊, 怎么吃得完! *Oh, I'll never be able to finish all this!!* **2** *adv-pre.* ဘယ်တောမှ၊ လုံးဝ 并(不), 决(不) *bìng (bù), jué (bù)* (reinforces an explicit negative). **: ang doh** လုံးဝ 决不 *not at all* | **baw doh** ...နဲ့။ 决不要，千万不要 *don't, definitely do not, be sure not to (negative imperative)* /*f*0.078/ /*f*4/

doh keud [ndouh gēd] /doh kɤ̱t/ *vi.* သတိရှိ–၊ သတိရ–၊ အမှတ်ရ–၊ အောက်မေ့– 灵、通神 *líng, tōngshén* be aware of sth., recall, remember, commemorate (lit. 'aware-think'). **:** Mawh kheu: nan: aux tag sang riien tokaux tix jheeng: jheeng:, son sang kieh pex

doh keud ka grawh grawng: ceu in: khankix.... [2 Petrux 1:12] ဤသို့သောစကားများနှင့်သင်တို့အား အစဉ်မပြတ်သတိပေးမည့်အမှုကိုငါမမေ့မလျော့။ 为了使你们想通这些事情，因此我时常要注意着自己的身体。 *And so I will not hesitate to remind you of this again and again.... [2Pe. 1:12]* | Nawh simie tix yuh pawie (pwie) doh keut son singaix keh tix. သူ့မွေးနေ့ပွဲအတွက်အောက်မေ့ဖိုသူပွဲလုပ်ချင်တယ်။ *He hoped to make a celebration to commemorate his birthday.* ☞ doh1 ② [*syn.*].

doh keud doh sawn: [ndouh gēd ndouh son] /doh kɤ̯t doh sɔn/ *vi.* ေ□□□□ □–၊ ပူဆွေး–၊ အမြင်မှန်ရ– 悔改, 后悔 *hǔigǎi, hòuhuǐ* repent, feel remorse, have a change of heart (lit. 'be aware of-reckon on'?). **: doh keud doh sawn: ka phimap** အပြစ်များအတွက်ပူဆွေး 悔改 *repent one's sins (Khrit.)* | Doh keud doh sawn: ka phimap tix. [Mathiex 3:2] ေ□□□□ □ကြလော့။ 你们应当悔改。 *Repent your sins! [Mat. 3:2]* | [Siyiex] doh keud doh sawn: mai deeh veeh tix khaing: pa songrhawm: songrhi: Nawh Cao:. [Yonax 3:9] ဘုရားသခင်သည် သူ၏ပြင်းထန်သောဒေါသ အတွက် နောင်တရတော်မမူသေး။ 或者神转意后悔、不发烈怒。 *God may yet repent and turn from his fierce anger. [Jon. 3:9]* ☞ doh[1] ② [*syn.*].

doh grawng: [ndouh mgrong] /tɔh grawng:/ *v.* ဝန်ခံ–၊ ဝန်ချ–၊ ဖော်ပြ– 承认（?）*chéngrèn* admit, acknowledge, confess (?) (lit. 'be aware of situation'?). **:** phan: ex krai doh grawng: phimap phigrham: ex. [1 Yohan 1:9] ကိုယ်အပြစ်တို့ကို ဖော်ပြတောင်းပန်လျှင်၊ 我们若认自己的罪。 *if we confess our sins. [1Jo. 1:9]* ☞ kham: lawm, cheung: reung: [*syn.*].

doh jhong: deem: [ndouh nqoung ndeem] /doh dʑʰoŋ dɯm/ ပေါ်င်ကြားရိုးဆက်သည့်အပေါက် (lit. 'pierce? + joint + rodent trap? bosom? genitals?.

doh rhawm: [ndouh hrom] /doh rʰɔm/ *vi.* သိ–၊ သတိရှိ–၊ ဉာဏ်ရှိ– 想通, 觉悟 *xiǎng tōng, juéwù* be aware, be enlightened, have one's consciousness raised. **:** Khaix siox six nawh tix, hoik doh rhawm: khaix. သူစာသင်ပြီးနောက်ပိုင်း ပိုသိလာ□ □ □ 他学习以后, 觉悟提高了。 *After studying he became more aware.*

doh rhawm: doh rhi: [ndouh hrom ndouh hri] /doh rʰɔm doh rʰi/ *vi.* နားလည်သဘောပေါက်– 想通, 觉悟 *xiǎng tōng, juéwù* understand.

dod [ndōud] /dǫt/ **1** *n.* နှုတ်၊ ပါးစပ် 嘴 *zuǐ* mouth. **2** ဒီလောက်ကြီး၊ ဒီ□□ □□ □များ 这么大, 这么多 *zhème dà, zhème duō* this big, this much..

dob [ndōub] /dǫp/ *n.* အဖုံး 盖子, 套儿 *gàizi, tàor* cover, cap. **:** dob kawng: rawm:. ေ□□□ □□ အဖုံး 水壶盖子。 *cover for a water pitcher.* | dob gawng: nammeug rawm:. မှင်ရေပုလင်းအဖုံး 水笔套儿。 *cap for a fountain pen.* ☞ tob [*mor.*].

dong:[1] [ndoung] /doŋ/ *adj.* တစ်ခုလုံး၊ အားလုံး၊ တဝန်း၊ တိတိ၊ အပြည့် 整（与’零’相对）*zhěng (yú 'líng' xiāngduì)* whole, entire, even, exactly. **:** dong: yieh. တစ်ရာတိတိ 整百。 *an even hundred.* | dong: rheng:. တစ်ထောင်တိ□ □ 整千。 *exactly one thousand.* /*f*0.0114/ /*f*7/

dong:[2] [ndoung] /doŋ/ *n.* ဦးနှောက်၊ နဖူး 脑, 脑门子 *nǎo, nǎoménzi* brain, forehead, brow. /*f*0.0114/ /*f*7/

dong:[3] [ndoung] /doŋ/ *n.* တိုင်းတာသည့်ကရိယာ 量具 *liángjù* measure, measuring tool (?). ☞ tong:[1] [*mor.*].

dong: dap [ndoung ndab] /doŋ dap/ *n.* ဦးနှောက်၊ နဖူး 脑, 脑门子 *nǎo, nǎo mén zǐ* brain, forehead, brow. ☞ dong: 脑, 脑门子 [*syn.*].

dong: yhaok [ndoung hyaog] /doŋ ʑʰauk/ **1** *n.* ပါး ချိတ် 腮腺, 耳下腺, 耳下淋巴腺 *sāixiàn, ěrxiàxiàn, ěrxià lìnbāxiàn* parotid glands (pair of large salivary glands at base of ears, lit. 'ear brains? brows'?). **2** *n.* ပါး၊ ပါးပြင် 腮部 *sāibù* cheek. ☞ dawng: yhaok [*var.*]. ☞ tawt awh, kla: ia: ②, lai: kawn: peux, loi: kawn: peux [*syn.*].

dong: re: [ndoung rei] /doŋ re/ *n.* နဖူး 额头 *étóu* forehead, brow. ☞ re: [*syn.*].

dong: luh siah [ndoung lūh siah] /doŋ lu̯h siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပြွေးထက်၊ တောင်ကြာ 防己, 马兜铃（可入药）*fángjǐ, mǎdōulíng (kě rù yào)* four-stamen stephania (*Stephania tetrandra*) root used medicinally,(?) and/or Dutchman's pipe *Aristolochia debilis*, fruit used, lit. 'slender wood-mouse-brains'). ☞ maox dong: luh .

don: [ndoun] /don/ *vt.* သယ်ယူ–၊ သယ်ဆောင်– 搬运 *bānyùn* carry. **:** don: kraung. ပစ္စည်းသယ်ဆောင်လာ 搬运东西。 /*f*8/

dom: mawx dom: an: (dom mawx dom an:) [ndoum mox ndoum an] /dom mɔʔ dom ʔan, dǫm mɔʔ dǫm ʔan/ *adv-post.* <VM> ချက်ချင်း၊ လက်ငင်း 立刻 , 马上 *lìkè,mǎshàng* immediately, straightaway. **:** Khaix an: nawh to: tix laig ka daux tiag dom: mawx dom: an: heue:. အဲဒီနောက် သူတောထဲချက်ချင်းပြေးဝင်သွားတယ်။ *After that he went running into the wilderness immediately.* ☞ dum: mawx dum: an: [*var.*].

du[1] [ndū] /du̯/ *vt.* အားကိုး–၊ မှီခို– 依赖, 靠 *yīlài, kào* rely on. **:** Nyawm in: daing: riien:, nyiex kix daing: du tix ka hu: nawh rawm:. ဒီကလေးတစ်ကယ်

တော်တယ်၊ သူတို့အိမ်ရေသွားခပ်တဲ့နေရာအားကိုး ရတယ်။ 这个孩子很勤快, 他家吃水全靠她去挑。 *This child is very hard-working and her family totally depends on her to fetch their water.* ☞ du jhan: [*syn.*]. /*f*0.0589/ /*f*6/

du[2] [ndū] /dụ/ *vi.* ◌ ◌◌ ◌ 打鼾 *dǎhān* snore. /*f*0.0589/ /*f*6/

du da [ndū ndā] /dụ dạ/ *vs.* ရှည်လျားလျား 长 *cháng* long. **:** Sibex ih kawn: nyawm an: uik du da ngie. ဟိုကလေးဝတ်တဲ့အင်္ကျီရှည်လျားလျားနဲ့။ 那个孩子穿的衣服太长了。 *The coat that lad is wearing is really long.*

dudi [ndū ndī] /dụ dị/ *vt.* ဆန့်– 张, 张开 *zhāng, zhāngkāi* spread, spread out. **:** Sim: an: khaix puing: aux nawh, dudi tix mai: tiex. ဟိုငှက်ကျွန်တော်ပစ်ပြီး တဲ့နောက်မြေကြီးပေါ်ဆန့်နေတယ်။ 那只鸟被我打中后, 张着翅膀掉在地上。 *That bird fell to the ground with its wings spread out and convulsing after I shot it.* ☞ di[2] ① [*syn.*].

du dih [ndū ndīh] /dụ dịh/ *vt.* ရှုပ်ဖွ– 撑开, 拉开（反复地）*chēngkāi, lākāi (fǎnfùde)* set up, spread out, open out (repeatedly). **:** Maix paw du dih prux. ခင်ဗျားစောင်ကိုမရှုပ်ဖွနဲ့။ 你别把毯子拉开。 *Don't open out the blanket. (?)*

du dig [ndū ndīg] /dụ dịc/ *vt.* နင်းချေ– 踩（反复地）*cǎi (fǎnfùde)* trample, step on (repeatedly). **:** Moi du dig sivawng daux ma:. ◌ ◌◌◌ဘဝဲကပြောင်းဖူးတွေကို နွားတွေနင်းချေပစ်တယ်။ 牛踩坏了地里的玉米。 *Cattle trampled the maize in the fields.*

du jhan: [ndū nqan] /dụ dzʰan/ *vt.* အားကိုး–၊ မှီခို–၊ အားထား– 依赖, 靠 *yīlài, kào* rely on, depend on. **:** du jhan: tix kah fax tsi:. တရားဝင်စနစ်ကိုအားကိုးတယ်။ 更要靠法制。 *rely on the legal system.* ☞ du[1] [*syn.*].

duk [ndug] /duk/ *vt.* ဦးဆောင်– 带领 *dàilǐng* lead. **:** Tsi: su: duk ex yuh ting: cang:. အတွင်းရေးမှူးကျွန်တော်တို့ကိုဦးဆောင်ပြီးရေအားလျှပ်စစ်မှာသွားလုပ်ခိုင်းတယ်။ 支书带领咱们建设电站。 *The Party secretary led us in building a power station.* ☞ ling: tao: ①, daih ①, duk thung:, nyaw ②, thong:, thung:, viex[1] ② [*syn.*]. /*f*0.0325/ /*f*9/

duk thung: [ndug tung] /duk tʰuŋ/ *vt.* လမ်းပြခေါ်– ဦးဆောင်– 带领 *dàilǐng* guide, lead. **:** Aux lawk duk thung: maix hu: daux veng. ကျွန်တော်ခင်ဗျားကိုမြို့ထဲလမ်းပြခေါ်ပါ့မယ်။ *I'll guide you into the town.* ☞ ling: tao: ①, daih ①, duk, nyaw ②, thong:, thung:, viex[1] ② [*syn.*].

duk dai: [ndug ndai] /duk dai/ *n.* ◌ါင်းဆောင် 领导 *lǐngdǎo* leader. ☞ cao: kaing:, ling: tao: ②, simiang [*syn.*].

duh[1] [ndūh] /dụh/ **1** *vt.* ငြင်းခုံ– 计较 *jìjiào* argue with, dispute with, bicker with. **:** Nawh ang: sax duh pui hun:. သူလူအများနဲ့မငြင်းခုံဖူးဘူး။ 他从不和大伙计较。 *He has never argued with everybody.* **2** *vi.* အငြင်းပွား–၊ 责怪 *zéguài* blame, accuse, find fault, reproach. **:** Mawh maix pa: lud yuh, chix deeh duh ka pui. ခင်ဗျားပဲမှားပြီးတော့သူများကိုပြန်ပြီးအငြင်းပွားနေတယ်။ 是你做错的, 怎么又责怪别人。 *It was your fault, how can you turn around and accuse someone else?* | mawh kheu nan: ang kix koe: dee duh grawng: phimap tix. [Romax 1:20] ထိုကြောင့် သူတို့သည် ကိုယ်အပြစ်ကိုမဖုန်းနိုင်ရာ 叫人无可推诿. *so that men are without excuse (lit.'without a place to find fault'?). [Rom. 1:20]* /*f*9/

duh[2] [ndūh] /dụh/ *n.* <CAG> ငှက်အမျိုးအစားထဲမှတစ်မျိုး（一种吓鸟竹器, 利用水力冲击, 发出响声, 以吓鸟雀）*(yīzhǒng xià niǎo zhú qì, lìyòng shuǐlì chōngjī, fāchū xiǎngshēng, yǐ xià niǎo qiāo)* (a bird-scare made of bamboo and activated by water to make a sound frightening off birds). /*f*9/

dux[1] [ndux] /duʔ/ *n.* <KAX> ခရု 蜗牛 *wōniú* snail (*Macrocyclis concava*, two pairs of feelers, flat feet on belly, yellowish-brown spiral shell, feeds on outer layers of plants). ☞ lhuax, lux[1] [*syn.*]. /*f*9/

dux[2] [ndūx] /dụʔ/ *vt.* ဖယ်–၊ ရွှေ့– 让开, 挪 *ràngkai, nuó* yield, give way, move to the side. **:** Dux maix ceeix. ခင်ဗျားနည်းနည်းဖယ်ပါ။ 你让开一点儿。 *Give way a little to the side.* | Dux maix ngawm lax an:. ခင်ဗျားဟိုအစွန်ဘက်ရွှေ့ထိုင်ပါ။ 你挪到那边去坐。 *Move and sit over there.* ☞ teex, theex [*var.*]. /*f*9/

dux[3] [ndūx] /dụʔ/ *adv-pre.* ◌ ◌◌သော၊ နည်းသော၊ 偏, 却 *piān, què* (insist on doing sth. to the contrary). **:** Nhie: maix yuh kaing in:, maix dux yuh kaing an:. ခင်ဗျားကိုဒီအလုပ်လုပ်ခိုင်းတာ၊ ဟိုအလုပ်ကိုလုပ်သေးတယ်။ 叫你做这件事, 你偏要做那件事。 *I told you to do this job and then you went right ahead and did that job.* /*f*9/

dux nyiex [ndūx nyīex] /dụʔ ɲịɛʔ/ *vo.* အိမ်ပြောင်း– 搬家 *bānjiā*.

dux lox [ndūx loux] /dụʔ loʔ/ *n.* အကြောင်းပြ 借口 *jièkǒu*. **:** dux lox ka saux tix. ဖျားတာကိုအကြောင်းပြတယ်။ 借口有病。

dug [ndūg] /dụk/ *vs.* ကန်း– 瞎 *xiā* blind. **:** Ngai: nawh dug. သူမျက်စိကန်းတယ်။ 他眼睛瞎。 /*f*6/

dud[1] [ndūd] /dụt/ *vi.* ပြတ်–၊ ကျိုး– 断 *duàn* break (soft things). **:** Teei pa dud, sut pa yie. 拿断了的

（或：断气的），捡容易的。（形容轻而易举地得到或实现，如上山打猎, 非常顺利）。 *Take the broken ones (or: the ones which have stopped breathing), pick up the easy ones. (Describes sth. which goes smoothly, such as hunting, and is easy to achieve.)* ☞ puk, duah, pot[2] [*syn.*]. /*f*0.0103/ /*f*6/

dud[2] [ndūd] /dṵt/ *adv-pre.* လုံးဝမဟုတ် 根本不, 才不是呢 *gēnběn bù, cái bùshì ne* not at all, definitely not. **:** Dud mawh yaong: yix mawx. ကျွန်တော် တို့ရွာကဟာ လုံးဝမဟုတ်ဘူး။ 根本不是我们寨的。 *It was definitely not our village's.* /*f*0.0103/ /*f*6/

dud rhawm: [ndūd hrom] /dṵt rʰɔm/ *vi.* ေ – ၊ ဆုံး–၊ ကွယ်လွန်–၊ ခရစ်တော်၌အိပ်ပျော်–၊ အလွှာရှင်မြတ် အမိန့်တော်ခံယူ–၊ ပျံ့လွန်တော်မူ–၊ ဘဝနတ်ထံပျံ့–၊ စုတေ–၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု–၊ ကံကုန်– 断气 *duàn qì* die. **:** Moi in: hoik dud rhawm:. ဒီနွားသေပြီ။ 这条牛已经断气了。 *This cow has died.* ☞ yum [*syn.*].

dud lhaing: [ndūd hlaing] /dṵt lʰaŋ/ *adv.* သန္ဋိဌာန်ချထား၊ ကျိန်းသေ၊ သေချာပေါက်၊ မုချ 坚定, 绝对，真的 *jiāndìng, juéduì,zhēnde* determined, fixed, absolute. **:** Cairhawm: eux dud lhaing: phao: tid, kawn: koe: priex kuat ieh laih, eux ran: tix plai ceeix yaox. 我现在实在是很饿，今天的冷饭还有没有，我要先吃一点。

dud lhaing: lhaing: [ndūd hlaing hlaing] /dṵt lʰaŋ lʰaŋ / *vs.* အာရုံဝင်စား–၊ အလုပ်ရှုပ်–၊ အလုပ်ထဲစိတ်နစ်–၊ စိတ်ေ – 沉醉, 沉迷 *chénzuì, chénmí* engrossed, preoccupied, involved, lost in sth., wrapped up in sth. (mentally). **:** biong dud lhaing: lhaing:. အတွေးထဲနစ်နေတယ်။ 沉醉在思念中。 *engrossed in thought.* | yuh kaing dud lhaing: lhaing:. အလုပ်ထဲ စိတ်ရောက်နေတယ်။ 沉迷在工作中。 *wrapped up in his work.*

dub [ndūb] /dṵp/ *n.* <NYIEX> တံစက်မြိတ် 屋檐 *wūyán* eaves. **:** **daux dub** တံစက်မြိတ်အောက် 檐下（指前檐之下）*under the eaves (at front of house)* ☞ sidub, sidug [*var.*]. /*f*10/

dung[1] [ndūng] /dṵŋ/ **1** *n.* အိုင်၊ ကန် 潭, 水塘, 池 *tán, shuǐtáng, chí* pond, pool. **2** *vt.* စု–၊ လျှံ–၊ ပြည့်– 积, 汪, 噙 *jī, wāng, qín* accumulate, well up, brim (with tears). **:** dung rawm: ngai:. မျက်ရေတွေ ပြည့်လာတယ်။ 噙着眼泪。 *brimming with tears.* ☞ duang (liter.) [*var.*]. ☞ nhawng: ①, dung dam:, rawm: dung [ceu 1] [*syn.*]. /*f*0.0274/ /*f*6/

dung [ndūng] /dṵŋ/ ဒီလောက်တောင်ကြီး (?) this big. /*f*0.0274/ /*f*6/

dung dam: [ndūng ndam] /dṵŋ dam/ *n.* အိုင်၊ ကန် 潭, 水塘, 池 *tán, shuǐ táng, chí* pond, pool. ☞ nhawng: ①, dung[1] ①, duang, rawm: dung [*syn.*].

dung siyawng [ndūng si yōng] /dṵŋ s.ʑɔ̰ŋ/ *n.* နဂါးအိုင်၊ နဂါးမြစ် 深潭, 龙潭 *shēn tán, lóng tán* pool, waterhole, pond (deep), 'dragon pool,' 'dragon river'.

dung: [ndung] /duŋ/ *vt.* စူး–၊ ထိုး–၊ ဖောက်– 扎, 戳 *zhā, chuō* poke. **:** dung: kat caong aux. ဆူး ကျွန်တော့်ခြေထောက် စူးသွားတယ်။ 刺扎着我的脚。 /*f*8/

dun [ndūn] /dṵn/ *vt.* ကန်–၊ ဖနောင့်နဲ့ကန်– 蹬, 踢（用脚板底来蹬）*dēng, tī (yòng jiǎobǎndǐ lái dēng)* kick (with the sole of the foot). **:** Mawx pa dun siviex? ဘယ်သူ တံခါးကိုကန်တာလဲ။ 谁蹬门? *Who was it who kicked the door?*

dum[1] [ndūm] /dṵm/ **1** *vt.* ပြုတ်–၊ ကြော်–၊ နှပ်– 炖, 焖 *dùn, mèn* cook (in water), stew, simmer. **:** dum si ang: daux aw: piang ngu. အရိုးတွေကို အိုးထဲထည့်ပြီး မီးပေါ်တင်နှပ်လိုက်။ 将骨头放在锅里炖。 *stew bones in a pot over the fire.* | dum eep. ထမင်းချက် 焖饭。 *cook rice.* **2** *vt.* စိမ်–၊ စုပ်– 泡，浸 *pào, jìn* soak, steep. **:** Dum gaox pid daux tung, nghaong: ex tix tauh blauh ka krax bo khaix. ေ – ဆန်တွေကို ပုံးထဲမှာ စိမ်ထား။ ဒီညနေ အဲဒါကို ပေါင်းပြီး အခဲ့တွေဖြစ်အောင် ထောင်းမယ်။ 用水桶泡糯米，咱们今天下午蒸来舂粑粑。 *Soak glutinous rice in a pail -- this evening we will steam it and pound it into cakes.* /*f*9/

dum[2] [ndūm] /dṵm/ *n.* သံမဏိအောက်ခြေ၊ အခြေ၊ တိုင် 铁砧 *tiězhēn* iron base, pedestal. /*f*9/

dum:[1] [ndum] /dum/ *cl.* ခါ၊ ခေါက်၊ ကြိမ် 次, 回 *cì, huí* time, occasion. **:** tix khix tix dum:, tix num tibawg. တစ်လတစ်ခါ၊ တစ်နှစ်တစ်ကြိမ်။ 一月一次, 一年一回。 *once a month, once a year.* | Saux tix dum:, yum tix dauh. 病在一起，死在一处。（为夫妻之间表示相爱。）*Fall ill at the same time, die in the same place. (An expression of nuptial love.)* /*f*9/

dum:[2] [ndum] /dum/ *vt.* စိမ်–၊ စုပ်– 泡 *pào* soak, steep, infuse. **:** dum: gaox pid. ေ – ရွှေ့င်းစိမ်လိုက်။ 泡糯米。 *soak glutinous rice.* | Plai: dum: eep oih. 泡的酒，打的饭。 *Infused plai rice beer, scooped rice.* ☞ ce[2] [*syn.*]. /*f*9/

dum:[3] [ndum] /dum/ *vi.* အောင်မြင်–၊ ရ–၊ ရယူ–၊ သတိထားမိ–၊ အမှတ်ထားမိ– 实现, 成, 成行 *shíxiàn, chéng, chéngxíng* achieve, realise (UK) realize (US). **:** Kaing krai ax kawx ang: nyang dum: ngaix hawx, khawm: mawh nan:, ang: dum: bawg in: kieh ax nawh dum: bawg khaix sax. မနေ့က ပြောခဲ့တဲ့ အကြောင်းကို ဒီနေ့အရမယူနိုင်ဘူး။ ဒါပေမယ့်

ဒီတခေါက် မရတာကိုတော့ နောက်တခေါက် ကျိန်းသေရယူနိုင်မှာပဲ။ 昨天我俩说的事情今天还做不成，不过这次不行，下次一定要让它成行。 *The matter we talked about yesterday can't be achieved today, however, what we couldn't achieve this time can definitely be achieved next time.* ☞ seex sing: [*syn.*]. /*f*9/

dum:[4] [ndum] /dum/ *vt.* လက်ဆင့်ကမ်း–၊ မျိုးဆက်သစ်ကိုလက်ဆင့်ကမ်း–၊ မျိုးဆက်အဆင့်ဆင့် လက်ဆင့်ကမ်း– 落下, 传承 *luóxià, chuánchéng* pass down, impart to succeeding generations, hand down from generation to generation. **:** Dum: dawx krawx kon. မျိုးဆက်သစ်ကိုလက်ဆင့်ကမ်းလက်ထောက်သူကြီး။ 传承与世系，火头和布睑。(头人族长。) *Passed down through the generations, the krox village master of ceremonies and kóun village administrator.* [~ Mon d□tum 'descend' (?)]. /*f*9/

dum: plai: [ndum blai] /dum plai/ *vo? n?.* စိမ်ထားသောအရက်၊ ခေါင်ရည် (နှစ်ရှည်လများစိမ်ထားသောအရက်) 泡酒 (过去, 为解决纠纷送给调解人或结婚前男方送给女方家的自制的酒) *pào jiǔ (guòqu, wèi jiějué jiūfēn sònggěi tiáojiě rén huò jiéhūn qián nán fāng sònggěi nǚ fāng jiā de zìzhì de jiǔ)* soak plai rice beer (?) soaked plai rice beer (?) (formerly, plai rice beer which one has made himself and given by the groom to the bride-to-be's family, or to an arbitrator in a dispute).

dum: mawx dum: an: [ndum mox ndum an] /dum mɔ ʔ dum ʔan/ *adv-post.* ချက်ချင်း၊ လက်ငင်း 立刻, 马上 *lìkè, mǎshàng* immediately, right away, straightaway (straight away). **:** hu: dum: mawx dum: an:. ချက်ချင်းသွား 马上去。 *go immediately.* ☞ dom: mawx dom: an: [*var.*].

daw[1] [ndō] /dɔ̰/ *n.* <CAG> ○□ □□ကျောက် 笕槽 *jiǎncáo* bamboo pipe for carrying water, laid in a field or under eave of house. /*f*9/

daw[2] [ndō] /dɔ̰/ *vt.* တလျောက်၊ စီးဆင်း 沿, 沿…走 *yán, yán ... zǒu* go along. **:** daw rawng hu:. ○□ မြောင်းကိုစီးဆင်းသွားခိုင်း။ 沿着水沟走。 *go along a ditch.*

dawt [ndod] /dɔt/ *vt.* <VH?> ဖွါ– (ဆေးလိပ်)၊ စုပ်– (ရေ)၊ ရှု– 吸 *xī* suck, suck in, inhale. **:** dawt sub. ○□ ☐ဆေးလိပ်ဖွါတယ်။ 吸咽。 *smoke, inhale tobacco smoke.* | dawt plai: num ka rhit. ဝါးမျှစ်နဲ့ အရက်ပြင်းကိုသောက်နေတယ်။ 用虹吸管吸水酒。 *suck out plai rice beer with a siphon tube.* ☞ tod[2] [*var.*]. ☞ jhok[2], cho:[2], sileed ②, silawd[2], silod, vaik[2], yawt[1], yawt dawt [*syn.*]. /*f*9/

dawh [ndoh] /dɔh/ *vi.* ကွာ– 脱落, 绽开 *tuōluò, zhànkāi* peel off, come off, fall off. **:** Lhox khix in: hoik dawh. ဒီထင်ရေချောင်းရဲ့အခွံ ကွာကုန်ပြီ။ 这根柴的皮已经脱落了。 *The bark on this firewood has peeled off.* ☞ tawh [*mor.*]. /*f*10/

dawx [ndox] /dɔʔ/ *n.* ○□ စဉ်မျိုးဆက်၊ မျိုးရိုး 裔胤、世系 *yìyìn, shìxì* posterity, descendants, lineage, geneology. **:** Dum: dawx krawx kon. မျိုးဆက်သစ်ကိုလက်ဆင့်ကမ်းလက်ထောက်သူကြီး။ 传承与世系，火头和布睑。(头人族长。) *Passed down through the generations, the krox village master of ceremonies and kóun village administrator.* [~ Mon d□tɔw]. [<u>အကျယ် 详细 details (in Chinese)</u>].

daw:[1] [ndo] /dɔ/ *n.* <SIM:> ငှက်တစ်မျိုး (一种鸟, 羽毛绿色, 头部有点红色, 叫声似' da hrouh da hrouh', 喜食水果) *(yīzhǒng niǎo, yǔmáo lǜsè, tóubù yǒu diǎn hóngsè, jiàoshēng sì ' da hrouh da hrouh', xǐ shí shuǐguǒ)* (a kind of bird, with green feathers, a little red on the head, a call like 'da hrouh da hrouh', feeds on fruit).

daw:[2] [ndo] /dɔ/ *n.* <LI,PRIM:> အရိုးခေါင်းထားရာသစ်ခေါင်း ? 人头桩(过去在猎人头的地区, 用来放人头的木桩) *réntóuzhuāng (guòqù zài liè réntóu de dìqū, yòng lái fàng réntóu de mùzhuāng)* skull post (formerly in Wa areas where head-hunting was practised, the carved-out short wooden posts in the ceremonial graveyard area in which skulls were placed). **:** Yaong: Rung saik daw:, Sai: Saw: kaw: praix. ○□ □□ရုန်းရွာအရိုးခေါင်းထားရာသစ်ခေါင်းကိုထွင်းတယ်၊ ဆိုး□□ဆောအစာကိုစချက်တယ်။ (?) 永榕氏凿人头桩，赛曳氏开辟地方。(这两个氏族是开辟某些地区的氏族。) *The Yaong Rúng clan chiselled out the skull posts and the Sai So clan opened new land to cultivation. (They were the founding clans of a new area.)*

daw:[3] [ndo] /dɔ/ **1** *vt.* ဖြားယောင်း–၊ ○ုံးဆောင်–၊ မြှူဆွယ်–၊ မြှူ– 引诱 *yǐnyòu* lure, seduce, tease. **:** daw: pui koeng hu: lax in:. ရန်သူကို ဒီဘက်ဖြားယောင်းပြီး ခေါ်လာခဲ့။ 把敌人引诱到这边来。 *lure the enemy this way.* **2** *vi.* ○□ါ–၊ ခေါ်ဝေါ်– 戏称，取绰号 *xìchēng, qǔ chuòhào* call sb. a teasing name, nickname sb.. **:** Maix yaox daw: pui ceukaux nawh, maix koh daw: nang:, ang: maix tawng tix ah paox ka nawh laih? မင်းသူများ သူ့နာမည်ကိုခေါ်တာတွေ့ရဲ့သားနဲ့မင်းလည်းခေါ်ပါလား၊ မင်းသူ့ကိုဦးလေးလို့မပြောတတ်ဘူးလား။ 别人叫他的绰号，你也跟着叫，你不知道他是你的舅舅吗？ *You see what other people call him and you go calling him that too--don't you know enough to call him 'uncle'?*

dawg (dawk) [ndōg (ndog)] /dɔ̰k, dɔk/ *adv-pre.* ကြာပြီ၊ ပြီးသား၊ ရှေးကာလ၊ ကတည်းက 早就, 早已 *zǎojiù, zǎoyǐ* long ago, some time ago, quite a while ago. **:** Nawh dawg hu: ieh. သူအဲဒီကိုသွားတာ

ကြာလှပြီ။ 他早就去了。 *He went some time ago.* | mawh ceu pui pa dawg koe: tom: dix dix. [Yeramix 5:15] ပြေးကာလ၌ဖြစ်ဘူးသောအမျိုး။ 是一个历史悠久的民族。 *It is a nation that existed long ago. [Jer. 5:15]* | Tax guah yiex lih kawn Vax hoik dawk koe: ka piang haktiex. ပေါ်ကင်ဖွားထွက်ရှိလာတဲ့"ဝ"အဘိုးနဲ့အဖွားကမ္ဘာကြီးပေါ်ဟိုးရှေးကတည်းကရှိပြီးသား။ ☞ daog[2] [*var.*]. /*f*0.0119/ /*f*6/

dawd [ndōd] /dɔ̰t/ *vs.* တို– 短, 近 *duǎn, jìn* short (clothes), close, near, short (distances). **:** Khlax in: uik dawd ngie. ဒီဘောင်းဘီတွေ သိပ်တိုသွားတယ်။ 这条裤子短了。 *These trousers have gotten too short.* | pa dex pa dawd. အနီးအနား 近。 *near.* | Krax in: dawd. ဒီလမ်းကပိုတိုတယ်။ 这条路近。 *This route is shorter.* ☞ ngoing:[1] . /*f*5/

dawd thoi: thoi: [ndōd toi toi] /dɔ̰t tʰɔi tʰɔi/ *vs.* တို– 短短的 *duǎn duǎn de* short.

dawdrhawm: [ndōd hrom] /dɔ̰t rʰɔm/ *vs.* အမြင်ကျဉ်း–၊ တိမ်– 心胸挟窄，心急 *xīn xiōng jiā zhǎi* narrow-minded. **:** Pui dawdrhawm: ang: pon mhong: lox cing: pui. အမြင်ကျဉ်းတဲ့လူ သူများပြောတဲ့စကားကို နားမထောင်တတ်ဘူး။ 心胸狭窄的人听不得人家的意见。 /*f*10/

dawb [ndōb] /dɔ̰p/ *n.* အဖုံး covering, lid?. **:** Bun: cao: nyiiex teei dawb tawb mai tawb kah piang moing rawm: maw:,[2-Samoelax 17:19] မိန်းမသည်ရေတွင်းဝကိုဖုံးပြီးမှ ဆန်ကိုလှန်းရေထားသောကြောင့် ထိုအမှုသည်မထင်ရှား။ *His wife took a covering and spread it out over the opening of the well*

dawng:[1] [ndong] /dɔŋ/ *n.* စားခွက် 槽 *cáo* feeding trough, manger. **:** Mai: nied kix tix hu: tau, mai: yaox Marix mai: Yosiep mai Kawn: ngie: pa it ka daux dawng: moi. [Lukax 2:16] အလျင်အမြန်သွား၍မာရိနှင့်ယောသပ်ကိုင့်၊ နွားစားခွက်တွင်သိပ်ထားလျက်ရှိသောသူငယ်ကိုင့်ကိုတွေ့ကြ၏။ 他们急忙去了，就寻见马利亚和约瑟，又有那婴孩卧在马槽里。 *They came with haste, and found both Mary and Joseph, and the baby was lying in the feeding trough. [Luk. 2:16]* /*f*0.0924/ /*f*7/

dawng:[2] [ndong] /dɔŋ/ **1** *vs.* ရှင်းလင်း–၊ ရှင်း–၊ ဖြေရှင်း– 清楚 *qīngchu* clear. **2** *vt.* ဖြေရှင်း–၊ ကိုင်တွယ်– 对付 *duìfù* deal with, cope with, tackle. **:** Maix dawng: nawh, aux dawng: kiex. မင်းသူနဲ့ရှင်းလိုက်။ ငါတခြားနှစ်ယောက်နဲ့ ရှင်းလိုက်မယ်။ 你对付他, 我对付他俩。 *You deal with him and I'll deal with the other two.* ☞ sidawng: [*var.*]. /*f*0.0924/ /*f*7/

dawng: khoek [ndong kouig] /dɔŋ kʰoc/ *n.* ဇလုံ၊ ကြွေခွက် 洗脸盆 *xǐ liǎnpén* basin.

dawng: yhaok [ndong hyaog] /dɔŋ ʑʰauk/ **1** *n.* ပါးချိတ် 腮腺, 耳下腺, 耳下淋巴腺 *sāixiàn, ěrxiàxiàn, ěrxià lìnbāxiàn* parotid glands (pair of large salivary glands at base of ears, lit. 'ear troughs'). **2** *n.* ပါး၊ ပါးပြင် 腮部 *sāibù* cheek. ☞ dong: yhaok [*var.*]. ☞ tawt awh, kla: ia: ②, lai: kawn: peux, loi: kawn: peux [ceu 1] [*syn.*].

dawng: hia: (dawnghia:, dawngrhia:) [ndong hia (ndong hria)] /dɔŋ ʑʰia, dɔŋ rʰia/ *n.* <CAG> ပျားသေတ္တာ 蜂桶 *fēngtǒng* beehive, beehouse (wooden-box-style, used in beekeeping, lit, 'bee barrel').

dawm[1] [ndōm] /dɔ̰m/ **1** *vt.* လက်နှစ်ဘက်ဖြင့်ကိုင်– 捧（用双手托）*pěng (yòng shuāngshǒu tuō)* hold in two hands in front of one. **2** *cl.* ခုပ် 捧 *pěng* double-handful. **:** nghox tix dawm. စပါးတစ်ခုပ် (တစ်ခုပ် =လက်နှစ်ဆုပ်စာ) 一捧稻子。 *a double-handful of rice grain.* /*f*0.0139/ /*f*9/

dawm[2] [ndōm] /dɔ̰m/ ☞ sidawm[1] .

dawm: [ndom] /dɔm/ *loc.* ညာ၊ လက်ျာ 右 *yòu* right. **: plak ndawm:** ညာဘက် 右边 *right-hand side* ☞ plak dawm: [*syn.*]. ☞ guax, gwiex [*ant.*]. /*f*0.0108/ /*f*5/

di[1] [ndī] /dḭ/ *n.* <KAX> အခွံပျော့လိပ် 鳖, 甲鱼, 团鱼 *biē, jiǎyú, tuányú* soft-shelled turtle (*Trionyx sinensis*). **: kax di** အခွံပျော့လိပ် 鳖, 甲鱼, 团鱼 *soft-shelled turtle* /*f*7/

di[2] [ndī] /dḭ/ **1** *vt.* ဖြန့်–၊ ဖြန့်ကျက်– 展开, 铺开 *zhǎnkāi, pūkāi* spread, spread out. **:** Sim: di pruik tix. ငှက်ကလေးအတောင်ဖြန့်တယ်။ 鸟儿展开翅膀。 *The bird spread its wings.* **2** *v?.* ကား–၊ ကျဲ– take a big step (?). **:** di diang tix. ခြေလှမ်းကျဲတယ်။ *walk with a big stride. (?)* ☞ dudi [ceu 1] [*syn.*]. ☞ dih (?) [*mor.*]. /*f*7/

digari [ndi mga ri] /di ga ri/ *cl.* ဒီဂရီ 度 *dù* degree (of temperature, Celsius or Fahrenheit scale, symbol °). ☞ tux[4] [*syn.*]. [Eng.].

di di [ndī ndī] /dḭ dḭ/ *adv-pre.* <VM?> ဟိုးတုန်းက၊ ဟိုးရှေးရှေးတုန်းက 从前, 过去 *cóngqián, guòqu* before, formerly, once upon a time. **: Di di koe: tax kuad tix kaux** ဟိုးရှေးရှေးတုန်းကအဖိုးအိုတယောက်ရှိသတဲ့ 从前有个老先生。 *Once upon a time there was an old man.* ☞ didix (dix dix) [*var.*].

dit [ndid] /dit/ **1** *vs.* ညီညာ–၊ ပြား– 扁 *biǎn* flat. **2** *vs.* နူးညံ့– 细密, 致密 *xìmì, zhìmì* delicate. ☞ dip [*var.*].

dip [ndib] /dip/ **1** *vs.* ပြား– 扁 *biǎn* flat. **:** dig dip. ပြားအောင်နင်း 踩扁。 *stamp it flat.* **2** *vs.* နူးညံ့–၊ ကျပ်– 细密, 致密 *xìmì, zhìmì* fine, delicate,

tightly-woven, closely-woven. **:** Taing: nawh man: tawm: dip. သူအင်္ကျီကိုကျပ်ကျပ်ဝတ်တယ်။ 他把布织的很细密。 *She wove the fabric very tightly.* ☞ dit [*var.*].

dih [ndih] /dih/ *v.* ဖြန့်၊ ကျဲ၊ဖြန့်ကျက် 摆开, 摊开, 撑开 *băi kāi, tān kāi, chēng kāi* set up, spread out, open out. ☞ dih [*var.*].

dih [ndīh] /dịh/ *vt.* ဖြန့်၊ ကျဲ၊ ဖြန့်ကျက် 摆开, 摊开, 撑开 *băikāi, tānkāi, chēngkāi* set up, spread out, open out. **:** Dih ka pak, vhak ka graih. ကွင်းပြင်မှာဖြန့်ကျဲပြီးစင်ပေါ်မှာချိတ်ထားပါ။ 在场院上摆开, 在晒台上挂起来（喻办事光明正大）。 *Spread out on the plaza, hanging out on the sundeck (metaphor for open and upright behaviour).* | dih cawng:. ထီးကိုဖြ□ဖွင့်ထားပါ။ 撑开伞。 *open up an umbrella.* | dih tix yaox. ဖြန့်ကျက်ကြည့်ပေါ့။ 摊开看看。 *spread things out to look at.* ☞ dih [*var.*]. ☞ di (?) [*mor.*].

dix[1] [ndīx] /dị?/ *adv-post,redup.* တုန်းက၊ ဟိုးတုန်းက၊ ရှေးရှေးတုန်းက 从前, 过去 *cóngqián, guòqu* in the past, in ancient times, formerly. **:** Yam iak aux dix, ang: yaox tix gau lai. ကျွန်တော်ငယ်ငယ်တုန်းကစာမသင်ခဲ့ရဘူး။ 从前我小的时候, 没能读书。 *When I was young, I didn't have the chance to attend school.* ☞ ngaix [*ant.*]. /*f*0.1064/ /*f*6/

dix[2] [ndīx] /dị?/ *adv-pre.* ခေ□ □□ □□□□ခန့်မှန်းခြေ၊ နီးပါး၊ နီးနီး 差不多，将要，快要 *chàbuduō, jiāngyào, kuàiyào* approximately, about. ☞ dex ③ [*var.*]. /*f*0.1064/ /*f*6/

didix (dix dix, di:dix) [ndīx ndīx (ndī ndīx)] /dị? dị?, dị dị?/ *adv-pre (tw?).* ဟိုးတုန်းက၊ ဟိုးရှေးရှေးတုန်းက၊ တခါက 从前, 过去 *cóngqián, guòqù* before, formerly, once upon a time. ☞ di di [*var.*].

di: [ndi] /di/ **1** *n.* မီးအိမ်၊ မီး 灯 *dēng* lamp, light. **2** *n.* လက်နှိပ်ဓာတ်မီး 电筒 *diàntǒng* (electric) torch (UK) flashlight (US). ☞ plix ngu, teung:, kawk ngu, ma: teung:, ngu teung:, chi: teung: [ceu 1] [*syn.*]. ☞ ti: [*mor.*]. /*f*10/

dig [ndīg] /dịc/ *vt.* နင်း– 踩, 践踏 *cǎi, jiàntà* step. **:** Maix paw dig khaox gaong ka caong tix. ထိုင်ခုံကိုခင်ဗျားခြေထောက်နဲ့မှန်းနဲ့။ 你不要用脚踩凳子。 | Paw dig kla: kaung:. ပျိုးပင်ကိုမနင်းနဲ့။ 别践踏秧苗。 /*f*6/

ding[1] [ndīng] /dịŋ/ **1** *pro.* ဒီလောက်ကြီး၊ ဒီလောက်များ 这么大, 这么多 *zhème dà, zhème duō* this big, this much. **:** Sivai an: koe: ding. အဲဒီကျားသစ်ဒီလောက်ကြီးတယ်။ 那只豹子有这么大。 *The leopard was this big.* | Viex nawh plix hoek ding! သူအသီးဒီလောက်တောင်ယူလာတယ်။ 他带来这么多水果！ *He brought this much fruit.* | Lig ding, eei: ang: cix klawd. ဝက်တွေဒီလောက်များများမွေးထားတာ အားလုံးရှင်မှာမဟုတ်ဘူး။ 这么多猪养不活。 *Raising so many hogs you won't be able to keep them all alive.* **2** *pro.* ဒီလောက်ပဲ 这么点儿, 这么少 *zhème diǎnr, zhème shǎo* just this much, this little bit. ☞ deeing:, duaing:, ding:[2] [ceu 2] [*var.*]. ☞ ding dod [*syn.*]. ☞ ting[1], deeing:, ding:, duaing: [*mor.*]. /*f*0.031/ /*f*5/

ding[2] [ndīng] /dịŋ/ *vt.* ခေ□ □□(တော်တော့) 得, 行（表示同意）*dé, xíng (biǎoshì tóngyì)* OK. **:** Ding heue:, paw lai: yuh! ခေ□ □□ပြီတော့၊ မလုပ်တော့နဲ့။ 行了, 不要做了！ *OK, quit it!* /*f*0.031/ /*f*5/

ding dod [ndīng ndōud] /dịŋ dọt/ *pron.* ဒီလောက်တောင်၊ ဒီလောက်များ 这么多 *zhème duō* this much. **:** Plix inkix maix dak tawx kah eux ding dod, tang: dauh kah maix tiblah. 这些水果你怎么给我这么多，你自己留下一些吧。

ding:[1] [nding] /dịŋ/ *n.* နံရံ၊ ထရံ၊ တံတိုင်း၊ ခြံစည်းရိုး 墙 *qiáng* wall, fence. /*f*0.0129/ /*f*6/

ding:[2] [nding] /dịŋ/ *pro.* <TIEX?> ဒီလောက်ပဲ 这么点儿, 这么少 *zhème diǎnr, zhème shǎo* just this much, this little bit. ☞ deeing:, duaing:, ding[1] ② [*var.*]. ☞ ding[1] [*mor.*].

ding: phia: [nding pia] /dịŋ pʰia/ *n.* သစ်သားထရံ၊ အထပ်သားနံရံ 木板墙 *mùbǎn qiáng* wall made of wooden boards. **:** Nyiex yaong: yix mawh nyiex ding: phia:. ကျွန်မတို့ရွာကအိမ်တွေမှာ သစ်သားနံရံတွေရှိတယ်။ 我们家乡都是木板墙房。 *In our village the houses have wooden board walls.*

ding: tiex [nding diex] /dịŋ tɛ?/ *n.* ရွံ့ထရံ၊ သစ်ကိုင်းသစ်ရွက်များဖြင့် ပြုလုပ်ထားသောထရံ 挂墙（先用树棍、竹子等捆成墙架, 然后用泥巴糊起来的墙）*guàqiáng (xiān yòng shùgùn, zhúzi děng kǔnchéng qiáng jià, ránhòu yòng níbā hú qǐlai de qiáng)* wattle and daub wall, adobe wall (lit. 'earth wall'). **:** Nyiex yix kawn: ot nyiex ding: tiex, riien tix dha: rhawm: tix kah sum: nyiex ding: cuang: num ka:. ကျွန်တော်တို့ရွံ့ထရံအိမ်နဲ့နေတုန်းပဲ၊ လာမယ့်နှစ်အုတ်ထရံနဲ့အိမ်ဆောက်ဖို့စိတ်လောထားတယ်။ 我们家还在住挂墙房，应该作好准备明年改建成砖墙房。 *Our family still lives in a house with adobe walls, but we are preparing to build a house with brick walls next year.*

ding: tiex lug lin [nding diex lūg līn] /dịŋ tɛ? lụk lịn/ *n.* မြေကြီးနီထရံ 土坯墙 *tǔ pī qiáng* adobe brick wall, wall made of mud bricks.

ding: nuk [nding nug] /dɪŋ nuk/ *n.* <NYIEX> မြင်းမိုရ်ပိတ် 山墙 *shān qiáng* gable (triangular wall section formed by two sloping roofs).

ding: ox [nding oux] /dɪŋ ʔoʔ/ *n.* ဝါးထရံ 竹墙（用竹子破成板式, 然后编织起来的墙）*zhú qiáng (yòng zhúzi pò chéng bǎn shì, ránhòu biānzhī qǐlái de qiáng)* bamboo wall.

dim:[1] [ndim] /dim/ *num.* ကိုး ၉ 九 *jiǔ* nine, 9. ☞ sidim: [*var.*]. /*f*0.0268/ /*f*6/

dim:[2] [ndim] /dim/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> ကျွတ်နွယ် 细藤子, 细苦楝子, 苦楝果, 买麻藤（(藤本, 可入药, 果实似藤子果, 可食）*xìténgzi, xìkǔliànzi, kùliànguǒ, mǎimáténg (téng běn, kě rù yào, guǒshí sì téngziguǒ, kě shí)* common jointfir (*Gnetum montanum*, vine with edible fruit, fruit and stems also used medicinally). **2** *vt.* ချည်နှောင်– 捆, 缚(指用细藤子缚）*kǔn, rù (zhǐ yòng xìténgzǐ fù)* bind (use the dim plant to bind sth.). **:** dim: te. မြှားကိုချည်နှောင်တယ်။ 缚箭羽。 *bind arrow vane feathers.* ☞ plix dim:, nhu: dim:, khaox dim: [*syn.*]. /*f*0.0268/ /*f*6/

dim: tiex [ndim diex] /dim tɛʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 小麻药, 过海龙, 小铜锤 *xiǎo máyào, guò hǎi lóng, xiǎo tóng chuí Spilanthes callimorpha*.

dim: sox [ndim soux] /dim soʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခွာညှိ၊ ခွာပြာ၊ ခွာဖြူ 布氏铁线莲, 木通（木本, 枝细, 叶椭圆, 可入药）*Bùshì tiěxiànlián, mùtōng (mù běn, zhī xì, yè tuǒyuán, kě rù yào)* (a variety of clematis, *Clematis sp., C. buchananiana*?, woody plant, thin branches, oval leaves, used medicinally, lit. 'dog [dim]').

dex [ndēix] /dɛ̰ʔ/ **1** *vs.* နီး–၊ အနီးအနား– 近 *jìn* near, nearby. **:** daing: dex. တအားနီးတယ်။ 很近。 *very near.* | **dex dawd** နီး– 近 *near* | **dex dawd** နီး– 近 *near* | Dex ka ngai:, singai ka caong. ကြည့်တော့နီးတယ်။ ဒါပေမယ့်လမ်းလျှောက်ရင်အဝေးကြီးပဲ။ 看起来近, 走起来远。 *It looks near, but it's a long way on foot.* **2** *vt.* နီး–၊ အနားမှာ–၊ ဘေးမှာ–၊ ကပ်–၊ ခါနီး– 靠近, 接近 *kàojìn, jiējìn* be near to, next to, adjacent to, face, approach. **:** Nyiex yix dex krax lawli:. ကျွန်တော်တို့အိမ်ကလမ်းဘေးမှာ။ 我们家靠近公路。 *Our house is next to the road.* | Kaing yuh yix dex hoik. ကျွန်တော်တို့အလုပ်ပြီးခါနီးပြီ။ 我们的工作已接近完成。 *Our work is approaching completion.* **3** *adv-pre.* ဂ ▯▯ ▯▯▯ နီးပါး၊ နီးနီး 约, 差不多 *yuē, chàbuduō* about, approximately, almost. **:** Gaox inkix dex koe: tingoe: kin. စပါးတင်းသုံးဆယ်လောက် ရှိတယ်။ 这些米约有 30 斤。 *There is about 30 kín of rice grain here.* | Dex goeh aux. ခလုတ်တိုက်တော့မလို့။ 我差不多跌倒了。 *I almost tripped.* | nie lhaong: khaing: num 1989 dex ra: son. ၁၉၈၉ ခုနှစ်ကထက် နှစ်ဆနီးနီးများတယ်။ 比一九八九年增长近两倍。 *almost two times higher than in the year 1989. (? -- i.e. 100%-> ca. 200%? 100%->ca. 300%?)* **4** *adv-pre.* လိမ့်မယ်၊ မလို့ (အနာဂတ်ကာလပြုဒဲ) 将, 将要, 快要 *jiāng, jiāngyào, kuàiyào* will, going to (future marker). **:** Keeing: dex hoek. အဖေလာလိမ့်မယ်။ 父亲将来了。 *Dad is going to come.* ☞ dix[2] [ceu 3], tag [ceu 4] [*var.*]. ☞ dex sang: [ceu 3 ceu 4] [*syn.*]. ☞ singai [ceu 1] [*ant.*]. /*f*0.016/ /*f*3/

dex sang: [ndēix sang] /dɛ̰ʔ saŋ/ **1** *adv-pre.* -ခါနီးပြီ၊ –တော့မယ်၊ –တော့မလို့ 将, 将要, 快要 *jiāng, jiāngyào, kuàiyào* going to, about to, will (future marker). **:** dex sang: hu:. သွားခါနီးပြီ။ 快要去了。 *about to go.* **2** *adv-pre.* နီးနီး၊ နီးပါး၊ မယ့်ဆဲဆဲ 约, 差不多 *yuē, chàbuduō* almost. **:** Hauk sivai hoik dex sang: uik proe. ကျားသစ်မွေးတွေ မီးလောင်တော့မလို့။ 豹子的毛皮几乎完全被烧焦了。 *The fur of the leopard was almost entirely singed off.* ☞ tag sang: [*var.*]. ☞ dex ③, dex ④ [*syn.*].

die[1] [ndīe] /dɛ̰/ *vi.* ဂ▯▯▯ ရောက်၊ ရရှိ–၊ ဆုံး–၊ ပြီး– 到(达于某一点), 止 *dào (dáyú mǒuyīdiǎn), zhǐ* reach, achieve, finish, end. **:** Bo in: hui: khai: ex die tin: phao:. ဒီညကျွန်တော်တို့အစည်းအဝေးဒီမှာပြီးဆုံးကြောင်း။ 今晚的会就开到这里。 *Let's end this evening's meeting at this point.* /*f*7/

die[2] [ndīe] /dɛ̰/ **1** *n.* စည်းရိုး၊ စည်း၊ ကြက်တူရွေးတန်း၊ ရာဇမတ် 篱笆 *líbā* lattice fence made of bamboo or sticks (wattle). **:** die sipeem. ခြံစည်းရိုး 园圃的篱笆。 *garden fence.* **2** *cl.* ရိုး၊ ခု 堵 *dǔ* (classifier for fences, walls, barriers, screens). **:** Pa taing: maix hoik kub ding: tix die. ယက်ပြီးသလောက်က ခြံစည်းရိုးအတွက်လောက်နေပြီ။ 你编的篱笆, 已够一堵墙了。 *What you have plaited is already enough for a fence.* ☞ nghaong:[2], dang, vie ①, sivie[2] ① [*syn.*]. ☞ tie[2] [*mor.*]. /*f*7/

die[3] [ndīe] /dɛ̰/ *vs, vi.* မဲ့–၊ ကင်းမဲ့–၊ ပြတ်–၊ ပြတ်ကွက်– 缺少, 拮据 *quēshǎo, jiéjū* lack, be lacking, be short of funds, impecunious. **:** die mau cai:. သုံးစရာပိုက်ဆံမရှိဘူး။ 缺少钱用。 *lack spending money.* | Ang: pon cud (jud) ka kih tix brie, ang: pon die ka khun: tix bo. ဆားကိုတစ်နပ်တစ်နပ်တောင်အလိုမခံဘူး၊ ချစ်သူယောကျ်ားမရှိဘဲနဲ့တစ်ညတောင်ပြတ်နိုင်ဘူး။ 不能一餐无盐味，不能一晚缺情哥。 *I can't do without salt for a single meal and I can't do without my sweetheart for a single night.* | Seex ciien ang: koe: dee die:, yuh pa: khraox kah ang: koe: dee die. ▯ ကျင့်မှုဆိုတာ ပြတ်ကွက်တယ်လို့မရှိသလို အသစ်တီထွင်တာလဲ ပြက်

ကွက်တယ်လို့မရှိဘူး။ 实践无止境，创新也无止境。 *There is no end to practise, nor is there an end to innovation.* ☞ jud, jud jai [*syn.*]. ☞ haoh, nie [*ant.*]. /*f*7/

die nghaong: [ndīe hngaong] /dɛ̤ ŋʰauŋ/ *n.* <KRAUNG> ပြောင်းခံဧကာ 箅子 *bìzi* bamboo lattice for steaming food.

die rhawm: [ndīe hrom] /dɛ̤ rʰɔm/ **1** *vs.* ငြီးငွေ့–၊ စိတ်ကုန်–၊ စိတ်တိုး–၊ စိတ်ရှုပ်–၊ စိတ်ချင်ပေါက်– 烦 *fán* tired of, irritated, annoyed about sth.. **:** Aux die rhawm: kah krox tix maix, maix kah ang: hoek. ကျွန်တော်ခင်ဗျားကိုစောင့်ရတာ စိတ်ကုန်တယ်။ ခင်ဗျားလာလည်းမလာဘူး။ 我等你都等烦了，你也不来。 *I was tired of waiting for you when you didn't come and didn't come..* **2** *vi.* နည်းကုန်လမ်းကုန်ဖြစ်–၊ ကူရာမဲ့ကယ်ရာမဲ့ဖြစ်–၊ ခက်ခဲ–၊ ရှုပ်ထွေး– 无奈 *wúnài* frustrated, have no alternative, at a loss, helpless, perplexed, at wit's end, nothing can be done. **:** Aux die rhawm: ka ang: tix yaox kiep tix, tawm: ceen hu: ka caong giex tix khaing:. ကျွန်မဖိနပ်မတွေ့လို့စိတ်ရှုပ်နေတာ၊ နောက်ဆုံးခြေထောက်နဲ့ပဲသွားတော့တယ်။ 我找不到我的鞋子，无奈只好光脚走。 *I felt frustrated at not being able to find my shoes, and could do nothing but go barefoot.* ☞ teeg rhawm:, teed rhawm:, teug rhawm: (2) [*syn.*].

die lhiao: [ndīe hliao] /dɛ̤ lʰiau/ *n.* <KAUNG:,CAG> စာခြောက်ရုပ် 吓鸟器（用竹子、草等编织某些动物的形状，竖在地里，以吓鸟雀） *xiàniǎoqì (yòng zhúzi, cǎo děng biānzhī mǒuxiē dòngwù de xíngzhuàng, shù zài de lǐ, yǐ xià niǎoquè)* bird scare (UK) scarecrow (US) (an animal effigy made of bamboo or grass and placed in the field to scare away birds). ☞ cf □ [*syn.*].

die ia: [ndīe ia] /dɛ̤ ʔia/ *n.* <NYIEX> မြင့်မိ□ရာဧမတ် (“ဝ”လူမျိုးတို့၏အိမ်ပုံစံ) ? 山墙篱笆（佤族房子左右两边山墙从柁上至屋顶下，用竹子编成象篱笆样子的） *shān qiáng líbā (Wǎzú fángzi zuǒyòu liǎng biān shān qiáng cōng tuó shàng zhì wūdǐng xià, yòng zhúzi biān chèng xiàng líbā yàngzi de)* gable lattice (in house, lit. 'chicken lattice-fence').

dieh[1] [ndieh] /dɛh/ *vi.* ပ□ ၂့–၊ သက်သာ–၊ ကျဆင်း– 折，减少，减轻，降低，蚀 *shē, jiǎnshǎo, jiǎnqīng, jiàngdī, shí* lessen, decrease, decline, erode. **:** Nghox hok dieh loe: kin. စပါးသုံးကျင်လျော့သွားပြီ။ 晒的稻谷折了三斤。 *The sun-dried rice grain decreased by three kín.* | Saux nawh hoik dieh ceeix. သူ့အဖျားနည်းနည်းသက်သာသွားပြီ။ 他的病减轻了些。 *His pain has lessened somewhat.* | Rawm: sui: khu: dieh ra: mi:. ရေ□ □ □ တာနှစ်မီလောက်ပြန်ကျဆင်းသွားပြီ။ 水库水位降低了两米。 *The water in the reservoir has declined two meters.* ☞ tieh [*mor.*]. /*f*7/

dieh[2] [ndieh] /dɛh/ *vt.* ကျစ်–၊ (ကျစ်ဆံမီး) 编，编结 *biān, biānjié* braid, plait (rope). **:** dieh maox brex. ပ□ □□ ရိုးကြိုးကျစ်တယ်။ 编草绳。 *braid a rope of rice straw.* ☞ plaik[2] ①, taing:, tiiep ① [*syn.*]. /*f*7/

dieh[3] [ndieh] /dɛh/ *adv.* အကောင်းဘက် 好意思，忍心 *hǎo yìsī, rěnxīn* good side, positive side. ☞ sidieh [*var.*]. /*f*7/

dieh[4] [ndīeh] /dɛ̤h/ *vt.* တီး–(လက်ခုတ်) 拍（拍手） *pāi (pāishǒu)* clap (hands). **:** dieh taix huang: ying:. လက်ခုတ်တီးပြီးကြိုဆိုပါ။ 拍手欢迎。 *clap one's hands in welcome.* /*f*7/

dieh[5] [ndīeh] /dɛ̤h/ *n.* <KRAUNG> သက္ကလပ်ထည် 毡子 *zhānzi* felt, felt rug or pad, felt blanket (made of pressed animal hair). **:** Liag dieh caw pa: lung, liag brung caw pa: brug. 买毡买着黑的，买马买着能骑的。（运气好。） *Buy a felt rug and find a black one, buy a horse and find one you can ride. (Have good luck. Black is the noblest of all colors.)* /*f*7/

dieh to: ma: [ndieh dou ma] /dɛh to ma/ *vo.* ကုန်ထုတ်လုပ်သည့်ပမာဏလျော့ချသည်၊ 减产 *jiǎnchǎn* reduce output.

diex [ndīex] /dɛ̤ʔ/ **1** *vt.* လက်အထွာဖြင့်တိုင်းထွာ– 拃（张开大拇指和食指来量长度） *zhǎ (zhāngkāi dàmuzhǐ hé zhōng zhǐ lái liáng chángdù)* measure with span of thumb and middle finger. **:** Diex maix khaox in: yaox koe: miex mglang? ဒီသစ်ကိုတိုင်းကြည့်ဘယ်နှစ်ထွာရှိလဲ။ 你拃一下这根木头有多长? *Measure this log with your fingers to see how long it is.* **2** *cl.* ထွာ 拃 *zhǎ* length between outstretched thumb and middle finger. **:** man: tix diex. ပိတ်စတစ်ထွာ (?) 一拃布。 *a finger-span of cloth.* | Aux ra: ngaix taing: tix diex. ငါနှစ်ရက်မှာတထွာပဲရက်တယ် 我两天织一拃。 *I weave one finger-span in two days.* ☞ gaong: [*syn.*]. /*f*7/

dieb [ndīeb] /dɛ̤p/ *n.* အဖုံး၊ စလောင်း 盖子 *gàizi* cover, lid. ☞ tieb [*mor.*]. /*f*8/

dieb plai: [ndīeb blai] /dɛ̤p plai/ *n.* အရက်အဖုံး 酒甑盖（一般是铜制的，盖在酒甑上使酒蒸气冷却成酒用） *jiǔ zèng gài (yìbān shì tóng zhì de, gài zài jiǔ zèng shàng shǐ jiǔ zhēng qì lěngquè chéng jiǔ yòng)* still cover.

dieb bhawm: [ndīeb npom] /dɛ̤p bʰɔm/ *n.* ပြောင်းတိုင် 囱门 *cōng mén* chimney.

dieb mhok [ndīeb hmoug] /dɛ̤p mʰok/ *n.* ဦးထုပ်နူတ်ခမ်း၊ လျှာ 帽檐，帽舌 *mào yán, mào shé* brim, bill (of hat). ☞ dak mhok [*syn.*].

dieb dong: [ndīeb ndoung] /dɛ̤p doŋ/ *n.* ဦးခေါင်းခွံ၊ အသိညဏ် 脑袋 *nǎodài* skull.

dieb naok [ndīeb naog] /dɛ̰p nauk/ (ကလေး) ရင်ဘတ် (小孩的) 胸兜、口水兜 *(xiǎohái de) xiōng dōu, kǒu shuǐ dōu*.

dieb yu: yhaok [ndīeb yu hyaog] /dɛ̰p ʑu ʑʰauk/ *n.* နားစည် 鼓膜 (外耳道和耳道之间的薄膜) *gǔmó (wài ěrdào hé ěrdào zhī jiān de bómó)* ear drum (membrane between outer and inner ear, lit. 'ear lid').

dieb rhawm: [ndīeb hrom] /dɛ̰p rʰɔm/ *n.* နှလုံးသား 心口, 心窝 *xīn kǒu, xīn wō*.

dieb aw: [ndīeb o] /dɛ̰p ʔɔ/ *n.* အိုးအဖုံး၊ စလောင်း 锅盖 *guō gài* lid for pot, cover.

dee[1] [ndēe] /dɯ̰/ *n.* ေ□□□ 处, 地方 *chù, dìfang* place. **:** dee it. အိပ်ရာ၊ အိပ်ရန်တန်းလျား 睡处。 *sleeping quarters.* | dee liang moi. နွားကျောင်းသောနေရာ 放牛的地方。 *pasture, place for grazing cattle.* | ku dauh ku dee. ေ□□□□ □ □□ နေရာအနှံ့ 到处, 处处。 *all over the place.* /f0.3165/ /f2/

dee[2] [ndēe] /dɯ̰/ *n.* <KAWNG> ပျိုး 菜蚜 *càiyá* aphid, plant louse (*Aphididae*, esp. *Brevicoryne brassicae*). ☞ hio:, viag [*syn.*]. /f0.3165/ /f2/

dee kaoh meuex [ndēe gaoh meuix] /dɯ̰ kauh mɤiʔ/ *n.* ကျောက်မီးသွေးကြော၊ ကျောက်မီးသွေးတွင်း 煤矿 *méikuàng* coal mine. ☞ meuex khuang: [*syn.*].

dee kie: [ndee gie] /dɯ kɛ/ *n.* <KAWNG> ပျိုးပိုးထိုး (一种象屎壳郎的黑色硬壳虫) *(yīzhǒng xiàng shǐkéláng de hēisè yìng ké chóng)* dung beetle, scarab beetle (a black hard-shelled snout beetle, *Curculionidae*?, lit. 'wrapping locust'?). ☞ sido kie: [*var.*].

dee khai: hui: [ndēe kai hui] /dɯ̰ kʰai hui/ *n.* <VH> အစည်းအဝေးခန်းမ 会场 *huìchǎng* venue, meeting place, site of meeting. ☞ bang: kum: kawng: [*syn.*].

dee khrawt [ndēe krod] /dɯ̰ kʰrɔt/ *n.* ကြေရာ၊ ခေါက်ရာ၊ အတွန့် 褶儿 *zhěr* crease (e.g., in trousers), pleat (e.g, in skirt).

dee gleeing rawm: simaox [ndēe mglēeing rom si māox] /dɯ̰ glɯ̰ŋ rɔm s.mɑ̰uʔ/ *n.* ထုံးဖို၊ ထုံးဖုတ်ရုံ 石灰厂 *shíhuī chǎng* lime kiln.

dee ghoik [ndēe nkoig] /dɯ̰ gʰɔc/ *n.* ေ□□□ □ □□ နောက်ပိတ်ဆုံး 最后 *zuìhòu* last, finale.

dee paung lawli [ndēe bāeng lō lī] /dɯ̰ pa̰ɯŋ lɔ̰ l̥i/ *n.* ကားဂိတ်၊ ကားတန်း 车站 *chēzhàn* bus stop, bus station, bus depot (US) (lit. 'place where bus stays'). ☞ kaog lawli, bang: lawli, cheu: cang: [*syn.*].

dee paoh rawm: [ndēe baoh rom] /dɯ̰ pauh rɔm/ *n.* ရေပိုက်ခေါင်း 龙头 *lóngtou* tap (UK), faucet, spigot (US), valve (for running water pipe). ☞ khaox thox rawm:, rawm: tang hoek [*syn.*].

dee baux awng: khaox [ndēe nbāex ong kaox] /dɯ̰ ba̰ ɯʔ ʔɔŋ kʰauʔ/ *n.* ဂူအောင်းပျားလာအုံ့သောသစ်ကိုင်း (土蜂常来采料的树段) *(tǔfēng cháng lái cǎi liào de shùduàn)* (section of tree branches that hornets make use of for material) (?).

dee bleeh [ndēe nbleeih] /dɯ̰ blɯh/ *n.* <VM?> ဆိုလိုရင်း၊ အနက်၊ အဓိပ္ပါယ်၊ ယုတ္တိ 意思 *yìsi* meaning, sense (lit. 'place passed through'). **:** Viang mawh ka kraung ceep pa kawb pa preeh[4] ka alo nex nham: kawx koeng kah heue. [Yudax 1:23] ... [4] Pa preeh. Dee bleeh mawh pa seeing: brai:. ညစ်ညမ်းသည်၊– အဓိပ္ပါယ်ကညစ်ပတ်တယ်။ 连那被情欲沾染[4]的衣服也当厌恶。. . . [4]『沾染』即脏。 *'hating even the clothing stained[4] by the flesh.' [Jud. 1:23] ... [4] 'stained' means unclean.* | Ang koe: dee bleeh. အဓိပ္ပါယ်မရှိဘူး။ 没有道理。 *It doesn't make sense.*

dee mat [ndēe mad] /dɯ̰ mat/ ဒဏ်ရာ၊ ရှရာ၊ ခြစ်ရာ၊ အနာ 伤疤，伤口 *shāng bā, shāng kǒu* wound, scratch. **:** Paw kieh rawm laig dee mat maix. မင်းဒဏ်ရာထဲကိုရေမဝင်စေနဲ့။ 别让水进入你的伤口。

dee mawx [ndēe mox] /dɯ̰ mɔʔ/ *qw.* ဘယ်မှာ၊ ဘယ် 哪儿, 哪里, 何处 *nǎer, nǎli, héchǔ* where. **:** Hu: maix dee mawx? ဘယ်သွားမလဲ။ 你去哪儿? *Where are you going?* ☞ see mawx [*syn.*].

dee mawd tix [ndēe mōd dix] /dɯ̰ mɔ̰t tiʔ/ *phr.* အဲဒီလိုနေရာ 某处 *mǒuchù* such and such a place.

dee mhawm: [ndēe hmom] /dɯ̰ mʰɔm/ *n.* အားသာချက်၊ အား၊ ခွန်အား 优点, 好处 *yōudiǎn, hǎochu* advantage, virtue, strong point, strength, forte. ☞ yiu ting: [*syn.*].

dee tum: [ndēe dum] /dɯ̰ tum/ *n.* ပန်းတိုင်၊ ခရီးဆုံး 目的地 *mùdìdì* destination. **:** hoek dee tum: tix. 到了目的地。 *arrive at one's destiantion.*

dee tiiem [ndēe dīam] /dɯ̰ t̪iam/ *n.* နိမ့်သောနေရာ၊ မြေနိမ့် 低处 *dī chù* depression, low (less-elevated) place.

dee dawt rawm: [ndēe ndod rom] /dɯ̰ dɔt rɔm/ *n.* ရေစုပ်ရာနေရာ 抽水站 *chōu shuǐ zhàn* pumping station, pump house.

dee dex [ndēe ndēix] /dɯ̰ dɛ̰ʔ/ *n.* နီးနီးနာ□နား၊ အနီးအပါး 近处 *jìn chù* vicinity, close place.

dee jawn: [ndēe njon] /dɯ̰ dʑɔn/ *n.* ပြန်လှည့်ရာ အမှတ်၊ အပြောင်းအလဲ၊ အလှည့်အပြောင်း 拐弯处 *guǎiwān chù* turning point.

dee saux [ndēe saex] /dɯ̰ saɯʔ/ *n.* <SAUX> အနာ၊ နာကျင်မှု၊ ကိုက်ခဲမှု၊ ဝေဒနာ၊ □□□□ □□□□□ 患处 *huànchù* ache, pain (lit.'painful place'). **:** Sau sidah in dee saux caong maix. မင်းခြေထောက်နာတဲ့ နေရာမှာဒီဆေးကိုထည့်လိုက်။

dee sawm: khawng: brie [ndēe som kong nbrīe] /dɯ̰ sɔm kʰɔŋ brɛ̰/ *n.* စားကျက် 放牧场 *fàngmù chǎng* pasture.

dee sikaing: [ndēe si gaing] /dɯ̰ s.kaŋ/ *n.* <KAUNG:> ရွှေလိပ်တစ်မျိုး (金龟子之一种) *(jīnguīzǐ zhī yīzhǒng)* (kind of scarab beetle).

dee singai [ndēe si ngāi] /dɯ̰ s.ŋa̰i/ *n.* □□□သောနေရာ၊ အဝေးဆီ 远处 *yuǎn chǔ* far away place, to a far away place.

dee sidah (dee sidauh) [ndēe si ndāeh] /dɯ̰ s.da̰ɯ h/ *n.* အဆုံး၊ နိဂုံး၊ အချုပ်၊ နောက်ဆုံး 结尾 *jiéwěi* ending, final stage, end. **:** Nawh lih hu: lailing dee sidah (sidauh) raoma:, tix dah (dauh) hoik tix dah (dauh). [Lai Yaog Yaw 19:6] မိုးကောင်းကင်တစွန်းမှထွက်လာ၍တစွန်းတိုင်အောင်လှည့်ပတ်သောအားဖြင့ 它从天这边出来、绕到天那边。 *Its rising is at one end of the heavens, and its circuit touches their farthest ends. [Psa. 19:6]*

dee yuh kraung kaing ma: [ndēe yūh grāeng gāing ma] /dɯ̰ ʑṵh kra̰ɯŋ ka̰ŋ ma/ *n.* လယ်ယာပစ္စည်းထုတ်စက်ရုံ 农具厂 *nóngjù chǎng* farm tool factory.

dee lud [ndēe lūd] /dɯ̰ lṵt/ *n.* အမှား၊ အမှားအယွင်း၊ အနာအဆာ၊ ချို့ယွင်းချက်၊ ချွတ်ချော်မှု၊ ချွတ်ယွင်းမှု၊ အပြစ် 错误, 缺点 *cuòwù, quēdiǎn* error, mistake, defect. **:** Tawng maix dee lud tix lie? မင်းဘယ်မှာမှားသလဲဆိုတာသိလား။ *Do you know where your mistake is? (?) *or* Do you understand your limitations? (?)* ☞ lud loe:, chaw: vu [*syn.*].

dee lih lai [ndēe līh lāi] /dɯ̰ lḭh la̰i/ *n.* ထုတ်ဝေသူ၊ ပုံနှိပ်တိုက် 出版社 *chūbǎnshè* publisher, publishing house (lit. 'place which produces books'). **: Dee Lih Lai Ming: Chux Daux Ying: Nang:** ယူနန်တိုင်းရင်းသားများပုံနှိပ်တိုက် 云南民族出版社 *Yunnan Minorities Publishing House* ☞ chux pang: seu: [*syn.*].

dee lhaong: [ndēe hlaong] /dɯ̰ lʰauŋ/ *n.* အမြင့်၊ မြင့်ရာဘက်၊ ကုန်းမြင့်၊ တောင်ထိပ် 高处 *gāo chù* high point, elevation, bluff.

dee ot [ndēe oud] /dɯ̰ ʔot/ *n.* လိပ်စာ၊ နေရပ်လိပ်စာ 住处 *zhùchù* address, dwelling. **:** Thung aux hu: dee ot sara cao gau ex awx. ငါတို့ဆရာနေတဲ့လိပ်စာကိုငါ့ကိုလိုက်ပြနော်။ 领我去我的老师的住处吧。 *Take me to my teacher's address.*

deek [ndeeg] /dɯk/ *vs/vi.* ဆို့–၊ ပိတ်–၊ တစ်– 堵, 堵塞 *dǔ, dǔsè* be blocked, stopped up, plugged. **:** deek meeih. နှာခေါင်းပိတ်– 鼻子堵。 *one's nose is stopped up, have a stuffy nose* | Krax deek phao:. လမ်းပိတ်ထားတယ်။ 路已经堵塞了。 *The road is blocked.* ☞ teek [*syn.*]. /*f*9/

deek meeih [ndeeg mēeih] /dɯk mɯ̰ih/ *v.* နှာခေါင်းပိတ် (နှပ်ချေးများလို့) 齉鼻儿 *nàng bíer*.

deek lox [ndeeg loux] /dɯk loʔ/ *v.* ကြက်သေသေ–၊ စကားမပြောနိုင်–၊ ဆွံ့– 说不出话, 说不下去 *shuōbùchū huà, shuōbùxiàqu* speechless.

deeh [ndēeih] /dɯ̰ih/ **1** *vi.* □□□ □ □ □၊ နောက်ပြန်လှည့်–၊ တပ်ဆုတ်– 回, 还, 返回, 退 *huí, huán, fǎnhuí, tuì* go back, turn back, return, withdraw, retreat. **:** deeh ka nyiex. အိမ်ပြန်ပါ။ 返回家里。 *go back home.* | **deeh veeh** လှည့်–၊ ရှေ့လှည့်–၊ နောက်လှည့်– 归向 *turn towards, turn back* | Phao voe nawh ang lai koe: khunhawkham pa awm: nawh tix kaux kawx, pa deeh veeh tix ing: kah Simiang Siyiex tau mai khawm rhawm: khawm rhi: tix, mai khawm ju tix, mai riang rao tix khawm uik.[2 Simiang 23:25] စိတ်နှလုံးအကြွင်းမဲ့အစွမ်းသတ္တိရှိသမျှနှင့် ထာဝရဘုရားထံတော်သို့ ပြောင်းလဲ၍ ယောရှိမင်းနှင့် တူသော ရှင်ဘုရင် တယောက်မျှ မဖြစ်စဖူး။ 在他以前, 没有王像他尽心尽性尽力的归向耶和华。 *There was no king before him, who turned to Yahweh like him, with all his heart, and with all his soul, and with all his might. [2Ki. 23:25]* **2** *vt.* ပြန်ပေး– 还, 退还 *huán, tuìhuán* give back, return. **:** deeh mau ka nawh. သူ့ငွေပြန်ပေးပါ။ 把钱退还给他。 *return the money to him.* **3** *v.* အကြွေလဲ–၊ အကြွေအမ်း– 找补, 补零 *zhǎobǔ, bǔlíng* make change, return money in change. **4** *adv-pre/vt.* □□□ □ □□□ □□□ □□□ပြန် 重新, 复, 又 *chóngxīn, fù, yòu* again. **:** deeh saux nawh. သူထပ်ဖျားတယ်။ 他又病了。 *He became ill again.* | deeh im (deeh klawd). တဖန်ပြန်မွေးဖွား–၊ အသက်ပြန်ရှင်– 复活。 *be born again, return to life.* | Yohan cao: baptis (cubcom) hoik deeh kaoh im: khaing: krax yum. [Makux 6:14] ဗတ္တိဇံဆရာယောဟန်သည် သေခြင်းမှ ထမြောက်လေပြီ။ 施洗的约翰从死里复活了。 *John the Baptiser has risen from the dead. [Mar. 6:14]* **5** *adv-pre.* ပြီးတော့၊ အဲဒါနဲ့ 又, 于是 *yòu, yúshì* then, thereupon. **:** Hoik lih hawt klawng:, lawng klawng: hu:, deeh lawng rawng hu: khaix, keem: lawng krax iak ing:. မြစ်ကမ်းပါးကိုသွား၊ မြစ်ရိုးတလျှောက်သွား၊ ပြီးတော့တူးမြောင်းအတိုင်းသွား၊ နောက်ပြီးလူသွားလမ်းအတိုင်း ပြန်လာခဲ့။ 到了河边，顺河走，又顺沟走，就沿小路回来。 *Go*

down to the riverbank, go along the river, then go along the ditch, and return by the path. | Siyiex deeh ah nin:, 'Kieh mee: koe: ka daux sigreung rawm: khankix.' [Lai Yam Jah 1:6] တဖန်ဘုရားသခင်က၊ ရေအလယ်၌မိုးမျက်နှာကျက်ဖြစ်စေ။ 神又说：“诸水之间要有空隙。” *God then said, Let there be an expanse in the middle of the waters. [Gen.:1:6]* **6** *conj.* ဒါပေမယ့်၊ ...တော့... 而, 反而, 反来 *ér, fǎn'ér, fǎnlái* but, however. **:** Mawh nawh pa: lud, deeh ah ka aux. ဒါကသူ့အပြစ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မကိုအပြစ်တင်တာခံပါတယ်။ 是他错，反来说我。 *It was his fault, but I took the blame.* | Nawh hoik cu tix hu: voe nux, deeh tieh lox phao:. သူ့ရှေ့ကသွားဖို့ ခုပဲသဘောတူတယ်။ ဒါပေမယ့် အခုစကားမတည်တော့ဘူး။ 他刚才已同意在前去，而现在变卦了。 *He just agreed to go in the lead, but now he has gone back on his word.* ☞ vai[1] ② [ceu 2] [*ant.*]. /*f*0.1244/ /*f*2/

deeh plak khaix [ndēeih blag kaix] /dɯ̰ih plak kʰai˧˥/ *v.* ပြန်လှန်လေ့ကျင့်–၊ ပြန်ရွေး–၊ နောက်ပြန်ဆုတ်– 复习 *fùxí* revise (UK), review. ☞ deeh fux six [*syn.*].

deeh plud [ndēeih blūd] /dɯ̰ih plʉt/ *v.* အစားထိုး–၊ လဲလှယ်–၊ လျော်–၊ လျော်ကြေးပေး– 退赔 *tuì péi* pay back, compensate, make restitution. ☞ plud[2] [*syn.*].

deeh baox [ndēeih nbāox] /dɯ̰ih ɓɑʊ˧˥/ *adv-pre.* နောက်ထပ်၊ ထပ်၊ ပြန် 再, 又 *zài, yòu* again. **:** Ex rawg can pui pa doh yhaok riang (riieng) ngai: deeh baox teem: coi thienthie: ka heue. ဒီကိစ္စဖြစ်မြောက်ဖို့ ထပ်ကူညီကြပါအုံးလို့ အကြားအမြင်စူးရှတဲ့လူတွေကို မေတ္တာရပ်ခံပါတယ်။ *We appeal to all 'clear-eared and bright-eyed' persons to help again in supplementing it.* ☞ baox, baox deeh [*syn.*].

deeh tieh [ndēeih dīeh] /dɯ̰ih tɕʰ/ *vi.* <VM?,KHRIT?> ပြောင်းလဲ–၊ ပြုပြင်ပြောင်းလဲ–၊ စိတ်ပြောင်း–၊ သဘောထားပြောင်း– 转意 (?) *zhuǎnyì* turn away (from sth. bad), reform, change one's mind, have a change of heart (lit. 'turn back-change'). **:** Pui mawx pa tawng ka pa sang deeh tieh Siyiex Tix mai doh keud doh sawn: mai deeh veeh tix khaing: pa songrhawm: songrhi: Nawh Cao:. [Yonax 3:9] ငါတို့သည်ပျက်စီးခြင်းနှင့်လွတ်မည် အကြောင်း၊ ဘုရားသခင်သည်ပြောင်းလဲ၍နောင် တရသဖြင့်၊ ပြ[illegible]ထားသောအမျက်တော်ကိုငြိမ်းစေတော် မူမည်မမူမည်ကိုအဘယ်သူပြောနိုင်သနည်းဟုမင်းကြီး အာဇာ၊မှူးမတ်အာဇာနှင့်နိနေဝေတမြို့လုံးတွင်သိတင်း ကြားပြော၍ ကြော်ငြာစေတော 或者神转意后悔、不发烈怒、也未可知。 *Who knows, God may yet repent and turn from his fierce anger? [Jon. 3:9]*

deeh teen: [ndēeih deen] /dɯ̰ih tɯn/ *v.* ပြန်ဖြစ်–၊ ထပ်လုပ်–၊ ပြန်မှတ်မိ–၊ ပိုဆိုး– 复发 *fùfā* recur, have a relapse, flare up again.

deeh dak [ndēeih ndag] /dɯ̰ih dak/ *vt.* ဆုတ်–၊ ဆုတ်ခွာ–၊ ပြန်လှည့်–၊ နောက်ဆုတ်– 折回, 退回, 撤退 *zhéhuí, tuìhuí, chètuì* retreat, withdraw, back off, turn back halfway, shrink from. **:** Khuingnang: sidaing: ting, kix kah ang: deeh dak. အခက်အခဲတွေကြီးပေမယ့် သူတို့နောက်မဆုတ်ဘူး။ 困难很大, 他们也没有撤退。 *Although the hardships were great, they didn't back off.*

deeh fux six [ndēeih fux six] /dɯ̰ih fu˧˥ si˧˥/ *v.* ပြန်လှန်လေ့ကျင့်–၊ ပြန်ရွေး–၊ နောက်ဆုတ်သည် 复习 *fùxí* revise (UK), review. ☞ deeh plak khaix [*syn.*]. ['return' + Hox fùxí].

deex [ndeex] /dɯ˧˥/ *vt.* ရွှေ့–၊ ဖယ်–၊ ပြောင်း–၊ ဘေး ဖယ်– 挪，移动 *nuó，yídòng* move, move aside, shift.

dee: [ndee] /dɯ/ *n.* <TOSAT> ရှဉ့်စွေ့ 白肚鼠, 独鼠 *báidǔshǔ, dúshǔ* gray-bellied squirrel, golden-backed squirrel ? (*Callosciurus caniceps*).

deen [ndēen] /dɯ̰n/ **1** *vs.* ပြောင်–၊ လျော့–၊ ပြေ–၊ တွန့်– 松, 松散 *sōng, sōngsǎn* loose, wrinkled. **:** Laih ting: deen. ˆ[illegible] [illegible]ကြိုးလျော့ နေတယ်။ 琴弦松了。 *The three-stringed guitar's string is loose.* | ang koe: dee pliag dee deen. [Efesux 5:27] အညစ်အကြေးတင်ခြင်း၊ အရေတွန့်ခြင်း မှ စသည်တို့နှင့် လွတ်လပ်သဖြင့်၊ 毫无玷污皱纹。 *without spot or wrinkle. [Eph. 5:27]* **2** *vt.* ဖြေ–၊ လျော့– 放松 *fàngsōng* loosen, relax, slacken. **:** Maox in: chaox nie siniied, deen nawh ceeix. ဒီကြိုးအရမ်းတင်းတယ်၊ နည်းနည်းလျော့ လိုက်။ 这绳子绷得太紧了, 把它放松一点儿。 *This rope is too tight, loosen it a bit.* ☞ deei [*syn.*]. /*f*9/

deen: [ndeen] /dɯn/ *v.* လိုက်–၊ မောင်း– 赶走、打发走 *gǎn zǒu, dǎfa zǒu* chase away, chase off. **:** Deen: nawh to: khaing: tan:, ang: eux rhawm: yaox nawh. 把他打发离开这里，我不想见到他。

deem (deem:) [ndēem (ndeem)] /dɯ̰m, dɯm/ **1** *n.* လိင်အင်္ဂါ၀တ်၊ ငယ်ပါ (ယောကျ်ား)၊ ပေါင်ကြား 下身（指阴部一带）*xiàshēn (zhǐ yīnbù yīdài)* genitals, private parts. **:** Siu: ngu brawk khaing: cawk deem:. [illegible] [illegible]ကမီးပေါင်းကြားနှိုက်တာထက်ပိုနွေး တယ်။ 烤（人家）庭院的火总比（坐着）掏下身暖和些。（坐在不生火的冷火塘旁边，冷时将双手放在两膝之间，就像掏下身一样。）*A fire in a courtyard is warmer than playing with your private parts. (Putting hands between thighs to keep warm, thus looking like playing with oneself.)* **2** *n.* [illegible]ုး

ပိုက်– ပွေ့ဖက်– 怀中、怀抱 *huáizhōng, huáibào* bosom, embrace. ☞ teem[1] [*mor.*].

deem:[1] [ndeem] /dɯm/ *n.* <CAG> ငါ ကြိုးချောက်၊ ကျော့ကွင်း 压板（一种捕鼠器具）*yābǎn (yīzhǒng bǔshǔ qìjù)* (a kind of trap for catching rodents). **:** Lai: lhat kah deem:, keed lhat kah jhawk. ရှဉ့်ကကျော့ကွင်းကိုကြောက်တယ်၊ ငုံးကထောင်ချောက်ကိုကြောက်တယ်။ 松鼠怕压板，鹌鹑怕活扣。 *The squirrel fears the trap and the quail fears the snare.* ☞ prai[2] .

deei [ndēei] /dɯi/ *n.* <KAUNG:> သစ်သားတင်းပုတ်၊ သစ်သားဆောက်ပုတ် 木棰（敲土垡用的）*mù chuí (qiāo tǔ fá yòng de)* wooden mallet (used for smashing clods of soil).

deei [ndēei] /dɯi/ **1** *vs.* ပျောင်–ပျ ကြ–၊ ပြေ– 松, 松散 *sōng, sōngsǎn* loose, slack. **2** *vs.* သတိမဲ့၊ သတိလက်လွတ် 松懈, 松散 *sōngxiè, sōngsǎn* careless, slack, oblivious. **:** Yuh kaing deei ngie. အလုပ်လုပ်တာသတိလက်လွတ်ပဲ။ 干活松松散散的。 *careless on the job.* ☞ deen [*syn.*].

deeih priex [ndēeih briex] /dɯih prɛʔ/ *vi.* ပြန်လည်ထိန်းသိမ်း– ပြုပြင်မွမ်းမံ– ပြန်လည်ရှင်သန်အောင်လုပ်– 恢复 *huīfù* restore, recover. **:** Nawh hoik deeih priex kaux tix khaix keh. သူမကလေးမွေးပြီးမိမိကိုယ်ကိုပြန်လည်ပြုပြင်တယ်။ 她生了小孩后，身体已经 恢复了。 *After she gave birth, her body recovered.*

deei:[1] [ndeei] /dɯi/ *vs.* ကြက်သေသေ– မှင်သက်– အံ့အားသင့်– အံ့ဩ 委靡不振 *wěimǐbùzhèn* in a daze. **:** Nawh awm: uik deei: ngie nan: vong in:. သူဒီအတောအတွင်းအူကြောင်ကြောင်နဲ့။ 这几天他好象委靡不振似的。 *He is as if he is in a daze lately.* ☞ peei: [*mor.*].

deei:[2] [ndeei] /dɯi/ *n.* <CAG> ငါးထောင်ချောက် fish trap made of bamboo (used esp. for eels).

deeing: [ndeeing] /dɯŋ/ *pro.* ဒီလောက် 这么点儿, 这么多 *zhème diǎnr, zhème duō* this little bit, this much. **:** Deuk deeing: ngie. ဒီလောက်ပဲကျန်တော့တယ်။ 只剩这么点儿。 *There's only this much left.* ☞ ding:[2], ding[1] ②, duaing: [*var.*]. ☞ ding[1] [*mor.*].

deuk[1] [ndeg] /dɤk/ *v.* ကြွင်း– ကျန်– ကျန်ရစ်– 剩, 剩余 *shèng, shèngyú* remain, be left. **:** Nghox kawn: deuk miex ting? စပါး ဘယ်လောက်ကျန်သေးလဲ။ 稻谷还剩多少? *How much rice grain is left?* ☞ taig[1], daig [*syn.*]. /*f*4/

deuk[2] [ndeg] /dɤk/ *n.* ခေါ်ယူ ပုခုံး 下巴 *xiàba* chin. /*f*4/

deuh [ndēh] /dɤ̯h/ *vt.* ထား– သိမ်း– ဆည်း– သိုလှောင်– 留, 放, 搁 *liú, fàng, gē* put; place, put away, store, stow, leave. **:** deuh simie. မျိုးစေ့သိုလှောင်။ 留种子。 *store seeds.* | deuh klong: mhawm:. ပန်းကန်လုံးတွေသိမ်းလိုက်။ 把碗放好。 *put away the bowls.* | rhoi: deuh tax, krax deuh keeing:. 名胜古迹。 *historic landmarks (lit. 'traces left by our grandfathers, routes left by our fathers').* ☞ priex[3] ①, een: [*syn.*]. /*f*0.0222/ /*f*3/

deuh phimap [ndēh pi mab] /dɤ̯h pʰi map/ *vo.* အပြစ်တင်– 斥责, 谴责, 抱怨, 发怨言 *chìzé, qiǎnzé, bàoyuàn, fā yuànyán* blame, reproach, put the blame on sb. (lit. 'place blame'). **:** Mawh kheu mawh ex pui yuh kah mawx pex lai deuh phimap ka yiex lie? [Lai Lih Hu: 16:7] ငါတို့ကိုအပြစ်တင်လျက် မြည်တမ်းစေခြင်းငှါ၊ ငါတို့သည်အဘယ်သို့သောသူ ဖြစ်သနည်းဟု 我们算什么, 你们竟向我们发怨言呢。 *Who are we, that you reproach us? [Exo.16:7]* ☞ salao .

deuh rhawm: [ndēh hrom] /dɤ̯h rʰɔm/ *vi.* စိတ်ချ– အားထား– အားကိုး– 依靠 *yīkào* rely on, depend on. **:** Ex deuh rhawm: tix ka Tang: cu: tsix. ကျွန်တော်တို့တန်ကျူးစီကိုအားထားရအောင်။ 咱们依靠党组织。 *We rely on the Party organisation.* ☞ een: rhawm: ① [*syn.*].

deux [ndex] /dɤʔ/ **1** *vs.* အ– ဆူ– ဆူတူတူ– နုံ– ထုံ– ထိုင်း– ထူ– ရိုး– 傻, 笨, 愚蠢 *shǎ, bèn, yúchǔn* igorant, stupid, naive. **:** Sau: riang tix feek gau, keem: ang: deux kah. ကြိုးစားပြီးပညာသင်ပါ။ ဒီလိုဆိုမအတော့ဘူး။ 努力学习, 就不笨了。 *Study hard and you will not be ignorant.* **2** *vs.* အ– ဆွံ့– 哑 *yǎ* dumb (physically unable to speak). ☞ lhak[1] [ceu 1] [*ant.*]. /*f*8/

deux jheeh [ndex nqeeih] /dɤʔ dʑʰɯih/ *vs.* စကားအ– ပါးစပ်အ– 嘴笨 *zuǐ bèn* inarticulate.

deung: [ndeng] /dɤŋ/ *n.* <KHAOX> သင်္ဘောသီး 木瓜, 番木瓜, 马桑泡（果实长圆形, 可食） *mùguā, fānmùguā, mǎsāngpào (guǒshí chángyuánxíng, kě shí)* papaya (*Carica papaya*, large teardrop-shaped edible fruit). ☞ daung:[2] [*var.*]. ☞ plix deung: khaox plaok ting (?), mak sang: phaw:, muah khaox, sivie[1] [*syn.*].

deun: (deun) [nden (ndēn)] /dɤn, dɤ̯n/ *n.* <KAB> လ 月亮 *yuèliang* moon, lunar month (one lunation in lunar calendar). **:** Deun: kap dao:, bao: lie: sao:. လကြယ်နှားပူးကပ်တယ်၊ ယောကျ်ားလေးတွေမိန်းခလေးဆီသွားလည်တယ်။ 星星伴月亮, 伙子串姑娘。（勐海一带的傣语, 佤语用为雅语。 *The moon with the stars, a lad with a lass. (Menghai area Tai expression used in Wa oral lit.)* [Siam].

dia [ndīa] /dịa/ *vs.* ညီ–၊ ပြန့်– 平, 平坦 *píng, píngtǎn* level, flat. ☞ rieh[2] ① [*ant.*].

dia: [ndia] /dia/ **1** *vt.* စီ– 排, 排列, 砌 *pái, páiliè, qì* line up, arrange in a row, lay (bricks). **:** nia: nawh mawh tix tia: tix tia:. တစ်တွဲတစ်တွဲဖြစ်အောင် စီပါ။ 排成一排一排的。 *line them up in rows.* | Tah simaox mawh phia:, dia: lug lin mawh ding:. ◯ ျက်ခဲကိုကြမ်းခင်းဖြစ်အောင်ထောင်၊ အုတ်နီခဲကိုထရံဖြစ်အောင်စီ။ 劈石头成板, 砌土坯成墙。 *Split rocks to form a bench, lay terra cotta bricks to form a wall.* **2** *vt.* မင်္ဂလာမဆောင်ခင်အတူနေ– 姘居, 婚外恋 *pīnjū*，*hūnwàiliàn* cohabit, live together as husband and wife without being married. ☞ tia: [*mor.*]. /*f*9/

dia: daing [ndia ndāing] /dia dạŋ/ *n.* အစီအစဉ် 节目 *jiémù* programme (UK), program (US) (lit. line up. ☞ ciex mux [*syn.*].

dia: cung [ndia jūng] /dia tɕụŋ/ *v.* တန်းစီ– 集合 *jíhé* gather together, assemble (lit. 'line up bodies'). ☞ cix hawx [*syn.*].

diag[1] [ndīag] /dịak/ *vt.* <KRAUNG> ကြော်–၊ ချက်–၊ ဖုတ်– 炒, 焙 *chǎo, bèi* fry, stir-fry, cook, bake. **:** diag nex. အသားကြော်– 炒肉。 *fry meat.* | diag glhaok ceem. ပဲပြားလုပ်ပြီးကျန်တဲ့ ပဲတွေဖုတ်လိုက်။ 焙豆渣。 *bake the residue from making soya bean milk or bean curd.* ☞ diang[3] [*mor.*]. /*f*0.0238/ /*f*6/

diag[2] [ndīag] /dịak/ **1** *n.* အရွယ်၊ အနေ၊ အတိုင်းအတာ၊ ပမာဏ 尺寸, 尺度, 尺码 *chǐcun, chǐdù, chǐmǎ* size, scale, measure, amount, degree. **:** ang: khaw: diag tiag. ◯ ◯◯◯ ◯◯◯◯တွကိုမတိုင်းတာသင့်ဘူး? 比例失调。 *disproportionate, out of proportion* **2** *v.* ဆုံးဖြတ်– 注定 *zhùdìng* determine. ☞ tiag[2] [*mor.*]. /*f*0.0238/ /*f*6/

diag kiep [ndīag giab] /dịak kiəp/ *n.* ဖိနပ်ပုံစံ၊ ဖိနပ်အရာ 鞋样 *xié yàng* shoe pattern, shoe mould. ☞ peung: kiep [*syn.*].

diang[1] [ndīang] /dịaŋ/ **1** *vt.* ဖြတ်သန်း–၊ ဖြတ်–၊ ကျော်–၊ လှမ်း– 渡口（跨、渡的地方）*dùkǒu (kuà, dù de dìfang)* ferry, crossing. **:** diang Rawm: Saung:. စန်းမြစ်ကိုဖြတ်တယ်။ 小黑江渡口。 *the Rom Saeng (Xiaoheijiang) River crossing.* **2** *cl.* လှမ်း 步, 米（?）*bù, mǐ* stride, step, pace, metre (UK) meter (US). **:** hu: tix diang tix diang. တလှမ်းချင်းသွားပါ။ 一步一步地走。 *go one step at a time.* | Haktiex gawng lua kawn: Paraog mawh lhaong: plak taoh, tiiem plak caw, mawh praix gawng klawng: ngawd, glhaong: koe: gawng haktiex in:, dex sidu koe: 1500-2000 diang heue:, mawh haktiex gawng lua tix te heue:. “ဝ”နယ်မြေတောင်တန်းကအရင်းပိုင်းမှာမြင့်တယ်၊ အဖျားစွန်ဘက်မှာနိမ့်တယ်၊ တောင်ကုန်းဒေသဖြစ်တယ်၊ ဒီဒေသကတောင်အမြင့်ကခြေလှမ်းပေါင်း၁၅၀၀–၂၀၀၀ လမ်းလောက်ရှိမယ်၊ တစ်ကယ့်တောင်တန်းဒေသဖြစ်တယ်။ 这片土地地势北高南低，峰峦连绵，河流纵横，平均海拔在 1500–2000 米之间，是地地道道的高山区。 *The highlands of the Pa Raog Wa are high upstream (to the north?) and low downstream (to the south?), a land of mountain ranges and river valleys, at a height of approximately 1500-2000 metres -- a classic mountain highland.* ☞ tiang [*mor.*]. /*f*0.0263/ /*f*5/

diang[2] [ndīang] /dịaŋ/ *adv.* ခန့်၊ လောက်၊ နီးပါး 约, 左右 *yuē, zuǒyòu* approximately, about. **:** Koe: diang sam: sip kin. သုံးဆယ်ကျင်လောက်ရှိမယ်။ 约有三十斤。 *It is about thirty kín.* ☞ been[2], jum[2] [*syn.*]. /*f*0.0263/ /*f*5/

diang[3] [ndīang] /dịaŋ/ *n.* သံဒယ်အိုး (လက်ဘက်ခြောက်လှော်ရသောဒယ်အိုးပြား) 铁锅片, 破土锅片（可以炒东西的破锅片）*tiě guō piàn, pò tǔ guō piàn (kěyǐ chǎo dōngxi de pò guō piàn)* iron or ceramic pan (fragments of broken pans, used to dry tea leaves). ☞ tiag[1] [*mor.*]. /*f*0.0263/ /*f*5/

diang klawng: [ndīang glong] /dịaŋ klɔŋ/ *n.* ကူးတို့၊ ဧက် 渡口 *dùkǒu* ferry, river crossing.

diang khlax [ndīang klax] /dịaŋ kʰla?/ *n.* ခွ၊ ခွကြား (ဘောင်းဘီ) 裤裆 *kù dāng* crotch (of trousers).

diang siviex [ndīang si vīex] /dịaŋ s.vɛ̰?/ *n.* တံခါးဝ၊ တံခါးခုံ 门口 *ménkǒu* doorway, threshold.

diiep [ndiab] /diəp/ *n.* <KAWNG> ◯ျိုးသန်း၊ ခွေးလှေး 跳蚤 *tiàozǎo* flea (dog). /*f*10/

diied[1] [ndīad] /dịat/ **1** *n.* <CAG> စပရိန်ခလုတ် 簧, 簧舌 *huáng, huángshé* spring, spring lever. **2** *n.* <CAG> ခလုတ် (မြှားတံကိုပစ်လွှတ်ရာတွင်သုံးသော အကွေး) （弓弦上搭箭的地方）*(gōng xián shàng dā jiàn de dìfang)* (place on bowstring where arrow is mounted). ☞ tiiet[1] [*mor.*].

diied[2] [ndīad] /dịat/ *n.* မိန်းမအင်္ဂါ၊ ယောနိ၊ မိန်းမပစ္စည်း 阴蒂 *yīndì* clitoris (protruding part of female genital organ).

duing: [nduing] /duŋ/ *vt.* လိပ်–၊ ကျစ်– 搓 *cuō* roll with palm(s) of hand. **:** duing: maox. ကြိုးကျစ်သည် 搓绳子。 *roll a rope.* ☞ taig[2], tu taig, tu teeig ①, lu le, jeeh[1] ①, nyau ② [*syn.*]. /*f*8/

duah [nduah] /duah/ *vt.* ချိုး–၊ ဖြတ်– 斩 *zhǎn* break off. **:** Duah kat ankix, paw kieh tie krax. လမ်းပိတ်မနေအောင် အဲဒီဆူးပင်တွေ ချိုးပစ်လိုက်။ 把那些刺斩掉, 免得挡路。 *Break off those brambles, so*

that they don't block the path. ☞ puk, dud[1], pot[2] [*syn.*]. ☞ tuah [*mor.*].

dua: [ndua] /dua/ **1** *n.* ကြိုး၊ လွယ်ကြိုး၊ ပိုးကြိုး 背带, 带 *bèidài, dài* tumpline, forehead strap (strap woven from bamboo strips used by women for carrying baskets on the back), strap, belt. **:** dua: yau. ပလိုင်းလွယ်ကြိုး 背箩带。 *back-basket tumpline.* | dua: bau:. လွယ်အိတ်ကြိုး 背包带。 *strap of a shoulder bag.* | dua: nad. ေ ကြိုး 枪带。 *gun strap* **2** *cl.* တွဲ၊ ကုံး 袋, 串 *dài, chuàn* strap, belt (classfier). **:** sigao: nad tix dua:. ေ ကျည်ဆံတစ်တွဲ 一袋子弹。 *a bandolier of bullets.* | ploi tix dua:. ပုလဲတစ်ကုံး 一串珠子。 *a string of beads.*

dua: yu: yhaok [ndua yu hyaog] /dua ʒu ʒʰauk/ *n.* နားဆွဲ၊ နားကပ်၊ နားထောင်း 耳垂 *ěrchuí* earlobe.

duang [ndūang] /dṵaŋ/ *n.* <KAB> ကန်၊ အိုင် (ပါးစပ်ရာဇဝင်တွင်သုံး) 潭, 水塘 (歌谣用语) *tán, shuǐtáng (gēyáo yòngyǔ)* pond, pool (used in oral lit.). ☞ dung[1] ① [*var.*]. ☞ nhawng: ①, dung dam:, rawm: dung [*syn.*].

dwan (duan) [ndūan] /dṵan/ *vt.* စု–၊ ချွေတာ–၊ စစ်စီ– 节约 *jiéyuē* save, economise (UK), economize (US). **:** dwan tix cai:. အသုံးစရိတ်ချွေတာ။ 节约开支。 *save on expenditures.*

duaing: [nduaing] /duaŋ -> dueŋ/ *pro.* အဲဒီလောက်များ 这么点, 这么多 *zhème diǎn, zhème duō* this little bit, this much. **:** Nex taug koe: duaing: ngie. အသားတွေအဲဒီလောက်များတာ။ 肉只有这么多。 *There is only this much meat.* ☞ deeing:, ding:[2], ding[1] ② [*var.*]. ☞ ding[1] [*mor.*].

dwie: [nduie] /due/ *v.* ပြော–၊ ကြေြာ–၊ အတင်းငြင်း– (အဓိပ္ပာယ်မရှိတာ) 说, 强说 *shuō, qiǎngshuō* say, claim, assert, insist (unreasonably). **:** Dwie kawn: ia: mawh phung: toi:, nduie kawn: moi mawh phung: cak. ကြက်ဆိုတာ ငွေရောင်ရစ် အုပ်၊ နွားဆိုတာ သမင်တအုပ်နဲ့ညီတယ်လို့ ပြောတယ်။ (ယုတ္တိမတန်တာပြော) 强说小鸡是白鹇群，强说小牛是马鹿群。(蛮不讲理。) *Claim that a chick is a flock of silver pheasants, claim that a calf is a herd of deer. (Make an unreasonable claim.)*

doek [ndouig] /doc/ **1** *vt.* ဆွဲဆန့်– ့ ့ 拖长, 延长, 伸 *tuōcháng, yáncháng, shēn* extend, stretch. **:** doek bawg yam lang:. အချိန်ကိုဆန့်။ 把时间拖长。 *extend the time.* | doek siniag sinu. အကြောဆန့် 伸懒腰。 *stretch (the body).* **2** *vi.* ဆွဲဆန့်–၊ ပျော့ပျောင်း–၊ ဆွဲဆန့်လွယ်–၊ လျှော့နိုင်တင်းနို 伸缩 *shēnsuō* stretch, be elastic. **:** Yang: yit chix doe:. သရေကွင်းက ဆွဲဆန့်လို့ရတယ်။ 橡胶能伸缩。 *Rubber is elastic.* **3** *vi.* ကွဲ–၊ ကွာ–၊ ပြုတ်– 脱节 *tuōjié* come apart, be disjointed, be out of line with sth... **4** *vi.* <SAUX> ပြုတ်– 脱臼 *tuō jiù* dislocate (a joint), dislocation. ☞ toek [*mor.*].

doeh [ndōuih] /dọih/ *n.* မျိုးရိုး၊ ဆွေမျိုး၊ သွေးသားတော်စပ်သူ၊ ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်၊ ဆွေစဉ်မျိုးဆက်၊ အစ 血缘, 血统, 裔 *xuèyuán, xuètǒng, yì* blood relation, genetic affiliation, ancestry, extraction. **:** Nawh mawh doeh Hawx. သူက ဟန်တရုတ်မျိုးရိုးပါ။ 他具有汉族血统。 *She is of Han ancestry.* | **doeh simie ceucat** 后辈，后代，子孙 *offspring, children, descendants* /*f*4/

doeh doe [ndōuih ndōui] /dọih dọi/ *n.* ေ ့ မျိုး၊ သွေးသားတော်စပ်သူ 血缘, 血统, 裔 *xuè yuán, xuètǒng, yì* blood relation, genetic affiliation.

doe:[1] [ndoui] /doi/ *vi.* ငိ–၊ ငိကြွေး– 哭, 哭泣 (哭丧) *kū, kūqì* (*kū sāng*) cry, weep. **:** Doe: kawn: nyawm an: ka yum miex tix. ဟိုကလေး သူ့အမေသေလို့ငိုတယ်။ 那个孩子因母亲死而哭泣。 *That child wept upon the death of his mother.* /*f*0.0114/ /*f*6/

doe:[2] [ndoui] /doi/ *vi.* ဆက်–၊ တွဲ–၊ ကပ်– 连接, 连续 *liánjiē, liánxù* be joined, attached, connected. ☞ sidoe: [*var.*]. ☞ doe: [*mor.*]. /*f*0.0114/ /*f*6/

dhah [ntah] /dʰah/ **1** *vs.* ရှည်–၊ ရှည်မျှောမျှော 长 *cháng* long (clothes, etc.). **:** khlax dhah. ေ ဘီရှည် 长裤。 *long trousers.* **2** *vi.* ေ ကျ–၊ နှေးကွေး– 疲塌, 拖沓 *píta, tuōtà* procrastinate, delay, take a long time, be slack, negligent, dilatory, sluggish. **:** siiem dhah ceeix. နည်းနည်းနောက်ကျသွားတယ်။ 稍微拖沓了点儿。 *procrastinate a while.* ☞ dha:[3] [ceu 1], dah[1] [*var.*]. /*f*0.0103/ /*f*9/

dhah khaix [ntah kaix] /dʰah kʰaiʔ/ *vs.* ေ ့ –落后 *luòhòu* behind (schedule), delayed, late.

dhah dha: [ntah nta] /dʰah dʰa/ *vs.* ေ ကျ–၊ နောက်ကျကျန်– 落后 *luòhòu* backward, out-of-date, underdeveloped, outmoded (?). **:** Dhah dha: kaing jhaw: yuh kawn: Paraog. "ဝ"လူမျိုးတွေအလုပ်လုပ်တာနောက်ကျကျန်နေတယ်။ 佤族农业生产十分落后。 *The farming done by the Wa is backward.*

dhah rhawm: [ntah hrom] /dʰah rʰɔm/ **1** *vo.* အထင်သေး–၊ မျက်မှောင်ကျုံ့–၊ နိမ်–၊ အထက်စီးကဆက်ဆံ–၊ ကြော– (ဗဟုသုတကား) 怠慢, 瞧不起, 轻视 *dàimàn, qiáobùqǐ, qīngshì* slight, look down on, look askance at, be contemptuous, be condescending toward sb.. **:** dhah rhawm: ka pui. တစ်ယောက်ယောက်ကို အထင်သေးတယ်။ 瞧不起人家。 *look down on someone.* **2** *vi.* စိတ်မပါ–၊ စိတ်ပါလက်

ပါမရှိ–၊ တုံ့–၊ ဆိုင်း–၊ နှောင့်နှေး–၊ ဝန်လေး– 懒得 *lǎnde* be reluctant or unwilling to do sth., hesitate, not feel like (doing sth.). **:** Dhah rhawm: hu: aux kah. သွားရတာ ဝန်လေးနေတယ်။ 我懒得去。 *I'm reluctant to go.* ☞ dauhrhawm:[2] (dauhrhawm:) [*var.*].

dha:[1] [nta] /dʰa/ *adv.* ကြိုတင် 预先, 事先 *yùxiān, shìxiān* beforehand, in advance. **:** Dha: ex riien rhawm: tix sivoe naing. စစ်မတိုက်ခင် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားတယ်။ 在战争发生之前, 咱们预先作好准备。 *Before battle we prepare in advance.* ☞ tha:[1] ②, theu: [*var.*]. /*f*0.0114/ /*f*8/

dha:[2] [nta] /dʰa/ *vt.* ခြောက်ခန်း– နေပူလှန်း–၊ အခြောက်ခံ– 晒, 晾 *shài, liàng* air in the sun, sun-dry. ☞ da:[2] [*var.*]. /*f*0.0114/ /*f*8/

dha:[3] [nta] /dʰa/ *vs.* ရှည်– long (of garments like coats only?). **:** Kix ... ciem kraung kix kawx kix yuh tom: dha: heue:. [Mathiex 23:5] သူတို့သည် ရှည်သောပန်းဟွားတို့ကို ဝတ်ဆင်ကြ၏။ 他们、衣裳的縫子做长了。 *They make... their fringes long, [Mat. 23:5]* | khunhawkham ... peeik sibex dha: tix. [Yonax 3:6] [နိုနေဝေမင်းကြီးသည်] မင်းမြောက်တန်ဆာကို ချွတ်တော်မူ၏။ 王. . . 脱下朝服。 *[the king] removed his robe. [Jon. 3:6]* ☞ dhah[1] ①, dah[1] ① [*var.*]. /*f*0.0114/ /*f*8/

dha: sawn: [nta son] /dʰa sɔn/ *n.* ကြိုတင်ရည်တွက်– 预算 *yùsuàn*.

dha: riien [nta rīan] /dʰa ṛiən/ *vt.* ကြိုတင်ပြင်ဆင်– 预备 *yùbèi* prepare, be prepared for. ☞ krao[1] ①, khre:[1] ①, khre: rien, dang: rhawm:, rang[1] [*syn.*].

dhang: [ntang] /dʰaŋ/ *vt.* ဖယ်ပေး–၊ ရှင်းပေး– (?) 腾, 拿光 *téng, ná guāng* clear out, vacate(?).

dhaung: [ntaeng] /dʰaɯŋ/ *vt.* လိမ့်–၊ တွန်း– 拽 *yè*. **:** dhaung: lih jee. ေ ုကနေလိမ့်ဆင်းလိုက်။ 拽下坡去。

dhox [ntoux] /dʰoʔ/ **1** *n.* ေ ့ဆို့၊ ဗူးဆို့ 塞子 *sāizi* stopper, plug, cork. **2** ပလပ်၊ ပလပ်ခေါင်း၊ ပလပ်ပေါက်၊ 塞子 *sāizi* plug. ☞ thox [*mor.*].

dhux [ntux] /dʰuʔ/ *vt.* ခံတွင်းအပြည့်မျိုချ– 塞, 扒拉（把饭菜连续地往嘴里送）*sāi, bāla (bǎ fàn cài liánxùde wǎng zuǐlǐ sòng)* gobble, gulp, wolf, shovel (food into one's mouth). **:** Dhux nawh ra: loe: gum, yaog tix hu: klawm: rawm: khaix. သူနှစ်လုတ်သုံးလုတ်မျိုပြီးတော့ထပြီးရေသွားထမ်းတယ်။ 他扒拉了两三口饭就挑水去了。 *He wolfed down two or three mouthfuls, then left to go carry water.*

dhum:[1] [ntum] /dʰum/ *vt.* ပစ်– 猛砸 *měngzá* pound, drub, smash. **:** Nawh lai: dhum: lig ka simaox! သူဝက်ကိုကျောက်ခဲနဲ့ပစ်တယ်။ 他怎么用石头砸猪！ *What's he doing pounding the pig with a rock!*

dhum:[2] [ntum] /dʰum/ *cl.* ကြိမ်၊ ခေါက် 次 *cì* time (classifier). **:** tix dhum: ra: dhum:. တစ်ကြိမ် နှစ်ကြိမ် 一次两次。 *one or two times.*

dhaw: [nto] /dʰɔ/ *vt.* ဖြားယောင်း–၊ သွေးဆောင်–၊ မြှူဆွယ်– 诱喂 *yòuwèi* tempt, lure, seduce. ☞ dhaw: lig [*syn.*].

dhaw: [nto] /dʰɔ/ *vt.* ေ ာင်–၊ လှောင်ပြောင်– 调笑, 逗 *diào xiào, dòu*. **:** Maix paw dhaw: nawh. ခင်ဗျားသူကိုမလှောင်နဲ့။ 你别调笑他。

dhaw: lig [nto līg] /dʰɔ ḷic/ *vo.* ဝက်ကိုသွေးဆောင်– 诱喂猪 *yòu wèi zhū*. ☞ dhaw: [*syn.*].

dheet [nteed] /dʰɯt/ *vt.* သိသိသာသာ၊ ထင်ထ ရှားရှား 据说, 听说 *jùshuō, tīngshuō* reportedly, apparently, allegedly, it is said. **:** Dheet maix hu: khai: hui: daux sing:. 据说你去县上开会了。 *Reportedly you are going to a meeting in the county seat.*

dheen:[1] [nteen] /dʰɯn/ **1** *vt.* ေ ်ထုတ်– 撵, 赶走 *niǎn，gǎnzǒu* drive out, drive away, oust. **:** dheen: nawh hu:. သူ့မောင်းထုတ်လိုက်။ 撵他走。 *drive him away.* **2** *v.* အတင်း၊ အမ္ဘ propel, drive forward, force, do by force, do forcibly. **:** Yaog chix cee: Teung: Shiao: Phing: li: lun: tawm: lhaong: dheen: yuh kaing seu: hui: cu: yi: koe: jhawm: Cong: Kawx laig daux 21 see: ci: ku plak. တိန်ရှောက်ဖင်ရဲ့ အလံကိုမြှောက်ပင့်ပြီးတော့တရုတ်ပြည်ရဲ့နှစ်ဆယ့်တစ်ရာစုအတွက်ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒလမ်းစဉ်ကိုအတင်းလုပ်ခိုင်းတယ်။ 高举邓小平理论伟大旗帜把建设有中国特色社会主义事业全面推向二十一世纪。 *Raise high the great banner of Deng Xiaoping's theory and thoroughly propel the work of building socialism with Chinese characteristics into the 21st century.* ☞ khin: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.0372/ /*f*9/

dheen:[2] [nteen] /dʰɯn/ *adv-post.* ေ ်ပေါ 贱 *jiàn* cheap, inexpensive. **:** coh dheen:. ေ ် ပေါပေါရောင်းတယ်။ 贱卖。 *sell cheap.* ☞ bhawh ②, yie[2] [*syn.*]. ☞ ngawh[2] ② [*ant.*]. /*f*0.0372/ /*f*9/

dheem: [nteem] /dʰɯm/ **1** *vt.* ဖိ– 压 *yā* press, crush. **:** Khaox hoik dheem: taux. သစ်ကိုင်းဟင်းရွက်ကိုဖိနေတယ်။ 树压着菜了。 *The tree was crushing the vegetables.* **2** *vt.* ေ ါက်– 砸 *zá* crush, smash. **:** dheem: siuing: yum ka lon: simaox. ေ ျာက်ခဲနဲ့မြွေကိုပေါက်သတ်လိုက်။ 用石头把蛇砸死。 *crush the snake to death with a rock.* **3** *vt.* မိုးပက်– 淋雨 *lìn yǔ* drench, soak (rain). ☞ dhiiem: [*var.*]. ☞ dheei: [ceu 3] [*syn.*]. /*f*6/

dheei: [nteei] /dʰɯi/ *vt.* စိုး– ၌စိုး– စိုစွတ်– ၌နစ်– ရေစွတ်– စုပ်– စိမ်– 淋 *lìn* drench, soak, moisten. **:** Dheei: lhiex aux. မိုးကြောင့် စို၌ကုန်တယ်။ 我淋着雨了。 *The rain drenched me.* ☞ dheem: ③ [*syn.*].

dheue: [nteui] /dʰɤi/ *vs.* ရှည်– ရှည်မျောမျော– 下垂 *xià chuí.* **:** Lawk kaing: maix chaox nie dheue:. ခင်ဗျားခေါင်းပေါင်းအရမ်းရှည်လိုက်တာ။ 你的包头太往下垂了。

dhia: [ntia] /dʰia/ *n.* တုတ်ချောင်း၊ တုတ်တံ (ငါးမျှားတံ) 木棍儿（短小光滑的）*mù gùn ér (duǎn xiǎo guānghua de).*

dhia: pua: tai [ntia bua dāi] /dʰia pua tại/ *n.* ပန်းလိပ်ခွေ၊ ပန်းကုံး၊ ပန်းခွေ 卷花棍儿（把棉花卷成条状，以便纺纱用）*juǎnhuāgùnr (bǎ miánhuā juǎnchéng tiáozhuàng, yǐbiàn fǎngshā yòng)* (cotton boll rolling pin, used to roll cotton into a tubular shape easier for spinning).

dhiiet [ntiad] /dʰiat/ *adv.* ကျပ်တည်းစွာ spurred?. **:** li hu: kah daux lox pa si dhiiet khunhawkham kah kix, mai lox tawm: an: hoik mawh pa ploi: tix lih khaing: daux nyiiex pau dee lhaong: Shushan an:.[Isatax 8:14] ထိုအမိန့်တော်စာ ကို ရှုရှန်နန်းတော်၌ ကြော်ပြီးမှ ရှင်ဘုရင်ကျပ်တည်းစွာ စီရင်သည်အတိုင်း၊ စာပို့လုလင်တို့သည် အလျင်အမြန် ပြေးသွား ကြ၏။ *spurred on by the king's command. And the edict was also issued in the citadel of Susa.*

dhiiem: [ntiam] /dʰiəm/ *vt.* ဖိ– နှိပ်– 压 *yā* press. **:** Kraung hoik dhiiem: paoxtix. 货物互相压着了。 *The things are pressing against each other. (?)* ☞ dheem: [*var.*].

dhua: [ntua] /dʰua/ **1** *vt.* ပြော– စကားပြော– 说 *shuō* say, tell, it is said, they say that... (usu. introducing an indirect quotation). **:** Pui dhua: nawh hoik hu:, aux kawn: yaox nawh ieh. သူများပြောတော့သူသွားပြီတဲ့။ ဒါပေမယ့်ကျွန်တော် ခုနပဲသူ့ကိုတွေ့သေးတယ်။ 人家说他已经走了，但我刚才还见着他。 *I was told that he was gone, but I saw him a while ago.* **2** *vi.* ကြွားကားပြော– ကြွားဝါ– ချဲ့ထွင်ပြော– ချဲ့ကားပြော– ပိုပြော– စကားကား– 自吹，自诩，自吹自擂 *zì chuī, zìxù, zìchuīzìlěi* boast, brag, overstate, exaggerate. **:** Nawh dhua: tix chix ku ceu:. သူအားလုံးလုပ်နိုင်တယ်လို့ကြွားပြောတယ်။ 她吹嘘什么都会。 *She boasted that she could do everything.* /*f*8/

N

na [nā] /nạ/ ဖြစ်နိုင်– ဖြစ်ချေရှိ– [ကြိယာ] ချင် [ကြိယာ]မယ်။ 可能 *kěnéng* perhaps. **:** Lox pa krai nawh tee: na mawh. သူပြောတဲ့ စကားဖြစ်နိုင်တယ်။ 他说的话可能是那样。 *Perhaps he is right.* /*f*10/

nari [nā rī] /nạ ṛi/ **1** *cl.* နာရီ 点（钟点的单位）*diǎn (zhōngdiǎn de dānwèi)* hour, o'clock. **:** Hoek kao: nari phao:. ဆယ်နာရီထိုးပြီ။ 现在到十点了。 *It's now ten o'clock.* **2** *n.* နာရီ 钟 *zhōng* clock. **:** Hoek kao: ngai: nari phao:. ဆယ်နာရီထိုးပြီ။ 现在到十点了。 *It's now ten o'clock.* **3** *n.* လက်ပတ်နာရီ 表，手表 *biǎo, shǒubiǎo* wristwatch, watch. ☞ taix, taix yam [ceu 1] [*syn.*]. [Siam ꩜ၢ်ရီ, naa$_2$rii$_2$ 'wristwatch' or < Mán na^{11} ri^{11} 'hour']. /*f*6/

nari beung: [nā rī nbeng] /nạ ṛi bɤŋ/ *n.* နာ□□□□钟楼（?）*zhōnglóu* clock tower (lit. 'tile clock'?). **:** Caw tix sum: nari beung: tix mu: daux veng Pangkham. ပန်ဆန်းမြို့ထဲမှာနာရီစင်တစ်ခုလောက် ဆောက်ရမယ်။ *They should build a clock tower in the town of Pangkham.*

nak [nag] /nak/ *vs.* □ □– လေးလံ– 重，沉重 *zhòng, chénzhòng* heavy, strenuous. **:** Kaing nak kaing cie teem paox yuh. □ □ဆဲ့အလုပ်တွေအချင်းချင်းကူလုပ်ကြပါ။ *Strenuous work, work which one wants to (?) help a friend to do. (?)* ☞ hnak ② [*var.*]. ☞ cien, kiien [*syn.*]. /*f*10/

nak non: [nag noun] /nak non/ *vt.* စ– နောက်– နောက်ပြောင်– ကျီစား– 闹着玩 *nàozhe wán* tease. **:** In: mawh nak non: nawh, paw caox kah. ဒါသူစတာပဲ။ စိတ်မတိုနဲ့။ 这是他闹着玩的，别生气。 *She is just teasing. Don't get angry.*

nap [nab] /nap/ *n.* နပ် (နာမည်ဖြင့်သုံ□သည်။) 乙（天干的第二位，用于计算日子）*yǐ (tiān gān de dièrwèi, yòngyú jìsuàn rìzi)* 2nd heavenly stem (used in counting days in calendrical 10-day

cycle). **:** **Ai Nap Yawn** အိုင်နပ်ယွန်း *Ai Nap Yung* /*f*0.0207/ /*f*10/

na: [na] /na/ *vi.* ကားရား၊ ကိုးယိုးကားရား 仰八叉似地躺着（伸开手脚, 仰面躺下）*yǎng bā chā sì de tǎng zhe (shēnkāi shǒu jiǎo, yǎng miàn tǎng xià)* lie on back with arms and legs spread out, spread-eagled. **:** Nawh gaih na: tix it tin:? သူဒီမှာ ကိုးယိုးကားရားကြီးပြောင်းအိပ်တယ်။ 他怎么仰八叉似地躺在这里？ /*f*0.016/

na: na [na nā] /na nạ̄/ *int.* <VM?> တ့ှတာ 再见，拜拜。 *zàijiàn*， *bàibài* goodbye, bye bye. **:** Ex deeh yaox paox sax, na: na. ဒို့နောက်ထပ်ပြန်တွေ့ကြအောင်၊တ့ှတာ။ 咱们以后再次见面，拜拜。 *We will see each other again, bye-bye.*

na: ri ting [na rī dīng] /na ṛi tḭn/ *n.* နာရီကြီး 钟 *zhōng* clock.

nag na: [nag na] /nak na/ **1** *vi.* ကန့်လန့်ကန့်လန်း ပိုးလို့ပက်လက် 仰八叉似地躺着（更强调伸开手脚仰面躺着的样子）*yǎng bā chā sì de tǎng zhe (gēng qiángdiào shēnkāi shǒu jiǎo yǎng miàn tǎng zhe de yàngzi)* lie on back with arms and legs spread out, spread-eagled. **2** ကန့်လန့်ကန့်လန်း ကိုးလို့ကန့်လန့် 横七竖八 *héng qī shù bā*. **:** Gu khaox nag na: ngie piang gawng. သစ်ပင်တောင်ပေါ်မှာကိုးလို့ကန့်လန်ကန့်လဲ့ နေတယ်။ 树横七竖八地砍倒在山上。

nag nan [nāg nān] /nạk nạn/ *vs.* ပူ– 肥胖, 肥大（指肚子）*féipán, féi dà (zhǐ dùzi)*. **:** nag nan vaīg. ဗိုက်ပူသည်။ 肚子肥胖。

nad [nād] /nạt/ *n.* <CAG> ေ□ □□ □枪 *qiāng* gun. ☞ sat[4] [*mor.*]. [Siam naat[5]]. /*f*0.0222/

nad kha: ping: [nād ka bing] /nạt kʰa pḭn/ *n.* ကာဘိုင် 卡宾枪 *kǎbīn qiāng* carbine rifle. [nád 'gun' + Eng. carbine (brand of rifle)].

nad ngu [nād ngū] /nạt ŋṵ/ *n.* <CAG> မီးသေနတ် 火药枪 *huǒyàoqiāng* gun, firearms (?).

nad ngoing: [nād ngoing] /nạt ŋɔŋ/ *n.* ေ□ □□ □အတို 手枪 *shǒuqiāng* pistol, handgun (lit. 'short gun').

nad pot [nād boud] /nạt pot/ *n.* ေ□ါက်သေနတ်၊ သေနတ်အတို 鸟枪 *niǎo qiāng* shotgun?.

nad pu: chiang: [nād bu qiang] /nạt pu tɕʰiaŋ/ *n.* ရိုင်ဖယ်သေနတ် 步枪 *bùqiāng* rifle. ☞ nad thux [*syn.*].

nad tong phao: [nād dōung pao] /nạt tɔŋ pʰau/ *n.* <CAG> တူမီးသေနတ် 铜炮枪 *tóngpàoqiāng* musket (?), muzzle-loaded smooth-bore long gun. [nád 'gun' + Hox (prim) tóngpào 铜炮 'bronze cannon' (?)].

nad thux [nād tux] /nạt tʰuʔ/ *n.* ရိုင်ဖယ်သေနတ် 步枪 *bùqiāng* rifle. ☞ nad pu: chiang: [*syn.*].

nad cag [nād jāg] /nạt tɕạk/ *n.* စက်သေနတ် 机枪 *jīqiāng* machine-gun.

nad cag kiien [nād jāg gīan] /nạt tɕạk kḭən/ *n.* <CAG> စက်သေနတ်အလေးမျိုး 重机枪 *zhòng jīqiāng* heavy artillery.

nad cag khiong: [nād jāg kioung] /nạt tɕạk kʰiɔŋ/ *n.* <CAG> စက်သေနတ်၊ အပေါ့စားအမြောက် 轻机枪 *qīng jīqiāng* machine gun, light artillery.

nad ce: [nād jei] /nạt tɕe/ *n.* <CAG> ဗြောက်၊ ယမ်းမီး 炮仗, 鞭炮 *pàozhang, biānpào* fireworks, firecracker (lit. 'paper gun').

nad Sam: Tao [nād Sam Dāo] /nạt sam tạu/ *n.* <CAG> တိုမီးသေနတ်၊ ကျောမီး（佤族制的一种火药抢）*(Wǎzú zhìde yīzhǒng huǒyàoqiāng)* flint-lock rifle (a Wa-manufactured musket-type rifle, lit. 'SamTao's gun').

nad seex sang: la: [nād seex sang la] /nạt sɯʔ saŋ la/ *n.* <CAG> ကိုးမမသေနတ် 十三拉（一种手枪）*shísān lā (yīzhǒng shǒuqiāng)* (a kind of pistol of U.S. manufacture, lit. '13-pull gun'. [nád 'gun' + Hox shísān lā 十三拉 '13 pulls?'].

nad siah [nād siah] /nạt siəh/ *n.* ငှက်ပစ်သေနတ်သေးသေးလေးတစ်မျိုး（一种枪杆较细的鸟枪）*(yīzhǒng qiāng gān jiào xì de niǎo qiāng)*.

nad lang: cax [nād lang jax] /nạt laŋ tɕaʔ/ *n.* <CAG> စက်သေနတ်၊ တော်မီဂန်း၊ ရိုင်ဖယ်၊ မောင်းပြန်သေနတ် 冲锋枪 *chōngfēngqiāng* submachine gun, tommy gun, attack rifle.

nad loi: [nād loi] /nạt lɔi/ *n.* ေ□ပြွတ်သေနတ် （一种玩具, 形如气筒, 用水林果等作子弹 , 进行射击）*(yīzhǒng wánjù, xíng rú qìtǒng, yòng shuǐlínguǒ děng zuò zǐdàn, jìnxíng shèjī)* pea-shooter, bean-shooter (a tube used to propel embelia and other grapeshot-like fruits like a toy gun, lit. 'embelia gun').

nad eu: seex shiang: [nād e seex siang] /nạt ʔɤ sɯʔ siaŋ/ *n.* <CAG> ေ□ □□ နှစ်ဆယ်သေနတ် (လက်ကိုင်သေနတ်တစ်မျိုး) 二十响（一种手枪）*èrshíxiǎng (yīzhǒng shǒuqiāng)* 'twenty-shooter' (a type of pistol capable of firing 20 rounds). [nád 'gun' + Hox èrshíxiǎng 二十响 '20 sounds?'].

nab[1] [nāb] /nạp/ *vt.* ရိုသေ–၊ လေးစား–၊ ဂါရဝပြု– 尊重, 尊敬 *zūnzhòng, zūnjìng* respect, honour (UK) honor (US), worship. **:** Nawh kied chix nab paoxtix. သူအချင်းချင်းလေးစားတတ်တယ်။ 他很知道尊重人家。 *He understands how to respect others.* /*f*0.049/ /*f*6/

nab[2] [nāb] /nạp/ *vi.* ဟန်ဆောင်–၊ ယောင်ဆောင်–၊ ဟန်လုပ်– 假装, 装出, 装佯， 摆架子 *jiǎzhuāng, zhuāngchū, zhuāng yàngzi, bǎi jiàzi* pretend, put on an act, do sth. for appearance's sake, put on

airs. **:** Nawh daing: nab tix. 她爱摆架子。 *She likes to put on airs.* /*f*0.049/ /*f*6/

nab nawng: [nāb nong] /nạp nɔŋ/ *vt.* ကြင်နာယုယ 爱护 *àihù* love, love and protect. **:** nab nawng: kawn: tix. ကလေးကိုကြင်နာယုယတယ်။ 爱护自己的孩子。 *love one's children.*

nabyam: [nāb yam] /nạp ʑam/ *vt.* ယဉ်ကျေး–၊ ရိုသေ– 尊重, 尊敬 *zūnzhòng, zūnjìng* honour (UK) honor (US), respect. **:** Ceu pa simie tix koe: lox pa khyox khaw: nabyam: koe: ra: ceu heue. ရိုသေစွာနဲ့တောင်းပန်စရာစကားနှစ်ခွန်းရှိတယ်။ *There are two things for which we wish 'there is a plea for respect'. (?) (=wish to express our gratitude?).*

nab yung: [nāb yung] /nạp ʑuŋ/ *vt.* ကိုးကွယ်–၊ လေးစား– 崇拜 *chóngbài* worship, honour (UK) honor (US). **:** Ceu pa: nab yung: kawn: Pa Raog kin: haoh grawng: hun: ceu. Nab yung: kix ngeg gawng klawng: ngawd, khaox ox rib riem; Nab yung: kix cao: khaox cao: ox, cao: moeg cao: gawng, cao: klawng: cao: ngawd; Kix kawn nab yung: nang: Tax yiiex miex keeing:. "ဝ"လူမျိုးတွေကိုးကွယ်တဲ့အရာတွေအများကြီးဘဲ၊ သူတို့တောတောင်ချောင်းမြောင်းတွေကိုကိုးကွယ်တယ်၊သစ်ပင်ဝါးပင်၊သစ်ပင်ဝါးပင်စောင့်တွေ၊တောနတ်တောင်နတ်တွေ၊ချောင်းနတ်မြစ်နတ်တွေ၊သူတို့ဘိုးဘွားမိဘတွေကိုလည်းကိုးကွယ်သေးတယ်။ (佤族人的宗教信仰是自然崇拜、精灵崇拜和祖先崇拜。山有山神，水有水鬼。总之是万物有灵。) (not close translation) *The Pa Ráog Wa worship many things: they worship mountains, river valleys, and plants, they worship the spirits of trees, of bamboo, of hills and rivers. They also worship their ancestors.*

nang[1] [nāng] /nạŋ/ *adv-pre.* အဆက်မပြတ်လုပ်၊ ဆက်ဆက်လုပ်၊ အကြာကြီး 专门 *zhuānmén* specially, especially, exclusively. **:** Sangsi: an: timu: tap nang gau tix lang: lia, sinyhup, riah, kiied ling: ngaix, daing: sau: riang tix. An: timu: tap nieh ngu: ngat tix mai: nang tix co koek ngie, patix kah ang: yuh. ခြသေ့်တစ်ကောင်လူးလိမ့်၊ ကိုင်ဖမ်း၊ဟိန်းဟောက်၊ တစ်နေကုန်ကိုက်ပြီးကြိုးစားနေတယ်၊ ဟိုတစ်ကောင်ကြတော့ပျင်းပြီးအကြောဆန့်နေပူစာလုံနေတာပဲ၊ ဘာမှလည်းမလုပ်ဘူး။ 一只小狮子整天练习滚、撕、扑、咬，非常刻苦。另一只却懒洋洋地晒太阳，什么也不干。 *One lion cub spent the whole day especially learning how to roll, claw, pounce, and bite, being very industrious. But the other cub lazily did nothing but warm himself in the sun.* | Yex Ka: nang tix ot tix yuh tix daux nyiex? ေ့ကားအိမ်ထဲမှာပဲအကြာကြီးလုပ်နေတယ်။ 叶嘎怎么一直呆在家里？ *Why is Yeix Ka hanging around the house all day long?* ☞ meung:, cuang: meung: [*syn.*]. /*f*8/

nang[2] [nāng] /nạŋ/ **1** *n.* <PRIM:> သမီးတော် 小姐 (旧时指官家小姐) *xiǎojiě (jiùshí zhǐ guānjiā xiǎojiě)* little lady, little mistress (daughter of a government official). **2** *n.* ညီမလေး 阿妹 (对女孩子的爱称) *ā mèi (duì nǚháizi de àichēng)* girl, maiden, maid (term of endearment for a girl child). **:** khun: cao: liang mai: nang cao: taing: (khun: liang moi mai: nang taing:) ေ ်ားက (နွား) ကျောင်းတဲ့လူ၊ မ ကပန်းသီတဲ့လူ။ 牛郎织女 *the Oxherd and the Weaving Maid. [AM;-Guy make oxherd and maiden weaving(flowet).](figures in a Chinese folktale; also refers to the stars they turned into, Altair and Vega).* /*f*8/

nang kawn: vawng [nāng gon vōng] /nạŋ kɔn vɔ̰ŋ/ *n.* မင်းသမီး (ဘုရင်) 公主 *gōngzhǔ* princess. [Siam?].

nanghawkham [nāng ho kam] /nạŋ hɔ kʰam/ *n.* <VM> ဘုရင်မ 王后 *wánghòu* queen. ☞ khunhawkham [*ant.*]. [Siam ဆောင်းရှေ့ခမ်း naaŋ[4] 'lady' (of the) hɔɔ[1] 'palace' (of) kham[4] 'gold', i.e. 'king']. /*f*6/

nang:[1] [nang] /naŋ/ **1** *adv-post.* လည်း 也 *yě* too, also. **:** Keem: sang: hu: maix nang: pah? ခင်းဗျားလည်းသွားလို့လား။ 你也要去吗? *So you want to go as well?* **2** *phr.* #NAME? 边, 一边 *biān, yībiān* do X while doing Y. **:** yuh nang: kaing chang: nang: kaw:. အလုပ်လည်းလုပ်သီချင်းလည်းဆို။ 边劳动边唱歌。 *Singing while working.* /*f*0.2458/ /*f*7/

nang:[2] [nang] /naŋ/ *n.* <SAUX> အရေပြားရောဂါ (一种皮肤病) *(yīzhǒng pífū bìng)* (a skin disease). /*f*0.2458/ /*f*7/

nang:[3] [nang] /naŋ/ *part.* အာ၊ လား၊ လည်း ('nang:' ဝါကျနောက်ဆုံးတွင်သုံးတဲ့စာလုံး) 呀, 吧 *ya, bā* (final particle). **:** Mau cai: maix kawn: koe: nang:? မင်းမှာသုံးစရာငွေရှိသေးတယ်မလား။ 你用的钱还有吗? *You still have spending money, don't you?* ☞ neeng, neung: [*var.*]. /*f*0.2458/ /*f*7/

Nang: Cing: yix hao: [Nang Jing yix hao] /naŋ tɕiŋ ʑi ʔ hau/ *np.* နန်ကျင်းနံပါတ် (၁) 南京一号 (水稻品种) *nánjīng yīhào (shuǐdào pǐnzhǒng)* Nanjing No. 1.

nan ling: [nān ling] /nạn liŋ/ *n.* ခြောက်လုံးပြူးသေနတ် 左轮枪 *zuǒ lún qiāng* revolver.

nan:[1] [nan] /nan/ *adv-post.* အဲဒီလို၊ ဒီတော့၊ ဒါကြောင့်၊ ဆိုတော့ 那么, 那样 *nème, nàme, nèiyàng, nàyàng* like that, thus, then. **:** Brie ang: chix tix yuh nin:, nan:, ex sang: yuh ka mawx pawx? ဒီနည်းနဲ့လုပ်တာ မဟန်ဘူးဆိုတော့ ဘယ်လိုလုပ်သင့်သလဲ။ 既然这么办不行, 那么, 咱们该怎么办呢? *Since doing it this way won't work, how, then, shall we do it?* | Sin: awm: lox krai maix nan:, kaing tee: yie pawx. မင်းပြောတဲ့အတိုင်းဆိုရင်တော့ အလုပ်ကလွယ်မယ်ပေါ့။ ဟုတ်တယ်မဟုတ်လား။ 如果象你说的那样, 事情就好办了。 *If it is along the lines*

you said, then the business will be easy, won't it? ☞ yuh nan: [*syn.*]. ☞ nin: [*mor.*]. /*f*0.2065/ /*f*2/

nan:[2] [nan] /nan/ *n.* <SIMEX> နှမလေး 姐妹, 姐姐, 妹妹（兄弟对自己姐妹的称呼）*jiěmèi, jiějie, mèimèi (xiōngdì duì zìjǐ jiěmèi de chēnghu)* sister (from the point of view of a man, referring to his sisters). /*f*0.2065/ /*f*2/

nam [nām] /nạm/ *adv.* ဖြည်းဖြည်းချင်း၊ နှေးကွေးသော 慢慢地, 慢条斯理 *mànmànde, màn tiáo sī lǐ* slowly. **:** Nam maix hu:. သူဖြည်းဖြည်းချင်းသွားတယ်။ 你慢慢地走。 *Take your time leaving.* | Krai nawh lox uik nam ngie tix krai. သူစကားပြောတာအရမ်းနှေးကွေးလိုက်တာ။ 他说话慢条斯理的。 *He speaks at a very measured pace.* /*f*9/

nambad [nām nbād] /nạm bạt/ နံပါတ် namber. **:** silah mhawm: grang aux nambad tix. နံပါတ်တစ်ရအောင်ငါ့ကိုအလှချင်းယှဉ်လိုက်။

nam man [nām mān] /nạm mạn/ *n.* ဆီ 植物油 *zhíwùyóu* oil, vegetable oil. ☞ bee [*var.*]. [Siam ꩡꩫ꩜ꩬꩡ nam$_5$man$_4$ 'oil'].

nam man cag [nām mān jāg] /nạm mạn tɕạk/ *n.* စက်ဆီ 机油 *jīyóu* machine oil. [Siam nam^6 man^4 'oil' + cak^1 'machine'].

nam man hauk [nām mān haeg] /nạm mạn hawk/ *n.* ခေါင်းလိမ်းဆီ 发蜡, 发油 *fǎlà, fǎyóu* hair oil, hair tonic, pomade. [Siam nam^6 man^4 'oil' + 'hair'].

nammeug (nammeuk, nameek) [nām mēg] /nạm mɤ̱k/ **1** *n.* မှင် 墨 *mò* ink (stick). **2** *n.* ●●●●ကိန် 笔 *bǐ* pen. [Siam nam^6 'liquid' + mɯk^4 ← Hox (prim) mok 'inkstick'].

nammeug khaox [nām mēg kaox] /nạm mɤ̱k kʰau˧˥/ *n.* ခဲတံ 铅笔 *qiānbǐ* pencil (lit. 'wooden ink'). ☞ kamku, meug khaox, ching: pix [*syn.*]. [Siam nam^6 'liquid' + mɯk^4 < Hox (prim) mok 'inkstick' + 'wooden'].

nam tong bawn: [nām dōung nbon] /nạm tọŋ bɔn, nạm tɔŋ bɔn/ **1** *n.* ကြည့်မှန် 镜子 *jìngzi* mirror. **2** *n.* ဖန် (ဖန်ခွက်) 玻璃 *bōli* glass. ☞ nam tong bwan: [*var.*]. ☞ siliag (siliak) [*syn.*]. [Siam nam^6 'liquid' + ? ; Cf. Hox prim 晶 MC *tsjeng1 (shǔijīng 水晶 'crystal'), 镜 MC *kjæng3].

nam tong buan: [nām dōung nbuan] /nạm tọŋ buan, nạm tɔŋ buan/ **1** *n.* ကြည့်မှန် 镜子 *jìngzi* mirror. **2** *n.* ဖန် 玻璃 *bōli* glass. ☞ nam tong bawn: [*var.*]. ☞ siliag (siliak) [*syn.*].

nam san: [nām san] /nạm san/ **1** *n.* <CAG> စပ်ခဲ 焊药 *hàn yào* flux used in soldering or brazing (or perhaps the solder or brazing bronze itself). **2** *n.* <CAG> စဉ် 轴, 搪瓷 *zhóu, tángcí* slip, glaze, enamel, vitreous coating baked on kiln-fired ceramics.

nam siu [nām sīu] /nạm sịu/ *n.* <CAG> ယမ်း 火药 *huǒyào* black powder, gunpowder. [Siam nam^6 'liquid' + Hox xiāo 硝 (prim) 'nám 'liquid' + síu 'KNO_3'].

nam siu paing [nām sīu bāing] /nạm sịu pạŋ/ *n.* <CAG> ယမ်းမှုန်ဖြူ (ပိုတက်စီယံနိုက်ထရိတ်) / ယမ်းမှုန့် 硝酸钾, 硝, 火硝（火药和化肥的原料）*xiāo suān jiǎ, xiāo, huǒxiāo (huǒyào hé huàféi de yuánliào)* potassium nitrate, KNO_3, nitre, saltpetre, nitrate of potash (the main, oxidising, component of black powder, or gunpowder, also used in fertilisers). ☞ shiao[1] [*syn.*]. [nám 'liquid' + síu 'KNO_3' + 'white'].

nam oi: [nām oi] /nạm ʔɔi/ *n.* သကြား၊ ကြံ့သကာ 糖 *táng* sugar (usu. brown unrefined). [Siam nam^6 'juice' + ʔɔy^3 'sugarcane'].

nam oi: kloh law [nām oi glouh lō] /nạm ʔɔi kloh lạ̄ / *n.* ကြံ့သကာတုံး 红糖（骡马蹄形的）*hóngtáng (luó mǎ tí xíng de)* brown sugar (lit. 'mule hoof sugar', since it is in chunks shaped like a mule hoof). ☞ nam oi: raoh [*syn.*]. [Siam nam^6 'juice' + ʔɔy^3 'sugarcane' + 'mule hoof'].

nam oi: paing [nām oi bāing] /nạm ʔɔi pạŋ/ *n.* သကြားလုံးအဖြူ 白糖 *báitáng* white sugar, cane sugar. [Siam nam^6 'juice' + ʔɔy^3 'sugarcane' + 'white'].

nam oi: raoh [nām oi raoh] /nạm ʔɔi rauh/ *n.* သကြားလုံးအနီ 红糖 *hóng táng* brown sugar. ☞ nam: oi: kloh law [*syn.*]. [Siam nam^6 'juice' + ʔɔy^3 'sugarcane' + 'red'].

nam: [nam] /nam/ **1** *n.* အပြုအမူ၊ ကိုယ်နှုတ်အမူအရာ၊ ကျင့်ဝတ် 礼貌, 规矩, 谱儿 *lǐmào, guīju, pǔr* manners, propriety, good conduct, self-assurance. **:** ang: koe: nam:. ယဉ်ကျေးတဲ့ အပြုအမူမရှိဘူး။ 没有礼貌。 *doesn't have good manners.* **2** *n.* 头绪 *tóuxù* order, orderliness. /*f*0.0134/ /*f*10/

nam: mawh [nam mōh] /nam mọ̄h/ သို့သော်၊ ဒါပေမယ့် 只是 *zhǐshì* but. **:** Nam: mawh cub kix pa hu: ngie. ဒါပေမယ့်သူတို့အဖွဲ့ပဲသွားတယ်။ 只是他们组去。

nam: meug ten: [nam mēg dein] /nam mɤ̱k ten/ *n.* ဖယောင်းစာရေးတံ 蜡笔 *làbǐ* crayon.

nam: ni:[1] [nam ni] /nam ni/ *n.* အပြုအမူ၊ ကျင့်ဝတ်၊ ရိုသေကိုင်းရှိုင်းမှု 礼貌, 规矩, 谱儿 *lǐmào, guīju, pǔr* manners, propriety, good conduct, self-assurance. **:** Mawx pawk lox kuad mawh pui ang: koe: nam: ni:. လူကြီးစကားကိုပြန်ခံပြောတဲ့ လူရိုသေကိုင်းရှိုင်းမှုမရှိဘူး။ 谁跟老人顶嘴就是没有教养的人。 *Whoever talks back to elders is someone without good manners.* ☞ nam: [*syn.*].

nam: ni:[2] [nam ni] /nam ni/ *n.* သဲလွန်စ၊ လျှို့ဝှက်အကြောင်းအစည် 头绪、情绪 *tóuxù, qíngxù* clue, thread of a plot. **:** Ang: aux lai: tawng nam: ni: tix ka silawh pex praok tix. နင်တို့ငါ့အနားမှာလာရှုပ်လို့ငါ့ရဲ့သဲလွန်စတောင်မသိတော့ဘူး။ 你们在我旁边闹哄哄的，我都没有头绪了。 *I can't figure anything out with you making all this noise next to me. (?)*

nam: yoi yoi [nam yōi yōi] /nam ʑɔ̰i ʑɔ̰i/ *adv?.* ဖြည်းဖြည်း 慢腾腾的 *màn téngténg de* slowly.

nau [nae] /naɯ/ ( )အတတ်–၊ မျက်လှ,–၊ 神 *(OK to leave blank)* ? magical / spiritual.

naux [nāex] /nə̰ɯʔ/ ☞ naox[2] .

naung [nāeng] /nə̰ɯŋ/ *int.* ဟ,( ) 欸（表示招呼、督促）*ê1 (biǎoshì zhāohu, dūcù)* hey!, oi!. **:** phai: hu: naung! မြန်မြန်သွားလေ။ 快走欸！ *Go quickly!* | naung, hoek tin:! ဟ,၊ ဒီဘက်လာခဲ့။ 欸，来这里！ *Hey! Come over here!*

naok[1] [naog] /nauk/ *n.* ရင်၊ ရင်ဘတ် 胸膛, 胸脯 *xiōngtáng, xiōngpú* chest (body), torso, breast, bosom. /*f*6/

naok[2] [naog] /nauk/ *vt.* ထပ်ထည့်– 添（再加上点）*tiān (zài jiāshàng diǎn)* add, increase, fill up, top up. **:** naok eep. ထမင်းထပ်ထည့်အုံ။ 添饭。 *top up the rice.* ☞ naog [*mor.*]. /*f*6/

naoh [naoh] /nauh/ *pron.* သူ 他，她，它 *tā, tā, tā* he, she, it, him, her, it. ☞ nawh [*var.*].

naox[1] [nāox] /nə̰uʔ/ *adv-post? tw?.* မကြာခင်က၊ မကြာသေးခင်က 不久以前 *bùjiǔ yǐqián* not long ago, shortly before. ☞ nhaox [*var.*]. /*f*0.032/ /*f*7/

naox[2] [nāox] /nə̰uʔ/ *int? vi?.* ( )နားတော့၊ တော( ) 停, 结束, ‘得了’ *tíng, jiéshù, 'déle'* stopped, finished (used as an interjection). **:** Naox heue:, paw lai: yuh. ( )တော့မလုပ်တော့နဲ့။ 得了, 不要再做了。 *Stop it, don't do that anymore!* | Naox, paw lai: yiiem. ( )တော့မငိုတော့နဲ့။ 得了, 别哭了。 *Quit it, stop crying.* ☞ naux [*var.*]. /*f*0.032/ /*f*7/

naox hui: [nāox hui] /nə̰uʔ hui/ *vo.* အစည်းအဝေးရုတ်သိမ်း 散会 *sàn huì.*

nao: [nao] /nau/ *n.* <KRAUNG> “ဝ”အမျိုးသမီးများ အတွက်သီးခြားရင်ကြယ်သီး 排扣（缝在女服前襟的银制装饰品）*pái kòu (féng zài nǚ fú qián jīn de yín zhì zhuāngshì pǐn)* (a silver ornament sewn on the lepel of a woman's garment, 'row of buttons').

nao: mawx ying: [nao mox ying] /nau mɔʔ ʑiŋ/ *n.* <SAUX> ဦးဏှောက်ရောဂါတစ်မျိုး 脑膜炎 *nǎo mó yán* encephalitis.

nao: yix siiex [nao yix siiex] /nau ʑiʔ siɛʔ/ *n.* <SAUX> စက်ကြောရောဂါ 脑溢血 *nǎo yì xuè.*

naog [nāog] /nə̰uk/ **1** *vs.* ပြည့်– 满 *mǎn* full. **:** Hoik naog rawm: daux tung. ပုံးထဲမှာ ရေပြည့်နေပြီ။ 桶里的水已经满了。 *The water has filled the bucket.* **2** *vi.* ပြည့်စုံ– 执行, 满足（条件、愿望）(?) *zhíxíng, mǎnzú (tiáojiàn, yuànwàng, děng)* be fulfilled, carried out. **:** Awm: naog alo Maix piang meung raoma:, ka piang haktiex in: kawx kieh awm: an: heue:. [Mathiex 6:10] အလိုတော်သည် ကောင်းကင်ဘုံ၌ ပြည့်စုံသကဲ့သို့ မြေကြီးပေါ်မှာ ပြည့်စုံပါစေ( ) 愿你的旨意行在地上、如同行在天上。 *May your will be done on earth as it is in heaven. [Mat. 6:10]* ☞ sibeng[1] ② [ceu 1] [*syn.*]. ☞ naok[2] [*mor.*]. /*f*0.0134/ /*f*4/

naog rhawm: [nāog hrom] /nə̰uk rʰɔm/ *vs.* ( )ကျနပ်–၊ ရောင့်ရဲ–၊ တင်းတိမ်– 满意 *mǎnyì* satisfied, content. **:** Uik naog rhawm: nawh ka singaix ot tix. သူကသူနေတဲ့နေ့ရက်တွေကိုကျေနပ်တယ်။ 他对自己现在过的生活很满意。

naih [naih] /naih/ *vt.* ခင်း–၊ ဖြန့်ကျက်– 摊, 摊开 *tān, tān kāi* spread out. **:** naih jhat piang tiex. ဖျာကိုမြေပေါ်မှာခင်းပါ။ 将席子摊开在地上。 *spread out a mat on the ground.* /*f*8/

naih nawm: [naih nom] /naih nɔm/ *vt.* တာဝန်ခန့်–၊ စီစဉ်– 安排 *ānpái* arrange, organise (UK) organize (US). **:** naih nawm: seung: chang:. ကုန်ထုတ်လုပ်မှုစီစဉ်တယ်။ 安排生产。 *organise production* ☞ ang: phai, pin:, cox khre:, guah[4], singih ① [*syn.*].

naix [naix] /naiʔ/ *vt.* စု–၊ စုရုံး–၊ စုဝေး–၊ တစ်နေရာတည်းမှာစု– 集中, 合并, 并拢 *jízhōng, hébìng, bìnglǒng* put together, gather, concentrate in one place. **:** Nghox pauh ex ngaix naix tau. ဒီနေ့နယ်ထားတဲ့ စပါးတွေအတူတူစုပါ။ 把咱们今天打的稻子都集中在一起。 *Gather together all the rice grain we threshed today.* | Cu pui kix viex mau tix Cu: yi: phi: nya tix hu: naix tix yuh kaing, kah yaox tix goeh to: kaing nang:. တရားဝင်ရတဲ့ဝင်ငွေ၊ တရားဝင်လုပ်ပိုင်ခွင့်ကိုဥပဒေအရအကာအကွယ်ပေး၊ ရိုးသားကြိုးစားပြီးကြွယ်ဝချမ်းသာလာအောင်အားပေး၊ အကျိုးအမြတ်ခွဲရာတွင်အရင်းအနှီး နည်းပညာတို့လိုကုန်ထုတ်စွမ်းအားစုများကိုအားပေး 允许和鼓励资本、技术等生产要素参与收益分配。

Permit and encourage productive elements like capital and technology to share in the distribution of gain. ☞ khrawm:[1], khrawh, khrawh khrawm:, khraoh khrawm: [*syn.*]. /*f*0.0444/ /*f*10/

nai: [nai] /nai/ **1** *vt.* ဖြုန်းတီး–၊ အလွဲသုံး– 浪费 *làngfèi* waste. **:** Mawx pa nai: priex ih kah ang: khaw:. အစားအစာကိုမဖြုန်းတီးသင့်ဘူး။ 谁浪费粮食都是不对的。 *It is not good for anyone to waste grain.* **2** *adv-pre.* အလကားဖြစ်–၊ 白白地 *báibaide* in vain, for nothing, time wasted. **:** Aux nai: ngie tix yuh priex, pui tie ih tikaux kawx. ကျွန်တော်လုပ်တဲ့အစားအစာအလကားဖြစ်ကုန်ပြီ၊ ဘယ်သူမှလည်းမစားဘူး။ 我白白地做了饭菜，却没有人吃。 *I cooked a meal for nothing, since not a single person ate.* ☞ sinai: [*var.*]. ☞ peu, plaux[2], giex[4] ②, giex going, nai: nawk ②, tha:[2] [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.0134/ /*f*5/

nai: nawk [nai nog] /nai nɔk/ **1** *vt.* သုံးဖြုန်း– 铺张浪费 *pūzhāng làngfèi* spread wastefully (?) (lit. 'waste and lose'). **2** *adv/vi.* အလဟသ၊ အလကား 白白地，浪费（表示很可惜） *bāibáide, làng fèi (biǎoshì hén kěxí)* in vain, for nothing (a waste to be pitied). **:** Gau lai bre gau tawm: mhawm:, paw lai kieh lai gaux (-> gau ?) tix nai: nawk. စာသင်ရင်လည်းကောင်းကောင်းသင်၊ အလဟသမဖြစ်စေနဲ့။ 学习要好好学，不要白白学习知识。 *When you study, study hard and well, don't waste your studies. (?)* ☞ peu, plaux[2], giex[4] ②, giex going, nai: ②, tha:[2] [ceu 2] [*syn.*].

naing [nāing] /nạŋ/ *n.* စစ် 战争, 械斗, 战斗 *zhànzhēng, xiè dǒu, zhàndòu* violence, battle, war, fighting, military. **:** kraung naing. စစ်လက်နက်၊ (စစ်သုံးပစ္စည်း) 武器 *military hardware, weapons* /*f*0.0243/ /*f*3/

naing khaox ngu [nāing kaox ngū] /nạŋ kʰauʔ ŋụ/ *n.* မီးတုတ်စစ် 械斗（一般指旧时部落之间用木棒、木棍等进行的械斗）*xièdòu (yìbān zhǐ jiùshí bùluò zhījiān yòng mùbàng, mùgùn děng jìnxíng de xièdòu)* armed combat (traditional combat between tribes armed with clubs and staves, lit. 'fire stick violence').

naing phawt [nāing pod] /nạŋ pʰɔt/ *n.* သိမ်းယူစစ်၊ သုတ်သင်ရှင်းလင်း 歼灭战（指一个不漏地消灭或抓获）*jiānmiè zhàn(zhǐ yīgè bùlòu de xiāomiè huò zhuāhuò)*. **:** Yuh ex naing phawt kah kiang daux gru khix in: ngaix. ကျွန်တော်တို့ဒီနေ့ထင်းပုံအထဲမှာကြွက်ကိုသုတ်သင်ရှင်းလင်းပစ်တယ်။ 咱们今天把这堆柴里的老鼠一个不落地消灭掉。

Naing Ting Piang Haktiex [Nāing Dīng Bīang Hag Diex] /Nạŋ Tịn Pịaŋ Hak Tɛʔ/ *np.* 世界大战 *Shìjiè Dàzhàn* World War. **:** Naing Ting Piang Haktiex Ra: Bawg Tix Bawg. 第二次世界大战。 *Second World War, World War II*

naing sivai [nāing si vāi] /nạŋ s.vại/ *n.* <CAG> စစ် (အကြီးအကျယ်) 战争, 械斗（大规模的） *zhànzhēng, xièdòu (dàguīmó de)* war, large-cat war (lit. 'big-cat war').

nong:[1] [noung] /noŋ/ *adv-post (redup).* တစ်ယောက်တည်း၊ ထီးတည်း၊ အဓိက 独, 单独, 只 *dú, dāndú, zhǐ* alone, solely. **:** Aux hu: nong:. ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်းသွားမ□ □ 我单独去。 *I'll go alone.* | Mai: pui tix kaux kawx ang tang: pon teei ka ara pa koe: min: plakngai: an nong: nong:. [Hebrie 5:4] ဘုရားသခင်သည်အာရုန်ကိုခေါ်တော်မူကဲ့သို့ခေါ်တော်မူသောသူမှတပါး 这大祭司的尊荣、没有人自取。 *And one does not take the honor upon himself. [Heb. 5:4]* /*f*0.0924/ /*f*5/

nong:[2] [noung] /noŋ/ *n.* □ □□□□ □□□ □ တောတောင် 箐, 大箐, 深山老林 *qìng, dà qìng, shēnshānlǎolín* jungle, wild, wilderness. ☞ nong: nam:, daux nong: daux nam: [*syn.*]. /*f*0.0924/ /*f*5/

nong:[3] [noung] /noŋ/ *comb. form.* <VH> □ ုးလက် 农 *nóng* agriculture, agri- (Chinese combining form). **:** nong: chuing:. □ ုးလက်ဒေသ၊ ရွာ 农村 *farm village, rural area, countryside* | nong: cong: (nong: cong). □ ုးလက်အလယ်တန်းကျောင်း 农中（农业中学的简称）*agricultural middle school* | nong: fu: chang: phing:. လယ်ယာထွက်ပစ္စည်း 农副产品。 *agricultural by-product.* | nong: khaw: tui:. □ ုးလက်နည်းပည်အဖွဲ့ 农科队。 *agricultural technology team.* | Nong: Ling: Ciux. သစ်တောနှင့်စိုက်ပျိုးမွေးမြူရေးဗျူရိုအဖွဲ့ 农林局。 *Bureau of Agriculture and Forestry.* [Hox]. /*f*0.0924/ /*f*5/

nong: ming: [noung ming] /noŋ mịŋ/ *n.* <VH> ယာသမား၊ တောင်သူ၊ လယ်သမား 农民 *nóngmín* farmer, peasant. ☞ pui kaung: [*syn.*].

nong: nam: [noung nam] /noŋ nam/ *n.* □ □□ တောနက် 箐, 大箐, 深山老林 *qìng, dà qìng, shēn shān lǎo lín* jungle, wild, wilderness. ☞ nong:, daux nong: daux nam: [*syn.*].

nongnong: [noung noung] /noŋ noŋ/ *adv-post (redup).*. တစ်ယောက်တည်း၊ ထီးတည်း၊ 独, 单独, 只 *dú, dāndú, zhǐ* alone, solely.

nong: niien: [noung nian] /noŋ niən/ *v.* အခက်အခဲကြားမှကြိုးစားလုပ်–၊ မလုပ်ချင်ပေမယ့်သည်းခံပြီးလုပ်– 勉强 *miǎnqiǎng* do with difficulty, force one self to do sth., be forced (?).

nong: ci: [noung ji (noung jī)] /noŋ tɕi, noŋ tɕị/ *n.* <KAUNG:,VH> လယ်ယာသုံးကိရိယာတန်ဆာပလာ၊

လယ်ယာသုံးစက်ပစ္စည်း၊ ယန္တရား 农具, 农机 *nóngjù, nóngjī* farm implement, farm tool, farm equipment, agricultural machinery,. : nong: ci: chang: (nong: ci chang:) လယ်ယာသုံး ကိရိယာထုတ်စက်ရုံ။ 农具厂, 农机厂 *farm implement factory, agricultural machinery factory* [Hox].

nong: chang: [noung qang] /noŋ tɕʰaŋ/ *n.* <KAUNG:,VH> လယ်မြေ၊ လယ်ယာ 农场 *nóngchǎng* farm. : nong: chang: kawx cia. ေ□□ န္တာရလယ်ယာ 国营农场。 *state-operated farm.* [Hox].

nong: yiex (nong: nyiex) [noung yiex (noung nyiex)] /noŋ yiɛʔ, noŋ ɲiɛʔ/ *n.* <KAUNG:> စိုက်ပျိုးရေး 农业 *nóngyè* agriculture. : nong: yiex ci: kai: hua:. 农业机械化 *farm mechanisation.* | nong: yiex hawx cawx seu:. 农业合作社 *agricultural cooperative, farm co-op.* | nong: yiex ying: hang:. 农业银行。 *agricultural bank.*

nu [nū] /nu̱/ **1** *vs.* ခက်–၊ ခဲယဉ်း– 难, 困难 *nán, kùnnan* difficult. : ang: koe: dee nu. အခက်အခဲမရှိဘူး။ 没有什么困难。 *There is no difficulty.* | nu tix ah. ပြောရခက်တယ်။ 难说。 *hard to say.* **2** *v.* စိုး–၊ စိုးရိမ်–၊ ကြောက်ရွံ့– 恐怕 *kǒngpà* afraid. : Nu ka ang: aux yaox maix pon sax, aux tawm: krai maix mhong: ngaix. မန□ ဖြန် ကျွန်တော်ခင်ဗျားကိုမတွေ့မှာစိုးလို့ဒီနေ့ပြောပြတာ။ 恐怕明天碰不到你, 所以今天我就告诉你了。 *I am afraid that I won't see you tomorrow, and that's why I'm telling you today.* ☞ yie[1] [*ant.*]. /*f*0.0367/ /*f*5/

nu khawm: [nū kom] /nu̱ kʰɔm/ *n.* <VM?> ဆင်းရဲ၊ 困难 *kùnnan* difficulty. : **pa nu pa khawm:** ဆင်းရဲဒုက္ခ 困难 *difficulty* | Yam yaox aux krax nu krax khawm:, aux kok yo ka Simiang Siyiex, mai: aux rawg mhaing: ka Nawh heue:. [Lai Yaog Yaw 18:6] ထိုသို့ ငါသည် ဆင်းရဲဝိုက်ခြင်းသောအခါ ထာဝရဘုရားခေါ်၍ ငါ၏ □ □□ဘုရား ကို အော်ဟစ်လေ၏။ 我在急难中求告耶和华、向我的神呼求。 *In my distress I called upon the Lord, to my God I cried for help. [Psa. 18:6]* ☞ khuing: nang: [*syn.*].

nu rhawm: [nū hrom] /nu̱ rʰɔm/ *vs.* စိတ်ကြီး–၊ ခေါင်းမာ–၊ တဇွတ်ထိုးလုပ်–၊ ပေ–၊ ကပ်– 固执 *gùzhí* stubborn. : Kaw an: phex tix nu rhawm: nan:, ang: nyawm tix sang: liang: kaing mai:. ဒီလူတော်တော်ခေါင်းမာတာပဲ။ သူနဲ့ အလုပ်လုပ်ဖို့ ဆွေးနွေးရတာမလွယ်ဘူး။ 那个人很固执, 难和他商量工作。 *That person is very stubborn: it's difficult to discuss work with him.*

nuk[1] [nug] /nuk/ *n.* <NYIEX> ထုပ်တန်း၊ အခြင်ရနယ် 梁, 柁 *liáng, tuó* girder, horizontal beam supporting roof timbers. /*f*8/

nuk[2] [nug] /nuk/ *vi.* တစ်– (အစာလည်ချောင်းတွင်ခံ–)၊ အသက်ရှူကျပ်– 噎 *yē* choke, gag, have the oesophagus blocked by food. : nuk ka ih hon: oi:. ကန်စွန်းဥစားလို့တစ်နေတယ်။ 吃红薯噎着了。 *choke while eating sweet potatoes.* /*f*8/

nux [nux] /nuʔ/ *adv-post,redup.* အစောကား၊ ခုလေးတင် 刚刚, 刚才 *gānggang, gāngcái* just now. : Nawh taug hoek nux. သူအစောကားပဲလာတယ်။ 他刚刚来。 *He just now arrived.* ☞ nawx [*var.*]. ☞ nux nux [*syn.*]. /*f*0.0176/ /*f*10/

nux nux [nux nux] /nuʔ nuʔ (--> nu nuʔ)/ *tw.* အခုကက၊ အစောကက (?) 刚才 *gāngcái* just now.

nu: [nu] /nu/ *vt.* ဆွဲ–၊ အားသွန်ခွန်စိုက်ဆွဲ– 拉 *lā* pull, drag. : Ex nu: maox tawm: siniied, paw kieh deen. 大家把绳子拉紧, 别让它松了。 *We'll pull the rope tight and not let it loosen.* ☞ sinu: [*var.*]. /*f*10/

nu: nai: [nu nai] /nu nai/ *vi, vt.* မရိုသေ–၊ မလေးစား–၊ မထီမဲ့မြင်ပြု– 随便浪费 *suíbiàn làngfèi* trample; disrespect.

nu: nhak [nu hnag] /nu nʰak/ *vs.* ဖယိုဖရဲဖြစ် 倒伏, 东倒西歪 *dǎo fú, dōng dǎo xī wāi*. : Nghox hoik nu: nhak ngie khaix moi. နွားဝင်လို့ စပါးတွေဖယိုဖရဲဖြစ်ကုန်ပြီ 稻谷被牛践踏得东倒西歪。

nun [nūn] /nu̱n/ *vs.* အင်အားများစွာလိုအပ်သော 费劲 *fèi jìn* strenuous. : Nie viex kraung nun kah. ပစ္စည်းအများကြီးပါလာတယ်၊ အင်အားများများလိုလိမ့်မယ်။ 东西拿得多很费劲。 *It is strenuous carrying a lot of things.* /*f*7/

num[1] [nūm] /nu̱m/ **1** *cl? n?.* နှစ် 年 *nián* year. : Tix num koe: kao: khix ra:. တစ်နှစ်မှာဆယ်နှစ်လရှိတယ် 一年有十二个月。 *There are tweve months in a year.* **2** *cl.* နှစ် (အသက်) 岁 *suì* years old. : Koe: maix miex num? မင်းအသက်ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ။ 你有几岁了? *How old are you?* /*f*0.2024/ /*f*3/

num[2] [nūm] /nu̱m/ *vt.* ပြေး–၊ ဥဖောက်–၊ သားဖောက်–၊ ဝပ်– 孵, 抱 *fū, bào* brood, hatch, lay, incubate, sit on eggs (of hens, birds). : Miex ia: num tawm: tix. ကြက်မသူဥတွေ ဝပ်နေတယ်။ 母鸡抱窝了。 *The hen is laying her eggs.* ☞ mak mawm: ②, mawk mawm: ②, vah, guah[3] [*syn.*]. /*f*0.2024/ /*f*3/

num ka: [nūm ga] /nu̱m ka/ *tw.* လာမယ့်နှစ်၊ နောက်နှစ်၊ ရှေ့နှစ် 明年 *míngnián* next year. ☞ num hoek, num khaix ① [*syn.*]. ☞ num tieh, num luan [*ant.*].

num kawng koi [nūm gōng gōi] /nu̱m kɔ̰ŋ kɔ̰i/ *n.* ယုန်နှစ် 兔年 (属兔之年) *tù nián (shǔ tù zhī nián)* year

of the rabbit (in the 12-year cycle, e.g., 1989, 2001, 2013, 2025, etc.).

num kiang [nūm gīang] /nu̱m ḳi̱aŋ/ *n.* ကြွက်နှစ် 鼠年（属鼠之年）*shǔ nián (shǔ shǔ zhī nián)* year of the rat (in the 12-year cycle, e.g., 1986, 1998, 2010, 2022, etc.).

num khaix [nūm kaix] /nu̱m kʰaiʔ/ **1** *tw.* လာမယ့်နှစ်၊ နောက်နှစ်၊ ရှေ့နှစ် 明年 *míngnián* next year. **2** *tw.* နှစ်နှစ်နေရင်၊ နှစ်နှစ်ကြာရင် (?) 后年 *hòunián* the year after next, in two years, two years from now. **:** Yix pix nyiex num khaix. ငါတို့နောက်နှစ်နှစ်နေရင်ရင်ကျောင်းပိတ်မယ်။ 我们后年毕业。 *We will graduate the year after next.* ☞ num ka:, num hoek [ceu 1], num tieh [ceu 2] [*syn.*].

num pex [nūm bēix] /nu̱m pe̱ʔ/ *n.* ဆိတ်နှစ် 羊年（属羊之年）*yáng nián (shǔ yáng zhī nián)* year of the wild goat (in the 12-year cycle, e.g. 1981, 1993, 2005, 2017, etc.).

num prim: [nūm brim] /nu̱m prim/ *tw.* အရင်နှစ်၊ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်၊ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်၊ မနှစ်က 去年 *qùnián* last year. ☞ an: num, num nhaox, num in: kawx, num luan, num voe [*syn.*].

num brung [nūm nbrūng] /nu̱m bru̱ŋ/ *n.* မြင်းနှစ် 马年（属马之年）*mǎ nián (shǔ mǎ zhī nián)* year of the horse (in the 12-year cycle, e.g., 1980, 1992, 2004, 2016, etc.).

num moi [nūm mōi] /nu̱m mɔ̱i/ *n.* နွားနှစ် 牛年（属牛之年）*niúnián (shǔ niú zhī nián)* year of the cow (in the 12-year cycle, e.g., 1987, 1999, 2011, 2023, etc.).

num tieh [nūm dieh] /nu̱m tɛh/ *tw.* နှစ်နှစ်နေရင်၊ နှစ်နှစ်ကြာရင် 后年 *hòunián* year after next, in two years, two years from now. ☞ num khaix [*syn.*].

num toeg [nūm dōuig] /nu̱m to̱c/ *tw.* သုံးနှစ်နေရင်၊ သုံးနှစ်ကြာရင် 大后年 *dà hòunián* three years from now, in three years.

num: dee sawg kaing: lai [num ndēe sōg gaing lāi] /num du̱ sɔ̱k kaɲ la̱i/ *n.* မာတိကာ၊ အညွှန်း 目录 *mùlù* table of contents. ☞ kaing: lai, khrawm: kaing: lai [*syn.*].

num nhaox [nūm hnaox] /nu̱m nʰauʔ/ *tw.* အရင်နှစ်၊ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်၊ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်၊ မနှစ်က 去年 *qùnián* last year. ☞ an: num, num prim:, num in: kawx, num luan, num voe [*syn.*].

num sox [nūm soux] /nu̱m soʔ/ *n.* ခွေးနှစ် (တရုတ်ပြက္ခဒိန်အရ) 狗年（属狗之年）*gǒu nián (shǔ gǒu zhī nián)* year of the dog (in the 12-year cycle, e.g., 1984, 1996, 2008, 2020, etc.).

num sawn [nūm sōn] /nu̱m sɔ̱n/ *n.* ရက်ထပ်နှစ် 闰年 *rùnnián* leap year (lit. 'calculated year').

num siyawng [nūm si yōng] /nu̱m s.ʑɔ̱ŋ/ *n.* နဂါးနှစ် 龙年（属龙之年）*lóng nián (shǔ lóng zhī nián)* year of the dragon (in the 12-year cycle, e.g., 1990, 2002, 2014, 2026, etc.).

num sivai [nūm si vāi] /nu̱m s.va̱i/ *n.* ကျားနှစ် 虎年（属虎之年）*hǔ nián (shǔ hǔ zhī nián)* year of the leopard (in the 12-year cycle, e.g., 1988, 2000, 2012, 2024, etc.).

num siuing: [nūm si uing] /nu̱m s.ʔuɲ/ *n.* မြွေနှစ် 蛇年（属蛇之年）*shé nián (shǔ shé zhī nián)* year of the snake (in the 12-year cycle, e.g., 1991, 2003, 2015, 2027, etc.).

num raokhaox [nūm rāo kaox] /nu̱m ra̱u kʰauʔ/ *n.* မျောက်နှစ် 猴年（属猴之年）*hóu nián (shǔ hóu zhī nián)* year of the monkey (in the 12-year cycle, e.g., 1982, 1994, 2006, 2018, etc.).

num laux haktiex [nūm lāex hag diex] /nu̱m la̱ɯʔ hak tɛʔ/ *n.* ကမ္ဘာကြီးမှာဘေးအန္တရယ်တွေကျရောက်တဲ့နှစ်၊ ကမ္ဘာကြီးကဲ့ဆိုးမိုးမှောင်ကျတဲ့နှစ် 多灾之年 *duō zāi zhī nián* a year which brings disaster to the world (?).

num lig [nūm līg] /nu̱m li̱c/ *n.* ဝက်နှစ် 猪年（属猪之年）*zhū nián (shǔ zhū zhī nián)* year of the pig (in the 12-year cycle, e.g., 1985, 1997, 2009, 2021, etc.).

num luan [nūm lūan] /nu̱m lu̱an/ *tw.* အရင်နှစ်၊ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်၊ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်၊ မနှစ်က 去年 *qùnián* last year, this past year (lit. 'year past'). **: num luan naox** အရင်နှစ်၊ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်၊ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်၊ မနှစ်က 去年 *last year, this past year* ☞ an: num, num prim:, num nhaox, num in: kawx, num voe [*syn.*].

num luan phao: voe naox [nūm lūan pao vēui nāox] /nu̱m lu̱an pʰau vɤ̱i na̱uʔ/ *tw.* တမြန်နှစ်က 前年 *qiánnián* year before last, two years ago.

num voe [nūm vēui] /nu̱m vɤ̱i/ *tw.* အရင်နှစ်၊ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်၊ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်၊ မနှစ်က 去年 *qùnián* last year. ☞ an: num, num prim:, num nhaox, num in: kawx, num luan [*syn.*].

num hoek [nūm houig] /nu̱m hoc/ *tw.* လာမယ့်နှစ်၊ နောက်နှစ်၊ ရှေ့နှစ် 明年, 来年 *míngnián, láinián* next year, the coming year. **:** Ah num hoek kah pon tha:, ah num ka: kah pon krox. ငါ့□□□ နှစ်လို့ပြောရင် ကြိုတင်ပြင်ဆင်နိုင်တယ်၊ လာမယ့်နှစ်လို့ပြောရင်လည်း စောင့်နိုင်တယ်။ 说来年也能等，说明年也能候。（用于谈情说爱，意为不管你怎么说，不管你说什么时候（结婚），我都等你。）*Even if you say the coming year, I can hold out, even if you say next year, I can wait. (To be patient in one's love.)* ☞ num ka:, num khaix ① [*syn.*].

num an: naox [nūm an nāox] /nṵm ʔan nạu˧ʔ/ *tw.* တမြန်နှစ်က 前年 *qiánnián* year before last; (or this past year, the bygone year?). **:** In: mawh ka: mung cie num an: naox. ဒါပြီးခဲ့တဲ့နှစ်ကပန်းကျုံ့တွေပဲ။ 这是前年的荞麦。 *This is buckwheat from the year before last.* ☞ num luan phao: veue naox [*syn.*].

num in: [nūm in] /nṵm ʔin/ *tw.* ဒီနှစ်၊ အခုနှစ် 今年 *jīnnián* this year.

num in: kawx [nūm in gox] /nṵm ʔin kɔʔ/ *tw.* အရင်နှစ်၊ ပြီးခဲ့တဲ့နှစ်၊ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်၊ မနှစ်က 去年 *qùnián* last year; the bygone year, this past year?. ☞ an: num, num prim:, num nhaox, num luan, num voe [*syn.*].

num ia: [nūm ia] /nṵm ʔia/ *n.* ကြက်နှစ် 鸡年（属鸡之年）*jī nián (shǔ jī zhī nián)* year of the chicken (in the 12-year cycle, e.g., 1983, 1995, 2007, 2019, etc.).

num:[1] [num] /num/ **1** *n.* အရင်းအမြစ်၊ အဓိက၊ အခြေခံ 根, 植株 *gēn, zhízhū* root, trunk. **:** Khaox koe: num:, rawm: koe: taoh. အပင်မှာ အမြစ်တွေရှိတယ်၊ ရေမှာ အဖျားခံတဲ့နေရာရှိတယ်။ 树有根, 水有源。 *A tree has roots and water has a source.* **2** *n.* အခြေခံ၊ မူလ၊ အရင်းအမြစ်၊ အကြောင်းရင်း 根源, 本钱, 本 *gēnyuán, běnqián, běn* basis, origin, root. **:** num: see: in:. ဒီပြဿနာရဲ့ အရင်းအမြစ်။ 这纠纷的根源。 *the root of this dispute.* | num: lai. စီးပွားရေး အရင်းအနှီး။ 做生意的本钱。 *business capital.* | ang: hoek num:. အရင်းပြန်မရ။ 不够本。 *fail to recover the basis (one's original capital outlay).* **3** *n.* အဓိကကျ–၊ အရေးကြီး–၊ အရေးပါ–၊ အရာရောက်– 主要的部分, 中心的部分 *zhǔyàode bùfen, zhōngxīnde bùfen* main part, central part, crux, core. **:** num: kaing. အလုပ်က အဓိကျတယ်။ 事情的开端。（事情最基本的或主要部分。）*the crux of the matter.* ☞ sum: [*mor.*]. /*f*0.1203/ /*f*5/

num:[2] [num] /num/ *conj? prep?.* တုံးက 当……时候 *dāng ……shíhòu* when, at the time of. **:** num: iak aux dix. ငါငယ်ငယ်တုံးက 当我小的时候。 *when I was small.* | Ang: aux yaox num: ing: nawh. 他走时我没有看见。 *I didn't notice when he left.* /*f*0.1203/ /*f*5/

num:[3] [num] /num/ *adv?.* အရင်၊ ဦးစွာ၊ ပထမ၊ ကနဦး၊ အစ 先，开始 *xiān, kāishǐ* first, in the beginning. **:** Num: jah krax yoek krax awp mawh sub. မူးယစ်ဆေးဝါးအစဆေးလိပ်က။ *The beginning of drug use is cigarettes.* ☞ liang[2] ②, grux[3], ngai:[3] ②, phao ka: ② (?), ran:[1], theu: [*syn.*]. /*f*0.1203/ /*f*5/

num:[4] [num] /num/ **1** *v.* ညွှတ်–၊ ဦးညွှတ်– 低 *dī* bow, lower. **: num: kaing:** ဦးခေါင်းညွှတ်သည်။ 低头。 *lower the head.* | num: rib num: riem. ဦးညွှတ်နေသောမြက်ပင်များ? *the grasses bend. (?)* **2** *vt.* ကုန်း–၊ ကွေး– 弯 *wān* bend. **:** num: nyoi. ခါးကုန်းသည်။ 弯腰。 *bend the waist.* /*f*0.1203/ /*f*5/

num: khaox [num kaox] /num kʰau˧ʔ/ *n.* သစ်ပင်အရင်းအမြစ် tree trunk.

num: mau [num māe] /num mạɯ/ *n.* ငွေအရင်း 本钱, 资本, 成本 *běnqián, zīběn, chéngběn* basis (financial), capital investment.

num: toi: [num doi] /num tɔi/ *n.* <KHAOX,SAUX> 芦子根, 蒌叶 *lú zǐ gēn, lóu yè Piper betle*, a vine to 10m.. ☞ taux toi: [*syn.*]. ☞ toi:[3] .

num: jhawm: [num nqom] /num dʑʰɔm/ *n.*

;ajumrsm; 黎明 *límíng* dawn, daybrake. **:** Kaoh tawm: num: jhawm: hu: tawx phon:. ito;ajumrsm;ckH; မှာမြေသြဇာသွားပို့တယ်။ 黎明的时候就起床送肥料。

num: riah [num rīah] /num ṛiah/ *n.* အောက်ခြေ၊ အခြေခံ 基础 *jīchǔ* basis, foundation. ☞ ci: chu: [*syn.*].

num: rhang: [num hrang] /num rʰaŋ/ *n.* အံသွား 齿根 *chǐ gēn* tooth, molar.

numli (num: li) [num lī] /num ḷi/ **1** *n.* သာသနာ 道理, 教条 *dàolǐ, jiàotiáo* religion, creed, principle, truth, reason. **2** *n.* ဘုရားကျောင်း၊ အသင်းတော်၊ ဘာသာ၊ သာသနာ 教会 *jiàohuì* church (organisation), religious organisation, assembly. **:** Num Li Vax. "ဝ"သာသနာ 佤族教会。 *Wa Church.* | Num Li Vax Kawn Khrit Com Rawm Nawng Pha. ito;ajumwlrpfkwf"ဝ"နှစ်ခြင်းသာသနာ *Wa Baptist Christian Church of Nawng Pa.* ☞ tao: li:, beenli [ceu 1], ceucao, cub numli [ceu 2] [*syn.*].

nawk [nog] /nɔk/ *vi.* ပြောက်ဆုံး– 损失 *sǔnshī* lose, be a loss, be destroyed. **:** Kraung hoik nawk uik. ပစ္စည်းတွေအကုန်လုံးပျောက်ဆုံးပြီ။ 东西全部损失了。 *The things were a total loss.* /*f*8/

nawk (nawg) [nog] /nɔk/ *vt.* ညွှတ်–၊ ကိုင်း– 点（头）*diǎn (tóu)* nod (as in to nod the head in acknowledgment or to express agreement). **: nawk kaing:** ပေါင်းညွှတ်သည်။ (ဦးညွှတ်သည်) 点头 *nod the head* | Nawk kaing: gaing yhaok. ဦးညွှတ်နားရွက်ချ။ 点头偏耳。（头是点着，好象在听，耳朵却偏朝一边。意为心不在焉，应付而已。）*Nod the head but bend the ear. (Not listen attentively, but only nod abstractly.)* ☞ ngeeh[1] [*syn.*].

nawp[1] [nob] /nɔp/ **1** *n.* အပိတ်၊ အဖုံး 盖子 *gàizi* cover, cap, stopper. **2** *vt.* ပိတ်–(အဖုံး) 盖上, 合上 *gàishàng, héshàng* cover, put sth on sth, close up. **:** nawp iiep eep. ထမင်းဗူးအဖုံးပိတ်ပါ။ 盖上饭

盒。 *cover a rice container. (?)* | Iiep sub lai: nawp, jhawm: kap lai: taw:. 烟盒轮着合，唱歌轮着来。 *Put the cover back on the tobacco box one after another (as it is passed around), add verses to the jhom kab folksong one after another.* **3** *vt.* <KHRIT> လက်အုပ်ချီ– 合上手掌 (?) *héshang shǒuzhǎng* press palms of hands together in front of face in greeting or prayer. **:** Nawp taix mai: rawg bwan:. လက်အုပ်ချီပြီးဆုတောင်းပါ။ *Put one's hands together and pray.* /*f*10/

nawp[2] [nob] /nɔp/ *vt.* ေ□ □□ စားစား– 混饭吃 *hún fàn chī* scrounge for food, sponge off people. **:** Maix paw nawp nyiex pui. ခင်ဗျား သူများအိမ်မှာသွား မတောင်းစားနဲ့။ 你不要到别人家去混饭吃。 *Don't sponge off other people. (?)* ☞ ngawp [*var.*]. /*f*10/

nawp nawm: (nawb nawm, nawp nawm, nawp nawm:) [nob nom (nōb nom)] /nɔp nɔm, nɔ̰p nɔ̰m/ *int.* <VM,KHRIT> မင်္ဂလာပါ။ 你好！ *nǐhaǒ!* Hello. Good morning. How are you? (a greeting, lit. 'close up [hands]-and-bow').

nawh [noh] /nɔh/ **1** *pron.* သူ 他, 她, 它 *tā, tā, tā* he, she, it. **:** Hoek pon sawm:, nawh caox maox tix mhong: lox luah krawk ah nan:. 晚上，他作了个梦，梦中听见木鼓叫着。 *That night, he dreamt that he heard the drum calling like that.* **2** *adj.* သူ့ သူ့ရဲ့ 它的，她的， 它的 *tāde, tāde, tāde* his, her, its. **:** Viang: mawh nan:, saux moeng: nawh ca: kawn: yuh pot nan:, ang: cix vai:. 可是婆娘的病依旧不见好。 *However, his wife's illness was still as before, and hadn't improved.* ☞ naoh [*var.*]. /*f*0.8457/ /*f*1/

nawx [nox] /nɔʔ/ *adv-post,redup.* အစောနက 刚刚, 刚才 *gānggang, gāngcái* just now. ☞ nux [*var.*]. /*f*9/

nawg [nōg] /nɔ̰k/ *vt.* <KAB?> ဟစ်ကြွေး– အော်ဟစ်– 呼, 祝 (?) *hū, zhù* call, summon (a spirit) (?), make a wish (?). **:** Nawg siyiex, tiex siyawng. ဘုရားကိုဟစ်ကြွေးနဂါးကိုကျိန်ဆို။ (“ဝ”ကဗျာ၊လကာ်) 呼于老天爷, 赌咒于龙。(呼天抢地。) *Call upon god and vow to the dragon spirit. (?) (Said when there is bad luck or a desperate situation.)*

nawg siyiex [nōg si yīex] /nɔ̰k s.ʑḭɛʔ/ *phr.* ဘုရားရေ– (တစ်ခုခုမှားလုပ်မိလျှင်ရေရွတ်သောစကား) (一种表示倒霉, 运气不好, 无可奈何或呲儿人的口头语) *(yīzhǒng biǎoshì dǎoméi, yùnqi bùhǎo, wúkěnàihé huò zīr rén de kǒutóuyǔ)* 'oh my god!' (an expression said when a situation is hopeless or desperate or in scolding sb., lit. 'call on god').

nawb [nōb] /nɔ̰p/ **1** *v.* <VM?> ေ□ □□ ဝတ်ပြု– နူတ်ဆက်– 打招呼, 问安, 请安 *dǎ zhāohu, wèn'ān, qǐng'ān* greet. **:** Phan: pex nawb pex sikah mai: puxaik pex khaing:, pex yuh pa lheu: khaing: tang: kaux pa yuh ka mawx? [Mathiex 5:47] အဆွေအမျိုး တို့အားသာ လောကဝတ်ပြုလျှင် အဘယ်သို့ ထူးမြတ်သနည်း။ 你们若单请你弟兄的安、比人有什么长处呢？ *And if you greet only your brothers, what is there extraordinary about that? [Mat. 5:47]* | Nawb ka paox tix tix kaux lai tix kaux, ka pa ngheut pa singax singeh heue:. [2 Kawrinthux 13:12] အချင်းချင်း တယောက်ကိုတယောက် သန့်ရှင်းသောနမ်းခြင်းနှင့် နူတ်ဆက်ကြလော့။ 你们亲嘴问安, 彼此务要圣洁。 *Greet one another with a holy kiss. [2Co. 13:12]* **2** *int.* <VM?> နူတ်ဆက်– 请安, 问安 *qǐng'ān, wèn'ān* Greetings! Hello.. **:** Nawb ka maix heue:. [2 Timose 4:21] သင့်ကိုနူတ်ဆက်ကြ၏။ 问你安。 *Greetings to you. [2Ti 4:21]* /*f*5/

nawb bwan: (nawbbwan:) [nōb nbuan] /nɔ̰p buan/ *vo.* <VM?,KHRIT> ချီးမွမ်း– ကောင်းကြီးပေး 祝福 *zhùfú* bless, say blessing, say grace. **:** Ye Sux teei khao: mun, mai: nawb bwan:. [Mathiex 26:26] ေ□ ရှသည် မုန့်ကို ယူ၍ ကျေးဇူးတော်ကို ချီးမွမ်းပြီးမှ 耶稣拿起饼来、祝福。 *Jesus took bread, and said the blessing. [Mat. 26:26]* | Rawg Siyiex nawb bwan: ka piang maix. ဘုရားသခင်ကောင်ကြီးပေးပါစေ။ 神祝福你. *May God bless you.*

nawng[1] [nōng] /nɔ̰ŋ/ *n.* သစ်ငုတ်၊ သစ်ငုတ်တို၊ သစ်တုံး 大树干, 大树筒 (一般指砍倒的) *dà shùgàn, dà shù tǒng (yìbān zhǐ kǎndǎode)* large stump, cut trunk of large tree, log (?) (bigger than ngoh). ☞ to: khaox, gaw khaox, gawng: khaox, ngawh[1] [*syn.*]. /*f*10/

nawng[2] [nōng] /nɔ̰ŋ/ *n.* <KAB?> ညီ၊ မောင် 弟弟, 妹妹 *dìdi, mèimèi* younger brother, younger sister. **:** Simi ngeg ang: yaox nawng, simi gawng ang: yaox pui. ေ□ □□ မြင်းပန်းကိုမျှော်ကြည့်တော့ ညီတော်မောင်တော်ကိုမတွေ့ရဘူး၊ တောင်ပေါ်ကိုမော့ကြည့်တော့ဘယ်သူ့ကိုမှမတွေ့ရဘူး။ 看看山隘不见弟（妹）, 看看峰峦不见人。 *You look at the hillside but don't see your brother, you look at the mountain, but don't see anybody.* ☞ pi:[4] [*ant.*]. [Siam nɔŋ$_4$ 'younger brother'].

nawng:[1] [nong] /nɔŋ/ *n.* မယား (သို့) လင်ဖက်မှအမျိုး 亲家 *qìngjia* in-laws, spouse's family, relatives by marriage. ☞ nawng: ni: [*syn.*].

nawng:[2] [nong] /nɔŋ/ *vt.* တစ်ကိုယ်တည်းစား– တစ်ယောက်တည်းစား– 独吃, 独得 *dú chī, dú dé* eat single-handed, single-handedly. **:** Nawh nawng: ia: timu:. သူကြက်တစ်ကောင်ကို တစ်ယောက်တည်းစားတယ်။ 他独吃一只鸡。 *He ate a chicken single-handedly.*

nawng: ni: [nong ni] /nɔŋ ni/ *n.* ေ□ ့ မျိုး 亲家 *qìngjia* in-laws, spouse's family, relatives by marriage. ☞ nawng:[1] [*syn.*].

nawn [nōn] /nɔ̰n/ *n.* အရိုးနု 里脊（猪、牛等脊椎骨内侧的条状嫩肉）*lǐjǐ (zhū, niú děng jǐzhuīgǔ nèicè de tiáozhuàng nèn ròu)* sirloin (the tender strip of meat along the spine of a steer or pig). ☞ sinawn ① [*var.*]. ☞ nex ngia [*syn.*]. /*f*10/

nawm:[1] [nom] /nɔm/ **1** *vt.* စုပုံ– 堆, 堆积 *duī, duījī* pile (up). **:** nawm: rib inkix. ဒီမြက်တွေကိုစုပုံပါ။ 把这些草堆起来。 *pile up this straw.* | Nawm: naix kraix khrawm:. စုစည်းသိမ်းဆည်းတယ်။ 堆积合并，拣拢聚集。 *Pile up, combine, gather, and collect.* **2** *cl.* ပုံ၊ စု၊ အုပ် 堆 *duī* stack, pile, heap. **:** rib tix nawm:. မြက်တစ်ပုံ။ 一堆草。 *a stack of hay.* **3** *vt.* လှဲသိပ်– 把小孩抱到床上睡觉，哄小孩入睡 *bǎ xiǎohái bàodao chuángshang shuìjiào, hǒng xiǎohái rùshuì* put a child to bed (carry child to bed and coax him to sleep). **:** Nawm: Ai: Nap it piang thin: heue:, hoik gaing: nawh rheeng: nyao. အိုင်နပ်ကိုကုတင်ပေါ်လှဲသိပ်လိုက်၊ သူငိုက်နေတာကြာလှပြီ။ 把艾那抱到床上睡觉吧，他已经打瞌睡好久了。 *Put Ai Nab to bed--he's been sleepy for a long time now.* /*f*0.0253/ /*f*9/

nawm:[2] [nom] /nɔm/ *vt.* မှာကြား–၊ အမိန့်ပေး–၊ ပို့– 嘱咐, 交代 *zhǔfù, jiāodài* command, order, depute, despatch. **:** Nawh hoik bre tix nawm: lox miien: me:. သူပွင့်ပွင့်လင်းလင်း မှာကြားပြီးပြီ။ 他把话仔细地交代清楚了。 *He has given the order carefully and clearly.* /*f*0.0253/ /*f*9/

nawm:[3] [nom] /nɔm/ *conj.* က၊ အချိန်၊ အလှည့် ...的时候， 该某人了（?）*... de shíhòu, gāi mǒurén le* when ..., take one's turn, be sb's turn. **:** Paw grhang: tix paih kaing: ia:, nawm: pui mawx paih, mawh pui an: pa: paih heue:, phan: ang: caw ex paih, ex grhang: tix paih khaing: pui, yie caw ex kaing laux kah. ကြက်ခေါင်းကိုမလုခွါနဲ့ ဘယ်သူ့အလှည့် ကျလဲအဲဒီလူခွါပေါ့၊ တို့မခွါသင့်ဘဲနဲ့လူများထက်လုပြီး ခွါရင်တို့အလုပ်ပျက်စေမယ်။ 不要抢吃鸡头. . . . [待完成] *Don't go out of turn to strip off the chicken's head. Whoever's turn it is, let that one strip it. If it is not proper for us to strip it and we grab it from somebody else, it will be easy for something harmful to happen to us.* ☞ bawg yam, yam[1] [*syn.*]. /*f*0.0253/ /*f*9/

nawm:[4] [nom] /nɔm/ *vt.* ညွှတ်–၊ ကိုင်းညွှတ်– （ခါး）（အရိုအသေပေးသော） 弯（腰）, 躬 *wān (yāo), gōng* bow, bend at the waist, bend down, stoop. **:** Nawp taix maix mai: nawm: nyoi sivoe ngai: kuad song: nong yo:. ခင်ဗျားရပ်ရွာလူကြီးရှေ့မှာလက်အုပ်ချီပြီးခါးကိုကိုင်းညွှတ်ထားပါ။ *Put your palms together and bow your waist before the village elders. (?)* ☞ ngawm: [*var.*]. ☞ ka: kum:, ka: khum: [*syn.*].

noi:[1] [noi] /nɔi/ *vt.* သတ်–၊ သုတ်သင်–၊ ပေါ်– 杀 *shā* kill, slaughter. **:** pauh moi noi: krak. နွားသတ်၊ ကျွဲပေါ်။ 宰黄牛杀水牛。 *Kill an ox and slaughter a water buffalo.* /*f*8/

noi:[2] [noi] /nɔi/ **1** *vi.* လဲလျောင်း– 躺 *tǎng* lie, lie down. **:** Noi: maix piang ku:. ခင်ဗျားကတင်ပေါ်လဲလျောင်းနေလိုက်ပါ။ 你在床上躺着。 *Lie down on the bed.* **2** *vt.* ဖြန့်ခင်း– 放, 平放 *fàng, píngfàng* lay, put down on side. **:** Noi: ex bua: jhat inkix piang tiex, lhat koeh kah jung tix nin: kie. ဒီဖျာလိပ်တွေကိုမြေကြီးပေါ်ဖြန့်ခင်းလိုက်၊ ခဏနေနေထိုးမှာစိုးရတယ်။ 我们把这些席子平放在地上，不然，竖着放会倒下的。 *Let's lay these rolled-up mats flat on the ground, lest they topple over soon standing up like this.* /*f*8/

nih [nih] /nih/ *vt.* ဖြန့်–၊ ခင်း–၊ ဖွင့်–၊ ဖြေ– 打开, 摊开, 铺开 *dǎkāi, tānkāi, pūkāi* spread out, open, unroll, unfold.. **:** nih jhat. ဖျာခင်းသည်။ 摊开席子。 *spread out a mat.* | Nih sin: piang man:, yuh tan kah moi. 把财产摊开在布上，拿黄牛来做赎。 *Spread out one's possessions on cloth, make an offering of an ox.* | Kix teei kraung ceep tix nih tix tawm ka daux krax heue. [Lukax 19:36] ☞ niah[1] [*var.*]. /*f*7/

nin: [nin] /nin/ **1** *adv-post.* ဒီလို 这样, 这么 *zhèyàng, zhème* like this. **:** Ah nin: ang: khaw:. ဒီလိုပြောတာမကောင်းဘူး။ 这样说不对。 *It's not right to talk this way.* | Sivawng inkix phex mhawm: nin:! ဒီပြောင်းဖူးတွေကဒီလောက်ကောင်းတာ။ 这些玉米怎么这么好！ *How good this maize (corn) of yours is!* **2** *adv-post.* ဒီလို 用’ah’后边，表示提起以下引用文）*(yòngyú 'ah' hòubiān, biǎoshì tíqǐ yǐxià yǐnyòngwén)* (following 'ah', introduces a direct quotation). **:** Miex ah nin:, 'Gawng plak an: sidaing: mhawm: grang'. ရှင် ဒီလိုပြော“တောင်ဟိုဘက်ခြမ်းအရမ်းလှတယ်”။ 妈妈这样说：“那边的山景色很美丽。” *Mother said, 'The other side of the mountain is very beautiful'.* ☞ nan:[1] [*mor.*]. /*f*0.3082/ /*f*2/

ne [nēi] /nẹ/ **1** *vt.* ဆဲ–၊ ရှုချ–၊ ကဲ့ရဲ့– 批评, 责备 *pīpíng, zébèi* criticise (UK) criticize (US), blame. **:** caox ka ne pui tix. သူများကဲ့ရဲ့တာကိုစိတ်ဆိုးတယ်။ 因受到批评而生气。 *be upset by the criticism of others.* **2** *vt.* ကဲ့ရဲ့–၊ ပြော– 劝说, 劝 *quànshuō, quàn* exhort, urge, advise, reason with sb.. **:** Maix hu: ne nawh, mhaing: nawh paw hu:. ခင်ဗျားသူ့ကိုသွားပြောလု□ □သူ့ကိုမသွားခိုင်းနဲ့။ 你去劝他, 叫他别走了。 *Go reason with him and ask him not to leave.* /*f*6/

ne rhawm: [nēi hrom] /nẹ rʰɔm/ *vi.* ဝ□□□□ □– 懊悔, 后悔 *àohuǐ, hòuhuǐ* regret, repent. **:** Yam iak aux dix ang: rhawm: ah lai, singaix ne rhawm: tix

kah. ငယ်ငယ်တုန်းကစာမသင်ခဲ့လို့ အခုနောင်တရလိုက်တာ။ 我小时候不想读书, 现在懊悔了。 *I regret not having studied when I was young.* ☞ klih, klih preeing, klih kleeing, klih rhawm [*syn.*].

neh[1] [nēih] /nẹh/ *vs.* မြို– 不生育的, 不打苞的（多指玉米）*bù shēngyù de, bù dǎ bāo de (duō zhǐ yùmǐ)* infertile, sterile, barren (woman), unproductive (often referring to maize). **:** pui neh. မြို့နေသောသူ 不生育的人。 *an infertile person.* | sivawng neh. ပြောင်းဖူးအမြို့ 不打苞的玉米。 *maize which doesn't produce.* | Ang: iien: mhai: cix ceh, ang: bun: neh cix keh. 铁绿豆不会煮扒，不会生育的女人不会把儿下。 *'Iron mung beans' can't get tender (?), and a barren woman can't give birth.* ☞ sigiiet . /f6/

neh[2] [nēih] /nẹh/ *vt.* ဆန့်– (ဆန့်ထုတ်သည်) 伸出（?）*shēnchū* reach, extend, stretch out, thrust. **:** Ehudax neh taix khawn gwiex tix lih, mai: teei gawn: khaing: ba: viang khawn: dawm: tix, mai blung vaig khunhawkham kah heue. [Cao: Prawng 3:21] ဧဟုဒသည်လက်ဝဲဘက်ကိုဆန့်လျက် သန်လျှက်ကို လက်ျာပေါင်မှထုတ်၍ ရှင်ဘုရင်၏ဝမ်းကိုထိုးသဖြင့် 以笏便伸左手、从右腿上拔出剑来、刺入王的肚腹。 *Then Ehud reached with his left hand, took the dagger from his right thigh, and thrust it into the king's belly. [Jdg. 3:21]* ☞ taong, toek, blex, nyat, nyeu[2] (nyee) [*syn.*]. /f6/

nex [nēix] /nẹ̄ʔ/ **1** *n.* အသား 肉 *ròu* meat. **2** *n.* အသား၊ ကြွက်သား 肌肉 *jīròu* muscle, flesh. /f0.0692/ /f4/

nex ngia [nēix ngīa] /nẹ̄ʔ ŋ̍ia/ *n.* အသားနု 里脊（猪、牛等脊椎骨内侧的条状嫩肉）*lǐjǐ (zhū, niú děng jǐzhuīgǔ nèicè de tiáozhuàng nèn ròu)* sirloin (the tender strip of meat along the spine of a steer or pig, lit. 'moaning meat'?). ☞ nawn, sinawn ① [*syn.*].

nex pex [nēix bēix] /nẹ̄ʔ pẹ̄ʔ/ *n.* ဆိတ်သား 羊肉 *yángròu* mutton (meat of mature sheep), lamb (meat of young sheep).

nex bee [nēix nbēe] /nẹ̄ʔ bɯ̄/ *n.* အဆီ (အသား) 肥肉 *féi ròu* fatty meat.

nex moi [nēix mōi] /nẹ̄ʔ mo̰i/ *n.* အမဲသား 黄牛肉 *huáng niúròu* beef.

nex nawn [nēix nōn] /nẹ̄ʔ nɔ̰n/ *n.* အသား၊ အသားစစ် 肉, 肉食 *ròu, ròu shí* meat (lit. 'meat-sirloin'?).

nexnham: [nēix hnam] /nẹ̄ʔ nʰam/ *n.* အသား၊ ကိုယ်ကာယ၊ အသွေးအသား 肉血, 肉体 *ròuxuè, ròutǐ* flesh and body, flesh and blood. **:** Dee sidauh nawh deeh klih rhawm: ka yam yaox nawh laux rham: tokaux nexnham: tix,[Lai Lox Kab 5:11] ေ□□□ ဆိုး၌ သင့်အသား၊ သင့်ကိုယ်ကာယ ဆွေးမြေ့သောအခါ၊ 终久你皮肉和身体消毁、你就悲叹。 *At the end of your life you will groan, when your flesh and body are spent. [Pro. 5:11]*

nex nyawg [nēix nyōg] /nẹ̄ʔ ɲɔ̰k/ *n.* အဆီနည်းတဲ့ အသား 瘦肉 *shòu ròu* lean meat. ☞ nex huik [*syn.*].

nex yen: [nēix yein] /nẹ̄ʔ ʑen/ *n.* အသား ခြောက်၊ကြာကြာထားလို့ရတဲ့အသား 腌肉 *yān ròu* cured meat, jerky.

nex lig [nēix līg] /nẹ̄ʔ l̥ic/ *n.* ဝက်သား 猪肉 *zhūròu* pork.

nex huik [nēix huig] /nẹ̄ʔ huc/ *n.* အဆီနည်းတဲ့ အသား 瘦肉 *shòu ròu* lean meat. ☞ nex nyawg [*syn.*].

nex ia: [nēix ia] /nẹ̄ʔ ʔia/ *n.* ကြက်သား 鸡肉 *jī ròu* chicken.

ne: [nei] /ne/ *n.* စင် 小席片 *xiǎoxípiàn* small mat (?).

nie [nīe] /nẹ̄/ **1** *vs.* များ– 多 *duō* many, much, a lot. **:** Jao nie pui, tivud vawg tix uik. လူများလို့ခဏလေးရိတ်လိုက်ရင်ကုန်ပြီ။ 由于人多，一下就割完了。 *Because there were many people, the harvesting was completed in a short while.* | Nie yuh nie pon. များများလုပ်များများရ 多劳多得。 *Work a lot and you'll get a lot..* **2** *adv-post.* အရမ်း၊ သိပ်၊ တော်တော် 极了, 非常 *jí* very, extremely. **:** Sang: it nie aux. သိပ် အိပ်ချင်တယ်။ 我困极了。 *I am extremely sleepy.* **3** *adv-pre.* ပိုလို့တောင်၊ လေ 更, 更加, 越. . . 越 *gèng, gèngjiā, yuè...yuè* even more, still more, much (more), the more...the more. **:** Nie yuh nie mhawm:. လုပ်လေ ကောင်းလေ။ 越做越好。 *The more you do the better it is.* | **nie riex** ပိုရင့် 更加 *still more, even more* | Hauk kaing: nie lung nie mhawm:. ဆံပင်မည်းလေကောင်းလေ 头发越黑越好。 *The blacker one's hair is, the better.* **4** *adv-pre.* အထူး 特别, 尤其 *tèbié, yóuqí* especially, particularly, in particular. **:** **nie mawh** အထူး သဖြင့် 尤其是, 特别是 *especially* | Nie mawh maix! အထူးသဖြင့်မင်းပေါ့ 尤其是你! *Especially you!* | Nie mawh nawh daing: chix pawd lai. အထူး သဖြင့်သူပေါ့၊ စာအရမ်းရေးတတ်တယ်။ 特别是他, 很会写文章。 *He in particular is able to write very well.* ☞ peh[2], prieh[2] [ceu 2] [*syn.*]. ☞ tux[2] [*ant.*]. /f0.347/ /f3/

nie pon to: ma: [nīe bōun dou ma] /nẹ̄ pọn to ma/ *vi, vs.* ပိုလျှံသီးနှံ၊ အထွက်တိုးသီးနှံ 丰收 *fēngshōu* bumper crop, bountiful harvest.

nie blon: [nīe nbloun] /nẹ̄ blon/ **1** *adv.* အထူး၊ အလွန် 多, 多多地 *duō, duōduōde* a lot, much, greatly. **:** Aux tag sang nie blon: tawx krax kharhawm: kharhi: kah maix kah daux pa keh maix

kawn: tix. [Lai Yam Jah 3:16] မိန်းမကိုလည်း သင်၌ကိုယ်ဝန်ဆောင်ခြင်းဝေဒနာကို ငါအလွန်များပြားစေမည်။ 我必多多加增你怀胎的苦楚。 *I will greatly multiply your pain in childbirth. [Gen. 3:16]* **2** *adv.* အထူး 专门 *zhuānmén* specially, especially, exclusively. ☞ cuang: meung:, meung:, nang: [ceu 2] [*syn.*].

nie teen: [nīe deen] /nɛ̰ twn/ *vi.* ပိုဆိုးလာ– ဖောက်လာ– 加剧, 加重 *jiājù, jiāzhòng* become more serious (illness). **:** Jhawm: saux nawh nie teen:. သူ့ရဲ့ရောဂါပိုဆိုးလာတယ်/ ဖောက်လာတယ်။ 他的病情加重。 *His illness grew more serious.*

nieh[1] [nieh] /nɛh/ *vt.* ပျင်း– 减去, 拿掉一部分 *jiǎnqù, nádiào yībùfèn* reduce, slash, subtract, take away. ☞ tieh[3] ① [*var.*]. /*f*0.0826/ /*f*6/

nieh[2] [nieh] /nɛh/ *part.* ရင် 呀（表示设想）*ya (biǎoshì shèxiǎng)* (suggestive particle). **:** Sin: aux pon tix hu: Yang Kong nieh, riien aux tix uik gauxrhawm: rhi: kah. ငါရန်ကုန်သွားရရင်၊ တအားပျော် (ဝမ်းသာ) မှာပဲ 如果我能去仰光呀, 我就高兴极了。 *If I could go to Yangon, I would be delighted.* /*f*0.0826/ /*f*6/

nieh[3] [nīeh] /nɛ̰h/ **1** *vs.* ပျင်း–၊ 懒, 懒惰 *lǎn, lǎnduò* lazy. **: pui nieh** လူပျင်း 懒汉 *idler, loafer, sluggard, lazybones* | Bun: paing nieh, ma: vieh riem. ဖြူတဲ့အမျိုးသမီးပျင်းတယ်၊ ကျယ်တဲ့ယာရှင်းလင်းတယ်။ 姑娘白，懒的多；旱地宽，荒的多。 *Fair-skinned girls are lazy and broad fields are barren.* **2** *adv-pre.* စိတ်မပါ–၊ စိတ်ပါလက်ပါမရှိ–၊ တုံ့–၊ ဆိုင်း–၊ နှောင့်နှေး–၊ ပျင်း–၊ မလုပ်ချင်–၊ ဝန်လေး– 懒得 *lǎnde* unwilling, hesitant, reluctant, don't want to (do sth.), tired of (doing sth.). **:** Nieh hu: aux. သွားဖို့ ဝန်လေးနေတယ်။ 我懒得去。 *I am reluctant to go.* ☞ riien[1] (riien:) [*ant.*]. /*f*6/

nieh rhawm: [nīeh hrom] /nɛ̰h rʰɔm/ *vs.* စိတ်ပျင်း 懒散 *lǎnsǎn* lethargic, indolent.

niex[1] [niex] /nɛʔ/ **1** *n.* ခမောက်၊ ဝါးဦးထုပ်၊ မြက်ဦးထုပ် 斗笠 *dǒulì* bamboo hat, straw hat. **2** *vt.* ဝတ် (ဦးထုပ်) 戴 *dài* wear like a hat. **:** Geu: lhiex niex koek. ဝတ်ပြီးခေါ်ကိုဦးထုပ်လိုဆောင်းပြီးကြာ်ကြာ်ခံ 忍雨戴日。（不怕雨淋日晒，辛勤劳动。）*withstand rain and bear the sun's rays like a hat.* /*f*8/

niex[2] [nīex] /nɛ̰ʔ/ *vs.* ချဉ်သည်။ 酸 *suān* sour, tart. **:** Plix in: uik niex ngie tix phiex. ဒီသစ်သီးချဉ်နေတာပဲ။ 这个果子吃起来很酸。 *This fruit is very tart when you eat it.* ☞ tie: [*ant.*]. /*f*0.0124/ /*f*8/

niex[3] [nīex] /nɛ̰ʔ/ *n.* ပိုးစောင်၊ ကလေးကျောပိုးပိတ် 襁袍, 背巾 *qiǎngpáo, bèijīn* cloth for carrying baby on back. /*f*0.0124/ /*f*8/

niex krin: [nīex grin] /nɛ̰ʔ krin/ *vs.* ချဉ်စိုစို့ 又酸又涩 *yòu suān yòu sè* both sour and astringent (puckery, tannic).

niex praix [nīex braix] /nɛ̰ʔ praiʔ/ *vs.* ချဉ်စပ် 酸辣 *suān là* hot and sour (lit. 'sour spicy-hot').

niex plang: [niex blang] /nɛʔ plaŋ/ *n.* မိုးဆောင်း ခမောက် 雨帽, 斗笠（涂有漆的）*yǔmào, dǒulì (tú yǒu qī de)* rainhat (made of bamboo or straw and varnished, lit. 'shiny hat').

niex tie: [nīex die] /nɛ̰ʔ tɛ/ *vs.* ချိုချဉ် 酸甜 *suān tián* sweet and sour.

niex jhon: [niex nqoun] /nɛʔ dʑʰon/ *n.* ဝါ ရိုး ခမောက် 草帽 *cǎo mào* straw hat.

niex song: [nīex soung] /nɛ̰ʔ soŋ/ *vs.* ချဉ်ခါး 又酸又苦 *yòu suān yòu kǔ* both sour and bitter.

niex heeik [nīex heeig] /nɛ̰ʔ hɯc/ *vs.* တအားချဉ် 极酸 *jí suān* extremely sour (lit. 'stinging sour').

nie: [nie] /nɛ/ *part.* လား 吗（表示疑问）*ma (biǎoshì yíwèn)* (sentence-final question marker, interrogative particle). **:** Hu: ang: hu: tien: nie:? *Are you going over there?* ☞ lie[2] (lieh) [*var.*]. ☞ pah[1], lhiex[2], laih[4] [*syn.*]. ☞ liex[2] .

nied [nīed] /nɛ̰t/ *adv-pre.* အလျင်အမြန်၊ မြန်မြန် 赶快, 赶紧 *gǎnkuài, gǎnjǐn* quickly, hurry up and ..... ☞ nied ①, niied, ngiied, tiiet[2] [*var.*]. ☞ heng: [*syn.*].

nied (niied) [nīad] /nia̰t (nia̰ət ?, nia̰t ?, nɛ̰t ?)/ **1** *adv-pre.* အလျင်အမြန်၊ မြန်မြန် 赶快, 赶紧 *gǎnkuài, gǎnjǐn* quickly, hurry up and .... **:** niied tix yuh. မြန်မြန်လုပ်။ 赶快做。 *hurry up and do it.* | niied tix sawm:. မြန်မြန်စား။ 赶紧吃饭。 *eat quickly.* | Nied tix coca: hoek ka: sivoe bawg yam kuat awx. [2 Timose 4:21] ဝါ ကာလမရောက်မီ ကြိုးစား၍[အမြန်]လာခဲ့လော့။ 你要赶紧在冬天以前到这里来。 *Do try to hurry and get here before winter. [2Ti. 4:21]* **2** *vs.* တင်းကျပ်–၊ ကျပ်–၊ ကျပ်တည်း– 紧 *jǐn* tight. **:** Duing: laih ak maix niied, diiet diang hu: maix phai:. ဝါ ကြိုးကိုတင်းအောင်လုပ်ပြီး မြန်မြန်သွားလော့။ 把你的弩弦捻紧，把你的步子加快。（叫人动作快些。）*Twist your bow string tight, step up your pace. (Hurry up.)* **3** *vt.* တိုက်တွန်း–၊ ဆော်သြ–၊ လုံ့ဆော်–၊ ပူဆာ– 催促 *cuīcù* urge, press (sb. to do sth.). **:** Maix hu: niied nawh ing: sawm:, lhong: priex kie. ခင်ဗျားသူ့ကိုထမင်းပြန်စားဖို့ဆော်သြလိုက်အုံး၊ အစာအေးတော့မယ်။ 你去催他回来吃饭，不然饭菜要冷了。 *Go urge him to come home and eat, his food is getting cold.* ☞ nied, ngiied, tiiet[2]

[ceu 1], siniied [ceu 2] [*var.*]. ☞ phai:, brax [ceu 1, ceu 2], sigeeig [ceu 3] [*syn.*]. ☞ grao [*ant.*]. /*f*0.159/

nieb[1] [nīeb] /nɛ̣p/ **1** *adv-pre.* လုပ်ရက်တယ်၊ လုပ်နိုင်တယ် 怎么能 *zěnme néng* how can ... ?!. **:** Maix nieb yuh pot nin:! လုပ်ရက်တယ်နော်။ 你怎么能这样做呢！ *How can you do that?!* **2** *vs.* ပြောက် (ကြိယာ) –၊ ဂရုမစိုက်၊ ပေါ့ပေါ့ဆဆ 随便 *suíbiàn* casual, careless. **:** Paw nieb yuh. ပြောက်မလုပ်နဲ့။ 别随便做。 *Don't do it carelessly* | **nieb muan** ပြောက်ဆော့တယ် *careless, reckless, frivolous (?)* | ang hu: ka daux ceu pa lak keud tix yuh cuyi:, viang kah gumlox bwan: Siyiex kawx ang nieb muan tix pie lhen: kah. [2 Kawrinthux 4:2] ဆိတ်ကွယ်ရာအရပ်၌ပြုသော ရှက်ဘွယ်သော အမှုများကို ပယ်ကြ၏။ ပရိယာယ်ကိုမသုံး၊ ဘုရားသခင် နှုတ်ကပတ်တရားတော်ကို ထိန်ဝှက်မှောက်လှန်ခြင်းမရှိ။ 不行诡诈、不谬讲神的道理。 *not walking in craftiness, nor handling the word of God deceitfully. [2Co. 4:2]* | pa kraing: pa nieb yuh hawt alo nex nham:. [Romax 13:13] မတရားသောမေထုံ မှီဝဲခြင်း၊ ကိလေသာညစ်ညူးခြင်း။ 好色邪荡。 *sexual promiscuity and lustful acts. [Rom. 13:13]* ☞ niab[1] [*var.*]. /*f*5/

nieb[2] [nīeb] /nɛ̣p/ ☞ niab[2] .

nien [nīen] /nɛ̣n/ *vi.* တစ်–၊ ခံနေ–၊ ရပ်– 停, 止, 到. . . 为止 *tíng, zhǐ, dào ...wéizhǐ* stop, stop over, stay. ☞ sinien [*var.*]. /*f*9/

neek [neeg] /nɯk/ *vt.* စိန်ခေါ်– 挺 *tǐng* challenge. **:** neek guah naok. 挺起胸膛。

neeng [nēeng] /nɯ̣ŋ/ *part.* လည်း 呀, 吧 *ya, bā* (final particle). ☞ nang:[3], neung: [*var.*].

neeng: [neeng] /nɯŋ/ *vt.* အဝစား– 放量, 放开肚皮 *fàng liáng, fàngkāi dǔ pí* be unrestrained, eat a lot. **:** Haoh eep, neeng: maix sawm:. အဝစားပါ ထမင်းအများကြီးရှိတယ်။ 饭多着呢, 你放量吃吧。 *There's plenty of food, so eat as much as you want.*

neem [nēem] /nɯ̣m/ **1** *n.* ကျင်ငယ်၊ ဆီး□□□ □尿 *niào* urine. **2** *vi.* ဆီးသွား–၊ ကျင်ငယ်စွန့်–၊ သေးပေါက်– 小便, 撒尿 *xiǎobiàn, sā niào* urinate, pee, piss (vulg.). /*f*10/

neem phrai: [nēem prai] /nɯ̣m pʰrai/ *n.* အပေါ့အလေးသွား 屎尿 *shǐ niào* faeces and urine.

neem tuah [nēem duah] /nɯ̣m tuah/ *n.* <SAUX> ဆီးချိုရောဂါ 尿频 *suīpín* frequent urination (a symptom of diabetes etc.).

neem it [nēem id] /nɯ̣m ʔit/ *vi, adj.* <SAUX> အိပ်ရာထဲရှားရှားပေါက် 遗尿, 尿炕 *yíniào, niàokàng* bed-wetting, enuresis.

neu [nē] /nɤ̣/ *vi.* မှီ–၊ ထောက်ထား– 靠 *kào* lean on, rely on,. **:** neu tix ka ding:. နံရံပေါ်မှာမှီထားတယ်။ 靠在墙上。 *lean on a wall.* ☞ neung [*var.*].

neu neuh [nē nēh] /nɤ̣ nɤ̣h/ *onom.* နွားနှင်သံ၊ နွားကျောင်းသံ (赶牛上坡的声音) *(gǎn niú shàng pō de shēngyīn)* sound of herding cattle uphill.

neu rhawm: [nē hrom] /nɤ̣ rʰɔm/ *vt.* စဉ်စားပေး– 跟随, 依靠 *gēnsuí, yīkào* go with, follow, by. **:** Neu rhawm: tix ka Tang: ex. ငါတို့ပါတီအတွက်စဉ်းစားပေးတယ်။ 依靠咱们的党。 *Follow our Party.*

neut rhawm: [ned hrom] /nɤt rʰɔm/ *vs.* စိတ်ဆိုး– 恼怒 *nǎo nù.* **:** Neut rhawm: maix ka tix? ခင်ဗျားဘာကိုစိတ်ဆိုးတာလဲ။ 你为什么恼怒?

neu: [ne] /nɤ/ *vi.* နည်းပါး၊ တစ်ခုတလေ 少有, 个别 *shǎo yǒu, gèbié* occasional, sporadic, rarely, seldom. **:** Daux yaong: yix neu: ngie nyiex koe: cag koe: cheu:, kawn: daing: khui: nang: pui, pie tiien: see: kah ang: nyang: nie. ကျွန်တော်တို့ရွာမှာကားတွေစက်တွေရှိတာနည်းပါးတယ်၊ လူများတွေခက်ခဲသေးတယ်၊ ရုပ်မြင်သံကြားတောင်မများသေးဘူး။ 我们村里自家里能有机械的很少，人们还很困难，连电视机也还不多。 *In our village families seldom have machines or vehicles. life is still difficult for people, and even televisions are rare.* ☞ neue: [*var.*].

neug rhawm: [nēg hrom] /nɤ̣k rʰɔm/ *vs.* စိတ်လေ–၊ စိတ်မတည်ငြိမ်–၊ အာရုံထွေပြား– 心情不宁静 *xīnqíng bù níngjìng* stray, drift, be at loose ends. **:** Aux kied sidaing neug rhawm: in singaix. ဒီပြောကျွန်တော်အရမ်းစိတ်လေတယ်။ 今天我真的心情不宁静. *I am at loose ends today.*

neung [nēng] /nɤ̣ŋ/ *v.* မှီ–၊ ထောက်– 靠 *kào* lean, prop against sth.. **:** Pui taug eue, neung piang naog Nawh ha. □□□□□ သောသူ၊ သူရင်ခွင်ပေါ်မှီထားလိုက်ဦး။ *You who are weary, lean on His chest.* ☞ neu [*var.*]. /*f*7/

neung: [neng] /nɤŋ/ *part.* လည်း 呀, 吧 *ya, bā* (final particle). ☞ neeng, nang:[3] [*var.*].

neuex [neuix] /nɤiʔ/ **1** *cl?.* အဝင်၊ ပါဝင်သော 同列 *?* belong?. **:** mai: mawh pa neuex mai: simiang aliah kaux an heue:. Mai: nawh hu: ka daux dee laux dee leeing: heue:. [Plakjhi 17:11] ခုနစ်ပါးအဝင်လည်းဖြစ်၏ ဖျက်ဆီးခြင်းသို့ ရောက်ရလိမ့်မည်။ 就是第八位．他也和那七位同列 *He belongs to the seven and is going to his destruction.* **2** *vt.* စု–၊ စုရုံး–၊ စုဝေး–၊ တစ်နေရာတည်းမှာစု– 集中, 合并, 并拢 *jízhōng, hébìng, bìnglǒng* put together, gather.

neue: [neui] /nɤi/ *vi.* ခက်–၊ ခဲယဉ်း–၊ ရှားပါး–၊ ခဲရာခဲဆစ်၊ ခက်ခဲသောကိစ္စ 少有，极少，难得

shǎoyǒu, jíshǎo, nándé rarely, be difficult, hard, difficult matter. : Pie pui pa sang yum tang son pui rauh pui see kawx neue: pa koe:. [Romax 5:7] ဖြောင့်မှတ်သောသူအတွက်ကြောင့်အသေခံမည့်သူရှိခဲ့၏။ 就是为忠诚志士而死的人也少之又少。 *Very rarely will anyone die for a righteous man. [Rom. 5:7]* ☞ neu: [*var.*]. /*f*10/

niah[1] [niah] /niəh/ *vt.* ဖြန့်–၊ ခင်း–၊ ဖွင့်–၊ ဖြေ– 打开, 摊开, 铺开 *dǎkāi, tānkāi, pūkāi* spread out, open, unroll, unfold. ☞ nih [*var.*].

niah[2] [nīah] /ṇiah/ *n.* <KHAOX> မဲနယ်ပင် (?) 蓼蓝, 蓝靛（草本, 叶子含蓝汁, 可作染料）*liǎolán, lándiàn (cǎo běn, yèzi hán lánzhī, kě zuò rǎnliào)* dyer's knotweed, Chinese indigo (*Polygonum tinctorium* annual plant, leaves of which are oxidised to make a dark blue dye). ☞ kram[1] [*syn.*]. [Cf. the tropical shrub true indigo, *Indigofera sumatrana*, tropical Asia's common commercial indigo.].

niah gawng [nīah mgōng] /ṇiah gɔ̣ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကြွေနီးပန်း? 丁香花, 野丁香, 滇丁香 *dīngxiānghuā, yědīngxiāng, Diān dīngxiāng* intermediate luculia *Luculia intermedia*, flower, fruit, and root used medicinally, lit. 'mountain [níah plant]?.

niah ting [nīah dīng] /ṇiah ṭiŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကြီးလွန်ရွက်? 野靛叶, 大驳骨, 鸭嘴花（鸭咀花）*yědiànyè, dàbógǔ, yāzuǐhuā* Malabar nut (*Adhatoda vasica*, twigs and leaves used medicinally, lit. 'big [níah plant]'). ☞ tai deun:, kram kah [*syn.*].

niah tiag [nīah dīag] /ṇiah ṭiak/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပကြီးပေပြား? 三对节, 三台红花, 大常山 *sānduìjié, sāntáihónghuā, dàchángshān* serrated glorybower (*Clerodendron serratum*, lit. 'wild [níah plant]'). ☞ kram[1], khaox reem sinum (?) [*syn.*].

niah nong: [nīah noung] /ṇiah noŋ/ *n.* <KHAOX> ကြီ ကြီးကြီ ပင် (?) 野蓼蓝 *yě liǎolán* (wild indigo, plant similar to *Polygonum tinctorium*, but cannot be used as a dyestuff). ☞ kram khuat la eu: [*syn.*].

niah num [nīah nūm] /ṇiah nṵm/ *n.* <KHAOX> မဲနယ်ပင် (?) 蓼蓝, 蓝靛 *liǎolán, lándiàn* dyer's knotweed, Chinese indigo (*Polygonum tinctorium*, annual plant, leaves of which are oxidised to make a dark blue dye). ☞ niah, kram, khaox kram [*syn.*]. [How to make dye from P. tinctorium].

niah raoh [nīah raoh] /ṇiah rauh/ *n.* <KHAOX> ဆိုးဆေးတမျိုး 红叶苋 *hóngyèxiàn* bloodleaf, beefsteak plant. chicken gizzard (*Iresine herbstii*, in *Amaranthaceae* family, with red leaves, native of S. America, lit. 'red dyer's knotweed', or 'red greens' [níah=nyá]).

niag [nīag] /ṇiak/ *vs.* လဲကျ– 倒伏 *dǎofú* fall down, lie flat. : Niag nghox kaung:. လယ်စပါးတွေလဲကျကုန်ပြီ။ 水稻倒伏。 *The paddy rice is lying flat.* ☞ nhak ② [*syn.*].

niiep [niab] /niəp/ *vt.* ခေါက်–၊ ထပ်– 折叠, 叠 *zhédié, dié* fold. : niiep prux. ခေါ်ကြပ်ခါက်– 叠被子。 *fold a duvet.* /*f*9/

niied (nied) [nyīad] /ṇiat/ *n.* အလျင်အမြန်၊ မြန်မြန်လုပ်– 赶快, 赶紧 *gǎnkuài, gǎnjǐn* quickly, hurry and do sth.. ☞ nied, ngiied, tiiet[2] [*var.*]. ☞ heng: [*syn.*]. /*f*0.0434/

niieb[1] [nīab] /ṇiap/ **1** *adv.* ဘယ်လိုလို့ 怎么能 *zěnme néng* how can ... ?!. : Maix niieb yuh pot nin:! မင်းဘယ်လိုလို့ဒီလိုလုပ်ရတာလဲ! 你怎么能这样做呢! *How can you do that?!* **2** *vs.* ပျော်ကက်၊ စိတ်ကြိုက် 随便 *suíbiàn* casual; careless; at one's convenience. : Paw niieb yuh. ပျော်ကက်မလုပ်နဲ့ 别随便做。 *Don't do it carelessly* ☞ nieb[1] [*var.*]. /*f*9/

niieb[2] [nīab] /ṇiəp/ **1** *n.* စရေးတံချ၊ မဲ 签 *qiān* lots, fortunes (a form of stick-based divination). : Pwi pa ot kah daux reu 'Phaw: tix yuh niieb, sonsang tawng kix grawng: in:, mawh kheu pwi mawx?' [Yonax 1:7] ကြီးကြီ ကြီးဖန်သူတို့က၊ လာကြ၊ အသူ၏အပြစ်ကြောင့် ဤအမှုရောက်သည်ကို ငါတို့သိရမည် အကြောင်းစရေးတံချကြကုန်အုံ့ဟုတိုင်ပင်၍၊ ...။ 船上的人彼此说:来吧, 我们掣签, 看看这灾难临到我们是因谁的缘故。 *The men on the ship said to one another, 'Come, let us cast lots, that we may know on whose account this evil has come upon us.' [Jon. 1:7]* **2** *vi.* စရေးတံချ–၊ မဲနှိုက်– 掣签 *chè qiān* draw lots, cast lots. : Kix niieb tix yaox mai caw kah Yonax heue. [Yonax 1:7] စရေးတံချလျှင် ယောနခ္ဓာစရေးတံကျ၏။ 他们掣签、掣出约拿来。 *They cast lots, and the lot fell upon Jonah. [Jon. 1:7]* ☞ nieb[2] [*var.*]. /*f*9/

noe: ceung: [noui jeng] /noi tɕɤŋ/ *n.* ပြည်တွင်းရေး၊ ပြည်တွင်းကိစ္စ 内政 *nèizhèng* internal affairs, domestic affairs (?). [Hox].

nhak [hnag] /nʰak/ **1** *vi.* <KAUNG:> လဲ–၊ လဲလျှောင်း– 倒伏, 倒 *dǎofú, dǎo* lie flat (of crops), lodge, collapse because stems are too weak to hold up foliage and ears. : Nghox hoik nhak. စပါးပင်လဲနေပြီ။ 稻子倒伏了。 *The rice grain has lodged (collapsed).* | nhak saux. အဖျားလဲလဲ 病倒。 *lie flat from disease.* **2** *vs.* <KAB> ကြီ ကြီ ကြီ၊ ခဲယဉ်း– 重, 沉重, 难 *zhòng, chénzhòng, nán* heavy,

strenuous, arduous. ☞ nak [*var.*]. ☞ niag [ceu 1], cien, kiien [ceu 2] [*syn.*]. [Siam လၢဵး lak$_4$ 'heavy'].

nhak nhi: [hnag hni] /nʰak nʰi/ *n.* <BEEN> အချိန်ၯယား၊ ၯယားကွက် 历，历法, 时间表, 工作事项 (?) *lì, lìfǎ, shíjiānbiǎo, gōngzuò shìxiàng* calendar, calendrical system, schedule, agenda (?). **:** piao: tiag nhak nhi: ceung: fu: mai: nhak nhi: Vax, nhak nhi: Hawx. အစိုးရအချိန်ၯယား၊ "ဝ"လူမျိုးအချိန်ၯယား၊ တရုတ်အချိန်ၯယား 公历、佤历、汉历对照表。 *table of correspondences between the government calendar, the Wa calendar, and the Han Chinese calendar.* | Cong kawx kong chang: tang mawh cao: bung: kong reung: cie: cix, ... tai: piao nhak nhi: kaing jhaw: haok huan:, tai: piao nhak nhi: haok huan:,hwan: lik lai gau, tai: piao son kawn: pui piang haktiex. တရုတ်ပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီဟာအလုပ်သမခေါင်းဆောင်ပါ၊ လုပ်ငန်းတိုးတက်အောင်အချိန်ၯယားနဲ့လုပ်တယ်၊ စာပေဖက်မှာလဲတိုးတက်တယ်၊ ကမ္ဘာပေါ်ကလူတွေအားလုံးအတွက်ပေါ့။ 中国共产党是中国工人阶级的先锋队，. . . 代表中国先进生产力的发展要求，代表中国先进文化的前进方向，代表中国最广大人民的根本利益。 *The Chinese Communist Party is the leader of the working classes, ... it represents (?) the schedule (?) of developmental work (?), represents the schedule of intellectual development, and represents the interests of the people of the nation.* ☞ lhak nhi: (?) [*var.*]. [Mán? cf. Mán hniq နခ် 'year'].

nhak nhi: pi: meung: [hnag hni bi meng] /nʰak nʰi pi mɤŋ/ *n.* <BEEN> ပြက္ခဒိန်တွက်ချက်ရာမှာသုံးတဲ့နာမည်ဆယ်ခုနဲ့ဆယ့်နှစ်ခုပါ ရာသီစက်ဝန်းနှစ်ဝန်း 天干地支 *tiāngān dìzhī* two cycles of 10 and 12 names used in parallel to represent years or days in calendrical calculation, like the Chinese Heavenly Stems and Earthly Branches, and the cycle of 12 is correlated with the same set of of 12 animals (lit. 'stem-stunted? branch-. [? Mán နှစ်ညီ (? Siam လင်းဆီ; lak$_4$nii$_3$) 'year correspond' + Siam ပီမိုင်း pii$_1$mɤŋ$_4$ 'year correspond'].

nha:[1] [hna] /nʰa/ *vi.* အောက်သိုးသိုး၊ ပုတ်သိုး 馊 *sōu* bad, spoiled, stale. **:** Taux in: hoik nha:. ဒီဟင်းပုတ်သိုးပြီ။ 这菜馊了。 *These vegetables have gone bad.* | eep nha:. ထမင်းသိုး။ *food gone off, spoiled food.*

nha:[2] [hna] /nʰa/ *vs.* ၯ ။ ကျွမ်းကျင်– 善于, 擅长 *shànyú, shàncháng* good at sth., expert, skilled, skilful, skillful (US). **:** nha: ka lox. စကားကျွမ်းကျင်တယ်။ 善于说话。 *good at talking.* | Nawh daing: nha: ka tiiet siglhu:. သူပေတီးတွက်တာအရမ်းတော်တယ်။ 她擅长于打算盘。 *She is really skilful at working an abacus.*

nha:[3] [hna] /nʰa/ *vs.* ၯ ။ ဖျစ်–၊ လိမ်လည်လှည့်ဖြား–၊ အကောက်ကြီ–၊ စဉ်းလဲ– 狡猾 *jiǎohuá* sly, crafty, cunning, treacherous. ☞ lhak chuaik, lhak choik, lu: liak[1], vawk[2] ②, vawk rhawm: [*syn.*].

nhang: [hnang] /nʰaŋ/ *vt.* ဆွဲ–၊ ချိတ်– 戴, 套 *dài, tào* wear, (usu. as an ornament). **:** I: Ka: nhang: soi: ka ghok tix. အီကားဆွဲကြိုးကိုသူ့လည်ပည်းမှာဆွဲထားတယ်။ 依戛把项链戴在脖子上。 *I Ka wore a necklace around her neck.* ☞ gang:[2] [*mor.*]. /*f*9/

nham: [hnam] /nʰam/ **1** *n.* ၯ: 血 *xiě* blood. **:** nham: lig. ဝက်သွေး 猪血。 *pig's blood.* **2** *vi.* ၯ: 出血 *chū xiě* bleed. **:** Hoik nham: caong aux ka teeing tix. ခလုပ်တိုက်လို့ကျွန်တော်ခြေထောက်သွေးထွက်ပြီ။ 我的脚碰出血了。 *My foot has been bleeding from getting stubbed.* /*f*0.0108/ /*f*4/

nham: khreeing: [hnam kreeing] /nʰam kʰrɯŋ/ *n.* မီးယပ်၊ ဓမ္မတာ၊ ရာသီ၊ သွေးပေါ်ခြင်း 月经 *yuè jīng* menses, period.

nham: leem [hnam lēem] /nʰam lɯ̄m/ *n.* ၯ: ပါသောပြည် 血汗 *xuèhàn.* **:** Been prim: dix, ti: cu: dawt nham: leem ex pui hot sibhawm: pak ngie. 旧社会, 地主把我们穷苦人的血汗都吸干了。

nham: im: [hnam im] /nʰam ʔim/ *n.* ၯ: (သွေးစိမ်း) 黄水（从疮口流出的） *huáng shuǐ (cōng chuāng kǒu liú chū de)* pus.

nhaux [hnaex] /nʰaɯʔ/ *vt.* [ကြိယာ]ခိုင်း– 叫, 派 *jiào, pài* send, tell sb to do sth. dispatch. **:** nhaux nawh hoek. သူ့ကိုလာခိုင်းပါ။ 叫他来。 *tell him to come.* | nhaux Ai Pao: hu: yuh kaing. အိုင်ပေါင်းကိုအလုပ်သွားလုပ်ခိုင်းပါ။ 叫艾保去干活。 *send Ai Páo to go work.* ☞ ploi:[3], mhaing:[1] ②, nhie:, cau[1] [*syn.*].

nhaox [hnaox] /nʰauʔ/ *adv-post? tw?.* မကြာခင်က၊ အရင်က 不久以前 *bùjiǔ yǐqián* not long ago, not long before. **:** Yam ha: ex hu: tau nhaox. အရင်တို့အတူသွားခဲ့တုန်းက။ 就是咱们一块儿去的那次。 *It was when we went together not long ago. (?)* ☞ naox[1] [*var.*]. /*f*8/

nhao: [hnao] /nʰau/ *n.* အဆုတ် 肺 *fèi* lungs. /*f*10/

nhu: [hnu] /nʰu/ **1** *n.* <KHAOX> နွယ် 藤子, 蔓儿 *téngzi, mánr* vine, liana, creeper. **2** *vi.* 爬蔓儿 *pámánr* spread, creep (as a creeper vine). **:** Bi: num inkix nhu: tix ku sidauh. 这些南瓜到处爬蔓儿。 *These pumpkins are spreading all over the place.* ☞ siyiien [*syn.*]. /*f*6/

nhu: kat kiiem: [hnu gad giam] /nʰu kat kiəm/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခရားချိုးနွယ် (အပြင်တွင်အရူးရှိသောကြိမ်ပင်တစ်မျိုး) 五加皮藤（可入药） *wǔjiāpí téng (kě rù yào)* climbing ginseng? (*Eleutherococcus trifoliatus*. ☞ kat kiiem: .

nhu: kat leng [hnu gad lēing] /nʰu kat lẹŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> အရူးရှိသောနွယ်ကြီးပင်တစ်မျိုး (?) 小紫叶草（藤本, 可入药）*xiǎo zǐyècǎo (téngběn, kě rù yào)* (a vine, used medicinally, lit. '[léing] thorn vine'). ☞ kat leng .

nhu: kawndoe: [hnu gon ndoui] /nʰu kɔn doi/ *n.* <KHAOX,SAUX> 无根藤, 无娘藤, 金丝藤 *wú gēn téng, wú niáng téng, jīn sī téng Cassytha filiformis*. ☞ rib kawndoe: [*syn.*].

nhu: klawt [hnu glod] /nʰu klɔt/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပင်လိမ်ကြိမ်နွယ်မျိုး 短柄垂子买麻藤 *duǎnbǐng chuízǐ mǎimáténg* (a kind of liana, or climbing vine, probaby *Gnetum pendulum* [垂子买麻藤], with edible fruit in strings?, and peel used medicinally). ☞ klawt[2] [*syn.*].

nhu: gai tiex [hnu mgāi diex] /nʰu gại tɛʔ/ *n.* <KHAOX> မြေရည်ညိုနွယ်ပင် 垂穗石藤, 地刷子, 龙须草 *chuí suì dàn téng, dì shuāzi, lóng xū cǎo*.

nhu: gip tam: [hnu mgib dam] /nʰu gip tam/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပုဇွန်ညှပ်နွယ် 金钱吊葫芦（藤本, 可入药）*jīnqián diào húlú (téng běn, kě rù yào)* (a vine, used medicinally, lit. 'scorpion? crab pincer? vine').

nhu: guah [hnu mguah] /nʰu guah/ *n.* <KHAOX> အဖြူရောင်ပန်းပွင့်နှင့်စားရှိရသောနွယ်ပင်သီးတစ်မျိုး (ပင်လိမ်၊ ကြိမ်နွယ်) (一种攀援藤本, 叶似桃形, 开白花, 果呈椭圆形, 味酸甜, 可食）*(yīzhǒng pān yuán téng běn, yè sì táo xíng, kāi bái huā, guǒ chéng tuǒyuánxíng, wèi suān tián, kě shí)* (a liana [climbing vine], peach-shaped leaves, white flowers, edible oval fruit, with sweet-sour taste).

nhu: pai: viang [hnu bai vīang] /nʰu pai vịaŋ/ *n.* <KHAOX> 榼藤子, 鞈珠藤（藤本, 果实扁圆形, 可做鞈珠）*kēténgzǐ, qiūzhūténg (téng běn, guǒshí biǎnyuán xíng, kě zuò qiūzhū)* kē, ancient wine ladle, qiū, leather straps on flanks of horse, 鞈珠 [strap studs? decorative balls?].

nhu: peep [hnu beeb] /nʰu pɯp/ *n.* <KHAOX> ပြောက်ဝံဇလုတ်သီးနွယ်? 通光散藤 *tōng guāng sǎn téng*.

nhu: blaung: lig [hnu nblaeng līg] /nʰu blɯaŋ ḷịc/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခရမ်းချဉ်နွယ် 香石藤（藤本, 可入药）*xiāngshíténg (téngběn, kě rù yào)* (a vine, Chn. 'fragrant stone vine', used medicinally, lit. 'pig bladder vine'). ☞ taux blaung: lig .

nhu: mak peeih [hnu mag bēeih] /nʰu mak pɯ̣ih/ *n.* <KHAOX> ငှက်ဝင်ကြိမ်ပင်တစ်မျိုး၏အနွယ်? 古钩藤, 大白叶藤 *gǔ gōu téng, dà bái yè téng*.

nhu: mak peeih siah [hnu mag bēeih siah] /nʰu mak pɯ̣ih siəh/ *n.* <KHAOX> ငှက်ဝင်ကြိမ်ပင်တစ်မျိုး၏အနွယ် (အသေးစား) ? 黑龙骨, 飞仙藤 *hēi lónggǔ, fēi xiān téng*.

nhu: muah maox [hnu mūah maox] /nʰu mụah mauʔ / *n.* <KHAOX> စပျစ်နွယ်ဝင်ချိုသောအသီးသီးသည့် အပင်ကြီးတမျိုး 淘叶八, 白藤（藤本, 果似芭蕉, 较大, 味甜, 可食）*táoyèbā, báiténg (téng běn, guǒ sì bājiāo, jiàodà, wèi tián, kě shí)* (a vine with edible sweet fruit like a plantain, but bigger, lit. 'rope-plantain vine').

nhu: tang: tiied [hnu dang dīad] /nʰu taŋ ṭịat/ ☞ tang: tiied .

nhu: taong: [hnu daong] /nʰu tauŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ငပြောက်ဥ၊ မျောက်ဥနီ၊ မျောပေ နွယ်၊ ကဝဥ 薯莨, 金花果, 山羊头（可入药）*shǔliáng, jīnhuāguǒ, shānyángtóu (kě rù yào)* dye yam *Dioscorea cirrhosa*, tuber used medicinally, also can produce a dark red or brown dye, lit. 'snare-setting vine').

nhu: tai nghoe: [hnu dāi hngoui] /nʰu tại ŋʰoi/ *n.* <KHAOX,KAB> ပန်းနွယ်တစ်မျိုး 香串花（一种花, 花小成穗状, 不易凋谢, 常用于歌词中）*xiāngchuànhuā (yīzhǒng huā, huā xiǎo chéng suìzhuàng, búyì diāoxiè, chángyòng yú gēcí zhōng)* (a flower with blossoms in trailing clusters, slow to wilt, often used in song literature). ☞ nghoe:, tai nghoe: [*syn.*].

nhu: tai bhawng: [hnu dāi npong] /nʰu tại bʰɔŋ/ *n.* <KHAOX> ဦးပန်းနွယ် 忍冬, 金银花 *rěn dōng, jīnyínhuā*.

nhu: toi: [hnu doi] /nʰu tɔi/ ☞ toi:[2] .

nhu: daw rawn [hnu ndō rōn] /nʰu dɔ̣ rɔ̣n/ *n.* <KHAOX> အပူပိုင်းနွယ်ပင်တစ်မျိုး 雷公藤, 黑藤（藤本, 藤子可用来捆东西）*léi gōng téng, hēi téng (téng běn, téng zǐ kě yòng lái kǔn dōngxi)*.

nhu: dim: [hnu ndim] /nʰu dim/ ☞ dim:[2] .

nhu: dia rawn [hnu ndīa rōn] /nʰu dịa rɔ̣n/ *n.* <KHAOX,SAUX> 铁藤, 巴豆藤 *tiě téng, bādòu téng Craspedolobium schochii*. ☞ maox dong: luh [*syn.*].

nhu: neem it [hnu nēem id] /nʰu nɯ̣m ʔit/ *n.* <KHAOX,SAUX> 合包藤, 白花银背藤 *gě bāo téng,*

bái huā yín bēi téng Argyreia seguinii. ☞ peep tiex ting [*syn.*].

nhu: nhah [hnu hnah] /nʰu nʰah/ *vt.* ပြန့်ကျဲပစ်ထား– 乱放，杂乱 *luànfàng, zá luàn* scatter about, be messy with things. **:** Paw nhu: nhah lai tix ku sidauh yuh nin:, priex ka daux bau: lai tix mhawm: ngie. စာအုပ်တွေကိုဒီလိုနေရာတကာလျှောက်မပစ်ထားနဲ့ လွယ်အိတ်ထဲမှာကောင်းကောင်းသိမ်းထား။ 别这样到处乱放你的书，好好装入你的书包里面。 *Don't scatter your books all over like this, put them away nicely in your book bag.*

nhu: jaong lawt [hnu njāong lod] /nʰu dʑa̰uŋ lɔt/ *n.* <KHAOX> ဆိတ်နို့ကြိမ်ပင် (?) 羊奶果藤（木质藤本，春天结果，杆小呈藤状） *yáng nǎi guǒ téng (mù zhì téng běn, chūntiān jiéguǒ, gān xiǎo chéng téng zhuàng)*.

nhu: sang: chix [hnu sang qix] /nʰu saŋ tɕʰiʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပြောသင်(ဆေးအဖြစ်သုံး) 藤三七, 藤子三七, 落葵薯 *téngsānqī, téngzisānqī, luòkuíshǔ* madeira vine, mignonette vine, lamb's tails (*Anredera cordifolia*, used medicinally, lit '3-7 vine'). ☞ ai: chix, nhu: ai: chi:, sang: chix nhu: [*syn.*].

nhu: singud [hnu si ngūd] /nʰu s.ŋṵt/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပေါက်နက်၊ မြောက်ဒို၊ မြောက်ဂိုညှင်း 油麻藤, 小腊合, 老鸦花藤（藤本） *yóumáténg, xiǎolàhé, lǎoyāhuāténg (téngběn)* long-fruited mucuna, velvet bean, sea bean (*Mucuna macrocarpa*) and/or evergreen velvet bean *(M. sempervirens*), a leguminous liana, stem when cut secretes dark red juice, root and stems used medicinally, lit. 'purple vine'). ☞ ling: lax siah [*syn.*]. ☞ kawn: sox, ling: lax, ling: lax ting . [ríang Mucuna sempervirens].

nhu: sibaong: [hnu si nbaong] /nʰu s.bauŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> တမာနွယ်၊ နွယ်နီ၊ ပေါက်နွယ်? 密花豆, 大血藤, 鸡血藤, 三叶鸡血藤 *mìhuādòu, dàxuèténg, jīxuèténg, sānyè jīxuèténg* millettia (*Spatholobus suberectus*, woody vine up to 20-30m, stem exudes a red fluid when cut, stem used medicinally).

nhu: roh [hnu rouh] /nʰu roh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဆင်တုံးမနွယ်? 地不容, 山乌龟, 小黑藤, 一文钱（缠绕藤本，可入药） *dìbùróng, shān wūguī, xiǎohēiténg, yīwénqián (chánrǎo téngběn, kě rù yào)* Delavay stephania (*Stephania delavayi*, vine, root used medicinally, lit. 'thyroid vine'). ☞ kla: siyiex, sigun siah [*syn.*].

nhu: rhix [hnu hrix] /nʰu rʰiʔ/ *n.* <KHAOX> နွယ်ကြီး 葛根藤 *gé gēn téng*.

nhu: loi: nong: [hnu loi noung] /nʰu lɔi noŋ/ *n.* <KHAOX> ပ□ □□ခပါကြိမ်ပင်မျိုး (?) 山李子藤 *shān lǐzǐ téng*.

nhu: liex [hnu liex] /nʰu lɛʔ/ ☞ liex[1] .

nhu: lhax sang: sen [hnu hlax sang sēin] /nʰu lʰaʔ saŋ sẹ̰n/ *n.* <KHAOX,SAUX> 铜钱藤[title], 铜钱草[caption], 宿苞豆, 铜钱麻黄 *tóng qián téng [title],tóng qián cǎo [caption],sù bāo dòu, tóng qián má huáng Shuteria involucrata*.

nhu: haok khaox [hnu haog kaox] /nʰu hauk kʰauʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 千里光, 九里光, 风藤草 *qiān lǐ guāng, jiǔ lǐ guāng, fēng téng cǎo Senecio scandens*. ☞ rib nhu: [*syn.*].

nhu: ai: chi: [hnu ai qi] /nʰu ʔai tɕʰi/ *n.* <KHAOX> ပြောသင(ဆေးအဖြစ်သုံး) 藤三七, 藤子三七, 落葵薯 *téngsānqī, téngzisānqī, luòkuíshǔ* madeira vine, mignonette vine, lamb's tails (*Anredera cordifolia*, used medicinally, lit 'vine ..[ai?]..-7'). ☞ ai: chix, nhu: sang: chix, sang: chix nhu: [*syn.*].

nhu: oi: [hnu oi] /nʰu ʔɔi/ *n.* <KHAOX> ကစွန်းနွယ် 蔗茅, 白茅（草本，可用来盖窝棚） *zhèmáo, báimáo (cǎoběn, kě yònglai gài wōpéng)* (a grass which can be used as thatch for shed roofs).

nhum: [hnum] /nʰum/ *comb. form? vs?*. ပျစ်–၊ စေးပျစ်–၊ စေးထန်း– 稠, 浓, 黏 *chóu, nóng, nián* thick (in consistency), viscous. **: rawm: nhum:** ပေါက်ဆွဲရည်၊ အနှစ်၊ ခဲ(ရှမ်းစကား)၊ ကော်ရည် 酱 (?) *sauce, gravy, thick soup, made with tomatoes (lit. 'thick liquid')* ☞ tox, dai[1], vai vid[2], vid[2], vuvi[1] ② [*syn.*].

nhawt [hnod] /nʰɔt/ **1** *vt.* စည်း–၊ ချည်– 捆, 勒 *kǔn, lè* tie, tie up, bind, lash. **:** nhawt khix. ထင်းစည်း 捆柴。 *tie up firewood* | nhawt lhang:. မြင်းကုန်းနှီးချည်တယ်။ 勒驮子。 *lash a packload.* **2** *vt.* ရစ်ပတ်–၊ စည်း– 盘绕 *pánrào* wind around, wrap around, coil. **:** nhawt maox hak ka nyoi tix. [Makux 1:6] ခါးခ္ဍ သားရေခါးပန်းကို စည်းလျက်၊ 腰束皮带。 *a leather belt tied around his waist. [Mar. 1-6]* **3** *vt.* ပြင်းစွာရိုက်– 抽打 *chōudǎ* whip, lash, flog. **:** nhawt ka khaox. တုတ်နဲ့ပြင်းစွာရိုက်တယ်။ 用棍子抽打。 *flog with a stick.* ☞ khrawt, mad, grawd, dim:, jhoi:, phiak, phiaok, phyawk, phiok, vien [*syn.*]. /*f*7/

nhawng: [hnong] /nʰɔŋ/ **1** *n.* အိုင်၊ ကန်၊ ဆည် 潭, 池 *tán, chí* pond, lake. **2** *n.* ရ□ □□ □ 水库 *shuǐkù* reservoir. **3** *v.* ရေကြီး–၊ အိုင်ထ–၊ အိုင်ထွန်း– 洼, 蓄（指水） *wā, xù (zhǐ shuǐ)* flood, pool, accumulate in puddles. **:** Laig rawm: raoh daux nyiex, nhawng: miex nyao. ရ□ □□ခကျရေတွေအိမ်

ထဲဝင်လာပြီး နေရာတကာမှာအိုင်ထွန်းကုန်တယ်။ 山洪流进家里, 汪着一地水。 *The mountain deluge came into the house and formed puddles all over.* ☞ dung[1] ①, dung dam:, duang, rawm: dung [ceu 1], sui: khu:, rawm: sui: khu: [ceu 2] [*syn.*]. [Siam ဆွင် nɔng₁ 'lake']. /*f*0.0274/ /*f*6/

nhik [hnig] /nʰic/ **1** *n.* ချုံနွယ်ပိတ်ပေါင်း 草丛深处 *cǎocóng shēnchù* thicket. **:** laig daux nhik. ချုံနွယ်ပိတ်ပေါင်းထဲဝင်သည်။ 进入草丛深处。 **2** *vs.* 深 *shēn*. **:** Daux ngawd in: sidaing: nhik ka rib. 这山坳[ào, plateau]里草很深。 /*f*10/

nhi:[1] [hni] /nʰi/ **1** *vs.* ေ□ □း၊ ညှက်– 发育不良, 庄稼长势不好 *fāyù bùliáng, zhuāngjia zhǎngshì bùhǎo)* stunted (of human growth, crops). **:** Kawn: nyawm in: nhi:, ang: hiex huan:,hwan:. ဒီကလေး ညှက်တယ်၊ သိပ်မထွားဘူး။ 这孩子发育不良，不长个儿。 *This child is stunted and not growing tall.* **2** *vi.* နေး၊ နှောင့်နှေး၊ ကြန့်ကြာ 拖, 拖沓 *tuō, tuōtà* delay. **:** Maix leue: nhi: tix taug hoek phao:? ခင်ဗျားပိုနေးတယ်၊ အခုမှရောက်တယ်။ 你怎么拖到现在才来? *How come you were delayed and only arriving now?*

nhi:[2] [hni] /nʰi/ *n.* <SAUX> အကြိတ်၊ အသားပို 脂肪瘤 *zhīfángliú* lipoma, benign tumour of fatty tissue.

nhi:[3] [hni] /nʰi/ *vi.* ရှူးနေအောင်ငို– 哭闹 *kūnào* cry and scream, throw a tantrum.

nhi: lhax khaox [hni hlax kaox] /nʰi lʰaʔ kʰauʔ/ *n.* <KAWNG> ကျိုင်းကောင် 大叶蚂蚱（翅膀呈绿色, 危害庄稼） *dà yè mā zhà (chìbǎng chéng lǜsè, wēihài zhuāngjia)* locust.

nhim: [hnim] /nʰim/ **1** *adv-pre.* နှေး–၊ နှေးကွေး–၊ ဖြည်း□၊ အေးအေးဆေးဆေး၊ စိမ်ပြေနပြေ 慢, 缓慢 *màn, huǎnmàn* slow, leisurely, sluggish. **:** Nhim: hu: nawh, keem: lha: hoek kah. သူလမ်းလျှောက်တာနှေးလို့ ရောက်တာနောက်ကျတယ်။ 他走得慢, 所以来晚了。 *He walked slowly, so he arrived late.* **2** *vs.* <KHRIT> ငြိမ်းချမ်း–၊ အေးချမ်း–၊ ချမ်းသာခြင်း 平安, 和平, 和睦 *píng'ān, hépíng, hémù* peaceful, serene. **:** mai: Siyiex krax pa moh pa rhawm: mai: krax pa nhim: tag sang ot tau mai: pex heue:. [2 Kawrinthux 13:11] သို့ဖြစ်၍ မေတ္တာကိုငှင်း၊ အသင့်အတင့်နေခြင်း ချမ်းသာခြင်းကိုငှင်း ပေးတော်မူသော ဘုရားသခင်သည် သင်တို့နှင့် အတူ ရှိတော်မူလတံ့။ 要彼此和睦、如此仁爱和平的神、必常与你们同在。 *Live in peace, and the God of love and peace will be with you. [2Co. 13:11]* ☞ phai:[1] [ceu 1] [*ant.*]. /*f*4/

nhim: rhawm: [hnim hrom] /nʰim rʰɔm/ *vo.* စိတ်ငြိမ်– 慢吞吞, 迟钝 *màn tūn tūn, chídùn*. **:** Nawh yuh kaing tix, daing: nhim: rhawm:. သူအလုပ်လုပ်တာတအားစိတ်ငြိမ်တယ်။ 他干什么事总是慢吞吞的。 | Kaw: an: daing: nhim: rhawm:. အဲဒီလူတအားစိတ်ငြိမ်တယ်။ 那个人非常迟钝。

nhie: [hnie] /nʰɛ/ *vt.* ခိုင်း–၊ ပို့–၊ လွှတ်– 叫, 派 *jiào, pài* tell sb. to do sth., send, dispatch. **:** nhie: Ai: Khuat hoek tix khai: hui:. အိုင်ခွက်ကိုအစည်းအဝေးလာခိုင်းပါ။ 叫艾块来开会。 *tell Ai Khuad to come to the meeting.* | nhie: nawh hu: gau tix phat chi: cheu:. သူ့ကိုကားမောင်းသွားသင်ခိုင်းပါ။ 派他去学开汽车。 *send him to learn to drive.* ☞ ploi:[3], mhaing:[1], nhaux, cau [*syn.*]. /*f*0.0103/ /*f*5/

nheek [hneeg] /nʰɯk/ *vi.* အဆုတ်ရောဂါ 喘 *chuǎn*. **:** pon saux nheek. အဆုတ်ရောဂါရသည်။ 得了喘病。

nheek rhawm: [hneeg hrom] /nʰɯk rʰɔm/ *vi.* စိတ်ညစ်– 苦闷 *kǔmèn*. **:** nheek rhawm: maix ka patix! Yuh tix gauxrhawm: liak. ခင်ဗျားဘာကိုစိတ်ညစ်နေသလဲ၊ ပျော်အောင်နေပါ။ 你苦闷什么呢！要愉快一些。

nhiao: [hniao] /nʰiau/ *vs.* ေ□□း၊ ကပ်–၊ စေးထန်း– 黏糊 *niánhú* sticky. **:** Eeppid in: daing: nyawm tix sawm:, uik nhiao: ngie. ဒီကောက်ညှင်းကစေးလို့ တအားစားကောင်းတယ်။ 这糯米饭黏糊糊的, 真好吃。 *This glutinous rice is sticky and delicious.*

nhiao: rhawm: [hniao hrom] /nʰiau rʰɔm/ *vs.* တွန့်တို–၊ ကပ်စေးနဲ– 小气 *xiǎoqì* stingy. **:** Kaw in: daing: nhiao: rhawm: ang: sax tawx pui ih cie tix. ဒီလူအရမ်းကပ်စေးနဲတယ်၊ သူများကိုသူ့ဥစ္စာတစ်ခါမှမကျွေးဖူးဘူး။ 这个人很小气, 他的东西从不会给别人的。

nhiien: [hnian] /nʰiən/ *vs.* ေ□ □□ြာင်းသော၊ မာသော 板结 *bǎnjié* stiff. **:** nhiien: tiex. 土板结。

nhiien: rhawm: [hnian hrom] /nʰiən rʰɔm/ *vs.* စိတ်ကြီး–၊ ခေါင်းမာ–၊ တဇွတ်ထိုးလုပ်–၊ ပေ–၊ ကပ်– 固执 *gùzhí* stubborn. **:** Pui in: daing: nhiien: rhawm:, nu tix sang: liang: mai:. 这人很固执, 不好和他商量。

C

ca[1] [jā] /tɕa̰/ *vt.* ဟန့်တား–၊ ဆီးတား– 搭, 挡住 *dā, dǎngzhù* block. **:** Paw ca krax hu: aux. ငါသွားတဲ့လမ်းကိုမဟန့်တားနဲ့။ 不要挡住我的路。 *Don't block my way.* [Siam ?]. /*f*5/

ca[2] [jā] /tɕa̰/ *n.* မျိုးဆက်၊ ခေတ် 世, 代 *shì, dài* generation, era. **:** Sam: pak ca tivud ticu, ha: pak cad ling: ju ling: phan:. မျိုးဆက်သုံးရာကခဏလေး၊ ခေ□ ငါးရာဆိုတာထာဝရပေါ့။ 三百世（乱世）一时一刻，五百代（治世）永生永世。 *Three hundred generations for a short while, five hundred generations for an eternity. (Refers to the 300 current generations of disorder, ruled by the Tai and Burmans, after which come 500 generations of peace, ruled by the Wa.)* [Mán dza2 ta2 'horoscope']. [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

cak [jag] /tɕak/ *n.* <TOSAT> သမင်၊ ဒရယ် 鹿 *lù* deer (*Cervidae*, ruminant mammals having two large and two small hooves on each foot and having antlers in the males of most species and in the females of some species). /*f*0.017/ /*f*5/

cak ka: pum [jag ga būm] /tɕak ka pu̱m/ *n.* <TOSAT> သမင်နီ 大马鹿 *dàmǎlù* red deer (*Cervus elaphus*).

cak preeih [jag brēeih] /tɕak pru̱ih/ *n.* <TOSAT> ဒရယ် 梅花鹿 *méihuālù* sika deer (*Cervus nippon*, lit 'dappled deer').

cak braw [jag nbrō] /tɕak bro̰/ *n.* <TOSAT> ဆတ် 水鹿 *shuǐ lù* sambar, sambar deer, sambhar (*Cervus unicolor*).

cak lang: ghok [jag lang nkoug] /tɕak laŋ gʰok/ *n.* <TOSAT> ကုလားအုပ်၊ သစ်ကုလားအုပ် 长颈鹿 *chángjǐnglù* giraffe (*Giraffa camelopardalis*).

cat [jad] /tɕat/ *n.* တစ်ပါးအမျိုးသား pagans.

cap[1] [jab] /tɕap/ *vi.* စွဲ–၊ ကပ်– 上色 *shàng sè* 'take', take effect (of a dye, to dye easily). **:** Rawn in: daing: cap ka kraung. ဒီဆိုးဆေးအဝတ်အစားမှာ အရမ်းစွဲတယ်။ 这种染料染衣服很容易上色。 *This dye takes very well on clothing.* /*f*8/

cap[2] [jab] /tɕap/ *vi.* မီးစွဲ–၊ မီးလောင်– 燃, 着 *rán, zháo* burn, catch fire. **:** Ngu hoik cap. မီးစွဲနေပြီ။ 火着了。 *It has caught fire.* /*f*8/

cap[3] [jab] /tɕap/ *vi.* မွန်– 刺激 *cìjī* prick, irritate. **:** Lhax mo: cap kah ngai: aux. ကျွန်တော့် မျက်လုံးကြက်သွန်မွန်တယ်။ 大葱刺激我的眼睛。 *The green onions irritated my eyes.* /*f*8/

cah[1] [jah] /tɕah/ **1** *n.* ခါးပန်းကြိုးဖြင့်စည်းထား □ □□□ □□ □□ရိုးရာအင်္ကျီ 大襟衣（一种无衣领用带系的旧式大襟衣服）*dàjīnyī (yīzhǒng wú yīlǐng yòng dài xìde jiùshì dàjīn yīfu)* traditional collar-less garment, secured with a sash. **2** *n.* အင်္ကျီ၊ အဝတ်အထည် 衣服 *yīfu* clothes. **:** Peeik sigun: (sigun) daux cah, prah sigah daux yang:. 脱下脚箍（放）在衣服里，留下梳子（放）在篾箩中。（留下定情之物。）*Remove one's leg bands (and place) in one's clothing, leave a comb in a basket. (Leave a token of one's emotions.) (?)* /*f*10/

cah[2] [jah] /tɕah/ *vt.* □□□□–၊ ရွက်–၊ လွှား–၊ လွှမ်း– 戴, 打, 披 *dài, dǎ, pī* wear (hat), carry, hold (umbrella), drape over the shoulders. **:** cah niex. ရွက်သည်။ 戴雨笠。 *wear a straw rain hat.* | cah cawng:. ထီးစောင်းသည်။ 打伞。 *hold an umbrella.* | cah sibex. အင်္ကျီလွှမ်းသည်။ 披衣服。 *drape a coat.* /*f*10/

cax[1] [jax] /tɕa?/ **1** *vt.* ကျူးကျော်–၊ စီးနင်း–၊ သိမ်းပိုက်–၊ လု– 占, 侵占, 抢 *zhàn, qīnzhàn, qiǎng* invade, seize, occupy. **:** Cax rawm: heem:, ceep rawm: nyaux. ချိုးမယ့်ရေကိုလုတယ်၊ သောက်ရေကိုလက်ဝါးကြီးအုပ်ထားတယ်။ 袭击洗浴的河，侵占饮用的水。（争夺水源。）*Seize bathing waters and monopolise drinking waters. (Struggle for water sources.)* **2** *v.* ဖြတ်–၊ ဖြတ်ပြော–၊ လုပြော– 抢（争先）*qiāng (zhēng xiān)* interrupt, butt in. **:** cax tix krai lox voe paoxtix. စကားကိုလုပြောတယ် (အလှည့်မကျဘဲပြောတယ်)။ 抢先说话。 *speak out of turn.* ☞ cu: cax [*mor.*]. /*f*9/

cax[2] [jax] /tɕa?/ **1** *n.* <CAG> ကျည်၊ ကျည်ဆံ၊ ကျည်တောင့်၊ အမြောက် 弹夹 *dàn jiā* ammunition cartridge, clip (?). **:** cax sigao: nad. □ □□ □ကျည်ဆံ 子弹夹。 *ammunition cartridge. (?)* **2** *cl.* တောင့်၊ ဆံ 夹 *jiā* cartridge? clip? (classifier). **:** Sigao: nad tix cax koe: phuan:,phwan: taix. 一夹子弹有五发。 *There are five rounds of ammunition in a cartridge. (?)* [Hox jiā 夹 (prim) ?]. /*f*9/

cax[3] [jax] /tɕa?/ *vt.* □□□□–(တိရစ္ဆာန်) 赶（指赶牲口）*gǎn (zhǐ gǎn shēngkou)* drive animals. **:** Bo praix phao:, hu: cax moi ing:. မိုးချုပ်လာပြီ။ နွားတွေပြန်မောင်းရအောင်။ 傍晚了，把牛赶回去。 *It's getting dark, let's drive the cows back home.* /*f*9/

cax grhang: [jax nkrang] /tɕaʔ ghraŋ/ *v.* ဝိုးမိုးချယ်လှယ်– 霸权, 称霸 *bàquán, chēngbà* have hegemony, dominant influence (?). ☞ pa: chiien: [*syn.*].

cax meung: [jax meng] /tɕaʔ mɤŋ/ *n.* <VH> ေ□□ □ား 闸门 *zhámén* sluice gate, watergate. [Hox].

cax tsi: [jax zi] /tɕaʔ tsi/ *n.* <VH> မဂ္ဂဇင်း၊ စာစောင် 杂志 *zázhì* magazine. ☞ lai pao: sitang [*syn.*]. [Hox].

cax nong: [jax noung] /tɕaʔ noŋ/ *v.* တစ်ဦးတည်းအပိုင်စီး– 垄断 *lǒngduàn* monopolise (UK), monopolize (US).

cax cang: [jax jang] /tɕaʔ tɕaŋ/ *vt.* စွဲကိုင်ဖမ်းပြီးစီး? 霸占 *bàzhàn* seize and occupy, forcibly occupy.

cax ci: [jax ji] /tɕaʔ tɕi/ *n.* <VH> ကပွဲ 杂技 *zájì* variety show, circus acts. [Hox].

cax ciao: [jax jiao] /tɕaʔ tɕiau/ *n.* <KHAOX,VH> ကန်လန့် 杂交 *zájiāo* cross, hybridise (UK) hybridize (US). [Hox].

cax lox [jax loux] /tɕaʔ loʔ/ **1** *v.* စကားလု– 抢嘴（抢先说话）*qiǎng zuǐ (qiǎngxiān shuō huà).* **:** Nawh brax cax lox. သူအမြဲတမ်းစကားလုပြောတယ်။ 他爱抢嘴。 **2** *vs.* ဖြတ်ပြော– 插话 *chā huà.* **:** aux cax lox krai maix ha:. ကျွန်တော်ခင်ဗျားပြောတဲ့စကားကိုဖြတ်ပြောလိုက်ဦးမယ်။ 我接着你说的插两句话。

ca:[1] [ja] /tɕa/ **1** *adv-pre.* ယာယီ၊ အခု၊ လောလောဆယ်၊ လတ်တလော၊ အခိုက်အတန့် 暂且, 姑且 *zànqiě, gūqiě* temporarily, for the time being, for now, tentatively, provisionally. **:** Maix ca: hu: voe khaing:. အခုတော့ ခင်ဗျားအရင်သွားပါ။ 你暂且先去巴。 *You go first for now.* | Brie hoik hu: nawh, ex ca: hawt nawh. သူသွားပြီးပြီဆိုလို့ ငါတို့နောက်လိုက်ကြရအောင်။ 既然他已经去，咱们就随他去吧。 *Since he's already gone, let's just follow after him.* **2** *conj.* ...ခဲ့ရင်...၊ ...ရင်ပဲ...၊ သရွေ့၊ သမျှ၊ တစ်ကယ်လို့၊ သာ၊ လိုရမယ်ရ 只要. . . 就（表示假设）*zhǐyào ...jiù (biǎoshì jiǎshè)* if only..., if ... just ..., as long as .... **:** Ca: viex in hoik chix. ဒါသယ်နိုင်ရင်ပဲ တော်ပြီ။ 带这个就可以了。 *If you just carry this, it'll be fine.* | Maix ca: hoek, aux lawk gaw maix. ခင်ဗျားသာလာပါ၊ ကျွန်တော်ခင်ဗျားကိုကူညီမယ်။ 你只要来，我就会帮你的。 *As long as you come, I'll help you.* **3** *conj.* သာ---လိုက် 还是. . . 吧（表示请求、请示） *háishì...ba (biǎoshì qǐngqiú, qǐngshì)* (introduces a request or proposition). **:** Ca: tawx kix ran: tix shiao cie ex. ကျွန်တော်တို့ဦးစွာသူတို့ကိုသာအရင်ပေးသုံးခိုင်းလိုက်။ 还是先让他们用我们的吧。 *It would be better to give them ours to use first. (?)* ☞ ca: mawh [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.1136/ /*f*4/

ca:[2] [ja] /tɕa/ *n.* <KAWNG> ပျို့ရင်းကောင်၊ ပုစဉ်းရင်ကွဲ 蝉, 知了 *chán, zhīliǎo* cicada. /*f*0.1136/ /*f*4/

ca:[3] [ja] /tɕa/ *vt.* တင်– 搭 *dā* stack, pile, put. **:** ca: khix piang lhang:. ထင်းကိုလှည်းပေါ်တင်ပါ။ 在驮子上搭点柴。 *put some firewood on top of the packload.* /*f*0.1136/ /*f*4/

ca:[4] [ja (jā)] /tɕa̰/ *vt.* ကွယ်– 遮 *zhē* cover, shade. **:** Yeem khaox ca: ma:. သစ်ပင်တွေအရိပ်ကတောင်ယာကိုကွယ်ထားသည်။ 树冠遮着地。 *The crowns of the trees are shading the field.* ☞ ja: [*mor.*]. /*f*0.1136/ /*f*4/

ca:[5] [ja] /tɕa/ *vs.* အတု (ဖြစ်) – 假的 *jiǎde* false, fake, imitation, not genuine. **:** Rhang: nawh mawh pa ca:. သူ့သွားကအတုကြီး။ 他的牙是假的。 *He has false teeth.* [Hox (prim) jiǎ 假]. /*f*5/

Ca:[6] [Ja] /tɕa/ *np.* ကျာ (လားဟူတွေက"ကျာ"ကိုယောကျ်ားနာမည်အဖြင့်သုံးသည်။) 扎 *Zhā* common first syllable in Lahu names (e.g., Ca U of example, also 'nhgoux Ca Lá', 'Ca La's rice', 'kei Ca Tho' 'Ca Tho cucumber'). **:** Puing: pui naing Ca: U:, gu: pui naing Pha: Cao:. လူများတွေကျာဦးစစ်တိုက်တယ်၊ ဘုန်းကြီးစစ်ကိုထမ်းရွက်တယ်။ (?) 人们去打扎悟引起的仗，人们去参加帕召发动的战争。 *People fight Ca U's battle, people shoulder Pha Cao's war.* ☞ nghox Ca: La, ke: Ca: Thaw: . [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

ca:[7] [ja] /tɕa/ *n.* <BEEN> ဝန်မင်း (စော်ဘွားအောက်) 鲊（傣族土司制度下的村寨头人）*zhǎ (Dǎizú tǔsī zhìdù xia de cūnzhài tóurén)* village head under rule of Shan sawbwa (ruling prince, Chn. tǔsī). **:** Ca: ang: ah kah kuad, kuad ang: ah kah lam. ဝန်မင်း (စော်ဘွားအောက်) ကအရပ်လူကြီးတွေကိုမပြောဘူး၊ အရပ်လူကြီးတွေလည်းရွာခေါင်းတွေကိုမပြောဘူး။ 老鲊不骂寨老，寨老不骂郎家。 *The ca emissary does not curse the village elder and the village elder does not curse the lám headman.*

ca: ... pot [ja ... boud] /tɕa ... pot/ **1** *adv (separable).* အစဉ်၊ အမြဲ၊ လေ့ရှိ– 经常 *jīngcháng* regularly, often. **:** ca: hu: pot. အမြဲသွားလေ့ရှိတယ်။ 经常去。 *go regularly.* **2** *adv.* -ရင်ကောင်းမယ်၊ –သင့်– 还是…吧 *háishì ... ba* it would be better to, ought to. **:** ca: mhawm: pot. အဲဒါဆိုရင်ကောင်းမယ်လေ။ 还是好吧。 *It would be better*

ca: kloh [ja glouh] /tɕa kloh/ *n.* <KAWNG> စပါးခင်းပုစဉ်းရင်ကွဲ 夏至蟭（一种蝉, 多在栽秧时叫）*xià zhì liǎo (yīzhǒng chán, duō zài zāi yāng shí jiào)* (a kind of cicada which appears around rice-planting time).

ca: paing [ja bāing] /tɕa pa̰ŋ/ *n.* <KAWNG> ပုစဉ်းထိုး၊ ပုစဉ်းဖြူ၊ ပုစဉ်း (一种蝉, 腹部呈白色) *(yīzhǒng chán, fùbù chéng báisè)* (a kind of cicada with a white abdomen).

ca: po: [ja bou] /tɕa po/ *n.* သူရဲကောင်း 英雄 *yīngxióng* hero. [Mían?].

camaox [ja māox] /tɕa ma̰u?/ **1** *n.* အိပ်မက် 梦 *mèng* dream. **:** Aux baox deeh yaox ka daux camaox tix yuh nin:, 'Sigleem: nghox aliah mu: pa jiet mhawm: sok aliah sigleem:, lih khaing: num: nghox tipang:.' [Lai Yam Jah 41:22] တစ်ဖန်ငါမြင်မက်ပြန်သည်ကား၊ အလုံကြီး၍ကောင်းသောစပါးခုနစ်နံ့တို့သည်စပါးတစ်ပင်တည်း၌ဖြစ်ကြ၏။ 我又梦见一棵稻子、长了七个穗子、又饱满、又佳美。 *I again saw in my dream seven ears growing on one stalk, full and good. [Gen. 41:22]* **2** *vi.* အိပ်မက်မက်– 作梦 *zuò mèng* dream. **:** Khaix hoik luan ra: num, Pharaw camaox tix ceu, mai: nawh cung hawt klawng: Nilax heue:. [Lai Yam Jah 41:1] ထို့နောက်နှစ်နှစ်လွန်သောအခါ၊ ဖါရောမင်းသည်အိပ်မက်ကိုမြင်မက်ပြန်သည်ကား၊ မိမိသည်မြစ်နာ၌ရပ်နေ၏။ 过了两年法老作梦、梦见自己站在尼罗河边。 *After two whole years, Pharaoh dreamed that he was standing by the Nile. [Gen. 41:1]* | Rhawm moh dud aux - aux - aux - ang doh rhawm, krax pa yuh maix awm camaox aux ka daux pa vhaik lwan.... ချစ်တတ်တဲ့နှလုံးသား၊ ကြေကွဲနေပြီ၊ မင်းလုပ်တာတွေဟာ အမှောင်ထဲမှာမက်တဲ့အိပ်မက်လိုပဲ၊ နားမလည်ဘူး။ 我的爱人，我我我 不明白你作的事情 好像作梦里面的黑暗。? *My loving heart is breaking - I - I - I do not understand the things you do are like my dreaming in the dark..* /f6/

ca: mawh [ja mōh] /tɕa mɔ̰h/ *conj.* ...ခဲ့ရင်...၊ တကယ်လို့၊ သရွှေ၊ သမျှ 只要 *zhǐyào* if only, as long as. **:** Ca: mawh bre maix tix gau, tee: chix cing: pu:. တစ်ကယ်လို့ ကောင်းကောင်းသင်မယ်ဆိုရင် တိုးတက်နိုင်မှာပါ။ 只要你好好学习就会进步。 *As long as you study hard, you can make progress.* | Aux kawn: chix tix hu:, ca: mawh hu: ex tau. 我还是可以去的，只要咱们一起去。 *I can still go, as long as we go together.* ☞ ca:[1] ② [*syn.*].

ca: miex [ja mīex] /tɕa mɛ̰?/ *n.* <KAWNG> ပျို့ရင်းကောင်အမ၊ ပုစဉ်းရင်ကွဲအမ 雌性蝉 *cíxìng chán* female cicada.

ca: mhaing: [ja hmaing] /tɕa mʰaŋ/ *n.* <KAWNG> ပျို့ရင်းကောင်အဖို၊ ပုစဉ်းရင်ကွဲအဖို 雄性知了 *xióngxìng zhīliǎo* male cicada.

ca: tang: [ja dang] /tɕa taŋ/ *n.* <CAG,VH> ဗုံး 炸弹 *zhàdàn* bomb. [Hox].

ca: teue: [ja deui] /tɕa tɤi/ *n.* <KAWNG> ပေ□ □□ဦး ပေါက်တွင်တွေ့ရသည့် ဒေါ့ရင်းကောင်တမျိုး 鸣鸣蝉 (多在秋收时叫) *míng míng chán (duō zài qiūshōu shí jiào)* (a kind of cicada which makes it sound around the autumn harvest time).

ca: nyhau: (ca nyhau:, canyhau:) [ja hnyae] /tɕa ɲʰa̰ ɯ/ **1** *vs.* ပ□ □□ဝ်ဟွားး– 骄傲 *jiāo'ào* arrogant, conceited. **:** Aux tag kieh krax ting rhawm: pui pa ca: nyhau: grai:. [Isayax 13:11] မာနကြီးသောသူတို့၏ထောင်လွှားခြင်းကို ငါနှိပ်စက်၍ [我必]使骄傲人的狂妄止息。 *I will cause the arrogance of the proud to cease. [Isa. 13:11]* **2** *vs.* ရိုင်း–၊ ရိုင်းစိုင်း–၊ ရုန့်ရင်းကြမ်းတမ်း–၊ မိုက်ရိုင်း– 蛮横, 不讲理 *mánhéng, bùjiǎnglǐ* rude, boorish, wild. **:** Kawn: nyawm in ca nyhau: ngieh, pawk lox miex keeing tix kawx. ဒီကလေးသိပ်ရိုင်းတယ်၊ မိဘကိုလည်းအာခံတယ်။ *This kid is very rude and even talks back to his parents. (?)* ☞ ci: nyhau: ① [ceu 2] [*var.*]. ☞ ting: lox siyox moing, lhaong rhawm, ciao: ao:, vid[1], vawk[2], vawk jhawm:, vawk vid, yung:[2] [ceu 1] [*syn.*]. /f7/

ca: yu: yha: [ja yu hya] /tɕa ʑu ʑʰa/ *n.* <KAWNG> ပြောက်ကျားပုစဉ်းရင်ကွဲ 斑蝉 *bān chán* (a kind of cicada, with spots?).

ca: yawx [ja yox] /tɕa ʑɔʔ/ *n.* <CAG,VH> ယမ်း၊ ဒိုင်းနမိုက်၊ တီအင်တီ 炸药 *zhàyào* explosives, dynamite, TNT. ☞ sidah mhee: [*syn.*]. [Hox].

carang (ca rang) [ja rāng] /tɕa ra̰ŋ/ *n.* စာရင်း 总数, 总额 *zǒngshù, zǒng'é* count, number, amount, account, enumeration, census. **: simin carang** စာရင်းတွက် 结帐 *calculate the bill, do the accounts* | can pui pa hoik laig carang kukaux. [Lai Lih Hu: 30:14] ပိုလွန်သောသူအပေါင်းတို့သည် စာရင်းဝင်၍၊ 凡过去归那些被数之人的 *everyone who passes over to those who are numbered. [Exo. 30:14]* | Teei carang cub caw: pui hun: ceu pwi Isarilax khankix khawm: uik. [Lai Simin 1:2] ပ□ကျသရေလအမျိုးသား ပရိသတ်တို့တွင်၊သူတို့အဆွေအမျိုး အသီးအသီးအလိုက် စာရင်းယူလျက်၊ 你要按以色列全会众[的家室、宗族、人名]的数目计算[所有的男丁]。 *Take a census of all the congregation of the children of Israel. [Num. 1:2]* [supply etymology].

ca: raog [ja rāog] /tɕa ra̰uk/ *n.* <KAWNG> ပျို့ရင်းကောင်တမျိုး၊ ပုစဉ်းရင်ကွဲတမျိုး (一种蝉，多生活在树林中) *(yīzhǒng chán, duō shēng huó zài shù lín zhōng)* (a kind of cicada).

ca: lig [ja līg] /tɕa l̥ic/ *n.* <KAWNG> ပုစဉ်းရင်ကွဲတစ်မျိုး (အုပ်စုလိုက်နေလေ့ရှိသည်) (一种蝉, 多聚集在一起) *(yīzhǒng chán, duō jùjí zài yìqǐ)* (a kind of cicada which swarms, lit. 'pig cicada').

cag [jāg] /tɕa̰k/ *n.* စက်၊ ယန္တရား 机器 *jīqì* machine. ☞ dang:[1] ② [*syn.*]. [Siam ตาก๋;

caak$_3$ 'wheel, machine', cf Mán စက် ← Pali cakka 'wheel']. /*f*0.0103/ /*f*10/

cag ka: [jāg ga] /tɕa̰k ka/ *n.* မီးဖို၊ ပေါင်းဖို 烤箱 *kǎoxiāng* oven.

cag kaong [jāg gāong] /tɕa̰k kɹauŋ/ *n.* ေ□□□□ □ ့ ◌ 电冰箱, 冰箱 *diànbīngxiāng, bīngxiāng* refrigerator, fridge (coll.). ☞ teug sikiied [*syn.*].

cag krid phawng: [jāg grīd pong] /tɕa̰k kɹ̤it pʰɔŋ/ *n.* <CAG> အမှုန်ကြိုတ်စက်။ 粉碎机 *fěnsuìjī* pulverizer.

cag krid ming: [jāg grīd ming] /tɕa̰k kɹ̤it miŋ/ *n.* <CAG> မုန့်လုပ်စက် 磨面机 *mómiànjī* flour mill.

cag krid mex [jāg grīd mēix] /tɕa̰k kɹ̤it mɛ̰ʔ/ *n.* <CAG> ကြံကြိုတ်စက် 榨糖机 *zhàtángjī*.

cag ghaok lox [jāg nkaog loux] /tɕa̰k ghauk loʔ/ *n.* အမ်ပလီဖိုင်ယာ 扩音机 *kuòyīnjī* amplifier, audio power amplifier. ☞ khawx ying: chi: .

cag ngu: [jāg ngū] /tɕa̰k ŋṵ/ *n.* <CAG,VM> မီးစက် 发电机 *fādiànjī* generator. ☞ cag fax ting: [*syn.*].

cag pang: tao: thi: [jāg bang dao ti] /tɕa̰k paŋ tau tʰi/ *n.* <CAG> တစ်ပိုင်းလျှပ်ကူးပစ္စည်း 半导体 *bàndǎotǐ* semiconductor.

cag pauh nghox [jāg bāeh hngoux] /tɕa̰k pa̰ɯh ŋʰoʔ/ *n.* <CAG> စပါးခွေစက်၊ စပါးရိုက်စက်၊ စပါးနယ်စက် 打谷机 *dǎ gǔ jī* thresher, threshing machine.

cag paih sivawng [jāg baih si vōng] /tɕa̰k paih s.vɔ̰ŋ/ *n.* <CAG> ပြောင်းဖူးအခွံခွာတ်စက် 玉米脱粒机 *yùmǐ tuōlìjī* maize (corn) shelling machine. ☞ dang pieh sivawng [*syn.*].

cag pu: [jāg bu] /tɕa̰k pu/ *n.* <CAG> ေ□ □ □ဉ်ပျံ 飞机 *fēijī* aeroplane (UK), airplane (US), plane. ☞ po (cag po:) [*var.*]. ☞ feue: ci:, fe: ci: [*syn.*].

cag pu: ma: mung: [jāg bu ma mung] /tɕa̰k pu ma mu ŋ/ *n.* ဂြိုလ်တု၊ အာကာသယာဉ် 航天飞机 *hángtiān fēijī* space shuttle, spacecraft, space ship.

cag pu: naing [jāg bu nāing] /tɕa̰k pu na̰ŋ/ *n.* <CAG> စစ်လေယာဉ် 战斗机 *zhàndòujī* fighter (plane).

cag pu: haok jung [jāg bu haog njūng] /tɕa̰k pu hauk dʑṵŋ/ *n.* <CAG> ေ□ □ဒီကော (ပ်) တာ၊ ဟတ်စကီး 直升飞机 *zhí shēng fēijī* helicopter.

cag pih [jāg bih] /tɕa̰k pih/ *n.* ဖုံစုပ်စက် 吸尘器 *xīchénqì* dust collector, air filter (?).

cag priex rieng [jāg briex rīang] /tɕa̰k prɛʔ ɹ̤iaŋ/ *n.* ဗီဒီယိုရိုက်စက် 录像机 *lùxiàngjī* video recorder, camcorder, videocam (?).

cag priex lox [jāg briex loux] /tɕa̰k prɛʔ loʔ/ *n.* အသံသွင်းစက် 录音机 *lùyīnjī* audio recorder, tape recorder, sound receorder. ☞ cag thep [*syn.*].

cag preet ngu [jāg breed ngū] /tɕa̰k prɯt ŋṵ/ *n.* မီးသတ်စက်၊ မီးငြိမ်းစက် 灭火器 *mièhuǒqì* fire extinguisher.

cag ploi: tiien: ying [jāg bloi dian yīng] /tɕa̰k plɔi tian ʑiŋ/ *n.* ရုပ်ရှင်ပြစက် 电影机 *diànyǐngjī* film projector, movie projector (US).

cag ploi: rieng [jāg bloi rīang] /tɕa̰k plɔi ɹ̤iaŋ/ *n.* ဗီဒီယိုအောက်စက် 放像机 *fàngxiàngjī* videocassette player, videotape player.

cag phru: hauk [jāg pru haeg] /tɕa̰k phru haɯk/ *n.* လေမှုတ်စက်၊ ဆံပင်မှုတ်စက် 电吹风 *diànchuīfēng* blower, hairdryer.

cag bee disie [jāg nbēe ndi sie] /tɕa̰k bɯ̰ di sɛ/ *n.* ဒီဇယ်အင်ဂျင်၊ ဒီဇယ်စက်ခေါင်း 柴油机 *cháiyóujī* diesel engine. ☞ cag bee disie [*syn.*].

cag boe: nghox [jāg nboui hngoux] /tɕa̰k boi ŋʰoʔ/ *n.* <CAG> စပါးလှေ့စက် 扬谷机 *yáng gǔ jī* winnowing machine.

cag bhaung: [jāg npaeng] /tɕa̰k bʰaɯŋ/ *n.* <CAG> ေ□□□ □ ့ ◌ 收音机 *shōuyīnjī* radio.

cag tat [jāg dad] /tɕa̰k tat/ *n.* <CAG> ဖြတ်စက် 切削机 *qiēxiāojī* cutting machine. **:** cag tat rhiiem:. သံဖြတ်စက်။ 切削机 *steel cutting machine, metal saw.*

cag tauh nghox [jāg daeh hngoux] /tɕa̰k taɯh ŋʰoʔ/ *n.* <CAG> စပါးထောင်းစက် 碾米机 *niǎnmǐjī* rice (rolling) mill.

cag taing: [jāg daing] /tɕa̰k taiŋ/ *n.* ယက်ကန်းစက် 编织机 *biānzhījī* knitting machine (?).

cag taing: man: [jāg daing man] /tɕa̰k taŋ man/ *n.* <CAG> ရက်ကန်းစင် 织布机 *zhībùjī* loom.

cag tawk ngai: lai [jāg dog ngai lāi] /tɕa̰k tɔk ŋai la̰i/ *n.* လက်နှိပ်စက် 打字机 *dǎzìjī* typewriter. ☞ cag tiiem: lai ① [*syn.*].

cag ting: ying: [jāg ding ying] /tɕa̰k tiŋ ʑiŋ/ *n.* <CAG> ရုပ်ရှင်ပြစက် 电影机 *diànyǐngjī* movie projector.

cag teeig cha: [jāg dēeig qa] /tɕa̰k tɯc tɕʰa/ *n.* <CAG> လက်ဘက် (ခြောက်) ကြိတ်စက် 揉茶机 *róuchájī*.

cag tiien: hua: [jāg dian hua] /tɕa̰k tian hua/ *n.* လက်ကိုင်ဖုန်း 电话机 *diànhuàjī* telephone handset. ☞ ting: hua: ci: [*syn.*].

cag tiiem: lai [jāg diam lāi] /tɕa̰k tiəm la̰i/ **1** *n.* <CAG> လက်နှိပ်စက်၊ စာစီစာရိုက်စက် 打字机 *dǎzìjī* typewriter. **2** *n.* <CAG> ကွန်ပျူတာ၊ စာစီစာရိုက်စက် 电脑，电子计算机, 文字处理机 *diànnǎo, diànzi jìsuànjī, wénzì chǔlǐjī* computer, word-processor. ☞ cag tawk ngai: lai [ceu 1], cag sawn:, cag dong: [ceu 2] [*syn.*].

cag thai: ma: [jāg tai ma] /tɕa̰k tʰai ma/ *n.* <KAUNG:> လယ်ထွန်စက်၊ ထော်လာဂျီ၊ ထရပ်ကား 拖拉机 *tuōlājī* tractor. ☞ thaw: la ci: [*syn.*].

cag thawng: rieng [jāg tong rīang] /tɕa̰k tʰɔŋ rḭəŋ/ *n.* <CAG> ဓါတ်ပုံရိုက်ကိရိယာ၊ ကင်မရာ 照相机 *zhàoxiàngjī* camera. ☞ cao: shiang: ci: [*syn.*].

cag thep [jāg teib] /tɕa̰k tʰep/ *n.* အသံဖမ်းစက်၊ ကက်ဆက် 录音机 *lùyīnjī* tape recorder. **:** Jhok lox ka daux cag thep. ကက်ဆက်ထဲအသံသွင်းတယ်။ 我用录音机录音。 *I made a recording with a tape recorder.* ☞ cag priex lox [*syn.*]. [Wa cág 'machine' + Man ← Eng 'tape'].

cag dong: [jāg ndoung] /tɕa̰k doŋ/ *n.* <CAG> ကွန်ပျူတာ 电脑 *diànnǎo* computer (lit. 'brain machine'). ☞ cag sawn:, cag tiiem: lai ② [*syn.*].

cag dawt rawm: [jāg ndod rom] /tɕa̰k dɔt rɔm/ *n.* ရေစုပ်စ□ □抽水机, 水泵 *chōushuǐjī, shuǐbèng* pump. ☞ cag silod rawm:, sileed (cag sileed rawm:) [*syn.*].

cag caing kraung [jāg jāing graeng] /tɕa̰k tɕa̰n kra̰ɯŋ / *n.* <CAG> အပ်ချုပ်စက် 缝纫机 *féngrènjī* sewing machine. ☞ kong: caing [*syn.*].

cag coing [jāg jōing] /tɕa̰k tɕɔ̰ŋ/ *vt.* ကလိထိုး– 哈痒，胳肢（方言） *hāyǎng，gézhi (fāngyán)* tickle sb.. ☞ cawg coing [*var.*].

cag cim: lai [jāg jim lāi] /tɕa̰k tɕim la̰i/ *n.* ကလစ်၊ စာအုပ်ချုပ်ကလစ် 订书机 *dīngshūjī* stapler, bookbinder.

cag sau: simie [jāg sae si mīe] /tɕa̰k saɯ s.mɛ̰/ *n.* <CAG,KAUNG:> မျိုးစေ့စိုက်စက် 播种机 *bōzhòngjī* seeder, sower, planter, grain drill.

cag sawn: [jāg son] /tɕa̰k sɔn/ *n.* <CAG> ကွန်ပြူတာ၊ ဂဏန်းပေါင်းစက်၊ ဂဏန်းတွက်စက် 计算机 *jìsuànjī* computer, calculator. **: cag sawn: ka tiien: tsi:** ကွန်ပြူတာ၊ ဂဏန်းပေါင်းစက်၊ ဂဏန်းတွက်စက် 电子计算机 *computer* ☞ cag dong:, cag tiiem: lai ② [*syn.*].

cag sidaux [jāg si ndaex] /tɕa̰k si daɯʔ/ *n.* အဝတ်လျှော်စက် 洗衣机 *xǐyījī* washing machine.

cag silod rawm: [jāg si lōud rom] /tɕa̰k s.lo̰t rɔm/ *n.* <CAG> ရေ□□□□စက် 抽水机, 水泵 *chōushuǐjī, shuǐbèng* pump (water). ☞ cag dawt rawm:, sileed (cag sileed rawm:) [*syn.*].

cag yang: lih [jāg yang līh] /tɕa̰k ʑaŋ l̥ih/ *n.* စာပုံနှိပ်စက် 打印机 *dǎyìnjī* printer (machine).

cag yib bhaung: [jāg yīb npaeng] /tɕa̰k ʑḭp bhaɯŋ/ *n.* လျှပ်စစ်ပန်ကာ 电风扇 *diànfēngshàn* fan (electric).

cag yeen kraung [jāg yēen grāeng] /tɕa̰k ʑɯ̰n kra̰ɯŋ / *n.* လျှပ်စစ်မီးပူ 电熨斗 *diànyùndǒu* iron (electric).

cag lox saih [jāg loux saih] /tɕa̰k loʔ saih/ *n.* တယ်လီဖုန်း 电话 *diànhuà* telephone. ☞ ting: hua:, maox rhiiem: ③ [*syn.*].

cag loi ying: [jāg lōi ying] /tɕa̰k lo̰i ʑiŋ/ *n.* ဓါတ်ပုံကူးစက် 复印机 *fùyìnjī* photocopier, copier, xerox machine.

cag liux seung: ci: [jāg liux seng ji] /tɕa̰k liuʔ sɤŋ tɕi/ *n.* <CAG> အသံသွင်းစက် 留声机 *liúshēngjī* phonograph, stereo.

cag vhaing: [jāg hvaing] /tɕa̰k vhaiŋ/ *n.* ဆယ်တင်ယာဉ် 打捞机 *dǎlāojī* (machine to salvage things from water, salvage vessel?).

cag fax pao: [jāg fax bao] /tɕa̰k faʔ pau/ *n.* <CAG> အသံလွှင့်စက်၊ ကြေးနန်းစက် 发报机 *fābàojī* transmitter, dispatcher.

cag fax tong: [jāg fax doung] /tɕa̰k faʔ toŋ/ *n.* ရေ□□□ တာ၊ စက်ခုတ်စက် 发动机 *fādòngjī* motor, engine.

cag fax ting: [jāg fax ding] /tɕa̰k faʔ tiŋ/ *n.* <CAG,VH> မီးစက် 发电机 *fādiànjī* generator. ☞ cag ngu: [*syn.*].

cad [jād] /tɕa̰t/ **1** *n.* အထပ်၊ အဆင့် 层, 层次 *céng, céngcì* layer, orderly structure. **:** Lox pa krai maix koe: cad. ခင်ဗျားမိန့်ခွန်းက အစီအစဉ်ကျတယ်။ 你说话层次分明。 *Your speech has a clear structure.* **2** *cl.* ထပ်၊ ဆင့် 层 *céng* storey (story) (of building). **:** Nyiex an: koe: loe: cad. ဟိုအိမ်က အထပ်သုံးထပ်ရှိတယ်။ 那幢房子有三层。 *That house has three storeys.* **3** *n.* အဓိပ္ပါယ် 意思 *yìsi* meaning, significance. **:** Kaing yuh maix tie koe: ceucad kawx. မင်းလုပ်တဲ့အလုပ်နည်းနည်းလေးမှ အဓိပ္ပါယ်မရှိဘူး။ 你做的事情一点意义都没有。 *The work you do is utterly without significance.* ☞

ran, thaix [ceu 2], ceu [ceu 3] [*syn.*]. [cf. Siam (can? ca?^{5}) □ิ์ 'layer, level, storey'].

cang [jāng] /tɕa̰ŋ/ *comb. form.* သမား၊ ဆရာ 匠 *jiàng* expert, craftsman, smith (head morpheme in words for technical trades). **:** **cangmai** လက်သမား 木匠 *carpenter* [Siam ᨠᨿᨦᩋ caaŋ$_3$ 'expert' (? cf Hox (prim) jiàng 匠 'craftsman')]. /*f*0.0408/ /*f*7/

cangkam [jāng gām] /tɕa̰ŋ kam/ *n.* ငွေပန်းထိမ် 银匠 *yínjiàng* silversmith. [Siam ᨠᨿᨦᨶᨾᩋ caaŋ$_3$xam$_4$ 'goldsmith' (cf. Siam caaŋ^{5} ŋɯn^{4} 'silversmith')]. /*f*8/

cang krah [jāng grāh] /tɕa̰ŋ krah/ ကား–၊ ခွ– 叉开（象’八’字似的分开）*chā kāi (xiàng' bā' zì sìde fēnkāi)*. **:** cang krah ba: tix. ပေါင်ကားထား တယ်။ 叉开腿。 ☞ cang cah [*syn.*].

cang kraoh [jāng grāoh] /tɕa̰ŋ krauh/ *vs.* ထောင်ထောင်မောင်းမောင်း 高大 *gāodà* tall and stout. **:** Pui an: uik lhaong: cang kraoh ngie. အဲဒီလူကထောင်ထောင်မောင်းမောင်းနဲ့။ 那个人真高大。 *That man is tall and stout.*

cang krawg [jāng grōg] /tɕa̰ŋ krɔ̰k/ *n.* <SIM:> အိုး စည်ဗုံလုပ်သောသစ်ပင် 棕颈钩嘴眉, 弯嘴画眉 *zōngjǐng gōuzuǐméi, wānzuǐ huàméi* streak-breasted scimitar babbler (*Pomatorhinus ruficollis*, lit. 'wooden drum maker'?). ☞ siboig^{2} [*syn.*].

cang kri [jāng grī] /tɕa̰ŋ krḭ/ *vs? adv-post?.* ယိုင်တိုင်တိုင်၊ တုန်ချိချိ၊ ဟန်ချက်မညီ 践, 蹒跚 *jiàn, pánshān* stagger, dodder, shuffle, tread unsteadily. **:** Saux ba: nawh, hu: cang kri ngie. သူခြေထောက်နာလို့ ယိုင်တိုင်တိုင်နဲ့သွားနေတယ်။ 他腿痛, 一跛一跛地走。 *His legs hurt so he is just doddering along.*

cang klad [jāng glād] /tɕa̰ŋ klạt/ **1** *vi.* ချော်လဲ– 滑倒 *huādǎo*. **:** Cang klad nawh ka nyu: krax. လမ်းချော်လို့သူချော်လဲတယ်။ 因为路滑他滑倒了。 **2** 滑不唧唧 *huá bù jī jī*. **:** Paw yuh cang klad daux krax, goeh pui ka kie. 不要把路搞得滑 不嘟嘟的, 会使人滑倒的。 ☞ jang klad [*var.*].

cangklud [jāng glūd] /tɕa̰ŋ klụt/ *vi.* တွန်းမှောက်– 倒, 翻覆 *dǎo, fānfù* overturn, topple, fall over. **:** Nawh klup tix tik mau pui pa loh mau, mai Nawh cot pheen: kix cangklud. [Yohan 2:15] ပွဲစား တို့၏ငွေတင်ခုံများကို တွန်းပစ်မှောက်ထားတော်မူ၏။ 倒出兑换银钱之人的银钱、推翻他们的桌子。 *he scattered the coins of the money changers and pushed over their tables. [Joh. 2:15]*

cangmai [jāng māi] /tɕa̰ŋ mại/ *n.* လက်သမား 木匠 *mùjiàng* carpenter, woodworker. [Siam ᨠᨿᨦᩋ caaŋ$_3$may$_5$ 'expert + wood']. /*f*8/

cangmai mha: [jāng māi hma] /tɕa̰ŋ mại mʰa/ *n.* နှီးလုပ်တဲ့လူ 篾匠 *miè jiàng* craftsman making bamboo latticework for fences, houses, etc.. [Siam ᨠᨿᨦᩋ caaŋ$_3$may$_5$ 'carpenter' + mha 'bamboo strip'].

cang mhai: rieng [jāng hmai rīang] /tɕa̰ŋ mhai rḭaŋ/ *n.* ပန်းချီဆရာ 画家 *huàjiā* artist, painter.

cang cah [jāng jāh] /tɕa̰ŋ tɕa̰h/ *vs.* ခွဲထုတ်–၊ ကားယားခွ– 叉开（象’八’字似的分开）*chākāi (xiàng' bā' zì sìde fēnkāi)* spread open in a 'V' shape (?). ☞ cang krah [*syn.*].

cang cawd [jāng jōd] /tɕa̰ŋ tɕɔ̰t/ *vi.* ခုန်ချ– 并脚跳下 *bìng jiǎo tiàoxià* jump down with both feet. **:** cang cawd nawh khaing: guh. သူဘောင်ပေါ်ကနေခုန်ချတယ်။ 他从坎子上并脚跳下。 *He jumped down with both feet from the embankment.* ☞ cang: cheut, cang: chiet, chang: cheut, cheung: cheut [*var.*]. ☞ taing^{3}, khawng: khawh, jao:, grhaoh, grheuh^{1}, phuih, sidod, thaing:, thiao: [*syn.*].

cang coi [jāng jōi] /tɕa̰ŋ tɕɔ̰i/ *n.* <KHAOX,SAUX> မျက်မြှပန်း၊ ညောင်ရေအိုးပန်း 野牡丹, 马缨花（可入药）*yěmǔdān, mǎyīnghuā (kě rù yào)* Indian rhododendron, Malabar melastome (*Melastoma candidum*); perhaps also camellia (*Camellia japonica*)?. ☞ khaox cang coi [*syn.*]. [Cf. ríang 2 马缨花 Camellia japonica].

cang coi klawng: [jāng jōi glong] /tɕa̰ŋ tɕɔ̰i klɔŋ/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> လင်းဒါပါတ်ရင်း၊ ပန်းတကာ 朝天罐, 张天师（?）*cháotiānguàn, Zhāng Tiānshī (?) (kě rù yào)* wideleaf osbeckia (*Osbeckia crinita*, or *O. opipara*, root used medicinally, lit. 'river cáng cói'). **2** *n.* <KHAOX,SAUX> ယူနန်ပြည်မှပန်းတစ်မျိုး 小红参（可入药）*xiǎohóngshēn (kě rù yào)* Yunnan madder (*Rubia yunnanensis*, root used medicinally). ☞ plix cang coi [*syn.*].

cang coi gawng (cang: coi gawng) [jāng jōi mgōng (jang jōi mgōng)] /tɕa̰ŋ tɕɔ̰i gɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပေ□ □□ရအိုးပန်းရှိသောတောင်၊ လင်းတပါးပျဉ်းရှိသောတောင် 多花野牡丹, 打破碗花（可入药）*duōhuā yěmǔdān, dǎpòwǎnhuā (kě rù yào)* blue tongue, native lassiandra (lasiandra) (*Melastoma affine*, evergreen shrub, root used medicinally, lit. 'mountain cáng cói'). ☞ plix cang coi, tai max klong: [*syn.*].

cang coi rawm: [jāng jōi rom] /tɕa̰ŋ tɕɔ̰i rɔm/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပေ□□□ □□ရအိုးပန်း? 弱花耳草, 白花蛇舌草（草本, 可入药）*ruò huā ěr cǎo, báihuāshé shé cǎo (cǎo běn, kě rù yào)* spreading hedyotis (*Hedyotis diffusa*, medicinal herb, lit. 'water cáng cói').

cang nyeu [jāng nyēe] /tɕa̰ŋ ɲɯ̰, tɕa̰ŋ ɲɤ̰/ *n.* တစ်ဖက်ကမ်းခတ်ကျွန်းကျင်သူ 神枪手 *shén qiāngshǒu* expert marksman.

cang lhaw: [jāng hlo] /tɕa̰ŋ lʰɔ/ *n.* ပန်းပဲဆရာ 犁头匠 *lítóujiàng* plough maker, blacksmith (?) (lit. ' forge master'). [Siam လၫင်းလေ့, caaŋ$_3$lɔk$_2$ 'expert' + 'forge'].

cang lhek [jāng hleig] /tɕa̰ŋ lʰek/ *n.* ပန်းပဲ 铁匠 *tiějiang* blacksmith. ☞ tax lhek [*syn.*]. [Siam လၫင်းလိ်ုင်း caaŋ$_3$lek$_4$ 'blacksmith'].

cang van [jāng vān] /tɕa̰ŋ va̰n/ *n.* <BEEN> ေ□□□□ ဆရာ၊ နက္ခတ်ဆရာ၊ အခါပေးဆရာ၊ ပုဏ္ဏား (ခုနှစ်၊ လ၊ ရက်တွက်တတ်သောသူ) (会历法, 会算日子的人) *(huì lì fǎ, huì suàn rìzi de rén)* person who understands the calendar and can determine auspicious days. ☞ cao: van [*syn.*]. [Siam လၫင်းဝဆ်းcaaŋ$_3$van$_3$ 'expert + day'].

cang:[1] [jang] /tɕaŋ/ *vi.* ေ□ □□း– 乞讨, 行乞 *qǐtǎo, xíngqǐ* beg. **:** Been dix kawndoe: hu: cang: tix sawm: ku sidauh, in: singaix hoik mhawm: been, pui cang: ang: lai: koe:, pui hoik koe: kraung ceep eep sawm: kukaux daux pui. အရင်ကဆိုမိဘမဲ့ခလေးတွေဟာအစာလှည့်တောင်းတတ်တယ်၊ ခုတော့ အရင်လိုမဟုတ်တော့ဘူး။ တောင်းစားသူတွေမရှိတော့ဘူး၊ အားလုံးစားစရာ ဝတ်စရာရှိနေပြီ။ 过去孤儿到处去讨饭吃，现在政策好了，乞丐没有了，人人都有饭吃，有衣穿。 *In the past orphans would go around begging for food, but now things are different: there are no beggars and everyone has food and clothing.* /*f*0.0501/ /*f*7/

cang:[2] [jang] /tɕaŋ/ *conj.* နိုင် 就, 要是 . . . 就 . . . *jiù, yàoshì ... jiù ...* then (conjunction connecting 'if' clause with conclusion). **:** Kieh aux chix yuh, aux cang: yuh pui hun: cie. ကျွန်တော်လုပ်တတ်ခဲ့ရင်၊ အများအတွက်လုပ်ပေးနိုင်တယ်။ 要是我会做, 我就做给大家用。 *If I could do it, I would do it for everybody to have. (?)* /*f*0.0501/ /*f*7/

cang:[3] [jang] /tɕaŋ/ *cl.* [ကျန်း]သုံးကိုက်ခန့် (ဘ္ဘဝမီတာ ?) 丈 *zhàng* (unit of length, ca. 3.33 m). **:** Tix cang: koe: kao: khaox. တစ်ကျန်းမှာဆယ်ပေရှိတယ်။ 一丈有十尺。 *There are ten khaox 'feet' in one cang 'furlong'.* [Hox]. /*f*0.0501/ /*f*7/

cang:[4] [jang] /tɕaŋ/ *n.* <VH?> လယ်ဂျာ၊ စာရင်း၊ စာရင်းစာရွက် 账(帐) *zhàng* ledger, accounts, spreadsheet, balance sheet. **:** cang: mau:. ေ□ွစာရင်း 现金账。 *cash account.* | cang: nghox. ေ□ □□ □□ □န့်လယ်ဂျာ 粮食账。 *grain ledger.* [Hox]. /*f*0.0501/ /*f*7/

cang:[5] [jang] /tɕaŋ/ *v.* ကျပန်းအလုပ်လုပ်–၊ လယ်တောမှာအလုပ်ကြမ်းလုပ်– 扛活, 帮工 *kánghuó, bānggōng* do temporary manual labour, serve as a farmhand or hired hand. ☞ bix cang: [*syn.*]. /*f*0.0501/ /*f*7/

cang:[6] [jang] /tɕaŋ/ *n.* တံဆိပ်၊ တံဆိပ်တုံ□ 章, 印 *zhāng, yìn* seal, stamp, chop. **:** yeen cang:. တံဆိပ်ရိုက်တယ်။ (တံစိပ်တုံးနှိပ်တယ်) 盖章。 *impress a seal.* [Hox]. /*f*0.0501/ /*f*7/

cang:[7] [jang] /tɕaŋ/ *n.* တိုက်ရာပါပစ္စည်း 赃 *zāng* cache, loot, booty, spoils, stolen goods. **:** Krax thang: vu: nawh hoik sidawng:, cang: nawh ka hoik thui: tix. သူအလွဲသုံးစားလုပ်ထားတာတွေအာလုံးပေါ်ကုန်ပြီ၊ တိုက်ရာပါပစ္စည်းတွေလည်းပြန်းပေးပြီ။ 他贪污的事已经搞清楚了, 赃也退了。 *His embezzling has been found out and the loot has been recovered.* [Hox]. /*f*0.0501/ /*f*7/

cang: kang: [jang gang] /tɕaŋ kaŋ/ *v.* <VH> ေ□□□□။ ကင်းစောင့်–၊ ဂိတ်စောင့်–၊ စန္ဒရီလှည့်–၊ တာဝန်ကျ– 站岗 *zhàngǎng* stand guard, act as sentry, be at one's post. ☞ pao viex veng [*syn.*]. [Hox].

cang: mux [jang mux] /tɕaŋ muʔ/ *n.* <VH> စာရင်း□ ွေစာရင်း၊ 账目(帐目) *zhàngmù* accounts, items in itemised accounts. [Hox].

cang: to: [jang dou] /tɕaŋ to/ *n.* <VH> စစ်ကြောင်း၊ စစ်ပွဲ၊ စစ်မြေပြင် 战斗 *zhàndòu* battle, combat, armed struggle. [Hox].

cang: ceung: [jang jeng] /tɕaŋ tɕɤ̰ŋ/ *n.* <VH> စစ် 战争 *zhànzhēng* war. **:** reung: ming: cang: ceung:. ပြည်သူလူထုစစ် 人民战争。 *people's war.* ☞ naing [*syn.*]. [Hox].

cang: chiet [jang qied] /tɕaŋ tɕʰɛt/ *v.* ခုန်ဆွခုန်ဆွလုပ်– 蹦蹦跳跳 *bèngbèngtiàotiào* jump around, prance and scamper about. ☞ cang cawd, cang: cheut, chang: cheut, cheung: cheut [*var.*]. ☞ taing[3], khawng: khawh, jao:, grhaoh, grheuh[1], phuih, sidod, thaing:, thiao: [*syn.*].

cang: cheut [jang qed] /tɕaŋ tɕʰɤt/ *v.* ခုန်ကျော်–၊ ခုန်– 跳过, 跨过 *tiàoguò, kuàguò* jump, leap across. ☞ cang cawd, cang: chiet, chang: cheut, cheung: cheut [*var.*]. ☞ taing[3], khawng: khawh, jao:, grhaoh, grheuh[1], phuih, sidod, thaing:, thiao: [*syn.*].

cang: chia: [jang qia] /tɕaŋ tɕʰia/ *v.* လှိမ့်– 滚动, 滚 *gǔndòng, gǔn* roll. **:** Kawn: nyawm cang: chia: tix muan kong: rhiiem:. အဲဒီကလေးသံလုံးလှိမ့်ကစားတယ် 小孩儿滚铁环玩。 *The child is rolling a steel hoop for fun.*

cang: nyawx [jang nyox] /tɕaŋ ɲɔʔ/ *n.* <VH> စစ်နည်း ဗျူဟာ 战略 *zhànlüè* military strategy. [Hox].

cang: sux [jang sux] /tɕaŋ suʔ/ *n.* <VH> စစ်နည်းပရိယာယ် 战术 *zhànshù* military tactics, military technique. [Hox].

cang: see: [jang see] /tɕaŋ sɯ/ *n.* <VH> စစ်သား 战士 *zhànshì* soldier, warrior. [Hox].

cang: lang: [jang lang] /tɕaŋ laŋ/ *n.* <VH> ပြပွဲ 展览 *zhǎnlǎn* exhibition. **:** **cang: lang: kwang:** ပြပွဲခန်းမ 展览馆 *exhibition hall* [Hox].

cang: vux [jang vux] /tɕaŋ vuʔ/ *vt.* <VH> အရမ်းတတ်–၊ အရမ်းတော်–၊ ဆရာကြီး 掌握 *zhǎngwò* grasp, master. **:** Nawh daing: chix cang: vux ying: ceux. သူနိယာမတရားမှာအရမ်းတတ်တယ်။ 他很会掌握原则。 *He can grasp principles very well.* [Hox].

can[1] [jān] /tɕa̰n/ *adj.* ေ၊ တာတွေ၊ တိုင့်ကို 凡是 *fánshì* every, all. **:** Can kaing pa yuh aux, aux sang: yuh nawh mhawm:. ကျွန်တော်တို့လုပ်တာတွေကောင်းအောင်ကျွန်တော်လုပ်မယ်။ 凡是我做的事, 都要把它做好。 *Everything that I do I want to do well.* | Siyiex phan: totiag totu khawng: brie mai can tosat pa chix mo piang tiex khankix, koe: kah piang haktiex awm: ceu mawx ceu an:. [Lai Yam Jah 1:25] ထိုသို့ ဘုရားသခင်သည် သားရဲမျိုး၊ သားယဉ်မျိုး၊ မြေပေါ်မှာ တွားတတ်သော တိရစ္ဆာန်မျိုးအပေါင်းတို့ကို ဖန်ဆင်း၍၊ ထိုအမှုအရာ ကောင်းသည်ကို မြင်တော်မူ၏။ 于是神造出野兽、各从其类．牲畜、各从其类．地上一切昆虫、各从其类。 *God made the animals of the earth after their kind, and the livestock after their kind, and everything that creeps on the ground after its kind. [Gen. 1:25]* /*f*0.0103/ /*f*3/

can[2] [jān] /tɕa̰n/ *n.* အိတ်၊ 口袋 (?) *kǒudài* bag, sack. **:** Pon mau Hawx khawm: can, pon mau Man khawm: buak. တရုတ်ငွေအိတ်လိုက်ရတယ်၊ မြန်မာငွေအထုပ်လိုက်ရတယ်။ 得到汉人的钱整口袋，得到缅族的钱整包袱。(运气好。) *Get a whole bag of Chinese silver, get a whole bundle of Burman silver. (Good fortune.)*

can jeu (canjeu) [jān jē (jan jēe)] /tɕa̰n tɕɤ̰ (tɕan tɕɯ̰)/ *phr.* သမျှ 一切, 所有的(东西，事物) *yíqiè, suǒyǒude (dōngxi, shìwù)* everything, all things. **:** can ceu pa koe: piang raoma:, mai: can ceu pa koe: ka piang haktiex. [Efesux 1:10] ေ ကင်ပေါ်၊ မြေကြီးပေါ်မှာရှိရှိသမျှတို့ကိုပေါင်း၍ 天上地上一切所有的。 *all the things in the heavens and all the things on the earth. [Eph. 1:10]*

cam: [jam] /tɕam/ *v.* <LI> အဆိပ်ခတ်– 放毒, 放鬼 (传统宗教) *fàng dú, fàng guǐ (chuántǒng zōngjiào)* release a demon (in traditional religion, by putting poison in food, water, etc.). /*f*9/

cam: nyiex cam: yaong: [jam nyīex jam yaong] /tɕam ɲḭɛʔ tɕam ʑauŋ/ *n.* <LI> ခံတပ်၊ ဆူးတပ်၊ ? 家神, 寨神 (传统宗教) *jiā shén, zhài shén (chuántǒng zōngjiào)* stockaded for village or house >?AM.

cam: lig [jam līg] /tɕam l̥ic/ **1** *n.* ကျမ်း၊ စာကြီးပေကြီး၊ ကျမ်းဂန် 经典 *jīngdiǎn* classic, canon, scripture. **2** *np.* <KHRIT> ကျမ်းစာ 圣经 *Shèngjīng* Bible. ☞ Lai Lig, Cam: [*syn.*].

cau[1] [jāe] /tɕa̰ɯ/ *vt.* ခိုင်း–၊ ပို့–၊ လွှတ်– 叫, 派, 使唤 *jiào, pài, shǐhuàn* tell sb. to do sth., send, dispatch. **:** Aux cau kawn: nyawm hu: liag kih. ကျွန်တော်ကလေးကို ဆားသွားဝယ်ခိုင်းတယ်။ 我叫小孩去买盐。 *I sent the kid to buy salt.* | Sang: chix cau nawh hu: yuh kaing daux meuex chang:. (?) 上级派他去煤厂工作。 *The superiors sent him to work in a coal mine.* | Yex yix hoik koe: kao: num, hoik chix tix cau. ကျွန်တော့်သမီးလေးဆယ်နှစ်ရှိပြီ။ ခိုင်းလို့ရပြီ။ 我们家的大女孩已经十岁了, 能使唤了。 *Our eldest daughter is ten and I can tell her to do things now.* ☞ ploi:[3], mhaing:[1] ②, nhaux, nhie: [*syn.*]. /*f*5/

cau[2] [jāe] /tɕa̰ɯ/ *vt.* ေ–၊ နှောက်– 搅动, 翻动 (反复舀起又倒下) *jiǎodǒng, fāndòng (fǎnfù yǎo qǐ yòu dào xià)* stir up, mix repeatedly with a scooping and pouring action. **:** Chu: rawm: kuih, cau ka lawk tuh. ထမင်းအိုးဆူပြီ။ ယောက်မနဲ့မွှေလိုက်။ 米汤溢出来了, 用饭勺翻动一下。 *The rice pot is boiling over, so stir it up with a ladle.* /*f*5/

cauh [jaeh] /tɕawh/ *vt.* ထိုး–၊ ဆွ–၊ ဖောက်– 戳, 捅 *chuō, tǒng* pierce, poke. **:** Teei khaox cauh pum: nyhee: an: yaox, kiang koe: ang: koe: daux? တုတ်ယူပြီးဟိုကောက်ရိုးပုံကို ကြွက်ရှိမရှိသိရအောင် ဆွကြည့်။ 拿棍子捅一下那个草堆, 看里面有没有老鼠? *Use a stick to poke around in that pile of straw, to see if there's a rat in there.* ☞ jauh[2] [*mor.*].

caux [jāex] /tɕa̰ɯʔ/ *vs.* စိ–၊ ထိုင်း–၊ စိစွတ်–၊ ေ ေ–ခြင်း– 湿, 潮湿 *shī, cháoshī* wet, damp. **:** Caw aux lhiex, kraung aux hoik caux uik. ကျွန်တော်မိုးမိတယ်။ ပစ္စည်းတွေအားလုံး စိကုန်ပြီ။ 我着雨了, 衣服全被淋湿了。 *I ran into rain and my things got all wet.* ☞ ceux (?) [*var.*]. ☞ kroh[1] [*ant.*]. ☞ jaux [*mor.*]. /*f*7/

caung [jāeng] /tɕa̰ɯŋ/ သူတောင်းစား 乞讨 *qǐ tǎo* beg. ☞ ceung 乞讨 [*var.*]. /*f*8/

caung [jāeng] /tɕa̰ɯŋ/ *vt.* ေ ေ–စား– 讨饭, 乞讨 *tǎo fàn, qǐ tǎo.* /*f*8/

cao [jāo] /tɕa̰u/ *adv-pre,redup.* ေ ေ ေ ေ ေ 早 *zǎo* early, ahead of schedule. **:** lha: it, cao kaoh. ေ ေ ေ ေ ကျ အိပ်၊ စောစောထ 睡得晚, 起得早。 *go to bed late and rise early.* | caocao ponngawb. မနက်စောစော 清早。 *early in the morning.* ☞ lha [*ant.*]. /*f*0.0232/ /*f*7/

caocao [jāo jāo] /tɕa̰u tɕa̰u/ *adv-pre,redup..* ◌□□□□□ 早早 *zǎozǎo* early.

cao jhawp kaing [jao nqob gāing] /tɕau dʑʰɔp ka̰ŋ/ *n.* အတွင်းရေးမှူး 书记 *shūjì* secretary (of an organisation), secretary-general. ☞ su: ci: [*syn.*].

caox[1] [jāox] /tɕa̰u?/ **1** *vs.* မကောင်းသော၊ ကြမ်းတမ်း–၊ ပြင်းထန်–၊ ဆိုး–၊ ကောက်ကျစ်– 凶, 恶 *xiōng, è* fierce, bad, evil. **:** Taoh ex khaing: kaw pa caox liak. [Mathiex 6:13] အပြစ်သွေးဆောင်ရာသို့ မလိုက်မပါစေဘဲ၊ မကောင်းသော အမှုအရာမှလည်းကယ်နှုတ်တော်မူပါ။ 救我们脱离恶者。 *deliver us from the evil one. [Mat. 6:13]* | Rien rhawm: tix ka cao: jhai: pa ang: mawh ang: meh khankix, pa ceep hak yung: plak piang, viang mawh nan: ka plak daux mawh soxla pa caox heue:. [Mathiex 7:15] အတွင်းခ္ပ် ကြမ်းတမ်းသော တောခွေးဖြစ်လျက် သိုးရေကို ခြုံ၍ သင်တို့ရှိရာသို့ လာသော မိစ္ဆာပရောဖက် တို့ကို သတိနှင့်ရှောင်ကြလော့။ 你们要防备假先知．他们到你们这里来、外面披着羊皮、里面却是残暴的狼。 *Beware of false prophets, men who come to you dressed up as sheep while underneath they are savage wolves. [Mat. 7:15]* **2** *vi.* စိတ်ဆိုး–၊ ဒေါသထွက်–၊ စိတ်ပျက်– 发脾气, 发火儿 *fāpíqì, fāhuǒr* get angry, be angry, get upset. **:** Caox nawh ka patix? သူဘာကိုစိတ်ဆိုးနေသလဲ။ 他为什么发脾气? *Why is he angry?* | Kawn nyawm an caox nawh ka keeing tix. ဒီကလေး သူ့အဖေကို စိတ်ကောက်တယ်။ *That child is angry at his father.* **3** *vi.* ဆိုး–၊ စိတ်ဆိုး–၊ စိတ်ကောက် (夫妻间的某一方因争吵、打架而离家出走) *(fūqī jiān de mǒuyīfāng yīn zhēngchǎo, dǎjià ér lí jiā chūzǒu)* separate (said of a husband or wife who moves out after an argument). /*f*0.0305/ /*f*3/

caox[2] [jāox] /tɕa̰u?/ *vs.* ညှိုးနွမ်း–၊ စုတ်ပြ–၊ ဆွေး– 破旧 *pòjiù* dilapidated, worn out. **:** sibex caox. ညှိုးနွမ်း (သို့) ဆွေးသောအင်္ကျီ 破旧的衣服。 *worn out clothes.* /*f*0.0305/ /*f*3/

caox[3] [jāox] /tɕa̰u?/ *adv-pre.* အလွန် 太 *tài* too, too much. **:** caox luan nie. အလွန်များတယ်။ 太多了。 *too much.* ☞ chaox[1] [*var.*]. /*f*0.0305/ /*f*3/

caox[4] [jāox] /tɕa̰u?/ *?.* ပြဿနာဖြစ်စေ–၊ ပျက်စီး◌ိုးစေ–၊ ဆုတ်ယုတ်စေ– cause a problem. **:** Khoi: riang ciang paox caox yuh ex. အချင်းချင်းမုန်းတီးပြီး မနာလိုမှုတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ကိုဆိုးယုတ်စေတယ်။ *If we are jealous of each other, it causes a problem.* ☞ ang: caox, ang: awt caox . /*f*0.0305/ /*f*3/

caox caig [jāox jāig] /tɕa̰u? tɕa̰c/ *vs.* <KHRIT> မကောင်းမှု၊ ဆိုးညစ်သော၊ ဆိုးရွားသော 邪恶, 罪恶 *xié'è, zuì'è* evil, bad (morally). **: pa caox pa caig (pacaox pacaig)** ဆိုးညစ်သော 邪恶, 罪恶 *evil* | Caox caig saik song:. ဆိုးရွားသောအရာနဲ့ခါးသီးသောအခက်အခဲ 凶且恶、可怜而苦。(倒霉透顶。) *Tragically unfortunate. (?)*

caox jhawm: [jāox nqom] /tɕa̰u? dʑʰɔm/ *vs.* အကျင့်မကောင်းသော၊ အကျင့်ဆိုး 脾气暴躁 *píqì bàozào* bad habit.

caoxrhawm: (caox rhawm:) [jāox hrom] /tɕa̰u? rʰɔm/ *vi.* သနား–၊ စာနာ–၊ ကရုဏာသက်–၊ ကိုယ်ချင်းစာ–၊ ကြင်နာ– 怜悯, 可怜 *liánmǐn, kělián* pity, take pity on, feel sorry for, feel compassion for, sympathise (UK) sympathize (US) with. **:** Caoxrhawm: aux ka kawndoe:. မိဘမဲ့ကလေးတွေကိုသနားတယ်။ 我可怜孤儿。 *I pity orphans.*

cao:[1] [jao] /tɕau/ **1** *n.* ပိုင်ရှင် 主, 主人 *zhǔ, zhǔrén* owner, host, master. **:** Ang: cao: ot ka nyiex. ပိုင်ရှင်အိမ်မှာမရှိဘူး။ 主人不在家。 *The owner is not at home.* **2** *comb. form.* -သူ၊ –သမား (放在动词前, 表示动作者) *(fàng zài dòngcí qián, biǎoshì dòngzuòzhě)* -er, -ist (indicates the doer/expert in doing a verb). **:** cao: thai: kaung:. လယ်ထွန်သူ 犁田的人。 *ploughman, plougher of the field.* [Siam ๑๐๕ tsǎu$_3$ 'master']. /*f*0.331/ /*f*1/

cao:[2] [jao] /tɕau/ **1** *pron.* –ဖာသာ–၊ ကိုယ့်ကိုယ်ကို 自己 *zìjǐ* self, oneself (reflexive pronoun, often together with pre-verbal adverb 'tang'). **:** Kieh nawh tang: ih cao:. သူ့ဖာသာသူစားပါစေ။ 让他自己吃。 *Let him eat it himself.* | Aux tang: yuh cao:, maix paw: shiao teem:. ငါ့ဖာသာငါလုပ်မယ်၊ နင်ကူစရာမလိုဘူး။ 我自己做, 你不必帮助。 *I'll do it myself, you don't have to help.* | Nawh mhaing: maix mawh cao: hu:, nawh keem: taug cu tix hoek. ခင်ဗျားဖာသာသွားဖို့ သူကမေတ္တာရပ်ခံတယ်။ ဒါမှလာမယ်လို့သဘောတူတယ်။ 他请你亲自去，他才同意来。 *He requested that you go yourself, and only then would he agree to come.* **2** *n.* ကိုယ်၊ ကိုယ်ခန္ဓာ 身体 *shēntǐ* body. **:** Ciiet ghok blok cao:. အာခေါင်ကိုညှစ်၊ ကိုယ်ကိုခလုတ်တိုက်။ 掐住喉咙，摔倒身子。(打架、摔跤的情况。) *Throttle the throat, trip the body. (Describes a scuffle.)* ☞ tix[2], tokaux ② (to: kaux), siru, tiru [ceu 1] [*syn.*]. /*f*0.331/ /*f*1/

cao:[3] [jao] /tɕau/ *vt.* ◌ွ– 搅, 拌 *jiǎo, bàn* stir, mix. ☞ tao ① [*var.*]. ☞ pang:[3], klao:[1], ku kuax, mhi:, khao: ①, kheu:, siguax, su: saoh ①, su: shiaoh [*syn.*]. [Hox ?]. /*f*0.331/ /*f*1/

Cao:[4] [Jao] /tɕau/ *np.* <VH> မျိုးရိုးအမည် 赵 (姓) *Zhào (xìng)* surname (Chinese). [Hox].

cao: kaing [jao gāing] /tɕau ka̰ŋ/ *n.* အလုပ်သမား၊ အလုပ် 劳动者, 劳动力, 全劳力 *láodòngzhe,*

láodònglì, quánláolì labourer, labour, worker, work force. ☞ pui yuh kaing, pui kaing, kong: reung: [*syn.*].

cao: kaing: [jao gaing] /tɕau kaŋ/ *n.* <BEEN> ပြေါင်းဆောင် 领导, 头人 *lǐngdǎo, tóurén* leader, leadership. **:** Cao: kaing: yix daing: seung: rux daux pui hun:. ကျွန်တော်တို့ခေါင်းဆောင်လူသိများတယ်။ 我们的领导非常深入群众。 *Our leaders are deeply involved with the masses.* | Hu: nyaik maix patix ka cao: kaing:? 你去跟领导磨蹭什么? *What are you going off to badger the leadership about?* ☞ simiang, cao: kaing: simiang, ling: tao: ②, duk dai: [*syn.*].

cao: kaing: nyhawm: [jao gaing hnyom] /tɕau kaŋ ɲʰɔm/ *n.* အသင်းခေါင်းဆောင် 组长 *zǔzhǎng* team leader, foreman. ☞ cu: cang: [*syn.*].

cao: kaing: simiang [jao gaing si mīang] /tɕau kaŋ s.mi̤aŋ/ *n.* နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင် 领导, 头人 *lǐngdǎo, tóu rén* leader. ☞ cao: kaing: [*syn.*].

cao: kwang: paw [jao guang bō] /tɕau kuaŋ pɔ̰/ *n.* လေလှိုင်း၊ ရေဒီယိုကြေငြာသူ 广播员 *guǎngbōyuán* radio announcer, broadcaster.

cao: kraung: [jao graeng] /tɕau krɯŋ/ *n.* <BEEN> ရွာခေါင်းဆောင်၊ စစ်တီးဝိုင်းခေါင်းဆောင်၊ စစ်ခေါင်းဆောင် headman of village, war chief, lit. 'master of the drum'.

cao: khaox [jao kaox] /tɕau kʰauʔ/ *n.* <LI> သစ်ပင်စောင့်နတ် 山神, 树神（传统宗教说法）*shān shén, shù shén (chuántǒng chuántǒng zōngjiào)* nature spirit (resident in mountain or tree).

cao: gau [jao mgāe] /tɕau ga̰ɯ/ ☞ cao: gau lai .

cao: gau lai [jao mgāe lāi] /tɕau ga̰ɯ la̰i/ *n.* ဆရာ၊ သင်ပြသူ 老师 *lǎoshī* teacher. ☞ lao see:, cao: gau, sara cao: gau, sang seung, si seung [*syn.*].

cao: giex kaing: [jao mgiex gaing] /tɕau gɛʔ kaŋ/ *n.* ကြီးကြပ်သူ၊ တာဝန်ရှိသူ၊ အရာရှိ 主事人, 执政者, 衙役 *zhǔshìrén, zhízhèngzhě, yáyì* supervisor, person in charge, officer.

cao: giex kaing: li [jao mgiex gaing lī] /tɕau gɛʔ kaŋ li̤/ *n.* <KHRIT> ယဇ်ပရောဟိတ်၊ ဘာသာရေးခေါင်းဆောင် 祭司 *jìsī* priest (pagan). **:** cao: giex kaing: li pa ting. ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်အကြီးအကဲ 大祭司。 *high priest.*

cao: giex keh [jao mgiex gēih] /tɕau gɛʔ kḛh/ *n.* လက်သည်၊ သားဖွားဆရာမ 接生员 *jiēshēng yuán* midwife.

cao: grawng [jao mgrōng] /tɕau grɔ̰ŋ/ *n.* <BEEN> ချန်ပီယံ၊ ပြိုင်စံရှား (တောကောင်လိုက်သောနေရာ) (打猎时最先命中或战争时消灭敌人多的优胜者）*(dǎliè shí zuìxiān mìng zhòng huò zhànzhēng shí xiāomiè dírén duō de yōushèngzhě)* champion (in the hunt, the one who strikes first, or in battle, the one who has vanquished the most of the enemy). ☞ grawng .

cao: ghaok [jao nkaog] /tɕau gʰauk/ *n.* ဖိတ်ကြားသူ 东道, 东道主（请客的主人）*dōng dào, dōngdàozhǔ ((qǐngkè de zhǔrén)* one who treats sb. to a meal; host for party.

cao: ngawm pheen [jao ngōm peen] /tɕau ŋɔ̰m pʰɯn/ *n.* <VM?> သဘာပတိ၊ ဥက္ကဋ္ဌ 主席 *zhǔxí* chairman, chairperson (lit. 'head of the table seat'?). ☞ cao: thung:, cu: reung:, cu six [*syn.*].

cao: pak [jao bag] /tɕau pak/ *n.* <BEEN,PRIM:> စစ်ရေးခေါင်းဆောင် 诏百, 百长, 百夫长（旧时头人名称, 负责军事）*zhàobǎi, bǎizhǎng, bǎifūzhǎng (jiùshí tóurén míngchēng, fùzé jūnshì)* headman in charge of military affairs. **:** Poeh mawh cao: pak, cak mawh cao: prawng. 麂子是诏百, 马鹿是管事。 *The muntjac is the commandant, the red deer is the magistrate.* ☞ tax riied [*syn.*]. [Siam tsǎu$_3$ pak$_9$].

cao: paox rhax [jao bāox hrax] /tɕau pa̰uʔ rhaʔ/ *n.* ကူညီသီဆိုသူ၊ ဟာမိုနီ 伴唱 *bànchàng* backup singer, supporting singer, singer providing harmony. ☞ cao: teem: rhax [*syn.*].

cao: pao: kwang: [jao bao guang] /tɕau pau kuaŋ/ *n.* <VH> သိုလှောင်သူ၊ ထိန်းသိမ်းသူ 保管员 *bǎoguǎnyuán* custodian, stockkeeper.

cao: pao: klieh [jao bao glieh] /tɕau pau klɛh/ *n.* ဖတ်ကြားတင်သွင်းသူ၊ အစီအစဉ်ကြေငြာသူ 报幕员 *bàomùyuán* announcer, master of ceremonies (M.C., emcee).

cao: pai: saux [jao bai saex] /tɕau pai sauʔ/ *n.* <VH?> ဆရာဝန်၊ ဆေးကုဆရာ 医生 *yīshēng* doctor, physician. ☞ cao: sidah, sala von [*syn.*].

cao: po: [jao bou] /tɕau po/ *n.* သူရဲကောင်း 英雄 *yīngxióng* hero.

cao: pux [jao būx] /tɕau pṵʔ/ **1** *n.* ကလေးပိုးသူ 背娃娃的 *bēi wáwa de* baby carrier (person). **2** *n.* အထမ်းသမား 搬運工 *?* porter.

cao: pux [jao būx] /tɕau pṵʔ/ *n.* 保姆 *bǎomǔ* nanny, housekeeper (?), amah.

cao: pawd been [jao bōd nbēen] /tɕau pɔ̰t bɯ̰n/ *n.* စာရေးသူ၊ ဝတ္ထုရေးသူ 作家 *zuòjiā* writer, author. ☞ cawx cia [*syn.*]. ☞ cao: pawd lai .

cao: pawd lai [jao bōd lāi] /tɕau pɔ̰t la̰i/ *n.* စာရေးဆရာ၊ စာပေသမား 写字的, 作者 *xiě zì de, zuózhě* author, writer, scribe.

cao: pih [jao bīh] /tɕau pḭh/ **1** *n.* <LI,BEEN> နတ်ဆရာ၊ ဝိဇ္ဇာဆရာ 巫师 *wū shī* shaman, priest, lit. 'lord of spirits'. **2** *n.* ခွဲစိတ်ဆရာဝန် 外科醫生? surgeon.

cao: piien [jao bīan] /tɕau pḭan/ *n.* တည်းဖြတ်သူ 编者 *biānzhě* editor.

cao: puing: nad [jao buing nād] /tɕau puŋ na̰t/ *n.* သေနတ်သမား 射手 *shè shǒu* marksman.

cao: puan: [jao buan] /tɕau puan/ *n.* စားဖိုမှူး၊ ထမင်းချက်၊ ခန်တမာ 厨师 *chúshī* cook, chef.

cao: prawng (cao: prawng:) [jao brōng] /tɕau prɔ̰ŋ / **1** *n.* <BEEN,PRIM:> ရွာသူကြီး၊ သူကြီး 管事, 调解者, 判决者（旧时头人名称, 负责司法）*guǎnshì, tiáojiězhě, pànjuézhě (jiù shí tóu rén míngchēng, fùzé sīfǎ)* headman (village elder in charge of resolving disputes iin traditional society, lit. 'adjudicator, mediator, arbitrator, resolver of disputes'). **:** Poeh mawh cao: pak, cak mawh cao: prawng. ပျေကစစ်ရေးခေါင်းဆောင်၊ သမင်ကတရားသူကြီး။ 麂子是诏百, 马鹿是管事。 *The muntjac is the commandant, the red deer is the magistrate.* **2** *n.* တရားသူကြီး 裁判 *cáipàn* judge, magistrate. **:** Lai Cao: Prawng: (Prawng). သမ္မာကျမ်းစာ *The Book of Judges (Bible Old Testament).* ☞ tax prawng [ceu 1] [*syn.*].

cao: plih lih [jao blih līh] /tɕau plih l̥ih/ *n.* ထုတ်ဝေသူ၊ ဖြန့်ချိသူ 出版社, 发行者 *chūbǎnshè, fāxíngzhě* publisher, distributor.

cao: phat cheu: [jao pad qe] /tɕau pʰat tɕʰɤ/ *n.* <VH?> ကားဆရာ ၊ ကားသမား 司机 *sījī* driver.

cao: bung: kaing [jao nbung gāing] /tɕau buŋ ka̰ŋ/ *n.* ပေါင်းဆောင်၊ အလုပ်ဦးဆောင်သူ 组织者, 领导者 *zǔzhīzhě, lǐngdàozhě* organiser (UK), organizer (US), leader, chairperson.

cao: briex sawg [jao nbrīex sōg] /tɕau brɛ̰ʔ sɔ̰k/ *n.* လျှို့ဝှက်ထောက်လှမ်းသူ၊ စပိုင် 暗探 *àntàn* secret agent, spy. ☞ theux vu: [*syn.*].

cao: mad kaing: [jao mād gaing] /tɕau ma̰t kaŋ/ *n.* သတင်းထောက်၊ စာရင်းအင်းကောက်သူ 汇总的人, 总结人 *huìzǒng de rén, zǒngjié rén* summariser, reporter, rapporteur, person who gathers data, materials or funds (lit. 'one who who specialises at the head').

caomi [jao mī] /tɕau mḭ/ *n.* <BEEN> သူဌေး၊ ပစ္စည်းဥစ္စာပိုင်ဆိုင်သူ၊ ဓနရှင်၊ ဘူဇာ၊ ပစ္စည်းရှိလူတန်းစား၊ မြေရှင် 富人, 财主 *fù rén, cáizhǔ* rich man, property owner, bourgeois, landlord(?). /*f*8/

cao: miex kaing [jao mīex gāing] /tɕau mɛ̰ʔ ka̰ŋ/ *n.* အကြပ်၊ ကြပ်မတ်သူ၊ ဆရာ 总指挥, 总领导者 *zǒng zhǐhuī, zǒng lǐngdàozhě* supervisor.

cao: tai: saw: [jao dai so] /tɕau tai sɔ/ *n.* <VH> တည်းခိုခန်း၊ တည်းခိုရိပ်သာ၊ ဟိုတည် 招待所 *zhāodàisuǒ* guest house, hostel. [Hox].

cao: tawk ngai: lai [jao dog ngai lāi] /tɕau tɔk ŋai la̰i/ *n.* စာစီစာရိုက်၊ စာစီသူ၊ စာရိုက်သူ 打字员 *dǎzìyuán* typist.

cao: tawx lai [jao dox lāi] /tɕau tɔʔ la̰i/ *n.* စာပို့သမား 邮递员 *yóudì yuán* postman (UK), mailman (US). ☞ cao: sibaox lai [*syn.*].

cao: tawx lox [jao dox loux] /tɕau tɔʔ loʔ/ *n.* စကားပို့သူ 联络员 *liánluòyuán* contact person, liaison.

cao: tawx lox tawx lai (cao: tawx lai tawx lox) [jao dox loux dox lāi (jao dox lāi dox loux)] /tɕau tɔʔ loʔ tɔʔ la̰i (tɕau tɔʔ la̰i tɔʔ loʔ)/ *n.* စာပို့သတင်းပို့သူ၊ စာပို့သမား 通讯员 *tōngxùnyuán* correspondent, stringer (for a news agency or the media). ☞ cao: tawx lai .

cao: tix [jao dix] /tɕau tiʔ/ *adv.* ကိုယ့်၊ ကိုယ့်ဟာကိုယ်၊ ကိုယ်ပိုင် 自己 *zìjǐ* own, one one's own, self, oneself, by oneself (myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, yourselves, themselves). **:** Ex muih nyiex cao: tix. ကိုယ့်အိမ်ကိုကိုယ်ချစ်တယ် 我们爱自己的家。 *We love our own homes.* | Khix tang: ah nin: mai: cao: tix.... လ ကသူ့ကိုယ်သူပြောတယ်။ 月亮自言自语地说. . . *The moon said to itself....*

cao: teem: tauh [jao deem daeh] /tɕau tɯm tɯɥh/ *n.* 伴奏 *bànzòu* accompanist.

cao: teem: rhax [jao deem hrax] /tɕau tɯm rhaʔ/ *n.* ကူညီသီဆိုသူ၊ ဟာမိုနီ 伴唱 *bànchàng* backup singer, supporting singer, singer providing harmony. ☞ cao: paox rhax [*syn.*].

cao: thut lih [jao tud līh] /tɕau tʰut l̥ih/ **1** *n.* ထုတ်လုပ်သူ 演出者, 制片人, 安排人 *yǎnchūzhě, zhìpiànrén, ānpàirén* producer (movie, drama, radio and television) (lit. 'one who copies/photographs/edits+produces'). **2** *n.* စကားပြန် 翻译者 *fānyìzhě* translator.

cao: thung: [jao tung] /tɕau tʰuŋ/ *n.* သဘာပတိ၊ ဥက္ကဋ္ဌ၊ ဦးဆောင်သူ 主任, 主席 *zhǔrèn, zhǔxí* chairman, chairperson. ☞ cao: ngawm pheen, cu: reung:, cu six [*syn.*].

cao: thung: bung: [jao tung nbung] /tɕau tʰuŋ buŋ/ *n.* ခေါင်းဆောင် 领导 *lǐngdào* leader. ☞ cao: kaing:, ling: tao: ②, duk dai:, simiang [*syn.*].

cao: thung: yuh [jao tung yūh] /tɕau thuŋ ʑu̯h/ *n.* ဒါရိုက်တာ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး 编导 *biāndǎo* writer and director (of play, film, etc.). ☞ piien tao: [*syn.*].

caocau (cao: cau) [jao jāe] /tɕau tɕa̰ɯ/ *n.* ခိုင်းစေသူ၊ သံတမန် 使者, 跑腿的 *shǐzhě, pǎotuǐde* emissary, delegate, messenger (as with a family member who serves as a matchmaker). **:** Caocau mausoi:. ခိုင်းစေသူတမန် 受差遣之人，打链子之银。 *One who is sent on a mission, silver for necklaces. (Referring to his value.)* ☞ kawncau mausoi: . [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

cao: caing: [jao jāing] /tɕau tɕa̰ŋ/ *n.* စက်ချုပ်သူ၊ စက်ချုပ်သမား 裁缝 *cáifeng* tailor, seamstress (female).

cao: coh kraung [jao jōuih grāeng] /tɕau tɕo̰ih kra̰ɯŋ / *n.* ရောင်းသည်၊ အရောင်းဈေးသည် 售货员 *shòuhuòyuán* salesman, sales person.

cao: coh phiao: [jao jōuih piao] /tɕau tɕo̰ih pʰiau/ *n.* လက်မှတ်ရောင်းသူ 售票员 *shòupiàoyuán* ticket seller, ticket agent.

cao: ci: feung: [jao ji feng] /tɕau tɕi fɤŋ/ *n.* အမှတ်ရေးမှတ်သူ 记分员 *jì fēn yuán* scorekeeper, scorer, maker.

cao: cia plai: [jao jīa blai] /tɕau tɕia plai/ *n.* အရက်ထုတ်လုပ်သူ 做酒的人 *zuò jiǔ de rén*.

cao: jih grawng: [jao njih mgrong] /tɕau dʑih grɔŋ/ *n.* <VM> ဒါရိုက်တာ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး 导演 *dǎoyǎn* director (movie, drama, radio and television) (lit. 'one who reveals the situation').

cao: jhai: [jao nqai] /tɕau dʑʰai/ **1** *n.* <LI> ပေါ်ဆရာ၊ စုန်းဆရာ၊ နတ်ဆရာ၊ ဆေးဆရာ၊ ဗေဒင်ဆရာ 巫师, 预言者, 先知 *wūshī, yùyánzhě, xiānzhī* clairvoyant, shaman, sorcerer, wizard, prophet. **:** Paw glup kah lox caojhai:, paw nai: mai: lox pui chaox. နတ်ဆရာစကားနဲ့မမှောက်နဲ့၊ လူဆိုးစကာနဲ့အလဟသမဖြစ်စေနဲ့။ 别上预言者的当，别听造谣者的话。 *Don't be tripped up by the talk of soothsayers, don't waste your time on the talk of rumour-mongers.* **2** *n.* <KHRIT> ပရောဖက်၊ ရှေ့ဖြစ်ဟောဆရာ၊ နတ်ဆရာ 先知 *xiānzhī* prophet. ☞ jhai: ① [ceu 1] [*syn.*].

cao: nyiex [jao nyīex] /tɕau ɲi̤ɛʔ/ *n.* အိမ်ရှင် 房主人，主人，房东 *fáng zhǔrén* head of household.

cao: saux [jao saex] /tɕau saɯʔ/ *n.* လူနာ၊ လူမမာ၊ နာတာရှည်ရောဂါသည် 病人 *bìngrén* sick person, invalid, patient. **:** Ex hu: chak cao: saux heue:. လူနာကိုသွားကြည့်ရအောင်နော်။ *Let's go and look in on the sick person.* ☞ pui saux [*syn.*].

cao: sibaox lai [jao si nbaox lāi] /tɕau s.bauʔ la̰i/ *n.* စာပို့သမား person deputed to hand-deliver a letter [cf. postman (UK), mailman (US)]. ☞ cao: tawx lai [*syn.*].

cao: sidah [jao si ndah] /tɕau s.dah/ *n.* <SAUX> ဆရာဝန်၊ ကျန်းမာရေးမှူး 医生, 保健医生, 卫生员 *yīshēng, bǎojiàn yīshēng, wèishēng yuán* doctor, physician, health care provider. ☞ cao: pai: saux, sala von [*syn.*].

cao: sidah rib [jao si ndah rīb] /tɕau s.dah ri̤p/ *n.* <SAUX> ဆေးခြစ်ဆရာ၊ရိုးရာ (တိုင်းရင်း) ဆေးဆရာ 草药医生 *cǎo yào yīshēng* herbal doctor, herbalist.

cao: seung: [jao seng] /tɕau sɤŋ/ *vo.* <VH> ပညာသားလက်ခံ–၊ ကျောင်းသားစု–၊ ဝင်ခွင့် 招生 *zhāoshēng* enroll students, recruit students, admissions.

cao: shiang: [jao siang] /tɕau siaŋ/ *vt.* <VH> ဓါတ်ပုံရိုက်– 照相, 摄影 *zhàoxiàng, shèyǐng* take a photograph, take a picture. ☞ thawng: rieng [*syn.*]. [Hox].

cao: shiang: ci: [jao siang ji] /tɕau siaŋ tɕi/ *n.* <CAG,VH> ဓါတ်ပုံရိုက်စက်၊ ကင်မရာ 照相机 *zhàoxiàngjī* camera. ☞ cag thawng: rieng [*syn.*]. [Hox].

cao: yuh peung: [jao yūh beng] /tɕau ʑu̯h pɤŋ/ *n.* ဒီဇိုင်းပညာရှင် 设计者 *shèjìzhě* designer.

cao: yuh priex [jao yūh brīex] /tɕau ʑu̯h prɛ̰ʔ/ *n.* စားဖိုမှူး၊ ထမင်းချက်၊ ခန်တမာ 炊事员 *chuīshìyuán* cook (person), chef.

cao: yuh sidah [jao yūh si ndah] /tɕau ʑu̯h s.dah/ *n.* <SAUX> တိုင်းရင်းဆေးပညာရှင် 草医, 医药专家 *cǎoyī, yīyào zhuānjiā* herbalist, folk doctor, pharmacologist (traditional), medicine man. **:** Plix loi: mawh sidah pa: gau tix tawng mai: cao yuh sidah cie Miien. ငရုတ်ခေါင်းတုသုံးနည်းကို လားဟူတိုင်းရင်းဆေးပညာရှင်များဆီက သိရှိခဲ့တယ်။ 炮仗果是跟拉祜族草医学用的医药。(?) *Embelia was a herb they learned how to use from Lahu herbalists.*

cao: yiien: [jao yian] /tɕau ʑian/ *n.* သရုပ်ဆောင်သူ 扮演 *bànyǎn* actor.

Cao: Rawg Bwan: [Jao Rōg Nbuan] /tɕau rɔ̰k buan/ *np.* <KHRIT> ဆုတောင်းပေးတဲ့လူ 主祷文 *zhǔdǎowén* the Lord's Prayer.

cao: riien [jao rīan] /tɕau ri̤an/ *n.* ကိုယ်ရံတော် 保镖 *bǎobiāo* armed escort, bodyguard.

cao: riiem [jao rīam] /tɕau ri̤am/ *n.* ဥယာဉ်မှူး 园丁 *yuándīng* gardener, landscaper.

cao: liang [jao līang] /tɕau li̤aŋ/ *n.* ထိန်းသိမ်းသူ၊ သိုးထိန်း 放牧者, 牧民 *fàngmùzhě, mùmín* herdsman, herder, shepherd, pastoralist. **:** Cao: liang ploi: moi thai:. 放牧的放耕牛。 *The herdsman is tending the plough ox.*

cao: van [jao vān] /tɕau va̤n/ *n.* <BEEN> ဧ□□□□ ဆရာ၊ နက္ခတ်ဆရာ၊ အခါပေးဆရာ၊ ပုဏ္ဏား (ခုနှစ်၊ လ၊ ရက်တွက်တတ်သော□ □ (会历法, 会算日子的人) *(huì lì fǎ, huì suàn rìzi de rén)* person who works out the calendar and can determine auspicious days. ☞ cang van [*syn.*].

cao: eei: khawng: brie [jao eei kong nbrīe] /tɕau ʔɯi kʰɔŋ brɛ̤/ *n.* <BRIE> ငွေးမြူရေးသမား 饲养员 *sìyǎng yuán* one who raises animals.

caong [jāong] /tɕa̤uŋ/ **1** *n.* ခြေ၊ ခြေထောက်၊ ခြေသလုံး 腿, 脚（人和动物腿的下端） *tuǐ, jiǎo* foot, leg, hoof (animals). **2** *n.* အောက်ခြေ၊ တောင်ဘက်ပိုင်း၊ အစွန်အဖျား 根基, 边, 旁边 （?） *jīchu, biān, pángbiān* base, foot (as of a hill), edge, adjacent area (?). **:** Pat man: caong dieh, lieh sim: uing: caong ma:. [အကျယ် 详细 details (in Chinese)] သက္ကလပ်ထည်ရဲ့အောက်ခြေကိုဖြတ်လိုက်၊ ဟိုးအစွန်အဖျားကကြယ်က (lieh?) 驮子旁边裁布服，天边剥吃蛇鸟肉。(沧源一带佤族的创世纪历史传说) *Cut cloth next to a packload, skin the 'snake-bird' next to the sky. (Refers to transient life in origin myth of Wa people of Cangyuan area.)* ☞ cuang[2] [ceu 1], jaong [ceu 2] [*syn.*]. ☞ taix[1] ① [*ant.*]. ☞ jaong[1] [*mor.*]. /f0.0485/ /f4/

caong khlax [jāong klax] /tɕa̤uŋ kʰlaʔ/ *n.* ဘ□ □□□ ဘီခြေ၊ ဘောင်းဘီခြေထောက် 裤脚, 裤腿 *kù jiǎo, kù tuǐ* trouser legs, pantlegs.

caong gawng [jāong mgōng] /tɕa̤uŋ gɔ̤ŋ/ *n.* ဓ□ □□□ ခြေ 山脚 *shānjiǎo* at the foot of a hill.

caong ngot [jāong ngoud] /tɕa̤uŋ ŋot/ *n.* <KAWNG> ခြေရှည်ပင့်ကူ 盲蛛, 长脚蜘蛛, 鼓凳虫 *mángzhū, chángjiǎo zhīzhū, gǔdèngchóng* harvestman, daddy longlegs spider (*Opiliones*, lit. 'stool legs').

caong braux [jāong nbrāex] /tɕa̤uŋ bra̤wʔ/ *n.* <NYIEX> ငါင်းမိုးအောက်စွန်၊ ရေတလျှောက် 房檐下部的里面 *fángyán xiàbù de lǐmiàn* underside of eaves overhanging from roof of house. **: caong braux rang raoh** တံဆက်မြိတ် 后房檐 *rear eaves (uphill side, lit. 'mountain torrent eaves')* ☞ braux [*syn.*].

caong ma: [jāong ma] /tɕa̤uŋ ma/ **1** *n.* မိုးကုပ်စက်ဝိုင်း 天边 *tiān biān* horizon (lit. 'foot of sky'). **2** အစွန်အဖျား 肢 *?* edge, extremity.

caong ma: seh [jāong ma seih] /tɕa̤uŋ ma seh/ *loc.* နေဝင်ရာအရပ်၊ အနောက်အရပ် 日落的方向 *rìluò de fāngxiàng* the direction of the setting sun, lower horizon (lit. 'lower edge of sky', equivalent to west and south in a four-direction system). ☞ caong ma: laong: [*ant.*]. ☞ plak caong ma: seh .

caong ma: laong: [jāong ma laong] /tɕa̤uŋ ma lauŋ / *loc.* ဓ□□ွက်ရာဘက်၊ အရှေ့ဘက်၊ အထက်အရပ် 日出的方向 *rìchū de fāngxiàng* the direction of the rising sun, upper horizon (lit. 'upper edge of sky', equivalent to east and north in a four-direction system). ☞ caong ma: seh [*ant.*]. ☞ plak caong ma: laong: .

caong ma: laong: caong ma: seh [jāong ma laong jāong ma seih] /tɕa̤uŋ ma lauŋ tɕa̤uŋ ma seh/ *n.* တောင်ဝန်ရိုးစွန်း၊ မြောက်ဝင်ရိုးစွန်း၊ တောင်စွန်းမြောက်စွန်း 天涯海角 *tiānyá hǎijiǎo* the ends of the earth, far away.

caong singaix [jāong si ngāix] /tɕa̤uŋ si ŋa̤iʔ/ *n.* <KAWNG> ကင်းခြေများ 蜈蚣 *wúgōng* centipede (*Lithobius centipeda*?, lit. 'sun feet'). ☞ maong ngaix[2], maong singaix[2], six siuing: [*syn.*].

caong yaog [jāong yāog] /tɕa̤uŋ ʑa̤uk/ **1** *v.* <NGEEI:,KAB> သံချပ်၊ ပြိုင်တူအော်၊ သံပြိုင် 和（和谐地跟着唱） *hè (héxié de gēnzhe chàng)* sing, chant following a leader. **:** Aux mawh cao: pao: lox klao:, pex keem: caong yaog uik hawx. ကျွန်တော်ကအသံပေးမယ်ခင်ဗျားတို့သံပြိုင်အော်ပါ။ 我来领唱劳动调子, 你们大家来和啊。 *I'll sing the lead, you all sing after me.* **2** *v.* တိုက်တွန်း 帮腔 *bāngqiāng* chime in, egg on. **:** Pui yuh simah paw caong yaog. သူများရန်ဖြ□□နေတာဆိုတော့ သွားမတိုက်တွန်းနဲ့။ 人家吵架别去帮腔。 *People are arguing, so don't go and encourage them further.* ☞ taw:[2], klao:[2], rhax[1] ②, rhax lai ②, ngeei:, chang:[1], chang: kaw: [ceu 1] [*syn.*].

caong raog rawm: hai: [jāong rāog rom hai] /tɕa̤uŋ ra̤uk rɔm hai/ *n.* ပင်လယ်ကမ်းစပ်၊ ကမ်းရိုးတန်းဒေသ 海岸 *hǎi'àn* coast, sea coast, coastline.

caong lawng [jāong lōng] /tɕa̤uŋ lɔ̤ŋ/ **1** *loc.* ရွာနား တဝိုက်၊ ရွာဝန်းကျင်၊ ရွာအနီးအနား 寨子周围, 村边 *zhàizi zhōuwéi, cūnbiān* around the village, in the vicinity of the village. **2** *n.* <NAB> အိမ်သာ 厕所（隐语） *cèsuǒ (yǐn yǔ)* toilet, W.C., privy, outhouse. ☞ cawg lawng [*syn.*].

caong lhoe: [jāong hloui] /tɕa̰uŋ lʰoi/ *n.* <KAWNG,SAUX> ရွှေပိုးကောင် 斑蝥（一种虫, 触角呈鞭状 , 腿细长, 吃小虫, 可入药）*bānmáo (yīzhǒng chóng, chùjiǎo chéng biān zhuàng, tuǐ xìcháng, chī xiǎochóng, kě rù yào)* Chinese blister beetle, cantheris (*Mylabris phalerata*, whiplike feelers, long thin legs, dark yellow stripes on wing case, eats small insects and crops, used medicinally).

caong: [jaong] /tɕauŋ/ *adv-pre.* ခုန်□□ ကျော်– ကျော်– 跳跃, 做事不按次序 *tiàoyuè, zuòshì bù àn cìxù* jump, skip, leap-frog, do things out of order. **:** Maix paw caong: tix yuh kaing voe pui nan:, ang: pui tawng simu kaing yuh tix kah. မင်းသူများရှေ့မှာအလုပ်ကိုကျော်ကျော်ပြီးမလုပ်နဲ့၊ သူများအလုပ်ဘယ်လိုလုပ်ရမလဲမသိတော့ဘူး။ 你别那样在人前边乱做事，这样会捣乱人家做事。 *Don't do your job out of its proper order before others, so that people don't misunderstand the work they are to do.* ☞ jao: [*syn.*]. ☞ (pan: sipie) [*ant.*].

Cai[1] [Jāi] /tɕa̰i/ *np.* ဇေ□ □□ ဒီသစ်စားပွဲ 新米节, 中秋节, ’斋’（音译） *Xīnmǐjié, Zhōngqiūjié, 'Zhài' (yīnyì)* New Rice Festival, Harvest Festival (one of the three major festivals of the Wa year, occurring for several days in mid-September). ☞ Vaw Kaing: Nghox [*syn.*]. /*f*0.0114/ /*f*10/

cai[2] [jāi] /tɕa̰i/ *vt.* ဇေ□ □□□ယန်– ခွင့်လွှတ်ဘို့ပြော– 歉意, 道歉 *qiànyì, dàoqiàn* apologise (UK) apologize (US), say one is sorry, beg one's pardon, ask forgiveness.. **:** Aux lud lox ka maix, keem: deeh cai maix. ခင်ဗျားကိုမှားပြောမိတယ်၊ ဒါ့ကြောင့် တောင်းပန်နေတာပါ။ 我对你说错了话, 所以向你表示歉意。 *I said something wrong to you, so I am now apologising to you.* ☞ cai lox [*syn.*]. /*f*0.0114/ /*f*10/

cai[3] [jāi] /tɕa̰i/ *adv-pre.* ထပ်– ပြန်– 重, 重新 *chóng, chóngxīn* again, anew. **:** Kawn: ang: nyang khaw:, cai maix yuh tibawg. မမှန်သေးဘူး၊□□□□ ဒီတစ်ခေါက်ထပ်ပြီးလုပ်ပါ။ 还不对, 你重做一次。 *It's still not right, so do it again.* ☞ loi[1], soi[2] [*syn.*]. /*f*0.0114/ /*f*10/

cai cawt awt phawn: [jāi jod od pon] /tɕa̰i tɕɔt ʔɔt pʰɔn/ *phr.* ဇေ□ □□□ယန်– 赔礼道歉, 改正错误 *péi lǐ dàoqiàn, gǎizhèng cuòwù* apologise (UK) apologize (US) (?).

cai cawt awt singax [jāi jod od si ngax] /tɕa̰i tɕɔt ʔɔt s.ŋaʔ/ *phr.* ဇေ□ □□□ယန်– 赔礼道歉, 改正错误 *péi lǐ dàoqiàn, gǎizhèng cuòwù* apologise (UK) apologize (US), admit one's mistake and ask forgiveness. ☞ cai cawt awt phawn: [*syn.*].

cai ciied [jāi jīad] /tɕa̰i tɕḭat/ *n.* <SIM:> ရင်ဘတ်အနီရောင်နဲ့အတောင်ပံလှတဲ့အမြီးရှည်ငှက်တစ်မျိုး 长尾山椒鸟（羽毛美丽鲜艳, 雄的红色, 雌的黄绿色）*chángwěi shānjiāoniǎo (yǔmáo měilì xiānyàn, xióngde hóngsè, cíde huáng lǜsè)* long-tailed minivet (*Pericrocotus ethologus*, colourful feathers, males black and red, females yellow and gray-green). ☞ sim: cai ciied [*syn.*].

cai yeei: [jāi yeei] /tɕa̰i ʑɯi/ *n.* <SIM:> ငှက်ငယ်တစ်မျိုး（一种麻色小鸟）*(yīzhǒng má sè xiǎo niǎo)* (a kind of small light brown bird). ☞ ci: yeei: [*var.*]. ☞ yeei:[2] [*syn.*].

cai lox[1] [jāi loux] /tɕa̰i loʔ/ *vo.* ဇေ□ □□□ယန်– ခွင့်လွှတ်ဘို့ပြော– 道歉 *dàoqiàn* apologise (UK) apologize (US), say one is sorry, beg one's pardon, ask forgiveness.. ☞ cai[2] [*syn.*].

cai lox[2] [jāi loux] /tɕa̰i loʔ/ *vo.* စကားကျယ်– အသံကျယ်– 吵 *chǎo* be noisy, be loud, roar. **:** Mawh bawg yam it kawn: nyawm, paw cai lox. ခလေးတွေအိပ်ချိန်ရောက်ပြီ၊ စကားမကျယ်နဲ့။ 别吵了，是孩子睡觉的时候。(?) *It is time for the children to go to bed, so don't be noisy.*

caik [jaig] /tɕac/ *vt.* ခူး– (လက်ဖြင့်ဆိတ်၍) 掐 *qiā* pinch between the thumb and forefinger, inch off, pluck. **:** caik lhax mo:. ကြက်သွန်ရွက်ခူးသည်။ 掐葱。 *pinch off green onions. (?)* /*f*8/

cai:[1] [jai] /tɕai/ *vt.* သုံး– သုံးစွဲ– 花, 花费, 用 *huā, huāfèi, yòng* spend, expend. **:** cai: mau ding dod. ဘွဲ့ဒီလောက်တောင်သုံးတယ်။ 花这么多钱。 *spend so much money.* | Hawx cai: tawng, vawng cai: ce:. တရုတ်တွေငွေပြားသုံးတယ်၊ ဘုရင်တွေငွေစက္ကူရွက်သုံးတယ်။ 汉族用铜钱，皇帝用纸币。(比喻繁华之地。) *The Han Chinese use copper coins and the emperor uses paper money. (Describes an affluent land.)* /*f*0.049/ /*f*7/

cai:[2] [jai] /tɕai/ **1** *vs.* ဇော့ဂ်– နံ– စူး– စပ်– မွန်– ယား– 辣, 呛, 冲, 毒, 刺激（味, 感觉）*là, qiàng, chòng, dú, cìjī (wèi, gǎnjué)* acrid, pungent, hot (in taste), sharp, irritating. **:** Sub khiien: cai:. ဇေ□ □ ပြင်းလိပ်အနံ့ စူးတယ်။ 烟好辣。 *The tobacco smoke is acrid.* | Cai: mak kram ka meeih. နားခေါင်းမှာဝရုတ်သီးမွန်တယ်။ 辣椒呛鼻子。 *The hot chilli peppers irritated my nose.* | Sit aux taux mo: uik cai: ngie daux meeih! ကြက်သွန်မြိတ်လိုးတာ နှာခေါင်းမွန်ကုန်ပြီ။ 我切葱真冲鼻子！ *As I chopped the green onions, it was very pungent in my nose.* **2** *n.* 烈味 *lièwèi* strong flavour. **:** Sum: sub ang: koe: cai:, krai lox ang: koe: ceu. 种没有烈味的烟，说没有意思的话。 *Growing tobacco without any flavour, talking words without any sense.* /*f*0.049/ /*f*7/

cai: gawng meeih [jai mgōng mēeih] /tɕai gɔ̰ŋ mɯ̰ ih/ *vi.* နှာခေါင်းစပ် 鼻子酸（悲酸）*bízi suān (bēi suān)* distressed, grief-stricken (lit. 'have an irritated nose'). **:** Cai: gawng meeih aux ka gaig tix an:. ငါဟိုမှာစု□ ☐ကြည့်လို့နှာခေါင်းစပ်တယ် 我看到那种情况, 真叫人鼻子酸。 *My nose twitched with irritation to see that.*

cai: praix [jai braix] /tɕai praiʔ/ *vs.* စပ်ဖျင်းစပ်ဖျင်း 又辣又冲 *yòu là yòu chōng* biting, stinging hot, causing a burning sensation. **:** Ih aux lhox cai: hung: cai: praix ngie̱ ကျွန်တော်အခွံစားတာစပ်ဖျင်းစပ်ဖျင်းနဲ့။ 我吃桂皮, 又辣又冲。 *It was very hot for me to eat the cinnamon bark. (?)*

cai: nyawm [jai nyōm] /tɕai ɲɔ̰m/ *vs.* အရသာကောင်း၊ အရသာရှိ– 味辣可口 *wèilà kěkǒu* spicy and delicious.

cai: sub [jai sūb] /tɕai sɯ̰p/ *n.* နီကိုတင်း၊ ဆေးလိပ်အဆိပ် 尼古丁，烟碱 *nígǔdīng，yānjiǎn* nicotine.

cai: siuing: [jai si uing] /tɕai s.ʔuŋ/ *n.* <SIUING:> မြွေအဆိပ် 蛇毒 *shédú* snake venom.

cai: rawm: [jai rom] /tɕai rɔm/ *n.* <KAWNG> ကျွဲပိုးကောင် (ရေနောက်ထဲတွင်နေ၊ အနက်ရောင်၊ အသားစားလို့ရ) 老水牛虫（生活在水中, 黑色, 肉可吃）*lǎo shuǐniú chóng (shēnghuó zài shuǐ zhōng, hēisè, ròu kě chī)* ('old water-buffalo' bug, black, with edible meat, lives in water).

cairhawm: [jai hrom] /tɕai rʰɔm/ *vs.* ဆာ–၊ ဗိုက်ဆာ– 饿, 饥饿 *è, jī'è* hungry. **:** Cairhawm: aux, sang: sawm: nie aux phao:. ကျွန်တော်ဗိုက်ဆာတယ်၊ထမင်းအရမ်းစားချင်တယ်။ 我饿了, 很想吃饭。 *I'm hungry and want to eat a lot.* ☞ sak [*ant.*]. /f6/

cai: hai: [jai hai] /tɕai hai/ *n.* <VH> ကပ်ဆိုး၊ ဘေးဥပါဒ် 灾害 *zāihài* disaster. [Hox].

caing ghaix [jāing nkaix] /tɕa̰ŋ gʰaiʔ/ *v.* <KRAUNG> ပြောင်းပြန်ချုပ်– 回针, 倒针, 扣针（一种缝纫方法）*huízhēn, dǎozhēn, kòuzhēn (yīzhǒng féngrèn fāngfǎ)* back-stitch, lock-stitch, reverse stitching (a sewing technique, lit. 'turning sewing').

caing silad [jāing si lād] /tɕa̰ŋ s.la̰t/ *v.* <KRAUNG> ကင်းချေလိုက် (အဝတ်ချုပ်) 绷, 绗 *bēng, háng* baste, tack (a sewing technique using just a few long stitches, lit. 'extended sewing'). **:** Maix caing silad voe, deeh caing ka cag khaix. ခင်ဗျားကင်းချေအရင်လိုက်ပါ၊ ပြီးမှစက်နဲ့ပြန်ချုပ်ပါ။ 你先绷一下, 然后再用机器缝。 *First baste it, then sew it on the machine.* ☞ caing lad [*syn.*].

caing sileed [jāing si lēed] /tɕa̰ŋ s.lɯ̰t/ *v.* <KRAUNG> ဝ□ ☐နှားပတ်လည်ချုပ်– 缲（藏着针脚缝边儿）*qiāo (cángzhe zhē jiǎo féng biānr)* sew a blind hem, hem the edge of cloth with invisible stitches (lit. 'pulled sewing').

caing lad [jāing lād] /tɕa̰ŋ la̰t/ *v.* <KRAUNG> ကင်းချေလိုက် (အဝတ်ချုပ်) 绷, 绗 *bēng, háng* baste, tack (a sewing technique using just a few long stitches, lit. 'extended sewing'). ☞ caing silad [*syn.*].

caing hu: [jāing hu] /tɕa̰ŋ hu/ *v.* <KRAUNG> အရှေ့ချုပ်သွား– 平针, 串针（一种缝纫方法）*píngzhēn, chuànzhēn (yīzhǒng féngrèn fāngfǎ)* plain stitch (ordinary sewing technique, lit. 'going sewing').

caing: [jaing] /tɕaŋ/ *n.* <SIM:> ငှက်ငန္ဓား၊ ကုပ်ကရူး၊ ငှ 绿皇鸠（一种鸟, 生长在亚热带地方, 形状似鸽子, 羽毛呈麻黑色, 吃玉米、稻谷等）*lǜhuángjiū (yīzhǒng niǎo, shēngzhǎng zài yà rèdài dìfang, xíngzhuàng sì gēzǐ, yǔmáo chéng má hēisè, chī yùmǐ, dào gǔ děng)* green imperial pigeon (*Ducula aenea*, found in semi-tropics, shape like pigeon, feathers hemp-black colour, eats maize, rice). ☞ toig, toeg, keukie:, ku: kie:[1], rauk[1], sikaux, sigaux[1] .

caing: [jāing] /tɕa̰ŋ/ *vt.* <KRAUNG> ချုပ်– 缝 *féng* sew.

caing: vu: vhiien: (caing: vu: fiien:) [jaing vu hvian] /tɕaŋ vu vʰiən/ *n.* <KRAUNG> ဝ□ ☐နှားပတ်လည်ချုပ်– 缲（藏着针脚缝边儿）*qiāo (cángzhe zhēnjiǎo féng biānr)* hem with hidden stitches. ☞ caing sileed [*syn.*].

co [jōu] /tɕo̰/ **1** *vt.* လှုံ–၊ မီးလှုံ– 烤, 烤火（取暖）*kǎo, kǎohuǒ (qǔnuǎn)* get warm by a fire. **:** co ngu. မီးလှုံ– 烤火。 *get warm by a fire.* **2** *vt.* နေပူဆာလှုံ– 晒 *shài* get warm in the sun. **:** Kuat aux, hu: co koek kah. အေးတယ်။ နေပူဆာသွားလုံမယ်။ 我冷, 去晒晒太阳。 *I feel cold. I'll go get myself warm in the sun.* /f8/

co koek [jōu gouig] /tɕo̰ koc/ *vo.* ဝ□□□ □□ ̰– 晒 *shài* get warm in the sun.

co ngu [jōu ngū] /tɕo̰ ŋṵ/ *vo.* မီးလုံ 烤火（取暖）*kǎo, kǎohuǒ (qǔnuǎn)* warm oneself by a fire.

coca: (co ca:, coca) [jōu ja] /tɕo̰ tɕa, tɕo̰ tɕa̰/ *vi.* <VM> ကြိုးစား–၊ ပင်ပန်းစွာ၊ လုံ့လဝီရိယရှိစွာ 努力 *nǔlì* try hard, work hard. **:** Kix coca: tix vai: reu sonsang hoek ka praok rawm:. [Yonax 1:13] သင်္ဘောသားတို့သည် ကမ်းသို့ရောက်အံ့သောငှါ၊ ပင်ပန်းစွာ တက်ခတ် ☐ကြ၏။ 那些人竭力荡桨、要把船拢岸。 *The men rowed hard to get them back to the land. [Jon. 1:13]* | pui pa rien: pa coca: khankix. [Lai Lox Kab 10:4] လုံ့လဝီရိယရှိသောသူသည် ☐ကွယ်ဝခြင်းသို့ရောက် တတ်၏။ 手勤的. *the diligent. [Pro. 10:4]* ☞ cu ca: [*var.*]. [Mán]. /f6/

cot [joud] /tɕot/ *vt.* တွန်း– 推 *tuī* push.

coh[1] [jōuih] /tɕo̰ih (tɕo̰h ?)/ *vt.* ◌□□□□– 卖, 出卖 *mài, chūmài* sell. **:** ...awm: Esaw:, pa hoik coh ara kawn: ai:, ka son pa ih pa un: tix brie heue:. [Hebrie 12:16] ...တနပ်စာအဘိုးနှင့်သားဦးအရာကိုရောင်းသောဧသောကဲ့သို့...။ . . . 如以扫的, 他因一点食物把自己长子的名分卖了。 *...like Esau, who sold his birthright for a single meal. [Heb. 12:16]* ☞ liag [*ant.*]. /*f*5/

coh (coih)[3] [joih] /tɕɔih/ *vt.* ကူညီ–၊ ပံ့ပိုး– 搭手(替别人帮忙) *dāshǒu (tì biérén bāngmáng)* help, lend a hand, give a helping hand. **:** Sam: niied tix hu: coh nawh hang:. ဆမ်း၊ သူ့ကိုမြန်မြန်သွားကူညီလိုက်အုံး။ 老三赶紧去帮他搭把手。 *Sam quickly went to give him a helping hand.* ☞ coi[2], coeh, joh (joeh, joih), joh (joih), joh ③ (joeh) [*var.*]. ☞ teem:[1], teem: coi, hai:[2], gaw[1], joh jhan:, reem[2], yaog[1] ③ [*syn.*].

coh (coih)[4] [jōih] /tɕo̰ih/ *vt.* ရွှေ့–၊ ပြောင်း– (佤族的一种劳动方式) *(Wǎzú de yīzhǒng láodòng fāngshì)* (A work practice whereby crops or firewood are carried to the nearest access point, ready to pick up.). **:** Hu: ex coih khix yix ngaix, ex lawk deeh hu: coih cie pex pon sax. ဒီနေ့ငါတို့အိမ်ကထင်းသွားရွှေ့မယ်၊ မနက်ဖြန်မှမင်းတို့ဥစ္စာပြန်သွားရွှေ့မယ်။ 我们今天去背我们家的柴，明天再去背你们家的。 *Today we carried our firewood to the collection point; tomorrow we'll go and get yours ready too.*

coh (coeh)[2] [jouih] /tɕoih/ **1** *vt.* ◌□ □□ □□၊ ထောက်ပံ့–၊ ကန်ထောက်–၊ ပင့်–၊ အားဖြည့်– 顶, 支撑 *dǐng, zhīchēng* support, shore up, reinforce. **:** Ding: an: dex sang: goeh, teei khaox coh ha:. ဟိုထရံလဲတော့မယ်။ သစ်ချောင်းတွေနဲ့ ကန်ထောက်ထားလိုက်။ 那堵墙快倒了, 拿木头顶一下。 *That wall is about to collapse, shore it up with some stakes.* **2** *vt.* မ–၊ ထမ်း–၊ ပင့်– 掫 *zōu* lift something heavy from one end. **:** coh nawh haok guh. သူ့ကို တာရိုးပေါ်ပင့်တင်လိုက်။ 掫他爬上坎子。 *lift him up the embankment.* ☞ coih, joh (joeh, joih) [*var.*].

coh klum [jōuih glūm] /tɕo̰ih klṵm/ *v.* လက်ကားရောင်း– 趸批出卖 *dǔn pī chūmài* sell wholesale.

coh but [jōuih nbud] /tɕo̰ih but/ *v.* တစ်ခွန်းစျေးနဲ့ရောင်း– 定好卖价 *dìng hǎo mài jià* sell at a fixed price. **:** Coh but aux nawh heue:. တစ်ခွန်းစျေးနဲ့ရောင်းမယ်။ 我定好卖价了。 *I will sell it at a fixed price.*

coh dud [jōuih ndūd] /tɕo̰ih dṵt/ *v.* အပြတ်ရောင်း–၊ ပုဒ်ပြတ်ရောင်း– 定好卖价 *dìng hǎo mài jià* sell at a fixed price.

coh dheen: [jōuih nteen] /tɕo̰ih dʰɯn/ *v.* လက်လီရောင်း– 贱卖, 倾销, 推销 *jiàn mài, qīngxiāo, tuīxiāo* sell cheaply, dump (goods on the market), put sth. on sale.

coh lox [jōuih loux] /tɕo̰ih lo?/ *vo.* ◌□ □□□ပြောမြောက်ပြော– (စကားရောင်း) 挑拨离间 *tiǎobō lǐjiān* stir up trouble. **:** Kaw an: brax coh lox jee blaong dix. အဲဒီလူအမြဲတမ်းစကားကိုတောင်ပြောမြောက်ပြောပြောတတ်တယ်။ 那个家伙过去爱到处挑拨离间。 *That guy used to like to stir up trouble all over.* ☞ ting lox ② (?), cu: chiex lox, cheuh[1] ② (cheuh lox), chui: lox [*syn.*].

cox [joux] /tɕo?/ **1** *vt.* ပြင်–၊ ဖာ– 修, 改, 修理, 改革, 调整 *xiū, gǎi, xiūlǐ, gǎigé, tiáozhěng* change, correct, revise, repair, mend. **:** Cox lox aux. ကျွန်မအသံထွက်ပြင်ပေးပါ။ 改正我的发音。 *Correct my pronunciation.* | cox nyiex. အိမ်ပြင်– 修房子。 *repair a house.* | cox tix pawd. ပြန်ရေး– 改写。 *rewrite.* | cox cag. စက်ပြင်– 修理机器。 *repair a machine.* | cox dee lud tix. အမှားပြင်– 改正错处。 *correct a mistake.* **2** *adv.* ◌□□ □ □□□ □□重新, 再一次 *chóngxīn, zàiyīcì* again, re-(prefix). /*f*0.1771/ /*f*5/

cox khre: [joux krei] /tɕo? kʰre/ *vi.* ပြင်ဆင်–၊ စီစဉ်–၊ စီမံ– 安排 *ānpái* arrange, make arrangements, organise, prepare for. **:** Nawh ot tix cox khre: son lih krax. သူခရီးထွက်ဖို့ပြင်ဆင်နေတယ်။ *He is making arrangements to leave on a trip. (?)* | Aux hoik cox khre: pa ih pa un:, mai: hoik pah (pauh) moi aux, mai: hoik pah (pauh) khawng: brie pa kluing: khankix, mai: hoik cox tix deuh ku ceu (kuceu), hoek ka poi (pwie) kapaox heue. [Mathiex 22:4] ငါ့ပွဲကိုငါပြင်ဆင်ပြီ။ နွားမှစသောဆူဖြိုးသောတိရ စ္ဆာန်များကိုသတ်၍ပြီးပြီ။ အလုံးစုံတို့သည်အသင့်ရှိပြီ။ မင်္ဂလာဆောင်ပွဲသို့လာကြပါဟု ဘိတ်ပြီးသော သူတို့အားပြောကြဟုမှာလိုက်ပြန်။ 我的筵席已经预备好了、牛和肥畜已经宰了、各样都齐备．请你们来赴席。 *I have made ready my dinner. My cattle and my fatlings are killed, and all things are ready. Come to the marriage feast! [Mat. 22:4]* ☞ ang: phai, pin:, guah[4], naih nawm:, singih ① [*syn.*].

cox mau riang [joux māe rīang] /tɕo? ma̰ɯ ri̤aŋ/ *n.* လစာပြုပြင် 工资改革 *gōngzī gǎigé* wage reform.

cox thai: [joux tai] /tɕo? thai/ *v.* တိုးတက်အောင်ပြုပြင်– 改良 *gǎiliáng* improve. ☞ kai: liang: [*syn.*].

cox thut [joux tud] /tɕo? tʰut/ *vt.* တည်းဖြတ်–၊ သုတ်သင်– 编, 编译, 修改 *biān, biānyì, xiūgǎi* edit, edit and translate, revise (lit., 'change/correct-copy'). **:** Lai veung: ciien: laug tix cox thut khaing: hui: bawk kao: liah Chuan:,chwan: Kawx Tai: Piao:

Ta: Hui: Cong: Kawx Kong: Chang: Tang:. တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီရဲ့ ၁၆ကြိမ်မြောက်အမျိုးသားကွန်ဂရက်က ရွေးပြီးတည်းဖြတ်တဲ့စာရွက်စာတမ်းတွေ။ 中国共产党第十六次全国代表大会文件选编。 *Documents selected and edited from the 16th National Party Congress of the CCP.*

cox sibeet [joux si nbeed] /tɕoʔ s.bɯt/ *n.* အကြောပြင် 按摩（用推、拽、按、捺等手法治疗骨折、脱臼等疾病）*ànmó (yòng tuī, yè, àn, nà děng shǒufǎ zhìliáo gú shé, tuō jiù děng jíbìng)* massage.

cox si:ang: khu: khlaik [joux si ang ku klaig] /tɕoʔ s.ʔaŋ kʰu kʰlac/ *n.* <SAUX> အရိုးအဆစ်ပြုပြင်ခြင်း 正骨 *zhèng gǔ* bone-setting (treatment for dislocations and fractures in traditional medicine).

cox seu: [joux se] /tɕoʔ sɤ/ *vi.* ပြည့်–၊ 整社 *zhěng shè* whole, complete, full? AM.

cox rhawm: [joux hrom] /tɕoʔ rʰɔm/ *vt.* စိတ်ပြုပြင်– 改正 *gǎizhèng*. **:** cox rhawm: tix ka krax lud. အမှားအတွက်စိတ်ပြုပြင်။ 改正错误。

cox laug [joux lāeg] /tɕoʔ lạɯk/ *v.* ပြန်လည်ရွေးချယ်– 改选 *gǎixuǎn* re-elect. ☞ kai: sing: [*syn.*].

cox lox [joux loux] /tɕoʔ loʔ/ စကားပြင် 改口 *gǎikǒu*. **:** O: aux phai: deeih cox lox tix. ကျွန်တော့် အစ်မစကားပြင်မြန်တယ်။ 我嫂子连忙改口。

co: tao: [jou dao] /tɕo tau/ *vs.* ပေ့ါစပ်သေချာ–၊ အကွက်စေ့– 周到 *zhōudào*.

Co: Eung: laix [Jou Eng laix] /tɕo ʔɤŋ laiʔ/ *np.* 周恩来 *Zhōu Ēnlái* Zhou Enlai.

cod [jōud] /tɕọt/ **1** *vi.* ကျ–၊ ဆင်း– 掉, 落 *diào, luò, là* drop, fall, descend. **:** Plix mak li cod piang tiex. သစ်တော်သီးကျသည်။ (?) 梨子掉在地上。 **2** *vt.* ကျ lose (?). /*f*6/

cong [jōung] /tɕọŋ/ *cl.* ကြိမ်၊ ခေါက်၊ ခါ 次 *cì* time. **:** Ao: loe: cong, hong: loe: bawg. သုံးကြိမ်နာမည်ကြီးတယ်၊ ပွဲကြီးသုံးခေါက်လုပ်တယ်။ 闻名三次，热闹三回。（人的一生，场面热闹，使人们都能知道其人的有三次：一为生下时，一为结婚时，一为死时。）*Three times famous, three celebrations. (One's five minutes of fame--birth, marriage, and death.)*

cong: [joung] /tɕoŋ/ **1** *vs.* တိကျ–၊ ပြတ်သား–၊ ခိုင်ခံ့–၊ မြဲမြံ–၊ တင်းမာ–၊ တင်းကျပ်–၊ ပြည့်ဝ– 扎实, 坚定 *zhāshi, jiāndìng* firm, solid. **:** Cong: ka kaing, cong: ka been. အလုပ်မှာတိကျတယ်။ နိုင်ငံရေးမှာပြတ်သားတယ်။ 劳动上扎实, 政治上坚定。 *Solid in work, solid in politics.* **2** *vs.* စွမ်းအားကြီးသော 强大，有实力 *qiángdà, yǒu shí lì* big and powerful. /*f*0.2215/ /*f*4/

Cong: Kong: [Joung Goung] /tɕoŋ koŋ/ *np.* တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီ 中共（中国共产党的简称）*Zhōng Gòng (Zhōngguó Gòngchǎndǎng de jiǎnchēng)* CCP, Chinese Communist Party.

cong: kong: nyiex [joung goung nyiex] /tɕoŋ koŋ ɲiɛʔ / *n.* <VH> အကြီးစားစက်မှုလုပ်ငန်း 重工业 *zhònggōngyè* heavy industry. [Hox].

Congkawx [Joung Gox (Jōung Gox)] /tɕoŋ kɔʔ, tɕọŋ kɔʔ/ *np.* <VH> တရုတ် 中国 *Zhōngguó* China. [Hox].

Cong: Kawx Kong: Chang: Tang: [Joung Gox Goung Qang Dang] /tɕoŋ kɔʔ koŋ tɕʰaŋ taŋ/ *np.* တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီ 中国共产党 *Zhōngguó Gòngchǎndǎng* Chinese Communist Party.

Cong: Kawx Reung: Ming: Kai: Fang: Cing: [Joung Gox Reng Ming Gai Fang Jing] /tɕoŋ kɔʔ rɤŋ miɲ kai faŋ tɕiɲ/ *np.* တရုတ်ပြည်လွတ်မြောက်ရေးတပ်ဖွဲ့ 中国人民解放军 *Zhōngguó Rénmín Jiěfàngjūn* Chinese People's Liberation Army (PLA). ☞ Reung: Ming: Kai: Fang: Cing:, Lien: Cie: Fang: [*syn.*].

cong: keung: [joung geng] /tɕoŋ kɤŋ/ *n.* <KAUNG:,VH> တူးဆွပေါင်းသင်– 中耕 *zhōng gēng* intertilling, weeding and loosening soil between plants. [Hox].

cong: ting: [joung ding] /tɕoŋ tiŋ/ *n.* အဓိကကျသော–၊ 重点 *zhòngdiǎn* important point, central point, maiin point, key point, focus. **:** kaing cong: ting:. 重点工作。 *main work.* [Hox].

cong: thong: [joung toung] /tɕoŋ tʰoŋ/ *n.* <VH?> သမ္မတ 总统 *zǒngtǒng* president (head of nation). [Hox].

cong: nong: [joung noung] /tɕoŋ noŋ/ *n.* <VH,PRIM:> လူလတ်တန်းစား၊ အလယ်အလတ်တန်းစားလယ်သမား 中农 *zhōng nóng* middle(-class) peasant, middle-income farmer. **:** fu: yi: cong: nong:. ချမ်းသာသောအလယ်အလတ်တန်းစားလယ်သမား။ 富裕中农。 *well-to-do middle peasant.* [Hox].

cong: ciex [joung jiex (joung jīex)] /tɕoŋ tɕiɛʔ, tɕoŋ tɕi̯ɛʔ/ *vt.* <VH> အတိုချုပ်–၊ အနှစ်ချုပ်–၊ ခြုံပြီးပြော–၊ အကြမ်းဖျဉ်းပြော– 总结 *zǒngjié* summarise, generalise (UK) summarize, generalize (US), abstract. **:** In: mawh Ciex cheux yuh khaix cong: ciex tix been ot Tang: daux tinga: num pon:. ပါတီတည်ထောင်ပြီး ပထမ၃၄နှစ်အကြာမှာ ရတဲ့အတွေ့အကြုံပေါ်အခြေခံတဲ့ သမိုင်းဝင်စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်တယ်။ 这是总结建党二十四年经验作出的历史性决策。 *This was a historic policy decision made on the basis of the experience*

of the first 24 years after the Party was founded. [Hox].

cong: ciao: [joung jiao] /tɕoŋ tɕiau/ *n.* <LI,VH> ဘာသာတရား 宗教 *zōngjiào* religion. [Hox].

cong: chang: tsix [joung qang zix] /tɕoŋ tɕʰaŋ tsiʔ/ *n.* <VH> အထွက်အားပေါင်းရလဒ်? 总产值 *zǒng chǎnzhí* total value of output. [Hox].

cong: chang: liang: [joung qang liang] /tɕoŋ tɕʰaŋ liaŋ / *n.* <VH> ထွက်နှုန်းပေါင်း၊ 总产量 *zǒngchǎnliàng* total production, total output. **:** Nghox cub yix cong: chang: liang: nie khaing: an: num. ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ရဲ့စပါးထွက်နှုန်းပေါင်းအရင်တစ်နှစ်ထက်များတယ်။ 我们组稻子的总产量比去年多。 *Our unit's total rice production is greater than last year.* [Hox].

cong: jung: [joung njung] /tɕoŋ dʑuŋ/ *vs.* အင်အားကြီး–၊ သန်မာ– 坚固, 强大 *jiāngù, qiángdà* strong, powerful, sturdy. **:** Cu: kawx ex hoik cong: jung: phao:. ကျွန်တော်တို့တရုတ်ပြည်အခုအင်အားကြီးနေပြီ။ 现在咱们的祖国强大了。 *Our country is now powerful.*

cong: sing: [joung sing] /tɕoŋ siŋ/ *n,adj.* <VH> အလယ်၊ ဗဟို၊ မစ္စိုမ 中心 *zhōngxīn* centre (UK) center (US), middle, main. **:** cong: sing: kong: cawx. အဓိကအလုပ် 中心工作。 *main task, core work.* | cong: sing: sang: ting:. ဗဟိုဆိုင် 中心商店。 *main store.* ☞ greung[1], greung nax, beung, sigreung[1], sibeng[2] [*syn.*]. [Hox].

cong: see: ling: [joung see ling] /tɕoŋ sɯ liŋ/ *n.* <CAG,VH> စစ်ဦးစီးချုပ် 总司令 *zǒngsīlìng* commander-in-chief. [Hox].

cong: siox [joung sioux (joung siox)] /tɕo̤ŋ sioʔ, tɕo̤ŋ sioʔ/ *n.* <VH> အလယ်တန်းကျောင်း 中学 *zhōngxué* middle school, junior high school (US). ☞ nyiex cawng: glhawk sigreung, glhawk sigreung [*syn.*]. ☞ chu: cong:, kao: cong: . [Hox].

cong: yang: [joung yang] /tɕoŋ ʑaŋ/ *adj.* <VH> ဗဟို၊ ဌာနချုပ် 中央 *zhōngyāng* central. **:** cong: yang: vui: ying: hui:. 中央委员会。 *central committee.* ☞ num jhawp [*syn.*]. [Hox].

cong: yao: [joung yao] /tɕoŋ ʑau/ *vs.* <VH> အရေးကြီး–၊ အရေးပါ– 重要 *zhòngyào* important, main. **:** Lox tiblah ang: nie, ang: nyawm tix nghiiet, khawm: mawh nan: daing: cong: yao: kah sang: yuh ex kaing. တစ်ချို့စကားလုံးတွေမပြည့်စုံဘူး၊ နားထောင်လို့မကောင်းဘူး၊ သို့ပေမယ့်လည်းအလုပ်လုပ်ဖို့အတွက်အရမ်းအရေးကြီးတယ်။ 有些话不多，不好听，但是对于我们做事情很重要。 *vs.* <VH> အရေးကြီး–၊ အရေးပါ– 重要 *zhòngyào* important, main. **:** Lox tiblah ang: nie, ang: nyawm tix nghiiet, khawm: mawh nan: daing: cong: yao: kah sang: yuh ex kaing. တစ်ချို့စကားလုံးတွေမပြည့်စုံဘူး၊ နားမ□□□ကောင်းဘူး၊ သို့ပေမယ့်လည်းအလုပ်လုပ်ဖို့အတွက်အရမ်းအရေးကြီးတယ်။ 有些话不多，不好听，但是对于我们做事情很重要。 ☞ ting ceu [*syn.*]. [Hox].

cong: yawx [joung yox] /tɕoŋ ʑɔʔ/ *n.* <VH> တရုတ်ဆေးဝါးများ 中药 *zhōngyào* Chinese herbal medications, herbs (includes Wa medicine?). [Hox].

cong: yi: [joung yi] /tɕoŋ ʑi/ *n.* <VH> တရုတ်ဆေး 中医 *zhōngyī* Chinese medicine (herbal medicine in general?), herbal doctor. [Hox].

cong: rhawm: [joung hrom] /tɕoŋ rʰɔm/ *vs.* စိတ်ခိုင်–၊ ယုံကြည်–၊ စိတ်ချ– 坚决, 坚定, 忠于 *jiānjué, jiāndìng, zhōngyú* firm (mentally), determined, faithful, loyal, dedicated, unswerving. **:** cong: rhawm: ka keux ming:. □□□□ယှဉ်ရေးကိုစိတ်ချရတယ်။ 忠于革命。 *dedicated to the revolution.* ☞ kiien: cong:, cing: ciex [*syn.*].

cong: li: [joung li] /tɕoŋ li/ *n.* <VH> ဝန်ကြီးချုပ် 总理 *zǒnglǐ* premier, prime minister. [Hox].

Cong: Huax Reung: Ming: Kong: Hawx Kawx [Joung Huax Reng Ming Goung Hox Gox] /tɕoŋ hua ʔ rɤŋ miɲ koŋ hɔʔ kɔʔ/ *np.* တရုတ်ပြည်သူ့နိုင်ငံ 中华人民共和国 *Zhōnghuá Rénmín Gònghéguó* People's Republic of China.

con [jōun] /tɕo̤n/ *vt.* ခါးပြ၊ ခါးပြတိုက် 抢, 抢劫 *qiǎng, qiāngjié* take, grab, seize. **:** Veue kai: fang:, koe: pui con con kraung pui daux krax. နိုင်ငံမတည်ငြိမ်ခင် ခါးပြတွေလမ်းမှာခါးပြတိုက်တယ်။ 解放前, 有土匪在路上抢东西。 /*f*7/

con cam: [jōun jam] /tɕo̤n tɕam/ *vt.* သိမ်းပိုက်–၊ လုယက်– 抢, 抢劫 *qiāng, qiāngjié* seize, plunder, loot, expropriate, commandeer.

com[1] [jōum] /tɕo̤m/ **1** *vi.* နှစ်–၊ မြုပ်–၊ ငုပ်–၊ နစ်–၊ လွှမ်း–၊ ဖုံး– 沉, 下沉 *chén, xiàchén* sink, immerse, submerge. **:** Simaox iak hoik com daux rawm:. □□ကျောက်ခဲလေး ရေထဲနစ်သွားပြီ။ 小石子沉到水里去了。 *The pebbles sank into the water.* **2** *n.* <KHRIT> နှစ်ခြင်းခံခြင်း 洗礼（宗教用语）*xǐlǐ (zōngjiào yòngyǔ)* baptise, baptism. **: cubcom** နှစ်ခြင်းခရစ်ယာန် 洗礼（宗教用语）*baptise (Christian)* | **com rawm:** နှစ်ခြင်းခံ– 洗礼 *baptise* | Cub Caw Ceu Cao Vax Kawn Khrit Com Rawm Baux Veng Cing Tong. ကျိုင်းတုံ“ဝ”နှစ်ခြင်းခရစ်ယာန်အသင်းတော် 景栋地区佤族浸礼会协会。（?）*Wa Baptist Association of Greater Kengtung.* ☞ cubcom, com rawm: [*syn.*]. /*f*7/

com[2] [jōum] /tɕo̰m/ *vs.* မိုးအုပ်– 阴沉 *yīnchén* overcast, cloudy. **:** Com praix ngaix, khawm: mawh nan: ang: awt kuat khawm:, lhiex kah ang: lih. ဒီနေ့မိုးအုပ်တယ်၊ သို့ပေမယ့်လည်းမချမ်းဘူး၊ မိုးလည်းမရွာဘူး။ 今天天阴，但是不怎么冷，也不下雨。 *Today the weather is gloomy, but it's not that cold and it's not raining.*

com[3] [jōum] /tɕo̰m/ *vi.* ရပ်–၊ ဆဲ– 停 *tíng* stop, end. **:** Bhaung: hoik com. ေ□ □□ပြီးပြီ။ 风已经停了。 *The wind has stopped.* /*f*7/

com rhawm: [jōum hrom] /tɕo̰m rʰɔm/ *v.* စိတ်နှစ်– အာရုံစူးစိုက်– 专心, 专心致志 *zhuānxīn, zhuānxīn zhìzhì* dedicated, devoted, single-minded. **:** com rhawm: tix gau. စိတ်နှစ်ပြီးသင်ယူတယ်။ 专心学习。 *dedicated to studying.*

cu[1] [jū] /tɕṵ/ **1** *vi.* သဘောတူ–၊ လက်ခံ–၊ စိတ်ပါလက်ပါရှိ– 愿意, 同意 *yuànyì, tóngyì* be willing to, agree to. **:** cu tix hu:. သူသွားဖို့ သဘောတူတယ်။ 愿意去。 *willing to go.* | Lox pa krai aux keem: cu maix nang:? ကျွန်တော်ပြောတာ ခင်ဗျားသဘောတူလား။ 我的话你赞同吗? *Do you agree with what I said?* **2** *vt.* ယုံကြည်–၊ လက်ခံ–၊ နားထောင်–၊ လိုက်လျော– 信, 服，听话 *xìn, fú* believe, follow, obey, , acknowledge, accept, submit to. **:** Aux cu lox nawh. ကျွန်တော် သူပြောတာယုံကြည်တယ်။ 我信他的话。 *I believe what he says.* | Moi cu mhawn:, kawn: cu lox. နားထောင်တဲ့နွားနဲ့စကားနားထောင်တဲ့သားကောင်တယ်။ 牛服鞍垫, 人服理。（服鞍垫的牛，听话的孩子） *A cow submits to a saddle blanket, a child does what he is told.* **3** *vi.* ခွင့်ပြု– 允许 *yǔnxǔ* permit, allow sb to do sth.. **:** Rawm: raux ang: cu kawn: nyawm laig kah. ေ□□□ □ဆဲ ကလေးတွေသွားခွင့်မပြုဘူး။ 水深不准小孩进去。 *Children are not permitted to enter the deep water.* | Yix ang: cu maix hu:. ကျွန်တော်တို့ခင်ဗျားကိုသွားခွင့်မပြုဘူး။ 我们不让你去。 *We will not permit you to go.* /*f*0.3206/ /*f*4/

cu[2] [jū] /tɕṵ/ *cl, tw?.* ခဏလေး၊ အတောအတွင်း၊ အချိန်အတွင်း 会儿, 下 *huǐr, xià* moment, while (classifier, only used with tíx 'one') (?). **:** Maix jun aux tin: ticu, aux khre: kraung tix ha:. ခင်ဗျားကျွန်တော့်ကိုဒီမှာခဏလေးစောင့်ပါလား၊ ကျွန်တော်အဝတ်အစားပြင်လိုက်အုံးမယ်။ 你在这里等我一会儿，我收拾一下东西。 *Wait a while here for me; I'll just get my things ready.* ☞ vud[3] [*syn.*]. ☞ ju [*mor.*]. ☞ ticu .

cu ca: (cuca:, cuca) [jū jā] /tɕṵ tɕa̰/ *vi.* ကြိုးစား– 努力, 忙于处理 *nǔlì, mángyú chǔlǐ* try hard, work hard, be busy doing sth.. **:** Miex sidiex ka kawn: tix son sang baox cuca: kix lai gau tix heue. အမေက သားသမီးကို ပိုပြီးစာကြိုးစားအောင် ဆုံးမတယ်။ 母亲教育孩子们，为了让他们努力学习。 *Mother told her children to try harder in their studies.* | Nawh deeh ing: yaong: dee ot tix mai: cu ca: tix krai gum lox buan ka cao kaing: pui ceu Vax 1910 num. ၁၉၁၀ခုနှစ်မှာသူနေတဲ့ရပ်ရွာဒေသကိုပြန်ပြီးတော့ "ဝ"လူမျိုးခေါင်းဆောင်တွေကိုကြိုးစားပြီးသတင်ကောင်းပြန်ပြောပြတယ်။ *In 1910 he returned to the village where he had been and worked hard to tell the leaders among the Wa about the Gospel.* | Cuca: ex ka yuh tix nghox vong in:, ang: lai: tien laux leei: kawx tix kah. အခုတစ်လောကျွန်မတို့ကြိုးစားပြီးစပါးရအောင်လုပ်တယ်၊ နားဖို့အချိန်မရှိတော့သလောက်ပဲ။ 咱们现在忙着收稻谷，连休息都顾不上了。 *We are busy bringing in the rice harvest lately: we don't even have time to rest.* ☞ coca: [*var.*]. [Mán].

cu cag [jū jāg] /tɕṵ tɕa̰k/ **1** *v.* ေ□ျာက်ခြစ်– 乱画 *luàn huà* scribble. **:** Sai: cu cag daux lai. ဆိုင်း စာအုပ်ထဲလျှောက်ခြစ်ကုန်ပြီ။ 老四在书本里乱画。 *Sai is scribbling in the book.* **2** *vs.* ရှုတ်ရှက်ခတ်– 潦草 *liǎocǎo* sloppy, messy, a mess. **:** Lai pawd nawh uik cu cag ngie. သူရေးတဲ့စာရှုတ်ရှက်ခတ်နေတာပဲ။ 他写的字真潦草。 *What he wrote is a mess.*

cu cab [jū jāb] /tɕṵ tɕa̰p/ **1** *vs.* ေ□ျာက်လုပ်– (အဓိပ္ပါယ်မရှိ) – 乱, 胡乱 *luàn, húluàn* chaotic, disorderly. **:** cu cab tix yuh kaing. ေ□ျာက်လုပ်တယ်။ 乱做一气。 *be disorderly in work.* **2** *v.* ရွှေမတိုးနိုင်ဖြစ်–၊ ရွံ့ထဲလျှောက်– 陷入泥中, 在泥巴中乱踩 *xiànrù nízhōng, zài níbāzhōng luàncǎi* get mired in mud, walk around in the mud.

cu caing [jū jāing] /tɕṵ tɕa̰ŋ/ *vs.* ဒရောသောပါး၊ ကစဉ့်ကလျား 纵横交错, 纷乱 *zònghéng jiāocuò, fēn luàn* criss-crossed, interwoven, [AM; numerous and disorderly, helter-skelter]. **:** Nyiex greeih cu caing tix jee blaong. ပင့်ကူအိမ်အပေါ်အောက်ကစဉ့်ကလျားဖြစ်ကုန်ပြီ။ 蜘蛛网纵横交错。

cu ceh [jū jēih] /tɕṵ tɕḛh/ *vs.* ပွပျက်– 泥泞, 稀烂 *ní nìng, xī làn.* **:** Uik cu ceh daux krax khaix lhiex. မိုးရွာပြီးနောက်လမ်းတွေပွပျက်ကုန်ပြီ။ 下雨后道路泥泞。

cu cieh lai: luan [jū jīeh lai lūan] /tɕṵ tɕi̤ɛh lai lṵan/ *phr.* တစ်လွန်လွန်, 川流不息 *chuānliúbùxī* in a constant flow. **:** Chi: cheu: cu cieh lai: luan daux krax kong: lu:. ကားလမ်းမကြီးပေါ်မှာတစ်လွန်လွန်နဲ့သွားနေတယ်။ 汽车在公路上川流不息。 *The vehicles were in a constant flow on the highway.*

cu six [ju six] /tɕu siʔ/ *n.* <VH> သဘာပတိ၊ ဥက္ကဋ္ဌ 主席 *zhǔxí* chairman, chairperson. **: cu: six thuang:** အစည်းအဝေးသဘာပတိအဖွဲ့ 主席团 *presidium, collective leading body of meeting* ☞

cao: ngawm pheen, cao: thung:, cu: reung: [*syn.*]. [Hox].

cuyi: (cu yi:, cu: yi:) [jū yi (ju yi)] /tɕu ʑi, tɕu ʑi/ **1** *n.* ပညာ၊ ဉာဏ၊ ဗဟုသုတ၊ သင်ယူခြင်း၊ ဆည်းပူးခြင်း၊ ကျွမ်းကျင်မှု၊ နည်းပညာ (?) 学问, 技能, 本领, 道行 *xuéwèn, jìnéng, běnlǐng, dàoheng* knowledge, learning, skill, technique, cleverness, cunning. **:** Goeh ka cuyi: Man, lan ka cuyi: Siiem:. ဗမာတွေရဲ့ပညာနဲ့မှောက်လှဲတယ်၊ရှမ်းတွေရဲနဲ့ကလိမ်ကျမှုကိုခံရတယ်။ 上缅族的当，受傣族的骗。 *Tricked by the cunning of the Burmans, cheated by the cunning of the Shans.* | cuyi: sum: kaung:. 科学种田 *scientic agriculture* **2** *n.* နိယာမ၊ အသိပညာ 主义 *zhǔyì* principle, -ism. ☞ cuyi: phi: nya, phi: nya, pingnya, phi: nya cuyi:, tsi: seex [ceu 1] [*syn.*]. [~ Hox zhǔyì 主义(?) 主意 (?) (LGV)].

cuk [jug] /tɕuk/ *onom.* ငြင်း–၊ ငြင်းခုံ–၊ စောဒကတက်–啧（形容说话咂嘴声）*zé (xíngróng shuō huà zā zuǐ shēng)* compete for a chance to speak, dispute.

cut[1] [jud] /tɕut/ *adv-pre.* ခဏ၊ ယာယီ၊ ခေတ္တ 临时, 暂时，抽空 *línshí, zànshí, chōu kòng* temporary, provisional. **:** cut tix hoek tin:. ဒီကိုခဏလောက်လာပါ။ 临时来这里。 *Come here for a monent.* | cut tix ot ra: loe: ngaix. နှစ်ရက်သုံးရက်လောက် ခဏနေပါ။ 暂时住几天。 *Stay for just a few days.*

cut[2] [jud] /tɕut/ *vt.* စွပ်–၊ စိမ်– 浸, 泡 *jìn, pào* soak, immerse. **:** Cut tix tawx man: khoek ngai: daux rawm: laik. မျက်နှာသုတ်ပဝါကိုရေထဲခဏစွပ်ပေးပါအုံး။ *Please soak this handkerchief in water.* ☞ cup[2] [*var.*].

cup [jub] /tɕup/ *vt.* အုပ်–၊ ဆောင်း– 罩 *zhào* cover. **:** cup ia:. ကြက်ကိုအုပ်သည်။ 罩鸡。 *cover up chickens (e.g., for protection at night).* ☞ jup ② [*var.*]. ☞ jup, jhup [*mor.*]. /*f*9/

cux[1] [jux] /tɕuʔ/ **1** *v.* ၵ□ □□□ 烫 *tàng* burn, scorch, scald. **:** Kawn: nyawm cux tix ka ngu. ကလေး မီးလောင်နေတယ်။ 小孩被火烫着了。 *The child was burned by the fire.* **2** *v.* မီးစ၊ မီးမွား၊ မီးတောက် 点 *diǎn,* catch on fire, ignite, spark. **:** Cux ngu proe yuh tiag. မီးစကနေ တောမီးလောင်စေတယ်။ 点火烧山。 *A forest fire starts from a spark.* **3** *v.* တို– (စားစရာ) 蘸 *zhàn* dip and eat vegetables with fish paste, chillies or fish sauce (TT tr. from Burmese, need Wa-based def. -- do Wa use fish paste, sauces? - RK). **:** cux tix ih ka mak kram. ငရုတ်သီးနဲ့တို့စားတယ်။ 蘸着辣椒吃。 *eat it dipped in hot chilly peppers.* ☞ proe [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.0103/ /*f*6/

cux[2] [jux] /tɕuʔ/ *vt.* နီးကပ်–၊ ပူးကပ်–၊ 贴近, 挨近 *tiē jìn, āijìn* nestle against, press close to, get close to, approach. **:** chaox tix cux to: tang:. ပစ်မှတ်နဲ့နီးကပ်လွန်းတယ်။ 太挨近靶子了。 *get too close to the target.* /*f*0.0103/ /*f*6/

cux[3] [jux] /tɕuʔ/ *n.* <KRAUNG> တို့စရာ (ငရုတ်သီး၊ ဂျင်း၊ ကြက်သွန်နီ/ဖြူ၊ ဆား၊ အချိုမှုန့်စသည် တို့နဲ့ရောနှောထောင်းထား၍ရေနဲ့ဖျော်ထားတဲ့အရည်) 咸菜(用辣椒、姜、葱、蒜、香菜等加盐或再加荤腥食品舂成的小菜) *xiáncài (yòng làjiāo, jiāng, cōng, suàn, xiāngcài děng jiā yán huò zài jiā hūnxīng shípǐn chōng chéng de xiǎocài)* pickled vegetables, made by pounding hot chilli peppers, ginger, green onions, garlic, fresh coriander or other vegetables or meat products together with salt. ☞ cua: [*syn.*]. /*f*0.0103/ /*f*6/

cux[4] [jux] /tɕuʔ/ *v (vt? vi?).* မီးလောင်–၊ မီးကူးစက်–၊ လောင်– 点火, 燃烧 *diǎnhuǒ, ránshāo* catch fire (or light fire?), ignite, burn. ☞ proe[1] [*syn.*]. /*f*0.0103/ /*f*6/

cux[5] [jūx] /tɕuʔ/ *vs.* နံ–၊ ညှီ–၊ သိုး– 臭 *chòu* smelly, putrid. **:** Hoik sioe: cux nex in:. ဒီအသားပုပ်စော်နံနေပြီ။ 这块肉臭了。 *This meat has gotten a putrid odor.* | Tawng: yie max, kax yie cux. အိုးကွဲလွယ်တယ်၊ ငါးနံလွယ်တယ်။ 土锅易碎鱼易臭。 *A clay pot is easily smashed and fish easily gets putrid.* /*f*0.0449/ /*f*6/

cux ad [jūx ād] /tɕuʔ ʔat/ *vs.* နံ–၊ သိုး–၊ ပုပ်စော်နံ–၊ ညှီ– 恶臭, 臭熏熏 *ě chòu, chòu xūn xūn* foul-smelling.

cu: kawx [ju gox] /tɕu kɔʔ/ *n.* <VH> ကိုယ့်တိုင်းပြည်၊ အမိနိုင်ငံ 祖国 *zǔguó* homeland, ancestral country, mother country. ☞ meung tax yiex, miex meung [*syn.*]. [Hox].

cu: kwang: [ju guang] /tɕu kuaŋ/ *vs.* <VH> ဆန္ဒစွဲပါ– 主观 *zhǔguān* subjective. **:** cu: kwang: cu: yi:. ဆန္ဒစွဲမကင်းသည့်ဝါဒ 主观主义 *subjectivism.* [Hox].

Cu: Teux [Ju Dex] /tɕu tɤʔ/ *np.* တရုတ်ကွန်မြူနစ် စစ်ခေါင်းဆောင် စ□□အဖွဲ့ကိုတည်ထောင်သူ ၁၈၈၆–၁၉၇၆ 朱德 *Zhū Dé* Zhu De (1886-1976, Chinese military leader and statesman, founder of the Red Army).

cu: tsix [ju zix] /tɕu tsiʔ/ *n.* <VH> အဖွဲ့၊ အဖွဲ့အစည်း 组织 *zǔzhī* organisation (UK) organization (US). **:** cu: tsix pu:. ဌာ□□အဖွဲ့အစည်း 组织部。 *organisation department.* | cu: tsix kuang: si. အဖွဲ့အစည်းနှင့်ပတ်သက်မှု 组织关系。 *organisational relations.* | cu: tsix seung: hawx. အဖွဲ့အစည်းလှုပ်ရှားမှု 组织生活 *organisational life, activities devoted to an organisation.* [Hox].

cu: cax [ju jax] /tɕu tɕaʔ/ *v.* တင်စီး–၊ လုယက်–၊ ဝုန်းဒိုင်းကြြေ့ဝင်လာ– 乱占, 乱抢 *luàn zhàn, luàn qiǎng* seize repeatedly, pillage, occupy in a disorderly way. ☞ cax [*mor.*].

cu: cang: (cu cang) [ju jang (jū jāng)] /tɕu tɕaŋ, tɕu̯ tɕa̰ŋ/ *n.* <VH> အသင်းခေါင်းဆောင် 组长 *zǔzhǎng* team leader, foreman (factory). **:** Cao: gau guah yix mawh cub mawx cub an:, jauh gau yix cu cang kah voe, yix koi: hu: gau pui hun: khaix. ဆရာကျွန်တော်တို့ကိုအဖွဲ့လိုက်ခွဲထားတယ်၊ အသင်းခေါင်းဆောင်ဖြစ်အောင်စသင်ပေးတယ်၊ ကျွန်တော်တို့လူများကိုပြန်ပြီးသွားသင်ပေးတယ်။ *The teacher divided us up into groups and we began to study, first the team leader, then slowly, all the rest of us.* ☞ cao: kaing: nyhawm: [*syn.*]. [Hox].

cu: cik [ju jig] /tɕu tɕic/ *onom.* ငှက်ကိုခေါ်သံ (ငှက်ကဲ့သို့တွန်သံ) 啁啾 (鸟群叫声) *zhōu jiū (niǎoqún jiàoshēng)* (sound of calling of a flock of birds). ☞ iiep, cuik [*syn.*].

cu: cik ... ju ca: ... [ju jig ... ju ja ...] /tɕu tɕic ... tɕu tɕa .../ *vs.* ကယောက်ကယက် 动荡, 动乱 *dòngdàng, dòngluàn* turbulent, in turmoil, in upheaval, rising and falling (of water). **:** num cu: cik hak ma: cu: ca: haktiex. ကမ္ဘာကြီးကယောက်ကယက်ခတ်တဲ့နှစ်ပဲ။ 动荡的年代。 *years of turmoil and upheaval in the world.*

cu: cit [ju jid] /tɕu tɕit/ *vt.* ပန်းထွက်– 喷 *pēn* squirt. **:** Rawm: cu: cit khaing: daux sui: kwang:. ေ□□□ွ ရေပိုက်ကနေပန်းထွက်ကုန်ပြီ။ 水从水管里喷出来。 *Water is gushing out of the pipe.* ☞ cu: chit [*var.*].

cuci: (cu: ci:) [ju ji] /tɕu tɕi/ *vi.* လှုပ်လှုပ်ရွှရွ 吵闹, 闹哄哄 *chǎonào, nào hōng hōng* be noisy, make a hubbub, wrangle. **:** Paw pex cuci: mai: sang: tix khaw:. စာသင်ချိန်မှာလှုပ်လှုပ်ရွှရွမလုပ်နဲ့။ 上课时你们别吵闹。 *Don't be noisy when we are holding class.*

cu: ciah [ju jiah] /tɕu tɕiəh/ *vt.* ဖြိ–၊ ဆုတ်– 撕(反复地乱撕) *sī (fǎnfù de luàn sī)* tear up, rip (repeatedly). **:** cu: ciah ce:. စာရွက်တွေဆုတ်ဖြိုလိုက်။ 撕纸。 *tear paper to shreds.*

cu: ciiem: [ju jiam] /tɕu tɕiəm/ *vs.* ဖရိုဖရဲ၊ ဖွလန်ကျဲ၊ ဗြောင်းဆန် 乱七八糟, 烂糟糟 (多指足迹杂乱) *luànqībāzāo, lànzāozāo (duō zhǐ zújì záluàn)* in a mess, mixed up, disorderly (often referring to animal tracks). **:** Cu: ciiem: ngie khaix caong to: tiag tin:. ေ□ □□□ □□□ခြေရာတွေဖွလန်ကျဲနေတာပဲ။ 这地方野兽的足迹乱七八糟的。 *The wild animal tracks are in a mess here.* | Krax in: cu: ciiem: ngie khaix hu: moi. ဒီလမ်းနွားသွားပြီးနော□ □ ပိုင်းဗြောင်းဆန်နေတာပဲ။ 这条路被黄牛踩得烂糟糟的。 *This path has tracks all over it of cattle going and coming.*

cu: chit [ju qid] /tɕu tɕʰit/ *vt.* ယိုစိမ့်– ဖိတ်ကျ– 喷 *pēn* squirt. ☞ cu: cit [*var.*].

cu: ching: [ju qing] /tɕu tɕʰiŋ/ *n.* <VH> အချုပ်အခြာအာဏာ 主权 *zhǔquán* sovereignty. [Hox].

cu: chiex lox [ju qiex loux] /tɕu tɕʰiɛʔ loʔ/ *vo.* စကားတောင်ပြောမြောက်ပြော 挑拨离间 *tiǎobō líjiān* stir up trouble. ☞ ting lox ② (?), coh lox, cheuh[1] ② (cheuh lox), chui: lox [*syn.*].

cu: sa: [ju sa] /tɕu sa/ *n.* <SAUX> 朱砂, 辰砂, 丹沙 *zhū shā, chén shā, dān shā* cinnabar (as medicine *Cinnabaris*).

cuyi: phi: nya [jū yi pi nyā (ju yi pi nyā)] /tɕu̯ ʑi pʰi ɲa̰, tɕu ʑi pʰi ɲa̰/ *n.* ပညာ၊ ဉာဏ၊ ဗဟုသုတ၊ သင်ယူခြင်း၊ ဆည်းပူးခြင်း၊ ကျွမ်းကျင်မှု၊ နည်းပညာ 学问, 技能, 科学技术, 本领, 道行 *xuéwèn, jìnéng, kēxué jìshù, běnlǐng, dàoheng* wisdom, knowledge, learning, skill, technique. ☞ cuyi: ①, pingnya, phi: nya, phi: nya cuyi:, tsi: seex [*syn.*]. [jū yi ← Hox zhúyì 主意 (LGV) 'idea' + pi nyā ← Siam ← Pali 'paññā' 'wisdom'; cf. Mán ပညာ /pjìn.nyà/].

cu: reung: [ju reng] /tɕu rɤŋ/ *n.* <VH> သဘာပတိ၊ ဦးဆောင်သူ 主任 *zhǔrèn* chairman, chairperson. ☞ cao: ngawm pheen, cao: thung:, cu six [*syn.*]. [Hox].

cud[1] [jūd] /tɕu̯t/ *vt.* ေ□ □ဆိုး– 染 *rǎn* dye. **:** cud man:. ပိတ်ဆေးဆိုး 染布。 *dye a piece of cloth* ☞ shiang: [*syn.*]. /*f6*/

cud[2] [jūd] /tɕu̯t/ *vs.* ေ□ □□□။ ဖော–၊ ပူ–၊ စူ–၊ ကား–၊ ဝ–၊ ဖောင်း–၊ တိုးထွက်–၊ ခေါ–(သွား)၊ ဆူ–(တိရစ္ဆာန်) 鼓鼓的, 凸出的 *gǔgǔde, tūchūde* puffed out, protruding, plump. ☞ cawd [*var.*]. /*f6*/

cud[3] [jūd] /tɕu̯t/ *vt.* မဲ့–၊ လျော့–၊ လို–၊ နည်း–၊ ပြ□ □ □□ (မြန်မာကျမ်းစာတွင်–ဆင်းရဲ(နှင့်)[ငတ်မွတ်]လိုသုံးထားသည်။) 缺, 短缺 *quē, duǎnquē* lacking, deficient, short, have a shortage. **:** thiem: thie: ka pa cud pex,[2 Kawrinthux 8:14] သင်တို့၏စည်းစိမ်သည် သူတို့၏ ဆင်းရဲကိုမစသဖြင့်၎င်း၊ 补你们的不足。 *make up your shortage. [2Co. 8:14]* | Kix nyhot pui pa cud pa cha: khankix lih khaing: daux krax. [Yawbax 24:4] ငတ်မွတ်သောသူတို့ကို လမ်းလွဲစေကြ၏။ 他们使穷人离开正道。 *They turn the needy out of the way. [Job 24:4]* | phan: pex tix kaux kaux kawn: taik kawn: cud pingnya cuyi. [Yakop 1:5] သင်တို့တွင်တစုံတယောက်သောသူသည် ပညာကိုလိုလျှင်၊ 你们中间若有缺少智慧的。 *but if*

anyone is deficient in wisdom. [Jam. 1:5] ☞ jud [*var.*]. ☞ die [*syn.*]. [Siam tsut$_8$ 'lack']. /*f*6/

cub[1] [jūb] /tɕṵp/ **1** *n.* အဖွဲ့၊ အသင်း၊ ▯▯ ▯▯▯组, 群, 批, 拨儿 *zǔ, qún, pī, bōr* group, team. **:** Cub in: yuh kaing daing: mhawm:. ဒီအုပ်စုအလုပ်လုပ်တာ တော်တော်ကောင်းတယ်။ 这组干活很好。 *This team works quite well.* **2** *cl.* အဖွဲ့၊ အသင်း၊ အုပ်စု 组, 群, 批, 拨儿 *zǔ, qún, pī, bōr* group, team (classifier for groups). **:** Hu: sum: kaung: tix cub, hu: yuh khix tix cub. တစ်ဖွဲ့ကကောက်သွားစိုက်၊ တစ်ဖွဲ့ကထင်းသွားခုတ်။ 一拨儿去栽秧, 一拨儿去砍柴。 *One group will go transplant rice seedlings, another group will cut firewood.* **3** *cl.* <CAG> တပ်မဟာ၊ တပ်မကြီး၊ တပ်ဖွဲ့ 队 *duì* brigade, corps (military unit). **4** *n.* မျိုးဆက်၊ ခေတ် 代 *dài* generation. **:** Glaoh lhax lhum:, cub nyawm khraox. စွယ်တော်ရွက်ပေါက်လာပြီ၊ လူငယ်မျိုးဆက်သစ်တွေလည်းလာပြီ။ 臭牡丹的重发之枝，新生的年青一代。 *A glory-bower branch flourishing again, a new younger generation.* ☞ tui:[1] ① [*syn.*]. /*f*0.1585/ /*f*3/

cub[2] [jūb] /tɕṵp/ *vt.* စိမ်–၊ နှစ်–၊ စုပ်– 浸, 泡 *jìn, pào* soak, immerse. **:** cub sibex daux rawm:. အင်္ကျီကို ရေထဲစိမ်ထားလိုက်။ 把衣服浸在水里。 *soak clothes in water.* | **cubcom** နှစ်ခြင်းခံ– 洗礼（宗教用语）*baptise, baptize (Christian)* ☞ cut[2] (?) [*var.*]. /*f*0.1585/ /*f*3/

cub[3] [jūb] /tɕṵp/ *vt.* သွင်းထည့်–၊ သွပ်သွင်း– 装进 *zhuāng jìn* put into, stuff into, load. **:** cub ia: daux grau. ကြက်ခြံထဲကြက်ကိုသွင်းထည့်လိုက်။ 把鸡装进鸡笼里。 *put the chicken in the coop.* /*f*0.1585/ /*f*3/

cub kwang: ca: [jūb guang ja] /tɕṵp kuaŋ tɕa/ *n.* အစိုးရ၊ အာဏာရှင် 政府 *zhèngfǔ* government, governmental organisation.

cub klieh [jūb glieh] /tɕṵp klɛh/ *n.* 剧团 *jùtuán* drama troupe. ☞ cub caw klieh .

cub ngai: lox [jūb ngai loux] /tɕṵp ŋai loʔ/ *n.* 词组 *cízǔ* phrase, clause.

Cub Pa Teem: Ka Pui Kharhawm: [Jūb Ba Deem Gah Būi Ka Hrom] /tɕṵp pa tɯm kah pṵi kʰa rʰɔ̃m/ *np.* ကြက်ခြေနီအဖွဲ့ 红十字会 *Hóngshízìhuǐ* Red Cross Society.

cub pa: pai: saux [jūb ba bai saex] /tɕṵp pa pai saɯʔ/ *n.* <SAEX> ကျန်းမာရေးအဖွဲ့ 医疗队 *yīliáoduì* medical team, health team. ☞ yi: liaox tui: [*syn.*].

cubphung: [jūb pung] /tɕṵp pʰuŋ/ *n.* လူအုပ် . **: Liecong, dee bleeh mawh cubphung: pa kied haoh hun:** ▯ ▯▯▯င်=အဓိပ္ပါယ်ကားအလွန်များသောလူအုပ်ဖြစ်သတည်း။

cub tab kix (cub tap kix) [jūb dab gix] /tɕṵp tap kiʔ, tɕṵp tap kiʔ/ *n.* <CAG> စစ်တပ်၊ ကြည်းတပ် ? 部队 *bùduì* armed forces, army, troops (lit. 'strike team [pl]'?). ☞ lien:, pu: tui: [*syn.*].

cub tang: tokaux [jūb dang dou gaex] /tɕṵp taŋ to kaɯʔ/ *n.* ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ 参观团, 代表团 *cānguān tuán, dàibiǎotuán* delegation, tour group, mission. ☞ cub chang: kuang [*syn.*].

cub numli [jūb num lī] /tɕṵp num lḭ/ *n.* ဘုရားကျောင်း / အသင်းတော်၊ အစုအဝေး 教会 *jiàohuì* church (organisation), religious organisation, assembly. ☞ ceucao, numli ② [*syn.*].

cubcom [jūb jōum] /tɕṵp tɕo̰m/ *n.* <KHRIT> ဗတ္တိဇံ၊ နှစ်ခြင်း 洗礼 *xǐlǐ* baptise, baptism. **:** Yohan cao: baptis (cubcom) hoik deeh kaoh im: khaing: krax yum. [Makux 6:14] ဗတ္တိဇံ ဆရာယော▯ ▯▯သည် သေခြင်းမှထမြောက်လေပြီ။ 施洗的约翰从死里复活了。 *John the Baptist has been raised from the dead. [Mar. 6:14]* ☞ com[1] (com rawm:) [*syn.*].

cub caw (cubcaw) [jūb jō] /tɕṵp tɕɔ̰/ *n.* အဖွဲ့၊ ကော်မတီ၊ အဖွဲ့အစည်း 委员会，协会，团体，组织 (?) *wěiyuánhuì, xiéhuì, tuántǐ, zǔzhī* committee, group, organisation (UK) organization (US), association, society (lit. 'assembled group'?). **:** Num: Cub Caw Ting. ဗဟိုအဖွဲ့အစည်း *Executive Committee (?)* | Num: Cub Caw Been Yung Yi Vax. (?) "ဝ"ယဉ်ကျေးမှုအဖွဲ့။ *Society for Wa Culture* ☞ vui: ying: hui: [*syn.*].

cub caw klieh [jūb jō glieh] /tɕṵp tɕɔ̰ klɛh/ *n.* <NGEEI:> ဂီတဝိုင်း၊ ဩဇာခက်စတြာ၊ တေးဂီတအဖွဲ့ 乐队 *yuèduì* band, orchestra, rock group, musical ensemble. ☞ cub klieh .

cub chang: kwang: [jūb qang guang] /tɕṵp tɕʰaŋ kuaŋ / *n.* <VH> လှည့်လည်ရေးအဖွဲ့၊ နယ်လှည့်ကိုယ်စားလှယ် 参观团 *cānguāntuán* delegation, tour group. ☞ cub tang: tokaux [*syn.*]. [cúb 'group' + Hox cānguān 参观 'tour'].

cub reu naing [jūb rē nāing] /tɕṵp rɤ̰ naiŋ/ *n.* ရေယာဉ်စု 舰队 *jiànduì* flotilla.

cub lox ting: [jūb loux ding] /tɕṵp loʔ tiŋ/ *n.* 定语 *dìngyǔ* attribute, modifier.

cub lox thie: [jūb loux tie] /tɕṵp loʔ thɛ/ *n.* 补语 *bǔyǔ* complement (grammar).

cub lox dee tum: [jūb loux ndēe dum] /tɕṵp loʔ dɯ̰ tum/ *n.* 宾语 *bīnyǔ* object (grammar).

cub lox cao: [jūb loux jao] /tɕu̯p lo˧˥ tɕau/ *n.* 主语 *zhǔyǔ* subject (grammar).

cub lox jawg [jūb loux njōg] /tɕu̯p lo˧˥ dʑɔ̰k/ *n.* 状语 *zhuàngyǔ* adverbial modifier.

cub lox lao [jūb loux lāo] /tɕu̯p lo˧˥ la̰u/ *n.* 谓语 *wèiyǔ* predicate. ☞ piao yi .

cung [jūng] /tɕu̯ŋ/ *vi.* ရပ်– 站 *zhàn* stand. **:** kaoh cung. မတ်တတ်ရပ်။ 站起来。 *stand up, get up.* ☞ cuang[1] [*var.*]. ☞ ngawm [*ant.*]. ☞ jung[2] [*mor.*]. /*f*0.0186/ /*f*4/

cung brung [jūng nbrūng] /tɕu̯ŋ bru̯ŋ/ *vi.* မြင်းရပ်ရပ် 立, 伫立 *lì, zhùlì* stand, be standing up. **:** Nawh ca: cung brung tan: yuh tix? သူအဲဒီမှာဘဲဘာဖြစ်လို့မြင်းရပ်ရပ်နေတာလဲ။ 她老伫立在那里干啥? *What's she doing just standing over there?* ☞ ngawm ngud [*ant.*].

cun: [jun] /tɕun/ **1** *vt.* ထိုးဖေါက်– 戳, 扎, 剟 *chuō, zhā, duō* pierce, stab, prick, poke, thrust. **:** cun: tiex. မြေကြီးကိုထိုးဖေါက်သည်။ 戳土。 *pierce the ground.* | Cun: paox tix kah nammeug, ceug paoxtix kah nam san:. 刺人以墨，焊人以焊药。(赐福于人。) *Tattoo people with ink, solder people together with soldering compound. (Something marvelous, thus bringing good fortune.)* **2** *vt.* ပေါင်းပင်နုတ်– 薅 *hāo* weed. **:** Yix hu: cun: nghox ma: ngaix. ဒီနေ့ငါတို့တောင်ယာထဲစပါးပေါင်းပင်သွားနုတ်မယ်။ 今天我们去薅旱稻地。 *We are going to weed the hill rice today.* ☞ suat, cieh (?) [*syn.*]. ☞ Jun[0] [*mor.*]. /*f*8/

cunpraok (cun: praok) [jun braog] /tɕun prauk/ *vi.* တံစိုးစား–၊ လာဘ်စား– 行贿受贿 *xíng huì shòu huì* offer or accept a bribe. **:** Pui kukaux moh ka kraung pa cunpraok khankix. [Isayax 1:23] တံစိုးကိုစားကြ၏။ 各都喜爱贿赂。 *Everyone loves bribes [Isa. 1:23]* | **cunpraok ih mau** လာဘ်ငွေစားတယ်။[လာဘ်စားတယ်] 行贿受贿 *offer or take a bribe*

cum[1] [jūm] /tɕu̯m/ *vt.* ေ[illegible]ဆစ်– 讲价, 议价 *jiǎng jià, yìjià* discuss price, bargain, dicker, haggle over sth.. **:** Cum moi in: yaox, sang: khaw: miex ding? ဒီနွားဈေးဆစ်ကြည့်၊ [illegible] [illegible]လောက် ရမလဲမသိဘူး။ 议一下这头牛值多少钱? *Let's discuss the price of this cow and see how much it is worth. (?)* ☞ jum[1] [*mor.*]. /*f*9/

cum[2] [jūm] /tɕu̯m/ *vt.* ေပါင်းစပ်– 合伙处理某家的牲畜并分担某债务 (与 bāeh lāi 相对) *héhuǒ chǔlǐ mǒu jiāde shēngchù bìng fēndān mǒu zhàiwù (yǔ 'bāeh lāi' xiāngduì)* collectively slaughter an animal and share the financial burden (cf. páeh lái). **:** Cum ex lig pex daux Vaw sax laih, ang: ex tie lai: koe: lig baoh in: tix nyiex kawx. လာမယ့်ပွဲမှာငါတို့မင်းတို့ဝက်ကိုပဲပေါင်းစပ်လိုက်ရအောင်၊ ငါတို့ဆီမှာသတ်ဖို့ဝက်တစ်အိမ်မှမရှိတော့ဘူး။ 今年春节我们一起处理你家的猪吧，我们这片的一家都没有猪了。 *At this year's New Year festival let's share in slaughtering and eating your pig, because none of the other houses in this area have one.* ☞ pauh lai . /*f*9/

cum: [jum] /tɕum/ *n.* တံဆိပ်၊ တံဆိပ်ခေါင်း 图章, 大印 *tú zhāng, dàyìn* seal, stamp, chop. [Siam လုမ်ᵮ tsum$_3$ 'seal']. /*f*6/

caw[1] [jō] /tɕɔ̰/ **1** *vt.* ရိုက်–၊ ထိုး–၊ တီး–၊ ချ–၊ ထိ–၊ ရိုက်ခံရ– 着 (感受), 中 *zháo (zhuó) (gǎnshòu), zhòng* strike, hit, be hit by .... **:** caw saux. ေ[illegible] [illegible]ဖြစ်တယ်။ 着病了。 *become ill.* | Ak hoik caw to: tang:. မြှားကအလယ်ခေါင်ကိုထိတယ်။ 箭射中了靶心。 *The arrow hit the bull's-eye.* **2** *vt.* ေ[illegible]–၊ ဆုံ–၊ ဝင်တိုး–၊ ကြုံ– 碰见, 遇到, 投进, 投中 *pèngjiàn, yùdào, tóujìn, tóuzhòng* meet, run into, encounter, come across, join in. **:** Paung: pi: caw ox tan:, vhi: bun: caw nan: lih. ပလွေမှုတ်မလို့။ ဒါပေမယ့် ဝါးအပိတ်မျိုးနဲ့သွားကြုံတယ်။ ချစ်စကား ကြိုက်စကားပြောမလို့။ ဒါပေမယ့် ကိုယ့်နှမနဲ့သွားတိုးတယ်။ (မအောင်မြင်ဖို့ အကြောင်းဖန်) 吹觱(bì)碰上实心竹，串姑娘碰上亲姐妹。(真是倒霉!) *You're going to play a flute but run into a solid variety of bamboo, you're going courting but run into your own sister. (Doomed to failure.)* **3** *vs.* မှန်–၊ မှန်ကန်–၊ သင့်တော်–၊ တိကျ–၊ တော်–၊ အံကိုက် 对, 合 *duì, hé* correct, suitable, accurate, fitting. **: pa khaw: pa caw** သင့်တော် 端正 *proper* | Kaing pa yuh maix caw heue:. ခင်ဗျားလုပ်တဲ့အလုပ် တိကျတယ်။ 你做对了。 *The work you did was accurate.* | Ang: vaig caw tix lawm, ang: rhawm: caw tix muih. မထက်တဲ့ဓား၊ မချစ်တဲ့ အသည်းနှလုံး။ 刀子不利, 心不爱。(爱不着。) *A knife isn't (fit to be?) sharp, a heart doesn't (fit to?) love. (Love does not attain its object.) (?)* **4** *vi.* ေပါင်း–၊ အားလုံးပေါင်း၊ စုစုပေါင်း 合，为，是 *hé, wéi, shì* combine, add up to, total (?). **:** Mau it khawm: mau sawm: caw tix yieh. အိပ်ခန့်စားခအားလုံးပေါင်းတစ်ရာကျတယ်။ 住宿费连同吃饭的钱合一百(元)。 *The dormitory fee together with the boarding fee make a total of one hundred (yuan).* **5** *vt.* အလှည့်ကျ– 轮到 *lúndào* be one's turn. **:** Bawg in: caw nawh hu:. ဒီတစ်ခေါက် သူသွားရမယ့်အလှည့်ကျတယ်။ 这一回轮到他去了。 *This time it was his turn to go.* ☞ khaw:[1] ①, khaw: jaw [ceu 3] [*syn.*]. [Hox zhuó 着 (prim) ?]. /*f*0.0687/ /*f*4/

caw[2] [jō] /tɕɔ̰/ *n.* <LI> လက်ကိုင်တပ်ဝါးခြင်း 长竹篼（在长竹竿的顶端破开一段，编成漏斗形，用以摘取高处的瓜果。过去也用来盛刚猎到的人头）*chángzhúdōu* long-handled bamboo pocket (A long bamboo pole, the end of which has been frayed and woven into a loose basket. It is used to pick high-hanging fruit. In the past it was also used for the pole on which freshly hunted heads were mounted.). **:** Cup kaing: maix kah caw, lhaw: kaing: maix kah krawg. 罩你的头以人头兜，铸你的头于木鼓。（砍人头祭社时念的祝辞。）*We cover your head with the head-pole, we pour your head into the mould of the log drum. (Prayer said during sacrifice.)* ☞ jawx [*var.*]. /*f*0.0687/ /*f*4/ [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

caw[3] [jō] /tɕɔ̰/ *vi.* တိုက်စား– 冲, 滴 *chōng, dī* rush (of water), flush, pour, drain, drip. ☞ jaw[1] [*var.*]. /*f*0.0687/ /*f*4/

caw[4] [jō] /tɕɔ̰/ *n.* အစုန်၊ ရေစုန် 下游（与 dāoh 相对）*xiàyóu (yú dāoh xiāngduì)* downstream, lower reaches. **:** Bloe: mai rawm caw. ေ[illegible]ိုမ့ျောလိုက်ပါ။ *Go with the flow (?), float downstream.* ☞ caw klawng: [*syn.*]. ☞ taoh[2] [*ant.*]. /*f*0.0687/ /*f*4/

caw klawng: [jō glong] /tɕɔ̰ klɔŋ/ *n.* စုန်ဆင်း 下游 *xiàyóu* downstream, lower reaches. **:** caw klawng: Rawm: Saung:. မြစ်နက်စုန်ဆင်း 小黑江下游。 *The lower reaches of the Rom Saeng (Xiaoheijiang) River* ☞ caw[4] [*syn.*].

caw mia: [jō mia] /tɕɔ̰ mia/ *vo.* တံတွေးကြော 流口水 *liú kǒu shuǐ* produce copious saliva..

caw ceeik [jō jeeig] /tɕɔ̰ tɕɯc/ *vo.* နာတံရှည်–၊ နားခေါင်းချွန်ထွက်သော（形容流鼻涕的样子）*(xíngróng liú bítì de yàngzi)* have a runny nose..

cawk [jog] /tɕɔk/ *vt.* နှုတ်– 掏, 抓 *tāo, zhuā* pull out, fish out, scoop up, grab. **:** Cawk maix tix khaing: daux hau: tix? ခင်ဗျားအိတ်ထဲကနေဘာနှုတ်သလဲ။ 你从口袋里掏什么? *What did you pull out of your pocket?* | cawk tix ih ceemtiex. မြေပဲနှုတ်စားတယ်။ 抓花生吃。 *scoop up peanuts to eat.* /*f*7/

cawk cawm: [jog jom] /tɕɔk tɕɔm/ *n.* <SIM:> စိုက်ချိန်ပျိုးချိန်တဝိုက်တွင်အသံကြားရသည့် ငှက်တမျိုး 飘飘雀（常在插秧时叫）*piāopiāoquè (cháng zài chāyāng shí jiào)* ('piog-piog' bird, a kind of small bird, whose call is often heard around planting time). [cog com yúh ka mox ah piog piog nan?].

cawp [job] /tɕɔp/ *n.* <KHAOX> ပဲစဉ်းခုံ 三叶豆, 木豆, 千年豆,（灌木, 紫胶虫的寄生植物, 子象绿豆, 可食）*sānyèdòu (guànmù, zǐjiāochóng de jìshēng zhíwù, zǐ xiàng lǜdòu, kě shí)* pigeonpea (pigeon pea), Bengal bean, Congo pea, red gram, etc. (*Cajanus cajan*, leguminous evergreen shrub, host for lac insect, also used as fodder, organic fertiliser, etc. edible seeds similar to mung beans, also used to make beancurd). ☞ khaox cawp [*syn.*].

cawp tiag [job dīag] /tɕɔp ṭiak/ *n.* <KHAOX,SAUX> 葫芦茶 *húlú chá Tadehagi triquetrum*. ☞ rib lhax gawn: [*syn.*].

cawx [jox] /tɕɔʔ/ *adv.* လုံးဝမဟုတ် 绝不, 怎么会 *jué bù, zěnme huì* not at all, not in the slightest, not in the least, definitely not. **:** Kaing in: cawx mawh aux pa yuh. ဒီဟာလုပ်တာ ကျွန်တော်လုံးဝမဟုတ်ဘူး။ 这件事绝不是我做的。 *It definitely wasn't me that did this thing.* | Yaong: Ting cawx chix grai:, Man: Rai cawx chix glip. ေ[illegible]င်းရွာ ဘယ်လိုလုပ်ရှုံးပြီး မန်းရိုင်ရွာ ဘယ်လိုလုပ်ပျောက်သွားရတာလဲ။ 大刚奈寨怎么消失 , 大蛮海寨怎会沉沦? *How could Yaong Ding village ever be lost, how could Man Rai village ever disappear?* /*f*0.0305/ /*f*10/

cawx cia: [jox jia] /tɕɔʔ tɕia/ *n.* စာရေးဆရာ 作家 *zuòjiā* author. ☞ cao: tiem lai [*syn.*].

cawx yong: [jox young] /tɕɔʔ ʑoŋ/ *n.* အခန်းအနား၊ လုပ်ဆောင်ချက် 作用 *zuòyòng* function. **:** Thuang: ying: bre tix yuh tai: thox cawx yong:. 团员要起带头作用。

cawx vu: [jox vu] /tɕɔʔ vu/ *n.* ဉာဏ်အလင်းပေါက်ခြင်း 觉悟 *juéwù* enlightenment.

cawx fong: [jox foung] /tɕɔʔ foŋ/ *n.* အနေအထား? 作风 *zuòfēng* attitude. **:** **sang: pax cawx fong:** ကမ္ဘာ့အမျိုးသမီးများနေ့ 三八作风 *March 8th spirit (International Women's Day, commemorating the March 8, 1909 uprising of women workers in Chicago, U.S.A.)*

caw:[1] [jo] /tɕɔ/ **1** *vi.* လိုက်လုပ်– 就, 就着 *jiù, jiùzhe* approach, follow, base oneself on (?). **:** caw: yuh khaix pa prim:. အ[illegible]ိုင်းနောက်ယောင်ခံလိုက်လုပ်။ 就着原有基础做。 *do sth. following an original basis (?, lit. 'follow-do-after-the old'?)* **2** *vt.* ေ[illegible]ယောင်ခံ– tail or shadow a person, trail. /*f*0.0134/ /*f*6/

caw:[2] [jo] /tɕɔ/ *adv.* တနေ့နေ့မှာ 一旦, 一. . . 就 *yīdàn, yī ...jiù* one day (indefinite past or future time), when there is (was) such an occasion (?). /*f*0.0134/ /*f*6/

caw: phai: [jo pai] /tɕɔ pʰai/ *n.* ဘယ်ဘက်ခြမ်း? 左派 *zuǒ pài* left-wing.

caw: thang: [jo tang] /tɕɔ tʰaŋ/ *v.* <VH> အပ်နှင်း–၊ အကြံဉာဏ်ယူ–၊ နှီးနှောတိုင်ပင်– 座谈 *zuòtán* confer, have a formal discussion. [Hox].

caw: thang: hui: [jo tang hui] /tɕɔ tʰaŋ hui/ *n.* <VH> ေ□ွးနွေးပွဲ၊ နီးနှောဖလှယ်ပွဲ 座谈会 *zuòtánhuì* seminar, workshop, conference, symposium. [Hox].

caw: ching: [jo qing] /tɕɔ tɕʰiŋ/ *n.* <VH> ဘယ်တောင်ပံ၊ ဘယ်ဖက်စောင်းသော 左倾 *zuǒqīng* left-wing, left-leaning, radical left. [Hox].

cawg [jōg] /tɕɔ̰k/ *n.* ေ□ □နှတ်ခမ်းသား၊ နှဘေးပတ်လည် 周围, 边上 *zhōuwéi, biān shàng* periphery, rim, edge, border. **:** cawg po:. ေ□ □□ီးဆုတ□□ □နှတ်ခမ်းသား၊ 碓窝周围。 *rim of stone mortar.* | cawg piax. မီးဖိုဆောင်နှဘေးပတ်လည်၊ 火塘周围。 *edge of hearth.*

cawg coing [jōg jōing] /tɕɔ̰k tɕɔ̰ŋ/ *vt.* ကလိထိုး– 哈痒，胳肢（方言） *hāyǎng，gézhi (fāngyán)* tickle sb.. ☞ cag coing [*var.*].

cawg lawng [jōg lōng] /tɕɔ̰k lɔ̰ŋ/ **1** *loc.* ရွာနီးချုပ်စပ် 寨子周围, 村边 *zhàizi zhōuwéi, cūnbiān* around the village, in the vicinity of the village. **2** *n.* <NAB> အိမ်သာ 厕所（隐语） *cèsuǒ (yǐnyǔ)* toilet, W.C., privy, outhouse. ☞ caong lawng (2) [*syn.*].

cawd [jōd] /tɕɔ̰t/ **1** *vs.* ကျ–၊ တွဲကျ–၊ အိကျ– 落下, 掉 *luòxià, diào* hang, hang down. **2** *vs.* ေ□ □□□၊ ဖော–၊ ပူ–၊ စူ–၊ ဝ–၊ ကား–၊ ဖောင်း–၊ တိုးထွက်–၊ ဆူ–(တိရစ္ဆာန်) 鼓鼓的, 凸出的, 坠 *gǔgǔde, tūchūde, zhuì* puffed out, protruding, sag. **:** Viex maix patix cawd ngie daux bau:? အိတ်ထဲမှာဘာတွေရှိ□ □ီးလောက်အိကျနေတာလဲ။ 你的挎包坠着, 里面装的什么? *What do you have in your shoulder bag that is sagging down so?* ☞ cud[2] [*var.*].

cawb [jōb] /tɕɔ̰p/ *n.* <KRAUNG> ဆန်သေတ္တာ၊ 大饭盒（竹制） *dà fàn hé (zhú zhì)* rice box (large round or rectangular bamboo box in kitchen area of house, for holding cooked rice).

cawng [jōng] /tɕɔ̰ŋ/ *n.* <KAB> ကျွန် 奴隶, 奴仆（歌谣用语） *núlì, núpú (gēyáo yòngyǔ)* slave. ☞ kawncau ③, kawncau mausoi:, siliex, sox liex, sox liex sox cawng [*syn.*]. /*f*7/

cawng:[1] [jong] /tɕɔŋ/ *n.* ထီး 伞 *sǎn* umbrella. **: cawng veei** ထီးအရိပ် 凉伞 *parasol, umbrella for shade* [Siam cɔŋ[3] 'umbrella']. /*f*0.0227/

cawng:[2] [jong] /tɕɔŋ/ **1** *n.* <LI> ဘုရားကျောင်း၊ ကျောင်း 教堂 *jiàotáng* church (building). **2** *n.* စာသင်ကျောင်း 学校 *xuéxiào* school. ☞ nyiiex cawng: gau lai [ceu 2] [*syn.*]. [Mán caùn ကျောင်း 'school, church']. /*f*0.0227/

cawng:[3] [jong] /tɕɔŋ/ *va.* ထင်–၊ မှန်း–၊ မှန်းကြည့်– 恐怕 *kǒngpà* I'm afraid that..., I guess that..., probably. **:** Cawng: rug mawh cie nawh eueh. သူ့ဥစ္စာတစ်ကယ်ပဲ ဖြစ်မယ်ထင်တယ်။ 恐怕真是他的吧。 *I guess that it really is his.* /*f*0.0227/

cawng:[4] [jong] /tɕɔŋ/ *adv-pre.* တစ်ကယ့်ကို၊ အဟုတ် 干脆, 索性 *gāncuì, suǒxìng* simply, just, ...and be done with it. ☞ ceen [*syn.*]. /*f*0.0227/

cawng: man: [jong man] /tɕɔŋ man/ *n.* ပိတ်ထီး 布伞 *bù sǎn* parasol, cloth umbrella.

cawn [jōn] /tɕɔ̰n/ *vt.* [ကြိယာ] လာသေးတယ် 兜 *dōu* pocket, use as a pocket, wrap up. **:** Nawh cawn tix viex plix ka tak tao sibex tix. သူ့မဘော်လီအိတ်ကပ်ထဲမှာအသီးကိုထည့်လာသေးတယ်။ 他用衣襟把果子兜着。 *He carried the fruit wrapped up in the folds of his coat.* | Cawn tix viex nex an: daux lhax muah. အဲဒီအသားကိုင့က်ပျောဖက်ထဲမှာထုပ်လာသေးတယ်။ ☞ jawn ② [*var.*]. ☞ jawn [*mor.*].

cawn: [jon] /tɕɔn/ *n.* ဇွန်း 调羹, 小勺儿 *tiáogēng, xiǎo sháor* spoon. /*f*9/

cawm: [jom] /tɕɔm/ *adv.* မ – ၊ မ – နဲ့တော့ 不要, 别, 不 *bùyào, bié, bù* unwilling, won't, don't, shouldn't (?). **:** Kix hoik hu: ieh, maix cawm: lai: hu: khaing:. သူတို့သွားပြီ၊ ခင်ဗျားမသွားနဲ့တော့။ 他们走了好一会儿, 你就别去了。 *They have been gone quite a while, don't you go. (?)* | Sin: ang: lawm ang: aux cawm: mug, sin: ang: rug ang: aux cawm: graī. ဓါးမထက်ရင်မခုတ်ဘူး၊ စကားမဟုတ်ရင်မပြောဘူး။ 刀不快我不砍, 话不真我不说。 *If something is not sharp, I won't cut with it, if something is not true, I won't speak it.*

coi[1] [jōi] /tɕɔ̰i/ *cl.* ပိသား၊ ပြ□ □ဂ (滇南习用的重量单位, 约合三斤三两) *bǐ (Diānnán xíyòng de zhòngliàng dānwèi, yuē hé sānjīn sānliǎng)* viss, pyi (unit of weight used in S. Yunnan and Myanmar, ca. 1.65kg.). [Siam ถึ๋ cɔy$_5$ 'viss' (weight of 100 ticals, about 1.65 kg., '100' (monetary unit)]. /*f*5/ [Wa Weights and Measures].

coi[2] [jōi] /tɕɔ̰i/ *vt.* ကူညီ–၊ ပံ့ပိုး–၊ ဖေးမ–၊ မစ– 帮助 *bāngzhù* help. **:** lai: teem: lai: coi paoxtix. အချင်းချင်းကူညီ 互相帮助。 *help each other.* ☞ coh (coih), joh (joih), joh ③ (joeh) [*var.*]. ☞ teem:[1], teem: coi, hai:[2], gaw[1], joh jhan:, reem[2], yaog[1] ③ [*syn.*]. [Siam cɔy[5] 'help']. /*f*5/

coih[1] [jōih] /tɕɔ̰ih/ *n.* <KAWNG> ပုရွက်နက် 黑蚂蚁（尾端有毒刺） *hēi mǎyǐ (wěiduān yǒu dúcì)* (a black ant with a poison-bearing stinger in tail). ☞ meeik coih [*syn.*].

coig [jōig] /tɕɔ̰c/ *vt.* ညှစ်–၊ ငွေညှစ်စား– 骗取 *piànqǔ* extort. **:** coig mau: ka pui. သူများဆီက

ငွေညှစ်စားတယ်။ 骗取人家的钱。 *extort money from someone.*

ci [jī] /tɕi̯/ *vt.* ညွှန်ပြ– 指 *zhǐ* point out. **:** Maix ci nawh yaox. ခင်ဗျားသူ့ကိုညွှန်ပြလိုက်။ 你指给他看。 *Point it out for him to see.* ☞ jhi:[1] [*var.*]. [Siam cii[6] 'point']. /*f*0.142/ /*f*9/

ci kua [jī gūa] /tɕi̯ kṵa/ *n.* ငြာက်ကြီး 天花 *tiānhuā* Smallpox?.

ci kruh [pu? (IN)] [jī grūh] /tɕi̯ krṵh/ *vs.* ထူ– 粗, 粗大 *cū, cū dà* thick. **:** Gawng: khaox in: uik ci kruh ngie. ဒီသစ်သားချောင်းထူနေတာပဲ။ 这树干真粗。

ci sux [krax chix blon lhaong (AM)] [jī sux] /tɕi̯ suʔ / *n.* အဆင့်မြင့်နည်းပညာ 技术 *jìshù* technique, technology. ☞ ci: sux [*var.*].

ciyang [jī yāng] /tɕi̯ ʐa̰ŋ/ *vi.* <VM?> ပြစ်ဒဏ်ပေး– 处罚（?）*chǔfá* punish, treat harshly, bring disaster on, wreak havoc on (?). **:** Siyiex deeh tieh loh rhawm:rhi: tix khaing: krax pa ah nawh tix sang ciyang kah kix mai caoxrhawm: [Yonax 3:10] ဘုရားသ[illegible]သည် မြင်လျှင် အရင်ခြိမ်းသောဘေးဒဏ်ကိုမပေးဘဲနေလေ၏။ / RK Judson full 3,10- မြို့သားတို့သည် မိမိတို့လိုက်သော အမှုလမ်းကိုလွှဲရှောင်၍၊ ကျင့်သော အကျင့်များကို ဘုရားသခင်သည် မြင်လျှင်၊ အရင်ခြိမ်းသော ဘေးဒဏ်ကိုမပေးဘဲ နေတော် 神就后悔、不把所说的灾祸降与他们了。 *God repented of the evil which he had said he would do to them. [Jon. 3:10]* | singaix prawng singaix ciyang sax (singaix ciyang singaix prawng sax) (Khrit.) တရားဆုံးဖြတ်တော်မူသောနေ့ 审判的日子 *judgment day (lit. 'future day of resolution and punishment')* /*f*5/

ci ra [jī rā] /tɕi̯ ra̰/ *n.* လမ်းဆုံလမ်းခွ 叉开, Y 型物的分叉处 *chā kāi , Yxíng wù de fēn chā chù* fork (in road), Y-intersection.

ci ro [jī rōu] /tɕi̯ ro̰/ *n.* ဝက်ခြံတံခါး၊ တင်းကုတ်တံခါး 猪圈或牛圈可活动的栏杆 *zhū juàn huò niú juàn kě huódòng de lángān* movable fence for pigpen or cowpen. ☞ ci ro kawg [*syn.*].

ci ro kawg [jī rōu gōg] /tɕi̯ ro̰ kɔ̰k/ *n.* ဝက်ခြံတံခါး၊ တင်းကုတ်တံခါး 猪圈或牛圈可活动的栏杆 *zhū juàn huò niú juàn kě huódòng de lángān* movable fence for pigpen or cowpen. ☞ ci ro [*syn.*].

ci lo [jī lōu] /tɕi̯ lo̰/ *v.* ပူပြင်းနေအောင်မီးမြိုက်– 旺（指火势）*wàng (zhǐ huǒ shì)* be burning brightly, be a hot fire. ☞ cheum: [*ant.*].

cih [jih] /tɕih/ **1** *vt.* [illegible] 挑, 剔 *tiāo, tī* pick, pick at, pick out. **:** cih khawm: lih. အကွဲစတခုကိုကောက်ယူ 提刺挑出来。 *pick out a splinter.* **2** *vt.* [illegible]လာ–၊ ဖွင့်ချ–၊ ထုတ်ဖော်– 揭露 *jiēlù* reveal, expose. **:** cih dee phit dee lud. မကောင်းမှုတွေကိုဖွင့်ချ 揭露错误。 *expose misdeeds.* **3** *v.* ထိုးဖောက်–၊ ရက်ဖောက်–၊ ချုပ်– 穿, 锥 *chuān, zhuī* pierce, thread. **:** cih khaix nyex. အပ်ချုပ် 穿针。 *thread a needle.* | cih peen kiep ka jih. ဖိနပ်တာရာကိုစူးဖြင့်ချုပ် 用锥子锥鞋底。 *stitch the sole of a shoe with an awl.* ☞ cieh, cun: [ceu 3] [*var.*]. ☞ jih [*mor.*]. /*f*10/

cix [jix] /tɕiʔ/ *comb. form.* <KAX> ငါးနှင့် အချို့သတ္တဝါ၏ပါးစပ်ထဲ၌ရှိသောအစူးတစ်မျိုး 刺 *cì* barbel (sharp whiskerlike sensory organ around mouth in fish and some other animals).

cix [jīx] /tɕi̯ʔ/ **1** *vi.* <VH> နိုင်–၊ တတ်–၊ သိ– 会 *huì* can, able (to do sth.), know how (to do sth.) (referring to an acquired skill). **:** Nawh hoik chix. ဘယ်လိုဆိုတာ သူသိပြီးသား။ 他已经会了。 *He already knows how.* **2** *va.* နိုင်–၊ ရ–၊ ဖြစ်– 可以 *kěyǐ* can, may, O.K., all right, acceptable (referring to circumstances permitting). **: chix tix** ဖြစ်နိုင်တယ်။ 可以 *can, may, O.K. (to do sth.)* | Sibex in: kawn: chix tix ih. ဒီအဝတ်အစားတွေဝတ်လို့ ရသေးတယ်။ 这件衣服还可以穿。 *These clothes can still be worn.* ☞ chix [*var.*]. /*f*0.2804/

cix keux [jix gex] /tɕiʔ kɤʔ/ *vi.* <VH> အောင်မြင်–၊ မှတ်ကျောက်ခံ 及格 *jígé* pass a test, pass muster, be up to par. [Hox].

cix phu: cheu: [jix pu qe] /tɕiʔ pʰu tɕʰɤ/ *n.* ဂျစ်ကား 吉普车 *jípǔchē* jeep (small, sturdy 4-wheel drive military vehicle). [Hox ← Eng. 'jeep' (← 'GP') + Hox chē 车 'vehicle'].

cix tix [jīx dix] /tɕi̯ʔ tiʔ/ *va.* ရတယ် 可以 *kěyǐ* can.

cix thi: [jix ti] /tɕiʔ tʰi/ *n.* <VH> တစုတဖွဲ့ ? 集体 *jítǐ* collective. **:** cix thi: cing: ci:. စီးပွားရေးအဖွဲ့ 集体经济。 *collective economy.* | cix thi: cu: yi:. 集体主义。 *collectivism.* | cix thi: seung: chang:. 集体生产。 *collection production.* [Hox].

cix cix [jix jix (jīx jix)] /tɕiʔ tɕiʔ, tɕi̯ʔ tɕiʔ/ *vs.* <VH> တက်ကြွ–၊ တက်တက်ကြွကြွ 积极 *jījí* optimistic, activist, enthusiastic. **:** cix cix tix yuh kaing. တက်တက်ကြွကြွနဲ့အလုပ်လုပ်တယ်။ 积极工作。 *work enthusiastically.* | cix cix feung: tsi:. နိုင်ငံရေးတွင်တက်တက်ကြွကြွလှုပ်ရှားပါဝင်တယ်။ 积极分子。 *activists.* [Hox].

cix sing: [jix sing] /tɕiʔ siŋ/ *n.* <VH> [illegible]ကျင့်သင်တန်း 集训 *jíxùn* assemble for training. [Hox].

cix lui: [jix lui] /tɕiʔ lui/ *v,n.* <VH> စုစောင်း–၊ ရှာမှီး–၊ စည်းရုံး– 积累 *jīlěi* accumulate, capital accumulation. **:** kong: kong: cix lui:. လူထုစည်းရုံး

ရေး 公共积累。 *public accumulation (of capital).* [Hox].

cix hawx [jix hox] /tɕiʔ hɔʔ/ *vi.* တန်းစီ– 集合 *jíhé* gather together, assemble. **:** Nyawm ah lai hoik chix hawx daux pak. ကျောင်းသားတွေကွင်းပြင်မှာတန်းစီနေပြီ။ 学生在场上集合了。 *The pupils have gathered in the yard.* ☞ dia: cung [*syn.*]. [Hox].

ci: [ji] /tɕi/ *vi.* မှတ်–၊ မှတ်သား– 记 *jì* remember, note, take note of. **:** Maix bre tix ci: daux rhawm: tix mhawmmhawm:. ခင်ဗျားစိတ်ထဲမှာကောင်းကောင်းလေးမှတ်ထားလိုက်ပါ။ 你好好记在心里。 *You should remember this carefully.* ☞ doh keud [*syn.*]. [Hox]. /*f*0.2922/ /*f*9/

ci: kang: ming: ping: [ji gang ming bing] /tɕi kaŋ miŋ piŋ/ *n.* <VH> အခြေခံပြည်သူ့စစ် 基干民兵 *jīgàn mínbīng* core militia. [Hox].

ci: kai: hua: [ji gai hua] /tɕi kai hua/ *n.* <VH> စက်အစားထိုးအသုံးပြုသော 机械化 *jīxièhuà* mechanisation (UK) mechanization (US), automation. [Hox].

ci: kwang: [ji guang] /tɕi kuaŋ/ *n.* <VH> ဂိုဏ်းဂန၊ အဖွဲ့ခွဲ 机关 *jīguān* organ (of government), organisation (UK) organization (US). [Hox].

ci: peung: cing: seux [ji beng jing sex] /tɕi pɤŋ tɕiŋ sɤʔ/ *n.* <VH> အခြေခံတည်ဆောက်မှု 基本建设 *jīběn jiànshè* basic construction. [Hox].

ci: mix [ji mix] /tɕi miʔ/ *vs.* <VH> တံခါးပိတ်ဆွေးနွေးပွဲ၊ 机密 *jīmì* classified, confidential (information). [Hox].

ci: thuang: [ji tuang] /tɕi tʰuaŋ/ *n.* <VH> ဇာတ်အဖွဲ့ 剧团 *jùtuán* drama troupe. [Hox].

ci: niien: [ji nian] /tɕi nian/ *n.* <VH> မှတ်သားမှု 纪念 *jìniàn* memorial. **:** ci: niien: peue:. မှတ်ကျောက် 纪念碑。 *monument, memorial stele* | ci: niien: cang:. ဆေ့ကျက်တိုင် 纪念章。 *souvenir pin.* | ci: niien: thang:. ဆေ့ကျက်တိုင်ခန်းမ 纪念堂。 *memorial hall.* ☞ ci: nying: [*var.*]. ☞ lhak simaox, phaux priex tix tawng (lawk 1 ci: niien: peue:) [*syn.*]. [Hox].

ci: cing: [ji jing] /tɕi tɕiŋ/ *n.* <VH> ကုန်စျေးနှုန်း 计件 (指计件付酬) *jìjiàn (zhǐ jì jiàn fù chóu)* piece rate (compensation based on quantity of goods produced). [Hox].

ci: ceu: [ji je] /tɕi tɕɤ/ *n.* <VH> ပြန်ကားသူ၊ ပြန်ကြားရေး၊ ပြန်ကြား– 记者 *jìzhě* reporter. [Hox].

ci: chu: [ji qu (ji chu)] /tɕi tɕʰu/ *n.* <VH> အောက်ခြေ၊ အခြေခံ 基础 *jīchǔ* basis, foundation. ☞ num: riah [*syn.*]. [Hox].

ci: nying: [ji nying] /tɕi ɲiŋ/ ☞ ci: niien: . [Hox].

ci: nyhau: [ji hnyae] /tɕi ɲʰaɯ/ **1** *vs.* ရိုင်း–၊ မိုက်ရိုင်း– 蛮横, 不讲理 *mánhéng, bùjiǎnglǐ* rude, boorish, wild. **:** Kaw an: daing: ci: nyhau:. ဟိုကောင်တစ်အားရိုင်းတယ်။ 那个人非常蛮横。 *That guy is really boorish.* **2** *vi.* ရိုင်းစိုင်း–၊ အနိုင်ကျင့်–၊ နိုင့်ထက်စီးနင်းဆက်ဆံ– 欺负 *qīfu* bully, be abusive, treat high-handedly. **:** Kix phex ci: nyhau: ka pui yuh nin:! သူတို့သူများအပေါ်ဒီလောက်ရိုင်းစိုင်းရသလား။ 他们怎么这样欺负人家！ *How can they be so abusive to others!* ☞ ca: nyhau: ② [*var.*].

ci: sux [ji sux (ji shu)] /tɕi suʔ/ *n.* <VH> အဆင့်မြင့်နည်းပညာ 技术 *jìshù* technique, technology. **:** ci: sux ying:. 技术员。 *technician.* | ci: sux keux ming:. အဆင့်မြင့်နည်းပညာတော်လှန်ရေး 技术革命。 *technical revolution.* ☞ ci sux [*var.*]. [Hox].

ci: yeei: [ji yeei] /tɕi ʑɯi/ *n.* <SIM:> ညိုလက်ရောင်ငှက်ကလေးတစ်မျိုး (一种麻色小鸟) *(yīzhǒng má sè xiǎo niǎo)* (small light-brown bird). ☞ cai yeei: [*var.*]. ☞ yeei:[2] [*syn.*].

ci: raix [ji rāix] /tɕi rạiʔ/ *n.* ခတ္တိယ (မျိုးနွယ်) 武士 *wǔshì* warrior. **:** Ci: raix chix ceung:, sang: seung chix lai. ခတ္တိယ (မျိုးနွယ်) တွေသိုင်းတတ်တယ်၊ ပညာတော်သင်တွေကစာတတ်တယ်။? 武士会拳术，先生会文章。 *Warriors are skilled at martial arts and scholars are skilled at letters.* [Mán (supply actual word)].

ci: reet [ji reed] /tɕi rɯt/ *vi.* ချုံ့–၊ ဖြည်းဖြည်းချင်း– 龟缩, 缩下来 *guīsuō, suōxialai* shrink down, hunker down, huddle defensively, hole up. ☞ ji: reet [*var.*]. ☞ yuh ci: reet, yuh ji: reet [*syn.*]. ☞ reed [*mor.*].

ci: lux [ji lux] /tɕi luʔ/ *n.* <VH> မှတ်တမ်း၊ မှတ်တမ်းမှတ်ရာ 记录 *jìlù* record. [Hox].

ci: lix [ji lix] /tɕi liʔ/ *n.* <VH> စည်းကမ်း၊ စနစ် 纪律 *jìlǜ* discipline. [Hox].

ci: voe: (ci: vui:) [ji voui (ji vui)] /tɕi voi, tɕi vui/ *n.* <VH> စီစဉ်ရေးကော်မရှင် 计委 *jìwěi* planning commission. [Hox].

ci: hui: cu: yi: [ji hui ju yi] /tɕi hui tɕu ʑi/ *n.* <VH> လွတ်လပ်ခွင့်ဝါဒ၊ လူ့အခွင့်အရေး 机会主义 *jīhuì zhǔyì* opportunism. [Hox].

ci: hua: [ji hua (jī hua)] /tɕi hua/ *n.* <VH> စီမံချက်၊ စီမံကိန်း၊ ပန်းတိုင် 计划 *jìhuà* plan. **:** ci: hua: seung:

yiux. ပြေးဖွားမှုစီမံကိန်း 计划生育。 *birth control, planned parenthood, family planning.* | ci: hua: hen: gau. သင်ကြားမှုစီမံကိန်း 教学计划。 *educational plan.* [Hox].

ci: hua: koe: kawn: [ji hua goui gon] /tɕi hua koi kɔn/ *n.* အိမ်ထောင်သားမွေးအစီအစဉ် 计划生育 *jìhuà shēngyù* planned parenthood, birth control, family planning. ☞ ci: hua: (ci: hua: seung: yiux) [*syn.*].

Cib [Jīb] /Tɕip/ *np.* ရှစ်ယောက်မြောက်သား ?.

Cing Tong (Cingtung, Kengtung) [Jing Doung] /tɕiŋ toŋ/ *np.* ကျိုင်းတုံ 景栋 *Jǐngdòng* Kengtung.

cing cix [jīng jix] /tɕiŋ tɕiʔ/ *n.* <VH> စီးပွားရေး 经济 *jīngjì* economy. ☞ cing: ci: [*var.*]. [Hox].

cing seux [jīng sex] /tɕiŋ sɤʔ/ *n.* ေ□ □□ □ □□□□ 建设 *jiànshè* construction. ☞ cing: seux [*var.*].

cing ying, cing nying [jīng yīng, jīng nyīng] /tɕiŋ ʑiŋ, tɕiŋ ɲiŋ/ *n.* <VH?> အေ့ွအကြံ 经验 *jīngyàn* experience. [Hox].

cing: kao: [jing gao] /tɕiŋ kau/ *vt.* <VH> ကြိုတင်သတိပေး 警告 *jǐnggào* warn. [Hox].

cing: kai: [jing gai] /tɕiŋ kai/ *n.* <KAOX,TIEX?> ပင်စိမ်း 毛罗勒, 光明子, 黑荷花（草本, 可入药） *máo luólè, guāngmíng zǐ, hēi héhuā (cǎoběn, kě rù yào)* basil (*Ocimum basilicum*, a member of mint family, leaves and stems used as a spice and medicinally). ☞ taux cang krim ① [*syn.*]. [Siam (?)].

cing: kuang: [jing guang] /tɕiŋ kuaŋ/ *n.* <VH> ရုံးစာရေး 军管 *jūnguān* officer (military). [Hox].

cing: khu: [jing ku] /tɕiŋ kʰu/ *vs.* <VH> ခဲယဉ်း– 艰苦 *jiānkù* hard, difficult tough, arduous. **:** cing: khu: feung: to:. ခဲယဉ်းရှုပ်ထွေးသော။ 艰苦奋斗。 *arduous struggle.* | cing: khu: phux su:. ခဲယဉ်းတဲ့အနေအထား။ 艰苦朴素。 *difficult and austere (conditions).* [Hox].

cing: pao: [jing bao] /tɕiŋ pau/ *n.* <VH> သတိပေး–၊ တပ်လှန့်–၊ နှိုးဆော်– 警报 *jǐngbào* alarm, warning, alert, siren. [Hox].

cing: pu: [jing bu] /tɕiŋ pu/ *n.* တွင်၊ တွင်ကျယ် 进步 *jìnbù* progress.

cing: tux [jing dux] /tɕiŋ tuʔ/ *n.* <VH> ကြီးကြပ်–၊ ကွပ်ကဲ– 监督 *jiāndū* supervise. [Hox].

cing: ting: [jing ding] /tɕiŋ tiŋ/ *vt.* <VH> ေ□ □ဖြတ်–၊ အကဲဖြတ်– 鉴定 *jiàndìng* appraise, authenticate. [Hox].

cing: tui: [jing dui] /tɕiŋ tui/ *n.* စစ်တပ် 军队 *jūnduì* armed forces, army.

cing: thao: [jing tao] /tɕiŋ tʰau/ *vt.* ေ□□□□ 检讨 *jiǎntǎo* self-criticism. [Hox].

cing: thix [jing tix] /tɕiŋ tʰiʔ/ *n.* နိုးနိုးကြားကြားရှိ 警惕 *jǐngtì* alert.

cing: cang: (cing: cang) [jing jang (jing jāng)] /tɕiŋ tɕaŋ, tɕiŋ tɕaŋ/ *n.* <VH> တပ်ကြပ်ကြီး 军长 *jūnzhǎng* military commander, commander of an army (largest military unit). [Hox].

cing ci: (cing: ci:) [jing ji (jīng ji)] /tɕiŋ tɕi, tɕiŋ tɕi, tɕiŋ tɕiʔ/ *n.* <VH?> စီးပွားရေး 经济 *jīngjì* economy. **:** cing: ci: heux suang:. စီးပွားရေးတွက်ချက်မှု 经请核算。 *economic accounting, business management.* | cing: ci: cang: sing:. ရှေ့ပြေးစီးပွားရေး 经济战线。 *economic front.* | cing: ci: ci: chu:. အခြေခံစီးပွားရေး 经济基础。 *economic base.* | cing: ci: cawx vux. စိုက်ပျိုးသီးနှံစီးပွားရေး 经济作物。 *cash crop.* | cing: ci: pui meung. အမျိုးသားစီးပွားရေး 国民经济。 *national economy (the total economic activity of a country, including production, consumption, saving, distribution, etc.).* | cing: ci: shiao thiaox. စီးပွားရေးဖိနှိပ်မှု 经济萧条。 *economic depression.* | cing: ci: ciex ko:. စီးပွားရေးဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ 经济结构。 *economic structure.* | cing: ci: shiao: yix. စီးပွားရေးအကျိုးအမြတ် 经济效益。 *economic returns, economic benefits.* | cing: ci: vex ci. စီးပွားရေးအကျပ်အတည်း 经济危机。 *economic crisis.* ☞ cing cix [*var.*]. [Hox].

cing: cing: (cing: ciien:) [jing jing (jing jian)] /tɕiŋ tɕiŋ, tɕiŋ tɕian/ *vt.* <VH> ဖြတ်တောက်– 精简 *jīngjiǎn* retrench, simplify, streamline, cut, reduce. **:** cing: ciien: (cing: cing:) ci ko:. အဖွဲ့အစည်းတွေကိုဖြတ်တောက်တယ်။ 精简机构。 *streamline an organisation.* [Hox].

cing: ciex [jing jiex] /tɕiŋ tɕiɛʔ/ *vs.* <VH> စိတ်ခိုင်–၊ စိတ်ပိုင်းဖြတ်– 坚决 *jiānjué* resolute, determined, stubborn. ☞ kiien: cong:, cong: rhawm: [*syn.*]. [Hox].

cing: chax [jing qax] /tɕiŋ tɕʰaʔ/ *v.* <VH> စစ်ဆေး–၊ စစ်–၊ စာမေးပွဲ 检查 *jiǎnchá* inspect, examine. [Hox].

cing: chi: [jing qi] /tɕiŋ tɕʰi/ *n.* <VH> စစ်ဒေသ၊ စစ်ဖက်ဒေသန္တရ 军区 *jūnqū* military district. [Hox].

cing: sing: [jing sing] /tɕiŋ siŋ/ *n.* <VH> စစ်သင်တန်း၊ စစ်သင်တန်းပေး– 军训 *jūnxùn* military training. ☞ feek lien: [*syn.*]. [Hox].

cing: seux [jing sex] /tɕiŋ sɤʔ/ *n.* တည်ဆောက်ရေး 建设 *jiànshè* construction. **:** cing: seux seu: hui: cu:

yi:. ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒတည်ဆောက်ရေး။ 建设社会主义。 ☞ cing seux [*var.*].

cing: seung: [jing seng] /tɕiŋ sɤŋ/ *n.* <VH> စိတ်ဓာတ်၊ စိတ်နေသဘောထား၊ စိတ်ထား 精神 *jīngshén* spirit, attitude. **:** cing: seung: daux veung: cing:. 文件的精神。 *the spirit of a document.* | cing: seung: veung: ming:. 精神文明。 *spiritual civilisation.* ☞ jhawm:1 ③ [*syn.*]. [Hox].

cing: yi: [jing yi] /tɕiŋ ʑi/ *vi.* <VH> အကြံပေးချက် 建议 *jiànyì* propose, suggest. **:** Yix cing: yi: khai: hui: ngaix. 我们建议今天开会。 *We propose holding a meeting today.* ☞ plih lox [*syn.*]. [Hox].

cing: ying: (cing yiien:) [jing ying (jīng yian)] /tɕiŋ ʑiɲ/ *n.* <VH> ကိုယ်တွေ့ 经验 *jīngyàn* experience. **:** cing: ying: cu: yi:. လက်တွေ့သိမြင်မှုကိုအားကိုးအားထားပြု– 经验主义。 *empiricism.* [Hox].

cing: ying: kwang: li: [jing ying guang li] /tɕiŋ ʑiŋ kuaŋ li/ *n.* စီမံ□□ခန့်မှု 经营管理 *jīngyíng guǎnlǐ* management. [Hox].

cing: lix [jing lix] /tɕiŋ liʔ/ *vt.* <VH> တည်ထောင်– 建立 *jiànlì* establish. [Hox].

cing: li: (cing li) [jing li (jīng lī)] /tɕiŋ li, tɕiŋ lḭ/ *n.* <VH> မန်နေဂျာ 经理 *jīnglǐ* manager. [Hox].

cing: voe: [jing voui] /tɕiŋ voi/ *n.* <VH> စစ်ကော်မရှင် 军委 *jūnwěi* military commission. [Hox].

cing: fax [jing fax] /tɕiŋ faʔ/ *n.* ခြားနားခြင်း 减法 *jiǎn fǎ* subtraction.

cim [jīm] /tɕḭm/ *vt.* မြည်း– 尝 *cháng* taste. **:** Maix cim yaox tie: ang: tie:? ချိုမချို ခင်ဗျားမြည်းကြည့်။ 你尝尝看甜不甜? *Taste that and see if it is sweet or not.* ☞ ceem[2] [*var.*]. ☞ cheu:[1] ② [*syn.*]. /*f*7/

cim: [jim] /tɕim/ *v.* သံရိုက်– သပ်စို့– 钉, 楔 (契) *dìng, xiē* nail, drive, hammer (a wedge, tenon, spike, nail, etc.). **:** cim: teug kaux ka jim:. ဇ□ □□ာကိုခိုင်အောင် သံနဲ့ရိုက်ထားလိုက်။ 用钉子把箱子钉牢。 *nail a cabinet firmly with nails.* ☞ jim: [*mor.*].

ce[1] [jēi] /tɕḛ/ **1** *n.* မြို့ 城市, 城镇 *chéngshì, chéngzhèn* city, town. **2** *n.* မြို့ရိုး 土城 *tǔchéng* earthen city wall. ☞ cheung:[2], veng ② [ceu 1] [*syn.*]. [Siam ɛလ; ɛလ: tsɛ$_{3/6}$ 'city']. /*f*0.0207/ /*f*9/

ce[2] [jēi] /tɕḛ/ *vt.* စိမ်– စုပ်– 浸, 泡 *jīn, pào* soak, steep. **:** ce gaox pid. ဇ□ □□ ဆန်ညင်းဆန်စိမ်ပါ။ 泡糯米。 *soak glutinous rice.* ☞ dum:[2] [*syn.*]. /*f*0.0207/ /*f*9/

ceh [jēih] /tɕḛh/ *vs.* နူး– ညှက်– ကြော– 烂糊 (程度不及 dēih) *làn hú (chéngdù bùjí 'dēih')* ripe, tender, cooked (but not to the full extent described by téih). **:** Yuh ngu ruk, kieh nex piang ex ceh. မီးတောက်အောင်လုပ်၊ ငါတို့တည်ထားတဲ့အသားဟင်းနူးပါစေ။ *Stoke up the fire good and hot, so that the meat we put on it will be tender.* ☞ teh[1] [*mor.*]. /*f*8/

ceh rhawm: [jēih hrom] /tɕḛh rʰɔm/ *vi.* စိတ်ဆင်းရဲ– 深表同情, 惑触深 *shēn biǎo tóngqíng, huò chù shēn.* **:** Ceh rhawm: aux ka yaox tix kawndoe: daux ting: ying:. ကျွန်တော်ရုပ်ရှင်ထဲကမိဘမဲ့ကလေးတွေကိုတွေ့ရတာစိတ်ဆင်းရဲလိုက်တာ။ 我看见电影里的那个孤儿深表同情。 | Sidaing: ceh rhawm: aux ka yaox tix krax pa yuh kix. ကျွန်တော်သူတို့လုပ်တာကိုတွေ့ရတာအရမ်းစိတ်ဆင်းရဲတာပဲ။ 看到他们的事迹, 使我感触很深。

cex [jeix] /tɕeʔ/ *n.* ဇ□□□ ဖုံ□ □ယောနီ 阴户 *yīnhù* vagina. **:** Bun: ang: koe: cex, simex ang: haok ngha:. ဇ□ □□□ရှိတဲ့မိန်းမ၊ လင်တံမရှိတဲ့ယောကျ်ား။ 石女老绵羊。(比喻最无味之物。老绵羊：当地汉语称阳萎或元阳不足的男子为老绵羊。) *A female without a proper vagina, a male whose manliness won't rise. (Metaphor for something very dull.)*

cex kraong: [jeix graong] /tɕeʔ krauŋ/ *n.* ပါးစိ (ပသီ) 腭扁桃体, 扁桃腺 *è biǎntáotǐ, biǎntáo xiàn* tonsils (lit. 'uvula vagina'?).

ce:[1] [jei] /tɕe/ *n.* စက္ကူ၊ စာရွက် 纸 *zhǐ* paper. [Siam ɛလ; tsɛ$_3$ 'paper' ← Hox *tsye2 纸 (prim)]. /*f*0.0645/ /*f*6/

ce:[2] [jei] /tɕe/ **1** *vt.* ထင်– 以为, 认为 *yǐwéi, rènwéi* believe (that), think (that). **:** Aux ce: maix hoik hu:. ရှင်သွားပြီးပြီလို့ ကျွန်မထင်တယ်။ 我以为你走了。 *I thought you had already gone.* | Pex ce: yuh kah mawx? ဘယ်လို သဘောထားသလဲ။ 你们的意思如何? *What do you think?* **2** *vt.* မှန်း– မှန်းဆ– 惦记 *diànjì* think about, worry about, recall with concern. **:** Daing: ce: aux kaing daux cub. ကျွန်တော်အဖွဲ့ထဲမှာအလုပ် တော်တော်မှန်းထားတယ်။ 我很惦记组里的工作。 *I keep thinking about work in the team.* ☞ keud [*syn.*]. /*f*0.0645/ /*f*6/

ce:[3] [jei] /tɕe/ *int.* မဟုတ်သေးဘူး 才不是 *cái búshì* Not at all! Hardly! Not!. **:** Maix ang: mawh yaong: kix? Ce:! ခင်ဗျားသူတို့ရွာက မဟုတ်ဘူးလား။ မဟုတ်သေးဘူး။ 你不是他们寨里的吗? 才不是呢! *You aren't from their village? Not at all!* /*f*0.0645/ /*f*6/

ceng [jēing] /tɕḛŋ/ *n.* ချိန်းကြိုး 铁链, 手铐 *tiěliàn, shǒukào* iron chain, shackle. ☞ maox ceng [*syn.*]. [~ Eng. chain; cf. Siam cɛŋ[4] 'tamarind']. /*f*7/

cie[1] [jīe (jīie)] /tɕiɛ/ **1** *prep.* ရဲ့ ၏ [နာမ် /နာမဝိသေသန] 的（表示领属关系助词）*de (biǎoshì lǐngshǔ guānxi zhùcí)* of, belonging to, pertaining to (genitive preposition). **:** lai cie Ai: Meung. အိုက်မောင်ရဲ့စာအုပ်။ 岩门的书。 *Ai Meung's book.* | Sibex cie kix hoik sidaux tix. သူတို့ အဝတ်အစားတွေ လျှော်ပြီးပြီ။ 他们的衣服已经洗了。 *Their clothes have already been washed.* | Cie maix kawn: khraox. နင့်ဟာအသစ်ပဲ ရှိသေးတယ်။ 你的还新。 *Yours is still new.* | Cie Kaung: Miex ang: nyang viex hu:. ဂျန်းမအတွက် မပို့ရသေးဘူး။ 耿马的暂不带去。 *We won't deliver the ones for Gengma yet.* **2** *vt.* ရှိ–၊ ပိုင်–၊ သိမ်းထား–၊ ရ–၊ အပိုင်ယူ– 拥有, 接受, 留（?）*yōngyǒu, jiēshòu, liú* have, possess, keep, (receive ?). **:** Ang: maix rhawm: cie, tawx aux cie khaing:. ခင်ဗျားမလိုချင်ရင် ကျွန်တော့်ကိုပေးဗျာ။ 你不想要给我要算了。 *If you don't want to keep it, give it to me to have.* | Kieh aux chix yuh, aux cang: yuh pui hun: cie. ကျွန်တော် လုပ်တတ်ခဲ့ရင် အားလုံးရဖို့အတွက် လုပ်ပေးပါယ်။ 要是我会做, 我就做给大家用。 *If I could make it, I would make it for everybody to have.* | Mau khri: hoik tawx ex bax, ma: kaung: hoik guah ex cie. ကျွန်မတို့ကို ပိုက်ဆံချေးတယ်။ လယ်ကတော့ အပိုင်ယူဖို့ပေးပါတယ်။ 银金借给咱们用，田地分给咱们种。 *Money has been given to us to borrow, fields have been distributed to us to own.* | **cie sin:** အမွေရ–၊ အမွေဆက်ခံ– 承受 *inherit (lit. 'own property')* | Pui pa ang rah ang see ang pon tix cie sin: pa mawh meung Siyiex. [1 Kawrinthux 6:9] 不义的人不能承受神的国。 *The unrighteous will not inherit the Kingdom of God. [1 Cor. 6:9]* **3** *vt.* လိုချင်– 要 *yào* want. **:** Aux cie pa: khraox, maix cie pa: prim:. ကျွန်မက အသစ်လိုချင်တယ်။ ရှင်က အဟောင်းလိုချင်တယ်။ 我要新的，你要旧的。 *I want new ones and you want old ones.* | Caw pa: yie, cie pa: haoh. ပေ ရှိတာရှာ။ ပေါများတာကိုလိုချင်။ 碰上便宜的，要了有余的。（指买东西。）*Finding something cheap, wanting what is plentiful. (Refers to shopping.)* ☞ ciex [*var.*]. ☞ pa (attributive marker; nominaliser) . /*f*3/

cie[2] [jīe (jīie)] /tɕiɛ/ *vs.* ကျဲ–၊ ပါး– 稀, 疏 *xī, shū* thin (in consistency or density), sparse. **:** Sivawng sum: pex chaox nie cie. မင်းစိုက်တဲ့ပြောင်းဖူး တအား ကျဲတယ်။ 你们种的玉米太稀了。 *The maize you planted is too thin.* ☞ kru krah [*syn.*]. ☞ dai [*ant.*]. /*f*3/

ciet [jied] /tɕɛt/ *np.* ကျက် (“o”တွေက“ကြက်”ကိုခုနှစ်ယောက်မြောက်သားနာမည်အဖြင့်သုံးသည်) 老七（男子排行第七。参见 Ai）*lǎo qī (nánzǐ páiháng dìqī. cānjiàn Ai)* seventh eldest son, seventh male child in birth order.

cieh [jīeh (jīieh)] /tɕɛʰh/ **1** *vt.* သီ–၊ တွဲ– 穿, 串 *chuān, chuàn* string together, pierce. **:** cieh kax inkix. ဒီငါးတွေကိုသီလိုက်။ 把这些鱼穿起来。 *string these fish together.* **2** *cl?.* သီ၊ တွဲ၊ တံ 串 *chuàn* (classifier for things strung together) (?). ☞ cih ③ [*var.*]. ☞ cun:, suat (?) [*syn.*]. ☞ jieh[1] [*mor.*]. /*f*9/

ciex [jīex] /tɕiɛ̰ʔ/ *vt.* လိုချင်– 要 *yào* want. **:** Phex nguah yuh nin:, kax kong ciex aux nawh tix plak kin khaing:. ဒီလောက်စျေးကြီးရသလား၊ ကျွန်တော်ပုဇွန် ကျင်ဝက်ပဲယူပြင်တယ်။ 这样贵，虾我只要半斤算了。 *That's so expensive that I just want half a kín of shrimp.* ☞ cie[1] ③ [*var.*].

ciex pang: [jiex bang] /tɕiɛʔ paŋ/ *vi.* <VH> တာဝန်ချိန်လွှဲအပ်– 接班 *jiēbān* take one's turn on duty, take over from sb.. [Hox].

ciex mux [jiex mux] /tɕiɛʔ muʔ/ *n.* <VH> အစီအစဉ် 节目 *jiémù* programme (UK), program (US). ☞ dia: daing [*syn.*]. [Hox].

ciex ting: [jiex ding] /tɕiɛʔ tiŋ/ *vt.* ဆုံးဖြတ်– 决定 *juédìng* decide. **:** Yix hoik ciex ting: hu: pon sax. ကျွန်တော်တို့မနက်ဖန်သွားဖို့ဆုံးဖြတ်ထားပြီးပြီ။ 我们决定明天走。 *We have decided to leave tomorrow.* ☞ tat rhawm: [*syn.*]. [Hox].

ciex cang: [jiex jang] /tɕiɛʔ tɕaŋ/ *vo.* <VH> စာရင်းတွက် 结帐 *jiézhàng* calculate the bill, do the accounts. ☞ carang (simin carang) [*syn.*]. [Hox].

ciex sing: [jiex sing] /tɕiɛʔ siŋ/ *n.* <VH> ပိုင်းဖြတ်ချက်၊ သံမဏိဘာန် 决心 *juéxīn* determination, resolve. ☞ rhawm: cong: [*syn.*]. [Hox].

ciex seung: [jiex seng] /tɕiɛʔ sɤŋ/ *n.* ခြိုးခြံချွေတာရေး 节省 *jiéshěng* thrift, economy. ☞ tieh yam: [*syn.*]. [Hox].

ciex suang: [jiex suang] /tɕiɛʔ suaŋ/ *n.* <VH> အဆုံးသတ်တွက်ချက်၊ နောက်ဆုံးတွက်ချက် 决算 *juésuàn* final accounting, 'bottom line'. ☞ ghoik sawn: [*syn.*]. [Hox].

ciex yi: [jiex yi] /tɕiɛʔ ʑi/ *n.* <VH> စာတွဲ၊ ဖိုင် 决议 *juéyì* resolution (document). ☞ lox ghoik ting: [*syn.*]. [Hox].

ciex luing: [jiex luing] /tɕiɛʔ luŋ/ *n.* <VH> နိဂုံးချုပ်၊ အဆုံးသတ် 结论 *jiélùn* conclusion. ☞ ghoik ② [*syn.*]. [Hox].

cie:[1] [jie (jiie)] /tɕiɛ/ *n.* <SIM:> ပေ ပါကင့်တစ်မျိုး (နှုတ်သီးချွန်၊ နားရွက်ရှည်၊ အနက်ရောင်) 山鹊鸲（一种候鸟, 嘴尖而长, 全身灰黑色。八、九月从北方飞来阿佤山, 三、四月飞走）*shān jíling*

(yīzhǒng hòu niǎo, zuǐ jiān ér cháng, quánshēn huī hēisè, bā, jiǔyuè cóng běifāng fēi lái Āwǎshān, sān, sìyuè fēizǒu) forest wagtail (*Dendronanthus indicus*, migratory bird with gray body, long bill, white eyebrows patches on breast and wings, and frequently wagging tail, migrates to Wa area from north in March-April, and departs in Aug.-Sept.). ☞ sim: te: tiex, sim: yhang: yhot, sim: te: glaox [*syn.*]. /*f*10/

cie: (cie)[2] [jie (jiie)] /tɕiɛ/ ☞ kai: .

cied [jīed] /tɕɛ̰t/ *v.* စစ်ဆေး–၊ ရှာဖွေစစ်ဆေး– 查 *chá* inspect.

cieb [jīeb] /tɕɛ̰p/ *vt.* တိုးတိုးတိတ်တိတ်မေးကြည့်– 试探, 探问 *shìtàn, tàn wèn* sound out, feel out, make cautious inquiries about.

cien [jīen] /tɕiɛ̰n/ *vs.* ပေ[illegible]–၊ လေးလံ– 重, 沉重 *zhòng, chénzhòng* heavy. **:** Yam nyawm priex ih tom: sak, yam cien kaing yuh tom: hoik. အစားကောင်းအသောက်ကောင်းစားတဲ့အချိန်ဝအောင်စား။ လေးလေးလံလံလုပ်ရတဲ့အချိန်ပြီးအောင်လုပ်ပါ။ *When the food is good, eat your fill, when the work is heavy, do it to completion.* ☞ kiien [*var.*]. ☞ nak, hnak ② [*syn.*]. /*f*6/

ciem [jīem] /tɕiɛ̰m/ *n.* ပန်းပွါး 穗子（用丝线、布条等扎成）*suìzi (yòng sī xiàn, bù tiáo děng zā chèng)* tassel, fringe (made of silk or cloth). /*f*9/

cee[1] [jēe] /tɕɯ̰/ **1** *n.* ပစ္စည်း၊ ဥစ္စာ 东西, 原料 *dōngxi, yuánliào* thing, materials. **2** *n.* ဆိုလိုရင်း၊ အနက်၊ အဓိပ္ပါယ်၊ သဘော 意思 *yìsī* meaning. **3** *n.* အကြောင်းရင်း၊ အကြောင်းပြချက် 原因 *yuányīn* reason. **4** *n.* အမျိုး၊ အမျိုးအစား 种, 类, 样 *zhǒng, lèi, yàng* type, kind. **5** *cl.* မျိုး 种, 类, 样 *zhǒng, lèi, yàng* type, kind (noun classifier). ☞ ceu [*var.*]. /*f*0.0614/ /*f*6/

cee[2] [jēe] /tɕɯ̰/ *vi.* သုံးလို့ရ–၊ အသုံကျ– 成器 *chéngqì* useful, practical, effective. **:** Gawn: pawd phen: ang: lawm kah bee, bun: lhee: jheeh ang: cee ka kaing. ဘိန်းခြစ်တဲ့ဓါးဆီနဲ့ဆိုမထက်ဘူး[illegible]များတဲ့မိန်းကလေးအလုပ်မှာသုံးလို့မရဘူး။ 划大烟的刀子，沾油不锋利，话多嘴碎的女人，干活不成器。 *A knife for carving poppies isn't sharp when oiled (?), a woman who is too talkative isn't useful for work.*

ceet [jeed] /tɕɯt/ **1** *vs.* ပြေ့–(အရသာ) 淡 *dàn* weak (in flavor), bland. **:** Rawm: rheep in: chaox nie ceet. ဒီဟင်းရည်သိပ်ပေ့ါလွန်းတယ်။ 这汤太淡了。 *This soup is too bland.* | Chax hoik ceet. လက်ဖက်ရည်ပေ့ါပြီ။ 茶淡了。 *The tea has gotten weak.* **2** *vs.* ပါး–၊ စားကုန်–(မြေဆီလွှာ) 瘦, 薄(指土地不肥沃) *shòu, bó (zhǐ tǔdì bù féiwò)* thin, poor (of soil). **:** Ma: in: hoik ceet. ဒီတောင်ယာမြေပါးနေပြီ။ 这块地地力薄了。 *This field has become infertile.* ☞ khiien: [*ant.*]. /*f*9/

ceep[1] [jeeb] /tɕɯp/ *vt.* ဝတ်– 穿, 戴 *chuān, dài* wear. **:** ceep sibex. အင်္ကျီဝတ် 穿衣服。 *wear clothes.* | ceep mhok. ဦးထုပ်စောင်း 戴帽子。 *wear a hat.* ☞ ih ③ [*syn.*]. ☞ jeep[2] [*mor.*]. /*f*0.048/ /*f*4/

ceep[2] [jeeb] /tɕɯp/ *vs.* အုပ်မှိုင်း– 阴, 阴暗, 阴沉 *yīn, yīn'àn, yīnchén* cloudy, overcast, gloomy. **:** Praix uik ceep ngie, sang: lhiex nie. ရာသီဥတုအုပ်မှိုင်းနေတာပဲ[illegible]ရွာမယ်ထင်တယ်။ 天色阴沉, 快下雨了。 *It is overcast out and about to rain.* ☞ aw:[3], awh[2], blang: ① [*ant.*]. /*f*0.048/ /*f*4/

ceep[3] [jeeb] /tɕɯp/ *vt.* လက်ဝါးကြီးအုပ်– 侵占, 袭击 (?) *qīnzhàn* seize, invade and occupy, monopolise. **:** Cax rawm: heem:, ceep rawm: nyaux. ချိုးဖို့ရေကိုလုယူတယ်၊ သောက်ဖို့နေကိုလက်ဝါးကြီးအုပ်ထားတယ်။ 袭击洗浴的河，侵占饮用的水。（争夺水源。）*Seize bathing waters and monopolise drinking waters. (Struggle for water sources.)*

ceep praix [jeeb brāix] /tɕɯp prə̰i?/ *phr?.* ရာသီဥတုအုပ်မှိုင်း 天色阴沉 *tiānsè yīnchén* overcast, cloudy, gloomy weather. **:** Ceep praix ngaix, ang: ex lai: hu: ma:, ot ex sidaux chee: ka: sang yuh nghox khaing:. 今天天阴，我们就不下地了，我们留在家洗袋子，以备打谷子时用。 *It's overcast today so let's not go to the fields, and instead, stay and wash the sacks that we will use for rice later.*

ceep jawm [jeeb njōm] /tɕɯp dʑə̰m/ ☞ ceep jhawm: .

ceep jhawm: [jeeb nqom] /tɕɯp dʑʰɔm/ *vi.* ညတိုက် (ညတွင်ချောင်းမြောင်းတိုက်ခိုက်သော) 夜袭 *yèxí* attack at night, launch a night attack. **:** hu: ceep jhawm: kak: tix reung:. ရန်သူကိုညတိုက်သွားမယ်။ 去夜袭敌人。 *launch a night attack on the enemy.* ☞ ceep jawm [*var.*].

ceep sijaox [jeeb si njāox] /tɕɯp s.dʑə̰u?/ *v.* ရုတ်တရက်တိုက်ခိုက် 突然袭击 *tūrán xíjī* make a surprise attack.

ceex ciex [jeex jiex] /tɕɯ? tɕiɛ?/ *vs.* <VH> ဦးတည် ရာ ? 直接 *zhíjiē* direct. ☞ pang: phlat [*syn.*]. [Hox].

cee: [jee] /tɕɯ/ *vt.* ဖို့–(မြေ)၊ ဖြည့်– 填 *tián* fill in. **:** Cee: ex tiex khaix kaong: kix daux. ကျွန်တော်တို့သူတို့တူးထားတဲ့တွင်းကိုမြေဖို့နေတယ်။ 咱们把他们挖的洞填上土。 /*f*0.1353/ /*f*9/

ceed [jēed] /tɕɯ̰t/ *vt.* <CAG> (ပန်းပဲ)ထု– 淬火 *cuì huǒ* temper, quench (harden iron and other metals by heating to a high temperature and plunging into cold water). **:** Gawn: in: tawx cang lhek cox tix ceed ha:. ဒီဓါးပန်းပဲဆရာကိုပေးပြီးပြန်ထုခိုင်း။ 这把

小刀请铁匠重新淬火。 *Give this knife to the blacksmith to retemper it.* /*f*8/

ceen [jēen] /tɕɯn/ *adv-pre.* တစ်ကယ့်ကို၊ အဟုတ် 干脆, 索性 *gāncuì, suǒxìng* simply, just, ...and be done with it. **:** ceen ang: hu:. တစ်ကယ့်ကိုမသွားဘူး။ 干脆不去。 *simply don't go.* | Maix ceen yuh nong: khaing:. ခင်ဗျားတစ်ယောက်ထဲအဟုတ်ကိုလုပ်တော့တာပဲ။ 你干脆一个人做。 *Just do it by yourself.* ☞ cawng:[4] [*syn.*]. /*f*0.0108/

ceen:[1] [jeen] /tɕɯn/ **1** *vt.* ◌ ◌◌◌ကန်သင်း (wrong!) 舂, 捣（少量地舂）*chōng, dǎo (shǎoliàng de chōng)* pound (a small quantity of grain in a mortar). **2** *cl.* ထောင်းစုံလေး 小半臼 *xiǎo bàn jiù* small mortar (concave stone bowl for pounding grain with pestle) (?). **:** Nghox ankix kawn: koe: tix ceen: khawm:. အဒီစပါးတွေထောင်းစုံလေးတစ်ထောင်းစာရှိသေးတယ်။ 那些稻子还够小半臼。 *That rice grain is just enough for a small mortar-load.* ☞ jeen: [ceu 2] [*var.*]. ☞ po:[1], bo:, jawk [ceu 2] [*syn.*]. ☞ jeen: [*mor.*].

ceen:[2] [jeen] /tɕɯn/ *n.* ကန်သင်း၊ ဘောင်၊ တာရိုး 坎儿, 埂子 *kǎnr, gěngzi* embankment of paddy field, dyke. **:** Ceen: kaung:, yuh tix een ceen: ka kaung:. လယ်ကန်သင်း၊ လယ်ကွက်ကိုဘောင်ခတ်ထားပါ။ *AM Eng: Embankment of field, , do-[tix]-做下来(not put) embankment-at-field* ☞ ku[3], guh [*syn.*].

ceem[1] [jēem] /tɕɯm/ *n.* <KAUNG:> ပဲကျပ်ပျဉ် 黄豆 *huángdòu* soya bean (UK), soybean (US). ☞ pie:, tho: [*syn.*]. /*f*0.0124/ /*f*8/

ceem[2] [jēem] /tɕɯm/ *vt.* မြည်း–၊ စမ်းကြည့်– 尝, 品尝 *cháng, pǐncháng* taste. **:** Maix ceem yaox rawm: rheep, gaig kah ah kih kah, kub ang: kub. ဒီဟင်းချိုကိုမြည်းကြည့်ပြီး ဆားအတော်ပဲလားပြော။ 你尝尝汤，看看盐够不够。 *Please taste the soup and see if there is enough salt.* ☞ cim [*var.*]. ☞ cheu[1] ② [*syn.*]. /*f*0.0124/ /*f*8/

ceem kim [jēem gīm] /tɕɯm kim/ *n.* ပူစီနံ၊ ပူဒီနာ 薄荷 *bòhé* mint. **:** Ex ih taux ceem kim mhi: in: ngaix. ဒီနေ့ကျွန်တော်တို့ပူစီနံသုပ်စားတယ်။ 今天我们吃凉拌薄荷。 *Today we ate a mint salad.* ☞ taux cang krim ②, taux ge: lhaox, taux sioe: ia: [*syn.*].

ceem taux pu [jēem daex bū] /tɕɯm taɯʔ pu/ *n.* တို့ဟူး၊ ပဲတိုဖူး၊ ပဲပြား 豆腐 *dòufu* tofu, bean curd.

ceemtiex [jēem diex] /tɕɯm tɛʔ/ *n.* <KHAOX> မြေပဲ 花生 *huāshēng* peanut.

ceem tiag [jēem dīag] /tɕɯm tiak/ *n.* <KHAOX> ◌ ◌◌◌ ◌野豆子（状如黄豆而较小）*yě dòuzi (zhuàng rú huáng dòu ér jiào xiǎo)*.

ceem cux [jēem jūx] /tɕɯm tɕuʔ/ *n.* ပဲပုပ် 豆豉 *dòu chǐ* fermented black bean paste.

ceem ciang: [jēem jiang] /tɕɯm tɕianŋ/ *n.* တိုဖူး 腐乳, 酱豆腐 *fǔrǔ, jiàng dòufu* rotten bean curd.

ceem sima: [jēem si ma] /tɕɯm s.ma/ *n.* ပဲပုပ်၊ ပဲနှပ် 豆豉, 豆瓣酱 *dòu chǐ, dòu bàn jiàng* fermented black bean paste.

ceem sima: sioh [jēem si ma si ouh] /tɕɯm s.ma s.ʔ oh/ *n.* <KRAUNG> ပဲပုပ်ခြောက် 干豆豉 *gāndòuchǐ* dried fermented black bean paste.

ceeix [jeeix] /tɕɯiʔ/ *n.* နည်းနည်း၊ စိုးစဉ်း၊ အနည်းငယ် 点儿, 一点儿 *diǎnr, yìdiǎnr* a bit, a little. **:** Ma: in: ang: nyang hoik thai: tix, kawn: koe: ceeix. ဒီယာ◌ွန်လို့ မပြီးသေးဘူး။ နည်းနည်းကျန်သေးတယ်။ 这块地还有一点儿没犁完。 *There's still a little bit of this field I haven't finished ploughing yet.* ☞ cuaix [*var.*]. ☞ liak [*syn.*]. /*f*0.0398/ /*f*5/

ceu[1] [jē] /tɕɤ̞/ **1** *n.* ပစ္စည်း၊ အမယ်၊ အမျိုးအစား 东西, 原料 *dōngxi, yuánliào* thing, matter, materials, ingredients. **:** Aux sang: yuh su: saix ang: ceu grum. ကဇော်ရည်လုပ်ချင်ပေမယ့် အမယ်မစုံဘူး။ 我想做酒药, 原料不齐。 *I want to make a yeast starter (for brewing plai rice beer), but the ingredients are incomplete.* | Ceu ngai: gaig in: khaw: ang: khaw: beenli, an: tang: mawh tix ceu. ဒီလိုမျက်နှာကြည့်မျိုးလေ့နဲ့ကိုက်မကိုက်မသိဘူး၊ အဲဒါတစ်ခြားကိစ္စ။ (?) 至于这种观点的正确与否，那是另当别论的。 *As to whether this view is correct or not, that's another matter.* **2** *n.* ဆိုလိုရင်း၊ အနက်၊ အဓိပ္ပါယ်၊ ယုတ္တိ 意思 *yìsī* meaning, sense. **:** Paw krai lox ang: koe: ceu. အဓိပ္ပါယ်မရှိတဲ့စကား မပြောပါနဲ့။ 不要说一些没有意思的话。 *Don't talk without making sense.* **3** *n.* အကြောင်းရင်း၊ အကြောင်း 原因 *yuányīn* reason. **:** Nawh ang: hu: mawh ka ceu tix? သူမသွားတာ ဘာအကြောင်းကြောင့်လဲ။ 他不去是什么原因? *What was the reason he didn't go?* **4** *n.* အမျိုး၊ အမျိုးအစား 种, 类, 样 *zhǒng, lèi, yàng* type, kind, variety, strain. **:** ceu simie khraox. မျိုးစေ့အသစ်တမျိုး၊ 新品种。 *a new seed variety.* | ceu nghox ceu koi:. နှံစားသီးနှံ၊ 谷类。 *cereal grains. (?)* | kuceu ku cawng. အမျိုးမျိုး၊ 各种各样。 *every kind.* | Aux mawh ceu Isarilax, pa mawh ceucat Benyamin. [Philippix 3:5] ကျွန်တော်ရေလ အမျိုး၊ ဗယ်ာမိန်အနွယ်ဖြစ်၏။ (ဖိလိပ္ပိ ၃၊၅) 我是以色列族、便雅悯支派的人。 *I am of the stock of Israel, of the tribe of Benjamin [Phi. 3:5]* **5** *cl,redup.* မျိုး၊ 种, 类, 样 *zhǒng, lèi,*

yàng type, kind (noun classifier). **:** taux ra: ceu. ဟင်းသီးဟင်းရွက်နှစ်မျိုး၊ 两种菜。 *two kinds of greens.* | man: ra: loe: ceu. ပိတ်စနှစ်မျိုးသုံးမျိုး၊ 两三样布。 *two or three types of fabric.* ☞ cee [*var.*]. [Siam cꩡ[6] 'thing, kind']. /*f*0.2984/ /*f*1/

ceu[2] [jē] /tɕɤ̯/ **1** *vt.* မျိုးဆက်၊ အမျိုး 姓 *xìng* be surnamed. **:** Ceu maix tix? ခင်ဗျားဘာမျိုးဆက်လဲ။ 你姓什么? *What is your family name?* **2** *n.* မျိုးရိုးနာမည်၊ မျိုးရိုး 姓氏, 氏族名 *xìngshì, shìzúmíng* surname, clan name. ☞ ru [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.2984/ /*f*1/

ceukaux (cee kaux) [jē gaex (jēe gaex)] /tɕɤ̯ kaɯʔ, tɕɯ̯ kaɯʔ/ *n.* နာမည် 名字 *míngzi* name. /*f*3/

ceukaux mhai: lai [jē gaex hmai lāi] /tɕɤ̯ kaɯʔ mʰai lại/ *n.* အတိုကောက်အမှတ်အသား 标点符号 *biāodiǎn fúhào* punctuation mark.

ceu kaing [jē gāing] /tɕɤ̯ kạiŋ/ *n.* 职业 *zhíyè* occupation, profession.

ceu klieh muan [jē glieh mūan] /tɕɤ̯ klɛh mụan/ *n.* 运动, 比赛 *yùndòng, bǐsài* sport (UK), sports (US).

ceu ngai: lox [jē ngai loux] /tɕɤ̯ ŋai loʔ/ *n.* အ□□□လိုက်စာလုံး 词性 *cíxìng* word-class features (as privileges of occurrence).

ceu pa: gleeing [jē ba mglēeing] /tɕɤ̯ pa glɯ̯iŋ/ *n.* 燃料 *ránliào* fuel.

ceu pui [jē būi] /tɕɤ̯ pụi/ *n.* လူမျိုး၊ လူသား၊ 人种, 民族 (?) *rénzhǒng, mínzú* people, nationality, tribe, nation, ethnic group, race. **:** kieh ceu pui khawm: uik koe: krax cu krax nghiiet ka krax yumrhawm:. [Romax 1:5] ထိုသခင်ထံ၌ကျေးဇူးတော်နှင့်တမန်တော်အရာကိုငါတို့သည်ခံရကြပြီ၊ ထိုသခင်ခေါ်ထားတော်မူသောသင်တို့သည်လည်းထိုလူမျိုးတို့၌အပါအဝင်ဖြစ်ကြ၏။ 在万国之中叫人服真道。 *bring about the obedience of faith among all the nations. [Rom. 1:5]* | Kawn: pui jah lih khaing: daux sigang:. Yam lai: an:, kix ang: nyang gwieh ceu pui, nyawm ot nyawm koe: tau daux phung: hun:. လူတွေဘူးနွယ်ထဲကနေစထွက်ခါစက၊ သူတို့လူမျိုးမခွဲသေးဘူး၊ လူစုလူဝေးအဖြစ်နဲ့ပဲပျော်ရွှင်စွာနေထိုင်နေသေးတယ်။ 人类最初是从’司岗里’出来的。那时，他们不分人种和民族，大家过着和睦的群体生活。 *In the beginning humanity emerged from the cave. At that time they were not divided into different tribes and lived all together collectively in harmony.*

ceu cak (cee cak) [jē jag] /tɕɤ̯ tɕak/ *n.* ဆိုလိုရင်း၊ အနက်၊ အဓိပ္ပါယ်၊ သဘော၊ အနှစ်သာရ၊ အရေးပါမှု၊ အရာရောက်မှု 意思, 意义 *yìsī, yìyì* meaning, significance. **:** **koe: ceu koe: cak** အနက်အဓိပ္ပါယ်ရှိတယ်။ 有意义。 *It make a meaning?* | **ang: cee ang: cak** အနက်အဓိပ္ပါယ်မရှိဘူး။ 没有意思. *IT doesn't make a meaning.?* ☞ ceu cad [*var.*].

ceucat [jē jad] /tɕɤ̯ tɕat/ *n.* <VM?> အမျိုးအနွယ်၊ နောင်လာနောက်သား 后裔, 裔胤, 世系 *hòuyì, yìyìn, shìxì* descendants, posterity, lineage, geneology (lit. 'seed-layer'?). **:** Nawh tag sang kieh ceucat nawh tix kaux ngawm piang dangngeung nawh heue. [Lai Kawncau 2:30] ထိုသူသည်မိမိအမျိုးအနွယ်ထဲကလူဇာတိအားဖြင့် ခရစ်တော်ကိုဘုရားသခင်ထမြောက်စေ၍ မိမိပလွင်ပေါ်မှာ တင်တော်မူမည်အကြောင်း 他要从他的后裔中、立一位坐在他的宝座上。 *He would raise up one of his descendants to sit on his throne. [Act. 2:30]* [Siam ꩡ[6]ꩡ[5]caat[3] 'lineage + nationality/origin'].

ceu cad (cee cad) [jē jād] /tɕɤ̯ tɕạt/ *n.* <VM?> ဆိုလိုရင်း၊ အနက်၊ အဓိပ္ပါယ်၊ သဘော၊ အနှစ်သာရ၊ အ□□ပါမှု၊ အရာရောက်မှု 意思, 意义, 内容 *yìsī, yìyì, nèiróng* meaning, sense, content, significance, importance. **:** Lox pa krai maix koe: ceucad. ခင်ဗျားပြောတဲ့ စကားအဓိပ္ပါယ်ရှိတယ်။ 你说的话很有意义。 *What you are saying is significant.* | **een: ceu cad** အရေးထား–၊ အရာ□ □–၊ တန်ဖိုးထား– 尊重, 重视, 理 *respect, esteem, consider important, take seriously* | Ang: maix een: ceu cad? (cee cad?) ka gum lox miex tix. မင်းအမေစကားကိုအရေးမထားဘူး။ *You don't take seriously what your mother says.* ☞ ceu cak [*var.*]. [Siam cꩡ[6] 'seed' (?) + caat[5] (?)].

ceucao (ceu cao) [jē jāo] /tɕɤ̯ tɕạɯ/ *n.* <KHRIT> အသင်းတော်၊ ဘုရားကျောင်း 教会 *jiàohuì* church (organisation), congregation, assembly. ☞ cub numli, numli ② [*syn.*]. ☞ nyiex cawng: . /*f*5/

ceu cub ngai: lox [jē jūb ngai loux] /tɕɤ̯ tɕụp ŋai loʔ / *n.* 词类 *cílèi* word class, part of speech (POS).

ceuceu [jē jē] /tɕɤ̯ tɕɤ̯/ *cl.* တစုံတခု၊ တစ်ခုခု 某种 (?) *mǒuzhǒng* something, one thing. **:** Pa ang Simiang Siyiex pon yuh ceu pa nu khankix koe: tix ceuceu lie? [Lai Yam Jah 18:14] ထာဝရဘုရား□ □□ □ နိုင်သောအမှု တစုံတခုရှိသလော။ 耶和华岂有难成的事吗。 *Is anything too hard for the Lord? [Gen. 18:14]* [Siam cꩡ[6] 'thing,kind' (redup)].

ceu jao [jē njāo] /tɕɤ̯ dʑạu/ *n.* ဦတည်ချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်၊ ပန်းတိုင် 目的 *mùdì* purpose, aim, goal, objective. **:** ceu jao hen: gau. 教学目的 *educational goal.* ☞ mux tix [*syn.*].

ceuk [jeg] /tɕɤk/ **1** *vt.* ချေးယူ–၊ ကြွေးတင်– 欠, 赊欠 *qiàn, shēqiàn* owe (a debt, money), buy or sell on credit. **:** ceuk mau pui. သူများငွေချေးယူတယ်။ 欠人家的钱。 *owe someone money.* | Kix viex tix

kaux pa ceuk talantan tix mheen: hoek ka nawh. [Mathiex 18:24] ေ[illegible]အခွက် တသိန်းကြွေးတင်သော သူတယောက်ကိုရှေ့တော်သို့ ဆောင်ခဲ့ကြ၏။ 有人带了一个欠一千万银子的来。 *One was brought to him who owed him ten thousand talents. [Mat. 18:24]* **2** *n.* ကြွေး 债 *zhài* debt. **:** Simiang siliex an caoxrhawm:, mai: ploi: nawh, mai: pluat ceuk nawh khawm: uik heue:. [Mathiex 18:27] သူ၏သခင်သည် သနားခြင်းရှိသဖြင့် ကြွေးရှိသမျှကိုလွှတ်၍ ချမ်းသာပေးလေ၏။ 那仆人的主人、就动了慈心、把他释放了、并且免了他的债。 *The lord of that servant, being moved with compassion, released him, and forgave him the debt. [Mat. 18:27]* **3** *vt.* ငှား–၊ 借, 借用 *jiè, jièyòng* borrow (money). ☞ ba:[2], bax[2], rawg, vai[1] ②, yaog[2], yaog yaing [*syn.*]. [Siam လိုရိုး cɤk$_4$ 'borrow']. /*f*6/

ceux [jex] /tɕɤʔ/ ☞ caux .

ceux [jēx] /tɕɤ̯ʔ/ *vs.* စိုစို–၊ ထိုင်း–၊ စိုစွတ်–၊ ထိုင်းမှိုင်း– 湿, 潮湿 *shī, cháoshī* wet, damp. ☞ caux [*syn.*].

ceux siox (ceux shiawx, ceux shiaox) [jex sioux (jex siox, jex siaox)] /tɕɤʔ siɔʔ, tɕɤʔ sioʔ, tɕɤʔ siauʔ/ *n.* ဒဿနပညာ၊ ဒဿနိကဗေဒ 哲学 *zhéxué* philosophy. [Hox].

ceux reung: [jex reng] /tɕɤʔ rɤŋ/ *n.* <VH> ဝန်ခံ၊ တာဝန် 责任 *zérèn* responsibility. ☞ glawm: ③, beeh klawm: [*syn.*]. [Hox].

ceug [jēg] /tɕɤ̯k/ *vt.* ေ[illegible] [illegible] (သံဂေါ်ဆော်)၊ ဆက်သည် 焊, 焊接 *hàn, hànjiē* solder, weld. **:** Doh tung rawm:, cox tix ceug. ေ[illegible] [illegible]ဒီပေါက်နေတယ်၊ သံဂေါ်ဆော်ပြီးပြင်ပါ။ 水桶漏了, 焊一下。 *The water bucket is leaking, so solder it to patch it.*

ceung:[1] [jeng] /tɕɤŋ/ *n.* ကာရာတေးပညာ၊ သိုင်းပညာ 拳术 *quánshù* martial arts. /*f*0.1296/

ceung:[2] [jeng] /tɕɤŋ/ *n.* <SAUX.VH> အပ်၊ ဆေးထိုးအပ် 针 (医用) *zhēn (yī yòng)* needle, hypodermic needle, surgical needle (medical). **:** Vui: seung: ying: ta: aux ka ceung:. ကျန်းမာရေးလုပ်သား ဆေးထိုးအပ်နဲ့ ဆေးထိုးပေးတယ်။ 卫生员给我打针。 *The health worker gave me an injection with a needle.* [Hox]. /*f*0.1296/

ceung:[3] [jeng] /tɕɤŋ/ *comb. form.* <VH> အစိုးရ၊ နိုင်ငံတော်၊ နိုင်ငံရေး 政委 *zhèngwěi* government, politics (Chinese combining form). **:** ceung: vui: (ceung: ve:) နိုင်ငံရေးမှူး၊ နိုင်ငံရေးတာဝန်ခံ (တရုတ်စစ်တပ်တွင်စစ်ရေးတာဝန်ခံနှင့်တွဲထားသည့် ရာထူး) 政委(政治委员) *political commissar (of Chinese army unit), executive committee member, with rank of commander* | **Ceung: Siiex** တရုတ်ပြည်သူ့နိုင်ငံရေးအတိုင်ပင်ခံကောင်စီ 政协(政治协商会议) *Chinese People's Political Consultative Conference (a Chinese advisory council of distinguished non-Communist citizens)* [Hox]. /*f*0.1296/

ceung: ko: [jeng gou] /tɕɤŋ ko/ လိုအပ်ချက်၊ တောင်းဆိုချက် 征购 *zhēng gòu* requisition, purchasing.

ceung: kui: [jeng gui] /tɕɤŋ kui/ *n.* ပုံမှန် 正规 *zhèngguī* regular, standard.

ceung: kroh [jeng grouh] /tɕɤŋ kroh/ *n.* <SAUX> အပ်စိုက်ရာတွင်သုံးသောငွေအပ် 银针(针灸用) *yín zhēn (zhēnjiǔ yòng)* silver acupuncture needle (lit. 'dry needle'?). [Hox zhēn 针 'needle' + 'dry'].

ceung: phai: [jeng pai] /tɕɤŋ pʰai/ *vs.* <VH> ဖြောင့်မတ်– 正派 *zhēngpài* upright, honest, decent. **:** Naw: mawh pui ceung: phai:. သူကဖြောင့်မှတ်တဲ့လူပါ။ 他是个正派人。 *He is an honest person.* [Hox].

ceung: ming: [jeng ming] /tɕɤŋ mɨŋ/ *n.* <VH?> ခိုင်လုံသောသက်သေပြချက် 证明 *zhèngmíng* proof, evidence. [Hox].

ceung: tuing: [jeng duing] /tɕɤŋ tuŋ/ *vt.* <VH> ပြင်ဆင်–၊ ပြန်လည်စုစည်း–၊ ပြန်နေရာချ– (အဖွဲ့အစည်း၊ ပုံစံ စသဖြင့်) 整顿 *zhěngdùn* rectify, consolidate, reorganise, rearrange (organisation, patterns of work etc.). [Hox].

ceung: tsi: [jeng zi (jēng zi)] /tɕɤ̯ŋ tsi, tɕɤ̯ŋ tsiʔ/ *n.* <VH> နိုင်ငံရေး၊ ပြည်ရေးပြည်ရာ၊ တိုင်းရေးပြည်ရေး 政治 *zhèngzhì* politics. **:** ceung: tsi: pao: kao:. နိုင်ငံရေးတင်ပြချက်။ 政治报告。 *political report.* | ceung: tsi: siox six. နိုင်ငံရေးသင်ကြားမှု။ 政治学习。 *political study.* ☞ kaing haktiex, kaing meung [*syn.*]. [Hox].

ceung: ci: [jeng ji] /tɕɤŋ tɕi/ *n.* <VH> အထောက်အထား၊ သက်သေ 证据 *zhèngjù* evidence, proof. [Hox].

ceung: chang:[1] [jeng qang] /tɕɤŋ tɕʰaŋ/ *vs.* <VH?> ပုံမှန် 正常 *zhèngcháng* normal. **:** Praix ang: ceung: chang: daux num in:. ဒီနှစ်ရာသီဥတုပုံမှန်မဟုတ်ဘူး။ 今年天气不正常。 *The weather is abnormal this year.* ☞ khaw bawg [*syn.*]. [Hox].

ceung: chang:[2] [jeng qang] /tɕɤŋ tɕʰaŋ/ *v.* <VH> အထွက်တိုး 增产 *zēngchǎn* increase output, increase prduction. **:** Nyiex yix liang: seex hoik ceung: chang: num in:. ဒီနှစ်ငါတို့အိမ်ဆားသောက်သီးနှံအထွက်တိုးတယ်။ 今年我们家的粮食增产了。 *Our family's output of grain increased this year.* | ceung: chang: ciex yawx. အထွက်တိုးပြီးခြိုး

ခြိုတယ်။ 增产节约。 *increase production and be thrifty.* [Hox].

ceung: ching: (ceung: chiien:) [jeng qing (jeng qian)] /tɕɤŋ tɕʰiɲ, tɕɤŋ tɕʰian/ *n.* <VH> ထီးသုန်းနန်းသုန်း၊ 政权 *zhèngquán* sovereignty, political entity. [Hox].

ceung: cheux [jeng qex] /tɕɤŋ tɕʰɤʔ/ *n.* <VH> ဝါဒ၊ ပေါ်လစီ 政策 *zhèngcè* policy. ☞ been simu [*syn.*]. [Hox].

ceung: yax [jeng yax] /tɕɤŋ ʑaʔ/ *vt.* <VH> နိမ်နင်း– 镇压 *zhènyā* suppress. **:** ceung: yax fang: keux ming:. ၊ ဝိရောနရေးကိုနိမ်နင်းတယ်။ 镇压反革命。 *suppress the counter-revolution.* [Hox].

ceung: law: [jeng lo] /tɕɤŋ lɔ/ *n.* <SAUX,VH> အပ်၊ ဆေးထိုးအပ် 针（兽医用） *zhēn (shòuyī yòng)* needle (hypodermic needle for veterinary use, lit. 'mule needle').

ceung: li: [jeng li] /tɕɤŋ li/ *n.* <VH> အမှန်တရား၊ သစ္စာ 真理 *zhēnlǐ* truth. ☞ been khaw: [*syn.*]. [Hox].

ceung: luing: [jeng luing] /tɕɤŋ luɲ/ *v? n?.* <VH> ငြင်းခုံ–၊ စကားစစ်ထိုး–၊ စကားနိုင်လု–၊ ကျပန်းပြော– 争论 *zhēnglùn* debate. ☞ tiex thiang: [*syn.*]. [Hox].

ceung: fong: [jeng foung] /tɕɤŋ foŋ/ *n.* <VH> ပြုပြင်– (ပြည်သူလူထုတို့၏အတွေးအခေါ်) 整风 *zhěngfēng* rectification (of politically incorrect ideas or work styles). [Hox].

ceung: fu: [jeng fu] /tɕɤŋ fu/ *n.* <VH> အစိုးရ၊ အာဏာရှင် 政府 *zhèngfǔ* government. ☞ kwang: ca: [*syn.*]. [Hox].

ceun:[1] [jen] /tɕɤn/ *n.* ပေါင်းအိုး၊ မီးသင်္ဘော 大甑子 *dà zèngzi* large steamer, vessel for steaming food.

ceun:[2] [jen] /tɕɤn/ *n.* <SAUX> ကပ်နာ၊ ကပ်ရောဂါ 兽疫 *shòuyì* epizootic disease, disease endemic among domesticated animals (such as foot-and-mouth disease, avian flu, etc.).

cia[1] [jīa] /tɕia/ *vt.* ကြွေကျ–၊ ကျ– 流, 零落 *liú, língluò* fall, drop off. **:** cia rawm: ngai:. မျက်ရည်ကျတယ်။ 流泪。 *tears fall.* | cia lhax khaox. သစ်ရွက် ကြွေကျတယ်။ 树叶零落。 *leaves fall.* /*f*0.142/ /*f*9/

cia[2] [jīa] /tɕia/ *vt.* စိမ်– 滤, 酾, 泡（佤族的一种滤酒方法）。 *lǜ, shāi (shī), pāo (Wǎzú de yīzhǒng lǜ jiǔ fāngfǎ)* 。 strain, infuse (rice beer), siphon (?), decant (?). **:** Cia ex nyaux plai: neung laih? Cia heue:! Ee:, eux cia ha:. *Shall we siphon off some plai rice beer to drink? Yes!.OK, I'll siphon some off.* /*f*0.142/ /*f*9/

cia plai: [jīa blai] /tɕia plai/ *vo.* ၊ ။ ။ ။ အရက် 滤酒, 泡酒 *lǜ jiǔ, pāo jiǔ* infuse rice beer.

ciak[2] [jiag] /tɕiək/ *vt.* ရွေးချယ်–၊ မှတ်သား–၊ ရေးမှတ်– 指定, 点 *zhǐdìng, diǎn* designate, choose, pick. **:** Tui: cang: ciak nawh hu:. တပ်မှူးသူ့ကိုရွေးချယ်ပြီးခေါ်သွားတယ်။ 队长指定他去。 *The team leader designated him to go.* | Lao: see: ciak lai kaux nawh. ဆရာသူ့နာမည်ကိုရေးမှတ်ထားတယ်။ 老师点他的名。 *The teacher read off her name.* /*f*6/

ciak [jiag] /tɕiək/ **1** *vt.* ထိုးယူ– ကော်ယူ– 剔, 挑 *tī, tiāo* pick, poke. **:** ciak sinax rhang:. သွားကြားထိုးတယ်။ 剔牙。 *pick between one's teeth.* **2** *vi.* စူးစိုက်– 刺 *cì* prick. **:** Puing: ka ak, ciak ka um:. ဒူးလေးနဲ့ပစ်ပြီး အဆိပ်လူးမြှားနဲ့စူးစိုက်လိုက်မယ်။ 用弩弓射, 用毒箭刺。 *Shoot with a crossbow, prick with a poison-arrow.* ☞ jiak [*mor.*]. /*f*6/

ciah [jiah] /tɕiəh/ *vt.* ခွူး–၊ ဆိတ်–၊ မျှင်– (အသား) 撕 *sī* tear, rip. **:** Ciah nex seh. အသားကိုသေးသေးမျှင်ပါ။ *Tear meat ...?... (?)* ☞ jiah [*mor.*]. /*f*10/

cia: kong: [jia goung] /tɕia koŋ/ *vt.* <VH> အလုပ်ထပ်ဖြည့် 加工 *jiāgōng* process (as in cooking and canning fresh vegetables for stores). **: cia: kong: chang:** အလုပ်ရုံထပ်ဖြည့် 加工厂 *processing plant* ☞ baox kaing [*var.*]. [Hox].

cia: pang: [jia bang] /tɕia paŋ/ *vt.* အချိန်ပိုအလုပ်ဆင်း– 加班 *jiābān* Working overtime.

cia: fax [jia fax] /tɕia faʔ/ *n.* ထပ်လောင်းခြင်း၊ ထပ်ဖြည့်ခြင်း 加法 *jiāfǎ* addition (arithmetic).

ciag [jīag] /tɕiak/ *vt.* ပေါက်–၊ တူး–၊ ထွန်ယက်– 锄 *chú* hoe, till. **:** ciag rib. မြက်ပေါက်တယ်။ 锄草。 *do weeding with a hoe, hoe up weeds.* ☞ paug [*syn.*]. /*f*10/

ciang[1] [jīang] /tɕiaŋ/ *vt.* ချိန် (အလေးချိန်) 称 *chēng* weigh. **:** Maix ciang tix yaox ia: in: koe: miex kin? ဒီကြက်ဘယ်နှစ်ကျင်ရှိလဲခင်ဗျားချိန်ကည့်။ 你称一下这只鸡有几斤? *Weigh this chicken to see how many kín it is.* ☞ jiang[1] [*mor.*]. /*f*6/

ciang[2] [jīang] /tɕiaŋ/ *n.* <KRAUNG> သံမီးဖို၊ ဖိုခနောက် 铁三脚（放在火上支锅用） *tiěsānjiǎo (fàngzai huǒshang zhī guō yòng)* trivet, iron tripod for cooking above fire. ☞ phaux, phaux ciang [*syn.*]. /*f*6/

ciang [jīang] /tɕiaŋ/ ပြင်းစွာမုန်း–၊ မနာလို fiercely?hate?.. **:** ciang khoi: (?) ပြင်းစွာမုန်းသော

ciang (cieang) [jīang] /tɕiaŋ/ *vi.* ပြင်းစွာမုန်း–၊ မနာလို fiercely?hate?. **:** Jhak ka pui pa koeng ka aux khankix, mawh kheu kied haoh kied hun:, pui pa koeng riang ciang khoi: ka aux heue:.[Yaogyaw 25:19] အကျွန်ုပ်၏ရန်သူတို့သည် များပြားကြောင်းနှင့် အကျွန်ုပ်ကိုပြင်းစွာမုန်း ထားကြောင်းကိုဆင်ခြင်တော်မူပါ။ *See how my enemies have increased, and how fiercely they hate me!*

ciang: cuang: [jiang juang] /tɕiaŋ tɕuaŋ/ *n.* <VH> ဂုဏ်ထူးဆောင်လက်မှတ် 奖状 *jiǎngzhuàng* certificate of merit. ☞ lai yaogyaw [*syn.*]. [Hox].

ciang: sang: chix [jiang sang qix] /tɕiaŋ saŋ tɕʰiʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မာလာငယ် (၁၅–၃၀ စင်တီမီတာ အမြင့်ရှိသည့် ဆေးဘက်ဝင်ဂျင်းတတ်ပင်တမျိုး။ အရွက်မှာ အစိမ်းရောင်နှင့်ကြက်သွေးရောင်ရှိပြီး နွေဦးတွင် အဝါရောင်နှင့်အဖြူရောင် ခွက်ပုံပန်းပွင့်) 曲芯姜, 姜三七 (草本, 可入药) *qūxīnjiāng, jiāngsānqī (cǎo běn, kě rù yào) Stahlianthus involucratus*, a short 15-30cm high variety of ginger, used medicinally, thin foliage, maroon and green, in spring, little yellow and white cup-type flowers, fr. Hox lit. 'ginger 3-7'). ☞ sang: chix tiak, sang: chix nhu: . [Hox].

ciang: yiux [jiang yiux] /tɕiaŋ ʑiuʔ/ *n.* ကြာညှို့ 酱油 *jiàngyóu* soya sauce (UK) soy sauce (US). [Hox].

ciang: li: [jiang li] /tɕiaŋ li/ **1** *n.* <VH> ဆု၊ လက်ဆောင် 奖励 *jiǎnglì* award, reward, material incentive. **:** Siox six (krax feek gau) nawh riex mhawm:, keem: pon ciang: li: kah. သူစာပိုတော်လို့ဆုရတယ်။ 因为他学习好, 所以受到奖励。 *His studies were quite good, and as a result he received an award.* **2** *vt.* <VH> ဆုရ–၊ လက်ဆောင်ရ– 奖励 *jiǎnglì* encourage, award, reward. ☞ kraung daig, khawngphak ② [ceu 1], yaogyaw ②, yaw[1] ② [ceu 2] [*syn.*]. [Hox].

ciao: [jiao] /tɕiau/ *vt.* ထပ် (ပြ) [အိမ်စာထပ် (ပြ) သည်။ 交 *jiāo* exchange, turn in. **:** Phuk kaing nyiex kawn: ang: nyang ciao: tix. အိမ်စာလည်းမထပ်သေးဘူး။ 作业本还没有交。 *I haven't yet turned in my homework notebook.* /*f*0.0336/

ciao: pang: [jiao bang] /tɕiau paŋ/ *vo.* <VH> အဆိုင်းပြောင်း 交班 *jiāo bān* change shifts (hand over work to a new person or group, as in a factory). [Hox].

ciao: thang: [jiao tang] /tɕiau tʰaŋ/ *vo.* <VH?> မီးသွေးဖုတ်– 焦炭 *jiāotàn* burn (make) charcoal. [Hox].

ciao: thong: [jiao toung] /tɕiau tʰoŋ/ *n.* <VH> ဆက်သွယ်ခြင်း၊ အဆက်အသွယ် 交通 *jiāotōng* transportation, communication. ☞ toe: kleuk [*syn.*]. [Hox].

ciao: thiaox [jiao tiaox] /tɕiau tʰiauʔ/ *n.* <VH> တရားသေ 教条 *jiàotiáo* dogma. **:** **ciao: thiaox ju: yi:** တရားသေဝါဒ 教条主义 *dogmatism* [Hox].

ciao: chaix [jiao qaix] /tɕiau tɕʰaiʔ/ *n.* <VH> သင်ကြားမှုအထောက်အကူပြုပစ္စည်းများ 教材 *jiàocái* teaching materials. [Hox].

ciao: yiux [jiao yiux] /tɕiau ʑiuʔ/ *n.* <VH> ပညာရေး၊ ခေတ်ပညာ 教育 *jiàoyù* education. ☞ krax gau feek [*syn.*]. [Hox].

ciao: yiux ciux [jiao yiux jiux] /tɕiau ʑiuʔ tɕiuʔ/ *n.* <VH> ပညာရေးကဏ္ဍ 教育局 *jiàoyùjú* education bureau. ☞ baux gau feek [*syn.*]. [Hox].

ciao: liux [jiao liux] /tɕiau liuʔ/ *vi.* <VH> ဖလှယ်–၊ ရှယ်ယာခွဲ–၊ ဝေစုခွဲ– 交流 *jiāoliú* exchange, share. **:** ciao: liux cing: ying:. အတွေ့အကြုံဖလှယ် 交流经验。 *share experiences.* [Hox].

ciao: ao: [jiao ao] /tɕiau ʔau/ *vs.* <VH> မာနကြီး–၊ မာန်တက်–၊ စိတ်နေမြင့်–၊ ဘဝင်မြင့်–၊ ကြီးကျယ်– 骄傲 *jiāo'ào* arrogant, conceited. ☞ lhaong rhawm [*syn.*]. [Hox].

ciux cang: [jiux jang] /tɕiuʔ tɕaŋ/ *n.* <VH> စခန်းမှူး 局长 *júzhǎng* bureau chief. [Hox].

ciux see: [jiux see] /tɕiuʔ sɯ/ *n.* <VH> တည်နေရာ၊ အခြေအနေ၊ အလားအလာ 局势 *júshì* situation, trend. [Hox].

ciu: [jiu] /tɕiu/ *onom.* လက်နက်ပစ္စည်းတစ်ခုခုကွဲအက်သံ 嗖 (形容子弹出膛后的声音) *sōu (xíngróng zǐdàn chū táng hòu de shēngyīn)* Whiz?(crack of a weapon discharging). /*f*0.016/

ciu: ci: [jiu ji] /tɕiu tɕi/ *vt.* <VH> ကယ်–၊ ကယ်တင်–၊ ကယ်ဆယ်– 救济 *jiùjì* rescue.

ciiet[1] [jiad] /tɕiət/ *num.* <VH> ခုနစ် (၇) 七 (一般用于三十以上的计数中, 两以下的重量单位计数也习惯用它) *qī* seven, 7 (Tai-derived number, in Pa Raog Wa used in counting above 30 and in small weights measured in ounces or less). **:** ciiet sip ha:. ခုနစ်ဆယ့်ငါး 七十五。 *seventy-five.* | ha: sip ciiet. ငါးဆယ့်ခုနစ် 五十七。 *fifty-seven.* | rawng ciiet. 一两七。 *one ounce seven grains.* ☞ aliah [*syn.*]. [Siam လိ‌ုတ်: tset$_4$ '7']. /*f*0.0129/ /*f*9/

Ciiet[2] [Jiad] /tɕiət/ **1** *np.* ကျက် ("ဝ"တွေက"ကြက်"ကိုခုနှစ်ယောက်မြောက်သားနာမည်အဖြင့်သုံးသည်) 老七 (男子排行第七。参见 Ai) *lǎo qī (nánzǐ páiháng dìqī. cānjiàn Ai)* seventh eldest son, seventh male child in birth order. **2** *np.* ခုနှစ်ယောက်မြောက်

သားနာမည် 男子排行第七 *nánzǐ páiháng dìqī* first syllable in name of seventh son.

ciiet[3] [jiad] /tɕiət/ *vt.* ကွမ်းစား–၊ ကွမ်းဝါး– 嚼（指嚼槟榔）*jiáo (zhǐ jiáo bīnláng)* chew betel (seed of the areca, or betel, palm, *Areca catechu*, along with leaf of the betel pepper, or pan plant, *Piper betle*, family Piperaceae). **:** ciiet sok set. ကွမ်းသီးစား–၊ ကွမ်းသီးဝါး– 嚼槟榔。 *chew betel nut.* ☞ piem, kaong:[3], kawng:[3], sai [*syn.*]. /*f*0.0129/ /*f*9/

ciiet[4] [jiad] /tɕiət/ *vt.* ဆွဲလိမ်–၊ ဆိတ်– 掐 *qiā* pinch, squeeze between thumb and forefinger. **:** ciiet ghok. လည်ချောင်းကိုဆွဲလိမ်တယ်။ 掐脖子。 *pinch the throat.* /*f*0.0129/ /*f*9/

ciiet[5] [jiad] /tɕiət/ *vt.* ခိုက်မိ– 硌 *luò* stub (toe), poke. **:** Ciiet simaox caong aux. ကျွန်တော့် ခြေထောက်ကျောက်ခဲနဲ့ခိုက်မိတယ်။ 石头硌我的脚。 *A rock stubbed my toe.* /*f*0.0129/ /*f*9/

ciiet sip [jiad sib] /tɕiət sip/ *num.* <VH> ခုနစ်ဆယ် (၇၀) 七十 *qīshí* seventy, 70. [Siam လီတ်သိပ်: tset$_4$sip$_4$ '70'].

ciiep [jiab] /tɕiəp/ **1** *vi.* ကျစ်ကျစ်ကျစ် (ကြက်ကလေးအော်သံ) 叫（指小鸡叫）*jiào (zhǐ xiǎojī jiào)* cheep (call of baby chick). **:** Ciiep kawn: ia: miex tix. ကြက်ကလေးတစ်ကျစ်ကျစ်နဲ့သူ့အမေကိုအော်နေတယ်။ 小鸡叫母鸡。 **2** (ကြက်ကလေးအော်သံကိုဖော်ပြသော) 啁啾（形容小鸡的叫声）*zhōu jiū (xíngróng xiǎojī de jiàoshēng)* N[zhōujiū, cheep cheep?]. ☞ cuik [*syn.*].

ciiep [jiab] /tɕiəp/ *n.* <TIEX> ဖိနပ်၊ ဘွတ်ဖိနပ်၊ ညှပ်ဖိနပ် 鞋子 *xiézi* shoes, sandals. ☞ kiep[1] (kiiep) [*var.*]. [Siam khɛp[4] 'shoes, sandals'].

ciied[1] [jīad] /tɕi̤at/ **1** *vt.* ခူး–၊ ခပ်–၊ တို–၊ နှစ်– 舀 *yǎo* ladle, dip, scoop, spoon out. **: ciied rawm:** ေ□□□ဖတယ်။ 舀水。 *dip water.* **2** *vt.* ဆယ်–၊ ဖယ်– 撇, 滗 *piē, bì* skim, scoop off surface of liquid. **:** ciied rawm: kuih. ဆန်ဆေးရေ ဖယ်တယ်။ 撇米汤。 *scoop off rice water.* ☞ pug[1], kawn[1] [*syn.*]. ☞ jiied [*mor.*]. /*f*7/

ciied[2] [jīad] /tɕi̤at/ *vt.* စစ်ဆေး– 审查（?）*shěnchá* check, examine. **:** Phan: mawh Phuk Lai Sigang: Khri: Pa Prim: 39 phuk, hoik mawh pa grum rhawm: Numli Vax meung Man (WBC) mai: Numli Vax meung Thai: (WCF) tix thut, ciied, pig heue. ဓမ္မဟောင်းကျမ်း (၃၉) ကျမ်းကိုမြန်မာနိုင်ငံ"ဝ"သာသနာ နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံ"ဝ"သာသနာမှဘာသာပြန်၊ စစ်ဆေးပြီးသေချာသပ်ရပ်စွာပြုလုပ်ထုတ်ဝေပါသည်။ *As for the 39 books of the Old Testament of the Bible, they were edited, checked, and closed (?) cooperatively by the Wa Church of Myanmar (WBC) and Wa Church of Thailand (WCF).*

cuik [juig] /tɕuc/ *onom.* ကျစ်ကျစ် (ကြက်ကလေးအော်သံ) 啁啾（鸟叫声）*zhōu jiū (niǎo jiàoshēng)* cheep cheep?. ☞ ciiep, cu: cik [*syn.*].

cui: feuex [jui feuix] /tɕui fɤi?/ *n.* ထိပ်တန်းတင်ပြစာ? 追肥 *zhuī féi* topapplication, topdressing.

cuat moi [juad mōi] /tɕuat mo̤i/ *n.* ဒုတ်ချန် goad. **:** pa thip ka khaox lawm toh, cuat moi, nu son maix heue:.[Kawncau 26:14] ဒုတ်ချန်ကို ခြေနှင့်ကျောက်လျှင်ခက်လှသည်ဟု *It is hard for you to kick against the c.'*

cuax [juax] /tɕuaʔ/ **1** *vt.* ပူ–၊ လောင်– 烫（用热的物体碰触别的物体）*tàng（yòng rè de wù tǐ pèng chù bié de wù tǐ）* hot, burn. **2** *v.* နှစ်–၊ စိမ်–(ရေ၊ မျှင်ရေထဲ) 点, 蘸 *diǎn, zhàn* dip in (ink,water). ☞ cux (1) 烫 [*var.*].

cua: [jua] /tɕua/ *n.* <KRAUNG> ချဉ်ဖတ်တည်၊ ချဉ်ဖတ် 咸菜(用辣椒、姜、葱、蒜、香菜等加盐或再加荤腥食品舂成的小菜）*xiáncài (yòng làjiāo, jiāng, cōng, suàn, xiāngcài děng jiā yán huò zài jiā hūnxīng shípǐn chōng chéng de xiǎo cài)* pickled vegetables, made by pounding hot chilly peppers, ginger, green onions, garlic, fresh coriander or other vegetables or meat products together with salt). ☞ cux[3] [*syn.*].

cuang[1] [jūang] /tɕṳaŋ/ *vi.* <KAB> ရပ်– 站, 站立（歌谣用语）*zhàn, zhàn lì (gēyáo yòngyǔ)* stand (used in oral lit.). **:** Graih dee cuang, gwang dee ot. ရပ်တဲ့စင်၊ နေတဲ့ခြေဝင်း။ 站的晒台, 居住的山。（意谓家乡。）*The porch where I stand, the mountain where I am. (Poetic reference to home.)* ☞ cung [*var.*]. /*f*10/

cuang[2] [jūang] /tɕṳaŋ/ *n.* <KAB> ခြေထောက် 脚（歌谣用语）*jiǎo (gēyáo yòngyǔ)* foot (used in oral lit.). **:** Kaux taix cuang cong: rhawm: rhi:. 手脚结实, 心意坚定。 *Sturdy of hand and foot and sound of mind.* ☞ caong ① [*syn.*]. /*f*10/

cuang (cwang) [jūang] /tɕṳaŋ/ *vi.* လည်ပတ်– 转 *zhuǎn* go around, rotate. **:** Haktiex son sang pon cuang moing dee ot tix, rheeng tix singaix (a) 24 taix heue. ကမ္ဘာမြေကြီးမိမိဝင်ရိုးပေါ်တွင်လည်ပတ်ဖို့ရန်အတွက်တစ်ရက် (သို့) ၂၄နာရီကြာတယ်။ 地球绕它的轴转一圈要一天，即 24 小时。 *The earth takes one day, or 24 hours, in order to go around its axis.*

cuang: [juang (jūang)] /tɕuaŋ, tɕṳaŋ/ *n.* <VH> အုတ်နီခဲ 砖 *zhuān* brick, block. **:** cuang: wa: chang:. အုတ်နီခဲစက်ရုံ။ 砖瓦厂。 *brick factory,*

kiln. ☞ tiex mak ud, lon: tiex raoh [*syn.*]. [Hox]. /*f*0.0119/ /*f*10/

cuang: meung: [juang meng] /tɕuaŋ mɤŋ/ *adv.* <VH> အ□ □专门 *zhuānmén* specially, especially. ☞ nie blon:, meung: [*syn.*].

cuang: ceung: (cuang ceung:) [juang jeng (jūang jeng)] /tɕuaŋ tɕɤŋ, tɕu̯aŋ tɕɤŋ/ *vo.* <VH> အာဏာရှင်စနစ် 专政 *zhuānzhèng* dictatorship. [Hox].

cuang: cia: (cuang cia) [juang jia (jūang jīa)] /tɕuaŋ tɕia, tɕu̯aŋ tɕi̯a/ *n.* <VH> အကြီးအမှူး၊ အကြီးအကဲ 专家 *zhuānjiā* authority, specialist. ☞ kuad song: ② [*syn.*]. [Hox].

cuang: chi: (cuang chi:) [juang qi (juāng qi)] /tɕuaŋ tɕʰi, tɕu̯aŋ tɕʰi̯/ *n.* <VH> အထူးဒေသ 专区 *zhuānqū* special district. [Hox].

cuang: nyiex tui: [juang nyiex dui] /tɕuaŋ ɲiɛʔ tui/ *n.* စစ်ထွက်၊ တပ်ထွက် 专业队 *zhuānyè duì*.

cuang: ying: (cuang yiien:) [juang ying (jūang yian)] /tɕuaŋ ʑiŋ, tɕu̯aŋ ʑian/ *n.* <VH> လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး? 专员 *zhuānyuán* assistant director, commissioner (in Chinese bureaucracy), someone on special assignment. [Hox].

cuang: yiex (cuang: nyiex) [juang yiex (juang nyiex)] /tɕuaŋ yiɛʔ, tɕuaŋ ɲiɛʔ/ *vi.* <VH> စစ်တပ်မှထွက်–၊ တပ်ထွက်– 转业 *zhuǎnyè* return to civilian life (of military personnel), change one's profession, change careers. **:** cuang: yiex khaing: pu: tui:. စစ်တပ်ကနေထွက်တယ်။ 从部队转业。 *return to civilian life.* ☞ loh kaing [*syn.*]. [Hox].

cuaix [juaix] /tɕuaiʔ -> tɕueiʔ/ နည်းနည်း၊ စိုးစဉ်း 一点儿 *yìdiǎnr* a little. ☞ ceeix [*var.*].

coek [jouig] /tɕoc/ *v.* ချွေတာ– 节约, 节省 *jiéyuē, jiéshěng* practise thrift. **:** ih coek. ချွေတာပြီးစားတယ်။ 节省着吃。 | coek tix cai: mau. ငွေကိုချွေတာသုံးတယ်။ 节约用钱。

coe: [joui] /tɕoi/ **1** *adv.* မလုပ်မဖြစ် 勉强 *miǎnqiǎng*. **:** Kaing in: mawh ngie coe: aux rhawm: tix yuh. ဒီအလုပ်ကျွန်တော်မလုပ်မဖြစ်လို့လုပ်လိုက်တာ။ 这件事我只是勉强地做。 **2** *adv.* ပံ့ပိုး–၊ ထောက်ပံ့–၊ ထောက်ခံ–၊ အားပေး– 支持 *zhīchí* support. **:** Hoik kuad aux, ang: lai: pon coe: tix pux kawn: nyawm. ငါအိုပြီ။ ကလေးကိုမပံ့ပိုးပေးနိုင်တော့ဘူး။ 我已经老了, 背小孩确实支持不了。

CH

chanie [qā nīe] /tɕʰa̰ nɛ̰/ လွန်ကျူး၊ လွန်လွန်ကျူးကျူး၊ အလွန်အကျူး cursed?. **:** kheu chanie luan yuh kah lox tawm: beenli Maix khankix heue.[Yaogyaw 119:21] မာနကြီးသောသူနှင့် ပညာ□ □တော်တို့ကို လွန်ကျူး၍ *who are cursed and who stray from your commands.*

chak [qag] /tɕʰak/ *vt.* ကြည့်– 看 *kàn* look, look at. **:** Simie aux tix kieh maix chak lai plak greem:. ကျွန်တော်ခင်ဗျားကိုအောက်ကစာတန်းကြည့်ခိုင်းစေချင်တယ်။ *I would like you to look at the writing below.* ☞ jhak, jak [*var.*]. ☞ plie, kia:, kok buan:, gaig, bliex, buan: (bwan:, bwan), jhong:[2] ①, simi ①, simi blaong, thawng:[1] ②, yaox [*syn.*].

chat[1] [qad] /tɕʰat/ **1** *vi.* လျှပ်–၊ လျှပ်တိုက်– 掠过 *lüèguò* graze, brush past, skim, scud. **:** Sivaig pu: chat mai: tiex. ပျံလွှားမြေကြီးပေါ်ကနေလျှပ်ပျံသွားတယ်။ 燕子掠过地面飞去。 *The swallow flew skimming close to the ground.* **2** *vt.* ကတဆင့်၊ မှတဆင့် 转, 绕 *zhuǎn, rào* transfer, detour, go to X via Y. **:** Aux hu: Khuing: Ming: chat Peux Cing:. ကျွန်တော်ပီကင်းကိုကူမင်းကတဆင့်သွားတယ်။ 我去昆明, 转到北京。 *I am going to Beijing via Kunming (going to Kunming, and from there going to Beijing).* **3** *vi.* □ ကျော်၊ ကျော်တက် 过, 越过 *guò, yuèguò* pass, surpass.

chat[2] [qad] /tɕʰat/ *v.* □ို့–၊ ထစ်– 射出 (?) *shèchū* shoot, fire. **:** Ak yie bie, te yie chat. ဒူးလေးအတတ်တယ်၊ မြှားတံငေါ့တတ်တယ်။ 易走火的弩, 易放塌的箭。(常用以比喻男子情不自禁地跟妇女发生不正当的性行为。) *A crossbow which easily misfires, an arrow which easily shoots off. (?) (Can refer to a man who can't control his sexual urges.)*

chat[3] [qad] /tɕʰat/ *n.* ဖျာ 席子, 篾笆 *xízi, mièbā* mat. **:** Aux sang nyat tix: piang chat. ကျွန်တော်ဖျာပေါ်လျောင်းချင်တယ်။ 我要在席子上躺下。 *I feel like lying down on a mat.* ☞ jhat [*var.*].

chap chap [qab qab] /tɕʰap tɕʰap/ *onom.* ချပ်ချပ် 嚓嚓 *cā cā*. **:** Hu: ex daux pak mhaik ah chap chap nan:. ကျွန်တော်တို့သဲပြင်ပေါ်သွားရင်ချပ်ချပ်နဲ့ အသံမြည်တယ်။ 大家走在沙地上发出嚓嚓的响声。

chax [qax] /tɕʰaʔ/ *n.* လက်ဖက် 茶 *chá* tea. ☞ la[4] [*syn.*]. [Hox]. /*f*0.0501/ /*f*8/

chax tui: [qax dui] /tɕʰaʔ tui/ *vo.* <VH,PRIM:> ခြံ ပြုံဝယာလုပ်– ကြားခိုးဖြတ်– အလှည့်ကျော်– 插队 *chā duì* go do farm work in rural area, cut in line, jump a queue. **:** Nawh hoik lih chax tui: daux nong: chuing:. သူတောမှာယာသွားလုပ်တယ်။ 他去农村插队了。 *He went to do farm work in a rural village.* [Hox].

chax cang: [qax jang] /tɕʰaʔ tɕaŋ/ *vo.* <VH> စာအုပ်စစ်– စာရင်းစစ်– 查帐 *chá zhàng* audit accounts, check the books. [Hox].

cha:[1] [qa] /tɕʰa/ **1** *vt.* လို– ကျန်– 差, 欠 *chà, qiàn* owe, lack, be short. **:** Kawn: cha: miex ding:? ဘယ်လောက်လိုလဲ။ 还差多少? *How much is it short?* **2** *vi.* လစ်ဟင်း– ဟာ– 误 *wù* miss, be absent. **:** Nawh ang: sax cha: khaing: kaing. သူ အလုပ်ကိုမလစ်ဟင်းဘူးဘူး။ 他从来没有误过工。 *He has never missed work.* [Hox]. /*f*6/

cha:[2] [qa] /tɕʰa/ *vt.* စမ်းကြည့်– လုပ်ကြည့်– 试 *shì* try. ☞ cheu:[1] [*var.*]. /*f*6/

cha: [qa] /tɕʰa/ လိုနေသေးသော Burmese def. only - please translate!. [Hox].

cha: ceuk [qa jeg] /tɕʰa tɕɤk/ *vo.* အကြွေးတင်– 欠债 *qiàn zhài* owe a debt. **: cha: ceuk cha: rawm** အကြွေးတင်သည်။ 欠债 *owe a debt* | Greem ma: cha: ceuk. လယ်ယာပေါင်းပြီးအကြွေးတင်တယ်။ 差账伙种地。 *Work land jointly because of a debt owed.*

chang:[1] [qang] /tɕʰaŋ/ *vt.* <NGEEI:,VH> ဆိုသည် (သီချင်းဆိုသည်) 唱 *chàng* sing. **:** Maix chang: yaox kaw: in:. 你唱唱这支歌儿。 *Try singing this song.* ☞ taw:[2], eue:[1], klao:[2], rhax[1] ②, rhax lai ②, caong yaog ①, ngeei:, chang: kaw: [*syn.*]. [Hox]. /*f*0.1988/

chang:[2] [qang] /tɕʰaŋ/ **1** *n.* <VH?> စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ၊ ဝပ်ရှော 厂 *chǎng* factory, plant, workshop. **2** *n.* <VH?> စက်ရုံ 场 *chǎng* ground, field, plaza, open gathering place (?). ☞ biang[1], vang [*syn.*]. [Hox]. /*f*0.1988/

Chang:[3] [Qang] /tɕʰaŋ/ *np.* ချင်းလူမျိုး "秦" (?) *qín* Chin (a Tibeto-Burman-speaking ethnic group of southwestern Myanmar bordering Bangladesh and India). **:** Sax hu: maix haktiex Chang: lie? ချင်းပြည်နယ်ကိုသွားဖူးလား။ *Have you ever been to the land of the Chin?*

chang: kaw: [qang go] /tɕʰaŋ kɔ/ *vo.* <NGEEI:,VH> သီချင်းဆို 唱歌 *chàng gē* sing. ☞ taw:[2], eue:[1], klao:[2], rhax[1] ②, rhax lai ②, caong yaog ①, ngeei:, chang:[1] [*syn.*]. [Hox].

chang: kwang: [qang guang] /tɕʰaŋ kuaŋ/ *vt.* <VH> ခရီးသွား– ကမ္ဘာလှည့်– လျှောက်ကြည့်– လှည့်လည်ကြည့်ရှု– 参观 *cānguān* visit a place, tour. **:** Hu: ex chang: kwang: kong: chang:. စက်ရုံကိုလျှောက်ကြည့်မလို့။ 咱们去参观工厂。 *We are going on a tour of a factory.* [Hox].

chang: khao: [qang kao] /tɕʰaŋ kʰau/ *vt.* <VH> ရည်ညွှန်း– ကိုးကား– 参考 *cānkǎo* reference, for your information (FYI). **:** Lox aux tawx maix chang: khao: ngie. ကျွန်တော့်စကားခင်ဗျားကိုရည်ညွှန်းခိုင်းတာလေးပဲ။ 我的话仅供你参考。 *My remarks are just for your reference.* [Hox].

chang: phing: [qang ping] /tɕʰaŋ pʰiŋ/ *n.* <VH> ထုပ်ကုန် 产品 *chǎnpǐn* product, produce. [Hox].

chang: cang: [qang jang] /tɕʰaŋ tɕaŋ/ **1** *n.* <VH> စက်ရုံအုပ်ချုပ်ရေးမှူး (မန်နေဂျာ) 厂长 *chǎngzhǎng* plant manager, factory manager. **2** *n.* <VH> မန်နေဂျာ 场长 *chǎngzhǎng* farm manager, site manager. [Hox].

chang: cing: [qang jing] /tɕʰaŋ tɕiŋ/ *vi.* <VH> စစ်ထဲဝင် 参军 *cānjūn* join the army, enlist, serve in the military. **:** Ai: kix hoik chang: cing:. သူတို့သားကြီးစစ်ထဲဝင်ပြီ။ 他们的老大参军了。 *Their eldest brother joined the army.* ☞ laig lien: [*syn.*]. [Hox].

Chang: Cing: Yix Hao: [Qang Jing Yix Hao] /tɕʰaŋ tɕiŋ ʑiʔ hau/ *n.* <KAUNG:,VH> ချန်းယွန်ရွှေကောင်း 沧金一号 (沧源县培植的一种玉米新品种) *cāng jīn yī hào (Cāngyuán xiàn péizhíde yīzhǒng yùmǐ xīn pǐnzhǒng)* Cangyuan Gold Number 1 (a new strain of maize developed in Cangyuan County, Yunnan, China). [Hox].

Chang: Ceung: [Qang Jeng] /tɕʰaŋ tɕɤŋ/ *np.* <VH> ရှည်လျားသောချီတက်ပွဲ? 长征 *chángzhēng* Long March (1934-35 historical event in China). [Hox].

chang: cia: [qang jia] /tɕʰaŋ tɕia/ *vt.* <VH> ပါဝင်– ဆင်နွှဲ– ဝင်ရောက်– 参加 *cānjiā* participate, take part in. **:** Hui: sang: khai: ex daux bo in:, ang: aux yaox tix chang: cia:. ဒီညအစည်းအဝေးအတွက် ကျွန်တော့်မပါဝင်နိုင်ဘူး။ 今天晚上咱们要开的会, 我不能参加了。 *I cannot take part in the meeting which we are holding tonight.* [Hox].

chang: chaix [qang qaix] /tɕʰaŋ tɕʰaiʔ/ *n.* <NGEEI:> ပတ်ကားရှင်း (ဆဲ (လ်) ပါ) 钹, 镲 (打击

乐器）*bó, chǎ (dǎjī yuèqì)* cymbals (percussion instruments).

chang: cheut [qang qed] /tɕʰaŋ tɕʰɤt/ *vi, n.* ခုန်– 跳过, 跨过 *tiàoguò, kuàguò* jump, leap over, surpass. **:** yuh chang: cheut. ခုန်ဆွခုန်ဆွလုပ်တယ်။ 做跳跳（一种小孩游戏）。 *leapfrog (?) (a children's game).* ☞ cang cawd, cang: cheut, cang: chiet, cheung: cheut [*var.*]. ☞ taing[3], khawng: khawh, jao:, grhaoh, grheuh[1], phuih, sidod, thaing:, thiao: [*syn.*].

chang: seex [qang seex] /tɕʰaŋ sɯʔ/ *n.* <VH> ဘုံအဓိပ္ပါယ် ? 常识 *chángshí* common knowledge, common sense. [Hox].

Chang: Ying: [Qang Ying] /tɕʰaŋ ʑiŋ/ *np.* ချန်းရင် 沧源（地名, 在云南省临沧市）*Cāngyuán (dìmíng, zài Yúnnánshěng Líncāngshì)* Cangyuan, (Wa autonomous county, Lincang district, Yunnan, China. [gróh grong Chang Ying daex Róub róm cé kaex hag tiex].

chang: liang: [qang liang] /tɕʰaŋ liaŋ/ *n.* <VH> အထွက်နှုန်း 产量 *chǎnliàng* output, yield. [Hox].

chaok [qaog] /tɕʰauk/ **1** *vt.* ပေါက်–၊ တူး– 铲, 撮 *chǎn, cuō* dig, shovel, scoop, scoop up. **:** chaok tiex ka khaw: chang:. ပေါက်ပြားနဲ့မြေကြီးကိုပေါက်ပါ။ 用锹铲土。 *shovel soil with a shovel.* | chaok gaox ka taix tix:. 用手撮米。 *scoop up rice grain with one's hands.* **2** *n.* ဝါးဖြင့်ပြုလုပ်ထားသောဆန်ခါရှည် 笊篱 *zhàolí* long-handled strainer made of bamboo, wicker, or wire, used to dredge things up from liquids. ☞ jhaok [ceu 2] [*var.*]. ☞ jhaok, glhaok[2], grhaok [ceu 1] [*mor.*].

chaox[1] [qaox] /tɕʰauʔ/ *adv-pre.* အရမ်း၊ အလွန် 太 *tài* extremely, too, excessive. **:** chaox tix nie. အရမ်းများတယ်။ 太多了。 *too many.* ☞ caox[3] [*var.*]. /*f*0.0129/

chaox[2] [qaox] /tɕʰauʔ/ *vi.* <CAG> ကျယ်–(အဝ) 口径变大 *kǒujìng biàn dà* bore (of gun) expands. **:** Nad in: hoik chaox. ဒီသေနတ်ပြောင်းဝကျယ်တယ်။ 这支枪口径变大了。 *This bore of this rifle has expanded.* /*f*0.0129/

chaox[3] [qaox] /tɕʰauʔ/ *vs.* မကောင်းဆိုးဝါး၊ မိစ္ဆာ 妖 *yāo* heretical, fraudulent, bewitching. **:** pui chaox. မိစ္ဆာကောင် 妖人。 *sorceror, bewitcher, heretic* | Yiem Yaong: Chaox kah sum: tix ox, grai Pang: Nhai: kah krox tix been. 永乔寨的人为种竹子而哭泣，班奈寨的人为等（活佛说的好）世道而啼号。 *Yaong Chaox village ('The Heretic's Village') cries over growing bamboo, Pang Nhai village weeps over waiting for the Millennium. (A scornful reference to belief in the return of the living Buddha and anti-Qing rebel, Pa Chao.* ☞ Tax Pha: Cao: . [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

chao: [qao] /tɕʰau/ ငြင်းခုံခြင်း rebellion. **:** mai: hoik laux leeing: ka daux lox chao: Kawrax heue:.[Yudax 1:11] ၎ ၎ ၏ ငြင်းခုံခြင်းအပြစ်နှင့် ဖျက်ဆီးခြင်းသို့ရောက်ကြ၏။ *they have been destroyed in Korah's rebellion.*

chao: kaw: (chaox kaw:) [qao go (qaox go)] /tɕʰau kɔ, tɕʰauʔ kɔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပျောင်းကော (ဟင်းခတ်အမွှေးအကြိုင်) 草果(草本, 种子可以作香料, 又可入药) *cǎoguǒ (cǎoběn, zhǒngzi kěyǐ zuò xiāngliào, yòu kě rù yào)* black cardamom, tsaoko amomum (*Amomum tsao-ko, A. subulatum*, herb, seeds used as spice and medication). ☞ sai: kaw:, sikaw: [*syn.*]. [Hox].

chao: tsi: [qao zi] /tɕʰau tsi/ *vi.* <VH> အသုံးလွန်– 超支 *chāozhī* overspend, exceed budget. **:** Yix viang iak laox tong: lix, ang: sax chao: tsi:. ကျွန်တော်တို့လုပ်အားနည်းပေမယ့်၊ အသုံးမလွန်ဘူး။ 我们虽然劳动力少, 但从来不超支。 *Although we are short on manpower, we have never exceeded budget.* | chao: tsi: fu:. အိမ်သားအကြွေး 超支户（跟’应选户’相对）。 *a household which is in debt.* [Hox].

chao: cix ta: kawx [qao jix da gox] /tɕʰau tɕiʔ ta kɔʔ / *n.* <VH> အင်အားကြီးနိုင်ငံ 超级大国 *chāojí dàguó* superpower (refers to countries like USA). [Hox].

chao: chang: [qao qang] /tɕʰau tɕʰaŋ/ *vi.* <VH> ပိုလွန်သောဝေစု 超产 *chāochǎn* exceed production quota. [Hox].

chao: yaox [qao yaox] /tɕʰau ʑauʔ/ *vo.* <VH> ကုန်းတိုက်– 造谣 *zàoyáo* spread rumours, gossip. **:** Paw chao: yaox. ကုန်းမတိုက်နဲ့။ 别造谣。 *Don't gossip.* [Hox].

chaong:[1] [qaong] /tɕʰauŋ/ *v.* ပေါ့–၊ ပေါ့ပါး– 轻 *qīng* light (in weight). **:** Kix teei tix tik kraung tiblah ka daux rawm:, sonsang chaong: reu ting kah. [Yonax 1:5] သင်္ဘောပေါ့စေခြင်းငှါ၊ ဝန်များကိုလည်းပင်လယ်ထဲသို့ ပစ်ချကြ၏။ [ယောဟန် ၁း၅] 他们将船上的货物抛在海中、为要使船轻些。 *They threw the cargo that was in the ship into the sea to lighten the ship. [Jon. 1:5]* ☞ khiong: [*syn.*]. /*f*8/

chaong:[2] [qaong] /tɕʰauŋ/ *adv.* ကွက်ကျား၊ ကြိုကြား ကြိုကြား 草率, 毛糙 *cǎoshuài, máocao* casual, lackadaisical, crude, cursory, perfunctory. **:** Maix paw chaong: tix ciag ma: yuh nan:, tin: tix taix tan: tix taix. ခင်ဗျားဒီလိုတောင်ယာကိုဟိုတစ်ချက်ဒီတစ်ချက်ကွက်ကျားမပေါက်နဲ့လေ။ 你不要东一下西一下草率地挖地。 *Don't dig up the the field*

lackadaisically like that, with a spadeful here and a spadeful there. /*f*8/

chaong: taix [qaong daix] /tɕʰauŋ taiʔ/ *vo, vs.* လက်ပေါ့–၊ လ□ ခ□ဆော့–၊ လက်ကမြင်း– 手脚不干净, 小偷小摸 *shǒu jiǎo bù gānjìng, xiǎotōu xiǎo mō* inclined to steal things, have stcky fingers (lit. light-handed'). **:** Hoek ex nyiex yaong: pui, paw lai: chaong: taix kah kraung pui, ang: pui rhawm: kieh ex hoek nyiex tix kah. သူ□ားရပ်ရွာရောက်ရင်သူများ ပစ္စည်းကိုလက်မဆော့တော့နဲ့၊ သူများအိမ်ကိုခေါ်ချင် စိတ်မရှိတော့ဘူး။ 我们来到人家家里，不要随意拿别人的东西，否则，别人就不想让我们来到他们家。 *When we go to someone's house, we shouldn't casually take their things, or they won't want us to come to their house.* ☞ khiong: taix [*syn.*].

chaix mo: [qaix mou] /tɕʰaiʔ mo/ *n.* <VH> ဝါဏိဇ္ဇ၊ ဘဏ္ဍာရေးနှင့်ကုန်သွယ်မှု 财贸 *cáimào* commerce, finance and trade. [Hox].

chaix ceung: [qaix jeng] /tɕʰaiʔ tɕɤŋ/ *n.* <VH> ဘဏ္ဍာ 财政 *cáizhèng* finance. [Hox].

chaix yiux ci: [qaix yiux ji] /tɕʰaiʔ ʑiuʔ tɕi/ *n.* <VH> ဒီဇယ်အင်ဂျင်၊ ဒီဇယ်စက်ခေါင်း 柴油机 *cháiyóujī* diesel engine. ☞ cag bee disie [*syn.*]. [Hox].

chaix liao: [qaix liao] /tɕʰaiʔ liau/ *n.* <VH> စာမူကြမ်း 材料 *cáiliào* materials. **:** Hoik yuh maix chaix liao: sang: pao:? ခင်ဗျားသတင်းစာထဲထည့်ဖို့စာမူကြမ်းလုပ်ပြီလား။ 上报材料你写好了吗? *Have you done the materials to submit to the higher-ups?* [Hox].

chai: ko: [qai gou] /tɕʰai ko/ *vt.* <VH> စပေါ် 采购 *cǎigòu* purchase. **:** chai: ko: kraung kuceu. ပစ္စည်းအားလုံးစပေါ်ပေးထား။ 采购各种物资。 *purchase various things.* [Hox].

cho:[1] [qou] /tɕʰo/ **1** *n.* ၊□ □□□ □□山峰 *shānfēng* mountain peak. **:** Kok nawh ku gawng cho:, yo nawh ku gawng ton:. ၊□ □□□ □□ □□ မှာသူ့ကိုခေါ်၊ တောင်ကြောတိုင်းမှာသမ္မာန်လွှတ်။ 到各个山峰上去叫他, 到每个山梁子上去喊他。(指到处去找) *Call him on every mountain peak, summon him from every mountain ridge.* **2** *vs.* ခုံး–၊ ထိုးထိုး ထောင်ထောင်–၊ ထွက်–၊ ပြည့်လျှံ– 突出, 溢出, 冒尖 *tūchū, yìchū, mào jiān* convex, sticking up, protruding, brimming full, packed to overflowing. **:** Nghox phan: nawh uik cho: ngie ka klui:. သူခြင်နေတဲ့ဆန်တွေကတောင်းထဲမှာပြည့်လျှံနေပြီ။ 他用箩量的稻子都冒尖了。 *The rice grain he is measuring is brimming full in the bushel basket.* ☞ nguan:, sibeng, sipeng [ceu 2] [*ant.*].

cho:[2] [qou] /tɕʰo/ *vt.* <VH> စုပ်– 抽, 吸 *chōu, xī* draw, suck, pump. **:** cho: rawm: haok blaong. ၊□ အပေါ်ကိုစုပ်တက်လိုက်။ 抽水上坡。 *pump water up a slope.* ☞ jhok[2] [*var.*]. ☞ tod[2], dawt, sileed ②, silawd[2], silod, vaik[2], yawt[1], yawt dawt [*syn.*]. [Hox].

cho: gawng [qou mgōng] /tɕʰo gɔ̰ŋ/ *n.* ၊□ □□ခ□ထိပ်၊ ထိပ် 山峰 *shān fēng* peak. ☞ choik gawng, cho: [*syn.*].

chong: feung: [qoung feng] /tɕʰoŋ fɤŋ/ *vi.* တက်ရောက်မှု၊ ထိုးနက်–? 冲锋 *chōngfēng* charge, assault. [Hox].

chup [qub] /tɕʰup/ *vt.* စွပ်–၊ ဖုံး–၊ အုပ်– 套, 罩 *tào, zhào* put on, cover, encase, enclose. **:** Nawh chup bau: lhiao: ka jheeh law. သူမြင်းပါးစပ်ကိုဂုံနီအိတ်နဲ့စွပ်လိုက်တယ်။ 他把饲料袋套在骡子嘴下。 *He put the feedbag over the mule's muzzle.* | chup jup teung: ka kaux. မီးအိမ်ကိုယ်ပေါ်မှာအမိုးကိုစွပ်လိုက်ပါ။ 给灯罩上灯罩。 *put a lampshade on a lamp body.* ☞ jhup [*mor.*]. /*f*7/

chuh [quh] /tɕʰuh/ **1** *vt.* လှုပ်–၊ ထိ–၊ ရွှေ့– 动 *dòng* move (sth.), jog, nudge. **:** Sang: pawd aux lai mhawmmhawm:, maix paw chuh pheen:. ကျွန်တော် စာကောင်းကောင်းရေးမယ်။ စာပွဲကိုမလှုပ်နဲ့။ 我要好好写字, 你别动桌子。 *I want to write carefully--don't jog the table.* **2** *vi.* 动 *dòng* move. **:** Paw lai: chuh, yaox pui ex kie. 不要动，不然我们会被发现。 *Don't move or someone will soon see us.* ☞ goe:[2] (? goe?) [*syn.*]. /*f*0.0227/ /*f*7/

chuh rhawm: [quh hrom] /tɕʰuh rʰɔm/ *vi.* ရ□ ခ□ တုန်–၊ နှလုံးတုန်–၊ ခြောက်ခြား–၊ စိတ်လှုပ်ရှား– 动心, 动情 *dòng xīn, dòng qíng* exicted, nervous. **:** chuh rhawm: aux ka kaing pa yuh nawh. သူလုပ်တာ ကျွန်တော်ရင်တုန်လိုက်တာ။ 他做的活儿真使我动心。 *What he did made me very nervous.*

chux kong: [qux goung] /tɕʰuʔ koŋ/ *vo.* လုပ်အား ထွက်–၊ 出工 *chū gōng*.

chux pang: [qux bang (qux bāng)] /tɕʰuʔ paŋ, tɕʰuʔ pa̰ŋ/ *vt.* <VH> ထုတ်ဝေ– 出版 *chūbǎn* publish. ☞ lih lai [*syn.*]. [Hox].

chux pang: seu: [qux bang se] /tɕʰuʔ paŋ sɤ/ *n.* <VH> ဖြန့်ချိရေး 出版社 *chūbǎnshè* publisher, publishing house. **: Yingnang: Mingchux Chuxpangseu:** ယူနန်လူမျိုးစုဖြန့်ချိရေး 云南民族出版社 *Yunnan Minorities Publishing House* ☞ dee lih lai [*syn.*]. [Hox].

chux pi: [qux bi] /tɕʰuʔ pi/ *vt.* <VH> သိုလှောင်– 储备 *chǔbèi* store, store up, stockpile. **:** chux pi: priex preem. အစားအစာသိုလှောင်တယ်။ 储备粮食。 *store up food supplies.* [Hox].

chux nax [qux nax] /tɕʰuʔ naʔ/ *n.* ငွေရှင်းလက်မှတ်ကိုင်သူ 出纳 *chū nà* cashier, teller. **:** Yuh nawh

chux nax daux tang: vui: kix. သူတို့ဌာနမှာသူ့ငွေရှင်းလက်မှတ်ကိုင်တဲ့လူလုပ်တယ်။ 他在他们单位做出纳工作。

chux cing: [qux jing] /tɕʰuʔ tɕiŋ/ *vt.* တိုးမြှင့်– ရာထူးတိုး– 促进 *cùjìn* promote, advance.

chux chai: (chux chaix) [qux qai (qux qaix)] /tɕʰuʔ tɕʰai, tɕʰuʔ tɕʰaiʔ/ *v.* <VH> စီးပွားရေး– ကုန်ကူးသန်း– 出差 *chūchāi* go on a business trip, travel on business. ☞ sawg laih li:, sawg laih geu [*var.*]. [Hox].

chux six [qux six] /tɕʰuʔ siʔ/ *vo.* <VH> တက်ရောက်– 出席 *chūxí* attend meeting. [Hox].

chux fax [qux fax] /tɕʰuʔ faʔ/ *n.* အစား၊ □□□ခြင်း (သချာ်ဗေဒ) 除法 *chú fǎ* division (in mathematics). [Hox].

chu:[1] [qu] /tɕʰu/ *vi.* ဖိတ်– စင်– 溢, 溅出 *yì, jiàn chū* spill, overflow, boil over. **:** Chu: aw: ka ting ngu. မီးအားပြင်းလို့ အိုးထဲကရေဖိတ်ကျကုန်ပြီ။ 火大，锅里的水溢了。 *Since the fire was too strong, the pot boiled over.* | Maix bre tix tauh, paw kieh nghox chu: khaing: po:. ခင်ဗျားကြည့်ပြီးထောင်းပါ၊ စပါးတွေမဖိတ်စေနဲ့။ 你注意点儿舂, 别叫碓里的稻子溅出来。 *Be careful in pounding rice grain, so that it doesn't spill out of the mortar.* /*f*8/

chu:[2] [qu] /tɕʰu/ *vi.* အငွေ့ထွက်– အခိုးအငွေ့ထွက်– 冒烟, 形容风势很大) *màoyān (xíngróng fēng shì hěn dà)* smoke, give off smoke, swirl about, eddy (as of mist, smoke). **:** Sidaing: chu: ngu, ang: mhawm son kawn iak. မီးခိုးအရမ်းထွက်နေတယ်၊ ခလေးအတွက်မကောင်းဘူး။ 火烟太浓了，这样对小孩不好。 *It's putting out a lot of smoke, and it isn't good for small children.* | Taox yib yu, chu: pai: awm:. မြူနှင်းငွေ့ တိမ်ခိုးငွေ့ထွက်တယ်။ 山岚升起，云彩翻腾。 *The mists eddied and the clouds swirled.* ☞ taox, meet [*syn.*]. /*f*8/

chu: cong: [qu joung] /tɕʰu tɕoŋ/ *n.* <VH> အလယ်တန်း 初中 *chūzhōng* middle school, lower middle school, junior high school (US). ☞ cong: siox, nyiex cawng: glhawk sigreung, glhawk sigreung [*syn.*]. [Hox].

chu: cix [qu jix] /tɕʰu tɕiʔ/ *n.* <VH> မူလတန်း 初级 *chūjí* elementary, beginning level. [Hox].

chu: cha: [qu qa] /tɕʰu tɕʰa/ *vi.* လွှင့်စင်– (?) 溅开、飞溅 *jiàn kāi, fēi jiàn.* **:** Caw rawm: daw simaox uik chu: cha: ngie ku plak. □□□ကြောင်းကကျောက်ဆောင်ကိုရိုက်ခတ်ပြီးအဘက်ဘက်ကိုလွှင့်စင် □□ □□□ 笕槽的水冲到石头上四处飞溅。

chu: chaong: [qu qaong] /tɕʰu tɕʰauŋ/ *vi.* နမော်နမဲ့၊ ကဗြက်ကချော်၊ ဂရုမမူ 草率, 毛糙（动作反复多次的, 不经意的）*cǎoshuài, máo cāo (dòngzuò fǎnfù duōcì de, bùjīngyì de)* careless, perfofunctory.

chu: choing: [qu qoing] /tɕʰu tɕʰɔŋ/ *vt.* ကျီစား– နောက်– နောက်ပြောင်– စ– 挑逗, 撩拨 *tiāo dòu, liāo bō* tease. **:** Maix paw chu: choing: lox ka paoxtix. ခင်ဗျား အချင်းချင်းကျီစားမပြောနဲ့။ 你别拿话去挑逗人。 *Don't tease each other (by words).*

chu: chiien: [qu qian] /tɕʰu tɕʰiən/ *vt.* နင်းနယ်– နင်း– 踩, 践踏 *cǎi, jiàntà.* **:** chu: chiien: rib daux glaox. ရွှံ့ဖွက်ထဲကမြက်တွေကိုနင်းနယ်လိုက်။ 把草踩进泥里去。 | Paw chu: chiien: kawn: nghox goeh. စပါးတွေကိုလှဲအောင်မနင်းပစ်လိုက်နဲ့။ 不要践踏秧苗。

chu: shiao: [qu siao] /tɕʰu siau/ *n.* အခြေခံမူလတန်းကျောင်း□□ကြီးကျောင်း 初小 *chūxiǎo* primary school. ☞ glhawk iak, nyiex cawng: glhawk iak, shiao: siox [*syn.*]. ☞ kao: shiao: .

churhawm: [qu hrom] /tɕʰu rʰɔm/ *vi.* ကြည်နူး၊ ပီတိ 气愤 *qìfèn.* **:** Uik churhawm: yix. ကျွန်တော်တို့အားလုံးကြည်နူးနေတယ်။ 我们感到非常气愤。 /*f*10/

chu: li: [qu li] /tɕʰu li/ *vt.* ကိုင်စွဲ– 处理 *chǔlǐ* handle, deal with, dispose of?. [Hox].

chu: feung: [qu feng] /tɕʰu fɤŋ/ *vt.* အပြစ်ဒဏ်ပေး– 处分 *chǔfēn* punish.

chung: cheng: [qung qeing] /tɕʰuŋ tɕʰeŋ/ *vt.* □ □□□– (ငြင်ငြင်သာသာလေး) (轻轻地) 舂 *(qīngqīng de) chōng*.

chung: chiien: [qung qian] /tɕʰuŋ tɕʰian/ *v.* နင်းနယ်– နင်းခြေ– 踹 *chuài* tramples. **:** laig chung: chiien: kah daux glaox mai yuh lon: tiex gleeing,[Nahun 3:14] ရွှံ့ထဲသို့ဝင်၍ အုတ်မြေကို နင်းနယ်လော့။ 踹土和泥、修补砖窑 *Work [tramples] the clay, tread the mortar,*

chun: [qun] /tɕʰun/ **1** *vt.* ထုထောင်း– 捶, 舂(用棒槌、杵棒等轻轻地敲打) *chuí, chōng (yòng bàngchuí, chǔbàng děng qīngqīngde qiāodǎ)* thump, pound, tamp. **:** teei khaox chun: tiex kah. တုတ်ယူပြီးမြေကြီးကိုထုထောင်းရအော□□ 拿棒槌捶土。 *tamp the ground with a post.* | Chun: iien: daux po:, grheeng: tiex khaing:. ဆုံထဲကမတ်ပဲကိုထောင်းလိုက်၊ မြေကြီးကိုဆန်ခါချရအောင်။ 绿豆里有土, 放在碓窝里舂一舂, 把它筛掉。 *Pound the mung beans in a mortar to screen out the dirt.* **2** *vt.* တိုက်စား– 冲 *chōng* rush, wash away. **:** Lhiex ting, rawm: klawng: hoik chun: kaung: laux. မိုးကြီးလို့ရေချောင်းတွေလယ်ကန်သင်းတွေကိုတိုက်စားလိုပ္ပျက်စီးကုန်ပြီ။ 雨大, 河水冲坏了田。 *The rain was heavy and water from the river washed away the fields.* /*f*7/

chun: tiex [qun diex] /tɕʰun tɛʔ/ *vo.* မြေကြီးကိုဖောက်ထွက်– 从土中冒出 *cōng tǔ zhōng mào chū.*

chawk [qog] /tɕʰɔk/ **1** *vt.* ေ[illegible]–၊ မေးမြန်း– 问 *wèn* ask. **:** Hu: chawk nawh yaox. သူ့ကိုသွားမေးကြည့်။ 去问他看。 *Go and ask him.* **2** *vi.* အချစ်ရေးဆို– ? ? talk flirtatiously, make lovers' talk. ☞ pawk [*ant.*]. ☞ cheuk [*mor.*]. /*f*0.0769/ /*f*4/

chawk plak piang [qog blag bīang] /tɕʰɔk plak pi̤aŋ / *vo.* အထက်ကိုမေးမြန်း– 请示上级 *qǐngshì shàngjí.*

chawk chaing: [qog qaing] /tɕʰɔk tɕʰeŋ/ *v.* ေ[illegible]မြန်း–၊ စစ်ဆေး– 追问，仔细问，盘问，再问问 *zhuīwèn, zǐxì wèn, pánwèn, zài wènwèn* ask persistently, grill, question, interrogate. **:** grawng: pa chawk chaing: aux ka maix. ကျွန်တော်ခင်ဗျားကိုမေမြန်းခြင်းအကြောင်းက၊ *the thing I am questioning you about.* ☞ chawk cheng: [*var.*]. ☞ tai: lox, klong:[2] ②, klong: kloek ②, klu: kliien: ②, cheuk, cheuk lox, seug [*syn.*].

chawk cheng: [qog qeing] /tɕʰɔk tɕʰeŋ/ *vt.* ေ[illegible]မြန်း–၊ စစ်ဆေး– 追问，仔细问，盘问，再问问 *zhuīwèn, zǐxì wèn, pánwèn, zài wènwèn* question closely, ask repeatedly, persist in asking, grill, interrogate. **:** Maix ca: chawk cheng: nawh yaox. သူ့ကိုသာမေးမြန်းကြည့်။ 再问问她。 *Try questioning her again.* ☞ chawk chaing: [*var.*]. ☞ tai: lox, klong:[2] ②, klong: kloek ②, klu: kliien: ②, cheuk, cheuk lox, seug [*syn.*].

chawh [qoh] /tɕʰɔh/ *v.* <SAUX> ေ[illegible] ခြေနဲ့ 跛, 瘸 *bǒ, qué.* **:** Maix phex hu: chawh chawh ngie, keem: yuh caong maix ka mawx? ခင်ဗျားလမ်းလျှောက်တာထော့နဲ့ထော့နဲ့ခြေထောက်ဘယ်လိုဖြစ်တာလဲ။ 你的脚怎么啦, 走起来一 跛一跛的? /*f*8/

chaw: see: [qo see] /tɕʰɔ sɯ/ *n.* <VH> တိုင်းတာ– ? 措施 *cuòshī* measure. **:** yuh chaw: see: jee blaong. ဟိုဟိုဒီဒီတိုင်းတာကြည့်တယ်။? 采取各种措施。 *adopt various measures.* [Hox].

chaw: vu [qo vū] /tɕʰɔ vu̱/ *n.* <VH> အမှား၊ မှားယွင်းမှု၊ ချွတ်ချော်မှု၊ ချွတ်ယွင်းမှု 错误 *cuòwù* error, mistake. ☞ lud loe:, dee lud [*syn.*]. [Hox].

choik [qoig] /tɕʰɔc/ *vs.* ရှ–၊ ချွန်–၊ ထက်– 尖 *jiān* sharp, pointed. **:** choik gleut. ေ[illegible]စ့ချွန်တယ်။ 下巴额儿尖。 *have a sharp chin.* ☞ choek, chuaik [*var.*]. ☞ biang[2] ② [*ant.*].

choik gawng [qoig mgōng] /tɕʰɔc gɔ̰ŋ/ *n.* ေ[illegible]ဝိုင် 山峰 *shān fēng* mountain peak. ☞ cho: gawng, cho: [*syn.*].

choik jheeh [qoig nqeeih] /tɕʰɔc dʑʰɯih/ **1** *vs.* ေ[illegible]ရှိုးငေါထွက်– 嘴尖（嘴形凸出）*zuǐ jiān (zuǐ xíng tū chū)* have a protruding jaw. **2** *vs.* နှုတ်ကြမ်း–၊ ခန့်–၊ ရွဲ–၊ စွာ–၊ နှုတ်သီးကောင်းလျှာပါး 嘴尖, 尖嘴薄舌（指说话尖酸刻薄）*zuǐ jiān, jiān zuǐ bó shé (zhǐ shuō huà jiān suān kè bó)* sharp-tongued. **:** Choik jheeh nawh, brax sa lox. သူစွာတယ်။ ခဏခဏလည်းသူတဖက်သားအသေရေဖျက်တယ်။ 他尖嘴薄舌, 好诽谤人。 *He is sharp-tongued and often slanders people.* ☞ chuaik jheeh [*var.*].

choing: [qoing] /tɕʰɔŋ/ **1** *vt.* ေ[illegible]–၊ ဆွယ်– 逗 *dòu* coax, convince. **2** *vt.* မြှူဆွယ်–၊ မြှူ 引诱 *yǐnyòu* lure, seduce. ☞ choeng:, chuaing: [*var.*].

chi yiex (chi yiiex, chi nyiex) [qi yiex (qi yiiex, qi nyiex)] /tɕʰi yiɛʔ, tɕʰi ɲiɛʔ/ *n.* <VH> စီးပွါး၊ ကုန်ကူး 企业 *qǐyè* enterprise, business. [Hox].

chit [qid] /tɕʰit/ **1** *vi.* စွန်းပေ–၊ စင်–(လွင့်စင်) 喷出 *pènchū* squirt, spurt, spray. **:** Nham: lig uik chit ngie khaix suat. ဝက်ခါးနဲ့ထိုးပြီးနောက်ပိုင်းသွေးတွေစွန်းပေနေတာပဲ။ 刀子一拔猪血就喷出来。 *The hog's blood spurted out after being stabbed.* | Maix paw kieh rawm: chit. ခင်ဗျားရေမစင်ခိုင်းနဲ့။ 你不要让水喷出来。 *Don't let the water squirt out.* **2** *vt.* ဖြန်း–၊ ပက်– 洒 *sǎ* squirt, spray, sprinkle. ☞ lhauk, lheuk, rhuat ②, groi, phruah, phruat [ceu 2] [*syn.*].

chit rawm: [qid rom] /tɕhit rɔm/ *n.* <KAUNG:> ေ[illegible] ဖြန်း– (သင်္ကန်) 喷灌 *pēnguàn* sprinkling irrigation.

chih [qih] /tɕʰih/ **1** *n.* ေ[illegible]ဒူး *pì* fart. **:** Chih mawx pa: cux ngie tid? ဘယ်သူလေလည်တာလဲနံလိုက်တာ? 谁放的屁怎么那么臭? *Whose fart is so smelly?* **2** *vi.* ေ[illegible]–၊ အီးပေါက်– 放屁 *fàngpì* fart, pass gas. **:** Mawx pa: chih? ဘယ်သူအီးပေါက်တာလဲ? 谁放屁? *Who farted?* ☞ phum: [*syn.*].

chix[1] [qix] /tɕʰiʔ/ **1** *vi.* <VM> တတ်–၊ နိုင်– 会 *huì* can, able (to do sth.), know how (to do sth.) (referring to an acquired skill). **:** Nawh hoik chix nawh. သူတတ်ပြီးသား။ 他已经会了。 *He already knows how.* **2** *vi.* <VM> နိုင်–၊ ရ– 可以 *kěyǐ* can, may, O.K (OK)., all right, acceptable (referring to circumstances permitting). **:** Sibex in: kawn: chix tix ih. ဒီအင်္ကျီဝတ်လို့ရသေးတယ်။ 这件衣服还可以穿。 *These clothes can still be worn.* ☞ cix [*var.*]. /*f*0.0289/ /*f*3/

chix[2] [qix] /tɕʰiʔ/ *n.* အလံ 旗, 旗子 *qí, qízi* flag. ☞ chi: (?) [*var.*]. /*f*0.0289/ /*f*3/

chix tsix [qix zix] /tɕʰiʔ tsiʔ/ *n.* နဖူးစီး၊ အလံ 旗帜 *qízhì* banner, flag. ☞ chix, chi: [*syn.*]. [Hox].

chix cheu: [qix qe] /tɕʰiʔ tɕʰɤ/ *n.* <VH> ကား၊ မော်တော်ယာဉ် 车, 汽车 *chē, qìchē* car, vehicle. **:** Chix cheu: hoik kaog. ကားရပ်ပြီ။ 汽车停了。 *The car has stopped.* | Chix cheu: hoek hu:, ang: jud ang: jhai:. ကားတွေသွားလိုက် [illegible] ပြတ်တယ်လို့မရှိဘူး။ 汽车来来往往, 络绎不绝。 *The vehicles are coming and going without interruption.* | nhie: nawh hu: gau tix phat chix cheu:. သူ့ကိုကားသွားမောင်းသင်ခိုင်းလိုက်။ 派他去学开汽车。 *send him to learn to drive a car.* | Chix cheu: cu cieh lai: luan daux krax kong: lu:. ဟိုင်းဝေးလမ်းမကြီးပေါ်မှာကားတွေ လော်ရီတွေ အဆက်မပြတ်သွားလာနေတယ်။ 汽车在公路上川流不息。 *The cars and trucks are flowing continuously along the highway.* ☞ chi: cheu: [*var.*]. ☞ lawli (lao li, la li,) cheu: [*syn.*].

chix jheeh [jīx nqeeih] /tɕi̤ʔ dʑʰɯih/ *vs.* ပါးစပ်ချို၊ စကားချို 嘴甜 *zuǐ tián* honey-tongued, sweet-talking, ingratiating in speech (lit. 'able mouth?). **:** Kawn: nyawm in: daing: chix jheeh. ဒီကလေးစကားအရမ်းချိုတယ်။ 这小孩嘴甜。 *This child is very honey-tongued.*

Chix Yix [Qix Yix] /tɕʰiʔ ʑiʔ/ *np.* ၇–၁ (တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီနေ့) ? ' 七一' (中国共产党建党纪念日) *'Qī-Yī' (Zhōngguó Gòngchǎndǎng jiàndǎng jìniànrì).*

chix raoh [qix raoh] /tɕʰiʔ rauh/ *n.* အလံနီ 红旗 *hóngqí* red flag.

chix raoh rieng sim: uing: [qix raoh rīang sim uing] /tɕʰiʔ rauh ri̤aŋ sim ʔuŋ/ *n.* အနီရောင်နောက်ခံတွင်ကြယ်မျှားပါရှိသည့်အလံ၊ ("o" အထူးဒေသ သို့မဟုတ် တရုတ်နိုင်ငံ၏ တရားဝင်အလံ) 五星红旗 (?) *wǔ xīng hóngqí* official flag of China or of Wa Special Region (lit. 'red flag with picture of stars').

chi: [qi] /tɕʰi/ *n.* <VH> ခရိုင်၊ ဒေသ 区 *qū* district. **:** chi: cang:. ခရိုင်မှူး 区长。 *district head.* | chi: ceung: fu:. ခရိုင်အစိုးရ 区政府。 *district government.* | chi: vui:, chi: vui: hui:. ခရိုင်ကော်မတီ 区委, 区委会。 *district committee (government).* [Hox]. /*f*0.0842/

chi: [qi] /tɕʰi/ **1** *vi.* ချည်း (ရေနွေးဆူသံ) 嘁 (淬[焠] 火和开水快开时发出的响声) *qī (cuì huǒ hé kāishuǐ kuài kāi shí fāchū de xiǎngshēng)* hiss (the hissing sound made when hot metal is quenched in water or water is about to boil). **:** Rawm: hoik chi:, dex lok. [illegible]နွေးအသံမြည်နေပြီ၊ ဆူတော့မယ်။ 水已嘁嘁作响, 快要开了。 *The water is hissing and about to boil.* **2** *vt.* <KRAUNG> ကြော်– 焌, 煎 *qū, jiān* stir-fry, fry. **:** chi: blauh. ပေါ်ပုပ်ကြော် 焌粑粑。 *fry baba cakes.* | tawm: ia: chi: mai: bee. ကြက်ဥဆီနဲ့ကြော်တယ်။ 油煎鸡蛋。 *fried eggs.* [Hox]. /*f*0.0842/

chi: [qi] /tɕʰi/ *n.* အလံ၊ တံခွန်၊ ကုက္ကား 旗, 旗子 *qí, qízi* flag, banner. ☞ chix [*var.*]. [Hox]. /*f*0.0842/

chi: teung: [qi deng] /tɕʰi tɤŋ/ *n.* <VH?> [illegible] အာက်လင်းမီး 汽灯 *qìdēng* gas lamp. ☞ plix ngu, teung:, kawk ngu, ma: teung:, di: ①, ngu teung: [*syn.*]. [Hox].

chi: thong: [qi toung] /tɕʰi tʰoŋ/ *n.* <VH?> အဲယားပန့်၊ လေစုပ်ကိရိယာ 汽筒 *qì tǒng* air pump. [Hox].

chi: cheu: [qi qe] /tɕʰi tɕʰɤ/ *n.* <VH> ကား၊ မော်တော်ယာဉ် 车, 汽车 *chē, qìchē* car, vehicle. **:** Chi: cheu: hoik kaog. ကားရပ်သွားပြီ။ 汽车停了。 *The car has stopped.* | Chi: cheu: hoek hu:, ang: jud ang: jhai:. ကားတွေသွားလိုက်လာလိုက်နဲ့ ပြတ်တယ်လို့မရှိဘူး။ 汽车来来往往, 络绎不绝。 *The vehicles are coming and going without interruption.* | nhie: nawh hu: gau tix phat chi: cheu:. သူ့ကိုကားမောင်းသွားသင်ခိုင်းလိုက် 派他去学开汽车。 *send him to learn to drive a car.* | Chi: cheu: cu cieh lai: luan daux krax kong: lu:. ဟိုင်းဝေးလမ်းပေါ်မှာကားတွေ လော်ရီတွေ အဆက်မပြတ်သွားလာနေတယ်။ 汽车在公路上川流不息。 *The cars and trucks are flowing continuously along the highway.* ☞ chix cheu: [*var.*]. ☞ lawli (lao li, la li,) cheu: [*syn.*].

chi: chiux (chi: chiu) [qi qiux (qi qiu)] /tɕʰi tɕʰiuʔ, tɕʰi tɕʰiu/ *n.* <VH> [illegible] 气球 *qìqiú* balloon. [Hox].

chi: shiang: cang: [qi siang jang] /tɕʰi siaŋ tɕaŋ/ *n.* <VH> မိုးလေဝသဌာန 气象站 *qìxiàngzhàn* weather station, meteorological station. [Hox].

chi: yi: [qi yi] /tɕʰi ʑi/ *n.* <VH> အရေးတော်ပုံ၊ ဆူပူမှု၊ ထကြွမှု၊ ပုန်ကန်မှု 起义 *qǐyì* uprising. [Hox].

chi: yiux tsi: tsi: [qi yiux zi zi] /tɕʰi ʑiuʔ tsi tsi/ *n.* <VH> [illegible]အုပ်ချုပ်ခွင့်ရအစိုးရ 区域自治 *qūyù zìzhì* regional self-government. [Hox].

chi: fax [qi fax] /tɕʰi faʔ/ *vt.* <VH> ဉာဏ်အလင်းပေါက်–၊ စိတ်ကူးဉာဏ်ပွင့်– 启发 *qǐfā* enlighten, inspire, elucidate. [Hox].

ching cong: [qing joung] /tɕʰiɲ tɕoŋ/ *n.* <VH> လူအုပ်၊ လူသာမန်များ 群众 *qúnzhòng* masses, common people. **:** chingcong: lusing:. 群众路线。 *'mass line' (basic Communist Party policy of simultaneously leading and following the masses).* [Hox].

Ching Nying Thuang: [Qing Nying Tuang] /tɕʰiɲ ɲiɲ tʰuaŋ/ *np.* <VH> လူငယ်အဖွဲ့ 青年团 *Qīngniántuán* Youth League. [Hox].

ching: [qing] /tɕʰiɲ/ *n.* ခေါ် ခြောက်စေ့ 大麻子 *dàmázǐ* cannabis seeds?, castor oil plant? castor beans?. /*f*0.0191/

ching: kong: nyiex [qing goung nyiex] /tɕʰiɲ koŋ ɲiɛʔ/ *n.* <VH> အသေးစားစက်မှုလုပ်ငန်း 轻工业 *qīnggōngyè* light industry. [Hox].

ching: kawx [qing gox] /tɕʰiɲ kɔʔ/ *adj.* <VH> တနိုင်ငံလုံး၊ နိုင်ငံအနှံ့ 全国 *quánguó* nationwide, whole country. **:** ming: chux kuceu chuan: kawx (ching: kawx). တစ်နိုင်ငံလုံး ရှိလူမျိုးစုတိုင်းရင်းသားများ 全国各族人民。 *all the various nationalities of the entire country.* ☞ chuan: kawx [*var.*]. [Hox].

ching: pao: [qing bao] /tɕʰiɲ pau/ *n.* <VH> ခေါ် ကြား ပြန် မ်းရေးသတင်း၊ လျှို့ဝှက်ချက် 情报 *qíngbào* intelligence, (sensitive) information. [Hox].

ching: pix [qing bix] /tɕʰiɲ piʔ/ *n.* <VH> ခဲတံ 铅笔 *qiānbǐ* pencil. ☞ kamku, meug khaox, nammeug khaox [*syn.*]. [Hox].

ching: tang: [qing dang] /tɕʰiɲ taŋ/ *n.* <VH> ဟိုက်ဒရိုဂျင်ဗုံး 氢弹 *qīng dàn* hydrogen bomb, H-bomb. [Hox].

ching: cux [qing jux] /tɕʰiɲ tɕuʔ/ *vt.* <VH> ကျင်းပ– 庆祝 *qìngzhù* celebrate, honour (UK) honor (US). **:** ching: cux kawx ching:. အမျိုးသားနေ့ကျင်းပတယ်။ 庆祝国庆。 *celebrate the national celebration holiday.* [Hox].

ching: cing: cing: kawx [qing jing jing gox] /tɕʰiɲ tɕiɲ tɕiɲ kɔʔ/ *phr.* <VH> အလုပ်ကြိုးစားခြင်း၊ ချွေတာခြင်း ဖြင့်နိုင်ငံတည်။ (တရုတ်ဆောင်ပုဒ်) 勤俭建国 *qín jiǎn jiàn guó* 'build the country through hard work and thrift' (Chinese slogan). [Hox].

ching: cia: [qing jia] /tɕʰiɲ tɕia/ *v.* <VH?> ခွင့်တိုင်–၊ ခွင့်ယူ– 请假 *qǐngjià* request time off, take time off, take a leave-of-absence. **:** Aux sang: ching: cia: ra: ngaix. ကျွန်တော်ခွင့်နှစ်ရက်ယူချင်တယ်။ 我想请两天假。 *I want to take two days off.* [Hox].

ching: nyawx [qing nyox] /tɕʰiɲ ɲɔʔ/ *v.* <VH> ကျူးကျော်–၊ ချင်းနင်းဝင်ရောက်– 侵略 *qīnlüè* invade, aggress against. [Hox].

Ching: Nying: Ciex [Qing Nying Jiex] /tɕʰiɲ ɲiɲ tɕiɛʔ/ *np.* <VH> လူငယ်ပွဲ၊ လူငယ်များနေ့ 青年节（纪念五四运动的节日）*qīngnián jié (jìniàn wǔsì yùndòng de jiérì)* Youth Day (commemorating the May Fourth Movement of 1919). [Hox].

cheng: [qeing] /tɕʰeŋ/ *vt.* ထပ်မေး– 又问, 再问 *yòu wèn, zài wèn* ask again. **:** Chawk maix aux, cheng: maix aux. ကျွန်တော်ကိုမေးပါ။ ထပ်ပြီးမေးပါ။ 你问了我又问我。 *Ask me. Ask me again.* | cheng: nawh tibawg. သူ့ကို တခေါက်ထပ်မေးလိုက်။ 再问他一次。 *Ask her one more time.* /*f*9/

chiex [qiex] /tɕʰiɛʔ/ *vi.* <VH> ငတ်ပျက်– 缺 *quē* lack, be short on. **:** Ang: lai: chiex liang: ngaix. တစ်နေ့လုံးမငတ်ပြတ်တော့ဘူး။ 现在不缺粮了。 *We are no longer short on grain these days.* [Hox].

chiex ting: [qiex ding] /tɕʰiɛʔ tiɲ/ *n.* <VH> အားနည်းချက် 缺点 *quēdiǎn* defect, shortcoming. [Hox].

chee: [qee] /tɕʰɯ/ **1** *n.* အိတ် (ဂုန်နီအိတ်) 袋, 麻袋 *dài, má dài* sack (UK), bag (US), burlap bag. **:** chee: gaox. ဆန်အိတ် 米袋。 *burlap bag for holding rice.* **2** *cl.* အိတ် 袋 *dài* bag (classifier). **:** gaox tix chee:. ဆန်တစ်အိတ်။ 一袋米。 *a bag of rice.* /*f*6/

cheeik [qeeig] /tɕʰɯc/ **1** *vt.* နှိုးဆော်– 唆使 *suōshǐ* instigate, abet, lead sb. to do sth. wrong. **:** Maix paw cheeik pui yuh kaing ang: mhawm:. မကောင်းသောအလုပ်ကိုလုပ်ဖို့သူများကိုမနှိုးဆော်နဲ့ 你不要嗾使人家干坏事。 *Don't lead someone to do something wrong.* **2** *vt.* နှိုးဆော်၊ တိုက်တွန်း–၊ 催促 *cuīcù* urge, urge on. **:** cheeik kawn: nyawm hu: ah lai. ကခေါ် ကြွ စာသင်ဖို့တိုက်တွန်းပါ 催促孩子去读书。 *urge the child to go study.* /*f*7/

cheuk [qeg] /tɕʰɤk/ *vt.* စုံစမ်း– 盘问 *pánwèn* question, interrogate, grill. **:** Mawh nawh pui kaoh khaing: dee mawx, bre tix cheuk rhawm: nawh. သူဘယ်ကလူလဲ သူ့ကိုစုံစမ်းကြည့်မှ။ 他从哪里来的, 要好好盘问他。 *He should be carefully interrogated as to where he comes from.* ☞ tai: lox, klong:[2] ②, klong: kloek ②, klu: kliien: ②, cheuk lox, chawk chaing:, chawk cheng:, seug [*syn.*]. ☞ chawk [*mor.*]. /*f*7/

cheukcheu: [qeg qe] /tɕʰɤk tɕʰɤ/ စုံစမ်း–၊ စမ်းသပ်– tested. **:** Siyiex cheukcheu: tix yaox ka Abraham, [Yamjah 22:1] ဘုရားသခင်သည်၊ အာဗြဟံကိုစုံစမ်းခြင်းငှါ။ *God tested Abraham.*

cheuk lox [qeg loux] /tɕʰɤk loʔ/ *vo.* စကားနှိုက် 盘问 *pánwèn* question, interrogate, grill. ☞ tai: lox, klong:[2] ②, klong: kloek ②, klu: kliien: ②, cheuk, chawk chaing:, chawk cheng:, seug [*syn.*].

cheuh[1] [qeh] /tɕʰɤh/ **1** *vt.* စူးစမ်း–၊ ဆွ–၊ စုံစမ်း– 试探 *shìtàn* probe, explore, sound out sb., test. **:** cheuh lox ka nawh yaox. သူ့ကိုစကားပြောပြီးဆွကြည့်။ 用话去试探他。 *sound him out by talking to him.* **2** *vt.* စ–၊ နောက်–၊ ပြောင်–၊ နှိုးဆွ–၊ ဒုက္ခပေး– 拨弄, 挑拨 *bōnòng, tiǎobō* tease, toy with, incite, instigate, cause trouble. **:** Paw cheuh lox jee

blaong. [illegible] ဒုက္ခမပေးနဲ့။ 不要到处拨弄是非。 *Don't cause trouble everywhere.* ☞ ting lox ② (?), coh lox, cu: chiex lox, chui: lox [ceu 2] [*syn.*].

cheuh[2] [qeh] /tɕʰɤh/ *n.* လူနှစ်ယောက်အချင်းချင်းကန်ရတဲ့ ကစားနည်း (一种彼此用脚相踢的游戏) *(yīzhǒng bǐcǐ yòng jiǎo xiāng tī de yóuxì)* (a game in which two people try to kick each other).

cheuh[3] [qeh] /tɕʰɤh/ *v.* [illegible] ထောနဲ့–၊ ချိန်နဲ့–၊ ပျော့ခွေ–၊ ပျော့– 跛 *bǒ* lame, walk with a limp.

cheux [qex] /tɕʰɤʔ/ *cl.* တွဲ 册 *cè* volume (classifier for books, physical unit). **:** Hoik ah nawh ti: yix cheux, sang: baox ah ti: eu: cheux. သူအတွဲတစ် ဖတ်ပြီးပြီ။ အတွဲနှစ် ဖတ်မလို့။ 他已经读完了第一册，想再读第二册。 *He has finished reading Volume One and is going on to read Volume Two.* ☞ lawg [*syn.*]. /*f*0.0485/

cheux [qex] /tɕʰɤʔ/ *v.* <VH> [illegible] ဆုတ်ခွာ–၊ တပ်ဆုတ်– 撤 *chè* retreat, withdraw, evacuate. **:** Pui pa pau daux tiag hoik cheux tix. [illegible] စောင့်နေတဲ့လူတွေ ဆုတ်ခွာသွားပြီ။ 守在野外的人已经撤了。 *The people standing guard in the wild have already withdrawn.* [Hox]. /*f*0.0485/

cheux tix [qex dix] /tɕʰɤʔ tiʔ/ *vs.* <VH> [illegible]စပ်သေချာ– 彻底 *chèdǐ* thorough. [Hox].

cheux nyawx [qex nyox] /tɕʰɤʔ ɲɔʔ/ **1** *vs.* <VH> လိမ်မာပါးနပ်မှုရှိ–၊ ပရိယာယ်ကြွယ်ဝမှုရှိ– 策略 *cèlüè* tactful, having tact, tactically sensitive to the situation. **:** Maix krai lox cheux nyawx ceeix. ခင်ဗျားစကားပြောတာလိမ်မာပါးနပ်မှုရှိစမ်းပါ။ 你说话策略一点儿。 *Be a bit more tactful in your language.* **2** *n.* <VH> နည်းပရိယာယ်၊ နည်းဗျူဟာ 策略 *cèlüè* tactics. [Hox].

cheux hua: [qex hua] /tɕʰɤʔ hua/ *n, vt.* <VH> အကောက်ကြံမှု၊ ဉာဏ်နီဉာဏ်နက်၊ အကွက် 策划 *cèhuà* plan, scheme, plot, (including plot of movies, stories, etc.). [Hox].

cheu:[1] [qe] /tɕʰɤ/ **1** *vi.* စမ်း–၊ စမ်းသပ်–၊ လုပ်ကြည့်– 试 *shì* try. **:** Ex cheu: sum: simie nghox khraox num in: yaox. ကျွန်တော်တို့ဒီနှစ်စပါးမျိုးစေ့အသစ်စမ်းသပ်စိုက်ပျိုးကြည့်ရအောင်။ 今年咱们试种稻谷新品种。 *We will try planting a new strain of rice this year.* **2** *vt.* မြည်းစမ်း– 尝，品尝 *cháng, pǐncháng* taste, try. **:** Maix cheu: lo rawm: rheep yaox, gaig ka ah kih kah, kub ang: kub. ခင်ဗျားဟင်းရည်သောက်ကြည့်၊ ဆားငံလားမငံဘူးလား ဆိုတာကြည့်ကြည့်ရအောင်။ 你尝尝这个汤，看看盐巴够不够。 *Please taste this soup and see if there is enough salt.* ☞ cha:[2] [ceu 1] [*var.*]. ☞ cim, ceem[2] [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.0599/ /*f*6/

cheu:[2] [qe] /tɕʰɤ/ *n.* [illegible] ဘပ် (စ) ကား၊ လော်ရီကား 车 *chē* vehicle, car, bus, lorry (UK) truck (US). **:** hu: brug cheu:. ကားသွားစီး 去乘车。 *go take a bus.* ☞ chi: cheu:, chix cheu:, la li, lao li, lawli [*syn.*]. [Hox]. /*f*0.0599/ /*f*6/

cheu:[3] [qe] /tɕʰɤ/ *v.* ခွဲခြား– 分别 (?) *fēnbié* distinguish, discriminate, discern (?). **:** [Maix] chix cheu: chix liiem ka pa tang: siyox. [Romax 2:18] မတူတဲ့ပစ္စည်းတွေ ကွဲအောင် ခွဲခြားနိုင်တယ်။ [你]能分别是非。 *You can distinguish between things which are different. (?) (var.: You approve the things that are excellent.) [Rom. 2:18]* ☞ liiem[2] [*syn.*]. /*f*0.0599/ /*f*6/

cheu: phiao: [qe piao] /tɕʰɤ pʰiau/ *n.* <VH> ကားလက်မှတ် 车票 *chē piào* bus ticket, bus fare. ☞ lak mat (lak mat lawli) [*syn.*]. [Hox].

cheu: tang: kraung [qe dang grāeng] /tɕʰɤ taŋ kra̰ɯŋ / **1** *n.* [illegible] 货车 *huòchē* lorry (UK), truck (US). **2** *n.* ကုန်တင်ရထား၊ ကုန်တွဲ 货车 *huòchē* goods train (UK), freight train (US). **3** *n.* ကုန်တင်ရထား၊ ကုန်တွဲ 货车 *huòchē* goods van (UK) (said of baggage carriage in passenger train); freight car (US) (in train).

cheu: tix yuh [qe dix yūh] /tɕʰɤ tiʔ ʑṵh/ *vt.* စမ်းသပ်–၊ စမ်းကြည့်–၊ လုပ်ကြည့်– 试验 *shìyàn* try out, test, experiment with, try and do sth.. **:** cheu: tix yuh pang: fax khraox. နည်းလမ်းသစ်ကို စမ်းသပ်ကြည့်မယ်။ 试验新办法。 *try out a new method.* ☞ see: ying: .

cheu: cang: [qe jang] /tɕʰɤ tɕaŋ/ *n.* <VH> ကားဂိတ်၊ ကားတန်း 车站 *chēzhàn* bus stop, bus station, bus depot (US). ☞ kaog lawli, bang: lawli, dee paung lawli [*syn.*]. [Hox].

cheu: cing: [qe jing] /tɕʰɤ tɕiŋ/ *n.* <VH> ဝပ်ရှော့ ဆိုင်၊ အလုပ်ရုံ 车间 *chējiān* workshop, shop. ☞ baux bawg lawli ? [*syn.*]. [Hox].

cheu: nyheen: ka taix [qe hnyeen gah daix] /tɕʰɤ ɲʰɯn kah taiʔ/ *n.* လှည်း၊ တွန်းလှည်း၊ လက်တွန်းလှည်း 板车, 手推车 *bǎnchē, shǒutuīchē* cart, pushcart, handcart. ☞ thui: cheu: [*syn.*].

cheung:[1] [qeng] /tɕʰɤŋ/ *v.* <VH?> အမြောက် 乘 (乘法) *chéng (chéngfǎ)* multiply, multiplied by, times (in mathematics). [Hox]. /*f*0.046/ /*f*9/

cheung:[2] [qeng] /tɕʰɤŋ/ *n.* <VH?> မြို့ 城 *chéng* town, city. **:** hu: daux cheung:. မြို့ထဲသွားမယ်။ 去城里。

go into town. ☞ ce[1] ①, veng ② [*syn.*]. [Hox; cf. Siam ceŋ[4] 'city']. /*f*0.046/ /*f*9/

cheung:[3] [qeng] /tɕʰɤŋ/ **1** *vi.* <VH?> ရ–၊ အဆင်သင့်ဖြစ်–၊ ပြီးစီး– 成, 行 *chèng, xíng* ready, completed, all right, OK. **:** Keem: hoik cheung: phon: tiex yuh pex? ခင်ဗျားလုပ်တဲ့ မြေသြဇာ ရပြီလား။ 你们做的土化肥成了吗? *Is the compost you made ready?* | Nawh cheung: khawm:. သူမဆိုးဘူး။ 他还行。 *He's OK.* **2** *vs.* <VH?> အောင်မြင်–၊ အဖိုးတန်–၊ အသုံးကျ– 出息, 成器（多用于否定）*chūxí, chéngqì (duō yòngyú fǒudìng)* be successful, worth something, grow up to be useful (usu. in negative). **:** ang: cheung:. အသုံးမကျဘူး။ 不成器。 *worthless, useless.* [Hox]. /*f*0.046/ /*f*9/

cheung:[4] [qeng] /tɕʰɤŋ/ *vs.* <VM?> ဝ□ □□၊ ကျွမ်းကျင်–၊ လိမ္မာပါးနပ်– 聪明，能干 *cōngming, nénggàn* intelligent, capable, skillful. **:** Kawn in: rug cheung: tete:. ဒီခလေးအ□□□ပေါ်တော်တာပဲ။ 这孩子真聪明。 *This child is really intelligent.* | ---Kix giex vaig khawm: uik, hoik sax mawh pui pa kied cheung: daux naing. [Sawlamun 3:7-8] စစ်မှုရေး ရာတွင်လေ့ကျက်သောသူ – ထားလျက်ရှိ၏။ 他们手都持刀、善于争战。 *They all handle swords and are expert in war. [Sol. 3:8]* /*f*9/

cheung: kala [qeng ga lā] /tɕʰɤŋ ka la̰/ *n.* ခုန်ကူးစကေး (အနောက်တိုင်းစကေး) 弹簧秤 *tánhuángchèng* spring scale (lit. 'Western scale').

cheung: pao: [qeng bao] /tɕhɤŋ pau/ *v.* <VH> တာဝန်ဝတ်တရားခံယူ– 承包 *chéngbāo* assume responsibility for, contract to do sth.. ☞ tang: nawng: [*syn.*]. [Hox].

cheung: tu: [qeng du] /tɕʰɤŋ tu/ *n.* <VH> အဆင့်၊ အတန်း 程度 *chéngdù* degree, level. **:** Ang: cheung: tu: kawn: nyawm kix awm: paoxtix. ကလေးတွေရဲ့ အဆင့်မတူကြဘူး။ 孩子们的程度不一样。 *The levels of the children are different from each other.* [Hox].

cheung: cix [qeng jix] /tɕʰɤŋ tɕi?/ *n.* <VH> ဖြစ်မြောက်မှု၊ အောင်မြင်မှု 成绩 *chéngjī* accomplishment, achievement. [Hox].

cheung: ciu: [qeng jiu] /tɕʰɤŋ tɕiu/ *n.* ဂုဏ်ယူစရာ၊ ဇ အောင်မြင်မှု၊ ဖြစ်ထွန်းမှု 成就 *chéngjiù* accomplishment, achievement. [Hox].

cheung: cheut [qeng qed] /tɕʰɤŋ tɕʰɤt/ *vi.* ခုန်– 蹦, 跳（多指从上往下一蹦一蹦地走）*bèng, tiào (duō zhǐ cōng shàng wǎng xià yī bèng yī bèng de zǒu)* jump (jump down in a skipping motion), bounce (?). **:** cheung: cheut lih jee. ခုန်ပြီးကုန်းဆင်းတယ်။ 蹦着下坡。 *bounce down the slope below.* ☞ cang cawd, cang: cheut, cang: chiet, cheung: cheut [*var.*]. ☞ taing[3], khawng: khawh, jao:, grhaoh, grheuh[1], phuih, sidod, thaing:, thiao: [*syn.*].

cheung: su: [qeng su] /tɕʰɤŋ su/ *n.* <VH> အမြောက် (သန်ဘ) 乘数（乘法中用）*chéng shù (chéngfǎ zhōng yòng)* multiple (as 12 is a multiple of 3). [Hox].

cheung: shiao: [qeng siao] /tɕʰɤŋ siau/ *vs.* <VH?> ရလဒ် 成效 *chéngxiào* effect, results (as of a medication). **:** taug yaox cheung: shiao:. အခုမှရလဒ်ကိုတွေ့တယ်။ 初见成效。 *just begin to see results.* [Hox].

cheung: reung: [qeng reng] /tɕʰɤŋ rɤŋ/ *vt.* <VH> ဝန်ခံ–၊ ဝန်ချ–၊ အသိအမှတ်ပြု– 承认 *chéngrèn* admit, acknowledge, confess to. ☞ doh grawng:, kham: lawm [*syn.*]. [Hox].

cheung: lix [qeng lix] /tɕʰɤŋ li?/ *vt, vi.* <VH> တည်ထောင်၊ ထူထောင် 成立 *chénglì* establish, found. **:** Num cheung: lix ex tsi: tsi: sing:, aux kawn: iak. 咱们成立自治县那年, 我还小。 *The year that the semi-autonomous county was established, I was still small.* [Hox].

cheung: liiem [qeng liam] /tɕʰɤŋ liam/ *vs.* ဝ□ □□၊ ကျွမ်းကျင်–၊ လိမ္မာပါးနပ်– clever, skilful. **:** Nawh cheung liiem tix vit lawli. သူကကျွမ်းကျင်တဲ့ ကားမောင်းသမား။ *He is a skilful driver.*

cheung: fax [qeng fax] /tɕʰɤŋ fa?/ *n.* <VH> အမြောက်နည်းစနစ် 乘法 *chéngfǎ* multiplication. ☞ been sawn: ghaok [*syn.*]. [Hox].

cheung: feung: [qeng feng] /tɕʰɤŋ fɤŋ/ *n.* <VH> ဖွဲ့စည်းပုံ၊ ပါဝင်ပစ္စည်း 成分 *chéngfèn* composition, components, ingredients. **:** Cheung: feung: nyiex kix mawh cheung: feung: patix? သူတို့မိသားစုမှာ လူဘယ်နှစ်ယောက်ရှိလဲ။ 他们家是什么成分? *What is the composition of their family?* [Hox].

cheun: [qen] /tɕʰɤn/ *adv, vs.* လိမ်လည်လှည့်ဖျား [ဖြား (IN)]။ 偏要;（指小孩）固执，顽皮 *piān yāo,(zhǐ xiǎohái)gùzhí,wǎnpí.* **:** Yix ang: cu maix hu:, maix cheun: tix hu:. ကျွန်တော်တို့ခင်ဗျား ကိုမသွားခိုင်းဘူး၊ခင်ဗျားလှည့်ဖျား [ဖြား (IN)] ပြီးသွားတယ်။ 我们不同意你去, 你却偏要去。 | Nyawm in: daing: cheun: tix, bawg yam sawm: pui ang: sawm:, bawg yam it pui ang: it. 这个小孩太顽皮了，该吃饭时不吃饭，该睡觉时不睡觉。

cheun: [qen] /tɕʰɤn/ *n.* ကြီးမားသောအချိုး (အတိုင်းအတာ) 大秤, 杆秤 *dà chěng, gān chěng* Big scale?.

cheun: lox [qen loux] /tɕʰɤn lo?/ *vo.* <LI> ပြောင်းလဲ–၊ စကားမတည်–၊ သစ္စာမရှိ–၊ လေသံပြောင်း– 变

卦 *biànguà* go back on one's word, change one's tune, renege (on a promise), betray. **:** Nawh phex cheun: lox tix lawx lawx! သူဘာဖြစ်လို့တချိန်လုံး စကားမတည်ဖြစ်နေတာလဲ။ 他怎么老是变卦！ *How can he constantly go back on his word!* ☞ tieh lox [*syn.*].

cheum: [qem] /tɕʰɤm/ **1** *vi.* မှိ့–၊ ဖောင်း–၊ ယောင်–၊ ယောင်ကိုင်း– 睁不开 *zhēngbukāi* can't open (eyes), have swollen eyes. **:** Ngai: nawh cheum: ngie ka sang: it nie tix. သူအအိပ်များလို့မျက်လုံး တွေမှိ့နေတာပဲ။ 他困得眼睛都睁不开了。 *Her eyes were swollen from oversleeping.* **2** *vs.* မသေရုံတမယ်၊ ငွေ့ငွေ့–၊ မီးအေးအေး– 死焖焖（燃烧不起来的样子）*sǐ qū qū (ránshāobuqǐlai de yàngzi)* burn slowly, smoulder, be on a low (slow) fire. **:** Peung: kieh ngu cheum: ngie ka priex yuh tix, tau chix sin:? ဟင်းကိုမီးအေးအေးနဲ့ချက်ထားတာ။ ကျက်အုံးမှာမဟုတ်ဘူး။ 你煮饭让火死焖焖的, 怎么熟得了？ *You've only got a low fire under the food your cooking, how can it ever get cooked?* ☞ ci lo [*ant.*].

chiang [qīang] /tɕʰi̤aŋ/ *n.* လင်းကွင်း cymbal. **:** phan: ang mawh nan: awm: lox luah chiang: heue:.[1 Kaw 13:1] တီးတံ့ကိုသာပေးတတ်သော လင်းကွင်းကဲ့သို့ဝင်းဖြစ်၏။ *or a clanging cymbal.*

chiang:[3] [qiang] /tɕʰiaŋ/ *vs.* ရှင်းရှင်းလင်းလင်း၊ စနစ်တကျ၊ သပ်သပ်ရပ်ရပ် 清楚, 明白 *qīngchu, míngbai* clear. **:** Chiang: pex ka lox aux lie? မင်းတို့ငါပြောတာ ရှင်းရဲ့လား။ 你们清楚我说的话吗？ *Do you clear what I said?*

chiux [qiux] /tɕʰiuʔ/ *n.* <VH> ဘောလုံး 球 *qiú* ball, football. **:** Ta: kix chiux. သူတို့ဘောလုံး ကစားနေတယ်။ 他们打球。 *They are playing ball.* ☞ plix ④ [*syn.*]. [Hox]. /*f*0.0222/

chiux khaox lia [qiux kaox līa] /tɕhiuʔ kʰauʔ l̤ia/ *n.* ဘော (စ်) ဘော 棒球 *bàngqiú* baseball.

chiux poe: [qiux boui] /tɕhiuʔ poi/ *n.* ဘူးစီဖောင်း 气球 *qìqiú* balloon.

chiux tawm: ia: [qiux dom ia] /tɕʰiuʔ tɔm ʔia/ *n.* စားပွဲတင်တင်းနစ်၊ ပင်ပေါင် 乒乓球 *pīngpāngqiú* pingpong. ☞ plix piang pheen: [*syn.*].

chiux siglhie: [qiux si nklie] /tɕhiuʔ si ghlɛ/ *n.* ကြက်တောင် 羽毛球 *yǔmáoqiú* badminton. ☞ klieh hauk ia: (?) [*syn.*].

chiu: cong: [qiu joung] /tɕʰiu tɕoŋ/ *n.* <VH> ဦးကောက်စိုက်ချိန် 秋种 *qiū zhòng* autumn planting. [Hox].

chiu: so: [qiu sou] /tɕʰiu so/ *n.* <VH> ဦးကောက်ရိတ်ချိန် 秋收 *qiūshōu* autumn harvest. [Hox].

chiiet [qiad] /tɕʰiət/ *vt.* ခြစ်– 划, 擦 *huá, cā* light. **:** chiiet pai: gix. မီးခြစ်ခြစ်– 划火柴。 *light a match*

chuih lox [quih loux] /tɕʰuih loʔ/ စကားချွန်–၊ သွေးထိုး– 搭讪（为了跟生人接近或把尴尬的局面敷衍过去而找话说）*dā shàn (wèile gēn shēngrén jiējìn huò bǎ gāngà de júmiàn fūyǎn guòqu ér zhǎo huà shuō).* **:** chuih lox ka kiex, kieh kiex nye: mai: paoxtix. သူတို့နှစ်ယောက်ကိုစကားချွန်ပေးလိုက်၊ သူတို့နှစ်ယောက်ကိုအော်ဟစ်ဆူညံခိုင်းလိုက်။ 同他俩搭讪, 使他们互相讲话。

chui: [qui] /tɕʰui/ *vt.* ပြောကြီး၊ လေလုံးကြီး (စကားပြောကြီး) 吹（夸口）*chuī (kuā kǒu).* **:** daing: chix chui:. အရမ်းလေပေါတတ်တယ်။ 很会吹。

chui: lox [qui loux] /tɕʰui loʔ/ *vo.* <VH> စကားကြီး စကားကျယ်ပြော–၊ စကားပြောရင့်– 挑拨离间, 说挑拨离间的话 *tiǎobō líjiān, shuō tiǎobō líjiān de huà* stir up trouble, talk in a disruptive and rabble-rousing fashion. ☞ ting lox ② (?), coh lox, cu: chiex lox, cheuh[1] ② (cheuh lox) [*syn.*]. [Hox chuī 吹 'boast' + loux ' speech' ?].

chuing: [quing] /tɕʰuɲ/ *vt.* သက်သာ– 存 *cún.* **:** chuing: mau. ငွေကုန်သက်သာတယ်။ 存钱。 [Hox].

chuing: [quing] /tɕʰuɲ/ *cl.* လက်မ (တိုင်းထွာ) 寸 *cùn* inch. **:** Tix khaox koe: kao: chuing:. တစ်ချောင်းကိုဆယ်လက်မရှိတယ်။ 一尺十寸。

chuing: keung: [quing geng] /tɕʰuɲ kɤŋ/ *n.* နွေဦးလယ်ထွန် 春耕 *chūngēng* spring ploughing.

chuing: ceux [quing jex] /tɕʰuɲ tɕɤʔ/ *n.* ဘဏ်စာအုပ်၊ ဘဏ်စာရင်း 存折 *cún shé* Bankbook?.

chuak [quag] /tɕʰuak/ *n.* <CAG> ကြိုးကောက် 扣子 *kòuzi* trap.

chuang: [quang] /tɕʰuaŋ/ *vi.* <KAB> လည်–၊ လည်ပတ်– 串（多用于歌谣中）*chuàn (duō yòngyú gēyáo zhōng)* visit, call on (sb.). **:** Hu: chuang: maix dee mawx? ခင်ဗျား ဘယ်ကနေလာလည်တာလဲ။ 你去什么地方串？ *Where are you visiting from?* /*f*0.0103/

chuang: tax [quang dax] /tɕʰuaŋ taʔ/ *vt.* ဆက်သွယ်မှု 传达 *chuándá* pass on, transmit, communicate?. **:** Tsi: su: chuang: tax ex mhong: lox krai plak piang. အထက်ကလာတဲ့ဆက်သွယ်မှုကိုကျွန်တော်တိုကြားရတယ်။? 支书给大家传达上级的指示。

chuang: tang: [quang dang] /tɕʰuaŋ taŋ/ *n.* <VH> စာစောင်၊ လက်ကမ်းစာစောင် 传单 *chuándān* leaflet, circular. [Hox].

chuang: tawx [quang dox] /tɕʰuaŋ tɔʔ/ *vt.* ဆွဲကိုင်–၊ ထိုးတုတ်–၊ ဖမ်း–? 篡夺 *cuànduó* usurp, seize?. [Hox].

chuang: thong: [quang toung] /tɕʰuaŋ tʰoŋ/ *n.* အစဉ်အလာ၊ ဘိုးဘေးဘီဘင်ဓလေ့ 传统 *chuántǒng* tradation. [Hox].

chuang: cawx [quang jox] /tɕʰuaŋ tɕɔʔ/ *n.* <VH> ဖန်တီးခြင်း (အနုပညာ) 创作 *chuàngzuò* creation (artistic), creativity. [Hox].

chuang: chao: [quang qao] /tɕʰuaŋ tɕʰau/ *n.* <VH> ဖန်ဆင်းခြင်း၊ ဖန်တီးခြင်း 创造 *chuàngzào* creation, invention. [Hox].

chuan: (chwan:) [quan] /tɕʰuan/ **1** *vs.* သာ– 稍高 *shāo gāo* a little taller. **:** Kaw in: riex chuan: khaing: paoxtix. ဒီလူသူများထက်ပိုပြီးသာတယ်။ 他比其他的人稍高一点儿。 *This guy is a little taller than people in general.* **2** *vi.* ပေါ်ထွက်– 突出，拔尖 *tūchū, bá jiān* stick out, protrude. **:** Paw kieh te tix chuan: khaing: ak, paw kieh dak tix kiien: khaing: rhang:. မြားတံကိုဒူးလေးထက်မငေါ်ထွက်ခိုင်းနဲ့ လျှာကိုသွားထက်မထက်ခိုင်းနဲ့။ 别让自己的箭比弩突出，别让自己的舌硬过牙齿。(喻指不要争出风头。) *Don't let your arrow stick out of your crossbow, don't let your tongue be harder than your teeth. (Don't show off.)* /*f*0.0645/

chuan: kawx [quan gox] /tɕʰuan kɔʔ/ ☞ ching: kawx .

chuaik [quaig] /tɕʰuac -> tɕʰuec/ *vs.* ရှ–၊ ချွန်–၊ ထက်– 尖 *jiān* sharp, pointed, pointy (coll.). ☞ choik, choek [*var.*]. ☞ biang[2] ② [*ant.*].

chuaik jheeh [quaig nqeeih] /tɕʰuac dʑʰɯih/ **1** *vs.* မေးရိုးငေါ်ထွက်– 嘴尖 (嘴形凸出) *zuǐ jiān (zuǐ xíng tū chū)* have a protruding jaw. **2** *vs.* နှုတ်ကြမ်း–၊ ခနဲ့–၊ ရွဲ–၊ စွာ–၊ နှုတ်သီးကောင်းလျှာပါး 嘴尖，尖嘴薄舌 (指说话尖酸刻薄) *zuǐ jiān, jiān zuǐ bó shé (zhǐ shuō huà jiān suān kè bó)* sharp-tongued. ☞ choik jheeh [*var.*].

chuaing: [quaing] /tɕʰuaŋ -> tɕʰueŋ/ **1** *vt.* ညှိုး– 逗 *dòu* lure. **2** *vt.* မြှူဆွယ်– 引诱 *yǐnyòu* lure, seduce. ☞ choeng:, choing: [*var.*].

choek [qouig] /tɕʰoc/ **1** *vs.* ရှ–၊ ချွန်–၊ ထက်– 尖 *jiān* sharp, pointed, pointy (coll.). **:** Kawn: reu oix choek ra: plak. ပေ့ ကလေးရဲ့ထိပ်နှစ်ဘက်စလုံးချွန်နေတယ်။ 小小的船儿两头尖。 *The tiny boat was pointed on both ends.* **2** *n.* ထိပ်၊ တောင်ထိပ် 顶 *dǐng* peak, point, top (of hill, mountain). **:** Viberaik puxaik ra kaux viex galaikda hu ka piang choek gawng heue. ဝီဘာရိုက်တို့ ညီအကိုနှစ်ယောက် ဂလိုက်ဒါကိုတောင်ထိပ်ကိုသယ်သွားတယ်။ 怀特兄弟带着滑翔机来到山顶上。 *The two (Wilbur) Wright brothers carried the glider up to the peak of a hill.* ☞ choik, chuaik [*var.*]. ☞ biang[2] ② [*ant.*]. /*f*6/

choeng: [qouing] /tɕʰoŋ/ **1** *vt.* ပျော့မော့–၊ ချော့ 逗 *dòu* coax, cajole. **:** choeng: nawh klieh. သူ့ကို ချော့မော့ပြီး ကစားခိုင်းလိုက်။ 逗他玩。 *Coax her into playing with you.* **2** *vt.* မြှူဆွယ်– 引诱 *yǐnyòu* lure, seduce. **:** Nawh pa choeng: aux hu: mai: tix. သူ ကျွန်တော့်ကို သူ့နဲ့ သွားဖို့မြှူဆွယ်တယ်။ 他引诱我跟他去的。 *She seduced me into going with her.* ☞ choing:, chuaing: [*var.*]. /*f*0.0274/

J

ja rah[1] [njā rāh] /dʑạ rạh/ *vt.* ချိတ်–၊ ခြေထောက်ချိတ်ထိုင်–၊ တင်ပျင်ခွေထိုင်– 叉 *chā* cross. **:** Maix paw ja rah ba: tix. ခြေထောက်မချိတ်နဲ့။ 你别叉着腿。 *Don't cross your legs.*

ja rah[2] [njā rāh] /dʑạ rạh/ *n.* <KAX> ဖား 青蛙 (生长在河里、田里等) *qīngwā (shēngzhǎng zài hé lǐ, tián lǐ děng)* frog (*Rana nigromaculata*). ☞ ji rah [*var.*]. ☞ khet, khiiet[1] [*syn.*].

jak [njag] /dʑak/ ☞ jhak .

jah (jauh) [njāeh] /dʑạɯh/ *vt.* စ–၊ အစပျိုး–၊ အစပြု– 开头, 开始 *kāitóu, kāishǐ* start, begin. **:** Siox six yix tauk jah tix ngaix. တိုတ်တွေရဲ့သင်ခန်းစာ

ဒီနေ့မှစတယ်။ 我们学习今天刚开头。 *Our studies just began today.* | jah tix paog tin:. ဒီနေရာကစတူး။ 从这里开始挖。 *start to dig here.* | Lai Yam Jah. ကမ္ဘာဦးကျမ်း 创世纪。 *Genesis (the Book of the Beginning).* ☞ tok[3], kao[2] ②, kaw:[1], liang[2] ①, ngai:[3] ① [*syn.*]. ☞ kaog [*ant.*]. /*f*0.1022/

ja: [nja] /dʑa/ **1** *n.* အရိပ် (?)（遮荫的架子和棚子）*(zhēyīn de jiàzi hé péngzi)* canopy, frame or shed for providing shade. **2** *vt.* အုပ်မိုး–၊ အရိပ်ကွယ်– 遮, 荫蔽 *zhē, yīnbì* shade, block, cover, screen, hide from view. **:** Ja: kak khaox ma:, kid tix tik. ေ□ □□ပ်ာ အရိပ်ကွယ်နေတဲ့အပင်တွေခုတ်ပစ်လိုက်။ 树枝遮着地，砍掉它。 *The tree branch is shading the field, so cut it off.* | Ja: niex kiex teei:, veei miex kiex. အရိပ်ကွယ်တဲ့ခမောက်ယူပြီးအမေကိုစောင်းပေးလိုက်။ 斗笠、檀扇之荫，父母之庇。（享父母的福。）*The canopy of a straw hat and rain cape, the shielding of one's mother and father. (To receive benefit from one's parents.)* ☞ nyiex ca [*syn.*]. ☞ ca:[4] [*mor.*].

ja: raih [nja raih] /dʑa raih/ *vt.* ေ□–၊ ယက်– 扒拉 *bālā* push lightly, flick,scratch (as chicken with their feet). **:** Hoik ja: raih ia: nghox hok ot daux bia:. စကောထဲလှန်းထားတဲ့စပါးတွေကိုကြက်ေ□ယက်ကုန်ပြီ။ 鸡扒拉了簸箕里晒的稻谷。 *A chicken scratched the rice which was being sundried in a winnowing tray all over.*

ja: ruah [nja ruah] /dʑa ruah/ *v.* ရုန်းကန်– 挣扎 *zhēngzhá* struggle. **:** ja: ruah sang: yum. ရုန်းကန်ရတာ သေတော့မယ်။ 垂死挣扎。

jaloh [nja louh] /dʑa loh/ *v.* <VM> မြောက်ကြွမြောက်ကြွဖြစ်–၊ ခုန်ပေါက်– 轮流，交换 (?) *lúnliú, jiāohuàn* alternate, rotate, exchange, switch off, in succession, change (?). **:** Nawh jaloh kheu: gaux rhawm: tix. သူပျော်ရွှင်၍မြောက်ကြွမြောက်ကြွဖြစ်ဖြစ်နေသည်။ 因为他高兴，所以他交换。 *He switches because he is happy. (??)* ☞ lai: loh, la: loh [*var.*]. /*f*8/

jang klad [njāng glād] /dʑa̰ŋ kla̰t/ *vi.* ချော်လဲ–၊ လိမ့်ကျ– 滑倒 *huādǎo* slip and fall, slide. ☞ cang klad [*var.*].

jang lia [njāng līa] /dʑa̰ŋ l̥ia/ *vi, vt.* တစ်ရှိတ်တို□ □ပါသွား– 滚动 *gǔndòng* roll, tumble. ☞ lang: lia (lang lia), bang: lia [*var.*].

jang: leuh [njang leh] /dʑaŋ lɤh/ *vt.* ခုန်–၊ မြောက်–(ဘောလုံး) 抛上抛下 *pāo shàng pāo xià* bounce up and down, throw up and down (ball). ☞ pa: leuh, pang: leuh, peu: leuh, peung: leuh, lang: leuh, bang: leuh, beung: leuh, ji: leuh [*syn.*].

jan [njān] /dʑa̰n/ *n.* အဆင့် 'first', (superior performance in school top grade, standard?). **:** Kix yaw yaog ka nawh kheu nawh pon jan tix daux lawg. အတန်းထဲမှာပထမအဆင့်ရလို့သူတို့သူ့ကိုလက်ဆောင်နဲ့ဂုဏ်ပြုကြတယ်။ *They honoured her for getting a first in the class.*

jan:[1] [njan] /dʑan/ *vt.* ကြည့်ရှုစောင့်မ–၊ ထောက်ပံ့– 踩, 蹬, 撑 *cǎi, dēng, chēng* press down on with the foot, step on, tread on, prop up, support. ☞ jhan:[2] [*var.*].

jan:[2] [njan] /dʑan/ *int.* ခင်ဗျား–ကြည့် 你看…… *nǐ kàn ...* (in your view.... (what is your opinion?) (?).

jan: caong [njan jāong] /dʑan tɕa̰uŋ/ *n.* ကုတင်ခြေရင်း 床尾 *chuángwěi* foot of bed (lit. 'prop the foot').

jauh (jah)[1] [njaeh] /dʑaɯh/ **1** *vi.* ေ□□□ □ျ– 滴 *dī* drip, leak. **:** Jauh rawm: khaing: braux. ေ□ါင်မိုးကနေရေစက်ကျလာတယ်။ 水从房檐滴下来。 *Water is dripping off the eaves.* **2** *cl.* စက် 滴 *dī* drop (of water). **:** rawm: tix jauh. ေ□□ □□စက် 一滴水。 *a drop of water.* ☞ jeuh [*var.*].

jauh (jah)[2] [njaeh] /dʑaɯh/ *n.* <CAG> တံ (သေနတ်ပြောင်းဆေးသောအတံ) 枪条, 通条 *qiāngtiáo, tōngtiáo* cleaning rod (for gun), poker, ramrod. ☞ khaox jauh nad [*syn.*]. ☞ cauh [*mor.*].

jauh braux [njaeh nbrāex] /dʑaɯh bra̰ɯʔ/ *n.* <NYIEX> ေ□□ □□ျာက် 檐口，滴水檐，房檐的底端 *yán kǒu, dī shuǐ yán, fángyán de dǐduān* gutter, underside of eaves overhanging from roof of house.

jauh saw [njaeh sō] /dʑaɯh sɔ̰/ *n.* ေ□ □ွ□□ □တံ 钥匙 *yàoshi* key (lit. 'lock poker'?). ☞ jiak saw [*var.*].

jaux [njāex] /dʑa̰ɯʔ/ **1** *vt.* စို–၊ ရွှဲစို– စိုစွတ်–၊ ရွှဲနစ်–၊ ေ□□တ်–၊ စုပ်–၊ စိမ်– 浸, 润 *jìn, rùn* wet, soak, drench, dampen. **:** jaux sibex in: caux. ဒီအင်္ကျီတွေစိမ်လိုက်။ 把这件衣服浸湿。 *soak these clothes.* | Baox jaux rawm: kah. ေ□□ □□စွတ်လိုက်။ 再润点儿水。 *dampen it again with water. (?)* **2** *vt.* ဆံပင်ပျော့အောင်လုပ်– 抿（用水或油抿头发）*mǐn (yòng shuǐ huò yóu mǐn tóufa)* groom or smooth one's hair (with a small brush dipped in water or oil). **:** jaux hauk kaing:. ဆံပင်ကို ရေနဲ့ပျော့အောင်လုပ်လိုက်။ 抿头发。 *groom the hair with water.* ☞ caux [*mor.*]. /*f*10/

jao [njāo] /dʑa̰u/ **1** *n.* အကြောင်းရင်း 原因, 缘故 *yuányīn, yuángù* reason, cause. **:** Ang: nawh hoek mawh jao tix? သူမလာရတဲ့အကြောင်းရင်းကဘာတဲ့လဲ။ 他不来是什么缘故? *What was the reason he didn't come?* **2** *prep.* ကြောင့်၊ သောကြောင့် 因为, 由于 *yīnwèi, yóuyú* because of, on account of, due

to. **:** Jao nawh aux keem: ang: hu:. သူ့ကြောင်းကျွန်တော်မသွားတော့တာ။ 因为他，所以我不去。 *Because of her I'm not going.* **3** *conj.* အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော်၊ သောကြောင့်၊ လို့– 因为 *yīnwèi* because (in order to ?). **:** Jao ting lhiex rawm: klawng: keem: vhwan:. မိုးကြီးလို့ရေချောင်းရေမြင့်တက်လာတယ်။ 因为雨大，所以河水上涨。 *Because the rain was heavy, the water rose in the river.* | Jao ang: praix lhiex, to: ma: keem: ang: mhawm:. မိုးမရွာလို့လယ်ယာတွေမကောင်းတော့တာ။ 由于不下雨，所以庄稼不好。 *Because it didn't rain, the crops weren't good.* | Jao kawn: mawh maix kawn: nyawm, sin: maix ting sax, lawk kieh maix hu:. မင်းငယ်ငယ်လေးပဲရှိသေးလို၊ ကြီးလာရင်တော့ ပေးသွားပါတယ်။ 因为你还小, 如果你长大了, 就让你去。 *Because you're still a child -- if you were older, I would let you go.* | Pui kukaux tang: giieb vaig kah nyoi tix, jao lhat graung kix daux ponsawm: heue. [Rhax Sawlamun3:8] ညဉ့်အခါ စိုးရိမ်စရာရှိ သောကြောင့်၊ လူတိုင်းမိမိပေါင်ခ်ြ မိမိဓားကို မြှောင်ထားလျက်ရှိ၏။ 他们腰间佩刀、防备夜间有惊慌。 *Each man has his sword at his thigh, because they fear events in the night. [Song of Sol. 3:8]* **4** *comb. form.* နှောင့်၊ အရိုး base, platform, stand, handle, crux (?) (root meaning from which other meanings are extended). **: jao pliah** လှံရိုး၊ *(handle? base of head? of spear) (?)* ☞ kheu[1] ① (khee, khee:), brie[1] [*syn.*]. /*f*0.0862/ /*f*4/

jao grawng: [njão mgrong] /dʑạu grɔŋ/ *conj? prep?.* အကြောင်းကြောင့်၊ အားဖြင့် 因为, 由于 (?) *yīnwèi, yóuyú* because, on account of, by. **:** Mai kheu jao grawng: lhak lhiem: Aux. [Isayax 10:13] ကိုယ်ညာ ဒီအားဖြင့် ငါတတ်နိုင်၏။ [因为]我本有聪明。 *because I have understanding. [Isa. 10:13]* ☞ kheu[1] ① (khee, khee:), jao ③, brie[1], mawh kheu (?) [*syn.*].

jao taing: [njão daing] /dʑạu taŋ/ *n.* <CAG> ယက်ကန်းစင်ဟိုဘက်ဒီဘက်ထိပ် (织布机上, 两层线之间的木头) *(zhībùjī shàng, liǎng céng xiàn zhījiān de mùtou)* (on a loom, the piece of wood between the two layers of threads, lit. 'weaving platform'?).

jao nad [njão nād] /dʑạu nạt/ *n.* <CAG> ကျည်ဆံဖူးထိပ်? (枪托末端的铁底板) *(qiāng tuō mòduān de tiě dǐbǎn)* (iron cap on end of gun butt) (?).

jao ak [njão ag] /dʑạu ʔak/ *n.* <CAG> ဒူလေးနှစ်ဘက်ထိပ်ကြိုးချည်သောနေရာ 彊(弓弩两端系弦的地方) *kōu (gōng nǔ liǎng duān jì xián de dìfang)* notch on ends of bow where bowstring atttaches.

jaox [njāox] /dʑạuʔ/ *n.* <CAG> စာခြောက်ရုပ် (安置在庄稼地里吓鸟雀的假人、假鹰等) *(ānzhì zài zhuāngjia de lǐ xià niǎo què de jiǎ rén, jiǎ yīng děng)* (an imitation person, bird of prey, etc. placed in the middle of crops as a scarecrow [U.S.] or bird-scare [U.K]). ☞ cag [*syn.*]. /*f*10/

jao: [njao] /dʑau/ **1** *v.* ခုန်ကျော်–၊ ကျော်– 跳 *tiào* jump, jump over, leap. **:** sau: riang jao: hu: plak an:. အားစိုက်ပြီးတစ်ဘက်ကမ်းကိုခုန်ကျော်တယ်။ 用力跳过去。 *jump over there with great effort.* **2** *vt.* ( ) ကျော်–၊ ခုန်ကျော်– 跨过, 越过，跳过 *kuàguò, yuèguò, tiàoguò* cross over, overtake, pass, surpass, exceed, leap-frog (coll.) (?). **:** Yex Nap pon jao: rawng an:, khawm: kawn: iak tix. ( ) နပ်ကလေးလေးနဲ့ဟိုချောင်းကိုကျော်နိုင်တယ်။ 叶娜能跨过那条沟，虽然她还小。 *Yeix Nab can jump across that ditch, although she is still small.* ☞ taing[3], cang cawd, cang: cheut, cang: chiet, khawng: khawh, grhaoh, grheuh[1], phuih, chang: cheut, cheung: cheut, sidod, thaing:, thiao: [*syn.*]. /*f*8/

jaong[1] [njāong] /dʑạuŋ/ **1** *n.* ခြေ၊ အခြေ၊ ခြေထောက်၊ အုတ်မြစ် 脚, 腿儿 (多指器具) *jiǎo, tuǐr (duō zhǐ qìjù)* leg, foot, base, foundation (usu. of inanimate objects). **:** jaong pheen:. စားပွဲခြေထောက် 桌子脚。 *table leg.* | Veng an koe: jaong num: kao: mu: ra:. [Plak Jhi 21:14] မြို့ရိုးအမြင့်သည်တဆယ့်နှစ်ထပ်ရှိ၏။ 城墙有十二根基。 *The wall of the city had twelve foundations. [Rev. 21:14]* **2** *n.* ဘီး (ကာဘီး) 车轮 *chēlún* wheel (of vehicle). **3** *vt.* 垫 *diàn* put on a pedestal, mount. **:** Yaog nawh lhaong:, jaong nawh ting. 抬他高，捧他大。(奉承抬举。) *Raise it high, mount it big. (Said of sth. worthy of esteem, deserving to be put on a pedestal,)* ☞ jhaong:[4] [*var.*]. ☞ caong ② [ceu 1] [*syn.*]. /*f*5/

jaong[2] [njāong] /dʑạuŋ/ *va.* ( )ကျင်း–၊ –ချင် 惯于, 老 *guànyú, lǎo* be inclined to, be accustomed to, like to do sth.. **:** Jaong lig tix sang ih sibeem. ဝက်ကသီးနံ့စိုက်ခင်းထဲဝင်စားဖို့( )ကျင်း (ဝင်စားချင်) နေတယ်။ 猪老要去吃园圃地。 *A hog is inclined to want to graze in the vegetable garden.* ☞ jhaong:[3] [*var.*]. /*f*5/

jaong[3] [njāong] /dʑạuŋ/ *cl.* စ၊ တိုင် 杆, 面 *gān, miàn* (classifier for flags and other things mounted on poles). **:** chix raoh tix jaong. အလံနီတစ 一面红旗。 *a red flag.* /*f*5/

jaong[4] [njāong] /dʑạuŋ/ *v.* စမုတ်တံ 辐条(车轮) spoke, strut (as on a cart or bicycle wheel). **:** Gawng bia: maix hoik pot jaong rhiem tix gawng:. ခင်ဗျားစက်ဘီးစမုတ်တံတစ်ချောင်းကျိုးနေတယ်။ *Your bicycle broke a steel spoke.* /*f*5/

jaong cheu: [njāong qe] /dʑạuŋ tɕʰɤ/ *n.* ဘီး (ကာဘီး) 车轮 *chē lún* wheel.

jaong nyiiex [njāong nyīex] /dʑạuŋ ɲi̤ɛʔ/ *n.* <NYIEX> အောက်ခြေ၊ အခြေ၊ အုတ်မြစ် 房基〈砌在房墙底部的石头）*fáng jī 〈qì zài fáng qiáng dǐbù de shítou)* foundation of a house (rocks cemented under walls of house).

jai [njāi] /dʑại/ *comb. form.* အစဉ်၊ မပြတ် 尽, 穷, 缺 *jìn, qióng, quē* be exhausted, consumed, lacking, short. **:** **ang jud ang jai** မပြီးသော၊ မဆုံးသော၊ အမြဲ 常，无尽，络绎不绝 *inexhaustible, never-ending, unceasing, everlasting* | Meung nawh tag ang chix sidauh ang chix jud chix jai heue. [Lukax 1:33] ထိုသူသည်လည်း ယာကုပ်အမျိုးအနွယ်ကို အစဉ်မပြတ်အုပ်စိုးလိမ့်မည်။ သူ.နိုင်ငံသည်လည်း ဆုံးခြင်းမရှိရဟု ပြောဆို.။ 他的王国没有穷尽。 *There will be no end to his Kingdom. [Luk. 1 : 33]* /f7/

joh (joih) [njoih] /dʑɔih/ *vt.* ကူညီ–၊ ပံ့ပိုး–၊ ဖေးမ–၊ မစ– 搭手（替别人出力）*dā shǒu (tì biérén chū lì)* help out, lend a hand. **:** Maix niied tix hu: joh nawh ha:. သူ့ကိုမြန်မြန်လေးသွားပြီး ကူလိုက်ပါ။ 你快去替他搭把手。 *Hurry and go give him a hand.* ☞ coi[2], coh (coih), joh ③ (joeh) [*var.*]. ☞ teem:[1], teem: coi, hai:[2], gaw[1], joh jhan:, reem[2], yaog[1] ③ [*syn.*]. ☞ coh (coeh) .

joh (joeh) [njouih] /dʑoih/ **1** *n.* တံတောင် 肘 *zhǒu* elbow. **2** *vt.* ခေ ခြေ ခြေ၊ ပင့်–၊ ထောက်ပံ့–၊ ပံ့ပိုး၊ အားပေး–၊ ကျားကန်– 支, 支撑, 支持 *zhī, zhīcheng, zhīchí* support, prop up. **:** joh ka ox. ဝါးနဲ့ကျားကန်ထား 用竹杆支撑。 *supported by some bamboo.* | Mie pex nie joh kaing yuh yix ceeix. ကျွန်မတို့ကိုအားပေးမယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။ 希望你们多支持我们的工作。 *We hope you support our work.* **3** *vt.* ကူ–၊ ကူညီ–၊ ကူမ– 搭手 *dā shǒu* help out, lend a hand. **:** Maix niied tix hu: joh nawh hang:. ခင်ဗျားသူ့ကို မြန်မြန်သွားကူပေးပါ။ 你快帮他搭把手。 *Hurry and give him a hand.* ☞ coi[2], coh (coih), joh (joih), joih [*var.*]. ☞ tsi: tshix [ceu 2], teem:[1], teem: coi, hai:[2], gaw[1], joh jhan:, reem[2], yaog[1] ③ [ceu 3] [*syn.*].

joh jhan: (joeh jhan:) [njouih nqan] /dʑoih dʑʰan/ *v.* ကူညီ–၊ မစ–၊ ထောက်ပံ့–၊ ထောက်ကန်–၊ ပံ့ပိုး– 扶助, 帮助 *fúzhù, bāngzhù* help, support. ☞ joh jhaong: [*var.*]. ☞ teem:[1], teem: coi, hai:, coi[2], coh (coih), gaw[1], joh (joih), joh ③ (joeh), reem[2], yaog[1] ③ [*syn.*].

joh jhaong: [njouih nqaong] /dʑoih dʑʰauŋ/ *v.* ကူညီ–၊ မစ–၊ ထောက်ပံ့–၊ ထောက်ကန်–၊ ပံ့ပိုး– 扶助, 帮助 *fúzhù, bāngzhù* help, support. ☞ joeh jhan: [*var.*].

jo:[1] [njou] /dʑo/ *n.* <KHAOX> ဆင်ငှက်ပျောပင်၊ ဂမာပင် 山芦苇（苇杆可盖棚）*shānlúwěi (wěigān kě gài péng)* (a wild grass, Chn. 'mountain reed', stems used for thatching sheds). /f9/

jo:[2] [njou] /dʑo/ *n.* <KHAOX,SAUX> နတ်ငှက်ပျော၊ ရွှေကျင်ငှက်ပျော 象脚蕉, 象脚芭蕉, 大屁股芭蕉, 灰芭蕉 *xiàngjiǎojiāo, xiàngjiǎo bājiāo, dàpìgǔ bājiāo, huī bājiāo* snow banana (*Ensete glaucum*, shrub to 6m., massive pendant white flowerhead, with numerous 15cm. fruits, black marble-size seeds, pseudostem and leaves covered with glaucous, grey-green wax). ☞ vung jo:, muah sang: [*syn.*]. [ríang inflorescence].

jo:[3] [njou] /dʑo/ *vs.* ထူးခြား–၊ သာမာန်ထက်ထူးခြား–၊ အထူး 特殊 *tèshū* special, unique. **:** Maix lai: ih kraung jo: khaing: paoxtix? ခင်ဗျားသူများထက်ထူးခြားတဲ့အဝတ်အစားဝတ်လို့ပါလား။ 你怎么穿的比别人特殊? *Wow! You are wearing special clothes (different from others).* /f9/

jod [njōud] /dʑọt/ **1** *vt.* တွန်း– 撮 *cuō.* **:** jod ka taix. လက်နဲ့တွန်းတယ်။ 用手撮。 **2** *cl.* ဆုပ် 撮 *cuō* (unit of measure for volume, equal to about 1 millilitre [1 cc.]). **:** gaox tix jod. ဆန်တစ်ဆုပ် 一撮米。 ☞ jawd [*var.*].

jong: [njoung] /dʑoŋ/ *vs.* ခေ ခြေ ခြောင်း– 僵硬 *jiāngyìng.* **:** Lig in: hoik yum, caong hoik jong: ngie. ဒီဝက်သေပြီ၊ခြေထောက်တောင့်တင်းနေတာပဲ။ 这只猪已经死了, 脚已经僵硬了。

ju [njū] /dʑụ/ **1** *n.* အသက်ရှည်၊ သက်တော်ရာကျော်ရှည်၊ သက်တမ်း၊ အသက် 寿, 寿命 *shòu, shòumìng* life, longevity, age. **:** lang: ju. အသက်ရှည်ခြင်း 长寿。 *longevity.* | Ju maix miex num? အသက် ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ။ 你多大岁数? *How old are you?* **2** *cl.* ဆက် 辈, 代 *bèi, dài* generation. **:** tix ju. မျိုးဆက်တစ်ဆက်။ 一代。 *one generation.* ☞ phan:[4], ju phan: [ceu 1], pan (?), jhong:[1] ③, krao[2] [ceu 2] [*syn.*]. ☞ cu[2] [*mor.*]. /f0.0537/ /f3/

ju phan: [njū pan] /dʑụ pʰan/ *n.* သက်တမ်း၊ လူ့အသက် 寿, 寿命 *shòu, shòumìng* longevity, lifespan, human life. ☞ ju ①, phan:[4] [*syn.*].

jup [njub] /dʑup/ **1** *n.* အဖုံး၊ အစွပ်၊ အအုပ်၊ အုပ် 罩子, 套子 *zhàozi, tàozi* cover, case. **:** **jup teung:** 灯罩 *lampshade* **2** *vt.* အုပ်–၊ ဖုံး–၊ စွပ်– 罩 *zhào* cover. **:** jup kawn: ia:. ကြက်ပေါက်လေးတွေကိုအုပ်ထား။ 罩小鸡。 *cover up baby chicks.* ☞ jhup [ceu 1], cup [ceu 2] [*var.*]. ☞ cup [*mor.*]. /f8/

jup jheeh [njub nqeeih] /dʑup dʑʰɯih/ *n.* ပါးစပ်ပိတ်သော (ပိတ်စ) (ဥပမာ–ဆရာဝန်သုံး)၊ ပါးချုပ်၊ နှုတ်

ဝိတ် 套口, 箍嘴 *tàokǒu, gūzuǐ* muzzle. ☞ jhup jheeh [*var.*].

ju: jah [nju njah] /dʑu dʑah/ *vi.* ကန်– (ခြေဖြင့်) 散 *sǎn.* **:** Ju: jah mad rib pu pram ngie. 这捆草散得乱七八糟的。

jud [njūd] /dʑʉt/ *vi.* မရှိဘူး။ မဲ့–၊ လျော့–၊ လို–၊ နည်း–၊ ပြတ်လပ်– 缺, 短缺 *quē, duǎnquē* lacking, deficient, short, have a shortage. **:** Nghox yaong yix ta: fong: so:, ang: lai: jud ka priex. ကျွန်မတို့ရွာမှာ ကောက်ပဲသီးနှံအထွက်ကောင်းလို့ သီးနှံပြတ်လပ်တာ မရှိဘူး။ 我们寨子稻谷大丰收, 口粮不缺了。 *Our village had a bumper harvest and there is no shortage of grain.* ☞ die, jud jai [*syn.*]. [Siam tsut$_8$ 'lack']. /*f*6/

jud jai [njūd njāi] /dʑʉt dʑa̰i/ *vi.* မဲ့–၊ လျော့–၊ လို–၊ နည်း–၊ ပြတ်လပ်– 缺, 短缺 *quē, duǎnquē* lack, be deficient, short, absent. **:** Pui ang: sax jud jai khaing: daux krax in:. လူတွေဒီလမ်းမှာတစ်ခါမှမပြတ်လပ်ဘူး။ 这条路上，人们络绎不绝。 *People are never absent from this road.* ☞ jud, die, bhoek [*syn.*].

jung[1] [njūng] /dʑʉ̰ŋ/ **1** *n.* ကိုယ်၊ ခန္ဓာ 身 *shēn* body. **:** caux khawm: jung. တကိုယ်လုံးစိုရွှဲကုန်တယ်။ 全身湿透了。 *one's entire body is soaked.* **2** *cl.* စုံ၊ ထည် 套, 身 *tào, shēn* suit, outfit (cl. for clothing). **:** sibex tix jung. အဝတ်တစုံ။ 一身衣服。 *a suit of clothes.* /*f*0.0139/ /*f*6/

jung[2] [njūng] /dʑʉ̰ŋ/ **1** *vt.* ထောင် ထိုးမြှောက်၊ တည့်– 立, 竖立 *lì, shùlì* stand sth. up, stand on end, erect. **:** jung rong:. တိုင်ထောင်တယ်။ 立柱子 *stand up a post.* **2** *vs.* ထောင် ထိုးမှန်ကျ–၊ ထောင့်မတ်ကျ–၊ တည့်မတ်– 竖 *shù* vertical, perpendicular, upright. ☞ kang:[1] [ceu 2] [*ant.*]. ☞ cung [*mor.*]. /*f*0.0139/ /*f*6/

jung ngaix [njūng ngāix] /dʑʉ̰ŋ ŋa̰i˧˥/ *tw.* ညနေလယ်၊ မွန်းတည့်ချိန် 正午 *zhèngwǔ* noon, midday ('sun vertical'). ☞ jung singaix [*syn.*].

jung chuik [njūng quig] /dʑʉ̰ŋ tɕʰuc/ *vs, vi.* ထောင် ထိုးမြှောက်၊ တည့်–၊ မတ်– 耸立, 竖立 *sǒnglì, shù lì* stand erect, stand upright. **:** Bwan: gawng lua singai uik jung chuik. ထောင် ထိုးမြှောက်တွေကိုအဝေးကနေလှမ်းကြည့်ရင်အားလုံးထောင်နေတယ်။ 远眺群山耸立。

jung singaix [njūng si ngāix] /dʑʉ̰ŋ s.ŋa̰i˧˥/ *tw.* နေ့လယ်၊ မွန်းတည့်ချိန် 中午 *zhōngwǔ* noon, midday ('sun vertical'). ☞ jung ngaix [*syn.*].

jun [njūn] /dʑʉ̰n/ *vt.* ထောင့်ပေါ်၊ ဆိုင်း–၊ ဆိုင်းငံ့– 等, 等待 *děng, děngdài* wait. **:** jun tivud. ခဏစောင့်ပါ။ 等一会儿。 *wait a moment.* | Maix jun aux tin: ticu, aux khre: kraung tix ha:. ခင်ဗျားဒီမှာခဏစောင့်ပါ၊ ကျွန်တော်အဝတ်အစားပြင်လိုက်အုံးမယ်။ 你在这里等我一会儿，我收拾一下东西。 *Wait a while here for me, while I get my things ready.* | Maix jun aux tin: ticu, aux khre: kraung tix ha:. ခင်ဗျားဒီမှာခဏစောင့်ပါ၊ ကျွန်တော်အဝတ်အစားပြင်လိုက်အုံးမယ်။ 你在这里等我一会儿，我收拾一下东西。 *Wait a while here for me, while I get my things ready.* ☞ pau ②, krox[1], tha:1 [*syn.*]. /*f*5/

jun:[1] [njun] /dʑun/ *n.* <KAUNG:> ထိုး–၊ တို– (လက်ချောင်းသို့မဟုတ်တုတ်နဲ့တို့) 小薅锄, 丮铲 (形状象凿子) *xiǎohāochú, dūchǎn (xíngzhuàng xiàng záozi)* narrow gouge-shaped spade used for loosening soil and weeding. ☞ sipeed (?), sibeed, sibeed riiem [*syn.*]. ☞ cun: [*mor.*]. /*f*9/

jun:[2] [njun] /dʑun/ *vi.* ထောင့်ပေါ်၊ ဆိုင်း– 发呆, 愣 *fādāi, lèng* dumbfounded, dazed, transfixed, unconscious, in a daze, in a stupor. **:** Maix leue: jun tix tan:? ခင်ဗျားဘာဆိုင်းနေသလဲ။ 你怎么愣在那里? *Why are in a daze there?* /*f*5/

jum[1] [njūm] /dʑʉ̰m/ *n.* ဈေးနှုန်း၊ တန်ဖိုး၊ အဖိုး၊ အခ၊ စရိတ်စက 价钱, 价格 *jiàqian, jiàgé* price, cost. ☞ ngawh[2] ①, nguah ①, mau ③, reeih, riang ③ [*syn.*]. ☞ cum[1] [*mor.*]. /*f*6/

jum[2] [njūm] /dʑʉ̰m/ *adv.* ခန့်၊ လောက်၊ နီးပါး 大约, 大概, 左右 *dàyuē, dàgài, zuǒyòu* approximately, about.

jaw[1] [njō] /dʑɔ̰/ *vi.* လျှံ–၊ လျှံတက်–၊ လျှံကျ–၊ ဆင်း– 冲, 滴 *chōng, dī* rush (of water), flush, pour, drain, drip. **:** jaw rawm:. ရေတက်တရက်လျှံတက်တယ်။ 冲水。 *water rushes.* | Rawm: jaw khaing: braux. မြေင်မိုးကရေစီးကျတယ်။ 水从屋檐口滴下来。 *Water poured off the eaves.* ☞ caw[3] [*var.*]. /*f*0.0114/ /*f*8/

jaw[2] [njō] /dʑɔ̰/ *vt.* ဝေ ထိုး ပိုး။ အမဲလိုက်–၊ မုဆိုးလိုက်– 打猎 *dǎliè* hunt. **:** Ang: pon kieh pui jaw, ang: pon paw pui naing. လူတွေ အမဲလိုက်တာကို ရှုတ်ချတာမျိုးမလုပ်သင့်သလို ရန်ဖြစ်တာကိုလည်းမတားသင့်ဘူး။ 不能干涉别人狩猎，不能阻止别人打仗。 *One can't discourage people from hunting and one can't prevent people from fighting.* /*f*0.0114/ /*f*8/

jawk[1] [njog] /dʑɔk/ **1** *n.* တွင်းကလေး၊ ကျင်းကလေး၊ ကလေးလေး 小坑儿, 小洼儿 *xiǎo kēngr, xiǎo wār* small pit, hollow, depression in ground. **2** *cl.* ကွက် 丘 (云南方言) *qiū (Yúnnán fāngyán)* (classifier for plots in paddy field). **:** kaung: tix jawk. လယ်တစ်ကွက် 一丘田。 *one paddy, one plot.* ☞ lawk[4] [ceu 2] [*syn.*]. /*f*6/

jawk[2] [njog] /dʑɔk/ *n.* ဆုံ၊ ငရုတ်ဆုံ (ဆား၊ ငရုတ်စသည်တို့ကိုထောင်းသော ဆုံအသေးစား) 臼（一般指舂盐、辣子等的盐臼）*jiù (yìbān zhǐ chōng yán, làzi děng de yán jiù)* mortar (small concave vessel for grinding salt, chillies, etc.). ☞ po:[1], bo:, ceen: ②, jeen: [*syn.*]. /*f*6/

jawk kaung: [njog gaeng] /dʑɔk kaɯŋ/ *n.* လယ်ကွက် 水田 *shuǐtián* paddy field, rice paddy (lit. 'concave mortar field').

jawx[1] [njōx] /dʑɔ̰ʔ/ *n.* <LI> တံချူ၊ သစ်သီးများကိုခူးသောဝါးလုံးချောင်း 长竹篼（在长竹竿的顶端破开一段, 编成漏斗形, 用以摘取高处的瓜果。过去也用来盛刚猎到的人头）*cháng zhú dōu (zài cháng zhúgān de dǐngduān pòkāi yīduàn, biānchéng lòudǒu xíng, yòng yǐ zhāiqǔ gāochù de guāguǒ, guòqu yě yònglai chéng gāng lièdao de réntóu)* long-handled bamboo pocket (a long bamboo pole, the end of which has been frayed and woven into a loose basket, used to pick high-hanging fruit, in past also used as pole on which freshly hunted heads were mounted). ☞ caw[2] [*var.*]. /*f*8/

jawx[2] [njōx] /dʑɔ̰ʔ/ *n.* <KAX> ပုဇွန်ကျောက်မျက်ရတနာထည့်သောသေတ္တာ shellfish, bivalve, mussel, clam, oyster (?). **: siang: pa koe: ka daux jawx** ပုဇွန်ထဲမှာရှိသောကျောက်မျက်ရတနာ 珍珠? *pearl?* ☞ jawx sinawn:, sin: awn [*syn.*].

jawx sinawn: [njōx si non] /dʑɔ̰ʔ s.nɔn/ *n.* <KAX> ခုံးကောင်၊ ကယီ 蚌壳 *bàngké* shellfish, bivalve, mussel, clam, oyster (?). ☞ jawx[2], sin: awn [*syn.*].

jawg [njōg] /dʑɔ̰k/ **1** *vt.* အလှပြင်–၊ ပြုပြင်– 打扮 *dǎbàn* dress up. make up. **:** Bun: krih phex tix jawg tix mhawm: yuh nan:! အပျိုမဒီလောက်လှအောင် အလှပြင်တာလား။ 姑娘打扮得那么漂亮！*My, that girl is made up so beautifully!* **2** *adv-pre.* ရှင်းလင်း၊ သပ်သပ်ရပ်ရပ် 好好地，认真地，小心地 *hǎohaode, rènzhēnde, xiǎoxīnde* carefully, properly, correctly. **:** Jawg maix yuh lai tix tawm: mhawm:, paw lai kieh dee lud koe: tix dauh kawx. မင်းရဲ့စာကိုကောင်းအောင်သပ်သပ်ရပ်ရပ်လုပ်ပါ၊ အမှားတစ်နေရာမှမရှိစေတော့နဲ့။ 好好做你的作业，一处都不能出错。 *Do your lessons properly and don't let there be a single mistake.* ☞ yawg [*var.*]. /*f*6/

jawg [njōg] /dʑɔ̰k/ *vt.* ချိန်–၊ ရွယ်–၊ မှန်း– 瞄准 *miáo zhǔn* aim at, take aim. **:** jawg nat ka to: tang:. ပစ်မှတ်ဆီချိန်တယ်။ 用枪瞄准靶。 *aim the gun at the target.* /*f*6/

jawd [njōd] /dʑɔ̰t/ **1** *n.* စုပြေါင်း– 撮 *cuō* gether, bring together [AM]. **2** *cl.* တစ်မီလီလီတာနှင့်ညီမျှသော 撮 *cuō* (unit of measure for volume, equal to about 1 millilitre [1 cc.]). ☞ jod [*var.*].

jawn [njōn] /dʑɔ̰n/ **1** *n.* အိတ်၊ အိတ်ကပ်၊ အိတ်ထောင် 兜儿 *dōu'er* pocket. **2** *vt.* ထုပ်–၊ ထည့်– 兜 *dōu* use as a pocket, wrap up. **:** Jawn maong singaix inkix ka caong sibex maix khaing:. ဒီနေကြာပန်းတွေကို ခင်ဗျားအင်္ကျီအိတ်ထောင်ထဲမှာ ထည့်ထားလိုက်။ 用你衣襟兜着这些向日葵吧。 *Wrap these sunflowers up in the folds of your jacket.* **3** *cl.* လုပ်ငန်း 兜 *dōu* (classifier for pocketfuls). **:** maong ngaix tix jawn. နေကြာစေ့တအိတ် 一兜向日葵。 *a pocketful of sunflowers.* ☞ cawn [ceu 2] [*var.*]. ☞ cawn [ceu 1, 3] [*mor.*].

jawn:[1] [njon] /dʑɔn/ **1** *vi.* ပတ်–၊ ဝိုက်–၊ ပတ်– 拐弯 *guǎiwān* turn around. **:** dee jawn:. ပတ်တဲ့နေရာ 拐弯处。 *the place to turn around.* **2** *vi.* 弯下（?）*wānxià* bend, bend over, bend down. **:** Ang: tux jawn: ex puat mawh briex, ang: kawnpraix ex riex mawh phit. 弯下的芭蕉花不打，则会偷；对子女教育不严，则会犯错误。 *If we don't knock down (?) plantain flowers which are bending down, they will be stolen; if we don't teach our children well, they will go astray.* **3** *v.* ပတ်ဝိုက်–၊ သွယ်ဝိုက်ပြီးပြော– 转弯抹角 *zhuǎnwān mǒ jiǎo* beat about the bush, speak in circles, rather than be direct. **:** Maix paw jawn: lox jawn: sigah. ခင်ဗျားစကားကို ကွေ့ဝိုက်ပြီးမပြောနဲ့။ 说话不要转弯抹角。 *Don't beat about the bush.* /*f*8/

jawn:[2] [njon] /dʑɔn/ *adv.* မှားယွင်း–၊ တိမ်းစောင်း–၊ အယူမှား–၊ ဇွတ်လုပ်–၊ ပေကပ်ကပ်၊ ဂျစ်ကန်ကန် 偏, 偏偏 *piān, piānpiān* perverse, obstinate. **:** Maix jawn: nang: tix ang: hu:. ဂျစ်ကန်ကန်နဲ့ မသွားဘူး။ 你却偏不去。 *You are obstinately not going. (?)* /*f*8/

jawn:[3] [njon] /dʑɔn/ *v.* စ–၊ ကလိ–၊ နှောင့်ယှက်– 淘, 淘人（多指娇生惯养的孩子缠人）*táo, táo rén (duō zhǐ jiāoshēngguànyǎng de háizi chán rén)* pester, be a pest, get one's way (usu. refers to the pestering of a spoiled child). **:** Daing: jawn: tix kawn: nyawm in:. 这孩子非常淘。 *This child can certainly get his way. (?)* /*f*8/

jawn:[4] [njon] /dʑɔn/ **1** *adv.* ထပ်[ကြိယာ]–၊ ပြန်[ကြိယာ]– 重复 *chóngfù* repeat, duplicate. **2** *v.* အလင်းပြန်–၊ လင်း–၊ ပြန်– 反射, 投射 *fǎnshè, tóushè* reflect, shine. ☞ jhawn: [*var.*]. ☞ tawng:[3] ① [ceu 2] [*syn.*]. /*f*8/

jawn: kaux [njon gaex] /dʑɔn kaɯʔ/ *vo.* နာမည်တပ်–၊ နာမည်မှည့်– 取绰号, 取名 *qǔ chuòháo, qǔ míng* adopt a nickname, take a name.

jawm [njōm] /dʑɔm/ **1** *vi.* ပြောင်းမြောင်းဖမ်း–၊ အခွင့်ကောင်းယူ–၊ အခွင့်အလမ်းကိုအမိအရယူ– 乘隙, 趁机会 *chéngxì, chèn jīhuì* catch offguard, take advantage of a weak point, seize the main chance. **:** jawm tix hu: puing: sim: an:. အဲဒီငှက်ကိုပစ်ဖို့အခွင့်အလမ်းကိုအမိအရယူ။ 乘隙去打那只鸟。 *seize the opportunity to shoot that bird.* **2** *vt.* တိုးတိုးတိတ်တိတ်–၊ ခိုးဝှက်ပြီးလုပ်– 袭击，偷袭 *xíjī, tōuxí* launch a sneak attack, stab sb. in the back,. **:** Paw jawm paoxtix mai: vhaik mai: sawm:, koe: kaing koe: lox khaw: tix krai lao sidawng: mai: paoxtix, paw yuh kaing glhip. ညအမှောင်ထဲမှာတိုးတိုးတိတ်တိတ်မချောင်းတိုက်ကြနဲ့၊ အကြောင်းရင်း၊ စကားလုံးရှိရင်ရှင်းရှင်းပြောကြ၊ ဖုံးကွယ်တဲ့အလုပ်မလုပ်နဲ့။ 不要在夜间暗处袭击别人，有话有事应该互相讲清楚，明人不要做暗事。 *Don't attack somebody sneakily, if you have something to say, say it out in the open, not by underhanded methods. (?)* /f6/

ji rah [njī rāh] /dʑi̤ rạh/ *n.* <KAX> ဖား 青蛙（生长在河里、田里等）*qīngwā (shēngzhǎng zài hé lǐ, tián lǐ děng)* frog (*Rana nigromaculata*). ☞ ja rah[2] [*var.*]. ☞ khet, khiiet[1] [*syn.*].

ji rieh [njī rīeh] /dʑi̤ ri̤ɛh/ *vt.* တူး–၊ ဆွဲနုတ်–၊ ဆွ–၊ ခြစ်– 扒 *pá (?)* rake up, scrape (?). ☞ rieh[1] [*syn.*].

ji reet (ji: reet) [nji reed (njī reed)] /dʑi.rɯt, dʑi̤.rɯt/ *vi.* ချုံ့–၊ ပြွတ်သိပ်– 龟缩, 缩下来 *guīsuō, suōxialai* shrink down, hunker down, huddle defensively, hole up. **:** Kix tawk pui koeng ji reet ngie. သူတို့ရန်သူကိုတိုက်တာပြွတ်သိပ်နေတာပဲ။ 他们打得敌人龟缩起来。 *They attacked so that the enemy huddled defensively* ☞ yuh ci reet, yuh ji reet [*syn.*]. ☞ reed [*mor.*].

ji lu [njī lū] /dʑi̤ lṳ/ *n.* ကတော့ 漏斗 *lòudǒu* funnel [AM].

jip [njib] /dʑip/ *onom.* ဂျိုဂျို (ပါးစပ်မှထွက်သောအသံ) 啧啧（咂嘴声）*zézé (zā zuǐ shēng)*.

jih [njih] /dʑih/ **1** *n.* စူး 锥子, 钻子，签子, 针 *zhuīzi, zuānzi, qiānzi, zhēn* awl, drill, auger, pick, sewing needle. **2** *vi.* ပေါ်–၊ ထုတ်ဖော်–၊ ဖွင့်ချ– 戳穿, 揭露, 败露 *chuōchuān, jiēlù, bàilù* pierce, expose, reveal, uncover (hidden, illicit activity). **:** Pui briex briex kraung pui, hoik jih ngaix. သူများပစ္စည်းခိုးတဲ့သူဒီနေ့ပေါ်ပြီ။ 小偷偷人家的东西, 今天被揭露出来了。 *The thief had been stealing things from people and was exposed today.* ☞ nyex [ceu 1] [*syn.*]. ☞ cih [*mor.*]. /f8/

jih riieng [njih rīang] /dʑih ri̤ɑŋ/ *vi.* မိုးလင်း–၊ လင်းရောင်ပျို့– ၊ ရောင်နီပျို့–၊ အရုဏ်ကျင်း– 刚亮 *gāng liàng* day breaks, just get light. **:** Jih riang praix. မိုးလင်းလာပြီ။ 天刚亮。 *It is just getting light out.*

ji: rah [nji rāh] /dʑi rạh/ *v.* ကား–၊ ကားပြီးရပ်– stand with legs apart.

ji: law: [nji lo] /dʑi lɔ/ *n.* ဝါးခွက်၊ ဝါးကျည်ထောက် (စိမ်ရည်သောက်ရန်၊ ဆန်ခြင်ရန် စသည်ဖြင့်) 竹杯（喝水酒、量米等用）*zhú bēi (hē shuǐjiǔ, liáng mǐ děng yòng)* bamboo cup (used for drinking plai rice beer, measuring rice, etc.). ☞ klong: ji: law: [*syn.*].

ji: leuh [nji leh] /dʑi lɤh/ *v.* တက်လိုက်ဆင်းလိုက် 抛上抛下 *pāo shàng pāo xià* bounce up and down (ball), throw back and forth (?). ☞ pa: leuh, pang: leuh, peu: leuh, peung: leuh, lang: leuh, bang: leuh, beung: leuh, jang: leuh [*syn.*].

jim: [njim] /dʑim/ **1** *n.* သံ၊ အိမ်ရိုက်သံ 钉子, 楔子 *dīngzi, xiēzi* nail, spike, peg, shim, wedge, tenon. **2** *vi.* ကပ်– 钉 *dīng* follow closely, stick with sb., tag, tail sb. (?). **:** Pui ot mai: aux lawk haoh, maix lai: jim: ka aux nong: ngie:? ငါ့နဲ့နေတဲ့လူဒီလောက်များတာ၊ မင်းကျမှငါ့ကိုကပ်လိုက်တာ။ 和我在一起的人很多, 你为什么只钉着我? *There are a lot of people with me, why are you only tagging me? (?)* **3** *n.* ဖရက်တံ (ကြိုးတပ်ကိရိယာရှိ) 键（三弦、月琴等上面能按动的部分）*jiàn (sānxián, yuèqín děng shàngmiàn néng àndòng de bùfen)* fret (movable part of stringed instrument). ☞ cim: [*mor.*]. /f8/

jim: khaox [njim kaox] /dʑim kʰau̯ʔ/ *n.* သစ်ချွန်၊ 木楔 *mù xiē*.

jim: rhiiem: [njim hriam] /dʑim rʰiəm/ *n.* စတီးသံ၊ သံချောင်း 铁钉 *tiě dīng* steel nail, iron spike.

jim: lox [njim loux] /dʑim loʔ/ *vt.* မှု–၊ စကားနွှဲ– 追逼, 逼供 *zhuī bī, bīgòng* pursue closely(a feeling enemy),.

jeh [njeih] /dʑeh/ *vt.* စစ်–၊ သန့်စင်– 澄清 *chéngqīng* clarify, purify. **:** jeh rawm: sigu:. နှောက်နေတဲ့ရေကိုသန့်စင်တယ်။ 澄清浑水。 *clarify muddy water.*

jeh [njeih] /dʑeh/ *vt.* ယပ်– (စပါးလေ့သောအချိန်) 簸, 颠（簸箕斜着簸, 使沙子、米头子等浮在上方易于颠出）*bǒ, diān (bòjī xiézhe bǒ, shǐ shāzi, mǐ tóuzi děng fúzài shàngfāng yìyú diānchū)* winnow grain with a winnowing fan or basket (with the winnowing basket held at an angle, allowing the chaff to separate out to the top). ☞ rex, bliah [*syn.*].

jeh [njeih] /dʑeh/ *vs.* ဆက်–၊ ဆက်တိုက်ဖြစ်– 连绵不断 *liánmián bùduàn* non-stop, continuously. **:** Lhiex phex tix jeh yuh nin: vong in:! ဒီအတောအတွင်းမိုးဒီလောက်တောင်ဆက်ပါး

လား။ 这几天雨水连绵不断！ *My, how it has been raining non-stop lately!*

jeh jun [njeih njūn] /dʑeh dʑụn/ *vi.* ေ□□□ဆိုင်း– 呆住 *dāi zhù.* **:** I: Ka: ang: tawng sang: hu: krax mawx, uik jeh jun ngie tan:. ဘယ်သွား ရမလဲဆိုတာမသိခင်အဲဒီမှာပဲစောင့်ဆိုင်းလိုက်။ 依戛不知道走哪条路, 在那里呆住了。

jie [njīe] /dʑi̤ɛ/ *n.* <LI> မှင်၊ စာ၊ မကောင်းဆိုးဝါး 妖怪（传统宗教）*yāoguài (chuántǒng zōngjiào)* monster, bogy, goblin, demon.

jieh[1] [njīeh] /dʑi̤ɛh/ **1** *n.* ကုံး၊ အတွဲလိုက် 串 *chuàn* stringer, skewerful. **:** jieh kax. ငါးတွဲ 鱼串（穿成串的鱼）*fish stringer.* **2** *cl.* တွဲ၊ ကြိုး 串 *chuàn* string, skewer. **:** kax tix jieh. ငါးတစ်တွဲ 一串鱼。 *a string of fish.* **3** *vt.* ကျစ်– 串 *chuàn* string together. ☞ cieh [*mor.*]. /*f*9/

jieh[2] [njīeh] /dʑi̤ɛh/ *vi.* ရှုပ်–၊ ထွေး–၊ ပြန့်ကျဲ– 散 *sǎn* come loose, come apart, unravel. **:** Hoik jieh keei: kling: maix. ခင်ဗျားရစ်နေတဲ့ချည်တွေ ရှုပ်ထွေးကုန်ပြီ။ 你纺的线散了。 *The thread you were spinning unravelled.* /*f*9/

jieh nyiex [njīeh nyīex] /dʑi̤ɛh ɲi̤ɛʔ/ *vo.* မိသားစုကွဲ–၊ အိမ်ကွဲကွာ– 家庭破裂， *jiātíng pòliè* family burst, split, rupture, crack.

jee [njēe] /dʑụ̄/ **1** *loc.* ကုန်းဆင်း၊ ကုန်းလျှောဆင်ခြေလျှော 坡（方向向下的, 与 nblāong 相对）*pō (fāngxiàng xiàngxià de, yú nblāong xiāngduì)* downhill slope (considered from perspective of top, opposite of bláong). **:** lih jee. ကုန်းဆင်းတယ်။ 下坡。 *descend down the slope.* **2** *vt.* အောက်ဘက်၊ အောက်စိုက်– 向下 *xiàng xià* point downward. **:** jee rao nad. ေ□ □□ □ ပြောင်းဝကို အောက်စိုက်□ □□ 枪口向下。 *point the muzzle of a gun downward.* **3** *vs.* မတ်–၊ စောက်– 陡 *dǒu* steep (in descending). **:** Krax in: daing: jee. ဒီလမ်းကြောင်းက တော်တော်မတ်တယ်။ 这路很陡。 *This path is really steep.* **4** *vi.* ကုန်းဆင်း–၊ ဆင်း– 下坡 *xià pō* go down slope, descend. **:** Ah pui jee ex jee. ကုန်းဆင်းတော့လို့ တစ်ယောက်ယောက်ကပြောရင် ကျွန်တော်တို့ကုန်းဆင်းကြတယ်။ 人家说下坡, 咱们就下坡。 *When someone says go down the hill, we go down the hill.* ☞ blaong ③ [*syn.*]. ☞ blaong ① [*ant.*]. /*f*0.0114/ /*f*6/

jee khix [njēe kix] /dʑụ̄ kʰi̤ʔ/ *tw.* လဆုတ် 下半月 *xià bàn yuè.*

jee blaong [njēe nblāong] /dʑụ̄ blạuŋ/ **1** *adv-post.* တောင်မြောက် (ဟိုဒီ) 反复 *fǎnfù* repeatedly, over and over, again and again (lit. 'down-slope and up-slope'). **:** keud jee blaong. ေ□ □□ မြောက်စဉ်းစား 反复地想。 *think over.* **2** *loc.* ဟိုဒီ (အပြင်) 到处 *dàochù* everywhere, all over, all over the place. **:** Saux maix, paw hu: jee blaong. ခင်ဗျားဖျားနေတယ်၊ဟိုဒီလျှောက်မသွားနဲ့။ 你病着, 不要到处跑。 *You're sick, don't go all over the place.*

jee ... blaong ... [njēe ... nblāong ...] /dʑụ̄ ... blạu ŋ .../ *phr.* ရှေနောက် （同 mgāig'看', dou'跑', yūh'做' 等词结合时, 表示相对方向的反复运动, 其义为, …前…后, …左…右, …上…下, …来…去等）*(tóng mgāig 'kàn', dou 'pǎo', yūh 'zuò' děng cí jiéhé shí, biǎoshì xiāngduì fāngxiàng de fǎnfù yùndòng, qí yì wéi, ... qián ... hòu, ... zuǒ ... yòu, ... shàng ... xià, ... lái ... qù děng)* back and forth, high and low (with action verbs like 'look', 'run', 'think', expresses repeated and opposite actions). **:** gaik jee gaik blaong. ဟိုကြည့်ဒီကြည့် (တောင်ကြည့်မြောက်ကြည့်) 瞻前顾后。 *look high and low.* | keut jee keut blaong. ဟိုတွေးဒီတွေး (တောင်တွေးမြောက်တွေး) 左思右想。 *think over, daydream (?)* | to: jee to: blaong. ေ□ □□□ပြေး မြောက်ပြေး 跑上跑下。 *run all over.* | yuh jee yuh blaong. ဟိုလုပ်ဒီလုပ် 做来做去。 *do this and do that (aimlessly)*

jeep[1] [njeeb] /dʑɯp/ *n.* ေ□ □ပြောင်းသောက်လျှင်ဆေးလိပ်တင်သောအပေါက် (နေရာ) 烟嘴儿 *yānzuǐr* mouthpiece of tobacco pipe, pipe nipple, pipe stem, cigarette holder. ☞ jheep[1] [*var.*]. ☞ blawng: yi:, yi: lawk sub [*syn.*]. /*f*7/

jeep[2] [njeeb] /dʑɯp/ *n.* လက်စွပ် 戒指 *jièzhi* ring (on finger). ☞ jheep[2] [*var.*]. ☞ jheep giien:, jhup giien: [*syn.*].

jeeh[1] [njeeih] /dʑɯih/ **1** *vt.* တိုး–၊ ကြိတ်–၊ လှိမ့်– 捻, 搓 *niǎn, cuō* rub sth. between the palms of the hands, or rub with the palm on a surface. **:** jeeh keei:. ချည်လှိ□□ 搓线。 *rub thread between one's hands.* **2** *vt.* ေ□ ွ:–၊ ကြိတ်– 磨（细磨）*mó (xì mó)* grind, rub. **:** jeeh gawn:. ဓါးသွေး 磨小刀。 *grind a knife.* ☞ taig[2], tu taig, tu teeig ①, lu le, duing:, nyau ② [ceu 1] [*syn.*].

jeeh[2] [njēeih] /dʑụ̄ih/ *n.* နှုတ်၊ ပါးစပ် 嘴 *zuǐ* mouth. ☞ jheeh [*var.*].

jeeh lhaw: [njeeih hlo] /dʑɯih lʰɔ/ *vt.* ကိုယ်လက်လေ့ကျင့်ခန်း 锻炼 *duànliàn* exercise, get exercise, work out, (lit. 'grind and cast'). **:** jeeh lhaw: ku ngaix, mhawm: kaux hak. ကိုယ်လက်လေ့ကျင့်ခန်းနေ့တိုင်းလုပ်၊ခန္ဓာကိုယ်ကျန်းမာမယ်။ 天天锻炼, 身体好。 *exercise every day and your body will be good.* ☞ tuang: ling: [*syn.*].

jeen: [njeen] /dʑɯn/ *cl.* ပုံ၊ စု၊ အုပ် (အနည်း) 小碓 *xiǎo duì* small mortar (concave stone bowl for

pounding grain with pestle). **:** tauh nghox tix jeen:. စပါးတစ်ပုံစာထောင်းပါ။ 舂一小碓稻子。 *pound one small mortar of grain.* ☞ ceen: ② [*var.*]. ☞ po:[1], bo:, jawk[2] [ceu 1] [*syn.*]. ☞ ceen: [*mor.*].

jeuh [njeh] /dʑɤh/ **1** *vi.* အစက်ကျ–၊ ယို– 滴 *dī* drip, leak. **2** *cl.* စက် 滴 *dī* drop (of water). ☞ jauh[1] [*var.*].

jeung: [njeng] /dʑɤŋ/ *adv.* နှေး– 慢, 缓喔 *màn, huǎn ō* slow. **:** Chaox tix jeung: hu: nawh. သူသွားတာနှေးလွန်းတယ်။ 他走得太慢了。 *The way she moved is very slow.* /*f*7/

jeun: [njen] /dʑɤn/ *vi.* တမင်–၊ တမင်တည့်တည့် 故意 *gùyì.* **:** Maix hoik tawng, lai: baox jeun: tix chawk. ခင်ဗျားသိပြီးသားနဲ့တမင်ထပ်မေးတယ်။ 你已经懂了，还故意问。

jiak [njiag] /dʑi̤ək/ *n.* ဆေးတံမှပြာကိုခြစ်ယူသောကောက်တံ 扦子, 签子（掏烟锅灰的）*qiānzi, qiānzi (tāo yānguō huī de)* pick, poker (for removing ashes from pipe bowl). ☞ ciak[1] [*mor.*]. /*f*8/

jiak saw [njiag sō] /dʑi̤ək sɔ̰/ *n.* သော့ 钥匙 *yàoshi* key. ☞ jauh saw [*var.*].

jiah [njiah] /dʑi̤əh/ **1** *vi.* ခွဲ–၊ ခြား–၊ စိတ်–၊ ပိုင်း–၊ ဖယ်– 分出 *fēnchū* divide, split, separate. **:** Rawng ting in: hoik jiah nawh koe: ra: loe: rawng iak. ဒီမြောင်းကြီးကနေ မြောင်းငယ်အသွယ်သွယ် ခွဲသွားတယ်။ 这条大沟分出了好几条小沟。 *This big ditch splits into several small ditches.* **2** *vs?.* 细长条条 *xìcháng tiáotiáo* long and narrow. **3** *cl.* 条 *tiáo* (classifier for long narrow things). ☞ ciah [*mor.*]. /*f*8/

jia: [njia] /dʑia/ *vt.* ကျော်– 超过 *chāoguò* pass, surpass, exceed. **:** Nawh hoik jia: pex. သူကခင်ဗျားတို့ကိုကျော်သွားပြီ။ 她已经超过你们了。 *She has already surpassed you. (?)*

jiang[1] [njīang] /dʑi̤aŋ/ *n.* ပေါင်ချိန်စက်၊ ကတ္တား 秤 *chèng* scale (for weighing, usu. steelyard balance scale). ☞ ciang[1] [*mor.*]. /*f*6/

jiang[2] [njīang] /dʑi̤aŋ/ *vt.* ချောင်း–၊ ချောင်းကြည့်– 窥探 *kuī tàn* peek. **:** kok jiang daux doh ding:. နံရံအပေါက်က ချောင်းကြည့်တယ်။ 从墙缝里窥探。 *peek through a gap in the wall.* /*f*6/

jiang phak [njīang pag] /dʑi̤aŋ pʰak/ *n.* ချိန်ခွင် 磅秤 *bàngchèng* scales.

jiang len [njīang lēin] /dʑi̤aŋ le̤n/ *n.* ကြေးဝါကွင်း?၊ ကြေးနီးကွင်း? 鸡心戥（在戥子上装有平衡用的铜环）*jī xīn děng (zài děngzi shàng zhuāng yǒu pínghéng yòng de tóng huán)* ('chicken-heart-scale', small steelyard scale with bronze ring used to establish equilibrium).

jiiet (jiet) [njiad (njied)] /dʑiət/ **1** *adv-pre.* အခုလေးတင်၊ အခုပဲ 恰, 正好 *qià, zhènghǎo* just. **:** Nawh jiiet hoek bawg yamin:. သူအခုလေးတင်လာတယ်။ 他正好在这时候来了。 *He just came now.* | A:, jiiet mhawm: taing: maix nawh! အို…ရက်ထားတာလှလိုက်တာ။ 啊，你实在编得好！*Wow, you wove it really beautifully!* **2** *vs.* အတော်ပဲ၊ အံကိုက်ပဲ၊ တော်–၊ သင့်တော်–၊ လိုက်–၊ လိုက်ဖက်– 合适 *héshì* just right, perfect, suitable. **:** Kraung in: jiiet ka maix. ဒီအဝတ်အစားတွေခင်ဗျားနဲ့အတော်ဘဲ။ 这件衣服你穿正合适。 *These clothes are just right for you.* | teei tix shiao: pa: khraox pa: jiet pa: mhawm: yuh Kawx cia: tang: viang mawh kawx Cee: peung: cu: yi: kawx cia: mi ankix piang Haktiex uik. တိုးတက်တဲ့နည်းပညာနဲ့ တိုးတက်တဲ့အရင်းရှင်နိုင်ငံတွေ အပါအဝင် ကမ္ဘာပေါ်ကနိုင်ငံတွေရဲ့စီမံခန့်ခွဲမှုအတတ်ပညာကို ကို မှီးယူကိုးကား။ 吸收和借鉴世界各国包括资本主义发达国家的先进技术和管理经验。 *absorb and use as a reference point the advanced technology and management experience of the nations of the world, including the advanced capitalist nations.*

jiiet khaw: [njiad ko] /dʑiət kʰɔ/ *vs.* တိကျ–၊ မှန်ကန်–၊ သေချာ– 正确 *zhèngquè* correct, exact, precise.

jiied [njīad] /dʑi̤at/ *n.* ယောက်မ၊ ခပ်ချိုး၊ ဇွန်း 瓢, 舀子（一般指用竹筒做的长形、有把儿的）*piáo, yǎozi (yìbān zhǐ yòng zhútǒng zuòde chángxíng, yǒu bǎr de)* ladle, dipper, scoop (usu. made of a bamboo tube, with a long handle). ☞ ciied [*mor.*].

jiiem: [njiam] /dʑiəm/ *adv.* ထပ်ခါထပ်ခါ၊ ထပ်ခါတလဲလဲ၊ အဖန်တလဲလဲ၊ ဖန်တရာတေ၊ စွတ်ကယ်စွတ်ကယ် 重复, 再三 *chóngfù, zàisān* again and again, repeatedly, over and over. **:** jiiem: tix yuh. ထပ်ခါထပ်ခါလုပ်။ 重复地做。 /*f*10/

juih [njuih] /dʑuih/ **1** *vt.* ထု၊ ရိုက်–၊ ထုရိုက်– 敲 *qiāo* knock, beat, strike. **:** juih pui ma: ka deei. လူများလယ်ကိုသစ်သားတင်းပုတ်နဲ့ထုရိုက်တယ်။ 人们用木棰来敲土垡。 **2** *viv.* တို့–၊ ထိ– 碰 *pèng* touch.

juang [njūang] /dʑṳaŋ/ *n.* <KAB> ကိုယ်၊ ခန္ဓာ 身，身子，模样（歌谣用语）*shēn, shēnzi, múyàng (gēyáo yòngyǔ)* body (used in oral lit.).

joeh nyoi [njouih nyōi] /dʑoih ɲo̤i/ *vo.* ခါးထောက်– 撑腰 *chēng yāo* support the waist (?).

joeng [njōuing] /dʑo̤ŋ/ *adv-post.* ပဲ 才 *cái* just.

jhak [nqag] /dʑʰak/ *vt.* ကြည့်– 看 *kàn* look, see, read. **:** jhak lai. စာကြည့်တယ်။ 看书。 *read a*

book. ☞ chak, jak [*var.*]. ☞ plie, kia:, kok buan:, gaig, bliex, buan: (bwan:, bwan), jhong:[2] ①, chak, simi ①, simi blaong, thawng:[1] ②, yaox [*syn.*]. /*f*0.0289/ /*f*3/

jhak lai [nqag lāi] /dʑʰak lại/ *vo.* စာဖတ်– ၊ စာကြည့်– 读 *dú* read. ☞ ah lai [*syn.*].

jhat [nqad] /dʑʰat/ *n.* ဖျာ၊ အခင်း 席子, 篾笆 *xízi, mièbā* mat. ☞ chat[3] [*var.*].

jhat grang [nqad mgrāng] /dʑʰat grạŋ/ *n.* ရုပ်ဖြောင့်– 标致 *biāozhì* beautiful, elegant (usu. of women). ☞ bhat grang [*syn.*].

jhah [nqah] /dʑʰah/ *vs.* ပြုတ်– ၊ လျော့– ၊ ပြေ– 散开 *sǎnkāi* frayed, loose, unravelled. **:** Maox hoik jhah. ကြိုးပြုတ်နေပြီ။ 绳子已经散开了。 *The rope is frayed.* /*f*10/

jhax [nqax] /dʑʰaʔ/ *vt.* ဆဲ– ၊ ဆူ– ၊ ကျိန်– 骂, 咒骂 *mà, zhòumà* swear, curse. **:** Maix paw phex jhax kawn: tix yuh nan:! ခင်ဗျားကလေးကို အဲသလိုမဆဲနဲ့လေ။ 你不要那样骂自己的孩子嘛! *Don't curse at your child that way!* | Kieh pa jhax pa lawg koe: kah piang pui pa it tau mai: pux bon tix pa mawh kawn: bun: pa hawt keeing: tix ang ah, mai kawn: bun: hawt miex tix ang ah. [Lai Sidiex 27:22] အဘ၏သမီး၊ အမိ၏သမီး တည်းဟူသော မိမိ အစ်မ နှမနှင့် ပေါင်းဘော် သောသူသည် အမင်္ဂလာရှိစေသတည်းဟု ကျိန်လျှင် 与异母同父、或异父同母的姐妹行淫的必受咒诅。 *Cursed be he who sleeps with his sister, whether the daughter of his father or the daughter of his mother. [Deu. 27:22]* | lox jhax. ဆဲဆိုသောစကား၊ ဖရှသဝါစာ၊ ရုတ်ရင်းကြမ်းတမ်းသောစကား 骂人的话。 *curse word, term of abuse, swearing, vulgar expression, offensive language.* /*f*5/

jhan:[1] [nqan] /dʑʰan/ *vt.* ထိုး– ၊ လင်း– ၊ တောက်– ၊ ထွန်း– 照, 照耀 *zhào, zhàoyào* shine, shine on. **:** Singaix jhan: dee mawx riieng dee an:. ေ□□□ထွန်းလင်းတဲ့နေရာလင်းစမြဲ။ 太阳照到哪里哪里亮。 *It is bright wherever the sun shines.* /*f*6/

jhan:[2] [nqan] /dʑʰan/ *vt.* ေ□ □□ ။ နင်း– ၊ ဖိ– 蹬, 踩, 撑 *dēng, cǎi, chēng* press down on with the foot, step on, tread on, prop up, support. ☞ jan:[1] [*var.*]. /*f*6/

jhauk [nqaeg] /dʑʰauɯk/ **1** *n.* ချည်နှောင်– ၊ ချုပ်– ၊ တုပ်– ၊ စည်း– 箍儿 *gūr* tie, strap, hoop binding. **2** *vt.* ရိုက်နှက်– ၊ ချည်နှောင်– 箍 *gū* lash, gird, bind. **:** jhauk krong: moe: ka raih. 用藤蔑箍斧子把。

jhauh [nqaeh] /dʑʰauɯh/ *n.* <CAG> ဖားဖို၊ အဆုတ် 风箱 *fēngxiāng* bellows. ☞ sauh [*mor.*]. /*f*10/

jhaok [nqaog] /dʑʰauk/ *n.* ဆန်ခါလေး□□□□ □□□ □ (ဆန်၊ ပြောင်းစသည်တို့ကိုပြာတီးရန်) 笊篱, 漏勺, 撮箕 *zhàolí, lòusháo, cuōjī* strainer, colander, skimmer, small basket used for cleaning rice, vegetables, etc.. ☞ chaok ② [*var.*]. ☞ pa: ci:, grang[2], griang[1], greeng: [*syn.*]. ☞ chaok ① [*mor.*].

jhaong:[1] [nqaong] /dʑʰauŋ/ *n.* <KRAUNG> ကန့်လန့်ဖြတ်အဆင်ပေါ်ေ အောင်ရက်လုပ်ထားခြင်း 斜纹 *xiéwén* twill (a weave in which two weft threads are interwoven with one warp thread, giving the appearance of diagonal lines). **:** man: taing: jhaong:. ကန့်လန့်ဖြတ် အဆင်ပေါ်အောင်ရက်လုပ်ထားသည့်အစ 斜纹布。 *twilled fabric.*

jhaong:[2] [nqaong] /dʑʰauŋ/ *vt.* <KAUNG:> ရိတ်– ၊ နုတ်– (လက်ဘက်၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက် စသည်) 采(第一次, 茶、菜等) *cǎi (dìyīcì, chá, cài děng)* pick, pluck, harvest (for first time, tea leaves, vegetables, etc.). **:** Pex mhawm: tix niied jhaong: taux daux sibeem tix, kieh ang: jhaong: tix, ang: lai: chix baox plaung kah sax. ခင်ဗျားတို့ခြံထဲကဟင်းတွေကိုနုတ်ဖို့ကောင်ပြီ၊ တစ်ကယ်လို့မနုတ်ရင်နောက်ထပ်အညောင့် မထွက်နိုင်တော့ဘူး။ 你们应该采你们园圃里的菜薹了，不然，以后就不会再发芽了。 *You should pick the bolting vegetables in your garden, otherwise they will stop blooming.* ☞ sieh ② [*syn.*].

jhaong:[3] [nqaong] /dʑʰauŋ/ *vt.* ေ□□ □□ကျ– ၊ ယဉ်ပါး– ၊ ကျင့်သားရ– 习惯, 适应 *xíguàn, shìyìng* used to, adjusted to, accustomed to. **:** Kawn: nyiex kix jhiiet daing: jhaong: raux, hoek daux raux ang: sax pon saux tidtix. သူတို့အိမ်ကကလေးမိုးရာသီကို အရမ်းနေသားကျနေပြီ၊ မိုးရာသီမှာဘယ်လိုအဖျားမှမရဖူးဘူး။ 他们家的小孩很适应雨季，一到雨季从不得什么病。 *The child in their family is quite used to the rainy season and has never gotten ill when rainy season comes.* ☞ jaong[2] [*var.*].

jhaong:[4] [nqaong] /dʑʰauŋ/ *v.* ကြီးထွားအောင်လုပ်– 垫 *diàn* mount, put on a pedestal. **:** Krax moh krax rhawm: mawh riang ting riang lhaong:. Ex caw tix yaog lhaong: jhaong: ting heue. ချစ်ခြင်းမေတ္တာဆိုတာအင်အားပါ၊ ကျွန်တော်တို့တိုးတက်ကြီးထွားအောင်မြင့်တင်ရမယ်။ *The way of love is a powerful force. We should hold it in high esteem (lit. 'raise high mount big').*. ☞ jaong[1] [*var.*]. [Cf. <u>အကျယ် 详细 details (in Chinese)</u>].

jhaik [nqaig] /dʑʰac/ *n.* ေ□ □□ □凿子 *záozi* chisel, gouge. ☞ moe: saik [*syn.*]. ☞ saik[2] [*mor.*].

jhaik dawng: [nqaig ndong] /dʑʰac dɔŋ/ *n.* ေ□ □□ □ ကွေး 圆凿 *yuán záo* rounded chisel, gouge (?).

jhai: [nqai] /dʑʰai/ **1** *n.* <LI> ပြောဆရာ၊ နတ်ဆရာ၊ ဆေးဆရာ၊ ဗေဒင်ဆရာ 巫师 *wūshī* clairvoyant, shaman, sorcerer, wizard. **:** Kawn: yex kieh mawh jhai:, kawn: ai: kieh mawh simiang. သမီးဦးကိုဗေဒင်ဆရာလုပ်ခိုင်းမယ်၊ သားဦးကိုရွာလူကြီးလုပ်ခိုင်းမယ်။ 愿长女是先知，愿长子当大官。 *May your eldest daughter be a clairvoyant, may your eldest son be a ruler.* **2** *v.* ခန့် ထောက်ခန့်ထုတ်–၊ ကြိုတင်ဟော– 占, 测（推断吉凶）*zhān, cè (tuīduàn jíxiōng)* foretell, predict, prognosticate, divine (good and bad fortune). ☞ cao: jhai: ① [ceu 1] [*syn.*]. /*f*4/

jhaing:[1] [nqaing] /dʑʰaŋ/ **1** *n.* ခေါ် ကြိုး ရိုးတံ၊ ရစ်လုံး 桄子（绕线的工具）*guàngzi (rào xiàn de gōngjù)* reel, spool (cylindrical object made of bamboo or wood on which yarn, thread or cable is wound). **2** *vt.* ရစ်– 绕, 桄 *rào, guàng* reel, wind thread on a reel. **:** jhaing: keei:. သိုးမွေးရစ်လုံး 绕线。 *reel yarn.*

jhaing:[2] [nqaing] /dʑʰaŋ/ *vt.* သဘောတူ– 同意, 愿意，允许 *tóngyì, yuànyì, yǔnxǔ* agree to, consent, assent. **:** Miex aux ang: hiex jhaing: aux hu: khee:, mawh jao ang: aux nyang: sax hoek kah, aux tawm: hu: khawm:. ကျွန်တော်မရောက်ဘူးလို့အမေကျွန်တော့်ကိုသွားခိုင်းဖို့သိပ်သဘောမတူဘူး၊ကျွန်တော်ကတော့်သွားလိုက်တာပဲ။ 我妈不太愿意我去，只是因为我没有来过，所以我还是去了。 *My mum didn't particularly want me to go, because I hadn't come yet, so I went anyway. (?)*

jhok[1] [nqoug] /dʑʰok/ *vs.* မနပ်ဘူး၊ မကျက်တကျက် 夹生 *jiāshēng* half-baked, half-cooked, underdone, containing raw grains. **:** Eep in: jhok ngie tix sawm:. ဒီထမင်းမကျက်တကျက်နဲ့စားရတယ်။ 这饭夹生不好吃。 *When you eat this rice it's only half-cooked.* ☞ jhu: jhek [*syn.*]. /*f*10/

jhok[2] [nqoug] /dʑʰok/ *vt.* စုပ်– suck, draw, pump, soak up. **: jhok rawm:** ရေ ကို စုပ်တယ်။ *draw water. (?)* ☞ cho:[2] [*var.*]. ☞ tod[2], dawt, sileed ②, silawd[2], silod, vaig[2], yawt[1], yawt dawt [*syn.*]. /*f*10/

jhok lox [nqoug loux] /dʑʰok/ *vt.* <VM?> အသံဖမ်း–၊ အသံသွင်း– 录音 record sound. **:** Jhok lox ka daux cag thep. ကက်ဆက်နဲ့ အသံသွင်းတယ်။ 我用录音机录音。 *I made a recording with a tape recorder.*

jhop [nqoub] /dʑʰop/ **1** *vt.* စုပ်–(ရေ)၊ ဆုပ်ကိုင်– 吸 *xī* suck, grasp. **2** *vs.* ချဉ်–၊ ကျိန်း–၊ 酸 *suān* ache, tingle, smart, feel sore (?). ☞ jhawp[1] [*var.*].

jhong:[1] [nqoung] /dʑʰoŋ/ **1** *n.* အဆစ်၊ အထုံး၊ အပိုင်း 节, 关节 *jié, guānjié* joint, node (in bamboo, bone, etc.). **:** jhong: ox. ဝါးဆစ် 竹节。 *joint of bamboo.* **2** *cl.* ဆစ်၊ ထုံး၊ ပိုင်း 节 *jié* joint, node, section between joints of bamboo (classifier). **:** ox tix jhong:. ဝါးဆစ်တဆစ် 一节竹筒。 *one joint-section of bamboo.* **3** *n.* <BEEN> မျိုးဆက်၊ ဆက်ဆံရေး 辈分 *bèifèn* generation, relationship. **: jhong: keeing:** မျိုးဆက်ဟောင်း 父辈 *older generation, father's generation, senior generation* **4** *n.* ပြောပွဲရှင်ပွဲနေ့ အားလပ်ရက် 节日 *jiérì* festival day, holiday. **:** jhong: Piak diag Vaw. *the Biag Torch Festival and Vo New Year Festival. (?)* ☞ pan (?), krao[2], ju ②, [ceu 3] [*syn.*]. /*f*6/

jhong:[2] [nqoung] /dʑʰoŋ/ **1** *vt.* ကြည့်–၊ ရှု– 看 *kàn* look at, watch. **2** *vt.* အမည်၊ နာမည်၊ လိပ်စာ 称呼, 称谓 *chēnghu, chēngwèi* name, address sb., call sb. sth.. ☞ plie, kia:, kok buan:, gaig, bliex, buan: (bwan:, bwan), jak, jhak, chak, simi ①, simi blaong, thawng:[1] ②, yaox [ceu 1], tawt, tawt jhong: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*6/

jhong: keeing: [nqoung geeing] /dʑʰoŋ kɯŋ/ *n.* မျိုးဆက်ဟောင်း 父辈 *fù bèi* older generation.

jhong: taix [nqoung daix] /dʑʰoŋ tai?/ *n.* လက်ကောက်ဝတ် 手腕 *shǒuwàn* wrist.

jhong: num [nqoung nūm] /dʑʰoŋ nṵm/ *n.* မျိုးဆက်အရင်းအမြစ် (伉历新旧年交替时节。这时, 蛰伏的动物出洞, 这种自然现象出现之后, 就可以播种了）*(Wǎ lì xīn jiù nián jiāotí shíjié 。zhè shí, zhé fú de dòngwù chū dòng, zhèzhǒng zìrán xiànxiàng chūxiàn zhīhòu, jiù kěyǐ bōzhǒng le)* (lit. 'year node', in the Wa calendar, the period of transition from one year to the next, when hibernating animals emerge. and after which fields may be planted).

jhong: siviex [nqoung si viex] /dʑʰoŋ s.vɛ?/ *n.* တံခါးမင်းတုန်း 门闩 *ménshuān* bar on door.

jhon: [nqoun] /dʑʰon/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြက်ဆန်၊ မြက်မှုန်မွား၊ သဲမြက် 伸长鼠尾粟, 白秧草, 蚊子草（茎坚韧, 可编镯头儿, 根可入药）*shēncháng shǔwěisù, báiyāngcǎo, wénzicǎo (jīng jiānrèn, kě biān zhuótóur, gēn kě rù yào)* purple Indian dropseed (*Sporobolus indicus*)?, *Filipendula palmata*?, tough stalk, can be used to weave bracelets?, root used medicinally, Chn. 'extended rattail millet, white rice seedling grass, mosquito grass'). **:** Kih kiied ang: koe: pon sok tai, mau cai: ang: koe: pon sok jhon:. ဆားဝါဂွမ်းစေ့လောက် တောင်မရှိဘူး၊ ငွေ ကို ရာဂွေ (မြက်ပင်တစ်မျိုး) ရဲ့အစေ့ လောက်တောင်မရှိဘူး။ 嚼的盐没有棉花籽大，用的钱没有白秧草籽大。（形容穷。）*The salt one chews isn't as big as a cottonseed, the silver one spends isn't as big as a dropseed seed. (Describes poverty.)*

jhup [nqub] /dʑʰup/ *n.* အစွပ်၊ ခြုံ ခြုံ ခြုံ ခြုံ 套子 *tàozi* case, sheath, sleeve, cover. **: jhup jaong** ပလပ်ပေါက်၊ အပေါက်၊ အခြေ၊ အုတ်မြစ် 座

socket, pedestal ☞ jup ① [*var.*]. ☞ chup, cup [*mor.*]. /*f*6/

jhup giien: [nqub mgian] /dʑʰup giən/ *n.* လက်စွပ် 戒指 *jièzhi* ring (on finger). ☞ jeep[2], jheep[2], jheep giien: [*syn.*].

jhup jheeh [nqub nqeeih] /dʑʰup dʑʰɯih/ *n.* ပါးစပ်ပိတ်သော (ပိတ်စ) (ဥပမာ–ဆရာဝန်သုံး) 套口, 箍嘴 *tàokǒu, gūzuǐ* muzzle. ☞ jup jheeh [*var.*].

jhu: jhek [nqu nqeig] /dʑʰu dʑʰek/ *vs.* မကျက်တကျက်–၊ ဆန်စိမ်းတွေပါ– 夹生 *jiāshēng* half-baked, half-cooked, underdone, containing raw grains. **:** Eep aw: in: kawn: jhu: jhek ka moing, plak greem: hoik sin:. 这锅饭下面熟了, 上面还夹生。 *This pot of rice is still half-cooked on top while it's finished cooking at the bottom.* ☞ jhok[1] [*syn.*].

jhung: [nqung] /dʑʰuŋ/ ကြည့်ရှုစောင့်မ–၊ look at, support.

jhawk [nqog] /dʑʰɔk/ *n.* <CAG> ခြေ၂ကွင်း၊ ထောင်ချောက် 活扣（用马尾、绳子、篾条等做成的捕鸟器）*huókòu (yòng mǎ wěi, shéngzi, miè tiáo děng zuò chéng de bǔ niǎo qì)* slipknot, lasso, lariat (a device to trap birds made of horsetail, rope, or bamboo strips). /*f*7/

jhawk plix sibex [nqog blix si nbēix] /dʑʰɔk pliʔ s.bə̰ʔ/ *n.* အင်္ကျီကြယ်သီးအပေါက် 纽襻儿 *niǔpànr* button loop, buttonhole.

jhawp[1] [nqob] /dʑʰɔp/ **1** *vt.* ဆုပ်ကိုင်–၊ ကိုင် 握, 抓 *wò, zhuā* grasp, grip, clutch, grab. **:** jhawp nad tawm: kaux. အယောက်စီတိုင်းသေနတ်ကိုဆုပ်ကိုင်ထားတယ်။ 紧紧握住枪。 *grip the rifle tightly.* | jhawp ia:. ကြက်ကိုကိုင်သည်။ 抓鸡。 *grab a chicken.* **2** *cl.* ဆုပ်– 把 *bǎ* handful, clutch (classifier). **:** sub tix jhawp. ခေါ် ပြလိပ်တစ်ဆုပ်။ (ဆန်တစ်ဆုပ်) 一把草烟。 *a handful of tobacco.* **3** *vt.* ချုပ်ကိုင်– 管, 负责 *guǎn, fùzé* manage, deal with. /*f*0.016/ /*f*7/

jhawp[2] [nqob] /dʑʰɔp/ *vi.* ကြိမ်း–၊ ချဉ်– 酸 *suān* ache, tingle, smart, feel sore (?); sour, tart (?). **:** Jhawp kap aux ka phiex plix siyaox. နှင်းသီးစားလိုက္ကျန်တော့ပါးစပ်တွေကြိမ်းချဉ်ကုန်ပြီ။ 吃了盐酸果后, 我腮帮子酸得难受。 *My cheeks smarted from eating the fruit of the tart sumac.* ☞ jhop [*var.*]. /*f*0.016/ /*f*7/

jhawp tix krai [nqob dix grāi] /dʑʰɔp tiʔ krə̰i/ ခြုံပြီးပြောရရင်၊ အကြမ်းဖျဉ်းပြောရရင် 总的来说，一般来说 *zǒng de láishuō, yībān lái shuō* generally speaking.

jhaw: [nqo] /dʑʰɔ/ *n.* <KRAUNG> ဟင်းခတ်အမွှေးအကြိုင် 调味品, 作料 *tiáowèipǐn, zuóliào* flavorings, spices. /*f*0.064/ /*f*4/

jhawng: [nqong] /dʑʰɔŋ/ *n.* <KAUNG:> ဆန်ပြောင်း၊ ကုလားပြောင်း 高粱 *gāoliáng* sorghum, gaoliang (*Sorghum vulgare*?, cf. milo). **:** Lhax koe: pon jhawng:, gawng: koe: pon jo:. အရွက်ကဆန်ပြောင်းလေးဆလောက်ရှိတယ်၊ ရိုးတံကနတ်ငှက်ပျောလေးဆလောက်ရှိတယ်။ 叶有高粱一般大，茎有山芦苇一样粗。（形容庄稼长得好。）*Leaves as big as sorghum's, stems as thick as jou mountain reeds. (Crops growing well.)*

jhawng: pid [nqong bīd] /dʑʰɔŋ pi̤t/ *n.* <KHAOX> ခေ□ □□ □ င်းပြောင်းဆန်၊ ကုလားပြောင်းဆန် 糯高粱 *nuò gāoliáng* glutinous, sticky sorghum (*Sorghum vulgare* ?).

jhawng: tiag [nqong dīag] /dʑʰɔŋ ti̤ak/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခေ□ □□ပြောင်းဆန် 水滨升麻, 野高粱, 假升麻（草本, 可入药）*shuǐ bīn shēng má, yě gāo liáng, jiǎ shēng má (cǎo běn, kě rù yào)* (lit. 'wild sorghum', a waterside plant used medicinally).

jhawn: [nqon] /dʑʰɔn/ **1** *v.* ထပ်[လုပ်]–၊ ပြန်[လုပ်]– 重复 *chóngfù* repeat. **2** *vt.* ပြန်–၊ ထိုး– 反射, 投射 *fǎnshè, tóushè* reflect, shine. **:** Tawng: koek siliag, jhawn: tix deeh riieng plak in:. မှန်ပေါ်ကျတဲ့အလင်းရောင်က ဒီဘက်ကိုပြန်လာတယ်။ 阳光照着镜子, 反射到这边来。 *Light shone on the mirror and was reflected back over here.* | Jhawn: singaix daux nyiex. ခေ□□□ □□အိမ်ထဲကိုထိုးတယ်။ 阳光投射进屋里。 *The sunlight shone through house.* ☞ jawn:[4] [*var.*]. ☞ tawng:[3] ① [ceu 2] [*syn.*].

jhawm:[1] [nqom] /dʑʰɔm/ **1** *n.* စိတ်ဓာတ်၊ အကျင့်၊ အမူအကျင့်၊ စရိုက်၊ အလေ့၊ လက္ခဏာ 脾气, 性情 *píqì, xìngqing* personality, type, character. **:** ting jhawm:. စိတ်ကြီးတယ်။ 脾气大。 *have a hot temper.* **2** *n.* သွင်ပြင်လက္ခဏာ၊ အရောင်၊ အနုံ့ 特点, 风格, 风味 *tèdiǎn, fēnggé, fēngwèi* special feature, characteristic, style, colour (UK) color (US), flavour (UK) flavor (US). **:** Klieh yuh sing: chuang: tui: ex jiiet koe: jhawm: Paraog. အနုပညာအဖွဲ့ရဲ့တင်ဆက်မှုမှာ ကျွန်တော်တို့"ဝ"လူမျိုးရဲ့သွင်ပြင်စရိုက်အများကြီးပါတယ်။ 咱们的文艺宣传队的演出, 很有佤族特点。 *Our arts troupe's performance had a lot of Wa characteristics.* | seu: hui: cu: yi: koe: jhawm: Congkawx. ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကတရုတ်အသွင်ပြင်လက္ခဏာပဲ။ 有中国特色社会主义。 *socialism with Chinese characteristics.* **3** *n.* အားမာန်၊ စွမ်းအား၊ ရှင်သန်မှု 气魄, 厉害 *qìpò, lìhài* spirit, vigour (UK) vigor (US), energy (?). **:** Krai nawh lox, yuh nawh kaing, daing: koe: jhawm:. စကားပြောတာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ အလုပ်လုပ်တာပဲဖြစ်ဖြစ် သူ့အင်နဲ့

အားနဲ့လုပ်တယ်။ 他说话、做事很有气魄。 *When he talks or does things, he has a lot of vigour.* | Yuh kix yaox jhawm: ex! သူတို့ကိုငါတို့ရဲ့ စိတ်ဓာတ်ပြရအောင်။ 让他们看看咱们的厉害！ *Let's show them our spirit!* ☞ cing: seung: [ceu 3], jhawm: jheet [*syn.*]. /*f*0.1683/ /*f*4/

jhawm:[2] [nqom] /dʑʰɔm/ *vt.* မီးမွေး– 生火 *shēnghuǒ* start (a fire). **:** jhawm: ngu yuh priex. မီးမွေးပြီးထမင်းချက်။ 生火煮饭。 *start a fire and cook (rice).* /*f*0.1683/ /*f*4/

jhawm: kab [nqom gāb] /dʑʰɔm kap/ *n.* <BEEN> ေ ျးလက်သီချင်း၊ ရိုးရာသီချင်း (ကဗျာ၊ လက်ာ) 山歌 *shān gē* singing call (Wa singing style), folk song (lit. 'matched characteristics', referring to technique of responsive composition?).

jhawm: ngawb jhawm: bo [nqom ngōb nqom nbōu] /dʑʰɔm ŋɔ̰p dʑʰɔm bo̰/ *adv.* မနက်၊ ည (အလေ့အထ) 早晚 *zǎowǎn* sooner or later (?).

jhawm: jheet [nqom nqeed] /dʑʰɔm dʑʰɯt/ **1** *n.* ပုံစံ၊ ပုံပန်းသဏ္ဌာန် 脾气, 性情 *píqì, xìngqing* personality, type, character. **2** *n.* ရုပ်သွင်ပြင်၊ စတိုင်၊ စရိုက် 风格, 风味 *fēnggé, fēngwèi* special feature, characteristic, style, colour (UK) color (US), flavour (UK) flavor (US). **3** လက်ရဲ့ဇက်ရဲ့ 气魄, 劲头 *qìpò, jìntóu* spirit, vigour (UK) vigor (US), energy, spirit breadth. ☞ jhawm:[1] [*syn.*].

jhawm: saux [nqom saex] /dʑʰɔm saɯʔ/ *n.* <SAUX> အဖျား၊ ရောဂါ၊ နေမကောင်းဖြစ်ခြင်း၊ နာမကျန်းဖြစ်မှု၊ ဝေဒနာ 疾病 *jíbìng* illness. **:** Son sang ang pon jhawm saux. ေ ်ားမဖြစ်ဖို့ အတွက်။ *In order to avoid getting ill.*

jhawm: saux jhawm: ngia [nqom saex nqom ngīa] /dʑʰɔm saɯʔ dʑʰɔm ŋia/ *n.* <SAUX> အဖျား၊ နာမကျန်းမှု၊ ရောဂါ၊ နေမကောင်းဖြစ်ခြင်း၊ ဝေဒနာ 疾病 *jíbìng* illness (lit.'characteristics of disease and characteristics of moaning'?).

jhoik [nqoig] /dʑʰɔc/ *vi.* ေ ်ွန်– 吹口哨，打口哨 *chuī kǒushào, dǎ kǒushào* whistle. **:** nawh jhoik mai hu tix krax. သူလမ်းသွားရင်းနဲ့လေချွန်တယ်။ 他边走路边吹口哨。

jhoi: [nqoi] /dʑʰɔi/ **1** *vt.* ချည်နှောင်–၊ ချုပ်–၊ တုပ်–၊ စည်း– 捆扎（有条理的）*kǔnzā (yǒu tiáolǐ de)* bind, bundle (neatly). **:** Pex jhoi: nghox mhawm: ngie. ခင်ဗျားတို့စပါးတွေကို စည်းတာသေသပ်လိုက်တာ။ 你们把稻谷理齐捆扎成把。 *Bundle the rice neatly.* **2** *cl.* စည်း၊ ဆုပ် 把 *bǎ* bundle, handful. **:** plong: tix jhoi:. သက်ကယ်တစ်စည်း။ 一把茅草。 *a bundle of thatch.* **3** *vi.* တန်းစီ–၊ စနစ်တကျစီ– 排队，排齐 *páiduì, páiqí.* **:** Jhoi: ex cung rauh ngie praok krax khawm: ra: plak, kwan ex rieb hoek simiang plak piang. ကျွန်တော်တို့လမ်းမဘေးနှစ်ဖက်စလုံးတန်းစီရပ်ပြီး၊ အထက်ကလူကြီးအလာကိုစောင့်ကြိုရအောင်။ 咱们在路两旁排队站好，等着迎接上级领导。 ☞ nhawt, khrawt, mad, grawd, dim:, phiak, phiaok, phyawk, phiok, vien [*syn.*]. /*f*9/

jhit [nqid] /dʑʰit/ *v.* သူများငွေချေးယူပြီးစီးပွားရေးလုပ်– 借资（指过去借人家的钱或赊人家的东西做生意）*jiè zī (zhǐ guòqu jiè rénjiā de qián huò shē rénjiā de dōngxi zuò shēngyì).*

jhi:[1] [nqi] /dʑʰi/ *vt.* ပြ–၊ ညွှန်ပြ– 指, 指明 *zhǐ, zhǐmíng* point out, show. **:** Maix hu: jhi: aux yaox krax. ခင်ဗျားကျွန်တော်ကိုလမ်းပြပေးပါ။ 你去指路给我看。 *Go and point out the road for me.* | jhi: pui yaox. လူများကိုပြ။ 指明给大家看。 *show everybody.* | **plak jhi:** ညွှန်ပြတယ်။ 表明 *manifestation, revelation* ☞ ci [*var.*]. [Siam cii[6] 'point'; Hox zhǐ 指 (prim)?]. /*f*4/

jhi:[2] [nqi] /dʑʰi/ *n.* လွ 锯子 *jūzi* saw. ☞ jhiu: [*var.*]. ☞ si:[1] [*mor.*]. [Hox jū 锯 (prim) (?)]. /*f*4/

jhe: [nqei] /dʑʰe/ *adv.* ခြေဖျားထောက်– 踮 *diǎn* stand on tiptoe. **:** jhe: tix jhak. ခြေဖျားထောက်ကြည့်– 踮着脚看。 *look by standing on tiptoe*

jheng: [nqeing] /dʑʰeŋ/ *vs.* ပြေပြစ်–၊ ချောမွတ်– 平顺（指坡度小）*píng shùn (zhǐ pō dù xiǎo).* **:** Blaong in: jiiet jheng: ngie, nyawm tix haok. ဒီတောင်ကုန်းပြေပြစ်လို့အရမ်းတက်လို့ကောင်းတယ်။ 这个坡平顺好爬。

jheng: gawng [nqeing mgōng] /dʑʰeŋ gɔ̰ŋ/ *n.* ေ ် ်ောင်း 山坡（倾斜度较小的山坡地）*shānpō (qīngxié dù jiào xiǎo de shānpōdì)* slope, incline (not very steep).

jhiex [nqiex] /dʑʰiɛʔ/ *n.* စင်းတီတုံး 砧板 *zhēnbǎn* chopping block.

jhie: [nqie] /dʑʰiɛ/ *n.* <KHAOX> တရုတ်ထန်း 蒲葵, 野棕榈（果实小，椭圆形，成熟时呈黑红色, 味甜, 汁少, 可食）*púkuí, yě zōnglǘ (guǒshí xiǎo, tuǒyuánxíng, chéngshú shí chéng hēihóngsè, wèi tián, zhī shǎo, kě shí)* Chinese fan palm (*Livistona chinensis*, edible black sweet oval date fruit, leaves can be used to make fans). ☞ plix nqie [*syn.*]. ☞ khaox jhie: yaong: . /*f*7/

jheet [nqeed] /dʑʰɯt/ **1** *vt.* <LI> ေ –၊ ဗေဒင်ဟော–၊ ရှေ့မှာဖြစ်မှာကိုကြိုပြော– 占卜, 看（用鸡骨头占卜, 以推测吉凶）*zhānbǔ, kàn (yòng jī gútou zhānbǔ, yǐ tuīcè jí xiōng)* prognosticate, tell fortune (using chicken bone oracle, in which small bamboo skewers are inserted in holes of a chicken thigh bone, and the angles formed are

analysed). **:** jheet ia:. ကြက်ရိုးဗေဒင်ဟော– 看鸡卦。 *perform chicken-bone divination.* **2** *n.* 细签 *xìqiān* bamboo skewers (used in chicken bone oracle). ☞ seet[3] [*mor.*]. /*f*0.0139/ /*f*10/

jheep[1] [nqeeb] /dʑʰɯp/ *n.* ပေါ် ပြောင်းဝ 烟嘴儿 *yānzuǐr* mouthpiece of tobacco pipe, pipe nipple, pipe stem, cigarette holder. ☞ jeep[1] [*var.*]. ☞ blawng: yi:, yi: lawk sub [*syn.*]. /*f*9/

jheep[2] [nqeeb] /dʑʰɯp/ ☞ jeep[2] .

jheep giien: [nqeeb mgian] /dʑʰɯp giən/ *n.* လက်စွပ် 戒指 *jièzhi* ring (on finger). ☞ jeep[2], jheep[2], jhup giien: [*syn.*].

jheep giien: caing [nqeeb mgian jāing] /dʑʰɯp giən tɕ ạŋ/ *n.* ဦးသရဖူ? 顶针 *dǐngzhēn* thimble [AM].

jheeh [nqeeih] /dʑʰɯih/ *n.* နှုတ်၊ ပါးစပ် 嘴 *zuǐ* mouth. **:** Kix ... hoik thox ka jheeh sivai sangsi:. [Hebrie11:33] ထိုသူတို့သည်...ခြင်္သေ့နှုတ်ကိုပိတ်ခြင်း။ 他们堵了狮子的口。 *They muzzled the mouths of lions. [Heb. 11:33]* ☞ jeeh [*var.*]. ☞ jheeh jhai:, moing [*syn.*]. /*f*0.016/ /*f*4/

jheeh mhaik [nqeeih hmaig] /dʑʰɯih mʰac/ *n.* <TOSAT> သဲသောင်ကမ်းခြေများ၌နေတတ်သော မြေခွေးတမျိုး 沙狐, 沙嘴鼠（一种动物, 生长在沙滩、河边, 吃螃蟹、蚯蚓等）*shāhú, shāzuǐshǔ (yīzhǒng dòngwù, shēngzhǎng zài shātān, hébiān, chī pángxiè, qiūyǐn děng)* corsac, corsac fox (*Vulpes corsac*, animal which lives on sandy banks of streams, eats crab, worms, etc., lit. 'sandy mouth'). ☞ braog, sox praix, soxla .

jheeh jhai: [nqeeih nqai] /dʑʰɯih dʑʰai/ *n.* ပါးစပ်၊ ဟောတတ်သောပါးစပ် 嘴 *zuǐ* mouth. ☞ jheeh [*syn.*].

jheeh ang: jud ang: jhai: [nqeeih ang njūd ang nqai] /dʑʰɯih ʔaŋ dʑʉt ʔaŋ dʑʰai/ *phr.* အချိန်မရွေးစားသောပါးစပ် 吃零嘴 *chīlíngzuǐ* snack, eat between meals (lit. 'mouth is not lacking').

jheeng: jheeng: (jheengjheeng:, jheengjheeng) [nqeeng nqeeng] /dʑʰɯŋ dʑʰɯŋ/ *adv-post.* ခဏခဏ၊ အစဉ်မပြတ်၊ အစဉ်သဖြင့်၊ အစဉ်၊ တခါတလေ၊ ထပ်ခါတလဲလဲ၊ ထပ်ခါထပ်ခါ၊ ဖန်တရာတေ၊ စွတ်ကယ်စွတ်ကယ် 常, 常常, 经常 *cháng, chángcháng, jīngcháng* often, regularly, usually, again and again, over and over. **:** Mawh kheu: nan: aux tag sang rien tokaux tix jheeng: jheeng:, son sang kieh pex doh keud ka grawh grawng: ceu in: khankix. [2 Petrux 1:12] ဤသို့သောစကားများနှင့် သင်တို့အားအစဉ်မပြတ်သတိပေးမည့်အမှုကိုငါမမေ့မလျော့။ 为了让你们想通那些事，我自己就要随时提醒你们。 *And so I will not hesitate to remind you of this again and again.... [2Pe. 1:12]* | Mawh khee: hoik sighiiep Hak Tiex sawm: kix son simie: Kawn: Pui Hak Tiex ot tix vieh va:, simiang: ku: simiang: lai: grhang: Hak Tiex khaing: paox, in: mawh grawng: sang: koe: naing praix kix jheeng: jheeng: heue:. လူတွေကိုယ့်နယ်မြေကိုကျယ်ဖိုကြိုးစားနေတာသူတို့စားဖိုနှယ်မြေတွေကျဉ်းကြပ်နေလို့ခေါင်းဆောင်အသီးသီးတိုင်းနယ်မြေလုနေကြတယ်၊ ဒါကသူတို့အစဉ်မပြတ်စစ်ဖြစ်ဖို့အတွက်အကြောင်းရင်းဖြစ်တယ်။ | Yaog yaw simiang jheeing: jheeing: (jheeng: jheeng:). ပေါ်င်းဆောင်များအား မကြာခဏချီးကျူးပါ။ 时刻歌颂领袖。 *Praise the leaders frequently.* ☞ jheeing: jheeing: [*var.*]. ☞ pot[1], lawx lawx, sijheeng:, sijheeng: sijhai: [*syn.*].

jheem: [nqeem] /dʑʰɯm/ *cl.* ကုံး 串, 付, 对 *chuàn, fù, duì.* **:** soi: tix jheem:. ဆွဲကြိုးတစ်ကုံး။ 一串练子。 | krim tix jheem:. 一副耳坠子。

jheeing: jheeing: (jheeing jheeing) [nqeeing nqeeing] /dʑʰɯɲ dʑʰɯɲ/ ☞ jheeng: jheeng: .

jhia:[1] [nqia] /dʑʰia/ **1** *n.* အတုံး၊ အတစ် 片儿, 条儿 *piànr, tiáor* slice, slab. **:** Kuih pui sawm: eeppid, khik pui ih nex jhia:. လူများကိုကောက်ညှင်းပေါင်းချက်ကျွေးတယ်၊ အသားတုံးလီးပြီးကျွေးတယ်။ . . . . 蒸食糯米饭. . . . . *People cook and eat glutinous rice, and people cut and eat sliced meat.* **2** *cl.* စိတ်၊ တွဲ၊ တုံး 瓣, 条 *bàn, tiáo* slice, slab. **:** bi: tix jhia:. ဖရုံတစ်စိတ် 一瓣瓜。 *a slice of melon.* | nex tix jhia:. အသားတစ်တုံး 一条肉。 *a slab of meat.* **3** *vt.* အတုံးတုံး၊ လီး 拉（成条的切）*lá (chèng tiáo de qiē)* slit, slash, cut into strips. **:** Khik nex ia: jhia: nex lig. ကြက်သားတုံးပြီး ဝက်သားလီး 切鸡肉拉猪肉。 *cut chicken and slice pork.* ☞ klia:, khik, maox, siag [ceu 2], piah [ceu 3] [*syn.*].

jhia:[2] [nqia] /dʑʰia/ *vt.* ပြာ– 扬（米、稻等放在手里吹着扬）*yáng (mǐ, dào děng fàngzài shǒulǐ chuīzhe yáng)* winnow (put rice grain in the hands and separate the grain from the chaff by blowing on it). **:** jhia: nghox ka taix. ဆန်လက်နဲ့ပြာတယ်။ 用手扬稻子。 *winnow grain in the hands.*

jhiu: [nqiu] /dʑʰiu/ *n.* လွ 锯子 *jūzi* saw. ☞ jhi:[2] [*var.*]. [Hox jū 锯 (prim) (?)].

jhiu: rhiiem: [nqiu hriam] /dʑʰiu rʰiəm/ *n.* သံလွ 锉子 *cuò zǐ.*

jhiien:[1] [nqian] /dʑʰiən/ *n.* စအို 肛门 *gāngmén* anus. ☞ ghuat [*syn.*].

jhiien:[2] [nqian] /dʑʰiən/ **1** *vt.* အတုခိုး– 学, 学舌 *xué, xué shé* mimic, imitate (in speech). **:** Maix lai: jhiien: lox pui, kieh pui meet rhawm: kah! ခင်ဗျားဘာလို့သူများစကားအတုခိုးတာလဲ၊ သူများစိတ်ဆိုးနေအုံးမယ်။ 你怎么学人说话, 使人生气！ *How can you mimic someone's way of talking? You will*

irritate them. **2** *vt.* ငါ ပြောင်– 调笑 *tiáoxiào* make fun of, poke fun at, tease. **:** jhiien: paoxtix. အချင်းချင်းနောက်ပြောင်ကြတယ် 互相调笑。 *tease each other.*

jhuih [nquih] /dʑʰuih/ *vt.* ပြန်ကန်–၊ ပြန်တွန်း– 反弹 *fǎn dàn* backlash?, backfire?.

jhuih [nquih] /dʑʰuih/ *vt.* ကန်– 捅 *tǒng.* **:** Maix chix jhuih pui ka joeh tix! 你怎么能够用胳膊肘儿去捅人家呢!

jhuaik [nquaig] /dʑʰuac -> dʑʰuec/ *vi.* ငါ လျှန်– 吹口哨 *chuī kǒushào* whistle. ☞ jhoek [*var.*].

jhuaih [nquaih] /dʑʰuaih -> dʑʰuaih/ *vt.* ခြေ– (နင်းခြေ–)၊ အမှုန့်ဖြစ်အောင်လုပ်– 打碎（指打碎土块）*dǎsuì (zhǐ dǎsuì tǔ kuāi)* pulverize. **:** jhuaih lon: tiex daux ma:. ငါ ယာထဲကမြေခဲကိုခြေတယ်။ 把地里的土块打碎。 *pulverize the earth in the field*

jhoek [nqouig] /dʑʰoc/ *vi.* ငါ လျှန်– 打口哨, 吹口哨 *dǎ kǒushào, chuī kǒushào* whistle. **:** Pih moeg jhoek gawng. နတ်မောင်းထုတ်ပြီးတောင်ကိုလေချွန်တယ်။ 祭社供山神。 *Pray to the spirit, whistle (?) to the mountain.* ☞ jhuaik [*var.*].

NY

nya[1] [nyā] /ɲa̰/ *n.* နှပ်၊ ချွဲသလိပ်၊ ကပ်စေးသော 黏液, 黏儿（方 dial.）, 丝儿 *niányè, niánr, sī'r* mucus, resin, a sticky, gummy substance, a viscous paste, stringy threads. **:** Aing: aux tix koe: nya kah. ကျွန်တော်ရေအိမ်သွားတာချွဲသလိပ်ပါတယ်။ 我大便里带有黏液。 *There is mucus in my faeces.* | nya vo:. ကြာပန်းအချွဲအစေး 藕丝儿。 *stringy threads of lotus root.* ☞ nyax[1] [*var.*]. /f0.0382/ /f8/

Nya[2] [Nyā] /ɲa̰/ *np.* ဘိုးတော်ညား 牙（佤族故事《太的故事 Nbēen Toi 》中的人物。）*Yá* Nyá (a legendary king, straight man adversary for Trickster figure of Wa folklore, Thoi, esp. in 'The Tale of Thoi', «Béen Thoi»). **:** Bix lak kiex toi:, bix Thoi: kiex Nya. ကျီးနဲ့ရှစ်အလုပ်ဖလှယ်ကြတယ်၊ ဘိုးတော်တွိုင်းနဲ့ဘိုးတော်ညားအလုပ်ချင်းဖလှယ်ကြတယ်။ 乌鸦跟白鹇互助，太跟牙换工。(尔虞我诈。) *The crow and the silver pheasant 'help' each other, Thoi and Nyá 'help' each other. (Mutual deception, as folklore figures Thoi and Nyá try to outwit each other, like the legendary silver pheasant who spilled ink on the crow, turning the crow black.)* [Siam ph□ɲa₂ 'kingly one']. [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

nya[3] [nyā] /ɲa̰/ *comb. form.* ဆေးမြက်ပင် (ရှမ်းစကား) 草 *cǎo* grass, herb (combining form from Tai used in many plant words). **:** Khao: lha: pen: nya ma, lug lha: pen: kha: peun:. [☞] ငါ ကျုတဲ့ဆန်စပါးကမြင်းဆေးမြက်ပင်ဖြစ်မယ်၊ နောက်ကျထတဲ့ကလေးကကျွန်ဖြစ်မယ်။ 晚谷成马草，晚子为人奴。 *Brittle rice which fails to produce in season will become horse fodder and a child born late in life will become a slave. (Tai expression used as elegant language in Wa.)* [Siam ɲa³ 'grass'].

nya pa: lawg [nyā ba lōg] /ɲa̰ pa lɔ̰k/ **1** *n.* <BEEN> နတ်ဆေးပင်တစ်မျိုး 传说中的一种神药 *chuánshuōzhōng de yīzhǒng shényào* a legendary powerful magic tonic (lit. 'gum that complains'?). **:** Shiang: awng: ka: nya pa: lawg. ငါ ဉာက်နတ်ဆေးပင်နဲ့အောင်မြင်တယ်။ 斑胡蜂之宝，灵芝草。(难得之宝。) *The giant hornet treasure and the magic healing tonic. (Precious objects referred to in Wa legends.)* **2** *n.* <KHAOX> အသက်ပင်၊ ကျွဲချေးမှို (ရှားပါး) 灵芝, 灵芝草 *língzhī, língzhīcǎo* ganoderma mushroom (*Ganoderma lucidum*, a purple-brown fungus, which in Han Chinese tradition was auspicious and conferred immortality). ☞ ngia pa: lawg [*var.*]. ☞ tih laog ngawng [ceu 2] [*syn.*]. [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

nya pai: [nyā bai] /ɲa̰ pai/ *n.* <KHAOX> မီးခတ်ရာတွင်မီးစာအဖြစ်သုံးသည့်အရွက်တမျိုး 打火草, 清明草（配合火镰引火用的一种草）*dǎhuǒcǎo, qīngmíngcǎo (pèihé huǒlián yǐn huǒ yòng de yīzhǒng cǎo)* hairy gapeleaf anemone (*Anemome tomentosa*, used as tinder together with flint to ignite fires). ☞ nyhee: pai: [*var.*]. ☞ mee pai: .

nya mak liang: [nyā mag liang] /ɲa̰ mak liaŋ/ *n.* <KHAOX> ငါန 蛔蒿, 茵蔯（?）*huíhāo, yīnchén* wormwood (*Artemisia absinthium*). **:** Ceukaux simuing: an: mawh nya mak liang:, mai: rawm: loe: son tix son lih mawh nya mak liang:. [Plak Jhi: 8:11] ထိုကြယ်သည် ဒေါနဟူသောအမည်ရှိ၏။ ရေသုံးစုတစုသည် ဒေါနရွက်

ဖြစ်လာ၏။ 这星名叫茵蔯．众水的三分之一变为茵蔯这星名叫茵蔯．众水的三分之一变为茵蔯．因水变苦、就死了许多人。 *The name of the star is Wormwood. One third of the waters became wormwood. [Rev. 8:11]*

nya mie: liang: [nyā mie liang] /ɲa̰ mɛ liaŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ၂ကၢ်မီးချစ်ဆံ (မီးကူးသောအဆံ)၊ လောင်စာ၊ မီးမွေးစာ၊ မီးစာ 响铃远志, 莺莓良（草本, 可入药）*xiǎng líng yuǎn zhì, niǎoméiliáng (cǎo běn, kě rù yào)*. [Hox].

nya mie: liang: keed [nyā mie liang gēed] /ɲa̰ mɛ liaŋ kɯ̰t/ *n.* <KHAOX> နီလာပင်၊ ပန်းတမာ 小丁香, 紫花地丁 *xiǎo dīng xiāng, zǐ huā dì dīng* lilac.

nya mie: liang: raoh [nyā mie liang raoh] /ɲa̰ mɛ liaŋ rauh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ၂ခါး၊ ဒေါန—ဓေါန 云南茜草, 小红参（草本, 可入药）*yúnnán qiàn cǎo, xiǎo hóng shēn (cǎo běn, kě rù yào)*. ☞ rib pid siah [*syn.*].

nya jhuat [nyā nquad] /ɲa̰ dʑʰuat/ *n.* <KHAOX,SAUX> တဆောအုပ်ရွက်? 鬼针草, 三叶鬼针草, 一包针（草本, 可入药）*guǐzhēncǎo, sānyè guǐzhēncǎo, yībāozhēn (cǎoběn, kě rù yào)* farmer's friend, cobbler's pegs, beggar's ticks, hairy beggarticks, pitchforks (*Bidens pilosa*, annual herb, whole plant used medicinally, lit. '[jhuad] herb'?). ☞ nyiex suat [*syn.*].

nya sam: tawn [nyā sam dōn] /ɲa̰ sam tɔ̰n/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ၂ဖက်ဝင်မြက်ပင်တစ်မျိုး? 块根木兰, 莺三端（草本, 可入药）*kuài gēn mù lán, niǎo sān duān (cǎo běn, kě rù yào)* (medicinal plant).

nyak [nyag] /ɲak/ *v.* ပစ်– 撇（平着扔出去）*piē (píng zhāo rēng chūqù)* throw. **:** nyak simaox. ေ၂ကၢ်ခဲပစ်တယ်။ 撇石头。 /*f*10/

nyat [nyad] /ɲat/ **1** *vt.* ဆန့်–(ဆန့်ထုတ်) 伸 *shēn* stretch out, extend. **:** nyat caong rauh. ခြေထောက်ကိုဆန့်ထုတ်သည်။ 把脚伸直。 *stretch the legs out straight.* **2** *vi.* လှဲလျောင်း–၊ ဝပ်– 躺下 *tǎngxià* lie, lie down, 'stretch out'. **:** Aux sang nyat piang jhat. ကျွန်တော်ဖျာပေါ်လှဲလျောင်းချင်တယ်။ 我要躺在席子上。 *I want to lie on the mat.* | Nawh tum mai nyat tix awm: sivai sangsi: mhaing: mai awm: sivai sangsi: shiang:, pui mawx pa sang pon so: nawh kaoh lie? [Lai Simin 24:9] ခြသေ့ကဲ့သို့၎င်း၊ ခြသေ့မကဲ့သို့၎င်း၊ ဝပ်တွားလေ၏။ အဘယ်သူနှိုးဆော်ဝံ့မည်နည်း။ 他蹲如公狮, 卧如母狮, 谁敢惹他。 *He crouched, he lay down like a lion, and like a lioness; who will rouse him up? [Num. 24:9]* ☞ noi: (2) [*syn.*]. /*f*8/

nyap (niap) [niab] /niap/ *vi.* ပင်ပန်း–၊ ငြီးငွေ့– 疲乏 *pífá* tired.

nyah[1] [nyah] /ɲah/ *vi.* ချထား–၊ ထိုင်ချ– 坐（随便坐一坐）*zuò (suíbiàn zuò yī zuò)* sit casually. ☞ nyeuh ① [*var.*]. /*f*10/

nyah[2] [nyah] /ɲah/ *int.* ေ၂ (အမှတ်တမဲ့ခေါ်သံ) 喏（引出话题）*nuò (yǐnchū huàtí)* Hey! Say! (an interjection calling attention to a topic). /*f*10/

nyax[1] [nyax] /ɲaʔ/ **1** *n.* သစ်ဆေး 黏儿（云南方言）*niánr (Yúnnán fāngyán)* gum, resin, sap (of tree). **:** Taong: sim: ih nyax. သစ်ဆေးဖြင့် ငှက်ထောင်သည်။ 拿黏儿去粘鸟。 *Trap a bird with tree sap.* **2** *v.* ကပ်–၊ ဖမ်း– 粘 *zhān* stick, catch (with a sticky substance). **:** Kawn: nyawm hu: nyax ca:. ကလေးတွေ ပုစဉ်းရင်ကွဲကိုသစ်ဆေးနဲ့ဖမ်းတယ်။ 小孩去粘知了。 *The children are going to catch cicadas with tree sap.* ☞ nya[1] [*var.*].

nyax[2] [nyāx] /ɲa̰ʔ/ *n.* <KAB> အိမ် 房, 房子, 房屋 *fáng, fángzi, fángwū* house, home. **:** Kuih eeppid naog tawng:, pen: khawng: phak naog nyax. 煮的糯米饭满土锅 ， 送来的礼物摆满屋。（形容宾客盈门, 家里很热闹。）*Cooking sticky rice fills the pot, bringing gifts fills the house. (Describes a household bustling with guests.)* ☞ nyiex [*var.*].

nya: [nya] /ɲa/ *int.* အာရာ... 呀（叹词）*ya (tàncí)* ah, oh (exclamation of surprise) (?). /*f*10/

nyag [nyāg] /ɲak/ *n.* တံတွေး 黏涎子 *nián xiánzi* mucus, phlegm, viscous saliva.

nyad [nyād] /ɲat/ *vs.* ဖြောင့်တန်း 直 *zhí*. **:** Khaox in: nyad ngie. ဒီသစ်ဖြောင့်တန်းနေတာပဲ။ 这棵树挺直的。

nyang [nyāng] /ɲa̰ŋ/ *adv-pre.* မလောနဲ့။ စိတ်အေးအေးထား– 等一会儿，别忙（程度不及 bō nyāng）*děng yīhuǐr, bié máng (chéngdù bùjí bō nyāng)* don't rush, no need to hurry, relax (less intense than 'pó nyáng'. **:** Nyang ha:, kieh aux yuh in: hoik ha:. လာမလောနဲ့။ ဒီဟာကိုပြီးအောင်လုပ်ပါရစေဦး။ 别忙, 让我把这个做完吧。 *Don't rush me, let me just get this done.* /*f*0.0392/ /*f*4/

nyau [nyāe] /ɲa̰ɯ/ **1** *vt.* လှုပ်–၊ မွှေ– 翻搅, 搅 *fānjiǎo, jiǎo* stir, mix. **:** Chu: aw: maix nyau ka lawk tuh. ခင်ဗျားအိုးပွတ်နေပြီ၊ ယောက်မနဲ့မွှေလိုက်။ 锅溢出来了, 你用饭勺搅一搅。 *The pot is running over, stir it down with a spoon.* **2** *vt.* ပွတ်တိုက်– 搓 *cuō* rub with the hands. **:** nyau ried. ေ၂ကိုပွတ်တိုက်တယ်။ 搓污垢。 *rub chapped skin with the hands.* ☞ taig[2], tu taig, tu teeig ①, lu le, duing:, jeeh[1] ① [ceu 2] [*syn.*]. /*f*9/

nyaux [nyāex] /ɲa̰ɯʔ/ *vt.* ေ၂ ☐ ☐ ☐ 喝, 饮 *hē, yǐn* drink. **:** nyaux plai:. အရက်သောက်–။ 饮酒。 *drink plai rice beer.* ☞ ih ② [*syn.*]. /*f*0.0661/ /*f*4/

nyaung [nyāeng] /ɲa̰ɯŋ/ *n.* နံရိုးနှဘေး 腰肌（胯上的部分）*yāojī (kuàshàng de bùfèn)* waist, sides of body (above hips). ☞ paw:[1] [*syn.*].

nyao [nyāo] /ɲa̰u/ *adv.* တအား၊ အရမ်း 很, 极 *hěn, jí* very. **:** iak nyao. အရမ်းသေးတယ်။ 小极了。 *very small.* ☞ miex nyao (2) [*syn.*]. /*f*0.0289/ /*f*8/

nyaox [nyāox] /ɲa̰uʔ/ **1** *n.* ပြာ 灰（草木灰）, 火灰, 灰尘 *huī (cǎomù huī), huǒhuī, huīchén* ash (of vegetable matter), ashes. **2** *n.* ဖုန်မှုန့်၊ ပြာမှုန့်၊ မြေမှုန့် 尘土 *chéntǔ* dust. ☞ nyaox nya [ceu 1], nyaox tiex [ceu 2] [*syn.*]. /*f*6/

nyaox tieh giien: [nyāox dīeh mgian] /ɲa̰uʔ tɛ̰h gian/ *n.* လက်ချောင်းပြာမှုန့်ကစားနည်း?（小孩玩的游戏，把灰抹在一只手的指头上，再用另一只手的手指盖住, 玩时以迅速变换手指，使人弄不清究竟是哪只手的指头上涂着灰）*(xiǎohái wánde yóuxì)* (a children's game in which a finger of one hand is coated with ashes, then covered with the fingers of the other hand, and after rapid changes of the hands, one must guess which is the ash-coated finger, lit. 'changing fingers ashes'. **:** Lai phen: tiex, nyaox tieh giien:. မြေကြီးဘိန်းစီးပွါးရေး၊ လက်ချောင်းပြာမှုန့်ကစားနည်း။ 假大烟生意，小孩玩游戏。（骗人的玩艺儿。）*The fake opium business, changing-fingers ashes (Scams for fooling people.)*

nyaox nya (nyaox nyia) [nyāox nyā (nyāox nyīa)] /ɲa̰uʔ ɲḭa/ *n.* ပြာ 灰, 火灰, 灰尘 *huī, huǒhuī, huīchén* ash (of vegetable matter), ashes. ☞ nyaox ① [*syn.*].

nyao: [nyao] /ɲau/ *vs.* သန့်ရှင်း– （擦）干净 *(cā) gānjìng* (rub) clean. **:** nyao: laing laing. သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သည်။ 干干净净 /*f*10/

nyao: [nyao] /ɲau/ *adv.* ကုန်စင် 完, 尽 *wán, jǐn* finish. **:** hoik yuh tix nyao:. ကုန်စင်အောင်လုပ်ပြီ။ 做完了。 | hoik ih tix nyao:. ကုန်စင်အောင်စားပြီးပြီ။ 吃尽了。 /*f*10/

nyao: laing laing [nyao lāing lāing] /ɲau la̰ŋ la̰ŋ/ သန့်-၊ သန့်ရှင်း–၊ စင်ကြယ်– 干干净净 *gāngān jìngjìng* clean.

nyai [nyāi] /ɲa̰i/ *vs.* ပိန်လှီသော၊ သေးသော၊ သွယ်သော 细, 细弱 *xì, xì ruò* thin, slender. **:** Maox in: daing: nyai greung. ဒီကြိုးအလယ်မှာအရမ်းသေးတယ်။ 这条绳子中间最细。 | Nghox cax in: chaox nie pu, uik nyai ngie:. ဒီဂျုံကြီးအရမ်းထူတယ်၊ အကိုင်းတွေကသွယ်သွယ်နဲ့။ 这块麦子太密了, 苗棵很细弱。

nyaik [nyaig] /ɲac/ **1** *v.* ချွဲနွဲ့– 撒娇 *sājiāo* whine, act spoiled. **:** Kawn: nyawm in: brax nyaik tix:. ဒီကလေးကတအားချွဲတာပဲ။ 这孩子爱撒娇。 *This kid tends to whine a lot. (?)* **2** *vt.* နားပူနားစာလုပ်– 磨蹭 *móceng* nag, pester, badger. **:** Hu: nyaik maix patix ka cao: kaing:? ခင်ဗျားခေါင်းဆောင်စီသွားပြီးဘာနားပူနားစာလုပ်နေတာလဲ။ 你去跟领导磨蹭什么? *What are you going to the leadership to pester them about?* ☞ nyuik [*syn.*].

nyaing [nyāing] /ɲa̰ŋ/ *cl.* မှင်၊ ချောင်း၊ သွယ်၊ လမ်း 条, 股（用于长条状的东西）*tiáo, gǔ (yòngyú cháng tiáozhuàng de dōngxi)* (classifier for long thin things, like roads, rope, etc.). **:** maox tix nyaing. ကြိုးတချောင်း။ 一股绳子。 *a rope.* | krax ra: nyaing. လမ်းနှစ်သွယ်။ 两条路。 *two paths.* | Moe: tang: blax, krax tang: nyaing. 斧之斧柵异，路之方向殊。 *Axes with different shafts, paths in different directions.* /*f*6/

nyo[1] [nyōu] /ɲo̰/ *n.* ဧည့်သည်၊ အဖော် 客人 *kèren* guest, visitor, company. **:** Hat khaox dee tum: klang:, hang: rhawm: nyiex hoek nyo. သိမ်းငှက်နားတဲ့အပင်ပြောင်ကုန်ပြီ၊ ဧည့်သည်လာတဲ့အိမ်နွေးနွေးထွေးထွေးနဲ့ပဲ။ 树光鹰歇处，心宽客来家。 *The tree is bare where the hawk rests, the heart is warm in the home where guests come.* /*f*0.0155/ /*f*6/

nyo[2] [nyōu] /ɲo̰/ *n.* <CAG> ဖယောင်း၊ ချိပ် 黄蜡（涂在竹片上的黄蜡, 织布时用来擦线的）*huánglà (túzài zhúpiànshang de huánglà, zhī bù shí yòng lái cā xiàn de)* wax (beeswax applied to a bamboo strip in a loom, used to apply wax to the thread. /*f*0.0155/ /*f*6/

nyo lai: ling [nyōu lai līng] /ɲo̰ lai lḭŋ/ *n.* ဧည့်သည် (ဟိုတည်နှင့်ခရီးသွားလာရေး) 旅客 *lǚkè* tourist, traveller.

nyo vuai: ping: [nyōu vuai bing] /ɲo̰ vuai piŋ/ *n.* နိုင်ငံခြားဧည့်သည်။ 外宾 *wàibīn* foreign guest. [nyóu 'guest + Hox wàibīn 外宾 'foreign guest'].

Nyu Yawk [Nyu Yog] /ɲu ʒɔk/ *np.* နယူးယောက် 纽约 *Niǔyuē* New York.

nyup [nyub] /ɲup/ *vt.* ဖမ်း– 捉, 扑捉 *zhuō, pūzhuō* catch. ☞ nyawp, nyhawp [*var.*].

nyux [nyux] /ɲuʔ/ *vt.* ပေါက်– 扭, 窝 *niǔ, wō.* **:** Nyux nawh caong tix kah goeh tix. သူလဲလိုခြေထောက်ခေါက်သွားတယ်။ 他跌倒了, 扭着了脚。 /*f*8/

nyu: [nyu] /ɲu/ *vs.* ပျော–၊ ချော– 滑, 滑溜 *huá, huáliū* slippery. **:** Nyu: krax. လမ်းကချော်တယ်။ 路滑。 *The path is slippery.* | Pa yen: uik nyu: ngie. ငါးရှဉ့်က ချောနေတာပဲ။ 鳝鱼可滑溜啦。 *This eel is really slippery.* /*f*9/

nyu: nyiex [nyu nyiex] /ɲu ɲɛʔ/ *vi.* ချွဲချွဲနဲ့နဲ့[ကြိယာ]– 扭扭捏捏的（妞妞捏捏的）*niǔniuniēniēde* behave and talk unnaturally, hem and haw (?). **:** Maix paw

nyu: nyiex tix kah miex tix nin:, ang: maix tawng tix hoik ting laih, ang: maix kaig kah laih? မင်းအမေကိုဒီလောက်ချဲ့ချဲ့နွဲ့နွဲ့သွားလုပ်မနေနဲ့၊ ဒီလောက်တောင်ကြီးနေပြီ၊ ရှက်ဘူးလား။ 你别这样跟你母亲妞妞捏捏的，你已经长大了，你不害羞吗？ *Don't hem and haw like this with your mother, don't you know you're a grownup now? You should be ashamed of yourself. (?)*

nyu: nyha: [nyu hnya] /ɲu ɲʰa/ *vs.* ရှုပ်ပွ– 蓬松, 乱成一团 *péngsōng, luàn chèng yītuán*. **:** Nyu: nyha: hauk , nu tix sat. ဆံပင်ရှုပ်ပွနေတာပဲ၊ ဖီးလို့ခက်တယ်။ 头发蓬松, 很不好梳。

nyung [nyūng] /ɲṵŋ/ *n.* <KAWNG> ပိုးတုံးလုံး၊ ပိုးရုပ်ဖုံး蛹（多指蝉蛹）*yǒng (duō zhǐ chán yǒng)* pupa, chrysalis.

nyung: nyiang: [nyung nyiang] /ɲuŋ ɲiaŋ/ **1** *vs.* ပြောင်ချိ– 稀烂 *xī làn*. **:** Glaox daux krax uik nyung: nyiang: ngie. လမ်းမှာရွံ့ဗွက်တွေနဲ့ ချောင်ချိနေတာပဲ။ 路上的泥巴真稀烂。 **2** *vs.* ပျော့ပြောင်းသော၊ နူးညံ့သော 柔软 *róuruǎn* soft. **:** Man: pre nyung: nyiang: ngie. ပိတ်စနူးညံ့ပျော့ပြောင်းနေတာပဲ။ 绸缎很柔软。

nyum: [nyum] /ɲum/ **1** *vt.* ထား– လွှတ်– စု– ပုံ– 放，堆放 *fàng, duīfàng* put, release, put together, pile. **:** Pin sub nyum: tin:. ဆေ။ ရှက်ကြီးတပုံယူပြီး ဒီမှာထား။ 抓把烟放在这里。 *Take a handful of tobacco and put it here.* **2** *cl.* ပုံ၊ စု 堆 *duī* pile, heap. **:** sub tix nyum:. ဆေ။ ရှက်ကြီးတပုံ။ 一堆烟。 *a pile of tobacco.* /f6/

nyaw [nyō] /ɲɔ̰/ **1** *vt.* ပျော့– မြူဆွယ်– 引诱, 哄 *yǐnyòu, hǒng* tempt, seduce, coax. **:** Paw nyaw nawh hu: yuh krax lud. သူ့ကိုမှားသောအလုပ်လုပ်ဖို့ချော့နဲ့။ 不要引诱他去犯错误。 *Don't tempt him to do wrong.* | Maix hu: nyaw kawn: nyawm it. ခင်ဗျားကလေးအိပ်ဖို့သွားပြီးချော့သိပ်ပါ။ 你去哄小孩睡。 *Coax the child to go to sleep.* | **nyaw glaw** စုံစမ်းနှောင့်ရှက် 迷惑 *tempt* | Pau mai: rawg bwan: heue:, yuh ka mawx son ang pex sang laig ka daux pa nyaw pa glaw:. [Makux 14:38] စုံစမ်းနှောင့်ရှက်ခြင်းနှင့်ကင်း လွတ်မည်အကြောင်း ဆုတောင်းလျက် စောင့်နေကြလော့။ 总要儆醒祷告、免得入了迷惑．你们心灵固然愿意、肉体却软弱了。 *Watch and pray, that you may not enter into temptation. [Mar. 14:38]* **2** *vt.* ဖြားယောင်း– သွေးဆောင်– 引导 *yǐndǎo* lead. **:** nyaw kix hu: krax seu: hui: cu: yi:. သူတို့ကိုဆိုရှယ်လစ်လမ်းဘက်ဖြားယောင်းခေါ်သွားလိုက်။ 引导他们走社会主义道路。 *led them along the path of socialism.* ☞ ling: tao: ①, daih ①, duk, duk thung:, thong:, thung:, viex[1] ② [ceu 2] [*syn.*]. /f5/

nyawk [nyog] /ɲɔk/ *adv-pre.* သဘော၊ စိတ်တိုင်းကျ 随, 随便 *suí, suíbiàn* according to your preference, as you please (?). **:** Nyawk kah yuh maix! ခင်ဗျားသဘောအတိုင်းပဲ။ 怎么着随你的便！ *Do it as you like!* /f9/

nyawp [nyob] /ɲɔp/ *vt.* ဖမ်း–၊ ဖမ်းယူ–၊ ထောင်– 捉, 扑捉 *zhuō, pūzhuō* catch, trap. **:** Teem: Miex Rong ka yuh priex khaix, mhaing: nawh nyawp ia: timu:. ဒီတော့ မက်ရွန်းနောက်မှ ထမင်းချက်မလို့။ သူ့ကို ကြက်သွားဖမ်းခိုင်းတယ်။ 茸阿姨待会儿要做菜。她叫他去捉一只鸡。 *So Mīex Rōung is going to cook later: she told him to go and catch a chicken.* | nyawp sido. နံ့ကောင်ကို ဖမ်းတယ်။ 扑捉蚂蚱。 *catch a grasshopper.* ☞ nyhawp, nyup [*var.*].

nyawng[1] [nyōng] /ɲɔ̰ŋ/ *n.* <VAD> အမွှေးတိုင် 线香, 香（用木屑搀香料做成的细条, 燃烧时发出好闻的气味）*xiànxiāng, xiāng (yòng mùxiè chān xiāngliào zuòchéng de xìtiáo, ránshāo shí fāchū hǎowén de qìwèi)* incense (stick), joss stick ['joss' Pidgin E. < Port. deos, god < Lat. deus.]. **:** Ten: kaoh khaing: vawng, nyawng kaoh khaing: Hawx. 点烛来自皇帝，烧香来自汉族。 *Candles come from the Emperor and incense sticks come from the Han.* /f5/

nyawng[2] [nyōng] /ɲɔ̰ŋ/ *cl.* တွဲ 条 *tiáo* (classifier for strip-shaped things) (?). **:** nex tix nyawng. အသားတစ်တွဲ 一条肉。 *a strip of meat.* /f5/

nyawng:[1] [nyong] /ɲɔŋ/ *vs.* စိုစွတ်– 湿 *shī* wet, damp, moist. **:** Nyawng: ngie piang tiex. မြေကြီးပေါ်စိုစွတ်နေတာပဲ။ 地上很湿。 *It's very wet on the ground.*

nyawng:[2] [nyong] /ɲɔŋ/ **1** *vs.* ပြောမွတ်–၊ ချော–၊ အခက်အခဲမရှိ– 顺利 *shùnlì* smooth, without obstruction, problem-free. **:** Hu: aux krax nyawng: ngie. ဒီနေ့ကျွန်ေ။ အခက်အခဲမရှိ လမ်းလျှောက်နိုင်တယ်။ 我路上很顺利。 *I could walk without any problems today.* **2** *vs.* မွတ်– 顺口 *shùnkǒu* smooth, fluent. **:** Nawh ah lox hawx nyawng: ngie. သူစကားပြောတာ မွတ်နေတာပဲ။ 他汉语说的很顺口。 *She spoke fluently.*

nyawn: [nyon] /ɲɔn/ **1** *vt.* ရိုက်– 打（使劲地）*dǎ (shǐjìn de)* hit, strike. **:** Maix lai: nyawn: khaox ka lig! မင်းဘာဖြစ်လို့ ဝက်ကို တုတ်နဲ့ရိုက်နေတာလဲ။ 你怎么用棍子使劲地打猪！ *Why are you hitting the pig with a stick?* **2** *vt.* 射（?）*shè* shoot, fire (bow, gun) (?). **:** Chuing: Tang: hoik daing: lauxrhawm: phao:, nawh vaik ak, nyawn: nawh see: Yex Yung: ten:. 春胆绝望了，他拉起弩弓，对准叶永就射。 *Chuing Tang felt very frustrated now and he cocked his bow and shot right at Yeix Yung over there.* /f0.0114/

nyawm[1] [nyōm] /ɲɔ̰m/ *vs.* ၊ ။ နှစ်သက်စရာကောင်း–၊ နှစ်လိုဖွယ်ကောင်း–၊ သက်တောင့်သက်သာရှိ–၊ သက်သာ–၊ အရသာရှိ–၊ [အိပ်]ပျော်– 好, 舒服 *hǎo, shūfu* good, tasty (food), pleasant, pleasing, comfortable, at ease. **:** nyawm tix ih. အရသာရှိတယ်။ 好吃。 *tastes good, delicious.* | kied nyawm tix ot. ။ ကောင်းတယ်။ 很好在。 *(somewhere) nice to be.* | nyawm tix it. သက်တောင့်သက်သာ အိပ်ရတယ်။ 睡得舒服。 *sleep comfortably.* | Kuih tix sawm: ang: laig, glaik tix it ang: nyawm. ထမင်းချက်စားတာမဝင်ဘူး၊ ချော့သိပ်ပြီးအိပ်တာအိပ်မပျော်ဘူး။ 煮饭来吃难咽下，合眼要睡不成眠。(吃不好饭，睡不好觉。) *You cook food to eat but it doesn't go down, you close your eyes to sleep but are not at ease.* /*f*0.2261/ /*f*4/

nyawm[2] [nyōm] /ɲɔ̰m/ *int.* အဖွဲ့သားတွေ (ဟေ့ကောင်တွေ)၊ အုပ်စုလိုက် (对二人以上的平辈或晚辈的称呼, 有同志们、朋友们、伙计们、孩子们等意义) *(duì èr rén yǐshàng de píng bèi huò wǎn bèi de chēnghu, yǒu tóngzhì men, péngyou men, huǒjì men, háizi men děng yìyì)* Lads! Mates! (UK) Guys! (US) Kids! Comrades! (informal term of address for two or more people of the same age or younger than oneself). **:** Nyawm, hu: ex! အဖွဲ့သားတွေ (ဟေ့ကောင်တွေ) ငါတို့သွားရအောင်။ 同志们, 咱们走吧! *Let's go, lads! (UK) C'mon guys! (US)* /*f*0.2261/ /*f*4/

nyawm gau lai [nyōm mgāe lāi] /ɲɔ̰m ga̰ɯ la̰i/ *n.* ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေ 学生 *xuésheng* student, pupil. ☞ nyawm ah lai, pui rieb gau, siox seung:, nyawm siox seung:, siox ying: [*syn.*].

nyawm bun: [nyōm nbun] /ɲɔ̰m bun/ *n.* မိန်းခလေးတွေ 女孩 *nǚhái* girls.

nyawm tix yaox [nyōm dix yāox] /ɲɔ̰m tiʔ ʑa̰uʔ/ *vs.* (ရုပ်) လှ–၊ (ရုပ်) ချော– 好看 *hǎokàn* pretty.

nyawm tix ih [nyōm dix ih] /ɲɔ̰m tiʔ ʔih/ *vs.* စားလို့ကောင်း–၊ အရသာရှိ– 好吃 *hǎochī* tasty, delicious, good to eat.

nyawm nyiiem [nyōm nyīam] /ɲɔ̰m ɲḭam/ *vs, adv.* ကောင်း–၊ သက်သာ–၊ သက်တောင့်သက်သာရှိ– 好, 舒服, 舒适 *hǎo, shūfu, shūshì* good, comfortable. **:** Pex koi kum: tin: nyawm nyiiem ha:, kawn: cao praix paw dak shiao khi: kah sang: vhaik praix. ခင်ဗျားတို့ဒီမှာသက်တောင့်သက်သာစကားဖွဲ့ကြအုံး၊ အချိန်စောသေးတယ်၊ မိုးချုပ်မှာမစိုးရိမ်နဲ့။ 你们好好在这里聊天，时间还早，不用担心天黑。

nyawm simex [nyōm si mēix] /ɲɔ̰m s.mḛʔ/ *n.* ယောကျ်ားလေး 男孩 *nánhái* boy.

nyawm silao: [nyōm si lao] /ɲɔ̰m s.lau/ *n.* လူငယ်၊ လူရွယ် 青年 *qīngnián* youth, young adult, young person. ☞ pui silao: ② [*syn.*].

nyawm siox seung: [nyōm sioux seng] /ɲɔ̰m sioʔ sɤŋ / *n.* ၊ ကျောင်းသားကျောင်းသူ 学生 *xuésheng* student. ☞ siox seung:, pui rieb gau, nyawm gau lai, nyawm ah lai, siox ying: [*syn.*].

nyawmrhawm: [nyōm hrom] /ɲɔ̰m rʰɔm/ *vs.* သက်တောင့်သက်သာရှိ–၊ သက်တောင့်သက်သာဖြစ်–၊ သက်သာရာရ– 舒服 *shūfu* comfortable (mind). **:** Nyawmrhawm: aux ngaix miex nyao. ဒီနေ့ကျွန်တော် အများကြီးစိတ်သက်တောင့်သက်သာရတယ်။ 今天我舒服多了。 *I feel much comfortable today.* /*f*5/

nyawmrhawm: nyawmrhi: [nyōm hrom nyōm hri] /ɲɔ̰m rʰɔm ɲɔ̰m rʰi/ *vs.* သက်သာ–၊ သက်တောင့်သက်သာရှိ– 舒服 *shūfu* comfortable.

nyawm ah lai [nyōm ah lāi] /ɲɔ̰m ʔah la̰i/ *n.* ၊ ကျောင်းသားကျောင်းသူ 学生 *xuésheng* student, pupil. ☞ pui rieb gau, nyawm gau lai, siox seung:, nyawm siox seung:, siox ying: [*syn.*].

nyawm ot maix lie [nyōm oud maix līe] /ɲɔ̰m ʔot mai ʔ lɛ/ *phr.* <VM?> ။ ။ လား။ 你好。 How are you? Are you well?.

nyawm ot nyawm koe: [nyōm oud nyōm goui] /ɲɔ̰m ʔot ɲɔ̰m koi/ *phr.* ပြော်ရွှင်မှု၊ သုခ၊ နေကောင်းကျန်းမာ 幸福 *xìngfú* happiness. ☞ sing: fux [*syn.*].

nyawm ot siu: koe: [nyōm oud si u goui] /ɲɔ̰m ʔot s.ʔ u koi/ *phr.* ။ ။ ကျန်းမာခြင်း 幸福安康，生活美满。 *xìngfú ānkāng, shēnghuǒ měimǎn* happiness (used as a greeting, as in a letter, lit. 'being in happiness and having warmth'). **:** Kieh yix nyawm ot siu: koe:, kieh yix mi mhak lhak ru, kieh yix lang: ju bu rhang:. ကျွန်တော်တို့နေကောင်းကျန်းမာခြင်းရှိပါစေ၊ ပြုမ်းသာကြွယ်ဝခြင်း၊ သက်ရှည်အိုမင်းခြင်းရှိပါစေ။ 祈求让我们幸福安康，让我们富裕聪慧，让我们寿比南山。 *May we be happy and content, may we be prosperous and wise, may we live long and healthy lives.*

nyoi [nyōi] /ɲɔ̰i/ *n.* ခါး 腰 *yāo* waist. /*f*6/

nyoi gawng [nyōi mgōng] /ɲɔ̰i gɔ̰ŋ/ *n.* ။ ။ ခါးပန်း 山腰 *shānyāo* hillside, side of mountain.

nyoi nyung [nyōi nyūng] /ɲɔ̰i ɲṵŋ/ *n.* ခါး 腰 *yāo* waist.

nyoig [nyōig] /ɲɔ̰c/ *n.* အဖျား၊ ထိပ် 尖儿, 顶儿 *jiānr, dǐngr* peak, point. ☞ nyoeg[1] [*var.*]. /*f*9/

Nyi [Nyī] /ɲḭ/ **1** *n.* ဒုတိယအကြီးဆုံးသား 老二 (男子排行第二, 参见 Ai) *lǎo'èr (nánzǐ páiháng dì'èr,*

cānjiàn Ai) second eldest son. **2** *np.* ဒုတိယအကြီး ဆုံးသားနာမည်၏ပထမစကားလုံး 男子排行第二 *nánzǐ páiháng dì'èr* (first syllable in name of second eldest son).

nyi: [nyi] /ɲi/ *vi.* စကားပြော– 讲话, 说话 *jiǎnghuà ,shuō huà* talk. ☞ nye: [*var.*]. /*f*10/

nyex [nyēix] /ɲe̱ʔ/ *n.* အပ်၊ ပင်အပ် 针 *zhēn* pin, needle. ☞ jih ① [*syn.*]. /*f*9/

nyex khang: [nyēix kang] /ɲe̱ʔ kʰaŋ/ *n.* ရင်ထိုး 别针 *biézhēn* safety pin, brooch. ☞ nyex jih [*syn.*].

nyex miex rhiiem: [nyēix mīex hriam] /ɲe̱ʔ mɛ̱ʔ rʰiəm/ *n.* သံလိုက်အပ် 磁针 *cí zhēn* magnetic needle.

nyex ceung: [nyēix jeng] /ɲe̱ʔ tɕɤŋ/ *n.* အပ်ခေါင်း 针头（打针用的）*zhēn tóu (dǎzhēn yòng de)*.

nyex jih [nyēix njih] /ɲe̱ʔ dʑih/ *n.* ချိတ်၊ တွယ်ချိတ်၊ ရင်ထိုး 别针 *biézhēn* safety pin, brooch. ☞ nyex khang: [*syn.*].

nye: [nyei] /ɲe/ **1** *vi.* အော်–၊ အော်ဟစ်–၊ ဆူ– 吭声, 嚷 *kēng shēng, rǎng* howl, yell, make a hubbub.. **:** Sang: khaw: phao:, ex paw lai: nye:. အတန်းစနေပြီ။ မဆူကြနဲ့။ 现在上课了, 大家不要嚷了。 *Class is starting, let's not make a hubbub.* **2** *vi.* အော်–၊ တွန်–၊ ဟီ–၊ အူ–၊ ဟိန်း–၊ ဟောက်– 叫 *jiào* call (of an animal). **:** Nye: sim:. 鸟叫。 *A bird is calling* **3** *vi.* ပြော–၊ စကားပြော– 说 *shuō* speak, talk. **:** Khaix simah kiex, kiex ang: nye: mai: paoxtix. ရန်ဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် သူတို့နှစ်ယောက်စကားမပြောကြတော့ဘူး။ 他俩吵架后, 彼此不说话。 *After the two of them fought, they didn't talk to one another.* /*f*0.0103/ /*f*7/

nye: nyux [nyei nyux] /ɲe ɲuʔ/ **1** *vi.* ပြော–၊ စကားပြော–၊ စကာစမြည်ပြော–၊ စကားလက်ဆုံကျ– 吭声, 嚷 *kēng shēng, rǎng* make a noise with the voice, howl, yell. **2** *vi.* အော်–၊ တွန်–၊ ဟီ–၊ အူ–၊ ဟိန်း–၊ ဟောက်– 叫 *jiào* call (of an animal). **:** Ling: ju ang: pon nyeu tix nye: nyux . 一生都不会说话。 *It's whole life it can't call out.* **3** *vi.* ပြော–၊ စကားပြော–၊ စကားစမြည်ပြော–၊ စကားလက်ဆုံပြော– 说 *shuō* speak, talk.

nyiex (nyiiex) [nyīex (nyīiex)] /ɲi̤ɛʔ, ɲɛ̱ʔ/ **1** *n.* အိမ်၊ နေအိမ်၊ တိုက်၊ အဆောက်အဦ 房, 房子, 房屋 *fáng, fángzi, fángwū* house, building, home,. **2** *n.* အိမ်ထောင်၊ အိမ်ထောင်စု၊ မိသားစု 家, 户, 所 *jiā, hù, suǒ* family, household. **:** Yaong: pex koe: miex nyiex? မင်းတို့ရွာမှာ မိသားစုဘယ်နှစ်စုရှိသလဲ။ 你们寨子有几户? *How many families are there in your village?* | Nyiex pex koe: miex kaux? မင်းတို့အိမ်မှာ လူဘယ်နှစ်ယောက်ရှိသလဲ။ 你们家有几口? *How many people are there in your family?* | Ru yix koe: sisip sawng: nyiex, koe: ru pex miex nyiex. 我们队有四十二户人家，你们队有多少户？ *Our clan (??) has twenty-four households; how many does yours have?* **3** *comb. form.* အိမ်၊ ဆိုင်၊ ရုံး 馆，所（用于开展活动的场所名） *guǎn, suǒ* building, shop, office (used in nouns referring to various kinds of premises). **:** **nyiex coh priex** ထမင်းဆိုင် 饭馆 *restaurant* **4** *n.* <KAWNG> အိမ်၊ စားကျက်၊ အခုံ (蜘蛛) 网, (蜂) 窝 *(zhīzhū) wǎng, (fēng) wō* (spider's) web, (bee-)hive (refers to habitats of various animals). **:** nyiex greeih. ပင့်ကူအိမ် 蜘蛛网。 *spider's web, cobweb.*

nyiex kong sang [nyīex gōung sāng] /ɲɛ̱ʔ kọŋ sa̰ŋ/ *n.* <CH> စက်မှုလုပ်ငန်းလုပ်ရန်အိမ် 工商户 *gōngshānghù* household engaged in commerce or industry (?.

nyiex kong see: [nyīex gōung see] /ɲɛ̱ʔ kọŋ sɯ/ *n.* ကုမ္ပဏီ 百货公司 *bǎihuò gōngsī* department store, variety store, general store. ☞ peux haw: kong: see: [*syn.*].

nyiex ku: kong [nyīex gu gōung] /ɲɛ̱ʔ ku kọŋ/ *np.* နန်းတော်ပြတိုက် 故宫 *Gùgōng* Palace Museum, Forbidden City (site of former imperial palace, Beijing, China).

nyiex kre: [nyīex grei] /ɲi̤ɛʔ kre/ **1** *n.* တင်၊ တင်ပါးဆုံ 臀, 屁股 *tún, pìgu* buttock, butt, rump. **2** *n.* ဖင် 底（物体的最下部分）*dǐ (wùtǐ de zuì xià bùfen)* bottom (lowest part of sth.). ☞ kre: [*syn.*].

nyiex kre: nyex [nyīex grei nyēix] /ɲi̤ɛʔ kre ɲe̱ʔ/ *n.* အ□နှာဖား 针鼻儿 *zhēn bír* eye of a needle (lit. 'butt of needle').

nyiex kre: ia: [nyīex grei ia] /ɲi̤ɛʔ kre ʔia/ **1** *n.* ကြက်ဖင် 鸡屁股 *jī pìgu* chicken tail (lit. 'chicken rear house'). **2** *n.* မြီးညောင်ရိုး（人尾骨下凹的地方）*(rén wěi gú xià āo de dìfang)* (concave part of human sacrum or tailbone, so named because it looks like the tail of a chicken).

nyiex klieh [nyīex glieh] /ɲɛ̱ʔ klɛh/ *n.* ကစားကွင်း 剧院 *jùyuàn* playhouse, theatre. ☞ pak klieh [*syn.*].

nyiex khraox hoek [nyīex kraox houig] /ɲi̤ɛʔ kʰrauʔ hoc/ *n.* တ□□ □ □□ ျမုပြောင်းလာသည့်မိသားစု၊ မိသားစုသစ် 外来户 *wàilái hù* non-native family.

nyiex gox [nyīex mgoux] /ɲi̤ɛʔ goʔ/ *n.* တဲ 窝棚 *wōpéng* shack, shed, shanty.

nyiex gox sidiang[1] [nyīex mgoux si ndīang] /ɲi̤ɛʔ goʔ s.di̤aŋ/ *n.* သစ်သားတဲ (အမိုးတစ်ဖက်တ□ □ သာဆွဲ၍ဆောက်လုပ်ထားသော) 窝棚（窝棚顶儿只有一面坡的）*wōpéng (wōpéng dǐngr zhǐ yǒu*

yímiàn pōde) shack, shed (shed in fields with roof sloping in only one direction), lean-to.

nyiex gox sidiang[2] [nyīex mgoux si ndīang] /ɲiɛʔ goʔ s.dɨaŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခန်းတောက်၊ ကြွေပဂွေး 马尾连, 马尾黄连(马尾黄莲), 土黄连, 唐松草(草本, 可入药) *mǎwěilián, mǎwěi huánglián, tǔ huánglián, tángsōngcǎo (cǎoběn, kě rù yào)* meadowrue (*Thalictrum glandulosissimum* or *T. foliolosum*, rhizome and root used medicinally, lit. 'field shed'). ☞ rib nyiex gox sidiang [*syn.*]. [Cf. *Coptis chinensis*, 黄连 Chinese goldthread, with similar properties, for which this plant is often substituted.].

nyiex gawn: [nyīex mgon] /ɲiɛʔ gɔn/ *n.* သားအိမ် 子宫 *zǐ gōng* uterus, womb.

nyiex gwan [nyīex mgūan] /ɲiɛʔ gu̯an/ *n.* <CAG> မျက်ကန်း၊ တစ်ဇွတ်ထိုး 猎棚, 掩蔽体(狩猎时的掩体或隐蔽的地方) *lièpéng, yǎnbìtǐ (shòulièshí de yǎntǐ huò yǐnbì de dìfang)* hide (UK), blind (US), camouflage (a temporary hut used to hide in during hunting). ☞ gwan, grwan [*syn.*].

nyiex greeih [nyīex mgrēeih] /ɲiɛʔ gru̯ih/ *n.* <KAWNG> ပင့်ကူအိမ် 蜘蛛网 *zhīzhūwǎng* spider web, cobweb.

nyiex pang: kong: [nyīex bang goung] /ɲiɛʔ paŋ koŋ / *n.* ရုံးခန်း 办公室 *bàngōngshì* office.

nyiex paung [nyīex bāeng] /ɲɛʔ pa̯ɯŋ/ *n.* ဟိုတယ် 宾馆, 旅馆 *bīnguǎn, lǚguǎn* hotel, inn, guest house (lit. 'rest house'). ☞ nyiex li: kuang:, nyiex li: seu: [*syn.*].

nyiex pex paing [nyīex bēix bāing] /ɲɛʔ pɛʔ paɲ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大将军, 白毛大将军 *dàjiàng jūn, bái máo dàjiàng jūn Lobelia clavata*. ☞ nyiex pex ting, rib nyiex pex [*syn.*].

nyiex pex ting [nyīex bēix dīng] /ɲɛʔ pɛʔ tɨɲ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大将军, 白毛大将军 *dàjiàng jūn, bái máo dàjiàng jūn Lobelia clavata*. ☞ nyiex pex paing, rib nyiex pex [*syn.*].

nyiex priex kawn: nyawm [nyīex briex gon nyōm] /ɲiɛʔ prɛʔ kɔn ɲɔ̰m/ *n.* ကလေးထိန်းကျောင်း၊ ကလေးပြုစုရေးဌာန၊ မူကြို 托儿所 *tuōersuǒ* nursery.

nyiex plong: [nyīex bloung] /ɲiɛʔ ploŋ/ *n.* <NYIEX> သက်ကယ်အိမ် 草房(屋顶用草排覆盖) *cǎofáng (wūdǐng yòng cǎopái fùgài)* house with thatched roof. ☞ nyiex nyhee: [*syn.*]. ☞ nyiex beung: ① [*ant.*].

nyiex ploi: ting: ying: [nyīex bloi ding ying] /ɲiɛʔ plɔi tɨɲ ʑɨɲ/ *n.* ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ဓာတ်ရှင်ရုံ 电影院 *diànyǐngyuàn* movie theatre, cinema.

nyiex bang: [nyīex nbang] /ɲiɛʔ baŋ/ **1** *n.* မဏ္ဍပ်၊ တဲအိမ် 帐幕 *zhàngmù* large tent, pavilion (used as temporary quarters, lit. 'sojourn house'). **:** Aux tag yuh nyiex bang: tin: loe: lhang:. [Mathiex 17:4] တဲသုံးဆောင် ကိုအလိုတောင်ရှိလျှင် အကျန်ပ်တို့သည်ဆောက်လုပ်ပါမည် 我就在这里搭三座棚。 *I will make three tents here. [Mat. 17:4]* **2** *n.* တဲထိုး၊ ယာယီအဆောက်အအုံ(ရုံ) 工棚 *gōngpéng* shed (temporary shed at construction site).

nyiex baw da kawndoe: [nyīex nbō ndā gon ndoui] /ɲɛʔ bɔ̰ da̰ kɔn doi/ *n.* <VM?> ေ[illegible]ဆောင် 孤儿院 *gū'éryuàn* orphanage.

nyiex beu: [nyīex nbe] /ɲiɛʔ bɤ/ *n.* <KAWNG> ကပ်စေးစေးပိုးကောင် 杆蝉, 竹节虫, 断肠虫 *gānxiū, zhújiéchóng, duànchángchóng* stick insect, walkingstick[AM]. ☞ khaox mglom 杆蝉, 竹节虫, 断肠虫 [*syn.*].

nyiex beung kuad [nyīex nbēng gūad] /ɲɛʔ bɤ̰ŋ ku̯at/ *n.* ပြတိုက် 博物馆 *bówùguǎn* museum. ☞ pawx vux kuang [*syn.*].

nyiex beung pawd [nyīex nbēng bōd] /ɲɛʔ bɤ̰ŋ pɔ̰t/ *n.* <VM?> ပန်းချီပြတိုက် 美术馆, 画廊 *měishùguǎn, huàláng* gallery, art gallery.

nyiex beung lai [nyīex nbēng lāi] /ɲɛʔ bɤ̰ŋ la̰i/ *n.* စာကြည့်တိုက် 图书馆 *túshūguǎn* library (lit. 'book centre building').

nyiex beung: [nyīex nbeng] /ɲiɛʔ bɤŋ/ **1** *n.* <NYIEX> အုတ်ပြားမိုးတဲ့အိမ် 瓦房(屋顶用瓦片来覆盖) *wǎfáng (wūdǐng yòng wǎpiàn lái fùgài)* house with tile roof. **2** *n.* <NYIEX> အုတ်ချပ်အိမ်၊ တိုက်အိမ် 瓦房 *wǎfáng* brick house (house with brick, block, or tile walls). ☞ nyiex nyhee:, nyiex plong: [ceu 1] [*ant.*]. [ríang cé 2].

nyiex bwan: [nyīex nbuan] /ɲɛʔ buan/ *n.* <KHRIT> တဲတော် (ဓမ္မဟောင်းကျမ်းထဲမှဘုရားကျောင်း) 圣幕〔古犹太的移动式神堂〕, 犹太神堂, 帐幕 *shèngmù (gǔ Yóutài de yídòngshì shéntáng), Yóutài shéntáng, zhàngmù* tabernacle, sacred tent. **: nyiiex gox bwan: man:** တဲတော် (ဓမ္မဟောင်းကျမ်းထဲမှဘုရားကျောင်း) 圣幕 *blessed tent, tabernacle (lit. 'blessed cloth shed-for-guarding-crops' ?)*

nyiex ma: [nyīex ma] /ɲɛʔ ma/ **1** *n.* အိမ်၊ အိမ်ယာ 房子 *fángzi* house (lit. 'house and fields'). **:** Sum: pex nyiex ma: lai: mawx, ca: kieh aux yuh nyiex yuh mheem: tix kah greem: braux greem: dug(dub?) pex khaing:, tie tix ka lhiex ka bhaung:. ခင်ဗျားတို့အိမ်ယာဘယ်အချိန်ဆောက်မလဲ၊ မိုးလေကင်းဖြိ[illegible]ဗျား တို့တံစက်မြိတ်၊အမိုးအောက်မှာနေဖို့အသိုက်၊အိမ်လေး

လုပ်ခွင့်ကျွန်တော်ကိုပေးပါ။ 以后你们盖了房子，让我在屋檐下搭个窝，张个网，避避风，躲躲雨就行了。 *When you build your houses somewhere, just let me make my nest under your eaves, as shelter from the rain and wind.* **2** *n.* မိသားစု 家 *jiā* family.

nyiex mong (nyiex mawng?) [nyīex mōung (nyīex mōng?)] /ɲɛ̰ʔ mo̰ŋ/ အိမ်သာ၊ ရေအိမ် latrine, toilet, lavatory, (outhouse?, privy?). **:** Nawh kawn: sang hu haok nyiex mawng. သူအိမ်သာသွားတက်ချင်သေးတယ်။ *She still wants to go to the privy. (?)*

nyiex moeg [nyīex mōuig] /ɲiɛʔ mo̰c/ *n.* <LI> ဌာပနာ၊ ဘုရားကျောင်း 庙 *miào* shrine, temple.

nyiex tang: kang: [nyīex dang gang] /ɲiɛʔ taŋ kaŋ/ *n.* လွတ်လပ်သောလယ်ယာမိသားစု 单干户 *dāngànhù* independent farming family (not part of a co-op).

nyiex tang: blon: [nyīex dang nbloun] /ɲɛ̰ʔ taŋ blon/ *n.* မြို့ပြင်အိမ်ကြီး၊ အပန်းဖြေရန်ပင်လယ်ကမ်းခြေအိမ် 别墅 *biéshù* villa (large garden residence in scenic spot).

nyiex dhux [nyīex ntux] /ɲiɛʔ dʰuʔ/ *n.* <KAWNG> ပျားရည်ကစော်၊ ပျားခေါင်ရည် 黄浆蜂巢（带有黄色黏性的蜂食儿的蜂房）*huáng jiāng fēngcháo (dàiyǒu huángsè nián xìng de fēng shí ér de fēngfáng)* salted and fermented soya paste honey comb(?)[AM].

nyiex ca [nyīex jā] /ɲɛ̰ʔ tɕa̰/ *n.* <NYIEX> တင်းကုတ် 单边棚子 *dānbiān péngzi* single-sided shed, lean-to (?). ☞ ja: [*syn.*].

nyiex caomi [nyīex jao mī] /ɲɛ̰ʔ tɕau mḭ/ *n.* သူဌေးအိမ် 万元户 *wànyuánhù* wealthy person's house, affluent household.

nyiex caing kraung [nyīex jāing grāeng] /ɲiɛʔ tɕa̰ɲ kra̰ɯŋ/ *n.* သမဝါယမအပ်ချုပ်ဆိုင်(အဝတ်ချုပ်ဆိုင်) 缝纫社 *fèngrèn shè* sewing cooperative (?).

nyiex coh kraung [nyīex jōuih grāeng] /ɲiɛʔ tɕo̰ih kra̰ɯŋ/ *n.* စတိုခန်း၊ ကုန်ပစ္စည်းသိုလောင်ထားရာနေရာ၊ စတိုးဆိုင် 商店，小卖部 *shāngdiàn, xiǎomàibù* store, shop. ☞ nyiex shiang, sang: ting:, shiang [*syn.*].

nyiex coh priex [nyīex jōuih brīex] /ɲiɛʔ tɕo̰ih prɛ̰ʔ/ *n.* ထမင်းဆိုင်၊ စားသောက်ဆိုင် 饭馆 *fànguǎn* restaurant.

nyiex coh lai [nyīex jōuih lāi] /ɲiɛʔ tɕo̰ih la̰i/ *n.* စာအုပ်ဆိုင် 书店 *shūdiàn* bookstore.

nyiex cawng: [nyīex jong] /ɲiɛʔ tɕɔŋ, ɲɛ̰ʔ tɕɔŋ/ **1** *n.* စာသင်ကျောင်း 学校 *xuéxiào* school. **2** *n.* <LI,VAD> ဘုရားကျောင်း၊ ဘုံကျောင်း 教堂 *jiàotáng* church, temple, synagogue. **3** *n.* <LI,VAD> ဘုန်းကြီးကျောင်း 缅寺, 佛寺 *Miǎnsì, Fósì* Buddhist monastery. **:** Nyiex Cawng: Pang: Yang: [Nyiex Chuang Phang: Yang]. ပန်ယန်းဘုန်းကြီးကျောင်း။ 邦杨缅寺。 *Pang Yang Monastery.* ☞ nyiex ah lai, nyiex cawng: gau lai, siox shiao [ceu 1], nyiex vad [ceu 3] [*syn.*]. ☞ ceucao [ceu 2] .

nyiex cawng: gau lai [nyīex jong mgāe lāi] /ɲɛ̰ʔ tɕɔŋ ga̰ɯ la̰i/ *n.* စာသင်ကျောင်း 学校 *xuéxiào* school. ☞ cawng:[2] ②, nyiex cawng:, nyiex ah lai, siox shiao [*syn.*].

nyiex cawng: glhawk piang [nyīex jong nklog bīang] /ɲɛ̰ʔ tɕɔŋ gʰlɔk pḭaŋ/ *n.* အထက်တန်းကျောင်း 高中，中学 *gāozhōng, zhōngxué* high school, upper middle school, secondary school. ☞ kao: cong:, glhawk piang [*syn.*].

nyiex cawng: glhawk sigreung [nyīex jong nklog si mgrēng] /ɲɛ̰ʔ tɕɔŋ gʰlɔk si grɤ̰ŋ/ *n.* အလယ်တန်း 初中 *chūzhōng* middle school, lower middle school, junior high school (US). ☞ cong: siox, glhawk sigreung, chu: cong: [*syn.*].

nyiex cawng: glhawk lhaong: [nyīex jong nklog hlaong] /ɲɛ̰ʔ tɕɔŋ gʰlɔk lʰauŋ/ *n.* တက္ကသိုလ်၊ ကောလိပ် 大学 *dàxué* college, university. ☞ ta siox, glhawk lhaong:, khawlek [*syn.*].

nyiex cawng: glhawk iak [nyīex jong nklog iag] /ɲɛ̰ʔ tɕɔŋ gʰlɔk ʔiak/ *n.* မူလတန်း / အခြေခံမူလတန်းကျောင်း၊ မှုကြိုကျောင်း / မူလတန်းကျောင်း? 小学 *xiǎoxué* elementary school, grammar school, primary school. ☞ glhawk iak, shiao: siox, chu: shiao:, kao: shiao: [*syn.*].

nyiex cix [nyīex jīx] /ɲiɛʔ tɕḭʔ/ *n.* စက်ရုံ 作坊（多指铁匠、犁匠的工场）*zuōfang (duō zhǐ tiějiang, lijiàng de gōngchǎng)* smithy, workshop, shop (usu. for blacksmiths or ploughmakers).

nyiex ciao: seex [nyīex jiao seex] /ɲiɛʔ tɕiau sɯʔ/ *n.* စာသင်ခန်း 教室 *jiàoshì* classroom.

nyiex nyhee: [nyīex hnyee] /ɲɛ̰ʔ ɲʰɯ/ *n.* <NYIEX> ပေ[illegible] ရိုးအိမ်၊ မြက်ခြောက်အိမ် 草房（屋顶用草排覆盖）*cǎofáng (wūdǐng yòng cǎopái fùgài)* house with thatched roof. **:** Nyiex nyhee: ang: lai: hiex nie haktiex yix yamin:, hoik sum: pui tix ot nyiex beung: plak nie. အခုကောက်ရိုးအိမ်တွေသိပ်မများတော့ဘူး၊ အများအားဖြင့်သူများတွေတိုက်အိမ်ဆောက်နေကြပြီ။ 现在我们家乡的草房已经不太多了，人们大部分已经改建瓦房了。 *There are no longer many houses with thatched roofs in our area nowadays, most people have built*

houses with tile roofs. ☞ nyiex plong: [*syn.*]. ☞ nyiex beung: ① [*ant.*]. [SR].

nyiex sang seu [nyīex sāng sē] /ɲiɛʔ sa̰ŋ sɤ̰/ *n.* <LI> နားသယ်၊ ဌာပနာ၊ ဘုရားကျောင်း 山神庙 *shān shén miào* shrine, tutelary shrine, mountain temple.

nyiex sidah ting [nyīex si ndah dīng] /ɲiɛʔ s.dah ṭiŋ / *n.* ကျန်းမာရေးဌာန၊ ဆေးပေးခန်း 卫生院 *wèishēng yuàn* health center.

nyiex seex thang: [nyīex seex tang] /ɲiɛʔ sɯʔ tʰaŋ/ *n.* ထမင်းစားခန်း၊ စားတော်ဆက်၊ စားသောက်ဆိုင် 食堂 *shítáng* dining hall, restaurant.

nyiex suat [nyīex suad] /ɲiɛʔ suat/ *n.* <KHAOX,SAUX> စပိန်အပ်၊ တဆောအုပ်? 鬼针草, 三叶鬼针草, 一包针（草本, 可入药）*guǐzhēncǎo, sānyè guǐzhēncǎo, yībāozhēn (cǎoběn, kě rù yào)* farmer's friend, cobbler's pegs, beggar's ticks, hairy beggarticks, pitchforks (*Bidens pilosa*, annual herb, whole plant used medicinally, lit. 'stabber's home'?). ☞ nya jhuat [*syn.*].

nyiex shiang [nyīex sīang] /ɲɛʔ sḭaŋ/ *n.* ဆိုင်၊ ဈေးဆိုင် 店, 商店, 铺子, 馆子, 饭馆 *diàn, shāngdiàn, pùzi, guǎnzi, fànguǎn* shop, store, restaurant. ☞ nyiex coh kraung, sang: ting:, shiang [*syn.*].

nyiex yaong: [nyīex yaong] /ɲiɛʔ ʑauŋ/ *n.* ရွာ၊ အိမ်ရာ 村寨 *cūn zhài* village, house and home.

nyiex yaong: jhaong: krawg [nyīex yaong nqaong grōg] /ɲiɛʔ ʑauŋ dʑʰauŋ krɔ̰k/ *n.* ဇာတိရပ်ရွာ 家乡, 家园 *jiāxiāng, jiāyuán*.

nyiex yix [nyīex yix] /ɲiɛʔ ʑiʔ/ **1** *phr.* ကျွန်တော်တို့အိ□□我们家 *wǒmen jiā* our house, at our house, at home. **:** Hoek maix ngawm nyiex yix. ခင်ဗျားကျွန်တော်တို့အိမ်လာထိုင်ပါ။ 请你来我们家坐。 **2** ကျွန်တော်တို့အိမ်ကဟိုတစ်ယောက် 我们家的那位（指妻子或丈夫）*wǒmen jiā de nǎ wèi (zhǐ qīzi huò zhàngfu)*.

nyiex rawm: [nyīex rom] /ɲɛ̰ʔ rɔm/ *n.* <VM?> အိမ်သာ 厕所 *cèsuǒ* toilet, WC, loo (UK), bathroom (US), restroom (US). ☞ nyiex aing: [*syn.*].

nyiex laog [nyīex lāog] /ɲiɛʔ la̰uk/ *n.* <SAUX> အနာအဆိပ်တက်ခြင်း ? 毒疮 *dúchuāng* festering wound, malignant sore.

nyiex li: kwang: [nyīex li guang] /ɲiɛʔ li kuaŋ/ *n.* <VH> တည်းခိုခန်း၊ ဟိုတယ် 旅馆 *lǚguǎn* inn, guest house, hotel. ☞ nyiex paung:, nyiex li: seu: [*syn.*]. [nyíex 'building' + Hox lǚguǎn 旅馆 'inn'].

nyiex li: thang: [nyīex li tang] /ɲiɛʔ li tʰaŋ/ *n.* <VH> အားကစားရုံ၊ ရုပ်ရှင်ရုံ 礼堂 *lǐtáng* auditorium. ☞ li: thang: [*syn.*].

nyiex li: seu: [nyīex li se] /ɲiɛʔ li sɤ/ *n.* <VH> တည်းခိုခန်း၊ ဟိုတယ် 旅社 *lǚ shè* inn, guest house, hotel. ☞ nyiex paung, nyiex li: kwang: [*syn.*].

nyiex lig lai mhai: ce: [nyīex līg lāi hmai jei] /ɲɛʔ l̥ik la̰i mhai tɕe/ **1** *n.* စာပေယဉ်ကျေးမှုနှင့်အနုပညာဌာန၊ 文化馆 *wénhuàguǎn* arts centre, cultural centre. **2** *n.* စာကြည့်တိုက် . ☞ veung: hua: (veung: hua: kuang:) [*syn.*].

nyiex lhaong: [nyīex hlaong] /ɲiɛʔ lʰauŋ/ *n.* <NYIEX> ခြေတိုင်ရှည်အိမ် 楼房（一般指下层关牲口, 上层住人的房子）*lóufáng (yìbān zhǐ xià céng guān shēngkou, shàngcéng zhù rén de fángzi)* multi-storey building (lit. 'tall house', usu. refers to a house in which farm animals occupy the lower storey and people occupy the upper storey).

nyiex vad [nyīex vād] /ɲiɛʔ va̰t/ *n.* <VAD> ဘုန်းကြီးကျောင်း 缅寺 *Miǎnsì* Buddhist monastery. ☞ nyiex cawng: (3) [*syn.*].

nyiex vui: seung: saw: [nyīex vui seng so] /ɲiɛʔ vui sɤŋ sɔ/ *n.* <VH> ကျန်းမာရေးဌာန၊ ဆေးပေးခန်း 卫生所 *wèishēngsuǒ* clinic, health centre. [nyíex 'building' + Hox wèishēngsuǒ 卫生所 'clinic'].

nyiex haw: [nyīex ho] /ɲiɛʔ hɔ ɲiɛʔ haŋ/ *n.* ရဲတိုက်၊ နန်းတော် 大堂, 大厅, 高楼大厦 *dàtáng, dàtīng, gāolóu dàshà* great hall, tower, tall building. **: nyiex haw: nyiex hang:** ရဲတိုက်၊ နန်းတော် 高楼大厦。 *great hall, tower, tall building* ☞ haw:[2] [*syn.*].

nyiex hia: [nyīex hyia] /ɲiɛʔ ʑʰia/ *n.* ပျားအုံ 蜂房 *fēngfáng* beehive.

nyiex ah lai [nyīex ah lāi] /ɲiɛʔ ʔah la̰i/ *n.* စာသင်ကျောင်း 学校 *xuéxiào* school. ☞ nyiex cawng:, nyiex cawng: gau lai, siox shiao [*syn.*].

nyiex aing: [nyīex aing] /ɲiɛʔ ʔaɲ/ *n.* အိမ်သာ၊ ရေအိမ် 厕所 *cèsuǒ* toilet, WC, loo (UK), bathroom (US), restroom (US). ☞ nyiex rawm: [*syn.*].

nyiex it [nyīex id] /ɲiɛʔ ʔit/ *n.* အိပ်ခန်း 宿舍 *sùshè* dormitory.

nyee pu [nyēe bū] /ɲɯ̰ pṵ/ *n.* <KHAOX> ေ□ □ွင် ပျံဝဲတတ်သောမြက်ပွင့်တစ်မျိုး 红岩七（一种草）*hóng yán qī (yīzhǒng cǎo)* (a kind of grass, 'red-boulder-seven', lit. 'aim and fly'?).

nyeep [nyeeb] /ɲɯp/ *vt.* ပိတ်– 关, 合上 *guān, héshàng* close (door, cabinet, book). **:** nyeep

siviex. တံခါးပိတ်တယ်။ 关门。 *close the door.* | nyeep lai. စာအုပ်ပိတ်။ 把书合上。 *close the book.* ☞ pig[2] [*syn.*]. ☞ paoh [*ant.*]. /*f*6/

nyeeig [nyēeig] /ɲɯc̰/ **1** *n.* အဆိပ်ဆူး 毒刺(指蜂、蝎等尾部的), 毛(毛虫身上的) *dúcì (zhǐ fēng, xiē děng wěibùde), máo (máochóng shēnshàngde)* stinger (of bee, scorpion, etc.), hair (of centipede?). **2** *vt.* ကိုက်–၊ တုတ်–(အဆိပ်ရှိသောပိုးမွှား)၊ ပေါက်–(မြွေ) 叮, 蜇, 螫 *dīng, zhē, shì (zhē)* sting, bite. **:** Nyeeig hia: ka caong aux kawx. မနေ့ကပျားကျွန်တော့်ခြေထောက်ကို□ □ □ တယ်။ 昨天蜜蜂蜇了我的脚。 *Bees stung my leg yesterday.* **3** *vs.* ယား–၊ အသည်းယား– 痒痒的 *yǎngyangde* ticklish, tickled, itchy. **:** Aux nyeeig ka coing pui tix. သူများကလိယားထိုးလို့ကျွန်မယားလိုက်တာ။ 我叫人家胳肢得痒痒的。 *I was tickled by someone (and felt the tickling).* ☞ nyoeg[2] [ceu 1] [*var.*]. ☞ heeik [ceu 2] [*syn.*]. ☞ heeik [*mor.*]. /*f*9/

nyeeing: [nyeeing] /ɲɯɲ/ *vt.* မီးမွှေး–၊ ထင်းနဲ့မီးမွှေး– 凑拢 *còu lǒng* make a fire with firewood. **:** nyeeing: khix tau, phlu: ngu khaix. ထင်းတွေကို အတူတူထားပြီးမီးမွှေးပါ။ 把柴凑拢, 然后吹火。 *Put firewood together and start a fire.*

nyeeing: jheeh [nyeeing nqeeih] /ɲɯɲ dʑʰɯih/ *v.* စကားနိုင်လု–၊ ငြင်းခုံ– 对质 *duì zhì* cross-examine, confront, compare statements in a dispute. ☞ sinyeeing: jheeh [*var.*].

nyeu[3] [nyē] /ɲɤ̰/ *v.* လုပ်မလို့လုပ်တုန်း 正欲做. . . *zhèng yù zuò...* just about to do.. ?) (SR added new 2005-11-22). **:**

nyeu[4] [nyē] /ɲɤ̰/ *vs.* ဖြည်းဖြည်းလေး၊ အသာအယာ 轻轻地 (?) *qīngqīngde* light, lightly (?). **:** ling: ju ang: pon nyeu tix nye: nyux. တစ်သက်လုံးဖြည်းဖြည်းလေးတောင်လုပ်လို့မရဘူး။ '平生不敢轻言语'。 *Its whole life it cannot lightly crow.*

nyeu (nyee)[1] [nyēe] /ɲɯ̰, ɲɤ/ *vt.* ချိန်–၊ ရွယ်– 瞄准 *miáozhǔn* aim (bow-and-arrow, gun). **:** Kaing vuh vang: mawh kaing cie simex, kawn: simex, pui gau tix puing: ak nyeu nad tawm: yam: iak tix. အမဲလိုက်တာ ယောကျ်ားတွေရဲ့အလုပ်။ ယောကျ်ားလေးတွေကို ငယ်ငယ်ကတည်းက မြားပစ်နည်း၊ သေနတ်ချိန်နည်းတွေကို သင်ပေးတယ်။ 狩猎是男子的事。佤族男子从小就练习射弩。(not close trans.) *Hunting is man's work and people and boys are taught how to fire a crossbow and aim a gun starting when they are small.* | Rhit cia lih plak jee, klong: plai: nyeu kah jheeh. ပိုက်က အောက်စိုက်နေတယ်။ ဘီယာခွက်က ပါးစပ်ကို ချိန်နေတယ်။ (ဂုဏ်ပြုခံရမယ့် လူဘက်သို့၊ ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင် အ□ □ □ သောက်ကြပုံကို ညွှန်း) 酾酒的虹吸管口向下方, 酒筒对准嘴(敬酒的手举向上方)。(形容喝酒的场面非常热闹。) *The decanting siphon tube points downward, the cup of plai rice beer aims at the mouth (of the person to be toasted). (Describes a lively drining scene.)* | Pui tix kaux vaik ak tix mai ang nyee (nyeu) ca: nieb puing: hu: krox kah khunhawkham pui Isarilax sinax dee kleuk kraung naing ceep nawh heue. [1 Simiang 22:34] လူတယောက်သည် မရွယ်ဘဲလေးနှစ်ပြည့်၍၊ ဣသရေလရှင်ဘုရင်ကို သံချပ်အကျပ်အဆက်ကြား မှာ မှန်လေသော်၊ 有一人随便开弓、恰巧射入以色列王的甲缝里。 *A certain man drew his bow at random (without aiming), and struck the king of Israel between the joints of the armor. [1Ki. 22:34]* | Yam nyeu kix ak, kieh kix graig awm: te heue:. [Lai Yaogyaw 58:7] ငေ□ □ကိုတင်သောအခါ မြားတို့ကျိုးသကဲ့သို့ ဖြစ်ကြပါစေသော။ 他们瞅准射箭的时候, 愿他们像箭头一样被砍断。 *When they aim the bow, let them be broken like arrows (or: let their arrows be made blunt). [Psa. 58:7]*

nyeu (nyee)[2] [nyēe] /ɲɯ̰, ɲɤ̰/ *vt.* ဆန့်–၊ တန်း–၊ ကမ်း– 伸出 *shēnchū* extend, stretch out (object, hand etc,). **: nyeu taix tix** လက်ဆန့်၊ လက်တန်း 伸出手 *extend one's hand, stick out one's hand* | Khaix an: kawncau Simiang Siyiex nyee khaoxgix pa giex tix, mai teeh kah nex mai khaomun pa ang sau: susaix ankix. [Cao: Prawng: 6:21] ထိုအခါ ထာဝရဘုရားကော□□ကင်တမန်သည် မိမိကိုင်သော တောင်းဝှေးကိုဆန့်၍ အမဲသားနှင့် တဆေးမဲ့မုန့်ပြားတို့ကို တို့၏။ 耶和华的使者伸出手内的杖、杖头挨了肉和无酵饼。 *Then the angel of Yahweh stretched out the end of the staff that was in his hand, and touched the meat and the unleavened cakes. [Jdg. 6:21]* | lheu: khaing: pwi tix kaux pa nyee khunhawkham pliah khri: giex tix. [Isatax 4:11] ရှင်ဘုရင်က ရွှေရာဇလှံတံကိုကမ်းတော်မူသောလူမှတပါး။ 除非王向他伸出金杖。 *except those to whom the king might hold out the golden scepter. [Est. 4:11]* | Nawh Cao: nyeu taix Tix mai: teeh ka kaw an:. [Mathiex 8:3] ...လက်တော်ကိုဆန့်၍ ထိုသူကိုတို့တော်မူ၏။ 耶稣伸手摸他。 *Jesus stretched out his hand and touched the man. [Mat. 8:3]*

nyeuh (nyeu) [nyeh] /ɲɤh/ **1** *vi.* ချထား–၊ ထိုင်ချ– 坐(随便坐一坐) *zuò (suíbiàn zuò yī zuò)* sit (casually). **2** *vt.* ထိုင်ဖို့ဖိတ်ခေါ် 入座, 请. . . 入座, 扶. . . 入座 *rù zuò, qǐng ...rù zuò, fú ...rù zuò* be seated, take one's seat, invite or help sb. to sit. **:** Nyeuh pui ex gawm, gawm ex; kawm pui ex it, it ex. လူများငါတို့ကိုထိုင်ဖို့ဖိတ်ခေါ်ရင်ထိုင်မယ်၊ ဖက်ပြီးအိပ်ရင်အိပ်မယ်။ (?) 人家按咱坐, 咱(就)坐; 人家搂咱睡, 咱(就)睡。(听从人家指挥, 服从人家安排。) *If encouraged with a push to sit, we'll sit; if encouraged with a firm embrace to lie down to sleep, we'll lie down to sleep. (Obey orders or oblige an invitation.)* ☞ nyah[1] [*var.*].

nyiah [nyīah] /ɲi̤ah/ *vi.* <VM> ရယ်–၊ ဟား–၊ ပြုံး– 笑 *xiào* laugh, smile. **:** Lang: nhu: ang: tau lang: riah, nyawm nyiah ang: tau nyawm prawng. အညွှန်ရှည်ပေမယ့်အမြစ်ရှည်မှာမဟုတ်ဘူး၊ အရယ်ကောင်းပေမယ့်ပေါင်းသင်းလို့ကောင်းမှာမဟုတ်ဘူး။ 藤长并非根长，好说好笑并非好商量。 *Just because a vine is long doesn't mean its roots are long, just because the smiles are friendly doesn't mean a dispute can be resolved in a friendly way. (?)* ☞ ngiah [*var.*].

nyiao: su: [nyiao su] /ɲiau su/ *n.* <KAUNG:> ပလပ်စတစ်ဖြင့်လုပ်ထားသောဆီးသွားလမ်းကြောင်း 尿素（化肥）*niàosù (huàféi)* urea, carbamide ($CO(NH_2)_2$, makes up 2% of human urine, used in making fertiliser, fodder, explosives, plastics). [Hox].

nyiiex silah [nyīex si lah] /ɲɛ̰? s.lah/ *n.* <BEEN,TIEX> ရွာဦးအိမ် 寨心房 *zhàixīnfáng* house marking the centre of the village.

nyuik [nyuig] /ɲuik/ ☞ nyaik .

nyoeg[1] [nyōuig] /ɲo̰c/ *n.* အဖျား၊ အစွန်း 尖儿, 顶儿 *jiānr, dǐngr* peak, point. **:** nyoeg nyex. အပ်ဖျား 针尖儿。 *needle point.* | nyoeg gawng. ေ□□စွန်းတောင်ဖျား 山顶儿。 *mountain peak.* ☞ nyoig [*var.*]. /*f*9/

nyoeg[2] [nyōuig] /ɲo̰c/ *n.* <KAWNG> အဆိပ်ဆူး 毒刺 *dúcì* stinger. ☞ nyeeig [*var.*]. /*f*9/

nyoeg priex [nyōuig brīex] /ɲo̰c prɛ̰?/ *adv.* အရသာရှိသော 佳肴（指最好的食品）*jiā yáo (zhǐ zuìhǎo de shípǐn)* delicacies?.

nyhak [hnyag] /ɲʰak/ *n? comb. form?.* အစေးရည်၊ အချဲ့အကျိရည် something sticky, glue (?), speck, particle (?).

nyhak ngai: [hnyag ngai] /ɲʰak ŋai/ *n.* မျက်ချေး 眼眵, 眼屎, 眵目糊 *yǎn chī, yǎn shǐ, chī mù hú* eye dirt, speck in the eye, gum in the eye. **:** Koe: nyhak ngai: maix khoek mhawm:. နင့်မျက်စေ့မှာမျက်ချေးရှိတယ်၊ ကောင်းကောင်းမျက်နှာသစ်ပါ။ *You have some dirt in your eye -- wash it out well. (?)* ☞ aing: ngai: [*syn.*].

nyhak piiem [hnyag bīam] /ɲʰak p̱iam/ *n.* <KHAOX,SAUX> ရိုးတံတွင်မီးခိုးရောင်အမွှေးနုလေးများရှိပြီး အဝါရောင်ပန်းပွင့် ဘဲဥပုံအရွက်များပါသည့် ဆေးဘက်ဝင်အပင်တမျိုး။ 豨莶, 肥猪草（草本, 可入药）*xīxiān, féizhūcǎo (cǎo běn, kě rù yào)* St. Paulswort, Siegesbeckia (*Siegesbeckia orientalis*, herb with gray hairs on stem, yellow flowers, opposite oval leaves, black fruit covered with sticky hairs, whole plant used medicinally).

nyhap [hnyab (hnyiab)] /ɲʰap/ *vt.* ဒုက္ခပေး–၊ နှောင့်ယှက်–၊ စိတ်ပူစေ–၊ စိတ်ပျက်စေ–၊ ကျေးဇူးပြု၍ 麻烦 *máfan* bother, trouble, 'please'. **:** Nyhap maix tawx lai in: liak. ေ□ ျးဇူးပြု၍ ဒီစာကိုပို့ပေးပါ။ 麻烦你把这封信捎去一下。 *Please deliver this letter for me.* ☞ nyhap rhawm: [*syn.*]. /*f*8/

nyhap mao [hnyab māo] /ɲʰap mạu/ *vi.* ပင်ပန်း–၊ ပြီးငွေ့– 疲乏 *pífá* tired. ☞ taug[2], fa[1], khrup, mao, rau ③, reu[3], saux sang, sang[2], seu [*syn.*].

nyhap rhawm: [hnyab hrom] /ɲʰap rʰɔm/ **1** *vt.* ကျေးဇူးပြု၍ 麻烦 *máfan* bother, trouble, Please?. **:** Nyhap rhawm: maix koi ceeix! ေ□ ျးဇူးပြု၍ဖြည်းဖြည်းသွားပေးပါ။ 请你慢点！ *Please go more slowly!* **2** *vt.* ေ□ ျးဇူးတင်– 感谢 *gǎnxiè* thank, be grateful to, express gratitude to. **:** Khaix hoik lih Kawn: Pui khaing: daux sigang:, hoik daing: nyhap rhawm: Ruik, Ruik tawm: ah: 'Ang: pex shiao nyhap rhawm: rhi: aux'. လူတွေဘူးသပိတ်ထဲကနေပေါ်ထွက်လာပြီး နောက်ပိုင်းစာပုတီး (စာဘူးတောင်း) ကိုအရမ်းကျေးဇူးတင်တယ်၊ "ခင်ဗျားတို့ကျွန်နော့်ကိုကျေးဇူးတင်စရာမလိုဘူး"လို့စာပုတီး (စာဘူးတောင်း) ပြန်ပြောတယ် 人从石洞里出来后，要感谢小米雀，小米雀说："你们不用感谢我。" *After Man had emerged from the gourd-cave, he was very grateful to the bird, but the bird said, 'You don't need to thank me.'* ☞ nyhap [*syn.*].

nyhaik [hnyaig] /ɲʰac/ *n.* <KAWNG> မွားကောင်၊ မှက် 蜱, 马鹿虱, 鹿子虱, 竹虱子（一种小虫, 圆形, 常吸食牛、马等牲畜的血液）*pí, mǎlùshī, lùzishī, zhúshīzi (yīzhǒng xiǎochóng, yuán xíng, cháng xīshí niú, mǎ děng shēngchù de xuèyè)* deer tick (*Ixodes sp.*, arachnid with 4 pairs of legs, elliptical or round body, sucks blood of livestock, deer).

nyhaing: [hnyaing] /ɲʰaŋ/ *vt.* ဂလိယားထိုး– 厮打 *sī dǎ*. **:** Paw lai: nyhaing: paoxtix, griah sibex kah. ဂလိယားမထိုးကြနဲ့ အ□ီ့ပြဲအုံးမယ်။ 不要厮打了, 当心会把衣服撕烂的。

nyhot [hnyoud] /ɲʰot/ *vt.* တွန်း– 推 *tuī* push. **:** Nyhot khaox rong: in: goeh. ဒီသစ်တိုင်ကိုလှဲအောင်တွန်းပါ။ 把这个木柱子推倒。 *Push over this wooden post.* ☞ tuk [*ant.*]. /*f*8/

nyhup [hnyub] /ɲʰup/ *vt.* ဖမ်း၊ ဆီးဖမ်း 捉, 捕捉 *zhuō, bǔzhuō* catch. **:** Miao: nyhup kiang. ကြောင်ကြွက်ကိုဖမ်းသည်။ 猫捉老鼠。

nyhu: nyha: [hnyu hnya] /ɲʰu ɲʰa/ **1** *vs.* ဗရပျစ်–၊ ဗရဖွာ–၊ ညင်းသိုးသိုးဖြစ်–၊ ဘိုသီဘတ်သီဖြစ်–၊ မသေသပ်–၊ မသပ်ရပ်–၊ စုတ်ဖွာ– 蓬松, 乱蓬蓬 *péngsōng, luàn péngpéng* dishevelled. **:** Hauk kaing nawh nyhu: nyha: ngie. သူ့ဆံပင်စုတ်ဖွာနေတာပဲ။ 他的头发乱蓬蓬的。 **2** *vs.* 扭结 *niǔ jié*. **:** Pui an: kiex blok paoxtix uik nyhu: nyha: ngie piang tiex. 那两个人摔跤扭结在地上。

nyhu: nyhaing: [hnyu hnyaing] /ɲʰu ɲʰaɲ/ *vt.* ရန်းကန်–၊ ပြင်းထန်စွာသတ်ပုတ်– 厮打 *sī dǎ* come to blows, exchange blows, tussle.

nyhum: [hnyum] /ɲʰum/ *cl.* ပုံ၊ စုပုံ 小堆 *xiǎo duī.* **:** rib tix nyhum:. မြက်တစ်ပုံ။ 一小堆草。

nyhawp [hnyob] /ɲʰɔp/ ☞ nyawp .

nyhawm: [hnyom] /ɲʰɔm/ **1** *n.* အကွက်၊ အခင်း၊ မြေ□ွက် 一小片（指土地、庄稼）*yīxiǎopiàn (zhǐ tǔdì, zhuāngjia)* plot (small piece of land, with the crops, people, etc. on it). **:** Nyhawm: nghox in: sidaing: mhawm:. ဒီစပါးခင်း တအားကောင်းတယ်။ 这一小片稻谷长势很好。 *This plot of rice is excellent.* **2** *cl.* ေ□ □ရာ၊ ရေဆုံရာ 片（?）*piàn* area, stretch, esp. a confluence of streams (classifier). **:** dee sidah rawm: sigrit sigra: ra: nyhawm:. [Lai Kawncau: 27:41] ေ□ □ ရာသို့ရောက်လျှင် 两水夹流的地方。 *a place where two seas met. [Act. 27:41]* | Simex Paraog mawh khlao: pui kaing: tix, daux khwan: pui jiiet dauh hauk khwan: tix nyhawm:, pui ah 'Hauk khwan:' kah. *Wa men shave their heads leaving just the hair in the area of the cowlick, which is called the 'cowlick-spirit hair'.* /f8/

nyhee: [hnyee] /ɲʰɯ/ **1** *n.* <KAUNG:> ပေါင်းပင် 杂草（指已拔除的）*zácǎo (zhǐ yǐ báchú de)* plant waste, weeds (removed from fields). **:** Gleeing nyhee: daux ma:. ကွင်းထဲမှာ ပေါင်းပင်တွေမီးရှို့လိုက်။ 把地里的杂草烧掉。 *Burn the weeds in the fields.* **2** *n.* အမှိုက် 垃圾 *lājī (lèsè)* waste, refuse, rubbish, trash, garbage (US). /f7/

nyhee: pai: [hnyee bai] /ɲʰɯ pai/ *n.* <KHAOX> ေ□ ျာက်မီးချစ်ဆံ (မီးကူးသောအဆံ)၊ လောင်စာ၊ မီးမွှေးစာ၊ မီးစာ 打火草, 清明草（配合火镰引火用的一种草）*dǎhuǒcǎo, qīngmíngcǎo (pèihé huǒlián yǐn huǒ yòng de yīzhǒng cǎo)* hairy gapeleaf anemone (*Anemome tomentosa*, used as tinder together with flint to ignite fires, lit. 'start-fire grass'?). ☞ nya pai: [*var.*]. ☞ mee pai: .

nyhee: pai: brung [hnyee bai nbrūng] /ɲʰɯ pai bṛụŋ / *n.* <KHAOX,SAUX> ဗျိုင်းချေးပင်၊ တောဒေါန (?) 鼠曲草（鼠麹草）*shǔqūcǎo* cudweed (*Gnaphalium affine*, lit. 'horse anemone').

nyhee: pai: ting [hnyee bai dīng] /ɲʰɯ pai ṭịŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မီးမြှိုက်မြက် ? 宽叶鼠麹草, 大火草（草本, 可入药）*kuānyè shǔqūcǎo, dàhuǒcǎo (cǎoběn, kě rù yào)* (a medicinal herb, fire grass [AM], lit. 'big fire-starter weed').

nyhee: pai: vad [hnyee bai vād] /ɲʰɯ pai vạt/ *n.* <KHAOX,SAUX> မရမ်းစေ့ရောင်မြက် ? 紫草（草本, 可入药）*zǐcǎo (cǎoběn, kě rù yào)* (a medicinal herb, Asian puccoon, Chinese gromwell [AM], lit. 'Buddhist fire-starter weed').

nyhee: nyhawk [hnyee hnyog] /ɲʰɯ ɲʰɔk/ **1** *n.* <KAUNG:> အမှိုက်သရိုက်၊ စွန်းပစ်ပစ္စည်း 杂草（指已拔除的）*zácǎo (zhǐ yǐ báchú de)* plant waste, weeds (removed from fields). **2** *n.* အမှိုက်၊ လေလွင့်ပစ္စည်း 垃圾 *lājī (lèsè)* waste, refuse, rubbish, trash, garbage (US). ☞ nyhee: [*syn.*].

nyheen: [hnyeen] /ɲʰɯn/ *vt.* တွန်း–၊ ဖိ– 按, 摁 *àn, èn* push, press on. **:** Maix paw nyheen: klip nawh. ခင်ဗျားသူ့ပခုံးကိုမတွန်းနဲ့။ 你不要按他的肩膀。 *Don't push against his shoulder.* /f8/

nyhiiet [hnyiad] /ɲʰiət/ *vt.* နားထောင်– 听（注意听）*tīng (zhùyì tīng)* listen (actively listen). ☞ nghiiet [*var.*]. [Cf. mhoung' hear, passively listen'.].

S

sa[1] [sā] /sạ/ *vt.* သူတစ်ပါးမကောင်းကြောင်းပြော–၊ အသရေဖျက်–၊ သွားပုပ်လေလွင့်ပြော–၊ ကုန်းစကားပြော– 诽谤 *fěibàng* slander. **:** Paw sa paoxtix. သူတစ်ပါးမကောင်းကြောင်းမပြောနဲ့။ 不要诽谤别人。 *Don't slander other people.* /f6/

sa[2] [sā] /sạ/ *int.* အာ၊ အရား 哎呀（表示惊讶或不满意）*āiyā (biǎoshì jīngyà huò bùmǎn yì)* oh no! (interjection expressing surprise or displeasure). **:** Sa, phlat te khaing:, ang: lai: yaox sim:! အရား မြှားလွန်သွားပြီ ၄က်မတွေ့တော့ဘူး။ 哎呀, 箭射过去, 鸟不见了！ *Oh no, I shot the arrow, but don't see the bird anymore.* /f6/

sa[3] [sā] /sạ/ *int.* <KHRIT> အာမင်၊ သာဓု 阿门（’但愿如此’的意思）*āmén* Amen. (Christian incantation used after a prayer to express solemn

ratification or agreement, ← Hebrew āmēn). ☞ mie[2] (mie nawh mawh nin:), amen [*syn.*].

Satan [Sā Dān] /sạ tạn/ *np.* <KHRIT> 撒旦, 恶魔, 魔王 *Sādàn, Èmó, Mówáng* Satan.

satix (sa tix) [sa dix] /sa tiʔ/ **1** *n.* <VM?> သတိ 忧虑, 操心, 心血 *yōulǜ, cāoxīn, xīnxuè* attention, care, heed. **: yuh satix** သတိ ထား– 小心, 谨慎 *be careful about, beware, pay attention to, control* | Yuh satix ka ngu. မီးကိုသတိထား 用火要小心。 *Be careful with fire.* | Yuh satix tix, paw doh viex kawn: simex aux hu: tan: heue. [Lai Yam Jah 24:6] ထိုပြည်သို့ ငါ့သားကို ခေါ်၍မသွားနှင့်။ သတိပြုလော့။ 你要谨慎、不要带我的儿子回那里去。 *Beware that you don't bring my son there again. [Gen. 24:6]* | Sai: Saw: kix ang: chix yuh satix ka tokaux tix, man: tix phit mai: nan: tix. သူတို့ဆိုင်ဆော ကိုယ့်ကိုယ်ကိုယ်သတိမထားဘူး၊ ကိုယ့်ညီမနဲ့ပြန်မှားတယ်။ 赵氏兄弟们不能克制自己，跟自己的姐妹们发生了性关系。 *The Saiso man couldn't control himself, and happened to have improper sex with his sister.* | Mai pex tag yuh satix tokaux cao: tix paw teei kraungkhrai: canceu pa hoik jhax lawg khankix. [Yawsux 6:18] သင်တို့သည်ကျိန်အပ်သောအရာကိုသတိနှင့်ရှောင်ကြလော့။ 至于你们、务要谨慎、不可取那当灭的物。 *But you, keep yourselves from the things devoted to destruction. [Jos. 6:18]* **2** *n.* <VM?> သတိပေးခြင်း၊ ကြော်ငြာ၊ ပြောထား 警告 *jǐnggào* warning. **: tawx satix** သတိ ပေး– 警告, 诰诫 *warn, give a warning* | Pui an: hoik tawx satix mai: hoik ah lox kin: ka yix. [Lai Yam Jah 43:3] ထိုသူသည် ကျွန်ုပ်တို့ကို ခြိမ်းခြောက်လျက် [...] ပြောထားပြီ။ 那人谆谆的诰诫我们。 *The man solemnly warned us. (The man gave a warning and spoke to us solemnly.) [Gen. 43:3]* [Mán သတိ]. / *f*5/

sanoka [sā nōu gā] /sạ nọ kạ/ *n.* 台球, 桌球, 斯诺克 *táiqiú, zhuōqiú, sīnuòkè* snooker, pool billiards. ☞ klieh pho:, biliiet [*syn.*].

sara [sā rā] /sạ rạ/ **1** *n.* <VM> ဆရာ၊ ကျောင်းဆရာ 老师, 教师 *lǎoshī, jiàoshī* teacher, scholar, master (also a nominative of address for teachers, like Dr., Master, Mr.). **2** *n.* <KHRIT> ဆရာတော် 牧师, 传教士 *mùshī, chuánjiàoshì* priest (Roman Catholic Christian), pastor, minister (Protestant Christian), Rev., Pastor (Protestant Christian nominative of address), missionary. **: Sa Ra Lhong** ဆရာတော် 牧师 *Rev., Pastor* ☞ sala, salax, silax [*var.*]. ☞ cao: gau, cao: gau lai, lao see:, sara cao: gau, sang seung, si seung [ceu 1] [*syn.*]. [Mán]. /*f*6/

sara cao: gau [sā rā jao mgāe] /sạ rạ tɕau gạɯ/ *n.* <VM?> ဆရာ၊ ဆရာမ 老师 *lǎoshī* teacher. **:** Yamin: aux simie gau lai lox Vax tete telai. Viang mawh nan aux ang: lai pon sara cao gau. အခုကျွန်တော်“ဝ”စာ တကယ်သင်ချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်ဆရာမရသေးဘူး။ 现在我真的很想学习佤文，但是就是找不到老师。 *I really want to study Wa now, but I haven't gotten a teacher.* ☞ lao see:, cao: gau, cao: gau lai, sang seung, si seung [*syn.*].

saravon [sā rā vōun] /sạ rạ vọn/ *n.* <SAUX,VM?> ဆရာဝန် 医生 *yīshēng* doctor. ☞ cao: pai: saux, cao: sidah [*syn.*].

sala [sā lā] /sạ lạ/ **1** *n.* <VM> ဆရာ၊ ကျောင်းဆရာ 老师, 教师 *lǎoshī, jiàoshī* teacher, scholar, master (also a nominative of address for teachers, like Dr., Master, Mr.). **2** *n.* <KHRIT> ဆရာ၊ သင်းအုပ်ဆရာ၊ ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီး 牧师, 传教士 *mùshī, chuánjiàoshì* priest (Roman Catholic Christian), pastor, minister (Protestant Christian), Rev., Pastor (Protestant Christian nominative of address), missionary. ☞ salax, sara [*var.*]. ☞ cao: gau, cao: gau lai, lao see:, sara cao: gau, sang seung, si seung [ceu 1] [*syn.*]. [Mán]. /*f*10/

salavon [sā lā vōun] /sạ lạ vọn/ *n.* <SAUX> ဆရာဝန်၊ သမားတော် 医生 *yīshēng* doctor, physician. ☞ saravon [*var.*]. ☞ cao: pai:, cao: pai: saux, cao: sidah [*syn.*].

salax [sā lāx] /sạ lạʔ/ **1** *n.* <VM> ဆရာ၊ သင်ကြားသူ 老师, 教师 *lǎoshī, jiàoshī* teacher, scholar, master (also a nominative of address for teachers, like Dr., Master, Mr.). **2** *n.* <KHRIT> ဆရာ၊ သင်းအုပ်ဆရာ၊ ခရစ်ယာန်ဘုန်းကြီး 牧师, 传教士 *mùshī, chuánjiàoshì* priest (Roman Catholic Christian), pastor, minister (Protestant Christian), Rev., Pastor (Protestant Christian nominative of address), missionary. ☞ sala, sara, silax [*var.*]. ☞ cao: gau, cao: gau lai, lao see:, sara cao: gau, sang seung, si seung [ceu 1] [*syn.*]. [Mán]. /*f*9/

salao (sa lao) [sā lāo] /sạ lạu/ *vi.* ကဲ့ရဲ့–၊ အပြစ်တင်–၊ ဆဲဆို– 抱怨, 发怨言, 议论, 亵渎 (?) *bàoyuàn, fā yuànyán, yìlùn, xièdú* complain, mutter, blaspheme, be profane, be disrespectful. **:** Pharishie: khawm: pui tiem: lai khankix, salao ah nin: .... [Lukax 15:2] ဖာရိရှဲနှင့် ကျမ်းပြုဆရာတို့က၊ ကဲ့ရဲ့အပြစ်တင်ကြ၏။ 法利赛人和文士、私下议论。 *But the Pharisees and the teachers of the law muttered. [Luk. 15:2]* | Hoik mawh aux pui pa sa pa lao ka Siyiex. [1Timose 1:13] ငါသည်ကဲ့ရဲ့သောသူဖြစ်ဘူးသော်လည်း၊ 我从前是亵渎神的。 *I was before a blasphemer (lit. 'a person who grumbles to the Lord'). (?) [1Ti. 1:13]* ☞ deuh phimap .

sa fax [sā fax] /sạ faʔ/ **1** *n.* တစ်ယောက်ထိုင်ဆိုဖာ၊ နောက်မှီထိုင်ခုံ 沙发（单人沙发单人）*shāfā*

(dānrén shāfā) easy chair, upholstered chair, armchair. **2** *n.* ဆိုဖာ၊ ဆက်တီထိုင်ခုံ 沙发 *shāfā* sofa, settee, couch, divan, davenport (long, seats 2 or more). ☞ tang kag, dang: kag saux, dangngeung, ngot ②, ngot ngawm, then: ngag, thin: ngag [ceu 1] [*syn.*].

sak [sag] /sak/ **1** *vs.* ဝ–၊ ပြည့်–၊ အီ– 饱 *bǎo* full (of food), sated. **:** sawm: sak. ဝအောင်စား။ 吃饱。 **2** *vs.* ရိုးအီ– 饱经 *bǎo jīng* sated? get one's fill, experience fully. **:** sak ka kha: rhawm: tix ka been prim: dix. ဟိုးအရင်ကဒုက္ခခံရတဲ့စနစ်ဟောင်းကိုရိုးအီနေပြီ။ 饱经旧社会的风霜。 ☞ cairhawm: [*ant.*]. /*f*0.0139/ /*f*6/

sakse: [sag sei] /sak se/ *n.* <VM> သက်သေ 证据，符号，标志 *zhèngjù, fúhào, biāozhì* witness. **:** **mhai: sakse:.** သက်သေ၊ သက်သေခံအထောက်အထား။ 证明，证据。 *testimony, evidence, proof, witness.* | Ngao hak sakse:. 本根证据。（傣语，佤语用为雅语） *Fundamental proof. (Tai saying used as elegant language in Wa.)* [Siam sak[5] see[2] 'witness'].

sat[1] [sad] /sat/ *n.* နည်းနာနိသယ၊ နည်း၊ နည်းလမ်း 法术，魔术 *fǎshù, móshù* technique, mystic art, wizardry. /*f*0.0129/ /*f*8/

sat[2] [sad] /sat/ *vt.* ဖီး– 梳 *shū* comb. **:** Nawh sat hauk kaing: tix. သူခေါင်းဖီးတယ်။ 她梳头。 *She is combing her hair.* /*f*0.0129/ /*f*8/

sat[3] [sad] /sat/ *vt.* ( ) ( )၊ တူး–၊ တူးထုတ်– 铲, 刮 *chǎn, guā* shovel off, scrape (?). **:** sat ku kaung:. 铲田埂。 *shovel off the embankment of a paddy field.* /*f*0.0129/ /*f*8/

sat[4] [sad] /sat/ *vt.* ယမ်းထိုး– 灌, 装（往枪炮里装火药）*guàn, zhuāng (wǎng qiāngpào lǐ zhuāng huǒyào)* load, reload (gunpowder into gun or cannon). **:** sat nad. ( ) ( ) ( )ယမ်းထိုးသည်။ 往枪里灌火药。 *load a musket.* ☞ nad [*mor.*]. /*f*0.0129/ /*f*8/

sap [sab] /sap/ **1** *vt.* ထိုး–၊ ထည့်–၊ သွင်း– 插 *chā* insert, stick in. **:** sap khaox ka ding:, vhak bau: kah. လွယ်အိတ်တွေချိတ်ဖို့ နံရံထဲသပ်ထိုးထည့်လိုက်။ 把木棍插在墙上挂挎包。 *stick a peg into the wall to hang shoulder bags on.* **2** *vi.* နာ–၊ အသည်းခိုက်အောင်နာ– 刺疼 *cì téng* cause a sharp, stabbing pain, be painful. **:** Khawm: sap ngie ka plah caong aux. ဆူးကြောင့် ခြေထောက်က အသည်းခိုက်အောင်နာတယ်။ 刺儿刺疼了我的脚。 *The spike caused a stabbing pain in my foot.* ☞ seep, siep[1] [*var.*]. ☞ giieb, beed[2], blung, seet[3], siiem[3], sigap, sighap [*syn.*].

sah[1] [sah] /sah/ *n.* မီးစက် 闪（?）*shǎn* flash (?). **:** vaig ngu sah pa lawm. [Yamjah 3:24] အသက်ပင်လမ်းကို စောင့်ရှောက်စေခြင်းငှါ။ မီးစက်လက်နက် နှင့်တကွ ခေဏူရဖိမ်တို့ကို ဥယျာဉ် အရှေ့ဘက်၌ ထားတော်မူ၏။ [四面转动]发火焰的剑。 *a sharp flaming sword flashing [back and forth]. [Gen. 3:24]*

sah[2] [sah] /sah/ *part?.* (final particle?). **:** Ka nyiex ka krao:, sin: awng:, sisaix kix leue: tauk tix kah, tuah, yie yaox ex kaing laux caw ex see: kan sah. 胡蜂不能在房子上方的仓库里，若是胡蜂悬挂房屋上方的仓库里就不吉利，会遭受灾难。 *If wasps build a nest in the storage attic, that breaks a taboo and it will be easy for trouble to happen to us.* | Sin: sinaw hoek tix vhi:, bun: krih ang: kaoh ngawm mai: sinaw, pui ah bun: ang: koe: simu sah. 小伙子到姑娘住处去玩, 若姑娘不陪坐，会被视为没礼。 *If a young man comes to pay a visit to a young woman and the young woman does not get up and sit with the young man, people will say she has no manners.*

sax [sax] /saʔ/ **1** *adv-pre.* ဖူး၊ အရင်က၊ တခါက၊ တချိန်မှာ 曾, 曾经 *céng, céngjīng* in the past, ever, once (upon a time), at some time. **:** Mawx sax yaox nawh? သူ့ကိုဘယ်သူတွေ့ဖူးလဲ? 谁曾见过他? *Who ever saw him?* | **ang: sax** မ–ဖူးဘူး 从未、未曾 *have never, haven't ever* | Ang: aux sax yaox. ကျွန်တော်မတွေ့ဖူးဘူး။ 我从未见过。 *I've never seen it.* **2** *adv.* လာရင်၊ ရင်၊ ကြရင် 以后, 将来 *yǐhòu, jiānglái* later, in the future (future marker, cf. Eng. 'once' as in 'once upon a time', 'once I go,....'). **:** Tawx ting aux sax, aux lawk mawh cao: phat lawli. ကျွန်တော်ကြီးလာရင်သွားပြီးကားမောင်းသမားလုပ်မယ်။ 将来我长大了去当驾驶员。 *When I grow up, I will go and become a driver.* | Nawh ot ka nyiex sigaik sax. သူနောက်သုံးကြာရင်အိမ်မှာရှိလိမ့်မယ်။ 她大后天在家。 *She will be at home in three days.* | Sin: maix keud nyiex khaw: tix sum: tin:, aux lawk kok pui gaw tix sum: khix khaix sax. ဒီမှာအိမ်ဆောက် ( )ကောင်းမယ်ထင်ရင်၊ ရှေ့လအိမ်ကူဆောက်ဘို့ ကျွန်တော်လူသွားရှာမယ်။ 要是你觉得在这里盖房子合适 ， 那么我下个月就请人来盖。 *If you think it would be good to build the house here, I will then ask someone to come help build it next month.* **3** *tw.* မနက်ဖြန် 明天 *míngtiān* tomorrow. **:** Hu: maix ngaix, mawh hu: maix sax? ဒီနေ့သွားမှာလား၊ မနက်ဖြန်သွားမှာလား? 你今天去, 还是明天去? *Are you going today or tomorrow?* ☞ pa sax, pon sax [ceu 3] [*syn.*]. /*f*0.0898/ /*f*4/

sax cheu: [sax qe] /saʔ tɕʰɤ/ *n.* ဘရိတ်၊ ဘရိတ်အုပ် 刹车 *shāchē* brake. [Hox].

sa:[1] [sa] /sa/ **1** *vs.* သုပ်–၊ မွှေ–၊ နယ်– 拌 *bàn* stir, mix. **:** **sa: so:** သုပ်– 混杂 *mix* | **sa: seet** ( )– 拌匀 *blend evenly* | Taux ka: hoik sa: so:, taux mo: hoik sa: seet. ဂျူးမြစ်သုပ်ပြီးပြီ၊ ကြက်သွန်မိတ်မွှေပြီး

ပြီ။ 芣菜已经拌好，葱已经拌匀。（通常是在肉熟菜好之后，再加芣菜、葱之类的香料。所以，菜已做好。）*The leeks have been stirred in and the green onions have been blended. (The last step of adding seasonings -- thus the dishes of food are ready.)* **2** *n.* <KRAUNG> ဟင်းရွက်စိမ်းတောက်တောက်စင်းသုပ်ထားသော၊ (ဆာ) 凉菜, 凉拌菜 *liáng cài, liángbàncài* vegetables prepared as a cold salad. **:** Ex yuh tix ih sa:. ကျွန်တော်တို့ဆာ (ဟင်းရွက်စိမ်းတောက်တောက်စင်းသုပ်စား) လုပ်စားရအောင်။ 咱们做凉菜吃。 *We will make a cold salad to eat.* | sa: ke:. သခွါးသီးသုပ် 凉拌黄瓜。 *cucumbers fixed as a salad.* **3** *n.* <KRAUNG> ဆာ၊ အသားစိမ်းတောက်တောက်စင်းနှင်းအမွှေးအကြိုင်သုပ် 剁生（用生肉剁细加上作料做成）*duòshēng (yòng shēngròu duòxì jiāshang zuóliao zuòchéng)* a kind of steak Tartare made of minced raw meat with added spices. ☞ mi:[2] (?) [*syn.*]. /*f*0.0108/

sa:[2] [sa] /sa/ **1** *n.* မီးစုန်း 磷, 磷光 *lín, línguāng* phosphorus (P), phosphorescence. **:** Tok ex ih riieng gix mai: ma:, ciiet ex ih riieng sa: mai: tiex. ငါ ကောင်ကိုကြည့်ဖို့ထင်းရှူးမီးထွန်းပေး၊ မြေကြီးကိုမခိုက်မိအောင်မီးစုန်းမီးနဲ့ထွန်းပေး။ 天边点起松明火，地上按亮磷光灯。（指电灯、手电筒。）*We light torches in the sky, we activate phosphorescence on the ground. (Refers to electric lights and flashlights.)* **2** *vi.* မီးစုန်းတောက်–၊ တောက်–၊ ဝင်း–၊ ထိန်လင်း– 闪亮 *shǎnliàng* flash, glow, be phosphorescent. **:** Riieng ka ma:, sa: ka tiex. မိုးပေါ်ကိုလင်းတယ်၊ မြေကြီးပေါ်မှာထိန်လင်းတယ်။ 天上闪，地上亮。（光照天地。）*Shining in the heavens, glowing on the earth.* /*f*0.0108/

sa:[3] [sa] /sa/ *v.* ခုတ်–၊ ဖြတ်–၊ ရိတ်–၊ 芟, 钐 *shān, shàn* cut grass with a scythe or reaper (?). **:** Muag,mwag tix ih ma:, sa: tix ih yeem. ငါ ကောင်ပေါက်စားမယ်၊ခြံ (ခြံ) ခုတ်စားမယ်။ 砍地来种，钐草棵来用。（做地、干活的意思。）*Clear land to use, cut grass to use. (Slash-and-burn agriculture.)* /*f*0.0108/

satang [sa dang] /sa taŋ/ *n.* သတင်း၊ ကောလဟာလ 消息, 信息 *xiāoxi, xìnxī* news, hearsay, tidings. **:** **lox satang** သတင်း၊ ကောလဟာလ 消息 *news* | yam hoik mhong: khunhawkham veng ting Nineve ka lox satang in: khankix. [Yonax 3:6] နိနေဝေမင်းကြီးသည် ထိုသိတင်းကို ကြားသောအခါ။ 这信息传到尼尼微王的耳中。 *Then tidings reached the king of Nin'eveh. [Jon. 3:6]* ☞ sitang (sitang:) [*var.*]. [presyllable sa (or si) + tang 'different' ?]. /*f*7/

sa: reung: [sa reng] /sa rɤŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဂျင်းပွင့်မျိုးစေ့ (?) 砂仁（姜花的种子, 可作香料, 也可入药）*shārén (jiāng huā de zhǒngzi, kě zuò xiāngliào, yě kě rù yào)* Siamese cardomom (*Amomum villosum [Ammomum villosum]*, seeds of a ginger flower, used as a spice for food and medicinally). [Hox]. [gróh grong sa reng (loux Einggalang)].

sad [sād] /sạt/ *onom.* သစ်ရွက်လေတိုးသံ၊ အဝတ်အချင်းချင်းပွတ်တိုက်သံ 沙沙作响 *shāshā zuò xiǎng* make a rustling sound.

sang[1] [sang] /saŋ [Wa-CN], sạŋ [Wa-MM]/ **1** *va.* [ကြိယာ]ချင်– 想, 要 *xiǎng, yào* want to, plan to. **:** Aux sang hu: Cing Tong. ကျွန်မ ကျိုင်းတုံကို သွားချင်တယ်။ 我想去景栋。 *I want to go to Keng Tung.* **2** *adv,va.* [ကြိယာ]မယ်၊ [ကြိယာ]တော့မယ် 将要, 快要 *jiāngyào, kuàiyào* will, about to, going to. **:** Praix sang riieng phao:. မိုးလင်းတော့မယ်။ 天快要亮了。 *It is about to get light out now.* /*f*0.7125/

sang[2] [sāng] /sạŋ/ *vt.* တည်ဆောက်–၊ တည်ထောင်– 修建 *xiūjiàn* build. **:** **sum: sang** တည်ဆောက်တယ်။ 修建, 建设 *build, establish* ☞ sum: ②, sum: sang [*syn.*]. [Siam saaŋ[3] 'build'].

sang[3] [sāng] /sạŋ/ *vs.* <SAUX> ပင်ပန်းနွမ်းနယ်သောရောဂါ၊ စိတ်ထောင်းကိုယ်ကျေရောဂါ 累伤, 劳损 *lèishāng, láosǔn* be fatigued, stressed, suffer muscle strain (?). ☞ taug[2], fa[1], nyhap mao, khrup, mao, rau ③, reu[3], saux sang, seu [*syn.*]. [Hox]. /*f*2/

sang[4] [sāng] /sạŋ/ *vt.* ဆင့်–၂ ပုံ ပေါ်၊ ပုံ– 上（往上增添）*shàng (wǎng shàng zēngtiān)* pile on, add on top. **:** Seep khaox praok yau baox sang rib kah. ခြင်းတောင်းဘေးပတ်ပတ်လည်မှာ သစ်ကိုင်းတွေထိုးထည့်ပါ။ ဒါမှ အဲဒီပေါ်မှာမြက်တွေပိုပုံလို့ရမှာ။ 背箩周围插上棍子加高边儿, 好再上一些草。 *Insert some sticks around the sides of the pack basket, so that more grass can be piled on top of it.* [Hox ?]. /*f*2/

sang nyiex [sāng nyīex] /sạŋ ɲiɛʔ/ *vo.* အိမ်ထောင်ပြု– 成家 *chéngjiā* get married, settle down, establish a family (of a man). **:** Nawh sang nyiex tix num in:. သူဒီနှစ်အိမ်ထောင်ပြုတယ်။ 他今年成家。 *He is getting married and settling down this year.*

sang nyiex sang yaong: [sāng nyīex sāng yaong] /sạŋ ɲiɛʔ sạŋ ʑauŋ/ *vo.* တည်ထောင်ပြုပြင် 成家立业 *chèng jiā lì yè.*

sangsi: [sang si] /saŋ si/ *n.* <TOSAT> ခြသေ့ 狮子 *shīzi* lion (*Panthera leo*). ☞ sivai sangsi: [*syn.*].

sang seung [sāng sēng (sang seng, sang sēng)] /sạŋ sɤ̰ŋ, saŋ sɤŋ, saŋ sɤ̰ŋ/ *n.* ဆရာ၊ သခင် 先生, 老师 *xiānsheng, lǎoshī* teacher, scholar, master. ☞ siseung [*var.*]. ☞ lao see:, cao: gau, cao: gau lai, sara cao: gau [*syn.*]. [Hox (prim)].

sang: (sangh) [sang] /saŋ/ *n.* <TOSAT> ဆင် 象(动物), 大象, 亚洲象, 印度象 *xiàng (dòngwù), dàxiàng, Yàzhōu xiàng, Yìndù xiàng* elephant (*Elephas maximus*). [M-K root ⇒ Hox ? PWaic: *ksaq; cf. Siam caaŋ[6]]. /*f*0.7125/ /*f*8/

sang: khaw: [sang ko] /saŋ kʰɔ/ *v.* <VH> ေ ျာင်းတက်၊ အတန်းတက်ပြီ 上课 *shàngkè* start school session, attend class, be in school. [Hox].

Sang: Pax Fu: Nyi: Ciex [Sang Bax Fu Nyi Jiex] /saŋ paʔ fu ɲi tɕiɛʔ/ *np.* မတ်လရက်၊ အမျိုးသမီးနေ့ '三八' 妇女节 *'Sān-bā' Fùnǚjié* March 8 Women's Day.

sang: pang: [sang bang] /saŋ paŋ/ *vo.* အလုပ်ဆင်း– 上班 *shàngbān*.

sang: pao: [sang bao] /saŋ pau/ *vi.* <VH> အထက်အာဏာရှိသူကိုတင်ပြ– 上报 *shàngbào* submit a report to higher authority. [Hox].

sang: phing: [sang ping] /saŋ pʰiŋ/ *n.* ေ ုန်၊ ကုန်ပစ္စည်း၊ 商品 *shāngpǐn* commodity, goods, merchandise.

sang: big [sang nbīg] /saŋ bi̤c/ *v.* ငိုမဲ့ငိုမဲ့ဖြစ်– 要哭要哭的 *yāo kū yāo kū de*.

Sang: Ta: Ci: Lix [Sang Da Ji Lix] /saŋ ta tɕi liʔ/ *np.* <VH> တရုတ်ပြည်၏ကြီးမြတ်သောစည်းကမ်းသုံးရပ် 三大纪律 (中国人民解放军的军纪) *Sān Dà Jìlǜ (Zhōngguó Rénmín Jiěfàngjūn de jūnjì)* Three Great Disciplines (of the People's Liberation Army of China): (1) obey all orders, (2) take nothing from the people, (3) all confiscated items revert to public ownership. [Hox].

sang: ting: [sang ding (sāng ding)] /saŋ tiŋ, sa̤ŋ tiŋ/ *n.* <VH> စတိုခန်း၊ ကုန်ပစ္စည်းသိုလောင်ထားရာနေရာ၊ စတိုးဆိုင် 商店 *shāngdiàn* store, shop. ☞ nyiex coh kraung, nyiex shiang, shiang [*syn.*]. [Hox].

sang: cong: nong: [sang joung noung] /saŋ tɕoŋ noŋ / *n.* <VH,PRIM:> လူလတ်တန်းစားလယ်သမား 上中农 *shàng zhōng nóng* upper and middle peasants. [Hox].

sang: chix [sang qix] /saŋ tɕʰiʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> သုံး၊ ခုနှစ် 三七, 田七 *sānqī, tiánqī* sanchi ginseng, tianchi ginseng (*Panax notoginseng*, lit. '3-7', reportedly from the fact that there are 3 stems to a root, each with 7 branches). [Hox]. [gróh grong sang chix (Lái Hox)].

sang: chix tiak [sang qix diag] /saŋ tɕʰiʔ tiak/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဂျင်ဆင်းမြစ်၊ ဂျင်းနှင့်တူသည့် ဂျင်ဆင်းလိုအပင်မျိုး (အမြစ်ကိုဆေးအဖြစ်သုံး) 野三七, 姜状三七 *yěsānqī, jiāngzhuàngsānqī* ginger ginseng, ginger-like pseudo-ginseng, pearl ginseng *Panax zingiberensis*, root used medicinally. ☞ sang: chix nhu:, ciang: sang: chix .

sang: chix nhu: [sang qix hnu] /saŋ tɕʰiʔ nʰu/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ ြသ၉င် (ဆေးအဖြစ်သုံး) 藤三七, 藤子三七, 落葵薯 *téngsānqī, téngzisānqī, luòkuíshǔ* madeira vine, mignonette vine, lamb's tails (*Anredera cordifolia*, used medicinally, lit 'vine 3-7'). ☞ ai: chix, nhu: ai: chi:, nhu: sang: chix, sang: chix nhu: [*syn.*]. ☞ sang: chix tiak, ciang: sang: chix .

sang: nyiex [sang nyiex] /saŋ ɲiɛʔ/ *n.* စီးပွါးရေး၊ ကုန်သွယ်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းကိုင်ငန်း 商业 *shāngyè* commerce, trade, basiness.

sang: liang: [sang liang] /saŋ liaŋ/ *vt.* ငြိန္ဓိုင်း–၊ ဖြေရှင်း–၊ 商量 *shāngliàng*.

sanlun [sān lūn] /sa̤n lṳn/ *n.* သံလွင်တောင် Mount of Olives. **:** mai hoek kah yaong: Bephake, kah gawng Sanlun, [Mathiex 21:1] သံလွင်တောင်ခြေရင်းဌ ဗက်ဖာဂေရွာသို့ရောက်ကြသောအခါ၊ 到了伯法其在橄榄山那里. *came to Bethphage on the Mount of Olives,*

sam:[1] [sam] /sam/ *adv-pre.* နည်းနည်း၊ အနည်းအကျဉ်း 稍微 *shāowēi* rather, slightly. **:** Man: in: sam: raoh ceeix. ဒီပိတ် နည်းနည်းနီတယ်။ 这块布稍微有点儿红。 *This fabric is a bit reddish.* | Lhax awn: sam: koe: hauk awn:. အရွက်နုလေးတွေမှာ အမွေးခပ်နုနုလေးတွေရှိတတ်တယ်။ 幼叶稍微被柔毛。 *Tender leaves tend to have fine hairs.* ☞ sem, siiem [*var.*]. /*f*0.0563/ /*f*8/

sam:[2] [sam] /sam/ *num.* သုံး (၃) 三 (一般用于三十以上的计数中, 两以下的重量单位计数也习惯用它) *sān (yìbān yòngyú sānshí yǐshàng de jìshù zhōng, liǎng yǐxià de zhòngliàng dānwèi jìshù yě xíguàn yòng tā)* three, 3 (Tai-derived number, in Pa Raog Wa used in counting above 30 and in small weights measured in ounces or less). **:** sam: sip sam:. သုံးဆယ့်သုံး (၃၃) 三十三。 *thirty-three (33)* | rheng: sam:. တစ်ထောင့်သုံးရာ (၁၃၀၀) 一千三。 *one thousand three hundred (1300).* | sam: rawng. သုံးအောင်စ 三两。 *three ounces.* | sam: the:. သုံးကျပ်သား 三钱。 *three ticals.* [Siam sam[35] '3']. /*f*0.0563/ /*f*8/

Sam:[3] [Sam] /sam/ **1** *n.* ဆမ်း 老三 (男子排行第三。 参见 Ai) *lǎo sān (nánzǐ páiháng dìsān. Cānjiàn Ai)* third eldest son (see Ai). **2** *np.* တတိယသား 男子排行第三 *nánzǐ páiháng dìsān* first syllable in name of third eldest son, e.g, Sam Rang.

sam: khaing: [sam kaing] /sam kʰaŋ/ *n.* <TOSAT> ပါးစပ်ချွန်ချွန်နှင့်ကြွက်တစ်မျိုး (?) 毛猬 (一种眼小, 尾短的山老鼠) *máowèi (yīzhǒng yǎn xiǎo, wěi duǎn de shān lǎoshǔ)* lesser moonrat,

lesser gymnure (*Hylomys suillus Müller*, mountain rodent with small eyes, short tail).

sam: sip [sam sib] /sam sip/ *num.* <VH> သုံးဆယ် (၃၀) 三十 *sānshí* thirty, 30. ☞ tingoe: (tix ngoe:) [*syn.*]. [Siam sam[35] sip[35]].

sam: leun: [sam len] /sam lɤn/ *n.* <KAUNG:> ပဲမျှစ်၊ ပဲစောင်းယား 扁豆 *biǎndòu* hyacinth bean (*Dolichos lablab*?, white or purple flowers, long, flat, curved, elliptical pods, white or dark purple beans, used medicinally?; or kidney bean?).

sam: leun: kluah [sam len gluah] /sam lɤn kluah/ *n.* <KHAOX> စားတော်ပဲတစ်မျိုး (?) 早熟扁豆 *zǎo shú biǎndòu*.

sam: leun: tiag [sam len dīag] /sam lɤn ṭiak/ *n.* <KHAOX,SAUX> 草决明, 决明子 *cǎo jué míng, jué míng zǐ Cassia tora*. ☞ iien: poeh[2], pie: tiag [*syn.*].

sam: leun: lha: [sam len hla] /sam lɤn lʰa/ *n.* <KHAOX> သီးနှံပဲပင်တစ်မျိုး (?) 晚熟扁豆 *wǎn shú biǎndòu*.

sauh [saeh] /saɯh/ *vt.* အားအင်နဲ့ဆွဲ– 使劲拉 *shǐjìn lā* pull hard, pull with force. ☞ jhauh [*mor.*].

saux[1] [saex] /saɯʔ/ **1** *n.* <SAUX> နာမကျန်းဖြစ်ခြင်း၊ နေမကောင်းဖြစ်ခြင်း၊ အနာ၊ နာကျင်မှု၊ ကိုက်ခဲမှု၊ ဝေဒနာ 病 *bìng* illness, disease, disorder, sickness, pain. **2** *vi.* ဖျားနာ၊ နာမကျန်းဖြစ်–၊ နေမကောင်းဖြစ်–၊ နာကျင်–၊ ကိုက်ခဲ– 生病, 患病, 痛 *shēngbìng, huànbìng, tòng* be sick (primarily US), be ill, hurt. **:** Saux nawh ngaix. သူ ဒီနေ့ ဖျားသွားတယ်။ 今天她生病了。 *She became ill today.* **3** *vi.* ကိုက်ခဲ–၊ နာကျင်– 疼, 疼痛 *téng, téngtòng* hurt, ache, be painful. **:** Saux kaing: aux. ကျွန်မ ခေါင်းကိုက်တယ်။ 我头疼。 *I have a headache.* **4** *vs.* နားထူ– (လူနာဟုတင်စားခေါ်ဝေါ်) 刺激的、伤人的、难听的 *cìjīde, shāngrénde, nántīngde* cutting, wounding, harsh (esp. speech). **:** Saux ang laig saik ang cu. (Pui ang: nghiet lox.) ထည့်တယ်မဝင်ဘူး၊ ထွင်းတယ်မရဘူး။ (စကားလုံးဝနားမထောင်သောသူ အတွက်စကားပုံ) (နားထူ) 再刺激的话也听不进去。(形容很难调教、教育的人。) *Wounding (words) do not sink in, cutting (words) are not accepted. (Describes someone who refuses to listen to advice.)* /*f*0.078/ /*f*4/

saux[2] [saex] /saɯʔ/ *n.* <KHAOX> ကြိမ်ပင်၊ ကြိမ် 藤篾, 饭藤 (坚韧, 可编织藤椅等) *téngmiè, fànténg (jiānrèn, kě biānzhī téngyǐ děng)* rattan (*Calameae*, a kind of tough, fibrous climbing palm which can be used to make wicker furniture.). /*f*0.078/ /*f*4/

saux[3] [saex] /saɯʔ/ *vt.* ထုပ်–၊ ဖြည့်–၊ နေရာချ–၊ ထည့်– 装, 装进 *zhuāng, zhuāngjìn* pack, fill, put in, add, place. **:** saux riang yuh lung kieh khaix to: kaing yuh ex koe:, kieh pui hun: yi: yung: Tang: ex. 下决心抓出成效，取信于民。 *be determined to achieve results and win the trust of the people in our Party.* ☞ sau:[1] [*var.*]. /*f*0.078/ /*f*4/

saux ka: kum: [saex ga gum] /saɯʔ ka kum/ *vi,n.* <SAUX> ကော့ကျောရိုးကုန်းကြီး 驼背 *tuóbèi* hunchback (physical disability).

saux ka: man [saex ga mān] /saɯʔ ka mạn/ *vi,n.* <SAUX> ပြည်တည်နာထစေတဲ့ ရိုးတွင်းခြင်ဆီရောဂါ 特异性脓肿, 骨髓炎 *tèyìxìng nóngzhǒng, gǔsuǐ yán* osteomyelitis (a bone infection involving abscesses).

saux ka: man laung [saex ga mān lāeng] /saɯʔ ka mạn lạɯŋ/ *vi,n.* <SAUX> ရိုးတွင်းချဉ်ဆီကုန်ခန်းရောဂါ 特异深度性脓肿, 骨髓炎 *tèyì shēndùxìng nóngzhǒng, gǔsuǐyán* an idiosyncratic swelling of extraordinary severity, bone marrow disease.

saux ka: tud [saex ga dūd] /saɯʔ ka tụt/ *vi,n.* <SAUX> အနာကြီးရောဂါ၊ ကုဋ္ဌရူနာ 麻风 (慢性传染病) *máfēng (mànxìng chuánrǎnbìng)* leprosy (chronic infectious disease caused by bacillus *Mycobacterium leprae*). ☞ saux lhu:, sibawb, saux sibawb, sibawg [*syn.*].

saux ka: teung: [saex ga deng] /saɯʔ ka tɤŋ/ *vi,n.* <SAUX> လင့်ရည်အဖု ရောဂါ 淋巴结核 *línbā jiéhé* inflammation of lymph glands, lymph infection caused by tubercle bacilli, adenolymphitis, lymphadenitis.

saux ka: rag [saex ga rāg] /saɯʔ ka rạk/ *vi,n.* <SAUX> အစာအိမ်ရောင်ခြင်း၊ ဝမ်းလျှောခြင်း၊ ဝမ်းပျက်ခြင်း 急性肠胃炎, 痢疾 *jíxìng cháng wèiyán, lìjí* acute gastroenteritis (infection in the stomach), dysentery. ☞ ka: rag [*syn.*].

saux kaing: [saex gaing] /saɯʔ kaŋ/ *vo,n.* <SAUX> ခေါင်းကိုက်–၊ ခေါင်းကိုက်ရောဂါ 头疼, 头痛 *tóu téng, tóutòng* headache, have a headache. **:** Saux kaing: aux ngaix. ဒီနေ့ကျွန်တော် ခေါင်းကိုက်တယ်။ 今天我头疼。 *I have a headache today.* | Lud kaing yuh nawh, daing: saux kaing: aux kah. သူအလုပ်လုပ်တာမှားသွားလို့ကျွန်တော် ခေါင်းကိုက်လိုက်တာ။ 他做错了事情, 使我非常头痛。 *The things he has done wrong give me a headache.*

saux kaing: tix plak [saex gaing dīx blag] /saɯʔ kaŋ ṭiʔ plak/ *vi,n.* <SAUX> ခေါ်ကိတ်စ်ဖက်ကိုက်ရောဂါ 偏头疼 *piān tóu téng*.

saux kawng [saex gōng] /saɯʔ kɔ̰ŋ/ *vi,n.* <SAUX> မူးဝေ–၊ ခေါင်းမူးရောဂါ 毒疔 *dú dīng*.

saux kawng giien: [saex gōng mgian] /sɑɯʔ kɔ̰ŋ giə n/ *vi,n.* <SAUX> လက်ဆစ်နာ၊ လက်ချောင်းနာ 指头炎 *zhítou yán* finger joint hurt.

saux ki:[1] [saex gi] /sɑɯʔ ki/ **1** *vi,n.* <SAUX> မခံမရပ်နိုင်အောင်နာကျင်–၊ ကိုက်–(မျက်လုံး၊ သွား) 极痛, 刺痛（眼、牙等）*jítòng, cìtòng (yǎn, yá děng)* have acute pain, throbbing pain, ache (as in teeth or eyes). **2** *vi,n.* သားဖွားဗိုက် ခြင်း 阵痛 *zhèntòng* labour (UK) labor (US) pains, pain of childbirth. **:** saux ki: daux vaig. သားဖွားဗိုက်နာဖြစ်နေပြီ။ 肚子阵痛。 *have labour pains in the belly.* ☞ saux siki: [*var.*].

saux ki:[2] [saex gi] /sɑɯʔ ki/ *vi,n.* <SAUX> မျက်စိစူး–၊ မျက်စိကျိန်း–၊ မျက်စိစူးလောက်အောင်လင်း– 晃, 刺（光线强烈, 照得眼睛睁不开）*huǎng, cì (guāngxiàn qiángliè, zhàode yǎnjīng zhēngbukāi)* dazzle the eyes, be dazzlingly bright. ☞ siki:, ki: ngai: [*syn.*].

saux ki: ngai: [saex gi ngai] /sɑɯʔ ki ŋai/ *vi,n.* <SAUX> မျက်စိစူး–၊ မျက်စိကျိန်း–၊ မျက်စိစူးလောက်အောင်လင်း– 晃眼, 刺眼（由于光线过强或内心厌恶引起的）*huǎng yǎn, cì yǎn (yóuyú guāngxiàn guò qiáng huò nèixīn yānè yǐnqǐ de)*. **:** Saux ki: ngai: ka riieng teung:. ဖန်သီးကြောင့် မျက်စိစူးတယ် 灯光刺眼。 | Saux ki: ngai: aux ka yaox tix nawh. သူ့ကိုတွေ့လို့မျက်စိစူးလိုက်တာ 我见着他就觉得刺眼。

saux ki: ngawng [saex gi ngōng] /sɑɯʔ ki ŋɔ̰ŋ/ *vi,n.* <SAUX> ဒူးခေါင်းကိုက်ရောဂါ 膝盖酸痛 *xīgài suāntòng* stiff, sore knees.

saux ki: rhang: [saex gi hrang] /sɑɯʔ ki rʰaŋ/ **1** *vo.* <SAUX> သွားကျိန်း– 牙酸, 倒牙（牙本质过敏, 酸味食物刺激牙齿, 嘴嚼时感觉不舒服）*yá suān, dǎo yá (yá běnzhì guò mǐn, suān wèi shíwù cìjī yáchǐ, zuǐ jué shí gǎnjué bù shūfu)* have a painful tingling in sensitive teeth, especially after eating tart foods. **:** Saux ki: rhang: aux ka phiex tix mak kawk. ကျွန်တော်ပင်စိမ်းသီးစားလို့ သွားကျိန်းတယ်။ 我吃了哆依果后牙酸。 *My teeth have a painful tingling after eating tart docynia fruit.* **2** *vo.* ကျင်–၊ ကျိန်း–၊ ရှတတဖြစ်– 牙碜 *yáchěn* have a gritty taste in the mouth. **:** Caw aux khrap saux ki: rhang: aux kah. ကျွန်မ သဲဝါးမိလို့ ပါးစပ်ထဲမှာ ရှတတဖြစ်သွားတယ်။ 碰着砂子了, 我吃着牙碜。 *I ran into some grit and had an unpleasant taste in my mouth.*

saux kiied rhawm: [saex gīad hrom] /sɑɯʔ kiat rʰɔ m/ *vs.* စိတ်ထိခိုက်–၊ ကရုဏာသက်–၊ ကိုယ်ချင်းစာ– 怜悯, 同情（比 saex sin hrom 的程度更深）*liánmǐn, tóngqíng (bǐ saex sin hrom de chéngdù gèng shēn)* pity, be moved by, feel compassion for, sympathise (U.K) sympathize (U.S) with (stronger emotion than 'saex sin hrom'). **:** Raux uik saux kiied rhawm: aux ka yaox tix saux nawh. သူနေမကောင်းတာ မြင်ရတော့ကျွန်တော် တော်တော် ကိုယ်ချင်းစာမိတယ်။ 看见他病了我非常同情。 *I felt profoundly moved to see how ill he was.* ☞ sikiied rhawm: [*var.*]. ☞ saux sin: rhawm: [*syn.*].

saux kiien: tawm: [saex gian dom] /sɑɯʔ kiən tɔ m/ *vi,n.* <SAUX> အဆုတ်ခြောက်ရောဂါ 肝硬化 *gān yìng huà* sclerosis of the liver (?).

saux koe: sijheeng: [saex goui si nqeeng] /sɑɯʔ koi s.dʑʰɯŋ/ *n.* <SAUX> ေ ါ်အမြဲတမ်းရှိ၊ နာတာရှည် 常见病 *chángjiàn bìng*.

saux kraung vaig jawn: [saex grāeng vāig njon] /sɑɯ ʔ krɑ̰ɯŋ vɑc dʑɔn/ *n, vi.* <SAUX> အစာအိမ်နာရောဂါ 盲肠炎 *mángchángyán* appendicitis, typhlitis.

saux krawb [saex grōb] /sɑɯʔ krɔ̰p/ *vi, n.* <SAUX> ေ ်နာ 酸痛（多指疲乏引起的症状）*suāntòng (duō zhǐ pífá yǐnqǐ de zhèngzhuàng)* be stiff, feel stiffness in muscles (as a result of exercise). ☞ saux klia: [*syn.*].

saux kroik [saex groig] /sɑɯʔ krɔc/ *n, vs.* <SAUX> ထုံ–၊ ကျင်– 麻木 *mámù* numb.

saux krin: [saex grin] /sɑɯʔ krin/ *n, vi.* <SAUX> ဝက်သက်ရောဂါ 麻疹 *má zhěn* measles.

saux kla: ia: [saex gla ia] /sɑɯʔ kla ʔia/ *n.* <SAUX> ပါးချိတ်ရောင်နာ 腮腺炎, 耳下淋巴腺炎 *sāixiànyán, ěrxià lìnbāxiànyán* mumps, the mumps (inflammation and swelling of parotid salivary glands). ☞ mod[2] ②, muat ②, saux tawt awh, saux loi: kawn: peux [*syn.*].

saux kloh [saex glouh] /sɑɯʔ kloh/ *vi,n.* <SAUX> ပါးစပ်–နှင့်–ခြေထောက်–ရောဂါ 口蹄疫 *kǒu tí yì* foot-and-mouth- disease.

saux klon [saex glōun] /sɑɯʔ klɔ̰n/ *vi,n.* <SAUX> မာတောင့်ပြီးနာ 硌得疼 *luò dé téng* hard and be hurt. **:** Dee it aux saux klon ngie. ကျွန်တော်အိပ်တဲ့နေရာမာတောင့်ပြီးနာလိုက်တာ။ 我睡的地方不平, 使我硌得疼。 *My bed is hard and be hurt to sleep.*

saux klia: [saex glia] /sɑɯʔ klia/ *vs,n.* <SAUX> ေ ်နာ– 酸痛（指累的结果）*suāntòng (zhǐ léi de jiéguǒ)* be stiff, feel stiffness in muscles (as a result of exercise). **:** Saux klia: caong aux jao lawng tix krax singai. ကျွန်မခရီးဝေးသွားလို့ခြေထောက်တွေညောင်းနာကုန်ပြီ။ 我走了远路感

到两脚酸痛。 *My legs are stiff from walking a long distance.* ☞ saux krawb [*syn.*].

saux khut [saex kud] /saɯʔ kʰut/ *n.* <SAUX> ဇာရောဂါ (မြန်မာပြည်တွင်အများအားဖြင့် ဇာဆွဲသည်ဟုခေါ်သည်) 泥鳅痧, 闷头痧（中暑等不易发散出来的疾病）*níqiūshā, mēntóushā (zhòngshǔ děng búyì fāsànchulai de jíbìng)* (refers to various acute and hard-to-cure diseases such as cholera and sunstroke, lit. 'scraping disease'). ☞ saux vhua:, saux vhua: laung [*syn.*].

saux gia: vai [saex mgia vāi] /saɯʔ gia vại/ *vi,n.* <SAUX> အာရုံကြောနာကျင်ကိုက်ခဲသောရောဂါ 神经痛（多指肋间局部疼痛）*shénjīngtòng (duō zhǐ lèijiān júbù téngtòng)* neuralgia (usu. refers to local pain in the rib area). ☞ saux jax vai [*syn.*].

saux grawn [saex mgrōn] /saɯʔ grɔ̰n/ *vi,n.* <SAUX> ေ ဖြတ်–၊ သွက်ချာပါဒလိုက်– 瘫痪 *tānhuàn* paralysis, paraplegia, palsy (obs.).

saux greeing [saex mgrēeing] /saɯʔ grɯ̰ŋ/ *n.* <SAUX> သွက်ချာပါဒရောဂါ (ကတုန်ကရင်ဖြစ်–၊ လှုပ်ရမ်း–တစ်ဆက်ဆက်လှုပ်–?) 颤栗, 抽搐（肌肉不随意地收缩的症状, 多由神经系统的疾患引起）*zhànlì, chōuchù (jīròu bùsuíyì de shōusuō de zhèngzhuàng, duō yóu shénjīng xìtǒng de jí huàn yǐnqǐ)* palsy? (tremble? shiver? shudder?).

saux gla: [saex mgla] /saɯʔ gla/ *n.* <SAUX> ပူစပ်စပ် (ရောဂါ) 热辣辣的 *rè là là de.* ☞ sigla: [*var.*].

saux ghok [saex nkoug] /saɯʔ gʰok/ *vi,n.* <SAUX> လည်ချောင်းနာရောဂါ 喉咙疼 *hóulóng téng* sore throat.

saux gheen: [saex nkeen] /saɯʔ gʰɯn/ *vi,n.* <SAUX> အရေခွံခြောရောဂါ 湿疹, 尿布疹 *shīzhěn, niàobùzhěn* eczema, diaper rash (a form of dermatitis, a skin irritation, often allergy-related, characterized by itchy, red, flaky skin, sometimes with cracks or tiny blisters).

saux gheen: ngai: [saex nkeen ngai] /saɯʔ gʰɯn ŋ ai/ *vi,n.* <SAUX> မျက်လုံးဖူးရောင်ရောဂါ 眼眶发炎 *yǎn kuàng fāyán* imflammation.

saux grheuh [saex nkreh] /saɯʔ gʰrɤh/ *n.* <SAUX> သားအိမ်နာရောဂါတစ်မျိုး 子宫脱垂（较轻微的）*zǐ gōng tuō chuí (jiào qīngwēi de)* metroptosis, prolapse of uterus[AM]. ☞ saux lhua: [*syn.*].

saux ngai: sibie [saex ngai si nbīe] /saɯʔ ŋai s.bɛ̰/ *n.* <SAUX> မျက်လုံးအိ□ရောဂါ 打眼病 *dá yǎn bìng.*

saux ngi [saex ngī] /saɯʔ ŋḭ/ *vi,n.* <SAUX> သွားဖုံးရောင်ရမ်းနာ 齿龈炎, 牙床炎 *chǐ yín yán, yáchuáng yán* gingivitis (?).

saux ngiex [saex ngīex] /saɯʔ ŋɛ̰ʔ/ *vi,n.* <SAUX> ဝနာ၊ ယားနာရောဂါ 痒（病）*yǎng (bìng)* scabies (?).

saux pang [saex bāng] /saɯʔ pa̰ŋ/ *vi,n.* <SAUX> ကျွဲနွားဖျားနာရောဂါ 胛棒病（黄牛、水牛易发此病）*jiǎ bàng bìng (huáng niú, shuǐniú yì fā cǐ bìng)* (an illness affecting cows and water buffaloes).

saux pang: [saex bang] /saɯʔ paŋ/ *vi,n.* <SAUX> သန်ကောင်တည်ရောဂါ 绦虫病 *tāo chóng bìng* tapeworm, cestode.

saux pauh [saex bāeh] /saɯʔ pa̰ɯh/ *vi,n.* <SAUX> အအေးမိ–၊ အအေးပတ်– 伤风, 感冒 *shāngfēng, gǎnmào* cold (illness), catch a cold.

saux pauh saux yaong: [saex bāeh saex yaong] /saɯʔ pa̰ɯh saɯʔ ʑauŋ/ *v,n.* <SAUX> ရွာလုံးကျတ်နာစေးချောင်းဆိုး 流感 *liúgǎn* villagewide cold. **:** Ang ex mhawm: son, kheu num in caw saux pauh saux yaong:. ရွာလုံးကျတ်နာစေးချောင်းဆိုးလို့ဒီနှစ်ကျန်တော်တို့ကံမကောင်းဘူး။ *We have unlucky this year because we get villagewide cold.*

saux pai: ling: [saex bai ling] /saɯʔ pai lɪŋ/ *vi,n.* <SAUX> ဆီးပူညောင်းကျရောဂါ 淋病 *lìnbìng* gonorrhea, venereal disease, centred in urethra and reproductive system, caused by diplococcus gonorrhea.

saux pung: [saex bung] /saɯʔ puŋ/ *vt,n.* <SAUX> ဇ အာင့်–၊ နာ–၊ တင်း–၊ 胀 *zhàng.*

saux pawp [saex bob] /saɯʔ pɔp/ *vi,n.* <SAUX> ကျွဲနွားဒေါင့်သန်းရောဂါ၊ ဒေါင့်သန်းနာ 炭疽病 *tànjūbìng* anthrax.

saux pawp rawm: [saex bob rom] /saɯʔ pɔp rɔ m/ *vi,n.* <SAUX> ေ□ရုံပေါက် (အရေပြားပေါ် အနာပေါက်၍အရ□ ရွှံ့ရွှဲနှင့်) 接触性皮炎（一般指在有水的田地里劳动, 皮肤因受感染而发炎）*jiēchù xìng pí yán (yìbān zhǐ zài yǒu shuǐ de tiándì lǐ láodòng, pífū yīn shòu gǎnrǎn ér fāyán)* contact dermatitis (usu. refers to contracting a skin disorder from working in flooded paddy fields, lit. 'water demon illness'). ☞ saux rawm: [*syn.*].

saux pawng [saex bōng] /saɯʔ pɔ̰ŋ/ *vi,n.* <SAUX> ေ□ □□□ ခြင်း (ဝမ်းဗိုက်တွင်းသရက်ရွက်နာ၍ဖြစ်စေ၊ တခြားစိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာအကြောင်းများကြောင့်ဖြစ်စေ လေပွပြီးဗိုက်နာခြင်း) 气臌（中医指由于气凝滞不通而引起的鼓胀）*qì gǔ (zhōngyī zhǐ yóuyú qì níng zhì bùtōng ér yǐnqǐ de gǔ zhàng)* swollen stomach from trapped wind (distension of the abdomen caused by accumulation of gas due to dysfunction of the spleen or to emotional factors).

saux praix [saex braix] /sɑɯʔ praiʔ/ *vs,n.* <SAUX> စပ်–၊ ပူရှိန်း 辣疼 *là téng.* **:** Mat caong aux, kraix aux sidah kah, uik saux praix ngie. ကျွန်တော့်ခြေထောက်ရှလို့ဆေးထည့်တာပူစပ်လိုက်တာ။ 我脚上的伤口, 一擦上药就辣疼辣疼的。

saux preng [saex brēing] /sɑɯʔ prɛ̰ŋ/ *n.* <SAUX> ကာလနာရောဂါ 瘟疫 *wēnyì* pestilence, plague, disease. ☞ preng [*syn.*].

saux preu [saex brē] /sɑɯʔ prɤ̰/ *vi, n.* <SAUX> ေရုံနာ 脓疮病, 黄水疮（多生在头部或口腔）*nóng chuāng bìng, huáng shuǐ chuāng (duō shēng zài tóubù huò kǒu qiāng).*

saux plix [saex blix] /sɑɯʔ pliʔ/ *vi,n.* <SAUX> အနာ၊ အနာစိ၊ သွေးစုနာ၊ ပြည်တည်နာ၊ ဖက်ခွက်နာ 疖子 *jiē zǐ* carbuncle, ulcer.

saux phaw: sang: feung: [saex po sang feng] /sɑɯʔ pʰɔ saŋ fɤŋ/ *v,n.* <SAUX> ေပါ့ဆိုင်ရောဂါ 破伤风 *pò shāngfēng* tetanus.

saux baox kuah si:ang: [saex nbāox gūah si ang] /sa ɯʔ bɑ̰uʔ kʷah s.ʔaŋ/ *n.* <SAUX> အရိုးထပ်ပေါက်ထွက်သည့်ရောဂါ 骨质增生 *gúzhì zēngshēng* bone spur, calcification (increase of bony material).

saux bie naok [saex nbīe naog] /sɑɯʔ bɛ̰ nauk/ *n.* <SAUX> ဦးနှောက်ရောင်ရမ်းရောဂါ 脑膜炎 *nǎo mó yán* encephalitis. ☞ saux nao: maw: ying: [*syn.*].

saux beeik hak [saex nbeeig hag] /sɑɯʔ bɯc hak/ *n.* <SAUX> အရေပြားရောဂါ (အရေခွံကျွတ်ရောဂါ) 脱皮（一种皮肤病）*tuō pí (yīzhǒng pífū bìng).*

saux brai [saex nbrāi] /sɑɯʔ brɑ̰i/ *n.* <SAUX> ကြက်ကျောက်ရောဂါ (?)ဆစ်ဖလစ်ရောဂါ (?) 水痘 *shuǐ dòu.* ☞ saux mu: brai [*syn.*].

saux blaung: [saex nblaeng] /sɑɯʔ blɑɯŋ/ *n.* <SAUX> ဆီးအိမ်နာ 膀胱炎 *pángguāngyán* bladder infection.

saux blawn [saex nblōn] /sɑɯʔ blɔ̰n/ *vi, n.* <SAUX> အကြောထုံးရောဂါ၊ အကြောကျစ်ရောဂါ 抽筋儿 *chōujīnr* get a cramp, have a muscle spasm. **:** saux blawn plix caong. ခြေသလုံးမှာ အကြောထုံးနေတယ်။ 脚肚子抽筋儿。 *get a cramp in the calf of the leg.* ☞ saux rak run: siniag, rak run: siniag [*syn.*].

saux bhaung: [saex npaeng] /sɑɯʔ bʰɑɯŋ/ **1** *n.* <SAUX> ေ□ □□□ 惊风（指小孩发高烧或中毒性菌痢引起的）*jīngfēng (zhǐ xiǎohái fā gāoshāo huò zhòngdúxìng jūnlì yǐnqǐ de)* (a childhood disease with high fever induced by a bacterial dysentery infection, lit. 'wind disorder', Chn. fright-wind'). **2** *n.* ေ□ဖိုင်ရောဂါ 脐风（多由脐带感染破伤风杆菌引起）*qífēng (duō yóu qídài gǎnrǎn pò shāngfēng gǎnjūn yǐnqǐ)* (a disorder generally caused by a bacillus infection in the umbilical cord, as by coliform bacteria, Chn. 'navel wind'), tetanus.

saux maok [saex maog] /sɑɯʔ mauk/ *vi,n.* <SAUX> ေချောင်းဆိုးခြင်း 咳嗽 *késòu* cough.

saux mu: brai [saex mu nbrāi] /sɑɯʔ mu brɑ̰i/ *n.* <SAUX> ကြက်ကျောက်ရောဂါ (?)ဆစ်ဖလစ်ရောဂါ (?) 水痘 *shuǐ dòu.* ☞ saux brai [*syn.*].

saux mu: aoh [saex mu aoh] /sɑɯʔ mu ʔauh/ *n.* <SAUX> ကိုယ်ပူဖျားရောဂါ။ မက်ကလောင် 痱子 *fèi zǐ.*

saux mie [saex mīe] /sɑɯʔ mɛ̰/ *n.* <SAUX> ခွေးကျွတ်နာရောဂါ 应头疖 *yīng tóu jiē* furuncle?.

saux mie laung [saex mīe lāeng] /sɑɯʔ mɛ̰ lɑ̰ɯŋ/ *n.* <SAUX> ရင့်မာသောမွေးကျွတ်နာရောဂါ 深度应头疖 *shēndù yīng tóu jiē* deep furuncle?..

saux muad [saex mūad] /sɑɯʔ mʷat/ *n.* <SAUX> အနာစိမ်းရောဂါ 生疮 *shēngchuāng* open wound, open sore. ☞ muad ① [*syn.*].

saux mheen: [saex hmeen] /sɑɯʔ mʰɯn/ *n.* <SAUX> ဝမ်းဗိုက်ထဲလှိမ့်၍အောင့်နာသောရောဂါ (急性肠胃痉挛性疼痛) *(jí xìng cháng wèi jìng luán xìng téngtòng).*

saux tu [saex dū] /sɑɯʔ tʷ/ *vi,n.* <SAUX> ဗိုက်နာ–၊ ဗိုက်အောက် 胃病, 胃疼 *wèibìng, wèiténg* stomachache.

saux tu: [saex du] /sɑɯʔ tu/ *vi, vt, n.* <SAUX> ေ□ □ ဖက်နာ (?) 关节炎, 风湿 *guānjiéyán, fēngshī* arthritis, rheumatism. ☞ saux tu: kah jhong: si ang: [*syn.*].

saux tu: kah jhong: siang: [saex du gah nqoung si ang] /sɑɯʔ tu kah dʑʰoŋ s.ʔaŋ/ *vi,n.* <SAUX> ေ□ □ ဖက်နာရောဂါ 关节炎 *guānjiéyán* arthritis. ☞ saux tu: [*syn.*].

saux tu: hoek kah rhawm: [saex du houig gah hrom] /sɑɯʔ tu hoc kah rʰɔm/ *n.* <SAUX> နှလုံးနာတဲ့အထိဗိုက်နာ–၊ 风湿性心脏病 *fēngshī xìng xīnzàngbìng.*

saux tug [saex dūg] /sɑɯʔ tʷk/ *v,n.* <SAUX> ပန်းနာ–၊ ရင်ကျပ်– 哮喘, 呼吸困难 *xiào chuǎn, hūxī kùnnan* asthma, difficulty in breathing, gasping. ☞ tug [*syn.*].

saux tawt awh [saex dod oh] /sɑɯʔ tɔt ʔɔh/ *vi,n.* <SAUX> ပါးချိတ်ရောင်ရောဂါ 腮腺炎, 耳下淋巴腺炎 *sāixiànyán, ěrxià lìnbāxiànyán* mumps, the mumps (inflammation and swelling of parotid

salivary glands). ☞ mod[2] ②, muat ②, saux kla: ia:, saux loi: kawn: peux [*syn.*].

saux tawm: [saex dom] /saɯʔ tɔm/ *vi,n.* <SAUX> နှလုံး(ရောဂါ ?) 肝炎 *gānyán* hepatitis.

saux tieh tu [saex dīeh dū] /saɯʔ tɕʰ tu̯/ *vi,n.* <SAUX> ဝမ်းပျက်–၊ 反胃, 翻胃 *fǎn wèi, fān wèi* a stomach disorder causing nausea.

saux thux [saex tux] /saɯʔ tʰuʔ/ *vs.* <SAUX> ရောဂါ ညှာပြီးကိုက်ခဲ– 酸痛 *suāntòng* ache. ☞ saux ut, saux siut [*syn.*].

saux daik [saex ndaig] /saɯʔ dac/ *n.* <SAUX> ထုံနာစို၊ မြေကိုင် 发麻（一般指吃了酸荞菜后, 手脚接触凉水而引起的过敏性反映）*fā má (yìbān zhǐ chī le suānqiáocài hòu, shǒujiǎo jiēchù liángshuǐ ér yǐnqǐ de guòmǐnxìng fānyìng)* (numbness [?], refers to allegic reaction if one come into contact with cold water after eating wild buckwheat).

saux dud[1] [saex ndūd] /saɯʔ du̯t/ *vs,n.* <SAUX> ဗိုက်နာ–၊ ဗိုက်အောင့်– 绞痛（多指由于某些病变所引起的肚、肠的剧烈疼痛）*jiǎo tòng (duō zhǐ yóuyú mǒuxiē bìngbiàn suǒ yǐnqǐ de dǔ, cháng de jùliè téngtòng)* have cramps, have a wrenching pain (usu. refers to severe abdominal pain caused by illness).

saux dud[2] [saex ndūd] /saɯʔ du̯t/ *n.* <SAUX> အကွဲ၊ အပြဲ၊ ခြေဖဝါးကွဲခြင်း 裂（一般指脚掌）*liè (yìbān zhǐ jiǎo zhǎng)* split, slit, cut (usu. referring to sole of foot). **:** Saux dud caong nawh. 他的脚裂了。 *He has a cut on the the sole of his foot.*

saux dee lih rawm: neem [saex ndēe līh rom nēem] /saɯʔ du̯ ɺih rɔm nɯ̃m/ *vi,n.* <SAUX> ဆီးပြွန်နာ 尿道炎 *niào dào yán*.

saux nao: maw: ying: [saex nao mo ying] /saɯʔ nau mɔ ʑiŋ/ *n.* <SAUX> ဦးနှောက်ရောင်ရမ်းနာရောဂါ 脑膜炎 *nǎo mó yán* encephalitis. ☞ saux bie naok [*syn.*].

saux nao: yix siiex [saex nao yix siiex] /saɯʔ nau ʑiʔ siɛʔ/ *n.* <SAUX> ဦးဏှာက်သွေးကြောရောဂါ 脑溢血 *nǎo yì xiě*.

saux num: tuah [saex num duah] /saɯʔ num tuah/ *vi,n.* <SAUX> ဆီးလမ်းကြောင်းပိုးဝင်ခြင်း 尿道感染 *niào dào gǎnrǎn* urinary infection.

saux nhao: [saex hnao] /saɯʔ nʰau/ *n.* <SAUX> အဆုတ်ရောဂါ ? 肺病 *fèi bìng*.

saux nhao: ting [saex hnao dīng] /saɯʔ nʰau tɪ̃ŋ/ *n.* <SAUX> အဆုတ်သွေးကြောကျယ်ရောဂါ (?) 大叶性肺炎 *dà yè xìng fèiyán*.

saux nhao: iak [saex hnao iag] /saɯʔ nʰau ʔiək/ *n.* <SAUX> အဆုတ်သွေးကြောကျဉ်းရောဂါ (?) 小叶性肺炎 *xiǎo yè xìng fèiyán*.

saux nhi: [saex hni] /saɯʔ nʰi/ *vi,n.* <SAUX> အဝလွန်ရောဂါ? 发育不良症 *fāyù bùliáng zhēng*.

saux nheek [saex hneeg] /saɯʔ nʰɯk/ *vi,n.* <SAUX> ရင်ကျပ်ရောဂါ 喘病 *chuǎn bìng* asthma.

saux cawk sigaing [saex jog si mgāing] /saɯʔ tɕɔk s.gaɲ/ *n.* <SAUX> တုပ်ကွေး (?) 子宫收缩性疼痛 *zǐ gōng shōusuō xìng téngtòng*. ☞ saux sigaing [*syn.*].

saux ci kua siyiex [saex jī gūa si yīex] /saɯʔ tɕi̯ kʷa s.ʑi̯ɛʔ/ *n.* <SAUX> ရောဂါကြီးရောဂါ 天花 *tiānhuā* smallpox, variola.

saux ciex heux [saex jiex hex] /saɯʔ tɕiɛʔ hɤʔ/ *n.* <SAUX> တီဘီရောဂါ 结核病, 肺结核, 肺痨 *jiēhébìng, fèijiēhé, fèiláo* tuberculosis, TB, consumptive disease of the lungs. ☞ saux oi: [*syn.*]. [Hox].

saux ceun: [saex jen] /saɯʔ tɕɤn/ *n.* <SAUX,BRIE> မြင်းလားရောဂါ (?) 苏拉病（骡马慢性病）*sūlābìng (luó mǎ mànxìng bìng)* surra (*Trypanosoma evansi*, a chronic disease of horses and mules).

saux jax vai [saex njax vāi] /saɯʔ dʑaʔ va̯i/ *vi,n.* <SAUX> အာရုံကြောနာကျင်ကိုက်ခဲသောရောဂါ၊ နာဗိုကြောကိုက်ခြင်း 神经痛（多指肋间局部疼痛）*shénjīng tòng (duō zhǐ lèijiān júbù téngtòng)* neuralgia (usu. refers to local pain in the rib area). ☞ saux gia: vai [*syn.*].

saux sang [saex sāng] /saɯʔ sa̰ŋ/ *vs.* <SAUX> ပန်းနာကျရောဂါ 累伤, 劳损 *lèishāng, láosǔn* fatigued, worn out. **:** Moi in: hoik saux sang ka yuh tix kaing. ဒီနွားအလုပ်လုပ်လို့ပန်းနာကျနေပြီ။ 这条牛已经累伤了。 *This ox has gotten worn out from working.* ☞ taug[2], fa[1], nyhap mao, khrup, mao, rau ③, reu[3], sang[2], seu [*syn.*].

saux sok lax [saex soug lax] /saɯʔ sok laʔ/ *n.* <SAUX> ရောဂါကပ်ရောဂါ 肾炎 *shènyán* nephritis, kidney disease.

saux su: six vaig [saex su six vāig] /saɯʔ su siʔ va̰c/ *n.* <SAUX> ရောဂါ (?) 消化不良 *xiāohuà bùliáng*.

saux siki: [saex si gi] /saɯʔ s.ki/ *vs,n.* <SAUX> သားဖွားဗိုက်နာခြင်း 阵痛 *zhèntòng* labour (UK) labor (US) pains, pain of childbirth. ☞ saux ki: [*var.*].

saux sigaing [saex si mgāing] /sɑɯʔ s.gạŋ/ *n.* <SAUX> တုပ်ကွေး (?) 子宫收缩性疼痛 *zǐ gōng shōusuō xìng téngtòng*. ☞ saux cawk sigaing [*syn.*].

saux sigiag nhao: [saex si mgīag hnao] /sɑɯʔ s.gi̯ak nʰau/ *n.* <SAUX> ပြွန်ရောင်ခြင်း 气管炎 *qìguǎnyán* bronchitis.

saux siprih [saex si brih] /sɑɯʔ s.prih/ *vi,n.* <SAUX> ထိုးအောင့်၍နာ–၊ ဆတ်ကနဲဆတ်ကနဲနာ–၊ 肿胀, 胀疼 *zhǒngzhàng, zhàngténg* swelling.

saux sibawb [saex si nbōb] /sɑɯʔ s.bɔ̰p/ *n.* <SAUX> အနာကြီးရောဂါ၊ ကုဋ္ဌရောဂ 麻风（慢性传染病）*máfēng (mànxìng chuánrǎnbìng)* leprosy (chronic infectious disease caused by bacillus *Mycobacterium leprae*). ☞ sibawb, saux lhu:, saux ka: tud, sipawg [*syn.*].

saux sibie [saex si nbīe] /sɑɯʔ s.bɛ̰/ *n.* <SAUX> ကူးစက်ရောဂါ 常见传染病 *chángjiàn chuánrǎnbìng* infect, be contagious.

saux sidiag [saex si ndīag] /sɑɯʔ s.di̯ak/ *vi,n.* <SAUX> ကြွက်သားအောင့်ရောဂါ 闪, 拧伤（因动作过猛使一部分筋肉受伤）*shǎn, níng shāng (yīn dòngzuò guò měng shǐ yī bùfèn jīn ròu shòushāng)* pull a muscle. ☞ sidiag [*syn.*].

saux siniag bhawm: [saex si nīag npom] /sɑɯʔ s.ni̯ak bʰɔm/ *n.* <SAUX> ပြွန်ကြောနာရောဂါ 支气管炎 *zhīqìguǎnyán* bronchitis (respiratory ailment).

saux siniied [saex si nīad] /sɑɯʔ s.ni̯at/ *vi,n.* <SAUX> အောင့် 紧绷绷, 胀 *jǐn bēng bēng, zhàng*. **:** Hoik sawm: aux uik saux siniied yuh hak vaig aux. ထမင်းစားပြီးကျွန်တော်ဗိုက်အောင့်ပြီးနာတယ်။ 我吃饭以后觉得肚皮紧绷绷的。

saux siyeen [saex si yēen] /sɑɯʔ s.ʑɯ̰n/ *n.* <SAUX> ခြေရိုးခြေဆစ်ကိုက်ခဲနာ（一种腿关节疾病。患者腿脚酸软, 站立或行走时有时会打奔儿）*(yīzhǒng tuǐ guānjié jíbìng, huànzhě tuǐ jiǎo suān ruǎn, zhàn lì huò xíngzǒu shí yǒushí huì dá bēn ér)*.

saux siut [saex si ud] /sɑɯʔ s.ʔut/ *vs,n.* <SAUX> ထုံ၊ ပျင်နာ 酸痛 *suāntòng*. ☞ saux ut [*syn.*].

saux sin: [saex sin] /sɑɯʔ sin/ *vs.* အေး–၊ အေးမြ–၊ ချမ်း– 冷, 凉 *lěng, liáng* cold, cool. **:** rawm: saux sin:. ရေ၊ အေး။ 凉水。 *cold water*. ☞ sisin: [*var.*].

saux sin: rhawm: [saex sin hrom] /sɑɯʔ sin rʰɔm/ *vs.* သနား–၊ စာနာ–၊ ကရုဏာသက်–၊ ကိုယ်ချင်းစာ–၊ ကြင်နာ– 怜悯, 同情 *liánmǐn, tóngqíng* pity, feel compassion for, sympathise (U.K) sympathize (U.S) with. ☞ cf □ [*syn.*].

saux sied [saex sīed] /sɑɯʔ sɛ̰t/ *vs,n.* <SAUX> တင်း–၊ ပြည့်–၊ ကယ်– 撑, 胀 *chēng, zhàng* distend. **:** Saux sied vaig aux ang: nyawm tix ot. ကျွန်တော့်ဗိုက် ကယ်နေလို့နေရခက်တယ်။ 我的肚子撑得难受。

saux suat [saex suad] /sɑɯʔ suat/ *vi,n.* <SAUX> ရေ၊ ဝ၊ ပြွန်လေအောင့် 气不舒, 走气疼（指胸部或腹部突然局部气痛）*qì bù shū, zǒu qì téng (zhǐ xiōngbù huò fùbù tūrán júbù qì tòng)*.

saux yang: meue: chuang: [saex yang meui quang] /sɑɯʔ ʑaŋ mɤi tɕʰuaŋ/ *n.* <SAUX> ဆစ်ဖလစ်၊ ကာလသားရောဂါ 梅毒 *méi dú* syphilis, venereal disease. ['illness' + Hox yángméi 杨梅 'syphilis' + ?].

saux yaong: [saex yaong] /sɑɯʔ ʑauŋ/ *n.* <SAUX> တုပ်ကွေး 重感冒, 流行性感冒 *zhòng gǎnmào, liúxíngxìnggǎnmào* flu, influenza, heavy cold (lit. 'village illness'). ☞ miex saux yaong: [*syn.*].

saux yum rham: [saex yūm hram] /sɑɯʔ ʑṵm rʰam/ *n, vs.* <SAUX> လုံးပါးပါး– 瘦死（病人慢慢消瘦致死）*shòusǐ (bìngrén mànmàn xiāoshòu zhìsǐ)* waste away and die, die of emaciation.

saux rak run: siniag [saex rag run si nīag] /sɑɯʔ rak run s.ni̯ak/ *n.* <SAUX> အကြောထုံးရောဂါ၊ အကြောကျစ်ရောဂါ 抽筋儿（筋痉挛）*chōujīnr (jīn jìngluán)* get a cramp, have a muscle spasm. ☞ rak run: siniag, saux blawn [*syn.*].

saux raoh ngai: [saex raoh ngai] /sɑɯʔ rauh ŋai/ *n.* <SAUX> မျက်စိနီရောဂါ 急性结膜炎, 火眼 *jí xìng jié mó yán, huǒ yǎn*.

saux roh [saex rouh] /sɑɯʔ roh/ *n.* <SAUX> လည်ပင်းကြီးရောဂါ 胛状腺肿大胛状腺肿大, 甲状腺瘤, 瘿袋 *jiǎzhuàngxiàn zhǒngdà, jiǎzhuàngxiàn liú, yǐngdài* goitre (UK) goiter (US) (swelling of the thyroid gland, often due to iodine deficiency). ☞ roh [*syn.*].

saux rawm: [saex rom] /sɑɯʔ rɔm/ *n.* <SAUX> ရေ၊ ရုံပေါက် (အရေပြားပေါ်အနာပေါက်၍ အရည်ရွဲရွဲနှင့်) 接触性皮炎（一般指在有水的田地里劳动, 皮肤因受感染而发炎）*jiēchùxìng píyán (yìbān zhǐ zài yǒu shuǐ de tiándì lǐ láodòng, pífū yīn shòu gǎnrǎn ér fāyán)* contact dermatitis (usu. refers to contracting a skin disorder from working in flooded paddy fields, lit. 'water illness'). ☞ saux pawp rawm: [*syn.*].

saux rhawm: [saex hrom] /sɑɯʔ rʰɔm/ **1** *vi.* <SAUX> စိတ်နာ–၊ စိတ်ဓါတ်ကျရောဂါ 心疼, 伤心，生气 *xīnténg, shāngxīn, shēngqì*. **:** Sai: Kat saux rhawm: kah ang: pex cu nawh hu: mai: dix,oud

tix gun daux nyiex kah ling: ngaix. 因为你们不让他跟你们一起去，赛改生气了，整天待在家里生闷气。 | I: Khuat kin: saux rhawm: kah ang: tix krup diang paoxtix khawm: hoik kin: saux tix rieng,riieng,riang tix kah lai. 虽然学习很用功，但是依块的成绩总是不如其他同学，所以她很伤心。 **2** *vi, n.* 心脏病 *cxīnzàngbìng*.

saux rhawm: [saex hrom] /sɑɯʔ rʰɔm/ *v,n.* <SAUX> စိတ်တိုး၊ စိတ်ဆိုး၊ ဒေါသထွက်၊ ဒေါပွ– 生气, 发怒 *shēngqì, fā nù* angry, get angry.

saux lang: loek [saex lang louig] /sɑɯʔ laŋ loc/ **1** *vi,n.* <SAUX> အနာပြည်တည်ခြင်း 脓肿（疮口小而烂得深）*nóng zhǒng (chuāngkǒu xiǎo ér làn dé shēn)* abscess. **2** စိတ်ထိုင်းမှိုင်းစေသော 疼得钻心 *téng dé zuān xīn* make mind borer.

saux laung: [saex laeng] /sɑɯʔ lɑɯŋ/ *vi,n.* <SAUX> ဝက်ရူးပျံ့ရောဂါ ? 癫痫, 羊角风 *diān xián, yáng jiǎo fēng*.

saux loi: kawn: peux [saex loi gon bēx] /sɑɯʔ lɔi kɔn pɤ̰ʔ/ *n.* <SAUX> အရည်ကြည်ဖုပိန့်ရောဂါ၊ ပါးချိတ်ရောင်ရောဂါ 腮腺炎, 耳下淋巴腺炎 *sāixiànyán, ěrxià lìnbāxiànyán* mumps, the mumps (inflammation and swelling of parotid salivary glands). ☞ mod[2] ②, muat ②, saux tawt awh, saux kla: ia: [*syn.*].

saux lih nham: kah tu [saex līh hnam gah dū] /sɑɯʔ l̪ih nʰam kah tṵ/ *n.* <SAUX> ဝမ်းသွေးကိုက်ရောဂါ 胃出血 *wèi chū xuè* abdominal bleeding.

saux lih nham: kah rhawm: [saex līh hnam gah hrom] /sɑɯʔ l̪ih nʰam kah rʰɔm/ *n.* <SAUX> နှလုံးသွေးစိမ့်ရောဂါ 充血性心脏病 *chōng xuè xìng xīnzàngbìng*.

saux lhu: [saex hlu] /sɑɯʔ lʰu/ *n.* <SAUX> အနာကြီးရောဂါ၊ ကုဋ္ဌရောဂါ 麻风（慢性传染病）*máfēng (mànxìng chuánrǎnbìng)* leprosy (chronic infectious disease caused by bacillus *Mycobacterium leprae*). ☞ saux ka: tud, sibawb, saux sibawb, sibawg [*syn.*].

saux lhawn: tu [saex hlon dū] /sɑɯʔ lʰɔn tṵ/ *n.* <SAUX> ဖက်ခွက်နာ၊ ပြည်တည်နာ၊ [illegible]ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပြင်နာရောဂါ 胃溃疡 *wèi kuì yáng* ulcer.

saux lhua: [saex hlua] /sɑɯʔ lʰua/ *n.* <SAUX> သားအိမ်ရောဂါ 子宫脱垂（指脱垂程度严重的）*zǐ gōng tuō chuí (zhǐ tuō chuí chéngdù yánzhòng de)* metroptosis, prolapse of uterus[AM]. ☞ saux grheuh [*syn.*].

saux vaig brai: [saex vāig nbrai] /sɑɯʔ vạc brai/ *n.* <SAUX> အမီးဘားစွဲဝမ်းကိုက်ရောဂါ 白痢（阿米巴痢）*báilì (āmǐbā lì)* dysentery with white mucous faeces, amoebic dysentery (lit. 'ugly belly disease').

saux vaig bhaung [saex vāig npaeng] /sɑɯʔ vạc bʰɑɯŋ/ *n.* <SAEX> [illegible]လေအောင့်ရောဂါ 惊风 *jīngfēng* (lit. 'belly wind illness'?'). **:** Koe: sidah saux vaig bhaung ka maix lie? Saux vaig bhaung aux tet. ခင်ဗျားဆီမှာလေထိုးလေအောင့်ပျောက်ဆေးရှိလား၊ ကျွန်တော့်ဗိုက်လေထိုးလေအောင့်နေလို့။ *Do you have medicine for 'belly wind illness' with you? I have caught 'belly wind illness' ...[deid/tet].. . (?)* ☞ saux bhaung: .

saux vaig nham: [saex vāig hnam] /sɑɯʔ vạc nʰam/ *n, vs.* <SAUX> [illegible]ဝမ်းသွား၊ အထက်လန်အောက်လျှောရောဂါ 红痢（菌痢）*hónglì (jūnlì)* dysentery with bloody faeces, bacterial dysentery (lit. 'bloody belly disease').

saux vaig long [saex vāig lōung] /sɑɯʔ vạc lo̰ŋ/ *vi,n.* <SAUX> ဝမ်းလျှောပျက်၊ ချီးပန်း– 腹泻, 拉肚子 *fù xiè, lā dùzi* have diarrhoea (UK) diarrhea (US), have a watery stool. ☞ long [*syn.*].

saux vi [saex vī] /sɑɯʔ vḭ/ *vi,n.* <SAUX> ကူးစက်တတ်သောရောဂါ၊ ကူးနာယဉ်းနာ (ဥပမာ–ငှက်ဖျားရောဂါ) 瘴疠（指恶性疟疾等传染病）*zhànglì (zhǐ èxìng nüèjí děng chuánrǎnbìng)* communicable diseases of the topics and subtropics, such as pernicious malaria.

saux vhua: [saex hvua] /sɑɯʔ vʰua/ *vi,n.* <SAUX> ဇာရောဂါ(?) 发痧（中医指中暑等急性病）*fāshā (zhōngyī zhǐ zhòngshǔ děng jíxìngbìng)* (in traditional Chinese medicine, refers to an attack of acute disorders such as sunstroke, lit. 'wound-up disease'). ☞ saux vhua: laung, saux khut [*syn.*].

saux vhua: laung [saex hvua lāeng] /sɑɯʔ vʰua lạɯŋ / *vi,n.* <SAUX> ဇာဆွဲလေ့ရှိသောရောဂါ 泥鳅痧, 闷头痧（中暑等不易发散出来的疾病）*níqiūshā, mēntóushā (zhòngshǔ děng búyì fāsànchulai de jíbìng)* (in traditional Chinese medicine, refers to various acute and hard-to-cure diseases such as cholera and sunstroke, lit. 'wound-up-in-pestilence disease'). ☞ saux vhua:, saux khut [*syn.*].

saux hax [saex hax] /sɑɯʔ haʔ/ *v,n.* <SAUX> ပူစပ်စပ်၊ အိုက်စပ်စပ် 火辣辣的（一种疼痛的感觉）*huǒ là là de (yīzhǒng téngtòng de gǎnjué)*. ☞ sihax [*var.*].

saux hauk [saex haeg] /sɑɯʔ hɑɯk/ *n, vi.* <SAUX> တက်၊ (တစ်ခုခုဖြစ်လျှင်အကြောဆွဲ၍တက်သောရောဂါ) (一种疾病, 用中草药煎汤对病人进行蒸气疗法, 能从毛孔中排除病原体）*(yīzhǒng jíbìng, yòng zhōng cǎo yào jiān tāng duì bìngrén jìnxíng zhēng qì liáofǎ, néng cōng máo kǒng zhōng páichú bìngyuán tǐ)* (an illness treated by steam therapy using an herbal decoction, after which the

cause of the illness escapes through pores in the skin, lit. 'hair illness').

saux haok [saex haog] /sɑɯʔ hauk/ *n.* <SAUX> ကူးစက်ရောဂါ၊ ကူးနာယဉ်းနာ 传染病 *chuánrǎnbìng* infectious disease.

saux haok mix [saex haog mīx] /sɑɯʔ hauk mi̤ʔ/ *n.* <SAUX> ကိုယ်ပေါ်ယားပြီးအဖုဖြင့် 荨麻疹 *qiánmá zhěn*.

saux haok vaig [saex haog vāig] /sɑɯʔ hauk vạc/ *n.* <SAUX> ရင်ပြည့်–၊ ရင်ကယ်–၊ ရောဂါ 积食（消化不良引起的疾病）*jī shí (xiāohuà bùliáng yǐnqǐ de jíbìng)*.

saux hoek [saex houig] /sɑɯʔ hoc/ *n.* <SAUX> ငှက်ဖျားရောဂါ 疟疾, 发疟疾, 打摆子 *nüèjí, fā nüèjí, dá bǎizǐ* malaria.

saux ang: kub nham: [saex ang gūb hnam] /sɑɯʔ ʔaŋ kṵp nʰam/ *vi, n.* <SAUX> ေ◌ွး အားနည်း ရောဂါ 贫血 *pín xiě* anaemia (UK), anemia (US). ☞ saux iak nham: [*syn.*].

saux aoh [saex aoh] /sɑɯʔ ʔauh/ **1** *n.* <SAUX> အဖျား၊ အပူဓာတ်လွန်ကဲခြင်း（တရုတ်ဆေးပညာအရ） 热病, 发热, 发烧 *rèbìng, fārè, fāshāo* fever, excessive heat (in Chinese medicine). **2** *n.* <SAUX> အပူရှပ်ခြင်း 中暑 *zhòngshǔ* sunstroke, heatstroke, heat exhaustion. **:** Sidah in: pon kah saux aoh. ဒီဆေးက အပူရှပ်တာ သက်သာစေတယ်။ 这种药能解暑。 *This kind of medicine relieves heatstroke.*

saux aoh khaix keh [saex aoh kaix gēih] /sɑɯʔ ʔauh kʰaiʔ kẹh/ *n.* <SAUX> မီးဖွားပြီးဖျားခြင်း 产褥热（月子病）*chǎn rù rè (yuèzībìng)* fever after childbirth, puerperal (postpartum) fever.

saux aix ceung: [saex aix jeng] /sɑɯʔ ʔaiʔ tɕɤŋ/ *n.* <SAUX> ကင်ဆာရောဂါ၊ မြစ်ပွားနာ၊ မြစ်လျှောက်နာ 癌症 *áizhèng* cancer. ☞ oi:[2], saux oi: ② [*syn.*]. [Vax saex + Hox 癌症 ái zhèng].

saux ai: tsi: ping: [saex ai zi bing] /sɑɯʔ ʔai tsi piŋ/ *n.* <SAUX> အေအိုင်ဒီအက် (စ်)၊ ခုခံအားကျဆင်းမှုရောဂါ၊ ကာလသားရောဂါ 艾滋病 *àizībìng* AIDS (Acquired Immune Deficiency Syndrome), HIV (human immunodeficiency virus). [Vax saex + Hox 艾滋病 àizībìng].

saux ut [saex ud] /sɑɯʔ ʔut/ *vs,n.* <SAUX> ◌ ◌◌ ညာပြီးကိုက်ခဲ–၊ 酸痛 *suāntòng*. **:** Uik saux ut aux ka yuh tix kaing nux. အခုဏကျွန်တော်အလုပ်လုပ်တာညောင်းညာပြီးကိုက်ခဲနေတာပဲ။ 刚才干重活儿以后我全身都酸痛。 ☞ saux siut, saux thux [*syn.*].

saux aw: ka: [saex o ga] /sɑɯʔ ʔɔ ka/ *n.* <SAUX> လည်ချောင်းနာရောဂါ 硬脖平病（指脖子因落枕等原因而突然发僵）*yìng bó píng bìng (zhǐ bózi yīn luò zhěn děng yuányīn ér tūrán fā jiāng)*. **:** caw saux aw: ka:. လည်ချောင်းနာရောဂါမိတယ်။ 得了硬脖子病。

saux awn: si:ang: [saex on si ang] /sɑɯʔ ʔɔn s.ʔaŋ/ *n.* <SAUX> အရိုးပျော့ရောဂါ 软骨病 *ruǎn gú bìng* (soft bone disease, myeloma?).

saux oi: [saex oi] /sɑɯʔ ʔɔi/ **1** *n.* <SAUX> တီဘီရောဂါ၊ တီဘီ 结核病, 肺结核, 肺痨 *jiēhébìng, fèijiēhé, fèiláo* tuberculosis, TB, consumptive disease of the lungs. **2** *n.* <SAUX> ကင်ဆာရောဂါ၊ မြစ်ပွားနာ၊ မြစ်လျှောက်နာ 癌症 *áizhèng* cancer. ☞ saux ciex heux [ceu 1], oi:[2], saux aix ceung: [ceu 2] [*syn.*].

saux oi: kroh [saex oi grouh] /sɑɯʔ ʔɔi kroh/ *n.* <SAUX> အဆုတ်တီဘီ၊ နှလုံးတီဘီ 干痨（干瘦病态）*gānláo (gān shòu bìngtài)* dry tubercular disease (dry, emaciated condition, lit. 'dry tuberculosis'). ☞ saux oi: rham: [*syn.*].

saux oi: rham: [saex oi hram] /sɑɯʔ ʔɔi rʰam/ *n.* <SAUX> အဆုတ်တီဘီ၊ နှလုံးတီဘီရောဂါ 干痨（干瘦病态）*gān láo (gān shòu bìngtài)* dry tubercular disease (dry, emaciated condition, lit. 'decaying tuberculosis'). ☞ saux oi: kroh [*syn.*].

saux oi: im: [saex oi im] /sɑɯʔ ʔɔi ʔim/ *n.* <SAUX> အဆုတ်သွေးပုပ်ရောဂါ (အဆုတ်တီဘီကင်ဆာ) 血痨（肺病疾患引起的大咯血症状）*xuè láo (fèibìng jíhuàn yǐnqǐ de dà kǎxiě zhèngzhuàng)* blood tuberculosis (consumptive disorder, with spitting blood).

saux iak nham: [saex iag hnam] /sɑɯʔ ʔiək nʰam/ *n.* <SAUX> ေ◌ွးအားနည်းရောဂါ 贫血 *pín xiě* anaemia (UK), anemia (US). ☞ saux ang: kub nham: [*syn.*].

saux uah [saex uah] /sɑɯʔ ʔuah/ *vi,n.* <SAUX> ◌ ◌◌◌ ဖောယောင်ရောဂါ 肿, 水肿 *zhǒng, shuǐ zhǒng* swelling, oedema (UK) edema (US).

saux uah ghin: [saex uah nkin] /sɑɯʔ ʔuah gʰin/ *n.* <SAUX> သည်းခြေအိတ်ရောင်ခြင်း 胆囊炎 *dǎnnángyán* inflammation of the gall bladder (lit. 'gall bladder swelling illness').

saux uah teeh [saex uah deeih] /sɑɯʔ ʔuah tɯih/ *n.* <SAUX> နို့ရောင်ခြင်း 乳腺炎 *rǔxiànyán* swelling of the breasts, mammary oedema.

saux uah nhao: [saex uah hnao] /sɑɯʔ ʔuah nʰau/ *n.* <SAUX> အဆုတ်ရောင်ခြင်း 肺气肿 *fèi qì zhǒng* swelling of the lungs.

sau:[1] [sae] /saɯ/ **1** *vt.* ထုပ်–၊ ဖြည့်–၊ နေရာချ–၊ ထည့်– 装, 装进 *zhuāng, zhuāngjìn* pack, fill, put in, add. **:** sau: nghox daux krao:. စပါးကိုစပါးကျီထဲ ထည့်လိုက်။ 把稻子装进粮仓里。 *put grain in the granary.* **2** *vt.* တပ်ဆင်–၊ ထည့်သွင်း– 安装 *ānzhuāng* install, mount, assemble, place, put in place. **:** Piang klawng: tok sibauk, daux rhauk sau: sidawm. ချောင်းပေါ်တံတားဆောက်၊ ချွံ့နွံမြေ ထဲပျဉ်တွေခင်းထည့်။ 在河上架桥，在有泥石流处铺上木头。（造桥修路。）*Over the rivers suspend bridges, in the mudslides lay down boardwalks. (Build roads and bridges.)* **3** *vt.* စိုက်–၊ ပျိုး–၊ ထည့်– 种, 播种 *zhòng, bōzhǒng* plant, sow. **:** sau: to: ma: to: koi:. သီးနှံတွေစိုက်တယ်။ 种庄稼。 *plant crops.* ☞ saux[3] [*var.*]. ☞ kab ③ [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.206/ /*f*4/

sau:[2] [sae] /saɯ/ *v.* လုပ်–၊ ကျ–၊ ထပ်ထည့်–၊ ထပ်ဖြည့်– 做、干、搞（用于各种词组的动词）*zuò, gàn, gǎo* do, use (generic verb used in many idioms). **:** Taug aux ka klawm: tix rawm: phao: tid, sau: cie maix phao:. ငါရေထမ်းရတာမောလိုက်တာ၊ မင်းအလှည့်လုပ်လိုက်ပါအုံး။ 我挑水挑累了，现在该轮到你了。 *I'm tired from carrying water, now it's your turn.* | Bhaung: sau: riang tix phru:.... Khaix an:, Singaix lawk sau: cie tix. လေ အားဖြည့်ပြီးတိုက်တယ်၊ ပြီးနောက်နေရောအားဖြည့်ပြီးပူလိုက်တာ။ 风用力吹……然后就轮到太阳了。 *The Wind blew strongly.... Then it was the Sun's turn.* [Other speculation].

sau:[3] [sae] /saɯ/ **1** *vt.* <KAB?> မြှောက်–၊ မ–၊ ပင့်– 提, 举 *tí, jǔ* raise, lift. **:** Yaog sim: sidax tix poe: hawng: hawng:, sau: laux sigah tix bhawng: yeet yeet. ငှက်က သူ့အမြီးကို ပေါ့ပေါ့ပါးပါး မြှောက်လိုက်တယ်၊ မိန်းကလေးကစကားမွှေးမွှေးလေး ကိုအဆိုပြုလိုက်တယ်။ 鸟掀尾巴飘洒洒, 妹举梳子(或:妹说话)香喷喷。 *The bird lifts its tail in a 'hong-hong' fluttering way, the maiden raises her comb (or: makes her suggestions) with 'yeed-yeed' fragrance. (pun on 'sae si mgah' meaning both 'lift comb' and 'suggest talk'.)* **2** *vt.* အဆိုပြု–၊ စကားစ– 建议，提议 *jiànyì, tíyì* suggest, propose, contribute. /*f*0.206/ /*f*4/ [gróh grong peng log 1, gáig WYYF, pag lái 133].

sau: phon: [sae poun] /saɯ pʰon/ *vo.* မြေသြဇာထည့်–၊ မြေသြဇာကျွေး– 施肥 *shīféi* apply fertilizer.

sau: riang [sae rīang] /saɯ r̥iaŋ/ *adv-pre,vo?.* ကြိုးစား၊ အားထုတ်၊ ဇွဲတစိုက်ရှိ 努力 *nǔlì* work hard, be diligent, industrious, hard-working. **:** sau: riang gau lai Maox Cu Six. ဥက္ကဋ္ဌမော်ရဲ့ရေးသား ချက်တွေကိုဇွဲတစိုက်လေ့လာပါ။ 努力学习毛主席著作。 *Study the writings of Chairman Mao diligently.*

sau: rhang: [sae hrang] /saɯ rʰaŋ/ *vo.* သွားတု၊ အံပုံ 镶牙 *xiāng yá* fill a (dental) cavity, get a filling.

sau: rhawm: [sae hrom] /saɯ rʰɔm/ *vo.* စိတ်ပါလက်ပါ 用心 *yòngxīn* be interested, be engrossed in sth, do sth. willingly. **:** sau: rhawm: rhi: tix gau lai. စိတ် ပါလက်ပါနှင့်ပညာသင်ကြားပါ။ 用心学习。 *engrossed in one's studies.* ☞ sau: rhawm: sau: rhi: [*syn.*].

sau: rhawm: sau: rhi: [sae hrom sae hri] /saɯ rʰɔm saɯ rʰi/ *vo.* စိတ်ပါဝင်စားစွာ၊ စိတ်ပါလက်ပါ 用心 *yòngxīn* be interested, be engrossed in sth, do sth. willingly. ☞ sau: rhawm: [*syn.*].

saung: [saeng] /saɯŋ/ *n.* <TIEX?> မြစ်၊ ချောင်း၊ စမ်းချောင်း 河, 江, 溪 *hé, jiāng, xī* stream, creek, river. **: klawng: saung:** မြစ်တွေချောင်းတွေ။ 江河。 *rivers and streams.* | toi: saung:. 河对岸。 *the far side of the river.* ☞ klawng: [*syn.*].

sao shiang (sao siang) [sāo sīang] /sa̤u s̥iaŋ/ *vi.* ဆိတ်ငြိမ်– 沉默, 闭口 *chénmò, bìkǒu* be quiet, be silent. **:** paw sao paw siang. [Lai Kawncau 18:9] 不要闭口。 *don't be silent. [Act. 18:9]*

saoh[1] [saoh] /sauh/ *vt.* မွှေ–၊ ရော–၊ နှော– 搅, 搅动 *jiǎo, jiǎodòng* stir, mix. **:** Maix saoh eep hang:. ထမင်းနဲနဲမွှေပေးပါ။ 你搅一下饭。 *Stir the rice a little.* ☞ shiaoh [*var.*]. /*f*9/

saoh[2] [saoh] /sauh/ **1** *n.* <SIM:> တိုးစပ်ငှက်၊ 棕颈犀鸟 *zōng jǐng xī niǎo* rufous-necked hornbill (*Aceros nipalensis*). **2** *n.* <SIM:> ငှက်ကြီးတိုးစပ် 冠斑犀鸟 *guān bān xī niǎo* Malabar pied-hornbill (*Anthracoceros coronatus*). ☞ sim: ih tiah, sim: kuah tiah [*syn.*]. /*f*9/ [ríang pa 'link' móh cé 1 Aceros nipalensis; Cf. cé 2 Anthracoceros coronatus ríang].

saoh[3] [saoh (sāoh ?)] /sauh, sa̤uh/ *v.* အသစ်ပြုပြင်–၊ ဖန်တီး–၊ တီထွင်– 创造 *chuàngzao* create. **:** Saoh kix deeh yuh lawli khraox. သူတို့ကားအသစ်ပြန် တီထွင်လုပ်တယ်။ 他们创造新车. *They return to create a new car.* /*f*9/

saoh[4] [saoh] /sauh/ *v.* တီထွင်–၊ ဖန်တီး– 创新 *chuàngxīn* invent. **:** Chat yam in mawh chat pa kawn pui haok huan tek pax ping nya mai saoh tix muan ku ceu tom hoek ka piang lon khix. အခုခေတ် လူတွေသိပ္ပံပညာတိုးတက်ပြီးတော့အမျိုးမျိုးတီထွင်ဖန် တီးပြီးစမ်းသပ်တာလကမ္ဘာရောက်တဲ့အထိပဲ။ /*f*9/

saoh see: [saoh see] /sauh sɯ/ *vo.* ပြဿနာရှာ– 挑起事端、纠纷 *tiǎoqǐ shì duān, jiūfēn* stir up trouble.

saox [saox] /sauʔ/ *vs.* သစ်– 新 *xīn* new. **:** sum: nyiex saox. အိမ်သစ်ရှိ 栽新房。 *build (lit. 'plant') a new house.* | Tawng pa: saox, yaox pa:

prim:. 知道新的，见过旧的。 *Knowing the new, and having seen the old.* ☞ khraox [*syn.*].

sao: mang: [sao mang] /sau maŋ/ *v.* <VH> လက်စဖျောက်–၊ ဖယ်ထုတ်လိုက်– 扫盲 *sǎo máng* eliminate illiteracy. [Hox].

sao: su: ming: chux [sao su ming qux] /sau su miŋ tɕʰuʔ/ *n.* <VH> တိုင်းရင်းသားလူနည်းစု 少数民族 *shǎoshùmínzú* national minority, ethnic group. ☞ ming: chux (ming: chux pa roi: tux) [*syn.*]. [Hox].

Sao: Sing: Tui: [Sao Sing Dui] /sau siŋ tui/ *np.* <VH> ငယ်ရွယ်ပြေးလူငယ်များ 少先队（少年先锋队的简称）*Shàoxiānduì (Shàonián Xiānfēngduì de jiǎnchēng)* Young Pioneers (Chinese youth organisation). [Hox].

sai [sāi] /saj/ *vt.* ဝါး– 嚼 *jué* chew. **:** sai phawng:. ငပြုအောင်ဝါးပါ။ 嚼烂。 *chew thoroughly.* ☞ piem, kaong:[3], kawng:[3], ciiet[3] [*syn.*]. /*f*8/

sai kie [sāi gīe] /saj kɛ̰/ *n.* <VM> ငတ်ကြီး ကြီး ကြီး ကြီး ဆိုင်ကယ် 摩托车 *mótuōchē* motorbike, motorcycle. ☞ maw thaw, maw thaw brug, mawg taux ka, mawg tax pit, mawx thawx, mawx thawx cheu: [*syn.*]. [Eng cycle?].

sai roing [sāi rōing] /saj rɔŋ/ *vo.* စားမြုံ့ပြန်–?? 反刍 *fǎn chú* chew cud? regurgitate. **:** Moi sai roing tix. နွားမြက်တွေစားမြုံ့ပြန်နေတယ်။ 牛反刍。 *The cow is regurgitating grass.*

saik[1] [saig] /sac/ *n.* <SIM:> စာကလေး 麻雀 *máquè* sparrow. /*f*0.0176/ /*f*6/

saik[2] [saig] /sac/ **1** *vt.* ထွင်းဖောက်– 凿 *záo (zuò)* chisel, gouge, bore, drill. **:** saik daux gawng. ငတ် ကြီးကြီး လိုဏ်ခေါင်း ဖောက်တယ်။ 凿山洞。 *bore a tunnel through the mountain.* **2** *n.* တံခါးမင်းတုန်း 门闩 *menshuān* door bolt. ☞ toh[1] ① [ceu 1], song:3 [ceu 2] [*syn.*]. ☞ jhaik [*mor.*]. /*f*0.0176/ /*f*6/

saik[3] [saig] /sac/ **1** *vs.* အစဉ်တိုင်းမဟုတ်သော၊ ထူးခြားသော၊ မဟုတ်တာလုပ်– 出奇, 奇异, 奇特 *chūqí, qíyì, qítè* unusual, peculiar, odd, unique, weird. **:** Daing: saik camaox aux sawm: an: kawx. ဟိုတစ်နေ့ညကကျွန်တော့်အိပ်မက်ထူးခြင်းတယ်။ 昨夜我做了噩梦。 *I had a weird dream last night.* | Kawn: nyiex kix daing: saik pa: yuh, thung: paox kawn: nyawm tix yuh pa: ang: pui yuh. သူတို့အိမ်ကကလေးမဟုတ်တာလုပ်တယ်၊ ကလေးတွေကိုဦးဆောင်ပြီးလူတွေမလုပ်တဲ့အရာကိုလုပ်တယ်။ 他们家的孩子行为古怪，总是领着别家的小孩做一些不该做的事。 *The kid in their family is odd, always leading the neighbour kids to do things that just aren't done.* **2** *vs.* အခက်အခဲ 苦难 *kǔnàn* harsh, painful. **:** Daing: saik pa: yaox ex ka ot tix been prim: dix. ဟိုးအရင်တုန်းကခလေ့ဟောင်းနေတုန်းကငါတို့အခက်အခဲတွေအများကြီးတွေ့ကြုံခဲ့တယ်။ 在旧社会我们经历了很多的苦难。 *We experienced much that was harsh living in the old society.* ☞ tuah, song:[1], saik song: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.0176/ /*f*6/

saik tong [saig dōung] /sac tɔŋ/ *n.* <SIM:> ရင်ဘတ်တွင်အဝါရောင်ငှက်တစ်မျိုး (?) 黄胸织布鸟 *huáng xiōng zhī bù niǎo*.

saik ting [saig dīng] /sac tiŋ/ *n.* <SIM:> ငတ် ကြီး စာကလေး 山麻雀 *shān máquè*. ☞ saik tiag [*syn.*].

saik tiag [saig dīag] /sac tiak/ *n.* <SIM:> ငတ် ကြီးကြီး ကြီး ကြီး 山麻雀 *shān máquè*. ☞ saik ting [*syn.*].

saik song: [saig soung] /sac soŋ/ *vs.* အခက်အခဲ၊ ဒုက္ခဆင်းရဲတွင်း 苦难 *kǔnàn* harsh, painful. ☞ saik[3] ②, song:[1] [*syn.*].

saik rhawm: [saig hrom] /sac rʰɔm/ *vi,vs.* စာနာ–၊ နားလည်–၊ ကိုယ်ချင်းစာ 怜悯, 同情 *liánmǐn, tóngqíng*. **:** Pui hot saik rhawm: ka paox pui hot tix dix. ဟိုးအရင်ကဆင်းရဲသားအချင်းချင်းစာနာကြတယ်။ 过去穷人同情穷人。

saih [saih] /saih/ *n.* မိုးကြိုးပစ်သံ၊ မိုးခြိမ်းသံ 雷 *léi* thunder, thunderclap.

Sai: [Sai] /sai/ *n.* ဆိုင်း (စိုင်း) (စတုတ္ထသား) 老四（男子排行第四。参见 Ai）*lǎo sì (nánzǐ páiháng dìsì 。cān jiàn Ai)*.

sai: kaw: [sai go] /sai kɔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပျောင်းကော၊ (တရုတ်ဟင်းခတ်အမွှေးအကြိုင်) 草果（草本，种子可以作香料，又可入药）*cǎoguǒ (cǎoběn, zhǒngzi kěyǐ zuò xiāngliào, yòu kě rù yào)* black cardamom, tsaoko amomum (*Amomum tsao-ko, A. subulatum*, herb, seeds used as spice and medication). ☞ sikaw: [*var.*]. ☞ chao: kaw: [*syn.*].

sai: so: [sai sou] /sai so/ *vt, vs.* ငတ် ကြီးနှာ– 搀杂 *chān zá* mix, mingle. **:** Paw sai: so: nghox pid daux nghox ah. ငတ် ကြီးပြောင်းစပါးကိုစပါးခြောက်ထဲမရောနှောထားနဲ့။ 别把糯稻搀杂在饭稻里面。 ☞ siso: [*var.*].

sai: so: sai: seet [sai sou sai seed] /sai so sai sɯt/ *vs, vt.* ငတ် ကြီးနှာ– 搀杂 *chān zá* mixed (?).

sai: sung: [sai sung] /sai suŋ/ *n.* <SIM:> ငှက်တစ်မျိုး (?) 栗色黄鹂（益鸟儿）*lì sè huáng lí (yì niǎo ér)*.

Sai: Saw: [Sai So] /sai sɔ/ *np.* ဆိုင်စော (အမျိုးအနွယ်) 赵（姓氏之一）*Zhào (xìngshì zhī yī)* Sai So (clan name, family name, Chn. stereotype equivalent is Zhào 赵). **:** Nawh mawh ru Sai: Saw:. သူဆိုင်စော

အမျိုးအနွယ်ဖြစ်သည်။ 他姓 Sai So(赵)。 *His family name is Sai So.*

Sai: Saw: Ting [Sai So Dīng] /sai sɔ ṭiɲ/ *np.* ဆိုင်စော အကြီးမျိုး (အမျိုးအနွယ်) 钟 (姓氏之一) *Zhōng (xìng shì zhīyī)* Sai So Ting (clan name, family name, Chn. stereotype equivalent is Zhōng 钟).

saing: [saing] /saɲ/ **1** *n.* ခြင်းတောင်း (ချိန်ခွင်) 亩箩 (竹箩做的量具) *mǔ luó (zhú luó zuò de liáng jù)* peck basket (made of bamboo, used for measuring grain). **2** *cl.* မူး (ထုထည်ပမာဏကိုဖော်ပြသည့်ယူနစ်) 亩 (容量单位) *mǔ (róngliàng dānwèi)* (unit of volume, ca. 5-6.5 lt, called a 'mu' in Yunnan Chinese, because a saing basketful of rice seedlings could be transplanted to about 1 mu, or 67 sq. m., of paddy field). **:** Tix saing: koe: kao: kin ra: kao: kin loe: nan:. တစ်မူးကိုဆယ့်နှစ်ဆယ့်သုံးကျင်လောက် ရှိတယ်။ 一亩有十二、三斤左右。 *One saing contains about 12-13 kín (of grain).* [Wa Weights and Measures].

sok [soug] /sok/ **1** *n.* အစေ့၊ အဆံ 核 (果核), 籽, 仁 *hé (guǒhé), zǐ, rén* seed, pip, stone, pit, single pea or bean. **:** sok tie. 桃核。 *peach stone (UK or US) peach pit (US)* | sok bi:. ဖရုံစေ့။ 瓜籽。 *melon seeds.* | sok plix keei: sum:. 火麻仁。 *seeds of hemp, marijuana, cannabis (Cannabis sativa)* **2** *vs.* ဝ–၊ ပြည့်–၊ အင့်–၊ ပူ–၊ စူ–၊ ကား–၊ ဖောင်း–၊ ခေါ–(သွား)၊ ဆူ–(တိရစ္ဆာန်) 饱满 *bǎomǎn* plump, full. **:** Nghox in: daing: sok. ဒီစပါး အဆံပြည့်တယ်။ 这稻粒很饱满。 *These rice grains are nice and plump.* /f7/

sok ngai: [soug ngai] /sok ŋai/ *n.* မျက်လုံး 眼球, 眼珠子 *yǎn qiú, yǎn zhūzi* eyeball.

sok ngai: [soug ngai] /sok ŋai/ *n.* အရေထူ–၊ မျက်နှာပြောင်တိုက်– 脸皮厚 *liǎn pí hòu* thick-skinned. **:** sok ngai: ang: chix kaig. 脸皮厚不害羞。

sok ngai: paing [soug ngai bāing] /sok ŋai pa̰ɲ/ *n.* မျက်ကြည်လွှာ 白眼珠儿 *báiyǎnzhūr* white of eye.

sok ngai: lung [soug ngai lūng] /sok ŋai lṵŋ/ သူငယ်အိမ်၊ မျက်ဆံ 黑眼珠儿 *hēiyǎnzhūr* pupil of eye.

sok plix khaox bee [soug blix kaox nbēe] /sok pliʔ kʰau̯ʔ bṵˬ/ *n.* <KHAOX> ဆီသီးအစေ့ 山桐籽 (可榨油) *shān tóng zǐ (kě zhà yóu).*

sok set [soug seid] /sok set/ *n.* <KHAOX> ကွမ်းသီး 槟榔 *bīn láng* betel nut (seed of the areca palm, *Areca catechu*, chewed together with leaf of the betel pepper, or pan plant, *Piper betle*). ☞ set, plix pu: [*syn.*].

sok lax [soug lax] /sok laʔ/ *n.* ကြက်ကပ် 肾, 肾脏, 腰子 *shèn, shènzàng, yāozi* kidney.

soh [souh] /soh/ *vt.* ခုပ်သည် 芟 *shān* cut, mow, harvest grass. **:** soh ma:. ကွင်းခုပ်သည်။ 芟地。 *mow a field.* | **soh krax sah been** *establish a unique tradition (?) (lit. 'cut path ..?.. tradition')* | Kawn: Pa: raog tawm: tang: soh krax sah been, ceed jhawm: lawm cao: khaing: paox pui tix. [在这种边远闭塞的生活环境中，] 形成了佤族独具特色的风俗习惯。] *The Pa Ráog Wa hewed their own path in creating a unique culture different from other peoples.* /f10/

sox [soux] /soʔ/ *n.* <BRIE> ခွေး 狗, 家狗, 犬 *gǒu, jiāgǒu, quǎn* dog (*Canis familiaris*. ☞ sox koi [*syn.*]. /f0.0496/ /f6/

sox kala [soux ga lā] /soʔ ka la̰/ *n.* <BRIE> ကုလားခွေး ?(အနောက်တိုင်းခွေး) 哈巴狗 *hābāgǒu* Western breed of dog, Pekinese.

sox kam [soux gām] /soʔ ka̰m/ *n.* <BRIE> ကြောင်မြီးခွေး 黄毛狗 *huáng máo gǒu.*

sox koi [soux gōi] /soʔ ko̰i/ *n.* <BRIE> ခွေး 狗, 犬 *gǒu, quǎn* dog. ☞ sox [*syn.*].

sox kiied geem: [soux gīad mgeem] /soʔ kḭat gɯm/ *n.* <BRIE> မဟောင်ပဲရုတ်တရက်ကိုက်တတ်သောခွေး တစ်မျိုး? 闷头狗 (指先不吠, 乘人不防突然咬人的狗) *mēn tóu gǒu (zhǐ xiān bù fèi, chéng rén bù fáng tūrán yǎo rén de gǒu)* (a dog which bites people without barking or other warning).

sox pit [soux bid] /soʔ pit/ *n.* <BRIE> ခွေးအမှီးတို 秃尾巴狗 *tū wěiba gǒu* (a kind of dog, Chn. 'hairless-tailed dog', lit. 'hairless dog').

sox praix [soux brāix] /soʔ pra̰iʔ/ **1** *n.* <TOSAT> မြေခွေး (မြေခွေးနီ) 孤, 狐狸, 赤孤 *hú, húli, chìhú* fox, red fox (*Vulpes vulpes [Vulpes bowdich]*, triangular ears, reddish economically-valuable fur, bushy white-tipped tail, call a non-choral bark 'wow-wow-wow', nocturnal, solitary hunters, den underground, lit. 'outside dog'). **2** *n.* <TOSAT> ကွင်းခွေး 狼, 毛狗, 豺狼 *láng, máogǒu, cháiláng* wolf, grey wolf (*Canis lupus*, or possibly a jackal, like *Canis aureus* [see picture below]). ☞ soxla [*syn.*]. ☞ braog, jheeh mhaik . [Cf. ríang golden jackal (Canis aureus) 亞洲胡狼(金豺), scavenger, a.k.a. Asiatic jackal, common jackal)].

sox mak pu [soux mag bū] /soʔ mak pṵ/ *n.* <BRIE> အမြီးရှည်သောခွေး 长毛狗 (一种毛较长较厚的狗) *chángmáogǒu (yīzhǒng máo jiào cháng jiào hòu de gǒu)* (a kind of dog, with long thick fur, lit. '... mag pú... dog').

sox rawm: [soux rom] /soʔ rɔm/ *n.* <KAWNG> ပိုးကောင်တစ်မျိုး (ရေထဲတွင်နေထိုင်၍ခြေထောက်ရှည်ပြီး စားလို့ရ) (一种虫, 脚细长, 生活在水中, 肉可食) *(yīzhǒng chóng, jiǎo xìcháng, shēnghuó zài shuǐ zhōng, ròu kě shí)* (an long-legged aquatic insect, with edible meat, lit. 'water dog').

soxla [soux lā] /soʔ la̰/ **1** *n.* <TOSAT> မြေခွေး 孤, 狐 狸, 赤孤 *hú, húli, chìhú* fox, red fox (*Vulpes vulpes [Vulpes bowdich]*). **2** *n.* <TOSAT> ဝံပုလွေ 狼, 毛狗, 豺狼 *láng, máogǒu, cháiláng* wolf, grey wolf (*Canis lupus*, size increases with latitude, not native to S. China and S.E. Asia, nocturnal, hunts in packs, call is a howl, 5th digit 'dewclaw' on front paws). ☞ sox praix [*syn.*]. ☞ braog, jheeh mhaik . [soux 'dog' + Hox prim láng 狼 'wolf'?]. /*f*8/ [ríang original distribution of Canis lupus (**not** in Wa region, and nowhere in China or SEA today)].

sox lung [soux lūng] /soʔ lṵŋ/ *n.* ပြိုးအနက် (ခွေးမည်း) (骂人的话) *(mà rén de huà)* (term of abuse, lit. 'black dog'). **:** Maung sox lung an:! အဲဒီခွေးမည်းကများ 你这个杂种！*You black dog son-of-a-bitch!*

sox liex [soux līex] /soʔ lḭʔ/ **1** *n.* ကျွန် 奴隶, 奴仆 *núlì, núpú* slave. **2** *vt.* ကိုလိုနီ၊ နယ်ချဲ့–၊ လက်အောက်ခံ ? 奴役，役使 *núyì, yìshǐ* enslave, keep in bondage, make sb. do forced labour. **:** Krax sox liex pui paoxtix daux been ngaix ang: lang: koe:, khawm: mawh nan:, koe: pui mi khaing: paoxtix, koe: pui hot khaing: paoxtix, ang: giien: pui sax sidu. ဒီခေတ်မှာအချင်းချင်းကိုလိုနီနယ်ချဲ့တာမရှိတော့ဘူး၊ ဒါပေမယ့် ပိုပြီးချမ်းသာတာတွေရှိတယ်၊ ပိုပြီးဆင်းရဲကြတာတွေရှိတယ်၊ လူတွေရဲ့ အဆင့်အတန်းချင်းမတူကြဘူး။ 在当今社会，人奴役人的现象已不复存在，不过，还有富人和穷人之别，手指是不会一样长的。 *There is no longer forced labour in today's society, however, there are people who are richer or poorer than others, 'people's fingers have never been the same length'. (?)* ☞ siliex [*var.*]. ☞ kawncau ③, kawncau mausoi:, cawng, sox liex sox cawng [ceu 1], kha [ceu 2] (?) [*syn.*].

sox liex sox cawng [soux līex soux jōng] /soʔ lḭʔ soʔ tɕɔ̰ŋ/ *n.* ကျွန်ကြီး 奴隶, 奴仆 *núlì, nú pū* slave. ☞ kawncau ③, kawncau mausoi:, cawng, siliex, sox liex [*syn.*].

sox leue tiag [soux lēui dīag] /soʔ lɤ̰i tḭak/ *n.* <BRIE> ခွေးခြေ 猎狗 *liè gǒu* hunting dog.

sox ih khix [soux ih kix] /soʔ ʔih kʰiʔ/ *n.* လကြပ်ခြင်း၊ လငပုပ်ဖမ်းခြင်း 月蚀 *yuèshí* lunar eclipse (lit. 'dog eats the moon').

sox ih singaix [soux ih si ngāix] /soʔ ʔih s.ŋa̰iʔ/ *n.* နေကြပ်ခြင်း၊ နေငပုပ်ဖမ်းခြင်း 日蚀 *rìshí* solar eclipse (lit. 'dog eats the sun').

so: [sou] /so/ *vt.* နိုး– 叫醒 *jiàoxǐng* wake up, awaken. **:** Aux hu: so: nawh kaoh ha:. ကျွန်သူ့ကိုသွားနိုးမယ်။ 我去把他叫醒起来吧。 *I'll go wake her up.* /*f*6/

so: ko: [sou gou] /so ko/ *v.* ဝယ်–၊ စပေါ်? 收购 *shōugòu* purchase.

so: piao: [sou biao] /so piau/ *n.* လက်ပတ်နာရီ၊ နာရီ 手表 *shǒubiǎo* watch, wristwatch. ☞ piao [*syn.*]. [Hox].

so: tu: [sou du] /so tu/ *n.* <VH?> မြို့တော် 首都 *shǒudū* capital. **:** So: tu: Cong: Kawx mawh Peux Cing:. တရုပ်နိုင်ငံ၏မြို့တော်မှာပီကင်းဖြစ်သည်။ 中国的首都是北京。 *The capital of China is Beijing.* [Hox].

so: thiaox [sou tiaox] /so tʰiauʔ/ *n.* <VH> ပြေစာ၊ ဘောက်ချာ၊ ချလန်၊ ဖြတ်ပိုင်း 收据, 收条 *shōujù, shōutiáo* receipt, bill, bill of sale. ☞ tang: ci:, fax tang:, lai fax tang:, fax phiao:, lai mau, so: ci: [*syn.*]. [Hox].

so: cang: [sou jang] /so tɕaŋ/ *n.* ပေါင်းဆောင် 首长 *shǒuzhǎng* leader.

so: ci: [sou ji] /so tɕi/ *n.* <VH> ပြေစာ၊ ဘောက်ချာ၊ ချလန်၊ ဖြတ်ပိုင်း 收据, 收条 *shōujù, shōutiáo* receipt, bill, bill of sale. ☞ tang: ci:, fax tang:, lai fax tang:, fax phiao:, lai mau, so: thiaox [*syn.*]. [Hox].

so: sux [sou sux] /so suʔ/ *n.* လုပ်ထုံးလုပ်နည်း 手续 *shǒuxù* procedure. **:** Gaih ex tix khaing: dee ot tix, yuh so: sux kuceu sidawng:. 咱们离开这个地方，要把 一切手续办清楚。

so: rux [sou rux] /so ruʔ/ *n.* ဝင်ငွေ 收入 *shōurù* income. **:** Nyiex yix nie so: rux num in:. ဒီနှစ်ကျွန်တော်တို့အိမ်ဝင်ငွေများတယ်။ 我家今年收入多。

so: liux tang: [sou liux dang] /so liuʔ taŋ/ *n.* <VH> လက်ပစ်ဗုံး 手榴弹 *shǒuliúdàn* hand grenade. ☞ plix taoh [*syn.*]. [Hox].

song:[1] [soung] /soŋ/ **1** *vs.* ခါး–၊ ခါးတူး– 苦 *kǔ* bitter. **:** Ghin: kaong: daing: song:. ပေါင်းသည်းခြေဟာ အလွန်ခါးတယ်။ 孔雀胆非常苦。 *The gall of the peacock is very bitter.* **2** *vs.* ငန်–၊ ဆားငန်– 咸 *xián* salty. **:** song: kih. ဆားငန်တယ်။ 盐咸。 *salty.* ☞ ad, khiien:[1] ①, laoh[1], lux[3], song: kih [ceu 2] [*syn.*]. ☞ tie: [ceu 1; ceu 2(?)] [*ant.*]. /*f*0.0186/ /*f*5/

song:[2] [soung] /sɔŋ/ *num.* နှစ် (၂) 二（用于两以下的重量单位计数）*èr (yòngyú liǎng yǐxià de zhòngliàng dānwèi jìshù)* two, 2 (Tai-derived number, in Pa Raog Wa used in small weights measured in ounces or less). **:** song: rawng. နှစ်အောင်စ 二两。 *two ounces.* | song: the:. နှစ်ကျပ်သား 二钱。 *two ticals.* ☞ ra:, sawng:[2] [*syn.*]. [Siam sɔŋ[35] '2']. /*f*0.0186/ /*f*5/

song:[3] [soung] /sɔŋ/ *vt.* ပိတ်–၊ မင်းတုပ်ထိုး– 闩, 关 *shuān, guān* bolt (door). **:** song: siviex. တံခါးပိတ်။ 闩门。 *bolt the door.* ☞ suang: [*var.*]. ☞ saik[2] ② [*syn.*]. [Hox (prim) shuān 闩]. /*f*0.0186/ /*f*5/

song: kih [soung gīh] /sɔŋ kɨ̰h/ *vs.* ငန်–၊ ဆားငန်– 咸 *xián* salty. ☞ ad, khiien:[1] ①, laoh[1], lux[3], song:[1] ② [*syn.*].

song: krin: [soung grin] /sɔŋ krin/ *vs.* ခါးသက်ခါးသက်နဲ့ 苦涩苦涩的 *kǔsèkǔsède* extremely bitter.

song: goik [soung mgoig] /sɔŋ gɔc/ *vs.* ခါးတူး 极苦 *jí kǔ* very bitter. **:** Sidah in: song: goik ngie. ဒီဆေးခါးတူးနေတာပဲ။ 这药极苦。 *This medicine is extremely bitter.*

song: praix [soung braix] /sɔŋ praiʔ/ *vs.* ခါးရှစ်ပ– 苦辣苦辣的 *kǔ là kǔ là de* very hot and spicy.

song: tie: [soung die] /sɔŋ tɛ/ *vs.* ချိုခါး (ခါးချို) 苦甜苦甜的 *kǔtiánkǔtiánde* bittersweet (?). ☞ song: nyawm [*syn.*].

song: cai: [soung jai] /sɔŋ tɕai/ *vs.* ဖန်ခါး 又苦又呛 *yòu kǔ yòu qiāng* pungent and irritating to throat and mucus membranes.

song: nyawm [soung nyōm] /sɔŋ ɲɔ̰m/ *vs.* ချိုခါး (ခါးချို) 苦甜苦甜的 *kǔ tián kǔ tián de.* ☞ song: tie: [*syn.*].

song: rhawm: [soung hrom] /sɔŋ rʰɔm/ *vi.* စိတ်တို– 发怒, 发火 *fānù, fāhuǒ* get angry, be enraged, lose one's temper. **:** Nawh ang: sax song: rhawm: ka paoxtix. သူဘယ်သူ့ကိုမှစိတ်မတိုဖူးဘူး။ 他从不对同志发火。 *He has never lost his temper with people.* ☞ meet rhawm: [*syn.*].

song: rhawm: song: rhi: [soung hrom soung hri] /sɔŋ rʰɔm sɔŋ rʰi/ *vi.* စိတ်တို 发怒, 发火 *fānù, fāhuǒ* get angry, be enraged, lose one's temper.

son[1] [sōun] /sɔ̰n/ *prep.* အတွက်၊ ဖို့ 为 *wèi* for, in order to, on behalf of, for the sake of. **:** keud son kawn: pui. သူများ□ အတွက်စဉ်းစားတယ်။ 为人民着想。 *think for the sake of the people.* /*f*0.0723/ /*f*2/

son[2] [sōun] /sɔ̰n/ **1** *n.* အပိုင်း၊ ခွဲတမ်း၊ ဝေစု၊ အစု 份儿, 份额 *fènr, fèn'é* part; portion, share. **:** Nex in: mawh deuh son cie maix heue:. မင်းဝေစုအဖြစ်ဒီအသားကိုဖယ်ထားတာ။ 这肉是留给你份儿的。 *This meat was put aside as your share.* **2** *cl.* အဆ၊ ဆ 倍（用来表示倍数） *bèi (yòng lái biǎoshì bèishù)* N-times, -fold (used to express multiples in mathematics). **:** ra: son. နှစ်ဆ 两倍。 *two times (as much).* | nie khaing: aux kao: son. ကျွန်မမှာရှိတာထက်ဆယ်ဆများတယ်။ 比我多十倍。 *ten times as many as me.* **3** *cl.* အဆ၊ ဆ၊ စိတ်၊ ပုံ 份儿（用来表示分数） *fènr (yòng lái biǎoshì fēnshù)* part, portion (used to express fractions and percentages). **:** loi: son ra: son. သုံးပုံနှစ်ပုံ (၂/၃) 三分之二。 *two thirds. (2/3)* | tix yieh son phwan: son. ငါးရာခိုင်နှုန်း (၅%) 百分之五。 *five per cent (5%).* /*f*0.0723/ /*f*2/

son pui hun: [sōun būi hun] /sɔ̰n pṵi hun/ *n.* လူအများစု 公共利益 *gōnggòng lìyì* public interest, public good.

sonsang (son sang) [sōun sang] /sɔ̰n saŋ/ *conj.* အတွက်၊ ဖို့ ရန် 为了，为的是 *wèile, wèideshì* for, in order to, so that. **:** Phuk lai in: mawh lai pa yuh ex sonsang chix ka lai Vax kukaux heue:. ဒီစာအုပ်က ဝဘာသာကိုလူတိုင်းသိဖို့ရေးတဲ့စာအုပ်ပါ။ *This book is a book that we did so that everybody would know the Wa written language. (?) (or for everyone who knows the Wa written language). (?)* | Ceu in: khawm: uik hoik mawh son sang naog gumlox Simiang pa krai Cao: Jhai: pa ah nin:.... [Mathiex 1:22] ထိုအကြောင်းအရာမူကား၊ ထာဝရဘုရားသည် ပ□□□□ ဖြင့် ထားတော်မူသော ဗျာဒိတ်တော် ပြည့်စုံမည် အကြောင်းအတည်း။ 这一切的事成就、是要应验主借先知所说的话。 *All this happened in order to fulfill what the Lord declared through the prophet.... [Mat. 1:22]* | Sonsang nab yung: ka laohlie sang: ting mhawm: rhawm: in: kiex, pui haoh hun: seet lai kaux sidawm khraox in:, kaux 'Sidawm Meeih Sang:'. တာဝန်ကျေတဲ့ ဆင်နှစ်ကောင်ရဲ့ကျေးဇူးကိုသိသောအားဖြင့် တံတားအသစ်ကိုဆင်နှာမောင်းတံတားလို့ခေါ်ကြတယ်။ 为了感谢两只热新的大象，大家给新桥起了个名字，叫‘象鼻桥’。 *In order to express their gratitude to the two dedicated elephants, everyone called the new bridge the 'Elephant Trunk Bridge'.*

son: [soun] /son/ *n.* ကံ 运气, 命运, 福气 *yùnqi, mìngyùn, fúqì* luck, fate, destiny. **:** mhawm: son:. ကံကောင်းသည်။ 运气好。 | daing: koe: son:. 非常有福气。 /*f*10/

som[1] [sōum] /sɔ̰m/ *vt.* ဆုံး–၊ ရှုံး– 丢, 输, 失败, 丧失 (?) *diū, shū, shībài, sàngshī* lose, be bereaved. **:** Phan: aux yaox tix som kawn: tix aux tag lai kham: kah heue. [Lai Yam Jah 43:13-

14] သို့ရာတွင် ငါသည်သားဆုံးခြင်းကိုခံရလျှင် ခံရတော့မည်ဟု သားတို့အားဆိုသည်အတိုင်း၊ 我若丧了儿子、就丧了吧。 *If I am bereaved of my children, I must bear it. [Gen. 43:14]* | kah pui pa som tag deeh kieh nawh plud ka paoxplawg paoxnyhawm: tix ra: son. [Lai Lih Hu: 22:9] တရားရုံးသောသူသည် နှစ်ဆလျော်ရမည်။ 审判官(神)定谁有罪、谁就要加倍赔还。 *And he who loses the verdict shall pay double to his neighbour. [Exo. 22:9]* /f5/

som[2] [sōum] /sǫm/ *va.* <VM?> [ကြိယာ]ချင်–၊ တော့မလို့ 想 *xiǎng* going to (do sth.), want to (do sth.). **:** Miex bhoik aux ih kamku, som tiem: aux lai. အပ္ပြဲ ▯▯ ▯ျွန်ပေးပါ၊ စာရေးတော့မလို့။ *Mother sharpened a pencil for me and I am going to do some writing.* ☞ simie[1] .

som: [soum] /som/ *v.* ဝန်ထုပ် 上（货）, 装（货） *shàng (huò) , zhuāng (huò)* load (goods). /f10/

susag (su sag) [sū sāg] /sṵ sạk/ *vs.* ရှုပ်–၊ ယောက်ရက်ခပ်–၊ တယောက်တပေါက်–၊ ရှုပ်ရှက်ခပ်– 纷纷, 纷乱, 杂乱无章 *fēnfēn, fēnluàn, záluàn wúzhāng* confused, chaotic, conflicting, in discord, in disagreement, profuse, in profusion. **:** Paw kieh lox su sag sinax ex. ကျွန်တော်တို့ကြားမှာစကားမရှုပ်စေနဲ့။ 不要弄得大家意见纷纷。 *Don't provoke disagreement in what we all say.* | Su sag ngie kaing yuh kix. သူတို့လုပ်တဲ့အလုပ်ကရှုပ်ရှက်ခပ်နေတာပဲ။ 他们做的工作杂乱无章。 *The work they do is chaotic.* ☞ sugsag, sungsang [*var.*]. ☞ susag susig [*syn.*].

susag susig (su sag su sig) [sū sāg sū sīg] /sṵ sạk sṵ sịc/ *vs.* ရှုပ်ယှက်ခတ်– 纷纷, 纷乱, 杂乱无章 *fēnfēn, fēnluàn, záluàn wúzhāng* confused, chaotic, conflicting, in disagreement, profuse, in profusion. ☞ su sag, sugsag, sungsang [*syn.*].

susag rhawm: [sū sāg hrom] /sṵ sạk rʰǫm/ *vs.* စိတ်ရှုပ်–၊ စိတ်လှုပ်ရှား–၊ နေမထိထိုင်မသာဖြစ်– 纷扰, 犹豫不定, 忐忑不安 *fēnrǎo, yóuyù bùdìng, tǎntè bù'ān* confused, chaotic, in turmoil, hesitant, on tenterhooks, can't make up one's mind. **:** Nawh it ang: laig, jao susag rhawm: rhi: tix. သူစိတ်အရမ်းရှပ်ပြီးအိပ်လို့မဝင်ဘူး။ 内心的纷扰使得她无法入睡。 *She couldn't fall asleep because her thoughts were in such turmoil.* | Man: mhawm: haoh, aux sang liag man: patix liex, uik susag rhawm: aux kah. ▯ ▯▯▯ တဲ့ပိတ်စတွေပဲ၊ ငါဘာပိတ်စဝယ်ရမှာလဲနော်၊ စိတ်ရှပ်ကုန်ပြီ။ 好布多, 我要买哪一种呢, 真使我犹豫不定。 *There's a lot of good fabric and I can't make up my mind which to buy.* | susag rhawm: daux kaux. ကိုယ်ထဲမှာနေမထိထိုင်မသာဖြစ်နေးတယ်။ 令人忐忑不安。 *be on tenterhooks.* ☞ sungsang rhawm: [*var.*].

su saoh (su: saoh) [su saoh] /su sauh/ **1** *vt.* ▯ွ– (အကြိမ်ကြိမ်) 搅动, 搅拌(反复地) *jiǎodǒng, jiǎobàn (fǎnfù de)* stir (repeatedly). **:** su: saoh sawm: lig. ဝက်စာကို အဆက်မပြတ်မွှေ 搅拌猪食。 *keep on stirring the pig feed.* **2** *v.* သွက်လက်–၊ တက်ကြွ–၊ နိုးကြား–၊ သတိရှိ– become active, be alert. ☞ su shiaoh [*var.*]. ☞ pang:, klao:, ku kuax, mhi:, khao:, kheu:, tao, cao:, siguax [ceu 1] [*syn.*].

su sied [sū sīed] /sṵ sɛ̣t/ *vs.* ကပ်– 挤来挤去 *jǐ lái jǐ qù* crowding, crowded together, milling about. **:** Hun: pui uik su sied ngie. လူများလိုကြပ်တ▯ ▯ 人多挤来挤去的。 *There are many people crowded together.*

su shiaoh (su: shiaoh) [su siaoh] /su siauh/ *vt.* ဆက်မွှေ–၊ ဆက်လက်မွှေ– 搅动, 搅拌(反复地) *jiǎodǒng, jiǎobàn (fǎnfù de)* keep on stirring. ☞ su saoh [*var.*]. ☞ pang:[3], tao ①, klao:[1], ku kuax, mhi:, khao: ①, kheu:, cao:[3], siguax [*syn.*].

suk [sug] /suk/ *v.* ခံ–၊ တာရှည်ခံ– 耐, 禁 *nài, jīn* withstand, stand up to use ,. **:** Gaox in: sidaing: suk tix sawm:. ဒီဆန်အရမ်းစားရတာကြာကြာခံတယ်။ 这种米很禁吃。 /f8/

sut [sud] /sut/ *vt.* ▯ ▯▯ ▯ 拾, 捡, 拣 *shí, jiǎn, jiǎn* pick up, gather. **:** sut phon:. မြေညြောကောက်သည်။ 捡肥料。 *gather organic fertiliser.* | sut lai khaing: piang tiex. စာအုပ်ကို ▯ အောက်ကကောက်တယ်။ 把书从地上拾起来。 *pick up the book from the ground.* /f0.0119/ /f7/

sup mak kheu: [sūb mag ke] /sup mak kʰɤ/ *n.* <KAUNG:> ▯ ▯ပြင်းလိပ်တစ်မျိုး (ယူနန်ဆေးပြင်းလိပ်၊ အစီခံတိုပြီး အနံ့ပြင်း) 滇烟, 蓝花烟(一种茎矮, 味儿浓的烟草) *Diān yān, lánhuāyān (yīzhǒng jīng ǎi, wèir nóng de yāncǎo)* (Yunnan tobacco, a kind of tobacco with a short stem and strong flavour, Chn. 'blue-flower tobacco', lit. 'aubergine tobacco').

sux [sux] /suʔ/ *vt.* ▯ါင်းပုံဖြတ်–၊ ညှင်းပန်းနှိပ်စက်–၊ (လျှော်ခိုင်း–) 剥削, 敲诈 *bōxuē, qiāozhà* exploit, persecute, swindle, scam. **:** Caomi sux pui hot dix. သူဌေးဆင်းရဲသားတွေကိုခေါင်းပုံဖြတ်စာတယ်။ 过去财主剥削穷人。 *The wealthy persecuted the poor in the past.* /f0.0119/ /f9/

sux mau [sux māe] /suʔ mạɯ/ *vo.* ဒဏ်ရိုက်– 罚款 *fákuǎn* fine.

sux tu: [sux du] /suʔ tu/ *n.* <VH> မြန်နှုန်း၊ အလျင်၊ နှုန်း 速度 *sùdù* speed, velocity, pace. **:** Nawh yuh kaing sux tu: daing: phai:. သူအလုပ်လုပ်တဲ့နှုန်း သိပ်

မြန်တယ်။ 他干活速度非常快。 *He works at a very fast pace.* [Hox].

sux ching: [sux qing] /suʔ tɕʰiŋ/ *vt.* <VH> အမြစ်မှန္ရတ်ပစ်–၊ သုတ်သင်–၊ ရှင်းလင်း–၊ ဖယ်ရှား–၊ 肃清 *sùqīng* eliminate, exterminate, extirpate. **:** sux ching: liux tux. အမြစ်ပြတ်သုတ်သင်ပစ်သည်။ (အပြတ်ရှင်းပစ်) 肃清流毒。 *extirpate harmful influences.* [Hox].

su: [su] /su/ *adv-pre.* တမင်သက်သက်၊ သက်သက်မဲ့ 存心, 故意 *cúnxīn, gùyì* deliberately, on purpose. **:** su: tix yuh nan:. အ□□ □ □□ဒီသက်သက်လုပ်တယ်။ 故意那样做。 *do it that way deliberately.* ☞ ang: su: . /f0.0248/ /f9/

suta: (su: ta:) [su da] /su ta/ *n.* ဆိုဒါ 苏打 *sūdá* soda ash, sodium carbonate (Na_2CO_3). [Hox ← Eng. soda 'soda ash'].

su: ci: (su ci:) [su ji (sū ji)] /su tɕi, sụ tɕi/ *n.* <VH> အတွင်းရေးမှူး၊ ပါတီအတွင်းရေးမှူး 书记 *shūjì* secretary, Party branch secretary. **: sing: vui: su: ci:** ခရိုင်ပါတီကော်မတီအစည်းအဝေးမှတ်တမ်း 县委书记 *county (Communist Party) branch secretary (China)* | **fu: su: ci:** ဒု–အတွင်းရေးမှူး 副书记 *deputy secretary, deputy Party branch secretary (China)* ☞ cao jhawp kaing [*syn.*]. [Hox].

su: saix[2] [su saix] /su saiʔ/ *n.* <KAWNG> နားကျယ်ကောင်၊ ပစုပ်၊ ပနီ (သစ်ပင်တွင်အသိုက်ဖွဲ့နေ) 葫芦蜂 (胡蜂之一种, 略似葫芦挂蜂而较小, 色更黄, 在树上做窝) *húlú fēng (húfēng zhī yīzhǒng, lüè sì húlúguàfēng ér jiào xiǎo, sè gèng huáng, zài shùshang zuò wō)* (type of wasp, yellow body, builds hive in trees). ☞ sisaix[2] [*var.*].

su: saix[3] [su saix] /su saiʔ/ *v.* <CAG> မီးဖုတ်–၊ မီးဆေး– 钢, 加钢火 *gàng, jiā gānghuǒ* temper (steel), reforge (?). **:** Hoik uik rawm: ceed moe:, caw tawx cang lhek su: saix. ပုဆိန်ရဲ့အသွားကုန်ပြီ၊ပန်းပဲဆရာကိုမီးဖုတ်ခိုင်းရမယ်။ 斧子没有钢火了, 该拿给铁匠钢一下了。 *The ax has already been tempered, now it should be given to the blacksmith to put an edge on it. (?)*

susaix (su: saix)[1] [su saix] /su saiʔ/ *n.* <KRAUNG> တဆေး၊ မှူးယစ်စေတတ်သောပစ္စည်း 曲, 酒药 *qū, jiǔyào* yeast, leavening, starter (for making plai rice beer). **:** khaomun pa ang sau: susaix. မပွသောပေါင်မုန့် 无酵饼。 *unleavened bread.* ☞ sisaix[1] [*var.*].

su: sai: [su sai] /su sai/ **1** *n.* □□□□ရည် 光芒 *guāngmáng* rays of light, radiance. **:** Yam lih singaix ponngawb, su: sai: jhan: ku sidauh. နံနက်နေထွက်ချိန်နေရောင်ခြည်နေရာတကာထွန်းတောက်တယ်။ 早晨东方升起红太阳, 光芒四射。 **2** *vi.* ထွန်းပ–၊ ထိန်လင်း–၊ 照耀, 闪闪 *zhàoyào, shǎn shǎn* flash, shine. **:** Koek hoik su: sai: ka gawng tiuh. □□□□□□ရတောင်ထိပ်မှာထွန်းပနေပြီ။ 阳光照耀着对面山岭。 | Tuih saih hoik su: sai: ngie. မိုးကြိုးပစ်တာထိန်လင်းနေတာပဲ။ 打雷电光闪闪。

su: si [su si] /su si/ **1** *vt.* ပွတ်တိုက်–၊ ခြစ်–၊ ရှပ်–၊ 擦, 摩擦, 刷, 刷洗 *cā, mócā, shuā, shuā xǐ.* **:** Paw su: si ding:. နံရံကိုမခြစ်နဲ့။ 别擦着墙。 *Don't scrape the wall.* | su: si kiex tau. အချင်းချင်းပွတ်တိုက်ကြတယ်။ 互相摩擦。 *rub against each other.* | su: si kiiep. ဖိနပ်ပွတ်တိုက်တယ်။ 刷鞋。 *polish shoes.* | su: si pheen:. စားပွဲကိုပွတ်တိုက်တယ်။ 刷洗桌子。 *scrub the table.* **2** *vt.* ဖြတ်တိုက်–၊ 锯 *jū* saw. **:** su: si khaox. သစ်ကိုဖြတ်တိုက်တယ်။ 锯木料。 *saw lumber.*

su: sih[1] [su sih] /su sih/ *vi.* လှုပ်တုတ်တု□ □ငြင်သာသာ 蠕动, 慢慢移动 *rúdòng, màn màn yídòng* wiggle, wriggle, crawl. **:** Su: sih kraung vaig. ဗိုက်ကလီစာလှုပ်တုတ်တုတ်ဖြစ်နေတယ်။ 肠子蠕动着。 *My stomach is growling. (?)* | Saux caong nawh, nawh keem: koi su: sih ngie tix hu:. သူခြေတောက်နာတယ်၊ □ ဖြည်းဖြည်းလေးနဲ့ခတ်ငြင်သာသာသွားနေတယ်။ 因为他脚痛, 所以他只能慢慢移动着走。 *His feet hurt so he can only walk along at a crawl.*

su: sih[2] [su sih] /su sih/ **1** *vt.* ဆွ–၊ လှုံ့ဆော်– 拨弄 *bōnòng* toy with, stir up, arouse. **2** *vt.* နှိပ်နယ်–၊ ပွတ်တိုက်– 揉 *róu* massage, rub, tweak. **3** *vt.* နှိုးဆွ–၊ နှိုးဆော်–၊ လှုံ့ဆော်–၊ လှုပ်– 摇醒 *yáoxǐng* arouse, shake awake, shake sb. to get up. ☞ su: siah[1] [*var.*].

su: six [su six] /su siʔ/ *vs.* စိပ်–၊ ကြပ်–၊ ပြွတ်သိပ်– 稠密, 密集 *chóumì, mìjí* concentrated, crowded together. **:** Kawn: taux sum: kix chaox tix su: six. သူတို့စိုက်တဲ့ဟင်းရွက်ပင်အရမ်းစိပ်လွန်းတယ်။ 他们种的菜秧太稠密了。 *The planting they plant are very crowded together.(?)*

su: six vaig [su six vāig] /su siʔ vạc/ *n.* <SAUX> ဗိုက်လေခိုသောအခါလှုပ်သော 积食 (消化不良) *jī shí (xiāohuà bùliáng).*

susiah[1] [su siah] /su siəh/ **1** *vi.* လှုပ်လှုပ်ရွရွ– 动 (?) *dòng* move, squirm, shake. **:** Paw susiah yam gau ex lai. စာသင်ချိန်မှာလှုပ်လှုပ်ရွရွမလုပ်နဲ့။ *Don't move about while we are studying.* **2** *vt.* လှုပ်နှိုး– 拨弄, 摇醒 *bōnòng,yáoxǐng* stir up, arouse, shake awake, shake sb. to get up. **:** Kawn: nyawm, pex paw susiah nyaox daux glauh ngu. ကလေးတွေ၊မီးခဲထဲမှာပြာတွေကိုမမွှေနှောက်နဲ့။ 小孩儿, 你们不要拨弄火塘的灰。 *You kids please don't stir up the ashes in the hearth.* | Hu: susiah nawh kaoh. သူ့ကိုသွားလှုပ်နိုးလိုက်။ 去把她摇醒起来。

Go shake her to get up. **3** *vt.* လှုပ်ရှား– 揉 *róu* massage, rub, tweak. **:** Susiah ngai: maix liak, paw lai gaing:. မင်းမျက်လုံးကိုလှုပ်ရှားပါအုံး၊မငိုက်တော့နဲ့။ 揉揉你的眼睛, 不要再打瞌睡了。 *Rub your eyes so you don't fall asleep.* ☞ su: sih[2] [*var.*].

susiah[2] [su siah] /su siəh/ *vs.* ပေ ပြ– ပိစိကွေး 细, 小（颗粒小）*xì, xiǎo (kēlì xiǎo)* fine, granular (in small grains). **:** Mu: ngiex daing: susiah. နှမ်းစေ့တွေးအရမ်းသေးတာပဲ။ 芝麻颗粒很小。 *Sesame seeds are tiny.*

susiah rhawm: [su siah hrom] /su siəh rʰɔm/ *vi.* ပေ ပ လံထိုင်းမှိုင်း– 打起精神, 振作精神 *dǎqǐ jīngshén, zhènzuò jīngshén* raise one's spirits, liven up, do sth. with renewed vigour. **:** Nawh susiah rhawm: tix yuh kaing. သူလေးလံထိုင်းမှိုင်းစွာနဲ့အလုပ်သွားလုပ်တယ်။ 他打起精神去劳动。 *He worked with renewed vigour.*

su: siox [su sioux (su siox)] /su sioʔ, su siɔʔ/ *n.* <VH> သခ္ခာ 数学 *shùxué* mathematics, maths (UK), math (US). ☞ lai simin ② [*syn.*]. [Hox].

su: siiet [su siad] /su siət/ **1** *vs.* ထက်မြက်ကောင်းမွန်– 细密 *xìmì* fine, detailed, exquisite. **:** Man: taing: nawh su: siiet ngie. သူယက်တဲ့ချည်ထည်လိုက်တာ။ 她织的布真细密。 *The fabric she is weaving is very fine and detailed.* **2** *vs.* ထူးခြားကောင်းမွန်– 秀丽 *xiùlì* beautiful, lovely, elegant. **:** Ngai: lai pawd Yex Khuat uik su: siiet ngie. ရေ့ ခွက်ရေးတဲ့စာလုံးတွေထူးခြားကောင်းမွန်တာပဲ။ 耶块写的字真秀丽。 *The letters which Yex Khuad writes are very beautiful.*

su: siiep [su siab] /su siəp/ *v.* တိုးတိုး– တိတ်တိတ်– 耳语, 咬耳朵, 叽咕 *ěryǔ, yǎo ěrduo, jī gū* whisper. **:** Su: siiep kiex tan:. သူတို့နှစ်ယောက်ဟိုမှာတိုးတိုးတိုးတိုးနဲ့။ 他俩在那里耳语。 *The two of them are whispering to each other there.* | Su: siiep pex lox patix mai: khai: hui:? ခင်ဗျားတို့တိုးတိုးတိတ်တိတ်နဲ့အစည်းအဝေးချိန်ဘာပြောနေကြတာလဲ? 开会时你们叽咕些什么? *What were you whispering about during the meeting?*

su: liao: [su liao] /su liau/ *n.* ပလတ်စတစ်၊ ကော် 塑料 *sùliào* plastic. ☞ yang: yit [*syn.*].

sug [sūg] /sṵk/ **1** *vs.* ပေ ကျင့်– သင်ကြား– 驯顺 *xúnshùn* tame, docile, submissive, be tamed. **:** Kawn: moi hoik sug ka thai: ka tang:. နွားကလေးထွန်နဲ့ထယ်နဲ့လေ့ကျင့်ပြီးပြီ။ 小牛驯顺了, 可以犁, 可以驮了。 *The young ox is tamed to ploughing and to carrying a packload.* **2** *vs.* ရင်းနှီး– ကျွမ်းဝင်– အတွေ့အကြုံရှိ– 熟练 *shúliàn* familiar, experienced. **:** Nawh daing: sug ka kaing jhaw:. သူလုပ်ငန်းနဲ့ကျွမ်းဝင်နေပြီ။ 他对工作很熟练。 *He is very experienced in his work.* /*f*10/

sugsag (suk sag) [sūg sāg] /sṵk sạk/ **1** *vs.* ရှုပ်– ရှုပ်ရှုပ်ရှက်ရှက်– တယောက်တပေါက်– 纷纷, 纷乱, 杂乱无章 *fēnfēn, fēnluàn, záluàn wúzhāng* confused, chaotic, conflicting, in discord, in disagreement, profuse, in profusion. **2** *vs.* ရှုပ်– 复杂 *fùzá* complex, complicated. ☞ su sag, sungsang [*var.*]. ☞ susag susig [*syn.*]. /*f*10/

sug rhawm: [sūg hrom] /sṵk rʰɔm/ **1** *vs.* တတ်မြောက်အောင်မြင်– 熟练 *shúliàn*. **2** *n.* စိတ်ကူးကောင်း 思想成熟 *sīxiǎng chéngshú*. **:** Nawh ang: nyang sug rhawm:. သူ့စိတ်ကူးမကောင်းသေးဘူး။ 他的思想还不成熟。

sud [sūd] /sṵt/ *vt.* ပေ ဆုတ်– ဆုတ်– ရွှေ– 撤回，退回，离开，让开 *chèhuí, tuìhuí* move back, withdraw. **:** Sud ex khaing: tin:, sivix ex dee yuh kix kaing. ကျွန်မတို့ဒီကနေရွှေရှုအောင်၊ သူတို့အလုပ်အတွက်ပြဿနာဖြစ်တယ်။ 咱们离开这里，不要妨碍他们做事。 *We'll move back away from here, we are getting in their way working.*

sub [sūb] /sṵp/ *n.* <KAUNG:> ပေ ရွက်ကြီး 烟, 烟草 *yān, yāncǎo* tobacco (*Nicotiana tabacum*). **:** sub khiien: cai:, plai: khiien: song:. 浓烟烈酒（意即好烟好酒）。 *strong tobacco and strong plai rice beer.* ☞ bhax [*syn.*]. ☞ sum: (?) [*mor.*]. [Viet. t huok$_7$ 'tobacco'? Siam [Thai] sup$_9$ 'smoke, inhale'?]. /*f*0.0145/

sub bhax [sūb npax] /sṵp bʰaʔ/ *n.* <KAUNG:> ဖက်ဆေးလိပ်တစ်မျိုး（草烟之一种）*(cǎoyān zhī yīzhǒng)* (a variety of tobacco, lit. 'borrowed tobacco'?).

sub num [sūb nūm] /sṵp nṵm/ *n.* <KAUNG:> ဖက်ဆေးလိပ်၊ ဖက်ကြမ်း၊ ဆေးပြင်းလိပ် 烟草, 草烟, 烟（一种茎高, 叶大, 味淡的烟草）*yāncǎo, cǎoyān, yān (yīzhǒng jīng gāo, yè dà, wèi dàn de yāncǎo)* (a variety of tobacco, *Nicotiana tabacum*, with long stem, large leaves and mild flavour, lit. 'annual tobacco').

sub ce: [sūb jei] /sṵp tɕe/ *n.* စီးကရက် 纸烟, 香烟 *zhǐyān, xiāngyān* cigarette. ☞ silik [*syn.*].

sub nya yawng: [sūb nyā yong] /sṵp ɲạ ʑɔŋ/ *n.* <KAUNG:> ပေ ပြောင်း 水烟（用水烟袋抽的细烟丝）*shuǐyān (yòng shuǐyāndài chōu de xì yān sī)* ('water tobacco', shredded tobacco leaves smoked in a water pipe).

sub lang: taix [sūb lang daix] /sṵp laŋ taiʔ/ *n.* <KAUNG:> ပေ ပြင်းလိပ်တစ်မျိုး (အနောက်နိုင်ငံသုံး

) （草烟之一种）*(cǎo yān zhī yīzhǒng)* (a variety of tobacco, lit. 'hand-long tobacco'?).

sungsang [sūng sāng] /sʊŋ sa̰ŋ/ *vs.* လှုပ်ရှား–၊ စိတ်ရှုပ်– 纷纷, 纷乱, 杂乱无章 *fēnfēn, fēnluàn, záluàn wúzhāng* confused, chaotic, profuse, in profusion. ☞ su sag, sugsag [*var.*]. ☞ susag susig [*syn.*]. /*f*7/

sungsang rhawm: [sūng sāng hrom] /sʊŋ sa̰ŋ rʰɔ m/ *vs.* စိတ်မတည်မငြိမ်ဖြစ်– 纷扰, 犹豫不定, 忐忑不安 *fēnrǎo, yóuyù bùdìng, tǎntè bù'ān* confused, chaotic, in turmoil, hesitant, on tenterhooks, can't make up one's mind. ☞ su sag rhawm: [*syn.*].

sum:[1] [sum] /sum/ **1** *vt.* စိုက်–၊ ပျိုးကြဲ–၊ ပျိုးရွှေ– 栽, 种, 种植, 插 *zāi, zhòng, zhòngzhí, chā* plant, sow (seeds), transplant (paddy rice seedlings). **:** sum: taux. ဟင်းသီးဟင်းရွက်စိုက်တယ်။ 种菜。 *plant vegetables.* | sum: kaung:. လယ်စိုက်တယ်။ စပါးစိုက်တယ်။ 插秧。 *plant a field (with rice)* **2** *vt.* ဆောက်–၊ တည်ဆောက်–၊ တည်ထောင်– 盖, 修建 *gài, xiūjiàn* set up, establish, build. **:** sum: nyiex. အိမ်ဆောက်တယ်။ 盖房子。 *build a house.* **3** *vt.* (နာမည်) မှည့်–၊ ခေါ်– 起名字, 命名 *qǐ (míngzi), mìngmíng* name, give a name. **:** sum kaux. မှည့်ခေါ်–၊ နာမည်တပ်–၊ နာမည်ပေး–၊ ကင်ပွန်းတပ်– 取名字。 *name, give a name to a child.* | Seet nawh koe: num:, sum: nawh koe: ceu. အရင်းရှိအောင်စိုက်၊ အမိပ္ပါယ်ရှိအောင် (နာမည်) မှည့်။ 插之（使）有根，命之（使）有名。 *Insert him so he is rooted, give him a name.* ☞ sang[2], sum: sang [ceu 2] [*syn.*]. ☞ num:[1], sub (?) [*mor.*]. /*f*0.0893/ /*f*4/

sum:[2] [sum] /sum/ *va.* <KAB?> ချင်– 想 *xiǎng* want to (?). **:** Lawk caong paing ang: aux sum: ceep, eep mak tawng ang: aux sum: sawm:. ခြေ ▯▯▯ဘီခြေ အဖြူရောင်မဝတ်ချင်ဘူး၊ ဒန်အိုးနဲ့ချက်တဲ့ထမင်းမစားချင်ဘူး။ 白的裹脚布我不想穿，锣锅煮饭我不想吃。（不愿跟着浪迹他乡。）*I don't want to wear white (non-Wa) leggings, I don't want to eat rice cooked in a copper camp pot. (I don't want to travel to foreign places.)* | Lawk khluh ang: sum: kang: kai:, ngai: preeih ang: brai: muih. ပြတ်နေတဲ့ပိုက်ကန်လန်မ့ထားချင်ဘူး၊ ကျောက်ပေါက်နဲ့မျက်နှာအချစ်မပျက်ဘူး▯ 秃烟锅不想插在衣领上，麻子脸没心思去爱它。 *One is not inclined to display a broken pipe across one's collar, and one doesn't have the heart to love a pockmarked face.*

sum: kaux [sum gaex] /sum kaɯʔ/ *vo.* နာမည်မှည့်–၊ နာမည်ပေး–၊ ကင်ပွန်းတပ်– 起名字 *qǐ míngzi* give a name, christen. **:** Keeing: nawh sum: kaux nawh kaux Ai: Sang:. အဖေကသူ့သားကို အိုင်စန်းလို့နာမည်မှည့်တယ်။ 父亲给他起个名字叫艾桑。

sum: kuceu ku cawng [sum gū jē gū jōng] /sum kṵ tɕɤ̰ kṵ tɕɔ̰ŋ/ *n.* မျိုးစုံစိုက်– 多种经营 *duōzhǒng jīngyíng*. ☞ sum: kuceu ku lai [*syn.*].

sum: kuceu ku lai [sum gū jē gū lāi] /sum kṵ tɕɤ̰ kṵ la̰i/ *n.* မျိုးစုံစိုက်– 多种经营 *duōzhǒng jīngyíng*. ☞ sum: kuceu ku cawng [*syn.*].

sum: koe: num: [sum goui num] /sum koi num/ *vs.* စိုက်ပျိုးပြီးချိန် (?) 密植 *mì zhí* close planting.

sum: khaw: num: [sum ko num] /sum kʰɔ num/ *n.* <KAUNG:> အစပြု 合理密植 *hélǐ mìzhí* close planting.

sum: grum [sum mgrūm] /sum grṵm/ *vs.* ပြည့်စုံခြောင်တည်ဆောက်– 健全 *jiànquán* sound, perfect (body).

sum: nyiex [sum nyīex] /sum ɲḭɛʔ/ *vt.* အိမ်ဆောက် ▯ build a house (lit. 'plant a house').

sum: sang [sum sāng] /sum sa̰ŋ/

Notice: Uninitialized string offset: 14 in **c:\program files\easyphp1-7\www\wadict\dictdb_su\wadict_display_results.php** on line **89**

vt. တည်ဆောက်– 修建, 建设 *xiūjiàn, jiànshè* build, establish. ☞ sum:.2 sang[2] ▯ [*syn.*].

sum: rhoi: [sum hroi] /sum rʰɔi/ *vo.* <KAUNG:> ▯▯▯ ▯(လွန်၊ စူး) 条播 *tiáobō* sow seeds in rows, plant in drills, use drilling.

saw [sō] /sɔ̰/ **1** *n.* ▯ ▯ခလောက်၊ သော့အိမ် 锁 *suǒ* lock. **:** saw timu:. ▯ ▯တစ်ချောင်း 一把锁。 **2** *vt.* ▯ ▯ခတ်– 锁 *suǒ* lock. **:** Saw maix siviex khaix awx. ကျွန်တော်သွားရင် ခင်ဗျားတံခါးသော့ခတ်နော်။ 待会儿你锁门啊。 *Could you lock the door when I leave?* /*f*8/

sawk [sog] /sɔk/ *cl.* ▯ ▯▯(အတိုင်းအတာ) 肘 *zhǒu* cubit (length from elbow to tip of middle finger, ca. 50cm.). **:** plak lang: koe: ra: sawk, plak vieh koe: tix sawk mai plak lhaong: koe: tix sawk [sic]. [Lai Lih Hu; 37:10] အလျားနှစ်တောင်၊ အနံတတောင်၊ အမြင့်တတောင်ထွားရှိသော 他用皂荚木作一张桌子、长二肘、宽一肘、高一肘半。 *He made the table of acacia wood. Its length was two cubits, and its breadth was a cubit, and its height was a cubit and a half. [Exo. 37:10]* [Siam s' ɔk သွင်]. /*f*0.0103/ /*f*5/

sawk [sog] /sɔk/ *vt.* ▯ ▯▯▯–၊ အခွံခွာ 舂（第二道） *chōng (dì'èr dào)* pound rice to remove husks (second round). **:** sawk gaox tawm: paing. 再一次把米舂熟舂白。 *pound rice grain until it is white.* /*f*0.0103/ /*f*5/

sawk tix jhak [sog dix nqag] /sɔk tiʔ dʑʰak/ *v.* ရှာဖွေကြည့်– 找 …看, 查阅 *zhǎo …kàn, cháyuè.* ☞ sawg tix jag [*var.*]. ☞ sawg tix ga [*syn.*].

saw:[1] [so] /sɔ/ *n.* ◻◻◻ ပျဉ်ချပ် 竹签（一种顶端尖利的竹片, 插在地上或寨子周围用以防御敌人或野兽）*zhúqiān (yīzhǒng dǐngduān jiānlì de zhúpiàn, chāzài dìshàng huò zhàizǐ zhōuwéi yòngyǐ fángyù dírén huò yěshòu)* stave, panji stick (sharpened, sometimes poisoned, bamboo sticks used to line village defensive ditches, as protection against wild animals or invading enemy) (panji ← Burmese). /*f*0.0108/

saw:[2] [so] /sɔ/ *vt.* ◻ ◻◻◻ထည့်–၊ သွင်း–၊ ရော–၊ နှော–၊ နှပ်– 续, 加（多指泡水酒时加冷水）*xù, jiā (duō zhǐ pāo shuǐ jiǔ shí jiā lěng shuǐ)* infuse (refers to adding more cold water to plai rice beer mash). **:** saw: rawm: daux plai: num. အရက်ထဲမှာ ရေရောသည်။ 往水酒里续水。 *add water to infuse plai rice beer.* /*f*0.0108/

saw: yiu: tsi: [so yiu zi] /sɔ ʑiu tsi/ *n.* ပိုင်ဆိုင်– 所有制 *suǒyǒuzhì* system of ownership. **:** ching: ming: (choeng: mng:) saw: yiu: tsi:. 全民所有制。 *ownership by all the people, national ownership.* | cix thi: saw: yiu: cee:. 集体所有制。 *collective ownership.* [Hox].

saw: lawh [so loh] /sɔ lɔh/ *vs.* ဆူညံ–၊ ထိန်းမနိုင်သိမ်းမရဖြစ်–၊ ကွပ်ကဲ၍မရ– noisy, chaotic.

sawg [sōg] /sɔ̰k/ **1** *vt.* ရှာ–၊ လိုက်– 找, 寻找, 查 *zhǎo, xúnzhǎo, chá* look for, seek. **2** *va.* ကြိုးစား–၊ –ချင်–၊ ရှာ– 想, 爱(?) *xiǎng, ài* try to, like to, want to, seek to do sth.. **:** Moi mhaing: sawg gha:, krak ngha: sawg teed. နွားထီးအောမျိုင်တယ်၊ ကျွဲထီးလိုက်ခွေချင်တယ်။ 公黄牛爱吼，公水牛爱斗。 *Bull bovines like to bellow and stud water buffalo like to butt.* | Ngaw eep sawm: yix kawn: koe:, sawg maix plai. ကျွန်တော်တို့စားတဲ့ထမင်းအကျန်ရှိသေးတယ် ခင်ဗျားအစာပြေရှာစားနော်။ 我们还有剩饭, 你拿去点补点补。 *There is still leftover rice that we're eating, so try having it as a snack. (?)* ☞ khrieh [*syn.*]. /*f*0.1131/ /*f*4/

sawg greeih [sōg mgrēeih] /sɔ̰k grɯ̰ih/ *vo.* ◻ စပ်သေချာစွာရှာ 惹事生非，滋事 *rěshìshēngfēi, zīshì.* **:** Kix ang: tie chix sawg greeih tix. သူတို့စေ့စပ်သေချာအောင်မှမရှာတာ။ 他们不会惹事生非。

sawg tix gaig [sōg dix mgāig] /sɔ̰k tiʔ gac/ *vt.* ရှာကြည့်– 找 …看, 查阅 *zhǎo …kàn, cháyuè.* **:** sawg tix gaig lai pao: tsi:. သတင်းစာကိုရှာကြည့်တယ်။ 找报纸看。 | sawg tix gaig lai veung: cing:. ဂျာနယ်တွေကိုလိုက်ရှာကြည့်တယ်။ 查阅文件。 ☞ sawg tix jhak, sawg tix jag [*syn.*].

sawg tix jag [sōg dix njāg] /sɔ̰k tiʔ dʑa̰k/ *vt.* ◻ ရှာကြည့်– 找 …看, 查阅 *zhǎo …kàn, cháyuè.* ☞ sawg tix jhak, sawg tix gaig [*var.*].

sawng (sawng:) [sōng (song)] /sɔ̰ŋ, sɔŋ/ *n.* ခြင်းတောင်း၊ တောင်း၊ ပလုံး 篮，篓，箩，筐，囤（比较粗糙的）*lán, lǒu, luó, kuāng, dùn (bǐjiào cūcāo de)* basket, hamper (coarsely woven) for storing grain, holding caught fish, on pack animals, etc.. **:** Pui naog nyiex, nghox naog sawng. အိမ်မှာ လူတွေနဲ့ပြည့်နေတယ်။ တောင်းတွေထဲမှာ စပါးတွေနဲ့ ပြည့်နေတယ်။ 人满屋，谷满箩。（人丁兴旺年成好。）*People fill the house, rice grain fills the hampers. (Prosperity.)* ☞ khrawng: [*syn.*]. /*f*10/

sawng ku: khrah [sōng gu krah] /sɔ̰ŋ ku kʰrah/ *n.* <KAX> ငါးထည့်သည့်ခြင်း 鱼篓 *yú lǒu* creel, basket for holding fish. ☞ sawng kru: khrah [*var.*].

sawng kru: khrah [sōng gru krah] /sɔ̰ŋ kru kʰrah/ *n.* <KAX> ငါးထည့်သည့်ခြင်း 鱼篓 *yú lǒu* creel, basket for holding fish. ☞ sawng ku: khrah [*var.*].

sawng nghox [sōng hngoux] /sɔ̰ŋ ŋʰoʔ/ *n.* စပါးကျီ 囤箩 *dùn luó* grain store, storage bin for grain, silo.

sawng tang: [sōng dang] /sɔ̰ŋ taŋ/ *n.* တိရစ္ဆာန်ပေါ်တင်တဲ့ခြင်းတောင်း 驮篮（驮鞍上的）*duò lán (duò ān shàng de)* basket for pack animals.

sawng cung cang [sōng jūng jāng] /sɔ̰ŋ tɕʊ̰ŋ tɕa̰ŋ/ *n.* <KRAUNG> ခြင်းတောင်းကြမ်း 筐子（编得简单粗糙的）*kuāngzi (biān dé jiǎndān cūcāo de)* coarse wicker basket.

sawng:[1] [song] /sɔŋ/ **1** *vi.* ဖြာကျ–၊ လင်းလက်– 照 *zhào* shine. **:** sawng: riang khix daux nyiex. အခန်းထဲမှာလရောင်ဖြာကျနေတယ်။ 月光照进屋里。 *The moonlight shone into the room.* **2** *vs.* ထွန်းလင်း–၊ တောက်ပ– 耀眼, 刺眼 *yàoyǎn, cìyǎn* dazzling, bright, cause one to see stars. **:** Sawng: koek ngai: aux pu pie ngie. သိပ်လင်းလွန်းတဲ့ အတွက်ကြယ်တွေကိုမြင်ရတယ်။ 阳光耀眼眼发花。 *The light was so dazzling that I saw stars.* **3** *v.* အလင်းပြန်–၊ လင်း– 反光, 发亮 *fǎnguāng, fāliàng* reflect light, shine. **:** sawng: rawm: dung. ◻ အိုင်မျက်နှာပြင်ကအလင်းပြန် 湖水反光。 *the surface of the lake reflected the light.* | Mawh patix sawng: daux rawm: dung? ◻ အိုင်ထဲလင်းလက်နေတာ◻ ◻◻◻လိမ့်။ 是什么东西在湖水里发亮? *What is that shining in the lake?* /*f*8/

sawng:[2] [song] /sɔŋ/ *num.* နှစ် (၂) 二（一般用于三十以上的计数中）*èr (yìbān yòngyú sānshí yǐshàng de jìshù zhōng)* two, 2 (Tai-derived number, in Pa Raog Wa used in counting above 30). **:** sam: sip sawng:. သုံးဆယ့်နှစ် (၃၂) 三十二。 *thirty-two*

(32) ☞ ra:, song: [*syn.*]. [Siam sɔŋ^{35} 'two']. /*f*8/ [cf. soung/song: (Tai-derived number '2' used in small weights measured in ounces or less)].

sawn [son] /sɔn/ *n.* <VAD,KAB (?)> ေ□□ ပြွာယ် 浴佛 *yùfó* ceremony of bathing the Buddha. **:** Khawng: phak lak sawn:. လက်ဆောင်၊ ပဏ္ဏာ၊ ပူဇော်ပစ္စည်း 礼物供品。 *gifts and offerings.* /*f*0.0594/ /*f*9/

sawn [sōn] /sɔ̰n/ *vi.* ဝါထပ်–၊ ရက်ထပ်– 闰 *rùn* intercalary month (lunar-solar calendar), intercalary day (solar calendar, e.g., February 29). (Burmese calendar has intercalary month of 29 or 30 days in the spring of each third year. Chinese lunar-solar calendar has 7 intercalary months of 29 or 30 day. **:** sawn khix. ရက်ထပ်လ 闰月。 *one month's intercalation (intercalary month).* /*f*9/

sawn: [son] /sɔn/ **1** *vt.* တွက်ဆ–၊ ခန့်မှန်း–၊ ထင်– 算, 计算, 估计 *suàn, jìsuàn, gūjì* reckon, figure, do arithmetic, calculate, estimate, guess. **:** chix sawn: chix pawd. တွက်တတ်ရေးတတ်။ 会算会写。 *can do arithmetic and can write.* | Aux sawn: nawh khaw: tix hoek ngaix. သူဒီနေ့လာသင့်တယ်လို့ ထင်တယ်။ 我估计他今天会来。 *I calculate that he should come today.* **2** *va.* တွက်–၊ မှန်း– 算 *suàn* calculate, reckon. **:** Bawg in: sawn: mawh maix pa pex. ေ□ □□□တွင်းမှာ လာခဲ့ဖို့မှန်းတယ်။ 这回算你赢了。 *This time I reckon you come out the winner.* **3** *vt.* <KAB?> သင်– 教 *jiāo* teach. **:** Laing: Man: Rai pa: jeeih vaig lawm, lai Hawx vawng pa: sawn: khun: lhak. ရိုင်ရွာက ဓားသွေးကျောက်က ဓားမြှောင်တွေကို ချွန်ထက်စေတယ်။ ဟန်အုပ်ချုပ်သူတွေက လူငယ်တွေ တော်ဖို့တတ်ဖို့ သင်တယ်။ 是大蛮海的磨石把刀子磨锋利，是执政的汉族的书把阿哥教聪明。(Hox vōng 现在一般是指共产党。) *(It's) the whetstones of Man Rai village that sharpen swords, (it's) the books of the Han rulers that teach lads to be clever. (Han rulers now usu. refers to the Communist Party.)* /*f*0.0594/ /*f*4/

sawn: cang: [son jang] /sɔn tɕaŋ/ *v.* <VH> ေငြပေး ချေ– 算帐 *suànzhàng* settle account, calculate the bill. ☞ mhai: cang: [*syn.*]. [Hox].

sawn: singax [son si ngax] /sɔn s.ŋaʔ/ *v.* ငြေရေးကြေး ရေးကိစ္စဖြေရှင်း–၊ စာရင်းကိုက်– 算清 *suàn qīng* settle financial accounts, balance the books.

sawm:[1] [som] /sɔm/ **1** *vt.* စား–(ထမင်း) 吃饭, 吃 *chīfàn, chī* eat rice. **:** sawm: eep ceep kraung. ထမင်းစား၊ အဝတ်ဝတ်။ 吃饭穿衣。 *eat food and wear clothing.* **2** *n.* အစာ 食儿, 饲料 *shír, sìliào* animal feed, fodder. **:** In: mawh sawm: patix? ဒါက□ □အစာလဲ။ 这是什么饲料? *What fodder is this?* **3** *vt.* စား–၊ ကိုက်– 蛀, 咬（烂泥等刺激皮肤, 引起肿痛或发痒）*zhù, yǎo (lànní děng cìjī pífū, yǐnqǐ zhǒng tòng huò fā yǎng)* eat, bore through, eat holes in sth. (as insects), corrode, irritate (as skin irritants). **:** Sawm: mawt khaox. ပိုးရွတ္တေသစ်ကိုကိုက်စားတယ်။ 蛀虫蛀树。 *Termites eat wood.* | Tiex sawm: caong. မြေကြီးခြေထောက်ကိုစားတယ်။ 土咬脚。 *The soil ate at my feet.* /*f*0.1291/ /*f*4/

sawm:[2] [som] /sɔm/ **1** *tw.* ည 夜, 晚上 *yè, wǎnshang* night, evening, late in the day. **:** ot daux greung sawm:. ညသခေါင်ယံအချိန်မှာနေတယ်။ 半夜里。 *in the middle of the night.* | Nawh it mai: yiex tix sawm: in:. ဒီညသူကသူ့အဖွားနဲ့အတူအိပ်တယ်။ 今晚上她跟奶奶睡。 *She is sleeping at her grandmother's tonight.* **2** *cl.* ည 夜, 晚上 *yè, wǎnshang* (classifier for nights) night. **:** tix ngaix tix sawm:. တစ်ညတစ်နေ့(တစ်ရက်) 一天一夜。 *one day and one night.* | Nawh hoik ang: yaox tix it ra: sawm:. သူမအိပ်ရတာနှစ်ညရှိပြီ။ 他已经有两个晚上没有睡觉了。 *He hasn't been able to sleep for two nights.* ☞ ngaix [*ant.*]. /*f*0.1291/ /*f*4/

sawm:[3] [som] /sɔm/ *vt.* ကုန်တင်– (ကားပေါ်) 装, 上, 放（把东西、货物放在运输工具上）*zhuāng, shàng, fàng (bǎ dōngxī, huòwù fàng zài yùnshū gōngjù shàng)* load, put, pack (a vehicle). **:** sawm: cheu:. ေ□ □□□□ကုန်တင် 装车。 *load a truck.* /*f*0.1291/ /*f*4/

sawm: tiex caong [som diex jāong] /sɔm tɛʔ tɕa̰uŋ/ *n.* <SAUX> ခြေဝဲနာ၊ ဂျတ် 脚癣, 脚气 *jiǎoxuǎn, jiǎoqì* athlete's foot (*Tinea pedis*), ringworm of the foot, fungal infection often between the toes, characterised by itching and blisters which secrete yellow fluid (lit. 'eat foot-earth'?).

sawm: laux [som lāex] /sɔm la̰ɯʔ/ *v.* တိုက်စား–၊ တစ်ဖြည်းဖြည်းနဲ့ပျက်အောင်စားသွား– 腐蚀 *fǔshí* corrode, be corrosive.

sawm: lig [som līg] /sɔm l̥ic/ *n.* ဝက်စာ 猪食 *zhū shí* hog feed, slop for pigs.

soi[1] [sōi] /sɔ̰i/ *vs.* ေ□ □□□–၊ □ □၊ ချေ–၊ ကြေမွ– 碎 *suì* in pieces, crushed, pulverized, powder. **:** Klong: in: max soi ngie. ဒီခွက်ကွဲသွားတာကြေမွနေတာပဲ။ 这个碗摔得碎碎的。 *This bowl is smashed to pieces.* /*f*9/

soi[2] [sōi] /sɔ̰i/ *vi.* ပြန်[ကြိယာ]–၊ ထပ်[ကြိယာ]– 重复, 反复, 重新 *chóngfù, fǎnfù, chóngxīn* repeat, redo, do sth. again. **:** baox soi tix krai tibawg. ေ□□□ □ ထပ်တစ်ခေါက်ပြန်ပြော 重复说一遍。 *repeat it another time.* | soi tix yuh. ထပ်လုပ်တယ်။ 反复地做。 *do it again.* ☞ cai[3], loi[1] [*syn.*]. /*f*9/

soi krai [sōi grāi] /sɔ̰i kra̰i/ *v.* ပြန်ပြော–၊ ထပ်ပြော– 复述 *fùshù* retell, recount, repeat (words).

soi priex ponbo [sōi brīex bōun nbōu] /sɔ̰i prɛ̰ʔ pɔ̰n bɔ̰/ *n.* ညလယ်သရေစာ 夜宵 *yè xiāo* midnight snack.

soi: [soi] /sɔi/ **1** *n.* ကွင်း၊ ချိန်းကြိုး 链子 *liànzi* chain. **:** Tu: teeih khaing: mu: ploi, siah nyoi khaing: soi: jiang. နို့သီးခေါင်းက ပုတီးထက်လုံး၊ ခါးကချိန်ခွင်က ချိန်းကြိုးလို သွယ်ပျောင်း။ (လက်ထပ်ရန် အရွယ်ရောက်ပြီဖြစ်သော အပျိုစ၏အလှကိုညွှန်း) 奶头圆如串珠粒，腰枝软于秤链子。（多用于形容少女之美。）*Nipples rounder than beads, a waist more lithe and supple than the chain of a steelyard scale. (Often used to describe nubile beauty.)* **2** *n.* ဆွဲကြိုး၊ လည်ဆွဲ၊ ဘယက် 项链儿 *xiàngliànr* necklace. **3** *vs.* ပုတီးကုံးလို–၊ ချိန်းကဲ့သို့– 串珠似的 *chuàn zhū sìde* chain-like, in a chain, like a string of beads (?). /*f*0.0119/ /*f*7/

soi: krim [soi grīm] /sɔi kr̥im/ *n.* နားကပ်၊ နားဆွဲ 耳坠链儿（女饰）*ěrzhuì liànr (nǚshì)* earring (hanging). ☞ kreem², krim, krim tu: tiak, krim: iiep sub, bee: [*syn.*].

soi: kleen: [soi gleen] /sɔi klɯn/ *n.* မိန်းခလေးဆံပင်တွင်ပုံစံထွင်ရသောကျောက်မျက်ရတနာစီချယ်ထားသောကလစ်? 发髻链儿（发饰）*fàjì liànr (fā shì)* hair clasp (jewellery used on woman's bun of hair).

soi: tai [soi dāi] /sɔi tại/ *n.* <KHAOX> ဝတ်မှုန်အိတ် (ဖို)၊ ဝတ်မှုန်ခံတိုင် (မ) 花蕊 *huāruǐ* stamen (male), pistil (female) (of flower).

soi: taix [soi daix] /sɔi taiʔ/ *n.* လက်ပတ်ကြိုး 手链儿，镯子（女饰）*shǒuliànr, zhuózi (nǚ shì)* armband, bangle, bracelet (female jewellery).

soi: teung [soi dēng] /sɔi tɤ̰ŋ/ *n.* နန်းကြိုးမျှင်၊ အမျှင် (မီးသီး၊ လျှပ်စစ်ပစ္စည်း) 灯丝 *dēngsī* filament (in a light bulb).

si [sī] /sɨ̰/ **1** *onom.* ရှိရှိရှိ (တိရစ္ဆာန်ကိုခေါ်သောအသံ) 嘶嘶嘶（赶家禽、牲口或斗牛时发出助兴的吆喝声）*sī sī sī (gǎn jiāqín, shēngkou huò dǒu niú shí fāchū zhù xīng de yāo hē shēng)* 'giddap! giddyup!' (call to a beast of burden or domestic animal to hurry up). **2** *vi.* ◻◻–၊ မောပန်း–၊ ဟိုက်– 气喘吁吁 *qìchuǎn xū xū* pant. **:** Si nawh ka taug tix. သူမောလွန်းလို့ ဟိုက်နေတာပဲ။ 他累得气喘吁吁。 *He panted with fatigue.* /*f*5/

sikak [si gag] /s.kak/ *vi.* ခွဲထွက်–၊ ဖြာထွက်– 岔，分岔，分杈 *chà, fēnchà, fēnchà* fork, branch. **:** Khaox in: sikak tix koe: loe: kak. ဒီသစ်ပင်အကိုင်းသုံးကိုင်းခွဲထွက်တယ်။ 这棵树分出三枝。 *This tree forks into three branches.* ☞ kak [*mor.*].

si keud toe: [si gēd doui] /s.kɤ̰t toi/ *n.* အတွေးအခေါ်၊ အတွေး၊ အမြော်အမြင်၊ အမြင် thinking, thought, vision, foresight.

sikriiem: [si griam] /s.kriəm/ *vs.* အစအနမတွေတဲ့ အထိအောင်ပျောက်သွား–၊ လုံးဝရှင်းသွား– (干净状)(?) *(gānjìng zhuàng)* (expressive of cleanness, thoroughness) (?). **:** Yum sinai: sinai:, grai: sikriiem: sikriiem:. ◻ ◻ ◻နှမြောတယ်၊ ပျောက်သွားတာအစအနမတွေတဲ့အထိအောင်ပဲ။ 死光亡绝. *Dead and gone, perished without a trace.*

sikhox [si koux] /s.kʰoʔ/ *vs.* ထူထပ်–၊ ပြွတ်သိပ်–၊ ပြည့်ကျပ်– 拥挤, 挠, 塞满 *yōngjǐ, náo, sāimǎn* crowded, packed, squeezed tight. **:** Naog kah jhat ox, sikhox kah jhat saux. 竹篾笆上（装得）满满的，藤篾笆上（装得） 严严的。（形容粮食丰收。）*Packed full on bamboo mats, squeezed tight on rattan mats. (Describes a bumper crop of grain.)* ☞ sighox [*var.*]. ☞ pu: phix, mhu: mhix, mu: mhix [*syn.*].

sigraong [si mgrāong] /s.grạuŋ/ *vi.* လန့်–၊ တုန်လှုပ်– 惊吓, 惊恐 *jīngxià, jīngkǒng* be frightened, startled. ☞ yaoh, siyaoh [*syn.*]. /*f*9/

siglauh [si mglāeh] /s.glạɯh/ *v.* ဖြန့်ကျက်–၊ ပြန့်– 直到, 到尽头 (?) *zhídào, dào jìntóu* extend, exhaust (?). **:** Tai sidauh, siglauh caong ma:. ပန်းတွေနေရာတိုင်းမှာဖြန့်ကျက်တာမိုးကုတ်စက်ဝိုင်းအထိပဲ။ 花开处处，直到天边。（表示对爱情的忠贞。）*Flowers blooming everywhere, extending to the horizon. (Expresses fidelity in love.)*

sigleem: [si mgleem] /s.glɯm/ **1** *cl.* <KHAOX> အမြိတ်၊ အစည်း၊ အဖီး၊ အခိုင်၊ အတွဲ 穗儿, 穗子, 嘟噜 *suìr, suìzi, dūlū* tassel, ear, spike (of grain), cluster, bunch, panicle (of flowers). **:** nghox tix sigleem:. စပါးနှံတစ်ခိုင် 一穗儿谷。 *an ear of rice.* | tai tix sigleem:. ပန်းတစ်စည်း 一嘟噜花。 *a bunch of flowers.* **2** *vs.* အခိုင်လိုက်ပွင့်–၊ သီး–၊ အပြွတ်လိုက်သီး–၊ အတွဲလိုက်သီး– 累累 *léiléi* bunches and bunches, growing in clusters, laden, hanging heavy (with fruit, as a tree). **:** Khaox mak li yaong: yix, plix sigleem: ngie num in:. ဒီနှစ် ကျွန်မတို့ရွာက သစ်တော်သီးပင်တွေ အပြွတ်လိုက်သီးတယ်။ 今年我们寨里的梨树果实累累。 *The pear trees in our village are laden with fruit this year.* ☞ plix ③ [ceu 1], sigrie: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*6/

sigleem: tai [si mgleem dāi] /s.glɯm tại/ *n.* <KHAOX> ပန်းခိုင်၊ ပန်းစည်း 花穗儿（花聚生在茎的顶端）*huāsuìr (huā jù shēng zài jīng de dǐngduān)* bunch, cluster of flowers (at end of branch). **:** Sigleem: tai in: uik mhawm: ngie. ဒီပန်းခိုင် အရမ်းလှတယ်။ 这花穗儿真好。 *This bunch of*

flowers is really nice. | Sigleem: tai dheue: ngie tix. ပန်းခိုင်တွေ နွမ်းကုန်ပြီ။ 花穗儿下垂着。 *The cluster of blossoms is drooping down.* ☞ tai sigleem: [*syn.*].

sigleem: yungyiang: [si mgleem yung yiang] /s.glɯm ʑuŋ ʑiaŋ/ *vs.* လှပကျော့ရှင်း– 轻飘飘, 飘飘然 *qīngpiāopiāo, piāopiāorán* swaying, shaking. **:** Dai: ih bun: klieh inkix uik sigleem: yungyiang: ngie. ဒီမိန်းကလေးတွေဝတ်တဲ့ထဘီတွေလှပကျော့ရှင်းနေတာပဲ။ 她们这些女演员穿的裙子轻飘飘的。 *The skirts that the dancers wore swayed gently.*

sigheu: [si nke] /s.gʰɤ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြှားဆိပ်ပင် 见血封喉, 箭毒木, 箭毒树, 毒箭木, 剪刀树（常绿大乔木，高达 40m, 树液剧毒，有强心作用。） *jiànxiěfēnghóu (?), jiàndúmù, jiàndúshù, dújiànmù, jiàndāoshù* upas tree, ipoh tree (*Antiaris toxicaria*, tall [40m] evergreen tree in mulberry family, the milky sap of which contains a virulent poison, used to tip poison arrows). ☞ khaox um: [*syn.*]. ☞ sigeu:[1], sigeu:[2] .

siglhawk [si nklog] /s.gʰlɔk/ ☞ glhawk[2] .

Sipanya [Si Ban Ya] /s.pan ʑa/ *np.* စပိန် 西班牙 *Xībānyá* Spain. **:** **Lox Sipanya** စပိန်ဘာသာ 西班牙文、西班牙语 *Spanish (language)*

sipiag (sipiak) [si biag] /si piak, si pi̯ak/ *n.* ဆပ်ပြာ 肥皂 *féizào* soap, detergent. ☞ sidah [*syn.*]. [Mán $sha_{55}bia_{11}$].

sipiien [si bīan] /si pi̯ən/ *vs.* ကပ်စေးနည်း–၊ 吝啬, 小气 *lìnsè, xiǎoqì* cheap, stingy, penurious, tight-fisted. **:** Kaw an: daing: sipiien, ang: sax kieh pui rawg ka tix ceeix kawx. အဲဒီလူအရမ်းကပ်စေးနည်းတယ်၊ သူများကိုတစ်ခါမှအတောင်းမခံဘူး။ 那个人很吝啬，从来不让别人占他的一点便宜。 *That guy is really cheap--he has never let anyone get the better of him in financial dealings.* ☞ sibiien ②, siviien: ② [*var.*]. ☞ kawd, kawd rhawm:, kod rhawm:, raux glhawk ngawg, sibid rhawm:, sibid sibiien, vak vim: rhawm: [*syn.*]. ☞ sibieh rhawm:, hang: rhawm: [*ant.*].

sibub [si nbūb] /s.bu̯p/ *vt.* မတော်တဆတွေ့–၊ ကြုံကြိုက်– 碰见, 偶然相遇 *pèngjiàn, ǒurán xiāng yù* run into, meet by chance. **:** Ang: nawh sibub mawx tix. သူဘယ်သူနဲ့မှမကြုံဘူး။ 他没有碰见谁。 *She didn't run into anybody.* ☞ sibug, sipub, pub [*var.*]. ☞ sibug sibai, sidauh[1] [*syn.*].

si blum [si nblūm] /si blu̯m/ *n.* <SAUX> မွဲ့ mole (growth on skin). **:** Si blum koe ka ngawg nawh. သူလည်ပင်းမှာမွဲ့ရှိတယ်။ *There is a mole on his neck.*

sibloe: [si nbloui] /s.bloi/ *vi.* ပျော– 漂浮 *piāofú* float, drift. **:** Sibloe: lhax khaox piang rawm:. သစ်ရွက်ရေပေါ်မျောနေတယ်။ 树叶漂浮在水上。 *The tree leaves floated on the water.* ☞ bloe:, sibroe:[2] [*var.*]. /*f*8/

sidug [si ndūg] /s.du̯k/ ☞ sidub, dub [*var.*].

sidug nyiex [si ndūg nyīex] /s.du̯k ɲi̯ɛʔ/ *n.* <NYIEX> အဖီ၊ အဆွယ် 偏屋（靠山墙搭出来的棚子部分） *piān wū (kào shānqiáng dāchūlái de péngzi bùfen)* shed attached to gable end of house.

sicax [si jax] /si tɕaʔ/ *n.* <LI> သရဲ၊ သဘ္ဘ 魂, 鬼魂 *hún, guǐhún* ghost, demon, devil, evil spirit. **:** Yex Ka: lhat ka sicax plak bo:. ည ကားညဖက်ဆိုရင် သရဲကိုကြောက်တယ်။ 到了晚上叶嘎怕鬼魂。 *Yeix Ka is scared of ghosts when the dark comes.* ☞ prix, tu:[2], mheen:[2], khwan:[1], khwan: ngao, ngao, miang ①, phi:[1], singie, siawp[2], yak [*syn.*].

sijia [si njīa (si njia) (?)] /si dʑi̯a (si dʑia)/ *n.* ထိန်းချုပ်တဲ့ကြိုး ? 螺旋桨, 推进器, 电风扇 (?) *luóxuánjiǎng, tuījìnqì, diànfēngshàn* propeller (on airplane), circular fan (?). **:** Yam jah Viberaik tix phat cag po, nawh gup vaig tix, bluh maox sijia cag mai: brug hu: heue. ဗီဘာရိုက်လေယာဉ်စပြီးမောင်းတုန်းကသူဗိုက်ကိုမှောက်ထားတယ်၊ (ထိန်းချုပ်တဲ့ကြိုးကိုဆွဲပြီးတော့) စီးသွားတယ်။ *When Wilbur Wright went to steer the airplane, he lay down on his belly and pulled the propeller and engine wires and rode it away.*

si sip [si sib] /s.sip/ *num.* ၎ ဆယ် (၄၀) 四十 *sìshí* forty, 40. ☞ tipon: [*syn.*].

si seung [sī sēng (si sēng)] /si̯ sɤ̯ŋ, si sɤ̯ŋ/ *n.* ဆရာ၊ သခင် 先生, 老师 *xiānsheng, lǎoshī* teacher, scholar, master. ☞ sang seung [*var.*]. ☞ cao: gau, cao: gau lai, sara cao: gau, lao see: (lao: see:) [*syn.*].

siyaox [si yāox] /s.ʑa̯uʔ/ *n.* <KHAOX> နှင်းသီး (ချဉ်၍တောင့်ပေါက်ရောက်သည်) 盐肤木, 盐酸树, 五倍子树（果小, 圆球形, 成熟时呈紫红色, 可食） *yánfūmù, yánsuānshù, wǔbèizǐshù (guǒ xiǎo, yuánqiúxíng, chéngshú shí chéng zǐhóngsè, kě shí).* China sumac (*Rhus chinensis*, a shrub or small tree, with small, round edible tart fruit, red when ripe, used to make a kind of vinegar). ☞ plix siyaox, khaox siyaox [*syn.*].

si fang: [si fang] /s.faŋ/ *np.* <VH?> အနောက်တိုင်း၊ အနောက်နိုင်ငံများ 西方 *xīfāng* the West, western countries. [Hox].

si ang ba: awn iak [si ang nba on iag] /si ʔaŋ ba ʔɔn ʔ iak/ *n.* တင်ပါးရိုးကွေးလေး 髂骨（比较窄的下部） *kàgǔ (bǐjiào zhǎi de xiàbù)* lower, narrow part of ilium (hip bone).

si ang nyiex kre: jawn [si ang nyīex grei njon] /si ʔaŋ ɲɛ̰ʔ kre dʑɔn/ *n.* ဆီးခုံရိုး (bone in butt, cf. si ang nyīex grei).

si aoh (si:aoh) [si aoh] /s.ʔauh/ **1** *vs.* ပူ– 热 *rè* hot (weather, body). **:** Si aoh praix. ရာသီဥတုပူအိုက်တယ်။ 天气热。 *The weather is hot.* **2** *vi.* ကိုယ်ပူ–၊ အဖျားရှိ–၊ ဖျား– 发烧 *fāshāo* have a fever, run a fever, be feverish. **:** Uik si aoh ngie kaux Yex. ေ့ အဖျားကြီးတယ်။ 老大发烧了。 *Yeix has a high fever.* ☞ aoh [*var.*]. ☞ kuat[1] [*ant.*].

si aoh si eem: (si:aoh si:eem: [si aoh si eem] /s.ʔauh s.ʔɯm/ *vs.* ပူ–၊ အိုက်စပ်– 热, 闷热 *rè, mēnrè* hot and stifling, sultry (weather, body).

si aox (si:aox) [si aox] /s.ʔauʔ/ *vs.* အသံပြန့်၊ အသံကြီး၊ ဟိန်း 轰隆, 轰鸣 *hōng lōng, hōng míng* rumble, roll. **:** si aox lox saih. မိုးချိန်းသံဟိန်းနေတာပဲ။ 雷声轰隆。 | si aox lox prie. 欢呼声轰鸣。

si im: (si:im:) [si im] /s.ʔim/ *vs.* စိမ်းဖန့်ဖန့် 绿油油 *lǜ yóuyóu* glossy green.

si eet [si eed] /si ʔɯt/ ☞ ei eem: .

si eem: (si:eem:) [si eem] /s.ʔɯm/ *vs.* ကျပ်သိပ်–၊ မွန်းကျပ်– 闷热 *mēnrè* hot and stifling, sultry (weather, body). **:** Chaox tix sieem: daux nyiex. အိမ်ထဲမှာကျပ်သိပ်နေတာပဲ။ 房子里太闷热了。 *It's too hot and stifling in the house.* ☞ si eet [*var.*].

si eux (si:eux) [si ex] /s.ʔɤʔ/ *vi.* ေ ◻ ◻–၊ ကျွတ်ထိုး–၊ 嗳气, 打嗝儿 *ǎi qì, dá gé ér*.

sit [sid] /sit/ *vt.* လှီး– 切 *qiē* cut, slice. **:** sit taux. ဟင်းလှီးသည်။ 切菜。

sip [sib] /sip/ *num.* ဆယ် (၁၀) 十（用于三十以上的计数中）*shí (yòngyú sānshí yǐshàng de jìshù zhōng)* ten，10 (Tai-derived number, used in counting above 30 in Pa Raog Wa). **:** sam: sip. သုံးဆယ် (၃၀) 三十。 *thirty (30)* | ha: sip. ငါးဆယ် (၅၀) 五十。 *fifty (50)* [Siam sip[35] '10']. /*f*0.0449/

sip [sib] /sip/ **1** *vt.* ကိုက်–၊ ဝါး–၊ ကြိတ်– (သွားဖြင့်) 咬, 啮合 *yǎo, nièhé* bite, gnaw, nibble, clench the teeth, mesh like teeth. **:** Kiang sip sibex aux laux. ငှ့်အဝတ်တွေကြွက်ကိုက်ခံရပြီးပျက်စီးသွားပြီ။ 老鼠咬坏了我的衣服。 *A rat gnawed through my clothes and ruined them.* | Nawh sip rhang: uik singit ngie. သူအကိုက်ကောင်းတယ်။ (သွားတွေစီရရီညီနေတာကိုဆိုလို) 他的牙齿啮合得真严实。 *He has a good bite (his teeth mesh very closely).* **2** *vt.* သွားဖြင့်ကိုက်ခွဲ–၊ ခွာ– (သွားဖြင့်) 嗑 *kè* crack sth. between the teeth. **:** sip maong ngaix. ေကြာစေ့အခွံခွာ 嗑葵花子。 *crack sunflower seeds in the teeth.* /*f*0.0449/

sip sawng: [sib song] /sip sɔŋ/ *n.* တူရွင်း 撬杆 *qiàogàng* crowbar, pry bar, ripping bar, jimmy. **:** Baog su: ciag rawng, sip sawng: paog kaung:. ေပါက်ချွန်းနဲ့ရေမြောင်းကိုရှင်းတယ်၊ တူရွင်းနဲ့လယ်မှာတူးတယ်။ 洋镐挖水沟，撬杆开新田。 *Pickaxes are digging ditches and crowbars are loosening the soil in the fields.* ☞ gawng: rhiiem: [*syn.*].

six [six] /siʔ/ *n.* <KAWNG> သန်း 虱子（头上的），头虱 *shīzi (tóu shàng de), tóu shī* head louse (pl. lice) (*Pediculus humanus capitis*). [Hox (prim) shī 虱 ?]. /*f*0.0155/

six kiang [six gīang] /siʔ kiaŋ/ *n.* <KAWNG> ကြွက်သန်း 潮虫, 草履虫（生长在潮湿阴暗处或朽木下的一种黑灰色的多脚虫）*cháo chóng, cǎo lǚ chóng (shēngzhǎng zài cháoshī yīnàn chǔ huò xiǔ mù xià deyīzhǒng hēi huīsè de duō jiǎo chóng)*.

six mhaik [six hmaig] /siʔ mʰac/ *n.* <KAWNG,SAUX> 沙虱子, 地牯牛, 砂牛 *shā shī zǐ, de gǔ niú, shā niú Euroleon sinicus*. ☞ six mhaik [*syn.*].

six siuing: [six si uing] /siʔ s.ʔuŋ/ *n.* <KAWNG,SAUX> ကင်းခြေမျှား 蜈蚣 *wúgōng* centipede (*Scolopendra sp.*, dried and used medicinally, lit. 'snake louse'). ☞ caong singaix, maong ngaix[2], maong singaix[2] [*syn.*].

si:[1] [si] /si/ *vt.* တိုက်–၊ လွှတိုက်–၊ ဖြတ်– 锯 *jū* saw. **:** si: phia:. ပျဉ်ပြားဖြတ်တယ်။ 锯板子。 *saw boards.* ☞ jhi:[2] [*mor.*]. /*f*2.0224/ /*f*8/

si:[2] [si] /si/ *n.* အရောင် 颜色, 彩色 *yánsè, cǎisè* colour (UK) color (US). **:** **rieng koe: si:** အရောင်ရိုသောဓါတ်ပုံ 彩色照片, 彩色图画 *colour photograph, colour picture* ☞ ying: seux [*syn.*]. ☞ lung [lung kiex paing] [*ant.*]. ☞ rawm: rawn . [~ Hox sè 色 (prim) ?]. /*f*8/

si:[3] [si] /si/ *num.* ေ ◻ ◻ (၄) 四（一般用于三十以上的计数中，两以下的重量单位计数也习惯用它）*sì (yìbān yòngyú sānshí yǐshàng de jìshù zhōng, liǎng yǐxià de zhòngliàng dānwèi jìshù yě xíguàn yòng tā)* four, 4 (Tai-derived number, in Pa Raog Wa used in counting above 30 and in tiny weights, measured in ounces or less). **:** sam: sip si:. သုံးဆယ့်လေး (၃၄) 三十四。 *thirty-four (34)* | rheng: si:. တစ်ထောင်လေးရာ (၁၄၀၀) 一千四。 *one thousand four hundred (1400)* | si: rawng. ေ ◻ ◻ အာင်စ 四两。 *four ounces.* | si: the:. ေ ◻ ◻ ရွေး 四钱。 *four grains.* ☞ pon: [*syn.*]. [Siam si[11] '4']. /*f*2.0224/ /*f*8/

sikah [si gah] /si kah/ *vi.* ပြော–၊ ဆို–၊ 说话，讲话，谈话 *shuōhuà, jiǎnghuà, tánhuà* say, speak,

talk. : Kiex ang: sikah mai: paoxtix, jao ang: kiex tawng lox paoxtix. သူတို့နှစ်ယောက်စကားမပေါက်ကြလို့စကားမပြောကြဘူး။ 他俩不谈话，因为他们听不懂对方的话。 *They didn't talk with each other, because they couldn't understand what each other was saying.* | **lox sikah** ဘာသာစကား 语言, 方言 *language* ☞ sigah[1] [*var.*]. /*f*4/

sikag [si gāg] /s.kạk/ *n.* လက်ပြတ်အင်္ကျီ၊ စွပ်ကျယ် 背心, 坎肩 *bèixīn, kǎnjiān* undershirt, singlet (UK), vest (collarless, sleeveless garment or undergarment). /*f*10/

sikaux [si gaex] /s.kaɯʔ/ *n.* <SIM:> ချိုး 斑鸠 *bānjiū* turtle dove (*Streptopelia sp.*, *S. orientalis* 'mountain' turtle dove' 山斑鸠, pictured, makes cooing sound), or more broadly, any wild dove or pigeon. ☞ sigaux[1] [*var.*]. ☞ toig, toeg, keukie:, ku: kie:[1], caing:, rauk[1] .

sikaux kum: [si mgaex gum] /s.kaɯʔ kum, s.gaɯʔ kum/ *n.* <SIM:> ဥသြ斑尾鹃鸠 *bānwěi juānjiū* barred cuckoo-dove (*Macropygia unchall*, allegedly long-necked). : Lang: ngawg khaing: sigaux kum:, ting phum: khaing: sinum praix. ဥသြခိုထက်လည်ပင်းရှည်တယ်၊ အီးပေါက်တာမိုးချိန်းတာထက်ကျယ်တယ်။ 脖子长于斑尾鹃鸠，屁声响于雷鸣。 *A neck longer than a barred cuckoo-dove, a fart louder than thunder.* [ríang 2].

sikaux krie: [si mgaex grie] /s.kaɯʔ krɛ, s.gaɯʔ krɛ / *n.* <SIM:> ချိုးလည်ပြောက် 珠颈斑鸠 *zhūjǐng bānjiū* spotted dove (*Streptopelia chinensis*).

sikaux miang [si mgaex mīang] /s.kaɯʔ mịaŋ, s.gaɯʔ mịaŋ/ *n.* <SIM:> ချိုးသိမ်း 大斑鸠 *dà bānjiū* (kind of 'big' dove, *Streptopelia sp.*, lit. 'spirit dove').

sikaux eei: [si mgaex eei] /s.kaɯʔ ʔɯi, s.gaɯʔ ʔɯi/ *n.* <SIM:> ခွေ□ □ခြံမွေးခို 家斑鸠 *jiā bānjiū* (kind of dove or pigeon, *Streptopelia sp.*, lit. 'house-bred dove').

sikao: ngai: [si gao ngai] /s.kau ŋai/ *n.* <SAUX> တိမ် (ရောဂါကြောင့် မျက်ကြည်လွှာတိမ်စွဲခြင်း) 翳子 (生在眼球上的小白膜) *yìzi (shēngzài yǎnqiúshang de xiǎo báimó)* nebula (a slight cloudy opacity of the cornea of the eye after corneal disease). ☞ sigao: ngai: [*var.*]. ☞ ploi ngai: .

sikaong [si gāong] /s.kạuŋ/ *vs.* အေး–၊ စိမ့်–၊ တောင့်– 冰凉, 冻僵 *bīngliáng, dòng jiāng* cold, stiff with cold, freezing. : rawm: sikaong. ရေ□□အး 冰凉的水。 | Uik sikaong ngie ka taix aux. ကျွန်တော့် လက်အေးစက်နေတာပဲ။ 我的手都 冻僵了。

sikaong sikiied [si gāong si gīad] /s.kạuŋ s.kịat/ *vs.* ရေ အး–၊ စိမ့်–၊ တောင့်– 冰凉, 冻僵 *bīngliáng, dòng jiāng* cold, stiff with cold, freezing.

sikaw: [si go] /s.kɔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပျောင်းကော (တရုတ်ဟင်းမွှေးအသုံးအဆောင်) 草果 (草本, 种子可以作香料, 又可入药) *cǎoguǒ (cǎoběn, zhǒngzi kěyǐ zuò xiāngliào, yòu kě rù yào)* black cardamom, tsaoko amomum (*Amomum tsao-ko, A. subulatum*, herb, seeds used as spice and medication). ☞ sai: kaw: [*var.*]. ☞ chao: kaw: [*syn.*].

siki: [si gi] /s.ki/ *v.* မျက်စိစူး–၊ မျက်စိစူးလောက်အောင် လင်း– 晃, 刺 (光线强烈, 照得眼睛睁不开) *huǎng, cì (guāngxiàn qiángliè, zhàode yǎnjīng zhēngbukāi)* dazzle the eyes, be dazzlingly bright. : siki: ngai:. မျက်စိစူးတယ်။ *dazzle the eyes.* ☞ saux ki: (_saex_gi), ki: ngai: [*syn.*]. /*f*9/

sikid [si gīd] /s.kịt/ *vt.* <VM> ငှဲ့– (ထည့်–၊*ရေ၊ အရက်၊ အခါးရေ*) 滗, 倒 (液体), 酹酒 *bì, dào(yètǐ),léijiǔ* pour; pour out. : been sikid plai:. အရက်ငှဲ့နည်း (ထုံ□) 酹酒的风俗、礼节。 *the system of poiur out the alcoholic drink.* *vt.* <VM> ငှဲ့–၊ (ထည့်–၊*ရေ၊ အရက်၊ အခါးရေ*) 滗, 倒 (液体), 酹酒 *bì, dào(yètǐ),léijiǔ* pour; pour out. : Sikid rawm: kuih blah, chaox tix nie, kleem: eep kah khaix. 把米汤倒掉一些，太多了，要不然饭太稀了。

sikieh [si gieh] /s.kɛh/ *vt.* ကြားဖြန်ဖြေ–၊ စကားမများ၊ အောင်ဖြန်ဖြေ– 劝开, 劝架 *quàn kāi, quàn jià* try to stop people from fighting each other, mediate. ☞ sigoh 劝开, 劝架 [*syn.*].

sikie: [si gie] /s.kɛ/ *tw.* ဒီနေ့မှစ၍ငါးရက်မြောက် သောနေ့ (大后天的后天) *(dà hòutiān de hòutiān)* in five days, five days hence (?).

Sikien [Si Gīen] /s.kẹn (s.kɛn ?)/ *np.* စီးကဲန်းလူမျိုး (“o”လူမျိုးစုကွဲတစ်မျိုး) [တရုတ်ပြည်ယူနန်နယ်ရှိလားမုန်းမြစ်တစ်ခုတည်ရှိခဲ့သောနေရာ[စီးကဲန်းလူမျိုး] (过去指拉勐河一带的地方) ; (佤族地区拉勐河对岸佤族的互称) *(guòqù zhǐ Lāměnghé yīdài de dìfāng; Wǎzú dìqū Lāměnghé duì'àn Wǎzú de hùchēng* (a term variously referring to the Lamenghe R. area of Cangyuan County, Yunnan, China and also used by the Wa people to refer to the Wa people on the opposite bank of the Lamenghe R.). ☞ Kien: [*var.*].

Sikien Tau: [Si Gīen Dae] /Si Kẹn Taɯ/ *np.* ရေ□ □□□ ပိုင်းစီးကဲန် လူမျိုး (过去指沧源勐董、勐角一带的地方) *(guòqù zhǐ Cāngyuán Měngdǒng, Měngjiǎo yīdài de dìfāng)* (formerly referred to the area around Mengdong [Cangyuan county seat] and Mengjiao in Cangyuan county, Yunnan, China).

Sikien Nheu: [Si Gīen Hne] /Si Kẹn Nʰɤ/ *np.* အပေါ်ပိုင်းစီးကဲန်ုလူမျိုး (过去指岩帅、安康一带的地方) *(guòqù zhǐ Yánshuài, Ānkāng yīdài de dìfāng)* (formerly referred to the area around

Yanshuai and Ankang in Cangyuan and Lancang counties, Yunnan, China).

sikiied [si gīad] /s.kiat/ *vs.* အေး–၊ ချမ်း–၊ 寒冷 *hánlěng* cold. /*f*8/

sikiied sike [si gīad si gēi] /s.kiat s.ke/ *vs.* ကြိုးစားပြီး ချွေတာ 勤俭节约, 省吃简用 *qínjiǎn jiéyuē, shěng chī jiǎn yòng* hardworking and thrifty, scrimp and save. **:** Nawh sikiied sike tix tang: kawn: tix, yaox priex ran: tix tawx kawn: tix ih, yaox kraung ran: tix tawx kawn: tix ceep. သူသူ့ကလေးအတွက်ကြိုးစားပြီး ချွေတာတယ်၊ အစားအစာတွေ့ရင်လည်းကလေးကို အရင်ကျွေးတယ်၊ အဝတ်အစာတွေ့ရင်လည်းကလေးကို အရင်ဝတ်ခိုင်းတယ်။ 她为了自己的孩子，省吃简用，节衣缩食，衣食都先为孩子考虑。 *She scrimps and saves for her child's sake. Her child is always the first to get food to eat and the first to get clothes to wear.* ☞ sigiied sige [*var.*]. ☞ sicoek sike [*syn.*].

sikiied rhawm: [si gīad hrom] /s.kiat rʰɔm/ *vs.* စိတ်ချမ်းမြေ့–၊ စိတ်အေး–၊ 怜悯, 同情（比 saex sin hrom 的程度更深）*liánmǐn, tóngqíng (bǐ saex sin hrom de chéngdù gèng shēn)*. ☞ saux kiied rhawm: [*var.*].

sikua [si gūa] /s.kua/ *vs.* စကားများ–၊ ပစိပစပ်များ–၊ 哆嗦，颤抖 *duōsuo, chàn dǒu* talkative. /*f*7/

sikuat [si guad] /s.kuat/ *vs.* အေး–၊ ချမ်းစိမ့်–၊ 冷 *lěng* cold. ☞ kuat [*syn.*].

sikliao [si glīao] /si kliau/ *v.* ချော်လဲ– 滑倒 *huādǎo* slip and fall, slide. **:** Paw tawx kawn pax hu: daux glaox,sikliao nieh. နင်တို့ကခေါ်ကိုရှုံ့ဗွက်ထဲမသွားခိုင်းနဲ့ချော်လဲနေအုံးမယ်။

sikhawp [si kob] /s.kʰɔp/ *vs.* ကျဉ်း–၊ ကျဉ်းမြောင်း– 窄, 狭窄 *zhǎi, xiázhǎi* narrow, small (in area). **:** Sikhawp dee. ခေါ်ကျဉ်း– 地方狭窄。 *An area is small.* ☞ sighawp, kawp [*var.*]. ☞ sideed [*syn.*]. /*f*7/

sikhi: [si ki] /s.kʰi/ *n.* သက်သေ၊ အထောက်အထား 证据, 凭据 *zhèngjù, píngjù* proof, evidence. ☞ pa pin [*syn.*].

sikhroi: [si kroi] /s.kʰrɔi/ **1** *n.* <KHAOX> 棕榈 *zōng lǘ*. **2** *n.* ခေါ်ရိုးမြက်ခြောက်စသည်တို့ဖြင့်လုပ်ထားသောမိုး (သို့) နှင်းကာအင်္ကျီ 蓑衣 *suō yī* rain cape made of palm-bark or straw.

sigap [si mgab] /s.gap/ *vt.* ထည့်တွင်း–၊ ထိုးတွင်း– 插进, 插入 *chājìn, chārù* insert, stick in. ☞ sighap [*var.*]. ☞ giieb, beed[2], blung, sap ①, seep, seet[3], siep[1], sīam[3], siiem[3] [*syn.*].

sigah[1] [si mgah] /s.gah/ **1** *vi.* ပြော–၊ စကားပြော–၊ စကားလက်ဆုံကျ–၊ စကားစမြည်ပြော– 谈, 交谈 *tán, jiāotán* talk, speak, chat. **:** sigah ax tau tivud. ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် စကားအတူတူ ခဏပြောရအောင်။ 咱俩谈一下。 *Let's us two talk for a while.* **2** *n.* ပြော–၊ စကားပြော–၊ စကားလက်ဆုံကျ–၊ စကားစမြည်ပြော– 话 *huà* talk, chat. **:** Lox miex sigah keeing:. အမေ့မိန့်ခွန်းနဲ့ အဖေ့စကား။ 母言父语。 *Mother's speech and father's talk.* | Tawx sibawk chawk sigah. 卜卦问话。（作说亲解释。因为订婚时, 男方一般要先杀鸡看鸡卦。鸡卦好了, 才请人去女方说亲。）*Entrust it to the (chicken-bone) oracle, (then) ask in talking. (Refers to arranging a marriage, in which the man's family usually consults the oracle before approaching the woman's family.)* ☞ sikah [*var.*].

sigah[2] [si mgah] /s.gah/ *n.* ဘီး၊ ခေါင်းဖြီး 梳子 *shūzi* comb. **:** sigah rung:. ချို (ကျို) နှင့်လုပ်ထားသောခေါင်းဖီး 牛角梳。 *comb made of horn.* | sigah siah. ဘီးစိပ် 篦子。 *fine-toothed comb.* | sigah yang: yit. ခေါ် ခေါင်းဖီး၊ ပလတ်စတစ်ဘီး 塑料梳子。 *plastic or rubber comb.*

sigah[3] [si mgah] /s.gah/ *cl.* ခိုင် 把儿, 柄 *bàr, bǐng* stem, stalk (classifier for flowers, shrubs). **:** muah tix sigah. ငှက်ပြောသီးတခိုင်။ 一把儿芭蕉。 *a plaintain.*

sigang: [si mgang] /s.gaŋ/ *n.* <KHAOX> ဘူးသပိတ်၊ ဘူးနွယ် 锡岗（译音）, 葫芦, 岩洞（佤族民间传说, 人是从锡岗’葫芦’里出来的。西盟地区佤族民间传说, 认为人是从锡岗’岩洞’里出来的）*xí gǎng (yì yīn), húlú, yán dòng (Wǎzú mínjiān chuánshuō, rén shì cóng xí gǎng ' húlú ' lǐ chūlái de. Xīméng dìqū Wǎzú mínjiān chuánshuō, rènwéi rén shì cóng xí gǎng ' yán dòng ' lǐ chūlái de)* gourd (small). ☞ singiien [*syn.*]. /*f*6/

sigang: nad [si mgang nād] /s.gaŋ nat/ *n.* <CAG> (တူမီးသေနတ်တွင်ယမ်းမှုန့်၊ မီးကျည်စသည်တို့ထည့်သည့်အပေါက် ?) 火药葫芦（一般指为火药枪装火药用的小葫芦或牛角）*huǒyào húlú (yībān zhǐ wéi huǒyào qiāng zhuāng huǒyào yòng de xiǎo húlú huò niú jiǎo)* powder horn (generally refers to a gourd or ox horn used to hold gunpowder).

sigaux[1] [si mgaex] /s.gaɯʔ/ *n.* <SIM:> ချိုး 斑鸠 *bānjiū* turtle dove (*Streptopelia sp.*, *S. orientalis* 'mountain' turtle dove' 山斑鸠, pictured, makes cooing sound), or more broadly, any wild dove or pigeon. ☞ sikaux [*var.*]. ☞ toig, toeg, keukie:, ku: kie:[1], caing:, rauk[1] .

sigaux[2] [si mgaex] /s.gaɯʔ/ *vt.* သိမ်းထား–၊ လှောင်ထား–၊ စုထား–၊ ကြာရှည်ခံအောင်လုပ်–၊ ပိုက်ဆံအပ်– 储存，贮存, 保存 *chǔcún, zhùcún, bǎocún* store, save, accumulate, preserve, deposit (in bank). **:** Sigaux aux gaox daux lawk. စပါးတွေကို

ဝါးဆစ်တွေထဲမှာ သိမ်းထားတယ်။ 我把米储存在竹筒里。 *I store grain in bamboo tubes.* | Nawh hu: sigaux mau daux ying: hang:. သူဘဏ်မှာ ငွေသွားအပ်တယ်။ 他去银行存钱。 *He went to deposit money in a bank.*

sigaux [si mgāex] /s.gạɯʔ/ *vs.* ပျော်ရွှင်–၊ ဝမ်းမြောက်–၊ ကြည်နူး– 高兴, 喜欢, 乐, 喜 *gāoxìng, xǐhuān, lè, xǐ* happy. ☞ gaux [*var.*].

sigaux rhawm: [si mgāex hrom] /s.gạɯʔ rʰɔm/ *vs.* ပျော်ရွှင်–၊ ဝမ်းမြောက်–၊ ကြည်နူး– 高兴, 喜欢 *gāoxìng, xǐhuan* happy. ☞ gauxrhawm: [*var.*].

sigaux rhawm: sigaux rhi: [si mgāex hrom si mgāex hri] /s.gạɯʔ rʰɔm s.gạɯʔ rʰi/ *vs.* ပျော်ရွှင်–၊ ဝမ်းမြောက်–၊ ဝမ်းသာ–၊ ကြည်နူး–၊ ချမ်းမြေ့– 高高兴兴, 喜喜欢欢 *gāogāoxìng xīng, xǐxǐhuanhuān* happy, delighted, joyful. ☞ gauxrhawm: gauxrhi: [*var.*].

sigaox [si mgaox] /s.gauʔ/ *tw.* သန်ဘက်ခါ 后天 *hòutiān* day after tomorrow. **:** Sigaox mawh ngaix laih. သန်ဘက်ခါကစနေနေ့နော်။ 后天是街子天（赶集的日子）。

sigaox rhawm: [si mgāox hrom] /s.gạuʔ rʰɔm/ *n.* <SAUX> မူး–၊ ပျို့–၊ အန်ချင်– 恶心（要呕吐的感觉）*ěxīn (yào ǒutù de gǎnjué)* nausea (the feeling of wanting to vomit).

sigao:[1] [si mgao] /s.gau/ *n.* <BRIE> ဖု၊ အဖု၊ ဘို့ 峰, 峰堆（黄牛、骆驼脊背上隆起的部分）*fēng, fēng duī (huángniú, luòtuo jǐbèishang lōngqǐ de bùfen)* hump (protruding part of back of camels or cattle with *Bos taurus indicus* ancestry). **:** sigao: moi. 黄牛峰堆。 *bovine hump.* ☞ gao:[1] [*var.*].

sigao:[2] [si mgao] /s.gau/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကလိန်စေ့ (တနှစ်သို့မဟုတ် နှစ်ရှည်ခံအပင်ဖြစ်ပြီး ဖုံးထားသောအခွံများကို ဖယ်လိုက်လျှင်စားရှိရသော အဖြူနှင့် မီးခိုးရောင်အစေ့များရှိ၊ အစေ့ကိုပုတီးအဖြစ်သီပြီး အဆင်တန်ဆာအဖြစ်သုံး) 野薏苡, 野芦谷, 野绿谷, 绿谷根, 川谷（草本, 颖果灰白色, 果仁可食, 也可作装饰品）*yě yìyǐ, yě lúgǔ, yělǜgǔ, lǜgǔgēn, chuāngǔ (cǎoběn, yǐngguǒ huībái sè, guǒrén kě shí, yě kě zuò zhuāngshìpǐn)* Job's tears, coix millet (*Coix lacryma-jobi*, annual or perennial plant with white or pale gray seeds which are edible after enveloping glume is removed and can be strung as beads and used as ornaments). ☞ sibix [*syn.*].

sigao:[3] [si mgao] /s.gau/ **1** *n.* ကျည်ဆံ 弹, 子弹 *dàn, zǐdàn* bullet, ammunition, ammo. **2** *vs.* ပုတီးလုံးကဲ့သို့–၊ ပုတီးလို– 颗粒状, 颗粒均匀 *kēlì zhuàng, kēlì jūnyún* in beads, beady. **:** Mhi: nawh mhawng: sivawng tawm: sigao: ngie. ပြောင်းကို ပုတီးလုံးလေးတွေ ဖြစ်လာတဲ့အထိမွှေတယ်။ 她把玉米面拌成颗粒均匀的疙瘩。 *She mixed the maize meal until it formed little beads.*

sigao: ngai: [si mgao ngai] /s.gau ŋai/ *n.* တိမ် (ရောဂါကြောင့် မျက်ကြည်လွှာတိမ်စွဲခြင်း) 翳子（生在眼球上的小白膜）*yìzi (shēngzai yǎnqiúshang de xiǎo báimó)* nebula (a slight cloudy opacity of the cornea of the eye after corneal disease, lit. 'Job's tears beads in eyes'). ☞ sikao: ngai: [*var.*]. ☞ ploi ngai: .

sigao: mawg [si mgao mōg] /s.gau mọk/ *n.* အမြောက်ကျည် 炮弹 *pàodàn* artillery shell.

sigao: nad [si mgao nād] /s.gau nạt/ *n.* ေ□ □□ □ကျည်ဆံ 枪弹 *qiāng dàn* bullet.

sigao: chat [si mgao qad] /s.gau tɕʰat/ *n.* ကျည်ပျက်၊ ကျည်အ 流弹（偏离目标飞过去的子弹）*liú dàn (piān lí mùbiāo fēi guòqu de zǐdàn)* stray bullet.

sigao: siah[1] [si mgao siah] /s.gau siəh/ *n.* <KHAOX> ေ□ □□□ကြာစေ့သေးသေးလေး၊ (အဖြူရောင်လွှလွှ) 小野薏苡, 小野芦谷（草本, 颖果细长, 灰白色, 多用作装饰背包等的穗子）*xiǎo yě yìyǐ, xiǎo yě lúgǔ (cǎoběn, yǐngguǒ xìcháng, huībái sè, duō yòng zuò zhuāngshì bēibāo děng de suì zǐ)* small Job's tears (*Coix lacryma-jobi*?, long berries (?), used as decoration on shoulder bags etc. lit. 'small Job's tears'). ☞ sigao:[2] .

sigao: siah[2] [si mgao siah] /s.gau siəh/ *n.* <CAG> ေ□ □ငယ်သောကျည်ဆံ 小子弹, 弹子（一般指鸟枪、火药枪上用的子弹、铅弹等）*xiǎo zǐdàn, dànzi (yìbān zhǐ niǎoqiāng, huǒyàoqiāng shang yòng de zǐdàn, qiān dàn děng)* shot, pellets (refers to the lead shot or small-gauge bullets used in a shotgun or musket). ☞ sigao:[3] .

sigaik [si mgaig] /s.gac/ *tw.* ဖင်နွဲ့ခါ 大后天 *dà hòutiān* in three days, three days from now. **:** sigaik mawh ngaix liah. ဖင်နွဲ့ခါကစနေနေ့နော်။ 大后天是星期六。

sigaig [si mgāig] /s.gạc/ *n.* <SIM:> ငှက်ကြီးဝန်ပို 鹈鹕 *tí hú* pelican. /*f*9/

sigoh [si mgouh] /s.goh/ **1** *vt.* ခွဲ–၊ ဖယ်– 使拆开 *shǐ chāikāi* cause to come apart, separate. **2** *vt.* ဖယ်ခွါ–၊ ဖယ်ရှင်း 劝开, 劝阻 *quàn kāi, quànzǔ* mediate, separate two people who are fighting. **:** Maix hu: sigoh kiex ha:, paw kieh kiex yuh simah mai: paoxtix. မင်းသူတို့ကိုဖယ်ခွါပေးလိုက်၊သူတို့ကိုရန်မဖြစ်ခိုင်းနဲ့။ 你去劝开他俩, 别让他们吵架。 *Go and separate the two of them, and keep them from fighting each other.* ☞ koh[2], goh[2] [*mor.*].

sigu[1] [si mgū] /s.gụ/ **1** *n.* <TOSAT> လည်ဆံ့ကြိုး (ခွေးတူဝက်တူတိရိစ္ဆာန်၏လည်ပင်းတွင်ပေါက်သောလည်ဆံ့မွေး) 鬃, 鱼鳍 *zōng, yúqí* protruding

growth on back of animal, as a horse's mane, hog's hackles, or fish's dorsal fin (but cf. si góui 'cock's comb'). **:** Moi mhawm: mai: rung:, brung mhawm: mai: sigu. နွားကောင်းကချိုမှာရှိတယ်၊ မြင်းကောင်းကလည်ဆံမွေးမှာရှိတယ်။ 牛好看角，马好在鬃。 *An ox's quality is in its horns and a horse's quality is in its mane.* **2** *n.* ငါးဆူးတောင် ?. ☞ sigoe [*mor.*].

Sigu (Sgu)[2] [Si Mgū] /s.gu̱/ *np.* စကူး (စီကူး) (မျိုးရိုးအမည်) 陈（姓氏之一）*Chén (xìngshì zhī yī)* Si Gú (important clan name, by convention equivalent to Han Chinese surname Chén).

sigu kax [si mgū gax] /s.gu̱ kaʔ/ *n.* <KAX> ငါးဆူးတောင် 鱼鳍 *yúqí* dorsal fin (of fish).

sigu brung [si mgū nbrūng] /s.gu̱ bru̱ŋ/ *n.* လည်ဆံမွေး 马鬃 *mǎ zōng* mane (of horse).

sigu lig [si mgū līg] /s.gu̱ l̤ic/ *n.* ပြွေးတူဝက်တူတိရိစ္ဆာန်၏လည်ပင်းတွင်ပေါက်သောလည်ဆံမွေး 猪鬃 *zhū zōng* hog bristles, hackles (stiff hairs growing on the back of the hog's neck).

sigup [si mgub] /si gup/ *v.* ပျောက်လဲ– fall dawn.. **:** Sidaing nyu krax in, lhax aux tix sigup. ဒီလမ်းအရမ်းချောလို့ ငါမှောက်လဲမှာစိုးရိမ်ရတယ်။ *This road is so lipping and I am afraid to fall dawn.* /*f*10/

siguh [si mguh] /s.guh/ *adv-post.* နိုးနိုးနန့်နန့် 急骤, 仓促 *jízhòu, cāngcù* hastily, hurriedly, in a hurry. **:** Nawh hu: siguh ngie. သူနိုးနိုးနန့်နန့်နဲ့သွားတယ်။ 他走的真仓促。 *He left hastily.*

siguh riang [si mguh rīang] /s.guh r̤ian̤/ *vs.* ခွန်အား၊ အားအင် 猛, 带劲儿 *měng, dàijìnr* energetic, vigorous, powerful. **:** Sau: siguh riang ex luih rang: ting. ကျွန်တော်တို့ခွန်အားကိုသုံးပြီးကျောက်တုံးကြီးကိုတွန်းရအောင်။ 大家猛推大石头。 *We put a lot of energy into moving the boulder.* | Nyawm kix yuh kaing daing: siguh riang heue:! ကလေးတွေအလုပ်လုပ်တာခွန်အားအရမ်းရှိတာပဲ။ 他们干活儿真带劲儿呵！ *The comrades were really energetic in their work!*

sigu: [si mgu] /s.gu/ *vs.* ရေ□□□ ပိုကျို–၊ ရွှံ့ရောင်ထ– 浑, 浊 *hún, zhuó* turbid, muddy. **:** Sigu: rawm:. ရေ□□ □□□□ ပိုကျိုနေတယ်။ 水浑。 *The water is muddy.* /*f*9/

sigug [si mgūg] /s.gu̱k/ *vs.* မကျက်တကျက် 半生不熟 *bànshēng bù shú* half-cooked, half-done. **:** Sigug eep ang: nyawm tix sawm:. မကျက်တကျက်ထမင်းစားလို့မကောင်းဘူး။ 半生不熟的饭不好吃。 *When rice is half-cooked, it isn't good to eat.*

sigun (sigun:) [si mgūn (si mgun)] /si gu̱n, si gun/ **1** *n.* ခေ□□□ခြေ–၊ ဖောရောင်–၊ ရောင 箍 *gū* band, hoop, strap wound tightly around something. **2** *n.* <KRAUNG> ကြိမ်ကွင်း 藤箍（一般指妇女箍住绑腿或挂在腰、颈上的藤箧圈儿）*ténggū (yìbān zhǐ fùnǚ gūzhù bǎngtuǐ huò guàzài yāo, jǐngshàng de téngmiè quānr)* (a band made of bamboo strips worn by women around their leggings, waist or neck). **:** **sigun caong** ခြေထောက်ရောင် 脚箍 *leg band (now usually worn only by women, but in the past worn by men too)* | **sigun ngawg** လည်ပင်းဖောရောင် 项圈箍 *band around the neck* | **sigun nyoi** ခါးရောင် 腰箍 *sash, band around the waist*

sigun siah [si mgūn siah] /si gu̱n siah/ *n.* <KHAOX,SAUX> 小黑藤, 一文钱 *xiǎo hēi téng, yī wén qián Stephania delavayi.* ☞ nhu: roh, sidah saux tu [*syn.*].

sigum: [si mgum] /s.gum/ *tw.* ဖင်နွဲ့ခါရဲ့နောက်တစ်နေ့ (ဒီနေ့နဲ့ဆိုနောက်လေးရက်မြောက်တဲ့နေ့) 大大后天 *dàdà hòutiān* in four days, four days from now. **:** Sigum: sax ex hu: khai: hui: daux sing:. ဖင်နွဲ့ခါရဲ့နောက်တစ်နေ့–ကျရင်ကျွန်တော်တို့မြို့နယ်ထဲမှာအစည်းအဝေးသွားမယ်။ 大大后天咱们去县上开会。

sigaw [si mgō] /s.go̤/ *vt.* ပျော်–၊ စောင့်မျှော်–၊ စောင့်ကြည့် 追捕, 追寻, 寻找 *zhuī bǔ, zhuī xún, xúnzhǎo*. **:** hawt sigaw pui ang: mhawm:. လူဆိုးကိုစောင့်ကြည့်တယ်။ 跟踪追捕坏人。 | Ngaix aux deeih sigaw nawh pawx. ဒီနေ့ကျွန်တော်သူ့ကိုပြန်စောင့်မျှော်ရတာပေါ့။ 今天我再沿途去寻找它吧。 ☞ sikaw [*var.*]. /*f*10/

sigawh [si mgoh] /s.gɔh/ *adv.* အားတင်းပြီးလုပ် 勉强坚持 *miǎnqiǎng jiānchí* be forced, force oneself to do sth.. **:** Nawh kawn saux, sigawh tix yuh kaing khawm:. သူဖျားနေတယ်၊ အားတင်းပြီးအလုပ်လုပ်နေသေးတယ်။ 他带病勉强坚持工作。 *He is still ill, but forces himself to work anyway.* ☞ gawh, sigoih, sighoih [*var.*]. ☞ kan[2], klu: klan:, geu:, gu:[3], gun[1], gun yeung, gheen:[2], sigheen: [*syn.*].

sigawng: tod [si mgong dōud] /s.gɔŋ tȯt/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြက်ပင်အမျိုးတစ်မျိုး (草本，叶像鸡嗉子果叶，花穗状，呈红黄色，可入药) *(cǎo běn, yè xiàng jīsùzi guǒ yè, huā suìzhuàng, chéng hónghuángsè, kě rùyào)*.

sigoi [si mgōi] /s.go̤i/ *vs.* အားနည်း– 虚弱 *xūruò* weak. **:** Sigoi khaix saux tix. ဖျားတဲ့နောက်ပိုင်းအားနည်းတယ်။ 病后身体虚弱。 ☞ sighoi: [*var.*].

sigoih[1] [si mgoih] /s.gɔih/ *v.* ပြိုးတပ်ဆွဲ– 勉强坚持 *miǎnqiǎng jiānchí* be forced, force oneself to do sth.. ☞ gawh, sigawh, sighoih [*var.*]. ☞ kan[2], klu:

klan:, geu:, gu:[3], gun[1], gun yeung, gheen:[2], sigheen: [*syn.*].

sigoih[2] [si mgoih] /s.gɔih/ *vs.* ခွန်အားနည်း– 弱 (?) *ruò* weak, impotent (?). **:** yaox ting tix map pa: iak, yaox vao tix map pa: sigoih, yaox mi tix map pa: hot. ကြီးတယ်ဆိုပြီးအငယ်ကိုအနိုင်ကျင့်တယ်၊ ရဲတယ်ဆိုပြီးခွန်အားနည်းသူကိုအနိုင်ကျင့်တယ်၊ ငြေးတယ်ဆိုပြီးဆင်းရဲသားတွေကိုအနိုင်ကျင့်တယ်။ 以大欺小，以强凌弱，以富压贫。 *the great abusing the small, the powerful abusing the weak, the rich abusing the poor.*

sigoi: [si mgoi] /s.gɔi/ *n.* နည်းနည်းလေး၊ 寥寥的几个，为数不多的几个 *liáoliáo de jǐgè, wéishù bùduō de jǐgè.* **:** Ang: plix mak li lai: nie vong in:, deuk ngie sigoi:. အခုတလောလှိုင်ချီးသီးမများတော့ဘူး၊နည်းနည်းလေးပဲကျန်တော့တယ်။ 近几天来梨不多了, 剩下的寥寥无几了。

sigit [si mgid] /s.git/ *n.* ဝါးဗူး (ငရုတ်သီးထည့်ရန်) 小竹筒（装盐、辣子等用）*xiǎo zhú tǒng (zhuāng yán, là zǐ děng yòng).*

sigip [si mgib] /s.gip/ *n.* ကတ်ကြေး၊ ညှပ် 钳子, 剪子 *qiánzi, jiǎn zǐ.* ☞ sigip rhiiem: [*syn.*].

sigip nghim: [si mgib hngim] /s.gip ŋʰim/ *n.* လက်သည်းညှပ်– 指甲刀 *zhījia dāo* nail clippers. ☞ sigrhip nghim: [*var.*].

sigip rhiiem: [si mgib hriam] /s.gip rʰiəm/ *n.* သံကတ်ကြေး၊ သံညှပ် 钳子, 剪子 *qiánzi, jiǎn zǐ.* ☞ sigip [*syn.*].

sigix [si mgix] /s.giʔ/ *vs.* အကြောမျက်– 蹩 *bié* sprain. **:** Sigix aux caong tix ngaix an: naox. ကျွန်တော့်ခြေထောက်ဟိုတစ်နေ့က အကြောမျက်သွားတယ်။ 那天, 我蹩痛了脚。

sigid [si mgīd] /s.gɨt/ **1** *vt.* ငှဲ့– 滗 *bì* decant, strain, pour off liquid, drain out. **:** sigid rawm: kuih. ထမင်းရည်ငှဲ့သည်။ 滗米汤。 *drain off the cooking water from rice.* **2** *v.* <LI> ငှဲ့–၊ သွန်းလောင်း–၊ လောင်း (ရေ၊ အရက်) – 酹（祭奠时把酒洒在地上）*lèi (jì diàn shí bǎ jiǔ sǎ zài dìshàng)* perform libation, make an offering (by sprinkling blai rice beer on the ground). **:** Jao nin:, biang kum: biang lao, biang plai: biang eep, sigid kix plai: ku diang dig. ဒါကြောင့်၊ မိန့်ခွန်းပြောပွဲ၊ စားပွဲသောက်ပွဲလို အခမ်းအနားတွေမှာ အဆင့်ဆင့်အရက်ငှဲ့ကြတယ်။ *Thus on occasions such as ceremonial speeches, drinking and eating, they offer a libation with blai rice beer at every step.*

siging: [si mging] /s.giɲ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဂျင်း၊ ဂျင်းမြစ် 姜, 生姜 *jiāng, shēng jiāng* ginger, (fresh) ginger root (*Zingiber officinale*). /*f*10/

siging: klawng: [si mging glong] /s.giɲ klɔŋ/ *n.* <KHAOX> ရေ ကျင်းတစ်မျိုး (一种野姜, 多生长在山洞旁）*(yīzhǒng yě jiāng, duō shēngzhǎng zài shān dòng páng)* (a kind of wild ginger, grows beside mountain caves, lit. 'river ginger').

siging: khaox [si mging kaox] /s.giɲ kʰauʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> အပင်ပေါ်တွင်သီးတတ်သောဂျင်း 寄生姜（寄生在树上, 可入药）*jì shēng jiāng (jì shēng zài shù shàng, kě rù yào)* (a kind of wild ginger, parasite on trees, used medicinally, lit. 'tree ginger').

siging: phiex [si mging piex] /s.giɲ pʰɛʔ/ *n.* <KHAOX> ရေ ကျင်း ဂြိုဟ်ပွင့်ပေါက်ရောက်သောဂျင်းပင်တစ်မျိုး (一种野姜, 根部的果实可以吃）*(yīzhǒng yě jiāng, gēn bù de guǒshí kěyǐ chī)* (a kind of edible wild ginger, with edible 'fruit' on root, lit. 'eat-like-fruit ginger').

siging: muah [si mging mūah] /s.giɲ mu̯ah/ *n.* <KHAOX> ဗုဒ္ဓသရဏာပင်၊ အာဒါလွတ် 芭蕉芋, 姜芋 *bājiāoyù, jiāngyù* achira, arrowroot (*Canna edulis*, starchy root used as a starch in cooking, lit. 'ginger plantain'). ☞ pa: ciao: yi:, kraox yi: [*syn.*].

siging: toi: [si mging doi] /s.giɲ tɔi/ *n.* <KHAOX> စားရှိရသောတောဂျင်းပင်တစ်မျိုး (一种野姜, 可食）*(yīzhǒng yě jiāng, kě shí)* (an edible wild ginger, lit. 'silver pheasant? false pepper? ginger').

siging: tiag [si mging dīag] /s.giɲ ṭiak/ *n.* <KHAOX> ရေ ကျင်း 良姜, 野姜 *liáng jiāng, yě jiāng* (wild ginger).

siging: rang: [si mging rang] /s.giɲ raŋ/ *n.* <KHAOX> ရေ ကျောက်ဆောင်ပေါ်တွင်ပေါက်သောဂျင်း (一种野姜, 多生长在岩石上）*(yīzhǒng yě jiāng, duō shēngzhǎng zài yánshí shàng)* (a kind of wild ginger, grows on rocks, lit. 'rock ginger').

sige: [si mgei] /s.ge/ *n.* <CAG> ရေ ကျောက်၊ ပခြုပ် 销子, 发销（弶上的扣机）*xiāozi, fā xiāo (jiàng shàng de kòu jī)* pin used as a catch or trigger on an animal trap or snare.

sigeng [si mgēing] /s.gẹŋ/ *vs.* ရောင်–၊ ဘေးတစောင်း 倾斜, 歪, 侧 *qīngxié, wāi, cè.* **:** Klip maix lai: sigeng ngie tix plak? ခင်ဗျားပုခုံးတစ်ဖက်စောင်းနေတယ်။ 你的肩膀怎么朝一边歪着? | Daux rang: sighawp, sigeng maix hu:. ရေ ကျောက်လှိုင်ဂူကကျည်းတယ်၊ခင်ဗျားဘေးတစောင်းသွားလိုက်။ 岩洞狭窄 , 你侧着身走。

sigiep (sigiiep) [si mgiab] /s.giəp/ *n.* ဇာဂနာ၊ ညှပ်၊ မွေးညှပ် 钳夹, 镊子 *qiánjiā, nièzi* tongs, pincers, tweezers. ☞ kiep[2] [*mor.*].

sigiex [si mgīex] /s.gɛ̰ʔ/ *vs.* ပိန်–၊ ကြဲ့လှီ– 消瘦, 瘦弱 *xiāo shòu, shòuruò* thin (not fat), gaunt, skinny

(coll.). **:** Nawh phex sigiex ngie yuh nan:! သူတော်
တော်ပိန်တာပဲ။ 他怎么那样消瘦！ *He is so terribly gaunt!*

sigieb[1] [si mgīeb] /s.gɛ̰p/ *n.* <CAG> ဆံညှပ်၊ ကလစ် (一种织布工具, 多用木头做成, 放在腰的左右两侧以便拴结织布用的绳子) *(yīzhǒng zhī bù gōngjù, duō yòng mùtou zuòchéng, fàngzai yāo de zuǒyòu liǎngcè yǐ biàn shuānjiē zhī bù yòng de shéngzi)* handloom (a tool for weaving cloth, usu. made of wood, held at the waist at L. and R., and used to attach the yarn) (?). **:** **sigieb hauk** ဆံညှပ် *'wool handloom' ? hair handloom?*

sigieb[2] [si mgīeb] /s.gɛ̰p/ *vs.* အတွဲ၊ စုံဂဏန်း 成双, 成对 *chéng shuāng, chéng duì* in pairs. ☞ gieb [*var.*].

sigeeig [si mgēeig] /s.gɯ̰c/ *vt.* ပြေ့ဆော်–၊ တိုက်တွန်း–၊ လှုံ့ဆော်– 催促, 敦促 *cuīcù, dūncù* urge. **:** Sigeeig tax niied ing:, hoik lha: praix klawng:. 催爷爷赶快回去，时间已经晚了。 *Urge grandpa to come home quickly, it's getting late.* ☞ keeig[2] [*var.*]. ☞ nied ③ (niied) [*syn.*].

sigeeing: [si mgeeing] /s.gɯɲ/ *vt.* အဖော်၊ စုံတွဲ၊ မိတ်လိုက်– 交尾, 交配 *jiāowěi, jiāopèi* mate, couple, copulate.

sigeu:[1] [si mge] /s.gɤ/ *n.* <KHAOX> မြားဆိပ်ပင် (一种毛薯, 块根长形, 有毒) *(yīzhǒng máoshǔ, kuàigēn chángxíng, yǒudú)* (a kind of poisonous long, wild tuber or yam [maoshu]). ☞ sigeu:[2], sigheu: .

sigeu:[2] [si mge] /s.gɤ/ *n.* <KHAOX> မြားဆိပ်ပင် (一种草, 寄生在树上, 有剧毒) *(yīzhǒng cǎo, jìshēng zài shùshang, yǒu jùdú)* (a kind of grass which grows parasitically on trees and contains a virulent poison). ☞ sigeu:[1], sigheu: .

sigeug [si mgēg] /s.gɤ̰k/ **1** *n.* <KHAOX> အခိုင်၊ အဖီး၊ အတွဲ 蒂, 把儿 (长几串果实的大把儿, 比 si mgīag 大) *dì, bàr (zhǎng jīchuàn guǒshí de dà bàr, bǐ si mgīag dà)* stem, petiole, stipe, peduncle (of leaf or fruit, usu. on which several clusters of fruit are growing, bigger than a stem referred to as si mgíag). **:** sigeug plix siiet. စပျစ်ခိုင် 葡萄蒂。 *grape stems.* | Sigeug lhax koe: 3 hoek 5 haox mi:. အရွက်တွဲတွေသုံးမီတာကနေငါးမီတာ အထိရှိတယ်။ 叶柄 3–5 毫米。 *Leaf petioles are from 3 to 5 mm.* **2** *cl.* အခိုင်၊ အဖီး၊ အတွဲ 串儿, 嘟噜 *chuànr, dūlu* bunch, cluster. **:** muah tix sigeug. ငှက်ပျောတစ်ဖီး 一串儿芭蕉。 *a cluster of plaintains.* | plix siiet tix sigeug. စပျစ်တစ်ခိုင် 一嘟噜葡萄。 *a bunch of grapes.* **3** *n.* ပေါ် ပြဿနာ 关键 *guānjiàn* crux, crucial point, core, key, key factor. ☞ sigiag [*mor.*].

sigeug rhawm: [si mgēg hrom] /s.gɤ̰k rʰɔm/ *n.* အဓိကပင်မသွေးလွှတ်ကြော 主动脉弓, 心蒂 *zhǔdòngmài gōng, xīndì* arch of aorta (artery leading out of heart, lit. 'stem of heart').

sigeug rhawm: keud [si mgēg hrom gēd] /si gɤ̰k rhɔm kɤ̰t/ *n.* အတွေးအခေါ်နည်းဗျူဟာ 主题思想 *zhǔtí sīxiǎng* main idea, main point, fundamental proposition.

sigeug lox [si mgēg loux] /s.gɤ̰k loʔ/ *n.* ထစ်ငေါ့ 话题 *huàtí.* **:** Lox pa krai nawh phao:, sigeug lox mawh seung: chang:. သူအခုပြောတဲ့စကားတွေထစ်ငေါ့ နေတယ်။ 他现在的话题是谈生产。 ☞ sigiag lox [*var.*].

sigiag [si mgīag] /s.gḭak/ **1** *n.* <KHAOX> ခိုင်၊ ဖီး၊ တွဲ 蒂, 把儿 *dì, bàr* stem, peduncle, sprig (of leaf or fruit, smaller or more singular than a stem referred to as si mgég). **:** sigiag tai. ပန်းတစ်ခိုင် 花蒂。 *stem of a flower.* | sigiag bi:. ဖရဲတခိုင် 瓜把儿。 *melon stem.* **2** *cl.* ခက် 枝 *zhī* sprig, spray (classifier for flower or fruit-bearing twigs, branches). **:** tai tix sigiag. ပန်းခက်တခက် 一枝花。 *a sprig of flowers.* ☞ sigeug [*mor.*]. /*f*10/

sigiag ghin: [si mgīag nkin] /s.gḭak gʰin/ *n.* သည်းခြေပြွန် 胆管, 胆囊管 *dǎnguǎn, dǎnnángguǎn* bile duct (connects the liver with the duodenum, lit. 'gall bladder stem').

sigiag meeih [si mgīag mēeih] /s.gḭak mɯ̰ih/ *n.* နှာသံ့စကား 鼻中隔 (把鼻腔分成左右两部分的组织) *bízhōnggé (bǎ bíqiāng fēnchéng zuǒyòu liǎng bùfen de zǔzhī)* nasal septum (membrane separating nostrils).

sigiag nhao: [si mgīag hnao] /s.gḭak nʰau/ *n.* ပေါ် ပြွန် 气管 *qìguǎn* trachea, windpipe, bronchial tubes (lit. ' lung stem'). ☞ ghok bhawm: [*syn.*].

sigiag lox [si mgīag loux] /s.gḭak loʔ/ *n.* စကားကြောင်း 话题 *huàtí* topic of conversation. ☞ sigeug lox [*var.*].

sigiang[1] [si mgīang] /s.gḭaŋ/ *vs.* ယိ[illegible]နှိ့နဲ့၊ ရွဲစောင်း စောင်း 偏, 倾斜 *piān, qīngxié* tilted, tipped, leaning, inclined, skewed, at an angle. **:** Maix paw kieh sigiang, hieh kah. မင်းယိုင်နဲ့နဲ့မလုပ်နဲ့ဖိတ်သွားမယ်။ 你别让它偏着, 会撒出来的。 *Don't tilt it, it will spill out.*

sigiang[2] [si mgīang] /s.gḭaŋ/ ☞ sigriang[1], sigriang[2] .

sigiiet [si mgiad] /s.giət/ *vs.* မြို–၊ မျိုးတုံး (တရိစ္ဆာန်များအတွက်) 不生育的 (多指动物) *bù shēngyù de (duō zhǐ dòngwù)* sterile, barren, infertile (usu. referring to animals). ☞ neh[1] .

sigiiep ngu [si mgiab ngū] /s.giəp ŋṵ/ *n.* မီးညှပ် 火钳 *huǒ qián* tongs.

sigiiep tat [si mgiab dad] /s.giəp tat/ *n.* ကျားလက်သည်း (ကုပ်ဖ့ဲရန်) 老虎钳 *lǎohǔqián* pincers, pliers, vice.

sigiiep lai [si mgiab lāi] /s.giəp lại/ *n.* စာရွက်ညှပ်ကလစ် 夹子（夹书、纸用的）*jiāzi (jiā shū, zhǐ yòng de)*.

sigiiep vui: seung: [si mgiab vui seng] /s.giəp vui sɤŋ / *n.* <SAUX> ေ ်ယစ္စည်းညှပ်သော (ကတ်ကြေး၊ ညှပ်) 镊子（医用）*nièzi (yī yòng)* forceps.

sigiiep hauk [si mgiab haeg] /s.giəp hawk/ *n.* ဆံပင်ညှပ်စက် 发夹 *fā jiā*.

sigiiep hauk jheeh [si mgiab haeg nqeeih] /s.giəp hawk dʑʰwih/ *n.* ဇာဂနာ (နှုတ်ခမ်းမွေးနှုတ်ရန်အတွက်) 镊子（拔胡子用的）*nièzi (bá húzi yòng de)* tweezers (for plucking facial hair, lit. 'mouth hair pincers').

sigiiex [si mgiax] /s.giaʔ/ *n.* အိပ်မက်ဆိုး၊ ခြောက်ခြားသောအိပ်မက် 作恶梦, 梦魇 *zuò èmèng, mèngyǎn* have a nightmare, have a bad dream.

sigiied sige [si mgīad si mgēi] /s.gịat s.gẹ/ *vs.* ချွေတာ– 节约, 俭省 *jiéyuē, jiǎnshěng* economical, thrifty, frugal. **:** sigiad sige tix ih priex ceep kraung. ချွေတာပြီးစားတယ်၊ ဝတ်တယ်။ 节衣缩食。 *thrifty with both food and dress.* ☞ sikiied sike [*var.*]. ☞ sicoek sike [*syn.*].

sigiieb [si mgīab] /s.gịap/ **1** *n.* ငရုတ်ကောင်းတစ်မျိုး? 花椒 *huā jiāo* Sichuan pepper, fagara. **2** *n.* ငရုတ်စပ် black pepper (si mgīab lāo). ☞ sigiab lao [*syn.*].

sigiieb brex [si mgīab nbrēix] /s.gịap brẹʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ ါနပင်? 白香薷, 四方蒿（草本, 可入药）*bái xiāng rú, sìfāng hāo (cǎo běn, kě rù yào)* artemisia, wormwood?[AM].

sigiieb num [si mgīab nūm] /s.gịap nụm/ *n.* <KHAOX> ငရုတ် 家花椒 *jiā huā jiāo* pepper, chilli.

sigiieb sim: [si mgīab sim] /s.gịap sim/ *n.* <KHAOX> ေ ်ရုတ်ကောင်း 野花椒 *yě huā jiāo* wild pepper, chilli.

sigiieb lao [si mgīab lāo] /s.gịap lạu/ *n.* <KHAOX> ငရုတ်ကောင်းတစ်မျိုး 胡椒 *hújiāo* black pepper (*Piper nigrum*.

siguah [si mguah] /s.guah/ *vi.* စကားများ– (လေရှည်)၊ ဇာချေ–၊ တွက်ကပ်– 斤斤计较 *jīnjīn jìjiào* haggle over every small amount, be particular about trivia, be calculating. **:** Nawh ang: rhawm: siguah. သူ့ဇာမချေချင်ဘူး။ 她不爱斤斤计较。 *She doesn't like to haggle over every ounce.*

siguah lox [si mguah loux] /s.guah loʔ/ *vo.* စကားကြောရှည်–၊ အပ်ကြောင်းထပ်အောင်ပြော– 叨登（翻扯琐碎的旧事或鸡毛蒜皮的小事）*dāodeng (fānchě suǒsuì de jiùshì huò jīmáosuànpí de xiǎoshì)* harp on things past or about trivia, not let sleeping dogs lie, not let bygones be bygones. **:** Tax kuad an: brax siguah lox. အဲဒီအဖိုးကြီးအမြဲတမ်းလိုလိုစကားကြောရှည်တယ်။ 那老头儿喜欢叨登。 *That codger likes to harp about water under the bridge.*

siguax [si mgūax] /s.gụaʔ/ *vt.* ေ ်ုနှာ–၊ မွှေနှောက်–၊ 拌, 搅拌 *bàn, jiǎobàn* stir, mix. ☞ ku kuax [*var.*]. ☞ pang:[3], tao ①, klao:[1], mhi:, khao: ①, kheu:, cao:[3], su: saoh ①, su: shiaoh [*syn.*].

sigwiex [si mguiex] /si guɛʔ/ *vi.* ေ ွ–၊ နှောက်–၊ နှိုးဆော်– 摇, 激动（?）*yáo, jīdòng* arouse, shake, agitate, rekindle (?). **:** Nied tix sigwiex ka rawm:teeih moi tom: lih mawh lon: bee (thawpat), [Lai Lox Kab 30:33] အကယ်စင်စစ် နို့ကိုမွှေလျှင်ထောပတ်ထွက်တတ်၏။ 摇牛奶必成奶油．扭鼻子必出血．照样、激动怒气必起争端。 *For as the churning of milk brings forth butter, and the wringing of the nose brings forth blood; so the forcing of wrath brings forth strife. [Pro. 30:33]* | yuh kah mawx son maix sang sigwiex tix so: khawngphak Siyiex, pa hoik koe: ka daux maix, kheu deuh aux taix kah heue. [2 Timose 1:6] သင်၌ဘုရားသခင်ပေးတော်မူသော ဆုကိုနှိုးဆော်မည်အကြောင်း၊ ငါသည်သင့်ကိုသတိပေး၏။ 为此我提醒你、使你将神借我按手所给你的恩赐、再如火挑旺起来。 *to rekindle the gift of God that is within you through the laying on of my hands. [2Ti. 1:6]* /f10/

sigoe [si mgōui] /s.gọi/ *n.* <SIM:> အမောက် 冠子 *guānzi* crest, comb (red fleshy outgrowth on head of cock or other bird). **:** sigoe ia:. ကြက်မောက် 鸡冠子。 *cockscomb.* ☞ sigu[1] [*mor.*].

sigoek [si mgouig] /s.goc/ *vs.* ဆူညံ–၊ ပွတ်လော– 热闹 *rènao* lively, boisterous, buzzing with excitement. **:** Yuh pui kaing ka daux sui: khu: uik sigoek ngie. လူတွေရေလှောင်တမံထဲမှာအလုပ်လုပ်တာဆူညံနေတာပဲ။ 人们在水库工地劳动, 真是热闹。 *It really lively with all the people working on the reservoir.* ☞ hong:, lawh laog, sighee: [*syn.*].

sigrak [si mgrag] /s.grak/ **1** *vs.* ခတ်ရာ၊ ရှုပ်ရှက်ခတ် 杂色 *zá sè*. **:** ia: sigrak. ကြက်ခြေ ်ုံ ်ုံ 杂色鸡。 **2** *vs.* ပရုတ်ယက်ခတ် 乱七八糟 *luànqībāzāo*. **:** Khaix rieh ia: piang tiex, uik sigrak

ngie. ကြက်မြေကြီးပေါ်ယက်ထားတာပရုတ်ယက်ခတ်နေတာပဲ။ 鸡把地刨得乱七八糟的。

sigra:[1] [si mgra] /s.gra/ *n.* <KHAOX,SAUX> ချိပ် (သို့) ချည်ထည်ထုတ်လုပ်သော ပြင်တစ်မျိုး (?) 滇黄精, 山黄精, 节节高（藤本, 块茎可食）*Diān huángjīng, shān huángjīng, jiéjiégāo (téngběn, kuàijīng kě shí)* Solomon's seal (orange form) (*Polygonatum kingianum*, a plant growing in shade from rhizome, with orange flowers and edible stalk). ☞ kawn: sai: krax [*syn.*]. /*f*4/

sigra:[2] [si mgra] /s.gra/ *n.* <KAWNG> နှံကောင် 螽斯, 螽蟖 *zhōngsī, zhōngsī* katydid (*Microcentum sp.*, a green grasshopper with thread-like antennae and sound-producing organs on forewings of male). /*f*4/

sigra: nghox [si mgra hngoux] /s.gra ŋʰoʔ/ *n.* <KAWNG> စပါးခင်းနှံကောင် 纺织娘 *fǎngzhīniáng* long-winged katydid (?) (*Mecopoda elongata*).

sigraing:[1] [si mgraing] /s.graŋ/ *n.* <KHAOX> လှပသောအဆင်း 美人蕉, 姜黄（草本, 块根像姜, 可做染料）*měirén jiāo, jiāng huáng (cǎoběn, kuàigēn xiàng jiāng, kě zuò rǎnliào)* canna (*Cannaceae*, perennial plant, large, oval, alternate leaves, red or yellow flowers, root similar to ginger, from which a yellow dye is made).

sigraing:[2] [si mgraing] /s.graŋ/ *vs.* အဝါရောင်၊ ဝါကြင်ကြင် 黄 *huáng* yellow (lit. 'canna herb', from which a yellow dye is made), yellowish[AM]. **:** In: mawh man: sigraing:. ဒီပိတ်စကအဝါရောင်။ 这是黄布。 *This is yellow fabric.* ☞ lhaung:, lheung:, singi [*syn.*].

sigraing: pau: [si mgraing bae] /s.graŋ paɯ/ *vs.* အဝါရင့်ရောင်၊ အညိုရောင် 暗黄 *àn huáng* dark yellow (lit. 'gray, ashen yellow').

sigraing: pliex [si mgraing blīex] /s.graŋ plɛ̰ʔ/ *vs.* ဖက်ဖူးရောင်၊ အဝါဖျော့ရောင် 淡黄 *dàn huáng* light yellow, pale yellow.

sigrawk [si mgrog] /s.grɔk/ **1** *n.* အကာ၊ အခွံ 壳儿 *kér* shell, husk, skin. **2** *n.* <KAWNG> အရေခွံ 茧 *jiǎn* cocoon, chrysalis, exuvium, skin (snake) (?). ☞ glhaok[1] [*syn.*].

sigrawk kawng loi: [si mgrog gōng loi] /s.grɔk kɔ̰ŋ lɔi/ *n.* <KAWNG,SAUX> ငှက်ထဲတွင်နေသော အကောင်တစ်မျိုး 水林果虫茧（可入药）*shuǐlínguǒ chóng jiǎn (kě rù yào)* (cocoon of X-bug, used medicinally)[AM; a kind of insect live in the moss]. ☞ glhaok kawng loi: [*syn.*].

sigrawk tawm: ia: [si mgrog dom ia] /s.grɔk tɔm ʔ ia/ *n.* ကြက်ဥပိုးဟပ် 鸡蛋壳儿 *jīdàn ké ér* egg shell.

sigrawk ca: [si mgrog ja] /s.grɔk tɕa/ *n.* <KAWNG,SAUX> ပိုးကောင်၊ ပိုး 蝉蜕（可入药）*chán tuì (kě rù yào)* silkworm exuviae. ☞ sigrawk nyung [*syn.*].

sigrawk nyung [si mgrog nyūng] /s.grɔk ɲṵŋ/ *n.* <KAWNG,SAUX> ပိုးကောင်၊ ပိုးကောင်ကြော် 蝉蜕（可入药）*chán tuì (kě rù yào)* silkworm exuviae. ☞ sigrawk ca: [*syn.*].

sigrawt [si mgrod] /s.grɔt/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကျူပင် 灯心草, 蒲草（草本）*dēngxīncǎo, púcǎo (cǎoběn)* rush (*Juncaceae*, perennial plant, long narrow leaves, yellow flowers, long thin stems can be used as oil lamp wicks).

sigrawt tawm [si mgrod dōm] /s.grɔt tɔ̰m/ *n.* မြက်ဖျာ 草席 *cǎo xí* grass mat, tatami.

sigrawt siah [si mgrod siah] /s.grɔt siəh/ *n.* <KHAOX> ကျူပင်ကဲ့သို့သောအပင်သေးတစ်မျိုး 小鬼葱, 拟灯心草 *xiǎoguǐcōng, nǐdēngxīncǎo* devil's rush herb? (*Juncus sp.*? rush-like plant, 'pseudo-lampwick' plant).

sigrawng: [si mgrong] /s.grɔŋ/ **1** *vt.* ချီမ–၊ ထမ်း–၊ ပွ 抬（两人用棍子抬）*tái (liǎng rén yòng gùnzi tái)* lift (two people carry between them, as with a pole). **:** sigrawng: pui mat. လူနှာကိုထမ်းတယ်။ 抬伤员。 **2** *vt.* ထမ်း–၊ ပိုး–၊ 扛, 抬 *káng , tái* lift, carry (on the shoulder).

sigrit [si mgrid] /s.grit/ **1** *n.* <KAWNG> ပုရစ် 蟋蟀, 蛐蛐儿 *xīshuài, qūqūr* cricket. **2** *n.* <KAWNG> ပုရစ်ကြီး 油葫芦（形似蟋蟀而大, 好斗, 昼伏夜出, 吃豆类、谷类、瓜类等）*yóuhúlú (xíng sì xīshuài ér dà, hào dǒu, zhòu fú yè chū, chī dòu lèi, gǔlèi, guā lèi děng)* (a large cricket, *Teleogryllus emma*, likes to fight, makes its sound at night, eats pulses, cereals, melons). /*f*4/

sigrit miang [si mgrid mīang] /s.grit mi̤aŋ/ *n.* ပုရစ်ဘုရင် 胸斑蝗 *xiōng bān huáng*.

sigrit tawn [si mgrid dōn] /s.grit tɔ̰n/ *n.* <KAWNG> ပရစ်အကြီးမျိုး 大蟋蟀 *dà xīshuài* (a large cricket). ☞ tawn [*syn.*].

sigrit leun: [si mgrid len] /s.grit lɤn/ *n.* <KAWNG> ပုရစ်သေး 小蟋蟀（尚未长翅膀的）*xiǎo xīshuài (shàngwèi zhǎng chìbǎng de)* (a small cricket, which has not yet grown wings, lit. 'moon/month cricket').

sigrit lhox [si mgrid hloux] /s.grit lʰoʔ/ *n.* <KAWNG> ပရစ်အကြီးမျိုး 大蟋蟀 *dà xīshuài* (a large cricket, lit. 'sheath cricket'). ☞ tawn, sigrit tawn [*syn.*].

sigrit iien: [si mgrid ian] /s.grit ʔiən/ *n.* <KAWNG> ပုရစ်သွယ် 饭豆蟋蟀 (体小) *fàndòu xīshuài (tǐ xiǎo)* (a kind of small cricket, lit. 'mung bean cricket').

sigrih [si mgrih] /s.grih/ *vt.* ငါ ပြုကြောပစ်–၊ ရှင်းပစ်–၊ 剖开, 破 *pōu kāi, pò.* **:** sigrih tix sigrhah kraung vaig ia:. ကြက်ကလီစာကိုဆေးကြောပစ်တယ်။ 把鸡肠子剖开来洗。 | sigrih ox. ဝါးတွေကိုရှင်းပစ်တယ်။ 破竹子。

sigrieh [si mgrīeh] /s.grɛ̰h/ *vs.* ဆူဖြိုး၊ တုတ်တုတ်ခဲခဲ၊ ဖောင်းမို့၊ ပြည့်တင်း 均匀饱满, 匀称肥壮 *jūnyún bǎomǎn, yúnchèn féi zhuàng* full, plumb. **:** Plix khaox in: uik sigrieh ngie. ဒီသစ်သီးဖောင်းမို့နေတာပဲ။ 这棵树的果子长得均匀饱满。 | Kawn: ia: inkix uik sigrieh ngie. ဒီကြက်ကလေးဆူဖြိုးနေတာပဲ။ 这些小鸡长得匀称肥壮。

sigrieh plawng: khaox [si mgrīeh blong kaox] /s.grɛ̰h plɔŋ kʰauʔ/ သစ်ပင်ပင်စည်တုတ်ခိုင်–? နေဝင်ချိန်? 破晓 *pòxiǎo* dawn, day break?.

sigrie: [si mgrie] /s.grɛ/ *vs.* အခိုင်လိုက်ပွင့်–၊ သီး–၊ ပြွတ်–၊ အတွဲလိုက်သီး– 累累 *léiléi* bunches and bunches, growing in clusters, hanging heavy (as fruit on a tree). **:** Khaox mak vhan: in: plix sigrie: ngie. ဒီလိမ္မော်ပင် အသီးတွေပြွတ်နေတာပဲ။ 这棵黄果树果实累累。 *This orange tree is hanging heavy with fruit.* ☞ sigleem: ② [*syn.*].

sigreung[1] [si mgrēng] /s.grɤ̰ŋ/ *loc.* အလယ်၊ ဗဟို၊ မဇ္ဈိမ 中心, 中间, 正中, 中央 (?) *zhōngxīn, zhōngjiàn, zhèngzhōng, zhōngyāng* centre (UK) center (US), middle. **:** Krax laig ka lawg plak greem: koe: ka plak dawm: nyiex bwan:, kix haok ka lawg sigreung ka bawng: vawk vek, khaing: lawg sigreung haok ka lawg plak piang glawk loe: heue. [1 Simiang 6:8] တဖန်ရှုရိရှင်ဘုရင်သည် ဌ။သရေလပြည်ကို စစ်တိုက်၍၊ ဤမည်သောအရပ်၊ ဤမည်သောအရင်ခ် ငါတို့သည်တပ်ချကြကုန်အုံ့ဟူ၊ ကျန်တို့နှင့် တိုင်ပင်သောအခါ၊ 在殿右边当中的旁屋有门、门内有旋螺的楼梯、可以上到第二层、从第二层可以上到第三层。 *The door for the middle side chambers was in the right side of the house: and they went up by winding stairs into the middle story, and out of the middle into the third. [1Ki. 6:8]* ☞ greung[1] [*var.*]. ☞ cong: sing:, greung nax, beung, sibeng[2] [*syn.*]. /*f*5/

sigreung[2] [si mgrēng] /s.grɤ̰ŋ/ *vi.* ကြောက်–၊ လှန့်– 怕, 害怕, 惧怕 *pà, hàipà, jùpà* be afraid, be frightened, be scared, fear, cower. ☞ greung[2] [*var.*].

sigriang[1] [si mgrīang] /s.gr̥iaŋ/ *n.* ချိတ်၊ အကောက်၊ တံချွန် 钩儿(指箭镞、锥子、钩针等的尖端成钩形的部分) *gōur (zhǐ jiànzú, zhuīzi, gōuzhēn děng de jiānduān chéng gōuxíng de bùfen)* hook (refers to hook-shaped tip of arrowhead, awl, crocheting needle, etc.). **:** **si griang ngu** မီးချိတ် ချိတ်၊ အငေ။ ။ ။တံချွန် *fire poker (?)* ☞ sigiang[2] [*var.*].

sigriang[2] [si mgrīang] /s.gr̥iaŋ/ *np.* ကြာသပတေးကြိုလ်၊ ကြယ်နီ၊ မိုးသောက်ကြယ်၊ နံနက်ကြယ် 启明星, 金星 *qǐmíngxīng, jīnxīng* Venus (planet), morning star, evening star (lit. 'hook'?). ☞ griang[3], sigiang[2] [*var.*]. ☞ sim: uing: sigriang, sim: uing: sigiang [*syn.*].

sigla: [si mgla] /s.gla/ *vs.* ပူစပ်စပ်နဲ့ 热辣辣的 *rè là là de.* ☞ saux gla: [*var.*].

siglaoh rhawm: [si mglaoh hrom] /s.glauh rʰɔm/ **1** *vt.* အသည်းယား–၊ စိတ်ယား 激励, 激发 *jīlì, jīfā* inspire, encourage, excite, stimulate, arouse. **:** Kaing pa yuh Luix Fong: hoik siglaoh rhawm: aux kah. လွိဖုန်းလုပ်တဲ့အလုပ်ကျွန်တော်အသည်းယားလိုက်တာ။ 雷锋的事迹激励着我。 *I was inspired by the things Lei Feng did.* **2** *vs.* စိတ်လှုပ်ရှား–၊ စိတ်တက်ကြွ–၊ အသက်ဝင်– 活跃, 兴奋 *huóyuè, xīngfèn* lively, animated, excited, agitated. **:** Nawh daing: siglaoh rhawm:, brax chang: kaw:, brax klieh plix. သူစိတ်အရမ်းတက်ကြွနေတယ်၊ အမြဲတမ်းသီချင်း၊ ဘောလုံးကစားနေတယ်။ 他十分活跃, 喜欢唱歌, 喜欢打球。 *He is very lively, enjoying both singing and playing ball.* ☞ silao: rhawm: [*var.*]. ☞ silao: [*syn.*].

siglai[1] [si mglāi] /s.glại/ *n.* <SIUING:> မြွေစိမ်း (一种毒蛇, 绿色) *(yīzhǒng dúshé, lǜsè)* Pope's pit viper? (*Trimeresurus popeiorum*, green, venomous snake), lit. 'the green one'?). ☞ klai[1] [*mor.*]. /*f*9/ [Or green tree racer (Elaphe prasina)? ríang].

siglai[2] [si mglāi] /s.glại/ *n.* <KHAOX> မိုးမခပင် 柳树 *liǔshù* willow (*Salix sp.* etc., lit. 'the green one'). ☞ khaox siglai [*syn.*]. ☞ klai[1] [*mor.*]. /*f*9/

siglawx [si mglox] /s.glɔʔ/ *n.* ငါ ။။။ ။阴森 *yīn sēn.* **:** Priex nong: ting siglawx ngie. ငါ ။အုပ်ကြီးကနက်လိုက်တာ။ 大箐里非常阴森。

siglaw: [si mglo] /s.glɔ/ *n.* <KAWNG> အစိမ်းရောင်နုံ့ကောင်တစ်မျိုး၊ ဓားခုတ်ကောင် 小螽斯，油蚱（昆虫，像纺织娘，稍小，青绿色）*xiǎo zhōngsī, yóu zhà (kūnchóng, xiàng fǎngzhīniáng, shāo xiǎo, qīng lǜsè)* katydid (*Microcentrum sp.*, small green grasshopper, thread-like antennae, makes sound with forewings).

siglet [si mgleid] /s.glet/ **1** *vt.* ပုပ်ပျက်– 弄缺，撇断，弄碎 *nòngquē, piěduàn, nòngsuì* throw and break, smash. **:** Maix paw kieh siglet. ခင်ဗျားမပုပ်ပျက်ခိုင်းနဲ့။ 你别把它弄缺了。 *Don't smash*

it. **2** *vi.* ကျိုး–၊ ပျက်ဆီး–၊ ကြွေမွ 断, 落，缺 *duàn, luò, quē* break, snap. **:** Siglet sigiag bi:, rau piang tiex. ဖရုံသီးမြေပေါ်ပြုတ်ကျလို့ကြွေမွကုန်ပြီ။ 瓜蒂断了, 瓜掉在地上。 *The stem of the melon broke and it fell onto the ground.* **3** *vt.* ခူး– 摘（未成熟的瓜果等） *zhāi (wèi chéngshú de guāguǒ děng)* pick (underripe fruit etc.). **:** Maix vek kha: tix siglet plix mak li in: khawm: ang: nyang teem, khaw: krox teem ha:, keem: taug tie tix phiex. ခင်ဗျားဘာဖြစ်လို့ဒီလိုင်းချိုးသီးကိုမမှည့်သေးပဲနဲ့ခူးတာလဲ၊ မှည့်အောင်စောင့်မှပေါ့၊ မှည့်မှယူစားလေ။ 这个梨果还没有成熟，你怎么就摘了，应该等它成熟了，它才会甜。 *Why did you pick this pear while it is not yet ripe? It would be better to wait until it is ripe and tastes sweet.* ☞ sigliiet [*var.*].

sigleh [si mglēih] /s.gle̤h/ *vs.* အကြောတက်–၊ တောင့်– 酸 *suān* stiff (of muscles). **:** Sigleh taix aux khaix tiiep tix plong: ling: ngaix. ကျွန်မသက်ကယ်ယက်ပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းညောင်းကိုက်နေတာပဲ။ 编了整天的草排手都酸了。

sigleeig [si mglēeig] /s.glɯ̰c/ **1** *vt.* အတင်း–၊ အမ္ဘမ– 催促 *cuīcù* urge, hurry, press. **:** Maix paw sigleeig paoxtix yuh kaing nan:. ခင်ဗျားဒီလိုအချင်းချင်းအမ္ဘမမလုပ်ခိုင်းနဲ့လေ။ 你别催人家那样干活儿。 **2** *adv.* ၊ –၊ ခပ်မြန်မြန် 赶紧 *gǎnjǐn* hasten. **:** Pu: tui: hu: sing: cing: , ang: hu: sigleeig, ang: hoek ka mux tix ti:. စစ်တပ်တွေစစ်ချီတက်တာခပ်မြန်မြန်မသွားရင်ဦးတည်ရာမရောက်ဘူး။ 部队行军, 不赶紧走就到不了目的地。 /*f*9/

sigliiet [si mgliad] /si gliat/ *vt.* မှုန်မှုန်ညှက်–၊ စိစိညှက်– 弄缺，撇断，弄碎 *nòngquē, piěduàn, nòngsuì* throw and break, smash. **:** Sigliiet plah wax in: koe: loe: plah, sang: thox aux dee doh braux kah. ဒီကတ္တရာစေးကိုစေ့စေ့ညှက်အောင်လုပ်ပြီးသုံချပ်လုပ်၊ ပေါက်နေတဲ့ခေါင်မိုးကိုဖါမလို့။ 把这个瓦片撇成三小片，我要用来堵住房檐漏雨的地方。 *Break this piece of tile into three pieces, so I can use it to stop up a place where the eaves are leaking.* ☞ siglet [*var.*].

sigloeg [si mglōuig] /s.glo̤c/ *n.* ခလုတ် 扳机, 弩牙 *bānjī, nǔyá* trigger. **:** sigloeg ak. ဒူးလေးခလုတ် 弩的扳机。 *trigger on a crossbow* | sigloeg nad. ၊ ၊ ခလုတ် 枪的扳机。 *trigger of a gun.* ☞ kloeg [*mor.*].

sighap [si nkab] /s.gʰap/ *vt.* ထိုး–၊ ထည့်–၊ သွင်း– 插进, 塞进 *chājìn, sāijìn* insert, stick into, plunge. **:** hoik sighap vaig ka ding: ox. ဓားကို ၀ါးထရံကြားမှာ မြန်မြန်ထိုးထည့်တယ်။ （我）已经把长刀插进竹墙缝里了。 *plunged the machete into the bamboo wall.* ☞ sigap [*var.*]. ☞ giieb, beed[2], blung, sap ①, seep, seet[3], siep[1], siiem[3], sigap [*syn.*]. /*f*10/

sighau: [si nkae] /s.gʰaɯ/ *vs.* အိစိမ့်– 面糊 *miàn hú.* **:** Hon: oi: in: sidaing: sighau: tix ih. ဒီကန်ဇွန်းဥစားရတာအိစိမ့်နေတာပဲ။ 这红薯吃起来挺面糊。

sighox [si nkoux] /s.gʰoʔ/ *vs.* ထူထပ်–၊ ပြွတ်သိပ်–၊ ပြည့်ကျပ်– 拥挤, 挠, 塞满 *yōngjǐ, náo, sāimǎn* crowded, packed, squeezed tight. **:** Sighox pui daux nyiex. အိမ်ထဲမှာလူတွေပြွတ်သိပ်နေတယ်။ 屋里人挤。 *People are packed into the house.* ☞ sikhox [*syn.*].

sighu:[1] [si nku] /s.gʰu/ *vs.* မြောက်များ၊ စည်ကား 多, 众多（一般指从各处汇集来的人多）*duō, zhòngduō (yìbān zhǐ cóng gèchù huìjílai de rén duō)* numerous, be a crowd (usu. refers to gatherings of people). **:** Pui hoek tix gaig ting: ying: daing: sighu: ngaix. ဒီနေ့လူတွေအမြောက်အများရုပ်ရှင်လာကြည့်တယ်။ 今天来看电影的人非常多。 *There's quite a crowd of people who came to see the film today.* | sighu: laih. ၊ ၊ ဓာတယ်။ 赶集的人正多的时候。 *rush hour at the bazaar.*

sighu:[2] [si nku] /s.gʰu/ *vs.* နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်၊ တရှူးရှူး 熟（?）*shú* soundly. **:** Tai iien: pi silawg pruih ku:, yiien: yaong: vie sighu: it kuad. ပဲတီပန်းနဲ့ချယ်ရီပန်းတွေပွင့်တာဝေဆာနေ ၊ ၊ ရွာနားစပ်တိတ်ဆိတ်ပြီးလူအိုတွေနှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်အိပ်ပျော်နေတယ်။ 小豆开花，樱桃鲜艳，村寨静寂，老人都已熟睡。（更深夜静。）*The pulses are flowering and the cherry trees are blooming in splendour; the village perimeter is quiet and the elders are sound asleep. (Describes the depths of night.)*

sighawt [si nkod] /s.gʰɔt/ *vt.* တုံ–၊ ရိတ်–၊ ကတုံးတုံ– 刮 *guā* shave. **:** sighawt tawm: singax. ပြောင်ရှင်းအောင်ရိတ်။ 刮干净。

sighawp [si nkob] /s.gʰɔp/ *vs.* ကျဉ်း– 窄, 狭窄 *zhǎi, xiázhǎi* narrow, small, confined, cramped. **:** Daing: sighawp daux nyiex. အိမ်ထဲမှာအလွန်ကျဉ်းတယ်။ 房子里很窄。 *It's very cramped inside the house.* ☞ kawp, sikhawp [*var.*]. ☞ sideed [*syn.*].

sighawx [si nkox] /s.gʰɔʔ/ *vt.* စုစည်း–၊ ရှာမှီး–၊ စုစောင်း 积攒 *jīcuán* collect, accumulate. **:** Pui an: daing: chix sighawx kraung khrai: priex preem. ဒီလူစားသောက်ကုန်ပစ္စည်းတွေစုစောင်းတတ်တယ်။ 他很会积攒用的和吃的东西。 *That fellow certainly knows how to collect furnishings and foods.*

sighawng: [si nkong] /s.gʰɔŋ/ *vs.* ပျော်– ကြည်နူး– 有趣 *yǒuqù* interesting, fun. **:** Hu: ex tau sighawng:

ngie. အတူသွားရင်ပျော်တယ်။ 大家一起走才有趣。 ☞ ghawng: [*syn.*].

sighawng: rhawm: [si nkong hrom] /s.gʰɔŋ rʰɔm/ *vs.* စိတ်ဝင်တစ်စားရှိ– 感兴趣 *gǎnxìngqù* be interested in st.. **:** Pui inkix daing: sighawng: rhawm: ka ta: chiux. ဒီလူတွေဘောလုံးကစားတာစိတ်ဝင်တစ်စားရှိတယ်။ 这些人对于打球很感兴趣。

sighawm: [si nkom] /s.gʰɔm/ *vt.* စုစောင်း– 凑（聚集）*còu (jùjí)* gather together. **:** Nawh sighawm: kub ha:, shiao khaix. သူကလုံလောက်အောင်စုစောင်းပြီးနောက်မှသုံးတ□ ▯ 他先把它凑足了，然后再用。

sighoih [si nkoih] /s.gʰɔih/ *vi.* အားတင်းထား–၊ တောင့်ခံ 坚持，支持 *jiānchí, zhīchí* persevere, persist, be persevering, determined, firm. ☞ gawh, sigawh, sigoih [*var.*]. ☞ kan[2], klu: klan:, geu:, gu:[3], gun[1], gun yeung, gheen:[2], sigheen: [*syn.*].

sighoi: [si nkoi] /s.gʰɔi/ *vs.* အားနည်း– 虚弱 *xūruò* weak. ☞ sigoi [*var.*].

sigheet [si nkeed] /s.gʰɯt/ *vt.* ◯□□ ▯ပိုး–၊ လိုက်– 追，追逐 *zhuī, zhuīzhú* pursue. **:** sigheet paoxtix. အချင်းချင်းလိုက်ကြတယ်။ 互相追逐。 ☞ pheet [*var.*]. /*f*10/

sighee: [si nkee] /s.gʰɯ/ *vs.* ဆူညံ–၊ ဆူပူ– 热闹 *rènao* lively, active, boisterous, noisy, buzzing with excitement. **:** Laih sighee: phao:. ◯□ □ ထဲမှာဆူညံနေပြီ။ 街子上正热闹。 *The market is really lively now.* ☞ hong:, lawh laog, sigoek [*syn.*].

sigheen: [si nkeen] /s.gʰɯn/ *vi.* ◯□ □▯ခ▯–၊ တင်းခံ–၊ ကြံ့ကြံ့ခံ– 坚持，支持 *jiānchí, zhīchí* persevere, persist, hold firm, be persevering, determined, firm. **:** Nawh saux kawx, hu: sigheen: tix yuh, jao ang: koe: cao: yuh. သူဖျားနေပေမယ့်လုပ်မဲ့လူဘယ်သူမှမရှိလို့တောင့်ခံပြီးသွားလုပ်တယ် 虽然他病了，还得坚持着去干，因为没有人帮做。 *He was in pain, but he was determined to do it anyway, since there was no one to do it.* ☞ gun[1], gheen:[2] [*var.*]. ☞ kan[2], klu: klan:, geu:, gawh, gu:[3], gun yeung, sigawh, sigoih, sighoih [*syn.*].

sigrhah [si nkrah] /s.gʰrah (si gʰra ?)/ *vt.* ◯□ □–၊ ဆေးကြော–၊ လျှော်–၊ ဖွတ်– 洗，淘 *xǐ, táo* wash (things, like rice, vegetables, clothes [usu. si taex], sins, etc.). **:** sigrhah gaox. ဆန်ဆေး 淘米。 *wash rice.* | sigrhah taux. ဟင်းသီးဟင်းရွက်ဆေး 洗菜。 *wash vegetables.* | sigrhah kaing:. ◯ါင်းလျှော် 洗头。 *wash one's hair.* | Kix hoik sigrhah kraung ceep kix. သူတို့အဝတ်တွေလျှော်ပြီးပြီ။ 他们把衣裳洗净了。 *They washed their clothes.* | sigrhah phimap phigrham: maix luan heue. [Lai Kawncau 22:16] သင်၏အပြစ်များကို ဆေးကြောလော့ဟု ဆိုပါ၏။ 洗去你的罪。 *wash away your sins. [Act. 22:16]* ☞ sidaux [*syn.*]. ☞ khoek . /*f*7/

sigrhip nghim: [si nkrib hngim] /s.gʰrip ŋʰim/ *n.* လက်သည်းညှပ် 指甲刀 *zhījia dāo* nail clippers. ☞ sigip nghim: [*var.*].

sigrhieh [si nkrieh] /s.gʰrɛh/ *vi.* စုတ်–၊ ပြဲ–၊ ပေါက်ပြဲ 垮，塌 *kuǎ, tā.* ☞ grhieh [*syn.*].

siglhu:[1] [si nklu] /s.gʰlu/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဆပ်ပြာသီး? 皮哨子，皮皂子，无患子（木本，果实圆形，褐色，可用来洗衣） *pízàozi, píshàozi, wúhuànzǐ (mùběn, guǒshí yuánxíng, hèsè, kě yòng lái xǐ yī* soapberry (Chinese soapberry, *Sapindus mukorossi*, and/or Delavay soapberry *S. delavayi*, shrub or small tree with pulpy round brown berries rich in saponin, used to wash clothes, root used medicinally). ☞ plix siglhu:, khaox siglhu: [*syn.*]. ☞ siglhu:[2] ③ . [ríang plix].

siglhu:[2] [si nklu] /s.gʰlu/ **1** *n.* ◯□ သီးလုံး 算盘子儿 *suànpán zǐr* counters (beads) on abacus (so named because soapberry (si ghlu) nuts were once used as abacus beads?). **2** *n.* ◯□ □ တွက်ခုံ 算盘 *suànpán* abacus. **3** *n.* <KHAOX> တရုတ်ကျိုင်းကောင်အရည် 皂角，皂荚 *zàojiǎo, zàojiá* Chinese honeylocust (*Gleditsia sinensis*. ☞ siglhu:[3] [ceu 4] .

siglhu:[3] [si nklu] /s.gʰlu/ *n.* ခရာ 哨子 *shàozi* whistle (perhaps originally made from the si ghlu tree, known in Chinese as 'skin whistle'. [gróh grong Yunnan Yi flute 小闷笛, 皮哨子].

siglhie: [si nklie] /s.gʰlɛ/ *n.* ကြက်တောင်ကဲ့သို့ကစားစရာတစ်မျိုး 羽毛毽（一种玩具） *yǔmáo jiàn (yīzhǒng wánjù)* shuttlecock.

singax [si ngax] /s.ŋaʔ/ **1** *vs.* သန့်–၊ သန့်ရှင်း–၊ စင်–၊ စင်ကြယ်– 干净 *gānjìng* clean. **:** Sibex sidaux maix sidaing: singax. မင်းလျှော်တဲ့အင်္ကျီတွေ သိပ်စင်တယ်။ 你洗的衣服非常干净。 *The clothes which you washed are very clean.* **2** *vs.* စင်ကြယ်–၊ ဖြူစင်– 贞洁 *zhēnjié* pure, chaste. **3** *vs.* <KHRIT> မြင့်မြတ်–၊ ကောင်းမွန်–၊ ကြီးမြတ်– 神圣，圣洁 *shénshèng, shèngjié* holy, divine, sacred. **:** Sinngao Singax. သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော အမွေ 神圣的遗产（赐福园基金会）。 *Divine Inheritance.* ☞ blang: ② [ceu 1], singeh, singax singeh [*syn.*]. ☞ khreeing: [ceu 1 [*ant.*]. /*f*3/

singax singeh [si ngax si ngēih] /s.ŋaʔ s.ŋe̱h/ **1** *vs.* သန့်–၊ သန့်ရှင်း–၊ စင်–၊ စင်ကြယ်– 干净 *gānjìng* clean. **2** *vs.* စင်ကြယ်–၊ ဖြူစင်– 贞洁 *zhēnjié* pure, chaste. **3** *vs.* <KHRIT> မြင့်မြတ်–၊

ကောင်းမွန်–၊ ကြီးမြတ်– 神圣, 圣洁 *shénshèng, shèngjié* holy, divine, sacred. **:** **pui pa singax singeh** သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သောလူသား 圣徒 *saint, saintly person* | **Khwan: Singax Singeh** သန့်ရှင်းသောဝိညာဉ်တော် 圣灵 *Holy Ghost, Holy Spirit* **4** *vs.* 廉洁 *liánjié* honest, honourable, with integrity. **:** been singax singeh. 廉政。 *clean government, honest politics.* ☞ blang: ② [ceu 1], singax, singeh [*syn.*].

singao [si ngāo] /s.ŋə̰u/ **1** *n.* ကျပ်ခိုး 烟子, 炱（烟凝积成的黑灰）*yānzi, tái (yān níngjī chéng de hēi huī)* soot. **2** *vs.* 烟熏火燎的, 黑黢黢的 *yānxūnhuǒliáode, hēi qūqūde* sooty, covered with soot. **:** Nyiex in: singao ngie, khaw: tix pih. 这房子烟熏火燎的, 该打扫 一下。 *This house is covered with soot and ought to be swept out.* /*f*9/

singaong [si ngāong] /s.ŋə̰uŋ/ **1** *vs.* ကြည်လင်–၊ 清, 清澈 *qīng, qīngchè* clear, pellucid. **:** Rawm: in: sidaing: singaong. ဒီရေအရမ်းကြည်လင်တယ်။ 这水很清。 **2** *vs.* လင်း–၊ ရှင်းလင်း–၊ 亮, 亮晶晶 *liàng, liàng jīng jīng* bright? (staring vacantly). **:** Kawn: nyawm ang: tie nyang it, kawn: kieh ngai: tix singaong ngie. ကလေးလေးမအိပ်သေးဘူး၊မျက်လုံးတွေလင်းနေတုန်းပဲ။ 小孩没有睡, 眼睛还亮着。 /*f*9/

singai [si ngāi] /s.ŋə̰i/ *vs.* ဝေး– 远 *yuǎn* far. **:** Dex ka ngai:, singai ka caong. မျက်စိနဲ့နီးပေမယ့် ခြေထောက်နဲ့ဝေးတယ်။ 看起来近, 走起来远。 ☞ dex [*ant.*]. /*f*4/

singaix [si ngāix] /s.ŋə̰iʔ/ **1** *n.* ဝ 太阳 *tàiyáng* sun. **:** Plak taoh raoh, singaix lih. ဝ၊ ့ုက် လာပြီ။ အရှေ့ဘက်မှာ နီနေပြီ။ 东方红, 太阳升。 *The east is red, the sun is rising (a famous Chinese saying).* **2** *n.* ဝ၊ ရက် 日子 *rìzi* day. **:** Singaix in: mawh patix? ဒီနေ့ဘာနေ့လဲ။ 今天是什么日子? *What day is today?* **3** *tw.* ဒီနေ့၊ အခု 今天, 现在 *jīntiān, xiànzài* today, now. **:** Yuh maix patix singāix? ဒီနေ့ ခင်ဗျား ဘာလုပ်မလဲ။ 今天你干什么? *What are you doing today?* **4** *cl.* ရက် 天（日）*tiān (rì)* day (classifier for days). **:** Khix in: aux hu: ma: tinga: singaix dim:. ဒီလကျွန်တော်ယာထဲ နှစ်ဆယ်ကိုးရက်သွားတယ်။ 这个月我出工二十九天。 *I've gone to the fields twenty-nine days this month.* ☞ ngaix[1] [ceu 2 3 4] [*var.*]. /*f*2/

singaix keh [si ngāix gēih] /s.ŋə̰iʔ kə̰h/ *n.* ဝ၊ ်းနေ့ 生日 *shēngrì* birthday. ☞ ngaix keh [*var.*].

singaix twah [si ngāix dūah] /s.ŋə̰iʔ tṵah/ *n.* <KHRIT> တနင်္ဂနွေနေ့ 星期日, 礼拜天, 忌日 *xīngqīrì, lǐbàitiān, jìrì* Sabbath, Sunday, holy day. ☞ ngaix twah [*var.*]. ☞ ngaix laux [*syn.*].

singaix an: naox [si ngāix an nāox] /s.ŋə̰iʔ ʔan nə̰uʔ / *tw.* တမြန်နေ့ 前天 *qiántiān* day before yesterday.

singud[1] [si ngūd] /s.ŋṵt/ *vi.* ဘုကြည့်ကြည့်– 白眼（看不起人, 不理睬人的一种表情）*báiyǎn (kànbuqǐ rén, bùlǐ cǎi rén deyīzhǒng biǎoqíng)* look down on sb., give a disdainful look, be snobbish. **:** Maix paw singud ka paoxtix. မင်းအချင်းချင်းဘုကြည်မ့ ကြည့်နဲ့လေ။ 你不要白眼待人。 *Don't look down on other people.* ☞ ngud[3] [*var.*].

singud[2] [si ngūd] /s.ŋṵt/ *vs.* ခရမ်းရောင် သန်း– 紫红 紫红的 *zǐ hóng zǐ hóng de* purple, purplish red, pink. **:** Tai an: uik singud ngie. အဲဒီပန်း ခရမ်းရောင်သန်းလိုက်တာ။ 那花儿紫红紫红的。 *That flower is very purple.*

singawp [si ngob] /s.ŋɔ̰p/ *vs.* နီရဲရဲ 红彤彤 *hóng tóng tóng* bright red. ☞ raoh singawp [*syn.*].

singawb [si ngōb] /s.ŋɔ̰p/ **1** *n.* ပြ၊ ချွေးချေး 污垢, 汗垢 *wūgòu, hàngòu* dirt, filth. **2** *vs.* မည်းတူးညစ်ပတ်– 黑黢黢, 黑不溜黢 *hēiqūqū, hēibùliūqū* black with dirt, dirty. **:** Paw kieh ngai: tix kawm: singawb ngie tix yaox. မျက်နှာမညှစ်ပတ်စေနဲ့ ကြည့် ရတာမည်းတူးညစ်ပတ်နေတာပဲ။ 别把脸搞得黑黢黢的。 *Don't get your face all black.*

singawng [si ngōng] /s.ŋɔ̰ŋ/ *n.* ဒူး၊ ဒူးခေါင်း 膝盖 *xīgài* knee. ☞ ngawng [*var.*]. ☞ peem: ngawng [*syn.*]. /*f*10/

singawm: [si ngom] /s.ŋɔm/ **1** *vt.* ကုန်းကွက္ 狼吞虎咽 *láng tūn hǔ yān* devour greedily, raven, eat ravenously, wolf down. **:** Nawh singawm: ngie tix sawm: eep. သူကုန်းကွက္နဲ့ထမင်းစားနေတယ်။ 他狼吞虎咽地吃饭。 *He devoured the rice ravenously.* **2** *vt.* ကုန်းကွက္ 赶紧吃 *gǎnjǐn chī* eat quickly, hurry up and eat (?). **:** Maix singawm: heng: tan:! ခင်ဗျားကုန်းကွက္နဲ့အဲဒီမှာအလျှင်စလိုပါလား။ 你呆在那里去赶紧吃吧! *Hurry up and eat there!* ☞ ngu ngam ② [ceu 1] [*syn.*].

singi [si ngī] /s.ŋi/ *vs.* ဝါဝင်းဝင်း (တောက်ပြောင်သော) – 黄澄澄 *huáng chéngchéng* bright yellow (?). **:** Sivawng an: singi ngie. ဟိုပြောင်းဖူးဝါဝင်းနေတာပဲ။ 那玉米黄澄澄的。 *That maize is bright yellow.* ☞ lhaung:, lheung:, sigraing:[2] [*syn.*]. /*f*9/

singit [si ngid] /s.ŋit/ *vs.* သပ်ရပ်သော၊ သေသပ်သော 合缝, 挨拢, 整齐 *hé féng, āi lǒng, zhěngqí* neat, tidy. **:** Phia: in: kiex kab tix uik singit ngie. ဒီပျဉ်ပြားနှစ်ချပ်ကပ်ထားတာသေသပ်နေတာပဲ။ 这两块板子拼得真合缝。 | Pex ngawm singit ceeix. 你们挨拢点儿坐。 | Rhang: nawh uik singit ngie. 他的牙齿真整齐。

singih [si ngih] /s.ŋih/ **1** *vt.* စီစဉ်–၊ ရှင်းလင်း– 安排, 交代 *ānpái, jiāodài* arrange, organise, assign, transfer. **:** Tui: cang: singih kaing yuh ex ngaix. အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်ဒီနေ့ကျွန်တော်တို့အလုပ်အတွက်စီစဉ်တယ်။ 队长安排咱们今天干的活儿。 *The mayor arranged the work we would do today.* | Maix singih yix mhong: sidawng:. ခင်ဗျားကျွန်တော်တို့ကိုရှင်းအောင်ရှင်းလင်းပြပါလား။ 你给我们一件一件地交代清楚。 *Tell us what to do clearly.* **2** *vt.* ရှင်းလင်း– 清理 *qīnglǐ* put in order, straighten, check up, sort out (UK). **:** Singih nawh kraung priex tix. သူ့ရဲ့ပစ္စည်းတွေကိုသူရှင်းလင်းနေတယ်။ 她清理自己收藏的东西。 *She put in order the things she had stored.* ☞ ang: phai, pin:, cox khre:, guah[4], naih nawm: [ceu 1] [*syn.*].

singih kaing [si ngih gāing] /si ŋih kạiŋ/ *vo.* လုပ်ငန်းပြန်ပြူပြင်စီစဉ်– 布置 *bùzhì* assign, make arrangements for, give instructions about (work). ☞ jawg bre [*syn.*].

singix [si ngīx] /s.ŋi̱ʔ/ **1** *vs.* ငိုမဲ့ငိုမဲ့– 要哭要哭的 *yào kū yào kū de* tearful, weepy, inclined to cry. **:** Kawn: nyawm an: singix nie ngie, uik sang yiem. ဟိုကလေးငိုမဲ့ငိုမဲ့နဲ့ငိုတော့မယ်။ 那孩子要哭要哭的样子，眼看就要哭起来了。 *That child is rather weepy and is going to cry.* **2** *vt.* မတ့ဲ–၊ ညပါဒ်ဖြစ်–၊ ပျက်စီးစေ– 相克（指两种生物或同种生物不同个体之间不能共生） *xiāngkè (zhǐ liǎngzhǒng shēngwù zhījiān bùnéng gòngshēng)* be mutually incompatible, harm each other (refers to natural conflict between different species of animals or plants) AM; [□□ပ်ယှက်ခတ်–in disorder, in confusion, for Ex; 2-2]. **:** Ia: kiex pet singix paoxtix, ang: cix tix eei: tau. ကြက်နဲ့ဘဲမတ့ဲဘူး၊ အတူတူမွေးလို့မရဘူး။ 鸡和鸭相克，不能一起养。 *Chickens and ducks are incompatible and can't be raised together.* | Khaox in: singix ngie to: ma:, ceen kid ex nawh khaing:. ဒီအပင်ဟာသီးနှံတွေကိုပျက်စီးစေတယ်၊ သူ့ကိုခုတ်ပစ်လိုက်တာပဲကောင်းမယ်။ 这棵树影响庄稼，干脆把它砍了吧。 *This tree is harming the crops and we should just cut it down and be done with it.*

singing: [si nging] /s.ŋiɲ/ *onom.* မြင်းဟီ 嗯, 马嘶（骡马叫声） *ēn, mǎ sī (luó mǎ jiàoshēng)* neigh, whinny (sound made by horse), bray (sound made by mule). ☞ nging: [*var.*].

singeh [si ngēih] /s.ŋẹh/ **1** *vs.* စင်ကြယ်–၊ ဖြူစင်–၊ ကျန်းမာရေးနှင့်ညီညွတ်သော– 清洁 *qīngjié* clean, pure, immaculate, hygienic. **:** Priex yuh Miex I: sidaing: singeh tix ih. အမေအီးလုပ်တဲ့အစားအစာစားရတာစင်ကြယ်လိုက်တာ။ 老二妈做的饮食非常清洁。 *The food which Aunt I cooks is exceptionally hygienic for eating.* **2** *vs.* ဖြူစင်–၊ ကင်းစင်–၊ 清白, 贞洁 *qīngbái, zhēnjié* pure, chaste, virginal. **3** *vs.* လုံခြုံ–၊ စိတ် မျိုရ–၊ အန္တရာယ်ကင်း– 安全 *ānquán* safe, secure. ☞ blang: ② [ceu 1], singax, singax singeh [ceu 1; ceu 2], ang: ching: [ceu 3] [*syn.*]. /*f*3/

singeh rhawm: [si ngēih hrom] /s.ŋẹh rʰɔm/ **1** *vs.* ရိုးအ– 思想纯朴 *sīxiǎng chúnpǔ* naive, unsophisticated, innocent (ideas, thoughts). **:** Nawh daing: singeh rhawm:. သူတစ်ကယ်ရိုးအတယ်။ 她思想很纯朴。 *She is very naive.* **2** *vs.* စိတ်ချ–၊ စိတ်ဆေး– 没有负担, 舒畅 *méiyǒu fùdān, shūchàng* carefree, free of care, light-hearted. **:** Veung: thix aux hoik kai: ciex tix, singeh rhawm: phao:. ကျွန်တော့်ပြဿနာဖြေရှင်းပြီးပြီ၊ အခုစိတ်ချသွားပြီ / စိတ်အေးသွားပြီ။ 我的问题解决了, 现在没有负担了。 *My problems have been resolved and I am now light-hearted.*

singex [si ngēix] /s.ŋẹ̱ʔ/ *vt.* တိုး၊ တွန်းထိုး၊ 推, 推诿 *tuī, tuī wěi* push, shove. **:** Pax paw singex paoxtix yuh nan:. မင်းတို့နှစ်ယောက်ဒီလောက်အထဲမတိုးကြနဲ့လေ။ 你俩不要互相推诿。 /*f*10/

singie [si ngīe] /s.ŋẹ̱/ *n.* <LI> သရဲ၊ တစ္ဆေ၊ ဝိညာဉ် 鬼（传统宗教, 是一种会变化的鬼，会吃人。） *guǐ (chuántǒng zōngjiào)* ghost, demon, devil, evil spirit (man-eating and able to change its shape). ☞ prix, tu:[2], mheen:[2], khwan:[1], khwan: ngao, ngao, miang ①, phi:[1], sicax, siawp[2], yak [*syn.*]. /*f*9/

singeuh [si ngēh] /s.ŋẹ̱h/ **1** *vt.* ဆ–၊ ချိန်ဆ– 掂 *diān* heft (hold sth. in hand, while moving hand up and down so as to estimate weight). **:** Maix singeuh ia: in: yaox sang: koe: miex kin? ကြက်သားကိုဆပြီးဘယ်လောက်လေးသလဲမှန်းကြည့်ပါ။ 你掂一掂这只鸡有几斤? *Heft this chicken and see how many kin you think it weighs?* **2** *vt.* လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်– 握手 *wòshǒu* shake hands, greeting. **:** Kiex singeuh taix paoxtix. သူတို့လက်ဆွဲ နှုတ်ဆက်ကြတယ်။ 他俩握手。 *They shook hands.* **3** *v.* မိတ်ဆက်–၊ မိတ်ဆက်ပေး– 介绍 (?) *jièshào* introduce, be introduced (?). /*f*8/

singiien [si ngīan] /s.ŋi̱ən/ *n.* <KHAOX> ဗူးသီး 葫芦 *húlú* gourd. /*f*7/

singiien ngaig [si ngīan ngāig] /s.ŋi̱ən ŋạc/ *n.* <KHAOX> ဗူးပင်ကလေး 眉公硬核, 小葫芦树 *méi gōng yìng hé, xiǎo húlú shù* small calabash tree[AM]. ☞ khaox singiien ngaig [*syn.*].

singiien tawg [si ngīan dōg] /s.ŋi̱ən tɔ̱k/ *n.* <KHAOX> ဗူးသီး 葫芦（果实可以做瓢或碗） *húlú (guǒshí kěyǐ zuò piáo huò wǎn)* bottle gourd, calabash[AM].

singiien tie: [si ngīan die] /s.ŋi̱ən tɛ/ *n.* <KHAOX> ဗူးသီးအချို 葫芦（嫩果可做菜吃） *húlú (nèn guǒ kě*

zuò cài chī) gourd (younger tender fruit can be eaten as a vegetable, lit. 'sweet gourd').

singiien rawm: [si ngīan rom] /s.ŋiən rɔm/ *n.* <KHAOX> ဘူးသီးခါး၊ ရေဘူးသီး 苦葫芦（果实可以用来盛水）*kǔ húlú (guǒshí kěyǐ yòng lái chéng shuǐ)* (bitter gourd, fruit can be used as a dipper, lit. 'water gourd').

singua [si ngūa] /s.ŋṵa/ **1** *vi.* ဆတ်ဆတ်တုန်–၊ တုန်–၊ ခိုက်ခိုက်တုန်– 发抖 *fādǒu* shiver. **:** singua ka kuat tix. ချမ်းလို့ ခိုက်ခိုက်တုန်နေတယ်။ 冷得发抖。 *shiver from the cold.* **2** *vi.* 发抖（?）*fādǒu* cower, quake (in fear). ☞ greung[2] [ceu 2] [*syn.*].

singua rhawm: [si ngūa hrom] /s.ŋṵa rʰɔm/ *v.* စိတ်ရှုပ်–၊ ▯▯ ▯ခ်ပန်း–၊ ရင်တုန်–၊ တုန်လှုပ်–၊ ပျာယာခတ်– 心慌, 心跳 *xīn huāng, xīn tiào* be flustered, one's heart throbs (flutters, races). **:** singua rhawm: ka saux tix. 病得心慌。 *his heart throbbed with the pain. (?)* | singua rhawm: ka lhat tix. ကြောက်တာနဲ့ ရင်တုန်တယ်။ 吓得心跳。 *his heart raced in fear.*

singoe [si ngōui] /si ŋṵi/ *n.* နှောက်ယှက်–၊ ကျော့ကွင်း ထောင်–၊ ကျော့ကွင်း 活扣（?）*huókòu* snare, noose, lasso. **: singoe sawt** ▯ ့ကွင်း 活扣（?）*snare, noose, lasso* | Pa ah aux nin:, aux ah ngie sonsang koe: bwanson: son pex, mai: ang mawh sonsang taing singoe sawt kah piang pex. [1 Kawrinthux 7:35] ထိုသို့ငါဆိုသော်သင်တို့အကျိုးကိုသာထောက်၍ဆို၏။ သင်တို့ကိုနှောက်ယှက်ချင်သောစိတ်နှင့် ဆိုသည်မဟုတ်။ 我说这话、是为你们的益处．不是要牢笼你们。 *This I say for your own profit; not that I may ensnare (lit. throw a noose over) you, (1Co. 7:35]* ☞ tod[1], klawng, lawt[1], groe, riao [*syn.*]. /*f*10/

sipauk [si baeg] /si pawk/ *n.* <NYIEX> တံတား 桥 *qiǎo* bridge. ☞ sipeuk, sibauk [*var.*]. ☞ dawm[2], sidawm[1] [*syn.*].

sipaung: [si baeng] /si pawŋ/ *vt.* မြှုပ်–၊ မြှုပ်နှံ– 埋, 埋葬 *mái, máizàng* bury. ☞ sibaung: [*var.*].

sipaox[1] [si bāox] /s.pa̰u̯ʔ/ *n.* <TOSAT> သင်းခွေချပ် 穿山甲, 鲮鲤, 石鲮鱼 *chuānshānjiǎ, línglǐ, shílíngyú* pangolin (*Manis sp.*, esp. *Manis pentadactyla*, long-tailed, scale-covered mammal with long snout and sticky tongue, with which it catches and eats ants; 'pangolin' ← Malay péngguling ← guling, 'to roll'). ☞ sibaox[1] [*var.*]. /*f*7/

sipaox[2] [si baox] /s.pauʔ/ *vt.* ပို့–၊ ယူလာ–၊ ဆောင်ကြဉ်း– 带, 寄, 捎, 托付 *dài, jì, shāo, tuōfù* send, bring, take along, take sth. to sb.. **:** Mai: kawncau khankix, ku kaux daux pui, keud tix sang sipaox ceu pa teem: ka puxaik khankix pa ot ka daux meung Yudax. [Lai Kawncau 11:29] တပည့်တော်တို့သည် အသီးအသီးတတ်နိုင်ကြသည်အ▯ ▯▯ ယုဒပြည် ၌နေသောညီအကိုတို့အားအကူအမပေးလိုက်မည်... 于是门徒定意，照各人的力量捐钱，送去供给住在犹太的弟兄。 *As any of the disciples had plenty, each determined to send relief to the brothers who lived in Judea. [Act. 11:29]* ☞ sibaox[2] [*var.*]. /*f*7/

sipaox (sibaox)[2] [si nbaox] /s.bauʔ/ *vt.* ပို့–၊ ယူလာ–၊ ဆောင်ကြဉ်း– 带, 寄, 捎, 托付 *dài, jì, shāo, tuōfù* send, bring, take along, take sth. to sb.. **:** sipaox kraung shiao cuaix. အသုံးဝင်တဲ့ ပစ္စည်းတွေသယ်ခဲ့။ 捎点儿用的东西。 *bring some useful things.* | sipaox lai hu: Kaung: Liiem . မုန်းလင်ကို စာပို့တယ်။ 寄信到孟连。 *send a letter to Menglian.* ☞ sipaox[2] [*var.*]. ☞ bax[1] ② [*syn.*].

sipao: [si bao] /s.pau/ *n.* <TOSAT> ကြောင်ကတိုး၊ တွင်းနက်ကတိုး၊ ကြောင်ဝုံပိုင် 果子狸, 花面狸, 青猺（略似狗, 尾长, 爱吃果子）*guǒzǐlí, huāmiànlí, qīngyáo (lüè sì gǒu, wěi cháng, ài chī guǒzǐ)* masked civet (*Viverridae*; cf. common palm civet, toddy cat, *Paradoxurus hermaphroditus*, likes to eat fruit). ☞ sibao: [*var.*].

sipao: [si bao] /si pau/ သင်း ခွေချပ် pangolin[AM]. **:** Yaox aux sipao: ka daux diag nux nux. ကျွန်တော်ခုနကတောထဲမှာသင်းခွေချပ် တွေ့တယ်။ *I saw pangolin in the wild just now.[AM]* ☞ sibao: [*var.*].

sipaong: [si baong] /s.pauŋ/ *n.* <NYIEX> တိုက်ခံအိမ်၊ ထပ်ခိုး 楼, 阁楼 *lóu, gélóu* loft, attic, garret (upper frame inside house). ☞ sibaong: [*var.*].

sipai: [si bai] /s.pai/ *v.* <BRIE> တရိစ္ဆာန်သတ်လျှင်ခင်း ရသောအရာဝတ္ထု 垫圈, 垫盘 *diàn juàn, diàn pán* spread litter or earth in an animal shed, bed down livestock. ☞ sibai: [*var.*].

sipu: [si bu] /s.pu/ *vs.* ငယ်ရွယ်နုပျိုသော 壮年, 年轻力壮 *zhuàng nián, niánqīng lìzhuàng* young and energetic, full of youthful vigour. ☞ sipu: riang, sibu: riang [*syn.*].

sipu: riang [si bu rīang] /s.pu ṛiaŋ/ *vs.* ငယ်ရွယ်နုပျိုခ္ဍန်အားကြီးသော 壮年, 年轻力壮 *zhuàng nián, niánqīng lì zhuàng* young and energetic, full of youthful vigour. ☞ sibu: riang [*var.*]. ☞ sipu: [*syn.*].

sipub [si būb] /s.pṵp/ *vt.* ▯ ့–၊ ဆုံ–၊ ကြုံတွေ့– 遇见 , 碰到 *yùjiàn,pèng dào* run into, meet by chance. **:** Krai ex mhong pa hoik sipub maix ka daux ju tix laih. ခင်ဗျားဘဝမှာကြုံတွေ့ခဲ့ ရတာတွေကိုပြောပြလေ။ ☞ pub, sibub, sibug [*var.*]. ☞ sidauh[1], sibug sibai [*syn.*]. /*f*7/

sipawg (sipawk) [si bōg] /s.pɔ̰k/ *n.* <SAUX,KHRIT,VM?> အနာကြီးရောဂါ၊ ကုဋ္ဌရောဂါ 麻风（慢性传染病）*máfēng (mànxìng chuánrǎnbìng)* leprosy (chronic infectious disease caused by bacillus *Mycobacterium leprae*). **:** pui sipawg. [Mathiex 8:2] နူနာစွဲသောသူ 麻风病患者。 *leper.* ☞ saux ka: tud, saux lhu:, sibawb, saux sibawb [*syn.*]. /*f*6/

sipeng [si bēing] /s.pḛŋ/ **1** *vs.* ညီညာ–၊ ပြန့်–၊ ပြားး– 平坦，齐 *píngtǎn, qí* flat, level, even. **2** *vs.* ပြည့်လျှံ– 齐平（指容器中的东西刚好齐平容器的上沿） *qípíng (zhǐ róngqì zhōng de dōngxi gānghǎo qípíng róngqìde shàngyán)* level, even, brimming (referring to the contents of a container filled to the brim). **:** Rawm: hoik sipeng daux khang:, niied tix pug heue:, nu: ka hieh kie:. ဒယ်အိုးထဲမှာ ပြည့်လျှံနေပြီ၊ မြန်မြန်ခပ်ဟေ့၊ ဖိတ်မှခက်နေဦးမယ်။ 水已经平满铁锅了，赶快舀了，不然就要溢出来了。 *The water is already even with the top of the pot, hurry and dip some out, or I'm afraid it will overflow.* ☞ sibeng[1], beng [*var.*]. ☞ naog [ceu 2] [*syn.*]. ☞ nguan:, cho: [ceu 2] [*ant.*].

sipie[1] [si bīe] /s.pḛ/ *n.* <KAUNG:> အကွက်၊ မြေကွက် 地块，地段(在劳作中,将一块田地分作若干小块) *dìkuài, dìduàn (zài láozuòzhōng, jiāng yīkuài tiándì fēnzuò ruògān xiǎo kuāi)* plot, piece of land (usu. refers to temporary division of a field into smaller pieces for work convenience). ☞ sibie[1] [*var.*]. /*f*6/

sipie[2] [si bīe] /s.pḛ/ *adv-post.* -လေ–လေ၊ ဖြေးဖြေးချင်း 越……越…… *yuè ... yuè ...* the more ... the more ..., more and more. ☞ sibie[2] (sibie... sibie ...) [*var.*]. ☞ sinyek (sinyek ... sinyek ...) [*syn.*].

sipie ... sipie [si bīe ... si bīe] /s.pḛ ... s.pḛ/ ပိုး၍ပိုး၍ ပိုပြီး 越 *yuè* the more ... the more ..., more and more. **:** Singaix seung: hawx ex ot sipie mhawm: sipie. ဒီနေ့ကျွန်တော်တို့စားဝတ်နေရေးပိုပြီးကောင်းလာတယ်။ 今天咱们的生活越过越好。 ☞ sibie □ [*var.*]. ☞ sinyek □ [*syn.*].

sipeed [si bēed] /si pɯ̰t/ *n.* တူရွင်း crowbar, grub hoe.

sipeem [si bēem] /s.pɯ̰m/ *n.* <VM> ခြံ၊ ဥယျာဉ် 园圃 *yuánpǔ* garden, vegetable garden, orchard. **:** sipeem plix siiet. စပျစ်ဥယျာဉ် 葡萄园。 *vineyard (of grapes).* | **Sipeem Tawx Bwan:** ေ□ □□ကြီးဥယျာဉ် 赐福园基金会 (?) *Divine Inheritance Foundation (STB, lit. 'Garden Giving Grace')* ☞ sibeem, peem[3], beem[3] [*var.*]. /*f*5/

sipeuk [si beg] /si pɤk/ *n.* <NYIEX> တံတား 桥 *qiáo* bridge, suspension bridge. **:** Caw klawng: sau: sipeuk, caw rheuk (rhauk) sau: sidawm. 遇到谷地就架桥，遇到塌方处就架起独木桥。 *If you come to a stream, put in a suspension bridge, if you come to a landslide, put in a boardwalk.* ☞ sibauk, sipauk [*var.*]. ☞ dawm, sidawm[1] [*syn.*]. ☞ sau[1] (Piang klawng: tok sibauk; daux rhauk sau: sidawm.) .

siboe: [si nboui] /s.boi/ *n.* အမှုန့်၊ ဖုန် 尘土, 尘埃 *chéntǔ, chén'āi* dust. ☞ sibroe:[1] [*var.*]. ☞ ngau tiex, nyaox ②, nyaox tiex, phawng: ① (phawng: tiex) [*syn.*]. ☞ boe: [*mor.*].

siprih [si brih (si brīh)] /s.prih, s.pr̥ih/ *vs.* ကွဲ–(နှတ်ခ□ ခြေထောက်)၊ ပပ်ကြားအက်– 皴 *cūn* chapped, cracked (of skin, often from the cold). **:** Siprih caong aux. ကျွန်တော့်ခြေထောက်ကွဲတယ်။ 我的脚皴了。 *My feet are chapped.* ☞ prih [*var.*].

sibax [si nbax] /s.baʔ/ *n.* ပါးပြင် 颊, 脸蛋儿 *jiá, liǎn dàn ér.* /*f*8/

sibauk [si nbaeg] /s.bauɯk/ *n.* <NYIEX> တံတား 桥 *qiáo* bridge. **:** sibauk khaox. သစ်သားတံတား 木桥。 *wooden bridge.* | sibauk simaox. ေ□ ျာက်တံတား 石桥。 *stone bridge.* | sibauk rhiiem:. သံတံတား 铁桥。 *iron bridge.* ☞ sipauk, sipeuk [*var.*]. ☞ dawm[2], sidawm[1] [*syn.*].

sibaung: [si nbaeng] /s.bauɯŋ/ *vt.* မြှုပ်–၊ မြှုပ်နှံ– 埋, 埋葬 *mái, máizàng* bury. **:** Yix sibaung: rib greem: tiex yuh phon: kah. ကျွန်တော်တို့မြက်ကိုမြေထဲမြှုပ်ပြီးမြေသြဇာလုပ်တယ်။ 我们把草埋在土底下做肥料。 *We bury the grass underground to compost it.* ☞ sipaung: [*var.*].

sibaung: im: [si nbaeng im] /s.bauɯŋ ʔim/ *vt.* အရှင်လတ်လတ်မြေမြှုပ်– 活埋 *huó mái* bury alive.

sibaox[1] [si nbāox] /s.ba̰uʔ/ *n.* <TOSAT> သင်းခွေချပ် 穿山甲, 鲮鲤, 石鲮鱼 *chuānshānjiǎ, línglǐ, shílíngyú* pangolin (*Manis sp.*, esp. *Manis pentadactyla*, long-tailed, scale-covered mammal with long snout and sticky tongue, with which it catches and eats ants; 'pangolin' ← Malay péngguling ← guling, 'to roll'). ☞ sipaox[1] [*var.*].

sibao: [si nbao] /s.bau/ *n.* <TOSAT> ကြောင်ကတိုး၊ တွင်းနက်ကတိုး၊ ကြောင်ဝံ့ပိုင် 果子狸, 花面狸, 青猺（略似狗, 尾长, 爱吃果子）*guǒ zǐ lí, huā miàn lí, qīng yáo (lüè sì gǒu, wěi cháng, ài chī guǒ zǐ)* masked civet (*Viverridae*; cf. common palm civet, toddy cat, *Paradoxurus hermaphroditus*, likes to eat fruit). ☞ sipao: [*var.*].

sibaong: [si nbaong] /s.bauŋ/ *n.* <NYIEX> တိုက်ခံအိမ်၊ ထပ်ခိုး 楼, 阁楼 *lóu, gélóu* loft, attic, garret (upper frame inside house). **:** Lox keeing: een:

piang griex, lox miex priex piang sibaong:. အဖေ့စကားကြပ်ခိုးပေါ်ထား၊ အမေ့စကားထပ်ခိုးပေါ်ထား။ 父亲的话放在炕笆上，母亲的话藏在楼阁中。（牢牢记住父母的教训。）*Put Father's words on the hearth frame, store Mother's words on the loft frame. (Remember parents' teachings carefully.)* ☞ sipaong: [*var.*].

sibai: [si nbai] /s.bai/ **1** *v.* <BRIE> ကောင်းမြီးခြံ– 垫圈, 垫盘 *diàn juàn, diàn pán* spread litter or earth in an animal shed, bed down livestock. **2** *vi.* ငုတ်တုတ်ထိုင်–၊ 盘, 盘绕 *pán, pánrào* wind, coil, wrap, wind around. **:** Nawh sibai: tix ngawm tan:. သူဟိုမှာငုတ်တုတ်ထိုင်နေတယ်။ 他盘腿坐在那里。 *He sat there with legs folded tailor-fashion.* **3** *n.* အိုးအခံ 垫子（?）*diànzi* pad, cushion, coaster (for drinking glass). **:** sibai: aw:. အိုးအခံ 垫锅圈。 *hotpad to put under a pot.* ☞ sipai: [*var.*].

sibo: [si nbou] /s.bo/ **1** *n.* <KHAOX> ငါ □□ ငသီး သောအသီးတစ်မျိုး (ကြွက်စာနီ၊ ကြွက်စာန □ မှ)? 涩皮果, 老鼠核桃（一种野生灌木, 果可食, 也可酿酒）*sèpíguǒ, lǎoshǔ hétao (yīzhǒng yěshēng guànmù, guǒ kě shí, yě kě niàng jiǔ)* (a wild shrub with edible nuts, which can be made into an alcoholic beverage, Chn. 'astringent-peel-fruit. mouse walnut'). **2** *n.* <KHAOX,SAUX> ကြွေဒညှင်း? 豆腐渣果, 山葫芦, 母猪果 *dòufǔzhāguǒ, shānhúlu, mǔzhūguǒ Helicia nilagirica* (small evergreen tree 5-10 m.,yellow or white flowers, produces hard nuts, root and leaves used medicinally). ☞ plix sibo:, khaox sibo: [*syn.*]. [(ríang cé 2), ríang 2 cé 2].

sibon: (si bon:, sibon) [si nboun] /s.bon/ *n.* <VM?> မိန်းမ၊ မိန်းကလေး၊ 女人, 女的 *nǚrén, nǚde* woman, female. **:** Tax Ai Rong (1855-1940) koe: kawn: mai: Yex Ka: 5 kaux (Simex 3 Kaux mai: Sibon 2 kaux). ဘဘအိုင်ရုန်းဒေါ်ယေ့ကားနဲ့ကလေးငါးယောက်ရတယ် (ကျားသုံးယောက်နဲ့မိန်းကလေးနှစ်ယောက်) *Tax Ai Rong (1855-1940) had five children with Yex Ka: (three boys and two girls).* ☞ bon:[1], bon, si bun: [*var.*]. ☞ simex [*ant.*].

sibux[1] [si nbūx] /s.bṳʔ/ *n.* ဂုတ်ပိုး–၊ 上背（指与肩连接的部分）*shàngbèi (zhǐ yú jiān liánjiē de bùfen)* upper back. ☞ pux[2] [*mor.*].

sibux[2] [si nbūx] /s.bṳʔ/ *vs.* ထပ်–၊ ပူးနေ–၊ 重叠, 重生（牙或玉米等重叠在一起长）*chóngdié, chóngshēng (yá huò yùmǐ děng chóngdié zài yìqǐ zhǎng)* doubled-up, overlapping, grown together (teeth or crops like maize compacted and growing together). **:** Sivawng sibux, leh tix tik tiblah. ထပ်နေတဲ့ပြောင်းဖူး၊ တချို့ချွေပစ်လိုက်။ 玉米重生在一起了, 摘掉一些。 *The maize is growing together and should be thinned out.* ☞ sibhux, siphux [*var.*].

sibux rhang: [si nbūx hrang] /s.bṳʔ rʰaŋ/ *vo.* သွားတက်၊ ထပ်နေသောသွား 重牙 *chóng yá* snaggle-toothed?.

sibu: riang [si nbu rīang] /s.bu ṛiaŋ/ *vs.* ငယ်ရွယ်ရှိတောင့်တင်းခိုင်မာ–၊ 年轻力壮 *niánqīng lìzhuàng* young and energetic, full of youthful vigour. **:** Yam sibu: riang ex, riex sau: riang tix siox six. ကျွန်တော်တို့ငယ်ရွယ်ရှိတောင့်တင်းခိုင်မာတုန်းပညာကောင်းကောင်းသင်ရအောင်။ 当咱们年轻力壮的时候, 更要努力学习。 *We should study even harder while we are young and full of energy.* ☞ sipu: riang (?) [*var.*]. ☞ sipu: (?) [*syn.*].

sibug [si nbūg] /s.bṳk/ *vt.* မတော်တဆတွေ့–၊ ကြုံကြိုက်– 碰见, 偶然相遇 *pèngjiàn, ǒurán xiāng yù* run into, meet by chance. **:** Yiex sibug paoxtix daux krax. 我俩在路上偶然相遇。 *We ran into each other on the path.* ☞ sibub, sipub, pub [*var.*]. ☞ sibug sibai, sidauh[1] [*syn.*].

sibug sibai [si nbūg si nbāi] /s.bṳk s.bạ̤i/ *vt.* မတော်တဆတွေ့–၊ ကြုံကြိုက်– 碰见, 偶然相遇 *pèngjiàn, ǒurán xiāng yù* meet by chance, run into. ☞ sibug, pub, sipub, sibub, sidauh[1] [*syn.*].

sibun: [si nbun] /s.bun/ ☞ bon:[1], bon, si bon: [*var.*]. ☞ simex [*ant.*]. ☞ bun: .

sibawk [si nbog] /s.bɔk/ **1** *n.* <LI> ငါ□□□လက္ခဏာ၊ နတ်ကနား 卦（占卜用）*guà (zhānbǔ yòng)* oracle. **:** Tawx sibawk chawk jhai:. ငါ□□□ကိုဟောခိုင်းလိုက်။ 卜卦问巫师。 *Consult the (chicken-bone) oracle, ask the wizard.* **2** *v.* <LI> ငါ □–(ဗေဒင်၊ လက္ခဏာ) 卜, 占 *bǔ, zhān* tell fortune, prognosticate, interpret the oracle. **: cao: sibawk** ငါ□□□ဆရာ 算卦的 *fortune-teller, seer, medium, oracle* ☞ seet si ang: [*syn.*]. /f7/

sibawg [si nbōg] /s.bɔ̤k/ *n.* <LI VAD?> သစ်သားဖြင့်ပြုလုပ်ထားသောငါး 木鱼 *mù yú* wooden fish (used in Buddhist ceremony?). ☞ ka: thok [*syn.*].

sibawb [si nbōb] /s.bɔ̤p/ *n.* <SAUX> အနာကြီးရောဂါ၊ ကုဋ္ဌနူနာ 麻风（慢性传染病）*máfēng (mànxìng chuánrǎnbìng)* leprosy (chronic infectious disease caused by bacillus *Mycobacterium leprae*). ☞ saux sibawb, saux lhu:, saux ka: tud, sipawg [*syn.*].

sibawng [si nbōng] /s.bɔ̤ŋ/ *n.* <KHAOX> ကြက်မောက် 苋菜（?）*xiàncài* an amaranth, *Amaranthaceae* family, perhaps love-lies-bleeding, *Amaranthus caudatus*, with long tassels of red flowers). **:** Sibix hawt klawng:, sibawng hawt mee. ပြောင်းတလျှောက်မှာ ကလိန်စေ့၊ နယ်ခြားတလျှောက်မှာ ကြက်မောက်။ (ကလိန်ပင်၏

အဖြူရောင်အစေ့များနှင့် ကြက်မောက်ပင်၏ အနီရောင်ပန်းများက မိန်းမပျိုး၏ ပျိုမျစ်လန်းဆန်းသော အလှကိုညွှန်း) 河边的芦谷，地界上的苋菜。(多用以形容妇女的健壮和美丽。) *Job's tears along the streams, love-lies-bleeding along the borders. (The large white seeds of the former and red flowers of the latter suggest a girl's robust beauty.)* ☞ taux sibawng .

sibawn: [si nbon] /s.bɔn/ *n.* <KAX> ဖါး 双团棘胸蛙, 老抱手（蛙的一种）*shuāngtuán jíxiōng wā, lǎobàoshǒu (wā de yīzhǒng)* bi-lump spined-breasted frog (*Paa yunnanensis*).

siboi [si nbōi] /s./ *n.* နှာမောင်း 象鼻 *xiàngbí* trunk (of elephant). **:** siboi sang:. ဆင်နှာမောင်း 象鼻。 *elephant trunk.* ☞ boi [*var.*].

siboig[1] [si nbōig] /s.bɔ̰c/ *n.* <KHAOX> အမွှေး၊ ၊ ဆံမွှေး၊ အမြီး 毛, 芒（指某些植物的叶、皮或子实表层附生的丝状物或针状物）*máo, máng (zhǐ mǒuxiē zhíwù de yè, pí huò zǐ shí biǎocéng fù shēng de sīzhuàngwù huò zhēn zhuàng wù)* hair, fuzz, awn (on plants). **:** siboig lhax lak. ဝါးပင်မွှေး 箨毛, 笋壳毛。 *fuzz on bamboo shoot husk.* | siboig nghox cax. ဂျုံဆံမွှေး 麦芒。 *awn of wheat grain.* *(?)* | Ngiex tiag mawh ceu khaox iak tix ceu, siah kak, koe: siboeg (siboig). “ ? ” တောတွင်းပေါက်ပင်တစ်မျိုး၊အကို□□ပေါ်သေး၍အမွှေးအမျှင်ရှိတယ်။ 山芝麻是小灌木, 小枝被柔毛。 *The narrowleaf screwtree is a small shrub, with fine hair on its small branches.*

siboig[2] [si nbōig] /s.bɔ̰c/ *n.* <SIM:> ငှက်တမျိုး ? 弯嘴画眉（一种鸟, 似画眉, 较小, 嘴壳更弯）*wānzuǐ huàméi (yīzhǒng niǎo, sì huà méi, jiào xiǎo, zuǐ ké gēng wān)* scimitar babbler (*Pomatorhinus sp.*, a bird similar to the hwamei babbler, but smaller, and with still more curved bill). ☞ cang krawg [*syn.*].

sibix [si nbīx] /s.bḭʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကလိန်စေ့ (တနှစ်သို့မဟုတ် နှစ်ရှည်ခံအ□□ဖြစ်ပြီး ဖုံးထားသော အခွံများကို ဖယ်လိုက်လျှင်စား၍ရသော အဖြူနှင့်မီးခိုးရောင်အစေ့များရှိ၊ အစေ့ကိုပုတီးအဖြစ်သီပြီး အဆင်တန်ဆာအဖြစ်သုံး) 薏苡, 芦谷, 野绿谷, 绿谷根, 川谷(草本, 颗果灰白色, 果仁可食, 也可作装饰品) *yìyǐ, lúgǔ, yělǜgǔ, lǜgǔgēn, chuāngǔ (cǎoběn, yǐngguǒ huībái sè, guǒrén kě shí, yě kě zuò zhuāngshìpǐn)* Job's tears, coix millet (*Coix lacryma-jobi*, annual or perennial plant with white or pale gray seeds which are edible after enveloping glume is removed and can be strung as beads, used as ornaments, or medicinally). ☞ sigao:[2] [*syn.*].

sibix paing [si nbīx bāing] /s.bḭʔ pa̰ŋ/ *n.* <KHAOX> (နေကြာစေ့၊ ဖရုံစေ့ကဲ့သို့စား၍ရသော အစေ့တစ်မျိုး) အဖြူရောင် 白薏苡, 白芦谷 *bái yìyǐ, bái lúgǔ* Job's tears (*Coix lacryma-jobi*, perennial plant with edible seeds, lit. 'white Job's tears').

sibix praix [si nbīx brāix] /s.bḭʔ pra̰i/ *n.* <KHAOX> ပဲစိတ်ပုတီး 相思子, 相思豆、红豆、黑头小鸡 *xiāngsīzǐ, xiāngsīdòu, hóngdòu, hēitóu xiǎojī* rosary pea, abrus seed, crab's eyes, jequirity bean (*Abrus precatorius*, tropical shrub with poisonous red berries).

sibix lung [si nbīx lūng] /s.bḭʔ lṵŋ/ *n.* <KHAOX> (နေကြာစေ့၊ ဖရုံစေ့ကဲ့သို့စား၍ရသော အစေ့တစ်မျိုး) အမည်းရောင် 黑薏苡, 黑芦谷 *hēi yìyǐ, hēi lúgǔ* Job's tears (*Coix lacryma-jobi*?, perennial plant with edible seeds, lit. 'black Job's tears'). ☞ sigao:[2] .

sibid sibiien [si nbīd si nbīan] /s.bḭt s.bḭən/ *vs.* ကပ်စေးနည်း–၊ နှမျော– 吝啬, 小气 *lìnsè, xiǎoqì* cheap, stingy, penurious, tight-fisted. ☞ kawd, kawd rhawm:, kod rhawm:, raux glhawk ngawg, sipiien, sibiien ②, sibid rhawm:, siviien ②, vak vim: rhawm: [*syn.*].

sibid rhawm: [si nbīd hrom] /s.bḭt rʰɔm/ *vs.* ခြိုးခြံ–၊ ချွေတာ–၊ စီစစ်–၊ စေ့စပ်–၊ အသုံးအစွဲကျစ်လစ်– 吝啬, 小气 *lìnsè, xiǎoqì* cheap, stingy, penurious, tight-fisted. ☞ kawd, kawd rhawm:, kod rhawm:, raux glhawk ngawg, sipiien, sibiien ②, sibid sibiien, siviien ②, vak vim: rhawm: [*syn.*].

sibex [si nbēix] /s.bḛʔ/ *n.* အင်္ကျီ 衣服（上衣） *yīfu (shàngyī)* clothes (esp. upper garment). ☞ kraung ② [*syn.*]. /*f*5/

sibex klang: klaing: [si nbēix glang glaing] /s.bḛʔ kla ŋ klaŋ/ *n.* ဂါဝန်ရှည် 长袍儿（拉祜族妇女穿的） *chángpáor (Lāhùzú fùnǚ chuānde)* long gown (worn by Lahu women, lit. 'klang klaing-whitetailed hawk gown').

sibex ngoing: taix [si nbēix ngoing daix] /si bḛʔ ŋɔŋ taiʔ/ *n.* အင်္ကျီလက်တို 短袖衫, 短袖衣 *duǎnxiùshān, duǎnxiùyī* short-sleeve shirt. ☞ sibex dawd taix [*syn.*]. ☞ sibex lang: taix [*ant.*].

sibex tak tao [si nbēix dag dāo] /s.bḛʔ tak taṵ/ *n.* ကုတ်အင်္ကျီရှည် 大襟衣服(形似姊妹装, 但没有衣领) *dàjīn yīfu (xíng sì zǐmèizhuāng, dàn méiyǒu yīlǐng)* (a women's collarless jacket, with lapel closing at side, lit. 'lapelled jacket'). [ríang si bēix tag táo Hox].

sibex tai [si nbēix dāi] /s.bḛʔ ta̰i/ *n.* သိုးမွှေးအင်္ကျီ 棉衣 *miányī* cotton clothing.

sibex tsi: meue: cuang: [si nbēix zi meui juang] /s.bḛʔ tsi mɤi tɕuaŋ/ *n.* <KRAUNG> မိန်းမဝတ်အင်္ကျီ အနွေးထည် 姊妹装(女用有领大襟上衣) *zǐmèizhuāng (nǚyòng yǒulǐng dàjīn shàngyī)* (a woman's jacket with a collar and wide lapel, closing

at the side). [si béix 'jacket' + Hox zǐmèizhuāng 姊妹装 'woman's [lit. sisters'] garment']. [ríang si bēix tsi meui cuang Hox].

sibex dawd taix [si nbēix ndōd daix] /s.bɛ̰ʔ dɔ̰t taiʔ/ *n.* အင်္ကျီလက်တို 短袖衫, 短袖衣 *duǎnxiùshān, duǎnxiùyī* short-sleeve shirt. ☞ sibex ngoing: taix [*syn.*]. ☞ sibex lang: taix [*ant.*].

sibex dhah [si nbēix ntah] /s.bɛ̰ʔ dʰah/ *n.* အင်္ကျီရှည် 长袍儿, 大衣 *chángpáor, dàyī* overcoat, long cloak, long gown.

sibex jung [si nbēix njūng] /s.bɛ̰ʔ dʑṵŋ/ *n.* <KRAUNG> ကုတ်ဝတ်စုံ 对襟衣 *duìjīnyī* a Chinese Han-style jacket with buttons down the front (?) (lit. 'body garment').

sibex jhup [si nbēix nqub] /s.bɛ̰ʔ dʑʰup/ *n.* ခေါင်းစွပ်အင်္ကျီ 套头衣服（穿时从头上套下去的衣服）*tàotóu yīfu (chuān shí cóng tóushang tàoxiàqu de yīfu)* (a turtle-neck jumper [US sweater], a garment which covers from the head down, lit. 'sheath upper-garment') (?).

sibex sibu: [si nbēix si nbu] /s.bɛ̰ʔ s.bu/ *n.* အင်္ကျီ၊ အဝတ်အစား၊ အဝတ်အထည် 衣服 *yīfu* clothes, clothing, garment.

sibex siox seung: [si nbēix sioux seng] /s.bɛ̰ʔ sioʔ sɤŋ / *n.* ကျောင်းဝတ်စုံ၊ ကျောင်းယူနီဖောင်း 学生装 *xuésheng zhuāng* student uniform.

sibex rong: yi: [si nbēix roung yi] /s.bɛ̰ʔ roŋ ʑi/ *n.* <KRAUNG> စွပ်ကျယ်၊ အတွင်းခံအင်္ကျီ 绒衣 *róngyī* (a jacket lined with padding of goosedown or fleece) (?). [si béix 'jacket' + Hox róngyī 绒衣 'fleece jacket'].

sibex rhawt caong [si nbēix hrod jāong] /s.bɛ̰ʔ rʰɔt tɕ ạuŋ/ *n.* ဂျာကင်အင်္ကျီ 甲克(夹克?) *jiǎkè* jacket (lit. 'garment pulled tight around the legs'?).

sibex lang: taix [si nbēix lang daix] /si bɛ̰ʔ laŋ taiʔ/ *n.* အင်္ကျီလက်ရှည် 长袖衫 *chángxiùshān* long-sleeve shirt, long-sleeved shirt. ☞ sinbeīx dawd taix, sibex ngoing: taix [*ant.*].

sibex lauh [si nbēix laeh] /s.bɛ̰ʔ lawh/ *n.* စွပ်ကျယ် (?) 汗衣（一般指背心）*hànyī (yìbān zhǐ bèixīn)* undershirt, T-shirt, singlet (UK), vest.

sibex lien: [si nbēix lien] /s.bɛ̰ʔ lɛn/ *n.* စစ်ဝတ်စုံ၊ စစ်ယူနီဖောင်း 军装 *jūnzhuāng* military uniform.

sibex hang: yi: [si nbēix hang yi] /s.bɛ̰ʔ haŋ ʑi/ *n.* ရှပ်အင်္ကျီ 衬衣, 汗衫 *chènyī, hàn shān* shirt.

sibeng[1] [si nbēing] /s.bɛ̰ŋ/ **1** *vs.* ညီညာ–၊ ပြန့်–၊ ပြားး–平坦, 齐 *píngtǎn, qí* flat, level, even. **:** Pak ta: chiux in: paog tix uik sibeng ngie. ဒီဘောလုံးကွင်းကညီနေတာပဲ။ 这球场挖得很平坦。 *This ball field has been levelled smooth.* | Khaox rid nawh uik sibeng ngie. သူခုတ်တဲ့သစ်ကညီတယ်။ 他截的木头很齐。 *The wood which he cut is very neat.* **2** *vs.* ညီ–၊ ညီမျှ–၊ ပြင်ညီ 齐平（指容器中的东西刚好齐平容器的上沿） *qípíng (zhǐ róngqì zhōng de dōngxi gānghǎo qípíng róngqìde shàngyán)* level, even, full, brimming (referring to the contents of a container filled to the brim). **:** Hwan: rawm: khaix lhiex, rawm: klawng: hoik dex sang: sibeng mai: guh praok klawng:. မိုးရွာပြီးနောက်ရေကြီးတယ်၊ မြစ်ချောင်းရေကမ်းဘောင်နဲ့ညီတော့မယ်။ 雨后水涨，河水几乎齐平河岸。 *The water rose after the rains and was almost level with the riverbank.* ☞ beng, sipeng [*var.*]. ☞ naog [ceu 2] [*syn.*]. ☞ nguan:, cho: [ceu 2] [*ant.*].

sibeng[2] [si nbēing] /s.bɛ̰ŋ/ *n.* အလယ်တည့်တည့်၊ ဗဟို 中心, 中间, 正中, 中央 *zhōngxīn, zhōngjiàn, zhèngzhōng, zhōngyāng* centre (UK) center (US), middle. **:** Laih bang: ting koe: ka daux sibeng veng ex. မြို့မရေးကြီးကျွန်တော်တို့မြို့အလယ်တည့်တည့်မှာရှိတယ်။ *There is a large market in the centre of our city.* ☞ cong: sing:, greung[1], greung nax, beung, sigreung[1] [*syn.*]. ☞ sinax .

sibie[1] [si nbīe] /s.bɛ̰ / **1** *n.* <KAUNG:> အကွက်၊ မြေကွက် 地块, 地段（多指干农活时, 临时划的劳动地段）*dìduàn (duō zhǐ gàn nónghuó shí, línshí huá de láodòng dìduàn)* section, plot, stage (usu. refers to temporary division of a field for work purposes). **:** sibie kaing. အလုပ်ကွက် 劳动地段。 *work plot.* **2** *cl.* အစိတ်၊ အပိုင်း 段 *duàn* section, plot. **:** Ma: in: chaox nie vieh, guah ex ciag ra: sibie khaing:. ဒီပိတ်စအရမ်းကျယ်တယ်၊ နှစ်ပိုင်းဖြိုလိုက်ကွာ။ 这块地太宽, 咱们分成两段挖吧。 *This field is too wide, how about if we divide it into two plots for hoeing?* ☞ sipie[1] [*var.*].

sibie ..... sibie .....[2] [si nbīe (si nbīe ... si nbīe ...)] /s.b ɛ̰/ *adv-pre.* -လေ–လေ၊ ဖြေးဖြေးချင်း 越……越…… *yuè ... yuè ...* the more ... the more ..., more and more. **:** Ot ex greem: ling: tao: Tang: Cong: Yang: tix, ot sibie mhawm: sibie. ကျွန်တော်တို့ဗဟိုရဲ့အုပ်ချုပ်မှုအောက်မှာနေတာ၊နေလေ၊ ကောင်းလေပဲ။ 咱们在党中央的领导下, 日子越过越好。 *Being under the leadership of the Party Central Committee, things just get better and better.* ☞ sipie[2] (sipie ... sipie ...) [*var.*]. ☞ sinyek (sinyek ... sinyek) [*syn.*].

sibie ak [si nbīe ag] /s.bɛ̰ ʔak/ *n.* <CAG> ဒူးလေးမောင်း 弩机座儿（安弩机的垫木, 或用骨、角之类制成, 镶嵌在弩把上）*nǔ jī zuòr (ān nǔ jī de diàn mù, huò yòng gú, jiǎo zhīlèi zhì chéng, xiāngqiàn zài nǔ bà shàng)* mount for crossbow trigger (often made of bone or horn and inlaid in the bow stock).

sibieh [si nbīeh] /s.bɛ̰h/ *vs.* ဝေမျှ– 慷慨 *kāngkǎi* generous, compassionate, sharing. **:** Cu ca: ex koe rhawm: sibieh ka pui hot heue:. ဆင်းရဲသောသူများကိုဝေမျှတတ်တဲ့စိတ်သဘောထားရှိရအောင်နော်။ *We try hard to have a compassionate heart toward the poor.* ☞ bieh rhawm:, sibieh rhawm: [*syn.*].

sibieh rhawm: [si nbīeh hrom] /s.bɛ̰h rʰɔm/ *vs.* စေတနာ၊ ပေးကမ်း–၊ စွန့်ကြဲသည်– 慷慨, 大方, 舍得 *kāngkǎi, dàfāng, shěde* generous, magnanimous, big-hearted, have goodwill, show good intentions. **:** Nawh daing: sibieh rhawm: ka paoxtix. သူအရမ်းေ ရှိတယ်။ 他对人很慷慨。 *He is very generous with others.* | Kaw in: jiiet sibieh rhawm:. ဒီလူတစ်အားစွန့်ကြဲတတ်တယ်။ 这个人很大方。 *This fellow is quite big-hearted.* ☞ bieh rhawm: [*var.*]. ☞ sibieh, hang, rhawm: ③ [*syn.*]. ☞ kawd rhawm:, kod rhawm:, sibiien, sipiien [*ant.*].

sibiex [si nbīex] /s.bɛ̰ʔ/ *n.* <KAUNG:> ဆန်ကွဲ 黍子, 黄米, 小黄米 *shǔzi, huángmǐ, xiǎohuángmǐ* broomcorn millet, proso millet, proso (*Panicum miliaceum*). **:** Loe: saing: sibiex, loe: phliex koi: luang. ဆန်ကွဲသုံးတောင်းနှင့်ပြောင်းဆန်သုံးတင်း။ 三盛小黄米, 三篮黑小米。(小黄米和小米的籽粒都很小, 有三盛、三篮是形容多。) *Three saing baskets of broomcorn millet, three bushels of black foxtail millet. (Millet grains are tiny, so basketfuls describes a huge quantity.)*

sibiex pit [si nbīex bid] /s.bɛ̰ʔ pit/ *n.* <KAUNG:> ဆန်ကွဲမှုန့် 黄米, 糯黍子(子实煮后黏性大) *huángmǐ, nuòshǔzi (zǐshí zhǔ hòu niánxìng dà)* glutinous broomcorn millet (*Panicum sp.*, shelled grains deep yellow color, slightly bigger than ordinary broomcorn millet, very sticky after cooking).

sibiex ah [si nbīex ah] /s.bɛ̰ʔ ʔah/ *n.* <KAUNG:> ဆန်ကွဲနု 饭黍子 (子实煮后黏性小) *fàn shǔzi (zǐshí zhǔ hòu niánxìng xiǎo)* non-glutinous broomcorn millet, proso millet, proso (*Panicum miliaceum*?).

sibeet [si nbeed] /s.bɯt/ **1** *vt.* ေျမာမွတ်အောင်ပွတ်တိုက်–၊ 抹 *mǒ* wipe, rub, smooth. **:** Klaiʔ glaox veue, sibeet blang: khaix. ရွံ့ဗွက်ကိုအရင်သုတ်လိုက်၊နောက်မှချောမွတ်အောင်ပွတ်တိုက်လိုက်။ 先敷上泥, 然后再抹光滑。 *First apply the mud, then rub it smooth.* **2** *vt.* ပွတ်တိုက်–၊ နှိပ်နယ်–၊ 抚摩, 按摩 *fǔmó, ànmó* rub, massage. **:** sibeet hauk. ဆံပင်ကိုပွတ်တိုက်သည်။ 抚摩头发。 *rub hair.* | sibeet nyoi pui saux. လူနာ၏ခါးကိုနှိပ်နယ်ပေးသည်။ 按摩病人的腰。 *massage a patient's lower back.* /*f*10/

sibeed [si nbēed] /s.bɯt/ *n.* <KAUNG:> တူးရွင်း 小丑铲, 剡铲 (松土、除草用的, 略似大凿子的农具) *xiǎo dūchǎn, duōchǎn (sōng tǔ, chú cǎo yòng de, lüè sì dà záozǐ de nóngjù)* narrow gouge-shaped spade used for loosening soil and weeding. ☞ sibeed riiem, jun[1] [*syn.*].

sibeed raox [si nbēed rāox] /s.bɯt rạuʔ/ *n.* <KAUNG:> သံတူရွင်းကြီး 大丑铲 (比 si nbēed hlou 稍小) *dà dūchǎn (bǐ si nbēed hlou shāo xiǎo)* grub hoe. ☞ sibeed lho: [*syn.*].

sibeed riiem [si nbēed rīam] /s.bɯt rạam/ *n.* <KAUNG:> သံဖြင့်ပြုလုပ်ထားသောတူးရွင်း 小丑铲 (松土, 除草用的, 略似大凿子的农具) *xiǎo dūchǎn (sōng tǔ, chú cǎo yòng de, lüè sì dà záozǐ de nóngjù)* narrow gouge-shaped spade used for loosening soil and weeding. ☞ jun[1], sibeed [*syn.*].

sibeed lho: [si nbēed hlou] /s.bɯt lʰo/ *n.* <KAUNG:> တူးရွင်း 大丑铲 (刨土用的农具) *dà dūchǎn (bào tǔ yòng de nóngjù).* ☞ sibeed raox [*syn.*].

sibeem [si nbēem] /s.bɯm/ *n.* ခြံ၊ ဥယျာဉ် 园圃 *yuánpǔ* garden, vegetable garden, orchard. **:** **sibeem tai** ပန်းခြံ 花园 *flower garden* ☞ sipeem, beem[3], peem[3] [*var.*].

Sibeem Tawx Bwan: [Si Bēem Dox Nbuan] /s.bɯm t ɔʔ buan/ *np.* ေ ကြီးဥယျာဉ် The Garden Giving Grace (welfare organization, based in Mae Sai, Thailand).

sibia [si nbīa] /s.bḭa/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ ဖက်ဝင်တရုတ်မြက်ပင်တစ်မျိုး 艾, 艾蒿 (草本, 可入药) *ài, àihāo (cǎo běn, kě rù yào)* Chinese mugwort, moxa (*Artemisia argyi*, perennial plant, with fragrant leaves, taken orally as a haemostatic drug and burned in moxibustion).

sibia kaung: [si nbīa gaeng] /s.bḭa kaɯŋ/ *n.* <KHAOX> လယ်ထဲတွင်ပေါက်သောဆေးဖက်ဝင်တရုတ်မြက်ပင်တစ်မျိုး 田蒿 (草本, 多生长在田间, 嫩叶可食) *tián hāo (cǎo běn, duō shēngzhǎng zài tiánjiān, nèn yè kě shí).*

sibia paing [si nbīa bāing] /s.bḭa pạŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဖြူဖတ်ဖတ်ဆေးဖက်ဝင်တရုတ်မြက်ပင်တစ်မျိုး 灰苞蒿 (草本 , 可入药) *huī bāo hāo (cǎo běn,kě rù yào) Artemisia roxburghiana.*

sibia paing ting [si nbīa bāing dīng] /s.bḭa pạŋ tịŋ/ *n.* <KHAOX> ဖြူဖတ်ဖတ်ဆေးဖက်ဝင်တရုတ်မြက်ပင်ကြီးတစ်မျိုး 大艾蒿 *dà àihāo* (a kind of artemesia, lit. 'big white artemesia').

sibia tiex [si nbīa diex] /s.bḭa tɛʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြေပေါ်ပေါက်ဆေးဖက်ဝင်တရုတ်မြက်ပင်တစ်မျိုး 大花囊包花, 双参 (草本, 可入药) *dà huā náng bāo huā, shuāng cān (cǎo běn, kě rù yào).*

sibia song: [si nbīa soung] /s.bi̯a soŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ၎ ဖက်ဝင်တရုတ်မြက်ပင်ခါးတစ်မျိုး 金龙胆, 小苦蒿, 苦艾（草本, 可入药） *jīnlóngdǎn, xiǎokǔhāo, kǔ'ài (cǎo běn, kě rù yào)* (*Conyza blinii*?, lit. 'bitter artemesia').

sibia siah [si nbīa siah] /s.bi̯a siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ၎ ဖက်ဝင်တရုတ်မြက်ပင်ငယ်လေးတစ်မျိုး 小灰苞蒿（草本, 可入药）*xiǎo huī bāo hāo (cǎoběn, kě rù yào) Artemisia argyii* (?).

sibia lung [si nbīa lūng] /s.bi̯a lu̯ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> လုံးရှိမည်းသောဆေးဖက်ဝင်တရုတ်မြက်ပင်တစ်မျိုး 小球花蒿, 土蒿（草本, 可入药） *xiǎo qiú huā hāo, tǔ hāo (cǎo běn, kě rù yào)*.

sibiien [si nbīan] /s.bi̯ən/ **1** *vs.* ချွေတာ–၊ စီစစ်– 节约 *jiéyuē* thrifty, frugal, economical. **:** sibian tix ih priex preem. အစားအစာကိုချွေတာစားတယ်။ 节约用粮。 *use grain frugally.* **2** *vs.* ကပ်စေးနည်း–၊ 吝啬, 小气 *lìnsè, xiǎoqì* cheap, stingy, penurious, tight-fisted. **:** Daing: brax sibian nawh. သူကပ်စေးနည်းတယ်။ 他非常吝啬。 *He is very stingy.* ☞ sipiien [ceu 2], siviien [*var.*]. ☞ raux glhawk ngawg, siviien sive [ceu 1], kawd, kawd rhawm:, kod rhawm:, sipiien, sibiien ②, sibid rhawm:, sibid sibiien, vak vim: rhawm: [ceu 2] [*syn.*]. ☞ sibieh rhawm:, hang, rhawm: ③ [*ant.*].

sibiien rhawm: [si nbīan hrom] /s.bi̯ən rʰɔm/ *vs.* ကပ်စေးနည်း–၊ ကုတ်ကပ်–၊ 吝啬, 小气 *lìnsè, xiǎoqì* cheap, stingy, penurious, tight-fisted. ☞ sibid rhawm:, sibid sibian, siviien, vak vim: rhawm: [*syn.*].

sibua [si nbūa] /s.bu̯a/ **1** *vs.* လှုပ်ရှားအသက်ဝင်–၊ လှုပ်လှုပ်ရွရွဖြစ်– 密密麻麻，熙熙攘攘 *mìmì mámá, xīxi rǎngrang* lively, bustling. **:** Daux laih pui uik sibua ngie kah. ၎ ထဲမှာလူတွေလှုပ်လှုပ်ရွရွဖြစ်နေတာပဲ။ 街上的人密密麻麻的。 *In the market people are bustling about.* **2** *vs.* ဝမ်းမြောက်–၊ ကြည်နူး– 热烈 *rèliè* enthusiastic, ebullient, animated, vivacious, excited. ☞ gauxrhawm: [ceu 2] [*syn.*].

sibuat [si nbuad] /s.buat/ *n.* <TOSAT> ဂူကြွက် 岩鼠（比一般老鼠稍大, 多生活在水边的岩洞中, 能入水）*yánshǔ (bǐ yìbān lǎoshǔ shāo dà, duō shēnghuó zài shuǐ biān de yán dòng zhōng, néng rù shuǐ)* ? (bigger than the average rat, lives in caves near water, can enter the water).

sibuah [si nbuah] /s.buah/ **1** *n.* တစ်ခုခုလှုပ်ရှားသံ၊ ထိခိုက်သံ 动静, 响动 *dòngjìng, xiǎng dòng* activity. **:** Ang: aux mhong: sibuah pa tidtix daux nyiex. ကျွန်တော်အိမ်ထဲမှာဘာထိခိုက်သံမှမကြားဘူး။ 我没听见房子里有什么动静。 **2** *vt.* တုန်လှုပ် 震动 *zhèndòng*. **:** Lox puing: rang: sibuah haktiex. ၎ ကျောက်ဆောင်ကိုဖောက်တဲ့အသံမြေကြီးကိုတုန်လှုပ်စေတယ်။ 炸岩石的声音震动着大地。 | Cag sibuah yuh ding:. စက်နံရံကိုတုန်လှုပ်စေတယ်။ 机器把墙壁都震动了。 ☞ (1) sidauh 动静 , 响动 (1) [*syn.*].

siboeh sibu: [si nbōuih si nbu] /s.bo̯ih s.bu/ *n.* အရိပ် 影子 *yǐngzi* shadow. ☞ kawn: poe:, kawn: boe:, boeh[1] [*syn.*].

sibraik [si nbraig] /s.brac/ *n.* <CAG> ၎ ကြာင်းပြုမြှား 箭羽, 箭花 *jiàn yǔ, jiàn huā* vane on arrow or bolt. ☞ braik [*var.*]. ☞ sibraik te [*syn.*].

sibraik te [si nbraig dēi] /s.brac tẹ/ *n.* <CAG> ဝါးဖြင့်ပြုလုပ်ထားသောလေကြောင်းပြုမြှား（缚在箭尾的竹片, 其作用相当于’箭羽’）*(fù zài jiàn wěi de zhú piàn, qí zuòyòng xiāngdāng yú 'jiàn yǔ')* arrow vane made of bamboo. ☞ braik, sibraik [*syn.*].

sibraig[1] [si nbrāig] /s.bra̯c/ *n.* <KAWNG> သီးနှံပိုးမွှားမြီ（一种传染细菌的小飞虫）*guǒyíng (yīzhǒng chuánrǎn xījūn de xiǎo fēichóng)* fruitfly (*Drosophila sp.*, e.g. *D. melanogaster*).

sibraig[2] [si nbrāig] /s.bra̯c/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> လင်းလေး၊ လင်းနေ（နှစ်ရှည်ခံအပင်ဖြစ်ပြီး နွံထူသောအရပ်များတွင်ပေါက်ကာ လွှပ်ရှားရှိ အရွက်များနှင့် အပွင့်မှာပိန်းပန်းဝတ်မှုန်တိုင်နှင့်ဖြစ်ပြီး ပန်းရောင်ဥကို ဆေးနှင့်ရေမွှေးအတွက်သုံး） 菖蒲, 水菖蒲（草本, 可入药）*chāngpú, shuǐchāngpú (cǎoběn, kě rù yào)* calamus, sweet flag (*Acorus calamus*, perennial herb, grows in marshy places, sword-shaped leaves, flowers on spadix, pink rhizomes used in medicines and perfume). **2** *n.* <KHAOX,SAUX> ၎ ကျောက်လင်းလေး 石菖蒲, 山菖蒲（草本, 可入药）*shíchāngpú, shānchāngpú (cǎoběn, kě rù yào)* grassleaf sweet flag (*Acorus gramineus*, root used medicinally). ☞ rib sibraig, sidah saux kaing:, sidah six [ceu 1], sibraig gawng [ceu 2] [*syn.*].

sibraig gawng [si nbrāig mgōng] /s.bra̯c gɔ̯ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ၎ ကျောက် ကျောက်ထဲတွင်ပေါက်ရောက်သောပန်းမာလာပင် 石菖蒲, 山菖蒲（草本, 可入药）*shíchāngpú, shānchāngpú (cǎoběn, kě rù yào)* grassleaf sweet flag (*Acorus gramineus*, root used medicinally, lit. 'mountain sweet flag'). ☞ sibraig[2] ②, rib sibraig rang:, lhax ka: rang: [*syn.*].

sibraw [si nbrō] /s.brɔ̯/ *vs.* ထူထပ်– （သစ်တောကဲ့သို့） 林立, 丛生 *lín lì, cóng shēng* stand in great numbers(like trees in forest), grow thickly. **:** Tih yaw sibraw ngie. (အမိုးခုံးပြီးစားရှိရသော) မှိုတွေထူထပ်နေတာပဲ။ 鸡棕丛生。 *Mushrooms are grow thickly.* /f9/

sibrawk [si nbrog] /s.brɔk/ *vt.* ထိုး–၊ ဖောက်–၊ ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်–၊ ဖောက်ဖျက် 串通 *chuàntōng* conspire, connive, work hand in glove. **:** Pui ang: mhawm: sibrawk paoxtix. လူဆိုးတွေအချင်းချင်းဖောက်ဖျက်ကြတယ်။ 坏人互相串通。 *The two villains connived with each other.* ☞ sibrawk sibo: [*syn.*].

sibrawk sibo: [si nbrog si nbou] /s.brɔk s.bo/ *vt.* နှစ်ယောက်အတူတူပူးပေါင်းကာကွယ် 串通一气 *chuàntōng yīqì* conspire, work hand in glove, shield one other. ☞ sibrawk [*syn.*].

sibrawm [si nbrōm] /s.brɔ̰m/ *n.* သြဇာ၊ ဂုဏ်သိက္ခာ 威望, 威信 *wēiwàng, wēixìn* prestige. **:** Sibrawm tsi: su: yix sidaing: lhaong:. ကျွန်တော်တို့ပါတီအတွင်းရေးမှူးသြဇာအရမ်းကြီးတယ်။ 我们支书的威信非常高。 /*f6*/

sibrawm [si nbrōm] /s.brɔ̰m/ *n.* တန်ခိုး၊ အာဏာ 威风 *wēifēng*. /*f6*/

sibrawm [si nbrōm] /s.brɔ̰m/ *n.* <KHAOX> မြက်ပ□□ တစ်မျိုး (?) 旱芦苇（草本, 茎可做编制茅草片的杆子等）*hàn lúwěi (cǎo běn, jīng kě zuò biānzhì máo cǎo piān de gān zǐ děng)*. /*f6*/

sibrawm paing [si nbrōm bāing] /s.brɔ̰m pa̰ŋ/ *n.* <KHAOX> （旱芦苇的一种, 叶较白, 茎细长, 可做编茅草片的杆子）*(hàn lúwěi de yīzhǒng, yè jiào bái, jīng xìcháng, kě zuò biān máo cǎo piàn de gān zǐ)*.

sibrawm loi: [si nbrōm loi] /s.brɔ̰m lɔi/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဝါးရွက်ကဲ့သို့မြက်ပင်တစ်မျိုး (?) 竹叶兰, 山姜（草本, 可入药）*zhú yè lán, shān jiāng (cǎo běn, kě rù yào)*.

sibrie: [si nbrie] /s.brɛ/ **1** *v.* ပြောင်းဖူးစည်း 结, 连结 *jiē, liánjié* connect. **:** sibrie: sivawng hok kroh. ပြောင်းဖူးစည်းတွေကိုထုတ်လှန်းလိုက်ပါ။ 把玉米连结起来晒干。 **2** *cl.* စည်း 嘟噜, 挂（单位名称）*dū lū, guà (dānwèi míngchēng)*. **:** sivawng ra: sibrie:. ပြောင်းဖူးနှစ်စည်း 两挂玉米。

sibriem [si nbrīem] /s.brɛ̰m/ **1** *vt.* တပ်မက်–၊ မနာလိုဝန်တို 议论（多指在背后议论、指责他人吝啬）*yìlùn (duō zhǐ zài bèihòu yìlùn, zhǐzé tārén lìnsè)*. **:** Paw sibriem paoxtix. အချင်းချင်းမနာလိုဝန်တိုမဖြစ်ကြနဲ့။ 不要背后议论人家。 **2** *vi.* စိတ်ကွက်– 见怪, 责怪 *jiàn guài, zéguài* take offense, be offended. **:** Hoik ih nawh uik veue maix, maix paw awt sibriem awx. သူခင်ဗျားရှေ့မှာစားကုန်ပြီ၊ခင်ဗျားစိတ်မကွက်ပါနဲ့နော်။ 已经在你来之前吃完了, 你别见怪啊。 /*f6*/

sibreed [si nbrēed] /s.brṵt/ *vt.* အတင်းဝင်– 挤 *jǐ*. **:** Paw sibreed maix tan:, sivix kaing yuh nawh. ခင်ဗျားအဲဒီမှာအတင်းမဝင်နဲ့၊သူ့အလုပ်ကိုပြဿနာဖြစ်စေတယ်။ 你别挤到那里去, 会妨碍他的工作。

sibriak [si nbriag] /s.briək/ **1** *n.* <KAX> အရေခွံ၊ အကြေးခွံ 鳞, 鳞片 *lín, lín piàn* scale (of fish, reptile). **:** sibriak kax. ငါးအကြေးခွံ 鱼鳞。 *fish scales.* | sibriak sibaox. သင်းခွေချပ်အကြေးခွံ 穿山甲的鳞片。 *pangolin scales.* **2** *n.* အခွံ၊ အရေခွံ၊ အရေပြား 蜕, 皮 *tuì, pí* skin (shed by snake etc.) chrysalis? exuvium?. **:** sibriak siuing:. မြွေအရေခွံ 蛇蜕。 **3** *n.* အရေခွံ 皮屑（身体表皮脱下的碎屑）, 痂 *pí xiè (shēntǐ biǎopí tuō xià de suì xiè), jiā*. **:** sibriak kaux pui. လူအရေခွံ 人体的皮屑。 | sibriak muad. အနာစိမ်းခွံ 疖子的痂 [jiēzi: small ulcer]。 /*f9*/

sibroe:[1] [si nbroui] /s.broi/ *n.* အမှုန့်၊ ဖုန် 尘埃, 尘土 *chén'āi, chéntǔ* dust, dirt. **:** Siboig pa: poe:, sibroe: pa: tum:. 会飘的细毛，会落的尘埃。（比喻男女之间的情丝，飘飘忽忽落在人身上，而人或不知。 *The fine hairs on fruit that blows away, the dust that settles. (Ephemeral romances.)* ☞ siboe: [*var.*]. ☞ ngau tiex, nyaox ②, nyaox tiex, phawng: ① (phawng: tiex) [*syn.*]. /*f9*/

sibroe:[2] [si nbroui] /s.broi/ ☞ sibloe: .

siblap [si nblab] /s.blap/ **1** *vt.* ရိုက်–၊ (အသံထွက်ခေအာင်) ဖြတ်ရိုက်–၊ 拍打, 踹（用手掌或板子拍打, 脚底向外踢）*pāida, chuài (yòng shǒuzhǎng huò bǎnzi pāida, jiǎodǐ xiàng wài tī)* slap, smack, pound (with the palm of the hand or a paddle or kick with the sole of the foot). **:** siblap ka caong. ခြေထောက်ကိုရိုက်သည်။ 用脚踹。 *stamp on with one's foot.* **2** *vi.* ထပ်ရိုက်–၊ 砸 *zá* hit the ground. **:** Rau phia: siblap tix piang tiex ah blap nan:. ပျဉ်နှစ်ပြားမြေကြီးပေါ်ထပ်ရိုက်ကြတာ“ပလပ်”လို့တောင်မြည်တယ်။ 板子掉下来啪的一声砸在地上。 *The board fell and hit the ground with a thud.* ☞ blap[1] [*mor.*].

Siblaung [Si Nblāeng] /s.bla̰ɯŋ/ *np.* ယူနန်ပြည်နယ် ရှိစွမ်းကျန်းမြစ် 双江, 勐勐, 勐勐坝（地名, 双江县县城所在地）*Shuāngjiāng, Měngměng, Měngměngbà (dìmíng, Shuāngjiāngxiàn xiànchéng suǒzàidì)* Shuangjiang (formerly also Mengmeng, Mengmengba, county seat of Shuangjiang county, Yunnan, China). ☞ Meung Meung [*syn.*]. [gróh grong Si Bláeng].

siblaoh [si nblaoh] /s.blauh/ *vt.* ပို့ဆော်–၊ နိုးဆော်– 开展（?）*kāizhǎn* stimulate, motivate, c (?). **:** sawg yuh sawg siblaoh pa: khraox pa: mhawm:. အသစ်အကောင်းတွေကိုရှာပြီးပြန်စေ့ဆော်လုပ်ရအောင်။ [创造性地开展研究。] *seek to stimulate what is new and good.* | kai: keux siblaoh

jhawm: khraox tix. အကျင့်သစ်ကိုပြန်နိုး ဆော်မယ်။ [改革创新的精神。] (not exact trans.) *reform and motivate an innovative spirit[Am;character, habit]. (?)* ☞ sivaoh ② (?) [*syn.*].

sibliah [si nblīah] /s.bḷiah/ *vi.* ပေါ်နှင့်မောနှင့် 发脾气, 瞪 *fāpíqì, dèng*.

sibluah [si nbluah] /s.bluah/ *vi.* လှုပ်ခါ–၊ တုန်လှုပ်–၊ 震动 *zhèndòng*. **:** sibluah cag yuh ding:. ထရံလုပ် တဲ့စက်လှုပ်ခါနေတာပဲ။ 机器把墙都震动了。

sibluah jhawm: [si nbluah nqom] /s.bluah dʑʰɔm/ ဒေါသထွက်–၊ 愤懑, 发闷脾气 *fèn mèn, fā mēn píqì*. **:** Nawh ang: sax sibluah jhawm:. သူတစ် ခါမှဒေါသမထွက်ဖူးဘူး။ 他从不发闷脾气。

sibhok [si npoug] /s.bʰok/ **1** *vt.* ချည်– 结, 系 *jié, jì* tie, fasten. **:** sibhok maox kiep. ဖိနပ်ကြိုးချည်သည်။ 系鞋带。 *tie shoelaces.* **2** *vt.* ခွင်–၊ ပွေ– 抱, 抄(指两手或两脚交叉抱拢) *bào, chāo (zhǐ liǎngshǒu huò liǎng jiǎo jiāochā bàolǒng)* have one's arms or legs crossed and wrapped around sth.. **:** sibhok caong tix ngawm. ခြေခွင်ပြီးထိုင်တယ်။ 抱腿而坐。 *sit with one's legs crossed (?)*

sibhux [si npux] /s.bʰuʔ/ *vs.* ထပ်–၊ ▯▯နေ–၊ 重叠, 重生 (牙或玉米等重叠在一起长) *chóngdié, chóng shēng (yá huò yùmǐ děng chóngdié zài yìqǐ zhǎng)* doubled-up, overlapping, grown together (teeth or crops like maize compacted and growing together). ☞ sibux², siphux [*var.*].

sibhawm: [si npom] /s.bʰɔm/ *vs.* အင▯ ▯▯ ▯ဆိုက်–၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါးဘေးဆိုက်– 饥, 饥荒 *jī, jīhuang* be in a state of famine, suffer from chronic hunger. **:** Eep mai: sibhawm: nu tix sawg, rawm: mai: sidap nu tix hu:. ထမင်းကိုငတ်မွတ်ခေါင်းပါးတဲ့ အခါရှာရခက်တယ်၊ရေကိုရေခဲနေတဲ့ ရာ▯ ▯ှာ (ခြေဗလာနဲ့ဆိုရင်) သယ်ရခက်တယ်။ 荒年的饭难找, 霜天的水难挑。 *Food is hard to find in a famine, water is hard to carry in frosty weather (when one is barefoot).* | **sibhawm: khaix laux** ပျက်စီးပြီးနောက်ပိုင်းအငတ်ဘေးဆိုက် 灾荒 *famine due to crop failure, natural disaster, etc.* /*f*5/

simah [si mah] /s.mah/ **1** *vi.* ရန်ဖြစ်–၊ သတ်ပုတ်–၊ နပန်းလုံး– 吵架 *chǎojià* fight, scuffle, get in a fight. **: simah simaing:** အငြင်းပွားပြီ။ ရန်ဖြစ်။ 争竞, 吵架 *dispute, quarrel* | Nawh ang: sax simah mai: paoxtix. သူဘယ်သူ▯▯ ရန်မဖြစ်ဖူးဘူး။ 他从来不跟人家吵架。 *He has never gotten into a fight with someone.* **2** *n.* အငြင်းပွားမှု၊ ခိုက်ရန်၊ အချင်း၊ ပဋိပက္ခ 纠纷 *jiūfēn* dispute, quarrel, row, issue, conflict. **:** Lih tix mawh simah. အငြင်းပွားမှုဖြစ် လာတယ်။ 发生纠纷。 *A dispute has arisen.* /*f*6/

simah simaw [si mah si mō] /s.mah s.mɔ̰/ *vs.* ရန်ဖြစ်–၊ စကားများ–၊ ငြင်းခုံ– 吵架 *chǎojià* fight, argue, bicker.

simah sijie: [si mah si njie] /s.mah s.dʑiɛ/ *vi.* စကား များ–၊ ရန်ဖြစ်–၊ အချင်းဖြစ်– 吵架, 吵嘴 *chǎojià, chǎozuǐ* fight, argue, bicker.

simah rhawm: [si mah hrom] /s.mah rʰɔm/ *vs.* စိတ် ပျက်– 心绪不宁, 心烦 *xīnxùbùníng, xīnfán* upset. **:** Simah rhawm: rhi: nawh ngaix, ang: tawng ka sang: yuh tix! ဒီနေ့ သူသိပ်စိတ်ပျက် နေတယ်။ ဘာလုပ်ရမှန်း မသိဘူး။ 今天, 他心烦不知道做什么好! *He is very upset today and doesn't know what to do about it.*

sima: [si ma] /s.ma/ *vt.* (အချဉ်) နပ်–၊ အချဉ်ဖတ်တည်–၊ 腌 (与 yein 义近, 但用法略有区别。如' 腌' 腊肉, 习惯说 yein) *yān (yú yein yì jìn, dàn yòngfǎ lüè yǒu qūbié. Rú 'yān' là ròu, xíguàn shuō yein)* pickle, cure (similar to yein 'pickle, cure,' but not used in all contexts, such as with cured meat, where yein is preferred). **:** sima: taux. ဟင်းနပ် တယ်။ 腌菜。 ☞ yen: [*syn.*].

simang: [si mang] /s.maŋ/ *vt.* ရိုက်–၊ ပါးရိုက်–၊ တီး–၊ ချ– 打 (用手掌或竹片等使劲打) *dǎ (yòng shǒuzhǎng huò zhú piàn děng shǐjìn dǎ)* slap, spank, smack, paddle. **:** Aux simang: maix ra: taix. နင့် ကိုခပ်နာနာနှစ်ချက်ရိုက်မယ်။ 我打你两巴掌。 *I'll give you a couple of good slaps.* /*f*8/

siman: [si man] /s.man/ *vi.* ▯▯ှာသွား၊ စီးမျှော 冲走, 漂去 *chōng zǒu, piāo qù*. **:** Kawn: lig hoik siman: mai: rawm: raoh. ဝက်ကလေးရေမြောင်းနဲ့မျှောပါသွား တယ်။ 小猪被洪水冲走了。 /*f*10/

simau [si māe] /si mạɯ/ *n.* 金银 *jīnyín* gold and silver. **:** Rhawm: rhi: simau. (心意金银。意即心或心意。) *A mind, gold and silver. (?) (Mind, intention.)*

simaox [si māox] /s.mạuʔ/ *n.* ▯ ▯ ▯ ▯ 石头 *shítou* stone, rock. ☞ maox² [*var.*]. /*f*4/

simaox koe: daux ghin: [si māox goui ndaex nkin] /s.mạuʔ koi daɯʔ gʰin/ *n.* <SAUX> ▯ ▯ ▯ ▯ (သည်းခြေတွင်တည်) 胆结石 *dǎnjiēshí* gallstones.

simaox pai: [si māox bai] /s.mạuʔ pai/ *n.* မီးခြစ် ကျောက် 燧石, 火石 *suìshí, huǒshí* flint (stone which when struck produces sparks to light a fire). ☞ simaox paing (1) [*syn.*].

simaox pai: lung [si māox bai lūng] /s.mạuʔ pai lụŋ / *n.* မီးခြစ်ကျောက်အမည်း 黑火石 *hēi huǒshí* black flint (stone which when struck produces sparks to light a fire).

simaox paing [si māox bāing] /s.mạu̯ʔ pa̰ŋ/ **1** *n.* မီးခြစ်ကျောက်အဖြူ 燧石, 火石 *suìshí, huǒshí* flint (stone which when struck produces sparks to light a fire). **2** *n.* ေ ျာက်ျြ 白石头 *bái shítou* white rock. ☞ (1) simaox pai: [*syn.*].

simaox plaung [si māox blāeng] /si mạu̯ʔ pla̰ɯŋ/ *n.* <SAUX> 钟乳石, 石钟, 石钟乳, 岩笋 *zhōng rǔ dàn, dàn zhōng, dàn zhōng rǔ, yán sǔn* stalactite (as medicine, *Stalactitum*. ☞ plaung rang: [*syn.*].

simaox phaux [si māox paex] /s.mạu̯ʔ pʰaɯʔ/ *n.* <KRAUNG> (ကျောက်) ဖိုခနောက် 三脚石（支锅做饭用）*sānjiǎoshí (zhī guō zuò fàn yòng)* 'tripod' hearth stones (stones arranged in a triangle to support a cooking pot).

simaox mee: [si māox mee] /si mạu̯ʔ mɯ/ *n.* နယ်ခြင်းမှတ်တိုင်၊ ကျော ိုင် 界碑 *jièbēi* border marker. ☞ phaux mee: [*syn.*].

simaox tug [si māox dūg] /s.mạu̯ʔ tu̯k/ *n.* ေ ျာက်ပွ (ကြေလွယ်သည်၊ကြွပ်သည်) 脆矿石（地质较坚硬, 但雨水浸湿后易碎裂）*cuì kuàngshí (dìzhì jiào jiānyìng, dàn yǔshuǐ jìn shī hòu yì suìliè)* (kind of hard, brittle mineral, which crumbles easily after rain water has penetrated it, lit. 'asthma stone'?).

simaox niex [si māox nīex] /s.mạu̯ʔ nɛ̰ʔ/ *n.* ေ ြဒန်ကျောက်၊ သလင်းကျောက် 石膏 *shígāo* gypsum ($CaSO_4{\cdot}2H_2O$).

simaox si ang: [si māox si ang] /si mạu̯ʔ si ʔaŋ/ *n.* ကျောက်ရိုး 骨化石 *gǔhuàshí* petrified bone.

simaox rawm: maox [si māox rom māox] /s.mạu̯ʔ rɔm mạu̯ʔ/ *n.* ထုံးကျောက် 石灰石 *shíhuīshí* limestone.

simaox rieng [si maox rīang] /si mauʔ ṛiaŋ/ *n.* 化石 *huàshí* fossil, petrified rock.

simaox laing: [si māox laing] /s.mạu̯ʔ laŋ/ *n.* ဓားသွေးကျောက် 磨刀石 *módāoshí* whetstone (for sharpening knifes).

simai [si māi] /s.mại/ *n.* <KHAOX> ေ ်အာလူးတစ်မျိုး（一种野薯, 薯坑颇深）*(yīzhǒng yě shǔ, shǔ kēng pō shēn)*.

Simong: Sang: [Si Moung Sang] /s.moŋ saŋ/ *np.* ရှိမုန်တောင်တန်း 西盟山（地名, 在西盟县）*Xīméngshān (dìmíng, zài Xīméngxiàn)* Ximeng mountain (in NW Ximeng county, Yunnan, China).

simu [si mū] /s.mṵ/ **1** *n.* ေ ်ား ်အချက်အလက်၊ အကြောင်းအရာ၊ နောက်ကြောင်း 底细, 内情 *dǐxì, nèiqíng* background details. **:** ang: tawng simu. ေ ်ား ်ကြောင်းကို မသိဘူး။ 不知底细。 *don't know the background.* **2** *n.* ကျင့်ဝတ် 规矩 *guīju* established practice, manners, propriety, conduct. **3** *n.* ယုံကြည်စိတ်၊ ယုံကြည်မှု၊ ဦးတည်ချက် 谱儿 *pǔr* confidence, knowledge of what to do, plan of action. **:** Nawh yuh kaing ang: koe: simu. သူလုပ်နေတာ ဦးတည်ချက်မရှိဘူး။ 他做事情没有谱儿。 *There is no direction to what he is doing.* **4** *n.* အကြံကောင်း၊ ဉာဏ်ကောင်း၊ တဘက်ကမ်းခတ်ကျွမ်းကျင်မှု 妙技, 神术 *miàojì, shénshù* brilliant scheme, clever idea, supernatural skill. ☞ simu simah, simu simhak [*syn.*]. /*f*10/

simu sima [si mū si mā] /si mṵ si mạ/ *n.* စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း orderliness, system (?). **:** Nawh yuh kaing ang koe: simu sima tete. သူအလုပ်လုပ်တာစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းကိုမရှိဘူး။ *He works in a really unsystematic way.*

simu simah [si mū si māh] /s.mṵ s.mạh/ **1** *n.* နားလည်မှု 底细, 内情 *dǐxì, nèiqíng* background details, the full story. **:** ang: tawng simu simah. နားလည်မှုမရှိဘူး။ 不知道内情。 *don't know the background details.* **2** *n.* အယုံအကြည်ရှိအောင်လုပ်သော 谱儿 *pǔr* confidence, knowledge of what to do, plan of action. ☞ simu, simu simhak [*syn.*].

simu simhak [si mū si hmag] /s.mṵ s.mʰak/ **1** *n.* တိကျသောအချက်အလက် ? 底细, 内情 *dǐxì, nèiqíng* background details, exact details. **2** *n.* လုပ်နည်းလုပ်ဟန် ? 谱儿 *pǔr* confidence, knowledge of what to do, plan of action. ☞ simu, simu simah [*syn.*].

simum: [si mum] /s.mum/ **1** *vt.* ဖို– (စုပုံ၍) 培, 捂 *péi, wǔ* bank up sth. with soil, shore up, cover up. **:** simum: tiex num: sivawng. မြေကြီးကိုပြောင်းဖူးပင်အောက်မှာဖို့ထားလိုက်။ 在玉米根部培土。 *bank soil up around the stalk of the maize.* | simum: rib tau, kieh nawh sium: mawh phon: kah. မြက်တွေကိုအတူတူဖို့ထားလိုက်၊ ပုပ်ပြီးတော့မြေသြဇာဖြစ်ပါစေ။ 把杂草捂在一起, 使它腐烂了做肥料。 *cover up the organic matter, so that it composts for fertiliser.* **2** *vi.* စုပြုံ–၊ 偎 *wēi* nestle together, cuddle, snuggle. **:** Kawn: lig simum: tix it tau. ဝက်ကလေးတွေစုပြုံပြီးအတူတူအိပ်နေတယ်။ 小猪偎在一起睡。 *The piglets were sleeping all nestled together.*

simaw [si mō] /s.mɔ̰/ *vs.* ဆူညံ–၊ ဆူပူ–၊ ဂယက်ရိုက် 嘀咕, 叽咕, 议论纷纷 *dígū, jīgū, yìlùn fēnfēn*. **:** Mawh nyiex mawx kawn: simaw ngie khaix it pui kawx? ဘယ်အိမ်ကလဲသူများအိပ်ချိန်ဆူညံနေတာပဲ။ 昨晚大家都睡了以后, 是哪家还在嘀咕? | Lox krai nawh daux hui: ang: khaw:, pui khai: hui: uik simaw ngie kah. သူအစည်းအဝေးမှာပြောတဲ့စက

်ားသင့်တော်ဘူး၊စည်းဝေးတဲ့လူတွေဆူပူကုန်တယ်။ 他在会上讲的话不对, 开会的人都议论纷纷起来。

simawg [si mōg] /s.mɔ̰k/ *n.* ဆီးနှင်း၊ မြူခိုး 雾 *wù* fog, mist. ☞ rawm: simawg [*syn.*]. /*f*9/

simawd [si mōd] /s.mɔ̰t/ *vt.* စကားစ–၊ စကားစပ်–၊ မျှော်–၊ မျှော်လင့်–၊ တောပ့ါတာ–၊ 提起, 念叨 *tíqǐ, niàndao* mention, talk about, raise (a subject), discuss, suggest. **:** Simawd nawh maix. သူခင်ဗျားကိုမျှော်နေတယ်။ 他念叨着你。 *He mentioned you.* | Lih ex simawd been prim: dix, hoik to koeng pui ka kukaux. ကျွန်တော်တို့ဟိုးအရင်ကအကြောင်းတွေပြန်ပြောဖြစ်ကြတာအားလုံးစက်ဆုတ်ကြတယ်။ 一提起旧社会的黑暗, 大家都愤恨。 *Whenever we discuss the old society of days gone by, everybody despises it.* | **mhai: simawd lox** စကားစအမှတ်အသား 冒号 *colon (:)* ☞ sikaw [*var.*]. ☞ thao: luing [*syn.*]. /*f*8/

simawm: [si mom] /s.mɔm/ *n, vi.* <SAUX> အိပ်တုန်းလှမ်းလျှောက်သူ 梦行症, 梦游症；梦游 *mèng xíng zhēng, mèngyóuzhèng* sleepwalking.

simoing [si mōing] /s.mɔ̰ɲ/ *vt.* စကားစ၊ မဆိုစလောက် 提起, 传说 *dī qǐ, chuánshuō* mention, speak of.

simi [si mī] /s.mḭ/ **1** *vt.* ကြည့်–၊ မျှော်ကြည့်–၊ မော်ကြည့်– 看, 凝视, 盯 *kàn, níngshì, dīng* look at, stare at. **:** Bre aux tix simi rieng Maox Cu: Six. ကျွန်တော်မော်ကျူးစီပုံကိုသေချာမျှော်ကြည့်နေတယ်။ 我凝视着毛主席像。 *I stared at the picture of Chairman Mao.* **2** *vt.* အာရုံစိုက်ကြည့်– 理睬 *lǐcǎi* notice, pay attention to, heed. **:** Nawh ang: tie simi aux. သူကျွန်တော့်ကိုအာရုံစိုက်မကြည့်ဘူး။ 他不理睬我。 *He didn't pay any attention to me.* ☞ plie, kia:, kok buan:, gaig, bliex, buan: (bwan:, bwan), jak, jhak, jhong:[2] ①, chak, simi blaong, thawng:[1] ②, yaox [ceu 1] [*syn.*]. /*f*7/

simi blaong [si mī nblāong] /s.mḭ blạ̰uŋ/ *vt.* အပေါ်ဝိုက်ကြည့်– 仰望, 往上看 *yǎngwàng, wǎng shàng kàn* look up, gaze upwards. ☞ plie, kia:, kok buan:, gaig, bliex, buan: (bwan:, bwan), jak, jhak, jhong:[2] ①, chak, simi ①, thawng:[1] ②, yaox [*syn.*].

simi mhawm: [si mī hmom] /s.mḭ mʰɔm/ *vt.* ပြုစပ်သေချာစွာ၊ ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း 善意地看着 *shànyìde kànzhe* look on with favour (?). **:** Simi mhawm: nawh aux. သူကျွန်တော့်ကိုစေ့စပ်သေချာစွာကြည့်တယ်။ 他善意地看着我。 *He looked on me with favour.*

simi daog ngai: [si mī ndāog ngai] /s.mḭ dạuk ŋai/ *vt.* မျက်မှောင်ကျုံ့– 乜斜（眼睛略眯而斜看, 多表示瞧不起或不满意）*miēxié (yǎnjīng lüè mī ér xié kàn, duō biǎoshì qiáobùqǐ huò bùmǎnyì)* look askance (eyes open to just a slit, expressing dissatisfaction or contempt).

simi caox [si mī jāox] /s.mḭ tɕạṵʔ/ *vt.* စဉ်းလဲတဲ့အကြည့်နဲ့ကြည့်– 恶意地盯着 *èyì de dīngzhe* look at with evil intent, stare maliciously. **:** Simi caox nawh aux. သူကျွန်မကိုစဉ်းလဲတဲ့အကြည့်နဲ့ကြည့်တယ်။ 他恶意地盯着我。 *He looked at me with malice in his eyes.*

simi jee blaong [si mī njēe nblāong] /s.mḭ dʑɯ̰ blạ̰uŋ / *vt.* ပတ်လည်လျှောက်ကြည့် 环顾 *huángù* look about, look around. ☞ bu bliex jee blaong [*syn.*].

simi jee: [si mī njee] /s.mḭ dʑɯ/ *v.* အောက်ဖက်ကိုကြည့် 俯视, 往下看 *fǔshì, wǎng xià kàn* look downward.

simix [si mīx] /si mḭʔ/ *n.* ပယောက်ျား 男人 *nánrén* male, man. ☞ simex [*syn.*].

simin [si mīn] /s.mḭn/ **1** *vt.* ရေ–၊ တွက်–၊ ရေတွက်– 数, 查点 *shǔ, chá diǎn* count. **:** Maix simin yaox, koe: miex ding? ဘယ်လောက်ရှိသလဲ မင်းရေတွက်ကြည့်။ 你数数看, 有多少? *Count to see how much it is.* **2** *n.* <KHRIT?> အခန်း (ကြီး၊ ငယ်) chapter or verse in the Bible. **:** simin thing ra:. အခန်းကြီးနှစ် (၂) *Chapter Two.* /*f*5/

simin ting [si mīn dīng] /s.mḭn tḭŋ/ *n.* <KHRIT> အခန်းကြီး 章 (?) *zhāng* chapter (division of book in Bible). **:** simin ting ra:. အခန်းကြီးနှစ် (၂) 第二章。 *Chapter Two.*

simin iak [si mīn iag] /s.mḭn ʔiak/ *n.* <KHRIT> အခန်းငယ် verse (subdivision of chapter and book in Bible).

sime [si mēi] /s.mẹ̰/ *n.* <KHAOX,SAUX> သျှစ်သျှား၊ ရှားဖြူ၊ ဆီးဖြူ၊ သဘော်ဆီးဖြူ၊ တရုတ်သံလွင်သီး 滇橄榄, 橄榄, 余甘子 *Diān gǎnlǎn, gǎnlǎn, yúgānzi* Yunnan olive (*Phyllanthus emblica*). ☞ plix sime, khaox sime [*syn.*]. /*f*9/

sime piong: [si mēi bioung] /s.mẹ̰ pioŋ/ *n.* <KHAOX> ဆီးသီး 李子 *lǐzǐ* plum (*Prunus salicina*, small deciduous tree, obovate leaves, white flowers, yellow or purple-red fruits). ☞ plix sime piong:, khaox sime piong:, sime Siiem: (?) [*syn.*].

sime piong: paing [si mēi bioung bāing] /s.mẹ̰ pioŋ pạ̰ɲ/ *n.* အခွံအဝါရောင်နှင့်လိုင်းချီးသီး 黄皮李子 *huáng pí lǐzǐ.*

sime piong: tiag [si mēi bioung dīag] /s.mẹ̰ pioŋ tḭak/ *n.* <KHAOX> ပယောက်ျားချီးသီး 野李子 *yě lǐzǐ* (a wild plum tree, *Prunus sp.*?). ☞ sime piong: song: [*syn.*].

sime piong: song: [si mēi bioung soung] /s.mẹ̰ pioŋ soŋ/ *n.* <KHAOX> ပယောက်ျားချီးသီး 野李子 *yě*

lǐzǐ (a wild plum tree, *Prunus sp.*?). ☞ sime piong: tiag [*syn.*].

sime tiag [si mēi dīag] /s.mę̤ ṭiak/ *n.* <KHAOX> 油甘子, 滇橄榄树 *yóugānzi, Diān gǎnlǎnshù* (a wild olive tree, *Phyllanthus sp.*?).

sime Siiem: [si mēi Siam] /s.mę̤ siəm/ *n.* တရုတ်ဆီးသီး 李子 *lǐzǐ* plum (*Prunus salicina*, small deciduous tree, obovate leaves, white flowers, yellow or purple-red fruits). ☞ plix sime Siiem:, sime piong: (?) [*syn.*].

simex [si mēix] /s.mę̤ʔ/ *n.* ယောကျား 男人 *nánrén* male, man. ☞ bun: [*ant.*]. /*f*2/

simie[1] [si mīe] /s.mę̤/ *va.* ဆန္ဒရှိ–၊ မျှော်လင့်–၊ ဆုတောင်း– 希望, 盼望 *xīwàng, pànwàng* hope. **:** Nawh simie tix pon ah ta: siox. ခေါ် ကျောင်းတက်နိုင်ဖို့ သူမျှော်လင့်တယ်။ 他希望能够上大学。 *He hopes to be able to attend college.* | Simie aux nawh deeh hoek cao. သူမကြာခင်ပြန်လာပါစေလို့ ဆုတောင်းပါတယ်။ 我盼望他早日归来。 *I hope that he returns soon.* ☞ mie[2] [*var.*]. /*f*3/

simie[2] [si mīe] /s.mę̤/ **1** *n.* <KAUNG:> ပေါ်ထွန်းကြီးစေ့ 种, 种子 *zhǒng, zhǒngzi* seed. **:** simie laoh. ပေါ်ထွန်းသောမျိုးစေ့ 良种。 *superior quality seed, improved strain, fine breed.* **2** *vt.* စိုက်–၊ ပေါက်– sprout, grow (?). ☞ simie siun: [*syn.*]. /*f*3/

simie keei: sum: [si mīe geei sum] /s.mę̤ kɯi sum/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဂန်ဂျာစေ့ 火麻子(可榨油) *huǒmázǐ (kě zhà yóu)* hemp seed, *Cannabis sativa*, pressed for oil, when used in Chn. medicine, known as *Fructus cannabis*). ☞ plix keei: sum: [*syn.*].

simie khaox bee [si mīe kaox nbēe] /s.mę̤ kʰauʔ bɯ̤ / *n.* <KHAOX> သစ်ဆီမျိုးစေ့ 桐籽 *tóng zǐ.*

simie cax ciao: [si mīe jax jiao] /s.mę̤ tɕaʔ tɕiau/ *n.* <KAUNG:> မျိုးစေ့ထုပ် 杂交品种 *zájiāo pǐnzhǒng* hybridised seed variety.

simie si un: [si mīe si un] /s.mę̤ s.ʔun/ *n.* <KHAOX> မျိုးစေ့ 种, 种子 *zhǒng, zhǒngzi* seed. ☞ simie[2] [*syn.*].

simee: [si mee] /s.mɯ/ **1** *n.* နယ်စပ်၊ နယ်ခြား 界, 界线 *jiè, jièxiàn* border, borderline, boundary. **2** *vt.* အကွက်ချ–၊ အကွက်ရိုက်– 划分 *huàfēn* allocate to, assign to. **:** Cub kwang: ca: simee: yaong: kix yuh ma:. အစိုးရအဖွဲ့တွေသူတို့ရွာကလယ်တွေကိုအကွက်ချပေးတယ်။ 地区划地给他们寨子种。 *The district government allocated to their village some land to till.* ☞ sinax, sinax mee:, sinax meei: [*syn.*].

simee: ma: [si mee ma] /s.mɯ ma/ *n.* လယ်ယာမြေ 地界 *dìjiè* land boundary, border of field.

simee: haktiex [si mee hag diex] /s.mɯ hak tɛʔ/ *n.* မြေကြီး (နေရာဒေသ) 国界, 地界 *guójiè, dìjiè* border, national boundary.

simeed [si mēed] /si mɯ̤t/ ပြုစားတတ်သော သူ sorcerers. **:** Khaix an:, Pharaw kok kah pwi koe: pingnya cuyi: mai cao: chix simeed, [Lih Hu: 7:11] ထိုအခါ ဖါရောဘုရင်သည် ပညာရှိများ၊ ပြုစားတတ်သော သူများတို့ကိုခေါ်၍၊ *Pharaoh then summoned wise men and sorcerers,*

simeeig [si mēeig] /s.mɯ̤c/ *n.* သချိုင်း 坟墓 *fénmù* grave, tomb. **:** Lheu: khaing: moi pa: teed, lhee: khaing: simeeig pa: tieh. 多于相斗的黄牛，多于’老得’的坟墓。(形容很多。) *More than goring bulls, more than the tombs of the old soldiers. (Describing a great many.)* | simeeig Palaong. 巴龙（德昂族）之坟 *the Palaung tomb mounds (in Cangyuan County, Yunnan, China)* /*f*5/ [[အကျယ် 详细 details (in Chinese)] on the 350-year-old tomb mounds scattered through Wa territory, perhaps of Li Dingguo's troops].

simiang [si mīang] /s.mi̤aŋ/ *n.* ဘုရင် (?)။ အစိုးရလူကြီးမင်း 领导, 官 *lǐngdǎo, guān* leader, official. ☞ cao: kaing:, ling: tao: ②, duk dai: [*syn.*]. /*f*1/

simiang lien: [si mīang lien] /s.mi̤aŋ lɛn/ *n.* စစ်တပ်အရာရှိ၊ စစ်ဘက်အရာရှိ 军官 *jūnguān* officer, military officer.

simoe [si mōui] /s.mo̤i/ *vs.* တုန်၊ ကျောချမ်း၊ ဖိန့်ဖိန့်တုန် 抖、心慌 *dǒu, xīn huāng* tremble, shudder, shiver, quiver, quake. ☞ moe[1] [*syn.*].

simoe rhawm: [si mōui hrom] /s.mo̤i rʰɔm/ *vs.* နှလုံးတုန်၊ ခိုက်ခိုက်တုန် 心慌, 畏慎 *xīn huāng, wèi shèn.* **:** Kaoh khaing: saux, kawn: simoe rhawm: rhi:, sang: goeh nie ngie. ဖျားရာကထလာတာနှလုံးတုန်နေတုန်းပဲ၊ မှောက်လဲချင်တယ်။ 病刚好, 还心慌, 像要跌倒似的。

simoeng: rhawm: [si mouing hrom] /s.moŋ rʰɔm/ *vs.* အသည်းယား–၊ အသည်းလှိုက်ဖို– 心惊胆战 *xīn jīng dǎn zhàn* heart goes pit-a-pat. **:** Ot piang rang: lhaong:, simi greem: tix, uik simoeng: rhawm: kah. ခေါ်ကျောက်ဆောင်ပေါ်ကနေပြီးအောက်ကိုငုံ့ကြည့်ရင်အသည်းယားစရာကြီး။ 站在岩石高处往下看, 真是心惊胆战。

simha: [si hma] /si mʰa/ *vt.* ခေါ်ယူ– 拌和 *bànhuò* mix and stir.

simhieh [si hmieh] /s.mʰɛh/ *onom.* မ–––ဟဲ့––ဟဲ့ (မြင်းအော်သံ) 嘶 (指马叫) *sī (zhǐ mǎ jiào).*

sitang (sitang:) [si dang] /si tan̪/ *n.* သတင်း၊ ကောလဟာလ 消息, 信息 *xiāoxi, xìnxī* news, hearsay. **:** **lai sitang:** သတင်းစာ 报纸 *newspaper* | **lai pao: sitang** မဂ္ဂဇင်း၊ စာစောင် 杂志 *magazine* | Pui viex sitang tix kaux hoek ka Davit. [2 Samoelax 15:13] သတင်းပြောသော သူတယောက်သည် ဒါဝိ□□ထံသိုကြွလာ၍၊ 有人报告大卫。 *A messenger (a bearer of news) came to David. [2Sa. 15:13]* ☞ satang [*var.*]. [presyllable si (or sa) + tang 'different' ?].

situ [si dū] /s.tu̯/ *vs.* ညီ–၊ ညီမျှ–၊ တူ–၊ နှိုင်းယှဉ်လို၍–၊ စီစီရီရီရှိ–၊ တန်း– 平等，相等，齐，一样 *píngděng, xiāngděng, qí, yíyàng* equivalent, equal, comparable, even, uniform. ☞ sidu [*var.*].

sitiag [si dīag] /s.tia̯k/ *vt.* တိုင်းတာကြည့်–၊ နှိုင်းယှဉ်– 比一比, 出谜语 *bǐ yī bǐ, chū míyǔ* compare, make a simile, pose a riddle. ☞ thiak [*var.*].

sitoe: [si doui] /si toi/ **1** *vt.* ဆက်– 连接, 接 *liánjiē, jiē* join, attach, connect, splice (rope). **2** *vt.* ဘာသာပြန်– 翻译 *fānyì* translate. **:** Mawh kheu nan aux coca: tix sitoe: lih plak lai Vax sonsang lih lawm phiet mai: pakpeung: griang bang: susaoh ceucao khraox heue. ဒါကြောင့်ကောင်းမွန်လှပပြီး အရည်အချင်းပြည့်ဝတဲ့အသင်း တော်သစ်တည်ဆောက်မှုကြီးပေါ်ထွန်းလာ အောင်ကျွန်တော်ကနေပြီး"ဝ"လိုဘာသာပြန်ရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ *Therefore I have tried hard to translate it into the Wa language, so as to make available the qualifications (?) and models of the new church movement.* ☞ toe: [*var.*].

sitoe: vheuk [si doui hveg] /si toi vʰɤk/ *v.* ဆက်သွယ် 连接 *liánjiē* connect.

sidap [si ndab] /s.dap/ **1** *n.* နှင်း 霜 *shuāng* frost. **:** Eep mai: sibhawm:, rawm: mai: sidap. ထမင်းနဲ့အငတ်ဘေး၊ ရေနဲ့ရေ□□ □ 荒年的饭, 霜天的水。 *'Food during a famine, water during frosty weather' (metaphor for something precious).* **2** *n.* ရေ□□□ □ 冰 *bīng* ice. **:** **rawm: sidap** ရေ□□□ 冰 *ice* **3** *vs.* အေး–၊ အေးမြ–၊ ချမ်း– 凉快 *liángkuài* cool. **:** Baux yam rung...pui sidaing: heem: rawm: mai: sawg tix ot greem veei khaox, dee sidap, dee phlu: bhaung:. ခြောက်သွေ့တဲ့ရာသီမှာ လူတွေခဏခဏရေချိုးပြီး လေတိုက်ပြီးအေးမြတဲ့နေရာ၊ သစ်ပင်အောက်အရိပ်ထဲမှာ နေကြတယ်။ *[In the dry season] people bathe often and try to stay in the shade under trees, cool places, and places where the wind blows.* ☞ sidax[2] (?) [*var.*]. /*f*9/

sidah (sidauh) [si ndah] /s.dah/ **1** *n.* ဆေ□ □□□ □ပါး၊ ဟင်းခတ်အမွေးအကြိုင် 药, 药物 *yào, yàowù* medicine, medication, herb, drug. **:** Kiied krih sawg ih plai:, kiied sivai sawg ih sidah. ဝက်ဝံကိုက်ရင် ခေါင်ရည်ရှာသောက်၊ ကျားသစ်ကိုက်ရင် ဆေးဝါးရှာသောက်။ 熊咬找酒喝，豹（虎）咬找药敷。 *If bitten by a bear, find and drink some plai rice beer, if bitten by a leopard, find and use medication.* | Phan: kawn tui: sidah rib hu: mai: khaw:, kawn: chix tix mawh sidah mhawm:. ဟင်းခတ်အမွေးအကြိုင်တွေကို သင့်တော်တဲ့ပမာဏထည့်သုံးရင် အစားအစာကဆေးကောင်းတစ်လက် ဖြစ်လာနိုင်တယ်။ [如果在烹调时加入不同而适量的中草药，并且采取合理的制作技术，则可制成药膳。] *If you stir in some herbs in suitable amounts, then [the food] can even become a good medicine.* **2** *n.* ဓာတုပစ္စည်း၊ စိုက်ပျိုးရေးသုံး ဓာတုပစ္စည်း၊ ဓာတ်မြေသြဧာ၊ ပိုးသတ်ဆေး 化学物品, 化合物, 化肥, 农药 (?) *huàxué wùpǐn, huàhéwù, huàféi, nóngyào* chemical, agricultural chemical, fertiliser (UK) fertilizer (US), herbicide, pesticide. **3** *n.* ဆပ်ပြာ၊ ဆပ်ပြာမှုန့် 肥皂, 香皂 *féizào, xiāngzào* soap, detergent, cleaning agent. ☞ sidah rib [ceu 1], hua: feuex, phon: hua: feuex [ceu 2], sidah khoek, sidah sidaux [ceu 3] [*syn.*]. /*f*7/

sidah kraix [si ndah graix] /s.dah kraiʔ/ *n.* လိမ်းဆေးရည် 香脂（一般指擦脸擦手的润肤香脂）*xiāng zhī (yìbān zhǐ cā liǎn cā shǒu de rùn fū xiāng zhī)* lotion.

sidah klaoh [si ndah glaoh] /si dah klauh/ *n.* <KHAOX,SAUX> 落地生根, 打不死, 生根草 *luòdì shēng gēn, dá bù sǐ, shēng gēn cǎo Bryophyllum pinnatum.* ☞ sidah klaoh [*syn.*].

sidah kluing: moi [si ndah gluing mōi] /si dah klu̯n m u̯i/ *n.* <KHAOX,SAUX> 癞浆包藤, 绿包藤, 青牛胆 *lài jiāng bāo téng, lǜ bāo téng, qīng niú dǎn Tinospora crispa.* ☞ gip tam:[2] [*syn.*].

sidah khoek [si ndah kouig] /s.dah kʰoc/ *n.* ဆပ်ပြာ၊ ပိုးသတ်ဆပ်ပြာ 香皂, 药皂 *xiāngzào, yào zào* soap, germicidal soap. ☞ sidah [*syn.*].

sidah graik [si ndah mgraig] /si dah grac/ *n.* <KHAOX,SAUX> 岩笋, 通栏 *yán sǔn, tōng lán Thunia albe.* ☞ mex rang:, khrauh rang: [*syn.*].

sidah pu [si ndah bū] /s.dah pu̯/ *n.* <SAUX> အားတိုးဆေး 补药 *bǔyào* tonic, vitamin supplement. ☞ sidah bre kaux hak [*syn.*]. [si dah 'chenical + Hox bǔ 补 'supplement'].

sidah peux yawx [si ndah bex yox] /s.dah pɤʔ ʑɔʔ/ *n.* <SAUX> ဆေ□ □ပလုံးဖြူ 白药 *báiyào* 'white medicine' (a white powder and pills produced in Yunnan, China for treating hemorrhage, wounds, bruises, etc.). [si dah 'medicine + Hox báiyào 白药 'white medicine']. [gróh grong si dah pex yox].

sidah plaux rib [si ndah blaex rīb] /s.dah plaɯʔ ṛip/ *n.* <KAUNG:> မြက်သတ်ဆေး 除草醚, 除草药 *chú cǎo mí, chú cǎo yào*.

sidah plaung: daux jheeih [si ndah blaeng ndaex nqeeih] /si dah plaɯŋ daɯʔ dʑʰɯih/ *n.* <KHAOX,SAUX> 田基黄, 地耳草 *tián jī huáng, de ěr cǎo Hypericum japonicum*. ☞ taux phai: brex, rib brex nghox [*syn.*].

sidah phak rhang: [si ndah pag hrang] /s.dah pʰak rʰaŋ/ *n.* သွားတိုက်ဆေး 牙膏 *yágāo* toothpaste.

sidah phi: prai [si ndah pi brāi] /si dah pʰi prại/ *n.* <KHAOX,SAUX> 白虎草, 猫脚迹 *bái hǔ cǎo, māo jiǎo jī Boennighausenia albiflora*. ☞ sidah phi: prai [*syn.*].

sidah bre kaux hak [si ndah nbrēi gaex hag] /s.dah bre̱ kaɯʔ hak/ *n.* <SAUX> အားဆေး၊ အားတိုးဆေး၊ တောနစ် 补药 *bǔyào* tonic, dietary supplement (lit. 'chemical to take care of body and skin'. ☞ sidah pu [*syn.*].

sidah mat [si ndah mad] /si dah mat/ *n.* <KHAOX,SAUX> 矮陀陀, 云南萝芙木[text]萝芙木[index] *ǎi tuó tuó, yúnnán luó fú mù [text]luó fú mù [index] Rauvolfia yunnanensis*.

sidah mu: [si ndah mu] /s.dah mu/ *n.* <SAUX> ဆေး တောင့်၊ ဆေးလုံး၊ ဆေးပြား 药片, 药丸 *yào piān, yàowán* tablets, pills, capsules (of medicine).

sidah meei [si ndah mēei] /si dah mɯ̈i/ *n.* <SAUX> အကိုက်အခဲပျောက်ဆေး 麻药 *máyào* anaesthetic.

sidah mhee: [si ndah hmee] /s.dah mʰɯ/ *n.* <CAG> ယမ်းဆေး၊ ဖောက်ခွဲရေးပစ္စည်း၊ ဒိုင်းနမိုက် 炸药 *zhàyào* explosives, gunpowder, black powder (?). ☞ ca: yawx [*syn.*].

sidah tao: veung: cing: [si ndah dao veng jing] /s.dah tau vɤŋ tɕiɲ/ *n.* <KAUNG:> ဆေး ဖြစ်တစ်မျိုး 稻瘟净(农药) *dàowēnjìng (nóngyào)* iprobenfos, kitazin, S-benzyl O,O-di-isopropyl phosphorothioate (a fungicide, used esp. to combat the rice blast fungus *Magnaporthe grisea*). ☞ tao: vuing: cing: [*syn.*]. [si dah 'chenical' + Hox dàowēnjìng 稻瘟净 'rice blast disease purifier'].

sidah tuh [si ndah dūh] /s.dah tu̱h/ *n.* မျက်နှာလိမ်းဆေး (လိုးရှင်း) 擦脸油 (一般指预防皮肤皴裂的甘油、蛤蜊油等) *cāliǎnyóu (yìbān zhǐ yùfáng pífū cūnliè de gānyóu, gélíyóu děng)* lotion, salve, hand cream (lit. 'split medication').

sidah tu: [si ndah du] /s.dah tu/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဆေး ရွေးပင် (?) 艾纳香, 冰片草 (草本, 可入药) *àinàxiāng, bīngpiàncǎo (cǎoběn, kě rù yào)* ('borneol grass', an herb, perhaps with camphor-like properties, used medicinally, lit. 'stomach medicine'?).

sidah ti: ti: thi: [si ndah di di ti] /s.dah ti ti tʰi/ *n.* <KAUNG:> တီတီထီဆေး 滴滴涕(农药) *dī dī tì (nóngyào)* DDT (Dichlorodiphenyltrichloroethane, an insecticide, pesticide).

sidah ti: ti: vui: [si ndah di di vui] /s.dah ti ti vui/ *n.* <SAUX> ဒီဒီဗွီဆေး 敌敌畏(药, 有机磷杀虫剂)) *dí dí wèi (yào, yǒujīlín shāchóngjì)* DDVP, dichlorvos, dichlorphos (2,2-dichlorovinyldimethyl phosphate, a disinfectant).

sidah tie: [si ndah die] /s.dah tɛ/ *n.* သကြားခေါင်း 糖精 *tángjīng* saccharin, sweetener, $C_7H_5NO_3S$ (lit. 'sweet chemical').

sidah ceung: rawm: [si ndah jeng rom] /s.dah tɕɤŋ rɔm/ *n.* <SAUX> ရေ ပိုးလင်းရည် 针水 *zhēnshuǐ* (lit. 'liquid inoculation').

sidah saux kaing: [si ndah saex gaing] /si dah saɯʔ kaiŋ/ ☞ sibraig[2] ① .

sidah saux ghok [si ndah saex nkoug] /si dah saɯʔ gʰok/ *n.* <KHAOX,SAUX> 小黑药, 黑威灵, 铁脚威灵 *xiǎo hēi yào, hēi wēi líng, tiě jiǎo wēi líng Inula nervosa*.

sidah saux ploeh vaig [si ndah saex blouih vāig] /si dah saɯʔ ploih vạc/ *n.* <KHAOX,SAUX> 泽兰, 山兰, 土升麻 *zélán, shān lán, tǔ shēng má Eupatorium japonicum*. ☞ rib kai: fang: [*syn.*].

sidah saux blaung: [si ndah saex nblaeng] /si dah saɯʔ blaɯŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 金丝木通, 紫木通 *jīn sī mù tōng, zǐ mù tōng Clematis loureiriana*.

sidah saux tu [si ndah saex dū] /si dah saɯʔ tu̱/ *n.* <KHAOX,SAUX> 小黑藤, 一文钱 *xiǎo hēi téng, yī wén qián Stephania delavayi*. ☞ nhu: roh, sigun siah [*syn.*].

sidah saux tawm: [si ndah saex dom] /si dah saɯʔ tɔm/ *n.* <KHAOX,SAUX> 野甘草, 冰糖草 *yě gāncǎo, bīngtáng cǎo Scoparia dulcis*. ☞ sidah saux tawm: [*syn.*].

sidah saux nhao: [si ndah saex hnao] /si dah saɯʔ nʰau/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> 狗尾巴参, 距花万寿竹, 倒地散 *gǒu wěiba cān, jù huā wàn shòu zhú, dǎo de sǎn Disporum calcaratum*. **2** *n.* <KHAOX,SAUX> 树甘草, 裂果金花, 大树甘草 *shù gāncǎo, liè guǒ jīn huā, dà shù gāncǎo Schizomussaenda dehiscens*.

sidah saux nheek [si ndah saex hneeg] /si dah saɯʔ nʰɯk/ *n.* <KHAOX,SAUX> 红脸大汉, 白龙须, 下田

菊, 风气草 *hóng liǎn dà hàn, bái lóng xū, xià tián jú, fēngqì cǎo Adenostemma lavenia*.

sidah saux sang [si ndah saex sāng] /si dah saɯʔ sạŋ / *n.* <KHAOX,SAUX> 鹅不食草, 石胡荽, 地胡椒 *é bù shí cǎo, dàn hú suī, de hújiāo Centipeda minima* (lit. 'medicine for pain of stiffness (suan)'?).

sidah saux vaig [si ndah saex vāig] /si dah saɯʔ vạc/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大树跌打, 止血树 *dà shù diē dá, zhǐxuè shù Pseudostreblus indicus*. ☞ khaox song: [*syn.*].

sidah saux hoek [si ndah saex houig] /si dah saɯʔ hoc/ *n.* <KHAOX,SAUX> 疟疾药, 黄常山, 常山 *nüèjí yào, huáng cháng shān, cháng shān Dichroa febrifuga*. ☞ sidah hao: (?) [*syn.*].

sidah song: [si ndah soung] /s.dah soŋ/ *n.* <SAUX> ၄က်ဖျားဖြတ်ဆေး၊ ကွီနိုင် 奎宁 *kuí níng* quinine.

sidah si aoh daux vaig [si ndah si aoh ndaex vāig] /si dah si ʔauh daɯʔ vạc/ *n.* <KHAOX,SAUX> 心叶藤, 盾翅藤, 倒心盾翅藤 *xīn yè téng, dùn chì téng, dǎo xīn dùn chì téng Aspidopterys obcordata*.

sidah six [si ndah six] /si dah siʔ/ ☞ sibraig[2] ① .

sidah sidaux [si ndah si ndaex] /s.dah s.daɯʔ/ *n.* ဆပ်ပြာ၊ ဆပ်ပြာမှုန့် 肥皂 *féizào* soap, detergent. ☞ sidah ③ [*syn.*].

sidah sidim: [si ndah si ndim] /s.dah s.dim/ *n.* <SAUX> ေ ြ ြ ါး 药, 药物 *yào, yàowù* medicine, drugs.

sidah raoh [si ndah raoh] /s.dah rauh/ *n.* <SAUX> အိုင်အိုဒင်း၊ တင်ချာ 红汞, 红药水 *hóng gǒng, hóng yàoshuǐ* (tincture of) iodine.

sidah rawn[2] [si ndah rōn] /si dah rạn/ *n.* <KHAOX,SAUX> 鱼子兰, 珍珠兰 *yú zǐ lán, zhēnzhū lán Chloranthus elatior*. ☞ yi: tsi: lang: [*syn.*].

sidah rawn [si ndah rōn] /s.dah rạn/ *n.* ဆိုးဆေး 染料 *rǎnliào* dye.

sidah rawm: [si ndah rom] /s.dah rɔm/ *n.* <SAUX> တင်ချာ၊ ဆေးရည် 药水 *yàoshuǐ* tincture, solution (medicine).

sidah rib [si ndah rīb] /s.dah rịp/ **1** *n.* <SAUX> ပရဆေး၊ တိုင်းရင်းဆေး 草药, 中药, 中草药 *cǎoyào, zhōngyào, zhōngcǎoyào* herb, botanical, herbal medicine, Chinese medicine. **2** *n.* <KAUNG:> စိုက်ပျိုးရေးသုံးဓာတုပစ္စည်း၊ ဓာတ်မြေသြဇာ၊ ပိုးသတ်ဆေး 农药 *nóngyào* agricultural chemical, fertiliser (UK) fertilizer (US), herbicide, pesticide. ☞ sidah ① [ceu 1] sidah.2 [ceu 2] [*syn.*].

sidah lang: sinax [si ndah lang si nax] /s.dah laŋ s.na ʔ/ *n.* ပဋိသန္ဓေတားဆေး 避孕药 *bìyùn yào* contraceptive.

sidah laoh nyiex muad [si ndah lāoh nyīex mūad] /si dah lạuh ɲẹʔ mụat/ *n.* <KHAOX,SAUX> 拔毒散, 小黄药, 小克麻 *bádú sǎn, xiǎo huáng yào, xiǎo kè má Sida szechuensis*. ☞ rib man: cawt [*syn.*].

sidah laig it [si ndah lāig id] /si dah lạik ʔit/ *n.* အိပ်ဆေး 安眠药 *anmiǎnyào* sleeping pill.

sidah lux meuex su: [si ndah lux meuix su] /s.dah luʔ mɤiʔ su/ *n.* <SAUX> ကလိုရိုဖင်နီကော (မျက်စဉ်းဆေး၊ မျက်စဉ်းတောင့်) 氯霉素(药) *lǜméisù (yào)* chloramphenicol，chloromycetin (fungicide eyedrops, used in both human and veterinary medicine, one brand name is Nalectin). ['medicine' + Hox lǜméisù 氯霉素 'chloromycetin'].

sidah lux lux lux feung: [si ndah lux lux lux feng] /s.dah luʔ luʔ luʔ fɤŋ/ *n.* <KAUNG:> တရုတ်ဆေးမှုန့်တစ်မျိုး? 六六六粉 (农药) *liùliùliù fěn (nóngyào)* 6-6-6 powder (pesticide).

sidah lung [si ndah lūng] /s.dah lụŋ/ *n.* <SAUX> ခရမ်းရောင်ဆေးပုလဲ 紫药水 *zǐ yàoshuǐ* gentian violet (lit. 'black medicine', an antiseptic solution made from the root of the *Gentiana lutea* plant).

sidah li [si ndah lī] /s.dah lị/ *n.* <KHAOX,SAUX> ထိုကရုံးဆေးပင် 落地生根, 打不死 (草本, 可入药) *luòdì shēng gēn, dá bù sǐ (cǎo běn, kě rù yào)*.

sidah liu: [si ndah liu] /si dah liu/ *n.* <KHAOX,SAUX> 下果藤, 亚奔波 (傣) *xià guǒ téng, yà bēnbō (Dǎi) Gouania yeptostachya*. ☞ meeing ting [*syn.*].

sidah viag vaig [si ndah vīag vāig] /s.dah vị̈ak vạc/ *n.* <KAUNG:> ပိုးသတ်ဆေး 打虫药 *dǎchóngyào* deworming medicine, medicine to kill intestinal parasites (lit. 'intestinal parasite medicine').

sidah hax [si ndah hax] /si dah haʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 虎杖, 酸汤杆 *hǔ zhàng, suān tāng gān Polygonum cuspidatum*. ☞ rib ai: thawx raoh, sidah li [*syn.*].

sidah hao: [si ndah hao] /s.dah hau/ *n.* <KHAOX,SAUX> အော့အန်ဆေး 常山, 大常山 (灌木, 可入药) *cháng shān, dà cháng shān (guànmù, kě rù yào)*.

sidah a: ti: phing: [si ndah a di ping] /s.dah ʔa ti pʰiŋ / *n.* <SAUX> အာတီဘရင်း(ဆေး) 阿的平 (药) *ādìpíng (yào)* atabrine, atabrin (medicine) ($C_{23}H_{32}ON_3CL_{32}$-H_2O).

sidah a: see: phi: ling: [si ndah a see pi ling] /s.dah ʔ a sɯ pʰi lɪŋ/ *n.* <SAUX> အာဆီဖီလင်းဆေးဝါး (ဓါတုဆေးဝါးတစ်မျိုး) 阿司匹林 (药) *āsīpǐlín (yào)* aspirin (mediciine). [si dah + Hox āsīpǐlín < Eng].

sidah awp [si ndah ob] /s.dah ʔɔp/ *n.* မူးယစ်ဆေး၊ အဆိပ် 毒药 *dú yào* poison.

sidax[1] [si ndax] /s.daʔ/ *n.* အမြီး 尾巴 *wěiba* tail. /*f*7/

sidax[2] [si ndax] /s.daʔ/ *n.* နှင်း၊ မြူ 霜 *shuāng* frost. ☞ sidap [*var.*]. /*f*7/

sidax khix [si ndax kix] /s.daʔ kʰiʔ/ *n.* ထင်းပေါက်၊ ထင်းချောင်း 柴头 *chái tóu* kindling, twigs (?) (lit.,'tails of firewood sticks').

sidax sub [si ndax sūb] /s.daʔ sɯ̰p/ *n.* စီးကရက်အစီခံ၊ စီးကရက်ဖင်စီခံ 烟头 *yāntóu* cigarette butt (lit. 'tail of tobacco').

sidax reu [si ndax rē] /s.daʔ rɤ̰/ *n.* ◯ အမြီး၊ လှေအစွန် (ပဲ့ပိုင်း) 船尾 *chuánwěi* stern (of boat).

sidauh[1] [si ndaeh] /s.dawh/ *vt.* ◯ ့–၊ ဆုံ– 遇见, 碰到 *yùjiàn, pèngdao* meet, run into. **:** Sidauh aux nawh daux laih. ကျွန်တော်သူ့ကိုဈေး ထဲမှာတွေ့တယ်။ 我在街上遇见了他。 *I ran into him at the market.* ☞ sibug, sibug sibai, pub, sipub, sibub [*syn.*]. /*f*4/

sidauh[2] [si ndaeh] /s.dawh/ **1** *n.* လှုပ်ရှားမှု 动静, 响动 *dòngjìng, xiǎng dòng* movement, action. **2** *vi.* လှုပ်ရှား၊ ထိခိုက်စေ၊ 打动 *dǎdòng* move, stir. **:** Lox pa krai nawh uik sidauh ngie ka daux rhawm: rhi: aux. သူပြောတဲ့စကားငါ့စိတ်ကိုတစ်ကယ် လှုပ်ရှားစေတယ်။ 他说的话打动了我的心。 *What he said really stirred my heart.* ☞ sibuah [*syn.*]. /*f*4/

sidauh (sidah)[3] [si ndāeh] /s.dạ̰wh/ **1** *n,redup.* နေရာ၊ ဒေသ၊ အရပ်၊ ဌာနေ၊ ဌာန 处, 地方 *chù, dìfang* place. **:** Mawh to: ma: sidauh sidauh. ◯ ◯◯ ◯သီးနှံတွေ နေရာအနှံ့ပဲ။ 处处是庄稼。 *There are crops everywhere.* | ku sidauh (ku sidah) ◯◯◯◯ ◯◯ နေရာတကာ၊ နေရာအနှံ့ 各处 *everywhere, every place* | Pa Theux kliien kawn peh [pex] hu chawk pui ka ku sidah (sidauh). ပါထိကသူရဲ့ဆိတ်ကိုပွေ့ပြီး လူတွေကိုနေရာတကာလိုက်မေးတယ်။ *Pa Theux, holding the lamb in his arms, went everywhere asking people.* **2** *loc?.* ◯◯◯◯ ◯ ◯ 到处, 处处 *dàochù, chùchù* everywhere. **:** Lak timu:, kin: sang: nyaux rawm:, hu: sawg tix nyaux sidauh. ကျီးကန်းတစ်ကောင်ရေအရမ်းသောက်ချင်နေတယ်၊ နေရာတကာမှာသွားရှာသောက်နေတယ်။ *A crow was really thirsty and went all over looking for water to drink.* | Pa Theux kliien kawn: pex hu: chawk pui kah sidauh. ပါထိကသူရဲ့ဆိတ်ကိုပွေ့ပြီး လူတွေကိုနေရာတကာလိုက်မေးတယ်။ *Pa Theux, holding the lamb in his arms, went everywhere asking people.* **3** *vt.* ခရီးဆန့်၊ အနှံ့သွား– 游遍 *yóubiàn* travel widely, go all over, cover, blanket. **:** Nawh hoik sidauh haktiex Peux Cing:. သူပီကင်းမြို့အနှံ့ သွားပြီးပြီ။ 他游遍了整个北京地区。 *He has travelled all over the Beijing area.* ☞ dauh[1] [ceu 1], tauh[2] [ceu 2] [*var.*].

sidauh (sidah)[4] [si ndāeh] /s.dạ̰wh/ *v.* ပြီး–၊ နောက်ဆုံး–၊ အဆုံး 结束, 完结, 了结, 实现 *jiéshù, wánjié, liǎojié, shíxiàn* conclude, end, finish, achieve. **:** Hui: khai: ex sidauh singaix. ငါတို့အစည်းအဝေးဒီနေ့မှပြီးတယ် 咱们的会议今天结束。 *The meeting we are attending ends today.* | Yuh kaing in: tom: sidauh. ဒီအလုပ်ကိုပြီးအောင်လုပ် 把这项工作完结了。 *Completed this work.* | Viang mawh nan: ang nyang bax mawh bawg yam sidah (sidauh) heue:. [Mathiex 24:6] သို့သော်လည်းအဆုံးသည်မဖြစ်သေး။ 只是末期还没有到。 *But the end is still to come [Mat. 24:6]*

sidauh sidu [si ndāeh si ndū] /s.dạ̰wh s.dụ/ *adv.* အစအဆုံး၊ အားလုံး၊ အကုန်လုံး၊ လုံးဝ 始终，自始至终 *shǐzhōng, zìshǐzhìzhōng* from start to finish, end-to-end, completely. **:** Yix lawk yuh nawh tawm: sidauh sidu. ကျွန်တော်တို့အစအဆုံးတာဝန်ယူပါ့မယ်။ 我们自始至终负责完成这项任务。 *We will take care of it from start to finish.*

sidaux [si ndaex] /s.dawʔ/ *vt.* အဝတ်လျှော်–၊ လျှော်–၊ ဖွပ်– 洗 (指洗衣服、被子之类) *xǐ (zhǐ xǐ yīfu, bèizi zhī lèi)* wash (clothes). **:** sidaux sibex. အင်္ကျီလျှော်တယ်။ 洗衣服。 *wash clothes.* | sidaux prux. အခင်းလျှော်တယ်။ 洗被子。 *wash a coverlet.* ☞ sigrhah [*syn.*]. ☞ khoek . /*f*7/

sidaik [si ndaig] /s.dac/ *adv.* ခိုင်းစေ၊ မှာကြားထား၊ 顺次, 挨次 *shùn cì, āicì* in order. ☞ sidek [*var.*].

sidaix [si ndaix] /s.daiʔ/ *num.* ရှစ် (၈) 八 *bā* eight, 8. ☞ daix[2] [*var.*].

sidaing [si ndāing] /s.dạ̰ɲ/ *n.* ချက် 肚脐 *dǔ qí* navel.

sidaing:[1] [si ndaing] /s.daɲ/ **1** *adv-pre.* အရမ်း 非常, 十分 *fēicháng, shífēn* completely, quite, totally. **:** sidaing: riien:. အရမ်းကြိုးစားတယ် 非常勤快。 *very industrious.* **2** *adv-post.* တရားလွန် (做到极点) *(zuò dào jídiǎn)* (do sth.) to the extreme, completely. **:** sawm: sidaing:. တရားလွန်စားတယ်၊ ဗိုက်ပြည့်အောင်စားတယ်။ 吃饱。 *eat one's fill, be sated.* **3** *vs.* အရမ်းကောင်း– (可独立做谓语、表示人和事物的性质、状态。如棒、厉害、困难等) *(kě dúlì zuò wèiyǔ, biǎoshì rén hé shìwù de xìngzhì, zhuàngtài. Rú bàng, lì hài, kùnnan*

děng) (can stand as an independent predicate describing a person or thing, like English 'great'). **:** Lai pawd nawh rug sidaing:. သူ့ရေးတဲ့စာတကယ့်ကိုကောင်းတယ်။ 他写的字真棒。 *His writing is truly outstanding.* **4** *vs?.* [ကြီယာ]လို့ရ–၊ [ကြီယာ]လိုဖြစ်– 落实 *luòshí* (1) vs. practicable, feasible; (2) vt. carry out, implement; (3) [dial.] feel at ease (?). ☞ daing:[2] [*var.*]. /*f*7/

sidaing:[2] [si ndaing] /s.daŋ/ *n.* <KHAOX> ပျားစွဲပင်?(အပင်?) 白杖木, 蜜花树(密花树), 蜜蜂树花, 米团花, 山蜂蜜 *báizhàngmù, mìhuāshù, mìfēngshùhuā, mǐtuánhuā, shānfēngmì Leucosceptrum canum* (a shrub with leaves woolly below and terminal cylindrical upright spikes of tiny white flowers with long projecting stamen, yellow pigment from flowers can be used as a food pigment). **:** Chawk paoxtix num: sidaing:, mhaing: paoxtix caong sidup. ပျားစွဲပင် ?(အပင် (?))ရင်းအောက်မှာမေး (အချစ်ရေးဆို) ကြတယ်၊ တံစက်မြိတ်အောက်မှာတောင်းကြတယ်။ 在蜜花树根求爱，在廊檐脚下谈情。（婚礼祝辞。）*Ask each other (about romance) by the trunk of the leucosceptrum tree, woo each other under the eaves.* ☞ khaox sidaing: [*syn.*].

sido [si ndōu] /s.dǫ/ **1** *n.* <KAWNG> ကျိုင်းကောင် 蝗虫, 蚂蚱 *huángchóng, màzha* locust (*Locusta*). **2** *n.* <KAWNG> နံ့ကောင် 蚱蜢 *zhàměng* grasshopper (*Orthoptera*). ☞ sido lang: kaing: [*syn.*]. ☞ sidod (?) [*mor.*]. /*f*6/

sido kaung: [si ndōu gaeng] /s.dǫ kaɯŋ/ *n.* <KAWNG> လယ်နံ့ကောင် 稻蝗 *dào huáng* (kind of locust or grasshopper, lit. 'paddy locust').

sido kie: [si ndōu gie] /si dǫ kɛ/ *n.* <KAWNG> ပျေးပိုးထိုး (一种象屎壳郎的黑色硬壳虫) *(yīzhǒng xiàng shǐkéláng de hēisè yìng ké chóng)* dung beetle, scarab beetle (a black hard-shelled snout beetle, *Curculionidae*?, lit. 'wrapping locust'?). ☞ dee kie: [*var.*].

sido krak [si ndōu grag] /s.dǫ krak/ *n.* <KAWNG> ကျိုင်းကောင်ကြီး 大青蝗 (害虫 , 危害棉花、甘蔗、豆类等) *dà qīng huáng (hàichóng,wēihài miánhua, gānzhè, dòu lèi děng)* (kind of 'large green' locust or grasshopper, attacks cotton, sugar cane, pulses/beans, lit. 'water buffalo locust').

sido klai [si ndōu glāi] /s.dǫ klai/ *n.* <KAWNG> နံ့ကောင်ပျံ (အစိမ်းရောင်) 飞蝗 (东亚飞蝗) *fēi huáng (dōngyà fēi huáng)* (kind of flying locust, E. Asian variety, lit. 'green locust').

sido nghox [si ndōu hngoux] /si dǫ ŋʰoʔ/ *n.* <KAWNG,SAUX> 谷子蚂蚱, 谷茬蚂蚱, 蝗虫, 蚱蜢 *gǔzi mā zhà, gǔ chí mā zhà, huángchóng, zhàměng Acridiidae*.

sido mix [si ndōu mīx] /s.dǫ mi̱ʔ/ *n.* <KAWNG> ပေါင်းအနောက်နားတွင်ဘုလုံးရှိသောကျိုင်းကောင် 蝗虫, 蚂蚱 (头颈后部硬壳上有凸起的鸡皮疙瘩状的东西) *huángchóng, mà zhà (tóu jǐng hòu bù yìng ké shàng yǒu tū qǐ de jī pí gēda zhuàng de dōngxi)* (kind of locust, has a pimply protrusion on carapace behind head, lit. 'pimply locust').

sido ting [si ndōu dīng] /s.dǫ ti̱ŋ/ *n.* <KAWNG> ကျိုင်းနက် (အကောင်လုံး၍ပျံတတ်သည်၊ကြံ့ချောင်းကိုနှစ်သက်သည်) 飞蝗 (害虫, 危害玉米、小麦、水稻等) *fēi huáng (hàichóng, wēihài yùmǐ, xiǎomài, shuǐdào děng)* (kind of flying locust, attacks maize, wheat, paddy rice, lit. 'large locust').

sido sub [si ndōu sūb] /s.dǫ sṵp/ *n.* <KAWNG> ေ□ □ တံကျိုင်းကောင် 短额负蝗 *duǎn é fù huáng* (kind of 'carrying'? locust or grasshopper with short 'forehead', lit. 'tobacco locust').

sido sigraing: [si ndōu si mgraing] /s.dǫ s.graŋ/ *n.* <KAWNG> အဝါရင့်ရောင်နှံ့ကောင်တစ်မျိုး 黄脊蝗 *huáng jǐ huáng* (kind of locust or grasshopper, with yellow spine, lit. 'yellow locust').

sido rawm: [si ndōu rom] /s.dǫ rɔm/ *n.* <KAX> ပုဏ္ဍန်၊ ဘော့ချိတ် (ရေချိုသတ္တဝါ) 虾 *xiā* (a freshwater soft-shelled crustacean, suborders Dendrobranchiata and Pleocyemata?, lit. 'water grasshopper'). ☞ kax kong, kung, tamkax .

sido lang: kaing: [si ndōu lang gaing] /s.dǫ laŋ kaŋ / *n.* <KAWNG> ပေါင်းရှည်နှံ့ကောင်၊ ကျိုင်းကောင်ရှည် 蚱蜢 (蝗虫的一种) *zhàměng (huángchóng de yīzhǒng)* grasshopper (*Orthoptera*). ☞ sido (2) [*syn.*].

sido liag [si ndōu līag] /s.dǫ l̥iak/ *n.* <KAWNG> ေ□ □ ပေးချ၀ယ်ယူရသောနှံ့ကောင် (ကျိုင်းကောင်) 厚蝗 *hòu huáng* (kind of 'thick' locust or grasshopper, lit. 'buying? locust').

sido hauk mhix [si ndōu haeg hmix] /s.dǫ haɯk mʰiʔ / *n.* <KAWNG> ကျိုင်းကောင်တစ်မျိုး (ထူထဲသောဆံပင်မွေးရှိသည်) (一种蝗虫) *(yīzhǒng huángchóng)* (kind of locust or grasshopper, lit. 'dense-haired locust').

sido aing: lig [si ndōu aing līg] /s.dǫ ʔaŋ l̥ic/ *n.* <KAWNG> ပျေးထိုးပိုးကောင်တစ်မျိုး (အနက်ရောင်၊ကြီ၊ အချိုစသည်တို့ကိုနှစ်သက်–၊) 疣蝗 (害虫, 主要危害玉米、稻谷等禾本科作物) *yóu huáng (hàichóng, zhǔyào wēihài yùmǐ, dào gǔ děng hé běnkē zuòwù)* (kind of locust or grasshopper, attacks cereal grain crops like maize, rice, lit. 'pig faeces locust').

sidox [si ndoux] /s.doʔ/ *vt.* ထိုး–၊ (တံစို့နှင့်) 穿 (多指把肉、鱼等穿起来烤、晒) *chuān (duō zhǐ bǎ ròu, yú děng chuān qǐlai kǎo, shài)* skewer. **:** sidox nex

ka griex. အသားကိုမီးဖိုပေါ်ထိုးထားလိုက်။ 把肉穿起来在炕笆上烤。 *skewer and barbeque meat on the hearth.*

sidod [si ndōud] /s.dʊ̰t/ **1** *v.* ခုန်–၊ ခုန်ချ– 跳（多指双脚从上往下跳）*tiào (duō zhǐ shuāng jiǎo cóng shàng wǎng xià tiào)* jump (using two legs, from a higher down to a lower place). **:** Nawh pu pab tix sidod khaing: tan:. သူအဲဒီကနေ မြန်မြန်ခုန်ချတယ်။ 他马上从那里跳下来。 *He quickly jumped down from there.* **2** *vt.* ဆုပ်ကိုင်–၊ လှမ်းဆွဲ– 抄 *chāo* grab. **:** Nawh sidod gaing: nghox daux bia:. စကောထဲက ဆန်တွေကို သူလက်နဲ့သဲ့ယူတယ်။ 他把稻谷粒从簸箕里抄出来。 *He grabbed some rice grains out of the winnowing basket.* ☞ taing[3], cang cawd, cang: cheut, cang: chiet, khawng: khawh, jao:, grhaoh, grheuh[1], phuih, chang: cheut, cheung: cheut, thaing:, thiao: [ceu 1] [*syn.*]. ☞ sido (?) [*mor.*].

sidu [si ndū] /s.dṵ/ *vs.* ညီ–၊ ညီမျှ–၊ တူ–၊ နှိုင်းယှဉ်လို့ရ–၊ စီစီရီရီရှိ–၊ တန်း– 平等, 相等, 齐, 一样 *píngděng, xiāngděng, qí, yíyàng* equivalent, equal, comparable, even, uniform. **:** Yamin: simex kiex bun: sidu ngie. အခုယောက်ျားနဲ့မိန်းမတန်းတူပဲ။ 现在男女平等。 *Men and women are equal at the present time.* | Thu: inkix uik sidu ngie. ဒီတူတွေညီနေတာပဲ။ 这些筷子真齐。 *These chopsticks are very uniform.* ☞ situ [*var.*]. /*f*6/

sidu ngai: [si ndū ngai] /s.dṵ ŋai/ **1** *vo.* မျက်နှာချင်းဆိုင် 当面 *dāngmiàn* face-to-face. **:** Koe: lox krai sidu ngai: paoxtix. မျက်နှာချင်းဆိုင်စကားပြောစရာရှိတယ်။ 有话当面说。 *Talk something over face-to-face.* **2** *vo.* မျက်နှာသိ (မိတ်ဆွေဟောင်း) 老相识 *lǎo xiāngshì* be acquainted for a long time, be old friends. **:** Yix mawh pui sidu ngai:. ကျွန်တော်တို့ကမျက်နှာသိ (မိတ်ဆွေဟောင်း) တွေပါ။ 我们是老相识。 *We are old acquaintances.*

sidu rhawm: [si ndū hrom] /s.dṵ rʰɔm/ *vi.* စိတ်တူကိုယ်တူ–၊ စိတ်တူသဘောတူ– 思想一致 *sīxiǎng yīzhì* thinking along the same lines, of one mind.

sidu awm: paoxtix [si ndū om bāox dix] /s.dṵ ʔɔm pa̰uʔ tiʔ/ *vs.* တူ–၊ ညီ–၊ သာတူညီမျှ 平等 *píngděng* equal.

sidux [si ndūx] /s.dṵʔ/ *n.* ခါးရိုး 箍儿（指用金属制成的箍刀把等用的圈儿）*gūr (zhǐ yòng jīnshǔ zhìchéng de gū dāobà děng yòng de quānr)* band, hoop, sleeve (such as the metal band on the handle of a sword). /*f*10/

sidub [si ndūb] /s.dṵp/ **1** *n.* <NYIEX> စကြံ၊ တံစက်မြိတ် 走廊（门前屋檐下供人通过的地方）*zǒuláng (ménqián wūyán xià gōng rén tōngguò de dìfang)* corridor, passageway (passage formed under eaves of house outside door that one can walk through). **2** *n.* <NYIEX> တံစက်မြိတ် 屋檐 *wūyán* eaves. ☞ dub, sidug [*var.*]. /*f*7/

sidawh [si ndōh] /s.dɔ̰h/ *vs.* အခေါင်းပေါက်၊ ဟာလာဟင်းလင်း၊ ဘာမှမရှိသော 空心, 空荡荡 *kōngxīn, kōng dàng dàng* hollow. **:** Khaox in: mawh khaox sidawh daux. ဒီသစ်အထဲမှာအခေါင်းပေါက်ကြီးနဲ့။ 这是棵空心树。 | Daux in: uik sidawh ngie. ဒီအထဲမှာဟာလာဟင်းလင်းနဲ့။ 这个洞空荡荡的。

sidawng: [si ndong] /s.dɔŋ/ *vs.* ထင်ရှား၊ ရှင်းလင်း 清楚, 明白 *qīngchu, míngbai* clear. **:** Lox krai nawh sidaing: sidawng:. သူပြောတဲ့စကားရှင်းလင်းတယ်။ 他说的话十分清楚。 | Hoik sidawng: daux rhawm: rhi: aux. 我心里明白了。 ☞ dawng: [*var.*]. /*f*5/

sidawng: koek [si ndong gouig] /s.dɔŋ koc/ *vo.* နေရောင်ခြည်ထိုး–၊ 向阳, 朝阳 *xiàng yáng, cháo yáng.* **:** Siviex nyiex kix ot lhak sidawng: koek. သူတို့အိမ်တံခါးမနေရောင်ခြည်ထိုးတဲ့ဘက်မှာရှိတယ်။ 他家的门开在向阳的那边。

sidawng: lhaing: lhaing: [si ndong hlaing hlaing] /s.dɔŋ lʰaɲ lʰaɲ/ *vs.* ထင်ထင်ရှားရှား၊ ကြည်ကြည်လင်လင် 清清楚楚 *qīngqīng chuchǔ* clearly.

sidawm[1] [si ndōm] /s.dɔ̰m/ *n.* <NYIEX> ပျဉ်ခင်းတံတား 独木桥 *dúmùqiáo* plank bridge. ☞ dawm [*var.*]. ☞ sipauk, sipeuk, sibauk [*syn.*]. ☞ tawm [*mor.*]. /*f*9/

sidawm[2] [si ndōm] /s.dɔ̰m/ *vs.* ညီ–၊ ပြန့်– 平坦 *píngtǎn* flat, level. **:** Bing: pak hok nghox in: uik sidawm ngie. 这块晒谷场真平坦。 *This rice drying floor is very flat.* /*f*9/

siding: [si nding] /s.dɪŋ/ **1** *vi.* စိတ်ကြီး–၊ ခေါင်းမာ–၊ တဇွတ်ထိုးလုပ်–၊ ပေ–၊ ကပ်– 塌锅, 塌气（指蒸饭、馒头等由于锅、甑漏气或火不好, 散了气后蒸不透）*tā guō, tā qì (zhǐ zhēng fàn, mántou děng yóuyú guō, zèng lòu qì huò huǒ bùhǎo, sǎn le qì hòu zhēng bù tòu)* stubborn. **:** Eep in: hoik siding:, ang: lai: chix sin:. 饭蒸塌气了, 熟不了啦。 **2** *vi.* စိတ်ကြီး–၊ ခေါင်းမာ–၊ တဇွတ်ထိုးလုပ်–၊ ပေ–၊ ကပ်–၊ တယူသန်– 愣, 犟住 *lèng, jiàngzhù* jiàng: stubborn, obstinate. **:** Maix lai: siding: tan:, niied maix hu:! 你怎么愣在哪里, 赶快去！

sidim: [si ndim] /s.dim/ *num.* ကိုး (ဂ) 九 *jiǔ* nine, 9. ☞ dim:[1] [*var.*]. /*f*9/

sidek [si ndeig] /s.dek/ *adv.* ထပ်ခါ၊ အထပ်ထပ်အခါအခါ၊ မှာကြား–၊ 顺次, 挨次 *shùn cì, āicì* in order. **:** sawg sidek. အထပ်ထပ်အခါအခါရှာ 顺次找过去。 | Maix ciag sidek, paw kieh kuang. ထပ်

ခါထပ်ခါပေါက်၊မခုံးခိုင်းနဲ့။ 你挨次地挖, 别挖漏了。 ☞ sidaik [*var.*].

sideh [si ndēih] /s.dẹh/ *vs.* တိုက်ဆိုင်၊ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် 恰好, 正合 *qiàhǎo, zhèng hé* by coincidence. **:** Sideh hoek nawh. သူလာတာနဲ့တိုက်ဆိုင်လိုက်တာ။ 恰好他来了。 *It happened that he came just then.* | Puing: aux sim: sideh caw daux ngai:. ကျွန်တော်ငှက်ပစ်တာမျက်လုံးကိုတိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင်သွားမှန်တယ်။ 我打鸟, 恰好射中了它的眼睛。 *When it hit the bird, it just happened that I struck its eye.* | Lox maix sideh ka rhawm: aux. ခင်ဗျားစကားကျွန်တော့်စိတ်နဲ့တိုက်ဆိုင်လိုက်တာ။ 你的话正合我的心愿。 *What you says fits how I feel exactly.*

sideh caw [si ndēih jō] /si dẹh tɕɔ̰/ *n?.* တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် 巧合 *qiǎohé* coincidence.

sidieh [si ndieh] /s.dɛh/ *adv, vs.* အကောင်းမြင်ဝါဒ 好意思, 忍心 *hǎo yìsī, rěnxīn*. **:** Sidieh ih maix priex khaing: paix tix nong: laih, khaw: tix guah paoxtix ih mai: tix. 你好意思自己一个人在大家面前吃东西吗？你应该分给其他人吃一点。 ☞ dieh [*var.*].

sidieh [si ndieh] /s.dɛh/ *adv.* သဘောကောင်း–၊ 好意思, 过意 *hǎo yìsī, guò yì*. **:** Sidieh mhaing: maix ka nawh laih? aux ang: sidieh cie. ခင်ဗျားသူ့ကိုသဘောကောင်းမှာလား?ကျွန်တော်ကတော့ မရဘူး။ 你好意思要吗？我不过意要。

sidieh sidawm: [si ndieh si ndom] /s.dɛh s.dɔm/ *adv.* စိတ်ကောင်းသဘောကောင်း 好意思, 过意 *hǎo yìsī, guò yì*.

sidiex [si ndiex] /s.dɛʔ/ **1** *vt.* ဆုံးမ–၊ ပညာပေး– 教育 *jiàoyù* teach, instruct, educate. **:** Bre tix viex been Tang: sidiex nawh. ထုံးစံအတိုင်းသူ့ကိုဆုံးမတယ်။ 用党的政策好好教育他。 *Properly instruct him in the policies of the Party.* **2** *n.* ပညာရေး 教育 *jiàoyù* education. **:** **sidiex lhak** ဉာဏ်စွမ်းမြှင့်တင်ရေး 智育 *intellectual education* | **sidiex rhawm:** အကျင့်စာရိတ္တသင်တန်း 德育 *moral education* ☞ riex[4] [*syn.*]. /*f*4/

sidiex gau [si ndiex mgāe] /s.dɛʔ gạɯ/ **1** *vt.* သင်ပြ–၊ ဆုံးမ–၊ ပဲ့ပြင်– 教育 *jiàoyù* teach, instruct, educate. **2** *n.* ပညာရေး 教育 *jiàoyù* tuition (UK), education, instruction.

sidieb [si ndīeb] /s.dɛ̰p/ *loc.* မျက်နှာချင်းဆိုင် 对面 *duìmiàn*. **:** Nawh ot sidieb maix. သူခင်ဗျားနဲ့မျက်နှာချင်းဆိုင်နေနေတယ်။ 他在你对面。 /*f*9/

sidien [si ndīen] /s.dɛ̰n/ *vt.* ပယ်ချ–၊ နောက်ဆုတ်–၊ မေးမှိန်–၊ 谢绝, 拒绝 *xièjué, jùjué* decline. **:** Nawh hoik sidien lox nawh. သူသူ့ရဲ့စကားကိုပယ်ချလိုက်ပြီ။ 他谢绝了他的要求。 /*f*8/

sideed (sideet) [si ndēed] /s.dɯ̰t/ *vs.* ကျဉ်းကျပ်–၊ ကျပ်သိပ် 挤, 狭窄 *jǐ, xiázhǎi* crowded, narrow, small, confined, cramped. **:** sideed tix ot. [illegible] ကျဉ်းကျပ်တယ်။ 住得挤。 *crowded to live in.* | Dee in: sideed, ang: chix tix liang moi. ဒီနေတာအရမ်းကျပ်သိပ်တာပဲ၊နွားကျောင်းလို့မရဘူး။ 这地方狭窄, 不能放牛。 *This area is too small to pasture cows in.* ☞ kawp, sikhawp, sighawp [*syn.*]. /*f*10/

sideeing [si ndēeing] /s.dɯ̰ŋ/ *v.* (ခလုတ်) တိုက်မိ 碰着 *pèngzhe* bump, bang into. **:** Vhaik praix ang: aux lai: chix yaox, sideeing aux tix ka khaox. မိုးချုပ်လို့ကျွန်တော်မမြင်တော့ဘူး၊ [illegible]ပင်ကိုးနဲ့ခလုတ်တိုက်မိတယ်။ 天黑看不见, 我碰着树了。 *It was dark and I couldn't see and banged into a tree.* ☞ teeing [*var.*]. ☞ pam, peem[2], pu pang, pung pang, teeh[1] ② (teeih), teeh[2] (teuh), tiah[3], tuih[1] ①, sidheet, theh[1] [*syn.*]. /*f*6/

sidiag [si ndīag] /s.dị̈ak/ *n.* ခွဲကြောင်း 璺 (多指隐约看不清楚的裂痕) *wèn (duō zhǐ yǐnyuē kàn bù qīngchǔ de lièhén)* hairline crack (wèn).

sidiag [si ndīag] /s.dị̈ak/ *n.* မျက်–၊ အောင့်–၊ (နာ–၊) 闪 (因动作过猛使一部分筋肉受伤) *shǎn (yīn dòngzuò guò měng shǐ yī bùfen jīn ròu shòushāng)* pull a muscle. **:** Sidaig nyoi aux ka yaog tix lhang: law. ကျွန်တော်လှည်းတံကိုမလိုက်လို့ခါးကြောမျက်သွားတယ်။ 我抬骡驮子闪着了腰。 ☞ saux sidiag [*syn.*].

sidiiet [si ndiad] /s.diət/ *adv,vt.* ဆက်တိုက်၊ ဆက်လက်၍၊ ရှေ့ဆက်ပြီး 连续, 不断 *liánxù, bùduàn* continuous. **:** Kix sidiiet tix hu: ma: vong in:. သူတို့အခုတလောတောင်ယာကိုဆက်တိုက်လိုလိုသွားတယ်။ 近来他们连续去劳动。 /*f*10/

siduah [si ndūah] /s.dụah/ *n, vt, vi.* [illegible]–၊ 爆, 爆开 *bào, bào kāi* pop. **:** siduah sivawng. ပြောင်းဖူးပွ (ပေါက်ပေါက်စုပ်) 爆玉米花。 *pop popcorn.* | Sivawng hoik siduah phao:. ပြောင်ဖူးဖောင်းပွပြီ။ 玉米爆开了。 *The maize has popped now.*

sidua: [si ndua] /s.dua/ *vs.* စို–၊ စိုစွတ်–၊ ရွှဲစို–၊ စိမ့်– 湿漉漉 *shīlùlù* wet, soaked through. **:** sidua: ka lhiex. မိုးရေနဲ့ရွှဲစိုနေတယ်။ 被雨淋得湿漉漉的。 *soaked through by rain.*

siduad [si ndūad] /s.dụat/ *vi.* နိုး–၊ လန့်နိုး– 惊醒 *jīngxǐng* wake up, awaken. **:** siduad khaing: it. အိပ်ရာမှနိုးသည်။ 从睡梦中惊醒。 *wake up from sleeping.* /*f*6/

sidoe: [si ndoui] /s.doi/ *vi.* ဆက်–၊ တွဲ–၊ ပူး– 连接, 接 *liánjiē, jiē* be joined, attached, connected. ☞ doe:[2] [*var.*]. ☞ toe: . /*f*10/

sidheet [si nteed] /si dʰɯt/ *vt.* တိုက်– 碰 *pèng* bang, bump, run into sth.. **:** Sidheet kaing: nawh mai: sidug. *He banged his head on the eaves of the house* | Nawh kliang tix laig sidheet tix. သူတမင်သက်သက်ဝင်တိုက်လိုက်တာ။ *He came in and intentionally ran into me. (?)* ☞ pam, peem[2], pu pang, pung pang, teeh[1] ② (teeih), teeing, teeh[2] (teuh), tiah[3], tuih[1] ①, sideeing, theh[1] [*syn.*].

sinax [si nax] /s.naʔ/ *loc.* ကြား 于 … 之间, 在 … 中间 *yú … zhījiān, zài … zhōngjiàn* between. **:** Maix ot sinax kiex. မင်းသူတို့ကြားနေ 你在他俩之间。 *You are between the two of them.* | In tak (tag) sang mawh mhai: sakse: sijax mukheu sinax Aux mai: maix heue:. [Lai Yam Jah 17:11] အရေ ဖျားလိုးမင်္ဂလာသည်၊ ငါ□ နှင့် သင်တို့ပြုသောပဋိညာဉ်၏ လက္ခဏာ သက်သေဖြစ်ရလိမ့်မည်။ 这是我与你们立约的证据。 *It shall be a sign of the covenant between me and you. [Gen. 17:11]* /*f*4/

sinax kawx cia [si nax gox jīa] /si naʔ kɔʔ tɕia/ *n.* နှစ်နိုင်ငံစပ်ကြား 国际关系 *guójì guānxì* international relations.

sinax gawng [si nax mgōng] /s.naʔ gɔ̰ŋ/ *n.* (□ □□) ကြား 山谷 *shāngǔ* valley, gulch, gully, hollow, cove.

sinax gip [si nax mgib] /s.naʔ gip/ *n.* ခြေချောင်းကြား (နွားခြေ) 蹄缝 *tí féng.* **:** sinax gip moi. နွားခြေချောင်းကြား 黄牛蹄缝。

sinax mee: [si nax mee] /si naʔ mɯ/ *n.* မြေနေရာ 界, 界线 *jiè, jièxiàn* border, borderline, boundary. ☞ sinax meei: [*var.*]. ☞ si mee: [*syn.*].

sinax meei: [si nax meei] /si naʔ mɯi/ ☞ sinax mee: .

sinax rawm: hai: [si nax rom hai] /si naʔ rɔm hai/ *n.* သမုဒ္ဒရာ□□ အလည် 海峡 *hǎixiá* strait, channel.

sinai: [si nai] /s.nai/ *vt.* နှမြော 浪费 *làngfèi* waste, be wasteful. **:** Yum sinai: sinai:, grai: sikriiem: sikriiem:. (□ □) နှမြောတယ်၊ ပျောက်သွားတာအစ အနမတွေတဲ့အထိအောင်ပဲ။ 死光亡绝. *Dead and gone, perished without a trace.* ☞ nai: [*var.*].

sinu: [si nu] /s.nu/ *vt.* ဆွဲ– 拉 *lā* pull, drag. **:** Ex sinu: maox tawm: siniied, paw kieh deen. ကျွန်တော် တိုကြိုးကိုတင်းနေအောင်ဆွဲရအောင်၊ မချောင်စေနဲ့။ 大家把绳子拉紧, 别让它松了。 *We'll pull the rope tight and not let it loosen.* ☞ nu: [*syn.*].

sinun [si nūn] /s.nṵn/ **1** *n.* ဗိုက် (ချက်နားတစ်ဝိုက်) 腹肌 *fù jī* abdomen, belly (?). **2** *vs.* ဗိုက်ရွဲ 肥厚 (指腹肌) *féi hòu (zhǐ fù jī)* paunchy, pot-bellied (referring to a rounded abdomen) (?).

sinum [si nūm] /s.nṵm/ *vs.* ဟိန်းသံ 轰响, 轰隆隆, 嗡嗡 (地震、打雷、放炮、蜜蜂群飞等发出的声音) *hōngxiǎng, hōng lónglóng, wēngwēng (dìzhèn, dǎléi, fàng pào, mìfēng qún fēi děng fāchū de shēngyīn)* rumbling, booming, thundering (of thunder, artillery), buzzing, humming (of insects flying). **:** lox sinum mawg. အမြောက်ဟိန်းသံ။ 炮声轰隆隆地响。 *the rumbling of artillery.* | lox sinum pu: yhia:. ပျားပျံတဲ့အသံ 蜜蜂飞起嗡嗡叫。 *the hum of bees flying.* ☞ sinum praix [*syn.*]. /*f*5/

sinum praix [si nūm brāix] /s.nṵm prạiʔ/ *n.* ကျယ်လောင်သောအသံ၊ မိုးခြိမ်းသံ၊ တော်လည်းသံ (ငလျင်) 雷鸣 *léi míng* rumble, peal (of thunder). **:** Lang: ngawg khaing: sigaux kum:, ting phum: khaing: sinum praix. လည်ပင်းက ချိုး လည်ပင်းထက် ရှည်တဲ့လည်ပင်း၊ အီးပေါက်သံက မိုးခြိမ်းသံထက် ကျယ်တဲ့ အီးပေါက်သံ။ 脖子长于斑尾鹃鸠，屁声响于雷鸣。 *A neck longer than a barred cuckoo-dove, a fart louder than thunder.* ☞ sinum [*syn.*].

sinaw [si nō] /s.nɔ̰/ *n.* လူပျို 小伙子, 青年男子 (未婚的) *xiǎohuǒzi, qīngnián nánzǐ (wèihūn de)* young, unmarried man (in some dialects can also refer to young unmarried women). /*f*7/

sinawn [si nōn] /s.nɔ̰n/ **1** *n.* အရိုးနု 里脊 (猪、牛等脊椎骨内侧的条状嫩肉) *lǐjǐ (zhū, niú děng jǐzhuīgǔ nèicè de tiáozhuàng nèn ròu)* sirloin (the tender strip of meat along the spine of a steer or pig). **2** *n.* <KRAUNG?> အူသိမ်၊ အူချောင်း 粉肠 (一般指猪的十二指肠的一部分) *fěncháng (yìbān zhǐ zhū de shíèr zhǐ cháng de yībùfèn)* sausage (?) (usu. refers to the duodenum section of a hog's intestines). **:** sinawn lig. ဝက်အူချောင်း 猪粉肠。 *pork sausage.* ☞ nawn [ceu 1] [*var.*]. ☞ nex ngia [ceu 1] [*syn.*].

sinie [si nīe] /si nɛ̰/ *n..* ဧည့်သည်၊ အဖော် 客人 guest, visitor, company..

siniex[1] [si nīex] /s.nɛ̰ʔ/ *n.* <KHAOX> ဟင်းနုနွယ်ရွက်လှ (စားရှေ့သော အရွက်ဝိုင်းနှင့်စိမ်းဖြူကြားသို့မဟုတ် ခရမ်းနီရောင် အပွင့်များနှင့် စားရှေ့သော အနက်ရောင်အစေ့များရှိ) 小米菜, 苋菜 (草本, 可食) *xiǎomǐcài, xiàncài (cǎoběn, kě shí)* amaranth greens, pigweed (*Amaranthus tricolor*, edible oval leaves, greenish white, or red-purple, flowers, edible black seeds, as flower also known as Joseph's coat). **:** Tai siniex, riex sinaw. ဟင်းနုနွယ်ပန်း၊ လူပျိုကြီး။ 苋菜开花伙子老。(苋菜开花时，花很鲜艳，但菜已老了。常以之比喻老伙子。) *The amaranth*

greens have flowered, the bachelor has aged. (An aging bachelor is like amaranth greens which are too old to eat, once they have flowered.) ☞ taux siniex, sibawng [*syn.*]. /*f*10/ [ríang 2].

Siniex[2] [Si Nīex] /s.nɛ̰?/ *np.* "o" မျိုးရိုးနံမယ် 肖（姓氏）, 魏（姓氏）*Xiāo (xìngshì), Wèi (xìngshì)* Wa clan name or surname (most common, and dominant, clan in some areas, standard Han Chinese equivalent surnames are Xiāo and Wèi). ☞ Shiao: [*syn.*].

siniex tiag [si nīex dīag] /s.nɛ̰? ṭiak/ *n.* <KHAOX> ဟင်းနုနွယ်၊ ဟင်းခါးနွယ်၊ 野小米菜, 野苋菜 *yě xiǎomǐcài, yě xiàncài* slender amaranth, green amaranth (*Amaranthus viridis*, lit.'wild amaranth').

siniex jung [si nīex njūng] /s.nɛ̰? dʑṵŋ/ *n.* <KHAOX> ေ[illegible]ဟက်သွားသောဟင်းနုနွယ်အမျိုး 饭小米菜（没有黏性的）*fàn xiǎomǐcài (méiyǒu niánxìng de)* 'standing' amaranth (*Amaranthus sp.*, seeds? non-viscous, lit.'standing amaranth').

siniex raoh [si nīex raoh] /s.nɛ̰? rauh/ *n.* <KHAOX> ဟင်းနုနွယ်အနီ 糯小米菜（有黏性的）*nuò xiǎomǐ cài (yǒu nián xìng de)* 'red' amaranth (*Amaranthus sp.*, e.g., *A. hypochondriacus*, seeds? viscous, lit. 'red amaranth', referring to colour of seeds?).

sinien [si nīen] /s.nɛ̰n/ *vi.* တစ်နေ–၊ ခံ–၊ ရပ်နေ–၊ [illegible] နေ–၊ ငြိုနေ– 停, 停留, 歇 *tíng, tíngliú, xiē* stop, stop over, stay, rest. **:** Gawng: khaox sibloe: daux rawm: ankix, sinien ka rang: ting an:. ေ[illegible]ရေပေါ်မှာပေါ်နေတဲ့သစ်ချောင်းတွေဟိုကျောက်ကမ်းပါးနဲ့တစ်နေတယ်။ 漂在水里的那些木料, 停在大岩石那里了。 *The logs floating down the river stopped at that big boulder.* | Singaix ex sinien ka yaong: in: heue:, pon sax ex baox hu: cao. ဒီနေ့ကျွန်တော်တို့ဒီရွာမှာနားမယ်၊ မနက်ဖန်စောစောပြန်သွားကြတာပေါ့။ 今天大家就在这个寨子里歇, 明天再早些走。 *Tonight we will stay in this village and get an early start tomorrow.* ☞ nien [*var.*].

siniag [si nīag] /s.ṇiak/ *n.* ကြွက်သား၊ အကြော၊ ကြွက်စွန်းရွတ်၊ ဆွဲဆန့်ကြိုး 筋 *jīn* muscle, tendon, sinew. **:** si ang: siniag. 筋骨。 *muscles and bones. (and 'build'?)* /*f*8/

siniag blawng hu: nham: [si nīag nblōng hu hnam] /s.ṇiak blɔ̰ŋ hu nʰam/ *n.* ေ[illegible]ွးကြော 血管 *xuèguǎn* blood vessel, artery (from heart), vein (to heart).

siniag sinu [si nīag si nū] /s.ṇiak s.nṵ/ *n.* ကြွက်သားကြောမျှင်၊ ကြွက်စွန်းရွတ်၊ ဆွဲဆန့်ကြော၊ အကြော 筋 *jīn* muscle, sinew.

siniag rawm: [si nīag rom] /s.ṇiak rɔm/ *n.* ေ[illegible]ကြော 波浪 *bōlàng* wave, ripple (lit. 'water sinew').

siniag lhax [si nīag hlax] /s.ṇiak lʰaʔ/ *n.* <KHAOX> သစ်ရွက်ကြောင်း 叶脉 *yèmài* veins of a leaf (lit. 'leaf sinew').

siniied [si nīad] /s.ṇiat/ **1** *vs.* တင်း– 紧, 紧紧的 *jǐn, jǐnjǐn de* tense, tight. **:** Bluh maox tawm: siniied. ကြိုးကိုတင်းအောင်ဆွဲထားလိုက်။ 把绳子拉得紧紧的。 *Pull the rope until its tight.* **2** *vt.* တင်းအောင်ဆွဲ– 拉(紧), 拖(紧) *lā (jǐn), tuō (jǐn)* tighten, pull tight, tension. **:** Laih ak hoik deen, siniied nawh ceeix. ဒူးလေးကြိုးလျှော့နေပြီ၊ နည်းနည်းတင်းအောင်ပြန်ဆွဲလိုက်။ 弩弓弦松了, 把它拉紧点儿。 *The crossbow string has gotten slack, so tighten it a little.* ☞ niied ② [ceu 1] [*var.*].

sinhax [si hnax] /s.nʰaʔ/ *vs.* ကျယ်လောင်၊ ဆူဆူညံညံ 轰隆, 嗓门大 *hōng lōng, sǎng mén dà* rumble, roll. **:** Lox taoh mawg uik sinhax ngie. အမြောက်ပွင့်သံကျယ်လောင်နေတာပဲ။ 炮声轰隆。 | Maix paw phex sigah sinhax ngie. မင်းဒီလောက်ဆူဆူညံညံစကားမပြောနဲ့။ 你讲话不要那样嗓门大。

sinhaix [si hnaix] /s.nʰaiʔ/ *vt.* ရိုက်–၊ ရိုက်နှက်–၊ ပြ–၊ တီး–၊ ဆော်– 鞭打, 抽打 *biāndǎ, chōudǎ* whip, beat. **:** sinhaix moi. နွားကိုရိုက်တယ်။ 抽打牛。 *whip a cow.* /*f*10/

sinhut [si hnud] /s.nʰut/ *vt.* ေ[illegible]ဆွဲ–? 拽 *yè.* **:** sinhut maox. ကြိုးကိုဆောင့်ဆွဲတယ်။ 拽绳子。

sinhux [si hnux] /s.nʰuʔ/ *vs.* (ဖတ်ရတာ) ခက်–၊ ခက်ခဲ– 拗口, 别劲儿 *àokǒu, bié jìn ér* hard to pronounce,hard to do something[AM]. **:** Lai in: sinhux ngie tix ah, ang: lai: doh. ဒီစာဖတ်ရတာခက်လိုက်တာ၊ နားမလည်တော့ဘူး။ 这文章读起来拗口, 不通顺。 | Sileed aux gaw khaox daux nhik, uik sinhux ngie. ကျွန်တော်ချုံထဲကနေသစ်ချောင်းဆွဲထုတ်လာတာ ခက်ခဲလိုက်တာ။ 在草丛中拉 一棵树, 真叫别劲儿。

sicoek sike [si jouig si gēi] /s.tɕoc s.kẹ/ *vs.* ခြိုးခြံစေ့စပ်သော 省吃俭用 *shěng chī jiǎn yòng* live frugally, be thrifty. ☞ sikiied sike, sicoek sike [*syn.*].

sijax [si njax] /s.dʑaʔ (dʑạʔ ?)/ *n.* ဓိဋ္ဌာန် 起誓 *qǐshì* oath, vow, agreement, covenant, contract. **:** Pui Yu Dax tiblah yuh sijax mai: vien rhawm: tix tau greem: lox tiex lox tu. [Lai Kawncau 23:12] ဓိုဃ်းလင်းသောအခါ ယုဒလူတို့သည်သင်းဖွဲ့၍ငါတို့သည်ပေါလုကိုမသတ်မီတိုင်အောင်အလျှင်းမစားမသောက်ရဟုကိုယ်ကိုကျိန်ဆို၍ဓိဋ္ဌာန်ပြုကြ၏။ 犹太人同谋起誓。 *The Jews banded together and took an oath. [Act. 23:12]* ☞ sijax mukheu: (?) [*syn.*]. [Siam (W. Tai va2 tsa1 'agreement']. /*f*4/

sijax mukheu [si njax mū ke] /s.dʑaʔ mu̯ kʰɤ/ *n.* ဂတိသစ္စာ၊ ကျမ်း၊ သမ္မာကျမ်းစာ၊ ပဋ္ဌာန်း covenant, testament, oath. **:** Kheu: in: mawh nham: Aux pa dex pa dawd mai: sijax mukheu pa khraox. [Mathiex 26:28] ဤကား ငါ၏သွေးဖြစ်၍ ပဋ္ဌာန်းတရားသစ်နှင့်ဆိုင်၏။ 因为这是我立约的血。 *For this is my blood, the blood of the covenant. [Mat. 26:28]* | **Sijax Mukheu Pa Prim:** သမ္မာကျမ်းစာဟောင်း (圣经) 旧约 *Old Testament (of the Bible)* | **Sijax Mukheu Pa Khraox** သမ္မာကျမ်းစာသစ် (圣经) 新约 *New Testament (of the Bible)* | | | ☞ sijax (?) [*syn.*]. [Siam?].

sijaox [si njāox] /s.dʑa̰uʔ/ **1** *adv-post.* ရုတ်တရက်၊ ချက်ခြင်း 突然 *tūrán* suddenly. **:** Lih sijaox lhiex. မိုးရုတ်တရက်ရွာချတယ်။ 突然下起雨来。 *It suddenly started to rain.* **2** *adv-post.* မထင်မှတ်ပဲ၊ မမျှော်လင့်ပဲ 偶然 *ǒurán* accidentally, unexpectedly, by chance. /ʃ7/

sijaong[2] [si njāong] /s.dʑa̰uŋ/ *vt.* အော်–၊ အော်ဟစ်–၊ 随声附和, 瞎叫唤 *suíshēng fùhè, xiā jiàohuan* make an instinctive sound in reaction to another sound, cry out automatically (?). **:** sijaong lox pui. လူအော်ဟစ်သံ 随声附和人家的话。 *echo someone's words.* | Sox sijaong raoh giex dee an:. ခွေးအလကားနေရင်းနဲ့အဲဒီမှာအော်နေတယ်။ 狗在那里瞎叫唤。 *A dog is barking away at nothing over there.*

sijaong [si njāong] /s.dʑa̰uŋ/ *n.* <KHAOX> ကတ်ဖို 杨梅，火杨梅 *yángméi ， huǒyángméi* red bayberry, wax myrtle (*Myrica rubra*). ☞ plix sijaong [*syn.*].

sijod [si njōud] /s.dʑo̰t/ **1** *vt.* လက်ချောင်းဖြင့်ပွတ်–? 撮（用五个指头拿取小东西）*cuō (yòng wǔ gè zhítou ná qǔ xiǎo dōngxī)* rub with the hands?. **2** *cl.* (ထုထည်တိုင်းသည့်ယူနစ်၊ တစ်ကုဗစင်တီမျှ) တစ်ဆုပ် 撮（单位名称）*cuō (dānwèi míngchēng)* (unit of measure for volume, equal to about 1 millilitre [1 cc.]). **:** Nawh sijod tix ih maong ngaix tix sijod. သူနေကြာစေ့တစ်ဆုပ်ဆုပ်ပြီးစားတယ်။ 他撮了一撮葵花子吃。 ☞ jod [*var.*].

sijut [si njud] /si dʑut/ *v.* ခုန်– jump. **:** Sijut kawn nyawm in tix khaing ka piang khaox. ဒီကလေးက သစ်ပင်ပေါ်ကနေ ခုန်ချတယ်။ *The boy jumped down from the tree.*

sijeng [si njēing] /s.dʑḛŋ/ *n.* <SIM:> အပြာရောင် နေတောက်ငှက်တစ်မျိုး? 蓝喉太阳鸟 *lán hóu tàiyáng niǎo* (kind of 'blue-throated sunbird').

sijieh rhawm: [si njīeh hrom] /s.dʑḭɛh rʰɔm/ *vs.* ခေါင်းရှုပ်–၊ ခေါင်းနောက်–၊ စိတ်ရှုပ်–၊ စိတ်မသာဦးတွား 烦恼, 苦恼 *fánnǎo, kǔnǎo* troubled, perplexed. **:** Nawh sijieh rhawm: rhi: ang: lai: nyawm sawm:, nyawm it. သူစိတ်ရှုပ်လို့မစားနိုင်မအိပ်နိုင်ဖြစ်နေတယ်။ 他烦恼得吃饭不香, 睡觉不甜。

sijie: [si njie] /s.dʑiɛ/ *vi.* ရန်ဖြစ်–ငြင်းခုံ– 吵嘴, 打架 *chǎozuǐ, dǎjià* fight, argue. **:** Kiex ang: sax sijie: paoxtix. သူတို့တစ်ခါမှရန်မဖြစ်ဖူးဘူး။ 他俩从不吵嘴。

sijee: [si njee] /s.dʑɯ/ **1** *vt.* တိုးကြိတ်–၊ 推挤 *tuī jǐ* crowd, pack. **:** Moi sijee: paoxtix. နွားတွေတိုးကြိတ်နေကြတယ်။ 黄牛互相推挤。 **2** *vt.* အတင်းလိုက် 追赶 *zhuīgǎn*. **:** Sijee: lhiex yix ka hoek yix praok yaong:. ငါတို့ရွာနားမှာရောက်တဲ့အချိန်မိုးငါတို့ကိုအတင်းလိုက်တယ်။ 我们刚到村边, 雨就追赶上来了。

sijeen: [si njeen] /s.dʑɯn/ *prep.* နီးကပ် 接近 *jiējìn* approach. **:** sijeen: Vaw. ပွဲနဲ့နီးကပ်လာပြီ။ 接近春节。 *get close to the Vo new year festival.*

sijeen: plawg [si njeen blōg] /s.dʑɯn pla̰k/ *n.* အိမ်နီးနာ၊ပတ်ဝန်းကျင် 近邻 *jìn lín* close neighbour (UK) neighbor (US).

sijeen: plawg sijhawk nyiex [si njeen blōg si nqog nyīex] /s.dʑɯn pla̰k s.dʑʰɔk ɲḭɛʔ/ *n.* တံခါးခြားအိမ်နီးနားခြင်း 隔壁邻舍 *gébì lín shě* next-door neighbour (UK) neighbor (US).

sijoeg [si njōuig] /s.dʑo̰c/ **1** *vt.* စုပေါင်းလိုက်၊ (လက်ဖြင့်) 撮（用手指头捏取）*cuō (yòng shǒuzhǐ tóu niē qǔ)* gather, bring together. **2** *cl.* (ထုထည်တိုင်းသည့်ယူနစ်၊ တစ်ကုဗစင်တီမျှ) 撮（单位名称）*cuō (dānwèi míngchēng)* (unit of measure for volume, equal to about 1 millilitre [1 cc.]). **:** sijoeg gaox tix sijoeg. ဆန်တစ် (?) လောက်ချိန်ပေးပါ။ 撮一撮米。

sijhu: [si nqu] /s.dʑʰu/ *vs.* အုံ့မှိုင်း 袅袅（缭绕上升）*niǎo niǎo (liáo rào shǎngshēng)*. **:** Sijhu: taoxngu piang nyiex yaong:. ရွာအပေါ်မှာမီးခိုးတွေအုံ့မှိုင်းနေတာပဲ။ 村寨上空炊烟袅袅。

sijhawk[1] [si nqog] /s.dʑʰɔk/ *vs.* ချိုင့်ခွက်တွေနဲ့ကြမ်း၊ ကြမ်းတမ်း 坑坑洼洼, 坎坷 *kēngkēngwāwā, kǎnkě* bumpy, rough. **:** Priex inkix uik sijhawk ngie khaix kaong: pui hon:. သူတို့ကန်ဇွန်းဥတူးပြီးနောက်ပိုင်းဒီနီးနားမှာချိုင့်ခွက်တွေနဲ့ကြမ်းနေတာပဲ။ 这一带人们挖了毛薯后留下坑坑洼洼的痕迹。 *These areas are really bumpy after people dug up sweet potatoes.* | Sigu: klawng: tawng tix cawk, sijawk krax tawng tix lawng. ေ□□နာက်ပေမယ့်ငါးနို့ကိုတတ်တယ်၊ လမ်းကြမ်းတမ်းေ□□□ ့ဖြတ်သွားတတ်တယ်။ 河水浑浊也能摸鱼, 道路坎坷也能通达。 *When a river is muddy, you can still grab fish, and when a road is rough, you can still travel it.*

sijhawk[2] [si nqog] /s.dʑʰɔk/ *v.* ထပ်ထား– 堆叠（?）*duīdié* stack, pile up (?). **:** Khaoxgix jung ka brawk,

khao: puk sijhawk mai: khu:. ထင်းရှူးပင်အိမ်ဘေး မှာထောင်ထားတယ်၊ ခေါ်ပုတ်ကိုဌာပနာပေါ်ထပ်ထား တယ်။ 庭院里坚着松树，家堂里堆着粑粑。（信仰大乘佛教的佤族地区，过春节时的景象。） *Pine trees standing in the courtyard, baba cakes stacked on the altar. (Describes the appearance of houses in Buddhist areas at the New Year.)*

sijhee: [si nqee] /s.dʑʰɯ/ *adj.* ပြေပြစ် 疏松 *shū sōng*. **:** Hon: oi: sum: dee sijhee: tiex ma:. ကန်ဇွန်းဥကိုယာမြေပြေပြစ်တဲ့နေရာမှာစိုက်တယ်။ 红薯种在疏松的土地里。

sijheeng: [si nqeeng] /s.dʑʰɯŋ/ *adv-post.* ခဏခဏ၊ ပုံမှန်၊ ▯ မြဲ၊ အစဉ် 常, 常常, 经常 *cháng, chángcháng, jīngcháng* often, frequently, regularly, usually. **:** Nawh hoek sijheeng:. သူ အမြဲလာတယ်။ 她常来。 *She comes frequently* ☞ pot[1], lawx lawx, jheeng: jheeng:, jheeing: jheeing:, sijheeng: sijhai: [*syn.*]. /*f*7/

sijheeng: sijhai: [si nqeeng si nqai] /si dʑʰɯŋ si dʑʰ ai/ *adv-post.* ခဏခဏ၊ ပုံမှန်၊ အစဉ်သဖြင့်၊ အစဉ်၊ အများအားဖြင့် 常, 常常, 经常 *cháng, chángcháng, jīngcháng* often, frequently, regularly, usually. ☞ pot[1], lawx lawx, jheeng: jheeng:, jheeing: jheeing:, sijheeng: [*syn.*].

sijhuing: [si nquing] /s.dʑʰuɲ/ *vi.* စိမ့်ထွက်– 喷, 冒 *pēn, mào* spurt, squirt, gush, leak. **:** Sijhuing: rawm: khaing: daux tiex. ▯▯▯မြေကြီးကနေစိမ့်ထွက် လာတယ်။ 水从地下冒出来。 *Water gushed from the ground.* | Sijhuing: nham: tix lih. ▯▯ွးတွေစိမ့် ထွက်လာတယ်။ 血喷出来了。 *Blood spurted out.*

sinyek (sinyek ... sinyek ...) [si nyeig (si nyeig ... si nyeig ...)] /s.ɲek/ **1** *adv-post.* [ကြိယာ]လေလေ [ကြိယာ]လေလေ 越…… 越…… *yuè ... yuè ...* the more ... the more ..., more and more. **:** Krax in: hu: sinyek mhawm: sinyek. ဒီလမ်းသွားလေလေကောင်း လေလေပဲ။ 这条路越走越好。 *The more we go on this road, the better it gets.* **2** *adv-post,redup.* တစ်ဖြေးဖြေး၊ တဖြည်းဖြည်းချင်းစီ 多而又多, 越来越…… (?) *duō ér yòu duō, yuè lái yuè* more and more. **:** yuh ka mawx son sang ting krax moh pex sinyek sinyek, kah daux pa chix tawng chix yung kuceu khawm: uik. [Philippix 1:9] ▯▯▯ဘပါရမီ (တစ်ဖြေးဖြေး) တိုးပွါး၍ ပြည့်စုံမည် အကြောင်းကိုငင်း၊ 就是要你们的爱心. . . 、在知识和各样见识上、多而又多。 *that your love may abound more and more in knowledge and depth of insight. [Phi. 1:9]* | siliex kah pa ang singax singeh, mai kah phimap, sonsang lih mawh phimap sinyek sinyek. [Romax 6:19] သင်တို့သည်မိမိတို့ ကိုယ်အင်္ဂါများကို အဓမ္မတရား၌ (တဖြည်းဖြည်းချင်းစီ) သွင်း၍ ကျွန်ခံစေဘူးသည်နည်း တူ၊ 给不洁不法作奴仆、以至于不法。 *servants to uncleanness and to wickedness upon wickedness. [Rom. 6:19]* | siliex kah pa ang singax singeh, mai kah phimap, sonsang lih mawh phimap sinyek sinyek. [Romax 6:19] သင်တို့သည်မိမိတို့ ကိုယ်အင်္ဂါများကို အဓမ္မတရား၌ (တဖြည်းဖြည်းချင်းစီ) သွင်း၍ ကျွန်ခံစေဘူးသည်နည်း တူ၊ 给不洁不法作奴仆、以至于不法。 *servants to uncleanness and to wickedness upon wickedness. [Rom. 6:19]* ☞ sibie[2] (sibie... sibie ...), sipie[2] (sipie ... sipie ...) [*syn.*].

sinyeeing: [si nyeeing] /s.ɲɯɲ/ *vt.* ထပ်စီ–၊ 搭, 架（连结在一 起）*dā, jià (liánjié zài yī qǐ)*. **:** Yex sinyeeing: khix tau. အမကြီးထင်းတွေထပ် စီနေတယ်။ 老大把柴火架在一起。

sinyeeing: jheeh [si nyeeing nqeeih] /s.ɲɯɲ dʑʰɯ ih/ *vi.* ပြန်လှန်စစ်မေး–၊ ရင်ဆိုင်–၊ ထိပ်တိုက်တွေ့–၊ မျက်နှာချင်းဆိုင်တွေ့–၊ အငြင်းပွားမှုတွင် ထွက်ချက်များနှိုင်းယှဉ်– 对质 *duì zhì* cross-examine, confront, compare statements in a dispute. **:** Kieh kiex hoek tix sinyeeing: jheeh tix kah. အငြင်းပွား မှုမှာပါတဲ့ အုပ်စုနှစ်စုလုံးကို လာခိုင်းပြီး တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် ထိပ်တိုက်တွေ့ခိုင်း လိုက်။ 让他俩来对质。 *Have the two parties come and confront each other in the dispute.* ☞ nyeeing: jheeh [*var.*].

sinyhup [si hnyub] /s.ɲʰup/ **1** *vt.* ဖမ်း–၊ 捕捉 *bǔzhuō* catch, grab, seize, capture. **:** sinyhup sido. နှံကောင်ကိုဖမ်းတယ်။ 捕捉蚂蚱。 *catch locusts.* **2** *vt.* ဖမ်ဆုပ် 仆, 扑跌（向前跌倒, 手着地） *pū, pū diē (xiàngqián diēdǎo, shǒu zháo dì)* pounce, spring (of cats, other animals), fall forward with hands touching ground. **:** Goeh nawh sinyhup tiex. သူချော်လဲလို့မြေကြီးကိုဖမ်းစုပ်ထားတယ်။ 他摔倒了, 扑跌在地上。 *He tripped and stumbled to the ground.* /*f*10/

sisaix[1] [si saix] /s.saiʔ/ *n.* တဆေး 曲, 酒药 *qū, jiǔyào* yeast (brewer's), leavening. ☞ su: saix[1] [*var.*].

sisaix[2] [si saix] /s.saiʔ/ ☞ su: saix[2] .

siso: [si sou] /s.so/ *vs.* ▯▯▯– 搀杂 *chān zá*. **:** Lhax sioe: ku cee uik siso: ngie daux rawm: rheep yuh nawh. 他煮的汤里搀杂着各种佐料。 ☞ sai: so: [*var.*].

sisih [si sih (?)] /s.sih/ *loc.* ဟိုးအောက်မှာ 那下面, 那下边 *nǎ xiàmian, nǎ xiàbiān* down there.

sisin: [si sin] /s.sin/ *vs.* အေး–၊ အေးမြ–၊ ချမ်း– 冷, 凉 *lěng, liáng* cold, cool. ☞ saux sin: [*var.*].

sisiuh [sī sīuh] /sɨ sɨuh/ *loc.* ဟိုးအောက်နားဖက် 那下面, 那下边 *nǎ xiàmian, nǎ xiàbiān* over there[AM]. **:** Nawh yuh kaing sisiuh. သူဟိုးဂ

အာက်နားဖက်မှာအလုပ်လုပ်တယ်။ 他在那下边劳动。 ☞ siuh, mang siuh [*syn.*].

siya: [si ya] /s.ʑa/ **1** *n.* ငတ်မွတ်ခြင်း၊ ခေါင်းပါးခြင်း 饥饿 *jī'è* famine, starvation. **:** Didix, pui hot ot mai: siya:, kha: tix mai: sikuat. ဟိုးအရင်ကဆင်းရဲသားတွေငတ်မွတ်ခေါင်းပါးလွန်းတယ်၊ အေးချမ်းလွန်းပြီး ဒုက္ခခံခဲ့ရတယ်။ 过去，穷苦人过着饥寒交迫的悲惨生活。 *In the past the poor lived with famine and endured cold.* **2** *vt.* ငတ်–၊ ငတ်ပြတ်– 使. . . 饥饿，受饿 *shǐ ...jī'è, shòu è* starve. **:** Siya: nawh ling: ngaix ngaix, paw lai: tawx nawh sawm:, jao ang: nawh brax yuh tidtix. သူတစ်နေ့လုံးငတ်နေတယ်၊ ထမင်းမစားခိုင်းနဲ့ □ □ □ကိုမလုပ်လို့။ 今天让他饿一整天，别给他吃饭，因为他什么都没有做。 /*f*9/

siyag [si yāg] /s.ʑa̰k/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဂမုန်းအင် 滇独蒜兰，独叶白芨（草本，可入药）*Diān dúsuànlán, dúyè báijī (cǎoběn, kě rù yào)* Yunnan pleione (a variety of peacock orchid or Himalayan crocus, *Pleione yunnanensis*, a.k.a *P. bulbocodioides 'Yunnan'*, or possibly *Cremastra sp.*, e.g. *C. yunnanensis*, rhizome and/or pseudobulb used medicinally).

siyag siah [si yāg siah] /s.ʑa̰k siəh/ *n.* <KHAOX,SAEX> ကျူးလစ်၊ ဇမ္ဘူပနီ 山慈姑（山茨菇），杜鹃兰 *shāncígū, dùjuānlán* edible tulip (*Cremastra appendiculata, C. bulbocoides, C. yunnanensis*, edible pseudobulb also used medicinally, lit. 'slender si yág'.

siyang: [si yang] /s.ʑaŋ/ *vi.* ကွာနေ–၊ ပျက်ကွက်–၊ မေ့လျော့– 分开，远离，疏远 *fēnkāi, yuǎnlí, shūyuǎn* be absent, be parted from, not be there. **:** phan: aux hoek ka pex ang ah, siyang: ot ang ah. [Philippix 1:27] ငါရောက်လျှင်သင်တို့နှင့် မျက်မှောက်တွေ့သည်ဖြစ်စေ၊ ကွာလျက်နေသည်ဖြစ်စေ၊ 叫我或来见你们、或不在你们那里。（SR：无论我跟你们在一起，还是不跟你们同在。） *whether I come and see you or am absent [Phi. 1:27]* | Mawh kheu in, ex khaw: tix nie lheu: nied tix nghiet (nghiiet) ka ceu pa hoik mhong: ex khankix, phan: ang mawh nan: ha ex kox tang: siyang: hu: khaing: khankix heue:. [Hebrie 2:1] ထို့ကြောင့်ငါတို့သည်ကြားရသောဒေသနာတော်ကိုမမေ့လျော့မ□ □အကြောင်း၊ စိတ်နှလုံး၌သာ၍မှတ်မိစွဲလမ်းခြင်းရှိရမည်။ 所以我们当越发郑重所听见的道理、恐怕我们随流失去。（SR：因此，我们应该细心聆听所听到的一切，否则我们将可能会失去它们。） | Puxaik khankix eue:, viang ex yaox tix siyang: ot khaing: pex tivud ticu daux tokaux, rhawm: ex ang: siyang: ot khaing: pex, ex kied nbīaong mai: simie tix yaox pex, mai: nie lhee: langteung: coca: son sang: yaox pakngai: pakbaoh pex heue:. [1 Th. 2:17] ညီအကိုတို့ငါတို့သည်စိတ်နှလုံးအားဖြင့်မဟုတ်၊ ကိုယ်အားဖြင့်သာသင်တို့နှင့် ခဏကွာသည်ရှိသော်၊ သင်တို့မျက်နှာကိုမြင်ခြင်းငှာ အလွန်လွမ်းသောစိတ်နှင့်သာ၍ကြိုးစားအားထုတ်ကြ၏။ 弟兄们、我们暂时与你们离别、是面目离别、心里却不离别、我们极力的想法子、很愿意见你们的面。（SR：各位兄弟，我们虽然暂时身处异方，但我们却心想一处，我十分想念你们，并很想见到你们。） *But we, brothers, being bereaved of you for a short season, in presence, not in heart, tried even harder to see your face with great desire, [1Th. 2:17]* /*f*9/

siyaug [si yāeg] /s.ʑa̰ɯk/ *vs.* ပြိုင်–၊ ပြွတ်သိပ်– 累累 *léiléi* cluster of, heaps of. **:** Plix khaox siyaug ngie. အသီးတွေပြွတ်သိပ်နေတာပဲ။ 果实累累。

siyaung: [si yaeng] /s.ʑaɯŋ/ *vi.* တုန်–၊ တုန်လှုပ်– 发抖，哆嗦，战栗，颤栗 *fādǒu, duōsuo, zhànlì, zhànlì* shudder, shiver, quiver, quake, cringe. **:** siyaung: ngie ka kuat. ချမ်းလို့တုန်နေတာပဲ။ 冷的发抖。 *shiver from the cold.* | Ang: grix ka bhaung:, ang: siyaung: ka lhiex. (□ □ □ကြောက်ဘူး၊ မိုးကိုမတုန်လှုပ်ဘူး။ 风吹不害怕，雨打不战栗。 *Doesn't shrink from some wind, doesn't shudder at some rain.* /*f*6/

siyaoh [si yaoh] /s.ʑauh/ *vs.* လန့်–၊ လန့်ဖြန့်– 惊吓，惊恐 *jīngxià, jīngkǒng* frightened, startled. **:** Siyaoh aux ka yaox tix siuing:. ကျွန်တော်မြွေကိုတွေ့လို့လန့်လိုက်တာ။ *I was startled by seeing a snake.* ☞ yaoh [*var.*]. ☞ sigraong [*syn.*]. /*f*9/

siyaoh rhawm: [si yaoh hrom] /s.ʑauh rʰɔm/ *vs.* ကြောက်လန့်–၊ ထိတ်လန့်–၊ တုန်လှုပ်–၊ ခြောက်ခြား– 惊吓，惊恐 *jīngxià, jīngkǒng* frightened, startled.

siyaog [si yāog] /s.ʑa̰uk/ *vs.* တို– 短（一般指衣着有一边比另一边相对地短）*duǎn (yìbān zhǐ yī zhuó yǒu yībiān bǐ lìngyī biān xiāngduì de duǎn)* short (usually referring to clothing being shorter on one side than the other). **:** Sibex ih maix siyaog plakngai:. 你穿的衣服前面短点儿。 ☞ siyaong [*var.*].

siyaong [si yāong] /s.ʑa̰uŋ/ *vs.* တို– 短（一般指衣着有一边比另一边相对地短）*duǎn (yìbān zhǐ yī zhuó yǒu yībiān bǐ lìngyī biān xiāngduì de duǎn)* short (usually referring to clothing being shorter on one side than the other). ☞ siyaog [*var.*].

siyox [si youx] /s.ʑoʔ/ **1** *vs.* မညီမညာ–၊ ခရော်ခရွတ်– 参差不齐 *cēncībùqí* uneven. **:** Plah ce: vieh kiex plah ce: kawp gawp ot tau siyox khaing: paoxtix. စာရွက်အကြီးတွေ၊ အသေးတွေအားလုံးမညီမညာထပ်ထားတယ်။ 宽纸和窄纸叠在一起参差不齐。 *Wide and narrow pieces of paper are all unevenly stacked together.* **2** *vi.* မတူညီ–၊ ကွဲပြား–၊ ရှေနောက်မညီ–၊ ကွဲ–၊ ခြားနား– 分歧，不一致 *fēnqí, bùyīzhì* disparate, inconsistent, at odds, off, having a

discrepancy. **:** Lox kiex hoik khaw: tau, ang: lai: siyox khaing: paoxtix. သူတို့နှစ်ယောက်ပြောတာ့ အခုရှေနောက်ညီတယ်။ သူတို့ကြားမှာ ခြားနား ချက်မရှိတော့ဘူး။ 他俩的话说到一块儿去了, 没有什么分歧了。 *The two of them are now talking consistently, there is no discrepancy between them.* | Man: raoh in: kiex ang: awm: paoxtix, siyox ceeix. ဒီအနီစနှစ်စ မတူဘူး။ နည်းနည်းကွဲ□ □ □这两块红布不一样, 颜色有点儿不一致。 *These two pieces of red fabric are not the same, they are a little off.* ☞ vu vieh [ceu 1] [*syn.*]. /*f*6/

siyut [si yud] /s.ʑut/ **1** *vt.* ပြန်လှည့်– 退回, 缩回, 往后倒 *tuìhuí, suōhuí, wǎng hòu dào* back up, withdraw, return. **:** Yaox ka sawm: kix daux nyiex aux yaog siyut tix deeih. သူတို့အိမ်မှာထမင်းစား နေတာတွေ့တော့ကျွန်တော်ပြန်လှည့်လာတယ်။ 我看见他们在家里吃饭, 就退回来了。 *I saw that they were eating a meal in their house and came back home.* | Nawh siyut taix tix dum: mawx dum: an:. သူ၊ကျက်ခြင်းလက်နောက်ပြန်ထားတယ်။ 他马上把手缩回去了。 *He promptly retracted his hand.* | Cheu: siyut tix, dex luan aux plakngai:. ကားနောက်ပြန်လှည့်တာကျွန်တော့်ရှေ့ ကနေကျော်တော့မလို့။ 车往回倒时, 我差点儿扑倒了。 *When the bus backed up, I almost fell on my face.* **2** *vt.* သက်သာ– 扣留, 省下 *kòuliú, shěng xià* save, retain, reserve. **:** siyut gaox tix brie tix rawng. ဆန်တစ်နပ်စာသက်သာတယ်။ 每顿饭省下一两米。 *reserve an ounce of uncooked rice from each meal.*

siyuh[1] [si yūh] /s.ʑuh/ *vi.* ရန်ဖြစ်–၊ သတ်ပုတ်–၊ နပန်းလုံး–၊ လက်သီးထိုး– 打架, 斗 *dǎjià, dǒu* brawl, fight, get in a fight, scuffle, tussle, come to blows. **:** Kawn: nyawm inkix ang: sax siyuh paoxtix. 他们这些孩子从不打架。 *These kids have never scuffled with each other.* | Ia: simex siyuh paoxtix. 公鸡相斗。 *The cocks were fighting each other.* /*f*10/

siyuh[2] [si yuh] /s.ʑuh/ *n.* အဝတ်စုတ် 烂布, 旧布 *làn bù, jiù bù* rag, rags (worn out cloth). /*f*10/

siyawng [si yōng] /s.ʑɔ̰ŋ/ **1** *n.* သက်တန့် 虹 *hóng* rainbow. **2** *n.* (တရုတ်) နဂါး 龙 *lóng* (Chinese) dragon. /*f*7/

siyoig ngai: [si yōig ngai] /s.ʑɔ̰c ŋai/ *vo.* <SAUX> မျက်စိစွေ– 眼斜 *yǎnxié* cross-eyed.

siyoing: [si yoing] /s.ʑɔŋ/ *vs.* □□□□– 不对齐, 稍偏 *bùduìqí, shāo piān* uneven, slightly to one side.

siyi: [si yi] /s.ʑi/ *n.* အနောက်တိုင်းဆေး 西医 *xīyī* Western medicine.

siyi: feung: [si yi feng] /s.ʑi fɤŋ/ *n.* <VH> ဆပ်ပြာမှုန့် 洗衣粉 *xǐyīfěn* detergent (for washing clothes). [Hox].

siyeh [si yeih] /s.ʑeh/ **1** *vt.* လှုပ်–၊ ရွှေ့–၊ ဖယ်– 间, 移 *jiàn, yí* Moves?. **2** *vs.* စိတ်–၊ ပိုင်း–၊ ခွဲ–၊ ခြား–၊ ဖယ်– 开, 分开，间隔大，间距远 *kāi, fēnkāi, jiàngédà, jiànjùyuǎn* divide, separate. ☞ yeh [*syn.*].

siyieh [si yīeh] /s.ʑiɛh/ *num.* တစ်ရာ (၁၀၀) 百 *bǎi* hundred, 100. ☞ yieh[1] [*syn.*]. /*f*10/

siyiex [si yīex] /s.ʑiɛʔ/ **1** *n.* <LI> ဘုရား 神, 老天爷（传统宗教）*shén, lǎotiānyé (chuántǒng zōngjiào)* god (in traditional Wa religion). **2** *n.* <KHRIT> ဘုရားသခင် 神, 上帝 *shén, Shàngdì* God, Jehovah, the Lord (Christian). **:** Siyiex moh kawn: pui heue:. ဘုရားသခင်က လူသားကို ချစ်တယ်။ *God loves mankind.* **3** *n.* <LI> အလာရ်ရှင်မြတ် 真主（伊斯兰教）*zhēnzhǔ (Yīsīlánjiào)* Allah (Supreme Being of Islam). /*f*1/

siyiex siyawng [si yīex si yōng] /s.ʑiɛʔ s.ʑɔ̰ŋ/ *n.* <LI> ဘုရား၊ နဂါး 老天爷, 天神地祇（传统宗教）*lǎotiānyě, tiān shén dì zhǐ (chuántǒng zōngjiào)*.

siyeen [si yēen] /s.ʑɯ̰n/ **1** *vi.* ထစ်ငေ့– 打奔儿 *dá bēn ér* stammer, stumble (in speech). **:** Paw singua, siyeen lox maix tix kah. ဆတ်ဆတ်တုန်ခါမနေနဲ့၊ မင်း ရဲ့အသံထစ်ငေ့ါနေတာပဲ။ 别心慌, 你心慌说话就打奔儿。 **2** *vs.* □ ့်နဲ့ထော့နဲ့၊ ထော့ကျိုးထော့ကျိုး 一瘸一瘸的 *yī qué yī qué de* with a limp. **:** Siyeen nawh hu: tix ka saux klia: ba: tix. သူပေါင်ပွန်းတဲ့ အနာရှိလို့လမ်းလျှောက်တာထော့နဲ့ထော့နဲ့နဲ့။ 他腿酸痛走起路来一瘸一瘸的。

siyiiet [si yīad] /s.ʑiət/ *vt.* ညှစ်–၊ လိမ် 绞, 拧, 扭 *jiǎo, níng, niǔ*. **:** siyiad maox rhiiem:. သံကြိုးလိမ်တယ်။ 绞铁丝。 *twist steel cable.* | siyiad man: khoek. မျက်နှာသုတ်ပဝါညှစ်တယ်။ 拧毛巾。 *wring a towel.*

siyiieb ngai: [si yīab ngai] /s.ʑiap ŋai/ *n.* မျက်ခွံ 眼皮 *yǎnpí* eyelid.

siyiieb jheeh [si yīab nqeeih] /s.ʑiap dʑʰɯih/ *n.* နှုတ်ခမ်း 唇, 嘴唇 *chún, zuǐchún* lips.

siyiien [si yīan] /s.ʑiən/ *n.* <KAB> နွယ် 藤类（歌谣用语）*téng lèi (gēyáo yòngyǔ)* vine, liana, creeper. ☞ nhu: [*syn.*].

siyoeg [si yōuig] /s.ʑo̰c/ *vt.* □ ့်နပ်– (တော်လောက်ပြီ) 够（探着身子伸手去取）*gòu (tànzhe shēnzi shēnshǒu qù qǔ)* lean forward and stretch arm to reach sth.. **:** Siyoeg maix pieh plix an:. ခင်ဗျား အသီးခူးတာကျေနပ်လောက်ပြီ။ 你够着去摘那个果子。 *Stretch and pick that fruit.*

siyoeg phawm: [si yōuig pom] /s.ʑo̰c pʰɔm/ *v.* ထိန်လှန့်– 吓, 惊恐 *xià, jīngkǒng*. **:** Dex rau aux khaing: khaox, uik siyoeg phawm: aux kah. ကျွန်တော်သစ်

ပင်ပေါ်ကနေပြုတ်ကျတော့မလို့ ထိန့်လန့်လိုက်
တာ။ 我快从树上掉下来时, 吓了一跳。

siyoeng: [si youing] /s.ʑoŋ/ *vs.* ◌□□□ 斜 *xié* crooked, slanted. **:** Man: in: siyoeng: kip tix. ဒီပိတ်စည်ကက်ရာကစောင်းတယ် 这块布剪斜了。

siru [si rū] /s.rṵ/ *pron.* <VH> ̲ဖာသာ̲ 自己（复指前面的代词）*zìjǐ (fù zhǐ qiánmian de dàicí)* self, oneself (reflexive pronoun, often together with pre-verbal adverb 'tang'). **:** Aux lawk tang: yuh siru, ang: maix shiao kuang:! ငါ့ဖာသာငါကြည့်
လုပ်လိုက်မယ်၊ မပူနဲ့။ 我自己来做, 你不用管! *I'll deal with it, you never mind!* | Eep in: mawh mawx pa kuih? Ang: nyawm, kieh nawh tang: ih siru! ဒီထမင်းဘယ်သူချက်တာလဲသြော်ဆိုးလိုက်တာ၊
ချက်တဲ့သူ သူ့ဖာသာသူစားပစေ။ 是谁做的饭? 太不好吃了, 让他自己吃去吧! *Who cooked this rice? It's so bad, let him eat it himself!* | Nawh tang: yuh siru tix ih. သူ့လုပ်ခဲ့တဲ့အကျိုးဆက်ကို
သူ့ဖာသာသူခံရလိမ့်မယ်။ 他自作自受。 *He will live with what he himself did. (He must accept the consequences of what he did. 'He made his bed, now let him sleep in it.' 'As you sow, so shall you reap.' 'What goes around comes around.')* ☞ cao:, tix, tiru [*syn.*].

sireu: [si re] /s.rɤ/ **1** *vt.* ဆွဲ– 拖 *tuō* draw, drag, haul[AM]. **:** sireu: khaox tix gaw. ထင်းတစ်ချောင်း
ဆွဲပေး။ 拖一棵树。 **2** ခပ်– 接 *jiē* haul, draw, fetch[AM]. **:** Yuh buan son sireu: tix tawx rawm: tix pung: liak. ◌ ၂းဇူးပြု၍ရေတစ်ပုံးလောက်ခပ်ပေး
ပါအုံး။

silah [si lah] /s.lah/ *vi.* <TIEX> ပြိုင်– ယှဉ်ပြိုင်– ကစား– 赛, 比赛（?）（was 玩，戏耍）*sài, bǐsài (wán, xìshuǎ)* compete, race, play. **:** Kieh pui awn: ju in: khankix, yaog tix kaoh mai silah paox tix ka plak sivoe ex. [2 Samoelax: 2:14] အာဗနာကလည်း
လုလင်တို့သည်ထ၍ငါတို့ရှေ့မှာကစား
ကြပါလေစေဟုဆိုသော် 让少年人起来、在我们面前戏耍吧。 *Please let the young men arise and play before us! [2Sa. 2:14]* ☞ silaih [*var.*]. /f8/

sila: [si la] /s.la/ *vt.* ဖြတ်ရိုက်– ထုနက်– 打, 拍打（用手掌或扁平的工具拍打）*dǎ, pāidǎ (yòng shǒuzhǎng huò biǎn píng de gōngjù pāida)* slap, smack, pat, box (ears). **:** sila: dawng: yhaok. နှာ
ရွက်ကိုဖြတ်ရိုက်သည်။ 打耳光。 *box the ears, smack sb. upside the head.* | Nawh sila: tiex sied ka phia: iak. သူမြေကြီးကိုမာနေအောင်ထုနက်နေတယ်။ 他用小木板把土拍紧。 *He patted the earth flat with a small board.*

silad [si lād] /s.lạt/ **1** *vt.* ပါးစပ်ပြဲကြီးနဲ့သောက်– 大口地喝 *dà kǒu de hē.* **:** silad rawm: rheep. ဟင်းရည်
ကိုပါးစပ်ပြဲကြီးနဲ့သောက်တယ်။ 大口地喝汤。 **2** *vt.* 迈, 跨 *mài, kuà.* **:** Ex silad diang tix hu: siveue. 大家迈大步向前进。

silang kaux [si lāng gaex] /s.lạŋ kaɯʔ/ *vs.* ဘာပြဿနာမှမရှိဘူး 没有拖累（跟 si vīx ’拖累’相对）*méiyǒu tuōlěi (gēn si vīx 'tuōlěi ' xiāngduì)* carefree, footloose and fancy-free, have no encumbrances, have nothing to tie one down. **:** Bun: in: silang kaux, sang: hu: dee mawx yie ngie. ဒီမိန်းကလေးဘာပြဿနာမှမရှိဘူး၊ဘယ်သွား
သွားလွယ်တယ်။ 这位女的没有拖累, 要去哪里都很方便。 *This girl is footloose and fancy-free, it's simple for her to go wherever she pleases.*

silaux [si lāex] /s.lạɯʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> အုံ့ဒုံပင် (?)*Litsea cubeba* 山苍子, 山鸡椒, 山香椒, 木姜子（山鸡椒树的果实, 可制香料）*shāncāngzǐ, shānjījiāo, shānxiāngjiāo, mùjiāngzǐ (shānjījiāo shù de guǒshí, kě zhì xiāngliào) Litsea cubeba*, a small tree, 5-12m, produces citral and a lemony oil distilled from small, pepperlike fruits used as a fragrance in cosmetics (marketed as May Chang oil?). ☞ bee silaux .

silaug [si lāeg] /s.lạɯk/ *vs.* စိတ်ချလက်ချ 无牵挂的, 放心的 *wú qiān guà de, fàngxīn de.* **:** Nawh pon hu: silaug khaing: kawn: tix. သူသူ့ကလေးကိုစိတ်ချလက်
ချထားသွားရဲတယ်။ 她能够无牵挂地离开孩子。

silaoh [si lāoh] /s.lạuh/ **1** *vs.* ◌ ◌ ကောင်း– လိမ်
မာ– 好, 贤良（多指品德、质量方面）*hǎo, xiánliáng (duō zhǐ pǐndé, zhìliàng fāngmiàn)* good (referring to quality or morality). **:** hen: gau, sawg ruah kang pu: sidaing: loih silaoh. အသင်ပိုင်းပိုဆိုး
တယ်၊ ခေါင်းဆောင်ရွေးတာအထူးတော်တယ်။ 培养、选拔优秀年轻干部。 *nurture and select outstanding young cadres.* **2** *vs.* လိမ်မာပါးနပ်– 聪明, 伶俐 *cōngmíng, línglì* clever, good at doing sth.. ☞ laoh[2] [*var.*].

silao:[1] [si lao] /s.lau/ *vs.* ဝမ်းမြောက်– ကြည်နူး– ပီတိဖြစ်– စိတ်လှုပ်ရှား– စိတ်တက်ကြွ– အသက်ဝင်–
兴奋, 高兴, 活跃, 激励, 激发 *xīngfèn, gāoxìng, huóyuè, jīlì, jīfā* excited, stimulated, elated, lively, vigorous, animated, inspired, aroused. **:** Seu: hui: cu: yi: koe: jhawm: Cong Kawx keem: koe: riang silao:, hoik mawh yuh nawh kai: keux khai: fang: Seu: hui: cu: yi:. ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကတရုတ်စရိုက်
အပြည့်နဲ့လှုပ်ရှားတက်ကြွမှုရှိတယ်၊ အဲဒီစနစ်ကပြန်
လည်ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုနဲ့တည်ဆောက်မှုကိုပြုလုပ်ပေး
တယ်။ 有中国特色的社会主义所以具有蓬勃的生命力，就在于它是实行改革开放的社会主义。 *The reason why socialism with Chinese characteristics has a vigorous energy is precisely because it is conducting Socialist reform and development.* | ka daux pa silao: kah pwie, mai pa yoek kah plai:. [Romax 13:13] ပွဲလုပ်

(စိတ်တက်ကြွ) ခြင်း၊ ယစ်မျိုးသောက် ကြူးခြင်း၊ 荒宴醉酒。 *in reveling and drunkenness. [Rom. 13:13]* | tee: nie silao: yuh rhawm: ex baox hu: yuh pa: khraox pa: ting pa: mhawm:. ကျွန်တော်တို့စိတ်ကို အရမ်းနိုးဆွလို့အကောင်းတစ်ကာ့အကောင်းတွေကိုပြန်သွားလုပ်တယ်။ 必将极大地鼓舞我们以更大的信心和热情去夺取新的胜利。(not close equiv.) *should further stimulate us to go and do bigger and better things.* ☞ silao: rhawm:, siglaoh rhawm: [*syn.*]. /*f*8/

silao:[2] [si lao (si laoh)] /s.lau, s.lauh/ *vs.* လူငယ်လူရွယ် 年轻 *niánqīng* young, in early adulthood. **: nyawm silao:** လူငယ်၊ လူရွယ် 青年 *youth, young adult* ☞ silao: ju [*syn.*]. /*f*8/

silao: ju [si lao njū (si laoh njū)] /s.lau dʑu̯, s.lauh dʑu̯/ *vs.* လူငယ်၊ အရွယ်ကောင်း 青壮年 *qīngzhuàngnián* young adult, in early maturity, in prime of life, in 'salad days'. **:** kawn: nyawm iak nyawm silaoh ju. 青少年。 *children and young adults.* ☞ silao:[2] [*syn.*].

silao: rhawm: [si lao hrom] /s.lau rʰɔm/ **1** *vs.* ကြည်နူး၊ ဝမ်းမြောက်– 激励, 激发 (?) *jīlì, jīfā* excited. **2** *vs.* စိတ်လှုပ်ရှား၊ စိတ်တက်ကြွ၊ အသက်ဝင်– 活跃, 兴奋 *huóyuè, xìngfèn* lively, animated, excited, agitated. ☞ siglaoh rhawm: [*var.*]. ☞ silao:[1] [*syn.*].

silaih [si laih] /s.laih/ **1** *vi.* ပြိုင်၊ ယှဉ်ပြိုင်– 赛, 比赛 *sài, bǐsài* compete, race. **:** Silaih ex ta: chiux, mawx pa pex? ကျွန်တော်တို့ဘောလုံးယှဉ်ပြိုင်ကစားရအောင်၊ ဘယ်သူနိုင်မလဲ။ 咱们赛球, 看谁胜? *Let's play ball and see who wins.* **2** *n.* ပြိုင်၊ ယှဉ်ပြိုင်၊ 比赛 *bǐsài* competition, race. **:** Pax yuh silaih to:, mawx pon to: tix hoek kah aux voe khaix. မင်းတို့နှစ်ယောက်ငါ့ဆီအရောက်အပြေးပြိုင်ကြပါလား။ 你俩比赛跑步，看谁能先跑到我这里。 *How about the two of you running a race to see who can run to me here?* ☞ laih[3], silah [*var.*].

silaih to: [si laih dou] /si laih to/ *n.* 赛跑 *sàipǎo* dash, footrace. ☞ klieh to: [*syn.*].

silaih cing: piao [si laih jing bīao] /si laih tɕiŋ pi̯au/ *n.* 锦标赛 *jǐnbiāosài* tournament, championship.

silod [si lōud] /s.lo̯t/ *vt.* စုပ်– 吸 *xī* draw, pump, suck. **:** silod bhawm:. ေ□ □□ဘာယ်။ 吸气。 *pump air.* ☞ sileed ②, silawd[2] [*var.*]. ☞ tod[2], dawt, jhok[2], cho:[2], vaik[2], yawt[1], yawt dawt [*syn.*].

silawh [si loh] /s.lɔh/ *vs.* ဆူညံ– 吵闹, 喧哗 *chǎonào, xuān huá.* **:** Paw silawh, ang: yix chix mhong: lox nawh kah. မဆူညံနဲ့ ငါတို့သူ့အသံကြားရတော့ဘူး။ 别吵闹了, 我们听不见他讲的话。

silawg[1] [si lōg] /s.lɔ̰k/ *n.* <KHAOX,SAUX> သနပ်ခါး၊ ယုဇရ 珠兰, 叶枝兰, 金粟兰, 珍珠兰 (小灌木, 可入药) *zhūlán, yèzhīlán, jīnlìlán, zhēnzhūlán (xiǎo guànmù, kě rù yào)* chloranthus, clary sage orangeflower?, chu-lan tree (*Chloranthus spicatus*, small shrub, produces aromatic oil, leaves, stems, root used medicinally).

silawg[2] [si lōg] /s.lɔ̰k/ *n.* <SIM:> ငှက်စိမ်းတစ်မျိုး 绿莺 *lǜ yīng* green warbler (e.g., *Phylloscopus sp.*?) oriole. ☞ kawn: law [*syn.*]. ['loux doui si lóg'].

silawg[3] [si lōg] /s.lɔ̰k/ *vs.* ေ□□ □–၊ ဝေဖြာ– 鲜艳 (一般指花) *xiānyàn (yìbān zhǐ huā)* brightly-coloured, brilliant, dazzling, resplendent, gorgeous. **:** Pruih tai ku: uik silawg ngie. ပန်းပင်တွေပွင့်တာဝေဆာနေတာပဲ။ 樱桃花开得真鲜艳。 *The cherry trees are blossoming dazzlingly.*

silawd[1] [si lōd] /s.lɔ̰t/ *vt.* ဆွဲဖြုတ်– 拉开 *lākāi* pull open, draw back, space out, loosen. **:** silawd maox kiep. ဖိနပ်ကြိုးဆွဲပြုတ်တယ်။ 拉开鞋带。 *loosen shoelashes. (?)*

silawd[2] [si lōd] /s.lɔ̰t/ *vt.* စုပ်– စို့– (နို့) 吸 *xī* suck, draw in, pump, inhale. ☞ sileed ②, silod [*var.*]. ☞ tod[2], dawt, jhok[2], cho:[2], vaik[2], yawt[1], yawt dawt [*syn.*]. ☞ phruih, phru:, phlu: [*ant.*].

silawng [si lōng] /si lɔ̰ŋ/ *n.* ထင်ရှား၊ ရှင်းလင်း– 清楚? *qīngchu?* be visible, obviously? clear[in sidawng:]. **: Nawh viang ot tom singiien rang, Sip pui nghox meung Noi silawng,** သူဟိုးကျောက်ဗူးသီးခေတ်ကတည်းကနေခဲ့ပေမယ့်၊ လူတွေနွယ်ပြည်နယ်ကစပါးကိုစားတာထင်ရှားနေတယ်။ *Even though since he was from [Singiien rang, Sigang lih] centuary, it is visible(clear) the peoples had been eaten Noi county rice.?* ☞ siglaing: [*syn.*].

silik [si lig] /s.lic/ *n.* ေ□ □ □□စီးကရက် 纸烟, 香烟 *zhǐyān, xiāngyān* cigarette. ☞ sub ce: [*syn.*]. [Mán shei$_{55}$leix].

siliex [si līex] /s.lɛ̰ʔ/ *n.* ကျွန်၊ အစေခံ 奴隶, 奴仆 *núlì, núpú* slave. **:** Gang: pu: mawh rong: prang: ka kaing tang, mawh siliex ka kawn: pui. 干部是党的事业的骨干，是人民的公仆。 *Cadres are the mainstays of the Party's work, they are servants of the people.* ☞ sox liex [*var.*]. ☞ kawncau ③, kawncau mausoi:, cawng, sox liex sox cawng [*syn.*]. /*f*4/

sileed [si lēed] /s.lɯ̰t/ **1** *vt.* ဆွဲ၊ ဆွဲထုတ်– 拖, 拉 *tuō, lā* drag, pull. **:** Moi sileed lat ting. နွားသိုးခေါင်မိုးတိုင်ကိုဆွဲလာတယ်။ 牛拉大梁。 *An ox dragged a big roof beam.* **2** *vt.* စုပ်၊ 吸, 抽 *xī, chōu* draw,

pump, suck. **:** **cag sileed rawm:** ေ□□□ခ်ိတ်ခ် 抽水机 *pump (water)* ☞ leed, silawd[2] [ceu 1], silod [ceu 2] [*var.*]. ☞ tod[2], dawt, jhok[2], cho:[2], vaik[2], yawt[1], yawt dawt [ceu 2] [*syn.*]. /*f*8/

siliag (siliak) [si lĩag] /s.l̪iak/ **1** *n.* မှန် 玻璃 *bōli* glass, mirror. **2** *n.* ကြည့်မှန် 镜子 *jìngzi* mirror. ☞ nam tong bawn:, nam tong bwan: [*syn.*].

siliag ngai: [si lĩag ngai] /s.l̪iak ŋai/ *n.* မျက်မှန် 眼镜 *yǎnjìng* glasses, eyeglasses.

siliag bhaung: [si lĩag npaeng] /s.l̪iak bʰaɯŋ/ *n.* လေကာမျက်မှန် 风镜（挡风沙的眼镜）*fēng jìng (dǎng fēng shā de yǎnjìng)* goggles.

sivat [si vad] /s.vat/ **1** *vs.* ကျစ်လစ်–၊ သန်မာ–၊ ပုံကျပန်းကျ– 麻利, 利落 *má lì, lì là* quick and neat, dexterous. **:** Yuh nawh kaing daing: sivat. သူ အလုပ်လုပ်တာအရမ်းကျစ်လစ်တယ်။ 他干活儿很麻利。 | Bun: in: ang: nyang sivix, kawn: sivat kaux. ဒီ□□□ခ်ိမလေးပြဿနာမရှိသေးဘူး၊ သန်မာတုန်းပဲ။ 这位女同志没有拖累, 还利落。 **2** *n,v.* ပယ်ပယ်နယ်နယ်၊ အားရစရာကောင်း– 雄赳赳, 矫键 *xióng jiǔ jiǔ, jiǎo jiàn* strong and vogorous. **:** Lien: kai: fang: cing: dia: tix hu: daux krax, uik sivat ngie. တရုတ်ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်တွေလမ်းပေါ်မှာချီတက်တာအားရစရာကောင်းလိုက်တာ။ 解放军列队前进, 雄赳赳的。

sivat rhawm: [si vad hrom] /s.vat rʰɔm/ *vs.* စိတ်လန်းဆန်း– 心情舒畅 *xīnqíng shūchàng* refreshing in mind. **:** Nawh sivat rhawm: rhi: vong in:. သူ အခုတစ်လောစိတ်လန်းဆန်းနေတယ်။ 他这几天心情舒畅。

siva: [si va] /si va/ တပြင်လုံး breadth. **:** **mai tag sang naog yuh dee siva: haktiex mai Emannoelax eue,** ကိုယ်တော်၏ မြေတပြင်လုံးကို အုပ်မိုးလိမ့် မည် အိုဇမာနွေလဟု မိန့်တော်မူ၏။ *Its outspread wings will cover the breadth of your land,*

sivaoh [si vaoh] /s.vauh/ **1** *vt.* နှုတ်ယူ–၊ ထုတ်ယူ– 起, 撬（把嵌入的东西取出来）*qǐ, qiào (bǎ qiànrù de dōngxi qǔ chūlai)* pry up, raise, pry out. **:** Khaix an: kix tag teei lon: simaox tang: dauh, mai: sau: ka daux dee pa hoik sivaoh kix simaox an: khankix, mai: tag teei tiex ceu pa kraix mai: deeh kap nyiex. [Lai Krub 14:42] အရင်ကျောက်အစားဌ် အခြားသောကျောက်ကို (နှုတ်) ယူ၍ ထည့်ပြီးလျှင်၊ အသစ်သောအင်္ကျီနှင့် မွမ်းမံရမည်။ 又要用别的石头、代替那挖出来的石头．要另用灰泥墁房子。（之后，他们从别处找来石块填补他们挖出石块后留下的坑，再用灰泥墁房子。） *They shall take other stones, and put them in the place of those stones; and he shall take other mortar, and shall plaster the house. [Lev. 14:42]* **2** *vt.* တိုက်တွန်းနိုးဆော်– 号召, 鼓动, 建议 *hàozhào, gǔdòng, jiànyì* rouse, arouse, call to action, advocate, appeal. **:** Lai sivaoh lox sidiex Vax. "ဝ"လူမျိုးဆုံးမစကားနှင့်တိုက်တွန်းနိုးဆော်သောစာပေ။ （《佤族諺語》）*Arousing words and enlightening talk of the Wa (Wa proverbs) (Nyi Ga book title)* ☞ vaoh [ceu 1] [*var.*]. ☞ siblaoh [ceu 2] (?) [*syn.*]. /*f*10/

sivai[1] [si vāi] /s.vại/ **1** *n.* <TOSAT> ကျားသစ်၊ သစ် 豹子 *bàozi* leopard, panther (*Panthera pardus*). **2** *n.* <TOSAT> ကျား၊ ကိုးတောင်ကျား 老虎 *lǎohǔ* tiger (*Panthera tigris*). ☞ sivai koh ku: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*5/

sivai[2] [si vāi] /s.vại/ *vs.* ေ□□ျက်စီး–၊ စိုး– 糟, 沤坏（雨水浸泡后引起变质、腐烂）*zāo, ōu huài (yǔshuǐ jìnpào hòu yǐnqǐ biànzhì, fǔlàn)* soggy, waterlogged, ruined by water, suffer water damage. **:** Plong: tuah yix hoik sivai tiblah, ang: lai: chix tix shiao. တို့ဖြတ်ထားတဲ့ကောက်ရိုးတွေ ရေစိုကျက်စီးသွားတဲ့အတွက် သုံးမရတော့ဘူး။ 我们割的茅草已经糟了一部分, 不能用了。 *Part of the hay we cut has been water-damaged and can't be used.* /*f*5/

sivai koh ku: [si vāi gouh gu] /s.vại koh ku/ *n.* <TOSAT> ကျား၊ ကိုးတောင်ကျား 老虎 *lǎohǔ* tiger (*Panthera tigris*). ☞ sivai ② [*syn.*].

sivai ngu [si vāi ngū] /s.vại ŋụ/ *n.* <TOSAT> ကျားသစ်တစ်မျိုး 彪, 小老虎 *biāo, xiǎo lǎohǔ* cub of tiger or leopard.

sivai ngiex [si vāi ngīex] /s.vại ŋɛ̰ʔ/ *n.* <TOSAT> ကျားကျူတ် 芝麻豹, 红椿豹, 狸豹, 乌云豹, 金猫, 原猫（较大, 毛呈麻花色, 危害家畜）*zhīma bào, hóngchūnbào, líbào, wūyúnbào, jīnmāo, yuánmāo (jiàodà, máo chéng má huāsè, wēihài jiāchù)* Asiatic golden cat, Temminck's golden cat (*Profelis temmincki*).

sivai maox [si vāi maox] /s.vại mauʔ/ *n.* <TOSAT> ေ□ ျာက်စိမ်းကျားသစ် 草豹, 雪豹, 艾叶豹, 荷叶豹(?)（栖息在树上, 较小）*cǎobào, xuěbào, àiyèbào, héyèbào (?) (qīxī zài shù shàng, jiào xiǎo)* snow leopard (*Panthera uncia*).

sivai ting [si vāi dīng] /si vại ṭịŋ/ *n.* <TOSAT,SAUX> 老虎, 大猫猫, 大老虎 *lǎohǔ, dà māo māo, dà lǎohǔ Panthera tigris corbetti*. ☞ sivai koh ku: [*syn.*].

sivai sangsi: [si vāi sang si] /s.vại saŋ si/ *n.* <TOSAT> ခြင်္သေ့ 狮子 *shīzi* lion (*Panthera leo*). ☞ sangsi: [*syn.*].

sivai sim: uing: [si vāi sim uing] /si vại sim ʔuŋ/ *n.* <TOSAT,SAUX> 草豹, 金钱豹, 银钱豹, 文豹 *cǎo bào, jīnqián bào, yín qián bào, wén bào Panthera pardus*.

sivai: [si vai] /s.vai/ *vi.* ချင့်ချိန်–၊ နှိုင်းဆ–၊ တွက်ချင့်– 顾及, 考虑 *gùjí, kǎolǜ* consider, reflect on, be concerned about. **:** Nawh daing: ang: koe: simu, ang sivai: pa yuh tix ka paoxtix. သူတစ်ကယ်နှားလည်မှုမရှိဘူး၊ အချင်းချင်းချင့်ချိန်ပြီးမလုပ်ဘူး။ 他没有谱气，从不顾及别人。 ☞ keud, ce:2 [*syn.*].

sivaig[1] [si vāig] /s.vạc/ *n.* <SIM:> ပျံလွှား 燕子 *yànzi* swallow (various birds of family Hirundinidae, having long, pointed wings and a usually notched or forked tail). /*f*10/

sivaig[2] [si vāig] /s.vạc/ *vi.* အချိန်တောင်း–၊ ခွင့်တောင်း– 抽空 *chōukòng* take time off, take a holiday. **:** Seu: cang:, aux sivaig tix hu: khix tix ngaix. ဆရာကြီး (ခေါင်းဆောင်)၊ ကျွန်တော်ထင်းတစ်ရက်လောက်သွားခွေဖို့အချိန်တောင်းချင်တယ်။ 社长，我抽空去打一天柴。 *Chief, I'm going to take a day off to gather firewood.* /*f*10/

sivaig yaong: [si vāig yaong] /s.vạc ʑauŋ/ *n.* <SIM:> ရွာပျံလွှား 家燕 *jiāyàn* barn swallow (*Hirundo rustica*, lit. 'village swallow').

sivaig rang: [si vāig rang] /s.vạc raŋ/ *n.* <SIM:> ဂူပျံလွှား 凤头雨燕（似家燕而大, 常成群飞翔, 吃蝗虫等害虫）*fèng tóu yǔ yàn (sì jiā yàn ér dà, cháng chéng qún fēixiáng, chī huángchóng děng hàichóng)* crested treeswift *Hemiprocne coronata*, 23cm long, roosts on bare branches, unlike true swifts, call a harsh kee-kyew, lit. 'boulder swift').

sivu [si vū] /s.vṵ/ *vs.* ◌ ◌◌◌– (?) 被拌住 *bèi bàn zhù* mixed solid (?). /*f*10/

sivun[1] [si vūn] /s.vṵn/ *vt.* ပစ်– 投掷, 扔, 抛 *tóuzhì, rēng, pāo* throw. **:** Nawh daing: chix sivun plix taoh. သူလက်ပစ်ဗုံးအရမ်းပစ်တတ်တယ်။ 他很会投手榴弹。 *He can really throw a hand grenade.* /*f*8/

sivun[2] [si vūn] /s.vṵn/ *n.* ◌ျာ်ရည် 铝 渣滓（?）岩浆，熔岩(?) *lǚ* dross (lava). **:** Mau maix hoik lih tix mawh sivun, rawm: plix siiet maix hoik mawh pa sikax tix tau mai rawm: heue. [Isayax 1:22] 你的银子、变为渣滓、你的酒、用水搀对。 *Your silver has become dross, your wine mixed with water. [Isa. 1:22]* /*f*8/

sivawh [si vōh] /s.vạh/ *vt.* ◌ ◌ မြန်းစုံစမ်း– 探听，探寻 *tàntīng, tànxún* make inquiries, try to find sth. out, get more information. **:** Aux hu: sivawh yaox. ကျွန်တော်သွား◌ ◌ မြန်းစုံစမ်းကြည့်မယ်။ 我去探听一下。 *I'll go and try to find something out.*

sivawx [si vōx] /s.vạʔ/ *vi.* စဉ်းစားနောက်–၊ ဒွိဟဖြစ်–၊ စိတ်နှစ်ခွ–၊ ဇဝေဝါ 怀疑 *huáiyí* doubt, suspect. **:** Sivawx aux ka lox krai maix! ခင်ဗျား ပြောတဲ့စကားကိုဇဝေ◌ ◌ ◌

sivawng ah [si vōng ah] /s.vɔ̰ŋ ʔah/ *n.* <KAUNG:> မစေးသောပြောင်းဖူး 饭玉米（没有黏性的）*fàn yùmǐ (méiyǒu niánxìng de)* (a kind of crumbly, non-sticky maize, Chn. 'cooked-grain maize', lit. 'crumbly maize').

sivit[1] [si vid] /s.vit/ **1** *n.* <KHAOX> ရောက်ပန်း၊ ကျွဲကောသီး (အမြှစိမ်းသစ်ပင်၊ ကြီးပြီးဝိုင်းရှည် အဝါရောင်ဖျော့ဖျော့အခွံ၊ အဖြူသို့မဟုတ်ပန်းရောင် အတွင်းသားနှင့် ဆောင်းရာသီတွင်မှည့်သော အသီးများရှိ) 柚子 *yòuzi* pomelo (pumelo), shaddock (*Citrus grandis*, evergreen tree, large ovate leaves, white fragrant flowers, large round or oval fruits with pale yellow rind, white or pink pulp, ripen in winter). **2** *n.* <KHAOX,SAUX> ရောက်သခွား၊ တောရောက် (သေးငယ်ပြီး အမြှစိမ်းသော သစ်ပင် သို့မဟုတ်ချုံပင်၊ ဆူးတိုနှင့်ဘဲဥပုံအရွက်များရှိ၊ အထဲတွင်ဖြူ၍ အပြင်တွင်ခရမ်းရောင်ရှိသော၊ ရိုးတံတခုတည်းနှင့်ကိုင်း၏တဘက်တချက်တွင်ပွင့်သောပန်းများရှိ၊ လုံးဝိုင်းရှည်အခွံထူသော အဝါရောင် 香橼, 枸橼 *xiāngyuán, jǔyuán* citron (*Citrus medica*, small evergreen tree or shrub, short thorns, ovate leaves, flowers in racemes, petals white inside, lavender outside, yellow oval thick-skinned fruits, rind used medicinally). /*f*7/

sivit[2] [si vid] /s.vit/ **1** *vt.* <VM> ဆွဲလိမ်–၊ ဆိတ်–၊ 拧, 揪 *níng, jiū* pinch, twist, tweak, pull (in opposite directions between the hands). **2** *vt.* ဆွဲဆိတ်–၊ ညှပ်ထုတ်–၊ 撅, 折 *juē, zhé* pull off, pull apart (as with a loaf of bread), snap, break off (branch, bread etc.). ☞ sivid [*var.*]. /*f*7/

sivih [si vih] /s.vih/ *vt.* ရှာစမ်း 拨开寻找 *bōkāi xúnzhǎo* seek. **:** Cod nyex daux rib tan:, maix cheu: sivih yaox. အပ်ဟိုမြက်ထဲကျသွားတယ်၊ ခင်ဗျားစမ်းပြီးရှာစမ်းကြည့်ပါလား။ 针掉进草里了, 你拨开寻找一下。

sivix [si vīx] /s.vḭʔ/ **1** *vt.* ရှုပ်–၊ တားဆီး–၊ ဟန့်–၊ ပိတ်ဆို့– 妨碍, 阻碍 *fáng'ài, zǔ'ài* obstruct, block, prevent. **:** Paw sivix dee yuh aux kaing. ကျွန်တော် အလုပ်လုပ်တဲ့နေရာလာမရှုပ်နဲ့။ 不要在这里妨碍我的工作。 *Don't block where I am working.* **2** *vi.* ဝန်ပိ–၊ တာဝန်ပို– 拖累 *tuōlěi* encumber, burden, implicate. **:** Uik sivix ngie nawh ka haoh kawn: nyawm, ang: nawh chix yuh kaing kah. သူကလေးများလွန်းလို့ဝန်ပိနေတယ်၊ အလုပ်လုပ်လို့မရတော့ဘူး။ 她孩子多有拖累, 不好干活儿。 *She is really burdened by her many children and can't do her work.* **3** *n.* ပြဿနာ 麻烦, 困难 *máfán, kùnnàn* problem. **:** Paw sawg sivix ka aux. ငါ့ကိုပြဿနာလာမရှာနဲ့။ 别给我添麻烦。 *Don't make problems for me.* **4** *vi.* ဗိုက်ကြီး–၊ ကလေးရှိ–၊ ကိုယ်ဝန်ရှိ–၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်–၊ ကိုယ်လေးလေ။ ဖိန်ရှိ–၊ ကိုယ်ပြည့်လက်ပြည့်ရှိ–၊ ဇီးရှိ– (တိရစ္ဆာန်) 怀孕 *huáiyùn* pregnant. ☞ sivix kaux [ceu 4] [*syn.*]. /*f*8/

sivix kaux [si vīx gaex] /s.vḭʔ kaɯʔ/ *v.* ဗိုက်ကြီး–၊ ကလေးရှိ–၊ ကိုယ်ဝန်ရှိ–၊ ကိုယ်ဝန်ဆောင်–၊ ကိုယ်လေးလက်ဝန်ရှိ–၊ ကို။ ဖြည့်လက်ပြည့်ရှိ–၊ ဇီးရှိ– (တိရစ္ဆာန်) 怀孕 *huáiyùn* pregnant. ☞ sivix ④ [*syn.*].

sivix rhawm: [si vix hrom] /s.viʔ rʰɔm/ *vs.* ရှုပ်ထွေး–၊ မပြတ်သား–၊ မရေရာ–၊ မသေချာ–၊ မသဲကွဲ–၊ လုံးထွေး–၊ ဇဝေဝါဖြစ်– 模糊, 糊涂 *móhu, hútu* vague, muddled. **:** Veung: thix in: aux kawn: daing: sivix rhawm: kah, ang: nyang tawng sidawng:. 关于这个问题, 我很模糊, 还认识不清楚。 | Ang: aux tawng kah sang: yuh tix kaing in:, sivix rhawm: aux kah! 我不知道这件事该怎么办, 把我都给弄糊涂了！

sivid [si vīd] /s.vḭt/ **1** *vt.* <VH> ဆွဲလိမ်–၊ ညှပ်–၊ 拧, 揪 *níng, jiū* pinch, twist, tweak, pull (in opposite directions between the hands). **:** sivid kaing:. ပေါင်းညှပ်တယ်။ 揪痧（头部）。 *pinch the head (as therapeutic treatment, to reduce conjestion or inflammation by repeated pinching of the area of the neck, throat or forehead)* | Paw sivid paoxtix. အချင်းချင်းမဆွဲလိမ်နဲ့။ 不要拧人。 *Don't pinch people. (?)* **2** *vt.* <VH> ဆိတ်– 撅, 折 *juē, zhé* pull off, pull apart (as with a loaf of bread), snap, break off (branch, bread etc.). **:** sivid taux ka:. ဂျူးမြစ်ကိုဆိတ်တယ်။ 撅韭菜。 *snap leeks.* ☞ sivit [*var.*].

siving: [si ving] /s.viŋ/ *vt.* ခေ။ ။ ပြီးဖွင့်–၊ ခုပြီးဖွင့်– 撑开 *chēng kāi* prop open. **:** siving: moing chee:. 撑开麻布口袋。

sivim: [si vim] /s.vim/ **1** *vs.* ပိန်ရှို–၊ တွန့်လိမ်ကောက်ကွေး– 瘪, 秕 *biě, bǐ* shrivelled, shrunken, blighted, stunted. **2** *vs.* တစ်ပိုင်းတစ်စခြောက်သွေ့ 半干 *bàn gān* half-dry. ☞ siviiem: ① [*var.*]. ☞ fit (vhit), ghrip ① (grhip), meeih[2] ② (meeh) [*syn.*].

sive [si vēi] /s.vẹ̄/ *v.* ဖယ်ထား–၊ ချန်ထား– 省, 节省 *shěng, jiéshěng* save, economise (UK), economize (US). **:** In: mawh pa sive aux ceeix ngie. ဒါကျွန်တော်နည်းနည်းလေးဖယ်ထားတာ။ 这是我省下来的, 只有一点点儿。 *This is the little bit that I've managed to save.*

sivet [si veid] /s.vet/ *vt.* ချိုး–၊ ပိုင်း– 掰开 *bāi kāi* break, snap with the hands. **:** sivet tie. 掰开桃子。

sive: [si vei] /s.ve/ **1** *n.* ခွေ 圈, 线圈 *quān, xiànquān* coil, spiral. **2** *cl.* ခွေ 圈, 线圈 *quān, xiànquān* loop, layer (classifier for coils). **:** Ai: Ka:,

maix vak ve: maox in: koe: loe: sive:, tawm: deeih tat koe: liah baux khaix. အိုင်ကား၊ ။ ။ မျှားဒီကြိုး ကိုသုံးခွေဖြစ်အောင်ခွေလိုက်၊ နောက်မှခြောက်ပိုင်းဖြတ်လိုက် 艾嘎，你先把这根绳子绕成三圈，再把它剪成六截。 *Ai Ka, first coil this rope into three loops, then cut it into six sections.* ☞ ve: [*var.*]. ☞ vak ve: .

sivie[1] [si vīe] /s.vɛ̰/ *n.* <KHAOX> ပြောကြာစေ့ကဲ့သို့လှော်၍စားရသောဖရုံစေ့ 木瓜, 番木瓜（果实长圆形, 可食） *mùguā, fānmùguā (guǒshí chángyuánxíng, kě shí)* papaya (*Carica papaya*). ☞ plix sivie, khaox sivie ih, khaox plaok ting (?), mak sang: phaw:, muah khaox, deung:, daung:[2] [*syn.*]. /*f*7/

sivie[2] [si vīe] /s.vɛ̰/ **1** *n.* တံတိုင်း 篱笆 *líbā* lattice fence made of bamboo or sticks (wattle). **2** *n.* ပတ်ဝန်းကျင် 周围, 附近 *zhōuwéi, fùjìn* surroundings, vicinity, environs, circumference. **:** sivie yaong:. ရွာပတ်ဝန်းကျင် 寨子周围。 *the vicinity of the village.* **3** *vt.* ခြံခတ်–၊ ဝိုင်း–၊ ဝန်းရံ–၊ 围, 圈 *wéi, quān* enclose, surround, encircle. ☞ vie [*var.*]. ☞ nghaong:[2], dang, die[2] [ceu 1] [*syn.*]. ☞ vie [ceu 2] [*mor.*]. /*f*7/

sivie poh [si vīe bouih] /s.vɛ̰ poih/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပန်းတမာ၊ သဘော်ပန်းတမာ (အရွက်ကြွေအပင်၊ ချွန်ဝိုင်းဝိုင်း သေးငယ်သောအရွက်များရှိပြီး ခရမ်းရောင်အပွင့်များပွင့်ကာ အညိုရောင်လုံးဝန်းသောအသီးနှင့်အစေ့များရှိ၊ အမြစ်နှင့်အခေါက်ကို ဆေးအဖြစ်သုံး) 楝树, 苦楝, 楝枣子 *liànshù, kǔliàn, liànzǎozi* chinaberry (*Melia azedarach*, deciduous tree, small ovate bipinnate leaflets, lavender flowers, brown oval fruits, seeds, bark and root bark used medicinally, lit. 'muntjac papaya tree'?). ☞ plix klawt, dim:[2] .

sivie sivheng: [si vīe si hveing] /s.vɛ̰ s.vʰeŋ/ *n.* နီးနီးနားနား၊ အနီးအနား၊ ဝန်းကျင်၊ ပတ်ဝန်းကျင်၊ အနီးတဝိုက် 周围, 附近 *zhōuwéi, fùjìn* vicinity, surroundings, environs.

siviex[1] [si vīex] /s.vɛ̰ʔ/ *n.* တံခါး 门 *mén* door. /*f*4/

Siviex[2] [Si Vīex] /s.vɛ̰ʔ/ *np.* "ဝ"လူမျိုး 佤族（沧源、澜沧等一带佤族对另一部佤族的称呼）*Wǎzú (Cāngyuán, Láncāng děng yīdài Wǎzú duì lìng yī bù Wǎzú de chēnghu)* Wa nationality (used by modernised or Sinicised Wa of Cangyuan and Lancang areas to refer to the more conservative Wa of esp. the Ximeng-Moeknu area, also referred to in Chn. or Eng. as 'wild Wa').

siviex lawng [si vīex lōng] /s.vɛ̰ʔ lɔ̰ŋ/ *n.* ရွာတံခါး၊ ရွာအဝင်၊ ရွာအဝ 寨门 *zhài mén* village gate, entrance to village.

siviex vawng: [si vīex vong] /s.vɛ̰ʔ vɔŋ/ *n.* ထရံပေါက်၊ ပြတင်းပေါက် 窗户 *chuānghu* window (lit. 'little door'?). ☞ daux doh ding: ① [*syn.*].

siviex veng [si vīex vēing] /s.vɛ̰ʔ vɛ̰ŋ/ **1** *n.* မြို့တံခါး 城门 *chéngmén* city gate. **2** *n.* ဗဟို၊ ဌာနချုပ် 衙门 *yá mén* yamen, magistrate's headquarters, government office.

sivied [si vīed] /s.vɛ̰t/ *vt.* ရိုက်–၊ ရိုက်နှက်–၊ တီး–၊ ချ– 鞭打, 抽打 *biāndǎ, chōudǎ* whip. **:** sivied moi ka kak ox. နွားကိုဝါးလုံးနဲ့ရိုက်တယ်။ 用竹枝抽打黄牛。 /*f*6/

sivaux [si vex] /s.vɤʔ/ **1** *vs.* ရှုပ်ထွေး– 不清楚 *bù qīngchu* unclear. **:** A:, keem: sang: hu: aux yuh kaing dee mawx ngaix, uik sivaux aux kah! အား၊ ဒီနေ့ဘယ်မှာအ ။ ။ သွားလုပ်ရပါ့၊ စိတ်ရှုထွေးလိုက်တာ။ 啊, 今天我是到哪里去干活儿, 我还不清楚呢！ **2** *vi.* စဉ်းစားနောက်–၊ ချီတုံချတုံ– 犹豫 *yóuyù* hesitate. **:** Sivaux aux ka kraung sang: liag tix! အဝတ်အစားဝယ်ဖို့ကျွန်တော်စဉ်းစားနောက်ဖြစ်နေတယ်။ 要买什么呢, 我还犹豫！ ☞ siveux rhawm: [*syn.*].

siveux rhawm: [si vex hrom] /s.vɤʔ rʰɔm/ **1** *vs.* ရှုပ်ထွေး–၊ မရှင်းလင်းဘူး။ မရှင်းမလင်းဖြစ်– 不清楚 *bù qīngchu* unclear. **2** *vi.* တုံ့ဆိုင်း–၊ နှောင့်နှေး–၊ မဝံ့မရဲဖြစ်–၊ ဝန်လေး– 犹豫 *yóuyù* hesitate. **:** Siveux rhawm: ngie eux, mawh sang: hu: eux mawh sang: ot eux ang: tawng. 我好犹豫，到底是去呢？还是留下呢？ ☞ siveux [*syn.*].

siveun [si vēn] /s.vɤ̰n/ *vs.* တုံး–၊ အကြံတုံးဉာဏ်တုံး–၊ ထုံ–၊ ထိုင်း– 呆头呆脑, 没头脑 *dāi tóu dāi nǎo, méi tóunǎo* stupid. **:** Maix phex siveun yuh nan:, yuh kaing peung: ang: tawng tix keud pang: fax pie ceeix! မင်းဘာလို့ဒီလောက်တောင်တုံးရတာလဲ၊ အလုပ်လုပ်တာနည်းနည်းလေးတောင်နည်းလမ်းမစဉ်းစားတတ်ဘူး။ 你怎么这样没有头脑, 做事情连一点儿办法也不会想！

siviag [si vīag] /s.vḭak/ *vt.* ရန်တွေ့–၊ ရန်ထောင်–၊ ရှုတ်ချ– 指桑骂槐, 指鸡骂狗 *zhǐ sāng mà huái, zhǐ jī mà gǒu* criticise indirectly. ☞ siviag sibo: [*syn.*].

siviag sibo: [si vīag si nbou] /s.vḭak s.bo/ *v.* ရန်တွေ့–၊ ရန်ထောင်–၊ ရှုတ်ချ– 指桑骂槐, 指鸡骂狗 *zhǐ sāng mà huái, zhǐ jī mà gǒu* criticise indirectly. **:** Maix paw ah lox siviag sibo:. ခင်ဗျားရှုတ်ချတဲ့စကားမပြောနဲ့။ 你不要指鸡骂狗的。 ☞ siviag [*syn.*].

siviang [si vīang] /s.vḭaŋ/ **1** *n.* ပေါင်ရင်း 胯 *kuà* hip joint. **:** siviang ba:. ပေါင်ရင်း 大腿胯 *hip joint* **2** *loc.* 周围，旁边，附近 *zhōuwěi, pángbiān, fùjìn* surroundings, vicinity, environs, circumference. ☞ ba:1 (ba: viang) . /*f*9/

siviien [si vīan] /s.vi̯ən/ **1** *vs.* ခြိုးခြီ–၊ ချွေတာ–၊ စစ်စီ–၊ စေ့စပ်–၊ အသုံးအစွဲကျစ်လစ်– 节约 *jiéyuē* thrifty, frugal, economical. **2** *vs.* ကပ်စေးနဲ့–၊ နှမြော–၊ တွန့်တိုး– 吝啬, 小气 *lìnsè, xiǎoqì* cheap, stingy, penurious, tight-fisted. ☞ sipiien [ceu 2], sibiien [*var.*]. ☞ siviien sive [ceu 1], kawd, kawd rhawm:, kod rhawm:, raux glhawk ngawg, sibid rhawm:, sibid sibiien, vak vim: rhawm: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*10/

siviien sive [si vīan si vēi] /s.vi̯ən s.ve̯/ *vs.* ကြိုးစာလုပ်ကိုင်၍ခြိုးခြီချွေတာ 勤俭节约 *qínjiǎn jiéyuē* hardworking and thrifty. ☞ sibian ① [*syn.*].

siviiem: [si viam] /s.viəm/ **1** *vs.* တွန့်လိမ်–၊ ခွေခေါက်–၊ ရှုံ့တွ– 瘪, 秕 *biě, bǐ* shrivelled, shrunken, blighted, stunted. **2** *vs.* မခြောက်တခြောက်– 半干 *bàn gān* half-dry. ☞ sivim: ① [*var.*]. ☞ fit (vhit), ghrip ① (grhip), meeih[2] ② (meeh), [ceu 1] [*syn.*].

sivuat [si vuad] /s.vuat/ *vt.* ([illegible]ကက်လာ– 弹起 *tán qǐ* stand rise up. **:** Nawh dig khaox pot, plak rao sivuat tix. သူသစ်ကိုနင်းလိုက်တာအဖျားပိုင်းထောင်တက်လာ [illegible] 他把树踩断了, 树梢儿又弹起来了。 /*f*8/

sivuat [si vuad] /s.vuat/ *vt.* (ရှေ့နောက်) လွှဲပစ်–၊ ဒန်း 甩（多指从下面向上用力或前或后地扔）*shuǎi (duō zhǐ cóng xiàmian xiàng shàng yònglì huò qián huò hòu de rēng)* swing, fling, toss (from a lower to a higher position, or backward and forward). **:** Nyawm kix sivuat tix tik glaox ka khaw:. ကလေးတွေရွံ့ဖွဲ့ကိုပေါက်ပြားနဲ့လွှဲပစ်တယ်။ 他们用锄头把泥甩掉。 *They tossed the mud up with their hoes.* /*f*8/

sivuat rhawm: [si vuad hrom] /s.vuat rʰɔm/ *vs.* စိတ်ဆတ်–၊ စိတ်ကြွပ်– 急躁, 暴躁 *jízào, bàozào* irritable. **:** Nawh brax sivuat rhawm:. သူမကြာခဏစိတ်ဆတ်တယ်။ 他好急躁。

sivuah [si vūah] /s.vu̯ah/ *n.* <SIUING:> အဆိပ်ကင်းမြွေတစ်မျိုး (?) 灰鼠蛇 *huīshǔshé* (a kind of snake, Chn. 'gray rodent snake'). ☞ siuing: sivuah .

sivuah paing [si vūah bāing] /s.vu̯ah pa̯ŋ/ *n.* <SIUING:> မီးခိုးရောင်မြွေတစ်မျိုး (အဆိပ်ကင်း) (?) 小吻蝮蛇, 尖吻蝮, 白花蛇, 五步蛇（一种蛇, 较长, 灰白色, 有花纹, 无毒）*xiǎowěnfùshé, jiānwěnfù, báihuāshé ((yīzhǒng shé, jiào cháng, huībái sè, yǒu huāwén, wú dú)* Chinese moccasin (*Deinagkistrodon acutus*, long snake, gray colour with pattern, non-poisonous). ☞ siuing: sivuah paing [*syn.*].

sivuah lung [si vūah lūng] /s.vu̯ah lu̯ŋ/ *n.* <SIUING:> အနက်ရောင်အဆိပ်ကင်းမြွေတစ်မျိုး (?) 黑花蛇 *hēihuāshé* (a kind of snake, Chn. 'black-patterned snake'). ☞ siuing: sivuah lung .

sivuad [si vūad] /s.vu̯at/ *n.* ပန်းကရိယ (စ်) အင်္ဂါ? 胰, 胰腺 *yí, yí xiàn* pancreas. **:** sivuad lig. ဝက်ပန်းကရိယ (စ်) အင်္ဂါ? 猪胰。 *pig pancreas.*

sivoe [si vēui] /s.vɤ̯i, s.vo̯i/ **1** *loc.* အရှေ့၊ ရှေ့မှာ 前, 前面 *qián, qiánmiàn* before, in front. **:** ot sivoe ngai: maix. ခင်ဗျားအရှေ့မှာရှိတယ်။ 在你面前。 *(at the place) in the front of you.* **2** *adv-post.* အရင်၊ အရင်ဆုံး၊ ဦးစွာ၊ ဦးဆုံး၊ ပထမ 先 *xiān* first, before. **:** Maix hu: sivoe. ခင်ဗျားအရင်သွား။ 你先去。 *You go first.* **3** *prep.* မတိုင်ခင်၊ မ[ကြိယာ]မီ၊ မ[ကြိယာ]ခင် 以前 *yǐqián* before. **:** sivoe kai: fang:. လွတ်မြောက်မှုမတိုင်ခင်။ 解放以前。 *before Liberation.* | sivoe Vaw num khraox. နှစ်သစ်ကူးပျော်ပွဲရှင်ပွဲမတိုင်ခင် 春节以前。 *before the Vō New Year Festival.* ☞ voe [*var.*]. /*f*3/

sivoeg[1] [si vōuig] /s.vo̯c/ *vt.* မြှုက်–၊ မီးမြှုက်–၊ 燎 *liáo* sear, singe, scorch. **:** sivoeg ia: pah ka raongu, kieh hauk awn: proe uik. သတ်ထားတဲ့ကြက်မီးပေါ်မှာမြှုက်လိုက်၊ကြက်မွေးတွေအားလုံးလောင်အောင်လုပ်။ 把杀好的鸡放在火上燎, 烧掉绒毛。 *singe a slaughtered chicken over the fire to remove all the fuzz completely.* ☞ voeg [*var.*]. /*f*9/

sivoeg[2] [si vōuig] /s.vo̯c/ *vt.* ခုတ်ထစ်–၊ ခွဲခြမ်း–၊ 砍, 斜砍 *kǎn, xié kǎn* chop, chop on an angle, hack. **:** sivoeg raokhaox. သစ်ပင်အဖျားကိုခုတ်တယ်။ 砍掉树梢儿。 *hack off tree branches.* /*f*9/

sivoeg rhawm: [si vōuig hrom] /s.vo̯c rʰɔm/ *vs.* အစွန်းရောက်–၊ ပြင်းထန်–၊ လှုံ့ဆော်– 偏激, 急噪 *piānjī, jízào* extreme (in opinion), extremist, rash, provocative.

sivhak [si hvag] /s.vʰak/ *adv.* ဗလုံးဗထွေး၊ ကယောင်ကတမ်း 东拉西扯 *dōng lā xī chě* rambling (in talking), drag in irrelevant matters. **:** Paw sivhak tix krai lox. စကားပြောရင်ဗလုံးဗထွေးမပြောနဲ့။ 说话别东拉西扯的。 *Don't ramble on when you talk.*

sivhat [si hvad] /s.vʰat/ *vs.* သွက်လက်– 动作、行为漂亮 *dòngzuò, xíngwéi piàoliàng* graceful, nimble, move efficiently (?). **:** Ai: Nap yuh kaing tix sivhat ngie, ang: sax kieh pui ne kaing yuh tix tibawg kawx. အိုင်နပ်အလုပ်လုပ်တာသွက်လက်တယ်၊ သူများကိုတစ်ခါမှမကဲ့ရဲ့ခိုင်းဘူး။ 艾那做什么事情都做得很好，从来不让别人说自己的不好。 *Ai Nab works very efficiently (?), and no one has ever had reason to criticise him.*

sivhax [si hvax] /s.vʰaʔ/ **1** *vi.* ကြုံကြိုက်–၊ ကပြာကရာ၊ [ကြိယာ] ဖြစ်အောင် [ကြိယာ] တယ် 捎带, 顺便 *shāodài, shùnbiàn* go in passing, on one's way,

while one is at it. **:** Ing: aux khaing: ma:, sivhax tix viex khix hawt krax. ကျွန်တော်တောင်ယာကနေပြန်အချိန် လမ်းကထင်းတွေကိုကြုံကြိုက်လို့(ကပြာကရာ)[သယ်လာဖြစ်အောင်]သယ်လာတယ်။ 我从地里回家的路上顺便拾了点柴火。 *As I went home from the fields, I picked up firewood along the road on my way anyway.* **2** *vi.* [ကြိုယာ]ဖြစ်အောင်[ကြိုယာ]သေး– 加班 *jiābān* work overtime, do extra work. ☞ veh[1] [*syn.*].

sivheng: [si hveing] /s.vʰeŋ/ *loc.* ဝန်းကျင်၊ ပတ်ဝန်းကျင်၊ ဘေးပတ်လည် 周围 *zhōuwéi* surroundings, area around. **:** Ot ex sivheng: Tang: Cong: Yang: bre tix ih rhawm: rhi: simha: paoxtix. ဗဟိုဌာနချုပ်ဝန်းကျင်မှာနေရတာစည်းလုံးညီညွတ်မှုရှိရမယ်။ 我们团结在党中央周围。 *Let us unite single-heartedly around the Party Central Committee.* /*f*8/

sivhwan: (sifuan:) [si hvuan] /s.vʰuan/ *num.* <PRIM:> ငါးဆယ် (၅၀) 五十 *wǔshí* fifty, 50. **:** Loe: sivhuan:, phwan: siyieh. ငါးဆယ်သုံးစု, တစ်ရာငါးပုံ။ (များပြားခြင်း၊ ခွန်အားကြီးခြင်းကိုညွှန်း) 三个五十, 五个一百。(意为很多或大或强) *Three fifties, five hundreds. (Describing sth. numerous, big, or strong.)*

sifa [si fā] /s.fạ/ *n.* ကိုယ်လုံး၊ ကိုယ်ပေါက်၊ ကိုယ်ထည် 身材, 个子 *shēncái, gèzi* physique, build, figure. **:** Nawh jiiet khaw: sifa ngie. သူ့ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည် ကောင်းတယ်။ 他身材很好。 *He has a fine build.* ☞ khaox[1] ③, yeei ② [*syn.*]. [Siam?].

sihax [si hax] /s.haʔ/ *vs.* ပူစပ်စပ်၊ စပ်ဖျင်းဖျင်း 火辣辣的 (一种疼痛的感觉) *huǒ là là de (yīzhǒng téngtòng de gǎnjué)* sharp pain, severe pain (contraction of saex hax 'hot pain'). ☞ saux hax [*var.*].

sihaw: rang: [si ho rang] /s.hɔ raŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ? 石蒜 (草本, 可入药) *shí suàn (cǎo běn, kě rù yào)* short-tube lycoris (lycoris radiata)?.

sihee: [si hee] /s.hɯ/ **1** *v.* အသင်း၊ အဖွဲ့၊ အအုပ်၊ အုပ်၊ အစု 蜂拥 *fēng yōng* swarm. **:** sihee: tix hoek. အုပ်လိုက်လာတယ်။ 蜂拥而来。 *come in a swarm* **2** *vi.* နှောင့်ယှက်–၊ ဖျက်ဆီး–၊ ဆူညံ–၊ လှောင်–၊ ပြောင်– 起哄 *qǐhòng* create a disturbance, act rowdy, jeer, hoot, boo. **:** Sihee: kix hu: ah ka nawh. သူ့ကိုဝိုင်းလှောင်တယ်။ 他们对他起哄。 *They all jeered him.* **3** *adv.* ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်–၊ အတူတူလုပ်– 协作, 协力 *xiézuò, xiélì* cooperate, work together. **:** Sihee: ex paog pak ta: chiux. ☐ ☐☐ ☐ ကွင်းဖောက်ဖို့ အတူတူအလုပ်လုပ်ကြတယ်။ 大家协同挖球场。 *We all worked together to build the soccer field.* | Sihee: ex yuh kaing in: hoik. ဒီအလုပ်ပြီးဖို့ အားလုံးပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြတ☐ ☐ 大家协力把这件事情做完。 *We all cooperated to complete this job.*

si:ang: (si-ang:, si: ang:) [si ang] /s.ʔaŋ/ *n.* အရိုး 骨, 骨头 *gǔ, gútou* bone.

si:ang: kap [si ang gab] /s.ʔaŋ kap/ *n.* ပါးရိုး 腮帮子骨 *sāi bāngzi gǔ* cheek bone. ☞ si:ang: pakngai:, si:ang: sibax (?) [*syn.*].

si:ang: kaing: paong: [si ang gaing baong] /s.ʔaŋ kaɲ pauŋ/ *n.* မြီးညောင့်ရိုး 尾骶骨 *wěidǐgǔ* sacrum and coccyx, tailbone.

si:ang: krawng: [si ang grong] /s.ʔaŋ krɔŋ/ *n.* ကျောရိုး၊ ကျောရိုးဆစ် 脊椎骨 *jǐzhuīgǔ* spine, spinal column, vertebrae. ☞ si ang: blawg, si ang: piang blawg [*syn.*].

si:ang: klip [si ang glib] /s.ʔaŋ klip/ *n.* လက်ပြင်ရိုး 肩胛骨 *jiānjiǎgǔ* shoulder-blade, scapula. ☞ si ang: sibux, khliep [*syn.*].

si:ang: khaix [si ang kaix] /s.ʔaŋ kʰaiʔ/ *n.* တင်ပါးဆုံရိုး၊ တင်ဆုံရိုး 髋骨, 胯骨, 盆骨 *kuāngǔ, kuàgǔ, péngǔ* pelvis, hip bones (ilium, pubis, and ischium together, lit. 'rear bone').

si:ang: gawng meeih [si ang mgōng mēeih] /s.ʔaŋ gɔ̰ŋ mɯ̰ih/ *n.* နှာတံ၊ နှာရိုး 鼻梁骨 *bíliáng gǔ* bridge of nose.

si:ang: gawng loih [si ang mgōng lōih] /s.ʔaŋ gɔ̰ŋ lɔ̰ih/ *n.* တံကျင်ရိုး 腓骨 (小腿外侧的长形骨) *féigǔ (xiǎotuǐ wàicè de chángxínggǔ)* fibula (long outer bone of lower leg, lit. 'lower-leg mountain bone'?). ☞ gawng loih [*syn.*].

si:ang: gawng: caong [si ang mgong jāong] /s.ʔaŋ gɔ ŋ tɕa̰uŋ/ *n.* ညှိ့သကျည်းရိုးနဲ့ တံကျင်ရိုး 小腿骨 (小腿上的长形骨) *xiǎo tuǐgǔ (xiǎo tuǐ shàng de cháng xíng gǔ)* bones of lower leg, shin, shinbone, tibia, fibula (lit. 'calf bone, leg stem bone').

si:ang: gawm ngai: [si ang mgōm ngai] /s.ʔaŋ gɔ̰m ŋai/ *n.* မျက်ခုံးရိုး 眉棱骨(生长眉毛处) *méi lénggǔ (shēngzhǎng méimao chǔ)* brow bone (where eyebrow grows). ☞ gawm ngai: [*syn.*].

si:ang: giien: [si ang mgian] /s.ʔaŋ giən/ *n.* လက်ချောင်းရိုး 手指骨 *shǒuzhǐgǔ* finger bone, phalanx.

si:ang: giien: caong [si ang mgian jāong] /s.ʔaŋ giən tɕa̰uŋ/ *n.* ခြေချောင်းရိုး 趾骨 *zhǐgǔ* toe bone, phalanx.

si:ang: gleut [si ang mgled] /s.ʔaŋ glɤt/ *n.* ☐ ☐ ☐ ရိုး 下巴骨 *xiàbagǔ* jaw, chin bone, mandible.

si:ang: ghok [si ang nkoug] /s.ʔaŋ gʰok/ *n.* လည်ရိုး၊ လည်ရိုးဆစ် 颈椎骨 *jǐngzhuī gǔ* cervical vertebrae, upper spinal column.

si:ang: ngai: liag [si ang ngai līag] /s.ʔaŋ ŋai l̪iak/ *n.* ခြေကျင်းဝတ်ရိုး 踝, 螺蛳骨 *huái, luósīgǔ* ankle bone, malleolus, joint between foot and leg. ☞ ngai: liag, ngai: lieg [*syn.*].

si:ang: pakngai: [si ang bag ngai] /s.ʔaŋ pak ŋai/ *n.* ပါးရိုး 颊骨 *jiá gǔ* cheek bone. ☞ si:ang: kap, si:ang: sibax (?) [*syn.*].

si:ang: piang blawg [si ang bīang nblōg] /s.ʔaŋ p̪iaŋ blɔ̰k/ *n.* ကျောရိုး၊ ကျောရိုးဆစ် 脊椎骨 *jǐzhuī gǔ* spine, spinal column, vertebrae. ☞ si ang: krawng:, si ang: blawg [*syn.*].

si:ang: praok [si ang braog] /s.ʔaŋ prauk/ *n.* နံရိုး 肋骨 *lèigǔ* rib, ribs. ☞ praok: [*syn.*].

si:ang: prai [si ang brāi] /s.ʔaŋ pra̰i/ *n.* အန်စာတုံး 骨牌（娱乐用具, 旧时多用为赌具）*gǔpái (yúlè yòngjù, jiùshí duō yòngwéi dǔjù)* dice, used in games of chance, both for pleasure and gambling (lit. 'token bones').

si:ang: plah caong [si ang blah jāong] /s.ʔaŋ plah tɕa̰uŋ/ **1** *n.* ခြေမျက်ရိုး 附骨, 脚背骨 *fùgǔ, jiǎobèigǔ* heel bone, tarsus. **2** *n.* ခြေဖဝါးရိုး 蹠骨（脚面上接近脚趾的部分）*zhígú (jiǎomiànshang jiējìn jiǎozhǐ de bùfen)* foot bone, metatarsus (bones in foot closest to toes).

si:ang: plawng: taix iak [si ang blong daix iag] /s.ʔaŋ plɔŋ taiʔ ʔiək/ *n.* လက်ဖျံရိုးနဲ့ တံတောင်ရိုး 尺骨（肘与腕之间的骨头）*chǐgǔ (zhǒu yú wàn zhījiān de gútou)* ulna (and radius?) (bones of lower arm between elbow and wrist, lit. 'small arm stem bone').

si:ang: plawng: tawg [si ang blong dōg] /s.ʔaŋ plɔŋ tɔ̰k/ *n.* လက်မောင်းရိုး 肱（肩部与肘部之间的骨头）*gōng (jiān bù yú zhǒu bù zhījiān de gútou)* humerus (upper arm bone between shoulder and elbow).

si:ang: ba: [si ang nba] /s.ʔaŋ ba/ *n.* ပေါင်ရိုး 股骨, 大腿骨 *gǔ gǔ, dàtuǐgǔ* femur, upper leg bone.

si:ang: ba: awn: [si ang nba on] /s.ʔaŋ ba ʔɔn/ *n.* တင်ပါးရိုး 髂骨, 肠骨（腰下腹部两侧的骨头）*kàgǔ, chánggǔ (yāoxià fùbù liǎngcè de gútou)* ilium (hip bone).

si:ang: blawg [si ang nblōg] /s.ʔaŋ blɔ̰k/ *n.* ပေါ် ကျောရိုး၊ ကျောရိုးဆစ် 脊椎骨 *jǐzhuīgǔ* spine, spinal column, vertebrae. ☞ si ang: krawng:, si ang: piang blawg [*syn.*].

si:ang: tawm: taix [si ang dom daix] /s.ʔaŋ tɔm taiʔ / *n.* လက်ဖဝါးရိုး 掌骨（构成手掌的骨头）*zhǎng gǔ (gòuchéng shǒuzhǎng de gútou)* metacarpal (bone forming palm of hand).

si:ang: dong: [si ang ndoung] /s.ʔaŋ doŋ/ *n.* ဦးခေါင်းခွံ 颅骨, 头骨 *lúgǔ, tóugǔ* skull, cranium.

si:ang: dieb ngai: ngawng [si ang ndīeb ngai ngōng] /s.ʔaŋ dɛ̰p ŋai ŋɔ̰ŋ/ *n.* ဒူးခေါင်း၊ ခုံညင်း 髌骨, 膝盖骨 *bìngǔ, xīgài gǔ* kneecap, patella. ☞ si ang: dieb ngawng [*syn.*].

si:ang: dieb ngawng [si ang ndīeb ngōng] /s.ʔaŋ dɛ̰p ŋɔ̰ŋ/ *n.* ဒူးခေါင်း၊ ခုံညင်း 髌骨, 膝盖骨 *bìngǔ, xīgài gǔ* kneecap, patella. ☞ si ang: dieb ngai: ngawng [*syn.*].

si:ang: naok [si ang naog] /s.ʔaŋ nauk/ *n.* ရင်ရိုး 胸骨 *xiōng gǔ* sternum, breastbone.

si:ang: jhong: taix [si ang nqoung daix] /s.ʔaŋ dʑʰoŋ taiʔ/ *n.* လက်မျက်ရိုး၊ လက်ကောက်ဝတ်ရိုး 腕骨 *wàngǔ* wrist bone, carpal (eight bones forming joint between hand and forearm).

si:ang: nyiex kre: [si ang nyīex grei] /s.ʔaŋ ɲ̥iɛʔ kre/ *n.* မြီးညောင့်ရိုး၊ တင်ခံရိုး၊ တင်ဆုံရိုး 坐骨 *zuò gǔ* ischium, 'sitting bone' (bone at rear of pelvis on which one sits, lit. 'bottom [house] bone').

si:ang: sibax [si ang si nbax] /s.ʔaŋ s.baʔ/ *n.* ပါးရိုး 颧骨 *quán gǔ* cheekbone. ☞ si:ang: pakngai:, si:ang: kap (?) [*syn.*].

si:ang: sibux [si ang si nbūx] /s.ʔaŋ s.bṵʔ/ *n.* လက်ပြင်ရိုး 肩胛骨 *jiānjiǎgǔ* shoulder blade, scapula. ☞ si ang: klip, khliep [*syn.*].

si:ang: riang [si ang rīang] /s.ʔaŋ r̥iaŋ/ *n.* ညှပ်ရိုး 锁骨 *suǒ gǔ* collarbone, clavicle.

si:ang: awn: [si ang on] /s.ʔaŋ ʔɔn/ *n.* အရိုးနု 软骨 *ruǎngǔ* cartilage.

si:ang: eek [si ang eeg] /s.ʔaŋ ʔɯk/ *n.* ညှပ်ရိုး (ကြက်၊ ငှက်) 胸岔骨, 鸡心骨 *xiōng chà gú, jī xīn gǔ* ('breast-branching-bone, 'chicken-heart-bone', bone in a bovine?, lit. 'dewlap bone').

siauh [si aeh] /s.ʔaɯh/ *vs.* မြိန်–၊ 面 *miàn* mealy. **:** Hon: oi: tong: si auh ngie tix ih. ကန်ဇွန်းဥပြုတ်စားလို့မြိန်လိုက်တာ။ 烤红薯吃起来很面。

siai: [si ai] /s.ʔai/ *vt.* ဝယ်ယူထားသော၊ သိုလှောင်ထားသော 买, 籴（指买进粮食）*mǎi, dí (zhǐ mǎijìn liángshi)* buy (grain), buy up, stockpile, stock up on grain. **:** si ai: gaox. သိုလှောင်ထားသောဆန် 籴米。 *stockpile rice grain.* /f8/

siaing: [si aing] /s.ʔaŋ/ *vs.* စိတ်တိုင်–၊ စိတ်ဆိုး–၊ ဒေါသထွက်–၊ ဒေါပွ–၊ စိတ်ပျက်– 发脾气, 发怒 *fāpíqì, fānù* become angry, upset, get mad. **:** Maix paw si aing: mai: yuh tix kaing. မင်းအလုပ်လုပ်ရင်း ဒေါသမထွက်နဲ့။ 你别边干边发脾气。 ☞ si aing: rhawm: [*syn.*].

siaing: rhawm: [si aing hrom] /s.ʔaŋ rʰɔm/ *v.* စိတ်တိုင်–၊ စိတ်ဆိုး–၊ ဒေါသထွက်–၊ ဒေါပွ–၊ စိတ်ပျက်– 发脾气, 发怒 *fāpíqì, fānù* become angry, upset, get mad. ☞ si aing: [*syn.*].

sioh [si ouh] /s.ʔoh/ **1** *vs.* ခြောက်– 干, 干燥 *gān, gānzào* dry. **:** Hoik sioh kraung sidaux aux. ကျွန်တော်လျှော်တဲ့အဝတ်ခြောက်ပြီ။ 我洗的衣服已经干了。 | Sioh daux ghok aux. ကျွန်တော့်လည်ချောင်းခြောက်တယ်။ 我喉咙干燥。 **2** *adv.* ကြမ်းတမ်း၊ မာကျော *shēng yìng*. **:** Nawh krai lox sioh ngie, ang: nyawm tix nghiiet. သူစကားပြောတာကြမ်းတယ်၊ နားထောင်လို့မကောင်းဘူး။ 他说话生硬, 听起来不舒服。 **3** *v.* ရန်စ– 发火儿 *fāhuǒr* catch fire, ignite[AM]. **:** Sioh nawh ka aux. သူကျွန်တော့်ကိုရန်စတယ်။ 他对我发火儿。

sioh siaing: [si ouh si aing] /s.ʔoh s.ʔaŋ/ *vi.* နာကျည်း–၊ ဒေါသဖြစ်– 愤懑 *fènmèn* depressed, discontent, resentful.

sioh lox [si ouh loux] /s.ʔoh loʔ/ *vs.* ခက်ထန်၊ မာကြော၊ ကြမ်းတမ်း (စကားပြောရာ□ွင်) 言语生硬 *yányǔ shēng yìng* stiff, rigid, harsh.

siox [si oux] /s.ʔoʔ/ *n.* <NYIEX> ဒိုင်း၊ ရနယ်၊ အခြင် 椽子 *chuánzi* rafter. **:** Ang: siox chix ting khaing: prang:, ang: simiang chix ting khaing: kuad. အခြင်ကခေါင်ထက်မကြီးနိုင်ဘူး၊ လူကြီးမင်းတွေလည်းလူအိုထက်မကြီးနိုင်ဘူး။ 椽子不会粗于栋梁，官家不会大于老人。 *A rafter cannot be thicker than a ridgepole and a leader cannot be greater than an elder.* ☞ ox [*mor.*].

siut [si ud] /s.ʔut/ **1** *vi.* ပြည့်ဖောင်း–၊ ဖောင်းပွ– 胀疼 *zhàng téng* expand, distend. **:** siut daux vaig kawn: nyawm an:. အဲဒီကလေးဗိုက်ထဲမှာဖောင်းပွနေတယ်။ 那孩子肚子胀疼。 **2** *vs.* ခံရခက်– 难受, 难过 *nánshòu, nánguò* hard to intercept(?). **:** Mhong: aux lox ah nawh ka tix, uik saux siut ngie daux rhawm: rhi: aux. ကျွန်တောင် သူ့စကားကိုကြားရ□ ▯▯ □ဆဲမှာနာပြီးခံရခက်လိုက်တာ။ 听到他骂我的话, 使我心里真难受。 ☞ ploh, pong [*mor.*].

siu: [si u] /s.ʔu/ *vs.* နွေး– 暖和, 温暖 *nuǎnhuó, wēnnuǎn* warm. **:** rawm: siu:. ရေ□□နွေး။ 温水。 *warm water.* | Ih aux sibex tai jiiet siu: ngie. အနွေးထည်ဝတ်လို့ နွေးတယ်။ 我穿上棉衣很暖和。 *I feel warm wearing a padded jacket.* | siu: daux rhawm: rhi:. ကြင်နာ–၊ သနား–၊ ရက်ရော–၊ ကိုယ်ချင်းစာ– 心里温暖。 *warm-hearted.* /*f*8/

siu: pug [si u būg] /s.ʔu pu̯k/ *vs.* နွေးထွေး– 热呼呼 *rè hūhū*. **:** Mhong: ex lox Tang: Cong: Yang:, daux rhawm: ex siu: pug. ဗဟိုကအသံကြားရတာရင်ထဲမှာနွေးထွေးလိုက်တာ။ 听到党中央的声音, 大家心里热呼呼的。

siu: pug pug [si u būg būg] /s.ʔu pu̯k pu̯k/ *vs.* နွေးနွေးထွေးထွေး 热呼呼 (比 si u būg 程度更深) *rè hūhū (bǐ si u būg chéngdù gēng shēn)*.

siu: plee [si u blēe] /s.ʔu plɯ̰/ *vs.* နွေး– 温热 *wēn rè* warm. **:** Rawm: khoek in: u: plee ngie. ရေ□ □ ဖို့နေနွေးနေတာပဲ။ 这洗脸水温热温热的。

siu: ceung: cu: yi: [siu jeng ju yi] /siu tɕɤŋ tɕu ʑi/ *n.* <VH> ပြန်လည်ပြုပြင်ရေးသမား 修正主义 *xiūzhèng zhǔyì* revisionism. [Hox].

siu: rhawm: [si u hrom] /s.ʔu rʰɔm/ *vs.* စိတ်နွေးထွေး–၊ (စိတ်ချမ်းသာ–၊) 心里热呼呼 *xīn lǐ rè hūhū*. **:** Siu: rhawm: ex ka ot tix daux been seu: hui: cu: yi:. 咱们生活在社会主义社会, 心里热呼呼的。

sium: [si um] /s.ʔum/ *vs.* ပုပ်–၊ ပုပ်သိုး– 腐烂 *fǔlàn* rotten, mushy. **:** Kix kheem: rib inkix, kieh sium: mawh phon: . သူတို့ဒီမြက်တွေကိုမြှုပ်ပစ်တယ်၊ ပုပ်ပြီးတော့မြေသြဇာဖြစ်အောင်လို့။ 他们把这些草捂起来腐烂后做肥料。 /*f*7/

sium: rhang: [si um hrang] /s.ʔum rʰaŋ/ *n.* <SAUX> သွားဆွေး၊ သွားပုပ် 蛀齿 *zhù chǐ* decayed tooth, dental caries. ☞ rhaw: rhang: [*mor.*].

sium: rhawm: [si um hrom] /s.ʔum rʰɔm/ *vs.* စိတ်ပုပ်–၊ အကျင့်ယုတ်–၊ 恶毒, 毒辣 *èdú, dú là*. **:** Daing: sium: rhawm: nawh, paw lai: yuh paoxgrawm mai: nawh. သူစိတ်တစ်အားပုပ်တယ်၊သူနဲ့သူငယ်ချင်းမလုပ်တော့နဲ့။ 他太毒辣了, 别和他交朋友。

sium: hon: oi: [si um houn oi] /s.ʔum hon ʔɔi/ *n.* <KAUNG:> ကန်ဇွန်းဥပုပ် 甘薯软腐病 *gān shǔ ruǎn fǔ bìng*.

siawp[1] [si ob] /si ʔɔp/ *n.* ဘုန်း၊ တန်ခိုး 威力, 荣耀 *wēilì, róngyào* power, authority, majesty, charisma. **:** Kieh Nawh koe: min: plakngai: mai: siawp sibrawm ku ju leeing: ju leeing: phan: liak. [Plak Jhi: 1:6] ကမ္ဘာအဆက်ဆက် ဘုန်းအသရေ၊ အစွမ်းသတ္တိရှိတော်မူစေ သတည်း။ 但愿荣耀权能归给他、直到永永远远。 *To him be glory and power for ever and ever. [Rev. 1:6]* ☞ siawp sibrawm (siawpsibrawm) [*syn.*].

siawp[2] [si ob] /s.ʔɔp/ *n.* <LI> ဝိညာဉ်ဆိုး၊ မကောင်းဆိုးဝါး၊ ရောဂဏ္ဍရကပ် 幽灵 (传统宗教) *yōulíng (chuántǒng zōngjiào)* evil spirit, putrefaction,

pestilence, decay. ☞ prix, tu:[2], mheen:[2], khwan:[1], khwan: ngao, ngao, miang ①, phi:[1], sicax, singie, yak [*syn.*]. ☞ awp[1] [*mor.*]. /*f*8/

siawp[3] [si ob] /s.ʔɔp/ *n.* သက်တန့် 虹 *hóng* rainbow. ☞ siyawng [*mor.*]. /*f*8/

siawp taix [si ob daix] /s.ʔɔp taiʔ/ *n.* တန်ခိုးရှိန် (လက်ပြတ်) 手劲儿 *shǒujìnr* strength in hands, powerful hands. **:** Nawh daing: ting si awp taix, tix taix tawk nawh ngie pon yum yuh kawn: lig. သူ့ရဲ့လက်တန်ခိုးရှိန်ရှိတယ်၊ တစ်ချက်တည်းရိုက်လိုက်တာနဲ့ဝက်ကိုသေစေနိုင်တယ်။ 他很有手劲儿，才打一下就能把小猪打死。 *He really has powerful hands--he can dispatch a small pig with one blow.*

siawp sibrawm (siawpsibrawm) [si ob si nbrōm] /s.ʔɔp s.brɔ̰m/ *n.* တန်ခိုး၊ အနန္တတန်ခိုး၊ အရှိန် 威望, 权威，威风 *wēiwàng, quánwēi, wēifēng* authority, majesty, fury (?). **:** Kiex ... hoik kieh si awp sibrawm ngu laux kah. [Hebrie 11:34] မီးအရှိန်ကို ငြိမ်စေခြင်း 他们灭了烈火的猛势。 *They quenched the fury of fire. [Heb. 11:34]* | Siyiex pa ting siawpsibrawm. [Lai Yam Jah 43:14] အနန္တတန်ခိုးရှင် ဘုရားသခင် 全能的神。 *God Almighty. [Gen 43:14]* ☞ siawp[1] [*syn.*].

sioih [si oih] /s.ʔɔih/ *n.* <KAX> ကဏန်းအသေးစား၊ ပုဇွန်လုံး 小螃蟹 *xiǎo pángxiè* small crab.

sioih klawng: [si oih glong] /s.ʔɔih klɔŋ/ *n.* <KAX> ကဏန်းအသေးစား (ရေချိုကဏန်း) 小螃蟹（河里的）*xiǎo páng xiè (hé lǐ de)* small crab (in streams).

sioih grheuk [si oih nkreg] /s.ʔɔih gʰrɤk/ *n.* <KAX> ဂဏန်းအသေးစား (ရွံ့အိုင်၊ ရေအိုင်များတွင်နေ)၊ ပုစွန်လုံး 小螃蟹（泥塘里的, 个小）*xiǎo pángxiè (ní táng lǐ de, gè xiǎo)* small crab (tiny, in ponds, mud puddles).

siuih [si ūih] /s.ʔṵih/ *vi.* ကရမ်းကတန်း၊ ကမူးကရူး၊ ဆင်ကန်းတောတိုး၊ တစ်ရှုံးထိုး၊ ပြာယိပြာယာ 赌气 *dǔ qì* feel wronged and act rashly. **:** Maix paw siuih ka nawh. ခင်ဗျားသူ့ကိုတစ်ရှုံးထိုးမလုပ်နဲ့။ 你别跟他赌气。

siuih rhawm: [si ūih hrom] /s.ʔṵih rʰɔm/ *vs.* ကရမ်းကတန်း၊ ကမူးကရူး၊ ဆင်ကန်းတောတိုး၊ တစ်ရှုံးထိုး၊ ပြာယိပြာယာ 赌气 *dǔ qì* feel wronged and act rashly. ☞ siuih [*syn.*].

siuing: [si uing] /s.ʔuɲ/ *n.* <SIUING:> မြွေ 蛇 *shé* snake. /*f*6/

siuing: kuax [si uing guax] /s.ʔuɲ kuaʔ/ *n.* <SIUING:,SAUX> အကောင်သေးသေးနှင့်မြွေတစ်မျိုး 脆蛇, 细蛇蜥, 金蛇, 银蛇（体小, 骨节易断, 可入药）*cuìshé, xìshéxī, jīnshé, yínshé (tǐ xiǎo, gǔjié yì duàn, kě rù yào)* glass lizard, glass snake, jointed snake (*Ophisaurus sp.*, e.g., Burmese glass lizard *O.gracilis*, small legless lizard with tail that readily breaks off and regrows, used medicinally).

siuing: gah [si uing mgah] /s.ʔuɲ gah/ *n.* <SIUING:> မြွေပေါက် 斜鳞蛇, 魔芋杆蛇（像魔芋杆, 有毒）*xié lín shé, móyù gān shé (xiàng móyù gān, yǒudú)* (a venomous snake, 'slanted-scale-snake', looks like a giant arum stem, lit. 'giant arum snake').

siuing: gaoxngu [si uing mgāox ngū] /s.ʔuɲ ga̰uʔ ŋṵ/ *n.* <SIUING:> မီးခဲမြွေ (ရင်ဗဿတ်တစ်ခုလုံးမီးခဲကဲ့သို့နီရဲသည်) 紫灰锦蛇, 火炭蛇（全身红似火炭）*zǐhuī jǐnshé, huǒtànshé (quánshēn hóng sì huǒtàn)* red mountain ratsnake, red bamboo snake, red mountain racer (*Elaphe porphyracea*, entire body red like glowing coals, lit. 'burning coal snake').

siuing: guah [si uing mguah] /s.ʔuɲ guah/ *n.* <SIUING:> မုန့်ကြိုးလိမ်မြွေ 麻花蛇 *máhuāshé* (a kind of snake, Chn. 'twisted dough stick snake'? 'hemp-flower snake'?, lit. 'guah vine snake'?).

siuing: biaoh [si uing nbīaoh] /s.ʔuɲ b̥iauh/ ☞ biaoh .

siuing: bhu: prux [si uing npu brūx] /s.ʔuɲ bʰu prṵʔ / *n.* <SIUING:> မြွေတစ်မျိုး? (一种蛇, 全身花纹像益母草花, 纵布全身）*(yīzhǒng shé, quánshēn huāwén xiàng yìmǔcǎo huā, zòngbù quánshēn)* (a kind of snake with a pattern like the flowers of Chinese motherwort (ríb bhu prúx siah) on its entire body.

siuing: maox pao [si uing maox bāo] /s.ʔuɲ mauʔ pa̰u/ *n.* <SIUING:> ငန်းတော်ကျား 双全白环蛇（头黑色, 全身黑白环绕相间）*shuāngquán báihuánshé (tóu hēisè, quánshēn hēi bái huánrào xiāngjiàn)* banded krait (*Bungarus fasciatus*), black head, body with black-and-light-coloured bands, lit. '[páo?] belt snake'). ☞ siuing: jhauk nad [*syn.*].

siuing: moi praox [si uing mōi braox] /s.ʔuɲ mɔ̰i prauʔ/ *n.* <SIUING:> ငွေရောင်နှင့်ခွေခွေလေးနေသောမြွေ 银环蛇 *yínhuánshé* Chinese krait (*Bungarus multicinctus*, a poisonous snake, lit. 'praox-grass cattle snake'?).

siuing: mheem: [si uing hmeem] /s.ʔuɲ mʰɯm/ *n.* <SIUING:> ငန်းပုပ်၊ ငန်းမြွေ 眼镜王蛇（一种毒蛇, 很会在土洞、草丛里做窝, 蛇蛋大, 母蛇下蛋时, 公蛇爬在树上看守）*yǎnjìng wángshé (yīzhǒng dúshé, hěn huì zài tǔ dòng, cǎocóng lǐ zuò wō, shé dàn dà, mǔ shé xià dàn shí, gōng shé pá zài shù shàng kān shǒu)* king cobra (*Ophiophagus hannah*，or *Naja bungarus* poisonous, makes nests in caves and thickets, large eggs, guarded by male from tree, lit. 'nest snake').

siuing: tak ta: [si uing dag da] /s.ʔuɲ tak ta/ *n.* <SIUING:> ငုံးမြွေ 鹧鸪蛇, 三步蛇（体短而粗, 全身呈花色, 叫声如鹧鸪, 会喷毒）*zhègū shé, sānbù shé (tǐ duǎn ér cū, quán shēn chéng huāsè, jiàoshēng rú zhègū, huì pēn dú)* (a kind of snake with a short stout patterned body, makes a sound similar to a francolin, can propel poison, lit. 'francolin [bird] snake').

siuing: tiex teen: [si uing diex deen] /s.ʔuɲ tɛʔ tɯn/ *n.* <SIUING:,SAUX> မြွေဟောက် 眼镜蛇（黑灰色, 尾粗而短, 有剧毒, 蛇液可治病）*yǎnjìngshé (hēi huīsè, wěi cū ér duǎn, yǒu jù dú, shé yè kě zhìbìng)* cobra, Chinese cobra (*Naja spp.* dark gray, short thick tail, poisonous, venom used medicinally). ☞ siuing: num: [*syn.*].

siuing: nong: [si uing noung] /s.ʔuɲ noŋ/ *n.* <SIUING:> မြွေတစ်မျိုး၊ (အကောင်ကြီး၍အစိပ်ရှိသည်) （一种蛇, 生活在大箐里, 体粗大, 有毒）*(yīzhǒng shé, shēnghuózài dàqìng lǐ, tǐ cū dà, yǒudú)* (a kind of jungle-dwelling poisonous snake with a stout body, lit. 'jungle snake').

siuing: num: [si uing num] /s.ʔuɲ num/ *n.* <SIUING:,SAUX> မြွေဟောက် 眼镜蛇（黑灰色, 尾粗而短, 有剧毒, 蛇液可治病）*yǎnjìngshé (hēi huīsè, wěi cū ér duǎn, yǒu jù dú, shé yè kě zhìbìng)* cobra, Chinese cobra (*Naja spp.* dark gray, short thick tail, poisonous, venom used medicinally). ☞ siuing: tiex teen: [*syn.*].

siuing: jhauk nad [si uing nqaeg nād] /s.ʔuɲ dʑʰawk nat̪/ *n.* <SIUING:> ငန်းတော်ကျား 双全白环蛇（头黑色, 全身黑白环绕相间）*shuāng quán bái huán shé (tóu hēisè, quánshēn hēi bái huánrào xiāngjiàn)* banded krait (*Bungarus fasciatus*), black head, body with black-and-light-coloured bands, lit. 'gun strap snake'). ☞ siuing: maox pao [*syn.*].

siuing: sivuah [si uing si vūah] /s.ʔuɲ s.vu̯ah/ *n.* <SIUING:> အဆိပ်ကင်းသောမြွေတစ်မျိုး 麻蛇（一种蛇, 无毒）*má shé (yīzhǒng shé, wúdú)* (a kind of non-poisonous snake). ☞ sivuah .

siuing: sivuah paing [si uing si vūah bāing] /s.ʔuɲ s.vu̯ah pa̯ɲ/ ☞ sivuah paing .

siuing: sivuah lung [si uing si vūah lūng] /s.ʔuɲ s.vu̯ah lu̯ŋ/ *n.* <SIUING:> ကိုယ်လုံးရှည်၍အဆိပ်ကင်းသောမြွေမည်းတစ်မျိုး （一种蛇, 较长, 灰黑色, 有花纹, 无毒）*(yīzhǒng shé, jiào cháng, huīhēisè, yǒu huāwén, wúdú)* (a kind of non-venomous snake with long gray, patterned body, lit. 'black [si vúah] snake'). ☞ sivuah lung .

siuing: rang: [si uing rang] /s.ʔuɲ raŋ/ *n.* <SIUING:> ေ□ျာက်ဂူထဲတွင်နေသောမြွေ 王锦蛇 *wángjǐnshé* king ratsnake, keeled ratsnake (*Elaphe carinata*, lit. 'boulder snake').

siuing: raoh gok [si uing raoh mgoug] /si ʔuɲ rauh gok/ *n.* <SIUING:> လည်နီမြွေ 红颈蛇（一种蛇，颈部呈红色，有毒） *hóngjǐngshé (yīzhǒng shé, jǐngbù chéng hóngsè, yǒudú)* (a kind of poisonous snake with a red throat, lit. 'red-throated snake').

siuing: rawm: [si uing rom] /s.ʔuɲ rɔm/ *n.* <SIUING:> ေ□□မြွေ 滇西蛇, 水蛇 *Diānxīshé, shuǐshé* (a kind of water snake, lit. 'water snake').

siuing: rawm: ngai: jiang [si uing rom ngai njīang] /s.ʔuɲ rɔm ŋai dʑi̯aŋ/ *n.* <SIUING:> အခေါ်ပ်ကင်းရေမြွေ 黑纹游蛇, 黑纹颈槽蛇 *hēiwén yóushé, hēiwén jǐngcáoshé* green keelback, (black-striped) groove-necked keelback? (*Rhabdophis nigrocinctus*, lit. 'steelyard-calibration-mark water snake').

siuing: rawm: ngiex [si uing rom ngīex] /s.ʔuɲ rɔm ŋ ɛ̰ʔ/ *n.* <SIUING:> ေ□□မြွေတစ်မျိုး 渔游蛇 *yúyóushé* checkered keelback (*Xenochrophis piscator*, a water snake, lit. 'sesame water snake').

siuing: rawm: rhoi: blawg [si uing rom hroi nblōg] /s.ʔuɲ rɔm rʰɔi bla̰k/ *n.* <SIUING:> ေ□□မြွေ 草游蛇 *cǎoyóushé* buff-striped keelback snake (*Amphiesma stolatum*, lit. 'back-trace-water-snake').

siuing: laih ak [si uing laih ag] /s.ʔuɲ laih ʔak/ *n.* <SIUING:> မြားကဲ့သို့မြန်သောမြွေ (?) 过树蛇 *guòshùshé* common bronze-back, painted bronze-back (*Dendrelaphis pictus*, lit. 'bowstring snake').

siuing: loi: [si uing loi] /s.ʔuɲ lɔi/ *n.* <SIUING:> မီးခဲစိမ်းမြွေ 绿锦蛇 *lǜjǐnshé* green bush ratsnake, green tree racer (*Elaphe prasina*).

siuing: ing: [si uing ing] /s.ʔuɲ ʔiɲ/ *n.* <SIUING:> ရင်ဘတ်နီ၍အုပ်စုလိုက်သွားတတ်သောမြွေ (?) 红脖游蛇（全身青灰色, 脖子红色, 喜欢几条在一起爬行）*hóngbó yóushé (quánshēn qīnghuīsè, bózi hóngsè, xǐhuan jǐtiáo zài yìqǐ páxíng)* red-necked keelback, Asian tiger snake (*Rhabdophis subminiatus*, dark gray-green body, red neck, often travels in groups, lit. 'returning-home snake'?).

sioe:[1] [si oui] /s.ʔoi/ **1** *n.* အနံ့ 气味 *qìwèi* smell, odor, scent. **:** sioe: cux. ပုပ်စော်နံ့ 臭味儿。 *a foul order.* **2** *vs.* ပု□□။ နံ– 有气味儿, 臭 *yǒu qìwèir, chòu* smelly, have a bad smell, stink. **:** Nex in: hoik sioe:. အသားအကုန်လုံးပုပ်ကုန်ပြီ။ 这肉已经有气味儿了。 *This meat is smelly.* | Uik sioe: ngie daux nyiex aing:. အိမ်သာထဲမှာနံ့နေတာပဲ။ 厕所里可臭啦。 *It stunk inside the toilet.* ☞ bhawng: [ceu 2] [*ant.*]. /*f6*/

sioe:[2] [si oui] /s.ʔoi/ *vs.* ချင်ခြင်းတပ် 害喜, 害口 *hàixǐ, hàikǒu* have morning sickness, have unusual cravings due to pregnancy. **:** Bun: an: hoik sioe:,

ang: rhawm: ih priex preem. ဒီမိန်းကလေးချင်ခြင်း တက်နေတယ်၊ အစာ□□□ချင်ဘူး။ 那位女的害喜了, 不想吃饭食。 *That woman has morning sickness and doesn't feel like eating.* ☞ sioe: rhawm:[2] [*syn.*]. /*f*6/

sioe: ngawng: [si oui ngong] /s.ʔoi ŋɔŋ/ *n.* ညှီနံ့၊ အာပုပ်နံ့ 烂臭味儿 , 臊气 (气味比 si oui hngaig 浓) *làn chòuwèi ér,sāo qì (qìwèi bǐ si oui hngaig nóng)* ?. ☞ sioe: nghaik [*syn.*].

sioe: nghaik [si oui hngaig] /s.ʔoi ŋʰac/ *n.* ကျိုင်းနံ့၊ သေးနံ့၊ ချေးနံ့ 腥 (鱼腥), 腥味, 尿臊气 *xīng (yú xīng), xīngwèi, niàosāoqì* smell fishy, smell of urine. ☞ sioe: ngawng: [*syn.*].

sioe: nghaik sioe: ngawng: [si oui hngaig si oui ngong] /s.ʔoi ŋʰac s.ʔoi ŋɔŋ/ *n.* ေ□ □ပုပ်နံ့ 尿臊气 *niàosāoqì* smell of urine.

sioe: ngheei:[1] [si oui hngeei] /s.ʔoi ŋʰɯi/ *vs.* ချိုမွေး၊ အနံ့သင်း– 香甜 *xiāng tián* sweet and fragrant (?) (lit. 'strongly scented'). **:** Plix mak ceng: sioe: ngheei: ngie tix phiex. နာနတ်သီးစားရတာအနံ့ချိုမွေး နေတာပဲ။ 菠萝吃起来很香甜。 *Pineapple is very seet and fragrant to the taste.*

sioe: ngheei:[2] [si oui hngeei] /s.ʔoi ŋʰɯi/ *n.* <TOSAT,SAUX> ကြောင်ကတိုး၊ ကြောင်ဝံပိုင့် 小灵猫, 七节狸, 笔猫, 乌脚狸, 香猫 (比家猫大, 捕食小动物, 睾丸分泌物可入药) *xiǎolíngmāo, qījiélí, bǐlí, wūjiǎolí, xiānglí (bǐ jiā māo dà, bǔshí xiǎo dòngwù, gāowán fēnmìwù kě rù yào)* small Indian civet, little civet, civet cat (*Viverricula indica*, lit. 'strong scent' referring to secretion from testicles, which is used medicinally).

sioe: baux [si oui nbāex] /s.ʔoi bạɯʔ/ *n.* ရှိုးနံ့၊ အမွှေး အကြိုင် 香味儿 *xiāngwèir* fragrance, nice smell, redolent odour.

sioe: blawx [si oui nblox] /s.ʔoi blɔʔ/ *n.* ချဉ်ဆို့ဆို့အနံ့ 酸臭味儿 *suān chòuwèi ér*.

sioe: bhawng: [si oui npong] /s.ʔoi bʰɔŋ/ *v.* ရှိုးကြိုင်– 香喷喷 *xiāng pēn pēn*. **:** Eeppid nghaong: uik sioe: bhawng: ngie. ေ□ □□ □ပြောင်းနှပ်ထားတာမွှေးကြိုင် နေတာပဲ။ 蒸的糯米饭香喷喷的。

sioe: mhaing: [si oui hmaing] /s.ʔoi mʰaŋ/ *n.* ကျိုင်း ပတ်နံ့၊ ကိုယ်နံ့ 狐臭, 腋臭 *hú chòu, yè chòu* foxy odor, funky smell, underarm odor, body odor.

sioe: tie: [si oui die] /s.ʔoi tɛ/ *n.* ချိုမွှေး၊ ချိုစိမ့် 香甜味儿 *xiāngtiánwèir* a sweet fragrance, a nice aroma. ☞ sioe: nyawm [*syn.*].

sioe: cux [si oui jūx] /s.ʔoi tɕṵʔ/ *vs.* ပုပ်စော်နံ့– 臭烘烘 *chòu hōng hōng*. **:** Kaing: khee: sioe: cux ngie. (ဂျင်းကိုယ်ထည်ကဲ့သို့အပင်တစ်မျိုး) ပုပ်စော်နံ့နေတာပဲ။ 马蹄香块根臭烘烘的。

sioe: nyawm [si oui nyōm] /s.ʔoi ɲɔ̰m/ *n.* ချိုမွှေး၊ အမွှေးအကြိုင် 香甜味儿 *xiāngtiánwèir* nice sweet smell, fragrance. ☞ sioe: tie: [*syn.*].

sioe: rhawm:[1] [si oui hrom] /s.ʔoi rʰɔm/ *vi.* အကြံပေး– အမြင်တင်ပြ– စိတ်ဖွင့်ပြ– 有意见 *yǒuyìjiàn* take issue with sb., voice an opinion, have a suggestion (lit. 'smelly of mind'). **:** Aux sioe: rhawm: ka nawh. ကျွန်တော့်အမြင်သူ့ကိုတင်ပြချင် တယ်။ 我对他有点儿意见。 *I have a suggestion for him. (?)*

sioe: rhawm:[2] [si oui hrom] /s.ʔoi rʰɔm/ *vs.* ချဉ်ချင်း တက်– အာသီသရှိ– စားချင်– 害喜, 害口 *hàixǐ, hàikǒu* have morning sickness, have unusual cravings due to pregnancy. ☞ sioe:[2] [*syn.*].

sioe: loeh [si oui louih] /s.ʔoi loih/ *vi.* ဆီနံ့နံ့– ဆီစိမ်းနံ့နံ့– 哈喇味儿 *hālā wèir* have a rancid smell, be rancid. **:** Sioe: loeh nex lax rux. မာလာအသား ဆီစိမ်းနံ့နံ့တယ်။ 腊肉有哈喇味儿。 *The cured meat has a rancid smell.*

sioe: awp [si oui ob] /s.ʔoi ʔɔp/ *vs.* အနံ့ထော□□– အနံ့ပြင်း– 气味浓 (气味强烈) *qìwèi nóng (qìwèi qiángliè)*. **:** Moik ia: in: jiiet sioe: awp ngie lhax sihaw: daux. ဒီဆန်ပြုတ်ကြက်သွန်မိတ်အနံ့ထောင်း နေတာပဲ။ 这鸡肉粥里蒜的气味很冲。

sioe: im: [si oui im] /s.ʔoi ʔim/ *n.* အစိမ်းနံ့၊ ငါးညှီနံ့ 鲜味, 腥味 *xiānwèi, xīngwèi* Fishy smell?.

sing ci [sing ji (sing jī)] /siŋ tɕi, siŋ tɕi/ *vt.* <VH> ရွေး ကောက်– မဲဆန္ဒခံယူ– 选举 *xuǎnjǔ* elect, hold an election. **:** pui lih ka ming: cux sing: ci. မဲဆန္ဒကောက်လို့ရတဲ့လူတွေ။ 由民主选举产生的人。 *someone who is democratically elected.* ☞ siien: ci [*var.*]. [Hox].

sing cing[1] [sing jing (sīng jing)] /siŋ tɕiŋ, siŋ tɕiŋ/ *vs.* <VH> တိုးတက်– ရှေ့ရောက်– စွန်ဦးတီထွင်– ရှေ့ပြေး– 先进 *xiānjìn* advanced, pioneering. [Hox].

sing: [sing] /siŋ/ *n.* <VH> ခရိုင် 县 *xiàn* county. ☞ siien: [*var.*]. [Hox]. /*f*0.11/

sing: tai: hua: [sing dai hua] /siŋ tai hua/ *n.* ေ□□□ခန်၊ ခေတ်ပေါ်၊ ခေတ်မီ 现代化 *xiàndàihuà* modernisation (UK) modernization (US). **:** see: kaw: sing: tai: hua:. ေ□□ □သစ်လေးမျိုး (တရုတ်နိုင်ငံရေးအဆို) 四个现代化。 *the Four Modernisations (Chinese political campaign)* [Hox].

sing: cing:[2] [sing jing] /siŋ tɕiŋ/ *v.* <VH> ချီတက်– 行军 *xíngjūn* march (of troops). [Hox].

sing: chuang: [sing quang] /siŋ tɕʰuaŋ/ *n.* <VH> ဝါဒ၊ ပြန်ကြားရေး 宣传 *xuānchuán* propaganda, publicity. **:** sing: chuang: tui:. ပြန်ကြားရေးအဖွဲ့ 宣传队。 *propaganda team, publicity group.* ☞ siien chuang: [*var.*]. [Hox].

sing: see: [sing see] /siŋ sɯ/ *n.* အခြေအနေ 形势 *xíngshì* terrain, topographical features, situation. **:** keux ming: sing: see:. တော်လှန်ရေးအခြေအနေ 革命形势。 *revolutionary situation.* ☞ praix klawng: ③ [*syn.*].

sing: yong: seu: [sing young se] /siŋ ʑoŋ sɤ/ *n.* <VH> ငွေစုငွေချေးအသင်း 信用社 *xìnyòngshè* credit union, credit cooperative. [Hox].

sing: vui: [sing vui] /siŋ vui/ *n.* <VH> ခရိုင်ပါတီကော်မတီ 县委(中国共产党县级委员会) *xiànwěi* (Communist) Party county committee. **: sing: vui: hui:.** ခရိုင်ပါတီကော်မတီရပ်တည်ရေး 县委会(中国共产党县级委员会常务委员会) *standing committee of Party county committee* ☞ siien: voe: [*var.*]. [Hox].

sing: fax [sing fax] /siŋ faʔ/ *n.* <VH> ဖွဲ့စည်းပုံ၊ အခြေခံဥပဒေ 宪法 *xiànfǎ* constitution (document), charter. **:** Pax Tsi: Sing: Fax. ရှစ်လုံးအခြေခံဥပဒေ (တရုတ်) 八字宪法。 *the 'Eight-Point Charter for Agriculture': soil improvement, use of fertiliser, irrigation, better seed strains, close planting, plant protection, better farm implements, and field management (China)* ☞ siien: fax [*var.*]. [Hox].

sing: fux [sing fux] /siŋ fuʔ/ *n.* <VH> ပျော်ရွှင်မှု၊ သုခ 幸福 *xìngfú* happiness. ☞ nyawm ot nyawm koe: [*syn.*]. [Hox].

sinngao [sin ngāo] /sin ŋa̱u/ *n.* အမွေ၊ အိမ်ယာပိုင်ဆိုင်မှု၊ ပိုင်ဆိုင်မှု 财产 *cáichǎn* property, wealth, inheritance. **:** sinngao pui hun:. ဘုံပိုင်ဆိုင်မှု 集体财产。 *collective property.* /*f*4/

Sinngao Singax [Sin Ngāo Si Ngax] /sin ŋa̱u s.ŋaʔ/ *np.* သန့်ရှင်းသောအမွေ 赐福园基金会(神圣的遗产) *Cìfúyuán Jījīnhuì (Shénde Yíchǎn)* Divine Inheritance (Wa welfare organisation, based in Mae Sai, Thailand). ☞ sipeem (Sipeem Tawx Bwan: .

sin:[1] [sin] /sin/ *conj.* ရင် 如果 *rúguǒ* if. **:** Sin: praix lhiex kie, ex ang: pauh nghox. မိုးရွာရင်ကျွန်တော်တို့စပါးမရိုက်ဘူး။ 如果天下雨，咱们就不打稻谷了。 *If it is going to rain shortly, we won't thresh the rice grain.* | Sin: ang: tawx, kah ang: teei. 如果不给，就不拿。 *If you don't give, then don't take.* ☞ tawx[2], phan:[1], kieh[1] ② [*syn.*]. /*f*0.1311/ /*f*6/

sin:[2] [sin] /sin/ *vs.* ကျက်– 熟 *shú* cooked, finished cooking, done, well-done. **:** Eep hoik sin:. ထမင်းကျက်ပြီ။ 饭熟了。 *The rice is cooked.* ☞ im: ② [*ant.*]. /*f*0.1311/ /*f*6/

sin:[3] [sin] /sin/ *n.* ပိုင်ဆိုင်မှု၊ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှု 财产 *cáichǎn* property, wealth. **:** In: mawh sin: kawx cia:, sin: pui hun:, paw kieh nai:. ဒီဟာကနိုင်ငံတော်ပိုင်ဆိုင်မှု။ အလဟဿမဖြစ်စေနဲ့။ 这是国家、集体的财产，不要浪费。 *This is the government's property. Don't let it be wasted.* /*f*0.1311/ /*f*6/

sin: yie brie haoh [sin yīe nbrīe haoh] /sin ʑ̱iɛ bre̱ hauh/ *n.* ပိုင်ဆိုင်မှု၊ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှု 财富，财产 *cáifù, cáichǎn* property, wealth.

sin: lawm phiet [sin lōm pied] /sin lo̱m pʰɛt/ *n.* <VM?> အရည်အချင်း၊ စွမ်းရည်၊ လုပ်ရည်ကိုင်ရည် ability, qualification. **:** Pex lo tix koe: sin: lawm phiet ka daux kaing yuh tix. *You need to have ability in the work which you do.* | **sin: lawm phiet** [not Siam ? Thai?].

sin: ang: mawh nan: [sin ang mōh nan] /sin ʔaŋ mo̱h nan/ *conj.* ဒါမှမဟုတ် 不然，要不然，否则 *bùrán, yàobùrán, fǒuzé* otherwise, else, or (lit. 'if not thus'). ☞ phan: ang: mawh nan: [*syn.*].

sin: awn [sin ōn] /sin ʔo̱n/ *n.* <KAX> ကမာကောင်၊ မှတ်ကောင် 河蚌 *hébàng* shellfish, bivalve, mussel, clam, oyster (?). **:** hu: sut sin: awn plak Saung:. စမ်းချောင်းဘက်မှာကမာကောင်သွားကောက်ရအောင်။ 去勐省河边捡河蚌。 *go to the Saeng (Mengsheng) River to hunt for freshwater mussels.* ☞ jawx[2], jawx sinawn: [*syn.*].

sim [sīm] /si̱m/ **1** *vt.* တာဝန်အပ်–၊ လွှဲအပ်–၊ အပ်နှံ– (ကိုယ်စားလှယ်) 委托 *wěituō* entrust, delegate. **:** Plak piang sim kaing in: kah kix. ခရိုင်ကောင်စီအဖွဲ့ဒီအလုပ်သူတို့ကိုလွှဲအပ်လိုက်တယ်။ 上级委托他们做这项工作。 *The leadership delegated this work to them.* **2** *vt.* ရွေးချယ်– 选，选举 *xuǎn, xuǎnjǔ* choose, elect. **:** Sim ex cao: ling: tao: tix. ကျွန်တော်တို့ခေါင်းဆောင်ကိုရွေးချယ်တယ်။ 咱们选举领导人。 *We elected leaders.* **3** *vt.* ညွှန်–၊ ပြ–၊ တာဝန်ပေး– 指定 *zhǐdìng* appoint, designate. **:** sim nawh hu:. သူကိုလမ်းညွှန်သွားလိုက်။ 指定他去。 *appointed him to go.* /*f*10/

sim gawx khaox [sim mgox kaox] /sim gɔʔ kʰauʔ/ *n.* <SIM:> သစ်တောက်ငှက် 啄木鸟 *zhuómùniǎo* woodpecker. ☞ gawx ②, gawx tuh khaox [*syn.*].

sim: [sim] /sim/ *n.* <SIM:> ငှက် 鸟, 雀 *niǎo, què* bird. /*f*0.0645/ /*f*5/

sim: ka: cak [sim ga jag] /sim ka tɕak/ *n.* <SIM:> ငှက်စပ်၊ ငှက်ကျား၊ ငှက်တော်ပြာ၊ သပိတ်လွယ်ငှက် 喜鹊 *xǐquè* magpie (*Pica pica*). ☞ ka: cak, ka: chak [*syn.*].

sim: ka: cak klawng: [sim ga jag glong] /sim ka tɕak klɔŋ/ *n.* <SIM:> ငှက်ကျား 喜鹊（比一般喜鹊小, 生活在河边, 益鸟儿）*xǐquè (bǐ yìbān xǐquè xiǎo, shēnghuó zài hé biān, yì niǎo ér)* 'river' magpie (smaller than ordinary magpie, lives by streams). **:** Sim kha cak mawh pa ih viak ih tawn pa kwe ka dee sum ex simie dau ma dau sipeem khankix heue. 喜鹊是一种在地里、院子里捉吃昆虫的一种鸟。

sim: kaung:, sim: kaong: [sim gaeng (also sim gaong - W] /sim kaɯŋ, sim kauŋ/ *n.* <SIM:> ဆက်ရက် 八哥儿 *bāgēr* mynah bird. ☞ sim: liang krak [*syn.*].

sim: kuah tiah [sim guah diah] /sim kuah tiəh/ **1** *n.* <SIM:> တုံးစပ်ငှက်၊ ငှက်ကြီးတုံးစပ် 棕颈犀鸟 *zōng jǐng xī niǎo* rufous-necked hornbill (*Aceros nipalensis*, lit. 'bird which pulls out tiah chestnuts'). **2** *n.* <SIM:> ငှက်ကြီးတုံးစပ် 冠斑犀鸟 *guān bān xī niǎo* Malabar pied-hornbill (*Anthracoceros coronatus*). ☞ sim: ih tiah, saoh[2] [*syn.*]. [ríang pa 'link' móh cé 1 Aceros nipalensis; Cf. cé 2 Anthracoceros coronatus ríang].

sim: kraing: [sim graing] /sim kraŋ/ *n.* <SIM:> ငှက်ကလေးတစ်မျိုး (အပြာရောင်၊ ခြေထောက်အဝါရောင်) (一种小鸟, 羽毛灰蓝色, 有光泽, 嘴壳、脚爪呈黄色）*(yīzhǒng xiǎo niǎo, yǔmáo huī lánsè, yǒu guāngzé, zuǐ ké, jiǎo zhuǎ chéng huángsè)*.

sim: klai [sim glāi] /sim klai/ *n.* <SIM:> တိန်ညင်း kingfisher.

sim: klai Hawx [sim glāi Hox] /sim klai hɔʔ/ *n.* <SIM:> တိန်ညင်း 铜蓝鹟（鸟）*tónglánwēng (niǎo)* (a kind of kingfisher?, Chn. 'copper-blue wēng', lit. 'Chinese blue-green bird').

sim: gog lhiex [sim mgōug hliex] /sim gɔk lʰɛʔ/ *n.* <SIM:> မိုးအော်ငှက် 唤雨鸟（一种鸟, 常在下雨之前叫, 声似’ji kuad joi’）*huànyǔ niǎo (yīzhǒng niǎo, cháng zài xiàyǔ zhīqián jiào, shēng sì 'ji kuad joi')* (a bird which calls when it is about to rain, lit. 'call out rain'). ☞ sim: ci: khuat coi:, gog lhiex[2] [*syn.*].

sim: graih yeem [sim mgraih yēem] /sim graih ʑɯ m/ *n.* <SIM:> ချုံပုတ်ထဲတွင်အော်တတ်သောငှက်မျိုး (一种鸟, 黑褐色, 喜栖息在草丛里, 食昆虫）*(yīzhǒng niǎo, hēi hèsè, xǐ qīxī zài cǎocóng lǐ, shí kūnchóng)*.

sim: ngai: moi [sim ngai mōi] /sim ŋai mɔi/ *n.* <SIM:> နွားမျက်လုံးငှက် (အတောင်ပံဝါဖျော့ရောင်၊ မျက်လုံးအဖြူရောင်၊ အမြီးရှည်) 花脸罩眉（一种鸟, 羽毛呈黄褐色, 眼眶白色, 尾较长）*huā liǎn zhào méi (yīzhǒng niǎo, yǔmáo chéng huánghésè, yǎn kuàng báisè, wěi jiào cháng)* ('painted-face cover-eyebrow', a kind of bird with brown feathers, white eyebrows and long tail, lit. 'ox's eye bird'?).

sim: paing [sim bāing] /sim pa̰ŋ/ *n.* <SIM:> ကြိုးကြာ (kind of egret?, lit. 'white bird'),.

sim: paing kaing: [sim bāing gaing] /sim pa̰ŋ kaŋ/ *n.* <SIM:> ဗွတ်ငှက် 白头鹎, 白头翁（鸟）*báitóu bēi, báitóuwēng (niǎo)* Chinese bulbul, light-vented bulbul (*Pycnonotus sinensis*, a songbird, lit. 'white-headed bird').

sim: piet hi: [sim bied hi] /sim pɛt hi/ *n.* <SIM:> ငှက်တစ်မျိုး (?) (一种小鸟, 雄的胸前微红, 雌的呈灰色）*(yīzhǒng xiǎo niǎo, xióng de xiōng qián wēi hóng, cí de chéng huīsè)*.

sim: piaox piaox [sim biaox biaox] /sim piau? piau? / *n.* <SIM:> အမြီးမီးခိုးရောင်နှင့်ချောင်းရှည်၍ဝါးပိုးစားသောငှက်မျိုး (?) (一种益鸟, 毛色灰黑, 爪长而尖锐, 吃昆虫）*(yīzhǒng yì niǎo, máo sè huī hēi, zhuǎ cháng ér jiānruì, chī kūnchóng)*.

sim: preeih (sim: preeh) [sim brēeih] /sim prɯ̰ih, sim prɯh/ *n.* <SIM:> edit! (was ငှက်တစ်မျိုး?) (a kind of bird with speckled feathers, lit. 'speckled bird'). **:** Sim: pa chix teem: chix coi mai: mawh paoxgrawm kawn: pui, mawh sim: inkix heue. Sim: paing, gawx tuh khaox, sim: raig kiah, sim: kha: cak (ka: cak), sim: preeh, sim: siak, sim klang: moi, mai: sim: brug krak (ai kiao) heue. *Birds which help people and are neighbours to people are these: egret, woodpecker, black drongo, magpie, 'speckled bird', brambling, 'cow' hawk, and 'buffalo-rider'*

sim: plawng: [sim blong] /sim plɔŋ/ *n.* <SIM:> သက်ကယ်တွင်နေထိုင်သောငှက် 茅草鸟 *máo cǎo niǎo* (lit. 'cogongrass bird').

sim: brah ak [sim nbrah ag] /sim brah ʔak/ *n.* <SIM:> ငှက်မြီးနှစ်ခွ 刺尾巴雀（体小, 黑色, 尾大, 飞得快）*cìwěibaquè (tǐ xiǎo, hēisè, wěi dà, fēide kuài)* (a kind of small black bird with a long tail, flies swiftly, Chn. 'piercing-tail-bird', lit. 'bird which is unlucky for crossbows'?).

sim: brug krak [sim nbrūg grag] /sim brṵk krak/ *n.* <SIM:> ငှက်ငန္ဓား (ကျွဲနွားတို့ကိုစီးသော) (kind of bird, lit. 'bird that rides on water buffalo'). **:** Awm an, sim bruk krak (ai kiao) kawx, bru, bruing, prawp pa tuk tiak ka mawie krak khankix, nawh mawh cao teei tix ih, mai viak pa kieh simie laux khankix kawx, nawh teei tix ih heue.

sim: tang: toh nyo [sim dang douh nyōu] /sim taŋ toh ɲo̰/ ☞ tang: toh nyo .

sim: te: glaox [sim dei mglāox] /sim te glạu?/ *n.* <SIM:> မြေညောင့်ငှက် 山鹡鸰, 点尾雀, 水点点雀 (一种候鸟, 嘴尖而长, 全身灰黑色, 飞到地上时常用尾巴点地, 八、九月从北方飞来阿佤山, 三、四月飞走) *shānjílíng, diǎnwěiquè, shuǐdiǎndiǎnquè (yīzhǒng hòu niǎo, zuǐ jiān ér cháng, quánshēn huī hēisè, fēidào dìshàng shí cháng yòng wěiba diǎn dì, bā, jiǔyuè cóng běifāng fēilái Āwǎshān, sān, sìyuè fēizǒu)* forest wagtail (*Dendronanthus indicus*, a migratory bird with gray body and long bill, white eyebrows and patches on breast and wings, migrates to Wa area from north in Aug.-Sept., and departs in March-April, lit. 'bird which has sex with the mud'. ☞ cie:[1], sim: te: tiex, sim: yhang: yhot [*syn.*].

sim: te: tiex [sim dei diex] /sim te tɛ?/ ☞ cie:1, sim: te: glaox .

sim: nawg siyiex [sim nōg si yīex] /sim nɔ̰k s.ʐi̤ɛ?/ *n.* <SIM:> ငှက်တစ်မျိုး (မြေကြီးမှကောင်းကင်သို့တစ်ဟုန်ထိုးပျံတတ်သောငှက်) 飞天雀(喜栖于地面，飞起时，从地面直冲高空) *fēitiānquè (xǐ qī yú dìmiàn, fēiqǐ shí, cóng dìmiàn zhí chōng gāokōng)* (a kind of bird which roosts on the ground and takes off vertically, lit. 'bird which calls on god').

sim: cai ciied [sim jāi jīad] /sim tɕa̤i tɕi̤at/ ☞ cai ciied .

sim: ci: khuat coi: [sim ji kuad joi] /sim tɕi kʰuat tɕɔi/ *n.* <SIM:> မိုးရွာလျှင်အော်လေ့ရှိသောငှက်တစ်မျိုး 唤雨鸟 (一种鸟, 常在下雨之前叫, 声似' ji kuad joi') *huànyǔ niǎo (yīzhǒng niǎo, cháng zài xiàyǔ zhīqián jiào, shēng sì 'ji kuad joi')* (a bird which calls when it is about to rain, lit. 'bird which goes ci-khuad-coi'). ☞ gog lhiex[2], sim: gog lhiex [*syn.*].

sim: saik [sim saig] /sim sac/ *n.* <SIM:> စာကလေး 鸟雀 (多指害鸟) *niǎoquè (duō zhǐ hàiniǎo)* various small birds, such as sparrows (*Passer montanus*), which often eat grain crops. **:** Hu: gox ma:, paw kieh sim: saik ih nghox. 去守庄稼地, 别让鸟雀吃稻谷。 *Go guard the fields and don't let the sparrows eat the rice grain.*

sim: saik sim: sai: [sim saig sim sai] /sim sac sim sai/ *n.* <SIM:> စာဗူးတောင်း 飞禽 *fēi qín*. ☞ sim: sai: [*syn.*].

sim: sai: [sim sai] /sim sai/ *n.* <SIM:> စာဗူးတောင်း 飞禽 *fēi qín*. ☞ sim: saik sim: sai: [*syn.*].

sim: sai: lai: kiang [sim sai lai gīang] /sim sai lai ḳi̤aŋ / *n.* <SIM:> ငှေ့ငှက်သတ္တဝါ 鸟类, 鼠类 *niǎo lèi, shǔ lèi* small animals and birds.

sim: seet [sim seed] /sim sɯt/ *n.* <SIM:> ကုလားကောက်ငှက်တစ်မျိုး (?) 中杓鹬 *zhōng sháo yù* whimbrel (*Numenius phaeopus*, a kind of small sandpiper or curlew, call is a rippling whistle, lit. 'bird which sobs? gives? some other ref. to long bill?').

sim: seet ting [sim seed dīng] /sim sɯt ṭi̤ŋ/ *n.* <SIM:> သဘော်ကုလားကောက် 白腰杓鹬 *bái yāo sháo yù* curlew, Eurasian curlew (*Numenius arquata* lit. 'big bird which sobs'?).

sim: seet iak [sim seed iag] /sim sɯt ʔiək/ *n.* <SIM:> ဗျိုင်းသေးလေးတစ်မျိုး (?) 黄斑苇鳽, 黄苇鳽, 黄斑苇鸦, 小黄 *huáng bān wěi jiān, huáng wěi jiān, huáng bān wěi yā, xiǎo huáng lù* bittern, yellow bittern (*Ixobrychus sinensis*, lit. 'small bird which sobs? gives? some other ref. to long bill?').

sim: siak [sim siag] /sim siak/ ☞ siak .

sim: sua: [sim sua] /sim sua/ *n.* <SIM:> ငှက်ပုတီး 山雀 *shānquè* mountain sparrow lit. ('wild (feral) cat bird'?). **:** Bawg yiem sim: sua:, bawg lhua: simie. ငှက်ပုတီးငိုချိန်၊ မျိုးစေ့ကျဲချိန်။ 山雀叫, 播种季节到。 *The mountain sparrow (?) sings and it is time to plant.*

sim: yhang: yhot [sim hyang hyoud] /sim ʑʰaŋ ʑʰot/ ☞ sim: te: glaox, cie:[1] .

sim: rawng: [sim rong] /sim rɔŋ/ *n.* <SIM:> ရင်ဘတ်တွင်ဝါ၍အသံကျယ်ကျယ်အော်သောငှက်တစ်မျိုး (?) 黄腹莺 *huáng fù yīng*.

sim: liang krak [sim līang grag] /sim l̤iaŋ krak/ *n.* <SIM:> ဆက်ရက် 八哥儿 *bāgēr* mynah bird. ☞ sim: kaung: [*syn.*].

sim: lhaox [sim hlaox] /sim lʰau?/ *n.* <SIM:> ရင်ဘတ်တွင်အနက်ရောင်နှင့်ငှက်တစ်မျိုး? (益鸟, 全身呈黑灰色) *(yì niǎo, quánshēn chéng hēi huīsè)* (a bird with a completely dark-coloured body, lit. 'brine bird'?).

sim: lhaox paing kaing: [sim hlaox bāing gaing] /sim lʰau? pa̰ŋ kaŋ/ *n.* <SIM:> ဦးခေါင်းဖြူ၍အမြီးရှည်သောငှက်တစ်မျိုး (益鸟, 头毛白色, 全身黑色, 尾发叉) *(yìniǎo, tóumáo báisè, quánshēn hēisè, wěi fā chā)* (a bird with a black body, white head and forked tail, lit. 'white-headed brine bird'?).

sim: ak yawng [sim ag yōng] /sim ʔak ʑɔ̰ŋ/ ☞ ak yawng[2] .

sim: ih tiah [sim ih diah] /sim ʔih tiəh/ **1** *n.* <SIM:> တုံးစပ်ငှက်၊ ငှက်ကြီးတုံးစပ် 棕颈犀鸟 *zōng jǐng xī niǎo* rufous-necked hornbill (*Aceros nipalensis*, lit. 'bird which eats tiah chestnuts'). **2** *n.* <SIM:> ငှက်ကြီးတုံးစပ် 冠斑犀鸟 *guān bān xī niǎo* Malabar pied-hornbill (*Anthracoceros coronatus*). ☞ saoh[2], sim: kuah tiah [*syn.*]. [ríang pa 'link' móh cé 1 Aceros nipalensis; Cf. cé 2 Anthracoceros coronatus ríang].

sim: eeppid [sim eeb bīd] /sim ʔɯp pi̤t/ *n.* <SIM:> ရစ် 杜鹃, 布谷, 布谷鸟 *dùjuān, bùgǔ, bùgǔniǎo* cuckoo (*Cuculidae*, e.g., common cuckoo, *Cuculus canorus*, lit. '[Where is my] glutinous rice', perhaps a reference to the story of how the other birds ate the cuckoo's share of rice). ☞ eeppid[2] [*syn.*]. [sim yúh ka mox cé kaex eeb pid?].

sim: ia: klax [sim ia glax] /sim ʔia klaʔ/ *n.* <SIM:> ေ□ □□ဘီစူး၊ ဘီးတောင်ပို 戴胜, 呼哧哧, 山和尚 *dàishēng, hū bèi bèi, shān héshàng* hoopoe (*Upupa epops*, Eurasian bird with distinctive black- and white-striped plumage, a fanlike crest, and a slender, downward-curving bill). ☞ ia: klax [*syn.*].

simuing: (sim: uing:) [sim uing] /sim ʔuŋ/ **1** *n.* ကြယ် 星星, 恒星 *xīngxing, héngxīng* star, planet, heavenly body, asterism. **2** *np.* ဂျူပီတာ? 木星 *mùxīng* Jupiter (?). [Eventually some useful calendar info will be here.].

simuing: kawn: ia: mhaik [sim uing gon ia hmaig] /sim ʔuŋ kɔn ʔia mʰac/ *n.* ကြယ်စု၊ တာရာ 星团 *xīngtuán* constellation (lit. 'sand chick stars'?). ☞ sim: uing: grawng: po: [*syn.*].

simuing: grawng: po: [sim uing mgrong bou] /sim ʔuŋ grɔŋ po/ *n.* ကြယ်စု၊ နက္ခတ်တာရာ 星团 *xīng tuán* constellation (lit. 'mortar/metate route/affair stars'?). ☞ sim: uing: kawn: ia: mhaik [*syn.*].

simuing: grawng: prang: [sim uing mgrong brang] /sim ʔuŋ grɔŋ praŋ/ *n.* ရှုဝံ့ကြယ် 北斗星 *běidǒuxīng* Polaris, pole star (alpha Ursae Minoris, brightest star in constellation Ursa Minor.or Little Dipper, closest bright star to north celestial pole, known in Chinese as Northern Dipper Star, lit. 'ridgepole route [affair?] star'?).

simuing: pu: [sim uing bu] /sim ʔuŋ pu/ *n.* ကြယ်ပျံ 流星 *liúxīng* meteor, shooting star (lit. 'flying star').

simuing: Sam: Lhaw: [sim uing Sam Hlo] /sim ʔuŋ sam lʰɔ/ *n.* ကြယ်နီ 牛郎星 *Niúlángxīng* Altair (alpha Aquilae, brightest star in constellation Aquila and twelfth brightest star in nighttime sky, known in Chinese as the Cowherd, lit. 'Sam Lho's star'). ☞ rib sibraig rang:, lhax ka: rang: [*syn.*].

simuing: sigiang [sim uing si mgīang] /sim ʔuŋ s.gi̤aŋ / ကြာသပတေးဂြိုလ်၊ ကြယ်နီ . ☞ sigriang .

sim: uing: sigriang [sim uing si mgrīang] /sim ʔuŋ s.gri̤aŋ/ မိုးသောက်ကြယ်၊ နံနက်ကြယ် . ☞ sigriang .

sim: uing: riieng [sim uing rīang] /sim ʔuiŋ ri̤aŋ/ *n.* လင်းလက်ကြယ်၊ ရုပ်ရှင်မင်းသား 明星 *míngxīng* star (movie star), celebrity (?).

simuing: Ok Pen: [sim uing Oug Bein] /sim ʔuŋ ʔok pen/ *n.* အုတ်ပိန်းကြယ် (“ဝ”နာမည်ကြယ်) 织女星 *Zhīnǚxīng* Vega (alpha Lyrae, brightest star in the constellation Lyra, and fifth brightest star in the sky, known in Chinese as the Weaving Maid, lit. 'Oug Pein's star').

se[1] [sēi] /se̤/ *n.* သပ်၊ စို့ 楔子 *xiēzi* wedge, shim. **:** Sau: se ka jhong: siviex. တံခါးပေါက်ကို သပ်ရိုက်ပြီးပိတ်လိုက်ပါ။ 门闩上加个楔子。 *Add a shim to the door bolt. (?)* /*f*10/

se[2] [sēi] /se̤/ *n.* တစ်ဝက် 半 (指量器 mōg' 筒' 的二分之一) *bàn (zhǐ liángqì mōg 'tǒng' de èr fēnzhī yī)* 'half' (a unit of measure, one half of a móg, ca. 0.75 lt.). /*f*10/

se[3] [sēi] /se̤/ *v.* ဖမ်းချုပ်–၊ နှိပ်စက်– 压制 (?) *yāzhì* oppress, suppress (?), depressed (?). **:** ploi: ka pui se pui sang. [Lukax 4:18] ဖမ်းသွားချုပ်ထား လျက်ရှိ□ □ □ □ ခံရသူတို့ခြင်းအကြောင်းနှင့် 叫那受压制的得自由。 *deliver those who are crushed. [Luk. 4:18]*

set [seid] /set/ *n.* <KHAOX> ကွမ်းသီး 槟榔 *bīn láng* betel, betel nut (seed of the areca palm, *Areca catechu*, chewed together with leaf of the betel pepper, or pan plant, *Piper betle*). ☞ sok set, plix pu: [*syn.*].

seh [seih] /seh/ *loc.* အောက်ဘက် 下边 (比 sein 近) *xiàbiān (bǐ 'sein' jìn)* below (nearer than 'sein'). **:** seh krax. လမ်းအောက်ဘက် 路下边。 *down(hill) from the road.* ☞ sen: [*mor.*]. /*f*0.0145/ /*f*5/

sex [seix] /seʔ/ *n.* မြစ် 重孙 chóng sūn *chóng sūn* great grandchild.

se: [sei] /se/ *vi.* ရှုံး–၊ အနိုင်ယူခံရ– 输, 败, 失败 *shū, bài, shībài* lose (battle, game, contest), be defeated. **:** Se: aux ka maix tibawg. 我输给你一次。 *I lost once to you.* ☞ pex [*ant.*]. [Siam]. /*f*9/

sen [sēin] /se̤n/ *num.* တစ်သိန်း (၁၀၀၀၀၀) 十万 *shíwàn* hundred thousand (100,000), lakh. ☞ sien, sien: [*var.*]. [Siam sɛn[35] or Mán သိန်း].

Sentigrek [Sein Di Mgreig] /sen ti grek/ *n.* စင်တီဂရိတ် 摄氏 *Shèshì* centigrade, Celsius (scale of temperature).

sen: [sein] /sen/ *loc.* အောက်ဘက် 下边 (比 seih 远) *xiàbiān (bǐ seih yuǎn)* below, downhill (further than 'seih'). **:** Hu: yix liang moi sen:. ကျွန်တော် တို့ဟိုအောက်ဘက်မှာနွားသွားကျောင်းရအောင် 我们去下边放牛。 *We will go pasture the cattle downhill.* ☞ seh [*mor.*]. /*f*0.0145/ /*f*10/

sem [sēim] /sə̤m/ *adv-pre.* နည်းနည်း၊ အနည်းအကျဉ်း 稍微, 略微 *shāowēi, lüèwēi* somewhat, a little. ☞ sam:[1], siiem[1] [*var.*].

siep (sieb) [sīab (siab, sieb)] /sə̤iap, siap, sɛp (?)/ *adv-pre.* --ကောင်း--လိမ့်၊ လျှင်၊ ၎င်း 也许, 或许, 或者, 可能 *yěxǔ, huòxǔ, huòzhě, kěnéng* perhaps, maybe (often with phan 'if'). **:** Niied ex hu:, baox ex siep kawn: krup kix ka nyiex khaix. အမြန်သွားရအောင်၊ ငါတို့သူတို့ကိုအိမ်မှာမှီကောင်းမှီလိမ့်မယ်။ 我们赶快去，也许还赶上他们在家。 *Let's hurry and go, we might still be able to catch them at home.* | Ha siyiex maix siep doh keud ka ex. [Yonax 1:6] ထိုဘုရားသည်ငါတို့ကိုအောက်မေ့ကောင်းအောက်မေ့လိမ့်မည်ဟုဆို၏။ 或者你的神会念及我们。 *Perhaps your god will give a thought to us. [Jon. 1:6]* | phan: siep koe: bwanson:, phan: siep koe: krax yaogyaw. [Philippix 4:8] ချီးမွမ်းဘွယ်သော အကျင့် ရှိသမျှတို့ကို၎င်း၊ ပါရမီတပါးပါး၊ ကောင်းသောသီတင်း တပါးပါးနှင့်ဆိုင်သော အကျင့်တို့ကို၎င်း၊ 若有什么德行、若有什么称赞。（可能会带来好运和福气。）*if there is any excellence, if there is anything worthy of praise. [Phi. 4:8]* | Phan: aux siep koe: phimap tix ceu ceu. [Lai Yaogyaw 7:5] ထိုသို့သော အပြစ်တစုံတခုရှိလျှင်၊ (ဆာလံ ၇၊၄) 我可能会有某种邪气。 *if I have perhaps [done] evil. [Psa. 7:4]* /f9/

sieh [sieh] /sɛh/ **1** *vt.* <BRIE> တ□□ီ-၊ မျိုးဆက်ကြောဖြတ်- (ထီး) 阉, 骟 *yān, shàn* geld, castrate, spay. **:** sieh lig. ဝက်တင်းသည်။ 骟猪。 *castrate a hog. (?)* | Hun: kawn: sieh, prieh kawn: shiang:. ေ□ □□ ်ားး (ကျား) လေးတွေများတယ်၊ မလေးတွေလည်းများတယ်။ 儿子众，姑娘多。（儿子姑娘说成阉过的小公畜小雄禽与未下蛋产仔的小母畜小雌禽。）*Many are the young geldings, numerous are the young heifers. (Have plenty of children.)* **2** *vt.* <KAUNG:> ဆိတ်-၊ နုတ်-၊ ခူး- (လက်ဘက်၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက် စသည်) 采（第一次, 茶、菜等）*cǎi (dìyīcì, chá, cài děng)* pick, pluck, harvest (for first time, tea leaves, vegetables, etc.). ☞ jhaong:[2] [ceu 2] [*syn.*]. ☞ ngha:[1] ② [ceu 1] . /f7/

sied [sīed] /sɛ̤t/ **1** *vs.* ကျပ်- 紧 *jǐn* tight. **:** nhawt tawm: sied. ကျပ်နေအောင်ရစ်ပတ်ထား။ 勒紧。 *tie tightly.* **2** *vs.* ကျပ်-၊ အံ့ကိုက် 挤 *jǐ* crowded, snug, tight. **:** Nyiex kix daing: sied tix ot. သူတို့အိမ်နေရတာအရမ်းကျပ်တယ်။ 他们家住得非常挤。 *Their house is very crowded to live in.* ☞ bhaw: [*ant.*]. /f9/

sied geen geen [sīed mgēen mgēen] /sɛ̤t gɯ̤n gɯ̤n/ *vs.* ကျပ်သိပ်သိပ်၊ ပြွတ်သိပ် 紧绷绷 *jǐn bēngbēng* taut, tight, stretched tight.

sied vaig tu [sīed vāig dū] /sɛ̤t vạc tṵ/ *vi.* ဗိုက်တင်း-၊ 撑 *chēng* stuff oneself (US), eat to excess (lit. 'intestinal tract is tight'). **:** Maix paw ih tawm: sied vaig tu tix. ခင်ဗျားဗိုက်တင်းတဲ့အထိမစားနဲ့။ 你别吃撑着了。 *Don't eat until you are stuffed.*

sieb [sīab] /sə̤iap/ *vt.* ထိုး-၊ ထည့်-၊ ညှပ်- 插, 插入, 夹入 *chā, chārù, jiārù* insert, stick in. **:** Sieb lai in: ka daux sinax lai maix liak, ang: aux brax viex bau: lai tix. ဒီစာအုပ်ကို မင်းစာအုပ်ကြားထဲ ညှပ်ထည့်လိုက်ကွာ။ ငါလွယ်အိမ်မယူခဲ့ရသေးဘူး။ 请把这本书夹入你的书中，我没有带我的书包来。 *Could you please stick this book in between your books? I didn't bring my bookbag yet..* ☞ sap, seep, seet[3] [*var.*]. ☞ gao:[2] ①, giieb, beed, blung, siiem[3], sigap, sighap [*syn.*].

sien (sien:) [sīen] /sɛ̤n/ *num.* <VM?> တသိန်း (၁၀၀၀၀၀) 十万 *shíwàn* hundred thousand, lakh. **:** veng ting Nineve pa ot pui daux tix sien: ra: mheen: kaux haoh, pa ang nyang tawng tix gwieh taix gwiex taix dawm:. [Yonax 4:11] နင်အီဗက်ဆိုသော မြို့ကြီးတွင် ဘယ်နှင့်ညာခွဲခြားမသိသော လူပေါင်း တသိန်းနှစ်သောင်းကျော်ရှိလေ၏။ 尼尼微大城、其中不能分辨左手右手的有十二万多人。（SR:尼尼微大城中有十二万多人不能分辨左手右手。）*Nin'eveh, that great city, in which there are more than a hundred and twenty thousand persons who do not know their right hand from their left. [Jon. 4:11]* | Singaix mai haktiex singai khaing paox tix 92,900,000 (dim: lag ra lan dim: sien:) lak heue. ေနှင့်ကမ္ဘာမြေကြီးသည် မိုင်ပေါင်း၉၂,၉၀၀,၀၀၀ (ကိုးကုဋေနှစ်သန်းကိုးသိန်း) ကွာဝေးသည်။ 地球和太阳相距为 92900000 英里。 *The earth and the sun are 92,900,000 (9 lág, 2 lán, 9 sien) miles apart.* ☞ sen [*var.*]. [Siam sɛn[35] or Mán သိန်း].

siem [sīem] /sɛ̤m/ *adv-pre?.* နည်းနည်း 一点儿 (?) *yīdiǎnr* a little (?). **:** Ak in: puing: aux nawh siem boeh plak gwiex. ဒီဌလေးကျွန်တော်ပစ်တာဘယ်ဖက်နည်းနည်းစွဲတယ်။ 这一箭我射得偏左点儿。 *The arrow I shot hooked slightly off to the left.*

see [sēe] /sɯ̤/ **1** *vs.* တည့်-၊ ဖြောင့်-၊ တန်း-၊ မတ်-၊ ထောင့်မှန်ကျ-၊ ဖြောင့်မတ်-၊ မှန်-၊ တရားမျှတ- 直, 正 *zhí, zhēng* straight, erect, perpendicular, upright, (morally) straight, righteous, moral, ethical. **:** Khaoxgix inkix uik see ngie. ဒီထင်းရှူးပင်တွေဖြောင့်နေတာပဲ။ 这些青松长得真直。 *These pine trees are very straight.* | kok pui rah (rauh) pui see. [Lukax 5:32] ဖြောင့်မတ်သောသူတို့ကို နောင်တသို့ခေါ်ခြင်းငှါ 召义人。 *call the righteous. [Luk. 5:32]* **2** *vs.* တိကျ-၊ မှန်ကန်-၊ တစ်မင်တည့်တည့် 对准, 确切, 真的 *duìzhǔn, quèqiè, zhēnde* precise, exact, correct. **:** Nawh see tix nieh tete, ang: sax

teem: paoxnyiex tix yuh tidtix. သူတစ်မင်တည့်တည့် ပျင်းတာ၊ အိမ်မှာတစ်ခါမှဝိုင်းကူဘူးတာမဟုတ်ဘူး။ 他确实很懒，从来不帮家人做事。 *He is indeed lazy and has never done anything to help out around the house.* ☞ rah (rauh), rah see (rauh see) [*syn.*]. /*f*3/

see ku: it [sēe gu id] /sɯ̰ ku ʔit/ *n.* ကုတင် (လုံး) 床位 *chuángwèi* bed. **:** Mawh in: see ku: it maix laih? ဒီဟာခင်ဗျားအိပ်တဲ့ကုတင်လား။ 这是你的床位吗? *Is this your bed?* ☞ ku:[1], khreng: it, thein:, thin: [*syn.*].

see mawx [sēe mox] /sɯ̰ mɔʔ/ *qw.* ဘယ်မှာ၊ ဘယ် 哪里 *nǎli* where. ☞ dee mawx [*syn.*].

see shiang [see siang (see sīang)] /sɯ siaŋ, sɯ ʂiaŋ/ *n.* <VH> အတွေးအခေါ်၊ အယူအဆ၊ ဝါဒ 思想 *sīxiǎng* thought, ideas, ideology. **:** see: shiang: kai: chao:. အတွေးအခေါ်ပြင်ဆင်ပြောင်းလဲခြင်း 思想改造。 *thought reform.* | see: shiang: cang: sing:. ဝါဒရေးရာတပ်ဦး 思想战线。 *ideological front.* ☞ rhawm: keud [*syn.*]. [Hox].

see rhawm: [sēe hrom] /sɯ̰ rʰɔm/ *vs.* စိတ်ထားဖြောင့်–၊ ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်– 正直 *zhèngzhí* upright (morally), righteous, moral, ethical. **:** Nawh daing: see rhawm:. သူတကယ်စိတ်ထားဖြောင့်တယ်။ 他非常正直。 *He is very ethical.*

seet[1] [seed] /sɯt/ *vt.* ပေ[illegible]–၊ ပို့ပေး– 赠, 送 *zèng, sòng* give, donate. **:** Lao: see: seet maix cie lai tix phuk. ဆရာသူ့ကိုစာတစ်အုပ်ပို့ပေးတယ်။ 老师送你一本书。 *I as your teacher am giving you a book to have.* | Paw ih priex yie, paw cie ma: seet. အလကားရတဲ့အစာမစားနဲ့၊ သူများပေးတဲ့ယာကိုမယူနဲ့။ 莫白吃闲饭，莫空要赠地。 *Don't eat 'easy' food (which you haven't worked for), don't yearn for a gift of land.* /*f*0.0346/

seet[2] [seed] /sɯt/ *vi.* ရှိုက်– 抽搭 *chōuda* sob. **:** Yiiem nawh seet ngie. သူငိုတာရှိုက်[illegible] [illegible] 他抽抽搭搭哭起来。 *She is sobbing away.* /*f*0.0346/

seet[3] [seed] /sɯt/ *vt.* ထိုး–၊ ထည့်–၊ သွင်း–၊ စိုက်– 插, 插入 *chā, chārù* insert, stick into, plant (seeds). **:** Seet simie bi: kah nawm:, sawm: simie nghox kah ma:. ဖရုံစေ့ကို မြေကြီးပုံထဲထည့်ပြီး၊ [illegible]ကြီး စေ့တွေကို ကွင်းထဲမှာစိုက်။ 把瓜种点在土堆上，把谷种撒在旱地里。 *Insert pumpkin seeds in a heap of soil, put rice seeds in a field.* | In: hoik pon seet sum: num: kaing sang: yuh ex plak khaix sax tawm: kaux. အနာဂတ်မှာ လုပ်မယ့်အလုပ်အတွက် အုတ်မြစ်ကု[illegible]ခိုင်မာမာစိုက်နိုင်ခဲ့ပြီ။ 这为今后继续前进打下了更为坚实的基础。 *This was able to plant a foundation more firmly for the work we will do in the future.* ☞ sap ①, seep, siep[1] [*var.*]. ☞ gao:[2] ①, giieb, beed[2], blung, siiem[3], sigap, sighap [*syn.*]. ☞ jheet [*mor.*].

seet kaux [seed gaex] /sɯt kaɯʔ/ *vo.* နာမည်မှည့်–၊ နာမည်ပေး–၊ ကင်ပွန်းတပ်– 起名字 *qǐ míngzi* give a name to sb.. ☞ sum: kaux [*syn.*].

seet si ang: [seed si ang] /sɯt s.ʔaŋ/ *vo.* အရိုးကြည့်–၊ (ကြက်ရိုး[နတ်စားဓလေ့]) (ကြက်ရိုးထိုး–၊) 插骨（指卜卦, 占卦, 算卦, 取鸡的两只股骨；以细竹签插入其上之孔眼，视竹签构成的卦象以卜吉凶, 两只股骨，右边的一只代表主方，左边的一只代表客方） *chāgǔ (zhǐ bǔguà, zhānguà, suànguà)* consult the chicken bone oracle, do bone divination (lit. 'insert (bamboo skewers) into bones' -- and prognosticate based on the angles formed between the skewers; right bone stands for host, left bone for guest). **:** Seet si ang:, pang: simaox. ကြက်ရိုးကြည့်သည်၊ကျောက်ခဲပုံသည်။ (နတ်ကိုးကွယ်သူများ တို့၏ဓလေ့ထုံးစံ) 卜卦建石。（推举村寨头人。） *Stick the oracle bones and set up a rock. (Perform the rituals which are part of choosing a new village headman.)* ☞ sibawk [*syn.*]. [<u>အကျယ် 详细 details (in Chinese)</u>].

seep [seeb] /sɯp/ *vt.* ထိုး–၊ ထည့်–၊ သွင်း– 别, 插 *bié, chā* insert, stick in. **:** seep nad ka nyoi tix. [illegible] ဘီခါးကြားမှာ သေနတ်စိုက်ထားတယ်။ 枪别在腰上。 *stick a gun in the waist of one's trousers.* ☞ sap ①, seet[3], siep[1] [*var.*]. ☞ giieb, beed[2], blung, siiem[3], sigap, sighap [*syn.*]. /*f*10/

seeh [seeh] /sɯh/ *vt.* ထိုးထည့်– 续，凑 *xù, còu* continue. **:** seeh khix. ထင်းထိုးထည့်တယ်။ 续柴。 /*f*9/

seex cing: [seex jing] /sɯʔ tɕiŋ/ *n.* <VH> လက်တွေ့ အမြင် 实践 *shíjiàn* practical experience, praxis, practicum. ☞ seex ciien: [*var.*]. [Hox].

seex sing: [seex sing] /sɯʔ siŋ/ *vi.* <VH> သတိထား မိ–၊ အမှတ်ထားမိ–၊ အောင်မြင်– 实现 *shíxiàn* realise (UK) realize (US), achieve. ☞ dum:[3] [*syn.*]. [Hox].

Seex Yix Kawx Ching: Ciex [Seex Yix Gox Qing Jiex] /sɯʔ ʑiʔ kɔʔ tɕʰiŋ tɕiɛʔ/ *np.* "၁၁"အမျိုးသားနေ့ အခမ်းအနား ' 十一' 国庆节 *'Shíyī' guóqìngjié* October 1 National Celebration Day.

see:[1] [see] /sɯ/ **1** *vt.* ပေ[illegible]ထည့်–၊ လောင်း–၊ ငှဲ့–ʔ冲（冲洗） *chōng (chōngxǐ)* pour, run (water). **:** See: rawm:, sang: sigrhah aux taux. ဟင်းရွက်ရေဆေး မလို့ ရေလောင်းပေးပါ။ ʔ冲点儿水, 我要洗菜。 *Pour some water, I want to wash the vegetables.* **2** *vt.* ပေ[illegible] [illegible]သတ်– 用水浇灭火 *yòng shuǐ jiāomiè huǒ* extinguish a fire with water. **:** See: yeet preet grai:. ပြောက်သွားတဲ့

အထိုင်ြမ်းအောင်ရေလောင်းသတ်လိုက်။ 熄灭擦净。（喻指把事情特别是不好的事掩盖掉。）*Splash it out, extinguish it thoroughly. (Refers to covering up sth, often sth. unpleasant.)* /f0.3222/ /f5/

see:[2] [see] /sɯ/ **1** *n.* သဘောကွဲလွဲခြင်း၊ မညီညွတ်မှု၊ သွေးကွဲခြင်း 纠纷, 事端 *jiūfēn, shìduān* disagreement, discord, conflict, disharmony. **:** Been prim: dix daing: haoh see: sinax kix.ိုဟိုးအရင်ခေတ်တုန်း ကသူတို့ကြားမှာသဘောကွဲလွဲမှုတွေအများကြီး ရှိတယ်။ 在旧社会他们之间纠纷多。 *There was a lot of discord between them in the past in the old society.* **2** *n.* အမှု၊ ပြဿနာ 控告 *kònggào* lawsuit, law case, case in a court of law. /f0.3222/ /f5/

see: kao: [see gao] /sɯ kau/ *n.* <SAUX> 石膏, 寒水石, 石羔, 纤维石膏 *shígāo, hánshuǐshí, shígāo, xiānwéi shígāo* gypsum (*Gypsum fibrosum*, used in construction and medicinally). ☞ simaox niex [*syn.*]. [Hox].

See: Maox [See Maox] /sɯ mauʔ/ *np.* စီးမုန် (မြို့နာမည်) 思茅（地名, 在思茅市）*Sīmáo (dìmíng, zài Sīmáo shì)* Simao (district in Yunnan province, China which includes most of the counties in which Wa people live). [← M-K? cf. Wa si máox 'rock']. [gróh grong See Maox daex Róub róm cé kaex hag tiex].

See: Ta: Ling: [See Da Ling] /sɯ ta liŋ/ *np.* စတာလင် 斯大林 *Sīdàlín* Stalin.

see: ting: [see ding] /sɯ tiŋ/ *n.* <VH> စမ်းသပ်ပြုလုပ်– / ကိုယ်တိုင်တွေ့ကြုံ– 试点 *shìdiǎn* pilot project, small experiment. [Hox].

see: cang: [see jang] /sɯ tɕaŋ/ *n.* <CAG,VH> တပ်ခွဲမှူး 师长（一种军职）*shīzhǎng (yīzhǒng jūnzhí)* division commander (military rank). [Hox].

see: ci: [see ji] /sɯ tɕi/ *n.* <VH> ရာစုနှစ် 世纪 *shìjì* century (100-year period). **:** yam hoik dex luan 20 see: ci: phao:. အခု ၂၀ ရာစုနှစ်လွန်တော့ မယ်။ 在二十世纪即将过去的时候。 *Now that the twentieth century is almost past.* [Hox].

see: ying: [see ying] /sɯ ʑiŋ/ *n.* အစမ်း၊ စမ်းသပ်၊ လက်တည့်စမ်း 试验 *shìyàn* experiment, experimentation. ☞ cheu: tix yuh . [Hox].

see: yiu: tsi: [see yiu zi] /sɯ ʑiu tsi/ *n.* ပုဂ္ဂလိကပိုင်လုပ်ငန်း 私有制 *sīyǒuzhì* system of private ownership.

See: Reung: Pang: [See Reng Bang] /sɯ rɤŋ paŋ/ *np.* <PRIM:,VH> ေ□ ြ□ီးဂိုဏ်း ' 四人帮'（指江青、张春桥、姚文元、王洪文' 四人帮' 反党集团）*Sìrénbāng' (zhǐ Jiāng Qīng, Zhāng Chūnqiáo, Yáo Wényuán, Wáng Hóngwén 'Sìrénbāng' fǎndǎng jítuán)* Gang of Four (a powerful clique of a woman and 3 men who seized power in China during the Cultural Revolution, 1966-1976. [Hox].

see: ling: [see ling] /sɯ liŋ/ *n.* တပ်မှူး 司令（军队中主管军事的人）*sīlìng (jūnduì zhōng zhǔguǎn jūnshì de rén)* commander (military). ☞ simiang lien: [*syn.*]. [Hox].

see: ling: ying: [see ling ying] /sɯ liŋ ʑiŋ/ *n.* <VH> တပ်မှူး 司令员 *sīlìng yuán* commander (military). [Hox].

see: fu: [see fu] /sɯ fu/ *n.* <VH> အထက်လူကြီး၊ သခင်၊ □ □□□ □ ပြုပညာရှင် 师傅 *shīfu* master, master craftsman (in Chinese, a polite term of address for older working-class people). [Hox].

seeing: [seeing] /sɯŋ/ **1** *vs.* ညစ်ပတ်–၊ ညစ်ညူး–၊ ညစ်ညမ်း–၊ မသန့် 脏, 污 *zāng, wū* dirty, polluted, unclean, disgusting, revolting, repulsive. **:** phi: pa seeing: pa brai:. ညစ်ပတ်သောနတ်များ 污鬼。 *unclean spirits.* **2** *vi.* ရွံ–၊ မနှစ်မြို့–၊ အော့နလုံးနာ– 讨厌 *tǎoyàn* find unpleasant, be repulsed, be disgusted by, be turned off by sth. (coll.). **:** Seeing: kah priex ex yum kia:, seeing: kah ngha: ex yum kroh. အစားအစာကိုရွံလျှင်တော်ပြီးသေလိမ့်မည်၊ လိင်မှုကိစ္စကိုမနှစ်မြို့လျှင်သိုးခြောက်ပြီးသေလိမ့်မည်။ 讨厌饭只好饿死，讨厌阳盛只好憋死。（男女之事，如汉族所说有阴阳相润之意，不得相润就干。）*If you're disgusted by food, you'll die of starvation, if you're disgusted by sex, you'll dry up and die. (Yin and yang nourish each other. Use it or lose it.)*

seu [sē] /sɤ̯/ *vs.* ေ□□□□ နွမ်းနယ်သော 疲乏, 筋疲力尽 *pífá, jīn pí lì jìn* weary, tired. ☞ taug[2], fa[1], nyhap mao, khrup, mao, rau ③, reu[3], saux sang, sang[2] [*syn.*].

seu ying [se ying (se yīng)] /sɤ ʑiŋ, sɤ ʑi̯ŋ/ *n.* <VH,PRIM:> ကွန်မြူ့အဖွဲ့ဝင် 社员 *shèyuán* commune member. [Hox].

seu hui cu yi [se hui ju yi (se hui jū yi)] /sɤ hui tɕu ʑi, sɤ hui tɕu̯ ʑi/ *n.* <VH> ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒ 社会主义 *shèhuìzhǔyì* socialism. [Hox].

seu: [se] /sɤ/ *n.* အသင်းအဖွဲ့ အဖွဲ့အစည်း 社 *shè* agency, society. **:** laig daux seu:. အသင်းအဖွဲ့ထဲဝင်တယ်။ 入社。 *enter into agency* /f0.3459/ /f10/

seu: kang: [se gang] /sɤ kaŋ/ *n.* ေ□ □။ တပ်သား 社干（指合作社或公社的干部）*shè gān (zhǐ hézuò shè huò gōngshè de gànbù)* cadre.

seu: cang: [se jang (se jāng)] /sɤ tɕaŋ, sɤ tɕa̯ŋ/ *n.* <VH,PRIM:> အဖွဲ့ခေါင်းဆောင် 社长 *shèzhǎng* commune chief. **:** Seu: cang lang ca. 社长郎家。（村寨领导人。）*Commune chief and village headman. (Village bosses.)* [Hox].

seu: hui: [se hui] /sɤ hui/ *n.* လူမှုဝန်းကျင်၊ အဖွဲ့အစည်း၊ လူ့ဘောင် 社会 *shèhuì* society.

seug [sēg] /sɤ̰k/ *vt.* စစ်ဆေးမေးမြန်း– 审问 *shěnwèn* interrogate. **:** seug pui ang: mhawm:. လူဆိုးကိုစစ်ဆေးမေးမြန်းသည်။ 审问坏人。 *interrogate a bad person* ☞ tai: lox, klong:[2] ②, klong: kloek ②, klu: kliien: ②, cheuk, cheuk lox, chawk chaing:, chawk cheng: [*syn.*].

seung chang: [seng qang (sēng qang)] /sɤŋ tɕʰaŋ, sɤ̰ŋ tɕʰaŋ/ *n, vt.* <VH> ကုန်ထုတ်လုပ်ရုံ 生产 *shēngchǎn* production. **:** seung: chang: tsi: liao:. ကုန်ထုတ်လုပ်ရုံမှထုတ်လုပ်မှု 生产资料。 *means of production.* | seung: chang: kuang: si. ကုန်ထုတ်လုပ်ရုံ၏ဆက်သွယ်မှု 生产关系。 *relations of production (including ownership of the means of production)* | seung: chang: to: ceung:. ကုန်ထုတ်လုပ်ရုံ၏လုပ်ရှားမှု 生产斗争。 *the struggle for production.* [Hox].

seung: mu: [seng mu] /sɤŋ mu/ *n.* ဗျည်း၊ ရှိရင်းစွဲစာလုံး 声母（如佤文的 b p nb np 等）*shēng mǔ (rú Wǎwén de b p nb np děng)* initial (part of syllable, as Wa initials 'b-' 'p-' 'nb-' 'np-' etc.).

seung: ming: [seng ming] /sɤŋ miŋ/ *n.* ကြေညာချက်၊ ကြေညာစာတမ်း 声明 *shēngmíng* declaration.

seung: tong: [seng doung] /sɤŋ toŋ/ *vs.* အသက်ဝင်– 生动 *shēngdòng* moving. **:** Lox pa krai nawh daing: seung: tong:. သူပြောတဲ့စကားအရမ်းအသက်ဝင်တယ်။ 他讲的话很生动。 *What she said was very moving.* [Hox].

seung: tiao: [seng diao] /sɤŋ tiau/ *n.* အသံအနေအထား 声调（音调、字调）*shēngdiào (yīndiào, zì diào)* tone.

seung: cang: [seng jang] /sɤŋ tɕaŋ/ *n.* <VH> ပြည်နယ်လူကြီး 省长 *shěngzhǎng* provincial governor. [Hox].

seung: cix [seng jix] /sɤŋ tɕiʔ/ *n.* <VH> ရာထူတိုး–၊ အောင်မြင်– 升级 *shēngjí* be promoted, rise in rank. [Hox].

seung: rux [seng rux] /sɤŋ ruʔ/ *vs.* ထင်ပေါ်–၊ ထင်ထင်ပေါ်ပေါ် 深入 *shēnrù* incisive, penetrating. **:** Cao: kaing: yix daing: seung: rux daux pui hun:. ကျွန်တော်တို့ခေါင်းဆောင်အများကြီးမှာထင်ထင်ပေါ်ပေါ်ရှိတယ်။ 我们的领导非常深入群众。

seung: li: [seng li] /sɤŋ li/ *n, vi.* အောင်နိုင်ခြင်း၊ အောင်မြင်မှု၊ အောင်ပွဲ 胜利 *shènglì* victory.

seung: vui: [seng vui] /sɤŋ vui/ *n.* ပြည်နယ်ကော်မတီ 省委 *shěng wěi* provincial committee.

seung: hawx [seng hox] /sɤŋ hɔʔ/ *n.* အသက်၊ ဘဝ 生活 *shēnghuó* life.

seung: hui: [seng hui] /sɤŋ hui/ *n.* ပြည်နယ် အစုအဝေး 省会 *shěnghuì* provincial assembly.

seun [sēn] /sɤ̰n/ *vt.* ရိုက်–၊ ထိုး–၊ တီး–၊ ချ– 揍, 打 *zòu, dá* hit, strike. **:** Mawx seun nawh? ဘယ်သူသူ့ကိုရိုက်သလဲ။ 谁打他? *Who hit him?*

siak[1] [siag] /siək/ *n.* <SIM:> ပျံလွှား 燕雀, 新兴鸟（大如麻雀）*yānquè , xīnxìngniǎo (dà rú máquè)* brambling (*Fringilla montifringilla*, small bird, conical beak, brown throat and chest, head and back black in male, brown in female, feeds on insects). **:** Sim siak mawh pa lung pau: hauk, mai: chix khrawm tix ot tau kaing phung: heue. Sim siak mawh pa sawk tix ih viak pa laux yuh simie pa sum ex ku ceu heue. ပျံလွှားအမွေးဟာမည်းနက်ရောင်၊ ပြီးတော့အတူတူစုပြီးနေတတ်တယ်။ ပျံလွှားဟာသီးနှံဖျက်ပိုးတွေကိုရှာပြီးစားတတ်တယ်။ *Bramblings have dark gray feathers and can gather [...?...] in flocks. Bramblings are birds which seek out and eat various insects which harm the seed grains that we grow.* ☞ sim: siak [*syn.*].

siak[2] [siag] /siək/ *vi.* အော်ဟစ်–၊ ငိုယို–၊ 喊叫, 惊叫 *hǎnjiào, jīng jiào* shout, yell, cry out (in surprise). ☞ kok ①, kok yo, khiiet[2], grao:, riag, yo [*syn.*].

siah (shiah)[1] [siah] /siəh/ *vs.* ကြိုးသွယ်–၊ မျှင်– 细, 细小 *xì, xìxiǎo* fine, small. **:** maox rhiiem: siah. ဒီသံကြိုးအလွန်မျှင်သည်။ 细铁丝。 *wire, thin steel cable.* ☞ ting mu: [*ant.*]. /*f*0.0212/ /*f*9/

siah[2] [siah] /siəh/ *vt.* ရွေး–၊ ရွေးချယ်–၊ 选, 拣, 择 *xuǎn, jiǎn, zé* choose, select, cull. **:** siah tix ih taux mhawm: khaing: pum: taux in:. ဒီဟင်းရွက်ပုံထဲကအကောင်းကိုရွေးစားပါ။ 从菜堆中拣点好菜吃。 *choose good vegetables to eat from the vegetable pile.* /*f*0.0212/ /*f*9/

siah[3] [siah (sīah) (?)] /siah/ *vt.* ပိုးရွ၊ ချ 咬 *yǎo* eat holes (as a moth), rust. **:** meung raoma:, dee ang: pungpieang siah mai: rhaw: chix yuh laux. [Mathiex 6:20] သံချေး၊ ပိုးရွမဖျက်ဆီး၍ သူခိုးမထွင်းမဖောက်မခိုးမယူရာ ကောင်းကင်ဘုံ၌ဘဏ္ဍာကိုဆည်းဖူးကြလော့။ 在天上、天上没有虫子咬, 不能锈坏。 *heaven, where neither moth nor rust consume. [Mat. 6:20]* /*f*9/

siah khaox [siah kaox] /siəh kʰauʔ/ *n.* <KAUNG:> ကျစ်လစ်–၊ သိပ်သည်း–၊ သေးသွယ်– 苗条 *miáotiáo* slender, slim (usu. of a woman's body, lit. 'stick-slim'). **:** Kaux hak nawh jiiet siah khaox. သူမရဲ့ကိုယ်ခန္ဓာအလွန်သေးသွယ်တယ်။ 她的身材很苗条。 *She has a slim figure.*

siah groing groing [siah mgrōing mgrōing] /siəh grɔ̰ŋ grɔ̰ŋ/ *vs.* မျှင်စိပ်စိပ်၊ အလွန်သေးငယ်သောအရာများ 细细儿的 *xìxìrde* fine.

siah rhawm: [siah hrom] /siəh rʰɔm/ *vs.* သတိထား–၊ ဂရုစိုက်–၊ 小心, 谨慎 *xiǎoxīn, jǐnshèn* careful. **:** Jiiet siah rhawm: nawh ka kaing kuceu ku cawng. သူ့အလုပ်တိုင်းကိုအရမ်းဂရုစိုက်တယ်။ 他干什么工作都很小心。

sia: [sia] /sia/ *n.* <SIM:> ငှို့ 画眉 (鸟) *huàméi (niǎo)* hwamei (*Garrulax canorus*), babbling thrush, babbler, chatterer, song thrush. /*f*10/

sia: (shia:) [sia] /sia/ *vs.* <TIEX> ဆင်းရဲ–၊ မွဲ–၊ စားရမ့ဲသောက်ရမ့ဲဖြစ်– 穷 *qióng* poor, impoverished (dialect of Noliang, Cangyuan area). **: pui hot pui sia:** ဆင်းရဲသား၊ လူဆင်းရဲ၊ ငမွဲ 穷人 *poor man, pauper* ☞ hot [*syn.*]. /*f*10/

sia: ku: kiet [sia gu gied] /sia ku kɛt/ *n.* <SIM:> မြေလူးငှက်လူပ်ရှားသံ 条纹噪鹛 *tiáowén zàoméi* striated laughing thrush (*Garrulax striatus*).

sia: khaw: [sia ko] /sia kʰɔ/ *v.* <VH> ကျောင်းဆင်း–下课 *xiàkè* end classes for the day, get out of school. [Hox].

sia: cong: nong: [sia joung noung] /sia tɕoŋ noŋ/ *n.* <VH,PRIM:> အလယ်လတ်တန်းစားလယ်သမား 下中农 *xià zhōng nóng* lower and middle peasants. [Hox].

sia: cia [sia jīa] /sia tɕia/ *n.* <SIM:> မြေလူးငှက်ရယ်သံ 黑颈噪鹛 *hēijǐng zàoméi* black-throated laughing thrush (*Garrulax chinensis*).

siag (shiag)[3] [sīag] /sia̰k/ *cl.* ခြမ်း၊ စိတ် 片儿, 牙儿 *piànr, yár* slice, wedge. **:** bi: tix shiag. ဖရုံသီးတစိတ် 一牙儿瓜。 *a slice of melon.* | Kix tawx Nawh Cao: kax tong: tix phoi:, mai: khlawp rawm: hia: tix siag heue. [Lukax 24:42] သူ့ကိုငါးကင်တစနဲ့ ပျားသလက်တစိတ်ပေးတယ်။ 他们便给他一片烧鱼和一块蜜房。 *They gave him a piece of a broiled fish and some honeycomb. [Luk. 24:42]*

siang: simaox [siang si māox] /siaŋ si maʊʔ/ *n.* အဖိုးတန်ကျောက် 宝石 *bǎoshí* precious stone, jewel, gem, gemstone. **: siang: simaox raoh (siang: simaox pa raoh)** ပုလဲကျောက်နီ 红宝石 *ruby (sardius)* | **siang: simaox pa raoh eem:** ဥယျဖရား 红璧玺, 黄玉, 黄晶 *topaz* | **siang: simaox klai siim:** မြ 绿宝石 *emerald* | **siang: simaox pa klai singi (siang: simaox pa klai)** နီလာ 蓝宝石, 紫玛瑙 *sapphire, jacinth (a red transparent variety of zircon)* | **siang: simaox klai paing** မျက်ရွှ 水苍玉 *beryl* | **siang: simaox bawd raoh paing pau:** မဟူရာကြောင်ဝင် 红玛瑙, 缟玛瑙 *onyx, sardonyx* | **siang: simaox pa kiien:** စိန် 金刚石, 金刚钻, 钻石 *diamond* | **siang: simaox pa toh riang** နဝရက် 碧玉 *jasper, colourful stones (lit. 'precious stone which emits power')* | **siang: simaox lheung:** ပုလဲကျောက်မြတ်ရွှ၊ နီကယ်ကျောက် (光耀的精金) *(glowing metal)* | **siang: simaox pa paing pau:** မဟူရာ 绿玛瑙 *chalcedony, sard (sardius)* | **siang: simaox pa lheung: awm: khri:** ခရုသုလိတ် 黄璧玺 *chrysolite (chrysolyte), olivine* | **siang: simaox pa raoh klai** ပေါ်မုတ် 紫晶 *amethyst* [gróh grong siang si máox kah daex Yezakelax 28:13.].

siox [xue] /ɕyɛ/ ☞ siox .

siox six [sioux six] /sioʔ siʔ/ *v,n.* <VH> ပုံ့လာ–၊ သင်ယူ–၊ သင်အံ့လေ့လာမှု 学习, 读书 *xuéxí, dúshū* study, learn. ☞ feek gau, gau ①, gau lai ②, gau jiang (?), rieb gau, ren [*syn.*]. [Hox].

siox seung: [sioux seng] /sioʔ sɤŋ/ *n.* ပြောင်းသူ၊ ကျောင်းသား 学生 *xuésheng* student, pupil. ☞ pui rieb gau, nyawm ah lai, nyawm gau lai, nyawm siox seung:, siox ying: [*syn.*]. [Hox].

siox shiao [sioux siao (sioux sīao)] /sioʔ siau, sioʔ sḭau/ *n.* <VH> စာသင်ကျောင်း၊ ကျောင်း 学校 *xuéxiào* school. ☞ nyiex cawng:, nyiex cawng: gau lai, nyiex ah lai [*syn.*]. [Hox].

siox ying: [sioux ying] /sioʔ ʑiŋ/ *n.* <VH,PRIM:?> ပြောင်းသား၊ ကျောင်းသူ၊ သင်တန်းသား 学员 *xuéyuán* student. ☞ pui rieb gau, nyawm ah lai, nyawm gau lai, siox seung:, nyawm siox seung: [*syn.*]. [Hox].

siox veung: [sioux veng] /sioʔ vɤŋ/ *n.* <VH> သင်ကြားခြင်း၊ ဆည်းပူးခြင်း၊ ပညာ၊ ဉာဏ၊ ဗဟုသုတ၊ 学问 *xuéwèn* learning, knowledge, erudition. **: Kaw in: daing: koe: siox veung:.** ဒီလူမှာ ဗဟုသုတတော်တော်ရှိတယ်။ 这位同志很有学问。 *This fellow has a lot of knowledge.* ☞ cu: yi: phi: nya, phi: nya cu yi:, phi: nya, pingnya [*syn.*]. [Hox].

siuh [sīuh] /sḭuh/ *pw,redup.* အောက်မှာ၊ အောက်တည့်တည့်မှာ 那下面, 那下边 *nà xiàmian, nà xiàbiān* down below, down there. ☞ sisiuh [*var.*]. ☞ liung: [*ant.*].

siiet [siad] /siət/ *n.* <KHAOX> စပျစ် (စပျစ်သီး) 葡萄, 野葡萄 *pútao, yě pútao* grape, wild grape. ☞ plix siiet, plix griiet (?) [*syn.*]. /*f*4/

siiet lig paing [siad līg bāing] /siət lic pa̰ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကြိမ်ပင်အမျိုးတစ်မျိုး (?) 光叶崖爬藤, 小九节铃 (藤本, 可入药) *guāngyè yápáténg, xiǎo jiǔjiélíng (téngběn, kě rù yào)* (a kind of vine,

used medicinally, Chn..'shiny leaf cliff-creeper, small 9-jointed bell', lit. 'white hog grapevine').

siiex ya: [siiex ya] /siɛʔ ʐa/ *n.* <SAUX> ေ□ွး ေပါင်ချိန် 血压 *xuèyā* blood pressure.

siien [sīan] /sḭən/ *n.* <PRIM:> ေ□ြပား၊ ငွေအကြွေ 小铜钱（旧硬币单位，biag 的十分之一）*xiǎo tóng qián (jiù yìngbì dānwèi, biag de shífēnzhīyī)* small copper coin (old Burmese coin, 1/10th of a biag). **:** Loe: mawk sian Man, loe: khan: mau Hawx. 三筒缅族的铜币，三刊汉族的银钱。（形容钱多。）*Three bamboo tubes of Burmese copper cash, three baskets of Chinese silver ingots. (Describes an abundance of money.)* ☞ tong siien [*syn.*]. [Hox qián 钱 (prim) ?].

siien chuang: [sian quang] /ɕḭan tɕhuaŋ/ [Hox].

siien: [sian] /sian/ ☞ sing: . [Hox].

siien: ci [sian jī] /siən tɕḭ/ ☞ sing: ci .

siien: voe: [sian voui] /sian voi/ ☞ sing: vui: . [Hox].

siien: fax [sian fax] /sian faʔ/ ☞ sing: fax . [Hox].

siiem[1] [sīam] /sḭəm/ *adv-pre.* နည်းနည်း၊ အနည်းအကျဉ်း 稍微, 略微 *shāowēi, lüèwēi* rather, slightly. ☞ sam:[1], sem [*var.*].

siiem[2] [sīam] /sḭəm/ *vi.* ထပ်ကာထပ်ကာ–၊ အကြိမ်ကြိမ်– 重复, 反复 *chóngfù, fǎnfù* repeat, do over and over, keep on doing sth.. **:** siiem tix chawk. ထပ်ကာထပ်ကာမေးတယ်။ 反复地问。 *ask over and over.* ☞ siiem soi [*syn.*].

siiem[3] [sīam] /sḭəm/ *vt.* ထိုးထည့်–၊ သိပ်ထည့်– 塞, 插（动作反复进行）*sāi, chā (dòngzuò fǎnfù jìnxíng)* stuff, stick into (repeated action). **:** Maix baox siiem khix sied ka yau. ထင်းတွေကို ပလိုင်းထဲ ပိုပြီးကျပ်သိပ်နေအောင် ထပ်ထည့်လိုက်။ 你再塞些柴在背筐里，使它更紧些。 *Stuff some more firewood into the back-basket, so it's more compact.* ☞ giieb, beed[2], blung, sap ①, seep, seet[3], siep[1], sigap, sighap [*syn.*].

siiem soi [sīam sōi] /sḭəm sɔ̰i/ *vi.* ထပ်ကာထပ်ကာ–၊ အကြိမ်ကြိမ်– 重复, 反复 *chóngfù, fǎnfù* repeat, do over and over, keep on doing sth.. ☞ siiem[2] [*syn.*].

siiem lox [sīam loux] /sḭəm loʔ/ *vs.* စကားကြောရှည်–၊ လေကြောရှည်– 罗唆, 絮絮叨叨 *luōsuō, xù xùdao dāo* long-winded, wordy.

Siiem: [Siam] /siəm/ *np.* ရှမ်း၊ ရှမ်းလူမျိုး 傣族, 暹族（佤族对中国的傣族、缅甸的掸族和泰国的暹族的统称）*Dǎizú, Xiānzú (Wǎzú duì Zhōngguó de Dǎizú, Miǎndiàn de Shànzú hé Tàiguó de Xiānzú de tōngchēng)* Tai (Dai) ethnic group, including Shan of Myanmar Thai of Thailand.

sui pix [sui bix (sūi bix)] /sui piʔ, sṵi piʔ/ *n.* <VH?> ေ□□□ဖောင်၊ မင်တံ၊ ကလောင်တံ 自来水笔, 水笔, 钢笔 *zìláishuǐbǐ, shuǐbǐ, gāngbǐ* fountain pen. ☞ pix, kang: pix, gawng: nammeug rawm:, nammeug ② (nammeuk, nameek) [*syn.*]. [Hox].

Suiktsalan [Suig Za Lan] /suc tsa lan/ *np.* ဆွစ်ဇလန် 瑞士 *Ruìshì* Switzerland.

sui: kaw: thang: [sui go tang] /sui kɔ tʰaŋ/ *n.* <VH> သစ်သီးဖြင့်ပြုလုပ်သောချိုချဉ် 水果糖 *shuǐguǒtáng* fruit-flavoured candy. [Hox].

sui: kwang: [sui guang] /sui kuaŋ/ *n.* ေ□□□ □水管 *shuǐguǎn* pipe, water pipe.

sui: khu: [sui ku] /sui kʰu/ *n.* <VH> ေ□□ □□ □ 水库 *shuǐkù* reservoir. ☞ rawm: sui: khu:, nhawng: ② [*syn.*]. [Hox].

sui: ting: cang: [sui ding jang] /sui tiɲ tɕaŋ/ *n.* <VH?> ေ□အားလျှပ်စစ်ထုတ်စက်ရုံ 水电站 *shuǐdiàn zhàn* hydroelectric power plant (electricity generating plant at a dam). ☞ fax ting: cang: [*syn.*]. [Hox].

sui: nyix [sui nyix] /sui ɲiʔ/ *n.* ဘိလပ်မြေ 水泥 *shuǐní* cement.

sui: li: [sui li] /sui li/ *n.* <VH> ေ□အား–၊ ရေအင်အား 水利 *shuǐlì* water conservancy, flood control (dams, reservoirs, etc.). **: sui: li: hua:** အရေပျော် (?) 水利化 *implementation of flood control measures* ☞ kaing rawm: [*syn.*]. [Hox].

sui: ling: pong: [sui ling boung] /sui liɲ poŋ/ *n.* <VH?> ေ□□□ဒီလက်၊ ရေစုပ်ဒလိမ့် 水轮泵 *shuǐlúnbèng* water-wheel pump. **:** Kix dawt rawm: ka sui: ling: pong:. သူတို့ရေစုပ်ဒလက်နဲ့ရေသွယ်သုံးတယ်။ 他们用水轮泵抽水。 *They are pumping water with a water-wheel pump.* [Hox (poung < bèng < Eng. 'pump')].

suat [suad] /suat/ **1** *vt.* ထိုး–၊ ဖောက်–၊ ထိုးဆွ–၊ လှီး– 刺, 镖 *cì, biāo* stab, prick, pierce, thrust, slit. **:** suat ghok lig ka gawn:. ဝက်လည်ပင်းကို ဒါးနဲ့ထိုး– 用小刀刺猪脖子。 *pierce a pig's throat with a knife.* | suat moi. နွားကိုထိုး– 镖牛。 *stab an ox.* **2** *vt.* တုပ်–၊ ဆွ–၊ နှိုးဆွ–၊ လှုံ့ဆော်–၊ စော်ကား–၊ နာကျင်စေ– 刺耳, 刺激 *cì'ěr, cìjī* irritate, sting, incite, arouse, offend. **:** Nawh lai: ah lox suat ka paoxtix! သူဘယ်လိုလုပ် ဒီလိုနာကျင်စေတဲ့စကားလုံးတွေပြောထွက်တာလဲ။ 他怎么说些刺激人的话！ *How could he say such stinging words!* ☞ cun:, cieh (?) [*syn.*]. /*f*0.0114/ /*f*7/

suah [suah] /suah/ *n.* မီးသွေး 炭, 木炭 *tàn, mùtàn* charcoal. /*f*9/

suax [suax] /sua?/ **1** *n.* ဝက်မှင်ဘီး 刷子 *shuāzi* brush. **2** ပွတ်တိုက် 刷 *shuā.* **:** suax nyaox khaing: kiiep. ဖိနပ်ပေါ်ကပြာကိုပွတ်တိုက်ပါ 刷去鞋上的尘土。

sua: [sua] /sua/ *n.* <TOSAT> ေ□ □□ကြောင် 野猫 *yěmāo* wild cat (*Felis sylvestris*), feral cat, stray cat (*Felis catus*).

sua: nong: [sua noung] /sua noŋ/ *n.* <TOSAT> ကျားကျုတ် 豹猫, 山猫, 狸猫, 狸子 *bàomāo, shānmāo, límāo, lízi* leopard cat, Bengal cat (*Felis bengalensis Kerr*, ferocious catlike mammal with black stripes on its head, black and brown spots on its body, and horizontal stripes on tail; feeds on mice, snakes, frogs, birds, and other small animals).

suang: [suang] /suaŋ/ *vt.* ပိတ်–၊ မင်းတုပ်ထိုး–၊ ကန်လန့်ကျင် 闩 *shuān* bolt (door). **:** Saik ang: tie suang:, tawng ang: tie yung. တံခါးမင်းတုန်းလည်းမထိုးထားဘူး၊ သိတယ် (ဒါပေမယ့်) နားမလည်ဘူး။ 凿了并未闩门，懂了并未深知。 *Having chiselled a hole is not to have bolted the door, and knowing is not deep understanding.* ☞ song:[3] [*var.*]. [Hox (prim) shuān 闩].

suang: ci: tao: [suang ji dao] /suaŋ tɕi tau/ *n.* <KHAOX> နှစ်ထပ်သီးနှံ (တစ်နှစ်နှစ်ခေါက်စိုက်ပျိုးရိတ်သိမ်းရသောသီးနှံ) 双季稻 *shuāng jì dào* double cropping of rice, double harvest rice.

suang: sux [suang sux] /suaŋ su?/ *n.* ဂဏန်း၊ သင်္ချာ 算术 *suànshù* arithmetic. **:** lai suang: sux. သင်္ချာဘာသာ။ 算术本。 ☞ simin [*syn.*].

suang: huax lix [suang huax lix] /suaŋ hua? li?/ *n.* <KAUNG:> နှစ်ထပ်ထွန်ယက်– (တစ်နှစ်တွင်နှစ်ကြိမ်ထွန်ယက်သော) 双铧犁 *shuānghuálí* double-shared plough, double-furrow plough. ☞ krong: thai: rhiiem: koe: ling ra: mu: [*syn.*].

SH

shiah maox gan: ? [siah maox mgan] /siah mau? gan/ *n.* ပိုက်ဆံ combed flax. **:** Can pui pa yuh kaing shiah maox gan:, [Isayax 19:9] ပိုက်ဆံလုပ်သောသူနှင့် စျာမျိုးကိုရက်သောသူတို့ သည်လည်းအကျိုးနည်းရှိကြလိမ့်မည်။ *Those who work with combed flax will despair,*

shiag (siag)[1] [sīag] /ʂiək/ **1** *n.* ကြွင်း–၊ ကျန်–၊ ကျန်ရစ်– 剩下的, 残余的（部分） *shèngxiàde, cányúde* be remaining, be left over. **:** Shiag nghox ih yix an: num naox kawn: koe: loe: yieh kin. မနှစ်က စားဖို့ဖယ်ထားတဲ့ စပါးတင်းဃဝ၀ရှိ□ □ဘယ်။ 我们去年吃剩下的稻谷还有三百斤。 *There are still 300 kín remaining from the rice we were to eat last year.* | In mawh shiag khaix ih nawh. အဲဒါသူစားပြီးတဲ့အကြွင်းအကျန် 这是他吃剩的。 *This is what is left over after he ate.* **2** *n.* အဖြေ၊ ရလဒ် 结果, 后果 *jiéguǒ, hòuguǒ* result. **:** In: mawh shiag ang: maix nghiiet lox. ဒါစကားနားမထောင်တာရဲ့ ရလဒ်ပဲ။ 这是你不听话的结果。 *This is the result of your not listening to what you were told.*

shiag (siag)[2] [sīag] /ʂiək/ *vt.* ခွဲ– 劈 *pī* divide, split. **:** shiag khix ka moe:. ထင်းကို□□ □ခွဲ– 用斧子劈柴。 *split the firewood with an axe.*

shiang [sīang] /ʂiaŋ/ *n.* ဆိုင်၊ ဈေးဆိုင် 店, 商店, 铺子, 馆子, 饭馆 (?) *diàn, shāngdiàn, pùzi, guǎnzi, fànguǎn* shop, store, restaurant. **:** shiang Hawx. တရုတ်ဆိုင်။ 汉族办的商店。(?) *a Chinese-owned shop.* | shiang Siiem:. ရှမ်းဆိုင် 傣族办的商店。(?) *a Shan-owned shop.* ☞ nyiex coh kraung, nyiex shiang, sang: ting: [*syn.*]. [Hox (prim) shāng 商 ?].

Shiangkang [Siang Gang] /siaŋ kaŋ/ *np.* ေ□ □□□ ကောင် 香港 *Xiānggǎng* Hong Kong.

shiang: (siang:)[1] [siang] /siaŋ/ *n.* ေ□ ျာက်မျက်ရတနာ၊ ရတနာ 宝贝, 宝石 *bǎobèi, bǎoshí* jewel, treasure, gem. [Siam sian$_1$ 'treasure']. /*f*0.0594/ /*f*6/

shiang:[2] [siang] /siaŋ/ *n.* <BRIE> နွားမတမ်း၊ ကြက်မတမ်း (未生育的幼小的雌性家畜) *(wèi shēngyù de yòu xiǎo de cíxìng jiāchù)* heifer (of cattle), pullet (of poultry) (a young female domesticated animal, which hasn't undergone pregnancy). **:** moi shiang:. နွားမတမ်း 小母牛。 *heifer.* | ia: shiang:. ကြက်မတမ်း 小母鸡。 *pullet.* /*f*0.0594/

shiang:[3] [siang] /siaŋ/ *vt.* ခြယ်–၊ ဆေးခြယ်–၊ အရောင်ဆိုး–၊ ဆေးဆိုး– 染 *rǎn* dye, stain. ☞ cud [*syn.*]. /*f*0.0594/ /*f*6/

shiang:[4] [siang] /siaŋ/ *n.* <VH> မြို့နယ် 乡 *xiāng* township (Chinese administrative division, subdivision of a xiàn county). **:** Yix mawh shiang: timu:. ငါတို့တွေ တစ်မြို့နယ်တည်းက။ 我们是一个乡的。 *We are from the same township.* [Hox]. /*f*0.0594/ /*f*6/

shiang:[5] [siang] /siaŋ/ *n.* နှစ်ဦးသဘောတူနားလည်မှု၊ စာချုပ် 盟约, 婚约 *méngyuē, hūnyuē* treaty, pact, marriage contract. **:** Ot mai: paoxtix ling: shiang:, kliang mai: paoxtix ling: ju. အတူတူနေတာဟာနှစ်ဦးသဘောတူနားလည်မှု၊ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် သံယောဇဉ်ရှိတာဟာထာဝရ။ 婚约一订成夫妇，永生永世长相爱。 *Staying with each other throughout the whole [marriage] pact, remaining for their whole lives as they were [when they first got married].* [abbrev. fr. Siam $sian_1$ kam_2 'word treasure': contract].

shiang: mux [siang mux] /siaŋ muʔ/ *n.* <VH> အမျိုး၊ အမယ် 项目 *xiàngmù* item. **:** Shiang: mux koe: miex ceu? ဘယ်နှစ်မယ်ရှိလဲ။ 有几个项目? *How many items are there?* [Hox].

shiang: cang: [siang jang] /siaŋ tɕaŋ/ *n.* <VH> မြို့နယ်မှူး၊ မြို့နယ်ဥက္ကဋ္ဌ (တရုတ်အုပ်ချုပ်ရေးစံနစ်) 乡长 *xiāngzhǎng* township head, township chairman (in Chinese administrative system). [Hox].

shiang: ying: [siang ying] /siaŋ ʑiŋ/ *n.* <VH> ပဲ့တင်သံ၊ တုန့်ပြန်မှု (လုပ်ငန်းစရန်သဘောတူခြင်း) 响应 *xiǎngyìng* echo, respond (e.g., in agreement to a call for action). [Hox].

shiao (siao) [sīao (siao)] /sˌiau, siau/ **1** *vt.* သုံး– 用 *yòng* use. **:** Mawh maix ang: shiao, tawx aux vai tix shiao tivud. ခင်ဗျားမသုံးရင် ကျွန်တော့်ကိုခဏငှားပါလား။ 要是你不用, 就借给我用一下。 *If you are not going to use it, could you lend it to me for a while?* **2** *va.* လို– သင့်– 需要（前面常带 ang' 不 ' 等）*xūyào (qiánmian cháng dài ang' bù ' děng)* need to, should (often preceded by 'ang': needn't, don't have to). **:** ang: shiao hu:. သွားဖို့မ□ □ □ 不需要去了。 *You don't need to go.* ☞ ih ④ [ceu 1] [*syn.*]. /*f*0.1425/

shiao miiex [siao miiex (sīao miiex)] /siau miɛ, sˌiau miɛʔ/ *vt.* <VH> ဖျက်ဆီး– 消灭 *xiāomiè* destroy. [Hox].

shiaoh [siaoh] /siauh/ *vt.* လှုပ်ရှား– နိုးဆော် 搅, 搅动 *jiǎo, jiǎodǒng*. ☞ saoh [*var.*].

shiao:[1] [siao] /siau/ *n.* <CAG> ယမ်းမှုန့် (ပိုတက်စီယံနိုက်ထရိတ်) 硝酸钾, 硝, 火硝（火药和化肥的原料）*xiāo suān jiǎ, xiāo, huǒxiāo (huǒyào hé huàféi de yuánliào)* potassium nitrate, KNO_3, nitre, saltpetre, nitrate of potash (the main, oxidising, component of black powder, or gunpowder, also used in fertilisers). ☞ nam siu paing [*syn.*]. ☞ potassium_nitrate □ . [Hox (khraox, cf. síu, prim, loux pa vái kah Hox dix)]. /*f*0.2122/ /*f*8/

shiao:[2] [siao] /siau/ *n.* <NGEEI:,VH?> ပလွေ 箫, 笛子 *xiāo, dízi* flute (vertical, usu. bamboo). ☞ ak leh theh [*syn.*]. [Hox]. /*f*0.2122/ /*f*8/

Shiao: (Siao:)[3] [Siao] /siau/ *np.* <VH> □ ျား (မျိုးရိုးအမည်) 肖 *Xiāo* (common Chinese-style Wa surname, equivalent to Wa clan name Si Níex). ☞ Siniex[2] [*syn.*].

shiao: kaw: [siao go] /siau kɔ/ *n.* <VH> အသီး–၊ ကျေးဇူး–၊ ရလဒ်– (ဥပမာ– အကောင်းလုပ်အကောင်းရ၊ အဆိုးလုပ်လျှင်အဆိုးနဲ့တွေ့) 效果 *xiàoguǒ* effect, results. [Hox].

shiao: khuix tsi: [siao kuix zi] /siau kʰuiʔ tsi/ *n.* ဆီကောက်ပဲသီးနှံ 小葵子（一种油料作物）*xiǎo kuí zǐ (yīzhǒng yóuliào zuòwù)* oil crops.

shiao: pai: ci: [siao bai ji] /siau pai tɕi/ ☞ lhax si ang: kax .

shiao: thong: chuix [siao toung quix] /siau tʰoŋ tɕʰuiʔ / *n.* <KHAOX,SAUX> □ ☐ဖက်ဝင်သောမြက်တစ်မျိုး (?) 金钮扣, 小铜锤（草本, 可入药）*jīnniǔkòu, xiǎotóngchuí (cǎo běn, kě rù yào)*.

shiao: cang: [siao jang] /siau tɕaŋ/ *n.* <VH> □ ျာင်းအုပ်၊ ဥက္ကဋ္ဌ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး 校长 *xiàozhǎng* headmaster, principal (US), director, president, chancellor (U.S. higher education). [Hox].

shiao: cu: [siao ju] /siau tɕu/ *n.* အဖွဲ့အစည်းငယ် 小组 *xiǎozǔ* small group. **:** shiao: cu: cang:. အဖွဲ့အစည်းငယ်ကိုဦးဆောင်သောသူ 小组长。 *team captain.* | shiao: cu: hui:. အဖွဲ့အစည်းငယ်အစည်းအဝေး 小组会。 *small group meeting.*

shiao: cu: cang: [siao ju jang] /siau tɕu tɕaŋ/ *n.* <VH,PRIM:> အဖွဲ့အစည်းငယ်ကိုဦးဆောင်သောသူ 小组长 *xiǎozǔzhǎng* team captain. [Hox].

shiao: seex [siao seex] /siau sɯʔ/ *n.* နာရီ 小时 *xiǎoshí* hour. [Hox].

shiao: siox [siao sioux (siao siox)] /siau sioʔ, siau siɔʔ / *n.* မူလတန်း 小学 *xiǎoxué* elementary school, grammar school, primary school. ☞ glhawk iak, nyiex cawng: glhawk iak, shiao: siox [*syn.*]. ☞ chu: shiao:, kao: shiao: .

shiao: siie: [siao siie] /siau siɛ/ *n.* စာလုံးအသေး၊ အက္ခရာအငယ် 小写（指拼音字母的一种写法, 如佤文的 a b c 等, 跟' 大写' 相对。 参见 da siie）*xiǎoxiě (zhǐ pīnyīn zìmǔ deyīzhǒng xiě fǎ, rú Wǎwén de a b c děng, gēn ' dàxiě ' xiāngduì. Cānjiàn da siie)* small lerrer.

Z

Y

ya[1] [yā] /ʑạ/ *vt.* ဖိ–၊ ဖိချ– 压 *yā* press, weigh down. **:** Phex ya law yuh nan:! မြည်းကို အဲဒီလိုဘယ်လိုဖိချနိုင်တာလဲ။ 怎么把骡子压成那样！ *How can you weigh down a mule like that!* [Hox]. /*f*7/

ya[2] [yā] /ʑạ/ *int.* ရား 呀（表示惊讶或不满意）*ya (biǎoshì jīngyà huò bùmǎn yì)* argh! (expressing surprise, annoyance, frustration). **:** Ya, nawh chix yuh nan:! ရား သူဘာဖြစ်လို့ဒီလိုလုပ်တာလဲ။ 呀, 他怎么会那样搞！ *Argh! How can he do that!* /*f*7/

ya loi: mu [yā loi mū] /ʑạ lɔi mṵ/ *n.* <KHAOX,SAUX> အခွန်မည်းပြီးအတွင်းသား ဖြူသောကြိမ်ပင်တစ်မျိုး 紫金龙, 藤铃儿草（藤本, 皮黑心白, 根可入药）*zǐjīnlóng, ténglíngrcǎo (téngběn, pí hēi xīn bái, gēn kě rùyào)* (*Dactylicapnos scandens* , a climbing vine, white on inside, black on outside, root used medicinally). ☞ riah loi: mu [*var.*]. ☞ ya: loi: mu . [gróh grong Dactylicapnos scandens].

yak [yag] /ʑak/ *n.* <LI> သူရဲ၊ တစ္ဆေ 鬼 *guǐ* ghost, demon, devil, spirit. **:** Nawh ot tix lao been kre yak ka kawn: iak kix. သူကလေးတွေကို သရဲပုံပြင် ပြောပြနေတယ်။ *He is telling ghost stories to his small children. (?)* ☞ prix, tu:[2], mheen:[2], khwan:[1], khwan: ngao, ngao, miang ①, phi:[1], sicax, singie, siawp[2] [*syn.*].

yah [yah] /ʑah/ *vt.* ဖြည်–၊ ဖြုတ်– 解开, 拆 *jiěkāi, chāi* take apart, disassemble. **:** yah maox. ကြိုးဖြည်တယ်။ 解开绳子。 /*f*8/

yah [yāh] /ʑạh/ ရား၊ အားရား 呀（表示悔恨、懊恼）*ya (biǎoshì huǐhèn, àonǎo)*. **:** Yah goeh aux! ရား၎ ငါချော်လဲပြီ။ 呀, 我摔跤了！ /*f*8/

yax[1] [yax] /ʑaʔ/ *n.* <PRIM:> ခ□ □□ရှင်၊ ပွဲခ 佣金（旧时买卖成交后付给中间人的报酬）*yòngjīn (jiùshí mǎimài chéngjiāo hòu fùgěi zhōngjiānrén de bàochóu)* commission, broker's fee (formerly the compensation given to a broker or middleman for facilitating a transaction.

yax [yāx] /ʑạʔ/ **1** *n.* အဖွား 祖母, 奶奶, 姥姥 *zǔmǔ, nǎinai, lǎolǎo* grandmother. **:** Ru tax kok keeing, Ru yax kok paox. *clan-grandfather-call-father, clan-grandmother-call-uncle (?)* **2** *n.* အဖွားအို 老大娘（尊称年老的妇女儿）*lǎodàniáng (zūnchēng niánlǎo de fùnǚer)* elder woman, Granny (polite term of reference). **:** Nawh nyah tix ngawm, yax cao: nyiex pa mawh moeng nawh caong tawx nawh nyaux rawm:. *He casually took a seat and the senior mistress of the house who was his wife gave him some water to drink.* ☞ yiex [*var.*]. ☞ tax [*ant.*].

yax suax [yax suax] /ʑaʔ suaʔ/ *n.* <VH> သွားတိုက်တံ၊ သွားပွတ်တံ၊ ဒန်ပူ 牙刷 *yáshuā* toothbrush. ☞ khaox thui: rhang: [*syn.*]. [Hox].

yax lix [yax lix] /ʑaʔ liʔ/ *n.* တွန်းအား၊ ဖိအား 压力 *yālì* pressure. [Hox].

ya: [ya] /ʑa/ *int.* ရား 呀（表示惊讶）*ya (biǎoshì jīngyà)* wow (exclamation of surprise). **:** Ya:, ang: kaig! ရား မရှက်ဘူး။ 呀, 没羞！ *Wow, shameless!*

ya: yit [ya yid] /ʑa ʑit/ *n.* <KAWNG> ပုစဉ်းရင်ကွဲတစ်မျိုး? 蛁蟟（一种蝉）*diāoliǎo (yīzhǒng chán)* (*Meimuna sp.*, a kind of cicada). ☞ yai: yit [*var.*].

ya: loi: mu [ya loi mū] /ʑa lɔi mṵ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 爬树龙, 麒麟尾, 过山龙, 过江龙 *pá shù lóng, qí lín wěi, guò shān lóng, guò jiāng lóng Rhaphidophora decursiva*. ☞ raih rang: [*syn.*].

yag[1] [yāg] /ʒa̰k/ *vs.* <KAB?> ဆင်းရဲပင်ပန်းကြီး၊ လူမွေးလူတောင်မပြောင်၊ 困苦 *kùnkǔ* have a tough time of it, toil, be in hardship, be in straitened circumstances. **:** Lig sox ax ang: yaox tix sawm:, yawm yag ax ang: yaox tix plieh. ငြိုး လိုဝက်လိုတို့တတွေဟာ ဝဝလင်လင်မစားရပါ၊ လူမွေး လူတောင်မပြောင်သလိုပျော်စရာဆိုတာမရှိပါ။ 象猪象狗咱不得食，贫穷困苦咱不得玩。 *Pigs and dogs that we be, we don't get enough to eat, impoverished as we are, we don't get to have fun.* | Kua: pon cak, yag pon moi. 凶狠得马鹿，劳苦得黄牛。 *Ferocity gets the deer, but hard work gets the cattle.*

yag[2] [yāg] /ʒa̰k/ *n.* <KAB> လူ၊ လူသား၊ မနုဿ 人 *rén* man, people. **:** Simie koi: ang: dak, simie yag ang: grai:. ပြောင်းမျိုးစေ့မပျက်သုန်းဘူး၊ ဆင်းရဲပင်ပန်းကြီးတာလည်းမပျောက်တတ်ဘူး။ 谷种不失，人种无完。（祭社时常用的话。）*May the millet seed not be exhausted, may the human seed not end. (A prayer at a sacrifice or wedding.)* ☞ pui [*syn.*]. [cf. Viet. jak$_8$ 'body'].

yag[3] [yāg] /ʒa̰k/ *n.* <KAB> ဆေ၊ ရွက်ကြီး 烟, 烟草 *yān, yāncǎo* tobacco (*Nicotiana tabacum*). ☞ sub [*syn.*]. [cf. Mon jak].

Yang Kong (Yangkong) [Yang Gōung] /ʒaŋ kọn/ *np.* ရန်ကုန် 仰光（央光）*Yǎngguāng (Yāngguāng)* Yangon, Rangoon.

yang:[1] [yang] /ʒaŋ/ *vt.* လှန်း–၊ နေပူလှန်း– 晾 *liàng* dry in the sun; air-dry. **:** yang: sibex sioh ceeix. အင်္ကျီခြောက်အောင်နည်းနည်းလှန်းလိုက်။ 把衣服晾干点儿。 *dry out the clothes in the sun a bit.* /*f*0.0511/ /*f*8/

yang:[2] [yang] /ʒaŋ/ *n.* ဝါးခြင်းတောင်းလေး 篓子, 小竹篓 *lǒuzi, xiǎozhúlǒu* small bamboo basket. **:** yang: giab bun: nawh ka nyoi tix. မိန်းမတွေဝါးခြင်းတောင်းလေးကိုခါးမှာချိတ်ဆွဲထားတယ်။ 妇女别在腰上的小竹篓。 *waist basket (a small bamboo basket that women wear attached to their waist)* /*f*0.0511/ /*f*8/

Yang:[3] [Yang] /ʒaŋ/ *np.* ကရင်လူမျိုး 克伦 *Kèlún* Karen (a.k.a. Kayin, a Tibeto-Burman ethnic group of the eastern Myanmar-western Thailand border area).

yang: chao: kaw: [yang qao go] /ʒaŋ tɕʰau kɔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ၄က်ခြောက်ပင်၊ ယူကလစ်ပင် (အရွက်မှ အရက်ပျံသို့မဟုတ်ပိုးသတ်ဆေးဆီရ) 蓝桉（木本, 可入药）*lán'ān (mùběn, kě rù yào)* Tasmanian blue gum, Tasmanian eucalyptus (*Eucalyptus globulus*, tree whose leaves yield an antiseptic oil)). ☞ khaox siglai siah . [Hox yáng cǎoguǒ 洋(?)草果 'foreign black cardomom' (?)].

yang: si [yang si] /ʒaŋ si/ *n.* စတီရီယို 电唱机 *diànchàngjī* phonograph, stereo.

yang: yit [yang yid] /ʒaŋ ʑit/ **1** *n.* ရာဘာ၊ ကြက်ပေါင်၊ အစေး 橡胶 *xiàngjiāo* rubber, gum. **2** *n.* ကားတာယာ 轮胎 *lúntāi* tyre (UK) tire (US), inner tube (made of synthetic or natural rubber). **3** *n.* ပလတ်စတစ် 塑料 *sùliào* plastic. ☞ su: liao: [*syn.*]. [Siam yaaŋ^{4}yɯɯt^2 'gum of tree, rubber, elastic'].

yang: yi: [yang yi] /ʒaŋ ʑi/ *n.* <KHAOX> အာလူး 马铃薯, 土豆, 洋芋 *mǎlíngshǔ, tǔdòu, yáng yù* potato, white potato, Irish potato (*Solanum tuberosum*). ☞ hon: Yex Khuat, hon: Hawx [*syn.*]. [Hox yángyù 洋芋].

yang: yheue: [yang hyeui] /ʒaŋ ʒʰɤi/ **1** *vt.* လှုပ်ခါ– 摇动, 晃动 *yáodòng, huàngdòng* shake, rock. **:** Yang: yheue: kak khaox plix an:, kieh plix cod ex phiex. ဟိုအသီးပင်ကိုလှုပ်ခါလိုက်၊ အသီးကိုပြုတ်ကျခိုင်းပြီးစားရအောင်။ 摇动这枝树枝，让它的果子掉下来。 *Shake the branches of that fruit tree so the fruit will fall and we can eat it.* **2** *vi.* လှုပ်ရမ်း–၊ လွင့်– 摇晃, 摇动, 晃动 *yáohuàng, yáodòng, huàngdòng* shake, rock, sway. **:** Sibex yang: nawh yang: yheue: ngie ka phlu: bhaung: tix. သူမလှန်းထားတဲ့အင်္ကျီလေတိုက်လို့လှုပ်ရမ်းနေတာပဲ။ 她晾晒的衣服在风中摇晃着。 *The clothes she was drying in the sun swayed as they were blown by the breeze.*

yan [yān] /ʒa̰n/ *n.* ဆေ၊ ဆိုး၊ ဒုက္ခ၊ ကပ်၊ ကြမ္မာဆိုး၊ မကောင်းသောကံ 倒霉, 倒霉的事, 祸 *dǎoméi, dǎoméi de shì, huò* disaster, tragedy, misforture, bad luck. **:** Nawh viex yan si jheeng. သူခဏခဏ ကံမကောင်းဘူး။ 他常常闯祸。 *He is often unlucky.* ☞ khen:[1], brah, brah braing:, braing: [*syn.*]. /*f*8/

yam[1] [yām] /ʒa̰m/ *n.* အချိန်၊ ကာလ 时间, 时候 *shíjiān, shíhòu* time. **:** Yam hu: yix Peux Cing: naox, yix hu: chang: kuang: Thing: Ang: Meung:. ဆေ ပျင်းကို သိပ်မကြာသေးတဲ့ကာလက သွားတုန်းက တီယန်နမန်ရုပ်ပြင်ကို သွားလည်ခဲ့ကြတယ်။ 我们以前去北京的时候, 参观了天安门。 *When we went to Beijing not long ago, we visited Tiananmen Square.* ☞ bawg yam, nawm:[3] [*syn.*]. [cf. Siam yaam^4 'time']. /*f*0.2401/ /*f*2/

yam[2] [yām] /ʒa̰m/ *vs.* ထိရောက်–၊ တာသွား–၊ အစွမ်းထက်–၊ အာနိသင်ရှိ– 灵, 灵验, 有效 *líng, língyàn, yǒuxiào* effective, efficacious. **:** Lox krai kaw in: rug sidaing: yam. ၊ ဒီကား သိပ်ထိရောက်တယ်။ 这人说的话果真非常灵。 *What this fellow said was indeed very effective. (?)* | Sidah in: sidaing: yam. ဒီဆေး တော်တော်အစွမ်းထက်တယ်။ 这种药十分灵验。 *This medicine is quite efficacious.* /*f*0.2401/ /*f*2/

yam kaux [yām gaex] /ʑa̰m kaɯʔ/ *n.* မိုးရာသီ 秋 *qiū* autumn, fall (US).

yam kaux nghox [yām gaex hngoux] /ʑa̰m kaɯʔ ŋʰoʔ / *n.* စပါးရင့်တဲ့အချိန် 秋收时节（稻谷熟的时候） *qiūshōu shíjié (dào gǔ shú deshíhòu).*

yam ki kaing ma: [yām gī gāing ma] /ʑa̰m kḭ ka̰ŋ ma/ *n.* ေ။ ။ယာအလုပ်ရှုပ်ချိန် 农忙季节 *nóngmáng jìjié* peak farming season, busy season (farming).

yam kuat [yām guad] /ʑa̰m kuat/ *n.* ေ။ ။ရာသီ 冬 *dōng* winter.

yam mawx [yām mox] /ʑa̰m mɔʔ/ *qw.* ဘယ်အချိန်လဲ။ when. ☞ lai: mawx [*syn.*].

yam ting ki kaing [yām dīng gī gāing] /ʑa̰m tḭŋ kḭ ka̰ŋ / *n.* အလုပ်အရေးကြီးချိန် 大忙季节 *dàmáng jìjié* busy period of work, busy season.

yamjah [yām njāeh] /ʑa̰m dʑa̰ɯh/ *n.* ကမ္ဘာဦး အစ beginning, genesis.

yam rao [yām rāo] /ʑa̰m ra̰u/ *n.* နွေရာသီ 夏 *xià* summer.

yam lax an: [yām lax an] /ʑa̰m laʔ ʔan/ *tw.* အဲဒီအချိန်တုန်းက၊ အဲဒီတုန်းက 那时候, 当时 *nà shíhòu, dāngshí* at that time, then. ☞ yam: an: [*syn.*].

yam lax in: [yām lax in] /ʑa̰m laʔ ʔin/ *tw.* အခု၊ ယခု (လက်ရှိအချိန်) 现在, 目前 *xiànzài, mùqián* now, at present, currently. ☞ yam: in: [*syn.*].

yam vaw [yām vō] /ʑa̰m vɔ̰/ *n.* နွေဦး 春 *chūn* spring.

yam heeng: [yām heeng] /ʑa̰m hɯŋ/ *n.* အချိန်အခါတုန်းက 兴盛时期 *xīngshèng shíqī* period of thriving, zenith, glory days. **:** yam heeng: Yaong: Soi: dix. ဟိုးယောင်းဆွဲအချိန်အခါတုန်းက 过去岩帅兴盛时期。 *in the past when Yanshuai was thriving.*

yam an: (yaman:) [yām an] /ʑa̰m ʔan/ *tw.* အဲဒီတုန်းက၊ အဲဒီအချိန်တုန်းက၊ အဲဒီအချိန်မှာ 那时候, 当时 *nà shíhòu, dāngshí* then, at that time, at the time. **:** Yam an: dix maix taug chix hu:, yamin: maix hoik mawh cao: kaing chi:. အဲဒီတုန်းက မင်းလမ်းတောင်ကောင်းကောင်း မလျှောက်တတ်သေးဘူး။ အခုမင်းကဒီဒေသတစ်ခုလုံးရဲ့ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်နေပြီ။ 那时候你才会走, 现在你已成为全区负责人了。 *Way back then you could barely walk, and now you're the supervisor of the whole district.* ☞ yam lax an: [*syn.*].

yamin: (yam in:, yam in, yamin) [yām in] /ʑa̰m ʔ in/ *tw.* အခု 现在, 目前 *xiànzài, mùqián* now, nowadays, at present, at the present time. **:** Yamin: sivheng: yaong: hoik mawh kaung: glhawk. အခုရွာဘေးတွေလယ်တွေပေါက်ထားတယ်။ (?) 现在寨子周围有了梯田。 *At present there are terraced fields surrounding the villages.* | Yamin: ki kaing. အခုအလုပ်ရှုပ်သည်။ 目前生产忙。 *Work is busy now.* ☞ yam lax in: [*syn.*].

yam: [yam] /ʑam/ *vt.* ထိန်းသိမ်း–၊ ကာကွယ်–၊ စောင့်ရှောက်–၊ တန်ဖိုးထား–၊ လုံခြုံစွာသိမ်းထား– 珍藏, 爱护 *zhēncáng, àihù* protect, treasure, collect (valued objects), store safely. **:** yam: kraung mhawm:. ပစ္စည်းကောင်းတွေကို တန်ဖိုးထားပါ။ 把好东西珍藏起来/把东西珍藏好。 *treasure good things.* /*f*0.0119/ /*f*9/

yau [yāe] /ʑa̰ɯ/ *n.* ပလိုင်း 背箩, 背篓 *bēiluó, bēilǒu* basket for carrying on back. **:** Hoek nawh kah nyiex, teei taux daux yau, viex tix hu: sigrhah daux rawm:. သူမအိမ်ရောက်တာနဲ့ဟင်းရွက်ကိုပလိုင်းထဲမှာယူပြီးရေထဲမှာသွားဆေးတယ်။ 她回到家，从背箩里拿菜，带到井里去洗。(?) *She arrived home, then took the vegetables in a back basket to wash them in water.*

yaung [yāeng] /ʑa̰ɯŋ/ *prep.* -လို၊ –အတိုင်း၊ –သလိုမျိုး 像，如 *xiàng, rú* like, according to, similar to, in the manner of. **:** Jao ot Pa: Raog ka gawng ka raog, ang: kix yaox tix ot daux tong yaung Hawx Siiem: kix. “ဝ”တွေတောင်ကြိုတောင်ကြားမှာနေလို့သူတို့တရုတ်တွေရှမ်းတွေလိုမြေပြန့်မှာမနေရဘူး။ 因为佤族居住在山区，他们不像汉族和傣族那样居住在坝区。 *Since the Wa are mountain folk, they don't have a chance to be in the valleys like the Han and Tai peoples.* | Pu: cang kuad an: hoik bre tix nghiiet lox krai kiex, ngeeh kaing: tix yaung kaoh ia: sivawng nan:. အုပ်ချုပ်ရေးမှူးကြီးကျွန်တော်တို့ပြောတဲ့စကားကိုသေချာနားထောင်နေ။ ။ ။ကြက်ပြောင်းဖူးဆိတ်စားတဲ့အတိုင်းခေါင်းကိုငြိမ့်နေလိုက်တာ။ 那个老部长认真地听着他俩的话，不住地像鸡啄食一样点头。 *The old minister listened carefully to what the two of them said, and nodded his head like a chicken pecking at maize.* | Nyiex gau lai cub mawx glhawk tix, hawt tix yuh yaung been sidiex gau cie: Tang: uik. စာသင်ကျောင်းပထမတန်းက၊ (ကျဲတန်း) သင်ပြသလိုမျိုးသူတို့လိုက်ပြီးလုပ်တယ်။ 各级各类学校都要全面贯彻党的教育方针。 *Schools at all levels should thoroughly act in accordance with the Party's directives on education.* | khawm: pa: kaoh khaing: kawx cia sifang: ankix, yaung been cing ying, kuang: li pa: laoh pa: mhawm: hoik yuh hoik cix hoik tawng pui ankix. အနောက်တိုင်းကလာတဲ့အရာတွေ၊ စီမံခန့်ခွဲမှုလိုမျိုး၊ ကောင်းမွန်တဲ့အုပ်ချုပ်မှုတွေကို ။ ။ ့အားလုံးသိကြပါတယ်။ 包括西方发达国家的一切反映现代社会化生产规律的先进经营方式、管理方法。 *[Chn. orig].: including what*

has derived from the Western countries, such as sound principles of management and administration, which have already been mastered and adopted. | ex tom lheut yaung daw:, aw yaung dux. ငါတို့ရေတလျှောက်?လိုနားဦး?တယ်၊ ခရ?လို အတယ်။ 所以咱们就像 ndo 一样聋，像 ndux 一样笨。（形容很笨） *we were deaf like bamboo pipes? (daw) skullposts? daw:-birds (daw:), dumb like snails?* | Haktiex kawx cia: ex sidaing: vieh va:, been haktiex praix klawng: daing: siyox khaing: paox ku sidauh, krax haok hwan: kaing kraung shiao mau cai: kah ang: sidu yaung paoxtix. ကျွန်တော် တို့နိုင်ငံအရမ်းကျယ်တယ်၊ နိုင်ငံဒေသအနေအထား အခြေအနေတစ်ခြားနေရာတွေနဲ့အရမ်းကွာတယ်၊ အသုံး အဆောင်ငွေကြေးပိုက်ဆံရဲ့တိုးတက်မှုတွေလည်း အားလုံးလိုမတူကြဘူး။ 我国地域广阔，各地条件差异很大，经济发展不平衡。 *Our nation is huge, with large disparities among the various parts, and the level of economic development is different among them.* ☞ yeung[1] [*var.*]. ☞ lawk[1], awm:[1] ① [*syn.*]. [Siam].

yao [yāo] /ʑạu/ *n.* <TOSAT> (တောင်အမေရိကတိုက်) မျောက်တစ်မျိုး 树獭（哺乳动物, 形状有点儿象猴子）*shù tǎ (bǔrǔdòngwù, xíngzhuàng yǒudiǎnr xiàng hóuzi)* sloth (?). /*f*0.0176/ /*f*10/

yaoh [yaoh] /ʑauh/ *vi.* လန့်– 惊吓, 惊恐 *jīngxià, jīngkǒng* be frightened, be scared, get a scare. **:** A: meuex, yaoh aux ka siuing: an:! အမေ့ ကျွန်တော် ဟိုမြွေကိုလန့်တယ်။ 哎呀, 那条蛇把我惊吓住了！ *Yikes, I got quite a scare from that snake!* ☞ siyaoh [*var.*]. ☞ sigraong [*syn.*]. /*f*0.0176/ /*f*7/

yaoh rhawm: [yaoh hrom] /ʑauh rʰɔm/ *vs.* ထိတ်–၊ လန့်–၊ ကြောက်– 惊奇, 惊恐 *jīngqí, jīngkǒng* frightened, startled. **:** Uik yaoh rhawm: aux ka chaox tix mhawm: yuh nin:. 这样之好, 真使我感到惊奇。 | Pui vao dauh yaox kawx sivai, ang: yaoh rhawm: kah. 胆大的人即使见着豹子, 也不会感到惊恐。

yaox [yaox] /ʑauʔ/ *v.* ကြည့်ကြည့် 看一看 (variant form of serial form of verb yāox -fix defs)). **:** hu: gau tix yuh kaing yaox. အလုပ်သွားသင်လုပ်ကြည့် ကြည့်။ *try and learn to do work* ☞ yaox ②, yawx [*var.*].

yaox [yāox] /ʑạuʔ/ **1** *vt.* ေ့–၊ ကြည့်–၊ စောင့်ကြည့်– 看见, 发现 *kànjiàn, fāxiàn* see, discover. **:** Aux hoik yaox hoek nawh. သူရောက်တာတွေ့တယ်။ 我看见他来了。 *I saw that he has arrived.* **2** *v.* ကြည့် ကြည့်–၊ လုပ်ကြည့်–၊ စမ်းကြည့်– 看（表示试一试的语气）*kàn (biǎoshì shìyīshì de yǔqì)* try and see, do sth. and see (what happens). **:** Maix krai aux mhong: yaox. အဲဒီအကြောင်း ကျွန်မကိုပြောပြကြည့်။ 你讲给我听听看。 *Just try talking about it for me.* **3** *va (+ tix).* - ခွင့်ရ၊ – ရတယ် 得, 能 *dé, néng* can, able to, get (a chance) to, (lit. 'see to V, have a view of V'). **:** Nawh yaox tix hu:. သူသွားခွင့်ရတယ်။ *He has a chance to go.* | Nawh lawk yuh kaing in:, phan: maix ang: yaox tix hoek. ခင်ဗျားလာခွင့်မရရင်သူဒီအလုပ်လုပ် လိမ့်မယ်။ 他来做这事，要是你来不成。 *He will come do this work, if you can't come.* | Lig sox ax ang: yaox tix sawm:, yawm yag ax ang: yaox tix plieh. ဝက်နဲ့ခွေးငါတို့ထမင်းမစားရဘူး၊ ငါတို့မကစား ရတာစိတ်ဆင်းရဲဖို့ကောင်းလိုက်တာ။ 象猪象狗咱不得食，贫穷困苦咱不得玩。 *Pigs and dogs that we be, we don't get enough to eat, impoverished as we are, we don't get to have fun.* ☞ yawx [ceu 2] [*var.*]. ☞ plie, kia:, kok buan:, gaig, bliex, buan: (bwan:, bwan), jak, jhak, jhong:[2] ①, chak, simi ①, simi blaong, thawng:[1] ② [*syn.*]. /*f*0.2933/ /*f*2/

yaox riieng mhong: lox [yāox rīang hmoung loux] /ʑạuʔ ṛiạŋ mʰoŋ loʔ/ *n.* <VM> ရုပ်မြင်သံကြား 电视 *diànshì* television, TV, telly (U.K., coll.). **:** Sitang: pa khrex khrien: cup yaox riieng mhong: lox mhawm: tix jhak tete. "ဝ"ရုပ်မြင်သံကြားသတင်းအစီ အစဉ်ကြည့်လို့ကောင်းတယ်။ *A television programme is good to watch.* ☞ tiien: see:, ting: see: [*syn.*].

yao: cing: [yao jing] /ʑau tɕiŋ/ *np.* တရုတ်ပြည်ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေး 跃进 *yuèjìn* (Great) Leap Forward.

yaog[1] [yāog] /ʑạuk/ **1** *vt.* ချီ–၊ မ–၊ ပွေ့–၊ သယ်– 抬, 端, 拿 *tái, duān, ná* lift, hold or carry between both hands. **:** yaog lhang:. မြင်းကုန်းနှီးမတယ်။ 抬驮子。 *carry a packload.* | yaog aw: khang:. သံအိုး မတယ်။ 端铁锅。 *carry an iron pot.* **2** *vt.* မ–၊ မြှင့်–၊ ထောင်–၊ တင် 举, 升 *jǔ, shēng* raise (as in a toast), lift. **:** yaog taix. လက်ထောင်– 举手。 *raise a hand.* | yaog chix raoh lhaong:. အလံနီထောင်– 升红旗。 *raise the red flag.* **3** *vt.* ကူညီ–၊ ဖေးမ– 帮助 *bāngzhù* help. **:** La: lai: yaog paoxtix ka kaing jhaw:. အလုပ်မှာတယောက်နဲ့တယောက် ကူညီ။ 干活儿要互相帮助。 *help one another at work.* **4** *va (+ tix).* စ– 开始, 动身 *kāishǐ, dòngshēn* start, start out (on journey). **:** yam yaog tix to:. စပြေးတုန်းက။ 当开始跑的时候。 *when he started running.* | Dhux nawh ra: loe: gum, yaog tix hu: klawm: rawm: khaix. သူနှစ်လုတ်သုံးလုတ်မျိုပြီး တော့ရှောင်ပေးပြီးရေသွားထမ်းတယ်။ 他扒拉了两三口饭就挑水去了。 *He wolfed down two or three mouthfuls, then left to go carry water.* **5** *v.* <NGEEI:> သီချင်းဆိုတာဦးဆောင်– 起头, 起唱, 领唱 *qǐ tóu, qǐ chàng, lǐng chàng* lead singing. **6** *v.* ထ– 起来 *qǐlai* stand up. **:** Nawh thung: pui hu: yuh, pui yaog hawt nawh. သူလူများကိုဦးဆောင်သွား

တယ်၊ လူများသူနောက်ထလိုက်သွားတယ်။ 他带头去干, 大家就跟着他干。 *He led everyone in doing it and they stood up and followed him. (?)* ☞ teem:[1], teem: coi, hai:, coi[2], coh (coih), gaw[1], joh (joih), joh ③ (joeh), joeh jhan:, reem[2] [ceu 3] [*syn.*]. /*f*0.1435/ /*f*4/

yaog[2] [yāog] /ʒa̰uk/ **1** *vt.* ချေး–၊ ငှား–၊ ငွေတိုးချ– 借（多指借用钱、粮等, 借期较长）*jiè (duō zhǐ jiè yòng qián, liáng děng, jiè qī jiào cháng)* borrow (money, grain, etc., usually for extended period of time), lease. **:** yaog mau. နှစ်ရှည် ပိုက်ဆံချေးတယ်။ 借钱。 *take out a long-term loan (of money).* | yaog nghox. စပါးချေးတယ်။ 借稻谷。 *borrow rice grain.* **2** *vt.* ငှား– 租 *zū* rent, lease. **:** Koe: pui tix kaux pa mawh cao: nyiex, pa sum: sipeem plix siiet tix dauh,...mai yaog mai vai ka pui pa yuh sipeem plix siiet. [Mathiex 21:33] အိမ်ရှင်တဦးသည် စပျစ်ဥယျာဉ်ကို စိုက်ပျိုး၍ ယာသမားတို့အား ငှားတော်မူ၏။ 有个家主，栽了一个葡萄园、. . . 租给园户。 *There was a man who was a master of a household, who planted a vineyard,...and leased it out to farmers. [Mat. 21:33]* ☞ ceuk ③, ba:[2], bax[2], rawg ②, vai[1], yaog yaing [*syn.*]. /*f*0.1435/ /*f*4/

yaog[3] [yāog] /ʒa̰uk/ **1** *vi.* ရှောင်ပေး–၊ ဖယ်ပေး–၊ အလျှောပေး–၊ အညှံ့ခံ– 走开, 让开 *zǒukāi, ràngkai* clear out, leave, get out of the way, yield (?). **2** *vt.* ဖယ်ရွှေ– 挪开，移开 *nuókāi, yíkāi* move sth. aside. /*f*0.1435/ /*f*4/

yaog kaing: [yāog gaing] /ʒa̰uk kaɲ/ *vo.* ပေါင်းထောင်– 抬头, 昂首 *táitóu, áng shǒu* raise the head, look up. **:** Yaog kaing: silad diang tix hu: siveue! ပေါင်းတစ်ထောင်ထောင်နဲ့ရှေ့ကိုလှမ်းသွားတယ်။ 昂首阔步向前进!

yaog min: [yāog min] /ʒa̰uk min/ *v.* ဂုဏ်ပြု– ချီးမြှင့်– 称赞, 表扬 *chēngzàn, biǎoyáng* praise, honour. **: lai yaog min:** ဂုဏ်ထူးလက်မှတ် 奖状 *certificate of merit* ☞ yaogyaw ①, yaw[1], yaw yaog [*syn.*].

yaog yaing [yāog yāing] /ʒa̰uk ʒa̰ɲ/ **1** *vt.* ငှား–၊ ချေး– 借 *jiè* lend. **2** *n.* အကြွေး 债，债务，所借之物 *zhài, zhàiwù, suǒ jiè zhī wù* debt, that which is loaned. ☞ ceuk ③, ba:[2], bax[2], rawg ②, vai[1], yaog[2] ① [*syn.*].

yaogyaw [yāog yō] /ʒa̰uk ʒɔ̰/ **1** *vt.* ချီးမွမ်း–၊ ချီးကျူး–၊ ချီးကျူးဂုဏ်ပြု– 称颂, 赞赏 *chēngsòng, zànshǎng* praise, commend, congratulate. **:** Pu: cang kuad khawm: yaogyaw nawh ah nan:. လူအိုတွေသူကိုချီးမွမ်းပြီးပြောကြတယ်။ 老部长这样称颂他。 *The old minister praised it thus.* **2** *vt.* ဆုချ–၊ အားပေး– 奖励, 表扬 *jiǎnglì, biǎoyáng* encourage, award. **3** *vt.* ကျေးဇူးတင်–၊ ကျေးဇူးတော်ကိုချီးမွမ်း– (ဘုရားသခင်ထံ) 表示感谢, 祝谢 (?) *biǎoshì gǎnxiè, zhùxiè* offer thanks (?). **:** Mai: nawh cao: teei kawk:, mai: yaogyaw bwanson:. [Mathiex 26:27] ခွက်ကိုလည်း ယူ၍ ကျေးဇူးတော်ကို ချီးမွမ်းပြီးမှ သူတို့အား ပေးတော်မူ၍ သင်တို့ ရှိသမျှသည် သောက် ကြလော့။ 他又拿起杯来, 祝谢了。 *Then he took a cup, and offered thanks to God. [Mat. 26:27]* ☞ yaog min:, yaw[1], yaw yaog [ceu 1], ciang: li: ②, yaw[1] ② [ceu 2] [*syn.*]. /*f*4/

yaog lox [yāog loux] /ʒa̰uk lo?/ **1** *vo.* စကားဖြတ်ပြော–၊ ထောက်ခံစကားပြော–၊ ထောက်ခံ–၊ ဘက်လိုက်– 帮腔 *bāngqiāng* chime in, speak up in support of sb., back sb. up, take sides. **:** Maix paw yaog lox pui sijie: paoxtix. လူတွေစကားများနေရင် စကားဖြတ်မပြောနဲ့။ ပြီးတော့ဘက်မလိုက်နဲ့။ 人家吵架你不要帮腔。 *Don't chime in and take sides when people are arguing.* **2** *vo.* တုံ့ပြန်–၊ ပြန်ပြော–၊ ပြန်ဖြေ–၊ ဖြေ– 搭腔 *dā qiāng* respond, answer (?). **:** Maix ang: nyang tawng num: rao, paw yaog lox. အရင်းအမြစ် ဘာမှမသိဘဲ ဝင်မပြောနဲ့။ 你不知道事情的根由, 不要乱搭腔。 *You don't understand the background, don't get involved.*

yaog lhaong: [yāog hlaong] /ʒa̰uk lhauŋ/ *n.* အမြင့်ကြီးမ– 提高 *tígāo* raise, heighten, enhance.

yaog viex [yāog vīex] /ʒa̰uk vɛ̰?/ *vt.* ဦးဆောင်–၊ ရှေ့ဆောင်–၊ ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြု– 带领 *dàilǐng* lead. **:** sau: riang ting ex yaog viex pui thai: loh rhawm: keud tix. ကျွန်တော်တို့ကြိုးစားပြီးလူများ တွေကိုအတွေးအခေါ်ပြောင်းလဲအောင်ဦးဆောင်ရမယ်။ [大力提倡解放思想。] (not close trans.) *put great effort into our leading people to liberate their thinking.*

yaong: [yaong] /ʒauŋ/ *n.* ရွာ 村, 寨, 村子, 寨子 *cūn, zhài, cūnzi, zhàizi* village. **:** Yaong: Soi:. [illegible] ဆွဲရွာ 岩帅。 *Yanshuai (Aishuai) township, Cangyuan county, Yunnan, China.* | **daux yaong:** ရွာထဲမှာ 寨子里，村里 *in the village, in town* | **plak yaong:** ရွာဖက်မှာ 寨子里，村里 *in the village, in town* /*f*0.1812/ /*f*5/

Yaong: Kaung: [Yaong Gaeng] /ʒauŋ kaɯŋ/ **1** *np.* 田（姓氏之一）*Tián (xìngshì zhīyī)* Yaong Kaeng (a common Wa clan name, by convention equivalent to the Chinese surname Tían). **2** *np.* [illegible]ကာင်းရွာ 永庚寨 *Yǒnggēngzhài* Yaong Kaung (village in Wa Special Region 2, Myanmar). [gróh grong Yaong Kaung daex Róub róm cé kaex hag tiex].

Yaong: Prak [Yaong Brag] /ʒauŋ prak/ *np.* ပရပ် [ပေါင် (ပေါက်) "ဝ"မျိုးရိုးနာမည်] 鲍（姓氏之一）*bào (xìng shì zhīyī).*

Yaong: Prawx [Yaong Brox] /ʑauŋ prɔʔ/ *np.* ၎ပျော့ရွာ 老寨（地名, 在耿马县四排山乡）*lǎo zhài (de míng, zài gěng mǎ xiàn sì pái shān gōngshè).*

Yaong: Soi: [Yaong Soi] /ʑauŋ sɔi/ *np.* ၎ဆွဲရွာ 岩帅（地名, 在沧源县岩帅镇）*Yánshuài, Àishuài (dìmíng, zài Cāngyuánxiàn Yánshuàizhn)* Yanshuai, Aishuai (town in eastern Cangyuan county, Yunnan, China, famous historically as a market town--horses, opium--and now as the source of Pa Ráog Wa standard pronunciation, lit. 'links village'?). **:** Tang: Tong Mun ka brung krawx, vao Yaong: Soi: ka phen: tiex. 东勐寨用瘦马驮（东西）, 岩帅寨在拿假鸦片（骗人方面）特别有办法。 *Tóung Mún Village packs on skinny horses, Yaong Soi village is brazen with fake opium.*

Yaong: Rung [Yaong Rūng] /ʑauŋ rṵŋ/ *np.* ၎ရွှန်ရွာ (?) 李（姓氏之一）*Lǐ (xìngshì zhī yī)* (a common clan name, surname, with conventional Han Chinese equivalent of Lǐ 李, lit. 'banyan village').

yaong: vie [yaong vīe] /ʑauŋ vɛ̰/ *n.* ၎ ရွာ၊ ကျေးလက်ဒေသ 村庄, 村寨 *cūn zhuāng, cūn zhài.*

yai: yit [yai yid] /ʑai ʑit/ *n.* <KAWNG> ပုစဉ်းရင်ကွဲတစ်မျိုး? 蛁蟟（一种蝉）*diāoliǎo (yīzhǒng chán)* (*Meimuna sp.*, a kind of cicada). ☞ ya: yit [*var.*].

yaig [yāig] /ʑa̰c/ **1** *vt.* ချိုး– 攀折 *pānzhé* bend down and break off (a tree branch). **:** yaig kak khaox. သစ်ကိုင်းကို ဆွဲနှိမ့်ပြီးချိုးပစ်။ 攀折树枝。 *bend down and break off a tree branch.* **2** *vt.* ကော်–၊ ကွေး– 扳 *bān* flip, bend (change direction of a fixed object). **:** Pot krong: thai:, yaig toeh ceeix. ထယ်သွားက မြေကြီးထဲထိုးတာ နက်လွန်းတယ်။ အဖျားကို နည်းနည်းကွေးလိုက်။ 犁老往下陷, 把犁头扳起点儿。 *The plough digs into the ground too much, bend the end up a little.* **3** *vt.* ဆွဲ– 拉 *lā* pull. **:** Ex yaig nawh deeh, paw kieh nawh hu: krax ang: mhawm:. သူ့ကိုဆွဲခေါ်လာခဲ့၊ သူ့ကိုပျက်စီးမယ့်လမ်း မလျှောက်စေနဲ့။ 咱们把他拉回来, 别让他往邪道上去。 *Let's pull him back and not let him go down the road to ruin. (or just: go down a bad road?)* /*f*10/

yaing [yāing] /ʑa̰iŋ/ *vt.* မှီခို– rely on, depend on (sb.), take refuge in.

yaing [yāing] /ʑa̰ɲ/ *vt.* မှီခို– 依靠 *yīkào* rely on. **: tuk taix yaing caong** လက်တွဲ ခြေထောက်ချင်း မှီခိုတယ်။ (တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးကူညီစေဖို့) 携手并进 *go forward together, help each other out (lit. 'pull hand rely on foot').*

yo [yōu] /ʑo̰/ *vt.* ပြော–၊ အော်ခေါ်– 喊, 呼唤 *hǎn, hūhuàn* call, shout. **:** Yo nawh hoek. သူ့ကိုခေါ်ပါ။ 喊他回来。 *Call her.* ☞ kok ①, kok yo, khiiet[2], grao:, riag, siak[2] [*syn.*]. /*f*0.0248/ /*f*4/

yong: [young] /ʑoŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 洋烟, 大烟, 罂粟, 罂粟壳 *yáng yān, dà yān, yīngsù, yīngsù ké Papaver somniferum.* ☞ phen: [*syn.*].

yong: kang: [young gang] /ʑoŋ kaŋ/ *vs.* ရဲရင့်–၊ သတ္တိရှိ– 勇敢 *yǒnggǎn* brave, courageous. ☞ vao, vao rhawm: [*syn.*]. [Hox].

yong: fu: [young fu] /ʑoŋ fu/ *vt.* ၎ ပို့–၊ ပံ့ပိုး– 拥护 *yōnghù* support, uphold.

yu [yū] /ʑṵ/ *n.* ဆူးပုပ်ပင်? 倒钩刺（木本, 可入药）*dǎogōucì (mù běn, kě rù yào).* **:** Yu sum: tax, rhax sum: keeing:. 祖辈种的倒钩刺, 父辈种的酸柏树（意即, 要继承遗志 ?）。 /*f*7/

Yudax [Yū Ndax] /ʑṵ Daʔ/ *np.* ဂျူး၊ ယုဒ 犹太 *Yóutài* Jew, Hebrew. **: pui Yudax** ဂျူးလူမျိုး (ယုဒလူမျိုး) 犹太人。 *Jew, Hebrew* | meung Yudax. ယုဒပြည် 犹太, 犹大。 *Judea, Judah.* | **Li Yudax** ယုဒဘာသာ 犹太教 *Judaism*

yu yab [yū yāb] /ʑṵ ʑa̰p/ *vs.* စုတ်ပြတ်–၊ ဟောင်းနွမ်း–၊ ဆွေးရိ–၊ ပုပ်–၊ သိုး– 破烂, 褴褛, 烂糟糟 *pòlàn, lán lǔ, làn zāo zāo* shabby, worn out, in tatters (of clothes); rotten, putrid (of food). **:** Ot been prim: dix, sibex pui hot yu yab ngie. အရင်ခေတ်က ဆင်းရဲသားတွေရဲ့အင်္ကျီဆွေးရိနေတာပဲ။ 在旧社会, 穷人衣衫破烂。 *In the old society, poor people's clothes were in tatters.* | Nex moi in: yu yab ngie. ဒီအမဲသားသိုးနေပြီ။ 这块牛肉烂糟糟的。 *This hunk of beef is spoiled.*

yu yih [yū yīh] /ʑṵ ʑḭh/ *vs.* ရှုပ်ပွ– 蓬松, 乱蓬蓬 *péngsōng, luàn péngpéng.* **:** Sat kaing: maix, paw kieh yu yih. မင်းခေါင်းဖီးလိုက်၊ မရှုပ်ပွခိုင်းနဲ့။ 你梳梳头, 别让头发乱蓬蓬的。

yu ye [yū yēi] /ʑṵ ʑḛ/ *vt, vs.* နဲ့– (လှုပ်ရမ်း) 摇动, 晃悠 *yáodòng, huǎng yōu.* **:** Yu ye khaox tawk ex an: deeih lawd. ကျွန်တော်တို့ရိုက်ထားတဲ့တုတ်တိုင်နဲ့ပြီးပြန်ထွက်တော့မယ်။ 摇动咱们打的那个木桩, 把它拨出来。 | Hoik yu ye khaox in:. ဒီအပင်နဲ့ (လှုပ်ရမ်း) နေပြီ။ 这棵树已经晃悠了。

yut [yud] /ʑut/ *vi.* မပြုဘဲမနေနိုင်–၊ ရပ်တန့်– 止不住? stop. **:** Kix koe: ngai: pa naog ceu pa phit pa vao, pa ang pon yut phimap phigrham:.[2Petrux 2:14] ဒုစရိုက်ကိုမပြုဘဲမနေနိုင်ကြ။ (အပြစ်ကိုမရပ်တန့်နိုင်ကြ) 他们满眼是淫色、〔淫色原文作淫妇〕止不住犯罪. *With eyes full of adultery, they never stop sinning. [2Pet. 2:14]*

yuh [yūh] /ʑṵh/ **1** *vt.* လုပ်–၊ ထုတ်လုပ်–၊ ဖန်တီး–၊ တည်ဆောက်–၊ ချက်– 做, 造, 酿 *zuò, zào, niàng* make, create, build, brew. **:** yuh

pheen:. စာပွဲလုပ်တယ်။ 做桌子。 *build a table.* | Kong: reung: yuh cag, nong: ming: yuh ma:. အလုပ်သမားကစက်လုပ်တယ်၊ လယ်သမား ကယာလုပ်တယ်။ 工人造机器, 农民种地。 *Workers make machines, farmers work the soil.* | Hia: yuh rawm:. ပျားကပျားရည်ထုတ်လုပ်တယ်။ 蜜蜂酿蜜。 *Bees make honey.* **2** *vt.* အလုပ်လုပ်–၊ ပြုလုပ်–၊ ဖွင့်လှစ်– 搞, 办, 执行 *gǎo, bàn, zhíxíng* do, run, handle, take care of, carry out, execute, implement. **:** yuh kaing vui: seung:. ပြည်သူကျန်းမာရေးအလုပ်လုပ်တယ် 搞卫生工作。 *do public health work.* | yuh khuai: ci: sing: ling: pang:. စာရင်းကိုင်တွေအတွက် သင်တန်းတခုပြုလုပ်တယ်။ 办会计训练班。 *run a training course for bookkeepers.* **3** *v.* [ကြိယာ]ပစ်– 使，弄 *shǐ, nòng* (causative--as 2nd verb in series following a stative verb, turns stative verb into an active transitive verb). **:** Phan: ang: plaux kiang vung in:, riien ang: tawng dee dauh tix nghox num in: sax, jao daing: laux yuh kiang nghox. ကြွက်တွေကစပါး တွေကိုအရမ်းဖျက်စီးပစ်တဲ့အ[illegible]ွက် ကြွက်တွေကို အခုမသုတ်သင်ရင် ဒီနှစ်စပါး တွေကိုဘယ်မှာလှောင်ရမှန်းမသိဘူး။ 如果现在不灭老鼠，那么今年就不知道在什么地方存放谷子，因为老鼠破坏谷子相当严重。 *If we don't destroy the rats now, I don't know where we will store the rice grain this year, since the rats have damaged the grain a great deal.* | kieh riang kai: keux cong: yuh tix mhawm: yuh tix. ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု၏စွမ်းအား ကိုသုံးပြီး ကိုယ်ဖာသာကိုခိုင်မာတိုးတက်အောင်လုပ်။ 以改革的精神加强和完善自己。 *use the power of reform to strengthen and improve oneself.* | Ang: aux greeig yuh rib tix gawng:, ang: aux phawng: yuh tiex tix lon:. ကျွန်တော်မြက်တစ်ပင်မှကျိုးအောင်မလုပ်ဘူး၊ မြေကြီးတစ်တုံးမှန့်အောင်မလုပ်ဘူး။ 我没把草弄断一根，我没把土弄碎一块。（走路非常小心，办事非常谨慎。）*I didn't dislodge a single blade of grass, I didn't crush a single clod of earth. (Move or act very carefully.)* | Nawh leue yuh khaox pot? သူသစ်ပင်ကိုလှဲအောင်ဘယ်လိုလုပ်ပစ်လိုက်တာလဲ။ 他怎么搞断树了？*How did he break off the tree?* **4** *vc.* လို၊ ဖြစ် 作, 当 *zuò, dāng* be, serve as. **:** Kid khaox krawp pa: kiien:, yuh lien: Hawx pa: vao. ဝက်သစ်ချမာကိုဖြတ်၊ သတ္တိရှိတဲ့ တရုတ်စစ်သားလိုကျင့်။ （砍树要）砍硬的大叶栎，（当兵要）当勇敢的解放军。 *Cut a hard-wooded oak tree, be a brave Chinese soldier.* **5** *v.* အယောင်ဆောင်–၊ ဟန်ဆောင်– 洋装，假装，伪装 *yángzhuāng, jiǎzhuāng, wěizhuāng* feign, fake, pretend to do sth. (with tix). **:** Yam an: cak yuh tix yum plak sivoe ngai: cao: yuh kaung: heue. လယ်သမား ရွှေမှာသမင်ကသေချင်ဟန်ဆောင်နေတယ်။ 那时那只马鹿在农夫面前洋装死掉。 *Then the deer pretended to be dead in front of the farmer.* ☞ tsix sing: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*1.9165/ /*f*1/

yuh kapaox [yūh gah bāox] /ʑu̯h kah pa̯u̯ʔ/ *v.* မင်္ဂလာဆောင် 结婚 *jiéhūn* marry, get married. ☞ yuh kabpaox [*var.*]. ☞ yuh pa: paox, yuh khao: [*syn.*].

yuh kah mawx (yuh kah mawh) [yūh gah mox (yūh gah mōh)] /ʑu̯h kah mɔʔ, ʑu̯h kah mɔ̰h/ **1** *qw.* ဘယ်လိုလဲ၊ ဘာဖြစ်လို့လဲ၊ ဘာကြောင့်လဲ 怎么, 为什么 *zěnme, wèishénme* how, how come, why. **:** Yuh ka mawx maix leue: ang: hoek? ခင်ဗျားဘာဖြစ်လို့မလာတာလဲ။ 你怎么不来? *Why didn't you come?* **2** *qw.* ဘယ်လို၊ ဘာအမျိုးအစား 什么样儿 *shénme yàngr* what kind of. **:** simie nghox yuh ka mawx? ဘယ်လို စပါးမျိုးစေ့လဲ။ 什么样儿的稻谷种? *what kind of rice seeds?* **3** *conj.* ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်လိုဘဲဖြစ်ဖြစ် 无论如何 *wúlùnrúhé* no matter what. **:** Yuh ka mawx aux ka sang: hu: bawg in:. ဒီတစ်ခါတော့ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်သွားတော့မယ်။ 这一次我无论如何也要去。 *I am going to go this time no matter what.* ☞ yuh tix[2], yuh patix ② [*syn.*].

yuh kaing [yūh gāing] /ʑu̯h ka̰ŋ/ *vo.* အလုပ်လုပ်– 劳动 *láodòng* work.

yuh krax graoh thiao: [yūh grax nkraoh tiao] /ʑu̯h kraʔ gʰrauh tʰiau/ *vo.* သရုပ်ဆောင်–၊ လုပ်ပြ– 表演 *biǎoyǎn* perform, act, entertain, play. ☞ piao yiien:, piao: ying:, klieh ② [*syn.*].

yuh klieh [yūh glieh] /ʑu̯h klɛh/ *vo.* က–၊ ပြေတက် 跳舞 *tiàowǔ* dance. **: cao: yuh klieh** ပြေတက်ကသူ 舞蹈演员，跳舞者 *dancer*

yuh khao: [yūh kao] /ʑu̯h kʰau/ *vo.* မင်္ဂလာဆောင်– 结婚 *jiéhūn* marry, get married. **:** Yam yuh aux khao: paoxtix mawh tix rheng: dim: yieh ciiet sip ha:. ကျွန်တော်မင်္ဂလာဆောင်တာတစ်ထောင့်ကိုးရာခုနှစ်ဆယ့်ငါးတုန်းက။ *It was 1975 when I got married.* ☞ yuh pa: paox, yuh kah paox, yuh kabpaox [*syn.*].

yuh grang [yūh mgrāng] /ʑu̯h gra̰ŋ/ **1** *vo.* အလှပြင်–၊ ရှိုးထုတ်– 打扮 *dǎbàn* dress up, make oneself up, make oneself beautiful (of a woman). **:** Nawh daing: chix yuh grang tix. သူအလှတအားပြင်တတ်တယ်။ 她很会打扮。 *She is really able to dress up nicely.* **2** *vo.* ဖြီး–၊ ဟန်ဆောင်–၊ ဟိ[illegible] 装模作样 *zhuāngmózuòyàng* put on airs. **:** Maix paw shiao: yuh grang tix yuh nan:. ဒီလိုဟိတ်ဟန်ထုတ်ဖို့မလိုပါဘူး။ 你别装模作样。 *You needn't put on airs like that.* ☞ (yuh griieng (yuh griang:) [ceu 2] [*var.*].

yuh grawh kheem: [yūh mgrōh keem] /ʑu̱h grɔ̰h kʰɯm/ **1** *vo.* အကြံထုတ်–၊ အကွက်ဆင်–၊ ကြံစည်– 耍阴谋 *shuǎ yīnmóu* scheme, plot, conspire, connive, intrigue, hatch a plot. **:** 'See: Reung: Pang:' kix yuh grawh kheem: dauh dauh. ေ ေစုအုပ်နဲ့လူနေရာတိုင်း အကွက်ဆင်နေကြတယ်။ '四人帮' 一伙处处耍阴谋。 *The 'Gang of Four' schemed all over the place.* **2** *n.* အစီအမံ၊ အကြံအစည် 安排 *ānpái* scheme, plot.

yuh griieng (yuh griieng:, yuh griang:) [yūh mgrīang] /ʑu̱h gri̤ɛŋ/ *vo.* ဟန်လုပ်–၊ ကြွားလုံးထုတ်– 卖弄, 炫耀 *màinong, xuànyào* show off, flaunt, brandish, make a display of sth.. ☞ yuh grang ② [*var.*]. ☞ yuh rao ① [*syn.*].

yuh pa twah [yūh ba dūah] /ʑu̱h pa tu̱ah/ *vo.* <LI> နတ်တင်–၊ ဝိညာဉ်ခေါ်–၊ ကျိန်စာတိုက်– 做迷信活动 *zuò míxìn huódòng* invoke a spirit, cast a spell. **:** Eei: pui ia:, tix ceu mawh sang: pah pui tix ih nex, tix ceu mawh yuh pui pa tuah, yuh pui khlai: kah, sang: gaig pui kaing:, seet pui si ang:. လူများ ကြက်မွေးတာတစ်မျိုးကအသားစားဖို့၊ တစ်မျိုးကနတ်တင်၊ (ဝိညာဉ်ခေါ်) ဖို့၊ တစ်မျိုးကစျာပနာအတွက်၊ တစ်မျိုးကကြက်ခေါင်းကြည့်ဖို့နှင့်ကြက်ရိုးကြည့်ဖို့။ 人们养鸡，一是为了吃鸡肉，一是做迷信活动、办丧事等要看鸡头、鸡骨。 *People raise chickens in part in order to eat the meat, in part to use spiritually, as in funeral ceremonies, people want to watch the head (?) and divine with the chicken bone oracle.*

yuh pa: khraox [yūh ba kraox] /ʑu̱h pa kʰrauʔ/ *vo.* အသစ်လုပ်– 创新 *chuàngxīn* innovate, create, initiate.

yuh pa: paox [yūh ba bāox] /ʑu̱h pa pa̰uʔ/ *vo.* မင်္ဂလာဆောင်– 结婚 *jiéhūn* marry, get married. ☞ yuh kah paox, khao (yuh khao: ?) [*syn.*].

yuh patix [yūh ba dix] /ʑu̱h pa tiʔ/ **1** *vo.* ဘာဖြစ်လို့ ဘာလုပ် 作什么（?）*zuò shénme* why?, what for? (lit. 'do-what?'). **:** Kaong: khaux pa yie, yuh patix kah daux hon: pa nu. လွယ်တဲ့ပိန်းဥအရင်တူး၊ ဘာဖြစ်လို့ခက်တဲ့မြောက်ဥကိုလုပ်တာလဲ။ 挖易挖的毛薯，对难挖的山药洞（理它）作什么？（容易做的先做，难做的让它搁着吧。）*Dig the easy (to dig) tuber, and what about the hole of the difficult (to dig) yam? (?) (Do what is easy first, and then deal with what is hard.)* **2** *qw.* ဘယ်လဲ၊ ဘာကြောင့်လဲ 怎么，为什么 *zěnme, wèishénme* why (lit. 'do what?'). ☞ yuh tix[2], yuh kah mawx ① [ceu 2] [*syn.*].

yuh prai [yūh brāi] /ʑu̱h pra̰i/ *vo.* ပိုက်ဆံပွတ်–၊ လောင်းကစား– 打赌, 赌博 *dǎdǔ, dǔbó* bet, wager, gamble. **:** Kix ang: cu pui yuh prai. သူတို့လူများ ကိုလောင်းကစားမလုပ်ခိုင်းဘူး။ 他们不准人赌博。 *They forbid people from gambling.* ☞ tiex[2] ②, tiextu ②, tu[5] [*syn.*].

yuh priex [yūh brīex] /ʑu̱h prḛʔ/ *vo.* အစားအသောက်ချက်– 煮饭 *zhǔfàn* cook (lit., 'make meal').

yuh pha: [yūh pa] /ʑu̱h pʰa/ *vo.* ပူးပေါင်းလုပ်–၊ ပူးတွဲ– 合伙做 *héhuǒ zuò* cooperate, work together.

yuh phon: [yūh poun] /ʑu̱h pʰon/ *vo.* မြေသြဇာလုပ်– 积肥 *jī féi* make compost.

yuh moi mox [yūh mōi moux] /ʑu̱h mɔ̰i moʔ/ *vo.* ပုန်းစလုတ်ကစား– 捉迷藏 *zhuō mícáng* play blind man's buff (children's game in which a blindfolded child gropes to catch others moving back and forth to avoid him or her) (lit. 'do hidden ox'). ☞ moi mox [*syn.*].

yuh meei [yūh mēei] /ʑu̱h mɯ̰i/ *v.* ထုံဆေးပေး–၊ မေ့ဆေးပေး– 麻醉 *mázuì* anaesthetise (UK) anesthetize (US).

yuh tau [yūh dāe] /ʑu̱h ta̰ɯ/ *v.* ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်– 合作， 协同 *hézuò, xiétóng* cooperate, collaborate.

yuh tawm: yum im: [yūh dom yūm im] /ʑu̱h tɔm ʑu̱m ʔim/ *phr.* အသားကုန်လုပ်–၊ သေသေရှင်ရှင်လုပ်– 呕心沥血 *ǒu xīn lì xuè* exert one's utmost effort, work one's heart out.

yuh tix[1] [yūh dix] /ʑu̱h tiʔ/ *adv-pre.* ဘာဖြစ်လဲ 假装, 伪装 *jiǎzhuāng, wěizhuāng* pretend. **:** yuh tix ang: tawng. ဘာဖြစ်လဲမသိဘူး။ 假装不知道。 *pretend not to know.*

yuh tix[2] [yūh dix] /ʑu̱h tiʔ/ *qw.* ဘာလဲ။ ဘာကြောင့်လဲ။ ဘာဖြစ်လို့လဲ။ 怎么, 为什么 *zěnme, wèishénme* why (lit. 'do what?'). **:** Yuh tix ang nawh hu:? သူဘာ ကြောင့်မသွားတာလဲ? 她为什么不去? *Why isn't she going?* ☞ yuh kah mawx, yuh patix ② [*syn.*].

yuh thawng: [yūh tong] /ʑu̱h tʰɔŋ/ *vo.* လက်ခုပ်တီး– 鼓掌（一种娃娃戏）*gǔzhǎng (yīzhǒng wáwa xì)* play paddycake, clap hands (a child's game). ☞ thawng:[2] [*syn.*].

yuh nan: [yūh nan] /ʑu̱h nan/ *adv-post.* ဒီလို၊ ဟိုလို 那样 *nàyàng* like that. **:** Mawh yuh nan: heue:. အဲဒီလိုပဲဖြစ်တယ်။ 就是那样。 *That's the way it was.* ☞ nan:[1] [*syn.*].

yuh naing [yūh nāing] /ʑu̱h na̰ŋ/ *vo.* စစ်တိုက်–၊ စစ်ပွဲ– 打仗 *dǎzhàng* make war, go to war, go to battle.

yuh nin: [yūh nin] /ʑu̱h nin/ *adv.* ဒီလို 这样 *zhè yàng* like this. **:** Yuh nawh yuh nin: taug mhawm:. သူ ဒီလိုလုပ်မှ ကောင်းမယ်။ 这样做才好。

yuh ci kua [yūh jī gūa] /ʑu̯h tɕi̯ kʊa/ *vo.* ◯ ကြက်ရောဂါကာကွယ်ဆေးထိုး– 种牛痘 *zhòng niú dòu* vaccinate against smallpox (with cowpox vaccine).

yuh ci: reet [yūh ji reed] /ʑu̯h tɕi rɯt/ ☞ yuh ji: reet .

yuh chao: [yūh qao] /ʑu̯h tɕʰau/ *vo.* ◯ ကျင့်ခန်းလုပ်– 做操 *zuòcāo* do exercise, work out. [yūh 'do' + Hox cāo 操 'exercise'].

yuh ji: reet [yūh nji reed] /ʑu̯h dʑi rɯt/ *vi.* ချုံ့–၊ သေးအောင်လုပ်– 龟缩, 缩下来 *guīsuō, suōxialai* shrink down, hunker down, huddle defensively, hole up. ☞ yuh ci: reet [*var.*]. ☞ ci: reet, ji: reet [*syn.*].

yuh jhawm: [yūh nqom] /ʑu̯h dʑʰɔm/ *vi.* အကျင့်လုပ်ပြ– 表现, 装腔作势 *biǎoxiàn, zhuāng qiāng zuò shì.* **:** Nawh daing: chix yuh jhawm: tix ngai: pui. သူလူအများရှေ့မှာသူ့အကျင့်လုပ်ပြတတ်တယ်။ 他很会在人面前表现自己。

yuh see: yuh kan [yūh see yūh gān] /ʑu̯h sɯ ʑu̯h kan̪/ *phr.* ဒုက္ခရှာ–၊ ပြဿနာရှာ– 闹纠纷, 找麻烦 *nào jiūfēn, zhǎo máfan* make trouble. ☞ viex see: viex kan [*syn.*].

yuh yaox jhawm: [yūh yāox nqom] /ʑu̯h ʑa̯uʔ dʑhɔm/ *v.* စရိုက်ဖော်ထုတ်– 惩罚 *chéngfá* punish.

yuh yeen [yūh yēen] /ʑu̯h ʑɯn/ *v.* ဖိနှိပ်– 镇压 *zhènyā* suppress. ☞ ceung: yax [*syn.*].

yuh rao [yūh rāo] /ʑu̯h ra̯u/ **1** *vo.* ဂိုက်ထုတ်–၊ ကြွားဝါ– 卖弄, 炫耀, 装扮, 装饰（一般指拿别人的服饰来穿戴, 出风头）*màinong, xuànyào, zhuāngbàn, zhuāngshì (yìbān zhǐ ná biérén de fúshì lái chuāndài, chūfēngtou)* show off, flaunt, brandish, make a display of (usu. refers to wearing sb. else's clothes or accoutrements, lit. 'do point'). **:** Nawh yuh rao mai: kraung pui. သူများပစ္စည်းနဲ့ ကြွားဝါတယ်။ 他用别人的服饰来装扮自己。 *He is showing off with someone else's effects.* **2** *vo.* မနာလို–၊ ဝန်တို– 贪他人之功 *tān tārén zhī gōng* covet the achievements of others. **:** Nawh yuh rao tix mai: kaing yuh paoxtix. သူများတွေ လုပ်တဲ့ဟာကို မနာလိုဖြစ်နေတယ်။ 他贪他人之功为己有。 *He is coveting for himself what others have done.* **3** *vo.* မာန်တင်း–၊ စိတ်ကြီးဝင်–၊ ဘဝင်မြင့်–၊ ဘဝင်ကိုင်–၊ မာနကြီး–၊ ဖင်ခေါင်းကျယ်– (ရိုင်း) 假积极 *jiǎ jījí* put on airs, exhibit false enthusiasm. **:** Hoek yam sang: phing: ciang:, nawh taug hu: yuh rao tix. အပိုဆုကြေးပေးတဲ့ အချိန်ရောက်မှ သူစိတ်ကြီးဝင်နေလိုက်တာ။ 到要评奖时, 他才来假积极。 *When it comes time for deciding bonuses, only then does he put on an air of working hard.* ☞ yuh griang: [*syn.*].

yuh rhiiem: [yūh hriam] /ʑu̯h rʰiəm/ *vo.* သံလုပ်–၊ သံမဏိလုပ်– 打铁 *dá tiě* work iron, wreak iron, make wrought iron.

yuh lai [yūh lāi] /ʑu̯h la̯i/ **1** *vo.* စီးပွားရေးလုပ်–၊ ကုန်ကူး– 做生意, 做买卖 *zuò shēngyi, zuò mǎimai* do business, engage in trade. **2** *vo.* <BRIE> သားဖော် (သတ်ရောင်း) သောစီးပွား– 杀来零卖肉（猪等） *shā lái lǐngmài ròu (zhū děng)* slaughter livestock such as a pig and sell off the unwanted excess for profit. ☞ pauh lai [ceu 2] [*syn.*].

yuh lai mox [yūh lāi moux] /ʑu̯h la̯i moʔ/ *vi.* ◯ ပြောင်ခိုး 走私 *zǒusī* smuggle.

yuh lung [yūh lūng] /ʑu̯h lʊŋ/ *vi.* အားစိုက်လုပ်– 努力 *nǔlì* work hard, toil, exert oneself (lit. 'do diligence'). **:** yuh lung kaing. အလုပ်ကိုအားစိုက်လုပ်သည်။ 努力工作。 *work hard.* ☞ yuh lung yuh loi [*syn.*].

yuh lung yuh loi [yūh lūng yūh lōi] /ʑu̯h lʊŋ ʑu̯h lɔ̯i/ *vo.* အားစိုက်လုပ်–၊ ကြိုးစားပမ်းစားလုပ်– 努力 *nǔlì* work hard, toil, exert oneself (lit. 'do true do sincere'). ☞ yuh lung [*syn.*].

yuh va: va: [yūh va va] /ʑu̯h va va/ *vo.* ကျယ်ကျယ်လုပ်– 打哇哇（儿戏, 用手掌在嘴上一开一捂地并发出' 哇哇' 的声音）*dá wāwā (ér xì, yòng shǒuzhǎng zài zuǐshàng yī kāi yī wǔ de bìng fāchū ' wāwā ' de shēngyīn)* child's play, making a war whoop by alternately covering and uncovering the mouth with the hand, while making a w-w-a-a-a sound.

yu: yah [yu yah] /ʑu ʑah/ *vt.* ဖြည်–၊ ဖြုတ်– 拆开, 解开 *chāi kāi, jiěkāi.* **:** yu: yah mad rib tawx law sawm:. မြက်ပင်စည်းကိုဖြည်ပြီးမြည်းအစာကျွေးလိုက်။ 把草捆儿拆开喂骡子。

yu: yiiep [yu yiab] /ʑu ʑiəp/ *vs.* ဗရပ္ပြတ် 密密麻麻 *mìmimáma* teeming. **:** Meeik piang tiex yu: yiiep ngie. မြေကြီးပေါ်ကပုရွက်ဆိတ်တွေဗရပ္ပြတ်ထနေတာပဲ။ 地上的蚂蚁密密麻麻的。

yu: yhaok [yu hyaog] /ʑu ʑʰauk/ *n.* နား၊ နားရွက် 耳朵 *ěrduo* ear.

yu: yhaok kax [yu hyaog gax] /ʑu ʑʰauk kaʔ/ *n.* <KAX> ငါးပါးဟက် 鳃 *sāi* gill (of fish).

yu: yhaok aw: [yu hyaog o] /ʑu ʑʰauk ʔɔ/ *n.* နားအုံ 锅耳（伸出在锅两旁供手拿的地方）*guō'ěr (shēnchū zài guō liǎngpáng gōng shǒu ná de dìfang)* pot handles, lugs on side of pot to grasp pot by (lit. 'pot ears').

yung[1] [yūng] /ʑu̯ŋ/ *vt.* <TIEX> သိ–၊ နားလည်–၊ မှတ်မိ– 知道, 懂, 认识 *zhīdào, dǒng, rènshǐ* know, understand, recognise (UK) recognize (US) (W.

Cangyuan dialect). **:** Yung yix nawh. ကျွန်တော်တို့ သူ့ကိုသိတယ်။ 我们知道他。 *We know him.* ☞ tawng[1] [*syn.*]. /*f*0.0243/ /*f*5/

yung[2] [yūng] /ʑu̱ŋ/ **1** *part.* [ကြီယာ]ချင်[ကြီယာ]မယ်၊ [ကြီယာ]ကောင်း[ကြီယာ]မယ် 或许, 也许 *huòxǔ, yěxǔ* perhaps, maybe (final particle expressing a question or uncertainty). **:** Hoek nawh pa sax yung. သူ မနက်ဖြန်ရောက်ချင်ရောက်မယ်။ 他也许明天到。 *He may arrive tomorrow.* | Nawh ang: tie hoek yung? သူမလာတော့တာများ ဖြစ်နေမလား။ 他也许不来了? *So maybe he isn't coming?* **2** *part.* ...သို့မဟုတ်...၊ ...ဒါမှမဟုတ်... 还是. . . 呢, 还是. . . 呢 *háishi .....ne, háishi ..... ne* either...or... (final particle expressing a choice). **:** Mawh maix hu: yung, mawh aux hu: yung? ခင်ဗျားသွားမလား။ ဒါမှမဟုတ် ကျွန်တော်သွားရမလား။ 是你去呢, 还是是我去呢? *Are you going or am I going?* /*f*0.0243/ /*f*5/

yung yang [yūng yāng] /ʑu̱ŋ ʑa̱ŋ/ *vs.* အလွန်ကြီး–၊ ဇရောမ 肥, 肥大, 宽大（一般指衣服）*féi, féidà, kuāndà (yìbān zhǐ yīfu)* extra-large, XL, big (clothing size). **:** Dai: in: uik yung yang ngie. ဒီစကတ်သိပ်ကြီးတယ်။ 这条裙子太肥了。 *This skirt is too roomy.*

yung yaing [yūng yāing] /ʑu̱ŋ ʑa̱ŋ/ *v.* လှုပ်–၊ ယိမ်း–၊ ယိုင်–၊ နဲ့– 摇动, 摇晃 *yáodòng, yáohuàng* shake, waver. ☞ yungyiang:, yu: yiang: [*var.*].

yung:[1] [yung] /ʑuŋ/ *n.* <BRIE> သိုး 绵羊 *miányáng* sheep (grown for wool). /*f*0.0377/ /*f*4/

yung:[2] [yung] /ʑuŋ/ *vs.* စိတ်ကြီးဝင်–၊ ဘဝင်မြင့်–၊ ဘဝင်ကိုင်–၊ မာနကြီး–၊ ဖင်ခေါင်းကျယ်– （ရိုင်း） 神气, 傲慢 *shénqì, àomàn* cocky, arrogant, overbearing. ☞ vawk[2] [*syn.*]. /*f*0.0377/ /*f*4/

yung:[3] [yung] /ʑuŋ/ *vt.* ယုံ–၊ ယုံကြည်–၊ ကိုးစား–၊ စိတ်ချ– 信任 *xìnrèn* trust, be confident of, have confidence in. **:** Yix daing: yung: nawh. ကျွန်တော်တို့ သူ့ကိုတအားယုံတယ်။ 我们非常信任他。 *We have a lot of confidence in her.* ☞ yi: yung: [*syn.*]. /*f*0.0377/ /*f*4/

yungyi: (yung: yi:) [yung yi] /ʑuŋ ʑi/ *vt.* <VM> ဂုဏ်ပြု–၊ အရိုအသေပေး–၊ ဂါရဝပြု– 尊敬, 尊贵 *zūnjìng, zūnguì* honour (UK), honor (US), respect, esteem (lit. 'trust-believe'). **:** Yungyi: ka miex mai: keeing: maix heue:. [Mathiex 15:4] မိဘကို ရိုသေစွာ ပြုလော့။ 当孝敬父母。 *Honour your father and mother. [Mat:15:4]* | min: plakngai: mai: pa yungyi: mai: pa nhim:. [Romax 2:10] ဂုဏ်ပြု–၊ ဂါရဝပြု– 荣耀、尊贵、平安。 *glory, honour, and peace. [Rom. 2;10]* | **been yungyi:** ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း စဉ်လာ၊ ယဉ်ကျေးမှု 文化 *honoured tradtions, culture* | [Lai rieng] Khix num been yung: yi: ceu pui Vax. "ဝ"ရိုးရာယဉ်ကျေးမှုပြက္ခဒိန် 佤族文化年历。 *Calendar of the culture of the Wa people.* ☞ yi: yung: . /*f*6/

yungyiang: (yung yiang:) [yung yiang] /ʑuŋ ʑiaŋ / **1** *vi.* 摇, 震动 *yáo, zhèndòng* shake, tremble. **:** Haktiex kawx yungyiang: hu: heue. [Lai Yaogyaw 77:18] 大地战抖震动。 *The earth trembled and shook. [Psa. 77:18]* | Kla: reem yungyiang: yuh nyiex. မြေလျင်က အိမ်တွေကို ခါလိုက်တယ်။ 地震使得房子都震动了。 *The earthquake shook the houses.* **2** *vt.* လှုပ်–၊ ခါ– 摇 *yáo* shake. **:** Paw yungyiang: kawn: khaox! ပျိုးပင်တွေကိုမလှုပ်နဲ့။ 不要摇树苗! *Don't shake the sapling!* **3** *vs.* ပျော့–၊ နူးညံ့– 软绵绵 *ruǎnmiānmiān* soft. **:** Dai: ih nawh yungyiang: ngie. သူဝတ်ထားတဲ့စကတ်က သိပ်နူးညံ့တယ်။ 她穿的裙子软绵绵的。 *The skirt she is wearing is very soft.* ☞ yu: yiang:, yung yaing [*var.*].

yum [yūm] /ʑu̱m/ *vi.* ပ– ၊ ဆုံး–၊ ကွယ်လွန်–၊ ခရစ်တော်၌အိပ်ပျော်–၊ အလ္လာရှင်မြတ်အမိန့်တော်ခံယူ–၊ ပျံလွန်တော်မူ–၊ ဘဝနတ်ထံပျံ–၊ စုတေ–၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု–၊ ကံကုန်– 死, 逝世 *sǐ, shìshì* die. **:** **teei yum** 杀, 杀死 *kill* ☞ dud rhawm: [*syn.*]. ☞ klawd [*ant.*]. /*f*0.1296/

yum kia: [yūm gia] /ʑu̱m kia/ *v.* ပ□ □□□ □□ ခံအောင် မွတ်သိပ်–၊ အလွန်အမင်းဆာလောင်–၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး– 饿死 *èsǐ* starve to death. ☞ yum ca: [*syn.*].

yum pi [yūm bī] /ʑu̱m pi̱/ *vi.* <SAUX> သတိမေ့–၊ မေ့–၊ လန့်–၊ မြော– 休克, 假死, 昏迷 *xiūkè, jiǎ sǐ, hūnmí* be in shock, be in coma, faint, unconscious. **:** Rau nawh khaing: khaox hoik yum pi. သူသစ်ပင်ပေါ်ပြုတ်ကျပြီးသတိမေ့နေတယ်။ 他从树上掉下来, 已经休克了。 *He fell off from the tree and was now unconscious.*

yum dud [yūm ndūd] /ʑu̱m du̱t/ *vi.* ပ□ –၊ ဆုံး–၊ ကွယ်လွန်–၊ ခရစ်တော်၌အိပ်ပျော်–၊ အလ္လာရှင်မြတ်အမိန့်တော်ခံယူ–၊ ပျံလွန်တော်မူ–၊ ဘဝနတ်ထံပျံ–၊ စုတေ–၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု–၊ ကံကုန်– 死, 断气, 真死 *sǐ, duànqì, zhēnsǐ* die. ☞ yum lhai: [*syn.*].

yum ca: [yūm ja] /ʑu̱m tɕa/ *vi.* ပ□ □□□ □□ ခံအောင် မွတ်သိပ်–၊ အလွန်အမင်းဆာလောင်–၊ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး– 饿死 *èsǐ* starve to death. ☞ yum kia: [*syn.*].

yum caox [yūm jāox] /ʑu̱m tɕa̱uʔ/ *vi.* ဥပစ္ဆေဒကံထိုက်–၊ အသေဆိုးနဲ့သေ–၊ အစိမ်းသေသေ– 暴卒, 凶死（指死于兵刀、难产等）*bàozú, xiōng sǐ (zhǐ sǐyú bīngdāo, nánchǎn děng)* die an unnatural death, die of unnatural causes (including, but not limited to, violence, foul play).

yumrhawm:[1] [yūm hrom] /ʑu̱m rʰɔm/ **1** *v.* ယုံကြည်–၊ စိတ်ချ– 坚信, 坚定不移, 死心塌地 *jiānxìn, jiāndìngbùyí, sǐ xīn tā dì* have faith in, fervently believe in sth.. **:** Yumrhawm: nawh mai: been cie Tang:. သူပါတီရဲ့မူဝါဒတွေကို ယုံကြည်တယ်။ 他坚信党的政策。 *He has faith in the Party's policies.* | Ex yumrhawm: mai: Kong: Chang: Tang:. ကျွန်တော်တို့ ကွန်မြူနစ်ပါတီကို တစိုက်မတ်မတ်လိုက်နာ□ □ ▯ 咱们坚定不移地跟着共产党。 *We follow the Communist Party unswervingly.* | Mawh kheu: krax yumrhawm: kix hoik pex ka meung haktiex khankix. [Hebrie 11:33] ထိုသူတို့သည်ယုံကြည်ခြင်းအားဖြင့် အခြားသောတိုင်းနိုင်ငံကိုအောင်ခြင်း... 他们因信心而制服了敌国。 *Through faith they overthrew kingdoms. [Heb. 11:33]* **2** *vs.* ယုံယုံကြည်ကြည်ရှိ– 迷信 *míxìn* superstitious. /*f*4/

yumrhawm:[2] [yūm hrom] /ʑu̱m rʰɔm/ *vs.* ကြောင်–၊ ကြက်သေသေ–၊ အံ့အားသင့်–၊ အံ့သြ–၊ မှင်တက်– 憨, 痴呆 *hān, chīdāi* dazed, in a stupor, in a daze. **:** Keem: yumrhawm: maix, mhaing: maix yuh tix, maix kah ang: cu! 你憨了啊, 叫你干什么, 你都不愿意！ *You must be in a stupor, no matter what I ask you to do, you don't want to do it.* /*f*4/

yum lhai: [yūm hlai] /ʑu̱m lʰai/ *vi.* ◯□ –၊ ဆုံး–၊ ကွယ်လွန်–၊ ခရစ်တော်၌အိပ်ပျော်–၊ အပ္ပြာရှင်မြတ်အမိန့်တော်ခံယူ–၊ ပျံလွန်တော်မူ–၊ ဘဝနတ်ထံပျံ–၊ စုတေ–၊ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြု–၊ ကံကုန်– 死, 断气, 真死 *sǐ, duànqì, zhēnsǐ* die. ☞ yum dud [*syn.*].

yum im: [yūm im] /ʑu̱m ʔim/ *vi.* ဖြစ်ချင်တာဖြစ်– 猝死 *cùsǐ* come what may.

yaw[1] [yō] /ʑɔ̰/ **1** *vt.* ချီးမြှောက်–၊ ချီးကျူး– 称赞, 表扬, 夸奖 *chēngzàn, biǎoyáng, kuājiǎng* praise, commend. **:** Pui daing: yaw nawh. လူတွေကသူ့ကိုတအားချီးကျူးတယ်။ 人家非常称赞他。 *People praised her a lot.* | **yaw mhawm:** ချီးကျူးသည်။ 称赞 *praise* **2** *vt.* မြှောက်ပင့်– 奖励, 鼓励 *jiǎnglì, gǔlì* encourage, provide an incentive. **:** Cu pui mai: yaw pui ran: mi ka rien tix. ရိုးသားကြိုးစားရင်ကြွယ်ဝချမ်းသာလာမယ်၊ လူတွေလည်းလက်ခံပြီးမြှောက်ပင့်လိမ့်မယ်။ 允许和鼓励一部分人通过诚实劳动. . . 先富起来。 *Permit and encourage some people to become wealthy first by their own efforts.* ☞ yaog min:, yaogyaw ①, yaw yaog [ceu 1], ciang: li: ②, yaogyaw ② [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.017/ /*f*5/

yaw[2] [yō] /ʑɔ̰/ *n.* <SIM:> ဗွတ်ငှက် 鹎（鸟, 鹎类的一属）*bēi (niǎo, bēi lèi de yī shǔ)* bulbul (noisy and gregarious birds with often beautiful striking songs). /*f*0.017/ /*f*5/

yaw[3] [yō] /ʑɔ̰/ *n.* <KHAOX> အမိုးခုံးပြီးစားရှိရသောမှို 鸡棕，鸡[⿰土从] *jīzōng Collybia albuminosa*, an edible mushroom with a domed cap, turns yellow when cooked.. **:** Singax laing, paing yaw. 干干净净象鸡[⿰土从]（鸡棕）一样白。（光、完、再也没有了）。 *Spanking clean, white as a collybia mushroom. (Cleaned out, finished, used up.)* ☞ tih yaw [*syn.*].

yaw khroih [yō kroih] /ʑɔ̰ kʰrɔih/ *n.* <SIM:> ဗွတ်ငှက် 黄臀鹎（鸟）*huáng tún bēi (niǎo)* brown-breasted bulbul (*Pycnonotus xanthorrhous*).

yaw tix [yō dix] /ʑɔ̰ tiʔ/ *vo.* ကိုယ့်ကိုယ်ကိုမြှောက်ပင့်–（ဝါကြွား） 自我吹嘘 *zìwǒ chuīxū* boast, brag, be self-aggrandising.

yaw ting [yō dīng] /ʑɔ̰ tɪŋ/ *n.* <SIM:> ဗွတ်ငှက် 黑喉红臀鹎（?）, 白喉红臀鹎(?), 黑头红臀鹎(?), (鸟) *hēihóu hóngtún bēi, báihóu hóngtún bēi, hēitóu hóngtún bēi (niǎo)* red-vented bulbul (*Pycnonotus cafer*, *and/or* sooty-headed bulbul (*Pycnonotus aurigaster*, lit. 'big bulbul').

yaw nong: [yō noung] /ʑɔ̰ noŋ/ *n.* <SIM:> ဗွတ်ငှက် 凤头雀嘴鹎(?) 白环鹦嘴鹎(?) (鸟) *fèngtóu quèzuǐ bēi (?) báihuán yīngzuǐ bēi(niǎo)* crested finchbill *Spizixos canifrons* *and/or* collared finchbill, finch-billed bulbul ? (*Spizixos semitorques*, lit. 'jungle bulbul'). ☞ yaw rhax [*syn.*].

yaw yaog [yō yāog] /ʑɔ̰ ʑa̱uk/ *vt.* ဂုဏ်ပြု–၊ အရှိအသေပေး–၊ ဂါရဝပြု–၊ ချီးမြှင့်– 称赞, 表扬（?） *chēngzàn, biǎoyáng* honour (UK), honor (US), pay respect to, award (?). **:** Kix yaw yaog ka nawh kheu nawh pon jan tix daux lawg. အတန်းထဲမှာပထမရလို့သူတို့သူ့ကိုလက်ဆောင်နဲ့ဂုဏ်ပြုကြတယ်။ *They honoured her for getting a first in the class.* ☞ yaog min:, yaogyaw ①, yaw[1] [*syn.*].

yaw rhax [yō hrax] /ʑɔ̰ rʰaʔ/ *n.* <SIM:> ဗွတ်ငှက် 凤头雀嘴鹎(?) 白环鹦嘴鹎(?) (鸟) *fèngtóu quèzuǐ bēi (?) báihuán yīngzuǐ bēi(niǎo)* crested finchbill *Spizixos canifrons* *and/or* collared finchbill, finch-billed bulbul ? (*Spizixos semitorques*, lit. 'song bulbul'). ☞ yaw nong: [*syn.*]. [ríang 凤头雀嘴鹎 ; ríang 白环鹦嘴鹎].

yawk [yog] /ʑɔk/ *vs.* တက်တက်စင်အောင်မွဲ–၊ ဖြူခါပြာခါချ၊ လုံးလုံးပြတ်သုန်း– 赤贫, 一贫如洗 *chìpín, yīpínrúxǐ* in abject proverty, utterly destitute. **:** Been dix, pui hot pui sibhawm: daing: yawk. ဟိုးအရင်က၊ လူဆင်းရဲတွေတက်တက်စင်ေအာင်မွဲတယ်။ 旧社会, 饥寒交迫的人民一贫如洗。 *In the past the poor and starving were utterly destitute.* /*f*10/

yawt[1] [yod] /ʑɔt/ **1** *vt.* စုပ်–၊ ဖွာ–၊ သောက်–၊ ရှိုက်–၊ ရှူ 抽, 吸 *chōu, xī* suck in, imbibe, inhale. **:** yawt sub. ◯□ ▯▯ လိပ်သောက်တယ်။ 抽烟。 *smoke, inhale tobacco smoke.* **2** *vt.* ◯□ ▯▯ ▯ 喝

hē drink. **:** Sawm: gaox mawt yawt plai: prim:. 吃陈米喝老酒（喻生活富裕）。 *Eat aged rice and drink old plai rice beer (metaphor for enjoying affluence)* ☞ tod[2], dawt, jhok[2], cho:[2], sileed ②, silawd[2], silod, vaik[2], yawt dawt [*syn.*]. /*f*0.0108/ /*f*10/

yawt[2] [yod] /ʑɔt/ *vs.* ခဲ၊ စိမ့် 冰 *bīng* freeze, chill, make feel cold. **:** Uik yawt rawm: saux sin: ka rhang: aux. ေ[illegible]ွစိမ့်လွန်းလို့ကျွန်တော့်သွားတွေခဲကုန်ပြီ။ 凉水冰我的牙。 *The cold water froze my teeth.* /*f*0.0108/ /*f*10/

yawt dawt [yod ndod] /yɔt dɔt/ *vt.* စုပ်– 抽, 吸 *chōu, xī* suck, suck in, draw in, inhale. **:** Ceu cag in: pon yawt dawt bhawm: si aoh. ဒီလိုစက်မျိုးလေယူကိုမှုတ်စုပ်နိုင်တယ်။ 这种机器能吸收热气。 *This kind of machine can suck in hot air.* ☞ ttod[2], dawt, jhok[2], cho:[2], sileed ②, silawd[2], silod, vaik[2], yawt[1] [*syn.*].

yawt sub [yod sūb] /ʑɔt sʰup/ *vo.* ေ[illegible]လိပ်သောက်–၊ ဆေးလိပ်ဖွာ– 抽烟 *chōuyān* smoke (cigarettes).

yawx [yōx] /ʑɔʔ/ *part.* ကြည့်ကြည့်–၊ လုပ်ကြည့်–၊ စမ်းကြည့်– 做做看, 试试看（表示试探、祈求的语气） *zuòzuò kàn, shìshìkàn (biǎoshì shìtàn, qǐqiú de yǔqì)* try and see, do sth. and see (what happens). **:** Phai: hu: sawg yawx vong van: ot dee mawx. ေပြာင်းဘယ်ကပေါ်လာသလဲဆိုတာမြန်မြန်သွားရှာကြည့်။ 快去找一找春天在哪里。 *Go quickly and try to look for where spring appears.* | Ca: phing: yawx mawx pah riex mhawm: tiiem:, mawx pah riex mhawm: lao. ဘယ်သူအကောင်းဆုံးပုံဆွဲသလိုဆိုတာနဲ့ ဘယ်သူအကောင်းဆုံးမိန့်ခွန်းပြောသလဲဆိုတာ စဉ်းစားပါ။ 评一评谁画得好，谁讲得好。 *Consider who drew the best picture, and who gave the best speech.* ☞ yaox ② [*var.*]. /*f*0.0284/

yawg [yōg] /ʑɔ̰k/ *adv-pre.* သတိထား 小心, 谨慎, 留神 *xiǎoxīn, jǐnshèn, liúshén* carefully, cautiously, properly. **:** Teei siliag, koi yawg ngie, paw doh man: max. ˆ[illegible]န်ယူရင်၊ ဖြည်းဖြည်းနဲ့သတိထား၊ မခွဲခိုင်းနဲ့။ 拿玻璃要小心, 别掉下来打碎了。 *When handling glass, be careful not to drop and break it.* ☞ jog [*var.*]. /*f*0.0129/ /*f*5/

yawg yam: [yōg yam] /ʑɔ̰k ʑam/ *vt.* ရိုသေလေးစား– 溺爱, 疼爱 *nì'ài, téngài*. **:** Nawh mawh kawn: tikaux, nyiex kix sidaing: yawg yam: nawh. သူကတစ်ဦးတည်းသောကလေးပါ၊ သူ့အိမ်ကသူ့ကိုအရမ်းရိုသေလေးစားတယ်။ 他是个独生子, 他们家里非常溺爱他。

yawg yam: [yōg yam] /ʑɔ̰k ʑam/ *v.* ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်– 保护 *bǎohù* protect. **: yawg yam: tiex tug rawm: niem** ေ[illegible]သုံးရေကိုထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကြပါစို့။ 保护环境 *environmental protection*

yawg yam: tiex tug rawm: niem [yōg yam diex dūg rom nīem] /ʑɔ̰k ʑam tɛʔ tʰuk rɔm nɛ̰m/ *phr.* ေ[illegible]သုံးရေကိုထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကြပါစို့။ 保护环境 *bǎohù huánjìng* environmental protection.

yawg yiien: (yawg yien, yawk yien) [yōg yian] /ʑɔ̰k ʑiən/ *vs.* တည်ငြိမ်–၊ ငြိမ်သက်–၊ တိတ်ဆိတ်–၊ ငြိမ်းချမ်း– 安定 *āndìng* calm, quiet, settled, peaceful. ☞ yiien:[1], yiien: yawg [*syn.*].

yawd [yōd] /ʑɔ̰t/ *vi.* ေ[illegible] ၍အသက်ရှူ–၊ အသက်ပြင်းပြင်းရှူ–၊ ဟိုက်–၊ မော–၊ သက်ပြင်းချ– 嘘气, 嘲气（吃了辣的或过酸的东西而慢慢地吐气或吸气） *xū qì, suō qì (chī le là de huò guò suān de dōngxī ér mànmànde tǔqì huò xīqì)* pant, breathe heavily, heave a sigh, huff and puff (after eating spicy hot or sour food). **:** Praix mak kram ka puan:, yawd aux kah. 菜里的辣椒辣得我直嘘气。 *I was panting from all the hot peppers in the food.*

yawd rhawm: [yōd hrom] /ʑɔ̰t rʰɔm/ *vi.* လွမ်း–၊ တမ်းတ– 想念, 思念（比 nbīoung 的程度更深） *xiǎngniàn, sīniàn (bǐ nbīoung de chéngdù gēng shēn)*. **:** Daux ra: loe: ngaix in:, yawd rhawm: aux ka yaong: yix. ဒီနှစ်ရက်သုံးရက်အတွင်းကျွန်တော်ရွာကိုလွမ်းတယ်။ 这几天来我想念我们的家乡。

yawm[1] [yōm] /ʑɔ̰m/ **1** *vs.* ပိုသေး–၊ ပိုငယ်–၊ ပိုနည်း–၊ လျော့– 较少, 稍小 *jiàoshǎo, shāo xiǎo* less, fewer, smaller (than is expected or should be the case). **:** Cie nawh kawn: yawm khaing: cie aux. သူ့ဟာက ဒို့ဟာထက်တောင် ပိုငယ်သေးတယ်။ 他的比我的还少。 *His is even less than mine.* | Kawn: ia: in: yawm khaing: paoxtix. ဒီကြက်ကလေးက ကျန်တဲ့အကောင်တွေထက် ပိုသေးတယ်။ 这只小鸡比其他的稍小一点儿。 *This chick is smaller than the rest.* | Brax kah sawm:, yawm kah kaing. အစားကောင်းတယ်။ အလုပ်ကျတော့ သိပ်မ[illegible]ဘူး။ 吃饭挺吃得，干活可差劲。 *Good at eating, less good at working.* | Yawm tawm ia: ra: mu:. ကြက်ဥနှစ်လုံးလျော့နေတယ်။ *There are two eggs less.* | **iak yawm** အနည်းငယ်၊ နည်းနည်း *meager, scarce, scanty* **2** *v.* ေ[illegible]–၊ စျေးလျှော့–၊ နှိမ့်–၊ ချ– 减少, 降低, 降价 *jiǎnshǎo, jiàngdī, jiàngjià* reduce, lower, lower in price. **3** *vi.* အရှုံးပေး–၊ အလျှော့ပေး– 让（?） *ràng* yield, give sth. up. **:** Laux kah paoxgrawm, yawm kah paoxmeed. သူငယ်ချင်းကို အရှုံးပေး။ ချစ်တဲ့သူကို အလျှော့ပေး။ 亏在朋友，让在熟人。或：朋友面前亏点，熟人面前让点。 *Lose to a friend, yield to an intimate. (?)* /*f*0.0108/ /*f*7/

yawm[2] [yōm] /ʑɔ̰m/ *v.* ဝန်ခံ–၊ လက်ခံ–၊ admit; confess. **:** Ang nawh sax cu tix yawm tix riep phi map nawh. သူ့ရဲ့အပြစ်ကိုသူတစ်ခါမှဝန်မခံဖူးဘူး။ *He has never admitted his sin.* ☞ riep (?) [*syn.*]. /*f*7/

yoi [yōi] /ʑɔ̰i/ *vs.* လည်– (သရေ) 平，平局，平手 *píng, píngjú, píngshǒu* even, level. **:** Kiex tap khang: kawn: yoi, ang: nyang pex paox. သူတို့နှစ်ယောက်ဂျင်ဆော့တာလည် (သရေ) နေတုန်းပဲ၊မနိုင်ကြသေးဘူး။ 他俩打陀螺还平着呢, 不见胜负。 *The two of them are even at spinning a top, neither one of them has won.* /*f*9/

yoi: [yoi] /ʑɔi/ *vt.* ဖယ်–၊ ရွှေ–၊ ပြန်ဆုတ်–၊ ရုပ်–၊ စွန့်–၊ သိမ်း–၊ လျှော့–၊ 让, 让开 *ràng, ràngkai* withdraw, back off, yield, let up, withhold, relax. **:** Yoi: maix plak an: ceeix. ဟိုဘက်နည်းနည်းပြန်ဆုတ်။ 你让到那边去点儿。 *Back off over that way a bit.* | Paw doh yoi: ka taix maix. [Lai Tawx Cu Yi: 11:6] လက်ကိုရုပ်မထားနဲ့။ 不要歇你的手。 *Don't withhold your hand. [Ecc. 11:6]* /*f*7/

yoi: rhawm: [yoi hrom] /ʑɔi rʰɔm/ *vo.* စိတ်ကုန်– 抛弃 *pāoqì* give up, abandon. **:** Nawh hoik yoi: rhawm: tix khaing: kaing ang: mhawm:. သူအလုပ်ကနေစိတ်ကုန်သွားတာမကောင်းဘူး။ 他已经抛弃了不好的做法。 *He has given up on his bad activities.*

yi [yī] /ʑḭ/ *vs.* ဘာမှမရှိသော၊ အလွတ် 空 *kōng* empty. **:** iiep sub yi. ဆေ ပြားပိပ်ဗူး ထဲမှာဘာမှမရှိဘူး။ (ဗူးလွတ်) 空烟盒。 *an empty tobacco box.* /*f*0.0134/ /*f*6/

yip (?) [yib] /ʑip/ *v.* (မျက်စိ) မှိတ်– 闭上（眼） *bìshàng (yǎn)* close (eyes). **: yip ngai:** မျက်စိ မှိတ်တယ်။ 闭上眼睛。 *close one's eyes.* | mai kix hoik yip ngai: tix. ကိုယ်မျက်စိကိုပိတ်လျက်ရှိကြ၏။ 眼睛闭着. *and they have closed their eyes.* [Siam 'hold'].

yip shiao [yib sīao] /ʑip si̱au/ *v.* အသုံးပြု– use. **:** mawh kheu: yip shiao maix ka aux heue.(from LPT)

yih [yīh] /ʑḭh/ *vs.* ဗရပျစ်–၊ ဗရဖွာ–၊ ညင်းသိုးသိုးဖြစ်–၊ ဘိုသီဘတ်သီဖြစ်–၊ မသေသပ်–၊ မသပ်ရပ်–၊ စုတ်ဖွာ– 蓬松 *péngsōng* dishevelled. **:** yih hauk kaing:. 头发蓬松。 /*f*10/

yix [yix] /ʑḭʔ/ *pron.* ငါတို့၊ ကျွန်ုပ်တို့ (သူတို့နဲ့ငါ၊ နင်မပါ) 我们 *wǒmen* we (pl. excl.). **:** Cub yix sang hu: daux poi, ang cub pex hu: lie? ငါတို့အဖွဲ့ပွဲသွားမယ်၊ နင်တို့အဖွဲ့မသွားဘူးလား? *Our team will be going to the feast. Won't your team be going?* ☞ ix [*var.*]. ☞ yiex [*mor.*]. /*f*0.1807/ /*f*3/

yi:[1] [yi] /ʑi/ *vt.* ယုံ– 相信 *xiāngxìn* believe, believe in. **:** Yi: aux lox maix. ကျွန်တော်ခင်ဗျားစကားကိုယုံတယ်။ 我相信你的话。 *I believe what you say.* /*f*0.4678/ /*f*7/

yi:[2] [yi] /ʑi/ *n.* ဆေ ကျောက်စိမ်း? 玉（?）*yù* jade (?). **:** siang: simaox yi:. [Isayax 54:12] ဆေ ကျောက်စိမ်း（红玉）*(sparkling jewels) [Isa. 54:12]* [Hox yù 玉 (prim)?].

yi:[3] [yi] /ʑi/ *int.* ရီး 咿（表示惊讶）*yī (biǎoshì jīngyà)* yee! wow! (expressing surprise). **:** Yi: liex, ang: sax yaox! ရီး၊ မတွေ့ဖူးဘူး။ 咿, 从未见过！ *Wow! I've never seen that before!* /*f*0.4678/ /*f*7/

yi: tsi: lang: [yi zi lang] /ʑi tsi laŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 鱼子兰, 珍珠兰 *yú zǐ lán, zhēnzhū lán Chloranthus elatior*. ☞ sidah rawn[2] [*syn.*].

yi: cing (yix cing) [yi jing (yix jīng)] /ʑi tɕiŋ, ʑḭʔ tɕḭŋ / *n.* ထင်ကြေး၊ ထင်မြင်ချက်၊ ယူဆချက်၊ အတွေးအမြင်၊ ဆန္ဒ 意见 *yìjiàn* opinion. **:** Thix pex yicing tix lih. ခင်ဗျားတို့ထင်မြင်ယူဆချက်ကို ထုတ်ပြောပါ။ 你们把意见提出来。 *Please voice your opinions.* [Hox].

yi: yung: [yi yung] /ʑi ʑuŋ/ *vt.* ယုံ–၊ ယုံကြည်–၊ ကိုးစား–၊ စိတ်ချ– 信任 *xìnrèn* trust, be confident of, have confidence in (lit. 'believe-trust'). **:** kieh pui hun: yi: yung: Tang: ex. လူထုတွေကျွန်တော်တို့ပါတီကိုယုံကြည်ကိုးစားပါစေ။ 党取信于民。 *win the people's trust in our Party.* ☞ yung:[3] [*syn.*]. ☞ yungyi: .

yi: lawk sub [yi log sūb] /ʑi lɔk su̱p/ *n.* ဆေ ပြားဝံ 烟嘴儿 *yānzuǐr* mouthpiece of tobacco pipe, pipe nipple, pipe stem, cigarette holder. ☞ jeep[1], jheep[1], blawng: yi: [*syn.*].

yi: liaox tui: [yi liaox dui] /ʑi liauʔ tui/ *n.* <SAUX,VH> ဆေ ပြားအဖွဲ့ 医疗队 *yīliáoduì* medical team. ☞ cub pa: pai: saux [*syn.*]. [Hox].

yi: veung: [yi veng] /ʑi vɤŋ/ *n.* <VH?> ဖတ်စာ (သင်ပုန်းကြီး) 语文 *yǔwén* language textbook. [Hox].

yi: feung: [yi feng] /ʑi fɤŋ/ *vt.* <VH> ကြိုတင်၊ စောစောစီးစီး 预分 *yùfēn* share, divide in advance (?). [Hox].

yid [yīd] /ʑḭt/ *adv-pre.* ရည်ရွယ်ပြီး (လုပ်)–၊ သက်သက် (လုပ်)– 故意 *gùyì* deliberately, on purpose. **:** Nawh leue: yid yuh tix ang: tawng? သူဘာဖြစ်လို့ သက်သက် မသိဟန်ဆောင်တာလဲ။ 他为什么故意装不懂? *Why does he deliberately pretend not to know?* ☞ yeed [*var.*].

yib [yīb] /ʑḭp/ *vt.* ယပ်ခတ်–၊ ပြာ–၊ ဝိုင်း–၊ ရွှေ–၊ ရွှေယမ်း– 扇, 挥动 *shān, huīdòng* fan, wave about. **:** yib ngu. မီးကိုယပ်ခတ်ပေး 扇火。 *fan a fire.* | yib man: pa ciied. ပဝါရွှေယမ်း 挥动手巾。 *wave a towel.* ☞ yeeb [*var.*]. /*f*9/

yib taix [yīb daix] /ʑḭp taiʔ/ *vo.* လက်ခတ်–၊ လက်ယက်–၊ လက်ရွှေယမ်း– 挥手, 招手 *huīshǒu,*

zhāoshǒu wave, wave one's hand. **:** Ka ang nyang ing: kix yib taix ka paox tix. မခွဲခွါခင်သူတို့လက်ဝှေ့ယမ်းပြတယ်။ 回去之前，他们互相挥手。 *Before going home they waved at each other.*

yib yu [yīb yū] /ʑiɟp ʑu̯/ *n.* မြူ 雾, 山岚 *wù, shān lán* fog, mist.

ying yang [yīng yāng] /ʑiɟn ʑaɲ/ *n.* အဟာရ 营养 *yíngyǎng* nutrition. [Hox].

ying: keux [ying gex] /ʑiɟn kɤʔ/ *vs.* တင်းကြပ်– 严格 *yángé* strict, rigorous, rigid.

ying: mu: [ying mu] /ʑiɟn mu/ *n.* <VH> အကွန္ဒရာ 韵母（如佤文中的 -i -uai -aong 等）*yùnmǔ (rú Wǎwén zhōng de -i -uai -aong děng)* syllable final, rhyme (linguistic term, e.g., the Wa finals -i, -uai, -aong). ☞ kawn: ngai lai [*syn.*]. ☞ seung: mu [*ant.*]. [Hox].

ying: tong: [ying doung] /ʑiɟn toŋ/ *n.* <VH> လှုပ်ရှား– 运动 *yùndòng* movement (political). **:** **ching: cong: ying: tong:** လှုပ်ရှားမှု 群众运动 *mass movement* [Hox].

ying: tsi: tang: [ying zi dang] /ʑiɟn tsi taŋ/ *n.* <VH> အော်တိုဗုံး 原子弹 *yuánzǐdàn* atomic bomb. [Hox].

Ying: Nang: Seung: [Ying Nang Seng] /ʑiɟn naŋ sɤŋ / *np.* ယူနန်ပြည်နယ် 云南省 *Yúnnánshěng* Yunnan province (China). [gróh grong Ying Nang].

ying: cang: [ying jang] /ʑiɟn tɕaŋ/ *n.* <VH> တပ်ရင်းမှူး 营长 *yíngzhǎng* battalion commander (military rank). [Hox].

ying: cing: fu: [ying jing fu] /ʑiɟn tɕiɟn fu/ 应进户（跟’超支户’相对）*yīng jìn hù (gēn ' chāo zhī hù ' xiāngduì)*. [Hox].

ying: ceux [ying jex] /ʑiɟn tɕɤʔ/ *n.* <VH> နိယာမ၊ တရား၊ မူ၊ ဥပဒေ 原则 *yuánzé* principle. ☞ yiien: ceux [*var.*]. [Hox].

ying: ciu: [ying jiu] /ʑiɟn tɕiu/ *vt.* <VH> သုတေသနလုပ်– 研究 *yánjiū* study, research. ☞ yiien: ciu: [*var.*]. [Hox].

ying: chux [ying qux] /ʑiɟn tɕʰuʔ/ *vi.* <VH> ပြဇာတ်– ထုတ်ဖော်– 演出 *yǎnchū* perform, show. [Hox].

ying: seux [ying sex] /ʑiɟn sɤʔ/ *n.* <VH> အရောင် 颜色 *yánsè* colour (UK) color (US). ☞ si: [*syn.*]. ☞ rawm: rawn . [Hox].

ying: shiang: [ying siang] /ʑiɟn siaŋ/ *vt.* <VH> အန္တရယ် 影响 *yǐngxiǎng* affect, bother, be affected, be (adversely) influenced by sth.. **:** Ex paw kieh kong: cawx ying: shiang:. ကျွန်တော် တို့ကုမ္ပဏီ အန္တရယ်မဖြစ်စေနဲ့။ 咱们别使工作受到影响。 *Let's not let our work be affected.* | Paw ying: shiang: nawh, kieh nawh it mhawm: heue:, hoik taug nawh kah yuh tix kaing ling: ngaix. 别影响他睡觉，让他好好睡吧，他干活劳累了一天了。 *Don't bother him, let him sleep, he worked hard the whole day.* [Hox].

ying: ying: [ying ying] /ʑiɟn ʑiɟn/ *n.* <VH> သရ 元音（如佤文的 i ei ie a o ou e ee 等）*yuányīn (rú Wǎwén de i ei ie a o ou e ee děng)* vowel. ☞ kawn: lai, ngai: lai kawn:, kawn: ngai: lai [*syn.*]. ☞ fu: ying: [*ant.*]. [Hox].

ying: lix [ying lix] /ʑiɟn liʔ/ *n.* <VH> မီတာ 韵律 *yùnlǜ* prosody, rhythm, meter and rhyme scheme in poetry. [Hox].

ying: liao: [ying liao] /ʑiɟn liau/ **1** *n.* <VH> ကုန်ကြမ်း 原料 *yuánliào* raw material. **2** *n.* <VH> အဖျော်ယာမကာ 饮料 *yǐnliào* drink, beverage. [Hox].

ying: fang: [ying fang] /ʑiɟn faŋ/ *n.* <VH> တန်းလျား၊ စစ်တန်းလျား၊ 营房 *yíngfáng* barracks. [Hox].

ying: hang: [ying hang] /ʑiɟn haŋ/ *n.* <VH> ဘဏ် 银行 *yínháng* bank. ☞ krao: mau [*syn.*]. [Hox].

yin [yīn] /ʑiɟn/ *n.* ရင့်၊ စွဲလမ်းမှု 瘾 *yǐn* addiction, dependency, passion. **:** yin plai:. အရက်စွဲ 酒瘾。 *alcohol addiction, alcoholism.* [Hox].

Yesux Khrit (Ye:sux Khrit) [Yei Sux Krid] /ʑe suʔ kʰrit/ *np.* <KHRIT> ယေ ရှုခရစ် 耶稣基督 *Yēsūjīdū* Jesus Christ. ☞ Khrit, Yesux, Yiesu: [*syn.*].

yeh[1] [yeih] /ʑeh/ **1** *vt.* နှုတ်– 间, 移 *jiàn, yí* thin (plants), transplant. **:** Taux sum: yix daing: mhix, hu: yeh tiblah. ငါတို့စိုက်တဲ့ဟင်းပင်တွေရမ်းထူလွန်းတယ်၊ တစ်ချို့ကိုသွားနှုတ်ပစ်လိုက်။ 我们种的菜太密，去间一些苗。 *The vegetables we planted are very dense, so go and thin them out some.* | yeh tix sum: kawn: taux. ဟင်းရွက်တွေကိုနှုတ်ပြီးပြန်စိုက်တယ်။ 移栽菜秧。 *transplant vegetable seedlings.* **2** *vt.* ခွဲ–၊ ခွဲတမ်း 分, 分开 *fēn, fēnkāi* divide, split up, separate. **:** Yeh ex kaing yuh ka mawx? ကျွန်တော်တို့အလုပ်ကိုဘယ်လိုခွဲကြမှာလဲ။ 咱们的工作如何分? *How shall we divide the work?* | Ex yeh tix ot, paw ot tau. ကျွန်တော်တို့ခွဲနေကြရအောင်၊ အတူမနေဘူး။ 咱们分开住, 别住在一起。 *Let's live separately, not live together.* ☞ siyeh [*var.*]. /ƒ10/

yeh[2] [yeih] /ʑeh/ *onom.* ယေ (ဟ်) 噫（表示不满意）*yī (biǎoshì bùmǎnyì)* yeih (sound expressing displeasure). **:** Yeh, nawh leue: yuh nin:? ယေ (ဟ်) သူဘာဖြစ်လို့ဒီလိုလုပ်တာလဲ။ 噫, 他为什么这样? *Whoah, why is he being like this?* /ƒ10/

Yex [Yeix] /ʑeʔ/ *np.* ၁ ၀ 老大（指女子排行第一。参见 Am）*lǎo dà (zhǐ nǚzǐ páiháng dìyī. Cānjiàn Am)* Yeix.

Yesux (Ye: sux) [Yei Sux] /ʑe suʔ/ *np.* <KHRIT> ၁ ရှု 耶稣 *Yēsū* Jesus, Jesus Christ. ☞ Yiesu: [*var.*]. ☞ Yesux Khrit [*syn.*].

yen: [yein] /ʑen/ *vt.* ချဉ်ဖတ်တည်–၊ သနပ်တည်–၊ ဆားနယ်ပြီးလှန်း– 腌 *yān* pickle, cure. **:** yen: nex lax rux. အသား ဆားနယ်ပြီးလှန်းတယ်။ 腌腊肉。 *cure meat jerky.* ☞ sima: [*syn.*]. [Hox 腌 yān 'pickle'?].

yie[1] [yīe (yīie)] /ʑi̤ɛ/ *vs.* လွယ်–၊ ရိုး–၊ ရှင်း– 容易, 简单 *róngyì, jiǎndān* easy, simple. **:** daing: yie tix yuh. လုပ်ရတာတစ်အားလွယ်တယ်။ 很容易做。 *very easy to do.* | Pang: fax in: yie ngie. ဒီနည်းကတော်တော်ရှင်းတယ်။ 这办法真简单。 *This method is quite simple.* | Pingnya pa kaoh khaing: dee long: ... mawh ... ceu pa yie tix gau tix glaw:. [Yakob 3:17] အထက်မှ သက်ရောက်သောပညာကား၊ သင်ယူလိုက်နာနိုင်ဖွယ်ဖြစ်၏။ [ရမ်၊ ၃း၁၇] 从上头来的智慧. . . 是柔顺。 *The wisdom that is from above is...reasonable (something easy to learn and persuade?). [Jam. 3:17]* ☞ nu [*ant.*]. /*f*6/

yie[2] [yīe (yīie)] /ʑi̤ɛ/ *vs.* ၁ ၀ ချိုချို–၊ တန်ဖိုးနည်း–၊ သက်သာ– 便宜 *piányi* cheap, inexpensive, economical. **:** Jum kraung inkix daing: yie. ကုန်ပစ္စည်းတွေစျေးသက်သာလိုက်တာ။ 这些货物价钱便宜。 *The price of these goods is very cheap.* ☞ bhawh ②, dheen:[2] [*syn.*]. ☞ ngawh[2] ②, nguah ② [*ant.*]. /*f*6/

Yiesu: [Yie Su] /ʑiɛ su/ *np.* <KHRIT> ၁ ရှု 耶稣, 耶稣基督 *Yēsū, Yēsūjīdū* Jesus (Christ). ☞ Yesux [*var.*]. ☞ Yesux Khrit [*syn.*].

yie sidawng: [yīe si ndong] /ʑi̤ɛ s.dɔŋ/ *vs.* ရိုးရိုး၊ နှားလည်လွယ်– 简明 *jiǎnmíng* simple, concise.

yie yoing [yīe yōing] /ʑi̤ɛ ʑɔ̰ŋ/ *vs.* လွယ်ကူ–၊ ချောမွေ– 容易, 简单 *róngyì, jiǎndān* easy, simple. ☞ yie[1] [*syn.*].

yie rhawm: [yīe hrom] /ʑi̤ɛ rʰɔm/ *vs.* စိတ်လွယ်– 和霭 *hé ǎi.* **:** Si:miang yix daing: yie rhawm:, nyawm tix sang: liang: kong: cawx mai:. ကျွန်တော်တို့ခေါင်းဆောင်တစ်အားစိတ်လွယ်တယ်၊အလုပ်ကိစ္စဆွေးနွေးလို့ကောင်းတယ်။ 我们的领导很和霭, 很好同他商量工作。

yieh[1] [yīeh (yīieh)] /ʑi̤ɛh/ *num.* တစ်ရာ (၁၀၀) 百 *bǎi* hundred (100). ☞ siyieh [*var.*]. /*f*4/

yieh[2] [yīeh (yīieh)] /ʑi̤ɛh/ *vt.* ဖျက်–၊ ဖြိုချ–၊ ဖြိ– 拆 *chāi* break, tear down, take apart. **:** yieh nyiex prim:. အိမ်ဟောင်းကိုပျက်။ 拆旧房子。 *tear down an old house.* | Paw vi sawg tix een: kraung son pex piang haktiex, dee pungpieang siah mai: rhaw: chix yuh laux, mai dee pui briex pui lak chix yieh tix laig mai: briex heue:. [Mathiex 6:19] ခြတွေ၊ ရှိုးတွေ၊ သူခိုးတွေ ဖျက်ဆီးနိုင်ကဲ့ မြေမှာ ရတနာတွေကို မထားလေနှင့်။ 不要为自己积攒财宝在地上、地上有虫子咬、能锈坏、也有贼挖窟窿来偷。 *Don't lay up treasures for yourselves on the earth, where moths and rust consume, and where thieves break in and steal. [Mat. 6:19]* /*f*0.0279/ /*f*4/

yieh[3] [yīeh (yīieh)] /ʑi̤ɛh/ *vt.* လုယက်–၊ ဓားပြတိုက်–၊ ခြိမ်းခြောက်–၊ ချုံခိုတိုက်ခိုက်–၊ ခိုး– 抢 *qiǎng* rob, mug, waylay, loot. **:** Been prim: pui con yieh pui ku sidauh. ၁ ၀ ၊ ဟောင်းကဓားပြတွေ နေရာတကာဓားပြတိုက်တယ်။ 旧社会, 土匪到处抢人。 *In the old society bandits robbed people everywhere.* | yieh hia:. ပျားဖွတ်– 取蜂蜜。 *gather honey (lit. 'rob honey')* /*f*4/

yiex [yiex (yiiex)] /ʑi̤ɛʔ/ *pron.* ငါတို့နှစ်ယောက်၊ ကျွန်ုပ်တို့နှစ်ယောက် (သူနဲ့ငါ၊ နင်မပါ) 我俩, 我们俩 *wǒ liǎ, wǒmen liǎ* we (dual. excl.). **:** Yiex I: Rong muih paoxtix. ကျွန်တော်နဲ့ အိရွန်း အချင်းချင်း ချစ်တယ်။ 侬荣我俩相爱。 *I Róng and I love each other.* ☞ kiex[1], yix [*mor.*]. /*f*6/

yiex [yīex (yīiex)] /ʑi̤ɛʔ/ *part.* အိုးဟိုး၊ ဟိုးဟိုး၊ အိုးရိုးဃ (表示惊讶) *yo (biǎoshì jīngyà)* oh, uh-oh, oh-oh, oho. **:** Yiex, bawg yam khai: hui: hoik luan. အိုးဟိုး၊ စည်းဝေးအချိန်ကျော်သွားပြီ။ 哟, 开会的时间都过了。 *Oh-oh, the time for the meeting has already passed.,* /*f*6/

yiex [yīex (yīiex)] /ʑi̤ɛʔ, ʑɛ̰ʔ/ **1** *n.* အဘွား၊ အဖွား 祖母, 奶奶, 姥姥 *zǔmǔ, nǎinai, lǎolǎo* grandmother. **2** *n.* အဖွားအို 老大娘（尊称年老的妇女儿）*lǎodàniáng (zūnchēng niánlǎo de fùnǚer)* old woman. ☞ yax [*var.*]. ☞ tax[1] [*ant.*]. /*f*6/

yiex kuad [yīex gūad] /ʑi̤ɛʔ kṵat/ အဖွားအို 老太婆, 老婆儿, 老婆子 *lǎotàipó, lǎopó ér, lǎopó zǐ.*

yiex kuad kawm: [yīex gūad gom] /ʑi̤ɛʔ kṵat kɔm/ အဖွားကြီး 老太婆（弓腰驼背的）*lǎotàipó (gōng yāo tuó bēi de).*

yiex du [yīex ndū] /ʑi̤ɛʔ dṵ/ **1** *n.* အဘွား 曾祖母, 曾外祖母 *zēngzǔmǔ, zēngwàizǔmǔ* great-grandmother. **2** *n.* အဘွားမျိုးဆက် 女性祖先 *nǚxìng zǔxiān* female ancestor, ancestress.

Yiexnang [Yiex Nang] /ʑiɛʔ naŋ/ *np.* ဗီယက်နမ် 越南 *Yuènán* Vietnam.

yiex nawng: [yīex nong] /ʑi̤ɛʔ nɔŋ/ *n.* အိမ်ထောင်ဘက်မှဆွေမျိုးများ (ခမည်းခမက်) 女亲家 *nǚ qīnjiā* in-laws (maternal).

yiem [yīam] /ʑi̯am/ **1** *vi.* ငိ–၊ ငိုကြွေး–၊ မျက်ရည်ကျ– 哭 *kū* cry, weep. **2** *vi.* ကူ–၊ တွန်– 叫（指山雀、斑鸠等叫）*jiào (zhǐ shānquè, bānjiū děng jiào)* call, sing (of certain birds, such as the mountain sparrow or turtle dove). **:** yiem sim: sua:. 山雀叫。 *the mountain sparrow (?) sings.* ☞ grai [ceu 1] [*syn.*]. ☞ ngiah [*ant.*]. /*f*0.0207/

yiem grai [yīam mgrāi] /ʑi̯am gra̯i/ *v.* ငိ–၊ ငိုကြွေး–၊ ရှိုက်ကြီးတင်ငိ–၊ အော်ဟစ်ငိုကြွေး– 哭哭啼啼 *kūkutítí* weep and wail, bawl, cry loudly. **:** Keem: yiem grai nawh ka tix? သူဘာကြောင့် အော်ဟစ်ငိုကြွေးနေသလဲ။ 他究竟为什么哭哭啼啼的? *So what's he bawling about?*

yiem plaug [yīam blāeg] /ʑi̯am pla̯ɯk/ *v.* ငိုရှိုက်–၊ ရှိုက်ကြီးတင်ဖြစ်–၊ ဆို့–၊ တစ်–၊ နင်– 哽咽, 抽搭 *gěngyè, chōuda* sob, choke with sobs, be choked up, have a lump in one's throat.

yee [yēe] /ʑɯ̣/ **1** *vt.* ချိန်–၊ ရွယ်–၊ မှန်း– 瞄 *miáo* aim, take a bead on. **:** Yee maix yaox yaox, rauh ang: rauh? ခင်ဗျားချိန်ကြည့်။ တည့်လားမတည့်ဘူးလား။ 你瞄瞄看, 正不正? **2** *vt.* 比量 *bǐliàng*. **:** Maix yee khaox rong: ka daux kaong: tix yaox, khaw: ang: khaw:. 你拿柱子比量比量, 看你挖的洞合适不合适。 /*f*10/

yeet [yeed] /ʑɯt/ *vi.* ငြိမ်း–၊ သေ– 熄 *xī* go out, be extinguished. **:** Yeet ting: teung:. မီးငြိမ်းသွားပြီ။ 电灯熄了。 *The light went out.* | See: nawh yeet, preet nawh grai:. ငြိမ်းအောင်ရေလောင်းလိုက်၊ ပျောက်အောင်ငြိမ်းသတ်လိုက်။ 把它泼灭，把它弄熄。（禳火之词。）*Sprinkle it out, extinguish it till it's gone. (A prayer to ward off fire.)* ☞ preet [*mor.*]. /*f*7/

yeet khix [yeed kix] /ʑɯt kʰiʔ/ *tw.* လကုန် 月底 *yuèdǐ* end of month (lit. 'moon is extinguished').

yeed [yēed] /ʑɯ̣t/ **1** *vt.* အသက်ပြင်းပြင်းရှူသွင်း（ထုတ်）吸（深深吸气后将气呼出）*xī (shēnshēn xī qì hòu jiāng qì hū chū)* take a deep breath (and exhale). **:** yeed bhawm: tix phlu: ngu. အသက်ပြင်းပြင်းရှူသွင်းပြီး မီးမှုတ်လိုက်။ 吸气吹火。 *take a deep breath and blow on the fire.* **2** *vt.* စုပ်–၊ ဖားဖိုဆွဲ– 拉, 打 *lā, dǎ* pump, pull on (bellows). **:** yeed jhauh. ဖားဖိုဆွဲ– 拉风箱。 *pump bellows.* | Nawh hu: teei chi: thong: yeed bhawm: cheu:. သူလေထိုးစက်သွားယူပြီး ကားတိုင်ယာလေထိုးတယ်။ 他去拿气筒给车打气。 *He went to get an air pump to pump air into the vehicle tires.* **3** *vt.* လှည့်–၊ ယပ်ခတ်–၊ ဝိုင်း– 扇, 摇 *shān, yáo* spin, turn, wave agitate (a fan) (?). **:** yeed bhawm: cag boe: nghox. စပါးလှေစက်လှည့်ပြီး စပါးလှေပါ။ 摇风车。 *turn a winnowing fan for winnowing rice grain.*

yeed [yēed] /ʑɯ̣t/ *adv-pre.* ရေ ... ကြာချာစဉ်းစား–၊ ဆင်ဆင်ခြင်ခြင်၊ ရည်ရွယ်ပြီး (လုပ်) –၊ သက်သက် (လုပ်) –၊ ချင့်ချိန်ပြီး (လုပ်) – 故意 *gùyì* deliberately, on purpose. ☞ yid [*var.*].

yeeb [yēeb] /ʑɯ̣p/ *vt.* ယပ်ခတ်–၊ ပြာ–၊ ဝိုင်း– 扇, 挥动 *shān, huīdòng* fan, wave about. ☞ yib [*var.*].

yeen [yēen] /ʑɯ̣n/ **1** *vt.* ဖိ–၊ နှိပ်–၊ ဖုံး–၊ အုပ်– 压, 摁, 按, 盖 *yā, èn, àn, gài* press, weigh down, suppress, cover. **:** Yeen ce:, paw kieh bhaung: phlu:. စာရွက်တွေ လေနဲ့မလွင့်သွားအောင် ဖိထားလိုက်။ 压住纸, 别让风吹跑了。 *Weigh down the paper to keep the wind from blowing it away.* | Yēen lāi mgāi jāng. 签字盖章。 *Signed and sealed. (lit. 'press writing' + [Hox] 'cover [with] seal')* **2** *vt.* သည်းခံ–၊ ခံ–၊ ကြံ့ကြံ့ခံ– 忍受 *rěnshòu* endure, bear, stand. **:** Nawh pon yeen lox caox. သာယာနာပျော်ဖွယ်မရှိတဲ့စကားကို သူသည်းခံနိုင်တယ်။ 他能忍受恶言恶语。 *He can stand unpleasant talk.* ☞ kan[2], klu: klan:, geu:, gawh, gu:[3], gun[1], gun yeung, gheen:[2], sigawh, sigoih, sigheen:, sighoih [ceu 2] [*syn.*]. /*f*6/

yeen jum [yēen njūm] /ʑɯ̣n dʑɯ̣m/ *vo.* ရေ ... လျှော့–၊ လျှော့–၊ ချ– 压价, 讲价, 降价 *yā jià, jiǎng jià, jiàngjià*.

yeen ya: [yēen ya] /ʑɯ̣n ʑa/ *vt.* ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ် 压迫 *yāpò*.

yeen rhawm: [yēen hrom] /ʑɯ̣n rʰɔm/ *vo.* သည်းခံ–၊ တည်ငြိမ်–၊ ဂရုမစိုက်– 容忍, 沉住气 *róngrěn, chén zhù qì* calm, undaunted, unphased, blasé, keep one's cool, put up with sth.. **:** Kaw an:, viang pui ah ka nawh, nawh pon yeen rhawm: tix. ဟိ ... ကြား သူ့ကိုအပြစ်တင်ပြောဆိုပေမယ့် သည်းခံနိုင်တယ်။ 那位同志, 任凭别人骂他, 他能沉住气。 *That fellow remains calm, even when criticised by someone.*

yeem[1] [yēem] /ʑɯ̣m/ **1** *n.* ချုံပုတ်၊ ချုံနွယ်ပိတ်ပေါင်း၊ တော၊ တောအုပ် 草丛 *cǎocóng* bushes, shrubbery, foliage, thicket, hayfield, green cover. **:** Hu: tuah plong: daux yeem daux yaw. ရေ ... ကြာ သက်ကယ်သွားရိတ်ချေ။ 去草丛里割茅草。 *go cut thatch grass in the thicket.* **2** *vs.* စိမ်းစိမ်းစိုစိုရှိ–၊ ဝေဆာ–၊ ရှင်သန်– 茂盛, 发蓬 *màoshèng, fā péng* leafy, bushy, verdant, flourishing. **:** Pang: taux jiiet yeem ngie. ဒီဟင်းသီးဟင်းရွက်ပင်တွေ ဝေဝေဆာဆာနဲ့သန်လိုက်တာ။ 菜棵儿长得真茂盛。 *The vegetable heads are very leafy and full.* /*f*7/

yeem[2] [yēem] /ʑɯ̣m/ *n.* <KHAOX> ချုံ၂ 树冠（一般指乔木树干的上部和枝叶）*shùguān (yìbān zhǐ qiáomù shùgàn de shàngbù hé zhīyè)* crown, spread (of tree, upper part of trunk, with branches and leaves). **:** Yeem khaox an: daing: mhawm:, ex hu: laux tix ka veei nawh. အဲဒီချုံ၂ပုတ်အရမ်းကောင်း

တယ်၊သူ့အရိပ်မှာသွားခိုနားရအောင်။ 那棵树树冠长得很好, 咱们到它的树阴凉儿下休息。 *The crown of that tree is really nice, let's go and rest in its shade.* ☞ yeem khaox, yeei khaox [*syn.*]. /*f*7/

yeem khaox [yēem kaox] /ʒɯm kʰauʔ/ *n.* <KHAOX> သစ်ပင်အရိုပ်၊ ခြုံပုပ်အရိုပ် 树冠（一般指乔木树干的上部和枝叶）*shùguān (yìbān zhǐ qiáomù shùgàn de shàngbù hé zhīyè)* crown, spread (of tree, upper part of trunk, with branches and leaves). ☞ yeem[2], yeei khaox [*syn.*].

yeem yaw [yēem yō] /ʒɯm ʒɔ̰/ *n.* ချုံနွယ်၊ တောအုပ် 草莽, 草丛 *cǎo mǎng, cǎocóng* foliage, green cover.

yeei [yēei] /ʒɯi/ **1** *n.* ပင်စည် 棵儿 *kēr* trunk (of tree). **:** Khaox an: mhawm: yeei. ဒီသစ်ပင် ပင်စည် ကောင်းတယ်။ 那棵树棵儿长得好。 *That tree has a fine trunk.* **2** *n.* ကိုယ်လုံး၊ ကိုယ်ပေါက်၊ ကိုယ်ထည် 身材 *shēncái* body, figure, torso. **:** Bun: an: mhawm: yeei. ဒီမိန်းခလေး ကိုယ်လုံးလှတယ်။ 那个女的身材好。 *That girl has a nice figure.* **3** *n.* အစွန်း၊ သစ်ပင်ထိပ်ဖျား၊ တံစက်မြိတ်၊ အမိုး overhang, overlap, crown (of tree) eave (of house), fly (of tent). ☞ khaox[1] ③, sifa [ceu 2] [*syn.*].

yeei khaox [yēei kaox] /ʒɯi kʰauʔ/ *n.* သစ်ပင်အရိုပ် 树冠（一般指乔木树干的上部和枝叶）*shùguān (yìbān zhǐ qiáomù shùgàn de shàngbù hé zhīyè)* crown, spread (of tree, upper part of trunk, with branches and leaves). ☞ yeem[2], yeem khaox [*syn.*].

yeei nyiex [yēei nyīex] /ʒɯi ɲiɛʔ/ *n.* <NYIEX> တံစက်မြိတ် 房檐（指房顶伸出山墙外部分）*fáng yán (zhǐ fángdǐng shēnchū shānqiáng wài bùfēn)* eaves (overhang of roof of house projecting over gable ends of house). ☞ braux, caong braux [*syn.*].

yeei:[1] [yeei] /ʒɯi/ **1** *vi.* ပေါ့ခွေ–၊ ညွတ်–၊ ကိုင်း– 坠弯 *zhuì wān* be bent over, sag. **:** Gawng: muah an: hoik yeei: mai: plix tix. ဟိုင့ကပျောပင် အသီးတွေနဲ့ ညွှတ်နေတယ်။ 芭蕉杆被芭蕉坠弯了。 *The trunk of that plaintain is bent over from the weight of its fruit.* **2** *vi.* နွဲ–၊ ယိမ်း–၊ တိမ်း–၊ တုန်– 摇晃, 颤动 *yáohuàng, zhàndòng* sway, waver, quiver. **:** Sibauk hoik yeei:, paw lawng. တံတား ယိမ်းနေတယ်။ မဖြတ်နဲ့။ 木桥摇晃了, 不要过。 *The bridge is swaying, don't cross it.*

yeei:[2] [yeei] /ʒɯi/ *n.* <SIM:> အညိုရောင်ငှက်ကလေး တစ်မျိုး（一种麻色小鸟）*(yīzhǒng másè xiǎoniǎo)* (kind of small light brown bird). **:** Krix kah rub kawn: yeei:, glup kah lox pui tang:. (အညိုရောင်ငှက်ကလေးတစ်မျိုး) ရဲ့ကျေ့ကွင်းမိတယ်၊ တစ်ခြားလူတွေ့စကားကြောင့်မှောက်လဲတယ်။ 套于下小鸟的网，亏在听了生人的话。 *Snagged by a trap for a little yeei bird, tripped up by the words of an outsider. (?)* ☞ cai yeei:, ci yeei: [*syn.*].

yeu [yē] /ʒɤ̰/ *adv.* သာလျှင်၊ ပဲ 只, 仅仅 *zhǐ, jǐnjǐn* only, merely. **:** yeu ngie tix tawx ceeix. နည်းနည်းပဲပေးတယ်။ 只给了一点儿。 *only gave a little.* /*f*10/

yeung[1] [yēng] /ʒɤ̰ŋ/ **1** *vt.* ဆင်–၊ ပုံတူ– 像, 如 *xiàng, rú* resemble, look like. **:** Nawh yeung keeing: tix. သူကသူ့အဖေနဲ့ရုပ်ချင်းဆင်တယ်။ 他象他父亲。 *He resembles his father.* **2** *cl.* ထည် 件 *jiàn* kind, article (classifier for clothing, etc.). **:** sibex tix yeung. အင်္ကျီတစ်ထည်။ 一件衣服。 *an article of clothing.* ☞ yaung [*var.*]. ☞ lawk[1], awm:[1] ① [ceu 1] [*syn.*]. [Siam]. /*f*0.0124/ /*f*6/

yeung[2] [yēng] /ʒɤ̰ŋ/ *vi.* သည်းခံ– 耐心 *nàixīn* be patient. **: pa gun pa yeung** သည်းခံတော်မူခြင်း 忍耐၊ *be patient* | Aux tom: khyox khaw: ka maix, yeung tix nghiiet lox aux mhawmmhawm: liak heue. [Lai Kawncau 26:3] ထိုကြောင့် သည်းခံသောစိတ်တော်နှင့် အကျွန်ုပ်စကားကို နားထောင်တော် မူမည် အကြောင်း အသနားတော်ခံပါ၏။ 所以求你耐心听我。 *Therefore I beg you to hear me patiently. [Act. 26:3]*

yeum: [yem] /ʒɤm/ ကျိန်း–၊ စပ်– 发涩（指眼睛）*fā sè (zhǐ yǎnjīng)* have burning sensation (in eyes). **:** Ngai: aux yeum: ka sang: it tix. အိပ်ချင်လို့ မျက်စိစပ်နေတယ်။ 我眼睛发涩, 想睡觉。

yia[1] [yīa] /ʒ̰ia/ **1** *n.* <KHAOX> ေ□ □အုပ်၊ သစ်တော၊ ချုံနွယ်ပိတ်ပေါင်း 灌木丛, 林 *guànmùcóng, lín* grove, woods, stand of trees, thicket, shrubbery. **:** Hu: ex kid khaox daux yia. ငါတို့တောအုပ်ထဲ ထင်းသွားခုတ်မယ်။ 咱们去灌木丛中砍柴。 *We are going to cut trees in the woods.* | yia khaox kroek. ရှားပင်အုပ် 紫胶林。 *a grove of lac host trees.* | yia khaox yang: yit. ရာဘာတောအုပ် 橡胶林。 *a stand of rubber trees.* **2** *cl.* အုပ် 片, 处（一般都说 ndaex, 但在一定语言环境下说 yīa 也行）*piàn, chù (yìbān dōu shuō 'ndaex', dàn zài yīdìng yǔyán huánjìng xià shuō 'yīa' yě xíng)* grove, stand (alternate classifer for thickets, groves of trees, in addition to ndaex) (?). **:** Yaong: yix yia ting: koe: ra: yia. ကျွန်မတို့ရွာမှာ တောအုပ်နှစ်အုပ်ရှိတယ်။ 我们寨子有两片大灌木丛。 *Our village has two groves of trees.* /*f*9/

yia[2] [yīa] /ʒ̰ia/ **1** *n.* <SAUX> အနာစိမ်း၊ သွေးစုနာ၊ ပြည်တည်နာ၊ ဖက်ခွက်နာ 溃烂处 *kuìlànchù* festering wound, ulcer. **:** Hoik vai yia caong maix laih? ခြေထောက်ကအနာစိမ်း သက်သာလား။ 你脚上溃烂的地方好了吗? *Has the*

festering wound on your foot gotten better? **2** *v.* <SAUX> ပြည်တည်–၊ ပြည်တည်နာပေါက်–၊ အနာစိမ်းပေါက်–၊ အနာဖြစ်– 感染, 溃烂 *gǎnrǎn, kuìlàn* become infected, ulcerate, fester. **:** Keem: caw caong maix yia laih? ခြေထောက်မှာ ပြည်တည်နေလား။ 你的脚受到感染了吗? *Did your foot get infected? (?)* | Yia piang blawg law khaix tang: tix. ဝန်တွေ့ပွတ်တိုက်လို့ မြည်းရဲ့ကျောမှာ ပြည်တည်နာပေါက်နေပြီ။ 骡背上被驮子磨擦后溃烂了。 *The back of the mule was festering from the chafing of the load.* /*f*9/

yia[3] [yīa] /ʑia/ **1** *vt.* လှည့်–၊ လိမ်–၊ လှိမ့်– 转动 *zhuǎndòng* turn, rotate. **:** yia jaong cheu:. ကားဘီးလှိမ့်နေတယ်။ 转动车轮。 *rotate the wheel of a vehicle.* **2** *vi.* ဝိုင်းလည်–၊ ပတ်ပတ်လည် circle around, go around, revolve (?). **:** Ex sum tix een gawng: muah khaox yia ka praok nyiex tix. ကျွန်တော်တို့အိမ်ကိုင်ကျောပင်တွေဝိုင်းဝိုင်းလည်စိုက်ထားတယ်။ *We planted papaya trees around the edge of our lot.* ☞ ling:[1] ①, bhuih[2] ② [ceu 1] [*syn.*]. /*f*9/

yia to: [yīa dou] /ʑia to/ *vi.* ပြေးပြီးခုန်– 飞跑 *fēipǎo* rush, run, race. **:** Ot kix daux pi: sai:, nawh yia to: hoek sivoe. သူတို့ပြိုင်ပွဲထဲမှာ၊သူပြေးခုန်ပြီးအရင်ရောက်တယ်။ 在比赛中, 他飞跑在前面。 *In the foot race he ran out in front.*

yiah [yīah] /ʑiah/ *vt.* လှန်–၊ ခြောက်– 害 *hài* harm, do harm to, cause disease. **:** Mawh ceu patix pa yiah aux saux? ဘယ်လိုဟာမျိုးကငါ့ကိုလှန်ပြီးဖျားခိုင်းလဲ။ 是什么东西害得我生病? *What was it which caused me to become ill?*

yiag [yīag] /ʑiak/ အနည်းငယ်၊ နည်းနည်း 少 *shǎo* few. **:** Yiag maix tawx ceeix. နည်းနည်းလျှော့ပေး– 你少给点儿。 *give a little less.* | yiag tix ih. အစားလျှော့စား– 少吃点儿。 *eat less.* /*f*7/

yiu ting: [yīu ding] /ʑiu tɪŋ/ *n.* <VH> ပါရမီ၊ အားသာချက်၊ □ □ ပြိုချက် 优点, 好处 *yōudiǎn, hǎochu* advantage, virtue, strong point, strength, forte. ☞ dee mhawm: [*syn.*]. [Hox].

yiux phiao: [yiux piao] /ʑiuʔ pʰiau/ *n.* <VH> တံဆိပ်ခေါင်း 邮票 *yóupiào* stamp, postage stamp. ☞ lai rieng sibaox [*syn.*]. [Hox].

yiux ting: ciux [yiux ding jiux] /ʑiuʔ tɪŋ tɕiuʔ/ *n.* <VH> မီးစက် 邮电局 *yóudiàn jú* post office, telecommunications office. [Hox].

yiux thiaox [yiux tiaox] /ʑiuʔ tʰiauʔ/ *n.* အီကြာကွေး 油条 *yóutiáo* deep-fried twisted dough sticks, crullers. [Hox].

yiux cix tui: [yiux jix dui] /ʑiuʔ tɕiʔ tui/ *n.* <VH> ပြောက်ကျားတပ်ဖွဲ့ 游击队 *yóujīduì* guerrilla (guerilla). ☞ thux cix tui: . [Hox].

yiux cix cang: [yiux jix jang] /ʑiuʔ tɕiʔ tɕaŋ/ *n.* <VH> ပြောက်ကျားစစ် 游击战 *yóujīzhàn* guerrilla war. [Hox].

yiux sing: [yiux sing] /ʑiuʔ sɪŋ/ *n.* <VH> ပြဇာတ်၊ သရုပ်ဆောင် 游行 *yóuxíng* parade, demonstration. [Hox].

yiiep [yiab] /ʑiəp/ *vt.* မျက်စိပိတ်–၊ မျက်စိမှိတ်– 闭（眼）*bì (yǎn)* close (the eyes). **:** yiiep ngai:. မျက်စိပိတ်။ 闭眼。

yiieb [yīab] /ʑiap/ *vt.* ပန်ကာ 扇, 扇动 *shān, shān dòng* fan.

yiien:[1] [yian] /ʑiən/ **1** *vs.* တိတ်ဆိတ်–၊ ငြိမ်သက်– 静悄悄 *jìngqiāoqiāo* quiet, calm, serene. **:** Ponsawm: yiien: ngie yaong:. ညဆိုရင်ရွာထဲတိတ်ဆိတ်နေတာပဲ။ 夜间村里静悄悄的。 *It is very quiet in the village at night.* **2** *vs.* ငြိမ်း–၊ အေးငြိမ်း– 和睦 *hémù* peaceful. **:** Pui pa chix kieh chix raw pa simah simaing: ka paox tix kieh yien: khankix [Mathiex 5:9] သူတပါးချင်း ခိုက်ရန်ပြုခြင်းကို ငြိမ်းစေတတ်သောသူတို့သည် မင်္ဂလာရှိကြ၏။ 使人和睦的人有福了。 *Blessed are the peacemakers, [Mat. 5:9]* ☞ yiien: yawg (yienyawg, yien yawk), yawg yiien: [*syn.*]. /*f*0.1373/ /*f*5/

yiien:[2] [yian] /ʑiən/ *n.* <KHAOX> ပန်းတစ်မျိုး? 洋烟 *yángyān*. **:** Paing tai graoh, raoh tai yiien:. 南烛花白，洋烟花红。 *The flowers of the X-tree are white and the flowers of the Y-tree are red.*

yiien: [yian] /ʑian/ ☞ ying: .

yiien: ceux [yian jex] /ʑian tɕɤʔ/ *n.* <VH> နိယာမ၊ တရား၊ မူ၊ ဥပဒေ 原则 *yuánzé* principle. **:** yiien: ceux num: been pon: grawng:. 四项基本原则 *The Four Basic Principles.* ☞ ying: ceux [*var.*].

yiien: ciu: [yian jiu] /ʑian tɕiu/ *vt.* <VH> သုတေသနလုပ်– 研究 *yánjiū* study, research. ☞ ying: ciu: [*var.*]. [Hox].

yiien: ciu: seung [yian jiu sēng] /ʑian tɕiu sɤ̯ŋ/ *n.* <VH> ဘွဲ့ရကျောင်းသား 研究生 *yánjiūshēng* postgraduate student (UK), graduate student (US). [Hox].

yiien: suang [yian sūang] /ʑian sʷaŋ/ *n.* ဟိုက်ဒရိုကလိုရစ်အက်ဆစ် 盐酸 *yánsuān* hydrochloric acid (HCl). [Hox].

yiien: yawg (yienyawg, yien yawk) [yian yōg] /ʑiən ʑɔ̯k/ *vi?.* တိတ်ဆိတ်–၊ ငြိမ်သက်– 安定 *āndìng* calm, quiet, settled, peaceful. **:** Gau ka aux, mai: aux tag

ot yiien: yawg tix. [Yawbax 6:24] ငါ့ကိုဆုံးမကြပါ။ တိတ်ဆိတ်လျက်နေပါမည်။ 请你们教导我、我便不作声。 *Teach me, and I will be quiet. [Job 6:24]* | Yam an: pui yiien: yawg jhak ka paox tix, mai: ing yienyawg khaing: dee ot tix heue. အဲဒီအချိန်လူတွေတစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက်ကြည့်ကြပြီး ကိုယ့်နေရာကိုငြိမ်သက်စွာပြန်သွားကြတယ်။ *Then the men looked quietly at each other and withdrew quietly from where they were. (?)* | Pui tix kaux dix dix, simie tix yuh paox pie mai: Siyiex, ang: lai rhawm: ot dee suk sag pui mai: simie tix rawg bwan yien yien yawg yawg tix dauh heue. ဟိုးအရင်ကလူတစ်ယောက်၊ ဘုရားသခင်နဲ့အဆွေခင်ပွန်းဖွဲ့ချင်တယ်၊လူတွေရှုပ်တဲ့နေရာမနေချင်တော့ဘူး၊ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်တဲ့နေရာတစ်နေရာမှာပဲဆုတောင်းနေချင်တယ်။ *Once upon a time there was someone who wished to be a brother (?) to God (?); he no longer felt like being in the rough and tumble company of men (?) and wished to pray quietly in one place. (?)* ☞ yiien:[1], yawg yiien: [*syn.*].

yoek [youig] /ʑoc/ **1** *vs.* မူး– 醉 *zuì* drunk. **:** hoik yoek ka plai:. အရက်မူးသည်။ 喝酒醉了。 **2** *vs.* မူးဝေ– 晕 *yūn* dizzy. **:** yoek ka hax koek. ေ□□□ မ□ူးဝေနေတာပဲ။ 太阳晒晕的。 /*f*6/

yoeh [yōuih] /ʑo̤ih/ *n.* နှဘေး၊ စပ်၊ အနား 边儿 *biānr* side, border, edge. **:** Paw hu: ka yoeh guh kaung:. လယ်ဘောင်အစပ်နား၊ မသွားနဲ့။ 别到田坎边儿上去。 *Don't walk on the edge of the embankment next to the field.*

yhap [hyab] /ʑʰap/ *v.* အသုံးကြမ်း–၊ ကြမ်း 费（跟‘省’相对）, 不禁, 不耐 *fèi (gēn ‘shěng ’xiāngduì), bùjīn, bù nài* spend, be unrestrained, compulsive. **:** Kawn: nyawm daing: yhap ih kraung. ကလေးအဝတ်အစားဝတ်ကြမ်းတယ်။ 小孩穿衣服很费。 | Gaox pid ang: lai:, daing: yhap tix sawm:. ဒီကောက်ညှင်းမပွဘူး၊ စားရတာကြမ်းကြမ်းကြီး။ 糯米不出数, 很不禁吃。

yha: [hya] /ʑʰa/ *v.* ကလေးမြွေး–၊ သားဖွား–၊ မီးဖွား–၊ မျက်နှာမြင်– သားပေါက်–(တိရစ္ဆာန်) 下, 产子 *xià, chǎn zǐ* give birth, bear (usu. of animals). **:** Miex sox hoik yha:. မြွေးမသားပေါက်နေတယ်။ 母狗下儿了。 *The dog (bitch) had puppies.* /*f*8/

yhan:[1] [hyan] /ʑʰan/ *v.* နှောင့်နှေး–၊ ကြန့်ကြာ– 耽搁 *dānge* delay. **:** Krox yix nawh keem: yhan: kah. သူ့ကိုစောင့်ရတာနှောင့်နှေးလိုက်တာ။ 我们等他, 便耽搁了。 *We were delayed by waiting for her.*

yhan:[2] [hyan] /ʑʰan/ *vs.* အသံတိတ်(သေနတ်) 打冷枪 *dá lěngqiāng* fire a cold weapon (?). **:** Jao yhan: nad, ang: aux krox puing: sim: puing: tix ka tang:. 因为打了冷枪，所以没有打着我要打的鸟。 *Because I was firing a cold gun, I didn't hit the bird I was aimng at.*

yhaok [hyaog] /ʑʰauk/ **1** *n.* နားရွက် 耳, 耳子 *ěr, ěrzi* ear. **2** *n.* လက်ကိုင်၊ ကိုင်း 柄 *bǐng* handle. **:** yhaok khang:. အိုးလက်ကိုင် 锅耳。 *pot handle.* | yhaok khrawng:. ခြင်းလက်ကိုင် 竹篓的耳子。 *basket handle.* **3** *vt.* နားထောင်၊ လိုက်နာ 听, 听话 *tīng, tīnghuà* listen to, obey. /*f*5/

yhot [hyoud] /ʑʰot/ *vi.* <SAUX> ရူးသွပ်–၊ ရူး–၊ စိတ်မနှံ့–၊ စိတ်ဖောက်ပြန်–၊ စိတ်နောက်– 疯 *fēng* crazy, mad, insane. **:** Nawh hoik yhot. သူရူးသွားပြီ။ 他疯了。 *She went insane.* /*f*7/

yhot proe [hyoud brōui] /ʑʰot prọi/ *vi.* <SAUX> ရူးသွပ်–၊ ရူး–၊ စိတ်မနှံ့–၊ စိတ်ဖောက်ပြန်–၊ စိတ်နောက်– 疯 *fēng* mad, crazy, insane.

yhop [hyoub] /ʑʰop/ *vs.* လှုပ်ရှားမှုမြန်ဆန်– 转动得快 *zhuǎndòng de kuài* spinning, rotating rapidly. ☞ ngiet[2] [*syn.*].

yhox [hyoux] /ʑʰoʔ/ *n.* <KHAOX> သစ်သီးတစ်မျိုး(?) 榕树果 *róngshùguǒ* small fruit fig tree, banyan [AM].

yhon: [hyoun] /ʑʰon/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပလောင်ဆေး 断肠草, 狗闹花 *duànchángcǎo, gǒunàohuā* graceful gelsemium, Chinese gelsemium (*Gelsemium elegans*, a toxic plant, root and stem used medicinally.

yhon: lig [hyoun līg] /ʑʰon ḷic/ *n.* <KHAOX,SAUX> 红白解, 生藤, 羊角藤 *hóng bái jiě, shēng téng, yáng jiǎo téng Stelmatocrypton khasianum*. ☞ plix rung: moi [*syn.*].

yhawk yhawn: [hyog hyon] /ʑʰɔk ʑʰɔn/ *vovt.* မကျစ်လစ်ဘူး၊ မပိရိဘူး 不齐 *bù qí* no neat?.

yhawm: [hyom] /ʑʰɔm/ *vs.* <SAUX> သိပ်နေမကောင်း– 小病 *xiǎo bìng* have a minor ilness, not feel well. **:** Lig in: yhawm: ngaix, ang: sawm:. ဒီနေ့ဒီဝက်သိပ်နေမကောင်းဘူး၊ ထမင်းမစားဘူး။ 今天这口猪有点儿小病, 不吃食儿。 *This hog isn't feeling well today, and won't eat any fodder.* /*f*10/

yhawm: rhawm: [hyom hrom] /ʑʰɔm rʰɔm/ *vs.* <SAUX> သက်တောင့်သက်သာမရှိဘူး၊ နေရထိုင်ရမသက်သာဘူး 不舒服 *bù shūfu* uncomfortable, not feel well. **:** Yhawm: rhawm: aux ceeix ngaix. ဒီနေ့နေရထိုင်ရတာ မသက်သာလိုက်တာ။ 今天有点儿不舒服。 *I don't feel well today.*

yhit [hyid] /ʑʰit/ ☞ hit .

yhiok [hyioug] /ʑʰiok/ *vs.* လည်–၊ လှည့်– 转, 转动 *zhuǎn, zhuǎndòng* turn, rotate (?).

yhio: (hio:) [hiou] /hio/ ☞ hio: .

R

ra lai [ra lai] /ra lai/ *adv.* အပြန်အလှန် 互相 *hùxiāng* mutual, each other. **:** pa deeh ra lai pawk. အပြန်အလှန်။ 互相交换。 *responsive reading (as of the Bible).* ☞ la: lai: [*var.*].

ralai [rā lāi] /rạ lại/ အသီးသီး၊ အပြန်အလှန် belongs to?. **:** mawx tokaux tix mu: khaing: ka daux Cao: Khrit, mai: ralai mawh kraung pakpeung ka paoxtix heue:.[Romax 12:5] အသီးသီး အင်္ဂါချင်း ဖြစ်ကြ၏။ *and each member belongs to all the others.*

rak run: [rag run] /rak run/ *v.* တွန့်–၊ ပြန်ကန်–၊ ဆုတ်–၊ ခွာ– 缩, 缩回 *suō, suōhuí* recoil, draw back, withdraw, shrink back. **:** rak run: tix deeh. ဆုတ်ခွာတယ်။ 又缩回去了。 *withdrew. (?)* ☞ ruk run: [*var.*].

rak run: siniag [rag run si nīag] /rak run s.ṇạk/ *vi.* အကြောကွေး 抽筋 *chōu jīn* pull a tendon (?). ☞ saux rak run: siniag, saux blawn (?) [*syn.*].

rak rawn: [rag ron] /rak rɔn/ *vi.* ေ□ □□ □□ွ်–၊ ကောက်–၊ ကွေး– 蜷曲, 缩 *quánqū, suō* bent, curved, curled, wrinkled, shrunk. ☞ rak reen:, rawk rawn: [*var.*].

rak reen: [rag reen] /rak rɯn/ **1** *vs.* တွန့်လိမ့်– 皱, 拳曲 *zhòu, quánqū* wrinkled, curled. **:** Man: in: hoik rak reen:. ဒီပိတ်စတွေတွန့်လိမ့်ကုန်ပြီ။ 这块布皱了。 *This fabric is already wrinkled.* **2** *vi.* တွန့်– 起皱纹 *qǐzhòuwén* wrinkle. **:** Hak ngai: nawh hoik rak reen:. သူ့ရဲ့မျက်နှာပြင်တွန့်နေပြီ။ 他脸上已经起皱纹了。 *Her face has gotten wrinkled.* ☞ rak rawn:, rawk rawn: [*var.*].

rak reen: hauk [rag reen haeg] /rak rɯn hawk/ *n.* ဆံပင်ကောက် 髦发 *máo fā* to have hair curled.

rarheu: [ra hre] /r.rʰɤ/ *n? v?.* နှစ်ရှည်ကြာအရက်ဖြူတစ်မျိုး၊ နှစ်စိမ်အရက် (?) 烧酒 *shāojiǔ* white liquor (distill white liquor ?). ☞ plai: rheu: [*mor.*].

rat[1] [rad] /rat/ **1** *vs.* အသားပတ်–၊ ဝါကျွတ်– (စပါး) 红润, 黄橙橙 *hóngrùn, huángchéngchéng* red, rosy, ruddy, blushing, flushed, orange. **:** ngai: baoh rat ngie. မျက်နှာအသားပတ်နေတာပဲ။ 脸色红润。 *have rosy cheeks.* | Nghox ma: in: hoik kaux, uik rat ngie. ဒီစပါးခင်းတွေရင့်မှည့်နေပြီ၊ ဝါကျွတ်နေတာပဲ။ 这块地的稻子黄橙橙的，都熟了。 *The rice in this plot is ripe and a nice orange colour.* **2** *vi.* မှည့်–၊ ရင့်– 发黄, 半熟（指尚未熟透） *fāhuáng, bànshú (zhǐ shàngwèi shútòu)* turn yellow-orange, start to turn red, be half-ripe. **:** Plix mak vhan: inkix taug rat ngie. ဒီလိမ္မော်သီးတွေမှည့်ခါစပဲရှိသေးတယ်။ 这些黄果才开始发黄。 *These oranges are only half-ripe.*

rat[2] [rad] /rat/ *onom.* ေ□ □□ □□ (သို့) မိုးတစ်ဖြောက်ဖြောက်ရွာသောအသံ 啪啪（打枪、下大雨的声音） *pā pā (dǎqiāng, xià dàyǔ de shēngyīn)* (sound of gunfire or heavy rain).

ra: [ra] /ra/ *num.* နှစ် (၂) 二, 两 *èr, liǎng* two, 2. **:** kao: ra:. ဆ□ နှစ် (၁၂) 十二。 *twelve (12).* | sibex ra: pheen:. အဝတ်နှစ်ထည် 两件衣服。 *two items of clothing.* ☞ sawng:[2], song:[2] [*syn.*]. /*f*0.2034/ /*f*3/

ra: lai: teem: [ra lai deem] /ra lai tɯm/ *v.* အချင်းချင်းကူညီ–၊ အပြန်အလှန်ကူညီ– 互助 *hùzhù* give mutual aid, help each other. ☞ fu: cu: [*syn.*].

rag [rāg] /rạk/ **1** *n.* သံချေး 锈 *xiù* rust. **:** Rag gawn: in: ang: lai: chix goih, maix ceen tawx tax lhek leed khaing: sax. ဒီဓါးသံချေးတက်နေပြီချွတ်လို့မရတော့ဘူး၊ မင်းပန်ပဲဆရာကိုဖားဖိထိုးပြင်ခိုင်းလိုက်။ 这刀上的锈不会掉了，你干脆明天让铁匠再铸铸好了。 *The rust on this knife won't come off anymore, so how about giving it to the blacksmith tomorrow to reforge it?* **2** *vi.* သံချေးတက်– 生锈 *shēngxiù* rust, get rusty, become rusty, be rusted. **:** Rhiiem: in: hoik rag ceeix. ဒီသံသံချေးတက်နေပြီ 这块铁已经生了点儿锈了。 *This iron has gotten a little rusty.* ☞ rhaw:[1] [*syn.*]. /*f*10/

rang[1] [rāng] /rạŋ/ *vt.* ပြင်ဆင်– 准备, 预备 *zhǔnbèi, yùbèi* prepare. **:** Sang: khai: pui hui: tin: ngaix, da: tix rang khix khaox rawm: niem. ဒီနေ့သူများ ဒီမှာ□□ □□ေးကြမယ် ထင်း၊ ရေတွေအရင်ပြင်ဆင်ထားပါ။ 今天要在这里开会, 先准备好柴和水。 *They're going to hold a meeting here today, so prepare some firewood and water in advance.* ☞ krao[1] ①, khre:[1] ①, khre: rien, dang: rhawm:, dha: riien [*syn.*]. /*f*8/

rang[2] [rāng] /rạŋ/ **1** *vt.* ပိုင်း–၊ ဖြတ်–၊ ပျက်–၊ 缺 *quē* lack, be short (?). **:** rang plong: loe: beeih. သက်ကယ်ကိုသုံးပိုင်းဖြတ်လိုက်ပါ။ 缺三背茅

草。 *lack three backloads of thatch grass.* | Nawh rang kaing ngaix. သူဒီနေ့အလုပ်ပျက်တယ်။ 今天他旷工。 *He's missing work today.* **2** *vt.* ပြေး၊ ပျက်ကွက်– 旷 *kuàng* miss (work), skip (school), cut (class), waste time, be absent, be A.W.O.L. (absent without leave, from military duty). /*f*8/

rang[3] [rāng] /rạŋ/ *v.* ချန်ထား–၊ ဖယ်ထား– 留 (?) *liú* leave, lay (eggs) (?). **:** Plaik ia: khawm: dang:, rang tawm: khawm: kaug. ကြက်တွေကိုတစ်ခြံလုံးမောင်းထုတ်၊ ဥတွေကိုတစ်သိုက်လုံးချန်ထား။ 关鸡整圈，留蛋整窝。(鸡多蛋多。) *Chicken coops filled with caged hens, laying nests filled with laid eggs. (?) (Abundant chickens and eggs.)*

rangdi (rang di:) [rāng ndi] /rạŋ di/ *vi.* ဂုဏ်ရှိ–၊ ဂုဏ်ပြုခံရ–၊ ချီးမြှောက်ခံရ–၊ ဂုဏ်ယူ–၊ ဝုံကြွား–၊ မော်ကြွား– 光荣，脸面的光彩 *guāngróng, liǎnmiàn de guāngcǎi* be honoured (UK) honored (US), be proud, feel pride. **:** Nawh pon phing: tix mawh laox tong: mawx fang:, yaong: ex daing: rangdi mai:. သူစံပြလုပ်သားအဖြစ် အရွေးခံရတုန်းက ကျွန်မတို့ရွာ တအားဂုဏ်ရှိတယ်။ 他被评为劳动模范，咱们寨子也很光荣。 *When he was named as a model worker, our village felt very honoured* | mawh dee sang yaw rangdi. [2 Kawrinthux 1:14] ငါတို့၏ဝါးကြွားဝမ်းမြောက်ခြင်းအကြောင်းဖြစ်သကဲ့သို့... 被人夸口。(?) *be a source of pride to sb. [2Co. 1:14]*

rang ca [rāng jā] /rạŋ tɕạ/ **1** *vi.* ရှက်တတ်– 羞耻 *xiūchǐ* feel shame, be ashamed. **:** Kawn: ang: nawh tawng tix rang ca. ဒါတောင်သူမရှက်တတ်သေးဘူး။ 她还不觉得羞耻！*She still doesn't feel any shame.* **2** *vs.* အရှက်ခွဲ၊ အရှုပ်ဆိုး 羞耻 *xiūchǐ* shameful, disgraceful (?) embarrassed (?). **: rang ca yuh** အရှက်ကွဲ၊ အရှက်ခွဲ 败坏. . . 名誉 *hurt sb's reputation, bring shame to sb.* | Nawh hoik rang ca yuh ex pui hun: uik. သူကျွန်တော်တို့အားလုံးကိုအရှက်ကွဲအောင်လုပ်တယ်။ 他败坏了大家的名誉。 *He hurt everybody's reputation.* | **kieh rang ca** အရှုပ်ဆိုးတယ်။ 引起反感，令人为难，见怪 (?) *antagonise, cause offense (?)* | Paw lai: kieh rang ca, ran: aux tix sawm: voe pex, jao kawn: sang koe: kaing aux khaix. ကျွန်တောင်ဘလုပ်ရှိလို့ခင်ဗျားတို့အရင်ထမင်းစားနှင့်တာအရှုပ်ဆိုးတာမျိုးမဖြစ်စေနဲ့။ 不好意思，我在你们前吃饭，因为待会儿我还有事。 *Don't take offense, but I will need to eat first, before you, because I have something to do later. (?)* [Siam? (rāng is Siam 储、积 'accumulate', jā is Siam 凶 'ominous',丑恶 'ugly,mean')].

rang raoh nyiex [rāng rāoh nyīex] /rạŋ rạuh ɲiɛ?/ *n.* <NYIEX> အိမ်နောက်ကျောဘက် (တံစက်မြိတ်) 后房檐 *hòu fáng yán* rear (uphill) eaves (overhanging part of roof of house). ☞ caong braux rang raoh [*syn.*].

rang raix [rāng rāix] /rạŋ rại?/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဆီမီးတောက် 大百部, 百部(藤本, 可入药) *dà bǎibù, bǎibù, báishǔliáng (téngběn, kě rù yào)* stemona (sessile, Japanese, tuber, *Stemona sessilifolia, S. japonica, S. tuberosa*, Chn. 'hundred parts', root used medicinally, lit. 'prepare/lack...[rāix]...'). ☞ maong singaix[3], rib sidax moi [*syn.*]. ☞ rang raix siah, rang: raix, rang: raix ting, rang: raix nhu: .

rang raix siah [rāng rāix siah] /rạŋ rại? siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> အဆူးရှိ၍အညွှန့်စားလို့ရသောအပင်တစ်မျိုး?(အသေးမျိုး) 玉竹 (草本, 可入药) *yùzhú (cǎo běn, kě rù yào)* fragrant Solomon's seal (*Polygonatum odoratum*, (tuber used medicinally, lit. 'slender [ráng ráix]').

rang: [rang] /raŋ/ *n.* ကျောက်ဆောင်၊ ကျောက်တုံး 岩, 岩石 *yán, yánshí* rock, boulder. /*f*0.0315/ /*f*5/

rang: raix [rang rāix] /raŋ rại?/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကွမ်းပင်?၊ ကျွေးဥ? 小乖, 白薯莨, 山薯, 老虎脱腰药(可入药) *xiǎoguāi, báishǔliáng, shānshǔ, lǎohǔ tuōyāoyào (kě rù yào)* intoxicating yam, hispid yam (*Dioscorea hispida*, a woody yam vine, tuber used medicinally, lit. '...[ráix]... rock'?). ☞ rang: raix ting, rang: raix nhu:, rang raix, rang raix siah .

rang: raix ting [rang rāix dīng] /raŋ rại? tịŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 金刚藤, 抱茎菝葜[báqiā smilax] *jīngāng téng, bào jīng bá [báqiā smilax] Smilax ocreata*.

rang: raix nhu: [rang rāix hnu] /raŋ rại? nʰu/ *n.* <KHAOX,SAUX> 山猪粪, 土茯苓, 冷饭团, 光叶菝葜[báqiā smilax] *shān zhū fèn, tǔ fú líng, lěng fàn tuán, guāng yè bá [báqiā smilax] Smilax glabra*.

rang: raix siah [rang rāix siah] /raŋ rại? siah/ *n.* <KHAOX,SAUX> 山羊头, 金花果, 薯莨 *shānyáng tóu, jīn huā guǒ, shǔ làng Dioscorea cirrhosa*. ☞ nhu: taong: [*syn.*].

ran [rān] /rạn/ *cl.* <NYIEX> ထပ်၊ လွှာ 层 *céng* storey (story), level. **:** Nyiex sum: kix koe: ra: ran. သူတို့ဆောက်တဲ့အိမ် အထပ်နှစ်ထပ်ရှိတယ်။ 他们盖的房子有两层。 *The house they built has two storeys.* ☞ cad ②, thaix [*syn.*].

ran [rān] /rạn/ *n.* <KAX,SAUX> ဝက်ကြီးပေါ်ကပ်ပိုး, 黑眶蟾, 癞蛤蚂[sic - 蛤蟆] *lài jiāng bāo, hēi kuàng chú, lài gé mā [sic - gé má] Bufo melanostictus*. ☞ raog [*syn.*].

ran:[1] [ran] /ran/ *adv-pre.* အရင်၊ ဦးစွာ၊ ပထမ၊ ကနဦး၊ အစ 先 *xiān* first. **:** Maix ran: hu:. ခင်ဗျားအရင်သွားပါ။ 你先去。 *You go first.* ☞ liang[2] ②, grux[3],

ngai:[3] ②, num:[3] (?), phao ka: ② (?), theu: [*syn.*]. /*f*0.0346/ /*f*10/

ran:[2] [ran] /ran/ *vi.* ကြိုတင်– ကြို 吃青 *chīqīng* harvest underripe crops to eat during time of famine. ☞ priex rhat, ran:, priex rhat priex ran: [*syn.*]. /*f*0.0346/ /*f*10/

ram tawx [rām dox] /rạm tɔʔ/ *v.* ပို့– send. **:** sonsang ram tawx nawh khunhawkham tiang rawm: klawng: Yawdan. (2-Samoelax 19:31) ရှင်ဘုရင်ကိုယော်ဒန်မြစ် တဘက်သို့ ပို့ခြင်းငှါ ကိုယ်တော်နှင့် အတူကူး လေ၏။ *to send him on his way from there.*

rau [rāe] /rạɯ/ **1** *vi.* ကျ–၊ ပြုတ်ကျ–၊ အောက်ကျ– 落, 掉 *luò, diào* fall, drop. **:** rau daux rawm:. ေ□□ □ျသည်။ 落在水里。 *fall into the water.* | rau piang tiex. မြေပေါ်ကျတယ်။ 掉在地上。 *drop onto the ground.* | Chak kawn: ngie mhawm:, paw kieh rau aw awx. ခလေးလေးကိုမပြုတ်ကျအောင်ကောင်းကောင်း ကြည့်နော်။ 好好照看小孩，别让她掉了。 *Take good care of the baby and don't let her fall down.* **2** *vi.* ဆင်း–၊ ကျ–၊ ဆွေး–၊ ပြိုကျ–၊ ပြုတ်ကျ– 衰落, 没落 *shuāiluò, mòluò* decline, be in decline, in decay, falling apart (coll.). **:** Nyiex caomi an: hoik rau. သူဌေးဟောင်းရဲ့ အိမ်ကပြိုကျနေပြီ။ 那个财主家已经衰落了。 *That former rich man's house is falling apart.* **3** *vs.* ခြေကုန်လက်ပန်းကျ–၊ နွမ်းရိ 疲乏 *pífá* tired, worn out, fatigued. ☞ reu[3] [*var.*]. ☞ taug[2], fa[1], nyhap mao, khrup, mao, saux sang, sang[2], seu [ceu 3] [*syn.*]. ☞ rau: [*mor.*]. /*f*0.0129/ /*f*6/

rau ju [rāe njū] /rạɯ dʒṵ/ *vs.* အသက်ထောက်၊ အ□ □ ်ကျ 年老, 年迈 *niánlǎo, niánmài*. **:** Keeing: aux hoik rau ju. ကျွန်တော့်အဖေအသက်ကျလာပြီ။ 我父亲已经年老了。

rauk[1] [raeg] /rawk/ *n.* <SIM:> ပင်လယ်လိပ် (?) 雉鸠（象斑鸠, 稍大）*zhìjiū (xiàng bānjiū, shāo dà)* turtle dove variety, Oriental (rufous?) turtle dove (?) (*Streptopelia orientalis* ?, similar to the si gaex turtle dove, but larger). /*f*8/

rauk[2] [raeg] /rawk/ *vt.* သွန်ထည့်– 灌, 倒进 *guàn, dàojìn* pour. **:** rauk rawm: lok daux kawng:. ပုလင်းထဲရေနွေးသွန်ထည့်တယ်။ 把开水灌进壶里。 *pour boiling (?) boiled (?) water into a jar.* ☞ prauk [*mor.*]. /*f*8/

rauk rawm: [raeg rom] /rawk rɔm/ *vo.* တူးမြောင်းဖောက်–၊ ရေသွယ်–၊ ရေလွှဲ–၊ မြောင်းဖော်– 灌溉 *guàngài* irrigate.

rauh (rah) [rāeh] /rạɯh/ **1** *vs.* ဖြောင့်–၊ တန်း–၊ ညီ– 直 *zhí* straight (not crooked). **:** Tuk maox rauh ngie. ကြိုးကို ဖြောင့်အောင်ဆွဲတယ်။ 把绳子拉直。 *Pull a rope straight.* **2** *adv-pre.* တကယ်၊ အမှန် တကယ် 实在, 确实 *shízài, quèshí* actually, really, truly. **:** Aux rauh sang: hu: nie. တကယ်သွားချင်တယ်။ 我实在太想去了。 *I really want to go.* | Sin: rauh luk koe: aux sang hu: liag. သူတို့မှာ တကယ်ရှိခဲ့ရင် ကျွန်မသွားဝယ်ချင်တယ်။ 如果确实有, 我要去买。 *If they actually have it, I'd like to go and buy it.* ☞ kawk [*ant.*]. /*f*0.0232/

rauh ka: rag [raeh ga rāg] /rawh ka rạk/ *phr.* ဆဲဆိုသောစကား 拉痢（骂人的话）*lā lì (mà rén de huà)* (a term of abuse, curse word).

rauh see [rāeh sēe] /rạɯh sɯ̣/ **1** *vs.* ဖြောင့်–၊ တန်း–၊ တည့်– 笔直 *bǐzhí* straight. **:** Khaox gix in: uik rauh see ngie. ဒီထင်းရှူးပင်ဖြောင့်နေတာပဲ။ 这棵松树长得笔直。 *This pine tree is very straight.* **2** *vs.* တရား–၊ မျှတ–၊ မြင့်မြတ်–၊ ဖြောင့်မတ်– 正直 *zhèngzhí* just, upright, upstanding. **:** Pui in: daing: rauh see. ဒီလူတကယ်ဖြောင့်မတ်တယ်။ 这个人很正直。 *This man is very upstanding.* | Kix ... hoik yuh pa rah pa see. [Hebrie 11:33] ထိုသူတို့သည်––––– တရားသဖြင့်စီရင်ခြင်း၊ 他们行了公义。 *They established justice. [Heb. 11:33]* ☞ rah see [*mor.*].

rauh rhawm: [rāeh hrom] /rạɯh rʰɔm/ *vs.* သစ္စာရှိ–၊ စိတ်ဖြောင့်မတ်– 忠, 忠厚, 耿直 *zhōng, zhōng hòu, gěng zhí*. **:** Nawh daing: rauh rhawm:. သူတအားစိတ်ဖြောင့်မတ်တယ်။ 他很忠厚。 *He is very loyal.* | Luix Feung: rauh rhawm: mai: Tang:, rauh rhawm: mai: kawn: pui. လွိုဖိန်းကပါတီအပေါ်မှာဖြောင့်မတ်တယ်၊ လူတွေအပေါ်မှာလည်းဖြောင့်မှတ်တယ်။ 雷锋忠于党, 忠于人民。 *Lei Feng was devoted to the Party and devoted to the people.*

rauh rhawm: rauh rhi: [rāeh hrom rāeh hri] /rạɯh rʰɔm rạɯh rʰi/ *vs.* စိတ်သဘောထားဖြောင့်မတ်– 真心实意, 忠心耿耿 *zhēnxīn shí yì, zhōng xīn gěng gěng*. **:** yuh kaing khawm: rauh rhawm: rauh rhi: tix. စိတ်သဘောထားဖြောင့်မတ်စွာဖြင့်အလုပ်လုပ်သည်။ 忠心耿耿地工作。

raux[1] [raex] /rawʔ/ *vs.* နက်– 深 *shēn* deep. **:** Raux rawm: sui: khu: in: phuan sawk. ဒီရေကာတာ ငါးတောင် နက်တယ်။ 这水库深五肘。 *The water in this reservoir is 5 cubits deep.* ☞ thaw:[1] ① [*ant.*]. ☞ graux [*mor.*]. /*f*0.0351/ /*f*5/

raux[2] [rāex] /rạɯʔ/ *n.* စိုစွတ်ရာသီ၊ မိုးရာသီ 雨季 *yǔjì* rainy season, wet season, monsoon (June-October). ☞ mai: raux, baux yam raux, bawg raux, daux raux [*syn.*]. ☞ rung [*ant.*]. /*f*5/

raux glhawk ngawg [raex nklog ngōg] /rawʔ gʰlɔk ŋɔ̰k/ *vs.* နှမျောတွန့်တို– 比喻小气, 吝啬 *bǐyù xiǎoqì,*

lìnsè stingy, cheap (lit. 'deep-carve-neck'). ☞ kawd, kawd rhawm:, kod rhawm:, sipiien, sibiien ②, sibid rhawm:, sibid sibiien, siviien ②, vak vim: rhawm: [*syn.*].

raux praix [rāex brāix] /rạɯʔ prạiʔ/ *vi.* မိုးတွင်း၊ မိုးရာသီ 雨天, 阴雨天 *yǔ tiān, yīn yǔ tiān* have rainy weather.

raux rung [rāex rūng] /rạɯʔ rṵŋ/ *tw.* တစ်နှစ်ပတ်လုံး 全年 *quánnián* year-round，the whole year. **:** Lhax ciiem: chix tix teei raux rung. ခရားချဲ့ရွက်ကိုတစ်နှစ်ပတ်လုံးယူလို့ရတယ်။ 五加皮全年可采。 *Acanthopanax can be gathered year-round.*

raux rum rum [raex rūm rūm] /rɑɯʔ rṵm rṵm/ *vs.* နက်ရှိုင်းသော 深深的 *shēnshēnde* deep.

raux rhawm: [raex hrom] /rɑɯʔ rʰɔm/ *vs.* စိတ်ပုပ်– 贪心, 小气，吝啬 *tānxīn, xiǎoqì, lìnsè* greedy, stingy (lit. 'deep-hearted'). **:** Pui in: mhawm:, ang: awt raux rhawm:. ဒီလူကောင်းတယ်၊ စိတ်မပုပ်ဘူး။ 这个人好, 不贪心。 *This fellow is nice and not by nature greedy.*

rau: [rae] /rɑɯ/ **1** *vt.* ခုန်ချ–၊ ပြုတ်ကျ–၊ 爬下 *páxià (zhǔdòng)* crawl down, come down (actively). **2** *vt.* ချ–၊ အောက်ချ–၊ နေရာပြောင်း– 搬下来，放下 *bānxialai, fàngxià* lower, lift down, put down. **:** Rau: jhat lih khaing: daux sipaong:, sang: hu: ex pauh nghox kah ngaix. 把篾笆从楼阁上拿下来，我们今天去打谷子用。 ☞ reu:[2] [*var.*]. ☞ rau [*mor.*].

raug [rāeg] /rạɯk/ *vs.* စုပုံ– 林立 *lín lì.* **:** Uik raug ngie chix raoh daux pak. ကွင်းပြင်ထဲမှာ အလံနီတွေစုပုံနေတာပဲ။ 广场上红旗林立。 /*f*6/

raug [rāeg] /rạɯk/ *vt.* သွန်းလုပ်– (အရည်ကျိုပြီး ပုံစံခွက်ထဲထည့်သည်) 铸, 炼 *zhù, liàn.* **:** raug to: thai:. ထယ်ကိုသွန်းလုပ်တယ်။ 铸犁头。 /*f*6/

raug rum grum phroik [rāeg rūm mgrūm proig] /rạɯk rṵm grṵm pʰrɔc/ *v.* စုဝေး– gathered together. **:** mai kieh pwi khankix raug rum grum phroik, mai kix tawx lai an: kah heue. [Kawncau 15:30] အန္တိအုတ်မြို့သို့သွား၍ လူအပေါင်းတို့ကို စုဝေးပြီးလျှင် မှာစာကိုအပ်ပေးကြ၏။ *where they gathered the church together and delivered the letter*

raug rum grum phruik [rāeg rūm mgrūm pruig] /rạɯk rṵm grṵm pʰruc/ *vs.* စုရုံးစုစည်း– 团聚, 欢聚, 齐心团结 *tuánjù, huān jù, qí xīn tuánjié.* **:** Pui ming: chux kuceu ku cawng raug rum grum phruik sivheng: Tang: cong: yang:. လူမျိုးပေါင်စုံဗဟိုရှေ့မှာစုရုံးစုစည်းနေကြတယ်။ 各族人民齐心团结在党中央周围。

raug rhiiem: [rāeg hriam] /rạɯk rʰiəm/ *vo.* သံအရည်ကျိုé– 炼铁 *liàn tiě* smelt iron.

raug lu: lhek [rāeg lu hleig] /rạɯk l.lʰek/ *vo.* သံမဏိကျိုချက်– 炼钢 *liàn gāng* refine steel. ☞ ling: kang: [*syn.*].

rao[1] [rāo] /rạu/ **1** *n.* <KHAOX> အညွှန့်၊ ရိုးတံထိပ် 梢儿, 尖儿, 薹 *shāor, jiānr, tái* point, tip, frond. **: rao taux** 菜薹 *tender flowering tip of stalk of plants such as the Allium family. which has been allowed to bolt, eaten as a vegetable* | rao taux bi:. ဖရုံညွှန့် 南瓜尖儿。 *pumpkin plant tips. (?)* **2** *n.* <KHAOX> မျက်နှာပြင်တခုခုပေါ်ပေါက်သည့်အရာ (ဥပမာ၊ ရေညှိ) 苔 *tāi (coating on tongue) tái (liverworts)* patina, growth on surface of sth. (e.g., moss, lichen, bloom, coating/fur on tongue) (?). **:** rao taux klaox. မုန်ညင်းညွှန့် 青菜苔。 *Chinese cabbage bloom (?)* /*f*0.1311/ /*f*3/

rao[2] [rāo] /rạu/ *vs.* ပူအိုက်– 热 *rè* hot. **:** Rao praix klawng:. ရာသီဥတုပူအိုက်တယ်။ 天气热。 *The weather is hot.* /*f*0.1311/ /*f*3/

rao[3] [rāo] /rạu/ **1** *vt.* ပိုက်ဆံရှာ–၊ ပိုက်ဆံရ–၊ ငွေဝင်– 赚取, 挣得 *zhuànqǔ, zhèngdé* earn (money). **:** Miex Nap rao mau ka coh tix taux phwan: mheen: ngawb in: ngaix. ဒီမနက်နပ် အမေဟင်းရွက်ရောင်းတာပိုက်ဆံငါးယွမ် (ကျပ်) ရတယ်။ 那他妈今天上午卖菜赚得五元钱。 *Mother-of-Nab earned five yuan this morning selling vegetables.* **2** *n.* အတိုး၊ အမြတ် 利息, 利润 *lìxi, lìrùn* interest (money), profit. /*f*0.1311/ /*f*3/

raokhaox [rāo kaox] /rạu kʰauʔ/ *n.* ရွက်နု၊ အဖူး၊ သစ်ခက်သစ်ကိုင်း၏အဖျားပိုင်း 树梢儿 *shùshāor* twig, frond, tip of branch.

raokhaox [rāo kaox] /rạu kʰauʔ/ **1** *n.* <TOSAT> ကြောက်၊ လူဝံ 猴子 *hóuzi* monkey, ape (lit. 'twig'?). **2** *n.* <TOSAT> ကြောက်စပ် 黄猴, 猴子, 猕猴 *huánghóu, hóuzi, mǐhóu* rhesus monkey (*Macaca mulatta*).

raongu [rāo ngū] /rạu ŋṵ/ *n.* မီးစွယ်၊ မီးလျှံ၊ မီးတိုင်၊ မီးရှူး 火舌, 火上 *huǒ shé, huǒ shàng* tip of flame. /*f*9/

rao pliah [rāo blīah] /rạu pḷiah/ *n.* လှံအဖျား (လှံအချွန်) 刺刀, 梭镖（尖端部分）*cìdāo, suōbiāo (jiānduān bùfèn)* knife, dagger, spear (tip portion, lit. 'spear tip').

rao bhaung: [rāo npaeng] /rạu bʰaɯŋ/ *n.* ေ□ □□၊ လေကြီး 风向 *fēng xiàng* wind direction.

raoma: [rāo ma] /rạu ma/ *n.* ေ□ □□ကင်း၊ နိဗ္ဗာန် 天, 天堂 *tiān, tiāntáng* sky, heaven (lit. 'tip of field', or 'patina of field'?). ☞ rawm: ma: [*var.*]. /*f*3/

rao rhang: [rāo hrang] /rạu rʰaŋ/ *n.* သွားအစွပ် 齿冠 *chǐguān* crown on tooth.

rao lox [rāo loux] /rạu loʔ/ *n.* စကားပြောကြီး–၊ စကားဖြင့်အနိုင်ယူ– （话的结尾部分）*(huà de jiéwěi bùfen)* concluding remarks, ending point of talk.

rao ox [rāo oux] /rạu ʔoʔ/ *n.* ဝါးအဖျားပိုင်း၊ မျှစ် 竹梢儿 *zhú shāor* frond of bamboo, bamboo tip, bamboo shoot.

raoh[1] [raoh] /rauh/ **1** *vs.* အနီရောင် 红 *hóng* red. **:** In: mawh pa raoh. ဒါအနီရောင်။ 这是红的。 *This is red.* **2** *vi.* နီရဲလာ–၊ အနီရောင်ပြောင်း– 红, 发红 *hóng, fāhóng* redden, turn red. **:** Ngai: nawh hoik raoh. သူ့မျက်လုံးတွေနီရဲလာတယ်။ 他的眼睛红了。 *His eyes have turned red.* **3** *vi.* မျက်နှာနီရဲလာ–၊ ဒေါသနဲ့ရဲတက်လာ– 红脸, 火儿 *hóng liǎn, huǒr* turn red in the face, flush with anger. **:** Mawh klieh, paw raoh ka paoxtix. ရီစရာပြောတာ၊ တယောက်နဲ့တယောက် ကြနဲ့။ 是开玩笑, 别红脸。 *It was a joke, don't get upset with each other. (?)* **4** *vs.* bright in appearance (?) some quality of skin (?) another metaphor?. /*f*0.032/ /*f*5/

raoh[2] [rāoh] /rạuh/ *vi.* ခွေးဟောင်– 吠, 叫 （指狗叫）*fèi, jiào (zhǐ gǒu jiào)* bark (dog). /*f*5/

raoh[3] [rāoh] /rạuh/ **1** *n.* ရေကြီးမှု၊ ရေလွှမ်းမိုးမှု 山洪, 洪水 *shānhóng, hóngshuǐ* mountain torrent, flood. **:** Hoek raoh rawm: klawng: hwan:. ရေတွေ့မ်းရင် မြစ်ရေတက်လာတယ်။ 山洪暴发, 河水上涨。 *When a flood comes, the river rises.* **2** *vi.* ရေကြီး–၊ ရေလွှမ်း– 冲 *chōng* washed out, flooded, inundated. **:** Ma: in: hoik raoh. ကွင်းကို ရေလွှမ်းသွားပြီ။ 这块地被山洪冲了。 *This field was washed out.* ☞ rawm: raoh [*syn.*]. /*f*5/

raoh ngud [raoh ngūd] /rauh ŋụt/ *vs.* နီမဲ (အညိုရောင်) 咖啡色, 绛红色, 枣红色 *kāfēi sè, jiànghóngsè, zǎohóngsè* brown, dark red, purple (?) (lit. 'subdued red').

raoh paing [raoh bāing] /rauh pạŋ/ *n.* ပန်းရောင် 粉红色 *fěnhóngsè* pink.

raoh plu pliex [raoh blū blīex] /rauh plụ plɛ̰ʔ/ *vs.* အနီဖောရောင် 淡红色 *dànhóngsè* pale red (?) burgundy (?) (lit. 'obscure red').

raoh tai tie [raoh dāi dīe] /rauh tại tɛ̰/ *vs.* မက်မွန်ရောင် 桃红色 *táo hóngsè* peach blossom pink.

raoh tiex [raoh diex] /rauh tɛʔ/ *vs, adj.* မြေကြီးရောင် 土红色 *tǔ hóngsè* earth red.

raoh nam oi: [raoh nām oi] /rauh nạm ʔoi/ *n.* နီညိုရောင်၊ ချိုချဉ်နီရောင် 赤褐色 *chì hèsè* reddish-brown (lit. 'brown sugar red').

raoh sox [rāoh soux] /rạuh soʔ/ *n.* ခွေးဟောင်သံ 狗叫, 犬吠 *gǒu jiào, quǎn fèi* bark (of dog).

raoh singawb [raoh si ngōb] /rauh s.ŋɔ̰p/ *vs.* နီရဲ– 红彤彤 *hóng tóng tóng* bright red. ☞ raoh rawt, singawp [sic] [*syn.*].

raoh singi [raoh si ngī] /rauh s.ŋi/ *vs.* အနီရောင်ထိန်ထိန် 红亮亮的 *hóng liàng liàng de* bright red.

raoh sidah rawn [raoh si ndah rōn] /rauh s.dah rɔ̰n/ *vs.* ခရမ်းရောင် 紫色 *zǐsè* deep red, purple (lit. 'dye red').

raoh rawt [raoh rod] /rauh rɔt/ *vs.* နီရဲ– 红彤彤 *hóng tóngtóng* bright red. **:** Hong: chix in: raoh rawt ngie. ဒီအလံနီရဲနေတာပဲ။ 这面红旗红彤彤的。 *This red flag is bright red.* ☞ raoh singawb [*syn.*].

raoh reeik reeik [raoh reeig reeig] /rauh rɯc rɯc/ *vs.* နီရဲရဲ– 红艳艳 *hóng yàn yàn* bright red.

raox [rāox] /rạuʔ/ *vt.* တူး–၊ တူးဖော်– 挖 （指边找边挖）*wā (zhǐ biān zhǎo biān wā)* dig (searching and digging at the same time). **:** hu: raox hon:. ရှာ ခွန်းညသွားတူး– 去挖野薯。 *go and dig wild tubers.* /*f*10/

raox lox [rāox loux] /rạuʔ loʔ/ *vo.* သက်သက်ရှုပ်ရောအာင်လုပ်– 节外生枝（说些容易引起是非的话）*jiéwàishēngzhī (shuō xiē róngyì yǐnqǐ shìfēi de huà)* raise obstacles, obfuscate, deliberately complicate an issue (lit. 'dig up talk'?).

Raog[1] [Rāog] /rạuk/ *np.* "ဝ"လူမျိုး၊ ပရောက် (ချန်ဟွမ်–လန်ချန်ဒေသတွင်နေသော "ဝ"လူမျိုးများ မိမိကိုယ်မိမိခေါ်သောအသုံးအနှုန်း) 佤族, 巴绕克, 布绕克（沧源、双江、耿马、澜沧等地区佤族的自称） *Wǎzú, Bāráokè, Bùráokè (Cāngyuán, Shuāngjiāng, Gěngmǎ, Láncāng děng dìqū Wǎzú de zìchēng)* Wa nationality, Ba Raog, Paraok, Parauk (term used by Wa of Cangyuan-Lancang area to describe themselves). **:** **loux**

Raog "ဝ"ဘာသာစကား: 佤语 *the Wa language* ☞ Paraog, Vax [*syn.*].

raog[2] [rāog] /rạuk/ *n.* <KAX> ဖားပြုပ် 大蟾蜍, 癞蛤蟆 *dà chánchú, làihámá* toad, European toad (*Bufo bufo*, *Bufo gargarizans*, frog-like amphibian with bumpy skin and venomous glands producing a white, sticky mucus, feeds on insects, snails etc.). /*f*0.2871/ /*f*8/

raog[3] [rāog] /rạuk/ *vs.* ပြည့်နက်– 布满 *bùmǎn* be filled with. **:** Raog pui ka pak. ကွင်းပြင်ထဲမှာလူတွေပြည့်နက်နေတယ်။ 场上布满了人。 *The clearing is filled with people.* /*f*0.2871/ /*f*8/

raog[4] [rāog] /rạuk/ **1** *n.* ခြောက်သွေ့သောမြေ၊ ကုန်းမြေ 高平之处, 陆地 *gāopíng zhī chù, lùdì* high land,

dry land. **2** *n.* ခြောက်သွေ့သောနေရာ 干处 *gānchù* a dry place (?). /*f*0.2871/ /*f*8/

raog khaox [rāog kaox] /rạuk kʰau?/ *n.* ၀ ၊ ၊ ၊ ၊ ၊ တော 树林 *shùlín* forest (lit. 'filled with trees'?).

raog paing [rāog bāing] /rạuk pạŋ/ *n.* <KAX> ဖားပြုတ်ဖြူ ? 大蟾蜍 *dà chánchú* toad, European toad (*Bufo bufo*, *Bufo gargarizans*, lit. 'white toad').

raog lung [rāog lūng] /rạuk lụŋ/ *n.* <KAX> ဖားပြုတ် ? 黑眶蟾蜍 *hēikuàng chánchú* black spined toad, Asian common toad，spectacled toad (*Bufo melanostictus*, lit 'black toad'). [ríang 2].

rai [rāi] /rại/ *n.* ရိုင်း (ပြက္ခဒိန်ထဲမှ"ဝ"အမည်) 丙（天干的第三位, 用于计算日子）*bǐng (tiāngān de dìsān wèi, yòngyú jìsuàn rìzi)* 3rd heavenly stem (used in counting days in calendrical 10-day cycle). /*f*0.0253/ /*f*8/

raih[1] [raih] /raih/ *n.* <KHAOX> ကြိမ်ပျောင်း 糯藤（藤本, 坚韧耐磨, 可用来编织各种器物）*nuòténg (téngběn, jiānrèn nài mó, kě yòng lái biānzhī gèzhǒng qìwù)* ('glutinous/sticky vine', a vine whose fibre is tough, resists abrasion, and can be used to make many objects).

raih[2] [raih] /raih/ *vt.* ပြွန်နှောက်ပြီးရွေး– 搅动, 翻动 *jiǎodǒng, fāndòng* stir up.

raih nong: [raih noung] /raih noŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ၀ ၊ ကြိမ်ပင်တစ်မျိုး (?) 龟背竹（藤本, 生长在大箐里, 可入药）*guī bēi zhú (téng běn, shēngzhǎng zài dà qìng lǐ, kě rù yào)*.

raih rang: [raih rang] /raih raŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ၀ ၊ ဖက်ဝင်ကြိမ်ပင်တစ်မျိုး (?) 过山龙, 爬树龙（藤本, 可入药）*guò shān lóng, pá shù lóng (téng běn, kě rù yào)*.

rairoh (rai: roh, raih roh) [raih rouh] /raih roh/ *n.* <KAX> ဖားလောင်း၊ ဖားငယ် 蝌蚪 *kēdǒu* tadpole, pollywog (juvenile frog or toad). **:** Mai: sidax rairoh koi koi ngaing: hu, jheeh kawx jah tix vieh. ဖားလောင်းတွေရဲ့အမြီးတွေကတစ်ဖြေးဖြေးနဲ့တိုသွားတယ်၊ ပါးစပ်လည်းကျယ်စပြုလာတယ်။ *The tadpoles' tails slowly shorten and their mouths then start to become wider.*

raix [raix] /rai?/ *n.* <KHAOX> ၀ ၊ ၊ ချဉ်ပင် 黄葛树, 细叶青树, 小青树 *huánggéshù, xìyèqīngshù, xiǎoqīngshù* (a kind of fig, *Ficus virens*?, *F. superba*). **:** kaw: raix tix pang:, kaw: rang: tix peem:. ၀ ၊ ၊ ပင်တစ်ပင်ကနေစတယ်၊ ကျောက်ဆောင်တစ်ဆောင်ကနေစတယ်။ 小青树开始发芽，石头开始冒出。（意为天开地辟，万物形成之初） *when the raix trees (often used as village totems) first began to spread out and the boulders burgeoned forth (?)* | Tom: yam jah tiex tix loi:, moi tix bawh, raix tix pang:, rang: tix peem: didix, toi: mai: lak hoik ot tau sijheeng:, mawh paoxgrawm moh, hauk kiex paing khawm uik awm: paox tix heue. ဟိုးညောင်တစ်ပင်ကျောက်တစ်ဆောင်မြေကြီးတစ်ဇွန်းစစအော်တုန်းက၊ ရစ်နဲ့ကျီးတို့အတူတူနေပြီးသား၊ သူငယ်ချင်းကောင်း၊သူတို့ဆံပင်လည်းအားလုံးဖြူပြီးတော့အတူတူပါပဲ။ 在天地宇宙形成之初，万事万物产生之始，. . . . . 白鹇和乌鸦就是一对好朋友，经常在一起，它们的羽毛长的一样漂亮。 *Long ago, in the beginning when there was a hill (?) of earth, a moo of cow, a clump of fig trees, and a heap (?) of rocks, the silver pheasant and the crow were often together; they were affectionate friends, whose feathers were each all white.* | Kieh caong awm: raix, kieh taix awm: ruh. ခြေထောက်ညောင်ကဲ့သို့မာပါစေ၊လက်လည်းအမြစ်ကဲ့သို့ခိုင်ပါစေ။ 让脚象小青树 ， 让手象鸡嗉子果树。 *Let your legs be (solid and stable) like the raix fig tree, let your arms be (flourishing) like the wedgeleaf fig tree. (?)* ☞ khaox raix [*syn.*].

raig [rāig] /rạc/ *vt.* ချိုး– 哲, 撅, 撅断 *zhé, juē, juēduàn* break, break off. **:** raig kak khaox. သစ်ကိုင်းချိုးသည်။ 撅断树枝。 *break off a tree branch.* /*f*6/

raig kiah [rāig giah] /rạc kiəh/ *n.* <SIM:> ငှက်တော် 黑卷尾, 黎鸟, 铁鸽哥（一种鸟, 黑色, 尾呈扇形, 体小, 性凶）*hēi juǎn wěi, lí niǎo, tiělínggē (yīzhǒng niǎo, hēisè, wěi chéng shān xíng, tǐ xiǎo, xìng xiōng)* king crow, black drongo (kind of small black bird with fan-shaped tail (swallow-tail), aggressive in nature). **:** Sim rai kiah mawh pa lung hauk mai jhiah toh sidax heue. Sim rai kiah mawh pa jiet chix tum ka piang blawg mawie heue. Sonsang ang viag pon yuh laux ka simie pa sum cao kaung cao ma, nawh sawg tix teei tix ih ka viag khankix heue. ငှက်တော်ငှက်ဟာအနက်ရောင်ဖြစ်ပြီး အမှီးကကွဲနေတယ်။ ငှက်တော်ငှက်ဟာ ကျွဲတွေနွားတွေပေါ်မှာ နားနေတတ်တယ်။ ငှက်တော်ငှက်ဟာ ပိုးကောင်တွေ တောင်သူလယ်သမားတို့ရဲ့မျိုးစေ့တွေမပျက်စီးအောင် ပိုးကောင်တွေကိုလိုက်ပြီးဖမ်းစားတယ်။

raig gawng [rāig mgōng] /rạc gɔ̰ŋ/ *n.* ၀ ၊ ၊ ကြား 山谷 *shāngǔ* valley.

roh [rouh] /roh/ *n.* <SAUX> လည်ပင်းကြီးရောဂါ (?) 胛状腺肿大, 甲状腺瘤, 瘿袋 *jiǎzhuàngxiàn zhǒngdà, jiǎzhuàngxiàn liú, yǐngdài* goitre (UK) goiter (US) (swelling of the thyroid gland, often due to iodine deficiency). ☞ saux roh [*syn.*].

rod [rōud] /rọt/ *n.* <SAUX> ဝက်ခြီ၊ မှည့်ခြောက် 痤疮, 粉刺 *cuóchuāng, fěncì* acne (pimples and blackheads on face and also sometimes on upper body, caused by overactive sebaceous glands). **:** Tong Mun ngoi:, Yaong: Soi: rod. တုန်းမွန်မှာယားနှာ၊ယောင်ဆွဲမှာဝက်ခြီ။ 东勐人满身疥疮，岩帅人满脸粉刺。（由于岩帅街是阿佤山上有名的鸦片市场，国民党的大兵、烟帮、商人以及各种各样 ’走夷方’ 的人都涌到这里来，疥

疮、性病以及其它不洁的传染病，也就随着传到了阿佤山区。）*Tóng Mún villagers have scabies and Yaong Soi villagers have acne. (A reference to the many venereal and other infectious diseases brought to the Cangyuan Yanshuai area by outside traders and soldiers of fortune.)* ☞ mu: mai [*syn.*].

rob [rōub] /r̥ɔp/ **1** *vt.* ဆက်–၊ ဆက်သွယ်– 接，对接 *jiē,duìjiē* connect. **:** rob tix toe: toeh maox in: kiex. ဒီကြိုးနှစ်ချောင်းကိုဆက်ပါ။ 把这两个线头接起来。 **2** *vt.* ပေါင်းစပ်– 凑 *còu* gather together. **:** Bo in: rob ex grawh kaing pa yuh tix. ဒီညငါတို့လုပ်ငန်းပေါင်းစပ်လုပ်ရအောင်။ 今天晚上, 把咱们的工作情况凑一下。 **3** *vt.* ကြုံကြိုက်–၊ ဆုံ– 相遇, 相会 *xiāng yù, xiāng huì* meet (by chance ?), run into. **:** Rob yix paoxtix daux laih kawx. မနေ့ကငါတို့ဈေးထဲမှာဆုံကြတယ်။ 昨天我们在街上相遇了。 /*f*0.0129/ /*f*6/

robrom [rōub rōum] /r̥ɔp r̥ɔm/ *n.* ငြ□းစည်းခြင်း၊ ညီညွတ်ခြင်း၊ ညီညာခြင်း၊ စည်းလုံးခြင်း၊ စုစည်းခြင်း 团结 *tuánjié* unity, solidarity (lit. 'connect-in common'). ☞ thuang: ciex [*syn.*].

rob rawm [rōub rōm] /r̥ɔp r̥ɔm/ *n.* ဇယားကွက် 表（?） *biǎo* chart, table (?). **:** Rob rawm pa: shiao tix ka tiag diang ciang jum. "ဝ"လူမျိုးချိန်ခွင်မှာသုံးတဲ့ဇယားကွက်။ 佤语计量单位简表。 *Table of Wa Weights and Measures.*

rong [rōung] /r̥ɔŋ/ *n.* ရှန်း (ပြက္ခဒိန်ထဲမှ"ဝ"နာမည်) 辛（天干的第八位, 用于计算日子）*xīn (tiān gān de dìbā wèi, yòngyú jìsuàn rìzi)* 8th heavenly stem (used in counting days in calendrical 10-day cycle). /*f*10/

rong:[1] [roung] /rɔŋ/ *n.* င□ ကျက်တိုင်၊ တိုင် 柱子 *zhùzi* post, pillar. /*f*0.0129/ /*f*5/

rong:[2] [roung] /rɔŋ/ *adv-pre.* တစ်ကယ်၊ အဟုတ် 就是, 根本 *jiùshì, gēnběn* actually, really, in effect, in fact. **:** Rong: mawh nawh pa krai yix mhong:, yix keem: tawng. သူကျွန်င□ □□ို့ကိုတစ်ကယ်ပြောပြလို့ကျွန်တော်တို့သိတာပါ။ 就是他讲给我们听的, 我们才知道。 *It was actually only when he explained it to us that we understood.* | Rong: nawh tie lud. သူတစ်ကယ်မမှားဘူး။ 他根本没有错。 *It really couldn't be his mistake. (?)* | Bleh bun: paing, rong: mawh sang: yaogyaw bun: lung heue:. 贬低肉色白嫩的女子，反衬出对于肤色较黑的女子的赞美。 *Putting down fair-skinned girls is in effect to praise dark-skinned girls.* ☞ rug [*syn.*]. /*f*0.0129/ /*f*5/ [Grong Log 3.].

rong: prang: [roung brang] /rɔŋ praŋ/ *n.* ကျောရိုးထောက်နောက်ခံ၊ ကျောရိုး 骨干 *gǔgàn* mainstay, backbone (lit. 'pillar and ridgepole'). **:** Gang: pu: mawh rong: prang: kah kaing tang, mawh siliex kah kawn: pui. 干部是党的事业的骨干，是人民的公仆。 *Cadres are the mainstays of the Party's work, they are servants of the people.* ☞ kux kang: [*syn.*].

ron [rōun] /r̥ɔn/ *vi.* ပျစ်ခဲ– 凝固 *nínggù* solidify, congeal, gel. **:** Rawm: nhum: hoik ron. င□ □□□ □□ါက်ဆွဲတွေ ပျစ်□□ □ပြီ။ 凉粉已凝固了。 *The bean starch noodles have congealed.* ☞ ton [*mor.*].

rom [rōum] /r̥ɔm/ **1** *vt.* တူ–၊ အတူတူ–၊ ဝေမျှသုံး– 同, 共用 *tóng, gòngyòng* share, pool, have in common, do jointly, have the same .... **:** rom keeing: tang: miex. အဖေတူအမေကွဲ 同父异母。 *have the same father and different mothers. (?)* | Ang: tawg klong: to ex shiao, ex ceen rom tix sawm: tau ka daux tham: khaing:. ကျွန်တော်တို့ပန်းကန်လုံးတွေသုံးရတာမလောက်ဘူး၊ ပန်းကန်ပြားထဲမှာပဲအတူတူပေါင်းစားကြတာပေါ့။ 碗不够用，咱们就一起用盆吃饭吧。 *There aren't enough bowls for us to use, so let's just all eat together out of the serving dish.* **2** *vi.* အတူတူပေါင်းလုပ်–၊ စုပေါင်းလုပ်ဆောင်–ချုပ်–၊ (စာရင်းဇယား)၊ ပေါင်းချုပ်– 合并, 集中, 汇拢, 伙同 *hébìng, jízhōng, huìlǒng, huǒtóng* combine, gather, merge, collaborate, join together with sb., collude. **:** rom tix yuh. အတတူစုပေါင်းလုပ်ကြ။ 集中一起干。 *join together to do it.* | Pui ang: mhawm: rom tix yuh kaing ang: mhawm:. မကောင်းသောလူတွေမကောင်းသောအလုပ်ကိုအတူပေါင်းလုပ်ကြတယ်။ 坏人伙同一起干坏事。 *Bad men collude to do bad things.* | Yuh carang rom son tix num. တစ်နှစ်စာအတွက်စာရင်းချုပ်ပါ။ *Balance the books for a year.* ☞ rawm[2] [*var.*]. ☞ greem ① [ceu 1], krawm, krom, khraoh khrawm:, khrawh, khrawh khrawm:, khrawm:[1], naix [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.0139/ /*f*6/

rom ghoik [rōum nkoig] /r̥ɔm gʰɔc/ *n.* နိဂုံး၊ နောက်ဆုံး conclusion, epilogue. **:** In mawh rom ghoik been pa lao aux ka pex. ဒါဟာငါမင်းတို့ကိုပြောပြနေတဲ့ပုံပြင်ရဲ့နိဂုံးပဲ။ *This is the conclusion of the story that I'm telling you.*

rom mau [rōum māe] /r̥ɔm mau̯/ *vo.* ဘဏ္ဍာ၊ ငွေစု 融资 *róngzī* finance, do financing (lit. 'pool money'). **:** Ih fang: see: kuceu, awm: ceex ciex tix rom mau, yuh mau sang shiao: Chi: nyiex haoh ceeix. နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးကိုကျင့်သုံးရမယ်၊ လုပ်ငန်းမှာအရင်းအနှီးလုံလုံလောက်လောက်ရှိစေဖို့ ငွေကြေးတိုက်ရိုက်မတည်ခြင်းကိုလည်း ထည့်သွင်းရမယ်။ 要采取多种方式，包括直接融资，充实企业资本金。 *We should adopt various measures, including direct financing, to ensure that enterprises have sufficient capital.*

rom tau [rōum dāe (rōum...dāe)] /r̥ɔm tau̯/ *vt.* အတူရော–၊ နှော–၊ ပေါင်းစပ်– 合计 *héjì* amount to,

add up to, total. : Nghox inkix khawm: uik rom tau koe: ra: yieh sisip kin, sang caw mau tix yieh tinga: mheen: haoh. ဒီစပါးတွေအားလုံးပေါင်းစပ်လိုက်ရင်နှစ်ရာလေးဆယ်ကျင်ရှိတ□ □ငွေတစ်ရာ့နှစ်ဆယ်ကျော်လောက်ကျသင့်တယ်။ 这些谷子合计有二百四十斤，折钱一百二十多块。 *This rice grain adds up to 240 kín altogether, worth(the cost is) over 120 yuan.*

rom tix phaw: [rōum dix po] /ro̰m tiʔ pʰɔ/ *vi.* အတူတူဆွေးနွေး– 商量, 共同协商 *shāngliang, gòngtóng xiéshāng* discuss, talk sth. over. : Ex ngawm tix rom tix phaw: yaox, kaing in: sang yuh ex nawh yuh ka mawx. ကျွန်တော်တို့ထိုင်ပြီးတော့ အတူတူဆွေးနွေးရအောင်၊ ဒီအလုပ်ဘယ်လိုလုပ်ရင် အောင်လို့။ 咱们坐下来一起商量商量，这件事我们应该怎样做。 *Let's sit down and talk this over--how are we going to handle this business.*

rom dawt (rom dawd ?) [rōum ndod (rōum ndōd ?)] /ro̰m dɔt/ *adv-post?.* အကျဉ်းချုံး၊ အတိုချုပ် briefly, in summary (?). : Krai aux mhong: sivix cie maix rom dawt ngieh. ကျွန်တော့်ကိုခင်ဗျားရဲ့ပြဿနာ အတိုချုပ်ပြောပြပါ။ *Tell me about your problems briefly. (?)*

ru [rū] /rṵ/ **1** *n.* အနွယ်၊ မျိုးနွယ်စု၊ ရိုးရာတူလူစု 氏族, 部族 *shìzú, bùzú* clan. : Mawh maix ru tix? ခင်ဗျားဘယ်မျိုးနွယ်စုထဲကလဲ။ 你是哪个部族的？ *What clan are you from?* **2** *n.* မျိုးရိုးနာမည်၊ မျိုးနွယ်နာမည် 性 *xìng* surname, family name, clan name. : Aux mawh ru Nyiex Sieh. ကျွန်တော့် မျိုးနွယ်နာမည်က ညဲစဲပါ။ 我性李. *My family name is Nyíex Sieh.* ☞ ceu² ② [*syn.*]. [Siam xʉ₂ (1) 'vine, string' (2) clan, surname]. /*f*0.0212/ /*f*7/

Rusia [Ru Sia] /ru sia/ *np.* ရုရှ 俄罗斯, 俄国 *Éluósī, Éguó* Russia. : **Lox Rusia** ရုရှဘာသာစကား 俄文, 俄语 *Russian (language)* ☞ Rusax, Eux Lawx See: [*syn.*].

ru rang [rū rāng] /rṵ ra̰ŋ/ ☞ rung rang .

ru rai [rū rāi] /rṵ ra̰i/ *vs.* ကြမ်းကျဲကျဲ– 松散 *sōng sǎn.* : Eep in: ru rai ngie, ang: hiex nyawm tix sawm:. ဒီထမင်းကြမ်းကျဲကျဲနဲ့စားလို့သိပ်မကောင်းဘူး။ 这饭太松散, 不太好吃。

ru rie [rū rīe] /rṵ rɛ̰/ *vt.* ဖွ– 匀开 *yúnkāi* even out, even up. : ru rie nghox hok tix. လှန်ထားတဲ့စပါးတွေကိုဖွတယ်။ 把晒的稻谷匀开。 *even out the grain drying in the sun.*

ruk [rug] /ruk/ *vs.* မီးတောက်–၊ တောက်လောင်–၊ တောက်ပ– 火焰 *huǒyán* blazing, flaming, flame. : Yuh satix ka ruk ngu: ting. မီးတောက်ကြီးကိုသတိထား။ *Be careful with a high flame.* | Meung raoma: ruk awm ngu. □ □□□ကင်ကိုင်ဟာမီးလိုတောက်ပတယ်။ *Heaven blazes like fire.* ☞ rup [*var.*]. ☞ rup ngu [*syn.*].

ruk run: [rug run] /ruk run/ *v.* တွန့်–၊ ပြန်ကန်–၊ ဆုတ်–၊ ခွာ– 缩, 缩回 *suō, suōhuí* recoil, draw back, withdraw, shrink back. ☞ rak run: [*var.*].

rup [rub] /rup/ *v.* □ □□ □၊ လောင်– 旺 *wàng* burn brightly, blaze. : Niied maix yuh ngu tawm: rup. ခင်ဗျားမီးတောက်အောင်မြှင့်မြှင့်လုပ်။ 你赶快把火烧旺。 *Hurry and make the fire burn brightly.* ☞ ruk [*var.*]. /*f*7/

rup ngu [rub ngū] /rup ŋṵ/ *vs.* မီးတောက်၊ မီးလျှံ 火焰 *huǒyán* blazing, flaming, burning brightly. ☞ ruk [*var.*].

ruh [ruih] /ruih/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> သဖန်းသီး၊ ခေအာင်း၊ ခအုံ့ 鸡嗉子果（果实较小, 丛生在树脚、树干下部, 球形, 成熟时呈红褐色, 可食） *jīsùzǐguǒ (guǒshí jiào xiǎo, cóngshēng zài shùjiǎo, shùgàn xiàbù, qiúxíng, chéngshú shí chéng hónghèsè, kě shí)* a kind of fig, wedgeleaf fig, khanyu (*Ficus semicordata*, edible small round fruits, clustered near base of tree, red-brown when ripe, leaves used medicinally). **2** *n.* <KHAOX> သဘော်သဖန်းပင် 无花果 *wúhuāguǒ* common fig *Ficus carica.* ☞ plix ruh, khaox ruh [*syn.*]. ☞ plix toeg, khaox toeg . [ríang 2].

rux[1] [rūx] /rṵʔ/ *n.* <KAWNG> □ပြားပရစ် 蝼蛄, 蜊蜊蛄, 土狗子（方言） *lóugū, làlàgǔ* mole cricket (*Gryllotalpa africana*). /*f*10/

rux[2] [rūx] /rṵʔ/ *v.* ပုံ–၊ စုပုံ– 堆, 垒 *duī, lěi* stack, stack up, lay (rocks, blocks, bricks). : Rux khix mhawm:, paw kieh grhup. ထင်ကိုကောင်းကောင်းပုံထားမပြိုစေနဲ့ 把柴堆好, 别让它倒塌。 *Stack the firewood up carefully so that it does not collapse.* | rux simaox phai:. 垒拦河坝。 *lay the rocks for a dam.* ☞ grux² [*mor.*]. /*f*10/

rux[3] [rūx] /rṵʔ/ *v.* □□□□ ယ်နှမလှယ်– 兄弟兼连襟, 姊妹兼妯娌（此家两兄弟与彼家两姊妹结婚所构成的亲上加亲的关系） *xiōngdì jiān lián jīn, zǐmèi jiān zhóu lǐ (cǐ jiā liǎng xiōngdì yú bǐ jiā liǎng zǐmèi jiéhūn suǒ méi chèng de qīn shàng jiā qīn de guānxi)* (two brothers each marry one of two sisters). : Nyiex kix rux tix mawh nyiex tix lhang:. သူတို့မိသားစုနှစ်စု မောင်လှယ်နှမလှယ်ပြီး မိသားစုတစ်စုတည်းအဖြစ် ပေါင်းစည်းကြတယ်။ 他们家是兄弟兼连襟, 姊妹兼妯娌的一家人。 *Their families are one family united by two brothers having married two sisters.* /*f*10/

rux[4] [rux] /ruʔ/ *vt.* <VH> ဝင်–၊ ဝင်စား–၊ 入 *rù* join, enter. : rux tang:. ပွဲထဲကိုဝင်တယ်။ 入党。 *join a political party.* | rux seu:. ဘုံဝင်စား 入社。 *enter a*

commune. | rux thuang:. 入团。 *join the Youth League.* ☞ laig[1] [*syn.*]. [Hox]. /*f*10/

Ru: Sax [Ru Sax (Ru Sāx)] /ru saʔ, ru sa̰ʔ/ *np.* ရုရှ၊ ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စု 俄国, 俄罗斯, 苏联 *Éguó, Eluósī, Sūlián* Russia, Soviet Union. ☞ Rusia, Eux Lawx See: [*syn.*].

ru: rah [ru rah] /ru rah/ **1** *vt.* ရှပ်ပွအောင်မွေနှောက်– 涮 *shuàn* rinse, rinse out. **:** ru: rah sibex. အင်္ကျီကိုရှပ်ပွအောင်မွေနှောက်တယ်။ 涮衣服。 *rinse out clothes.* **2** *vs.* ဂရုမစိုက်ဘူး၊ ပေါ့ဆ– 草率 *cǎoshuài* careless, sloppy, perfunctory, hasty. ☞ ru: rhah[2] [ceu 2] [*var.*].

ru: rax [ru rax] /ru raʔ/ *vs.* ဖြစ်ကတတ်ဆန်း– 毛糙 *máo cāo* sloppy, casual. ☞ pu: prax [*syn.*].

ru: raih [ru raih] /ru raih/ *vt.* ရှပ်ဖွ–၊ (ကြက်ခြေခတ်) 扒乱 *bāluàn (páluàn ?)* scratch all about, mess up by scratching (?). **:** Ru: raih ia: nghox hok kix. ကြက်သူတို့လှန်းထားတဲ့စပါးတွေကိုရှပ်ဖွပစ်တယ်။ 鸡扒乱了他们晒的稻谷。 *The chickens scratched the rice which they were drying all about.*

ru: rix [ru rix] /ru riʔ/ **1** *vs.* ကြမ်း–၊ ကြမ်းတမ်း–၊ (အထစ်ထစ်နှင့်) 粗糙 *cūcāo.* **:** Pheen: in: ang: nyang thui: tix mhawm:, kawn: ru: rix ngie. ဒီစားပွဲကောင်းကောင်းမတိုက်သေးဘူး၊ကြမ်းနေတုန်းပဲ။ 这桌子还没有刨平, 还很粗糙。 **2** ကြမ်းတမ်း–၊ (အထစ်ထစ်နှင့်) 坑坑洼洼 *kēng kēng wā wā.* **:** Krax khaix hu: law, ru: rix ngie. မြင်းလားသွားပြီးတဲ့လမ်းကြမ်းတမ်းနေတာပဲ။ 骡马踩过的路坑坑洼洼的。

ru: reh [ru reih] /ru reh/ *vs.* ညိုးနွမ်း–၊ သွေ့ခြောက် 累累，繁多 *léiléi, fánduō* numerous, abundant, countless, a lot. **:** Plix khaox in: uik ru: reh. ဒီအသီးတွေအကုန်ညိုးနွမ်းကုန်ပြီ။ 这棵果树结实累累。 *The fruit on this tree is abundant.* | Sim: uing: uik ru: reh ngie daux rawm: ma: ponbo. 晚上天上繁星点点。 *There are countless stars in the sky at night.* ☞ ru: rieh [*var.*].

ru: rieh [ru rieh] /ru rɛh/ ☞ ru: rieh .

ru: riah [ru riah] /ru riəh/ *vt.* ခွေနှောက်ပြီးဖယ်– 扒开（反复地）*bākāi (fǎnfù de)* move aside, sweep away (repeatedly). **:** ru: riah pum: rib an:. စုပြုံထားတဲ့မြက်တွေကိုမွေနှောက်ပြီးဖယ်ကြည့်လိုက်။ 把那堆草扒开。 *move aside that pile of weeds. (?)* ☞ pieh[3], riah[1], ving: [*syn.*].

ru: rhat [ru hrad] /ru rʰat/ *v.* သတ်သတ်ဆီ–၊ သီးသန့် 分散 *fēnsàn* separately, apart. **:** Ru: rhat pex hu:, paw pum: tix. သတ်သတ်ဆီသွားပါ၊ စုပြုံမသွားပါနဲ့။ 你们要分散走, 不要一窝蜂地去。

ru: rhah[1] [ru hrah] /ru rʰah/ *n.* <CAG> ခွေနှောက်၍ခုတ်ထွင်ရသောစက်ပစ္စည်းတစ်မျိုး (?)（一种吓鸟器, 用几片竹子做成的, 风一吹就会发出响声来）*(yīzhǒng xià niǎo qì, yòng jǐ piān zhúzi zuò chéng de, fēng yīchuī jiù huì fāchū xiǎngshēng lái)* (a bird-scare (UK) scarecrow (US) wind-chimes, made of several pieces of bamboo which make a noise when blown by the wind).

ru: rhah[2] [ru hrah] /ru rʰah/ *vs.* ပွကျဲလန်– 草率 *cǎoshuài* careless, sloppy, perfunctory, hasty. **:** ru: rhah kaing yuh tix. အလုပ်တွေပွကျဲလန်နေတာပဲ။ 工作草率。 *careless in doing one's work.* ☞ ru: rah ② [*var.*].

rug [rūg] /rṵk/ **1** *vs.* မှန်–၊ မှန်ကန်–၊ 真实, 真 *zhēnshí, zhēn* true, genuine, authentic. **:** Lox krai nawh rug. သူပြောတာမှန်တယ်။ 他的话是真的。 *What he says is true.* **2** *adv-pre.* တကယ်၊ အမှန်တကယ် 真, 真的 *zhēn, zhēnde* really, truly. **:** Rug sang: hu: maix? ခင်ဗျား အမှန်တကယ်သွားဖို့ စီစဉ်ထားလား။ 你真的要去吗? *Do you truly plan to go?* ☞ lōi[2], lūng[2], dēi dēi [*syn.*]. ☞ pie [*ant.*]. /*f*0.0346/ /*f*8/

rud [rūd] /rṵt/ *vt.* ( ) ဆွဲ–၊ အားနဲ့ဆွဲ– 拖, 祉 *dèn (XHZD) dùn, zhǐ* tug, yank, jerk. **:** rud maox in: dud. ဒီကြိုးကိုပြတ်သွားအောင်ဆောင့်ဆွဲလိုက်။ 把这绳子扯断。 ☞ rhut [*var.*]. /*f*7/

rub [rūb] /rṵp/ **1** *n.* ပိုက်ကွန်၊ ကွန်ရက် 网 *wǎng* net, web. **2** *vt.* ကွန်ပစ်–၊ ကျော့ကွင်းထောင်–၊ ပိုက်နဲ့ဖမ်း– 网 *wǎng* net, ensnare, snag, catch with a net. **:** Sang: viex yix rub hu: rub kax ngaix. ဒီနေ့ ပိုက်ကွန်ယူပြီး ငါးသွားဖမ်းမယ်။ 今天我们带网去网鱼。 *We are going to take a net and go fishing today.* ☞ krix [ceu 2] [*syn.*]. /*f*6/

rung [rūng] /rṵŋ/ **1** *n.* ခြောက်သွေ့ရာသီ၊ နွေရာသီ 旱季 *hànjì* dry season (November-May). **2** *vs.* ပူပြင်းရာသီ（天气）干燥，形容干季的天气状况 *（tiānqì）gānzào, xíngróng gānjì de tiānqì zhuàngkuàng.* **:** Hoik rung praix klawng:, bre riien khix ngu. ပူပြင်းရာသီရောက်လာပြီ၊ ထင်းမီးတွေကိုသတိထား။ 天气干燥（干季到了），注意防火。 ☞ mai: rung, baux yam rung, bawg rung, daux rung [*syn.*]. ☞ raux[2] [*ant.*]. /*f*7/

rung rang [rūng rāng] /rṵŋ ra̰ŋ/ *vs.* ရှားပါး–၊ ကျဲ–၊ ပျံ့–၊ ချောင်– 稀（与’密’相反）*xī (yú ' mì ' xiāngfǎn)* sparse, scattered, thin, loose, scarce, rare. **:** Rung rang taing: khrawng: in: tix. ဒီခြင်းကခပ်ကျဲကျဲရက်ထားတယ်။ 这个箩筐编得稀。 *This basket is loosely woven.* ☞ ru rang [*var.*].

rung: [rung] /ruŋ/ *n.* ဦးချို၊ ချို 角 *jiǎo* horn. **:** rung: moi. နွားဦးချို။ 黄牛角。 *ox horn.* /*f*0.0145/ /*f*6/

rung: cak awn: [rung jag on] /ruŋ ʧak ʔɔn/ *n.* <TOSAT,SAUX> သမင်ငယ်ဦးချို 鹿茸 *lù róng* young pilose deer antler, fur on deer antler (used medicinally).

raw [rō] /rɔ̰/ *vt.* ပဲ့ပင်– ဆုံးမ– 劝解, 劝导 *quàn jiě, quàndǎo.* **:** Raw nawh paw nyaux tawm: yoek. သူ့ကိုပဲ့ပင်လိုက်မှားအောင်မသောက်ခိုင်းနဲ့။ 劝导他别喝醉了。 /*f*7/

rawk rawn: [rog ron] /rɔk rɔn/ *vt.* ေ◌ွး– 蜷曲, 缩 *quán qū, suō* curl, bend, roll up, wrinkle. **:** It mhawm:, paw rawk rawn: caong tix. ေ◌ ◌◌◌ ကောင်းအိပ်ခြေထောက်မကွေးနဲ့။ 好好睡, 不要蜷曲着脚。 *Sleep properly and don't curl up your legs.* ☞ rak rawn:, rak reen: [*var.*].

rawg [rōg] /rɔ̰k/ **1** *vt.* ေ◌ ◌◌◌– တောင်◌◌◌ပန်– အသနားခံ– 要, 乞求 *yào, qǐqiú* request, appeal, ask for. **:** rawg kih ceeix. ဆားနည်းနည်းတောင်းတယ်။ 要点儿盐。 *request a little salt.* | Paw rawg tix ih cie paox tix. လူတွေဆီက တစ်ချိန်လုံးတောင်းမနေနဲ့။ 不要总是乞求人家的东西。 *Don't always be asking people for things.* | **rawg mhaing:** အကူအညီတောင်းတယ်။ 请求 *request, ask* **2** *vt.* ငှားပြီး သုံး– 借. 借用 *jiè, jièyòng* borrow (things?). ☞ ceuk ③, ba:[2], bax[2], vai[1] ②, yaog[2], yaog yaing [ceu 2] [*syn.*]. /*f*4/

rawg bwan: [rōg nbuan] /rɔ̰k buan/ **1** *vo.* <LI,KHRIT> ေ◌◌◌ဘပ်– ဆုတောင်း– ရှိခိုး– 祷告, 祈祷 *dǎogào, qídǎo* pray. **:** Kix rawg bwan: son nawh. [Lai Yaog Yaw 72:15] ကိုယ်တော်အဘို့ အစဉ်မေတ္တာပို့ခြင်း၊ 他们为他祷告。 *Men shall pray for him continually. [Psa. 72:15]* **2** *vo.* လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်– နှုတ်ဆက်– 握手 *wòshǒu* shake hands, greet sb. (lit. 'request grace'). **:** Kiex rawg bwan: ka paoxtix. သူတို့နှစ်ယောက်လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြတယ်။ 他辆互相握手。 *The two of them shook hands.*

rawd (rawt?) [rōd] /rɔ̰t/ **1** *vt.* ညှစ်– ချည်နှောင်– 勒 *lēi* pull tight, tighten up, cinch. **2** *v.* ချည်နှောင်– 勒 *lēi* pull tight. ☞ rhawt [*var.*].

rawng[1] [rōng] /rɔ̰ŋ, rɔŋ (?)/ **1** *n.* သစ်ချောင်း၊ သစ် 干, 枝条, 叉 *gān, zhītiáo, chā* post, trunk (of tree), stem, branch, crotch. **:** **rawng khaox** သစ်ချောင်း၊ သစ် 树枝 *tree branch* | **rawng miex** သစ်ကိုယ်ထည် 树干 *tree trunk* | Rawng miex khaox in: ting ngie. ဒီသစ်ကိုယ်ထည်အရမ်းကြီးတယ်။ 这树干很粗。 *The trunk of this tree is huge.* | Tum: sim: ka rawng kawn: sai:. ငှက်စထရော်ဘယ်ရီကိုင်းပေါ်နားတယ်။ 鸟儿歇在黄泡枝上。 *A bird perched on a branch of the Rubus bramble.* **2** *n.* (အိမ်) တွင်ကြာမြင့်စွာဦးစီးသောသူ 家族中最年长的人 *jiāzú zhōng zuì niánzhǎng de rén* senior member of a family. **:** **rawng nyiex** အိမ်ဦးစီး 家长 *head of family* **3** *n.* အိမ်တွင်ကြာမြင့်စွာမွေးထားသောတရိစ္ဆာန် 家禽、牲口中最年长且原本属于某家的 *jiāqín, shēngkou zhōng zuì niánzhǎng qiě yuánběn shǔyú mǒujiā de* senior domestic animal belonging to a family. **:** ia: rawng. အိမ်ကြက် 年长的鸡。 *the senior chicken.* | moi rawng. အိမ်နွား 年长的牛。 *the senior ox.* /*f*8/

rawng[2] [rōng] /rɔ̰ŋ/ **1** *n.* မြောင်း 沟, 槽 *gōu, cáo* ditch, trench, groove. **:** paog rawng. မြောင်းဖေါက်သည်။ (မြောင်းတူးသည်) 挖沟。 *dig a ditch.* | rawng ak. ဒူးလေးမြောင်း 弩槽。 *groove in a crossbow.* **2** *n.* လမ်းကြောင်း ? way. [Siam hɔŋ[33] 'ditch']. /*f*8/

rawng[3] [rōng] /rɔ̰ŋ/ *cl.* အောင်စ 两 *liǎng* tael, ounce. **:** Tix kin koe: kao: rawng. တစ်ကျင်ဖာဆယ်အောင်စရှိတယ်။ 一斤有十两。 *One kín equals ten róng.* /*f*8/ [Róub róm pa síao tix kah tíag díang cíang júm].

rawng six [rōng six] /rɔ̰ŋ si?/ *n.* သန်းလမ်းကြောင်း 头发印儿 *tóufà yìnr* part in hair (line away from which hair falls in different directions, lit. 'head-louse trench'?) (?).

rawng: [rong] /rɔŋ/ **1** *vs.* မြည်– အသံမြည်– ချိန်း– 嘹亮 *liáoliàng* resound, ring, peal. **:** Raoh hong: chix ku ngeg ku gawng, rawng: lox klieh ku yaong: ku vie. 山山岭岭红旗飘扬, 村村寨寨歌声嘹亮。 *Hóngqí red flags turning every mountain red, playful sounds ringing in every village.* **2** *cl.* 支, 叉 *zhī, chā.* **:** kak khaox tix rawng:. 一支树枝。 /*f*0.0124/

rawng: rawh [rong roh] /rɔŋ rɔh/ *vt.* ◌◌ျ–ား– ဆေးကြော (ရေဖြင့်) 涮 *shuàn* rinse. **:** rawng: rawh mung: rawm: singax. 把竹水筒涮干净。 *rinse clean a bamboo water carrying tube.*

rawn[1] [rōn] /rɔ̰n/ *vt.* နွာ– နွင်– ခွာ– ထွင်– ထွင်း– ရွေ– 削 *xiāo* pare, peel (with knife), strip, whittle. **:** rawn thu:. တူဖြစ်အောင် ထွင်းတယ်။ 削筷子。 *whittle chopsticks.* ☞ tawh, kiah[2], klawh, khak, khik ①, boik, boig, bhoik [*syn.*]. /*f*8/

rawn[2] [rōn] /rɔ̰n/ *n.* ဆိုးဆေး 染料 *rǎnliào* dye, dyestuffs. [Hox rǎn 染 (prim) ?]. /*f*8/

rawn raoh [rōn rāoh] /rɔ̰n rạuh/ ◌◌◌◌ မြောင်း (အိမ်နှောနားက) 水沟 (尤指家边或寨中的) *shuǐ gōu (yóu zhǐ jiā biān huò zhài zhōng de).*

rawm[1] [rōm] /rɔ̰m/ **1** *n.* ကြွေး၊ အကြွေး၊ ကြွေးမြီ 债 *zhài* debt. **:** Been dix pui hot ceuk rom sijheeng:. အရင်တုန်းကဆင်းရဲသားအကြွေးတစ်ချိန်လုံးတင်တယ်။ 在旧社会穷人经常欠债。 *In the old society poor people often owed debts.* **2** *v.* အကြွေးယူ–၊ ပိုက်ဆံအတိုးနဲ့ချေး– 借债（付利息）*jièzhài (fù lìxī)* be in debt, borrow (with interest). /*f*0.0139/ /*f*6/

rawm[2] [rōm] /rɔ̰m/ **1** *vt.* ပေါင်း–၊ အတူလုပ်–၊ ပူးပေါင်းကြိုးစား 同, 共用 *tóng, gòngyòng* share, have in common, do jointly, have the same ..... **2** *vi.* ပေါင်းစည်း–၊ အတူတူပေါင်းလုပ်–၊ 合并, 集中, 汇拢, 伙同 *hébìng, jízhōng, huìlǒng, huǒtóng* combine, gather, merge, collaborate, join together. ☞ rom [*var.*]. ☞ greem ① [ceu 1], krawm, krom, khraoh khrawm:, khrawh, khrawh khrawm:, khrawm:[1], naix [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.0139/ /*f*8/

rawm[3] [rōm] /rɔ̰m/ *v.* ဖက်– 抱 *bào* hug. **:** Rawm ngawg cawk klaik. လည်ပင်းဖက်ချိုင်းနိုက် (ယယ်ပေါင်းကြီးဖော်) 搂脖子，掏腋下。(非常亲近随便，常用以形容夫妻之间相亲相爱。掏胳肢窝，是哈痒、闹着玩的意思。) *Hug the neck and poke in the armpits. (Expresses playful intimacy, as between husband and wife or old friend.)* ☞ kawm [*syn.*].

rawmmya: [rom mia] /rɔm mia/ *n.* တံတွေး 口水, 唾沫 *kǒushuǐ, tuòmo* saliva. **:** Nawh baig rawmmya: piang tiex mai: yuh tiex lan, mai: kraix ka ngai: pui pa dug ngai: an. [Yohan 9:6] မြေပေါ်မှာတွေး၍ တံတွေးနှင့်ရွှံ့လုပ်ပြီးမှ ကန်းသော သူ၏မျက်စိကိုရွှံ့နှင့်လူး၍၊ 耶稣说了这话、就吐唾沫在地上、用唾沫和泥抹在瞎子的眼睛上。 *When he had said this, he spat on the ground, made mud with the saliva, anointed the blind man's eyes with the mud. [Joh. 9:6]* ☞ mya: [*syn.*]. /*f*8/

rawmteeh (rawm:teeih, rawm: teeih, rawm teeh) [rom deeih] /rɔm tɯih/ **1** *n.* နို့၊ နို့ရည် 奶水 *nǎishuǐ* milk, mother's milk. **: rawmteeh moi** နွားနို့ 牛奶 *milk, cow's milk* | Gun: teeh nawh naog kah rawm:teeih. [Yawbax 21:24] သူ့နို့အုံနို့ရည်နဲ့ပြည့်နေတယ်။ 他的乳房充满。 *His breasts are full of milk. [Job 21:24]* **2** *vi.* နို့နှစ်ရောင်သန်း–? 灌浆 *guàn jiāng* be 'in the milk' (when grain crop is almost ripe, nutrients are supplied to grain pods and endosperm matures into a milky substance). **:** Nghox in: uik rawmteeh vong in:. ဒီတစ်လောဒီစပါးနို့နှစ်ရောင်သန်းတယ်။ 这稻子最近几天正灌浆。 *This rice grain is in the milk these days.* ☞ teeh ① (teeih) [*syn.*].

rawm lauh ngu: [rom laeh ngu] /rɔm lauh ŋu/ *n.* ချော်ရည် 熔岩（?）*róngyán* lava. **:** Rawm lauh ngu: loe: tix lih khaing toh gawng ngu:. ချော်ရည်မီးတောင်ထိပ်ကနေစီးကျလာတယ်။ *Lava flowed out of the opening in the volcano. (?)*

rawm: [rom] /rɔm/ **1** *n.* ရေ 水 *shuǐ* water, H_2O. **2** *n.* အရည် 液体 *yètǐ (yìtǐ)* liquid. **: rawm: hia:** ပျားရည် 蜂蜜 *honey* **3** *n.* စပါးခင်း၊ လယ် 水田（?）*shuǐtián* paddy field, flooded field (?). **4** *vi.* အရည်ပျော်– 溶化 *rónghuà* melt, become molten, liquify. **:** Rhiiem: hoik rawm:. သံအရည်ပျော်ပြီ 铁已溶化了。 *The iron has melted.* **5** *vs.* ကျဲ– 稀 *xī* thin, watery, runny. **:** Moik in: chaox tix rawm: yuh tix. ဘာဖြစ်လို့ဆန်ပြုတ်ဒီလောက်ကျဲသလဲ။ 稀饭煮得太稀了。 *The rice gruel is too soupy.* **6** *vs.* ဖွ– 泡 *pào* fluffy (?). **:** Tai puih nawh daing: rawm:. သူဂွမ်းတွေကိုပွလာအောင်ဖွတယ်။ 他棉花弹得很泡。 *He plucked the cotton up very fluffy.* ☞ kaung: ① [ceu 3] [*syn.*]. /*f*0.2339/ /*f*2/

rawm: kaing: sidap [rom gaing si ndab] /rɔm kaɲ s.dap/ *n.* ရေခဲ 冰 *bīng* ice.

rawm: keed [rom gēed] /rɔm kɯ̰t/ *n.* စမ်းရေ၊ စိမ့်စမ်းရေ 泉水 *quán shuǐ* spring water.

rawm: kuih [rom guih] /rɔm kuih/ *n.* <KRAUNG> ဆန်ဆေးရည်၊ ထမင်းရည် 米汤 *mǐtāng* rice water, water in which rice has been cooked (?), rice soup, soupy rice (?).

Rawm: Krong: (Rawm: Krawng:) [Rom Groung (Rom Grong)] /rɔm kroŋ/ *np.* မဲခေါင်မြစ် 澜沧江(湄公河) *Láncāngjiāng (Méigōnghé)* Lancangjiang R., Mekong R. (lit. 'shaft river'?). ☞ Krawng: [*syn.*]. [gróh grong Rom Kroung].

Rawm: Krum [Rom Grūm] /rɔm krṵm/ *np.* ကွမ်းလုံမြစ် 滚弄江 *gǔn lòng jiāng* Gunnongjiang R. (tributary of Salween R.), also refers to Salween R. itself.

rawm: klawng: [rom glong] /rɔm klɔŋ/ *n.* မြစ်ချောင်း 河流 *héliú* river, stream, creek (US).

rawm: kheem: [rom keem] /rɔm kʰɯm/ *n.* ရေလွှမ်းမိုး 洪水 *hóngshuǐ* flood, floodwaters (lit. 'burying water'). **:** kieh rawm: kheem: ka piang haktiex. [Lai Yamjah 6:17] မြေကြီးကိုရေလွှမ်းမိုးစေသဖြင့်၊ 我要使洪水泛滥在地上、 *bring floodwaters on the earth, (Gen 6:17)* ☞ rawm: thom: meung [*syn.*].

rawm: groik [rom mgroig] /rɔm grɔc/ *n.* ဝမ်းရည် (မိခင်ဝမ်းတွင်း၌သန္ဓေသားနှင့်အတူရှိနေသည့်အရည်) 羊水（羊膜中的液体）*yángshuǐ (yángmó zhōng de yètǐ)* amniotic fluid (fluid in which the foetus is suspended inside the mother's womb, lit. 'sprinkled fluid'?). ☞ rawm: praix [*syn.*].

rawm: ngai: [rom ngai] /rɔm ŋai/ *n.* မျက်ရည် 眼泪 *yǎnlèi* tears.

rawm: paih vai [rom baih vāi] /rɔm paih vai̯/ **1** *n.* တောင်ကျရေ၊ တောင်ကျချောင်း 山水（雨季从山上地下冒出的水）*shānshuǐ(yǔjì cóng shānshàng dìxià màochū de shuǐ)* mountain spring (lit. 'water which flows'). **2** *n.* ရေ ပြန် 瀑布 *pùbù* waterfall, falls, cascade, cataract. ☞ rawm: phao: vai [*syn.*].

rawm: pu: pak [rom bu bag] /rɔm pu pak/ *n.* ရေပြိုင်း 波浪 *bōlàng* wave. ☞ rawm: pu: plak [*var.*].

rawm: pu: plak [rom bu blag] /rɔm pu plak/ *n.* ရေဘောင်ဘင်ရိုက်ခတ်–၊ 波浪 *bōlàng*. ☞ rawm: pu: pak [*var.*].

rawm: pid [rom bīd] /rɔm pi̯t/ *n.* ရေ ပြေ 胶水 *jiāoshuǐ* glue (liquid).

rawm: praix [rom brāix] /rɔm pra̯i?/ **1** *n.* ဝမ်းရည် (မိခင်ဝမ်းတွင်းခ္ဍသန္ဓေသားနှင့်အတူရှိနေသည့်အရည်) 羊水（羊膜中的液体）*yángshuǐ (yángmó zhōng de yètǐ)* amniotic fluid (fluid in which the foetus is suspended inside the mother's womb). **2** အရည်စပ် 辣水 *làshuǐ* spicy water. ☞ rawm: groik [*syn.*].

rawm: plix siiet [rom blix siad] /rɔm pli? siat/ **1** *n.* ဝိုင်အရက်၊ စပျစ်ရည် 葡萄酒 *pútaojiǔ* wine, grape wine. **2** *n.* 葡萄汁 *pútaozhī* grape juice.

rawm: phao: vai [rom pao vāi] /rɔm pʰau vai̯/ **1** *n.* တောင်ကျရေ၊ တောင်ကျချောင်း 山水（雨季, 从山里淌出来的水）*shānshuǐ (yǔjì, cóng shānlǐ tǎngchūlai de shuǐ)* mountain spring (lit. 'water which flows'). **2** *n.* ရေ ပြန် 瀑布 *pùbù* waterfall, falls, cascade, cataract. ☞ rawm: paih vai [*syn.*]. [rom 'water' + phao/paih vái ← Siam? Siam or M-K root ~ 'phao/paih vái' → Hox pùbù 瀑布 (phup) ?].

rawm: baik gaox [rom nbaig mgaox] /rɔm bac gau? / *n.* ဆန်ဆေးရေ 米泔水 *mǐ gān shuǐ* water from washing rice.

rawm: bee (rawm:bee, rawmbee) [rom nbēe] /rɔm b ɯ̯/ *n.* ဆီ၊ အဆီ 油, 油水 *yóu, yóushuǐ* oil, grease, fat (liquid?). **:** Taux in: haoh rawm:bee. ဒီဟင်းက အဆီများလွန်းတယ်။ 这菜油水多。 *These vegetables are very greasy.* ☞ bee (?) [*syn.*].

rawm: ma: [rom ma] /rɔm ma/ *n.* ရေ ကောင် 天, 天堂 *tiān, tiāntáng* sky, heaven. ☞ raoma: [*var.*].

rawm: maox [rom māox] /rɔm mau̯?/ *n.* ထုံး 石灰, 石灰水 *shíhuī, shíhuī shuǐ* lime, limewash, whitewash (lit. 'rock water').

rawm: maw: [rom mo] /rɔm mɔ/ *n.* ရေ ပေါ်ငင်း 井, 井水 *jǐng, jǐng shuǐ* well (for water). ☞ maw:[1] ① [*syn.*]. [rom 'water' + abbrev. Siam lam[53] mo[11] 'well'].

rawm: meeih [rom mēeih] /rɔm mɯ̯ih/ *n.* နှပ်ချေး၊ နှပ် 鼻涕 *bítì* snot, nasal mucus. ☞ aing: meeih, blix meeih .

rawm: tang hoek [rom dāng houig] /rɔm ta̯ŋ hoc/ *n.* ရေပိုက်လှိုင်း၊ ရေပိုက် 龙头 *lóngtou* tap (UK), faucet, spigot (US), valve (for running water pipe). ☞ khaox thox rawm:, dee paoh rawm: [*syn.*].

rawm: tai: [rom dai] /rɔm tai/ *n.* ဝါဂွမ်း 棉花（弹过的）*miánhua (tánguòde)* cotton (already ginned and plucked).

Rawm: Tum [Rom Dūm] /rɔm tu̯m/ *np.* မိုင်းတုန်မြစ် 勐懂河（沧源境内的一条河）*Měngdǒng hé (Cāngyuán jìngnèi de yī tiáo hé)*.

Rawm: Tawng [Rom Dōng] /rɔm tɔ̰ŋ/ *np.* ရေ ကြီးမြစ် 贺勐河（沧源境内的一条河）*Hèměnghé (Cāngyuán jìngnèi de yītiáo hé)* Hemeng R. (central Cangyuan county, Yunnan, China). [gróh grong Rom Tóng].

Rawm: Ting Daux Tiex [Rom Dīng Ndaex Diex] /rɔ m ti̯ŋ daɯ? tɛ?/ *np.* မြေထဲပင်လယ် 地中海 *Dìzhōnghǎi* Mediterranean Sea.

rawm: thom: meung [rom toum mēng] /rɔm tʰom mɤ̯ ŋ/ *n.* ရေ ပြွန်းမိုးမှုကြီး 滔天洪水，洪水淹天 *tāotiān hóngshuǐ, hóngshuǐ yāntiān* the Great Flood, a devastating flood. ☞ rawm: kheem: [*syn.*].

rawm: dung [rom ndūng] /rɔm du̯ŋ/ *n.* ရေ ကန်ရေ အိုင် 池塘 *chítáng* pond. ☞ nhawng: ①, dung[1] ①, dung dam:, duang [*syn.*].

rawm: nammeug [rom nām mēg] /rɔm na̰m mɤ̯k/ *n.* မင်ရေ၊ မင် 墨水 *mòshuǐ* ink (liquid). [rom 'water' + Siam lam[53] meeg[53] (nam[5] mɯk[5 (1?)]) 'liquid ink'].

rawm: nam rag [rom nām rāg] /rɔm na̰m ra̰k/ *n.* သံချေးရည် 锈水 *xiù shuǐ* rusty water, water containing rust. ☞ rawm: rag [*syn.*].

rawm: niem [rom nīem] /rɔm nɛ̰m/ *n.* ရေ ပြည် ရေ 水 *shuǐ* water.

rawm: neem [rom nēem] /rɔm nɯ̰m/ *n.* ဆီး၊ ကျင်ငယ် ရေ 尿 *niào* urine.

rawm: nhum: [rom hnum] /rɔm nʰum/ **1** *n.* <KRAUNG> ပေါ်ကော်ဆွဲရည်၊ အနှစ်၊ ခဲ (ရှမ်းစကား)၊ ကော်ရည် 酱 (?) *jiàng* sauce, gravy, thick soup, made with tomatoes (lit. 'thick liquid'). **2** *n.* <KRAUNG> တိုဟူးဝါ 凉粉, 粉丝 (?) *liángfěn* bean starch noodles, bean thread (?) (fine noodles made from gram [chickpea] flour and yellow in colour, or

from mung beans or sweet potatoes and clear). **3** *n.* <KRAUNG> တိုဟူးဖြူ 米粉 (?) *mǐfěn* rice noodles (?). ☞ liang feen [ceu 2] [*syn.*].

rawm: ciex [rom jīex] /rɔm tɕiɛʔ/ *n.* ရေစက် 露, 露水 *lù, lùshui* dew.

rawm: ceed [rom jēed] /rɔm tɕɯt/ *n.* <CAG> မီးဆေး (ထက်) 钢火 *gāng huǒ* temper (lit. 'quenching water'). **:** Vaig in: rawm: ceed kawn: mhawm:. ဒီခါးမီးဆေးကောင်းသေးတယ်။ 这把长刀钢火还好。 *This machete still has a good temper.*

rawm: ceem [rom jēem] /rɔm tɕɯm/ *n.* ပဲနို့ 豆浆 *dòujiāng* soybean milk.

Rawm: Cialeuxpi [Rom Jia Lex Bi] /Rɔm Tɕia Lɤʔ Pi/ *np.* ကာရိဘီယံပင်လယ် 加勒比海 *Jiālèbǐhǎi* Caribbean Sea.

rawm: ciang: yiux [rom jiang yiux] /rɔm tɕiaŋ ʑiuʔ/ *n.* ပဲငံပြာရည် 酱油 *jiàngyóu* soya sauce (U.K), soy sauce (US).

rawm: chu: [rom qu] /rɔm tɕʰu/ *n.* ရှာလကာရည် 醋 *cù* vinegar.

Rawm: Jhax [Rom Nqax] /rɔm dʑʰaʔ/ *np.* ဂျမြစ် (ချန်းရင်နယ်တန်ဂျွာရှိမြစ်ချောင်း) 单甲河 (在沧源县单甲乡) *Dānjiǎ hé (zài Cāngyuán xiàn Dānjiǎ xiāng)* Danjia R..

rawm: jheeh [rom nqeeih] /rɔm dʑʰɯih/ *vs.* နှုတ်ပေါ့–၊ နှုတ်သွက်–၊ 油嘴滑舌 *yóuzuǐhuáshé* glib, smooth-talking (lit. 'watery mouth'?). ☞ kiem:[2], kiem: jheeh, kua: jheeh, iiem: jheeh, gam: jheeh, ngau jheeh, rawm: lox [*syn.*].

rawm: sang [rom sāng] /rɔm sa̰ŋ/ *n.* အက်ဆစ်ရည် 酸水 (含有酵母, 起发酵作用的) *suān shuǐ (hányǒu jiàomǔ, qǐ fājiào zuòyòng de)* 'sour water' (water that contains yeast, used as a leavening agent). [rom 'water' + sáng ← Hox suān 酸 'sour' (prim) (?)].

Rawm: Saung: [Rom Saeng] /rɔm sawŋ/ *np.* မြစ်မည်းလေး 小黑江 (河名, 在沧源、耿马、双江一带) *Xiǎohēijiāng (hé míng,zài Cāngyuán, Gěngmǎ, Shuāngjiāng yīdài)* Xiaoheijiang R. (Chn. name 'Little Black' R., main river of the Cangyuan-Gengma-Shuangjiang 3-county area, Yunnan, China, tributary of Lancang (Mekong) R.).

rawm: sikiied [rom si gīad] /rɔm s.kiat/ *n.* ရေအေး 凉水 *liángshuǐ* cold water. ☞ rawm: saux sin:, rawm: sisin: [*syn.*].

rawm: sigrit sigra: [rom si mgrid si mgra] /rɔm s.grit s.gra/ *n.* ပင်လယ်၊ သမုဒ္ဒရာ 海, 大海, 洋 *hǎi, dàhǎi, yáng* sea, ocean (lit. 'waters of crickets and katydids', i.e. 'roaring waters').

Rawm: Sigrit Sigra: Phasifek [Rom Si Mgrid Si Mgra Pa Si Feig] /rɔm s.grit s.gra pʰa s.fek/ *np.* ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာ 太平洋 *Tàipíngyáng* Pacific Ocean.

Rawm: Sigrit Sigra: Atek [Rom Si Mgrid Si Mgra A Deig] /rɔm s.grit s.gra ʔa tek/ *np.* အာတိတ်သမုဒ္ဒရာ 北冰洋 *Běibīngyáng* Arctic Ocean.

Rawm: Sigrit Sigra: Attalantek [Rom Si Mgrid Si Mgra Ad Da Lan Deig] /rɔm s.grit s.gra ʔat ta lan tek/ *np.* အတ္တလန္တိတ်သမုဒ္ဒရာ 大西洋 *Dàxīyáng* Atlantic Ocean.

Rawm: Sigrit Sigra: Indiax [Rom Si Mgrid Si Mgra In Ndi Ax] /rɔm s.grit s.gra ʔin di ʔaʔ/ *np.* အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာ 印度洋、南洋 *Yìndùyáng, Nányáng* Indian Ocean.

rawm: simawg [rom si mōg] /rɔm s.mɔ̰k/ *n.* မြူ 雾 *wù* fog, mist. ☞ simawg [*syn.*].

rawm: sidah [rom si ndah] /rɔm s.dah/ *n.* ဆေးရည် 汤药, 药水 *tāng yào, yàoshuǐ* liquid medicine.

Rawm: Siviex [Rom Si Vīex] /rɔm s.vɛ̰ʔ/ *np.* လားမုန်းမြစ် 拉勐河 (在沧源县) *Lāměnghé (zài Cāngyuán xiàn)* Lamenghe R. (in Cangyuan county, Yunnan, China).

rawm: sui: khu: [rom sui ku] /rɔm sui kʰu/ *n.* ရေကာတာ 水库 *shuǐkù* reservoir. ☞ sui: khu:, nhawng: ② [*syn.*].

rawm: rag [rom rāg] /rɔm ra̰k/ *n.* သံချေးရည် 锈水 *xiù shuǐ* rusty water, water containing rust. ☞ rawm: nam rag [*syn.*].

rawm: raoh [rom rāoh] /rɔm ra̰uh/ **1** *n.* ဆေး ကျရေ (မြောင်းရေ) 山洪, 洪水 *shān hóng, hóngshuǐ* mountain flood. **2** 冲 *chōng*. ☞ raoh [*syn.*].

rawm: rawng plai: [rom rōng blai] /rɔm rɔ̰ŋ plai/ *n.* ဦးရည် (အရက်) 头道酒 *tóu dào jiǔ* first infusion of water in mash for plai rice beer (?).

rawm: rawn [rom rōn] /rɔm rɔ̰n/ **1** *n.* <KRAUNG> ဓဲနယ် 靛水 *diànshuǐ* indigo dye (?) (lit. 'dye water'). **2** *n.* အရောင်၊ ဆိုးဆေး 颜色 *yánsè* colour (U.K) color (US), dye. [Cf. history of indigo dyes made from either Indigofera or Polygonum].

rawm: riang [rom rīang] /rɔm rḭaŋ/ *n.* စုပေါင်းအား အသီးအပွင့် 劳动成果 *láodòng chéngguǒ* fruits of one's labour (lit. 'water of power'?). **:** In: mawh rawm: riang pui yaong:. ဒါကရွာလူထုတွေရဲ့စုပေါင်းအားအသီးအပွင့်ပဲ။ 这是寨民的劳动成果。 *This is the fruits of the labour of the villagers.*

rawm: rheep [rom hreeb] /rɔm rʰɯp/ *n.* ဟင်းချို၊ စွပ်ပြုတ် 汤, 菜汤 *tāng, cài tāng* soup.

rawm: rheep plung plang [rom hreeb blūng blāng] /rɔm rʰɯp plu̱ŋ pla̱ŋ/ *n.* ဟင်းချိုကျဲကျဲ 清汤寡水 *qīngtāng guǎ shuǐ.*

rawm: lauh (rawm: lah) [rom laeh] /rɔm lawh/ *n.* ချွေး 汗, 汗水 *hàn, hànshuǐ* sweat, perspiration. **:** **rawm: lauh rawm: lee:** ချွေး 汗 *sweat* | Maix tag lih rawm: lah (lauh) rawm: lee:, sonsang pon maix tix ih priex preem, mai: deeh ing: ka phawng: tiex heue. [Lai Yam Jah 3:19] မြေပေါ်သို့ ပြန်မသွားမီ သင့်မျက်နှာပေါ်က ချွေးနှင့်ပေါင်မုန့်ကိုစားမည်လော။ 你必汗流满面才得糊口, 直到你归了土。 *By the sweat of your face you will eat bread until you return to the ground, [Gen. 3:19]*

rawm: lok [rom loug] /rɔm lok/ *n.* ဆူပွက်နေသောရေ 开水 *kāishuǐ* water (boiling).

rawm: lox [rom loux] /rɔm loʔ/ *vs.* နှုတ်ပျော့–၊ နှုတ်သွက်– 油嘴滑舌 *yóuzuǐhuáshé* glib, smooth-talking (lit. 'watery talk'?). ☞ kiem:[2], kiem: jheeh, kua: jheeh, iiem: jheeh, gam: jheeh, ngau jheeh, rawm: jheeh [*syn.*].

rawm: lux [rom lux] /rɔm luʔ/ *n.* ငံ□□□ရေခါး 卤水 *lǔ shuǐ* bittern, brine.

rawm: lawk sub rawm: [rom log sūb rom] /rɔm lɔk sup rɔm/ *n.* <SAUX> 烟筒水, 烟锅水 *yān tǒng shuǐ, yān guō shuǐ water pipe (bamboo, for smoking tobacco).*

rawm: hax [rom hax] /rɔm haʔ/ *n.* ငံ□□□□□ရွှေး 热水 *rè shuǐ* hot water.

rawm: hai: yang: [rom hai yang] /rɔm hai ʑaŋ/ *n.* သမုဒ္ဒရာရေ 海洋 *hǎiyáng* sea, ocean. ☞ rawm: sigrit sigra: [*syn.*].

rawm: hia: [rom hia (rom hyia)] /rɔm hia (rɔm ʑʰia)/ *n.* <KAWNG> ပျားရည် 蜂蜜 *fēngmì* honey. **:** Pid yeung pid nyhee: pai:, dai yeung dai rawm: hia:. 缠绵如火草 ， 绸缪如蜂蜜。（比喻深情之辞。）*As fine and dense as artemisia tinder, as thick and syrupy as honey (metaphor for an expression of deep affection).* ☞ hia: ② [*syn.*].

rawm: hwan: [rom huan] /rɔm huan/ *vs.* ငကြီး–၊ ရေလွှမ်း– 暴洪 *bàohóng* flood, torrent.

rawm: im: [rom im] /rɔm ʔim/ *n.* ငံ□□□ မကျိုချက်ရသေးသောရေ 生水 *shēng shuǐ* raw unboiled water.

roi[1] [rōi] /rɔ̰i/ *n.* <KAWNG> ယင်ကောင် 苍蝇, 蝇 *cāngying , yíng* fly, housefly (*Musca domestica*). ☞ bru ② [*syn.*]. /*f*8/

roi[2] [rōi] /rɔ̰i/ **1** *vt.* တာဝန်ခွဲ–၊ သတ်မှတ်–၊ ဝေပေး–၊ ကမ်း–၊ ဝေ၄–၊ 分发 *fēnfā* distribute, issue, assign. **:** Maix viex tix ing: roi nam oi: in: ka pui pau yaong:, krai kah mawh nam oi: tawx plak piang ka kix. ခင်ဗျားရွာစောင့်တွေကိုဒီသကြားလုံးသွားဝေပေး၊ အထက်ပေးတဲ့သကြားလုံး လို့သူတို့ကိုပြောပြလိုက်။ 你把糖拿回去发给守寨子的人，并告诉他们是上级送给咱们的。 *You take this sugar back and distribute it to the people who are watching over the village, and also tell them that it is sugar given to them from the leadership.* **2** *vt.* ခွဲဝေပေး– 倒（茶、酒等）并次序传递下去 *dào (chá, jiǔ děng) bìng cìxù chuándìxiaqu* pour (distribute tea, alcoholic beverages etc. in a prescribed order at ceremonial celebrations). **:** Ai Ka: maix mawh cao: roi chax, Nyi Khuat maix mawh cao: hu: plai:. အိုင်ကားခင်ဗျားကလက်ဖက်ခြောက်ဝေပေးတဲ့လူ၊ ညီခွက်ခင်ဗျားက အရက်ပေးတဲ့လူ။ 艾嘎，你专门负责倒茶；尼块，你专门负责倒酒。 *Ai Ka, you are the official tea pourer and Nyi Khuad, you are the official plai beer runner.* /*f*8/

roi singi [rōi si ngī] /rɔ̰i s.ŋi̱/ *n.* <KAWNG> ယင်ကောင် (အကြီး၊ အစိမ်းရောင်) ? 金蝇, 绿头苍蝇 *jīnyíng, lǜtóu cāngying* (greenbottle? [green head and body], blowfly?, *Lucilia sp.*, a kind of green-headed fly, Chn. 'gold fly', lit. 'bright yellow fly'?).

roi rawm: [rōi rom] /rɔ̰i rɔm/ *n.* <KAWNG> ငံ□□ □□ ကောင် 水苍蝇 *shuǐ cāngying* (a kind of fly, lit. 'water fly').

roi rhuat [rōi hruad] /rɔ̰i rʰuat/ *vi.* ကွဲပြား–၊ ပြန့်ကျဲ– 散开 *sànkāi* scatter, disperse. **:** pui kao: ceu ra: pa hoik prungprang: roi rhuat kudauh kudee. [Yakob 1:1] 散住十二个支派之人。 *the twelve tribes which are in the Dispersion. [Jam. 1:1]*

roik [roig] /rɔc/ **1** *vi.* စိမ့်–= 漏, 掉 *lòu, diào* seep. **:** roik rawm:. ငံ□□□ဖာယ်။ 漏水。 *seep water.* | roik rawm: ngai:. မျက်ရည်ကျတယ်။ 掉泪。 *shed tears.* **2** *vs.* ယိုု–၊ ဖိတ်– 通, 漏（容器） *tōng, lòu (róngqì)* leaky, have holes. **:** Chee: in: hoik roik, ang: lai: chix tix shiao, baox sawg tix khawn:, sang sau: ex nghox ka daux. ဒီအိတ်ဖိတ် (ပေါက်) ပြီ၊ သုံးလို့မရတော့ဘူး၊ နောက်တစ်ခုပြန်ရှာကြည့်၊ ငါတို့စပါးထည့်ချင်လို့။ 这个口袋已经通了，不能使用了，另找一个我们要装稻谷。 *This bag is leaky and can no longer be used, so find another one for us to put rice grain in.* ☞ doh [ceu 2] [*syn.*]. ☞ groik [*mor.*]. /*f*8/

roik koi: [roig goi] /rɔc kɔi/ *n.* <SIM:> 火尾缝叶莺 *huǒ wěi féng yè yīng*.

roik rawm: ngai: bai rawm: mee [roig rom ngai nbāi rom mēeih] /rɔc rɔm ŋai bại rɔm mɯ̣ih/ *vs.* မျက်ရည်ကျ နာရေယို 痛哭流涕 *tòng kū liú tì*. **:** Mawh jao patix roik rawm: ngai: bai rawm: meeih nawh? သူဘာဖြစ်လို့မျက်ရည်ကျ နာရေယိုသလဲ။ 他因为什么而痛哭流涕?

roi:[1] [roi] /rɔi/ *adv-pre.* နည်းနည်း၊ အနည်းအကျဉ်း 稍, 略 *shāo, lüè* quite, rather, slightly, somewhat, relatively. **:** In: roi: mhawm: khaing: an:. 这个比那个稍好一些。 *This is somewhat better than that.* | plak roi: ting. ပိုကြီးသောအပိုင်း 大一点儿的部分。 *the bigger part.* ☞ moi ③ [*syn.*].

roi:[2] [roi] /rɔi/ **1** *vi.* သက်သာ–၊ ကောင်းမွန်– 减轻，痊愈（病情）*jiǎnqīng, quányù (bìngqíng)* recover, improve (of illness). **:** Saux nawh hoik roi: khawm:, mawh kawn: ang: nyang hiex pon yuh kaing kiien. သူဖျားတာသက်သာပါပြီ၊ လေးလံတဲ့အလုပ် မလုပ်နိုင်သေးတာတစ်ခုပဲ။ 他的病稍好了，只是还不太能做重活。 *He has recovered from his illness, but is still unable to do heavy work.* **2** *adv-pre.* ကံကောင်းထောက်မစွာဖြင့်၊ တော်သေးလို့ ကံကောင်းလို့ 还好…, 幸亏… *hái hǎo ..., xìngkuī ...* fortunately..., it's a good thing that.... **:** Roi: mawh Yex Rong pa caw tix sut lawk sub aux, kieh ang: mawh nan:, riien aux tix ang: lai: yaox heue:. ကံကောင်းလို့ယေ့ရှန်းကျွန်တော့်ဆေးတံကောက်ရတာ၊ ဒီလိုမှမဟုတ်ရင်ကျွန်တော်ပြန်တွေ့တော့မှာမဟုတ်တော့ဘူး။ 幸亏是叶茸捡了我的烟锅，要不然我可能找不到了。 *Fortunately my pipe was found by Yeix Róung, otherwise I might not have seen it.* ☞ moi: ①, vai[2] ① [ceu 1] [*syn.*].

roig kawn: [rōig gon] /rɔ̣c kɔn/ *vo? n?.* <SAUX,VM?> ကလေးပျက်ကျ–၊ သားလျှော– 流产 *líuchǎn* have a miscarriage (n. miscarriage?). ☞ laux kawn: [*syn.*].

roing[1] [rōing] /rɔ̣ŋ/ *vs.* ပြုံးခါး၊ ချေးနု 烂, 碎 *làn, suì* crumbling, broken to bits, in bits and pieces. **:** ngaik roing. ပြုံးခါးပြုတ် 煮烂。 *stewed till falling apart.* /*f*9/

roing[2] [rōing] /rɔ̣ŋ/ *n.* <TOSAT> အူချေခါး၊ ချေးနု 苦肠（黄牛、麂子等肚里接近小肠的肠子）*kǔcháng (huáng niú, jīzi děng dùli jiējìn xiǎocháng de chángzi)* rumen (the first chamber of the multi-chambered stomach in ruminant animals such as cattle, deer, sheep and goats, which eat quickly, regurgitate, and rechew their cud). **:** Ngaig mawh dong:, song: mawh roing. 好吃的才是脑子，苦的才是苦肠。（佤族常把苦肠连同其中尚未消化的东西一起，烤干作为调味品。）*What is delicious is the brains, what is bitter is the rumen. (The cow's rumen is often dried together with its undigested contents and used as a spice in cooking.)* /*f*9/

ri [rī] /rị/ *part.* နဲ့ 又（'十一' 至 '二十九' 与量词结合时，在量词后面习惯加个结构助词 rī '又' 而数量不变。）*yòu* and (used after classifier and before units place digit in number-classifier expressions between 11 and 29). **:** kao: kaux ri tix. တစ်ဆယ်နဲ့တစ် (၁၁) 十一个 *eleven (11).* | tinga: kaux ri dim:. နှစ်ဆယ်နဲ့ကိုးယောက် (၂၉) 二十九个。 *twenty-nine (29).*

rip lhax tu teu: (rip lhax tu teu) [rib hlax dū de (rib hlax dū dē)] /rip lʰaʔ tụ tɤ (rip lʰaʔ tụ tɤ̰)/ *n.* <KHAOX,SAUX> 小兰花, 坚龙胆, 蓝花根 *xiǎo lánhuā, jiān lóng dǎn, la huā gēn Gentiana rigescens*. ☞ rib vi nong: [*syn.*].

rid [rīd] /rịt/ *vt.* တိုက်–၊ ဖျက်–၊ ဆွဲ–၊ 锯, 截 *jū, jié* saw, cut. **:** rid khaox. သစ်ဖျက်သည် 锯木头。 | rid phia:. ပျဉ်ပြားဖျက်သည်။ 截板子 /*f*10/

rib [rīb] /rịp/ *n.* <KHAOX> မြက် 草 *cǎo* grass. /*f*0.0367/ /*f*6/

rib kat [rīb gad] /rịp kat/ *n.* <KHAOX,SAUX> 倒钩草, 马缨丹, 五色梅 *dǎo gōu cǎo, mǎ yīng dān, wǔ sè méi Lantana camara*.

rib kaog ia: [rīb gāog ia] /rịp kạuk ʔia/ *n.* <KHAOX,SAUX> 鸡口舌, 纤花耳草, 小凉药, 虾子草 *jī kǒu shé, qiàn huā ěr cǎo, xiǎo liáng yào, xiā zǐ cǎo Hedyotis tenelliflora*. ☞ rib kaog ia: [*syn.*].

rib kai: fang: [rīb gai fang] /rịp kai faŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 紫茎泽兰，解放草（草本, 可入药）*zǐ jīng zélán, jiěfàng cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib kaig [rīb gāig] /rịp kạc/ *n.* <KHAOX> ဆတ်ဆတ်မြက်၊ ထိကရုံးပင် 含羞草 *hán xiū cǎo* sensitive plant (HYCD) ? (CH).

rib kaig siah [rīb gāig siah] /rịp kạc siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> စပ်ဆတ်ဆတ်မြက်အသေးမျိုး 感应草, 小含羞草（草本, 可入药）*gǎn yìng cǎo, xiǎo hán xiū cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*. ☞ rib sidah muih [*syn.*].

rib kaing: ngaw [rīb gaing ngō] /rịp kạŋ ŋɔ̣/ *n.* <KHAOX,SAUX> 地石榴, 铜锤草, 铜锤玉带草 *de dàn liú, tóng chuí cǎo, tóng chuí yù dài cǎo Pratia nummularia*. ☞ kawn: sai: tiex [*syn.*].

rib kawng [rīb gōng] /rịp kɔ̣ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပိုးလောက်လန်းမြက် 冬虫夏草, 虫草（草本, 可入药）*dōng chóng xià cǎo, chóng cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib kawn: krao: [rīb gon grao] /rịp kɔn krau/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကသစ်ပင် 光菝葜, 土茯苓（可入

药）*guāng báqiā, tǔ fú líng (kě rù yào)* báqiā: deciduous fibrous? vine-like ?(tengben) tree, leaves elliptical, spines on stem (jīng), yellow-green flowers, red pulpy fruit? (jiang1guo3), roots and stem (gēnjīng) can be used medicinally.

rib kawn: thai: [rīb gon tai] /ṛip kɔn tʰai/ *n.* <KHAOX,SAUX> 犁头刺, 杠板归, 蛇不过, 蛇牙草 *lí tóu cì, gāng bǎn guī, shé bùguò, shé yá cǎo Polygonum perfoliatum*. ☞ kat leng: siah, taux hak ② [*syn.*].

rib kawndoe: [rīb gon ndoui] /ṛip kɔn doi/ *n.* <KHAOX,SAUX> မိဘမဲ့မြက်၊ ရွှေနွယ် 无根藤, 无娘藤, 金丝藤（可入药）*wúgēnténg, wúniángténg, jīnsīténg (kě rù yào)* (*Cassytha filiformis*, a medicinal herb, lit. 'orphan grass'). ☞ nhu: kawndoe: [*syn.*].

rib ke: tiex [rīb gei diex] /ṛip ke tɛʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြေသခွါးမြက် (?) 土黄瓜草（草本, 可入药）*tǔ huángguā cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib keed ting [rīb gēed dīng] /ṛip kɯt ṭiɲ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 野甘草, 冰糖草 *yě gāncǎo, bīngtáng cǎo Scoparia dulcis*. ☞ rib keed ting [*syn.*].

rib krak teed [rīb grag dēed] /ṛip krak tɯt/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကျွဲခွေမြက် (?) 狗骨柴, 双钩（草本, 可入药）*gǒu gú chái, shuāng gōu (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib kla: ia: [rīb gla ia] /ṛip kla ʔia/ *n.* <KHAOX> ကြက်ဝှေးမြက် 西域丁座草, 千金坠, 一支腊 *xī yù dīng zuò cǎo, qiān jīn zhuì, yī zhī là*.

rib khaox paing lhax [rīb kaox bāing hlax] /ṛip kʰauʔ pa̱ɲ lʰaʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 白虎草, 猫脚迹 *bái hǔ cǎo, māo jiǎo jī Boennighausenia albiflora*. ☞ rib khaox paing lhax [*syn.*].

rib khaox bih [rīb kaox nbih] /ṛip kʰauʔ bih/ *n.* <KHAOX,SAUX> 牛尾巴蒿, 牛尾草, 牛尾巴草, 马鹿尾 *niú wěiba hāo, niú wěi cǎo, niú wěiba cǎo, mǎ lù wěi Rabdosia ternifolia*. ☞ rib sidax moi ② [*syn.*].

rib khet [rīb keid] /ṛip kʰet/ *n.* <KHAOX,SAUX> 灯心草, 水豆瓣, 水苋菜 *dēng xīn cǎo, shuǐ dòu bàn, shuǐ xiàn cài Rotala rotundifolia*. ☞ sigrawt [*syn.*].

rib khraox [rīb kraox] /ṛip kʰrauʔ/ *n.* <KHAOX> မြက်အသစ် 辣子草, 猪儿草（草本, 可作猪饲料）*làzicǎo, zhūércǎo (cǎoběn, kě zuò zhū sìliào)* (a kind of grass which can be used as pig fodder, lit. 'new grass').

rib khlawp awng: [rīb klob ong] /ṛip kʰlɔp ʔɔŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 蜂蜜草, 绣球防风, 蜂窝草 *fēngmì cǎo, xiù qiú fáng fēng, fēng wō cǎo Leucas ciliata*. ☞ rib bhu: prux [*syn.*].

rib gaoh pet [rīb mgāoh beid] /ṛip ga̱uh pet/ *n.* <KHAOX> ဘဲဆိတ်မြက် (?) 野菰蛇草, 烧不死, 鸭嘴草 *yě gūshécǎo, shāobùsǐ, yāzuǐcǎo* (a kind of grass, lit. 'duck bill grass').

rib gai rang: [rīb mgāi rang] /ṛip ga̱i raŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ◌ျက်ကပ်ရေညှိ 垫状卷柏, 卷柏（草本, 可入药）*diàn zhuàng juǎn bǎi, juǎn bǎi (cǎo běn, kě rù yào)* kidney moss. ☞ gai rang: [*syn.*].

rib gai rawm: [rīb mgāi rom] /ṛip ga̱i rɔm/ *n.* <KHAOX> ◌◌ ◌紫萍, 浮萍, 水萍 *zǐ píng, fú píng, shuǐ píng*.

rib gip tam: [rīb mgib dam] /ṛip gip tam/ ☞ gip tam:[2] .

rib ghin: kax [rīb nkin gax] /ṛip gʰin kaʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ငါးသည်းခြေအိတ်မြက် (?) 小飞蓬, 鱼胆草（草本, 可入药）*xiǎo fēi péng, yú dǎn cǎo (cǎoběn, kě rù yào)* ('fish gall plant').

rib ghin: krih [rīb nkin grih] /ṛip gʰin krih/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဝက်ဝံသည်းခြေမြက် 熊胆草（草本 , 可入药）*xióngdǎncǎo (cǎoběn,kě rù yào)* ('bear gall plant').

rib ghin: lak [rīb nkin lag] /ṛip gʰin lak/ *n.* <KHAOX,SAUX> 天绿地红, 挖耳草, 一支箭, 紫背黄芩 *tiān lǜ de hóng, wā ěr cǎo, yī zhī jiàn, zǐ bēi huáng líng Scutellaria discolor*.

rib ngai: kax [rīb ngai gax] /ṛip ŋai kaʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ငါးမျက်စိမြက် 菊叶鱼眼草（草本, 可入药）*jú yè yú yǎn cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib ngawng cak [rīb ngōng jag] /ṛip ŋɔ̱ŋ tɕak/ *n.* <KHAOX,SAUX> 粗毛牛夕, 土牛夕, 鹿膝草（草本, 可入药）*cūmáoniúxī, tǔniúxī, lùxīcǎo (cǎoběn, kě rù yào)* (a medicinal herb, lit. 'deer's knees').

rib pai: puk [rīb bai bug] /ṛip pai puk/ ☞ pai: puk .

rib pai: li [rīb bai lī] /ṛip pai ḷi/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြက်ဖုတ်?(ဆေးဖက်ဝင်ပင်) 地黄连, 矮陀陀（草本, 可入药）*dìhuánglián, ǎituótuó (cǎoběn, kě rù yào)* Henry munronia (*Munronia henryi*, herb used medicinally, lit. 'grass that heals boils'). ☞ rib ai: thawx, khaox dak sivai ② (?) [*syn.*].

rib paing tai [rīb bāing dāi] /ṛip pa̱ɲ ta̱i/ *n.* <KHAOX,SAUX> 白花丹, 金不换, 假茉莉 *bái huā dān, jīn bù huàn, jiǎ mò lì Plumbago zeylanica*. ☞ rib paing tai [*syn.*].

rib paing lhax [rīb bāing hlax] /ṛip pa̱ɲ lʰaʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 翻白叶, 地管子, 土地榆 *fān bái*

yè, de guǎnzi, tǔdì yú Potentilla fulgens. ☞ peep nong: [*syn.*].

rib pid ting [rīb bīd dīng] /ṛip pḭt tḭŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> အပွင့်ဝါသောအပင်တစ်မျိုး 茜草, 大红参（草本, 可入药）*qiàn cǎo, dà hóng shēn (cǎo běn, kě rù yào)* madder.

rib pid siah [rīb bīd siah] /ṛip pḭt siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ထန်းကျင့် 云南茜草, 小红参（草本, 可入药）*yúnnán qiàn cǎo, xiǎo hóng shēn (cǎo běn, kě rù yào)* madder. ☞ nya: mie: liang: raoh [*syn.*].

rib praox [rīb braox] /ṛip prauʔ/ *n.* <KHAOX> မြင်းခင်းမြက်? 臭根子草, 黄茅草（草本, 草杆可用来盖房）*chòu gēn zǐ cǎo, huáng máo cǎo (cǎo běn, cǎo gān kě yòng lái gài fáng)* Ignobly-born grass?.

rib proing ting [rīb brōing dīng] /ṛip prɔ̰ŋ tḭŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大狗响铃, 大猪屎豆, 马铃根 *dà gǒu xiǎng líng, dà zhū shǐ dòu, mǎ líng gēn Crotalaria assamica*. ☞ kram poeh, rib aing: lig ②, rib hing: brung [*syn.*].

rib plix sibex [rīb blix si nbēix] /ṛip pliʔ si bḛʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 金扭扣[caption and index]金钮扣[text title], 小铜锤, 黄花草 *jīn niǔ kòu [caption and index]jīn niǔ kòu [text title],xiǎo tóng chuí, huáng huā cǎo Spilanthes paniculata*. ☞ shiao: thong: chuix [*syn.*].

rib bawb [rīb nbōb] /ṛip bɔ̰p/ ☞ bawb .

rib brex nghox [rīb nbrēix hngoux] /ṛip brḛʔ ŋʰoʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 田基黄, 地耳草 *tián jī huáng, de ěr cǎo Hypericum japonicum*. ☞ taux phai: brex, sidah plaung: daux jheeih [*syn.*].

rib bhu: prux [rīb npu brūx] /ṛip bʰu prṵʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဂွမ်းစောင်လုပ်သောမြက်နုတစ်မျိုး 绣球防风, 绣球草, 蜂蜜草（草本, 可入药）*xiùqiúfángfēng, xiùqiúcǎo, fēngmìcǎo (cǎoběn, kě rù yào)* ciliate leucas (*Leucas ciliata*, a perennial medicinal herb, lit. 'coverlet nap plant'). ☞ bhu: prux, rib khlawp awng: [*syn.*].

rib bhu: prux siah [rīb npu brūx siah] /ṛip bʰu prṵʔ siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ??? 益母草（草本, 可入药）*yìmǔcǎo (cǎoběn, kě rù yào)* Chinese motherwort (*Leonurus heterophyllus*, a medicinal herb, lit. 'slender coverlet nap plant').

rib bhawng: [rīb npong] /ṛip bʰɔŋ/ *n.* <KHAOX> ပျိုးသောမြက် 野香茅 *yě xiāng máo*.

rib mak kram brex [rīb mag grām nbrēix] /ṛip mak krạm brḛʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 鲫鱼胆草, 耳草, 节节花草 *jì yú dǎn cǎo, ěr cǎo, jié jié huā cǎo Hedyotis auricularia*. ☞ rib ghin: kax [*syn.*].

rib mak peeih siah [rīb mag bēeih siah] /ṛip mak pṵih siəh/ ☞ mak peeih siah .

rib ma: kram: [rīb ma gram] /ṛip ma kram/ *n.* <KHAOX,SAUX> 辣子草, 向阳花, 铜锤草 *là zǐ cǎo, xiàng yáng huā, tóng chuí cǎo Galinsoga parviflora*. ☞ rib khraox (?) [*syn.*].

rib man: cod [rīb man jōud] /ṛip man tɕo̰t/ *n.* <KHAOX,SAUX> 拔毒散, 王不留行, 小黄药（草本, 可入药）*bádú sǎn, wáng bù liú háng, xiǎo huáng yào (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib man: cod ting [rīb man jōud dīng] /ṛip man tɕo̰t tḭŋ / *n.* <KHAOX,SAUX> ခေါ်ကြီးမွန်? 野棉花, 野桃花, 土黄花（草本, 可入药）*yě miánhuā, yě táohuā, tǔ huánghuā (cǎo běn, kě rùyào)*.

rib man: cawt [rīb man jod] /ṛip man tɕɔt/ *n.* <KHAOX,SAUX> 拔毒散, 小黄药, 小克麻 *bádú sǎn, xiǎo huáng yào, xiǎo kè má Sida szechuensis*. ☞ sidah laoh nyiex muad [*syn.*].

rib maox hak gawng [rīb maox hag mgōng] /ṛip mauʔ hak gɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX> ခေါ်နွယ်ကြိုး 山稗子, 野红稗 *shān bài zǐ, yě hóng bài*. ☞ maox hak gawng [*syn.*].

rib maox hak siah [rīb maox hag siah] /ṛip mauʔ hak siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြက်ခြောက်ကဲ့သို့သားရေကြိုးအသေးလေး 水蜈蚣, 三棱草（草本, 可入药）*shǔi wúgōng, sānléngcǎo (cǎoběn, kě rù yào)* (a medicinal herb, Chn. 'water centipede, 3-edged grass', lit. 'narrow leather belt grass'?).

rib taux khaox [rīb daex kaox] /ṛip taɯʔ kʰauʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခရမ်းပုပ်မြစ် 少花龙葵, 苦凉菜（草本, 可入药）*shǎo huā lóng kuí, kǔ liáng cài (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib tai klawt tawm: ia: [rīb dāi glod dom ia] /ṛip tại kl ɔt tɔm ʔia/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပန်းတမာ၊ သဘော်ပန်းတမာ 苦莲荞（草本, 可入药）*kǔliánqiáo (cǎoběn, kě rù yào)* (a medicinal herb, Chn. 'bitter lotus buckwheat', lit. 'egg yolk flower herb').

rib taix lawk tuh [rīb daix log dūh] /ṛip taiʔ lɔk tṵh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခေါ်ပြားမြက် 裹白兔儿风, 地皮菜（草本, 可入药）*guǒ bái tù ér fēng, dìpícài (cǎoběn, kě rù yào)* (lit. 'flat wooden ladle grass').

rib to: thai: [rīb dou tai] /ṛip to tʰai/ *n.* <KHAOX,SAUX> နီလာပန်း၊ ပေါင်ဒါပန်း? 宝剑草, 犁头草, 地黄瓜（草本, 可入药）*bǎojiàncǎo, lítóucǎo, dìhuángguā (cǎoběn, kě rù yào)* violet? (*Viola sp., V. japonica?*, used medicinally, lit. 'ploughshare grass').

rib tong phao: [rīb dōung pao] /ṛip tǫŋ pʰau/ *n.* <KHAOX,SAUX> 芒种花, 金丝梅（可入药）*máng zhǒng huā, jīn sī méi (kě rù yào).*

rib tawm: goe: ting [rīb dom mgoui dīng] /ṛip tɔm goi ṭiɲ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ၊ ၊၊၊ကပ်ပင်တစ်မျိုး? 荷莲豆草, 野豌豆草（草本, 可入药）*hé lián dòu cǎo, yě wāndòu cǎo (cǎo běn, kě rù yào).*

rib te tix taix [rīb dēi dīx daix] /ṛip tẹ ṭi? tai?/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြှားတစ်ချက်မြက် (?) 小一支箭, 白头翁, 大丁草（草本, 可入药）*xiǎo yī zhī jiàn, báitóuwēng, dà dīng cǎo (cǎo běn, kě rù yào).*

rib te tix taix ting [rīb dēi dīx daix dīng] /ṛip tẹ ṭi? tai? ṭiɲ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြှားတစ်ချက်မြက်အကြီးမျိုး (?) 大一支箭, 大叶一支箭, 独蒜（草本, 可入药）*dà yī zhī jiàn, dà yè yī zhī jiàn, dú suàn (cǎo běn, kě rù yào).*

rib tuah ngu [rīb dūah ngū] /ṛip tụah ŋụ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 老鼠屎黄瓜, 酢浆草, 酸浆草 *lǎoshǔ shǐ huángguā, zuò jiāng cǎo, suān jiāng cǎo Oxalis corniculata.* ☞ rib aing: kiang, rib siduah ngu [*syn.*].

rib dak moi [rīb ndag mōi] /ṛip dak mɔi/ *n.* <KHAOX,SAUX> 牛舌头草, 土大黄, 尼泊尔酸模 *niú shétóu cǎo, tǔdà huáng, níbóěr suān mó Rumex nepalensis.* ☞ rib dak moi [*syn.*].

rib dak sox [rīb ndag soux] /ṛip dak soʔ/ *n.* <KHAOX> ရှေးလျှာမြက် 狗舌草, 黑阳参, 白紫草 *gǒushé cǎo, hēiyáng shēn, báizǐ cǎo.*

rib dak siuing: [rīb ndag si uing] /ṛip dak si ʔuŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 白花蛇舌草, 二叶律 *báihuāshé shé cǎo, èr yè lǜ Hedyotis diffusa.* ☞ taux kak ox siah [*syn.*].

rib dih mai: tiex [rīb ndih mai diex] /ṛip dih mai tɛʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြေအိပ်မြက် 地胆头, 地胆草（草本, 可入药）*dì dǎn tóu, dì dǎn cǎo (cǎo běn, kě rù yào).*

rib doek siniag [rīb ndouig si nīag] /ṛip doc s.ṇiak/ *n.* <KHAOX,SAUX> ၊ ၊ကြာပေါင်းတစ်ထောင်၊ လေးပါးထု 车前草, 水车前（草本, 可入药）*chēqiáncǎo, shuǐ chēqián (cǎo běn, kě rù yào)* Asiatic plaintain (*Plantago asiatica*, a weed with broad leaves and a spike of small, greenish flowers.. ☞ lhax doek siniag [*syn.*].

rib doek siniag ting [rīb ndouig si nīag dīng] /ṛip doc si ṇiak ṭiɲ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大车前草, 蛤蟆草 *dà chē qián cǎo, gé má cǎo Plantago major.*

rib num: su [rīb num sū] /ṛip num sụ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 马鞭草, 铁马鞭, 狗牙草 *mǎbiān cǎo, tiě mǎbiān, gǒu yá cǎo Verbena officinalis.* ☞ rib aing: lig ①, rib rhang: sox [*syn.*].

rib nhu: [rīb hnu] /ṛip nʰu/ *n.* <KHAOX,SAUX> 千里光, 九里光, 风藤草 *qiān lǐ guāng, jiǔ lǐ guāng, fēng téng cǎo Senecio scandens.* ☞ nhu: haok khaox [*syn.*].

rib caong kawng [rīb jāong gōng] /ṛip tɕạuŋ kɔ̣ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပိုးခြေမြက် (?) 双花耳草, 小叶三点水（草本, 可入药）*shuāng huā ěr cǎo, xiǎo yè sāndiǎn shuǐ (cǎo běn, kě rù yào).*

rib caong sivai: [rīb jāong si vai] /ṛip tɕạuŋ si vai/ *n.* <KHAOX,SAUX> 虎掌草, 草玉梅 *hǔ zhǎng cǎo, cǎo yù méi Anemone rivularis.* ☞ rib sioe: ke: [*syn.*].

rib cawng: kah [rīb jong gah] /ṛip tɕɔŋ kah/ *n.* <KHAOX,SAUX> 伞草, 重楼, 七叶一支花 *sǎn cǎo, chóng lóu, qī yè yī zhī huā Paris polyphylla.* ☞ (tuber used med.) [*syn.*].

rib ciiet hoi: [rīb jiad hoi] /ṛip tɕiət hɔi/ *n.* <KHAOX,SAUX> 白虎草, 岩椒草（草本, 可入药）*bái hǔ cǎo, yán jiāo cǎo (cǎo běn, kě rù yào).*

rib jao pliah [rīb njāo blīah] /ṛip dʑạu pḷiah/ *n.* <KHAOX,SAUX> လိပ်ဟြာဂမုန်း 黑冬叶, 冬叶七, 老虎须（草本, 可入药）*hēidōngyè, dōngyèqī, lǎohǔxū (cǎoběn, kě rù yào)* cat's whiskers, bat flower, devil's tongue, devil flower (*Tacca chantrieri*, herb with striking purple flowers, rhizome used medicinally, lit. 'spear-handle? plant'). [ríang tái].

rib jieh kax [rīb njīeh gax] /ṛip dʑịɛh kaʔ/ *n.* <KHAOX> ၊ါးကျစ်မြက် 铁扫帚, 鱼串草 *tiě sàozhǒu, yú chuàn cǎo* fish string together grass.

rib jieh tawn [rīb njīeh dōn] /ṛip dʑịɛh tɔ̣n/ *n.* <KHAOX,SAUX> 穿蟋蟀草（草本, 可入药）*chuān xīshuài cǎo (cǎo běn, kě rù yào)* (a medicinal herb, lit. 'grass for stringing crickets').

rib jhong: ox kiang [rīb nqoung oux gīang] /ṛip dʑʰoŋ ʔoʔ kịaŋ/ *n.* <KHAOX> နှင်းစိုမြက်? 细柄草, 露水草（草本）*xìbǐng cǎo, lùshuǐ cǎo (cǎo běn).*

rib nyiex gox sidiang [rīb nyīex mgoux si ndīang] /ṛip ṇiɛʔ goʔ s.ḍianŋ/ ☞ nyiex gox sidiang .

rib nyiex pex [rīb nyīex bēix] /ṛip ṇiɛʔ pẹʔ/ *n.* <KHAOX> ၊ ၊၊၊ ၊မြက်ပင်တစ်မျိုး (?) 大将军, 野烟（草本, 有剧毒）*dàjiàng jūn, yě yān (cǎo běn, yǒu jù dú).*

rib nyiex pex raoh [rīb nyīex bēix raoh] /ṛip ṇẹʔ pẹʔ rauh/ *n.* <KHAOX,SAUX> 红将军, 红雪柳, 大红将军 *hóng jiāngjūn, hóng xuě liǔ, dà hóng jiāngjūn Lobelia taliensis.*

rib nyhak cuat [rīb hnyag juad] /rḭp ɲʰak tɕuat/ *n.* <KHAOX,SAUX> 月出鬼逃跑, 鬼针草 *yuè chū guǐ táopǎo, guǐ zhēn cǎo Bidens pilosa*.

rib sawm: kangkoi [rīb som gāng gōi] /rḭp sɔm kạŋ kɔ̰i/ *n.* <KHAOX,SAUX> ယုန်စာမြက် 兔子草, 羊奶草（草本, 可入药）*tùzi cǎo, yáng nǎi cǎo (cǎo běn, kě rù yào)* rabbit food grass.

rib sawm: tiex [rīb som diex] /rḭp sɔm tɛʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြေစားမြက် 管兰香, 萝卜防己（草本, 可入药）*guǎn lán xiāng, luóbo fáng jǐ (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib sawm: law [rīb som lō] /rḭp sɔm lɔ̰/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြင်းလားအစာမြက် 狗牙根, 铁线草, 绊根草（草本, 可入药）*gǒu yá gēn, tiě xiàn cǎo, bàn gēn cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib sigrak [rīb si mgrag] /rḭp si grak/ *n.* <KHAOX,SAUX> 灯心草, 水豆瓣, 水苋菜 *dēng xīn cǎo, shuǐ dòu bàn, shuǐ xiàn cài Rotala rotundifolia*. ☞ sigrawt [*syn.*].

rib sigra: [rīb si mgra] /rḭp s.gra/ *n.* <KHAOX> ကဒ္ဒဥ၊ မျောက်ဥ နှင့်တူသော? 卷叶黄精 *juǎnyè huángjīng* (a kind of tuber?, Chn. rolled-leaf Solomon's seal/polygonatum?, lit. 'polygonatum plant').

rib sibraig [rīb si nbrāig] /rḭp si brạik/ ☞ sibraig[2] ① .

rib sibraig rang: [rīb si nbrāig rang] /rḭp si brạik raŋ / ☞ sibraig gawng .

rib sidah klang: [rīb si ndah glang] /rḭp s.dah klaŋ/ *n.* <KHAOX> 土党参 *tǔdǎngshēn*.

rib sidah preu [rīb si ndah brē] /rḭp s.dah prɤ̰/ *n.* <KHAOX,SAUX> 石椒, 石椒草（草本, 可入药）*dàn jiāo, dàn jiāo cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib sidah muih [rīb si ndah muih] /rḭp s.dah muih/ *n.* <KHAOX> 感应草 *gǎn yìng cǎo*. ☞ rib kaig siah [*syn.*].

rib sidah dao: caong [rīb si ndah ndao jāong] /rḭp si dah dau tɕạuŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 脚癣草, 大乳汁草, 大飞扬草 *jiǎo xuǎn cǎo, dà rǔ zhī cǎo, dà fēi yáng cǎo Euphorbia hirta*.

rib sidax moi [rīb si ndax mōi] /rḭp si daʔ mɔ̰i/ ☞ maong singaix[3] .

rib siduah ngu [rīb si ndūah ngū] /rḭp s.dụah ŋụ̄/ *n.* <KHAOX,SAUX> 酢浆草, 酸浆草（草本, 可入药）*zuò jiāng cǎo, suān jiāng cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib siyag tiag [rīb si yāg dīag] /rḭp s.ʑạk tḭak/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ□ □□□□□အင်မြက် 小红蒜（草本, 可入药）*xiǎohóngsuàn (cǎoběn, kě rù yào)* (a kind of iris?, *Iridaceae* family, bulb (?) used medicinally, Chn. 'little red garlic', lit. 'wild si yág grass').

rib siviag [rīb si vīag] /rīb si vīag/

rib sioe: [rīb si oui] /rḭp si ʔoi/ *n.* <KHAOX,SAUX> နံ့သာခပ်ပြင်းပြင်းနဲ့ဆေးဖက်ဝင်သောမြက်ပင်တစ်မျိုး (ကဒ္ဒကြွက်နား) 臭灵丹, 齿翼臭灵丹, 六棱菊（草本, 有强烈臭味, 可入药）*chòulíngdān, chǐyì chòulíngdān, liùléngjú (cǎoběn, yǒu qiángliè chòuwèi, kě rù yào)* winged-tooth laggera (*Laggera pterodonta*, a herb with a strong scent, leaves and root used medicinally). ☞ au: tu, rib au: tu: .

rib sioe: ke: [rīb si oui gei] /rḭp s.ʔoi ke/ *n.* <KHAOX,SAUX> သခွါးနံ့ရှင့်မြက်တစ်မျိုး 虎掌草, 草玉梅（草本, 可入药）*hǔ zhǎng cǎo, cǎo yù méi (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib sioe: nghaik [rīb si oui hngaig] /rḭp s.ʔoi ŋʰac/ *n.* <KHAOX,SAUX> အနံ့ပြင်းပြင်းနှင့်မြက်တစ်မျိုး 鱼腥草（草本, 可入药）*yú xīng cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib siang: kax [rīb si ang gax] /rḭp s.ʔaŋ kaʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ငါးရိုးမြက် 石生繁缕, 抽筋草（草本, 可入药）*dàn shēng fán lǚ, chōu jīn cǎo (cǎo běn, kě rù yào)* fish bone grass(?).

rib yhaok siyawng [rīb hyaog si yōng] /rḭp ʑʰauk s.ʑɔ̰ŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြင်းခွါရွက် 马蹄草, 铜钱草, 积雪草, 崩大碗（草本, 可入药, 也可做猪食）*mǎtícǎo, tóngqiáncǎo, jīxuěcǎo, bēngdàwǎn (cǎoběn, kě rù yào, yě kě zuò zhū shí)* Asiatic centella (*Centella asiatica*, used medicinally and for pig fodder, lit. 'dragon's ears grass'). ☞ taux yu: yhaok siyawng [*syn.*].

rib yhaok siyawng siah [rīb hyaog si yōng siah] /rḭp ʑʰauk s.ʑɔ̰ŋ siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြင်းခွါရွက်အသေး 马蹄金, 小金钱草（草本, 可入药）*mǎ tí jīn, xiǎo jīnqián cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib yhaok sivai [rīb hyaog si vāi] /rḭp ʑʰauk s.vại/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကျားနားရွက်မြက် 虎耳草（草本, 可入药）*hǔ ěr cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib roing goeh [rīb rōing mgouih] /rḭp rɔ̰ŋ goih/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ□ □ုလ၊ ဝမ်းကိုက်ဆေးပင်တစ်မျိုး 滇龙胆草, 龙胆草（草本, 可入药）*diān lóng dǎn cǎo, lóng dǎn cǎo (cǎo běn, kě rù yào)* Yunnan gentian (*Gentiana lutea*?, a medicinal plant, bitter extract from root of which used as antiseptic gentian violet).

rib riiem [rīb rīam] /rḭp rḭam/ *n.* <KHAOX> မြက်ပင် 草, 草类 *cǎo, cǎo lèi* grasses.

rib rha: [rīb hra] /rḭp rʰa/ *n.* <KHAOX,SAUX> 胜红蓟, 白花草（草本, 可入药）*shēng hóng jì, bái huā cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib rhang: sox [rīb hrang soux] /ṛip rʰaŋ soʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 马鞭草, 铁马鞭, 狗牙草 *mǎbiān cǎo, tiě mǎbiān, gǒu yá cǎo Verbena officinalis*. ☞ rib aing: lig ①, rib num: su [*syn.*].

rib lang: ju [rīb lang njū] /ṛip laŋ dʑṵ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 马齿苋, 长命草 *mǎ chǐ xiàn, cháng mìng cǎo Portulaca oleracea*. ☞ rib siviag [*syn.*].

rib lhax gawn: [rīb hlax mgon] /ṛip lʰaʔ gɔn/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဗူးခင်းမြက် 葫芦茶(草本) *húlúchá (cǎoběn)* triquetrous tadehagi (*Tadehagi triquetrum*, a.k.a. *Desmodium triquetrum*, a medicinal herb, lit. 'knife-leaf grass'). ☞ cawp tiag [*syn.*].

rib lhaung: [rīb hlaeng] /ṛip lʰaɯŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မျိုးမြင့်မြက် 爵床, 小黑节草 (草本, 可入药) *juéchuáng, xiǎohēijiécǎo (cǎoběn, kě rù yào)* creeping rostellularia (*Rostellularia procumbens*, medicinal herb, lit. 'yellow grass').

rib lhaung: ting [rīb hlaeng dīng] /ṛip lʰaɯŋ ṭiŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ□ □□ွ်�s 野草香, 野香�需 (草本, 可入药) *yěcǎoxiāng, yěxiāngrú (cǎoběn, kě rù yào)* (medicinal herb, lit. 'big yellow grass').

rib vi nong: [rīb vī noung] /ṛip vi̯ noŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 小兰花, 坚龙胆, 蓝花根 *xiǎo lánhuā, jiān lóng dǎn, la huā gēn Gentiana rigescens*. ☞ rip lhax tu teu: [*syn.*].

rib hing: brung [rīb hing nbrūng] /ṛip hiŋ brṵŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大狗响铃, 大猪屎豆, 马铃根 *dà gǒu xiǎng líng, dà zhū shǐ dòu, mǎ líng gēn Crotalaria assamica*. ☞ kram poeh, rib aing: lig ②, rib proing ting [*syn.*].

rib au: [rīb ae] /ṛip ʔaɯ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 真金草, 冰片叶, 艾纳香 *zhēn jīn cǎo, bīngpiàn yè, àinà xiāng Blumea balsamifera*. ☞ sidah tu:, khaox sidah tu: (?) [*syn.*].

rib au: tu: [rīb ae du] /ṛip ʔaɯ tu/ ☞ au: tu .

rib ai: thawx [rīb ai tox] /ṛip ʔai tʰɔʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> မြက်ဖုတ်?(ဆေးဖက်ဝင်ပင်) 地黄连, 矮陀陀 (草本, 可入药) *dìhuánglián, ǎituótuó (cǎoběn, kě rù yào)* Henry munronia (*Munronia henryi*, herb used medicinally). ☞ rib pai: li, khaox dak sivai ② (?) [*syn.*].

rib ai: thawx raoh [rīb ai tox raoh] /ṛip ʔai tʰɔʔ rauh/ *n.* <KHAOX,SAUX> 虎杖, 酸汤杆 *hǔ zhàng, suān tāng gān Polygonum cuspidatum*. ☞ sidah hax, sidah li [*syn.*].

rib aing: kiang [rīb aing gīang] /ṛip ʔaŋ ḳiaŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 老鼠屎黄瓜, 酢浆草, 酸浆草 *lǎoshǔ shǐ huángguā, zuò jiāng cǎo, suān jiāng cǎo Oxalis corniculata*. ☞ rib tuah ngu, rib siduah ngu [*syn.*].

rib aing: sox [rīb aing soux] /ṛip ʔaŋ soʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေပြးချေးမြက် 倒提壶, 狗屎萝卜 (草本, 可入药) *dǎo dī hú, gǒu shǐ luóbo (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib aing: lig [rīb aing līg] /ṛip ʔaŋ ḷic/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဝက်ချေးမြက် 马鞭草, 燕尾草 (草本, 可入药) *mǎbiān cǎo, yàn wěi cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*.

rib im: keei: [rīb im geei] /ṛip ʔim kɯi/ *n.* <KHAOX,SAUX> သိုးမွေးရှင်မြက် (?) 苏门白酒草, 生线草 (草本, 可入药) *sū mén báijiǔ cǎo, shēng xiàn cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*.

ring [rīng] /ṛiŋ/ **1** *vs.* မဝံ့မရဲ၊ 拘束, 客气 *jūshù, kèqì* reserved, hesitant, reticent, reluctant. **:** Maix paw ring, sawm: sak awx! 你别客气, 吃饱啊! *Don't be hesitant, eat your fill!* **2** *vs.* 羞怯, 畏惧 *xiū qiè, wèijù* afraid, fearful, timid, shy. **:** Sang: tiang aux rawm: mai: sidap, uik ring aux kah. 我要过冰凉的河水时, 心里有点儿畏惧。 *I felt quite timid when I was about to cross the icy waters.* /*f*7/

rim [rīm] /ṛim/ *loc..* ပတ်ပတ်လည်၊ ပတ်ဝန်းကျင် 周围, 四周 *zhōuwéi, sìzhōu* surroundings, environs, environment. .

rex [rēix] /rẹʔ/ *n.* ပြာ 团 (一种筛法) *tuán (yīzhǒng shāi fǎ)*. **:** rex gaox ka bia:. စကောဖြင့်ဆန်ပြာသည် 用簸箕团米。

rex [rēix] /rẹʔ/ *vt.* စကောသိုမဟုတ်ယပ်တောင်သုံး၍ စပါးလှော– 簸 *bǒ* winnow grain with a fan or basket. ☞ bliah, jeh [*syn.*].

re: krak [rei grag] /re krak/ *n.* <KHAOX> ရွှံ့ထဲတွင် ပေါက်ရောက်သောမြက်ပင်တစ်မျိုး? (一种草, 生长在熟地里, 花呈灰绿色, 果长圆形, 可作饲料) *(yīzhǒng cǎo, shēngzhǎng zài shú dì lǐ, huā chéng huī lǜsè, guǒ cháng yuán xíng, kě zuò sìliào)*.

reng [rēing] /rẹŋ/ *vt.* လှန်း– 烘, 烤 *hōng, kǎo* roast, dry over fire. **:** reng nghox piang greng. စပါးကိုကြပ်ခိုးပေါ်လှန်းလိုက်။ 把稻子放在小炕笆上烘干。 *dry rice grain on the frame over the hearth.* ☞ greng [*mor.*]. /*f*10/

ren [rēin] /rẹn/ *vt.* သင်–၊ သင်ယူ–၊ သင်အံ–၊ လေ့လာ–၊ ကျက်မှတ်–၊ ဆည်းပူး– 学习, 读书 *xuéxí, dúshū* study, learn. **: ren lai** စာသင်တယ်။ 学习, 读书 *study, learn* | Nawh hu: ren lai daux nyiex cawng, ang: ot daux nyiex. သူအိမ်မှာမရှိဘူး။ ကျောင်းမှာစာသွားသင်တယ်။ 他去上学，不在家。

She studies in school, not at home. | Yam tap naing Hawx Rawm: dix, aux ren lai glhawk iak kah. Lai ren yix mawh phuk lai tawk Hawx Rawm:. ဂျပန်တွေစစ်ဖြစ်တုန်းကကျွန်တော်မူလတန်းစာသင်နေတယ်၊ ကျွန်တော်တို့သင်တဲ့စာဂျပန်တွေပေးတာ။ 抗日战争的时候，我还在念小学。我们上的教材是关于抗日的。（？） *When we were fighting the War with Japan I was a student in grammar school. The book we were studying was a book which attacked the Japanese.* ☞ feek gau, gau ①, gau lai ②, gau jiang (?), rieb gau, siox six [*syn.*]. ☞ hen .

rieh[1] [rīeh] /rɛ̰h/ *vt.* ကုတ်– ခြစ်– ယက်– ရှ– 扒 *pá* scratch, rake. **:** Ia: rieh tiex. ကြက်မြေကြီး ကိုယက်တယ်။ 鸡扒土。 *The chicken is scratching about in the ground.* ☞ ji rieh [*syn.*]. /*f*9/

rieh[2] [rīeh] /rɛ̰h/ **1** *vs.* မတ်– စောက်– ထောင် 陡 *dǒu* steep. **2** *n.* မတ်စောက်? 峭壁, 斗坡 (?) *qiàobì, dǒupō* cliff, crag, steep incline. **:** rieh rang:. မတ်စောက်သောကျောက်တောင်။ 陡岩。 *a rocky crag.* ☞ dia [ceu 1] [*ant.*]. /*f*9/

rieh rang: [rīeh rang] /rɛ̰h raŋ/ *n.* ကျောက်ကမ်းပါး 悬崖陡壁 *xuányá dǒubì* steep cliff, sheer precipice.

riex[1] [rīex] /rɛ̰ʔ/ *adv-pre.* သာ၍၊ ပို၍ 较, 比较 *jiào, bǐjiào* pretty (coll.), rather, somewhat, fairly, quite, relatively (comparative marker). **:** Simie nghox in: riex mhawm:. ဒီစပါးမျိုးစေ့ကပို၍ကောင်းတယ်။ 这稻谷种较好。 *This strain of rice is pretty good.* | Ca: phing: yaox mawx pa riex mhawm: tiiem:, mawx pa riex mhawm: lao. 评一评谁画得好，谁讲得好。 *Judge who drew the best picture, and who gave the best speech.* | riex kluing: riex paing. 更胖更白。 *plumper and whiter.* /*f*0.0284/ /*f*6/

riex[2] [rīex] /rɛ̰ʔ/ **1** *vs.* ရင့်– သိုး– အမှည့်လွန်– ရက်ကြာ– 老 *lǎo* old, stale, overripe. **:** Taux in: hoik riex. ဒီဟင်းသီးဟင်းရွက်တွေ ရက်ကြာပြီ။ 这菜已经老了。 *These vegetables have gotten old.* | Te riex ang: shiao rawn, bun: awn: ang: shiao ruah. ရင့်နေတဲ့မြှားထွင်းစရာမလိုဘူး၊ နုငယ်နေတဲ့မိန်းကလေးရွေးစရာမလိုဘူး။ 用老竹做的箭无须细刮，嫩嫩的妞儿无须找细拣。 *A well-seasoned old arrow doesn't need to be whittled down and a gentle woman doesn't need to be carefully chosen.* **2** *vs.* ကြမ်း– 粗糙 *cūcāo* rough, coarse, crude, rude. **:** thai: riex. ထွန်တုံးကြမ်း 粗犁。 *rough plough. (?)* | pheu: riex. ထယ်တုံးကြမ်း 粗耙。 *coarse-tined rake (?).* **3** *vs.* မာ–ပ္ [illegible] ခိုင်တင် 硬, 强硬 *yìng, qiángyìng* hard, tough, rigid. **:** Dak awn: kawn: pex rhang: riex. နှုတ်ယဉ်တဲ့လျှာမာနေတဲ့သွားကိုနိုင်သေးတယ်။ 软舌头胜过硬牙齿。 *A soft tongue is superior to hard teeth.* | Teei nawh mawh khaox riex, viex nawh mawh miex nyiex. အဲဒီသစ်ကိုသစ်မာအဖြစ်ယူဆလိုက်၊ သူ့မကိုအိမ်ရှင်မအဖြစ် ခေါ်ထားလိုက်။ 拿她作老树，娶她作主妇。 *Take her as a hard old tree, lead her off to be mistress of one's house. (?)* ☞ awn: [*ant.*]. /*f*0.0284/ /*f*6/

riex[3] [rīex] /rɛ̰ʔ/ *vt.* အတင်းအခွဲမ 硬要 . . . , 强迫 *yìng yào ..., qiǎngpò* insist on, force. **:** Hoik riex nawh tix sang hu: mai: ex, ang: ex tie lai: pon thox, grham: nawh hu: heue:. သူကျွန်တော်တို့နဲ့သွားဖို့ အတင်းအခွဲမလုပ်နေတယ်၊ ကျွန်တော်တို့လည်းတားလို့မရတော့ဘူး၊ သူကိုသွားခိုင်းလိုက်တော့။ 他硬要跟我们一起去，我们挡都挡不住，就让他去吧。 *He insists on going with us and there is nothing we can do about it, so let him come.* ☞ thux ② [*syn.*]. /*f*0.0284/ /*f*6/

riex[4] [rīex] /rɛ̰ʔ/ *vt.* ဆုံးမ–၊ ပညာပေး– 教育 (?) *jiàoyù* discipline, teach, instruct, educate. **:** Ang: tux jawn: ex puat mawh briex, ang: kawnpraix ex riex mawh phit. 弯下的芭蕉花不打，则会偷；对子女教育不严，则会犯错误。 *If we don't knock down (?) plantain flowers which are bending down, they will be stolen; if we don't teach (discipline?) our children well, they will go astray.* ☞ sidiex [*syn.*].

riex ju [rīex njū] /rɛ̰ʔ dʑṵ/ **1** *n.* <VM> အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သော၊ အိုမင်းသော 老年纪 (?) *lǎo niánjì* old age, longevity. **:** Moeng aux kah hoik riex ju uik kuad heue:. [Lukax 1:18] အကျွန်ုပ်မယားသည်လည်း အသက်အရွယ်ကြီးရင့်ပါပြီဟု 我的妻子也年纪老迈了。 *My wife is well advanced in years. [Luk. 1:18]* **2** *vs.* <VM> ကြီးသော၊ အိုမင်းသော 老, 年纪大 *lǎo, niánjì dà* old, elderly. **:** khawm: pui pa awn: ju, khawm: pui pa riex ju khankix. [Yawsux 6:21] [illegible]ကြီး၊ မိန်းမ၊ အကြီးအငယ်၊ 不拘老少。 *both young and old. [Jos. 6:21]* ☞ kuad [ceu 2] [*syn.*]. ☞ awn: ju [*ant.*].

riex reen reen [rīex rēen rēen] /rɛ̰ʔ rɯ̰n rɯ̰n/ **1** *vs.* မာကျောကျောရှိ– 壮实 *zhuàngshí* sturdy, robust. **:** Kawn: nyawm in: riex reen reen. ဒီကလေးမာကျောကျောရှိတယ်။ 这孩子壮实。 *This child is robust.* **2** *vs.* [illegible]ခိုတောင့်တင်းတင်းရှိ– 刚强有力 *gāngqiáng yǒulì* staunch, firm, unyielding. **:** yuh kaing riex reen reen. အလုပ်လုပ်တာတောင့်တောင့်တင်းတင်းပဲ။ 做事刚强有力。 *be staunch at work.*

riex riang [rīex rīang] /rɛ̰ʔ rḭaŋ/ *vs.* ခွန်အားကြီး–၊ သန်စွမ်း– 强, 强壮 *qiáng, qiángzhuàng* strong. **:** Ting diex riex riang. လက်ဝါးကြီးပြီးခွန်အားကြီးသော 拃大力强。 *Strong, with a big finger-span.* | riex riang brax kua: ka kaing ka jhaw. လုပ်ငန်းမှာကျန်းမာသန်စွမ်းတယ်။ *strong and healthy in their work.*

riex rhawm: [rīex hrom] /rɛ̣ʔ rʰɔm/ *vs.* ရှက်စိတ်မရှိဘူး 脸皮厚, 贪得无厌 *liǎn pí hòu, tān dé wú yàn* greedy, avaricious, voracious. **:** Pui in: daing: riex rhawm:, ang: tawng tix kaig. ဒီလူအရမ်းရှက်စိတ်မရှိဘူး၊မရှက်တတ်ဘူး။ 这个人贪得无厌, 也不知羞耻。 *This person is very avaricious and has no sense of shame.*

ried [rīed] /rɛ̣t/ **1** *vs.* <SAUX> ပြိုး (အသားပပ်) 皴 *cūn* chapped, dry (skin). **:** Caong kawn: nyawm an: ried ngie. အဲဒီကလေးရဲ့ခြေထောက်ကချေးတွေပဲ။ 那个孩子的脚皴了。 *That child's feet are very chapped.* **2** *n.* <SAUX> rough dry skin, chapped area of skin (?). **:** nyau ried. ပြိုးကိုပွတ်တိုက်တယ်။ 搓污垢。 *rub chapped skin with the hands. (?)*

rieb (riep) [rīeb] /rɛ̣p/ *vt.* လက်ခံ–၊ ဖမ်း–၊ ယူ–၊ ကြိုဆို–၊ ခရီးဦးကြိုပြု– 接, 迎接 *jiē, yíngjiē* receive, meet, catch, greet, welcome. **:** Maix niied tix rieb chiux taing nawh. မြန်မြန်လုပ်။ သူပစ်လိုက်တဲ့ဘောလုံးကိုဖမ်းလိုက်။ 你快点接他扔来的球。 *Quick, catch the ball he threw.* | rieb hoek Kawx Ching: Ciex. လာမယ့်အမျိုးသားပျော်ပွဲရွင်ပွဲနေ့ကို ကြိုဆိုတယ်။ 迎接国庆节。 *greet the coming of National Celebration Day.* /*f*0.0232/ /*f*4/

rieb gau [rīeb mgāe] /rɛ̣p gạɯ/ *vt.* ေ့လာ–၊ သင်ယူ– 学习, 读书 *xuéxí, dúshū* study, learn. ☞ feek gau, gau ①, gau lai ②, ren, siox six [*syn.*].

rieb tix laih [rīeb dix laih] /rɛ̣p tiʔ laih/ *vi.* ရန်သူနှင့်တိုက်ခိုက်ရန်သဘောတူ– 应战 *yìngzhàn* meet an enemy attack.

rieng (riang) [rīang] /rḭəŋ/ **1** *n.* ပုံ၊ ပုံတူ၊ ရုပ်ပုံ၊ ဓာတ်ပုံ၊ ရုပ်တု၊ ဆင်းတု၊ 像, 样子, 画, 图画 *xiàng, yàngzi, huà, túhuà* image, likeness, picture, photograph. **: thawng: rieng** ဓါတ်ပုံရိုက်တယ်။ 照像 *take a picture, take a photograph* | **rieng rao** ရုပ်တု၊ ဆင်းတု 神像 *idol, image (of a god)* | **rieng lung kiex paing** အဖြူအမည်းဓါတ်ပုံ 黑白照片, 黑白的图画 *black and white photograph, black and white picture, line drawing* | **rieng koe: si:** အရောင်ရှိသောဓါတ်ပုံ 彩色照片, 彩色图画 *colour photograph, colour picture* **2** *n.* အလောင်း၊ ရုပ်အလောင်း၊ မသာ၊ ရုပ်ကလာပ် 尸体 *shītǐ* corpse, cadaver, body (dead). ☞ thux hua: [*syn.*]. /*f*0.3423/

rieng phu: meung [rīang pu mēng] /rḭəŋ pʰu mɤ̣ŋ/ *n.* မြေပုံ 地图 *dìtú* map, chart.

rieng mhai: [rīang hmai] /rḭəŋ mhai/ *n.* ပုံတူ (ပန်းချီ) 画像 *huàxiàng* image.

rieng sau: [rīang sae] /rḭəŋ saɯ/ *n.* စီချယ်– (ပန်ချီ၊ အနုပညာ) 布景 *bùjǐng* composition (art), setting (drama).

rieng sim: uing: [rīang sim uing] /rḭəŋ sim ʔuŋ/ *n.* ကြယ်ပုံ 五角星 *wǔjiǎo xīng* star (symbol), five-pointed star (lit. 'star picture').

rieng shiang: phing: [rīang siang ping] /rḭəŋ siəŋ pʰiŋ / *n.* ပုံ၊ ဓာတ်ပုံ 相片 *xiàngpiàn* picture, photograph.

rieng lai [rīang lāi] /rḭəŋ lại/ *n.* ရုပ်ပုံ၊ ကားချပ် 图画 *túhuà* picture.

rieng haktiex [rīang hag diex] /rḭəŋ hak tɛʔ/ *n.* မြေပုံ 地图 *dìtú* map.

rien: (rien, riien, riien:)[1] [rian (rīan)] /riən, rḭən/ *vs.* ကြိုးစား–၊ ဇွဲရှိ–၊ ဝီရိယရှိ–၊ အဆင်သင့်ရှိ– 勤快, 勤劳 *qínkuài, qínláo* hard-working, diligent, industrious. **:** Nawh daing: riien:. သူအလုပ်ကိုအားထုတ် (ကြိုးစား) လုပ်တယ်။ 他很勤快。 *He is very hard-working.* | Pa nieh ih pa khiien:, pa riien: ih pa cieh. ပျင်းတဲ့လူအရက်ပြင်းသောက်၊ လုံးလ□□□ ရှိတဲ့လူအပျော့စားအရက်ကိုသောက်။ 懒的人喝浓酒, 勤快的人吃酒糟（水）。 详细 *The lazy one drinks the rich plai rice beer, the hard-working one eats the lees. details (in Chinese)* | Cu pui mai: yaw pui ran: mi ka rien tix. ရိုးသားကြိုးစားရင်ကြွယ်ဝချမ်းသာလာမယ်၊ လူတွေလည်းလက်ခံပြီးမြောက်ပင့်လိမ့်မယ်။ 允许和鼓励一部分人通过诚实劳动. . . 先富起来。 *Permit and encourage some people to become wealthy first by their own efforts.* ☞ nieh [*ant.*].

rien rhawm: (riien rhawm:) [rīan hrom] /rḭən rʰɔm/ *vs.* ဂရုစိုက်–၊ စိုးရိမ်–၊ စိတ်ပူ–၊ သတိထား– 小心, 注意, 留神 *xiǎoxīn, zhùyì, liúshén* careful, wary, watchful. **:** rien rhawm: ka kaing yuh tix. အလုပ်ကိုဂရုစိုက်လုပ်။ 做事要留神。 *be careful in doing one's work.* | Rien rhawm: tix ka cao: jhai: pa ang: mawh ang: meh khankix, pa ceep hak yung: plak piang, viang mawh nan: ka plak daux mawh soxla pa caox heue:. [Mathiex 7:15] အတွင်းဌ် ကြမ်းတမ်းသော တောခွေးဖြစ်လျက် သိုးရေကို ခြုံ၍ သင်တို့ရှိရာသို့ လာသော မိစ္ဆာပရောဖက် တို့ကို သတိနှင့်ရှောင်ကြလော့။ 你们要防备假先知．他们到你们这里来、外面披着羊皮、里面却是残暴的狼。 *Beware of false prophets, men who come to you dressed up as sheep while underneath they are savage wolves. [Mat. 7:15]* ☞ riem [*ant.*].

riem[1] [rīem] /rɛ̣m/ **1** *vs.* ရှင်း– 荒, 荒芜 *huāng, huāngwú* barren, infertile, lie uncultivated (farmland). **:** Ma: in: hoik riem. ဒီယာရှင်းပြီ။ 这块地荒芜了。 *This field is no longer cultivated.* **2** *vs.* လူပျိုကြီး၊ အပျိုကြီး 打光棍 *dǎ guānggùnr[please check]?* live a bachelor life, be single. /*f*6/

riem[2] [rīem] /rɛ̣m/ *vi.* ကြောက်ရွံ–၊ စိုးရိမ်–၊ လန့်–၊ ထိတ်–၊ ပူပန်– 畏惧, 惧怕，畏缩 *wèijù, jùpà, wèisuō* fear, dread. **:** Sam Gad ang sax rīem gah

gāing dīd dix, tai ma tai gaeng gah jīx, hu kix hu rom gah jix, gāing dix dix noh jīx noh uig. 萨姆改什么事情都不怕，耕田犁地，砍柴挑水，他样样都会。 ☞ rien rhawm: [*ant.*]. /*f*6/

reeh [rēeih] /rɯ̰ih/ **1** *n.* <TOSAT> ပင်လယ်လိပ် 平胸龟, *píngxiōngguī* turtle, big-headed turtle (*Platysternon megacephalum*). **2** *n.* <TOSAT> လိပ် 乌龟 *wūguī* Chinese pond turtle (*Chinemys sp.*), esp. Reeves's turtle (*Chinemys reevesii*).

reed[1] [rēed] /rɯ̰t/ **1** *vi.* ကျုံ့– 缩 *suō* shrink. **:** Sibex in: hoik reed miex nyao. ဒီအင်္ကျီတော်တော်ကျုံ့သွားတယ်။ 这件衣服已经缩了好多。 *This garment has shrunk a lot.* **2** *vi.* ကြောက်– ဖြိုး– 畏怯, 畏惧 *wèiqiè, wèijù* fear, be afraid, be timid, shrink from sth.. **:** Nawh daing: vao ka rawm:, rawm: ting yuh ka mawx ka ang: reed kah. သူရေမှာအရမ်းကျွမ်းကျင်တယ်၊ ရေဘယ်လောက်ပဲကြီးကြီးမဖြိုးဘူး။ 他水性很好, 多大的水他也不畏惧。 *He is very brave when it comes to water, he isn't afraid of it, no matter how great the water.* ☞ ci: reet, ji: reet [*mor.*].

reed[2] [rēed] /rɯ̰t/ *vi.* ပု– ကျုံ့– (指植物因受人为影响而长不好）*(zhǐ zhíwù yīn shòu rénwéi yǐngxiǎng ér zhǎngbùhǎo)* be stunted (refers to a plant failing to grow properly because of human intervention). **:** Nghox reed khaix chit kix sidah kah. သူတို့ဆေးတွေဖြန်းပြီးနောက်ပိုင်းစပါးတွေကျုံ့ကုန်ပြီ။ 他们打了药以后，水稻受影响，长得不好了。 *The rice was stunted after they sprayed it with insecticide.*

reem[1] [rēem] /rɯ̰m/ **1** *vt.* စုပုံ– အခုံ– 采 *cǎi* collect, gather, pluck, pick. **:** Hia: reem tai. ပျားပန်းကို အခုံနေတယ်။ 蜜蜂采花。 *Bees gather from flowers.* **2** *vt.* တုတ်– (ပျား)၊ ကိုက်– (ပိုးကောင်၊ မွှားကောင်) 叮 *dīng* sting, bite, prick, pick at ? (of insects). **:** Reem roi nex cux. ယင်ကောင်တွေ အသားကိုဝိုင်းတုတ်တယ်။ 苍蝇叮臭肉。 *Flies pick at rotten meat. (?)* /*f*7/

reem[2] [rēem] /rɯ̰m/ *v.* ကူညီ– ပံ့ပိုး– ဖေးမ– မစ– 帮助 *bāngzhù* help. **:** Reem nawh yaog chee gaox piang law moi. ဆန်အိတ်တွေကို နွားတွေမြည်းတွေပေါ် သူကူတင်ပေးတယ်။ *He helps to lift sacks of rice grain onto mules and oxen.* ☞ teem:[1], teem: coi, hai:[2], coi[2], coh (coih), gaw[1], joh (joih), joh ③, joh jhan:, yaog[1] ③ [*syn.*]. /*f*7/

reeih[2] [rēeh] /rɯ̰h/ ☞ reeh .

reeih [rēeih] /rɯ̰ih/ *n.* အခ 工钱, 加工费 *gōngqián, jiāgōngfèi* wages, fee, payment. **:** reeih caing sibex. အင်္ကျီချုပ်ခ။ 缝衣服的工钱。 *wages for sewing clothes.* | Reeih yuh pui ming: thiaox ra: kin tix feung:. 面条加工费两斤一分。 *The processing fee for wheat noodles is one fen per kín.* ☞ ngawh[2] ①, nguah ①, jum[1], mau ③, riang ③ [*syn.*].

reeig[1] [rēeig] /rɯ̰c/ *n.* <SIM:> စာပုတီး 斑文鸟, 鱼麟沉香, 小米雀 *bānwén niǎo, yúlín chénxiāng, xiǎomǐquè* (a kind of small bird, Chn. 'patterned bird, fish-scale sinking scent, millet-sparrow')). /*f*7/

reeig[2] [rēeig] /rɯ̰c/ *vt.* နုတ်– ဆွဲနုတ်– 拔 *bá* pull out, pull up, root out. **:** reeig rib. မြက်တွေနုတ်တယ်။ 拔草。 *pull out grasses.* ☞ greeig [*mor.*]. /*f*7/

reu[1] [rē] /rɤ̰/ *n.* ရေ၊ သင်္ဘော 船 *chuán* boat. [Siam r ɤɤ[4] 'boat']. /*f*0.0253/ /*f*5/

reu[2] [rē] /rɤ̰/ *cl.* ခိုင် 串 *chuàn* skewer, string. **:** muah tix reu. ငှက်ပျောသီးတစ်ခိုင်။ 一串芭蕉。 *a string of plaintains.* [Siam xɤ[2] (1) 'vine, string' (2) clan, surname]. /*f*0.0253/ /*f*5/

reu[3] [rē] /rɤ̰/ *vs.* ပ□□□□□–၊ မော– နွမ်းနယ်– ပင်ပန်း– 疲乏 *pífá* tired. **:** Daing: reu aux khaix yuh tix kaing. အလုပ်လုပ်ပြီးရင် တော်တော်ပင်ပန်းတယ်။ 干了重活后, 我非常疲乏。 *I got very tired after working.* ☞ rau ③ [*var.*]. ☞ taug[2], fa[1], nyhap mao, khrup, mao, saux sang, sang[2], seu [*syn.*]. /*f*0.0253/ /*f*5/

reu eet rawm: [rē eed rom] /rɤ̰ ʔɯt rɔm/ *n.* ရေ□□□□ သင်္ဘော 潜水艇 *qiánshuǐtǐng* submarine.

reux sui: phing: [rex sui ping] /rɤʔ sui pʰiŋ/ *n.* ဓာတ်ဗူး 热水瓶 *rèshuǐpíng* vacuum bottle, thermos bottle.

reu:[1] [re] /rɤ/ *vt.* ဆွဲ– 拖, 拉 *tuō, lā* pull. **:** reu: kiex hu: khaing: paoxtix. သူတို့နှစ်ယောက်ကိုဆွဲခေါ်သွားလိုက်။ (?) 把他们俩拉开。 *pull the two of them apart.* /*f*8/

reu:[2] [re] /rɤ/ **1** *vi, vt.* ကျ–၊ ဆွဲချ–၊ ဆင်း– (主动)爬下 *(zhǔdòng) páxià* crawl down, come down (actively). **:** Koi reu: maix lih khaing: khaox, eux lawk kwan tix rieb maix num khaox. သစ်ပင်ပေါ်ကနေဖြည်းဖြည်းချင်းဆင်းလာခဲ့၊ ငါအောက်ကာနေဆီးဖမ်းမယ်။ 你慢慢从树上爬下来，我在树下等着接你。 *Crawl down from the tree slowly and I will stand at the base to catch you.* **2** *vt.* ရေ□ကျ–၊ ချ–၊ အောက်ချ–၊ နေရာချ– 搬下来, 放下 *bānxialai, fàngxià* lower, lift down, put down. ☞ rau: [*var.*]. /*f*8/

reung vu [reng vu (rēng vū)] /rɤŋ vu, rɤ̰ŋ vɯ̰/ *n.* <VH?> တာဝန်၊ သာသနာပြုအဖွဲ့ 任务 *rènwu* duty, mission. [Hox].

reung: [reng] /rɤŋ/ *n.* မြင်း၊ လားတို့၏လည်ပင်းတွင် ဆွဲထားသောခေါင်းလောင်း 铜铃（挂在马、骡的脖子上的）*tóng líng (guàzai mǎ, luó de bózi*

shàngde) bells (small bells worn around neck of horse, mule, etc.). /*f*0.0759/ /*f*10/

reung: ming: [reng ming] /rɤŋ miŋ/ *n.* <VH> လူ၊ လူသား； 人民 *rénmín* people, the people (common people). **：reungming: kongseu:** လူ့အဖွဲ့ အစည်း； 人民公社 *people's commune* | **reung: ming: ceung: fu:** 人民政府 *the people's government* | **reung: ming: ming: cu: cuang:** 人民民主专政 *the Democratic Dictatorship of the People* | **reung: ming: nui: pu: maox tuing** 人民内部矛盾 *contradictions among the people (internal, non-antagonistic conflicts, as opposed to conflicts with a class enemy or national enemy)* [Hox].

Reung: Ming: Kai: Fang: Cing: [Reng Ming Gai Fang Jing] /rɤŋ miŋ kai faŋ tɕiŋ/ *np.* <VH> တရုတ်ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် 人民解放军 *Rénmín Jiěfàngjūn* Chinese People's Liberation Army (PLA). ☞ Cong: Kawx Reung: Ming: Kai: Fang: Cing:, Lien: Cie: Fang: [*syn.*]. [Hox].

Reung: Ming: Reex Pao: [Reng Ming Reex Bao] /rɤŋ miŋ rɯʔ pau/ *np.* "လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်သတင်းစာ" 《人民日报》 *《Rénmín Rìbào》* People's Daily (Beijing newspaper). [Hox].

riah[1] [riah] /riəh/ *vt.* နှုတ်ပစ်– 扒开 *bākāi* push aside, move away, spread out. **：** Riah tix hok nghox inkix. ဒီစပါးပင်တွေကိုနှုတ်ပစ်လိုက်။ 将这些稻子扒开晒。 *Spread out this rice to dry.* ☞ pieh[3], ru: riah, ving: [*syn.*]. /*f*5/

riah[2] [rīah] /rɪ̈ah/ **1** *n.* အမြစ်၊ အမြစ်ဖွာ၊ အမြစ်ယောင် 根, 须根 *gēn, xū gēn* root, fibrous root, rhizome. **：** riah khaox. သစ်မြစ်၊ သစ်ပင်အမြစ် 树根。 *a tree root.* | riah nghoxca. ဂျုံပင်ရဲ့ အမြစ်ဖွာ 麦子的须根。 *fibrous roots of wheat plant.* **2** *v.* အမြစ်တွယ်–၊ အခြေချ– 扎根 *zhāgēn* put down roots. **：** Plaung sinax giah, riah sinax Hawx. မြက်လွင်ပြင်အလယ်မှာ အပင်ပေါက်တယ်။ ဟန်တရုတ်တွေကြားမှာ အခြေချတယ်။ 在扁草中间伸芽，在汉人中间扎根。(难!) *Sprout in the middle of flat thatchgrass, put down roots among the Han Chinese. (Something difficult to do.)* /*f*5/

riah[3] [rīah] /rɪ̈ah/ *vt.* ဖြိ–၊ ပြဲ–၊ စုတ်ဖြဲ– 撕, 挂破 *sī, guà pò* tear, rip. **：** riah man:. ပိတ်စဖြဲသည်။ 撕布。 *tear cloth.* | Riah khaox caong khlax aux. ကျွန်တော် ဘောင်းဘီခြေထောက်ပြေနေတယ်။ 我的裤脚被树枝挂破了。 *A tree tore my trouser leg.* ☞ griah [*mor.*]. /*f*5/

riah pui gaig [riah būi mgāig] /riəh pu̯i gạc/ *n.* ပြပွဲ 展览 *zhǎnlǎn* exhibition.

riah loi: mu [rīah loi mū] /rɪ̈ah lɔi mu̯/ *n.* <KHAOX,SAUX> အမြစ်သုံးချောင်းနှင့်ကြိမ်ပင်? 紫金龙, 藤铃儿草（藤本, 皮黑心白, 根可入药） *zǐjīnlóng, ténglíngrcǎo (téngběn, pí hēi xīn bái, gēn kě rù yào)* (*Dactylicapnos scandens* , a climbing vine, white on inside, black on outside, root used medicinally, lit. '3 roots'). ☞ ya loi: mu [*syn.*]. ☞ ya: loi: mu .

riah vo: [rīah vou] /rɪ̈ah vo/ *n.* <KHAOX> ကြာမြစ်၊ ကြာရိုး 藕, 莲根 *ǒu, lián gēn* lotus root.

riag (riak, rieak) [rīag] /rɪ̈ak/ *v.* အော်–၊ ဟစ်အော်– 喊叫, 惊叫 *hǎnjiào, jīng jiào* shout, yell, cry out (in surprise). ☞ kok ①, kok yo, khiiet[2], grao:, riag, yo [*syn.*]. /*f*5/

riang [rīang] /rɪ̈əŋ/ **1** *n.* ခွန်အား၊ အင်အား； 力量, 力气 *lìliang, lìqi* strength, force. **：** ting riang. ခွန်အားကြီးတယ်။ 力气大。 *have great strength.* | **riang kaoh khaing: daux tiex** ကမ္ဘာမြေဆွဲအား။ 地心引力, 地球引力 *gravity, gravitational force* **2** *n.* လခ၊ လစာ၊ လုပ်ခ၊ လျော်ကြေး 报酬, 工资 *bàochóu, gōngzī* pay, wages, salary, compensation. **：riang yuh kaing** လစာ။ 劳动报酬 *salary* **3** *n.* ဈေးနှုန်း၊ တန်ဖိုး၊ အဖိုး၊ အခ၊ စရိတ်စက 价钱, 价格 *jiàqian, jiàgé* fee, price, cost. ☞ riang rao [ceu 2], ngawh[2] ①, nguah ①, jum[1], mau ③, reeih [ceu 3] [*syn.*]. [Hox liàng 量 (?)]. /*f*0.3423/ /*f*3/

riang kaing [rīang gāing] /rɪ̈əŋ kạŋ/ *n.* လုပ်အား； 劳动力 *láodònglì* labour, labour force. ☞ laox tong: (laox tong: lix) [*syn.*].

riang khix [rīang kix] /rɪ̈əŋ kʰiʔ/ *n.* လခ 月薪, 工资 *yuè xīn, gōngzī* (monthly) salary, pay, wages, compensation. ☞ mau riang khix [*syn.*].

riang nyhap [rīang hnyab] /rɪ̈əŋ ɲhap/ *n.* လုပ်အားခ၊ အလုပ်သမားခ 报酬 *bàochóu* compensation, reward.

riangrao [rīang rāo] /rɪ̈əŋ rạu/ **1** *n.* ခွန်အား၊ အင်အား၊ အားထုတ်မှု 力量, 力气 *lìliàng, lìqi* strength, effort. **2** *n.* ဈေးကြေး၊ လစာ၊ လခ၊ လုပ်ခ 报酬, 工资 *bàochóu, gōngzī* compensation, pay, wages, salary. ☞ riang [*syn.*].

riao [rīao] /rɪ̈au/ *n.* <CAG> ငှက်ထောင်သည့်ကျောက္ကင်း၊ ညွှတ်ကွင်း（一种竹制捕鸟工具, 弓形, 有弹性, 一头有活扣, 挂在树上, 鸟踩着后, 活扣就把它套上） *(yīzhǒng zhú zhì bǔ niǎo gōngjù, gōng xíng, yǒutánxìng, yītóu yǒu huókòu, guàzai shùshang, niǎo cǎizháo hòu, huókòu jiù bǎ tā tàoshàng)* (a bird trap made of a bow-shaped springy section of bamboo with a snare at one end, hung from a tree; when a bird steps on the snare, it closes around it and prevents the bird from escaping). ☞ tod[1], klawng, lawt[1], groe, singoe [*syn.*].

riied [rīad] /ṛiat/ *n.* <TOSAT> ကြ့ၢ် ကြ့ၢ်ဆင် 犀牛 *xīniú* rhinoceros (Javan rhino *Rhinoceros sondaicus*, Indian rhino, *R. unicornis*, both single-horned, Indian: shoulder height of 1.7 to 1.86 m, Nepal, Assam.; Javan: smaller, formerly Myanmar; Sumatran rhino, Dicerorhinus sumatrensis, 2-horned. [Cf. Indian rhino ríang].

riieng (riang) [rīang] /ṛiəŋ/ *vs.* လင်း– 亮, 明亮 *liàng, míngliàng* light (day). **:** Praix hoik riieng. မိုးလင်းပြီ။ 天亮了。 *It has gotten light out.* ☞ vhaik [*ant.*]. [Hox liàng 亮 ?]. /*f*0.3423/

riieng khix gaih [rīang kix mgaih] /ṛiaŋ kʰiʔ gaih/ *n.* လဆုတ် 下旬的月光（下半夜才出现）*xiàxún de yuèguāng (xià bànyè cái chūxiàn)* waning moon (after full moon on the 15th of the lunar month, rising in the latter part of the night).

riieng di: [rīang ndi] /ṛiaŋ di/ *n.* 光荣 *guāngróng* glory.

riieng susai: [rīang sū sai] /ṛiaŋ sụ sai/ *n.* ရူပါရုံ 异象 *yìxiàng* vision, revelation, illusion, apparition, mirage. **:** Yam lip lu aux yaox riieng susai, pa mawh tix ceu pa awm: man: tawm pa ting, pa hoik phyawk pon: daog mai: ploi: lih khaing: raoma:. [Lai Kawncau 11:5] ငါသည် ယုပ္ပေမြို့၌ဆုတောင်းစဉ် ဘဝင်ဖြစ်၍၊ ကောင်းကင်မှလေးထောင့်ဖြင့်ချလွှတ်သောခြုံထည်ကဲ့သို့သောတန်ဆာသည်ဆင်းသက်၍၊ ငါ့ထံသို့ရောက်လာသည်ကိုဗျာဒိတ်ရူပါရုံအားဖြင့်မြင်၏။ 我魂游象外、看见异象、有一物降下、好像一块大布、系着四角、从天缒下。 *In a trance I saw a vision: a certain container descending, like it was a great sheet let down from heaven by four corners. [Act. 11:5]*

riieng sidawng: [rīang si ndong] /ṛiaŋ si dɔŋ/ *vs.* ထင်ရှားသိသာသော 明显 *míngxiǎn* obvious.

riien (rien)[1] [rīan] /ṛiən/ **1** *vt.* ကာကွယ်တားဆီး–၊ ရှောင်ရှား– 防, 预防 *fáng, yùfáng* prevent, avoid. **:** riien khix ngu. ၎ မီးလောင်အောင် ကာကွယ်တားဆီး 防火。 *prevent forest fires.* | riien tix ka saux pauh. နှာစေး ရောဂါကိုကာကွယ်ပါ။ 预防感冒。 *avoid catching a cold.* | Riien tix ka Yiu:, kah nie riien tix ka 'Caw:', yuh dieb dong: tix sigah, tie dheen: kaing ang: mawh kuceu, hawt krax Seu: hui: cu: yi: kiex li: lun: Teung: shiao: phing: ang: lai: yu: yieh. လက္ခ်ာစွန်းမရောက်အောင်သတိထားရမယ်၊ ဒါပေမဲ့အရေးကြီးဆုံးကလက်ဝဲစွန်းမရောက်ဖို့ပဲ၊ စိတ်ထဲမှာရှင်းရှင်းလင်းလင်းရှိထားသင့်တယ်၊ အတားအဆီးမှန်သမျှကိုကျော်လွှားသင့်တယ်၊ တိန့်ရှောင်ဖိန်ရဲ့သီအိုရီအတိုင်းတသွေမတိမ်းရှိသင့်တယ်။ 要警惕右，但主要是防止’左’，保持清醒头脑，克服各种干扰，坚持邓小平理论和基本路线不动摇。 *We must beware of 'Right' (extremism), but most important is to avoid 'Left' (extremism), we should keep a clear head, overcome all manner of obstruction, and hold true unswervingly to the theory of Deng Xiaoping and the fundamental line.* **2** *vt.* သတိထား–၊ ဂရုစိုက်–၊ လိုက်နာ– 注意, 小心 *zhùyì, xiǎoxīn* pay attention to, take notice of, note, heed. **:** riien lox krai tix. ခင်ဗျားပြောတဲ့စကားကိုသေချာဂရုစိုက် 说话要注意。 *pay attention to what you say.* **3** *vt.* အသင့်ပြင်ဆင်– 预备 *yùbèi* prepare. **:** riien priex voe nyo. ဧည့်သည်မလာခင်အစာကိုအသင့်ပြင်ဆင်ထား 为客人预备点儿吃的。 *prepare some food in advance of guests.* | Mawh kheu: nan: aux tag sang rien tokaux tix jheeng: jheeng:, son sang (sonsang) kieh pex doh keud ka grawh grawng: ceu in: khankix.... [2 Petrux 1:12] ဤသို့သောစကားများနှင့်သင်တို့အားအစဉ်မပြတ်သတိ□□□မည့်အမှုကိုငါမမေ့မလျော့။ 我却要将这些事常常提醒你们。 *And so I will not hesitate to remind you of this again and again.... [2Pe. 1:12]* | Jhak heue:, in: mawh loe: bawg tibawg pa hoik khre: hoik rien aux tix sang hoek ka pex heue:. [2 Kawrinthux 12:14] ဤတတိယအကြိမ်သင်တို့ဆီသို့သွားခြင်းငါငါသည်အသင့်ရှိ၏။ 如今我打算第三次到你们那里去。 *Here am I preparing to pay you a third visit. [2Co. 12:14]* /*f*0.0645/

riien (riien tix ...)[2] [rīan (rīan dix ...)] /ṛiən/ *va (+ dix/tix).* -လိမ့်မယ်၊ –နိုင်တယ် 可能, 一定（表示猜测，估计） *kěnéng, yīdìng (biǎoshì cāicè, gūjì)* generally, surely, it could be that ..., it is possible that .... **:** In: mawh lawm: tai pa raoh, pon sax sigaox sax riien tix pruih. ဒီဟာကပန်းရဲ့အဖူးမနက်ဖြန်သန်ဘက်ခါပွင့်လိမ့်မယ်။ 这是一朵红的花包，明后天就开了。 *This is a red flower bud. It'll bloom for sure tomorrow or the day after tomorrow.* | Daux tiag khaox in: sim: riien tix daing: haoh laih? ဒီသစ်တောထဲမှာငှက်တွေအရမ်းရပါများနိုင်တယ်။ 这树林的鸟一定很多吧。 *There must be a lot of birds in this forest, aren't there?* | Kieh hoik tawng nawh grai: mau tix, nawh riien tix khirhawm: kah. သူပိုက်ဆံပျောက်တာသိသွားပြီထင်တယ်၊သူစိတ်ဒုက္ခရောက်နိုင်တယ်။ 他发现钱包丢了，会着急的。 *Once he's realised that he's lost his money, he'll certainly be anxious.* | Ot kah daux yam yuh ex kaing siien: tai: hua: ciieh seu: hui: cu: yi:, been tieh loh been plukpliak lud loe: riien tix kawn: koe: sijheeng: pot, ang: doh kieh jhawm: riien tix bhaw:. 在社会主义现代化建设过程中，和平演变与反和平演变的斗争将长期存在，决不能放松警惕。 *In the process of socialist modernisation and construction, there will doubtless for a long time remain a struggle between peaceful evolution and its opponents, so we absolutely must not let down our guard.* ☞ tee: riien [*syn.*].

riien khix ngu [rīan kix ngū] /ṛiən kʰiʔ ŋụ/ မီးကိုသတိထား 防火 *fáng huǒ* fire prevention.

riien praok [rīan braog] /ṛian prauk/ *n.* ေ□ ယ်တ်ဝန်းကျင် 边防 *biānfáng* border defenses.

riien tiex giex rawm: [rīan diex mgiex rom] /ṛian tɛʔ gɛʔ rɔm/ *n.* <KAUNG:> မြေဆီလွှာနှင့်ရေထိန်းသိမ်းရေး 保持水土 *bǎochí shuǐ tǔ* water and soil conservation. ☞ jhawp tiex giex rawm: [*syn.*].

riien naing [rīan nāing] /ṛiən nạŋ/ *n.* စစ်ပြင်ခြင်း၊ စစ်တိုက်ရန်အသင့်ပြင်ခြင်း 战备 *zhàn bèi* war preparations.

riien raoh [rīan rāoh] /ṛiən rạuh/ *n.* ေ□□□ □ ကိုသတိထား 防洪, 防汛 *fáng hóng, fángxùn* flood control.

riien:[2] [rian] /riən/ *adv-pre.* ခဏခဏ၊ ပုံမှန်၊ အစဉ်သဖြင့်၊ အမြဲတမ်း 经常, 时常 *jīngcháng, shícháng* often, frequently, usually, regularly. **:** Kix riien: hoek tix vhi: yaong: yix daux rung. နွေအခါဆိုရင် သူတို့ ခဏခဏ ကျွန်မတို့ရွာကို အလည်လာကြတယ်။ 他们干季经常来我们寨子串。 *They regularly come to visit our village during the dry season.* | Plix loi: mawh sidah riien: shiao: cao: yuh sidah Pa: Raog. ငရုတ်ခေါင်းတုက "ဝ" လူမျိုး အသုံးများတဲ့ ဆေးတမျိုးပါ။ 炮仗果为佤族常用药。 *Embelia is a herb frequently used among the Wa.* /*f*0.0645/

rien (riien:)[3] [rian] /riən/ *va?.* ချင်– 喜欢 (?) *xǐhuan* like (?). **:** Riien: hu: maix nang: laih? သွားချင်လား။ 你喜欢去吗? *Do you like going? (?) Are you sure to go? [AM]* | Mawh kheu patix ceu kawn: pui khankix, rien tix sang tieh feen ka Siyiex. [Lai Yaogyaw 2:1] 外邦为甚么争闹. . . 要敌挡耶和华。 *Why do the nations rage ... against Yahweh? [Psa. 2:1]*

riien:[4] [rian] /riən/ *adv-pre?.* နိုင်လိမ့်မယ် 肯定(?) *kěndìng* would, might (indicates future probability?). **:** Aux keud riien: nawh tix hu:. သူသွားနိုင်လိမ့်မယ်လို့ကျွန်တော်ထင်တယ်။ 我想他肯定去。(?) *I think he will likely go. (?)*

riiem [rīam] /ṛiam/ *vt.* <KAUNG:> ပေါ်င်းသင်–၊ တူး–၊ ပေါက်–၊ ယက်– 薅, 锄 (用小薅锄薅) *hāo, chú (yòng xiǎo hāo chú hāo)* weed, hoe. **:** hu: riiem ma:. ယာသွားရှင်းတယ်။ 去薅地。 /*f*10/

ruat [ruad] /ruat/ *v.* ကြဲ– 撒, 播 *sā, bō* scatter, sow.

ruah [rūah] /ṛụah/ *vt.* ရွေး–၊ ရွေးချယ်– 拣, 挑选 *jiǎn, tiāoxuǎn* pick, choose, cull. **:** ruah tawm: singax. စင်အောင်ရွေးပါ။ 拣干净。 *pick sth. clean.* | ruah simie. မျိုးစေ့ရွေးတယ်။ 挑选种子。 *cull seed.*

ruah lih [rūah līh(rūah...līh)] /ṛụah ḷih/ *vt.* ရွေးထုတ်– 清理, 清除 *qīnglǐ, qīngchú* chose, select.

roeng [rōuing] /rọŋ/ *n.* ပျိုးနု offal. **:** Phan: mawh nex moi an:, hak khawm: roeng khankix,[Lih hu: 29:14] နွားဏ၏ အသား၊ အရေ၊ ချေးနုကိုကား၊ *But burn the bull's flesh and its hide and its offal outside the camp.*

rhak [hrag] /rʰak/ အ၊ စကားမပြောတတ်သော 哑, 嘶哑 *yā, sī yā* mute, dumb. **:** Hoik rhak daux ghok. လည်ချောင်းမှာအနေပြီ။ 嗓子哑了。 *dumb in the throat.*

rhat [hrad] /rʰat/ *vt.* ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်း– 捋 *lǚ.* **:** rhat lhax pak ngie. အရွက်တွေကိုပြောင်အောင်ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းလိုက်။ 把叶子捋干净。

rhax[1] [hrax] /rʰaʔ/ **1** *v.* <NGEEI:> ဆို– (သီချင်းဆို) 诵读, 念 *sòngdú, niàn* chant, recite, intone, incant. **:** rhax lai khaw: veung:. 诵读课文。 *recite the lesson text.* **2** *vt.* <NGEEI:> ဆို– 唱 *chàng* sing. **:** rhax lox kawx kaw:. နိုင်ငံတော်သီချင်းဆိုပါ။ 唱国歌。 *sing the national anthem.* | **lai rhax** သီချင်းဆိုသည်။ 歌曲集，赞美诗集，圣歌集 *songbook, hymnal, hymn book* | Maix rhax yaox lai in. ခင်ဗျားသီချင်းဆိုကြည့်။ 你唱唱这支歌儿。 *Try singing this song.* ☞ taw:[2], eue:[1], klao:[2], rhax lai ② [ceu 1, 2], caong yaog ①, ngeei:, chang:, chang: kaw: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*5/

rhax[2] [hrax] /rʰaʔ/ *n.* နှင်း 雪 *xuě* snow. ☞ rha: [*var.*]. /*f*5/

rhax lai [hrax lāi] /rʰaʔ lại/ **1** *vo.* <NGEEI:> သံချပ်၊ အသံနေအသံထားဖြင့်ရွတ်ဆို 诵读, 念 *sòngdú, niàn* chant, recite, intone, incant. **2** *vo.* <NGEEI:> ဆို 唱 *chàng* sing. ☞ rhax[1] [ceu 1, 2], chang: kaw: [ceu 2] [*syn.*].

rha: [hra] /rʰa/ *n.* နှင်းခဲ 雪 *xuě* snow. ☞ rhax[2] [*var.*]. /*f*0.017/

rhang: [hrang] /rʰaŋ/ *n.* သွား 牙齿, 齿 *yáchǐ, chǐ* tooth. **:** rhang: jhiu. 锯齿。 *saw tooth.* | rhang: pa ca:. 假牙。 *false teeth.* ☞ rhang: braing: [*syn.*]. /*f*0.0155/ /*f*6/

rhang: kieb [hrang gīeb] /rʰaŋ kẹp/ *n.* အံ့သွား၊ ရှေ့အံ့သွား 前臼齿 *qián jiù chǐ* forward molar (teeth, lit. ' ..?.. teeth') (?).

rhang: ngiah [hrang ngīah] /rʰaŋ ṇiah/ *n.* ရှေ့သွား 门牙, 门齿 *ményá, ménchǐ* front tooth, incisor (lit. 'smiling teeth').

rhang: plong: [hrang bloung] /rʰaŋ ploŋ/ *n.* <NYIEX> သွားကဲ့သို့သက်ကယ်အဖီ (အမိုး) (一种盖草房方法, 盖房时, 茅草一排一排地拴在屋架上, 茅草头象牙似的整齐地露在屋顶里面) *(yīzhǒng gài cǎo fáng fǎngfǎ, gài fáng shí, máo cǎo yīpái yīpái de shuānzai wūjiàshang, máocǎotóu xiàng yá*

side zhěngqíde lùzai wūdǐng lǐmiàn) (lit. 'thatchgrass teeth', a method of thatching the roof of a house, in which the thatch is laid so that the tips of the bundles protrude from the ceiling into the room below, like teeth).

rhang: braing: [hrang nbrāing] /rʰaŋ brạ̄ŋ/ *n.* သွား 牙齿, 齿 *yáchǐ, chǐ* tooth. ☞ rhang: [*syn.*].

rhang: sox [hrang soux] /rʰaŋ soʔ/ *n.* စွယ်သွား 犬齿, 犬牙 *quǎn chǐ, quǎn yá* canine tooth.

rhang: sawm: [hrang som] /rʰaŋ sɔm/ *n.* အံ့သွား၊ ထမင်းကြိတ်သောသွား 臼齿 *jiù chǐ* molar (teeth, lit. 'eating teeth').

rhan: [hran] /rʰan/ *n.* <CAG> သစ်စေး 漆 *qī* lacquer, lac, sap of lac tree *Rhus vernicifera*. ☞ graix ① [*syn.*]. ☞ kroek . [Distinguish grouig/kroek, a gummy deposit of the lac insect, *Laccifer lacca*, *Coccus lacca*, *Kerria lacca*, on various host trees, sometimes referred to as lac of Burma].

rham: [hram] /rʰam/ *vs.* ◌ွေး– 朽, 腐朽 *xiǔ, fǔxiǔ* rotten. **:** khaox rham:. သစ်ဆွေး။ 朽木。 *a rotten tree.* /*f*8/

rhauk [hraeg] /rʰaɯk/ **1** *n.* ချိုင့်၊ ချိုင့်ဂှမ်း (မြေပြိုသည့်နေရာ) 塌方（多指泥石流造成的）*tāfāng (duō zhǐ níshíliú zàochéng de)* landslide, mudslide, cave-in (esp. one caused by heavy rain and mountain run-off). **:** Rhauk in: kied vieh. ဒီချိုင့်ဂှမ်းအတော်ကျယ်တယ်။ 这里塌方很宽。 *This landslide was very wide.* **2** *vi.* ပြို–၊ ပြိုကျ– 塌, 塌方 *tā, tāfāng* cave in, collapse, crumble. **:** Gawng hoik rhauk. ◌ ◌◌ပြီ။ 山塌方了。 *The mountain caved in.* ☞ rheuk [*var.*]. /*f*9/

rhaung: [hraeng] /rʰaɯŋ/ *vs.* ယဉ်း– 溃烂 *kuìlàn* festering. **:** Dee saux hoik rhaung:. အနာယဉ်းပြီ။ 伤口溃烂了。

rhaox [hraox] /rʰauʔ/ **1** *vi.* အသွားအပြန် (နှစ်ခေါက်) 来回儿（往返一次） *láihuír (wǎngfǎn yīcì)* round-trip, complete circuit of going and returning. **:** Glang: ka: in: dix, sang: rhaox ex daux sinax Yaong: Soi: kiex Kaung: Saung: tix tix ngaix, kin: daing: nu, ang: shiao ah daux six nax kiex Kaung: tum. အရင်တုန်းကကျွန်တော်တို့ယောင်ဆွဲနဲ့ကောင်းဆန်းကြားမှာဆိုရင်အသွားအပြန်တစ်ရက်၊ အရမ်းခက်တယ်၊ ကောင်းတွန်းနဲ့ကြားမှာဆိုရင် မပြောတော့နဲ့။ 过去，我们要在岩帅和勐省之间一天内来回一趟是很难的，不用说它和勐懂之间。 **2** *adv.* အသွားအလာ 来回（走），（指长距离的） *láihuí(zǒu), (zhǐ cháng jùlí de)*.

rhao: [hrao] /rʰau/ *vs.* ပိန်–၊ သွယ်– 瘦 *shòu* thin (of people and animals), lean, slim. **:** Gaux hak nex nham: hoik krawx hoik rhao: ngie lawk sido yuh nan:. သူ့ကိုယ်က ဓားခုတ်ကောင်လို ပိန်တယ်။ 身子瘦得像个蚂蚱一样。 *His body had gotten as thin as a grasshopper's.* | Tokaux pa krawx rhao: aux kaoh tieh feen aux. [Yawbax 16:8] ငါပိန်ကြီးခြင်း အရာသည်လည်း ငါ့တဘက်ကထ၍ မျက်နှာချင်းဆိုင်လျက် သက်သေခံ။ 我瘦弱的身体却背叛我。(?) *My leanness rises up against me. [Job 16:8]* ☞ krawx [*syn.*]. ☞ kluing: [*ant.*].

rhaong: [hraong] /rʰauŋ/ *n.* <NGEEI:> ဝါးဖြင့်ပြုလုပ်သောပလွေ 口弦（用竹片儿制成的乐器）*kǒuxián (yòng zhú piànr zhì chéng de yuèqì)* (a kind of kazoo-like short reed flute made of bamboo). **:** paung: rhaong:. ပလွေမှုတ်တယ်။ 吹口弦。 *play the rhaong reed flute.*

rhai: [hrai] /rʰai/ *vs.* [ကြိယာ]မခံ့ဘူး 易耗尽, 易用完, 不耐用, 不经吃 *yì hàojìn, yì yòngwán, bùnàiyòng, bùjīngchī* perishable, easily consumable, not long-lasting, flimsy. **:** Priex inkix rhai: ngie tix ih, tie brax ih miex glang: tix vek hoik uik heng:. ဒီအစာတွေစားရတာဘယ်လောက်မှမခံ့ဘူးဘူး၊ ဘယ်လိုလုပ်မြန်မြန်ကုန်သွားတာလည်းမသိဘူး။ 这些食物不经吃，没有吃多久就吃完了。 *This food didn't last us long, we just ate it for such a short while and it was quickly used up.*

rhok [hroug] /rʰok/ *num.* ခြောက် (၆) 六（用于三十以上的计数中, 两以下的重量单位计数也习惯用它）*liù* six, 6 (Tai-derived number, in Pa Raog Wa used in counting above 30 and in small weights measured in ounces or less). **:** rheng: rhok. တစ်ထောင့်ခြောက်ရာ (၁၆၀၀) 一千六百。 *one thousand six hundred (1600).* | ha: rawng rhok. ငါးအောင်စနဲ့ဖဒကျပ်သား။ 五两六钱。 *five ounces and six thei.* ☞ liah [*syn.*]. [cf Siam ရှင်း hok$_4$ '6'].

rhok sip [hroug sib] /rʰok sip/ *num.* <VH> ခြောက်ဆယ် (၆၀) 六十 *liùshí* sixty, 60. ☞ tigliah (tix gliah) [*syn.*]. [cf Siam ရှင်းသိပ်: hok$_4$sip$_4$ '60'].

rhut [hrud] /rʰut/ *vt.* ◌ ◌◌ဆွဲ– 扽，扯 *dèn (dùn), chě* tug, yank. ☞ rud [*var.*].

rhawk [hrog] /rʰɔk/ *n.* ဝါးခေါင်းလောင်း (ဝါးဖြင့်ပြုလုပ်ထား၍ ခေါင်းလောင်းအစားထိုးအသုံးပြုသည်။) 竹铃儿（用竹节做成, 挂在牛脖子上的）*zhú língr (yòng zhú jié zuò chéng, guà zài niú bózi shàng de)* bamboo noisemaker (attached to neck of cow).

rhawt [hrod] /rʰɔt/ **1** *vt.* ဆုပ်ကိုင်–၊ မြဲမြဲကိုင်–၊ ကြပ်ကြပ်ကိုင်– 勒 *lēi* pull tight, tighten up, cinch. **:** rhawt tawm: sied. မြဲမြဲကိုင်ထား။ 勒紧。 *cinch tight.* **2** *v.* ချိတ်–၊ ဆက်–၊ သွယ်– link (?). **3** *vt.* <TIEX> လိုက်–၊ နောက်ကလိုက်– 跟, 随, 从 *gēn, suí, cóng* follow (?). ☞ rawd (rawt?) [*var.*]. /*f*8/

rhaw:[1] [hro] /rʰɔ/ **1** *n.* သံချေး 锈 *xiù* rust. **:** Rhaw: chix yuh laux. သံချေးကပျက်စေတတ်တယ်။ 能锈坏。 *Rust can destroy.* **2** *vi.* သံချေး၌ □ □ ■ 生锈 *shēngxiù* rust, become rusty, be rusted. **:** Vaig hoik rhaw:. ဓါးသံချေးတက်ပြီ။ 刀子生锈了。 *This machete has rusted.* **3** *vi.* ဇ□ွး– 朽, 糟 *xiǔ, zāo* rot, decay. **:** Yuh satix mai: haok, khaox an: hoik rhaw:. သတိထားပြီးတက်။ အဲဒီသစ်ပင်ဆွေးနေပြီ။ 怕树要小心。那棵树朽了。 *Be careful climbing: that tree has rotted.* ☞ rag [*syn.*]. /*f*8/

rhaw:[2] [hro] /rʰɔ/ *n.* ကူငွေ၊ အသုဘအိမ်အတွက် ပစ္စည်းလက်ဆောင် (ပူဆွေးနေသောမိသားစုကိုပေး) 丧礼 (指送给丧家的礼品) *sāng lǐ (zhǐ sònggěi sāngjiā de lǐpǐn)* funeral gift (given to the bereaved family). /*f*8/

rhawm:[1] [hrom] /rʰɔm/ **1** *n.* စိတ်၊ နှလုံး 心脏(指思想的器官) *xīnzàng (zhǐ sīxiǎng de qìguān)* mind, heart (the organ of thinking and feeling). **2** *n.* စိတ်၊ ဆန္ဒ၊ သဘော 心愿, 心思 *xīnyuàn, xīnsi* desire, wish. **:** Hu: ang: hu:, an: mawh rhawm: maix. သွားမသွားက မင်း သဘောပဲ။ 去不去, 那是你的心愿。 *Whether you go or not is up to you.* | Ang aux tie koe: rhawm: tix klieh. ကစားချင်စိတ် မရှိဘူး။ 我没有心思玩儿。 *I don't feel like playing.* **3** *va.* -ချင်– 愿意，希望 *yuànyì* want to, wish to (usu. in the negative). **:** Aux ang: rhawm: hu:. ကျွန်တော် မသွားချင်ဘူး။ 我不愿意去。 *I don't want to go.* | Nawh ang: rhawm: ceep kraung khraox. သူ အဝတ်အစားအသစ် မဝတ်ချင်ဘူး။ 他不愿穿新衣服. *He doesn't like to wear new clothes.* **4** *vi.* ချစ်ခြင်း၊ မေတ္တာ (有某种感情) (?) *(yǒu mǒuzhǒng gǎnqíng)* feel, care (?). **:** krax pa moh pa rhawm:. ချစ်ခြင်းမေတ္တာ 仁爱。 *love (lit. 'way of loving and caring'?)* /*f*0.4673/ /*f*2/

rhawm:[2] [hrom] /rʰɔm/ *vt.* စုပုံထား–၊ သိုမှီးထား– 存, 储蓄 *cún, chǔxù* save, save up, accumulate. /*f*0.4673/ /*f*2/

rhawm: keud [hrom gēd] /rʰɔm kɤ̰t/ **1** *n.* အတွေး အခေါ်၊ အယူအဆ 思想 *sīxiǎng* thought, thoughts, idea, thinking, ideology, mind. **2** *n.* စိတ်ကူးအကြံ အစည် 理想 *lǐxiǎng* ideal. ☞ seeshiang [ceu 1] [*syn.*].

rhawm: muih [hrom muih] /rʰɔm muih/ **1** *n.* အချစ်စိတ်၊ သံယောဇဉ် 情意 *qíng yì* affection, goodwill, kind regards, kindheartedness. **:** Rhawm: muih daing: raux. အချစ်စိတ်ဟာအရမ်းနက်နဲတယ်။ 情意深厚。 *The affection is very deep.* | Ang: pui pon klaing: vaig vieh, ang: pui pon kieh rhawm: muih. ဓါးမကြီးကိုမသွေးနိုင်ဘူး၊ အချစ်စိ□ ■ကိုမခွဲနိုင်ဘူး။ 谁也不会磨宽刀, 谁也无法劝阻爱情。 *No one can sharpen a broad blade, no one can stop a kind heart.* **2** *vs.* ချစ်သူ၊ အမြတ်နိုးဆုံးသူ 心爱的 *xīn'ài de* dear, loved, beloved, treasured, dear to one's heart.

rhawm: caox [hrom jāox] /rʰɔm tɕa̰uʔ/ *n.* စိတ်ယုတ်၊ စိတ်ပုပ် 恶意 *èyì* harmful intent, evil intentions. **:** ang: koe: rhawm: caox. ယုတ်ညံ့တဲ့စိတ် မရှိဘူး။ 没有恶意。 *have no harmful intent.*

rhawm: cong: [hrom joung] /rhɔm tɕoŋ/ ပိုင်းဖြတ်ချက်၊ သံဓိဌာန် 决心 *juéxīn* determination, resolve.

rhawm: rhi: [hrom hri] /rʰɔm rʰi/ **1** *n.* နှလုံး၊ စိတ် 心 *xīn* heart, mind. **2** *n.* စိတ်ကူး၊ အယူအဆ၊ ဆန္ဒ 心愿, 心思 *xīnyuàn, xīnsi* idea, thought, wish.

rhawm: rhi: sima: [hrom hri si ma] /rʰɔm rʰi s.ma/ *n.* အသည်းနှလုံး၊ စိတ် 心 *xīn* heart, mind. ☞ rhawm: rhi: simha:, rhawm: rhi: simau [*var.*].

rhawm: rhi: simau [hrom hri si māe] /rʰɔm rʰi s.mạɯ / *n.* အသည်းနှလုံး၊ စိတ် 心 *xīn* heart, mind. ☞ rhawm: rhi: simha:, rhawm: rhi: sima: [*var.*].

rhawm: rhi: simha: [hrom hri si hma] /rʰɔm rʰi s.mʰa/ *n.* အသည်းနှလုံး၊ စိ□ □心 *xīn* heart, mind. **:** ih rhawm: rhi: simha: paoxtix. 团结一心。 *be of one mind.* ☞ rhawm: rhi: sima:, rhawm: rhi: simau [*var.*]. ☞ rhawm: rhi: [*syn.*].

rhawm: lung [hrom lūng] /rʰɔm lṵŋ/ *n.* ဆုံးဖြတ်ချက် ? 决心 *juéxīn* determination, perseverance, have one's mind made up. **:** Viex rhawm: lung tix yuh keux ming: lauh ju. 下定决心, 永远干革命。 *Make up one's mind to carry on the revolution forever.* ☞ rhawm: lung rhawm: loi [*syn.*].

rhawm: lung rhawm: loi [hrom lūng hrom lōi] /rʰɔm lṵŋ rʰɔm lo̰i/ *n.* ဆုံးဖြတ်ချက် 决心 *juéxīn* determination, perseverance. ☞ rhawm: lung [*syn.*].

rhoih [hroih] /rʰɔih/ *vt.* စု–၊ စုဆောင်း–၊ စုစည်း–၊ ကောက်–၊ ကောက်ခံ– 拾, 拣 *shí, jiǎn* pick up, gather, collect. **:** rhoih phon:. မြေသြဇာစုဆောင်းတယ်။ 拾粪。 *collect manure.* | rhoih nghox. စပါးစုတယ်။ 拣稻谷。 *gather rice grain.*

rhoi: [hroi] /rʰɔi/ **1** *n.* အစအန၊ အမာရွတ်၊ [နာမ်]ရာ၊ အက်ကြောင်း၊ အက်ရာ 痕迹, 裂痕, 璺 *hénjī, lièhén, wèn* trace, scar, track, crack in vessel. **:** Khaix jaong cheu: rhoi: daux krax. လမ်းပေါ်မှာ ကားဘီးရာတွေ။ 路上留下了车轮的痕迹。 *There are wheel tracks in the road. (?)* | Ngoi in: hoik koe: rhoi:. ဒီအရိုးပြာအိုးမှာ အက်ကြောင်းရှိတယ်။ 这个坛子有裂痕。 *This urn has a crack.* **2** *cl.* ကြောင်း 行 *háng* line, row, furrow (in field). **:** thai: tix

rhoi:. တစ်ကြောင်းထွန် 犁一行。 *plow one furrow.* /f7/

rhoi: deuh tax, krax deuh keeing: [hroi ndēh dax, grax ndēh geeing] /rhɔi dɤ̣h taʔ, kraʔ dɤ̣h kɯiŋ/ *n.* အဘိုးထားခဲ့တဲ့အရာ၊ အဖေခင်းခဲ့တဲ့လမ်း 名胜古迹 *míngshèng gǔjī* historic landmarks (lit. 'traces left by our grandfathers, routes left by our fathers'). ☞ ming: seung: ku: cix [*syn.*].

rhit [hrid] /rʰit/ **1** *n.* <KHAOX> ဝါးမျှစ် 金竹(茎细长而坚韧) *jīnzhú (jīng xìcháng ér jiānrèn)* bamboo variety, *Phyllostachys mannii*, with thin, tough, tensile stem which can be easily bent). **2** *n.* ချူပိုး 虹吸管 *hóngxīguǎn* siphon tube.

rhit siah [hrid siah] /rʰit siəh/ *n.* <KHAOX> ရွှေဝါးပိုးလေး 小金竹(茎细长, 可用来编盖房用的草排) *xiǎojīnzhú (jīng xìcháng, kě yòng lái biān gài fáng yòng de cǎopái)* (a kind of bamboo with a long slender stalk, used for weaving thatch grass for roofing, lit. 'slender rhid bamboo')).

rhit lung [hrid lūng] /rʰit lu̱ŋ/ *n.* <KHAOX> ရွှေဝါးပိုးနက် 青金竹(茎细长而结实, 可做旱烟袋杆儿) *qīngjīnzhú (jīng xìcháng ér jiēshi, kě zuò hàn yān dài gān ér)* (a kind of bamboo with a long, slender, tough stem, used for pipe stems, lit. 'black rhid bamboo').

rhip [hrib] /rʰip/ *vt.* ညှပ်– 剪 *jiǎn* cut (with scissors). **:** rhip man:. ပိတ်စညှပ်သည်။ 剪布。 *cut cloth.* ☞ kip ① [*syn.*]. ☞ ghrip[2] [*mor.*]. /f7/

rhih [hrih] /rʰih/ *vt.* ရှ– 划 *huá.* **:** Rhih gawn: taix aux nham:. ခါးကျွန်တော်လက်ကိုရှတယ် 小刀把我的手划出血了。

rhix [hrix] /rʰiʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> နွယ်ကြီး 葛根(草本, 茎蔓生 , 根可制淀粉, 也可入药) *gé gēn (cǎoběn, jīng mànshēng, gēn kě zhì diànfěn, yě kě rù yào)* kudzu (*Pueraria lobota*, a creeping vine, root a source of starch, used medicinally). /f7/

rhix kheet [hrix keed] /rʰiʔ kʰɯt/ *n.* <KHAOX> ကြိမ်နွယ် 葛麻 (豆科藤草本植物, 可制葛布) *gé má (dòu kē téng cǎo běn zhíwù, kě zhì gé bù)* kudzu vine (Pueraria lobota).

rhix phiex [hrix piex] /rʰiʔ pʰɛʔ/ *n.* <KHAOX> နွယ်ဖရုံ 凉薯, 地瓜 *liáng shǔ, dì guā.*

rhix sox [hrix soux] /rʰiʔ soʔ/ *n.* <KHAOX> ငြီးနွယ်ကြီး (一种葛根藤) *(yīzhǒng gé gēn téng).*

rhi: [hri] /rʰi/ *vs.* ပါး– 薄 *báo, bó* thin (of flat objects). **:** man: rhi:. ပါးသောအစ 薄布。 *thin material.* ☞ pu [*ant.*]. /f0.0743/ /f4/

rhi: rhiiep rhiiep [hri hriab hriab] /rʰi rʰiəp rʰiəp/ *vs.* ပါးပါး–၊ အလွန်ပါး– 薄菲菲 *bó fēifēi* thin and fragrant (?).

rhim: [hrim] /rʰim/ *vt.* လု– 逼, 抢夺 *bī, qiǎngduó* force, compel, seize. **:** Ang: kix tawx ex cie, ex kah ang: pon rhim: tix cie. သူတို့မပေးရင် မလုယူ□□ □ 他们不给, 咱们也不能逼着要。 *They won't give it to us and we can't force it out of them.* | Rhim: ang: pex, riex ang: pon. 抢不赢, 争不得。 *Force won't succeed and rigidity won't achieve.* /f4/

rheng: [hreing] /rʰeŋ/ **1** *num.* ၁□ □□□(၁၀၀၀) 千 *qiān* thousand, 1,000. **: pui ra: rheng:** လူနှစ်ထောင် 两千人 *two thousand people* **2** *cl.* ၁□ ၂ (တရုတ်ငွေ တစ်မူး) 角 *jiǎo* tenth of yuan, dime (U.S.). **:** mau tix rheng:. ၁ွတစ်မူး (ဆယ်ပြား) 一角钱。 *one jiao, one dime (U.S.)* [Siam ဂ်ီင် heŋ$_1$ '1000']. /f0.0253/ /f4/

rheng: [hreing] /rʰeŋ/ **1** *n.* <KAB> ချစ်သူ၊ အချစ်၊ အသဲ 情人(歌谣用语) *qíngrén (gēyáo yòngyǔ)* sweetheart, lover (used in oral lit..). **2** *vt.* <KAB> အိမ်ထောင်ပြု–၊ လက်ထပ်–၊ မယားအဖြစ်သတ်မှတ်– 娶(歌谣用语) *qǔ (gēyáo yòngyǔ)* marry, take as wife (used in oral lit..). **:** Pui mawx pon tix rheng: nawh? ဘယ်သူက သူ့ကိုမယားအဖြစ် သတ်မှတ်မလဲ။ 谁能娶她? *Who can take her to be his wife?* /f0.0253/ /f4/

rheep [hreeb] /rʰɯp/ **1** *n.* ၁□ □□ □ 菜汤 *cài tāng.* **2** *vt.* ၁□ □□ □ 喝 *hē* drink (tea, hot soup). **:** rheep chax. လက်ဖက်ရည်သောက်။ 喝茶。 /f0.0294/ /f8/

rheem: [hreem] /rʰɯm/ *n.* အချင်း (သားဖွားရာတွင် ပါလာသည့်အချင်း) 胎盘, 胎衣, 胞衣 *tāi pán, tāiyī, bāoyī* afterbirth, placenta. /f10/

rheuk [hreg] /rʰɤk/ ☞ rhauk .

rheung: (rheeng:, rheeng, rheung) [hreeng] /rʰɯŋ/ **1** *adv-pre.* ကြာ၂ □ ကြာကြီး 久, 长期 *jiǔ, chángqī* long, for a long time. **:** Maix phex rheung: hu: nan:? ဘာဖြစ်လို့ သွားတာတအားကြာတာလဲ။ 你怎么去了那么久? *How come you went away for so long?* | rheung: ang: ing: ka nyiex. အိမ်မပြန်တာ အကြာကြီးရှိပြီ။ 长期不回家。 *haven't been home for a long time.* | Kawn: Vax (Paraok) mawh ceu kawn pui haktiex nyiex yaong: Tax Guah Yiex Luan, pa hoik rheung: pang: lang: koe:, pa mi pa laoh, pa vieh pa va ka piang haktiex tix ceu heue. *The Wa (Pa Raog) are a people of the land and villages of Elder Guah and Eldress Luan, who have been established for a long time, who are prosperous and widespread in the land. (?)* **2** *vt.* ကြာ–၊ 得 (?) *děi* take, require (time). **:** Haktiex son sang pon cuang moing dee ot tix, rheeng: tix singaix (a) 24 taix heue. ကဏ္ဍာမြေကြီးမိမိဝင်ရိုးပေါ်တွင်လည်ပတ်ဖို့ရန်အတွက်တစ်ရက် (သို့) ၂၄နာရီကြာတယ်။ *The*

earth takes one day, or 24 hours, to go around its axis. ☞ grheeng:[2] [*mor.*]. /*f*0.0444/

rhiuh [hriuh] /rʰiuh/ **1** *vt.* အော်–၊ အော်သံ (ကြက်ကလေးကဲ့သို့အော်သံ) 叫（指麻鸡叫） *jiào (zhǐ má jī jiào).* **2** *onom.* ကြက်ကလေးကဲ့သို့အော်သံ （形容麻鸡的叫声） *(xíngróng má jī de jiàoshēng).*

rhiiem: (rhiem:, rhiem) [hriam] /rʰiəm/ *n.* သံ 铁 *tiě* iron, steel. ☞ la: lhek, lu hlek [*syn.*]. /*f*0.016/

rhiem: ngak ngaw: (rhiiem: ngak ngaw:) [hriam ngag ngo] /rʰiam ŋak ŋɔ/ *n.* <CAG> ပြောက်ဆူး၊ သမာန် 锚 *máo* anchor (on boat) (lit. 'crooked iron'). **:** **rhiem: ngak ngaw: giex reu (rhiem: ngak ngaw: pa giex reu)** ပြောက်ဆူး၊ သမာန် 锚 *anchor (on boat) (lit. 'crooked iron which holds the boat')* | Kix tom: ploi: rhiem: (rhiiem:) ngak ngaw: giex reu pon: mu:, khaing: ka plak sidax reu. [Lai Kawncau 27:29] ပြောက်ကိုတိုက်မိမည်စိုးရိမ်သောကြောင့်သင်္ဘောပဲ့မှကျောက်ဆူးလေးလက်ကိုချ၍မိုးယ်းလင်းပါစေဟုဆုတောင်းကြ၏။ 就从船尾抛下四个锚。 *They let out four anchors from the stern. [Act. 27:29]*

rhuat [hruad] /rʰuat/ **1** *v.* ကြဲ– 撒, 播 *sā, bō* scatter, sow. **:** rhuat simie nghox. ဆန်ပါးမျိုးစေ့ကြဲသည်။ 撒稻谷种。 *sow rice seed.* **2** *vt.* လောင်း–၊ ဖြန်း–၊ 洒 *sǎ* sprinkle. **:** rhuat rawm: ka taux. ဟင်းရွက်ကိုရေလောင်းတယ်။ 往菜上洒水。 *sprinkle water on vegetables.* ☞ phruah, phruat [ceu 2] [*var.*]. ☞ maw: ma: [ceu 1], lhauk, lheuk, groi, chit ② [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.0103/ /*f*6/

L

la[1] [lā] /lạ/ *n.* <BRIE> မြည်း 驴 *lǘ* donkey. /*f*0.0351/ /*f*5/

la[2] [lā] /lạ/ *vi.* စီး–၊ ဆင်း–၊ သွန်– 流, 淌 *liú, tǎng* flow, run, pour. **:** La rawm: ku: sidah. ရေတွေ စီးသွားတယ်။ 水到处流。 *Water ran everywhere.* | Rawm: lauh la ngie. ချွေးတွေစီးကျတယ်။ 汗水往下淌。 *Sweat poured down.* /*f*0.0351/ /*f*5/

la[3] [lā] /lạ/ *vt.* ပြုတ်–၊ ကျို–၊ မီးအေးအေးနဲ့ချက်–၊ နှပ်– 熬, 煮 *áo, zhǔ* boil, cook, stew. **:** La nawh ih moik ceeix. သူ့ကို ဆန်ပြုတ်နည်းနည်းချက်ကျွေးလိုက်။ 给他熬些稀饭吃。 *Cook some 'moig' rice congee for him to have.* /*f*0.0351/ /*f*5/

la[4] [lā] /lạ/ *n.* <KHAOX> လက်ဖက် 茶 *chá* tea. ☞ chax [*syn.*]. [Mían la[11](?) 'tea']. /*f*0.0351/ /*f*5/

la tha: [lā ta] /lạ tʰa/ *n.* <VM> မီးရထား 火车 *huǒchē* train. ☞ lawli ngu, haw: cheu: (hawx cheu:) [*syn.*]. [Mán].

la tha: greem: tiex [lā ta mgreem diex] /lạ tʰa grɯm tɛ / *n.* <VM> မြေအောက်ရထား 地铁 *dìtiě* underground, tube (UK), subway (US). **:** Ka daux veng Landan, kied nie la tha: greem: tiex. လန်ဒန်မြို့ထဲမှာမြေအောက်ရထားအရမ်းများတယ်။ *There are many underground lines in London.*

la li [lā lī] /lạ lị/ *n.* ကားတွေ ကားကြီးတွေ ကားကြီးတွေ ကား ကား ကား 汽车 *qìchē* automobile, auto, car, vehicle, lorry (UK) truck (US). ☞ law li, lao li [*var.*]. ☞ chi: cheu:, chix cheu: [*syn.*]. [Mán (Siam?) ← Eng. (UK) lorry '(originally) large low horse-drawn trolley without sides'].

lak[1] [lag] /lak/ *n.* <SIM:> ကျီးကန်း 乌鸦, 大嘴乌鸦 *wūyā, dà zuǐ wūyā* crow. /*f*0.0294/ /*f*6/

lak[2] [lag] /lak/ *n.* မြေဝါရောင် 灰黄色 *huī huángsè* tawny, light brown, ash brown. **:** moi lak. မြေဝါရောင်နွား 灰黄色的黄牛。 *a tawny-coloured ox.* /*f*0.0294/ /*f*6/

lak[3] [lag] /lak/ *adv-pre.* သင့်တော်သလို 随便 *suíbiàn* casually, freely. **:** lak keud bhax bhong:. သင့်တော်သလိုစဉ်းစား 随便胡思乱想。 *let one's thoughts run wild.* /*f*0.0294/ /*f*6/

lak[4] [lag] /lak/ *cl.* <VM?> မိုင်၊ တိုင် (၁တိုင်=၂မိုင်ခန့်) 英里 *yīnglǐ* English mile (1.609km., lag also used for Biblical measures of distance, 'league' etc.). **:** Singaix mai haktiex singai khaing paox tix 92,900,000 (dim: lag ra lan dim: sien:) lak heue. နေနှင့်ကမ္ဘာမြေကြီးသည် မိုင်ပေါင်း ၉၂,၉၀၀,၀၀၀ (ကိုးကုဋေနှစ်သန်းကိုးသိန်း) ကွာဝေးသည်။ *The sun and the earth are 92,900,000 (9 lág, 2 lán, 9 sien) miles apart from each other.* | Khaix hoik vai: kix reu hu: loe: pon: lag, kix yaox Yesux hu: ka caong Tix piang rawm:, mai: hoek ka dex reu. [Yohan 6:19] ခရီးတစ်တိုင်ခွဲနှစ်တိုင်လောက် တက်ခတ်၍ရောက်သောအခါ ယေရှုသည်အိုင်ပေါ်မှာ စက်တော်ဖြန့်၍ လှေအနီးသို့ချဉ်းတော်မူသည်ကို။ 门徒摇

橹约行了三四里路、看见耶稣在海面上走、渐渐近了船。 *When they had rowed about three or four miles, they saw Jesus walking on the sea and drawing near to the boat. [Joh. 6:19]* ☞ lag . [~ lág ← Pali lakh 'huge number'?]. /*f*0.0294/ /*f*6/

lak[5] [lag] /lak/ *conj? adv-pre?*. လိုက်သေးတယ် (ပြောင်းပြန်အလုပ်လုပ်သော) 相反、反倒、反而 *xiāngfǎn, fǎndǎo, fǎn'ér* however, on the contrary, but, opposite(AM). **:** Pui an: lak niad tix jhawp sibex tai tix tawm: kaux tawm: sied. အဲဒီလူသူ့ အင်္ကျီကိုတင်းကြပ်ခိုင်မာအောင်ဆုပ်ကိုင်ထားလိုက်သေးတယ်။ *But the man held his overcoat tightly so that it was quite secure.*

lak[6] [lag] /lak/ **1** *vt.* ခိုး– 偷 *tōu* thief, robber. **: pui briex pui lak** သူခိုး 小偷 *thief* **2** *n.* သူခိုး 小偷 *xiǎotōu* thief. [Siam လင်္ဂ။ lak$_5$ 'steal']. /*f*0.0294/ /*f*6/

lak klawng: [lag glong] /lak klɔŋ/ *n.* <SIM:> တင်ကျီး (အတောင်ပံအမည်းနှင်းရေစပ်တွင်နေသောငှက်တစ်မျိုး) 鸬鹚, 山鹊, 水老鸦（生活在河边, 嘴尖呈淡红色, 羽毛黑色） *lúcí, shānquè, shuǐlǎoguā (shēnghuó zài hébiān, zuǐ jiān chéng dàn hóngsè, yǔmáo hēisè)* cormorant (*Phalacrocorax carbo*, bird with black feathers and pointed pink beak, lives near water, called in Chinese 'mountain magpie' or 'water raven', lit. 'river crow'). ☞ ak yawng[2], klang: teei kax, sim: ak yawng [*syn.*].

lak mat [lag mad] /lak mat/ *n.* <VM?> လက်မှတ်၊ လက်မှတ်ခ၊ အဖိုးအခ 车票 *piào* ticket, fare. **: lak mat lawli** ဘတ်စကားခ 车票 *bus ticket, bus fare* ☞ phiao: [*syn.*]. [Mán လက်မှတ်].

laksawng: [lag song] /lak sɔŋ/ *n.* ပါရမီ–၊ ဆုကျေးဇူး 贡品, 礼物, 礼品 *gòngpǐn, lǐwù, lǐpǐn* tribute, gift, present. **: khawngphak laksawng:** ပါရမီ–၊ ဆုကျေးဇူး 礼物 *gift* ☞ khawngphak, kraung phak [*syn.*].

lak Siiem: [lag Siam] /lak siəm/ *n.* <SIM:> ကျီးကန်းတစ်မျိုး 小乌鸦 *xiǎo wūyā* (small crow).

lak lo: [lag lou] /lak lo/ *n.* အလုံး၊ အဝိုင်း၊ စက်ဝန်း၊ စက်ဝိုင်း 圆, 滚圆 *yuán, gǔn yuán* round, spherical, cricle. **:** maix teei gawng: tiem: lak lo piang lai in yawx? ခင်ဗျားရေးတံယူပြီးပေါ်မှာစက်ဝိုင်းဆွဲကြည့်ပါ။

lak leue: [lag leui] /lak lɤi/ *vi.* နားပူ–၊ ငြူစူ–၊ အီ–၊ ငြီးငွေ့– 烦, 腻 *fán, nì* be tired of, tire of. **:** Hoik lak leue: aux ka taux klaox vong in:, yuh ex ih rheep iien: ngaix. ကျွန်မဒီတစ်လောမုန်ညင်းစားရတာငြီးငွေ့လာပြီ၊ ဒီနေကျွန်မတို့ပဲ့တီစိမ်းလုပ်သောက်ရအောင်။ 我吃青菜已经吃腻了, 我们今天做小豆汤吃吧。 *I've gotten tired of all the green vegetables lately, let's fix bean soup today.*

lak liien: [lag lian] /lak liən/ *v.* စ–၊ နောက်–၊ ပြောင်–၊ ကျီစား–၊ ကျီစယ်– 开玩笑 *kāiwánxiào*. **:** In: mawh lak liien: nawh maix. ဒါသူခင်ဗျားကိုစတာပဲ။ 这是他跟你开玩笑。 ☞ liien: [*syn.*].

laklheut [lag hled] /lak lʰɤt/ *vt.* နားငြီး–၊ ရှုပ်ရှက်ခတ်– 妨碍 *fáng'ài*. **:** Paw klieh tan:, laklheut yix. အဲဒီမှာမဆော့နဲ့၊ နားငြီးတယ်။ 不要在那里玩, 妨碍我们。 /*f*8/

lat [lad] /lat/ **1** *n.* <NYIEX> ပေါင်လျှောက် 檩, 梁 *lǐn, liáng* girder, purlin, beam. **2** *n.* <KRAUNG> 经线 *jīng xiàn* warp threads (in weaving). ☞ keei: jung [*syn.*]. ☞ bring [*ant.*]. /*f*7/

lat prang: [lad brang] /lat praŋ/ *n.* <NYIEX> ပေါင်လျှောက်၊ ခေါင်ဝါး 脊檩, 正梁 *jǐlǐn, zhèngliáng* ridge purlin, ridgepole, main roof beam. ☞ lat [*syn.*].

lat mo kiang [lad mōu gīang] /lat mo̱ ki̱aŋ/ <NYIEX> ပေါ် နှစ်ချက်ခေါင်လျှောက် 二梁（靠近正梁的檩条）*èr liáng (kàojìn zhèngliáng de lǐntiáo)* secondary beam (beam near main ridgepole, lit. 'beam where the mice crawl').

lat sira [lad si rā] /lat s.ra̱/ *n.* <NYIEX> ထုပ်တန်း၊ အခြင်ရနယ် 柁 *tuó* girder, horizontal beam supporting roof timbers.

lat rang raoh [lad rāng rāoh] /lat ra̱ŋ ra̱uh/ *n.* <NYIEX> ခြင် (အခြင်ဝါး) 檐口檩条 *yánkǒu lǐntiáo* purlin under eaves at rear of house (lit. 'rear eaves beam'?).

lap [lab] /lap/ *vi.* ရိုးအီ–၊ အကျင့်ဖြစ်–? 吸取教训, 存有戒心 *xīqǔ jiàoxùn, cúnyǒu jièxīn* absorb?. **:** Nawh hoik lap ka fang: tix chaw: vu:. သူအမှားကိုဆန့်ကျင်တာရိုးနေပြီ။? 他已经吸取了犯错误的教训。

lah[1] [lah] /lah/ *n.* <TIEX> လမ်းဘေးစျေး၊ မြို့ထဲကလမ်း၊ စျေး၊ ပွဲသဘင် 集市, 街 *jíshì, jiē* street market, bazaar, street in town. **:** Ceu pui ju in ... awm: kawn: nyawm khankix pa ngawm daux lah, mai: kok paox tix, ah nin:, 'Ex hoik phlu: pi: son pex, mai: pex ang grhaoh ang thiao:. Ex hoik yiem riag, viang mawh kawx nan: pex ang khirhawm: tix heue:. [Mathiex 11:16-17] ဤလူမျိုးကို...ပွဲသဘင်၌ ထိုင်နေသောသူငယ်တို့သည် မိမိသူငယ်ချင်းအသံလွှင့်၍ ငါတို့သည် သာယာစွာတီးမှုတ်သော်လည်းသ[illegible]တို့သည် မကကြ။ ညည်းတွားစွာမြည်တမ်းသော်လည်းမငိုကြွေးကြဟုပြောဆိုသောသူငယ်တို့နှင့်ဤလူမျိုးသည် တူလှ၏။ 这世代. . . 好像孩童坐在街市上，招呼同伴说：“我们向你们吹笛, 你们不跳舞．我们向你们举哀, 你们不捶胸。” *This generation ... is like children sitting in the marketplaces, who call to*

their companions and say, 'We played the flute for you, and you didn't dance. We mourned for you, and you didn't lament.' [Mat. 11:16-17] ☞ laih[1] [*var.*]. /*f*6/

lah[2] [lah] /lah/ *vi.* ၊ ☐☐ ☐ရွျမ်း– 燃着（火）*ránzháo (huǒ)* burn, catch fire. ☞ lauh [*var.*].

lah[3] [lah] /lah/ *part.* လား (အမေးစကားလုံး) 吗（表示疑问）*ma (biǎoshì yíwèn)* (sentence-final question marker, interrogative particle). ☞ laih[4] [*var.*].

lax[1] [lax] /laʔ/ *loc.* အစွန်၊ ဘက် 边 *biān* side, edge, verge. **:** lax in:. ဒီဘက် 这边。 *this side.* | lax an:. ဟိုဘက် 那边。 *that edge.* | lax voe. အရှေ့ဘက် 前边。 *front side.* /*f*8/

Lax[2] [Lāx] /laʔ/ *np.* <KAB> "ဝ"လူမျိုး (ရှမ်းအခေါ်) 佤族 *Wǎzú* Wa nationality (Tai exonym). **:** Vawng Tai pen: Kaung: Max, vawng Lax pen: Sao: Hin:. ကိန်းမကရှမ်းဘုရင်၊ ဆောင်ဟင်က"ဝ"ဘုရင် 傣族的王是耿马，佤族的王是绍兴。（这是沧源、耿马一带的佤族、傣族流传下来的老话。）*The king of the Tai people is Gengma, the king of the Wa people is the Pa Tiag (Sao Hin) tribe. (A Tai language saying used by both Tai and Wa.)* ☞ Vax [*syn.*]. [Siam ?].

la: [la] /la/ *n.* <KHAOX> (ဝါးတစ်မျိုး) (一种竹子，节长皮薄）*(yīzhǒng zhúzi, jié cháng pí bó)* (a kind of bamboo with long sections and thin skin). /*f*9/

la: lang: ting [la lang dīng] /la laŋ tɨŋ/ *n.* <KAX,SAUX> 壁虎, 小四脚蛇, 蝎虎 *bìhǔ, xiǎo sì jiǎo shé, xiē hǔ Gekko chinensis*. ☞ lai: tang: ding:, e: loi: [*syn.*].

la: lai: [la lai] /la lai/ *adv-pre.* အချင်းချင်း၊ အပြန်အလှန် 互相 *hùxiāng* each other, mutually. **:** la: lai: teem: paoxtix. အချင်းချင်းကူညီကြတယ်။ 互相帮助。 *help each other.* ☞ ra: lai: [*var.*].

la: lhek [la hleig] /l.lʰek/ *n.* သံ☐ ☐☐ ☐钢，钢铁 *gāng* iron, steel. ☞ lu: lhek [*var.*]. ☞ rhiiem: [*syn.*]. [presyll. la + Siam ลีก็ः lek$_4$ 'iron'].

lag [lāg] /laʔk/ **1** *num.* ကုဋေ 千万 *qiānwàn* ten million (10,000,000), a 'crore'. **:** Singaix mai: haktiex singai khaing paox tix 92,900,000 (dim: lag ra lan dim: sien:) lag heue. ၊☐☐ ☐ဗာမ္ဘာ မိုင်ပေါင်း ၉၂,၉၀၀,၀၀၀ (ကိုးကုဋေ နှစ်သန်း ငါးသိန်း) ကွာဝေးတယ်။ 太阳离地球远 92, 900, 000（九千二百九十万）英里。 *The sun and the earth are 92,900,000 (9 lág, 2 lán, 9 sien) miles apart from each other.* **2** *num.* တစ်သိန်း 十万 *shíwàn* one hundred thousand (100,000), a 'lakh'. ☞ lak[4] . [cf Siam ลา1ก็ः lak$_3$ '100,000' ← Indic 'lakh']. /*f*8/

lag lai rhawm: [lāg lāi hrom] /laʔk lɨi rʰɔm/ *vi.* ရိုးတိုးရွတ်ဖြစ်– 不耐烦, 烦躁 *búnàifán, fánzào* be fidgety, be agitated.

lag lai rhawm: [lāg lāi hrom] /laʔk lɨi rʰɔm/ *v.* စိတ်မငြိမ်မသက်ဖြစ်– 闹情绪 *nào qíngxù* be disgruntled, be in low spirits. **:** Nawh lai: lag lai rhawm: ngie ngaix? သူဒီနေ့စိတ်မငြိမ်မသက်ဖြစ်နေတယ်။ 今天他为什么闹情绪? ☞ laog lai rhawm: [*var.*].

lad [lād] /laʔt/ *v.* ဖြန့်ကျက်–၊ အကျယ်ချဲ့–၊ ကျယ်ပြန့်– 伸长, 拉长（步子等）*shēncháng, lācháng (bùzi děng)* extend, stretch out (steps etc.). **: Vax Lad** ဖြန့်ကျက်နေသော"ဝ"လူမျိုး ' 佤腊'（澜沧、沧源一带的佤族传说他们原住在阿瓦（即瓦城，现属缅甸）一带，后来缅族来攻打他们，逼使他们离开了阿瓦，另找生存之地, 就来到了澜沧、沧源一带，被称作' 佤腊' , 即大步向前的佤族）*the Wa who strode forth (according to a tradition of the Wa in the Cangyuan-Lancang area, they once lived in the area of Mandalay in Myanmar, but were driven out by the Burmans and 'strode forth' to find a new homeland)* | Vax Kut lud blawng, Vax Lad lawng ngawd. "ဝ"ကွပ်လူမျိုး တွေဦးတည်ရာဘက်မှားတယ်၊ ဖြန့်ကျက်"ဝ" တွေကတော့တောင်ကြားအတိုင်းသွားတယ်။ 呆在后边的佤族把事搞错了, 大步向前的佤族沿着山坳大步向前。 *The Wa Who Remained screwed matters up, the Wa Who Strode Forth followed the mountain passes.*

lab [lāb] /laʔp/ *n, vt.* <LI> မျက်လှည့်, မှော်အတတ်၊ စုန်း 魔术, 魔法 *móshù, mófǎ* magic, wizardry. **:** Ai: Ka: cix yuh lab, nawh cix lab kiang tieh tix mawh miao:. 艾嘎会变魔术，他会把老鼠变成猫。

lang [lāng] /laŋ/ *vt.* ၊ ☐–၊ လျှော်– 涮 *shuàn* rinse, rinse out. **:** lang aw:. အိုးဆေးတယ်။ 涮锅。 *rinse out a pot.* | lang sibex. အင်္ကျီလျှော်တယ်။ 涮衣服。 *rinse out clothes. (?)* /*f*9/

lang: [lang] /laŋ/ *vs.* ရှည်– 长 *cháng* long. **:** Rawng in: daing: lang:. ဒီတူးမြောင်း တအားရှည်တယ်။ 这条水沟很长。 *This ditch is very long.* ☞ ngoing:[1] [*ant.*]. ☞ glang:[1] [*mor.*]. /*f*0.078/ /*f*5/

langteung: (lang: teung:) [lang deng] /laŋ tɤŋ / **1** *adv-pre.* အလွန်၊ ပြင်းထန်သော 极度, 非常 *jídù, fēicháng* extremely, very. **:** Aux tag yeen tiem kah pui pa langteung: lhaong: rhawm: lhaong: rhi: heue.[Isayax 13:11] သူတို့၏ထောင်လှားခြင်းကို ငါနှိပ်စက်၍ အလွန် ကြမ်းကြုတ် သောသူတို့၏ စော်ကားခြင်းကို ငါနှိမ့်ချမည်။ [我必]制伏强暴人的狂傲。 *I will humble the haughtiness of the terrible. [Isa. 13:11]* | Aux tag sang ap pwi Ejiptux khankix kah daux tawm: taix Simiang pa kied ting langteung: hai tix kaux. [Isayax 19:4] အဲဂုတ္တုပြည်သားတို့ကို

ကြမ်းကြုတ်သော သခင်တို့လက်သို့ ငါအပ်သဖြင့်၊ ပြင်းထန်သော ရှင်ဘုရင်တစ်ပါးသည် အုပ်စိုးလိမ့်မည်ဟု ကောင်းကင်ဗိုလ်ခြေသခင် အရှင်ထာဝရဘုရားမိန့်တော်မူ၏။ 我必将埃及人交在残忍主的手中。 *I will give over the Egyptians into the hand of a cruel lord. [Isa. 19:4]* **2** *adv-pre.* ဆုံး 最 *zuì* most. **:** Nawh langteung: vao. သူအရဲရင့်ဆုံးပဲ။ 他最勇敢。 *He is the bravest.* ☞ leung: teung: [*var.*].

lang: tiak [lang diag] /lan̪ tiak, lian̪ tiak, lan̪ tɛak/ *n.* <SIUING:,SAUX> ဖားတစ်ပိုင်းငါးတစ်ပိုင်း 红瘰疣螈, 水蛤蚧 *hóngluǒ yóuyuán, shuǐ géjiè* Himalayan newt (*Tylototriton verrucosus*). ☞ liang: tiak, liang: tu: tiak [*var.*].

lang: chiux [lang qiux] /lan̪ tɕʰiu˥/ *n.* <VH> ဘတ်စကက်ဘော 篮球 *lánqiú* basketball. [Hox].

lang: ju bu rhang: [lang njū nbū hrang] /lan̪ dʑu̯ bu̯ rʰan̪/ *phr.* အသက်ရှည်၊ သက်တော်ရာကျော်ရှည် 键康长寿 *jiànkāng chángshòu* have a long life (lit. 'long of life and thick of tooth'?).

lang: nyad [lang nyād] /lan̪ ɲa̰t/ *vs.* ရှည်ရှည်ကြီး 长长的 *cháng cháng de*.

lang: rhawm: [lang hrom] /lan̪ rʰɔm/ *vs.* စိတ်ရှည်–၊ သည်းခံ– 心宽, 气量大 *xīn kuān, qì liáng dà*.

lang: lawh [lang loh] /lan̪ lɔh/ **1** *n.* <KHAOX> မြက်စည်းဘီး 小铃草（果实熟透时, 摇动果实会发出响声）*xiǎolíngcǎo (guǒshí shú tòu shí, yáodòng guǒshí huì fāchū xiǎngshēng)* ('little bell grass', when fruit is ripe, shaking it makes a sound). **2** *vi.* 响 *xiǎng* sound, make a sound. ☞ lawng: lawh [*var.*].

lang: lawh ting [lang loh dīng] /lan̪ lɔh tiŋ/ *n.* <KHAOX> ခွေးလည်ဆွဲခေါင်းလောင်း?(ကဲ့သို့ပဲ့သီး) အကြီး? 大狗响铃 *dà gǒu xiǎng líng*.

lang: lawh siah [lang loh siah] /lan̪ lɔh siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခွေးလည်ဆွဲခေါင်းလောင်း?(ကဲ့သို့ပဲ့သီး) အသေး? 毛假地豆, 响铃豆, 响铃草（草本, 可 入药）*máo jiǎ dì dòu, xiǎng líng dòu, xiǎng líng cǎo (cǎo běn, kě rù yào)*.

lang: loik (long: loek) [lang loig (lang louig)] /lan̪ lɔc, lan̪ loc/ *vt.* ထွင်း– 钻 *zuān* drill, bore. **:** Teei pan: lang: loik khaox maox rhiiem: kah. စူးသွားကိုယူပြီးသံကြိုးအတွက်သစ်သားကို အပေါက်ဖောက်လိုက်။? 拿钻头来给电线杆钻个眼。 *Drill a hole for a utility pole with an auger bit.* ☞ long: loek [*var.*].

lang: leuh [lang leh] /lan̪ lɤh/ **1** *v.* ပြေးမြောက်ပြေး 抛上抛下 *pāo shàng pāo xià* bounce (ball), throw back and forth (?). **:** Kawn: nyawm lang: leuh tix muan chiux. ကလေးတွေတောင်ပြေးမြောက်ပြေးဘောလုံးဆော့နေတယ်။ 小孩将球抛上抛下地玩。 *The child played bouncing the ball up and down.* **2** *vi.* 往垂直方向跳起 *wǎng chuí zhí fāng xiàng tiàoqǐ* jump straight up (?). ☞ pa: leuh, pang: leuh, peu: leuh, peung: leuh, lang: leuh, bang: leuh, beung: leuh [*var.*]. ☞ jang: leuh, ji: leuh [*syn.*].

lang: lia (lang lia) [lang līa (lāng līa)] /lan̪ l̪ia, la̰n̪ l̪ia/ *vi.* လိပ်–၊ လိမ့်– 滚动 *gǔndòng* roll, tumble. ☞ bang: lia, jang lia [*var.*].

lang: liao: [lang liao] /lan̪ liau/ *n.* <KHAOX> ခရမ်းချဉ်ပင် 西红柿，番茄 *xīhóngshì, fānqié* tomato.

lang: liao: khaox [lang liao kaox] /lan̪ liau kʰau˥/ *n.* <KHAOX> ခရမ်းချဉ်ပင် 木本番茄 *mù běn fānqié*.

lang: liao: ting [lang liao dīng] /lan̪ liau t̪iŋ/ *n.* <KHAOX> ခရမ်းချဉ်သီးအကြီး 大番茄, 大西红柿 *dà fānqié, dà xīhóngshì*.

lang: loek [lang louig] /lan̪ loc/ *n.* <KAWNG,SAUX> စပါးအူလျှောက်ပိုး၊ ဆစ်ပိုး 蚁蟀（蚁蛉幼虫, 大如豆粒, 经常钻在野外的灰堆或松土中, 可入药）*yǐshuài (yǐlíng yòuchóng, dà rú dòu lì, jīngcháng zuān zàiyě wài de huī duī huò sōng tǔ zhōng, kě rù yào)* (kind of insect larvae, pea-sized, burrows into ash heaps or loose soil, used medicinally, lit. 'borer'?). ☞ long: loek [*var.*].

lan[1] [lān] /la̰n̪/ *num.* သန်း 百万 *bǎiwàn* million (1,000,000). **:** **phwan: lan** ငါးသန်း၊ သိန်း ငါဆယ် 五百万 *five million (5,000,000)* /f8/

lan[2] [lān] /la̰n̪/ **1** *vs.* နူး– ၊နှပ်–၊ မှည့်– 烂 , 熟 *làn, shú* cooked, ripe. **:** Nex ngaik maix hoik lan. ခင်ဗျားပြုတ်ထားတဲ့အသားနူးနေပြီ။ 你炖的肉已经烂了。 *The meat you boiled is thoroughly cooked.* **2** *vs.* ပုပ်–၊ အမှည့်လွန်–၊ ပျက်စီး–၊ ဆွေး– 烂, 湿 *làn, shī* rotten, overripe, soaked, ruined. **:** Lan yuh lhiex lhax khaox ku num:, yum yuh saux kawn: pui kukaux. မိုးကနှစ်တိုင်သစ်ရွက်တွေကိုဆွေးမြေ့စေတယ်၊ လူတိုင်းနာမကျန်းမှုကြောင့်သေကြရတယ်။ 雨会打湿每棵树的叶子，病会弄死每个人。 *Rain brings rot to the tree leaves every year, and illness brings death to every person.* **3** *adv-pre.* နှံ့နှံ့စပ်စပ် 熟 *shú* thoroughly. **:** lan it. နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် အိပ်မောကျ 睡熟了。 *sleep soundly* [Hox làn 烂 ?]. /f8/

lan[3] [lān] /la̰n̪/ *n.* ပြောက်ထရုံ၊ ချောက်ကမ်းပါး 绝壁，悬崖 *juébì, xuányá* precipice, cliff. **:** Raokhaox chix hu: ka lan awm: lawng ex krax nan:. ကြက်ခေါ်ကမ်းပါးကနေ ကျွန်တော်တို့ လမ်းလျှောက်ပုံလိုမျိုး ကြက်ခေါ်ကို ကမ်းပါးပေါ်တက်ခိုင်တယ်။ 猴子能像我们走路一样在悬崖上爬。 *The monkey can climb on the cliffs just as we walk along a road.* ☞ ka rieh ka rang: [*syn.*].

lan[4] [lān] /lạn/ *vi.* ကလိမ်ကျ၊ တပတ်ရိုက် 受骗，上当 *shòupiàn, shàngdàng* cheat, trick, swindle. **:** Goeh ka cu: yi: Man, lan ka cu: yi: Siiem:. ဗမာတွေရဲ့ပညာနဲ့မှောက်လှဲတယ်၊ရှမ်းတွေရဲနဲ့ကလိမ်ကျမှုကိုခံရတယ်။ 上缅族的当，受傣族的骗。 *Tricked by the cunning of the Burmans, cheated by the cunning of the Tai.* ☞ pie[4] ① (pie lhien:), tieh[2], lhao[2], lhen:, lhien:, kheem:[2], kheem: vhee:, phen:[2] [*syn.*].

lan geen geen [lān mgēen mgēen] /lạn gɯn gɯn/ *vs.* နူးနှပ်နှပ် 烂糊糊 *làn hú hú* soft and ripe (?) rotten (?).

Landan [Lan Ndan] /lan dan/ *np.* လန်ဒန် 伦敦 *Lúndūn* London. **: Landan Khawlek** လန်ဒန် ▯ ▯ သိုလ် 伦敦大学 *University of London*

lam[1] [lām] /lạm/ *cl.* စီး 只（船的量词）(?) *zhī* (classifier for boats) (?). **:** reu ting tix lam. သင်္ဘောတစ်စီး 一只大船。 *a large ship.* /*f*10/

lam[2] [lām] /lạm/ **1** *n.* သံအမတ်ကြီး 大使 *dàshǐ* ambassador, emissary. **2** *n.* <BEEN> ရွာသူကြီး (မူလကရှမ်းမင်းသားများအတွက် "ဝ"စကားပြန်အဖြစ်ဆောင်ရွက်ပေးရပြီး နောက်ပိုင်းတချို့ "ဝ"နယ်များတွင်ကျေးရွာလူကြီးဖြစ်လာသူ) 朗家, 郎家（旧时头人名称, 负责村寨事务, 傣族土司管理山区民族的联络官） *lǎngjiā, lángjiā (jiùshí cūnzhài tóurén míngchēng, fùzé cūnzhài shìwù)* village headman (originally served as Wa interpreter-intermediary for Shan prince, in some Wa areas subsequently became a minor village official. ☞ tax lam [*syn.*]. [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

lam: eep [lam eeb] /lam ʔɯp/ *n.* ဝါးဇွန်း၊ ဝါးယောက်မ 锅铲, 竹勺 *guōchǎn, zhú sháo* large serving spoon made of bamboo, lit. 'rice spoon'?). ☞ lawk tuh saoh, lawk tuh shiaoh (lawk tuh shaoh) [*syn.*].

lauh[1] [laeh] /lɯɯh/ *vs.* စွဲ– 旺（指火）*wàng (zhǐ huǒ)* bright, burning brightly (referring to a fire). **:** Ngu hoik lauh. မီးစွဲပြီ 火已经旺了。 *The fire is already burning brightly.* ☞ glauh[3] [*mor.*]. /*f*10/

lauh[2] [lāeh] /lạɯh/ *adv.* အဆုံး၊ ပြီးဆုံး 终（身）*zhōng* whole ? end, finish. **:** Simiang ku glhawk, khawm: mawh pui lih ka ming: cux siien: ci, khawm: mawh pui ploi: simiang plak piang nawh hoek, kix khawm: uik simiang mawh kix ang: mawh lauh ju, chix tix lai: loh kah chix tix teei lih. လူကြီးမင်းတိုင်း၊ (တိုက်နယ်ခရိုင်ကလွတ်တဲ့လူကြီးမင်းပဲဖြစ်ဖြ▯▯)။ အထက်ကလွတ်လိုက်တဲ့လူကြီးပဲဖြစ်စေ၊ သူတို့အားလုံး လူကြီးဖြစ်ရတာတစ်သက်လုံးအဆုံးထိမဟုတ်ဘူး၊ ပြောင်းလဲလို့ရတယ်၊ ထုတ်လို့ရတယ်။ [党的]各级领导干部，无论是由民主选举产生的，或是由领导机关任命的，他们的职务都不是终身的，都可以变动或解除。 *Leaders of all levels, whether they are ones who have been democratically elected or have come through appointment by their superiors, are all not leaders for life, and can be changed or removed.*

lauh[3] [lāeh] /lạɯh/ **1** *vt.* ပက်– ၊ ပက်ဖြန်း– 淋 *lìn* shower, sprinkle. **:** Bhaung: phlu: lhiex lauh. ▯ ▯ ▯ ▯တယ်၊ မိုးပက်ဖြန်းတယ်။ 风吹雨淋。 *The wind blew and the rain showered.* **2** *vt.* ရိုက်– 打（一般指用棍子打）*dǎ (yìbān zhǐ yòng gùnzi dǎ)* hit (usu. with a stick). **:** Kix lauh nghox ka khaox buat. သူတို့စပါးကိုတုတ်နဲ့ရိုက်တယ်။ 他们用弯棍打稻谷（佤族打谷类的一种方法）。 *They threshed the grain with a flail.* | lauh ka nawh. သူ့ကိုရိုက် 打他。 *hit him.* | Aux lauh rawm: klawng: Nilax ka khaoxgix pa koe: daux taix tix, mai rawm: an: tag lih mawh nham:. [Lai Lih Hu: 7:17] ငါကိုင်သောလှံတံနှင့် မြစ်ရေကိုရိုက်၍ ထိ▯▯ ▯ ▯အသွေးဖြစ်လိမ့်မည်။ 我要用我手里的杖击打河中的水、水就变作血。 *I will strike with the rod that is in my hand on the waters which are in the (Nile) river, and they shall be turned to blood. [Exo. 7:17]* ☞ glauh[4] [*mor.*].

lauh ngu [laeh ngū] /lɯɯh ŋụ/ *n.* <NYIEX> မီးခဲ၊ မီးတောက်ရာနေရာ 火塘, 烧火的地方 *huǒtáng, shāo huǒ de dìfang* hearth, firepit (main fire in center of house used for cooking). ☞ glauh ngu [*var.*]. ☞ piax [*syn.*].

lauh poeh [laeh bouih] /lɯɯh poih/ *n.* <KAUNG:> ကျုတ်မြေ၊ တောင်ကုတ်ုံ 癞子地（山上或林边不大长草的地方）*làizidì (shānshang huò línbiān búdà zhǎng cǎo de dìfang)* barren land (hilly land or land on forest margins which tends not to grow grass, lit. 'muntjac-burn brightly'?).

lauh mak kram [laeh mag grām] /lɯɯh mak krạm/ <KAUNG:> ငရုတ်သီးခင်း 辣椒地（一般指新开垦的, 并铺上杂草, 认真烧过的）*làjiāo de (yìbān zhǐ xīn kāikěn de, bìng pū shàng zá cǎo, rènzhēn shāo guò de)*.

lauh ju [laeh njū] /lɯɯh dʑụ/ *adv.* ထာဝရ၊ တသက်လုံး၊ သက်ဆုံးထိ၊ ရာသက်ပန် 永远, 永远永世 *yǒngyuǎn, yǒngyuǎn yǒng shì* forever, eternally, whole life, entire life. **:** yuh keux ming: lauh ju. ▯ ▯▯ယှဉ်ရေးတသက်လုံးလုပ်မယ်။ 永远干革命。 *carry on the revolution forever.* ☞ ling: ju [*syn.*].

lauh lee: [laeh lee] /lɯɯh lɯ/ *n.* ချွေး 汗水 *hàn shuǐ* sweat.

laux[1] [laex] /lɯɯʔ (tiʔ)/ *vi.* နား– ၊ အနားယူ– 歇, 休息 *xiē, xiūxi* rest (oneself). **:** laux tivud. ခဏနား

တယ်။ 歇一会儿。 *rest a while* | **mhai: laux** ပုဒ်ထီး 顿号 *comma (punctuation mark, lit. 'pause mark')* ☞ glaux [*mor.*]. /*f*0.0305/ /*f*3/

laux[2] [lāex] /lạɯʔ/ **1** *vi.* ပျက်– 坏, 烂, 破, 毁 *huài, làn, pò, huǐ* bad, rotten, broken, destroyed. **:** Cheu: hoik laux. ကားပျက်ပြီ။ 车坏了。 *The truck is broken down.* | Sibex hoik laux. အင်္ကျီပျက်ပြီ။ 衣服烂了。 *The clothes are worn out.* | Nyiex hoik laux. အိမ်ပျက်ပြီ။ 房子破了。 *The house is in poor shape.* | Laux to: ma: ka kawng. ပိုးတွေကြောင့်ယယ်ယာသီးနှံတွေပျက်ကုန်ပြီ။ 庄稼被虫毁了。 *The crops have been ruined by insects.* **2** *vt.* အကြွေးတင်– 亏 *kuī* be in sb's debt. **:** Ang: kub tawx, laux maix ka ceeix. ငါ့ဘာမလောက်ဘူး၊ ခင်ဗျားဆီနည်းနည်းအကြွေးထားမယ်။ 给的不够, 亏你 一点儿。 *I'm not giving you enough and I am in your debt for a little. (Which I do not need to pay back).* ☞ plaux[1] [*mor.*]. /*f*0.0475/ /*f*3/

laux[3] [laex] /lạɯʔ/ **1** *n.* <KAB?> မ၊ မိန်းကလေး၊ ညီမလေး 阿妹 *ā mèi* young girl, maiden, maid. **:** Yaog sim: sidax tix poe: hawng: hawng:, sau: laux sigah tix bhawng: yeet yeet. ငှက်ကလေးသူ့အမြီးလေးကိုတစ်လွင့်လွင့်နဲ့လေထဲမှာဝဲထားတယ်၊ ညီမလေးခေါင်းဖြီးဆံပင်ကြားညှပ်လိုက်တာမွှေးပျံ့သင်းကြိုင်နေတာပဲ။ 鸟掀尾巴飘洒洒, 妹举梳子香喷喷。 *The bird raises its tail in a hong-hong spritely way, the maiden lifts her comb with yeed-yeed wafting fragrance. (double entendre on 'si mgah' (comb/speak), latter phrase could also mean the maiden speaks fragrantly) -- WYYF:133* **2** *n.* ညီမလေး (မိန်းကလေးအားတင်စားခေါ်သောနာမည်) *လောက်* 宝贝儿（对女孩的爱称）*bǎobèir (duì nǚhái de àichēng)* (affectionate name for little girl). /*f*0.0305/ /*f*3/

laux[4] [laex] /lạɯʔ/ *vs.* မြင့်မြတ်– မှူးမတ်မျိုးရိုး 贵族 *guìzú* noble, nobility. **:** Nyax laux yaong: mrang. မှူးမတ်မျိုးရိုး၊ အရာရှိအရာခံရဲ့ရွာ 贵族房子官家寨。（名门望族, 沧源丁来话。）*A noble family, an official's village. (Cangyuan Dinglai dialect.)*

laux ka rung [lāex gah rūng] /lạɯʔ kah rụŋ/ *n.* မိုးခေါင်ခြင်း 旱灾 *hànzāi* drought. ☞ hang: cai: [*syn.*].

laux ka rawm: [lāex gah rom] /lạɯʔ kah rɔm/ *n.* ရေကြောင့်ပျက်စီး– 水灾 *shuǐzāi* flood.

laux kawn: [lāex gon] /lạɯʔ kɔn/ *vo.* <SAUX,VH?> ကလေးပျက်ကျ– 流产 *liú chǎn* have a miscarriage. ☞ roig kawn: [*syn.*].

laux maung [lāex māeng] /lạɯʔ mạɯŋ/ *vi.* အသရေပျက်– ပုံပျက်ပန်းပျက် 残废, 破相 *cánfèi, pò xiàng* disabled, handicapped, crippled.

laux mai: nang [laex mai nāng] /lạɯʔ mai nạŋ/ *n.* <KAB> မိန်းကလေး၊ လုံ့မလေး၊ ချစ်သူ 阿妹, 情妹（多用于情歌中）*ā mèi, qíng mèi (duō yòngyú qíng gē zhōng)* sweetheart, lover (female) (lit.).

lauxrhawm: [lāex hrom] /lạɯʔ rʰɔm/ *vs.* စိတ်ပျက်– စိတ်ညစ်– စိတ်နာ– 心疼, 伤心, 悲观 *xīnténg, shāngxīn, bēiguān*. **:** Lauxrhawm: aux ka tik kraung tix. ကျွန်တော်စိတ်နာလိုပ့ စွည်းလွှင့်ပစ်လိုက်တယ်။ 我把东西丢了, 感到心疼。 /*f*5/

lauxrhawm: [laex hrom] /lạɯʔ rʰɔm/ *vs.* စိတ်အပန်းဖြေ– စိတ်အနားယူ 歇乏, 歇气 *xiē fá, xiē qì*. /*f*5/

laux lee: [laex lee] /lạɯʔ lɯ/ *vi.* အနားယူ– 歇, 休息 *xiē, xiūxi* relax.

lauxleeing: (laux leeing:) [lāex leeing] /lạɯʔ lɯɲ/ *vi.* ပျောက်ပျက်– ပျက်စီး– 崩溃, 毁灭 *bēngkuì, huǐmiè* collapse, be ruined, be destroyed. **:** Been prim: hoik lauxleeing:. ဧလေ့ဟောင်းတွေပျောက်ပျက်ကုန်ပြီ။ 旧政权已经崩溃了。 *The old regime is destroyed.*

laug[1] [lāeg] /lạɯk/ *vt.* ခေါက်– ထု– 敲、磕打 *qiāo, kēdǎ* knock, tap. **:** Mawx pa laug siviex ah klaok g!aog nan:. ဘယ်သူတံခါးကိုတစ်ဂလောက်ဂလောက်နဲ့လာခေါက်တာလဲ။ 谁把门敲得咚咚地响。 *Who is it who is knock-knock-knocking on the door.* /*f*0.0119/ /*f*5/

laug[2] [lāeg] /lạɯk/ *vt.* ရွေး– 选, 挑选 *xuǎn, tiāoxuǎn* choose, select. **:** laug simie:. မျိုးစေ့ရွေးသည်။ 挑选种子。 *choose seeds.* /*f*0.0119/ /*f*5/

laug jheeh [lāeg nqeeih] /lạɯk dʑʰɯih/ *v.* အစာရွေး– (မျိုးစုံမစား–) 刁嘴, 拣嘴 *diāo jiáo, jiǎn zuǐ* picky, be a picky eater (?) (lit. 'choose mouth'). **:** Kawn: nyawm in: laug jheeh tix. ဒီကလေးအစာရွေးတယ်။ 这孩子爱拣嘴。 *This child is a picky eater.*

laung[1] [lāeng] /lạɯŋ/ **1** *vt.* အကျဉ်းချ– ထောင်ချ– ချုပ်– လှောင်ထား– 囚禁 *guān, qiújìn* incarcerate, imprison, jail, lock up (people). **:** laung pui phit been daux kawg. ပြစ်မှုကျူးလွန်တဲ့လူကို အကျဉ်းချတယ်။ 把犯人囚禁在监狱里。 *incarcerate a criminal in prison.* **2** *vt.* ခြံ၁င်ထား– 关在槛内 *guān zài kǎnnèi* corral, put in a pen (animals). **:** laung lig. ဝက်ကိုလှောင်ထားတယ်။ 关猪。 *corral a hog.* /*f*5/

laung[2] [lāeng] /lạɯŋ/ *n.* ကပ်ရောဂါဆိုး၊ ဘေးအန္တရယ်၊ ကြောက်မက်ဖွယ်ဘေး pestilence, disaster, virulence, sth. dreadful (?). **:** jhawm: saux laung. ရောဂါကြီး 重病。(?) *a serious disease. (?)* | Pex awm: pa: lawk pui con pui cam:, awm: pa: mawh luax mawh laung, hu: pex khaing: tan:, ang: tawx pex paung! ခင်ဗျားတို့ကြည့်ရတာသူခိုးဓားပြတွေ၊ အကျင့်ပျက်တွေ၊ လည်လှီးမဲ့ကောင်တွေနဲ့တူတ□ ▯

ခင်ဗျားတို့ကိုနေစရာပေးမှာမဟုတ်ဘူး၊ ဒီကနေထွက်သွားကြ။ 你们象是强盗，象是老野佧，你们离开吧，我们不会让你们在这里歇息的。 *You look like robbers, like scoundrels and cutthroats, get out of here, we're not going to give you shelter!*

laung khix [lāeng kix] /lạɯŋ kʰi?/ *tw.* လတစ်လရဲ့ နောက်ဆုံးနေ့ 晦（夏历每月的末日）*huì (xiàlì měi yuè de mò rì)* last day of month in lunar calendar.

laung: [laeng] /lɑɯŋ/ *n.* ဝက်ရူးပြန် (ရောဂါ) 癫痫, 羊角凤 *diānxián, yáng jiǎo fèng* epilepsy. /*f*9/

laung: [laeng] /lɑɯŋ/ *n.* သစ်တော၊ တောအုပ် 森林 *sēnlín* forest. /*f*9/

lao [lāo] /lạu/ *vt.* ပြော–၊ ဆို– 告诉, 讲 , 聊, 讲述 *gàosu, jiǎng, liáo, jiǎngshù* tell, narrate. **:** Lao been nyiex been yaong:. အိမ်၊ ရပ်ရွာအကြောင်း ပြောကြတယ်။ 讲述家史、村史。 *Tell stories of family and village.* /*f*0.1337/ /*f*6/

lao [lāo] /lạu/ **1** *conj.* မပြောနဲ့၊ မထင်နဲ့ 莫说, 别说 *mò shuō, bié shuō* don't say that..., don't imagine that..., it is inconceivable that..., never mind... (lit. 'tell me'; cf. a sarcastic English 'Tell me about...'). **:** Lao aux sang: kaig, aux baox nie sigaux mai:! ကြောက်မယ်လို့ မထင်နဲ့။ အဲဒါလုပ်ရမှာ ဝမ်းတောင်သာသေးတယ်။ 莫说我会害羞, 我还更喜欢这样呢！*Don't imagine that I would be timid, I was thrilled to do it. (?)* | Lao aux sang yaox, pie nawh pa: lhaong: khaing: aux lawk ang: tie yaox. ငါမမြင်တာမပြောနဲ့။ သူကင့်ထက်ရှည်တယ်။ အဲဒါတောင် မမြင်ဘူး။ 别说我看得见，连他比我高都看不见。 *Forget about my seeing, he's taller than me and even he couldn't see.* | Lox tawm: kuad ah, 'Lao kawn: pui ang soh ih brum, pie sim: seet kawn: tuah ih gai, lao kawn: pui ang: sum ih nyiex, pie klang: lai: kawn: kraix ih mheem:'. ရှေးလူကြီး အမှာစကားက“လူတွေပလတ်မြေမှာယာခုတ်စား တာမပြောနဲ့ ကုလားကောက်ငှက်တစ်မျိုး (?)တောင် ရေညှိကိုစားသေးတယ်၊ လူတွေအိမ်ဆောက် နေတာမပြောနဲ့ ဇွန်ရဲတောင်အသိုက်ဆောက်နေသေး တယ်။ 俗话说：“莫说人类不要垦地生产，就是鸟兽也还要觅食；莫说人类不建盖房屋，就是鸟兽也还要筑巢。” **2** *conj.* သာမက၊ တင်မက 不但 *búdàn* not only, not merely ('don't say not'?). **:** Yuh ex kaing tix, khaw: yuh tawm: uik, lao ang: yuh tawm: uik, khaw: yuh tawm: mhawm:. အလုပ်တစ်ခုခုလုပ်ရင် ပြီးအောင်လုပ်ရမယ်။ ပြီးရုံတင်မက ကောင်းအောင်လည်းလုပ်ရမယ်။ 我们无论做任何事，都要完成，不但要完成，而且还要完成好。 *When we are doing something, we should do it to completion, and not only to completion, but well.* | Yam jah dix, rung: moi lang: lawk rung: krak nan:, lao ang: kin: khaw: grang, to: sad ku: ceu kawx kin: lhat kah. ဟိုးအစက၊ နွားချိုကကျွဲပြိုလိုပဲရှည်တယ်၊ မလိုက်ဖက်ရုံတင်မကဘူး တရိစ္ဆာန်တွေအားလုံးကြောက်ကြတယ်။ 起初的时候，黄牛角也象水牛角一样长，不但不好看，而且各中野兽都因此而害怕它。 /*f*0.1337/ /*f*6/

Laokaw [Lao Go] /lau kɔ/ *np.* လာအိုရိ 老挝 *Lǎowō* Laos. ☞ Meung Lao [*syn.*].

laopang: [lao bang (lāo bang)] /lau paŋ/ *n.* <VH?> သူဌေး 老板 *lǎobǎn* trader, businessman, peddler. **:** Teei tix mawh laopang:, grhang: tix mawh Lao Li. သူဌေးဖြစ်အောင်လုပ်တယ်၊ လူကြီး လိလုလုပ်တယ်။ 争着当老板，抢着作老李。（争着当头。）*Vie to be a trader, struggle to be Old Li. (Try to get to be boss.)* [Hox]. [☞ Lī Sang Sing / Li Sang Sing (Li Shangxian)].

lao see: [lao see (lāo see)] /lau sɯ, lạu sɯ/ *n.* <VH?> ဆရာ၊ ဆရာမ 老师 *lǎoshī* teacher. ☞ cao: gau lai, sara cao: gau, sang seung, si seung [*syn.*]. [Hox].

Lao Li [Lāo Lī] /lạu lị/ *np.* ဝေ ကြီးလီ 李定国 *Lǐ Dìngguó* Li Dingguo. **:** Grhang: tix mawh Lao Li, teei tix mawh Lao Vu. ဝေ ကြီးလီလုလုပ်တယ်၊ လောင်ဂူးအဖြစ်ခံယူတယ်။ 抢着作老李，争着作老吴。（争着当头或妄自尊大的意思。）*Rush to be Old Li, vie to be Old Wu. (Compete to be boss or be arrogant.)* ☞ Li Ting: Kawx .

lao li [lāo lī] /lạu lị/ *n.* <VM?> ဝေ ကြီး ကြီး ကြီး ကြီး လော်ရီကား၊ ယာဉ် 汽车 *qìchē* automobile, car, lorry (UK), truck (US), bus, vehicle. ☞ la li, lawli [*var.*]. ☞ chi: cheu:, chix cheu: [*syn.*]. [Mán ← Eng. (UK) lorry].

Lao Vu (Lao Vux) [Lāo Vū (Lāo Vūx)] /lạu vụ/ *np.* လောင်ဂူး (ငါယောက်မြောက်သား) 吴尚贤 *Wú Shàngxián* Wu Shangxian (Vú Sang Sing, fl.1700-1755). **:** Lao Vu pang: chang:, Lao Yang ta: cing. ဝေ ဂူးစက်ရုံလုပ်တယ်၊ လောင်ရန်ရေတွင်း တူးတယ်။ 老吴办（茂隆银）厂，老杨打井。（老杨指吴之同事杨公亮。吴尚贤进京朝贡，被清廷拘押，死于昆明狱中之后，清地方政府委杨为课长，继续主持矿务。）*Old Wu ran the (Maolong Silver Mine) mining operation, Old Yang dug the mine shafts. (Old Yang refers to Wu Shangxian's co-worker Yang Gongliang, who late became Qing tax and mines administrator for Yunnan.)* ☞ Vu Sang Sing .

laoh[1] [lāoh] /lạuh/ *vs.* ငန်–၊ ဆားငန်– 咸 *xián* salty. **:** Kih daing: laoh ka rawm: rheep. ဟင်းချိုထဲမှာ ဆားတွေသိပ်များတယ်။ 菜汤盐多太咸。 *There is a lot of salt in the soup.* ☞ ad, khiien:[1] ①, lux[3], song:[1] ②, song: kih [*syn.*]. /*f*0.0873/ /*f*7/

laoh[2] [lāoh] /lạuh/ **1** *vs.* ၊ တော်–၊ လိမ်မာ– 好, 贤良（多指品德、质量方面）*hǎo, xiánliáng (duō zhǐ pǐndé, zhìliàng fāngmiàn)* good (referring to morality or quality). **:** kaung: laoh. ၊ ဝင်းတဲ့ လယ် 好田。 *a good field.* | pui laoh. လူလိမ်မာ 贤良的人。 *a good person.* **2** *vs.* ၊ ပါး နပ်– 聪明, 伶俐 *cōngmíng, línglì* clever, good at doing sth.. ☞ silaoh [*var.*]. /*f*0.0873/ /*f*7/

laoh[3] [lāoh] /lạuh/ *vt.* နုတ်–၊ ပေါင်းနုတ်– 拔 *bá* pull up, pull out, weed. **:** Maix laoh rib khaing: daux sinax tai inkix, paw kieh khau: paoxtix. ခင်ဗျားဒီပန်းကြားထဲကမြက်တွေကိုနုတ်ပါ၊ ပန်းပင်နဲ့မြက်ပင်ပြိုင်ပြီး မထောင်ထွက်ခိုင်းနဲ့။ 你拔掉这花丛中的草，别让它们混在一起。 *Remove the weeds from among these flowers, don't let them mix together.* ☞ glaoh[2] [*mor.*].

laoh[4] [lāoh] /lạuh/ *vi.* လိုက်သေးတယ် 习惯于. . . , 总是. . .（含有贬义，对人有看法、有成见）*xíguànyú..., zǒngshì (hányoǔ biǎnyì, duì rén yǒu kànfa, yǒu chéngjiàn)* do incessantly, be incorrigible (has negative, critical connotation). **:** Nawh laoh ka hoek tix mhaing: tix vai khaw: nyiex yix, mawh tik kix ciie tix dee mawx ang: tawng. သူငါတို့အိမ်မှာပေါက်ပြားလာတောင်းငှားလိုက်သေးတယ် ၊သူတို့ဥစ္စာကိုဘယ်မှာပစ်လိုက်လဲမသိဘူး။ 他总是来我们借锄头，不知道他们家的丢到哪里了。 *He is incessantly coming and asking to borrow a hoe from our family, who knows where his own has gone to!*

laoh jhawm: [lāoh nqom] /lạuh dʑʰɔm/ *vs.* အကျင့်ကောင်း–၊ သိက္ခာရှိ–၊ သမာဓိရှိ–၊ ဖြောင့်မတ်–၊ မှန်ကန်–၊ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ကောင်းမွန်မြင့်မား– 风格高 *fēnggé gāo* of good character, having integrity, have a high standard of conduct. **:** Cub kix daing: laoh jhawm:. သူတို့အဖွဲ့ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်မြင့်တယ်။ 他们班风格高。 *Their group has a high standard.*

laoh lie (laohlie) [lāoh līe] /lạuh lɛ̰/ **1** *vs.* အရမ်းကောင်း–၊ အလွန်ကောင်း–၊ တော် 真好 *zhēn hǎo* fine, precious, valuable. **:** Maix hoik ceep siang: simaox pa laoh lie kuceu ka kaing: tix. [Yezakelax 28:13] သင်၏ခေါင်းပေါ်မှာ [အလွန်ကောင်းသော] ကျောက်မျက်အမျိုးမျိုးတို့ကို ဆောင်လေ၏။ 你曾. . . 佩戴各样宝石。 *You wore every kind of precious stone. [Eze. 28:13]* **2** *int.* ၊ သော၊ လိမ်မာ ။ 乖乖（?）*guāiguāi* very good, well done! (used with children) (?). **3** *vt.* ၊ ကျေးဇူးတင်– 谢谢 *xièxie* be thankful, be grateful to sb., Thank you.. **:** Laoh lie maix. ခင်ဗျားကိုကျေးဇူးတင်တယ်။ 谢谢你。 *Thank you.* ☞ ting bwanson:, bwanson: ③ (ceu 2) [*syn.*].

laohlie die lhong: [lāoh līe ndīe hloung] /lạuh lɛ̰ dɛ̰ lʰoŋ/ *vs.* ၊ မွန်မြင့်မြတ် 难能可贵, 顶好 *nán néng kě guì, dǐng hǎo* extraordinarily good (lit. 'good-good-use up-thoroughly'?).

laox pao: (laox pao) [laox bao (laox bāo)] /lauʔ pau, lauʔ pạu/ *n.* <VH> ပြည်သူ့လုံခြုံရေး 劳保, 劳动保护, 劳动保险 *láobǎo, láodòng bǎohù, láodòng bǎoxiǎn* labour safety, labour insurance. [Hox].

laox tong: [laox doung] /lauʔ toŋ/ *n.* <VH> လုပ်အား 劳动 *láodòng* labour (UK) labor (US). **:** laox tong: reex. အလုပ်သမားနေ့ 劳动日。 *work-day.* | nao: lix laox tong:. ဉာဏလုပ်သား 脑力劳动。 *mental labour.* | laox tong: pao: chox. 劳动报酬。 *compensation for labour.* | laox tong: lix. လုပ်အား 劳动力 *labour, labour force.* | ching: laox tong: lix. 全劳动力。 *able-bodied labourer, someone capable of heavy farm labour.* | pang: laox tong: lix. အချိန်ပိုင်းအလုပ်ဆင်း 半劳动力, 半劳力 *light labour, someone who is only able to do light labour* ☞ riang kaing [*syn.*]. [Hox].

laog [lāog] /lạuk/ *vt.* ၊ ။ 琢，敲，叩 *zhuó, qiāo, kòu* peck. **:** Yam pin sim gawx khaox gaw khaox, nawh kieh gaoh kiien: tix laog khaox riex, ah 'tix laok laok' heue. သစ်တောက်ငှက် သစ်ကိုင်းကိုကုပ်တွယ်တဲ့အချိန် မာနေတဲ့သစ်ကိုနှုတ်သီးနဲ့ခပ်မာမာထိုးဆိတ်နေတာ "တစ်လောက် လောက်"နဲ့ပဲ။ *While the woodpecker clutches the tree trunk, it pecks with its beak firmly on the hard old tree, making a 'rat-a-tat-tat' sound.* ☞ tot, kaoh[2], gawx (?) [*syn.*].

laog lai rhawm: [lāog lāi hrom] /lạuk lại rʰɔm/ *vs.* စိတ်မငြိမ်မသက်ဖြစ်– 闹情绪 *nào qíngxù* be discontent, be in low spirits. ☞ lag lai rhawm: [*var.*].

laong [lāong] /lạuŋ/ *loc.* အမြင့်ဘက် 那上边 *nàshàngbian* up over there.. ☞ liung: [*syn.*].

laong: [laong] /lauŋ/ *loc.* အမြင့်၊ အပေါ် 上边, 上方 *shàngbiān, shàngfāng* upper side. **:** Nyiex kix ot laong: yaong. သူတို့အိမ်ရှာအပေါ်ဘက် ။ 他们家在寨子上边。 *Their house is on the upper side of the village.* | **plak laong:** 上边 *above, upper side* ☞ blaong [*mor.*]. /*f*5/

lai[1] [lāi] /lại/ **1** *n.* စာရေးခြင်း၊ အရေးအသား၊ စာ၊ အက္ခရာ၊ စာလုံး 字, 文字 *zì, wénzì* writing, script, characters, letters. **:** Lai in: yie tix tawng. ဒီအက္ခရာက နားလည်ရလွယ်တယ်။ 这个字好懂。 *This character is easy to understand.* **2** *n.* စာအုပ် 书 *shū* book. **:** Liag aux lai tix phuk. စာအုပ်တစ်အုပ်ဝယ်တယ်။ 我买了一本书。 *I bought a*

book. **3** *n.* စာ 信 *xìn* letter. **:** Pawd aux lai hu: ka pux tix. ကျွန်တော့် ညီလေးဆီစာရေးတယ်။ 我给弟弟写信。 *I wrote a letter to my (younger) brother.* **4** *n.* စာစီစာကုံး 文章 *wénzhāng* essay, composition. **5** *n.* ပုံစံ၊ အဆင် 纹, 花纹 *wén, huāwén* pattern. **:** lai taix. လက္ခဏာ 手纹。 *lines on palm of hand.* **6** *vt.* ဇာထိုးပန်းထိုး– 绣 *xiù* embroider. **:** Nawh lai tai ka mhawn: gaong. သူခေါင်းအုံးပေါ်မှာ ပန်းထိုးနေတယ်။ 他在枕头上绣花。 *She is embroidering flowers on the pillow.* **7** *vt.* ပန်းပုထု–၊ ထွင်း– 镂, 雕刻 *lòu, diāokè* carve. **:** Nawh jiiet chix lai blawng: lawk sub mhawm: ngie. သူဆေးတံရိုးမှာ အဆင်တွေတကယ်ထွင်းတတ်တယ်။ 他很会在烟杆上镂花。 *He can really carve patterns on a pipestem.* /*f*0.4698/ /*f*2/

lai[2] [lāi] /lại/ **1** *n.* စီးပွားရေး၊ ကုန်သွယ်ရေး၊ ရောင်းဝယ်ရေး 买卖, 生意 *mǎimài, shēngyi* business, trade, commerce. **:** yuh lai. စီးပွားရေးလုပ်–၊ ကုန်ကူး– 做生意。 *do business, engage in trade* **2** *vt.* ရောင်းအဝယ်လုပ်–၊ ကုန်ကူး–၊ လက်လီရောင်း– 散卖, 零售 *sǎnmài, língshòu* sell, deal in sth., trade, trade in sth., engage in retail sales. **:** Yaong: Ngeeh coeh tai, Man: Rai lai moi. 永疑寨卖棉花, 大蛮海寨做黄牛生意。 *Yaong Ngeeih village sells cotton, Man Rai village deals in cattle.* /*f*0.4698/ /*f*2/

lai[3] [lāi] /lại/ *v.* ရောနှောကိုရောစပ်၍စားသည်။ 搀 *chān* mix. **:** lai tix sawm: sivawng. ပြောင်းဖူးကိုရောစပ်၍စားသည်။ 搀点玉米煮着吃。 *mix in some maize and it.* /*f*0.4698/ /*f*2/

lai[4] [lāi] /lại/ **1** *vt.* <CAG> ကရော်ဖောက်–၊ 酿（佤族酿制水酒时，将酒药拌入酒料中的那道程序）*niàng (Wǎzú niàngzhì shuǐjiǔ shí, jiāng jiǔyào bànrù jiǔliào zhōng de nàdào chéngxù)* ferment (the stage of mixing the yeast into the rice mash to be fermented). **2** *vt.* ပေါင်ရည်လုပ်– 小红米水酒 *xiǎohóngmǐ shuǐjiǔ* make rice beer, make plai beer. /*f*0.4698/ /*f*2/

lai (lai:)[1] [lai] /lai/ **1** *adv-pre.* ဘာဖြစ်လို့၊ ဘာကြောင့်၊ ဘယ်လို 为什么, 怎么 *wèishénme, zěnme* (connective particle) why, how. **:** Maix lai: ang: hu:? ဘာဖြစ်လို့မသွားတာလဲ။ 你为什么不去? *Why don't you go?* | Yuh ka mawx maix lai ang: nyang sawm:? ဘာဖြစ်လို့ထမင်းမစားရသေးတာလဲ။ 你怎么还没有吃饭? *How come you haven't eaten yet?* **2** *adv-pre.* ထပ်၊ နောက်ထပ် 又, 再 *yòu, zài* again, anymore. **:** ang: lai hu:. ထပ်မသွားတော့ဘူး။ 不再去了。 *don't go anymore.* | lai baox hu:. ထပ်သွားချင်တယ်။ 又要去。 *will go again.* ☞ leue: [ceu 1] [*var.*]. /*f*0.395/ /*f*10/

lai kaux [lāi gaex] /lại kaɯʔ/ *n.* နာမည်၊ အမည် 名字 *míngzi* name.

lai ko: haw: ceung: [lāi gou ho jeng] /lại ko hɔ tɕɤŋ / *n.* <VH> ဂိုဟောဘောက်ချာ 购货证 *gòuhuòzhèng* bill of sale. [Hox].

lai kong: feung: [lāi goung feng] /lại koŋ fɤŋ/ *n.* <VH,PRIM:> အလုပ်လက်မှတ် 工分票 *gōng fēn piào* work point receipts. [Hox].

lai klong: [lāi gloung] /lại kloŋ/ *n.* ခွက်ကလေးဖြင့်ဆန်၊ ပြောင်းစသည်တို့ကိုချိန်သောအတိုင်းအတာ 斗（指圆形指纹）*dǒu (zhǐ yuán xíng zhǐ wén)* a unit of dry measure for grain with small bowl?.

lai gee (lai geu) [lāi mgēe] /lại gɯ/ *n.* စီးပွားရေး၊ ကုန်သွယ်ရေး၊ ရောင်းဝယ်ရေး 生意 *shēngyi* business, trade, commerce.

lai nghaox [lāi hngaox] /lại ŋʰauʔ/ *n.* ဖိတ်စာ 通知书 *tōngzhī shū* notice, letter of notification.

lai pao kwang ca: [lāi bāo gūang ja] /lại pạu kụaŋ tɕa/ *n.* အစိုးရကြော်ငြာစာ၊ ဆောင်ပုဒ် 标语 *biāoyǔ* poster, government notice, slogan. ☞ piao: yi: (piao yi), mhai: shiao [*syn.*].

lai pao: tsi: [lāi bao zi] /lại pau tsi/ *n.* <VH> သတင်းစာ 报纸 *bàozhǐ* newspaper. ☞ lai sitang: [*syn.*]. ['document' + Hox bàozhǐ 报纸 'newspaper'].

lai pao: sitang [lāi bao si dang] /lại pau si taŋ/ *n.* မဂ္ဂဇင်း 杂志 *zázhì* magazine (lit. 'document which reports news'?). ☞ cax tsi: [*syn.*]. ☞ lai sitang .

lai pawng: [lāi bong] /lại pɔŋ/ **1** *n.* စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံ 拼音文字 *pīnyīn wénzì* spelling, orthography, transcription, transliteration. **2** *np.* ပင်ရင်း (တရုတ်စာ အသံထွက်ကို ရောမအက္ခရာများနဲ့ ဖလှယ်ရေးသားခြင်း) 拼音文字 *Pīnyīn wénzì* Pinyin (alphabetic transcription of Chinese characters). ☞ lai pawng: lox (lai pawng: lox Hawx) [*syn.*]. [Váx 'lāi' + Mán 'ပေါင်း–'].

lai pawng: lox [lāi bong loux] /lại pɔŋ loʔ/ *n.* စာလုံးပေါင်းသတ်ပုံ 拼音文字 *pīnyīn wénzì* spelling, orthography, transcription, transliteration. **: lai pawng: lox Hawx** ပင်ရင်း (တရုတ်စာ အသံထွက်ကို ရောမအက္ခရာများနဲ့ ဖလှယ်ရေးသားခြင်း) 汉语拼音 *Pinyin (alphabetic transcription of Chinese characters)*

lai pix ci: peung: [lāi bix ji beng] /lại piʔ tɕi pɤŋ/ *n.* မှတ်စုစာအုပ် 笔记本 *bǐjìběn* notebook.

lai plak pui yaox [lāi blag būi yāox] /lại plak pụi ʑạu?/ *n.* ကြေငြာ၊ အမှတ်အသား၊ သကေ်တ၊ အချက် notice, sign.

lai baox [lai nbāox] /lai bạu?/ *adv-pre.* 又，又要，又再 *yòu, yòu yào, yòu zài* again, yet again, once more. **:** Nawh lai baox hu: tan:. 他又要去那里。 *He's going there yet again.* ☞ baox[1] ① [*syn.*].

lai man: [lāi man] /lại man/ *n.* ပိတ်စာ 布票 *bù piào* cloth ration coupon.

lai mau [lāi māe] /lại mạɯ/ *n.* ပြေစာ၊ ဘောက်ချာ၊ ချလန်၊ ဖြတ်ပိုင်း 收据, 收条, 发票, 发单 *shōujù, shōutiáo, fāpiào, fādān* receipt, invoice, bill, ticket (coll.) (lit. 'money document'). ☞ tang: ci:, fax tang:, lai fax tang:, fax phiao:, so: ci:, so: thiaox [*syn.*].

lai ta: tsi: pao: [lāi da zi bao] /lại ta tsi pau/ *n.* သတင်းစာခေါင်းစီး 大字报 *dà zì bào*.

lai tiiem: kah taix [lāi diam gah daix] /lại tiəm kah tai ʔ/ *n.* လက်ဖြင့်ရေးသောစာ 手写体 *shǒuxiě tǐ*.

lai tiiem: kah cag [lāi diam gah jāg] /lại tiəm kah tɕạk/ *n.* စက်ဖြင့်ရေးသောစာ 印刷体 *yìnshuà tǐ*.

lai tsi: ting: [lāi zi ding] /lại tsi tiŋ/ *n.* အဘိဓာန် 字典 *zìdiǎn* dictionary. ☞ tshi: ting:, tshix ting:, phuk lai toe: dee bleeh, puk ngai lox [*syn.*]. [lái 'document' + Hox zìdiǎn 字典 'dictionary'].

lai tshao: kao: [lāi cao gao] /lại tshau kau/ *n.* <VH> စာမူကြမ်း၊ အကြမ်းသုံးစာရွက်စာတန်း 草稿 *cǎogǎo* draft document. [lái 'document' + Hox cǎogǎo 草稿 'draft'].

lai cawx veung: [lāi jox veng] /lại tɕɔʔ vɤŋ/ *n.* <VH> စာစီစာကုံး 作文 *zuòwén* essay, composition. [Hox].

lai ci: cang: [lāi ji jang] /lại tɕi tɕaŋ/ *n.* လယ်ဂျာ၊ စာရင်းစာအုပ် 记帐本, 帐簿 *jìzhàng běn, zhàng bù* ledger, account book, spreadsheet.

lai cie: thiaox [lāi jie tiaox] /lại tɕiɛ tʰiau?/ *n.* အကြွေးပြေစာ 借条 *jiè tiáo* I.O.U..

lai ceung: ming: [lāi jeng ming] /lại tɕɤŋ miŋ/ *n.* ထောက်ခံစာ 证明, 证明书, 证明信 *zhèngmíng, zhèngmíngshū, zhèngmíng xìn*.

lai chang: kaw: [lāi qang go] /lại tɕʰaŋ kɔ/ *n.* သီချင်းစာအုပ်၊ တေးကဗျာစာအုပ် 歌本, 歌片 *gē běn, gē piān* song lyrics (?).

lai simin [lāi si mīn] /lại s.mịn/ **1** *n.* ဂဏန်း၊ ကိန်း၊ နံပါတ် 数目, 数字 *shùmù, shùzì* number, numeral, figure. **2** *n.* သင်္ချာ၊ ဂဏန်းသင်္ချာ 数学 *shùxué* mathematics, maths (UK), math (US). ☞ su: siox [ceu 2] [*syn.*].

lai sitang (lai sitang:) [lāi si dang] /lại s.taŋ/ **1** *n.* သတင်းစာ 报纸 *bàozhǐ* newspaper. **2** *n.* <KHRIT> ခရစ်ဝင်ကျမ်း 福音 *fúyīn* gospel, good news. ☞ lai pao: tsi: [ceu 1], lox bwan: [ceu 2] [*syn.*]. ☞ lai pao: sitang .

lai yaogyaw [lāi yāog yō] /lại ʑạuk ʑɔ̰/ *n.* ဂုဏ်ထူးဆောင်လက်မှတ် 奖状 *jiǎngzhuàng* certificate of merit. ☞ ciang: cuang: [*syn.*].

lai rieng khix [lāi rīang kix] /lại rịaŋ kʰiʔ/ *n.* <VM?> ပြက္ခဒိန် 历, 月历 *lì, yuèlì* calendar. **:** Lai Riang [Rieng] Khix Cub Caw Ceu Cao Vax Kawn [Kawn:] Khrit Com Rawm, Baux Veng Cing Tong. "ဝ"နှစ်ခြင်းခရစ်ယာန်ပြက္ခဒိန်ကျိုင်းတုံမြို့။ *Calendar of the Wa Baptist Association of the District (?) of Kyaing Tong (Kengtung).*

lai rieng sibaox [lāi rīang si nbaox] /lại rịaŋ s.bauʔ/ *n.* တံဆိပ်ခေါင်း 邮票 *yóupiào* stamp, postage stamp. ☞ yiux phiao: [*syn.*].

lai rieng haktiex [lāi rīang hag diex] /lại rịaŋ hak tɛʔ/ *n.* မြေပုံစာအုပ် 地图 *dìtú* map.

lai loh (lai: loh) [lai louh] /lai loh/ *vt.* တလှည့်စီ–၊ ဖလှယ်– 轮流, 交换 *lúnliú, jiāohuàn* alternate, rotate, exchange, switch off, in succession. **:** lai loh tix cang: kang:. တလှည့်စီ ပြီးစောင့် 轮流站岗。 *rotate assignments.* | lai loh kraung. ပစ္စည်းချင်းဖလှယ် 交换东西。 *exchange things.* ☞ ja loh (VM) [*syn.*].

lai lox pawng: Hawx [lāi loux bong Hox] /lại loʔ pɔŋ hɔʔ/ *n.* တရုတ်"ပင်ရင်း"စာလုံးပေါင်းနည်း (ရောမအက္ခရာဖြင့် အသံဖလှယ်နည်း) 汉语拼音 *Hànyǔ pīnyīn* Chinese pinyin romanization.

Lai Lig [Lāi Līg] /lại lịc/ *np.* <KHRIT> ကျမ်းစာ 圣经 *Shèngjīng* Bible. ☞ Cam: Lig [ceu 2] [*syn.*].

lailing (lai ling) [lai līng] /lai lịŋ/ *vt.* လှည့်–၊ ပတ်– 转, 转动 *zhuǎn, zhuǎndòng* go around, rotate, circulate, make the rounds. **:** Nawh lih hu: lailing dee sidah raoma:, tix dah hoik tix dah, mai: ang pon tix mox tix ceu kawx, kheu sidaing: hax heue:. [Lai Yaog Yaw 19:6] မိုးယ်းကောင်းကင်တစွန်းမှထွက်လာ၍၊ တစွန်းတိုင်အောင်လှည့်ပတ် ရိသာအားဖြင့်၊ သူ၏ အပူအရှိန်မှကွယ်လွတ်သောအရာတစုံတခုမျှမရှိ။ 它从天这边出来、绕到天那边．没有一物被隐藏不得它的热气。 *Its rising is at one end of the heavens, and its circuit touches their farthest ends; and nothing is hidden from its heat. [Psa. 19:6]* | gon Paraog shiao nawh (plai:) daux ... lailing kling: klang:.... 佤族将水酒用于. . . 走亲串戚。 *the Wa use it (plai rice beer) in making the rounds of visiting and*

entertaining guests. ☞ ling, ling:, yia [*syn.*]. ☞ lai: laig . [lai (presyllable) + Hox lún 轮 'wheel' ?].

lai ling: thiaox [lāi ling tiaox] /lại lịŋ tʰiauˀ/ *n.* ချောစာ 领条 *lǐngtiáo* requisition, purchase order.

lai ling: six peung: [lāi ling six beng] /lại lịŋ siˀ pɤŋ / *n.* ေ့ကျင့်ခန်းစာအုပ် 练习本 *liànxí běn*.

lai ling: huang: hua: [lāi ling huang hua] /lại lịŋ huaŋ hua/ *n.* ကာတွန်းဇာတ်လမ်းတွဲ 连环画 *lián huán huà* cartoon series.

Lai Vax [Lāi Vax] /lại vaˀ/ *np.* "ဝ"စာ 佤文 *Wǎwén* the Wa language, Wa orthography.

lai veung: cing: [lāi veng jing] /lại vɤŋ tɕiŋ/ *n.* စာချုပ်စာတမ်း 文件 *wénjiàn* document. ☞ veung: cing:, lai veung: ciien: [*var.*].

lai veung: ciien: [lāi veng jian] /lại vɤŋ tɕiən/ *n.* စာချုပ်စာတမ်း၊ စာရွက်စာတန်း၊ ဖိုင်တွဲ 文件 *wénjiàn* document. **:** Lai veung: ciien: laug tix cox thut khaing: hui: bawk kao: liah Chuan:,chwan: Kawx Tai: Piao: Ta: Hui: Cong: Kawx Kong: Chang: Tang:. စာတွတ်ကိုဆယ့်ခြောက်ကြိမ်မြောက်အစည်းအဝေးကနေတရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီကိုယ်စားလှယ်အနေနဲ့ပြန်ပြင်ပြီးရွေးချယ်ထုတ်ထားတယ်။ *Documents selected and edited from the 16th National Party Congress of the CCP.* ☞ lai veung: cing:, veung: cing: [*var.*].

lai fax tang: [lāi fax dang] /lại faˀ taŋ/ *n.* <VH> ပြေစာ၊ ဘောက်ချာ၊ ချလန် 发单, 发票, 收据 *fādān, fāpiào, shōujù* invoice, bill, bill of lading, receipt. ☞ tang: ci:, fax phiao:, lai mau, so: ci:, so: thiaox [*syn.*]. [lái 'document' + Hox fādān 发单].

lai feek tiem: [lāi hveeg diam] /lại vʰɯk tiam/ *n.* ေ့ကျင့်ခန်းစာအုပ် 练习簿 *liànxíbù* notebook, exercise book.

lai hen: [lāi hein] /lại hen/ *n.* ေ့ကျင့်ခန်းစာအုပ် exercise (written).

lai hui: khuang: tang: [lāi hui kuang dang] /lại hui kʰuaŋ taŋ/ *n.* <VH> ငွေလွှဲစာ 汇款单 *huìkuǎndān* remittance.

lai hua: pao: [lāi hua bao] /lại hua pau/ *n.* မဂ္ဂဇင်း၊ ရုပ်ပုံမဂ္ဂဇင်း၊ စာစောင် 画报 *huàbào* illustrated magazine, magazine with pictures, pictorial. ☞ hua: pao: [*syn.*].

laih[1] [laih] /laih/ **1** *n.* <VH?> ေ□□ 集市（云南方言：街） *jíshì (Yúnnán fāngyán: gæ[1], gāi)* street market, bazaar. **:** hu: laih. ေ□□သွား– 上街。 *go to market.* **2** *n.* လမ်း 街 *jiē* street, road in town. ☞ lah[1] [*var.*]. /*f*0.2107/

laih[2] [laih] /laih/ *n.* ကြိုး 弦 *xián* string (of bow, musical instrument). **:** laih ting:. ဂီတာကြိုး။ 三弦琴弦。 *string of a ting three-string guitar.* /*f*0.2107/

laih[3] [laih] /laih/ *v.* ယှဉ်ပြိုင်– 赛, 比赛 *sài, bǐsài* compete. ☞ silaih [*var.*]. /*f*0.2107/

laih[4] [laih] /laih/ *part.* လား (အမေးစကားလုံး) 吗（表示疑问） *ma (biǎoshì yíwèn)* (sentence-final question marker, interrogative particle). **:** In: mawh tete laih? အမှန်ဘဲလား။ 这是真的吗? *Is this true?* ☞ lie[2] (lieh), lah[3] [*var.*]. ☞ pah[1], lhiex[2], nie: [*syn.*]. ☞ liex[2] . /*f*0.2107/

laih paoxtix [laih bāox dix] /laih pạuˀ tiˀ/ *vo.* စိန်ခေါ်– ၊ နားရှက်တွံ့တွေးဆွတ်– 挑战 *tiǎozhàn* challenge.

laih bang: [laih nbang] /laih baŋ/ *n.* ေ□□ 集市 *jíshì* market, bazaar. ☞ laih[1] [*syn.*].

laih lai [laih lāi] /laih lại/ *n.* ကုန်သွယ်ရေး၊ ရောင်းဝယ်ရေး၊ စီးပွားရေး 贸易, 生意, 买卖 *màoyì, shēngyi, mǎimài* trade, commerce, business. **:** Meung dee koe: rawm: ting, kix peung tix yuh reu ting reu iak mai: tang: kraung khrai: yuh laih lai, pon hu: tang: dah tang: dee piang rawm: heue. သူတို့လှေအကြီးအငယ်လုပ်ပြီးပဋ္ဌာန်းတွေသယ်ပြီးစီးပွားရေးလုပ်ဖို့မြို့ခိုအားထားရတယ်၊ ရေပေါ်နေရာတကာသွားလို့ရတယ်။ (?) 有大湖的国家，他们依靠它（水），(?) 做了大大小小的船只，拖运货物做生意，在海面上四处航行。 *In lands with large waterways, they depend on it (the water), and make boats large and small and ship goods and engage in trade, and can ship to places all over on the water.* | [Baux yam rung,] pui sidaing: heem: rawm: mai: sawg tix ot greem veei khaox, dee sidap, dee phlu: bhaung: mai: daing: lih hu: sawg fi: yuh laih lai plak praix. ခြောက်သွေ့တဲ့ရာသီမှာ လူ□□ခဏခဏရေချိုးပြီး လေတိုက်ပြီးအေးမြတဲ့နေရာ၊ သစ်ပင်အောက်အရိပ်ထဲမှာ နေကြတယ်။ [needs finishing] *[In the dry season] people bathe often and try to stay in the shade under trees, cool places, and places where the wind blows; and they go out and look for places to conduct business outside.* ☞ lai[2] ① [*syn.*].

laix [laix] /laiˀ/ **1** *vi.* ရပ်– ၊ ပြီးဆုံး– ၊ မှိတ်– 停, 息 *tíng, xī* stop, die off, go out, go off. **:** Lox yiiem kawn: nyawm hoik laix. ကလေးငိုသံရပ်သွားပြီ။ 小孩的哭声停了。 *The sound of the child's crying stopped.* | Ting: teung: hoik laix. မီးသီးမှိတ်သွားပြီ။ 电灯息了。 *The lights have gone out.* **2** *vi.* ညှိုးနွမ်း– 凋谢 *diāoxiè* wither, fade and die (of flowers, leaves on plants). **:** Tai hoik laix. ပန်းညှိုးနွမ်းသွားပြီ။ 花已经凋谢了。 *The flowers have already withered.* **3** *vi.* မွဲ– (အရောင်) 褪色

tùnsè fade. **:** Sibex in: hoik laix. ဒီအင်္ကျီ အရောင်မွဲသွားပြီ။ 这件衣服已经褪色了。 *This clothing has faded already* **4** *vi.* ပျောက်–၊ ပျောက်ကွယ်– 消失，消逝 *xiāoshī, xiāoshì* vanish, fade away, die away. **:** Hoek bawg yam sawm:, maix yuh tix laix dee mawx glang: gleeing:. စားဘို့ အချိန်ရောက်နေပြီ၊ ဘာလို့ပျောက်နေတာလဲ။ 吃饭时间到了，你怎么去哪里去了那么久。 *It's time to eat, why did you vanish somewhere for so long?* **5** *vi.* တိုးတက်–၊ ပိုကောင်းလာ–၊ သက်သာလာ–၊ နလံထူလာ– 愈, 痊 *yù, quán* improve, get better, recover (from illness). **:** Jhawm: saux aux hoik laix khawm:, mawh kawn: ang: nyang hiex pon yuh kaing kiien. အဖျားကနေတဖြည်းဖြည်းသက်သာလာပြီ၊ ဒါပေမဲ့အလုပ်လေးလေးပင်ပင်မလုပ်နိုင်သေးဘူး။ 我的病稍好了，只是还不能做重活。 *My illness has gotten better, but I still can't do heavy labour.* /*f*8/

lai:[2] [lai] /lai/ *adv-pre,redup.* အချင်းချင်း၊ တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက်၊ တစ်ခုပေါ်တစ်ခု 互相, 彼此, 轮流 *hùxiāng, bǐcǐ, lúnliú* mutually, each other, in succession, one after another. **:** lai: ang: yuh paox. အချင်းချင်းမလုပ်ကြဘူး။ 互不侵犯。 *mutual non-aggression.* | Mex lai: puah, muah lai: taing. ကြံ့တစ်ခုပေါ်တစ်ခုခုန်ထွက်ကြတယ်၊ ငှက်ပျောသီးတစ်ခုပေါ်တစ်ခုခုန်ကျော်ကြတယ်။ 甘蔗相互投，芭蕉互相掷。（礼物互相送。）*Sugar cane is thrown at each other, plantain is flung at each other. (?) (Exchange gifts.)* | Iiep sub lai: nawp, jhawm: kap lai: taw:. ဆေ ်ခြောလိပ်ဘူးတွေကတစ်ခုပေါ်တစ်ခုပိတ်နေကြတယ်၊ စကားပုံတွေကအချင်းချင်းတေ့ဆိုင်နေကြတယ်။ 烟盒轮着合，唱歌轮着来。 *Put the cover back on the tobacco box one after another (as it is passed around), add verses to the jhom kab folksong one after another.* | Kawn: pui tang: ceu siyox ru ankix hoik lai: priex paoxtix mawh paox o: greem: klaik, paox aik kawn: keeing:, lai: muih lai: rhawm:, lai: priex lai: khrawm:, lai: teem: lai: coi paoxtix. မျိုးရိုးကွဲပြားတဲ့လူတွေအချင်းချင်းညီအကိုမောင်နှမလိုကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ကြ၊ မိဘညီအကိုအချင်းချင်းချစ်ကြ၊ အချင်းချင်းစုစည်းကြ၊ အချင်းချင်းကူညီရိုင်းပင်းကြ။ 各民族是平等相待、团结互助、友好相处的。 *People of different races look after each other as their own siblings, families love each other and help each other.* ☞ lai: lai:, la: lai:, ra: lai: [*var.*]. /*f*0.395/ /*f*10/

lai:[3] [lai] /lai/ *n.* <TOSAT> ရှဉ့် 松鼠 *sōngshǔ* squirrel (*Sciurus vulgaris*?). /*f*0.395/ /*f*10/

lai:[4] [lai] /lai/ **1** *vi.* ပွ–၊ ရောင်ကိုင်း–၊ ဖောင်းပွ– 涨, 膨胀 *zhǎng, péngzhàng* swell, swell up, expand, inflate. **:** Hoik lai: tu teu ce maix. ခင်ဗျားပဲလက်မပွနေပြီ။ 你泡的蚕豆已经涨了。 *The horse beans you were soaking have swelled up.* **2** *vt.* [စကား]ကြီး[စကား]ကျယ် 浮夸，夸大 *fúkuā, kuādà* exaggerate, boast. **:** Pang: Nhai: lai: lox. ပန်နိုင်းကစကားကြီးစကားကျယ်ပြောတယ်။ 班奈寨会把话放大。 *Pang Nhai village inflates their talk.* /*f*0.395/ /*f*10/

lai:[5] [lai] /lai/ *v.* အေးမြ–၊ ငြိမ်းချမ်း– chilly, serene, peaceful. **:** kieh been lai ceux shiaox mai: seu: hui: shiaox niied tix pruih yaung tai, lai: yaung rawm:. ဒဿနပညာပိုင်းဆိုင်ရာနဲ့ဆိုရှယ်လစ်ပိုင်းဆိုင်ရာတွေပန်းလိုပွင့်လန်းပြီးရေလိုအေးမြပါစေ။ [繁荣哲学社会科学。] *make philosophy and social science bloom like flowers and be serene (?) like water.*

lai: kawn: peux [lai gon bēx] /lai kɔn pɤ̰ʔ/ *n.* ပါးချိတ် 腮腺, 耳下腺, 耳下淋巴腺 *sāixiàn, ěrxiàxiàn, ěrxià lìnbāxiàn* parotid glands (pair of large salivary glands at base of ears, lit. 'youngest child swells? squirrel?'). ☞ loi: kawn: peux [*var.*]. ☞ tawt awh, kla: ia: ②, dawng: yhaok, dong: yhaok [*syn.*].

lai: keud lai: krai [lai gēd lai grāi] /lai kɤ̰t lai krại/ *v.* စဉ်းစားဆင်ခြင်–၊ ချင့်ချိန်–၊ တွေးဆ– 酝酿 *yùnniàng* consider, deliberate about sth. (lit. 'think and talk').

lai: krai lai: lao [lai grāi lai lāo] /lai krại lai lạu/ *v.* ပြောကြဆိုကြ–၊ ဆွေးနွေး– 议论 *yìlùn* discuss, talk over.

lai: khoik [lai koig] /lai kʰɔc/ *n.* <TOSAT> ရှဉ့်ကြွက် 树鼩 *shùqú* tree shrew (*Tupaia belangeri*).

lai: mawx [lai mox] /lai mɔʔ/ *tw/qw.* ဘယ်အချိန် 什么时候 *shénme shíhòu* when. **:** Sang: hu: maix lai: mawx? ခင်ဗျားဘယ်အချိန်သွာမလဲ။ 你什么时候去? ☞ yam mawx [*syn.*].

lai: tang: [lai dang] /lai taŋ/ *n.* <SIUING:> ဆေ ်ကျောက်နဂါး? 堰蜓(蝘蜓), 石龙子, 铜楔蜥, 铜蜓蜥 *yàntíng (yǎntíng), shílóngzi, tóngxiēxī, tóngtíngxī* brown forest skink (*Sphenomorphus indicus*, a.k.a. *Lygosoma indicum*).

lai: tang: ting [lai dang dīng] /lai taŋ ṭiŋ/ *n.* <SIUING:> အကြေးခွံများသောတောင်ပိုင်းဖွတ်တစ်မျိုး? 多线南蜥 *duōxiàn nánxī* many-lined sun skink, brown mabuya skink, four-striped mabuya (*Mabuya multifasciata*).

lai: tang: ding: [lai dang nding] /lai taŋ diŋ/ *n.* <KAX,SAUX> 壁虎, 小四脚蛇, 蝎虎 *bìhǔ, xiǎo sì jiǎo shé, xiē hǔ Gekko chinensis*. ☞ la: lang: ting, e: loi: [*syn.*].

lai: tiex [lai diex] /lai tɛʔ/ *n.* <TOSAT> မြေတွင်းရှဉ့် 泊氏长吻松鼠 *Bóshì chángwěn sōngshǔ* Perny's long-nosed squirrel (*Dremomys pernyi*)).

lai: sigrak [lai si mgrag] /lai s.grak/ *n.* <TOSAT> ရှဉ်နီ 红腹松鼠 *hóngfù sōngshǔ* Pallas's squirrel, red-bellied squirrel (*Callosciurus erythraeus*).

lai: sing: [lai sing] /lai siŋ/ *n.* <TOSAT> မြောက်လေပွေ 风猴, 倭蜂猴, 懒猴 *fēng hóu, wōfēnghóu, lǎn hóu* slow loris (*Nycticebus coucang*), pygmy slow loris (*N. pygmaeus*). [lit. 'squirrel' + sing [?], cf. Chn. 猩猩 'orangutan' (but Wa 'orangutan' is mgu)].

lai: laig [lai lāig] /lai lạc/ *v.* ◌ ◌◌နှာ–၊ တစ်ခုနောက်တစ်ခု[ကြိယာ]– 交叉, 穿插, 交错 *jiāochā, chuānchā, jiāocuò* alternate, be interspersed. ☞ laig[2] [*syn.*]. ☞ lai: ling, la: lai: .

lai: loh lai: liien: [lai louh lai lian] /lai loh lai liən/ *v.* တလှည့်စီ–၊ ဖလှယ်– 轮换, 轮流 *lún huàn, lúnliú* alternate, rotate, exchange, switch off, in succession. ☞ lai: loh lai: luan: [*var.*].

lai: loh lai: luan: [lai louh lai luan] /lai loh lai luan/ *v.* ရွှေ့ပြောင်း–၊ တစ်ယောက်တစ်ပြန်–၊ တစ်ယောက်တစ်လှည့်–၊ အလှည့်ကျ– 轮换, 轮流 *lún huàn, lúnliú* alternate, rotate, exchange, switch off, in succession. ☞ lai: loh lai: liien: [*var.*].

lai: lawm [lai lōm] /lai lɔ̰m/ *v.* ဝန်းရံ–၊ ဝိုင်း– 包围, 围住（猎物等）*bāowéi, wéizhù (lièwù děng)* surround (animal in hunting, enemy, etc.). **:** lai: lawm tix reung:. ရန်သူကိုဝန်းရံထား 包围敌人。 *surround the enemy.* ☞ lawm[2] [*syn.*]. [lai + Siam လွမ်. lɔm$_5$ 'surround'].

lai: lee [lai lēe] /lai lɯ̰/ *n.* <TOSAT> ပြေးကောင် 麝鼹, 鼹鼠 *shèyǎn, yǎnshǔ* mole (*Euroscaptor sp.*, Asiatic moles, or *Talpa sp.*, prob. not *Scaptochirus moschatus*), small burrowing nocturnal insectivorous mammal, brown fur, pointed muzzle, lives underground , feeds on insects and crop roots); cf.muskrat (. ☞ hi: .

laig[1] [lāig] /lạc (lac)/ **1** *vt.* ဝင်– 进, 入, 参加 *jìn, rù, cānjiā* enter, go in, join. **:** Nawh hoik laig daux Kru Naing Pati Robrom Haktiex Vax. သူ"ဝ"သွေးစည်းညီညွတ်ရေးပါတီထဲကိုဝင်သွားပြီ။ 他已经参加佤邦联军了。 *He has already joined the United Wa State Army.* | laig daux nyiex. အိမ်ထဲဝင်။ 进到屋里。 *enter the house.* **2** *vt.* ယုံ[ကြည်]–၊ ကိုးကွယ်– . 信（教）*xìn (jiào)* believe in (religious faith). **:** Laig Pa Raog tiblah Li Vad, Li Sirhax ang: nyang sawn: tix rheeng:, tee: taug koe: tix yieh num haoh ngie. "ဝ"လူမျိုးအချို့ဗုद္ဓဘာသာကိုးကွယ်တယ်၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာဆိုရင်မကြာသေးဘူး၊ နှစ်တစ်ရာကျော်လောက်ပဲရှိအုံးမယ်။ [. . . 佛教和基督教. . . .] *Some Wa believe in Buddhism and Christianity, which has not been for very long, only a little over a hundred years. (?)* ☞ rux[4] [ceu 1], ih ⑧ [ceu 2] [*syn.*]. ☞ lih[1] ① [*ant.*]. ☞ plaik[1] [*mor.*]. /*f*0.1368/ /*f*3/

laig[2] [lāig] /lạc (lac)/ *vs.* တခုပေါ်တခုထပ်– 交叉, 交错 *jiāochā, jiāocuò* crossed. ☞ lai: laig [*syn.*]. /*f*0.1368/ /*f*3/

laig kaing lien: [lāig gāing lien] /lạik kạiŋ lɛn/ *vo.* စစ်တပ်ထဲဝင်– 服兵役 *fú bīngyì* fulfill military obligation, be drafted.

laig nghiiet kaing meung [lāig hngiad gāing mēng] /lạik ŋhiat kạiŋ mɯ̰ŋ/ *vo.* နိုင်ငံရေးမှာပါဝင်ဆင်နွှဲ 参政 *cānzhèng* participate in government, be active in politics.

laig rhawm: (laigrhawm:) [lāig hrom] /lạc rʰɔm/ *vi.* ကြိုက်–၊ စိတ်ဝင်စား– 喜欢, 看上, 看得上, 瞧得起 *xǐhuān, kànshàng, kàndeshàng, qiáodeqǐ* like, take a liking to, fancy (UK), interesting. **:** laig rhawm: ka nawh. သူ့ကိုစိတ်ဝင်စားတယ်။ 看上他。 *take a liking to him.* | Kaing in: laig rhawm: maix kah laih? ခင်ဗျားဒီအလုပ်ကို စိတ်ဝင်စားသလား။ 这种工作你看得上吗? *Do you like this work?*

laig laih [lāig laih] /lạc laih/ *vo.* ◌ ◌ဈင်–၊ ဈေးဝယ်– 赶集 *gǎn jí* go to market.

laig li [lāig lī] /lạc lị/ *vo.* ဘာသာရေးကိုလိုက်စား (ယုံ[ကြည်]) 信教 *xìn jiāo* believe in religion.

laig lien: [lāig lien] /lạc lɛn/ *vo.* စစ်တပ်ထဲဝင်– 参军 *cānjūn* join the army. ☞ chang: cing: [*syn.*].

laig it [lāig id] /lạc ʔit/ *v.* အိပ်ပျော်– fall asleep.

laing: [laing] /laŋ/ *n.* ခါးသွေးကျောက် 磨刀石 *módāoshí* whetstone, grindstone, knife sharpening stone. ☞ klaing: [*mor.*].

lo[1] [lōu] /lo/ *vt.* ◌ ◌◌ ◌ 喝（汤等热的东西）*hē (tāng děng rède dōngxi)* eat soup or other hot liquids. **:** Baox pex lo rawm: rheep, sau: riang lo, kawn: haoh ka daux aw:. ခင်ဗျားတို့ ဟင်းရည်ထပ်ထည့်သောက်ပါ။ များများသောက်။ အိုးထဲမှာအများကြီးကျန်သေးတယ်။ 你们加汤喝, 加油喝, 锅里面还多。 *Have some more soup, drink up, there's plenty more in the pot.* /*f*6/

lo[2] [lōu] /lo/ *v.* လို–၊ လိုအပ်– 需要 *xūyaò* need, require, be necessary. **:** Mai: kieh pui ex khankix gau tix yuh ceu pa mhawm: jheeng: jheeng:, son sang koe: pa shiao kix, son ceu pa lo khankix. [Titux 3:14] ငါတို့၏လူများသည်လည်း အသီးမဲ့သော သူမဖြစ်၊ ကိုယ်သုံးစရာတို့ ရှိရမည်အကြောင်း၊ ကောင်းသောအကျင့်တို့ကို အမြဲကျင့်အံ့သောငှါ သင်ကြစေ။ 并且我们的人要学习正经事业、〔或作要学习行善〕预备所需用的。 *Let our people also learn to maintain good works for necessary uses. [Tit. 3:14]* | Nghox gaox mawh pa eei ex ju tix kah

heue. Son pa sang ih ex ku singaix ku sawm mawh pa caw ex tix lo son priex preem heue. ဆန်စပါး ဟာကျွန်တော်တို့အသက်မွေးတဲ့အရာပါ၊ ကျွန်တော်တို့နေ့နေ့ညည်းစားဖို့အစာအတွက်လိုအပ်တဲ့အရာဖြစ်တယ်။ 粮食是生命之源, 我们每天都需要吃的就是粮食. *Rice is the thing that sustains our life. Eating it every day is a requirement.* | Phan kawn praix lo krax teem krax coi tix ceu ceu, kawn: mawh tax kuad pa hu teem kix heue. တစ်ကယ်လို့ကလေးတွေအကူအညီလိုတဲ့အခါအဘိုးကြီးပဲသွားပြီးကူညီတုန်း။ 孩子们如果需要帮助, 实际上还是老人去帮助他们. *If children need help, then it's the old men who go to help them.* | Can mau pa pon nawh khawm uik nawh teei tix shiao ka ceu pa lo nawh heue. သူ့ပိုက်ဆံ၊ ဘဏ္ဍာတွေအားလုံးသူလိုတဲ့အရာတွေအတွက်ယူပြီးသုံးတယ်။ 所有他挣来的钱，他都拿到需要的地方来使用。 *All the money he earned he took and used for things which he needed.* | Pui pa yuh kaing pa nu pa lih rawm lauh tom nie, mai: pui pa klieh ka daux ku ceu caw tix nie lo kih khaing pui tang: kaux heue. ခက်ခဲပြီးချွေးအလွန်ထွက်တဲ့အလုပ်လုပ်တဲ့လူနဲ့အားကစားပေါင်းစုံကိုကစားတဲ့လူတွေတစ်ခြားလူတွေထက်ဆားခါတ်အများကြီးပိုလိုတယ်။ 做重活而大量出汗的人以及到处跳舞的人，应该比其他人更需要盐分。 *People who work hard and sweat a lot, and people who play sport, will need more salt than other people.*

lok[1] [loug] /lok/ *vi.* ပြုတ်–၊ ကျိ–၊ ဆူ– 开, 沸 *kāi, fèi* boil, be boiled. **:** Rawm: hoik lok. ရေပူပြီ။ 水开了。 *The water has been boiled. (or: The water is now boiling. ?)* ☞ plok[1] [*mor.*]. /*f*9/

lok[2] [loug] /lok/ *adv-pre?.* တစ်ကယ်၊ အဟုတ် 果真, 果然, 确实 *guǒzhēn, guǒrán, quèshí* indeed, in reality, precisely the case. /*f*9/

lok vien deux [loug vīen ndex] /lok vɛ̣n dɤʔ/ *n.* <SIM:> ငှက်တစ်မျိုး 灰背伯劳（鸟）*huībèi bóláo (niǎo)* grey-backed shrike (*Lanius tephronotus*, bird with black forehead and cheeks, blue-gray neck, reddish-brown back with black wavy bands, lit. 'stupid-tying shrike'?).

lok vien lhak [loug vīen hlag] /lok vɛ̣n lʰak/ *n.* <SIM:> ငှက်တစ်မျိုး 棕背伯劳, 虎不拉（鸟）*zōngbèi bóláo，hùbulǎ (niǎo)* rufous-backed shrike (*Lanius schach*, bird with black forehead and cheeks, blue-gray neck, reddish-brown back with black wavy bands, lit. 'clever-tying shrike'?).

loh [louh] /loh/ **1** *vt.* ဖလှယ်–၊ လဲ– 换, 交换, 掉换 *huàn, jiāohuàn, diàohuàn* exchange, switch, trade. **:** loh kraung ih tix. အဝတ်လဲ (လှယ်) သည်။ 换衣服。 *change the clothes one is wearing.* | Sawg yix tix loh simie nghox ka yaong: pui. စပါးမျိုးစေ့တွေလဲရအောင်နောက်ရွာတရွာထပ်ရှာချင်တယ်။ 我们想找别的寨子交挨稻谷种。 *We want to find another village to exchange rice seeds with.* | Ax loh kaing yuh tix. အလုပ်ချင်းလဲရအောင် 咱俩掉换一下工作。 *Let's us two trade tasks.* **2** *vt.* 替换，代替 *tìhuàn, dàitì.* **:** Jao saux nawh, aux tawm: loh nawh mawh cao: hu: thai: ma:. 因为他生病了，所以我代他去犁地。 /*f*0.0728/ /*f*5/

loh kaing [louh gāing] /loh kạiŋ/ *vo.* စစ်တပ်မှထွက်–၊ တပ်ထွက်– 转业 *zhuǎnyè* return to civilian life (of military personnel), change one's profession, change careers. ☞ cuang: yiex [*syn.*].

loh rhawm: [louh hrom] /loh rʰɔm/ မဟုတ်သေးဘူကော 才不…呢 *cái bù …ne* not at all (?) (lit. 'change heart') (?!).

loh rhawm: loh rhi: [louh hrom louh hri] /loh rʰɔm loh rʰi/ *phr.* အစကပြန်စ–၊ တစ်ကပြန်စ–၊ စာမျက်နှာသစ်လှန်– 回心转意 *huí xīn zhuǎn yì* make a fresh start, start afresh, turn over a new leaf (lit. 'change heart'). **:** Nawh ciex sing: loh rhawm: loh rhi: tix khaing: pa phit pa lud. သူအမှားတွေကိုပြင်ပြီး အစကပြန်စဘို့စိတ်ပိုင်းဖြတ်ထားတယ်။ 他决心回心转意, 悔过自新。 *He is determined to make a fresh start from his degenerate ways.*

lox [loux] /loʔ/ **1** *n.* စကား 话, 语 *huà, yǔ* speech, language. **:** lox Siiem:. ရှမ်းစကား။ 傣语。 *the Shan language.* | **lox pingnyap** ပညတ် 规定 *commandment* | **lox satang** သတင်းစကား 消息 *news, information* | **lox phektem:** စကားပုံ၊ ပုံပြင် 比喻 *parable (often Biblical), metaphor, analogy, allegory, fable* | krai lox. စကားပြောတယ်။ 说话。 *talk.* | **nghiiet lox** စကားနားထောင်တယ်။ 听话, 驯服 *obedient, tame* | **mhong: lox** အပြောခံရတယ်။ 挨骂, 挨批, 听议论 *be scolded, be reprimanded, be criticised* **2** *n.* <TIEX> အသံ 话音, 声音, 叫声 *huà yīn, shēngyīn, jiàoshēng* sound. **:** lox chang: kaw:. သီချင်းဆိုသောအသံ။ 唱歌的声音。 *the sound of singing.* **3** *v.* ခေါ်–၊ အသံမြည်– 叫 *jiào* call, cry (of animal). **:** Maix nghiiet! Kiang lox daux nghox. နားထောင်ပါ။ လယ်ထထဲမှာ ကြွက်တစ်ကောင် ကျွိခနဲ့အသံမြည်နေတယ်။ 你听！老鼠在谷子里叫。 *Listen! There is a mouse squeaking in the rice field.* | lox nye: sim:. ငှက်မြည်သံ။ 鸟的叫声。 *bird calls.* /*f*0.5215/ /*f*2/

lox kawn: [loux gon] /loʔ kɔn/ *n.* သရ 元音 *yuányīn* vowel.

lox kawn: brawm: [loux gon nbrom] /loʔ kɔn brɔm/ *n.* ဆင့်ပွါးသရ 复元音 *fùyuányīn* diphthong.

lox krai [loux grāi] /lo˧ krai˩/ *n.* မှတ်ချက် 按语 *ànyǔ* note, comment. ☞ lox plih [*syn.*].

lox kried [loux grīed] /lo˧ krɛt˩/ *n.* ပိတ်တိုက်ဗျည်း 擦音 *cāyīn* fricative consonant.

lox kreeix [loux grēeix] /lo˧ krɯi˥˧/ *n.* ေ□ရိုက်မေးဝဲသံ 颤音 *chànyīn* trill, trilled or uvular consonant (?).

lox klao: [loux glao] /lo˧ klau˩/ *n.* <NGEEI:> သံချပ် (အလုပ်လုပ်ချိန်ပြိုင်တူအော်သံ) 劳动号子（一种有人领唱, 大家应和的劳动调子）*láodòng hàozi (yīzhǒng yǒu rén lǐngchàng, dàjiā yìnghè de láodòng diàozǐ)* work chanty, work song (a tune sung during work to synchronise movements, with one person leading and others responding).

lox klieh[1] [loux glieh] /lo˧ klɛh˩/ *n.* နောက်ပြောင်ကျီစယ်သောစကား 开玩笑, 戏言 *kāiwánxiào, xì yán* teasing words, joking words.

lox klieh[2] [loux glieh] /lo˧ klɛh˩/ *n.* <NGEEI:> ဇာတ်က၊ ဇာတ်ပွဲ 舞曲 *wǔqǔ* dance music, choreography (instructions for dance steps) (?).

lox khaix yuh [loux kaix yūh] /lo˧ kʰai˧ ʑɥh˩/ *n.* တည်းဖြတ်အပြီးစကား 编后 *biānhòu* editor's postface (?).

lox khuang: [loux kuang] /lo˧ kʰuaŋ˩/ *n.* ကြိုတင်သတိပေး 警告 *jǐnggào* warning.

lox khraox [loux kraox] /lo˧ kʰrau˧˥/ *n.* စကားလုံးသစ် 新词术语 *xīncí shùyǔ* neologism, new word.

lox khraox dawd sidawng: [loux kraox ndōd si ndong] /lo˧ kʰrau˧˥ dɔt˩ si dɔŋ˩/ *n.* အတိုကောက်စကားလုံးသစ် 简明新闻 *jiǎnmíng xīnwén* news in brief, news summary.

lox gaih [loux mgaih] /lo˧ gaih˩/ *n.* ဆန့်ကျင်ဖက်စကား၊ ပြောင်းပြန်စကား 反话（故意或真正把话说反了）*fǎnhuà (gùyì huò zhēnzhèng bǎ huà shuō fǎn le)* irony, sarcasm (deliberately say the opposite of one's true meaning, lit 'reversed language').

lox grum shiao [loux mgrūm sīao] /lo˧ grɯm ʂiau˩/ *n.* စံချိန်မီအသံထွက် 标准音 *biāozhǔnyīn* standard pronunciation.

lox griang: [loux mgriang] /lo˧ griaŋ˩/ *n.* ဟာသနောသောစကား၊ သရော်စာ၊ လှောင်စာ၊ ခနဲ့စာ 讽刺的话, 嘲弄的话 *fěngcì de huà, cháonòng de huà* sarcasm, irony, satire, teasing, satirical language. ☞ lox pawh (lox pawh lox pan:) [*syn.*].

lox glip [loux mglib] /lo˧ glip˩/ *n.* စကားဝှက် 暗语 *ànyǔ* code word, secret code. ☞ lox vhaik [*syn.*].

lox gliang: [loux mgliang] /lo˧ gliaŋ˩/ *n.* ဆဲဆိုသောစကား 指桑骂槐的话 *zhǐ sāng mà huái de huà* indirect criticism. **:** Ah lox gliang: ang: mhawm:. ဆဲဆိုသောစကားပြောရင်မကောင်းဘူး။ 说指桑骂槐的话不好。 *It is not good to criticise somebody indirectly.* ☞ lox siviag sibo: ② [*syn.*].

lox ghoik [loux nkoig] /lo˧ gʰɔc˩/ **1** *n.* အဆုံးသတ်စကာ□□□□□ □ □စကား၊ နိဂုံးချုပ်စကား 结束语 *jiéshùyǔ* summary remarks, words in conclusion. **2** *n.* နိဂုံး 后记 *hòujì* afterword, postface (brief message at end of book).

lox ghoik krob [loux nkoig grōub] /lo˧ ghɔik krɔp˩/ *n.* နိဂုံးချုပ်၊ အဆုံးသတ်? 结论 *jiélùn* conclusion.

lox ghoik ting: [loux nkoig ding] /lo˧ ghɔik tiŋ˩/ *n.* စာတွဲ၊ ဖိုင် 决议 *juéyì* resolution (document).

lox ngeei: [loux ngeei] /lo˧ ŋɯi˩/ *n.* ရိုးရာသီချင်း၊ ကဗျာ၊ လက်ာ 山歌 *shān gē* folk song, 'mountain song'.

lox pawh [loux boh] /lo˧ pɔh˩/ *n.* ဟာသနောသောစကား၊ သရော်စကား၊ လှောင်စကား၊ 讽刺的话, 嘲弄的话 *fěngcì de huà, cháonòng de huà* sarcasm, irony, satire, satirical remarks. **: lox pawh lox pan:** သရော်စကားလှောင်စကား။ 讽刺的话, 嘲弄的话 *sarcasm, irony, satire, satirical remarks* ☞ lox griang: [*syn.*].

lox pawng: [loux bong] /lo˧ pɔŋ˩/ *n.* စာလုံးပေါင်း 拼音 *pīnyīn* spelling, orthography.

lox pih [loux bīh] /lo˧ pɨh˩/ *n.* <LI> ဆုတောင်း၊ မန်းမှုတ်၊ ဂါထာရွတ် 祷告词, 祝词 *dǎogàocí, zhùcí* prayer, incantation.

lox praok [loux braog] /lo˧ prauk˩/ *n.* ေ□ □ကိုက်အသံ၊ ဘေးသံ 边音 *biānyīn* lateral (sound).

lox prie [loux brīe] /lo˧ prɛ̰˩/ *n.* အော်ဟစ်သံ 欢呼声（人们追捕野兽时发出的欢乐的呼声）*huānhū shēng (rénmen zhuībǔ yěshòu shí fāchū de huānlè de hūshēng)* shout, whoop, huzzah (whoops of delight in pursuit during the hunt).

lox plih [loux blih] /lo˧ plih˩/ *n.* မှတ်ချက် 按语 *ànyǔ* note, comment. ☞ lox krai [*syn.*].

lox phu: thong: [loux pu toung] /lo˧ pʰu thoŋ˩/ *n.* <VH> ဘုံစကား 普通话 *pǔtōnghuà* standard language, common speech.

lox phektem: (lox phektiem) [loux peig diam (loux peig deim)] /lo˧ pʰek tiam (lo˧ pʰek tem)/ *n.* ကျမ်းစာထဲမှပုံပြင်၊ ဇာတ်နိပါတ်တော်လာပုံပြင်၊ ဥပမာ၊ သာဓက၊ အလက်ာ 比喻 *bǐyù* parable (often Biblical), metaphor, analogy, allegory, fable. ☞ lox tiag [*syn.*].

lox bak [loux nbag] /lo˧ bak˩/ *n.* စကားကြီးစကားကျယ် 大话（为说话多而且声音大）*dàhuà (wéi shuō huà duō érqiě shēngyīn dà)* loud and long-winded talking, talking big. **:** Ang: lox bak sax tum:, ang:

phum: cux sax luah. စကားကြီးစကားကျယ် ဟာမဟုတ်မမှန်ဖူးဘူး၊ နံစော်တဲ့အီးဟာအသံမထွက်ဖူးဘူး။ 大话从来不实，臭屁从来不响。 *Inflated talk has never been accurate and smelly farts have never made a sound.*

lox bwan: [loux nbuan] /lo˧ buan/ *n.* <KHRIT> ဧဝံဂေလိ 福音 *fúyīn* good news, gospel. **: lox bwan: gauxrhawm: gauxrhi:** ( ) ([illegible])သောသတင်း 福音 *good news, gospel* | Kieh ngie pa yuh pex keung: mai: been lox bwan: gauxrhawm: gauxrhi: Cao: Khrit. [Philippix 1:27] ခရစ်တော်၏ဧဝံဂေလိတရားနှင့်အထိုက် အလျောက်ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်များကိုပြု၍ သာနေကြလော့။ 只要你们行事为人与基督的福音相称。 *Only let your manner of life be worthy of the Good News of Christ. [Phi. 1:27]* ☞ lai sitang ② (lai sitang:) [*syn.*].

lox blak [loux nblag] /lo˧ blak/ *n.* <BEEN,KAB> "ဝ"စကားထား၊ စကားဝှက်၊ စကားလိမ် 反切语(岩帅编造反切语的方法有两种。一种是把音节的韵母进行交换。如: log dūh 说成 lūh dog '勺子'。另 一种是把每一个音节都用 固定的 l- s- 作为声母去拼它的韵母, 说成两个音节。如 : Hu maix ndēe mox? 说成 Lu su laix saix lēe sēe lox sox? '你去那里?') *fǎnqiēyǔ (Yánshuài biānzào fǎnqiēyǔ de fāngfǎ yǒu liǎngzhǒng. Yīzhǒng shì bǎ yīnjié de yùnmǔ jìnxíng jiāohuàn. ... Lìngyīzhǒng shì bǎ měiyīgè yīnjié dōu yòng gùdìng de l- s- zuòwéi shēngmǔ qù pīn tā de yùnmǔ, shuōchéng liǎngge yīnjié...)* 'reversed-language', a Wa secret-language game, involving 'spoonerisms' like 'log dūh' (spoon) becoming 'lūh dog'; or 'pig latin' like 'Hu maix ndēe mox?' (Where are you going?) becoming 'Lu su laix saix lēe sēe lox sox?'. [Expanded entry and အကျယ် 详细 more types and examples (in Chinese)].

lox bleh [loux nblēih] /lo˧ bleh/ *n.* အတိုကောက်စကားလုံး 贬义词 *biǎnyìcí* derogatory term, word with a negative connotation, slur. ☞ lox mhawm: [*ant.*].

lox bheue: [loux npeui] /lo˧ bʰɤi/ *n.* အားလျော့စေတဲ့ စကားပြော– 泄气话 *xièqì huà* say the word for lose heart, discouraged word? [AM].

lox mukheu [lōux mū ke] /lo˧ mu kʰɤ/ *n.* ဂတိစ ([illegible]) ဝန်ခံစကား 应许, 应允 *yìngxǔ , yìngyǔn* assent, consent, promise. **:** Kix ... tawx lox mu kheu: grawh grawng: sang tawx mau ka nawh heue:. [Makux 14:11] ထိုသူတို့သည် – ငွေပေးမည်ဟုဝန်ခံကြ၏။ 他们应许给他银子。 *They promised him money. [Mar. 14:11]*

lox miex [loux mīex] /lo˧ mɛ˧/ *n.* ဗျည်း ("ဝ"စာလုံး) 辅音 *fǔyīn* consonant.

lox miex brawm: [loux mīex nbrom] /lo˧ mɛ˧ brɔm/ *n.* ဆင့်ပွါးဗျည်း 复辅音 *fùfǔyīn* consonant cluster.

lox meei voe [loux mēei vēui] /lo˧ mɯi vɤi/ *n.* ရှေ့နှာသံ 前鼻音 *qiánbíyīn* front nasal consonant.

lox meeih khaix [loux mēeih kaix] /lo˧ mɯih kʰai˧/ *n.* နောက်နှာသံ 后鼻音 *hòubíyīn* back nasal consonant.

lox meeih toeh dak [loux mēeih dōuih ndag] /lo˧ mɯih tɵih dak/ **1** *n.* လျှာထိပ်ဖျားနှာသံ 舌尖鼻音 *shéjiān bíyīn* apical nasal consonant. **2** *n.* လျှာထိပ်ဖျားနှာသံ 舌根鼻音 *shégēn bíyīn* velar nasal consonant.

lox meeih siyiieb [loux mēeih si yīab] /lo˧ mɯih si ʑiap/ *n.* နှာခေါင်းတွင်းသံ 双唇鼻音 *shuāngchún bíyīn* bilabial nasal consonant.

lox mhawm: [loux hmom] /lo˧ mhɔm/ *n.* ချီးကျူးစကား 褒义词 *bāoyìcí* word with a favorable connotation, complement. ☞ lox bleh [*ant.*].

lox tat [loux dad] /lo˧ tat/ *n.* တိုင်သံ၊ ဖြတ်သံ 喉舌音 *hóushéyīn* glottal stop.

lox tan: toeh dak [loux dan dōuih ndag] /lo˧ tan tɵih dak/ *n.* လျှာထိပ်ဖျားတိုင်သံ 舌尖塞音 *shéjiān sèyīn* apical stop consonant (?).

lox tan: num: dak [loux dan num ndag] /lo˧ tan num dak/ *n.* အာခေါင်ရင်းသံ၊ အာခေါင်ပျော့သံ 舌根塞音 *shégēn sèyīn* velar stop consonant.

lox tan: siyiieb [loux dan si yīab] /lo˧ tan si ʑiap/ *n.* နှုတ်ခမ်းဗျည်း 双唇塞音 *shuāngchún sèyīn* bilabial stop consonant.

lox ting mu: [loux dīng mu] /lo˧ tiŋ mu/ *n.* စာကိုယ်၊ အဓိကစာမူ 大话, 过头的话 *dà huà, guò tóu dehuà* exaggeration (?).

lox tiag [loux dīag] /lo˧ tiak/ *n.* ဥပမာ၊ သာဓက၊ အလင်္ကာ 比喻 *bǐyù* metaphor, allegory, language containing a deeper layer of meaning. **:** Lox in: mawh lox tiag. ဒါက စကားအလင်္ကာပါ။ 这是比喻的话。 *This is metaphorical language.* ☞ lox phektem: [*syn.*].

lox thux tawm: nhao: [loux tux dom hnao] /lo˧ tʰu˧ tɔm nʰau/ *n.* ( ) လုံး၊ ရိုလုံး၊ သူများကိုထိခိုက်စေသောစ ([illegible]) 刺激人的话, 伤害人的话 *cìjī rén de huà, shānghài rén de huà* sarcasm, hurtful words. **:** Lox krai maix mawh lox thux tawm: nhao, ex ang: rhawm: nghiiet! ခင်ဗျားပြောတဲ့စကား ကသူများကိုထိခိုက်တဲ့စကား၊ ကျွန်တော်နားမထောင်ချင်ဘူး။ 你说刺激人的话, 我不爱听! *What you are saying is very hurtful and I don't like to hear it!*

lox daux meeih [loux ndaex mēeih] /lo˧ daɯ˧ mɯ̰ ih/ *n.* နှာသံ 鼻音 *bíyīn* nasal consonant.

lox dux [loux ndūx] /lo˧ dṵ˧/ *n.* အကြောင်းပြ 借口 *jièkǒu* excuse, pretext.

lox dex ceu [loux ndēix jē] /lo˧ dḛ˧ tɕɤ̰/ *n.* အဓိပ္ပါယ်နီးစပ်စကားလုံး 近义词 *jìnyìcí* near-synonym.

lox caox [loux jāox] /lo˧ tɕa̰u˧/ *n.* ဆူဆဲသောစကား၊ ဆဲဆိုကြိမ်းမောင်းသောစကား 恶言, 恶骂 *è yán, è mà* vulgar language, crude language.

lox cao: piien [loux jao bīan] /lo˧ tɕau p̰ian/ *n.* တည်းဖြတ်သူမှတ်ချက် 编者按 *biānzhě àn* editor's note.

lox jawn: [loux njon] /lo˧ dʑɔn/ *n.* နောက်ပြောင်သောစကား၊ ကျီစားသောစကား 开玩笑的话 *kāiwánxiào dehuà* playful language, teasing language. ☞ lox jhawn: [*var.*].

lox jhax [loux nqax] /lo˧ dʑʰa˧/ *n.* ဆဲဆိုသောစကား၊ ညစ်ညမ်းသောစကား 恶言, 恶语 *èyán, èyǔ* foul language, curse words (?).

lox jhawn: [loux nqon] /lo˧ dʑʰɔn/ *n.* နောက်ပြောင်သောစကား၊ ကျီစားသောစကား 开玩笑的话 *kāiwánxiào dehuà* playful language, teasing language. ☞ lox jawn: [*var.*].

lox sa pui hun: [loux sā būi hun] /lo˧ sa̰ pṵi hun/ *n.* လူထုအမြင် 公共舆论 *gōnggòng yúlùn* public opinion.

lox sikah [loux si gah] /lo˧ si kah/ *n.* ဘာသာစကား 语言, 方言 *yǔyán, fāngyán* language, speech. **:** Lox sikah mawh kraung pa keud heue. -- Junsin. ဘာသာစကားဆိုတာစဉ်းစားခြင်းရဲ့အဝတ်အစားပဲ။ 语言是思想的服装。 -- 约翰森 (?) *Language is the dress of thought. -- [Samuel] Johnson* | Inkix mawh kawn: simex Hamax pa tang: mawh ceucat mawx ceucat an:, pa tang: lox sikah mai tang: dee ot dee koe: daux haktiex cao: kix heue. [Lai Yam Jah 10:20] ဤသူတို့သည် သီးခြားသောအမျိုးအနွယ်၊ သီးခြားသောဘာသာ အလိုက်၊ အပြည်ပြည်အတိုင်းတိုင်း၌ နေသောဟာမသားများ ဖြစ်သတည်း။ 这就是含的后裔、各随他们的宗族、方言、所住的地土、邦国。 *These are the sons of Ham, after their families, after their languages, in their lands, in their nations. [Gen. 10:20]* ☞ lox sigah [*var.*]. ☞ lox ① [*syn.*].

lox sigah [loux si mgah] /lo˧ si gah/ *n.* ဘာသာစကား 语言 *yǔyán* language. ☞ lox sikah [*var.*]. ☞ lox ① [*syn.*].

lox sibo: [loux si nbou] /lo˧ s.bo/ *n.* ပျေ့လုံး၊ ထေ့လုံး၊ ပြက်လုံး၊ မထီမဲ့မြင်ပြုခြင်း၊ ပြက်ရယ်ပြုခြင်း 讽刺话 *fèngcì huà* irony, sarcasm, pun. ☞ lox siviag sibo: ① [*syn.*].

lox sidawng: [loux si ndong] /lo˧ si dɔŋ/ *n.* ပြတ်သားစကားလုံး 清音 *qīngyīn* unvoiced consonant.

lox sidiex [loux si ndiex] /lo˧ si dɛ˧/ *n.* ဓ□ □□ပုံဒိ၊ နီဒိ၊ ဆုံးမစာ 格言 *géyán* maxim, motto, aphorism.

lox sinum [loux si nūm] /lo˧ si nṵm/ *n.* ကျယ်လောင်စကားလုံး 浊音 *zhuóyīn* voiced consonant.

lox siviag sibo: [loux si vīag si nbou] /lo˧ s.vḭak s.bo/ **1** *n.* အများကိုထိခိုက်စေသောစကားလုံး 讽刺话, 俏皮话 *fèngcì huà, qiàopí huà* irony, sarcasm, pun. **2** *n.* ကြမ်းတမ်းဆဲဆိုသောစကား 指桑骂槐的话 *zhǐ sāng mà huái de huà* indirect criticism. ☞ lox sibo: [ceu 1], lox gliang: [ceu 2] [*syn.*].

lox sivoe [loux si vēui] /lo˧ si vɤ̰i/ *n.* အမှာစာ 前言 *qiányán* preface, forward. ☞ lox voe [*var.*].

lox rawn: toeh dak [loux ron dōuih ndag] /lo˧ rɔn tṵih dak/ *n.* လျှာထိပ်ပျော့သံ 儿化 *érhua* (in Chinese speech, suffixation of a nonsyllabic'r' ends of certain words).

lox lox [loux loux] /lo˧ lo˧/ *n.* အသံထွက် 语音 *yǔyīn* phonology, phetics.

lox lih bhawm: plak khaix [loux līh npom blag kaix] /lo˧ l̰ih bhɔm plak kʰai˧/ *n.* ဓ□ □□□□ ပ□ကိ်သိမ်းယူသောစကား 后吐气 *hòu tǔ qì* back' aspirated consonant.

lox vai [loux vāi] /lo˧ va̰i/ *n.* ငြားစားစကားလုံး၊ အငှားစကားလုံး 借词 *jiècí* loanword.

lox voe [loux vēui] /lo˧ vɤ̰i/ *n.* နိဒါန်း၊ စကားချီး၊ စကားဦး 前言 *qiányán* preface, forward. ☞ lox sivoe [*var.*].

lox vhaik [loux hvaig] /lo˧ vhaik/ *n.* သင်္ကေတဝှက်စကား 暗语 *ànyǔ* code word, secret code. ☞ lox glip [*syn.*].

lox haktiex [loux hag diex] /lo˧ hak tɛ˧/ *n.* ဘာသာစကား□□ □□□□စကား၊ 方言 *fāngyán* dialect, localism.

lox oi: [loux oi] /lo˧ ʔɔi/ *n.* ညည်းညူသံ၊ လေတိုးသံ 嗲声嗲气 (形容撒娇) *diǎ shēng diǎ qì (xíngróng sǎjiāo)* whiny voice (?).

Log [Lōug] /lo̰k/ **1** *n.* လုတ် (ဆဋ္ဌမမြောက် အကြီးဆုံးသား) (男子排行第六。参见 Ai) *(nánzǐ páiháng dìliù. Cānjiàn Ai)* sixth eldest son in birth order (Cf. Ai). **2** *np.* လုတ် (ဆဋ္ဌမမြောက်အကြီးဆုံးသား၏ နာမည်တွင်ပါသောပထမဆုံးစကားလုံး) 老六 *Lǎoliù* first syllable in name of sixth eldest son. **:** Tax Log Pang:. ဦးလုတ်ပန်း 鲍有祥 (佤邦

联合军总司令、佤邦政府主席、财政部部长)。 *Bao Youxiang (a.k.a. Pau Yu Chang, b. ca. 1950, chairman of United Wa State Army and Party).* [Siam hok[11] '6'?; cf. Wa rhoug '6'].

log yang: [lōug yang] /lǫk ʒaŋ/ <SIM:> ဗျိုင်းငှက်တစ်မျိုး 白鹭 *bái lù.*

log vien [lōug vīen] /lǫk vɛ̣n/ *n.* <SIM:> ငှက်တစ်မျိုး 伯劳 (鸟) *bóláo (niǎo).*

long[1] [lōung] /lǫŋ/ *vt.* <SAUX> ဝမ်းလျှောပြီး ဝမ်းပျက်-၊ ချီးပန်း- 拉, 泻 *lā, xiè* have diarrhoea (UK) diarrhea (US), have a watery stool. **:** saux vaig long. ဝမ်းလျှော 泻肚子。 *have diarrhoea.* ☞ saux vaig long [*syn.*]. /*f*10/

long[2] [lōung] /lǫŋ/ *v.* <BRIE> ဆင်းမောင်း- (တိရိစ္ဆာန်များမောင်းရာတွင်သုံး) 下 (赶牲畜时的常用语) *xià (gǎn shēngchù shí de chángyòngyǔ)* go down (used when driving animals). **:** haw: moi long jee. နွားကိုအောက်ဖက်မောင်းဆင်းလိုက်။ 赶牛下坡。 *drive cattle down the hill.* /*f*10/

long:[1] [loung] /lǫŋ/ *n.* အပူပေးထားသောသံချွန် (အပေါက်ဖေါက်ရန်သုံး) 烙条 (烙洞眼用的) *làotiáo (lào dòngyǎn yòngde)* heated iron poker (used for burning holes). ☞ klong:[2] [*mor.*]. /*f*7/

long: (long)[2] [loung] /lǫŋ/ *vs? loc?.* <VM?> မြင့်-၊ ရှည်-၊ အရပ်ရှည်- 高 (?) 上边 (?) *gāo, shàngbiān* tall, high (?), above (?). **: dee long:** 上头 *above, on high, high place* | ka piang rao ma long:. *in Heaven on high.* | Khix long: long: khix haok long: long:. *Moon above, moon rising above.* ☞ lhaong: (?) [*var.*]. ☞ liung: [*syn.*]. /*f*7/

long: loek[1] [loung louig] /lǫŋ loc/ ☞ lang: loik .

long: loek[2] [loung louig] /lǫŋ loc/ ☞ lang: loek .

lon [lōun] /lǫn/ *v.* အဝစား-၊ များများစား- 使劲吃, 多吃 *shǐjìn chī, duō chī.* **:** Haoh taux, pex niied tix lon. ဟင်းများတယ်၊ ခင်ဗျားတို့များများစား။ 菜多, 你们使劲吃吧。 /*f*9/

lon:[1] [loun] /lon/ **1** *n.* လုံး၊ ခဲ၊ တုံး 块, 团 *kuāi, tuán* chunk, hunk, block, brick. **:** lon: maox. □ ကျောက်ခဲလုံး 石块。 *a block of stone.* | lon: eep. ထမင်းတုံး 饭团。 *a hunk of rice.* **2** *v.* 成粒的, 成颗的 *chèng lì de, chèng kē de* granular, in clumps, in globs (?). **:** Gaox in: ang: phawng: jiiet lon: ngie. 这米不碎, 成粒成颗的。 *This rice grain isn't loose, it's in globs. (?)* **3** *cl.* 块, 团 *kuāi, tuán* chunk, hunk, block (classifier). **:** tiex tix lon:. 一块土。 *a chunk of dirt.* | eep tix lon:. 一团饭。 *a hunk of rice.* /*f*5/

lon:[2] [loun] /lon/ *adv.* အနည်းငယ်ကြီးသော 稍大, 偏大 *shāo dà, piān dà* a little bigger, tend to be big (?). /*f*5/

lon: bee [loun nbēe] /lon bɯ̣/ *n.* □ □□□ □黄油, 奶油 *huángyóu, nǎiyóu* butter (lit. 'chunk oil'). **:** sigwiex ka rawm:teeih moi tom: lih mawh lon: bee. [Lai Lox Kab 30:33] အကယ်စင်စစ် နို့ကိုမွှေလျှင် ထောပတ်ထွက်တတ်၏။ 摇牛奶必成奶油。 *The churning of milk brings forth butter. [Pro. 30:33]* ☞ thawpat [*syn.*].

lon: tiex raoh [loun diex raoh] /lon tɛʔ rauh/ *n.* အုတ်နီခဲ 砖 *zhuān* brick (lit. 'hunk of red clay'). **: bang lon: tiex raoh** အုတ်နီခဲစက်ရုံ 砖瓦厂 *brick factory, kiln.* ☞ tiex mak ud, cuang: [*syn.*].

lu [lū] /lɯ̣/ *n.* လှူ၂ဒါန်းငွေ money as an offering (?). **: mau tan mau lu**

lu la [lū lā] /lɯ̣ la̤/ *v.* ဒလဟော 到处流 *dàochù liú.* **:** Rawm: uik lu la tix hu:. □□□ ဒလဟောစီးထွက်ကုန်ပြီ။ 水到处流。

lu lab [lū lāb] /lɯ̣ la̤p/ *v.* ခတ်- (အတောင်ပံ၊ ယက်တောင်) 扑棱 (鸟禽抖动翅膀) [flap], 拍打 (反复地) *pū léng (niǎo qín dǒu dòng chìbǎng) [flap], pāida (fǎnfù de) [pummel]* flap (as a bird flaps its wings), pummel.

lu lang [lū lāng] /lɯ̣ la̤ŋ/ *vt.* □ ☐-၊ ကျင်း- (ပလုတ်) 涮 (反复地) *shuàn (fǎnfù de)* rinse.

lu lan [lū lān] /lɯ̣ la̤n/ *vs.* □ကြာ့ပြ- 烂糊 *làn hú.* **:** Nex ngaik maix hoik lu lan ngie. ခင်ဗျားပြုတ်ထားတဲ့အသားပျော့ပြကုန်ပြီ။ 你煮的肉已经烂糊了。

lu li [lū lī] /lɯ̣ li̤/ *v.* လှိမ့်- 乱摔, 乱滚 *luànshuāi, luàngǔn* roll around, tumble about. **:** Kawn: nyawm inkiex lu li paoxtix. ဒီကလေးနှစ်ယောက် လှိမ့်ပြီးဆော့နေကြတယ်။ 这两个孩子乱摔乱滚。 *These two kids are rolling around together.* | Simaox lu li tix ka piang krax, ang lawli pon diang kah. □ ကျောက်တုံးလမ်းမပေါ်မှာလှိမ့်နေတယ်၊ ကားသွားလို့မရဘူး။ (?) *Rocks rolled onto the road and vehicles can't get by.*

lu lih [lū līh] /lɯ̣ li̤h/ *vs.* ဝကစ်ကစ် 胖乎乎 *pàng hū hū.* **:** Kawn: nyawm in: uik lu lih ngie. ဒီကလေးဝကစ်ကစ်နဲ့။ 这小孩长得胖乎乎的。

lu lih [lū līh] /lɯ̣ li̤h/ *vi.* □ ☐ကျက်ကုန်းသွား-၊ တွားသွား- 趴在地上, 在水、泥巴中打滚 *pā zài de shàng, zài shuǐ, ní bā zhōng dá gǔn.*

lu lib [lū līb] /lɯ̣ li̤p/ *vt.* <SIM:> ဖြန့်-၊ ဖြန့်ခင်း 展翅 *zhǎn chì* spread (wings). **:** Klang: lu lib pruik tix daux raoma:. ဇွန်ကောင်းကင်ပေါ်မှာသူ့အတောင်

ကိုဖြန့်ထားနေတယ်။ 老鹰展翅高飞。 *The hawk spread its wings up in the sky.* ☞ lip lu .

lu ling [lū līng] /lṳ lḭɲ/ *v.* လှည့်လည်– (ကြည့်ရှု၊ စစ်ဆေး) 转来转去 *zhuǎnláizhuǎnqù.* **:** Pui cang: kang: riien tix lu ling bing: yaong: ku sidauh. ကင်းစောင့်တဲ့လူရွာထဲမှာနေရာတိုင်းလှည့်လည်လိမ့်မှာပါ။ 站岗的人警锡地在村子里转来转去。

lu le [lū lēi] /lṳ lḛ/ *vt.* ကြိတ်–၊ ပွတ်လိုမ့်– 搓 *cuō* rub sth. between the palms of the hands, or rub with the palm on a surface. **:** lu le keei:. ချည်ကြိုးကိုပွတ်လိုမ့်တယ်။ 搓线。 *rub thread between one's hands.* ☞ taig[2], tu taig, tu teeig ①, duing:, jeeh[1] ①, nyau ② [*syn.*].

lu le keei: [lū lēi geei] /lṳ lḛ kɯi/ *n.* <KAWNG> ပိုးကောင်တစ်မျိုး 滚山虫, 地罗汉（多足类之一种） *gǔnshānchóng, dìluóhàn (duō zú lèi zhī yīzhǒng)* (a kind of centipede).

lulieh [lū līeh] /lṳ lḛh/ *v.* လူးလိမ့်– 打滚 *dǎ gǔn* throw oneself on the ground. **:** Kawn: nyawm lulieh tix piang tiex. ကလေးမြေကြီးပေါ်မှာလူးလိမ့်ပြီးငိုနေတယ်။ 小孩在地上打滚。 *The child threw herself on the ground and cried.* /*f*9/

lu lied [lū līed] /lṳ lḛt/ **1** *vi,vt.* သွားလိုက်လာလိုက် 舔来舔去 *tiǎn lái tiǎn qù.* **2** *vi.* မလေးစားဘူး၊ ဂရုမစိုက်ဘူး 不认真, 不塌实 *bù rènzhēn, bù tā shí* careless. **3** *vi.* လွဲချော်သွား– .

luk[1] [lug] /luk/ *n.* ဝါးနှင့်ယက်လုပ်ထားသောစားပွဲ (ကြိမ်စားပွဲ) 小篾桌（盛饭用） *xiǎo miè zhuō (chéng fàn yòng)* small bamboo table (for holding food). /*f*8/

luk[2] [lug] /luk/ *adv-pre.* တကယ်၊ တကယ်တော့၊ အမှန်စင်စစ်၊ စင်စစ်၊ ကေန်အမှန် 果真, 果然 *guǒzhēn, guǒrán* indeed, in fact, sure enough, as it turned out, it turned out that. **:** Luk mawh nan:. တကယ်တော့အဲဒါပဲ။ 果真是那样! *That was in fact the case.* | Luk lhiex phao:. အခုတကယ်ပဲမိုး ရွာနေတယ်။ 果然下雨了。 *It is indeed raining now..* /*f*8/

luh [lūh] /lṳh/ *n.* <TOSAT> လယ်ကြွက် 林姬鼠, 小田鼠 *línjīshǔ, xiǎotiánshǔ* wood mouse, field mouse (*Apodemus sylvaticus* [小林姬鼠]); *Apodemus peninsulae* [大林姬鼠, Korean field mouse]). /*f*0.0119/

lux[1] [lūx] /lṳʔ/ *n.* <KAWNG> ခရု (ခရုပက်ကျိ) 蜗牛 *wōniú* snail (*Macrocyclis concava*), two pairs of feelers, flat feet on belly, yellowish-brown spiral shell, feeds on outer layers of plants. ☞ lhuax, dux[1] [*syn.*]. /*f*0.0103/ /*f*8/

lux[2] [lūx] /lṳʔ/ *adv?.* ထပ်၍ ပေါင်းဖြည့် 又, 加上 *yòu, jiāshàng* in addition (?). /*f*0.0103/ /*f*8/

lux[3] [lux] /luʔ/ *vs.* ငန်–၊ ဆားငန်– 有盐味, 咸淡合适 *yǒu yán wèi, xián dàn héshì* have a correct amount of salt, salted to taste, not too salty. **:** Kih hoik lux kah taux, paw lai: baox. ဟင်းထဲမှာ ဆားတော်ပြီ။ ထပ်မထည့်နဲ့တော့။ 菜里的盐已经合适了, 不要再添了 *There's already enough salt in the vegetables, don't add any more.* ☞ ad, khiien:[1] ①, laoh[1], song:[1] ②, song: kih [*syn.*]. /*f*8/

Lux Yix Eu: Thong: Ciex [Lux Yix E Toung Jiex] /Luʔ ʑiʔ ʔɤ tʰoŋ tɕiɛʔ/ *np.* ဇွန်လ၁ ရက်ကလေးများနေ့ ’ 六一’ 儿童节 *'Liù Yī' Értóngjié* June 1 Childrens Day.

lu: sing: [lu sing] /lu siɲ/ *n.* ဝါဒ၊ လမ်းကြောင်း၊ လမ်းစဉ်၊ ပေါ်လစီ 路线 *lùxiàn* line, policy, directive. **:** **cong: lu: sing:** ပေါ်လစီအကြမ်းဖျဉ်း 总路线 *general policy*

lu: lax[1] [lu lax] /lu laʔ/ **1** *vt.* စိမ်–၊ စုပ်– 在热水中浸泡（菜等） *zài rèshuǐ zhōng jìnpāo (cài děng)* soak (vegetables etc.) in hot water. **:** Lu: lax rao taux in: daux rawm: siu: tivud, mhi: ex ih sa: kah. ဒီဟင်းရွက်အညွန့်ကိုရေနွေးထဲခဏစိမ်လိုက်၊ ပြီးမှအသုပ်သုပ်စားရအောင်။ 用热水烫一下这些菜薹，然后我们拌来吃。 *Soak these vegetable tips in warm water for a while, we are going to combine them into a salad to eat. (?)* **2** *vi.* စိုးရိမ်–၊ စိတ်လှုပ်ရှား–၊ ဂနာမငြိမ်ဖြစ်– 着急, 急着 *zháojí, jízhe* worry, be agitated (cf. English metaphor 'stew'). **:** Niied maix yuh priex, hoik lu: lax nawh tix sang hu:. စားစရာမြန်မြန်လုပ်၊ သူသွားချင်တာဂနာမငြိမ်ဖြစ်နေပြီ။ 你赶快做饭，他已经急着要走了。 *Hurry and cook, he's anxious to leave.*

lu: lax[2] [lu lax] /lu laʔ/ *v.* လှုပ်ရှား– 挣扎 *zhēngzhá* struggle, move about, squirm, writhe. **:** Ia: pauh maix ang: nyang yum, kawn: lu: lax. ခင်ဗျားသတ်တဲ့ကြက်မသေသေးဘူး၊ လှုပ်ရှားနေတုန်းပဲ။ 你杀的鸡还没有死，还在挣扎。 *The chicken you slaughtered isn't dead yet and is still moving about.*

lu: lax rhawm: [lu lax hrom] /lu laʔ rʰɔm/ *vs.* စိတ်လှုပ်ရှား–၊ ကယောင်ချောက်ခြားဖြစ်– 心烦意乱，着急 *xīn fán yì luàn，zháojí* worried, anxious, agitated.

lu: loh [lu louh] /lu loh/ *vt.* လဲနိုင်လွန်း–၊ တချိန်လုံးလဲ– 老换, 经常换 *lǎo huàn, jīngcháng huàn* change all the time, keep on changing. **:** Nawh phex lu: loh kraung tix yuh nan:? သူဘာဖြစ်လို့ အဝတ်တချိန်လုံးလဲနေတာလဲ။ 她怎么老换衣服? *Why does she keep on changing her outfit?*

lu: lik [lu lig] /lu lic/ *vs.* ဖြစ်ကောင်းဖြစ်လိမ့်မယ်၊ ဒီလိုမဟုတ်ရင်ဟိုလို? 或是或非, 朝三暮四 *huòshì huò fēi, cháosānmùsì* perhaps or must?.

lu: lik lu: lhia: [lu lig lu hlia] /lu lic lu lʰia/ *vs.* ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲ–၊ လိမ်လည်လှည့်ဖြား– 浪荡

làngdàng dissolute, dissipated, loitering about, loafing.

lu: lieh [lu lieh] /lu lɛh/ **1** *v.* ဆင့်–၊ ထပ်–၊ 翻越 *fān yuè.* **2** လူးလိမ့်– 打滚 *dǎ gǔn* throw oneself on the ground.. ☞ lu: lhieh [*var.*].

lu: lieh rhawm: [lu lieh hrom] /lu lɛh rʰɔm/ *vs.* စိတ်မတည်ငြိမ်ဘူး၊ စိတ်ပြောင်းလွယ်– 心情不安 *xīnqíng bùān.*

lu: liex [lu liex] /lu lɛʔ/ *n.* <KAWNG> ငါး ကြီး 龙虱, 水母鸡（生活在水里, 色黑, 会飞）*lóngshī, shuǐmǔjī (shēnghuó zài shuǐ lǐ, sè hēi, huì fēi)* predaceous diving beetle, water beetle (family *Dytiscidae*, 2-3cm. long, dark brown or black, lives in water, can fly, larva called water tiger in English, víag cix in Wa). ☞ viag cix .

lu: liex mhai: [lu liex hmai] /lu lɛʔ mʰai/ *n.* <KAWNG> သန်းတမျိုး (အမည်းရောင်ရှိပြီး တောင်ပံဖျားတွင်အဖြူစင်းရှိကာ ရေထဲတွင်နေထိုင်ပြီး ပျံသန်းနိုင်သည်) 龙虱（翅膀边沿有一道白花纹）*lóng shī (chìbǎng biānyán yǒu yīdào bái huāwén)* type of louse (?) (black, with white strip on edge of wing, lives in water, can fly)..

lu: liex ting [lu liex dīng] /lu lɛʔ tiŋ/ *n.* <KAWNG> ပိုးဟပ် 蜚蠊目 (蟑螂等) *fěiliánmù (zhāngláng děng)* insects of the order *Blattodea*, including cockroaches (*Blattella spp.*).

lu: liex ding: [lu liex nding] /lu lɛʔ diŋ/ *n.* <KAWNG> ဂူပုရစ် 灶马 *zàomǎ* camel cricket, cave cricket (*Rhaphidophoridae*, lit. 'wall beetle').

lu: lie: [lu lie] /lu lɛ/ *vt.* လှန်–၊ လှည့်– 到腾, 转向 *dào téng, zhuǎnxiàng.* **:** Pex lu: lie: phon: inkix liak. ခင်ဗျားတို့ဒီမြေညြောတွေကိုလှန်ပေးပါ။ 你们把这些肥料倒腾一下。 | lu: lie: ngai: maix plak aux. ခင်ဗျားမျက်လုံးကျွန်တော့်ဘက်လှည့်ပါ။ 你的脸转向我这边。

lu: liak[1] [lu liag] /lu liək/ **1** *vs.* ငေါ ထေ ဓားချစ်–၊ ဉာဏ်များပြား–၊ စဉ်းလဲ–၊ လှည့်ကွက်လုပ်– 阴险狡猾 *yīnxiǎn jiǎohuá* sinister and treacherous. **:** Pui koeng daing: lu: liak. ရန်သူတွေ အရမ်းလှည့်ကွက်လုပ်တယ်။ 敌人非常阴险狡猾。 *The enemy is very sinister and treacherous.* **2** *vs.* စိတ်ပြောင်းစိတ်လဲမြန်–၊ မဆုံးဖြတ်နိုင်–၊ တည်ငြိမ်မှုမရှိ–၊ စိတ်နှစ်ခွဖြစ်– 动摇不定, 翻来复去 *dòngyáo bùdìng, fānláifùqù* wavering, waffling, shifty. **:** Nawh keem: ah yuh, keem: ah ang: yuh, daing: lu: liak lox. သူတော်တော် မဆုံးဖြတ်နိုင်တာပဲ။ ပထမတော့ လုပ်မယ်တဲ့။ နောက်တော့ မလုပ်တော့ပြန်ဘူးတဲ့။ 他一下子想做, 一下子又不想做, 动摇不定。 *He is really wavering, first saying that he is going to do it , then saying he is not going to do it.* ☞ lhak chuaik, lhak choik, nha:[3], vawk[2] ②, vawk rhawm: [ceu 1] [*syn.*].

lu: liak[2] [lu liag] /lu liək/ *v.* မျက်စိပြာ–၊ မိုက်ကနဲဖြ 闪光, 生辉 *shǎnguāng, shēnghuī* flash, glow (?).

lu: liak rhawm: [lu liag hrom] /lu liək rʰɔm/ **1** *vs.* <SAUX> ရင်ထဲမှာအီလည်လည်ဖြစ်– 恶心 *ěxīn* queasy. **:** Ih aux nex lig bee uik lu: liak rhawm: aux kah. ကျွန်တော်ဝက်ဆီစားလို့ ရင်ထဲမှာအီလည်လည်ဖြစ်နေတယ်။ 我吃肥肉, 吃得恶心了。 *I feel nauseated after eating pork lurk.* **2**°ကြပ် ရှိပ် 厌烦 *yàn fán* stressed. **:** lu: liak rhawm: ka kaing in:. ဒီအလုပ်နဲ့စိတ်ရှုပ်နေတယ်။ 厌烦这个工作。 *I am stressed with this job.*

lu: liang: [lu liang] /lu liaŋ/ **1** *vt.* လှုပ်ခါ–၊ လှုပ်ရမ်း– 摇晃 *yáohuàng* shake. **2** *v.* ဟိုဟိုဒီဒီ (မတည်ငြိမ်ဘူး)၊ ယိမ်းယိုင်– 漂浮 *piāofú* sway, shake. **:** Nawh yuh kaing lu: liang: ngie. သူအလုပ်လုပ်တာဟိုဟိုဒီဒီပဲ။ 他工作漂浮。 ☞ lu: lhiang: [*var.*].

lu: liux [lu liux] /lu liuʔ/ *v.* လိပ်–၊ ခေါက်– (လျှာ၊ ဖျာ) 卷动（指舌头）*juǎn dòng (zhǐ shétóu)* roll up?. **:** lu: liux dak. လျှာလိပ်တယ်။ 卷动舌头。

lu: liiet [lu liad] /lu liət/ *vs.* ညို့–၊ ဆွဲဆောင်–၊ 妖里妖气 *yāolǐyāoqì* seductive, bewitching, sexy.

lu: lhak [lu hlag] /lu lʰak/ *n.* <KHAOX> သပ်ရွက်တစ်မျိုး? 笋叶 *sǔn yè* bamboo leaf. ☞ lhax lhak [*var.*].

lu: lhaik [lu hlaig] /lu lʰac/ *vt.* (ပစ္စည်းတစ်ခုခုကိုဖြုတ်၍) ဟိုလှည့်ဒီလှည့်လုပ–၊ လှန်–၊ လှည့်– 扳 *bān* flip, cock (change direction of a fixed object). **:** lu: lhaik nad. ငေ ထေ ဓားကို (ဖြုတ်၍) ဟိုလှည့်ဒီလှည့်လုပ်တယ်။ 扳枪机。 *cock trigger of gun.* ☞ lhu: lhaik (?) [*var.*]. ☞ kleh, kloeg (?) [*syn.*].

lu: lhek [lu hleig] /l.lʰek/ *n.* သံမဏိ 钢 *gāng* steel. ☞ la: lhek [*var.*]. ☞ rhiiem: [*syn.*]. [presyll. lu + Siam ลึก: lek$_4$ 'iron'].

lu: lhieh [lu hlieh] /lu lʰɛh/ *v.* ဆင့်–၊ ထပ်–? 翻越 *fān yuè* surmounts?. **:** lu: lhieh gawng. ငေ ထေအဆင့်ဆင့်ထပ်နေတယ်။? 翻越山岭。 ☞ lu: lieh [*var.*].

lu: lheeing: [lu hleeing] /lu lʰɯɲ/ *vs.* ပုပ်ပျက်– 腐烂 *fǔlàn.* **:** Hak lig yum in: lu: lheeing: ngie. ဒီဝက်သေကောင်သားရေပုပ်ပျက်ကုန်ပြီ။ 这只死猪的皮已经腐烂了。

lu: lhia: [lu hlia] /lu lʰia/ *vi.* ငေ ွင့်–၊ စိတ်လေ– 游荡, 游手好闲 *yóudàng, yóushǒuhàoxián* loaf, loiter, drift, be a vagrant. ☞ lhu: lhia: [*var.*].

lu: lhiang: [lu hliang] /lu lʰiaŋ/ *v.* ရမ်းခါ–၊ လှုပ်ခါ– 摇晃 *yáohuàng.* **:** Sibauk khaox hoik lu: lhiang:. သစ်သားတံတားရမ်းခါနေပြီ။ 木桥已经摇晃了。 ☞ lu: liang: [*var.*].

lug[1] [lūg] /lṵk/ *vt.* ထင်းပေါက်–၊ ထင်းခွဲ– 劈（劈柴） *pī (pī chái)* split (wood). **:** lug khix. မီးမွှေးဖို့ထင်းခွဲ 劈柴。 *split firewood.* ☞ tah[2] [*syn.*]. ☞ thak, thah . /*f*0.0124/ /*f*8/

lug[2] [lūg] /lṵk/ *cl.* ခု၊ တုံး 顶, 个（圆形器物的量词） *dǐng, gè (yuán xíng qìwù de liàngcí)* (classifier for round things). **:** niex tix lug. အသားတစ်တုံး 一顶雨笠。 *one Han-style straw 'coolie hat'.* | bia: tix lug. စကောတစ်ခု 一个簸箕。 *a winnowing tray.* /*f*0.0124/ /*f*8/

lug lin [lūg līn] /lṵk l̪in/ *n.* ရွှံ့အုတ်ခဲ၊ အုတ်နီခဲ 土坯, 土墼 *tǔpī, tǔjī* mud brick, terra cotta brick. **:** Tah simaox (khaox) mawh phia:, dia: lug lin mawh ding:. သစ်တုံးကို ခုံလုပ်ဖို့တော်၊ တံတိုင်းကာဖို့ ရွှံ့အုတ်ခဲတွေစီ။ 劈石头(树)成板, 砌土坯成墙。 *Split rocks (a log) to make a bench, cement mud bricks to make a wall.*

lud [lūd] /lṵt/ **1** *vs.* မှား–၊ မှားယွင်း–၊ ချို့ယွင်း–၊ ချွတ်ချော်–၊ ချွတ်ယွင်း– 错 *cuò* wrong, erroneous, mistaken. **:** Pa yuh maix hoik lud. အမှားလုပ်တယ်။ 你做错了。 *You have made a mistake.* **2** *vi.* ဝန်ခံ–၊ အသိအမှတ်ပြု– 认错 *rèn cuò* confess, acknowledge mistake, own up. **3** *vt.* လွဲ– 错过 *cuò guò* miss (each other), not connect up. **:** Lud yiex paoxtix ka gah krax. လမ်းဆုံမှာ တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက်လွဲသွားတယ်။ 我俩在岔路上错过了。 *The two of us missed each other at the intersection.* [Siam လုတ်; lut$_3$ 'wrong']. /*f*0.049/ /*f*4/

lud rhawm: [lūd hrom] /lṵt rʰɔm/ *v.* စိတ်နာ– 得罪 *dézuì* offend, be offensive. **:** Paw maix yuh tix lud rhawm: nawh. ခင်ဗျားသူ့ကိုစိတ်နာမနေနဲ့။ 你别得罪他。 *Don't offend him.*

lud loe: [lūd loui] /lṵt loi/ *n.* အမှား၊ အမှားအယွင်း၊ အနာအဆာ၊ ချို့ယွင်းချက်၊ ချွတ်ချော်မှု၊ ချွတ်ယွင်းမှု၊ အပြစ် 错误 *cuòwù* mistake, error. ☞ dee lud, chaw: vu [*syn.*].

lung[1] [lūng] /lṵŋ/ **1** *vs.* <SI:> အနက်ရောင် 黑 *hēi* black. **:** man: lung. ပိတ်စအနက်ရောင် 黑布。 *black fabric.* | **lung kiex paing** 黑白, 白纸黑字的 *black and white* **2** *vs.* 深（颜色） *shēn (yánsè)* dark, deep (with colours). **:** klai lung. အပြာရောင် 深绿, 深蓝。 *deep blue, dark green.* ☞ luang[2] [*var.*]. ☞ paing [*ant.*]. /*f*0.0516/ /*f*6/

lung[2] [lūng] /lṵŋ/ *vs.* တစ်ကယ်၊ တစ်ကယ့်တစ်ကယ် 真, 认真 *zhēn, rènzhēn* true, conscientious, diligent. **:** Klieh tix vong, lung tibawg. အချိန်တစ်ခုအတွင်းကစားပေမယ့်တစ်ကယ့်တစ်ကယ်တော့တစ်ခေါက်ပဲ။ 玩耍一久，认真一回。（男女之间的轻薄话。认真：指发生两性关系。）*Be romantic a long while, be true once. (A saying between a courting man and woman. Being 'true' refers to having sex.)* | Chawk yuh lung taug pon, kwan sidaing: taug yaox. တစ်ကယ်မေးမှရတယ်၊ သေသေချာချာကြည့်မှတွေ့တယ်။ 认真问才得到，注意守才见到。（上句指求婚，下句指幽会。）*You'll get [her] only if you try hard, you'll see [her] only if you watch and wait carefully. (Refers to courtship and secret liaison.)* ☞ loi[2], rug, tete [*syn.*].

lung ngud [lūng ngūd] /lṵŋ ŋṵt/ *n.* <SI:> ခရမ်းရင့်ရောင်၊ နီညိုရောင် 紫黑色 *zǐ hēisè* dark purple, reddish-black.

lung pau: [lūng bae] /lṵŋ paɯ/ *vs.* <SI:> ပြာကမ်းမီးသွေးရောင် 黑灰色 *hēi huīsè* grey (gray), charcoal grey (lit. 'ash black').

lung plang: [lūng blang] /lṵŋ plaŋ/ *vs.* <SI:> မည်းပြောင်၊ မည်းနက် 黑亮亮，黑油油 *hēi liàng liàng, hēi yóu yóu* shiny black, glossy black. **:** Kiep hak in: uik lung plang: ngie. ဒီသားရေဘွတ်ဖိနပ်တွေနက်ပြောင်နေတာပဲ။ 这双皮鞋黑亮亮的。 *These leather shoes are shiny black.*

lung singi [lūng si ngī] /lṵŋ s.ṇi/ *n.* <SI:> နက်ပြောင်ရောင် 黑得亮晶晶 *hēi dé liàng jīngjīng* bright blue-black.

lung suah [lūng suah] /lṵŋ suah/ *n.* <SI:> မီးသွေးနက်ရောင် 乌黑色 *wūhēisè* jet black, shiny black.

lung loig [lūng lōig] /lṵŋ lɔc/ *n.* <SI:> အမည်းရောင်၊ အနက်ရောင် 纯黑 *chún hēi* pure black.

lung li li [lūng lī lī] /lṵŋ l̪i l̪i/ *n.* <SI:> မည်းတူးတူးအရောင်၊ မဲနယ်ရောင် 黑黝黝 *hēiyōuyōu* pitch black, mat black. **:** Kawn: ia: in: lung li li ngie. ဒီကြက်ကလေးကမည်းတူးတူးနဲ့။ 这只小鸡黑黝黝的。 *This little chick is pitch-black.*

lung lhax loi: [lūng hlax loi] /lṵŋ lʰaʔ lɔi/ *vs.* အသားအရောင်မည်းတူးတူးနှင့်ချစ်စနိုးခေါ်သော 形容人黑得漂亮、可爱 *xíngróng rén hēide piàoliang, kě'ài* have a fetching tan (lit. 'dark [copper-red like] the skin of the embelia fruit').

lung ad [lūng ād] /lṵŋ ʔa̰t/ *vs.* <SI:> မည်းနက်နက်အရောင် 乌黑，黑漆漆的（指人） *wū hēi, hēi qíqíde (zhǐ rén)* black (of skin), sunburnt, deeply tanned (lit. 'salty black'?).

lung ud [lūng ūd] /lṵŋ ʔṵt/ ☞ lung ad .

lung eet [lūng eed] /lṵŋ ʔɯt/ *vs.* <SI:> မည်းနက် 黑油油 *hēiyōuyōu* pitch-black, glossy black, shiny black. **:** Hauk kaing: nawh uik lung eet ngie. သူ့ဆံပင်တွေမည်းနက်နေတာပဲ။ 他的头发黑油油的。 *She has shiny black hair.* ☞ lung li li [*syn.*].

lung: [lung] /lʊŋ/ **1** *n.* လွင်ပြင်မြ့ုပ်ကြားလွင်ပြင် 垄（山中平地）*lòng (shānzhōng píngdì)* high meadow, flat valley among hills. **:** Tong Kaung: Tum sang: paog mawh dung, lung: Kaung: Kaw: sang: kai: mawh kaung:. 勐董坝想挖作水库，勐角坝想改为水田。（一九五八年大跃进时沧源县曾有此计划。）*They're going to excavate the Mengdong plain for a reservoir and they're going to turn the Mengjiao valley into paddy fields. (A 1958 Great Leap Forward era campaign.)* **2** *vs.* ညီ–၊ ပြန့် 平, 平展 *píng, píngzhǎn* flat, level. **:** sawk dee lung: haktiex. မြေညီတဲ့နေရာရှာ။ 找一块平展的地方。 *look for some level ground.* [Hox ← Zhuang Tai (or Siam ← Zhuang Tai)]. /f5/

lun [lūn] /lʊn/ ? 闭经 *bìjīng* amenorrhoea?.

lum [lūm] /lʊm/ *n.* ရုံး 办公室, 总管 *bàngōngshì, zǒngguǎn* office. **:** Tax Lok Tao, Lum Vax (Lashio). ဦးလုတ်တောင်း၊ "ဝ"ရုံး (လားရှိုး) 佤族在腊戌的总管 – 陆岛 *Tax Loug Táo, Wa Office (Lashio).* | lum dee ot pui pa jhawp kaing khankix heue. အလုပ်ကို ချုပ်ကိုင်တဲ့လူ ရှိတဲ့ရုံး။ 管事的那些人的办公室 *an office where there were people who managed affairs.* [Siam လုမ်း lum$_4$ 'courtyard, courthouse, office'].

law[1] [lō] /lɔ̰/ *n.* <BRIE> လား၊ မြည်း 骡, 马骡 *luó, mǎ luó* mule. /f0.0108/ /f7/

law[2] [lō] /lɔ̰/ *n.* လှည်း၊ တွန်းလှည်း 车 *chē* cart. **:** Koe: krax law moi tix nyaing. နွားလှည်းလမ်းတစ်လမ်း ရှိတယ်။ *There is an oxcart road.* ☞ ma: cheu: .

lawpan (lawban) [lō bān (lō nbān)] /lɔ̰ pa̰n, lɔ̰ ba̰n/ *n.* လောဗန် 乳香 *rǔxiāng* frankincense (aromatic gum resin of *Boswellia* trees, used as incense and in perfumes). **:** mai: sidauh (sidah) bhawng: muran mai: sidauh (sidah) bhawng: lawban. [Rhax Sawlamun 3:6] မုရန်၊ လောဗန်အစရှိသော ကုန်သည်ရောင်းတတ်သော နံ့သာမှုန့်မျိုးကို မီးရှို့၍၊ 以没药和乳香. . . 薰的。 *perfumed with myrrh and frankincense. [Son. 3:6]*

lawlawx [lō lox] /lɔ̰ lɔʔ/ မကြာမကြာ၊ ခဏခဏ frequently. **:** mawh kheu nan: nawh tom: nie kok Pawlux lawlawx, [Kawncau 24:26] မကြာမကြာ ပေါလုကိုခေါ်၍ *so he sent for him frequently*

lawli (law li) [lō lī] /lɔ̰ lḭ/ *n.* ကား၊ မော်တော်ယာဉ်၊ ကုန်တင်ယာဉ် 汽车 *qìchē* automobile, car, lorry (UK), truck (US), vehicle. ☞ la li, lao li [*var.*]. ☞ cheu:, chi: cheu:, chix cheu: [*syn.*]. [Mán ← Eng. (UK) lorry].

lawli ngu [lō lī ngū] /lɔ̰ lḭ ŋʊ̰/ *n.* <VM?> မီးရထား 火车 *huǒchē* train. ☞ la tha:, haw: cheu: [*syn.*].

lawk[1] [log] /lɔk/ **1** *vt.* တူ–၊ ဆင်–၊ ကဲ့သို့ 象, 好象 *xiàng, hǎoxiàng* resemble, seem. **:** Nawh lawk jhawm: keeing: tix nan:. သူသူ့အဖေနဲ့ အကျင့်တူတယ်။ 他很像他父亲的脾气。 *He resembles his father in temperament.* | Aux lawk pa hoik yaox nawh nan:. ကျွန်တော်သူ့ကို တွေ့ဖူးတယ် နဲ့တူတယ်။ 我好像见过他。 *I seem to have seen him before.* **2** *conj.* လို၊ ကဲ့သို့ 例如 *lìrú* for example, like. **:** Lawk moi, maix khaw: nie eei:. နွားလိုပေါ့၊ ခင်ဗျားပိုမွေးသင့်တယ်။ 比如黄牛，你应该多养。 *Take cattle for example, you should raise more of them.* /f0.1069/ /f7/

lawk[2] [log] /lɔk/ **1** *adv-pre.* ပါ့၊ လိမ့် 就 *jiù* just, then (temporal). **:** Krox tivud, aux lawk hu:. ခဏစောင့်၊ငါသွားပါ့မယ်။ 等一下, 我就去。 *Wait a minute, I'm coming.* | Miex hoek ka nyiex khaix, lawk mawh cao: yuh priex. ခဏနေခင်ဗျားအိမ်လာခဲ့၊ ချက်ပြုတ်တဲ့လုပ်ဖြစ်ရလိမ့်မယ်။ 一会儿妈妈回到家，就给做吃的。 *Mum will be back home soon and will be our cook.* **2** *adv-pre.* လိုက်ပါ၊ လိုက်မယ်၊ လိမ့်မယ် 就 *jiù* then (logical, in conclusion of if...then sentence). **:** Lao: see: mhaing: yuh tix, lawk yuh tix. ဆရာဘာလုပ်ခိုင်းသလဲ၊ လုပ်လိုက်ပါ။ 老师叫干啥就干啥。 *If the teacher says to do it, then do it.* | Nawh lawk yuh kaing in:, phan: maix ang: yaox tix hoek. ခင်ဗျားမလာရင်သူလုပ်ပါလိမ့်မယ်။ 他来做这事，要是你来不成。 *He will come do this job, if you can't come.* | Jao kawn: mawh maix kawn: nyawm, sin: maix ting sax, lawk kieh maix hu:. မင်းငယ်နေသေးလို့ပါ၊ တစ်ကယ်လို့မင်းတစ်နေ့ကြီးလာရင်မင်းကိုလုပ်ခိုင်းလိမ့်မယ်။ 因为你还小，如果你长大了，就让你去。 *Because your still a child--if you were grown up, I'd let you go.* **3** *adv-pre.* တာတောင် 也, 都（?）*yě, dōu* even (used together with bīe/pie). **:** Lao aux sang yaox, pie nawh pa lhaong: khaing: aux lawk ang: pie yaox. ငါတွေ့ရမယ် လို့မပြောနဲ့၊ သူငါ့ထက်အရပ်မြင့်တာတောင်မြင်ရတာမဟုတ်ဘူး။ 别说我看得见，连他比我高都看不见。 *Forget about my seeing, he's taller than me and even he couldn't see.* ☞ kah (2) [*syn.*]. /f0.1069/ /f7/

lawk[3] [log] /lɔk/ **1** *n.* <KRAUNG> ပြောင်း၊ ပိုက် 筒子（用来装粮食的）*tǒngzi (yòng lái zhuāng liángshí de)* tube (bamboo tube for storing grain and other commodities). **2** *cl.* 筒 *tǒng* tube (classifier). **:** koe: iien: tix lawk. 有一筒绿豆。 *have one tube of mung beans.* /f0.1069/ /f7/

lawk[4] [log] /lɔk/ *cl.* ကွက်၊ ခင်း 丘（云南方言）*qiū (Yúnnán fāngyán)* (classifier for plots in paddy field). **:** kaung: tix lawk. လယ်တစ်ကွက်၊ လယ်တစ်

ခင်း 一丘田。 *one paddy, one plot.* ☞ jawk[1] [*syn.*]. ☞ klawk . /*f*0.1069/ /*f*7/

lawk kaing: [log gaing] /lɔk kaŋ/ *n.* <KRAUNG> ပေါ်ခင်းပေါင်း၊ ပေါင်းထုပ်၊ ခေါင်းပေါင်းစ 包头（包在头上的布, 形状象帽子）*bāo tóu (bāo zài tóu shàng de bù, xíngzhuàng xiàng màozi)* turban, kerchief for head.

lawk gawn [log mgōn] /lɔk gɔ̰n/ *n.* ခါးကြီး 大汤勺 *dà tāng sháo* soup ladle. ☞ gawn[1], lawk tuh gawn [*syn.*].

lawk tuh [log dūh] /lɔk tṵh/ *n.* ခေ [illegible] ခ်ိ၊ ထမင်းခူးဇွန်း 勺子 *sháozi* spoon (lit. 'split bamboo tube').

lawk tuh koi: [log dūh goi] /lɔk tṵh kɔi/ *n.* <KHAOX,SAUX> 一把伞南星, 天南星, 蛇芋, 麻蛇饭 *yī bǎ sǎn nán xīng, tiān nán xīng, shé yù, má shé fàn Arisaema erubescens*. ☞ gah lig [*syn.*].

lawk tuh gawn [log dūh mgōn] /lɔk tṵh gɔ̰n/ *n.* ထမင်းလိုက်ဇွန်း 饭勺 *fànsháo* serving spoon, ladle. ☞ gawn[1], lawk gawn [*syn.*].

lawk tuh jao [log dūh njāo] /lɔk tṵh dʑa̰u/ *n.* ဝါးဇွန်း 竹勺 *zhú sháo* bamboo spoon.

lawk tuh saoh [log dūh saoh] /lɔk tṵh sauh/ *n.* ဝါးထမင်းခူးဇွန်း 锅铲, 竹勺 *guōchǎn, zhúsháo* bamboo spoon. ☞ lawk tuh shiaoh [*var.*]. ☞ lam: eep [*syn.*].

lawk tuh shiaoh [log dūh siaoh] /lɔk tṵh siauh/ *n.* ဝါးနှင့်လုပ်ထားသောဇွန်း 锅铲, 竹勺 *guōchǎn, zhúsháo* bamboo spoon. ☞ lawk tuh saoh [*var.*]. ☞ lam: eep [*syn.*].

lawk thu: [log tu] /lɔk tʰu/ *n.* တူ (ထမင်းစားတူထည့်သည့်နေရာ) 筷子筒 *kuàizi tǒng* cylindrical container for chopsticks.

lawk caong [log jāong] /lɔk tɕa̰uŋ/ *n.* <KRAUNG> ခေ [illegible] ဘီခြေ 裹腿 *guǒtuǐ* leggings, puttees.

lawk ceung: [log jeng] /lɔk tɕɤŋ/ *n.* <SAUX> ခေ [illegible] ထိုးပြွန်၊ ဆေးထိုးပြွတ် 针管（注射用的）*zhēn guǎn (zhùshè yòng de)* syringe.

lawk chit [log qid] /lɔk tɕʰit/ *n.* ဖြန်းကြဲသည့်ကရိယာ 喷雾器 *pēnwùqì* fogger, sprayer, mister.

lawk sub [log sūb] /lɔk sṵp/ *n.* ခေ [illegible]ပြောင်း (ဆေလိပ်ပြောင်း) 烟斗, 烟袋 *yāndǒu, yāndài* pipe (for smoking tobacco).

lawk law: [log lo] /lɔk lɔ/ *v.* ခေ [illegible] ပြောင်–၊ နောက်–၊ စ–၊ ကျီစား– 打闹, 开玩笑 *dǎ nào, kāiwánxiào* teast, fool around. **:** Yam khai: hui: paw lawk law: paoxtix. အစည်းအဝေးမှာ စနောက်မနေကြနဲ့။ 开会时别互相打闹。 *Don't fool around at the meeting.*

lawk leh [log lēih] /lɔk lḛh/ *n.* <NGEEI:> ပလွေ 笛子 *dízi* flute (horizontal, usu. bamboo). ☞ ak leh [*syn.*].

lawk ox [log oux] /lɔk ʔoʔ/ *n.* ဝါးဆစ်၊ ဝါးဆစ်ပိုင်း bamboo section.

lawt[1] [lod] /lɔt/ *n.* <CAG> ခေ [illegible]ကွင်း၊ ညွှတ်ကွင်း 甩扣子（一种捕兽工具, 安有活扣, 拴在有弹力的木头或竹竿上, 设在兽类经常出没的道路上, 野兽碰上扣子, 扣子就自动套上了, 使野兽无法逃脱。）*shuǎi kòuzi (yīzhǒng bǔ shòu gōngjù, ānyǒu huókòu, shuānzai yǒu tánlì de mùtou huò zhúgānshàng, shèzài shòu lèi jīngcháng chūmòde dàolùshàng, yěshòu pèng shàng kòuzi, kòuzi jiù zìdòng tàoshàng le, shǐ yěshòu wúfǎ táotuō.)* (a kind of animal trap, with a slipknot snare attached to a springy bamboo or wood pole and placed along an animal path; if the animal steps in the snare, it contracts and prevents the animal from escaping). ☞ tod[1], klawng, groe, riao, singoe [*syn.*]. /*f*9/

lawt[2] [lod] /lɔt/ *vi.* လွတ်မြောက်– 逃生，幸存 *táoshēng, xìngcún* escape, flee for one's life, survive. /*f*9/

lawt kong [lod gōung] /lɔt kɔ̰ŋ/ *n.* <CAG> လွန်း 纺锭 *fǎngdìng* spindle (rod holding bobbin on spinning wheel or spinning machine, lit. 'pincer trap'?).

lawh [loh] /lɔh/ *vs.* ဆူညံ– 喧嚷 *xuān rāng*. **:** Mawx pa lawh tan:? ဘယ်သူဆူညံသလဲ။ 谁在那里喧嚷？ /*f*7/

lawh laog [loh lāog] /lɔh la̰uk/ *vs.* ဆူညံ–၊ ရှုပ်ရှက်ခတ်– 喧嚷, 热闹 *xuānrāng, rènào* lively, boisterous, buzzing with excitement. **:** Nyiex ah lai daing: lawh laog ngaix. ဒီနေ့စာသင်ကျောင်းမှာအရမ်းဆူညံတာပဲ။ 今天学校里很热闹。 *The school is buzzing with excitement today.* ☞ hong:, sigoek, sighee: [*syn.*].

lawx [lox] /lɔʔ/ *comb. form (redup).* ပုံမှန်၊ မနားတမ်း၊ မရပ်တမ်း 不断地, 经常地 *bùduànde, jīngchángde* regular, uninterrupted, incessant. **:** chawk lawx lawx. မနားတမ်းမေးတယ်။ 经常地问。 *ask constantly.* /*f*5/

lawx thawx [lox tox] /lɔʔ tʰɔʔ/ *n.* <BRIE> ကုလားအုပ် 骆驼 *luòtuo* camel (*Camelus sp.*). ☞ kala ug [*syn.*]. [Hox ← ?].

lawx seex [lox seex] /lɔʔ sɯʔ/ *v.* ကရိယာတန်ဆာပလာ 落实 *luòshí* implement, put into practise. **:** lawk seex ci: hua: num in:. 落实今年的计划。 *implement this year's plan.* [Hox].

lawx lawx [lox lox] /lɔʔ lɔʔ/ *adv-post.* အမြဲတမ်း၊ ပုံမှန်၊ မနားတမ်း၊ မရပ်တမ်း၊ အစဉ်သဖြင့်၊ အစဉ်၊ တတွတ်

တွတ် 不断地, 经常地 *bùduànde, jīngchángde* regularly, constantly, incessantly. **:** chawk lawx lawx. မနှားတမ်းမေး 经常地问。 *ask constantly.* ☞ pot[1], jheeng: jheeng:, jheeing: jheeing:, sijheeng:, sijheeng: sijhai: [*syn.*].

lawx ho: [lox hou] /lɔʔ ho/ *vs.* ( ) ( )ရှိန်– 落后 *luòhòu* backward. [Hox].

law: [lo] /lɔ/ **1** *adv-pre.* ဖြီးဖြန်း–၊ ဟန်ဆောင်–၊ ဟ( ) ( ) လုပ်– 借口, 假装 *jièkǒu, jiǎzhuāng* pretend, use as an excuse or pretext. **:** law: tix saux ang: hoek kah. ဖျားဟန်ဆောင်ပြီး မလာဘူး။ 借口有病不来。 *not come, using illness as an excuse.* | law: tix yuh. လုပ်ဟန်ဆောင်– 假装做。 *pretend to do.* **2** *vt.* 骗，捉弄 *piàn, zhuónòng.* **:** Law: mawx mawx ang: pui sax law: kuad. 骗谁（可以），（就是）不能骗老人。 /*f*10/

lawg[1] [lōg] /lɔ̰k/ **1** *n.* <NYIEX> အခန်း 内室, 里屋 *nèishì, lǐwū* room. **: lawg it** အိပ်ခန်း 卧室 *bedroom, sleeping room* | **lawg sawm:** ထမင်းစားခန်း 饭厅 *dining room* **2** *cl.* ခန်း 间, 隔 *jiān, gé* (classifier for rooms in a house). **:** tix lawg. အခန်းတစ်ခန်း 一间。 *one room.* **3** *cl.* <VM?> ခန်း 章, 部 *zhāng, bù* division, chapter, unit (logical unit in a book). **:** Lawg Tix. အခန်း (၁) *Unit One.* **4** *cl.* တွဲ 册 *cè* volume (classifier for books, a physical unit). ☞ hawng:[2] ①, lawk nyiex, daux lawg [*syn.*]. /*f*0.0129/ /*f*4/

lawg[2] [lōg] /lɔ̰k/ *v.* မြည်တွန်တောက်တီး–၊ ဆဲဆို–၊ ဆဲရေး–၊ တိုင်းထွာ–၊ တိုင်– 老骂 *lǎo mà* nag, complain, bitch (vulg.). **:** Maix paw lawg paoxtix:. ခင်ဗျားတို့အချင်းချင်း မြည်တွန်တောက်တီး မနေကြနဲ့။ 你别老骂人。 *Don't nag at each other.* /*f*0.0129/ /*f*4/

lawg gau [lōg mgāe] /lɔ̰k ga̰ɯ/ *n.* စာသင်ခန်း 教室 *jiàoshì* classroom. ☞ lawg nyiex gau lai [*syn.*].

lawg mai [lōg māi] /lɔ̰k ma̰i/ *n.* ဖယောင်းတိုင် 蜡烛 *làzhú* candle. ☞ ten:[2] ② [*syn.*].

lawg nyiex [lōg nyīex] /lɔ̰k ɲḭɛʔ/ **1** *n.* <NYIEX> အိမ်အခန်း 内室, 里屋 *nèishì, lǐwū* inner chamber of house, private area. **2** *n.* အိမ်ရှင်ခန်း 自家 *zìjiā* one's self (?) one's own house (?). ☞ hawng:[2] ①, lawg[1] ①, daux lawg [*syn.*].

lawg nyiex gau lai [lōg nyīex mgāe lāi] /lɔ̰k ɲḭɛʔ ga̰ɯ la̰i/ *n.* စာသင်ခန်း 教室 *jiàoshì* classroom. ☞ lawg gau [*syn.*].

lawd [lōd] /lɔ̰t/ **1** *vt.* ဆွဲထုတ်– 拔出 *báchū* pull out, draw. **:** lawd gawn:. ဓါးထုတ် 拔刀。 *draw a knife.* **2** *vt.* ( ) ( )ကျ–၊ ဖြန့်–၊ ဖြန့်ကျက်– 拉开 *lākāi* pull open, draw back, space out, loosen. ☞ silawd[1] [ceu 2] [*var.*]. ☞ glawd (glawt) [*mor.*]. /*f*7/

lawng[1] [lōng] /lɔ̰ŋ/ **1** *vt.* တလျှောက်လိုက်–၊ အတိုင်းသွား– 沿着……走 *yánzhe ..... zǒu* along, go along, follow (river). **:** lawng klawng:. မြစ်အတိုင်းသွား 沿着河岸走。 *follow the river.* **2** *n.* ရွာနီးချုပ်စပ်၊ ရွာဝန်းကျင်၊ ရွာအနီးအနား 寨围 *zhàiwéi* village perimeter, area surrounding the village. /*f*0.0367/ /*f*6/

lawng[2] [lōng] /lɔ̰ŋ/ *vt.* ထွန်– 犁（指犁了一道以后，又接着犁）*lí (zhǐ líle yīdào yǐhòu, yòu jiēzhe lí)* plough (UK) plow (US), till (refers to multiple ploughings). **:** Ma: in: yix hoik lawng nawh loe: bawg. ဒီတောင်ယာကျွန်တော်တို့သုံးခေါက်ထွန်ပြီးပြီ။ 这块地我们已经犁了三次了。 *We have already ploughed this field three times.* /*f*0.0367/ /*f*6/

lawng grawng: [lōng mgrong] /lɔ̰ŋ grɔŋ/ *v.* တိုင်ပင်–၊ ဆွေးနွေး–၊ အကြံတောင်း–၊ ဆန္ဒခံယူ– consult; ask for advice (lit. ' [discuss?] situation'?). **:** Hu: nawh tix lawng grawng: mai: kuad yaong: son nyiex ma: yix. သူကျွန်မတို့အိမ်ထောင်အတွက် ရွာလူကြီးနဲ့သွားပြီးတိုင်ပင်တယ်။ *He went to the village headman to consult for our family.* | Ex kah hoik yaox, krax sang: lawng grawng: sang: hu: kawn: daing: nu daing: khui: nang:. 我们清醒地看到，在前进道路上还有不少矛盾和困难。 *We have also seen that the way to be travelled is still frought with difficulties.*

lawng: [long] /lɔŋ/ *n.* အခေါင်း၊ ကြုတ် 棺材 *guāncái* coffin, casket. **:** Lawng: raux daux pu. 棺材厚，墓穴深。（本应说作：long bū ndaex raex，为了押韵，说成现在这样。）*A thick coffin, a deep burial hole. (lit. 'deep casket, thick burial hole', order reversed for the sake of Wa ABBC rhyme.)* /*f*0.0145/ /*f*9/

lawng: lawh [long loh] /lɔŋ lɔh/ **1** *n.* <KHAOX> မြက်ပင်တစ်မျိုး 小铃草（果实熟透时，摇动果实会发出响声）*xiǎo líng cǎo (guǒshí shú tòu shí, yáodòng guǒshí huì fāchū xiǎngshēng)* ('little bell grass', when fruit is ripe, shaking it makes a sound). **2** *vi.* မြည်သံ 响 *xiǎng* sound. **:** Mawh tix lawng: lawh daux bau: maix? ခင်ဗျားအိတ်ထဲကဘာမြည်သံလဲ။ 什么东西在你袋子里响? *What is it that is making a noise in your shoulder bag?* ☞ lang: lawh [*var.*].

lawn [lōn] /lɔ̰n/ *n.* <KHAOX,SAUX> ချိုပ်ပင် 黄精（百合科多年生草本，根状茎可食，也可入药）*huángjīng* Solomon's seal, rhizoma polygonati, sealwort (*Polygonatum sp.*, *P. sibiricum*?, a vine growing from rhizome, with edible stalk, used medicinally). **:** Kawn: Paraok sum tix ih nghox, sivawng, ka: mung:, khawx koi: iien: pi: kix mai:

khaux lawn kix. “ဝ”လူမျိုးတွေစပါး၊ ပြောင်း၊ လူး၊ ဆပ်၊ နှံစား နဲ့ ချိပ်ပင်တို့ကိုစိုက်ပျိုးကြတယ်။ [佤族主食有大米、包谷、荞子、小红米、豆类、山薯和各种野菜。] (not close trans.) *The Wa grow and eat rice, maize, buckwheat, xiaohongmi rice and millet, and various pulses, as well as various tubers and wild vegetables. (?)* ☞ kawn: sai: krax [*syn.*]. ☞ kla: lawn tie:, sigra:[1], rib sigra:, khaux .

lawn tiag [lōn dīag] /lɔ̰n ṭiak/ *n.* <KHAOX> ◻ ◻ အာလူး 黄独, 黄金, 黄药子, 苦茅薯, 蓑衣包 *huángdú, huángjīn, huángyàozǐ, kǔmáoshǔ, suōyībāo* air potato (*Dioscorea bulbifera*, lit. 'wild Solomon's seal? wild tuber'?). [ríang 2].

lawn ih [lōn ih] /lɔ̰n ʔih/ *n.* <KHAOX,SAUX> နွယ်မြစ်ခါး (စပျစ်ပင်ပင်စည်တွင်ခွေပေါက်သည့်နွယ်မြစ်တမျိုး) 黄药子, 毛薯 *huángyàozǐ, máoshǔ* air potato, aerial yam, bitter yam (*Dioscorea bulbifera* edible bulbil grow on vine, lit. 'edible lón yam').

lawm[1] [lōm] /lɔ̰m/ **1** *n.* အသွား; 刃 *rèn* blade. **:** lawm vaig. ဓားသွား; 刀刃。 *a knife blade.* **2** *vs.* ထက်– 锋利, 快 *fēnglì, kuài* sharp (of edge or point). **:** Vaig in: lawm. ဒီခါးထက်တယ်။ 这把刀快。 *This machete is sharp.* | Ak lawm um: rug. ထက်သောမြှား; တစ်ကယ့်အဆိပ်။ 利箭真毒药，或：强弩真毒药。（常用于比喻毫不含糊的言或行。）*A sharp arrow and genuine arrow-tip poison. (Refers to very straightforward language or conduct.)* **3** *vs.* ◻ ◻◻◻–; ထက်မြက်–; ထက်– 善于, 好 *shànyú, hào* precise, incisive, accurate, excellent (?). **:** Ak lawm ka lai:, moi hai: ka teed. မြှားရှဉ့်အတွက်ကောင်းတယ်၊ ကျွဲခွေ◻ကိုစိတ်ကြီးတယ်။ 善射之弩，好斗之牛。（善射之弩，直译为在射松鼠方面很锋利的弩。）*A crossbow excellent for squirrel, a steer formidable at butting. (?)* | Ak lawm ka te, pui mi ka lhak. မြှားကဒူးလေးအတွက်ထက်တယ်၊ လူတွေလည်ရင်ချမ်းသာကြမယ်။ *A crossbow excellent for arrows, a person rich by cleverness. (?)* | Ak tee: lawm kah lai:, sinaw tee: hai: kah vhi:. မြှားတံကရှဉ့်အတွက်ဆိုရင်ထက်လိမ့်မယ်၊ လူပျိုကအလည်အပတ်ဆိုးလိမ့်မယ်။ 弩对松鼠总是锋利的，伙子对串门总是使劲的。 *A crossbow is likely to be excellent for squirrel, and a lad is likely to be enthusiastic at courting the girls. (?)* ☞ klu, peem[1], beem[1] [ceu 2] [*ant.*]. ☞ gawm[1] [*mor.*]. /*f*0.0114/ /*f*5/

lawm[2] [lōm] /lɔ̰m/ *vt.* ဝန်းရံ–; ဝိုင်း– 围住, 包围（猎物等）*wéizhù, bāowéi (lièwù děng)* surround (as to surround quarry in hunting). ☞ lai: lawm [*syn.*]. [Siam လွမ်. lɔm$_5$ 'surround']. /*f*0.0114/ /*f*5/

lawm nyoeg nyoeg [lōm nyōuig nyōuig] /lɔ̰m ɲo̰c ɲo̰c/ *vs.* ချွန်မြွေ 尖, 尖溜溜 *jiān, jiānliūliū* sharp, pointed.

lawm siboig [lōm si nbōig] /lɔ̰m s.bɔ̰c/ *vs.* ချွန်ထက်– 尖利 *jiānlì* sharp, pointed.

lawm: [lom] /lɔm/ **1** *n.* <KHAOX> အဖူး; အင့ုံ 骨朵儿, 苞 *gǔduǒr, bāo* bud. **2** *vi.* ဖူး–; ဝုံ– 含苞, 打骨朵儿 *hán bāo, dǎ gǔduǒr* bud, be in bud, produce buds, form buds. **:** Tai tie jah tix lawm: phao:. မက်မုံပန်းတွေစဖူးပြီ။ 桃花开始打骨朵儿了。 *The peach blossoms are in bud now.* **3** *cl.* ပွင့်; 个, 朵 *gè, duǒ* blossom (classifier for flowers or buds). **:** lawm: tai tix lawm:. အဖူးတစ်ဖူး 一个花骨朵儿。 *one flower bud.* | tai tix lawm:. ပန်းတစ်ပွင့် 一朵花。 *a blossom.* /*f*0.0501/ /*f*9/

lawm: choik choik [lom qoig qoig] /lɔm tɕʰɔc tɕʰɔc/ *vs.* ချွန်ထက်ထက် 圆溜溜 *yuán liū liū.*

lawm: le: [lom lei] /lɔm le/ *vs.* လုံး–; ဝိုင်း–; လုံးဝန်း– 圆, 滚圆 *yuán, gǔn yuán* round, spherical. **:** Plix an: jiiet lawm: le: ngie. ဟိုဘောလုံး လုံးနေတာပဲ။ 那个球滚圆滚圆的。 *That ball is completely round.* ☞ pon: pak, pon: plak [*ant.*].

loi[1] [lōi] /lɔ̰i/ *adv.* ထပ်; ; နောက်ထပ်; ဆက်– 再, 重, 继续 *zài, chóng, jìxù* again, re-do, continue to do sth.. **:** **baox loi** ◻◻◻ ◻ ◻◻再来 *again, more* | loi tix yuh. ◻◻◻ ◻ ◻◻ ◻◻重做。 *do it again.* | loi tix gau. ◻◻◻ ◻ ◻◻ ◻◻继续学习。 *study again, study more.* ☞ cai[3], soi[2] [*syn.*]. /*f*0.0108/ /*f*9/

loi[2] [lōi] /lɔ̰i/ *comb. form.* တစ်ကယ် 真, 认真 *zhēn, rènzhēn* true, conscientious, diligent, sincere. **:** X lung X loi. တစ်ကယ်ပါ။ 认真、努力. . . *do sth. diligently, do regularly, be diligent, sincere, constant, persevering* | Ah rai ah rong, ah lung ah loi. အဟုတ်ပြောတာ၊ တစ်ကယ်ပြောတာ။ 说丙说辛，说实说真。（认真说的意思。）*Say C, say D, say truely, say sincerely. (Speak the truth, talk sincerely.)* ☞ lung[2], rug, tete [*syn.*].

loi [lōi] /lɔ̰i/ *n.* <KAWNG,SAUX> 斑蝥, 放屁虫, 斑猫, 豆腐虫 *bān máo, fàngpì chóng, bān māo, dòufu chóng Mylabris sp..*

loih[1] [lōih] /lɔ̰ih/ *n.* ခြေသလုံး 小腿 *xiǎotuǐ* calf, lower leg (below knee). ☞ loeh[1] .

loih[2] [lōih] /lɔ̰ih/ *vs.* အထူး; ထူးချွန်သော 优秀（?）*yōuxiù* outstanding, excellent (?). **:** Tang sidaing: bre kah sidiex, hen: gau, sawg ruah mai: khao: heux kang: pu:, nie mawh hen: gau, sawg ruah kang pu: sidaing: loih silaoh. ပါတီအဟောအပြောအရမ်းကောင်တယ်၊ အသင်ကောင်းတယ်၊ ကေဒါခေါင်းဆောင်ရွေးချယ်တော်တယ်၊ အသင်ပိုင်းပိုဆိုးတယ်၊

ခေါင်းဆောင်ရွေးတာအထူးတော်တယ်။ 党重视教育、培训、选拔和考核干部，特别是培养、选拔优秀年轻干部。 *The Party attaches great importance to educating, training, selecting and examining cadres, especially the nurturing and selecting of outstanding young cadres.*

loi:[1] [loi] /lɔi/ **1** *n.* <KHAOX> အစေ့၊ ကွာစေ့ 小瓜, 嫩果 *xiǎo guā, nèn guǒ* ('small melon, soft tender ripe fruit') (as opposed to too-big too-tough melons and fruits, or is this a specific fruit?). **2** *vi.* သီး– 结（果）*jiē (guǒ)* bear fruit. **:** Bi: jah tix loi: vong in:. အခုတလောဖရုံစသီးနေပြီ။ 南瓜这几天开始结了。 *The pumpkin has started to bear fruit of late.* /*f*0.015/ /*f*10/

loi:[2] [loi] /lɔi/ *n.* <KHAOX,SAUX> ငရုပ်ကောင်းပွင့်နဲ့ဆင်တဲ့အသီးတမျိုး 水林果, 炮仗果, 白花酸藤果（果实球形如大豌豆, 成熟时呈黑红色, 味酸甜, 可食） *shuǐlínguǒ, pàozhàngguǒ, báihuā suānténgguǒ (guǒshí qiú xíng rú dà wāndòu, chéngshú shí chéng hēi hóngsè, wèi suān tián, kě shí)* white-flowered embelia, false black pepper (*Embelia ribes*, edible fruit, round, size of large pea, dark red when ripe, with sweet-sour flavor). ☞ plix loi:, khaox loi: ② [*syn.*]. /*f*0.015/ /*f*10/

loi: kawn: peux [loi gon bēx] /lɔi kɔn pɤ̰ʔ/ *n.* ပါးချိတ် 腮腺, 耳下腺, 耳下淋巴腺 *sāixiàn, ěrxiàxiàn, ěrxià lìnbāxiàn* parotid glands (pair of large salivary glands at base of ears, lit. 'youngest child embelia fruit?'). ☞ lai: kawn: peux [*var.*]. ☞ tawt awh, kla: ia: ②, dawng: yhaok, dong: yhaok [*syn.*].

loi: nong: [loi noung] /lɔi noŋ/ *n.* <KHAOX> ○ □□□ □□ဝဲမှသစ်သီးတစ်မျိုး 山李子 *shān lǐzǐ.*

loi: nong: siah [loi noung siah] /lɔi noŋ siəh/ *n.* <KHAOX> အရည်ရှမ်းရှမ်းနှင့်ချဉ်သောအသီးပင်တစ်မျိုး 长叶酸藤子, 大水林果 *cháng yè suān téngzi, dà shuǐ lín guǒ.*

loi: simaox [loi si māox] /lɔi s.mạu̯ʔ/ *n.* ○ ကျောက်စရစ် 小石子 *xiǎo shí zǐ* pebble.

loig (loeg) [lōig (lōuig)] /lɔ̰c, lo̰c/ *vs.* သန့်ရှင်းသော၊ သန့်စင်သော 纯 *chún* pure. **:** Lig lung loig ang: mhawm:. သန့်စင်တဲ့ဝက်မကောင်းဘူး။ 纯黑猪不好。 *Pure black hogs are not good.* /*f*6/

li[1] [lī] /lḭ/ **1** *n.* အကြောင်း၊ အဓိပ္ပါယ် 理, 道理 *lǐ, dàolǐ* reason, good sense. **:** Lox pa krai nawh ang: koe: li. သူပြောတဲ့စကား အဓိပ္ပါယ်မရှိဘူး။ 他说话没有理。 *What he says doesn't make sense.* **2** *n.* ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု ဘာသာရေး၊ ဓလေ့ 信仰，宗教，习俗 *xìnyǎng, zōngjiào, xísú* belief, creed, religion, custom. **3** သာသနာ . [Hox lǐ 理 (prim) ?]. /*f*0.047/ /*f*3/

li[2] [lī] /lḭ/ *n.* <KHAOX> ○ □အာလူးသီးတစ်မျိုး 小野毛薯（一种野生薯类, 可以吃, 味如白薯） *xiǎoyěmáoshǔ (yīzhǒng yěshēng shǔ lèi, kěyǐ chī, wèi rú báishǔ)* (a kind of edible wild tuber, flavour similar to a white potato). /*f*0.047/ /*f*3/

li[3] [lī] /lḭ/ **1** *n.* <SAUX> အနာစိမ်း၊ သွေးစုနာ၊ ပြည်တည်နာ 泡儿 *pàor* boils. **:** Sidah in: chix tix pai: li. မီးလောင်လိုဖြစ်တဲ့ ပြည်တည်နာတွေကို ဒီဆေးကကုပေးလိမ့်မယ်။ 这种药可以治烫起的泡儿。 *This medicine can treat boils from burns.* **2** *vi.* <SAUX> အနာစိမ်းဖြစ်–၊ သွေးစုနာဖြစ်–၊ ပြည်တည်–起泡 *qǐpào* form boils, break out in boils, blister. **:** Caong nawh hoik li ka ngu. မီးဖိုက အပူကြောင့် သူသွေးစုနာဖြစ်တောမ့်လို ခံစားရတယ်။ 他的脚被火烫起泡了。 *His feet broke out in boils from the heat of the hearth.* ☞ plaung:, ploh ②, nghe: ③ [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.047/ /*f*3/

li[4] [lī] /lḭ/ *vs?.* မှည့်– (အပင်ကကြွေပြီး နေကြောင့်မှည့်ဝါပြီးပျော့လာတဲ့အသီး၊ ဒါကြောင့်ပိုချိုတယ်) 黄软（指掉在地上的栘椢果、橄榄等, 被阳光晒着的一面, 变得黄软, 好吃 *huáng ruǎn (zhǐ diàozài dìshàng de yíyīguǒ, gǎnlǎn děng, bèi yángguāng shài zhāo de yímiàn, biàn dé huáng ruǎn, hǎochī)* soft and ripe (referring to fruit which has fallen on the ground and has ripened and dried in the sun, and thus improved in taste). /*f*0.047/ /*f*3/

Li Kai: Sin: [Lī Gai Sin] /lḭ kai sin/ *np.* ပြောင်းလဲသောဘာသာရေး? ' 改心' 教 *'Gǎixīn' jiào* the Dharma-changing Religion, a Mahayana Buddhist sect which was introduced by first Pha Cao from Dali area in mid-19th century.. **:** Gawn: pawd pi:, Li Kai: Sin:. ဘူးသီးလှီးခါး၊ ပြောင်းလဲသောဘာသာရေး? 制芦笙的刀，' 改心' 教。 *A knife for making reed organs, the religion of the Dharma Changers. (Believers stressed playing the reed organ and dancing to achieve unity with the Buddha.)* [lī 'religion' + Siam kai$_2$ sin$_1$ 'change dharma' or 'change belief']. [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

Li Khrit [Lī Krid] /lḭ kʰrit/ *np.* <LI,KHRIT> ခရစ်ယာန်ဘာသာ 基督教 *Jīdūjiào* Christianity. ☞ Li Sirhax, Li Silax, Li Yiehsu: [*syn.*].

Li Ting: Kawx [Lī Ding Gox] /Lḭ Tiŋ Kɔʔ/ *np.* လီတင်းကော? 李定国（明末清初农民起义军将领。原为明末农民起义领袖张献忠部将。张死后，联合南明桂王共同抗清。桂王为汉奸吴三桂所执之后，李仍在滇南一带坚持抗清斗争。清初滇南著名的茂隆银厂即为李军所开。） *Lǐ Dìngguó* Li Dingguo (fl. 1650-1700, Ming loyalist, general in a late Ming peasant uprising, later led anti-Manchu forces aligned under Ming Prince Gui, established Maolong silver mine in Banhong area of Cangyuan

County).. **:** Maw: Lao Li, khri: Lao Vu. ၊ လိရဲ့ငွေဒင်္ဂါး၊ လောင်ဝူရဲ့ရွှေ။ 老李的矿井，老吴的金子。（世上之珍。）*Old Li's (silver) mine, Old Wu's gold. (Precious objects.)*

Li Sirhax [Lī Si Hrax] /l̪i s.rʰaʔ/ *np.* <LI,KHRIT> ခရစ်ယာန်ဘာသာ 基督教 *Jīdūjiào* Christianity (lit. 'hymn religion'?). **:** Laig Pa Raog tiblah Li Vad, Li Sirhax ang: nyang sawn: tix rheeng:, tee: taug koe: tix yieh num haoh ngie. တစ်ချို့"ဝ"လူမျိုးတွေဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တယ်၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာကမကြာသေးဘူး၊ နှစ်တစ်ရာကျော်လောက်ပဲရှိအုံးမယ်။ [[. . . 佛教和基督教. . . .] *Some Wa believe in Buddhism and Christianity, which has not been for very long, only a little over a hundred years. (?)* ☞ Li Khrit, Li Silax, Li Yiehsu: [*syn.*].

Li Silax [Lī Si Lax] /l̪i s.laʔ/ ☞ Li Sirhax .

Li Yiesu: [Lī Yie Su] /l̪i ʑiɛ su/ *np.* <LI,KHRIT> ခရစ်ယာန်ဘာသာ 耶苏教, 基督教 *Yēsūjiào, Jīdūjiào* Christianity. ☞ Li Khrit, Li Sirhax, Li Silax [*syn.*].

li loin [li louin] /li loin/ *n.* <VH> ဆင်ခြင်တွေး တောယူဆချက်၊ သဘောတရား 理论 *lǐlùn* theory.

Li Vad (Li Vat) [Lī Vād] /l̪i vat̪/ *np.* <VAD> ဗုဒ္ဓဝါဒ 佛教 *Fójiào* Buddhism.

lit mat [lid mad] /lit mat/ *n.* လက်မှတ် (ဘွဲ့၊ဂုဏ်ထူးဆောင်) certificate of honour.

lip lu [lib lū] /lip lu̱/ *vi.* <LI> ဘဝင် 魂游 (?) *húnyóu* be in a trance, go on a spirit journey, have an out-of-body experience (?). **:** yam lip lu aux yaox riieng susai. [Lai Kawncau 11:5] ငါသည် ယုပ္ပေမြို့ဆုတောင်းစဉ် ဘဝင်ဖြစ်၍၊ 魂游象外、看见异象。 *in a trance I saw a vision. [Act. 11:5]* ☞ lu lib .

lih[1] [līh] /l̪ih/ **1** *vi.* ထွက်– 出, 出来, 出去 *chū, chūlai, chūqù* go out, exit, leave, depart. **:** Singaix hoik lih. ၊ ်ကပြီ။ 太阳出来了。 *The sun has come out.* | niied lih. မြန်မြန်ထွက်။ 快出来。 *come out quickly.* | lih khaing: tin:. ဒီကနေထွက်။ 从这里出去。 *leave from here.* **2** *vt.* ဆင်း– 下, 下来, 下去 *xià, xialai, xiàqu* descend, go down. **:** lih jee. ကုန်းဆင်း 下坡。 *go down a slope.* | Maix niied tix lih khaing: dee lhaong:. အပေါ်ကနေမြန်မြန်ဆင်း။ 你快点儿从高处下来。 *Hurry and come down from the height.* **3** *vt.* စုစည်း–၊ ထုတ်လုပ်–၊ စု– 出, 凑 (钱、物) *chū, còu (qián, wù)* assemble, produce, come up with, pool (money, things). **:** Num: Cub Caw Ting Cao: Yuh Phuk Lai Vax lih. "ဝ" စာအုပ်ဖြစ်အောင် အလုပ်အမှုဆောင် အဖွဲ့ကထုတ်လုပ်သည်။ *Produced by the Executive Committee to Make a Wa Reader.* **4** *vt.* ခွဲခြမ်း–၊ ခွဲ– (မိသားစု၊ ပိုင်ဆိုင်မှု၊ အမွေ) 分 *fēn* split off, divide (family, property). **:** lih nyiex. မိသားစုကနေခွဲပြီး (အိုးအိမ်သစ်တည်ထောင်) 分家。 *split off from the family (and form a new household)* ☞ laig[1], haok [*ant.*]. ☞ plih [*mor.*]. /*f*0.206/ /*f*2/

lih[2] [līh] /l̪ih/ **1** *n.* ကိုယ့်သွေးသား၊ သွေးရင်းသားရင်း 亲, 亲生 *qīn, qīnshēng* blood relation, one's own family. **:** kawn: lih. ်းရင်းသားရင်း 亲生儿女。 *one's own child.* **2** *v.* တူ–၊ ဆင်တူ–၊ ပုံတူ 象 (在形象上相同) *xiàng (zài xíngxiàng shàng xiāngtóng)* take after, resemble in appearance. **:** Nawh lih ngai: ka keeing: tix. သူ ့ အဖေမျက်နှာနဲ့တူတယ်။ 他的面貌象他的父亲。 *He takes after his father in his face.* /*f*0.206/ /*f*2/

lih bhaung: [līh npaeng] /l̪ih bʰaɯŋ/ *vi.* ၊ ် ် ် ် 刮风 *guā fēng* blow (wind), be windy.

lih bhawm: [līh npom] /l̪ih bʰɔm/ *vo.* ၊ ်ုက်– 送气 *sòngqì* aspirate, be aspirated (of a consonant, in phonetics).

lih sijaox nham: [līh si njāox hnam] /l̪ih s.dʑau̯ʔ nʰ am/ *n.* ်းချက်ချင်းထွက် 血崩 *xuè bēng*.

lih rhawm: [līh hrom] /l̪ih rʰɔm/ *v.* သတိရ–၊ စဉ်းစား မိ– 想起 *xiǎng qǐ* think of, it occurs to sb..

lih lai [līh lāi] /l̪ih la̱i/ *v.* ထုပ်ဝေ– 出版 *chūbǎn* publish. ☞ chux pang: [*syn.*].

lih lhiex [līh hliex] /l̪ih lʰɛʔ/ *vi.* မိုးရွာ– 下雨 *xià yǔ* rain.

lih vah [līh vah] /l̪ih vah/ *v.* အစေ့ညောက်ထွက်–၊ အညောက်ထွက်– 萌发 *méngfā* sprout, germinate, bud.

lihu: (lih hu:) [līh hu] /l̪ih hu/ *vi.* ထွက်ခွါ– leave.

lix mi: [lix mi] /liʔ mi/ *cl.* စင်တီမီတာ 厘米 *límǐ* centimetre (UK) centimeter (US) (cm). [Hox].

lix chang: [lix qang] /liʔ tɕʰaŋ/ *n.* <VH> ရှုခင်းသာ 立场 *lìchǎng* standpoint, point of view. [Hox].

lix see: [lix see] /liʔ sɯ/ *n.* <VH> သမိုင်းဘာသာ၊ သမိုင်း၊ ရာဇဝင် 历史 *lìshǐ* history. ☞ grawng: been, been ju [*syn.*]. [Hox].

li: [li] /li/ *n.* <TOSAT> ရှဉ့်မတက် 明纹花鼠, 明纹花松鼠 (似松鼠而小, 生活在树上) *míng wén huā shǔ, míng wén huā sōngshǔ (sì sōngshǔ ér xiǎo, shēnghuó zài shù shàng)* Himalayan striped squirrel (*Tamiops macclellandi*). /*f*0.111/

li: thang: [li tang] /li tʰaŋ/ *n.* <VH> ခန်းမ၊ မြို့တော်ခန်းမ 礼堂 *lǐtáng* auditorium. ☞ nyiex li: thang: [*syn.*]. [Hox].

lig [līg] /l̪ic/ *n.* <BRIE> ဝက် 猪 *zhū Sus scrofa* var. *domestica*, pig (young, usu. less than 50 kg.), hog (mature animal, usu. more than 50 kg.), swine (general term, but now somewhat archaic-sounding). /*f*0.0976/ /*f*7/

lig ngai [līg ngāi] /l̪ic ŋa̰i/ *n.* ဝက်သိုး 猪崽 *zhū zǎi*.

lig ngha: [līg hnga] /l̪ic ŋʰa/ *n.* <BRIE> ဝက်သိုး 种猪 *zhǒng zhū* breeder hog (?).

lig praog [līg brāog] /l̪ic pra̰uk/ *n.* <BRIE> မိတ်လိုက် ဝက် 架子猪 *jiàzi zhū* feeder pig (already grown, but not yet fattened).

lig miex [līg mīex] /l̪ic mɛ̰ʔ/ *n.* ဝက်မ 母猪 *mǔ zhū* sow (female hog).

lig mhaing: [līg hmaing] /l̪ic mʰaŋ/ *n.* <BRIE> ဝက်ထီး 公猪 *gōngzhū* male hog, boar.

lig sox [līg soux] /l̪ic soʔ/ *n.* ဝက်ခွေး 家畜 *jiāchù* domestic animals (lit. 'pigs and dogs'). ☞ lig sox ia: sim: [*syn.*].

lig sox ia: sim: [līg soux ia sim] /l̪ic soʔ ʔia sim/ *n.* အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန် 家禽, 家畜 *jiāqín, jiāchù* domestic animals, pets (lit. 'pigs, dogs, chickens and birds'). ☞ lig sox [*syn.*].

lig sidax tieb [līg si ndax dīeb] /l̪ic s.daʔ tɛ̰p/ *n.* ပိန်သေးရှိကျွေးမွေးရခက်သောဝက်မျိုး? 夹尾巴猪, 僵猪（瘦弱难饲养的猪）*jiā wěiba zhū, jiāngzhū (shòuruò nán sìyǎng de zhū)* (a thin and hard-to-feed pig, lit. 'covered tail pig').

lig sieh [līg sieh] /l̪ic sɛh/ *n.* တင်းပြီးဝက် 牙猪（骟过的公猪）*yá zhū (shàn guò de gōngzhū)* neutered male hog.

lig shiang: [līg siang] /l̪ic siaŋ/ *n.* ဝက်မလေး 小母猪 *xiǎo mǔ zhū* young sow.

lig lai [līg lāi] /l̪ic la̰i/ **1** *n.* စာပေ 文字 *wénzì* writing. **2** *n.* အသိပညာ၊ စာပေပညာ 知识 *zhīshi* knowledge.

lig lai mhai: ce: [līg lāi hmai jei] /l̪ic la̰i mʰai tɕe/ **1** *n.* စာရေးခြင်း၊ အရေးအသား၊ စာ 文字 *wénzì* writing, letters (lit. 'letters and symbols on paper'?). **2** *n.* အသိပညာ၊ အတတ်ပညာ၊ ဗဟုသုတ၊ ယဉ်ကျေးမှု 知识, 文化 *zhīshi, wénhuà* knowledge, culture, civilisation (UK) civilization (US).

lig luh [līg lūh] /l̪ic lṵh/ *n.* အသားစားဝက် 葫芦猪（架子小, 肉味鲜, 象葫芦形状）*húlú zhū (jiàzi xiǎo, ròu wèi xiān, xiàng húlú xíngzhuàng)* pot-bellied pig?.

lig loeh [līg louih] /l̪ic loih/ *n.* <BRIE> ဝက်ကလေး 小猪（约十来斤的）*xiǎozhū (yuē shílái jīn de)* piglet, small pig (ca. 5 kg.).

ling [līng] /l̪iŋ/ *vi.* လှည့်–၊ ပတ်– 转动 *zhuǎndòng* turn, go around, rotate, revolve. ☞ lailing [*syn.*]. ☞ ling:[1], ling:[2] ① [*mor.*]. /*f*0.0119/ /*f*9/

Lingheukawx (Liienhawxkawx) [Ling Hex Gox (Lian Hox Gox)] /liŋ hɤʔ kɔʔ, liən hɔʔ kɔʔ/ *np.* ကုလသမဂ္ဂ 联合国 *Liánhéguó* United Nations.

ling:[1] [ling] /liŋ/ **1** *vt.* လှည့်– 转动, 推而使旋转（圆形物）*zhuǎndòng, tuī ér shǐ xuánzhuǎn (yuánxíngwù)* turn, rotate, cycle, push a round object to rotate it. **2** *comb. form.* <VH?> တစ်...လုံး 整个（时间词的前加部份）*zhěnggè* whole, entire, complete (prefix to certain nouns like time expressions）. **: ling: ngaix** တနေ့လုံး 整天 *the whole day* | **ling: num** တနှစ်လုံး 整年, 全年 *an entire year* | **ling: sawm:** တညလုံး 整夜 *the whole night* | **ling: ngawb** တမနက်လုံး 整个上午 *the whole morning* | **ling: bo** တညနေလုံး 整个晚上 *the whole evening* | **ling: raux** မိုးတွင်းတတွင်းလုံး 整个雨季 *the whole rainy season* | **ling: rung** ေ□ □□□တွင်းတတွင်းလုံး 整个旱季 *the whole dry season* ☞ ling, leeing:[1] [ceu 2] (leeing) [*var.*]. ☞ yia[3] [ceu 1] [*syn.*]. ☞ ling [*mor.*]. [Hox lún 轮 (prim) ?]. /*f*0.1157/ /*f*5/

ling:[2] [ling] /liŋ/ **1** *n.* ဘီး 轮子 *lúnzi* wheel. **2** *n.* စက်ဘီး 自行车 *zìxíngchē* bicycle. **3** *n.* <KRAUNG> 纺锤 *fǎngchuí* spindle, spinning whorl. ☞ tang: cheu:, gawng bia: [ceu 2], ling: keei: [ceu 3] [*syn.*]. ☞ ling [ceu 1], kling:[2] [ceu 3] [*mor.*]. [Hox lún 轮 (prim) ?]. /*f*0.1157/ /*f*5/

ling:[3] [ling] /liŋ/ *vs.* <KAUNG:> ေ□□–၊ လျင်– 晚熟的 *wǎnshúde* late-ripening. **:** nghox ling:. ေ□ □□ □ လျင် (စောစောမှည့်သောကော်ပဲသီးနှံ) 晚稻。 *late-ripening rice.* /*f*0.1157/ /*f*5/

ling:[4] [ling] /liŋ/ *num.* <VH?> သုည 零, ○ *líng* zero, 0. ☞ wa [*syn.*]. /*f*0.1157/ /*f*5/

ling: kang: [ling gang] /liŋ kaŋ/ *vo.* <VH> သံမဏိကျိုချက် 炼钢 *liàn gāng* refine steel. ☞ raug lu: lhek [*syn.*]. [Hox].

ling: keei: [ling geei] /liŋ kɯi/ *n.* <KRAUNG> ချည်ဘီး လုံး 纺锤 *fǎngchuí* spinning whorl. ☞ ling:[2] ③ [*syn.*].

ling: paw: ciex mux [ling bo jiex mux] /liŋ pɔ tɕiɛʔ mu ʔ/ *n.* <VH> ေ□□□ □ွန်ရက်အစီအစဉ် 联播节目 *liánbō jiémù* radio network programme. [Hox].

ling: mong: [ling moung] /liŋ moŋ/ *n.* <VH> မဟာမိတ်၊ ညွှန့်ပေါင်း 联盟 *liánméng* alliance. **:** kong: nong: ling:

mong:. အလုပ်သမည္ရွန့ေပါင်း 工农联盟。 *alliance between workers and peasants.* [Hox].

ling: tao: [ling dao] /lɨŋ tau/ **1** *vt.* <VH> ဦးေဆာင်– 领导 *lǐngdǎo* lead, supervise. **:** Maox Cu: Six ling: tao: ex hu: krax seu: hui: cu: yi:. ေ□□□ ျ၂ုးစိကျ္ရန် တော်တို့ကိုဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ထဲဦးေဆာင်ခေါ်သွား တယ်။ 毛主席领导咱们走社会主义道路。 *Chairman Mao led us on the path to socialism.* **2** *n.* <VH> ေ□ါင်းေဆာင် 领导 *lǐngdǎo* leader, supervisor, leadership. ☞ daih ①, duk, duk thung:, nyaw ②, thong:, thung:, viex[1] ② [ceu 1], cao: kaing:, ling: tao: ②, duk dai:, simiang [ceu 2] [*syn.*]. [Hox].

ling: tui: [ling dui] /lɨŋ tui/ *n.* <VH> တပ်ခွဲ 连队 *liánduì* company (medium-sized military unit composed of several platoons). [Hox].

ling: cang: [ling jang] /lɨŋ tɕaŋ/ *n.* <VH> တပ်ခွဲမှူး 连长 *liánzhǎng* company commander (military rank). [Hox].

Ling: Chang: [Ling Qang] /lɨŋ tɕʰaŋ/ *np.* လန်ချန်းမြို့ 临沧 (地名) *Líncāng* Lincang (name of district in Yunnan province, China, including Wa-populated counties of Cangyuan, Gengma, and Shuangjiang, and also its seat of government, also known as Mianning). ☞ Meung Ling: [*syn.*]. [gróh grong Ling Chang daex Róub róm cé kaex hag tiex].

ling: ju [ling njū] /lɨŋ dʑu̯/ *adv-post.* ထာဝရ၊ တသက်လုံး၊ သက်ဆုံးတို□□一辈子, 一生, 永远 *yībèizi, yìshēng, yǒngyuǎn* whole life, entire life, forever, eternally (lit. ' a cycle of life'?). **: ling: ju ling: phan:** ထာဝရ၊ တသက်လုံး 永生永世, 永远 *whole life, entire life, forever* | hawt Tang: ling: ju. ပါတီနောက်ကထာဝရရပ်တည် 永远跟着党。 *follow the Party forever.* ☞ leeing ju [*var.*]. ☞ lauh ju [*syn.*].

ling: si [ling si] /lɨŋ si/ *n.* <VH> ကွန်ရက်၊ ဆက်သွယ်ရေး 联系 *liánxì* contact, liaison, network. [Hox].

ling: six [ling six] /lɨŋ siʔ/ *n.* <VH> ေ□ ့ကျင့်ခန်း 练习 *liànxí* practise (UK) practice (US). [Hox].

ling: lax [ling lax] /lɨŋ laʔ/ *n.* <KHAOX> ခုံညင်း (ဂုံညင်း)၊ ခိုး 榼藤子, 大巴豆 *kèténgzi, dàbādòu* monkey ladder, matchbox beans, St. Thomas-bean, cali bean, cali nut, garbee bean (*Entada phaseoloides*, a large woody climber liana, with 3-foot-long pods), and/or *Millettia dielsiana*?). ☞ plix ling: lax [*syn.*]. [gróh grong cé Entada spp.].

ling: lax ting [ling lax dīng] /lɨŋ laʔ tɨŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဒိုးနွယ်၊ ဒိုးသီး 大腊合, 磕子 *dàlàhé, kēzi Entada phaseoloides*.

ling: lax siah [ling lax siah] /lɨŋ laʔ siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ□ါက်နက်၊ တမာအသေးမျိုး 油麻藤, 小腊合, 老鸦花藤 *yóumáténg, xiǎolàhé, lǎoyāhuāténg* long-fruited mucuna, velvet bean, sea bean (*Mucuna macrocarpa*) and/or evergreen velvet bean *(M. sempervirens)*, a climbing woody vine, stem when cut secretes dark red juice, root and stems used medicinally, lit. 'slender ling lax vine'). ☞ nhu: singud [*syn.*]. ☞ kawn: sox, ling: lax, ling: lax ting . [ríang Mucuna sempervirens].

ling: fang: [ling fang] /lɨŋ faŋ/ *n.* <VH> ကာကွယ်ရေး 联防 *liánfáng* joint defence (UK) defense (US). [Hox].

le[1] [lēi] /lẹ/ *n.* <SIM:> ေ□ ျ၊ ြကက်တူရွေး 鹦鹉, 绯胸鹦鹉 *yīngwǔ, fēixiōng yīngwǔ* red-breasted parakeet (*Psittacula alexandri* or Derbyan parakeet, *P. derbiana*), parrot. [ríang Derbyan parakeet 大紫胸鹦鹉 (P. derbiana)].

le[2] [lēi] /lẹ/ *part.* တယ် 哩 (用在陈述句的末尾, 表示确认事实) *lī (yòngzai chénshùjù de mòwěi, biǎoshì quèrèn shìshí)* (final particle in declarative sentences, expressing confirmation of fact). **:** yaox le. ေ□ ့တယ်။ 见着哩。 *saw it. (?)*

le gu [lēi mgū] /lẹ gu̯/ *n.* <SIM:> ေ□ ျ၊ ြကက်တူရွေး (အသေးစား) 小鹦鹉 *xiǎo yīngwǔ* parakeet (?).

leh[1] [leih] /leh/ *vt.* ချိုး–၊ ခြွ–၊ ခူး– 掰, 擗 *bāi, pǐ* snap off, break off, pick. **:** leh sivawng. ပြောင်းဖူးချိုး 掰玉米。 *pick ears of maize.* | leh kak khaox. သစ်ကိုင်းချိုး 擗树枝。 *break off a tree branch.* /f9/

leh[2] [lēih] /lẹh/ *vt.* ဟာသလုပ်–၊ ကျီစယ်–၊ စာချိုး– 嘲讽, 讽刺 *cháofěng, fěngcì* parody, lampoon, satirise, make fun of, poke fun at. /f9/

leh lox [leih loux] /leh loʔ/ *vs.* နားမထောင်–၊ မလေးစား–၊ ဆိုး– 不听话, 违拗, 狡辩 *bù tīnghuà, wéi niù, jiǎobiàn* disobedient, naughty, perverse. **:** Kawn: nyawm in: daing: leh lox. ဒီကလေးစကားနား မထောင်ဘူး။ 这孩子很不听话。 *This child is disobedient.* | brax leh lox. အမြဲစကားနား မထောင်ဘူး။ 善于狡辩。 *always disobedient.* ☞ lieh lox [*var.*].

leng: [leing] /leŋ/ *n.* ရိုးရာသံစဉ်၊ ကဗျာ 山歌 *shān gē* folk song, 'mountain song'. ☞ lox ngeei: [*syn.*]. /f9/

leng: leng: [leing leing] /leŋ leŋ/ *adv-post.* တစ်ယောက်စီ၊ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် 一个个, 个个, 都 *yīgè gè,gè gè, dōu* one by one, one at a time. **:** Pui khai: hui: tang: ing: leng: leng:. စ□ ♫ ဝေးတဲ့လူတွေတစ်ယောက်စီပြန်ကြတယ်။ 开会的人,

一个个地走了。 *People returned from the meeting one by one.*

len [lēin] /lɛ̰n/ *n.* ကြေး၊ ရကြေးဝါ၊ ကြေးနီ 小铜环 *xiǎo tóng huán* 'small brass? copper? bronze? ring'. **:** len jiang. ကြေးဝါကွင်း 秤的小铜环。 *bronze ring of steelyard scale.*

lie[1] [līe] /lɛ̰/ *vt.* ခွာထုတ်–၊ ပထုတ်– (နွင်–) 划, 割, 剔 *huá, gē, tì* flick, pick off, cut off, pull away from. **:** Lie nex huik hu: khaing: si ang:, tawm: ngaik rawm: rheep kah si ang:, diag huik mai: taux niex. အသားကိုအရိုးကနေခွာ ▯ ▯ထိုက်၊ အရိုးနဲ့ဟင်းရည်ပြုတ်လိုက်၊ မုန်ညှင်းချဉ်နဲ့အသားကိုကြော်လိုက်။ 把瘦肉从骨头上划掉，然后用骨头来煮汤，瘦肉炒腌菜。 *Pull the lean meat away from the bones, then make soup stock with the bones, and stir-fry the lean into pickled vegetables.*

lie (lieh)[2] [līe (līeh)] /lɛ̰, lɛ̰h/ *part.* လား၊ လဲ 吗 *mǎ* sentence-final question marker. ☞ laih[4], nie: [*var.*]. ☞ pah[1], lhiex[2] [*syn.*]. ☞ liex[2] .

liek [lieg] /lɛk/ *vt.* ပိုင်း–၊ ဖြတ်–၊ ပိုင်းဖြတ်– 劈 *pī* cut, split. **:** Liek jhie: khrie: khix. တရုတ်ထန်းပိုင်းဖြတ်၊ ထင်းကိုခုတ်ဖြတ်။ 劈蒲葵砍柴。(砍柴、打柴。) *Cut the fan palm, chop the firewood. (Cut firewood.)*

liep [lieb] /lɛp/ *vs.* အနီးအနား၊ နှဘေး 旁边 *?* near, around, close?. **:** Kheu: plai: pa nyaux kiex, pui pa ot rawp liep nyiex kiex, yaox sivix. သူတို့သောက်တဲ့အရက်ကြောင့် သူတို့အိမ်နှဘေးမှာနေတဲ့လူတွေ ပြဿနာကြုံရတယ်။

lieh [līeh] /lɛ̰h/ *vt.* လှီး– (ဖြတ်)၊ နွှာ–၊ ခွာ– (အရေခွံ) 剥, 拉 *bāo, lá* peel, strip, flay, skin (an animal), slit, make a gash in. **:** lieh nex. အသားလှီး (ဖြတ်) 拉块肉。 *slit meat. (?)* | lieh hak moi. နွားအရေခွံနွှာ 剥牛皮。 *skin a cow (?)* /*f*8/

lieh lox [lieh loux] /lɛh lo?/ *vs.* စကားနားမထောင် 不听话, 违拗, 狡辩 *bùtīnghuà, wéi'ào, jiǎobiàn* disobedient, naughty, perverse. ☞ leh lox [*var.*].

liex[1] [liex] /lɛ?/ *n.* <KHAOX,KAX,SAUX> မီးကြော▯ ▯ နွယ် 冲天子, 闹鱼藤, 鱼藤, 苦檀子(藤本, 味苦, 可毒鱼) *chōngtiānzi, nàoyúténg, yúténg, kǔtánzi (téngběn, wèi kǔ, kě dú yú)* (*Millettia pachycarpa*, a bitter-tasting vine which can be used to poison fish, leaves, root and seeds used medicinally). ☞ nhu: sibaong: . /*f*0.0738/

liex[2] [liex] /lɛ?/ *part.* ▯▯▯▯▯ ▯▯ 哇, 喽 (表示应诺) *wā, lóu (biǎoshì yìngnuò)* (final modal particle soliciting agreement, as in 'that's right, isn't it?'). **:** Mawh liex, mawh liex. ဟုတ်တယ်နော် (မလား) 是喽, 是喽。 *Isn't that so. (?)* | A:, lig in: lug kluing: liex! တကယ်ဆူတဲ့ဝက်ဘဲနော်။ 啊，这头猪真胖！ *Wow, this hog is really fat, isn't it!* ☞ pah[1], lhiex[2], laih[4], lie (lieh), nie: . /*f*0.0738/

lie: [lie] /lɛ/ *vt.* သွန်းလောင်း–၊ ငှဲ့–၊ လောင်းထည့်– 倒(多指液体) *dǎo (duō zhǐ yètǐ)* pour. **:** Nawh lie: rawm: daux ngoi. သူ▯▯▯▯▯အိုးထဲကိုရေလောင်းထည့်နေတယ်။ 他把水倒进水缸里。 /*f*0.0124/

lied [līed] /lɛ̰t/ *n.* <SAUX> မီးလောင်အမာရွတ် 有伤疤 *yǒu shāng bā* scar. /*f*8/

lied [līed] /lɛ̰t/ *n.* ကြေး၊ ကြေးနီ 红铜 *hóng tóng* copper. /*f*8/

lied [līed] /lɛ̰t/ *vt.* လျှာက်–(ယက်) 舔 *tiǎn* lick. **:** lied ka dak. လျှာနဲ့လျှာက်တယ်။ 用舌头舔。 /*f*8/

lien [līen] /lɛ̰n/ *n.* ပန်းကရိယ (စ်) အင်္ဂါ? 胰, 胰腺 *yí, yí xiàn*. ☞ sivuad [*syn.*].

lien: [lien] /lɛn/ *n.* စစ်သား 兵, 战士 *bīng, zhànshì* soldier, troops (pl.). **: lien: plak khaix sax** 后备军 *reserves, reinforcements, rear guard* /*f*0.0403/ /*f*6/

Lien: Pax Lu [Lien Bax Lū] /lɛn paʔ lṵ/ *np.* <VH,PRIM:> တရုတ်တွေ့ဂျပန်ကိုတိုက်ခိုက်ချိန်တွင် တည်ဆောက်ထားသောစစ်တပ်သား (ရှစ်လမ်းစစ်သား) 八路军 *Bālùjūn* Eighth Route Army (important Communist army in N. China during World War II).

lien: ming: cing: [lien ming jing] /lɛn miŋ tɕiŋ/ *n.* <VH?> ရဲ၊ ရဲသား 民警 *mínjǐng* police, policeman. [lien 'troops' + Hox mínjǐng 民警 'police'].

lien: tai: grawng: [lien dai mgrong] /lɛn tai grɔŋ/ *n.* ကင်းထောက် 侦察兵 *zhēnchábīng* scout (military).

lien: cao: riien [lien jao rīan] /lɛn tɕau ṛian/ *n.* ▯▯▯▯ ကြပ်တပ် 警卫员 *jǐngwèiyuán* bodyguard, guards regiment.

lien: cing: chax [lien jing qax] /lɛn tɕiŋ tɕhaʔ/ *n.* ရဲ၊ ရဲသား 警察 *jǐngchá* policeman.

Lien: Cie: Fang: [Lien Jie Fang] /lɛn tɕɛ faŋ/ *np.* တရုတ်ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် / တရုပ်ပြည်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ ? 解放军 *jiefàngjūn* Chinese People's Liberation Army (PLA). ☞ Reung: Ming: Kai: Fang: Cing:, Cong: Kawx Reung: Ming: Kai: Fang: Cing: [*syn.*].

lien: raoma: [lien rāo ma] /lɛn rạu ma/ *n.* <CAG> ▯ ▯ ▯▯空军 *kōngjūn* air force. ☞ khong: cing: [*syn.*].

lien: rawm: [lien rom] /lɛn rɔm/ *n.* <CAG> ▯▯ ▯▯ 海军 *hǎijūn* navy.

lien: rien thie: [lien rīen tie] /lɛn rɛ̰n thɛ/ *n.* ေတ□□ □ တန်း (စစ်) 后备军 *hòubèijūn* reserves (military).

lien: laux maung [lien lāex māeng] /lɛn la̰ɯʔ ma̰ɯŋ / *n.* ဒုက္ခိတတပ်ထွက် 残废军人 *cànfèi jūnrén* disabled veteran.

lien: haktiex [lien hag diex] /lɛn hak tɛʔ/ *n.* <CAG> စစ်သား၊ ရဲဘော် 陆军 *lùjūn* army.

leet [leed] /lɯt/ *vs.* စိ–၊ ထိုင်း–၊ စိုစွတ်–၊ ထိုင်းမှိုင်း– 潮湿, 返潮 *cháoshī, fǎncháo* wet, damp, moist. **:** Uik leet ngie daux nyiex. အိမ်ထဲမှာစိုနေတာပဲ။ 房子里很潮湿。 *It is very damp in the house.* | Hoik leet mak kram in:. ဒီငရုတ်သီးတွေစိုကုန်ပြီ။ 这些辣子返潮了。 *These chillies have gotten wet.* /f9/

leed [lēed] /lɯ̰t/ **1** *vt.* ဆွဲထုတ်– 拉 *lā* drag, pull. **:** leed lih khaing:. ဆွဲထုတ်လိုက်။ 拉出来。 *pull sth. out.* **2** *vt.* <CAG> ဖားဖိုထိုး– 铸 (?) *zhù* forge, work, draw, wreak (wrought iron) (?). **:** Rag gawn: in: ang: lai: chix goih, maix ceen tawx tax lhek leed khaing: sax. ဒီဓါးသံချေးတက်နေပြီ၊ ချွတ်လို့မရတော့ဘူး၊ မနက်ဖြန်ပန်းပဲဆရာကိုဖားဖိုထိုးခိုင်းလိုက်။ 这刀上的锈不会掉了，你干脆明天让铁匠再铸铸好了。 *The rust on this knife won't come off anymore, so how about giving it to the blacksmith tomorrow to reforge it?* ☞ sileed [ceu 1] [*var.*]. /f10/

leen (leun) [lēn] /lɤ̰n/ **1** *vs.* ပေါင်းပြောင်–၊ ဆံပင်မရှိ– 秃, 光秃秃 *tū, guāngtūtū* bald, hairless. **:** kawn: ia: leen. ကြက်ခေါင်းပြောင်လေး 小秃鸡。 *a hairless (bald) chick.* **2** *vs.* ကြ□ ဝ□ လို့မတော်–၊ ထူးဆန်း–၊ မသင့်တော်–၊ အမြင်မတော်– 不顺眼, 不习惯 (对突然改变了的模样看起来感到不舒服) *bù shùn yǎn, bù xíguàn (duì tūrán gǎibiàn le de múyàng kànqǐlái gǎndào bù shūfu)* look awkward, look odd, not look good, not look proper (the uncomfortable feeling produced on suddenly seeing something that does not fit). **:** Moi in: ang: lai: tauk hing:, leen ngie tix yaox. ဒီနွားခလောက်မဆွဲထားတော့ဘူး။ ကြည့်လို့မတော်ဘူး၊ တကယ်ရယ်ချင်စရာကောင်းတယ်။ 这条牛不挂铃了, 看起来不顺眼。 *This cow isn't wearing a bell anymore and it really looks funny.* ☞ pak[1], pak lug, pak duh, pit ①, klaw [ceu 1] [*syn.*].

leem [lēem] /lɯ̰m/ **1** *n.* <SAUX> ပြည် (အနာ) 脓 *nóng* pus. **2** *vi.* ပြည်ယို 出脓, 化脓 *chū nóng, huà nóng.* /f10/

leem: [leem] /lɯm/ **1** *n.* ကလေးအနှီး 褥子, 尿布 *jièzi, niàobù* diaper. **2** *v.* ခြုံ 裹 *guǒ* wrap. **:** leem: ka man: pa ciied. တပည့်စောင်နဲ့ခြုံထားလိုက်။ 用毛巾裹上。 *wrap up in a towel.* /f9/

leem: kai: ia: [leem gai ia] /lɯm kai ʔia/ *n.* ကြက်ဗေလုံး 鸡脾, 鸡懵懂 *jī pí, jī měngdǒng* chicken spleen (?) (lit. 'chicken- [leem kai]'). [Siam? [leem kai] 'chicken spleen?' + ia 'chicken'].

leeih [leeih] /lɯih/ *vt.* နည်းနည်းလေးဆောင့်မိ– 轻轻碰着 *qīngqīng pèngzhe* bump, tap. **:** Khaing: mawh leeih pui maix ceeix ngie, maix koh yuh tix yiem kah? သူများနည်းနည်းလေးဆောင့်မိတာနဲ့ငိုနေရသလား။ 人家只不过轻轻碰着你一下, 怎么就哭起来了? *Someone only gave you a little bump, so what's all this crying about?*

leeih khix [leeih kix] /lɯih kʰiʔ/ *tw.* လဆန်း၊ လသစ်ဖူး (夏历每月初一) *shuò (xiàlì měi yuè chūyī)* new moon, first day of lunar month.

leeing:[2] [leeing] /lɯɲ/ *vs.* တူး–၊ လောင်–၊ ကျွမ်း– 焦, 糊 *jiāo, hú* burnt, scorched (food). **:** Hoik leeing: sivawng diag nawh. သူလှော်တဲ့ ပြောင်းဖူးပေါက်ပေါက်တူးပြီ။ 他炒的玉米焦了。 *The maize she was roasting is already burnt.* ☞ gleeing [*mor.*]. /f4/

leeing: (leeing)[1] [leeing] /lɯɲ/ *comb. form.* <VM> အားလုံး၊ အကုန်၊ အကုန်လုံး၊ အပေါင်း၊ အပြည့် 整个 (时间词的前加部份) *zhěnggè* whole, entire, complete (prefix to certain nouns like time expressions). **: leeing (leeing:) ngaix leeing (leeing:) sawm:** တစ်နေ့လုံး၊ တစ်ညလုံး 整天整夜 *a whole day and night, all day and all night* | pa ot sivie sivheng: rawm: Yawdan khawm: uik khawm: leeing:. [Mathiex 3:5] ေ□ □ မြစ်မြစ်နားမှာနေသောသူအပေါင်းတို့သည်။ 约旦河一带地方的所有人。 *the entire region around the river Jordan. (Mat. 3:5]* ☞ ling:[1] ② [*var.*].

leeing: ju (leeing ju) [leeing njū] /lɯɲ dʑṵ/ *adv.* <VM> တသက်လုံး၊ ထာဝရ၊ သက်ထက်ဆုံး၊ အစဉ်အမြဲ၊ ရာသက်ပန် 一辈子, 一生, 永远 *yībèizi, yìshēng, yǒngyuǎn* whole life, entire life, forever, eternally (lit. ' a cycle of life'?). **:** Jhong: siviex haktiex hoik nyeep kah aux leeing (leeing:) ju. [Yonax 2:6] မြေကန့်လန့်ကျင်အတွင်း၌အစဉ်အမြဲပိတ်ထားသော်လည်း 地的门将我永远关住。 *[the land], whose bars closed upon me for ever. [Jon. 2:6]* | **leeing: ju leeing: phan:** အသက်ထက်ဆုံး 永生永世, 永远 *whole life, forever* ☞ ling: ju [*var.*].

leu [lē] /lɤ̰/ *n.* <SAUX> ေ□ ်ခုန်နှုန်း 脉 *mài* pulse. **:** Kawn: tauh leu. ေ□ ်ခုန်နှုန်းမြန်နေတယ်။ 脉还在跳动。 *One's pulse is still pounding.* /f9/

leung: teung: [leng deng] /lɤŋ tɤŋ/ *adv.* အလွန်၊ အရမ်း 极度, 非常 *jídù, fēicháng* extremely, very. ☞ lang: teung: [*var.*].

leung: leuh [leng leh] /lɤŋ lɤh/ *v.* လှုပ်–၊ ခါ–၊ တုန်ခါ– 摇 *yáo* shake, waver. **:** leung: leuh hing: sang: khaw:. ခေါ်ကျောင်းတက်ခေါင်းလောင်းတုန်ခါနေတယ်။ 摇上课铃。

leun: [len] /lɤn/ *n.* <KAB> လ 月 *yuè* month. ☞ khix [*syn.*]. [Siam လိုဆန် lɤn$_1$ 'moon, month'].

leue (leue:) [leui] /lɤi/ *qw.* ဘာကြောင့် 为什么, 怎么 *wèishénme, zěnme* why, how come. **:** Yuh kah mawx maix leue klieb plah in: nong:? ဘာကြောင့် ခင်ဗျားဒီတစ်ချပ်ကိုပဲကပ်သလဲ။ 您为什么只贴这一张呢？ *Why did you only hang this one (picture)?* ☞ lai:[1] ① [*var.*]. /*f*0.0134/

leue [lēui] /lɤ̄i/ *vt.* လိုက်– 追 *zhuī* hunt, chase, pursue. **:** Viex sox hu: leue to: tiag. ခွေးခေါ်ပြီး တောကောင်လိုက်မယ်။ 带着狗去追野兽。 *Take dogs in pursuit of wild game.* ☞ pheet[1] [*syn.*]. /*f*7/

lia [līa] /lia/ *vt.* အကဲခတ် (သေချာကြည့်) 打量, 打扮 *dǎliang, dǎbàn* size up, measure with the eye. **:** bre tix lia tix. ခေါ်ကျအကဲခတ် (ကိုယ့်ကိုယ် ကိုသေချာကြည့်သည်) 仔细扛量。 *size up sth. carefully.* /*f*7/

liak [liag] /liək/ *adv (n?).* နည်းနည်း၊ စိုးစဉ်း 点儿 *diǎnr* a bit, a little. **:** Maix gaw aux liak. နည်းနည်း ကူပါဦး။ 你帮我点儿。 *Help me a bit.* /*f*0.0114/ /*f*4/

liah[1] [liah] /liəh/ *n.* <KHAOX> ခေါ်ကြီးတစ်မျိုး (အရသာချဉ်) (一种野果, 味酸, 可食) *(yīzhǒng yěguǒ, wèi suān, kě shí)* (a kind of mulberry?, *Morus sp.* ?, wild tree? with edible tart fruit). ☞ khaox liah, khaox liah klawng:, khaox liah yaong: . /*f*5/

liah[2] [līah] /lia̰h/ *num.* ခြောက် (၆) 六 *liù* six, 6. **: kao: liah** ဆယ့်ခြောက် 十六 *sixteen* ☞ rhok [*syn.*]. /*f*0.0552/ /*f*5/

lia: [lia] /lia/ *vs.* ကန်း– 瞎 (指一只眼瞎) *xiā (zhǐ yī qí yǎn xiā).* **:** lia: ngai: tix khawn:. မျက်လုံးတစ်ဖက်ကန်းတယ်။ 一只眼瞎。 ☞ lia: ngai: [*syn.*].

lia: ngai: [lia ngai] /lia ŋai/ **1** *n.* မျက်လုံးတစ်ဖက်ကန်းသူ 独眼龙, 斜眼 *dú yǎn lóng, xié yǎn* a person blind in one eye. **2** မျက်လုံးကန်း 瞎一只眼 *xiā yī qí yǎn.* **:** hoik lia: ngai:. မျက်လုံးတစ်လုံးကန်းသွားပြီ။ 瞎了一只眼。 ☞ cf □ [*syn.*].

liag [līag] /lia̰k/ *vt.* ဝယ်– 买 *mǎi* buy. **:** liag kraung. ပစ္စည်းဝယ်တယ်။ 买东西。 ☞ coeh [*ant.*]. /*f*0.0124/ /*f*5/

liag klum [līag glūm] /lia̰k klṵm/ *vt.* တစ်လုံးတစ်ခဲလိုက်ဝယ်– 趸买 *dǔn mǎi* buy in bulk, buy wholsesale.

liang[1] [līang] /lia̰ŋ/ **1** *vt.* ခေါ်ပြုစုကျွေးမွေး– ပြုစု– 养，养活 *yǎng, yǎnghuó* look after, care for. **:** Tawx hoik ting ex, ex deeh liang kuad. ကျွန်တော်တို့ကို ကြီးတဲ့အထိထားပြီ လူကြီးတို့ကို ပြန်ပြီးပြုစုရအောင်။ 当咱们大了, 又回过来养老的。 *When we are grown up, we will return to care for our elders.* **2** *vt.* ထိန်းကျောင်း– 放, 放牧 *fàng, fàngmù* tend, raise. **:** liang moi. နွားကျောင်း 放牛。 *tend cows.* **3** *vt.* ပူးမွေး–၊ နတ်တင်– 供奉 *gòngfèng* make an offering to. **:** Kuih sawm: shiang:, liang sawm: moeg. ခေါ်ကျက်မျက်တွေကိုထမင်းချက်စားမယ်၊ နတ်တွေကိုထမင်းကျွေးမွေးမယ်။ 祭祀寨宝，供奉社神。 *Cook some food to nourish the treasure talisman, make an offering to nourish the nature spirit.* /*f*0.0129/ /*f*5/

liang[2] [līang] /lia̰ŋ/ **1** *adv-pre.* ဦးဆုံး၊ အရင်၊ အဦး 头次, 头回， *tóucì, tóuhuí* first, for the first time, begin to do sth.. **:** liang tix shiao. ဦးဆုံးအသုံးပြုတယ်။ 头次使用。 *use for the first time.* **2** *vi.* စ၊ အစ၊ အရဦးဆုံး 开始，起初 *kāishǐ, qǐchū* start, be at the beginning, be the first to do sth.. **:** Pa: liang tix yiem mawh Sigrit . စပြီးတော့ဝိုတာပုရစ်။ 第一个出来的是蟋蟀。 *The first to sing was the Cricket.* ☞ tok[3], kaw:[1], ngai:[3] ①, jah (jauh) [ceu 1], grux[3], ngai:[3] ②, num:[3] (?), phao ka: ② (?), ran:[1], theu: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.0129/ /*f*5/

liang[3] [līang] /lia̰ŋ/ *vt.* အသားသေစေ– 炼 (指用油或其他东西把新锅炼一下) *liàn (zhǐ yòng yóu huò qítā dōngxi bǎ xīn guō liàn yīxià)* season (a pot, by using oil etc.). [Hox (prim) liàn 炼 'temper' ?]. /*f*0.0129/ /*f*5/

liang feen [liang feen] /lia̰ŋ fɯn/ *n.* <KRAUNG> တိုဟူးဝါ 凉粉 *liángfěn* bean starch noodles, bean thread (?) (fine noodles made from gram [chickpea] flour and yellow in colour). ☞ rawm: nhum: ② [*syn.*]. [Hox].

liang: [liang] /lia̰ŋ/ *n.* <VH> ဂျုံ 粮 *liáng* grain. **:** yix liang:. 余粮。 *surplus grain.* | liang: kuang: saw:. 粮管所。 *grain depot, grain management station* | ci: tong: liang:. 机动粮。 *discretionary grain, reserve grain, grain for flexible use.* | chux pi: liang:. 储备粮。 *reserve grain, stored grain.* [Hox]. /*f*0.0274/ /*f*8/

liang: ming: phai: [liang ming pai] /lia̰ŋ mḭŋ pʰai/ *n.* <VH> နှစ်ဘက်ချွန် (နိုင်ငံရေးအရစိတ်မချရသူ) 两面派 *liǎng miàn pài* double-dealer, two-faced faction (politically unreliable element). [Hox].

liang: tu: tiak [liang du diag] /lianŋ tu tiək/ ☞ liang: tiak .

liang: tiak [liang diag] /lianŋ tiək/ *n.* <SIUING:,SAUX> ဖားတစ်ပိုင်းငါးတစ်ပိုင်း 红瘰疣螈, 水蛤蚧 *hóngluǒ yóuyuán, shuǐgéjiè* Himalayan newt (*Tylototriton verrucosus*). ☞ lang: tiak, liang: tu: tiak [*var.*].

liang: seex [liang seex] /lianŋ sɯʔ/ *n.* <VH?> စာသုံးကုန်ပစ္စည်း၊ စားစရာ 粮食 *liángshi* grain, grain food. **:** liang: seex ciux. စာသုံးကုန်ပစ္စည်းဆိုင် 粮食局。 *grain bureau.* [Hox].

liao [līao] /lịau/ *v.* ပြော–၊ ဆို–၊ 聊 (?) *liáo* say, talk. **:** Aux sang liao pex mhong been kre tix phuk. ကျွန်တော်ခင်ဗျားတို့ကိုပုံပြင်တစ်ပုဒ် ပြောပြမယ်။ *I'd like to tell you a story (I'd like to read aloud a story book to you.?).* ☞ liao [*var.*]. [Hox liáo 聊 ?].

liao: kai: [liao gai] /liau kai/ *vt.* <VH> သဘောပေါက်–၊ နားလည်– 了解 *liǎojiě* understand. [Hox].

liux tux [liux dux] /liuʔ tuʔ/ *v.* <VH> အဆိပ်ရည် 流毒 *liúdú* spread poison, exert a pernicious influence. [Hox].

Liux Sao: Chix [Liux Sao Qix] /liuʔ sau tɕʰiʔ/ *np.* 刘少奇 *Liú Shàoqí* Liu Shaoqi (1898-1969, Chinese political leader and president of PRC, 1959-1968).

liux siox [liux sioux (liux siox)] /liuʔ sioʔ, liuʔ siɔʔ/ *vi.* <VH> နိုင်ငံခြားပညာတော်သင် 留学 *liúxué* study abroad. ☞ glhawk gau tang: meung [*syn.*]. [Hox].

liux suang: ching: ang: [liux suang qing ang] /liuʔ suaŋ tɕʰiŋ ʔaŋ/ *n.* <KAUNG:> အမိုနီယမ်ဟိုက်ဒရိုဂျင် ဆာလဖိတ် 硫酸氢铵（农药）*liúsuān qīng ǎn (nóngyào)* ammonium hydrogen sulfate, NH(4)HSO(4) (herbicide). [Hox].

liux suang: ang: [liux suang ang] /liuʔ suaŋ ʔaŋ/ *n.* <KAUNG:> အမိုနီယမ်ဆာလဖိတ် 硫酸铵（农药）*liúsuān ǎn (nóngyào)* ammonium sulphate $(NH_4)_2SO_4$ (a chemical fertiliser). [Hox].

liung: [liung] /liuŋ/ *loc,redup.* အပေါ်၊ အပေါ်ဘက် 上边 *shàngbian* up above, up there. **:** Liung: mawh moi ka piang gawng. ဟိုးအပေါ်ကနွားကတောင်ပေါ်ကနွား 在山顶上边的是牛。 *Up there on top of the mountain are oxen.* | Khix long long (liung: liung:), tawx ex vai sivawg maix liex. ဟိုးအပေါ်ကလ၊ ငါတို့ကိုမင်းရဲ့တံစဉ်ဌားပေးပါလား။ *Crescent moon way up there, lend me your sickle.* ☞ siuh [*ant.*].

liiep [liab] /liəp/ *loc.* ဝေ။ ကြားမှ ဘေးတိုက် 旁边 *pángbiān.* **:** Mawh mawx pa ot liiep maix? ဘယ်သူခင်ဗျားဘေးမှာနေလဲ။ 是谁在你旁边? /*f*10/

liiex sux [liiex sux] /liɛʔ suʔ/ *n.* <VH> အာဇာနည် မိသားစု၊ တော်ဝင်မိသားစု 烈属 *lièshǔ* members of a revolutionary martyr's family. [Hox].

liiex seu: (liiex see:) [liiex se (liiex see)] /liɛʔ sɤ, liɛʔ sɯ/ *n.* <VH> အာဇာနည်၊ စစ်သူရဲကောင်း၊ တော်လှန်ရေးသူရဲကောင်း 烈士 *lièshì* martyr, war hero, revolutionary hero. [Hox].

Liiex Ling: Cu: Yi: [Liiex Ling Ju Yi] /liɛʔ liŋ tɕu ʑi/ *np.* <VH> လီနင်ဝါဒ 列宁主义 *Lièníngzhǔyì* Leninism. [Hox].

liied [līad] /lịat/ *vs.* ငယ်–၊ နည်း– 小 *xiǎo* little, small. **: pa iak pa liied** ငယ်သေးမွားမွား 小 *little, small* | cub cee pui iak pui liied. 少数民族。 *minority people, small group of people (?)* ☞ iak [*syn.*].

liieb lu [līab lū] /lịap lụ/ *vs.* မှိန်ဖျော့ဖျော့၊ မှုန်မှိုင်းမှိုင်း 朦胧 *ménglóng* dim, hazy?. **:** it liab lu ngie. မှုန်မှိုင်းမှိုင်းနဲ့အိပ်နေတယ်။ 朦胧入睡。 ☞ ceeix [*syn.*].

liieb liu [līab līu] /lịap lịu/ ကြယ်ပျောက် ချိန်၊ ကြယ်အိပ်ချိန် 惊醒, 睡醒 *jīng xǐng, shuì xǐng.* ☞ liab lu 惊醒, 睡醒 [*var.*].

liien: [lian] /liən/ *v.* ဝေ။ ပြောင်–၊ နောက်–၊ စ–၊ ကျီစား– 开玩笑 *kāiwánxiào* tease. ☞ lak liien: [*syn.*].

liiem[1] [līam] /lịəm/ *vt.* ရှာ–၊ ရှာဖွေ–၊ လိုက်ရှာ– 仔细找 *zǐxì zhǎo* search, look for. **:** Maix bre tix liiem nyex rau piang tiex. မြေကြီးပေါ်ကျသွားတဲ့အပ်ကို သေချာရှာကြည့်ပါ။ 你仔细找一下掉在地上的针。 *Search hard for the needle that fell onto the ground.* /*f*8/

liiem[2] [līam] /lịəm/ *v.* ခွဲခြား– 分别 (?) *fēnbié* distinguish, discriminate, discern (?). **:** Maix] chix cheu: chix liiem ka pa tang: siyox. [Romax 2:18] မတူတဲ့ပစ္စည်းတွေ ကွဲအောင်ခွဲခြားနိုင်တယ်။ [你] 能分别是非。 *You can distinguish between things which are different. (?) (var.: You approve the things that are excellent.) [Rom. 2:18]* ☞ cheu:[3] [*syn.*]. /*f*8/

luik [luig] /luc/ **1** *prep?.* ကလွဲရင်၊ မှတပါး၊ အပြင် 除此 *chú cǐ* (with khaing) except for, other than. **:** Luik khaing: in: ang: lai: koe: khaix. ဒါကလွဲရင်မရှိတော့ဘူး။ 除此以外再也没有了。 *There are no more except for this one.* **2** *vi.* လွဲ–၊ ပယ်–၊ ပျက်ကွက်–၊ သွေဖည်–၊ အမှားလုပ်– 误, 弄错（否定式，与 ang：毫无例外）*wù, nòngcuò (háowú lìwài)* (with khaing) miss, omit, deviate,

make mistake about sth., be absent (in neg. with ang: without exception, without fail). : Nawh ang: sax luik khaing: nyiex yix pie tix bo. သူကျွန်မတို့ အိမ်မှာမရှိတာ တညနေတောင်မရှိဖူးဘူး။ 他每个晚上毫无例外地到我们家来。 *He has never been absent from our house for even a single evening.* | Luik ia: khaing: dang:, ang: chix rang khaing: kaug. ကြက်က သူ့အိပ်စင် မှားချင်မှားမယ်၊ ဒါပေမယ့် သူ့ကြက်သားပေါက်တွေကိုတော့ စွန့်သွားမှာမဟုတ်ဘူး။ 鸡（有时会）弄错了圈，但不会（丢下蛋窝）让蛋窝空着。（即：鸡有时会错了进圈，但不会误了抱蛋。比喻妇女有时跟丈夫吵架，会不回家，但不会丢下孩子不管。）*A chicken might mistake her hen house, but she wouldn't abandon her brood. (?)*

luih [lūih] /lu̯ih/ *vt.* ဖယ်–၊ ဖယ်ရှား– 推开, 滚 *tuīkāi, gǔn* roll away, push away. : Luih simaox in: to:. ဒီကျောက်ခဲဖယ်ပစ်လိုက်။ 把这块石头推开。 *Push this rock away.* | Luih po: in: hu: lax an:. 把这个碓[duì]滚到那边去。 *Roll this mortar over there.*

luix kwang: [luix guang] /luiʔ kuaŋ/ *n.* <VH> စနက်တံ 雷管 *léiguǎn* blasting cap (explosives), detonating cap, detonator. [Hox].

Luix Fong: [Luix Foung] /Luiʔ Foŋ/ *np.* <VH> လွိဖုန်း (ရိုးရာပုံပြင်ထဲမှနာမည်) 雷锋 *Léi Fēng* Lei Feng (a folk hero of the 1950s-1970s in China, and subject of many period stories in Chinese and in Wa translation).

luing: chuang: [luing quang] /luŋ tɕʰuaŋ/ *n.* <VH> သင်္ဘော 轮船 *lúnchuán* steamer, motor vessel (large motorised ship). [Hox].

lua [lūa] /lu̯a/ **1** *vt.* လုံးညှစ်– 捏, 使成团 *niē, shǐ chéng tuán* knead into a ball. : lua eeppid. ထမင်းပြောင်းကိုလုံးညှစ်တယ်။ 捏糯米饭团。 *knead sticky rice into balls.* **2** *cl.* ဆုပ် 团，坨，块 *tuán, tuǒ, kuài*. : eep tix lua. ထမင်းတစ်ဆုပ် 一团饭。 ☞ glua[1] [*mor.*]. /*f*6/

luat [luad] /luat/ *n.* ချည်၊ စည်းလုံးချည် 蚕丝, 绸缎 *cánsī, chóuduàn* silk thread, silk. : Pre luat kuad song:. ပိုးထည်ချည်နဲ့ရှာလူကြီး 绸缎丝线老人家。 *Satins and silk threads -- the elders.* /*f*6/

luah [luah] /luah/ **1** *vi.* မြည်–(အသံ) 响 *xiǎng* sound, resound, make a sound, ring out, be audible. : Kuang: paw: luah phao:. ရေဒီယိုသံမြည်ပြီ။ 广播响了。 *The broadcast is ringing out now.* **2** *vs.* ကြည်– (အသံ) 响亮 *xiǎngliàng* loud and clear, sonorous. : Lox nawh daing: luah. သူ့အသံတစ်ကယ်ကြည်တယ်။ 她的声音非常响亮。 *Her voice is very sonorous.* ☞ gluah [*mor.*]. /*f*6/

luax [lūax] /lu̯aʔ/ *n.* ကပ်ရောဂါဆိုး၊ ဘေးအန္တရယ်၊ ကြောက်မက်ဖွယ်ဘေး pestilence, disaster, virulence, sth. dreadful (?). : Pex awm: pa: lawk pui con pui cam:, awm: pa: mawh luax mawh laung, hu: pex khaing: tan:, ang: tawx pex paung! ခင်ဗျားတို့ကြည့်ရ[illegible]ခားပြတွေ၊ အကျင့်ပျက်တွေ၊ လည်လိုးမဲ့ကောင်တွေနဲ့တူတယ်၊ ခင်ဗျားတို့ကိုနေစရာပေးမှာမဟုတ်ဘူး၊ ဒီကနေထွက်သွားကြ။ [你们好像是强盗，是猎人头的，走开吧!] (not close trans.) *You look like robbers, like scoundrels and cutthroats (?), get out of here, we're not going to give you shelter!*

luad [lūad] /lu̯at/ *v.* လွတ်–၊ လွတ်မြောက်– escape. : khaix an cub pa kawn: deuk tak pon tix luad luan heue: [Yamjah 32:8] ကြွင်းသောတစု လွတ်လိမ့်မည်ဟု ဆို၏။ *the group that is left may escape.*

luad luan [lūad lūan] /lu̯at lu̯an/ *v.* လွတ်–၊ လွတ်မြောက်– escape. : **Paoxgrawm sox praix eue, sonsang luad luan aux khaing: jhawk in: teem: coi aux liak,** သူငယ်ချင်းမြေခွေးရေဒီကျော့ကွင်းကနေလွတ်မြောက်ဖို့ရာငါ့ကိုကူညီပါအုံး။

luang[1] [lūang] /lu̯aŋ/ *vs.* ပျော်ကက်[ကြိယာ]– 乱, 随便 *luàn, suíbiàn* reckless, careless. : luang tix krai lox. စကားကိုလျှောက်ပြောတယ်။ 乱说话。 *talk carelessly.* [Hox]. /*f*10/

luang[2] [lūang] /lu̯aŋ/ *vs.* <KAB> မည်း– 黑 (歌谣用语) *hēi (gēyáo yòngyǔ)* black (used in oral lit.). : Kaux pui luang, juang pui hot. ကိုယ်လုံးမည်းတယ်၊ လူကဆင်းရဲတယ်။ 身子黑，穷人样。或：黑人身子，穷人模样。 *Black in the body, looking like a poor man.* ☞ lung [*var.*]. ☞ paing [*ant.*]. /*f*10/

luan [lūan] /lu̯an/ **1** *vi.* လွန်–၊ ကျော်– 过, 超过 *guò, chāoguò* pass, surpass, exceed, go past, go beyond. : Bawg yam hoik luan. အချိန်လွန်သွားပြီ။ 时间过了。 *The time has passed.* | luan khaing:: ci hua:. စီစဉ်ထားတာထက် လွန်သွားတယ်။ 超过了计划。 *exceeded the plan.* | lih khaing: lawng luan khaing: yaong:. အိမ်ယာကိုစွန့်ခွါခြင်း 出门在外。 *leave home and set out on one's own.* **2** *vi.* လွန်–၊ လွန်လွန်း–၊ ပို– 过分, 过度 *guòfèn, guòdù* too (much), excessive. : Pa yuh nawh chaox tix luan. သူလုပ်တာလွန်လွန်းတယ်။ 他做的太过分了。 *What he did was excessive.* /*f*0.0243/ /*f*4/

luan khwan: [lūan kuan] /lu̯an kʰuan/ ကယောင်ချောက်ချားဖြစ်–၊ ကြောက်လန့်– 被吓着，失魂落魄 *bèi xià zhe, shī hún luò pò* frightened ?.

luan glhawk [lūan nklog] /lu̯an gʰlɔk/ *v.* လွန်ကဲ–၊ လွန်–၊ ကျော်– 超过 *chāoguò* surpass, be above grade.

luan shiao tix [lūan sīao dix] /lu̯an si̯au ti˧˥/ *v.* အသုံးလွန်ကျူး– （用超过了）*(yòng chāoguò le)* used to excess.

luan veue: [lūan veui] /lu̯an vɤi/ *vs.* တိုးတက်–၊ ရှေရောက်– 先进 *xiānjìn* advanced.

luan: [luan] /luan/ *vs.* ဟိန်း– 响亮, 洪亮, 嘹亮 *xiǎngliàng, hóngliàng, liáoliàng* loud and clear, resounding, resonant. /*f*0.0155/ /*f*10/

loe [lōui] /lo̯i/ **1** *vi.* ရေ– 游, 游泳, 泅 *yóu, yóuyǒng, qiú* swim. **2** *vi.* ဒဏ်ရာနဲ့ပြေးထွက်သွား– 带伤逃走（指禽兽）*dàishāng táozǒu (zhǐ qínshòu)* escape wounded (of game in hunting). **:** puing: klang: loe. ဌန်ရဲ့ကိုပစ်တာဒဏ်ရာနဲ့ပြေးထွက်သွားတယ်။ 打带伤逃走的老鹰。 *hit a hawk which flew away wounded. (?)* ☞ loe rawm: [*syn.*]. /*f*0.0186/ /*f*8/

loe tawp [lōui dob] /lo̯i tɔp/ လက်ပစ်ကူး–(ရေ) 自由式游泳 *zìyóu shì yóuyǒng*.

loe dang riex [lōui ndāng rīex] /lo̯i dan̪ rɛ̯˧˥/ *n.* ရေပြန်ကူး–(ရေ) 仰泳 *yǎng yǒng* back stroke.

loe jung [lōui njūng] /lo̯i dʑu̯ŋ/ *n.* ကိုယ်ဖော့ကူး–၊ ခွေးကူးကူး– 立泳, 踩水式游泳 *lì yǒng, cǎishuǐ shì yóuyǒng* treading water, dog paddle(?).

loe sox [lōui soux] /lo̯i sɔ˧˥/ *n.* ခွေးကူးကူး– 狗趴式游泳 *gǒu pā shì yóuyǒng* dog paddle.

loe rawm: [lōui rom] /lo̯i rɔm/ *vi.* ရေ– swim. ☞ loe [*syn.*].

loe viak [lōui viag] /lo̯i viək/ *n.* ဖါးကူးကူး–၊ ပိုးကောင်ကူးကူး–(ရေ) 蛙泳 *wāyǒng* breast stroke, frog kick.

loek [louig] /loc/ *n.* ခြေဖနောင့် 脚后跟 *jiǎo hòu gēn* heel. /*f*8/

loeh[1] [louih] /loih/ *n.* အဆီ 距, 距刺 *jù, jùcì* spur (protruding toe-like part on rear of rooster or pheasant's leg). **:** loeh ia:. ကြက်ဆီ 鸡距。 *cockspur.* ☞ loih[1] .

loeh[2] [louih] /loih/ **1** *n.* ဆီဝါ 黄油（润滑机器的）*huángyóu (rùnhuá jīqì de)* lubricating oil. **2** *n.* တရိစ္ဆာန်ဆီ 动物油（变质发黄的）*dòngwùyóu (biànzhì fāhuáng de)* lard, animal fat (rancid (?) rendered (?) and yellow in colour) (?).

loeh[3] [lōuih] /lo̯ih/ *n.* အပေါက် （ဝင်ပေါက်ထွက်ပေါက်） 洞口（指老鼠、兔子等准备逃走的出口处）*dòngkǒu (zhǐ lǎoshǔ, tùzi děng zhǔnbèi táozǒu de chūkǒuchù)* hole, esp. hiding hole, escape route for hunted quarry, such as hares or rodents. **:** Kawn: Hawx lih hawt Siiem:, mai: hu: mox tix daux loeh (Loih) khaox taux ge:. တရုတ်ကလေးရှမ်းနောက်လိုက်ထွက်ပြီး (ကမ္ဘာဦးကျောက်ဂူမှ)၊ သစ်ကတိုးပင်အပေါက်ထဲမှာသွားပုန်းနေတယ်။ *The Han Chinese came out (from the primaeval cave) after the Shan, and went and hid in a hole in the trunk of a toon tree.*

loeh tao: [lōuih dao] /lo̯ih tau/ *n.* မီးဖို 灶, 灶孔 *zào, zào kǒng* cooking stove, esp. holes in stove top, hob (UK). [lóuih 'hole' + Hox (prim) zào 灶 (?)].

loeh rhawm: [louih hrom] /loih rʰɔm/ *vs.* ကြည်နူး–၊ ဝမ်းမြောက်–၊ ပျော်ရွှင်– 快活, 愉快 *kuàihuó, yúkuài* happy, pleased, content. **:** Loeh rhawm: maix ka patix? မင်းဘာတွေကြည်နူးနေတာလဲ။ 什么事使你这样快活? *What are you so happy about?*

loe:[1] [loui] /loi/ *num.* သုံး 三 *sān* three, 3. **: kao: loe:** ဆယ့်သုံး 十三 *thirteen* /*f*0.1704/ /*f*4/

loe:[2] [loui] /loi/ *vt.* လွှဲပေး– 递 *dì* hand over, pass, deliver. **:** loe: ka aux. ကျွန်တော့်ကိုလွှဲပေးလိုက်။ 递给我。 *hand over sth. to me.* /*f*0.1704/ /*f*4/

loe:[3] [loui] /loi/ *vt.* မှား၊ လွှဲမှား 错, 冒失 *cuò, màoshī* be mistaken, be wrong, do sth. by mistake, do in error, erroneously. **:** Lai ce: aux tix sang tawx ka maix, loe: aux tix tawx ka nawh. ခင်ဗျားကိုပေးမယ့်စာ ကိုလွှဲမှားပြီးပေးမိတယ်။ 我本想交给你的信, 错交给她了。 *The letter that I intended to give to you, I mistakenly gave to her.* | Lud gloe loe: glhawk. 踩错台级穿错综。（不合规矩。）*Mess up threading the heddle, step wrong on the step. (Don't adhere to the rules.)* /*f*0.1704/ /*f*4/

loeg [lōuig] /lo̯c/ *vi.* <SAUX> ပြေမျော–၊ ခွေကျ– 虚脱 *xūtuō* collapse, suffer prostration (with decrease in body temperature and blood pressure, weak pulse, cold sweat, paleness, etc.). **:** Tax Ai Khun: kaoh khaing: daux ma: mai: dex loeg ka taug tix yam hoek daux nyiex kix heue. အကိုအလီခွန်း ကွင်းတွေကိုဖြတ်ပြန်လာပြီးအိမ်ရောက်တဲ့အခါ ပင်ပန်းလွန်းလို့ခွေကျသွားတယ်။ 艾昆老人从地里回来，到家的时候疲倦得差点晕厥。 *When Elder Ai Khun reached their home upon returning from the fields, he almost collapsed he was so tired.* /*f*10/

lha [hla] /lʰa/ *adv-pre,vs.* ရှေ– 晚, 迟 *wǎn, chí* late. **:** lha: hoek maix. ခင်ဗျားလာတာနောက်ကျတယ်။ 你迟到了。 *You came late.* ☞ lhax [*var.*]. ☞ cao [*ant.*].

lhak[1] [hlag] /lʰak/ *vs.* ရှု– ဉာဏ်ကောင်း– 聪明, 伶俐 *cōngmíng, línglì* bright, clever, intelligent, witty, smart (US). **:** Kawn: nyawm in: daing: lhak. ဒီကလေး သိပ်ဉာဏ်ကောင်းတယ်။ 这孩子很聪明。 *This child is very bright.* | Pui lhak kawx ka kawn: bre tix gau lai. ဉာဏ်ကောင်းတဲ့လူတွေတောင်မှ စာကြိုးစားရတယ်။ 即使是聪明人也还得认真学习。 *Even intelligent people have to study hard.* ☞ deux [*ant.*]. /*f*0.032/ /*f*6/

lhak[2] [hlag] /lʰak/ **1** *n.* ထင်းချောင်း၊ သစ်သားချောင်း (柴)排 *(chái) pái* woodpile, stack (of firewood), rick. **:** Lhak khix an: praok ma: kix ang: mawh lhak khix kix, mawh cie nyiex Ka: Nap. သူတို့တောင် ယာနားကထင်းချောင်းတွေသူတို့ထင်းမဟုတ်ဘူး၊ကား နပ်အိမ်ကဥစ္စာ။ 他们家地边的那排柴不是他们的，而是嘎那家的。 *That stack of firewood next to their fields isn't theirs, it belongs to Ka Nab's family.* **2** *cl.* လံ 排 *pái* pile, stack, cord, rick (classifier for firewood). **:** Khix yix koe: ra: lhak. ငါတို့ထင်းနှစ်လံရှိတယ်။ 我们家有两排柴。 *We have two stacks of firewood.* /f0.032/ /f6/

lhak[3] [hlag] /lʰak/ *n.* တံသင် 橛子 *juézi* stake, pin, stem (?). **:** Can kraung pa shiao son nyiiex gox bwan: man: khawm: uik, mai lhak khawm: uik, mai lhak pa shiao son vungviang biang, tag kieh nawh mawh pa yuh kah tawng. [Lai Lih Hu: 27:19] အမှုတော်ထမ်းဘို့တဲတော် အသုံးအဆောင် ရှိသမျှကိုင်း၊ တဲတော်တံသင်၊ ဝင်းနှင့်ဆိုင်သော တံသင်ရှိသမျှကိုင်း၊ ကြေးဝါနှင့်လုပ်ရမည်။ 帐幕各样用处的器具、并帐幕一切的橛子、和院子里一切的橛子、都要用铜作。 *All the instruments of the tabernacle in all its service, and all its pins, and all the pins of the court, shall be of brass. [Exo. 27:19]* /f0.032/ /f6/

lhak nhi: [hlag hni] /lʰak nʰi/ *n.* <BEEN> ပြက္ခဒိန်တွက်ရာတွင်သုံးသော အမည်ဆယ်ခု၊ ရာသီစက်ဝန်း 天干（计算日子用的）*tiāngān (jìsuàn rìzi yòng de)* cycle of 10 names of days used in calendrical calculation, like Chinese 'heavenly stems' (lit. 'stem+? stunted?'). ☞ nhak nhi: (?) [*var.*].

lhak nhi: tosat [hlag hni dou sad] /lʰak nʰi to sat/ *n.* <BEEN> ပြက္ခဒိန်တွက်ချက်ရာတွင်သုံးသော နာမည်ဆယ်ခုနှင့်ဆယ့်နှစ်ခုပါ ရာသီစက်ဝန်းနှစ်ဝန်း 天干地支 *tiāngān dìzhī* two cycles of 10 and 12 names of days used in parallel in calendrical calculation, like the Chinese Heavenly Stems and Earthly Branches; the cycle of 12 days has the familiar correlation with 12 animals (lit. 'stem-stunted and animals'?). ☞ nhak nhi: pi: meung: [*syn.*].

lhak choik [hlag qoig] /lʰak tɕʰɔc/ ☞ lhak chuaik .

lhak chuaik [hlag quaig] /lʰak tɕʰuac/ *vs.* လည်–၊ ဉာဏ်များ–၊ ကောက်ကျစ်– 狡猾, 猾头 *jiǎohuá, huátóu* sly, tricky, cunning, treacherous, conniving, scheming. **:** Soxla daing: lhak chuaik. မြေခွေး တကယ်ဉာဏ်များတယ်။ 狐狸很狡猾。 *A fox is very sly.* ☞ lhak choik [*var.*]. ☞ nha:[3], lu: liak[1], vawk[2] ②, vawk rhawm: [*syn.*].

lhak simaox [hlag si māox] /lʰak s.mạu̯ʔ/ *n.* မှတ်ကျောက်တိုင်၊ အမှတ်အသား၊ သကေ်တအမှတ်အသား၊ ကျောက်တိုင် 纪念碑 *jìniànbēi* monument, memorial, memorial stele (lit. 'stone shaft'). **:** Lhak Simaox Mhai: Tix Deuh Son Pui Tawx Ju Son Haktiex Vax. မှတ်ကျောက်တိုင်သည်၊ ‘ဝ’ နယ်မြေအတွက် အသက်ပေးဆပ်သောသူများအတွက်အမှတ်အသားဖြစ်သည်။ *Monument Erected in Memory of Those Who Gave their Lives for the Wa Nation.* ☞ ci: nyiien: (ci: niien: peue:), phaux priex tix tawng [*syn.*].

lhak lhiem: [hlag hliem] /lʰak lʰɛm/ *vs.* ပါးနပ်သော၊ ထက်မြက်သော၊ လက်ရုံးသတ္တိရှိသော 聪明 (?) *cōngmíng* bright, clever, intelligent, smart (US). **:** Mai kheu jao grawng: lhak lhiem: Aux. [Isayax 10:13] ထိုမင်းက၊ ငါသည် ကိုယ်လက်ရုံး သတ္တိနှင့် ကိုယ်ဉာဏ်အားဖြင့် ငါတတ်နိုင်၏။ [因为] 我本有聪明。 *for I have understanding. [Isa. 10:13]* ☞ lhak[1], lhak lhiao: [*syn.*].

lhak lhiao: [hlag hliao] /lʰak lʰiau/ *vs.* ဉာဏ်ကောင်း– 聪明, 伶俐, 聪慧 *cōngmíng, línglì, cōnghuì* bright, clever, intelligent, smart (US). **:** Yex Meung daing: lhak lhiao: kah kaing plak nyiex. 叶孟娴于家务。 *Yeix Meng is very clever in domestic duties.* *vs.* ဉာဏ်ကောင်း– 聪明, 伶俐, 聪慧 *cōngmíng, línglì, cōnghuì* bright, clever, intelligent, smart (US). **:** Yex Meung daing: lhak lhiao: kah kaing plak nyiex. 叶孟娴于家务。 *Yeix Meng is very clever in domestic duties.* ☞ lhak[1], lhak lhiem: (?) [*syn.*].

lhat [hlad] /lʰat/ **1** *vi.* ကြောက်– 怕, 害怕 *pà, hàipà, kǒngpà* fear, be afraid. **:** Lhat maix ka nu khawm: lie? အဖေကိုကြောက်လား။ 你怕困难吗? *Are you afraid of difficulties?* **2** *adv-pre.* စိုး–၊ စိုးရိမ်–၊ ထင်– 恐怕，可能，也许（表示推测、猜测）*kǒngpà, kěnéng, yěxǔ (biǎoshì tuīcè, cāicè)* think that, suppose that. **:** Lhat nawh kawn: koe: mau khawm: eueh. သူမှာငွေရှိသေးတယ်ထင်တယ်။ 他可能还有钱吧。 *I suppose that he still has some money.* ☞ ghlat [*mor.*]. /f0.0346/ /f4/

lhat rhawm: [hlad hrom] /lʰat rʰɔm/ *v.* စိတ်ကြောက်လန့်–၊ လန့်ဖြန့်– 害怕, 畏惧, 胆怯 *hàipà, wèijù, dǎnqiè.* **:** Krai lox tawm: ting daux hui:, paw lhat rhawm: kah. အစည်းအဝေးမှာအသံကျယ်ကြီး နဲ့ပြောလိမ့်မယ်၊ မလန့်ဖြန့်နဲ့။ 会上说话大声点, 不要胆怯。

lhax[1] [hlax] /lʰaʔ/ **1** *n.* <KHAOX> အရွက်၊ သစ်ရွက် 叶, 叶子 *yè, yèzi* leaf. **2** *n.* အရွက်ပုံစံမြေအိုး 叶子状的东西 *yèzi zhuàng de dōngxi* something leaf-shaped. **:** Eng: lhax. အရွက်ပုံစံမြေအိုး 一种颈部有一圈叶状水槽的罐子、坛子。 *urn with a leaf-shaped spout.* /f0.0749/ /f6/

lhax[2] [hlax] /lʰaʔ/ *vs.* ◌ ◌ ◌ ◌ ◌ ◌– 晚, 迟 *wǎn, chí* late. ☞ lha: [*var.*]. ☞ cao [*ant.*]. /f0.0749/ /f6/

lhax kah puk [hlax gah bug] /lʰaʔ kah puk/ *n.* <KHAOX,SAUX> 落地生根, 打不死, 生根草 *luòdì shēng gēn, dá bù sǐ, shēng gēn cǎo Bryophyllum pinnatum* (lit. 'leaf for [bone] breaks'?). ☞ lhax kah puk [*syn.*].

lhax ka: siah [hlax ga siah] /lʰaʔ ka siah/ *n.* <KAUNG:,SAUX> 韭菜 *jiǔ cài Allium tuberosum*. ☞ taux ka: pliiet, taux ka: priiet, taux ka: priet [*syn.*].

lhax ka: rang: [hlax ga rang] /lhaʔ ka raŋ/ ☞ sibraig gawng .

lhax kaog ia: [hlax gāog ia] /lʰaʔ kạuk ʔia/ *n.* <KHAOX,SAUX> 癫蛤蟆跌打, 小芸木 *diān gé má diē dá, xiǎo yún mù Micromelum integerrimum*.

lhax ki kat [hlax gī gad] /lʰaʔ kị kat/ ☞ taux ki kat .

lhax kraix sawng [hlax graix sōng] /lʰaʔ kraiʔ sɔ̣ŋ/ *n.* <KHAOX> ခြင်းတောင်းလုပ်သောအရွက်? 小滑叶（一种可和牛粪拌起来糊囤箩等的树叶） *xiǎohuáyè (yīzhǒng kě hé niú fèn bàn qǐlái hú dùn luó děng de shùyè)* (a tree leaf which can be mixed together with cattle dung and used as a sealer for grain storage bins, etc.).

lhax khaox [hlax kaox] /lʰaʔ kʰauʔ/ *n.* <KHAOX> သစ်ရွက် 树叶 *shùyè* tree leaves.

lhax khaox liah [hlax kaox liah] /lʰaʔ kʰauʔ liəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပိုးစာ၊ တောပိုးစာ 桑叶（可入药） *sāngyè (kě rù yào)* leaves of mulberry tree (*Morus alba*), used medicinally. ☞ khaox liah .

lhax gawn: pat [hlax mgon bad] /lʰaʔ gɔn pat/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပင်မှည့်၊ နွယ်နီနတ်ပန်း 锅铲叶, 半截叶, 镰业西番莲（草质藤本, 可入药） *guōchǎnyè, bànjié yè, liányè xīfānlián (cǎozhì téngběn, kě rù yào)* Wilson's passion flower (*Passiflora wilsonii*, a herbaceous vine, entire plant used medicinally, lit. 'maul-leaf', from shape of leaf).

lhax ghin: [hlax nkin] /lʰaʔ gʰin/ *n.* ဘင်းခါးရွက် 茵蔯（?） wormwood (*Artemisia absinthium*). **:** Viang mawh nan:, dee sidauh nawh song: khaing: lhax ghin:, mai: lawm khaing: vaig lawm khawm ra: plak heue. [Lai Lox Kab 5:4] အဆုံးခ်ိ်ကား၊ သူ့သည်ဘင်းခါးရွက်ကဲ့သို့ခါး၍၊ သန်လျက်နှင့်အမျှ ထက်၏။ [她] 至终却苦似茵蔯、快如两刃的刀。 *But in the end she is bitter as wormwood, and as sharp as a two-edged sword. [Pro. 5:4]* ☞ nya mak liang: [*syn.*].

lhax ghin: krih [hlax nkin grih] /lʰaʔ gʰin krih/ *n.* <KHAOX,SAUX> 熊胆草, 刺蕊草, 鸡挂骨 *xióng dǎn cǎo, cì ruǐ cǎo, jī guà gǔ Pogostemon glaber*. ☞ rib ghin: krih [*syn.*].

lhax pai: puk [hlax bai bug] /lʰaʔ pai puk/ ☞ pai: puk .

lhax pon: plah [hlax boun blah] /lʰaʔ pon plah/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဝါ ဖြက်ရွက် 四块瓦, 黑细辛, 四张叶（草本, 可入药） *sìkuāiwǎ, hēixìxīn, sìzhāngyè (cǎoběn, kě rù yào)* chloranthus (Henry's *Chloranthus henryi*, multispike *C. multistachys*, a medicinal herb, Chn. 'black choranthus', lit. 'four-leaves'.

lhax plix ruih [hlax blix ruh] /lhaʔ pliʔ ruh/ ☞ ruh .

lhax bug tiex [hlax nbūg diex] /lhaʔ bụk tɛʔ/ ☞ lhax bug sua: ② .

lhax bug sua: [hlax nbūg sua] /lʰaʔ bụk sua/ **1** *n.* <KHAOX> ပစ္စည်းထုပ်ရာတွင်သုံးသော အရွက်ကြီးများ 大白芨（草本, 叶宽大, 可用来包东西） *dà báijī (cǎoběn, yè kuāndà, kě yòng lái bāo dōngxī)* (a kind of orchid, *Orchidaceae* family, the broad leaves of which are used to wrap things, lit. 'feral cat ladle? leaves'). **2** *n.* <KHAOX,SAUX> ကညွတ်နက် 仙茅, 仙茅参, 野猫草 *xiānmáo, xiānmáoshēn, yěmāocǎo* golden-eye grass, orchid palm grass, common curculigo, kali musli, Krishna musli, black musali (*Curculigo orchioides*, tuberous root used medicinally). ☞ bug sua: ting [ceu 1], lhax bug tiex [ceu 2] [*syn.*]. ☞ lhax si ang: kax, iet ie: . [gróh grong 白芨 báijī; ríang 2].

lhax bih khaox [hlax nbih kaox] /lʰaʔ bih kʰauʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဝါ ▯▯ ဖြက်စည်းပင် 细绉香薷, 野巴子（草本, 可入药, 枝条可做扫帚） *xì zhòu xiāng rú, yě bā zǐ (cǎo běn, kě rù yào, zhī tiáo kě zuò sàozhou)*.

lhax mheem: sivai [hlax hmeem si vāi] /lʰaʔ mʰɯm s.vại/ **1** *n.* <KHAOX,SAUX> ပျဉ်းတော်သိမ် 臭麻树, 小黄皮, 臭麻木（可入药） *chòumáshù, xiǎohuángpí, chòumámù (kě rù yào) Clausena excavata*, root and leaves used medicinally, lit. 'leaves of leopard's den'. **2** *n.* <KHAOX,SAUX> ကျားသိုက်ရွက် 苦亚罗椿（可入药） *kǔ yàluóchūn (kě rù yào)* leaves of *Cipadessa cinerascens*, a tree or shrub related to mahogany?, used medicinally). ☞ khaox mheem: sivai, khaox han: sivai [ceu 2] [*syn.*].

lhax tu goeh [hlax dū mgouih] /lʰaʔ tụ goih/ *n.* <KHAOX,SAUX> 鸡口舌, 纤花耳草, 小凉药, 虾子草 *jī kǒu shé, qiàn huā ěr cǎo, xiǎo liáng yào, xiā zǐ cǎo Hedyotis tenelliflora*. ☞ lhax tu goeh [*syn.*].

lhax doek siniag [hlax ndouig si nīag] /lʰaʔ doc s.ṇiak/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဝါ ▯ကြာပေါင်းတစ်ထောင်၊ လေးပါးထု 车前草（草本, 可入药） *chēqiáncǎo (cǎo běn, kě rù yào)* plantain (weed), ribwort (*Plantago sp.*, esp., *P. asiatica*, with broad leaves and a spike of small greenish flowers). ☞ rib doek siniag [*syn.*].

lhax niah [hlax nīah] /lʰaʔ ɲiah/ *n.* <KHAOX,SAUX> 靛叶, 南板兰根 *diàn yè, nán bǎn lángēn Baphicacanthus cusia.*

lhax ciiet hoi: [hlax jiad hoi] /lʰaʔ tɕiət hɔi/ *n.* <KHAOX,SAUX> ? 石椒草, 白虎草（草本, 可入药） *shí jiāo cǎo, bái hǔ cǎo (cǎo běn, kě rù yào)* ?.

lhax ciiem: [hlax jiam] /lʰaʔ tɕiam/ *n.* <KHAOX,SAUX> ခရားချို (အရိုးကိုဆေးဖော်ရာတွင် သုံး) 刺五加, 五加皮, 茨五加 *cìwǔjiā, wǔjiāpí, cìwǔjiā* acanthopanax (*Acanthopanax trifoliatus*, a shrub, stem used medicinally by Wa, root bark used by Han). ☞ kat kiiem: [*syn.*].

lhax sub [hlax sūb] /lʰaʔ sup/ *n.* <KAUNG:> ဇ ရွက်ကြီး 烟叶（菸叶） *yānyè* leaf tobacco (*Nicotiana tabacum*). ☞ sub, plah sub, bhax [*syn.*].

lhax sawm: greeing [hlax som mgrēeing] /lʰaʔ sɔm gr ɯŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 糙皮树, 类梧桐, 接骨树 *cāo pí shù, lèi wútóng, jiē gǔ shù Premna szemaoensis.* ☞ khaox lhax mheem: proik [*syn.*].

lhax si ang: kax [hlax si ang gax] /lʰaʔ si ʔaŋ kaʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ငါးရိုးရွက်?၊ ဗေဒါပင်တစ်မျိုး ? သစ်ခွပန်းတစ်မျိုး? 白芨, 白极, 小白鸡 *báijī, báijí, xiǎobáijī* Chinese ground orchid, hardy orchid, hyacinth orchid, hyacinth bletilla (*Bletilla striata*, a perennial terrestial orchid, large purple or pale red flowers, white tuberous root used medicinally, lit. fish bone leaf'). ☞ iet ie:, bug sua: siah, shiao: pai: ci: [*syn.*]. ☞ bug sua: ting, lhax bug sua: . [gróh grong 白芨 báijī; ríang 2].

lhax sibawk [hlax si nbog] /lʰaʔ s.bɔk/ *n.* <KHAOX,SAUX> ဇ ရွက်? 间型沿阶草, 天门冬子（草本, 可入药） *jiān xíng yán jiē cǎo, tiān mén dōng zǐ (cǎo běn, kě rù yào).*

lhax rai nham: [hlax rāi hnam] /lʰaʔ rai nʰam/ *n.* <KHAOX,SAUX> 吴茶萸, 吴萸叶（草本, 可入药） *wú chá yú, wú yú yè (cǎo běn, kě rù yào).*

lhax lai: [hlax lai] /lʰaʔ lai/ *n.* <KHAOX,SAUX> တံမြက်စည်းပင် 扫把草, 棕叶芦（草本, 可入药, 茎梢可做笤帚） *sàobǎcǎo, zōngyèlú (cǎoběn, kě rù yào, jīng shāo kě zuò tiáozhǒu)* tiger grass (*Thysanolaena maxima* herb used medicinally, stem tips used to make brooms). **:** Puk aux yaox lhax lai:, mhai: eux yaox lhax kuax. တံမြက်စည်းပင်ကိုချိုးပြီး ကျွန်တော့်ကိုပြ၊ ကျောက်ခက်တွေနဲ့လမ်းပြပေး။ (သေဆုံးသူကို တမ်းတသည့်အခါသုံးလေ့ရှိ၊ သေသူက ရှင်ကျန်ရစ်သူတို့ လိုက်လာနိုင်အောင် လမ်းကိုအမှတ်အသားပြုသည် ကိုညွှန်း) 折给我看扫把草，标给我看蕨叶。（常用于生离死别的伤心话中。意为让生人知道死人的去路。）*Break off the tiger grass for me to see, mark the way with bracken for me to see. (Often said when mourning the dead. Refers to the deceased marking his path for the living to follow.)*

lhax lawm: tai [hlax lom dāi] /lʰaʔ lɔm tai/ *n.* <KHAOX> ပွင့်ပပ် 花萼 *huā è* calyx.

lhax lhak [hlax hlag] /lʰaʔ lʰak/ *n.* <KHAOX> ဝါးပင်ကိုပတ်သောအရွက် (တချို့ခမောက်လုပ်စောင်းကျသည်) 笋叶 *sǔn yè* bamboo leaf. **:** Lai lhax lhak, phak nam oi:. 笋壳信, 红糖礼。 *Letters of (writing on?) bamboo leaves, gifts of cane sugar.* ☞ lu: lhak [*var.*].

lhax lham: [hlax hlam] /lʰaʔ lʰam/ *n.* <KHAOX> ဇ ရွက်ဝါ 黄叶子 *huáng yèzi* wilted leaves, yellowed leaves.

lhax lhum: [hlax hlum] /lʰaʔ lʰum/ *n.* <KHAOX,SAUX> စွယ်တော်ရွက် 滇常山, 臭牡丹, 臭茉莉（灌木, 叶可入药） *Diān chángshān, chòumǔdān, chòumòli (guànmù, yè kě rù yào)* Chinese glory bower, pagoda flower (*Clerodendron philippinum*, shrub, leaves used medicinally). **:** Dee gleh lhax lhum:, dee yum Pha: Cao:. စွယ်တော်အရွက်ဖြတ်တောက်တဲ့နေရာ၊ ဘုရားနတ်ရှာစံတဲ့နေရာ။ 滇常山断茎之处，帕召佛丧命之乡。 *The place where the glory bower broke off on its own, the place where Pha Cao, the living Buddha, died.* ☞ khaox lhax lhum: [*syn.*]. [ríang 2].

lhax lhawng: ceem [hlax hlong jēem] /lʰaʔ lʰɔŋ tɕɯ m/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပဲပုပ်ရွက် 豆鼓叶, 马耳朵草（攀援状灌木, 可入药） *dòu gǔ yè, mǎ ěrduo cǎo (pān yuán zhuàng guànmù, kě rù yào).*

lhax haw: [hlax ho] /lʰaʔ hɔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大蒜, 辣蒜 *dà suàn, là suàn Allium sativum.* ☞ taux sihaw: [*syn.*].

lhax heem: kawn: nyawm [hlax heem gon nyōm] /lʰa ʔ hɯm kɔn ɲɔm/ *n.* <KHAOX,SAUX> 大叶风草, 血满草, 红山花 *dàyè fēng cǎo, xiě mǎn cǎo, hóng shān huā Sambucus adnata.*

lhang:[1] [hlang] /lʰaŋ/ **1** *cl,n.* လုံး၊ တိုက်၊ စီး၊ စင်း 栋, 间, 辆 *dòng, jiān, liàng* (classifier for buildings, vehicles, boats, enclosures). **:** nyiex ra: lhang:. အိမ်နှစ်လုံး 两栋房子。 *two houses.* | kawg moi tix lhang:. နွားတင်းကုပ်တစ်ခု 一间牛圈。 *a cowpen.* | lawli loe: lhang:. ယာဉ်သုံးစီး 三辆汽车。 *three vehicles.* **2** *n.* အဆောက်အဦးနှင့် ဆိုင်သော regarding buildings. **3** *n.* အဆော ဦး အဦး building. /*f*0.015/ /*f*6/

lhang:[2] [hlang] /lʰaŋ/ **1** *n.* ကုန်းနီး ဝန်ဆီ *duòzi* packload. **2** *cl.* ကုန်းနီး (မြင်း၊ ကုလားအုပ်) 驮 *duò* packload. **:** kih tix lhang:. ဆားတစ်ကုန်းနီး 一驮盐。 *a packload of salt.* /*f*0.015/ /*f*6/

lhang: nyiex [hlang nyīex] /lhaŋ ɲɛ̰ʔ/ *n.* အိမ်ထောင်၊ မိသားစု 户口 *hùkǒu* household, house, family **. ☞ fu: kho: [*syn.*].

lham: [hlam] /lʰam/ *vi.* ညှိုး–၊ နွမ်း–၊ ဆွေးမြေ့– 枯黄 *kūhuáng* wilt, wither. **:** Taux in: hoik lham:. ဒီဟင်းရွက်ညှိုးနေပြီ။ 这菜枯黄了。 *These greens have wilted*

lhauk [hlaeg] /lʰaɯk/ *vt.* ရေ ပက်–၊ ဖြန်း–၊ တောက်– 浇，泼，洒 *jiāo, pō, sǎ* splash, spray, sprinkle. **:** Nawh lhauk rawm: ka taux. သူဟင်းသီးဟင်းရွက်ပင်တွေကို ရေလောင်းတယ်။ 他给菜浇水。 *He splashed water on the vegetables.* ☞ lheuk [*var.*]. ☞ rhuat ②, groi, phruah, phruat, chit ② [*syn.*]. /*f*7/

lhauh [hlaeh] /lʰaɯh/ မတော်တဆရ–၊ ကြုံကြိုက်ပြီးရ– 碰巧得到，幸运，走运，运气好 *pèngqiǎo dédào, xìngyùn, zǒuyùn, yùnqì hǎo* receive by chance, get by coincidence, fall into. **:** Nawh lhauh ka tih yaw miex nyao. 他碰巧得到很多鸡棕。

lhaung: [hlaeng] /lʰaɯŋ/ *vs.* <VM?> အဝါရောင် 黄 *huáng* yellow, brown. ☞ lheung: [*var.*]. ☞ sigraing:[2], singi [*syn.*]. [Siam လိုင် lɤŋ₁ 'yellow'].

lhaok [hlaog] /lʰauk/ *n.* <TOSAT> ခြေးတူဝက်တူ 貉, 狗獾 *hé (háo), gǒuhuān* raccoon dog, tanuki (*Nyctereutes procyonoides*), badger. /*f*10/

lhaox[1] [hlaox] /lʰauʔ/ *n.* ဆားပျော်ရည် (သဘာဝ) 咸水（自然的） *xiánshuǐ (zìránde)* brine, salt water (natural). **:** Rawm: lhaox Man: Yang:. 芒阳咸水。（芒阳，地名，在沧源县勐省镇境内。） *The Man Yang salt well. (?) (Man Yang is a village in Mengsheng district, Cangyuan county, Yunnan, China.)* /*f*10/

lhaox[2] [hlaox] /lʰauʔ/ **1** *adv-post.* လွန်–၊ အရမ်းများ–၊ သိပ်များ–၊ တရားလွန်၊ လွန်လွန်း–၊ အရမ်း၊ အလွန်အကြူး၊ အလွန်အမင်း 过头, 过多 *guòtóu, guòduō* excessive, too much, extremely. **:** phex to: lhaox. ပြေးတာလွန်လွန်းတယ်။ 跑过头了。 *ran too much.* | ih lhaox priex. အလွန်အကြူးစားတယ်။ 吃得过多。 *eat too much.* **2** *adv-post.* တဇွတ်ထိုး၊ အဆင်အခြင်မဲ့စွာ၊ အမှတ်တမဲ့၊ ဖာသိဖာသာ၊ မသိကျိုးကျွံ 盲目 *mángmù* blindly, ignorantly. **:** Hu: lhaox ngie, ang: tie pon tidtix. တဇွတ်ထိုးပဲသွားတယ်။ ဘာမှလဲမရဘူး။ 盲目地去, 什么也没有得着。 *He went blindly and didn't get anything at all.* | Pex paw yuh kaing lhaox yuh nin:. ခင်ဗျားတို့အလုပ်ကို အမှတ်တမဲ့မလုပ်နဲ့။ 你们别这么盲目地干活儿。 *Don't do this job ignorantly.* ☞ lhaox lhong: [*syn.*]. /*f*10/

lhaox[3] [hlaox] /lʰauʔ/ *part.* ဟုတ်ဖူးလား? 吧, 是不是 *bā, shìbùshì* (final particle). **:** O, rug mawh lhaox! အိုး၊ သိပ်ဟုတ်တာပေါ့၊ ဟုတ်ဖူးလား။ 哦，确实是的吧！ *Oh, is that right! (?)* | Kawn: mawh khawm:, ang: awt ki lhaox. ရပါတယ်၊ အလုပ်သိပ်မများပါဘူး၊ ဟုတ်ဖူးလား။ 还可以，不太忙。 *It's OK, I'm not too busy.* /*f*10/

lhaox lhong: [hlaox hloung] /lʰauʔ lʰoŋ/ **1** *adv-post.* အလွန်၊ အလွန်အကျူး၊ လွန်ကဲ၊ အလွန်များပြား၊ အရမ်း 过头, 过多 *guòtóu, guòduō* excessively, too much, extremely. **2** *adv-post.* တဇောက်ကန်း၊ မျက်ကန်း၊ မသိကျိုးကျွံပြု– 盲目 *mángmù* blindly, ignorantly. ☞ lhaox [*syn.*].

lhao:[1] [hlao] /lʰau/ *v.* <KAUNG:> ပေါင်းပင် 薅 *hāo* weed.

lhao:[2] [hlao] /lʰau/ *v.* ရေ ပက်ဆောင်–၊ ဟန်ဆောင်– 骗, 装 *piàn, zhuāng* pretend, feign. **:** Ai: Nap lhao: tix saux ka nieh hu: tix liang moi. အိုင်နပ်နွားသွားကျောင်းရမှာပျင်းလို့ဖျားချင်ယောင်ဆောင်တယ်။ 艾那因为不想去放牛，所以装病。 *Ai Nab pretended to be ill because he didn't want to go herd the cattle.* ☞ pie[4] ① (pie lhien:), tieh[2], lhen:, lhien:, kheem:[2], kheem: vhee:, lan[4], phen:[2] [*syn.*].

lhao:[3] [hlao] /lʰau/ *vt.* ပျိုး–၊ ချော့သိပ်– 逗 *dòu* coax, cajole, persuade. **:** Hoik mawh bawg yam it kawn: ngie:, lhao: nawh it awx. ခလေးအိပ်ချိန် ရောက်ပြီ၊ သူ့ကိုချော့သိပ်နော်။ 是小孩该睡觉的时候了，哄她睡了吧。 *It's time for the child to go to bed, so coax her to go to sleep.* ☞ choing:, choeng:, chuaing: [*syn.*].

lhaong rhawm [hlāong hrōm] /lʰa̰uŋ rʰɔ̰m/ *vs.* မာနကြီး–၊ မာန်တက်–၊ စိတ်နေမြင့်–၊ ဘဝင်မြင့်–၊ ကြီးကျယ်– 骄傲 *jiāo'ào* arrogant, conceited (lit. 'tall-minded'). ☞ ciao: ao: [*syn.*].

lhaong: [hlaong] /lʰauŋ/ *vs.* မြင့်–၊ ရှည်–၊ အရပ်ရှည်– 高 *gāo* tall, high. **:** Kaw in: daing: lhaong:. ဒီလူတကယ် အရပ်ရှည်တယ်။ 这个人很高。 *This guy is really tall.* ☞ long:[2] (?) [*var.*]. ☞ tiiem [*ant.*]. ☞ glhaong: [*mor.*]. /*f*0.157/ /*f*3/

lhaong: bwan: [hlaong nbuan] /lʰauŋ buan/ *vs.* မိုးပျံ့အထိမြင့်– 崇高 *chónggāo* lofty, sublime, noble, high.

lhaong: ci kraoh [hlaong jī grāoh] /lʰauŋ tɕḭ kra̰uh/ *vs.* ထောင်ထောင်မောင်းမောင်းရှည်– 高高的 *gāogāode* tall (in stature). ☞ tiiem thoih, tiiem thawt thawt [*ant.*].

lhaik [hlaig] /lʰac/ *n.* <KHAOX> ချိုချဉ်ချဉ် အရသာရှိသောအသီးတစ်မျိုး ? 货榔果树（货郎果

树), 酸枣果, 鼻涕果(果实味酸甜, 可食) *huòlángguǒ, suānzǎoguǒ, bítìguǒ (wèi suāntián, kě shí)* sour jujube? (*Ziziphus jujuba*?, edible sweet-sour fruit). ☞ plix lhaik, khaox lhaik [*syn.*]. ☞ khaox plix blex meeih .

lhaix [hlaix] /lʰaiʔ/ *n.* <KAX> ရေကြာ့ 水蛭, 河蚂蟥, 蚂蟥 *shuǐzhì, hé mǎhuáng, mǎhuáng* leech (*Hirudinea, Aulastomum gulo?*), marine animal, often with flat , fat tubular body, dark green back, tiny sucker [acetabulum], pierces skin but does not suck blood). ☞ kling:[1] [*syn.*].

lhai: [hlai] /lʰai/ *vi.* ေ[illegible]–၊ တစ်စောင်း 歪, 斜 *wāi, xié* be skewed, awry, off to one side, off-center. **:** lhai: lhang: khix tix plak. ထင်းတစ်ဘက်စောင်းနေတယ်။ 柴驮子向一边歪了。 *the load of firewood is off to one side.*

lhop [hloub] /lʰop/ <LI> နတ်တင်ပူဇော်သော 一种祭祀活动 *yīzhǒng jì sì huódòng* offer sacrifices to gods or ancestors. /*f*7/

lhop [hloub] /lʰop/ **1** *v.* ခြုံ–၊ ဖုံးအုပ်– 盖, 苫 *gài, shàn (shān?)* cover with quilt, thatch ,canopy, awning. **:** lhop prux mhawm:. ေ[illegible]ေသာစောင်ခြုံပါ။ 盖好被子。 | lhop ka jhat. ဖျာနဲ့ဖုံးအုပ်ထားလိုက်။ 用席子苫上。 **2** *v.* ဖုံး–၊ အုပ်– 种满, 铺满 *zhǒng mǎn, pū mǎn*. **:** Lhop nghox cax ka ma: in: uik. ဂျုံတွေကိုဒီပိတ်စနဲ့အကုန်လုံးအုပ်ထားလိုက်။ 这块地全部种满麦子。 /*f*7/

lhox [hloux] /lʰoʔ/ *n.* <KHAOX> အခွံ၊ အခေါက် 皮, 壳（植物的）*pí, ké (zhíwù de)* bark (tree), rind, skin, peel (fruit), shell (nut). **:** lhox khaox. သစ်ခေါက် 树皮。 *tree bark.* | lhox plix. သစ်သီးခွံ 果皮。 *fruit peel.* | lhox ceemtiex. မြေပဲခွံ 花生壳。 *peanut shell.* /*f*9/

lhox gawng: [hloux mgong] /lʰoʔ gɔŋ/ *n.* <KHAOX> အရွက်ခွံ 叶鞘（稻、玉米等植物的叶子裹在茎上的部分）*yèqiào (dào, yùmǐ děng zhíwù de yèzi guǒ zài jīng shàng de bùfen)* leaf sheath (the part of the leaf in plants like rice and maize which wraps around the stalk).

lhox sibaox [hloux si nbāox] /lʰoʔ s.bạuʔ/ <TOSAT> သင်းခွေချပ်အကြေးခွံ 穿山甲鳞片 *chuānshānjiǎ línpiàn* pangolin scales.

lhox reeh [hloux rēeih] /lʰoʔ rɯ̰ih/ *n.* <TOSAT> ပြင်သာလိပ် 龟甲 *guī jiǎ* turtle shell, carapace (back shell), plastron (bottom shell).

lho: [hlou] /lʰo/ *n.* တူးရွင်း 大丑铲（刨土用的农具）*dàdūchǎn (bào tǔ yòng de nóngjù)* dibble, dent; stipple, daub, spade, (hand spade). ☞ sibeed lho: [*syn.*].

lhong [hlōung] /lʰo̰ŋ/ *adv.* ကြီး၊ တော်ကတော် ?. **:** **Sara Lhong mai Mama Lhong Vincent Young** ဆရာကြီးနဲ့မာမာကြီးဗီးဆင့်ယန်း *Rev. and Mrs. M. Vincent Young*

lhong:[1] [hloung] /lʰoŋ/ *vs.* အေး–၊ အေးမြ–၊ ချမ်း– 冷, 凉 *lěng, liáng* cool, cold. **:** eep lhong:. ထမင်းအေး။ 冷饭。 *cold rice.* | rawm: lhong:. ေ[illegible]အေး။ 凉水。 *cold water.* /*f*10/

lhong:[2] [hloung] /lʰoŋ/ *vs?.* နံ့စပ်–၊ ပြီးပြည့်စုံ– 精光, 净尽 *jīngguāng, jìngjìn* thorough, complete. **:** Lhong: yuh moi sivawng. နွားတွေကနံ့စားပြောင်းတွေကိုနံ့နံ့စပ်စပ်နယ်ပြီးသွားပြီ။ 牛把地里的玉米吃得精光。 *The cows made clean work of the maize crop.* /*f*10/

lhut [hlud] /lʰut/ **1** *vi.* လိုမ့်ကျ–၊ ပြိုကျ– 崩塌, 塌, 冲垮 *bēngtā, tā, chōngkuǎ* collapse, crumble, cave in, give way. **:** Raug lhiex ku ngaix ku sawm:, gawng rhauk lhut simaox. ေ[illegible]တိုင်းညတိုင်းမိုးရွာ[illegible]တွေပြိုပြီးကျောက်ခဲတွေလိုမ့်ကျလာတယ်။ 连日暴雨, 山崩石头塌。 *It rained torrentially day and night and the mountains collapsed and rocks caved in.* **2** *vt.* တူး– 挖（指挖去许多, 以致会引起崩塌）*wā (zhǐ wāqù xǔduō, yǐzhì huì yǐnqǐ bēngtā)* dig, excavate (refers to digging away so much that it leads to a cave-in). **:** Maix paw phex lhut guh kaung: tawm: raux. မင်းလယ်ကန်သင်းကိုနက်နေအောင်မတူးနဲ့။ 你别把田埂挖得太深了。 *Don't dig out the embankment too deeply.*

lhut gawng thox klawng: [hlud mgōng toux glong] /lʰut gɔ̰ŋ tʰoʔ klɔŋ/ *phr.* ေ[illegible]တိုးဖြိုပြီးချောင်းကိုပိတ်၊ ဆည်မြောင်းတမံတည်ဆောက် 移山填海 *yí shān tián hǎi* dig mountains and dam rivers -- transform nature (?).

lhuh [hluh] /lʰuh/ *cl.* အရေအတွက်များသော 大量地（购买、拿、抢等）*dàliàng de (gòumǎi, ná, qiāng děng)* a large number.

lhu: lhaik [hlu hlaig] /lʰu lʰac/ *vt.* ဂဏာမငြိမ်၊ သွားလိုက်လာလိုက် 扭来扭去 *niǔ lái niǔ qù* wiggle, flip back and forth (?). ☞ lu: lhaik (?) [*var.*].

lhu: lhia: [hlu hlia] /lʰu lʰia/ *vi.* ေ[illegible]ွင့်–၊ စိတ်လေ–၊ ယောင်ယောင်လည်လည်လုပ်– 游荡, 游手好闲 *yóudàng, yóushǒuhàoxián* loaf, loiter, drift, be a vagrant. **:** **pui lhu: lhia:** ေ[illegible]ွင့်နေတဲ့လူ 流浪汉 *loiterer, drifter, tramp, vagrant* ☞ lu: lhia: [*var.*].

lhawk [hlog] /lʰɔk/ **1** *vi.* စိတ်မကောင်း–၊ သနား–၊ နောင်တရ– 可惜 *kěxī* feel sorry, feel bad, take pity, regret. **:** Eep hieh, lhawk ex kah. စားစရာတွေအကုန်လျှောက်ဖိတ်ကုန်တာ စိတ်မကောင်းပါဘူး။ 饭洒了, 真可惜。 *The food spilled all over and we felt bad about it.* | Mai: ka veng ting Nineve ... ang Aux khaw: tix nie lhawk kah lie? [Yonax 4:11] လူများသော[illegible]မြို့ကြီးကို ငါသနားသင့်သည်

မဟုတ်လောဟု မိန့်တော်မူ၏။ 何况这尼尼微大城 . . . 我岂能不爱惜呢。 *And should I not pity Nin'eveh, that great city? [Jon. 4:11]* **2** *v.* တွန့်–၊ ဝန်လေး–၊ တုံ့ဆိုင်း– 爱惜, 吝惜, 舍不得 *àixī, lìnxī, shěbudé* use sparingly, grudge, stint, cherish, hesitate, be loathe to do sth., be reluctant to do sth. (?), shrink from sth.. **:** Kru Naing Pati Robrom ang: lhawk ka ju tix. ဝသွေးစည်းညီညွတ်ရေး တပ်မတော်နှင့်ပါတီက အသက်စွန့်ရမှာဝန်မလေးဘူး။ 佤族联合党及军人不畏牺牲。 *The United Wa State Army and Party do not mind risking life.* | Kieh pon kieh ex mi, nan: ex lhawk yuh tix ka shiao mau. ငါတို့သူဌေးဖြစ်မယ်ဆိုရင် ဘာ့ကြောင့် ပိုက်ဆံတွေမသုံးဘဲနေမလဲသြော် 假使能使我们致富，那我们又何惜用钱呢。 *If we could be made rich, then what would keep us from spending money freely?* /*f*7/

lhaw:[1] [hlo] /lʰɔ/ **1** *n.* <CAG> ဖိုင်းလိပ်တံ 纱锭 *shā dìng* spindle for yarn. **2** *cl.* ၁င်၊ လုံး 轴儿 *zhóur* spool (classifier for thread, yarn). **:** keei: tix lhaw:. ချည်တစ်ဝင်။ 一轴儿线。 *a spool of thread.* /*f*10/

lhaw:[2] [hlo] /lʰɔ/ **1** *vt.* <CAG> ပုံလောင်း– 铸, 制 *zhù, zhì* cast (metal), mould, pour into a mould. **:** lhaw: to: thai:. လိပ်ခွံ ပုံလောင်းတယ်။ 铸犁头。 *cast a ploughshare.* | lhaw: tiex beung:. ရွှံ့ခဲတွေ ပုံလောင်းတယ်။ 制砖瓦坯子。 *make mud bricks in a mould.* **2** *v.* တရိစ္ဆာန်ကိုတွင်းထဲကနေထွက်အောင် ရေလောင်း– 用水灌动物的洞穴，以将其诱出 *yòng shuǐ guàn dòngwù de dòngxuè, yǐ jiāng qí yòuchu* pour water down an animal's hole to force it out. /*f*10/

lhawng: [hlong] /lʰɔŋ/ **1** *v.* အုပ်– 垫 *diàn* pad, insulate. **:** Peeh maix rawm:, lhawng: tix ka lhax lhak. ရေ ကြီးတဲ့အချိန်၊ သစ်ရွက်နဲ့အုပ်ထားပါ။ 你背水的时候, 拿笋叶垫上。 *When you carry water on your back, pad it with some bamboo leaves.* **2** *vt.* သိပ်–၊ တည်ထား– (အရက်၊ အချဉ်) 捂, 酿（一般指做豆豉、酿酒时, 把酿制原料用一种叶子垫上并严密地封闭起来, 使其发酵）*wǔ, niàng (yìbān zhǐ zuò dòuchǐ, niàng jiǔ shí, bǎ niàngzhì yuánliào yòng yīzhǒng yèzi diànshàng bìng yánmì de fēngbìqilai, shǐ qí fājiào)* bed, seal and ferment (refers to laying a bed of leaves in, then sealing a container in which something is to be fermented, such as bean paste or a cake of rice to be infused for plai rice beer). **:** lhawng: plai:. အရက်သိပ်ထားတယ်။ 酿酒。 *bed, seal and ferment plai rice beer.*

lhawn: [hlon] /lʰɔn/ **1** *vs.* ကြော–၊ ကြေမွ– 溃烂, 烂 *kuìlàn, làn* rot, eat away. **:** Hak vaig lig hoik lhawn:. ဝက်ဗိုက်သရေကြောကုန်ပြီ။ 猪肚皮溃烂了。 **2** *vt.* ကိုက်စား– 蛀蚀［cf. 柱蚀］*zhù shí [cf. zhù shí].* **:** Lhawn: greeing: khaox laux. ခြတွေသစ်သားကိုပျက်စီးအောင်ကိုက်စားကုန်ပြီ။ 木头被白蚁蛀蚀了。

lhim: [hlim] /lʰim/ *n.* <KHAOX> ညန်ပင် 栎, 麻栎（乔木, 果实球形） *lì, málì (qiáomù, guǒshí qiúxíng)* sawtooth oak (*Quercusacutissima*, deciduous tree with round fruit, or acorns, oval leaves, bark high in tannin). **: plix**
lhim: ဝက်သစ်ချပင် 栎果, 麻栎果（果实球形） *acorn* /*f*1.1369/

lhim: klix [hlim glix] /lʰim kliʔ/ *n.* ယောကျ်း အင်္ဂါထိပ်၊ ကျင်ချောင်း 龟头（阴茎的一部分）*guī tóu (yīnjīng de yībùfèn)* tip of penis, lit. 'acorn of penis').

lhek [hleig] /lʰek/ *vs.* တွင်ကျယ်–၊ ကျွမ်းကျင်– 烂熟 *lànshú* fluent, familiar. **:** Lao nawh ang: chix ah khaw: lai in:, baox hoik lhek kah. သူဒီစာမဖတ်တတ်တာ မပြောနဲ့။ ပိုပြီးတော့တောင် ကျွမ်းကျင်သေးတယ်။ 他不但会朗读这课文, 而且读得烂熟了。 *Not only can she read the lesson aloud, but she does so quite fluently.* /*f*10/

lheh [hleih] /lʰeh/ *comb. form? n?.* (?). **:** Yam ting lheh mai yam phlu bhaung ting, Si grah aux paing ka daux Maix liak.

lhen: [hlein] /lʰen/ *v.* လိမ်လည်–၊ လှည့်ဖြား–၊ ညာ–၊ အကောက်ကြီ–၊ ဘုံး– (ဗန်းစကား)၊ ဘတ်– (ဗန်းစကား)၊ နောက်ပြောင်–၊ ကျီစယ်– 骗 *piàn* trick, deceive, cheat, joke. **: pie lhen:** လှည့်စားတယ်။ 骗 *deceive* ☞ lhien: [*var.*]. ☞ pie[4] ① (pie lhien:), tieh[2], lhao[2], kheem:[2], kheem: vhee:, lan[4], phen:[2] [*syn.*]. /*f*5/

lhiex[1] [hliex] /lʰɛʔ/ **1** *n.* မိုး 雨 *yǔ* rain. **:** Lhiex lih jee, kee: haok blaong. 雨水落下山，旋风吹上坡。 *Rain descends a slope and a gale climbs a slope.* **2** *vi.* မိုး ရွာ– 下雨 *xiàyǔ* rain. **:** Lhiex phao:. မိုးရွာပြီ။ 下雨了。 *It's raining now.* /*f*0.0738/ /*f*5/

lhiex[2] [hliex] /lʰɛʔ/ *part.* လဲ (အမေးနောက်ဆုံးတိုင်းပါသည့်စကား) 呢（表示疑问语气）*ne (biǎoshì yíwèn yǔqì)* (final question particle). **:** Ax sang: yuh kah mawx lhiex? ငါတို့ဘာလုပ်မလဲ။ 咱俩怎么办呢? *What'll we do?* ☞ pah[1], lhiex[2], laih[4], lie[2] (lieh), nie: [*syn.*]. ☞ liex[2] . /*f*0.0738/ /*f*5/

lhiex khraox [hliex kraox] /lʰɛʔ kʰrauʔ/ *n.* မိုးဦး၊ မိုးသစ် 春雨 *chūnyǔ* spring rain (lit. 'new rain').

lhiex paing lhiex piah [hliex bāing hliex bīah] /lʰɛʔ pa̰ ɲ lʰɛʔ pḭah/ *n.* မိုး (မိုးဖြူ) 暴雨 *bàoyǔ.*

lhiex priex mhaik [hliex briex hmaig] /lʰɛʔ prɛʔ mʰac/ *n.* မိုးကြီးလေကြီး 大雨 *dà yǔ* heavy rain, downpour.

lhiex pruih ku: [hliex bruih gu] /lʰɛʔ pruih ku/ *n.* ချယ်ရီပွင့်ချိန်ရွာသော□□ (樱桃树开花时下的雨） *(yīngtáoshù kāihuā shí xià de yǔ)* rains during cherry blossom season.

lhiex pruih sidaing: [hliex bruih si ndaing] /lʰɛʔ pruih s.daŋ/ *n.* အပွင့်ပွင့်ချိန်ရွာသောမိုး (密花树开花时下的雨） *(mìhuāshù kāihuā shí xià de yǔ)* rains during leucosceptrum blossom season.

lhiex to: khuang: [hliex dou kuang] /lʰɛʔ to kʰuaŋ/ *n.* မြေဝါမိုး 土黄雨（一种在秋后断断续续下的雨） *tǔhuángyǔ (yīzhǒng zài qiūhòu duànduànxùxù xiàde yǔ)* (rain which falls intermittently after late autumn). [lhiex 'rain' + Hox tǔhuáng 土黄 'earth is brown' (?)].

lhiex teem kawn: sai: [hliex dēem gon sai] /lʰɛʔ tɯm kɔn sai/ *n.* စတော်ပယ်ရီမှဲ့ချိန်ရွာသောမိုး (悬钩子成熟时下的雨）*(xuángōuzi chéngshú shí xià de yǔ)* (term for rain during the season when the yellow Himalayan raspberries ripen, March-May, lit. 'rain of the ripe raspberries').

lhiex saux sin: [hliex saex sin] /lʰɛʔ saɯʔ sin/ *n.* မိုးအေး 冷雨（一般指入冬时下的雨）*lěng yǔ (yìbān zhǐ rù dōng shí xià de yǔ).*

lhien: [hlien] /lʰɛn/ *vt.* လိမ်–၊ လှည့်စား–၊ ညာ–၊ ဘုံး–(ဗန်းစကား)၊ ဘတ်–(ဗန်းစကား)၊ နော□ ခြောင်–၊ ကျီစယ်– 骗 *piàn* trick, cheat, joke. **:** Maix paw lhen: pui. ခင်ဗျားသူများကိုမလိမ်နဲ့။ 你别骗人。 *Don't cheat other people.* ☞ lhen: [*var.*]. ☞ pie[4] ① (pie lhien:), tieh[2], lhao[2], kheem:[2], kheem: vhee:, lan[4], phen:[2] [*syn.*]. /*f*10/

lhiem: [hliem] /lʰɛm/ ပါးနပ်သော၊ ထက်မြက်သော၊ လက်ရုံးသတ္တိရှိသော 聪明 *cōngmíng* bright, clever, intelligent, smart (US)..

lheet (lheut) [hleed] /lʰɯt/ *vs.* ကန်း–၊ ပင်း– 聋 *lóng* deaf. **:** Lheut yu: yhaok nawh. သူ့နားပင်း(ကန်း)တယ်။ 他耳朵聋。 *She's deaf in the ears.* ☞ lheet lhaw: [*syn.*]. /*f*7/

lheet lhaw: [hleed hlo] /lʰɯt lʰɔ/ *vs.* ပင်း–၊ ကန်း– 聋 *lóng* deaf. ☞ lheet [*syn.*].

lheeng: [hleeng] /lʰɯŋ/ *vs.* ဝါ၊ အဝါရောင် 熟透，烂熟（指水果等）*shútòu, lànshú (zhǐ shuǐguǒ děng)* ripe, completely ripened (of fruit). **:** Kawn: sai: in: hoik lheeng: ngie. ဒီစတော်ဘယ်ရီရိုင်းဝါနေတာပဲ။ 这黄泡已经熟透了。 *These raspberries have ripened completely.* ☞ teem[2] ① [*syn.*].

lheem: [hleem] /lʰɯm/ *vs.* ကျယ်–၊ ကျယ်ပြန့်–၊ ပြန့်ကျယ်– 宽大, 宽绰 *kuāndà, kuānchuò* wide, broad. **:** Prux tai in: daing: ting, kawn: lheem: khaing: yiex ra: kaux. ဒီဂွမ်းစောင်အရမ်းကြီးတယ်၊ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်ထက်ပိုကျယ်တယ်။ 这条被子很大，两人盖还很宽绰。 *This comforter is very big, more than wide enough for us two (me and her, me and him).*

lheuk [hleg] /lʰɤk/ ☞ lhauk .

lheu: (lhee) [hlee] /lʰɯ (lʰɤ)/ **1** *vs.* ပို–၊ ပိုများ–၊ လွန်–၊ သာ၍ 多余, 多 *duōyú, duō* extra, more, much. **:** In: mawh mau lheu:. ဒါပိုတဲ့ပိုက်ဆံ။ 这是多余的钱。 *This is extra money* | Paw lai lheu: lox cub pui hun, paw lai cu lox cub pui tux. လူအများစကားကိုမင်ြင်းနဲ့တော့၊ လူအနည်းစကားကိုနားမထောင်နဲ့တော့ ၌ *Don't be long-winded in a large crowd, don't be too trusting in a small group. (?)* | Priex hoek nyiiex pex lheu: khaing: priex hoek nyiiex yix miex ding? ခင်ဗျားတို့မိသားစုရတဲ့အစား□အစာ ကျွန်တော်တို့ရတဲ့အစားအစာထက် ဘယ်လောက်ပိုများသလဲ။ 你们家分的粮食比我们的多多少? *How much more is the share of food that your family gets than ours?* **2** *adv-pre.* ပို၍၊ သာ၍ 多, 比较，更加 *duō, bǐjiào, gèngjiā* more (used in comparing two items, followed by vs.). **:** Maix: kieh rhawm: aux nie lheu: gauxrhawm: gauxrhi: khaing: kix pa pon gaox, pon nghox, mai: pa pon plix siiet tom: nie liak. [Lai Yaogyaw 4:7] သူတို့ဌ်ဆန်စပါး၊ စပျစရည်ပေါများ၍၊ သူတို့ဝမ်မြောက်ခြင်းရှိသည်ထက်အကျွန်ပ်ကိုသာ၍ဝမ်းမြောက်စေတော်မူ၏။ 你使我心里喜乐，胜过人在丰收五谷新酒时的喜乐。 *Yet in my heart you have put more happiness than they enjoyed when there was corn and wine in plenty. [Psa. 4:7]* | Lox yuh ka mawx lheu: yie tix ah? [Mathiex 9:5] အဘယ်စကားကိုသာ၍ပြောလွယ်သနည်း။ 哪一样容易说呢。 *Which is easier to say? [Mat. 9:5]*

lheu: khaing: [lheu: khaing: an] [hlee kaing] /lʰɯ kʰa ɲ/ *conj.* ထိုမှ [ထိုမှတပါး] 以后 *yǐhòu* then, afterwards, later. **:** Pingnya pa kaoh khaing: dee long: phaoka: tix ceu mawh pa singax singeh, lheu: khaing: an: pa chix ih chix khaw: paox tix.... [Yakob 3:17] အထက်မှသက်ရောက်သောပညာမူကား၊ ရှေဦးစွာစင်ကြယ်၏။ ထိုမှတပါး၊ အသင့်အတင့်နေတတ်၏။... 从上头来的智慧、先是清洁、后是和平. . . 。 *The wisdom that is from above is first pure, then peaceful.... [Jam. 3:17]*

lheung: [hleng] /lʰɤŋ/ *vs.* အဝါရောင်၊ ရွှေရောင် 黄 *huáng* yellow, glowing (colour of fire or glowing metal). **:** ka daux sigreung ngu an: awm: grang siang: simaox lheung: pa lih khaing: heue. [Yezakelax 1:4] မီးစက်ထဲက ဟရှမေလ ရွှေရောင်ထွက်လေ၏။ 从其中的火内发出好像光耀的精金。 *out of the midst of the fire as it were glowing metal. [Eze. 1:4]* ☞ lhaung: [*var.*]. ☞ sigraing:[2], singi [*syn.*]. /*f*6/

lhiak [hliag] /lʰiak/ အိပ်ပျော်– deep sleep. : **kaw an: lhiak it, mai rau khaing: dee koe: loe: thaix tan:,** ထိုသူသည် အိပ်ပျော်လျက် *who was sinking into a deep sleep as Paul talked on and on.*

lhiao: [hliao] /lʰiau/ *n.* <KAUNG:,CAG> စာခြောက်ရုပ် 吓鸟器（用竹子、草等编织某些动物的形状, 竖在地里, 以吓鸟雀）*xià niǎo qì (yòng zhúzi, cǎo děng biānzhī mǒuxiē dòngwù de xíngzhuàng, shù zài dì lǐ, yǐ xià niǎo què* birdscare, scarecrow. /*f*0.017/

lhiao: [hliao] /lʰiau/ **1** *vi.* တဟုန်ထိုးမောင်းနှင်– 奔驰, 飞跑 *bēnchí, fēi pǎo*. : Lhiao: aux brung ka dia krax cheu:. ငါမြေပြန့်ကားလမ်းမပေါ်မှာမြင်းကိုတဟုန်ထိုးမောင်းနှင်တယ်။ 我在公路上骑马奔驰。 **2** ကြွယ်ဝ–၊ နှုတ်ပေါ့–၊ ပြွတ်–၊ သွက်– 流利 *liúlì* fluent, fluid. : Nawh daing: lhiao: ka Lox Raog. သူ“ဝ”စကားအရမ်းကြွယ်ဝတယ်။ 他的佤话说得很流利。 /*f*0.017/

lhiao: [hliao] /lʰiau/ *n.* <BRIE> အစားအစာ 料（指喂牲口的）*liào (zhǐ wèi shēngkou de)* fodder, forage, animal feed. : lhiao: law. လားအစားအစာ 骡料。 *mule fodder.* [Hox (prim) ?]. /*f*0.017/

lhiao: sivai [hliao si vāi] /lʰiau s.vai/ *n.* ကျားအတု၊ ကော်ကျား 假豹（用豹皮、竹子等做成。过去佤族打到豹子后, 兴做赕[dǎn, make offering, < Dai], 就用这个假豹去祭神）。 *jiǎ bào (yòng bào pí, zhúzi děng zuò chéng. guòqù Wǎzú dǎ dào bàozi hòu, xīng zuò dǎn [dǎn, make offering, < Dai], jiù yòng zhègè jiǎ bào qù jì shén)* 。.

lhiiem: [hliam] /lʰiəm/ *cl.* ပုံ၊ စုပုံ 堆，把（指还在谷杆上的） *duī* pile, heap. : nghox tix lhiiem:. စပါးတစ်ပုံ 一堆稻谷。 *a heap of rice grain.*

lhiiem: [hliam] /lʰiəm/ *vi.* ေ ျ ညက်–၊ ကျမ်းကျင်– 融会贯通 *róng huì guàn tōng* master. : Kawn: nyawm ah lai in: hoik lhiiem: ka yi: see: lai khaw: in:. ဒီကျောင်းသားလေးဒီသင်ခန်းစာရဲ့အဓိပ္ပါယ်ကိုကျေညက်နေပြီ။ 这学生对这课文的意思已经融会贯通了。

lhuix [hluix] /lʰuiʔ/ *vi.* ဆာလောင်–၊ တ ် မ်က်–၊ တော်မွတ်– 馋 *chán* greedy for, crave (food), gluttonous (?). : lhuix nex. အသားတော်တယ်။ 馋肉。 *crave meat. (?)*

lhuax [hluax] /lʰuaʔ/ *n.* <KAWNG> ပက်ကျို၊ ခရု 蜗牛 *wōniú* snail (*Macrocyclis concava*), two pairs of feelers, flat feet on belly, yellowish-brown spiral shell, feeds on outer layers of plants. ☞ lux[1], dux[1] [*syn.*].

lhua: [hlua] /lʰua/ *vs.* ကြီး–၊ ထက်ကြီး– 长，大（指鞋、帽等因长或大而不合适，或应配套的两件东西大小不合适） *cháng, dà (zhǐxié, mào děng yīn cháng huò dà ěr bù héshì, huòyìng pèitào de liǎngjiàn dōngxi dàxiǎo bù héshì)* doesn't fit, too big (said of clothes or shoes of wrong size). : Sang: deeih hu: aux sawg tix loh kiiep liag tix kawx, jao lhua: ka caong aux. မနေ့ကဝယ်တဲ့ဖိနပ်ကျွန်တော့် ခြေထောက်နဲ့ကြီးလိုပြန်သွားလဲမလို့ 我要去换我昨天买的鞋子，因为太大了，不合我的脚。 /*f*9/

lhua: [hlua] /lʰua/ **1** *vi.* ခိုးဝင်–၊ အသာလေး– 溜, 溜走 *liū, liùzǒu* slip away, sneak off, slink off, pop out. : Lhua: kiang khaing: daux. ကြွက်တွင်းထဲကို အသာလေးဝင်သွားတယ်။ 老鼠从洞里溜走了。 *The mouse sneaked out from its hole.* **2** *vi.* ယိ ်–၊ ယို– 淌 *tǎng* flow, trickle, drip, run. : lhua: meeih. နှပ်ချေးယိုတယ်။ 淌鼻涕。 *have a runny nose, one's nose runs, mucus is dripping.* /*f*9/

V

Va [Vā] /vạ/ *np.* “ဝ”လူမျိုး 佤（佤族传说故事中讲到的佤族名称）*Wǎ (Wǎzú chuánshuō gùshì zhōng jiǎng dào de Wǎzú míngchēng)* Wa nationality (used when referring to Wa historical ancestors).

va [vā] /vạ/ *onom.* ဝါး––– (ငိုသောအသံ) 哇（形容大哭声）*wā (xíngróng dà kū shēng)*.

vak vaih [vag vaih] /vak vaih/ **1** *v.* အစေ့ညောက်ထွက်–၊ အညောက်ထွက်– 萌发 méng fāsprout, bud, shoot forth[AM] *méng fā* sprout, bud, shoot forth[AM]. : Nghox in: taug vak vaih, ang: nyang blhiien: khaing: tiex. ဒီစပါးအညောက်ထွက်နေတုန်းပဲ၊ မြေကြီးထဲကနေမပြူထွက်လာသေးဘူး။ 这稻谷才萌发, 还没有露出土来。 **2** *n.* အစေ့ညောက်–၊ အညောက် 萌发 *méng fā* sprout, bud, shoot forth[AM].

vak vim: rhawm: [vag vim hrom] /vak vim rʰɔm/ *vs.* တွက်ကပ်–၊ ကပ်စေးကုပ်– 吝啬 *lìnsè* stingy, cheap, tight-fisted. **:** Nawh ang: vak vim: rhawm:, daing: hang: rhawm:, thang: tawx pui vai kraung tix. သူမတွက်ကပ်ဘူး၊ အရမ်းစိုး ပွါတယ်၊သူများ ကိုပစ္စည်းငှားပေးတယ်။ 他不吝啬, 很大方, 乐于把自己的东西借给别人。 *He isn't stingy, but is very generous and freely lends his things to people.* ☞ kawd, kawd rhawm:, kod rhawm:, raux glhawk ngawg, sipiien, sibiien ②, sibid rhawm:, sibid sibiien, siviien ② [*syn.*].

vak ve: [vag vei] /vak ve/ *vt.* ပေ့ :– 盘, 盘绕 *pán, pánrào* coil, wrap around. **:** Tax kuad an: vak ve: tix yuh sibai: aw: ka nhu: maox. ဟိုအဘိုးကြီးနွယ် ကြိုးနဲ့အိုးအခံလုပ်ဖို့ကွေးနေတယ်။ 那位老大爷用藤子盘垫锅圈。 *That elderly man coiled a vine to make a hotpad for a pot.*

vak vhan: [vag hvan] /vak vʰan/ ☞ vhak vhan:, mak vhan: .

vat [vad] /vat/ *vt.* စပ်စု–၊ ဝှေးစမ်း–၊ တူးဖော်–၊ တူးထုတ်– 撬, 刨 *qiào, páo* pry, prise, dig up. **:** Nawh vat simaox ka gawng: rhiiem:. သံတူးရှင်းနဲ့ကျောက်ခဲတွေကို တူးတယ်။ 他用铁钎撬石头。 *He pried up the rock with an iron rod.* | vat simaox iak in: lih. ဒီကျောက်ခဲကို တူးထုတ်လိုက်။ 把这块小石头刨出来。 *dig out this small rock here.* ☞ vaoh, sivaoh ① [*syn.*].

vah [vah] /vah/ **1** *vi, va.* ဥ–၊ အကောင်ပေါက်–၊ ဝပ်– 孵 *fū* brood, hatch, incubate, sit on eggs (of hens, birds). **:** Miex ia: in: hoik vah. ကြက်မ ဥဥပြီ။ 这只母鸡孵小鸡了。 *This hen has hatched her eggs.* **2** *vi.* 裂，裂开 *liè, lièkāi* split, split open. **:** Sigang: hoik vah kah chaox tix rheeng: deuh tix. 葫芦因为留久了而裂开了。 *The gourd split open because it had been sitting such a long time.* ☞ mak mawm: ②, mawk mawm: ②, num, guah[3] [*syn.*]. /*f*8/

Vax [Vax (Vāx)] /vaʔ (vạʔ)/ *comb. form.* "ဝ"လူမျိုး 佤（指佤族）*Wǎ (zhǐ Wǎzú)* Wa (nationality). **: Kawn: Vax** "ဝ"လူမျိုး 佤族 *the Wa people* | **lai Vax** "ဝ"စာပေ၊ "ဝ"စာ 佤文 *the Wa written language, written Wa*

vax [vāx] /vạʔ/ *onom.* ဝါး (ကလေးနှင့်ကစားသကဲ့ သို့မျက်စေ့ကိုလက်ဖြင့်အုပ်၍"တူတူရေ–––ဝါး"ဟုခေ အော်သံ) 哇（先用一只手蒙住小孩的眼睛, 然后又拿开, 反复地做此动作的同时呼出逗小孩儿玩的声音）*wā (xiān yòng yī qí shǒu mēng zhù xiǎohái de yǎnjīng, ránhòu yòu ná kāi, fǎnfù de zuò cǐ dòngzuò de tóngshí hū chū dòu xiǎohái ér wán de shēngyīn).* **:** miao: miao:, vax. မြောင်းမြောင်း၊ဝါး––– 猫, 猫, 哇。

Vax Kut (Vax Keut) [Vax Gud (Vāx Gud, Vax Ged)] /vaʔ kut, vạʔ kut, vaʔ kɤt/ *np.* ပဏ္ဍိတသောဝလူမျိုးများ '佤固'（缅甸景栋、勐养一带的佤族就被称为 '佤固', 即呆在后边的佤族, 也被叫作 '三岛' Sam Dāo）*Wǎ Gù* Wa Küt (lit. 'the Wa who remained', refers to the people, also known as Samtau [Sam Dāo] and closely related to the Ba Raog Wa, who now live in the area around Kengtung and Möng Yang in eastern Shan State, Myanmar). **:** Vax Kut lud blawng, Vax Lad lawng ngawd. ပဏ္ဍိတ သောဝလူမျိုးများ ဒုက္ခရောက်၍ တောင်ကြားလမ်း ကိုဖြတ်၍ ခရီးဆက်ကြသောဝများ လန်ကန်ကန်ဟွမ်း ဒေသ၌ အခြေချကြသည်။ '佤固' 把事搞错了呆在后边 , '佤腊' 沿着山坳大步向前（而来到了澜沧、沧源一带）。 *The Wa Who Remained screwed matters up, the Wa Who Strode Forth followed the mountain passes. (and settled in the Lancang-Cangyuan area).* [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

Vax Chux [Vax Qux (Vāx Qux)] /vaʔ tɕʰuʔ, vạʔ tɕʰuʔ / *np.* "ဝ"လူမျိုး 佤族 *Wǎzú* Wa nationality.

Vax lad [Vāx lad] /Vạʔ lat/ လွန်သွားသော"ဝ" (ကျော်သွားသော"ဝ") .

va: [va] /va/ *vs.* ကျယ်– 宽, 宽敞 *kuān, kuānchang.* **:** Nyiex in: daing: va:. ဒီအိမ်တကယ် ကျယ်တယ်။ 这房子很宽。 | Bing: pak in: daing: va:. ဒီကွင်းတကယ်ကျယ်တယ်။ 这个场子很宽敞。 /*f*7/

va: rhawm: [va hrom] /va rʰɔm/ *vs.* သဘောထားကြီး–၊ အမြင်ကျယ်– 胸怀开阔, 气量大 *xiōnghuái kāikuò, qì liáng dà.* **:** Nawh sidaing: va: rhawm:, ang: sax keud to: cao: tix. သူသဘောထားအရမ်းကြီးတယ်၊ သူ့ကိုယ်တိုင်အတွက်မစဉ်းစားဖူးဘူး။ 他胸怀开阔, 从来不计较个人得失。

vad [vād] /vạt/ **1** *n.* <VAD> ဘုန်းကြီး၊ ရဟန်း၊ ဦးပဏ္ဍိုင်း 和尚 *héshang* monk, priest (Buddhist). **2** *n.* <VAD> ပေ ုဂ်ုင်းဒကာ 道人 *dàorén* lay Buddhist temple employee (?). [Siam vat[5] < Skt. upadhyāya; Pali upajjhāya (?) 'preceptor, teacher']. /*f*8/

vang[1] [vāng] /vạŋ/ *comb. form.* အချိန်ကာလ၊ ကာလ၊ ကြားကာလ （间，期）*(jiān, qī)* (interval, period). **:** vang tuah (vang twah) အပတ် (ရက်သတ္တပတ်) 星期 *week* [Hox wàng 望 'day of full moon, 15th day of lunar month' (prim) ?]. /*f*0.016/ /*f*8/

vang[2] [vāng] /vạŋ/ *v.* ပေ ုဂ်ုရှောက်ထား–၊ ထိန်းသိမ်းထား– protect, conserve. **:** Vang ex tix een khaox in: kix ka daux diag son ang phroik. ကျွန်တော် တို့တောထဲကသစ်ပင်တွေကို မပြုန်းတီးအောင်စောင့် ရှောက်ထားတယ်။ *We protect trees in the forest (from deforestation).* /*f*8/

vang mawx [vāng mox] /vạŋ mɔʔ/ *qw.* ဘယ်လဲ၊ ဘယ်မှာလဲ၊ ဘယ်နေရာလဲ 哪里 *nǎli* where. ☞ mang mawx [*syn.*].

vang twah [vāng dūah] /vạŋ tụah/ **1** *tw.* အပတ် (ရက်သတ္တပတ်) 星期, 礼拜 *xīngqī, lǐbài* week. **:** Vang tuah in: sax ex hu: kid khix. ဒီလာမယ့်အပတ် ကျွန်တော်တို့ထင်းသွားခုတ်မယ်။ 下星期咱们去砍柴。 *This coming week we will go cut firewood.* **2** *cl.* ပတ် 期, 礼拜 *xīngqī, lǐbài* week (classifier). **:** tix vang tuah. တစ်ပတ် 一星期。 *one week* **3** *n.* <VH> တစ်ပတ်တစ်ခါအလုပ်မှအားလပ်ရက် 例假日 *lìjiàrì* weekly day off from work. ☞ vang sin: [*syn.*].

vang sin: [vāng sin] /vạŋ sin/ **1** *tw.* ပတ်၊ အပတ်၊ ရက်သတ္တပတ် 星期, 礼拜 *xīngqī, lǐbài* week. **2** *cl.* ပတ် 星期, 礼拜 *xīngqī, lǐbài* week (classifier). **3** *n.* <VH?> တစ်ပတ်တစ်ခါအလုပ်မှအားလပ်ရက် 例假日 *lìjià rì* weekly day off from work. ☞ vang twah [*syn.*]. ['interval' + Hox xún 旬 '10-day-week' ?].

vang laih [vāng laih] /vạŋ laih/ **1** *tw.* □□ နေ့ ဈေးပတ် 街期 (集市日期) *jiē qī (jíshì rìqī)* 'week', market interval (time between street markets). **:** Vang laih in: ex sang: yuh tix hoik sum: kaung:. □□□ ဈေးပတ်မတိုင်ခင် ကျွန်တော်တို့လယ်ပြီးအောင်စိုက်ရမယ်။ 这个街期咱们要把秧栽完。 *We want to finish planting the rice paddy before the next market.* **2** *cl.* ပတ် (ဝဒေ□ □□ □□□ □□ကားများမှာ ငါးရက်တစ်ပတ်ဈေးနေ့ရှိတယ်။) 街期 (目前有的佤族地区每五天赶一次集) *jiē qī (mùqián yǒude Wǎzú dìqū měi wǔtiān gǎn yīcì jí)* 'week', market interval (presently there is a five-day interval between street markets in many Wa areas). **:** tix vang laih. □□ □ပတ်တစ်ပတ် (အများအားဖြင့်ငါးရက်တစ်ပတ်) 一个街期。 *one market period (usu. five days)*

vang: [vang] /vaŋ/ *vt.* ထား–၊ သိမ်းထား–၊ သိမ်းဆည်း–၊ စောင်ထား–၊ စု– 留, 蓄 *liú, xù* keep, retain, store up. **:** vang: hauk. ဆံပင်ရှည်ထားတယ်။ 留发。 *grow one's hair long (?)* | Vang: khaox inkix, paw kid. ဒီအပင်တွေထားလိုက်။ မခုတ်နဲ့။ 这些树留起来, 别砍了。 *Keep these trees and don't cut them down.* /*f*0.0196/ /*f*9/

vang: vat [vang vad] /vaŋ vat/ *vi.* □□□□ပြီ–၊ မို့–၊ ခုံး–၊ ငေါ–၊ ခေါ–၊ တိုး–၊ ထိုးထွက်–၊ တက် 翘, 翘起 *qiáo, qiáoqǐ* stick up, pop up, stick out, protrude. **:** Maix paw ngawm ka toeh phia: tix plak ngie, vang: vat yuh plak an: kie. ခင်ဗျားပျဉ်ရဲ့ တစ်ဖက်စွန်းပဲမထိုင်နဲ့။ ဟိုဖက်စွန်း ထိုးတက်လာအုံးမယ်။ 你别坐在板子的一头上, 当心那一头会翘起来。 *Don't sit on one end of the plank, lest the other end pop up.* ☞ vang: vuad [*var.*]. ☞ klang klaoh, vang: vaoh [*syn.*].

vang: vaoh [vang vaoh] /vaŋ vauh/ *vi.* □□□□ပြီ–၊ မို့–၊ ခုံး–၊ ငေါ–၊ ခေါ–၊ တိုး–၊ ထိုးထွက်–၊ တက်– 翘, 翘起 *qiáo, qiáoqǐ* stick up, pop up, stick out, protrude, warp. **:** Vang vaoh rhang nawh. သူ့သွားခေါတယ်။ *Her teeth are protruding.* ☞ klang klaoh [*var.*]. ☞ vang: vat, vang: vuad [*syn.*].

vang: vuad [vang vūad] /vaŋ vụat/ *vi.* □□□□ပြီ–၊ မို့–၊ ခုံး–၊ ငေါ–၊ ခေါ–၊ တိုး–၊ ထိုးထွက်–၊ ကြွတက်–၊ တက်– 翘, 翘棱 *qiáo, qiáoléng* stick up, pop up, curl up, stick out, protrude. **:** Phia: an: hoik vang: vuad ceeix. အဲဒီပျဉ် နည်းနည်းကြွတက်နေပြီ။ 那块板子有点儿翘了。 *That board is sticking up a little.* ☞ vang: vat [*var.*]. ☞ klang klaoh, vang: vaoh [*syn.*].

vang: vuad rhang: [vang vūad hrang] /vaŋ vụat rʰaŋ / *vo.* သွားခေါ– 龅牙 *bāoyá* have buckteeth, have large protruding teeth.

van [vān] /vạn/ *comb. form.* ရက်၊ နေ့ 日 *rì* day. **:** **cang van** အခါပေးဆရာ၊ နက္ခတ်ဆရာ (နှစ်၊ လ၊ ရက်တွက်တတ်သောသူ) 算日子的 *day-keeper (in charge of reckoning calendar and determining auspicious days)* | **pi: deun van meu** ပြက္ခဒိန် 日历 *calendar* | Kang: van peet lhang: sa:, la: van peet lhang: keu:. □ မှာ လက်ဘက်ခြောက်ထုပ်တွေဖွင့်၊ ညမှာဆားထုပ်တွေကိုချ။ (ချမ်းသာမှုကိုညွှန်းသော အသုံးအနှုန်း) 白天解茶驮, 晚上卸盐篮。(傣语, 佤语用为雅语, 形容人家富有。) *Open packloads of tea by day, unload packloads of salt by night. (A Tai expression describing affluence, used in Wa oral lit.)* [Siam van[4] 'day']. /*f*7/ [အကျယ် details (in Chinese)].

van: [van] /van/ *vt.* ပျိုး– 播, 撒, 播种, 育苗 *bō, sā, bōzhǒng.* **:** van: kla:. ပျိုးစပါးပင် 撒秧。 | hoek bawg van:. ပျိုးချိန်ရောက်ပြီ။ 到播种的时候。 /*f*0.0449/ /*f*7/

vam [vām] /vạm/ *vt.* ကိုက်စား–၊ ဝါးစား– 吃, 抢吃 (大口地) *chī, qiāng chī (dà kǒu de).* **:** Lig in: vam tin: tix gum, vam tan: tix gum. ဒီဝက်ဒီမှာတစ်လုတ်ကိုက်စားလိုက်၊ဟိုမှာတစ်လုတ်ကိုက်စားလိုက်။ 这只猪这里吃一口, 那里吃一口的。 /*f*10/

vaug [vāeg] /vạɯk/ *v.* □ုံ–၊ ကောက်– 弯, 绕远儿 *wān, rào yuǎn ér.* **:** Yix hu: krax dawd, ang: hu: krax vaug. ငါတို့ဖြတ်လမ်းသွားမယ်၊ကောက်တဲ့လမ်းမသွားဘူး။ 我们走近路, 不去走弯路。 | Krax in: sidaing: vaug. ဒီလမ်းကောက်နေတာပဲ။ 这条路挺绕弯儿的。

vaug rhawm: [vāeg hrom] /vạɯk rʰɔm/ *v.* မဖော်ရွေ–၊ စိတ်ရင်းညံ့– 合不来, 不合群 *gě bù lái, bùhé qún* not conform to be, be unsuited to, be not gregarious (AM). **:** Kaw an: vaug rhawm:, ang: rhawm: ot mai:

paoxtix. ဟိုလူစိတ်ရင်းညံ့တယ်၊ လူများနဲ့မနေချင်ဘူး။ 那个人不合群, 不喜欢和大家在一起。 ☞ veug rhawm: [*var.*].

vao[1] [vāo] /vạu/ *vs.* ရဲ–၊ သတ္တိရှိ– 勇敢 *yǒnggǎn* brave, courageous. **:** Nawh keud son kawn: pui, ang: lhat ka yum, sidaing: vao ka naing. သူလူသား (ပြည်သူ) အတွက်စဉ်းစားပြီးသေမှာမကြောက်ဘူးစစ်တိုက်ရာမှာသတ္တိရှိတယ်။ 他为了人民不怕牺牲, 非常勇敢善战。 *He has the welfare of the people at heart, is not afraid to die, and is courageous in battle.* ☞ vao rhawm:, yong: kang: [*syn.*]. /*f*0.0103/ /*f*5/

vao[2] [vāo] /vạu/ *vi.* ေ□□□ ပြန်–၊ ဖောက်ပြား–၊ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရကံကျူးလွန်– 搞婚外恋, 有外遇 *gǎo hūnwài liàn, yǒu wàiyù* have sex with someone other than one's spouse, commit adultery, have an extramarital affair. **:** Pui mawx ang ah, pa jhak ka bun: mai: koe: rhawm: tix sang phit mai: nawh, hoik phit hoik vao mai: nawh daux rhawm: tix heue:. [Mathiex 5:28] ငါပညတ်သည်၍ကားကိလေသာစိတ်နှင့်သူ့မယားကိုကြည့်ရှုသောသူသည်စိ□ နှိုးထဲ၌ထိုမိန်းမနှင့်ပြစ်မှားပြီ။ 凡看见妇女就动淫念的, 这人心里已经与她犯奸淫了。 *Everyone who looks at a woman lustfully has already committed adultery with her in his heart. [Mat. 5:28]* /*f*0.0103/ /*f*5/

vao rhawm: [vāo hrom] /vạu rʰɔm/ *vs.* ရဲစွမ်းသတ္တိ 勇敢, 有胆量 *yǒnggǎn, yǒudǎnliàng* brave, courageous, bold. **:** Nawh mawh pui daing: vao rhawm: tete heue:! သူတစ်ကယ့်ကိုရဲစွမ်းသတ္တိရှိတယ်။ 他真是个非常勇敢的人啊! *He is truly a man of great courage!* ☞ vao[1] [*syn.*].

vao lox [vāo loux] /vạu loʔ/ *vs.* စကားကြီး၊ စကားကျယ် 夸口, 夸嘴 *kuākǒu, kuāzuǐ* boast, exaggerate. **:** Nawh ang: sax vao lox ngai: pui. သူလူများရှေ့မှာစကားမကြီးဖူးဘူး။ 他从不在别人面前夸口。 *He has never boasted in front of others.*

vaok [vaog] /vauk/ *vt.* ေ□ွ–၊ ခတ်–၊ ခွပ်–၊ ဝှေ့– 挑斗 *tiāo dǒu* butt, gore. **:** vaok moi paoxtix. နွားတွေခွေနေကြတယ်။ 黄牛互相挑斗。 *squabble,fight(cow)*

vaoh [vaoh] /vauh/ *vt.* နှုတ်–၊ ထုတ်– 起, 撬（把嵌入的东西取出来）*qǐ, qiào (bǎ qiànrù de dōngxi qǔchūlai)* pry up, raise, pry out. **:** vaoh jim: rhiiem:. သံချောင်းနှုတ် 起钉子。 *pry up a nail.* | vaoh simaox. ေ□ ျာက်တုံးထုတ် 撬石头。 *pry up a rock.* ☞ sivaoh ① [*var.*]. ☞ vat [*syn.*]. ☞ sivaoh [*mor.*]. /*f*9/

vaoh vu: [vaoh vu] /vauh vu/ *vt.* လှုပ်ရှား– 动弹 *dòng dàn*. **:** Nie saux nawh ang: lai: pon vaoh vu: tix. သူအရမ်းဖျားတယ်၊လှုပ်ရှားလို့မရတော့ဘူး။ 他病重得不能动弹了。

vai[1] [vāi] /vại/ **1** *vt.* ငှား–၊ ချေး– 借（给）（多指借用工具、器物等）*jiè (gěi) (duō zhǐ jièyòng gōngjù, qìwù děng)* lend (goods) (often with tox 'give' + recipient + vái, to indicate lending rather than borrowing). **:** Tawx yix vai thui: cheu: pex. ကျွန်တော်တို့ကို တွန်းလှည်းခဏငှားပါ။ 把你们的手推车借给我们一下。 *Please lend us your cart for a while.* | Nawh thang: tawx pui vai kraung tix. သူလူများကို ပစ္စည်းတွေ ဖော်ဖော်ရွှေရွှေနဲ့ ငှားပေးတယ်။ 他乐于把自己的东西借给别人。 *He happily lends things to people.* | Paw ceep simex ih dai:, paw vai bun: ih nad. ေ□ □□ ျာ်းကို စကတ်မဆင်နဲ့၊ မိန်းမကို သေနတ်မငှားနဲ့။ 别给男子穿裙, 别借妇女用枪。 *Don't clothe a man in a skirt, don't lend a woman a gun.* **2** *vt.* ေ□ျး–၊ ငှား– 借用, 借 *jièyòng, jiè* borrow (goods). **:** Ca: teei tix vai tix shiao ka maox in:. ဒီကြိုးကိုငှားပြီး ခဏယူသုံးလိုက်။ 暂且借用这条绳子。 *Borrow this rope and use it for a while.* **3** *vt.* ငှား– 租 *zū* rent. **:** Pawlux ot tom: naog ra: num, daux nyiex pa hoik vai nawh tix cie. [Lai Kawncau 28:30] ပေါလုသည် နှစ်နှစ်ပတ်လုံး □□ျ□ားသောအိမ်၌ နေလေ၏။ 保罗在自己所租的房子里住了足足两年。 *Paul stayed two whole years in his own rented house. (Act. 28:30)* ☞ ceuk ③, ba:[2], bax[2], rawg ②, yaog[2] ①, yaog yaing [ceu 2] [*syn.*]. ☞ deeh ② [ceu 2] [*ant.*]. /*f*0.1193/ /*f*7/

vai[2] [vāi] /vại/ **1** *vi.* သက်သာ–၊ နလံထ– 好, 痊愈 *hǎo, quányù* recover (from illness). **:** Hoik vai saux aux. အဖျားသက်သာလာပြီ။ 我的病好了。 *My illness has gotten better.* **2** *vi.* ရပ်–၊ တုံ့–၊ ဆိုင်း–၊ တိတ်– 停 *tíng* stop, pause. **:** Lhiex vai phao:. မိုးတိတ်ပြီ။ 雨停了。 *The rain has stopped now.* ☞ moi: ①, roi:2 ① [ceu 1], moi ② [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.1193/ /*f*7/

vai[3] [vāi] /vại/ *part.* ေ□□□□ရအောင်၊ မဟုတ်လား 吧（在句末表示提议、反问）*bā (zài jùmò biǎoshì tíyì, fǎnwèn)* final particle, making a suggestion or rhetorical question. **:** Ang: tie mawh nawh pa yuh, mawh maix vai? သူလုပ်တာ မဟုတ်တာသေချာတယ်။ မင်းလုပ်တာ မဟုတ်လား။ 并不是他搞的, 是你吧? *It certainly wasn't done by him. It was you, wasn't it?* /*f*0.1193/ /*f*7/

vai[4] [vāi] /vại/ *vi.* စီး–၊ ရေစီး (ကြောင်း) 流 *liú* flow. **:** Rawm pa vai lih ku gawng ku klawng: jah khix 8. ေ□□□ကြောင်းသြဂုတ်လကစပြီးတောင်တန်းတိုင်း၊ မြစ်ချောင်းတိုင်းမှာစီးစင်းတယ်။ 山水于八月份开始出。 *Water which flows down every mountain and every stream begins in August.* | **rawm: paih vai** ေ□ □□ကျရေ၊ တောင်ကျချောင်း 山水 *mountain spring, cascade*

vai[5] [vāi] /vại/ *adv-pre.* ခေတ္တ၊ တစ်ခဏ 短暂，暂时，持续时间不长 *duǎnzàn, zànshí, chíxù shíjiān bùcháng* temporarily, briefly, a short while. **:** Lhiex in: peung: vai tix lih tivud ngie, gah ang: lih ra: loe: ngaix, hoik rheeng: kin: koek ka to: ma:. ဒီမိုးတစ်ခဏလေးပဲရွာတယ်၊ နှစ်ရက်သုံးရက်လောက် ရွာတာမဟုတ်ဘူး၊ စိုက်ပျိုးလယ်ယာနေပူလွန်းတာကြာပြီ။ 这雨怎么才下一会儿，怎么不连续下两三天，我们的庄稼被晒了好久了。 *How come the rain only lasted a short while, why not for two or three days? The sun has been shining on the crops for a long time now.*

vai[6] [vāi] /vại/ *v.* <KAB> ကျန်–၊ ကြွင်းကျန်–၊ ချန်–၊ ထား– 留 *liú* remain, stay (Tai). **:** Meung Tum tawng, Meung Tawng vai. မိုင်းတုမ်ကိုသိတယ်၊ မိုင်းတောင်ကိုချန်ခဲ့တယ်။ 记得勐董地，留着勐冬坝。（这段熟语原为傣语。）*Recalling Mengdong (Méng Túm), remaining at Hemengba (Méng Tóng). (Originally a Tai saying.)* [Siam]. /*f*0.1193/ /*f*7/ [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

vai taug [vāi dāeg] /vại tạɯk/ *vi.* သက်သာလာ– (နာမကျန်းဖြစ်ရာကနေ)၊ အမောပြေလာ– recover from fatigue.

vai luan [vāi lūan] /vại lụan/ *tw.* နံနက် (၁၀) နာရီပတ်ဝန်းကျင် （上午十点左右）*(shàngwǔ shídiǎn zuǒyòu)* ca. 10 a.m..

vai luan ting [vāi lūan dīng] /vại lụan tịŋ/ *tw.* ပေါ့လည် (၁၁၊ ၁၂) နာရီ ဓိန်းကျင် （上午十一、十二点左右）*(shàngwǔ shíyī, shíèrdiǎn zuǒyòu)* ca. 11 a.m.-12 noon.

vai vid[1] [vāi vīd] /vại vịt/ *vi.* ပြဿနာဖြစ်အောင်ဆွ– 搅和（扰乱别人）*jiǎohuo (rǎoluàn biérén)* agitate, stir up trouble. **:** Naox, paw lai: vai vid tan:! ခေ ပြီ လောက်ပြီ၊ အဲ့ဒီမှာပြဿနာဖြစ်ခေ အောင်ဆွတာရပ်တော့။ 够了，别在那里搅和了！ *That's enough! Stop stirring up trouble over there.!* ☞ vu vid [*var.*].

vai vid[2] [vāi vīd] /vại vịt/ *vs.* ပျော့ပြိ– 稠，黏糊 *chóu, niánhú* thick, dense, viscous, sticky, gummy, gooey. **:** Moik in: uik vai vid ngie. ဒီဆန်ပြုတ်ပျော့ပြိကုန်ပြီ။ 这粥太稠了。（?）*This Wa soft rice has gotten gooey. (?)* ☞ tox, nhum:, dai[1], vid[2], vuvi[1] ② [*syn.*].

vai vid rhawm: [vāi vīd hrom] /vại vịt rʰɔm/ **1** *vs.* ကပ်စေးနဲ–၊ နှမြော–၊ တွန့်တို– 吝啬，小气 *lìnsè, xiǎoqì* stingy, tight-fisted. **2** ကတ်သီးကတ်ဖွဲ့ 固执 *gùzhí*. **:** Pui in: daing: vai vid rhawm:, ang: doh cu lox paoxtix. ဒီလူကတ်သီးကတ်ဖွဲ့နိုင်လွန်းတယ်၊အချင်းချင်းစကားကိုဘယ်တော့မှလက်မခံဘူး။ 这个人很固执，根本不听别人的意见。 ☞ vu vid rhawm: [*var.*].

vaik[1] [vaig] /vac/ *vt.* ဆွဲတင်–၊ ချိန်–၊ မောင်းတင်–၊ ရွယ်– 拉开弓弦 *lākāi gōngxián* draw a bow, draw a bowstring. **:** Maix niied tix vaik ak, pu: sim: kie. ခင်ဗျားဒုံးလေးမြန်မြန်ဆွဲတင်လေ၊ တော်ကြာနေဌက်ပျံသွားနေအုံးမယ်။ 你赶快拉开弓弦，不然鸟飞走了。 *Hurry and draw your bow, the bird will fly away any minute.* /*f*8/

vaik[2] [vaig] /vac/ *vt.* ခေ–၊ ရေစုပ်–၊ ရေတင်– 引（指引水）*yǐn (zhǐ yǐn shuǐ)* draw, pump (water). **:** vaik rawm: hu: ka kaung:. လယ်ထဲကိုရေပိုက်ဆွဲသွားပါ။ 引水灌田。 *pump water into the paddy field.* ☞ tod[2], dawt, jhok[2], cho:[2], sileed ②, silawd[2], silod, yawt[1], yawt dawt [*syn.*]. /*f*8/

vai:[1] [vai] /vai/ *vt.* ခေ–ှ– 划 *huá* row (boat). **:** vai: reu:. ခေ–ှ လှော်သည်။ 划船。 *row a boat.* | Pa: Aux tauh ting:, Man: Lhim: vai: kram:. ပလန်းလူမျိုးတွေဂီတာတီးတယ်၊ မန်လင်းတွေဖောင်လှော်တယ်။ 布朗寨弹弦，曼林寨划筏。 *Plang village pluck ting banjos and Man Lhim village row rafts.* /*f*7/

vai:[2] [vai] /vai/ *vt.* လှည့်–၊ မျက်နှာချင်းဆိုင်– 朝，向 *cháo, xiàng* face, turn toward. **:** Vai: ngai: maix plak in:. ခင်ဗျားမျက်နှာ ဒီဘက်လှည့်ပါ။ 你脸朝这边。 *Turn your face this way.* | Veeh plak laong: mawh plai:, vai: plak seh mawh priex. အပေါ်မှာ ကြည့်ရင် အရက်၊ အောက်ဘက်ကြည့်ရင်အစားအစာ။ (နေရာတနေရာ သို့မဟုတ် ပွဲတော်ကာတွင် အစားအစာ ပေါများကြွယ်ဝမှုကိုညွှန်း) 对着上方是酒，转朝下方是饭。（意为无论转到哪里都有酒有饭。常用以形容地方繁荣、热闹。也用于形容节日期间，家家都有好吃的，互相宴请。）*Looking up there's plai rice beer, looking down, there's food (used to describe the abundance of a place or a festive occasion)* | Mai: kix vai: hu: heue:. [Lukax 8:22] ခေ ရှုန့်တပည့်တို့ လှင့်သွားကြလေ၏။ 他们就开了船。 *So they launched out. [Luk. 8:22]* ☞ veeh, veei: [*var.*]. /*f*7/

vai: veen [vai vēen] /vai vɯn/ **1** *vt.* ပတ်ချာလည်–၊ ဖွေလည်– 旋转，翻转 *xuánzhuǎn, fān zhuǎn* twirl, swirl, spin. **:** Maix paw vai: veen tix yuh nan:, kling: kaing: maix kah. ခင်ဗျားအဲဒီလိုပတ်ချာလည်လုပ်မနေနဲ့၊ ခင်ဗျားခေါင်းမူးနေအုံးမယ်။ 你别那样旋转，头会晕的。 *Don't twirl around like that, you'll get dizzy.* **2** *vs.* ချာချာလည်– 眩晕 *xuàn yūn* dizzy, giddy. **:** Vai: veen kaing: nawh ka saux iak nham:. သူသွေးအားနည်းလို့သူ့ခေါင်းတွေချာချာလည်နေတယ်။ 他由于贫血而引起眩晕。 *He felt dizzy because of anaemia.*

vai: veen kaing: kap [vai vēen gaing gab] /vai vɯn kaŋ kap/ *vs.* မူးဝေနှောက်ကျိ–၊ ချာလပတ်ရမ်း– 昏头昏脑 *hūn tóu hūn nǎo* dizzy, disoriented, confused,

muddle-headed. : Vai: veen kaing: kap nawh yuh nin: ka patix? သူ့ခေါင်းအခုလိုမူးဝေနှောက်ကျိုနေတာဘယ်လိုကြောင့်လဲ? 他为什么昏头昏脑的? *Why is he so muddle-headed?*

vaig (vaid)[1] [vāig] /vạc/ *n.* <CAG> ဓား၊ ဓားရှည်၊ ဓားမ၊ ၄က်ကြီးတောင်ဓား 刀, 长刀（尖端平直, 刀身细长）*dāo, cháng dāo (jiānduān píng zhí, dāo shēn xìcháng)* machete, knife, long knife, sword. /*f*0.0635/ /*f*4/

vaig[2] [vāig] /vạc/ *n.* ဗိုက်၊ ဝမ်းဗိုက်၊ အစာအိမ် 肚子, 腹部 *dùzi, fùbù* abdomen, belly, stomach, gut. /*f*0.0635/ /*f*4/

vaig[3] [vāig] /vạc/ *vi.* အခွင့်ကောင်းယူ–၊ အချိန်ယူ–၊ အားတဲ့အချိန်ရှာ– 抽空…, 乘机… *chōukòng ... , chéngjī ...* take the opportunity to ..., find the time to ..., seize the chance to ..., arrange a time to .... : Vaig maix hu: tawx lai in: ka Ai: Nap tivud yaox! အိုဏှစ်ပ်ကိုဒီစာအုပ်ပေးဖို့ အားတဲ့အချိန်ရှာပါ။ 请你抽空把这本书送给岩那一会儿。 *Please find a chance sometime to give this book to Ai Nab.* /*f*0.0635/ /*f*4/

vaig tu [vāig dū] /vạc tụ/ *n.* ဝမ်းဗိုက် 肠胃 *chángwèi* digestive system, digestive tract, stomach and intestines. : Vaig tu nawh daing: mhawm:. သူ့ရဲ့ဝမ်းဗိုက်သိပ်ကောင်းတယ်။ 他的肠胃很好。 *His digestive system is fine.*

vaig tawg [vāig dōg] /vạc tọk/ *n.* ပွဖောင်းနေသောဗိုက် (怀孕后期肚子的形状之一, 胎位朝下, 肚子膨大) *(huáiyùn hòuqī dùzi de xíngzhuàng zhīyī, tāi wèi cháo xià, dùzi péng dà)*.

vaig jung [vāig njūng] /vạc dʑụŋ/ *n.* ဗိုက်ထောင် (ဗိုက်ရွဲ့နေပေမယ့်ဘာမှမလုပ်တတ်ဘူး) (怀孕后期肚子的形状之一, 胎位偏上, 肚子大得不明显）*(huáiyùn hòuqī dùzi de xíngzhuàng zhīyī, tāi wèi piān shàng, dùzi dà dé bù míngxiǎn)*.

vaig sit taux [vāig sid daex] /vạc sit taɯʔ/ *n.* မီးဖိုသုံးဓား၊ တရုတ်ဓား 菜刀 *cài dāo* kitchen knife, cleaver.

vaig sit rib [vāig sid rīb] /vạc sit rịp/ *n.* <KAUNG:> မြက်လှီးခါး 铡刀 *zhádāo* hay cutter, fodder chopper.

vaig vawg (vaig vawk) [vāig vog] /vạc vọk/ *n.* <KAUNG:> တံစဉ် (?) 镰刀 (?) *liándāo* sickle, reaper, weed cutter, grass whip. ☞ sivawg (?) [*syn.*].

vaing [vāing] /vạŋ/ *vt.* ရိုက်– 揍 *zòu* hit, strike, shoot. : vaing nawh ka khaox. သူ့ကိုတုတ်နဲ့ရိုက် 用棍子揍它。 *hit it with a stick.* | Simex mawh cao: yuh naing vaing totiag. 男子是打仗打猎的。 *Men are in charge of making war and shooting game.* /*f*10/

Vox [Voux] /voʔ/ *np.* ဝို့(ဆဋ္ဌမမြောက်သမီး) 老六（女子排行第六。 参见 Am）*lǎo liù (nǚzǐ páiháng dìliù. Cānjiàn Am)*.

vo: [vou] /vo/ *int.* ဟုတ်တာပေါ့၊ သိပ်ဟုတ်တယ် 是罗, 对罗 *shì luō, duì luō* yes indeed! (exclamation). : Vo:, nan: heue:. ဟုတ်တာပေါ့၊ အဲဒီလိုပဲလေ။ 是罗, 就是那样。 /*f*0.0176/

vo: [vou] /vo/ *n.* <KHAOX> ကြာပင် (ကြာပန်း)၊ ကုမုဒြာ 莲, 荷 *lián, hé* water lily. /*f*0.0176/

vong [vōung] /vọŋ/ **1** *n.* တုန်းက၊ အတွင်း (အချိန်) 时期, 季节 *shíqī, jìjié* period, season. : Vong an: kawx, praix lhiex ku ngaix. အဲဒီတုန်းကမိုးနေ့တိုင်းရွာတယ်။ 前个时期天天下雨。 *A while ago it rained every day.* | vong sum: kaung:. လယ်စိုက်ချိန် 插秧季节。 *planting season.* **2** *cl.* 时期, 季节 (?) *shíqī, jìjié* period, season, long while (?). : Klieh tix vong, lung tibawg. 玩耍一久，认真一回。（男女之间的轻薄话。认真：指发生两性关系。）*Be romantic a long while, be true once. (?) (A saying between a courting man and woman.)* /*f*0.049/ /*f*7/

vong van: [vōung van] /vọŋ van/ *n.* နွေဦး 春天 *chūntian* spring. : Ngaix in:, piang raoma: pai: awm: ang: koe:, bhaung: vong van: koi phru: ngai: baoh. ဒီနေ့မိုးကောင်းကင်ပေါ်တိမ်တွေမရှိဘူး၊နွေဦးလေမျက်နှာပေါ်အသာအယာတိုက်ခတ်နေတယ်။ 这天，万里无云，春风拂面。 *On this day there wasn't a cloud in the sky and a spring wind was blowing lightly against one's face.*

vong in: [vōung in] /vọŋ ʔin/ *tw.* အတောအတွင်း 这几天, 近来 *zhè jǐtiān, jìnlái* recently, the past few days. : Kix hoek vong in:. သူတို့ဒီအတောအတွင်းလာတယ်။ 他们这几天来。

vu [vū] /vụ/ *vt.* ခွ– 跨, 跨上 *kuà, kuàshang* straddle, be astride. : Kiex hoik vu tix haok piang brung. သူတို့နှစ်ယောက်မြင်းပေါ်မှာတက်ခွနေပြီ။ 他俩个跨上了马儿。 *The two of them straddled the horse.* /*f*0.0465/ /*f*8/

Vu Sang Sing (Vux Sang Sing) [Vū Sang Sing (Vūx Sang Sing)] /Vụ Saŋ Siŋ/ *np.* ဝူးစန်းစင်း။ (တရုတ်မင်းဆက်နာမည်?)? 吴尚贤（清乾隆年间，茂隆银厂之厂主。云南石屏人，出身矿工。初到茂隆厂时，作杂役。后因能团结矿工，仗义尚侠，被拥为厂主。茂隆厂初办时，产银不多，至吴主厂，银产始大旺，成为南中巨富。后因约缅甸国王去京城朝贡，被清廷囚禁，死于狱中。）*Wú Shàngxián* Wu Shangxian (fl. 1700-1755, from poor Shiping,Yunnan Han family, ordinary labourer at Maolong Silver Mine, rose to be head, greatly increased production; slandered by Qing court in 1751 on Burma tribute mission to Beijing, died in Kunming prison. : Shiang: Cum: Thu:, Vu: Sang:

Sing:. ရှန်းကျိုးထူး၊ ဝူးစန်းစင်း။ (တရုတ်မင်းဆက် နာမည်?) 香钧图，吴尚贤。(香为坤火香（kun ho siang）的略称，坤为君，火为宫，香为宝石，即宝宫之君, 钧为印玺， tu 为山梁, 香钧图即大山掌印执玺之王。) *the King of Banlao, 'Ruler of the Mountains, in the Precious Palace, with Imperial Seal ', and Wu Shangxian.* [အကျယ် 详细 details (in Chinese) about official title 'Siang Jum Tu' granted by Southern Ming Yongli Emperor to the Wa King of Banlao].

Vu Yix Kawx Ci: Lao: Tong: Cie [Vū Yix Gox Ji Lao Doung Jiex] /vu̯ ʑiʔ kɔʔ tɕi lau toŋ tɕiɛʔ/ *np.* မေဒေးကမ္ဘာ့အလုပ်သမားနေ့ '五一' 国际劳动节 *'Wǔyī' Guójì Láodòngjié* May 1 International Labour Day.

vu va[1] [vū vā] /vu̯ va̰/ *vi.* ေ ့ ်-၊ စိတ်လေ-၊ လျှောက်လည်- 闲逛, 流浪, 浪荡 *xiánguàng, liúlàng, làngdàng* roam about, wander, lead a vagrant life. **:** Maix brex pau nyiex, paw vu va tix khaing: nyiex. မင်းအိမ်သေသေချာချာစောင့်၊ အိမ်ကနေလျှောက်ထွက်မလည်နဲ့။ 你要好好守家，不要离家到处闲逛。 *You are to look watch over the house carefully and not leave the house and roam around.* ☞ vuvie, vuvie vuva [*var.*].

vu va[2] [vū vā] /vu̯ va̰/ *onom.* ဝူးဝူးဝါးဝါး 嗡嗡 *wēngwēng* buzz, whirr. **:** Pu: hia: ah vu va nan:. ပျားတွေဝူးဝူးဝါးဝါးနဲ့ပျံနေတယ်။ 蜜蜂飞起来发出嗡嗡的响声。 *A honeybee was flying around with a buzz.*

vu vab [vū vāb] /vu̯ va̰p/ **1** *onom.* ကိုက် 吧嗒（形容猪大口吃食儿的声音）*bā tà (xíngróng zhū dà kǒuchī shí ér de shēngyīn).* **2** *vt.* ပလုတ်ပလောင်းစား 大口地吃 *dà kǒu de chī.* **:** Lig vu vab vu vab sawm: tix. ဝက်တွေအစာစားတာပလုတ်ပလောင်းနဲ့။ 猪大口大口地吃食儿。 **3** *vt.* ကိုက်-၊ ပက်- 咬 *yǎo* bite. **:** Lig vu vab paoxtix. ဝက်ေ ့အချင်းချင်းလိုက်ကိုက်နေကြတယ်။ 猪互相咬。

vu vang [vū vāng] /vu̯ va̰ŋ/ **1** *vs.* ပျံ-၊ ကျဲ-၊ လေလွင့်- 稀疏 *xīshū* thin, sparce, scarce, scattered, few and far between. **:** Vu vang rhawm: nawh. သူ့စိတ်တွေ လေလွင့်နေတယ်။ 他的心情烦躁。 *His mind is scattered.* **2** *vs.* လျှမ်း-၊ ဖာသိဖာသာနေ-၊ ပေ့ါပေ့ါဆဆလုပ်-၊ စိတ်မဝင်စားဘူး။ 乱（指不认真地犁、耙等）*luàn (zhǐ bù rènzhēn de lí, pá děng)* haphazard, sloppy, careless, indifferent (referring to ploughing, raking, hoeing etc.). **:** Hex! Paw vu vang tix yuh. ေ ့ ့ ်။ ပေ့ါပေ့ါ ဆဆမလုပ်နဲ့။ 嗨，不要乱做。 *Hey! Don't be so sloppy doing that!* ☞ vung vang[2] [*var.*].

vu vu [vū vū] /vu̯ vu̯/ *onom.* ဝူးဝူး 呼呼 *hūhū.* **:** Lox phlu: bhaung: ah vu vu nan:. ေ ့ ် ် ်ပတ်စ်ဝူးဝူးနဲ့။ 风吹得呼呼响。

vuvi[1] [vū vī] /vu̯ vḭ/ **1** *vi.* ပြည့်နက်-၊ ဖုံးလွှမ်း- 弥漫, 布满 *mímàn, bùmǎn* full, dense, be filled with, covering everything, spread all over. **:** Pai: awm: vuvi tix daux rao: ma:. မိုးတိမ်တွေကောင်းကင်ထဲမှာပြည့်နက်နေတယ်။ 天空中云雾弥漫。 *The sky was filled with clouds.* | Hoik vuvi nyiex greeih tix ka ding:. ပင့်ကူအိမ်တွေနံရံမှာပြည့်နက်နေပြီ။ 墙上布满了蜘蛛网。 *There are cobwebs covering the walls.* **2** *vs.* ပျစ်-၊ စေးပျစ်-၊ စေးထန်း- 黏, 稠 *nián, chóu* thick (in consistency), dense, viscous. **3** *vs.* မပြတ်သား-၊ မရေရာ-၊ မသေချာ-၊ ် ် ်-၊ လုံးထွေး-၊ ဇဝေဇဝါဖြစ်- 模糊 *móhu* vague, blurry, indistinct. ☞ pupi, vux vix [ceu 3] [*var.*]. ☞ tox, nhum:, dai[1], vai vid[2], vid[2] [ceu 2], pliex[2], hi:[2] ③, mhu: mhai: [ceu 3] [*syn.*]. /*f*9/

vuvi[2] [vū vī] /vu̯ vḭ/ *vi.* မှုန်-၊ ဝေ-၊ ဝါး- 磨蹭 *móceng* dawdle, dilly-dally, shilly-shally (?) pester (?). **:** Maix paw vuvi tix tan: nan:, hoik lhax praix, niied tix toih kaing hoik. 你不要在那里那样磨蹭，时间不早了，赶快了结事情。 /*f*9/

vuvi ngai: [vū vī ngai] /vu̯ vḭ ŋai/ *vo.* မျက်စိမှုန်- 眼花 *yǎn huā.* **:** vuvi ngai: yiex, ang: chix yaox sidawng:. အဖွားမျက်စိမှုန်လို့ ကောင်းကောင်းမတွေ့ရဘူး။ 老大娘眼花, 看不清楚。

vu vid [vū vīd] /vu̯ vḭt/ *vi.* ပြဿနာရှာ-၊ ပြဿနာဖြစ်အောင်ဆွ- 搅和(扰乱别人) *jiǎohuò (rǎoluàn biérén)* agitate, stir up trouble. ☞ vai vid[1] [*var.*].

vu vid rhawm: [vū vīd hrom] /vu̯ vḭt rʰɔm/ **1** *vs.* ကပ်စေးကုပ်-၊ တွက်ကပ်- 吝啬, 小气 *lìnsè, xiǎoqì* stingy, miserly. **2** *vs.* ေ ် ် ်ကပ်-၊ တဒွတ်ထိုးနိုင်- 固执 *gùzhí* obstinate, stubborn. ☞ vai vid rhawm: [*var.*].

vuvie [vū vīe] /vu̯ vɛ̰/ *vi.* ေ ့ ်- 闲逛, 流浪, 浪荡 *xiánguàng, liúlàng, làngdàng* roam about, wander, drift, lead a vagrant life. **:** vuvie tix ku sidah. 到处闲逛。 *wander all over.* ☞ vu va [*var.*]. ☞ vuvie vuva [*syn.*]. /*f*8/

vuvie yhaok [vū vīe hyaog] /vu̯ vɛ̰ ʑʰauk/ *v.* နားလေး- 打听 *dǎting.*

vuvie lox [vū vīe loux] /vu̯ vɛ̰ loʔ/ *v.* ေ့ လည်ကြောင်ပတ် 绕弯子, 兜圈子（比喻不直截了当地说话）*ràowānzi, dōuquānzi (bǐyù bù zhíjiéliǎodàng de shuō huà)* beat about the bush, talk in circles, fail to get to the point. **:** Paw vuvie lox krai maix. ခင်ဗျားစကားဝေ့လည်ကြောင်ပတ်မပြောနဲ့။ 你说话别兜圈子。 *Don't beat about the bush when you talk.*

vuvie vu va [vū vīe vū vā] /vṳ vɛ̤ vṳ va̤/ *vi.* လေ လွင့်– 闲逛, 流浪, 浪荡 *xiánguàng, liúlàng, làngdàng* roam about, wander, drift, lead a vagrant life. ☞ vu va, vuvie [*syn.*].

vu vieh [vū vīeh] /vṳ vɛ̤h/ *vs.* တစ်လူ လွင့်– 参差不齐（多指事物的边儿）*cēncībùqí (duō zhǐ shìwù de biānr)* uneven. **:** Praok man: taing: nawh vu vieh ngie tix yaox. သူယက်တဲ့ပိတ်စအနားတစ်လူလူလွင့်နေတယ်။ 她布边儿织得参差不齐。 *The edge of the fabric she is weaving looks very uneven.* ☞ siyox ① [*syn.*].

vu viah rhawm: [vū vīah hrom] /vṳ vi̤ah rʰɔm/ *v.* စိတ်တိုင်းမကျဘူး 不满意 *bùmǎn yì*. **:** Vu viah rhawm: aux ka kaing yuh maix. ကျွန်တော်ခင်ဗျားလုပ်တဲ့အလုပ်ကိုစိတ်တိုင်းမကျဘူး။ 我对你干的事不满意。

vuviang [vū vīang] /vṳ vi̤aŋ/ **1** *loc.* အနီးအနား၊ အနီးတဝိုက်၊ ဘေးဘီ၊ ပတ်ဝန်းကျင် 周围 *zhōuwéi* perimeter, surrounding, neighborhood. **:** Lig naog vuviang dawng:, ia: rawng: vuviang kaug. ဝက်တွေစားခွက်အနီးတဝိုက်ပြည့်နေတာပဲ၊ ကြက်တွေကြက်ခြင်းအနီးအနားမှာမြည်တွန်နေတယ်။ 槽边满是猪，圈边满是鸡（形容家畜多，喻指富裕）。 **2** *vi.* သွားသွားလာလာ၊ လည်ပတ်– 转来转去 *zhuǎnláizhuǎnqù*. **:** Yaox aux pui tikaux ca: vungviang pot tan:, sawg tix ang: tie tawng? လူတယောက် ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန် လျှောက်နေတာတွေ့တယ်။ ဘာရှာနေလဲမသိဘူး။ 我看见一个人总在那里转来转去的, 不知找什么? *I see someone walking back and forth over there, and wonder what he's looking for.* **3** *vi.* လျှောက်သွား–၊ ဟိုဟိုဒီဒီလျှောက်သွား– 漂流, 流浪 *piāoliú, liúlàng* wander. **:** Ot been dix, kawndoe: vungviang ku sidauh. ရှေးခတ်က မိဘမဲ့ကလေးတွေ နေရာတကာလျှောက်သွားတယ်။ 旧社会孤儿漂流四方。 *In the old society, orphans wandered about everywhere.* **4** *vi.* ဟိုနားဒီနားလျှောက်–၊ ရပ်ကွက်ထဲလျှောက်– 流浪, 闲逛周围 *liúlàng, xián guàng zhōuwéi* stroll about, walk around the neighborhood. ☞ vungviang [*var.*]. ☞ vu: vied vung via [*syn.*].

vu viien [vū vīan] /vṳ vi̤ən/ *v.* ဝဲပျံ– 盘旋 *pánxuán*. **:** Cag pu: vu viien daux rao: ma:. လေ ယာဉ်မိုးကောင်းကင်ထဲမှာဝဲပျံနေတယ်။ 飞机在空中盘旋。

vuk viiet [vug viad] /vuk viət/ **1** *vi.* ဆိုး–၊ ရမ်း–၊ သောင်းကျန်း–၊ အထိန်းအကွပ်မရှိ–၊ ဒုက္ခပေး–၊ ပရမ်းပတာဖြစ်– 调皮捣蛋 *tiáopí dǎodàn* be naughty, misbehave, be disruptive, make trouble, create a disturbance. **:** Maix paw vukviiet yuh nan:, ah lai mhawmmhawm:. စာကောင်းကောင်းလုပ် ဒီလိုမဆိုးနဲ့။ 你要好好读书, 别调皮捣蛋。 *Study properly and don't misbehave like that.* **2** *vi.* နှောင့်ယှက်–၊ အနှောက်အယှက်ပေး–၊ စော်ကား–၊ ကာယိန္ဒြေဖျက်– 调戏 *tiáoxì* harass, behave indecently with, take liberties with (a woman). **:** Paw lai: vukviiet ka bun:. မိန်းကလေးတွေကို ကာယိန္ဒြေမဖျက်နဲ့။ 别调戏妇女。 *Don't behave indecently toward a woman.* ☞ vu: viiet [*var.*]. ☞ vu: viiet vu: ve: [*syn.*].

vuh [vūh] /vṳh/ **1** *vi.* လေ ချောက်–၊ တောခေါ်– 追山, 追猎（打猎时四处吆喝, 追赶野兽出窝）*zhuīshān, zhuīliè (dǎliè shí sìchù yāohē, zhuīgǎn yěshòu chū wō)* call and sing to flush animals out of hiding when hunting, 'beat the bushes'. **:** Hu: ex vuh. သားကောင်တွေထွက်လာအောင် တောချောက်မလို့။ 咱们去追山。 *We are going to flush our quarry with our calls.* **2** *vi.* အမဲလိုက်–၊ တောလိုက်– 打猎 *dǎliè* hunt. ☞ vuh vang [*syn.*]. /*f*7/

vuh vang [vūh vang] /vṳh vaŋ/ *vt.* လေ 追猎 *zhuīliè* hunt (game). **:** Son sang: kieh pui tix sak vaig, pui vuh vang: to: tiag thie: tix kah. လူများဗိုက်ဝဖို့အတွက်၊ လူများတောအရင်လိုက်ရတယ်။ *In order to fill their bellies, people hunt wild game as a supplement .* ☞ vuh [*syn.*].

vuhvied [vūh vīed] /vṳh vɛ̤t/ **1** လူပ်–၊ လှုပ်ခါ– swayed. **:** Pex hu: jhak gawng: priem pa phlu: bhaung: mai vuhvied lie? လေ ပ်သော ကျူပင်ကို ကြည့်ဇာရှုခြင်းငှာ သွားသလော။ *A reed swayed by the wind?* **2** လည်–၊ (ပန်ကာ) swayed.

vux tsi: (vux tsix) [vux zi (vux zix)] /vuʔ tsi, vuʔ tsiʔ/ **1** *n.* <VH> ရုပ်ဝတ္ထုနှင့်ဆိုင်သော 物质 *wùzhì* material. **:** vux tsi: veung: ming:. ရုပ်ဝတ္ထုအတတ်ပညာတိုးတက်မှု။ 物质文明 *material civilisation.* **2** *n.* <VH> ရုပ်ဝတ္ထု၊ ပစ္စည်း 物资 *wùzī* materiel, materials. [Hox].

vux chang: kai: cix (vux chang: cie cix) [vux qang gai jix (vūx qang jīe jix)] /vuʔ tɕʰaŋ kai tɕiʔ/ *n.* <VH> အရင်းမဲ့လူတန်းစား၊ မြေယာမဲ့လူတန်းစား 无产阶级 *wúchǎnjiējí* proletariat, landless class. **:** vux chang: kai: cix keux ming:. အရင်းမဲ့တော်လှန်ရေး၊ အရင်းမဲ့လူတန်းစားတော်လှန်ရေး 无产阶级革命。 *proletarian revolution.* | vux chang: kai: cix cuang: ceung:. 无产阶级专政。 *dictatorship of the proletariat.* | vux chang: kai: cix see: shiang. အရင်းမဲ့ဝါဒ၊ အရင်းမဲ့လူတန်းစားအတွေးအခေါ် 无产阶级思想。 *proletarian ideology.* [Hox].

vux li: (vux li) [vux li (vux lī)] /vuʔ li, vuʔ li̤/ *n.* <VH> ရူပဗေဒ၊ ရုပ်ကမ္ဘာ 物理 *wùlǐ* physics, physical world. **:** phuk lai vux li. ရူပဗေဒစာအုပ် 物理课本。 *physics textbook.* [Hox].

vux vix [vūx vīx] /vṵʔ vḭʔ/ *vs.* ရှုပ်– စိတ်နှောက်– 模糊 *móhu* confused, vague (?). **:** vux vix kaing:. ရေါင်းရှုပ်။ 糊涂。 *confused, worried* ☞ pupi, vuvi[1] ③, vuvie [*var.*]. ☞ pliex[2], hi:[2] ③, mhu: mhai: [*syn.*].

vu: kong: pu: thiiex [vu goung bu tiiex] /vu koŋ pu tʰi ɛʔ/ *v.* <VH> လုပ်ငန်းလွဲချော်– (?) 误工补贴 *wùgōng bǔtiē* make up for work missed. [Hox].

vu: cuang: [vu juang] /vu tɕuaŋ/ *adj.* <VH> လက်နက်၊ ကရိယာတန်ဆာ 武装 *wǔzhuāng* arms, military equipment, battle kit. **:** **vu: cuang: pu:** စစ်လက်နက်ကရိယာ 武装部 *military department* [Hox].

vu: chi: [vu qi] /vu tɕʰi/ *n.* <VH> လက်နက်၊ ကရိယာ 武器 *wǔqì* weapon, weaponry, arms, armaments. **:** see: shiang: vu: chi:. စိတ်ကူးယဉ် လက်နက် 思想武器。 *ideological weapon.* [Hox].

vu: sing: ting: [vu sing ding] /vu siŋ tiŋ/ *n.* <VH> ကြိုးမဲ့ကြေးနန်းစက်၊ ရေဒီယို 无线电 *wúxiàndiàn* radio, radio waves, wireless. [Hox].

Vu: See: Ying: Tong: [Vu See Ying Doung] /vu sɯ ʑ iŋ toŋ/ *np.* ’五四’ 运动 *'Wǔsì' Yùndòng* May Fourth Movement (a cultural revolutionary movement in China which broke out on 4 May 1919).

vu: va: [vu va] /vu va/ *vs.* ပို့လွှင့်– ထုတ်လွှင့်– 传开 *chuán kāi* broadcast(?). ☞ u: a: [*var.*].

vu: vang: [vu vang] /vu vaŋ/ *vs.* ရောက်လှည့်ပတ်– 乱哄哄 *luàn hōng hōng*. **:** Uik vu: vang: ngie daux laih. ရပ်ထဲမှာအကုန်လျှောက်လှည့်ပတ်နေတာပဲ။ 街上乱哄哄的。

vu: viet [vu vied] /vu vɛt/ *v.* လှုပ်ရှား– လှုပ်ခတ်– 摇动, 吹动 *yáodòng, chuī dòng*. ☞ vug vied [*var.*].

vu: viex [vu viex] /vu vɛʔ/ မြှောင်စပြုလာ– 朦胧 *ménglóng*. **:** vu: viex praix. မိုးမှောင် စပြုလာသည်။ 天色朦胧。

vu: viex yhaok [vu viex hyaog] /vu vɛʔ ʑʰauk/ *vs.* နားလေး– နားထိုင်း– 耳背, 耳朵沉 *ěr bēi, ěrduo chén* hard-of-hearing. **:** Tax kuad in: hoik vu: viex yhaok. ဒီအဖိုးနားလေးနေပြီ။ 这位老大爷耳朵有些背了。

vu: vied vungviang [vu vīed vūng vīang] /vu vɛ̰t vṵŋ vḭaŋ/ *v.* ရေ ပျံ့– ဟိုလိုလိုဒီလိုလို 漂流, 流浪 *piāoliú, liúlàng*.

vu: viiet [vu viad] /vu viət/ **1** *vi.* ဆိုး– တေ– ဖျက်လိုဖျက်ဆီးလုပ်– ဒုက္ခပေး– အနှောင့်အယှက်ပေး– 调皮捣蛋 *tiáopí dǎodàn* be naughty, misbehave, be disruptive, make trouble, create a disturbance. **:** Nyawm in: daing: vu: viiet, khawm: mawh nan: daing: cix lai. 这个小孩很调皮，不过学习很好。 **2** *vi.* ရေ ကြီးဟား– မဖွယ်မရာပြု– အခွင့်အရေးယူ– 调戏 *tiáoxì* harass, behave indecently with, take liberties with (a woman). ☞ vukviiet [*var.*]. ☞ vu: viiet vu: ve: [*syn.*].

vu: viiet vu: ve: [vu viad vu vei] /vu viət vu ve/ *vi.* ဆိုး– တေ– ဖျက်လိုဖျက်ဆီးလုပ်– ဒုက္ခပေး– အနှောင့်အယှက်ပေး– 调皮捣蛋 *tiáopí dǎodàn* be naughty, misbehave, be disruptive, make trouble, create a disturbance. ☞ vu: viiet, vukviiet [*syn.*].

vu: viiep [vu viab] /vu viəp/ **1** *vs.* ရေ ပြုံ့ဟင်း– 干瘪, 枯槁 *gān biě, kū gǎo*. **:** Tax kuad an: vu: viiep ngie tix yaox, kawn: sidaing: ting riang nawh. ဟိုအဖိုး ကြီးကိုကြည့်ရတာတောင့်တင်းမှုရှိတယ်၊သူ့အားအင် တွေရှိသေးတယ်။ 别看他是个干瘪的老大爷, 力气可大着呢。 **2** *vs.* 扁，变形 *biǎn, biànxíng*. **:** Dieb mhok nawh vu: viiep ngie. 他的帽子帽檐歪歪的。

vu: vheng: [vu hveing] /vu vʰeŋ/ *loc.* ပတ်ပတ်လည်၊ ပတ်ဝန်းကျင် 周围, 四周 *zhōuwéi, sìzhōu* surroundings, environs, environment.

vu: vhiex (vu: fiex) [vu hviex] /vu vʰɛʔ/ *vs.* ငတ်– ငတ်ကြီးကျ– 馋 *chán* gluttonous, greedy for food. **:** vu: vhiex jheeh. ပါးစပ်ကငတ်ကြီး ကျတယ်။ 嘴馋。 *gluttonous, greedy for food.* ☞ vhu: vhiex (fu: fiex) [*var.*].

vu: vhia: rawm: lauh (vu: fia: rawm: lauh) [vu hvia rom laeh] /vu vʰia rɔm lauh/ *v.* ချွေးဒီးဒီးကျ– ချွေးပျံ– ချွေးထွက်– ချွေးရွှဲရွှဲစို– 汗流浃背 *hàn liú jiā bèi* sweating profusely, soaked with sweat.

vu: vhia: rhawm: (vu: fia: rhawm:) [vu hvia hrom] /vu vʰia rʰɔm/ *vs.* စိတ်တို– စိတ်ဆိုး– ဒေါသထွက်– ဒေါပွ– 生气 *shēngqì* angry. **:** Maix paw vu: vhia: rhawm: ka nawh. သူ့ကိုစိတ်မတို့ပါ။ 你别对他生气。 *Don't be angry with him.*

vu: vhiien: (vu: fiien:) [vu hvian] /vu vʰiən/ *vt.* ပတ်– ခွေ– 绕, 缠绕 *rào, chánrào* wind, coil, wind around, twine around. **:** vu: vhiien: maox. ကြိုးခွေသည်။ 绕绳子。 *coil rope.* ☞ vhu: vhiien:, vhung: vhiien:, vhwang: vhiien: [*var.*]. ☞ fua: [*syn.*].

vug [vūg] /vṵk/ **1** *vt.* <CAG> ရစ်– ပတ်– ချည်ငင်– 桄（把线往桄子上绕）*guàng (bǎ xiàn wàng guàngzishang rào)* reel, wind (wind thread onto a reel). **:** Niied maix vug hoik. အမြန်ပြီးအောင် ရစ်။ 你赶快把线桄完。 *Hurry and finish reeling* **2** *vt.* ဖြတ်– ကျော်– 翻越 *fānyuè* cross over. **:** vug gawng ting ra: gawng. ရေ ကြီးကြီးနှစ်

တောင်ကို ဖြတ်တယ်။ 翻越两座大山。 *cross over two big mountains.*

vug taing: [vūg daing] /vu̱k taŋ/ <CAG> ယက်– 挂线织布（将纱线按一定规格桄在织布工具上, 然后再织）*guà xiàn zhī bù (jiāng shā xiàn àn yīdìng guīgé guāng zài zhī bù gōngjù shàng, ránhòu zài zhī).* **:** Ot nawh tix vug taing: ngaix. သူဒီနေ့အထည် ယက်တယ်။ 他今天在家挂线织布。

vug vied [vūg vīed] /vu̱k vɛ̱t/ **1** *v.* လှုပ်ရမ်း–၊ တိုက်ခတ်– 摇动, 吹动 *yáodòng, chuī dòng.* **:** vug vied man: chi: raoh. အလံနီလှုပ်ရမ်းနေတယ်။ 摇动红旗。 | Vug vied bhaung: rao ox uik yung: yiang: ngie. ေ[illegible]ခတ်တာဝါးပင်အဖျားတွေလှုပ်ခါနေတာပဲ။ 风吹动着竹稍儿来回晃悠。 **2** တိုက်ခတ်– *(OK to leave blank).* ☞ vu vied [*var.*].

vud[1] [vūd] /vu̱t/ *vt.* ပစ်–၊ ပစ်တ[illegible] 甩, 扔（从低处用劲抛出去）*shuǎi, rēng (cōng dīchù yòng jìn pāochūqu)* toss (out from a low place). **:** Nawh sut lon: maox vud hu: sen:. သူကျောက်ခဲကောက်ပြီး ပစ်တင်တယ်။ 他捡起石头甩下去。 *He picked up rock chunks and threw them down the slope. (?)* | Vud tix tik tiex lug lin max ankix. 把那些碎土墼扔掉。 *Throw away those broken terra cotta bricks.* /*f*0.0186/ /*f*5/

vud[2] [vūd] /vu̱t/ *vt.* ရွှေ့–၊ ပြောင်း– 转向, 摆朝 *zhuǎnxiàng, bǎi cháo* move sth., shift. **:** Vud maix pheen: inkix plak teh. ဒီစားပွဲတွေကို ဟိုဘက်ရွှေ့။ 你把这些桌子转向那边去。 *Move these tables over there.* | Vud khaox klawm: maix hu: plak an: ceeix. ခင်ဗျားထမ်းလာတဲ့ ပျဉ်ချပ်ကို ဟိုဘက်နည်းနည်းရွှေ့လိုက်။ 将你扛的木头摆朝那边去点儿。 *Move the timber you are carrying over to that side a bit.* /*f*0.0186/ /*f*5/

vud[3] [vūd] /vu̱t/ *cl.* တ[illegible] 会儿, 下 *huǐr, xià* while, moment (classifier, only used with tíx 'one'). **:** tivud ticu. တခဏအတွင်း 一会儿。 *a moment.* ☞ cu[2] [*syn.*].

vung[1] [vūng] /vu̱ŋ/ *n.* <KHAOX> ငှက်ပျောရိုင်း၊ တောငှက်ပျော 野芭蕉 *yě bājiāo* wild forest banana, Yunnan jungle banana (*Musa itinerans*). ☞ muah [*syn.*]. /*f*9/

vung[2] [vūng] /vu̱ŋ/ *vt.* ချိတ်–၊ လှန်း–၊ ဆွဲ–၊ ရုံ–၊ ခြိ– 搭 *dā* hang sth.soft on a frame, drape, prop up on. **:** Vung sibex piang gawng: ox an:. ဟိုဝါးတိုင်ပေါ်မှာ အင်္ကျီကိုချိတ်လိုက်။ 衣服搭在那竹竿上。 *Hang the clothes on that bamboo pole.* /*f*9/

vung kuah ka khaox [vūng gūah gah kaox] /vu̱ŋ kṵah kah kʰau̱ʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> တခြားသစ်ပင်များ အပေါ်ခြေပေါက်သော ကပ်ပါးငှက်ပျောပင်၊ စားရ၍ရပြီး ဆေးအဖြစ်သုံးနိုင်) 寄生芭蕉, 树头芭蕉（指寄生在树上的野芭蕉, 可入药）*jìshēng bājiāo, shù tóu bājiāo (zhǐ jìshēng zài shùshàng de yě bājiāo, kě rù yào)* (parasitical plantain, grows on trees, edible, used medicinally). ☞ vung khaox [*syn.*].

vung khaox [vūng kaox] /vu̱ŋ kʰau̱ʔ/ *n.* <KHAOX> တခြားသစ်ပင်များအပေါ်ခြေပေါက်သော ကပ်ပါးငှက်ပျောပင်၊ [illegible]ရပြီး ဆေးအဖြစ်သုံးနိုင်) 寄生芭蕉, 树头芭蕉（指寄生在树上的野芭蕉, 可入药）*jìshēng bājiāo, shù tóu bājiāo (zhǐ jìshēng zài shùshang de yě bājiāo, kě rù yào)* (parasitical plantain, grows on trees, edible, used medicinally). ☞ vung kuah ka khaox [*syn.*].

vung jo: [vūng njou] /vu̱ŋ dʑo/ ☞ jo:[2] .

vung vang[1] [vūng vāng] /vu̱ŋ va̱ŋ/ *n.* <KAWNG> ပင့်ကူတစ်မျိုး (ခန္ဓာကိုယ်မှာကြီး၍ ရောင်စုံဖြာကာ သစ်ပင်၌အိမ်ဖွဲ့) 横文金蛛, 斑蜘蛛（体大, 色花, 在树上牵网）*héng wén jīn zhū, bān zhīzhū (tǐ dà, sè huā, zài shùshang qiān wǎng)* (a kind of spider, large body, multi-coloured, spins webs in trees). ☞ vi vang [*syn.*].

vung vang[2] [vūng vāng] /vu̱ŋ va̱ŋ/ **1** *vs.* ကျဲ–၊ ပါး– 稀疏 *xī shū* thin (in density), sparce, scarce, scattered, few and far between. **:** Sivawng ma: in: chaox tix vung vang. ဒီယာကပြောင်းဖူးတွေ ကျဲကျဲစိုက်ထားတယ်။ 这块地的玉米太稀疏了。 *The maize in this field is planted too thinly.* **2** *vs.* နမော်နမဲ့၊ ပြာယီးပြာယာ၊ ဖြစ်ကတက်ဆန်း၊ ကြုံသလို၊ ကျပန်း 乱（指不认真地犁、耙等）*luàn (zhǐ bù rènzhēn de lí, pá děng)* haphazard, sloppy, careless (referring to ploughing, raking, etc.). **:** Maix thai: sidek, paw vung vang. စနစ်တကျစိုက်။ ဖြစ်ကတတ်ဆန်း မစိုက်နဲ့။ 你挨着犁, 别乱犁。 *Plough in an orderly way, not haphazardly.* **3** *vi.* အလေလိုက်–၊ လေလွင့်– 闲逛, 流浪, 浪荡 *xiánguàng, liúlàng, làngdàng* roam about, wander, drift, lead a vagrant life. ☞ vu vang [*var.*].

vungvang [vūng vāng] /vu̱ŋ va̱ŋ/ မှုး–၊ လေလွင့်– falters. **:** Rhawm: aux hoik vungvang,[Isayax 21:4] ငါ့စိတ်နှလုံးသည် မှုးလျက်ရှိ၏။ *My heart falters,*

vungviang [vūng vīang] /vu̱ŋ vi̱aŋ/ **1** *loc.* အိမ်နီးနာ[illegible]ချင်း၊ ပတ်ဝန်းကျင်၊ ပတ်ပတ်လည်၊ အနီးအနား 周围 *zhōuwéi* perimeter, surrounding, neighborhood. **2** *vi.* ပေါ်ကတ်ခုံခေါက်ပြန်လျှောက်–၊ ရှေ့တိုးနောက်ငင် 转来转去 *zhuǎnláizhuǎnqù* go back and forth, go to and fro. **:** Yaox aux pui tikaux ca: vungviang pot tan:, sawg tix ang: tie tawng? ကျွန်တော်လူတစ်ယောက်အဲဒီနားမှာ ခေါက်ခုံခေါက်ပြန်လျှောက်နေတာတွေ့တယ်။ ဘာရှာနေလဲ မသိပါဘူး။ 我看见一个人总在那里转来转去的, 不知找什么? *I see someone walking*

back and forth over there, and wonder what he's looking for. **3** *vi.* ဦးတည်ရာမဲ့လျှောက်သွား–၊ ဟိုဟိုဒီဒီလျှောက်သွား–၊ လမ်းသလား– 漂流, 流浪 *piāoliú, liúlàng* wander. **:** Ot been dix, kawndoe: vungviang ku sidauh. အရင်ခေတ်က မိဘမဲ့ကလေးတွေ ဦးတည်ရာမဲ့နေရာတကာလျှောက်သွားတယ်။ 旧社会孤儿漂流四方。 *In the old society, orphans wandered about everywhere.* **4** *vi.* အေးအေးလူလူလျှောက်–၊ ဟိုနားဒီနားလျှောက်– 流浪, 闲逛周围 *liúlàng, xián guàng zhōuwéi* stroll about, walk around the neighborhood. ☞ vuviang [*var.*]. /*f*4/

vungfiien: [vūng hvian] /vu̱ŋ vʰiən/ *vi.* ပတ်–၊ ရစ်ပတ်–၊ စီး– 缠绕 *chánrào* twine around, wrap around. **:** Rib riem rawm: sigrit sigra: khankix hoik vungfiien: kah kaing: aux heue. [Yonax 2:5] ပင်လယ်မြက်သည် အကျွန်ပ်ခေါင်းကိုရစ်ပတ်လျက်ရှိပါသည်။ 海草缠绕我的头。 *Weeds were wrapped about my head. [Jon. 2:5]* ☞ vu: fiien: [*var.*]. /*f*9/

vaw[1] [vō] /vɔ̰/ *n.* ပွဲ၊ ပျော်ပွဲရွင်ပွဲ၊ အားလပ်ရက် 节日 *jiérì* festival, celebration, holiday. **: ih vaw** 过节 *pass a holiday (?)* /*f*0.0599/ /*f*9/

Vaw[2] [Vō] /vɔ̰/ *n.* နှစ်သစ်ကူးပွဲ 春节 *chūnjié* Spring (New Year) Festival.

vaw[3] [vō] /vɔ̰/ *vt.* မှုတ်–၊ လေတိုက်– 吹, 拂（多指轻轻地吹）*chuī, fú (duō zhǐ qīngqīngde chuī)* blow (gently), caress (of a gentle breeze). **:** Vaw aux rawm: in: nghie: ha:. ကျွန်တော်ဒီရေကိုအေးအောင် မှုတ်လိုက်အုံးမယ်။ 我把水吹凉一下。 *I'll just blow on this water to cool it off.* | Bhaung: vaw hu: mai: ngai: ex. ပြန်တော်တို့မျက်စေ့ရှေ့တိုက်သွားတယ်။ 风拂面而过。 *The wind caressed our cheeks.* /*f*0.0599/ /*f*9/

vaw[4] [vō] /vɔ̰/ *vs.* ရူး–၊ ပေါ–၊ ကြောင်– 疯, 疯疯癫癫 *fēng, fēngfēngdiāndiān* crazy, deranged, mad, insane, mentally ill. **:** Nawh sem vaw ceeix. သူနည်းနည်းရူးနေတယ်။ 他象有点儿疯疯癫癫的。 *He's a bit deranged.* /*f*0.0599/ /*f*9/

Vaw Kaing: Nghox [Vō Gaing Hngoux] /vɔ kaŋ ŋʰoʔ / *np.* <LI> ပဏ္ဍိတ ခေါင်းပွဲ 新米节 *Xīnmǐjié* New Rice Festival (lit. 'head rice festival', held at beginning of autumn harvest). ☞ Cai[1] [*syn.*].

Vaw Kawn: Nyawm [Vō Gon Nyōm] /Vɔ̰ kɔn ɲɔ̰m/ *np.* လူငယ်လူရွယ်တွေရဲ့ပွဲ 儿童节 *Értóngjié* International Children's Day (June 1).

Vaw Ting [Vō Dīng] /vɔ̰ tɨŋ/ *np.* ပွဲတော်ကြီး၊ နှစ်သစ်ကူးပွဲတော် 春节（一般指正月一日至五日）*chūnjié (yìbān zhǐ zhēngyuè yī rì zhì wǔ rì)* Spring (New Year) Festival (refer s to the peak first five days of the New Year, lit. 'big Vó').

Vaw Noi [Vō Nōi] /vɔ̰ nɔ̰i/ *np.* အသားသတ်ပွဲ 春节（一般指正月十日至十五日）*chūnjié (yìbān zhǐ zhēngyuè shírì zhì shíwǔrì)* Spring (New Year) Festival (refers to the period from the 10th day to the 15th day of the first month, lit. 'lying-down Vó').

Vaw Yesux (Vaw Yie: Su:) [Vō Yēi Sux (Vō Yie Su)] /vɔ̰ ʑe̱ suʔ (vɔ̰ ʑiɛ su)/ *np.* <KHRIT> ခရစ်စမတ်၊ နာတာလူးပွဲတော် (ဒီဇင်ဘာ ၂၅ရက်နေ့) 圣诞节 *Shèngdànjié* Christmas (December 25) (lit. 'Jesus Festival').

vawk[1] [vog] /vɔk/ *vs.* ကော်– ကွေး–၊ စောင်း–၊ စွေ– 弯 *wān* bent, curving, curved, crooked. **:** Khaox in: hoik vawk. ဒီသစ်ကောက်နေပြီ။ 这棵树已经弯了。 *This tree is bent.* ☞ kawk[1] [*syn.*]. /*f*7/

vawk[2] [vog] /vɔk/ **1** *vs.* စိတ်ဆိုးမာန်ဆိုးဖြစ်–၊ စိတ်တို– 神气, 傲慢 *shénqì, àomàn* cocky, arrogant, high and mighty. **:** Kaw an: brug brung daing: vawk tix piang. အဲဒီမှာမြင်းစီးနေတဲ့လူ စိတ်ဆိုးမာန်ဆိုးဖြစ်နေတယ်။ 那人骑在马上自以为神气得很。 *That guy really thinks he is somebody special riding up there on the horse.* **2** *vs.* ကော်ကျစ်–၊ 狡猾 *jiǎohuá* sly, cunning, crafty, treacherous, deceitful. **:** Sox praix an: koe: rhawm: pa vawk ka piang paoxgrawm tix cak. အဲဒီမြေခွေးသူ့သူငယ်ချင်းသမင်အပေါ်ကောက်ကျစ်တဲ့စိတ်ရှိတယ်။ *The fox had treacherous intentions toward his friend the deer.* ☞ vawk jhawm:, vawk vid, yung:[2] [ceu 1], lhak chuaik, lhak choik, nha:[3], lu: liak[1], vawk rhawm: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*7/

vawk jhawm: [vog nqom] /vɔk dʑʰɔm/ *vs.* စိတ်ကြီးဝမ်း၊ ဘဝင်မြင့်–၊ ဘဝင်ကိုင်–၊ မာနကြီး–၊ ဖင်ခေါင်းကျယ်– (ရိုင်း) 神气, 傲慢 *shénqì, àomàn* cocky, arrogant, put on airs, act high and mighty. ☞ vawk[2], vawk vid, yung:[2] [*syn.*].

vawk rhawm: [vog hrom] /vɔk rʰɔm/ *vs.* ကော်ကျစ်–၊ စဉ်းလဲ–၊ ယုတ်မာ– 狡猾 *jiǎohuá* sly, cunning, crafty, treacherous, deceitful, dishonest. **:** Yam yaox cao: yuh kaung: kaoh to: cak, nawh teei vaig pa viex tix mai: sivun ka cak ang: krox heue. Viang mawh kawx nan:, vaig pa sivun nawh hu: krox ka sox praix pa vawk rhawm: ka dee mox nawh tix ka daux yeem: mai: sox praix tom: yum: heue. လယ်လုပ်တဲ့လူသမင်ထပြေးတာကိုတွေ့တဲ့အချိန်၊ သူပါလာတဲ့ဓါးကိုယူပြီးပစ်လိုက်တာမထိဘူး၊ ဒါပေမယ့်သူပစ်လိုက်တဲ့ဓါးကခြ‍ုံပုတ်ထဲမှာပုန်းနေတဲ့ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲတဲ့မြေခွေးကိုထိမှန်ပြီးသေသွားတယ်။ 农夫见到鹿跑了，就抽出佩带的长刀向鹿镖去，不料，没有镖到鹿，而是镖着躲在草丛中的狡猾的狐狸（狼），狐狸（狼）中刀而死。 *When the farmer saw the deer get up and run away, he took the machete he was carrying and threw it at*

the deer and missed. But the machete he threw hit the cunning fox hidden in the thicket and the fox died. ☞ lhak chuaik, lhak choik, nha:[3], lu: liak[1], vawk[2] ② [*syn.*].

vawk vawn: [vog von] /vɔk vɔn/ *vs, vt.* ၀ိုး–၊ ကောက်– 蜷, 蜷曲 *quán, quán qū* curled up, curving, winding. **:** Nyat caong maix , paw vawk vawn: tix it. မင်းခြေ□ □□ ဆန့်ထားကွေးကောက်ပြီးမအိပ်နဲ့။ 你把脚伸直, 不要蜷着睡。 *Straighten your legs out, don't sleep with them curled up.*

vawk vid [vog vīd] /vɔk vi̤t/ *vs.* စိတ်ကြီးဝင်–၊ ဘဝင်မြင့်–၊ ဘဝင်ကိုင်–၊ မာနကြီး–၊ ဖင်ခေါင်းကျယ်– (ရိုင်း) 神气, 傲慢 *shénqì, àomàn* cocky, arrogant, put on airs, act high and mighty. ☞ vawk[2], vawk jhawm:, yung:[2] [*syn.*].

vawk vek [vog veig] /vɔk vek/ *vs.* ၀ိုး–၊ လှိမ်– 蜷, 蜷曲 *quán, quánqū* winding, spiral. **:** bawng: vawk vek. ကြောင်လိမ်လှေကား 旋螺的楼梯。 *winding stairs, spiral staircase.* ☞ vawk, vawk vawn: [*syn.*].

vawt [vod] /vɔt/ *vs.* ခွက်–၊ ချိုင့်– 凹, 陷 *āo, xiàn* concave, sunken, depressed (in shape). **:** Ngai: maix lawk hoik vawt ngie khaix saux tix. 你生病之后眼睛都凹陷进去了。 ☞ klawk, nguan: (ngwan:), viiep, vip [*syn.*].

vaw: kong: [vo goung] /vɔ koŋ/ *n.* စနစ်မကျမှုကြောင့် အလုပ်ဖင့်– 窝工 *wō gōng* holdup in work through poor organization. ☞ aw: kong: (naw: entry in: WHJMCD) [*syn.*].

vawg [vōg] /vɔ̰k/ *vt.* ၀□ □□ □□ ။ ရိတ်သိမ်း– 割, 收割 *gē, shōugē* harvest, cut (stalks). **:** vawg nghox. ၀□ □□ □□ □ □ □ 割稻子。 *cut stalks of rice grain.* | vawg to: ma: to: koi:. (?) 收割庄稼。 *harvest crops.* ☞ sivawg [*mor.*]. /*f*6/

vawd [vōd] /vɔ̰t/ **1** *vs.* တိတ်တိတ်နေ–၊ တိတ်–၊ တကိုယ်တည်းနေ– 沉默 *chénmò* silent, quiet, reticent. **:** Maix leue: vawd ngie, ang: nye: tix gum kawx? ခင်ဗျားဘာဖြစ်လို့ တိတ်နေတာလဲ။ စကားတစ်ခွန်းမှလည်း မထွက်ပါလား။ 你为什么沉默，一言不发？ *Why are you so quiet, nut uttering a word.* **2** *vs.* ကြက်သေသေ–၊ အံ့အားသင့်–၊ မှင်သက်– 呆着 *dāizhe* dumbstruck, in a trance, staring vacantly (?). **:** Nawh leue: vawd ngie, kaing ka ang: yuh? သူ ဘာအံ့အားသင့်နေသလဲ။ အလုပ်လည်း မလုပ်ဘူး။ 他为什么呆着, 活儿也不干。 *Why is he dumbstruck, not even working.* /*f*10/

vawng[1] [vōng] /vɔ̰ŋ/ *n.* <VH?> ဘုရင် 皇帝, 王 *huángdì, wáng* king, emperor. ☞ khunhawkham [*syn.*]. [Hox (prim) huáng 皇 (or wáng 王 ?)]. /*f*0.0284/

vawng[2] [vōng] /vɔ̰ŋ/ *vs.* အားလပ်ချိန်ရှိ–၊ အချိန်အားရှိ– 有空, 空闲 *yǒu kòng, kòngxián* have free time, be at leisure. **:** Hoik kin: ki kaing vong in:, ang: aux lai: yaox tix vawng pie tix ngaix. 这久比较忙，我一天空闲都没有。 /*f*0.0284/

vawng: [vong] /vɔŋ/ **1** *vs.* မာကျော–၊ အရွတ် 韧, 坚韧 *rèn, jiānrèn* tough, tenacious, resilient, elastic, leathery. **:** Kiien: tix kaong:, vawng: tix oih. တူးရတာမာတယ်၊ ခူးရတာမာကျောကျောနဲ့။ 嚼着硬，舀着韧。(谷粒饱满。佤族喜欢吃硬饭，所以认为嚼着硬、打饭时饭勺都插不下去的饭米才好。) *Firm to chew, resilient to spoon out. (Refers to nice firm, plump grains of cooked rice, which offer resistance to the serving spoon.)* **2** *vs.* တုံ့–၊ ခက်ထန်–၊ မာရေကျောရေ 直, 艮(云南方言), 生硬 *zhí, gěn, shēngyìng* blunt, straightforward (of speech or behavior). **:** Nawh phex krai lox vawng: yuh nan:! သူဘာဖြစ်လို့စကား မာရေကျောရေပြောတာလဲ! 他说话怎么那样艮！ *How can he talk so bluntly!* **3** *vs.* <KRAUNG> မာတောင့်– 艮(云南方言), 生硬 *gěn, shēngyìng* tough, chewy, leathery (of food). **:** Tih in: vawng: kawx, kah nyawm tix ih. ဒီမှိုမာ□□ □□ ပေမယ့်စားလို့ကောင်းတယ်။ 这菌子即使艮, 也好吃。 *This fungus is delicious, despite being very chewy.*

vawng: jhawm: [vong nqom] /vɔŋ dʑʰɔm/ *vs.* စိတ်ကြီး–၊ ခေါင်းမာ–၊ တဇွတ်ထိုးလုပ်–၊ ပေ–၊ ကပ်– 固执 *gùzhí* stubborn. ☞ vawng: rhawm: [*syn.*].

vawng: rhawm: [vong hrom] /vɔŋ rʰɔm/ *vs.* စိတ်ကြီး–၊ ခေါင်းမာ–၊ တဇွတ်ထိုးလုပ်–၊ ပေ–၊ ကပ်– 固执, 顽固 *gùzhí, wángù* stubborn. **:** daing: vawng: rhawm:. အရမ်းခေါင်းမာတယ်။ 非常固执。 *very stubborn.* ☞ vawng: jhawm: [*syn.*].

voi[1] [vōi] /vɔ̰i/ *vs.* တစ်ယောက်တည်း၊ အထီးကျန် 孤单 *gūdān* solitary, lonely. **:** Voi aux nong:. ကျွန်တော် တစ်ယောက်တည်း 我独自一人真孤单。 *I am lonely by myself.* /*f*7/

voi[2] [vōi] /vɔ̰i/ **1** *vs.* ညီ–၊ တူ– 平 (指秤称得平) *píng (zhǐ chèng chēngdé píng)* level (referring to the arm of a steelyard scale). **:** Pa ciang maix kawn: voi ceeix. ခင်ဗျားချိန်တာနည်းနည်းညီတယ်။ 你称得平了点儿。 *The way you wou weighed it is still a little level. (??)* **2** *vi.* ကန့်ကွက်– 有意见 *yǒu yìjiàn* have an objection (?). **:** Iak kawx cuaix aux ang: awt voi kah. နည်းနည်းလေး နဲ့နေရင်□ ၂နော်ကန့်ကွက်မှာမဟုတ်ဘူး။ 少点儿我也没有意见。 *I wouldn't object even if it were a little less. (?)* **3** *vt.* 添，加 *tiān, jiā.* **:** Baox voi Ai: Ka: kah lon: nex in:, raux chaox nie iak son cie nawh nux. 再添给艾嘎这块肉，刚才他的那份太少了。 /*f*7/

voi rhawm: [vōi hrom] /vɔ̰i rʰɔm/ **1** *v.* ဝမ်းနည်း–၊ စိတ်ပျက်–၊ စိတ်ညစ်– 悲痛, 沉痛 *bēitòng, chéntòng*. **:** Yum Maox Cu: Six sidaing: voi rhawm: ex kah. ေ□□□ဖဘျူးရှိသေတာကျွန်တော်တို့အရမ်းဝမ်းနည်းတယ်။ 毛主席的逝世使咱们非常悲痛。 | voi rhawm: tieh mawh riangrao. စိတ်ပျက်တာကနေအားအင်အဖြစ်ပြောင်းလဲ။ 化悲痛为力量。 **2** *vs.* စိတ်ဓါတ်ကျ– 灰心 *huīxīn*. **:** Maix paw voi rhawm: ka ang: tie pon bawg in:. ခင်ဗျားဒီတစ်ခေါက်မရတာကိုစိတ်ဓါတ်မကျနဲ့။ 你不要因为这次不行就灰心。

voig [vōig] /vɔ̰c/ **1** *vi.* နားစွင့်– 聚精会神 *jùjīnghuìshén*. **:** Nawh ang: klieh, daing: voig yhaok tix ka lox lao: see:. သူမဆော့ဘူး၊ဆရာရဲ့စကားကိုအလွန်နားစွင့်နေတယ်။ 他不贪玩, 聚精会神听老师讲课。 **2** *vs.* ငြိမ်– 安然 *ānrán*. **:** Sim: an: voig tix piang khaox ang: chuh goe. အဲဒီငှက်သစ်ပင်ပေါ်မှာငြိမ်နေတာပဲ၊လှုပ်ကို□□ပ်ဘူး။ 那只鸟安然地停歇在树上, 一动也不动。

vi[1] [vī] /vḭ/ **1** *n.* ဒုတိယသက်တန့် (ပုံမှန်သက်တန့်နှင့်အရောင်ပြောင်းပြန်ဖြစ်နေသည့်သက်တန့်) 霓 (副虹) *ní (fùhóng)* secondary rainbow (with colours reversed, with red on the inside and violet on the outside). **2** *n.* <SAUX> အငွေ့ဆိုး၊ အနံ့ဆိုး၊ ကျန်းမာရေးနှင့်မညီသောအနံ့အသက် 瘴气 (多指热带或亚热带山林中的温热空气。从前认为是瘴疠的病原) *zhàngqì (duō zhǐ rèdài huò yàrèdài shānlínzhōng de wēnrè kōngqì; cóngqián rènwéi shì zhànglì de bìngyuán)* miasma, malignant vapours in the hot moist air of tropical and subtropical regions once thought to cause diseases like malaria. /*f*6/

vi[2] [vī] /vḭ/ *conj?.* သို့မဟုတ် or (?). /*f*6/

Viberaik (Vibe Raik) [Vi Nbei Raig] /vi be rac/ *np.* ဝီဗာလွိုက် Wilbur Wright.

vi vang [vī vāng] /vḭ vạŋ/ *n.* <KAWNG> ပင့်ကူတစ်မျိုး (ခန္ဓာကိုယ်မှာကြီး၍ ရောင်စုံဖြာကာ သစ်ပင်၌အိမ်ဖွဲ့) 横文金蛛, 斑蜘蛛 (体大, 色花, 在树上牵网) *héng wén jīn zhū, bān zhīzhū (tǐ dà, sè huā, zài shù shàng qiān wǎng)* (a kind of spider, large body, multi-coloured, spins webs in trees). ☞ vung vang[1] [*syn.*].

vit [vid] /vit/ **1** *onom.* ရွီး (သေနတ်ကျည်ဆံအသံ၊ မြည်သံစွဲ) 嗖 (子弹声) *sōu (zǐdàn shēng)* whizz, zing (sound of a bullet). **:** Sigao: nad ah vit nan: mai: khaox. ေ□ □□ ဖကျည်ဆံရွီးခနဲသစ်ပင်ကိုထိမှန်တယ်။ 子弹嗖的一声从树旁擦过。 *The bullet went by the tree with a whizz.* **2** *v.* လွင့်ပျံ– (အလွန်လျင်မြန်စွာ)၊ လစ်ထွက်– 飞 (形容极快) *fēi (xíngróng jí kuài)* whizz, fly (go extremely fast). **:** niied tix vit to:. သူအမြန်လစ်ထွက်လာ 赶紧飞跑。 *he whizzed along.* **3** *vt.* <VM?> ေ□□□– (ယာဉ်) 开 (车) *kāi (chē)* drive (a vehicle). **:** vit lawli. ေ□□□□ □□ □□ေမာင်း 开汽车。 *drive a car.* **4** *vt.* 撇, 截断 *piě, jiéduàn* slice horizontally, cut off (?). **:** Vit maix sau: miien ceem in: daux rawm: rheep tix plak. 你撇下豆豉饼的一半装到菜汤里。 *Slice off half of the fermented bean cake and add it to the vegetable soup. (?)* /*f*10/

vip [vib] /vip/ *vs.* ရွဲ–၊ ချိုင့်ခွက် 瘪, 凹陷 *biě, āoxiàn* sunken, depressed (in shape), concave, shrivelled, squashed, dented, indented. **:** Aw: brak in: hoik vip. ဒီဒန်အိုးရွဲနေပြီ။ 这口铝锅已经瘪了。 *This aluminium pot has gotten dented.* | Pak ta: chiux in: kawn: vip tin: ceeix dung rawm: kah. ဒီဘောလုံးကွင်းချိုင့်ခွက်တွေနဲ့၊ ရေအိုင်နေတယ်။ 这球场上还有点儿凹陷的地方积着水。 *This playing field has some sunken spots which collect water.* ☞ viiep [*var.*]. ☞ klawk, nguan: (ngwan:), vawt [*syn.*]. ☞ ghrip[1] [*mor.*].

vih[1] [vīh] /vḭh/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကုမုဒြာ၊ ခတ္တာ၊ ဂမုန်း 百合 (草本, 可入药) *bǎihé (cǎoběn, kě rù yào)* lily (*Lilium spp.*, esp. *Lilium brownii*, perennial herb, bulbs are edible and used medicinally). /*f*10/

vih[2] [vīh] /vḭh/ *vt.* ဟ–၊ ဖွင့်ဟ– 掰开, 撑开 *bāikāi, chēngkāi* spread, open up, prop open, pry open. **:** Vih jheeh tawx nawh ih sidah. ပါးစပ်ဟ၊ သူ့ကိုဆေးစားခိုင်းလိုက်။ 掰开嘴, 给他吃药。 *Open up his mouth so he can take the medicine.* | vih vieh ceeix. နည်းနည်းကျယ်ကျယ်ဟ။ 撑开点儿。 *prop sth. open a little wider.* /*f*10/

vih vang [vīh vāng] /vḭh vạŋ/ *n.* <KHAOX,SAUX> 百合, 野百合 *bǎihé, yě bǎihé* lily (*Lilium brownii*). ☞ vih[1] [*syn.*].

vi: [vi] /vi/ *onom.* ဝှီးခနဲ 嗡嗡 *wēngwēng* buzz, whirr. **:** Pu: bru ah vi: nan:. ပလူကဝှီးခ□ြတ်ပြန်သည်။ 蚊子飞来飞去嗡嗡叫。 *A mosquito buzzed around.*

vid[1] [vīd] /vḭt/ *vs.* ကြီးကျယ်–၊ ထောင်လွှား– 傲慢 *àomàn* cocky, arrogant, overbearing. **:** Pui in: ang: sax vid tix. ဒီလူမကြီးကျယ်ဘူး။ 这位同志从来不傲慢。 *This fellow has never been cocky.* /*f*8/

vid[2] [vīd] /vḭt/ *vs.* ထူ–၊ သိပ်သည်း–၊ စေး–၊ စေးထန်း– 稠, 黏糊 *chóu, niánhú* thick, dense, viscous, sticky, gummy, gooey. ☞ tox, nhum:, dai[1], vai vid[2], vuvi[1] ② [*syn.*]. /*f*8/

vid jhawm: [vīd nqom] /vḭt dʑʰɔm/ *v.* စိတ်ကြီးဝင်– 装模作样, 傲慢 *zhuāng mó zuò yàng, àomàn*.

ving [vīng] /vḭŋ/ *vt.* ဟ–၊ ဖွင့်–၊ ဖွင့်ဟ 撑开, 张开 *chēng kāi, zhāngkāi*. **:** Ving chee:, sang sau: ex nghox. အိတ်ဟထား၊စပါးထည့်မလို့။ 撑开麻布口袋, 要装稻谷了。 /*f*10/

ving ngai: [vīng ngai] /vi̱ŋ ŋai/ **1** *vi.* မျက်လုံးဖွင့်– (ဟ) 撑开眼睛（用手）*chēng kāiyǎn jīng (yòng shǒu).* **:** Ving ngai: maix sang: teei aux sibroe: khaing: daux. ခင်ဗျားမျက်လုံးဖွင့်ထား၊ကျွန်တော် အထဲကအမှိုက်ယူမလို့။ 你撑开眼睛，我给你把眼里的尘埃弄出来。 **2** မျက်စေ့ပြူး– 睁大眼睛 *zhēng dà yǎnjīng.* **:** Ving ngai: maix ka riien: kawn: nyiex pui. သူများအိမ်ကကလေးတော်တာကိုမင်းမျက်စေ့ပြူး ကြည့်။ 你睁大眼睛看看别人家的孩子多勤快。

ving: [ving] /vi̱ŋ/ *vt.* ဖြဟ– 扒开 *bākāi* push aside, move away, open up (?). **:** ving: daux ding:. ထရံပေါက်ကိုဖြဟလိုက်။ 扒开墙洞。 *open a gap in a wall. (?)* ☞ pieh[3], riah[1], ru: riah [*syn.*].

vim [vīm] /vi̱m/ စားပြီးပါး (ဓါး) 卷刃 *juǎn rèn* (of a knife blade) be turned [AM]. **:** Gawn: in: hoik vim. ဒီဓါးစားပြီးပါးကုန်ပြီ။ 这小刀子卷刃了。

vek [veig] /vek/ *adv-pre.* ဘယ်လိုလုပ်၊ ဘာဖြစ်လို့ ဒီလောက် 怎么就 *zěnme* how...?, why...! (used in rhetorical questions). **:** Maix vek kha: tix siglet plix mak li in: khawm: ang: nyang teem. ခင်ဗျားဘာဖြစ် လို့ဒီလိုင်းချီးသီကိုမမှည့်သေးဘဲနဲ့ဒ္ဂခ်ပြီးတော့ခူး နေတာလဲ။ 这个梨果还没有成熟，你怎么就摘了？ *Why did you pick this pear while it is not yet ripe?* | Lox krai nawh ang: brax sidauh, grawm vek dud rhawm: mai:. သူပြောတဲ့စကားမဆုံးသေးဘူး၊ ဘယ်လိုလုပ်အသက်ထွက်သွားတယ်။ *He hadn't finished his words when he immediately somehow (?) died.* ☞ phex[2] (?) [*var.*].

veh[1] [vēih] /vẹ̄h/ *vi.* ေ ျာ–၊ ဖြတ်–၊ ကျော်ဖြတ်–၊ တဆင့် သွား– 顺便, 顺路 *shùnbiàn, shùnlù* go by, go on one's way, go in passing, incidentally, while one is at it. **:** Ax veh ka sui: khu: tivud. ေ ်ေ ် ် တုန်း ရေလှောင်ကန်ဘေးက ဖြတ်သွားရအောင်။ 咱俩顺便到水库去一下。 *Let's just go by way of the reservoir while we're at it.* ☞ sivhax [*syn.*]. /*f*8/

veh[2] [vēih] /vẹ̄h/ *v.* လှည့်–၊ ခုန်–၊ ကူး–၊ သွေဖည်–၊ ခွဲ–၊ ခွာ–၊ ကျော်– 越, 离开 *yuè, líkāi* turn aside, move to the side, deviate, part from, leave the beaten track, jump (tracks). **:** Bre rhawm: maix ceeix, paw kieh haw: cheu: veh khaing: rhoi: krax. သတိထား။ သံလမ်းပေါ်က ရထားကျော်မသွားစေနဲ့။ 你仔细点儿，别让火车越轨。 *Be careful, don't make the train jump the track.* | Yix tag ang veh plak dawm:, plak gwiex, tom: sidauh tiang yix kah daux haktiex pa kwang: maix. [Lai Simin 20:17] ကိုယ်တော်ပြည်နယ်ကို မလွန်မီ၊ လက်ယာဘက်၊ လက်ဝဲဘက်သို့ မလွှဲ၊ မင်းလမ်းသို့သာ လျှောက်လိုက်ပါမည်ဟု တောင်းပန်လေ။ 我们不偏左右、直到过了你的境界。 *We will not turn aside to the right hand nor to the left, until we have passed your border. [Num. 20:17]* /*f*8/

ve: [vei] /ve/ *cl.* ပြွှ၊ ကွိုင် 圈 *quān* loop, layer (classifier for coils). **:** Mhaing: nawh vak ve: maox in: koe: ra: loe: ve:. သူ့ကိုဒီကြိုးခွေသုံးလေးခွေ ခွေခိုင်းတယ်။ 叫他把这根绳子绕成两、三圈。 *Tell him to coil this rope into two or three loops.* ☞ sive: [*var.*]. /*f*10/

ve: yiien: [vei yian] /ve ʑian/ ☞ vui: ying: .

veng [vēing] /vẹ̄ŋ/ **1** *n.* မြို့ရိုး၊ မြို့တံတိုင်း 围墙 *wéiqiáng* (enclosing) wall, city wall. **2** *n.* မြို့ 城 *chéng* town, city. **:** Nawh hu: liag kraung daux veng. သူမြို့ထဲမှာ ပစ္စည်းသွားဝယ်တယ်။ 他进城买东西。 *He's going into town to buy things.* ☞ cheung:[2], ce[1] ① [ceu 2] [*syn.*]. [Siam veŋ[4] 'city']. /*f*0.0176/ /*f*2/

veng kwan (veng kuan) [vēing gūan] /vẹ̄ŋ kṵan/ *n.* <CAG> ကင်း၊ ဂိတ်၊ မျှော်စင် 哨所 *shàosuǒ* sentry post, guard post, lookout. **:** veng kwan yuh pu: tui:. စစ်တပ်က ချထားတဲ့ကင်း။ 部队建的哨所。 *a guard post set up by the military.*

veng: [veing] /vẹ̄ŋ/ **1** *vi.* ရွဲစောင်း–၊ ဃ *quē* have a blemish, be cracked?[AM;-be askew, be out os shake, be awry, be perverse]. **:** Klong: in: hoik veng:. ဒီခွက်ရွဲစောင်း (ပဲ့) နေပြီ။ 这个碗缺了。 *This bowl was askewed.[AM]* **2** စွန်းထင်း have a blemish. ☞ veu: [*syn.*]. /*f*10/

veng: jheeh [veing nqeeih] /vẹ̄ŋ dʑʰɯih/ *vo.* နှုတ်ခမ်းကွဲ–၊ နှုတ်ခမ်းပဲ့– 豁嘴, 缺嘴 *huōzuǐ, quēzuǐ* have harelip, have a cleft palate. ☞ thuih jheeh [*syn.*].

vie [vīe] /vẹ̄/ **1** *n.* ခြံ၊ စည်းရိုး 篱笆 *líbā* fence made of bamboo or sticks (wattle). **2** *n.* ပတ်ဝန်းကျင် 周围, 附近 *zhōuwéi, fùjìn* surroundings, vicinity, environs, circumference. **3** *vt.* ခြံခတ်–၊ ဝိုင်း–၊ ဝန်းရံ–၊ လွှမ်း–၊ လွှမ်းရုံ–၊ သွင်း–၊ ငုံ– 围 *wéi* enclose, surround, encircle. **:** vie sibeem. ခြံစည်းရိုးခတ်တယ်။ 围园圃。 *enclose a garden.* ☞ sivie[2] ① [ceu 1] [*var.*]. ☞ hngaong[2], ndāng, ndīe[2] [ceu 1] [*syn.*]. ☞ sivie[2] [ceu 2] [*mor.*]. /*f*7/

viet [vied] /vɛt/ *v.* ပြုံးပိုး 掏 *tāo.* **:** viet aing: yhaok. နဖါချေးပိုး 掏耳屎。

vieh[1] [vīeh] /vẹ̄h/ *vs.* ကျယ်ဝန်း– 宽, 宽广, 辽阔 *kuān, kuānguǎng, liáokuò* wide, broad, vast. **:** Haktiex ex Cong: Kawx sidaing: vieh. ကျွန်တော်တို့ တရုတ်ပြည် တအားကျယ်ဝန်းတယ်။ 咱们中国的疆土非常辽阔。 *The territory of our country of China is vast.* ☞ kawp [*ant.*]. /*f*0.0382/ /*f*5/

vieh[2] [vīeh] /vẹ̄h/ *vt.* <LI> မိစ္ဆာ နှင်–၊ အပ နှင်– 祛除 *qūchú* exorcise, expel (demon). **:** Vieh pa brai: hu:, taih pa mhawm: hoek. ဆိုးယုတ်တာတွေကို နှင်

ထုတ်၊ အကောင်းတွေကို ယူလာ။ 祛除邪恶, 带来吉利。 *Drive the evil away and welcome in the good.* /f0.0382/ /f5/

vieh[3] [vieh] /vɛh/ *vt.* အလျှော့ပေး–၊ အည့ံခံ–၊ သဘောတူ– 让, 转让, 分给 *ràng, zhuǎnràng, fēngěi* yield to, give to, transfer to, offer (a seat) to sb. **:** Tawx hoek pui, ex khaw: tix kaoh cung khaing: ngot ngawm tix, vieh pui ngawm. 如果有人来，我们应该从自己坐的凳子上站起来，让给别人坐。 *When someone comes, we should get up from the stool that we are sitting on and offer him a seat.* | Ran: vieh simiex nghox kah nyiiex kix tix plak, kix lawk deeig tawx kah ex num ka: sax. 先将谷种分给他们家一半，他们明年再还给我们。 /f5/

vieh rhawm: [vīeh hrom] /vɛ̰h rʰɔm/ *vs.* စိတ်ဓါတ် ကျယ်ပြန့်– 心宽, 心胸开阔 *xīn kuān, xīn xiōng kāikuò* broad minded. **:** Vieh rhawm: nawh, ang: sax khirhawm: rhi:. သူစိတ်ဓါတ်ကျယ်ပြန့်တယ်၊ တစ်ခါမှစိုးရိမ်တာမရှိဘူး။ 他心宽, 从来不着急。

vieh va: [vīeh va] /vɛ̰h va/ *vs.* ကျယ်ပြန့်– 宽广, 宽敞 *kuānguǎng, kuānchang* wide, broad.

viex[1] [vīex] /vɛ̰ʔ/ **1** *vt.* ပိုး–၊ သယ်–၊ ယူ–၊ ဆောင်ယူ– 带 *dài* take along, carry. **:** Kix hu: ma: viex tix plai mai:. သူတို့ယာထဲကို သရေစာယူသွားတယ်။ 他们带上点心去劳动。 *They took snacks with them to the fields.* **2** *vt.* ဦးဆောင်–၊ ရှေ့ဆောင်–၊ ဦးဆောင်ဦးရွက်ပြု– 带领 *dàilǐng* lead. **:** Tui: cang: viex yix hu: yuh kaing. အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်က □ □ □□ □□ဦး ဆောင်တယ်။ 队长带领我们去劳动。 *The team captain led us to work.* ☞ ling: tao: ①, daih ①, nyaw ②, thong: [ceu 2] [*syn.*]. ☞ prah, dauh[3] [ceu 1] [*ant.*]. /f0.2742/ /f3/

viex[2] [vīex] /vɛ̰ʔ/ *v.* □ ၂ားရှုးပြု၍ 麻烦…, 劳驾… *máfan … , láojià …* may I trouble you to ..., would you mind..., excuse me, but... (?). **:** Viex maix teem: coi: ka aux ceeix, chix lie? □ ၂ရှုးပြု၍ခင်ဗျားကျွန်တော့်ကိုနည်းနည်းလေးကူညီပေးနိုင်မလား? *Would you mind helping me out a bit?* /f0.2742/ /f3/

viex see: viex kan [vīex see vīex gān] /vɛ̰ʔ sɯ vɛ̰ʔ kạn/ *vo.* ဂရုမစိုက်ပဲပြဿနာပေါ်ခိုင်း 闯祸 *chuǎnghuò* cause trouble, make trouble, esp. through carelessness (lit. bring-conflict-bring X'?). ☞ yuh see: yuh kan [*syn.*]. ☞ see: kan .

viex rhawm: [vīex hrom] /vɛ̰ʔ rʰɔm/ *v.* ခံစား– 怀着 *huái zhe* feeling, harbouring (emotions). **:** Ex viex rhawm: khrup rhawm: voi tix hoek tix priex yum nawh. ကျွန်တော်တို့ သူကွယ်လွန်သွားလို့ စိတ်မကောင်းကြီးစွာ ခံစားကြေကွဲရတယ်။ 咱们怀着沉痛的心情来悼念他的去世。 *We mourn his passing with feelings of deep sorrow.*

vied [vīed] /vɛ̰t/ *vt.* ရိုက်–၊ ရိုက်နှက်–၊ ချ–၊ တီး–၊ ဆော်– 鞭打, 棍打 *biāndǎ, gùn dá* whip, beat. /f0.0108/ /f7/

vien [vīen] /vɛ̰n/ **1** *vt.* ချည်–၊ ချည်နှောင်–၊ တုပ်– 捆, 拴 *kǔn, shuān* tie, tie up, cinch, fasten, hitch, tether. **:** vien prux it. ဝန်စ□ □□ □ □□ွ ချည်တယ်။ 捆行李。 *tie up baggage.* **2** *cl.* 捆子 *kǔnzi* bundle. ☞ nhawt, khrawt, mad, grawd, dim:, jhoi:, phiak, phiaok, phyawk, phiok [*syn.*]. /f0.0145/ /f7/

vien si:ang: khaix poeh [vīen si ang kaix bouih] /vɛ̰n s.ʔaŋ kʰaiʔ poih/ *n.* အရာဝတ္ထုကိုခိုင်အောင် ကြိုးချည်နည်း (一种绑扎方法, 使被绑扎的东西不易滑动) *(yīzhǒng bǎngzā fǎngfǎ, shǐ bèi bǎngzā de dōngxī búyì huádòng)* (a method of securely tying up an object).

veeh [vēeih] /vɯih/ *vt.* လွှဲ–၊ ပြောင်းလဲ– 朝, 向 *cháo, xiàng* face, turn toward. **:** Siyiex hoik piawm: ka aux, nawh cao: hoik veeh ngai: tix khaing: aux , mai: ang yaox ka aux tix bawg kawx heue:. [Lai Yaogyaw 10:11] ထိုသူက၊ ဘုရားသခင်သည်မေ့လျော့တော်မူ၏။မျက်နှာကိုလွှဲတော်မူ၏ မြင်တော်မမူဟု အောက်မေ့တတ်ပါ၏။ 神竟忘记了我，他掩面，永不观看我。 *God has forgotten me, he has hidden his face, he will never see me. [Psa. 10:11]* | [Siyiex] deeh veeh tix khaing: pa songrhawm: songrhi: Nawh Cao:. [Yonax 3:9] ဘုရားသခင်သည်ပြောင်းလဲ၍နှောင်တရသဖြင့်၊ ပြင်းစွာသောအမျက်တော်ကိုငြိမ်းစေတော်မူမည်… ［神］转意. . . 不发烈怒。 *[God] will turn from his fierce anger. [Jon. 3:9]* | Phan ex cung mai: veeh ngai: tix plak lih singaix, plak sivoe ngai: ex mawh plak lih singaix. ကျွန်တော်တို့ရပ်ပြီးမျက်နှာကိုနေထွက်ရာဘက်လှည့်ထားမယ်ဆိုရင်၊ ကျွန်တော်တို့ရှေ့ကအရှေ့(နေထွက်ရာအရပ်) ပေါ့။ 面向日出的方向站着，前方就是东方。 *If we stand and face the rising sun, the direction in front of us is east (where the sun rises).* | Kix tag sang veeh yhaok tix ang nghiet ka pa mawh pa meh. [2 Timose 4:4] သမ္မာတရားကိုနားမထောင်ဘဲ၊ ဒဏ္ဍာရီစကားကိုနားထောင်၍ လွှဲသွားကြလိမ့်မည်။ 并且掩耳不听真道。 *They will turn away from listening to the truth . [2Ti. 4:4]* | Veeh plak laong: mawh plai:, vai: plak seh mawh priex. [☞] အထက်ဘက်လှည့်ရင်အရက်၊ အောက်ဘက်လှည့်ရင်အစားအစာ။ 对着上方是酒 ， 转朝下方是饭。（意为无论转到哪里都有酒有饭。常用以形容地方繁荣、热闹。也用于形容节日期间 ， 家家都有好吃的 ， 互相宴请。） *Looking up there's plai rice beer, looking down, there's food (used to describe the abundance of a place or a festive occasion)* ☞ veei:, veed (?) [*var.*]. ☞ gaix, vai:[2] [*syn.*]. /f4/

veei [vēei] /vɯ̰i/ *n.* သစ်ပင်အရိပ် 阴儿, 阴凉儿（阴凉的地方）*yīnr, yīnliángr (yīnliáng de dìfang)* shade (of tree). **:** Mox deem: kheem: veei. ◯ □□□ချာက်ကို ဝှက်ထား၊ ပတ်ဝန်းကျင်က ခုတ်ထစ်ထားတဲ့ အရိပ်တွေကိုဖုံးထား။ 藏压板，盖痕迹。（这里所说的荫儿即指被砍的草棵。）*Hide the trap, cover up the (scars from cutting back the surrounding) shade.* /*f*6/

veei khaox [vēei kaox] /vɯ̰i kʰauʔ/ *n.* သစ်ပင်အရိပ် 树凉儿, 树阴凉儿 *shùliángr, shùyīnliángr* shade of tree.

veei: [veei] /vɯi/ *vt.* လှည့်–၊ ဘက်လှည့်– 朝, 向 *cháo, xiàng* turn toward. **:** Veei: ngai: maix tien: ha:, gaig ka chix tawng maix pa: yuh aux plak khaix tix. ခင်ဗျားမျက်နှာဟိုဘက်လှည့်ထားအုံး၊ ကျွန်တော်ခင်ဗျားနောက်မှာဘာလုပ်လဲဆို□ □□ □□ ကြည့်ကြည့်မယ်။ 你把脸转过去，看看你能不能知道我在你后面做什么。 *Turn your head and see if you know what it is that I am doing behind you. (?)* ☞ vai:[2], veeh [*var.*]. ☞ gaix [*syn.*].

veu: [ve] /vɤ/ *vt.* ပ့ဲ–၊ ကြွ– 缺 *quē* lack, be missing. **:** Yiex kuad an: veu: rhang: tix plah. ဟိုအဖွားကြီးသွားတစ်ခြမ်းပ့ဲတယ်။ 那位老太婆缺了一颗牙。 ☞ veng: [*syn.*].

veug rhawm: [vēg hrom] /vɤ̰k rʰɔm/ *vs.* မဖော်ရွေ–၊ စိတ်ရင်းညံ့– 合不来, 不合群 *hébùlái, bùhéqún* not get along, feel ill at ease (?). ☞ vaug rhawm: [*var.*].

veung: [veng] /vɤŋ/ *comb. form.* <VH> စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ အနုပညာ 文 *wén* culture, arts and letters (Chinese combining form). **:** veung: kong: thuang: (veung: kong thuang:). ကခုန်သီဆိုဖျော်ဖြေမှု 文工团。 *performing arts troupe, song and dance troupe.* | veung: yi:. စာပေအနု□□ □ 文艺。 *arts, literature and art, arts and letters.* | veung: ciao: khaw:. စာပေပညာရေး၊ စာပေသင်တန်း၊ 文教科。 *arts course, arts education. liberal arts.* [Hox]. /*f*0.0857/

veung: thix [veng tix] /vɤŋ tʰiʔ/ *n.* <VH?> ပြဿနာ 问题 *wèntí* problem, issue. ☞ sivix [*var.*]. [Hox].

veung: cing: [veng jing] /vɤŋ tɕiɲ/ *n.* <VH> စာရွက်စာတန်း၊ ဖိုင်တွဲ 文件 *wénjiàn* document. ☞ lai veung: cing:, lai veung: ciien: [*syn.*]. [Hox].

veung: su: [veng su] /vɤŋ su/ *n.* <VH> ရုံးသုံးစာရွက်စာတန်း 文书 *wénshū* public document, official dispatch. [Hox].

veung: siox [veng sioux (veng siox)] /vɤŋ sioʔ, vɤŋ siɔʔ/ *n.* <VH> စာပေ၊ စာ၊ 文学 *wénxué* literature. [Hox].

veung: hua: [veng hua (vēng hua)] /vɤŋ hua, vɤ̰ŋ hua/ *n.* ယဉ်ကျေးမှု 文化 *wénhuà* culture. **:** veung: hua: kong:. ◯ □□ကျေးမှုပြတိုက် 文化宫。 *Palace of Culture (arts centre).* | veung: hua: seex. ယဉ်ကျေးမှုဌာန 文化室。 *culture hall, culture room.* | veung: hua: kuang:. ယဉ်ကျေးမှုနှင်းအနုပညာဌာန 文化馆。 *arts centre.* | Veung: Hua: Ta: Keux Ming:. ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေး 文化大革命。 *Great Cultural Revolution (era 1966-1976 in China).* [Hox].

veun [vēn] /vɤ̰n/ *vi.* ◯ျာက်လည်– 闲串 *xiánchuàn* wander about, rove, drift, loiter, loaf. **:** Paw hu: veun tix ku sidauh. ◯□□□□ □ □□□ျာက်မလည်နဲ့။ 别到处去闲串。 *Don't rove all over the place.*

via [vīa] /vḭa/ **1** *vt.* ◯ို့ပတ်သွား–၊ လွှဲ–၊ ရှောင်– 绕, 避开 *rào, bìkāi* detour, avoid. **:** hu: via gawng. ◯ □□□တောင်းကို ကွေ့ပတ်သွား။ 绕着山走。 *detour around the mountain.* | Aux via tix hu: khaing: nawh. ကျွန်တော်သူ့ကိုရှောင်ဖို့ ကွေ့ပတ်ပြီးသွားတယ်။ 我避开他走过去。 *I went around so as to avoid him.* | via kiien kliien khiong:. အလေးကိုရှောင်၊ အပေါ့ကိုချီ။ 避重就轻。 *avoid the important and dwell on the trivial.* **2** *vs.* ◯□□□–၊ ပုံပျက်ပန်းပျက်–၊ ရွဲ– 歪, 斜 *wāi, xié* askew, to one side, distorted. ☞ vhia: (fia:) (2) [*var.*]. /*f*6/

viak [viag] /viək, vɛak)/ *n.* <KAX> ဖား၊ ဖားပျံ (သစ်ပင်ထက်ခွဲနေသောဖား) 蛙, 树蛙 *wā, shùwā* frog, tree frog (*Hylidae*). [~ Hox wā 蛙 'frog'].

viak nyaox [viag nyāox] /viak ɲa̰uʔ/ *n.* <TOSAT,SAUX> 猫, 家猫 *māo, jiā māo Felis domestica.* ☞ miao: [*syn.*].

viah [viah (vīah)] /viəh, vḭəh/ **1** *v.* ချိုး– 撅（断）*juē (duàn)* break. **:** viah kak khaox pot. သစ်ကိုင်းချိုးသည်။ 撅断树枝。 *break off a tree branch.* | viah ang: pot nyhot ang: goeh. ချိုးတာမကျိုးဘူး၊ တွန်းတာမလဲဘူး 百折不挠。 *keep on fighting despite setbacks, be dauntless* **2** *vt.* ပယ်ဖျက်–၊ ရိုက်ချိုး– 打断 *dǎduàn* interrupt, cut sb. off. **:** Lox nawh ang: khaw:, aux keem: viah lox krai nawh. သူ့စကားမကိုက်ညီဘူး၊ ကျွန်တော်သူ့စကားကိုပယ်ဖျက်တယ်။ 他说的话不对, 所以我就打断他的话。 *What he was saying was not appropriate, so I cut him off.*

viah rhawm: [vīah hrom] /vḭah rʰɔm/ *vt.* စိတ်ထိခိုက်–၊ 伤害, 刺伤 *shānghài, cì shāng* injure, harm, hurt. **:** Lox ah maix ka nawh sidaing: viah rhawm: nawh. ခင်ဗျားသူ့ကိုပြောတဲ့စ□ □□သူ့ကိုအရမ်းစိတ်ထိခိုက်စေတယ်။ 你骂他的话太刺伤他了。

viag [vīag] /vi̤ak/ *n.* <KAWNG> ပျိုး၊ ပိုးကောင်၊ ကပ်ပါးကောင် (အမွေးမရှိသည့်မွားကောင်မျိုး) 蚜虫, 腻虫, 寄生虫 (指无毛的蠕虫) *yáchóng, nìchóng, jìshēngchóng (zhǐ wúmáo de rúchóng)* (a common generic term for many insects in the hairless wriggler larva or pupa stage, such as aphid, plant louse [*Aphididae*, and various parasites). ☞ hio:, dee[2], kawn: viag [*syn.*]. /*f*8/

viag khaox nao [vīag kaox nāo] /vi̤ak kʰau? na̤u/ *n.* <KAWNG> ဗူးဒယောင်းတွင်ရှိသောပိ 水冬瓜天牛幼虫 *shuǐ dōngguā tiān niú yòuchóng*.

viag khaox nao riex [vīag kaox nāo rīex] /vi̤ak kʰau? na̤u rɛ̰?/ *n.* <KAWNG> ဘူးသပိတ်ထဲတွင်နေသောပိုး 水冬瓜天牛幼虫, 铁泡虫 *shuǐ dōngguā tiān niú yòuchóng, tiě pāo chóng*.

viag cix [vīag jix] /vi̤ak tɕi?/ *n.* <KAWNG> ေ□□ျိုးပိုး ထိုး 水母鸡幼虫(水生动物, 有拇指大, 黑色, 前进时尾部摆动) *shuǐmǔjī yòuchóng (shuǐshēng dòngwù, yǒu mǔzhǐ dà, hēisè, qiánjìn shí wěibù bǎidòng)* water tiger (black, thumb-sized 1-4cm. larva of lu liex diving beetle, *Dytiscidae* family, tail wiggles when it swims, lit. 'barbel wriggler-parasite'?). ☞ lu: liex .

viag jhok [vīag nqoug] /vi̤ak dʑʰok/ *n.* <KAWNG> စပ်ပိုး (အပင်ပေါ်နေ၊ အစိမ်းရောင်၊ နွေရာသီတွင်များ၊ ယား) 辣辣虫 (生活在树叶上, 色绿, 夏天最多, 人体接触它会红肿、刺痒) *là là chóng (shēnghuó zài shùyè shàng, sè lǜ, xiàtiān zuì duō, réntǐ jiēchù tā huì hóng zhǒng, cì yǎng)* ('spicy-hot-bug', green colour, dwells on tree leaves, most numerous in summer, on contact human skin gets red, swollen, and itchy).

viag sak [vīag sag] /vi̤ak sak/ *n.* <SAUX> ဒက်၊ ဘောက် 头皮屑 (头皮表面脱落的碎屑) *tóupíxiè (tóupí biǎomiàn tuōluò de suì xiè)* dandruff.

viag siiet [vīag siad] /vi̤ak siət/ *n.* <KAWNG> ပိုးလောက်လန်း၊ ပိုးလောင်း၊ ပိုးရှပ်ဖုံး 黄刺蛾幼虫, 八角罐, 洋辣子 (危害梨、李子等果树) *huángcì'é yòuchóng, bājiǎoguàn, yánglàzi (wēihài lí, lǐzǐ děng guǒshù)* (larvae of a kind of moth, feeds on and damages pear, plum and other fruit trees, lit. 'grape parasite').

viag rhang: [vīag hrang] /vi̤ak rʰaŋ/ *n.* <SAUX> သွားပိုးစား– 龋齿, 虫牙 *qǔchǐ, chóngyá* tooth decay, cavity, dental caries (lit. 'tooth parasite').

viag long: [vīag loung] /vi̤ak loŋ/ *n.* <KAWNG> စာအုပ်၊ အဝတ်အစား၊ သစ်သားစသည်တို့ကိုစားသောပိုး 蛀虫 (蛀虫的一种, 常在葫芦或瓜果等上面钻眼儿) *zhù chóng (zhù chóng deyīzhǒng, cháng zài húlú huò guā guǒ děng shàngmian zuān yǎn ér)* insect that eat book, clothes, wood.

viag lawd [vīag lōd] /vi̤ak lo̤t/ *n.* <KAWNG> တွင်းပိုး၊ ဒေါင့်ပုဆိတ် 螟虫, 钻心虫 (包括三化螟、二化螟、大螟等) *míngchóng, zuānxīnchóng (bāokuò sānhuàmíng, èrhuàmíng, dàmíng děng)* snout moth larva (*Aphomia gularis*, *Plodia interpunctella*, and other species; attack rice, maize, sugar cane, sorghum, and other plants.). ☞ kawng lawd [*syn.*].

viag vaih [vīag vaih] /vi̤ak vaih/ *n.* <KAWNG> တုပ်ကောင်၊ သန်ကောင် 蛔虫 *huí chóng* roundworm.

viag vaig [vīag vāig] /vi̤ak va̤c/ *n.* <KAWNG,SAUX> သန်ကောင် (အူထဲတွင်နေသောကပ်ပါး□ □□) 寄生虫 (指寄生在肚子里的动物) *jìshēngchóng (zhǐ jìshēng zài dùzi lǐ de dòngwù)* intestinal parasite.

viag hon: Yex Khuat [vīag houn Yeix Kuad] /vi̤ak hon ʑe? kʰuat/ *n.* <KAUNG:> မီးကွက် နာရှိသောမြောက်ဥ (?) 马铃薯晚疫病 (受病的块茎上有暗褐色病斑) *mǎlíngshǔ wǎnyìbìng (shòu bìng de kuāijīng shang yǒu ànhèsè bìngbān)* potato late blight (a disease which affects white potatoes, resulting in dark patches on the skin, caused by *Phytophthora infestans* bacterium).

viag hon: oi: [vīag houn oi] /vi̤ak hon ʔɔi/ *n.* <KAUNG:> ကန်ဇွန်းဥပိုး 甘薯黑疤病, 甘薯黑斑病 *gān shǔ hēi bā bìng, gān shǔ hēi bān bìng*.

viang[1] [vīang] /vi̤aŋ/ *conj.* ေ□□□□ေစ 虽然, 任凭 *suīrán, rènpíng* although, despite (the fact that). **:** Dung siyawng viang raux khaing: raux, ang: nyang raux khaing: been viex simiang khankix . နဂါးအိုင်နက်သထက်နက်ပေမယ့်ဘုရင်တွေရဲ့ဥပဒေလောက်မနက်သေးပါဘူး။ 龙潭虽然深又深, 但没有领导的恩情深。 *Although the dragon's pool is deeper than deep, it isn't as deep as the kindness of the leaders.* | Viang hoik kuad kawx, nawh kawn: ting riang. အိုနေပေမယ့်သူအားကြီးသေးတယ်။ 他虽然老了，但力气还大。 *Although he's old, he's still very strong.* | viang ... kah ... ေ□□□ ■ ---သေးတယ်။ 即使. . . 也. . . , 就是. . . 也. . . , 虽然. . . 也. . . *even if* ... | Lhiex viang ting kawx, aux kah kawn: hu: ma:. မိုးကြီးပေမယ့်ကျွန်တော်လယ်သွားသေးတယ်။ 雨虽然大，我也还是去地里。 *Even if the rain is heavy, I will still go to the fields. (Although the rain is heavy...?)* | Viang yum kawx, aux kah ang: lhat. ေ□ □ေစ၊ ကျွန်တော်မကြောက်ဘူး။ 即使死了，我也不怕。 *Even if I die, I will not be afraid.* ☞ khawm:[1] ② [*syn.*]. /*f*0.0243/ /*f*2/

viang[2] [vīang] /vi̤aŋ/ **1** *vi.* သတိထား–၊ ဂရုစိုက်–၊ နားထောင်– 留意 *liúyì* take note, make a mental note, pay attention. **:** Viang tix kid khaox in: sax. ေ□□□ ■ ■သစ်ပင်ကိုသတိထားခုတ်ရမယ်။ 留意着这棵树以后来砍它。 *Take note to cut this tree*

down later. **2** *v.* လက်စားချေ–၊ ဂလဲ့စားချေ–၊ တုံ့ပြန်–၊ ဖြေရှင်း– 记仇, 报复 *jì chóu, bàofù* pay back, get revenge, seek revenge, respond in kind, settle accounts. **:** Pax paw viang paoxtix. တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် လက်စားချေတာ ရပ်တော့။ 你俩不要互相记仇。 *You two stop seeking revenge on each other.* ☞ viang rhawm: [*syn.*]. /*f*0.0243/ /*f*2/

viang mawh kawx nan: [vīang mōh gox nan] /vi̤aŋ m ɔ̰h kɔʔ nan/ *conj.* <VM?> ဒါပေမယ့်၊ ပေမယ့်၊ စေကာမူ 可是 *kěshì* but, however. ☞ viang mawh nan:, khawm: mawh nan: [*syn.*].

viang mawh nan: [vīang mōh nan] /vi̤aŋ mɔ̰h nan/ *conj.* ဒါပေမယ့်၊ ပေမယ့်၊ စေကာမူ၊ သော်ငြား၊ ဒါတောင်မှ၊ တောင်မှ but, however, even so, despite that (lit. 'although that is so', cf. be that as it may). **:** Viang mawh nan:, pui haoh pui hun: cheu: tix puing: ka nad, nad ang: lih. *However, when everybody tried to fire their guns, the guns didn't go off. (?)* ☞ viang mawh kawx nan:, khawm: mawh nan: [*syn.*].

viang rhawm: [vīang hrom] /vi̤aŋ rʰɔm/ *vi.* ဂရုစိုက်–၊ အာရုံစိုက်–၊ နားထောင်– 留意 *liúyì* be careful, pay attention. ☞ viang[2] ① [*syn.*].

viiep [viab] /viəp/ *vs.* ချိုင်–̣၊ ခွဲ– 瘪, 凹陷 *biě, āoxiàn* sunken, shrivelled, squashed, dented, indented. ☞ vip [*var.*]. ☞ klawk, nguan: (ngwan:), vawt [*syn.*].

viied [vīad] /vi̤at/ **1** *vt.* ကြွေးဆပ်–၊ အကြွေးဆပ်–၊ ပြန်–၊ ပြန်ပေး– 归还, 偿还 *guīhuán, chánghuán* repay, return. **:** viied mau yaog tix. ယူထားတဲ့အကြွေးကိုဆပ်တယ်။ 偿还借的钱。 **2** *vt.* တန်ပြန်တိုက်ခိုက်– 还击 *huán jī* counterattack. **:** Hoik viied aux lox tix ka nawh. 我用话还击了他。 /*f*7/

vuix sing: cu: yi: [vuix sing ju yi] /vuiʔ siŋ tɕu ʑi/ *n.* <VH> စိတ် – နာမ်–အဓိက ဝါဒ 唯心主义 *wéixīnzhǔyì* idealism. [Hox].

vuix sing: luing: [vuix sing luing] /vuiʔ siŋ luŋ/ *n.* <VH> စိတ် – နာမ်–အဓိက ဝါဒ 唯心论 *wéixīnlùn* idealism. [Hox].

vuix vux [vuix vux] /vuiʔ vuʔ/ *comb. form.* <VH> ရုပ်ဝါဒ 唯物论 *wéiwùlùn* matter, material (combining form used in Marxist philosophy). **:** vuix vux luing:. ရုပ်ဝါဒ 唯物论。 *materialism.* | vuix vux ping: ceung: fax. အနုပဋ္ဌေလာမရုပ်ဝါဒ 唯物辩证法。 *dialectical materialism, materialist dialectics* | vuix vux cu: yi:. ရုပ်ဝါဒ 唯物主义。 *materialism.* [Hox].

vuix fax luang: ci: [vuix fax luang ji] /vuiʔ faʔ luaŋ tɕi/ *n.* ဥပဒေနှင့်စည်းကမ်းကိုကျူးလွန်– 违法乱纪 *wéifǎ luàn jì* violate the law and discipline[AM].

vui: [vui] /vui/ *prep.* ကြောင့်̣ 为 *wèi.* **:** vui: kawn: pui. ပြည်သူကြောင့် 为人民。 ☞ jao [*var.*]. /*f*0.0165/

vui: [vui] /vui/ *n.* အဆီ 育肥, 催肥 *yù féi, cuī féi* force-feed?[AM;-fatten]. **:** vui: lig. ဝက်ဆီ 给猪催肥。 ☞ vui: kluing: [*syn.*]. /*f*0.0165/

vui: kluing: [vui gluing] /vui kluŋ/ *vt.* ဝစေသောအဆီ 育肥, 催肥 *yù féi, cuī féi.* ☞ vui: 育肥, 催肥 [*syn.*].

vui: ta: [vui da] /vui ta/ *vs.* ကြီးမားသော၊ မြင့်မြတ်သော 伟大 *wěidà* great, mighty. **:** vui: ta: cu: kawx. မြင့်မြတ်သောတိုင်းပြည် 伟大祖国。

vui: seung (voe: seung) [vui seng (vui sēng, voui sēng)] /vui sɤŋ, vui sɤ̰ŋ, voi sɤ̰ŋ/ **1** *n.* ကျန်းမာရေး၊ ကျန်းမာရေးပညာ 卫生 *wèishēng* hygiene, public health. **2** *n.* ကျန်းမာရေးလုပ်သား၊ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း၊ ဆေးဝန်ထမ်း 医务人员, 卫生员 *yīwù rényuán, wèishēngyuán* medical worker, medical personnel, health care professions. ☞ vui: seung: ying: [ceu 2] [*syn.*]. [Hox].

vui: seung su [vui sēng sū] /vui sɤ̰ŋ sṵ/ *n.* ဗီတာမင် 维生素 *wéishēngsù* vitamin. **: sidah vui: seung su** ဗီတာမင်ဆေး 维生素 *vitamin* ☞ sidah pu [*syn.*]. [Hox].

vui: seung: ying: [vui seng ying] /vui sɤŋ ʑiŋ/ *n.* <VH> ကျန်းမာရေးလုပ်သား၊ ကျန်းမာရေးဝန်ထမ်း 卫生员 *wèishēngyuán* medical worker, health care professional. ☞ vui: seung ② [*syn.*]. [Hox].

vui: ying: [vui ying] /vui ʑiŋ/ *n.* <VH> ဝေ။ မဲတီ အဖွဲ့ဝင် 委员 *wěiyuán* committee member. ☞ ve: yiien: [*var.*]. [Hox].

vui: ying: hui: [vui ying hui] /vui ʑiŋ hui/ *n.* <VH> ဝေ။ မဲတီအဖွဲ့ဝင်အစည်းအဝေး 委员会 *wěiyuánhuì* committee. ☞ cub caw [*syn.*]. [Hox].

vua [vūa] /vṵa/ *vt.* ဖာ– 补, 增补 *bǔ, zēng bǔ* mend, patch. **:** Simie pa rhuat maix cie ceeix, vua ha:. ခင်ဗျားစိုက်တဲ့မျိုးစေ့နည်းနည်းကျဲနေတယ်၊ ဖာလိုက်။ 你撒的种子稀了点儿, 补上点儿吧。 | Vua kawn: nyawm kah nex tikaux tix ceeix. 再给孩子们一个加一点肉。

vuang: peung: [vuang beng] /vuaŋ pɤŋ/ *v.* <VH> ဘဝမေ့–၊ အတိတ်မေ့– 忘本 *wàng běn* forget one's roots. **:** ang: pon vuang: peung:. ဘဝမမေ့ရဘူး။ 不能忘本。 *can't forget one's roots (mustn't forget one's roots?)* [Hox].

vuai: kawx [vuai gox] /vuai kɔʔ/ *n.* <VH> နိုင်ငံခြား၊ နိုင်ငံရပ်ခြား၊ ရေခြားမြေခြား 外国 *wàiguó* foreign country, abroad. [Hox].

vuai: ciao: [vuai jiao] /vuai tɕiau/ *n.* <VH> နိုင်ငံခြားရေး 外交 *wàijiāo* foreign affairs. **:** vuai: ciao: lu: sing:. နိုင်ငံခြားနှင့်ဆိုင်သောအသက်အာမခံစာချုပ် 外交路线。 *foreign policy.* [Hox].

voe (veue) [vēui] /vɤ̰i, vo̰i/ **1** *loc.* အရှေ့၊ ရှေမှာ 前, 前面 *qián, qiánmian* before, in front. **: lox voe** ရှေဦးစကား၊ အချီး၊ နိဒါန်း 前言 *forward, preface* **2** *prep.* မတိုင်မီ၊ မ[ကြိယာ]မီ၊ မ[ကြိယာ]ခင် 在. . . 以前, 于. . . 之前 *zài...yǐqián, yú...zhi qián* before (in time or space). **:** khoek taix voe sawm:. ထမင်းမစားခင် လက်ဆေးပါ။ 在吃饭之前洗手。 *wash one's hands before eating.* | Sin: maix phai: hu:, maix krup nawh; sin: maix nhim hu:, nawh riien tix hu: voe maix. မြန်မြန်သွားရင် သူ့ကိုမှီလိမ့်မယ်။ ဖြည်းဖြည်းသွားရင်တော့ သူ့ရှေ့ရောက်သွားလိမ့်မယ်။ 如果你速度快，就能赶上他；如果你速度慢，也许他就在你前走。 *If you go fast, you'll catch up with him; if you go slow, he'll probably go ahead of you.* **3** *tw.* အရင်၊ အရင်ဆုံး၊ ဦးစွာ၊ ဦးဆုံး၊ ပထမ 以前, 先 *yǐqián, xiān* before, first. ☞ sivoe [*var.*]. ☞ ka: sivoe [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.2138/

voe singiien [vōui si ngīan] /vo̰i s.ŋiən/ *n.* ဘူးသီးယောက်မ၊ ဘူးခပ်ချို 葫芦瓢 *húlú piáo* gourd ladle or dipper. ☞ phiaox singiien [*syn.*].

voek [vōuig] /voc/ *vt.* ရွယ်–၊ ချိန်–၊ ရည်စူး–၊ လက်မှန်း–၊ ရည်မှတ်– 瞄准 *miáo zhǔn* aim, take aim. **:** Bre tix voek nad kah. ဇ ▯▯ ▯ကိုသေချာချိန်ရွယ်တယ်။ 枪要好好地瞄准。 *Aim a gun carefully.* /*f*10/

voeg [vōuig] /vo̰c/ **1** *vt.* မီးမြိုက်–၊ ကင်–၊ လောင်–၊ ဟပ်– 燎 *liáo* sear, singe, scorch. **:** voeg hauk ia: piang ngu. ကြက်မွေးကိုမီပေါ်မြိုက်လိုက်။ 在火上燎鸡毛。 *sear a chicken's feathers over the fire.* | Voeg ngu ngai: aux. ကျွန်တော်မျက်လုံးကိုမီးဟပ်လောင်တယ် 火燎着我的脸了。 *The fire singed my face.* **2** *vt.* 斜砍，把尖部、上部削掉 *xiékǎn, bǎ jiānbù, shàngbù xuēdiào*. **:** Voeg rao ox an: kah vaig, thox daux krax hu: ex. 那棵竹子竹梢挡住我们的去路，用长刀把它削掉。 ☞ sivoeg[1] [*var.*]. /*f*9/

vhak vhan: [hvag hvan] /vʰak vʰan/ **1** *n.* <KHAOX> လိမ္မော်သီး 柑子，黄果 *gānzǐ, huángguǒ* orange. **2** *n.* <KHAOX> သံပရာသီး၊ ရှောက်ချိုသီး lime (*Citrus medica*). ☞ mak vhan: [*syn.*].

vhah [hvah] /vʰah/ ☞ fah .

vhaoh [hvaoh] /vʰauh/ **1** *vt.* <KRAUNG> မီးကျွမ်းလောင်– 燎 *liáo* burn, singe. **2** *vt.* မီးလုံ– 烤 *kǎo* warm oneself by the fire. ☞ vhao: [*var.*].

vhao: [hvao] /vʰau/ **1** *vt.* <KRAUNG> မီးကင်–၊ မီးမြိုက်–၊ ရှို– 燎 *liáo* burn, singe. **:** Am: vhao: hauk awn: ia: ka ngu. အမ်း ကြက်မွေးနုကိုမီးမြိုက်လိုက်အုံး။ 老三在火上燎鸡的细毛。 *Am singed the chicken's feathers over the fire.* | Vhao: ngu daux tiag. ဇ ▯▯▯ရှိုတယ်။ 野火燎原。 *A wildfire burned on the hillside.* **2** *vi.* မီ▯လုံ– 烤 *kǎo* warm oneself by the fire. **:** Kuat praix, vhao: maix ka ngu tix vut. ရာသီဥတုအေးတယ်၊ မီးခဏလုံလိုက်ဦး။ 天冷, 你烤一下火。 *It's cold out, warm yourself up by the fire for a while.* ☞ vhaoh [*var.*].

vhaik ceep [hvaig jeeb] /vʰac tɕɯp/ *vs.* အုံ–၊ ▯ ▯ (မိုးအုံ) 昏暗 *hūn'àn* dark, gloomy. **:** Praix sang: lhiex, daux raoma: vhaik ceep ngie. ဇ ▯▯▯ကောင်မှာမိုးအုံ့နေပြီ မိုးရွာတော့မယ်။ 快下雨了, 天空显得十分昏暗。 *It's going to rain, it's really dark in the sky.*

vhaik vuik [hvaig vuig] /vʰac vuc/ *vs.* မည်းမှောင်– 漆黑 *qīhēi* jet black. ☞ vhaik vhuik [*var.*].

vhaik vhuik [hvaig hvuig] /vʰac vʰuc/ *vs.* မည်းမှောင်– 漆黑 *qīhēi* jet black. ☞ vhaik vuik [*var.*].

vhaing: [hvaing] /vʰaŋ/ *vt.* စစ် (ရေ) –၊ ဆန်ခါချ– 捞 *lāo* scoop up from a liquid, dredge up, sieve. **:** vhaing: kax. ငါးဆန်ခါချတယ်။ 捞鱼。 *net fish, sieve for fish.*

vhaing: khwan: [hvaing kuan] /vʰaŋ kʰuan/ *vo.* <LI> ဝိညာဉ်ခေါ်–၊ ဝိညာဉ်ဖိတ်– 招魂（宗教活动） *zhāo hún (zōngjiào huódòng)* summon a spirit (in traditional religion, lit. 'scoop up spirit'?).

vhu: vhiex (fu: fiex) [hvu hviex] /vʰu vʰɛʔ/ *vs.* အစားကြီးသော၊ လောဘကြီးသော 馋（指到处去贪嘴） *chán (zhǐ dàochù qù tān zuǐ)* gluttonous, greedy for food. ☞ vu: vhiex (vu: fiex) [*var.*].

vhu: vhiien: [hvu hvian] /vʰu vʰian/ *vt.* ပတ်–၊ ခွေ– 绕, 缠绕 *rào, chánrào* wind, coil, wind around, twine around. ☞ vu: vhiien:, vhung: vhiien:, vhuang: vhiien: [*var.*]. ☞ fua: [*syn.*]. ☞ kah, yah [*ant.*].

vhi: vhang: (fi: fang:) [hvi hvang] /vʰi vʰaŋ/ *vi.* အပျင်းပြေလမ်းလျှောက်–၊ အပျင်းပြေလမ်းလျှောက်–၊ အညောင်းပြေအညာပြေလမ်းလျှောက်–၊ ▯အားအေးလူလူလမ်းလျှောက်– 游逛 *yóuguàng* stroll, walk about. **:** vhi: vhang: daux laih. လမ်းဘေးဈေးတဝိုက် အေးအေးလူလူလမ်းလျှောက်တယ်။ 在街上游逛。 *stroll around the street market.*

vhi: vhut (fi: fut) [hvi hvud] /vʰi vʰut/ *v.* ပြေ့ကက်လှည့်–၊ လျှောက်လည်–၊ 逛荡 *guàngdàng* wander. **:** Hu: maix vhi: vhut dee mawx? ခင်ဗျားဘယ်တွေလျှောက်လှည့်နေတာလဲ? 你到哪里逛荡去了? *Where did you wander off to?*

vhien: [hvien] /vʰɛn/ *v.* တွယ်–၊ စည်း– fastened. **:** siuing: cai: tom: lih khaing: nge: khix mai: vung: vhien: ka taix nawh heue:.[Kawncau 28:3] မြွေဆိုးသည် မီးဇွေထဲကထွက်၍ ပေါလု၏လက်ကို တွယ်လျက်နေ၏။ *a viper, driven out by the heat, fastened itself on his hand.*

vhia: (fia:) [hvia] /vʰia/ *vi.* တစောင်း 歪, 斜 *wāi, xié* askew, to one side, distorted (?). ☞ via [*var.*].

vhiao: (fiao:) [hviao] /vʰiau/ **1** *v.* တိမ်း–၊ မျော–၊ ပေါလောပေါ– 飘 *piāo* drift, waft, float. **:** Te in: vhiao: tix puing:. မြှားလွှတ်လိုက်ပြီးနောက် တဘက်ကိုတိမ်းသွားတယ်။ 这箭射出去就飘了。 *After shooting the arrow, it drifted to one side.* **2** *vs.* ရွှေ–၊ မျော–၊ မငြိမ်–၊ မမှန်–၊ အပေါ်ယံ–၊ လေးနက်မှုကင်း– 飘浮 *piāofú* drifting, floating, unstable, unsteady, superficial, lacking in depth. **:** vhiao: ka kaing. အပေါ်ယံလုပ် 工作飘浮。 *work superficially.* [~ Hox piāo 飘 'float' ?].

vhuat [hvuad] /vʰuat/ *vt.* ပစ်လွှတ်–(ဆတ်ခနဲ) 撩 *liāo* lift, raise, put up. **:** Maox tak teue: tix, vhuat haok dee lhaong:. ချိတ်ဆွဲထားတဲ့ကြိုးအပေါ်ကိုပစ်လွှတ်လိုက်။ 绳子悬着, 把它撩上去。 *The rope is dangling down, can you lift it back up above.*

vhua: [hvua] /vʰua/ *vt..* ခြုံ–၊ ရစ်ပတ်–၊ ဝတ်လုံ . **:** Khaix an Yakop riah kraung ceep tix, mai: vhua: nyoi tix ka chee: rhix,[Yamjah 37:34] | mai Maix tag sang pua: kah ceu an: khankix, awm: man vhua:,[Yaogyaw 102:16] | prux vhua: maix kawx baox tawx ka nawh heue:.[Mathiex 5:40]

vhwang: (vhuang:) [hvuang] /vʰuaŋ/ **1** *vt.* လွှား–၊ ချိတ်– 搭 *dā* drape (sth. soft over sth.), hang, put, lay, set up. **:** Vhwang: man: khoek ka ghok tix. ပုဝါကိုလည်ပင်းပေါ်မှာလွှားထားသည်။ 我把毛巾搭在脖颈儿上。 *I draped a towel over my neck.* **2** *vt.* ဖြန့်–၊ ချဲ–၊ ခွင်– 叉 *chā* spread, spread apart, fork. **:** vhwang: caong tix ngawm piang khaox. သစ်ပင်ပေါ်ခြေထောက်ခွင်ပြီးထိုင်နေတယ်။ 叉着腿坐在树上。 *sit on a tree with legs spread apart.*

vhung: fiien: [hvung hvian] /vʰuŋ vʰian/ *vt.* ပတ်–၊ ခွေ– 绕, 缠绕 *rào, chánrào* wind, coil, wind around, twine around.. ☞ vu: vhiien:, vhu: vhiien:, vhuang: vhiien: [*var.*]. ☞ hvua: [*syn.*]. ☞ kah, yah [*ant.*].

vhwang: vhiien: (vhuang: fiien:) [hvuang hvian] /vʰuaŋ vʰian/ *vt.* ပတ်–၊ ခွေ– 绕, 缠绕 *rào, chánrào* wind, coil, wind around, twine around.. ☞ vu: vhiien:, vhu: vhiien:, vhung: vhiien: [*var.*]. ☞ hvua: [*syn.*]. ☞ kah, yah [*ant.*].

vhwan: (vhuan:) [hvuan] /vʰuan/ **1** *vi, vt.* မြင့်တက်လာ– 涨 *zhǎng* rise, swell. **2** *vi.* ကြီးထွားဖွံ့ဖြိုး– 长, 生长 *zhǎng, shēngzhǎng* grow. ☞ hwan: (huan:) [*var.*].

W

wa (wax) [wa (wax)] /wa/ *num.* <VM> သုည (ဝ) 零, ○ *líng* zero, 0. **:** Ka daux Sentigrek mhai: rawm: lok koe: 100 digari, mhai: rawm: sidap koe: 0 (wax) digari heue. *In Centigrade (thermometers) the mark of boiling water is 100 degrees and the mark of freezing water is 0 (zero) degrees.* ☞ ling:[4] [*syn.*]. [Man (shape of letter ○ 'wa')]. /*f*0.0108/

wai [wai] /wai/ ☞ vuai: .

woh [wouh] /woh (?)/ *onom.* ဝုတ်ဝုတ် (ခွေးဟောင်သံ) 汪汪（形容狗叫声）*wāng wāng (xíngróng gǒu jiàoshēng)* bow-wow, woof-woof (sound of dog barking). **:** Sox nyiex kix raoh 'woh woh' leeing bo gawx (kawx?). သူတို့ခွေး မနေ့ညကတညလုံး တဝိုင်ဝိုင်နဲ့ဟောင်တယ်။ *Their dog was going 'woof-woof' all through the night last night. (?)* ☞ kaoh[4] [*syn.*].

wax [wax] /waʔ/ *n.* <NYIEX,VH> အုတ်ကြွပ်ပြား 瓦, 瓦片 *wǎ, wǎpiàn* tile (esp. used as roofing). ☞ beung: [*syn.*]. [Hox].

F

fa[1] [fā] /fạ/ *vs.* ၎□□□□□–၊ မော–၊ နွမ်းနယ်–၊ ပင်ပန်း– 乏, 疲乏 *fá, pífá* tired. **:** Law hoik fa ka hu: tix krax lang:. လားတွေခရီးရှည်ထွက်ပြီးတော့ □□□□□ ကုန်တယ်။ 骡子因走长路走乏了。 *The mules got tired from going such a long distance.* ☞ taug[2], nyhap mao, khrup, mao, rau ③, reu[3], saux sang, sang[2], seu [*syn.*]. [Hox fá 乏 (prim) ?].

fa[2] [fā] /fạ/ *vi.* စို–၊ ထိုင်း–၊ စိုစွတ်–၊ ထိုင်းမှိုင်း– 发, 受潮 *fā, shòu cháo* get damp, be exposed to humidity. **:** Sigao: nad inkix hoik fa. ဒီသေနတ်ကျည်ဆံတွေ စိုထိုင်းကုန်ပြီ။ 这些子弹已经受潮了。 *These bullets have gotten damp.*

Faranseu [Fa Ran Se] /fa ran sɤ/ *np.* ပြင်သစ် 法国 *Fǎguó* France. **: Lox Faranseu** ပြင်သစ်ဘာသာ 法文、法语 *French (language)* ☞ Pying Tit [*syn.*].

Farinhaik [Fa Rin Haig] /fa rin hac/ *n.* ဖာရီဟိုက် 华氏 *Huáshì* Fahrenheit (scale of temperature).

fak (vhak) [hvag] /vʰak/ *vt.* ချိတ်–၊ စွပ်–၊ ကာ– 挂 *guà* hang, hang up, catch on. **:** vhak bau: ka gok. လွယ်အိတ်ချိတ်သည်။ 把包儿挂在钩儿上。 *hang a bag on a hook.* | Krax plak vieh vungviang biang, plak klip singaix, tag kieh fak (vhak) ka man: tie pa koe: tiphuan: sawk. [Lai Lih Hu: 27:12] ဝင်းအနောက်ဘက် အနံ၅ကာရန်၊ အလျားအတောင်ငါးဆယ်ရှိသောကုလားကာနှင့်တကွ 院子的西面当有帷子、宽五十肘。 *On the west side shall be hangings of fifty cubits [Exo. 27:12]* | Yam to: kawn: cak tix laig ka daux tiag, rung: nawh fak tix ka kak khaox kak yeem: mai: ang: lai pon to: khaing: tan: heue. သမင်ကလေးတောထဲပြေးဝင်သွားတဲ့အချိန် သူ့ဦးချိုသစ်ကိုင်းခြောက်ကိုင်းနဲ့ချိတ်ပြီးအဲဒီကနေဆက်ပြေးလို့မရတော့ဘူး။ *When the fawn ran into the forest, its antlers caught on the branches of a tree and it couldn't run away from there.* ☞ feuk (vheuk) [*var.*].

fat (vhat) [hvad] /vʰat/ *vt.* ပစ်–၊ လွှင့်ပစ်– 扔, 扔掉 *rēng, rēngdiào* throw away, discard (?). **:** fat nyhee: ka dee singai:. အမှိုက်ကိုအဝေးမှာလွှင့်ပစ်ပါ။ 把垃圾扔到远处。 *throw the rubbish far away.* ☞ tik [*syn.*].

fah (vhah) [hvah] /vʰah/ *vs.* ၎□ ၂နပ်–၊ ရောင့်ရဲ– 痛快, 满意 *tòngkuai, mǎnyì* content, satisfied. **:** Paw vi deuh phimap pa ang mawh ang meh kah piang pui, mai kieh rhawm: pex fah kah mau riang pa pon pex heue. [Lukax 3:14] သင်တို့သည်အဖယ်သူကိုမျှ အနိုင်အထက်မပြုကြနှင့်။ အဘယ်သူကိုမျှမလျှောက်ကြနှင့်။ ကိုယ်ရသော အခနှင့်ရောင့်ရဲကြလော့...။ 不要以强暴待人、也不要讹诈人、自己有钱粮就当知足。 *Extort from no one by violence, neither accuse anyone wrongfully. Be content with your wages. [Luk. 3:14]* ☞ fahrhawm: (vhahrhawm:) [*syn.*]. ☞ ghuah [*mor.*].

fahrhawm: (vhahrhawm:) [hvah hrom] /vʰah rʰɔm/ **1** *vs.* ၎□ ၂နပ်–၊ တင်းတိမ်–၊ နှစ်သိမ့်–၊ အားရ– 痛快 *tòngkuai* content, satisfied. **:** Hoik nghiiet aux lox krai nawh, sidaing: fahrhawm: kah. ကျွန်တော် သူစကားကိုနားထောင်ပြီးတော့ တကယ်ကျေနပ်တယ်။ 我听了他说的话, 心里感到十分痛快。 *I was very content after listening to what he said.* **2** *vs.* ဝမ်းသာ–၊ အားရ–၊ ပျော်–၊ ကျေနပ်– 甘心, 解脱, 爽 *gānxīn, jiětuō, shuǎng* pleased, happy. **:** Kaing in: ang: nyang chix, ang: fahrhawm:. ဒီအလုပ်မလုပ်နိုင်သေးလို့ ကျွန်မမပျော်ဘူး။ 这件事做不成, 我不甘心。 *I wasn't happy that I still couldn't do this job.*

fax [fax] /faʔ/ *vt.* <VH?> ထုတ်–၊ ဝေ–၊ ဖြန့်ဖြူး– 发 *fā* issue, distribute. **:** fax mau riang khix. လစာထုတ် 发工资。 *issue wages.* [Hox]. /*f*0.1688/

fax (vhax)[1] [hvax] /vʰaʔ/ *n.* <TOSAT> အရွက်စားသောမျောက်တမျိုး 叶猴, 沐猴（猕猴）(?) *yèhóu, mùhóu (míhóu)* leaf monkey, langur (*Presbytis sp.*).

fax phiao: [fax piao] /faʔ pʰiau/ *n.* <VH> ပြေစာ၊ ဘောက်ချာ၊ ချလန်၊ ဖြတ်ပိုင်း 发票, 发单, 收据 *fāpiào, fādān, shōujù* invoice, bill, receipt, bill of lading, packing list, ticket (coll.). **:** Pawd ex fax phiao: pawd sidawng: mai:. ၎□ □□ ချိုးရေးရင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရေးပါ။ 咱们开发票要写清楚。 *When we write out an invoice, let's write clearly.* ☞ tang: ci:, fax tang:, lai fax tang:, lai mau, so: ci:, so: thiaox [*syn.*]. [Hox].

fax ming: [fax ming] /faʔ mɨŋ/ *v? n?.* <VH> ဖန်တီးခြင်း (တီထွင်မှု) 发明 *fāmíng* invent, invention. [Hox].

fax tang: [fax dang] /faʔ taŋ/ *n.* <VH> ပြေစာ၊ ဘောက်ချာ၊ ချလန် 发单, 发票, 收据 *fādān, fāpiào, shōujù* invoice, bill, bill of lading, receipt. **:** Ceu pa

liag maix koe: ang: koe: fax tang:? မင်းဝယ်တဲ့ပစ္စည်းတွေအတွက် ဘောက်ချာရှိလား။ 你买的东西有没有发单? *Do you have a receipt for the things you bought?* ☞ tang: ci:, fax phiao:, lai fax tang:, lai mau, so: ci:, so: thiaox [*syn.*]. [Hox].

fax tong: [fax doung] /fa˧˥ toŋ/ *vt.* <VH> စ–၊ အစပြု–၊ လှုံ့ဆော်–၊ နှိုးဆွ– 发动 *fādòng* start, activate, launch, mobilise (UK) mobilize (US), motivate, arouse. **:** fax tong: ching: cong:. လူထုကို လှုံ့ဆော်။ 发动群众。 *motivate the masses.* [Hox].

fax ting: [fax ding] /fa˧˥ tiŋ/ *vo.* <VH?> လျှပ်စစ်ဓာတ် အားထုတ်ပေး– 发电 *fādiàn* generate electric power. [Hox].

fax ting: cang: [fax ding jang] /fa˧˥ tiŋ tɕaŋ/ *n.* <VH?> ဓာတ်အားပေးစက်ရုံ 发电站 *fādiànzhàn* power plant (electricity generating plant). ☞ sui: ting: cang: . [Hox].

fax cang: [fax jang] /fa˧˥ tɕaŋ/ *vt.* <VH> ကြီးထွား–၊ ဖွံ့ဖြိုး–၊ တိုးတက်– 发展 *fāzhǎn* develop, expand. **:** fax cang: seung: chang:. 发展生产。 *expand production.* ☞ haok hwan: (haok huan:) . [Hox].

faxsisee: [fax si see] /fa˧˥ si sɯ/ *n.* <VH> ဖက်စစ်ဝါဒ 法西斯 *fǎxīsī* Fascist, extreme reactionary. [Hox].

fax yang: [fax yang] /fa˧˥ ʑaŋ/ *vt.* <VH> မြှင့်တင်–၊ ပိုကောင်းအောင်လုပ်–၊ ကောင်းစွာအသုံးချ– 发扬 *fāyáng* promote, enhance, make full use of. **:** fax yang: cheung: cix. အောင်မြင်မှုပိုရအောင်လုပ်။ 发扬成绩。 *enhance achievement.* [Hox].

fax ying: [fax ying] /fa˧˥ ʑiŋ/ *v.* <VH> ကြော်ငြာ–၊ ထုတ်ပြန်–၊ မိန့်ခွန်းပြော– 发言 *fāyán* declare, make a speech, speak publicly. [Hox].

fax ying: [fax ying] /fa˧˥ ʑiŋ/ *n.* <VH> တရားရုံး 法院 *fǎyuàn* court (of law). [Hox].

fax lix [fax lix] /fa˧˥ li˧˥/ *n.* <VH> ဥပဒေ၊ စည်းမျဉ်း 法律 *fǎlǜ* law. ☞ been [*syn.*]. [Hox].

fang tong [fang doung (fang dōung)] /faŋ toŋ, faŋ tʊŋ / *vs.* <VH> ပြန်ရေးသမား 反动 *fǎndòng* reactionary. **:** fang: tong: phai:. ပြန်ဆွဲသည့်အုပ်စု 反动派。 *reactionary faction.* [Hox].

fang: [fang] /faŋ/ *comb. form.* <VH> ဆန့်ကျင်–၊ တန်ပြန်တိုက်ခိုက်– 反 *fǎn* anti-, oppose, react (Chinese combining form). **:** fang: kong: tao: suang:. လက်စားချေ၊ ဂလဲ့စားချေ 反攻倒算 *retaliate, counter-attack to settle old scores (negative connotation in Chinese)* [Hox]. /*f*0.1735/ /*f*8/

fang: (vhang:)[1] [hvang] /vʰaŋ/ *n.* <KHAOX,KAUNG:> ပြ ဗောရှပင် 稗子 *bàizi* barnyard grass, barn grass, barnyard millet. **:** Kieh pang: kat kuah tang: sivawng mai kieh fang: kuah tang: nghoxca heue. [Yawbax 31:40] စပါးပင်အတွက် ဆူးပင်ပေါက်ပါစေ။ မုယောပင်အတွက် ဗောရှပင်ပေါက်ပါစေ။ 愿这地长蒺藜代替麦子、长恶草代替大麦。 *Let briars grow instead of maize [wheat], and stinkweed instead of wheat [barley]. [Job 31:40]* ☞ ka: cha:, kha: cha: [*syn.*].

fang: (vhang:)[2] [hvang] /vʰaŋ/ **1** *n.* မစင်စွန့်–၊ အီးပါ–၊ ချီးပါ– 大便, 屎 *dàbiàn, shǐ* defecate, have a bowel movement, poo, shit (vulg.), take a shit (vulg.), take a crap (vulg.). **2** *vi.* ချီးပါ။ 解大便, 拉屎 *jiě dàbiàn, lāshǐ* defecate, shit (vulg.). **:** Sang: hu: aex fang: daux nyiex aing:. အိမ်သာမှာချီးသွားပါ။ 去厕所拉屎。 *Go and defecate in the toilet.* ☞ aing:[1] ① [*syn.*].

fang: keux ming: [fang gex ming] /faŋ kɤ˧˥ miŋ/ *v.* <VH> တန်ပြန်တော်လှန်ရေးဆင်နွှဲ– 反革命 *fǎngémìng* counter-revolutionary. **:** ang: keux ming: feung: tsi:. တန်ပြန်တော်လှန်ရေးအင်အားစုများ 反革命分子。 *counter-revolutionary elements.* [Hox].

fang: tui: [fang dui] /faŋ tui/ *vt.* <VH> ဆန့်ကျင်–၊ ဖီလာပြု– 反对 *fǎnduì* oppose. [Hox].

fang: ceung: [fang jeng] /faŋ tɕɤŋ/ *n.* <VH> မူဝါဒ၊ ပေါ်လစီ၊ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်း 方针 *fāngzhēn* policy, guiding principle. [Hox].

fang: cia: [fang jia] /faŋ tɕia/ *vo.* <VH> အားလပ်ရက်ခရီးသွား–၊ ကျောင်းပိတ်ရက်ခရီးထွက်– 放假 *fàngjià* go on holiday (UK), have a holiday, take vacation (US), close for holiday,. [Hox].

fang: sao: [fang sao] /faŋ sau/ *vo.* <VH> ကင်းစောင့်–၊ ကင်းလှည့်– 放哨 *fàng shào* be on sentry, go on patrol. **:** Ming: ping: hu: fang: sao:. အရန်တပ်ဖွဲ့က ကင်းလှည့်သွားတယ်။ 民兵去放哨。 *The militia went on patrol.* [Hox].

fang: see: [fang see] /faŋ sɯ/ *n.* <VH> ပုံ၊ ပုံစံ၊ ပုံပန်းသဏ္ဌာန် 方式 *fāngshì* pattern, style, way, measure. ☞ krax ③ [*syn.*]. [Hox].

fang: seung: [fang seng] /faŋ sɤŋ/ *vo.* လွတ်–၊ လွတ်မြောက်–၊ ကျွတ်– 翻身 *fānshēn* free oneself from oppression, be emancipated. **:** Kai: fang: paw pi awm: Kongchangtang:, fang: seung: paw pi awm: Maox Cusix. 解放不忘共产党, 翻身不忘毛主席。 *As for liberation, don't forget about (the role of) the Communist Party, as for freeing oneself of oppression, don't forget about (the role of) Chairman Mao.*

fang: siox [fang sioux (fang siox)] /faŋ sioʔ, faŋ siɔ x/ *vo.* <VH> ငေ□ ျပင်းပိတ်–၊ ကျောင်းလွှတ်–၊ ကျောင်းထုတ်ခံရ– 放学 *fàngxué* be out of school (overnight or for long-term holiday), get let out of school, be dismissed. **:** Kawn: nyawm ah lai hoik fang: siox phao:. ကလေးတွေ ကျောင်းပိတ်ပြီ။ 现在学生放学了。 *The children are out of school.* [Hox].

fang: shiang: [fang siang] /faŋ siaŋ/ *n.* <VH> ငျြး ရှုရာအရပ်၊ ဦးတည်ရာ၊ ဘက် 方向 *fāngxiàng* direction (compass point). [Hox].

fang: yix [fang yix] /faŋ ʑiʔ/ *vt.* <VH> ဘာသာပြန်–၊ စကားပြန်– 翻译 *fānyì* translate, interpret. **:** fang: yix Lai Paraog. "ဝ"စာဘာသာပြန်။ 翻译佤文。 *translate Wa. (translate into Wa.?)* ☞ toe: lox, toe: dee bleeh [*syn.*]. [Hox].

fang: hong: [fang houng] /faŋ hoŋ/ *adj.* <VH> ငေ□□ မ်းမိုးမှုကာကွယ်ရေး၊ ရေလွှမ်းမိုးမှုတာဆီးရေး 防洪 *fáng hóng* anti-flood, flood prevention. [Hox].

faik (vhaik) [hvaig] /vʰac (fac)/ *vs.* ငျြာင်–၊ မည်း– 黑, 暗, 黑暗 *hēi, hēi'àn* dark, black. **:** Praix vhaik phao:. အခုမှောင်လာပြီ။ 天黑了。 *It has gotten dark now.* ☞ riieng [*ant.*].

fong: cing: [foung jing] /foŋ tɕiɲ/ *n.* <VH> မြေပိုင်ရှင်စနစ်၊ ပဒေသရာဇ်စနစ် 封建 *fēngjiàn* feudal, feudalism. [Hox].

fong: so: [foung sou] /foŋ so/ *n.* <VH> ငေ□ □□ □□ □ နံ့ များပြားပြည့်လျှံပေါများခြင်း၊ ကောက်ပဲသီးနှံ အထွက်ကောင်းခြင်း 丰收 *fēngshōu* bountiful harvest, good harvest, good crop. [Hox].

fux ping: yix [fux bing yix] /fuʔ piɲ ʑiʔ/ *n.* <VH> စစ်တပ်တွင် အမှုထမ်း၊ တာဝန်ထမ်းဆောင် 服兵役 *fú bīngyì* serve in army, be on active duty. [Hox].

fux ying: [fux ying] /fuʔ ʑiɲ/ *n.* <VH> တာဝန်မှရုပ်စဲ–၊ နုတ်ထွက်–၊ ရာထူးမှအနားယူ– 复员 *fùyuán* demobilise, return to civilian life, be discharged from army, retire from active duty. **:** Nawh hoik fux ying: khaing: daux pu: tui:. သူစစ်တပ်ကနေ အနားယူလိုက်ပြီ။ 他从部队复员了。 *He has retired from active duty in the armed forces.* [Hox].

fux vu: [fux vu] /fuʔ vu/ *v.* <VH> လုပ်ပေး–၊ အလုပ်အကျွေးပြု–၊ စားပွဲထိုး–၊ ဝန်ဆောင်မှုပေး–၊ ပြင်ဆင်– 服务 *fúwù* serve. **:** Vui: reung: ming: fux vu: mhawmmhawm:. လူထုကို လုံ့လဝီရိယနဲ့ အလုပ်အကျွေးပြုကြ။ 好好为人民服务。 *Serve the people diligently.* [Hox].

fu: kho: [fu kou] /fu kʰo/ *n.* <VH> အိမ်ထောင်၊ မိသားစု 户口 *hùkǒu* household, house, family. [Hox].

fu: nong: [fu noung] /fu noŋ/ *n.* <VH> ချမ်းသာသောလယ်သမား 富农 *fù nóng* rich peasant. [Hox].

fu: cu: [fu ju] /fu tɕu/ *n.* <VH> ကိုင်းကျွန်းမှီကျွန်းကိုင်းမှီ၊ အပြန်အလှန်ကူညီခြင်း 互助 *hùzhù* mutual aid. ☞ ra: lai: teem: [*syn.*]. [Hox].

fu: ceux [fu jex] /fu tɕɤʔ/ *v.* <VH> တာဝန်ယူ–၊ တာဝန်ရှိ–၊ ခေါင်းခံ– 负责 *fùzé* take responsibility for sth., be responsible. **:** Kaing in: mawh maix pa fu: ceux tix yuh. ဒီအလုပ်ကို မင်းတာဝန်ယူရမယ်။ 这项工作由你负责。 *It is you who are responsible for doing this job.* [Hox].

fu: nyiex [fu nyiex] /fu ɲiɛʔ/ *n.* <VH> ကြားပေါက်၊ တဘက်တလမ်း၊ အပိုဝင်ငွေရအောင်လုပ်သော ဘေးပေါက်အလုပ် 副业 *fùyè* sideline, side occupation, work done in addition to main work (e.g., farming) to supplement income. [Hox].

fu: ying: [fu ying] /fu ʑiɲ/ *n.* <VH> ဗျည်း ("ဝ"စာလုံး) 辅音（如佤文的 b p 等）*fǔyīn (rú Wǎwén de b, p, děng)* consonant. ☞ miex lai, ngai: lai miex, miex ngai: lai [*syn.*]. ☞ ying: ying: [*ant.*]. [Hox].

Fu: Ling: [Fu Ling] /fu liɲ/ *np.* <VH> တရုတ်ပြည်အမျိုးသမီးအဖွဲ့ချုပ် 妇联（妇女联合会）*Fù Lián (Fùnǚ Liánhéhuì)* Women's Federation (of China). [Hox].

fit (vhit) [hvid] /vʰit/ **1** *vs.* ခြောက်သွေ့–၊ အထဲ၌အစံမပါ–၊ ညှိုးနွမ်း 瘪, 秕 *biě, bǐ* shrivelled, shrunken, blighted, stunted. **:** nghox vhit. အထဲ၌အစံမပါတဲ့စပါး 秕稻谷。 *shrivelled rice grain.* | Siyiex khre: viag tix mu:, mai kiied ka khaox bee ia: an: vhit (fit) kroh hu: heue. [Yonax 4:7] ဘုရားသခင်ခန့်ထားတော်မူသောပိုးကောင်သည် ကြက်ဆူပင်ကိုကိုက်၍ညှိုးနွမ်းစေ၏။ 神却安排一条虫子，让其要了那棵蓖麻，使它枯死。 *God ordained that a worm should attack the gourd, and it withered. [Jon. 4:7]* **2** *vs.* ခြောက်ခါစ 干瘪, 干巴 *gān biě, gān bā* dried up, shrivelled. **:** Nghox inkix taug vhit, ang: nyang kroh. စပါးခြောက်ခါစပဲရှိသေးတယ် ကောင်းကောင်းမခြောက်သေးဘူး။ 这些稻子才干瘪, 还没有干。 *This rice grain has shrivelled up, but is not yet fully dry.* ☞ ghrip ① (grhip), meeih[2] ② (meeh), sivim: ①, siviiem: ① [*syn.*].

fit viiem: viiem: (vhit viiem: viiem:) [hvid viam viam] /vʰit viəm viəm/ *v.* ခြောက်အောင်ညှစ်– 干瘪瘪 *gān biě biě* shrivelled, dried up.

fi: (vhi:)[1] [hvi] /vʰi/ *v.* လည်ပတ်– 串门儿 *chuànménr* visit, call on, make a social call. **:** Hu:

yix fi: bing: yaong:. ငါတို့ရွာထဲမှာသွားလည်ရအောင်။ 我们去寨子里串门儿。 *We are going visiting in the village.* /*f*0.0181/

fi: (vhi:)[2] [hvi] /vʰi/ *vt.* ရှာ–၊ ရှာဖွေ–၊ လိုက်ရှာ– 找 *zhǎo* look for, search for, seek. **:** fi: tih. မှိုရှာတယ်။ 找菌子。 *look for mushrooms.* /*f*0.0181/

fi: (vhi:)[3] [hvi] /vʰi/ *vt.* သဲ့ယူ–၊ ခပ်ယူ– 撇（从液体面舀）, 打 *piē (cōng yètǐ miàn yǎo), dǎ* skim. **:** fi: bai rawm: kuih ka piang uik. ထမင်းအမြှုပ်ကိုသဲ့ယူသည်။ 把上面的米汤泡沫儿全部撇掉。 *skim off all the foam on the rice water.* | fi: eep ang: sin: piang aw:. မကျက်သေးသောထမင်းကိုအိုးထဲက[illegible]ယူသည်။ 把锅上面不熟的饭打起来。 *ladle undercooked rice from the top of the pot. (?)* /*f*0.0181/

feek gau [hveeg mgāe] /vʰɯk ga̰ɯ/ *v.* <VM?> သင်ယူ–၊ လေ့လာ–၊ လေ့ကျင့်– 学习, 读书 *xuéxí, dúshū* study, learn, practise. **:** Sau: riang tix feek gau, keem: ang: deux kah. ကြိုးစားပြီးပညာသင်ယူလျှင်မအတော့ဘူး။ 努力学习, 就不笨了。 *Study hard and you will not be ignorant.* ☞ gau ①, gau lai ②, gau jiang (?), rieb gau, ren, siox six [*syn.*]. ☞ gau feek [*ant.*].

feek lien: [hveeg lien] /vʰɯk lɛn/ **1** *n.* စစ်သင်တန်း 军训 *jūnxùn* military training. **2** *vo.* စစ်သင်တန်းလေ့ကျင့်– 进行军训 *jìnxíng jūnxùn* engage in military training. **:** Ka daux nyiex gau lien:, jiiet nyawm tix yaox cub kix feek lien:. စစ်သင်တန်းကျောင်းမှာသူတို့အဖွဲ့စစ်သင်တန်းလေ့ကျင့်နေတာအရမ်းကြည့်လို့ကောင်းတာပဲ။ *At the military school it is easy (?) to see their group engaged in military training.* ☞ cing: sing: [*syn.*].

feen (feen:) [feen] /fɯn/ *v.* ပုန်ကန်–၊ တော်လှန်–၊ ထကြွ– 叛变 *pànbiàn* revolt. **:** kix pa mawh pui feen pui tieh, pui pa hoik teei pui yum: yam feen yam tieh kix heue. [Makux 15:7] ထိုအခါပုန်ကန်၍လူအသက်ကိုသတ်သော... 作乱的人 . . . 他们作乱的时候、曾杀过人。 *those who had made insurrection, men who in the insurrection had committed murder. [Mar. 15:7]*

feuk (vheuk) [hveg] /vʰɤk/ *vt.* ချိတ်– 挂（一般指随手挂起）*guà (yìbān zhǐ suíshǒu guàqǐ)* hang, hang up. **:** Feuk maix bau: lai ka gok. လွယ်အိတ်ကိုချိတ်ရှိတဲ့နေရာသွားချိတ်ပါ။ 你把书包挂在钩儿上。 *Hang the book bag on the hook.* ☞ vhak [*var.*].

feung (feung:) [feng (fēng)] /fɤŋ, fɤ̰ŋ/ **1** *cl.* <VH> ပြား (ငွေ)၊ မိနစ် (အချိန်)၊ ပွိုင့်၊ မှတ် (အားကစား) 分 *fēn* unit of money (cent). **:** Kao: feung: mawh tix rheng:. ဆယ်ပြားမှာတစ်ကျပ် 十分是一角。 *Ten feng cents equal one hreing (tenth).* **2** *cl.* မိနစ် 分 *fēn* unit of time (minute). **:** Tix shiao: seex mawh tigliah (rhok sip) feung:. တစ်နာရီမှာ၆၀မိနစ် 一小时是六十分。 *One hour is 60 minutes.* **3** *cl.* <VH,PRIM:> အမှတ် 分 *fēn* workpoint (unit of work). **:** Ngaix aux pon kong: feung kao: feung. ဒီနေ့ဆယ်မှတ်ရတယ်။ 今天我得了十个工分。 *Today I got 10 workpoints.* **4** *v.* ဝေ–၊ ကမ်း–၊ တာဝန်ပေး–၊ တာဝန်ခွဲ– 分, 分配 *fēn, fēnpèi* distribute, allocate. [Hox].

feung: pheue: [feng peui] /fɤŋ pʰɤi/ *vt.* <VH> ခွဲဝေ–၊ ဖြန့်ဖြူး–၊ ခွဲတမ်းချ– 分配 *fēnpèi* distribute, allocate. **:** feung: pheue: fang: ang:. ဖြန့်ဖြူးရေးအစီအစဉ် 分配方案。 *distribution programme.* ☞ feung: (2) [*syn.*]. [Hox].

feung: to: [feng dou] /fɤŋ to/ *n.* <VH?> လှုပ်ရှားရုန်းကန်ခြင်း၊ တိုက်ခိုက်ခြင်း 奋斗 *fèndòu* struggle, combat. [Hox].

feue: ci: (fe: ci:) [feui ji (fei ji)] /fɤi tɕi, fe tɕi/ *n.* <CAG,VH> လေ[illegible]ပျံ၊ 飞机 *fēijī* aeroplane (UK), airplane (US), plane. ☞ cag pu:, po: (cag po:) [*syn.*]. [Hox].

fua: (vhua:) [hvua] /vʰua/ *vt.* ခြုံ–၊ ရစ်ပတ်–၊ ဝတ်လုံ 绕 *rào* wrap, wind. **:** vhua: keei: ka khaox vhua: bring. ချည်ဘီးလုံးမှာချည်ကြိုးကို[illegible]ပတ်လိုက်။ 把线绕在梭子上。 *wind thread on a bobbin.* | Phan: pui tix kauxkaux simie tix yuh see: kah maix, mai teei sibex maix, prux fua: maix kawx baox tawx kah nawh heue. [Mathiex 5:40] သင့်အင်္ကျီကိုယူလို၍တရားတွေသောသူအားသင့်ဝတ်လုံကိုလည်းယူစေခြင်းငှာအခွင့်ပေးဦးလော့။ 如果有人想要告你，要拿你的衣服，你就连围巾也都给他吧。 *If anyone sues you to take away your coat, let him have your cloak also. [Mat. 5:40]* | man: fua:. မာဖလာ၊ လည်ပင်းပတ်ပဝါ 围巾，围脖 *outer wrap, cloak* ☞ khua:[2], ghua: [*mor.*].

H

hak[1] [hag] /hak/ *n.* အရေခွံ၊ အရေပြား 皮肤, 皮（指人或动物的）*pífu, pí (zhǐ rén huò dòngwù de)* skin (human or animal), hide, pelt (animal). **:** hak moi. နွားအရေခွံ 黄牛皮。 *cowhide.* /*f*0.2793/ /*f*5/

hak[2] [hag] /hak/ *vt.* ခေါ်–၊ မေး– 约, 邀 *yuē, yāo* ask sb. to do sth., invite, agree to. **:** Maix niied tix hu: hak nawh hu: ma:. သူ့ကိုယာထဲသွားဖိုမြန်မြန်သွားခေါ်ပါ။ 你快约他一块儿下地。 *Go quickly and ask him to come to the fields.* ☞ bax[1] ①, teei ② [*syn.*]. ☞ tiag[4], kok ②, gaok, ghaok . /*f*0.2793/ /*f*5/

haktiex [hag diex] /hak tɛʔ/ **1** *n.* ကုန်းမြေ၊ နေရာ 地方, 地 *dìfang, dì* land, dry land, place (lit. 'skin of earth'). **:** haktiex mai: rawm sigrit sigra:. ကုန်းမြေနဲ့ပင်လယ်။ 旱地与海洋。 *land and sea.* **2** *n.* မြေကြီး၊ ကမ္ဘာ 土地, 地球 *tǔdì, dìqiú* earth, world. **:** raoma: mai: haktiex. ကောင်းကင်မြေကြီး။ 天地。 *Heaven and Earth.* **3** *n.* နိုင်ငံ၊ တိုင်းပြည် 国家 *guójiā* country, nation. **:** Mawh maix haktiex dee mawx? ဘယ်နိုင်ငံကလဲ။ 你是什么地方的? *What country are you from?* | **haktiex Hawx** တရုတ်နိုင်ငံ 中国 *China* | **kaing haktiex** နိုင်ငံရေး၊ ပြည်ရေးပြည်ရာ 政治 *politics* **4** *n.* နယ်မြေ၊ နယ်ပယ် 领土 *lǐngtǔ* territory. **:** Jah num 1900, lien: daix mu: kawx cia: hoek tix puing: haktiex Peux Cing:. ၁၉၀၀ကစပြီး အမှတ် (၈) မဟာမိတ်နိုင်ငံများ တပ်မတော်က ဘေဂျင်းရှိနယ်မြေတွေကိုသိမ်းပိုက်တယ်။ 从一九零零年八国联军占领北京。 *Starting in 1900, when the Army of the Eight Allied Nations occupied the territory of Beijing.* ☞ meung[1] ① [ceu 3] [*syn.*]. /*f*2/

haktiex khawng: brie [hag diex kong nbrīe] /hak tɛʔ kʰɔŋ brɛ̰/ *n.* <BRIE> စားကျက် 牧区 *mùqū* pasture, pasture land, pastoral area.

haktiex gawng [hag diex mgōng] /hak tɛʔ gɔ̰ŋ/ *n.* တောင်စဉ်တောင်တန်း၊ တောင်တန်းဒေသ 山区 *shānqū* mountainous area, mountains.

haktiex phon: [hag diex poun] /hak tɛʔ pʰon/ *n.* မြေသြဇာမြေ 肥沃的土地 *féiwò de tǔdì.*

haktiex tang: khriien: cao: [hag diex dang krian jao] /hak tɛʔ taŋ kʰrian tɕau/ *n.* ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်တဲ့နယ်မြေ 自治地方 *zìzhì dìfāng* autonomous area.

haktiex hak ma: [hag diex hag ma] /hak tɛʔ hak ma/ *n.* မြေကြီးကောင်းကင် 地方, 地球, 天下 *dìfang, dìqiú, tiānxià.*

haktiex hak tug [hag diex hag dūg] /hak tɛʔ hak tu̯k/ *n.* ကမ္ဘာမြေကြီး 地方, 地球 *dìfang, dìqiú.*

hat [had] /hat/ **1** *vi.* ပြောင်–၊ ကုန်– 光, 秃 *guāng, tū* bald, bare. **:** Khaox in: hoik that lhax hat ngie. ဒီသစ်ပင်ရဲ့အရွက်တွေ ခုတ်ထားတာပြောင်နေတာပဲ။ 这棵树的叶子掉光了。 *This tree has shed all its leaves and is bare.* **2** *vs.* ခြောက်–၊ ညှီး–၊ ရော်–၊ နွမ်း– 干, 干枯 *gān, gān kū* dry, withered.

hat loi: [had loi] /hat lɔi/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပုန်းညက် 野芝麻, 山芝麻（灌木, 可入药）*yězhīma, shānzhīma (guànmù, kě rù yào)* narrowleaf screwtree (*Helicteres angustifolia*, shrub, root, and leaves?, used medicinally; also may be used for bast fibre, lit. 'bare/dryness of loi small-melon'?). ☞ ngiex tiag [*syn.*].

hax[1] [hax] /haʔ/ **1** *vi.* ပူ– 烫 *tàng* burn, be burned by sth. hot. **:** Rawm: lok hax ka caong aux. ခြေထောက်ကို ရေနွေးပူလောင်သွားတယ်။ 开水烫着我的脚。 *I burnt my leg with hot water.* **2** *vs.* ပူ– 烫, 热 *tàng, rè* hot. **:** Rawm: in: chaox nie hax. ဒီရေသိပ်ပူတယ်။ 这水太烫。 *This water is too hot.* | Eep kawn: hax. ထမင်းပူသေးတယ်။ 饭还热。 *The rice is still hot.* /*f*6/

hax[2] [hax] /haʔ/ *vs.* ပူပန်–၊ စိုးရိမ်–၊ စိတ်စော–၊ စိတ်မရှည်–၊ စိတ်ပူ–၊ စိတ်တို–၊ ကြောင့်ကြ– 着急 *zháojí* worried, anxious, impatient (lit. 'hot'). **:** Hax nawh tix sang: ing:. 他急着想回去。 *He is anxious to go home.* ☞ haxrhawm: [*syn.*]. /*f*6/

hax koek [hax gouig] /haʔ koc/ *n?.* ပူကျဲကျဲပူ–၊ နေခြစ်ခြစ်တောက်ပူ– 炎热, 灼热 *yánrè, zhuó rè* the heat of the sun, scorching heat. **:** yoek ka hax koek. အပူရှိပ်– 太阳晒晕的。 *have sunstroke, suffer from heatstroke, be dizzy from exposure to the sun.*

hax daux tiex [hax ndaex diex] /haʔ daɯʔ tɛʔ/ *n.* မြေတွင်းအပူ 地热 *dìrè* terrestial heat.

haxrhawm: [hax hrom] /haʔ rʰɔm/ **1** *vs.* ပူ–၊ စိတ်တို–၊ စိတ်မရှည်–၊ စိတ်မြန်–၊ စိတ်မထိန်းနိုင်–၊ စိတ်နောက်ကိုယ်ပါ–၊ အလျင်အမြန် 急性子, 急躁 *jí xìngzi, jízào* rash, impatient, impetuous, impulsive. **:** Nawh mawh pui haxrhawm:

heue:. သူဟာစိတ်မြန်တဲ့ လူတစ်ယောက်။ 他是个急性子的人。 *She is an impetuous person.* **2** *adv-pre.* စိတ်မရှည်–၊ စိတ်တို–၊ စိတ်စော–၊ ဆန္ဒစော–၊ လော–၊ အလျင်လို– 急于, 急切 *jí yú, jíqiè* impatient, anxious, eager, in a hurry. **:** haxrhawm: tix ki sang: hu:. ပြန်ဖို့ စိတ်စောနေတယ်။ 急于要走。 *eager to leave.* /*f*10/

ha:[1] [ha] /ha/ *num.* ငါး (၅) 五（用于三十以上的计数中, 两以下的重量单位计数也习惯用它）*wǔ (yòngyú sānshí yǐshàng de jìshù zhōng, liǎng yǐxià de zhòngliàng dānwèi jìshù yě xíguàn yòng tā)* five, 5 (Tai-derived number, in Pa Raog Wa used in counting above 30 and in small weights measured in ounces or less). **:** sisip ha:. ၎ ငါးဆယ်ငါး (၄၅) 四十五。 *forty-five (45).* | ra: rheng: ha:. နှစ်ထောင် ငါးရာ (၂၅၀၀) 二千五。 *two thousand five hundred (2500).* | ha: rawng. ငါးအောင်စ 五两。 *five ounces.* ☞ phwan: (phwan:) [*syn.*]. [Siam □□□ ha$_3$ '5']. /*f*0.0718/ /*f*6/

ha:[2] [ha] /ha/ **1** *adv-pre.* လိမ့်မယ် 也许 *yěxǔ* maybe, perhaps. **:** Ha: kix hoek pon sax. မနက်ဖြန် သူတို့လာကောင်းလာလိမ့်မယ်။ 也许他们明天到。 *Maybe they will come tomorrow.* **2** *adv-pre.* ခဲ့တုန်းက 就是 *jiùshì* (used for stress?). **:** Yam ha: ex hu: tau nhaox. အရင်တို့အတူခဲ့တုန်းက။ 就是咱们一块儿去的那次。 *It was when we went together not long ago. (?)* ☞ ha: gah [*syn.*]. /*f*0.0718/ /*f*6/

ha:[3] [ha] /ha/ **1** *part.* ပါ၊ အုံး 吧（表示商量、命令）*bā (biǎoshì shāngliǎng, mìnglìng)* particle used in polite requests or suggestions. **:** Maix grux hu: ha:, aux lawk hoek khaix. မင်း အရင်သွားပါ။ ငါခဏနေရင်လာမယ်။ 你先去吧, 我一会儿就来。 *You go on ahead; I'll come in a minute.* **2** *tw.* ခဏ၊ ခေတ္တ၊ တဒင်္ဂ 一会儿, 一下 *yìhuǐr, yīxià* a while, a moment. **:** krox ha:. ခဏလေး စောင့်နေပါ။ 等一会儿。 *Wait a moment.* ☞ hang:[2] [ceu 2] [*var.*]. /*f*0.0718/ /*f*6/

ha: gah [ha mgah] /ha gah/ *adv-pre.* --ကောင်း––လိမ့်မယ်၊ ––နိုင်ချရှိတယ် 也许 *yěxǔ* perhaps, probably. **:** Ha: gah mawh nawh nieh? သူဖြစ်ကောင်းဖြစ်လိမ့်မယ်။ 也许是她吧? *Might it not be her?* ☞ ha:[2] [*syn.*].

ha: sip [ha sib] /ha sip/ *num.* <VH> ငါးဆယ် (၅၀) 五十 *wǔshí* fifty, 50. ☞ tiphwan: (tix phwan:) [*syn.*]. [Siam □□□ ိပ်ः ha$_3$ sip$_4$ '50'].

hang:[1] [hang] /haŋ/ **1** *vs.* ဟင်းလင်း–၊ ကျယ်ပြန့်– 宽敞 *kuānchang* broad, spacious. **:** Daux nyiex in: uik hang: ngie. ဒီအိမ်ထဲမှာဟင်းလင်းနေတာပဲ။ 这房子很宽敞。 *This house is very spacious.* **2** *vs.* ပွင့်လင်း–၊ ရှင်းလင်း– 通畅, 舒畅 *tōngchàng, shūchàng* open, clear, refreshed, comfortable (as with breathing or clothing). **:** Hoik vai saux yaong:, daux meeih aux hoik hang:. နှာစေးတာသက်တာပြီ၊ကျွန်တော်နှာခေါင်းထဲရှင်းလင်းသွားပြီ။ 感冒好了, 我的鼻子通畅了。 *I have recovered from my cold and my nose has cleared up.* | Hoik heem: aux tix, hoik hang: kaux khaix. ကျွန်တော်ရေချိုးပြီး နောက်တစ်ကိုယ်လုံးပွင့်လင်းသွားသည်။ 洗澡后, 我感觉舒畅了。 *I have taken a bath and my body feels refreshed.* /*f*0.0176/ /*f*10/

hang:[2] [hang] /haŋ/ *tw.* ခဏ၊ ခေတ္တ၊ တဒင်္ဂ 一会儿, 一下 *yìhuǐr, yīxià* a while, a bit. ☞ ha:[3] ② [*syn.*]. /*f*0.0176/ /*f*10/

hang: khong: [hang koung] /haŋ kʰoŋ/ *n.* <VH> ၎ ကြောင်း 航空 *hángkōng* aviation, aeronautics. [Hox].

hang: cai: [hang jai] /haŋ tɕai/ *n.* <VH> မိုးခေါင် 旱灾 *hànzāi* drought. ☞ laux ka rung [*syn.*]. [Hox].

hang: cia: [hang jia] /haŋ tɕia/ *n.* <VH> ၎ ရာသီအနားယူချိန် 寒假 *hánjià* winter holiday (UK) winter vacation (US). [Hox].

hang: ciien [hang jīan] /haŋ tɕian/ *n.* ၎ ပြန်ရေးသမား၊ ပု ရိုး 汉奸 *hànjiān* traitor (to China). [Hox].

hang: yiex [hang yiex] /haŋ ʑiɛʔ/ *n.* ကုန်စီးပွား 行业 *hángyè* trade (as in 'service trades'), industry, profession. [Hox].

hang: rhawm: [hang hrom] /haŋ rʰɔm/ **1** *vs.* စိတ်အားထက်သန်–၊ နွေးနွေးထွေးထွေး– 热情 *rèqíng* fervent, warm. **:** Kix hang: rhawm: tix rieb yix. သူတို့ကျွန်တော်တို့ကိုနွေးနွေးထွေးထွေးကြိုဆိုတယ်။ 他们热情地接待我们。 *They warmly welcomed us.* **2** *vs.* စိတ်လွတ်လက်လွတ်–၊ ပျော်–၊ အပူအပင်ကင်း– 舒畅 *shūchàng* content, satisfied, happy, free from worry. **:** Hoik yuh aux kaing, kied hang: rhawm: kah. ကျွန်တော်အလုပ်လုပ်ပြီးပြီ၊ စိတ်လွတ်လက်လွတ်ရှိသွားပြီ။ 完成任务了, 心情很舒畅。 *I have finished the job and am content.* **3** *vs.* စေတနာကောင်း၊ ရက်ရော–၊ သဘောထားကြီး– 大方, 慷慨 *dàfāng, kāngkǎi* generous, magnanimous, big-hearted. **:** Nawh ang: vak vim: rhawm:, daing: hang: rhawm:, thang: tawx pui vai kraung tix. သူမတွက်ကပ်ဘူး၊ အရမ်းရက်ရောတယ်၊သူများကိုပစ္စည်းလွယ်လွယ်ကူကူငှားရှာတယ်။ 他不吝啬, 很大方, 乐于把自己的东西借给别人。 *He isn't stingy, but is very generous and freely lends his things to people.* ☞ sibieh rhawm: [ceu 3] [*syn.*].

hang: rhawm: rauh rhi: [hang hrom rāeh hri] /haŋ rhɔm rạɯh rhi/ *vs.* ပြေစပ်ညှိနှိုင်း–၊ စေ့စပ်ဖြန်ဖြေ– 大公

无私 *dà gōng wú sī* selfless, public-spirited, impartial.

han: [han] /han/ *n.* <SIM:> ဘဲငန်း၊ ငန်း 鹅 *é* goose. [Siam □□□, haan$_2$ 'goose']. /*f*0.0217/ /*f*10/

han: kiang [han gīang] /han ḳiaŋ/ *n.* ကြွက်သိုက် 老鼠洞, 老鼠窝 *lǎoshǔ dòng, lǎoshǔ wō* rat's nest.

hauk[1] [haeg] /hawk/ **1** *n.* ဆံပင်၊ ကေသာ၊ အမွေး၊ သားမွေး 毛, 发, 毛发 *máo, fǎ, máo fǎ* hair, fur. **2** *vs.* အမွေးထူ 毛毛的, 多毛的 *máomáo de, duō máo de* hairy, hirsute, furry. **:** Taix nawh uik hauk ngie. 他的手毛毛的。 *He has very hairy hands.* /*f*0.0403/ /*f*5/

hauk[2] [haeg] /hawk/ *vi.* တက်– 上, 上去 *shàng, shàngqu* go up, ascend. ☞ haok [*var.*]. /*f*0.0403/ /*f*5/

hauk kaing: [haeg gaing] /hawk kaŋ/ *n.* ဆံပင်၊ ကေသာ၊ အမွေး၊ သားမွေး 头发 *tóufa* hair (on head).

hauk klaik [haeg glaig] /hawk klac/ *n.* ဂျိုင်းမွေး 腋毛 *yè máo* underarm hair.

hauk klix [haeg glix] /hawk kli?/ *n.* ဆီးခုံမြီး၊ ကျားအင်္ဂါစပ်ရှိအမွေး 阴毛（男性的） *yīn máo* pubic hair, crotch hair (male). ☞ hauk cex .

hauk khwan: [haeg kuan] /hawk kʰuan/ ☞ khwan:[2] .

hauk gawm [haeg mgōm] /hawk gɔm/ **1** *n.* ဆံဖွာ（头顶上留的长发） *(tóudǐngshàng liúde chángfà)* long tuft of hair on top of man's head (an important spiritual nexus, hence also called 'haeg khuan', 'spirit hair'). **2** *n.* ကလေး (သို့) မိန်းခလေး ခေါင်းပေါ်တွင်ကျစ်လေ့ရှိသောဆံထုံး 刘海儿 *liúhǎir* shock of hair on forehead of child or bangs on forehead of woman. ☞ gawm[2] [*syn.*]. [အကျယ် 详细 details (in Chinese)].

hauk gawm sivawng [haeg mgōm si vōng] /hawk gɔm s.vɔŋ/ *n.* <KHAOX> ပြောင်းဖူးမွေး 玉米雌花, 玉米穗儿 *yùmǐ cíhuā, yùmǐ suìr* tassel of maize. ☞ hawm: (hawm: sivawng), gawm sivawng [*syn.*].

hauk ngai: [haeg ngai] /hawk ŋai/ **1** *n.* မျက်တောင်မွေး 睫毛 *jiémáo* eyelash(es). **2** *n.* မျက်ခုံးမွေး 眉毛 *méimao* eyebrow.

hauk ngai: lig [haeg ngai līg] /hawk ŋai ḷic/ *n.* မျက်ခုံးမွေး 眉毛 *méimao* eyebrow.

hauk bawb [haeg nbōb] /hawk bɔp/ *n.* ဆံပွ၊ မုတ်ဆိတ် 虎须 *hǔxū* whiskers of leopard or tiger (?) (lit. '(lit. 'bób plant hair'). ☞ bawb sivai [*syn.*].

hauk dod [haeg ndōud] /hawk dọt/ *n.* မုတ်ဆိတ်မွေး 胡子 *húzi* beard. ☞ hauk jheeih [*syn.*].

hauk cex [haeg jeix] /hawk tɕe?/ *n.* မအင်္ဂါစပ်ရှိအမွေး 阴毛（女性的） *yīn máo* pubic hair, vaginal hair, crotch hair (female). ☞ hauk klix .

hauk jheeh [haeg nqeeih] /hawk dʑʰwih/ *n.* နှုတ်ခမ်းမွေး၊ မုတ်ဆိတ်မွေး 胡子 *húzi* beard, mustache (moustache). **:** Paing hauk ngai:, tai hauk jheeh. 眉毛白，胡子花。（年老。） *Eyebrows white and beard grizzled. (Old age.)*

hauk soi: [haeg soi] /hawk sɔi/ *n.* <BRIE> ကြက်ဖအမြီး（大公鸡、鸟颈上和尾巴上的羽毛） *(dà gōngjī, niǎo jǐng shàng hé wěiba shàng de yǔmáo)* (feathers on neck and tail of rooster or birds) (?) (lit. 'necklace hair'?).

hauk haw: [haeg ho] /hawk hɔ/ *n.* ကိုယ်မွေး၊ မွေးညင်း 汗毛 *hàn máo* body hair.

hauk awn: [haeg on] /hawk ʔɔn/ *n.* ငှက်မွေး၊ တိရစ္ဆာန်တို့၏ နူးညံ့သောအမွေး 绒毛, &#x23B72 毛 *róng máo, rǒngmáo* down, fine hair of birds or animals.

hau: [hae] /haɯ/ *n.* အိတ်၊ အိတ်ကပ်၊ အိတ်ထောင် 口袋, 包儿 *kǒudài, bāor* pocket. /*f*8/

hau: khlax [hae klax] /haɯ kʰlaʔ/ *n.* ခေ□ □□□ဘီအိတ် 裤袋，裤包。 *kùdài, kùbāo.* trouser pocket.

hau: mau [hae māe] /haɯ maɯ/ *n.* ပိုက်ဆံအိတ် 钱包, 钱夹 *qiánbāo, qiánjiá* purse.

hau: sibex [hae si nbēix] /haɯ s.bɛʔ/ *n.* အင်္ကျီအိတ်၊ အင်္ကျီအိတ်ကပ်၊ အင်္ကျီအိတ်ထောင် 上衣袋。 *shàngyī dài.* shirt pocket.

hau: lai [hae lāi] /haɯ lai/ *n.* စာအိတ် 信封 *xìnfēng* envelope.

haung: [haeng] /hawŋ/ *vs.* <VH> ဖြောင့်ဖြူး– (ရှင်းလင်း–၊ ဟင်းလင်း–၊ ပွင့်လင်း) 通畅, 通气 *tōngchàng, tōngqì* clear, unobstructed, open and flowing freely. **:** Blawng: lawk sub in: haung: ngie. ဒီဆေးပြောင်းတံဖြောင့်ဖြူး (ရှင်းလင်း) နေတာပဲ။ 这烟斗通畅了。 *The stem of this tobacco pipe is unobstructed.* ☞ hawng:[1] (?) [*var.*].

haok [haog] /hauk/ **1** *vt.* တက်– 上, 爬 *shàng, pá* go up, climb. **:** haok blaong. ကုန်းတက်။ 上坡。 *go uphill.* | haok khaox. သစ်ပင်တက်။ 爬树。 *climb a tree.* **2** *vi.* ပြန့်– ၊ ပြန့်ပွား– ၊ လွင့်– ၊ ကူး– ၊ ကူးစက်– 传染 *chuánrǎn* spread, infect, be transmitted, be contagious. **:** Saux yaong: chix haok ka paox tix. တုပ်ကွေးက လူတစ်ယောက်ကနေနောက်တစ်ယောက်ကို ကူးတတ်တယ်။ 流行性感冒会互相传染。 *The flu can*

spread from one person to another. ☞ hauk[2] [*var.*]. ☞ lih[1] [*ant.*]. /*f*0.3945/ /*f*4/

haok khix [haog kix] /hauk kʰiʔ/ *tw.* လဆန်း (လစတက်သည့်အချိန်) 上半月, 月初, 上旬 *shàngbàn yuè, yuèchū, shàngxún* early in the month, first part (third?) of month (lit. 'moon rising? waxing?').

haok ngha: [haog hnga] /hauk ŋʰa/ *v.* တဏှာစိတ်ထချိန် 发育成熟（一般指动物）*fāyù chéngshú (yìbān zhǐ dòngwù)* reach maturity (usu. of animals).

haok mix [haog mīx] /hauk mi̱ʔ/ *v.* ရင်ကျပ်ပန်းနာ 过敏 *guòmǐn* be allergic. ☞ kaw: ming: [*syn.*].

haokrhawm: [haog hrom] /hauk rʰɔm/ **1** *v.* စိတ်ဝင်စား– 感兴趣 *gǎn xìngqù* be interested in. **2** *v.* မနာလို၊ ဝန်တို– 羡慕 *xiànmù* envy. /*f*10/

haok vaig [haog vāig] /hauk va̰c/ ဗိုက်အောင့် 肚子胀 *dùzi zhàng.* **:** Aux haok vaig khaix sawm: tix. ကျွန်တော်ထမင်းစားပြီးဗိုက်အောင့်တယ်။ 我饭后胀肚子。

haok vhwan: (haok vhuan:) [haog hvuan] /hauk vʰuan/ ကြီးထွား– ဖွံ့ဖြိုး– တိုးတက်– 发展 *fāzhǎn* develop. ☞ haok huan: [*var.*].

haok hwan: (haok huan:) [haog huan] /hauk huan/ *vi.* <VH?> ကြီးထွား– ဖွံ့ ဖြိုး– တိုးတက်– 发展 *fāzhǎn* develop, improve, expand. **:** Seung: chang: tix ngaix haok hwan: khaing: tix ngaix. ထုတ်လုပ်မှုတ[illegible]နေ့ပြီးတစ်နေ့တိုးတက်လာပြီ။ 生产一天比一天发展。 *Production is improving day by day.* | haok hwan: ton: keeih. တိုးတက်ပွားများလာတယ်။ 兴旺发达。 *flourishing, thriving.* ☞ haok vhwan: [*var.*]. ☞ fax cang: .

haoh [haoh] /hauh/ **1** *vs.* ပေါ်– များ– များပြား– အများကြီး 多（一般指无生命的, 有时也可指有生命的）*duō (yìbān zhǐ wúshēngmìng de, yǒushí yě kě zhǐ yǒu shēngmìng de)* many (usu. referring to inanimate objects). **:** Kied haoh kraung daux laih. ပ[illegible]ထဲမှာ ပစ္စည်းတွေ အများကြီးပဲ။ 街上的东西很多。 *There are a lot of things in the market.* | Haoh ia: nyiex pex. မင်းတို့အိမ်မှာ ကြက်တွေသိပ်များတယ်။ 你们家鸡多。 *You have a lot of chickens at your house.* **2** *vs? adv-post?.* 多（数词后）*duō (shùcí hòu)* more than, plus (following a number). **:** Plix loi: mawh sidah tawng kix tix shiao hoik koe: 100 num haoh. ဂရုတ်ခေါင်းတုသုံးနည်းကို လွန်ခဲ့သည့်နှစ်တရာကျော်ကတည်းက သိရှိပါတယ်။ ［(炮仗果)佤族民间药用历史约 100 多年。］ *Embelia is an herb which they have known how to use for over 100 years.* ☞ hun: [*syn.*]. ☞ ghaoh [*mor.*]. /*f*0.1027/ /*f*4/

haoh rhawm: [haoh hrom] /hauh rʰɔm/ *vi.* စိတ်ထင့်– စိတ်နှစ်ခွဖြစ်– နောင့်နှေး– ဖင့်– ချီတုံချတုံဖြစ်– သံသယရှိ– မသေချာ– မရေရာ– 多心, 心眼儿多, 迟疑, 犹豫 *duō xīn, xīnyǎnr duō, chíyí, yóuyù* be oversensitive, have misgivings, hesitate, be hesitant, doubtful, uncertain. **:** Maix paw haoh rhawm:. စိတ်မထင့်နဲ့။ 你别多心。 *Don't have misgivings.* | Khaw: tix liag mawh liag, paw haoh rhawm: kah. ဝယ်သင့်တာဝယ်။ ချီတုံချတုံဖြစ်မနေနဲ့။ 该买就买, 不要迟疑了。 *If it's right to buy it, then buy it, don't hesitate.*

haoh hun: [haoh hun] /hauh/ *vs.* ပေါ်– များ– များပြား– အများကြီး 多 *duō* many. **:** Pui haoh pui hun: khawm: uik gauxrhawm: gauxrhi: ka grawh grawng: ceu pa yuh nawh heue:. သူလုပ်တာကို လူတိုင်းကဝမ်းမြောက်ကျေနပ်ကြတယ်။ 他做的事情大家都很喜欢。 *Everyone was delighted at what he was doing.* | mai: khawng: brie pa haoh hun: an khankix. [Yonax 4:11] ငါသည် များစွာ သောတိရစ္ဆာန်တို့ကို မဆို၊ 并有许多牲畜。 *and also much cattle. [Jon. 4:11]* ☞ haoh, hun: [*syn.*].

haox mi: [haox mi] /hauʔ mi/ *cl.* မီလီမီတာ 毫米 *háomǐ* millimetre (UK) millimeter (US) (mm). [Hox].

hao: [hao] /hau/ **1** *v.* အန်– 吐, 呕吐 *tù, ǒutù* vomit. **2** *n.* အန်ဖတ် 呕吐物 *ǒutùwù* vomit. **:** Kok sox luang ih hao:, krao nyawm yaong: ing: tawx. ခွေးမဲကိုခေါ်ပြီးအန်ဖတ်ကိုစားခိုင်း၊ ရွာလူငယ်တွေကိုနှိုးပြီး သူ့ကိုအိမ်ပြန်ပို့လိုက်။ (အရက်အလွန်အကျွံသောက်ခြင်းကိုညွှန်း) 唤黑狗来吃呕吐物，发动寨里的年青人去送。（多用于形容人们酒喝得太多之状。）*Call the black dog to come eat the vomit, arouse the village youth to escort him home. (Refers to binge drinking.)* /*f*8/

hao: cao: [hao jao] /hau tɕau/ *n.* ပန်ကြား– တောင်းပန်– တိုက်တွန်း– မေတ္တာရပ်ခံ– 号召 *hàozhào* call (to action), appeal.

haong: [haong] /hauŋ/ *vt.* နွေး– 蒸 *zhēng* steam. ☞ nghaong:[1] ② [*syn.*]. ☞ nghaong:[1] [*mor.*].

haik [haig] /hac/ **1** *n.* ယက် 土堆（指老鼠等穴居动物打洞时刨出来的碎土）*tǔduī (zhǐ lǎoshǔ děng xuèjū dòngwù dǎdòng shí páochūlái de suìtǔ)* mound (refers to the mound of dirt piled up by a rodent or other tunneling animal in digging its lair). **2** *vt.* ယက်– 扒, 掏 *bā, tāo* dig up, rake up, scrape up. **:** haik phon:. မြေသြဇာယက်သည်။ 扒粪。 *dig up compost. (?)* | haik glaox khaing: daux

rawng. မြောင်းထဲကရွှံ့ကိုယက်ထုတ်သည်။ 把沟里的泥掏出来。 *rake up mud out of a ditch.* /*f*10/

hai:[1] [hai] /hai/ **1** *vs.* ကြမ်း–၊ ကြမ်းတမ်း–၊ ရက်စက်–၊ ယုတ်မာ–၊ မာ–၊ ပြင်းထန်– 厉害, 凶 *lìhai, xiōng* violent, ferocious, harsh, formidable, tough, radical. **:** Moi in: sidaing: hai: ka siyuh. ဒီနွားသိုးက တော်တော်ရက်စက်တယ်။ 这头黄牛打架很凶。 *This bull is quite a ferocious fighter!* **2** *vs.* ၊ ကျွမ်း– 能干 *nénggàn* capable, good (at doing sth.). **:** A: yoh, nawh luk hai: nan:. ၊ ဟိုက်တာ။ 呀, 他真能干! *Wow, is he good!* /*f*0.0165/ /*f*9/

hai:[2] [hai] /hai/ *n.* ကိုင်းကျွန်းမှီကျွန်းကိုင်းမှီ၊ အပြန်အလှန်ကူညီခြင်း 互助（一般指佤族的原始生产互助形式）*hùzhù (yìbān zhǐ Wǎzú de yuánshǐ shēngchǎn hùzhù xíngshì)* mutual aid (usually refers to the communal production of traditional Wa society). **:** yuh hai:. အပြန်အလှန်ကူညီ 搞互助。 *give mutual aid.* ☞ teem:[1], teem: coi, coh (coih), gaw[1], joh (joih), joh ③ (joeh), joeh jhan:, reem[2], yaog[1] ③ [*syn.*]. /*f*0.0165/ /*f*9/

hai: kuang [hai gūang] /hai kṵaŋ/ *n.* <VH> အကောက်ခွန် 海关 *hǎiguān* customs, customhouse. [Hox].

haing: [haing] /haŋ/ *vi.* နိုး– 醒, 惊醒, 睡醒 *xǐng, jīng xǐng, shuì xǐng)* wake up, awaken. **:** Nawh hoik haing:. သူနိုးလာပြီ။ 他醒了。 *He has woken up.* | Lhiex praix haing: aux kah. မိုးကြောင့်ကျွန်တော်နိုးလာတယ်။ 雨把我惊醒了。 *The rain woke me up.* ☞ haing: rhawm: [*syn.*]. ☞ it [*ant.*]. /*f*8/

haing: rhawm: [haing hrom] /haŋ rʰɔm/ **1** *vi.* နိုး–၊ နိုးကြားတက်ကြွ– 惊醒 *jīngxǐng* wake up, awaken. **:** It nawh pon bo daing: brax haing: rhawm:. သူညအိပ်နေတုန်း (ခဏခဏ) နိုးတတ်တယ်။ 他夜里睡觉很爱惊醒。 *When he is asleep at night he is inclined to wake up.* **2** *vs.* သတိရှိ–၊ နိုးကြား–၊ သတိယှဉ်သော– 清醒 *qīngxǐng* conscious, alert. **:** Pui saux in: hoik haing: rhawm: khaix ih tix sidah. ဒီလူနာဆေးသောက်ပြီးတဲ့နောက်ပိုင်းနိုးနိုးကြားကြားရှိလာပြီ။ 这病人服药后就清醒了。 *This patient has regained consciousness after taking medicine.* **3** *vs.* ဖင်ပေါ့–၊ အရေးတယူရှိ–၊ ဖြတ်ဖြတ်လတ်လတ်ရှိ– 机灵 *jīlíng* responsive. **:** Nawh daing: haing: rhawm:, nhie: nawh yuh ceu tix yuh ceu an:. သူသိပ်ဖင်ပေါ့တယ်၊ ဘာခိုင်းခိုင်းလုပ်တာပဲ။ 他很机灵, 叫他做什么就去做了。 *He is very responsive--tell him to do something and he does it.* ☞ haing:, khraing: ngai: (1) [*syn.*].

hok [houg] /hok/ *vt.* ၊ နှိ်–၊ နေပူလှန်း–၊ နေပြ– 晒 *shài* dry sth. in the sun or by the hearth. **:** Yaong: Seh hok siging: kah griex, Rawm: Daw nawg siyiex kah khwan:. 黄果寨晒姜在炕笆上，荣多寨命里注定是活该。 *Lower Village dries ginger on the hearth frame while Piped Water Village can praise God for its (better) fate. (?)* /*f*9/

hot [houd] /hot/ *vs.* ဆင်းရဲ– 穷 *qióng* poor. ☞ mi [*ant.*]. /*f*0.0268/ /*f*5/

hot caox [houd jāox] /hot tɕau̯ʔ/ *vs.* ဆင်းရဲ–၊ မွဲ–၊ ခြေးတစ်ပြားမှမရှိ– 贫穷, 赤贫 *pínqióng, chì pín* poor, impoverished, penniless.

hong: [houng] /hoŋ/ *vs.* မဂ််လာရှိ– 热闹 *rènao* lively, festive, have a party atmosphere. **:** Ao: loe: cong, hong: loe: bawg. သုံးခေါက်နာမည်ကြီးတယ်၊ သုံးခါမဂ််လာရှိတယ်။ 闻名三次，热闹三回。(人的一生，场面热闹，使人们都能知道其人的有三次：一为生下时，一为结婚时，一为死时。) *Three times famous, three parties. (One's fifteen minutes of fame -- birth, marriage, and death.)* ☞ lawh laog, sigoek, sighee: [*syn.*].

Hong: Cing: [Houng Jing] /hoŋ tɕiŋ/ *np.* <VH> အနီရောင်စစ်တပ် (တရုတ်ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်) 红军 *Hóngjūn* Red Army (Peoples Liberation Army of China). [Hox].

Hong: Chix [Houng Qix] /hoŋ tɕʰiʔ/ *np.* <VH> အလံနီ (တရုတ်နိုင်ငံ၏ အမျိုးသားအလံ) 红旗 *Hóngqí* Red Flag (national flag of China). [Hox].

hong: ling: cing: [houng ling jing] /hoŋ liŋ tɕiŋ/ *np.* <VH> အနီရောင်ပဝါ (စွန်ဦးတီထွင်တရုတ်လူငယ်များအဖွဲ့၏ အမှတ်အသား) 红领巾 *hónglǐngjīn* red kerchief (emblem of Young Pioneers Chinese youth organisation), Red Kerchiefs. [Hox].

hon: [houn] /hon/ **1** *n.* <KHAOX> ကဒူဉ၊ မျောက်ဉ၊ ကောက်ရင်ပန်း၊ ကစွန်းဉ၊ ကျွေးဉ 山药 *shānyao* Chinese yam (*Dioscorea cirrhosa*, tubers deep underground, hard to dig out). **2** *n.* <KHAOX> ဟင်းသီးဟင်းရွက် (ဥ) 薯 *shǔ* tuber, root vegetable (generic term) (?). ☞ hon: tiag [*syn.*].

hon: kaing: pui [houn gaing būi] /hon kaŋ pṵi/ *n.* <KHAOX> ပေါင်းကြီးတောင်ပေါ်ဆေး 大头山药（块茎大, 藤蔓攀缘树上） *dà tóu shānyao (kuài jīng dà, téngmàn pān yuán shù shàng)* ('big-headed' Chinese yam, *Dioscorea cirrhosa* ?, large root, vines climb up karmic?! tree, lit. 'man's head tuber').

hon: khaox [houn kaox] /hon kʰauʔ/ *n.* <KAUNG:> ပီလောပီနံ 木薯 *mùshǔ* cassava (*Manihot esculenta*, a.k.a. manioc, sagu/sago, yuca/yucca, tapioca, lit. 'tree tuber'). [ríang 2].

hon: pid [houn bīd] /hon pi̤t/ *n.* <KHAOX> ၎ ။။။ ပေါ်ဆေးတစ်မျိုး 黏山药（黏性较大, 可食）*nián shānyao (nián xìng jiàodà, kě shí)* ('sticky' Chinese yam, *Dioscorea cirrhosa* ?, lit. 'sticky tuber').

hon: piong: [houn bioung] /hon pioŋ/ *n.* <KHAOX> ကဒူဉ၊ မျောက်ဉ အမျိုးအစား（一种毛薯, 块茎大, 可食）*(yīzhǒng máoshǔ, kuài jīng dà, kě shí)* a kind of Chinese yam ? [AM].

hon: plong: [houn bloung] /hon ploŋ/ *n.* <KHAOX> ယူနန်ကစွန်းဉ 云南薯蓣 *Yúnnán shǔyù* (a kind of yam, 'Yunnan yam', lit. 'thatch grass tuber').

hon: tiag [houn dīag] /hon ti̤ak/ **1** *n.* <KHAOX> ကဒူဉ၊ မျောက်ဉ၊ ကောက်ရင်ပန်း၊ ကစွန်းဉ၊ ကျွေးဉ 毛薯（dial.), 薯蓣, 山药 *máoshǔ, shǔyù, shānyao* Chinese yam (*Dioscorea cirrhosa*, lit. 'wild, or mountain, tuber'). **2** *n.* <KHAOX> ကန်ဇွန်းဉ၊ ဝံကလာသီး 甘薯, 山药 *gānshǔ, shānyao* sweet potato (*Ipomoea batatas*). ☞ hon: [*syn.*]. [ríang móh Dioscorea cirrhosa; ☞ ríang Ipomoea batatas].

hon: num [houn nūm] /hon nṳm/ *n.* <KHAOX> ရိုးကျက်ဉ 家山药（人工种植的）*jiā shānyao (réngōng zhòngzhí de)* ('domestic' Chinese yam, *Dioscorea cirrhosa* ?, man-grown, lit. 'root. or basic, tuber').

hon: siging: [houn si mging] /hon s.giŋ/ *n.* <KHAOX> ကဇွန်းဉဖြူ 白苕（一种薯, 块茎形状象姜, 可食）*báisháo (yīzhǒng shǔ, kuāijīng xíngzhuàng xiàng jiāng, kě shí)* (*Dioscorea sp.*?, a kind of edible yam, white meat, tuber shaped like ginger, lit. 'ginger potato').

hon: Yex Khuat [houn Yeix Kuad] /hon ʑeʔ kʰuat/ *n.* <KHAOX> အာလူး 马铃薯, 土豆, 洋芋 *mǎlíngshǔ, tǔdòu, yángyù* white potato, Irish potato (*Solanum tuberosum*). ☞ hon: Hawx, yang: yi: [*syn.*].

hon: raoh [houn raoh] /hon rauh/ *n.* <KHAOX> ကဇွန်းဉနီ 红毛薯（一种山药, 带苦味, 可食）*hóng máoshǔ (yīzhǒng shānyao, dài kǔ wèi, kě shí)* ('red' Chinese yam, *Dioscorea cirrhosa*?, edible, with bitter taste, lit. 'red tuber').

hon: lawm: le: [houn lom lei] /hon lɔm le/ *n.* <KHAOX,SAUX> ကန်ဇွန်းဉလုံး 绛头, 血地胆, 大红药（藤本, 可入药）*jiàng tóu, xuè dì dǎn, dà hóng yào (téng běn, kě rù yào)* (a vine, Chn. 'blood earth gall, big red drug', used medicinally, lit. 'round tuber').

hon: Hawx [houn Hox] /hon hɔʔ/ *n.* <KHAOX> အာလူး 马铃薯, 土豆, 洋芋 *mǎlíngshǔ, tǔdòu, yáng yù* white potato, Irish potato (*Solanum tuberosum*). ☞ hon: Yex Khuat, yang: yi: [*syn.*]. [lit. 'Chinese tuber'].

hon: oi: [houn oi] /hon ʔɔi/ *n.* <KHAOX> ကစွန်းဉ 甘薯, 红薯, 白薯 *gānshǔ, hóngshǔ, báishǔ* sweet potato (*Ipomoea batatas*).

hon: oi: tiex [houn oi diex] /hon ʔɔi tɛʔ/ *n.* <KHAOX> မြေကစွန်းဉ 滇土瓜, 红土瓜 *diān tǔ guā, hóng tǔ guā*.

hom: [houm] /hom/ *vt.* ဖန်တီးထားသော 镶 *xiāng*. **:** hom: rhang:. ဖန်တီးထားသောသွား 镶牙 *artificial tooth*

hu: [hu] /hu/ **1** *vi.* သွား 走, 去, 上 *zǒu, qù, shàng* go. **:** hu: ka caong tix. ခြေလျှင်ဖြင့်သွားသည်။ 用脚走。 | Nari ang: lai: hu:. နာရီမသွားတော့ဘူး။ 钟不走了。 | hu: yuh kaing. အလုပ်သွားလုပ် 去劳动。 | hu: cawg lawng. 上厕所。 **2** *vi.* သွား 挪 *nuó*. **:** Kieh nawh hu: ot plak an:. သူ့ကိုဟိုဘက်မှာသွားနေခိုင်းပါ။ 把它挪到那边去。 **3** *vt.* ကုန် 用去 *yòng qù* use. **:** hu: mau miex ding? ပိုက်ဆံဘယ်လောက်ကုန်သလဲ။ 用去多少钱? **4** *vt.* ဆုံးရှုံး– 输去，输掉 *shūqu, shūdiao* lose (opposite of win). ☞ hoek, ing: (?) [*ant.*]. /*f*0.9268/ /*f*2/

hu: rhaox [hu hraox] /hu rʰauʔ/ *v.* သွားလိုက်လာလိုက် 打来回儿 *dǎ láihuír*.

hung: [hung] /huŋ/ *n.* <KAWNG> ကြမ်းပိုး၊ ဂျပိုး 臭虫, 蝽蟓, 放屁虫 *chòuchóng, chūnxiàng, fàngpìchóng* stinkbug, *Cimex sp.*, bedbug, cimicid, clinocoris, 'fart bug'. /*f*9/

hung: ox [hung oux] /huŋ ʔoʔ/ *n.* <KAWNG> ဝါးကြမ်းပိုး 竹蝽蟓（昆虫, 黄褐色, 有臭腺）*zhúchūnxiàng (kūnchóng, huánghésè, yǒu chòu xiàn)* (kind of stinkbug, lit. 'bamboo stinkbug').

hun: [hun] /hun/ *vs.* ၎–၊ များ–၊ အများကြီး 多（一般指人, 也指其他有生命的东西）*duō (yìbān zhǐ rén, yě zhǐ qítā yǒu shēngmìng de dōngxi)* many (usu. referring to people or animals). **:** Pui kied hun:. လူတွေ အများကြီးပဲ။ 人很多。 *There are many people.* ☞ haoh [*syn.*]. ☞ ghun: [*mor.*]. /*f*0.1988/ /*f*4/

hun: rhawm: [hun hrom] /hun rʰɔm/ *vs.* စိတ်များ–၊ စိတ်ကူးများ– 心眼儿多 *xīnyǎnr duō*. **:** Sidaing: hun: rhawm: keud nawh, kaing yuh nawh keem: ang: mhawm: kah. သူအလုပ်မကောင်းတာ သူစိတ်ကူးများလို့ 他心眼儿多, 所以工作搞不好。

Hawlan [Ho Lan] /hɔ lan/ *np.* ၎ ။။ ။။။ ။ ။။ ။။ 荷兰 *Hélán* Holland, the Netherlands.

hawk [hog] /hɔk/ *adv-pre.* ခ့ရင်၊ ချင်ခ့ရင်၊ သလို၊ သကဲ့သို့ ? ?. **:** Hawk sang: yuh ex Kong: yiu: cee:

cix tix haoh ceu. Hawk sang: khaw: tix yuh nawh mhawm: cix tix viex rhawm: ting tix hu: yuh. ပြည်သူပိုင်စနစ်လုပ်ချင်ခဲ့ရင်လည်းကောင်းကောင်းနဲ့စိတ်ပါလက်ပါလုပ်သွားပေ့။ 公有制实现形式可以而且应当多样化。一切反映社会化生产规律的经营方式和组织形式都可以大胆利用。 *The forms in which public ownership is realised can and should be varied. Bold use can be made of all forms of management and organisation which reflect the norms of socialised production.* | Yuh hawk sang: Thawx cee: haoh ceu, niied dheen: kieh Ceung: fu: kiex Chi: nyiex gwieh tix mai: tieh loh hawk yuh tix Chi: nyiex ankix. ငွေပင်ငွေရင်းကြီးပွားတိုးတက်အောင်လုပ်ချင်ခဲ့ရင်လည်းအထက်ဗဟိုကိုစီးပွားရေးမှာမြန်မြန်ပြောင်းလဲပြီးလုပ်ခိုင်း။ 培育和发展多元化投资主体，推动政企分开和企业转换经营机制。 *Nurture and develop pluralistic investment entities, promote a mechanism for the separation of government and enterprises and the transformation of enterprise management (?).* | kieh Cee: tu in: mai: Fax lix ang: tieh loh tix jao tieh loh simiang tix, ang: tieh loh tix jao ang: hawk ah hawk kia simiang khaw: tau. （need to locate and download 2nd half of original） | Sing: hai: keu: ming: ang: nyang pon tieh been prim: ot Cong: kawx mai: hawk kha: kawn: pui tix. ပြည်သူတွေဒုက္ခရောက်သလိုပြည်သူ့တော်လှန်ရေးကတရုတ်ပြည်မှုဝါဒဟောင်းကိုမပြောင်းလဲနိုင်သေးဘူး။ 辛亥革命未能改变旧中国的社会性质和人民的悲惨境遇，但为中国的进步打开了闸门，使反动统治秩序再也无法稳定下来。 *The 1911 Republican revolution still couldn't change the nature of society and the popular suffering of old China.* /*f*0.0274/

hawt [hod] /hɔt/ **1** *vt.* လိုက်–၊ နောက်ကလိုက်– 跟, 跟着, 随 *gēn, gēnzhe, suí* follow. **:** hawt krax in:. ဒီလမ်းကိုလိုက်။ *follow this road.* | hawt Kong: Chang: Tang: lauh ling: ju. ကွန်မြူနစ်ပါတီနောက်ထာဝရလိုက်။ 永远跟着共产党。 *follow the Communist Party forever.* | Ang: siglhu: sax hawt law, ang: sinaw sax hawt bun:. ဇက်ကြိုးက မြည်းနောက်တောက်လျှောက် မလိုက်သလို ကောင်လေးကလည်း ကောင်မလေးနောက် အမြဲမလိုက်ဘူး။ (သရော်) 鞦珠从来不尾随骡子，伙子从来不尾随姑娘。（反话） *A lad doesn't follow a girl around about as much as a harness strap doesn't follow a mule. (ironic)* **2** *vi.* အကောင်အထည်ဖော်–၊ ဆောင်ရွက်–၊ အသုံးချ–၊ လေ့ကျင့်– 贯彻, 实现, 坚持 *guànchè, shíxiàn, jiānchí* implement, put into effect, carry out, practise. **:** hawt tix yuh rhawm: keud cong yao 'loe: mu: tai: piao'. 贯彻‘三个代表’重要思想。 *implement the important thought of the 'Three Represents'.* **3** *prep.* အနီးအနား၊ အနီးတဝိုက်၊ အတိုင်း၊ တလျှောက် 在…周围, 沿着 *zài ... zhōuwéi, yánzhe* around, surrounding, along. **:** sum: khaox hawt krax. လမ်းတလျှောက် သစ်ပင်တွေစိုက်။ 在路周围栽树。 *plant trees along the road.* | lih hawt klawng:. မြစ်ဘေးကိုဆင်းသွား။ 到河边。 *go down to the riverside.* **4** *prep.* -အရ၊ –အတိုင်း 根据, 据 *gēnjù, jù* according to, based on. **:** hawt lox lao cao: yuh sidah. “ဝ”သဘာဝသစ်မြစ်သစ်ဥက္ကျမ်းကျင်များအပြောအရ။ 据草医所说的话。 *according to what herbalists say.* /*f*0.3134/ /*f*3/

hawt klawng: [hod glong] /hɔt klɔŋ/ *n.* မြစ်ဘေး၊ မြစ်ကမ်းဘေး၊ မြစ်ရိုးတလျှောက် 河沿儿 *héyánr* riverside, along the river.

hawt lawng [hod lōng] /hɔt lɔ̰ŋ/ *loc.* ရွာနားတဝိုက်၊ ရွာဝန်းကျင်၊ ရွာအနီးအနား 村周围, 村附近 *cūn zhōuwéi, cūn fùjìn* around the village, in the vicinity of the village.

hawh [hoh] /hɔh/ **1** *vt.* စုရုံး–၊ စုစည်း– 动员（对象为多数个体，一般不能是单数的） *dòngyuán (duìxiàng wéi duōshù gètǐ, yībān bùnéng shì dānshùde)* mobilise, organise (UK) mobilize, organize (US) (multiple people). **:** hawh pui hun: hu: sum: kaung:. လူတွေကိုစုစည်းပြီး လယ်သွားစိုက်ကြမယ်။ 动员大家去栽秧。 *get people together to go plant the fields.* **2** *vt.* ေ□□□□– 赶 *gǎn* drive (animals). **:** hawh moi. နွားမောင်းတယ်။ 赶牛。 *drive (ride) a cow.* /*f*9/

hawh [hōh] /hɔ̰h/ **1** ဝင်သက်ထွက်သက်၊ အသက်ရှူသံ ? 呼呼的（地）*hūhū de (de)* exhale, breathe out ? [AM]. **2** *v.* တရိစ္ဆာန်မောင်း–၊ တောလိုက်– 追赶猎物等 *zhuīgǎn lièwù děng.* /*f*9/

Hawx[1] [Hox] /hɔʔ/ *np.* တရုတ်၊ ဟန်လူမျိုး 汉族（佤族对汉族的称呼）*Hànzú (Wǎzú duì Hànzú de chēnghu)* Chinese, Han nationality. [etymology uncertain, but probably derives from a form 'haw', a term shared by many SW Chinese languages, which referred to the 19th-century Muslim Chinese soldiers, known in English as Panthay].

hawx[2] [hox] /hɔʔ/ *int.* ေ□□□啊（表示催促、嘱咐等语气）*ā (biǎoshì cuīcù, zhǔfù děng yǔqì)* sentence ending, suggestion. **:** Maix hu: khai: hui: hawx. ခင်ဗျားအစည်းအဝေးသွားနော်။ 你去开会啊。 *You will go to the meeting, won't you?* /*f*0.1575/

hawx phing: [hox ping] /hɔʔ pʰiŋ/ *n.* ငြိမ်းချမ်းရေး 和平 *hépíng* peace.

hawx cawx [hox jox] /hɔʔ tɕɔʔ/ *v.* ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်– 合作 *hézuò* cooperate, cooperation.

hawx cawx seu: [hox jox se] /hɔʔ tɕɔʔ sɤ/ *n.* သမဝါယမ 合作社 *hézuò shè* cooperative, coop.

hawx ci: [hox ji] /hɔʔ tɕi/ *vt.* ေ□□ွက်– 合计 *héjì* amount to, add to, total [AM]. **:** Maix hawx ci:

tix yaox koe: miex ding? ဘယ်လောက် ရှိသလဲဆိုတာခင်ဗျားရေတွက်ကြည့်။ 你合计一下有多少?

Hawx Rawm: [Hox Rom] /hɔʔ rɔm/ *np.* ဂျပန်၊ ဂျပန်လူမျိုး၊ ဂျပန်ဘာသာ 日本 *Rìběn* Japan, Japanese ('[across-the-]water-Chinese').

haw:[1] [ho] /hɔ/ *vt.* ◻◻◻◻–၊ ကျောင်း– (တရိစ္ဆာန်) 吆喝 *yāohe* call out to urge an animal on. **:** Hoik bo praix klawng:, haw: moi ing:. မိုးချုပ်တော့မယ်၊ နွားကိုမောင်းပြီးအိမ်ပြန်ပါ။ 天色晚了, 吆喝着牛回去。 *It's getting dark. Call the cows to go home.* /*f*0.0145/ /*f*5/

haw:[2] [ho] /hɔ/ *n.* <NYIEX> ရဲတိုက်၊ နန်းတော် 大堂, 大厅, 高楼大厦, 衙门, 宫殿 *dàtáng, dàtīng, gāolóu dàshà, yámen, gōngdiàn* mansion, great hall, tower, palace, Shan prince or Han Chinese magistrate's headquarters. **:** Saik rong: haw:, taw: gum: lox. နန်းတော်တိုင်လုံးကိုထွင်းတယ်၊ ရိုးရာစကားကိုရင်ဆိုင်တယ်။ 凿高楼的柱子，对山歌的话句。 *Chisel the pillars of a great hall, add a responding verse to a folk song.* [Siam ◻◻ hɔɔ$_1$ 'mansion' ~ Mán ◻ ◻ (?← Eng 'hall')]. /*f*0.0145/ /*f*5/

haw: cing: [ho jing] /hɔ tɕiŋ/ *n.* <VH?> မီးဒူးလေး 火箭 *huǒjiàn* incendiary arrow, burning arrow. [Hox].

haw: cheu: [ho qe] /hɔ tɕʰɤ/ *n.* <VH> ရထား၊ မီးရထား 火车 *huǒchē* train. ☞ la tha:, lawli ngu [*syn.*]. [Hox].

hawng:[1] [hong] /hɔŋ/ *vs (redup).* ရှင်းလင်း–၊ ဟင်းလင်း–၊ ပွင့်လင်း 通畅, 通气 *tōngchàng, tōngqì* clear, unobstructed, open and flowing freely. **:** Ang: tidtix thox daux lawk sub, uik hawng: ngie. ◻ ◻ ပြောင်းထဲဘာမှမပိတ်ဆို့ထားဘူး၊ ရှင်းလင်းနေတာပဲ။ 烟斗里没有什么东西堵塞住, 非常通气了。 *There is nothing blocking the pipe stem, and it is clear.* | Daux meeih aux uik hawng: ngie. ကျွန်တော့်နှာခေါင်းထဲမှာပွင့်လင်းနေတာပဲ။ 我的鼻子通气了。 *My nose has opened up.* ☞ haung: (?) [*var.*]. /*f*0.0119/ /*f*10/

hawng:[2] [hong] /hɔŋ/ **1** *n.* <NYIEX> အခန်း 套间, 里屋 *tàojiān, lǐwū* inner room (separate room in house from main room). **:** Miex it daux hawng:. အမေ အခန်းထဲမှာအိပ်တယ်။ 妈妈睡在套间里。 *Mother sleeps in the inner room.* **2** *cl.* အခန်း 间 *jiān* room (classifer for rooms). **:** Nyiex beung: in: koe: phwan: hawng:. 这幢瓦房有五间。 *There are five rooms in this brick house.* ☞ lawg[1] ①, lawk nyiex, daux lawg [*syn.*]. /*f*0.0119/ /*f*10/

hawng: haung: [hong haeng] /hɔŋ hawŋ/ **1** *vs.* လေဝင်လေထွက်အပေါက် 通畅, 通气 *tōng chàng, tōng qì* unobstructed, clear, ventilate, aerate. **: si viex hawng:** ပြူတင်းပေါက် *window* **2** ဟာလာဟင်းလင်း၊ ဗလာ၊ ဟင်းလင်းပြင်၊ 空空的 *kōng kōng de* empty, bare, void and open[AM]. **:** Nyiex in: hawng: haung: ngie, ang: tidtix koe: daux. ဒီအိမ် ဟာလာဟင်းလင်းကြီးပဲ၊ ဘာမှမရှိဘူး။ 这房子里什么东西也没有, 空空的。 **3** ◻◻◻ .

hawm: [hom] /hɔm/ **1** *vt.* ပန်–၊ ဝတ်–၊ ထိုး 戴, 佩戴 *dài, pèidài* wear (on the head, or as an accoutrement). **:** hawm: tai raoh ka naok tix. ပန်းကိုရင်ဘတ်မှာ ထိုးထားတယ်။ 胸前戴朵大红花。 *wear a red flower on the chest.* **2** *n.* ဆံမြီတ် 穗儿 *suìr* tuft (of hair), tassel (of maize or other grains). **:** hawm: sivawng. ပြောင်းဆံမြီတ် 玉米雌花, 玉米穗儿。 *tassel of ear of maize, corn silk.* ☞ hauk gawm sivawng, gawm sivawng [ceu 2] [*syn.*].

hoik (hoit) [hoig] /hɔc/ **1** *adv-pre.* ပြီးပြီ၊ ပြီ၊ သွားပြီ 已经, 了 *yǐjīng, le* already (past marker). **:** hoik hoek. လာသွားပြီ။ 已经来了。 *already came.* | Hoik hu: maix? သွားပြီးပြီလား။ 你去了吗? *Did you go?* **2** *vi.* [ကြိယာ]ပြီး–၊ ပြီ 完了，得了，完成，结束 *wánle, déle, wánchéng, jiéshù* done, finished, completed. **:** Kaing hoik hoik. အလုပ်ပြီးပြီ။ 工作已经完成了。 *The work has been completed.* | Eep hoik hoik. ထမင်းရပြီ။ 饭已经得了。 *The cooked rice is done.* **3** *adv?.* ပြီး 又 *yòu* and, after (expressing repetition). **: tix ceu hoik tix ceu** တခုပြီးတခု 一(个)又一(个)，一（个）接一（个） *one after another, one after the next, one after one* | tix kaux hoik tix kaux. တယောက်ပြီးတယောက် *one (person) after another.* | Kheu nan: kix tix kaux hoik tix kaux tang: lox siyox moing ang khaw: paox tix. [Yohan 9:16] ဖာရိရှဲအချို့တို့က၊ ထိုသူသည် ဥပုသ်မစောင့်။ ဘုရားသခင်စေလွှတ် တော်မူသော သူယ် သို့ပြန်ိုင်သနည်း ဟမဟုတ် ဟု ဆိုကြ.။ အချို့ တို့က၊ ဆိုးသောသူသည် ဤသို့သောနိမိတ်လက္ခဏာတို့ကို အဘုဆိုကြ.။ ထိုသို့ အချင်းချင်းမသင့် ကွဲပြားခြင်းသို့ရောက်ကြ.။ 他们就起了分争。 *There was division among them. [Joh. 9:16]* | tix ju hoik tix ju. မျိုးဆက်တဆက်ပြီးတဆက် *one generation after the next.* | tix singaix hoik tix singaix. တရက်ပြီးတရက် *one day after another.* ☞ ghoik [*mor.*]. /*f*0.7104/

hoik mawh [hoig mōh] /hɔc mɔ̰h/ ဖြစ်ပြီ၊ ဟုတ်တယ် 就是 *jiùshì.* **:** Kaing in: hoik mawh nawh pa yuh. 这工作就是他做的。

hoik dawk [hoig ndog] /hɔc dɔk/ *adv?.* နှင့်ပြီးသား . **:** tax guah yiex lih kawn Vax hoik dawk koe: ka piang haktiex.

hoik cu [hoig jū] /hɔc tɕṵ/ *vt.* သဘောတူ–၊ လက်ခံ 通过, 同意 *tōngguò, tóngyì* agree.

hoi:[1] [hoi] /hɔi/ *n.* <KAWNG> ခရု 螺蛳 *luósī* snail (*Euphaedusa*, *Hemiphaedusa* sp.). ☞ hoing: [*syn.*]. /*f*10/

hoi:[2] [hoi] /hɔi/ *vt.* ဆွဲယူ– 捎带 *shāodài* go incidentally, in passing, on one's way, while one is at it. **:** Viex moi hu:, ca: hoi: khix ing. နွားယူသွား၊ ထင်းဆွဲယူလာခဲ့မယ်။ 把牛赶去, 顺便捎带点柴回来。 *Since you are herding the cattle, just gather some firewood to bring home with you while you are at it.* /*f*10/

hoing: [hoing] /hɔŋ/ *n.* <KAWNG> ခရု 螺蛳 *luósī* snail (*Euphaedusa*, *Hemiphaedusa* sp.). ☞ hoi: [*syn.*].

hi [hī] /hi̤/ *int.* ဘယ်လောက်အံ့ဩဖို့ကောင်းလည်း 嘻（叹词）*xī (tànci)* how wonderful [AM]. /*f*10/

hit [hid] /hit/ **1** *vi.* ခန်း–၊ ခန်းခြောက်– 干, 干涸 *gān, gānhé* dry up, dry out. **:** Hit rawm: daux khang:. ဒယ်အိုးထဲမှာရေခန်းခြောက်နေပြီ။ 锅里的水干了。 *The water in the pot has dried up.* | Hit rawm: klawng:. ချောင်းထဲမှာရေခန်းကုန်ပြီ။ 河水干涸了。 *The river has dried up.* **2** *vt.* ခန်းခြောက်– 放水（从井、池或田等中）, 堵住水流，截流 *fàng shuǐ (cóng jǐng, chí, huò tián děng zhōng), dǔzhù shuǐliú, jié liú* drain (well, pond, paddy field), stop up a flow of water, dam a stream. ☞ yhit [*var.*]. ☞ ghit [*mor.*]. /*f*7/

hi:[1] [hi] /hi/ *n.* <TOSAT> ငှို့ 鼩鼱（嘴尖, 尾大, 有臭味） *qújīng (zuǐ jiān, wěi dà, yǒu chòu wèi)* shrew (*Sorex linnaeus*, small mouse-like tree-dwelling mammal with pointed snout, brown head and back, gray belly, feeds on insects, snails, earthworms, seeds, grains); long tail, foul odor. /*f*10/

hi:[2] [hi] /hi/ **1** *vs.* မှိ၊ မှိခြောက်တက်သော (နဝ) 霉, 黑霉 *méi, hēi méi* mouldy (UK,US), moldy (US), mildewy, mildewed, black with mildew (?). **:** sivawng: hi:. ...ပြောင်းဖူး (?) [မှိခြောက်တက်နေသောပြောင်းဖူး (အမ)] 霉玉米。 *mouldy maize.* | Eep pa: fak nawh ka kak khaox an: kah hoik lih tix meuex, lih tix hi:, tawm: ia: sau: nawh ka piang: eep an: kah hoik guah lih mawh kawn: ia:, to: lih daux tiag tawm: tieh lih mawh Ia: Tiag, singaix ca: kawn: ot pot daux Raoma: ang: chuh ang: goe:,goe. သူဟိုသစ်ပင်ပေါ်ချိတ်ထားတဲ့ထမင်းထုပ်လည်းဖားဥစွဲပြီးမှိခြောက်တက်ကုန်ပြီ၊ သူအဲဒီထမင်းထုပ်ပေါ်ထည့်ထားတဲ့ကြက်ဥလည်းကြက်ကလေးအဖြစ်ပေါက်လာပြီ၊ တောထဲထွက်ပြေးသွားပြီးတောကြက်ဖြစ်သွားရော၊ နေလုံးကတောကောင်းကင်ပေါ်မှာမလှုပ်မယှက်တည်ရှိနေမြဲပဲ။ 挂在树丫叉上的那盒饭也发霉腐烂了，装在饭上面的生鸡蛋孵出了小鸡，跑到山上变成了野鸡，太阳还一动不动地挂在天上。 *The cooked rice that he had hung on the tree branch had gotten all mouldy, and the eggs that he had placed on top of the rice had hatched into baby chicks, which ran into the wild and became wild pheasants. while the sun was unmoved up in the sky.* **2** *vs.* မည်းကျိုကျို 黑糊糊 *hēihūhū* black, blackened, dark, dusky, sooty (?). **:** hi: ngai:. မျက်နှာပေါ်မည်းကျိုကျိုနဲ့ 脸儿黑糊糊的。（?）*one's face is blackened. (?)* **3** *vs.* မျက်လုံးမှုန်မည်းမည်းနှင့် 模糊（?）*móhu* hazy, misty, blurred, vague. ☞ pliex[2], pupi, mhu: mhai:, vuvi[1] ③, vux vix [ceu 3], meuex[2], moh[2] [*syn.*]. /*f*10/

hi: sidoe: [hi si ndoui] /hi s.doi/ *n.* <TOSAT> ကြွက်စုတ် 小鼩鼱 *xiǎo qújīng* pygmy shrew (*Sorex minutus* similar to mouse but smaller, snout small and elongated, doesn't squeak like mouse).

hing:[1] [hing] /hiŋ/ *n.* ပြောင်းလောင်း 铃 *líng* bell. [Siam ᩉᩥᩣᩢ, hiŋ[2] 'bell']. /*f*8/

hing:[2] [hing] /hiŋ/ *vs.* ပွေးချင်းများထဲတွင် အညှက်ဆုံး၊ လူပု（指猪等长不大）*(zhǐ zhū děng zhǎngbúdà)* be a runt, be a dwarf (esp. of pigs). **:** Lig in: hing: ngie, tie chix ting kawx. 这头猪不会长大。 *This pig is a runt and will never grow large.* /*f*8/

hing: tang: tiah [hing dang diah] /hiŋ taŋ tiəh/ *n.* လည်ဆွဲခေါင်းလောင်း၊ ချိုး 铃铛, 颈铃 *língdang, jǐng líng* bridle bells (small bells worn on a strap around animal's neck, lit. 'tiah chestnut bells' ?).

hing: ting [hing dīng] /hiŋ tiŋ/ *n.* ပြောင်းလောင်းကြီး 大牛铃 *dà niú líng* big bell.

hing: teung teuh [hing dēng dēh] /hiŋ tɤ̤ŋ tɤ̤h/ *n.* တွဲလဲခေါင်းလောင်း 丰收铃儿 *fēngshōu língr*.

he [hēi] /he̤/ *onom.* ဟေ့ ဟေ့ (招呼声) *wèi (zhāohu shēng)* Hey!. **:** He, sang: hu: maix dee mawx? ဟေ့ ခင်ဗျားဘယ်သွားမလဲ။ 喂, 你要去哪里? *Hey, where are you off to?* ☞ hex [*var.*].

hex [heix] /heʔ/ *int.* ဟေ့ ဟေ့ (?) (表示招呼或提醒注意）*Hēi! (biǎoshì zhāohu huò tíxǐng zhùyì)* Hey! (interjection used to call or alert sb.). ☞ he [*var.*]. [Eng. ?].

he:[1] [hei] /he/ **1** *n.* ရမက်လျှမ်းသော၊ တဏှာစိတ်ထသော 风情 *fēngqíng* romance, sex (?) amorous feelings [AM]. **2** *vs.* တက်ကြွ–၊ သွက်လက်–၊ အသက်ဝင်– 活泼 *huópo* lively. **:** Kawn: nyawm in: daing: he:. ဒီကလေးအရမ်းတက်ကြွတယ်။ 这孩子十分活泼。 *This kid is really lively.* /*f*8/

he: [hei] /he/ *vi.* ကြိုက်–၊ နှစ်သက်– 嗜好, 爱好 *shìhào, àihào*. **:** he: ka plai:. အရက်ကိုကြိုက်နှစ်သက်တယ်။ 嗜好酒。 | he: ka ta: chiux. ဟေ့ ကစားတာကိုနှစ်သက်တယ်။ 爱好打球。 /*f*8/

heg [heig] /hek/ *n.* သံဖြူ၊ သွပ်၊ ခဲမဖြူ 锡 *xí* tin.

heng: [heing] /heŋ/ *adv-post.* မြန်မြန်၊ သွက်သွက် 快, 赶快 *kuài, gǎnkuài* fast, quickly. **:** hu: heng:. မြန်မြန်သွား။ 快去吧。 *go quickly.* | Hoek ex daux ma: yuh heng: kaing. လယ်ကွင်းတွေကို ရောက်တာနဲ့ အလုပ်ကိုမြန်မြန်သွားတယ်။ 咱们来到地里赶快劳动。 *When we arrive at the fields, we quickly go to work.* | hoek heng:. မြန်မြန်လာ။ 赶快来。 *come quickly.* ☞ ngiied, nied (niied), tiiet[2] [*syn.*]. /*f*9/

hen [hein] /hen/ *v.* ကျင့်–၊ လေ့ကျင့်– 练习, 演习 *liànxí, yǎnxí* practise, train. **:** hen: tix pawd lai. စာရေးလေ့ကျင့် 练习写字。 *practise writing.* | Cub tab (tap?) kix hen: tix daux tiag. 部队在野外演习。 *The troops trained in the field.* ☞ ren . [Siam □□□: 4]. /*f*0.0702/

hen: kaux [hein gaex] /hen kaɯʔ/ *n.* ရုပဗေဒဘာသာ 体育 *tǐyù* physical education.

hen: gau [hein mgāe] /hen gạɯ/ **1** *v.* ေ့ လာလိုက်စား– 练习 *liànxí* practise (UK), practice (US), train. **:** Hen: gau mhawmmhawm: haok hwan: ku ngaix. ေ့ □□□ကောင်းမွန်မွန်လေ့လာရင်နေ့တိုင်းတိုးတက်လိမ့်မယ်။ 好好学习天天向上。 *Practise well and improve daily.* **2** *n.* အထူးသင်တန်း၊ ခေါင်းဆောင်သင်တန်း 教学, 教导 *jiàoxué, jiàodǎo* education, academics, training. **: cao: kaing: hen: gau** ေါင်းဆောင်သင်တန်း 教导主任 *dean, provost, supervisor of academics* ☞ hen [ceu 1] [*syn.*].

hiet [hied] /hɛt/ *vs.* စိတ်ကူး–၊ တွေး–၊ ကြိုက်– 了不起 *liǎobuqǐ* fancy. **:** Nawh krai lox lawk pui hiet nan:. 他说话象个了不起的人。

hieh[1] [hieh] /hɛh/ *vt,vi?.* လျှံ–၊ ဖိတ်–၊ စင်–၊ သွန်–၊ ငှဲ– 倒, 泼, 洒 *dào, pō, sǎ* spill, pour, splash out, sprinkle, scatter. **:** hieh rawm:. ေ့ ရေ့ တယ်။ 倒水。 *pour water.* | Hieh rawm: klawm: nawh. သူထမ်းတဲ့ ရေ ဖိတ်ကုန်တယ်။ 他挑的水泼了。 *The water he was carrying splashed out.* | Paw kieh nghox hieh. စပါးစေ့တွေ မဖိတ်စင်စေနဲ့။ 别让稻谷洒了。 *Don't let the rice grain spill.* /*f*7/

hieh[2] [hieh] /hɛh/ *n.* <KAWNG> နကျယ်ကောင် 胡蜂, 七里蜂 *húfēng, qīlǐfēng* wasp. /*f*7/

hieh[3] [hieh] /hɛh/ *part.* လား 吗（表示疑问）*mǎ (biǎoshì yíwèn)* (final interrogative particle). **:** Sang: hu: maix hieh? ခင်ဗျားသွားမှာလား? 你想去吗? *Are you going to go?* /*f*7/

Hiennaridunat [Hien Na Ri Ndu Nad] /hɛn na ri du nat/ *np.* ဟန်နရီဒူးနန် (၁၈□□–၁၉၁၀၊ ကြက်ခြေနီအဖွဲ့ကိုတည်ထောင်သူ) Henri Dunant (1828-1910, founder of the Red Cross Society).

hee [hēe] /hɯ̰/ ဟင်း––– (လုံးဝသဘောမကျသောလေသံ) 嗯（叹词, 表示讨厌等）*ēn (tàncí, biǎoshì tǎoyàn děng).*

heex [heex] /hɯʔ/ *int.* ေ□□□喏（表示让人注意自己所指示的事物）*nuo (biǎoshì ràng rén zhùyì zìjǐ suǒ zhǐshì de shìwù).* **:** Heex, tawx maix cie lai: in:. ေ□□□□□□□□ျားကိုပေးတယ်။ 喏, 给你要这本书。

hee: [hee] /hɯ/ **1** *n.* <KAWNG> အမြွေး၊ အမြွေးပါး၊ အခွံ၊ အရေခွံ၊ အရေပြား 薄膜 *bómó* membrane, film, skin, exuvium, exuviate (of snakes, cicadas, etc.). **2** *n.* <KHAOX> အကြော၊ အသား၊ အသားနု၊ အမျှင် 筋, 丝（指植物上象筋或丝的东西）*jīn, sī (zhǐ zhíwù shàng xiàng jīn huò sī de dōngxi)* vein, sinew (of plants), pulp, fibre (UK) fiber (US). **:** hee: mak vhan:. ေ့ါက်ချိုသီးအသားနု။ 黄果筋儿。 *orange pulp.* | hee: vo:. ကြာရိုးအမျှင်။ 藕丝。 *lotus root fibres.* **3** *n.* အမှုန်၊ အမှုန့် ဖုန် 末儿（指物体表皮所起的细末）*mòr (zhǐ wùtǐ biǎopí suǒ qǐ de xì mò)* fuzz, dust, powder, bloom (fine powder on the surface of sth.). **:** hee: khaix kheet piang pheen:. စားပွဲပေါ်မှာလွှစာတိုက်တာ□ □□□ ့တဲ့ အမှုန့်တွေ။ 桌子上刮下来的末儿。 *dust on the table from shaving wood.* ☞ nghee:[1] [*var.*]. ☞ tu[2] ②, bie[1], ngau[1] ② [ceu 1], mhawng:, nghee:[1] ③, mawg[2] ①, mun[3], ngau[1] ①, ngaw[2], phawng: ① [ceu 3] [*syn.*].

hee: piiem ia: [hee bīam ia] /hɯ ṗiam ʔia/ *n.* ခိုင်မာမှုကိုတုန်ပြန်ခြင်း? 孚, 芦苇膜 *fú, lúwěi mó* inspire confidence in sb.?[AM].

hee: tawm: ia: [hee dom ia] /hɯ tɔm ʔia/ *n.* ကြက်ဥ အခွံ 蛋膜 *dàn mó.*

hee: siuing: [hee si uing] /hɯ s.ʔuŋ/ *n.* <SIUING:> မြွေခွံ၊ မြွေအရေခွံ 蛇蜕 *shé tuì* snake exuviate, skin shed by a snake.

hee: ox [hee oux] /hɯ ʔoʔ/ *n.* ဝါးအခွံလွှာ 竹膜 *zhú mó.*

heem: [heem] /hɯm/ *v.* ေ□ ရိုး–၊ ကိုယ်လက်သုတ်သင်– 洗澡 *xǐzǎo* bathe, take a bath, shower, wash oneself. **: heem: rawm:** ေ□ ရိုး 洗澡 *bathe* /*f*6/

heeik [heeig] /hɯc/ *vt.* <KAWNG> ကု□ ။ တုတ်– 叮, 蜇, 螫 *dīng, zhē, shì (zhē)* sting, bite. **:** Heeik awng: aux. ပျားကျွန်တော့်ကို တုတ်တယ်။ 蜂子叮我了。 *I was stung by a bee.* ☞ nyeeig [*mor.*]. /*f*8/

heux pang: pao: [hex bang bao] /hɤʔ paŋ pau/ *n.* <VH> ေ□ ျာက်သင်ပုန်းကြော်ငြာ 黑板报 *hēibǎnbào* blackboard announcements, writing in coloured chalk on a blackboard as an art form. [Hox].

heux tiien: cang: [hex dian jang] /hɤʔ tian tɕaŋ/ *n.* <VH> နျူးကလီယားဌာန 核电站 *hédiànzhàn* nuclear power plant. [Hox].

heux vu: chi: [hex vu qi] /hɤʔ vu tɕhi/ *n.* <VH> နျူးကလီယားလက်နက် 核武器 *héwǔqì* nuclear weapons. [Hox].

heue: (heue) [heui] /hɤi/ *part.* ၀□ □□□□ 吧 *ba* (emphatic/exclamatory final particle). **:** Hu: heue:. သွားတော့။ 去吧。 *Go!* /*f*0.2096/

heue: liex [heui liex] /hɤi lɛʔ/ *int.* အခု 哎哟（表示惊讶）*āiyōu (biǎoshì jīngyà)*. **:** Heue: liex, maix ih sibex khraox ngaix! အခုပဲ ခင်ဗျားအင်္ကျီအသစ်ဝတ်တယ်။ 哎哟, 今天你穿新衣服了！

hia: [hia] /hia/ *n.* <KAWNG> ပျား 蜜蜂 *mìfēng* bee, honeybee. ☞ rawm: hia: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.0103/ /*f*6/

hia: [hyia] /ʑʰia/ **1** *n.* <KAWNG> ပျား 蜜蜂 *mìfēng* bee, honeybee. **2** *n.* ပျားရည် 蜂蜜 *fēngmì* honey. **:** yieh hia:. ပျားဖွပ် 取蜂蜜。 *gather honey (lit. 'rob honey').* ☞ hia: [*var.*]. /*f*6/

hia: krih [hyia grih (hia grih)] /ʑʰia krih/ *n.* <KAWNG> ပိတုန်း (မြေပေါ်တွင်အသိုက်ဆောက်၊ ၎င်းမှရသော ပျားရည်သည်နည်းပြီး မချို) 熊蜂（生长在地里, 蜜少, 味不甜）*xióngfēng (shēngzhǎng zài dìlǐ, mì shǎo, wèi bù tián)* bumblebee (*Bombus* sp., makes nest in ground, honey produced is small in quantity and not sweet).

hia: gu [hyia mgū] /ʑʰia gu̯/ *n.* <KAWNG> ပျား (တရိစ္ဆာန်ကိုကိုက်ရင် သေသည့်အထိကိုက်ပြီး၊ လူကိုကိုက်ရင်မူးတယ် (သို့) သေသည့်အထိကိုက်တယ်) 岩蜂（多生长在岩上, 蜜多, 味不甜）*yán fēng (duō shēngzhǎng zài yán shàng, mì duō, wèi bù tián)*.

hia: tiex [hyia diex] /ʑʰia tɛʔ/ *n.* <KAWNG> မြေပျား 青条花蜂 *qīng tiáo huā fēng*.

hia: eei: [hyia eei] /ʑʰia ʔɯi/ *n.* <KAWNG> ပြိုး မြူရေးပျား 黄带尖腹蜂 *huáng dài jiān fù fēng* cultured bee.

hio: (yhio:) [hyiou] /ʑʰio, hio/ *n.* <KAWNG> ပြပိုး 蚜虫, 腻虫 *yáchóng, nìchóng* aphid, plant louse (*Aphididae*). ☞ yhio: [*var.*]. ☞ dee[2], viag [*syn.*].

huik [huig] /huc/ *vs.* အဆီနည်း– 瘦（肉） *shòu (ròu)* lean (of meat). ☞ bee [*ant.*].

hui: [hui] /hui/ *n.* အစည်းအဝေး 会 *huì* meeting. **:** khai: hui:. အစည်းအဝေးလုပ်တယ်။ 开会。 /*f*0.5664/

hui: pao: [hui bao] /hui pau/ *v.* တင်ပြ– 汇报 *huìbào* report.

hui: pui hun: [hui būi hun] /hui pu̯i hun/ *n.* အများအစည်းအဝေး၊ အားလုံးအစည်းအဝေး 群众大会 *qúnzhòng dàhuì*.

hui: bun: [hui nbun] /hui bun/ *n.* မိန်းခလေးအစည်းအဝေး 妇女会议 *fùnǚ huìyì*.

hui: yi: [hui yi] /hui ʑi/ *n.* အစည်းအဝေး၊ ညီလာခံ၊ ကွန်ဖရင့် 会议 *huìyì* meeting, conference.

huing: ying: fax [huing ying fax] /huɲ ʑiɲ faʔ/ *np.* ထိမ်းမြားလက်ထပ်ခြင်းဥပဒေ 婚姻法 *hūnyīn fǎ* Marriage Law.

hua: [hua] /hua/ *comb. form.* <VH> အဖွဲ့ (ခေါင်းဆောင်) ပိုင်း၊ 化 *huà* (suffix from Chinese, meaning 'change', similar to English -ise, -ize, -isation , -ization or -ify, -ification). **:** Hawt been jhawm: riang mhawm: khawm: uik hu: ruah kang: pu:, riien: hawt shiao: pui cie: pa: laoh, ang: hawt shiao: pui teei ha: nyiex, sau: riang kieh cub kang pu: keux ming: hua:, nyiien: ching: hua:, tsi: seex hua:, cuang: yiex hua:. ၀□ □□ဦးတဲ့နည်းစနစ်ကိုလိုက်လျှောက်ပြီး ခေါင်းဆောင်ကိုရွေးမယ်၊ တော်တတ်တဲ့လူတွေရဲ့စနစ်ကိုလိုက်လျှောက်မယ်၊ (ငါးအိမ်စနစ်ကိုမလိုက်လျှောက်ဘူး???)တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်ပိုင်းတွေ၊လူငယ်ခေါင်းဆောင်ပိုင်းတွေ၊ အတတ်ပညာပိုင်းတွေ၊စစ်ထွက်ပိုင်း၀ 党按照德才兼备的原则选拔干部，坚持任人唯贤，反对任人唯亲，努力实现干部队伍的革命化、年轻化、知识化、专业化。 *The Party selects cadres [who are both ethical and talented], upholds appointments based on what you know, not who you know, and assiduously implements the policy of revolutionising, 'youthising', 'knowledgising', and professionalising the cadres' ranks.* [Hox].

hua: pao: [hua bao] /hua pau/ *n.* <VH> သတင်းစာမဂ္ဂဇင်းရုပ်ပြ 画报 *huàbào* illustrated magazine or newspaper, pictorial. ☞ lai hua: pao: [*syn.*]. [Hox].

hua: teung: [hua deng] /hua tɤŋ/ *n.* <VH?> မီးပန်း 花灯 *huādēng* festive lantern, decorated lantern (as displayed during festivals). [Hox].

hua: siox [hua sioux (hua siox)] /hua sioʔ, hua siɔʔ/ *n.* ဓါတုဗေဒ 化学 *huàxué* chemistry.

hua: feuex (hua: fex) [hua feuix (hua feix)] /hua fɤiʔ, hua feʔ/ *n.* <KAUNG:> ဓာတ်မြေသြဇာ 化肥 *huàféi* chemical fertiliser (UK) fertilizer (US). ☞ phon: hua: feuex, sidah ② [*syn.*]. [Hox].

huang: [huang] /huaŋ/ *n.* <SAUX> 硫磺, 石硫黄, 倭硫黄 *liúhuáng, dàn liú huáng, wō liú huáng* sulfur (sulphur, S). ☞ mhat, mien:[2] [*syn.*].

huang: ying: [huang ying] /huaŋ ʑiŋ/ *vt.* ကြိုဆိုပါ၏ 欢迎 *huānyíng*.

huang: fu: [huang fu] /huaŋ fu/ *vt.* <VH> ခေါ်–၊ ဆင့်ခေါ်– 欢呼 *huānhū* call, summonos. [Hox].

huang: ai: ping: [huang ai bing] /huaŋ ʔai piŋ/ *n.* <KAUNG:> ဂျုံ၊ စပါးတိုဦးဖြစ်တတ်သောရောဂါ 黄矮病（麦、稻等谷物的一种病害）*huángǎibìng (mài, dào děng gǔ wù deyīzhǒng bìnghài)* (Chn. 'yellow short disease', a plant disease affecting cereals likerice and wheat). [Hox].

hwan: (huan:) [huan] /huan/ **1** *vi.* တက်–၊ ကြီး– 涨 *zhǎng* rise, swell. **:** hwan: rawm: klawng:. မြစ်ရေတက်နေတယ်။ 河水上涨。 *the water in the river is rising.* **2** *vi.* ကြီး–၊ ထွား–၊ ဖွံ့ဖြိုး– 长, 生长 *zhǎng, shēngzhǎng* grow. **:** brax hwan:. အကြီးမြန်တယ်။ 长得快。 *grow fast.* ☞ vhwan: (vhuan:) [*var.*]. /*f*0.2055/

huai: feung: tsi: [huai feng zi] /huai fɤŋ tsi/ *n.* ဒြပ်ညစ် 坏分子 *huài fēnzǐ* bad element, evildoer.

hoek (hwet) [houig] /hoc/ **1** *vi.* လာ–၊ ရောက်– 来, 到 *lái, dào* come, arrive. **:** Hoek maix lai: mawx? ဘယ်အချိန်ရောက်သလဲ။ 你什么时候到的? *When did you arrive?* **2** *vi.* 到 *dào* to (used between two numbers, to indicate a range). **:** shiao: pa: kroh 3 the: hoek 5 the:. 每用干品 3 钱到 5 钱。 *use 3 to 5 ticals (15-25g) dried.* ☞ kaoh[1] [*syn.*]. ☞ hu: [*ant.*]. /*f*0.3945/

hoek bawg yam [houig nbōg yām] /hoc bɔ̰k ʑa̰m/ *v.* <NAB> အချိန်ရောက်ပြီ–၊ ရာသီလာ 来月经(隐语) *lái yuèjīng (yǐnyǔ)* have one's period, menses (euph., of a woman, lit. 'the time comes'). ☞ khreeing: bun:, hoek mee: [*syn.*].

hoek mee: [houig mee] /hoc mɯ/ *v.* <NAB> စည်းရောက်ပြီ–၊ ရာသီလာ၊ အချိန်ရောက် 来月经(隐语) *lái yuèjīng (yǐnyǔ)* have one's period, menses (euph., of a woman, lit. 'the boundary? comes'). ☞ hoek bawg yam, khreeing: bun: [*syn.*].

hoe: [houi] /hoi/ *vt.* ထုတ်–၊ မွှေနှောက်– 取, 掏 *qǔ, tāo* take out, (go through). **:** hoe: kraung ot daux teug lih. ခေါ်ပြီးသားထဲကအဝတ်တွေ အကုန်ထုတ်။ 把箱子里的东西取出来。 *Take out all the clothes from the luggage.* /*f*0.0108/ /*f*8/

X

(a) [(a)] /pʰan ʔaŋ mɔ̰h nan/ *conj.* <VM> သို့မဟုတ်(သို့)၊ ဒါမှမဟုတ် 或者, 要不然（读若“pan ang mōh nan”）*huòzhě, yàobùrán* or, otherwise, that is (read 'phan ang mōh nan', lit. 'if not like that, [then]'). **:** Haktiex son sang pon cuang moing dee ot tix, rheeng: tix singaix (a) 24 taix heue. ကမ္ဘာမြေကြီး မိမိဝင်ရိုးပေါ်မှာ လည်ပတ်ဖို့ အတွက် တစ်ရက် (သို့) ၂၄နာရီ ကြာတယ်။ *The earth takes one day, or 24 hours, to go around its axis.* | Pa kah dee bleeh gum lox dawd (a) lai ka la: pa shiang mai: bang susaoh. ဘုရားရှိခိုးကျောင်းထူထောင်ပြန့်ပွားရေးလှုပ်ရှားမှုနဲ့ဆိုင်တဲ့ စကားစုတိုတွေ ဒါမှမဟုတ် နိုင်ငံခြားဘာသာစကားလုံးတွေရဲ့အဓိပ္ပါယ်ကိုဖွင့်ဆိုထားတယ်။ *Explanation of the meaning of short phrases or foreign words related to the church planting movement.*

a [ā] /ʔa̰/ *vs.* ထုံ–၊ ကျင်– 麻（感觉）*má (gǎnjué)* numb. /*f*7/

Amerikax [A Mei Ri Gax] /ʔa me ri kaʔ/ *np.* အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ အမေရိကား၊ အမေရိကန် 美国、美利坚合众国 *Měiguó, Měilìjiān Hézhòngguó* United States, U.S., U.S.A. (USA), America, United States of America. ☞ Amerikan [*var.*].

Amerikan [A Mei Ri Gan (A Mie Ri Gan)] /ʔa me ri kan (ʔa mɛ ri kan)/ ☞ Amerikax .

acaw [a jō] /ʔa tɕɔ̰/ *n.* <KAOX,KHRIT> သစ်ကြံပိုး 沉香 *chénxiāng* aloes, aloeswood (*Aquilaria sp.*). **:** Muran, acaw, mai: khaox caihung: pa sioe: baux hoik bhawng: kah kraung ceep [maix]. [Lai Yaogyaw 45:8] 你的衣服、都有没药沉香肉桂的香气．象牙宫中有丝弦乐器的声音、使你欢喜。 *All your garments smell like myrrh, aloes, and cassia. [Psa. 45:8]*

ara [a rā (?)] /ʔa ra̰ (?)/ *n.* <VM?> ရာထူးရာခံ၊ အရိုက်အရာ၊ အရာ (nominalising prefix or head word of

phrase, lit. 'position, status'). **:** pa pon ex bwanson:, mai: ara kawncau pa ting. [Romax 1:5] တမန်တော် အရာ၌ ရွေးချယ်ခန့်ထားသော...။ 我们从他受了恩惠、并使徒的职分. ... *through whom we have received grace and apostleship. [Rom. 1:5]* | Mai: pui tix kaux kawx ang tang: pon teei ka ara pa koe: min: plakngai: an nong: nong:. [Hebrie 5:4] အဘယ်သူမှ ထိုအရာအမြတ်ကိုမသိမ်းမယူရ။ 这大祭司的尊荣、没有人自取。 *And one does not take the honour upon himself. [Heb. 5:4]* | awm: Esaw:, pa hoik coh ara kawn: ai:, ka son pa ih pa un: tix brie heue:. [Hebrie 12:16] တနပ်စာအဖို့နှင့် သားဦးအရာကို ရောင်းသော ဧသောကဲ့သို့၊ 恐怕有淫乱的、有贪恋世俗如以扫的. 他因一点食物把自己长子的名分卖了。 *like Esau, who sold his birthright for a single meal. [Heb. 12:16]* [Mán အရာ 'position, status, rank']. /*f*7/

Arebiya: [A Rei Nbi Ya] /ʔa Re Bi ʑa/ *np.* ၎ အာရေးဗျ Arabia, Saudi Arabia. ☞ Pasi[2] ② [*syn.*].

ak[1] [ag] /ʔak/ **1** *n.* <CAG> ဒူးလေး၊ လေး 弩, 弩弓 *nǔ, nǔgōng* crossbow (bow). **2** *n.* <CAG> မြား 箭 *jiàn* arrow. **:** Ak hoik caw to: tang:. ဒီမြားက အလယ်ဗဟိုကိုမှန်တယ်။ 箭射中了靶心。 *The arrow hit the bull's-eye.* ☞ bung: ak [ceu 1], te [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.017/ /*f*6/

ak[2] [ag] /ʔak/ *n.* <SAUX> အနာ၊ ပြည်တည်နာ၊ အကျိတ် 痈 *yōng* sore, ulcer, tumour (?). /*f*0.017/ /*f*6/

ak puih [ag buih] /ʔak puih/ **1** *n.* ၎ ဒ္ဓ၊ လောက်လေးခွ 弹花弓（弹棉花用） *tán huā gōng (tán miánhua yòng)* slingshot, catapult. **2** *n.* ၎ ဒ္ဓမြား (ကစားစရာ) 弓箭（一种玩具）*gōng jiàn (yīzhǒng wánjù)* bow and arrow (toy).

ak tawng [ag dōng] /ʔak tɔ̰ŋ/ *n.* <KAUNG:,CAG> စာခြောက်ရန်ပြုလုပ်ထားသော အသံထွက်သည့်ကိရိယာ (一种吓鸟器, 用竹筒、木头、笋叶等做成, 风来发出响声） *(yīzhǒng xià niǎo qì, yòng zhú tǒng, mùtou, sǔn yè děng zuò chèng, fēng lái fāchū xiǎngshēng)* (a kind of bird-scaring device, made of a wooden or bamboo tube or bamboo leaves, which whistles in the wind).

ak tiiet [ag diad] /ʔak tiət/ *n.* <CAG> ဝါးပြောင်းထဲတွင်ထည့်ပစ်ရသောမြားတစ်မျိုး (一种玩具, 用竹筒、芦苇节等做成。筒上设有弹性弓片, 筒内放箭, 便可射击）*(yīzhǒng wánjù, yòng zhútǒng, lúwěijié děng zuòchèng, tǒngshàng shèyǒu tánxìng gōngpiān, tǒngnèi fàng jiàn, biàn kě shèjī)* (a toy gun, made from a bamboo or reed tube, with a springy piece of bamboo attached to the opening, which can propel an arrow inside the tube, lit. 'spring bow'). ☞ ak thiiet [*var.*].

ak thiiet [ag tiad] /ʔak tʰiət/ ☞ ak tiiet .

ak chawx [ag qox] /ʔak tɕʰɔʔ/ *n.* <KAWNG> ဓားခုတ်ကောင် 螳螂 *tángláng* praying mantis.

ak chawx miao: [ag qox miao] /ʔak tɕʰɔʔ miau/ *n.* <KAWNG> ဓားခုတ်ကောင် 拒斧, 广腹螳螂 *jū fǔ, guǎng fù táng láng* (kind of praying mantis, possibly *Hierodula patelli* (寬腹螳螂), lit. 'cat mantis').

ak chawx miao: lung [ag qox miao lūng] /ʔak tɕʰɔʔ miau lṵŋ/ *n.* <KAWNG> ဓားခုတ်ကောင် 黑拒斧（广腹螳螂之一种） *hēi jū fǔ (guǎng fù táng láng zhī yīzhǒng)* (kind of praying mantis, lit. 'black cat mantis').

ak yawng[1] [ag yōng] /ʔak ʑɔ̰ŋ/ *n.* <KAWNG> ပုစဉ်း蜻蜓 *qīngtíng* dragonfly (*Polycanthagyna melanictera*, aquatic insect, with long slender body and two pairs of reticulated veined wings on back, extended at rest in dragonfly or folded above body in damselflies), damselfly.

ak yawng[2] [ag yōng] /ʔak ʑɔ̰ŋ/ *n.* <SIM:> တင်ကျီးငှက် 鸬鹚, 山鹊, 水老鸹（生活在河边, 嘴尖呈淡红色, 羽毛黑色） *lúcí, shānquè, shuǐ lǎoguā (shēnghuó zài hé biān, zuǐ jiān chéng dàn hóngsè, yǔmáo hēisè)* (a kind of cormorant *Phalacrocorax carbo*?, bird with black feathers and pink bill, lives near water, called in Chinese 'mountain magpie' or 'water raven' (lit. 'dragonfly bird' ?). ☞ klang: teei kax, lak klawng:, sim: ak yawng [*syn.*].

ak yawng klawng: [ag yōng glong] /ʔak ʑɔ̰ŋ klɔŋ/ *n.* <KAWNG> ပျောင်းပုဇင်း 豆娘 *dòu niáng* damselfly (Zygoptera, similar to dragonfly, but folds petiolate wings above body when at rest and has laterally projecting eyes, lit. 'river dragonfly').

ak yawng sigraing: [ag yōng si mgraing] /ʔak ʑɔ̰ŋ s.graŋ/ *n.* <KAWNG> ပုစဉ်းအဝါရောင် 黄蜻蜓 *huáng qīngtíng* (kind of yellow dragonfly or damselfly, lit. 'yellow dragonfly').

ak yawng lung meuex [ag yōng lūng meuix] /ʔak ʑɔ̰ŋ lṵŋ mɤiʔ/ *n.* <KAWNG> ပုစဉ်းအနက်ရောင် 大蜻蜓 *dà qīngtíng* (kind of large dragonfly or damselfly, lit. 'coal black dragonfly').

ak rhaw: [ag hro] /ʔak rʰɔ/ *n.* <NGEEI:> တရိစ္ဆာန်ထိန်းကျောင်းရာတွင်သုံးတဲ့ပလွေတစ်မျိုး 牧笛 *mùdí* (a kind of shepherd's flute).

ak leh [ag lēih] /ʔak lḛh/ *n.* <NGEEI:> ပလွေ 笛子 *dízi* flute (horizontal, usu. bamboo). **:** paung: ak leh. ပလွေမှုတ် 吹笛子。 *play the flute* ☞ lawk leh [*syn.*].

ak leh theh [ag lēih teih] /ʔak lḛh tʰeh/ *n.* <NGEEI:> ပလွေ 箫 *xiāo* flute (vertical, usu. bamboo). ☞ shiao: [*syn.*].

ap [ab] /ap/ *vt.* <VM?> အပ်–၊ လွှဲ– 交, 交给 (?) *jiāo, jiāogěi* give, hand over (?). **:** Nawh ap kawn: nyawm an: kah nawh. [Lai Yam Jah 21:14] သူငယ်ကိုအပ်၍ ကျွန်မကုန်ုတ်လိုက်လေ၏။ 他把孩子交给她。 *He gave her the child. [Gen. 21:14]* /f5/

appong: (appong) [ab boung] /ʔap poŋ/ *vt.* <VM?,KHRIT> ေပး–၊ အပ်–၊ ပေးအပ်–၊ ၊ ပေးဆပ်–၊ စွန့်လွှတ်–၊ ကိုယ်ကျိုးစွန့်– deliver, contribute, offer (sacrifice) (?). **:** Ceu inkix khawm uik, Aux hoik appong: ka daux tawm: taix maix heue. [Lai Yam Jah 9:2] ထိုတိရစ္ဆာန်တို့ကို သင်တို့လက်၌ ငါအပ်၏။ 凡地上的[动物]都交付你们的手。 *Into your hand they [all the animals of the earth] are delivered. [Gen. 9:2]* | In: mawh pwie Pasakha, pa appong: tan lu ex kah Simiang Siyiex, [Lai Lih Hu: 12:27] ထာဝရဘုရားသည် အဲဂုတ္တုလူတို့ကို ဒဏ်ခတ်၍၊ ငါတို့အိမ်များကို ချမ်းသာပေးတော်မူသောအခါ အဲဂုတ္တုပြည်၌ ဋ္ဌေသရေလ အမျိုးသားတို့. အိမ်များကို လွန်သွားတော်မူသော ထာဝရဘုရား. ပသခါယဇ်ဖြစ်သတည်း၊ ေ ြ ်ပြောရကြ မည်ဟု မောရှေဆိုပြီးလျှင်၊ ထိုသူတို့သည် ဦးညွှတ်ချ၍ကို 这是献给耶和华逾越节的祭．当以色列人在埃及的时候、他. . . 越过以色列人的房屋、救了我们各家。 *It is the sacrifice of the Lord's passover, for he passed over the houses of the people of Israel in Egypt. [Exo. 12:27]* | Maix tag ang pon tix tan lu nham: pa hoik appong: tix kah Aux, tau mai (mai:) khaomun pa koe: susaix. [Lai Lih Hu: 23:18] ငါ့ယဇ်ကောင်. အသွေးကို၊ တဆေးပါသော မုန့်နှင့်ရောရ၍ မပူဇော်ရ။ ငါ့ယဇ်ကောင်ဆီဥကို နံနက်တိုင်အောင်မဏ္ဍုကြွင်းစေရ။ 不可将我祭牲的血、和有酵的饼、一同献上。 *You shall not offer the blood of my sacrifice with leavened bread. [Exo. 23:18]* ☞ ap peung [*var.*]. [Mán ?].

ap peung [ab bēng] /ʔap pɤ̰ŋ/ *vt.* <VM?,KHRIT> ေပး–၊ ပေးအပ်–၊ စွန့်လွှတ်–၊ အနစ်နာခံ– 献祭 *xiànjì* deliver, contribute, offer (sacrifice) (?). **:** Viang mawh nan: aux tag sang yaogyaw ka Maix ka daux pa tan pa lu pa ap peung ka Maix. [Yonax 2:9] အကျွန်ုပ်မှ ကား၊ ကျေးဇူးတော်ကို ချီးမွမ်းသောစကားနှင့် ကိုယ်တော်အား ယဇ်ပူဇော်ပါမည်။ 但我必用感谢的声音献祭与你。 *But I will sacrifice to you with the voice of thanksgiving [Jon. 2:9]* ☞ appong:, appong [*var.*]. [? Mán အပ် + ?].

ah[1] [ah] /ʔah/ **1** *v.* ပြော–၊ စကားပြော–၊ ခေါ်– 说 *shuō* speak, say, talk, call. **:** Ah maix patix? ခင်ဗျားဘာပြောနေလဲ။ 你说什么? *What are you saying?* | Ux ia: ah tang:, riieng praix ah taing:. ကြက်တွန်ပြီဆိုရင်သယ်ကြပြီ၊ မိုးလင်းပြီဆိုရင် ဗိုင်းငင်ကြပြီ။ 鸡叫就准备驮，天亮就着手织。 *The cock's crowing says 'Tote!', the breaking of day says 'Weave!'.* **2** *vt.* စာဖတ်–၊ ဖတ်– 读，看书 *dú* read. **: ah lai** စာဖတ်တယ်။ 读书 *read* **3** *vt.* ဆူ–၊ ဆဲ–၊ ဝေဖန်–၊ အပြစ်တင်– 骂, 批评 *mà, pīpíng* scold, criticise. **:** Jao ah keeing: nawh ka nawh keem: yiiem kah. အဖေဆူလို့ သူငိုတယ်။ 因为他父亲骂他, 所以他哭了。 *He cried because his father scolded him.* | Ling: tao: ah ka lhax hoek nawh. သူနောက်ကျလို့ ခေါင်းဆောင်က သူ့ကိုဆူတယ်။ 领导批评他来晚了。 *The leadership criticised him for arriving late.* **4** *vi.* ဆုံးဖြတ်–၊ မူတည်– 决定 *juédìng* determine (X determines Y), Y depends on X. **:** Sang: naox ex kaing lai: mawx, mawh bawg yam: pa ah. ငါတို့ အလုပ်ဘယ်တော့နားမလဲဆိုတော့ အချိန်ပေါ်မူတည်တယ်။ 咱们何时收工, 看时间来决定。 *When we stop working depends upon the time.* **5** *v.* အသံမြည်–၊ အသံထွက်–၊ အသံပြု– 响 *xiǎng* make a sound. **:** Lox nad ah pung pung nan: nux. အခုပဲသေနတ်သံတဒိုင်းဒိုင်းနဲ့မြည်တယ်။ 刚才枪声砰砰地响。 *Just now a gun went off with a bang.* ☞ jhak lai, phat lai [ceu 2] [*syn.*]. /f0.6139/ /f1/

ah[2] [ah] /ʔah/ **1** *vs.* မစေး–၊ ကြွပ်–၊ ရွ– 不黏, 不糯 *bùnián, bùnuò* not sticky, not glutinous, crumbly (?). **:** Eep pid in: ah ngie. ဒီကောက်ညင်းမစေးဘူး။ 这糯米饭不糯。 *This glutinous rice is crumbly, not sticky. (?)* **2** *vs.* အသီးမသီး–၊ အသီးမအောင်– 不结果实的 *bùjiē guǒshí de* fruitless (as a flower not resulting in fruit). /f0.6139/ /f1/

ax[1] [ax] /ʔaʔ/ **1** *pron.* တို့နှစ်ယောက် (နင်နဲ့ငါ) 咱俩 *zán liǎ* we (dual incl.). **:** Krox ha:, ax hu: tau. ခဏစောင့်အုံး၊ ငါတို့နှစ်ယောက် အတူတူသွားမယ်။ 等一下, 咱俩一起走。 *Wait a moment and the two of us will go together.* **2** *adj.* ဒို့နှစ်ယောက်ရဲ့ 咱俩的 *zá liǎ de* our (dual incl.). **:** Kieh ex ang: pon pai: deeih klawd, kix cix mug kaing: ax. တစ်ကယ်လို့ကျွန်တော်တို့သူ့ကိုမကုနိုင်ဘူးဆိုရင်၊ သူတို့ဒို့နှစ်ယောက်ရဲ့ခေါင်းကိုခုတ်နိုင်တယ်။ 要是我们救不活，他们就会砍我俩的头。 *If we can't bring her back to life, they may cut off our heads.* ☞ pax, ex [*mor.*]. /f6/

ax[2] [ax] /ʔaʔ/ *vs.* ကဲ–၊ ဆိုး–၊ ခေါင်းမာ–၊ ရွတ်နောက်နောက်– 顽皮 *wánpí* naughty, mischievous. **:** Lig chaox tix ax khaw: tix tawx tauk kang:. ကြောင်းမာတဲ့ဝက် တုံးခတ်ထားဖို့ကောင်းတယ်။ 太顽皮的猪应该让它戴枷锁。 *An mischievous pig deserves to get a shackle put on him.* ☞ ax klieh [*syn.*].

ax klieh [ax glieh] /ʔaʔ klɛh/ **1** *vs.* ရွတ်နောက်နောက်–၊ နောက်တောက်တောက်–၊ ကဲ–၊ ဆိုး– 顽皮, 贪玩 *wánpí, tān wán* naughty, disobedient,

mischievous. : Maix phex ax klieh nan:! ၖတ်နောက်နောက်မလုပ်နဲ့။ 你怎么那样顽皮! *Don't be naughty.* **2** *vi.* ကျီစား–၊ စ–၊ နောက်–၊ နောက်ပြောင်– 搅扰 *jiǎorǎo* tease, taunt, kid, make fun of. : Maix paw ax klieh ka paoxtix. အချင်းချင်းမကျီစားနဲ့။ 你不要搅扰别人。 *Don't tease each other.* ☞ ax[2] [*syn.*].

a: (a) [a (ā)] /ʔa, ʔa̰/ *int.* ဟာ၊ ဟင်၊ အာ၊ အိုး၊ အမယ်လေး 啊（表示赞叹） *ā (biǎoshì zàntàn)* wow!, oh! (exclamation expressing surprise, approval, etc.). : A:, jiiet mhawm: pa yuh maix. အာ၊ ခင်ဗျားလုပ်တာ သိပ်ကောင်းတယ်။ 啊, 你做得很好! *Wow, you did it very well!* /*f*0.0496/

akhuang: sinngao [a kuang sin ngāo] /ʔa khuaŋ sin ŋa̰u/ *n.* အမွေရပိုင်ခွင့်၊ ငွေကြေးစည်းစိမ်အာဏာ 财权 *cáiquán* economic power, control over wealth.

akhwang: (akhwang) [a kuang] /ʔa kʰuaŋ/ *n.* အမိန့်၊ အာဏာ၊ သြဇာ၊ အခွင့်အရေး၊ ရပိုင်ခွင့် 命令 *mìnglìng* command, order, right, authority, mission, (?). : Siyiex ang tawx akhwang: sonsang yuh nawh aux laux heue. [Lai Yam Jah 31:7] ...ငါ့ကိုညှင်းဆဲစေခြင်းငှါ ဘုရားသခင်အခွင့်ပေးတော်မရှု။ (ကမ္ဘာ ၃၁၊၇) 神不容他害我。 *God did not permit him to harm me. [Gen. 31:7]* | Simiang khunhawkham tom tawx akhwang ka cub pa viex ak son sang rop raokhaox khankix heue. ကျောက်တွေကိုပစ်ဖို့ လေးတပ်ဖွဲ့ကို ဘုရင်ကအမိန့်ပေးတယ်။ *the king gave an order to the band of archers to shoot (?) the monkeys with their bows* | Phan: bun: an: ang yuh pa khaw: rhawm: kah cao: simiang tix, ... nawh ang koe: akhwang tix coh bun: an: kah pwi haktiex tang: praix, mawh kheu hoik pie lhen: nawh kah bun: an:. [Lai Lih Hu: 21:8] သခင်သည် ထိုမိန်းမကိုသိမ်းယူ၍ မကြိုက်လျှင်၊ ရွေးစေခြင်းငှါအခွင့်ပေးရမည်။ သူ့ကိုလှည့်ဖြားမိသောကြောင့်၊ တပါးအမျိုးသားတို့သို့ရောင်းချပိုင်သောအခွင့်မရှိ။ (ထွက် ၂၁၊၈) 主人若不喜欢她. . . 主人既然用诡诈待她、就没有权柄卖给外邦人。 *If she does not please her master, ... he shall have no right to sell her to a foreign people, since he has dealt faithlessly with her. [Exo. 21:8]* | Viex kaing mhawm: jhawm: phai: tix plu: plie: lai: loh, kieh dee tawx baoh shiao ex mau khri: niied jiiet khaw:, kieh kah tawx kah shiao pui yuh lai plakpraix mau khri: nie nyawm nie yiieh, kieh Akhwang: niied jiiet khaw: lawk rhawm: pui. ကျော့ကျောင်းတဲ့ နည်းလမ်းတွေကိုကျင့်သုံး၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုပတ်ဝန်းကျင်ကို ကောင်းမွန်အောင်ဆက်လုပ်၊ နိုင်ငံခြားသားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူတွေနဲ့မန်နေဂျာတွေကို ပိုအဆင်ပြေစေမယ့် အခြေအနေတွေနဲ့ ပိုပြည့်စုံတဲ့ ဥပဒေဆိုင်ရာ အာမခံတွေကို ပံ့ပိုးပေး။ 采取更加灵活的方式，继续完善投资环境，为外商投资经营提供更方便的条件和更充分的法律保障。 *Adopt more flexible measures, continue to perfect the investment environment, provide more convenient conditions and more complete legal guarantees for foreign investors and managers.* [Mán].

amen [a mēin (a men)] /ʔa mə̰n/ *int.* <KHRIT> အာမင် 阿门（'但愿如此'的意思） *āmén* Amen. (said after a prayer ← Hebrew āmēn). ☞ sa[3], mie[2] (mie nawh mawh nin:) [*syn.*]. /*f*6/

a: miex eue: [a mīex eui] /ʔa mɛ̰ʔ ʔɤi/ *int.* ဟာ၊ ဟင်၊ အာ၊ အိုး၊ အမယ်လေး 哎呀（表示疑惑或惊讶） *āiyā (biǎoshì yíhuò huò jīngyà)* ai ya!. : A: miex eue:, ex sang: yuh ka mawx phao: in:? အမယ်လေး၊ ငါတို့အခုဘယ်လိုလုပ်ရမလဲ။ 哎呀, 咱们现在该怎么办? *ai ya! What should we do now?*

a: meuex [a mēuix] /ʔa mɤ̰iʔ/ *int.* ဟာ၊ ဟင်၊ အာ၊ အိုး၊ အမယ်လေး 啊（表示惊疑） *ā (biǎoshì jīng yí)* Oh! Ah! (exclamation). : A: meuex, keem: yuh ka mawx yuh nin:! အမယ်လေး၊ ဘယ်လိုလုပ်ဒီလိုဖြစ်ရတာတုန်း။ 啊, 这是怎么回事! *Oh, How did it happen like this.*

atigliah [a dīx mglīah] /ʔa tḭʔ glḭah/ *num.* <VM> ခုနစ်ဆယ် (၇၀) 七十 *qīshí* seventy, 70. : Aux koe: khaox ju: atigliah num. ကျွန်တော့်မှာ ကျွန်းပင်ခုနစ်ဆယ်ရှိတယ်။ *I have seventy teak trees.* | Aux ang: krai kah maix tom: sidauh aliah bawg, viang mawh kawx nan: Aux krai tom: sidauh hoek atigliah aliah bawg heue. [Mathiex 18:22] ခုနစ်ကြိမ်မြောက်အောင် လွှတ်ရမည်ငါမဆို။ အကြိမ်ခုနစ်ဆယ်ခုနစ်လီမြောက်အောင်လွှတ်ရမည်ငါဆို၏။ (မဿဲ ၁၈၂၂) 我对你说，不是到七次，乃是到七十个七次。 *I don't tell you until seven times, but, until seventy times seven. [Mat. 18 : 22]* ☞ ciiet sip [*syn.*]. /*f*6/

a: ya [a yā] /ʔa ʐa̰/ *int.* အားရား 咳（表示后悔） *hāi (biǎoshì hòuhuǐ)* ouch!. : A: ya, krax in: phex tix nyu: yuh nin:, pi ang: aux hu: ka ieh! အားရား၊ ဒီလမ်းဒီလောက်သွားလို့ ချော်တာ။ အခုနက ငါမသွားရင်ပြီးရော။ 咳, 这条路怎么这样滑, 我后悔刚才不该往这里走!

a: yoh [a yōuh] /ʔa ʐo̰h/ *int.* ဟုတ်လား၊ တယ်ဟုတ်ပါလား၊ (သဘောကျထော်ခံသံပါသည့် အာမေဋိတ်) 呀（表示赞赏、惊讶） *ya (biǎoshì zànshǎng, jīngyà)* wow!, yo! (interjection expressing approval or surprise). : A: yoh, nawh luk hai: nan:. သူတော်တယ်၊ ဟုတ်လား။ 呀, 他真能干! *Wow, is he good!* ☞ a: yo [*var.*].

a: yo: [a yōu] /ʔa ʐo̰/ *int.* အားယိုး၊ အားလားလား၊ အမယ်လေး၊ အောင်မယ်လေး 呀（表示赞赏、惊讶） *ya (biǎoshì zànshǎng, jīngyà)* wow!, yo! (interjection expressing approval or surprise). : A

yo:, kied saux ngieh. အားယိုး၊ နာလိုက်တာ။ *Ouch! It really hurts!* ☞ a: yoh [*var.*].

a: yeh [a yeih] /ʔa ʑeh/ *int.* အလဲ့၊ အားရေ့ 唉（表示不满意） *āi (biǎoshì bùmǎnyì)* Humph! Hmm!. **:** A: yeh, maix leue: goeh yuh nan:! အားရေ့ ဘယ်လိုလုပ်လဲသလဲ။ 唉, 你怎么跌倒了! *Humph, why did you trip?*

a: lo [a lōu] /ʔa lo̰/ *int.* ဟာ၊ ဟင်၊ အို့ [illegible] လေး 哟（表示惊讶） *yo (biǎoshì jīngyà)* wow!, oh!, my!. **:** A: lo, nyiex in: luk sidaing: ting! ဟာ၊ ဒီအိမ်တကယ်ကြီးတာပဲ။ 哟, 这房子真大! *My, this house is very big!*

alo [a lōu] /ʔa lo̰/ **1** *n.* <VM?,KHRIT> ရည်မှန်းချက်၊ ရည်ရွယ်ချက်၊ အလို၊ ဆန္ဒ[illegible]စိတ် 旨意 *zhǐyì* purpose, will. **:** Awm: naog alo Maix piang meung raoma:, ka piang haktiex in: kawx kieh awm: an: heue:. [Mathiex 6:10] အလိုတော်သည် ကောင်းကင်ဘုံ၌ပြည့်စုံသကဲ့သို့ မြေကြီးပေါ်မှာ ပြည့်စုံပါစေသော။ (မသဲ ၆၊၁၀) 愿你的旨意行在地上、如同行在天上。 *May your will be done on earth as it is in heaven. [Mat. 6:10]* | Aux hoik yaox Dawit pa mawh kawn: Yesie:, pui pa khaw: pa hawt rhawm: Aux, pa tag sang yuh alo Aux khawm: uik heue:. [Lai Kawncau 13:22] ထိုသူအား စိတ်နှလုံး၌ ညီညွတ်သည်ဖြစ်၍ ငါ့အလိုကိုပြည့်စုံမည့်သူ၊ ယေရှဲသားဒါဝိဒ်ကို ငါတွေ့ရပြီဟု မိန့်တော်မူ။ (တမန် ၁၃၊၂၂) 我寻得耶西的儿子大卫、他是合我心意的人、凡事要遵行我的旨意。 *I have found David son of Jesse to be a man after my own heart, who will carry out all my purposes. [Act. 13:22]* **2** *n.* အလို[illegible] နှမ်၊ ချဉ်ခြင်း desire, drive, appetite. **: alo nex nham:** ကာမတဏှာ 性欲, 淫欲 (?) *lust, sex drive (lit. 'will of the flesh and blood')* | ang mawh ka daux pa kraing: pa nieb yuh hawt alo nex nham:. [Romax 13:13] မတရားသောမေထုံ၌ မှီဝဲခြင်း၊ ကိလေသာညစ်ညူးခြင်းတို့ကို ကြဉ်ရှောင်၍၊ (ရောမ ၁၃၊၁၃) 不可好色邪荡。 *not in sexual promiscuity and lustful acts. [Rom. 13:13]* [Mán အလို]. /*f*5/

a: leuh [a lēh] /ʔa lɤ̰h/ *int.* ဟာ၊ ဟင်၊ အာ၊ အို၊ အမယ်လေး 诶（表示诧异） *éi (biǎoshì chàyì)* Oh! Ah! Wow! (exclamation). **:** A: leuh, kawn: nyawm an:, nawh phex tix yuh rao tix nan:! ဟာ၊ ဟိုကလေး အဲဒီလောက်ထိ အစွမ်းပြလိုက်သေးတယ်။ 诶, 那孩子怎么那样骄傲! *Wow! That child could perform that well!*

aliah [a līah] /ʔa l̥iah/ *num.* ခုနစ် (၇) 七 *qī* seven, 7. **: Ox aliah gawng:** ဝါးခုနစ်ချောင်း *seven bamboo sticks* ☞ ciiet [*syn.*]. /*f*4/

a: viex [a viex] /ʔa vɛʔ/ *int.* အားရှား၊ အမယ်လေး၊ အားလားလား၊ အားယိုးယိုး 哎哟（表示痛苦） *āiyōu (biǎoshì tòngkǔ)* ouch!. **:** A: viex, uik saux ngie! အားရှား၊ နာလိုက်တာ။ 哎哟, 好疼啊! *Ouch, it hurts!*

ad [ād] /ʔa̰t/ *vs.* အရမ်းငန်–၊ သိပ်ငန်– 太咸 *tài xián* too salty. **:** Ād ngie kih daux rawm: rheep lang: liao:. ခရမ်းချဉ်သီးဟင်းချိုကသိပ်ငန်တာပဲ။ 番茄汤太咸了。 *The tomato soup is too salty.* ☞ khiien:[1] ①, laoh[1], lux[3], song:[1] ②, song: kih [*syn.*].

ad rhawm: (hoek rhawm:) [ād hrom] /ʔa̰t rʰɔm/ *vs.* စိတ်တို–၊ စိတ်ဆိုး–၊ ဒေါသထွက်–၊ ဒေါပွ– 气愤, 生气 *qìfèn, shēngqì* angry.

ang mhawm [ang hmom] /ʔaŋ mʰɔm/ ဆိုး–၊ မကောင်းဘူး 坏 *huài* bad (is this a proper lexical item and entry?).

ang joeng [ang njōuing] /aŋ dʑoŋ/ *adv.* <VM?> သာမက၊ တင်မက 不只 *bùzhǐ* not only, not solely, not alone. **:** Mai: ang joeng mawh ngie son pui ceu an khaing:, viang mawh nan: mawh son sang (sonsang) deeh kraix deeh khrawm: kawn: Siyiex khankix pa hoik prung: prang: ku dah ku dee tix kieh mawh tix mu: (timu:) khaing:. [Yohan 11:52] ထိုအမျိုးအတွက်သာမကအရပ်ရပ်တို့၌ကွဲပြားလျှက်ရှိသောဘုရားသခင်၏သားများကို။ [耶稣]也不但替这一国死、并要将神四散的子民、都聚集归一。 *[Jesus] would die not for the nation alone, but to gather together the scattered children of God. [Joh. 11:52]* ☞ ang: juaing [*var.*]. ☞ ang: soih [*syn.*].

ang:[2] [ang] /ʔaŋ/ *n.* မြေအိုး၊ အဝကျယ်အိုး 坛子（宽口的） *tánzi (kuān kǒu de)* pot, jug, urn (wide-mouthed). /*f*1.188/ /*f*5/

ang:[3] [ang] /ʔaŋ/ *vt.* ဟ–၊ အကျယ်ကြီးဖွင့်– 张开 *zhāngkāi* open wide. **:** ang: daux moing tix. ပါးစပ်ဟ– 张开嘴。 *open mouth (wide).* /*f*1.188/ /*f*5/

ang: (ang)[1] [ang] /ʔaŋ/ *adv-pre.* မ[ကြိယာ]ဘူး။ 不, 没 *bù, méi* not, no. **:** ang: hu:. မသွားဘူး။ 不去。 *doesn't go.* | ang: koe:. မရှိဘူး။ 没有。 *don't have.* /*f*1.188/

ang: kwang: [ang guang] /ʔaŋ kuaŋ/ *conj?.* [illegible] စေကာမူ regardless, no matter.

ang: koe: [ang goui] /ʔaŋ koi/ *phr.* မရှိဘူး 没有 *méiyǒu* does not exist, don't have. **:** Lai pa mhaing: maix tix vai ang: koe:. ခင်ဗျားတောင်းငှားတဲ့စာအုပ် မရှိဘူး။ 你要借的书没有。 *The book you asked to borrow does not exist.*

ang: koe: rhawm: keud [ang goui hrom gēd] /ʔaŋ koi rʰɔm kɤ̰t/ **1** *phr.* စဉ်းစားဉာဏ်မရှိဘူး။ 没有良心 *méiyǒu liángxīn* not have good intentions, up to no good. **2** *phr.* သတိစိတ်မရှိဘူး။ 没有主意 *méiyǒu zhǔyi* have no idea, cannot imagine sth., be clueless about sth..

Ang: Krak [Ang Grag] /ʔaŋ krak/ *np.* အန်ဂရတ် (ရွာနာမည်) 安康（地名, 在澜沧县安康乡） *Ānkāng (dì míng, zài Láncāngxiàn Ānkāng Gōngshè)* Ankang.

ang: piien: [ang bian] /ʔaŋ piən/ **1** *adv-pre.* မကောင်းဘူး။ မစ္စံဘူး။ 不太, 不怎么 *bù tài, bùzěnme* not really, not especially, not very. **:** Chaox tix singai, ang: piien: chix yaox. သိပ်ဝေးလွန်းတယ်။ ကောင်းကောင်းမမြင်ရဘူး။ 太远了, 看不太清楚。 *It's too far, so I can't see it well.* | Taux in: ang: piien: nyawm tix ih. ဒီဟင်းသီးဟင်းရွက်တွေ ထူးပြီးတော့ မကောင်းဘူး။ 这菜不怎么好吃。 *These vegetables aren't especially good.* **2** *n.* သိပ် မ... very. ☞ ang: hiex [*syn.*].

ang: phai [ang pai] /ʔaŋ pʰai/ *vt.* <VH> ပြင်ဆင်–၊ စီစဉ်– 安排 *ānpái* arrange, organise. ☞ pin:, cox khre:, guah[4], naih nawm:, singih ① [*syn.*]. [Hox].

ang: phawh ang: pheh [ang poh ang peih] /ʔaŋ pʰɔh ʔaŋ pʰeh/ **1** *phr.* လွန်– 过火, 过头, 过份 *guò huǒ, guò tóu, guòfèn* excessive, outrageous, going too far (?). **:** Phex ah lox ang: phawh ang: pheh. စကားပြောတာတအားလွန်တယ်။ 话说得太过份了。 *What was said was over the top.* **2** *phr.* အများကြီး၊ အရမ်းကောင်း 真多, 了不起 *zhēn duō, liǎobuqǐ* a lot, excellent. **:** Ai Khuat daing: brax, kaing pa yuh nawh ang: phawh ang: pheh heue:! အိုင်ခွက်တအား မြန်တယ်။ သူအလုပ်အများကြီးလုပ်ပြီးပြီ။ 艾块非常能干, 他干的活真多呀! *Ai Khuad is really capable, he has done a lot of work!* **3** *adv.* နဲနဲပါးပါး၊ အနည်းငယ်၊ မဖြစ်စလောက် . | Miex, ex hu: liak gaox daux laih, ang: phawh ang: pheh in. အမေ၊ ဈေးမှာဆန်သွားဝယ်ရအောင် ဒီမှာနဲနဲပါးပါးပဲ ကျန်တော့တယ်။ ☞ ang: mawh phawh pheh (2) [*syn.*].

ang: brax [ang nbrax] /ʔaŋ braʔ/ *adv-pre.* မဟုတ်သေးဘူး၊ မ[ကြိယာ]ဖူးဘူး 还没, 还没有, 尚未 *hái méi, hái méiyǒu, shàngwèi* not yet, still not. **:** Tam: ang: brax kieh sivai hoik ah lox cie tix. ဂဏန်းကဣားကိုစကားကုန်းအောင်မပြောခိုင်းဖူးဘူး။ *The crab hadn't yet let the leopard finish saying what he was saying.* | Sin: ang: chix priex saux sibaung: yum kix, chix kieh pui brax ang: nyawm ot koe: khaix tix. *? is this the 'fast' meaning?* | Kat pawd pruik nawh mat tix plak, nawh tawm: ang: lai: brax pu: yaung paoxtix kix. *?* ☞ ang: nyang [*syn.*].

ang: brai: [ang nbrai] /ʔaŋ brai/ *phr.* အလဟသမဖြစ်ဘူး။ 不耐烦 *búnàifán*. **:** Ang: brai: hu:. အလဟသဖြစ်မသွားဘူး။ 不耐烦去。

ang: bhawng: [ang npong] /ʔaŋ bʰɔŋ/ **1** *phr.* စိတ်ပျက်စရာကောင်း–၊ မျှော်လင့်သလိုမဖြစ်လာ–၊ လူကြိုက်မများ– 不成器, 不争气, 不吃香 *bùchéngqì, bùzhēngqì, bùchīxiāng* worthless, good-for-nothing, disappointing, fail to live up to expectations, unpopular, not well-received (lit. 'not fragrant'). **2** *phr.* မမွှေးဘူး၊ ▯▯၊ ညှီ– 臭，不香 *chòu，bùxiāng* does not smell good.

ang: mawt ang: rham: [ang mod ang hram] /ʔaŋ mɔt ʔaŋ rham/ *phr.* မပုပ်မပျက်တတ်သော၊ မဆွေးမြေ့တတ်သော 永垂不朽 *yǒng chuí bù xiǔ* undying.

ang: mawh phawh pheh [ang mōh poh peih] /ʔaŋ mɔ̰h pʰɔh pʰeh/ *phr.* ▯ ▯▯တော်များများ၊ ခပ်များများ၊ မနည်းဘူး 不少 *bùshǎo* not a little, a lot, much, many. **:** Kaing yuh ex ang: mawh phawh pheh. ကျွန်တော်တို့အလုပ်မသေးဘူး။ 咱们工作做得不少。 *We did quite a lot of work.* ☞ ang: phawh ang: pheh (2) [*syn.*].

ang: mawh ang: meh [ang mōh ang meih] /ʔaŋ mɔ̰h ʔaŋ meh/ *phr.* မဟုတ်မမှန် 假 *jiǎ* fake, false. **:** Rien rhawm: tix ka cao: jhai: pa ang: mawh ang: meh khankix, pa ceep hak yung: plak piang, viang mawh nan:, ka plak daux mawh soxla pa caox heue:. [Mathiex 7:15] အတွင်းခံ့ ကြမ်းတမ်းသော တောခွေးဖြစ်လျက် သိုးရေကို ခြုံ၍ သင်တို့ရှိရာသို့ လာသော မိစ္ဆာပရောဖက် တို့ကို သတိနှင့် ရှောင်ကြလော့။ 你们要防备假先知．他们到你们这里来、外面披着羊皮、里面却是残暴的狼。 *Beware of false prophets, men who come to you dressed up as sheep while underneath they are savage wolves. [Mat. 7:15]*

ang: tie [ang dīe] /ʔaŋ tɛ̰/ *adv-pre.* မ[ကြိယာ]ပဲနဲ့။ 并不, 并非 *bìngbù, bìngfēi* not at all. **:** Kaing in: ang: tie mawh nawh pa yuh. ဒီအလုပ်သူလုပ်တာ မဟုတ်ပဲနဲ့။ 这件事并不是他做的。 *This work was not done by him at all.* ☞ tie[3] .

ang: doh [ang ndouh] /ʔaŋ doh/ **1** *phr.* နည်းနည်းမှမ[ကြိယာ]ဘူး၊ လုံးဝ 不, 决不 *bù, juébù* not, not at all, not in the slightest. **:** ang: doh kawd rhawm:. လုံးဝမတွန့်တိုဘူး။ 决不吝啬。 *not at all stingy.* | ang doh chix. နည်းနည်းမှမရဘူး။ *cannot in the slightest.* **2** *?.* [ကြိယာ]မှာမဟုတ်ဘူး။ . **3** *?.* (သဘော) မပေါက်ဘူး။[This should be another entry] never understand?.

ang: naog rhawm: [ang nāog hrom] /ʔaŋ nɑ̰uk rʰɔm/ *phr.* စိတ်ဆန္ဒမပြည့်ဘူး။ 贪心, 贪得无厌 *tānxīn, tān dé wú yàn*.

ang: caox [ang jāox] /ʔaŋ tɕɑ̰uʔ/ *phr.* ကိစ္စမရှိဘူး။ အရေးမကြီးဘူး။ 不要紧, 没关系 *bùyàojǐn, méiguānxi* no problem, it doesn't matter, it's not important. ☞ ang: awt caox [*syn.*].

ang: cing: (ang: ciien:) [ang jing (ang jian)] /ʔaŋ tɕiɲ, ʔaŋ tiən/ *n.* <VH> ရာဇဝတ်မှု၊ အမှု 案件

ànjiàn criminal case, crime, case at law. ☞ see:[2] [*syn.*]. [Hox].

ang: ching: (ang chiien:) [ang qing (ang qian)] /ʔaŋ tɕʰiŋ, ʔaŋ tɕiən/ *vs.* <VH> လုံခြုံ–၊ စိတ်ချရ–၊ အန္တရာယ်ကင်း– 安全 *ānquán* safe, secure. ☞ singeh ③ [*syn.*]. [Hox].

ang: cheung: [ang qeng] /ʔaŋ tɕʰɤŋ/ **1** *phr.* မအောင်မြင်ဘူး၊ မျှော်လင့်သလိုမဖြစ်လာဘူး 不成器 *bùchéngqì* worthless, good-for-nothing, disappointing, fail to live up to expectations. **2** *phr.* မတော်–၊ ပုံမကျ– 笨，不学无术 *bèn, bù xué wú shù* not clever, incompetent.

ang: jaing: [ang njaing] /ʔaŋ dʑaɲ/ *phr.* မပျော်ဘူး။ မရွှင်ဘူး။ 不乐意 *bù lèyì* unhappy. **:** Ang: jaing: tix hu:. သွားရတာမပျော်ဘူး။ 不乐意去。

ang: jud ang: jhai: [ang njūd ang nqai] /ʔaŋ dʑu̱t ʔaŋ dʑʰai/ *phr.* မရပ်မနား 络绎不绝 *luòyìbùjué* in an endless stream, uninterrupted. **:** Chi: cheu: hoek hu:, ang: jud ang: jhai:. ကားထွက်သွားတာမရပ်မနားပဲ။ 汽车来来往往, 络绎不绝。 *Vehicles were coming and going in an endless stream.*

ang: juaing [ang njūaing] /ʔaŋ dʑu̱aɲ/ *adv.* သာမက၊ တင်မက 不只 *bùzhǐ* not only, not solely, not alone. **:** Gaox kawn: koe:, ang: juaing mawh deeing: ngie. ဆန်ရှိသေးတယ်၊ဒီလောက်မကဘူး။ 米还有, 不只这么一点。 ☞ ang: soih [*syn.*].

ang: nyang (ang: nyiang) [ang nyāng (ang nyang)] /ʔaŋ ɲa̱ŋ, ʔaŋ ɲaŋ/ *adv-pre.* မ[ကြိယာ]သေးဘူး 还没, 尚未 *hái méi, shàng wèi* not yet. **:** ang: nyang yuh. မလုပ်သေးဘူး။ 还没做。 *haven't done it yet.* ☞ ang: brax [*syn.*].

ang: nyang mung [ang nyāng mūng] /ʔaŋ ɲa̱ŋ mu̱ŋ / *phr.* ေ□□□□ □– 还早 *hái zǎo* still early. **:** Keem: hoik yuh pex nawh pah? Ang: nyang mung. ခင်ဗျားတို့အလုပ်ပြီးပြီကော၊ စောတုန်းပဲ။ 你们做好了吗? 还早呢。 *You have finished work already? It's still early.*

ang: nye: ang: nyux [ang nyei ang nyux] /ʔaŋ ɲe ʔaŋ ɲuʔ/ *phr.* တိတ်တိတ်ဆိတ်ဆိတ်၊ မဆူမည်၊ မလှုပ်မယှက် 不声不响 *bù shēng bù xiǎng* silently, noiselessly. **:** Nawh yuh kaing ang: nye: ang: nyux mai:. သူ□ ̣ □ □ ☐ တိတ်ဆိတ်ဆိတ်နဲ့ အလုပ်လုပ်နေတယ်။ 他不声不响地工作。 *He is working silently.*

ang: sax (ang: ... sax) [ang sax (ang ... sax)] /ʔaŋ saʔ / *adv-pre.* မ[ကြိယာ] ဖူးဘူး 从未, 不曾 *cóngwèi, bùcéng* never before. **:** aux ang: sax yaox nawh. ကျွန်တော် သူ့ကိုမ□ေ့ဖူးဘူး။ 我从未见过他。 *I've never seen him before.*

ang: su: [ang su] /ʔaŋ su/ *adv-pre.* အမှတ်တမဲ့၊ တစ်မင်တည့်တည့်မဟုတ်သော 无心 *wúxīn* unintentionally, accidentally, unawares. **:** sonsang to: pui pa pah ka pui tix klawd tan:, pa mawh pui pah ka paoxplawg paoxnyhawm: tix ka daux pa ang: su: tix yuh. [Sidiex 4:42] ထိုအခါအိမ်နီးချင်းကို အငြိုးမထားဘဲ၊ အမှတ်တမဲ့သတ်မိသောသူသည် ပြေး၍၊ 使那素无仇恨、无心杀了人的、可以逃到这三城之中的一座城、就得存活。 *to which anyone who had killed a person could flee if he had unintentionally killed his neighbor without malice aforethought. [Deu. 4:42]* ☞ su: [*ant.*].

ang: soih [ang soih] /ʔaŋ sɔih/ **1** *adv-pre.* သာမက၊ တင်မက 不只 *bùzhǐ* not only, not solely, not alone. **2** *adv-pre.* လုံးဝ၊ စိုးစဉ်းမျှ 毫无, 毫不 *háowú, háobú* not at all, not in the slightest, not whatsoever. **:** Ang: soih mhong:. ခံစားချက်လုံးဝမရှိဘူး။ 毫无感觉。 *without any feeling whatsoever.* | Khuing: nang: ki ting kawx, ang: soih lhat kah. ဆင်းရဲဒုက္ခတွေ ပိုပြီးကြီးနေရင်တောင် ကျွန်မတို့က လုံးဝကြောက်မှာ မဟုတ်ဘူး။ 困难再大, 也毫不可怕。 *Even if the difficulties were greater still, they wouldn't frighten us at all.* ☞ ang: juaing, ang: joeng [*syn.*].

ang: soih laux yuh [ang soih lāex yūh] /ʔaŋ sɔih la̱ɯʔ ʑu̱h/ *phr.* မပျက်စီးလောက်ပါဘူး 无损于, 毫无损失 *wú sǔnyú, háowú sǔnshī* have no effect on, might not affect, result in no damage to. **:** Viang lhiex ting kawx, ang: soih laux yuh to: ma: ex. မိုးကြီးပေမယ့် ကျွန်တော်တို့တောင်ယာမပျက်စီးလောက်ပါဘူး။ 虽然雨水大, 也无损于咱们的庄稼。 *Our fields were not destroyed, even though the rain was heavy.*

ang: sin: [ang sin] /ʔaŋ sin/ *adv-pre.* မ[ကြိယာ]နိုင်ဘူး၊ မကျက်ဘူး။ 不 *bù* not. **:** Lao maix sang: pon yuh, pie aux kah ang: sin: chix yuh. ကျွန်တော်တောင် မလုပ်နိုင်တဲ့ဟာ ခင်ဗျားလုပ်နိုင်တယ်လို့မပြောနဲ့။ 你别说你能做, 连我也不会做。 *Don't say that you could do it, when even I can't do it.*

ang: shiao [ang sīao] /ʔaŋ ʂi̱au/ *adv-pre.* မလိုဘူး 不用, 甭 *búyòng, béng* no need, don't have to. **:** Kaing in: ang: shiao yuh. ဒီအလုပ်လုပ်စရာမလိုဘူး။ 这件事甭做了。 *You don't have to do this work.*

ang: yuh tid tix [ang yūh dīd dix] /ʔaŋ ʑu̱h ti̱t tiʔ/ *phr.* ကိစ္စမရှိဘူး 没关系, 不要紧 *méiguānxi, bùyàojǐn* it doesn't matter. **:** Ang: yuh tidtix, tawx laux,aux lawk cox. ကိစ္စမရှိဘူး၊ ပျက်ပါစေ၊ ကျွန်တော်ပြန်ပြင်

မယ်။ 没关系, 如果坏了我修。 *Never mind, if it's broken I'll mend it again.*

ang: rawd [ang rōd] /ʔaŋ rɔ̰t/ *phr.* လုံးဝမဟုတ် 决不 *juébù* definitely not. **:** Kaing pa ang: mhawm: ang: rawd yuh. မကောင်းတဲ့အလုပ် လုံးဝမလုပ်လိုဘူး။ 不好的事决不做。

ang: laox chi: chox [ang laox qi qoux] /ʔaŋ lauʔ tɕʰi tɕʰoʔ/ *phr.* <VH> လု□□နန်းနှင့်ကိုက်ညီစွာပေးလျှော်ခြင်း 按劳取酬 *àn láo qǔ chóu* compensation according to work done. [Hox].

ang: laox feung: pheue: [ang laox feng peui] /ʔaŋ lau ʔ fɤŋ pʰɤi/ *phr.* <VH> အလုပ်နှင့်အညီဖြန်ဖြူးခြင်း၊ လုပ်သလောက်ရ 按劳分配 *ànláo fēnpèi* distribution according to work done, 'to each according to his work'. [Hox].

ang: lai (ang lai, ang: lai:) [ang lai (ang ... lai)] /ʔaŋ lai/ *adv-pre.* ဘယ်တော့မှ၊ မ[ကြိုယာ]တော့ဘူး။ 不再, 没……了, 不……了 *búzài, méi ... le, bù ...le* no longer, no more, not anymore, never again. **:** ang: lai: hu:. မသွားတော့ဘူး။ 不再去。 *don't go anymore.* | ang: lai: koe:. မရှိတော့ဘူး။ 没有了。 *don't have it anymore.* | ang: lai: mhawm:. မကောင်းတော့ဘူး။ 不好了。 *no longer good.* | Yam an: caw bawg yam ang: pui lai: tien. ဘယ်သူမှ အချိန်အားမရှိတဲ့ ခေတ်ရောက်ပြီ။ *It had then reached a time when no one had spare time anymore. (?)*

ang: lih grawng: [ang līh mgrong] /ʔaŋ l̥ih grɔŋ/ *phr.* အသုံးမကျသော၊ ဆိုးသော၊ useless, stubborn, disobedient (?) (lit. 'does not come out from circumstances'?). **:** Nawh yuh pa tix kawx ang: lih grawng:. သူဘာပဲလုပ်လုပ်အသုံးမကျဘူး။ *Everything he does is useless.* | Pui tix kaux koe: kawn: simex pa ang lih grawng: mai: ang cee ang cak, pa ang nghiiet lox miex lox keeing: tix. [Lai Sidiex 21:18] အဘ□□ □ခေသာသား၊ ခက်ထန်သောသဘောရှိ၍ မိဘစကားကို နားမထောင်သောသား၊ မိဘတို့ ဆုံးမသော်လည်းဆုံးမခြင်းကို မခံသောသားရှိလျှင်။ 人有顽梗悖逆的儿子、不听从父母的话。 *A man has a stubborn and rebellious son, who will not obey the voice of his father, or the voice of his mother. [Deu. 21:18]* | Kied sidaing meetrhawm: aux kawn: eue. Ang: aux meetrhawm: ka maix, meetrhawm: aux ka tokaux tix heue. Keud tix yaox kawn: eue, tom: hoek ju maix phao: in maix kawn: pon pie lhen ka aux yuh nin: mawh ceu: pa kied ang: aux lih grawng: heue. ငါအရမ်းစိတ်တိုလိုက်တာသားရေ၊ မင်းကိုစိတ်တိုတာမဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်ကိုကိုယ်စိတ်တိုတာ၊ မင်းဒီအသက်အရွယ်ထိရောက်ပြီ မင်းငါ့ကိုလိမ်နိုင်တာငါအသုံးမကျလို့ပါ။

ang: lih bhawm: [ang līh npom] /ʔaŋ l̥ih bhɔm/ *phr.* လေမထွက်ဘူး 不送气 *bùsòngqì* unaspirated (consonants).

ang: leut [ang led] /ʔaŋ lɤt/ *phr.* စိတ်ပျက်စရာကောင်း–၊ မျှော်လင့်သလိုမဖြစ်လာဘူး 不成器, 不争气 *bùchéngqì, bùzhēngqì* worthless, good-for-nothing, disappointing, fail to live up to expectations. **:** Nawh phex luk ang: leut yuh nin:! သူဘာဖြစ်လို့ ဒီလိုမအောင်မြင်တာလဲ။ 他怎么这样不争气！ *Why did he fail like this?*

ang: hiex [ang hiex] /ʔaŋ hɛʔ/ *adv-pre.* သိပ်မ...၊ မဖြစ်နိုင် 不太, 不怎么, 不大会 *bùtài, bùzěnme, bùdàhuì* not really, unlikely. **:** Ang hiex singai. သိပ်မဝေးဘူး။ *Not really far.* | Ang: lhiex hiex koe: daux rung. (Lhiex ang: hiex koe: daux rung.) နွေရာသီမှာ မိုးရွာဖို့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ 在干季里不大会有雨。 *There is unlikely to be rain during the dry season.* ☞ ang: piien: [*syn.*].

ang: ah [ang ah] /ʔaŋ ʔah/ *phr.* ဘ□ □ဝယ်ညီးကောင်း၊ ဘယ်သူပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်သူမဆို၊ ဘာမဆို၊ ဘယ်အရာမဆို၊ တည်းဟူသော 或, 凡是 *huò, fánshi* whoever, whatever, whether (x or y). **:** Kieh pa jhax lawg koe: kah piang pwi pa it tau mai pux bon tix pa mawh kawn: bun: pa hawt keeing: tix ang: ah, mai kawn: bun: hawt miex tix ang ah. [Lai Sidiex 27:22] အဘ၏သမီး၊ အမိ၏သမီး တည်းဟူသော မိမိအစ်မ နှမနှင့် ပေါင်းဘော်သောသူသည် အမင်္ဂလာရှိစေသတည်းဟု ကျိန်လျှင် လူအပေါင်းတို့က အာမင်ဟု ဝန်ခံရကြမည်။ 与异母同父、或异父同母的姐妹行淫的、必受咒诅。 *Cursed be he who sleeps with his sister, whether the daughter of his father or the daughter of his mother. [Deu. 27:22]* | Pui mawx ang ah, pa jhak ka bon: mai: koe: rhawm: tix sang phit mai: nawh, hoik phit hoik vao mai: nawh daux rhawm: tix heue:. [Mathiex 5:28] ငါ့ပညတ်သည်ကား [မည်သူမဆို] ကိုလေသာစိတ်နှင့်သူ့မယားကိုကြည့်ရှုသောသူသည် စိတ်နှလုံးထဲ၌ ထိုမိန်းမနှင့်ပြစ်မှားပြီ။ 凡看见妇女就动淫念的、这人心里已经与她犯奸淫了。 *Everyone who looks at a woman lustfully has already committed adultery with her in his heart. [Mat. 5:28]*

ang: awt [ang od] /ʔaŋ ʔɔt/ *adv-pre.* ဒီလောက်လည်း မဟုတ်ဘူး၊ သိပ်မ[ကြိုယာ]ပါဘူး 不太 *bútài* not very, not too. **:** ang: awt ki lhaox. အလုပ် သိပ်မများပါဘူး။ 不太忙. *not too busy.* | Ang: lhiex vong in:, krax ang: awt nyu:. ဒီတစ်လောမိုးမရွာဘူး၊ လမ်းဒီလောက်မချော်ဘူး။ 这几天不下雨，路不太滑。 *It hasn't rained recently, so the road isn't too slippery.*

ang: awt caox [ang od jāox] /ʔaŋ ʔɔt tɕa̰uʔ/ *phr.* ကိစ္စမရှိဘူး။ အရေးမကြီးဘူး။ 不要紧, 没关系 *bùyàojǐn, méiguānxi* no problem, it doesn't matter. ☞ ang: caox [*syn.*].

ang: awp [ang ob] /ʔaŋ ʔɔp/ *phr.* စိတ်ပျက်စရာကောင်း–၊ မျှော်လင့်သလိုမဖြစ်လာ– 不成器, 不争气, 胜任不了 *bùchéngqì, bùzhēngqì, shēngrènbùliǎo* worthless, good-for-nothing, disappointing, fail to live up to expectations, a let-down. **:** phex tix ang: awp yuh nin:. ဒီလောက် တောင်မအောင်မြင်ပါလား။ 太不成器了。 *(It was) such a disappointment!* ☞ ang: awp ang: leut [*syn.*].

ang: awp ang: leut [ang ob ang led] /ʔaŋ ʔɔp ʔaŋ lɤt/ *phr.* စိတ်ပျက်စရာ ကောင်း–၊ မအောင်မြင်–၊ မျှော်လင့်သလိုမဖြစ်လာ– 不成器, 不争气 *bùchéngqì, bùzhēngqì* worthless, good-for-nothing, disappointing, fail to live up to expectations. ☞ ang: awp [*syn.*].

ang: een: koe: ceu [ang een goui jē] /ʔaŋ ʔɯn koi tɕɤ̞/ *phr.* တန်ဖိုးမထားဘူး၊ အရေးမထားဘူး၊ ဂရုမစိုက်ဘူး၊ အရေးမစိုက် 看不起人 *kànbuqǐ rén* look down on sb., scorn, pay no attention to, ascribe no value to. **:** ang: een: paox tix koe: ceu. အချင်းချင်းအရေးမထားဘူး။ 看不起人。 *look down on people, be snobbish.* | Nawh ang een tix koe: ceu ka miex keeing tix. သူမိဘကို အရေးမစိုက်ဘူး။ *He doesn't pay attention to his parents.*

ang: uih [ang ūih] /ʔaŋ ʔṵih/ *vt.* တွန့်–၊ စူ–၊ ညှစ်–၊ ထော်–၊ ဆန့်– 噘, 撅 *juē, juē* pucker, purse (lips), tense up, squeeze. **:** ang: uih jheeh. နှုတ်ခမ်းစူတယ်။ 噘嘴。 *pucker the lips.* | ang: uih nyiex kre:. တင်ပဆုံကိုဆန့်ထုတ်။ 撅着屁股。 *tense up the buttocks.* ☞ uih [*syn.*].

an:[1] [an] /ʔan/ **1** *pron.* အဲဒါ၊ အဲဒီဟာ၊ ဟိုဟာ 那 *nà* that. **:** An: mawh patix? အဲဒါဘာလဲ။ 那是什么? *What is that?* **2** *adj.* အဲဒီ၊ ဟို 那 *nà, nèi* that. **:** Khaox an:. အဲဒီသစ်ပင် 那棵树。 *that tree.* ☞ in: [*ant.*]. ☞ in: [*mor.*]. /*f*0.4538/ /*f*1/

an:[2] [an] /ʔan/ *n.* ကုန်းနီး 鞍 *ān* saddle. **:** an: brung. မြင်းကုန်းနီး 马鞍。 *saddle on a horse.* ☞ an: brung [*syn.*]. [Hox (prim)]. /*f*0.4538/ /*f*1/

an:[3] [an] /ʔan/ **1** *vt.* <KAB?> သင်–၊ စာသင်–၊ သင်ကြား–၊ ညွှန်ကြား– 教 *jiāo* teach, instruct. **: an: lai** သင်–၊ စာသင်–၊ သင်ကြား–၊ ညွှန်ကြား– 教书 *teach, instruct* | Gip kong pat man:, siseung an: lai. ပိတ်စကိုညှပ်နိုင်တဲ့ ကတ်ကြေး၊ စာသင်နိုင်တဲ့ ဆရာ။ 裁布的剪刀，教书的先生。(剪刀过去为佤族珍贵之物，故用以比喻教书先生。) *Scissors that cut cloth, a teacher that teaches. (Valuable commodities.)* **2** *vt.* <KAB?> စာသင်–၊ သင်ယူ–၊ သင်အံ–၊ လေ့လာ–၊ ကျက်မှတ်–၊ ဆည်းပူး– 念, 学，读 *niàn, xué, dú* study, learn. **:** An: lai mhai: ce:. စာပေသင်ယူလေ့လာမှတ်သားတယ်။ 念书记在纸上。(读书写字。) *Recite books and note on paper. (Study.)* | An: lawk an: tix lai, mhai: lawk mhai: tix ma:. အဲဒီစာတစ်ခန်းကျက်မှတ်ပါ၊ လယ်တစ်ကွက်မှတ်သားထားပါ။ 象念书一样念它，象号地一样把它号下。(认真对待。各家在种公有地之前，要把自己本年要种的地号下，让人知道某一块地这一年已经有人种了。) *Recite it like you're reciting a book, mark it like you're marking land. (Do sth. carefully. One marked a plot of communal land to indicate that it was being actively cultivated.)* /*f*0.4538/ /*f*1/

ankix [an gix] /ʔan kiʔ/ *pron,adj.* အဲဒီ၊ ဟို 那些 *nàxiē (nèixiē)* those. **:** kaing ankix. အဲဒီကိစ္စတွေ 那些事情。 *those matters.* ☞ khen:[3] [*syn.*]. ☞ inkix [*ant.*]. ☞ inkix [*mor.*]. ☞ inkiex . /*f*4/

ankiex (an: kiex) [an giex] /ʔan kɛʔ/ *pron,adj.* အဲဒီနှစ်ယောက် 那两个 *nàliǎngge (nèiliǎngge)* those two. ☞ inkiex [*ant.*]. ☞ inkix .

an: ngaix [an ngāix] /ʔan ŋa̰iʔ/ *tw.* တမြန်နေ့၊ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်ရက် 前天 *qiántiān* day before yesterday, two days ago.

an: ngaix naox [an ngāix nāox] /ʔan ŋa̰iʔ na̰uʔ/ *tw.* လွန်ခဲ့သောသုံးရက်က၊ တလောက 大前天, 前几天 *dà qiántiān, qián jǐtiān* three days ago, several days ago.

an: brung [an nbrūng] /ʔan brṵŋ/ *n.* ကုန်းနီး 马鞍 *mǎ'ān* saddle. ☞ an: [*syn.*].

an: num [an nūm] /ʔan nṵm/ *tw.* အရင်နှစ်၊ မနှစ်က 去年 *qùnián* last year. **: an: num naox (an núm nhaox)** အရင်နှစ်၊ မနှစ်က 去年 *last year* ☞ num prim:, num nhaox, num in: kawx, num luan, num voe [*syn.*].

an: num dix [an nūm ndīx] /ʔan nṵm dḭʔ/ *tw.* တမြန်နှစ်၊ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်နှစ်က 前年 *qiánnián* year before last, two years ago.

am:[1] [am] /ʔam/ *vt.* ကြက်သေသေ–၊ မှင်တက်–၊ အံ့ဩ– 吓住, 吓傻 *xiàzhù, xiàshǎ* be frightened, terrified, dumbfounded. **:** Nawh hoik am: tix, ang: lai: chix nye:. သူအံ့ဩသွားတယ်။ မလှုပ်နိုင်တော့ဘူး။ 他被吓傻了, 话都说不出来了。 *He was dumbfounded and couldn't call out.* /*f*0.0108/ /*f*5/

Am:[2] [Am] /ʔam/ **1** *n.* တတိယမြောက်အကြီးဆုံးသမီး (女子排行第三。佤族女子名字由两部分组成。第一部分是行次, 即 Yeix 老大, I 老二, Am 老三, Oug 老四, Iad 老五, Voux 老六, Ib 老七, U 老八 。第二部分是按天干计算的生日的名称。如有一个女孩是 Kuad 天干第七位那天生的, 又是老大, 就叫 Yeix Kuad 耶块, 如果是老二就叫 I Kuad 依块) *(nǚzǐ páiháng dìsān)* third eldest daughter. **2** *np.* 老三 *lǎosān (nǚzǐ páiháng*

dìsān) Am (first syllable in name of third eldest daughter). [Wa Naming Chart].

am: kluah [am gluah] /ʔam kluah/ *n.* <KHAOX,SAUX> ထင်းတော်ပင် 千里光, 九里光, 风藤草（藤本, 可入药） *qiānlǐguāng, jiǔlǐguāng, fēngténgcǎo (téng běn, kě rù yào)* climbing groundsel, ragwort (*Senecio scandens*, lit. 'early-ripening third-daughter?).

aux [aex] /ʔaɯʔ/ *pron.* <VM> ငါ၊ ကျွန်တော်၊ ကျွန်မ၊ ကျွန်ပ် 我 *wǒ* I, me. ☞ eux [*var.*]. /*f*1/

au: [ae] /ʔaɯ/ *int.* အား 啊（表示惊疑、害怕） *ā (biǎoshì jīngyí, hàipà)* oh!, yikes!, oh no!, uh-oh!. **:** Au:, keem: mawh patix yuh nin:? အား — ဒါဘယ်လိုဖြစ်တာလဲ။ 啊, 这是什么东西? *Uh-oh, what's this?*

au: tu (au: tu:) [ae dū (ae du)] /ʔaɯ tṵ, ʔaɯ tu/ *n.* <KHAOX,SAUX> နံ့သာခပ်ပြင်းပြင်းနဲ့ဆေးဖက်ဝင်သောမြက်ပင်တစ်မျိုး (ကဒူကြွက်နား) 臭灵丹, 齿翼臭灵丹, 六棱菊(草本, 有强烈臭味, 可入药） *chòulíngdān, chǐyì chòulíngdān, liùléngjú (cǎoběn, yǒu qiángliè chòuwèi, kě rù yào)* winged-tooth laggera (*Laggera pterodonta*, a herb with a strong scent, leaves and root used medicinally). ☞ rib au: tu:, rib sioe [*syn.*].

au: tu siah [ae dū siah] /ʔaɯ tṵ siəh/ *n.* <KHAOX,SAUX> နံ့သာခပ်ပြင်းပြင်းနဲ့ဆေးဖက်ဝင်သောမြက်ပင်အငယ်မျိုးတစ်မျိုး (ကဒူကြွက်နားအသေးမျိုး) 四棱锋, 四棱将军(草本, 可入药） *sìléngfēng, sìléng jiāngjūn (cǎoběn, kě rù yào)* (a medicinal herb, Chn. '4-edged blade, 4-edged general').

aoh [aoh] /ʔauh/ **1** *vs.* ပူ– 热 *rè* hot. **:** Aoh praix. ရာသီဥတုပူတယ်။ 天气热。 *The weather is hot.* **2** *vi.* ကိုယ်ပူ– 发烧 *fāshāo* have a fever, be feverish. **:** Kawn: nyawm in: aoh ngie. ဒီကလေးကိုယ်ပူနေ□ □□□ 这孩子发烧了。 *The child is running a fever.* ☞ si aoh [*var.*]. ☞ kuat[1] [*ant.*]. /*f*0.0119/ /*f*8/

aoh rhawm: [aoh hrom] /ʔauh rʰɔm/ *vs.* စိတ်ပျက်–၊ စိတ်စော–၊ ဂနာမငြိမ်ဖြစ်– 急躁, 发火儿 *jízào, fāhuǒr* upset, agitated. **:** Kaw in kiet aoh rhawm: nawh. ဒီလူအ□□ဒေါသဘောထား သေးသိမ်တာပဲ။ 这个人很急躁. *This person is really irritable.*

aox [aox] /ʔauʔ/ *adj.* အသံအောင်–၊ အသံကျယ်– (မိုးချိန်းသံ၊ ဆူညံသံ) 轰隆，轰鸣 *hōng lōng, hōng míng* resounding?, thunder, roar. ☞ si aox [*var.*]. /*f*10/

ao: [ao] /ʔau/ **1** *vs.* နာမည်ကြီး–၊ နာမည်ကျော်–၊ ထင်ရှား–၊ ထင်ပေါ်– 著名, 闻名 *zhùmíng, wénmíng* famous. **2** *vs.* ထင်ရှား–၊ နာမည်ထွက်– 显露（?）*xiǎnlù* visible, manifest, obvious, apparent (?). **:** Ao: naing ang: dum:, sinum praix ang: lhiex. စစ် (သံ) နာမည်ထွက်နေပေမယ့်မအောင်မြ□□ကူး၊ မိုးချိန်းပေမယ့်မိုးမရွာဘူး။ 太显露的械斗打不起，（犹如） 天上打雷不下雨。 *A too-visible battle won't take place, (just like) thunder but no rain. (?)* ☞ ao: min: [ceu 1] [*syn.*]. /*f*0.016/ /*f*7/

ao: min: [ao min] /ʔau min/ *vs.* နာမည်ကြီး–၊ နာမည်ကျော်–၊ ထင်ရှား–၊ ထင်ပေါ်– 著名, 闻名 *zhùmíng, wénmíng* famous. ☞ ao: [*syn.*].

aong: [aong] /ʔauŋ/ *n.* အောက်ခြေစတုရမ်းပုံနှုပ်ခမ်းဝိုင်းပုံရှိသော ကောက်ပဲသီးနှံခြင်းသည့်တောင်း 大箩 *dà luó* large bamboo or wicker basket with square bottom and round mouth, often used for measuring grain (holds about 30 kín).

Ai (Ai:) [Ai] /ʔai/ **1** *n.* အိုင်း၊ အိုက် (အကြီးဆုံးသား၊ သားဦး) （男子排行第一。 *(nánzǐ páiháng dìyī)* eldest son. **2** *np.* အိုင်း (အကြီးဆုံးသားနာမည်၏ပထမဆုံးစကားလုံး) 老大（男子排行第一。佤族男子名字由两部分组成。第一部分是行次, 即 Ai 老大, Nyī 老二, Sam 老三, Sai 老四, Ngāox 老五, Lōug 老六, Jiad 老七, Bied 老八。第二部分一般是按天干计算的生日的名称。如有一个男孩是 Ga 天干第六位那天生的, 又是老大, 就叫 Ai Ga 艾戛, 如果是老二, 就叫 Nyī Ga 尼戛) *lǎodà (nánzǐ páiháng dìyī)* Ai (first syllable in name of eldest son). [cf. Siam (W. dial.) ʔai̯ʔ, ʔai$_3$, prefix to male names and general reference for males, transcribed in Yunnan Chinese as 岩 or 艾 (LGV)]. [Wa Naming Chart].

aik [aig] /ʔac/ *n.* <BEEN> ခဲအိုး (အမျိုးသမီး–ခင်ပွန်း၏အစ်ကို၊ အစ်မ၏ယောကျ□ား)၊ မတ် (အမျိုးသမီး–ခင်ပွန်း၏ညီ၊ ညီမ၏ယောကျ်ား)၊ ယောက်ဖ (အမျိုးသား–ဇနီး၏မောင်နှင့်အစ်ကို၊ အစ်မသို့မဟုတ်နှမ၏ခင်ပွန်း) 姐夫, 大舅子（妻子的哥哥）, 大伯子（丈夫的哥哥）, 大哥（对跟自己年纪相仿的男子的尊称） *jiěfu, dàjiùzi (qīzi de gēge), dàbózi (zhàngfu de gēge) , dàgē (duì gēn zìjǐ niánjì xiāngfǎng de nánzǐ de zūnchēng)* brother-in-law (sister's husband, wife's brother, or husband's brother), also, a term of respect for a male contemporary. **:** Aik aux hu: Yaong: Laih. ကျွန်မခဲအို ရွာဈေးကိုသွားတယ်။ *My brother-in-law is going to Yaong Laih (Market Village).* /*f*8/

aih [aih] /ʔaih/ **1** ဟင့်အင်း No.. **:** Ang; maix som hu: daux laih? Aih ang: aux som hu:. ေ□ ့ □□ ့ားချင်ဘူးလား၊ ဟင့်အင်း၊ မသွားချင်ဘူး။ *Don't you want to go to the market? No, I don't want to go.* **1** ဟင့်အင်း No.. **:** Ang; maix som hu: daux laih? Aih ang: aux som hu:. ေ□ ့ □□ ့ားချင်ဘူးလား၊ ဟင့်အင်း၊ မသွားချင်ဘူး။ *Don't you want to go to the market? No, I don't want to go.* **2** *int.* အားရား၊

အမယ်လေး၊ အောင်မလေး၊ အားလားလား၊ အားယိုးယိုး 哎（表示惊奇） *āi (biǎoshì jīngqí).*

ai: kawx cu: yi: [ai gox ju yi] /ʔai kɔʔ tɕu ʑi/ *n.* မျိုးချစ်စိတ်၊ မျိုးချစ်ဝါဒ၊ ဈေတိမာန် 爱国主义 *àiguózhǔyì* patriotism. [Hox].

ai: chix [ai qix] /ʔai tɕʰiʔ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပြောသဇင် (ဆေးအဖြစ်သုံး) 藤三七, 藤子三七, 落葵薯 *téngsānqī, téngzisānqī, luòkuíshǔ* madeira vine, mignonette vine, lamb's tails (*Anredera cordifolia*, used medicinally, lit '..[ai]?..7'). ☞ nhu: ai: chi:, nhu: sang: chix, sang: chix nhu: [*syn.*].

ai: awm: [ai om] /ʔai ʔɔm/ *n.* <KAWNG> ဆိတ်ချိုပင်မှစားသုံးလို့ရသောပိုးကောင်တစ်မျိုး 牛肋巴树虫（大如苍蝇, 常寄生于牛肋巴树上 , 可食） *niú lèi bā shù chóng (dà rú cāngying, cháng jì shēng yú niú lèi bā shù shàng ,kě shí).*

aing:[1] [aing] /ʔaŋ/ **1** *n.* ပြေး၊ ချီး၊ မစင် 粪, 屎, 大便 *fèn, shǐ, dàbiàn* faeces (UK), feces (US), manure, dung, shit (vulg.) turd (vulg.). **:** Paw kieh kawn: nyawm iak giex aing: moi awx. ခလေးကိုန္ဓားချေးမကိုင်ခိုင်းနဲ့နော်။ 别让小孩玩牛屎啊。 *Don't let little children handle cow dung.* **2** *v.* ပြေးပါ–၊ မစင်စွန့်– 拉屎, 屙屎, 去大便 *lāshǐ, ēshǐ, qù dàbiàn* defecate, have a bowel movement, shit (vulg.), go to the bathroom (US, euph.), go to the loo [UK]. **:** Ang: sox sax aing: tiag simaox, ang: kawn: pha: sax deeih nyiex paox. ခြေးတွေကျောက်ခဲတောထဲမှာချေးပါလေ့မရှိဘူး၊ တူလေးကဦးလေးအိမ်ပြန်သွားလေ့မရှိဘူး။ 狗从来不在石头山上屙屎，外甥女从来不嫁回到舅父家。（反话） *A niece marries back into her maternal uncle's family about as rarely as a dog shits on a pile of rocks. (ironic)* **3** *n.* နှပ်ချေး 污垢，（眼、耳、鼻）屎, 指甲中的脏物 *wūgòu, (yǎn, ěr, bí) shǐ，zhǐjiá zhōng de zāngwù* detritus, crud, junk, dirt (general term for a deposit or incrustation of something disagreeable).. **: aing: meeih** နှပ်ချေး 鼻涕 *snot, nasal mucus* | **aing: nghim:** လက်သည်းချေး 指甲中的脏物。 *dirt under fingernails.* ☞ fang:[2] [ceu 1; ceu 2], iang: [ceu 2] [*syn.*]. /*f*0.0279/ /*f*7/

aing:[2] [aing] /ʔaŋ/ *n.* <KAWNG> နကျယ် (ရွှံ့မှအသိုက်ဖွဲ့နေတဲ့နကျယ်ကောင်) (kind of mud dauber wasp, esp. family *Sphecidae*, or hornet, the 'king of the hornets', makes its hive from clay?). ☞ awng: . /*f*7/

aing: kawng luat [aing gōng luad] /ʔaŋ kɔ̰ŋ luat/ *n.* <SAUX> ပိုးချည်မျှင်ထုတ်ပေးသောအကောင်၏မစင် 蚕沙（家蚕的屎, 可入药） *cán shā (jiā cán de shǐ, kě rù yào)* silkworm faeces.

aing: ngai: [aing ngai] /ʔaŋ ŋai/ *n.* မျက်ချေး 眼屎 *yǎnshǐ* eye dirt, speck in the eye, gum in the eye. ☞ nyhak ngai: [*syn.*].

aing: meeih [aing mēeih] /ʔaŋ mɯ̰ih/ *n.* နှပ်၊ နှပ်ချေး 鼻涕 *bítì* snot, snivel, booger (vulg.), nasal mucus. ☞ blix meeih, rawm: meeih .

aing: neem [aing nēem] /ʔaŋ nɯ̰m/ *n.* ပြေး၊ မစင်၊ ကျင်ကြီး၊ သေး၊ ဆီး၊ ကျင်ငယ် 大小便 *dà xiǎo biàn* faeces and urine.

aing: sub [aing sūb] /ʔaŋ sʉp/ *n.* <SAUX> 烟锅屎, 烟斗屎, 烟锅油 *yān guō shǐ, yān dǒu shǐ, yān guō yóu* ash of burned pipe tobacco (Nicotiana tabacum).

aing: yu: yhaok [aing yu hyaog] /ʔaŋ ʑu ʑʰauk/ *n.* နားဖာချေး 耳屎 *ěrshǐ* earwax, cerumen. **:** Koik aing: yu: yhaok maix singax. နားဖာချေးကိုစင်အောင်ကလော်လိုက်။ 把你耳朵里的耳屎挖干净。（？） *Dig out the wax in your ears cleanly.* ☞ aing: yhaok [*syn.*].

aing: yhaok [aing hyaog] /ʔaŋ ʑʰauk/ *n.* နားဖာချေး 耳屎 *ěr shǐ* earwax, cerumen. ☞ aing: yu: yhaok [*syn.*].

aing: rhang: [aing hrang] /ʔaŋ rʰaŋ/ *n.* သွားချေး 牙垢 *yá gòu* plaque, impurities on teeth.

aing: lex [aing lēix] /ʔaŋ lɛ̰ʔ/ *n.* <KHAOX> ခေါ်ပင် 青苔 *qīngtái* moss (*Musci*, a green bryophyte, or rootless plant, growing in dark, damp places.

Ok [Oug] /ʔok/ *np.* အုပ် 老四（女子排行第四。参见 Am）*lǎo sì (nǚzǐ páiháng dìsì 。cān jiàn Am).*

ot [oud] /ʔot/ **1** *vi.* ခေါ–၊ ရှိ– 在 *zài* be (in a place), be situated. **:** Lai ot piang pheen:. စာအုပ်စားပွဲပေါ်မှာရှိတယ်။ 书在桌子上。 *The book is on the table.* | Nyiex pex ot dee mawx? မင်းတို့အိမ်ဘယ်မှာလဲ။ 你们家住在哪里? *Where is your house?* **2** *vi.* ခေါ–၊ နေထိုင်– 住, 住在 *zhù, zhùzài* live (in), dwell. **:** Kix bieh ot ka gawng. သူတို့တောင်ပေါ်မှာ အနေများတယ်။ 他们大都住在山上。 *They mainly live in the hills.* **3** *vi.* အနေအထိုင်၊ နေပုံထိုင်ပုံ有一种风格，有一种性格 *yǒu yīzhǒng fēnggé, yǒu yīzhǒng xìnggé* be by nature, be of a certain nature, be of a certain type, have a particular characteristic, have a special personality (of people). **:** Pui in: daing: khraing: ot. ဒီလူအနေအထိုင်အရမ်းသွက်လက်ပေ့ါပါးတယ်။ 这个人非常灵活。 *This person is by nature extremely agile.* | Nawh mawh tix ceu ot, ang: awm: kawn: nyiex kix tix kaux kawx. သူ့နေပုံထိုင်ပုံကတစ်မျိုးပဲ၊ သူတို့အိမ်ကကလေးတွေနဲ့မတူဘူး။ 他个性独特，不像他们家的孩子中的任何一个。 *He has a special personality, unlike any other child in their*

family. | Pui in: mhawm:, ang: awt raux rhawm:. ဒီလူကောင်းတယ်၊ စိတ်မပုပ်ဘူး။ 这个人好，不贪心。 *This fellow is nice and not of a greedy nature.* **4** *vt.* ယုံ–၊ ယုံကြည်–၊ သက်ဝင်– 信，信仰 *xìn, xìnyǎng* believe, believe in. **:** Nawh ang: ot Li Vad. သူဗုဒ္ဓဘာသာကို မယုံကြည်မသက်ဝင်ဘူး။ 他不信佛教。 *He doesn't believe in Buddhism.* /*f*0.5953/ /*f*2/

ot mhawm: mai: paox [oud hmom mai bāox] /ʔot mhɔm mai pa̰uʔ/ *phr.* ငြိမ်းချမ်းစွာနေထိုင်– 和平共处 *hépíng gòngchǔ* peaceful coexistence.

ot tix ceu [oud dīx jē] /ʔot ṭiʔ tɕɤ̰/ *conj?.* ဆန့်ကျင်ဘက်နေ 相反，确切地 *xiāngfǎn, quèqiède* actually, on the contrary.

oh [ouh] /ʔoh/ *vt.* အို့ (မောင်းထုတ်) 吆喝（多指驱赶猪、鸡）*yāo hē (duō zhǐ qū gǎn zhū, jī).* **:** Nawh oh lig khaing: daux beem. သူဝက်ကိုခြံထဲကနေမောင်းထုတ်တယ်။ 他把猪吆喝出菜园来。 /*f*9/

ox [oux] /ʔoʔ/ *n.* <KHAOX> ဝါး 竹子 *zhúzi* bamboo. ☞ siox [*mor.*]. /*f*0.0408/ /*f*7/

ox kiang [oux gīang] /ʔoʔ kiaŋ/ *n.* <KHAOX> ကြွက်ဝါး (ဝါး) 金发草（草本，节象竹节）*jīnfǎ cǎo (cǎo běn, jié xiàng zhú jié).*

ox khaox siox [oux kaox si oux] /ʔoʔ kʰauʔ s.ʔoʔ/ *n.* <KHAOX> ငါးမျှားကိုင်းဝါး? 钓鱼慈，子母竹，慈竹（可做椽子）*diàoyúcí, zǐmǔzhú, cízhú (kě zuò chuánzi)* (a kind of bamboo, *Neosinocalamus affinis*, used as house rafters, lit. 'rafter bamboo'). ☞ ox mha: rhok [*syn.*].

ox phux [oux pux] /ʔoʔ pʰuʔ/ *n.* <KHAOX> ပိုးစားဝါး (?) 黑疸病竹（竹节发枝处长出一些黑褐色的疙瘩，如不及时施药，竹子就会枯死）*hēidǎnbìng zhú (zhújié fāzhīchù zhǎngchū yīxiē hēihèsè de gēda, rú bùjíshí shī yào, zhúzi jiù huì kūsǐ)* bamboo affected by bamboo smut (dark lumps form at joints, which if not treated, will result in bamboo's shrivelling and dying).

ox bung: ak [oux nbung ag] /ʔoʔ buŋ ʔak/ *n.* <KHAOX> ဒူးလေးလုပ်သောဝါး 弩帮竹（比较坚实，多用来做弩帮、扁担等）*nǔbāngzhú (bǐjiào jiānshí, duō yòng lái zuò nǔbāng, biǎndān děng)* (a kind of springy bamboo which can be used to make crossbow shafts, carrying poles, etc., lit. 'crossbow bamboo').

ox mak phio: [oux mag piou] /ʔoʔ mak pʰio/ *n.* <KHAOX> နီးလုပ်တဲ့ဝါ 棉竹，扎篾竹 *miánzhú, zhāmièzhú* (type of bamboo used to make bamboo strips, lit. 'wrapping-strip-bamboo'?). ☞ ox mang: phio [*var.*]. ☞ ox maox vie [*syn.*].

ox mang: phio: [oux mang piou] /ʔoʔ maŋ pʰio/ *n.* <KHAOX> နီးလုပ်တဲ့ဝါ 棉竹，扎篾竹 *miánzhú, zhāmièzhú* (type of bamboo used for making bamboo strips, lit. 'wrapping-strip-bamboo'?). ☞ ox mak phio: [*var.*]. ☞ ox maox vien [*syn.*].

ox maox vien [oux maox vīen] /ʔoʔ mauʔ vɛ̰n/ *n.* <KHAOX> နီးလုပ်တဲ့ဝါ 棉竹，扎篾竹 *miánzhú, zāmièzhú* (type of bamboo used to make bamboo strips, lit. 'wrapping-strip-bamboo'?). ☞ ox mak phio:, ox mang: phio: [*syn.*].

ox mung [oux mūng] /ʔoʔ mṵŋ/ *n.* <KHAOX> အဝါရောင်တောဝါးတစ်မျိုး (一种野竹，节黄，筒细）*(yīzhǒng yě zhú, jié huáng, tǒng xì).*

ox mung: [oux mung] /ʔoʔ muŋ/ *n.* <KHAOX> ဝါးခါးမျိုး 苦竹，龙竹（竹筒可盛水）*kǔ zhú, lóng zhú (zhú tǒng kě chéng shuǐ)* bitter bamboo. ☞ ox num [*syn.*].

ox ming [oux mīng] /ʔoʔ mḭŋ/ *n.* <KHAOX> ဝါးမာ 莽竹，象尾竹（竹筒粗大，可做水桶、饭甑子等）*mǎng zhú, xiàng wěi zhú (zhú tǒng cū dà, kě zuò shuǐtǒng, fàn zèng zǐ děng)* Headstrong bamboo?.

ox mha: rhok [oux hma hroug] /ʔoʔ mʰa rʰok/ *n.* <KHAOX> ငါးမျှားကိုင်းဝါး? 钓鱼慈，子母竹，慈竹（可做椽子）*diàoyúcí, zǐmǔzhú, cízhú (kě zuò chuánzi)* (a variety of bamboo, *Neosinocalamus affinis*, used as house rafters, lit. 'strip six bamboo'?). ☞ ox khaox siox [*syn.*].

ox tan: [oux dan] /ʔoʔ tan/ *n.* <KHAOX> အပေါက်မရှိတဲ့ဝါး 实心竹 *shí xīn zhú.*

ox te [oux dēi] /ʔoʔ tɛ̰/ *n.* <KHAOX> မြားလုပ်သည့်ဝါး 箭竹（适宜做弩箭的竹子）*jiàn zhú (shìyí zuò nǔ jiàn de zhúzi).*

ox tie: [oux die] /ʔoʔ tɛ/ *n.* <KHAOX> ဝါးချို 麻竹，甜竹（竹笋味甜）*mázhú, tiánzhú (zhúsǔn wèi tián)* (a kind of bamboo with sweet-flavoured shoots, *Dendrocalamus latiflorus*, lit. 'sweet bamboo').

ox tiag [oux dīag] /ʔoʔ ṭiak/ *n.* <KHAOX> ဇ□ □□း 野竹 *yězhú* wild bamboo. ☞ ox yaong: [*ant.*].

ox num [oux nūm] /ʔoʔ nṵm/ *n.* <KHAOX> ဝါးခါးမျိုး 苦竹，龙竹（竹筒可盛水）*kǔ zhú, lóng zhú (zhú tǒng kě chéng shuǐ)* bitter bamboo. ☞ ox mung: [*syn.*].

ox yaong: [oux yaong] /ʔoʔ ʑauŋ/ *n.* <KHAOX> ရွာဝါး (ရွာဘေးဌိုစိုက်သောဝါး) 村竹（长在村寨附近的，一般是人们种植的）*cūnzhú* bamboo growing around village, usually cultivated by villagers (lit. 'village bamboo'). ☞ ox tiag [*ant.*].

ox lung [oux lūng] /ʔoʔ lṵŋ/ *n.* <KHAOX> ဝါးမဲ 小野龙竹（节带黑色）*xiǎo yě lóng zhú (jié dài hēisè).*

o: [ou] /ʔo/ *int.* အိုး 啊（表示赞同）*ā (biǎoshì zàntóng).* **:** O: , plix in: kied ting tete! အိုး ဒီအသီး တအားကြီးတယ်။ 啊，这果子真大！ /*f*7/

o: [ou] /ʔo/ *n.* ခယ်မ 嫂嫂, 大姑子, 姨姐 *sǎosao, dàgūzi, yíjiě* sister-in-law, married woman. **:** O: brax caik, aik brax te:. ခယ်မခဏာခဏာဆိတ်တတ် တယ်၊ ခဲအိုခဏာခဏာကာမဆက်ဆံတယ်။ 嫂嫂爱掐，姐夫爱入。意为男女之事，天使之然。嫂嫂，为对女性的通称；姐夫，为对男性的通称。掐，指暗示性的动作。 *Sisters-in-law like to squeeze, brothers-in-law like to penetrate. (Refers to sex acts. Sisters and brothers-in-law refer to women and men in general.)* /*f*7/

o [ōu] /ʔo̰/ *vs.* ကျုံ့–၊ ခံတွင်းတွေ့–၊ 涩, 麻嘴 *sè, má zuǐ* astringent, tannic, tart, mouth-puckering. **:** Nie rawm: maox daux rawm: nhum:, o: tix ih. ငံအိုင် ထဲမှာလျှာ်ကြိုးတွေအများကြီးပဲ၊ကျုံ့ကုန်ပြီ။ 凉粉里石灰水放多了, 吃起来发涩。 | Sigiiep sidaing: o. 花椒很麻嘴。 /*f*7/

on rhawm: [ōun hrom] /ʔo̰n rʰɔm/ *vs.* မှန်မှန်–၊ ပုံမှန်–၊ လေးနက်–၊ စိတ်ချရ–၊ ယုံကြည်ရ– 塌实, 稳重 *tā shí, wěnzhòng* sturdy, stable, serious, reliable. **:** Sai: daing: on rhawm:, yuh kaing patix ang: haxrhawm:. စိုင်းက စိတ်ချရတယ်။ ဘာကိုမှပေါ့ပေါ့ဆဆလုပ်မှာမဟုတ်ဘူး။ 老四很塌实，干什么事都不浮躁。 *Sai is very stable and doesn't do anything lackadaisically.*

om: [oum] /ʔom/ *n.* မွမ်းမံမှု၊ ပြ□□ □□ကို၊ ပြုပြင်မှု raise, upgrade, enhance the quality. /*f*6/

uk [ug] /ʔuk/ *onom.* ဂလုတ်ဂလုတ် 咕嘟 *gū dū.* **:** Nawh nyaux rawm: ah uk uk nan:. သူရေသောက်တာတစ်ဂလုတ်ဂလုတ်နဲ့။ 他喝水发出咕嘟咕嘟的响声。 /*f*6/

uh [uh] /ʔuh/ **1** *vo.* ရင်ပြည့်–၊ ရင်ကယ်– 撑, 胀（过饱）*chēng, zhàng (guò bǎo)* swell, be bloated[AM]. **:** Hoik uh aux kah. ကျွန်တော်ရင်ပြည့် နေပြီ။ 我吃撑了。 *feel bloated after overeating [AM]* **2** အီ–၊ စိမ့်– 腻烦 *nì fán* be cloyed[AM]. **:** Hoik uh ka ih tix taux in:, ang: lai: rhawm: ih. ဒီဟင်းစားရ□ □အီလှပြီ၊မစားချင်တော့ ဘူး။ 这种菜我已经吃腻烦了, 不再想吃了。 /*f*10/

uh hiex [ūh hiex] /ʔṵh hɛʔ/ *int.* ကျွဲခေါ်သံ 呜嘿（形容吆喝水牛的声音）*wū hēi (xíngróng yāohē shuǐniú de shēngyīn)* (sound made when calling a water buffalo).

ux [ux] /ʔuʔ/ *vi.* တွန်– 叫, 啼（指公鸡叫、啼）*jiào, tí (zhǐ gōngjī jiào, tí)* cluck;, crow, go cock-a-doodle-doo (cock),. **:** Ux ia: phao:. ကြက်ဖတွန် နေတယ်။ 鸡叫了。 *A cock is crowing now.* /*f*8/

U:[1] [U] /ʔu/ **1** *np.* အဌမမြောက်အကြီးဆုံးသမီး 老八（女子排行第八。参见 Am）*lǎo bā (nǚzǐ páiháng dìbā. Cānjiàn Am)* eighth eldest daughter in birth order. **2** *n.* အဌမမြောက်အကြီးဆုံးသမီး၏အမည်တွင် ပါသောပထမစကားလုံး 1st syllable in name of eighth eldest daughter in birth order.

u:[2] [u] /ʔu/ **1** *vt.* တူး–၊ ထွန်– 挖, 犁（较深的）*wā, lí (jiào shēn de)* dig, till, plough (deeply). **:** u: tawm: raux. နက်နက်ထွန် 挖深点儿。 *dig deeply* **2** *vt.* နက်အောင်ထွန်– 犁深, 挖深 *lí shēn, wā shēn* deeply-tilled. **:** Thai: maix kaung: in: paw phex u:. ဒီလယ်ကိုထွန်ရင် သိပ်မနက်စေနဲ့။ 这块田你不要犁得太深了。 *When you plough this field, don't go too deep.* ☞ koik [*syn.*]. /*f*0.0351/ /*f*9/

u:[3] [u] /ʔu/ *int.* အု၊ အား 啊（表示惊异或赞叹）*ā (biǎoshì jīngyì huò zàntàn)* Oh! My! (exclamation of surprise or admiration). **:** U:, doh uik ih! အု၊ စားလို့မကုန်ဘူး။ 啊, 怎么吃得完！*Oh, I'll never eat it all!* /*f*0.0351/ /*f*9/

U: Ba: Nying: [U Ba Nying] /ʔu pa ɲiŋ/ *np.* <VH?> တထောင့်ကိုးရာငါးဆယ့်ရှစ်ခုနှစ် (၁၉၅၈) (ထိုနှစ်တွင်ဖြစ်ပွားခဲ့သော ပုန်ကန်ထကြွမှုနှင့် ဝတို့ ဒုက္ခရောက်မှုတို့ကို ရည်ညွှန်း) 五八年 *wǔ bā nián* the year 1958 (refers to the political upheaval for traditional Wa society and hardships of that year). [Hox].

u: ax [u ax] /ʔu ʔaʔ/ *vs.* ဆိုး–၊ မိုက်– 调皮 *tiáopí* naughty. **:** Kawn: nyawm inkix ang: hiex u: ax. 这些孩子不怎么调皮。

u: a: [u a] /ʔu ʔa/ *vt.* လွင့်–၊ ထုတ်လွင့်– 传开 *chuán kāi* broadcast, transmit, spread (information). **:** Ex ah tin:, paw nyang kieh u: a:. ကျွန်တော် တို့ဒီမှာပြောမယ်၊ မထုတ်လွင့်ခိုင်းသေးနဲ့။ 咱们在这里说说, 先别传开。 *We'll just talk here, don't go spreading this information.* ☞ vu: va: [*var.*].

u: i: u: a: [u i u a] /ʔu ʔi ʔu ʔa/ အူးအီးအူးအား (အော်သံ) 哇啦（形容吵闹声）*wā lā (xíngróng chǎonàoshēng).*

u: eeig [u ēeig] /ʔu ʔɯc/ *onom.* အူအေ့ (အသံ) 哼唷 *hēng yō.* **:** Uik ah kix u: eeig u: eeig nan: mai: yuh tix kaing. 他们边劳动边发出哼唷哼唷的呼声。

ud [ūd] /ʔṵt/ *vs.* ဝ–၊ ဖွံ့–၊ တုတ်–၊ ပြည့်–၌ □□□□□– 胖乎乎 *pànghūhū* chubby, nice and plump. **:** Ngai: kawn: nyawm in: uik ud ngie. ဒီကလေးတွေအားလုံး ပြည့်ဖောင်းဖောင်းမျက်နှာလေးတွေနဲ့။ 这些孩子的脸蛋儿胖乎乎的。 *These children all have nice plump round faces.* /*f*10/

ung ang [ūng āng] /ʔṵŋ ʔạŋ/ *vs.* ကျယ်–၊ ကျယ်ပြောင်–၊ ပြန့်– 宽敞, 宽大 *kuānchang, kuāndà* spacious, broad. **:** Daux thang: in: daing: ung ang. ဒီမြေအောက်စတိုခန်းက သိပ်ကျယ်တာပဲ။ 这个地窖很宽敞。 *This cold cellar is very spacious.*

ung: [ung] /ʔuŋ/ **1** *n.* နွံအိုင် 烂泥坑 *lànní kēng.* **2** *n.* ဗွက်၊ နွံ 泥泞 *ní nìng* mud, mire. **:** Ung: krax ang: nyawm tix hu:. လမ်းမှာဗွက်တွေချည်းပဲ၊ သွားလို့မကောင်းဘူး။ 道路泥泞不好走。 /*f*9/

um: [um] /ʔum/ *n.* <CAG> သစ်ရွက်သစ်ခေါက် တို့မှရသောပစ္စည်းဖြင့်လုပ်သည့် မြှားထိပ်တွင်လူးသည့် အဆိပ် 弩箭药（涂在箭头上的毒药）*nǔjiànyào (túzai jiàntóushàng de dúyào)* poison applied to point of arrow, composed of sap of upas tree (si ghe), soot (si ngáo), tobacco pipe dregs (aing súb) containing nicotine, etc.. /*f*0.0139/ /*f*8/

Awberaik [O Nbei Raig] /ʔɔ be rac/ *np.* ဇ အော်ဗီလို့ကျ် Orville Wright.

Awsathareliax [O Sa Ta Rei Liax] /ʔɔ sa tʰa re liaʔ / *np.* သြစတြေးလျနိုင်ငံ 澳大利亚 *Àodàlìyà* Australia (country).

awawx [o ox] /ʔɔ ʔɔʔ/ *part.* <VM?> ◯ ◯(အဆုံးသတ်စကားလုံး)၊ နော် 吧, 呢 *ba, ne* (final particle following requests (?); cf. 'ox' ③ and 'o' ②. **:** Nied tix coca: hoek ka: sivoe bawg yam kuat awawx. [2 Timose 4:21] ◯ ◯◯◯ကာလမရောက်မီ ကြိုးစား၍လာခဲ့လော့။ 你要赶紧在冬天以前到我这里来。 *Do try to get here before winter. [2Ti. 4:21]* | Lai tiem: aux in: tie ding ha: awawx. ဒီ◯◯◯◯ဘပဲ တော်ပြီနော်။ 我的这封信就写到此吧。 *Let me end this letter here.* ☞ awx[1] ③ [*var.*]. ☞ aw:[4] ② . /*f*5/

awt[1] [od] /ʔɔt/ *vt.* သုတ်–၊ တိုက်– 擦, 揩 *cā, kāi* wipe, rub, polish. **:** awt pheen:. စားပွဲသုတ် 擦桌子。 *polish the table.* | awt rawm: lauh. ◯ျွေးသုတ် 揩汗。 *wipe off sweat.* /*f*0.0124/ /*f*7/

awt[2] [od] /ʔɔt/ *adv? va?.* မလိုတော့ဘူး 不必 *bùbì* don't have to, need not. **:** Maix awt hu:. ခင်ဗျားသွားစရာမလိုတော့ဘူး။ 你不必去了。 *You don't have to go.* ☞ paw shiao [*syn.*]. /*f*0.0124/ /*f*7/

awt[3] [od] /ʔɔt/ *adv-pre.* ◯ ◯◯怎么, 这么 *zěnme, zhème* what a..., how.... (used as intensive modifier). **:** Cag in:, awt mhawm: yuh nin: liex! ဒီစက်၊ ဒီလောက်တောင်ကောင်းတယ်နော်။ 这部机器这么好啊！ *What a fine machine this is!* /*f*0.0124/ /*f*7/

awp[1] [ob] /ʔɔp/ **1** *vs.* မူး–၊ အဆိပ်သင့်–၊ မူးယစ်စေ– 毒 *dú* poisonous, toxic. **:** Sidah in: daing: awp. ဒီဆေးတစ်အားမူးတယ်။ 这种药有剧毒。 *This drug is highly toxic.* | **krax yoek krax awp** မူးယစ်ဆေးဝါး *drug use, (illicit) drugs (lit. the 'way of drunkenness and poison')* **2** *vi.* မူး–၊ ယစ်◯◯– 中毒 *zhòngdú* be poisoned. **:** Awp nawh ka tih. သူမိုစားလို့မူးသွားတယ်။ 他吃菌子中毒了。 *He was poisoned by a fungus.* ☞ siawp[2] [*mor.*]. /*f*9/

awp[2] [ob] /ʔɔp/ *vs.* အနံ့အရသာ 气味浓（气味强烈）*qìwèi nóng (qìwèi qiángliè)* rich, strong in flavour (UK) flavor (US). ☞ sioe: awp [*syn.*]. /*f*9/

awp[3] [ob] /ʔɔp/ *vs.* မို့– 眯缝 *mī fěng* squint, crinkle up the eyes to just a slit (in smiling). **:** Kawn: nyawm in: ngiah ngai: awp ngie. ဒီကလေးရယ်ရင် မျက်လုံးမို့သွားတယ်။ 这孩子笑得眯缝着眼睛。 *The child's eyes are crinkled up in a smile.* /*f*9/

awh[1] [oh] /ʔɔh/ *vi.* ကြည်လင်– 放晴 *fàng qíng* clear up, get clear (sky, weather). **:** Praix hoik awh, ang: lai: lhiex. ရာသီဥတုကြည်လင်ပြီ၊ မိုးမရွာတော့ဘူး။ 天放晴了, 不再下雨了。 *It has cleared up and it is no longer raining.* ☞ aw:[3] [*var.*]. ☞ blang: ① [*syn.*]. /*f*10/

awh[2] [oh] /ʔɔh/ *int.* အော်... 啊（表示疑问或反问）*ā (biǎoshì yíwèn huò fǎnwèn)* hey (asking for information or making a retort). **:** Awh, sang: yuh maix ka mawx pawx? အော်...ခင်ဗျားဘယ်လိုလုပ်မလို့တုန်း။ 啊, 你要怎么着呢? *Hey, what are you trying to do?* /*f*10/

awh praix [oh brāix] /ʔɔh prạiʔ/ *vo.* မိုးသားကင်းစင်– 天晴 *tiān qíng* clear (sky, weather). **:** Awh praix in singaix. ဒီနေ့မိုးသားကင်းစင်တယ်။ *It's clear weather here today.*

awx[1] [ox] /ʔɔʔ/ **1** *vt.* သဘောတူ– 答应，应许 *dāying, yìngxǔ* agree to, consent, assent. **:** Maix paw nieb awx lox pui. သူများပြောတိုင်း အလွယ်တကူသဘောမတူနဲ့။ 你不要随便应许人家的话。 *Don't agree too readily to what someone says.* **1** *vt.* သဘောတူ– 答应，应许 *dāying, yìngxǔ* agree to, consent, assent. **:** Maix paw nieb awx lox pui. သူများပြောတိုင်း အလွယ်တကူသဘောမတူနဲ့။ 你不要随便应许人家的话。 *Don't agree too readily to what someone says.* **1** *vt.* သဘောတူ– 答应，应许 *dāying, yìngxǔ* agree to, consent, assent. **:** Maix paw nieb awx lox pui. သူများပြောတိုင်း အလွယ်တကူသဘောမတူနဲ့။ 你不要随便应许人家的话。 *Don't agree too readily to what someone says.* | Lox caw pui chix awx ku gum, phum cux pui chix baig ku kaux. သူများပြောတဲ့စကားတိုင်းမှန်ရင် ထောက်ခံလို့ရတယ်၊ သူများပေါက်တဲ့အီးတိုင်းတံတွေးထွေးကြမယ်။ 好话人们会句句同意，臭屁人们会个个唾弃。 *When the talk is accurate people can agree with every word, and when the fart is smelly people will reject it every one.* **2** *int.* ဟုတ်ကဲ့ 啊

（表示应诺、嘱咐）*ā (biǎoshì yīngnuò, zhǔfù)* OK (interjection giving permission or making a request). **:** Awx, aux lawk hu: khaix. ၊ ▯ ▯ ▯ ▯ ကျွန်တော်ခဏနေသွားပါ့မယ်။ 啊, 我等会儿就去。 *OK, I'll go in a minute.* **3** *part.* ▯▯▯ OK? (final particle emphasising the action of the verb, giving permission or making a request). **:** Phan: maix hu: nyiex gau lai, paw piawm: lai maix awx. မင်းကျောင်းသွားရင်စာအုပ်ယူသွားဘို့မမေ့နဲ့နော်။ *If you go to school, don't forget to take your books.* | Koi hu: maix awx! ဖြည်းဖြည်းနော်။ 你慢慢走啊！ *Take it slow, OK?* | Maix ot tin: mhawm: awx. ခင်ဗျားဒီမှာကောင်းကောင်းနေနော်။ 你好好在这里啊！ *You'll be good here, won't you? (?)* ☞ awawx [*var.*]. ☞ aw:[4] ② . /*f*9/

awx[2] [ōx] /ʔɔ̰ʔ/ *onom.* အော့ (အန်သောအသံ သို့ မဟုတ် ငိုသောအသံ) 哇（形容呕吐声、大哭声） *wā (xíngróng ǒutù shēng, dà kū shēng)* gag, wail (describes the sound of vomiting or loud weeping). **:** Ōx nawh ka hao: tix. သူတအော့အော့နဲ့ အန်တယ်။ 他哇的一声呕吐了。 *He vomited with a gagging sound. (?)* /*f*9/

aw:[1] [o] /ʔɔ/ **1** *n.* အိုး၊ ဒယ်အိုး 锅 *guō* pot (cooking). **:** sawm: eep aw: ting. အိုးအကြီးနဲ့ထမင်းစား– 吃大锅饭。 *eat from the same big pot (Chinese slogan meaning get the same pay, regardless of performance).* **2** *cl.* အိုး၊ ဒယ် 锅 *guō* pot, pan. **:** eep tix aw:. ထမင်းတစ်အိုး 一锅饭。 *a pot of rice.* ☞ aw: khang: [*syn.*]. [Mán (?)]. /*f*0.046/ /*f*5/

aw:[2] [o] /ʔɔ/ **1** *vs.* အ–၊ ထုံ–၊ ထိုင်း–၊ နုံ–၊ ဖာသိဖာသာနေ– 傻, 笨 *shǎ, bèn* stupid, dumb, ignorant. **:** Nyawm in: hoik aw: khaix nie saux tix. ဒီကလေးအပြင်းဖျားပြီးနောက်ပိုင်း နုံသွားတယ်။ 这孩子得重病后傻了。 *After being seriously ill, this child became retarded.* | Nawh phex aw: yuh nan:. သူဒီလောက်အရသလား။ 他怎么那样笨！ *How can he be this stupid!* **2** *vs.* ရိုး–၊ အပြစ်ကင်းစင်– 幼稚, 不懂事 *yòuzhì, bùdǒngshì* naive, innocent. **:** Nyawm inkix kawn: aw:. ဒီကလေးတွေ တော်တော်ရိုးသေးတာပဲ။ 这些孩子还幼稚。 *These children are still very naive.* /*f*0.046/ /*f*5/

aw:[3] [o] /ʔɔ/ *vs.* ကြည်လင်– (ကောင်းကင်၊ ရာသီဥတု) 晴 *qíng* clear (sky, weather). ☞ awh[1] [*var.*]. ☞ blang: ① [*syn.*]. ☞ ceep[2] [*ant.*]. /*f*0.046/ /*f*5/

aw:[4] [o] /ʔɔ/ **1** *int.* သြော်၊ အော် 哦（表示领会、醒悟）*é (biǎoshì lǐnghuì, xǐng wù)* (interjection expressing realisation). **:** Aw: , rug mawh liex! သြော်....တစ်ကယ်လား? 哦, 对了！ *Wow, really?* **2** *part.* ▯▯▯▯▯ (final particle expressing a suggestion or proposition). **:** Maix hoek pon sax aw:! မနက်ဖြန်လာပါလားကွဲ့။ 你明天来吧！ *Why don't you come over tomorrow?* | Nyi: riien tix aw:! ညီသတိထားနော်။ 老二小心哪！ *Be careful Nyi!* ☞ awx ② [2], awawx [2] . /*f*0.046/ /*f*5/

aw: kong: [o goung] /ʔɔ koŋ/ *v.* အလုပ်ပြိုပျက်–၊ အလုပ်ပျက်–၊ 窝工 *wō gōng* disrupt workflow, hold up in work due to poor organisation, loaf on the job, goof off (?). **:** Ex bre tix ang: phai: kaing mhawm:, paw kieh aw: kong:. ငါတို့အလုပ်ကိုကောင်းကောင်းစီစဉ်ရအောင်၊အလုပ်မပြိုပျက်စေနဲ့။ 咱们好好安排一下活儿, 别叫窝工了。 *Let's organise our work well, so as not not disrupt it. (?)* ☞ vaw: kong: [*var.*]. [Hox].

aw: khang: [o kang] /ʔɔ kʰaŋ/ *n.* သံဒယ်အိုး၊ စတီးအိုး 铁锅 *tiě guō* cast iron or steel pot (steel wok). ☞ aw:[1] [*syn.*].

aw: Ngim Tau: [o Ngīm Dae] /ʔɔ ŋim taɯ/ *n.* <KRAUNG> မြေအိုး၊ ရှ်ုံအိုး 下允沙锅 *Xiàyǔn shāguō* Xiayun clay pot. **:** Aux moh tix ih khao soi aw: Ngim Tau:. ကျွန်တော်မြေအိုးခေါက်ဆွဲကြိုက်တယ်။ 我很喜欢吃下允沙锅。 *I love to eat noodles à la Ngím Tae, cooked in a clay pot.*

aw: pha: la [o pa lā] /ʔɔ pʰa la̰/ *n.* မြေအိုး (ခေါက်ဆွဲချက်ရာတွင်သုံး) 沙锅（宽口的）*shā guō (kuān kǒu de)* clay pot (to cook noodle).

aw: phai: sin: [o pai sin] /ʔɔ phai sin/ *n.* ▯ ▯ အားသုံ့ဟင်းအိုး 高压锅 *gāoyāguō* pressure cooker.

aw: brak [o nbrag] /ʔɔ brak/ *n.* ဒန်အိုး 铝锅, 锑锅 *lǚ guō, tī guō* pot made of aluminium or antimony alloy.

aw: bhaung: [o npaeng] /ʔɔ bʰaɯŋ/ *n.* <VM?> ဓာတ်ငွေ့အိုး၊ ဂက် (စ်) အိုး 煤气炉（?）*méiqìlú* gas stove (lit., 'wind pot'), and/or bottle gas, LPG gas.

aw: tawng [o dōng] /ʔɔ tɔ̰ŋ/ *n.* ဒန်အိုး 铜锅, 锣锅（云南方言） *tóngguō, luóguō* copper rice pot (Yunnan rice cooking pot, with cover and handles, usu. made of wrought copper, bigger at base than at mouth, with slightly rounded bottom). ☞ mak tawng [*syn.*]. ☞ aw: tawng: .

aw: tawng: [o dong] /ʔɔ tɔŋ/ *n.* အိုးခွက် 锅类, 锅灶（泛指煮饭的器具）*guō lèi, guō zào (fàn zhǐ zhǔ fàn de qìjù)* pots and pans, cooking vessels. ☞ aw: tawng .

aw: tiex [o diex] /ʔɔ tɛʔ/ *n.* မြေအိုး 沙锅, 土锅 *shā guō, tǔ guō* pot (earthen).

aw: tiien: kuih [o dian guih] /ʔɔ tian kuih/ *n.* လျှပ်စစ်ထမင်းအိုး 电饭锅 *diànfànguō* rice cooker (electric).

aw: tiien: diag [o dian ndīag] /ʔɔ tian ḍiak/ *n.* လျှပ်စစ်သုံးဒယ်အိုး 电炒锅 *diànchǎoguō* electric wok.

aw: shiang: [o siang] /ʔɔ siaŋ/ *n.* မြေအိုး (ကြေးအိုး?)[အဝကျင်းသော] 沙锅（小口的）*shāguō (xiǎo kǒu de)* terra cotta pot, clay pot (narrow-mouthed).

aw: rhawm: [o hrom] /ʔɔ rʰɔm/ *vs.* ငယ်သော၊ နုသော၊ ကလေးငယ်လေး 糊涂, 幼稚 *hútu, yòuzhì* young; childish [Chinese-English dictionary].

awng[2] [ong] /ʔɔŋ/ *vi.* <VM?> စာမေးပွဲအောင် pass (an examination, a grade in school). **:** awng ka 10 Tan:. *pass the 10th grade* [Mán].

awng:[1] [ong] /ʔɔŋ/ *n.* <KAWNG> နကျယ်ကောင် 蜂, 胡蜂（胡蜂科）*fēng, húfēng (húfēng kē)* wasp, hornet {*Vespa mandarinia* etc.). /*f*9/

awng: ka: [ong ga] /ʔɔŋ ka/ *n.* <KAWNG> ဂူပျားတစ်မျိုး 斑胡蜂（胡蜂之一种）*bānhúfēng (húfēng zhī yī zhǒng)* Asian giant hornet (*Vespa mandarinia, Polistes mandarinus*).

awng: tauk [ong daeg] /ʔɔŋ tauk/ *n.* <KAWNG> ပျားစွဲ (ကျောက်စွန်ကျောက်ဖျား၊ သစ်ကိုင်းသစ်ခက်ပေါ်တွင်အုံ့ဖွဲ့တတ်သော) 葫芦挂蜂（蜂房挂在树上或岩石上）*húlú guà fēng (fēngfáng guà zài shù shàng huò yánshí shàng)* swarm of bees.

awng: tiex [ong diex] /ʔɔŋ tɛʔ/ *n.* <KAWNG> ဂူနေ အောင်းပျား 胡蜂, 土蜂（胡蜂科的一种）*hú fēng, tǔ fēng (hú fēng kē deyīzhǒng)* mud dauber (?).

awng: dug [ong ndūg] /ʔɔŋ dụk/ *n.* <KAWNG> ညဉ့်ပျား 夜眼蜂(怕光, 常在夜间飞行）*yè yǎn fēng (pà guāng, cháng zài yèjiān fēixíng)* (a kind of nocturnal wasp or hornet, *Vespa sp.*, lit. 'pulling wasp'?).

awng: lung [ong lūng] /ʔɔŋ lụŋ/ *n.* <KAWNG> ဂူနေ အောင်းပျားမည်း။ 胡蜂, 黑胡蜂（胡蜂科的一种, 比远东桃胡蜂黑）*húfēng, hēi húfēng (húfēng kē deyīzhǒng, bǐ yuǎndōng táo húfēng hēi)* (a kind of wasp or hornet, black hornet, *Vespa sp.*, blacker than the Asian giant hornet [Oriental yellowjacket], lit. 'back wasp').

awng: lig [ong līg] /ʔɔŋ ḷic/ *n.* <KAWNG> ဝက်ပျား 细腰蜂（胡蜂之一种, 在地上爬行, 有点儿像猪）*xì yāo fēng (húfēng zhī yīzhǒng, zài dìshàng páxíng, yǒudiǎnr xiàng zhū)* thread-waisted wasp ? (*Ammophila vagabunda*) (crawls on ground, resembles a pig, lit. 'pig wasp').

awn:[1] [on] /ʔɔn/ **1** *vs.* ပျော့– 软 *ruǎn* soft, pliable. **:** Eep kuih nawh jiiet awn:. သူချက်တဲ့ထမင်းသိပ်ပျော့တယ်။ 他煮的饭很软。 *She cooked the rice very soft.* **2** *vs.* ပျော့– 嫩, 幼 *nèn, yòu* tender (of food), youthful. **:** taux awn:. ဟင်းပျော့ 嫩菜。 *tender vegetables.* | **awn: ju** အသက်ငယ်ရွယ် 年幼 *youthful, young* **3** *vi.* ချွဲ– 撒娇 *sǎ jiāo* be cutesy, put on a cute act, act cute, act spoiled, use one's wiles to get his way. **:** Kawn: nyawm awn: tix ka miex tix. ကလေးသူ့အမေကိုချွဲနေတယ်။ 孩子在母亲面前撒娇。 *The child put on a cute act with his mother.* ☞ pyaw [*syn.*]. ☞ kiien:, riex [*ant.*]. /*f*0.0207/ /*f*4/

awn:[2] [on] /ʔɔn/ *vs.* ပြင်ညီ–၊ ချိန်ခွင်လျှာညီ– (အလေးချိန်ချိန်ရာတွင်) 平（指称得不够份量, 秤杆稍微向下）*píng (zhǐ chēngde búgòu fènliàng, chènggǎn shāowēi xiàng xià)* level, even (?) (refers to weighing with a steelyard balance scale and skimping on quantity, so that the beam slants downward). **:** awn: ciang. ချိန်ခွင်လျှာပြင်ညီအောင်လုပ်ပါ။ 称得平。 *level the steelyard beam ? skimp in weighing?* /*f*0.0207/ /*f*4/

awn: thoi: thoi: [on toi toi] /ʔɔn tʰɔi tʰɔi/ *vs.* ပျော့ပျောင်းပျောင်း 软绵绵, 温和 *ruǎn mián mián, wēnhé.* **:** Nawh raux krai lox awn: thoi: thoi: ngie. သူစကားကိုပျော့ပျောင်းပျောင်းပြောတယ်။ 他说话软绵绵的。

awn: ju [on njū] /ʔɔn dʑụ/ *vs.* ငယ်–၊ ပျိုး– နု– 年青 *niánqīng* young, youthful. ☞ kuad, riex ju [*ant.*].

awn: yhaok [on hyaog] /ʔɔn ʑʰauk/ နားယောင်လွယ်–၊ ယုံလွယ်– 耳朵软 *ěrduo ruǎn* gullible?. **:** Daing: awn: yhaok nawh, mawh pui ah tix nawh ka cu. သူနားယောင်လွယ်တယ်။ သူများဘာပြောပြောယုံတယ်။ 他的耳朵软得很, 人家说什么他都相信。

awn: rhawm: (awnrhawm:) [on hrom] /ʔɔn rʰɔm/ **1** *vs.* စိတ်ပျော့–၊ နူးညံ့သိမ်မွေ့–၊ စိတ်နှိမ့်ချ– 心软, 性情温和 *xīnruǎn, xìngqing wēnhé* gentle, mild-mannered, meek. **:** Pui pa awn: rhawm: awn: rhi: khankix koe: bwanson: heue, kheu kix tag pon haktiex. [Mathiex 5:5] စိတ်နူးညံ့သိမ်မွေ့သောသူတို့သည်မင်္ဂလာရှိကြ၏။ 温柔的人有福了, 因为他们必承受地土。 *Blessed are the gentle, for they shall inherit the earth [Mat. 5:5]* **2** *vs.* စိတ်နှိမ့်ချ– 谦虚（?）*qiānxū* humble. /*f*8/

awm:[1] [om] /ʔɔm/ **1** *vt.* တူ–၊ ဆင်တူ–၊ ရုပ်ချင်းဆင်– 像，好像 *xiàng, hǎoxiàng* resemble. **:** Ngai: nawh jiiet awm: keeing: tix. သူ့မျက်နှာ သူ့အဖေနဲ့သိပ်တူတယ်။ 他长得很像他的爸爸。 *His face looks just like his father's.* **2** *vt.* သလို 包括，例如 *bāokuò, lìrú* include, for example, e.g.. **:** Ih fang: see: kuceu, awm: ceex ciex tix rom mau, yuh mau sang shiao: Chi: nyiex haoh ceeix. နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးကိုကျင့်သုံးရမယ်၊ လုပ်ငန်းမှာအရင်းအနှီးလုံလုံလောက်လောက်ရှိသလို ငွေကြေး

တိုက်ရိုက်မတည်ခြင်းကိုလည်း ထည့်သွင်းရမယ်။ 要采取多种方式，包括直接融资，充实企业资本金。 *We should adopt various measures, including direct financing, to ensure that enterprises have sufficient capital.* ☞ yeung[1] ①, yaung [ceu 1] [*syn.*]. /*f*0.1482/ /*f*2/

awm:[2] [om] /ʔɔm/ **1** *vt.* ဖုံးအုပ်–၊ အုပ်– 蒙, 裹 *méng, guǒ* cover. **:** Nawh awm: kaing: tix ka man: pa ciied. သူမျက်နှာသုတ်ပဝါနဲ့ခေါင်းကိုအုပ်ထားတယ်။ 他用毛巾蒙着头。 *He covered his head with a towel.* | lox awm:. နှာခေါင်းသံ 鼻音。 *nasal sound.* **2** *vt.* ရ–ကြုံ–၊ ကြုံ– 挨, 受, 遭受 *āi, shòu, zāoshòu* receive, be subjected to, experience (passiviser). **:** awm: phi: phing:. ဝေဖန်ခံရ 挨批评。 *be criticised.* | Saux ang: lai: awm:, sibhawm: ang: lai: yaox. အစာရေစာငတ်မွတ်ခေါင်းပါးမှုကို မကြုံရတော့ဘူး။ 不再遭受痛苦, 不再出现饥荒。 *No longer experience pain, no longer witness famine.* /*f*0.1482/ /*f*2/

awm: paox [om bāox] /ʔɔm pa̰uʔ/ *vi.* အတူတူပဲ၊ ဆင်တူ– 相像, 一样 *xiāngxiàng, yīyàng* be the same, be alike, resemble each other. **:** Yuh kaing tix awm: paox, ot dee mawx kah awm: paox, ca: mawh sau: ex riang tix kah kaing yuh tix dee ot tix, tee: pon yuh nawh tawm: mhawm:. အလုပ်လုပ်တာအတူတူပဲ၊ ဘယ်နေရာနေနေအတူတူပဲ၊ အဓိကကျရာနေရာမှာ အားအင်နဲ့အလုပ်လုပ်ရုံပဲ၊ ကောင်းအောင်လုပ်ကြတာပေါ့။ 做什么工作都一样，在哪里也都一样，只要在你的工作岗位上认真做自己的本职工作，工作一定会做得好。 *Whatever work we do is the same and wherever we are it is the same, as long as we work hard at our job in our workplace, we will do it well.*

awm: lawk [om log] /ʔɔm lɔk/ *vi.* နဲ့တူတယ်၊ ဥပမာ 比如 *bǐrú* for example.

oih [oih] /ʔɔih/ *vt.* ခူး–၊ ခပ်– 盛, 舀 *chéng, yǎo* ladle, dip, scoop, spoon. **:** Kiien: tix kaong:, vawng: tix oih. အေးရင်မာတယ်၊ ခူးခပ်ရခက်တယ်။ 嚼着硬，舀着韧。（谷粒饱满。佤族喜欢吃硬饭，所以认为嚼着硬、打饭时饭勺都插不下去的饭米才好。） *Firm to chew, resilient to spoon out. (Refers to nice firm, plump grains of cooked rice, which offer resistance to the serving spoon.)* | Plai: dum: eep oih. စိမ်ထားသောအရက်၊ခူးထားသောထမင်း 泡的酒，打的饭。 *Infused plai rice beer, scooped rice.* ☞ pug[1], kawn[1] [*syn.*].

oix [oix] /ʔɔiʔ/ *vs.* ရ [illegible] small, little, tiny. **:** kawn: reu pa: oix. ငယ်သောလှေ၊ လှေသေး 小小的船。 *tiny little boat.* ☞ iak [*syn.*].

oi:[1] [oi] /ʔɔi/ *vt.* ချစ်လွန်း–၊ တုန်နေအောင်ချစ်– 宠, 惯, 溺爱, 呵护 *chǒng, guàn, nì'ài, hēhù* dote on, fawn on (be excessively fond of). **:** Ang: ex pon oi: kawn: tix yuh nan:. ငါတို့ကလေးကိုဒီလောက်အထိမချစ်လွန်းသင့်ဘူး။ 咱们不能那样宠自己的孩子。 *We can't dote on our children like that.*

oi:[2] [oi] /ʔɔi/ *n.* <SAUX> ကင်ဆာရောဂါ၊ မြစ်ပွားနာ၊ မြစ်လျှောက်နာ 癌症 *áizhèng* cancer. ☞ saux oi: ②, saux aix ceung: [*syn.*].

oi: (oi)[3] [oi (ōi)] /ʔɔi, ʔɔ̰i/ *vi.* နှာချေ–၊ 打喷嚏 *dǎ pēnti* sneeze. **:** Kheu nawh saux pauh, oi tivud tivud. သူအအေးမိလို့ခဏခဏနှာချေနေတယ်။ *Because she has a cold, she sneezes from time to time. (?)* ☞ miah [*syn.*].

oi: nhu: [oi hnu] /ʔɔi nʰu/ *n.* <KHAOX> ဖျာ၊ စက္ကူ၊ စသည်တို့ကိုယက်လုပ်လို့ရတဲ့ကျူပင် 荻, 泡芦蒿（草本, 象芦苇, 可用以编席、造纸） *dí, pāo lú hāo (cǎo běn, xiàng lúwěi, kě yòngyǐ biān xí, zào zhǐ)* papyrus? (reed-like plant, used for making mats and paper).

i [ī] /ʔḭ/ *int.* အိ (အာမေဋိတ်) 呓（叹词） *yì (tàncí)* (interjection). /*f*8/

Italia [I Da Lia] /ʔi ta lia/ *np.* အီတလီ 意大利 *Yìdàlì* Italy.

Isarilax [I Sa Ri Lax] /ʔi sa ri laʔ/ *np.* ဣသရေလ 以色列 *Yǐsèliè* Israel.

it [id] /ʔit/ *vi.* အိပ်– 睡, 睡觉 *shuì, shuìjiào* sleep. /*f*0.0506/ /*f*4/

it gup [id mgub] /ʔit gup/ *v.* ပျောက်အိပ်– 趴着睡 *pāzhe shuì* sleep lying on one's stomach (prone).

it dang: riex [id ndang rīex] /ʔit daŋ rɛ̰ʔ/ *vi.* ပက်လက်အိပ်–၊ ပက်လက်လှန်အိပ်– 仰卧着睡 *yǎng wò zhe shuì* sleep lying on one's back (supine).

it dieb sua: [id ndīeb sua] /ʔit dɛ̰p sua/ *vi.* ဘေ–ဆောင်းအိပ် 侧卧着睡 *cè wò zhe shuì* sleep lying on one's side.

Ip [Ib] /ʔip/ **1** *np.* အို (ပ်)၊ သတ္တမမြောက်သမီး 老七（女子排行第七。参见 Am） *lǎo qī (nǚzǐ páiháng dìqī. Cānjiàn Am)* seventh eldest daughter, seventh female child in birth order. **2** *n.* သတ္တမမြောက်သမီးနာမည်၏ရှေ့ဆုံးစာလုံး 老七（女子排行第七） *lǎo qī (nǚzǐ páiháng dìqī)* first syllable in name of seventh eldest daughter. ☞ haing: [*ant.*].

ih [ih] /ʔih/ **1** *vt.* သုံး–၊ အသုံးပြု– 用 *yòng* use. **:** ih khaw: paug ma:. ပေါက်ပြားအသုံးပြုပြီးတောင်ယာပေါက်ပါ။ 用锄头挖。 *till the field with a hoe.* | Yamin:, tang: toh timu: pu: hoek, ah 'Aux lawk ti: pax ih riieng'. အခုပိုးစုန်းကြူးတစ်ကောင်လာပြီးတော့"ကျွန်တော်ခင်ဗျားတို့ကိုအလင်းထွန်းပြီးအသုံးပြုခွင့်ပေးမယ်"။ 这时，一只萤火虫飞来了，说：我来给你们照亮。 *Then a firefly came up and said, 'I'll shine a light for you (to use)'.* **2** *vt.* စား–

吃 *chī* eat. **:** ih priex. အစာစား– 吃饭。 *eat a meal.* **3** *vt.* <VH?> ( ) 喝 *hē* drink. **:** ih plai:. အရက်သောက်– 喝酒。 *drink blai rice beer.* **4** *vt.* ဝတ်–၊ ဆောင်း– 穿, 戴 *chuān, dài* wear. **:** ih sibex. အင်္ကျီဝတ်တယ်။ 穿衣服。 *wear clothes.* | ih mhok. ဦးထုပ်ဆောင်းတယ်။ 戴帽子。 *wear a hat.* **5** *vt.* လိုချင်– 要 *yào* want (need more examples). **:** Kraung in: nawh sang: ih. ဒီပစ္စည်းသူသုံးချင်လို့။ 这件东西他想要。 *He wants (to use?) this thing.* **6** *vt.* သိမ်းပိုက်–၊ စွဲ– 占, 侵占 *zhān, qīnzhàn* occupy, seize. **:** ih sin: yie brieh haoh pui. သူတပါးပိုင်ဆိုင်မှုကိုသိမ်းပိုက်တယ်။ 侵占他人的财产。 *seize someone else's property.* **7** *vt.* စုစောင်း–၊ ကောက်– 采纳 *cǎinà* collect, gather. **:** ih lox pui hun:. လူတိုင်းရဲ့ထင်မြင်ချက်ကို လိုက်( )တယ်။ 采纳大家的意见。 *gather everyone's opinion.* **8** *vt.* ယုံကြည်–၊ ကိုးကွယ်– 信 *xìn* believe in (religious faith). **:** ih li. ဘာသာတရားကို ကိုးကွယ်တယ်။ 信教。 *believe in religion.* **9** *vi.* အကျိုးကျေးဇူးဖြစ်–၊ အကျိုးအမြတ်ရှိ–၊ 划算, 划得来, 合适, 合身, 赚 *huásuàn, huádélái, héshì, héshēn, zhuàn* be worth it, be valuable, be suitable, အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြု (make a living, feed life). **:** Ai Kat ih kah mawh tix cao: liang moi, ang: yaox tix yuh kaing kiien. အိုင်ကပ်နွားကျောင်းသားအလုပ်နဲ့ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုတယ်၊ လေးလံတဲ့အလုပ်မလုပ်ရဘူး။ 艾改放牛很划算，不得做重活。 *It pays for Ai Kad to tend the cattle, since he can't do heavy work.* | Ang: ih kah moi in:. ဒီနွားဘာမှအကျိုးကျေးဇူးမရှိဘူး။ 这黄牛赚不着钱。 *This ox isn't worth anything. [AM; This ox isn't has benefit?]* **10** *v.* အစား (ပေါင်း၊ နှုတ်၊ မြှောက်၊ ––) 除(?) *chú* divide (÷) (lit. 'eat' ?). ☞ shiao ① [ceu 1], nyaux [ceu 3], ceep[1] [ceu 4], laig[1] ② [ceu 8] [*syn.*]. ☞ laux [ceu 10] [*ant.*]. /*f*0.3015/ /*f*3/

ih krax jawm [ih grax njōm] /ʔih kraʔ dʑɔ̃m/ *vi.* ချောင်းမြောင်း– 突袭，趁人不备而袭击人 *tūxí, chèn rén bù bèi ér xíjī rén* attack by surprise, raid, ambush (?). **:** Nawh ih krax jawm ka ex. ကျွန်တော်တို့ကိုသူကချောင်းမြောင်းနည်းနဲ့သုံးတယ်။ 他突袭我. *He attacked me without warning.*

ih mhok [ih hmoug] /ʔih mʰok/ *vo.* ဦးထုပ်ဆောင်း– 戴帽子 *dài màozi* wear a hat.

ih rhawm: [ih hrom] /ʔih rhɔm/ **1** *vt.* ကူညီ–၊ ထောက်မ– 帮助, 支持(倾向性地) *bāngzhù, zhīchí (qǐngxiàngxìngde)* support, agree with, be biased towards, be partial, be prejudiced. **:** Kawn: mawx riien: paox nyiex rong: jhiiet ih rhawm: heue:. ကြိုးစာတဲ့ကလေးကိုဆွေမျိုးတွေကတစ်ကယ် ကူညီတယ်။ 勤奋的孩子就会得到父母的支持。 *Well behaved children tend to get their parents' support.* **2** *va.* စိတ်တူကိုယ်တူ၊ သဘောတူ၊ ထောက်ခံ–၊ 愿意, 同意 *yuànyì, tóngyì* agree with, of one mind. ☞ gaw rhawm: [*syn.*].

ih vaw [ih vō] /ʔih vɔ̃/ *v.* နှစ်သစ်ကူးပွဲတော်ကျင်းပ– 过年, 过节 *guònián, guò jié* celebrate (New Year) festival.

ix [ix] /ʔiʔ/ *pron.* ငါတို့၊ ကျွန်ုပ်တို့ (သူတို့နဲ့ငါ၊ နင်မပါ) 我们 *wǒmen* we (pl. excl.). ☞ yix [*var.*]. /*f*8/

I: [I] /ʔi/ *np.* အီး (ဒုတိယသမီး) 老二（女子排行第二。参见 Am) *lǎoèr (nǚzǐ páiháng dì'èr. cānjiàn Am).*

ing:[1] [ing] /ʔiŋ/ **1** *vi.* ပြန်–၊ အိမ်ပြန်– 回, 回去 *huí, huíqu* return (home), go home, enter sb's home. **:** ing: ka nyiex. အိမ်ပြန် 回家。 *return home.* | hoik ing:. ပြန်လာပြီ။ 回去了。 *has already come home.* | tiag nyo ing: ngawm daux nyiex. အဖွဲ့ကို အိမ်ထဲဖိတ်ပြီးထိုင်ခိုင်းလိုက်။ 请客人来家里坐坐。 *invite company into one's home and to have a seat.* **2** *vi.* စီး–၊ စီးဆင်း– 流 *liú* flow. **:** Rawm: ang: lai: ing:. ( )တော့ ဘူး။ 水不流了。 *The water is no longer flowing.* ☞ hu: (?) [*ant.*]. /*f*0.0795/ /*f*4/

ing: [ing] /ʔiŋ/ *onom.* ဟီ– 嘤（马嘶声）*yīng (mǎ sī shēng)* neigh, whinny (sound made by a horse). /*f*0.0795/ /*f*4/

Indonisia [In Ndou Ni Si A] /ʔin do ni sˤʔa/ *np.* အင်ဒိုနီးရှား 印尼 *Yìnní* Indonesia.

Indiax (Hintuseethan) [In Ndi Ax (Hin Du See Tan)] /ʔin di ʔaʔ(hin tu sɯ tʰan)/ *np.* အိန္ဒိယ 印度 *Yìndù* India.

in: [in] /ʔin/ **1** *pron.* ဒါ၊ ဒီဟာ 这, 这个, 这位 *zhè, zhègè, zhèwèi* this. **:** In: mawh patix? ဒါဘာလဲ။ 这是什么? *What's this?* **2** *adj.* ဒီ 这, 这个, 这位 *zhè, zhègè, zhèwèi* this. **:** pui in:. ဒီလူ။ 这个人。 *this person.* | Khaox in: ting ngie, rib an: iak ngie. ဒီသစ်ပင်အကြီးကြီးပဲ၊ဟိုမြက်ပင်ငယ်ငယ်လေးပဲ။ 这棵树大大的，那棵草小小的。 *This tree is very big, but that grass is very small.* ☞ an:[1] [*ant.*]. ☞ an:[1] [*mor.*]. /*f*0.6077/ /*f*2/

in: kix [in gix] /ʔin kiʔ/ *pron,adj.* ဒီဟာတွေ 这些 *zhèxie (zhèixie)* these. **:** Phon: inkix sang: sau: dee mawx pawx? အခုဒီဟာတွေဘယ်မှာထားမလဲ။ 这些肥料要施在哪里? *Where should this fertiliser be spread?* ☞ ankix [*ant.*]. ☞ ankix [*mor.*]. ☞ ankiex .

inkiex (in: kiex) [in giex] /ʔin kɛʔ/ *pron,adj.* ဒီနှစ်ယောက် 这两个 *zhèliǎngge (zhèiliǎngge)* these two. ☞ ankiex [*ant.*]. ☞ ankix .

in: ngaix [in ngāix] /ʔin ŋa̰iʔ/ *tw.* ဒီနေ့၊ ယနေ့၊ ကနေ့ 这天, 今天 *zhètiān, jīntiān* today.

in: phao: [in pao] /ʔin pʰau/ *tw.* အခု၊ ယခု၊ ပစ္စုပ္ပန် 现在, 即刻 *xiànzài, jíkè* now. **:** In: phao:, caw toi: pawd rieng tai ka hauk lak phao:,.... ☞ phao:, phao: in:, yamin: [*syn.*].

im: [im] /ʔim/ **1** *vs.* ရှင်–၊ အသက်ရှင်–၊ အသက်ရှိ– 活 *huó* live, be alive. **:** Kax in: kawn: im:. ဒီငါး ရှင်နေသေးတယ်။ 这尾鱼还活着。 *This fish is still alive.* **2** *vs.* လတ်ဆတ်–၊ အစိမ်း 生 *shēng* fresh, raw, uncooked, unboiled, rare. **:** rawm: im:. ေ□□□□ 生水。 *raw (unboiled) water.* **3** *vs.* လတ်ဆတ်–၊ အစိမ်း 鲜 *xiān* fresh, undried. **:** nex im:. လတ်□ □ ရိုးအသား 鲜肉。 *fresh meat.* | Sidaix im:, sidim: kroh. 鲜的八下，干的九下。（湿柴好伐，干了难砍。喻做任何事都要抓紧机会, 趁热打铁。）*Eight (cuts) for fresh wood, nine (cuts) for dry wood. (Unseasoned wood is easier to chop than seasoned wood -- carpe diem, a stitch in time saves nine.)* ☞ klawd [ceu 1] [*syn.*]. ☞ yum [jē 1], sin:[2] [ceu 2], kroh [ceu 3] [*ant.*]. /*f*0.0196/ /*f*3/

im: krim [im grīm] /ʔim kr̥im/ *n.* <KHAOX> ဟုသုပ်ပင် 牛膝草, 神香草 *níuxīcǎo, shénxiāngcǎo* hyssop (*Hyssopus officinalis*, lit. 'alive + earring'?). **:** tom hoek ka khaox taux im: krim pa kuah ka piang guh veng. [1 Simiang 4:33] အုပ်ရိုးနားမှာပေါက်တတ်သော ဟုသုပ်ပင် တိုင်အောင်မြွတ်ဆိုး။ 直到墙上长的牛膝草。 *even to the hyssop that springs out of the wall. [1Ki. 4:33]*

im: nghox [im hngoux] /ʔim ŋʰoʔ/ **1** *n.* အဆံမ ေ အောင်သောစပါးနှံ 谷秕子 *gǔ bǐzi* malformed rice grains. **2** *n.* စပါးလုံး 米头子（没有春熟的稻谷粒儿）*mǐ tóuzi (méiyǒu chōng shú de dào gǔ lìr)* rice grains whose husks have not been removed during pounding.

Ejiptux [Ei Njib Dux] /ʔe dʑip tuʔ/ *np.* အီဂျစ်နိုင်ငံ 埃及 *Āijí* Egypt.

et [eid] /ʔet/ *num.* တစ် (သုံးဆယ်အထက်ဂဏန်းများ ရေတွက်ရာတွင်သုံး) 一（用于三十以上的计数中）*yī (yòngyú sānshí yǐshàng de jìshù zhōng)* one, 1 (used in counting above 30). **:** sam: sip et. သုံးဆယ်တစ် (၃၁) 三十一。 *thirty-one (31).* ☞ tix [*syn.*]. [Dai ʔet˩].

eh [eih] /ʔeh/ *int.* အဲဟ် 嗳（表示不同意, 不满意）*ǎi (biǎoshì bùtóngyì, bùmǎnyì)* (a sigh expressing disagreement or dissatisfaction). **:** Eh, ang: aux rhawm: hu:. အဲဟ်ကျွန်တော်မသွားချင်ဘူး။ 嗳, 我不想去！*Uh-uh, I don't feel like going.* ☞ ieh[2] [*var.*].

ex [eix] /ʔeʔ/ **1** *pron.* ငါတို့၊ ကျွန်ုပ်တို့၊ ကျွန်တော်တို့၊ ကျွန်မတို့ 咱们 *zánmen* we (pl. incl.). **:** Ex mawh nyiex tix lhang: prang: tix mu:. ကျွန်ုပ်တို့ မိသားစုတစ်ခုတည်းကပါ။ 咱们是一家人。 *We are from the same family.* **2** *pron.* လူတိုင်း၊ လူအများ 大家 *dàjiā* everybody, everyone. ☞ ax[1], bex [*mor.*]. /*f*0.9696/ /*f*2/

e: loi: [ei loi] /ʔe lɔi/ *n.* <KAX,SAUX> 壁虎, 小四脚蛇, 蝎虎 *bìhǔ, xiǎo sì jiǎo shé, xiē hǔ Gekko chinensis.* ☞ lai: tang: ding:, la: lang: ting [*syn.*].

Enggalang (Engkalang, Inggalang, Engkalan) [Eing Ga Lang (Ing Ga Lang, Eing Ga Lan)] /ʔeŋ ka laŋ, ʔi ɲ ka laŋ/ *np.* အင်္ဂလန်၊ ဗြိတိန်နိုင်ငံ၊ ယူနိုက်တက်ကင်းဒမ်း 英国、英格兰、联合王国 *Yīngguó, Yīnggélán, Liánhé Wángguó* England, Great Britain, U.K., United Kingdom. **:** **Lox Enggalang** အင်္ဂလိပ်စာ၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ 英文、英语 *English (language)*

eng: [eing] /ʔeŋ/ *n.* မြေအိုး၊ အဝကျဉ်းအိုး 小坛子, 小罐子 *xiǎo tánzi, xiǎo guànzi* small urn, pot (narrow mouthed).

eng: lhax [eing hlax] /ʔeŋ lʰaʔ/ *n.* မြေအိုးအကြီး၊ သနပ်ချဉ်အိုး၊ သနပ်တည်အိုး 泡菜坛子 *pāo cài tán zǐ* pickle pot.

iet ie: [ied ie] /ʔɛt ʔɛ/ *n.* <KHAOX,SAUX> ပန်းသစ်ခွ 白芨（草本, 可入药）*báijī (cǎoběn, kě rù yào)* (a kind of orchid, *Orchidaceae* family, perhaps Chinese ground orchid, hardy orchid, hyacinth orchid, hyacinth bletilla, *Bletilla striata*, a perennial terrestial orchid, large purple or pale red flowers, white pseudobulb used medicinally). ☞ lhax si ang: kax, bug sua: siah, shiao: pai: ci: [*syn.*]. ☞ bug sua: ting, lhax bug sua: . [gróh grong 白芨 báijī; ríang 2].

ieh[1] [ieh] /ʔɛh/ *adv-post,redup.* အခုနက၊ စောနက၊ မကြာခင်က၊ ခုလေးတင် 好一会儿, 刚才（比 nux 时间长）*hǎo yìhuǐr , gāngcái (bǐ nux shíjiān cháng)* a while ago, recently, just then (longer interval than 'nux'). **:** Nawh hoik hu: ieh. သူ အခုနက ထွက်သွားပြီ။ 他走了好一会儿了。 *He left a while ago.*

ieh[2] [ieh] /ʔɛh/ *int.* အဲ့ (ဟ်) 嗳（表示不同意, 不满意）*ǎi (biǎoshì bùtóngyì, bùmǎnyì)* (a sigh expressing disagreement or dissatisfaction). ☞ eh [*var.*].

ieh ieh [ieh ieh] /ʔɛh ʔɛh/ *adv.* အခုနက၊ အ□□□□ 好一会儿, 刚才 *hǎo yìhuǐr, gāngcái* just now, a while ago.

iex [iex] /ʔɛʔ/ *vt.* လိင်ဆက်ဆံ– 性交 *xìngjiāo* have sex, make love, fuck (vulg.), ball, screw (coll.). **:** Kieh te: paoxtix sidaing: tiex, kieh iex paoxtix sidaing: ding:. သံဝါသပြုကြမယ်ဆိုရင်

မြေကြီးပေါ်မှာကောင်းတယ်၊ လိင်ဆက်ဆံကြမယ် ဆိုရင်ထရံပေါ်မှာအရမ်းကောင်းတယ်။ 让（他俩）一按按到地，让（他俩）相爱滚到墙。（婚礼祝辞。）*Let them fuck each other all the way to the ground, let them ball each other all the way to the walls. (A wedding toast.)* ☞ peut, te:, khax [*syn.*].

eek [eeg] /ʔɯk/ *n.* လည်ပင်းရှိ လျှာ့တွဲတွဲအရေခွံ 胡, 耷拉皮（黄牛脖焖子下面的垂肉）*hú, dā lā pí (huáng niú bó mèn zǐ xiàmian de chuí ròu)* dewlap. /*f*8/

eet [eed] /ʔɯt/ **1** *vs.* မွန်းကြပ်– ပိတ်လှောင်– 闷 *mèn* stuffy, oppressive, suffocating. **:** Daux nyiex eet ngie tix ot. အိမ်ထဲမှာနေရာတာမွန်းကြပ်လိုက်တာ။ 房子里很闷。 *It's stuffy being in the house.* **2** *vt.* သိပ်– နပ်– 焖 *mèn* simmer, braise, cook in a covered pot over low heat. **:** Eep ang: nyang sin:, baox eet tivud. ထမင်းမကျက်သေးဘူး၊ ခဏထပ်နပ်ပေးလိုက်အုံး။ 饭还没有熟, 再焖一会儿。 *The rice still isn't done, so cook it a while longer.* **3** *vs.* နှားငြီး– 沉闷 *chénmèn* sombre, somber (US), lugubrious. **:** Lox hing: moi in: eet ngie tix mhong:. ဒီနွားခေါင်းလောင်းသံကြားရတာနှားငြီးလိုက်တာ။ 这种牛铃声音听起来很沉闷。 *This cowbell sounds very sombre.* /*f*10/

eet rhawm: [eed hrom] /ʔɯt rʰɔm/ *vs.* စိတ်ကျဉ်းကြပ်– စိတ်မွန်းကြပ်– 憋气, 闷气 *biēqì, mēnqì* choked up, feel suffocated, have difficulty breathing. **:** Eet rhawm: maix ka patix? ခင်ဗျားဘာစိတ်ကျဉ်းကြပ်နေလဲ? 你因为什么憋气? *What are you choked up about?*

eep [eeb] /ʔɯp/ *n.* ထမင်း 饭 *fàn* cooked grains (usu. rice). /*f*0.0444/

eep kuat [eeb guad] /ʔɯp kuat/ *n.* ထမင်းကြမ်း 冷饭 *lěng fàn* cold rice, leftover rice.

eeppid (eeppit)[2] [eeb bīd] /ʔɯp pɨt/ **1** *n.* <SIM:> ရစ် 杜鹃, 布谷, 布谷鸟 *dùjuān, bùgǔ, bùgǔniǎo* cuckoo (*Cuculidae*, e.g., common cuckoo, *Cuculus canorus*). **2** *onom.* ပြောက်ပုတ်– ကောက်ညှင်းထမင်း 咕咕（形容布谷鸟的叫声）*gū gū (xíngróng bùgǔniǎo de jiàoshēng)* 'eeb pid' (describing the sound of the cuckoo, or '[Where is my] sticky rice?' referring to the story of how the other birds ate the cuckoo's share of sticky rice). ☞ sim: eeppid [ceu 1] [*syn.*]. [sim yúh ka mox cé kaex eeb pid?].

eeppid (eeppit)[1] [eeb bīd] /ʔɯp pɨt/ *n.* <KRAUNG> ပေါ် ကြီ ပုတ်ငင်း 江米饭, 糯米饭 *jiāngmǐfàn, nuòmǐfàn* glutinous rice, sticky rice (cooked).

eep naw [eeb nō] /ʔɯp nɔ̰/ *n.* ရိုးရိုးထမင်း 净饭 *jìngfàn* plain non-glutinous cooked rice.

eep sivawng [eeb si vōng] /ʔɯp s.vɔ̰ŋ/ *n.* ပြောင်းဖူးထမင်း၊ ပြောင်းဆန်ပြုတ်၊ ပြောင်းယာဂု 玉米饭 *yùmǐ fàn* corn mush.

eep siu: [eeb si u] /ʔɯp s.ʔu/ *n.* ထမင်းနွေး၊ ထမင်းပူ 热饭 *rè fàn* hot rice.

eep ah [eeb ah] /ʔɯp ʔah/ *n.* ထမင်း–၊ ထမင်းရိုးရိုး–၊ မစေးသောထမင်း 米饭 *mǐfàn* cooked rice (lit. 'non-glutinous cooked rice').

eeh [eeh] /ʔɯh/ *int.* အို(ဟ်) 欸（表示答应或同意）*ê1 (biǎoshì dāying huò tóngyì).* **:** Eeh, aux lawk hu:. အို(ဟ်) ကျွန်တော်သွားမယ်။ 欸, 我就去。

ee: [ee] /ʔɯ/ *int.* အေ၊ ဟုတ်ကဲ့ 嗯 *en* uh-huh, m-m-m, yes. **:** Ah ee: mai: pui aw:, ah paw mai: pui lhak. လူအကိုအေလို့ပြော၊ လူလည်ကိုမဟုတ်ဘူးလို့ပြော။ 傻瓜面前说声 *Say uh-huh to a stupid person, say nothing to an intelligent person.*

eed [ēed] /ʔɯt/ *onom.* ငုံးအော်သံ（形容鹌鹑的叫声）*(xíngróng ānchún de jiàoshēng)* (sound of quail's call). **:** keed ah lox tix eed eed nan daux yeem.

eeng [eeng] /ʔɯŋ/ *n.* အုပ်စု (ရပ်ကွက်) block (subsection of village).

een: [een] /ʔɯn/ **1** *vt.* ထား– ထားခဲ့– ချန်ထား– 留, 放 *liú, fàng* put, put down, leave. **:** een: ka nyiex. အိမ်မှာထားခဲ့။ 留在家里。 *leave at home* | Nawh een: lai piang pheen:. သူစာအုပ်တွေကို စားပွဲပေါ်မှာထားတယ်။ 他把书放在桌子上。 *He put the books on the table.* **2** *v.* [ကြိယာ]ထား– have sth.?. **:** Kix liag tix een kraung. သူတို့ အဝတ်အစား ဝယ်ထားတယ်။ *They've bought their clothes.* ☞ priex[3] ①, deuh [ceu 1] [*syn.*]. /*f*0.0201/ /*f*5/

een: rhawm: [een hrom] /ʔɯn rʰɔm/ **1** *vi.* အားကိုး– အားထား–၊ ယုံကြည်– 依靠 *yīkào* trust, rely on. **:** een: rhawm: tix ka cu: tsix. အဖွဲ့အစည်းကို အားကိုးတယ်။ 依靠组织。 *rely on organisation.* **2** *vi.* စိတ်ချ–၊ ယုံကြည်– 放心 *fàngxīn* relax, be at ease, not worry. **:** Maix ot ka nyiex, aux daing: een: rhawm: tix ka maix. ခင်ဗျားအိမ်မှာနေရင် ကျွန်တော်စိတ်ချတယ်။ 你在家, 我就放心了。 *With you at home, I feel at ease.* ☞ deuh rhawm: [ceu 1] [*syn.*].

eem: [eem] /ʔɯm/ *n.* ဥယဇဖရား 红璧玺, 黄玉, 黄晶 topaz. **:** siang: simaox pa raoh eem:. [Yezakelax 28:13] ဥယဇဖရား 红璧玺, 黄玉, 黄晶 *topaz [Eze. 28.13]* ☞ siang: simaox . [gróh grong siang si máox kah daex Yezakelax 28:13.].

eei: [eei] /ʔɯi/ *vt.* ကျေး–၊ ကျေးမွေး–၊ အစာကျွေး– 喂, 养, 赡养 *wèi, yǎng, shàn yǎng* feed. **:** Eei: pex lig

miex mu:? ဝက်ဘယ်နှစ်ကောင် အစာကျွေးလဲ။ 你们喂了几头猪? *How many pigs did you feed?* | eei: kawnpraix tix. သားသမီးများ ပြုစုပျိုးထောင်။ 养儿育女。 *raise children.* /*f*0.0263/ /*f*6/

euh [eh] /ʔɤh/ *int.* အုံ့ 哼（表示不同意）*hēng (biǎoshì bùtóngyì).* **:** euh, lox maix ang: khaw:! အုံ့ ခင်ဗျားစကားပြောတာမမှန်ဘူး။ 哼, 你的话不对!

eux [ex] /ʔɤʔ/ **1** *pron.* <VH> ငါ (ကျွန်တော်၊ ကျွန်မ) 我 *wǒ* I, me. **:** Aux hoik mhong: lox kix daux rang:. 我听见他们的声音了。 *I have heard them talking inside the rock.* **2** *adj.* ငါ့ 我的 *wǒde* my. **:** Kheux Liex Thawk keut nin: - krawk cix kok cee: kaux aux yuh kah mawx liex? 克列托想：木鼓为什么会喊我的名字呢？ *Kex Liex Tog thought: 'Why can the drum call out my name?'* ☞ aux [*var.*]. /*f*0.4667/

eux thong: [ex toung] /ʔɤʔ tʰoŋ/ *n.* လူငယ်၊ လူရွယ် 儿童 *értóng* youth.

Eux Thong: Ciex [Ex Toung Jiex] /ʔɤʔ tʰoŋ tɕiɛʔ/ *np.* ကလေးများနေ့ 儿童节 *értóng jié* Youth Day.

Eux Lawx See: [Ex Lox See] /ʔɤʔ Lɔʔ Sɯ/ *np.* ရုရှား 俄罗斯 *Eluósī* Russia. ☞ Rusax, Rusia [*syn.*].

eu: [e] /ʔɤ/ *int.* အူး 嗯（表示赞同）*ēn (biǎoshì zàntóng)* exclamation (of tiredness?). **:** Eu:, aux lawk yuh. အူး...ကျွန်တော်လုပ်မယ်။ 嗯, 我就做。 *Uuu..I'm going to do it.* /*f*0.0299/

Eung: Keux See: [Eng Gex See] /ʔɤŋ kɤʔ sɯ/ *np.* (ဖရက်ဒရစ်) အိန်ဂယ် 恩格斯 *Ēngésī* (Friedrich) Engels, 1820-1895, German-British Marxist philosopher.

euex [euix] /ʔɤiʔ/ *int.* <NGEEI:> "ဝေ့"၊ ဟုတ်ကဲ့၊ ရှိ (ကျောင်းတွင်ထူးသောအသံ) 啊 (?) *á (?)* yes? what?. **:** Phan pui kok ex, caw tix pawk 'euex' awx. သူများခေါ်ရင်"ဝေ့"[ဟုတ်ကဲ့] လို့ထူးရတယ်နော်။ *If somebody calls us, it is suitable to reply with 'what?'. (?)* ☞ eue[2] (?) [*var.*].

eue:[1] [eui] /ʔɤi/ *v.* <NGEEI:> ဆို–၊ သံပြိုင်ရွတ်– 唱, 唱调子 *chàng, chàng diàozǐ* sing, chant. **:** Eue: heue:. သီချင်းဆို 唱吧。 *Sing!* | Mawx pa eue: tan:? ဒီမှာ ဘယ်သူသီချင်းဆိုနေတာလဲ။ 谁在那里唱调子? *Who is singing there?* ☞ taw:[2], klao:[2], rhax[1] ②, rhax lai ②, caong yaog ①, ngeei:, chang:[1], chang: kaw: [*syn.*]. /*f*0.0258/ /*f*10/

eue: (eue)[2] [eui] /ʔɤi/ *int.* ငယ် ရွယ်ပျိုး၊ ရေ 啊 *ā* (particle usu. following nominative of address) yo!. **:** Kawn: nyawm eue:, mhawm: pex! ခလေးတို့ရေ နေကောင်းကြလား။ 孩子们啊, 你们好! *Hello children!* | Simiang eue:. ဆရာ *Sir!* /*f*0.0258/

eue: (eue, eueh)[3] [euih] /ʔɤih/ **1** *int.* ပဲ၊ လေ 吧（表示疑问）*bā (biǎoshì yíwèn)* (final particle expressing a supposition or query) I suppose ..., I'll bet ..., I guess .... **:** Lhat nawh ang: lai koe: eue:? သူမှာ မရှိတော့ဘူးလေ။ 恐怕他没有了吧? *I'm afraid he doesn't have it anymore.* **2** *int.* အိုး၊ အား 嚄（表示惊讶）*huò (biǎoshì jīngyà)* oh, wow, hey. **:** Eue:, maix lawk ih sibex khraox ngaix! အိုး ခင်ဗျားဒီနေ့ အင်္ကျီအသစ်ဝတ်တယ်နော်။ 嚄, 今天你穿上了新衣服! *Wow, you're wearing new clothes today!*

iak[1] [iag] /ʔiək/ **1** *vs.* ငယ် ပေါ့၊ နည်း– 小 *xiǎo* small, little. **:** klong: iak. ပန်းကန်လုံးအသေးတလုံး 小碗。 *a small bowl.* | Khawm: pa ting pa iak yix koe: kao: kaux. လူကြီးတွေရော၊ ကလေးတွေပါအပါအဝင် ကျွန်တော်တို့အားလုံးဆယ်ယောက်ရှိတယ်။ 连大带小, 我们共有十个人。 *We are ten people in all, including both grownups and children.* | Maix cie plak nie, aux cie plak iak. ခင်ဗျားကကြီးတဲ့ဘက် ယူကျွန်တော်ကသေးတဲ့ဘက်ယူမယ်။ 大半归你, 小半归我。 *You get the greater half and I'll get the smaller half. (?)* **2** *vt.* မရှိ–၊ ကင်းမဲ့– 少, 缺乏 *shǎo, quēfá* lack. **:** iak pang: fax. နည်းလမ်းမရှိဘူး။ 办法少。 *lack methods.* | iak khaw: siox tsi: seex. သိပ္ပံဗဟုသုတကင်းမဲ့တယ်။ 缺乏科学知识。 *lack scientific knowledge.* ☞ ting[1] [*ant.*]. /*f*0.1058/ /*f*4/

iak[2] [iag] /ʔiək/ *n.* <KAUNG:> ထမ်းပိုး 弯担（轭）*wāndàn (è)* yoke, oxbow (wooden bar fastened over neck of a draft ox). ☞ iak thai: [*syn.*]. /*f*0.1058/ /*f*4/

iak bliex [iag nblīex] /ʔiak bleʔ/ *v.* အထင်သေး– 轻视, 看不起 *qīngshì, kànbuqǐ* look down on, underestimate.

iak thai: [iag tai] /ʔiək tʰai/ *n.* <KAUNG:> ထမ်းပိုး 牛轭, 弯担 *niú'è, wāndàn* yoke, oxbow (wooden bar fastened over neck of a draft ox). ☞ iak[2] [*syn.*].

iak nham: [iag hnam] /ʔiək nʰam/ <SAUX> ပြိုင်းအား နည်း 贫血 *pín xuè* anaemia (UK) anemia (US).

iak yawm [iag yōm] /ʔiak ʑɔm/ *vs.* မလုံလောက်ဘူး၊ နည်းပါး– meager, scarce, scanty. **:** Priex preem pon pui iak yawm. လူများရတဲ့အစား အစာမလုံ။ ။ ။ ။ *The food people get is meager.*

ia: [ia] /ʔia/ *n.* <BRIE> ကြက် 鸡 *jī* chicken. /*f*0.1301/ /*f*7/

ia: klax [ia glax] /ʔia klaʔ/ *n.* <SIM:> ။ ။ ။ ။ ဘီးတောင်ပို 戴胜, 呼哧哧, 山和尚 *dàishēng, hū bèi bèi, shān héshang* hoopoe (*Upupa epops*, Eurasian bird with distinctive black- and white-striped

plumage, a fanlike crest, and a slender, downward-curving bill). ☞ sim: ia: klax [*syn.*].

ia: kla: le [ia gla lēi] /ʔia kla lẹ/ *n.* <SIM:> မတင်းသေးသောကြက်ဖ 假阉鸡（没有阉好的公鸡）*jiǎ yān jī (méiyǒu yānhǎode gōngjī)* false capon, a cock which has not been properly castrated (lit. 'cock with parakeet balls'?).

ia: khat [ia kad] /ʔia kʰat/ *n.* <BRIE?,SIM:?> အိမ်မွေးမီးခိုးရောင်ကြက်တစ်မျိုး? (一种毛色花的鸡) *(yīzhǒng máo sè huā de jī)*.

ia: khraw: [ia kro] /ʔia kʰrɔ/ *n.* <SIM:,SAUX> 环颈雉, 野鸡, 山鸡, 环颈鸡 *huán jǐng zhì, yě jī, shān jī, huán jǐng jī Phasianus colchicus*. ☞ ia: caw, ia: vang: veut [*syn.*].

ia: gix [ia mgīx] /ʔia gi̱ʔ/ *n.* <BRIE,SIM:> အိမ်ကြက် 灰白花鸡（一种家养鸡）*huībái huā jī (yīzhǒng jiā yǎng jī)* (gray speckled hen, a type of domestic chicken, lit. 'pine-torch chicken'?).

ia: piiem [ia bīam] /ʔia pi̱am/ *n.* သီးသန့်ပျိုးထောင်ထားသောကြက် 秧鸡 *yāng jī*. ☞ ia: priem [*var.*].

ia: piiem iak [ia bīam iag] /ʔia pi̱am ʔiək/ *n.* တည်ကြက် 红胸田鸡 *hóng xiōng tián jī*.

ia: praix [ia brāix] /ʔia prạiʔ/ *n.* <SIM:> ေ[illegible]ကြက် 原鸡, 野鸡 *yuánjī, yějī* red jungle fowl, (wild) chicken (*Gallus gallus*, lit. 'wild/outdoor chicken') or/also (ring-necked) pheasant?.

ia: priem [ia brīem] /ʔia prẹm/ *n.* <SIM:> သီးသန့်ပျိုးေ[illegible]ထားသောကြက် 秧鸡 *yāng jī*. ☞ ia: piam [*var.*].

ia: miex [ia mīex] /ʔia mẹʔ/ *n.* <BRIE> ကြက်မ 母鸡 *mǔjī* hen (chicken).

ia: caw [ia jō] /ʔia tɕɔ̰/ *n.* <SIM:> ရစ်ဌက် 雉, 雉鸡 *zhì, zhìjī* pheasant, common pheasant, ring-necked pheasant (*Phasianus colchicus*, lit. 'striking chicken'?).

ia: sang: [ia sang] /ʔia saŋ/ *n.* <SIM:> ကြက်ဆင် 火鸡, 吐绶鸡 *huǒjī, tùshòujī* turkey (*Mele agris gallopavo*, lit., 'elephant chicken').

ia: simex [ia si mēix] /ʔia s.mẹʔ/ *n.* <BRIE> ကြက်ဖ 公鸡 *gōngjī* rooster.

ia: sim: [ia sim] /ʔia sim/ *n.* <BRIE> ကြက်ဌက် 家禽 *jiāqín*.

ia: sim: lig sox [ia sim līg soux] /ʔia sim l̥ic soʔ/ *n.* <BRIE?> ကြက်ဌက်ဝက်ခွေး၊ အိမ်မွေးတရိစ္ဆာန် 家禽家畜 *jiāqín jiāchù*.

ia: sieh [ia sieh] /ʔia sɛh/ *n.* <BRIE> သင်းကွပ်သောကြက်ဖ 阉鸡 *yān jī* capon (neutered chicken).

ia: shiang: [ia siang] /ʔia siaŋ/ *n.* <BRIE> ကြက်မ (ကလေးမရသေးသောကြက်မ) (မဥသေးသောကြက်မ)၊ မဒမ်းကြက် 小母鸡 *xiǎo mǔjī* hen chicken before starting to lay eggs (cf. pullet, a hen less than 1 year old)).

ia: vang: veut [ia vang ved] /ʔia vaŋ vɤt/ *n.* <SIM:,SAUX> 环颈雉, 野鸡, 山鸡, 环颈鸡 *huán jǐng zhì, yě jī, shān jī, huán jǐng jī Phasianus colchicus*. ☞ ia: caw, ia: khraw: [*syn.*].

ia: ux [ia ux] /ʔia ʔuʔ/ *n.* ကြက်တွန်– 毛蝇类, 黑老鴰（一种小飞虫）*máo yíng lèi, hēi lǎo guā (yīzhǒng xiǎo fēichóng)*.

iang: [iang] /ʔiaŋ/ *vi.* ေပြး၊ မစင် 大便（?）*dàbiàn* go to the bathroom, go to the loo (UK), take a shit (vulg.)d. **:** Nawh hu iang: tix. သူမစင်သွားစွန့်တယ်။ *He went to use the toilet.* ☞ aing:[1] ② [*syn.*]. /*f*9/

iox [ioux] /ʔioʔ/ *vs.* ငယ်–၊ သေး– 幼小, 小 *yòu xiǎo, xiǎo*. **:** Kawn: nyawm inkix kawn: iox ngie, ang: nyang chix yuh kaing. ဒီကလေးတွေငယ်သေးတယ်။ အလုပ်မလုပ်တတ်သေးဘူး။ 这些孩子还小, 还不会干活儿。

Iiet [Iad] /ʔiət/ **1** *np.* အက်၊ ပဉ္စမမြောက်အကြီးဆုံးသမီး 老五（女子排行第五。参见 Am）*lǎo wǔ (nǚzǐ páiháng dìwǔ 。cān jiàn am)* fifth eldest daughter. **2** *np.* ပဉ္စမမြောက်အကြီးဆုံးသမီးနံမယ်၏ရှေ့ဆုံးစာလုံး 女子排行第五的排行名 *nǚzi páiháng dìwǔ de páiháng míng* first syllable in name of fifth eldest daughter.

iiep [iab] /ʔiəp/ *n.* ေ[illegible]ဘ၊ ဘူး၊ ဖာ 盒儿 *hér* small box, small case. **:** iiep sub. ေ[illegible]ရွက်ကြီးဘူး 烟盒儿。 *tobacco box.* /*f*10/

iien: [ian] /ʔiən/ *n.* <KAUNG:> ပဲတီစိမ်း၊ မတ်ပဲ 绿豆 *lǜ dòu* mung bean (*Phaseolus aureus*, green gram, beans used for food as is, as sprouts, ground into green gram flour, or for making wine). ☞ pi [*syn.*]. /*f*0.0103/ /*f*10/

iien: kaung: [ian gaeng] /ʔiən kaɯŋ/ *n.* <KAOX,SAUX> ပဲစပါးယာခင်း 野饭豆, 山豆根（灌木, 可入药）*yě fàn dòu, shān dòu gēn (guànmù, kě rù yào)* (lit. 'field mung bean', a shrub, used medicinally).

iien: poeh[2] [ian bouih] /ʔian poih/ *n.* <KHAOX,SAUX> 草决明, 决明子 *cǎo jué míng, jué míng zǐ Cassia tora*. ☞ sam: leun: tiag, pie: tiag [*syn.*].

iien: poeh [ian bouih] /ʔiən poih/ *n.* <KHAOX,SAUX> ေ[illegible]ပါက်ပဲ? 镰果扁豆, 野春豆（藤本, 可入药）*lián guǒ biǎndòu, yě chūn dòu (téng běn, kě rù yào)*.

iien: mhai: [ian hmai] /ʔiən mʰai/ *n.* ပဲစုန်းပြူး 铁绿豆（绿豆中煮不烂的颗粒）*tiělǜdòu (lǜdòu zhōng zhǔ bù làn de kēlì)* mung beans which don't cook soft (lit. 'marked mung beans'?).

iiem: jheeh [iam nqeeih] /ʔiəm dʑʰɯih/ *vs.* လျှာရှည်–၊ ပေရှည်– 喋喋不休 *diédiébùxiū* long-winded. **:** Maix phex iiem: jheeh yuh nan:, ah lox kuceu ku cawng grheeng: grhaoh! ဘာဖြစ်လို့ ဒီလောက်လျှာရှည်နေရတာလဲ။ 你怎么喋喋不休，没完没了的！*How can you be so long-winded, going on and on about this and that!* ☞ kiem:[2], kiem: jheeh, kua: jheeh, gam: jheeh, ngau jheeh, rawm: lox, rawm: jheeh [*syn.*].

uik[1] [uig] /ʔuc/ *vi.* ပြီး– 完，完了 *wán, wán le* finish, end. **:** Ting: ying: uik phao:. ရုပ်ရှင်ပြီးပြီ။ 现在电影放映完了。 *The movie is finished now.* /*f*0.347/ /*f*2/

uik[2] [uig] /ʔuc/ **1** *adv-pre.* [ကြိယာ]နေပြီ 正（正要做）*zhèng (zhèngyào zuò)* just (now doing, about to do) (marker of present, ongoing action). **:** Rawm: uik lok phao:. ရေ□ □□ပြီ။ 现在水正开着。 *The water is just now boiling.* | Kawn: ex uik it tan:, paw lai: nye:. ကလေးတွေအိပ်ကုန်နေပြီ၊ မဆူညံတော့နဲ့။ 我的小孩正在那里睡着 ， 别出声。 *My child is sleeping over there just now, so don't make any noise.* | Uik hoek bawg yam sawm:. ထမင်းစားချိန်ရောက်နေပြီ။ 正到吃饭时间。 *It is just now time to eat.* **2** *adv-pre.* [ကြိယာ]နေတာပဲ 真 *zhēn* very (?). **:** uik kaux ngie. ခိုင်ခံ့နေတာပဲ□ 真结实。 *very sturdy.* /*f*0.347/ /*f*2/

uik mawh [uig mōh] /ʔuc mɔ̰h/ *phr.* အမှန်ပဲ၊ အတိအကျပဲ၊ တကယ်ပဲ၊ စင်စစ်၊ စင်စစ်တော့ 正是，就是（表示同意、肯定）*zhèng shì, jiùshì (biǎoshì tóngyì, kěndìng)* is indeed, it really is the case that...,. **:** Uik mawh nan: heue:, lox krai maix jiiet khaw:. အတိအကျပဲ။ ရှင်ပြောတာ မှန်တယ်။ 正是那样，你说得很对。 *That is indeed the case, what you say is spot on.* | Uik mawh tid. အမှန်ပဲ။ 就是嘛。 *Yes indeed.*

uik sang (uik sang:) [uig sang] /ʔuc saŋ/ *adv-pre.* တစ်ကယ် – မယ် 正要 *zhèngyào* just about to. **:** uik sang yuh tix. တစ်ကယ်လုပ်မယ်။ 正要做 *just about to do it.*

uih [ūih] /ʔṵih/ တွန့်–၊ စူ–၊ ညှစ်–၊ ထော– 噘 *juē* pucker (lips), tense up, squeeze. ☞ ang: uih [*syn.*].

ui: lheh [ui hleih] /ʔui lʰeh/ *n.* <SIUING:> ဖွတ်ကျား၊ ခွင်းမင်ဖွတ်ကျား 昆明龙蜥，昆明攀蜥 *Kūnmíng lóngxī, Kūnmíng pānxī* Kunming japalure, Kunming tree dragon, mountain lizard (*Japalura varcoae*). ☞ goe: lheh [*syn.*].

uah [uah] /ʔuah/ *vi.* ပွ–၊ တိုး–၊ ကျယ်–၊ လျှံ–၊ တက်–၊ ရောင်– 肿，水肿 *zhǒng, shuǐ zhǒng* swell, swell up, be swollen. **:** Hoik uah caong. ခြေထောက်ရောင်ပြီ။ 脚肿了。 *The feet are swollen.* ☞ ploh ①, pawng[2], pong [*syn.*]. ☞ grawp [*ant.*]. /*f*8/

uah phlak phli: [uah plag pli] /ʔuah pʰlak pʰli/ *vs.* ယောင်–၊ ယောင်ကိုင်း–၊ မို့–၊ ဖော–၊ ဖောင်း–၊ ကား– 肿泡泡的 *zhǒng pāo pāo de* swollen, puffy. **:** Hia: heeik ngai: nawh hoik uah phlak phli: ngie. ပျားတုပ်လို့ သူ့မျက်လုံးယောင်နေတယ်။ 他的眼睛被蜜蜂叮得肿泡泡的。 *His eye is all swollen up from a bee sting.*

Uang: [Uang] /ʔuaŋ/ *np.* <VH> မျိုးရိုးနာမည်၊ မျိုးရိုးစကားလုံး (တရုတ်) 王（姓） *Wáng (xìng)* surname (Chinese). **:** Lao: see: pa: khraox ceu Uang:. ဆရာအသစ်ရဲ့မျိုးရိုးနာမည်က ဝမ်း။ 新老师姓王。 *The new teacher is surnamed Wang.* [Hox].

INCOMPLETE (OUT OF ORDER)

Man: Lhong: [Man Hloung] /Man Lʰoŋ/ *n.* မန်လုံ (ကိန်းမားနယ်တွင်ရှိသောရွာ?) 曼龙（地名，在耿马县境内） *Mànlóng(dìmíng, zài Géngma xiànjìng nèi).*

ang: sinai: [ang si nai] /ʔaŋ si nai/ *vi.* အားနာမှုမရှိဘူး၊ နားလည်မှုမရှိဘူး 没有顾忌，毫不客气，不讲究，不挑剔 *méiyǒu gùjì, háobù kèqì, bùjiǎngjiù, bùtiāotì* inconsiderate, unthinking. **:** Nawh ang: sax sinai: kah krai tix lox mai: pui, ca: lih rhawm: kah tix ca: nap krai. သူလူများနဲ့စကားပြောတာအားနာမှုမရှိဘူး၊ စိတ်ထဲထွက်သလောက် ပြောလိုက်တာပဲ။ 他跟别人讲话，从来不顾忌什么，想到什么就说什么。 *He is inconsiderate when speaking to other people: he just says whatever he thinks.*

prung: prang: (prungprang:, prung prang:, prung prang) [brung brang] /pruŋ praŋ/ *vi.* ကွဲပြား–၊ ပြန့်ကျဲ– 散开 *sànkāi* scatter, disperse. **:** Koe: cub pui khankix tix cub pa hoik prungprang: mai: pa hoik klu klao tix sinax pui khankix. [Isatax 3:8] တိုင်းသူပြည်သား အမျိုးမျိုးတို့တွင် အရပ်ရပ်ကွဲပြားလျက်နေသော လူမျိုးတမျိုးရှိပါ၏။ 耶路撒冷败落、犹大倾倒。 (doesn't match) *There is a certain people dispersed and scattered among the peoples. [Isa. 3:8]* ☞ pu: prang:, pung: prang:, pru: prang: [*var.*].

pui jhawp kaing [būi nqob gāing] *n.* အလုပ်ခေါင်းဆောင် 领导 (?) *lǐngdǎo* leader.

taing: tauh [daing daeh] /taŋ tauh/ *vt.* ဆုံ–၊ ကြုံ– 相遇 *xiāngyù*. **:** Ing: aux khaing: ngawb tix daux ma:, hoik taing: tauh pui hu: daux krax miex nyao. ဒီမနက်ယာခင်ကပြေအပြန်၊ လမ်းမှာသွား နေတဲ့လူအများနဲ့ကြုံခဲ့တယ်။ 我从地里收早工回来，在路上遇到了很多下地的人。

eu: aih [eui aih] <NGEEI:> အိုး,,,အို့ . **:** Eu: aih, ang aux sax ce: sang lih tix mawh yuh nin. အိုး,,,အို့ ဒါမျိုးဖြစ်လာမယ်လို့ငါမထင်မိဘူး။

kaik [gaig] /kac/ *vt.* ကြည့်– 咀嚼 *júejué*. **:** Bre tix kaik ha: si ang: ia: in:, paw doh kieh nai: ceeix kawx. ဒီကြက်ရိုးကိုသေချာကြည့်လိုက်အုံးမယ်၊ နည်းနည်းလေးမှအလဟသမဖြစ်စေနဲ့။ 好好地咀嚼这个鸡骨头，一点都不能浪费。

kliang: [gliang] *n.* သံယောဇဉ် 爱情 (AM) 依然, 依旧 (LGV) *àiqing* (of feeling- attachment), (love in soul) (still, as before. **:** Rhawm: kliang: pa kliien: ax ra: kaux ang pui mawx pon yieh. ဒို့နှစ်ဦးရဲ့ရှစ်ပတ် ထားတဲ့သံယောဇဉ်နှလုံးသားကိုဘယ်သူမှဖျက်ဆီးနိုင် မှာမဟုတ်ဘူး။ 每一个人不可以拆掉我们俩个的捻爱请. *Every person cann't brake our attachment twist love each other.(?)*

kiang ngu [gīang ngu] *n.* မီးဖို . **:** tang aw: eep piang king ngu. မီးဖိုပေါ်မှာထမင်းအိုးတင်ပါ။

hax kaing [hax gāing] /haʔ kaŋ/ ပေါင်းပူ–၊ ခေါင်းစား– (ပြဿနာတစ်ခုခုနှင့်ကြုံလျှင်)

lhiex paing [hliex bāing] /lʰɛʔ paŋ/ ([illegible](မိုးဖြူ) 太阳雨 *tàiyáng yǔ*. **:** Pui yie pon saux kah hu: tix daux lhiex paing. လူတွေနေပူမိုးထဲလျှောက်သွားရင် အဖျားရတတ်တယ်။ 淋着太阳雨，人很容易生病。

lhiex vi [hliex vī] /lʰɛʔ vi/ ([illegible]ဖြူတ်မိုးရွာ 太阳雨 *tàiyáng yǔ*.

rhang: [hrang nbrāex] *n.* အဖီ၊ အမိုး 房檐下部的里面 *fángyán xiàbù de lǐmiàn* underside of eaves overhanging from roof of house (like teeth). ☞ braux, caong braux, yeei nyiex, jauh braux [*syn.*].

cag pu: vuvied [jāg bu vuvied] *n.* <CAG> ([illegible]လီကော (ပ်) တာ၊ ဟတ်စကီး 直升飞机 *zhí shēng fēijī* helicopter. ☞ cag pu: haok jung [*syn.*].

khien [kien] /khien/ *v.* သက်သာ– feeling better. **:** Khien nex saux maix in ngaix lie? ဒီနေ့ခင် ဗျားအဖျားသက်သာရဲ့လား? *Are you feeling better to day?* ☞ khien: [*syn.*].

khrex naing [kreix nāing] *vi.* စစ်ပြင်ဆင်– 备战 *bèizhàn* prepare for war. **:** Khrex naing son haktiex tix. တိုင်းပြည်အတွက်စစ်ပြင်ဆင်တယ်။ *Prepear the war for own country.*

Khrawng: caing [krong jāing] *n.* အပ်ချုပ်ခြင်းတောင်း 提篮 *tǐlán*. **:** Khrawng: caing ah ex mawh pa: shiao bun:, pa: sau: kix kraung blaox keei: luat shiao tix kah daux. ကျွန်တော်တို့ပြောတဲ့အပ်ချုပ်ခြင်းတောင်း ကမိန်းမသုံးပစ္စည်းပါ၊ သူတို့ချုပ်ထည်၊အပ်၊ချည် တို့ကိုထည့်တယ်။ 我们所说的提篮就是妇女用的，就是她们用来装所缝补的衣裤以及所使用的针线。 *Krong jaing is what we call a basket which women use to carry clothes for mending and their needles and threads.*

lom: [loum] *v.* ထက်–၊ ချွန် . **:** Sidaing: lom: vaig in:, giex mhawm:, paw yuh maix krox ka. ဒီခါးအရမ်း ထက်တာပဲ၊ ကောင်းကောင်းကိုင်၊ ဒဏ်ရာမရစေနဲ့။

ma: prim: [ma brim] *n.* <TIEX> ([illegible] ([illegible]ယာဟောင်း old land, old fields. **:** Ma: prim: yix dix kied daing mhawm:. ငါတို့တောင်ယာဟောင်း အရမ်းကောင်းတယ်။ *Our old fields(paddy) is very good.*

maox ceng [maox jēing] /mauʔ tɕeŋ/ *n.* ချိန်းကြိုး 铁链，链子 *tiěliàn, liànzi* chain (lit. 'chain rope'). ☞ ceng [*syn.*].

mawie [mawie] နွားcow. **:** **yam kaw mawie tix bawk, yam kaw raix tix pang,** နွားစစပေါ်တဲ့အချိန် တစ်ခေါက်၊ ညောင်တစ်ပင်စစထွက်သော အချိန်၊ [From LV(WR)GG4].

mawk [mog] <KHAOX> ဝါးကျည်တောက် bamboo tube. **:** Pug maix viex rawm: ka daux mawk awx. ဝါးကျည်တောက်ထဲရေခပ်ခဲ့ပါ။

miex meung [mīex mēng] /mɛ̰ʔ mɤ̰ŋ/ *n.* ကိုယ့်တိုင်းပြည်၊ အမိနိုင်ငံ 祖国 *zǔguó* homeland, ancestral country, mother country. ☞ meung tax yiex, cu: kawx [*syn.*].

ngah [ngāh] *v.* ရိုက်– hit, beat. **:** Ngah keeing tix Ai: mawh kheu ang; nawh phat lai. အဖေက အကိုကို စာမဖတ်လို့ ရိုက်တယ်။ *Father beat my brother because he doesn't want to study.* | Phan maix ang: yuh kaing mhawm mhawm, aux ngah maix awx. မင်းအလုပ်ကောင်းကောင်းမလုပ်ဘူးဆိုရင် မင်းကို ငါရိုက်မယ်နော်။ *If you don't do your work properly, I'll hit you!*

jhawp kaing [nqob gāing] *n.* အလုပ်ကိုချုပ်ကို[illegible]管事 *guǎn shì* manage affairs, deal with work.

pheek [peek] *v.* ([illegible]ကျင့်– 练习 *liànxí,* practise, train. **:** Ai Mhawm: pheek tix tiem: lai hawx. အိုင် မွန်းတရုတ်စာကိုလေကျင့်ရေးနေတယ်။ *Ai Mhawm pratise to write Chinese scrip.*

pheux [pex] /pʰɤʔ/ *vt.* ပြန် (ကြိယာ) 还，还回，退回；赔 *huán, huánhuí, tuìhuí* return, turn back. **:** **pheux bix** အလုပ်ပြန်လုပ်တယ်။ 还工

chin: [qin] *vi.* ◯ ျ– debt, be in debt?. **:** Ceuk nawh hoik chin:. သူ့အကြွေးကျေပြီ။ *He finished his debt.?*

rop [roub] ◯ါင်းစပ်–၊ ပေါင်းဖက်– . **:** Siyiex ang tie rop ax tau. ဘုရားသခင်ငါတို့ကိုမှမပေါင်းဖက်တာ [Ai Yawn Rai 'Bre Keut Mhawm'].

singip [si ngib] /si ŋip/ *vs.* သပ်ရပ်သော၊ သေသပ်သော 合缝, 挨拢, 整齐 *hé fèng, āi lǒng, zhěngqí.*

sigut gang: [simgud mgang] ဥပဒေ၊ စည်းကမ်း law. **:** Phan mhawm: sigut gang:, hak tiex tag mhawm. ဥပဒေကောင်းမှနိုင်ငံကောင်းမယ်။

thawk theng: [tog teing] ပြန်လှန်လေ့ကျင့် (ခန်း) review exercise; re. **:** Baox deeh thawk theng: grawng pa hoik gau. သင်ပြီးသားအကြောင်းအရာကိုပြန်လေ့ကျင့်တယ်။ *Make more review exercise the subject we has done.(?)*

Zion [tziuon] *n.* ဇိအုန် Zion. **:** Kieh krax taoh pui Isarilax lih hoek khaing piang gawng Zion liak. (Yaogyaw 53:6) ဣသရေလအမျိုးကို ကယ်တင်ခြင်းကျေးဇူးတော်သည် ဇိအုန်တော်ပေါ်မှာပေါ်ထွန်းပါစေသော။ [ဆာလံ ၅၃၊၆] *Oh, that the salvation of Israel would come out of Zion! [Psalm 53:6]*

yeum: [yem] /ʑɤm/ *vs.* မိုရော့–၊ 眼睛因困、疲惫或进入杂物而眯着，睁不开 *yǎnjīng yīn kùn, pībèi huò jìnrù záwù ér mīzhe, zhēngbùkāi* can't open (eyes), have swollen eyes. **:** Ngai: maix lawk yeum: ngie, keem: mawh saux ngai: maix laih? ခင်ဗျားမျက်လုံးဒီလောက်မိုရော့င်နေတာ၊ ခင်ဗျားမျက်လုံးနာနေတယ်နဲ့တူတယ်။ 你的眼睛怎么眯着，是不是得病了？ *It looks like you can't open your eyes, do you have an eye problem?* ☞ cheum: [*syn.*].

yuh lhop [yūh hloub] /ʑu̯h lʰop/ *vo.* <LI> ယတြာချေ– 一种祭祀活动, 指为死者送食物以驱邪 *yīzhǒng jìsì huódòng, zhǐwèi sǐzhě sòng shíwù yǐ qūxié* an act of ritual, in which food is offered to the deceased to ward off evil spirits. ☞ yuh khlai:, yuh khrai: .

yuh khrai: [yūh krai] /ʑu̯h kʰrai/ ☞ yuh khlai: .

lih tix [līh dix] /li̯h ti?/ *adv-pre.* -နေပြီဆိုတော့၊ –တော့ 既然 *jìrán* since, because. **:** Maix lih tix hoik hoek daux laih, khaw: tix ca: liag tix viex pa: su: siah jheeh ka kawn: nyawm ceeix kawx. ခင်ဗျားစျေးထဲတောင်ရောက်နေပြီဆိုတော့ ကလေးအတွက်ပါးစပ်လှပ်စရာလေး နည်းနည်းဝယ်လာသင့်တယ်။ 你既然都到了集市上，应该还是买哪怕只是一点零食给小孩。 *Since you've already come to the street market, it would be nice for you to buy a little treat to take back for the kids to eat.*

man: rhawm: tix [man hrom dix] /man rʰɔm ti?/ **1** *vi.* စိတ်လွတ်လိုက်–၊ သေ–၊ ဆုံး– 断气，死 *duànqì, sǐ* die, pass away, breathe one's last. **:** Tax Ka: hoik man: rhawm: tix ponbo kawx ka chaox nie jhawm: saux tix. အဘိုးကားအဖျားတစ်အားကြီးလို့မနေညကဆုံးသွားတယ်။ 达嘎老人因为病重，于昨天晚上断气了。 *Elder Ga succumbed to illness and breathed his last last night.* **2** *v.* စိတ်လျှော့–၊ 放弃，松懈 *fàngqì,sōngxiè* relax, loosen, give up.

dud maox breuk [ndud maox nbreg] *v.* နတ်ရှာစံ–၊ သေ– die, passaway. **:** Laux Simiang ex hoik dud maox breuk. ကျွန်တော်တို့ဘုရင်မနတ်ရှာစံပြီ။ *Our Queen is die(passaway).*

nyaox tiex [nyāox diex] /ɲa̯u̯ʔ tɛʔ/ *n.* ဖုန်မှုန့်၊ ပြာမှုန့်၊ မြေမှုန့်၊ 尘土 *chéntǔ* dust. **:** Krax in kied sidaing haoh nyaox tiex baux yam rung. ဒီလမ်းနွေရာသီဆိုရင်ဖုန်မှုန့်အရမ်းများတယ်။ *This path is very dusty during the rainy season.* ☞ ngau tiex, nyaox ②, phawng: ① (phawng: tiex), siboe:, sibroe:[1] [*syn.*].

re: [rei] /re/ *n.* ငယ်ထိပ်၊ နဖူး 额头 *étóu* forehead, brow. **:** Toh re: tai sidax. နဖူးပေါက်ပြီး၊ အမြီးပန်းနဲ့တူတယ်။?(နွားကောင်းကိုဆိုလို) 额头上和尾巴上有斑点。 *Have markings on the brow and tail. (Lit. 'brow shining and tail flowered', a cow which is a good candidate for sacrifice?)* ☞ dong: re: [*syn.*].

silawk [si log] /si lɔk/ *vs.* ဆူညံ–၊ ဆူပွတ်– 吵闹，喧哗 *chǎonào, xuānhuá* noisy, buzzing. **:** Lox pui silawk ngie nyiex pex, koe: kaing pex ngaix laih? ခင်ဗျားတို့အိမ်လူသံတွေဆူညံနေတာပဲ၊ ခင်ဗျားတို့ဒီနေ့အလုပ်ရှိလို့လား? 你们家人声吵杂，你们今天有事吗？ *There's a buzz of voices coming from your house, do you have an event going on today?*

yuh khlai: [yūh klai] /ʑu̯h kʰlai/ *vo.* <LI> ဈာပန၊ အသုဘ 祭死（儿子为死去的父母送葬并且至少要杀一头猪）*jì sǐrén (érzi wèi sǐqùde fùmǔ sòngzàng bìngqiě zhìshǎo yào shā yītóu zhū)* hold a funeral (a funeral organised by a son for his deceased parents). ☞ yūh lhop .

Zusa (tsu sa) [Zu Sa] /tsu sa/ *np.* ဇုသ၊ ကြာသပတေး (ဂြိုဟ်) 丢斯（?）*Dīusī* Zeus, Jupiter (chief of the gods in the ancient Mediterranean area, known to the Greeks as Zeus and to the Romans as Jupiter). **:** Kix kok Banabax mawh 'Zusa'. [Lai Kawncau 14:12] ဗာနာဗာကိုဇုသဟူ၍ခေါ်။ 他们称巴拿巴为丢斯。 *They called Barnabas Zeus. [Act. 14:12]*

wa (wax) [wa (wax)] /wa/ *num.* <VM> သုညq (o) 零, ○ *líng* zero, 0. **:** Ka daux Sentigrek mhai: rawm: lok koe: 100 digari, mhai: rawm: sidap koe: 0 (wax) digari heue. *In Centigrade (thermometers) the mark of boiling water is 100 degrees and the mark of freezing water is 0 (zero) degrees.* ☞ ling:[4] [*syn.*]. [Man (shape of letter ○ 'wa')]. /*f*0.0108/

khyox (khiox) [kioux] /kʰio˥/ *v.* ခေါ်တောင်းပန် 请求, 恳求 *qǐngqiú, kěnqíu* beseech, plead with, implore. **: khyox khaw:** ခေါ်တောင်းပန်သည်။ 请求 *plead with* | yix khyox khaw: kah Maix. [Yonax 1:14] အကျွန်ုပ်တို့သည်တောင်းပန်ကြပါ၏။ 我们恳求你。 *We beseech you [Jon. 1:14]* ☞ khio: [*var.*]. [Hox qiú 求 ?].

mhok: dieb [hmoug ndīeb] /mʰok dɛ̤p/ *n.* လျှာထိုးဦး ထုပ် 帽子（有帽檐的） *màozi (yǒu màoyán de)* (a kind of hat with a brim, lit. 'lid hat').

sigied [si mgīed] /si gɛ̤t/ *vi.* သက်ပြင်းချ– ? 嘘气, 嘲气（吃了辣的或过酸的东西而慢慢地吐气或吸气） *xūqì, suōqì (chīle làde huò guò suānde dōngxī ér mànmànde tǔqì huò xīqì)* pant, sigh, breathe heavily. **:** Kix taug sigied rhawm: ka tix taix cao:. သူတို့ခွေးတင်သက်ပြင်းတစ်ချက်ချနိုင်တယ်။ *They just can breath their air.?*

Appendices

Appendix A. Gazetteer of Wa Area Place Names

Wa-CN: Rōub rōm jē gaex hag diex yang vīe hag diex Vax mai ba goui ndaex loux Vax
Wa-MM: Rob rawm ceukaux haktiex yang: vie haktiex Vax mai: pa: koe: daux lox Vax
Wa-Uni: Róub róm cé kaex hag tiex yang víe hag tiex Vax mai pa koui daex loux Vax
MM:
ZH: 佤语地名表

Awalai (village) N. Lat.: 22° 40' E. Long.: 99° 30' 阿瓦来 *Āwǎlái* CN 云南省西盟县傈僳区. Notes: WYFYYJ Avalai Ava (Vo) subdialect site (Awalai, pop. 3000); SW part of greater Lisu?.

Ai Chun (town) N. Lat.: 22° 45' E. Long.: 99° 15' *Wa-CN:* Gōn Māe *Wa-MM:* Kawnmau (?) 'silver child' 岩城, 杨岩 (?) *Āichéng (Yánchéng), Yángyán* MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Ai Chun] ခရိုင် . Notes: 1 of 12 dialect sites for WYFYYJ (as 岩城). Sources: UNODC map, 2004 Yunnan Jiaotongtu (Yangyan, at 22.55N) in Ai Chun district; Kawnmau in LVPLG-GG1,p.16, but with no equivalence given.

Ai Chun District (admin. div.) *Wa-CN:* Gaeng Gōn Māe *Wa-MM:* Kaung: Kawnmau (?) 岩城, 杨岩 (?) *Āichéng (Yánchéng), Yángyán* MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Ai Chun] ခရိုင် . Notes: 1 of 16? UWSA-designated districts, Ai Chun area, former ? township (SLORC 1991). Sources: UNODC map.

Ai Kyin (= Ai Chun?) (town) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Yin Pang? Ai Chun?] ခရိုင် . Notes: town, NW Yin Pang district. Sources: LNDO map.

Anbang (village) 安邦*Ānbāng* MM ရှမ်းပြည် . Notes: in S. Shan state, probably not far from Tachilek, site of 安邦醫院，李榮禮醫生、楊一哲夫婦，fr. 臺灣屏東基督教醫院. Sources: (www.ccim.org/Orgs/LOGOS/EFWN/030297/content/9).

Anbing (village) *Wa-CN:* Am Bāing *Wa-MM:* Am: Paing 'white river' ← Palaung (De'ang 德昂) ʔʌm paiŋ 安丙*Ānbǐng* CN 云南省沧源县. Notes: 2 streams near Pajie, 1 called 'white stream', other called 'black stream' ← Palaung ʔʌm luŋ (Wei Qixiang). Sources: WYYF, p.108; Wei Qixiang, WYYJ p.343.

Andun Mtn., Angdun Mtn. (Yecha Mtn.) (mountain) *Wa-CN:* Dīag Mīam *Wa-MM:* Tiieg Miiem: 'wild tea barrens' (LGV?); Chn. 'rock pillar boulder' ← Palaung (De'ang) ʔaŋ tun (Wei Qixiang) 安墩山, 昂敦山, 野茶山*Āndūnshān, Ángdūnshān, Yěcháshān* CN 云南省沧源县. Notes: west of point where Nuoliang, Danjia, and Yonghe districts come together. Sources: LGV p.35, No.287; Wei Qixiang, WYYJ p.344 (昂敦山).

Anguai (village) N. Lat.: 23° 17' E. Long.: 99° 35' *Wa-CN:* Am Gōi *Wa-MM:* Am: Koi 'musk deer river' ← Plang (布朗语) ʔʌm35 kɔi51 (Wei Qixiang); 'musk deer rock'? (LGV) 安拐*Ānguǎi* CN 云南省沧源县团结区. Notes: NE of Tuanjie, off main Cangyuan road. Sources: WYYF, p.108; Wei Qixiang, WYYF, p.343.

Anheizhai (Ang Rīad) (village) *Wa-CN:* Ang Rīad *Wa-MM:* Ang: Riied 'rhinoceros rock' (← Palaung (De'ang 德昂 ʔaŋ,t' ʔaŋ, k' ʔaŋ,n' ʔaŋ, r' ʔaŋ 'boulder' [~ Wa rang] + rīad 'rhinoceros')) 安黑寨*Ānhēizhài* CN 云南省沧源县勐省区下班奈乡. Sources: LGV p.1, No.3, p.79, No.687.

Ankang (village) N. Lat.: 23° 13' E. Long.: 99° 40' *Wa-CN:* Ang Grag *Wa-MM:* Ang: Krak 'water buffalo basin'? 安康*Ānkāng* CN 云南省澜沧县.

Anlong (village) *Wa-CN:* Am Hloung *Wa-MM:* Am: Lhong 'cold river' ← Palaung ʔʌm , Wa hloung 'cold' (?) cf. Anbing 安龙*Ānlóng* CN 云南省耿马县. Sources: LGV p.20, No.150.

Anwa, Awa (☞ Mandalay) (historic site) N. Lat.: 22° 30' E. Long.: 96° 10' *Wa-CN:* Ang Vax *Wa-MM:* Ang: Vax 安瓦, 阿瓦*Ānwǎ, Āwǎ* MM ရှမ်းပြည် . Notes: original homeland of Wa, by most accounts in E. Shan state in area of Kengtung, but also referred to as Wacheng 瓦城, which is also used for Mandalay. Sources: Nbeen si mgang lih pug ra, p.5.n.6; LGV p.20,No.140, p.432,No.3990 '阿瓦（即瓦城)'.

Anyezhai (Ang Yēei) (village) N. Lat.: 23° 08' E. Long.: 99° 28' *Wa-CN:* Ang Yēei *Wa-MM:* Ang: Yeei 安也寨*Ānyězhài* CN 云南省沧源县单甲区. Sources: LGV p.79, No.687.

Bagedai, Buladezhai, Plakte, Blag Dieh, Plak Tiah (☞ Ving Ngun) (historic site)

Bagen (and Bannan) (cf. Bagedai/Plakte) (historic site) MM ရှမ်းပြည် . Sources: Bagen (and Bannan), Fiskesyö diss. p. 170--iron-producing areas in MM just west of Ximeng.

Banqing (village) N. Lat.: 22° 50' E. Long.: 99° 42' *Wa-CN:* Bang Kreim (?) Bang Kreing? *Wa-MM:* Pang: Khreng: ? 班箐 *Bānqìng* CN 云南省西盟县中课乡. Sources: Fiskesyö diss.: Ban Kreim, in Jong Koug [Zhongke] area.

Banhong (town) N. Lat.: 23° 18' E. Long.: 99° 05' *Wa-CN:* Bang Rūng *Wa-MM:* Pangrung a.k.a.: Hulu 葫芦 (胡卢, 葫蘆) 'Gourd' (referring to general area) 班洪 *Bānhóng* CN 云南省沧源县. Notes: WYFYYJ Banhong Parauk subdialect site. Sources: Fiskesyö diss. p. 145 "...the Maolong silver mines, located in the northernmost part of Wa country, in the area of the so-called Hulu Kings. This is the Chinese name for a series of five or more related Wa chiefs, including Banhong and Banlao".

Bankaozhai (village) *Wa-CN:* Nbang Hngoux *Wa-MM:* Bang: Nghox 'provide rice and rest' (? 送粮歇脚寨) 班考寨 *Bānkǎozhài* CN 云南省沧源县糯良区. Sources: LGV p.229, No.2026.

Banlao (town) N. Lat.: 23° 14' E. Long.: 98° 56' *Wa-CN:* Bang Lao *Wa-MM:* Pang: Lao: 班老 *Bānlǎo* CN 云南省沧源县. Notes: WYFYYJ Banhong Parauk subdialect site.

Banlazhai (village) *Wa-CN:* Bang Lāg *Wa-MM:* Pang: Lag 班腊寨 *Bānlàzhài* CN 云南省沧源县. Sources: LGV p.31, No.247.

Banlie (village) 班列 *Bānliè* CN 云南省沧源县. Sources: LGV p.41, No.339.

Bannaizhai (village) N. Lat.: 23° 16' E. Long.: 99° 28' *Wa-CN:* Bang Hnai *Wa-MM:* Pang: Nhai: 班奈寨 *Bānnàizhài* CN 云南省沧源县. Notes: home town of Pa Jao (Ba Jao), ap. LGV No. 2474 (but cf. Sao Hin/Shaoxing). Sources: LGV p.31, No.246.

Banshuai (village) N. Lat.: 22° 40' E. Long.: 99° 30' 班率 *Bānshuài* CN 云南省西盟县.

Bantuo (village) N. Lat.: 23° 15' E. Long.: 99° 30' *Wa-CN:* Bang Dob *Wa-MM:* Pang: Tawp 'battlefield' (← Plang paŋ35 top44) 班驮 *Bāntuó* CN 云南省沧源县. Notes: faces Xiaoheijiang R. to north across from Shuangjiang County, was site of Xiantong-Guangxu period anti-Qing uprising battle, instigated by Lahus. Sources: Wei Qixiang, WYYJ p.342-343.

Bangbing (village) N. Lat.: 23° 18' E. Long.: 99° 57' a.k.a.: Shanggaixin 上改新(心); Nanlang 南榔？ 邦丙 *Bāngbǐng* 云南省双江县.

Baoshan (city) N. Lat.: 25° 10' E. Long.: 99° 10' a.k.a.: Yongchang 永昌, Yung Chan Fu 保山 *Bǎoshān* CN 云南省保山市.

Bawdwin (town) N. Lat.: 23° 05' E. Long.: 97° 15' a.k.a.: Bonong, 波弄, Bolong 波龙 包德温(矿区) *Bāodéwēn (kuàngqū)* ဘော်တွင်း (Bawdwin) MM Notes: mines for silver, copper, lead, zinc, and nickel .

Beijing (city) N. Lat.: 40° 0' E. Long.: 116° 0' *Wa-CN:* Bex Jing *Wa-MM:* Peuxcing: a.k.a.: Peking 北京 *Běijīng* ဗီဂျင်း CN 北京市.

Bulangzhai (village) *Wa-CN:* Ba Aex *Wa-MM:* Pa Aux 布朗寨 *Bùlǎngzhài* CN 云南省澜沧县文东区水塘乡. Notes: famous for plucking the strings (弹弦子) . Sources: LGV p.20, No.147.

Cangyuan, Mengdong (town) N. Lat.: 23° 11' E. Long.: 99° 15' *Wa-CN:* Gaeng Dūm *Wa-MM:* Kaung: Tum 'plain of the Dūm (Nandong R.)', said to be a huge tree on top of which perched a huge eagle… (Fiskesjö diss. p.350) a man-eating bird called in Tai nok3 rɔ2, Wa sim uing 'snake-bird' or sim grih 'bear-bird' (LGV p.22, No.168); or 'Dūng's field' (named Dax Dung/Ai Dung--SNRMSML, p.139); or just 'creeping field'?; LGV: 'gathering place' a.k.a.: Mengtum, Mengjiaodong (Mengdong + Mengjiao ?), Siam Tum; Si Gien Dae (Wa) (with Meng Jiao), Chang Yin 沧源, 勐董 *Cāngyuán, Měngdǒng* ချမ်းယင် (C'anyin, Chang Yin) (mɤŋ2 tɔŋ2 'remembered place' or 'gathering place') CN 云南省沧源县(县城所在地). Notes: Wang Jingliu: Gaeng is generic 'place' 傣语之勐 , 即佤语之耿 , 义为地方; 傣语佤语之董 , 义为集中：意即集中之地。; name Cangyuan refers to 'source of the Cang/Chang'? maybe Nangunhe R., which has its source very near Cangyuan; or Cang refers to Xiaohei R. flowing into Lancang R., with 'source' of Mekong R. from perspective of locals. Sources: LGV p.76, No.666.

Chang Yin (~ Cangyuan) (village?) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Saun Hpa] ခရိုင် ． Notes: town, Saun Hpa (former N Kun Ma) district. Sources: LNDO map.

China (admin. div.) *Wa-CN:* Mēng Hox *Wa-MM:* Meung Hawx 'land of the Hans' 中国 *Zhōngguó* တရုတ် (Ta...?) CN

Cingchang Mtn. (mountain) *Wa-CN:* Mgōng Jīng Qāng *Wa-MM:* Gawng Cingchang MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) ခရိုင် . Sources: LVPLG-GG1,p.16.

Dagangnaizhai (village) *Wa-CN:* Yaong Dīng, Gāng Hne *Wa-MM:* Yaong Ting, Kang Nheu: 'wall village'; 'an upper gǎng' (上面之岗) (Tai kaŋ4 nɤ) 大刚奈寨, 永丁 *Dàgāngnàizhài, Yǒngdīng* (kaŋ4 nɤ) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) ခရိုင် . Notes: '境外'(beyond the border). Sources: LGV p.17, No.128, p.445, No.4103.

Daheishan (alt. 8694') (mountain) N. Lat.: 22° 08' E. Long.: 99° 23' 大黑山 *Dàhēishān* CN/MM 云南省孟连县, "ဝ"အထူးဒေသ (၂) မိုင်းပေါက်ခရိုင် . Notes: tallest peak in southern Wa region; there are numerous mountains named Daheishan, 1 N of Zhongke, 1 E of Wenggake, etc..

Dali (city) N. Lat.: 25° 40' E. Long.: 100° 10' *Wa-CN:* Da Li *Wa-MM:* Ta: Li: a.k.a.: 叶榆 大理 *Dàlǐ* CN 云南省大理白族自治州. Sources: LGV p. 36, No.289 etc..

Damanhaizhai (village) *Wa-CN:* Man Rāi, Mēng Grang *Wa-MM:* Man Rai, Meung Krang: 'greater ficus tree' '小青树' (Tai man3 hai2); 'land in the mountains' (Tai mɤŋ2 kraŋ1) 大蛮海寨, 勐格让, 邦海 *Dàmánhǎizhài, Měnggéràng,Bānghǎi* (man3 hǎi2, mɤŋ2 kraŋ 1) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Saun Hpa] ခရိုင် . Notes: '在沧源境外'(across the border from Cangyuan). Sources: LGV p.10, No.80, p.103, No.915, p.243, No.2214.

Damanlingzhai, Damanlingzhai (village) *Wa-CN:* Laih Māox *Wa-MM:* Laih Maox 'stone market' 大曼令寨, 大芒令寨 *Dàmànlìngzhài, Dàmánglìngzhài* (man3 lim1) CN 云南省澜沧县雪林区. Notes: Chn name fr. Tai man3 lim1, means 麻栎树(寨); separated from Yaong Bēing/Yaong Sīao by Raomaohe R. (q.v.). Sources: LGV p.103, No.915, p.242, No.2213 (大芒令寨), p.446, No.4105.

Damangnuo (village) N. Lat.: 22° 25' E. Long.: 99° 20' 大芒糯 *Dàmángnuò* CN 云南省西盟县?. Notes: WYFYYJ Damangno Ava (Vo) subdialect site.

Dashan (village) N. Lat.: 23° 55' E. Long.: 99° 25' 大山 *Dàshān* 云南省永德县. Notes: WYFYYJ Va dialect site.

Daxueshan (alt. 10608') (mountain) N. Lat.: 23° 43' E. Long.: 99° 42' 大雪山 *Dàxuěshān* CN 云南省耿马县?.

Dazhai (town) N. Lat.: 23° 40' E. Long.: 99° 20' *Wa-CN:* Da Jai (=Mēng Gīen?) *Wa-MM:* Ta: Cai: (=Meung Kien?) Chn. 'big village' 勐井, 勐简 *Měngjǐng, Měngjiǎn* CN 云南省耿马县大寨区. Notes: WYFYYJ Dazhai Parauk subdialect site; if this is not the same as Mengjing/Mengjian, it is very close to it; however WYFYYJ, p.8 treats as 2 places: "耿马县：勐简、大寨，[人口] 约 3 千".

Danjia (village) N. Lat.: 23° 12' E. Long.: 99° 23' *Wa-CN:* Dāoh Nqax *Wa-MM:* Taoh Jhax 'cursing spring'? 单甲 *Dānjiǎ* CN 云南省沧源县单甲乡.

Danjia R. (river) *Wa-CN:* Rom Nqax *Wa-MM:* Rawm: Jhax 单甲河 *Dānjiǎhé* CN 云南省沧源县单甲乡.

Dedang (village) N. Lat.: 23° 55' E. Long.: 99° 20' 德党 *Dédǎng* CN 云南省永德县. Notes: WYFYYJ Va dialect site (very near Menggong).

Dehong Prefecture (admin. div.) 德宏 *Déhóng* CN 云南省德宏傣族景颇族自治州. Notes: prefectural seat in Luxi 潞西 (泸西), other main towns are Ruili 瑞丽, Longchuan 陇川 ,Yingjiang 盈江, Wanding (畹町, Wan-t'ing).

Dianchi Lake (historic site) N. Lat.: 25° 00' E. Long.: 102° 00' *Wa-CN:* Hnong Sei *Wa-MM:* Nhawng: Se: lake (hnong) which was given up (sei) (i.e., to the Han Chinese --LGV p. 100), 滇池 *Diānchí* CN 云南省昆明市. Sources: LGV, p. 100,No.886.

Doi Dum (?) (village?) *Wa-CN:* Doi Dūm *Wa-MM:* Toi: Tum 'far side of the Dūm R.' (南董河对面) *(Nándǒnghé duìmiàn)* CN 云南省沧源县勐来乡. Notes: maybe not a real placename, but just a description. Sources: LGV p.270, No.2478.

Doi Long Ywa (village) ခွိုင်လုံရွာ (Doi Long Ywa) MM

Donghe (village) N. Lat.: 22° 50' E. Long.: 100° 00' 东河 *Dōnghé* CN 云南省澜沧县. Notes: WYFYYJ Parauk dialect site. Sources: WYFYYJ.

Dongmengzhai (village) *Wa-CN:* Dōung Mūn *Wa-MM:* Tong Mun 'daughter-in-law's level (plain, flats)' 东勐寨 *Dōngměngzhài* CN 云南省沧源县岩帅区. Sources: LGV p.100, No.887.

Fengqing, Shunning (city) N. Lat.: 24° 35' E. Long.: 99° 55' a.k.a.: 顺宁 Shunning 凤庆, 顺宁 *Fèngqìng, Shùnníng* CN 云南省临沧地区凤庆县.

Furong (village) 付荣 *Fùróng* CN 云南省耿马县. Notes: WYFYYJ Parauk dialect site. Sources: WYFYYJ.

Fuyan (town) N. Lat.: 22° 25' E. Long.: 99° 25' 富岩 *Fùyán* CN 云南省孟连县. Notes: WYFYYJ Damangno Ava (Vo) subdialect site.

Gaduo(zhai) (village) N. Lat.: 23° 08' E. Long.: 99° 23' *Wa-CN:* Laih Glong, Gad Do (← Tai) *Wa-MM:* Laih Klawng, Kat Taw: (← Tai) 'riverside market', 'hornet market' (Tai kat9 tɔ5) 戛多（寨）（戛朵）*Gāduō(zhài) (Gāduǒ)* (kat9 tɔ5) CN 云南省沧源县单甲区. Notes: formally thriving town near site of Guijia Yinchang 桂家银场 silver mine; known for its woven bamboo products(编篾笆); nearby Gaduohe R. (Rom Si Vīex) is upper reaches of Lamenghe R. (Wei Qixiang). Sources: LGV p.51, No.430; Wei Qixiang, WYYJ p.342.

Gawng Cag (?) (village) *Wa-CN:* Ngōng Jāg ? *Wa-MM:* Gawng Cag 'deer mountain' ကောင်းစပ် (Kaun Sat) MM ရှမ်းပြည် . Notes: Ai Cai's home village, several km W of Kengtung.

Gejiezhai (village) *Wa-CN:* Ke Gai *Wa-MM:* Kheu: Kai: 'water buffalo wallowing hole' (? 水牛打滚塘) (Tai xɤ1 kai2) 格介寨 *Géjièzhài* (xɤ1 kai2) CN 云南省沧源县勐省区. Sources: LGV p.229, No.2026.

Gengge (village?) *Wa-CN:* Gaeng Glag *Wa-MM:* Kaung: Klak 耿格 *Gēnggé* CN 云南省澜沧县雪林区. Sources: LGV p.111, No.979.

Gengma (town) N. Lat.: 23° 33' E. Long.: 99° 25' *Wa-CN:* Gaeng Mīex, Gaeng Māx *Wa-MM:* Kaung: Miex, Kaung: Max 'Mother's fields' a.k.a.: Kūngma, Kaingma 耿马 *Gěngmǎ* CN 云南省耿马县（县城所在地）.

Gengxuan (village) 'x's fields' 耿宣 *Gěngxuān* CN 云南省耿马县. Notes: WYFYYJ Parauk dialect site. Sources: WYFYYJ.

Gengyun (village) *Wa-CN:* Gaeng Ngīm *Wa-MM:* Kaung: Ngim 上允、下允之统称 *Shàngyǔn, Xiàyǔn* CN 云南省澜沧县上允、下允. Sources: LGV p.111, No.979.

Gonghanzhai (Mgōng Han) (village) *Wa-CN:* Mgōng Han *Wa-MM:* Gawng Han: 'resting-place mountain' 公罕寨 *Gōnghǎnzhài* CN 云南省沧源县岩帅区贺南乡. Sources: LGV p.17, No.128.

Gongxin (town) N. Lat.: 22° 15' E. Long.: 99° 15' 公信 *Gōngxìn* CN 云南省孟连县. Notes: WYFYYJ Damangno Ava (Vo) subdialect site.

Granggoh (town) *Wa-CN:* Mgrāng Mgouh *Wa-MM:* Granggoh MM "ဝ"အခရူးဃသ (၂) [] ခရိုင် . Notes: road goes from Granggoh to Kaungtaw (but where are they?). Sources: LVPLG-GG1,p.17.

Guanshuang (village) N. Lat.: 22° 05' E. Long.: 100° 05' a.k.a.: Shuangbai 双柏 (?) 关双 *Guānshuāng* CN 云南省西双版纳傣族自治州[勐海县[勐满乡]. Notes: 1000+ Wa families, RK met soldier from there 11/2003; 1 of 12 dialect sites for WYFYYJ, listed as 孟连县勐满的双柏 (p.8), but in list as 关双 (ZGMGMYZ p.179 gives same admin.div as in Province above).

Guangtuping (village) *Wa-CN:* Bīang Blīag *Wa-MM:* Piang Pliieg 'bald flats' 光秃坪, 边别 *Guāngtūpíng, Biānbié* CN 云南省沧源县. Notes: at point where Nuoliang, Danjia, and Yonghe districts come together. Sources: LGV p.35, No.287.

Guijia Silver Mine (historic site) N. Lat.: 23° 10' E. Long.: 99° 25' 桂家银场 *Guijiā Yínchǎng* CN 云南省沧源县单甲区 ?. Notes: in cliffs along Lamenghe R (?).; founded by group of Prince of Gui's followers ('Households of Gui' ← Giersch p.85), as spinoff of Maolong silver mine, but unlike Maolong, Guijia was in conflict with local Wa and destroyed by the Wa; diff. from Yongguang mine? (q.v.); Guijia mine is at Damanhaizhai (q.v., a.k.a. Banghai) in MM just south of border with Cangyuan; Yongguang mine is in Ximeng. Sources: LGV p.51, No.430, 1317 大蛮海 [Man Rai, Meung Krang:] 是清初有名的桂家银厂所在地 ; C. Pat Giersch, 'A Motley Throng: Social Change on Southwest China's Early Modern Frontier, 1700–1880', JAS 60:1 (2001), 67-94; Wei Qixiang, WYYJ p.342..

Haiya (village) N. Lat.: ° ' E. Long.: ° ' *Wa-CN:* Rāi Ngā *Wa-MM:* Rai Nga 'elephant tusk locale' (Tai hai2 ŋa2) 海牙 *Hǎiyá* (hai2 ŋa2) CN 云南省沧源县. Notes: x. Sources: Wei Qixiang, WYYJ p. 341, 地名集刊 1980:2.

Hedong (village) *Wa-CN:* Rū Dōung *Wa-MM:* Ru Tong 贺冬 *Hèdōng* CN 云南省耿马县. Sources: LGV p.20, No.150.

Heihe R., Black R. (tributary of Lancang R.) (river) N. Lat.: 22° 40 -23.03' E. Long.: 99° 32 -100.22' 黑河 *Hēihé* CN 云南省澜沧县.

Heke (village) *Wa-CN:* Si Nkou *Wa-MM:* Sigho 'bridge head' (← Tai ho1 xo1, ho1 kho1) 贺科 *Hèkē* (ho1 xo1 (ho1 kho1)) CN 云南省沧源县. Notes: at former site of bridge on Xiaoheijiang R.. Sources: Wei Qixiang, WYYJ p.341.

Hemeng R. (river) *Wa-CN:* Rom Dōng *Wa-MM:* Rawm: Tawng 'river of the plain'? bronze [coloured]? river' 贺勐河 (沧源境内的一条河) *Hèměnghé (Cāngyuán jìngnèide yītiáo hé)* CN 云南省沧源县. Notes: tributary of Xiaoheijiang R., confluence at Mengsheng. Sources: SR, Cangyuan Zizhixian gaikuang map.

Hemengba (historic site) N. Lat.: 23° 00' E. Long.: 99° 00' *Wa-CN:* Mēng Dōng (?) *Wa-MM:* Meung Tawng: (?) 'head of the plain' (坝头) (← Tai ho1 mɤŋ2) a.k.a.: Mengdong 勐冬 贺勐坝 *Hèměngbà* CN 云南省沧源县岩帅区. Notes: Tai community in Hemeng valley (原为傣族坝子，毁于巴诏之战，现已无傣族。). Sources: LGV p.269, Nos. 2473-2474.

Hemeng (village) N. Lat.: 23° 15' E. Long.: 99° 28' *Wa-CN:* Rū Mōung, Rom Mōng, Rōu Mōng, Rō Mōng *Wa-MM:* Ru Mong, Rawm: Mawng, Ro Mawng, Raw Mawng 'head of the plain' (坝头) (← Tai ho1 mɤŋ2) a.k.a.: Hemengdazhai 贺勐大寨 贺勐 *Hèměng* သိန်းန (Tain Ne) (ho1 mɤŋ2) CN 云南省沧源县岩帅镇贺勐村. Sources: LGV p.17, No.128, p.269, No. 2473 (勐冬).

Hemengxinzhai (village) *Wa-CN:* Num Kum *Wa-MM:* Num: Kum: 贺勐新寨 *Hèměngxīnzhài* (ho1 mɤŋ2) CN 云南省沧源县岩帅镇. Sources: LGV p.247, No.2258.

Henan (village) N. Lat.: 23° 15' E. Long.: 99° 30' 'south of the plain' (← Tai ho1 nǎm4) 贺南 *Hènán* (ho1 nǎm4) CN 云南省沧源县岩帅镇. Sources: CYWZZZXGK map.

Hepai (village) N. Lat.: 23° 25' E. Long.: 99° 20' 贺派 *Hèpài* CN 云南省耿马县. Notes: WYFYYJ Parauk dialect site. Sources: WYFYYJ.

Hkwin Ma, Kun Ma (town) N. Lat.: 23° 00' E. Long.: 99° 25' *Wa-CN:* Dāoh Mīe *Wa-MM:* Taoh Mie 'source of the Mie (mother? hope? ulcer?) River' (but Rawm: Mie could either be the N-S Nam Kha R. or the E-W river) MM "ဝ"အခရူးဃသ (၂) [Hkwin Ma] ခရိုင် . Notes: town, E Hkwin Ma district (UNODC map, LNDO map); side road to Taoh Mie from Yaong Leen on main N-S Pangkham-Hopang highway (LVPLG-GG1,p.16); AM: = Taoh Mie; road E continues to Xinchang and Ximeng, China. Sources: UNODC map (Hkwin Ma), LNDO map (Kun Ma); LVPLG-GG1,p.16.

Hkwin Ma (Kun Ma) District (admin. div.) *Wa-CN:* Gaeng Dāoh Mīe *Wa-MM:* Kaeng: Taoh Mie (Pang Wai township (SLORC 1991)) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Hkwin Ma] ခရိုင် . Notes: 1 of 16? UWSA-designated districts, Hkwin Ma - Pangwai area. Sources: LNDO map = Kun Ma, UNODC map = Hkwin Ma.

Ho Pang (Ho Pan, Hupang) (town) N. Lat.: 23° 20' E. Long.: 98° 45' *Wa-CN:* Hou Bang (?) *Wa-MM:* Hopang (Ho Pang) 户板 *Hùbǎn* ဟိုပန် (Ho Pan) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Nam Tit] ခရိုင် . Notes: Ho Pang is where Sai Khwat works (ref. Marcus); written as Ho Pang in LVPLG-GK1-2000, p.0d.

Hotao (town) N. Lat.: 22° 00' E. Long.: 99° 30' a.k.a.: Wan Ho-tanghkek 万霍道 *Wànhuòdào* MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) မိုင်းပေါကခရိုင် . Notes: town, N Hotao subdistrict. Sources: LNDO map.

Hotao District (obsolete?) (admin. div.) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) မိုင်းပေါကခရိုင် . Notes: 1 of 14 UWSA-designated districts, Hotao area, former Mongyang township (SLORC 1991). Sources: UNODC map LNDO map.

Hsahtung (State?) (admin. div.) ဆားတောင် (Hsahtung (State?)) MM ရှမ်းပြည် .

Hsamonghkam State (admin. div.) (Hsamonghkam State) MM ရှမ်းပြည် .

Hsenwi, Hseinwi, Mubang (town) N. Lat.: 23° 48' E. Long.: 97° 58' a.k.a.: Mubang 木邦, Theinni, Thienni 登尼, Onpaung ? 登尼, 兴威 (木邦) *Dēngní, Xīngwēi (Mùbāng)* သိန်ဒီ ? (Tain Ne?) MM ရှမ်းပြည် .

Hsenwi North State, North Hseinwi State (admin. div.) ([North Hsenwi State]) MM ရှမ်းပြည် .

Hsipaw (town) N. Lat.: 22° 38' E. Long.: 97° 18' *Wa-CN:* Si Box *Wa-MM:* Sipawx (?) a.k.a.: Onpaung 昔薄 *Xībó* သီပေါ (Thi Paw) (s'i,pɔ.) MM ရှမ်းပြည် . Sources: for 'Si Box' see Nbeen si mgang lih pug ra, p.5.n.6.

Huangguozhai (village) N. Lat.: 23° 16' E. Long.: 99° 37' *Wa-CN:* Yaong Seih *Wa-MM:* Yaong: Seh 'lower village' (from perspective of Yaong Soi 黄果寨 *Huángguǒzhài* CN 云南省沧源县岩帅区. Notes: 黄果寨的田姓 (Yaong Gaeng) 原是从岩帅寨分出去的 , 该寨离岩帅不远 , 地处岩帅寨下方 , 故岩帅寨称该寨为下寨. Sources: LGV p.446-447, No.4113.

Jianshexiang (Nanmazhai) (village) N. Lat.: 23° 12' E. Long.: 99° 30' *Wa-CN:* Nam Hmad *Wa-MM:* Nam Mhat 'white sands river' (← Tai) 建设乡, 南骂寨 *Jiànshèxiāng, Nánmàzhài* CN 云南省沧源县岩帅区. Sources: LGV p.447, No.4117.

Jingfeizhai (village) *Wa-CN:* Jing Brōui *Wa-MM:* Cing Proi (place where fell) 'tree crown branches' (from Mengdong magic tree), Tai kiŋ5 foi2 井肥寨 *Jǐngféizhài* CN 云南省沧源县. Notes: 勐董坝子东边. Sources: LGV p.22-23, No.168.

Jinggangzhai (village) *Wa-CN:* Gling Glang *Wa-MM:* Kling: Klang: 京冈寨 *Jīnggāngzhài* CN 云南省澜沧县. Sources: LGV p.57, No.481.

Jinggong (village) *Wa-CN:* Ging Grum *Wa-MM:* King: Krum: 景躬 *Jǐnggōng* CN 云南省耿马县. Sources: LGV p.269, No.2472.

Jinggu (town) N. Lat.: 23° 29' E. Long.: 100° 42' a.k.a.: Weiyuan 威远 景谷 *Jǐnggǔ* CN 云南省景谷县. Notes: major salt well site.

Jinghong (Xishuangbanna, Sipsong Panna, Chieng Hung) (city) N. Lat.: 22° 00' E. Long.: 100° 45' a.k.a.: Cheli 车里, Yunjinghong 允景洪 景洪(西双版纳) *Jǐnghóng (Xīshuāngbǎnnà)* CN 云南省西双版纳傣族自治州. Notes: Gedney/Hudak: Chieng Hung.

Jinglie (village) *Wa-CN:* Ba Lēix *Wa-MM:* Pa Lex 景列 *Jǐnglièi* CN 云南省耿马县四排山区. Sources: LGV p.20, No.150.

Ka Laung Pa, Gelong Ba (town) N. Lat.: 22° 15' E. Long.: 98° 45' *Wa-CN:* Glōng Ba *Wa-MM:* Klawngpa a.k.a.: Yingnawng? မာတ့ ? ̊(Ma...?) (Pangna ?) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Ka Laung Pa] ခရိုင် . Notes: town, Gelong Ba district (LNDO map); road goes from Moeknu to Klawngpa (Gelong Ba) via Moek Raix (LVPLG). Sources: LNDO map; LVPLG-GG1,p.16.

Ka Laung Pa (Gelong Ba) District (admin. div.) *Wa-CN:* Glōng Ba *Wa-MM:* Klawngpa a.k.a.: Gelong Ba မာတ့ ? (Ma...?) (Pangna ?) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Ka Laung Pa] ခရိုင် . Notes: 1 of 16? UWSA-designated districts, Ka Laung Pa (Gelong Ba) area, former Mongmau township (SLORC 1991). Sources: UNODC map (Ka Laung Pa), LNDO map (Gelong Ba).

Kaung Ming Sang (Gong Ming Shan) District (admin. div.) *Wa-CN:* Mōuig Nū *Wa-MM:* Moeknu (Moegnu?) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Kaung Ming Sang] ခရိုင် . Notes: 1 of 16? UWSA-designated districts, Mong Maw area, former Mongmau township (SLORC 1991). Sources: UNODC map (Kaung Ming Sang), LNDO map (Gong Ming Shan).

Kaungtaw (town) *Wa-CN:* Gāeng Dō *Wa-MM:* Kaungtaw MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [] ခရိုင် . Notes: road goes from Granggoh (AM: = Wang Leng area? to Kaungtaw (but where are they?). Sources: LVPLG-GG1,p.17.

Kengtung (Kaingtung, Kyaing Tong, Jengtung) (city) N. Lat.: 21° 18' E. Long.: 99° 37' *Wa-CN:* Jīng Dūng, Jīng Dōung, Gēing Dūng, Meng Keen *Wa-MM:* Cingtung, Cing Tong, Kengtung, Meung Kheen: 'city on the plain'? a.k.a.: Meng'gen 猛艮,勐艮 景栋 *Jǐngdòng* ကျိုင်းတုံ (Kengtung) (ceŋ4 tɔŋ4) MM ရှမ်းပြည် . Notes: LVPLG-GK1-2000 uses 'meung kheen:', LVPLG-

GK1-2003 uses 'Cingtung'; LVPLG-GG1 uses 'Kengtung'. Sources: LGV p.432,No.3990 '勐艮、勐养一带'.

Kokang (admin. div.) N. Lat.: 23° 2-24.5' E. Long.: 98° 2-98.5' orig. name of a mountain, Kho Kan Shan? a.k.a.: Kokant 果敢 *Guǒgǎn* MM ရှမ်းပြည် ကိုးကန့်. Notes: cf. name Kutkai; "Wa areas of Juin Nye Hu and Yan Gwan in the north" (House of Yang, p.9).

Kun R. (= Nam Kun/Kunlong/Nangun R.?) (river) *Wa-CN:* Rom Gūn *Wa-MM:* Rawm: Kun MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) ခရိုင်. Sources: LVPLG-GG1, p.16.

Kun Long (Gunlong, Gunnong) (cf. Ho-pang, Pang Long; E of Salween R) (town) N. Lat.: 23° 22' E. Long.: 98° 42' 滚弄 *Gǔnlòng (Gǔnnòng)* ကွမ်းလုံ (Kunlong ? Kun Lo ?) MM ရှမ်းပြည်. Notes: in Kokang, just across Nam Ting R. from Wa SR2, at confluence of Nam Ting R. and Salween R., historically important ferry crossing).

Kunming (city) N. Lat.: 25° 05' E. Long.: 102° 40' *Wa-CN:* Mēng Sei, Mēng Siie, Kuing Ming, Kui Ming, Kueing Ming (?), Kung Ming *Wa-MM:* Meungse:, Meungsiieh:, Khuingming:, Khuiming:, Kueingming: (?) , Khungming town (Mēng) which was given up (sei) (i.e., to the Han Chinese --LGV p. 100) 昆明 *Kūnmíng* ကူမင်း၊ ခွင်းမင် (Kumin) CN 云南省昆明市. Notes: check Burmese against Wadict versions. Sources: LGV, p. 100,No.886.

Kuxinghe R. (river) 库杏河 *Kùxìnghé* CN 云南省西盟县. Notes: ap WZJS, Ximeng County is between Kuxinghe R. and Nanxihe R (re Kuxinghe, WZJS not geographically very accurate, Kuxinghe runs thru Zhongke).; latter is W fork of upper Nam Hka (Nanka) R.; cf Nanleihe (headwaters in Ximeng, near Mengsuo, runs through Menglian town) or Heihe. Sources: WZJS p.37.

Kyaing Maung Ywa (village) ကျိုင်းမောင်ရွာ (Kyaing Maung Ywa) MM

Kyin Chan (town) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Nam Tit] ခရိုင်. Notes: town, E Nam Tit (Yienchen) district. Sources: LNDO map.

Kyo Pyu Ywa (village) N. Lat.: 21° 15' E. Long.: 99° 40' ကြီးဖြူရွာ (Kyo Pyu Ywa) MM ရှမ်းပြည်. Notes: near Kengtung.

Lalei, Mangxin (village) N. Lat.: 22° 10' E. Long.: 99° 35' 腊垒, 芒信 *Làlěi, Mángxìn* CN 云南省孟连县. Notes: WYFYYJ Damangno Ava (Vo) subdialect site; on Nam Lei R..

Lameng R. (Raomuxiwahe R.) (river) N. Lat.: 23° 00 - 23.25' E. Long.: 99° 25 -99.35' *Wa-CN:* Rom Si Vīex *Wa-MM:* Rawm: Siviex 'gateway/pass 'river'? (through a pass) 拉勐河, 饶姆西瓦河 *Lāměnghé, Ráomǔxīwǎhé* CN 云南省沧源县, 澜沧县. Notes: between villages of Hnong Nblūx (Nuobozhai) and Yaong Soi. Sources: LGV p.13, No.95.

Lameng R. area (river) N. Lat.: 23° 00 -23.25' E. Long.: 99° 25 -99.35' *Wa-CN:* Gien, Si Gien *Wa-MM:* Kien:, Sikien: 拉勐河一带 *Lāměnghé* CN 云南省沧源县.

Lashio (city) N. Lat.: 22° 56' E. Long.: 97° 45' *Wa-CN:* Lax Siou *Wa-MM:* Lax Shio (?) 腊戌 *Làxū* လားရှိုး (Lashio) MM ရှမ်းပြည်. Sources: Nyi Ga SNRMSML p.281.

Laih Glong (☞ Gad Do) (village) *Wa-CN:* Gad Do (☞ Laih Glōng *Wa-MM:* Kat Taw: (☞ Laih Klawng)

Laihka State (admin. div.) (Laihka State) MM ရှမ်းပြည်.

Laixiang Mountain (mountain) *Wa-CN:* Lōi Siang *Wa-MM:* Loi Shiang: 来香山 *Láixiāngshān* CN 云南省沧源县永和区. Notes: LGV p.331,No.3055.

Lancang (city) N. Lat.: 22° 34' E. Long.: 99° 56' *Wa-CN:* Mēng Lām *Wa-MM:* Meung Lam 'headman's field' (from title tax lám --SNRMSML, p.139) a.k.a.: Zhenbian 镇边, Menglang 勐朗 澜沧, 勐朗 *Láncāng, Měnglǎng* လန်ချမ်း (Lanchan, Meng Lang) CN 云南省澜沧县(县城所在地). Sources: SNRMSML p. 139.

Lancang R., Mekong R. (river) *Wa-CN:* Grong, Rom Groung *Wa-MM:* Krawng, Rawm: Krong: 澜沧江、湄公河 *Láncāngjiāng, Méigōnghé* CN,MM 云南省. Sources: WHJMCD has Rom Groung, LGV p.109,No.963 has Grong.

Laobieshan Mtn. (alt. 9798') (mountain) N. Lat.: 23° 38' E. Long.: 99° 12' CN 云南省耿马县?.

Laozhai (village) N. Lat.: 23° 30' E. Long.: 99° 30' *Wa-CN:* Yaong Brox *Wa-MM:* Yaong: Prawx 老寨 *Lǎozhài* CN 云南省耿马县四排山区.

Laos (admin. div.) *Wa-CN:* Mēng Lāo (Lao Go) *Wa-MM:* Meung Lao (Laokaw) 'land of the Lao' a.k.a.: Menglao 勐老 老挝 *Lǎowō* လာအို Laos Sources: LGV p.270, No.2477.

Lisu, Liso (town) N. Lat.: 22° 40' E. Long.: 99° 27' a.k.a.: 力所,力锁, Āwǎlái 阿瓦来 傈僳 *Lìsù* လီဆူး (Lisue) CN 云南省西盟县. Notes: WYFYYJ part Masan Ava (Vo) subdialect site and part Avalai Ava (Vo) subdialect site (Awalai, pop. 3000).

Lianhexiang (Banbazhai) (village) *Wa-CN:* Bang Bad (Man Raix) (← Tai) *Wa-MM:* Pang: Pat (Man: Raix) (← Tai) 'place where borders are drawn' 联合乡, 班坝寨 *Liánhéxiāng, Bānbàzhài* (man3 [raix]) CN 云南省沧源县岩帅区. Notes: distinct from MM Man Raix (Manrezhai). Sources: LGV p.162, No.1455, p.228, No.1776, p. 447, No. 4117.

Lincang (town) N. Lat.: 23° 54' E. Long.: 100° 05' *Wa-CN:* Ling Qang, Mēng Ling *Wa-MM:* Ling: Chang:, Meung Ling: a.k.a.: Mengmian 勐缅, Mianning 缅宁 临沧 *Lín*c

āng CN 云南省临沧地区临沧县. Notes: seat of government of Lincang district.

Lincang district (admin. div.) *Wa-CN:* Ling Qang *Wa-MM:* Ling: Chang: 'facing the Mekong R.' 临沧地区 *Líncāng dìqū* CN 云南省临沧地区. Notes: includes Wa-populated counties of Cangyuan, Gengma, Shuangjiang, Zhenkang, Yongde, etc..

Ling Haw, Lien He (town) N. Lat.: 22° 45' E. Long.: 98° 45' *Wa-CN:* Mōuig Raix ? Ling Ho? *Wa-MM:* Moek Raix? Ling Haw ? 联合 (?) *Liánhé (?)* MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Ling Haw] ခရိုင် . Notes: maybe a.k.a Moek Raix? ("side road from Moeknu goes to Moek Raix and Klawngpa"). Sources: UNODC map.

Ling Haw District (admin. div.) a.k.a.: Lien He District (Manphang township (SLORC 1991)) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Ling Haw] ခရိုင် . Notes: 1 of 16? UWSA-designated districts, Man Hpang area. Sources: UNODC map (Ling Haw), LNDO map (Lien He).

Loe R. (river) *Wa-CN:* Rom Lōui *Wa-MM:* Rawm: Loe 'swimming river' ? MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) ခရိုင် . Notes: may be more than one Rawm: Loe - 1 is Nanlei R.. Sources: LVPLG-GG1, p.16.

Loi Leung, Loi Lun (town) N. Lat.: 22° 28' E. Long.: 99° 11' 'yellow mountain' a.k.a.: Loi-lun 累隆 累隆 *Léilōng* လွယ်လင်း (?) (Lw..... (?)) (Loi Leung, Loi Lun) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Nam Kham Wu] ခရိုင် . Notes: Naphan is Burmese name, cf. Loi Leung, (Loi Lun, Leilong) Shan name?.

Loi Mu ☞ Moeknu Mountain (mountain) N. Lat.: 22° 56' E. Long.: 99° 00' *Wa-CN:* Lōi Mū *Wa-MM:* Loi Mu ← Tai 'Mu Mountain'

Loi Mwe (Lwe Mwe) (village) N. Lat.: 21° 10' E. Long.: 99° 50' လွိုင်မွေ (Loi Mwe) (Loi Mwe) MM ရှမ်းပြည် .

Long Tan (town) N. Lat.: 22° 55' E. Long.: 99° 20' *Wa-CN:* Hnong Ngid *Wa-MM:* Nhawngngit Long Tan: 'dragon pool' a.k.a.: Nawng Kheo 龙潭 *Lóngtān* MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Long Tan] ခရိုင် . Notes: cf. Nawng Kheo. Sources: UNODC map.

Long Tan District (admin. div.) *Wa-CN:* Gaeng Hnong Ngid ? *Wa-MM:* Kaung: Nhawngngit ? 龙潭(特区) *Lóngtān (Tèqū)* MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Long Tan] ခရိုင် . Sources: UNODC map, Chinese news article.

Lufang (Mtn.?) (mountain) N. Lat.: 23° 16' E. Long.: 98° 56' *Wa-CN:* Nbang Mōi *Wa-MM:* Bang Moi a.k.a.: part of silver-lead mine complex at Maolong (q.v.) 炉房 (炉坊?) *Lúfáng (Lúfāng ?)* CN 云南省沧源县.

Lung Lhaok (= Loi Leung, Naphan?) (town) *Wa-CN:* Lūng Hlaog *Wa-MM:* Lung Lhaok MM ရှမ်းပြည် . Notes: on main S-N Pangkham-Hopang highway. Sources: LVPLG-GG1,p.16.

Luxi (city) N. Lat.: 24° 25' E. Long.: 98° 30' 'west of the Salween (潞=怒 Lù?) River' a.k.a.: Mangshi 芒市 潞西 (潞西市) *Lùxī(Lùxīshi)* CN 云南省德宏傣族景颇族自治州. Notes: prefectural seat.

Masan (village) N. Lat.: 22° 47' E. Long.: 99° 25' 马散 *Mǎsǎn* မဆောက် ? (Mesout) CN 云南省西盟县. Notes: WYFYYJ Masan Ava (Vo) subdialect site.

Mandalay (city) N. Lat.: 21° 98' E. Long.: 96° 10' *Wa-CN:* Mēng Tā La *Wa-MM:* Meung Tha La: a.k.a.: Ava, Anwa 安瓦(q.v.), Awa 阿瓦 曼德勒, 瓦城 *Màndélè, Wǎchéng* မန္တလေး (Mandalay) MM မန္တလေး [Mandalay division]. Sources: x-wa-MM name from Baptist Assoc. 2005 Calendar, presumably refers to Mandalay; LGV p.432,No.3990 '阿瓦 (即瓦城)'.

Manfazhai (village) *Wa-CN:* Van Pa (Tai: Man Fa) *Wa-MM:* Van: Pha: (Tai: Man: Fa:) 'fa tree' ? (Tai) 曼法寨 *Mànfǎzhài* CN 云南省沧源县. Notes: 在勐董坝尾曼法寨外...傣族于大树在处建白塔以镇鸟灵。. Sources: LGV p.136, No.1211, p.225,No.2048.

Man Hpang (town) MM ရှမ်းပြည် . Notes: town, Ling Haw (Lien He) district (Man Hpang township). Sources: LNDO map.

Man Hseng (town) MM ရှမ်းပြည် . Notes: town, NW Nawi district. Sources: LNDO map.

Manlinzhai (village) *Wa-CN:* Man Hlim *Wa-MM:* Man: Lhim: 'lin tree' ? (Tai) 曼林寨 *Mànlínzhài* CN 云南省澜沧县文东区水塘乡. Notes: residents famous for rowing rafts on the Xiaoheijiang R.. Sources: LGV p.20, No.147.

Man Man Sai (town) N. Lat.: 22° 00' E. Long.: 98° 45' a.k.a.: Mān Pānghō lōng? မံကောင်းတွန် ? (Man Kawn Tw... ?) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Ka Laung Pa? Nar Kaung?] ခရိုင် . Notes: on Pan Kham-Tang Yan-Lashio road. Sources: UNODC map.

Man Panghpek (town) (Pangyang township (SLORC 1991)) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) ပန်ခမ်းခရိုင် . Notes: in Pang Kham (former Ting Aw) district, N of Pang Kham on SN road. Sources: Myanmar Guide Map 2004.

Manrezhai (village) *Wa-CN:* Man Raix *Wa-MM:* Man: Raix 曼惹寨 *Mànrězhài* MM Notes: distinct from CN Lianhexiang/Banbazhai/Bang Bad, aka Man Raix; is this also distinct from Man Rāi 大蛮海 (q.v.)?. Sources: LGV p.162, No.1455.

Man Tun, Mantong (town) N. Lat.: 23° 00' E. Long.: 98° 35' *Wa-CN:* Mān Dūn *Wa-MM:* Mantun 'Burmans of the plain'? 曼栋格 *Màndònggé* MM ရှမ်းပြည် . Notes: town, Man Tun district (UNODC map), W Gelong Ba district (LNDO map); Yunnan map places 曼栋格 NW of

Salween and Namting R confluence. Sources: LVPLG-GG1,p.16; LNDO map.

Man Tun District (admin. div.) 曼栋 *Màndòng* MM ရွမ်းပြည် . Notes: 1 of 16? UWSA-designated districts, Man Tun area. Sources: UNODC map.

Manwengzhai (village) *Wa-CN:* Yaong Ung *Wa-MM:* Yaong: Ung: 曼翁寨 *Mànwēngzhài* CN 云南省耿马县四排山区. Sources: LGV p.359, No.3313.

Manyangzhai (village) *Wa-CN:* Man Yang *Wa-MM:* Man: Yang: 'sun-dry clothes' (Tai man3 lɛŋ4 [LGV] man3 jǎŋ6 [WYYJ]), site of hot spring where rulers bathed 曼阳寨 *Mànyángzhài* (man3 lɛŋ4) CN 云南省沧源县勐省区. Notes: = 芒阳? on (CYWZZZXGK map). Sources: LGV p.229, No.2026; Wei Qixiang, WYYJ p.341.

Manyouzhai (village) *Wa-CN:* Yaong Hlax *Wa-MM:* Yaong: Lhax 'wild plaintain village' (= Tai man3 jok9) 曼佑寨 *Mànyòuzhài* (man3 jok9) CN 云南省沧源县糯良区. Sources: LGV p.446, No.4106.

Mangbaizhai (village) N. Lat.: 23° 10' E. Long.: 99° 15' *Wa-CN:* Nbang Blai *Wa-MM:* Bang: Plai: 'treetop level' (where treetop fell from Mengdong magic tree, after being felled by Wa strongman '大山', Tai thɤn5 loŋ1)', Tai paŋ 5 pai1 [LGV] paŋ6 pai6 (formerly an initial consonant cluster pl- in Tai [WYYJ] 芒摆寨 *Mángbǎizhài* CN 云南省沧源县. Notes: 勐董坝东山上, '树稍坪'; cement plant nearby. Sources: LGV p.22-23, No.168; Wei Qixiang, WYYJ p.342; CYWZZZXGK map.

Mangbing (village) N. Lat.: 23° 55' E. Long.: 99° 10' 忙丙 *Mángbǐng* 云南省镇康县. Notes: WYFYYJ Va dialect site.

Mang Hong: (?) (town?) *Wa-CN:* Māng Houng (?) *Wa-MM:* Mang Hong: MM Sources: LVPLG-GK1-2000, p.0d: 'Tax Ngox Kat Mang Hong:'.

Mangleng (town) N. Lat.: 22° 25' E. Long.: 98° 40' a.k.a.: Manglun, Manglün, Mang Lön 莽冷 *Mǎnglěng* MM ရွမ်းပြည် . Notes: cf. Menglang, Menglun. Sources: Fiskesyö diss.: Mangleng.

Mangshiang (= Mang Seng?) (town) *Wa-CN:* Māng Sīang *Wa-MM:* Mangshiang (Mangshieang) MM ရွမ်းပြည် . Notes: in Vengkao plain/valley. Sources: LVPLG-GG1,p.16.

Mangxingyakou (historic site) *Wa-CN:* Man Si Ya *Wa-MM:* Man: Siya: 芒杏丫口 *Mángxìngyākǒu* CN 云南省西盟县岳宋区. Notes: site where second Wa founding matriarch Am Goi mourned her mother, the first matriarch Yiex Num (Yiex Num ba ah Am Goi Miex gah hoig yūm. Am Goi briex saex si nbaeng yūm noh gah Hag Diex Man Si Ya.). Sources: NSMLPR, p.34 n.2.

Maolong (historic site) N. Lat.: 23° 16' E. Long.: 98° 56' *Wa-CN:* Mo Hloung *Wa-MM:* Maw: Lhong: 'big mine' (LGV); or Maolong perhaps from Wa máe lhaong 'upper silver', i.e., Upper Silver mines (Fiskesjö diss. p.147) a.k.a.: Mulung, Molung, Lufang 炉坊 (q.v.) , Jiaoshan; cf. Hulu 茂隆（银厂）*Màolōng Yínchǎng* (mɔ5 loŋ 1) CN 云南省沧源县. Notes: LGV: 茂隆银厂 : 茂隆 , 是傣语 , 也是佤语。傣语、佤语 " 茂 " (mɔ5 、 mo) 意为矿井, " 隆" (loŋ1 、 hloung) 意为大 , 茂隆即大矿。. Sources: LGV p.77-78, No.773.

Meng A (town) N. Lat.: 22° 10' E. Long.: 99° 13' a.k.a.: Banjia (Pan-chia) 勐阿 *Měng Ā* CN 云南省孟连县. Notes: across border from Pang Kham.

Mengban (village) N. Lat.: 24° 05' E. Long.: 99° 15' 勐板 *Měngbǎn* 云南省永德县. Notes: WYFYYJ Va dialect site.

Mengding (town) N. Lat.: 23° 33' E. Long.: 99° 03' *Wa-CN:* Gaeng Ding, Mēng Ding *Wa-MM:* Kaung: Ting:, Meung Ting: a.k.a.: Meng-ting-chieh 孟定（勐定街）*Mèngdìng* CN 云南省耿马县. Sources: LGV p.269, No.2472 (Mēng Ding).

Mengdong R., Nandong R. (Nam Dūm?) (river) *Wa-CN:* Rom Dūm *Wa-MM:* Rawm: Tum 勐董河, 南董河 *Měngdǒnghé, Nándǒnghé* CN 云南省沧源县勐来区. Notes: river from which Mengdong gets its name?; is this just the upper reaches of the Kunlong/Nangun R.?. Sources: LGV p.270, No.2478.

Mengga (historic site) *Wa-CN:* Mēng Ga *Wa-MM:* Meung Ka: 勐戛 *Měnggā* CN 云南省景谷县. Notes: on road to Jinggu salt mine; home of famous warrior Puig. Sources: LGV p.62, No.536.

Menggang (historic site) *Wa-CN:* Mēng Glang (Mēng Gang?) *Wa-MM:* Meung Klang 'place between' 勐冈 *Měnggāng* (mɤŋ2 kaŋ6) CN 云南省沧源县. Notes: between Mengdong and Mengjiao, former Buddhist site; home of famous warrior Ngá. Sources: LGV p.62, No.536, spelled as Mengglang (typo - cf. LGV No. 666).

Menggong (village) N. Lat.: 23° 55' E. Long.: 99° 20' 勐汞, 孟汞 *Měnggǒng, Mènggǒng* CN 云南省永德县. Notes: WYFYYJ Va dialect site (type site, 1 of 12 lexical data table).

Mengjiao (town) N. Lat.: 23° 15' E. Long.: 99° 14' *Wa-CN:* Gaeng Go *Wa-MM:* Kaung: Kaw: 'Nyi Ko's field' -- SNRMSML, p.140); 'place first arrived at' (by Tai people in Ming dynasty from Dianxi 滇西, Mengmao area -- LGV p.76, No. 666 a.k.a.: Mengko; Si Gien Dae (Wa) 猛角，猛脚 *Měngjiǎo, Měngjiǎo* CN 云南省沧源县. Sources: LGV p.76, No. 666.

Mengjing, Mengjian (town) N. Lat.: 23° 44' E. Long.: 99° 22' *Wa-CN:* Mēng Gīen *Wa-MM:* Meung Kien a.k.a.: Meng-ch'ien 勐井, 勐简 *Měngjǐng, Měngjiǎn* CN 云南省耿马县大寨区. Notes: if this is not also known as Dazhai, it is very close to it (Wadict says 地名,在耿马县大寨乡). Sources: WYFYYJ,p.8 勐简.

Mong Kar (town) N. Lat.: 22° 00' E. Long.: 99° 20' *Wa-CN:* Mēng Ga (?) *Wa-MM:* Meung Ka 孟卡 *Mèngkǎ* မိုင်းကာ (Meung Ka) (Mong Kar?) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) မိုင်းပေါ်ကခရိုင် . Notes: near Kengtung-Meng Yang road and on Nanlei R.. Sources: x-wa-MM name from Baptist Assoc. 2005 Calendar.

Mong Khet (town) N. Lat.: 21° 45' E. Long.: 99° 35' မိုင်းခတ် (Meung Khet?) (Mong-Khet?) MM ရှမ်းပြည် . Notes: on Kengtung-Meng Yang road and on Nanlei R.. Sources: x-wa-MM name from Baptist Assoc. 2005 Calendar.

Mong Khet (town) N. Lat.: 23° 10' E. Long.: 98° 25' 纳本 *Nàběn* MM ရှမ်းပြည် . Notes: at sharp bend in Salween, on W bank W of Nawi, dist Mong-Khet nr. Kengtung. Sources: Yunnan Jiaotongtu 2004.

Mengku (town?) 勐库 *Měngkù* CN Notes: may be historical name, perhaps Mengjiao, a.k.a. Mengko?. Sources: LGV p.140, No.1238.

Meng La (town) N. Lat.: 21° 45' E. Long.: 100° 00' 曼井帕, 勐拉 *Mànjǐngpà, Měnglā* (Mong La) MM ရှမ်းပြည် . Notes: across border from Yunnan town of Daluo 打洛; distinguish town of Mengla 勐腊, Yunnan, SE of Jinghong. Sources: Yunnan Jiaotongtu 2004.

Menglai (town) N. Lat.: 23° 08' E. Long.: 99° 15' *Wa-CN:* Mēng Nōi *Wa-MM:* Meung Noi 'small place' 勐来 *Měnglái* CN 云南省沧源县勐来乡. Notes: very near Yonghe (q.v.), maybe same place?. Sources: LGV p.270, No.2478.

Menglang (town?) 猛朗 *Měnglǎng* Notes: cf. Menglun, Mangleng.

Menglian (town) N. Lat.: 22° 20' E. Long.: 99° 35' *Wa-CN:* Gaeng Līam *Wa-MM:* Kaung: Liiem 'Líam's field'? Líam was either Elder Líam [Táx Líam, Nyí Líam] or Wa Princess Líam, who married the Shan ruling prince (Si ngian rang mai si mgang lih, p.139); or 'Líam's field', named after Princess Líam, who married the local Shan saopha (Wazu lishi yu wenhua yanjiu, p. 4) a.k.a.: 孟琏, 孟脸, Monglem, Hawa/Kawa, Mulian, Muang Lem 孟连 *Mènglián* မုန်းလင် (Mone Lin) CN 云南省孟连县（县城所在地）. Sources: Fiskesyö diss.: Gaing Lem.

Menglun (town) *Wa-CN:* Mēng Lūn *Wa-MM:* Meung Lun 勐仑 *Měnglún* CN 云南省西双版纳傣族自治州. Notes: cf. Menglang, Mangleng. Sources: LGV p.270, No.2477.

Mong Maw, Meng Mao, Maing Maw, Mongmai?, Meng Mai, Xin Difang?, Shantong? (q.v.) (town) N. Lat.: 22° 55' E. Long.: 98° 55' *Wa-CN:* Mōuig Nū, Mēng Hmae *Wa-MM:* Moeknu (Moegnu?), Meung Mhau: a.k.a.: Mengmao 勐茅 ?, Laimushan, Shantong, Muid Nu? Xin Difang? 勐茅?, 勐迈?, 曼桑?, 新地方?, 山通?*Měngmáo?, Měngmài?, Mànsāng?, Xīn Difang?, Shāntōng?* မိုင်းမော (Maing Maw, Meng Maw, Meng Mao?) (Möng Maw (Loi Mu? Loi Ngu?), Mongmai) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Kaung Ming Sang] ခရိုင် . Notes: on main S-N Pang Kham-Hopang highway, side road from Moeknu goes to Moek Raix (Ling Haw?) and Klawngpa; cf. Meng Mai entry. Sources: LVPLG-GG1,p.16-17; cf. Fiskesyö diss. p. 63.n.68, p.417; LGV No. 1316 (勐迈, Mēng Hmae, 即新地方,在沧源县境外，现属缅甸。).

Meng Meng (☞ Shuangjiang) (town) a.k.a.: Mong Mong

Mengmian (☞ Lincang) (town) 勐缅 *Měngmiǎn*

Mong Mit, Mongmit (town) N. Lat.: 23° 00' E. Long.: 97° 00' a.k.a.: Momeik 孟密 *Mèngmì* မိုးမိတ် (Möngmit (Momeik)) MM ရှမ်းပြည် . Sources: Fiskesyö diss. p.65.

Meng Mo (?) (town) *Wa-CN:* Mēng Meed *Wa-MM:* Meung Meet 勐默 *Mèng Mò* MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Saun Hpa?] ခရိုင် . Sources: LGV No. 1316 (在沧源县境外，现属缅甸。).

Mong Ngen (town) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) မိုင်းပေါက်ခရိုင် . Notes: town, former Mong Ngen district, now Mong Pawk district?. Sources: LNDO map.

Mong Ngen District (obsolete?) (admin. div.) (Mongyang township (SLORC 1991)) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) မိုင်းပေါက်ခရိုင် . Notes: 1 of 14 UWSA-designated districts, Mong Ngen area. Sources: LNDO map, but not on UNODC map.

Mong Pawk (Mengpawk, Meung Pauk, Mongpawk) (town) N. Lat.: 22° 00' E. Long.: 99° 20' *Wa-CN:* Mēng Pog *Wa-MM:* Meung Pawg မိုင်းပေါက် (Meung Pauk) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) မိုင်းပေါက်ခရိုင် . Notes: STB-related orphanage here.

Mong Pawk District (admin. div.) မိုင်းပေါက် (Meung Pauk) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) မိုင်းပေါက်ခရိုင် . Notes: 1 of 16? UWSA-designated districts, Mongpawk area, former Mongyang township (SLORC 1991). Sources: LNDO map, UNODC map.

Mong Pawn State (admin. div.) (Mong Pawn State) MM ရှမ်းပြည် .

Mong Phen, Mong Hpin (town) N. Lat.: 22° 00' E. Long.: 99° 40' MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) မိုင်းပေါ်ကခရိုင် . Notes: easternmost town in Wa S.R.2, on road to Mong Yang and Kengtung. Sources: UNODC map.

Mengsa (town) N. Lat.: 23° 44' E. Long.: 99° 37' 勐撒 *Měngsā* CN 云南省耿马县. Sources: Yunnan 2004 Jiaotongtu map.

Mengsheng (town) N. Lat.: 23° 17' E. Long.: 99° 24' *Wa-CN:* Gaeng Saeng *Wa-MM:* Kaung: Saung: 'river field' 勐省 *Měngshěng* CN 云南省沧源县. Sources: WHJMCD ex. sent. p. 282.

Mengsuo (Ximeng) (town) N. Lat.: 22° 35' E. Long.: 99° 42' a.k.a.: Möng Hsaw 勐梭 *Měngsuō* မိုင်းဆိုင် (Meung Saw (?)) CN 云南省西盟县(县城新所在地). Notes: on Myanmar map, Meung Saw is placed exactly at location of Xinchang, just across border from MM; WYFYYJ Masan Ava (Vo) subdialect site.

Meung Tao (?) (village) *Wa-CN:* Mēng Dāo *Wa-MM:* Meung Tao 勐岛 *Měngdǎo* MM ရှမ်းပြည် . Notes: 勐岛在缅甸北部，为暹岛人 (Sīam Dāo) 居住的地方。 (presumably somewhere in Kengtung area? LGV also refers to 'Sām Dāo' later). Sources: LGV p.270, No.2477.

Mong Tong, Meng Tong, Nakhawmu (?) (town?) N. Lat.: 20° 18' E. Long.: 98° 54' *Wa-CN:* Mēng Dōung, Nā Gō Mū *Wa-MM:* Meung Tong, Nakawmu 'town on the plain'? မိုင်းတို (Meung Ton ?) (Mong Tong, Mong Ton) MM ရှမ်းပြည် . Notes: distinguish Mengdong 勐冬(fr. LGV, = Hemengba in Cangyuan County); and cf. also Mong Ton = Mong Tum to E, nearer Tachileik. Sources: x-wa-MM name from Baptist Assoc. 2005 Calendar; where does name Nakhawmu come from? is it for certain this Mong Tong?.

Mengyang (cf. Meung Yang, Meung Yawng) (town?) *Wa-CN:* Mēng Yāng *Wa-MM:* Meung Yang: 勐养 *Měngyǎng* CN 云南省西双版纳傣族自治州. Notes: NB: Wang Jingliu say this is in CN Xishuangbanna. Sources: LGV p.270, No.2477.

Meung Yang (Merng Yarng) (cf. Mengyang, Meung Yawng) (town) N. Lat.: 21° 50' E. Long.: 99° 42' a.k.a.: Mohnyin 万吞, 勐养, 孟廷 *Wàntún, Měngyǎng, Mèngtíng* မိုင်းယန်း (Meung Yang) (Möng Yang) MM ရှမ်းပြည် . Notes: Wang Jingliu does not explicitly say this is in MM here; shown as 万吞 on Yunnan Jiaotongtu 2004, as 孟廷 [sic] on Yunnan Jiaotongtu (2003). Sources: LGV p.432,No.3990.

Meng Yawn (town) *Meng Ruan?* (Möngyawn) MM

Meng Yawng (Muong Yong) (town) N. Lat.: 21° 10' E. Long.: 100° 20' မိုင်းယောင်း (Möngyawng) MM ရှမ်းပြည် . Notes: Gedney/Hudak: Muong Yong (Lue [lɯɯ 4]) mɤŋ4 yɔŋ4 in the Yong [local] dialect, mwaŋ1 yɔɔŋ1 in Siamese.

Mengzhehe R. (river) *Wa-CN:* Nām Jīe *Wa-MM:* Nam Cie 勐遮河 *Měngzhēhé* CN 云南省西双版纳傣族自治州勐海县. Sources: LGV p.21,No.154.

Mianning (☞ Lincang) (town) 缅宁 *Miǎnníng*

Mie R. (river) *Wa-CN:* Rom Mīe *Wa-MM:* Rawm: Mie MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Yaung Lin, Kaung Ming Sang] ခရိုင်. Notes: in N Wa S.R. 2, source near Hkwin Ma, flows west thru Yaung Lin and Kaung Ming Sang districts and joins with the Nam Kun R. just before emptying into Salween R near Man Tun. Sources: LVPLG-GG1,p.16.

Minliangzhai (village) *Wa-CN:* Man Lēing *Wa-MM:* Man: Leng 'dry village' (干旱寨) (Tai man3 lɛŋ4) 民良寨 *Mínliángzhài* (man3 lɛŋ4) CN 云南省沧源县糯良区. Notes: 崖画：沧源县有崖画多处，分布于沿勐董河谷从民良、丁来、勐省到和平一带的崖壁上，而以民良、勐省两地的最为有名。. Sources: LGV p.136, No.1211, p.229, No.2086.

Minglang (village) N. Lat.: 23° 50' E. Long.: 99° 20' 明朗 *Mínglǎng* CN 云南省永德县. Notes: WYFYYJ Va dialect site.

Ming Rai (town) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Ka Laung Pa] ခရိုင် . Notes: town, S Ka laung Pa (Gelong Ba) district. Sources: LNDO map.

Mowo (village) N. Lat.: 22° 50' E. Long.: 99° 30' 莫窝 *Mòwō* CN 云南省西盟县. Notes: WYFYYJ Masan Ava (Vo) subdialect site.

Moek Raix (= Ming Rai?) (town) *Wa-CN:* Mouig Raix *Wa-MM:* Moek Raix MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Ka Laung Pa] ခရိုင် . Notes: on road from Moeknu to Klawngpa; maybe same town as Sigang: Raix? Ming Rai?. Sources: LVPLG-GG1,p.16.

Moeknu Mtn., Kaung Ming Sang, Mt Gongming, Mt. Kongming, Mt. Laimu, Shantong (mountain) N. Lat.: 22° 56' E. Long.: 99° 00' *Wa-CN:* Mgōng Mouig Nū, Lōi Mū *Wa-MM:* Gawng Moeknu (Moegnu?), Loi Mu Mt. Difficult-mountain-spirit'?, or from Tai? a.k.a.: Laimushan, Shantong 公明山, 孔明山, 莱姆山 (来姆山), 山通 (these may be separate places) *Gōngmíngshān, Kǒngmíngshān, Láimǔshān, Shāntōng* (Loi Mu? Loi Ngu?) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Kaung Ming Sang] ခရိုင်. Notes: site of gourd in Cangyuan origin myth (RK: is 'laimu' related to 'Lameng' R.?) Chn. lai ← Tai 'loi' 'mountain'. Sources: Wazu jianshi, p. 6; 'Wazu--Cangyuan Mengdong zhen Paliang cun,' p.5; LGV p.331,No.3055.

Moulmein, Mawlamyine (city) N. Lat.: 16° 30' E. Long.: 27° 40' a.k.a.: Moulmein, Mawlamyaing 毛淡棉 (?) *Máodànmián* မော်းလမြိုင် (?) (Mawlamyaing (?)) MM [Mon state]. Notes: historic entrepôt at mouth of Salween R., on Gulf of Martaban (Moattama), capital of Mon state.

Muchang (village) N. Lat.: 23° 45' E. Long.: 99° 15' 木场, 木厂 *Mùchǎng* 云南省镇康县. Notes: WYFYYJ Va dialect site (as 木厂, maps have 木场).

Muga (village?) N. Lat.: 22° 58' E. Long.: 99° 40' 木戛 *Mùgā* မိုးခါး (Mokha) CN 云南省西盟县.

Mulian (village?) 木连 *Mùlián* CN

Munai (silver mines) (historic site) N. Lat.: 22° 50?' E. Long.: 99° 50?' 募乃 *Mùnǎi* MM? CN? ရှမ်းပြည်

ကိုးကန့် ? 云南省澜沧县?. Notes: name Munai appears in several places--which is silver mine?; [ca.1800] "areas controlled by the Shans of Da Mu Nai and Siao Mu Nai also became part of Kokang" (House of Yang, p.9). Sources: Fiskesyö diss. p. 69:"the Munai silver mines near Menglian" appears to be wrong.

Myanmar, Burma (admin. div.) *Wa-CN:* Mēng Mān *Wa-MM:* Meung Man 'land of the Burmans' 缅甸 *Miǎndiàn* မြန်မာနိုင်ငံ၊ ဗာမာနိုင်ငံ (Myanmaa...?, Baama... ?) MM

Na Hax (village) (Na Hax) MM Sources: TPOW?.

Nar Kaung (town) N. Lat.: 22° 20' E. Long.: 98° 40' a.k.a.: Man Ho-namkao? MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Nar Kaung] ခရိုင် . Notes: town, N Nar Kaung district. Sources: UNODC map.

Nar Kaung District (admin. div.) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Nar Kaung] ခရိုင်. Notes: 1 of 16? UWSA-designated districts. Sources: UNODC map (on LNDO map was Pangyang district, former Pang Yang township (SLORC 1991).

Nakhawmu (☞ Mong Tong) (town) N. Lat.: 20° 18' E. Long.: 98° 54' Notes: where does name Nakhawmu come from? is it for certain this Mong Tong?.

Naphan (town) N. Lat.: 22° 40' E. Long.: 99° 15' a.k.a.: Napham 巴斗 *?Bādǒu ?* နားဖန်း (Naphan) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Yin Pang] ခရိုင်. Notes: S Yin Pang district,; Badou shown on 2004 Yunnan Jiaotongtu map on or near W bank of river in vicinity of Naphan; perhaps Wa name is Paleen. Sources: Myanmar map.

Na Wi, Narwi (town) N. Lat.: 23° 05' E. Long.: 98° 40' *Wa-CN:* Nā Vī *Wa-MM:* Navi နားဝီး (Na Wi) (Narwi?) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) နားဝီးခရိုင်. Notes: on Shan State map as Narwi. Sources: UNODC map (Na Wi), LVPLG-GG1,p.16.

Na Wi District (admin. div.) *Wa-CN:* Nā Vī *Wa-MM:* Navi နားဝီး (Na Wi) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) နားဝီးခရိုင်. Notes: 1 of 16? UWSA-designated districts, Nawi area; drawn on UNODC map but not named; Ho Pang township (SLORC 1991). Sources: UNODC map, LNDO map.

Nan'aozhai (village) *Wa-CN:* Nām O *Wa-MM:* Nam Aw: 'clear water' ? 难熬寨 *Nán'áozhài* CN 云南省双江县. Sources: LGV p.31, No.247.

Nandeng (village) 南登 *Nándēng* MM Sources: TPOW?.

Nam Dung (Nandonghe R.) (river) *Wa-CN:* Nām Dung *Wa-MM:* Nam Tung: 南冬河 *Nándōnghé* CN 云南省西双版纳傣族自治州勐海县. Sources: LGV p.21,No.154.

Nam Hka (Nanka) R. (tributary of Salween R., forms CN-MM border near Menglian) (river) a.k.a.: Nan-hsu Ho 南锡河 'Tin River' (upper reaches, W fork), Nankanghe 南康河, upper reaches, E fork) 南卡江 *Nánkǎjiāng* နမ့်မ | နမ့်ခ (Nam Ma, Nam Hka?) CN, MM 云南省孟连县.

Namhkam (town?) N. Lat.: 23° 45' E. Long.: 97° 35' 南坎 *Nánkǎn* နမ့်ခမ်း (Namhkam) MM ရှမ်းပြည် .

Nam Kham Wu District (admin. div.) MM ရှမ်းပြည် . Notes: N of Pang Kham District, S of Yin Pang District, main town is Loi Leung (Naphan). Sources: UNODC map.

Nam Kun R. (Kunlong, Gunlong, Gunnong, Nangun R.) (river) *Wa-CN:* Rom Gūn, Rom Grūm *Wa-MM:* Rawm: Kun, Rawm: Krum 南滚河, 滚弄江 *Nángǔnhé, Gǔnlòngjiāng* CN,MM 云南省沧源县, "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Saun Hpa, Kaung Ming Sang] ခရိုင် . Notes: tributary of Salween R., source near Cangyuan town (where it may be known as Mengsheng R. [q.v.], (or further NE, nr. Mengsheng?), flows west in Cangyuan County, N to Banhong, then SW across border into Myanmar, thru Saun Hpa district, between Nam Tit (Na Wi) and Kaung Ming Sang districts, and joins with Salween. Sources: LVPLG-GG1,p.16 (Rawm: Kun), ? (Rom Grūm).

Nanla (town) N. Lat.: 23° 10' E. Long.: 99° 00' *Wa-CN:* Nām La *Wa-MM:* Namla: 'tea water' (Tai lǎm4 la4/ nǎm4 la4), from gathering at local market of workers from nearby Maolong silver mine 南腊 *Nánlà* နမ့်လား (Namla) (Nam Lwi) CN 云南省沧源县南腊乡. Notes: WYFYYJ Banhong Parauk subdialect site (most surrounding villages), and Va dialect (some villages); Wei Qixiang, WYYJ, p.341.

Nanla R. (tributary of Nanlei R.) (river) 南腊河 *Nánlàhé* CN 云南省孟连县.

Nanlang (village) 南榔 *Nánláng* CN 云南省双江县. Notes: WYFYYJ lists as Paraog dialect area.

Nanlang R., Nanlan R. (river) 南朗河, 南览河 *Nánlǎnghé, Nánlǎnhé* CN 云南省孟连县. Notes: tributary of Nam Lei and Mekong R., source NW of Lancang town, forms CN-MM border in Meng La-Daluo area.

Nam Lei (Nanlei) R. (river) *Wa-CN:* Rom Lōui *Wa-MM:* Rawm: Loe 'swimming river' ? 南垒河, 南洛河 *Nánlěihé, Nánluòhé* နမ့်လွယ် (Nam Lwi ?) (Nam Lwi) MM, CN 云南省孟连县. Notes: tributary of Mekong R., source NW of Lancang town, goes through Menglian, crosses CN-MM border N of Ho Tao.

Nam Lin Mai (village) MM ရှမ်းပြည် . Notes: village of Christian En/Een/Ian/Eng Wa people 10 km. NNW of Kengtung, home of Rev. Nyi Thai (RK visited 2004.12). Sources: RK.

Nanlinzhai (village) *Wa-CN:* Nām Līn *Wa-MM:* Nam Lin 南邻寨 *Nánlínzhài* CN 云南省双江县. Sources: LGV p.31, No.247.

Nanma R (river) *Wa-CN:* Glong Hmaig Bāing, Nam Hmad *Wa-MM:* Klawng: Mhaik Paing, Nam Mhat 'white sands river' (← Tai) 南骂河 *Nánmàhé* (nǎm4 mat9) CN 云

南省沧源县岩帅区. Notes: diff. from Nanma R. in MM? (Jianshexiang, Nanmazhai). Sources: LGV p.447, No.4117.

Nanma R. (tributary of Nangun R.) (river) 南马河 *Nánmǎhé* MM Notes: diff from Nanma R. in Cangyuan County?; may be same as Mie R. (Rom Mīe) (q.v.). Sources: LGV?.

Nam Nan R. (river) *Wa-CN:* Rom Nāng *Wa-MM:* Rawm: Nang နမ့်နန် (Nam Nan ?) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Ka Laung Pa, Nar Klaung] ခရိုင် . Notes: flows into Salween R., forms boundary between Ka Laung Pa and Nar Klaung districts. Sources: LVPLG-GG1,p.16.

Nam Pang (Nanpang) R. (joins with Nam Kha R.) (river) 南旁河 *Nánpánghé* နမ့်ပန် (Nam Pan ?) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) ပန်ခမ်းခရိုင် . Notes: 1 of 3 hydroelectric dams in Wa S.R.2 is on this river.

Nam Phai (town) N. Lat.: 21° 50' E. Long.: 99° 10' a.k.a.: Wān Tan ? (Nam Phai?) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) မိုင်းပေါ်ကခရိုင် . Sources: UNODC map.

Nansa (village) N. Lat.: 23° 15' E. Long.: 99° 20' 南撒 *Nánsā* CN 云南省沧源县. Notes: on main road between Cangyuan and Mengsheng (between Nuoliang and Wengbulao). Sources: CYWZZZXGK map.

Nam Ting (Nanding, Nanting) R. (tributary of Salween R.) (river) N. Lat.: 23° 30 -24.00' E. Long.: 98° 30 - 100.00' *Wa-CN:* Rom Dīng *Wa-MM:* Rawm: Ting 'big river' (Chinese appears to be mixture of Shan and Wa) 南汀河, 南定河 *Nántīnghé, Nándìnghé* နမ့်တန် ? (Namtinn) MM, CN "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Nam Tit] ခရိုင် , 云南省. Notes: source near Lincang town, flows N, then big bend W along N border of Gengma County, then across border into Myanmar, along N border of Wa S.R.2, and joins with Salween R. near Kun Lung and Ho Pang. Sources: LVPLG-GG1,p.16.

Nam Tit, Namting (town) N. Lat.: 23° 25' E. Long.: 98° 50' *Wa-CN:* Nām Deeg *Wa-MM:* Namteek MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Nam Tit] ခရိုင် . Notes: northernmost town in Wa S.R.2, on Namting R, bordering Kokang. Sources: UNODC map (Nam Tit), LNDO map (Namting); LVPLG-GG1,p.16.

Nam Tit District (admin. div.) *Wa-CN:* Gaeng Nām Deeg *Wa-MM:* Kaung: Namteek a.k.a.: Yianchen District (Ho Pang township (SLORC 1991)) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Nam Tit] ခရိုင် . Notes: 1 0f 16? UWSA-designated districts, Hopang area. Sources: UNODC map (Nam Tit District), LNDO map (Yianchen District).

Nanxihe R. (river) a.k.a.: Nan-hsu Ho 南锡和 *Nánxīhé* CN 云南省西盟县. Notes: upper reaches (west fork) of Nam Kha R. (q.v.), forms CN-MM border. Sources: WZJS p.37 (Ximeng County is between Kuxinghe R. and Nanxihe R.).

Nanya (village) N. Lat.: 22° 25' E. Long.: 99° 30' 南雅 *Nányǎ* CN 云南省孟连县. Notes: WYFYYJ Damangno Ava (Vo) subdialect site.

Namzang, Namsang (village) N. Lat.: 20° 50' E. Long.: 97° 50' 南桑 *Nánsāng* နမ့်စန် (Namsang) MM ရှမ်းပြည် . Notes: TPOW?.

Nanzha (historic site) *Wa-CN:* Nām Jag *Wa-MM:* Nam Cak 'fork in the river' (Tai nǎm4 tsak9) 南栅 *Nánzhà* (nǎm4 tsak9) CN 云南省澜沧县安康区. Notes: famous Buddhist center; site of Nanzha Yamen 衙南栅, building was 独柱楼 (ho sao liu). Sources: LGV p.51, No.430.

Nangbula (village) *Wa-CN:* Nang Bla *Wa-MM:* Nang: Pla: 曩不拉 *Nǎngbùlā* CN 云南省耿马县. Sources: LGV p.20, No.150.

Naung Khit (town) N. Lat.: 22° 30' E. Long.: 98° 50' 'expel-spirit lake'? MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Naung Khit] ခရိုင် . Notes: main town of Naung Khit District, along with Wein Kao (N of Wein Kao on road to Man Man Sai, Tang Yan, and Lashio). Sources: UNODC map.

Naung Khit District (admin. div.) a.k.a.: Weng Kao District (Pangyang township (SLORC 1991)) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Naung Khit] ခရိုင် . Notes: 1 of 16? UWSA-designated districts, Wein Kao (Vengkao), Naung Khit area. Sources: UNODC map (Naung Khit) LNDO map (Weng Kao).

Nawng Hkeo (historic site) N. Lat.: 22° 55' E. Long.: 99° 22' *Wa-CN:* Hnong Ngid (?) *Wa-MM:* Nhawng: Ngit (?) Nawng Hkeo: 'blue-green lake' a.k.a.: Nawng Hkeo, Nawngkhio 龙潭 *Lóngtān* MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Long Tan] ခရိုင် . Notes: Scott, Gazeteer v.1:1,p.496: [tadpoles from lake Nawng Kheo] progressed to become ogres "in a cave Pakkatè, about thirty miles south of the mountain lake on the slope over the Nam Hka". Sources: Nawng Hkeo, Fiskesyö diss. p.179, n.71 sacred Wa lake (spelling is Scott's - see Scott's account, also V.C. Pitchford 1937, The Wild Wa States and Lake Nawngkhio).

Nga R. (river) *Wa-CN:* Rom Ngā *Wa-MM:* Rawm: Nga MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [illegible] ခရိုင်. Notes: somewhere in central-southern Wa S.R.2. Sources: LVPLG-GG1,p.16.

Nhawngngit R. (river) *Wa-CN:* Rom Hnong Ngid *Wa-MM:* Rawm: Nhawngngit MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [illegible] ခရိုင် . Notes: perhaps same as Nam Kha R., whose source is in Long Tan; or somewhere in southern Wa S.R.2, Naung Khit district?. Sources: LVPLG-GG1,p.16.

Nhawngngit Mtn. (mountain) N. Lat.: 22° 55 ?' E. Long.: 99° 22 ?' *Wa-CN:* Mgōng Hnong Ngid *Wa-MM:* Gawng Nhawngngit 'winding?[~ngik] lake mountain' MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Long Tan] ခရိုင် . Notes: or somewhere in southern Wa S.R.2, Naung Khit district?. Sources: LVPLG-GG1,p.16.

Nuobozhai (village) N. Lat.: 23° 13' E. Long.: 99° 38' *Wa-CN:* Hnong Nblūx *Wa-MM:* Nhawng Blux 'cowry shell lake' (Blang 布朗语: Hnong Blox nɔŋ55 plɔʔ13) 糯波寨 *Nuòbōzhài* CN 云南省澜沧县安康区. Notes: is this a Blang village?. Sources: LGV p.11, No.80.

Nuofu (town) N. Lat.: 22° 12' E. Long.: 99° 40' a.k.a.: Lofu, Banna / Bana (of Young missionary writings) 糯福 *Nuòfú* CN 云南省孟连县.

Nuoliang (village) N. Lat.: 23° 14' E. Long.: 99° 19' *Wa-CN:* Glong Būng *Wa-MM:* Klawng: Pung 'bucket river'? 糯良 *Nuòliáng* CN 云南省沧源县.

Pajie (village) N. Lat.: 23° 10' E. Long.: 99° 30' *Wa-CN:* Pa Jēi *Wa-MM:* Pha: Ce 'walling-in rocks' (城围岩) (Tai pha1 tse6), from precipitous cliffs descending to Lameng R. (Rom Si Vīex), where Guijia silver mine shafts were located (cf. Damanhaizhai) 帕结 *Pàjié* (pha1 tse6) CN 云南省沧源县单甲区. Sources: Wei Qixiang, WYYJ p.342.

Paleen (town) *Wa-CN:* Ba Lēen *Wa-MM:* Paleen MM ရွမ်းပြည် . Notes: in Nam Kham Wu? district, on main N-S Pangkham-Hopang highway, perhaps Na Phan?. Sources: LVPLG-GG1,p.16 (which said Vengkao district).

Paliang (village) 'Paliang' 'red rock' (Tai pha1 ....) 帕良 *Pàliáng* (pha1 ...) CN 云南省沧源县勐董镇. Notes: subject of book in Wadict Project collection; S of Mengdong?; 'Paliang' ← Tai 'red rock'.

Papai (village) *Wa-CN:* Pa Peg *Wa-MM:* Pha: Pheuk 'white rock' (Tai pha1 phɤk9) 帕拍 *Pàpāi* (pha1 phɤk9) CN 云南省沧源县糯良区. Sources: LGV p.229, No.2086.

Pang Kham, Pang Hsang, Pang Sang, Pangsang (town) N. Lat.: 22° 09' E. Long.: 99° 09' *Wa-CN:* Bang Kam, Bang Sang, Bang Kri *Wa-MM:* Pangkham (Veng Pangkham), Pangsang, Pangkhri: 'town of gold' (Tai), 'town of elephants' (Tai) a.k.a.: Pang Hsang etc., Man Nawngpat (slightly to S) Pang Kham is official Wa name since 1990s 班康, 邦伞 *Bānkāng, Bāngsǎn* ပန်ဆန်း (Pansan) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) ပန်ခမ်းခရိုင် . Notes: pop. 15,000 (1994); LVPLG-GG1p.17: road runs from Pangkham to Hopang via Paleen, Kawnmau, Lung Lhaok, Yaong Leen, Pangvai, and Moeknu (Krax lawli ... jah Pangkham hwet veng Paleen, Kawnmau, Lung Lhaok, Yaong Leen, Pangvai, Moeknu sidah hwet Hopang.); another road goes to Vengkau (E-W?).

Pang Kham District (admin. div.) a.k.a.: Ting Aw District (Pangyang township (SLORC 1991)) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) ပန်ခမ်းခရိုင် . Notes: 1 of 16? UWSA districts, N of Pang Kham town, S of Nam Kham Wu District. Sources: UNODC map (Pang Kham, LNDO map (Ting Aw).

Pang Kho (town) 班角 *Bānjiǎo* MM ရွမ်းပြည် . Notes: town, S Nam Tit (Yienchen) district. Sources: LNDO map.

Panglong, Pong Long (town) N. Lat.: 23° 10' E. Long.: 98° 50' *Wa-CN:* Bāng Lōung *Wa-MM:* Panglong (Pang Long) 曼隆坦 *Mànlōngtǎn* ပန်လုံ (Pang Long) MM ရွမ်းပြည် . Notes: was referred to as "a Chinese Mohamedan State" in a 1943 British memo (Yang Li, House of Yang, p.56); cf. Panglong Mtn. and diff. Panglong nr. Taunggyi.

Panglong (as in Panglong Agreement of 1947, NE of Taunggyi) (city) N. Lat.: 21° 00' E. Long.: 97° 50' ပင်လုံ (Pang Long) MM ရွမ်းပြည် .

Panglong Mtn. (mountain) *Wa-CN:* Mgōng Bāng Lōung *Wa-MM:* Gawng Panglong MM ရွမ်းပြည် . Sources: LVPLG-GG1,p.16.

Pang Wai (town) N. Lat.: 23° 02' E. Long.: 99° 14' *Wa-CN:* Bāng Vāi *Wa-MM:* Pangvai a.k.a.: Parngwai, Bang Wai; Hpang-yaung?, Manghai-long 曼海?; near Manghai-long 23.03Nx99.28E; Banwai 班歪 23.02Nx99.14E (小) 曼海, 班歪*(Xiǎo) Mànhǎi, Bānwāi* ပန်ဝိုင်း (Pang Wai) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Saun Hpa? Hkwin Ma? Yaung Lin?] ခရိုင် . Notes: on main S-N Pangkham-Hopang highway [sic - not!]. Sources: LVPLG-GG1,p.16 (Pangvai).

Pang Yan (Pang Yang) (town) N. Lat.: 22° 08' E. Long.: 98° 50' *Wa-CN:* Bāng Yāng *Wa-MM:* Pangyang (Pang Yang) a.k.a.: Man Ngekkang ပန်ယန်း (Pang Yang) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) ပန်ယန်းခရိုင် . Notes: most SW town in Wa Special Region 2, near point at which Salween leaves Wa region border. Sources: UNODC ma (Pang Yan), LVPLG-GG1,p.16.

Pang Yan (Pangyang) District (admin. div.) (Pangyang township (SLORC 1991)) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) ပန်ယန်းခရိုင် . Notes: 1 of 16? UWSA-designated districts, Pangyang area. Sources: UNODC map (Pang Yan), LNDO map (Pangyang).

Pha Caox (?) (village) ' ... rock' ? (Tai pha1 ...) MM ရွမ်းပြည် . Notes: village of animist En/Een/Ian/Eng Wa people 9 km. NNW of Kengtung, next to Nan Lin Mai (q.v.) (RK visited 2004.12). Sources: RK.

Pu'er (town) N. Lat.: 23° 04' E. Long.: 101° 03' orig. person's name (Wei Deming) 普洱 *Pǔ'ěr* CN 云南省普洱县.

Pung Pa Cing (village?) *Wa-CN:* Būng Bā Jīng (?) *Wa-MM:* Pung Pa Cing Notes: TPOW?.

Phin Oo Lwin, Pyin-oo-lwin, Pyin U Lwin (town) N. Lat.: 22° 02' E. Long.: 96° 28' 'May's town, fr. British administrator Col. May' a.k.a.: Maymyo MM မန္တလေး [Mandalay division]. Notes: 67 km. NE of Mandalay on Lashio road.

Qiong A Meang […si mīang] (historic site) 'leader Qiong?' a.k.a.: Sung Ramang*Yingpan* CN 云南省西盟县.

Notes: cf. Ving Ngun (Yin Pang). Sources: Fiskesyö diss.: Qiong A Meang.

Rang Hsin (town) MM ဝ အထူးဒေသ (၂) [Nam Tit] ခရိုင် . Notes: town, Nam Tit (Yienchen) district. Sources: LNDO map.

Raoduozhai, Rongduozhai (village) *Wa-CN:* Rom Ndō *Wa-MM:* Rawm: Daw 'piped water' 饶多寨, 荣多寨 *Ráoduōzhài, Róngduōzhài* CN 云南省沧源县岩帅区. Sources: LGV p.31, No.247 (called Raoduozhai); LGV p.446-447, No.4113 (called Rongduozhai).

Raomaohe R. (river) *Wa-CN:* Rom Māox *Wa-MM:* Rawm: Maox 'stony river' 饶毛河 *Ráomáohé* CN 云南省沧源县, 澜沧县. Notes: separates villages of Yaong Bē ing,Yaong Sīao (on one bank), and Laih Māox. Sources: LGV p.103, No.915.

Raomumohe R. (Banbahe R.) (river) *Wa-CN:* Rom Mēed *Wa-MM:* Rawm: Meed 'dark river' (Tai nǎm4 mɯt3); alternate name Banbahe R. comes from Tai paŋ1 pat3 'divide realms' 饶姆默河, 班坝河 *Ráomǔmòhé, Bānbàhé* (nǎm4 mɯt3, paŋ1 pat3) CN 云南省沧源县, 澜沧县. Notes: between villages of Hnong Nblūx (Nuobozhai) and Yaong Soi. Sources: LGV p.13, No.95.

Ruili (city) N. Lat.: 24° 01' E. Long.: 97° 52' a.k.a.: Mengmao 勐卯, Luchuan 麓川, Shweli 瑞丽 *Ruìlì* ရွှေလီ (Shweli) CN 云南省德宏傣族景颇族自治州.

Sainongzhai (village) *Wa-CN:* Sab Hloung *Wa-MM:* Sap Lhong: 塞弄寨 *Sàinòngzhài* CN 云南省沧源县. Sources: LGV p.223, No.2026 (across Xiaoheijiang R. from Shuangjiang county seat, source of timber for houses).

Salween R. (river) *Wa-CN:* Rom Grōng ?, Rom Grūm ? (same as its tributary, Nangunhe) *Wa-MM:* Rawm: Krong ?, Rawm: Krum ? 萨尔温江、怒江 *Sà'ěrwēnjiāng, Nùjiāng, Lùjiāng* သံလွင်မြစ် (နမ့်ခေါင်) (Thanlwin River) (နမ့်ခေါင်) ([Nam.] K'ong:) MM, CN ရှမ်းပြည် , 云南省. Sources: Wei Deming, Si ngian rang mai si mgang lih, p.384.

Sangrezhai (village) *Wa-CN:* Si Mgang Raix *Wa-MM:* Sigang: Raix 桑惹寨 *Sāngrězhài* MM Notes: across border from Cangyuan, known for its bamboo products. Sources: LGV p.386, No.3563.

Sao Hin (Shaoxing) (village) *Wa-CN:* Ba Dīag *Wa-MM:* Pa Tiag 'big mountain' ~ Tai thɤn5 loŋ1 (same meaning) 绍兴（大绍兴部落）*Shàoxìng* (Sao Hin?) (Sao Hin?) MM ဝ အထူးဒေသ (၂) [Saun Hpa?] ခရိုင် . Notes: home town of Pa Jao, ap. LGV No. 651 (but cf. Bannaizhai). Sources: LGV p.75, No.651.

Sao Pa (Sao Hpa) (town) N. Lat.: 23° 05' E. Long.: 99° 15' a.k.a.: Motlong 绍帕 *Shàopà* MM ဝ အထူးဒေသ (၂) [Saun Hpa] ခရိုင် . Notes: ...南路由绍兴、绍帕部落领导，北路由大刚奈、大蛮海部落领导。; AM says = Pangwai. Sources: LGV No. 1227.

Saun Hpa District (admin. div.) MM ဝ အထူးဒေသ (၂) [Saun Hpa] ခရိုင် . Notes: 1 of 16? UWSA-designated districts (formerly Pangwai district), S of Cangyuan county, China, Sao Pa is principal town. Sources: UNODC map.

Shahe (village) N. Lat.: 23° 30' E. Long.: 99° 50' 沙河 *Shāhé* CN 云南省双江县. Notes: WYFYYJ Paraog dialect site.

Shan State (admin. div.) *Wa-CN:* Gaeng Siam *Wa-MM:* Kaung Siiem: 掸邦 *Shànbāng* ရှမ်းပြည် (Shan State) MM ရှမ်းပြည် . Sources: Bhaddanta Khosalla: 'Keung Siam'.

Shanggaga (village) N. Lat.: 23° 12' E. Long.: 99° 02' 上戛戛 *Shànggāgā* CN 云南省沧源县.

Shangyun (village) N. Lat.: 23° 08' E. Long.: 99° 49' *Wa-CN:* Ngīm Hne (← Tai), Sang Ying (← Chn), Hnim Hlaong (MK) *Wa-MM:* Ngim Nheu:, Sang: Ying:, Nhim: Lhaong: 'upper slow' (according to story told by Wei Deming, 'ngīm' is Tai, from Wa 'hnim', referring to slow-flowing water there -- Si ngian rang mai si mgang lih, pp.139-140) (upstream on the Xiayun R., tributary of Xiaoheijiang R.) a.k.a.: Same as Shangmengyun 上勐允 ? 上允 *Shàngyǔn* (Ngim Ne (Wei Deming)) CN 云南省澜沧县上允乡. Notes: WYFYYJ Parauk dialect site.

Shantong (☞ Mong Maw - same?) (town) N. Lat.: 22° 40' E. Long.: 99° 15' a.k.a.: Laimushan 莱姆山? (Mt. Laimu) 山通 *Shāntōng* MM ဝ အထူးဒေသ (၂) [Kaung Ming Saung] ခရိုင် . Notes: Wazu jianshi, p. 6; 'Wazu-- Cangyuan Mengdong zhen Paliang cun,' p.5; one site of gourd in Cangyuan origin myth (RK: is 'laimu' related to 'Lameng' R.?) Chn. lai probably ← Shan 'loi' 'mountain'.

Shuangjiang (town) N. Lat.: 23° 29' E. Long.: 99° 50' *Wa-CN:* Si Nblāeng, Mēng Mēng *Wa-MM:* Siblaung, Meung Meung a.k.a.: Mong Mong, Mongmong, Mengmeng 猛猛, Mengmengba 勐勐坝 双江, 勐勐, 猛猛坝, 勐勐坝 *Shuāngjiāng, Měngměng, Měngměngbà* CN 云南省双江县（县城所在地）. Notes: cf. Young family album picture of 'Wa Pu Cha of Mong Mong 1927'; LGV p. 81, No.706, p.223,No.2026 (as 'Si Nbāeng').

Sigang Mtn. (mountain) *Wa-CN:* Mgōng Si Mgāng *Wa-MM:* Gawng Sigang 'gourd mountain' MM ဝ အထူးဒေသ (၂) . Sources: LVPLG-GG1,p.16.

Simao (city) N. Lat.: 22° 47' E. Long.: 100° 58' *Wa-CN:* See Maox *Wa-MM:* See: Maox 'rocks'? a.k.a.:

Fuxingzhen 思茅 *Sīmáo* CN 云南省思茅地区. Notes: does Chinese name come from M-K/Wa si máox 'rocks'?.

Simao district (admin. div.) *Wa-CN:* See Maox *Wa-MM:* See: Maox 思茅地区 *Sīmáo dìqū* CN 云南省思茅地区. Notes: includes Wa-populated counties of Lancang, Ximeng, and Menglian.

Sipaishan (village) N. Lat.: 23° 27' E. Long.: 99° 35' M-K presyllable si- ?, or '4 rows'? 四排山 *Sīpáishān* CN 云南省耿马县四排山. Notes: WYFYYJ Parauk dialect site .

Sipaishan Mtns. (mountain) N. Lat.: 23° 30' E. Long.: 99° 30' M-K presyllable si- ?, or '4 rows'? 四排山 *Sīpáishān* CN 云南省耿马县四排山.

Souya (?) (town) N. Lat.: 22° 00' E. Long.: 99° 05' 搜亚 *Sōuyà* MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Mong Pawk?] ခရိုင်. Notes: on Namkha R. just S of Pang Kham. Sources: Yunnan Jiaotongtu 2004.

Takut, Tarkwut (town) N. Lat.: 22° 13' E. Long.: 98° 55' a.k.a.: Ta-kut (Takut) (Takut?) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) ပန်ခမ်း (?) ခရိုင် . Notes: cf. Wein Kao etc.; slightly W of Nam Pang R.; is 'kut' related to Wakut?.

Tarpin (town) N. Lat.: 21° 30' E. Long.: 99° 40' 万达宾 *Wàndábīn* MM ရှမ်းပြည် . Sources: Yunnan Jiangtongtu (2003).

Tatin (town) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Saun Hpa] ခရိုင် . Notes: town, Saun Hpa ? district, on LNDO map at point where CN-MM border makes sharp turn from N-S to E-W. Sources: LNDO map.

Tang Yan, Tangyarn (town) N. Lat.: 22° 25' E. Long.: 98° 40' 当阳 *Dāngyáng* တန်ယန်း (Tanyan) MM ရှမ်းပြည် .

Taojinhe (town) N. Lat.: 23° 00' E. Long.: 99° 40' tao ← Wa dāoh 'spring'? (there is a reservoir there) 陶金河 *Táojīnhé* CN 云南省西盟县.

Taunggyi (city) N. Lat.: 20° 47' E. Long.: 97° 03' 东枝 *Dōngzhī* တောင်ကြီး (Taunggyi) MM ရှမ်းပြည် .

Taungoo (city) N. Lat.: 18° 50' E. Long.: 96° 30' a.k.a.: Toungoo 东吁 *Dōngxū* တောင်ငူ (Taungoo) MM

Tawngpeng State (Tawngpeng) (admin. div.) (Tawngpeng State (Tawngpeng)) MM ရှမ်းပြည် .

Tengchong (city) N. Lat.: 25° 02' E. Long.: 98° 35' a.k.a.: Tengyue 腾越 腾冲 *Téngchōng* CN 云南省保山市.

Ting That (?) (village) MM ရှမ်းပြည် . Notes: village of En/Een/Ian/Eng Wa people 20-30 km. NNW of Kengtung, birthplace of Ngaox Kli: (?) (39), who is next-door neighbor in Nan Lin Mai of Rev. Nyi Thai (RK visited 2004.12).

Tropic of Cancer (geog.) N. Lat.: 23° 26' 北回归线 *Běihuíguīxiàn*

Tuanjie, Tuanjiedazhai (town) N. Lat.: 23° 15' E. Long.: 99° 31' *Wa-CN:* Am Krom *Wa-MM:* Am: Khrawm: 'thorn bamboo river' ← Plang (布朗语) ʔʌm35 khrɔm35 (Wei Qixiang); a.k.a.: Pangno, Bannuozhai (← Tai 'bamboo shoot flats') 团结, 团结大寨, 班糯寨, 安克饶姆寨 (Wei Qixiang) *Tuánjié, Tuánjiédàzhài, Bānnuòzhài, Ānkèráomǔzhài* (paŋ5 nɔ5) CN 云南省沧源县团结区. Sources: LGV p.78, No.679; Wei Qixiang, WYYJ p.343 (= Am Krom, not =Tuanjie, =团结区).

Tuanjiexiaozhai (village) N. Lat.: 23° 15' E. Long.: 99° 30' *Wa-CN:* Yaong Qaox *Wa-MM:* Yaong: Chaox 'gossip-ville', 'rumour-ville, swindler-ville' 团结小寨, *Tuánjié xiǎozhài* CN 云南省沧源县团结区. Notes: qaox: 汉语 " 造谣 ", 佤语读作 qao yaox, 快读则切成一个音 , 即 qaox. Sources: LGV p.180-181, No.1619.

Tuwozhai (Thou Vōu) (village) *Wa-CN:* Thou [sic Tou?] Vōu (Tai tha3 vo2) *Wa-MM:* Tho (?) Vo 'wait for cattle' 兔窝寨 *Tùwōzhài* CN 云南省沧源县勐省区. Sources: LGV p.79, No.687.

Van Hong (?) (village?) *Wa-CN:* Van Hōung *Wa-MM:* Van: Hong MM Notes: van perhaps = Wan as used in many PNs in E Shan State. Sources: x-wa-MM name from Baptist Assoc. 2005 Calendar.

Ving Ngun, Yin Pang (town) N. Lat.: 22° 38' E. Long.: 99° 19' *Wa-CN:* Blag Dieh ('over there to the west, from Ximeng perspective?) *Wa-MM:* Plak Tieh? ('over there to the west, from Ximeng perspective?) 'x town' a.k.a.: Viangngem, Plakte, Bagedai, Buladezhai, Pakkatè (Scott), Vin Ngeu Lon (diff.?- village, further S) 巴格岱, 巴格底, 布拉得寨 *Bāgédài, Bāgédǐ, Bùlādézhài* ဗင်ငင်း (Bang Ngeeng ?) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Yin Pang] ခရိုင်. Notes: 巴格底(mountain nearby) "50-60 li W of Ximeng Wazu Zizhixian"; AM says this = Yin Pang. Sources: Wazu jianshi, p. 6; Blag Dieh, Fiskesyö diss. p. 102.

Village 894 (village) 894 村落 *894 Cūnluò* MM ရှမ်းပြည်. Notes: completely Christian village in S. Shan state, probably not far from Tachileik, near 安邦醫院 , has large new church holding 100-200 people, on top of hill (www.ccim.org/Orgs/LOGOS/EFWN/030297/content/9).

Wang Leng, Wang Len, Wang Lin (town) 完冷 *Wánlěng* MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Yaung Lin] ခရိုင် . Notes: town, E Yaung Lin district; 1 of 12 dialect sites for WYFYYJ (only identified as 完冷). Sources: UNODC map (Wang Leng), LNDO map (Wang Lin, Wang Len).

Wendong (town) N. Lat.: 23° 07' E. Long.: 99° 50' *Wa-CN:* Man Dōung *Wa-MM:* Man: Tong 'Burmans of the

plain'? 文东 *Wéndōng* CN 云南省澜沧县. Notes: WYFYYJ Parauk dialect site.

Wein Kao, Weng Kao, Vengkao, Vin Kao (town) N. Lat.: 22° 20' E. Long.: 98° 50' *Wa-CN:* Vēing Gāo *Wa-MM:* Vengkao 'old? city' MM "ဝ"အဝကူးဒေသ (၂) [Naung Khit] ခရိုင် . Notes: LVPLG-GG1,p.17: Vengkau [now Naung Khit] district includes towns of Mangshiang, Pangyang, and Paleen 'Can veng pa caw tix laik ka daux kaung Vengkao, mawh Mangshieang, Pangyang, Paleen.'); ap. R. Renard, site of Buddhist monastery; road from Pang Kham to Tang Yan and Lashio goes thru Vengkau. Sources: LVPLG-GG1,p.17.

Wengbulao (village) N. Lat.: 23° 15' E. Long.: 99° 20' *Wa-CN:* Am Blaog *Wa-MM:* Am: Plaog 'loquat river' ← Palaung (De'ang 德昂) ʔʌm plauk (Wei Qixiang); Wa woman's name (Wang Youming) 翁不老 *Wēngbùlǎo* CN 云南省沧源县. Notes: on main road between Cangyuan and Mengsheng. Sources: WYYF,p.108; Wang Youming, WYYJ, p.333; Wei Qixiang, WYYJ p.342.

Wenggake (village) N. Lat.: 22° 30' E. Long.: 99° 28' a.k.a.: Pang-yen 翁嘎科 *Wēnggākē* CN 云南省西盟县. Notes: belong to Wa Küt branch of Wa? (Wei Deming, WZLSYWHYJ, p.4); WYFYYJ part Masan Ava (Vo) subdialect site and part Damangno Ava (Vo) subdialect site.

Ximeng (town) N. Lat.: 22° 45' E. Long.: 99° 27' *Wa-CN:* Mēng Ka, Si Moung *Wa-MM:* Meung Kha:, Simong: 西盟 , 勐卡 *Xīméng, Mèngkǎ* (Möng Hka) CN 云南省西盟县(县城旧所在地). Notes: historic town, former Ximeng county seat; cf. Mengsuo.

Ximeng Mountain (mountain) *Wa-CN:* Si Moung Sang *Wa-MM:* Simong: Sang: 西盟山 *Xīméngshān* CN 云南省西盟县.

Xiyichang (historic site) a.k.a.: Xinichang, Fukwanchai 西宜厂 *Xīyíchǎng* CN 云南省耿马县（?）. Sources: Fiskesyö diss. p. 162, n.42 N of Gengma (site of silver-and-lead? mine).

Xiyun (village) N. Lat.: 22° 24' E. Long.: 99° 48' perhaps this is/was called Hnim Seih 'lower slow (moving water)', cf. etymology of Xiayun 细允(温饱村) *Xìyǔn (Wēnbǎocūn)* CN 云南省澜沧县东回乡. Notes: 1 of 12 dialect sites for WYFYYJ, RK visited in 2003.

Xiayun (village) N. Lat.: 23° 05' E. Long.: 99° 47' *Wa-CN:* Ngīm Dae, Ngīm Dao (← Siam), Sia Ying (← Hox), Hnim Seih (MK) *Wa-MM:* Ngim Tau:, Sia: Ying:, Nhim: Seh 'lower slow' (according to story told by Wei Deming, 'ngīm' is Tai, from Wa 'hnim', referring to slow-flowing water there -- Si ngian rang mai si mgang lih, pp.139-140) (downstream from Shangyun on Xiayun R., tributary of Xiaoheijiang R.) a.k.a.: Same as Xiamengyun 下勐允? (WZJS, p.30) 下允 *Xiàyǔn* (Ngim Dae (Wei Deming)) CN 云南省澜沧县.

Xiaogan R. (Li R.) (river) *Wa-CN:* Ndaex Lī *Wa-MM:* Daux Li 'Li [Dingguo]'s River' (not cave?) 小干河, 李河 *Xiǎogānhé* CN 云南省沧源县. Sources: LGV p.35, No.287.

Xiaoheijiang R., Little Black R., Mengsheng R.(?) (tributary of Lancang R.) (river) N. Lat.: 23° 10 -23.35' E. Long.: 99° 15 -100.10' *Wa-CN:* Saeng, Rom Saeng *Wa-MM:* Saung:, Rawm: Saung: 'The River', 'river water'; 'saved water'? (省水,省河)← LGV p.29, No. 228 a.k.a.: Lasuanjiang 辣蒜江 小黑江（勐省河?) *Xiǎohēi Jiāng (Mèngshěnghé)* CN 云南省澜沧、沧源、耿马、双江等县. Notes: Mengshenghe R. may be a smaller tributary of Xiaoheijiang R., and both known as Saeng (like Nangunhe and Salween).

Xinchang (town) N. Lat.: 22° 45' E. Long.: 99° 30' 'new factory' 新厂 *Xīnchǎng* CN 云南省西盟县. Notes: site of tin mine, WYFYYJ Masan Ava (Vo) subdialect site.

Xinhuaxiang (Yanxiaozhai) (village) *Wa-CN:* Yaong Sīao *Wa-MM:* Yaong: Shiao 'Sīao's ville' 新华乡, 岩小寨 *Xīnhuáxiāng, Yánxiǎozhài* CN 云南省沧源县岩帅区. Sources: LGV p.103, No.915.

Xinzhai(cun) (village) N. Lat.: 23° 15' E. Long.: 99° 35' *Wa-CN:* Yaong Kraox, Doi Dōng (?) *Wa-MM:* Yaong: Khraox, Toi: Tawng (?) 'new village', 'far side of the Dōng R.' (贺南)新寨(村) *(Hènán) Xīnzhài(cūn)* CN 云南省沧源县岩帅镇新寨村. Sources: LGV p.445, No.4100.

Xuelin (town) N. Lat.: 23° 02' E. Long.: 99° 35' *Wa-CN:* Dāoh Lang *Wa-MM:* Taoh Lang: 'long upstream'? 雪林 *Xuělín* CN 云南澜沧县雪林区. Notes: WYFYYJ Parauk dialect site.

Yazhai (village) *Wa-CN:* Nyā Sai *Wa-MM:* Nya Sai 牙赛 *Yázhài* CN 云南省双江县. Sources: LGV p.202, No.1826.

Yanbingzhai (Yaong Bēing) (village) *Wa-CN:* Yaong Bēing *Wa-MM:* Yaong: Peng Bēing's ville' 岩丙寨 *Yánbǐngzhài* CN 云南省沧源县岩帅区. Sources: LGV p.103, No.915.

Yangon (Rangoon) (city) N. Lat.: 16° 50' E. Long.: 96° 10' *Wa-CN:* Yan Gōun (Yang Gōun) *Wa-MM:* Yankon (Yangkon a.k.a.: Rangoon 仰光（央光) *Yǎngguāng (Yāngguāng)* ရန်ကုန် (Yangon) ယာန်းဂုင်, MM

Yanshuai, Yaong Soi, Aishuai (town) N. Lat.: 23° 15' E. Long.: 99° 35' *Wa-CN:* Yaong Soi *Wa-MM:* Yaong: Soi: 'Tai ʔai3 sɔi5, 'Ai Hsoi's village'? a.k.a.: Si Gien Hne (Wa) (with Ankang), Ai Hsoi 岩帅 *Yánshuài (Áishuài)* CN 云南省沧源县岩帅区. Sources: Fiskesyö diss.: Yong Soi.

Yanxiaozhai (village) *Wa-CN:* Yaong Sīao *Wa-MM:* Yaong: Shiao

Yanggaizhai (Yaong Grai) (village) N. Lat.: 23° 10' E. Long.: 99° 30' *Wa-CN:* Yaong Grai *Wa-MM:* Yaong: Krai: 'Grai's ville' (the village founded by Elder Tax Krai) 羊改寨, 永改 *Yánggǎizhài, Yǒnggǎi* CN 云南省沧源县单甲区. Sources: LGV p.78, No.679, p.446-447, No.4104.

Yaong Gaeng (Yonggengzhai) (village) *Wa-CN:* Yaong Gaeng *Wa-MM:* Yaong: Kaung: 'paddy-field village' 永庚寨 *Yǒnggēngzhài* MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) ▯ ခရိုင် . Sources: LGV p.446, No.4105.

Yaong Krax (village) *Wa-CN:* Yaong Krax? (-> Yaong Grax?) *Wa-MM:* Yaong: Khrax? (Yaong Krax) MM Notes: is this related to the so-called "Village of No Water Buffalo" Yaong Ang Grag [sic] of Christian fame?. Sources: Fiskesyö diss.: ??.

Yaong Noung (Yongnongzhai) (village) *Wa-CN:* Yaong Noung *Wa-MM:* Yaong: Nong 永农寨 *Yǒngnóngzhài* MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Saun Hpa?] ခရိုင် . Notes: part of Damanhai 大蛮海部落. Sources: LGV p.88, No.772.

Yaong Rai (village) *Wa-CN:* Yaong Rāi *Wa-MM:* Yaong: Rai 永惹寨 *Yǒngrězhài* MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Saun Hpa?] ခရိုင် . Notes: birthplace of Nyī Nab a.k.a. Jao Die/Dax Ja Die, part of greater Sao Hin tribe (大绍兴部落永惹寨). Sources: LGV No.3073.

Yaong Sikho (village) *Wa-CN:* Yaong Si Kou (?) *Wa-MM:* Yaong: Sikho MM/CN (border area) Notes: birthplace in 1855 of renowned early Wa Christian, Tax Ai Rong (see Baptist Association of Kyaing Tong 2005 Calendar).

Yaung Lin (town) N. Lat.: 22° 50' E. Long.: 99° 10' *Wa-CN:* Yaong Lēen *Wa-MM:* Yaong: Leen ရောင်ထပ် ? (Yaung Htap ?) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Yaung Lin?] ခရိုင် . Notes: on main S-N Pangkham-Hopang Road, sideroad goes to Taoh Mie. Sources: LVPLG-GG1,p.16.

Yaung Lin District (admin. div.) *Wa-CN:* Yaong Lēen *Wa-MM:* Yaong: Leen a.k.a.: Wang Len District MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Yaung Lin] ခရိုင် . Notes: 1 of 16? UWSA-designated districts, area E of Mong Maw, principal town is Wang Leng, former Pang Wai township (SLORC 1991). Sources: UNODC map (Yaung Lin) LNDO map (Wang Len).

Yawnghwe State (admin. div.) (Yawnghwe State) MM ရှမ်းပြည် .

Yin Pang, Ying Pan (☞ Ving Ngun) (town) MM ရှမ်းပြည် . Notes: E Yin Pang district. Sources: LNDO map.

Yin Pang (Ying Pan) District (admin. div.) MM "ဝ"အထူးဒေသ (၂) [Yaung Lin] ခရိုင် . Notes: 1 of 16? UWSA-designated districts, Ving Ngun, Yin Pang area, former Nahparn township (SLORC 1991). Sources: UNODC map (Yin Pang), LNDO map (Yin Pan).

Yong Ou (village) a.k.a.: Yung-ssu-wo? 永业? *Yǒngyè* CN 云南省西盟县. Sources: Fiskesyö diss.: Yong Ou.

Yong'an (village) 永安 *Yǒng'ān* CN 云南省沧源县. Sources: LGV p.41, No.339.

Yongde (town) N. Lat.: 24° 00' E. Long.: 99° 23' 永德 *Yǒngdé* CN 云南省永德县.

Yongguazhai (village) *Wa-CN:* Yaong Gua *Wa-MM:* Yaong: Kua: 永瓜寨 *Yǒngguāzhài* CN 云南省澜沧县雪林区. Sources: LGV p.242, No.2213.

Yongguang (historic site) 永广 *Yǒngguǎng* CN 云南省西盟县. Notes: site of Yongguang silver mine 永广银厂, spinoff from Maolong (diff. from Guijia mine? (q.v.), this is in Ximeng, that is in Cangyuan (or rather in MM across border from Cangyuan, so could be same). Sources: WZJS, p.27.

Yonghe (village) N. Lat.: 23° 05' E. Long.: 99° 15' 永和 *Yǒnghé* CN 云南省沧源县. Notes: S of Cangyuan/Mengdong, very near Menglai (q.v.), maybe same place?.

Yongkang (village) N. Lat.: 24° 10' E. Long.: 99° 25' 永康 *Yǒngkāng* 云南省永德县. Notes: WYFYYJ Va dialect site.

Yonglaikezhai (village) *Wa-CN:* Yaong Hlaig *Wa-MM:* Yaong: Lhaik 永来克寨 *Yǒnglái kèzhài* CN 云南省沧源县班老区. Notes: site of Lufang, Maolong silver mine. Sources: LGV p.77-78, No.773.

Yongmanzhai (village) *Wa-CN:* Yaong Hmang *Wa-MM:* Yaong: Mhang: 'Pseudostachyum bamboo village' 永满寨 *Yǒngmǎnzhài* CN 云南省沧源县糯良区. Sources: LGV p.446, No.4106.

Yongyizhai (village) *Wa-CN:* Yaong Ngēeih *Wa-MM:* Yaong: Ngeeh 永疑寨 *Yǒngyízhài* CN 云南省澜沧县雪林区. Sources: LGV p.446, No.4109.

Yuesong (town) N. Lat.: 22° 45' E. Long.: 99° 23' 岳宋 *Yuèsòng* CN 云南省西盟县. Notes: WYFYYJ Masan Ava (Vo) subdialect site.

Yunnan (admin. div.) *Wa-CN:* Ying Nang *Wa-MM:* Ying: Nang: 'south of the clouds' (traditionally) a.k.a.: Gandalarît (old Burmese Pali name) 云南 *Yúnnán* ယူနန်ပြည်နယ် CN 云南省.

Zhenkang (town) N. Lat.: 23° 56' E. Long.: 99° 00' a.k.a.: Jiuzhenkang 震康 *Zhènkāng* CN 云南省震康县.

Zhongke (village) N. Lat.: 22° 50' E. Long.: 99° 42' 中课 *Zhōngkè* CN 云南省西盟县中课乡. Notes: WYFYYJ Masan Ava (Vo) subdialect site. Sources: Fiskesyö diss.: Jong Koug.

Zonglüyan (Rang Kroi) (village) *Wa-CN:* Rang Kroi *Wa-MM:* Rang: Khroi 'palm boulder' 棕榈岩 *Zōnglǘyán* CN 云南省澜沧县雪林区. Sources: LGV p.81, No.76.

Appendix B. Classifiers in Wa

Wa-CN: Rōub rōm ba sīao dix gah son ndīag son mu
Wa-MM: Rob rawm pa: shiao tix kah sawn: diag sawn: mu:
Wa-Uni: Róub róm pa síao tix kah son díag son mu
MM:
ZH: 佤语量词简表

bang[2] / **pang:**[2] / **pang** /paŋ/ စည်း၊ အုပ်၊ လက် (သေနတ်) 蓬, 丛, 支, 棵 *péng, cóng, zhī, kē* clump, stalk (classifer for trees, long slender objects).

beem (bēem) / **peem: (peem)** / **peem** /pɯm, pɯ̰m/ ပုံ၊ ဖောင်း protrusion, pile (?).

bēen[2] / **peen**[2] / **péen** /pɯ̰n/ အလေးချိန်ယူနစ် (မက်□ □□□□□ □□ွင် ၅၀ မီလီဂရမ်နှင့်ညီမျှသည်) 厘（重量单位） *lí (zhòngliàng dānwèi)* unit of weight (mass) equal to 10 kaox, ca. 0.05 gram in metric scale , or ca. 1 grain in English scale.

bieh[2] / **pieh**[2] / **pieh** /pɛh/ ပြောင်း၊ အခေါင်းပေါက် 筒（容量单位，即 saing ‘亩’ 的二分之一，约装稻谷五斤） *tǒng (róngliàng dānwèi, jí saing ‘mǔ ’ de èrshí fēnzhī yī, yuē zhuāng dàogǔ wǔ jīn)* 'tube' (measure of volume, ca. 2.5 lt., half of a saing, holds approximately 5 kín of rice grain).

blag[1] / **plak**[1] / **plag** /plak/ ဘက်၊ အခြမ်း၊ ဦးတည်ရာ၊ အစွန်း 边, 头, 方 *biān, tóu, fāng* side, end.

blag[2] / **plak**[2] / **plag** /plak/ တစ်ဝက်၊ ဝက်၊ ခွဲ 半（一半） *bàn (yībàn)* half, a half, half a(n).

blah / **plah** / **plah** /plah/ ရွက်၊ ထည်၊ ချပ် 条, 床, 张, 块 *tiáo, chuáng, zhāng, kuài* (classifier for small objects) (distinguish indefinite quantity nblah/blah).

blix / **plix** / **plix** /pliʔ/ နှံ၊ မြိတ် 穗 *suì* ear of grain, spike, tassel, panicle.

blong / **plawng:** / **plong** /plɔŋ/ ဆစ်၊ ပိုင်း 节 *jié* joint, node, section between nodes.

bon / **pawn:** / **pon** /pɔn/ အိတ် (ကြွပ်ကြွပ်အိတ်) 袋（容量单位，’亢’ 的二分之一） *dài (róngliàng dānwèi,' kàng' de èr fēnzhī yī)* 'sack', unit of volume, holding approx. 30kg of grain, equal to half a khan. ☞ njōud, sēi, mog, nbieh, saing, bon, kon, kan / jod, se, mawk, bieh, saing:, pawn:, khawn:, khan:.

bum / **pum:** / **pum** /pum/ ပုံ၊ စု 堆 *duī* pile, heap.

būng[1] / **pung**[1] / **púng** /pṵŋ/ စည်၊ လုံး 桶 *tǒng* barrel.

cix / **tshix** / **tshix** /tshiʔ/ ကိုက် (ထွာ) 尺 *chǐ* meter, yard, foot.

dā / **ta** / **tá** /tạ/ ၂.၅ ကျင်ခန်ရှိသောအလေးချိန် ’da 打’ *dǎ* a unit of volume equal to 2.5 gīn (ca. 1.25 liters) of rice, a 'quart'.

daix[1] / **taix**[1] / **taix** /taiʔ/ ချက် 拳, 下 *quán, xià* shot, strike, hit, blow (classifier). နာရီ 小时 *xiǎoshí* hour.

daix[2] / **taix**[2] / **taix** /taiʔ/ ပြောင်း၊ လုံး 棵, 枚 *kē, méi* (classifier for needles, hand grenades, etc.).

daix nēih / **taix neh (taixneh)** / **taix néih** /taiʔ nẹ̰h/ 次（?） *cì* time, thrust.

dia / **tia:** / **tia** /tia/ တန်း၊ လိုင်း၊ ကြောင်း 排, 行 *pái, háng* row, line.

diab / **tiiep** / **tiab** /tiəp/ ကွက်၊ ကန့် 片 *piàn* square, section (classifier for thatched roofs) (?).

dīx jū / **ticu** / **tíx cú** /tḭʔ tɕṵ/ ခဏ 一下 *yīxià* a while, a bit, a little, once (classifier for casual events).. ☞ jū / cu.

dīx mglaex / **tix glaux** / **tíx glaex** /tḭʔ glaɯʔ/ တစ်ကြိမ်၊ တစ်ခါ 一阵, 一场 *yīzhèn, yī chǎng* once.

dīx nyum / **tinyum:** / **tíx nyum** /tḭʔ ɲum/ ပုံ၊ စု 堆 *duī* pile, heap.

dīx vūd / **tivud (tix vud)** / **tíx vúd** /tḭʔ vṵt/ ခဏ၊ ခဏခဏ 一下 *yīxià* a while, a bit, a little, once (classifier for casual events).

dob / **tawp** / **tob** /tɔp/ လံ 庹（成人两臂左右平伸时两手之间的距离, 约合五尺）*tuǒ (chéngrén liǎng bì zuǒyòu píng shēn shí liǎngshǒu zhījiān de jùlí, yāo gě wǔ chǐ)* length of two arms outstretched.

dou[3] / **to:**[3] / **tou** /to/ အိတ် 袋 *dài* bag, sack.

dōu[2] / **to**[2] / **tóu** /tọ/ ကျုံ့ - ခွ - 斗 *dǒu* peck, scoop (unit of measure equivalent to ca. 10 liters).

dui[2] / **tui:**[2] / **tui** /tui/ စုံ၊ တွဲ 对, 双 *duì, shuāng* pair, set.

dūx[1] / **tux**[1] / **túx** /tṵʔ/ <KAOX> / <KHAOX> ဖူး၊ ငုံ 包, 苞 *bāo, bāo* ear (of grain), bud (of flower).

dūx[4] / **tux**[4] / **túx** /tṵʔ/ ဒီဂရီ 度 *dù* degree (of temperature, Celsius scale, symbol °).

feng (fēng) / **feung (feung:)** / **feng** /fɤŋ, fɤ̰ŋ/ <VH> / <VH> ပြား (ငွေ)၊ မိနစ် (အချိန်)၊ ပွိုင့်၊

မှတ် (အားကစား) 分 *fēn* unit of money (cent). မိနစ် 分 *fēn* unit of time (minute). <VH,BRIM> / <VH,PRIM:> အမှတ် 分 *fēn* workpoint (unit of work).

gaex[1] / **kaux**[1] / **kaex** /kaɯʔ/ ငေ□ □□ □个 *gè* (classifier for people).

gag / **kak** / **kag** /kak/ ကိုင်း 枝 *zhī* (classifier for tree branches).

gaing / **kaing:** / **kaing** /kaɲ/ ခင်၊ လုံး 绺 *liǔ* hank (of thread), bunch.

gīn / **kin** / **kín** /kḭn/ ကျင် 斤 *jīn* catty, jin (500 grams).

glia / **klia:** / **klia** /klia/ 绺，条，股 *liǔ，tiǎo, gǔ*.

gloung[1] / **klong:**[1] / **kloung** /kloŋ/ လုံး 碗 *wǎn* bowl.

glud / **klut** / **klud** /klut/ ပိုင်း၊ ကန့် 段, 节（一般指织布时从胸前到手够不着织的地方的长度, 约合一尺五寸）*duàn, jié (yìbān zhǐ zhī bù shí cōng xiōng qián dào shǒu gòu bù zháo zhī de dìfang de chángdù, yuē hé yī chǐ wǔ cùn).*

glui / **klui:** / **klui** /klui/ ငေ□ □□□ 箩 *luó* basket, basketful, bushel.

gōg[1] / **kawg**[1] / **kóg** /kɔ̰k/ ခြံ၊ လုံး 圈 *juàn* pen, penful.

goung cix / **kong: tshix** / **koung tshix** /koŋ tshiʔ/ <VH?> / <VH?> မီတာ 公尺 *gōngchǐ* meter.

goung jing / **kong: cing:** / **koung cing** /koŋ tɕiɲ/ <VH?> / <VH?> ကီလိုဂရမ် 公斤 *gōngjīn* kilogram.

goung li / **kong: li:** / **koung li** /koŋ li/ <VH?> / <VH?> ကီလိုမီတာ 公里 *gōnglǐ* kilometer.

grāo[2] / **krao**[2] / **kráo** /kra̰u/ မျိုးဆက် 辈, 代 *bèi, dài* generation.

gū[2] / **ku**[2] / **kú** /kṵ/ နှစ်ခု၊ စုံ (ဖိနပ်)၊ ရှဉ်း (နွား)ျ□ □ျ□ (မျက်မှန်) 双, 对 *shuāng, duì* pair (of shoes, oxen, etc.).

gun[1] / **kun:**[1] / **kun** /kun/ <GŌNG> / <KAWNG> ကောင် (ပျားနှင့်နကျယ်အတွက်) 只, 个 *zhī, gè* (classifer for bees and wasps).

haox mi / **haox mi:** / **haox mi** /hauʔ mi/ မီလီမီတာ 毫米 *háomǐ* millimetre (UK) millimeter (US) (mm).

hlag[2] / **lhak**[2] / **lhag** /lʰak/ လံ 排 *pái* pile, stack, cord, rick (classifier for firewood).

hlang[1] / **lhang:**[1] / **lhang** /lʰaŋ/ လုံး၊ တိုက်၊ စီး၊ စင်း 栋, 间, 辆 *dòng, jiān, liàng* (classifier for buildings, vehicles, boats, enclosures).

hlang[2] / **lhang:**[2] / **lhang** /lʰaŋ/ ကုန်းနှီး (မြင်း၊ ကုလားအုပ်) 驮 *duò* packload.

hliam / **lhiiem:** / **lhiam** /lʰiəm/ ပုံ၊ စုပုံ 堆，把（指还在谷秆上的） *duī* pile, heap.

hlo[1] / **lhaw:**[1] / **lho** /lʰɔ/ ငင်၊ လုံး 轴儿 *zhóur* spool (classifier for thread, yarn).

hluh / **lhuh** / **lhuh** /lʰuh/ အငေ□ □ □ွက်များသော 大量地（购买、拿、抢等）*dàliàng de (gòumǎi, ná, qiāng děng)* a large number.

hmeem / **mheem:** / **mheem** /mʰɯm/ သိုက် 窝 *wō* nest, nestful (classifier).

hmeen[1] / **mheen:**[1] / **mheen** /mʰɯn/ <VH> / <VH> ယွင် (တရုပ်ငွေတစ်ကျပ်) 元（人民币单位）*yuán (rénmínbì dānwèi)* yuan, RMB (currency unit of People's Republic of China).

hnyom / **nyhawm:** / **nhyom** /ɲʰɔm/ ငေ□ □ □ရာ၊ ရေဆုံရာ 片（?）*piàn* area, stretch, esp. a confluence of streams (classifier).

hnyum / **nyhum:** / **nhyum** /ɲʰum/ ပုံ၊ စုပုံ 小堆 *xiǎo duī.*

hong[2] / **hawng:**[2] / **hong** /hɔŋ/ အခန်း 间 *jiān* room (classifer for rooms).

hreing / **rheng:** / **rheing** /rʰeŋ/ ငေ□ ျ၇ (တရုတ်ငွေတစ်မူး) 角 *jiǎo* tenth of yuan, dime (U.S.).

hroi / **rhoi:** / **rhoi** /rʰɔi/ ကြောင်း 行 *háng* line, row, furrow (in field).

jād / **cad** / **cád** /tɕa̰t/ ထပ်၊ ဆင့် 层 *céng* storey (story) (of building).

jang[3] / **cang:**[3] / **cang** /tɕaŋ/ [ကျန်း]သုံးကိုက်ခန့် (၃.၃၃မီတာ ?) 丈 *zhàng* (unit of length, ca. 3.33 m).

jax[2] / **cax**[2] / **cax** /tɕaʔ/ ငေ□ □□□ဆံ 夹 *jiā* cartridge? clip? (classifier).

jē[1] / **ceu**[1] / **cé** /tɕɤ̰/ မျိုး၊ 种, 类, 样 *zhǒng, lèi, yàng* type, kind (noun classifier).

jē jē / **ceuceu** / **cé cé** /tɕɤ̰ tɕɤ̰/ တစုံတခု၊ တစ်ခုခု 某种（?）*mǒuzhǒng* something, one thing.

jēe[1] / **cee**[1] / **cée** /tɕɯ̰/ မျိုး 种, 类, 样 *zhǒng, lèi, yàng* type, kind (noun classifier).

jeen[1] / **ceen:**[1] / **ceen** /tɕɯn/ ထောင်း□□□ □小半臼 *xiǎo bàn jiù* small mortar (concave stone bowl for pounding grain with pestle) (?).

jīeh (jīieh) / **cieh** / **cíeh** /tɕḛh/ သီ၊ တွဲ၊ တံ 串 *chuàn* (classifier for things strung together) (?).

jōi[1] / **coi**[1] / **cói** /tɕɔ̰i/ ပိဿာ၊ ပြည် 砒（滇南习用的重量单位, 约合三斤三两）*bǐ (Diānnán xíyòng de zhòngliàng dānwèi, yuē hé sānjīn sānliǎng)* viss, pyi (unit of weight used in S. Yunnan and Myanmar, ca. 1.65kg.).

jōung / **cong** / **cóung** /tɕo̰ŋ/ ကြိမ်၊ ခေါက်၊ ခါ 次 *cì* time.

jū[2] / **cu**[2] / **cú** /tɕṵ/ ခဏလေး၊ အတောအတွင်း၊ အချိန်အတွင်း 会儿, 下 *huìr, xià* moment, while

(classifier, only used with tíx 'one') (?). ☞ dīx jū / ticu.

jūb[1] / **cub**[1] / **cúb** /tɕu̱p/ အဖွဲ့ အသင်း၊ အုပ်စု 组, 群, 批, 拨儿 *zǔ, qún, pī, bōr* group, team (classifier for groups). <JĀG> / <CAG> တပ်မဟာ၊ တပ်မကြီး၊ တပ်ဖွဲ့ 队 *duì* brigade, corps (military unit).

kan[1] / **khan:**[1] / **khan** /kʰan/ တစ်ဆယ်သား? 亢（容量单位, 约装稻谷一百斤）*kàng (rónglìàng dānwèi, yuē zhuāng dàogǔ yībǎi jīn)* (unit of volume, holding approx. 50kg of grain, i.e., ca. 50-60 lt.).

kaox[1] / **khaox**[1] / **khaox** /kʰauʔ/ ပင် 棵 *kē* (classifier for trees).

kaox[2] / **khaox**[2] / **khaox** /kʰauʔ/ ပေါက် (၅ မီလီဂရမ်ခန့်ရှိသောအလေးချိန်) 毫（重量单位）*háo (zhòngliàng dānwèi)* (unit of weight, approximately 5mg or 1/10 of a grain).

kaox[3] / **khaox**[3] / **khaox** /kʰauʔ/ ခေါက် (အလျားအတိုင်းအတာ) 尺 *chǐ* foot, 33.3 cm. (lit. 'stick').

kig / **khik** / **khig** /kʰic/ လှီး၊ တုံး 片, 块, 坨（肉） *piàn, kuài, tuó (ròu)* slice, piece, chunk, hunk (of meat).

klieb[1] / **khliep**[1] / **khlieb** /kʰlɛp/ ချပ် 块 *kuài* piece, chunk.

klob / **khlawp** / **khlob** /kʰlɔp/ ချပ်၊ ခြမ်း 块 *kuài* piece, slab, chunk (classifier).

kon[1] / **khawn:**[1] / **khon** /kʰɔn/ အိတ် 袋（容量单位, 约装稻谷 50 斤）*dài (rónglìàng dānwèi, yuē zhuāng dàogǔ 50 jīn)* bag, sack (a unit of volume, ca. 30 lt., holding ca. 25 kg. of rice). အိတ် (အရေအတွက်) 条, 只 *tiáo, zhī* (classifier for sacks). ☞ dā, saing, krong, aong, sōng / ta, saing:, khrawng:, aong:, sawng.

kon[2] / **khawn:**[2] / **khon** /kʰɔn/ ဘက် 只, 条 *zhī, tiáo* (classifier for hands).

kua[2] / **khua:**[2] / **khua** /kʰua/ ပတ်၊ ခေါက် 圈 *quān* loop, lap, circle, round, revolution, turn, time around (classifer for circular actions).

kuai / **khuai:** / **khuai** /kʰuai/ ယခင်ကတရုတ်နိုင်ငံ ယူနန်နယ်တွင်အသုံးပြုသည့် ငွေဒင်္ဂါးပြားတမျိုး 块（旧日云南银币‘半开’的单位）*kuài (jiùrì Yúnnán yínbì 'bànkāi' de dānwèi)* a 'bankai' silver coin formerly used as currency in Yunnan, China. <VH> / <VH> ယွမ်ငွေ၊ တရုတ်နိုင်ငံသုံးငွေ 元, 人民币 *yuán, rénmínbì* yuan, RMB (modern Chinese currency).

lag[4] / **lak**[4] / **lag** /lak/ <VM?> / <VM?> မိုင်၊ တိုင် (၁တိုင်=၂မိုင်ခန့်) 英里 *yīnglǐ* English mile (1.609km., lag also used for Biblical measures of distance, 'league' etc.). ☞ lāg / lag.

lām[1] / **lam**[1] / **lám** /lạm/ စီး 只（船的量词）(?) *zhī* (classifier for boats) (?).

lix mi / **lix mi:** / **lix mi** /liʔ mi/ စင်တီမီတာ 厘米 *límǐ* centimetre (UK) centimeter (US) (cm).

log[3] / **lawk**[3] / **log** /lɔk/ 筒 *tǒng* tube (classifier).

log[4] / **lawk**[4] / **log** /lɔk/ ကွက်၊ ခင်း 丘（云南方言）*qiū (Yúnnán fāngyán)* (classifier for plots in paddy field). ☞ glog / klawk.

lōg[1] / **lawg**[1] / **lóg** /lɔ̰k/ ခန်း 间, 隔 *jiān, gé* (classifier for rooms in a house). <VM?> / <VM?> ခန်း 章, 部 *zhāng, bù* division, chapter, unit (logical unit in a book). တွဲ 册 *cè* volume (classifier for books, a physical unit).

lom / **lawm:** / **lom** /lɔm/ ပွင့် 个, 朵 *gè, duǒ* blossom (classifier for flowers or buds).

loun[1] / **lon:**[1] / **loun** /lon/ 块, 团 *kuāi, tuán* chunk, hunk, block (classifier).

lūa / **lua** / **lúa** /lu̱a/ ဆုပ် 团，坨，块 *tuán, tuǒ, kuài*.

lūg[2] / **lug**[2] / **lúg** /lu̱k/ ခု၊ တုံး 顶, 个（圆形器物的量词）*dǐng, gè (yuán xíng qìwù de liàngcí)* (classifier for round things).

māg / **mag** / **mág** /mạk/ ခု၊ လက် 把 *bǎ* (classifier for tools with handles).

mang / **mang:** / **mang** /maŋ/ ပဲ (?)500mg ခန့်အလေးချိန်ရှိသော 分（重量单位）*fēn (zhòngliàng dānwèi)* very small unit of weight, about 500mg..

maox / **maox**[1] / **maox** /mauʔ/ တွဲ 挂（成串的）*guà (chèng chuàn de)* a 'hanger' (classifier for things which are hung up).

mēeing[2] / **meeing**[2] / **méeing** /mɯ̰ɲ/ <JĀG> / <CAG> မြှားကျည်တောက် 箭筒 *jiàntǒng* quiver (tube for holding arrows).

meid[2] / **met**[2] / **meid** /met/ အမြတ်–၊ မြတ်– 毫子（旧小钱币, 相当于 kuai 的三分之一）*háozi (jiù xiǎo qiánbì, xiāngdāng yú kuai de sānfēnzhīyī)* (old coin, equal to 1/3 of a kuai).

mgab / **gap** / **gab** /gap/ ထပ်၊ ဆင့် 摞 *luò* stack, pile (classifier).

mgaong / **gaong:** / **gaong** /gauŋ/ ထွာ 拃（张开大拇指和食指两端间的距离 – WHJMCD）（拇指和中指张开的长度 – WYJZ）*zhǎ (zhāngkāi dàmǔzhǐ hé shízhǐ liǎng duān jiān de jùlí) (mǔzhǐ hé zhōng zhǐ zhāngkāi de chángdù)* span (between extended thumb and middle or index finger) (classifier for cloth, etc.).

mgāox[2] / **gaox**[3] / **gáox** /gạu̱ʔ/ ခဲ 团（指火炭）*tuán (zhǐ huǒ tàn)* coal, ember (burning lump of wood or charcoal).

mgēem / **geem** / **gēem** /gɯ̰m/ စပါးလှေယပ်တောင်သို့မဟုတ်စကော 簸箕（单位）*bòjī (dānwèi)* winnowing fan-full (measure).

mgēih[1] / **geh**[1] / **géih** /gḛh/ တသား (--) သား 窝, 胎 *wō, tāi* litter, farrow, birth, pregnancy.

mgīe / **gie** / **gíe** /gɛ̰/ ထုပ်၊ ဗူး 包 *bāo* package (classifer).

mglāeh / **glauh**[4] / **gláeh** /glạɯh/ ပေါက်၊ စု 场, 堆 *chǎng, duī* session, round, pile (classifier for times pounding rice, etc.).

mglaex / **glaux** / **glaex** /glaɯʔ/ ခဏတစ်ဖြုတ် 会儿, 阵子 *huǐr, zhènzi* a while, interval, period of time.

mglang[1] / **glang:**[1] / **glang** /glaŋ/ တစ်ခေါက်စာ 长度 *chángdù* length, distance.

mglīan / **gliien** / **glían** /gl̥iən/ စ□ ‡□ 抱 *bào* armload, armful.

mglog (mglōg)[2] / **glawk (glawg)**[2] / **glog** /glɔk/ <VM> / <VM> အတန်း၊ အဆင့်၊ စံနှုန်း 级, 格 *jí, gé* grade, level, rank, standard, division.

mglom / **glawm:** / **glom** /glɔm/ ထမ်း 挑, 对 *tiāo, duì* pair (of things carried over shoulder).

mglūa[1] / **glua**[1] / **glúa** /glụa/ အစိုင်၊ အခဲ 团 *tuán* ball, lump.

mgō[2] / **gaw**[2] / **gó** /gɔ̰/ ပင် 棵 *kē* (classifier for trees).

mgōg / **gawg** / **góg** /gɔ̰k/ ထမ်း၊ စည်း 背 *bèi* backful.

mgong[1] / **gawng:**[1] / **gong** /gɔŋ/ ပြောင်း 棵, 根 *kē, gēn* (classifier for trees, logs, sticks, hair, etc.).

mgouh[1] / **goh**[1] / **gouh** /goh/ ပေါက်၊ ခါ 批 *pī* batch, group, shipment.

mgrāe / **grau** / **gráe** /grạɯ/ ခြင်း၊ တောင်း၊ ပလုံး 笼 *lóng* coop, cage, basket (classifier).

mgrē / **greu** / **gré** /grɤ̰/ ခြင်း၊ တောင်း၊ ပလုံး 笼 *lóng* coop, cage, basket (classifier).

mgrīang[2] / **griang**[2] / **gríang** /gr̥ian/ လိုင်း၊ ထမ်း၊ ပိုး 挑 *tiāo* shoulder-load. ဖဝလီတာနှင့်ညီမျှသောအလေးချိန် 大刊（容量单位, 约装稻谷 120 斤）*dàkǎn* (measure of volume, slightly bigger than a khan basket, or two pon bags, ca. 60 lt.).

mgrong[1] / **grawng:**[1] / **grong** /grɔŋ/ ခု 种, 项 *zhǒng, xiàng* item, type, topic.

mgrūx[2] / **grux**[2] / **grūx** /grṵʔ/ ပုံ 堆 *duī* pile (classifier).

mguad / **guat** / **guad** /guat/ ထွာဝက် (တစ်ထွာ၏တစ်ဝက်) 半拃（张开大拇指和屈曲的食指之间的距离）*bàn zhǎ (zhāngkāi dàmuzhǐ hé qūqū de shízhǐ zhījiān de jùlí)* half-span.

mgūang / **gwang (guang)** / **gúang** /gụaŋ/ ကွက်၊ ပိုင်း 块, 片 *kuài, piàn* piece, plot, chunk, area.

mgūm / **gum** / **gūm** /gụm/ လုတ်၊ ခွန်း 口, 句 *kǒu, jù* (classifier for word, phrase).

mi[1] / **mi:**[1] / **mi** /mi/ မီတာ 米, 公尺 *mǐ, gōngchǐ* meter.

mīan[2] / **miien**[2] / **mían** /m̥iən/ အစိတ်၊ အပိုင်း 块 *kuài* (classifier for pieces) piece, chunk.

mīex[1] / **miex**[1] / **míex** /mɛ̰ʔ/ ဇ□ □□□只（用于雌性动物）*zhī (yòngyú cíxìng dòngwù)* (classifier for female animals).

mog / **mawk** / **mog** /mɔk/ ဝါးဆစ် 筒（容量单位, 约装稻谷三斤多）*tǒng (róngliàng dānwèi, yuē zhuāng dào gǔ sān jīn duō)* 'tube' (holds 3+ gīn of rice).

moug / **mok** / **moug** /mok/ ဆစ် 破, 劈（使平面有一道一道的裂缝, 然后破开）*pò, pī (shǐ píngmiàn yǒu yīdào yīdào de lièfèng, ránhòu pò kāi)*.

mu[1] / **mu:**[1] / **mu** /mu/ ခု၊ ကောင်၊ လုံး 个, 条, 只 *gè, tiáo, zhī* (general classifier for things, small animals, etc.).

mu (mū)[2] / **mu: (mu)**[2] / **mu** /mu, mṵ/ <VH?> / <VH?> စိတ်၊ ကွက် 亩 *mǔ* mu (666.67 sq. m.), a unit of area.

nā rī / **nari** / **ná rí** /nạ̄ r̥i/ နာရီ 点（钟点的单位）*diǎn (zhōngdiǎn de dānwèi)* hour, o'clock.

nbāeh / **bauh** / **báeh** /bạ̄ɯh/ <GRĀENG> / <KRAUNG> တစ်လှေ့စာ 场 *chǎng* threshing load (?).

nbāex[1] / **baux**[1] / **báex** /bạ̄ɯʔ/ ပိုင်း၊ ကန့်၊ စ 节, 段 *jié, duàn* section, cut-off piece. ရာသီ 季 *jì* season.

nbēeih / **beeh** / **béeih** /bṵih/ ထမ်း 背, 捆 *bēi, kùn* load (on a person's back), burden, backful.

nbīang[1] / **biang**[1] / **bíang** /b̥iaŋ/ ကွက်၊ ခင်း 小块 *xiǎo kuài* plot of land.

nbieh / **bieh**[3] / **bieh** /bɛh/ နှစ်ကီလိုခွဲနှင့်ညီမျှသော (容量单位, 即 saing ' 亩' 的 二分之一, 约装稻谷五斤）*(róngliàng dānwèi, jí saing' mǔ ' de èr fēnzhī yī, yuē zhuāng dàogǔ wǔ jīn)* 'tube' (measure of volume, ca. 2.5 lt., half of a saing, holds approximately 5 kín of rice grain).

nbīn / **bin** / **bín** /b̥in/ စည်း (ကြိုးနှင့်စည်းသည်) 把 *bǎ* fistful, handful, clutch (classifier).

nblah / **blah** / **blah** /blah/ တချို့ အချို့ 些 *xiē* some (indefinite classifier - distinguish definite classifier blah/plah). ☞ dīx nblah / tiblah.

nblie / **blie:** / **blie** /blɛ/ အလှည့်၊ လှည့် turn, rotation.

nblōng / **blawng** / **blóng** /blɔ̰ŋ/ မျိုး၊ အမျိုးအမည် 样, 项 *yàng, xiàng* kind, type, item.

nbōg[1] / **bawg**[1] / **bóg** /bɔ̰k/ ချိန်၊ ကြိမ်၊ ခေါက် 回,次 *huí, cì* (classifier for times) time, turn.

nbou / **bo:** / **bou** /bo/ ဆုံ 臼, 碓 *jiù, duì* (classifier for mortarfuls of grain).

nbōu / **bo** / **bóu** /bo̰/ ညနေ 晚, 晚上 *wǎn, wǎnshang* evening (classifier for evenings).

nbraog[1] / **braok**[1] / **braog** /brauk/ ဗန်း 半捧（用一只手捧托的容量）*bàn pěng (yòng yīzhī shǒu pěng tuō de róngliàng)* handful (meaure of volume).

nbrīe[4] / **brie**[4] / **bríe** /brɛ̰/ နပ် 顿, 餐 *dùn, cān* (classifier for meals) meal.

nbrīeb / **brieb** / **bríeb** /brɛ̰p/ စုံ၊ တွဲ 双, 对 *shuāng, duì* (classifier) pair.

nbrom / **brawm:** / **brom** /brɔm/ နှစ်ကောင်၊ နှစ်ခု၊ တစ်စုံ 双, 对 *shuāng, duì* pair.

nbrūb / **brub** / **brúb** /brʉ̰p/ စု၊ ဖွဲ့ အုပ် 群 *qún* crowd, herd, gang.

nbua / **bua:** / **bua** /bua/ လိပ်၊ ခွေ 卷, 匹 *juàn, pī* (classifier for rolled up objects) roll (of paper, food, hay, bedding, etc.), bolt (of cloth).

nbuih / **buih** / **buih** /buih/ ပွင့် 弓(弹棉花量的单位), 弹一次 *gōng (tán miánhua liáng de dānwèi), tán yīcì* a cotton-fluffing session, using a fluffing bow, the cotton fluffed during a session.

nbung[1] / **bung:**[1] / **bung** /buŋ/ 把 *bǎ*.

nbūx / **bux** / **búx** /bʉ̰ʔ/ ပိုး–၊ ကျောပိုး–၊ ကုန်းပိုး– 背 *bèi* load (on back), backful.

ndaeg / **dauk** / **daeg** /dauk/ အုံ 窝 *wō* (classifier for beehives).

ndāeh[2] / **dah (dauh)**[2] / **dáeh** /dạuh/ [illegible] အရပ်၊ 处, 地方 *chù, dìfang* place.

ndāing / **daing** / **dáing** /dạŋ/ တစိတ်၊ [illegible] လမ်းကြောင်း၊ အကွာအဝေး 段, 程 *duàn, chéng* section, way, ways (coll.).

ndang[2] / **dang:**[2] / **dang** /daŋ/ ခြ 圈 *juàn* penful (classifier for pigs, chickens).

ndi mga ri / **digari** / **di ga ri** /di ga ri/ ဒီဂရီ 度 *dù* degree (of temperature, Celsius or Fahrenheit scale, symbol °).

ndīang[1] / **diang**[1] / **díang** /d̪iaŋ/ လှမ်း 步, 米（?）*bù, mǐ* stride, step, pace, metre (UK) meter (US).

ndīe[2] / **die**[2] / **díe** /dɛ̰/ ရိုး၊ ခု 堵 *dǔ* (classifier for fences, walls, barriers, screens).

ndīex / **diex** / **díex** /dɛ̰ʔ/ ထွာ 拃 *zhǎ* length between outstretched thumb and middle finger.

ndōm[1] / **dawm**[1] / **dóm** /dɔ̰m/ ခုပ် 捧 *pěng* double-handful. ☞ bīn [jē 1], nbīn [jē 2], nbraog .

ndoug / **dok** / **doug** /dok/ ခဲ၊ တုံး 把, 炬 *bǎ* (classifer for fires, torches).

ndua / **dua:** / **dua** /dua/ တွဲ၊ ကုံး 袋, 串 *dài, chuàn* strap, belt (classfier).

ndum[1] / **dum:**[1] / **dum** /dum/ ခါ၊ ခေါက်၊ ကြိမ် 次, 回 *cì, huí* time, occasion.

neuix / **neuex** / **neuix** /nɤiʔ/ အဝင်၊ ပါဝင်သော 同列 *?* belong?.

ngai[1] / **ngai:**[1] / **ngai** /ŋai/ ကြည့်၊ ချက်၊ ခါ 眼 *yǎn* (classifier for looks) glance, look. နာ[illegible]点钟 *diǎn zhōng* o'clock, hour on the clock.

ngai iag / **ngai: iak** / **ngai iag** /ŋai ʔiak/ <VM?> / <VM?> မိနစ် 分（钟）*fēn (zhōng)* minute.

ngāix / **ngaix**[1] / **ngáix** /ŋa̰iʔ/ [illegible] 天 *tiān* (classifier for days) day.

ngei / **nge:** / **ngei** /ŋe/ [illegible]ကောင်း 段 , 节 *duàn,jié* section.

njaeh[1] / **jauh (jah)**[1] / **jaeh** /dʑauh/ စက် 滴 *dī* drop (of water).

njāong[3] / **jaong**[3] / **jáong** /dʑa̰uŋ/ စ၊ တိုင် 杆, 面 *gān, miàn* (classifier for flags and other things mounted on poles).

njeen / **jeen:** / **jeen** /dʑɯn/ ပုံ၊ စု၊ အုပ် (အနည်း) 小碓 *xiǎo duì* small mortar (concave stone bowl for pounding grain with pestle).

njeh / **jeuh** / **jeh** /dʑɤh/ [illegible] 滴 *dī* drop (of water).

njiah / **jiah** / **jiah** /dʑiəh/ 条 *tiáo* (classifier for long narrow things).

njīeh[1] / **jieh**[1] / **jíeh** /dʑi̤ɛh/ တွဲ၊ ကြိုး 串 *chuàn* string, skewer.

njōd / **jawd** / **jód** /dʑɔ̰t/ တစ်မီလီလီတာနှင့်ညီမျှသော 撮 *cuō* (unit of measure for volume, equal to about 1 millilitre [1 cc.]).

njog[1] / **jawk**[1] / **jog** /dʑɔk/ ကွက် 丘（云南方言）*qiū (Yúnnán fāngyán)* (classifier for plots in paddy field).

njōn / **jawn** / **jón** /dʑɔ̰n/ လုံး၊ အိတ် 兜 *dōu* (classifier for pocketfuls).

njōud / **jod** / **jóud** /dʑo̰t/ ဆုပ် 撮 *cuō* (unit of measure for volume, equal to about 1 millilitre [1 cc.]).

njū / **ju** / **jú** /dʑʉ̰/ ဆက် 辈, 代 *bèi, dài* generation.

njūng[1] / **jung**[1] / **júng** /dʑʉ̰ŋ/ စုံ၊ ထည် 套, 身 *tào, shēn* suit, outfit (cl. for clothing).

nklog[1] / **glhawk**[1] / **ghlog** /gʰlɔk/ တန်း၊ ဆင့် 级, 格 *jí, gé* grade, level, rank, standard, division (classifier).

nklong / **glhawng:** / **ghlong** /gʰlɔŋ/ သိုက် 窝 *wō* (classifier for bird nests).

nkua / **ghua:** / **ghua** /gʰua/ ပတ်၊ ခေါက်၊ လှည့် 圈 *quān* loop, lap, circle, round, revolution, turn, time around (classifer for circular actions).

nom[1] / **nawm:**[1] / **nom** /nɔm/ ပုံ၊ စု၊ အုပ် 堆 *duī* stack, pile, heap.

nqeem / **jheem:** / **jheem** /dʑʰɯm/ ကုံး 串, 付, 对 *chuàn, fù, duì*.

nqia[1] / **jhia:**[1] / **jhia** /dʑʰia/ စိတ်၊ တွဲ၊ တုံး 瓣, 条 *bàn, tiáo* slice, slab.

nqob[1] / **jhawp**[1] / **jhob** /dʑʰɔp/ ဆုပ်– 把 *bǎ* handful, clutch (classifier).

nqoi / **jhoi:** / **jhoi** /dʑʰɔi/ စည်း၊ ဆုပ် 把 *bǎ* bundle, handful.

nqoung[1] / **jhong:**[1] / **jhoung** /dʑʰoŋ/ ဆစ်၊ ထုံး၊ ပိုင်း 节 *jié* joint, node, section between joints of bamboo (classifier).

ntum[2] / **dhum:**[2] / **dhum** /dʰum/ ကြိမ်၊ ခေါက် 次 *cì* time (classifier).

nūm[1] / **num**[1] / **núm** /nu̱m/ နှစ် 年 *nián* year. နှစ် (အသက်) 岁 *suì* years old.

nyāing / **nyaing** / **nyáing** /ɲa̱ŋ/ မှင်၊ ချောင်း၊ ▯ွယ်၊ လမ်း 条, 股 (用于长条状的东西) *tiáo, gǔ (yòngyú cháng tiáozhuàng de dōngxi)* (classifier for long thin things, like roads, rope, etc.).

nyōng[2] / **nyawng**[2] / **nyóng** /ɲɔ̰ŋ/ တွဲ 条 *tiáo* (classifier for strip-shaped things) (?).

nyum / **nyum:** / **nyum** /ɲum/ ပုံ၊ စု 堆 *duī* pile, heap.

o[1] / **aw:**[1] / **o** /ʔɔ/ အိုး၊ ဒယ် 锅 *guō* pot, pan.

pa[1] / **pha:**[1] / **pha** /pʰa/ ခြင်းဝက် 半盒 *bàn hé* half-basket (classifier).

pag[1] / **phak**[1] / **phag** /pʰak/ ဂ▯ ▯▯▯根, 个 *gēn, gè* pod (classifier for beans and other pulses).

pag[3] / **phak**[3] / **phag** /pʰak/ နှစ်ဆယ်ရာစုအစပိုင်းတွင် ယူနန်နယ်၌အသုံးပြုသည့် ငွေဒင်္ဂါးပြားများအတွက် မျိုးပြပစ္စည်း 银元(云南过去所用银币, 一个银元合两个半开。一个银元叫一 pag, 一个半开叫一 kuai。) *yínyuán (Yúnnán guòqù suǒyòng yínbì, yīge yínyuán hé liǎngge bànkāi, yīge yínyuán jiào yī pag, yīge bànkāi jiào yī kuài)* (classifier for silver coins used in Yunnan in first part of 20th century, 1 pag = 2 kuai [2 bankai]).

pang / **phang:** / **phang** /pʰaŋ/ ဒယ်၊ အိုး 盘, 盘子 *pán, pánzi* pan, pot.

peen[1] / **pheen:**[1] / **pheen** /pʰɯn/ စာပွဲ၊ ပွဲ 桌 *zhuō* table.

peen[2] / **pheen:**[2] / **pheen** /pʰɯn/ ထည့် ▯▯▯▯▯အုပ် 件, 封 *jiàn, fēng* (classifier for items, e.g., letters, clothing).

poi / **phoi:** / **phoi** /pʰɔi/ တုံး၊ စိုင်၊ စ၊ ပြား၊ တစ် 块, 坨 *kuàir, tuó* lump, hunk, chunk, piece, slab (classifier).

pug / **phuk** / **phug** /pʰuk/ အုပ် (စာတစ်အုပ်) 本 *běnr* (classifier for books).

pung / **phung:** / **phung** /pʰuŋ/ စု 群 *qún* (classifier for groups of various animals).

qee / **chee:** / **chee** /tɕʰɯ/ အိတ် 袋 *dài* bag (classifier).

qex / **cheux** / **chex** /tɕʰɤʔ/ တွဲ 册 *cè* volume (classifier for books, physical unit).

quing / **chuing:** / **chuing** /tɕʰuɲ/ လက်မ (တိုင်းထွာ) 寸 *cùn* inch.

rān / **ran** / **rán** /ra̰n/ <NYĪEX> / <NYIEX> ထပ်၊ လွှာ 层 *céng* storey (story), level.

rē[2] / **reu**[2] / **ré** /rɤ̰/ ခိုင် 串 *chuàn* skewer, string.

rong / **rawng:** / **rong** /rɔŋ/ 支，叉 *zhī, chā*.

rōng[3] / **rawng**[3] / **róng** /rɔ̰ŋ/ ▯ ▯▯▯ 两 *liǎng* tael, ounce.

saing / **saing:** / **saing** /saɲ/ မူး (ထုထည်ပမာဏကိုဖော်ပြသည့်ယူနစ်) 亩 (容量单位) *mǔ (róngliàng dānwèi)* (unit of volume, ca. 5-6.5 lt, called a 'mu' in Yunnan Chinese, because a saing basketful of rice seedlings could be transplanted to about 1 mu, or 67 sq. m., of paddy field).

si mgah[3] / **sigah**[3] / **si gah** /s.gah/ ခိုင် 把儿, 柄 *bàr, bǐng* stem, stalk (classifier for flowers, shrubs).

si mgēg / **sigeug** / **si gég** /s.gɤ̰k/ အခိုင်၊ အဖီး၊ အတွဲ 串儿, 嘟噜 *chuànr, dūlu* bunch, cluster.

si mgīag / **sigiag** / **si gíag** /s.gi̱ak/ ခက် 枝 *zhī* sprig, spray (classifier for flower or fruit-bearing twigs, branches).

si mgleem / **sigleem:** / **si gleem** /s.glɯm/ <KAOX> / <KHAOX> အမြိတ်၊ အစည်း၊ အဖီး၊ အခိုင်၊ အတွဲ 穗儿, 穗子, 嘟噜 *suìr, suìzi, dūlū* tassel, ear, spike (of grain), cluster, bunch, panicle (of flowers).

si nbīe[1] / **sibie**[1] / **si bíe** /s.bɛ̰/ အစိတ်၊ အပိုင်း 段 *duàn* section, plot.

si nbrie / **sibrie:** / **si brie** /s.brɛ/ စည်း 嘟噜, 挂 (单位名称) *dū lū, guà (dānwèi míngchēng)*.

si ngāix / **singaix** / **si ngáix** /s.ŋa̰iʔ/ ရက် 天(日) *tiān (rì)* day (classifier for days).

si njōud / **sijod** / **si jóud** /s.dʑo̰t/ (ထုထည်တိုင်းသည့်ယူနစ်၊ တစ်ကုဗစင်တီမျှရှိ) တစ်ဆုပ် 撮 (单位名称) *cuō (dānwèi míngchēng)* (unit of measure for volume, equal to about 1 millilitre [1 cc.]).

si njōuig / **sijoeg** / **si jóuig** /s.dʑo̤c/ (ထုထည်တိုင်းသည့်ယူနစ်၊ တစ်ကုဗစင်တီမျှရှိ) 撮（单位名称）*cuō (dānwèi míngchēng)* (unit of measure for volume, equal to about 1 millilitre [1 cc.]).

si vei / **sive:** / **si vei** /s.ve/ ၀ိုင် 圈, 线圈 *quān, xiànquān* loop, layer (classifier for coils). ☞ vag vei / vak ve:.

sīag[3] / **siag (shiag)**[3] / **síag** /si̤ək/ ခြမ်း၊ စိတ် 片儿, 牙儿 *piànr, yár* slice, wedge.

sog / **sawk** / **sog** /sɔk/ ၀ေ (အတိုင်းအတာ) 肘 *zhǒu* cubit (length from elbow to tip of middle finger, ca. 50cm.).

som[2] / **sawm:**[2] / **som** /sɔm/ ည 夜, 晚上 *yè, wǎnshang* (classifier for nights) night.

sōun[2] / **son**[2] / **sóun** /so̤n/ အဆ၊ ဆ 倍（用来表示倍数） *bèi (yòng lái biǎoshì bèishù)* N-times, -fold (used to express multiples in mathematics). အဆ၊ ဆ၊ စိတ်၊ ပုံ 份儿（用来表示分数） *fènr (yòng lái biǎoshì fēnshù)* part, portion (used to express fractions and percentages).

taix / **thaix** / **thaix** /tʰaiʔ/ ထပ် 层（?）*céng* level, deck (of ship) (?).

tei / **the:** / **thei** /tʰe/ တီကယ်၊ ငါးဂရမ်နှင့်ညီမျှသောအလေးယူနစ် 钱（重量单位）*qián (zhòngliàng dānwèi)* unit of weight, a 'tical', equal to about 5 grams; 10 tei = 1 rōng ('tael, ounce'). Cf. 'grain', a traditional English apothecaries' weight..

tiaox / **thiaox** / **thiaox** /tʰiauʔ/ ပြောင်း၊ တောင့်၊ လိပ် 条 *tiáo* item (classifier for long thin objects).

vāng dūah / **vang twah** / **váng túah** /vạŋ tṳah/ ပတ် 期, 礼拜 *xīngqī, lǐbài* week (classifier).

vāng laih / **vang laih** / **váng laih** /vạŋ laih/ ပတ် (ဝဒေသတော်တော်များးများမှာ ငါးရက်တစ်ပတ်ဈေးနေ့ရှိတယ်။) 街期（目前有的佤族地区每五天赶一次集）*jiē qī (mùqián yǒude Wǎzú dìqū měi wǔtiān gǎn yīcì jí)* 'week', market interval (presently there is a five-day interval between street markets in many Wa areas).

vāng sin / **vang sin:** / **váng sin** /vạŋ sin/ ပတ် 星期, 礼拜 *xīngqī, lǐbài* week (classifier).

vei / **ve:** / **vei** /ve/ ၀ိုင်၊ ကွင်ပြိုင် 圈 *quān* loop, layer (classifier for coils).

vīen / **vien** / **víen** /vɛ̤n/ 捆子 *kǔnzi* bundle.

vōung / **vong** / **vóung** /vo̤ŋ/ 时期, 季节（?）*shíqī, jìjié* period, season, long while (?).

vūd[3] / **vud**[3] / **vúd** /vṳt/ တခဏ 会儿, 下 *huǐr, xià* while, moment (classifier, only used with tíx 'one').

yēng[1] / **yeung**[1] / **yéng** /ʑɤ̤ŋ/ ထည် 件 *jiàn* kind, article (classifier for clothing, etc.).

yīa[1] / **yia**[1] / **yía** /ʑi̤a/ အုပ် 片, 处（一般都说 ndaex, 但在一定语言环境下说 yīa 也行）*piàn, chù (yìbān dōu shuō 'ndaex', dàn zài yīdìng yǔyán huánjìng xià shuō 'yīa' yě xíng)* grove, stand (alternate classifer for thickets, groves of trees, in addition to ndaex) (?).

Appendix C. Wa Kinship Terms

Wa-CN: Rōub rōm blag la lai dod nqoung gah bāox nyīex dix
Wa-MM: Rob rawm plak la: lai: tawt jhong: ka paoxnyiex tix
Wa-Uni: Róub róm plag la lai tod jhoung kah páox nyíex tix
MM:
ZH: 佤族亲属关系名称对照表

Appendix D. Time and the Wa Calendar

Wa-CN: Rōub rōm ba sīao dix gah son si ngāix mai nbōg yām
Wa-MM: Rob rawm pa: shiao tix ka sawn: singaix mai: bawg yam
Wa-Uni: Róub róm pa síao tix kah son si ngáix mai bóg yám
MM:
ZH: 佤族历法与时间单位简表

Appendix E. Wa Punctuation and Mathematical Symbols

Wa-CN: Rōub rōm jē gaex hmai lāi mai hmai ba sīao dix blag ndaex lāi son
Wa-MM: Rob rawm ceukaux mhai: lai mai: mhai pa: shiao tix plak daux lai sawn:
Wa-Uni: Róub róm cé kaex mhai lái mai mhai pa síao tix plag daex lái son
MM:
ZH: 佤语标点符号与数学符号名称简表

Punctuation marks

Symbol	Wa-CN	Wa-MM	Lit. meaning	Burmese	Chinese	Chn. pinyin	English
.	hmai uig mgūm loux (VH), hmai ndūd? (VM)	mhai: uik gumlox (VH), mhai: dud? (VM)	complete phrase, break	ပုဒ်မ	句号	jùhào	full stop (UK) period (US)
,	hmai laex loux (VH), hmai laex (VM)	mhai: laux lox (VH) mhai: laux (VM)	arrange in series, pause	ပုဒ်ထီး	逗号	dòuhào	comma
、	hmai ndia loux (VH) (hmai laex) (VM)	mhai: dia: lox (VH) (mhai: laux) (VM)	arrange in series (pause)	ပုဒ်ထီး	顿号	dùnhào	series comma (only used in Wa-CN orthography)
;	hmai mgūah (VH), hmai laex dīx vūd (VM)	mhai: gwuah (mhai: gwieh) (VH), mhai: laux tix vud (VM)	divide, pause a while	(;) ပုံ အဖြတ်အရပ် သင်္ကေတ။	分号	fēnhào	semicolon
:	hmai si mōd loux (VH), hmai hlaong loux, hmai vēui (VM), hmai hlaong loux (VM)	mhai: simawd lox (VH) mhai: lhaong: lox, mhai: voe (VM), mhai: lhaong: lox (VM)	mention topic, long sound, first?	အင်္ဂလိပ်စာရေးရာ၊ ပုံနှိပ်ရာ၌ အသုံးပြု သော (ः) အမှတ်အသား။	冒号	màohào	colon
?	hmai qog	mhai: chawk	ask	မေးခွန်းအမှတ်အသား	问号	wènhào	question mark
!	hmai yaoh (VH), hmai am (VM)	mhai: yaoh (VH), mhai: am: (VM)	surprise	အာမေဋိတ်အမှတ်အသား	惊叹号	jīngtànhào	exclamation mark, exclamation point
-	hmai doui loux (VH), hmai gleg (VM)	mhai: toe: lox (VH), mhai: kleuk (VM)	connect speech, combine	စကားဆက်အမှတ်အသား၊ တုံး၊ တုံးတို	连接号	liánjiēhào	hyphen
--	hmai rīeb loux si ndong (VH), (hmai) gleg (VM)	mhai: rieb lox sidawng: (VH) mhai: kleuk (VM)	greet speech clearly (?), combine		破折号	pòzhéhào	dash
"	hmai sīao loux (VH)	mhai: shiao lox (VH)	use speech	မျက်တောင်ဖွင့် မျက်တောင်ပိတ် (ကိုးကားဖော်ပြသောအမှ တ်အသား)	引号	yǐnhào	quotation mark

“	hmai baoh (VM)	mhai: paoh (VM)	open	မျက်တောင်ဖွင့်	引号	yǐnhào	open quotation mark
”	hmai ngeeb (hmai nyeeb) (VM)	mhai: ngeep (mhai: nyeep) (VM)	close	မျက်တောင်ပိတ်	引号	yǐnhào	close quotation mark
…	hmai ndūan loux	mhai: dwan lox	economise, save speech	စာချန်မှတ်	省略号	shěnglüehào	ellipsis mark
( )	hmai krod loux	mhai: khrawt lox (VH), mhai: kriem (VM)	bind/tie together/include speech	ကွင်း	括号	kuòhào	parentheses
[ ]	hmai rōub	mhai: rop (mhai: rob)	connect speech, combine	လေးထောင့်ကွင်း	方括号	fāngkuòhào	square brackets
{ }	hmai rōum	mhai: rom	gather, group	တွန့်ကွင်း			braces, curly brackets
《 》	hmai jē gaex lāi	mhai: ceukaux lai	book name	စာအုပ်အမည်	书名号	shūmínghào	book-title marks, guillemets
•	hmai ndud (?)	mhai: dud (?)	break		间隔号、圆点	jiāngéhào, yuándiǎn	bullet, middle dot

Mathematical symbols

Symbol	Wa-CN	Wa-MM	Lit. meaning	Burmese	Chinese	Chn. pinyin	English
+	(hmai) gleg	(mhai:) kleuk	combine, add	အပေါင်းလက္ခဏာ	加号	jiāhào	plus, addition sign
-	(hmai) dig	(mhai:) tik	remove, subtract	အနုတ်လက္ခဏာ	减号	jiǎnhào	minus, subtraction sign
x	(hmai) nkaog	(mhai:) ghaok	invite ?	အမြှောက်လက္ခဏာ	乘号	chénghào	multiplied by, multiplication sign
÷	(hmai) ih	(mhai:) ih	eat, etc?	အစားလက္ခဏာ	除号	chúhào	divided by, division sign
=	hmai si ndū	mhai: sidu	equal	ညီမျှခြင်း	等号	děnghào	equals
>	(hmai) nīe kaing bāox dix	(mhai:) nie khaing paox tix	greater than	အကြီး	大于号	dàyúhào	greater than
<	(hmai) yōm kaing bāox dix	(mhai:) yawm khaing paox tix	less than	အငယ်	小于号	xiǎoyúhào	less than
≠	(hmai) ang si ndū	(mhai:) ang sidu	not equal	မညီမျှခြင်း	不等号	bùděnghào	not equal to
(a),@,(@)	(hmai) pan ang mōh nan	(mhai:) phan ang mawh nan	if not be like that, [then]	သို့မဟုတ် (သို့)	(或者, 要不然)	(huòzhě, yàobùrán)	or

Phonetics terms

Symbol	Wa-CN	Wa-MM	Lit. meaning	Burmese	Chinese	Chn. pinyin	English
	ngai lāi mīex, mīex ngai lāi, mīex lāi (VM), fu ying (VH)	ngai: lai miex, miex ngai: lai, miex lai (VM), fu: ying: (VH)	mother letters	ဗျည်း	辅音, 声母	fǔyīn, shēngmǔ	consonant, initial
	ngai lāi gon, gon ngai lāi, gon lāi (VM), ying ying (VH)	ngai: lai kawn:, kawn: ngai: lai, kawn: lai (VM), ying: ying: (VH)	child letters	သရ	元音, 韵母	yuányīn, yùnmǔ	vowel, final
	ngai lāi num loux, lāi loux (VM)	ngai: lai num: lox, lai lox (VM)	basic sound letters, sounding letters	သရသံ	元音，二合元音	yuányīn, èrhé yuányīn	vowel, diphthong) (e.g., a, ai, oi)
	lāi mīex, seng mu (VH), ngai lāi num njāeh (VM?)	lai miex, seung: mu (VH), ngai: lai num: jah (VM?)	mother letters	အသံထွက်အစ	声母	shēngmǔ	syllable initial (e.g., s-, zh-, g-)
	lāi gon, ying mu (VH)	lai kawn:, ying: mu: (VH)	child letters	အသံထွက်အဆုံး	韵母	yùnmǔ	syllable final (e.g., -ie, -un, -ang)
	ngai lāi dad loux, ngai lāi nyeeb loux (VM)	ngai: lai tat lox, ngai: lai nyeep lox (VM)	letters for cut-off sounds, letters for closing sounds	အပိတ်ဗျည်း	塞音与鼻音	sàiyīn yǔ bíyīn	stop (obstruent) and nasal consonants (e.g., k,t,p,h,x,g, d,b,ng,n,m (VM)
ā (VH)	loux lang (VM), loux ba on (vs. loux ba gian)	lox lang: (VM), lox pa awn: (vs. lox pa kiien:) (VH)	long sound (VM), soft sound (VH)	နှာခေါင်းသံ [ ]	长音，松音	chángyīn, sōngyīn	long sound (breathy/lax syllable)
ah	loux ndōd	lox dawd	short sound	သံတို	短音	duǎnyīn	short sound
ax	loux ndūd	lox dud		သံပြတ်	断音	duànyīn	cut-off sound
a: (VM)	loux hlaong (VM), loux ba gian (vs. loux ba on) (VH)	lox lhaong: (VM), lox pa kiien: (vs. loux pa awn:) (VH)	high sound (VM), hard sound (VH)	သံမြင့် [ ]	高音，硬音（紧音）	gāoyīn, yìngyīn (jǐnyīn)	high sound, hard sound (clear/tense syllable)
k,t,p,h,x	loux dad	lox tat	cut-off sound	အယောသ	清塞音	qīngsàiyīn	cut-off sound (unvoiced stops)
g,b,d	loux dīam	lox tiem (lox tiiem)	low sound	ယောသ	浊塞音	zhuósàiyīn	low sound (voiced stops)
ng,n,m	loux om	lox awm:	covered, muffled? sound	နှာခေါင်းသံ	鼻音	bíyīn	covered (?) sound (nasal consonants)

Appendix F. Personal Names in Wa

Wa-CN: Rōub rōm blag jē gaex būi
Wa-MM: Rob rawm plak ceukaux pui
Wa-Uni: Róub róm plag cé kaex púi
MM:
ZH: 佤族人名简表

"Son-daughter names"

Sons:

Birth order	First syll. (CN)	First syll. (MM)	First syll. (Uni)	First syll. (Hanzi conven-tion)	First syll. (IPA)	Cf. Wa numbers borrowed from Tai
1st	Ai	Ai (Ai:)	Ai	艾 [1]	ʔai	ʔet
2nd	Nyī	Nyi	Nyí	尼	ɲi̤	sɔŋ (soŋ)
3rd	Sam	Sam	Sam	桑，散姆	sam	sam
4th	Sai	Sai	Sai	赛	sai	si
5th	Ngāox (Ngōux)	Ngaox (Ngox)	Ngáox (Ngóux)	俄	ŋa̤uʔ	ha
6th	Lōug	Log (Lok)	Lóug	楼，娄	lo̤k	rhok
7th	Jiad	Ciiet	Ciad	杰	tɕiət	tɕiat
8th	Bied (Beid)	Piet (Pet)	Pied	比	pɛt, pet	pɛt
9th	Gāo	Kao	Káo		ka̤u	ka̤u
10th	Ai	Ai (Ai:)	Ai		ʔai	sip
11th	Nyī	Nyi	Nyí		ɲi̤	

Daughters:

Birth order	First syll. (CN)	First syll. (MM)	First syll. (Uni)	First syll. (IPA)	First syll. (Hanzi)
1st	Yeix	Yex	Yeix	ʑeʔ	叶(or 娜) [2]
2nd	I	I	I	ʔi	伊，依
3rd	Am	Am	Am	ʔam	阿姆，安
4th	Oug	Ok	Oug	ʔok	欧
5th	Iad	Iiet	Iad	ʔiət	也, 艾德 ,吾
6th	Voux	Ip? Vox?	Voux	voʔ (ʔu)?	卧
7th	Ib	U? Ip?	Ib	ʔip	
8th	U? Voux?	Vox? U?	U? Voux?	ʔu (ʔuik)? (voʔ)?	吾

Buddhist monk names:

Birth order	(Cangyuan Banlao dialect)
1st	In
2nd	Gud? Gōud?
3rd	Jian
4th	Tam
5th	Vān
6th	Ya, Nan
7th	Su vān
8th	In
9th	Gōud? Gud?
10th	Jian

Both sons and daughters: second syllable, using Wa stem name (usually):

Day of cycle born	Wa (CN)	Wa (MM)	Wa (Uni)	Wa (IPA)	Wa (Hanzi)	Chinese 10 Stems (天干)	Year correspondences
1st	Gab	Kap	Kab	kap	戛甫，高，搞	甲	1980,1990,2000,2010,etc.
2nd	Nab	Nap	Nab	nap	那	乙	1981,1991,2001,2011,etc.
3rd	Rāi	Rai	Rái	rai̤	若	丙	1982,1992,2002,2012,etc.
4th	Mēng	Meung	Méng	mɤ̤ŋ	门	丁	1983,1993,2003,2013,etc.
5th	Bleeg	Pleek	Pleeg	plɯk	不勒	戊	1984,1994,2004,2014,etc.
6th	Gad	Kat	Kad	kat	改	己	1985,1995,2005,2015,etc.
7th	Kuad	Khwat	Khuad	khuat	块	庚	1986,1996,2006,2016,etc.
8th	Rōung	Rong	Róung	ro̤ŋ (rɔ̤ŋ)?	茸	辛	1987,1997,2007,2017,etc.
9th	Dao	Tao	Tao	tau	刀，道，到	壬	1988,1998,2008,2018,etc.
10th	Ga	Ka	Ka	ka	戛，嘎	癸	1989,1999,2009,2019,etc.

or Wa branch name (or Wa name for animal symbol):

Day of cycle born	Wa (CN)	Wa (MM)	Wa (Uni)	Wa (IPA)	Wa (Hanzi)	Chinese 12 Branches (地支)	Wa (CN) animals	Wa (MM) animals	Wa (Uni)	Wa (IPA)	English animal names	Year correspondences
1st	Jāe	Cau	Cáe	tɕa̰ɯ	者	子	gīang	kiang	kíang	k̟ian̪	rat, mouse	1986,1998,2010,2022,etc.
2nd	Blāo	Plao	Pláo	pla̰u	不老	丑	mōi	moi	mói	mo̰i	ox	1987,1999,2011,2023,etc.
3rd	Nyī	Nyi	Nyí	ɲ̟i	尼	寅	si vāi	sivai	si vái	si va̰i	big cat (tiger, leopard, etc.)	1988,2000,2012,2024,etc.
4th	Mao	Mao:	Mao	mau	冒	卯	gāng gōi	kangkoi	káng kói	ka̰n̪ ko̰i	rabbit	1989,2001,2013,2025,etc.
5th	Si	Si	Si	si	西	辰	si yōng	siyawng	si yóng	si ʑo̰n̪	dragon	1990,2002,2014,2026,etc.
6th	Se	Seu:	Se	sɤ	社	巳	si uing	siuing	si uing	si ʔuin̪	snake	1991,2003,2015,2027,etc.
7th	(Si) Nga	(Si)Nga:	(Si) Nga	(si) ŋa	西嘎	午	nbrūng	brung	brúng	brṵn̪	horse	1980,1992,2004,2016,etc.
8th	Mod	Mawt (Mon)	Mod	mɔt (mo̰n)?	目吾	未	bēix	peh	péix	pḛʔ	wild goat (ram)	1981,1993,2005,2017,etc.
9th	Sang, San	Sang:, San:	Sang, San	saŋ, san	桑	申	rāo kaox	raokhaox	ráo khaox	ra̰u khauʔ	monkey	1982,1994,2006,2018,etc.
10th	Rāo	Rao	Ráo	ra̰u	热敖	酉	ia	ia:	ia	ʔia	chicken	1983,1995,2007,2019,etc.
11th	Mīed	Mied (Med)	Míed	mɛ̰t (mḛt)	灭	戌	soux	sox	soux	soʔ	dog	1984,1996,2008,2020,etc.
12th	Gae	Kau:	Kae	kaɯ	格八，格儿	亥	līg	lig	líg	l̟ik	pig	1985,1997,2009,2021,etc.

"Mother-father names"

	First syll. (CN)	First syll. (MM)	First syll. (Uni)	First syll. (IPA)		
Fathers:	Geeing	Keeing: (Keeing)	Keeing	kɯiŋ	"father"	+ 2nd part of eldest son or daughter's name
or:	Append second part of father's own name to second part of eldest son or daughter's name					
Mothers:	Miex	Miex	Miex	mɛʔ	"mother"	+ 2nd part of eldest son or daughter's name

"Elder names"

	First syll. (CN)	First syll. (MM)	First syll. (Uni)	First syll. (IPA)	Wa (Hanzi)	Meaning
Men	Dax	Tax	Tax	tạʔ	达	"grandfather"
Wo-men	Yīex	Yiex	Yíex	ʑi̯ɛʔ	野，烨	"grandmother"

Other naming conventions:

	First syll. (CN)	First syll. (MM)	First syll. (Uni)	First syll. (IPA)	Wa (Hanzi)	Meaning	
Daughters:	Nan (Nāng)	Nan: (Nang)	Nan (Náng)	nan (naŋ)	娜	"sis, sister, miss"	+ 2nd syllable as usual

Other words used as 2nd part of son-daughter names

(not based on calendar, but on wishes, circumstances of birth, etc.)

2nd syll. (CN)	2nd syll. (MM)	2nd syll. (Uni)	2nd syll. (IPA)	Wa (Hanzi)	Meaning
Bāo	Pao	Páo	pa̯u	保	"保重", "everything will go as hoped for"
Sang	Sang: (Sang)	Sang	saŋ	散	"掌管", "be in charge, administer"
Lāo	Lao	Láo	la̯u	老	"流传","will grow up to be a person famous for his good deeds"
Hlee	Lheu: (Lhee:)	Lhee	lhɯ (lhɤ)	勒	"extra, plenty"
Jai	Cai:	Cai	tɕai	斋	"spend, use"?
Tai	Thai:	Thai	thai	太	
Dīe	Tie	Tíe	tɛ̯	点	
Rang	Rang:	Rang	raŋ	然	"坚硬", "as firm and fearless as a rock"
Sin	Sin:	Sin	sin	星	

Gloi	Kloi:	Kloi	klɔi	古来	
Song	Sawng:	Song	sɔŋ	松	
Jāng	Cang	Cáng	tɕa̰ŋ	江	
Goui	Koe:	Koui	koi	春 [sic]	
Seng	Seung:	Seng	sɤŋ	生	
Ying	Ying:	Ying	ʑiŋ	英	Han-style name
Meui	Meue: (Meue)	Meui	mɤi	美, 妹 (LGV)	Han-style name, "will grow up to be pretty"
Kam	Kham:	Kham	kham		period of time between sunset and sunrise (when child was born)
Soug	Sox	Soug	sok		plump (of rice kernels, used to suggest fecundity for girls)
Bong	Pawng:	Pong	pɔŋ		swell up (used to suggest fecundity for girls)
Kon	Khawn:	Khon	kʰɔn		a sack of rice (used for big boy babies)
Log	Lawk	Log	lok		a bamboo-tube of rice (used for small boy babies)
Māe	Mau	Mae	ma̰ɯ	银子	"silver"

Common clan names (surnames)

Wa (CN)	Wa (MM)	Wa (Uni)	Wa (IPA)	Wa (Hanzi)
Ba Hrax	Pa: Rhax	Pa Rhax	Pa Rhaʔ	Zi 紫？
Bang Bla	Pang Pla	Pang Pla	Pang Pla	鲍
Mōuig Dōun	Moeg Ton	Móuig Tóun	Mo̰ik To̰n	钟
Sai So	Sai: Saw:	Sai So	Sai Sɔ	赵
Sai So Dīng	Sai: Saw: Ting	Sai So Tíng	Sai Sɔ T̰iŋ	钟
Si Mgū	Sigu	Si Gú	Si Gṵ	陈
Si Nīex	Siniex	Si Níex	Si Nɛ̰ʔ	肖，魏
Yaong Brag	Yaong: Prak	Yaong Prag	ʑauŋ Prak	鲍
Yaong Gaeng	Yaong: Kaung:	Yaong Kaeng	ʑauŋ Kaɯŋ	田
Yaong Rūng	Yaong: Rung	Yaong Rúng	ʑauŋ Rṵŋ	李

Appendix G. Wa Numbering Systems

Wa-CN: Rōub rōm blag loux si mīn
Wa-MM: Rob rawm plak lox simin
Wa-Uni: Róub róm plag loux si mín
MM:
ZH: 佤语数字汇总表

Number	Parauk (standard) Wa (CN)	Wa (MM)	Parauk (Uni)	Parauk (IPA)	Ava dialect [Ximeng Masan]	Va dialect [Zhenkang, Yongde]	Parauk Wa (CN)	Parauk Wa (MM)	Parauk (Uni)	Parauk (IPA)	Cf. modern Tai (Shan) numbers
	Wa native Mon-Khmer numbers							**Wa numbers borrowed from Tai (Shan)**			
0	wax, ling	wax	wax, ling	waʔ							
1	dīx	tix	tíx	t̪iʔ			eid	et	eid	ʔet	ʔet^{11} (et^{11})
2	ra	ra: (ra)	ra	ra	ra	ra	song / soung [1]	sawng: / sawng	song / soung	sɔŋ/soŋ	sɔŋ^{35} (sɔŋ^{35})
3	loui	loe: (loe)	loui	loi	luɛ		sam	sam:	sam	sam	sam^{35}
4	boun	pon: (pon)	poun	pon			si	si	si	si	si^{11}
5	puan	phwan: (phwan)	phuan	phuan	phuan	phɔn	ha	ha:	ha	ha	ha^{31}
6	līah	liah	líah	l̪iah	leh [les]	l̪iɯh	hroug	rhok	hroug	rhok	hok^{11}
7	a līah	aliah	a líah	ʔa l̪iah	ʔa leh [ʔa les]	ʔa l̪iɯh	jiad	ciiet	jiad	tɕiət	tset^{11} (tɕ et^{11})
8	ndaix	daix	daix	daiʔ, si daiʔ	si tɛʔ	dʌ̪iʔ	bied	piet	bied	pɛt	pɛt^{11}
9	ndim	dim: (dim)	dim	dim, si dim	si tem	tim	gāo	kao	gāo	ka̪u	kău^{31}
10	gao	kao: (kao)	kao	kau	kɔʔ kauʔ	kau	sib	sip	sib	sip	sip^{35}
11	gao dīx	kao: tix (kao tix)	kao tíx	kau t̪iʔ							
12	gao ra	kao: ra: (kao ra)	kao ra	kau ra	kau ra						
13	gao loui	kao: loe: (kao loe)	kao loui	kau loi							
14	gao boun	kao: pon: (kao pon)	kao poun	kau pon							
15	gao puan	kao: phwan: (kao phwan)	kao phuan	kau phuan							

Number	Parauk (standard) Wa (CN)	Wa (MM)	Parauk (Uni)	Parauk (IPA)	Ava dialect [Ximeng Masan]	Va dialect [Zhenkang, Yongde]	Parauk Wa (CN)	Parauk Wa (MM)	Parauk (Uni)	Parauk (IPA)	Cf. modern Tai (Shan) numbers
16	gao līah	kao: liah (kao liah)	kao líah	kau l̪iah							
17	gao a līah	kao: aliah (kao aliah)	kao a líah	kau ʔa l̪iah							
18	gao ndaix	kao: daix (kao daix)	kao daix	kau daiʔ							
19	gao ndim	kao: dim: (kao dim)	kao dim	kau dim							
20	dīx nga	tinga: (tix nga)	tíx nga	t̪iʔ ŋa	ŋa	gan					
21	dīx nga dīx	tinga: tix (tix nga tix)	tíx nga tíx	t̪iʔ ŋa t̪iʔ							
22	dīx nga ra	tinga: ra: (tix nga ra)	tíx nga ra	t̪iʔ ŋa ra							
29	dīx nga ndim	tinga: dim: (tix nga dim)	tíx nga dim	t̪iʔ ŋa dim							
30	dīx ngoui	tingoe: (tix ngoe:)	tíx ngoui	t̪iʔ ŋoi	ŋuɛ	sam sip	sam sib	sam: sip	sam sib	sam sip	
31	dīx ngoui dīx	tingoe: tix (tix ngoe: tix)	tíx ngoui tíx	t̪iʔ ŋoi t̪iʔ			sam sib eid	sam: sip et	sam sib eid	sam sip ʔet	
40	dīx boun	tipon: (tix pon:)	tíx poun	t̪iʔ pon	ʔa pon	si sip	si sib	si sip	si sib	si sip	
41	dīx boun dīx	tipon: tix (tix pon: tix)	tíx poun tíx	t̪iʔ pon t̪iʔ			si sib eid	si sip et	si sib eid	si sip ʔet	
50	dīx puan [2]	tiphwan: (tix phwan:)	tíx phuan	t̪iʔ phuan	rɤ huan	ha sip	ha sib	ha: sip	ha sib	ha sip	
51	dīx puan dīx	tiphwan: tix (tix phwan: tix)	tíx phuan tíx	t̪iʔ phuan t̪iʔ			ha sib eid	ha: sip et	ha sib eid	ha sip ʔet	
54	dīx puan boun	tiphwan: pon: (tix phwan: pon)	tíx phuan poun	t̪iʔ phuan pon	rɤ huan pon	ha sip rạ̈uh pon	ha sib si	ha: sip si	ha sib si	ha sip s̪i	
60	dīx mglīah	tigliah (tix gliah)	tíx glíah	t̪iʔ gl̪iah	gliɯh [gles] (n'glih)	rok sip	hroug sib	rhok sip	rhoug sib	rhok sip	

Number	Parauk (standard) Wa (CN)	Wa (MM)	Parauk (Uni)	Parauk (IPA)	Ava dialect [Ximeng Masan]	Va dialect [Zhenkang, Yongde]	Parauk Wa (CN)	Parauk Wa (MM)	Parauk (Uni)	Parauk (IPA)	Cf. modern Tai (Shan) numbers
61	dīx mglīah dīx	tigliah tix (tix gliah tix)	tíx glíah tíx	ṭi̤ʔ gli̤ah ṭi̤ʔ			hroug sib eid	rhok sip et	rhoug sib eid	rhok sip ʔet	
70	a dīx mglīah	atigliah (a tix gliah)	a tíx glíah	a ṭi̤ʔ gli̤ah	ʔa gliɯh [ʔa gles]	tɕe̤t sip	jiad sib	ciiet sip	ciad sib	tɕiət sip	
71	a dīx mglīah dīx	atigliah tix (a tix gliah tix)	a tíx glíah tíx	a ṭi̤ʔ gli̤ah ṭi̤ʔ			jiad sib eid	ciiet sip et	ciad sib eid	tɕiət sip ʔet	
80	dīx ndaix	tidaix (tix daix)	tíx daix	ṭi̤ʔ daiʔ	ʔa tɛʔ	pɛ̤t sip	bied sib	piet sip	pied sib	pɛt sip	
81	dīx ndaix dīx	tidaix tix (tix daix tix)	tíx daix tíx	ṭi̤ʔ daiʔ ṭi̤ʔ			bied sib eid	piet sip et	pied sib eid	pɛt sip ʔet	
90	dīx ndim	tidim: (tix dim)	tíx dim	ṭi̤ʔ dim	ʔa tem	kạ̤u sip	gāo sib	kao sip	káo sib	kạ̤u sip	
91	dīx ndim dīx	tidim: tix (tix dim tix)	tíx dim tíx	ṭi̤ʔ dim ṭi̤ʔ			gāo sib eid	kao sip et	káo sib eid	kạ̤u sip ʔet	
99	dīx ndim ndim	tidim: dim: (tix dim dim)	tíx dim dim	ṭi̤ʔ dim dim	ʔa tem si tem		gāo sib gāo	kao sip kao	káo sib káo	kạ̤u sip kạ̤u	
100	dīx yīeh (yīieh)	tix yieh (tiyieh)	tíx yíeh	ṭi̤ʔ ʑi̤ɛh							
101	dīx yīeh dīx	tix yieh tix	díx yíeh tíx	ṭi̤ʔ ʑi̤ɛh ṭi̤ʔ							
110	dīx yīeh gao	tix yieh kao	tíx yíeh kao	ṭi̤ʔ ʑi̤ɛh kau							
111	dīx yīeh gao dīx	tix yieh kao tix	tíx yíeh kao tíx	ṭi̤ʔ ʑi̤ɛh kau ṭi̤ʔ							
130	dīx yīeh sam sib	tix yieh tingoe:	tíx yíeh sam sib	ṭi̤ʔ ʑi̤ɛh sam sip			dīx yīeh sam sib	tix yieh sam: sip	tíx yíeh sam sib	ṭi̤ʔ yīieh sam sip	
191	dīx yīeh dīx ndim dīx	tix yieh tidim: tix	díx yíeh díx ndim díx	ṭi̤ʔ ʑi̤ɛh ṭi̤ʔ dim ṭi̤ʔ			dīx yīeh gāo sib eid	tix yieh kao sip et	tíx yíeh káo sib eid	ṭi̤ʔ yīieh kạ̤u sip ʔet	
200	ra yīeh	ra yieh	ra yíeh	ra ʑi̤ɛh							
1000	(dīx) hreing	(tix) rheng:	(tíx) rheing	(ṭi̤ʔ) rheŋ			hreing	rheng:	rheing	rheŋ	heŋ[35]
1300	hreing sam	rheng: sam	rheing sam	rheŋ sam							

Number	Parauk (standard) Wa (CN)	Wa (MM)	Parauk (Uni)	Parauk (IPA)	Ava dialect [Ximeng Masan]	Va dialect [Zhenkang, Yongde]	Parauk Wa (CN)	Parauk Wa (MM)	Parauk (Uni)	Parauk (IPA)	Cf. modern Tai (Shan) numbers
1450	(dīx) hreing mai boun yīeh dīx puan	(tix) rheng: mai pon yieh tiphwan:	(tíx) rheing mai poun yíeh tíx phuan	ṭi̤ʔ rheŋ mai pon ʑi̤ɛh ṭi̤ʔ phuan			(dīx) hreing mai boun yīeh ha sib	(tix) rheng: mai pon: yieh ha: sip	(tíx) rheing mai poun yíeh ha sib	ṭi̤ʔ rheŋ mai pon ʑi̤ɛh ha sip	
10,000	(dīx) hmeen	(tix) mheen:	(tíx) mheen	(ṭi̤ʔ) mhɯn			hmeen	mheen:	mheen	mhɯn	mun[11] (men[11])
12,000	hmeen ra	mheen: ra:	mheen ra	mhɯn ra							
100,000	sēin (gao hmeen), sīen	sien: (sien, sen) (kao: mheen:)	séin (kao mheen), síen	sẹ̤n (sɛ̤n)			sēin	sen	séin	sẹ̤n (sɛ̤n)	sɛn[35] (sen[35])
890,000	ndaix sēin ndim hmeen	daix sien dim: mheen:	daix séin dim mheen	daiʔ sẹ̤n dim mʰɯn							
1,000,000	(dīx) lān	tix lan	(dīx) lān	ṭi̤ʔ lạ̤n			lān	lan	lán	lạ̤n	lan[53]
10,000,000	lāg	lag (lak)	lāg	lạ̤k			lag	lak	lag	lạ̤k	lak[53]
92,900,000	ndim lāg ra lān ndim sīen (sēin)	dim: lag ra: lan dim: sien	dim lág ra lán dim síen (séin)	dim lạ̤k ra lạ̤n dim sɛ̤n (sẹ̤n)							
100,000,000	gao lāg	kao: lag	kao lág	kau lạ̤k							
1,000,000,000	lag	lak	lag	lạ̤k							

[1] 'song' used in counting above 30, 'soung' used with small weights measured in units of rōng or smaller
[2] si vhuan '50' (cf. LGV No.2335)

Appendix H. Wa Personal Pronouns

Wa-CN: Rōub rōm ba sīao dix gah si mōd dix nji būi
Wa-MM: Rob rawm pa: shiao tix ka simawd tix ji: pui
Wa-Uni: Róub róm pa síao tix kah si mód tix ji púi
MM:
ZH: 佤语人称代词简表

Person 人称	**Singular 单数 ဧကဝုစ်**	**Dual 双数 ဒွိဝုစ်**	**Plural 复数 ဗဟုဝုစ်**
1st (inclusive) 第一人称 ပြောသူနာမ်စား (နာသူအပါအဝင်)	ex/aex (I, me 我 ငါ)	ax (the two of us, you and me 咱俩 ငါတို့နှစ်ယောက် [နင်နဲ့ငါ])	eix/ex (we, us [including you] 咱们 ငါတို့ [နင်အပါအနင်])
1st (exclusive) 第一人称 ပြောသူနာမ်စား (နာသူမပါ)		yiex (the two of us, he and I 我们俩 ငါတို့နှစ်ယောက် [သူနဲ့ငါ၊ နင်မပါ])	yix (we, us [not including you] 我们 ငါတို့ [သူသို့နဲ့ငါ၊ နင်မပါ])
2nd 第二人称 နာသူနာမ်စား	maix (you 你 နင်)	bax (you two 你俩 နင်တို့နှစ်ယောက်)	beix/bex (you, you all 你们 နင်တို့)
3rd 第三人称 အပြောခံသူနာမ်စား	noh/nawh (he, she, it 他、她、它 သူ)	giex/kiex (the two of them, those two 他俩、她俩 သူ ့နှစ်ယောက်)	gix/kix (they 他们、她们、它们 သူတို့)

Appendix I. Wa Weights and Measures

Wa-CN: Rōub rōm ba sīao dix gah dīag ndīang jīang njūm
Wa-MM: Rob rawm pa: shiao tix ka tiag diang ciang jum
Wa-Uni: Róub róm pa síao tix kah tíag díang cíang júm
MM:
ZH: 佤语计量单位简表

Weight (Mass)

Wa-CN	Wa-MM	Wa-Uni	Wa equi-valents	Metric	English	Chinese	Chinese Pinyin	Chinese equi-valents	Burmese	Burmese equi-valents	Shan	Shan equi-valents	Sources and Notes
				0.5 mg		丝	sī						
hao kex	hao: kheux	hao khex	1/1000 khex	1 mg		毫克	háokè						
kaox	khaox	khaox	1/10 péen	5 mg		毫	háo	10 丝					
bēen	peen	péen	10 khaox	50 mg	ca. 1 grain (1 grain = ca. 65 mg	厘	lí	10 毫					
mang	mang:	mang	10 péen	500 mg		分	fēn	10 厘					
kex	kheux	khex	1000 hao khex	1 g	gram	克	kè	1000 毫克					
tei	the:	thei	10 mang	5 grams (g)	= tical?	钱	qián	10 分					
				16.5 g (Bradley) 16.32932532 (MED!)	tical				tiq + caq-thà ? ၁ ကျပ်သား		caap3 (caap2)		
rōng	rawng	róng	10 thei	50 g	tael, ounce	两	liǎng	10 钱			khan1 (?)	10 ticals	
				68g (?)							tɔŋ2	4 caap3 (ticals)	Gedney-Hudak 1994, p.694; RK: note phonetic similarity to Wa róng and similar size

gīn (WYYF: gin)	kin	kín	10 róng	500 g	catty	斤	jīn	10 两					
goung jing	kong: cing:	koung cing	1000 khex	1 kg	kilogram	公斤, 千克	gōngjīn, qiānkè	1000 克					
jōi	coi	cói	ca. 3.3 kín (WHJMCD) or 3.0 kín (WYYF,LGV)	ca. 1.65 kg	viss, pyi?	砬（滇南习用的重量单位，约合三斤三两）	bǐ ? cf. 匕 bǐ and Burmese equiv. peiq-tha; not in XHZD; UniHan formerly had Cantonese GWAAT 6, now removed		peiq-tha/pissa ȣ ȣ ȣ ȣ, = pyi ?	100 tical / 100 kyat	cɔy6 ꩜ ; sɔj soi 5c (Cushing , Handbook, p.24)	100 caap3	LGV p.2, No.17: 旧秤为四十两，约合三市斤; p.92, No.811; (Wa jōi ← Shan soi ← ? Burmese kyat (caq), or vice-versa; check common M-K; Shan is 'soi' 5c (Cushing, Handbook, p.24); Gedney-Hudak 1996, p. 93; (Glick and Moeng, Shan Newspaper Reader p.226, S-E Dict. p.99)
				ca. 2 kg (of rice)					pyi				
saing (see Volume)	saing:	saing (see Volume)		ca. 5-6.5 kg									
				ca. 16 kg					tin	10 pissa			
glui	klui:	klui	ca. 50 kín	ca 25 kg.	basket	箩	luó						
				32 kg	basket				(basket)				
				50 kg	picul	担	dàn	100 斤					
				quintal (100 kg)	hundredweight, quintal	公担	gōngdàn						

				metric tonne (1000 kg)/ton		公吨	gōngdūn						

Money

Wa-CN	Wa-MM	Wa-Uni	Wa equi-valents	Metric	English	Chinese	Chinese Pinyin	Chinese equi-valents	Burmese	Burmese equi-valents	Shan	Shan equi-valents	Sources and Notes
					mil	文	wén						
sīan, dōung sīan	siien, tong siien	sían, tóung sían	1/10 piag		small copper coin (old)	小铜钱（旧硬币单位）							WHJMCD, LGV p.255,No.2333
feng	feung:	feng	1/10 rheing		cent	分	fēn	10 文					
biag	piak	piag	10 sían		copper coin (old)	铜钱（旧硬币单位）	tóngqián		ပြား (pyà)		sɔj (100)		appears to be related to Burmese pyà
hreing	rheng:	rheing	10 feng		homonym with 'hreing' '1000'	角	jiǎo	10 分			heing35?		
meid	met	meid	10 piag		a coin	毫子	háozi						cf. Shan met5 muu4 1/8 of rupee
kuai	khuai:	khuai	3 meid		bankai silver coin (1/2 silver yuan)	半开, 块（旧日云南银币‘半开’的单位）	bànkāi		related to ငွေ (ngwe) 'silver'? (as in 'ngwe tăt'aun' '1000 kyat')				
pag	phak	phag	2 khuai		yinyuan silver coin (or bankai?)	银元（两个半开为一元）	bànkāi						LGV p.264,No.2426: 一个银元合两个半开。佤语一个银元叫一 pag, 一个半开叫一 kuai。
kuai	khuai:	kuai	10 rheing			元	yuán	10 角					
hmeen	mheen:	mheen	10 rheing		yuan (homonym	元	yuán	10 角			mun11?		

					with 'hmeen' '10000')								
									kyat ကျပ် (caq)	100 pyà			
					rupee (= 5-10? kuai/bankai in 1930s, based on head purchase prices!)				ca. 900 kyats in Tachilek area ca. 2002				

Volume

Wa-CN	Wa-MM	Wa-Uni	Wa equi-valents	Metric	English	Chinese	Chinese Pinyin	Chinese equi-valents	Burmese	Burmese equi-valents	Shan	Shan equi-valents	Sources and Notes
njōd, njōud, si njōud, si njōuig (?)	jawd, jod, sijod, sijoeg (?)	jód, jóud, si jóud, si jóuig (?)		1 ml (1 cc)		撮	cuō						
				10 ml (10 cc)		勺	sháo	10 撮					
				100 ml (100 cc)		合	gě [sic]	10 勺					
				127 ml (0.127 lt)	cup, = 'can'?				k'weq ခွက်				
sēi	se	séi	1/2 mog	ca. 0.75+ lt (if rice weight = water weight)	'half'	半（指量器 mōg（mog?）’筒’的二分之一）	bàn						
				1 litre (lt)		升	shēng	10 合					
dā	ta	dá		ca. 1.25 lt (if rice weight = water weight)	da (bamboo tube) (not a true	打［音译］，小筒（竹筒做的	dǎ, xiǎot ǒng						holds 2.5 gīn of rice

					measure, but only a container? [cf. ambiguity of Eng. 'spoon', 'cup'])	量具，约装稻谷两斤半）							
mog (mōg?)	mawk (mawg)?	mog (móg?)	2 séi; 1.33 dá (LGV)	ca. 1.5+ lt (if rice weight = water weight)	'tube'	筒，大筒（容量单位，约装稻谷三斤多）	tǒng, dàtǒng						holds 3+ [WYYF: 3.3] gīn of rice; LGV p.255,No.2333: mog (= 4 dā)
nbieh (bieh)	bieh (pieh)	bieh (pieh)	1.5 mog (LGV)	ca. 2.5 lt (if rice weight = water weight)	'tube'	半盛，筒（容量单位，即 saing ‘亩’的二分之一，约装稻谷五斤	bànshèng, tǒng						holds ca. 5 gīn of rice; LGV p. 92, No.814 'nbieh', p.255,No.2333
saing	saing:	saing	2 bieh, 3 mog, 4 dá (LGV)	ca. 5-6.5 lt (if rice weight = water weight)	'basket, container'	盛[音译], 盛子, 亩	shèng, shèngzi, mǔ						WHJMCD?: holds ca. 12-13 gīn of rice, produce of ca. 60 sq. m.) (WYYF: 'gaing', holds 10 gīn) (LGV: saing holds ca.10 shìjīn of rice]; Called a 'mu' in Yunnan Chinese, because a saing basketful of rice seedlings could be transplanted to a mu of paddy field. 旧时一盛子种的秧，可栽一亩田，故当地汉语也叫亩。(LGV p.91, No.801)
				ca. 7 lt, 1.56 imp.gal. , 8 handfuls? ("Pyi 的单位为以手					pyi				

				抓拿起来 8 把为 1 Pyis 的度量单位")									
dōu	to	tóu		ca. 10 lt	peck,scoop	斗	dǒu	10 升					
glui	klui:	klui		ca. 25 lt (if rice weight = water weight)	basket	箩（篾箩，约装稻谷五十斤）	luó						WHJMCD
bon	pawn:	pon	6 saing	ca. 30 lt (if rice weight = water weight)	'bag'	袋（容量单位，约装稻谷 50 斤）	dài						WHJMCD p. 21
kon	khawn:	khon	5 saing	ca. 30 lt (if rice weight = water weight)	'bag', 'basket'	袋, 箩（容量单位，约装稻谷 50 斤）	dài, luó						WHJMCD (袋), p. 130 - holds ca. 50 kín of rice, 30 kg.; LGV (箩)p. 255,No.2333
				ca. 35 lt.	bushel	蒲式耳	pǔshì'ěr						
				8 imp.gal. (36.368 lt @ 4.546lt=1imp.gal.)	'basket'				(basket)				"Therefore, a total of 309 baskets, 8 pyis and two cans of poppy seeds and 480 pyis of dried poppy bulb have been destroyed in Shan State (South)." (← http://www.myanmar-narcotic.net/Destruction/dec9-02/9dec02.html)
				40.91 lt (9 [or 4?] imp. gallons)	'tin'				tin တင်း				
kan	khan:	khan	2 pon, 2 khon, 10 saing (LGV)	ca. 50 lt (if rice weight = water weight)		刊, 亢（稻谷约合 100 市斤）	kān, kàng						holds ca. 100 gīn, 50 kg, of rice; 'equivalent' to Chinese 石 dàn (LGV p.91, No.804); Nbeen Si Mgang Lih, p. 5, n.5
mgrīang	griang	gríang	2 pon, 1.2 khan (LGV)	ca. 60 lt (if rice weight = water weight)	shoulder-load	大刊，挑（?）（(稻谷约合 120	dàkān, tiāo						LGV p.255, No.2333

						市斤)							
				100 lt (1 hectolitre)		石	dàn (shí)	10 斗					

Length

Wa-CN	Wa-MM	Wa-Uni	Wa equi-valents	Metric	English	Chinese	Chinese Pinyin	Chinese equi-valents	Burmese	Burmese equi-valents	Shan	Shan equi-valents	Sources and Notes
				0.0333 mm		毫	háo						
				0.333 mm		厘	lí	10 毫					
haox mi	haox mi:	haox mi		1 mm	millimetre (UK) millimeter (US)	毫米	háomǐ	1000 微米					
				3.33 mm		分	fēn	10 厘					
lix mi	lix mi:	lix mi	10 haox mi	1 cm	centimetre (UK) centimeter (US)	厘米	límǐ	10 毫米					
				1.905 cm	0.75 inch? ('thumb')				leq-má လက်မ				
quing	chuing:	chuing	1/10 khaox	3.33 cm	inch ('thumb')	寸	cùn	10 分					
mguad	guat	guad	1/2 gaong, 1/2 díex	ca. 10 cm	half-span(?) (from tip of thumb to knuckle of bent index finger)	半拃，小拃（张开大拇指和屈曲的食指之间的距离）	bàn zhǎ, xiǎo zhǎ						
mgaong	gaong:	gaong	2 guad	ca. 20 cm	span, tip of thumb to tip of index finger	拃(小拃), 拇指和食指张开的长度	zhǎ (xǐao zhǎ)						Cf. LGV p.119, No.1053
ndīex	diex	díex	2 guad	ca. 20 cm	span, tip of thumb to tip of middle	拃(大拃), 拇指和中指张	zhǎ, dà zhǎ		ᧁᧂ (22.86cm)				Cf. LGV p.119, No.1053

					finger	开的长度							
				30.48cm	foot (English)	英尺	Yī ngchǐ	12 英寸	pe ၉ပ				
kaox	khaox	khaox	10 quing	33.3 cm	foot (Chinese market)	尺	chǐ	10 寸					WHJMCD p.235, entry for quing
cix	tshix	tshix	= kaox?	?	foot	(公?) 尺?	(gō ng?) chǐ?						
sog	sawk	sog	(ca. 2 1/2 gaong)	ca. 50 cm	cubit, length from elbow to fingertips	肘	zhǒu						WYYF, p. 202; Biblical cubit
					half-yard				taun ၅တောင်				
				0.9144 m	yard	码	mǎ		gaiq ကိုက်				
mi, goung cix	mi:, kong: tshix	mi, koung tshix	10 lix mi, ca. 3 khaox	1 m	metre (UK) meter (US)	米, 公尺	mǐ, gō ngchǐ						
				ca. 1 m	length from tip of middle finger held in front of one to middle of chest (ca. half an armspread) (Tai)						ʔok2, ʔɯk4	1/2 vaa4	Gedney-Hudak 1994, p.834, 982
dob	tawp	tob	ca. 5 khaox?	ca. 1.75 m (Burmese lan?lin? = 1.828 m)	armspread, length of two arms outstretched to side (Tai); 6 feet (fathom)	庹	tuǒ		lan? lin? ၁ံ		va4, vaa4	2 ʔok2, ʔɯk4	Gedney-Hudak 1994, p.869
jang	cang:	cang	10 khaox	3.33 m	furlong	仗	zhàng	10 尺					

				0.5 km	li	里	lǐ	150 仗					
goung li	kong: li:	koung li		1 km	kilometre (UK) kilometer (US)								
lag	lak	lag		1.609 km	mile				main ꩜				

Area

Wa-CN	Wa-MM	Wa-Uni	Wa equi-valents	Metric	English	Chinese	Chinese Pinyin	Chinese equi-valents	Burmese	Burmese equi-valents	Shan	Shan equi-valents	Sources and Notes
hnyom	nyhawm:	nyhom			small plot of land								actually a noun, not a measure
				6.66 sq m		厘	lí						
				66.66 sq m		分	fēn	10 厘					
mu	mu:	mu		666.67 sq m		亩	mǔ	10 分					
				4047 sq m (0.4047 hectare)	acre				e-ká (← Eng. 'acre')				
				6.6667 hectares		顷	qǐng	100 亩					
									pyi				"I planted 32 pyi of paddy, and I got 2,048 pyi because of the good soil...", LNDO, Unsettling Moves, p. 18; cf. id. p.44; cf. "Therefore, a total of 309 baskets, 8 pyis and two cans of poppy seeds and 480 pyis of dried poppy bulb have been destroyed in Shan State (South)." (http://www.myanmar-narcotic.net/Destruction/dec9-02/9dec02.html); "Pyi 的单位为以手抓拿起来 8 把为 1 Pyis 的度量单位"

				sq km									